Digitized by Google

BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III
RACCOLTA
VILLAROSA
F
66 13
NAPOLI

Digitized by Google

Digitized by Google

597729

DE IVRE ABBATVM, ET ALIORVM PRÆLATORVM,

TAM REGVLARIVM, QVAM SÆCVLARIVM, EPISCOPIS INFERIORVM;

TOMVS TERTIVS:

IN QVO DE EORVNDEM PRAELATORVM POTESTATE IN VNIVERSALI bonorum temporalium adminiſtratione; putà, Miniſtris, beneficiatis, ac feudatariis deputandis, charitatiuis ſubſidiis exigendis, Capitulis celebrandis, legibus condendis, Eccleſiis conſtruendis, ac deſtruendis, vniendis, & diſiungendis, earúmque bonis alienandis, locandis, emphyteuticandis: item, de poteſtate eorundem in Nouitiis recipiendis, & ad profeſſionem admittendis, de vna ad aliam Religionem tranſmittendis; Apoſtatis, fugitiuis, ac eiectis tractandis: ac tandem de ſpoliis, & Iudicibus Conſeruatoribus inſtituendis, fuſiſſimè diſſeritur, iuxta Romanæ Curiæ ſtylum, & praxim.

ACCESSERVNT VIGINTI ET VNA SVPRA CENTVM ROTÆ Romanæ Deciſiones, quæ varias ſupra ius eorundem Prælatorum datas Deciſiones, iis maximè neceſſarias, & perutiles continent.

Authore D. ASCANIO TAMBVRINIO DE MARRADIO *Monacho Vallis Vmbroſæ, & in Curia Romana Procuratore Generali, ac Sereniſſimi Principis Caroli, Cardinalis Etruriæ, Theologo.*

EDITIO PRIMA, NECESSARIIS INDICIBVS ILLVSTRATA.

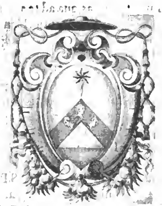
LVGDVNI,

Sumpt. Hæred. Gabr. Boiſſat, & Laurentij Aniſſon.

M. DC. XL.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

Digitized by Google

PERILLVSTRI,

AC REVERENDISSIMO

PRÆSVLI,

DON GVILLELMO RASIO DE FLORENTIA,

TOTIVS ORDINIS, ET CONGREGATIONIS Vallis Umbroſæ Abbati, ac Præſidenti Generali optimo, Patrono meo colendiſſimo.

TERTIVM hoc de Iure Abbatum,ac Prælatorum Volumen Reuerendiſſimæ Paternitati tuæ,Principi,nimirum,Abbati, ac digniſſimo Religionis noſtræ Vallumbroſanę Antiſtiti,iure optimo dicandum,atque conſecrandum fuit. Primùm, quòd Paternitas tua inſtar ſit animatæ cuiuſdam Bibliothecæ omnium, quæ, tum hoc,tum priora duo Volumina, Quæſtionum, & Argumentorum complectuntur. Deinde, quòd in hoc poſtremo par erat Reuerendiſſimæ Paternitatis tuæ nomen, tanquam Summam, & Epitomen earum rerum inſpici, quæ ad inſignem Prælatum,admirabili Vallumbroſanæ Reipublicę Patrum omnium conſenſu, ſuffragiiſque creatum, pertinere viderentur. Cæterùm ea me potiſſimùm ratio mouit, vt nemo non intelligat mortalium, me arctiſſima liberalitatis tuæ obligatione deuinctum,quamplurimam,æternámque ſibi gratiam debere. His accedunt multa, eáque non obſcura præcipui erga me ſtudij,nullo meritorum meorum iure exigente,indicia, & pro-

Digitized by Google

penſa quædam animi mei voluntas,qua ad te amandum,colendum,obſeruandum allici,attrahi,compelli me ſentio. Hanc,ſcilicet,mihi conciliauit ille tuus plenus humanitatis vſus, blanda illa tua in rebus gerendis ratio,tuiſque nominis, quam maximi ſemper feci,authoritas. Non generis claritas,non antiquæ proſapiæ dignitas,non maiorum tuorum amplitudo; ſed tuæ vitæ probitas,atque integritas, religio, pietas, morum ſuauitas; præclaræ illæ tuæ virtutes,& animi ornamenta, prudentia ſingularis,mira ſagacitas, atque ſolertia in magnis quibuſque negotiis agendis,expediendis,conficiendis,perennem mihi in animo erga te amoris ſpeciem impreſsére. Demum,vt multa paucis complectar, alter viſus es hac tempeſtate (quod citra aſſentationem dictum velim) Guillelmus Ciſtercienſis: ille, inquam,magni Patris S.Bernardi Claraualленſis diſcipulus, qui, vt erat omnium virtutum genere excultiſſimus, ita apud tantum Magiſtrum gratia maximè floruit. Ad quem ſanctiſſimus iuxta,ac diſertiſſimus Abbas ſcribens, vbi eum Galliæ Apoſtolum, &
Epiſt. 16. Ciſtercij Aſtrum appellauit, inſigne hoc præconium adiecit: *Tot*, ait, *tantáſque virtutes diuinus Figulus in te congeſſit, vt meritò tota Gallia te mirabilem fateatur.* Tam multis, REVERENDISSIME PATER, ſupremi Largitoris beneficentia te muneribus,& virtutibus cumulauit, locupletauit, atque ornauit, vt tota Vallumbroſana Congregatio in te vnum, quippe longo interuallo cæteris ſuis Mecœnatibus antecedentem,oculos coniecerit, quem ſibi Paſtorem,Ducem, atque Moderatorem vigilantiſſimum optaret. Et verò etiam ſe ad hunc diem, propter eximias animi tui dotes,omnibus adeò gratum,adeò charum,Optimatibus præſertim, & Principibus viris quiſque hominum videt, vt nuſquam non celebretur,atque prædicetur clariſſimum GVILLELMI nomen: cuius longè, latéque peruagata fama ante omnium oculos iucundiſſima volitat, æternóque Vallumbroſanam Rempublicam ſplendore colluſtrat. Hos igitur induſtriæ meæ, qualeſcunque ſunt labores, atque fructus,ea,qua ſoles,hilaritate,ac feſtiuitate, quæ in vili quoque, vulgariq́ue munuſculo offerentis introſpicit mentem, accipito: nihil enim à mea tenuitate pretioſius, vel tuæ dignitati congruentius proficiſci poſſe cognoſces. Vale, ORNATISSIME PRÆSES, præſens Religionis noſtræ Præſidium. Rogo Superos, vt omnia tibi ex ſententia tua, lætiſſima contingant. Florentiæ, ex Monaſterio Sancti Pancratij, Kalendis Octobris, 1638.

Perilluſtri,ac Reuerendiſsimæ Paternitati tuæ

Addictiſſimus ſeruus,& ſubditus,

DON ASCANIVS TAMBVRINIVS.

APPROBATIO.

EGO DON HORATIVS MERANDIVS, Abbas Sanctæ Praxedis de Vrbe, Congregationis Vallis Vmbroſæ, iuſſu Reuerendiſſimi Patris, & Domini, Fratris Nicolai Rodulfij, Sacri Palatij Apoſtolici Magiſtri, vidi tertium Volumen *De iure Abbatum*, &c. à R. P. Don ASCANIO TAMBVRINIO, Congregationis eiuſdem Monacho, & Sacræ Theologiæ Magiſtro concinnatum; & cùm nihil contineat, quod Catholicam Fidem, aut bonos mores offendat, cenſeo, licentiam impertiri poſſe, quòd typis excudatur: in quorum fidem manu propria ſubſcripſi. Datum in Monaſterio Sanctæ Praxedis de Vrbe, die 26. Martij, 1628.

Ego Don HORATIVS MERANDIVS,
qui ſuprà, manu propria.

CENSVRA OPERIS.

EGO AVGVSTINVS BARBOSA, V. I. D. Luſitanus, Protonotarius Apoſtolicus, de mandato Reuerendiſſimi Patris, Fratris Nicolai Rodulfij, Sacri Apoſtolici Palatij Magiſtri, vidi Tomum tertium *De temporali Abbatum, & aliorum Prælatorum, Epiſcopis inferiorum, iuriſdictione, & poteſtate*: Authore admodum R. P. D. ASCANIO TAMBVRINIO, Monacho Vallis Vmbroſæ, & Sacræ Theologiæ Magiſtro, nihilque in eo inueni, quod Fidei Catholicæ, aut bonis moribus aduerſetur; & ideò typis mandari poſſe cenſeo. In Vrbe, hac die 25. Maij, 1628.

AVGVSTINVS BARBOSA,
manu propria.

IMprimatur.

Fr. NICOLAVS RODVLFIVS,
Ord. Prædicatorum, S.A.P. Mag.

Digitized by Google

CENSORVM IVDICIA.

EGO D. FELIX DE PATRIARCHIS, Romanus, Abbas S. Praxedis de Vrbe, Congregationis Vallis Vmbroſæ, & in Romana Prouincia Generalis Vicarius Reuerendiſſimi Patris, Domini Angeli de Graſſis, prædictæ Congregationis Præſidentis Generalis, vidi, & legi Additiones ad primum, ſecundum, & tertium Tomum, *De iure Abbatum*, Authore D. ASCANIO TAMBVRINIO, Sacræ Theologiæ Magiſtro, & in Romana Curia Procuratore Generali eiuſdem Congregationis Vallis Vmbroſæ; nihilque in eis reperi, quod Fidei Catholicæ, & bonis moribus aduerſetur: imò illas valdè proficuas exiſtimans, typis demandari dignas affirmo, & licentiam, vt demandentur, ſi iis, ad quos ſpectat, videbitur, concedo. Datum in Monaſterio S. Praxedis de Vrbe, die 1. Ianuarij, 1635.

Ego D. FELIX, Abbas, & Vicarius
qui ſuprà, manu propria.

IMprimatur, ſi videbitur Reuerendiſſimo Patri, Magiſtro Sacri Apoſtolici Palatij.

A. TORNIELLVS, Vicesgerens.

EGO ANGELVS LVCIANVS, I. V. D. & in Gymnaſio Almæ Vrbis Pontificij Iuris Profeſſor primarius, & ordinarius, vidi, & diligenter examinaui Librum inſcriptum: *De iure Abbatum*, &c. & præcipuè quaſdam Additiones ad eundem, admodum R. P. D. ASCANII TAMBVRINII, Monachi de Valle Vmbroſa, eiuſdem Ordinis Generalis Procuratoris, quemadmodum iniunxit R. P. Nicolaus Riccardus, Sacri Palatij Magiſter: & nihil reperi, quod vel bonis moribus, vel Religioni repugnet: & ideò poſſe in commune bonum typis mandari affirmo: in quorum fidem hanc mea manu ſcriptam, & ſubſcriptam dedi. Romæ, 26. Aprilis, 1635. Ita eſt.

ANGELVS LVCIANVS, qui ſuprà,
manu propria.

IMprimatur.

Fr. ANTONIVS CELLIVS, Mag. & Socius
R. S. A. P. Magiſtri.

INDEX

INDEX
DISPVTATIONVM, ET QVÆSITORVM,

QVÆ IN HOC TERTIO TOMO, IVXTA ordinem, quo digeſta ſunt, continentur.

DISPVTATIO PRIMA.

De poteſtate Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum, quoad Capitulorum, & domeſticorum Conciliorum celebrationem.

QVÆS. I. VTRVM expediat, Abbates, & Prælatos, tam Regulares, quàm ſæculares, Congregationes capitulares celebrare. pag. 1

II. Quòd ſit munus Abbatum, & Prælatorum, qui Generalibus, & Prouincialibus Capitulis, tanquàm Diffinitores præſunt. 2

III. Vtrùm Diffinitores exiſtentes in Diffinitorio, teneantur ſub mortali liberè, & expreſsè propriam ſententiam proferre. 5

IV. Ad quos ſpectet electio Generalis, & Patrum Diffinitorum, & quomodo eligendi ſunt. 6

V. Vtrùm Diffinitores teneantur ſub mortali de his, quæ in Diffinitorio aguntur, & terminantur nihil publicare. 8

VI. Vtrùm Abbas, vel alij Prælati, in Monaſterij negotiis debeant Monachos ad conſilium adhibere. 9

VII. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Regulares teneantur, non ſolùm Conuentus conſilium in negotiis gerendis requirere; verùm etiam conſenſum expectare. 10

VIII. Vtrùm Abbas, vel alius Prælatus diſciplinæ, & culparum Capitulum celebrare debeat. ibid.

DISPVTATIO II.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum Epiſcopis inferiorum quoad inſtituendum, ac prouidendum Officiales, & Miniſtros in ſuis Monaſteriis, & Eccleſiis.

QVÆS. I. Vtrùm expediat Abbati pro ſui Cœnobij regimine aliquos graduatos Officiales, & Miniſtros adhibere. 11

II. Quales, & quos Officiales, vel graduatos debeat ſecum ad Cœnobij gubernationem Abbas adhibere. 12

III. Vtrùm per ſolum Abbatem, vel etiam Monaſterij Congregationem; an autem per Abbates Superiores eligantur, & ordinentur Officiales, & Miniſtri Conuentus. 13

IV. Vtrùm Abbas in ſua abſentia poſſit Vicarium conſtituere. ibid.

V. Vtrùm Abbas debeat Lectores in Monaſterio inſtituere, & ſtudium pro ſuis Monachis erigere. ibid.

DISPVTATIO III.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum Epiſcopo inferiorum, quoad ſtatuta condenda.

QVÆS. I.	Vtrùm Abbas poſſit ſtatuta condere.	15
II.	Vtrùm Abbas Generalis cum Capitulo poſſit condere ſtatuta contra ius commune.	16
III.	Vtrùm Abbates, & Prælati ſæculares exempti epiſcopalem iuriſdictionem habentes, poſſint ſtatuta condere.	17
IV.	Vtrùm Abbas Generalis obligetur legibus Capituli Generalis, & ſtatutis ſpecialibus Prouinciarum, & Monaſteriorum ſuæ Religionis.	18
V.	Vtrùm Abbates in eorum præceptis, ad hoc, vt obligent in conſcientia, teneantur conſultationem adhibere.	20
VI.	An ſtatuta Abbatis Generalis in Capitulo Generali obligent omnes Regulares ſubditos ad eorum obſeruantiam; & an præter prædicta ſtatuta, & eorum Regulas, obligentur alia à ſacris Canonibus ſancita obſeruare.	ibid.
VII.	Vtrùm Abbates Generales, & Capitula generalia poſſint abrogare ſtatuta in alio Capitulo etiam Generali condita.	27
VIII.	Vtrùm Abbas poſſit Nouitios ad leges, & ſtatuta Religionis obligare.	29
IX.	Vtrùm Abbas, vel Religioſus factus Cardinalis, vel Epiſcopus, teneatur obſeruare leges, & ſtatuta ſuæ Religionis, & alias obſeruantias Monaſticas; & quid, ſi ad Papatum aſcendat.	30

DISPVTATIO IV.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum Regularium circa Regulam.

QVÆS. I.	Vtrùm Abbates Regulares teneantur ſuam Regulam, & omnia in ea contenta obſeruare.	33
II.	Vtrùm Abbates, & Prælati regulares poſſint immunitates, & libertates ſubditis conceſſas coarctare.	34
III.	Vtrùm Religioſus teneatur obedire Prælato, nedum in iis, quę ſunt ſecundùm Regulam; ſed etiam in iis, quę ſunt infra, ſupra, vel etiam contra Regulam, ita vt nouę Regulę inſtitutę parere debeat.	ibid.
IV.	Vtrùm omnia contenta in Regulis Sanctorum Patrum, & pręcipuè S. Benedicti, obligent ad peccatum mortale.	37
V.	Vtrùm Regulam Religioſorum conſuetudine laxatam teneantur profeſsi obſeruare, prout ſtat in primo rigore, etiam antequàm per Abbatem Generalem, & Capitulum reformetur.	38
VI.	Vtrùm ſubditi Regulam propriam iam collapſam, ſeu relaxatam à Pręlatis ſuperioribus, ad priſtinum ſtatum redactam cum maiori parte Capituli obſeruare teneantur.	ibid.
VII.	Vtrùm Abbas, vel alius Pręlatus Regularis poſsit in pręceptis Regulę diſpenſare.	40
VIII.	Vtrùm Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſsit in omnibus Regulæ ſtatutis cum ſubditis diſpenſare.	43
IX.	Vtrùm Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſsit diſpenſare in Regula ad libitum, & ſine cauſa.	44
X.	Vtrùm Abbates, vel alij Prælati Regulares poſsint indifferenter diſpenſare cum ſuis ſubditis in mandatis Regulæ.	46
XI.	Vtrùm Abbates, & Prælati diſpenſantes in propriis legibus ſine cauſa peccent: & quid de ſubditis diſpenſationem petentibus; & an diſpenſatio talis valida ſit	48
XII.	Vtrùm Abbates, & Prælati regulares poſsint etiam ſecum ipſis in præceptis Regulæ diſpenſare.	51
XIII.	Vtrùm Abbates, & alij Prælati Regulares poſsint compellere ſuos ſubditos ad recipiendam diſpenſationem à ſe ipſis factam.	53

DISPV

Digitized by Google

DISPVTATIO V.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad Monaſteriorum conſtructionem, vel deſtructionem.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & Prælati poſſint ædificare de nouo Monaſteria, ſeu ædificata recipere, abſque licentia Summi Pontificis, & Epiſcopi diœceſani. 54

II. An pro conſtructione Monaſteriorum, & Eccleſiarum, poſſint compelli vicini ad ſuum proprium vendendum. 59

III. Vtrùm Abbates poſſint ædificare Eccleſias, & Cœnobia prope Eccleſias, & Monaſteria aliorum Regularium, & è conuerſo. 60

IV. Vtrùm Eccleſiæ, & Abbatiæ Regularium poſſint de vno ad alium locum, nulla habita Diœceſani licenria, transferri. 62

V. Vtrùm, ſi Eccleſia abbatialis mutet ſtatum, retineat ſua priuilegia. 63

VI. Vtrùm, tranſlata Abbatia de vno ad alium locum, auferantur, & tollantur ipſius iura, & priuilegia. 64

VII. Vtrùm Abbates poſſint ſua Monaſteria, ſeu Eccleſias deſerere, & deſtruere. ibid.

VIII. Ad quem pertineat locus, & bona Monaſterij iam deſtructi: & quid, ſi in priſtinum ſtatum reſtituatur. 66

IX. Vtrùm deſtructa Abbatia, tollatur dignitas Abbatialis; & pereant, & extinguantur eius iura, & priuilegia. 67

X. Vtrùm Abbas ædificans Monaſterium in loco non exempto, acquirat illi iura exemptionis. 67

XI. Vtrùm Monaſteria in diœceſi aliqua ædificata, cum eorum perſonis ſint, & in quibus caſibus Diœceſano ſubiecta; & in quibus poſſint conueniri coram illo, & excommunicari, eíque ſubiici: & de cauſis, quibus mediantibus fuerint Monaſteria à Sede apoſtolica exempta ab Ordinariis. 68

DISPVTATIO VI.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum Regularium, quoad Nouitios recipiendos, eóſque ad profeſſionem admittendos.

QVÆS. I. An ſpectet ad Abbatem ſolum recipere Nouitios; an verò etiam ad alios ſibi ſocios, & Collegas, ſiue Capitulum. 80

II. Quam ætatem requirere debeat Abbas in Nouitiis recipiendis. 82

III. Quæ perſonæ ad habitum Religionis admitti prohibeantur Abbatibus, & aliis Prælatis Regularibus. 84

IV. De informationibus circa Nouitios acceptandos ab Abbatibus, & aliis Prælatis ſuperioribus habendis. 90

V. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares omittentes informationes circa Nouitios, peccent mortaliter, & incurrant in pœnas Bullæ Sixti V. 110

VI. De quibus Abbas Nouitios recipiendos admonere, & qualiter cum eis ad habitum admiſſis ſe gerere debeat. 111

VII. Quid ſit ab Abbatibus, & Prælatis Regularibus circa annum probationis ſuorum Nouitiorum, & locum, in quo Nouitij educantur, præcauendum. 112

VIII. Quid obſeruare debeant Abbates, & Prælati Regulares circa habitum ingredientium Religionem. 117

IX. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint aliquid à Religionem ingredientibus, pro expenſis in Nouitiatu factis accipere. 118

X. Quid ſit ab Abbatibus, & Prælatis Regularibus circa renunciationem bonorum ſui Nouitij præcauendum: & quæ contineantur, vel non, in Decreto Concilij Trid. *ſeſſ. 25. cap. 16. de Regul.* 119

XI. De tempore probationis Nouitiorum; & quid ab Abbatibus in tali probatione præcauendum ſit. 122

XII. In qua ætate debeant Abbates, & Prælati Regulares Nouitios ad profeſſionem admittere; & an aliqua pœna afficiantur in hac re factis Canonibus contrafacientes. 126

Digitized by Google

XIII. Vtrùm in quacunque profeſſione, tam expreſſa, quàm tacita, idem tempus, & ætas in Nouitiis requiratur. 127
XIV. Vtrùm oporteat profeſſionem fieri in manibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium, vel de ipſorum licentia. 128
XV. Vtrùm Abbas ſolus, ſine Monachorum conſenſu, vel conſilio, poſſit ad profeſſionem Nouitios recipere. 129
XVI. De conditionibus validæ profeſſionis. 130
XVII. Vtrùm profeſſio inualida ſit ratificanda, tam ab Abbate, & Conuentu, quàm à profitente. 132
XVIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares vel alij, ad quos ſpectat Nouitios ad profeſſionem admittere; poſſint aliis delegare, vt dictos Nouitios ad profeſſionem admittant & an poſſint eandem profeſſionem in aliquo caſu prorogare & differre. 134
XIX. An profeſſio excommunicati per Abbatem recepta valeat, peccétque Abbas excommunicatum ad profeſſionem admittens. 135
XX. An Abbas cenſura innodatus ad profeſſionem aliquem admittere valeat. 136
XXI. An profeſſio facta in manibus Epiſcopi ſine Abbatis, & Conuentus licentia valeat. ib.
XXII. De his, quæ circa formam profeſſionis ab Abbate ſunt prænoſcenda. 137
XXIII. An pro ratificatione inualidæ profeſſionis exquirere debeant Abbates & Prælati Regulares exteriorem profitentis conſenſum: & an profitens conſenſum Abbatum, & Prælatorum exquirere teneatur. 138
XXIV. An Abbas iteranti profeſſionem præcipere debeat, vt nouum annum probationis expleat. 139
XXV. Intra quod tempus Monachus contra profeſſionem inualidam reclamare poſſit: & quam pœnam incurrat, ſi reclamet contra profeſſionem validam. ibid.
XXVI. Quibus ex cauſis competere poſsit Religioſo ius reclamandi contra profeſsionem à ſe emiſſam. 141
XXVII. De priuilegiis, quibus fruuntur Nouitij Regulares, & de effectibus gratioſis, quos in eis cauſat Religionis profeſsio, ac de aliis priuilegiis, exemptionibus, & immunitatibus eorundem Nouitiorum. 143
XXVIII. Vtrùm Nouitij puniendi ſint pro ſuis delictis à Iudice ſæculari, vel eccleſiaſtico. 147

DISPVTATIO VII.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum regularium quoad tranſitum Religioſorum ad aliam Religionem.

QVÆS. I. An Regularibus licitus ſit tranſitus de vna ad aliam Religionem abſque licentia. 149
II. An aliquibus Regularibus ſpeciali iure ſit interdictus tranſitus à ſua ad aliam Religionem. 153
III. A quonam Superiori licentia ad arctiorem Religionem tranſeundi poſtulari debeat. 155
IV. Vtrùm attendenda ſit perfectio, an arctitudo Religionis, ad hoc vt liceat ad eam tranſitus, petita, licèt non obtenta, Prælati licentia. 156
V. Vtrùm Abbates, & Prælati regulares poſsint ſubditis licentiam ad æqualem, vel laxiorem Religionem tranſeundi concedere. 157
VI. De Nouitiatu, & profeſsione, obligatione, & facultatibus legitimè tranſeuntis ad aliam Religionem. 159

DISPVTATIO VIII.

De poteſtate, & munere Abbatum, & Prælatorum regularium circa Apoſtatas, fugitiuos, & eiectos.

QVÆS. I. Vtrùm Religioſus poſt ſolennem profeſsionem ſine Abbatis licentia à Monaſterio recedens, cenſendus ſit apoſtata. 162
II. Vtrùm Religioſus fugiens è carceribus, in quibus iuſſu ſui Superioris detinebatur, cenſendus ſit apoſtata, vel fugitiuus. 163

III. Vtrùm

III. Vtrùm Abbates, & Prælati regulares teneantur apoſtatas, & fugitiuos perquirere, & ad propria Monaſteria reuocare; & an pœnas incurrant eos non perquirendo. 165
IV. Abbates, & Prælati regulares qualiter cum apoſtatis, & fugitiuis ad Monaſteria reuocatis ſe gerere debeant. 169
V. Quibus cedant apoſtatarum, & fugitiuorum bona; & quibus eorum debita perſoluere incumbat. ibid.
VI. Vtrùm Abbas poſſit concedere ſuo Monacho, vt extra Clauſtrum degat, abſque quòd apoſtaſiam incurrat; & maximè, vt propriis parentibus ſubueniat. 170
VII. Vtrùm Abbates, & Prælati regulares poſſint Religioſos profeſſos, tanquam incorrigibiles, à Religione eiicere; & quid, ſi illos iniuſtè expellant. 575
VIII. De obligationibus eiectorum à Religione. 573
IX. De pœnis contra apoſtatas, & fugitiuos, illorúmque fautores illatis. 575

DISPVTATIO IX.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad beneficiorum collationem.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares habeant poteſtatem conferendi beneficia. 183
II. Quo iure Abbatibus beneficiorum collatio, ac beneficiariorum inſtitutio competat; & an beneficia regularia Regularibus, & ſæcularia ſæcularibus conferenda ſint. 584
III. Quotuplicia ſint beneficia ab Abbatibus conferenda. 585
IV. Vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores, antequàm ſuarum Abbatiarum poſſeſſionem adipiſcantur, poſſint beneficia ad eas ſpectantia conferre. 187
V. Vtrùm poſſint Abbates præſentare, & conferre beneficia eorum Monaſteriis ſubiecta, abſque conſenſu Conuentus. 588
VI. Vtrùm Abbates beneficia ad eorum collationem ſpectantia poſſint ad libitum, tam Regularibus, quàm ſæcularibus conferre. 189
VII. Quibus perſonis ſint beneficia, tam ſæcularia, quàm regularia ab Abbatibus, & Prælatis, tam ſæcularibus, quàm Regularibus conferenda. 190
VIII. Vtrùm Monachus ſit capax beneficiorum, tam regularium, quàm ſæcularium; & quid de Canonicis regularibus Congregationis Lateranenſis. 592
IX. Vtrùm Abbas poſſit cogere ſuum Monachum ad acceptandum beneficium eidem ab ipſo Abbate collatum. 199
X. Vtrùm Monachus abſque Abbatis licentia poſſit beneficium, ſeu dignitatem aliunde ſibi collatam acceptare. 200
XI. Vtrùm Abbates, & Prælati regulares poſſint beneficia regularia Nouitiis conferre. 205
XII. Cui acquirat Monachus de fructibus beneficij ſibi ab Abbate collati. ibid.
XIII. Vtrùm in beneficiis regularibus habeat locum regula reſeruationis menſium apoſtolicorum. 202
XIV. Vtrùm Abbas poſſit ad libitum remouere à Monacho Prioratum manualem, vel aliud beneficium, ei ab ipſo Abbate, vel alio Superiore collatum. 203
XV. Vtrùm Abbas poſſit remouere à Monacho beneficium manuale, ei à Papa collatum, vel ab ipſo Abbate collatum, & à Papa confirmatum. 205
XVI. Abbate negligente in conferendo beneficia ſuæ Abbatiæ, ad quem deuoluatur eorum collatio. ibid.
XVII. Vtrùm Abbas excommunicatus poſſit beneficia conferre. 207
XVIII. An Abbates in beneficiis curatis ſibi ſubiectis Vicarium poſſint inſtituere. ibid.
XIX. Quod ſalarium debeat conſtitui Vicariis inſeruientibus Parochiis Monaſterio vnitis. 208
XX. Vtrùm Abbates poſſint habere concurſum ad parochiales Eccleſias ſibi ſubiectas. ibid.

XXI. Vtrùm Abbates poſſint acquiſitioni iuriſpatronatus in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis fundandi aſſenſum præbere. 209
XXII. Vtrùm Abbates poſſint inſtituere præſentatos in Capellis iuriſpatronatus ad ipſos ſpectantibus. ibid.
XXIII. Quibus modis iuſpatronatus ſæcularium in Monaſterium, & Abbatiam transferri poſſit. 210
XXIV. Intra quod tempus teneantur Abbates præſentare ad beneficia iuriſpatronatus ad eorum Abbatias, & Monaſteria ſpectantia. ibid.
XXV. An Regularis poſſit Eccleſiæ Collegiatæ ſæculari præfici,& beneficia ſimplicia obtinere, ac penſiones beneficiorum eccleſiaſticorum poſſidere. 211

DISPVTATIO X.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad exactionem charitatiui ſubſidij à ſubditis, & beneficiariis.

QVÆS. I. Quid ſit charitatiuum ſubſidium,& à quibus perſonis exigendum. 212
II. Vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores poſſint charitatiuum ſubſidium à Monaſteriis & Eccleſiis ſibi ſubiectis exigere. 213
III. Ex quibus cauſis charitatiuum ſubſidium, & in qua quantitate exigi poſſit. 213
IV. Vtrùm Abbas cum ſuo Monaſterio charitatiuum ſubſidium Epiſcopo ſoluere teneatur. Et quid de Eccleſiis exemptis, & Monialibus. 214

DISPVTATIO XI.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum circa bonorum temporalium adminiſtrationem.

QVÆS. I. Adminiſtratio bonorum temporalium Abbatiæ, ſiue Monaſterij, aut religioſæ Congregationis, apud quem ſit. 217
II. Vtrùm Abbas bonorum temporalium ſui Monaſterij dominus dici poſſit 224
III. Abbatis poteſtas in acquirendo pro Monaſterio quæ ſit. 225
IV. Quicquid acquirit Monachus, an Abbatiæ, & Monaſterio, vel ſibi, & conſanguineis acquirat. ibid.
V. An Abbas, vel Monachus ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem extra Religionem, aſſumptus ſuæ Eccleſiæ, vel Monaſterio acquirat. 233
VI. An penes Abbates ſit poteſtas,& cura conſeruandi bona temporalia ſui Monaſterij. 234
VII. An Abbas teneatur defendere bona, iura, & priuilegia ſuæ Abbatiæ, & Monaſterij: & quæ pœnæ contra raptores bonorum eccleſiaſticorum illatæ ſint. 236
VIII. Vtrùm contra Abbates bona, iura, & priuilegia non tuentes poſſit Monaſterium agere. 237
X. Vtrùm Abbates,& Prælati Regulares ſuorum Monaſteriorum bona in prouidendo decori, & ornatui ſuarum Eccleſiarum expendere debeant. ibid.
X. Vtrùm Abbares, & Prælati Regulares de facultatibus ſui Monaſterij debeant ſubditorum neceſſitatibus æqualiter prouidere. 238
XI. Quis numerus Regularium in vnoquoque Conuentu conſtituendus ſit. 238
XII. Vtrùm Abbates,& Prælati regulares de bonis Monaſteriorum poſſint ædificia conſtruere, & qualia ea eſſe debeant. 240
XIII. Vtrùm Abbas poſſit in ſupellectilem, & veſtes pretioſas, lautas comeſſationes, ſuperfluos ſeruos, & equitatus bona Monaſterij impendere. ibid.
XIV. Vtrùm Abbates Commendatarij & alij Prælati poſſint de fructibus ſuarum Eccleſiarum,& beneficiorum liberè diſponere. 241
XV. Abbates, & Prælati ſæculares in quos vſus ſuorum beneficiorum redditus expendere teneantur. 242

DISPV

DISPVTATIO XII.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum circa feuda, & vaſſallos.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates poſſint ciuitates, caſtra, oppida, vaſſallos ac iuriſdictionem temporalem habere. 245

II. Vtrùm liceat Ciſtercienſibus caſtra, oppida, vaſſallos, ac temporalem iuriſdictionem habere. 247

III. Vtrùm Abbas poſſit aliqua loca, ſiue caſtra Monaſterij alicui Regulari, vel ſæculari concedere. 248

IV. Vtrùm Abbates, & Prælati eccleſiaſtici caſtra, aut alia feuda poſſidentes teneantur per ſuos vaſſallos ſuo Principi auxilium præbere. 259

V. Vtrùm Abbates, & Prælati regulares cum ſuis ſubditis regularibus teneantur ad obſequia propriæ Reipublicæ propter bonum commune. ibid.

DISPVTATIO XIII.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad alienandũ bona ſuarum Eccleſiarum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas poſſit bona mobilia Monaſterij alienare. 261

II. Vtrùm Abbas poſſit bona immobilia eccleſiaſtica alienare. 265

III. Vtrùm Abbas, & Prælati tã Regulares, quàm ſæculares, poſſint arbores Monaſteriorũ & Eccleſiarũ ſuarũ, abſque Conuentus, & Capituli cõſenſu incidere. 268

IV. Quomodo debeat procedere Abbas in alienatione bonorum immobilium, & mobilium pretioſorum, ad hoc, vt ſit legitima. 269

V. Vtrùm in alienatione bonorũ Monaſterij requiratur etiã Epiſcopi aſſenſus, & quid de permutationibus faciendis à Rectoribus, Epiſcopis, & Prælatis ſubiectis. 271

VI. Vtrùm Abbates, & Prælati Generales, ſtante aliquo priuilegio, poſſint bona Monaſteriorum ſuæ Religionis, inconſulto Romano Pontifice, alienare. 272

VII. Vtrùm Abbates, & Prælati regulares poſſint, abſque aſſenſu apoſtolico, pecunias ad cambium, vel mutuò accipere, cum ſolutione damni emergentis, & lucri ceſſantis: & quid de pecunia, quæ conuertitur in vtilitatem Eccleſiæ propter alienationem. 274

VIII. Vtrùm Abbas localis poſſit bona Monaſterij abſque Abbatis Generalis licentia alienare. 275

IX. In quibus caſibus poſſint Abbates, & Prælati bona ſuorum Cœnobiorum, & Eccleſiarum, inconſulto Romano Pontifice, alienare. 276

X. An, mortuo Abbate, poſſit interim Conuentus alienare. 277

XI. An Prior exiſtens ſub Abbate exempto poſſit alienare. ibid.

XII. Quas pœnas incurrant Abbates alienantes bona ſuorum Cœnobiorum, inconſulto Romano Pontifice, & contra formam Extrauagantis, *Ambitioſæ*. 278

DISPVTATIO XIV.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad bona ſuarum Eccleſiarum, vel Monaſteriorum locanda, ſiue in emphyteuſim, vel feudum concedenda.

QVÆS. I. Quomodo liceat Abbati bona ſui Monaſterij locare. 280

II. Vtrùm Abbas poſſit locationem bonorum Monaſterij facere ad duo triennia, ita vt elapſo primo incipiat ſecundum. 281

III. Vtrùm Abbas teneatur ſtare locationi factæ per ſuum prædeceſſorem. 282

IV. Vtrùm Abbas poſſit bona ſui Monaſterij infeudare. ibid.

V. Quæ bona Monaſterij poſſit Abbas infeudare. ibid.

VI. Vtrùm Abbas poſſit bona Monaſterij in emphyteuſim dare. 288

VII. Quæ bona Monaſterij poſſit Abbas in emphyteuſim, abſque ſolennitatibus requiſitis à iure, concedere. 289

VIII. Vtrùm Abbas poſſit dare in emphyteuſim rem ſolitam emphyteuticari, cum conditione, ne emphyteuta incidat in commiſſum ob canonem non ſolutum: & quomodo intelligatur tertia, & quarta generatio. ibid.

IX. Vtrùm Abbas poſſit dare in feudum, vel emphyteuſim ſuis conſanguineis res Monaſterij ſolitas infeudari, vel emphyteuticari. 290
X. Vtrùm ſit validus contractus alienationis, locationis, & ſimilium, non obtento beneplacito apoſtolico, etiam cum clauſula: *Reſeruato beneplacito apoſtolico, nec aliter, nec alio modo.* ibid.

DISPVTATIO XV.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad beneficiorum, Eccleſiarum, vel Monaſteriorum vniones, & diſiunctiones faciendas.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates beneficia, Abbatias, & Monaſteria ſibi ſubiecta vnire poſſint. 292
II. Ex quibus cauſis beneficiorum, Eccleſiarum, & Monaſteriorum coniunctio ab Abbate fieri poſſit. 294
III. De forma, & ſolennitatibus requiſitis in Eccleſiarum, & beneficiorum vnione, ab Abbate facienda. ibid.
IV. Vtrùm vniones Monaſteriorum, & locorum regularium comprehendantur ſub apoſtolicis reuocationibus deſuper aliquo modo factis, vel faciendis. 295
V. An, ſi Abbatiæ vniatur aliqua Eccleſia, ipſa ſortiatur iura, & priuilegia Abbatiæ. ibid.
VI. Vtrùm Abbas Generalis poſſit diſmembrare bona ab vno Monaſterio, & alteri vnire. 296
VII. Quis poſſit Eccleſias, & beneficia vnita diſiungere, ex quibus cauſis, & quos vocare debeat in illorum diſiunctione. ibid.

DISPVTATIO XVI.

De ſpoliis Abbatum, & Prælatorum Epiſcopo inferiorum.

QVÆS. I. Ad quem pertineant ſpolia Abbatum, & aliorum Prælatorum ſæcularium. 297
II. An Abbates ſæculares, & Commendatarij habentes à Sede apoſtolica facultatem teſtandi de fructibus à ſuis Eccleſiis ſibi obuenientibus, poſſint de vaſis, & ornamentis diuino cultui dicatis diſponere. 298
III. Abbatis regularis ſpolia ad quem ſpectent. ibid.
IV. An Religioſorum beneficiatorum ſpolia ad Abbatem, vel Monaſterium pertineant. 299
V. An ſpolia Monachorum decedentium extra Monaſterium, ſpectent ad ipſum Monaſterium, an verò ad Sedem apoſtolicam. ibid.

DISPVTATIO XVII.

De Iudicibus, & Conſeruatoribus.

QVÆS. I. Vtrùm Prælati Regulares poſſint ſibi Conſeruatores eligere. 301
II. De quibus Regularium cauſis poſſint Iudices Conſeruatores ab eis deputati cognoſcere. 305
III. Vtrùm Iudices Conſeruatores poſſint vt ſuſpecti recuſari, & an ab eorum ſententiis appellari poſſit. 307
IV. Vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores poſſint in Iudices Conſeruatores eligi. 308
V. Abbates, & Prælati Regulares quæ officia, & quos actus in iudicio exercere poſſint. 309
VI. Vtrùm Abbates, & Prælati regulares, vel Monachi, abſque ipſorum licentia, teſtamentorum, & aliarum vltimarum voluntatum executores eſſe poſſint. 310

INDEX,
ALPHABETICO ORDINE DIGESTVS,
QVÆSITORVM OMNIVM,
QVÆ IN HOC TERTIO TOMO CONTINENTVR.

Prior numerus diſputationem, alter quæſitum, tertius quæſiti numerum; quartus demum paginam indigitat.

A

ABBATES, & Prælatos, tam regulares, quàm ſæculares, Congregationes capitulares celebrare vtrùm expediat. diſputatione 1. quæſito 1. pagina 1.

Abbatum, & Prælatorum, qui generalibus, ſeu prouincialibus Capitulis, tanquàm Diffinitores præſunt, quod ſit munus. diſp. ead. 1. qu. 2. pag. 2.

Abbas, vel alij Prælati vtrùm in Monaſterij negotiis debeant Monachos ad conſilium adhibere. diſp. 1. qu. 6. pag. 9.

Abbates, & alij Prælati regulares vtrùm teneantur nō ſolùm Conuentus conſilium in negotiis gerendis inquirere, verùm etiam conſenſum expectare. diſp. ead. 1. qu. 7. pag. 10.

Abbas, vel alius Prælatus, vtrùm diſciplinæ, & culparum Capitulum celebrare debeat. diſp. ead. 1. qu. 8. pag. ead.

Abbati vtrùm expediat pro ſui Cœnobij regimine, ſecum aliquos graduatos Officiales, & Miniſtros adhibere diſp. 2. q. 1. pag. 11. Vide, *Officialis*.

Abbas quales, & quos Officiales, vel graduatos debeat ſecum ad Cœnobij gubernationem adhibere. diſp. 2. qu. 2. pag. 12.

Abbas vtrùm in ſua abſentia poſſit Vicarium conſtituere diſp. ead. 2. qu. 4. pag 13.

Abbas vtrùm debeat Lectores in Monaſterio inſtituere, & ſtudium pro ſuis Monachis erigere. diſp. ead. 2. qu. 5. pag. 13.

Abbas vtrùm ſtatuta poſſit condere. diſp. 3. qu. 1. pag. 15.

Abbas generalis cum Capitulo vtrùm poſſit ſtatuta contra ius commune cōdere diſp. ead. 3. qu. 2. p. 16.

Abbates, & Prælati ſæculares exempti habentes iuriſdictionem epiſcopalem, vtrùm poſſint ſtatuta condere. diſp. ead. 3. qu. 2. pag. 16.

Abbas generalis vtrùm obligetur legibus Capituli generalis, & ſtatutis ſpecialibus Prouinciarum, & Monaſteriorum ſuæ Religionis. diſp. ead. 3 qu 4. p. 18.

Abbates vtrùm teneantur conſultationem adhibere in eorum præceptis, ad hoc, vt obligent in conſcientia. diſp. ead. 3. qu. 5. pag. 20.

Abbatis generalis, & Capituli generalis ſtatuta vtrùm obligent omnes regulares ſubditos ad eorum obſeruantiam; & an, præter prædicta ſtatuta, & eorum Regulas obligentur alia à ſacris Canonibus ſancita obſeruare. diſp. ead. 3 qu. 6. pag. 20.

Abbates generales, & Capitula generalia vtrùm poſſint abrogare ſtatuta in alio Capitulo, etiam generali, condita. diſp ead. 3. q. 7. pag 27.

Abbas vtrùm poſſit obligare Nouitios ad leges, & ſtatuta Religionis. diſp. ead qu. 8. pag. 29.

Abbas, vel Religioſus factus Cardinalis, vel Epiſcopus, vtrùm teneatur obſeruare leges, & ſtatuta ſuæ Religionis, & alias obſeruantias monaſticas: & quid, ſi ad Papatum aſcendat. diſp. ead. 3. qu. 9. pag 30.

Abbates, & Prælati regulares vtrùm teneantur ſuam Regulam, & omnia in ea contenta obſeruare. diſp. 4 qu. 1. pag. 33.

Abbates, & Prælati regulares vtrùm poſſint immunitates, & libertates ſubditis conceſſas coarctare. diſp. ead 4. qu. 2. pag 34.

Abbas, vel alius Prælatus regularis vtrùm poſſit in præceptis Regulæ diſpenſare. diſp. ead. 4. qu. 7. pag. 40. Vide, *Lex Regula*.

Abbatialis Eccleſia ſi mutet ſtatum, vtrùm ſua priuilegia retineat. diſp. 5. q 5. p. 63.

Abbatia tranſlata de vno ad alium locum, vtrùm auferantur, & tollantur ipſius iura, & priuilegia. diſp. ead. 5. qu. 6 pag 64.

Abbates vtrùm poſſint ſua Monaſteria, ſeu Eccleſias, deſerere. & deſtruere. diſp. ead. 5 q. 7. p. ead.

Abbatia deſtructa, vtrùm tollatur dignitas abbatialis; & pereant, & extinguantur eius iura, & priuilegia. diſp ead. 5. q. 9 p. 67.

Abbas ædificans Monaſterium in loco non exempto, vtrùm acquirat illi iura exemptionis. diſp. ead. 5. q. 10. pag. ead.

ad Abbatem ſolum an ſpectet, recipere Nouitios, an verò ad alios ſibi ſocios, & Collegas, ſiue Capitulum

Capitulum. diſput. 6. qu. 1. pag. 80.

Abbas quam ætatem requirere debeat in Nouitiis recipiendis. diſp. ead. 6. q. 2. p. 81.

Abbatibus, & aliis Prælatis regularibus quæ perſonæ ad habitum Religionis admitti prohibeantur. diſp. ead. 6. q. 3. p. 84.

Abbates, & alij Prælati ſuperiores quam informationem habere debeant circa Nouitios acceptandos. diſp. ead. 6. q. 4. p. 90.

Abbates, & Prælati regulares omittentes informationes circa Nouitios, vtrùm peccent mortaliter, & incurrant in pœnas Bullæ Sixti V. diſp. ead. 6. q. 5. p. 110.

Abbas, de quibus recipiendos Nouitios admonere, & qualiter cum iis ad habitum admiſſis ſe gerere debeat. diſp. ead. 6 q. 6. p. 111.

Abbates, & Prælati regulares quid præcauere debeant, circa probationis annum ſuorum Nouitiorum, & locum, in quo educantur. diſp. ead. 6. q. 7. p. 112.

Abbates, & Prælati regulares quid obſeruare debeant circa habitum ingredientium Religionem. diſp. ead 6. q. 8. p 117.

Abbates, & Prælati regulares vtrùm poſſint aliquid à Religionem ingredientibus, vel egredientibus pro expenſis in Nouitiatu factis accipere. diſp. ead. 6. q. 9. p. 118.

ab Abbatibus & Prælatis regularibus quid ſit circa renunciationem bonorum ſui Nouitij præcauendum; & quæ contineantur in decreto Concilij Tridentini *ſeſſ. 25. cap. 16. de Regul.* & quæ non comprehendantur. diſp. ead. 6. q. 10. p. 119.

Abbates in tempore probationis Nouitiorum quid debeant præcauere. diſp. ead. 6. q. 11. p. 122.

Abbates, & Prælati regulares, in qua ætate debeant Nouitios ad profeſſionem admittere: & an aliqua pœna afficiantur in hac re ſacris Canonibus contrafacientes. diſp. ead. 6. q. 12. p. 126.

Abbatum in manibus, & aliorum Prælatorum regularium, vel de ipſorum licentia, vtrùm oporteat profeſſionem fieri. diſp. ead. 6. q. 14. p. 128.

Abbas ſolus, ſine Monachorum conſenſu, vel conſilio, vtrùm poſſit ad profeſſionem Nouitios recipere. diſp. ead. 6. q. 15. p. 129.

tam Abbas, quàm profitens, vtrùm profeſſionem inualidam ratificare debeant. diſp. ead. 6. q. 17. p. 132.

Abbates, & Prælati regulares, vel alij, ad quos ſpectat, Nouitios ad profeſſionem admittere, vtrùm poſſint aliis delegare, vt dictos Nouitios ad profeſſionem admittant, & an poſsint eandem profeſſionem in aliquo caſu prorogare, & differre. diſp. ead 6. q. 18. p. 134.

Abbas excommunicatum ad profeſſionem admittens, an peccet; & vtrùm excommunicati profeſſio per Abbatem recepta valeat. diſp. ead. 6. q. 19. p. 135.

Abbas cenſura innodatus an valeat admittere aliquem ad profeſsionem. diſp. ead. 6. q. 20. p. 136.

ſine Abbatis, & Conuentus licentia an valeat profeſſio facta in manibus Epiſcopi. diſp. ead. 6. q. 21. pag. ead.

Abbas quæ debeat prænoſcere circa formam profeſſionis. diſp. ead. 6. q 22. p. ead.

Abbates & Prælati regulares an pro ratificatione inualidæ profeſsionis exquirere debeant exteriorem profitentis conſenſum, & profitens conſenſum Abbatum, & Prælatorum exquirere teneatur. diſp. ead. 6. q. 23. p. 138.

Abbas an præcipere debeat iteranti profeſſionem, vt nouum annum probationis expleat. diſp. ead. 6. q. 24. p. 139.

Abbates, & Prælati regulares vtrùm poſſint ſubditis licentiam ad æqualem, vel laxiorem Religionem tranſeundi concedere. diſp. 7. q. 5. p. 157.

Abbates. & Prælati regulares vtrùm teneantur apoſtatas, & fugitiuos perquirere, & ad propria Monaſteria reuocare; & an pœnas incurrant, eos non perſequendo. diſp. 8 q. 3. p. 165.

Abbates, & Prælati regulares qualiter cum apoſtatis, & fugitiuis ad Monaſteria reuocatis ſe gerere debeant. diſp. ead. 8. q. 4. p. 169.

Abbas an poſsit concedere ſuo Monacho, vt extra clauſtrum, degat, abſque eo, quòd incurrat apoſtaſiam; & maximè vt propriis parentibus ſubueniat. diſp. ead. 8. q. 6. p. 170.

Abbates, & Prælati regulares vtrùm poſſint Religioſos profeſſos tanquàm incorrigibiles à Religione eiicere; & quid ſi illos iniuſtè expellant. diſp. ead. 8. q. 7. p. 171.

Abbates, & Prælati regulares, vtrùm poteſtatem habeant conferendi beneficia. diſp. 9. q. 1. p. 183.

Abbatibus quo iure competat beneficiorum collatio, ac beneficiariorum inſtitutio; & an beneficia regularia Regularibus, & ſæcularia ſæcularibus conferenda ſint. diſp. ead. 9. q. 2. p. 184.

ab Abbatibus conferenda beneficia, quotuplicia ſint. diſp. ead. 9. q. 3. p. 185.

Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores, vtrùm poſſint beneficia ad ſuas Abbatias ſpectantia conferre, antequam earum poſſeſsionem adipiſcantur. diſp. ead. 9. q. 4 p. 187.

Abbates vtrùm poſsint præſentare, & conferre beneficia eorum Monaſteriis ſubiecta, abſque conſenſu Conuentus. diſp. ead 9. q. 5. p. 188.

Abbates vtrùm beneficia ad eorum collationem ſpectantia poſſint ad libitum, tam Regularibus, quàm ſæcularibus conferre. diſp. ead. 9. q. 6. p. 189.

Abbates, tam ſæculares, quàm regulares, quibus perſonis debeant beneficia, tam regularia, quàm ſæcularia conferre. diſp. ead. 9. q. 7. p. 190.

Abbas vtrùm poſsit cogere ſuum Monachum ad acceptandum beneficium eidem ab ipſo collatum. diſp. ead. 9. q. 9. p. 199.

abſque Abbatis licentia vtrùm poſſit Monachus beneficium, ſeu dignitatem aliunde ſibi collatam acceptare. diſp. ead. 9. q. 10. p. 200.

Abbates, & Prælati regulares vtrùm poſsint regularia beneficia Nouitiis conferre. diſp. ead. 9. q. 11. p. 201.

Abbas vtrùm poſſit ad libitum remouere à Monacho Prioratum manualem, vel aliud beneficium ei ab ipſo Abbate, vel alio Superiore collatum. diſp. ead. 9. q. 14. p. 203.

Abbas vtrùm poſſit remouere à Monacho beneficium manuale ei à Papa collatum; vel ab ipſo Abbate collatum, & à Papa confirmatũ. diſp. ead. 9. q. 15. p 205.

Abbate negligente in conferendo beneficia ſuæ Abbatiæ, ad quem deuoluatur eorum collatio. diſput. ead. 9. q. 16. p. 205.

Abbas excommunicatus an beneficia conferre poſſit. diſp. ead. 9. q 17. p. 207.

Abbates vtrùm poſſint inſtituere Vicarium in beneficiis curatis ſibi ſubiectis. diſp. ead. 9. q. 18. p. ead.

Abbates vtrùm poſſint acquiſitioni iuriſpatronatus in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis fundandi aſſenſum præbere. diſp. ead 9. q. 21 p. 209.

Abbates vtrùm poſſint inſtituere præſentatos in Capellis iuriſpatronatus ad ipſos ſpectantibus. diſput. ead. 9 q. 22. p. ead.

Abbates intra quod tempus teneantur præſentare ad beneficia iuriſpatronatus, ad eorum Abbatias, & Monaſteria ſpectantia. diſp. ead. 9. q. 24. p. 210.

Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores vtrùm poſſint charitatiuum ſubſidium à Monaſteriis, & Eccleſiis ſibi ſubiectis exigere. diſp. 10. q 2 p. 213.

Index Quæſitorum.

Abbas cum ſuo Monaſterio vtrùm charitatiuum ſubſidium Epiſcopo ſoluere teneatur. Et quid de Eccleſiis exemptis, & Monialibus. diſp. ead. 10. q.4. pag 214.

Abbas vtrùm bonorum temporalium Monaſterij dominus dici poſſit. diſp 11.q 2.p.224.

Abbatis poteſtas in acquirendo pro Monaſterio quæ ſit. diſp. ead. 11.q.3 p.225.

Abbas, vel Monachus, ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem extra Religionem aſſumptus, an ſuæ Eccleſiæ, vel Monaſterio acquirat. diſp. ead. 11.q. 5 p.233.

penes Abbates an ſit poteſtas, & cura conſeruandi bona temporalia Monaſterij. diſp. ead. 11 q.6.p.234.

Abbas an teneatur defendere bona, iura, & priuilegia ſuæ Abbatiæ, & Monaſterij: & quæ pœnæ contra raptores bonorum eccleſiaſticorum illatæ ſint. diſp. ead. 11.q 7.p.236.

contra Abbates bona, iura, & priuilegia non tuentes, vtrùm poſſit Monaſterium agere. diſp. ead. 11. q.8. p.237.

Abbates, & Prælati regulares vtrùm ſuorum Monaſteriorum bona in prouidendo decori, & ornatui ſuarum Eccleſiarum expendere debeant. diſp. ead. 11.q 9.p.ead.

Abbates, & Prælati regulares vtrùm de facultatibus Monaſterij debeant ſubditorum neceſſitatibus æqualiter prouidere. diſp. ead. 11 q.10.p.238.

Abbates, & Prælati regulares vtrùm de bonis Monaſteriorum poſſint ædificia conſtruere, & qualia ea eſſe debeant. diſp. ead. 11.q.12.p.140.

Abbas vtrùm poſſit in ſupellectilem, & veſtes pretioſas, lautas comeſſationes, ſuperfluos ſeruos, & equitatus bona Monaſterij expendere. diſp. ead. 11. q.13.p.ead.

Abbates Commendatarij vtrùm poſſint de fructibus ſuarum Eccleſiarum, & beneficiorum liberè diſponere. diſp. ead. 11 q.14.p.241.

Abbates, & Prælati ſæculares in quos vſus ſuorum beneficiorum redditus expendere teneantur. diſp. ead. 11.q.15.p.242.

Abbates vtrùm poſſint ciuitates, caſtra, oppida, vaſſallos, ac iuriſdictionem temporalem habere. diſp. 12 q.1.p.245.

Abbas vtrùm poſſit aliqua loca, ſiue caſtra Monaſterij, alicui Regulari, vel ſæculari concedere. diſp. ead. 12.q.3.p.248.

Abbates, & Prælati eccleſiaſtici caſtra, aut alia feuda poſſidentes vtrùm teneantur per ſuos vaſſallos ſuo Principi auxilium præſtare. diſp. ead. 12.q 4.p.259.

Abbates, & Prælati regulares vtrùm teneantur cum ſuis ſubditis regularibus ad obſequia propria Reipublicæ propter bonum commune. diſp. ead. 12.q. 5.p.ead.

Abbas vtrùm poſſit bona mobilia Monaſterij alienare. diſp. 13.q.1.p.261.

Abbas vtrùm poſſit bona immobilia eccleſiaſtica alienare. diſp. ead. 13.q. 2.p.265.

Abbates, & Prælati, tam regulares, quàm ſæculares, vtrùm poſſint arbores Monaſteriorum, & Eccleſiarum ſuarum, abſque Conuentus, & Capituli conſenſu incidere. diſp. ead. 13.q.3 p.268.

Abbas quomodo procedere debeat in alienatione bonorum immobilium, & mobilium pretioſorum, ad hoc vt ſit legitima. diſp. ead. 13.q.4.p 269.

Abbates, & Prælati regulares vtrùm ſtante aliquo priuilegio, poſſint bona Monaſteriorum ſuæ Religionis, inconſulto Romano Pontifice alienare. diſp. ead. 13.q.6.p.272.

Abbates, & Prælati regulares vtrùm poſſint, abſque aſſenſu apoſtolico, pecunias ad cambium, vel mutuò accipere, cum ſolutione damni emergentis, & lucri ceſſantis: & quid de pecunia, quæ vertitur in Eccleſiæ vtilitatem, propter alienationem. diſp. ead. 13.q 7.p.274.

Abbas localis vtrùm poſſit bona Monaſterij, abſque Abbatis Generalis licentia, alienare. diſp. ead. 13.q. 8.p.275.

Abbates, & Prælati in quibus caſibus poſſint bona ſuorum Cœnobiorum, & Eccleſiarum, inconſulto Romano Pontifice, alienare. diſp. ead. 13 q.9. p 276.

Abbate mortuo an poſſit iterum Conuentus alienare. diſp. ead. 13 q.10 p.277.

ſub Abbate exempto Prior exiſtens an poſſit alienare. diſp. ead. 13.q.11.p.ead.

Abbates alienantes bona ſuorum Cœnobiorum, inconſulto Romano Pontifice, & contra formam Extrauagantis, *Ambitioſæ*. quas pœnas incurrant. diſp. ead. 13.q.12.p 278.

Abbati quomodo liceat bona Monaſterij ſui locare. diſp 14.q 1.p.280.

Abbas vtrum poſſit locationem bonorum Monaſterij facere ad duo triennia, cum conditione, vt elapſo primo incipiat ſecundum. diſp. ead. 14. q. 2. p. 281.

Abbas vtrùm teneatur ſtare locationi factæ per ſuum prædeceſſorem. diſp. ead. 14.q.3.p.282.

Abbas vtrùm poſſit bona ſui Monaſterij infeudare, & quæ. diſp ead. 14.q.4.p.ead.

Abbas vtrùm poſſit bona Monaſterij in emphyteuſim dare. diſp. ead. 14.q.6 p.288.

Abbas quæ bona Monaſterij poſſit in emphyteuſim abſque ſolennitatibus requiſitis à iure concedere. diſp. ead. 14 q 7.p.289.

Abbas vtrùm poſſit dare in emphyteuſim rem ſolitam emphyteuticari, cum conditione, ne emphyteuta incidat in commiſſum ob canonem non ſolutum. Et quomodo intelligatur tertia, & quarta generatio. diſp. ead. 14.q.8.p.ead.

Abbas vtrum poſſit dare in feudum, vel emphyteuſim ſuis conſanguineis res Monaſterij ſolitas infeudari, vel emphyteuticari. diſp. ead. 14.q.9.p.290.

Abbates vtrùm beneficia, Abbatias, & Monaſteria ſibi ſubiecta vnire poſſint. diſp. 15.q.1.p.292. Vide, *Vnio.*

Abbatum, & aliorum Prælatorum ſæcularium ſpolia, ad quem pertineant. diſp. 16.qu.1.p.297.

Abbates ſæculares, & Commendatarij vtrùm habentes à Sede apoſtolica facultatem teſtandi de fructibus à ſuis Eccleſiis ſibi obuenientibus, poſſint de vaſis, & ornamentis diuino cultui dicatis diſponere. diſp. ead. 16.q 2.p. 98.

Abbatis regularis ſpolia ad quem ſpectent. diſp. ead. 16 q.3.p.ead.

ad Abbatem, vel Monaſterium an pertineant ſpolia Religioſorum beneficiariorum. diſp. ead. 16. q. 4. pag 299.

Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores vtrùm poſſint in Iudices Conſeruatores eligi. diſp. 17. q. 4. pag 308.

Abbates, & Prælati regulares, quæ officia, & quos actus in iudicio exercere poſſint. diſp. ead. 17. q 5. pag 309.

Abbates regulares, & Monachi, vtrùm abſque ipſorum licentia, teſtamentorum, vel aliarum vltimarum voluntatum executores eſſe poſſint. diſp. ead. 17.q.6.p 310. Vide, *Prælatus.*

Abbas an Monaſteria ædificare poſſit. Vide, *Monaſterium.*

Abbatiæ, & Eccleſiæ Regularium vtrùm poſſint de vno ad alium locum, nulla habita Diœceſani licentia

tia

tia transferri. diſp.5 q.4.p.62.

Abbatiarum ſuarum antequàm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores poſſeſſionem adipiſcantur, vtrùm poſſint beneficia ad eas ſpectantia conferre. diſp.9.q.4.p.187.

in Abbatiam, & Monaſterium, quibus modis transferri poſſit iuſpatronatus ſæcularium. diſp.ead.9 q.23. pag.210.

Abbatiæ bonorum temporalium adminiſtratio apud quem ſit. diſp.11.q 1.p.217. Vide, *Arbores. Bona.*

Abbatias, beneficia, & Monaſteria ſibi ſubiecta vtrùm Abbates vnire poſſint. diſp.15.q.1.p.292. Vide, *Vnio.*

Ædificia vtrùm conſtruere poſſint Abbates, & Prælati regulares de bonis Monaſteriorum, & qualia ea eſſe debeant. diſp.11.q.12.p.240.

quam *Ætatem* requirere debeat Abbas in Nouitiis recipiendis. diſp.6.q.2.p.82.

Ætate in qua debeant Nouitios ad profeſſionem admittere Abbates, & Prælati regulares: & an aliqua pœna afficiantur in hac re ſacris Canonibus contrafacientes. diſp ead.6.q.12.p.126.

Ætas, & tempus idem in Nouitiis an requiratur in profeſſione quacunque, tam expreſſa, quàm tacita. diſp.ead.6.q.13.p.127.

Alienationis, locationis, & ſimilium contractus vtrùm ſit validus, non obtento beneplacito apoſtolico, cum clauſula, *reſeruato beneplacito apoſtolico, nec aliter, nec alio modo.* diſp.14.q.9.p.290.

Alienatio bonorum. Vide, *Bona.*

Apoſtata vtrùm cenſendus ſit Religioſus poſt profeſſionem ſolennem à Monaſterio recedens ſine Abbatis licentia. diſp.8.q.1.p.162.

Apoſtata, vel fugitiuus an cenſendus ſit Religioſus fugiens à carceribus, in quibus iuſſu ſui Superioris detinebatur. diſp.ead.8.q.2.p.163.

Apoſtatas, & fugitiuos vtrùm Abbates, & Prælati regulares teneantur perquirere, & ad propria Monaſteria reuocare; & an pœnas incurrant, eos non perſequendo. diſp.ead.8.q.3.p.165.

cum Apoſtatis, & fugitiuis ad Monaſteria reuocatis qualiter ſe gerere debeant Abbates, & Prælati regulares. diſp.ead.8.q.4.p.169.

Apoſtatarum, fugitiuorum, & eiectorum bona quibus cedant; & quibus eorum debita perſoluere incumbat. diſp.ead.8.q.5.p.ead.

Apoſtaſiam an incurrat Monachus extra Clauſtrum degens, & an ſuper hoc Abbas poſſit licentiam concedere; & maximè vt parentibus ſubueniat. diſp ead.8.q.6.p.170.

Apoſtatarum, & fugitiuorum, illorúmque fautorum pœnæ. diſp.ead.8 q.9.p.175.

Arbores Monaſteriorum, & Eccleſiarum ſuarum, vtrùm Abbates, & Prælati, tam regulares, quàm ſæculares incidere poſſint, abſque Conuentus, & Capituli conſenſu. diſp.13.q.3.p.268.

B

BEneficia conferendi vtrùm Abbates, & Prælati regulares poteſtatem habeant. diſput.9. qu.1. pag.183.

Beneficiorum collatio, ac beneficiariorum inſtitutio quo iure Abbatibus competat; & an beneficia regularia Regularibus, & ſæcularia ſæcularibus conferenda ſint. diſp.ead.9.q.2 p.184.

Beneficia ab Abbatibus conferenda quotuplicia ſint. diſp. ead 9.q.3.p.185.

Beneficia ad Abbatias ſpectantia vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores conferre poſſint, antequàm ſuarum Abbatiarum poſſeſſionem adipiſcantur. diſp.ead.9.q.4.p.187.

Beneficia Abbatum Monaſteriis ſubiecta vtrùm poſſint illi præſentare, & conferre, abſque conſenſu Conuentus. diſp.ead.9.q.5.p.188.

Beneficia ad eorum collationem ſpectantia vtrùm poſſint Abbates ad libitum, tam Regularibus, quàm ſæcularibus conferre. diſp.ead 9.q.6.p.189.

Beneficia, tam regularia, quàm ſæcularia, quibus perſonis ab Abbatibus, & Prælatis, tam ſæcularibus, quàm regularibus conferenda. diſp.ead.9.q.7.pag. 190.

Beneficiorum, tam regularium, quàm ſæcularium, vtrùm Monachus ſit capax; & quid de Canonicis regularibus Congregationis Lateranenſis. diſp. ead.9.q.8.p.192.

Beneficium Monacho ſuo ab Abbate collatum, vtrùm poſſit Abbas cogere ad acceptandum. diſp.ead.9. q.9.p.199.

Beneficium, ſiue dignitatem aliunde quàm ab Abbate collatam vtrum Monachus abſque ipſius licentia acceptare poſſit. diſp.ead.9.q.10.p.200.

Beneficia regularia vtrùm poſſint Abbates, & Prælati regulares Nouitiis conferre. diſp.ead.9.q.11.p.201.

de Beneficij ab Abbate collati fructibus cui Monachus acquirat. diſp.ead.9 q.12.p.ead.

in Beneficiis regularibus vtrùm habeat locum regula reſeruationis menſium apoſtolicorum. diſp. ead.9. q.13.p.202.

Beneficium aliquod Monacho ab Abbate, vel alio Superiore collatum, vtrùm ipſe Abbas poſſit ad libitum remouere ab eo. diſp.ead.9 q.14.p.203.

Beneficium manuale Monacho à Papa collatum; vel ab ipſo Abbate collatum, & à Papa confirmatum, vtrùm poſſit Abbas ab eo remouere. diſp.ead.9.qu. 15.p.205.

Beneficiorum collatio ad quem deuoluatur, Abbate negligente in conferendo ea ſuæ Abbatiæ. diſp.ead. 9.q.16.p.205.

Beneficia vtrùm conferre poſſit Abbas excommunicatus. diſp.ead.9.q.17.p.207.

in Beneficiis curatis Abbatibus ſubiectis vtrùm ipſi Vicarium poſſint inſtituere. diſput. ead. 9. qu. 18. p.207.

Beneficia ſimplicia ſæcularia an poſſit obtinere Regularis. diſp.ead.9.q.25.p.211.

de Beneficiorum ſuorum fructibus vtrùm Abbates Commendatarij liberè diſponere poſſint. diſp. 11. q.14.p.241.

Beneficiorum ſuorum redditus in quos vſus expendere teneantur Abbates, & Prælati ſæculares. diſput. ead.11.q.15.p.242.

Beneficia, Abbatias, & Monaſteria ſibi ſubiecta vtrùm Abbates vnire poſſint. diſp. 15.q.1.p.292.

Beneficiorum, Eccleſiarum, & Monaſteriorum vnio ab Abbate ex quibus cauſis fieri poſſit. diſp.ead.15. q.1.p.294. Vide, *Vnio.*

Beneficia iuriſpatronatus. Vide, *Iuſpatronatus.*

Bona, & locus Monaſterij iam deſtructi ad quem pertineant: & quid ſi in priſtinum ſtatum reſtituatur. diſp.5.q.8.p.66.

circa Bonorum renunciationem Nouitij ſui quid ſit præcauendum ab Abbatibus, & Prælatis regularibus; & quæ contineantur in decreto Concilij Tridentini ſeſſ. 25. c. 16. de Regul. & quæ non comprehendantur. diſp.6.q.10 p.119.

Bona apoſtatarum, fugitiuorum, & eiectorum quibus cedant. diſp.8.q.5.p.169.

Bonorum temporalium Abbatiæ, ſiue Monaſterij, aut religioſæ Congregationis adminiſtratio, apud quem ſit. diſp.11.q 1.p.217.

Bonorum temporalium Monaſterij vtrùm Abbas dominus dici poſſit. diſp.ead.11.q.2.p.224.

Bona

Index Quæſitorum.

Bona à Monacho acquiſita cuius ſint.diſp.ead.11.q.4. pag. 225.

Bona an acquirat Eccleſiæ, vel Monaſterio Abbas,vel Monachus ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem extra Religionem aſſumptus. diſp.ead.11.q.5.p.233.

Bona temporalia Monaſterij conſeruandi cura & poteſtas an ſit penes Abbates. diſp. ead.11.q.6.p.234.

Bona, iura, & priuilegia ſuæ Abbatiæ,& Monaſterij vtrùm teneatur Abbas defendere: & quæ pœnæ contra raptores bonorum eccleſiaſticorum illatæ ſint. diſp. ead.11.q.7.p.236.

Bona, iura, & priuilegia non tuentibus Abbatibus, vtrùm contra eos poſſit agere Monaſterium. diſp. ead.11. q.8. p.237

Bona ſuorum Monaſteriorum vtrùm Abbates,& Prælati regulares expendere debeant, in prouidendo decori,& ornatui ſuarum Eccleſiarum. diſp. ead.11. pag. ead.

de Bonis Monaſterij vtrùm Abbates, & Prælati regulares debeant ſubditorum neceſſitatibus æqualiter prouidere.diſp. ead.11. q 10. p.238.

de Bonis Monaſteriorum vtrùm Abbates, & Prælati regulares poſſint ædificia conſtruere, & qualia ea eſſe debeant.diſp.ead.11. q.12. p.240.

Bona Monaſterij vtrùm Abbas poſſit in ſupellectilem, & veſtes pretioſas,lautas comeſſationes,ſuperfluos ſeruos,& equitatus expendere.diſp.e.11.q.13 p.ead.

de Bonis ſuarum Eccleſiarum,& de fructibus beneficiorum vtrùm Abbates Commendatarij liberè diſponere poſſint. diſp.ead.11.q.14.p.241.

Bona mobilia Monaſterij vtrùm Abbas poſſit alienare. diſp.13.q.1. p.261.

Bona immobilia eccleſiaſtica vtrùm Abbas poſſit alienare. diſp.ead.13.q.2.p.265.

in Bonorum immobilium, & mobilium alienatione quomodo Abbas procedere debeat,ad hoc vt ſit legitima.diſp.ead.13.q.4.p.269

in Bonorum Monaſterij alienatione vtrùm requiratur etiam Epiſcopi aſſenſus:& quid de permutationibus faciendis à Rectoribus,Epiſcopis,& Prælatis ſubiectis.diſp.ead.13.q.5.p.271.

Bona Monaſteriorum ſuæ Religionis vtrùm Abbates, & Prælati generales,ſtante aliquo priuilegio, poſſint, inconſulto Romano Pontifice, alienare.diſp. ead.13.q.6.p.272.

Bona Monaſterij vtrùm Abbas localis poſſit, abſque Abbatis Generalis licentia alienare. diſp. ead.13. q.8. p.275.

Bona ſuorum Cœnobiorum,& Eccleſiarum,in quibus caſibus poſſint Abbates,& Prælati,inconſulto Romano Pontifice,alienare.diſp.ead.13.q.9.p.276.

Bona alienare an poſſit Conuentus, mortuo Abbate. diſp.ead.13.q.10.p.277.

Bona alienare an poſſit Prior exiſtens ſub Abbate exempto. diſp. ead.13. q.11. p.ead.

Bona alienantes ſuorum Cœnobiorum Abbates, inconſulto Romano Pontifice,& contra formam Extrauagantis, *Ambitioſæ*.quas pœnas incurrant.diſp. ead.13. q.12. p.278.

Bona Monaſterij ſui locare quomodo liceat Abbati. diſp.14.q.5.p.280.

Bonorum Monaſterij locationem facere vtrùm poſſit Abbas ad duo triennia, cum conditione, vt elapſo primo incipiat ſecundum.diſp.ead.14.q.1.p.281.

Bona ſui Monaſterij vtrùm Abbas poſſit infeudare,& quæ. diſp.ead.14.q.4.p.282.

Bona ſui Monaſterij an poſſit Abbas in emphyteuſim dare. diſp. ead.14. q.6.p.288.

Bona Monaſterij quæ Abbas poſſit in emphyteuſim abſque ſolemnitatibus requiſitis à iure concedere. diſp.ead.14.q.7.p.289.

C

ad *Cambium*, vel mutuò pecunias accipere,cum ſolutione damni emergentis,& lucri ceſſantis, vtrùm Abbates,& Prælati regulares,abſque aſſenſu apoſtolico poſſint:& quid de pecunia, quæ vertitur in Eccleſiæ vtilitatem, propter alienationem. diſp. 13.q.7.p.274.

Canonici regulares Congregationis Lateranẽſis vtrùm ſint capaces beneficiorum. diſp.9.q.8.p.192.

Capitulis generalibus,ſeu prouincialibus Abbates tanquàm Diffinitores præeuntes, quo munere fungi debeant.diſp.1.qu.2.pag.2.

Capitulum diſciplinæ, & culparum celebrare vtrùm debeat Abbas, vel alius Prælatus. diſp.ead.1.qu.8. pag.10. Vide, *Abbas.Congregatio.*

ad Capitulum an ſpectet Nouitios recipere. diſp. 6. q. 1.p.80.

abſque Capituli, & Conuentus cõſenſu vtrùm Abbates,& Prælati,tam regulares,quàm ſæculares, incidere poſſint arbores Monaſteriorum, & Eccleſiarum ſuarum.diſp.13.q.3.p.268.

à *Carceribus*, in quibus iuſſu ſui Superioris detinebatur,fugiens Religioſus, vtrùm apoſtata, vel fugitiuus cenſendus ſit.diſp.8.q.2.p.163.

Cardinalis factus ex Religioſo vtrùm teneatur obſeruare leges,& ſtatuta ſuæ Religionis,& alias obſeruantias monaſticas:& quid,ſi ad Papatum aſcendat. diſp. 3.qu.9.pag.30.

Cenſura innodatus Abbas an valeat admittere aliquem ad profeſſionem.diſp.6.q 10.p.136.

Charitatiuum ſubſidium quid ſit, & à quibus perſonis ſit exigendum.diſp.10.q.1.p.212.

Charitatiuum ſubſidium à Monaſteriis,& Eccleſiis ſibi ſubiectis vtrùm Abbates,& Prælati Epiſcopo inferiores poſſint exigere. diſp.ead.10.q.1.p.213.

Charitatiuum ſubſidium ex quibus cauſis, & in qua quantitate exigi poſſit. diſp.ead.10.q.3.p.ead.

Ciſtercienſibus an iuriſdictionem temporalem liceat habere.diſp.12.q.2.p.247.

pro *Cœnobij* ſui regimine vtrùm expediat Abbati ſecum aliquos graduatos Officiales, & Miniſtros adhibere.diſp.2.qu.1.p.11.Vide, *Conuentus. Officialis.*

Congregationes capitulares, Abbates, & Prælatos, tam regulares, quàm ſæculares, celebrare vtrùm expediat.diſp.1.qu.1.pag.1.Vide,*Capitulum.*

Congregationis religioſæ bonorum temporalium adminiſtratio apud quem ſit.diſp.12.q.1.p.217.Vide, *Arbores.Bona.*

Cõſanguineis an acquirat Monachus.diſp.11.q.4.p.225.

Conſanguineis ſuis Abbas vtrùm poſſit dare in feudum,vel emphyteuſim res Monaſterij ſolitas infeudari,vel emphyteuticari.diſp.14.q.9.p.290.

Conſeruatores vtrùm poſſint ſibi eligere Prælati regulares.diſp.17.q.1.p.301.

Conſeruatores Iudices à Regularibus deputati,de quibus eorum cauſis poſſint cognoſcere.diſp.ead.17.q. 2.p.305.

Conſeruatores Iudices vtrùm poſſint vt ſuſpecti recuſari; & vtrùm ab eorum ſententiis appellari poſſit. diſp.ead.17.q.3.p.307.

in Conſeruatores Iudices an poſſint eligi Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores. diſp.ead.17.q.4.p 308.

ad *Conſilium* adhibere Monachos vtrùm Abbas, vel alij Prælati debeant in Monaſterij negotiis. diſp. 1. qu.6.pag.9. Vide, *Abbas.*

Contractus alienationis,locationis, & ſimilium,vtrùm ſit validus, non obtento beneplacito apoſtolico, cum clauſula,*reſeruato beneplacito apoſtolico, nec aliter, nec alio modo*.diſp.14.q.9 p.290.

Conuentus conſilium in negotiis gerendis inquirere vtrùm non ſolum teneantur Abbates, & alij Prælati regulares, verùm etiam conſenſum expectare. diſp. 1. q.7. pag.10. Vide, *Cœnobium.*

ſine Conuentus, & Abbatis licentia profeſſio facta in manibus Epiſcopi an valeat. diſp. ead. 6. q. 21. p. 136.

abſque Conuentus conſenſu vtrùm Abbates poſſint præſentare, & conferre beneficia eorum Monaſteriis ſubiecta. diſp. 9. q. 5. p. 188.

in Conuentu vnoquoque quis Regularium numerus conſtituendus ſit. diſp. 11. q. 11. p. 238.

abſque Conuentus, & Capituli conſenſu, vtrùm Abbates, & Prælati, tam regulares, quàm ſæculares, incidere poſſint arbores Monaſteriorum, & Eccleſiarum ſuarum. diſp. ead. 13. q. 3. p. 268.

Conuentus an poſsit alienare, mortuo Abbate. diſp. ead. 13. q. 10. p. 277.

D

DEbita apoſtatarum, fugitiuorum, & eiectorum quibus perſoluere incumbat. diſp. 8. q. 5. p. 169.

Dignitas abbatialis vtrùm tollatur, Abbatia deſtructa; & pereant, & extinguantur eius iura, & priuilegia. diſp. 5. q. 9. p. 67.

Dignitatem aliunde quàm ab Abbate collatam vtrùm Monachus abſque ipſius licentia acceptare poſsit. diſp. 9. q. 10. p. 200.

Diffinitores Patres exiſtentes in Diffinitorio, vtrùm teneantur ſub mortali, liberè, & expreſsè propriam ſententiam proferre. diſp. 1. q. 3. pag. 5.

Diffinitorum Patrum electio ad quos ſpectet, & quomodo eligendi ſint. diſp. ead. 1. q. 4. p. 6.

Diffinitores vtrùm teneantur ſub mortali de his, quæ in Diffinitorio aguntur, & terminantur, nihil publicare. diſp. ead. 1. q. 5. pag. 8.

Diœceſani nulla habita licentia vtrùm poſsint Eccleſiæ, & Abbatiæ Regularium de vno ad alium locum transferri. diſp. 5. q. 4. p. 62.

Diœceſano an ſint ſubiecta Monaſteria in Diœceſi aliqua ædificata, cum eorum perſonis, & in quibus caſibus; & in quibus poſsint conueniri coram illo, & excommunicati, eique ſubiici; & de cauſis, quibus mediantibus fuerunt Monaſteria à Sede apoſtolica exempta ab Ordinariis. diſp. ead. 5. q. 11. p. 68.

Diſpenſatio. Vide, *Lex. Regula.*

E

ECcleſia, & Abbatiæ Regularium vtrùm poſsint de vno ad alium locum, nulla habita diœceſani licentia, transferri. diſp. 5. q. 4. p. 62.

Eccleſia abbatialis ſi mutet ſtatum, vtrùm ſua priuilegia retineat. diſp. ead. 5. q. 5. p. 63.

Eccleſias ſuas, ſeu Monaſteria vtrùm poſsint deſerere, & deſtruere Abbates. diſp. ead. 5. q. 7. p. 64.

Eccleſiæ collegiatæ ſæculari an poſsit Regularis præfici, & beneficia ſimplicia ſæcularia obtinere, ac penſiones beneficiorum eccleſiaſticorum poſsidere. diſp. 9. q. 15. p. 151.

ab Eccleſiis, & Monaſteriis ſibi ſubiectis vtrùm poſſint Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores charitatiuum ſubſidium exigere. diſp. 10. q. 2. p. 213.

Eccleſiæ exemptæ vtrùm ſoluere teneantur Epiſcopo charitatiuum ſubſidium. diſp. ead. 10. q. 14. p. 214

Eccleſiarum ſuarum decori vt prouideant Abbates, & Prælati regulares, vtrùm debeant expendere bona ſuorum Monaſteriorum diſp. 11. q. 9. p. 237.

Eccleſiarum, beneficiorum, & Monaſteriorum vnio ex quibus cauſis ab Abbate fieri poſſit. diſp. ead. 15. q. 1. p. 294. Vide, *Vnio.*

Electio Generalis, & Patrum Diffinitorum ad quos ſpectet, & quomodo eligendi ſint. diſp. 1. q. 4. pag. 6.

in *Emphyteuſim* dare vtrùm poſſit Abbas bona ſui Monaſterij. diſp. 14 q. 6. p. 288.

in Emphyteuſim quæ bona Monaſterij poſſit Abbas abſque ſolennitatibus requiſitis à iure concedere. diſp. ead. 14. q. 7. p. 289.

in Emphyteuſim vtrùm Abbas poſſit dare rem ſolitam emphyteuticari, cum conditione, ne emphyteuta incidat in commiſſum ob canonem non ſolutum. Et quomodo intelligatur tertia, & quarta generatio. diſp. ead. 14. q. 8. p. 289.

in Emphyteuſim, vel feudum vtrùm poſſit Abbas dare ſuis conſanguineis res Monaſterij ſolitas infeudari, vel emphyteuticari. diſp. ead. 14. q. 9. p. 290.

in *Epiſcopi* manibus profeſſio facta an valeat ſine Abbatis, & Conuentus licentia. diſp. 6. q. 21. p. 136.

Epiſcopo vtrùm ſoluere charitatiuum ſubſidium teneatur Abbas cum ſuo Monaſterio. Et quid de Eccleſiis exemptis, & Monialibus. diſp. 10. q. 14. p. 214.

Epiſcopi aſſenſus vtrùm requiratur in alienatione bonorum Monaſterij: & quid de permutationibus faciendis à Rectoribus, Epiſcopis, & Prælatis ſubiectis. diſp. 13. q. 5. p. 271.

Excommunicati profeſſio per Abbatem recepta an valeat, peccétque Abbas excommunicatum ad profeſſionem admittens. diſp. 6. q. 19 p. 135.

Excommunicatus Abbas vtrùm beneficia conferre poſsit. diſp. 9. q. 17 p. 107.

Exemptionis iura vtrùm acquirat Monaſterio Abbas, illud ædificans in loco non exempto. diſp. 5. q. 10. pag. 67.

F

FAcultates. Vide, *Bona.*

in *Feudum* dare bona ſui Monaſterij an poſsit Abbas, & quæ. diſp. 14. q. 4. p. 282.

in Feudum, vel emphyteuſim vtrùm poſsit Abbas dare ſuis conſanguineis res Monaſterij ſolitas infeudari, vel emphyteuticari. diſp. ead. 14. q 9. n. 290.

Fugitiuus, vel apoſtata an cenſendus ſit Religioſus fugiens à carceribus, in quibus iuſſu ſui Superioris detinebantur. diſp. 8. q. 2. p. 163.

Fugitiuos, & apoſtatas vtrùm Abbates, & Prælati regulares teneantur perquirere, & ad propria Monaſteria reuocare; & an pœnas incurrant, eos non perſequendo. diſp. ead. 8. q. 3. p. 165.

cum Fugitiuis, & apoſtatis ad Monaſteria reuocatis qualiter ſe gerere debeant Abbates, & Prælati regulares. diſp. ead. 8. q. 4. p. 169.

Fugitiuorum, apoſtatarum, & eiectorum bona quibus cedant; & quibus eorum debita perſoluere incumbat. diſp. ead. 8 q. 5. p. ead.

Fugitiuorum, apoſtatarum, illorúmque fautorum pœnæ. diſp. ead. 8. q. 9. p. 175.

G

GEneralis, & Patrũ Diffinitorũ electio ad quos ſpectet, & quomodo eligendi ſint. diſp. 1. q. 4. p. 6.

Generatio tertia, & quarta quomodo intelligatur in emphyteuſis conceſſione. diſp. 14. q. 8. p. 289.

H

ad HAbitum Religionis quæ perſonæ admitti prohibeantur Abbatibus, & aliis Prælatis regularibus. diſp. 6. q. 3. p. 84.

ad

Digitized by Google

ad Habitum admiſſos qualiter regere debeat Abbas. diſp.ead.6.q.6.p.111.
circa Habitum Religionem ingredientium, quid obſeruare debeant Abbates, & alij Prælati regulares. diſp.ead.6.q.8.p.117.

I

IMmunitates, & libertates ſubditis conceſſas vtrùm Abbates, & Prælati regulares poſſint coarctare. diſp.4.qu.2.pag.34.
Informatio quæ habenda circa Nouitios acceptandos ab Abbatibus, & aliis Prælatis ſuperioribus. diſp.6. q 4 p.90.
Informationes omittentes Abbates, & Prælati regulares circa Nouitios, vtrùm peccent mortaliter, & incurrãt in pœnas Bullę Sixti V. diſp.ead.6.q.5.p.110.
Iudices Conſeruatores vtrùm poſſint ſibi eligere Prælati regulares. diſp.17.q.1 p.301. Vide, *Conſeruatores.*
Iuriſdictionem temporalem vtrùm habere poſſint Abbates. diſp.12.q.1.p.245.
Iuriſdictionem temporalem an Ciſtercienſibus habere liceat. diſp.ead.12.q.2.p.247.
Iura non tuentibus Abbatibus vtrùm poſſit Monaſterium contra eos agere. diſp.11.q.8.p.217.
Iuſpatronatus in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis fundandi acquiſitioni aſſenſum præbere vtrùm poſſint Abbates. diſp. 9. q. 21. p.209.
Iuriſpatronatus in Capellis ad ipſos ſpectantibus vtrùm Abbates poſſint inſtituere præſentatos. diſp. ead.9.q.22.p.209.
Iuſpatronatus ſæcularium quibus modis in Monaſteriũ, & Abbatiam transferri poſſit. diſput. ead.9. q.23. p. 210.
ad Iuriſpatronatus beneficia, ad Abbatum Abbatias, & Monaſteria ſpectantia, intra quod tempus teneantur ipſi præſentare. diſp.ead.9.q 24.p.212.

L

LEctores in Monaſterio inſtituere, & ſtudium pro ſuis Monachis erigere vtrùm Abbas debeat. diſp. 2 qu.5.pag.13.
in *Legibus* proprius Abbates, & Prælati diſpenſantes ſine cauſa, vtrùm peccent: & quid de ſubditis diſpenſationem petentibus, eáque vtentibus: & an diſpenſatio talis valida ſit. diſp.4. qu.11. pag.48. Vide, *Regula.*
Locatio bonorum ſui Monaſterij quomodo Abbati liceat. diſp 14.q.1.p.280.
Locationem bonorum Monaſterij facere ad duo triennia, vtrùm poſſit Abbas, cum conditione, vt elapſo primo incipiat ſecundum. diſp.ead.14.q.2.p.281.
Locationi factæ per ſuum prædeceſſorem vtrùm Abbas teneatur ſtare. diſp.ead.14.q.3.p.282.
Locationis, alienationis, & ſimilium contractus vtrùm ſit validus, non obtento beneplacito apoſtolico, cum clauſula, *reſeruato beneplacito apoſtolico, nec aliter, nec alio modo* diſp.ead.14.q.9.p.290.
Locus, & bona Monaſterij iam deſtructi ad quem pertineant; & quid, ſi in priſtinum ſtatum reſtituatur. diſp.5.q.8.p.66.

M

MEnſium apoſtolicorum reſeruationis regula vtrùm habeat locum in beneficiis regularibus. diſp.ead.9.q.13.p 202.
Miniſter. Vide, *Officialis.*
Monachos ad conſilium adhibere in Monaſterij negotiis vtrùm Abbas, vel alij Prælati debeant. diſp.1. qu.6.pag.9.
ſine Monacho rum conſenſu, vel conſilio, vtrùm poſſit Abbas ſolus ad profeſſionem Nouitios recipere. diſp.6.q.15.p.129.
Monachus intra quod tempus contra profeſſionem inualidam reclamare poſſit, & quam pœnam incurrat, ſi reclamet contra profeſſionem validam. diſp. ead. 6.q.25.p.139.
Monacho ſuo an poſsit concedere Abbas, vt extra Clauſtrum degat, abſque eo, quòd incurrat apoſtaſiam; & maximè vt propriis parentibus ſubueniat. diſp.8.q.6.p.170.
Monachus vtrùm ſit capax beneficiorum, tam regularium, quàm ſæcularium; & quid de Canonicis regularibus Congregationis Lateranenſis. diſp. 9.q.8.p.192.
Monachum ſuum vtrùm poſsit Abbas cogere ad acceptandum beneficium eidem ab ipſo collatum. diſp.ead.9.q.9.p.199.
Monachus vtrùm abſque Abbatis licentia poſsit beneficium, ſeu dignitatem aliunde ſibi collatam acceptare. diſp.ead.9.q.10.p.200.
Monachus cui acquirat de fructibus beneficij ab Abbate collati. diſp.ead.9.q.12.p.201.
à Monacho Prioratum manualem, vel aliud beneficium ei ab Abbate, vel alio Superiore collatum, vtrùm poſsit ipſe Abbas ad libitum remouere. diſp. ead.9.q.14.p.203.
à Monacho beneficium manuale ei à Papa collatum, vel ab ipſo Abbate collatum, & à Papa confirmatum, vtrùm poſsit Abbas remouere. diſp. ead. 9.q. 15.p.205.
Monachus, an quidquid acquirit, Abbatiæ, & Monaſterio, vel ſibi, aut conſanguineis acquirat. diſp. 11. q.4.p.225.
Monachus, ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem extra Religionem aſſumptus, an Eccleſiæ, vel Monaſterio acquirat. diſp.ead.11.q.5.p.233.
Monachorum decedentium extra Monaſterium ſpolia an ſpectent ad ipſum Monaſterium, an verò ad Sedem apoſtolicam. diſp.16.q.5.p.299.
Monachi, vtrùm abſque Abbatum regularium licentia, teſtamentorum, vel aliarum vltimarum voluntatum executores eſſe poſsint. diſp. 17. q. 6. p.310.
Monaſteria de nouo ædificare, ſeu ædificata recipere vtrùm Abbates, & Prælati poſsint abſque licentia Summi Pontificis, & Epiſcopi diœceſani. diſp.5.qu. 1.pag.54.
pro Monaſteriorum, & Eccleſiarum conſtructione an poſsint compelli vicini ad ſuum proprium vendendum. diſp.ead.5.qu.2.pag.59.
prope Monaſteria, & Eccleſias aliorum Regularium an poſsint Abbates ædificare Eccleſias, & Cœnobia; & è conuerſo. diſp.ead.5.q.3.pag.60.
Monaſteria ſua, ſeu Eccleſias vtrùm poſsint deſerere & deſtruere Abbates. diſp.ead.5.q.7.p.64.
Monaſterij iam deſtructi bona, & locus ad quem pertineant, & quid ſi in priſtinum ſtatum reſtituatur. diſp.ead.5.q.8.p.66.
Monaſterium in loco non exempto Abbas ædificans, vtrùm acquirat illi iura exemptionis. diſp. ead. 5.q. 10.p.67.
Monaſteria in Diœceſi aliqua ædificata, vtrùm cum eorũ perſonis ſint, & in quibus caſibus, Diœceſano ſubiecta; & in quibus poſsint conueniri coram illo, & excommunicari, eique ſubiici; & de cauſis, quibus mediãtibus fuerunt Monaſteria à Sede apoſtolica exempta ab Ordinariis. diſp.ead.5.q.11.p.68.
in Monaſterium, & Abbatiam quibus modis transferri poſsit iuſpatronatus ſæcularium. diſp.9.q.23.p.210.
à Monaſteriis, & Eccleſiis ſibi ſubiectis vtrum poſsint Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores charitatiuum ſubſidium exigere. diſp. 10.q.2.p.213.
Monaſterij bonorum temporaliũ adminiſtratio apud quem ſit. diſp.11.q.1.p.217. Vide, *Arbores. Bona.*
pro Monaſterio quæ ſit poteſtas Abbatis in acquirendo. diſp.ead.11.q.3.p.225.

Monaſterium vtrùm agere poſſit cõtra Abbates, bona, iura, & priuilegia nõ tuentes. diſp. ead. 11. q. 8. p. 237.

Monaſterij aliqua loca, ſiue caſtra, vtrùm Abbas poſſit alicui Regulari, vel ſæculari concedere. diſp. 12. q. 3. p. 248.

Monaſteria, Abbatias, & beneficia ſibi ſubiecta vtrùm Abbates vnire poſſint. diſp. 15. q. 1. p. 292.

Monaſteriorum, Eccleſiarum, & beneficiorum vnio ex quibus cauſis ab Abbate fieri poſſit. diſp. ead. 15. q. 1. p. 294. Vide, *Vnio.*

ad Monaſterium, vel Abbatum an pertineant ſpolia Religioſorum beneficiariorum. diſp. 16. q. 4. p. 299.

ad Monaſterium an ſpectent ſpolia Monachorum decedentium extra Monaſterium; an verò ad Sedem apoſtolicam. diſp. ead. 16. q. 5. p. ead.

Moniales vtrùm teneantur ſoluere Epiſcopo charitatiuum ſubſidium. diſp. 10. q. 14. p. 214.

N

NOuitios vtrùm obligare poſſit Abbas ad leges, & ſtatuta Religionis. diſp. 3. qu. 8. pag. 23.

Nouitios recipere an ad ſolum Abbatem ſpectet; an verò ad alios ſibi ſocios, & collegas, ſiue Capitulum. diſp. 6. q. 1. p. 80.

in Nouitiis recipiendis quam ætatem debeat Abbas requirere. diſp. ead. 6. q. 2. p. 82.

circa Nouitios acceptandos ab Abbatibus, & aliis Prælatis ſuperioribus, quæ informatio habenda. diſp. ead. 6. q. 4. p. 90.

Nouitios recipiendos de quibus Abbas admonere, & qualiter cum iis ad habitum admiſſis ſe gerere debeat. diſp. ead. 6. q. 6. p. 111.

circa Nouitiorum ſuorũ probationis annum, & locũ, in quo Nouitij educantur, quid ſit ab Abbatibus, & Prælatis regularibus præcauendum. ibid. q. 7. p. 112.

circa Nouitios informationes omittentes Abbates, & Prælati regulares, vtrũ peccent mortaliter, & incurrant in pœnas Bullæ Sixti V. diſp. ead. 6. q. 5. p. 110.

circa Nouitij ſui renunciationem bonorum quid ſit præcauendum ab Abbatibus, & Prælatis regularibus; & quæ contineantur in decreto Concilij Tridentini *ſeſſ. 25. c. 16. de Regul.* & quæ non comprehendantur. diſp. ead. 6. q. 10. p. 119.

de Nouitiorum probationis tempore: & quid ab Abbatibus in tali probatione præcauendum ſit. diſp. ead. 6. q. 11. p. 122.

Nouitios ad profeſſionem admittere in qua ætate debeant Abbates, & Prælati regulares: & an aliqua pœna afficiantur in hac re ſacris Canonibus contrafacientes. diſp. ead. 6. q. 12. p. 126.

in Nouitiis an tempus idem, & ætas requiratur in quacunque profeſſione, tam expreſſa, quàm tacita. diſp. ead. 6. q. 13. p. 127.

Nouitios ad profeſſionem recipere vtrùm poſſit Abbas ſolus ſine Monachorum conſenſu, vel conſilio. diſp. ead. 6. q. 15. p. 129.

Nouitios ad profeſſionem vt admittant, vtrùm aliis poſſint delegare Abbates, & Prælati regulares, vel alij, ad quos ſpectat, dictos Nouitios ad profeſſionem admittere; & an poſſint eandem profeſſionem in aliquo caſu prorogare, & differre. diſp. ead. 6. q. 18. p. 134.

Nouitij regulares, quibus fruantur priuilegiis; & de effectibus gratioſis, quos in eis cauſat Religionis profeſſio, ac de aliis priuilegiis, exemptionibus, & immunitatibus eorundem Nouitiorum. diſp. ead. 6. q. 27. p. 143.

Nouitij vtrùm puniendi ſint pro ſuis delictis à Iudice ſæculari, vel eccleſiaſtico. diſp. ead. 6. q. 28. p. 147.

de Nouitiatu, & profeſſione, obligatione, & facultatibus legitimè tranſeuntis ad aliam Religionem. diſp. 7. q. 6. p. 159.

Nouitiis vtrùm poſſint Abbates, & Prælati regulares regularia beneficia conferre. diſp. 9. q. 11. p. 201.

O

OFficiales graduatos aliquos, & Miniſtros, pro ſui Cœnobij regimine ſecum adhibere vtrùm Abbati expediat. diſp. 2. qu. 1. pag. 11.

Officiales, vel graduatos quales, vel quos debeat ſecum ad Cœnobij gubernationem Abbas adhibere. diſp. ead. 2. qu. 2. pag. 12.

Officiales, & Miniſtri Conuentus vtrùm per ſolum Abbatem, vel etiam Monaſterij Congregationem, an autem per Abbates ſuperiores eligantur, & ordinentur. diſp. ead. 2. qu. 3. pag. 13.

de *Ornamentis*, & vaſis diuino cultui dicatis vtrùm Abbates ſæculares, & Commendatarij habentes à Sede apoſtolica facultatem teſtandi de fructibus à ſuis Eccleſiis ſibi obuenientibus, poſſint diſponere. diſp. 16. q. 2. p. 298

P

ad PApatum aſcendens vtrùm teneatur obſeruare leges, & ſtatuta ſuę Religionis, & alias obſeruantias monaſticas. diſp. 3. q. 9. pag. 38.

Parentibus propriis vt ſubueniat Monachus, an ei poſſit Abbas concedere, vt extra Clauſtrum degat, abſque eo, quòd incurrat apoſtaſiam. diſp. 8. q. 6 p. 170.

Patres Diffinitores. Vide, *Diffinitores.*

Pecunias vtrùm Abbates, & Prælati regulares poſſint, abſque aſſenſu apoſtolico, ad cambium, vel mutuò accipere, cum ſolutione damni emergentis, & lucri ceſſãtis: & quid de pecunia, quæ vertitur in Eccleſiæ vtilitatem, propter alienationem. diſp. 13. q. 7. p. 274.

Penſiones beneficiorum eccleſiaſticorum an poſſit Regularis poſſidere. diſp. 9. q. 25. p. 211.

de *Permutationibus* bonorum faciendis à Rectoribus, Epiſcopis, & Prælatis ſubiectis. diſp. 13. q. 5. p. 271.

Pœna Nouitiorum à quo Iudice, ſæculari, vel eccleſiaſtico, infligenda ſit. diſp. 6. q. 28. p. 147.

Pœnæ fugitiuorum, apoſtatarum, illorúmque fautorum. diſp. 8. q. 9. p. 175.

Pœna contra raptores bonorum eccleſiaſticorum. diſp. 11. q. 7. p. 236.

Prælato vtrùm Religioſus teneatur obedire, nedum in iis, quæ ſunt ſecundùm Regulam, ſed etiã in iis, quæ ſunt infra, ſupra, vel etiã contra Regulam, ita vt nouę Regulæ inſtitutę parere debeat. diſp. 4. q. 1. p. 34.

Prælatis regularibus quæ perſonæ ad habitum Religionis admitti prohibeantur. diſp. 6. q. 3. p. 84.

Prælati ſuperiores quam informationẽ habere debeant circa Nouitios acceptandos. diſp. ead. 6 q. 4 pag. 90.

Prælati regulares omittentes informationes circa Nouitios, vtrùm peccent mortaliter, & incurrant in pœnas Bullæ Sixti V. diſp. ead. 6. q. 5. p. 110.

Prælati regulares quid præcauere debeant circa probationis annum ſuorum Nouitiorum, & locum, in quo educantur. diſp. ead. 6. q. 7. p. 112.

Prælati regulares quid obſeruare debeant circa habitum ingredientiũ Religionem. diſp. ead. 6. q. 8. p. 117.

Prælati regulares vtrùm poſſint aliquid à Religionem ingredientibus, vel egredientibus pro expenſis in Nouitiatu factis accipere. diſp. ead. 6. q. 9. p. 118. Vide, *Abbas.*

Principi ſuo per ſuos vaſſallos auxiliũ præſtare vtrùm teneantur Abbates, & Pręlati eccleſiaſtici, caſtra, aut alia feuda poſſidentes. diſp. 12. q. 4. p. 259.

Prior exiſtens ſub Abbate exempto an poſſit alienare. diſp. 14. q. 11 p. 227.

Prioratum

Prioratum manualem, vel aliud beneficium ei ab Abbate, vel alio Superiore collatum, vtrùm poſſit ipſe Abbas ad libitum remouere. diſp. 9. qu. 14. pag. 203.
Priuilegia ſua an retineat Eccleſia abbatialis, ſi mutet ſtatum. diſp. 5. q. 5. p. 63.
Priuilegia & iura alicuius Abbatiæ vtrùm auferantur, & tollantur, ipſa tranſlata de vno ad alium locum. diſp. ead 5. q. 6. p. 64.
Priuilegia, & iura dignitatis abbatialis vtrùm pereant, & extinguantur Abbatia deſtructa; & dignitas Abbatialis tollatur. diſp. ead. 5. q. 9. p. 67.
de Priuilegiis, quibus fruuntur Nouitij regulares, & de effectibus gratioſis, quos in eis cauſat Religionis profeſſio; ac de aliis priuilegiis, exemptionibus, & immunitatibus eorundem Nouitiorum. diſp. 6. q. 27. p. 143.
Priuilegia non tuentibus Abbatibus, vtrùm poſſit Monaſterium agere contra eos. diſp. 11. q. 8 p. 237.
circa *Probationis* annum, & locum, in quo Nouitij educantur, quid ſit ab Abbatibus, & Prælatis regularibus præcauendum. diſp. 6. q. 7. p. 112.
de Probationis Nouitiorum tempore: & quid ab Abbatibus in tali probatione præcauendum ſit. diſput. ead. 6. q. 11. p. 122.
Probationis nouum annum, an explere debeat, qui profeſſionem iterat; & vtrùm Abbas id præcipere debeat. diſput. ead. 6. q. 24 p. 139.
Profeſſi vtrùm obſeruare teneantur Regulam Religioſorum conſuetudine laxatam, prout ſtat in primo rigore, & antequàm per Abbatem generalem, & Capitulum reformetur. diſput. 4. q 5. pag. 38. Vide, *Regula*.
ad Profeſſionem admittere Nouitios in qua ætate debeant Abbates, & Prælati regulares: & an aliqua pœna afficiantur in hac re ſactis Canonibus contrafacientes. diſp. 6. q. 12. p. 126.
in Profeſſione quacunque, tam expreſſa, quàm tacita, vtrùm idem tempus, & ætas in Nouitiis requiratur. diſp. ead. 6. q. 13 p. 127.
Profeſſionem vtrùm fieri oporteat in manibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium, vel de ipſorum licentia. diſp. ead. 6. q. 14. p. 128.
ad Profeſſionem Nouitios recipere vtrùm poſſit Abbas ſolus ſine Monachorum conſenſu, vel conſilio. diſp. ead. 6. q. 15. p. 129.
de Profeſsionis validæ conditionibus. diſp. ead. 6. q. 16. p. 130.
Profeſſio inualida vtrùm ſit ratificanda, tam ab Abbate, & Conuentu, quàm à profitente. diſp. ead 6. qu. 17. p. 131.
ad Profeſsionem Nouitios vt admittant, vtrùm aliis poſsint delegare Abbates, & Prælati regulares, vel alij, ad quos ſpectat, dictos Nouitios ad profeſsionem admittere; & an poſsint eandem profeſsionem in aliquo caſu prorogare, & differre. diſp. ead. 6. q. 18. p. 134.
Profeſsio excommunicati per Abbatem recepta an valeat, peccétque Abbas excommunicatum ad profeſſionem admittens. diſp. ead. 6. q. 19. p. 135.
ad Profeſsionem admittere aliquem an valeat Abbas cenſura innodatus. diſp. ead. 6. q. 20. p. 136.
Profeſsio facta in manibus Epiſcopi ſine Abbatis, & Conuentus licentia, an valeat. diſp. ead. 6. q. 25. p. ead.
circa Profeſsionis formam ab Abbate quæ prænoſci debeant. diſp. ead. 6. q. 22. p. 136.
Profeſsionem inualidam ad ratificandum vtrùm exquirere debeant Abbates, & Prælati regulares exteriorem profitentis conſenſum; & profitens conſenſum Abbatum, & Prælatorum exquirere teneatur. diſp. ead. 6. q. 23. p. 138.
Profeſsionem iteranti an Abbas præcipere debeat, vt nouum annum probationis expleat. diſput. ead. 6. q. 24. p. 139.
contra Profeſsionem inualidam intra quod tempus reclamare poſsit Monachus, & quam pœnam incurrat, ſi reclamet contra profeſsionem validam. diſp. ead. 6 q. 25. p. ead.
contra Profeſsionem à Religioſo emiſſam, quibus ex cauſis poſsit competere ei ius reclamandi. diſput. ead. 6. q. 26. p. 141.
Profeſsio Religionis quos effectus gratioſos in Nouitiis regularibus cauſet; ac de priuilegiis, exemptionibus, & immunitatibus eorundem Nouitiorum. diſp. ead. 6. qu. 27. p. 143.
de Profeſsione poſt Nouitiatum, obligatione, & facultatibus legitimè tranſeuntis ad aliam Religionem. diſp. 7. q. 6. p. 159.
poſt Profeſsionem ſolennem Religioſus, ſine Abbatis licentia, à Monaſterio recedens, vtrùm cenſendus ſit apoſtata. diſp. 8. q. 1. p. 162.

R

REdditus beneficiorum ſuorum in quos vſus expendere teneantur Abbates, & Prælati ſæculares. diſp. 11. q. 15. p. 242.
Regulam ſuam, & omnia in ea contenta vtrùm Abbates, & Prælati regulares teneantur obſeruare. diſp. 4. q. 1. p. 33. Vide, *Religioſus*.
in Regulis Sanctorum Patrum, & præcipuè S. Benedicti contenta vtrùm obligent ad peccatum mortale. diſp. ead. 4 q. 4. p. 37.
Regulam Religioſorum conſuetudine laxatam vtrùm teneantur Profeſſi obſeruare, prout ſtat in primo rigore, & antequàm per Abbatem generalem, & Capitulum reformetur. diſp. ead. 4. q. 5. p. 38.
Regulam propriam iam collapſam, ſeu relaxatam, à Prælatis ſuperioribus ad priſtinum ſtatum redactam cum maiori parte Capituli, vtrùm ſubditi obſeruare teneantur. diſp. ead. 4. q. 6. p. ead.
in Regulæ præceptis vtrùm poſsit Abbas, vel alius Prælatus regularis diſpenſare. diſp. ead. 4. q. 7. p. 40.
in Regulæ ſtatutis omnibus vtrùm Abbas, vel alius Prælatus regularis cum ſubditis poſsit diſpenſare. diſp ead. 4. q. 8. p. 43.
in Regula an poſsit Abbas, vel alius Prælatus regularis diſpenſare ad libitum, & ſine cauſa. diſp. ead. 4. q. 9. p. 44.
in Regulæ mandatis vtrùm Abbates, vel alij Prælati regulares poſsint indifferenter diſpenſare cum ſuis ſubditis. diſp. ead. 4. q. 10. pag. 46. Vide, *Lex*.
in Regulæ præceptis vtrùm Abbates, & Prælati regulares poſsint etiam ſecum ipſis diſpenſare. diſp. ead. 4. q. 12. p. 51.
ad Regulæ diſpenſationẽ ab Abbatibus, vel aliis Prælatis regularibus factam recipiendam, vtrùm illi cõpellere poſsint ſuos ſubditos. diſp. ead. 4. q. 13. p. 53.
Regularium Eccleſiæ, & Abbatiæ vtrùm poſsint de vno ad alium locum transferri, nulla habita Diœceſani licentia. diſp. 5. q. 4. p. 62.
Regularibus an licitus ſit tranſitus de vna ad aliam Religionem abſque licentia. diſp. 7. q. 1. p. 149.
Regularibus aliquibus an ſpeciali iure ſit interdictus tranſitus à ſua ad aliam Religionem. diſp. ead. 7. q. 2. p. 153.
Regularis an poſsit Eccleſiæ collegiatæ ſæculari præfici, & beneficia ſimplicia ſæcularia obtinere, ac penſiones beneficiorum eccleſiaſticorum poſsidere. diſp. 9. q. 25. p. 211.
Regularium numerus quis in vnoquoque Conuentu conſtituendus ſit. diſp. 11. q. 11. p. 238.

à Regularibus deputati Iudices Conſeruatores, de quibus eorum cauſis poſsint cognoſcere. diſp. 17. q.2.p.305.

Republicæ propriæ ad obſequia propter bonum commune vtrùm teneantur Abbates, & Prælati regulares cum ſuis ſubditis regularibus. diſp. 12.q.5.p.259.

Religionis ad leges, & ſtatuta vtrùm Abbas obligare poſſit Nouitios. diſp.3. qu.8.pag.29. Vide, *Regula. Religioſus*

Religionis ad habitum quæ perſonæ admitti prohibeantur Abbatibus, & alijs Prælatis regularibus. diſp.6 q.3.p.84.

circa Religionem ingredientium habitum, quid obſeruare debeant Abbates,& Prælati regulares. diſp. ead.6.q.8.p.117.

à Religionem ingredientibus, vel egredientibus vtrùm poſſint Abbates, & Prælati regulares aliquid pro expenſis in Nouitiatu factis accipere. diſp.ead. 6.q.9 p.118.

Religionis profeſſio quos effectus gratioſos in Nouitiis regularibus cauſet; ac de priuilegiis, exemptionibus, & immunitatibus eorundem Nouitiorum. diſp.ead.6.q.27.p.145.

de Religione vna ad aliam an Regularibus licitus ſit tranſitus, abſque licentia. diſp.7.q.1.p.149.

à Religione ſua ad aliam tranſitus an ſit interdictus ſpeciali iure aliquibus Regularibus. diſp. ead.7.q.2. pag.153.

ad Religionem arctiorem tranſeundi licentia à quonam Superiori poſtulari debeat. diſp. ead.7.q.3.p. 155.

Religionis perfectio, an arctitudo vtrùm attendenda ſit, ad hoc, vt liceat ad eam tranſire, petita, licèt non obtenta, Prælati licentia. diſp. ead.7.q.4.p.156.

ad Religionem æqualem, vel laxiorem tranſeundi licentiam vtrùm Abbates, & Prælati regulares poſſint ſubditis concedere. diſp.ead.7.q.5.p.157.

ad Religionem aliam legitime tranſiens quem Nouitiatum,& profeſſionem facere debeat, ad quid obligetur,& quas facultates habere debeat. diſp. ead.7. q.6.p.159.

à Religione eiectorum bona quibus cedant; & quibus eorum debita perſoluere incumbat. diſp.8.q.5. p.169.

à Religione eiicere an poſsint Abbates, & Prælati regulares Religioſos profeſſos, tanquàm incorrigibiles; & quid ſi illos iniuſtè expellant. diſp. ead. 8. q.7.p.171.

à Religione eiectorum obligationes. diſp. ead. 8. q.8. p.173.

Religioſus factus Cardinalis vtrùm teneatur obſeruare leges, & ſtatuta ſuæ Religionis, & alias obſeruantias monaſticas & quid, ſi ad Papatum aſcendat, diſp.3.qu.9.p.30.

Religioſus vtrum teneatur obedire Prælato, nedum in iis, quæ ſunt ſecundum Regulam; ſed etiam in iis, quæ ſunt infra, ſupra, vel etiam contra Regulam, ita vt nouæ Regulæ inſtitutæ parere debeat. diſp.4.qu.1.pag..4 Vide, *Regula.*

Religioſo quibus ex cauſis competere poſſit ius reclamandi contra profeſſionem à ſe emiſſam. diſp.6. q. 26.p.141.

Religioſus vtrùm cenſendus ſit apoſtata, poſt profeſſionem ſolennem à Monaſterio recedens, ſine Abbatis licentia. diſp.8 q.1.p 162.

Religioſus fugiens à carceribus, in quibus iuſſu ſui Superioris detinebatur, vtrùm cenſendus ſit apoſtata, vel fugitiuus. diſp.ead.8.q.2.p.163.

Religioſos profeſſos, tanquàm incorrigibiles, vtrùm Abbates, & Prælati regulares à Religione eiicere poſſint, & quid ſi illos iniuſtè expellant. diſp. ead. 8.q.7.p.171.

Religioſorum ſuorum neceſſitatibus vtrùm æqualiter prouidere debeant Abbates, & Prælati regulares de Monaſterij facultatibus. diſp.11.q.10.p.238.

Religioſorum beneficiariorum ſpolia an ad Abbatem, vel Monaſterium pertineant. diſp.16.q.4.p.299.

S

SAlarium quod debeat conſtitui Vicariis inſeruientibus Parochiis Monaſterio vnitis. diſp.9.q.19. p.108.

Sententiam propriam liberè, & expreſsè proferre vtrùm teneantur ſub mortali Patres Diffinitores in Diffinitorio exiſtentes. diſp. 1.qu.1.pag.5.

Spolia Abbatum, & aliorum Prælatorum ſæcularium ad quem pertineant. diſp.16.q.1.p.297.

Spolia Abbatis regularis ad quem ſpectent. diſp, ead. 16.q.3.p.298.

Spolia Religioſorum beneficiariorum an ad Abbatem, vel Monaſterium pertineant. diſp. ead. 16.q.4. p.299.

Spolia Monachorum decedentium extra Monaſterium an ſpectent ad ipſum Monaſterium, an verò ad Sedem apoſtolicam. diſp. ead. 16.q.5.p.ead.

Statuta vtrùm Abbas poſſit condere. diſp.3.qu.1.p.15. Vide, *Abbas.*

Subditis conceſſas libertates, & immunitates vtrùm poſſint Abbates, & Prælati regulares coarctare. diſp.4.qu.2.pag.14.

Subſidium charitatiuum quid ſit, & à quibus perſonis ſit exigendum. diſp.10.q.1.p.212.

Subſidium charitatiuum à Monaſteriis, & Eccleſiis ſibi ſubiectis vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores poſſint exigere. diſp.ead.10.q.2.p.213.

Subſidium charitatiuum ex quibus cauſis, & in qua quantitate exigi poſſit. diſp.ead.10.q.3.p.ead.

Subſidium charitatiuum vtrùm Abbas cum ſuo Monaſterio ſoluere teneatur Epiſcopo. Et quid de Eccleſiis exemptis, & Monialibus. diſp. ead. 10. q. 4. p.214.

T

TEmpus idem, & ætas in Nouitiis an requiratur in profeſſione quacunque, tam expreſſa, quàm tacita. diſp..6.q.13.p.127. Vide, *Ætas.*

Teſtandi facultatem à Sede apoſtolica habentes Abbates ſæculares, & Commendatarij, de fructibus à ſuis Eccleſiis ſibi obuenientibus, vtrùm poſſint de vaſis, & ornamentis diuino cultui dicatis diſponere. diſp. 16.q.2.p.298.

Teſtamentorum, vel aliarum vltimarum voluntatum vtrùm executores eſſe poſsint Abbates regulares, & Monachi, abſque ipſorum licentia. diſp.17.q.6. p.310.

Tranſitus de vna ad aliam Religionem an Regularibus licitus ſit abſque licentia. diſp.7.q.1.p.149.

Tranſitus à ſua ad aliam Religionem an Regularibus aliquibus ſpeciali iure ſit interdictus. diſp. ead. 7.q. 2.p.153.

Tranſeundi ad arctiorem Religionem licentia à quonam Superiori poſtulari debeat. diſp. ead. 7. q. 3.p. 155.

Tranſitus ad aliam Religionem ad hoc vt ſit licitus, petita, licèt non obtenta, Prælati licentia, vtrùm attendenda ſit perfectio, an arctitudo Religionis. diſp.ead.7.q.4.p.156.

Tranſitum ad æqualem, vel laxiorem Religionem vtrùm Abbates, & Prælati regulares poſſint ſubditis concedere. diſp. ead. 7.q.4.p.ead.

Tranſiens

Digitized by Google

Tranſiens ad aliam Religionem legitimè, quem Nouitiatum, & quam profeſſionem facere debeat; ad quid obligetur, & quas facultates habere debeat. diſp.ead.7.q.6.p.159.

V

de VAſis, & ornamentis diuino cultui dicatis vtrùm Abbates ſæculares, & Commendatarij habentes à Sede apoſtolica facultatem teſtandi de fructibus à ſuis Eccleſiis ſibi obuenientibus, poſſint diſponere. diſp.16.q.2.p.298.

Vicarium in ſua abſentia an poſsit Abbas conſtituere. diſp.2.qu.4 pag.13.

Vicarium vtrùm poſsint Abbates inſtituere in beneficiis curatis ſibi ſubiectis. diſp.9.q.18.p.207.

Vicariis inſeruientibus Parochiis Monaſterio vnitis quod ſalarium debeat conſtitui. diſp. ead. 9. q. 19. p.208.

Vnire vtrùm poſsint Abbates beneficia, Abbatias, & Monaſteria ſibi ſubiecta. diſp.15.q.1.p.292.

Vnio beneficiorum, Eccleſiarum, & Monaſteriorum ab Abbate ex quibus cauſis fieri poſsit. diſp.ead.15. q.1.q.294.

in Vnione Eccleſiarum, & beneficiorum ab Abbate facienda, quæ forma, & ſolennitates ſint requiſitæ. diſp.ead.15.q.3.p.ead.

Vniones Monaſteriorum, & locorum regularium vtrùm comprehendantur ſub apoſtolicis reuocationibus deſuper aliquo modo factis, vel faciendis. diſp.ead.15.q.4.p.295.

ſi Vniatur Abbatiæ aliqua Eccleſia, an ipſa ſortiatur omnia iura, & priuilegia Abbatiæ. diſp. ead. 15.q. 5.p.ead.

Vnire vtrùm poſsit Abbas generalis vni Monaſterio, bona ab alio diſmembrata. diſp. ead. 15. q. 6. pag.206.

Vnita beneficia, & Eccleſias quis poſsit diſiungere, ex quibus cauſis, & quos vocare debent in illorum diſiunctione. diſp.ead.15.q.7.p.ead.

INDEX CONSTITVTIONVM, & Bullarum Apoſtolicarum,

Quæ in hoc tertio Tomo integræ, vel per particulas referuntur.

CLEMENS VIII in Conſtitutione, quæ incipit: *Regularis diſciplina.* ſub dat. Romæ, die 12. Martij, 1596. diſp.6 q 4 p. 100.

Nullus omninò. ſub dat. Romæ, die 25. Iunij, 1599. ibid.p.102.

Romanum decet. ſub dat. Romæ, pridie Nonas Iulij, 1601. diſp.12. q. 3. p. 250.

Quoniam. ſub dat. Romæ, 23. Iulij, 1603 diſp. 5. qu. 1. p. 56.

Gregorius XIII. *Officij noſtri partes.* diſp 16. q. 5. p. 299.

Gregorius XIV. *Circumſpecta Romani.* ſub dat. Romæ, Idibus Martij, 1591. diſp.6. q.4. p.99.

Gregorius XV. *Cùm alias.* ſub dat. Romæ, 17. Auguſti, 1622. diſp. 5. qu. 1. p.57.

Sanctiſsimus in Chriſto Pater. ſub dat. Romæ, die 20. Septembris, 1621. diſp.17. q.1.p.302.

Paulus II. *Ambitioſæ cupiditati.* ſub dat. Romæ, Kal. Martij, 1467. diſp. 13. q.1. p. 263.

Paulus IV. *Iniunctum nobis deſuper.* ſub dat. Romæ, pridie Idus Iulij, 1555. diſp 13.q.1. p.264.

Poſtquàm diuina bonitas. ſub dat. Romæ, 13. Kal. Auguſti, 1558. diſp.8.q 9.p.176.

Paulus V. *Ad ſacram B. Petri.* ſub dat. Romæ, die 24. Ianuarij, 1516. diſp.11. q.11. p.239.

Paſtorale munus. ſub dat Romæ, 12. Kal. Decembris, 1617. diſp.12. q.3. p. 255.

Pius IV. *De ſtatu Eccleſiarum.* ſub dat. Romæ, Nonis Aprilis, 1560. diſp.10. q.4. p. 215.

Sedis apoſtolicæ ſub dat. Romæ, Nonis Aprilis, 1563. diſp.8. q.9. p.180.

Sixtus V. *Sollicitudo, paternúſque.* ſub dat Romæ, Kal. Iulij, 1585. diſp.12. q.3. p.248.

Cùm de omnibus. ſub dat. Romæ, 6. Kal. Decembris, 1587. diſp. 6. q.14. p. 93.

Ad Romanum. ſub dat. Romæ, 12. Kal. Nou 1588. ibid. p. 96.

Vrbanus II. *Dilectiſsimus Filius.* ſub dat. Romæ, 8. Idus Aprilis, 1090. diſp. 1. q.4. pag.7.

Vrbanus VIII. *Romanus Pontifex.* ſub dat. Romæ, die 28. Auguſti, 1624 diſp 5. q.1. pag 58.

Humanæ ſalutis. ſub dat. Romæ, Kalendis Nouembris, 1625. diſp.14. q.4 p.283.

Decens & æquum. ſub dat. Romæ, Kal. Iunij, 1627. diſp.12. q.3. p.256.

Complura. ſub dat. Romæ, die 7. Iunij, 1630. diſp.5. q.3. pag.61.

Religioſos viros. ſub dat. Romæ, die 2. Aprilis, 1631. p.115.

INDEX
ALPHABETICVS
ARGVMENTORVM
DECISIONVM S. ROTÆ
ROMANÆ,
QVÆ IN CALCE TOMI HVIVS TERTII adiuncta ſunt.

A

ABBAS vt dicatur habere dignitatem quæ requirantur. deciſione 4. pagina 320. & dec. 5.p.321.

Abbatis nomen habens abſque dignitate non præfertur Canonicis Collegiatæ, ſed illis cedit. dec.6.p.322.

Abbas intitulari an quis poſſit non habens requiſita ad dignitatem abbatialem.dec.8.p.323.

de Abbatis electione.eius validitate,& forma.dec.22. p.341.& ſeqq.dec.23.p.344.& ſeqq.

Abbas an, & quando beneficio priuetur ob non promotionem ad ſacros Ordines:& an ipſo iure,an verò præcedente monitione.dec.24.p.350.

Abbas, vel alius Prælatus inferior ſæcularis habẽs territorium ſeparatũ cum iuriſdictione quaſi epiſcopali, poteſt cognoſcere de cauſis matrimonialibus, & criminalibus, nec cõprehenditur ſub decreto Cõc. Trid. *ſeſſ.*24. *c.*20. §. *Ad hæc.* maxime ſi iuuetur immemorabili. dec.39.p.366.d.43.p.369.d.62.p.387.

ad Abbatem habentem iura epiſcopalia; an verò ad ipſum Epiſcopum,iuxta decretum Conc. Trid. ſpectet cognitio cauſarum criminalium, & matrimonialium: & hinc benè deducitur Abbatem epiſcopalia iura habentem non eſſe inferiorem Epiſcopo,nec ratione dignitatis,nec ratione poteſtatis. dec.41 p.367.& 368.& dec.43.p.369.

Abbates qui non ſunt Nullius, non poſſunt approbare Confeſſarios ad ſecularium confeſſiones audiendas,nec dare licentiam Regularibus concionandi in aliis,quàm ſuorum Ordinum Eccleſiis:ſed hæc ſpectant ad Epiſcopum, intra cuius diœceſis fines exiſtunt.Et quando Abbates dicuntur Nullius,vel eſſe in diœceſi. dec.46.p.372.

Abbas, qui exercet iuriſdictionem ordinariam in aliquo territorio ex cõſuetudine immemorabili cõfirmata à Sede apoſtolica poteſt concedere literas dimiſſorias ad Ordines, & ei non obſtat Concilium Trident. *in cap.*10.*ſeſſ.*23.*de refor.*dec.117.p.459.

Abbatia an & quando dicatur dignitas, ad effectum, vt minori 25 annorum conferri poſſit. dec.9.p.323.

de *Abbatiſſæ* electione. dec.17.p.333.& 334.

Appellatio ſuſpenſiua admittitur à ſententia lata in cauſa decimarum; & ſuperſedetur in ſolutione, quando laïcus non ſolùm nititur præſcriptione;ſed exhibet priuilegium, quod non eſt diſcutiendum ad dictum effectum. dec.91.p.412.

Archiepiſcopo datur manutentio in quaſi poſſeſſione iuris metropolici contra omnes Eccleſias,& Epiſcopos ſuæ Prouinciæ,contra quos habet intentionem fundatam in iure, maximè ſi probat actus poſſeſſorios:& quinam ſufficiant ad hunc effectum.dec.56. p.382.

Archiepiſcopus poteſt in locis exemptis, intra eius prouinciam exiſtentibus, Crucem præ ſe ferre, & populo benedicere. In incorporalibus ſufficienter cenſetur paritum per ſolã patientiam.dec.72.p.400.

Archiuium vt det robur ſcripturis ab eo extinctis,quæ requirantur. dec.88.p.ead.

B

BEneficiati,& Clerici B. Mariæ del Pilar,habitantes extra Clauſtra, ſubduntur iuriſdictioni Archiepiſcopi Cęſarauguſtani,qui eſt illorum Iudex competens,etiam pro delictis commiſſis in loco exempto. dec.80.p.411.

Beneficium de iurepatronatus, an, & quando dicatur ligitioſum, ad effectum vt intret ſubrogatio.dec.21. p.340.

Beneficia regularia exiſtentia in Eccleſia regulari exempta non ſpectant ad collationem Ordinarij, intra cuius diœceſis fines conſiſtunt. dec.77.p.407.

Bona eccleſiaſtica eſſe immunia ab oneribus, & tributis impoſitis per Communitates, & Principes laïcos, plenè deducitur. dec.104.p.439.

de *Breuis* iuſtificatione, per quod Abbatia Commendata reſtituitur,& vnitur Congregationi, & Abbas triennalis ei præficitur, ac bona ad menſam Abbatialem ſpectantia alteri Eccleſiæ applicantur.dec.11. p.325.

C

CÆleſtini ſunt antiquiores Oliuetanis,& ideò illis præcedunt. dec.109.p.448.

Cauſa, in qua agitur de bonis ratione directi dominij ſpectantibus ad Eccleſiam, eſt cognoſcenda omninò à Iudice eccleſiaſtico; etiamſi agatur inter ſolos emphyteutas, & ſuper ſolo dominio vtili; egregiè reſoluitur,& exemplis illuſtratur. dec.106.p.444.

Clerici Regulares Theatini ſunt exempti à ſolutione quartæ funeralium per communicationem priuilegiorum ſpecialium Minimis, Prædicatoribus, & Minoribus cõnceſſorum. dec 84.p.417.

Clerici, & perſonæ eccleſiaſticæ, vt poſſint cogi ad ſoluendas gabellas, & alia onera à laicis impoſita, quænam requirantur:& quando teneantur ad onera impoſita ſuper bonis,quę ad ipſorum manus perueniunt.dec.103.p.437.

Collegium Societatis Ieſu fundatum cum onere educandi

Digitized by Google

eandi aliquos adoleſcentes, an, & quando ſit exemptum à ſolutione decimarum. d. 100. p. 433. & 434.
Collegia duo, vbi inter ſe conueniunt, & datur manus dextera Canonicis alterius Collegij, an etiam comparetur eiuſdem Prælato. dec. 114. p. 455.
Commiſſarius generalis Fratrum S. Franciſci de Obſeruantia, nequit, adminiſtrationem, & gubernium Monialium S. Claræ ſibi commiſſum dimittere, inconſulta Sede apoſtolica. Et pluta de authoritate dicti Commiſſarij. Et an exempti poſſint exemptioni renunciare. dec. 81. p. 412.
Confeſſarij ad ſæcularium confeſſiones audiendas, ab alio, quàm Epiſcopo approbari non poſſunt. Et an ſufficiat approbatio Abbatis habentis territorium ſeparatum. dec. 49. p. 376.
Contemptus an augeat numerum, ſi poſteà electioni conſentiat. dec. 18. p. 335.
Crux alicuius Eccleſiæ, in proceſſionibus, & aliis actibus, quādo dicatur deferri in loco digniori. d. 1. p. 310.

D

Decimarum in ſolutione quando cenſeatur ſufficienter derogatum *cap. Nuper. de decim.* dec. 90. p. 421.
Decimarum ſolutio an retardetur exhibitione priuilegij. dec. 93. p. 423. & 424.
Decimæ ex prædiis relictis Monaſterio pro dote alicuius Capellæ, an, & cui debeantur: & quid circa earum ſolutionem operetur conſuetudo. dec. 97. p. 427. & 428.
Decimæ prædiales an debeantur Eccleſiæ prædiali, an ſacramentali. dec. 98. p. 430. & dec. 99. p. 432.
Decimæ poſſunt minui præſcriptione legitimè probata: & quando talis præſcriptio dicatur legitimè probata. dec. 101. p. 435.
Decimæ, ſeu expenſæ neceſſariæ, quæ ſoluuntur Capitulo Burgenſi ex immemorabili, debentur etiam ex beneficiis vnitis. dec. 119. p. 461.
Declaratoria datur contra Vniuerſitatem, conſtito de cōtumacia: & quando Vniuerſitas dicatur legitimè citata, poſſeſſio continuatur in Prælato ſucceſſore, abſque noua apprehenſione: quia eſt penes Eccleſiam, & non penes Prælatum. dec. 61. p. 386.
Diſmembratio patris curæ animarum Eccleſiæ parochialis, & erectio nouæ parochiæ, vt ſit valida, quæ requirantur. dec. 32. p. 360. & 361. & dec. 34. p. 362.
Dominium, & identitas ad effectum deuolutionis, ex quibus probentur. dec. 20. p. 337.

E

Eccleſiæ parochiales nequeunt pulſare campanas in die Sabbathi Sancti, niſi audito ſigno campanarum Cathedralis: & an poſſint ſe iuuare conſuetudine. dec. 37. p. 366. dec. 38. p. 365.
Eccleſiam eſſe in diœceſi, ex quibus probetur. dec. 65. p. 390. & dec. 74. p. 402.
de *Electione*. dec. 17. p. 333. & 334. dec. 19. p. 336. d. 22. p. 341. & ſeqq. dec. 23. p. 344. & ſeqq.
Epiſcopo datur manutentio quoad approbationem Confeſſariorum ad ſæcularium Confeſſiones audiendas, ex ſola aſſiſtentia, priuatiuè quoad alios inferiores; non obſtante priuilegio quolibet, vel conſuetudine immemorabili. dec. 50. p. 376. & 377.
Epiſcopo non datur manutentio in exercitio iuriſdictionis, in locis exiſtentibus intra fines ſuæ diœceſis, ex ſola iuris aſſiſtentia; quando negatur, talia loca eſſe in diœceſi. dec. 54. p. 380.
Epiſcopus eſt manutenēdus in quaſi poſſeſſione cognoſcendi de cauſis matrimonialibus, & criminalibus, ex ſola iuris aſſiſtentia, contra inferiorem immemorabili ſe iuuantem, donec per tres conformes de ea cognoſcatur; etiamſi inferior poſſeſſionem, & priuilegium oſtendat. dec. 60. p. 385.
Epiſcopo datur manutentio in exercitio iuriſdictionis in omnibus locis ſuæ diœceſis, ex ſola iuris aſſiſtentia, non obſtante priuilegio exemptionis in contrarium allegato, & exhibito; niſi doceatur ſimul de quaſi poſſeſſione exemptionis: & quomodo talis poſſeſſio probetur. dec. 64. p. 387. & 388.
Epiſcopo Lauretano competit iuriſdictio in Clericos, & Cantores, ac Cuſtodes, & alios Miniſtros Sanctæ Capellæ, priuatiuè quoad Protectorem, quando tamen delinquunt extra Capellam, & Officium. dec. 64. p. 388. & 389.
Equites Hieroſolymitani non tenentur ad ſolutionem collectarum à Clero, & Epiſcopo abſque Papæ ſcientia impoſitarum, etiam ex caſibus improuiſis, & ineuitabilis, ac communis, & publicæ neceſſitatis, & vtilitatis. dec. 105. p. 443.
Exemptio à iuriſdictione Ordinarij cōceditur ſubdito, ſtante lite graui, nec temerè ſuſcepta. dec. 35. p. 363.
Exemptio à iuriſdictione Ordinarij an concedatur ſubdito propter litem inter eos vertentem. dec. 36. p. 363. & 364.
de Exemptione. dec. 79. p. 410. & dec. 81. p. 412.
Exemptio à ſolutione decimarum non cenſetur conceſſa in communicatione priuilegiorum, in qua nulla mentio de ea facta fuit, etiamſi fuerint communicata priuilegia, quæ nihil aliud continent, quàm exemptionem à decimis, etiamſi in communicationis priuilegio adſit clauſula: *Quorum tenores.* dec. 89. p. 410.
Exempti ab Ordinariorum iuriſdictione nequeunt ab ipſis Ordinariis, vel eorum miniſtris excommunicari. Notarij, & Nuncij relationi creditur, vbi adeſt ſtylus. dec. 118. p. 460.

F

Fratres B. Ioannis de Deo, an, & quando teneantur ſoluere decimas de noualibus ſuis, hortis, & animalibus. dec. 94. p. 424.

G

Gratia coadiutoriæ Monaſterij ex quibus cēſeatur iuſtificata. dec. 30. p. 357. & d. 31. p. 359. & 360.

I

Iuriſdictionis criminalis quaſi poſſeſſio ex quibus actibus iuſtificetur, & probetur. Declaratúrque illa regula, quòd Epiſcopus præſumatur habere iuriſdictionem in ſua diœceſi. quomodo, & quando procedat, & quando non. dec. 42. p. 368.
Iuriſdictio conceſſa Prælato in Eccleſia regulari ſæculatizata, cenſetur etiam conceſſa Capitulo, ſi ante ſæcularizationem ſpectabat ad Abbatem, & Conuentum ſimul: & quid, ſi iuriſdictio fuerit conceſſa Prælato taxatiuè. dec. 75. p. 403. & 404.
Iuſpatronatus honorificum ex quibus acquiratur. dec. 28. p. 356. & dec. 29. p. 357.

L

Locus quādo dicatur exēptus, & Nullius diœceſis; & quādo dicatur eſſe in diœceſi. dec. 47. p. 373.
Locum eſſe in aliqua diœceſi, an, & quando probetur ex enunciatiuis. dec. 66. p. 391.
Locus quando dicatur conſtituere territorium ſeparatū, & quando dicatur eſſe in diœceſi. dec. 70. p. 397.
Locus quando dicatur exemptus, & Nullius diœceſis: & quando dicatur eſſe in diœceſi. dec. 71. p. 398.

M

Manutentio in exercitio iuriſdictionis datur inferiori, qui docet de ſua quaſi poſſeſſione legitimè acquiſita; non autem Epiſcopo nitenti ſolū iuris aſſiſtentiæ. Nec interrūpitur quaſi inferioris per actus ab Epiſcopo geſtos, iure delegato. dec. 51. p. 377. & 378.
Manutentio Epiſcopo non datur ex ſola iuris aſſiſtentia, quando oſtenditur priuilegium exemptionis.

Nec

Nec datur ex quaſi poſſeſſione non legitimè probata, dec.59.p.384.

Manutentio in iuriſdictione conceditur, probata quaſi poſſeſſione illius exercitij, etiam per teſtes ſingulares. dec.73.p.401.

Monachi Religionis poſteriùs approbatæ collegialiter viuentes præcedunt Monachis alterius Religionis priùs inſtitutæ; viuentibus tamen vti ſingulis, & priuatis. dec.111.p.449.& dec.112.p.450.

Monaſterium eſſe conſiſtoriale, ex quibus probetur. dec.15.p.330.& dec.16.p.331.

Monaſterium eſſe in aliqua diœceſi, ex quibus probetur. dec.45.p.372.

Monaſterio debentur decimæ Eccleſiæ parochialis illi vnitæ. dec.102.pag.436.

Monaſterium ſuppreſſum, vt in priſtinam formam reducatur, & antiqua priuilegia recuperet, quænam requirantur. dec.112.p.450.

Moniales vnius Monaſterij ſi omnes ſint incorrigibiles, quomodo prouidendum. dec.82.p.454.

Moniales S.Benedicti an teneantur ad ſolutionem decimarum. dec.95.p.425.

Moniales S.Claræ, an exemptæ ſint à decimis. dec.96. p.426. Vide, *Regulares*.

N

N*Otarij*, & *Nuncij* relationi creditur, vbi adeſt ſtylus. dec.118.p.460.

O

O*Blationes* prouenientes intra Parochiam, ſpectant ad Eccleſiam Parochialem. dec.33.p.361.

Oliuetani in locis vbi collegialiter viuunt, præcedunt Monachis Montis Virginis, viuentibus vti ſingulis, & priuatis. dec.110.p.449.

Ordinario non eſt inhibendum in exercitio iuris viſitandi omnes Eccleſias, & adminiſtratores locorum piorum ſuæ diœceſis. dec.53.p.379. & dec. 68. p. 392.

Ordinarius poteſt viſitare omnes Eccleſias ſuæ diœceſis: & ſi ſint exemptæ, vel Nullius, poteſt eas viſitare, tanquam Sedis apoſtolicæ delegatus, non obſtantibus priuilegiis quibuſcunque. dec.67.p.391.

P

P*Apa* quando dicatur præuenire voluiſſe in collatione beneficij. dec.18.p.335.

Parochiæ diſmembratio, & nouæ erectio, vt ſit valida, quæ requirantur. dec.34.p.362.

Parochi à Religioſis ratione ſepulturæ, nihil aliud poſſunt exigere, niſi quartam eorum funeralium, quæ tempore ſepulturæ fuerint oblata. d.85.p.417.& 418.

Parochus intus Eccleſias vnitas Monaſteriis Regularium, non poteſt in funeribus ſtolam deferre, & alias functiones exercere. dec.87.p.419.

Patrono an, & quando ab Eccleſia alimenta debeantur. dec.26.p.354.& dec.27.p.355.

Perſonatus ad tempus an ſit beneficium eccleſiaſticum. Nominatio nulla operatur, vt ius nominandi deuoluatur ad ſucceſſorem. dec.14.p.319.

Præcedentia, quæ competit Capitulo accedenti ad Eccleſias inferiores, debetur etiam eius Prælato, ſeu capiti, ratione connexitatis. dec.113 p.451.& 452.

Præcedentiæ in materia datur manutentio poſſeſſori in gradu appellationis etiam deuolutiuæ; probata quaſi poſſeſſione, & conſuetudine, etiamſi ſit conſiſtens. dec.115.p.457.

Prælatus inferior poteſt præſcribere territorium ſeparatum, & propriam diœceſim: & ex quibus probetur huiuſmodi præſcriptio. dec.40.p.367.

Prælatus inferior eſt manutenendus in cognitione cauſarum ciuilium, criminalium, & matrimonialium, docto de poſſeſſione, & priuilegio, aduersùs Epiſcopum nitentē ſoli iuris aſſiſtentia. d.57.p.383.

Prepoſiti habentes ſtallum in Choro, & locum in proceſſionibus immediatè poſt Canonicos poſſunt occupare ſedes vacuas Canonicorum abſentium. dec. 116.p.458.

Præpoſituræ Eccleſiæ Gerundenſis ſunt adminiſtrationes merè temporales, & ideò non cadunt ſub reſeruatione. dec.12.p.326.& dec.13.p.328.

Præſcriptio quænam currat contra Eccleſias, quæ ſunt de proprio patrimonio Romanæ Eccleſiæ. dec.20. p.337.

Præſcriptio quadragenaria requiritur ad auferendam præcedentiam Rectori in propria Eccleſia; & illam alteri priuatæ, & particulari perſonæ acquirendam. dec.108.p.448.

de *Prioris* electione. dec.19.p.336.

Prioratus an, & quādo cēſeatur dignitas. dec.10.p.324.

Priuilegij exemptionis confirmatio facta ex certa ſcientia, quid operetur; & an valeat abſque derogatione regulæ de iure quæſito non tollendo: & alia. dec.78.p.407.& 408.

Priuilegium concedens decimas laïcis, quomodo eis ſuffragetur. dec.92.p.423.

in *Proceſſionibus*, & aliis actibus, quando Crux alicuius Eccleſiæ dicatur deferri in loco digniori. dec. 1. p.310.

Procurator generalis vtrùm poſſit comparere pro Monaſterio. dec.58. p. 384.

R

R*Egulares* nequeunt adminiſtrationem, & gubernium Monialium Sedi apoſtolicæ immediatè ſubiectarum ſibi commiſſum dimittere, inconſulta Sede apoſtolica; neque exempti renunciare priuilegio exemptionis. dec.81.p.414. Vide, *Moniales*.

Regulares tenentur ſoluere Parochis quartam funeralem. dec.83.p.416.

Religioſi an poſſint ſepelire cadauera defunctorum, in ſuis Eccleſiis, abſque licentia Parochi. dec.86.p.418.

Remiſſoria conceditur ad probandum Abbati competere iuriſdictionem quaſi epiſcopalem cum territorio, etiam ex conſuetudine immemorabili: & ſufficit fumus reſultans ex Hiſtoriis, & Chronicis antiquis; necnon ex teſtibus ad perpetuam rei memoriam examinatis. dec.48. p.375.

T

T*Erritorium* quando dicatur ſeparatum, & Nullius diœceſis: & an loca exempta ſint extra diœceſim, vel in diœceſi. dec.55.p.380.& 381.& dec.69. p.393

Teſtamentum factum à Conclauiſtis poſt ſignatā ſupplicationem facultatis teſtandi, ante tamen expeditionem Literarum, an valeat. dec.107. p.446.

Tranſitus, authoritate apoſtolica, de Religione incapaci bonorum in communi ad aliam capacem, non reintegratur ad bona, quæ poſſidebant ante profeſſionem in dicta Religione incapaci emiſſam. dec 121.p.462.

V

V*Acatio* an, & quando dicatur conſumpta. dec.25. p.352.

Viſitandi quaſi poſſeſſio quomodo acquiratur. dec.52. p.378.

Vnio confirmata authoritate apoſtolica non poteſt impugnari, maximè ſtante clauſula, *Sublata*; & effectuata quoad vnum beneficium vnitum, dicitur effectum ſortita quoad reliqua. dec.120.p.461.& 462.

INDEX
MATERIARVM
ALPHABETICE DIGESTARVM.

QVÆ EX PRÆDICTARVM DECISIONVM titulis, poſt nomina locorum, quorum Index pag. 315. & ſeqq. appoſitus eſt, eruuntur.

A

ABBATIÆ S.Maximini, deciſio 23.p.344.
Abbatiæ de Beneviuere, deciſio 15.p.330. & deciſio 16.pag.331.
Abbatis maioris nuncupationis, deciſio 8. p. 323.
Abbatiſſatus, deciſio 17.p. 333.
Adminiſtrationis, deciſio 75.p.403.
Alimentorum, deciſio 26.p.354.& deciſio 27.p.355.

B

BEneficij, deciſio 21.p.340.
Bonorum de Naſellis, deciſio 20. p.337.

C

CAmerariæ, deciſio 77. p. 407. deciſio 78. p. ead. & deciſio 79. p. 410.
iuris *Campanas* pulſandi, deciſio 37.p.364. deciſio 38. p.364. & deciſio 38.p.364.
Canonicatus, deciſio 18.p.335.
Canonicatuum de Ronceſualles, deciſio 19.p.336.
Cauſæ piæ, & perſonatus, deciſio 14.p.329.
Coadiutoriæ, deciſio 30.p.357.& deciſio 31.p.359.
Collectarum, deciſio 105. p. 443.
Computorum, deciſio in contextu huius Tomi, diſp.11. q.1.p.218.

D

DEcimarum, deciſio 89.p.420.dec. 90. p.421. dec. 91. p.422. dec. 92.p.423. deciſio 93.p.423 deciſio 94 p.424. deciſio 95.p.425. deciſio 97. p.427. deciſio 98 p. 430. deciſio 99. p.432. deciſio 100. p.433. deciſio 101.p.435.& deciſio 102.p.436.
Decimarum S.Clementis, dec.96.p.426.

E

EMphyteuſis, deciſio 106.p.444.
Erectionis Nullitatis. Vide, *Nullitatis erectionis*.
Exemptionis, deciſio 35.p. 363. deciſio 36. p.363.& deciſio 53. p.379.
Expenſarum, deciſio 119. p.461.

F

FEudi, deciſio in contextu huius Tomi, diſp.14.q.4. p. 285.
Funeralis, deciſio 83.p.416.
Funeralium quartæ, deciſio 84.p.417.

G

GAbellæ, deciſio 103.p.437.
Gabellæ, ſeu onerum, deciſio 104.p.439.

I

IVris campanas pulſandi, deciſio 37.p.364.
Iuris honorifici, deciſio 29.p.357.
Iuris ſedendi, deciſio 116.p.458.
Iuris ſepeliendi, deciſio 86.p.418.
Iuriſdictionis, deciſio 39.p.366 deciſio 41.p.ead. deciſio 43.p.369. deciſio 44. p. 371. deciſio 45. p.372. deciſio 46.p.ead. deciſio 50.p.ead deciſio 51.p. 377. deciſio 52. p. 378. deciſio 54. p.380. deciſio 55. p. ead. deciſio 56.p.382. deciſio 62.p.387. deciſio 63. p.ead. deciſio 64. p. 388. deciſio 66.p 391. deciſio 67.p. ead. deciſio 68.p.392. deciſ 65. p. 393. deciſio 71. p. 398. deciſio 72.p.400. deciſio 73.p.401. deciſio 74. p.402. deciſio 76. p.404. deciſio 80.p.411. deciſio 117.p 459.& deciſio 118.p.460.
Iuriſdictionis de Arteſſa, deciſio 57.p.383. & deciſio 60. p. 385.
Iuriſdictionis de Nagera, deciſio 49. p. 376.
Iuriſdictioois S. Ioannis, deciſio 42.p.368.
Iuriſdictionis S. Ioannis in Venere, deciſio 58. p. 384. & deciſio 61. p. 386.
Iuriſdictionis Nullius. Vide, *Nullius iuriſdictionis*.
Iuriſpatronatus, deciſio 28. p. 356.
Iurium parochialium, deciſio 85. p. 417. deciſio 87. p. 419. & deciſio 88. p. ead.

Legati

Index materiarum Deciſionum.

L

L*Egati pij*, deciſio 107. p. 446.

M

M*Onaſterij*, deciſio 9. p. 323. deciſio 22. p. 341. deciſio 24. p. 350. deciſio 81. p. 412. & deciſio 82. p. 414.

N

N*Vllitatis* erectionis, deciſio 32. p. 360. deciſio 33. p. 361. & deciſio 34. p. 362.
Nullius iuriſdictionis, deciſio 40. p. 367. deciſio 47. p. 373. dec. 48. p. 375. deciſio 65. p. 390. deciſio 66. p. 391. deciſio 67. p. ead. deciſio 68. p. 392. & deciſio. 70. p. 397.
Nullius iuriſdictionis de Bucclanico, dec. 59. p. 384.
Nuncupationis Abbatis maioris, deciſio 8. p. 323.

P

P*Arochialis*, ſeu Prioratus, deciſio 19. p. 324.
Parochialis, deciſio in contextu huius Tomi, diſp. 9. q. 13. p. 202.
Parochialium iurium. Vide, *Iurium parochialium.*
Perſonatus, & cauſæ piæ, deciſio 14. p. 329.
Portionis del Caſtellar, deciſio 120. p. 461.
Præcedentia, deciſio 109. p. 448. deciſio 110. p. 449. deciſio 111. p. 449. dec. 112. p. 450. & dec. 125. p. 457.
Præminentiarum, deciſio 1. p. 319. deciſio 2. p. 320. deciſio 3. p. ead. deciſio 4. p. ead. deciſio 5. p. 321. deciſio 6. p. 322. deciſio 7. p. ead. deciſio 17. p. 333. deciſio 108. p. 448. dec. 113. p. 451. & dec. 114. p. 455.
Præpoſitura, deciſio 12. p. 326. deciſio 13. p. 328. & deciſio 25. p. 351.
Prioratus, ſeu Parochialis, deciſio 10. p. 324.

Q

Q*Uarta* funeralium, deciſio 84. p. 417

R

R*Eintegrationis*, deciſio 121. & vltima, p. 462.

S

S*Edendi* iuris, deciſio 116. p. 458.
Sepeliendi iuris, deciſio 86. p. 418.

V

V*Nionis*, deciſio 11. p. 325.

DE

DE IVRE ABBATVM, ET ALIORVM PRÆLATORVM, TAM REGVLARIVM, QVAM SÆCVLARIVM EPISCOPIS INFERIORVM,

Tomus Tertius.

DISPVTATIO I.

De poteſtate Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum quoad Capitulorum, & domeſticorum Conciliorum celebrationem.

QVÆS. I. Vtrùm expediat, Abbates, & Prælatos, tam regulares, quàm ſæculares, Congregationes capitulares celebrare.

II. Quod ſit munus Abbatum, & Prælatorum, qui generalibus, & prouincialibus Capitulis tanquàm Diffinitores præſunt.

III. Vtrùm Patres Diffinitores exiſtentes in Diffinitorio, teneantur ſub mortali liberè, & expreſsè propriam ſententiam proferre.

IV. Ad quos ſpectet electio generalis Patrum Diffinitorum, & quomodo eligendi ſint.

V. Vtrùm Diffinitores teneantur ſub mortali de his, quæ in Diffinitorio aguntur, & terminantur, nihil publicare.

VI. Vtrùm Abbas, vel alij Prælati in Monaſterij negotiis debeant Monachos ad conſilium adhibere.

VII. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Regulares teneantur, non ſolùm Conuentus conſilium in negotiis gerendis requirere, verùm etiam conſenſum expectare.

VIII. Vtrùm Abbas, vel alius Prælatus, diſciplinæ, & culparum Capitulum celebrare debeat.

QVÆSITVM I.

Vtrùm expediat, Abbates, & Prælatos, tam regulares, quàm ſæculares Congregationes capitulares celebrare.

SVMMARIVM.

1 *Generalia, aut prouincialia Capitula in Religionibus celebrari, quàm ſit neceſſarium, oſtenditur.*

2 *Concilium prouinciale ſingulis triennis, & diœceſanum ſingulis annis congregari debet.*

3 *Concilium ſynodale congregare debent etiam Abbates habentes iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopum.*

4 *In Conciliis, & Capitulis, ac Congregationibus obſeruare quid debeant Patres congregati.*

QVAM ſit expediens, imò neceſſarium, Abbates regulares Capitula generalia, vel prouincialia, aut nationalia celebrare, patet ex nonnullis rationibus. Primò, vt Religioſorum defectus corrigantur, & honeſti mores laudentur. Secundò, vt diligentiùs morum reformationi inſiſtatur, & vitia, quæ ſæpè in Religionibus irrepunt, tollantur. Tertiò, vt ipſimet Abbates, ſiue Generales, aut Prouinciales, vel alij Prælati viſitentur, & de ſuis criminibus con-

dignam pœnitentiam recipiant, & publicè corrigantur, ad hoc, vt ſucceſſores eorum exemplo à ſimilibus perpetrandis deterreantur. Vnde Patres Congregationis Caſſinenſis *in cap. 5. de Capitulo generali celebrando, conſtitut. parte 1.* præmittunt: *Antiquorum Patrum ſectantes veſtigia, & authoritate apoſtolica muniti, vt vigor obſeruantiæ regularis, fraternáque charitas, & diuturna, ac conſtans inter nos perſeueret in Chriſti ſeruitute concordia.*

2 Nam, ſicut Eccleſia Dei pro moderandis fidelium moribus, corrigendis exceſſibus, ac controuerſiis componendis, ſingulis trienniis prouinciale Concilium, ac ſingulis annis diœceſanum congregari mandauit, vt patet ex Concilio Lateranenſi ſub Leone X. *ſeſſ. 10. cap. 10.* ita in Congregationibus Religioſorum Capitula generalia, ſiue prouincialia expedit congregari, vt de Religionis reformatione, ac morum correctione agatur, & regularis obſeruantiæ omnimoda cura habeatur, ac controuerſiæ, ſi quæ fortè in Religione eſſent, Patrum ſententia terminentur. Quæ omnia proſpiciens Lateranenſe Concilium ſub Innocentio III. celebratum ſtatuit, in ſingulis Regnis, ſiue Prouinciis, commune Capitulum Abbatum, atque Priorum, Abbates proprios non habentium de triennio in triennium celebrandum eſſe, in quo diligens habeatur tractatus de reformatione Ordinis, & obſeruantia regulari: ſtatuens inſuper, vt in eodem Capitulo eligantur religioſæ, ac circunſpectæ perſonæ, quæ ſingulas eiuſdem Regni, aut Prouinciæ Abbatias viſitare debeant, corrigentes, ac reformantes, quæ correctiones, ac reformatione indigere cognouerint, vt habetur *in cap. In ſingulis. extr. de ſtatu Monachorum.*

Et Concilium Tridentinum *ſeſſ. 25. cap. 20.* agens de huiuſmodi Capitulis generalibus, hæc habet verba: *Et quandiu durabunt huiuſmodi Commendæ, Priores clauſtrales, aut in Prioratibus Conuentum habentibus Superiores, qui correctiones, & ſpirituale regimen exercent, à Capitulis generalibus, vel ipſorũ Ordinum Viſitatoribus inſtituantur.* Et in cap. 22. ſimiliter de eiſdem Capitulis generalibus, & prouincialibus agens ſic ſtatuit: *Et quia ſancta Synodus deſiderat, vt omnia ſupradicta quamprimum executioni demandentur, præcipit omnibus Epiſcopis in Monaſteriis ſibi ſubiectis, & in omnibus aliis, ipſis in Superioribus decretis ſpecialiter commiſſis, atque omnibus Abbatibus, ac Generalibus, & aliis Superioribus Ordinum ſupradictorum, vt ſtatim prædicta exequantur: & ſi quid executioni mandatum non ſit, Epiſcoporum negligentiam Concilia prouincialia ſuppleant, & coerceant; Regularium verò Capitula prouincialia, & generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia per deputationem aliquorum eiuſdem Ordinis prouideant.* Ex quibus verbis manifeſtè colligitur neceſſitas Capitulorum generalium, & prouincialium.

3 Idem neceſſarium eſt, ad huiuſmodi Concilia conuocanda Abbatibus, cæteriſque Prælatis iuriſdictionem habentibus priuatiuè ad Epiſcopum, quod ſub alio nomine Synodi nuncupantur, in quibus omnia, quæ ad eorum officium ſpectant, faciliùs poſſint adimplere; & ea, quæ correctione, emendatione, & comparatione indigent, moderari; & omnes abuſus tollere, ac bonas conſuetudines, & Canonum obſeruationes introducere, & hoc eiſdem demandatur, vt ſemel ſaltem quotannis faciant, Concilium totius Cleri conuocantes, *ex cap. Quoniam. & cap. Annis ſingulis. 10. diſt.* in quibus de huiuſmodi rebus ſupradictis agendũ erit. Et quia Prælati per ſeipſos ea omnia executioni mandare non poſſunt, vt habetur *in cap. Illud. q. 5. diſt.* ideò præcipitur eis *in cap. de Off. ordinar.* vt per perſonas idoneas plura exequantur, & Coadiutores, & Vicarios in hoc munere obeundo ſecum habeant.

4 In quibus Capitulis, tam generalibus, quàm prouincialibus, ante omnia obſeruata ſunt, quæ præcipit Concilium Mediolanẽſe IV. ſub D. Carolo Borromæo *in Conſtit. de his, quæ ad pia loca pertinent. §. Cùm capitula.* vbi ſic ſtatuitur: *Cùm Capitula, Congregationéſque habentur, tum initio, tum in fine, ſanctis precibus, & orationibus in libro Officij Beatiſſimæ Mariæ Virginis eo nomine præſcriptis vtantur. Cùm verò aliquid aggrediuntur, quod ad curam ſuarum rationes pertineat, initium à pia oratione faciant, vt quod inchoatur, benè, ſalutaritérque ſuccedat: omni denique morum grauitate, vitæ integritate, pietatis Religione, & ſpiritualium exercitationum Epiſcopo probatarum, quas inter ſe collegiatim præſtent, ſtudiis tales ſe præbeant, vt eorum locorum rectam adminiſtrationem, piámque inſtitutionem non ſolùm conſeruent; ſed optimis progreſſionibus, Deo authore, adiuuent, atque amplificent.* Ex quibus verbis colligant Prælati, quidquid præmittere debeant in ſuis Capitulis iam conuocatis, & iuxta laudabiles Conſtitutiones ſaluberrima pro regimine ſuarum Religionum, & Eccleſiarum pertractent.

QVÆSITVM II.

Quod ſit munus Abbatum, & Prælatorum, qui generalibus, ſeu prouincialibus Capitulis, tanquàm Diffinitores, præſunt?

SVMMARIVM.

1 *Regimen Congregationum Regularium ordinarium quale ſit.*
2 *Regimen monarchicum omniũ aliorum optimum eſt.*
3 *Regimen omnium ferè Religionum ex Monarchia, & Ariſtocratia conſtat.*
4 *Benedictina Congregatio Ariſtocratia regitur, & gubernatur, ſicut & Congregatio D. Baſilij, vt num. 5.*
6 *D. Auguſtini Ordo, ac omnes Congregationes ſub eadem Regula militantes Ariſtocratia gubernantur.*
7 *D. Franciſci Congregationes reguntur Democratia.*
8 *Clerici Regulares gubernantur Ariſtocratia.*
9 *Vallumbroſana Congregatio regitur Ariſtocratia.*
10 *Carmelitarum Congregationes Democratia, & Ariſtocratia gubernantur.*
11 *Societas Ieſu regimine partim monarchico, partim ariſtocratico vtitur.*
12 *Minimorum S. Franciſci de Paula Congregatio regimine mixto ex Monarchia, Ariſtocratia, & Democratia gubernatur.*
13 *Miniſtrantium infirmis Congregatio regitur Ariſtocratia.*
14 *Camaldulenſes ariſtocratico regimine vtantur.*
15 *Celeſtinorum Congregatio gubernatur regimine ariſtocratico.*
16 *Montis Oliueti Congregatio ſimiliter Ariſtocratia regitur.*
17 *Ariſtocratico regimine vtuntur omnes Congregationes, quæ à Sede apoſtolica approbatæ in Capitulis generalibus negotia pertractanda Diffinitoribus, & Viſitatoribus committunt.*
18 *Diffinitorum præcipuum munus quale ſit.*
19 *Diffinitores, ac Prælati in Capitulis quænam pertractare debeant, ſicut & Abbates iuriſdictionem epiſcopalem habentes, vt num. 20.*

21 *Decreta*

21 *Decreta in Capitulis, & Synodis facta per Cancellarium capitularem, in particulari libro regiſtrari debent.*

22 *Legata annua, & onera Eccleſiarum, manu publici Notarij in particulari libro deſcripta, in Archiuio reſeruari debent.*

23 *Prælati, tam regulares, quàm ſæculares, in Capitulis, & Synodis nihil ſtatuere debent, quod iuri communi, priuilegio, & exemptioni Religionum, ac Eccleſiarum aduerſetur.*

24 *Votum non ſolùm conſultiuum; ſed etiam deciſiuum habent Diffinitores.*

25 *Cauſæ expediendæ cum conſenſu Diffinitorum debent collegialiter expediri: & ſi ſinguli ſeparatim conſentirent, actus eſſet nullus. Limita, vt num. 26. & 27.*

1 SVpponendum eſt in primis, ordinarium Religionum ferè omnium regimen à principio fuiſſe monarchicum cum ariſtocratico admixtum: nam non ſolùm vnus Generalis toti Religioni ad illam gubernandam, & regendam tunc præficiebatur; verùm etiam ei conſultores aliqui adhibebantur, ſine quorum ſuffragiis deciſiuis ea, quæ ad Religionis gubernationem pertinebant, definire non poſſet. Et licèt Patres Religionum Inſtitutores monarchicum regimen elegerint, ac in ſuis Regulis tradiderint, vt D. Pater Benedictus *Reg. cap.* 3. monet Abbatem, vt cum conſilio Fratrum gubernet: ſubdit tamen: *In Abbatis pendeat arbitrio, vt quod ſalubrius iudicauerit eſſe, ei cuncti obediant.* Et *cap.* 65. etſi dicat, Abbatem debere conſilio Fratrum Deum timentium vti; omnia tamen in eius arbitrio, & voluntate conſtituit: quod idem de Regula D. Auguſtini teſtatur Nauar. *in Comment.* 3. *de Regular. n.* 8. & D. Baſilius *in Regula* 48. ait: *Nullo modo quis curioſè Antiſtitis conſilia perueſtiget, aut in eius facta anxiè inquirat, his duntaxat exceptis, qui, cùm dignitatis gradu, tum conſilij prudentia Antiſtiti ipſi proximi ſunt.* Et paulò infrà: *Quos quidem ille neceſſariò ſibi, quandocunque de re aliqua erit deliberaturus, in conſilium, ac maturam conſiderationem adhibebit; nimirum, præcepto illi obtemperans: Omnia fac cum conſilio.* In quibus verbis conſilium tantùm; non autem conſenſum requirit: licèt, inquam, antiqui Patres Religionum Inſtitutores potiùs Monarchiam, quàm aliam regendi ſpeciem
2 elegerint, quæ verè omnium aliarum optima eſt, iuxta D. Thomam 3. *Polit. lect.* 6. & 4. *Politic. lect.* 1. & *lib.* 1. *de Regimine Princ. cap.* 3. 4. & 5. tamen ob deprauatos hominum mores, ac naturæ humanæ corruptionem, & quia (vt ait Nauar. *d. Comment.* 3. *n.* 15. *verſ. Ad decimumquintum.*) non omnes, qui regunt, eſſe poſſunt Auguſtini, aut Benedicti, nec ſubditi Poſſidonij; factum eſt, vt Religiones loco Monarchiæ abſolutæ, cum ea ſimul Ariſtocratiam am-
3 plexatæ ſint: imò ferè omnes Religiones, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, regimen ariſtocraticum elegerunt, relicto monarchico, vt patet ex communi ſingularum vſu; atque ſimul cum Abbate, vel Præſidente, etiam aliquot alij Patres electi ſunt, qui ſimul cum illo totius Religionis regimen adminiſtrarent.

4 Vt autem hoc faciliùs mihi probare contingat, ad particulares Religiones deſcendam, ſecundùm earum Conſtitutiones, quæ mihi ad manus peruenerunt. Et primò loquendo de Benedictina, Dico, hanc Congregationem gubernari Ariſtocratia, vt patet ex eorum Conſtitutionibus *ſuperius* citatis, & *inferius* citandis. Et ne dicas, hoc eſſe contra Regulam *locis ſupradictis*: nam Reſpondeo cum Abbate Trithem. *in Commentar. ad cap.* 3. *Regulæ S. Bened.* quòd Regula, quæ Euangelio concordat, vult, quòd illud, quod vtilius iudicauerit Abbas, illud faciat. Vnde dicit ipſe Trithemius, quòd Abbas vtiliùs faciet, ſi ea, quæ à Superioribus ſuis præcepta ſunt, adimpleat. Superiores autem, & in primis Summus Pontifex, deinde Diffinitores eiuſdem Religionis, multa præcipiunt ab Abbate exequenda, non arbitrio ſuo; ſed etiam conſenſu Monachorum: imò ipſe Trithemius *eodem loco* multa enumerat, ab Abbate exequenda, non ſolùm conſilio; verùm etiam conſenſu Monachorum, vt ſunt, verbi gratia, res Monaſterij immobiles, agros, prata, & alia huiuſmodi vendere; licèt in his nec etiam ſufficiat conſenſus Abbatis, & Monachorum, vt dicemus *ſuo loco*. Secundò dicit, quòd non poteſt recipere ad profeſſionem Monachum ſine conſenſu Conuentus. Tertiò, quòd non poteſt Monaſteriū grauare pignoribus, & aliis cautionibus, magnam ſummam recipiens pecuniarum ſuper bona Monaſterij, abſque euidenti neceſſitate, & Fratrum ſuorum conſenſu. Quartò, quòd non licet Abbati dimittere Monachum ad aliud Monaſterium eiuſdem Ordinis, ſine prædicto conſenſu. Quintò, non poteſt aliqua Statuta ipſis imponere, quæ ſe vltra Regulam extendant, niſi conſentiant Monachi. Sextò, non poteſt aliquem ad Confraternitatem ſpiritualem totius Monaſterij accipere, niſi concurrant Monachi ſubditi. Septimò, non poteſt præbendarios perpetuos recipere ad Monaſterium, ſine voluntate Conuentus. Deinde ſubdit hæc verba: *Sunt & alij caſus, in quibus, ſi non eſt ſemper neceſſarium, eſt tamen honeſtum, vt ſine Fratrum ſuorum Abbas aſſenſu, eorum nihil attentet. In diſciplina autem conſeruanda poteſt Abbas, ſine ipſorum conſenſu, vel voluntate, ſi tamen expedit, limites Regulæ non omittens, agere, prout ſibi melius viſum fuerit expedire; in aliis quoque minoribus agendis non cogitet, requirendum conſenſum ipſorum, niſi aliud canonicum impedimentum obſiſtat, vtpote in emptione, pro vtilitate Monaſterij, animalium, vel frumentorum, & cæterorum huiuſmodi: tutiùs tamen videtur, vt omnia faciat cum conſilio, & poſt factum non pœnitebit.*

Ex quibus ſequitur, Congregationem Benedictinam in ſuo regimine ariſtocratico non aduerſari Regulæ Benedictinæ, imò eſſe valdè conformem, vt ex ſupradictis liquidò conſtat, quidquid dicat Antonius Perez *in Comment. Regulæ S. Benedicti, cap.* 65. *num.* 2.

Congregatio D. Baſilij regitur etiam gubernatione 5
ariſtocratica, vt habetur in Regula *cap.* 54. per illa verba: *Præpoſiti Conuentuum de rebus difficilibus inter ſe communicent, & conferant.* Idem habetur in eius Regula breui *cap.* 112. vbi, quando aliquis admittendus eſt ad Religionem, ſtatuitur, quòd conſciis cæteris Fratribus admittatur.

Ordo etiam D. Auguſtini eodem modo regitur, 6
quidquid Nauar. *de Regul. Comment.* 3. *num.* 15. quem poſteà ſecutus eſt Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 3. *lib.* 10. *cap.* 1. *num.* 9. qui ambo aſſerunt, S. Auguſtinum ſignificaſſe *in ſua Regula*, ſuos Regulares debere regi per Monarchiam: quod videtur pugnare textui eiuſdem Regulæ, quæ potiùs Democratiam, aut Ariſtocratiam inſinuare videtur, vt patet *in cap.* 11. Sed, quidquid ſit de hoc regimine, quod præcipit S. Auguſtinus *in prædicta Regula*, de quo adhuc lis inter Doctores: Dico, Religionem Auguſtinianam gubernari per Ariſtocratiam: quia Priori Generali dantur duo Aſſiſtentes, ſine quorum conſilio nihil agere poteſt, vt habetur *in Conſtit.* 5. *Paul V.* quæ incipit: *Prouiſionis.* in append. Bullar. Laërtij Cherub. *pag.* 60. *tom.* 3.

Eodem regimine gubernantur Canonici Lateranenſes ſub Regula Auguſtiniana principaliores mili-

tantes, vt conſtat ex eorum Conſtit. *part. 2. cap. 1. & 2.* ſicut etiam Patres Dominicani, vt docent Conſtitutiones eorum *parte 3. cap. 3.* qui omnes cùm obſeruent Regulam S. Auguſtini, & non ſit credibile, quòd ei aduerſentur, fatendum eſt contra Nauar. & Suar. ſupracit. Regulam S. Auguſtini potiùs præcipere Ariſtocratiam, quàm Monarchiam in ſuo regimine.

7 Militantes etiam ſub Regula S. Franciſci Democratia reguntur, & gubernantur, quicquid dicat Corduba *in cap. 8. d. Regulæ:* licèt non aduerſetur noſtræ ſententiæ, dum fatetur, Militantes ſub Regula S. Franciſci regi Monarchia mixta. Videatur *caput 7.* eiuſdem Regulæ, vbi prædictum regimen manifeſtè colligitur.

8 Clerici Regulares Ariſtocratia etiam gubernantur, vt probant eorum Conſtitutiones *cap. 5. & 7.*

9 Idem fatendum eſt de Religione mea Vallumbroſana, quæ eodem regimine gubernatur, dum Præſidi Generali, & duobus Viſitatoribus ſua præcipua munera committit, vt habetur in noſtris Conſtitutionibus, & in declarationibus Regul. *cap. 3. per totum.*

10 Carmelitani etiam Democratia reguntur, & gubernantur; quod conſtat *ex cap. 2.* Regulæ deſcriptæ ab Alberto Patriarcha Hieroſolymit. *cap. 2.* vbi hæc expreſſa habētur verba: *Prætereà iuxta ſitum loci, quem inhabitare propoſueritis, ſinguli veſtrùm ſingulas habeant cellulas ſeparatas, ſicut per diſpoſitionem Prioris ipſius, & de aſſenſu aliorum Fratrum, vel ſanioris partis eadem cellula cuique fuerint aſſignata.* Et licèt Regula prædicta fuerit mitigata ab Hugone authoritate Innocentij; in hoc tamen mutata non fuit.

Fratres Diſcalceati Ordinis eiuſdem Carmelitarum gubernantur item Ariſtocratia, vt conſtat ex Bulla Clementis VIII. apud Laërtium Cherub. *tom. 3. conſtit. 25. eiuſdem Pontif.* vbi Propoſito generali eiuſdem Ordinis adiungit Summus Pontifex ſex conſiliarios, ſiue aſſiſtentes cum voto deciſiuo.

De Societate IESV affirmant aliqui, eam gubernari per Monarchiam, quod probant ex Conſtit. Pauli III. apud Laërtium Cherub. *tom. 1. conſtit. 25.* & per Conſtit. Iulij III. apud eundem Laërtium. Cherub. *eodem tom. 3.* quæ Conſtitutiones habentur *in 2. tom. diſput. 14.*

11 Sed in hac re ſatis mihi probatur ſententia Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 3. lib. 10. cap. 1. num. 3.* aſſerens, Monarchiam hanc participare in multis cum Ariſtocratia.

12 Religio Minimorum S. Franciſci de Paula gubernatur ex Monarchia, Ariſtocratia, & Democratia, regimine mixto, vt probat vnus ex eius alumnis Laurentius de Peyrinis *tom. 1. de Prælato, q. 1. cap. 2. n. 12.*

13 Congregatio Miniſtrantium infirmis Ariſtocratia regitur ex Conſtit. 17. Greg. XIV. apud Laërtium Cherub. *tom. 2* per illa verba: *Totius Congregationis Superior Præfectus generalis appellabitur, cuius officium perpetuum erit, quoad viuet; ſocios autem habebit quatuor, qui Conſultores dicentur: votum eorum æquè, ac Præfecti, deciſiuum erit.* Et licèt anno 1600. die 18. Decembris, eidem Congregationi exhibita fuerit Conſtitutio Clementis VIII. in qua prouinciales Conſultores votum conſultiuum ſolummodò habent, & ex quatuor Conſultoribus Præpoſiti generalis duo ſint Laici, & duo Sacerdotes; & ex duobus Conſultoribus prouincialibus vnus ſit Laicus, alius Sacerdos; nihilominùs non mihi videtur mutatum regimen, ſed in aliquo variatum.

14 Camaldulenſes pariter Ariſtocratia reguntur, vt earum Conſtitutiones *cap. 13.* apertè demonſtrant in his verbis: *Si verò aliquis Prælatus inferior intra annum mori, vel amoueri contigerit, ad Reuerendiſſimum Patrem generalem, & Viſitatores ſpectabit alium in demortui, vel amoti locum ſubrogare.*

Monachi Cæleſtini, etiam eodem Ariſtocratico gubernio, eiſdem à Sancto Petro Cæleſtino Papa deſcripto, & ordinato, vſi ſunt, & in præſenti vtuntur, vt habetur in eorum Conſtitutionibus nouiſſimè Romæ impreſſis *tract. 2. cap. 15. §. 1.* vbi de Abbate generali ſermo eſt in his, quæ ſequuntur verbis: 15
Diffinitoriali Capitulo præeſſe, ac in omnibus, & ſingulis in ipſo tractandis, ordinandis, terminandis, ſtatuendis, faciendis rebus, cauſis, & negotiis primum votum dare. Et infrà §. 2. *Solus autem Abbates, Priores, & Prælatos in Monaſteriis principalibus (excepto principali Monaſterio Abbatia) inſtituere, ſeu actu legitimo, & voce actiua, & paſſiua priuare, ſuſpendere, aut transferre, non niſi de conſenſu Fratrum, vt ſuprà, aut ad officia obtinenda perpetuò, ſeu ad tempus inhabilitare nequeat, neque onera imponere, neque vendere, neque alienare, neque pignorare, neque ære alieno bona ipſius Religionis obſtringere, aut ſtatuta condere, vel ſupra Conſtitutionibus aliquid innouare, vel magnas lites, & cauſas, præcipuáque ipſius Congregationis negotia terminare, aut per Capitulum generale, aut Diffinitoriale degradatos, priuatos, ſuſpenſos, aut etiam inhabiles redditos in priſtinum reſtituere; Religioſos alterius Inſtituti recipere ad habitum, aut etiam Monachis noſtris veniam commorandi extra Clauſtra Congregationis, concedere, aut, vt impetrent litteras, & priuilegia contra harum Conſtitutionum edicta, ſeu forſan illarum diſpenſationem permittere, ſeu bona ſtabilia, vel mobilia, aut ſeſe mouentia donare, vel diſtribuere, vltra id, quod ſibi à iure, & priuilegiis, ac Conſtitutionibus permittitur; ſed omnia & ſingula præmiſſa, & ſimilia, cum Coabbatibus, Viſitatoribus, & Diffinitoribus, vel ipſorum aliquibus reſpectiuè conferat, eorúmque interuentu, conſilio, & ſententia (dum congregantur) faciat, & exequatur ſecundùm modum, & formam in his Conſtitutionibus expreſſam.*

Congregatio montis Oliueti itidem Ariſtocratico miniſterio regitur, ſicuti oſtendunt Conſtitutio- 16
nes eiuſdem Congregationis *parte 1. de Capitulo generali celebrando*, in hoc tenore: *Abbas generalis nihil poſſit peragere contra Capitulum in negotiis magni momenti, niſi de conſenſu maioris partis Viſitatorum per ſecretum ſcrutinium: quæ verò agenda erunt, ab ipſo Abbate generali proponantur.*

Idem dicendum puto de omnibus Ordinibus, & 17
Congregationibus, quæ omnes à Sede apoſtolica habent ſingulares Conſtitutiones celebrandi Capitula, tam generalia, quàm prouincialia, vel intermedia, in quibus ea, quæ pertractanda ſunt pro earum regimine, Abbatibus, Diffinitoribus, Viſitatoribus ſimul vnitis commiſſa dignoſcantur.

Horum igitur munus præcipuum eſt, in Capitulo 18
generali, ſeu prouinciali ſimul cum Abbate, ſeu Præſidente generali, diffinire, ac expedire omnia, quæ ad bonam, & exactam gubernationem totius Congregationis, vel etiam cuiuſlibet particularis Conuentus reſpectiuè pertinent: súntque Abbates iſti Diffinitores ad inſtar Senatorum, à quibus iam in Romana Republica cuncta expediebantur; præcipuè cùm magni momenti, & grauitatis erant, & illis inconſultis, nihil conſideratione, & æſtimatione dignum agebatur. Hos èrgo Senatores Monaſtici, & Religioſi Senatus Patres imitati ſunt: & iſti Patres Diffinitores ſunt ſui Generalis, vel Prouincialis Collegæ, ſiue Coadiutores.

Vt autem ad ſpecialia, & præcipua à prædictis Ab- 19
batibus peragenda in Capitulis deſcendamus, dicendum eſt cum Trithemio *in Conſtitutionibus capitularibus, rubr. 12. & 14* iuxta Conſtitutionem Nicolai de Cuſa Cardinalis S. Petri ad Vincula, & per Germa-

niam

Digitized by Google

niam de latere Legati, Abbates, & Prælatos ſupradictos Statuta condere debere primò, & principaliter pro diuino cultu peragendo, & de debita Sacramentorum adminiſtratione prouidentes, vt Regulares ſtatutis temporibus confiteantur,& communicent,& Sacerdotes celebrare ne negligant; & quod Eccleſiæ ab idoneis miniſtris curentur; & quòd ſubſtantialia Regulæ cuſtodiantur; quòd iura Monaſteriorum conſeruentur, bona non negligantur, & à ſuperfluis Prælati, & Miniſtri abſtineant. Circa ergo prædicta verſari debet Prælatorum munus in Congregationibus,& Capitulis habendis iuxta opportunitatem temporis, & particularia Religionum Statuta, alia non omittentes condere,quæ pro bono regimine neceſſaria ſunt.

20 Quod verò ſpectat ad Abbates, & Prælatos iuriſdictionem epiſcopalem exercentes, debent in ſuis Synodis, & Capitulis, propriis Eccleſiis prouidere, Miniſtros idoneos pro animarũ cura deputare, & alia huiuſmodi ſtatuere, quæ Epiſcopus in ſuis Synodis decernere ſolet. De qua re videantur Praxes epiſcopales; ſed præſertim Auguſtinus Barboſa *de officio, & poteſt. Epiſc. per totum*. Sed pro breuiori tractatu videatur idem Barboſa *in nouiſſimo Opere de iure eccl. lib.s. cap.*11. vbi optimam praxim epiſcopalem Prælatis ſupradictis adaptandam tradit ſub breui, & claro tranſumpto.

21 Decreta verò in Capitulis, & Synodis ab omnibus peragenda,ſcribantur, vt præcipit Concilium Mediolaneuſe IV. ſub S. Carolo Borromæo *in anteced. quæſito* cit. in libro præcipuo capitulari à Cancellario,& in eodem libro ad verbum Conſtitutiones omnes,& Decreta deſcribantur.

22 Idem Concilium præcipit, vt liber præcipuus conficiatur, in quo omnia, ſingulaque annua legata, & onera diſtinctè, & ordinatè deſcribantur, cuius libri exemplum Notarij publici manu, & ſigno munitum in Archiuio conſeruetur.

23 In his autem omnibus caueant Prælati, tam Regulares,quàm ſæculares,vt in prædictis Conciliis,& Capitulis nihil conſtituant,quod poſſit iuri communi,& priuilegio,& exemptioni Religionum, & ſuarum Eccleſiarum aduerſari, vt ſtatuitur *in cap. Si diligenti. de foro competenti.* & *in l. Ius publicum. ff. de pactis.* quod etiam docent Syluеſ. *verbo, Priuilegium. q.* 10. Armill. *eod. verb. n.* 9. Nouarius *in quæſt. foren. p.* 1. *q.* 66. *n.* 2. Sanch. *in Sum. t.*1. *lib.*4. *cap.* 39. *n.* 29. Laurius *in variis lucubrationibus, tit.* 4. *cap.* 54. *num.* 87. Suar. *de leg. lib.* 8. *c.* 6. *n.* 2. quod etiam docui *in t.* 1. *diſp.* 16. *q.* 55. *n.* 3.

24 Hi omnes Prælati votum,non ſolùm conſultiuum, verùm etiam diffinitiuum,ac deciſiuum habent, & ad eos pertinent cuncta in Capitulo occurrentia, ac etiam de religione diſponere,vt diximus, & probatur ex etymologia ipſius nominis, *Diffinitor*, quod non ſolùm ſignificat conſulere; verùm etiam diffinire;habent etiam vocem electiuam Abbatum localium, & aliorum Officialium infra Præſidentem generalem in noſtra Religione: in aliquibus habent poteſtatem etiam eligendi, & ordinandi Præſidentem generalem totius Congregationis, vt apud Patres Caſſinenſes.

25 Et Abbas, ſiue Præſidens generalis nullam cauſam, quæ per Conſtitutiones, ſiue ex conſuetudine cum conſilio expedienda eſt,iudicio ſuo, abſque ipſorum Diffinitorum conſenſu collegialiter, & ſimul habito, diffinire poteſt; aliàs ſi ſinguli ſeparatim conſentirent,actus prorſus irritus, & nullus eſſet, *ex cap. In Geneſi. de elect.* Dec. *in c. Cùm omnes. n.* 47. *de Conſtit.* Rot. *in Cæſaraugnſtana electionis*, 20. *Martij*, 1623. *coram R. D. Coccino Decano*, Barboſ. *in collect. ad d. cap. In Geneſi. poſt n.* 2. *in vlt. impreſſ.* quod non ſolùm in electionibus, verùm etiam vniuerſaliter,ac indiſtinctè procedere aſſerunt Panormit. *in cap. Cùm Eccleſia. n.* 14. *de cauſ. poſſeſſ. & propriet. in cap. Quia propter. n.* 12. *de elect. in c. Eccleſia. n.* 2. *de ſortileg. in c. Cùm omnes. n.* 5. *de Conſtitut.* vbi Felin. *n.* 24. *& ſeq.* Sylu. *verb. conſenſus, n.* 5. & alij apud Fratr. Sigiſmund. à Bononia *de elect. & poteſt. Prælat. regul. dub.* 111. *num.* 3. *&* 9.

Hoc tamen dupliciter reſtringitur. Primò imminente neceſſitate, & periculo in mora: quia in tali caſu non eſt requirendus conſenſus, quando commodè haberi nequit, etiamſi aliàs eſſet requirendus *per c. vnic. §. penult.* vbi Gloſſ. *verb. in mora, ne Sede vacan.* alia Gloſſ. *in c. Si pro te. verb. aſſenſus, de reſcript. in* 6. & alij apud eundem Sigiſmund. *loco citato, n.* 4. contra Rebuff. & Sanchez. Secundò limitatur, quando ipſi Diffinitores debent conſenſum præſtare circa actum: qui ſi non petatur, eorum conſenſus non eſt ipſo iure nullus; ſed per ipſos irritari poſſet: quia tunc huiuſmodi poteſtati illum irritandi poſſent etiam non collegialiter renunciare. Ita idem Frater Sigiſmund. *d. dubio* 111. *n.* 5. 26

QVÆSITVM III.

Vtrùm Patres Diffinitores exiſtentes in Diffinitorio teneantur ſub mortali, liberè, & expreſſè propriam ſententiam proferre.

SVMMARIVM.

1 *Diffinitores in Diffinitorio exiſtentes tenentur ſub mortali ſecundum conſcientiam liberè, & expreſsè propriam ſententiam proferre; etiamſi cognouerint eorum ſententiam à Superiori ægrè ferendam, & n.* 3. *&* 5.

2 *Ille qui tenetur loqui, & tacet, habetur pro conſentiente.*

4 *Veritatem occultans metu alicuius, peccat mortaliter. Limita, vt num.* 6.

7 *Conſultationes quare in publico, & communiter exerceantur?*

8 *Conſuetudo, quæ permittit Diffinitoribus conſenſum ſingillatim, & priuatim præſtare, dicitur abuſus.*

9 *Diffinitores ſi voce tenus ſuffragium, ſeu conſilium præſtare debeant, incipiendum eſt à iunioribus.*

10 *Promouendi ad dignitatem defectum detegere debent Diffinitores, & quando.*

RESpondeo dicendo,quòd Diffinitores in Diffinitorio exiſtentes,in omnibus negotiis, & præcipuè grauioribus, in quibus eorum conſilium expoſtulatur, tenentur liberè, & expreſsè propriam ſententiam, ſecundùm ſuæ conſcientiæ dictamen, ſub mortali aperire: & ſi his, quæ ibi tractantur, conſentire nolunt, expreſsè contradicere: aliàs habentur pro conſentientibus, & quoad peccatum, & quoad pœnam, ſi aliqua ibi malè agerentur. Quia Diffinitoris proprium munus eſt, votum ſuum in concernentibus negotia per Diffinitorium expedienda exprimere: nam ad hoc eliguntur, & ad Diffinitorium conuocantur, vt ſuum aſſenſum præſtent, vel negent. *arg. cap.* 1. *de his, quæ fiunt à maiori par. Cap.* Ille autem, qui tenetur loqui, & tacet, habetur pro conſentiente. *l. de ætate. §. Qui tacuit. ff. de interrog. action. cap. Si præſtitum. de confeſſ. lib.* 6. Ita Petrus de Anchar. *conſ.* 157. Panorm. *in d. cap.* 1. *n.* 13. & *in cap.* 2. *in fin. de locat. & conduct.* & *cap.* 2. *n.* 9. *de his, quæ fiunt à Præl.* & *in c. Dilectus filius. cl.* 2. *n.* 9. *de ſimon.* Felin. *in cap.*

Cùm omnes. *n.* 11. *in fine*, *de conſtitut.* Roderic. *qu.*
regular. tom. 2. *q.* 45. *art.* 4. *& ſeqq.* Mirand. *in Ma-*
nual. Prælatorum, *tomo* 2. *q.* 17. *art.* 4. *concl.* 1. Et
3 hoc, etiamſi cognouerint, eorum ſententiam à Præ-
ſidente generali, vel alio ſuperiori Prælato fore ægrè
ferendam, quo caſu non ſufficit tacere; ſed, ſalua
ſemper veritate, propriam ſententiam omni, qua
poſſunt, reuerentia, ac verborum lenitate propa-
late: tamen, ſi nulla dicendi humilitate, vel ſermo-
nis dexteritate Prælatum à ſua ſententia reuocare
poſſent, nequeunt, abſque culpa lethali id, quod pro-
pria conſcientia dictat, & veritati conſonum eſſe cen-
ſent, prætermittere, iuxta ſententiam D. Auguſtini ad
Caſulanum, relatam à Gratiano *in Can. Quiſquis.* 11.
4 q. 3. cuius verba hæc ſunt: *Quiſquis metu cuiuſlibet po-*
teſtatis veritatem occultat, iram Dei ſuper ſe prouocat:
quia magis timet hominem, quàm Deum. Et paulò in-
frà: *Vterque reus eſt, & qui veritatem occultat, & qui*
mendacium facit: ille, quia prodeſſe non vult; iſte, quia
nocerè deſiderat. Facit etiam illud Chryſoſtomi *homil.*
25. *ſuper Matth.* quod refertur *in Can. Noliте timere.*
eadem c. & quæſt. cuius verba ſunt: *Non ſolùm ille*
proditor eſt veritatis, qui tranſgrediens veritatem palam
pro veritate mendacium loquitur: ſed etiam ille, qui
non liberè veritatem pronunciat, quam liberè pronuncia-
re oportet; aut non liberè veritatem defendit, quam libe-
rè defendere conuenit, proditor eſt veritatis. Corde enim
creditur ad iuſtitiam; ore autem confeſſio fit ad ſalutem.
Nec obſtat, quòd Religioſus, cui Superioris vo-
luntas innotuit, ex obedientiæ voto tenetur ei ad-
hærere: quia id habet locum in ſubditis, qui (gene-
raliter loquendo) tenentur ſuo Superiori obtemperare
in illis rebus, in quibus ei ſubduntur, vt latè diximus
in diſputatione de poteſtate Abbatis circa votum obedien-
tiæ. At de Diffinitoribus aliter dicendum eſt: ipſorum
enim munus poſtulat, vt rem diſcutiant, & exami-
nent, & quod publicæ Communitati magis ſalutare,
ac vtilius iudicauerint, in medium adducant. Ita Ro-
deric. *d. q.* 45. *art.* 4. Mirand. *d. art. etiam* 4. *concl.* 1.
& 2.

5 Neque ſat eſt, vt notat Miranda *loc. cit.* Diffinito-
res tacere, ſeu caput Superiori maiori inclinare:
quin verò tenentur veritatem aperire, etiamſi id exi-
ſtiment ingratum eſſe Prælatis, vt *ſuprà* diximus: quod
niſi fecerint, à peccato coram Deo non erunt immu-
nes: quod elicitur *ex cap. Quiſquis.* 11. *q.* 3. & ex ver-
bis *ſuperiùs* citatis S. Chryſoſtomi. Conſentiant ergo,
aut contradicant.

6 Neque excuſari poteſt à culpa, & peccato graui,
ſi Generalis, vel alius Superior, ei metum grauem
inferat; compellatque illum in ſuam ſententiam in-
clinare, dummodo propter talem metum conſen-
tiendo in illis, quæ intrinſecè mala ſunt, veritatem, &
iuſtitiam, ſiue bonum publicum lædat.

7 Hinc ortum habuit conſultatio communis, & pu-
blica, quæ in Capitulis coram Generali, & Diffinito-
ribus exercetur, ne in priuato, & abſcondito hic, vel
ille Diffinitor ſupradicto metu perterritus faciliùs
Superiori maiori quaſi inuitus, minis, ſeu illicitis pro-
miſſionibus conſentiat contra iuſtitiam, & bonum
Religionis in eius ſententiam inclinando; ideò ſta-
tutum eſt, vt neceſſariò omnes Diffinitores in vnum
collegialiter congregari, & non aliter, conſentiant,
vel diſſentiant; aliàs eorum aſſenſus, vel diſſenſus
nulli, & inualidi redderentur, *cap. In Geneſi. de elect.* &
l. 1. *c. de decimis. lib.* 10. Decius *in cap. Cùm omnes.* *n.*
47. *de conſt.* & Panor. *in cap. Cùm Eccleſia. n.* 14 *de cauſ.*
poſſeſ. in d. cap. Eccleſia. n. 2. *& alibi*, & Felinus *in d.*
cap. Cùm omnes. de conſtit. n. 24. Gonzal *in Regul.* 8.
Cancel. gloſ. 47. *n.* 64. Bartol. *in l. Omnes populi. in* 3.
q. princ. ff. de iuſt. & iur. Ioan. Bapt. Ferret. *in d. cap.*
Cùm omnes, n. 52. *de conſt.* & Rota *in recen. p.* 2. *deciſ.*
382. *n.* 3. qui ferè omnes loquuntur, non ſolùm de
electione, verùm etiam de aliis congreſſibus, vbi
negotia publica peraguntur.

In hac re non eſt admittenda quorundam ſenten- 8
tia, qui putant, hoc non procedere, vbi aliter con-
ſuetudo viget, vt Diffinitores conſentiant ſingilla-
tim, & ſingulariter: nam contra hanc ſententiam
acriter pugnant Felinus *in cap. Cùm cauſa. n.* 21. *de re*
iud. & Ferret. *loc. cit. n.* 56. vbi confutat rationes ſen-
tentiæ contrariæ: nam talis conſuetudo abuſus eſt.

In his ergo collegialiter peragendis operæpretium 9
eſt aduertere cum Laur. Portel. *in dub. regul. verb.*
Diffinitores, *ſeu Conſiliarij*, *n.* 1. quòd ratio, & con-
ſuetudo Tribunalium docet, quod ſi voce tenus Diffi-
nitores debeant ſuffragium, ſeu conſilium dare, non
Maiores, & Seniores incipiant dicere; ſed Iuniores;
ne forte Iuniores poſt Seniores dicêres metu reueren-
tiali, vel authoritate coacti teneantur à Seniorum di-
ctis non recedere; quod priùs docuit Rodrig. *tom.* 2.
qq. reg. q. 43. *art.* 3.

Poſtremò neceſſarium eſt hîc aduertere cum S. 10
Thom. 2.2. *q.* 69. *a.* 2. ſi proponatur ad dignitates, &
officia aliquis, cuius defectus notabilis eſt publicus,
ignotus tamen Generali, & maiori Superiori; Diffi-
nitores tenentur ſub mortali huiuſmodi defectum
detegere, ne admittatur indignus ad officium: imò,
ſi defectus eſſet ſecretus, ſed notabilis; & eligendus à
tali defectu non eſſet emendatus, & inſtaret pericu-
lum Communitati, cui non poſſet aliter obuiari; Dif-
finitores ad idem, *vt ſuprà*, tenerentur, vt conſtan-
ter affirmat Beia *in Reſpon. moral. p.* 3. *caſu* 38. §. *Quòd*
ſi defectus.

Cum maxima igitur ſpiritus liberalitate, modeſtia,
humilitate, & grauitate, & vrbanitate, qua decet vi-
ros graues, doctos, & religioſos, ſuarum Religio-
num principatum repræſentantes in prædictis con-
greſſibus, & Capitulis, incolumi, atque inuiolata
ſemper permanente veritate, ſententiam ſuam profe-
rant cum vero Dei zelo, & communis boni vtilitate,
cogitantes ſe de tali ſententia rationem reddituros
eſſe in tremendo Dei iudicio.

QVÆSITVM IV.

Ad quos ſpectet electio Generalis, & Patrum Diffinitorum; & quomodo eligendi ſint.

SVMMARIVM.

1 *Electio Abbatis Generalis de iure communi ſpectat ad totam Congregationem, ſcilicet, ad Prælatos ipſam repræſentantes, vt num.* 2.

3 *Vallis Vmbroſæ Generalis Abbatis electio fit à Prælatis Monaſteriorum.*

4 *Electio Diffinitorum fieri debet ab habentibus ſuffragium in Capitulo.*

5 *Electio Diffinitorum per vota, & ſcrutinia ſecreta facienda eſt.*

QVoad electionem Abbatis Generalis abſolutè 1
dicendum eſt, pertinere de iure communi acti-
uè, & paſſiuè ad totam Congregationem. Ita colli-
gitur *ex cap. finali* 16. *q.* 7. & *cap. Abbatem.* 1. *&* 2.
18. *q.* 2. Et tradunt Doctores *in cap. Dilectus. de conſue-*
tud. §. *Iubemus. Authent. de ſanctiſſimis Epiſ.* & præ-
ſertim Butrius *in* 1. *lect. num.* 7. & Cardinal. *n.* 9. *q.* 1.
gloſſ. 1. *in cap.* 2. vbi Archidiac. & Turrecrem. *num.* 1.
diſt.

Digitized by Google

diſt. 66. & Rota *part.* 1. *in recent. deciſ.* 65. *num.* 1.

Nec obſtat, quòd in prædictis capitibus, & ſpecialiter *in d. cap. Abbatem.* ac etiam ſæpè in corpore iuris, non ſit ſermo de Abbatibus generalibus, ſed localibus: nam eadem Rota *ſupracit.* conſtanter tenet, ſicuti electio Abbatis cuiuſcunque Monaſterij particularis actiuè, & paſſiuè pertinet ad Monachos, & Congregationem illius Monaſterij; ita electio Abbatis Generalis, qui toti Congregationi præficitur, actiuè, & paſſiuè pertinet ad totam Congregationem: quod fuit etiam confirmatum ab eadem Rota *in vna Valliſoletana Præminentiarum*, 29. *Martij*, 1604. *coram Pamphilio.*

Hoc de facto obſeruatur ab omnibus Congregationibus, vt electio Abbatis Generalis pertineat ad Prælatos Congregationem repræſentantes; de cætero ſeruatis ſeruandis in electione canonica, vt fusè notaui *tom.* 1. *diſput.* 5. vbi modus canonicè eligendi ſatis oſtenditur.

In mea Congregatione Vallumbroſana in primæua ſui fundatione electio Abbatis Vallis Vmbroſæ qui ſimul totius Ordinis Generalis erat, à Prælatis Monaſteriorum habebatur, vt in præſenti Diplomate videri poteſt.

VRBANVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei.

Dilectiſſimis Filiis vniuerſæ Vallis Vmbroſanæ Congregationis ſalutem, & apoſtolicam benedictionem. Cùm vniuerſis ſanctæ Eccleſiæ Filiis ex apoſtolica Sedis authoritate, ac beneuolentia debitores exiſtamus, illis præcipuè locis, atque perſonis, quæ ſpecialiùs, ac familiariùs Romanæ adhærent Eccleſiæ, quiſque ampliori religionis gratia eminent, propenſiori nos conuenit charitatis ſtudio imminere. Quia igitur diuina propoſitum veſtrum præueniente, ac ſubſequente clementia, Religionis veſtræ ſimplicitas, bonæ opinionis odorem, & propè, & longè poſitis aſpirauit; Nos veſtro prouectui (annuente Domino) prouectus adiungere cupientes, Cœnobium veſtrum pro Beatæ Mariæ ſemper Virginis reuerentia, cui dicatum eſt, in Romanæ Eccleſiæ proprietatem, & tutelam, atque protectionem apoſtolicæ Sedis accipimus, & apoſtolicæ illud authoritatis priuilegio munientes, ab omnium perſonarum iugo liberum permanere decernimus. Per præſentem igitur noſtri priuilegij paginam apoſtolica authoritate ſtatuimus, vt quæcunque hodie veſtrum Cœnobium iure poſſidet, ſiue in craſtinum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, iuſtè, atque canonicè poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant: illis ſucceſſoribus dico, qui eundem Religionis ritum, & fidei conſtantiam conſeruare, & ſtrenuè omnipotenti Domino in eodem propoſito deſeruire ſategerint. Chriſma, Oleum ſanctum, Conſecrationes Altarium, ſiue Baſilicarum, Ordinationes Clericorum, liceat vobis, à quocunque volueritis Catholico Epiſcopo, & Romanæ Eccleſiæ gratiam, atque communionem obtinente percipere, qui noſtra fultus authoritate, quæ poſtulantur, indulgeat. Ad hæc cenſemus, atque ſtatuimus, ne vlli omninò hominum liceat, idem Cœnobium temerè perturbare, aut ei ſubditas prouiſiones auferre, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſeruentur eorum, pro quorum ſuſtentatione, ac gubernatione conceſſa ſunt, vſibus profutura. Nec vlli Epiſcopo poteſtas ſit, excommunicationem, aut interdictionem vobis ingerere, vt qui in ſpeciales eſtis filios apoſtolicæ Sedis aſſumpti, nullius alterius iudicio temerè exponamini. Quia verò plura iam Monaſteria, Congregatio, videlicet, Sancti Salui iuxta Florentiam, Sancti Fidelis de ſtrumis, Sancti Saluatoris de Sophena, Sanctæ Mariæ de Nerana, Sancti Caſſiani de Monte ſcalario, Sancti Angeli de Pauiniano, Sancti Saluatoris de Ficiclo, Sancti Angeli iuxta Piſtoriam, Sancti Saluatoris de Vaiano, Sancti Petri de Muſceto, Sancti Pauli de Razolo, Sanctæ Reparatæ de Fauentina Diœceſi, & Congregatio de Riuis Cæſaris, & Congregatio de Fontana Thaonis, & Congregatio de Monte armato in Bononienſi Diœceſi (inſpirante Domino) in eandem vobiſcum formam conſenſerant Religionis; Nos & ipſis, & omnibus, qui ſe in craſtinum eidem Religionis vſui ex integro ſociare voluerint, præſentis Priuilegij libertatem, apoſtolica authoritate concedimus, quandiu in eadem Religionis, & conſuetudinis vnitate perſiſtere procurauerint. Conſtituimus autem, vt eorum omnium caput veſtrum, quod in Valle Vmbroſa ſitum eſt, Monaſterium habeatur. Sanè cùm terminus vitæ Paſtori veſtro (diuina diſpoſitione) contigerit, qui eius loco ſubſtituendus fuerit, quia vt vobis, & aliis omnibus præeſſe debebit, omnium, qui cæteris præeſt Monaſteriis, conſenſu, & iudicio eligatur. Quòd ſi fortè ex ipſis Abbatibus quilibet (Domino diſponente) ad hoc generale regimen electus fuerit, ad veſtrum principale Cœnobium principaliter tranſeat, & eius mox iudicio, ſicut in diebus venerandæ memoriæ Ioannis I. Abbatis veſtri, factum conſtat; cætera omnia vnita vobis Monaſteria diſponantur. Vos igitur, Filij in Chriſto dilectiſſimi, nolite negligere gratiam, quæ in vobis eſt, quæ data eſt vobis per vnitatem ſanctæ conuerſationis, & Religionis; hæc meditamini, in his eſtote, vt profectus veſter manifeſtus ſit omnibus: participes enim Chriſti effecti eſtis; ſi tamen initium ſubſtantiæ eius vſque ad finem firmum retineatis. Memeutote, quòd Dominus ait: Qui perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit. Itaque ſic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glori-

ſicent Patrem veſtrum, qui in Cælis eſt. Ad indicium autem perceptæ huius de Romana Eccleſia libertatis, per annos ſingulos duodecim ſagi cilicini brachia Laterano Palatio perſoluetis. Sanè, ſi quis in craſtinum Archiepiſcopus aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, aut Iudex, aut perſona quælibet magna, vel parua, potens, aut impotens, huius noſtri Priuilegij paginam ſciens, contra eam venire temerè tentauerit; ſecundò, tertióve commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendauerit; à Chriſti, & Eccleſiæ corpore eum authoritate poteſtatis apoſtolicæ ſegregamus. Conſeruantes autem, pax à Deo, & miſericordia præſentibus, ac futuris ſæculis conſequentur. Amen. Datum Romæ per manus Ioannis, S. R. E. Diaconi Cardinalis, anno Dominicæ Incarnationis 1090. Indict. 13. octauo Idus Aprilis. Anno Pontificatus Domini Vrbani PP. II. tertio.

Huius tenoris Conſtitutiones Summorum Pontificum, imò ampliores, habentur in libro priuilegiorum noſtræ Congregationis.

4 Electio Patrum Diffinitorum generalium de iure fieri debet ab iis, qui habent ſuffragium in Capitulo generali, & pariter Diffinitorum prouincialium, ſeu nationalium ab habentibus vocem, & votum in Capitulo prouinciali, ſeu nationali. Quia, cùm ipſi Patres Diffinitores, vnà cum Abbate, vel Præſidente generali, ſiue prouinciali, aut nationali totam Congregationem reſpectiuè regere, & gubernare debeant; meritò ab iis eligendi ſunt, quibus præeſſe debent. Denique in particularibus Conſtitutionibus ſingolarum Religionum apoſtolicæ Sedis priuilegio munitis hoc diſponitur, vt apud Caſſinenſes *p.1.Conſtit.c.*11.nouē Diffinitores generales, qui totā Congregationem vnà cum Præſidente generali regendi poteſtatem habent in Capitulo generali, quod ſingulis annis celebrant, totius Congregationis Vocalium ſuffragiis eliguntur. Hodie tamen obſeruantur Statuta ordinata à Paulo V. fel. rec. anno 1607. die 6. Aprilis, pro bono regimine eiuſdem Congregationis Caſſinenſis, vt deinceps in Diffinitorio æqualitas votorum habeatur in electione Diffinitorum quoad nationes, & prouincias eiuſdem Congregationis. Idem ſeruatur à Camaldulenſibus, vt ex eorum Conſtitutionibus *lib.* 2. *cap.* 6. erit videre; & etiam à Ciſtercienſibus, vt patet ex eorum Statutis, & Ordinationibus iuxta Bullam reformationis Gregorij XIII. *cap.* 11. Similiter pro Congregatione Canonicorum Lateranēſium quoad hanc electionem Diffinitorum videatur Bulla eiuſdem Paul. V. quæ incipit: *Paſtoralis noſtri.* ſub datum Romæ 1605. die 30. Decembris: & pro Congregatione Seruorum Beatæ Mariæ Virginis videatur Bulla Clementis VI. anno 1346. die 23. Martij; quæ Bullæ originaliter extant apud eoſdem Patres.

5 Horum autem electio facienda eſt per vota, & ſcrutinia ſecreta iuxta diſpoſitionem Concilij Tridentini *ſeſſ.* 25. *de Regular. cap.* 6. vbi decreuit, vt electio quorumcunque Superiorum, ac aliorum Officialium in Religionibus fiat per vota ſecreta, ita vt ſingulorū eligentium nomina nunquam publicentur: quod ſeruandum eſt in electione Patrum Diffinitorum, ſicut cum effectu ſeruari videmus in ſingulis Religionibus, vt de *ſuprà* memoratis conſtat *in locis* eorum Conſtitutionum *pariter citatis.*

QVÆSITVM V.

Vtrùm Diffinitores teneantur ſub mortali, de his, quæ in Diffinitorio aguntur, & terminantur, nihil publicare.

SVMMARIVM.

1 *Diffinitores tenentur ſub mortali ſeruare ſecretum de omnibus, quæ in Diffinitorio tractantur, & reſoluuntur.*
2 *Reuelare ſecretum, quod peccatum ſit.*
3 *Pœna apud Ethnicos arcana reuelantibus impoſita.*

RESpondeo dicendo, quòd Diffinitores tenentur ſub mortali ſeruare ſecretum de omnibus, quæ in Diffinitorio tractantur, & reſoluuntur: quia 1
reuelare ſecretum, præcipuè in rebus grauibus, eſt 2
peccatum ex genere ſuo mortale, grauius quolibet furto, iuxta Sot. *de tegendo ſecreto, membr.* 1. *q.* 1. & 2. præſertim in Magiſtratibus, & reliquis omnibus aliquod publicum munus gerentibus, quorum eſt, iuſtitiam adminiſtrare; quales ſunt Patres Diffinitores, qui ſecreta Diffinitorij propalando, peccant mortaliter, non ſolùm contra charitatem; verùm etiam contra iuſtitiam, & contra fidelitatem ſuo muneri debitam. Eò magis, quia arcanorum reuelatio grauiſſimum eſt crimen ab omnibus vbique damnatum,
grauiſſimáque pœna punitum. Apud Ethnicos quip- 3
pe Siſyphus ille, eò quia Deorum arcana hominibus patefecit, ad eam apud Inferos pœnam fertur damnatus, vt ſaxum ingens vſque ad montis cacumen deuoluat, indéque ad radices proiectum iterum repetat, ſicque huiuſmodi labore perpetuò laſſetur, authore Seruio *in Comment. Virgil. in 6. Æneid.* & Tarquinius Romanorum Rex Marcum Tullium Duumuirum culeo inſutum in mare proiici iuſſit, ex eo, quia librum ſecreta ciuilium ſacrorum continentem, eius cuſtodiæ commiſſum, corruptus Petronio Sabino deſcribendum tradiderit; ſic referente Valerio Maximo *lib.* 1. *tit. de cultu Deorum*, & ex eo Salzed. ad Bernard. Diaz *cap.* 105. vbi addit, quòd apud Ægyptios arcana reuelanti lingua abſcindebatur. Ex his cōſtat, quàm ſtricta ſit obligatio prædictorum Patrum Diffinitorum, nunquam reuelandi ſecreta Diffinitorij, etiam cum propriæ vitæ diſcrimine, prudentiſſimum illud Senecæ *epiſt.* 88. ſæpiùs repetentes: *Vre, cæde, occide, non prodam: ſed, quò magis ſecreta quæret dolor, hoc altiùs condam.* Eò maximè, cùm magni ſunt momenti, ac eorum reuelatione macula, vel detrimentum Prælatis, vel particularibus Religioſis oriri poſſet. Vnde in Religionibus benè ordinatis ſolet illis id iniungi ſub præcepto obedientiæ, & in contrauenientes rigoroſè animaduerti. Videatur Roder. *qq. reg. tom.* 2. *quæſt.* 36. *art.* 3. Mirand. *Man. Prælat. tomo* 2. *q.* 17. *art.* 5. Et in Conſtitutionibus Patrum Congregationis Caſſinenſis *p.* 1. *cap.* 13. ſic ſtatutum eſt: *Nullus tam ipſorum Diffinitorum, quàm etiam aliorū, quacunque ex cauſa à Diffinitoribus aduocatus, ea, quæ tractantur in Capitulo, ſiue, quæ ibi audierit, reuelare audeat, donec fuerit Capitulum abſolutum, & etiam ad longum tempus, ſi rei materia popoſcerit: & hoc etiam intelligendum eſt de Diætis intra annum celebrandis. Quod ſi à quoquam contrà factum fuerit, ita quod ſcandalum oriatur, aut veriſimiliter oriri poſſit,*

quod

quod arbitrio maioris partis Diffinitorum, ſi tempore Diffinitorij talis reuelatio publicata fuerit; ſin autem Regiminis arbitrio declaretur: ſiquidem Diffinitor primo ſequenti anno, quo fuerit habilis ad officium Diffinitorij, non poſſit eligi in Diffinitorem: & præter hoc, ſi durante Capitulo, de tali reuelatione conſtiterit, expellatur de Diffinitorio; cum Diffinitorum tamen arbitrio, ſi maiori parti eorum videbitur reuocandus. Si verò is, qui reuelauerit, Diffinitor non fuerit, comedat ſemel in terra in Refectorio tempore Capituli, die, quo ſtatuerint Diffinitores pro qualitate transgreſſionis; arbitrio Patrum Diffinitorum, ſeu Regiminis, ſi intra annum de tali reuelatione conſtiterit, puniendus. Decet ergo Diffinitores, vt viros prudentes, ſecreta Capituli cuſtodire, cùm ſcriptum ſit Prou. 11. *Vir prudens tacebit: qui reuelat ſecretum, ambulat fraudulenter: qui autem fidelis eſt, celat amici commiſſum.* & cap. 20. eorundem Prouer. *Ei, qui reuelat myſteria, & ambulat fraudulenter, & dilatat labia ſua, ne commiſcearis.* Hinc eſt, quòd Seneca *in lib. 5. de Beneficiis*, in hæc prorumpat verba: *Querar cum eo, qui arcanum ſermonem nõ continuerit, & fidem datam, nec ſeruatam, indignabor.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbas, vel alij Prælati in Monaſterij negotiis debeant Monachos ad conſilium adhibere.

SVMMARIVM.

1 *Abbas in grauis momenti negotiis debet omnium Monachorum conſilium adhibere: ad minora autem Seniorum tantùm, vt n. 2.*

3 *Conſilium huiuſmodi ſi omitteretur, an actus geſti ſint validi, oſtenditur.*

4 *Conſtitutiones Religionum ſpeciales præſcribunt modum de adhibendis ad conſilium Fratribus.*

DIuus Pater Benedictus *Regulæ cap. 3.* cuius titulus eſt: *De adhibendis ad conſilium Fratribus*, ſic ait: *Quoties aliqua præcipua agenda ſunt in Monaſterio, conuocet Abbas omnem Congregationem, & dicat ipſe, vnde agitur; & audiens conſilium Fratrum, tractet apud ſe prudenter; &, quod vtilius iudicauerit, faciat. Ideò autem omnes ad conſilium vocari diximus: quia ſæpè iuniori Dominus reuelat, quod melius eſt.*

1 In grauis igitur momenti negotiis ſui Monaſterij nihil debet Abbas, ex præſcripto verborum prædictorum Regulæ D. Patris Benedicti, non habito prius Monachorum ſuorum conſilio, gerere: & meritò quidem: nam etiam ſecluſa Regula, & ordinatione noſtri Legiſlatoris, prudentia ipſa poſtulat, vt res graues non ſine maturo conſilio expediantur, cùm rectum in eis iudicium pendeat ex multis circunſtantiis, & rationibus, quæ non omnes Abbati notæ eſſe poterunt: nam conſilium ſupplet id, quod deeſt prudentiæ eorum, qui conſulunt, vt notauit D. Baſil. orat. de felic. & infortun. *In conſiliis enim ſapientia inhabitat.* Prouerb. cap. 13. Et iterum: *Qui agunt omnia cum conſilio, reguntur ſapientia.* ibidem. Debet autem omnem Congregationem Abbas ad conſilium vocare, quando aliquod graue, præcipuúmque negotium tractandum eſt iuxta præceptum Sancti Patris: quia, cùm ſancta ſit, proxima eſt veritatis aſſequutioni, ac propalationi: & ideò per iuniores, & minores illius ſæpè Deus reuelat, quod melius eſt: vnde (vt notauit Baſil. *vbi proximè*) reuelauit Deus Moyſi per Iethro ſocerum ſuum, quod illi magis congruebat; & tamen Moyſes in Ægyptiorum ſapientia inſtructus, & ſæpè cum Deo facie ad faciem loqui ſolitus erat, vt habetur *Exod.* 18. Nec mirum, quoniam Deus quoque intellectum dat paruulis, & infirma mundi eligit, vt fortia quæque confundat: vnde puero Danieli dedit ſapientiam ad arguendos, & confundendos ſenes; & cum Samuele, non autem cum Heli loqui voluit, vt obſeruatur 1. *Reg.* 4.

2 Et non ſolùm maiora, ac grauiora; ſed etiam minora cum conſilio expedire debet Abbas, iuxta eiuſdem Regulæ legem: in his autem non totius Conuentus, ſed Seniorum tantùm conſilium adhibebit: *in fine* enim *d. cap.* 3. ita ſubditur: *Si qua verò minora agenda ſunt in Monaſterij vtilitatibus, Seniorum tantum vtatur conſilio, ſicut ſcriptum eſt: Omnia fac cum conſilio: & poſt factum non pœnitebis.* Vnde patet, quòd non ideò, quia negotia Monaſterij parui ſunt momenti, Abbas ab obligatione conſilium petendi ſoluitur, ſi in eis adſit cauſa dubitandi. Seniores autem Monaſterij in noſtra Congregatione ſunt Prior clauſtralis, Decanus, Magiſter Nouitiorum, & Cellarius. Ita etiam in nonnullis aliis monachalibus Congregationibus, vt apud Caſſinenſes, & apud Congregationem montis Oliueti Seniores intelliguntur Vicarius Monaſterij, qui eſt idem, quod Prior clauſtralis, Cellarius, Magiſter Nouitiorum, Procurator, & Senior, ſecundùm profeſſionem, vt in eorum declaratorio Regulæ *p. 1. ſuper d. cap.* 3.

3 Hìc autem aduerto, quòd ſi Abbas omitteret Conuentus ſui conſilium in negotiis arduis Monaſterij pertractandis, ac Seniorum in rebus minoribus; actus ab eo geſti eſſent nulli: quoties enim capitularis conſultatio neceſſaria eſt, ſi illa omittatur, corruit actus, *cap. Nouit.* adiuncta Gloſſ. *de his, quæ fiunt à Præl. ſine conſenſu Cap.* Bart. *in l. 1. §. Si plures. n. 3. ff. de exercit. act.* cum aliis ibi per eum adductis. Burſat. *lib. 1. conſ.* 90. Panormit. *in cap. Porrectum. n. 5. & 6.* & *cap. Ad Apoſtolicam. n. 4. & 12. de Regular.* Sed dubium eſt, vtrùm non ſolùm conſilium requirere, verùm etiam conſenſum Conuentus expectare debeat, de qua re in ſequenti.

4 Fateor, quòd in hac re attẽdendæ ſunt ſpeciales Cõſtitutiones Religionum, quarum nonnullas vidi, quæ cùm in pluribus conueniant cum laudabilibus Cõſtitutionibus meæ Congregationis Vallis Vmbroſæ; ideò huiuſmodi hìc apponere ſtudui ſub præciſis verbis deciſionem propoſiti quæſiti concernentibus. Ad cap. ergo 3. Regulæ D. P. Benedicti de adhibendis ad conſilium Patribus, habentur hæc verba.

Abbas, vel Superior in præcipuis Monaſterij negotiis pertractandis conſilium ex hoc Capitulo requiſitum adhibere teneatur, alioquin præter nullitatem actus, ſi inde damnum aliquod Monaſterio, ſeu Congregationi ſequatur, tandiu ab exercitio ſui officij ſuſpenſus permaneat, quandiu damnum illatum reſarcire diſtulerit. Nec interea ad aliud officium, ſeu dignitatem in Congregatione aſſumi valeat, ſi tamen nullum damnum inde ſequatur, nihilominus Patris Præſidis arbitrio puniatur. Monachi vero, qui præmiſſorum inobſeruantiam, & damnum illatum ipſi P. Præſidi vltra decem dies renunciare diſtulerint, voce actiua, & paſſiua arbitrio eiuſdem priuentur.

Quadam in Monaſterio ſunt negotia Abbatis perſonalia tantum, vt electio Decanorum Monaſterij iuxta decretum capitis 25. Aliqua cum ſolo Monaſterij Cellario diſcernit, vt ſi pecunias pro neceſſitatibus Monaſterij, infra quinquaginta nummorum ſummam, mutuò accipere contingat, venditionem rerum ex annuis Monaſterij prouentibus (vulgò, graſciarum) frumenti, vini, olei, lignorum, & huiuſmodi, dummodo non excedat

ſummam

Digitized by Google

ſummam vigintiquinque ſcutorum.

Quædam Abbatis, & Seniorum, vt collatio beneficiorum proprij Monaſterij, & venditio rerum in ſumma ſupra vigintiquinque ſcutorum. Nonnulla ſunt, in quibus totum Monaſterij Concilium exigitur, alioquin inualida forent, vt Abbas finito tempore Nouitiatus, quos habiles inuenerit, & legitima ſextidecimi anni ætate expleta ad profeſſionem admittat, & profeſſos tantùm in ſacris conſtitutos ad electionem, vel reprobationem conuocet; quos omnes eodem modo conuocet, ſi Syndici, aut Procuratores, ſiue Monachi, ſiue ſæculares pro negotiis Monaſterij perficiendis, conſtituendi ſint. Si bona feudalia, aut emphyteotica, quæ liuellaria vocantur, vel defectu deſcendentium, vel quacunque recaducitatis ratione ad Monaſterium redire, ſeu deuolui contigerit, ſi tanquam bona ſoluta locari, ſic iterum in emphyteuſim concedenda, & locanda eſſent: ſi quæ bona in affictum ad triennium locare, aut accipere contingat, niſi tamen in Procura, ſeu Mandato Procuratoris a Capitulo conſtituti facultas conſenſum præſtandi vice totius Monaſterij expreſsè conceſſa eſſet. Idem quoque faciat Abbas, quoties Conuentuales, & Scriba Monaſterij eligendi ſunt.

Quædam Patris Præſidis, & Viſitatorum notitiam, & conſenſum requirunt, vt ſi permutationes bonorum immobilium, ſeu etiam rerum mobilium pretioſarum ſupra quinquaginta nummos aureos, aut quaſcunque emptiones bonorum immobilium fieri contingat; ſine eorum conſenſu loca Montium pro Monaſterio non emantur. Ad cenſum nulla pecuniarum ſumma detur, nec accipiatur. Et quia bona ſæcularium ſæpius periculoſa, quia ſub fideicommiſſo ſunt, cautè procedendum, ſi pecunias ſupra quinquaginta nummos aureos mutuò accipere opus fuerit. Idem quoque conſenſus eorum habeatur, ſi fabrica ſupra quinquaginta nummos aureos fieri oporteat.

Quoties Patris Præſidis, & Viſitatorum, aut Diffinitorij, vel Diætæ conſenſus requiritur, Abbas rem anteà cum ſuis Senioribus pertractare teneatur; deinde rem benè, & maturiùs diſcuſſam toti Capitulo Monaſterij, & Seniorum conſilio a maiori parte ſupra dimidiam Profeſſorum in ſacris per vota ſecreta approbandam proponat. Quòd ſi Monaſterij Capitulum in euidentem vtilitatem expedire iudicauerit, antequam contractus ineatur, & fiat, ea de re P. Præſidem, & Viſitatores certiores facere teneatur, à quibus (ſi confirmauerint) licentiam in ſcriptis obtineat, ſeruato ſemper ante omnia (quatenus opus ſit) Sedis apoſtolicæ beneplacito. Exquibus quid in mea Religione circa præſens quæſitum ſeruandum ſit, clarè manifeſtatur.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati regulares teneantur non ſolùm Conuentus conſilium in negotiis gerendis requirere; verùm etiam conſenſum expectare.

SVMMARIVM.

1 *Conſilium alicuius quando quis requirere debet, non adſtringitur illud ſequi.*

2 *Conſilium licèt excitet ad deliberandum; non tamen adſtringit ad ſequendum.*

Viſum eſt *in præcedenti quæſito*, quòd Abbas ex præſcripto Regulæ D. Patris Benedicti teneatur ardua Monaſterij negotia cum conſilio Fratrum expedire: ſupereſt, vt videamus, vtrùm eorum conſenſum expectare debeat? In quo iuxta ipſam Regulam reſpondendum eſt negatiuè: in ea enim dicitur: *Et audiens Abbas conſilium Fratrum, tractet apud ſe prudenter; &, quod vtilius iudicauerit, faciat.* Et paulò pòſt: *Sed magis in Abbatis pendeat arbitrio; & quod ſalubrius eſſe iudicauerit, ei cuncti obediant.* Ex quibus verbis ſatis conſtat, quòd, licèt S. Pater moneat Abbatem, vt cum conſilio Fratrum gubernet; omnia tamen in eius arbitrio, & voluntate conſtituit: quod pariter diſponit *in cap. 65. eiuſdem Regulæ.* Prætereà regulariter, quando quis conſilium alicuius requirere debet, non adſtringitur illud ſequi; etiam in caſibus, in quibus, ſi non requireretur, actus eſſet nullus, per text. *in c. Cum in veteri.* & ibi Gloſſ. *verb. In tractatu.* & *verb. Expectatum.* ac Panormit. *ibidem, n. 12. de elect.* idem Panormit *in cap. Ad apoſtolicum. n. vlt. de Regular.* & *in cap. Quanto. n. 5. de his, quæ fiunt à Prælat.* Sylu. *verb. conſilium, q. 1.* Gonzal. *ad Regul. 8. Cancell. Gloſſ. 41. n. 61. & Gloſſ. 47. n. 7.* nouiſſimè Barboſ. *in tract. Axiomatum iuris vſufreq. Axiom. 55. n. 2.* & *in collect. ad reg. Nullus. 62. n. 3. de regul. iuris, in 6.* vbi refert Menoch. *de præſumpt. lib. 6. præſ. 34. n. 25.* Sanch. *de matrim. lib. 1. diſp. 34. n. 24.* Conſilij enim natura eſt, vt quamuis excitet ad deliberandum; 2
non tamen obſtringat ad ſequendum. *l. In furto. §. rectè. ff. de furt.* Felin. *in cap. Cùm omnes. in 10. limit. de conſtitut.* At in Regula dicitur, vt conſilium tantùm Abbas adhibeat; nec eſt ſermo de conſenſu: ergo Abbas, licèt ſui Conuentus conſilium in Monaſterij negotiis adminiſtrandis requirere teneatur; tamen auditis Conſultorum ſententiis, quod ſibi melius expedire videbitur, exequi poteſt. Hæc autem etſi iuxta Regulam ita ſe habeant, ſecundùm quam (vt alibi diximus) Abbatis poteſtas eſt perfectè monarchica; nihilominùs ex peculiaribus vniuſcuiuſque Congregationis ſtatutis ab apoſtolica Sede approbatis, huiuſmodi regimen mutatum eſt, totáque poteſtas, ardua ac grauiora Abbatiarum, Congregationum negotia decernendi, ac tractandi ad Diffinitores, vel alios Superiores tranſlata.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbas, vel alius Prælatus, diſciplinæ, & culparum Capitulum celebrare debeat.

SVMMARIVM.

1 *Diſciplinæ Capitulum Abbas ſæpè tenere debet.*

2 *Culparum Capitulum ſingulis diebus, exceptis Dominicis, & Feſtis de præcepto, faciendum eſſe præſcribunt Conſtitutiones Congregationis S. Iuſtinæ de Padua; licèt per Conſtitut. Pauli V. hæc obligatio redacta ſit ad ſemel in hebdomada, vt num. 3.*

Diſciplinæ Capitulum celebrare non parum ad Religionis rigorem conſeruandum conducit: 1
& propterea illud ſæpè tenere debet Abbas in Choro, vel in alia ſecretiori Conuentus parte, ſicut paſſim apud omnes benè ordinatas Religiones obſeruari conſueuit. In quo omnes Religioſi publicè culpam delictorum ſuorum verecundè, ac humiliter dicunt, & pœnitentiam ab Abbate poſtulant; veniámque ab eo precantur: qui illorum tranſgreſſiones, exceſſus, ac negligentias paterna correptione increpat, obiurgátque: ex qua increpatione non modicus fructus Monachis obiurgandis proueniet, ſi eam æquo animo, ac libenter ferant. Vnde Diuus Baſilius *ſuper Iſaiæ cap. 2. & orat. 9. de ira*, ſic ait:

Omnis

Omnis reprehenſio palam attingens eum qui reprehenditur, ipſius animum acri dolore excruciat ob oculos ponens turpitudinem peccati, ita vt non mediocri beneficio videatur affeciſſe eum, qui nullo ſenſu ſuorum peccatorum tangebatur, reuocans eum ad conſcientiam malè commiſſorum, & ad ſuſcipiendam peracrem pœnitentiam perducens: quale enim vulnus corporis tam vehementem affert dolorem, qualem inurit animæ obiurgatio? pudore afficiens eum, qui ſibi eſt vitiorum conſcius: ſermo enim mordicus anxietatem, ac mœrorem animæ ingerit.

Et hic modus publicè à Religioſis coram Abbate culpas ſuas dicendi traditus, ac præceptus fuit à D. P. Benedicto *Regulæ cap.* 46. vbi dicit: *Si quis, dum in labore quouis, in coquina, in cellario, in miniſterio, in piſtrino, in horto, in arte aliqua dum laborat, vel in quocunque loco aliquid deliquerit, aut fregerit quidpiam, aut perdiderit, vel aliud quid exceſſerit vbiuis; & non veniens continuò ante Abbatem, vel Congregationem, ipſe vltrò ſatisfecerit, & prodiderit delictum ſuum, cum per alium cognitum fuerit, maiori ſubiaceat emenda-*
2 *tioni.* In cuius capitis declaratione Patres Congregationis Sanctæ Iuſtinæ ſtatuerunt, vt Capitulum culparum ob id ſingulis diebus poſt Primam tenendum ſit, exceptis Dominicis diebus, vel feſtis de præcepto Eccleſiæ, vel de conſuetudine ciuitatum, vt etiam habetur *in declaratione cap.* 17. & Benedictus XII. *in Conſtitutionibus eorundem Monachorum Caſſinenſ. cap.* 5. ſtatuit, vt in quolibet Monaſterio, alióve conuentuali loco ipſius Congregationis ſingulis diebus regulare Capitulum teneatur, in quo, antequàm ad tractandum procedatur, Monachorum exceſſus, negligentiæque corrigantur, ac de diſciplina, & reformatione regulari tractetur ſalubriter, & agatur. Idem ſtabiliuit ipſemet Benedictus XII. pro Canonicis Regularibus *tit. de Capitulis quotidianis faciendis.* Id expreſsè etiam pro eiſdem Caſſinenſibus Patribus ſtatuit Paulus V. in ſua Bulla incip. *Romani Pontificis prouidentia circumſpecta.* edita anno Domini 16.8. die 21. Martij, Pontificatus ſui anno tertio ad declarationem, & moderationem Statutorum, & ordinationum pro bono regimine eiuſdem Congregationis anteà editorum, vbi ad propoſitum ſic ait: *Culpæ Monachorum in Capitulo ſemel in qualibet hebdomada ad minus audiantur.* Videatur ſuper hac re Ioann. Truſlus *de Canonic. regular. lib.* 2. *cap.* 11.

DISPVTATIO II.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum Epiſcopis inferiorum, quoad inſtituendum, & prouidendum Officiales, & Miniſtros in ſuis Monaſterijs, & Eccleſijs.

QVÆS. I. Vtrùm expediat Abbati, pro ſui Cœnobij regimine, ſecum aliquos graduatos Officiales, & Miniſtros adhibere.

II. Quales, & quos Officiales, vel graduatos debeat ſecum ad Cœnobij gubernationem Abbas adhibere.

III. Vtrùm per ſolum Abbatem, vel etiam Monaſterij Congregationem, an autem per Abbates ſuperiores eligantur, & ordinentur Officiales, & Miniſtri Conuentus.

IV. Vtrùm Abbas in ſua abſentia poſſit Vicarium conſtituere.

V. Vtrùm Abbas debeat Lectores in Monaſterio inſtituere, & ſtudium pro ſuis Monachis erigere.

QVÆSITVM I.

Vtrùm expediat Abbati, pro ſui Cœnobij regimine, ſecum aliquos graduatos Officiales, & Miniſtros adhibere.

SVMMARIVM.

1 *Ordo vbicunque auferetur, neceſſe eſt, Eccleſiæ pulchritudinem, & ſubditorum vtilitatem auferri.*

2 *Abnegare ſemetipſum, eſt, propriam voluntatem, per quam homo eſt homo, abnegare.*

3 *Seruire Deo, regnare eſt.*

4 *Abbatem alios ſibi ſubordinatos Miniſtros ad ſui Cœnobij regimen aſſumere expedit.*

ORDO, ſecundùm Nazianz. *oratione de modeſtia in diſputatione habenda in Eccleſijs*, conſtituit, vt alij Duces, alij Paſtores; alij præſint, alij ſubſint, atque imperia accipiant; alius caput ſit, alius pes, alius manus, alius oculi, alius aliud quoddam corporis membrum ad totius Eccleſiæ concinnationem, & ornatum, vtilitatémque, vel ſubditorum,
vel Præfectorum. Vbicunque ergo auferatur hic ordo, neceſſe eſt, & vtilitatem ſubditorum, & Eccleſiæ pulchritudinem, & concinnationem auferri. Voluntatem ergo noſtram alterius gubernaculo ſubmittere debemus, ſicut Paulus ad Hebræos 13. iubet dicens: *Obedite Præpoſitis veſtris, & ſubiacete eis.* Inde enim Chriſtum imitamur, & ſequimur; & perfectio religioſi ſtatus ſic acquiritur, iuxta illud: *Qui vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, tollat Crucem ſuam, & ſequatur me.* 1

Abnegare enim ſemetipſum, eſt, propriam voluntatem, per quam homo eſt homo, abnegare. Vnde, ſi in hoc perfectio conſiſtit, vt omnibus relictis ſequamur Chriſtum, neceſſe eſt, vt D. Thomas ait 2.2. *q.* 186 *art.* 5. aliquem eligere Præpoſitum, qui nomine Chriſti perfectionis ſtatum adipiſci cupientem, dirigat etiam imperio, ſi opus eſt, vt quod Chriſto pollicitus eſt, bona fide ſoluat. Ita Sot. *de iuſtitia, & iure, lib.* 7. *q* 5. *art.* 4. Abbati ergo Religionis Antiſtiti parendum eſſe, ex dictis & ritè, & neceſſariò concluditur. Sed an Abbas alios ſibi ſubordinatos miniſtros ad Cœnobij regimen aſſumere, & an Religioſi pluribus Miniſtris per ordinem obedire debeant, & ſit rationi conſonum, quæſtio hic eſt. 2

Et

Et primò dicam, quòd confert, noſtram voluntatem alieri ſubmittere, ad hoc vt præfati ſumus: quò pluribus enim eiuſmodi obſequimur, perfectiores euaditnus. Inſuper, ſi ſeruire Deo regnare eſt, quò pluribus illius nomine nobis Præpoſitis obedientiam præſtamus, perfectiùs regnamus.

4 Id prætereà alia & iuſta pariter ratione expedire oſtendit inter alios Benedictinę Regulæ Expoſitores, Antonius Perez *in Comment. ſuper cap. 65.* nempe, quia Abbate in alias Monaſterij curas abdicato, ac diuerſis occupationibus diſtracto, ſine aliorum Miniſtrorũ auxilio, & ope, myſticum ſui Monaſterij corpus in Conuentuali officio acephalum videretur. Quod etſi de Præpoſito neceſſariò ordinando dicat; tamen de omnibus etiam aliis Officialibus, & Miniſtris in genere ſuo hæc eadem ratio militat, idémque congruit (vt dicebamus) ſanctorum Inſtitutorum, & omnium Regularium Conſtitutionibus, vt experientia rerum Magiſtra in eorum Regularibus domibus, tam virorum, quàm mulierum edocemur, & prout in ſequentibus Quæſitis clariùs oſtendetur.

QVÆSITVM II.

Quales, & quos Officiales, vel graduatos, debeat ſecum ad Cœnobij gubernationem Abbas adhibere.

SVMMARIVM.

1 *Monaſteria ad officij peragenda tales deputandi ſunt, qui fideles fuerint, & diſcreti.*

2 *Præpoſitum, ſiue Priorem clauſtralem qualem Abbas in Monaſterio inſtituere debeat?*

3 *Decanos in Monaſterio creare debet Abbas.*

4 *Oeconomum, ſiue Cellarium in Conuentu Abbas inſtituere debet, & qualem?*

5 *Oſtiarius ad Cœnobij oſtium deputandus qualis eſſe debeat.*

6 *Abbas diligenter curare debet, vt Fratribus infirmis charitatis miniſterium exhibeatur.*

HÆc duo relatiua ſubſtantiæ, & qualitatis, *quales*, & *quos* ſeorſim conſiderare, abs re non erit, vt duplici præſentis Quæſiti ſenſui ſatisfaciamus. A prima igitur dictione incipientes, quærenti quales Miniſtros debeat ad gubernandum Cœnobium ſecum Abbas adhibere. Reſpondemus, iuxta Dominicum eloquium, viros prudentes, ac Deum timentes, in quibus ſit veritas, & qui oderint auaritiam, *Exodi* 18. Quod clariùs in ſecunda dictione ſingulorum miniſtrorum nomina, & qualitates à ſanctiſſimo Patre deſcriptas aſſignantes oſtendemus. Et iuxta Innocentij III. ſententiam *in c. Cùm ad Monaſterium. §. Tales.*

1 de ſtat. Monach. *Tales deputari ad officia Monaſterij agenda mandantur, qui fideles fuerint, & diſcreti.* Adde illud euangelicum: *Quis, putas, eſt fidelis diſpenſator, & prudens, quem conſtituit Dominus ſuper familiam ſuam?* Vnde Baſilius Magnus *in Regulis breuioribus, interrog.* 104. & 152. hac de re verba faciens, ac explicans, quæ ratio tenenda ſit in officiis Fratribus delegandis, docet, vt adhibito peritorum, expertorúmque conſenſu Miniſtros eligat Antiſtites; non tamen ex ſolo ipſius arbitrio.

2 Hos itaque Abbas Monaſterij Miniſtros graduatos, ſeu Officiales ordinet. Primò, Præpoſitum, ſeu Priorem clauſtralem, niſi à ſuperioribus Abbatibus, vel Capitulo illum recipiat, hoc inſtituat modo: *Ideóque nos prouidemus expedire propter pacis, charitatiſque cuſtodiam, in Abbatis pendere arbitrio ordinationem Monaſterij ſui. Et ſi fieri poteſt, per Decanos ordinetur (ſicut antea diſpoſuimus) omnis vtilitas Monaſterij, prout Abbas diſpoſuerit, vt dum pluribus committitur, vnus non ſuperbiat. Quòd ſi aut locus expetit, aut Congregatio petierit rationabiliter cum humilitate, & Abbas iudicauerit expedire, quemcunque elegerit Abbas, cum Concilio Fratrum timentium Deum, ordinet ipſe ſibi Præpoſitum. Qui tamen Præpoſitus illa agat cum reuerentia, quæ ab Abbate ſuo ei iniuncta fuerint, nihil contra Abbatis voluntatem, aut ordinationem faciens: quia, quantò prælatus eſt cæteris, tantùm eum oportet ſollicitius obſeruare præcepta Regulæ. Qui Præpoſitus, ſi repertus fuerit vitioſus, aut elatione deceptus ſuperbiæ, aut contemptor ſanctæ Regulæ fuerit comprobatus, admoneatur verbis vſque quater: ſi non emendauerit, adhibeatur ei correptio diſciplinæ regularis.* Ita D. Pater Benedictus *Reg. cap. 65.* Hæc annotaui, vt ordinationem Præpoſiti, & aliorum Miniſtrorum quiſque ex illis poſſit perſpicere.

Dices, cur Sanctus Legiſlator Benedictus huic Præpoſiti ordinationi non appoſuit illius qualitates, ſicut agendo de Decanis, Cellario, Oſtiario, aliiſque Graduatis, & Miniſtris, aut Officialibus facere conſueuit, vt inferiùs dicitur. Reſpondeo, cùm primum Præpoſiti officium excuſetur in Monaſterio, quoties per Decanos ſuppleri poteſt; Sanctum Patriarcham Benedictum exiſtimaſſe, eiuſdem qualitates non eſſe recenſendas. At hæc quidem reſponſio parum ſubſiſtere videtur; quia ſubdit, vt inſtante Præpoſiti neceſſitate, in Congregatione creetur Præpoſitus. Et ideò Reſpondeo ſecundò cum Antonio Perez *in Comment. ſuper Reg. S. Benedicti, cap. 65.* D. Benedictum ſuppoſuiſſe, enarratas Abbatis qualitates in Præpoſito præfulgere debere, cùm præcipuè vicem abſentis Abbatis gerat: de quibus Abbatis qualitatibus *in 2. & 64. cap.* & nos *in 1. lib.* ſatis egimus. Innocentius verò III. quibus virtutibus, & qualitatibus ornatum eſſe oporteat clauſtralem Priorem, explicat *in cap. Cùm ad Monaſterium. §. Prior autem de ſtat. Monach.* his verbis: *Prior autem præ cæteris poſt Abbatem potens ſit in opere, & ſermone, vt exemplo vitæ, verbóque doctrinæ Fratres ſuos inſtruere poſſit in bono, & à malo etiam reuocare, zelum Religionis habens ſecundum conſcientiam, vt delinquentes corripiat, & caſtiget, & obedientes foueat, & confortet.*

Debet deinde Abbas ordinare Decanos, vt præcipitur *in c. 21. Reg.* his verbis: *Si maior fuerit Congregatio, eligantur de ipſis Fratres boni teſtimonij, ſanctæ conuerſationis, & conſtituantur Decani, qui ſollicitudinem gerant ſuper Decanias ſuas in omnibus ſecundùm mandata Dei, & præcepta Abbatis: qui Decani tales eligantur, in quibus ſecurus Abbas partiatur onera ſua, & non eligantur per ordinem, ſed ſecundùm vitæ meritum. Quòd ſi quis ex eis, aliqua fortè inflatus ſuperbia, repertus fuerit reprehenſibilis, correptus ſemel, & iterum, & tertiò, ſi emendare noluerit, deiiciatur; & alter in loco eius, qui dignus ſit, ſubrogetur. Et de Præpoſito eadem conſtituimus.* Ordinandi ergo ſunt ab Abbate Decani, vbi frequens Fratrum exiſtit Congregatio. Si petas, an vnus, vel plures Decani ſint ab Abbate ordinandi? Reſpondeo, ſi maior fuerit Congregatio, vt habetur *in verbis citatis*, plures eligantur: ſi verò minor, vnus: & in hoc obſeruetur ab Abbate ſuæ Congregationis Inſtitutum. 3

Tertiò, ordinare debet Abbas Cellarium, ſiue Oeconomum Monaſterij ſecundùm Regulæ præſcriptum *cap. 31.* vbi de Cellarij ordinatione hæc habentur: *Cellarius Monaſterij, qui eligatur de Congregatione ſapiens, maturus moribus, ſobrius, non multùm edax, non elatus, non turbulentus, non iniurioſus, non tardus, non prodigus; ſed timens Deum: qui in omni Congregatione ſit* 4

Digitized by Google

ſit ſicut pater, curam gerat de omnibus, ſine iuſſione Abbatis nihil faciat; quæ iubentur, cuſtodiat, Fratres non contriſtet. Verba hæc ab Abbate ſunt valdè animaduertenda in ordinatione Cellarij: reliqua verò ſequentia eiuſdem cap. verba ad officium Cellarij ſpectantia à Cellario memoriæ mandanda: fidelem enim hunc Oeconomum eſſe oportet, ne bona Monaſterij furtim corripiat, ſitque tanquàm Iudæ imitator, qui cùm eſſet fur, loculos habebat. Neceſſe eſt etiam, vt exactè futura mala proſpiciens commoditatibus Monaſterij tempore congruo diligenter conſulat. Ita Ioannes Trullus *lib. 1. de Can. Reg. cap. 14.*

5 Quartò, debet Abbas ad oſtiũ Monaſterij idoneum Oſtiarium conſtituere, iuxta id, quod præcipitur *in c. 66. Regula*, vbi hæc adnotantur: *Ad portam Monaſterij ponatur ſenex ſapiens, qui ſciat accipere reſponſum, & reddere: cuius maturitas eum non ſinat vagari.*

Quintò, ordinare debet Abbas, & conſtituere in ſuo Monaſterio artifices, qui cum humilitate, & reuerentia ſuas exerceant artes, *cap. 57. Reg. per tot.*

6 Sextò, caueat ſuper omnia, vt Fratribus infirmis charitatis miniſterium exhibeatur ab illis, quibus ab ipſo Abbate tale demandatum eſt onus, ex Reg. *cap. 37. & alibi.* Et in hoc maximè meminiſſe debet Abbas, ſe Chriſti perſonam in Monaſterio gerere: & eligendus eſt, ſecundùm Hugonem, timens Deum, qui erga infirmos magnam, ſpecialémque curam gerat; & quod opus eis fuerit miniſtrare ſtrenue ſtudeat, & eo affectu, & ſtudio illis deſeruiat, ac ſi ipſi Domino Ieſu Chriſto deſeruiret: ipſe enim dicturus eſt in Iudicio: *Infirmus fui, & viſitaſtis me.*

Septimò, prouideat, vt hoſpites, peregrini, & pauperes ſumma excipiantur humanitate, *cap. 53. Reg.*

Octauò, ordinet hebdomadarios pro menſa, *cap 38.*

Nonò, ſeptimanarios coquinæ, *cap. 35.*

Tandem, cùm tota Monaſterij cura ſit penes Abbatem, omnes alios regimini neceſſarios conſtituat, ne eius incuria, aut negligentia vituperetur miniſterium Dei.

QVÆSITVM III.

Vtrùm per ſolum Abbatem, vel etiam Monaſterij Congregationem, an autem per Abbates ſuperiores eligantur, & ordinentur Officiales, & Miniſtri Conuentus.

SVMMARIVM.

1 *Miniſtros, & Officiales in Monaſterio deputare de iure communi, & ſecundùm Regulam D. Patris Benedicti, ad Abbatem ſolum ſpectat.*

1 PLuribus de cauſis vertitur in dubium, an per ſolum Abbatem ordinari debeant Officiales, & Miniſtri Conuentus. Prima eſt, quia tempore Sancti Benedicti in quibuſdam Monaſterijs per ordinationem Officialium, & Miniſtrorum non à proprio Abbate, ſed ab aliis factam, ſuſcitatæ ſunt inuidiæ, rixæ, detractiones, æmulationes, vt habetur *in c. 65. Regulæ.* Secunda cauſa eſt, quia eodem capite præcipitur, vt Abbas eligat ſibi Præpoſitos, ſicut alios Monaſterij Miniſtros, vt dictum eſt *antecedenti quæſito.* Tertia, quia *cap. cit. 65.* præcipit S. Legiſlator, vt eadem ordinatio cum conſilio Fratrum fiat. Quarta, quia modò multi Abbates ſuos Miniſtros à Capitulo generali, & à ſuperioribus Abbatibus recipiunt. Anton. Perez tamen *in Comment. Reg. cap. 65.* docet, penes Abbatem eſſe totum Monaſterium ſuum ordinare, & omnes Miniſtros: quod elicitur *ex cap. cit.* per verba illa: *Ideòque nos prouidemus expedire, propter pacis, charitatiſque cuſtodiam, in Abbatis pendere arbitrio Monaſterij ordinationem.*

Dices, Abbates Congregationum plerique ſuos Miniſtros, & Officiales non ordinant; ſed ordinatos recipiunt à Capitulo, & Superioribus. Reſpondeo: Vtrunque à nobis concedendum eſt, ſcilicet, Abbates ſecundùm Regulæ mandatum ordinare omnes Officiales, & Miniſtros Monaſterij; quod in multis Congregationibus, & Cœnobiis adhuc obſeruatur: & etiam quòd aliqui Abbates recipiant Miniſtros, & Officiales ordinatos à Capitulo, & ſuperioribus Abbatibus, ſecundùm illorum Conſtitutiones à Sede apoſtolica approbatas.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbas in ſua abſentia poſſit Vicarium conſtituere.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarius Abbatis Vicarius eſt Præpoſitus, ſiue Prior clauſtralis.*

2 *Abbati non licet in eius abſentia alium Vicarium conſtituere, ſi Prior clauſtralis eſſet ei à Capitulo aſſignatus.*

ORdinarius Abbatis Vicarius, eiúſque vices gerẽs eſt Præpoſitus, ſiue Prior clauſtralis, qui in aliquibus Congregationibus à proprio Abbate, in nonnullis verò à Capitulo, & Superioribus eligitur, (vt dictum eſt:) nihilominùs, cùm præter illius voluntatem nihil agere debeat *ex cap. 65.* Regulæ cenſendus eſt Abbatis Vicarius, eique in omnibus ſubiectus. Sed non hinc inferendum eſt, eum ſemper ab Abbate deputandum: quia, cùm ipſe habeat iuriſdictionem ordinariam, non cogitur huic potiùs, quàm illi eam delegare, niſi fortè alicuius Congregationis Conſtitutiones abſentis Abbatis Vicariam ipſi Priori clauſtrali ex conſuetudine committant. Si enim Priores à Capitulo eſſent aſſignati, & iis iniunctum, vt in Abbatis abſentia Vicariam exerceant, certè tunc ipſi Abbatis abſentis Vicarij cenſerentur, nec liceret Abbati alium Vicarium deputare, vt elicitur ex Gloſſ. *in l. Solet. ff. de Offic. Proconſ.* vbi habetur, non licere Proregi, Officialem à Principe ſuperiore electum amouere. 1 2

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbas debeat Lectores in Monaſterio inſtituere, & ſtudium pro ſuis Monachis erigere.

SVMMARIVM.

1 *Heptateuchum quid ſit.*

2 *D. Pater Benedictus quid præcipiat circa lectiones in Cœnobio habendas.*

3 *Abbates in eorum Monaſteriis, quibus ad hoc ſuppetunt facultates, idoneos Magiſtros tenere debent,*

qui lectionem ſacræ Scripturæ habeant : quòd ſi negligentes fuerint, Epiſcopi locorum, vt Sedis apoſtolicæ delegati, ad hoc eos compellere poſſunt.

4 *Licentia Ordinarij, ad lectionem ſacræ Scripturæ in domibus Regularium habendam, non requiritur.*

5 *Religioſis non ſolùm diſcere, verum etiam docere licitum eſt.*

6 *Lectores, & Magiſtros in Conuentu quot Abbas inſtituere debeat.*

CVm tria in hoc quæſito nobis dilucidanda præ oculis ponantur, quæ diſtinctam exigunt inueſtigationem, ſtudium, ſcilicet, lectio, & Lectores; eadem diſtinctè pertractanda erunt, prout ad rem noſtram facere videbuntur. Et à lectione exordium ſumemus dicentes, quòd Abbas præcipuè curare debet, vt *legat vnus Collationes, vel Vitas Patrum; aut certè aliud, quod ædificet audientes; non autem Heptateuchum, aut Regum: quia infirmis intellectibus non erit vtile, illa hora hanc lectionem audire; aliis verò horis legantur.*

1 Circa verbum illud, *Heptateuchum*, ſciendum, hac voce denotari volumen illud continēs quinque libros Moyſis, & duos alios Ioſuë, & Iudicum. Et non vult etiam, quòd legantur in illa hora libri Regum, vt *d. Reg. cap.* 42. & *ibidē* ex Anton. Perez *in Comment.*

2 Nec per prædicta verba Sanctus Pater lectiones ſacræ Scripturæ excludit; imò potiùs præcipit: nam poſt lectionem Collationum, & Vitæ Sanctorum Patrum, poſt cœnam, vel poſt Veſperas, tempore ieiunij, ſacram Scripturam legi voluit, dicens: *Aliis verò horis legantur.* Sciebat enim S. Benedictus, in ſacræ Scripturę lectione, quaſi in ſpeculo quondam, hominē ſeipſum conſiderare, & agnoſcere, qualis ille ſit, & quò tendat, & ab eadem ſacra lectione animam purificari, timorem incuti, & amorem Dei, vt ait S. Aug. *ſerm.* 112. *de tempore.* Clarum quoque erat eidem S. Patri Benedicto Chriſti eloquium Ioan. 5. *Scrutamini Scripturas: quia vos putatis, in ipſis vitam æternam habere; ſed illæ ſunt, quæ teſtimonium perhibent de me.* Idēque legitur, S. Patrem Benedictum, & aſſeclas ſuos, ſacrarum Litterarum lectioni ita addictos fuiſſe, vt mira, & altiſſima Dei eloquia poſt Apoſtolos, eorúmque diſcipulos, quaſi primi, & præcipui in toto terrarum Orbe prædicatione, diſputatione, ac ſcriptis propagarint, totque Prouincias, ac Regna ad Chriſti fidem perduxerint.

3 Vnde in Concilio Viennenſ. à Clemēte V. ſic ſtatutū legimus: *Rurſus vt ipſis Monachis proficiendi ſcientia, via opportuna, nō deſit; in ſingulis ipſorum Monaſteriis, quibus ad hoc ſuppetunt facultates, idoneus teneatur Magiſter, qui eos in primitiuis ſcientiis inſtruat diligēter.* Habetur *in Clementina. Ne in agro. §. Ad ampliationem. de ſtat. Monach.* vbi Gloſſ. *verb. facultates,* inquit: *Si Abbas hoc non ſeruans dicit, facultatem non ſufficere: Epiſcopus facta de hoc inquiſitione, ſi inuenias illas ſufficere, illum coget ad hoc, vel ponet ibi Magiſtrum.* Concordat Sacra Tridentina Synodus. dum *cap.* 1. *ſeſſ.* 5. *de reform.* ſuper hoc negotio ita ſtatuit: *In Monaſteriis quoque Monachorum, vbi commodè fieri queat, etiam lectio ſacræ Scripturæ habeatur: qua in re ſi Abbates negligentes fuerint, Epiſcopi locorum in hoc, vt Sedis apoſtolicæ delegati, eos ad id opportunis remediis compellant.* Circa quod decretū notat Auguſt. Barboſa *de offic. & poteſt. Epiſc. p.* 3. *alleg.* 56. *num.* 16. quòd Epiſcopus, vti à Sede apoſtolica delegatus poterit Regulares ſuę Diœceſis compellere, vt lectionem ſacræ Scripturæ in ſuis Monaſteriis habeant. Atque ita reſoluunt Franc. Leo *in theſ. fōr. eccl. p.* 2. *cap.* 2. *num.* 59. Campanil. *in diuer. iur. rubr.* 12. *cap.* 13. *num.* 5. Prax. nou. Epiſc. *part.* 2. *cap.* 3. *num.* 41. vbi refert, Paulum V. ſua Conſt. quæ incipit: *Apoſtolicæ ſeruitutis.* Cal. Auguſt. 1610. ordinaſſe, vt in omnibus Regularium Domibus, ſeu Monaſteriis, lectio linguarum Hebraicæ, Græcæ, Latinæ, & Arabicæ habeatur.

Notandum eſt inſuper, quòd ad talem Lectionem S. Scripturæ in Monaſteriis habendam non requiritur licentia Ordinarij, prout refert deciſum Galenus *in Margarit. caſ. conſc. verbo, legere, & verbo, licentia,* 3. Et ita etiam docet Barboſa *loco cit. num.* 17.

Quod ſpectat ad ſtudium ſacræ Theologiæ, nedum moralis, ſed ſcholaſticæ, quæ vtraque ſacræ Scripturæ tanquàm fundamento innititur, ſecundùm Sanctarel. *var. reſol. q.* 3. *n.* 18. Barboſ. *d. alleg.* 56. *n.* 28. dicimus, ſanctiſſimum noſtrum legiſlatorem in omnibus ſcientiis eruditiſſimum ſtudium nunquam prohibuiſſe; imò potiùs erexiſſe, vt ex contextu ipſius Regulæ pluribus in locis videre eſt; quod poſtmodum prædicatione, diſputatione, & ſcriptione ipſe, eiúſque diſcipuli, ac ſuæ Regulæ Profeſſores experimento comprobarunt. Quamobrem Abbates tanti Abbatis ſucceſſores, & imitatores, vbi commodè fieri poteſt, ſuis Nouitiis, & Monachis, cùm monaſticam perceperint diſciplinam, & in ea profecerint, ſtudium erigant, ſicut hactenus Abbates Hiſpanos, Germanos, Gallos, multóſque Italos laudabiliter feciſſe, plura probant exempla; & eiſdem Monachis, vel Nouitiis, vt illos litterarum accendant deſiderio, cum mellifluo Abbate Bernardo dicant: *Legite, Fratres, Scripturam: quia omni melle dulcior, omni pane ſuauior. In illa inuenitur, quomodo Deus Deorum ſit longitudo propter æternitatem, latitudo propter charitatem, ſublimitas propter maieſtatem, profundum propter ſapientiæ immenſitatem. In illa enim inuenitur, quomodo natus de Maria, & homo factus: quomodo nos amat, vt charitas; nouit, vt veritas; ſedet, vt æquitas; dominatur, vt maieſtas; tuetur, vt ſalus; operatur, vt virtus; reuelatur, vt lux; aſſiſtit, vt pietas.* Et paulò inferiùs ab eodem protinus ſubditur: *Quid homo ſine litteris reputatur? Quid eſt? Nunquid non pecus, vel hædus? Nunquid non bos, vel aſinus? nunquid non equus, vel mulus, quibus non eſt intellectus?* Hæc, & alia Diuus Bernardus Abbas, Regulæ Benedictinæ ſectator. Ex quibus duo licet inferre. Primum, eadem verba expreſsè docere, vt non ſolùm ſacra Theologia ſcholaſtica, ac poſitiua, & moralis etiam ſigillatim conſideretur, idque intuenti facilè patebit. Secundum, certum eſſe, (quoniam hæc à Diuo Bernardo ad ſuorum diſcipulorum inſtructionem prolata ſunt,) Abbatem debere Monachis ſtudium aperire, & ad litterarum certamen inuitare. Pro qua re poſſent nonnullæ adduci Conſtitutiones à Sede apoſtolica approbatæ, præcipientes, & decernentes, vt omnium litterarum, & ſcientiarum, tam diuinarum, quàm humanarum, quæ maximè Monachos decent, ſtudium inſtituatur, curetur, augeatur, & erigatur.

Vnum verò omitti nolo, nempe, audiendos non eſſe eos, qui ſcientiarum cognitionem à religioſo Clauſtro alienam eſſe debere aſſerunt, ex eo, quia denique ex ſcientia ſæpè intumeſcunt, & inſurgunt contra eorum Abbates, illos accuſando: ex quo multa damna Monaſterio proueniunt. Nam, vt inquit Panormitan. *in cap. Non magnoperè. n.* 7. *Ne Clerici, vel Monachi ſæcularibus negotiis ſe immiſceant.* ex ſcientia benè percepta multa & infinita bona proueniunt Eccleſiæ etiam vniuerſali, quæ ad ſuum regimen Viris litteratis maximoperè indiget, vt aſſerit tex. *in capit. Cùm ex eo. de elect. lib.* 6. Et Deus dixit per Oſeam Prophetam: *Quia tu ſcientiam repuliſti, & ego te repellam, ne*

fungaris

Digitized by Google

fungaris Sacerdotio, Oſeæ 4. Et habetur tranſumptiuè *in cap. Omnes pſallentes. in fine*, 38. *diſt.* & *cap. Niſi cùm pridem.* §. *Pro defectu quoque. de renunciat.* & D. Hieronymus *ad Ruſticum Monachum* inquit: *Si Clericatus titillat deſiderium, diſcas, quod poſſis docere; ne ſis miles, antequàm tyro: ne priùs Magiſter, antequàm diſcipulus. Mihi placet, vt Sanctorum Doctorum habeas contubernium, nec ipſe te doceas, & abſque Doctore ingrediaris viam, quam nunquam ingreſſus es.* vt habetur *in cap. Si Clericatus.* 16. *q.* 1. & idem D. Hieronymus *alibi ad eundem*, (vt refertur *ead. cauſ.* & *q. cap. Sic viue.*) inquit: *Longo tempore diſce, qua poſtmodum doceas.* Ex quibus concludendum eſt cum prædicto Panorm. *loc. cit.* Religioſis non solùm diſcere, verùm etiam docere licitum eſſe, dummodo ad docendi Officium aſſumantur per habentes poteſtatem, vt notant Doctores *in cap. Quia nonnulli. de*
4 *magiſt.* Illud tamen aduertere oportet, quòd non requiritur licentia, ſeu examen Ordinarij ad illam lectionem ſacræ Scripturæ in Conuentibus Regularium habendam, ſecundùm diſpoſitionem Concilij Trid. vt reſoluit Galet. *in Margarita caſuum conſcientia, verbo, legere, & verbo, licentia.*

5 Ad tertium, & vltimum tranſeo, ſcilicet, quos Lectores, & Magiſtros inſtituere debet Abbas in Monaſterio. Et huic rei ſatisfiet *ex argum. cap. De quibus. diſtinct.* 37. vt Magiſtri, & Doctores conſtituantur, qui ſtudia litterarum, liberarúmque artium dogmata aſſiduè doceant. Et Conc. Tridentino allegato ſuperiùs *ſeſſ.* 5. decretum eſt, vt lectio dignioribus Magiſtris aſſignetur, & in Collegiis, & Monaſteriis docti Viri conſtituantur, qui Theologiam doceant, quódque in eo præſtando eum ordinem teneant, qui maximè auditoribus ſit commodus, vt lectionis adminiculo non doctiores tantùm, ſed probatiores euadant: in iudicio enim ſuo ſedet, qui benè vixerit, & benè docuerit, vt habetur *diſt.* 4. *cap. Multi.* Et benè viuendo, & benè docendo populum inſtruit, quomodo viuere debeat: benè autem docendo, & malè viuendo Deum inſtruit, quomodo illum debeat condemnare: & qui benè ſederit ſuper Cathedram, honorem accipit Cathedræ; qui malè ſederit, iniuriam facit Cathedræ. Eligi quinetiam ad imbuendos tyrones Magiſtri debent, qui diu, & optimè didicerint, vt optimè doceant: ne (vt *in cap. Si Clericatus.* 16. *q.* 1.) ſint priùs milites, quàm tyrones, & priùs Magiſtri, quàm diſcipuli, quod miſerum eſt: & *ex diſt.* 48. §. 1. in arrogantiam, quæ eſt ruina Diaboli, incidunt, qui in puncto horæ, nedum diſcipuli, fiunt Magiſtri. His omnibus curam impendere volumus. Et hæc pro præſenti Diſputatione ſatis erunt.

DISPVTATIO III.

De Poteſtate Abbatum, & Prælatorum Epiſcopo inferiorum, quoad ſtatuta condenda.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas poſſit ſtatuta condere.

II. Vtrùm Abbas generalis cum Capitulo poſſit condere ſtatuta contra ius commune.

III. Vtrùm Abbates, & Prælati ſæculares exempti epiſcopalem iuriſdictionem habentes poſſint ſtatuta condere.

IV. Vtrùm Abbas generalis obligetur legibus Capituli generalis, & ſtatutis ſpecialibus Prouinciarum, & Monaſteriorum ſuæ Religionis.

V. Vtrùm Abbates in eorum præceptis, ad hoc vt obligent in conſcientia, teneantur conſultationem adhibere.

VI. Vtrùm ſtatuta Abbatis generalis, & Capituli generalis obligent omnes Regulares ſubditos ad eorum obſeruantiam: & an præter prædicta ſtatuta, & eorum Regulas, obligentur alia à ſacris Canonibus ſancita obſeruare.

VII. Vtrùm Abbates generales, & Capitula generalia poſſint abrogare ſtatuta in alio Capitulo, etiam generali, condita.

VIII. Vtrùm Abbas poſſit Nouitios ad leges, & ſtatuta Religionis obligare.

IX. Vtrùm Abbas, vel Religioſus factus Cardinalis, vel Epiſcopus, teneatur obſeruare leges, & ſtatuta ſuæ Religionis, & alias obſeruantias monaſticas: & quid ſi ad Papatum aſcendat.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbas poſſit ſtatuta condere.

SVMMARIVM.

1 *Statuta condere quis poſſit, oſtenditur.*

2 *Abbates Conuentuales non poſſunt ſtatuta perpetua condere.*

3 *Statuta perpetua an condere poſſint Abbates generales.*

4 *Capitulum generale, Sede vacante, an poſſit huiuſmodi ſtatuta condere.*

1 POTESTAS ſtatuendi dependet à iuriſdictione, & imperio in ſtatuente, & ſubiectione quoad eum, in quem ſtatuitur, *96. diſtinct. cap. Benè quidem,* vbi Gloſſa. Is habet iuriſdictionem ſtatuta condendi, qui & leges condere poteſt, vel canonicas, vel ciuiles reſpectiuè. Ita Syloeſt. *verbo, ſtatutum, num. 1.* Et quantùm quis habet de iuriſdictione, tantùm habet de authoritate condendi legem, vel ſtatutum. Ita Bald. *in l. Omnes populi. ff. de iuſtitia, & iure.* Vnde ſecundùm grados, & latitudinem iuriſdictionis naſcitur facoltas condendi ſtatuta, vel leges. Relictis ergo iis, apud quos eſt ſumma poteſtas, v. g. Papa; Concilio generali, Papæ authoritate congregato; item Legato in Prouincia; item Concilio prouinciali, ſiue Legato ad illud faciendum ſpecialiter deſtinato, de quibus ſatis conſtat, vt apud Syluestr. *in verb. lex, n. 4.*

An Abbas ſtatuta condere valeat, perpendere ad rem noſtram attinet. Et primò videtur, Abbates etiam locales ſtatuta facere poſſe: quia Epiſcopus habet facultatem condendi ſtatuta perpetua: ſed Abbates habent iuriſdictionem epiſcopalem, ſeu quaſi: ergo poterunt ſtatuta facere.

2 Contrarium tamen dicendum eſt, ſcilicet, non poſſe Abbates conuentuales inferiores, condere ſtatuta perpetua, quæ habeant vim, & rationem legis: quia tota Religio ſe habet tanquàm vnum corpus politicum, quod ſeruare debet vnitatem, quoad fieri poſſit: & ideò regulariter expedit, vt non ſolùm ſubſtantialia Regulæ; verùm etiam ſtatuta perpetua, & leges, ſiue Conſtitutiones eædem in tota Religione ſint; proptereà hæc poteſtas reperitur in iis, qui publicam iuriſdictionem, & poteſtatem in tota Religione habent. Nec obſtat argumentum adductum: nam non in omnibus Abbates parem habent, aut ſimilem cum Epiſcopo poteſtatem, & ideò quaſi epiſcopalem iuriſdictionem habere dicuntur; Epiſcopi enim habēt per ſe, ac immediatè iuriſdictionem à Summo Pontifice, cui etiam immediatè ſubiecti ſunt; ideóque per ſe iuriſdictionem ad ſtatuta condenda habent: ſunt enim quaſi Eccleſiæ Principes ſub ſupremo Capite: Abbates autem inferiores non immediatè à Papa, ſed vel à Generali, vel à ſua Religione habent iuriſdictionem ſubiectam, & dependentem à Generali; & ideò non conceditur illis iuriſdictio ſine Generali, vel Religione, ad condenda ſtatuta, quæ eſt res grauiſſima, & quæ concernit totum corpus Religionis. Ita Suar. *tomo 4. de Religione, tract. 8. lib. 2. cap. 8. n. 4.*

Ergo dices; Abbas generalis, qui eſt tanquàm proprios Epiſcopus totius Religionis, immediatè ſub Pōtifice Summo conſtitutus, habebit facultatem hanc ſtatuta faciendi? Reſpondeo, Abbates generales, niſi
3 cum vniuerſali Congregatione eiuſmodi authoritate non frui. Generalis enim Abbas non eſt ſimpliciter totius Religionis ſupremum Tribunal: nam Capitulum generale ſuperius illo eſt; & ideò regulariter Capitulo hæc poteſtas reſeruatur, quæ meri & mixti imperij iuriſdictio vocatur à Iuriſconſultis. Bald. *in l. prima. ff. de iuſt. & iur.* D. Thom. *1. 2. q. 90. art. 3. & qu. 67. art. 15.* Canoniſtæ communiter *in cap. Cum acceſſiſſent. de conſtitutionibus, & cap. Ex litteris. eod em, & cap. Cum conſuetudinis. de conſuetudine, & cap. Nouit. de his, quæ fiunt à Prælatis.* ita quòd alter ſine altero ſtatuere nequit. Et probatur: Abbas enim, cùm ſit factus Caput Capituli, ſine illo geſta firmitatem minimè obtinent, vt habetur *in cap. Cum non liceat. de reſcript.* Atque ita Roderic. *tomo 1. qu. 10. art. 1.* Salas *de legib. diſput. 8. ſect. 12. n. 56.* Bonacina *eodem tract. diſp. 1. qu. 1. punct. 3. n. 15.* Suar. *loco citato,* & alij communiter.

Notandum verò, quòd in hoc differunt Capitulum Generale, & Abbas Generalis: quia Generalis non poteſt facere ſtatutum abſque concurſu maioris partis Capituli, & ſi id facit, non tenet, argumento eorum, quæ tradunt Doct. *d. cap. Cum acceſſiſſent. de conſtit.* Innocent. & Panorm. *in cap. 1. de nou. oper. nunciat.* dicentes, quòd in rebus arduis agendis ſemper debet conuocari Capitulum. At è contrà, quanuis Capitulum, non præſidente Generali, per ſe, aut per ſuum Vicarium legem ferre non poſſit; non proptereà pendet ex Prælati conſenſu: quia, ſi maior pars Capituli conſenſerit in condendo ſtatuto, etſi Generalis ſit alterius opinionis; tamen præualebit ſententia Capituli, dommodo pars Capituli ita exeedat, vt ſuperet qualitatem, vel prærogatiuam Generalis, ſi quam habet, iuxta Religionis Conſtitutiones. Ratio eſt: quia poteſtas adæquata eſt in Capitulo; & Generalis ibi eſt tantùm vnus ex Suffraganribus; & ad ſummum eius votum duobus ſolet æquiualere: ſiue ſolet vincere, vbi eſt æqualitas in numero, vt latè Suar. *de Relig. tomo 4. tract. 8. lib. 2. cap. 8. n. 8.* Ratio dictorum eſt: quia ſtatutum fieri debet in vtilitatem publicam, & totius Religionis bonum: itaque cum eorum, quorum intereſt, conſenſu condi debet, imò nec ſtatutum vlteriùs extenderetur; niſi hi, quorum intereſt, conſentiant, vel ad minus ſint præſentes, ſecundùm Innocent. *cap. 1. de locat.* & *in cap. A nobis. el 1. de ſentent. excommun.* & *cap. finali, de his, quæ fiunt à Prælatis.* Vnde Generalis, ſicut & cæteri Abbates, poterunt præcepta tantùm non ſtatuta modo ſupradicto facere: differentia enim magna eſt inter præcepta, & ſtatuta: præcepta enim præcipientium morte finiuntur; ſed ſtatuta legitimè facta durant etiam poſt mortem ſtatuentium, niſi expreſsè reuocata fuerint, ex doctrina Panormit. *in d. cap. A nobis. de ſent. excommun.* & facit *cap. final. de offic. delegat.*

Hic autem notandum, quòd ipſum Capitulum 4
generale, Sede vacante, poteſt de iure communi, ante electionem Abbatis generalis leges, & ſtatuta perpetua condere, niſi aliter per eiuſdem Religionis Conſtitutiones, vel priuilegia cautum ſit. Ratio eſt: quia illud Capitulum habet ſupremam iuriſdictionem in talem Religionem immediatè à Summo Pontifice. Et licèt tunc Religio Generali careat, non tamen carere poteſt Vicario aliquo, ſeu Præſidenti, qui pro tunc ſimul cum toto Capitulo habeat eandem poteſtatem ad ſtatuendum, quam habere poteſt Capitulum cum Generali iam electo. Ita Suar. *d. cap. 8. n. 9. & 10.*

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas generalis cum Capitulo poßit condere ſtatuta contra ius commune.

SVMMARIVM.

1 *Statuta contra ius commune condere nequit Abbas Generalis cum Capitulo abſque ſpecialibus priuilegiis: & niſi à Summo Pontifice in ſpeciali forma confirmarentur, inualida ſunt 1 & num. 3.*
2 *Lex Superioris per inferiorem tolli nequit.*
3 *Statuta contra ius commune condita nihil iuuantur confirmatione*

confirmatione Legati à latere, quantunuis ampliſſima.

5 *Ius canonicum intendit principaliter hominem dirigere ad Deum.*

QVanuis io nonnullis Religionibus adſint aliqua ſtatuta, quæ ſunt contra ius commune, quæ ad regularem ſtatum videbantur neceſſaria, vt Religionis alumni, qoi à ſæcularium moribus, & viuendi modo in multis ſegregati ſunt, per prædicta ſtatuta dirigereotur; nihilominùs dicendum eſt, ea de ex-
1 preſſa Summi Pontificis licentia, aut priuilegio fuiſſe in Capitulo generali condita: quia nullus Prælatus Romano Pontifice inferior, abſque ſpeciali eius authoritate ſibi tradita, poſſet aliqua ſtatuta condere, quæ ſint contra ius commune, vt *per cap. Quod ſuper*
2 *his.de maiorit. & obedient.* & *ibi* Doct. cùm lex Superioris per inferiorem tolli nequeat, *Clem. Ne Romani. de elect.* Quia inferior oullam habet iuriſdictionem contra Superiorem. Nauar. *lib.4.conſil. tit.de Regular. conſ. 5.* Et inferior Superioris iura ſubuertere nequit. Surd. *conſ. 98. n.6.* Crauet. *conſ.* 238. *n.5.* Cardoſ. *in praxi Iudicum, verbo, lex*, 9. Roder. à Cunha *in cap. Inferior. n. 2. diſt.* 21.

Et ootandum eſt cum eodem Nauar. *loco citato, n.* 10. quòd non ſufficit generalis licentia ad ſtatuta condeoda; ſed reqoiritur, vt Generalis cum Capitulo obtineant ſpecialem facultatem, vt derogari poſſit iuri communi: aliter nullius momenti erunt ſtatuta condita: quando enim Summus Pontifex dat licentiam generalem condendi ſtatuta aliqua in communi, ac denique in generali illa confirmat; intelligitur, dummodo ſint licita, & honeſta, ac ſacris Canonibus non aduerſentur: & hoc eſt valdè notandum.

Et dato, ſed non conceſſo, quòd in prædictis Capitulis generalibus, ſiue prouincialibus, ſtatuta conderentur cootra ius commune, abſque ſpecialibus priuilegiis Sedis apoſtolicæ, tunc ſtatuta illa inua-
3 lida redderentur: nec ſufficeret allegare priuilegia communia, & incerta, vt colligitur ex Panormitano, & Decio *in cap. Si duobus. de appell.* & Rodrig. *tom. 3. qq. regul. q.* 11. *art.* 1. & Nauar. *lib. 1. conſil. 3. num. 1.* Duard. *in Bulla Cœna, lib. 1. cap. 1. q. 1. num. 2.* Suar. *de leg. lib. 6. cap. 26. num. 7.* & habetur decifum apud Ludouiſiom *deciſ.* 167. & in aliis deciſ. ab eo allegatis, *& in deciſ.* 103. *num.7. part. 2. diuerſ.* Secùs dicendum eſſet, ſi ſtatuta contra ius commune ſancita à Capitulo, confirmata eſſent à Summo Pontifice, vt diximus, in forma ſpeciali, non in forma communi: ſicut habetur *in deciſ. eiuſdem Ludouiſij, deciſ. tit.* 267. Imò in hoc ca-
4 ſu confirmatio ſtatutorum facta à Legato à latere Papæ, quantunuis ampliſſima, nihil iuuat, vt fatentur Gratianus *diſcept. forenſ. cap. 9. n. 10. in fine,* & Marcheſanus *part. 3. tit. de commiſſ. nullit. ſanat.* §. 5. *num.* 84. & Rota *deciſione* 145. *part.* 1. *& deciſ.* 339. *part.* 2. *in recent. & deciſ.* 4. penes eundem Marcheſanum *part. 1. tit. de commiſſ. appell. in cauſ. benef. cap.* 7. quod in terminis reſoluit Rota *in vna Toletana Canonicatus, 18. Maij* 1584. quæ extat apud Gratianum *de benef. part. 5. cap. 4. num.* 165. Ratio eſt maniſeſtiſſima, quòd contra ius canonicum, & commune non poſſint condi ſtatuta; & eam aſſignat Panormit. *in cap. Cùm in*
5 *tanto. num. 9. &* 10. Et talis eſt: quia ius canonicum principaliter intendit hominem dirigere ad Deum: & venit ad bonum publicum eccleſiaſticum. Vnde ſtatutum contrarium editum ab inferioribus præſumitur temerariom, & ambitioſum, & contrarium fini æterno, & ſupernaturali.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates, & Prælati ſæculares exempti habentes iuriſdictionem epiſcopalem, poſſint ſtatuta condere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates ſæculares habentes iuriſdictionem epiſcopalem, ſeu quaſi, poſſunt ſtatuta condere.*

2 *Leges, & ſtatuta contra ius commune condere non poſſunt Abbates ſæculares iuriſdictionem quaſi epiſcopalem habentes.*

3 *Abbates regulares habentes territorium, & ſubditos ſæculares, in quos iuriſdictionem epiſcopalem exercent, poſſunt ſtatuta condere.*

4 *Statuta, & leges condere poteſt Epiſcopus, & Prælatus iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopum habens abſque conſenſu Capituli, & Synodo Parochorum, & num. 6.*

5 *Præceptum Concilij Prouincialis non ligat Epiſcopos, & epiſcopalem iuriſdictionem habentes.*

7 *Leges, & ſtatuta condere debet Epiſcopus, & alius Prælatus cum conſenſu Capituli, quando talis eſt conſuetudo; & agitur de rebus pertinentibus ad Capitulum.*

REſpondeo affirmatiuè: quia ſe habeot tanquàm 1
Epiſcopi; & iure ordinario habent in ſuo territorio poteſtatem excommunicandi, ſuſpendendi, ioterdicendi, & ſimilia, quæ Epiſcopi poſſunt, faciendi, vt docet Suarez *de cenſur. diſput. 2. ſect. 2. num.* 9. Facultas autem condendi ſtatuta eſt annexa poteſtati, & iuriſdictioni epiſcopali; cùm Epiſcopis liceat ferre leges eccleſiaſticas: quia habent authoritatem publicam, iuriſdictionem, & vim coactiuam, vt ait Suarez *lib. 4. de leg. cap. 4. num.* 1. qui teſtatur de communi. Tales autem Abbates habent iuriſdictionem epiſcopalem in ſuo territorio: ergo habent poteſtatem, leges, & ſtatuta condendi. Ita docent Sebaſtian. Medices *de legib. part. 1. quæſt.* 15. Suar. *d. lib. 4. cap. 5. num.* 4. Salas *de legib. diſput. 8. ſect. 10. num.* 50. Bonac. *eodem tract. diſput. 1. quæſt. 1. punct. 3. num.*
28. Limita, vt non poſſint leges, & ſtatuta con- 2
tra ius commune condere, ſicut neque idem poſſunt Epiſcopi: quia inferiores non habeot poteſtatem in ſuperiorem. Ita Panormit. *cap. Cùm dilectus. n.* 10. *& cap. final. num. 5. de offic. Legat.* Nauarr. *lib. 3. conſil. titul. de regular. conſil. 26. num.* 8. & alij apud Salas *d. diſput. 8. ſect. 6. num.* 40. in terminis Bonacina *loco citato.* Ratio eſt: quia ſolùm ſupra ius eſt Papa conditor; alij verò ſunt inferiores; ac ideò minor in maiorem poteſtatem non habet. Iaſ. *in l. Omnes populi. num. 11. ff. de inſtit.* Tiraq. *de pœnis temper. in præfat. num.* 26.
Hippol. *ſingul.* 181. Idem dicendum exiſtimo de 3
Abbatibus Regularibus habentibus territorium, & ſubditos ſæculares, in quos iuriſdictionem epiſcopalem exercent: hi etiam, licèt quoad Monachos, & Religioſos ſibi ſubditos, nequeant leges, & ſtatuta ferre; tamen reſpectu ſubditorum ſæcularium id benè poterunt: hæc enim poteſtas eis competit, quatenus epiſcopali iuriſdictione potiuntur, & habent ſubditos, in quos illam exerceant; cùm talis poteſtas epiſcopali, vel quaſi epiſcopali iuriſdictioni

annexa ſit, aiunt Doctores citati.

4 Ad confirmationem eorum, quæ diximus, poſſunt adduci omnes canones, & omnia iura, & omnes Doctores, qui fatentur, Epiſcopos poſſe condere leges; quicquid dicant Ioannes Andr. *cap. 2. de conſtit. lib. 6.* Panormit. *in cap. Cùm conſuetudinis. n. 5. de conſuet. & cap. 2. n. 3. de conſtit.* & Decius *cap. Omnes. num. 30. de conſtit.* qui fatentur, Epiſcopum ſine conſilio Capituli non poſſe leges, & ſtatuta condere, & ſecundùm eorum ſententiam, nec etiam Abbates, & Prælati iuriſdictioně epiſcopalem priuatiuè ad Epiſcopum habentes, non poſſe ſtatuta, & leges condere ſine prædicto conſenſu Capituli; quod negare intendo, & probare, quòd Epiſcopus, vel alius Prælatus iuriſdictionem habens priuatiuè, vt dixi, ad Epiſcopum, poſſunt ſine Synodo Parochorum leges, & ſtatuta condere, vt benè notat Vaſquez *diſput. 153. cap. 1. num. 4.* imò poſſunt leges condere ſine conſenſu Capituli, & Synodo Parochorum ſine cauſa, quicquid dicat Menchaca *lib. 1. controu. cap. 121. num. 14.* Ita docent Albertus, Cynus, & Petrus de Bellamera *per text. in leg. Humanum. C. de legibus*, & eſt communis opinio, vt reſoluit Sebaſtianus Salas *de leg. q. 95. tract. 14. diſput. 8. ſect. 8. num. 44.* vbi plura iura, tam canonica, quàm ciuilia, & Doctores cumulat, quæ quidem omnia adaptantur, tam Epiſcopis, quàm Abbatibus, & Prælatis iuriſdictionem, vt præfertur, epiſcopalem habentibus.

Neque obſtat Concil. Carthaginenſe IV. *cap. 22.* vbi habentur hæc verba: *Epiſcopus ſine conſilio Clericorum ſuorum Clericos non ordinet, ita vt ciuium conniuentiam, & teſtimonium quærat.* Neque obſtat id, quod habetur *in cap. Alienationes. 12. q. 2.* vbi irritæ iudicantur alienationes bonorum, & ordinationes perſonarum ſine conſenſu Capituli factæ: neque ſimiliter obſtat id, quod habetur *in cap. Epiſcopus. 15. q. 7.* per illa verba, ſcilicet: *Vt Epiſcopus nullius cauſam audiat abſque præſentia ſuorum Clericorum, alioquin irrita erit ſententia Epiſcopi, niſi Clericorum præſentia confirmetur.*

5 Nam ad id, quod dicitur de Conſilio Carthaginenſi, Reſpondeo, illud eſſe præceptum Concilij prouincialis, quod Epiſcopos, & Prælatos epiſcopalem iuriſdictionem habentes non ligat. Ad id autem, quod dicitur *in cap. Alienationes. 12. q. 2.* Reſpondeo, illud caput non agere de legibus, ſed de alienationibus bonorum eccleſiaſticorum, & de ordinationibus Clericorum, & quantùm ad has videtur, conſuetudine, aut alio iure Decretum illud abrogatum eſſe, vt notat idem Salas *loco cit. num. 43.* Ad illud *cap. Epiſcopus. 15. q. 7.* dico, illud decretum abrogatum eſſe contraria conſuetudine, quæ, vt ait Bonifacius VIII. *in cap. Non eſt. de conſuet. in 6.* eſt optima legum interpres: nunc autem, quando contra aliquem Canonicum procedit Epiſcopus in criminalibus, tenetur adhibere duos ex Capitulo, de quorum conſilio, & conſenſu in cauſa tali procedat, ſicut

6 præcipit Concil. Trid. *de reform. cap. 6.* Ad ferendas autem leges, nullo iure requiritur conſenſus Capituli: quia hoc in ſacris Canonibus nullo modo determinatum reperitur, quòd Epiſcopi, ſiue Prælati iuriſdictionem epiſcopalem habentes in legibus, & ſtatutis condendis indigeant conſenſu Capituli, vel Synodi, vel Parochorum.

7 Si verò de rebus ad Capitulum ſpectantibus in vtilitatem Capituli ſermo ſit, dico, quòd ſi lege, vel conſuetudine legitimè præſcripta Epiſcopus, vel alius Prælatus leges, & ſtatuta condere ſoleat cum conſenſu, & conſilio Capituli; tunc ſine eodem conſilio, & conſenſu leges prædictas res Capituli concernentes ſtatuere non poſſet. Videatur Panormit. *in cap. Cùm conſuetudinis. n. 5. cit.* & Decius *in cap. Cùm acceſſiſſent. num. 22. de conſtit.* & Felinus *in cap. Cùm omnes. de conſtit. num. 15.* & Archidiac. *in cap. 1. de conſecr. diſt. 3.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbas Generalis obligetur legibus Capituli generalis, & ſtatutis ſpecialibus Prouinciarum, & Monaſteriorum ſuæ Religionis.

SVMMARIVM.

1 *Abbas Generalis, & Prouincialis obligantur legibus Capituli generalis, & prouincialis reſpectiuè.*

2 *Prælati Religionum Superiores tenentur ad leges à ſe latas quoad vim directiuam, ſicut & tenentur ad leges alicuius prouinciæ, quando ad illam accedunt, vt num. 3.*

Maximè, ſi lex, & ſtatutum rationi naturali nitatur, vt num. 4.

5 *Prælatus Superior non ſeruando legem alicuius prouinciæ, an intelligatur illam abrogare.*

6 *Legem irritantem à Superiore latam, an teneatur ipſe obſeruare.*

7 *Statutum Capituli generalis obligat Abbatem generalem, & omnes alios, tam quoad vim directiuam, quàm coactiuam.*

ANtequàm ad concluſionem deueniamus, ſuppono, Generales, & Prouinciales reſpectiuè teneri directè ad obſeruandas leges Capituli generalis, 1
& prouincialis, ſicut & Abbates, & alios Prælatos locales: licet enim Abbates Generales, & Prouinciales ſint capita prædictorum Capitulorum; tamen ſunt inferiores ipſis Capitulis, & ſubditi; & ideò tenentur prædictorum Capitulorum ſtatuta obſeruare, ſicut alij tenentur eadem obſeruare: vnde non poſſunt hac ratione appellari legiſlatores, licet ad leges condendas conuenerint. Ita affirmant Azorius 1. *part. inſtit. moral. lib. 5. cap. 12. q. 1.* Sebaſtianus Salas *de leg. diſput. 14. ſect. 2.* Suar. *3. de leg. b. cap. 35. n. 10.* Malderus *in 1. 2. S. Thomæ. q. 2.. art. 5.* Vaſquez *1. 2. diſp. 167. cap. 3.* Roder. *tom. 1. qq. regular. q. 68. art. 3.* quibus præmiſſis:

Dico, quòd Prælati ſuperiores Religionum tenentur obſeruare leges à ſe latas, præſertim quoad vim 2
directiuam, id eſt, quatenus illa lex dirigit illos, quod tenentur facere in conſcientia ſecundùm rationis dictamen, & peccarent eodem genere peccati, quo ſubditi, ſi leges à ſe conditas tranſgrederentur. Ita affirmant S. Thomas *p. 2. q. 96. art. 5. ad 3.* & Couarr. *in cap. Alma mater p. 1. §. 1. n. 7.* Suar. *tom. 4. de relig. tract. 1. lib. 2. cap. 8. n. 19.* Vaſquez *parte 1. diſput. 167. cap. 3. num. 1.* Probatur ex illo Matthæi. 23. per illa verba: *Dicunt, & non faciunt: alligant enim onera grauia, & importabilia, & imponunt in humeros hominum; digito autem ſuo nolunt ea mouere.* Et ex illo D. Pauli ad Rom. 2. *Qui alium doces, te ipſum non doces: qui prædicas, non furandum, furaris; non mœchandum, mœcharis. Propter quod inexcuſabilis es, ô homo omnis, qui iudicas: in quo enim alterum iudicas, teipſum condemnas,* &c. Hinc eſt, quòd Lactantius Firmian. *de diuin. inſtitut. lib. 9. cap. 23.* quaſi mouens hoc dubium, reſoluit, dicens: *Quicunque præcepta dat h-*

minib

minibus; *ac vitam , moréſque fingit aliorum , quæro, debeátne ipſe facere , quæ præcipit , an non debeat ? Si non fecerit , ſoluta præcepta ſunt : ſi enim bona ſunt, quæ præcipiuntur , ſi vitam hominum in optimo ſtatu collocant , non ſe debet ipſe præceptor à numero , cœtúque hominum ſegregare , inter quos habitat , & ipſi eodem modo viuendum eſt , quo docet eſſe viuendum , ne ſi aliter vixerit , ipſe præceptis ſuis fidem detrahat , leuiorémque doctrinam ſuam faciat , ſi re ipſa reſoluat , quod verbis nititur aſtruere.* Idipſum probari poſſet ex iure canonico , & præſertim *in cap. Cum omnes. de conſtit. & cap. Iuſtum eſt. diſt. 9. & ex cap. Non liceat Papa.* 12. *q.* 2. Probatur etiam ratione : quia ſicut ius naturæ præcipit inferioribus , vt obediant , & conformentur cum ſuo Capite ; ita præcipit , vt Superiores proprias leges ſeruent , vt conformentur cum ſuis membris : turpis eſt enim illa pars , præſertim caput, ſi non congruat cum aliis partibus : vnde id , quod oneris tibi imponi non vis , id neque aliis imponere debes. Quapropter , cùm Superior aliquid præcipit ſubditis , debet id ſeriò præcipere , vt ad obediendum moueantur ſubditi , qui de facili non mouentur , niſi exemplo Superioris priùs moueantur potius , quàm verbis. Idipſum probat Suarius *loco cit.* vbi exiſtimat , Generales , & Prouinciales condentes leges in Capitulis , eas teneri obſeruare : quia cum tali conditione implicita , vel explicita data eſt illis à Summo Pontifice immediate , vel mediante Religione , huiuſmodi poteſtas ferendi leges , & conſtitutiones , vt iiſdem legibus ipſi ſubdantur. Quod colligitur ex eo , quòd poteſtas leges condendi datur illis , non vtcunque ; ſed in ædificationem , non in deſtructionem. Si autem prædicti Superiores maiores ſua ſtatuta condita non obſeruarent , hoc cederet in deſtructionem , non ædificationem ; daretur enim tunc cauſa ſeditionum , litium , & perturbationum ; & poſſet quilibet ſubditus dicere ſuo Prælato : *Medice, cura teipſum.*

3 Exiſtimarem etiam , quòd Prælati ſuperiores, quoad eandem vim directiuam , teneantur obſeruare ſtatuta laudabilia alicuius Prouinciæ , ad quam accedunt , vel tranſeunt , exiſtentes in Monaſteriis illius Prouinciæ : quod etiam fatetur Suar. *3. de legib. cap.* 35. *num.* 14. & Salas *de legib. diſput.* 14. *ſect.* 2. *num.* 23. Dicunt enim hi Doctores , quòd Princeps non tenetur obſeruare conſuetudines particularis Prouinciæ , niſi illa eſſet propria habitatio Principis. Ratio eſt : quia huiuſmodi ſtatuta ſunt ab inferiori lata , ideò non obligant Principem , qui in eodem loco Prouinciæ iuriſdictionem maiorem , & ſuperiorem habet , etiamſi huiuſmodi ſtatuta fuerint per Principem approbata : cùm enim non fuerint pro tota ſua iuriſdictione approbata , non videntur poſſe Principem obligare. Ita Tiraquellus *de retract. lign.* §. 1. *gloſſ.* 13. *num.* 301. Sed hoc limitat *n.* 39. niſi

4 ſtatutum , vel conſuetudo naturali ratione nitatur: quæ quidem limitatio apertè indicat , Generales & Superiores maiores obligari conſuetudinibus alicuius ſpecialis Prouinciæ, illaſque teneri obſeruare , maximè propter bonum exemplum : tum etiam , quia nulla lex poteſt habere vim perpetuitatis , niſi ſit à Superiori approbata : vnde , niſi à ſuperioribus Prælatis prædicta laudabilia ſtatuta non obſeruarentur in illa Prouincia , viderentur non eſſe approbata ab illis Prælatis ſuperioribus. Videatur Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 1. *lib.* 2. *cap.* 8. *num.* 24. qui de hac re agit , & noſtram ſententiam docet.

Si dicas : Si Generalis , vel alij Superiores maiores non obſeruantes huiuſmodi præcepta à ſe lata, necnon laudabiles conſuetudines alicuius Prouinciæ , vel loci, eo ipſo cenſeantur illis præceptis & conſuetudinibus derogare ? Reſpondeo , poſſe quidem legiſlatorem ſuum ſtatutum mutare , & abrogare , ſicut etiam mutare , & abrogare poteſt ſtatuta ſui anteceſſoris , dummodo in poteſtate illum non excedat , vt benè docet D. Thom. 1. 2. *q.* 97. *art.* 1. Vaſquez *tom.* 2. *diſp.* 178. *cap.* 1. *n.* 3. Sayrus *in Clau. Reg. lib.* 3. *cap.* 4. *n.* 13. Non tamen inferas, poſſe legiſlatorem abrogare legem ſemel datam pro ſuo libito : nam ad hoc , vt talem legem abroget, requiritur cauſa iuſta ; ſcilicet , quòd damnum aliquod afferat , & non vtilitatem ; & maius ſit damnum , quàm vtile. Si tamen eam abrogaret , nulla exiſtente cauſa iuſta , vt diximus ; valida eſſet abrogatio , licèt iniuſta. Quo poſito patet reſponſio ad obiectionem , quòd ſi Prælati Superiores publicè non obſeruent ſtatuta à ſe condita , affirmandum eſt, eos velle prædicta præcepta abrogare ; maximè ſi præcepta , & ſtatuta non ſunt vtilia : & hoc elicitur *ex l.* 1. *ff. de conſtit. Princip.* Secùs dicendum eſt, ſi Prælati non publicè , ſed ſecretò pro aliqua vice diſpenſare videantur in ſtatutis à ſe conditis , illáque ſtante rationabili cauſa aliquando non obſeruent : per vnicam enim tranſgreſſionem non derogant prædictis ſtatutis. Si verò frequententur actus in tali inobſeruantia , præſertim in Religionibus benè ordinatis, tunc diceretur , Prælatos illos derogare ſuis ſtatutis, vt benè notat Gutier. *can. q. lib.* 1. *cap.* 8. *num.* 3. Si verò Prælati diſſimularent ſuarum legum tranſgreſſionem ; non intelliguntur tamen illi legibus ſuis derogare , vt optimè notat Sotus *lib.* 1. *de iuſt. q.* 7. *art.* 2. *ad* 1.

Hîc oritur dubium , an Prælati Superiores teneantur obſeruare ſuas leges irritantes : exempli gratia, ſi Abbas præcipiat , ne aliquis diſtrahat aliquid per venditionem , vel commutationem , ſub pœna nullitatis contractus ipſo facto ; & hoc ipſe non obſeruet: quæritur, an contractus ſit nullus. 6

Reſpondeo negatiuè. Ita Sayrus *loco citato* , *n.* 8. 7
Leſſius *lib.* 2. *de iuſt. & iure* , *cap.* 35. *dub.* 5. *num.* 32. Suar. 3. *de leg. cap.* 35. *num.* 25. Salas *loco citato, diſput.* 14. *ſect.* 3. *n.* 32. Ratio eſt : quia illa nullitas , cùm ſit purè pœnalis , ſuum legiſlatorem non comprehendit.

Ex his ergo omnibus habetur , quòd cùm Capitulum generale ſit ſuperius Abbate generali , dubio procul illius ſtatutum ipſum , cæteróſque Abbates , tam medios , quàm locales illius Congregationis, non ſolùm quoad vim directiuam , ſed etiam coactiuam, obligabit : quia ſunt leges , & ſtatuta Superioris. Nec habet locum in hac re illud axioma , quòd Princeps obligatur ſua lege quoad vim directiuam, non quoad coactiuam : nam Abbas generalis , reſpectu legis Capituli generalis non ſe habet tanquàm Princeps , cùm Capitulum generale ſit ipſo ſuperius. Ideò in Religionibus , vbi Generales Abbates temporales ſunt , aliquando puniuntur finito tempore , quando leges Capituli generalis tranſgreſſi ſunt ; licèt eo tempore , quo fuerunt Generales , puniti non ſint ex defectu Superioris intra Religionem. Poſſent tamen à Papa puniri , ſi de illorum tranſgreſſione ſibi conſtaret. Imò , quando Generalatus eſt perpetuus , ſi , eo durante , Capitulum generale coadunetur de tranſgreſſione , poterit cognoſcere , & Generalem tranſgreſſorem punire. Si autem in aliqua Religione , vel Congregatione ex particulari ſtatuto talis poteſtas non adeſſet , cùm hinc procedat ex ſpeciali conceſſione , aut reſeruatione Summi Pontificis , ad ipſum ſpectabit in Generalem tranſgreſſorem animaduertere. Ita Suarez *de Relig. tomo* 4. *tract.* 8. *libro* 2. *cap.* 8. *n.* 18.

Digitized by Google

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbates in eorum præceptis, ad hoc, vt obligent in conſcientia, teneantur conſultationem adhibere.

SVMMARIVM.

1 *In leuibus præceptis imponendis Abbates conſilium adhibere non tenentur: ſecùs verò in grauioribus præceptis, vt num. 2.*

1 VT præſenti quæſito ſolutio recta adhibeatur, diſtinguimus ſic: quòd vel Abbas imponit aliquod præceptum particularibus perſonis: & tunc, niſi ſit valdè oneroſum, & extraordinarium, ipſe ſolus, proprio iudicio, & authoritate, abſque aliquo conſilio illud imponere poteſt. Ratio eſt: quia eſſet valdè moleſtum, pro ſingulis perſonis, in quolibet actu, conſilium congregare. Si tamen præcepta grauia imponere voluerit; debet ſufficiens conſilium, vel maius,
2 iuxta negotij grauitatem, adhibere. Ratio eſt: quia prudentia requirit, rem grauem abſque maturo conſilio non decerni.

Vel Abbas toti Monachorum Communitati præceptum ferre intendit: & tunc abſque dubio multò magis conſilium adhibere debet; maximè ſi ad longum tempus illud imponere voluerit: quia tunc res valdè grauis erit. Sed, quando imponitur pro vno actu, facilè ferri poterit, huiuſmodi conſilio non adhibito; cùm eius occaſio, & tempus citò tranſeant; dummodo per propria ipſarum Religionum ſtatuta id ſpecialiter non ſit prohibitum. Et hoc expreſſè colligitur ex Regula Sancti Patris Benedicti *cap.* 3. per ea verba: *Quoties aliqua præcipua agenda ſunt in Monaſterio, conuocet Abbas omnem Congregationem.* Et deinde versùs finem: *Sicut ſcriptum eſt: Omnia fac cum conſilio, & poſt factum non pœnitebis.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm ſtatuta Abbatis generalis, & Capituli generalis obligent omnes regulares ſubditos ad eorum obſeruantiam; & an, præter prædicta ſtatuta, & eorum Regulas, obligentur alia à ſacris Canonibus ſancita obſeruare.

SVMMARIVM.

1 *Statuta generalia à Generali, & Capitulo condita omnes obligant.*
2 *Statuta prouincialia, & alicuius particularis Conuentus obſeruare tenentur hoſpites ibi commorantes.*
3 *Poteſtas Prælatorum, vt fundata in voto, ex ſuo genere ad lethale obligat per ſua ſtatuta: vt autem iuriſdictio eſt, obligat iuxta materiam rei præſcripta.*
4 *Legis obligatio dependet à voluntate legiſlatoris, & capacitate materiæ præſcriptæ: quæ, licèt leuis in ſe ſit; ratione tamen finis, & circunſtantiarum grauis eſſe poteſt.*
5 *Præcepta Abbatum, & Superiorum ordinaria, quæ fiunt ore tenus, ſecluſo ſcandalo, & contemptu non obligant ad mortale, licèt materia grauis ſit.*
6 *Verba præceptiua ſub mortali, communiter ſolent eſſe:* Præcipio tibi in virtute ſanctæ obedientiæ, *vel*, ſub pœna excommunicationis.
7 *Monachus habens propoſitum operandi contra omnia præcepta ſuæ Religionis, etiam ad culpam non obligantia, peccat mortaliter; ſecùs autem, ſi non habeat tale propoſitum, licèt paſſim prædicta præcepta tranſgrediatur, vt num. 8.*
9 *Conſuetudo mala, & praua operandi contra legem, non dicitur contemptus legis.*
10 *Abbates, & Superiores tenentur ſub mortali corrigere ſubditos, qui frequenter tranſgrediuntur venialiter.*
11 *Religioſus ſubditus tranſgrediens præceptum Superioris in re graui, vnum tantùm peccatum contra votum committit.*
12 *Religioſus, qui ſtatuta ſuæ Religionis ad ſolam pœnam obligantia tranſgreditur, vt illorum finem impediat, mortaliter peccat.*
13 *Religioſus contemnens ſtatuta ſuæ Religionis, etiam in re leui, peccat mortaliter.*
14 *Tranſgreſſio in Religioſo circa materiam, etiam extra præſcriptum ſuæ Regulæ, obligantem; non eſt duplex peccatum.*
15 *Circunſtantiæ aggrauantes, an neceſſariò aperiendæ ſint in confeſſione.*
16 *Religioſus profeſſus, qui fecit contra votum ſolenne caſtitatis, ſatisfacit, ſi in confeſſione tantùm dicat, ſe violaſſe votum caſtitatis.*
17 *Epiſcopus, vel quilibet alius Prælatus, qui mortaliter peccauit, non tenetur in confeſſione explicare ſe eſſe Epiſcopum, vel Prælatum.*
18 *Fœmina, quæ ſe miſcuit cum Sacerdote, vel Profeſſo, ſatisfacit, dicendo in confeſſione, ſe habuiſſe rem cum viro voto caſtitatis adſtricto.*
19 *Religioſus, qui vouet de non habenda mollitie, aut fornicatione, non tenetur explicare circunſtantiam talis voti poſt emiſſam profeſſionem.*
20 *Regulas, & ſtatuta Ordinum, tam in habitu, & conuerſatione, quàm in aliis obſeruantiis à ſuis Inſtitutoribus præſcriptis, obſeruare tenentur Regulares.*
21 *Religioſus tenetur ad obſeruantiam omnium eorum, quæ de vita, & honeſtate Clericorum ſacri Canones præcipiunt.*
22 *Venationes, aucupationes Religioſis prohibentur; ſicut & canes, aut aues venaticos alere.*
23 *Silentij obſeruantia, & quibus in locis præcipitur Religioſis.*
24 *Ioca ſæcularia Regularibus prohibita ſunt, ſicut & ebrietas, ornamenta inconuenientia, & delicioſa vita.*
25 *Carnium eſus prohibitus eſt Monachis.*
26 *Arma prohibita intra ſepta Monaſterij abſque ſuorum Superiorum licentia non poſſunt tenere Regulares, ſub pœna excommunicationis.*
27 *Procuratoris, & Aduocati munus exercere non poſſunt Regulares ſine ſui Superioris licentia, & vtilitate Monaſterij.*
28 *Tabellionis officium exercere, arbitri, & teſtes iudiciarij eſſe non poſſunt Regulares, vt n. 29. & 30.*
31 *Monachi teſtimonium ſcribi poteſt in inſtrumento ſine ſui Superioris licentia.*
32 *Chirurgiæ artem cum inciſione, vel aduſtione, exercere non poſſunt Religioſi; ſicut nec artem Medicinæ, vt num. 33.*
34 *Tutores teſtamentarij Religioſi eſſe nequeunt.*
35 *Fideiubere non poſſunt Religioſi, niſi cum licentia Abbatis, & maioris partis Capituli.*

36 Execu

Digitized by Google

36 *Executores teſtamentorum ad cauſas profanas , imò neque ad pias , eſſe poſſunt Religioſi clauſtrales, abſque licentia ſuorum Superiorum: ſecùs autem eſt de Religioſo , qui manet extra Clauſtra , & præeſt perpetuo beneficio, vt num. 37.*

38 *Laureola, & Doctoratus inſigne in iure ciuili , vel medicina obtinere non poſſunt Regulares ; benè tamen Laureola , & Doctoratus iuris canonici , & Theologiæ.*

39 *Pœnas quas , & quando incurrant Religioſi Clauſtrum exeuntes ad leges audiendas , vel Phyſicam.*

40 *Religioſi prohibentur ſub pœna excommunicationis accedere ad quæuis ſtudia litterarum poſita extra oppidum, in quo ſitus eſt Conuentus.*

41 *Monachis , & Canonicis Regularibus ſub pœna excommunicationis ipſo facto prohibitus eſt acceſſus ad Curias Principum ſæcularium , abſque licentia ſuorum Abbatum , cum animo eis nocendi.*

42 *Decimas Eccleſiarum occupare ſub pœna excommunicationis Religioſis prohibetur.*

43 *Decimas non eſſe ſoluendas Eccleſiis , quibus debentur , Religioſi prædicantes ipſo facto excommunicantur.*

44 *Excommunicatos , & nominatim interdictos ad diuina Officia admittere prohibentur Regulares.*

45 *Religioſis prohibitum eſt , in ſuis prædicationibus Prælatis Eccleſiarum aliquid detrahere ; & Laicos à frequentia , & acceſſu prædictarum Eccleſiarum retrahere.*

46 *Indulgentias indiſcretas promulgare prohibitum eſt Religioſis.*

47 *Teſtatores à reſtitutionibus faciendis , vel legatis piis Eccleſiis Matricibus relinquendis retrahere Religioſi teſtamento intereſſentes non debent.*

48 *Sepulturam vt ſibi eligat , prohibentur Religioſi aliquem cogere , vel ad promittendum inducere.*

49 *Interdictum ab Eccleſia Matrice obſeruatum, debent obſeruare Regulares.*

50 *Officia diuina in ſuis Eccleſiis debitis horis Religioſi perſoluere debent.*

51 *Monachis quid iuxta antiquos Canones prohibitum ſit.*

1 VIſum eſt ſuprà , quòd Abbates Conuentuales ſolùm in Religioſos ſui Monaſterij , & circa ea, quæ ad illud ſpectant; Generales autem in totam Religionem erga omnes illius Monachos poteſtatem, ac iuriſdictionem ſibi traditam exercere poſſunt. Viſum eſt etiam , quòd perpetuas leges , & ſtatuta nemo, niſi Generalis Abbas, vnà cum maiori parte Capituli generalis , condere poteſt. His ſic præmiſſis , rurſus pro explicatione propoſiti quæſiti dicimus , quòd aut alia ſtatuta ſunt vniuerſalia , ſiue generalia ; & tunc certum eſt , omnes eius Religionis Monachos indifferenter obligare , etiam in conſcientia. Si autem talia ſtatuta pro alicuius tantùm Monaſterij regimine lata ſint ; tunc eos ſolummodò ad eorum obſeruantiam adſtringent , qui illi Monaſterio aſſignati fuerint , vt doctè more ſolito , & fusè probat Suarius *de Religione , tomo 4. tractatu* 8. *libro* 2. *cap.* 8. *n.* 2.

Si petas , an Monachi alterius Prouinciæ , vel Conuentus , hoſpites alterius obligentur ſtatutis illius Conuentus , vel Prouinciæ , dum ibi commo-
2 rantur ? Reſpondeo , illos non ſolùm cogi poſſe in foro exteriori ad particularia Monaſteriorum ſtatuta obſeruanda , dum ibi ſunt hoſpites ; ſed etiam in foro interiori , propter ſcandalum. Ita Gloſ. *in cap.* 1. 3. 46. Suar. *loc. cit. n.* 23. Rodriq. *t.* 1. *quæſt. regul.* q. 68. *art.* 4. Miranda *t.* 2. *Manual. q.* 29. *art.* 6. Fagundez *in præcep.* 4. *Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 7. *n.* 9. Malderus 1. 2. *q.* 96. *art.* 5. Sed limita , dummodo non excuſentur aliqua iuſta cauſa , vt elicitur *ex can. Quæ contra mores.* & *ibi* Gloſſa *diſtinct.* 8. & *ex can. Illa. diſtinct.* 10. & *ex can.* 1. *diſtinct.* 41. vbi habetur , teneri ad ſequendum conſuetudines eorum, inter quos commorantur : turpis eſt enim omnis pars , vniuerſo ſuo non congruens ; & eſt contra ſocietatis leges. Vnde reſoluitur , omnes Monachos obligari ad obſeruantiam Statutorum generalium legitimè conditorum , ac etiam hoſpites ad ſtatuta particularia Monaſterij , in quo commorantur.

Sed maior inſurgit difficultas de obligatione præceptorum , & ſtatutorum , quantùm obligent ſubditum præcepta , & ſtatuta Abbatum , & Prælatorum. In hac re notandum eſt cum Suar. *tom.* 4. *de* 3
Relig. lib. 2. *cap.* 9. *num.* 25. certum eſſe , poteſtatem Prælatorum extendi ad culpam lethalem : vnde , ſi conſideretur talis poteſtas , quatenus fundata eſt in voto , quod ex ſuo genere obligat ſub mortali , tunc tranſgreſſio mortalis erit : ſi verò conſideretur, vt iuriſdictio eſt , ſe extendit ad obligationem materiæ conuenientem rei præceptæ : qua ratione conſtat , non tantùm in Summo Pontifice ; verùm etiam in Epiſcopis reperiri hanc poteſtatem , quam participant Abbates , & Prælati Regulares. Sed ſolùm dubitatur de vſu , & actuali obligatione , quando præceptum Prælati tale eſt , vt obliget ſub lethali. Et ſuppoſita ſupradicta poteſtate , duæ conditiones, tanquàm neceſſariæ , requiruntur ; nimirum , mate- 4
ria capax talis obligationis , & voluntas Prælati. Circa primam eſt cauendum , aliquam actionem , vel materiam ſecundùm ſe conſideratam , poſſe leuem videri , quæ in tali ſtatu , & ratione finis , ſeu circunſtantiarum, ſit grauis: quia eius dilatio in tali ſtatu poteſt afferre nocumentum graue Religioni. Circa verò poteſtatem Prælati aduertendum eſt , communem 5
conſuetudinem Religionum eſſe , vt præcepta ordinaria Abbatum , & Prælatorum , quæ fiunt ore tenus , non exiſtimentur ita obligare, vt dempta negligentia , & contemptu , vel alia ſimili occaſione, tranſgreſſio mortalis ſit , quantumuis materia ſit grauis , & verba ſint præceptiua. Ratio eſt : quia huiuſmodi verba ex vſu indicant in Abbate voluntatem obligandi , vt elicitur ex S. Thom. 2. 2. *q.* 186. *art.* 9. & S. Bernardo *lib. de precept. & diſpenſ. cap.* 12. & S. Antonino 3. *part. tit.* 16. *cap.* 1. §. 9. Imò , vt aduertit idem Suar. *loco cit. num.* 26. ſi Abbas , & Prælatus præcipiendo , verba ſubiungat , quibus ſufficienter indicet , voluntatem ſuam obligandi in conſcientia , iuxta materiæ capacitatem ; tunc ſuppoſita grauitate materiæ obligatio erit ſub peccato mortali. Ita docent omnes Doctores , vt fatetur idem Suar. *loco citato.* Quòd ſi petas , quæ ſint huiuſmodi verba indicantia talem voluntatem Abbatis. Reſpondeo non poſſe certam regulam aſſignari : ſed in hac re attendendum eſt vſus huius , vel illius Religionis. In mea Religione Vallis Vmbroſæ , ſicut etiam in aliis Congregationibus , vt audiui , verba Prælatorum obligantia ad peccatum mortale ſunt hæc: *Præcipio tibi in virtute obedientiæ* , vel *ſanctæ obedientiæ.*

Idem dicendum eſt , quando Prælati præci- 6
piunt aliquid ſubditis ſub pœna excommunicationis. Et quidem , ſi excommunicatio imponatur, ipſo facto incurrenda , propter tranſgreſſionem præcepti , res manifeſta erit , cùm excommunicatio non incurratur , niſi propter lethale ; ſi verò adiungatur ſolùm

Digitized by Google

ſolùm excommunicatio ferenda , qoanuis aliqui
putent , non eſſe ſignum ſufficiens ad oſtendendam
obligationem ſub peccato mortali ; nihilomioùs
communiter ſentiendum eſt , buiuſmodi verba ex-
communicationis ferendæ eſſe ſufficiens ſignnm
obligationis peccati lethalis , dummodo aliquo in-
dicio ſufficienter conſtet , illam noo eſſe meram com-
minationem externam. Ita Caietanus 2. 2. *q.* 186.
art. 9. Alpbonſus à Caſtro s. *de leg. pœnal. cap.* 5. *do-*
cum. 4. *ad finem.* S. Aotoninus *loco cit.* Angelus *ver-*
bo , lex , §. 3. Tabiena *eodem verbo* , §. 28. Syluester
verbo , præceptum , q. 3. qui omnes Doctores loquun-
tur vniuerſaliter de quocunque præcepto Eccleſiæ:
quia per tranſgreſſiooem huinſmodi præcepti om-
nes efficiuntur digni excommunicatione : hoc au-
tem oon poteſt eſſe , oiſi per peccatum mortale,
etiamſi per Iudicem excommunicatio ferenda ſit.
Vude à fortiori in Religionibus , in quibus raro
proponitur hęc cenſura excommunicationis ad oſten-
dendum rigorem præcepti , proculdubiò erit ſuffi-
ciens ſignum ad indicandam voluntatem Superioris
ad obligationem ſub peccato mortali , vt ootat idem
Suar. *loco cit.*

His poſitis , primò dubitari poteſt , an Monacbus habens propoſitum operandi contra omnia ſtatuta regularia , vel præcipua ſuæ Religionis , etiam ad culpam non obligantia , peccet mortaliter. Secundò, an ſubditus , qui prædicta ſtatura paſſim violauerit, etiamſi non obligent ad culpam , lethaliter peccet. Tertiò , an Regularis ſubditus tranſgrediens huiuſmodi præcepta in re graui , duplex peccatom mortale committat.

7 Ad primum Reſpondeo , peccare mortaliter. Ratio eſt : quia Monachus tenetur ſub pœna lethali ſic viuere , vt non ſit pernicioſus ſuæ Religioni , inducendo alios exemplo ſuo prauo ad relaxationem monaſticæ vitæ ; ex quo ſequeretur perturbatio totius Monaſterij , & Congregationis , dum nollet , verbi gratia , obſeruare ſtatutum ſilentij , præceptum orationis , legem ieiunij , & alias obligationes regulares. Vnde non ſunt audiendi aliqui Doctores , qui affirmant , Monachum non eſſe in ſtatu damnationis , ſi tantùm vellet obſeruare vnum præcipuè ſtatutum Religionis ; alia verò nequaquam : quia obſeruantia illius ſtatuti , quantumuis principalis , & inobſeruantia aliorum inducerent ruinam illius Mooachi , & ſcandalum in re graui inter Regulares. Ita affirmant Corduba *ſuper Regulam S. Franciſci, cap.* 1. *q.* 3. & Sotus *in* 4. *diſt.* 15. *q.* 2. *art.* 1.

8 Ad ſecundum Reſpondeo , non peccare mortaliter: quia actus replicati ſunt eiuſdem ſpeciei cum primo : vnde ſi primus eſt venialis , cæteri etiam venia-
9 les erunt. Vnde mala , & praua conſuetudo operandi contra legem , non dicitur contemptus legis ex D. Thom. .. 2. *quæſt.* 186. *art.* 9. *ad tertium* : quia in ſulo actu interiori voluntatis perficitur contemptus. Et conſequenter ob ſolam operis externi multiplicationem contemptus huiuſmodi induci non poteſt.

10 Aduertant tamen Abbates , & Prælati , ſi in ſuis Monaſteriis tales tranſgreſſiones ſunt frequentes, quòd tenentur ſub mortali tranſgreſſores illos corrigere : quia peccata venialia , quanuis in ſingulis Monachis non ſint damnum notabile , tamen quando in Monaſterio ita ſæpè frequentantur , ſunt magni momenti , ad deſtruendam regularem obſeruantiam , niſi à Prælaris corrigantur : quidquid dicat Angelus *verbo , inobedientia , in fine* , & Vaſquez 1. 2. *quæſt.* 96. *art.* 4. *diſputatione* 158. *cap.* 6. *num.* 60.

11 Ad tertium Reſpondeo , eſſe vnum tantùm peccatum contra votum : quia Prælatus oon babet aliquod ius præcipiendi , niſi ratione voti obedientiæ: ideò committitur vnum peccatum , & non duo peccata : quod etiam ratio manifeſta ſuadet , quòd vbi vnum eſt propter vnum, ibi tantùm cenſeatur eſſe vnum. Ita affirmant Leſſius *de iuſt. & iur. lib.* 2 *cap.* 41. *dub.* 9. & Sotus *lib.* 7. *q.* 2. *de iuſtitia, art.* 3. *ad* 1. & Ledeſma *in Summa , tract. de pœnitentia, cap.* 19.

Ex quibus faciliter colligi poteſt , quid dicendum 12
ſit de Monacbo ſtatuta ſuæ Religionis , etiam ad ſolam pœnam obligantia , ideò tranſgrediente , vt impediat , quantùm in ſe eſt , illorum finem : peccat enim mortaliter : quia boc modo tranſgrediens præcepta Religionis , ſe babet proportionabiliter ad finem præcepti , ſicut ille , qoi ex contemptu traoſgreditur ratione præcepti : ſed bic peccat mortaliter : ergo & ille. Ita Vaſquez *loco cit. num* 57. & Caietanus *in Summ. verbo , peccati tranſgreſſio* , Valentia 1. 2. *diſput.* 7. *q.* 5. *punct.* 6.

Si quæras , an Religioſus , qui in re leui con- 13
temnit ſtatuta ſuæ Religionis , peccet mortaliter. Reſpondeo affirmatiuè : quia circumſcripto , quòd materia præcepti obligantis ſub veniali ſit leuis ; nihilominus contemptus ille præcepti grauis eſt : quia Religioſus ideò tranſgreditur præceptum , quia præceptum eſt , & recuſat ſe ſubiicere Superiori , à quo ſtatutum , & præceptum emanauit. Ita affirmant Valentia *loco citato , diſput.* 6. *q.* 5. *punct.* 6. Vaſquez *loco citato , quæst.* 96. *art.* 4. *diſput.* 158. *cap.* 4. *num.* 37. Corduba *in Regul. S. Franciſci , cap.* 10. *quæſt.* 3. *part.* 2. In qua re noo ſatis mibi probatur ſententia Caietani , qui limitat hanc doctrinam *in Summa , verbo , contemptus* , primò , quando ſubditus eſt inobediens in vna re ex quadam indignatione , vt ſuo Abbati rem gratam non faciat ; in aliis tamen rebus , & obſeruantiis paratus ſit obedire. Et talis contemptus , dicit Caietanus , oon eſt mortalis : ſed reverà mortalis eſt : quia agit contra mentem ſui Superioris ; imò in tali contradictione , vltra inobedientiam , apparet praua voluntas , & contemptus grauis in re ſtatuta à Superiore , quod peccatum lethale demonſtrat. Secundò , limitat , quando ſubditus paratus eſt obedire in grauioribus ; noo autem in minimis : quæ limitatio indiget alia limitatione , dummodo non oriatur contemptus in præcepto Superioris , & talis contemptus parturiat frequentes actus inobedientiæ , etſi ſubditus , dum mioima ſpernit , paolatim decidit.

Io tranſgreſsione borum præceptorum regularium vulgaris oritur difficultas , & à multis Doctoribus agitata , an tam Abbates , quàm ſubditi , in tranſgreſſionibus legum , & ſtatutorum regularium committant duplex peccatum , circa materiam aliàs ex præcepto obligantem : & an io confeſsione neceſſarium ſit exprimere prædictam tranſgreſſionem , & etiam ſe egiſſe contra Regulam , quam ipſi profeſsi ſunt.

Bartholomæus à S. Fauſto *in theſaur. Relig.* 14
quæſt. 110. ait , quòd non omnia alio præcepto debita , & contenta in Regula , in illa continentur cum intentione ea particulariter præcipiendi , cùm Regula multa præcepta aliàs proponat cum inteotione ea reducendi in memoriam, & tranſgreſsio huiuſmodi non eſt ſpeciale peccatum contra Regulam : quia nullam nouam obligationem inducit , niſi conſtet de intentione Inſtitutoris volentis ea de nouo præcipere. Ita affirmant etiam Caietanus 2. 2. *q.* 186. *art.* 8. & Valentia 2. 2. *diſput.* 10. *quæſt.* 4. *punct.* 5.

Imò

Imò Caietanus *eodem loco*, *art.* 9. negat eſſe duplex peccatum ; ſed vnicum grauius : quia diuerſitas præcepti, vt ait ipſe, auget malitiam peccati ; non autem parit ſpecificam diuerſitatem, quæ ex obiecto, non autem ex præcepto ſumenda eſt.

15 Sed hîc maior oritur difficultas, an tranſgreſſio habeat duplicem malitiam io confeſſione explicandam ; nimirum, vnam contra commune præceptum, & aliam cootra votum obedientiæ, vel aliud eſſeotiale votum : quod eſt idem ac quærere, an circunſtantiæ aggrauantes neceſſariò in confeſſiooe exprimendæ ſint.

In qua re duæ famoſæ inueniuntur opiniones. Prima eſt affirmatiua, ſcilicet, circunſtaotias notabiliter aggrauantes eſſe in confeſſione à pœnitentibus explicandas. Ita Sotus *in* 4. *diſt.* 18. *q.* 2. *art.* 4. Alenſ. *part.* 3. *q.* 18. *memb.* 4. *art.* 3. §. 2. Caietanus *in Sum. verbo, Confeſſio, condit.* 25 Altiſiodorenſ. *lib.* 4. *Sum. tract.* 6. *cap.* 3. *q.* 3. Maior. *in* 4. *q.* 4. Marſilius ſimiliter *in* 4. *diſt.* 12. *art.* 5. *part.* 1. *dub.* 1. Suar. *in* 3 *part. tom.* 4. *diſput.* 22. *ſect.* 3. Victoria *in Sum. num.* 177. Sanchez *in Summ. tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 15. *num.* 24. Nugnus *in addit. ad* 3. *part. tom.* 2. *q.* 9. *art.* 2. *dub.* 2. *concl.* 2. Llamas *in Sum. part.* 3. §. 14. Ioan. de la Cruz *in direct. conſc. part.* 2. *de Sacram. Pœnit. q.* 3. *dub.* 5. *concl.* 2. Coninch *de Sacram. tom.* 2. *de Sacram. diſput.* 7. *dub.* 3. *concl.* 2. *num.* 13. Corillo *poſt Itinerar. Ordin. in repet. can. fin. dub.* 7. *num.* 54. Petrus Fay *in addit. ad* 3. *part. q.* 9. *diſp.* 5. *concl.* 1. Ledeſma *in Sum. tom.* 1. *de pœnit. cap.* 18. *concl.* 4. qui omnes affirmant, contrariam ſententiam improbabilem, & nulla ratione ad praxim reducibilem. Sed falluntur : quia plures Doctores inuenio adhærentes ſententiæ negatiuæ, quàm affirmatiuę ſupradictę, qui aſſerunt, circunſtantias aggrauâtes non eſſe in cõfeſſione manifeſtandas; & io primis S. Thom. *in* 4. *diſt.* 16. *q.* 3. *art.* 1. *quæſtiuncula* 5. S. Aotoninus 3. *part. tit.* 14. *cap.* 19. §. 7. S. Booauentura *in* 4. *diſt.* 17. *q. vltim.* Palud. ſimiliter *in* 4. *q.* 3. *art.* 3. Scotus *ibid. q.* 5. *art.* 2. & Carthuſianus *q.* 2. & Almainus *q.* 1. *art.* 2. & Albertus *diſtinct.* 16 *art.* 24. Herrera 2. 2. *diſp.* 31. *q.* 7. *concl.* 3. *poſt regulam ſecundam.* Turrecremata *de pœnit.* 5. *cap.* 1. *num.* 11. Couarrou. *in* 4. *decret. part.* 1. *cap.* 1. *num.* 14. Viguerius *in inſtit. cap.* 16. *verſ.* 17. Syluester *verbo, Confeſſio, q.* 9. & Angelus *eod. verbo* 1. *num.* 13. Armilla *verbo*, *circunſtantia*, *num.* 2. Summa Coofeſſor. *lib.* 3. *tit.* 34. *q.* 81. Nauarr. *cap.* 6. *n.* 7. *& in cap. Conſideret. de pœnit. diſt.* 5. *num.* 6. Hadrianus *q.* 4. *de confeſſ. art.* 2. Ouandus *in* 4. *diſt.* 16. *propoſ.* 23. Cordub. *in Sum. q.* 3. Medina C. *de confeſſ. q.* 7. *de circunſtant.* Vaſq. *in* 3. *part. tom.* 4. *q.* 91. *art.* .. *dub.* 2. Alphonſus Regius *in reſol. caſ.* 30. *num.* 5. Leſſius *lib.* 4. *de iuſt. & iur. cap.* 3. *dub.* 12. *num.* 8. Valent. *tom.* 4. *diſp.* 7. *q.* 51. *punct.* . 1. Gypſius *de caſib. reſern. cap.* 8. *num.* 5. Ioſeph. *de ortu Parochi*, *in ſpecul. Paroch. cap.* 9. *num.* 7. Zanardus *in direct. theolog. part.* 1. *de Sacram. Pœnit. q.* 58. Ortiz *in Sum. cap.* 23. *num.* 44. Ioannes Sancius *in pract. diſput. diſput.* 12. *num.* 6. Ochagauia *in Sacram. tract.* 1. *q.* 14. Peſantius *in addit. ad* 3. *part. quæſt.* 10. § *de integrit. confeſſ. diſput.* 3. *quæſt.* 3. Puteanus *in* 3. *part. S. Thom. part.* 2. *quæſt.* 2. *dub.* 4. *concl.* 1. Zerola *in prax. de pœnit. cap.* 12. *q.* 5. Fagundez *de precept. Eccl. punct.* 2. *lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 6. qui cum Henriquez *lib.* 5. *cap.* 7. *num.* 4. & cum Pitigiano *in* 4. *diſtinct.* 16. *quæſt. vnic. art.* 5. *concl.* 5. probabilem putat ſententiam ſupradictam Doctorum præfatorum, & hanc nouiſſimè defeodit Pater Diana *in ſuis reſol. moral. tract.* 7. *de circunſtantiis aggrauant. reſol.* 1. vbi illam probat, primò : quia iure diuino non tenetur quis confiteri, niſi peccata mortalia : at tacendo circunſtantias, quæ non prohibentur præcepto peculiari, tunc confitetur quis omnia peccata mortalia : ergo non tenetur circunſtantias aggrauâtes aperire in cõfeſſione. Probatur minor : qoia peccatum, vt communiter diffiniri ſolet, eſt dictum, factum, vel concupitum contra legem Dei : ergo, ſi aliqua circunſtantia non prohibetur ſpeciali præcepto, non eſt peccatum aliquod ſiogulare, vel ſpeciale. Probatur etiam ex Concil. Trid. *ſeſſ.* 14. *cap.* 5. vbi agens de circuoſtantiis, ait, eſſe præceptum confitendi illas, quæ ſpeciem mutant: ergo, cùm de aggrauantibus taceat Concilium, virtute negat tale præceptum ad illas extendi. Conſequentia probatur : quia doctrioam integram tradit de omnibus neceſſariis ad hoc Sacramentum : tum etiam, quia præmittit illa verba dictum Concilium, ſcilicet : *Nihil aliud ab Eccleſia à pœnitentibus exigi, quàm vt poſtquam quiſque diligentiùs ſe excuſſerit, & conſcientiæ ſuæ ſinus omnes, & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus ſe Dominum, & Deum ſuum mortaliter offendiſſe meminerit.*

16 Ex quibus infertur, ſi verbis Religioſus profeſſus violauerit votum caſtitatis, illum ſatisfacere in confeſſione, dicendo, ſe violaſſe tale votum caſtitatis, non manifeſtando votum ſolenne, quod profeſſus eſt. Ita affirmant Heoriquez *lib.* 5. *de pœnit. cap.* 5. *num.* 6. *in gloſſ. litt.* G. Llamas *in Sum. part.* 3. *cap.* 8. §. 14. Villalobos *in Summ. tom.* 2. *tract.* 9. *dub.* 37. *num.* 53. Fagundez *de precept. Eccleſ. tract.* 2. *lib.* 4. *cap.* 3. *num.* 6. Megala *in* 1. *part. lib.* 5. *cap.* 11. *num.* 8. Sanchez *de Matrim. tom.* 2. *lib.* 7. *diſput.* 27. *num.* 57. Filliuccius *tom.* 2. *tract.* 30. *cap.* 9. *num.* 114. qui fatentur, ſufficere in confeſſione, Religioſum profeſſum dicere, ſe fregiſſe toties votum caſtitatis, & tacere circunſtaotiam profeſſionis. Ratio eſt : quia votum ſolenne non differt à voto ſimplici : neque alterius rationis eſt vinculum, ſed ſolùm accidentaliter ; quicquid dicant Auctores contrariæ ſententiæ affirmantes, votum ſacerdotale caſtitatis differre ſpecie à voto ſimplici, ſicut tenent Rodriquez *in Sum. cap.* 109. *num.* 5. & Medina *in Summa*, *lib.* 2. *cap.* 24. §. 8. Coninch *de Sacram. diſputatione* 7. *dub.* 4. *numero* 20. Ledeſma *in Sum. tom.* 2. *de Pœnitentia*, *cap.* 19. *in circunſtantia perſonæ*, *dubit.* 2.

17 Similiter infertur, quòd ſi Generalis, vel Prouincialis alicuius Religionis peccet mortaliter; non tenetur explicare ſe eſſe Generalem, ſiue Prouincialem. Idem dicendum eſt de Epiſcopo, vel alio Prælato. Ita docent Filliuccius *tom.* 2. *tract.* 30. *cap.* 7. *num.* 525. Saochez *de matrim. tom.* 2. *lib.* 7. *diſput.* 27. *num.* 33. Coninch *de Sacram. diſput.* 7. *dub.* 4. *num.* 18. Henriquez *lib.* 5. *cap.* 5. *num.* 6. *in gloſſ. litt.* G. qui affirmant, quòd Epiſcopus fornicans noo tenetur circunſtantiam Epiſcopatus confiteri, niſi talis fornicatio facta ab Epiſcopo, vel Geoerali, ſiue Prouinciali, publica eſſet, in quo caſu, ratione ſcandali, tenerentur eam aperire : quicquid dicant Nugnus *in addit. ad* 3. *part. tom.* 2. *q.* 9. *art.* 2. *dub.* 3. *concl.* 2. & Fagundez *in præcept. Eccleſ.* 2. *lib.* 4. *cap.* 3. *num.* 8.

18 Infertur etiam, ſi fœmina carnaliter ſe miſcuit cum Sacerdote, vel cum Regulari profeſſo, ſufficit, ſi in confeſſione dicat, ſe copulam habuiſſe cum viro voto caſtitatis adſtricto. Ita P. Diaoa *loc. cit. reſol.* 4. vbi notat contra Fagundes *loc. cit. tract.* 2. *lib.* 4. *cap.* 3. *num.* 10. quòd qui votum caſtitatis ſimplex in ſæculo, vel Nouitiatu emiſit, & poſteà in Religione profeſſus eſt ; vel, ſi poſt votum caſtitatis ſimplex Ordinibus ſacris initiatur ; ſufficere, ſi dicat, ſe votum caſtitatis habere, & noo tenetur explicare circunſtantiam ſacrorum Ordinum, vel Profeſſionis io Religione : qnod etiam docet Sanchez *loco citato*, *num.* 25.

Similiter

Digitized by Google

19 Similiter Religioſus profeſſus, qui votum emiſit de non habenda mollitie, aut fornicatione, non tenetur explicare in confeſſione hanc circunſtantiam voti emiſſi poſt profeſſionem: quia per votum ſolenne caſtitatis in profeſſione emiſſum ad idem tenebatur: vnde noua votorum multiplicatio nullam addit circunſtantiam aggrauantem. Ita Fagundez *loco citato, num.* 11. vbi alios citat. Hinc eſt, quòd Filliucius *tom.* 2. *tract.* 30. *cap.* 7. *num.* 26. affirmat, habentem votum ſolenne, & ſimplex non teneri vtrunque exprimere, cùm ſolenne votum, & ſimplex differant tantùm accidentaliter, & non eſt circunſtantia in confeſſione detegenda.

An verò præter prædicta ſtatuta, & eorum Regulas obligentur Religioſi ad alia à ſacris Canonibus ſancita, quærendum eſt. Et pro intelligentia huius quæſiti, ſciendum eſt, multa eſſe, quæ Regularibus à ſacris Canonibus præcipiuntur, multáque prohibentur, quæ quidem in eorum Regulis, & ſtatutis forſitan omnia non reperiuntur. Vt autem hîc ordinatè procedamus.

20 Dicendum eſt, Regulares omnes teneri, vt diximus, ad obſeruandas quidem eorum Regulas, & ſtatuta Ordinum, tam in habitu, & conuerſatione, quàm in orationibus, diuinis Officiis, Sacramentorum frequentationibus, lectionibus, ſacrarum Literarum ſtudiis, ieiuniis, abſtinentiis, & aliis huiuſmodi, quæ à ſuis Inſtitutoribus ordinata ſunt, vt habetur *in cap. Iuxta. cum ſeqq. q.* 1. *cap. Recolentes. de ſtat. Monach.* Et ideò ſtatutum fuit in Concil. Nicæno, vt refertur *in cap.* 1. 16. *q.* 1. ſic: *Placuit omnibus reſidentibus in ſancta Nicæna Synodo, vt Monachorum conuerſatio, & vita, ſecundum etymologiam nominis, ab omnibus diſcrepet: Monachus enim Græcè, & Latinè ſingularis dicitur: vnde Monachum per omnia ſingulariter agere oportet*, &c. Et S. Hieronymus, & alij Sancti Patres *in cap. Monachus.* & *in cap. Placuit.* & *in cap. Interdicimus.* & *in cap. Decimas.* 16. *q.* 1. & *in cap. Nunquam. de conſecr. diſt.* 5. & S. Athanaſius *in lib. exhortat. ad Monach.* & alij optima monita pro regulari diſciplina Monachis tradiderunt: quæ quidem præcepta partim in ſacris Canonibus relata, ſiue eorum Regulis inſerta, ab omnibus Regularibus obſeruari deberent: vnde Concil. Tridentinum *ſeſſ.* 25. *de Regul.* ſciens, quantùm ex Monaſteriis piè inſtitutis, & adminiſtratis in Dei Eccleſia ſplendoris, vtilitatiſque oriatur, cenſuit, *neceſſarium eſſe, quo facilius, & maturiùs, vbi collapſa eſt vetus, & regularis diſciplina, inſtauretur; & conſtantius, vbi conſeruata eſt, perſeueret, præcipere, prout hoc Decreto præcipit, vt omnes Regulares, tam viri, quàm mulieres, ad Regula, quam profeſſi ſunt, præſcriptum vitam inſtruant, & componant; atque in primis, quæ ad ſuæ profeſſionis perfectionem, vt obedientiæ, paupertatis, & caſtitatis, ac ſi quæ alia ſunt, alicuius Regulæ, & Ordinis peculiaria vota, & præcepta ad eorum reſpectiuè eſſentiam, necnon ad communem vitam, victum, & veſtitum conſeruanda pertinentia fideliter obſeruent; omniſque cura, & diligentia à Superioribus adhibeatur, vt ab illis non recedatur. Cum compertum ſit, ab eis non poſſe ea, quæ ad ſubſtantiam regularis vitæ pertinent, relaxari: ſi enim illa, quæ baſis ſunt, & fundamentum totius regularis diſciplinæ, exactè non fuerint conſeruata, totum corruat ædificium, neceſſe eſt.*

Adhæc autem obſeruanda maximè neceſſarium eſt, vt Regulares Prælatis ſuis obediant, ſicut tenentur ex vi ſui voti: ſi enim inobedientes extiterint, aut incorrigibiles fuerint, poſſunt ab eis excommunicari, & expelli. *cap. Cum in Eccleſiis. de maior. & obed.* & *cap. Cum ad Monaſterium. de ſtat. Monach.* Nec facilè appellare eis permittitur, *cap. Reprehenſibilis. de appellat.* niſi à correctione, quam facit Abbas excedendo modum, & limites Regulæ, *cap. Licet. de offic. Ordinarij*, *cap. de Prior. de appell.* Nauar. *conſ.* 4. *ſub tit. de appel & conſil. vnico, num.* 6. *de ſent. & re iudic.* Ita etiam Emmanuel Roder. *qq. regul. q.* 19. *art.* 2. & *tom.* 2. *q.* 53. *art.* 10. Saytus *in Claui reg. lib.* 12. *cap.* 17. *num.* 38. Fagundez *in quinque Eccl. præcept. præc.* 2. *lib.* 8. *cap.* 5. *num.* 53. Sigiſmund. Caccia *de appell. q.* 17. *limit.* 26. *num.* 8. Sanchez *de Matrim. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 8. *num.* 101. vbi cum Sayto, Azorio, & Nauarro dicit, non obſtare Concil. Trid. *d. ſeſſ* 25. *de Regul. cap.* 4. quia non interdicit appellationem ad Superiorem, ſed receſſum à Monaſterio prætextu adeundi Superiorem; de expulſione tamen aliàs redibit ſermo, vbi multa propter nouas Summorum Pontificum Conſtitutiones animaduertenda ſunt.

His ergo præmiſſis, tanquàm fundamentis diſciplinæ regularis, ſciendum etiam eſt, multa præcipi Regularibus, ac prohiberi, præter illa, quæ in eorum Regulis, & mandatis ſuorum Superiorum continentur.

Primò igitur, tenentur Regulares obſeruare omnia, vel vitare, quæ de vita, & honeſtate Clericorum ſacri Canones præcipiunt: Clericorum enim appellatione in his rebus Regulares veniunt; & ſpecialiter omnibus Religioſis idipſum mandatur, quod ad vitam, & mores Clericorum ſpectat, *in cap. Deus qui.* & *in cap. penult.* & *in cap. final. de vit. & honeſt. Cleric. in Clem. Ne in agro.* §. 1. *de ſtat. Monach.* & *in Clem. Exiit. de verb. ſignif.* 21

Secundò, Regularibus omnibus interdicuntur à ſacris Canonibus venationes, aucupationes, illiſque prohibetur, canes, & aues venaticos alere, vel tenere, *ex d. Clem. Ne in agro.* 1. §. *Porro.* & Nauarro *Comm.* 4. *de Regul. num.* 26. Azor. *inſtit. moral part.* 2. *lib.* 12. *cap.* 19. *q.* 16. multò magis, ita vt illis nec recreationis cauſa ſit licita venatio, quamuis redditus proprios in venatione habeant, vt reſoluit Perez *lib.* 1. *tit.* 22. 22

Tertiò, Regularibus præcipitur, vt ſilentium ſeruent continuum in Dormitorio, Oratorio, Refectorio, & certis horis in Clauſtro, *ex cap. Cum ad Monaſterium. de ſtat. Monachorum.* 23

Quartò, prohibentur etiam Regularibus ioca ſæcularia, aleas amare, gulam, & ebrietatem ſectari, ornamenta inconuenientia quærere, ac in deliciis viuere, *ex d. cap. Clerici, vel Monachi.* 24

Quintò, *in cap. Carnes. de conſecr. diſt.* 5. præcipitur Monachis, ne carnes, niſi in neceſſitate comedant. 25

Sextò, non debent Regulares arma intra ſepta Monaſterij tenere, abſque ſuorum Superiorum licentia, ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrenda: ſic illis præcipitur *à Clement. d. Ne in agro.* §. *Quia verò. de ſtat. Monach.* quod etiam affirmant Suar. *tom.* 5. *de cenſ. diſput.* 23. *ſect.* 5. *num.* 2. Nauarr. *in Manuàl cap.* 27. *num.* 139. *verſ.* 37. Roderiq. *qq. reg. tom.* 2. *quæſt.* 60. *art.* 2. Filliuccius *tract.* 14. *cap.* 8. *q.* 6. Iulius Lauorius *de Indulg. part.* 2. *cap.* 11. *num.* 45. Bonacina *de cenſ. extra Bullam, diſput.* 2. *q.* 9. *punct.* 16. Auguſtinus Barboſa *de off. & poteſt. Epiſc. part.* 3. *alleg.* 50. *num.* 23. ſecundum Lugdunenſ. impreſſ. 26

Septimò, præcipitur etiam Regularibus, vt Procuratoris, vel Aduocati munus non exerceant, niſi Superioris licentia, & vtilitate Monaſterij concurrentibus, *ex cap. Monachi.* 2. 16. *q.* 1. vbi habentur hæc verba: *Similiter, vt nullus Monachorum forenſis negotij ſuſcepter, vel executor exiſtat, niſi quod Monaſterij expoſcit vtilitas, Abbate ſibi nihilominus imperante.* Ita etiam Saytus *in Claui regia, lib.* 12. *cap.* 22. *num.* 3. Syluester *verbo, Aduocatus, quæſt.* 6. Roderiq. *qq. regul.* 27

Digitized by Google

regul.tom.3.q.41.art.2. Sanchez *in præcep. Decal. tom. 2. lib.6. cap.13. in princ.* vbi *num.* 2. dicit, Nouitium non comprehendi in hac prohibitione: quia non eſt verè Religioſus. Duplex ergo conditio coniunctim requiritur, vt diximus, nec ſufficit alterutram contingere: quia textus *in d.cap. Monach.* & *in cap.* 2. *de poſtuland.* vtranque requirit. Videantur Redoanus *de ſpol. Eccleſ. q.* 2. *num.* 27. Sanchez *loc.cit. cap.*13. *num.* 3. vbi *num.* 4. ſubdit, ſi altera ex his deficiat, nec in foro ſæculari, nec eccleſiaſtico integrum eſſe Religioſis, ea munera Aduocati, vel Procuratoris obire; benè tamen illis concurrentibus. Deinde *num.* 8. dicit, quòd licentia non videtur ſat petita; ſed opus eſt eam obtineri: *num.* verò 5. ait, quòd ſufficit, vt hæc licentia ſuſceptionem mandati præcedat: & *eodem num.* 8. ait, quòd talem licentiam concedere poteſt Superior immediatus Religionis.

28 Octauò: Religioſi non poſſunt Tabellionis officium exercere, *arg. text. in cap. Sicut. ne Clerici, vel Monachi.* Vnde Sanchez *loc. cit. cap.* 13. *num.* 46. dicit, quòd ſi de facto abſque Superioris licentia Monachus, qui in ſæculo erat Tabellio, inſtrumenta conficiat, valida erunt, & poterit Monachus licitè poſt profeſſionem complere, & ſignare inſtrumenta, quæ dum Tabellio erat in ſæculo confecerat, vel in ſuo protocollo breuiter conſcripſerat, vt poſteà per otium, quoties opus ſit, latiùs extenderet. Ita reſoluunt Roder. *qq. Regul. tom.* 3. *quæſt.* 8. *art. vlt.* Sanchez *loco cit. cap.* 13. *num.* 49. vbi *num.* 50. ait, quòd exigitur ad hoc Superioris licentia: imò *num.* 51. ſubdit, quòd poteſt Monaſterium conueniri, vt Monachus antè Notarius hæc inſtrumenta perficiat.

29 Nonò: Non poſſunt eſſe arbitri regulares, niſi pariter concurrant vtilitas Monaſterij, & licentia Superioris. Ita Fuluius Pacianus *conſ.* 162. *num.* 188. & Sanchez *loco cit. cap.* 13. *num.* 55. vbi *num.* 57. ait, quòd Religioſus factus Epiſcopus, & Monachi ſimplices habentes aliquam adminiſtrationem, aut prioratum, poſſunt eſſe arbitri: *num.* verò 58. ait, quòd Superior Religionis non indiget licentia, vt arbiter ſit: & *num.* 60. quòd non interdicitur Religioſo officium arbitratoris: & *num.* 66. reſoluit, Franciſcanos non poſſe, etiam de licentia Superioris, & cum vtilitate Monaſterij, arbitri munus obire; benè tamen arbitratoris.

30 Decimò: Regulares non poſſunt eſſe teſtes iudiciarij abſque Superioris licentia: quia Iudex petiturus iuramentum ab illis Regularibus, non eſt proprius illorum Iudex. Ita Sanchez *d.tom.* 2. *lib.* 6. *cap.*13. *num.* 103. vbi plures Doctores cumulat, & ſequitur. Si autem Monachus abſque licentia ſui Abbatis coram ſæculari Iudice, vel alio non ſuo Iudice teſtificetur, teſtimonium valebit, quia nullibi irritatur; & potiùs interpretandum eſt, vt valeat, quàm vt pereat, vt colligitur ex Barth. Socin. *conſ.* 17. *num.*16. *vol.*1. Molin. *de iuſt.tract.*2.*diſput.*127. Farinac. *in pract.crimin.tract. de teſtib. q.*61. *num.*134. Paulus Pacianus *conſ.d.*162. *num.*75. *vol.*1.

31 Sed aduertendum eſt, quòd, vt Monachi teſtimoniũ ſcribatur in inſtrumento, nulla exigitur Superioris licentia: quia id non eſt aliquem iuriſdictioni alienæ ſubmittere ex Sanchez *loc.cit.cap.*13. *n.*106. ſed opus eſt licentia Superioris, vt Regulares teſtes in aliquo teſtamento ſcribi poſſint: quod probatur *ex cap. Nuper. ſi de teſt.* & ex Farinac. *loco cit.d.q.*61. *n.* 130. etiam quando Monaſterium inſtituitur hæres, vel ei aliquid legatur. Ita Sanchez *d.cap.*13.*n.*15. Surdus *deciſ.*129. *num.* 1. & Hieronym. Roderic. *in compend. qq. regul. reſol.* 135. *n.* 15. & Sanchez *loco cit. n.* 8. reſoluit, non poſſe impugnari teſtamentum, ſi Religioſi abſque Superioris licentia in eo tanquàm teſtes exiſtant.

Vndecimò: Non poſſunt Religioſi exercere artem Chirurgiæ cum inciſione, vel aduſtione, *ex cap. Tua nos. de homicid.* Idem habetur apud Sanchez *d.tom. lib.* 6. *cap.*14.*n.*15. qui ſubdit *n.*16. verum eſſe, nec cauſa pietatis id licere: quia, ſi ægrotus decederet ex cauſa talis aduſtionis, vel abſciſſionis, licèt illud non imputetur ei ad peccatum; imputabitur tamen illi ad irregularitatem, vt docet Abbas *n.*3.*d.cap.Tua nos,* &c. & Pariſius *conſ.* 96. *colum. vlt. volum.* 4. Auila *de cenſ. part.*7.*diſput.*6.*ſect.*1.*dub.*2. Bellet. *diſquiſit. Cleric. part.* 1. *tit. de diſciplina Cleric.* §. 5. *n.*6. Sanchez *loc. cit. cap.* 14. *n.*16. Hoc tamen indiget limitatione, ſcilicet, niſi faciat hoc neceſſitate vrgente, quando non adeſt alius, qui hoc munus exerceat. Ita Auila *loco cit. ſect.*1.*dub.*10. Molin. *de iuſt. tom.* 4. *diſput.* 75. *num.* 3. 32

Duodecimò: Artem etiam Medicinæ exercere non poſſunt Religioſi, vt benè probat Sanchez *d. cap.* 13. *num.* 18. & *num.* 19. vbi aſſerit, ſi cauſa pietatis hoc faciant, poſſunt illam exercere erga miſerabiles, dummodo nullum mortis ſubſequendæ immineat periculum. 33

Tertiodecimò: Nec etiam poſſunt eſſe tutores teſtamentarij, *ex cap. final. d.*86. & *authent. de ſanctiſſimis Epiſcopis.* §. *Deo autem amabiles. collat.* 9. & Azorius *part.*1. *inſtitut. moral. lib.*12. *cap.*15. *q.*3. Sanch. *loco cit. cap.*14. *n.*22. qui docent, etiam non poſſe Regulares eſſe tutores teſtamentarios ex licentia ſuorum Superiorum: quòd ſi tutelam ſuſcipiant, irritum eſt, quod gerunt; nec etiam legitimam tutelam ſuſcipere poſſunt, vt habetur expreſsè *in d. cap.* §. *Deo autem amabiles.* quod etiam affirmant Molina *de iuſtitia, tract.*2. *diſput.*221. *col.*3. *verſ. Religioſus tutor.* Greg. Lopez *l.* 4. *verbo, Puede, tit.* 16. *part.*6. Ioan. Bapt. Coſta *de remed. ſubſid. remed.*72.*n.*7. Sanch. *d.cap.*14.*n.*25. Hoc tamen limitatur: nam, ſi miſerabilium perſonarum tutelam ſuſcipiant, illam non ſolùm poſſunt exercere, imò vt illam exerceant, ſuſcipere tenentur, vt benè dicit Gloſſ. *verbo, tutelas, in fine d.cap.final.* Syluester *verbo, tutela, q.*3. Roſella *eod. verbo* 2. Tabiena *ſimiliter q.* 1. *n.*2. Nihilominùs Sanchez *d.cap.*14. *n.*26. contrarium tenet, dicens, nec perſonarum huiuſmodi poſſe Religioſos eſſe tutores, imò nec teneri, quæ ſententia mihi placet: quia conformatur *d.cap.finali,* in quo nec quidem verbum, huiuſmodi obligationem imponens inuenitur. 34

Decimoquartò: Non poſſunt fideiubere Regulares, niſi cum licentia Abbatis, & maioris partis Capituli, *ex cap. penult. de fideiuſ. leg.* 2. *tit.* 12. *part.* 5. Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.*12. *cap.* 11. *q.* 2. Rebell. *de oblig. iuſt. part.* 2. *lib.* 16. *q. vnic. de fideiuſ. num.* 13. Molin. *de iuſt. tract.* 2. *diſput.* 549. *num.*19. Sanchez *d. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 14. *num.* 38. vbi *num.* 39. reſoluit, Abbatem Monaſterij non poſſe ſine maioris partis Capituli conſenſu facultatem fideiubendi concedere: & hoc ita verum eſt, quòd ſi de facto Monachus fideiubeat ſine licentia ſui Abbatis, ſit irrita fideiuſſio, vt docent Molina *loco cit. tract.* 2. *diſp.* 540. Azor. *ſimiliter loco citato, lib.* 12. *cap.* 11. *q.* 2. Sanchez *d. cap.*14. *num.* 41. vbi rationem reddit, quare Clerici, quibus fideiuſſio interdicta eſt, ſi de facto fideiubeant obligati remaneant, non ita Regulares: vnde Sanchez *loco cit.* animaduertit, quòd licet Monachus de licentia ſui Abbatis, dum exiſtit in ſtudio, poſſit contractus inire; non poteſt tamen validè fideiubere: quod expreſsè affirmat Surdus *de alimentis, tit.* 8. *priuil. q.* 7. *num.* 2. 35

Decimoquintò: Regulares non poſſunt eſſe executores teſtamentorum, neque ad cauſas pias, neque profanas, ſine licentia ſuorum Superiorum, *ex cap.* 2. & *vlt. de teſtam. in* 6. *Clementina vnica, eod.t.* 36

Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 11. q. 1.* Hieron. Rodriq. *in compend. quaſt. regul. reſol.* 135. *n.* 16. Nauar. *comment. 2. de Regul. n.* 64. Sanch. *in pracepta Decal. tom. 2. lib. 6. cap.* 11. *in princip.* Vnde ſi per Regulares, teſtamentorum executiones fiant ſine Superioris licentia, inualidæ erunt; quamuis nihil oppoſitum fuiſſet. Ita Molin. *de iuſt. tract. 2. diſt.* 247. *verſ. Religioſi tamen.* Emmanuël Rodriq. *quaſt. regul. tom. 1. q. 65. art.* 3. Licentiam tamen executoris teſtamentorum officium acceptandi poteſt Abbas quilibet, & Superior etiam conuentualis, Religioſis ſuis concedere, vt benè probant Molina *loco citato, diſputatione* 247. *col. pen.* Sanch. *d. cap.* 11. *n.* 15. qui *n.* 16. ait, hoc limitando, niſi conſuetudo illius Religionis obtinuiſſet, vt hæc licentia à maiori Superiore Religionis ſit obtinenda: & *n.* 19. dicit, Monachum non poſſe ex Epiſcopi licentia, contradicente ſuo Abbate, officium executoris ſupradictum ſuſcipere. Aduertendum tamen, non ſufficere obtinere licentiam à ſuo Superiore poſt ſuſceptum officium executoris, ad illud rectè obſeruandum, nec ſufficit tacita eiuſdem Superioris licentia. Ita Sanch. *loco cit. cap.* 11. *n.* 10. *&* *n.* 11. qui *n.* 12. dicit, non requiri eiuſmodi licentiam, quando Religioſus ille eſſet executor teſtamenti ſolummodo quoad legata pia, & etiamſi executio teſtamentorum cedat in vtilitatem Monaſterij.

37 Hoc autem, quod dictum eſt de licentia à Superiore petenda quoad officium executoris teſtamenti, non valet de Religioſis, qui manent extra Clauſtra, & beneficiis perpetuis præſunt: hi enim poſſunt prædictum officium obire; quia non ſunt ſub obedientia Abbatis, & in eis ceſſat prohibitionis ratio. Ita Gloſſ. *verbo, Religioſis, verſ. Et de Clauſtrale intellige. in d. cap.* 1. ibi Franc. *n.* 5. & Gregorius Lop. *l.* 2. *verbo, Frailes, tit.* 10. *part.* 6. Sanch. *loco cit. cap.* 11. *n.* 4. Rot. apud Farinac. *deciſ.* 87. *n.* 2. *p.* 2. *recent.*

Excluduntur omninò à prædicto munere executoris Fratres Minores, etiam cum licentia ſuorum Superiorum, quos non poſſe vltimæ voluntatis executores eſſe docet Gloſſ. *verbo, Religioſus, in d. cap.* 2. & Hier. Rodriq. *d. reſol.* 135. *n.* 17. & Sanch. *loco cit. n.* 24. Solum prædictis Fratribus Minoribus permittitur facere electionem pauperum; ſcilicet, ſi teſtator præcipiat executoribus ſui teſtamenti aliquas pecunias pauperibus diſtribuendas, & pauperes eligendi ſint a Fratribus minoribus, quod non eſt executoris munus exercere; maximè cùm talis electio pauperum non ſit quid iuris, ſed potiùs quid facti *ex l. Cum Pater.* 19. *§. hereditatem.* 1. *ff. de legat.* 1. & Couar. *in cap. Tua nos. n.* 1. *in fin. de teſtam.* Emmanuël Rodriq. *quæſt. regularium tom.* 3. *q.* 70. *art.* 2. Flamin. Pariſ. *de reſignat. benefic. lib.* 5. *q.* 3. *n.* 25. Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 213. *n.* 25. Barthol. de Vecchiis *in praxi Notariorum, diſp.* 8. *dub.* 13. *n.* 1. Nauar. *conſ.* 408. *n.* 4. *vol.* 1. Molin. *de iuſtit. tract.* 2. *diſp.* 147. & alij.

38 Decimoſextò: Regulares in Iure ciuili, vel Medicina, promoueri non poſſunt ad Laureolam, & gradus Doctoratus *ex cap. Non magnoperè. & cap. Super ſpecula. ne Clerici, vel Monac.* & Sanch. *tom.* 2. *de matr. lib.* 6. *cap.* 14. *n.* 43. Ad Laureolam autem, & Doctoratum Theologiæ, & Iuris canonici poſſunt Religioſi promoueri, habita ſui Superioris licentia. Ita Tabiena *verbo, Magiſter, q.* 1. *n.* 3. Armil. *eod. verb. n.* 4. Nouar. *comm.* 2. *de Regularibus, n.* 2. Emmanuël Rodriq. *qu. regul. tom.* 2. *q.* 14. *art.* 1. & alij.

39 Decimo ſeptimò: Religioſi profeſſi prohibentur exire Monaſteria ad leges audiendas, vel Phyſicam; & ſi intra duos menſes non reuertantur, incurrunt excommunicationis ſententiam ipſo iure; & in nulla cauſa poſſint patrocinari; vnde in Capitulo, vel Choro erunt vltimi: & ſine diſpenſatione Papæ non poterunt promoueri. Ita habetur *in cap. Non magnoperè. ne Cler. vel Monach.* & idem docet Suar. *de cenſ. diſput.* 23. *ſect.* 3. *art.* 10. Nauarr. *comment.* 2. *de Regul. num.* 17. Filliucius *tract.* 14. *cap.* 8. *q.* 2. *num.* 117. Santarell. *de Apoſt. cap.* 1. *num.* 15. Bonac. *de cenſ. extra Bullam, diſp.* 2. *q.* 9. *punct.* 7. Sanchez *in precept. Decal. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 8. *num.* 74.

Sed ſupereſt difficultas, à qua die ſit computandum ſpatium dictorum duorum menſium? Reſpondit Gloſſ. *verbo, duorum, in cap. vlt. ne Cler. vel Monach.* computandum eſſe à tempore ſcientiæ, ſiue publicationis huius conſtitutionis. Alij tamen, & probabiliùs, putant, computandum eſſe à die, qua Religioſus egreditur ad præfatas ſcientias audiendas: & hoc probant ex prædicto textu, *Non magnopere.* in quo manifeſtè indicatur, initium ab exitu è Clauſtro deſumendum eſſe. Ita affirmant inter alios Sayrus *de cenſ. lib.* 3. *cap.* 33. *num.* 4. Filliucius *loco citato, q.* 2. *num.* 129. Bonac. *ſimiliter loco citato, num.* 11. Santarellus *d. cap. cit. num.* 10. Sed de hac re inferiùs redibit ſermo in propria diſput. de Monachis exiſtentibus extra Clauſtra.

Decimooctauò: Prohibentur prætereà Regulares, etiam ſub pœna excommunicationis, accedere ad quæuis ſtudia litterarum, niſi à ſuo Superiore cum conſilio ſui Conuentus, vel maioris partis ſibi eundi ad dicta ſtudia ſit primitus conceſſa licentia, *ex cap. Vt periculoſa.* 2. *Ne Cler. vel Monach. in* 6. Vnde prohibetur acceſſus Religioſis prædictis cauſa ſtudiorum ad ſtudia extra oppidum, vel ciuitatem ſui Monaſterij, non ſolùm ſi legibus vel Phyſicæ operam dare vellet; ſed etiam ſacræ Theologiæ, aut ſacris Canonibus, cùm ſupradictus textus ſit vniuerſalis, & generaliter loquatur, vt docet Sayrus *de cenſ. cap.* 43. *num.* 20. Filliuccius *tract.* 14. *cap.* 8. *q.* 4. *num.* 134. Bonac. *de cenſ. extra Bullam, diſput.* 2. *q.* 8. *punct.* 8. *num.* 3. qui *num.* 4. dicit, Religioſum ſine licentia accedentem ad ſtudia ſui oppidi, non affici huiuſmodi excommunicatione. Similiter ſi accedat, & ſe transferat ad aliud Monaſterium ſuæ Religionis, intentione operam dandi ſtudiis, quæ extra monaſterium exiſtunt. 40

Decimononò: Sub pœna ſimiliter excommunicationis ipſo facto incurrenda prohibentur Monachi, & Canonici Regulares accedere ad Curias Principum ſæcularium, abſque licentia ſuorum Abbatum, cum intentione prædictis ſuis Abbatibus, aut Monaſteriis nocendi, *ex Clem. Ne in agro.* 1. *de ſtat. Monach.* & Suarez *tom.* 5. *de cenſ. diſput.* 23. *ſect.* 5. *num.* 6. Bonac. *de cenſ. extra Bullam, diſput.* 2. *quaſt.* 8. *punct.* 9. Filliuc. *tract.* 14. *cap.* 8. *q.* 6. *num.* 140. qui omnes reſoluunt, tali excommunicatione etiam ligari illum, qui bono animo Curias prædictas ingreditur; ſed dum in Curia permanet, vult damnum inferre: & hoc valet de illis Regularibus, etiam accedentibus ad prædictas Curias, cum tali intentione damnum inferendi, licèt re ipſa nullum damnum inferant, quantumuis accedat licentia ſuorum Superiorum. 41

Vigeſimò: Sub eadem pœna excommunicationis prohibentur Religioſi vſurpare decimas Eccleſiis debitas, quæ decimæ ad ipſos iure aliquo non pertinent. In eandem pœnam incidunt, ſi dolis, & malis artibus prohibeant Eccleſiis ſolui decimas ex animalibus ſuorum familiarium, vel paſtorum, vel aliis animalibus, quæ ſuis permiſcentur, vel ex eis, quæ in fraudem Eccleſiarum emunt; & ſi admoniti intra 42

menſem

menſem non deſiſtunt, aut ſi id, quod temeratio auſu vſurpant, intra duos menſes poſt admonitionem non reſtituunt illis, quibus de iure debentur, *ex Clem.* 1. *de decimis*, quod etiam docent Filliucius *tract.* 14. *loc. cit. num.* 125. Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 12. *cap.* 13. *q.* 13. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part.* 3. *alleg.* 250. *num.* 222. *ſecundum Lugdun. impreſſ.* Bonac. *de cenſ. extra Bull. diſp.* 2. *q.* 8. *punct.* 12. Gambarupta *de caſib. reſer. cap.* 11. *num.* 7. At, quia text. ſupracitatus loquitur vniuerſaliter, & generaliter; ideò non ſolùm viri Religioſi; verùm etiam fœminæ Moniales comprehenduntur in hac excommunicatione, vt reſoluunt Gloſſ. *ibid. verbo, quicunque.* Sayrus *de cenſ. lib.* 3. *cap.* 34. *num.* 24. & Suar. *de cenſ. diſput.* 31. *ſect.* 6. *num.* 9. dicit, hanc excommunicationem extendi ad Equites militantes, qui verè ſunt Religioſi.

43 Vigeſimoprimò: Sub eadem pœna excommunicationis ipſo facto incurrenda prohibentur Religioſi, qui audent à decimarum Eccleſiis debitarum ſolutione retrahere in ſermonibus, & prædicationibus, vt habetur *in Clem. Cupientes. de pœnis.* Religioſus verò, qui alicui mandat, vt alteri, qui decimarũ onere tenetur, ſuadeat, ne ſoluat; non afficitur hac excommunicatione, cùm nihil aliquid dicatur proferre auditoribus, qui decimas ſoluere debent. Ita Filliuc. *loc. cit. tract.* 14. *cap.* 8. *q.* 8. *num.* 146. Suar. *tom.* 5. *de cenſ. diſput.* 5. *ſect.* 23. *num.* 37. Bonac. *loco cit. q.* 8. *punct.* 13. *num.* 1. vbi *num.* 4. dicit, ad excommunicationem hanc incurrendam, quòd non ſufficit proferre verba præfata ex inaduertentia; ſed requiri dolum, & ſcientiam cum intentione retrahendi auditores à ſolutione decimarum. Idem affirmat Barboſ. *de offic. & poteſt. Parochi, cap.* 28. §. 4. *num.* 21. qui *num.* 22. dicit, Religioſis quoque præcipi *in d. Clem.* ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto ab officio prædicationis, vt confitentibus conſcientiam faciant de ſoluendis decimis, dum à Parochis, & Rectoribus Eccleſiarum ſuper hoc requiruntur.

44 Vigeſimoſecundò: Prohibentur etiam Regulares admittere excommunicatos, & nominatim interdictos ad diuina officia, cùm potiùs eos vitare teneantur *ex cap. In Lateran. de prabend.* & *cap. Cùm & plantare.* §. *excommunicatio, cap. Nulli. de ſententia excommunicationis.* Vgolin. *de cenſ. tab.* 2. *cap.* 23. *in princ. num.* 2. Sayrus *eodem tract.* 2. *cap.* 12. *num.* 32. & Couarr. *in cap. Alma mater. part.* 1. *num.* 3.

45 Vigeſimotertiò: Prohibentur prætereà Religioſi in ſuis prædicationibus Prælatis Eccleſiarum aliquid detrahere, & laicos ab Eccleſiarum ſuarum acceſſu, vel frequentia retrahere, *ex Clem.* 1. §. *Quibus. de priuil.* & Farinacius *in prax. crimin. part.* 3. *qu.* 105. *num.* 406. Emmanuël Rodriq. *qq. Regul. tom.* 3. *qu.* 32. *art.* 2. Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 12. *cap.* 13. *qu.* 5. *num.* 3.

46 Vigeſimoquartò: Prohibentur prætereà Regulares Indulgentias indiſcretas promulgare, *ex d. Clem.* 1. §. *Quibus. de priuileg.* & Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 12. *cap.* 13. *q.* 5.

47 Vigeſimoquintò: Si Regulares teſtamentis condendis interſunt, non debent teſtatores à reſtitutionibus faciendis, aut Legatis piis Eccleſiis matricibus relinquendis retrahere, neque curare, vt legata debita, & malè ablata ſibi, aut Fratribus ſui Ordinis, vel Conuentibus in aliorum præiudicium relinquantur, ex Concilio Lateranenſi ſub Leone X.

48 Vigeſimoſextò: Prohibentur Regulares prætereà aliquem cogere, vel ad promittendum inducere, vt apud illos ſepulturam eligat, *ex Clem. Cupientes.* §. *final. de pœnis*, & Gambarupta *de caſibus reſeruatis, cap.* 7. *num.* 4. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part.* 3. *alleg.* 50. *num.* 100. *ſecundum Lugdunenſ. impreſſ.* Reynerius in *Catalog. cenſur. extra Bullam, cap.* 2. *in princ.* Iulius Lauorius *de Indulg. cap.* 21. *num.* 25. Filliucius *tract.* 15. *num.* 170.

Vigeſimoſeptimò: Tenentur Regulares obſeruare interdictum, quod ab Eccleſia matrice obſeruari viderint, *ex Clem.* 1. *de ſent. excomm.* & Nauar. *in Manual. cap.* 27. *num.* 146. Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 12. *cap.* 13. *verſ.* 18. Emmanuël Rodriq. *qq. regul. tom.* 2. *q.* 60. *art.* 2. Enriq. *in Sum. lib.* 13. *cap.* 46. §. 4. Gambarupta *de caſib. reſeru. cap.* 51. *num.* 17. Auila *de cenſ. part.* 2. *diſput.* 5. Layman *in Theol. moral. lib.* 1. *tract.* 5. *part.* 3. *cap.* 3. *num.* 3. Iulius Lauorius *de Indulg. part.* 2. *cap.* 13. *num.* 38. Barboſ. *de officio, & poteſt. Epiſc. alleg.* 50. *num.* 52. *ſecundùm Lugdunen. impreſſ.* 94

Vigeſimooctauò: Religioſis omnibus præcipitur diuina Officia perſoluere debitis horis in ſuis propriis Eccleſiis, *ex Clem.* 1. *de celebrat. Miſſar.* 50

Vigeſimonono: Secundùm antiquos Canones multa prohibentur Monachis, præſertim pœnitentias imponere; præterquàm ſibi ipſis; & Monachos ſepelire, niſi Monachos ſecum commorantes, vel aduenientes Fratres, qui apud eos deceſſerint, ſicut etiam prohibentur aliis eccleſiaſticis officiis deſeruire *ex cap.* 2. *& ſeqq.* 16. *q.* 1. niſi Presbyteri, aut Epiſcopi fiant, & ſint docti, & probatæ vitæ, & Apoſtolorum figuram teneant; quod eis ex priuilegio conceſſum eſt, vt conſtat *ex cap. Doctos.* & *cap. Ex authoritate.* 16. *q.* 1. ſic etiam prohibitum erat illis, nouas, & reparatas cellulas ſibipſis ædificare abſque licentia, *ex cap. Cellulas.* 18. *q.* 2. Multa alia poſſent hîc receſeri in ſacris Canonibus recenſita, quæ aut hodie non ſunt in vſu, aut correcta repetiuntur à nouis conſtitutionibus apoſtolicis, & priuilegiis Religionibus conceſſis, quando exemptæ fuerunt ab Ordinariorum iuriſdictione. Alia plura aſſignantur iura, & ſtatuta, præſertim Concilij Trident. & aliorum ſacrorum Canonum, quibus Regulares ligantur *infrà, diſput.* 5. *quæſit.* 11. 51

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates Generales, & Capitula generalia poſſint abrogare ſtatuta in alio Capitulo, etiam Generali condita?

SVMMARIVM.

1 *Decretum diffinitiuum contra aliquem Monachum à Generali cum Capitulo generali latum, non poteſt à ſubſequenti Capitulo generali reuocari.*

2 *Statutum, ſeu conſtitutio in generali Capitulo abſque Papa authoritate edita, poteſt per ſubſequens Capitulum generale reuocari.*

3 *Statutum, ſeu conſtitutio in Generali Capitulo edita, à ſubſequenti, vel alio Capitulo generali, reuocari nequit, ſi authoritate pontificia ſit firmata, non tantùm in vim priuilegij; ſed per modum decreti, ſeu mandati, vt num.* 4.

5 *Ius alterius remittere nemini licet.*

6 *Statutum, & conſtitutio per generale Capitulum edita, ad hoc vt per aliud Capitulum generale nequeat reuocari; debet ita confirmari, vt confirmatio ſit eſſentialis: & num.* 9. *& non ſolùm accidentalis, vt num.* 7. *&* 8.

10 *Electiones per ſchedulas ſecretas facere Fratribus S. Franciſci de Obſeruantia indixit Sixtus V.*

11 *Conſtitutiones, conſuetudines, ſeu declarationes præter Regulam non adſtringunt Fratres Minores ſub pœna alicuius cenſuræ, vel vinculo peccati mortalis.*

12 *Statutorum interpretatio duplex, alia iuridica, alia doctrinalis.*

13 *Statuta à Superioribus Prælatis condita iuridicè, & obligatoriè per naturalem rationem declarare poteſt inferior Prælatus, ſi verba ſtatuti ſint dubia, & caſus clarus, ac de facili deciſibilis, vel ſi non ſit facilis recurſus ad Superiorem: ſecùs, ſi caſus eſſet maximè dubius, tunc enim declaratio ad Superiores maiores ſpectat, vt num. 14.*

1 RESpondeo diſtinguendo, quòd vel ſtatuta in antecedentibus Capitulis lata ſunt, abſque Papæ authoritate: & tunc ſubdiſtinguo: nam aut ſunt irreuocabilia, vt decretũ diffinitiuum prolatum à toto Capitulo aduersùs aliquem Monachum iuris ordine ſeruato, quod, iuxta communiorem Doctorum ſententiam, non poteſt ſubſequens Capitulum generale, quod idem repræſentaret, reuocare: decretum enim diffinitiuum, maximè ab eo, qui illud tulit, eſt irreuocabile, vt patet *per cap. In litteris. de offic. delegat.* & *ibi.*
2 Doct. Vel dicta ſtatuta ſunt reuocabilia, ſeu lata, nõ interueniente apoſtolica authoritate: & certum eſt, quòd ſubſequens Capitulum generale, antecedentis repræſentatiuum, illa poteſt abrogare, quia retinet eandem facultatem, quam anteà habebat.

3 Si autem in talibus ſtatutis Papæ authoritas interceſſerit, ſubſequẽs Capitulum nullo modo eadem reuocare poterit, abſque expreſſa, & ſpeciali eiuſdem Sedis apoſtolicæ licentia. Et ratio eſt; quia ſtatuta Papæ authoritate condita, non tam Religionis, quàm eiuſdem Summi Pontificis ſtatuta cenſentur. Inferior autem nullo pacto, quæ per Superiorẽ decreta, atque ordinata ſunt, derogare valet, vt per Felin. *in cap.*
4 *Cum acceſſiſſent. n. 9. de conſtitut.* Et hoc intelligendum eſt, quando Summus Pontifex, per modum decreti, ſiue mandati, ſeu conſtitutionis authoritatem ſuam in talibus ſtatutis interpoſuit, & non tantùm in vim priuilegij: quia huiuſmodi ſtatuta ſemper reſpiciunt bonum commune. Vnde in præiudicium totius Reli-
5 gionis Capitulum generale ea nullo modo abrogare poteſt: nam nemini licet, alterius ius remittere. *iuxta l. 1. §. Sed & totum titulum. de reb. alien. l. Ius publicum. ff. de pactis, & c. Si diligenti. de for. compet.* per quæ iura cauetur, quòd ius publicum Vniuerſitatis, vel Collegij, conſtitutum per legem Superioris, non poteſt per eandem Communitatem remitti. Tenent etiam communiter Doctores *in cap. Cum acceſſiſſent. de conſtit.* & *cap. Dilecto. eod. tit.* Ratio eſt: quia, quando Princeps condit aliquod ſtatutum circa Communitatem inferiorum, eo ipſo conſtituit ſe eiuſdem Communitatis Rectorem, quoad effectum conſeruandi bonum illud prætenſum per idem ſtatutum, ac proinde intendit ſibi reſeruare poteſtatem diſpenſandi in illo ſtatuto, aut ipſum immutandi, quaſi ipſe ſolus Communitatem illam repræſentet, ac ipſe ſolus ius illud remittere poſſit, non autem inferiores.

6 In hoc autem diſtinguendum eſt. Nam, vel confirmatio Summi Pontificis fuit ſubſtantialis, & eſſentialis, vt quando Summus Pontifex confirmando intendit illis robur addere, ac ea propria facere, vt ſi ita leges, & ſtatuta illa confirmet, quòd velit, eas ſuo nomine ſubſiſtere: aut, ſi in confirmatione dicat, quidquid in contrarium factum fuerit, irritum ſit, & inane: & tunc Capitulum generale nequit, proprias leges, & ſtatuta hoc modo confirmata abrogare, nec in eis diſpenſare propria authoritate: quia huiuſmodi leges, & ſtatuta cenſentur ab ipſo Summo Pontifice lata, & conſequenter nequeunt ab inferiori, abſque ipſius conſenſu abrogari; quia eadem poteſtas neceſſaria eſt ad abrogandam, quæ ad ferendam legem, *auth. è contra. C. de repud.*

Si verò Papa eas leges & ſtatuta confirmauerit accidentaliter, vt declarando ea eſſe laudabilia, atque à ſubditis obſeruanda; non tamen faciendo ea propria, nec eis nouam vim tribuendo; tunc Capitulum generale vtique poterit ea, abſque Papæ confirmantis conſenſu, abrogare, ac ſi non eſſent à Papa confirmata: quia huiuſmodi leges, & ſtatuta non cenſentur lata à Summo Pontifice, ſed ab ipſo Capitulo: nam accidentalis confirmatio non conſtituit leges, ſed illas ſupponit: & confirmatio ſolùm apponitur ad maiorem illius legis authoritatem, vt ſupponimus. Ita Salas *de legib. diſput. 20. ſect. 3. n. 29.* Bonacina *eod. tract. diſput. 1. q. 2. punct. 1. n. 16.* 7

Et quòd præcepta Religioſorũ condita authoritate Summi Pontificis, & ab illo confirmata reuocari poſſint in alio Capitulo à ſubſequenti Generali, etiamſi non interueniat ſpecialis Summi Pontificis licẽtia, docet etiam Rodriguez *tom. 1. qq. regul. q. 68. art. 5.* dicẽs, non eſſe hoc diſpenſare in lege Papæ: quia ibi Papæ cõfirmatio circa ſtatuta fuit quid acceſſorium, & non principale. Et pro hac re citat *cap. Cum acceſſiſſent. de conſt.* vbi Capitulum Cathedralis Eccleſiæ receſſit per ſe à ſtatuto per Summum Pontificẽ confirmato: præterquàm quòd confirmatio illa habet vim fauoris, non verò legis Papalis, vt docet Miranda *tom. 2. Manual. Prælat. q. 29. art. 8.* 8

Contrarium tamen dicendum eſt, ſi Summus Pontifex præciperet alicui Capitulo generali, vt tale ſtatutum conderet, ſicut fecerunt multi Pontifices, præcipientes Generalibus, & Capitulis, vt pro bono regimine Religionum aliquas leges conderent, inter quos 9
Sixtus V. fel. record. præcepit Fratribus Ordinis S. 10
Franciſci de Obſeruantia, vt electiones per ſchedulas ſecretas fierent: & hoc præceptum nunquam fuit immutatum; ſicut nec etiam, quòd Abbatiſſæ eſſent triennales. Ita habetur ex Laurentio Portello *de dub. regul. verbo, ſtatutum, num. 11.* quo loco colligit, ſtatutum prouinciale factum in vna prouincia, præſente, & confirmante Generali, poſſe poſteà immutari, ſi fiat aliud Capitulum prouinciale in eadem Prouincia.

Ad hoc facit id, quod adducit prædictus Portellus 11
loco citato, quòd Sixtus IV. conceſſit Fratribus Minoribus, quòd non poſſint ligari aliqua cenſura eccleſiaſtica, nec vinculo peccati mortalis, propter ſtatuta, & conſuetudines, & declarationes dicti Ordinis præter Regulam, etiamſi prædictæ cenſuræ latæ eſſent à quocunque Prælato, & confirmatę authoritate apoſtolica, niſi aliunde tales conſuetudines, & ſtatuta ex lege diuina, vel præcepto Romanæ Eccleſiæ inducerent ad mortale, & cenſuras omnes, & pœnas aliter latas annullauit, & voluit, quòd haberent ſolùm vim pœnæ comminatoriæ.

Quò verò ad declaranda ſtatuta, eáque interpretanda, notandum eſt, quòd interpretatio eſt duplex; 12
vna eſt iuridica; alia doctrinalis. Prima ſpectat ad eum, qui condit ſtatuta: ſecunda verò ad quemlibet Doctorem: verbi gratia, interpretatio priuilegiorum Sedis apoſtolicæ, ſi de prima interpretatione loquamur, ſpectat ad Summum Pontificem, *cap. Cum veniſſent. de iudic.* Hæc interpretatio eſt obligatoria, nec habet minorem vim, quàm priuilegium ipſum. Secunda verò non obligat; ſed illi plus defertur, vel minùs: quo præmiſſo,

Dicendum eſt quoad hanc declarationem, & interpretationem, quòd ſi dubium ſit ſuper validitate, & 13
ſubreptione legis, & ſtatuti, ſeu ſuper verbis eiuſdem, tunc ſi clarus eſt caſus, & de facili deciſibilis, poteſt etiam Abbas localis, & inferior iuridicè, & obligatoriè declarare ſtatuta à ſuperioribus Prælatis condita; quia in his rebus facillimis ſupponendum eſt de mente Superiorum maiorum; alias

difficile

difficile redderetur, introducere obſeruantiam ſtatu-
torum: imò idem dicendum puto etiam in caſibus
maximè dubiis, ſi non pateat recurſus ita faciliter ad
Superiorem; & tunc poſſunt interpretari ſtatuta per
14 naturalem rationem: at, ſi dubitaretur de intentione
ferentis ſtatutum, & ſine maximo dubio caſus decidi
non poſſet, tunc ad Legiſlatores, & Superiores maio-
res pertinet declaratio, & interpretatio, vt docent
Salas *de legib. diſp.* 21. *ſect.* 2. *n.* 2. & Rodet. *tom.* 1.
qq. regul. q. 11. *art.* 1. & in hoc caſu vltimo poteſt
etiam Generalis in his, quæ ad ſerenitatem conſcien-
tiæ ſubditorum pertinent, ſtatuta declarare, vt ha-
betur ex Miranda *tom.* 2. *Manual. Prælat. q.* 29. *art.*
9. & Rodet. *loc. cit. qq.* 68. *art.* 6.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbas poſſit obligare Nouitios ad leges, & ſtatuta Religionis.

SVMMARIVM.

1 *Nouitij poſſunt obligari ab Abbate in his, quæ ca-
dunt ſub iuriſdictione epiſcopali: & num.* 4. *&* 6.
non autem ad leges, & ſtatuta Religionis, vt n. 3.
2 *Poteſtas Abbatis, & Prælati Religionis duplex,
dominatiua vna, iuriſdictionis altera.*
5 *Commodum qui ſentit, debet etiam incommodum ſuſ-
tinere.*
7 *Statuta & Regulares obſeruantias aliquando obſer-
uare debet Nouitius, non ratione votorum; ſed ex
lege iuſtitiæ, & ſemper ex conuenientia, vt num.* 9.
8 *Statuta, & Regulares obſeruantias tranſgrediens
Nouitius non incurrit pœnas tranſgreſſoribus im-
poſitas.*

Difficultas huius quæſiti in hoc conſiſtit, quòd
cùm obligatio oriatur in ſubdito, ex vi ſuæ
traditionis, & profeſſionis ſolennis ad Religionem;
& poteſtas obligandi contrahatur in Superiore ex vi
poteſtatis dominatiuæ, non videtur, Nouitium obli-
gari ad leges, & ſtatuta Religionis: quia nondum ſe
tradidit per profeſſionem ſolennem in poteſtatem
Religionis, & eiuſdem Abbatum Superiorum. Ita
Angel. *verb. Nouitius, q.* 18. Sylueſt. *verb. Religioſ.
q.* 6. Armill. *verb. Nouitius, n.* 18. ſicut Catechumenus
Eccleſiæ legibus non adſtringitur, & tenetur, donec
ſit ſacro Baptiſmate renatus.

Aſſerendum tamen eſt, Nouitios eo tempore, quo
1 ſub Abbatis cura degunt, poſſe ab eo obligari in
his, quæ cadunt per ſe ſub epiſcopali iuriſdictione,
nullo habito reſpectu ad religioſam profeſſionem,
vt docet Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.*
8. *n.* 17. vbi ait, quòd in hoc conſideranda eſt duplex
2 poteſtas Prælati Religionis; dominatiua, ſcilicet, &
iuriſdictionis: neutra enim, quatenus eſt propria Re-
ligioſorum, locum habet erga Nouitios, qui non
emiſerunt votum obedientiæ, nec propriè ſe ſubie-
cerunt, vt Religioſi; & ſic non poſſunt hac ratione
obligari ad ſtatuta, & leges ordinarias Religionis:
3 tamen, quia pro eo tempore ſunt ſub cura Abbatũ, &
Prælatorum Religionis, poterunt ab illis obligari in
his, quæ per ſe cadunt ſub iuriſdictione epiſcopali,
4 ſine ſpeciali reſpectu ad profeſſionem religioſam.
Quibus addendum cenſeo, quòd quamuis Nouitij
ratione voti, aut præcepti, quod Regula, & Inſti-
tutum Ordinis conſtituit, Religionis ſtatutis non ad-
ſtringantur, quæ profeſſos tantummodo adſtringunt;
tamen Superiorum præcepto ligari, & cogi poſſint;

non quidem abſolutè, & ſimpliciter: nam in eorum
facultate eſt, liberè, vbi libeat, à Religione deſciſcere:
ſed, ſi in probatione perſiſtere volunt, debēt Superio-
ris imperio parere, id enim poſtulat illorum probatio:
& in probatione verſari, eſt, ſui ad experiendum
copiam facere, & Superiori ſubiici, & obli-
gari; alioquin nolle ſubiici, & nolle parere præceptis,
eſt nolle probari, & conſequenter velle eiici. Ab-
ſolutè verò, & ſimpliciter Nouitium ſtatutis Religio-
nis non alligari, teneo cum Angelo, Sylueſtro, & aliis
multis, quos refert Barboſ. *in tract. de appellatiua
verborum vtriuſque iuris ſignif. appell.* 233. *n.* 26. Quòd
ſi obiicias: Nouitius multis Religionis priuilegiis po-
titur, & gaudet: ergo etiam ſubiicitur pœnis; nam,
qui habet honorem, ſentire etiam, & ſuſtinere de- 5
bet onus. Reſpondeo, quæ ſpectant ad fauorem, &
gratiam, pleniſſimam interpretationem recipere; in
odioſis, & pœnalibus reſtrictiorem. Ita tenet Azor.
p. 1. *Inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 20. *de Nouitiorum
probat. quæſito* 10. & nos de his latè diximus *alibi.*

Ex his ergo ſatis probatum reſtat, Nouitios non 6
ſolùm non obligari per ſe, & directè ad vota Religio-
nis, nec ad leges regulares, vt de communi Docto-
rum ſententia fatetur Bartholomæus de Vechiis *in
prax. Nouitiorum, diſp.* 11. *dub.* 14. vbi ait, Nouitium
ſimpliciter non obligari ad obſeruantias regulares:
deinde interpretans particulam illam, *ſimpliciter*, ait,
cùm Nouitius intendat perſeuerare in probatione, de-
bet ſe ſubiicere aliquo modo diſciplinæ religioſæ,
quatenus à Prælatis dirigi, gubernarique poſſit: quin-
imò, durante probationis ſtatu, Prælatus Religionis
reſpectu Nouitij ſuſtinet curam proprij Parochi, &
Epiſcopi: & licèt ratione voti obedientiæ nequeat
Nouitio aliquid præcipere; poteſt tamen illi mandare,
etiam ſub cenſuris, ſi neceſſe ſit, quæ Parochus, &
Epiſcopus præcipere poſſunt: quia tale præceptum
fundatur in iuriſdictione eccleſiaſtica per Summum
Pontificem Prælatis conceſſa, cui ſubditur Nouitius
ex pacto virtualiter inito cum Religione, quando
habitum regularem ſuſcepit. Ita Suar. *loco cit. n.* 18. &
Emmanuel Sa *in aphoriſ. verbo, Religio, num.* 4. Lau-
rentius de Peyrinis *tom.* 2. *de Prælato, q.* 3. *cap.* 1. *n.* 120.

Verum tamen eſt, quòd ſtatuta, & regulares obſer-
uantias obſeruare deberet Nouitius, vt Religionis au- 7
ſteritatem experiretur, & ne aliis Religioſis ſcanda-
lum afferret: & ex hac parte obligari poterit ali-
quando, vel ſtatum religioſum relinquere, vel
in rebus publicis ſaltem Regulam obſeruare: licèt
enim non teneatur ex voto ad vſum paupertatis; co-
gitur tamen ex lege iuſtitiæ Religionis bona, vel Ro-
manæ Eccleſiæ non vſurpare; eò quòd ſua non ſunt,
& ampliorem vſum earum nõ debet accipere, quàm
ei à Superiore concedatur; & ſicut profeſſus con-
ſcientiam ſuam lædit vtendo ſuperfluis rebus, eas lar-
giendo, & diſſipando contra mentem Superioris; ita
eodem modo Nouitius poteſt ſe labe peccati coin-
quinare, non ratione voti paupertatis, ſed legis iuſti-
tiæ, vt fatetur idem Bartholomæus de Vechiis *loco
citato, num.* 3. *&* 4.

Ex his tamen non infertur, Nouitium obligari ad 8
obſeruantiam ſtatutorum regularium, & incurrere
pœnas tranſgreſſoribus impoſitas: quia, cùm Nouitius
non obligetur per ſe, & directè ad talia ſtatuta Reli-
gionis; non videtur particeps huiuſmodi pœnarum,
nec peccati. Ita affirmant Angelus *verbo, Nouitius,* §.
18. Roſella *eodem verbo, num.* 32. Armilla ſimiliter
num. 15. Tabiena *num.* 13. Azorius *tom.* 1. *Inſtit.
moral. lib.* 11. *cap.* 2. *quæſ.* 10. Henriq. *lib.* 7. *cap.* 22.
num. 7. Emmanuel Sà *verbo, Religio, n.* 8. Sylueſter *eod.
verbo* 5. *q.* 6. Campanil *in diuerſ. iuris, rubr.* 12. *cap.* 3.
num. 2. Roderiq. *tom.* 1. *qq. regular. qu.* 21. *artic.* 11.

Graſſ. 1. *part. deciſ. lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 13. Vechius *loco cit. num.* 3. Coriolanus *de caſibus reſeru. part.* 2. *ſect.* 3. *art.* 18. *num.* 3. Suar. *tom.* 3. *de Relig. lib.* 5. *cap.* 16. *n.* 8. Reginald. *in praxi, lib.* 18. *num.* 384. Ratio eſt: quia, cùm nondum admiſſus ſit ad profeſſionem; ſed tantùm ad probationem, ad experiendum, an ſit admittendus ad Religionem; non debet ex iuſtitia Profeſſorum legibus adſtringi: debet tamen ex conuenientia eas ſeruare, ne aliis ſcandalum ſit, vt dixi-
9 mus; tum etiam, vt probet, an poſſit eas ſeruare ex debito, qui fuit finis ſui ingreſſus; licèt in hoc ſit ei etiam aliquid indulgendum, ſicut aduertunt Tabiena, Angelus, Syluester, Suarez *locis citatis*: quòd ſi non ſeruet, eiiciendus eſt, vt dicit Coriolanus *loco cit.* & Bariola *in aphoriſ. verbo, Nouitius, in fine.*

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Abbas, vel Religioſus factus Cardinalis, vel Epiſcopus, teneatur obſeruare leges, & ſtatuta ſuæ Religionis, & alias obſeruantias monaſticas; & quid ſi ad Papatum aſcendat.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus factus Cardinalis, vel Epiſcopus, vota eſſentialia Religionis, mutatis mutandis, obſeruare tenetur.*

2 *Religioſus factus Epiſcopus an ſit dominus redditmum ſuæ Eccleſiæ.*

3 *Sententia probabilior exponitur.*

4 *Regularis factus Epiſcopus obſeruantias regulares, quæ ſtatum epiſcopalem non impediunt, & pontificio muneri non obſtant, ſeruare tenetur: & num. 7.*

5 *Religioſus factus Epiſcopus, vel Cardinalis, habitum ſuæ Religionis deferre tenetur.*

6 *Religioſus factus Epiſcopus tenetur Officium recitare, ſecundùm ritum ſuæ Diœceſis, non Regulæ.*

8 *Religioſus, antequàm ad dignitatem epiſcopalem aſcendat, conſignare tenetur omnia, quæ habet, Monaſterio; & Epiſcopus ex Ordine Prædicatorum aſſumptus, ſi ante conſecrationem non reſignet, eſt ſuſpenſus ab executione pontificalis miniſterij: vt n. 9.*

10 *Religioſus factus Epiſcopus, licèt non teneatur obedire ſuis Prælatis ſuperioribus; tenetur tamen ex iuramento præſtito, & ex voto obedientiæ Summo Pontifici obedire.*

11 *Religioſus ad parochiale beneficium promotus, an teneatur ad vota, & deferre habitum ſuæ Religionis.*

12 *Religioſus ex Ordine Minimorum ad Epiſcopatum aſſumptus tenetur ad obſeruantiam vitæ quadrageſimalis.*

13 *Religioſus ad Summum Pontificatum euectus, an liberetur ab obligationibus regularibus.*

IN re tam graui, & tanti momenti, ſcitu digniſſima, per diſtinctas concluſiones ad maiorem intelligentiam procedendum eſt.

1 Prima ergo Concluſio: Abbas, ſiue alius Regularis factus Epiſcopus, vel Cardinalis, tenetur vota eſſentialia obſeruare, mutatis mutandis; nempe, ad caſtitatem ſimpliciter tenetur abſque alio reſpectu; ad obedientiam erga Summum Pontificem, vt latiùs dicemus in concl. 6. Solùm difficultas eſt de modo quoad tertium votum, nempe, paupertatem.

In qua re Sanchez *in Sum. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 6. 2
num. 8. Tannerus 2. 2. *D. Thom. diſput.* 5. *q.* 4. *dub.* 6. *num.* 131. Santarellus *in tract. de Apoſt. cap.* 6. *dub.* 3. *num.* 20. Bartholomeus à S. Fauſto *in theſaur. Relig. lib.* 6. *q.* 190. Barboſa *in Collect. tom.* 4. *part.* 2. *cauſa* 18. *q.* 1. *num.* 13. negant, Religioſum factum Epiſcopum effici dominum redditnum eccleſiaſticorum: quia ſic, dicunt iſti, abſolueretur à voto paupertatis; cùm autem vota à Religioſis emiſſa in Religione non laxentur, nec limitentur, niſi quatenus obſtant muneri epiſcopali, tanquàm maiori bono; non poterunt Religioſi in ſententia prædicta effici domini redditnum eccleſiaſticorum: quia ſic laxaretur votum paupertatis, quod muneri epiſcopali non obſtat.

Alia ſententia, quæ mihi probabilior eſt, affirmat, 3
Religioſos factos Epiſcopos, effici dominos redditnum eccleſiaſticorum, ad inſtar Epiſcoporum ſæcularium: quia eodem prorſus modo adiudicatur ſua portio Epiſcopo ſæculari, ac regulari, cum libertate, & facultate transferendi in alium dominij adminiſtrationem: quæ ſententia, niſi probabilis eſſet, ſequeretur, quòd aliàs Religioſi Epiſcopi debent ſuperuacaneè conſumpta reſtituere; & etiam accipientes ab ipſis, eidem reſtitutioni obnoxij eſſent. Hanc ſententiam docuerunt Sotus *de iuſtit. lib.* 7. *q.* 4. *art.* 2. *ad vlt.* Vaſquez 1. 2. *q.* 96. *art.* 4. *diſt.* 165. *cap.* 8. *num.* 91. Pater Diana nouiſſimè *in ſuis reſol. moral. tract.* 2. *de dub. Regul. reſol.* 50. vbi pro eadem ſententia citat Medinam, Palarium, Angles, & alios. Præterquàm quòd non dicitur proprium poſſidere ex eo, quòd redditus ſuæ Eccleſiæ adminiſtrat; ſed potiùs diſtribuere; ratione enim ſui officij eſt redditnum ſuæ Eccleſiæ diſpenſator, non dominus, *cap. Doctus. cum ſeqq.* 16. *q.* 1. *cap.* 2. §. 1. *de ſtatu Monach.*

Secunda Concluſio: Regularis factus Epiſcopus, 4
ſiue Cardinalis, tenetur obſeruare eas omnes ſuæ Religionis obſeruantias, quæ non impediunt epiſcopalem ſtatum. Ita S. Thom. 2. 2. *q.* 185. *art.* 8. vbi Caietanus, S. Bonauentura *in* 4. *diſt.* 38. *art.* 2. *q.* 3. *ad vlt.* S. Antonin. 3. *part. tit.* 20. *cap.* 2. §. 7. Toſtatus *cap.* 3. *Numer. q.* 109. Armilla *verbo, Epiſcopus, num.* 8. Syluester *verbo, Religio,* 6. *q.* 10. Roſella *eod. verbo, num.* 4. Angelus *verbo, Monachus, num.* 7. Valentia *tom.* 3. *diſp.* 10. *q.* 3. *part.* 8. Nauar. *de redditib. Eccleſ. monit.* 9. Vaſquez 1. 2. *diſp.* 165. *cap.* 8. *num.* 93. *ad finem,* & *in Opuſc. de redditib. cap.* 3. *dub.* 1. Leſſius *de iuſt. & iure lib.* 2. *cap.* 40. *dub.* 14. *num.* 113. Roderiq. *tom.* 2. *qq. regul. q.* 58. *art.* 3. Ledeſm. *cap.* 3. *de ſtatu Epiſcopi, concl.* 25. Vega 2. *part. Sum. cap.* 52. Tabien. *verbo, Epiſcopus,* §. 6. & alij apud Sanchez *lib.* 6. *in Decal. cap.* 6.

Probatur à S. Thoma *loco citato*; nam adueniente perfectione præſtantioris formæ, non excluditur diſpoſitio illam conſeruans, niſi fortaſſe quoad id, quod perfectioni non congruit: ſed ſtatus epiſcopalis ſe habet ad ſtatum religioſum, ſicut forma perfectior ad diſpoſitionem quandam, cùm ſit Epiſcopus velut Magiſter perfectionis, & Religioſus, ſicuti diſcipulus: igitur regularis obſeruantia, quæ poteſt eſſe cum ſtatu epiſcopali, & illius perfectionem cuſtodire, adhuc obligabit Religioſum ad talem dignitatem euectum: tum, quia Religioſus ille Epiſcopus ad Epiſcopatum aſſumptus adhuc manet Religioſus, & verè, ac realiter à ſtatu intrinſeco Religionis non eſt ſolutus: ſed hæc vota ſunt eſſentialia ſtatus religioſi; vt habetur *in cap. Cùm ad Monaſterium. in fine, de ſtatu Monach.* ergo Religioſus ille factus Epiſcopus, tenetur non ſolùm obſeruare vota eſſentialia ſuæ Religionis; verùm etiam ea, quæ ſequuntur illa, dummodo muneri epiſcopali non obſtent.

Tertia

5 Tertia Concluſio : Religioſus factus Epiſcopus, vel Cardinalis, tenetur deferre habitum ſuæ Religionis. Ita affirmant Ledeſma *loco cit.* Saochez ſimiliter *loco cit. n.* 22. cum aliis multis, quos citat, & ſequitur : habetur etiam *ex cap. Clerici.* §. *Pontifices. de vita, & honeſt. Cleric.* vbi habetur, quòd Epiſcopi, qui Monachi fuerunt, tenentur portare habitum monachalem.

Si quæras, an prædicti Epiſcopi Religioſi dimittentes habitum ſuæ Religionis peccent mortaliter, & incurrant excommunicationem latam *in cap.* 2. *Ne Clerici, vel Monachi. in* 6. Reſpondent Ledeſma, & Sanchez *loco cit.* quòd tenentur ſub mortali deferre habitum ſuæ Religionis : eóſque incurrere prædictum excommuoicationem affirmant Henriq. *lib.* 3. *de Sacram. Ord. cap.* 33. *num.* 4. Sylueſter *verbo, Religio,* 7. *q.* 11. Contrarium tamen Sanchez *lib.* 6. *in Decal. cap.* 6. *num.* 13. Rodriquez *tom* 2. *qq. regul. q.* 58. *art.* 3. Couarruu. *de teſtament. cap.* 1. *num.* 18. Ledeſma *loco cit.* & Diana *loco citato*, Villalobos *loc. cit. tract.* 35. *dub.* 4. *n.* 19. Barboſ. *in collect. tom.* 3. *lib.* 3. *tit.* 24. *cap.* 1.

6 Quarta Concluſio : Religioſus factus Epiſcopus tenetur Officium iuxta ritum ſuæ diœceſis, non verò iuxta ritum ſuæ Regulæ recitare. Ita cenſuit ſacra Rituum Congregatio die 11. Iunij, 1605. ſtatuens ſimiliter, eius ſocium Regularem poſſe in recitatione diuini Officij cum Epiſcopo ſe conformare, & ſic Officio ſatisfacere. Ita Barboſa *de iure eccleſ. lib.* 1. *cap.* 44. *num.* 139. vbi allegat huiuſmodi declarationem ſacræ Congregationis. Bartholomæus à S. Fauſto *in Theſ. Religioſ. lib.* 6. *quæſt.* 194. *num.* 3. & Diana *in reſolut. moral. tract.* 2. *de dub. regul. reſolut.* 51. & alij.

7 Quæres, an Religioſus factus Epiſcopus teneatur, ſaltem ſub veniali, ad obſeruantias regulares, quæ pontificio muneri non obſtant. Reſpondent Leſſius *de iuſt. & iure, lib.* 2. *cap.* 40. *dub.* 14. *num.* 112. Villalobos *in Sum. tom.* 2. *tract.* 45. *dub.* 40. *num.* 6. Santarellus *tract. de apoſtaſia, cap.* 6. *dub.* 3. *num.* 14. Sanchez *in Sum. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 6. *num.* 19. Religioſum factum Epiſcopum debere illas obſeruantias ſuæ Religionis ſequi ex quadam honeſtate, & debito morali. Ex quo infertur, Religioſum Epiſcopum, ſi edat carnes ſexta feria, in quam Natalis Domini incidit, contra id, quod præcipitur in ſua Regula, non peccare. Ita Barboſa *in collect. tom.* 4. *part.* 1. *cauſa* 12. *q.* 1. *num.* 5. Santarellus *loco cit. num.* 20. Sanchez ſimiliter *loco citato, num.* 20. Ceocdo *de paupertate religioſa, dub.* 43. *num.* 20. quidquid dicat Caietanus 2.2 *q.* 185. *art.* 8. *dub.* 1. *in fine.*

8 Quinta Concluſio : Religioſus factus Epiſcopus hac lege ligatur, & ſtatuto, vt omnia, quæ habet, antequàm ad talem dignitatem aſcendat, teneatur Monaſterio conſignare. Ita Henriquez *lib.* 19 *de Sacram. Ordinis, cap.* 33. *num.* 4. Rodriquez *tom.* 2. *qq. regul. qu.* 58. *art.* 6. Laurentius de Peyrinis *tom.* 1. *de ſubdito, q.* 1. *cap.* 10. §. *vnico, concl.* 2. vbi fatetur de communi opinione : & ait, quòd ex Ordine Prædicatorum aſſum-
9 ptus, ſi priùs accipiat munus conſecrationis, quàm reſignauerit Ordini libros, & alia, quæ habet tempore ſuæ promotionis, eo ipſo eſt ſuſpenſus ab executione pontificalis miniſterij ex priuilegio dicto Ordini conceſſo à Clemente IV. & Alexandro IV. in quo priuilegio præcipitur in virtute ſanctæ obedientiæ Fratribus Prædicatoribus promotis, vel promouendis ad dignitates epiſcopales, vel alias, vt libros, & alia, quæ ipſos promotionis ſuæ tempore habuiſſe, vel habere conſtiterit, ſubmota qualibet dilatione reſignent Generali, vel Prouincialibus Miniſtris : niſi fortaſſis prædicti Ordinis Prælati vſum huiuſmodi rerum illis ad tempus conceſſerint de gratia ſpeciali. Quo priuilegio gaudens omnes Religiones cum ipſa communicationem habentes, vt notat Paſſarellus *in Compend. priuileg. Minimorum, pag.* 35.

Sexta Concluſio : Religioſus factus Epiſcopus, 10
licèt non teneatur obedire Superioribus ſuæ Religionis ; non tamen eximitur à voto obedientiæ ; ſed eam debet Summo Pontifici, non eo modo, vt ait Sotus *de iuſtitia, lib. vlt. q. vlt. art. vlt.* quia Summus Pontifex eſt omnium Religioſorum Supremus Prælatus, & omnes Chriſtiani fideles tenentur Summo Pontifici obedire; ſed alia peculiari debita ratione iuramenti, quod omnes Epiſcopi præſtant Summo Pontifici, & inſuper alia peculiari obedientia ratione ipſius voti, quod omnes Religioſi in ſolenni profeſſione emittunt, vt fatentur Suarez *tom.* 2. *de Religione, tractatu de voto, lib.* 6. *cap.* 7. *num.* 10. Henriquez *lib.* 10. *de Sacram. Ordinis, cap.* 33. Bartholom. à S. Fauſto *de voto obed. lib.* 6. *q.* 171. Et quòd à tali voto obedientiæ non ſint Religioſi facti Epiſcopi abſoluti, vt falsò putauit Angles 2. *part. quæſt. vnic. de voto*, affirmant contra eum ferè omnes Doctores, & præcipuè S. Thom. 2. 2. *q.* 88. *art.* 11. *ad* 4. Sotus *loc. cit.* Nauarr. *comm.* 5. *de Regul. num.* 46. Henriq. *loco cit. cap.* 32. *num.* 5. Valentia 2.2. *diſp.* 10. *q.* 3. *punct.* 8. Azorius *tom.* 1. *Inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 7. *quæſt.* 1. Leſsius *de iuſtit. & iure, lib.* 2. *cap.* 40. Vaſquez 1.2. *q.* 96. *art.* 4. *diſp.* 165. *cap.* 4. Caietan. 2. 2. *q.* 105. *art.* 8. qui licèt non omnes fateantur de hac peculiari obligatiooe erga Summum Pontificem ; affirmant tamen, Religioſum prædictum non eſſe ſolutum à voto obedientiæ. Ex quo infert Bartholomæus à S. Fauſto *loco cit.* quòd Summus Pontifex virtute voti obedientiæ poteſt præcipere Religioſo ad Epiſcopatum promoto omnia, quæ ſunt ſecundùm Regulam ſuæ Religionis, ſicut poterant præcipere Superiores illius Religionis, antequàm ad Epiſcopatum aſſumeretur. Ratio eſt : quia votum obedientiæ ſecuodùm Regulam in Religione emiſſum, non eſt caſſatum, ſed integrum perſeuerat reſpectu Pontificis, qui poteſt Religioſum illum ad Religionem reducere : quia reſpectu Summi Pontificis votum obedientiæ in illa Religione emiſſum manet illæſum, & priuilegio ſolius Pontificis fuit ille Religioſus exemptus ab obedientia Prælatorum Religionis, & ſic poterit Religioſus ille ad priſtinam Religionis obedientiam reduci à Summo Pontifice. Ita Vaſquez *loco cit. num.* 93. & ſic Epiſcopus depoſitus rediens ad Monaſterium, vel indigeret nouo obedientiæ voto, vel vt denuò Summus Pontifex omnium Religioſorum ſupremus Prælatus eum ſubiiceret Religionis Prælatis, ad hoc vt teneretur illis obedire : quia cùm omninò amotus fuerit ab obedientia Prælatorum ſuæ Religionis, quando fuit factus Epiſcopus, non poterit ſe illis obſtringere, niſi nouo voto, aut niſi Summus Pontifex Superioribus Religionis illius ſubiiceret.

Si quæras de Religioſo ad beneficium parochiale 11
alicuius Eccleſiæ promoto, an teneatur prædictis votis, & portare habitum ſuæ Religionis, & præcipuè voto obedientiæ ſuorum Prælatorum. Barboſa *de iure eccleſiaſtico, lib.* 1. *cap.* 44. *num.* 140. ait, quòd Religioſus ad beoeficium parochiale promotus, tenetur votis ſuæ profeſſionis, & portare habitum ſuæ Religionis. Quo verò ad obedientiam Prælatorum Religionis, procedendum eſt cum diſtinctione. Nam, ſi Eccleſia illa nullatenus ſubiiciatur Prælatis Monaſterij, eximitur Religioſus ab obedientia Prælatorum Religionis, *ex cap. Parochia.* 16. *q.* 1. & ſubiectus manet Epiſcopo : ſi verò ſubiiciatur Prælatis Religionis quoad ſola temporalia, eximitur quoad ſpiritualia ab obedientia illorum Prælatorum *ex cap. Viſis.* & *cap. Sanè.* 16. *q.* 2. Si autem ſubiecta eſt Prælatis Re-

ligionis quoad omnia, manet plenè illis ſubiectus. Ita Syluester *verbo*, *Relig.* 7. *q.* 11. Cucchus *lib.* 3. *inſtit. moral, tit.* 1. *num.* 158. Emmanuel Roder. *qq. regul. tom.* 1. *q.* 34. *art.* 6. Sanchez *in præcep. Decal, tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 6. *num.* 39. vbi ait, talem Parochum Regularem ab iis ſolùm obſeruantiis regularibus abſolui, quæ in Eccleſia ſæculari ſimul cum munere parochiali commodè ſeruari nequeunt, & teneri illum ad obſeruantias, quæ ſuum officium non impediunt: imò *num.* 38. reſoluit, prædictum Monachum parochum abſolutum eſſe à diuino officio iuxta ritum ſuæ Religionis perſoluendo, cùm illud recitare teneatur, & perſoluere ſecundùm ritum ſuæ Eccleſiæ.

12 Septima Concluſio: Religioſus ex Ordine Minimorum aſſumptus ad Epiſcopatum tenetur ad obſeruantiam vitæ quadrageſimalis. Ita Montoya *in Chronic. Minim. cap.* 13. §. 9. Vaſquez 1. 2. *diſp.* 155. *cap.* 3. *num.* 89. Ledeſm. *part.* 2. *Summa*, *cap.* 3. *de ſtat. Epiſcop. concl.* 55. *d.* 2. Hoc idem videntur aſſerere Caietanus 2. 2. *q.* 185. *art.* 8. *dub.* 2. Sotus *de iuſtit. lib. vlt. q. vlt. art. vlt. concl.* 7. Valentia *tom.* 3. *diſp.* 10. *q.* 3. *punct.* 8. quatenus dicunt iſti Authores non teneri ad Regulares obſeruantias ex præcepto, & vi coactiua: ſecùs autem eſſet de votis: quia hæc expreſsè vouit. Et probatur: quia talis Religioſus tenetur obſeruare Religionis eſſentialia, vt docet S. Thomas 2. 2. *q.* 88. *art.* 11. *ad* 4. ſed votum vitæ quadrageſimalis in Ordine Minimorum eſt quid eſſentiale in Ordine illius Religionis: ergo ad illud tenetur ſupradictus Religioſus factus Epiſcopus. Vnde Laurentius de Peyrinis *tom.* 1. *de ſubd. regul. q.* 4. *cap.* 2. ait, quòd obſeruantiæ vitæ quadrageſimalis votum obſeruatum fuit ab Epiſcopis, qui ex ſua Religione egreſſi ſunt; imò meliùs obſeruare poſſunt huiuſmodi votum prædicti Religioſi ad Epiſcopatum aſſumpti ex ſufficientia ciborum quadrageſimalium, quàm pauperes Religioſi illius Congregationis. Nec poterunt excuſari, vt de facto à quibuſdam Scriptoribus excuſantur, non teneri propter graues curas epiſcopales: quia Generalis eiuſdem Ordinis, qui eſt in continuo motu, & laboribus, obſeruat vitam quadrageſimalem.

Si dicas, quòd qui ab inferiori ad ſuperiorem gradum aſcendit, non tenetur ad ea, quæ ſunt inferioris gradus, vt patet de Religioſo erga ea vota, quæ in ſæculo emiſit: ſed Religioſus, qui aſſumitur ad Epiſcopatum, aſcendit ad perfectiorem, imò perfectiſſimum: ergo non tenetur Religioſus factus Epiſcopus obſeruare ea, quæ vouit in Religione.

S. Thomas reſpondet huic argumento *loco citato*, *q.* 85. *art.* 8. quod vota ſæcularis ſe habent ad vota Religionis, ſicut particulare ad vniuerſale: quia illa ſunt quorundam particularium operum, & homo per Religionis votum ſe totum Deo deputat: vnde, cùm particulare in vniuerſali includatur, mirum non eſt, quòd per Religionis votum ceſſent omnia vota in ſæculo facta: vota autem Religionis, & in Religione facta ſe habent ad epiſcopalem dignitatem, ſicut diſpoſitio ad perfectionem; ideò non ceſſant adueniente tali dignitate, cùm diſpoſitio adhuc neceſſaria ſit obtenta perfectione. Videatur Peyrinus *loco cit.* vbi de hac re fuſiùs.

De Religioſo verò ad culmen omnium dignitatum, ſcilicet, Summum Pontificatum euecto, an eo 13
ipſo à Religionis votis ſit abſolutus, poſſet ex his, quæ *ſuprà* diximus, meritò dubitari. Nauarrus *comment.* 2. *de Regul. num.* 17. & Aragon. 2. 2. *quæſt.* 88. *art.* 11. dicunt, non eſſe liberum: quia militant in eo rationes *ſuprà* traditæ de Regulari aſſumpto ad Epiſcopatum; & per accidens eſt, vt omninò nulli ſubditus ſit, ex eo, quòd in terris Superiorem non habeat. Et Aragon. *loco cit.* addit, dominium bonorum temporalium manere apud Chriſtum Dominum; non tamen eſt incapax dominij acquirendi, ſi de facto contra paupertatis votum vellet acquirere: quia huiuſmodi incapacitas non prouenit ex natura voti; ſed ex Eccleſiæ conſtitutione, cui Pontifex non ſubditur.

DISPVTATIO IV.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum Regularium circa Regulam.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares teneantur ſuam Regulam, & omnia in ea contenta obſeruare.

II. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint immunitates, & libertates ſubditis conceſſas coarctare.

III. Vtrùm Religioſus teneatur obedire Prælato, nedum in iis, quæ ſecundùm Regulam; ſed etiam in iis, quæ ſunt infra, ſupra, vel etiam contra Regulam; ita vt nouæ Regulæ inſtitutæ parere debeat.

IV. Vtrùm omnia contenta in Regulis Sanctorum Patrum, & præcipuè S. Benedicti, obligent ad peccatum mortale.

V. Vtrùm Regulam Religioſorum conſuetudine laxatam teneantur Profeſſi obſeruare, prout ſtat in primo rigore, etiam antequàm per Abbatem Generalem, & Capitulum reformetur.

VI. Vtrùm ſubditi Regulam propriam iam collapſam, ſeu relaxatam à Prælatis ſuperioribus ad priſtinum ſtatum redactam cum maiore parte Capituli obſeruare teneantur.

VII. Vtrùm Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſſit in præceptis Regulæ diſpenſare.

VIII. Vtrùm Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſſit in omnibus Regulæ ſtatutis cum ſubditis diſpenſare.

IX. Vtrùm

IX. Vtrùm Abbas, vel alius Prælatus Regularis, poſſit diſpenſare in Regula ad libitum, & ſine cauſa.

X. Vtrùm Abbates, vel alij Prælati Regulares poſſint indifferenter diſpenſare cum ſuis ſubditis in mandatis Regulæ.

XI. Vtrùm Abbates, & Prælati diſpenſantes in propriis legibus ſine cauſa peccent: & quid de ſubditis diſpenſationem petentibus; & an diſpenſatio talis valida ſit?

XII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint etiam ſecum ipſis in præceptis Regulæ diſpenſare.

XIII. Vtrùm Abbates, vel alij Prælati Regulares poſſint compellere ſuos ſubditos ad recipiendam diſpenſationem à ſeipſis factam.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares teneantur ſuam Regulam, & omnia in ea contenta obſeruare.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte negatiua.*
2 *Abbates, & Prælati regulares ſuam Regulam obſeruare tenentur.*
3 *Reſpenſio ad obiecta.*
4 *Regula S. P. Benedicti quid circa hoc decernat.*
5 *Religioſus adſtringitur præceptis Regulæ ſuæ ſecundum præſcriptum eiuſdem Regulæ.*

1 VIDETVR, quòd non: quia Regulæ monaſticæ, & præcipuè Benedictina, omnia in diſpoſitione Abbatis relinquunt: ergo reſpectu ſuæ Regulæ Abbas quoddammodo conſtituitur Superior &. Legiſlator: ſed Superior propriis legibus non ligatur: ergo Abbas non tenebitur ſeruare Regulam, reſpectu cuius eſt Superior conſtitutus. Dicen-
2 dum tamen eſt, teneri Abbatem ad obſeruantiam ſuæ Regulæ: quod probatur ex ipſis monaſticis Regulis, quæ ſui obſeruantiam omnibus ſub ſe militantibus præcipiunt; & præcipuè ex Reg. S. Bened. cap. 3. vbi per verba hæc expreſsè colligitur noſtra concluſio: *In omnibus igitur omnem magiſtram ſequantur Regulam, neque temerè ab ea declinetur à quoquam.* quæ verba extenduntur tam ad Monachos, quàm ad Abbates; vt benè notant *in ſuis Comment. eod. cap.* Card. Turrecr. & Petr. Diac. Caſſin. & Beatus Theuzonius noſter Vallumbroſanus, & communiter omnes *ibi* ſcribentes: & præcipuè Antonius Perez *in Comment. d. Regula, cap. 3. num.* 11. vbi ait, quòd tam ſubditi, quàm Prælati per omnia ſeſe Regulæ attemperent, & omninò ſubiiciant, & quiſque ſuum munus expleat, ſubditi obediendo, & Prælati imperando; aliàs quid momenti Regula haberet, certè nullum in bonum, ſed maximè in malum, vti cùm à Domino dictum eſt Ioan. 15. *Si non veniſſem, & loquutus eis non fuiſſem, peccatum non haberent: nunc autem excuſationem non habent de peccato ſuo.* Præſertim, quòd, vt ipſe iterum ait Lucæ cap. 12. *Seruus ſciens voluntatem domini, & non faciens, plagis vapulabit multis.* At qui ſciens fecerit, maxima bona acquiret, cùm ſcriptum ſit ad Galatas 6. *Quicunque hanc Regulam ſecuti, pax ſuper illos, & miſericordia, & ſuper Iſrael Dei.* Quod etiam probatur ratione: quia in Regula præcipitur obedientia Monachorum erga Abbates, & omne id, quod eſt ipſius obedientiæ conſecutiuum; necnon quicquid ad benè ſuum officium obeundum attinet, obſeruare debeat Abbas: aliàs nullius eſſet momenti Regula. Probatur inſuper hoc expreſsè *ex ead. Reg. cap.* 3. per ea verba: *Ipſe tamen Abbas cum timore Dei, & obſeruatione Regulæ omnia faciat, ſciens, ſe proculdubiò de omnibus iudiciis ſuis æquiſſimo Iudici Deo rationem redditurum.* Ex quibus clarè colligitur, Abbatem in omnibus Regulæ obſeruationem attendere debere.

Ad argumentum reſpondeo, Abbatem non con- 3
ſtitui Superiorem Regulæ; ſed in aliquibus diſpenſatorem, vt dicetur infrà; ideò falſum erit conſequenter, illum eſſe Legiſlatorem reſpectiuè ad Regulam, quæ tanquàm lex à ſanctis Legiſlatoribus instituta fuit, & vt vera Monachorum lex ab Eccleſia approbata, & tam Monachis, quàm Abbatibus obſeruanda tradita. Ideò tanquàm lex allegari poteſt, & conſulit Ioan. de Anania *in conſ.* 62. incip. *In nomine ſanctæ, & indiuiduæ Trinitatis. Viſis, & ponderatis priuilegiis.* in 1. dubio. refert, & ſequitur Collegium Bononienſe *conſil.* 2. *poſt conſilia* Card. Zabarellæ *n.* 41.

Ad hæc omnia confirmanda S. P. Benedictus *in* 4
eadem ſua Regula, cap. 2. part. 2. vt demonſtret, Abbatem eſſe debere verè Regulæ obſeruatorem, factis, & operibus, & non tantum verbis, ait: *Cum ergo aliquis ſuſcipit nomen Abbatis, duplici debet doctrina ſuis præeſſe diſcipulis, id eſt, omnia bona, & ſancta, factis, plus quàm verbis oſtendere, vt capacibus diſcipulis mandata Domini verbis proponat, duris verò corde, & ſimplicioribus factis diuina præcepta demonſtret.* Quæ quidem verba videntur ſatis illuſtrata à Concilio Turonenſi III. ſub Carolo Magno *cap.* 4. ſub his verbis: *Sint Abbates ſuis ſubditis benè viuendo duces, & prauis viam demonſtrent, qua rectè gradiendo ad meliorem vitam peruenire valeant.* Similiter Concilium Aquiſgranenſ. *de ordinando Rectore*, & Concilium Pariſien. III. *lib.* 1. *cap.* 37. & Rhemenſe *cap.* 23. vnanimiter affirmant: *Vt Abbates Gregibus ſibi commiſſis inſtanter inuigilent, & geminam eis paſtionem impendant, quatenus abſque murmurationis vitio ſeruire valeant.* Si ergo Abbas non eſſet ſuæ Regulæ perfectus obſeruator, non poſſet verbo, neque exemplo ſuis Monachis ducatum præſtare, ſicut omnia iura monaſtica clamant. Ita Iſidorus Hiſpalenſis *epiſt.* 25. *ad Abbatem Hisburgenſem*, vbi ait, quòd tam doctrina, quàm vita debet Abbas fulgere, præſertim in obſeruantiis regularibus: nam doctrina ſine vita arrogantem reddit Doctorem: & vita ſine doctrina facit illum inutilem. Hinc eſt, quòd Dominus ad Apoſtolos, & Prælatos dicat: *Vos eſtis ſal terræ: vos eſtis lux mundi*, propter doctrinam: *vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum, qui in cœlis eſt*, propter exemplum.

Quo verò ad ea, quæ in Regula contenta ſunt, cauendum eſt, quòd quatuor rerum genera in omni Regula continentur. Primi generis ſunt, quæ præcipiuntur iure diuino, naturali, aut eccleſiaſtico: ſecundi generis ſunt, quæ ad vota Religionis ſpectant, nimirum, eſſentialia: tertij generis ſunt ſupererogationis opera: quarti verò generis, obſeruantiæ cuiuſlibet Religionis: quibus poſitis,

Dicendum

5 Dicendum eſt, omnes Abbates, alióſque Religioſos promittentes ſeruare Regulam aliquam, ſe obligare ad res in ea contentas eo modo, quo in ipſa continentur; nimirum, ſi continentur, tanquàm præcepta obligantia ſub mortali, tenentur ad ea ſub mortali: ſi ſolùm vt obligantia ad veniale, tenentur ſub veniali: ſi vt opera ſupererogationis, ad nullam culpam obligabuntur. Ratio manifeſta hoc ſuadet: quia, qui profitetur aliquam Regulam ſeruare, non promittit in ea ſingula contenta, ſed tantùm viuere ſecundùm Regulam, & tendere ad reformationem ſuorum morum ſecundùm illam, ſicut ſecundùm quoddam exemplar: ergo eodem modo intelligitur obligari, quo Regula præſcribit, & obligat, alioquin ſtatus Religionis eſſet periculoſiſſimus, cùm multa particularia, & minutiora in Regulis deſcripta ſint, quæ à viris perfectiſſimis vix obſeruari poſſunt. Hæc colliguntur ex S. Thom. 2. 2. *q.* 186. *art.* 9. & Vaſquez 1. 2. *q.*96. *art.*4. *diſput.*162. *cap.* 4. *num.* 6. & nouiſſimè Bartholomæus à S. Fauſto hæc omnia inſinuans *in theſaur. Relig. lib.* 6. *q.*109. ſubdit, hoc veriſſimum eſſe, etiamſi profitens intenderet, ſe obligare ſub mortali ad ſingula, quæ in Regula continentur, putans ex errore ita velle Inſtitutorem Regulæ: quia re vera intendit profiteri, vt conſuetum erat in tali Religione; & maior obligatio eſt inuoluntaria, vtpote quæ ex errore proceſſit. Ita ille. Ex quo ſequitur, omnia contenta in Regula, quæ ſub præcepto alio mortali debita ſunt, obligare ſub mortali; quæ etiam ſecluſa Regula ad mortale obligarent.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint immunitates, & libertates ſubditis conceſſas coarctare.

SVMMARIVM.

1 *Prælati Regulares poſſunt libertates, & immunitates in Regula ſubditis conceſſas coarctare.*

2 *Libertates, & immunitates Monachis conceſſas coarctare non poteſt Abbas, ſeu alius Superior, quando in Regula, ſeu Conſtitutionibus ſibi prohibetur.*

1 CVm diſtinctione huic quæſito reſpondendum nobis videtur: nam, ſi libertates, & immunitates in Regula Monachis conceſſæ ſunt, neque Abbati poteſtas, eas ex parte, vel in toto, in caſu occurrenti ex iuſta cauſa coarctandi adimatur; dicendum eſt, tunc poſſe Abbatem eas coarctare, ac Monachos ad illi obtemperandum teneri: quoniam, etſi nequeant Abbates in vniuerſum huiuſmodi immunitates mutare, poſſunt tamen aliqua iuſta de cauſa illas coarctando, Regulæ obſeruationem ſub pœna peccati præcipere; maximè, niſi ſibi (vt dixi) in Regula, vel Conſtitutionibus coarctatio hæc prohibeatur. Si 2 verò Monachis ſupradictæ immunitates ita conceſſæ ſint, vt ſupra eas Abbas nullam habeat iuriſdictionem, non poterunt tunc ab ipſo coarctari: quia præceptorum Regulæ limites excederet. Ita Cordub. *in Reg. D. Franc. cap.* 10. *queſt.* 2. Lauren. de Peyrin. *de ſubdito, quaſt.* 1. *cap.* 8. §. *vlt.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Religioſus teneatur obedire Prælato, nedum in iis, quæ ſunt ſecundùm Regulam; ſed etiam in iis, quæ ſunt infra, ſupra, vel etiam contra Regulam, ita vt noua Regula inſtituta parere debeat.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus non ſolùm ex voto obedientiæ tenetur obedire Abbati in his, quæ ſpectant ad obſeruantias regulares; verùm etiam in his, quæ ſunt omnibus Chriſtianis communia.*

2 *Prælati præceptum, fundatum in aliqua falſa præſumptione, an teneatur ſubditus exequi.*

3 *Regula noua an imponi poſſit ab Abbatibus, & Prælatis Regularibus à ſubditis obſeruanda.*

4 *Statuta arctiora an poſſint Prælati, inuitis ſubditis, condere.*

5 *Religioſi propriam voluntatem omninò in ſuos Superiores tranſtulêre.*

6 *Prælatus quomodo poſſit præcipere aliquid ſubditis ſecundùm Regulam.*

7 *Prælatus an poſſit præcipere aliquid ſubditis ſupra Regulam.*

8 *Voluntatis propriæ ſubiugatio in Superiorem eſt omninò libera, & voluntaria.*

9 *Prælatus an poſſit aliquid contra Regulam ſubditis ſuis præcipere.*

10 *Prælatus nullum habet dominium ſupra Regulam, quàm illud, quod ſibi à propria Regula conceditur.*

11 *Prælatus an poſſit ſubditis aliquid præter Regulam præcipere.*

12 *Prælatus an poſſit aliquid ſubditis præcipere, quod ſit infra Regulam.*

13 *Poteſtas præcipiendi, ſicut & obligatio obediendi, variantur ſecundùm diuerſitatem Regularum.*

14 *Summus Pontifex an poſſit cogere Regularem ad arctiorem Regulam ſeruandam, quàm non eſt profeſſus, & num.* 16.

15 *Religioſi vltra debitum, quod habent cum aliis Chriſtianis, obediendi Summo Pontifici, habent etiam aliud debitum ratione voti obedientiæ.*

IN hac re procedendum eſt cum diſtinctione: vel enim ſunt directè ſecundum Regulam, & explicitè; vel indirectè, & implicitè. Si expreſsè, & directè, hoc modo pertinent ad Regulam ea tantùm, quæ in eius ſtatutis continentur: ſi verò indirectè, & implicitè, ea pertinent ad Regulam, quæ, licèt in ea non exprimantur; in vniuerſum tamen in Regula continentur, tanquàm neceſſaria ad illam obſeruandam, vt ſunt mutua obſequia, ſine quibus religioſus ſtatus nequit conſeruari; & ea ſimiliter, quæ ſpectant ad pœnas tranſgreſſionum regularium, quæ omnia ſpectant ad conſeruationem regularis Inſtituti, vt benè docent S Thomas *quodlib.* 10. *art.* 10. & *in* 2. *diſt.* 44 *q.* 2. *art.* 3. & *ibi* Durand. *q.* 4. *num.* 5. Syluester *verbo*, *Religio*, 6. *q.* 6. Angelus *verbo*, *Religioſus*, *num.* 29. Roſella *verbo*, *obedientia*, *num.* 10. Caiet. 2. 2. *q.* 88. *art.* 8. *dub. vlt.* Cordub. *in expoſit. Regul. S. Franciſci*, *cap.* 10. *q.* 2. *diſt.* 6. Leonardus Leſſius *de iuſtit. & iur. lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 9. Tapia *authent. ingreſſi*, *verbo ipſo*, *ingreſſi*, *cap.* 1. *num* 44. & 59. C.

Google

59. C. de ſacroſ. Eccleſiis. Gabriel Vaſq. 1. 2. *q.95. art.* 2 *diſput.* 154. *n.*20. Sanchez *in pracept. Decal. lib.6. cap.* 2. *num.9.*

1 Ex quo *ſub num.*10. aduertere licet, Religioſum oon tantùm teneri ex voto obedientiæ obedire Abbati præcipieoti ea, quæ ſunt peculiaria Religionis; ſed etiam illa, quæ ſunt omoibus Chriſtianis communia: vt, ſi Religioſus iubeatur Sacrum audire, & ieiunare illis diebus, quibus in Eccleſia hæc præcipiuntur: hæc quippe pertioent indirectè ad Regulam, tanquàm præambula neceſſaria: quod prius docuerat Caietanus 2.2. *q.*186. *art.*5. *in ſolutione ad primum*; & multa alia huiusgeneris poſſunt præcipi ab Abbate ſuis Monachis, quæ hic, breuitatis gratia, omittuntur. Poſſunt etiam pertinere iodirectè ad eam Regulam pœnæ pro tranſgreſſoribus ipſius Regulæ, & etiam pœnæ pro omnibus aliis delictis ex iure conſurgentibus, in quibus tenetur Mooachos obedire. Ita Durandus *loco cit. q.* 4. *num.* 5.

2 Dices, quando præceptum Abbatis fundatur in falſa præſumptiooe circa huiuſmodi Regulæ obſeruantiam, tenetúrne Mooachus ei obedire? Reſpondeo, oon teneri, dummodo ceſſet ſcandalum: vnde, ſi ea pœna ſit ſecretò exequenda, non tenetur ſubditus ad illam; ſi verò in publico executioni ſit mandanda, tenetur propter exemplum aliorum. Ita docent Nauarr. *in Sum. cap.* 23. Vaſquez 1. . *q.* 96. *art.* 5. *diſp.* 174. *cap.vlt. num.* 56. Tapiâ *loco cit. num.* 58.

3 Quo verò ad aliam Regulam, & ſtatuta arctiora pro ſubditis condenda, certum eſt, oon poſſe Prælatos, etiam ſuperiores, maiores, & cum conſenſu maioris partis Capituli generalis, aliam nouam Regulam impooere ſubditis ſuis, ſiue ſtatuta noua arctiora facientia nouam Religionem. Ratio eſt: quia obligatio Religioſi tota eſt ex ſuo voto, quæ quidem obligatio ſolùm denotat ea, quæ explicitè, vel implicite, vt diximus, continentur in Regula. Ita Bartholomæus à S.Fauſto *in theſaur. Relig. lib.* 6. *q.* 100. Secus tamen dicendum eſt, ſi Superior Generalis cum cooſenſu Capituli alia conderet ſtatuta ſtrictiora ad reformationem Regulæ iam promiſſæ, & ad integram eius obſeruantiam. Ratio eſt: quia huiuſmodi ſtatuta oon ſuot ſupra Regulam, ſed ſecundùm Regulam, & incluſa in voto obedientiæ: quod habetur diffinitum in Concil. Trid. *ſeſſ.* 25. *cap* 1. *de Reform.* vbi ſancta Synodus *Neceſſarium eſſe cenſuit, quò facilius, ac maturius, vbi collapſa eſt vetus, & regularis diſciplina, inſtauretur, & conſtantius, vbi conſeruata eſt, perſeueret, pracipere, prout hoc decreto pracipit, vt omnes Regulares, tam viri, quàm mulieres, ad Regula, quam profeſſi ſunt, praſcriptum vitam inſtituant, & componant; atque in primis, qua ad ſua profeſſionis perfectionem, vt obedientia, paupertatis, & caſtitatis, ac ſi qua alia ſunt alicuius Regula, & ordinis peculiaria vota, & pracepta, ad eorum reſpectiuè eſſentiam, necnon ad communem vitam, victum, & veſtium conſeruanda pertinentia, fideliter obſeruent. Omniſque cura, & diligentia à Superioribus adhibeatur, tam in Capitulis generalibus, & prouincialibus, quam in eorum viſitationibus, qua ſuis temporibus facere non pratermittant, vt ab illis non recedatur; cum compertum ſit, ab eis non poſſe ea, qua ad ſubſtantiam regularis vita pertinent relaxari; ſi enim illa, qua baſes ſunt, & fundamenta totius regularis diſciplina, exactè non fuerint conſeruata, totum corruat ædificium, neceſſe eſt.*

4 Ex quo licet inferre, improbabilem eſſe ſententiam, dicentium, poſſe Superiores Religionis cum maiori parte Capituli, inuitis aliis, noua ſtatuta arctantia ſingulos Religioſos ad arctiorem vitam condere, ex

5 eo, quòd Religioſi propriam voluntatem omniò in ſuos Superiores tranſtulêre: quod ego ooo oego: ſed dico, procedendum eſſe io hac propoſitione cum limitatione; nimirum, quòd ſubditi tranſtulerunt propiam voluotatem ſecundùm eſſentialia Regulæ: ideò dicit Coocilium ſuprà citatum: *Vt omnes Regulares, tam viri, quàm mulieres, ad Regula, quàm profeſſi ſunt praſcriptum vitam inſtituant, & componant,* &c.

Supradictam ſenteotiam ſequuti ſunt Archidiac. *cap.* 2. *diſt.* 74. *in fine.* Innocent. *cap. Super eo. de Regul. in fine*, vbi Abbas *num.* 6. & Card. *num.* 2. *q.* 4. & Henricus *num.*10. & 11. & Alexander de Neuo *n.* 6. Præpoſitus *cap. Ante triennium. verſ. Tamen ſi per ſtatutum. diſt.* 31. Roſella *verbo, lex, num.* 5. Contra quos diſputant conſtanter Turrecremata, & Decius *in cap. Ad noſtram. in noua edit. n.* 9. *de appell.* Felin. *cap. Cùm omnes. num.*15. *verſ. Pro qua fallentia. de conſt.* Aogelus *verbo, Religioſus, num.* 29. Tabiena *eodem verbo, q.* 21. *n.* 12. Sylueſter *verbo, Religio,* 6. *q.* 6. Armilla *eod. verbo, num.* 10. Cordub. *in expoſit. Regul. D. Franciſci, cap.*10. *q.* 5. *diſp.* 6. Vaſquez 1.2. *q.*95. *art.*2. *diſput.* 154. *cap.* 4. *num.* 25. Tapia *authent. ingreſſi, verbo ipſo, ingreſſi, cap.* 1. *num.* 70. *C. de ſacroſ. Eccl.* Roder. *tom.* 2. *qq. regul. q.* 44. *art.* 1. Bañes 2.2. *q.* 1. *art.* 10. Azor. *tom.* 1. *inſtit. moral. lib.*13. *cap.* 8. *q.* 2. qui omnes dicunt, noo poſſe Prælatum arctiora ſtatuta ſubditis præcipere; ſed ſola ea, quæ ſuot ſecundùm Regulam, ſiue directè, ſiue expreſsè, ſiue indirectè, ſiue implicitè ad eam ſpectantia: & ideò ſubditus non tenetur obedire Prælato iubeoti, quæ ad Regulam nullo ex his modis reduci poſſunt, quæ ſuot ita indifferentia, & vana, vt ſint omniò præter Regulam. Sed pro maiori iotelligentia huius rei, quæ à Doctoribus valde agitatur,

Notandum eſt, Abbates, & Prælatos Regulares 6
poſſe pluribus modis aliquid Monachis ſuis præcipere. Primò, ſecundùm Regulam, eo modo, vt diximus, ſi contineantur io ea directè, & expreſsè, ſiue indirectè, & implicitè: quo modo tenetur ſubditus ſimpliciter obedire, vt communis Doctorum ſententia fatetur. Ita S. Thom. 2. 2. *q* 105. *art.* 5. *ad* 3. & *quodlib.* 10. *art.* 10. *in corpor.* & *in* 2. *diſt.* 44. *q.* 2. *art.* 3. vbi S. Bonauent. *art.* 3. *q.* 2. & Durand *q.* 4. *art.* 4. & Riccard. *art.* 3. *q.* 2. *ad* 1. & Paludanus *in* 4. *q.* 4. *art.* 2. *num.* 24. Maior *ſimiliter in* 4. *diſt.* 38. *q.* 15. *in fine*, S. Antonin. 3. *p. tit.* 16. *cap.* 1. §. 9. Aogelus *verbo, Religioſus, num.* 29. Sylueſter *verbo, Religio,* 6. *q.* 6. Roſella *verbo, obedientia, num.* 10. Tabiena *eod. verbo, q.* 5. *num.* 6. Driedo *lib.* 2. *de libert. Chriſtiana, cap.* 1. *poſt ſecundam propoſitionem.* Caietanus 2. 2 *q.* 88. *art.* 8. Cordub. *loco cit. cap.* 10. *q.* 2. *punct.* 6. Sotus *lib.* 7. *de iuſtit. q.* 3. *art.* 1. *dub.* 2. *verſ. in ſecundo ordine*, Nauarr. *in Sum. cap.* 23. & *in commentar.* 4. *de Regul. num.* 23. Cucchus *lib.* 5. *inſtit. maior. t.* 1. *n.* 112. Galarz. *in opuſc. de clauſ. Monal. in princ.* Seſſ. *de largit. mun. Regul. interdict. num.* 10. & 11. Palatius *in* 4. *diſtinct.* 38. *diſputatione* 1. *fol.* 834. Angles *in floreb.* 2. *part. q. vnic. de voto, art.* 2. *difficult.* 15. Roderiq. 2. *tom. Summ. cap.* -. *num.* 1. & *tom.* 3. *qq. Regul. q.* 19. *art.* 3. Leonardus Leſſius *lib.* 2. *de iuſt. & iure, cap.* 41. *dub.* 9. *num.* 76. Toletus *in Summ. tract. de ſeptem peccat. mortal. cap.* 16. *num.* 1. Valentia 2. 2. *diſput.* 7. *q.* 3. *punct.* 2. *in fine.* Vaſquez 1.2. *q.*95. *art.*2. *diſput.* 154. *cap.*4. *num.*21. Beltramus *de voto paupert. cap.* 4. *in fine*, Azor. *tom.* 1. *inſtitut. moral. lib.*13. *cap.*11. *q.*19. Tapia *loco cit. num.*41. & 59. Bartholomæus à S. Fauſto *in theſaur. Relig. lib.* 6. *q.* 101. & Laurentius de Peyriois *tom.* 1. *de ſubdito, q.* 1. *cap.* 8. *concl.* 1.

Secundo modo poteſt Prælatus præcipere ſupra 7
Regulam, in quo caſu ſubditus oon tenetur obedire. Ita D. Thom. *loc. cit.* S. Antonio. 3. *part. tit.* 16. §. 9. Roſella *verbo, obedientia, num.* 10. Tabien. *eod. verbo,*

verbo, *q.5. num....* & Armilla *ſimiliter num.4.* Angelus *verbo*, *Religioſus, num.28.* Sotus *loco cit. q.3. art.1. dub.2.* Caietan. *loco cit. art. 8. dub. vlt. verſ. Ad primum.* Nauarr. *comment. 4. de Regul. num.21.* Sanchez *lib. 6. in Decalog. cap.2. num.15.* Sed hoc indiget limitatione, ſcilicet: Niſi forſan imponatur præceptum à Superiore in pœnam alicuius delicti; vel hoc ſit neceſſarium ad ſeruanda vota, vt dicunt ferè omnes citati Doctores. Probatur: quia ſubiugatio propriæ voluntatis in Superiorem eſt omninò libera, &
8 voluntaria; ſub certis tamen finibus, & limitibus, nempe, profeſſæ Regulæ, ad quam profitendam nullo iure, vel lege poterat cogi ſubditus, antequàm ipſam Regulam profiteretur, vt benè dicit D. Thom. *quodl. 3. art.13.* ergo non decet, poſtquàm eſt profeſſus Regulam, cogere ſubditum ad obſeruandum aliquod excedens Regulam, & ſuam iam obligationem ratam, & promiſſam, quod eſſet contra iuſtum. Hinc eſt, quòd dicebat S. Bernardus de diſpenſ. & præcept. *Prælati iuſſio, vel prohibitio non prætereat terminos profeſſionis: nec vltrà extendi poteſt, nec contrahi citrà. Nihil me Prælatus prohibeat horum, quæ promiſi: nec plus exigat, quàm promiſi: vota mea nec augeat ſine volũtate mea, nec minuat ſine certa neceſſitate.* & infrà: *Monentes eos, non cogentes ad celſiora, condeſcendentes eis, cùm neceſſe fuerit, ad remiſſiora.*

9 Tertio modo Prælatus poteſt præcipere ſubdito aliquid contra Regulam, de qua re etiam tractaui *in 2. tom. diſput. de voto paupertatis*, ſicut etiam de aliis ſuperioribus modis præcipiendi, & ſubſequentibus; & præter ea, quæ *ibi* dixi, addo in hoc tertio modo, non teneri ſubditum obedire præcipienti Prælato. Ita S. Thom. 2. 2. *q.104. art.5.* Toletus *in Sum. lib. 8. cap. 16. num.2.* Nauarr. *in cap.23. num.38* Caiet. 2. 2. *q.104. art.5.* cum eodem S. Thom. S. Antoninus *3. part. tit. 16. cap.1. §.9.* Tabiena *verbo, obedientia, num. 10.* Roſella *eod. verbo, ſimiliter n. 10.* Angelus *verbo, Religioſus, num. 29.* & Syluester *verbo, Religio, 6. q.6.* Leſſius *de iuſtitia, & iure, lib. 2. cap.41. dub. 9. num. 76.* Sanchez *lib. 6. in Decal. cap.3. num.8.* Miranda *tom.1. Manual Prælat. q.26. art.8.* Maior *in 4. diſt. 38. q. 15. in fine.* Cordub. *in Regul. D. Franciſci, cap. 10. q.2. punct.1.* Valent. 2. 2. *diſp.2. quæſt.3. punct. 2. in fine.* Tapia *loco ſuprà citato, num. 56.* qui ferè omnes affirmant, non teneri ſubditum parere Superiori præcipienti aliquid contra Regulam, niſi forſitan Abbas poſſet ſuper illo pun-
10 cto diſpenſare. Quod probatur: quia Prælatus nullum aliud ſuper Regulam dominium habet, præter illud, quod ſibi ab eadem Regula conceditur. Quòd ſi haberet facultatem diſpenſandi ſuper Regula, in diſpenſatione rationabiliter facta tenetur ſubditus ſuo Superiori obedire: nam tunc non contra Regulam, ſed ſecundùm ipſam præcipit: dum autem ſubditus non eſt certus, an ſubſit diſpẽſandi iuſta cauſa, vel etiam facultas in Prælato, adhuc obedire tenetur. Ita Angelus, Syluester, & Tabiena *locis citatis.*

11 Quarto modo poteſt Superior præcipere aliquid ſubdito præter Regulam, id eſt, indifferentia, prout à Doctoribus appellantur: quæ quidem indifferentia ſunt in duplici diſcrimine ſecundùm D. Thom. Primò, quæ nullo modo pertinent ad Regulam, vt, verbi gratia, aſpicere aues volantes, leuare feſtucam, & alia huiuſmodi. Secundò, quæ pertinent ad conſeruationem Regulæ, vt ſunt, verbi gratia, obſequia ſubditorum erga Prælatos, & alia huiuſmodi: hoc ſecundo modo Prælato præcipienti tenetur ſubditus obedire; quia, quæ præcipiuntur, aliqua ratione ad Regulam reducuntur, & non ſunt ex illis, quæ ſimpliciter, & omninò extra Regulam ſunt; ſicut ſunt ea, quæ primo modo indifferentia diximus: nam hæc præcipienti Prælato non tenetur ſubditus obedire. Ita D. Thom. *in 2. diſt.44. q.2. art.3. in corp.* Armill. *verbo, obedientia, n. 4.* Roſella *eod. verbo, n. 10.* Sanctus Antonin. *3 part. tit.16. cap.1. § 9. verſ. Secundò, dico.* Miranda *in Manuali Prælat. tom.1. q.26. art. 9.* Tabien. *verbo, obedientia, num.5.* Syluester *verbo, Religio, 6. q.6.* Probatur ex eod. D. Bernard. *de diſpenſ. & præcept.* vt ſuperiùs diximus: *Prælati iuſſio, vel prohibitio non prætereat terminos profeſſionis, nec vltrà extendi poteſt, nec contrahi citrà.*

Quinto modo poteſt Prælatus ſubdito præcipere ea, 12
quæ ſũt infra Regulã, id eſt, laxiùs, quàm Regula præſcribat: quod poteſt dupliciter contingere, vt notat Peyrinus *tom. 1. de ſubdito, q. 1. ante 1. concl.* vel enim nulla ratione nititur, quod iubetur, vel ſubeſt aliqua ratio iubendi. Exempli gratia, Regula ſingulis diebus præſcribit vnam horam orationis mentalis: coarctat Prælatus ad mediam horam, cuius coarctationis poteſt eſſe aliqua ratio, nimirum, debilitas ſubditi, vel aliquod opus faciendum; vel huius coarctationis nulla redditur ratio; ſed tantùm fit pro libertate Superioris. Dico ergo, Prælato præcipienti ea, quæ ſunt infra Regulam, ſubditus non tenetur obedire, niſi fortè ſubſit aliqua cauſa rationabilis taliter præcipiẽdi, vt dicunt Angelus, Syluester, Roſella *locis citatis*, & Leſſius *de iuſtit. & iur. cap.41. dub.9. num.76.* Nauarr. *de Regular. num. 21.* Miranda *tom. 1. Manual. Prælat. q. 26. art. 9.* Probatur ex D. Bernardo *loco citato.* Quo autem ad illud, quòd teneatur obedire, ſi ſubſit iuſta cauſa, patet *ex cap. Quid ergo. 11. q. 3.*

Cauendum tamen eſt, Regulas, & Conſtitutio- 13
nes in Religionibus varias, & diuerſas eſſe, ac proinde præcipiendi, & iubendi poteſtatem, ſicut & obediendi obligationem eſſe variam, & ad plura, vel pauciora extendi: in Regula enim S. Franciſci *cap. 10.* iubetur Fratribus, obedire in omnibus, quæ non ſunt contra Regulam, vel animam: & in Conſtitutionibus Societatis Ieſu, *part. 3. cap. 1. §. 23.* habetur, obedientiam eſſe exhibendam in omnibus, in quibus manifeſtum peccatum non cerneretur. Plurimùm ergo conferunt ad cognitionem exactam huius rei Regulæ ſpeciales, & Conſtitutiones Religionum, quæ iuxta eorum ſtatuta attendendæ ſunt.

His poſitis, denodatur magna dubitatio inter Do- 14
ctores, an Summus Pontifex poſſit cogere Religioſos ad arctiorem Regulam ſeruandam; quod præſtare nequeunt, vt diximus, Superiores Religionis, etiam cum maiore parte Capituli. Pro qua re

Duæ principales reperiuntur ſententiæ. Prima affirmat, Summum Põtificem cogere poſſe omnes Monachos ad clauſuram, verbi gratia, ſeruandam, ſicut Moniales: & hoc probant *ex cap. vnico, in princip. de ſtat. Regul. in 6.* vbi Summus Pontifex indixit clauſurã Monialibus, quæ vitam multò auſteriorem reddit: & tamen Moniales illę clauſuram profeſſæ non fuerant. Hanc ſententiam ſequuti ſunt Ioan. Andr. *in cap. Ioannes. n.18. de Regul.* vbi Ancharan. *n.8.* & *ibidẽ* Panorm. *n.6.* Maior *in 4. diſt. 38. q. 2. col. 5.* Felinus *in cap. Ad noſtram. de appell. n.6.* Probant etiã aliqui ex ſupradictis Authoribus hac ratione, imò ex facto iam ſequuto tempore Pij V. qui anno 1567. Fratres S. Franciſci in Hiſpania degentes coëgit, vt ad aliquem ex Ordinibus Mendicantibus abſque mora tranſirent: quod tamen eorum Regula ab ipſis profeſſa non præcipiebat.

Alia ſententia, quam cõmunem appellat Bartholomæus de S. Fauſto *in theſ. Religioſorum, q. 99.* affirmat, non poſſe Summum Pontificẽ ad arctiorem vitæ Regulam ſeruãdam Regulares cogere; neque ad id, quod prima Regula, & antiqua inſtituta poſtulant, ſiue quòd ſit ſimpliciter ſupra ipſorum Regulam: quòd ſi præcipiat, non tenentur Religioſi iam profeſſi ei parere.

Hanc

Hanc ſententiam docent Corduba *in expoſ. Reg. S. Franc. c. 15. q. 2. dicto 6.* Leſſ. *lib. 2. de iuſtit. & iur. c. 41. dub. 9. n. 77.* Dec. *in cap. Ad noſtram. in nona edit. n. 19. de appell.* Tapia *auth. ingreſſi, verbo eod. c. 1. n. 71. C. de ſacr. Eccleſ.* Sylu. *verbo, Religio, 6. q. 6.* Sanchez *lib. 6. in Decal. c. 2. n. 22.* Oldr. *conſ. 96. n. vnic.* quę ſentẽtia mihi ſatis probatur: quia Romanus Pontifex nequit Religioſum, qui vnã Religionẽ profeſſus eſt, compellere, vt ad aliam arctiorem tranſeat; alioquin poſſet etiam præcipere, vt quis Religionis votum emitteret. Vnde
15 debitum, quod habent Religioſi obediendi Summo Pontifici vltra alios Chriſtianos, eſt ratione voti, ideò non poteſt obligare, pluſquàm votum eos obliget; nec poteſt plus à Religioſis exigere, quàm ſoluere promiſerunt: ſed ſoluere promiſerunt ſolummodo ea, quæ in Regula continentur: ergo ſupra Regulam, vel arctiora Regulâ antiquâ eis præcipere nequit. Probatur inſuper ex D. Gregorio Magno *lib. 1. Regiſtr. epiſt. 19.* vbi ait, *Iuſtum eſt, vt nemo creſcere compellatur inuitus.* Idem habetur *in cap. Geſta. diſt. 74.* vbi hoc dictum S. Gregorij relatum eſt. Confirmatur ex S. Bernard. *lib. de præcept. & diſpenſ. cap. 7.* dicente: *Is, qui profitetur, ſpondet obedientiam; non tamen omnimodam, ſed determinatè ſecundum Regulam, neque aliam, quàm S. Benedicti, vt oporteat eum, qui præeſt, non frænа ſua laxare voluntatis ſuper ſubditos; ſed præfixam ex Regula ſibi ſcire menſuram; & ſic demum ſua imperia moderari circa id ſolum, quod rectum eſſe conſtiterit; nec quodlibet rectum, ſed id tantum, quod prædictus Pater inſtituit: ſic ſe quippe habet profeſſio: Promitto, non quandam Regulam, ſed obedientiam ſecundum Regulam S. Benedicti. non ergo ſecundum voluntatem Præpoſiti. Proinde ſi profeſſione facta ſecundum illam Regulam, Abbas meus mihi aliud fortè imponere tentauerit, quod non ſit ſecundum Regulam, aut etiam quod non ſit ſecundum iſta inſtituta, verbi gratia, Baſilij, Auguſtini, Pachomij; quænam mihi, quæſo, in hac re neceſſitas imminet obſequendi? Solum quippe id à me poſſe exigi, arbitror, quod promiſi.* Et *cap. 8. in eodem loco,* ſubiungit: *Videtis iam ergo obedientiæ limites, quos requiritis: eſt enim modus obeditionis, tenor profeſſionis: nec ſe valet extendere poteſtas imperãtis, niſi quatenus attigerit votum profitentis: profectò citrà, & vltrà, necnon etiã è contra quid aliud, quàm obedientia limites quoſdã conſuerim, & his ſuis terminis virtutem eandem circumcludi.*

16 Operæpretium eſt tamen in hac re perpendere ſententiã Sanch. *loco cit.* qui dicit, quòd profeſſuri tenẽtur ad ſtatuta illa arctiora, & ſupra Regulã à Sũmo Pontifice ordinata: quia, cùm non ſint illã adhuc profeſſi, nulla fit illis iniuria, ſi à Summo Pontifice aliquid ſupra Regulam, ſiue arctiora pro deinceps profitentibus iubeantur. Hîc tamen procedẽdum eſt cũ limitatione, vt notat Laurentius de Peyrinis *tom. 1. de ſubdito, q. 1. cap. 8. §. 1. verſ. An autem.* ſcilicet, ſi profeſſi illa ſtatuta receperunt, ſed cũ proteſtatione quòd cũ eſſent ſupra Regulã profeſſam nolebant ea obſeruare: ſecùs autẽ, ſi nullo modo receperunt, cũ de ratione legis ſit, vt recipiatur, vt dicunt Valentia *tom. 2. diſp. 7. q. 5. punct. 5.* & Nauarr. *lib. 1. conſ. de conſt. conſ. 1. q. 5. n. 23.* vbi ait, quòd ſi profeſſi nõ obſeruãt, nec obſeruare cœperũt, habent iuſtam cauſam ipſi profeſſuri, non obſeruandi: quia, cùm lex ſit in vtilitatem communem, non eſt veriſimile, legiſlatorem eos ligare velle ad obſeruandum, cùm alij Confratres non obſeruent.

Ad primam rationẽ contrariæ ſentẽtiæ reſpondeo, clauſuram Monialibus indictã fuiſſe à Summo Pontifice: quia hoc erat valdè neceſſariũ pro cuſtodia caſtitatis ſeruanda, vt habetur ex Concil. Trid. *ſeſſ. 25. cap. de Refor. Monal.* quidquid dicat Oldr. *conſ. 96. n. vnic.* vbi ait Summum Pontificem non potuiſſe Monialibus imponere clauſuram: hoc enim falſum eſt; quia imponere clauſuram Monialibus, non eſt noua vita arctior, vt benè notant Sanch. *loco cit. n. 41.* Dec. *cap. Ad noſtram in nou. edit. n. 9. de appel.* Roſella *verb. lex, n. 5.* Sylu. *verbo, Religio, 6. q. 6.* Angelus *verb. Religioſ. n. 29.* Carthuſ. *opuſc. de refor. Monal. art. 1.* Nauar. *comment. 4. n. 4. de Regul.* Vega *2. tom. Sum. c. 88.* Azor. *tom. 1. lib. 13. c. 8. quæſt. 2.* & alij.

Ad aliam rationem dico, Summum Pontificem non ex eo, quòd ad aliquã ex Religionibus Mendicantium coëgerit Fratres S. Franciſci, præcipere nouã Regulã, ſeu ſtatuta arctiora: ſed, quia voluit ſub vna ex Religionibus approbatis eiuſdem Ordinis illos Fratres degere, ſi vitam regularem iuxta præſcripta à Seraphico Patre ducere vellent: quod non eſt nouam Regulam, ſeu ſtatuta condere; ſed Religioſos ſecundùm Regulas approbatas inſtituere. Nec enim in tali caſu redarguẽdus eſt Pius V. propter ſuam ſententiã latam contra partem non citatam, & inauditam: quia ille re maturiùs conſiderata, & perpenſis ſcandalis multis in Hiſpania ortis propter relaxationem eorum vitæ, iis probatis, & notoriis ſententiam illam tulit, in quo caſu poterat, non citata parte, tanquàm ſupremus Princeps, vt teſtatur Bald. *l. Nec cauſas. n. 3. C. de appel.* Nauar. *in Sum. cap. 25. num. 10.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm omnia contenta in Regulis Sanctorum Patrum, & præcipuè S. Benedicti, obligent ad peccatum mortale.

SVMMARIVM.

1 *Pars affirmatiua probatur nonnullis rationibus.*
2 *Regula Sanctorum Patrum, & præcipuè Sancti Benedicti, non continent omnia ſub præcepto, & n. 4. Nec omnia obligant ſub peccato mortali.*
3 *Monachus quando peccet mortaliter circa ea, quæ ſunt de conſilio.*

PArs affirmatiua poteſt quibuſdam rationibus ſic 1
oſtendi. Primò, S. Bernardus *lib. de præc.* loquens de Regula S. Benedicti ait: *Omnia cõtenta in Regula S. Benedicti non profitentibus, id eſt, Nouitiis, monita. ſeu conſilia ſunt cenſenda; nec grauant non ſeruantes: cùm tamen profitentibus præcepta, præuaricantibus in crimina fiant.* Ergo Profeſſis huius Regulæ, illius tranſgreſſio erit peccatum mortale, ac per conſequens omnia in hac Regula contenta (vt videntur probare verba S. Bernardi) obligant ad mortale. Confirmatur: nam facere contra votum, eſt peccatũ mortale: ſed Religioſi tranſgrediendo Regulam faciunt contra votum: ergo peccant mortaliter, & ſic ea, quæ ſunt in Regula, obligant ad peccatum mortale. Maior probatur per illud Apoſtoli *1. ad Tim. 5.* vbi habetur, quòd viduæ, quæ volunt nubere, damnationem habent: quia primam fidem irritam fecerunt. Minor probatur: quia Monachi voto profeſſionis Regulæ adſtringuntur: ergo faciunt contra votum: ergo tranſgredientes Regulam peccant mortaliter, quod obligationem ſub mortali manifeſtè demonſtrat ad omnia eius præcepta obſeruanda.

Communis tamen ſententia eſt, Regulas Sancto- 2
rum Patrum, & præcipuè S. Benedicti, nõ omnia continere ſub præcepto; nec omnia in eis concepta obligare ſub peccato mortali; ſed aliqua eſſe ſub admonitione, & conſilio, quæ non ad mortale; ſed ad veniale tantùm obligant. Ita S. Thom. *quodlib. 1. q. 9. art. 4.* S. Bernardus *in lib. de præc. & diſpenſ.* S. Anton. *3. p. tit. 16. §. 7.* Turrecr. *in expoſ. Reg. S. Bened.* & alij communiter. Quod probatur primò ex S. Th. *2. 2. q. 186. art. 9.* Quia ſtatus Religionis eſt ſecurior, quàm ſtatus ſæcularis. Vnde S. Greg. *1. moral.* comparat vitam ſæcularem mari fluctuanti: vitam autem religioſam portui

tranquillo:ſed,ſi quælibet tranſgreſſio eorum, quæ in Regula continentur, obligaret Monachum ad peccatum mortale, ſtatus Regularis eſſet periculoſiſſimus propter multitudinem obſeruantiarum, vt diximus *queſ.* 1. ergo non omnia,quæ in Regula continentur, obligant ad lethale. Secundò probatur: quia Monachus quãdo profeſſionem ſolenné emittit,non vouet, ſe Regulam obſeruaturum, vt habetur *ex cap.* 58. *Reg. S.Bened.*& conſtat ex verbis S.Bernard.*lib.de praecept. & diſp.* vbi ait: *Nemo,cùm profitetur,ſpondet Regulam; ſed determinatè, ſecundum Regulam ſui quiſque conuerſationem ſe dirigere pollicetur.*Idem docet S.Thom.*loc. cit.ad* 2.ergo, cùm Monachus non obligetur ex voto ad ſingula,quæ in Regula continentur, non peccabit mortaliter,quoties quodlibet eorum violauerit. Confirmatur concluſio hac ratione certiſſima: quia non quælibet violatio legis humanæ, ſiue ciuilis, ſiue eccleſiaſticæ, facit hominem dignum pœna mortis, vt conſtat manifeſtè:ergo à fortiori, nec quælibet tranſgreſſio legis monaſticę,præcipuè S.Benedicti,quę benigna eſt, & diſcretione plena, vt dicit S. Greg. *in lib. Dialog.* Vnde

Ad primum reſpondeo cum S.Anton.*loc.cit.*S.Bernard non accipere ibi præceptum propriè,& rigoroſè; ſed pro quacunque iuſſione,& ordinatione, quæ non ad mortale, ſed ad veniale obligat.

Ad ſecundum reſpondeo cum S.Thom. *loc. cit. ad primum*,quòd ille,qui profitetur Regulam,non vouet ſeruare omnia, quæ ſunt in Regula;ſed vouet regularem vitam, quæ conſiſtit eſſentialiter in tribus votis; & ideò falſa eſt minor argumenti.

3 Aduertendum tamen eſt, poſſe aliquando Monachum peccare, etiam mortaliter, circa ea, quæ ſunt de conſilio, & admonitione Regulæ, ſi contemptus accedat, vt benè oſtendit S.Thom. *loc. cit.* ſi autem hæc,quæ ſunt de conſilio,& admonitione,tranſgreditur propter aliam cauſam,putà, concupiſcentiam, vel iram;non eſt contemptus, nec per conſequens peccatum mortale; etiamſi frequenter ex eadem cauſa, vel ſimili peccatum iteret. Ita S. Aug. *lib. de natura, & grat. tit.7.cap.29.circa med.*

4 Ex quibus ſequitur, non omnia in Regula contenta eſſe ſub præcepto, vt colligitur ex eadem Regula in principio,per illa verba: *Auſculta, ô Fili, præcepta Magiſtri, & ordinationem pij Patris libenter excipe.*Quæ denotant,alia eſſe in Regula ſub præcepto, ſiue ſint de iure diuino naturali,vel eccleſiaſtico, ſiue ad tria vota eſſentialia Religionis pertineant:alia verò ſunt admonitiones, & conſilia: ſicut ea, quæ ſunt in Euangelio,alia ſunt ſub præcepto,alia ſub conſilio.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Regulam Religioſorum conſuetudine laxatam teneantur Profeſſi obſeruare, prout ſtat in primo rigore, & antequàm per Abbatem generalem, & Capitulum reformetur.

SVMMARIVM.

1 *Referuntur variæ ſententiæ ſuper hac materia.*
2 *Religioſus tenetur, non obſtante qualibet diuturna conſuetudine, ſubſtantialia Religionis obſeruare; ſecus dicendum de accidentalibus, vt num. 3.*

1 SVper hoc variæ adſunt opiniones. Alij tenent, quòd ſic: & mouentur ea ratione; quia votum obſeruandi Regulam eſt verè, & realiter votum: & propterea adſtringit de iure diuino naturali; quod nulla deſuetudine relaxabile, aut reuocabile eſt. Ita Maior *in 4. diſt.38.q.10.arg.a.cont. 5.concluſ.* Cordubà *in Regul. S. Franc. cap. 10. q.55.punct.* 1. Alij tenent partem negatiuam, aſſerentes, non teneri Profeſſos ad obſeruantiam Regulæ circa ea, quæ in deſuetudinem abière:& adducunt rationẽ; quia votum de obſeruanda rigoroſitate Regulæ, quæ aduerſa conſuetudine eſt relaxata, non præſumitur, quandiu non explicatur. Ita S.Thom. *in 4. diſt. 38. quæſt.1.art. 3. quæſt. 1. ad* 5. Turrecrem. *in Comment. Reg. 17. q.* 1. Cardinal. *cap. Ad monaſterium.§.in Refect. num. 4. quæſt. 2. de ſtat. Mon.* Nauar. *in Summ. c. 12. n.* 50. Alij verò, vt Abbas Panormitan. *c. Super eod. num. 4. & 5. de regular.* & *c. Cùm ad Monaſterium. de ſtat. Monach.* Felin.*cap. Nam ad concupiſcentiam. num.*21. *de conſtit.* Sylu. *verb. Religio, 6. q.* 12. dicunt, quòd aut conſuetudo per tantum tempus ſeruata eſt, vt de eius initio non adſit memoria: & tunc obſeruantia Regulæ, quæ per eam conſuetudinem relaxata eſt, non obligat Profeſſos. Ratio huius eſt: quia talis Regula diuerſa à prima putatur. Vel huiuſmodi conſuetudo eſt recens, nec ab hominum memoria deleta: & tunc dicunt, Abbatem poſſe Monachos cogere ad priſtinæ Regulæ obſeruantiam. Verùm, vt ad- 2
uertit idem Panorm. *in d. c.Super eodem.* ſi agimus de ſubſtantialibus Religionis,quæ ſunt tria vota,ſcilicet, caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ; tunc qualibet diuturna, & immemorabili deſuetudine non obſtante,tenentur Religioſi ad illorum veram obſeruantiam: quia prædicta vota iure diuino naturali obligant, contra quod nulla conſuetudo introduci poteſt. Ita etiam Nauar. *in Manuali, cap. 12. num.* 50. Roderic. *tom. 1. quæſt. 69. art.* 2. Azor. *inſtit.moral. part. 1. lib. 13. cap. 15. quæſt.* 15. Reginald. *in praxi, lib. 18. num.* 396. Sanch. *in Decalog. lib. 3. cap. 2. num.* 26. & alij communiter. Si autem eſt ſermo de acci- 3
dentalibus ipſius Regulæ, & ordinatis ad finem illorum trium, & monaſticæ vitæ perfectionem; tunc non ſolùm antiqua immemorabilis conſuetudo; verùm etiam diuturna tantùm,putà 40. annorum,quamuis memorabilis, ſufficiet ad excuſandum Monachos ab obſeruantia eorum,quę per eam relaxata ſunt:cùm enim hæc ſint accidentalia, & poſſint adeſſe,& abeſſe ſtante Religione in illis tribus ſubſtantialibus,in tantum Religioſus ſolùm obligatur, in quantum habent vim legum, & conſtitutionum, quæ abrogari poſſunt, & vim obligandi amittunt per contrariam conſuetudinem legitimè introductam. Ita DD. proximè citati communiter, quibus addo Salas *de legib.diſp.8. ſect. 11. num.* 62. Ant. Perez *in Commentar. in Reg. D. P. Bened. cap. 7. num.*35.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm ſubditi Regulam propriam iam collapſam, ſeu relaxatam, à Prælatis ſuperioribus ad priſtinum ſtatum redactam cum maiori parte Capituli, obſeruare teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ variæ in hac re recenſentur.*
2 *Abbas, & Prælatus generalis cum maiori parte Capituli generalis poteſt Regulam iam collapſam, & laxatam reformare.*
3 *Licèt ad inducendam ſtrictiorem vitam Religioſis requiratur ſingulorum conſenſus; tamen pro reformanda Regula iam laxata ſufficit maior eorum pars. Limita, vt num. 4. 5. & 6.*

7 *Regulam iam collapſam poteſt Abbas Generalis, ſeu Prouincialis, per ſeipſum ſine Capitulo reformare.*

8 *Abbas localis poteſt condere praecepta pro obſeruatione Regulæ relaxatæ ſecundum priorem rigorem.*

1 IN hac quæſtione à Doctoribus ſatis exagitata quatuor ſententias reperio. Prima eſt quorundam, quos tacito nomine refert Innocentius *cap. Super eo. de Regul. num. vnico.* qui Doctores diſtinguunt, & dicunt, ſi Profeſſos ille erat vir diſcretus, tenetur ſeruare Regulam denuò reformatam: quia cogitare debuerat, poſſe euenire, vt ad ſtatum priſtinum illa reſtitueretur: ſi verò fuerit indiſcretus, vt fœmina, ſiue puer, nō tenetur, ſicut diſcretus; & poterit in hoc caſu ingredi Religionem laxiorem, qualis erat Religio illa tempore profeſſionis, antequàm à Superioribus cum maiore parte Capituli Regula ferè collapſa, & deſtituta ad priſtinum ſtatum redacta fuerit.

Secunda ſententia eſt valdè ſimilis primæ, ſcilicet, ſi Profeſſus erat Iuriſperitus, compellitur ſeruare Regulam: ſi verò fuit indoctus, tūc ſi illi fuerit lecta Regula ante, vel poſt profeſſionem, & reſpondet nolle ſe obligare, niſi ad Regulam ita collapſam, nō compellitur ad Regulam reformatam. Hanc ſentētiam docent, Hoſtienſis *Summ. tit. de voto, §. Vtrum, & per quem, n. 17. & cap. Super eo. n. 2. de Regul. & ibi* Ioan. Andr. *n. 4. in fine.* S. Antoninus 3. *part. n. 16. cap. 3. in fine*, vbi ait, quòd ſi vterque fuerit indoctus, nec lecta ſit illi Regula, eū teneri ad reformatā Regulam, niſi limitatā intentionē habuerit obligandi ſe eo modo, quo tunc ſeruabatur.

Tertia ſententia affirmat, Profeſſos teneri obſeruare Regulam reformatam, etſi à tempore immemorabili collapſam, & intentionem habuerint limitatam, obligandi ſe ad Regulam ſic collapſam. Ita tenet Probus *in addit. ad Monach. cap. 1. num. 15. de Regul.*

Quarta ſententia conſtanter affirmat, omnes Profeſſores Regularum teneri ad illas obſeruandas, ſi reformentur, & ad priſtinum ſtatum reſtituantur per maiorem partem Capituli.

Dicendum eſt ergo primò, poſſe Abbates genera-
2 les cum Capitulo generali, vel ſaltem cum maiori eius parte Regulam iam fere collapſam, & Religioſorum deſuetudine laxatam reformare, atque ad ſtatū prioris obſeruantiæ reducere, adeò vt Religioſi iam Profeſſi ad Regulæ ſic reformatæ obſeruantiam teneantur, & adſtringi poſſint: quia ſubiiciens ſe alicui in ordine ad aliquem finem, ſe quoque ei ſubiicit in his, quæ valdè ad talem finem conducunt, quale eſt Regulam iā laxatam reformare: prǽſertim, quòd cùm Regulę Profeſſores nō coacti, ſed ſponte religioſæ vitæ, & regulari obſeruantiæ ſe ſubiiciant, ſéque, vt quantum ad eos attinet, ad illius conſeruationem procurandam parati eſſe debeant: & propterea, ſi regularis obſeruantię neruus laxatus ſit, tenētur pati, vt reſtauretur, & ad antiquam rigoroſitatē reducatur, & demū Regulam ſic reformatam obſeruare. Atque ita docent Innocent. *in cap. Super eo. de Regul.* & ibi Panormit. *n. 6.* Felin. *in cap. Cùm omnes, col. 1. & ſub n. 15. verſ. Pro qua fallentia*, cum aliis per eum ibi adductis *de conſtitut.* dicentes, quòd licèt
3 ad inducendam ſtrictiorē vitam Religioſis requiratur ſingulorū conſenſus, vt per Gloſſ. *In regula*, quod omnes tangit, *de reg. iur. in 6.* Archid. *in cap. Geſta. 74. diſt.* & Lapū *alleg. 85.* nihilominùs vbi agitur de reformāda Regula, ac ad priſtinum ſtatum obſeruantię reſtituenda, ſufficit conſenſus maioris partis. Ita etiam Syluest. *verb. Religio, 6. q. 6.* Tab. *eod. verb. n. 21.* Cordub. *in expoſitione Regulæ D. Franciſci, cap. 10. q. 2. punct. 6.* Azor. *inſt. moral. p. 1. lib. 13. cap. 11. q. 17.* Vaſq. 1. 2. *diſp. 154. cap. 4. n. 25. & duob. ſequen.* Reginald. *in praxi, lib. 18. n. 396. verſ. Conſequens eſt tertiò.* Ant. Perez *in Comment. Regulæ D. P. Bened.* cap. 7. *n.* 37. Apponuntur tamen huic concluſioni ab aliquibus Doctoribus quædam limitationes.

Prima eſt, quando Profeſſus eſt ita debilis cōplexionis, vt auſteritates, & reformationes inductas ferre nō valeret: quia tunc poſſet cum eo diſpenſari, vt ſe ad æqualem illi, quam profeſſus eſt, vel etiam laxiorem Religionem transferret. Ita Innocent. *loc. cit.* Nauar. *lib. 4. conſ. 43. n. 2. ſub tit. de Regul.* Sanch. *d. cap. 2. n. 38.* Et iuſta cauſa exiſtente, huiuſmodi diſpenſationem concedere poſſet Prælatus Religioſo delicato, vt ait idem Nauar. *d. lib. 3. conſ. 56. n. 1. eod. tit. de Regul.* 4

Secunda limitatio eſt, niſi aliquis Religioſus vouiſſet Regulam tempore profeſſionis, prout tunc obſeruabatur, vel non habuiſſet animum ſe adſtringēdi, niſi ad Regulam, prout eo tempore obſeruabatur: quia votum non obligat vltra intentionem vouentis: & ideò non poterit compelli ibi manere; ſed poterit laxiorem Religionem ingredi. Ita Tabiena *loco citato.* Nauar. *d. conſ. 43. n. 2.* Sanch. *d. cap. 2. n. 39.* 5

Tertia limitatio eſt, quando Regulæ obſeruantia authoritate Summi Pontificis, aut conſuetudine legitimè præſcripta, iam abrogata eſſet tēpore, quo Religioſi profeſſionem emiſerunt: tūc enim Profeſſi compelli non poſſunt ad talē reformationem acceptandā: quia Religioſi cenſentur vouiſſe obedientiam Regulæ, quę tunc obſeruanda erat: & non cenſentur vouiſſe primam Regulæ inſtitutionem, ſed præſentem: ſecùs autem dicendum eſt, ſi Regula aliquorum culpa non ſeruabatur: nondum autem legitima conſuetudine abrogata erat: tunc enim Religioſi obligantur ad Regulæ decreta ſeruanda, & nouis conſtitutionibus ad id compelli poſſunt: nam vouerunt Regulam illius Religionis; & ideò ad eius obſeruantiam conſtitutionibus ad hoc neceſſariis, & opportunis compelli poſſunt. Ita Nauar. *loc. proximè cit.* Sanch. *d. c. 2. n. 41.* Salas *de leg. diſp. 8. ſect. 12. n. 58. & 62.* Bañes 2. 2. *q. 5. art. 10. dub. 6.* Bonacina *de leg. diſp. 1. q. 1. punct. 3. n. 18. verſ. Addo Prælatos.* 6

Dicendum ſecundò, Abbates generales, ſeu prouinciales, per ſe ipſos, & ſine Capitulo poſſe Regulā iam collapſam reformare, & illam ad primęuam inſtitutionem redigere. Ita affirmant Panormit. *in cap. Super eo. de Regular. n. 6.* & Sanchez *in precept. Decalogi, lib 6. cap. 2. n. 35.* & Laurentius de Peyrinis *tom. 1. de ſubdito regulari, q. 1 cap. 8. §. 3.* Et probatur: quia, cùm prędictis Abbatibus, & Prælatis iniunctum ſit prouidere ſubiectis ſibi ouibus, vt per viam ſalutis incedant; debent errantes oues reuocare, illáſque diſperſas colligere: ergo illorum erit collapſam, & relaxatā Regulam reformare, vt ſine periculo ad viā ſalutis errantes oues perducant; maximè ad hoc, vt vota eſſentialia, & alia Religionis ſtatuta laudabilia ſeruentur: quod quidē contingere nequit, ſaltem non ita faciliter, ſicut in benè reformata Religione, & ordinata Regula. Vnde ait Vaſquez *loco citato*, penſandum eſſe, an ea noua ſtatuta ſint valde neceſſaria ad reformationem ſtatus Religionis, idque arbitrio prudentis viri relinquendum eſſe, & ad talem reformationem inſpiciendam eſſe hanc, vel illam Regulam benè ordinatam, & ad inſtar illius remedium adhibere: non enim oportet noui aliquid addere, niſi id iudicauerint neceſſarium pro temporis, & loci occaſione: quia non eſt credibile, ſtatuta Religionis initio edita, non fuiſſe ſatis idonea ad conſequendum finem ſibi conſtitutum. 7

Et Sanchez *loco cit. n. 37.* addit, quòd quanuis priuatus Superior Religionis, cui non datur condere ſtatuta, ſed præcepta imponere, quæ in morte ipſius, ſeu finito officio expirant, non poſſit condere ſtatuta; poterit tamen in ſuo Conuentu, vel Prouincia ſibi ſubdita imponere præcepta obligantia, & neceſſaria ad reformationem prioris Regulæ, & ad obſer- 8

Digitized by Google

uantiam illius : quia tales Superiores habent eandem poteſtatem imponendi præcepta, nō perpetua, ſed durante eorum officio, quam Superior maior cum maiore parte Capituli habet ad edeoda ſtatuta perpetua: tum, quia Abbati incumbit prouidere, vt in ſuo Monaſterio obſeruetur perfectè Regula, & eā collapſam reſtaurare : & ſic poterit quilibet Superior priuatus præcepta imponere in loco, vbi habet iuriſdictionem pro refosmatione Regulæ. Ita docent Syluester *verbo, Religio,6.q.6.* Roſella *verbo, lex, n.5.* & Sanch. *loco cit. n. 37.* & alij, qui docent, poſſe Superiores præcipere, quæ ad obſeruantiam pleniorem Regolæ conducunt, tanquàm implicitè, ſeu indirectè in Regula : ad ea nanque ſola noo extenditor eorum poteſtas, quæ ita ſunt ſupra Regulam, vt nec directè, nec explicitè, vel indirectè, ſeu implicite ad eam seducantur.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbas, vel alius Prælatus regularis poſsit in præceptis Regulæ diſpenſare.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio requirit authoritatem, & cauſam iuſtam.*
2 *Diſpenſandi poteſtas duplex, ordinaria, & delegata.*
3 *Diſpenſare poteſt in lege, qui eam tulit.*
4 *Diſpenſandi poteſtas, quando alicui committitur à iure, tranſit in ordinariam.*
5 *Diſpenſandi iuriſdictio non eſt conceſſa Abbatibus, & Prælatis non exemptis.*
6 *Diſpenſandi poteſtas in Abbatibus, & Superioribus exemptis eſt ordinaria.*
7 *Diſpenſandi poteſtas, ſiue ordinaria, ſiue delegata, amplè interpretanda eſt. Limita, vt num.8.*
9 *Reſcriptum concedens diſpenſandi facultatem, eſt amplè interpretandum, licèt diſpenſatio cenſeatur odioſa.*
10 *Diſpenſare vt poſſit Abbas, vel alius Prælatus, requiritur authoritas, aliàs nulla eſt diſpenſatio, & peccatum committitur, vt num. 11. An verò veniale, vel mortale, oſtenditur num. 12.*
13 *Diſpenſationem factam ab Abbate, de cuius authoritate dubitaretur, tenetur Monachus acceptare.*
14 *Diſpenſare poteſt Abbas, vel alius Prælatus Regularis in præceptis Regulæ, quatenus ei diſpenſatio permittitur, vel à Regula, vel à priuilegio, vel à iure.*
15 *Diſpenſare an poſſit Abbas inferior in Regula, ſtante axiomate :* Inferior non poteſt diſpenſare in lege Superioris.
16 *Diſpenſandi facultatem poteſt tollere, vel limitare Capitulum, & ſuperiores Prælati Abbatibus, & Prælatis inferioribus.*
17 *Diſpenſare poteſt Prelatus, etiam extra ſuum territorium exiſtens, cum ſuis ſubditis, etiam abſentibus; ſed in foro conſcientiæ tantum.*
18 *Diſpenſatio facta à Prælato cum ſubdito, licèt non petente, valida eſt.*
19 *Diſpenſare non eſt integrum Prælatis iuniis, quæ reſeruantur in Regula Superiori maiori.*
20 *Societatis IESV nullus Prælatus Generali inferior diſpenſare poteſt, niſi quatenus ſibi conceſſum eſt. Limita in omnibus Prælatis, vt num. 21.*

1 CVm in diſpenſationibus primò, & principaliter ſequirantus authoritas, & cauſa iuſta diſpenſandi, vt communiter affirmant Doctores, & præſertim S.Thom.2.2.q.88.*art.12 ad 2.* cum Caietano & reliquis Expoſitoribus *ibi*; videndum erit in hoc quæſito de hac poteſtate, in aliis verò ſubſequentibus de cauſa iuſta diſpenſationis. Pro qua re

Supponendum primò, duplicem eſſe poteſtatē diſpenſandi, ſcilicet, ordinariam, & delegatam : ordinaria eſt illa, quæ competit alicui ratione officij, ſiue ab alio recepta ſit, ſiue non : & ex ſua natura non requirit, vt Superior per ſeipſum illam exerceat, niſi ſpeciali iure in aliqua perſona aliud cautum ſit, ideò poteſt delegaſi & ſic poteſtas delegata erit illa, quæ manat ab illa ordinaria, & alicui committitur ab illam habēte: ita vt huiuſmodi poteſtas delegata aliquando ſiſtat in ordinaria poteſtate, ne procedatur in infinitum, non quòd in omni ordinaria ſiſtat, quia vna ordinaria interdum manat ab alia ordinaria : ſed in aliqua ordinaria ſiſtat, nempe, in ordinaria ſupremi Principis, ſiue Prælati, & Legiſlatoris, qui à nullo accipit iuriſdictionem. 2

Ex quo ſequitur, admiſſa huiuſmodi diſtinctione, illum, qui tulit legem, poſſe in illam diſpenſare, cum lex ab ordinaria eius poteſtate dependeat: vnde per illum auferri, & reſtringi poteſt. Idem dicendum eſt de Superiore ipſius in iuriſdictione: quia quicquid poteſt ipſe, poteſt etiam Superior formaliter ſuumpius; ſeu in eo, in quo Superior eſt, vt benè notat Salas *de legib. diſput. 20. ſect. 3. n. 15. & 16.* Vnde Summus Pontifex poterit diſpenſare in legibus Epiſcopi, & Prælatorum Epiſcopis inferiorum: quia poteſtas inferior non obligat, niſi cum ſubordinatione ad Superiorem, & dependentia : quod de æquali in eadem ſede, & iuriſdictione ſentiendum eſt: vt, verbi gratia, de ſucceſſore in aliquo officio, ſiue præeminentia: moraliter enim, tam de vno, quàm de alio idem ſentiendum eſt. Et Summus Pontifex, qui eſt ſupremus omnium, poteſt diſpenſare in toto iure canonico : quia eſt æqualis anteceſſoribus ſuis. De qua re videatur Turrecr. 3. *Sum. cap. 52. & 53.* Couarr. 2. *part. 4. cap. 6. §. 9. n. 6.* Viuald. *in append. ad Candelabr. aureum, n. 17.* Panorm. *in cap. Significaſti. de elect.* Azor. *tom. 1. inſt. moral. lib. 5. cap. 15. q. 5.* 3

Hæc poteſtas poteſt pluribus modis aliis committi, vel à iure, vel ab homine. Quando committitur primo modo, tunc tranſit in ordinariā, & non in delegatam, etiamſi commiſſa ſit; maximè ſi commiſſio ſit perpetua, & ſimpliciter : vel ſaltem æquiparatur ordinariæ, *iuxta l. 1. ff. de eo, cui commiſſa eſt iuriſdictio.* Secundo modo, quæ, ſcilicet, fit ab homine, dupliciter contingere poteſt: primò, per modū gratiæ, & priuilegij ſpecialis: ſecundò, per modum propriç delegationis, quod fit, quādo iuriſdictio ſimpliciter committitur, & in ea poteſtas diſpenſandi includitur: vnde, quando delegatio pura, & ſimplex eſt, mortuo, & amoto delegante ceſſat diſpenſandi poteſtas in delegato, vt manifeſtè colligitur *ex cap. Gratum de offic. delegat.* Si verò cōcedatur per modum gratiç ſpecialis, & priuilegij, ſi abſolutè, & abſque limitatione conceſſa eſt, mortuo delegante etiam durat, vt colligitur expreſsè *in Regul. 56. de Regul. iuris, in 6.* quod etiam communiter fatentur Doctores, vt affirmat Salas *loco citato.* 4

Quibus præmiſſis, certum eſt, huiuſmodi iuriſdictionem diſpenſandi non eſſe conceſſam Abbatibus, ſeu Prælatis non exemptis: quia hoc pertinet ad iuriſdictionem epiſcopalem, quam ipſi non habent. Excipiendi tamen ſunt aliqui caſus in iure expreſſi, de quibus Suar. *tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 8. n. 2.* maximè cùm ex conceſſione Epiſcoporum poſſint Abbates huiuſmodi non exempti habere talem iuriſdictionem: quia ipſi Epiſcopi, tanquàm Superiores ordinarij, poſſunt delegare talem authoritatem diſpēſandi, & illam prædictis Abbatibus, tāquàm Vicariis ſuis, cōmittere, & communicare, quæ poteſtas purè delegata erit in 5

his

his Abbatibus non exemptis, quia non conuenit illis ex vi proprij muneris, ſed ex côceſſione Epiſcoporũ.

Exiſtimat tamen Suar. *loco cit. num.* 11. potuiſſe Epiſcopos, ad quos ſpectabat antiquitùs inſtitutio, & approbatio Religionũ in ſuis Diœceſibus, cõſtituere prælationem Abbatis cum ordinaria iuriſdictione ad diſpenſandum, iuxta menſuram ab ipſis præſcribendam: quod non videtur excedere epiſcopalem poteſtatem, quandiu apoſtolica Sedes ſibi non reſeruauit: poſtquàm verò Summus Pontifex ſibi approbationẽ, & confirmationem Religionum reſeruauit, in nullo Prælato Regulari reperitur iuriſdictio ordinaria ad diſpenſandum, niſi illam à Summo Pontifice habeat, quòd ſi Religio exempta ſit, vt hodierna die ſunt ferè omnes Religiones, quæ eodem tempore, vt approbantur à Sede apoſtolica, eximi ſolent; eo ipſo iuriſdictionem habet à Summo Pontifice; & ſic poteſtas
6 diſpenſandi ordinaria reperietur in omnibus Religionibus exemptis, & in earum Abbatibus, & Prælatis, & in ſuo ordine ſupremis; Summo tamen Pontifici immediatè ſubiectis: quia exercent reſpectu ſuorum ſubditorum iuriſdictionem, & munus epiſcopale; & nihil refert, quòd Prælatus ſit vnius loci, vel plurium: nam omnes Prælati Religionum exemptarum, tam Generales, quam Prouinciales, ſiue Abbates locales, hac poteſtate ordinaria diſpenſandi fulciuntur, & eorum Vicarij delegata, vt benè probat S. Thom. 1. 2. *q.* 97. *art.* 4. Caietanus 2. 2. *q.* 147. *art.* 4. Sotus *de iuſtit. lib.* 1. *q.* 7. *art.* 3. *dub.* 1. Rodriq. *qq. regul. tom.* 2. *q.* 46. *art.* 9. Nauarr. *in Sum. cap.* 21. *num.* 21. quod etiam probat Suar. 4. *de Relig. lib.* 2. *cap.* 8. *num.* 13. vbi ait, quòd omiſſis Generalibus, quoad hanc poteſtatem de Prouincialibus eſt res certa: quia ſunt tanquàm Epiſcopi in ſuis Prouinciis, maximè cùm Religio ſit in tot Prouinciis diuiſa, & diſperſa, vt non poſſint commodè omnes Religioſi Generalem adire: quapropter neceſſarium fuit Prouincialibus illam communicare. Quæ ratio, vt dicit ipſe Suar. *loco cit.* ſuo modo, licèt non tam vigenti, locum habet in Abbatibus, & Prælatis conuentualibus: quia neceſſitas diſpenſandi poteſt eſſe præſentanea, & quotidiana; & ideò non debet ſemper pendere à Prouinciali; quia ſæpè eſt abſẽs ab hoc, vel illo Monaſterio; prçterquàm quòd poteſtas diſpẽſandi ſæpè neceſſaria eſt ad bonũ ſpirituale ſubditorum, vt Prçlati etiã locales nõ tãtùm ſalutem ſubditorum; verùm etiam perfectionem tendendi ad ſtatũ Religionis per diſpenſationẽ procurẽt.

7 Supponendum eſt etiam, poteſtatem huiuſmodi ordinariam, ſiue delegatam, eſſe amplè interpretandam, & poſſe aptari, vt per illam diſpenſare poſſit Prælatus in caſibus, qui aptabiles ſunt caſibus expreſsè, & incluſis in caſibus expreſſis: ſecùs verò dicendum eſt de diſpenſatione facta à Superiore iam data, & conceſſa: nam interpretanda eſt rigorosè in propria acceptatione verborum, & ad ſimiles caſus nõ debet extendi. Ita Sanchez *lib.* 8. *de matrim. diſput.* 2. vbi fatetur de communi: & Portellus *in dub. regul. verbo, diſpenſ. num.* 54. vbi cùm Sanchez duas ponit limitationes de poteſtate ſupradicta amplè interpretandi; prima eſt, quòd ſi præiudicium tertij vrgeat,
8 ſtrictè interpretanda ſit: ſecunda, vt ſi committatur, quòd diſpenſet cum certis perſonis nominatis, similiter ſtrictè interpretanda ſit: ſi verò perſonæ illæ diſpenſandæ non nominentur, amplè interpretanda eſt. Stante verò dubio, quòd poteſtas diſpenſandi extendatur ad aliquem caſum, erit interpretanda, quòd extendatur ad illum: & è conuerſo, ſi ſit dubium, an diſpenſatio iam facta extendatur ad hunc caſum; non eſt extendenda ad illũ: ratio eſt; quia poteſtas diſpẽſandi eſt amplè interpretãda ad caſus neceſſariò incluſos.
9 Similiter reſcriptum concedens diſpenſandi facultatem eſt amplè interpretandum, quantuis ipſa diſpẽſatio cenſeatur odioſa, & ſtricti iuris: quia poteſtas diſpenſandi fauorabilis eſt; & ideò amplè interpretanda, ſalua ſemper verborum proprietate. Ita Panormit. *in cap. At ſi Clerici.* §. *de adulteriis, n.*6 *de iudic.* & Sanchez *lib.* 8. *de matrim. diſput.* 2. *n.* 1. cum aliis multis Doctoribus, quos ibi in vnum congerit, & ſequitur: imò fatetur de cõmuni. Ratio eſt: quia poteſtas diſpẽſãdi legibus nõ repugnat, & eius vſus vtilis eſt, ſi prudẽs, & moderatus ſit: ideò tãquàm fauorabilis amplè interpretãda eſt facultas diſpẽſãdi in reſcripto cõtẽta.

Dicendum ergo, quòd ad hoc, vt Abbas poſſit in 10
Regulæ præceptis diſpenſare, debet habere authoritatem, ex doctrina D. Thom. 2. 2. *qu.* 88 *art.* 12. & Lopez. 1. *p. inſtructorij*, *cap.* 4. Nauarr. *in Sum prælud.* 9. *n.* 15. Soto *lib.* 1. *de iuſtit. qu.* 7. *art.* 3. Salas *de leg. diſp.* 20. *ſect.* 4. qui multos alios Doctores citant, & hanc authoritatem diſpenſandi certum eſt reſidere in Abbate, ex Regulæ præſcripto, præcipuè S. Benedicti, & communi Doctorum conſenſu, quod confirmat S. Bernard. *de diſpenſ. & præcep.* dicens: *Patet ergo, quòd magna ex parte regularis traditio ſubeſt ei, qui præeſt; etſi non voluntati, certè diſcretioni.* Quæ authoritas habet locum, non ſolùm in iis, quæ ius, vel conſuetudo declarat; ſed etiam in triplici genere rerum ſecundùm Caiet. 1. 2. *qu.* 97. *art.* 4. & Sot. *lib.* 1. *de iuſt. qu.* 7. de quibus *in* 2. *quæſito huius diſputationis.* Hæc autem authoritas diſpenſandi in præceptis Re-
gulç, ita neceſſaria eſt, vt ſi ea deſit, diſpenſatio nul- 11
la ſit; & tam Abbas diſpenſans, quàm Monachus, cum quo diſpenſatur, peccabunt. Ita Salas *loc. cit.* An autem peccent venialiter, vel lethaliter; non ita facilè conſtat. Sot. *lib.* 1. *de iuſt. qu.* 7. *art.* 3. & Nauar. *in Manual. prælud.* 9. *n.* 14. qui Caiet. citat, dicunt,
eos peccare venialiter. Sed reuerà Caietanus hoc non 12
dicit; imò potiùs videtur affirmare, in hac re attendendum genus illius rei, & conditionem, & grauitatem illius legis, & præcepti, & penes hoc iudicandum de grauitate peccati. Hac igitur deficiẽte authoritate, quidquid actum fuerit circa Regulæ præcepta, inualidum eſſet *ſecundùm reg.* 26. *de reg. iuris, in* 6.

Dices: Si Monachus dubitat, diſpenſationem fa- 13
ctam ab Abbate excedere authoritatem eius, tenetúrne eam acceptare? Reſpondeo teneri: quia in dubiis tutior pars eſt eligenda, *cap. Ad audientiam.* & *cap. Significaſti. el* 2. *verſ. quod ſi diſcerni*, & *cap. penult. de homicidio*; & *cap. Iuuenis. de ſponſalibus, & matrimon.* Si autem ſciret Monachus, quando Abbas excedit limites ſuæ authoritatis in diſpenſando, peccatum eſſe illud, quod diſpenſatur; & certus eſt, non dubius: tunc tenetur non acceptare diſpenſationem. Ita Sanchez *lib.* 6. *in Decal. cap.* 3. *n.* 14. & Roderiq. *tom.* 3. *qq. reg. q.* 19. *art.* 5. Et probatur: quia nullum præceptum eximit Monachum ab obſeruatione legis diuinæ: ſed tunc eximeret in caſu, quòd eſſet peccatum, acceptando diſpenſationem, quod de ſe clarũ eſt: ergo Monachus non tenetur diſpenſationem illam, vt ſic acceptare. His ergo tanquàm fundamentis huius quæſiti poſitis, & determinatis:

Dicẽdum eſt ſecũdò, Abbatẽ poſſe in prçceptis Re- 14
gulæ diſpẽſare, quatenus ei diſpẽſatio permittitur, ſiue à Regula, vel à priuilegio, vel à iure. Ita Innoc. *in c.* 2. *de eo, qui furt. Ord. ſuſcepit.* Abb. *in c. At ſi Clerici.* §. *de adult. n.* 13. *de iud.* Sylu. *verb. diſpenſatio, q.* 14. *n.* 20. S. Th. 1. 2. *q.* 97. *art.* 4. Roſell. *verb. diſpenſatio, n. vlt.* Et probatur à Sylu. *loc. cit.* hac ratione: quia diſpenſatio eſt relaxatio iuris: ſed Abbas non poteſt Regulam relaxare, vltra terminos ibi præfixos: ergo Abbas in tantum poterit diſpenſare, in quantum ei permittitur: & maximè ei ex iure permiſſa eſt diſpenſatio, quando, nulla exiſtente reſeruatione, vſus

obtinuit,

obtinuit, vt in tali lege diſpenſetur, alioquin magnum incommodum Monachis oritetur, ſi pro ſingulis diſpenſationibus obtinendis eſſet ad Superiorem recurrendum. Quo verò ad priuilegium diſpenſandi in Regula, ſic probatur. Nam, vbi primùm quis dignitatem acquirit, ſtatim cenſetur authoritate diſpenſandi pollere ob eandem dignitatem. vt benè notat Caiet. 1. 2. *q. 97. art.* 4. Quoad Regulam ipſam, certum eſt: quia Legiſlatores monaſtici hanc facultatem illis in ſuis Regulis concesſerunt, vt videri poteſt præcipuè in Regula S. Benedicti *pluribus locis*. Sed hic oritur difficultas: nam inferior non poteſt diſpenſare in lege Superioris, vt probat Salas *de legib. diſput* 8. *ſect.* 16. *n.* 68. §. *Quidam dicunt*. Sed

15 Abbas ſe habet tanquàm inferior reſpectu Regulæ; quia ei ſubditur ratione huius profeſſionis: ergo non poteſt diſpenſare in Regula, quæ ei, ſuiſque Monachis, tanquàm lex præſcripta eſt. Nec valet reſponſio, quòd Abbas ſe habet tanquàm ſuperius caput Magiſtratus monaſtici: quia adhuc remanet inferior ipſius Regulæ: Magiſtratus autem inferior non poteſt diſpenſare in legibus ſui Superioris, vt benè notat Bonac. *tract. de legib. diſp.* 1. *q.* 2 *p.* 1. *n.* 12. Sed hæc difficultas tota diluitur per id, quod docet Bonacina *loc. cit.* vbi ait, quòd inferior non poteſt diſpenſare in lege Superioris, quoties Superior diſpenſationem ſibi reſeruauit, & prohibuit inferiori diſpenſandi facultatem. Ratio eſt: quia inferioris poteſtas pendet à Superiore: vnde, cùm Abbatibus non ſit ablata poteſtas diſpenſandi ſuper Regulam, imò conceſſa; poterunt diſpenſare in Regula cum ſuis Monachis.

Sed obiicies: Capitulum generale, & Abbates ſuperiores omnem diſpenſandi facultatem primò, & principaliter habent: ergo poſſunt hanc poteſtatem ab inferioribus Abbatibus auferre: ergo talis poteſtas diſpenſandi à Regula conceſſa illis non ſuffragatur.

16 Reſpondeo, poſſe Capitulum, & Abbates generales tollere, aut limitare hanc diſpenſandi facultatem, quod nos non negamus: ſi autem nullam huius diſpenſationis prohibitionem faciant, eandem diſpenſandi Abbates inferiores habebunt: quia, quando diſpenſatio non eſt reſeruata, præſumitur data facultas diſpenſandi ex vſu, & conſuetudine. Reſtat ergo reſolutum, Abbatem poſſe diſpenſare cum ſuis ſubditis in Regula. Et hoc inſuper probatur, non ſolum per ea, quæ dicta ſunt; ſed etiam ratione: nam Superior poteſt cum inferiore in legibus diſpenſare: ſed Abbas ſe habet tanquàm Superior: ergo poterit in legibus regularibus diſpenſare. Maior eſt Sot. *lib.* 1. *de iuſt. & iur. q.* 7. *art.* 3. Nauar. *in Sum. prœl.* 9. *n.* 17. Suar. *de leg. lib.* 6. *cap.* 10. *n.* 2. Sayr. *in clau. reg. lib.* 3. *c.* 10. *n.* 5. & aliorum communiter. Minor probatur: nam Superior legis, vel eſt ipſe Legiſlator, vel ipſius Superior, vel ſucceſſor in iuriſdictione. vt benè oſtendit Bonac. *de leg. diſp.* 5. *q.* 1. *p.* 1. *&* 3. ſed Abbas eſt ſucceſſor in iuriſdictione ſui Legiſlatoris: ergo poterit diſpenſare. Dices: Quomodo Abbas poteſt eſſe Superior, ſi ille Regulæ ſubiectus eſt, & eius præcepta obſeruare tenetur, dicente Sancto Legiſlatore Benedicto, cap. 65. ſuæ Reg. *Quantò prælatus eſt cæteris, tantò eum oportet ſollicitius obſeruare præcepta Regulæ*. Reſpondeo, prout ad rem noſtram facit, Regulam duo importare: primum, obſeruantiam ipſius Regulæ: ſecundum, iuriſdictionem præceptiuam eiuſdem obſeruantiæ. Reſpectu prioris Abbas ſe habet tanquàm ſubditus; quia (vt dictum eſt) tenetur ad obſeruantiam Regulæ: reſpectu poſterioris ſe habet vt Superior, & vt talis poterit diſpenſare.

Imò fatendum eſt, poſſe Abbates, & Prælatos cum ſuis ſubditis diſpenſare, etiamſi ipſi Abbates, & Prælati ſint extra ſuum territorium, vel exiſtentibus illis in territorio ſubditi ſint abſentes: ſed hoc in foro interno tantùm, extra Sacramentum, vt benè docet Sanchez *lib.* 3. *de Matrim. diſp.* 19. *num.* 7. *& ſeqq.* ſimul cum Doctoribus ab eo citatis: vbi docet, duplicem dari iuriſdictionem, ſcilicet, contentioſam, quæ inter partes litigantes exercetur, actorem, nimirum, & reum, cum ſtrepitu iuſtitiæ; & proinde dicitur contentioſa, quia inter litigantes exercetur, quorum alter eſt inuitus, quæ quidem iuriſdictio non poteſt exerceri ab Abbatibus, & Prælatis extra eorum territorium, ne alieni Prælati alterius territorij iuriſdictio turbetur: alia dicitur iuriſdictio voluntaria, quæ nec inter litigantes, aut inuitos exercetur, ſed circa voluntarios, ac volentes, quæ iuriſdictio poteſt ab Abbatibus, & Prælatis, vt diximus, extra territorium modo dicto exerceri: quia ſine ſtrepito iudicij exercetur, & ſine læſione iuriſdictionis alieni Prælati. 17

In his autem diſpenſationibus, ſiue in proprio Monaſterio, ſiue in Prouincia, aut tota Religione, ſiue extra territorium, ſi Abbates, & Prælati diſpenſent cum aliquo ſubdito non petente, neque alio pro illo ſimiliter non poſtulante, adhuc valida eſt diſpenſatio: quia ad hoc, vt diſpenſatio valida ſit, non requiritur, quòd præcedat poſtulatio alicuius, vt docet Suar. *d. legib. lib.* 6. *cap.* 13. *num.* 8. Hinc eſt, quòd ſi Prælatus Regularis in Capitulo conuentuali, vel prouinciali dicat in communi: *Diſpenſo vobiſcum*, &c. omnes circunſtantes habentes neceſſitatem illius diſpenſationis, manent abſoluti, etiamſi anteà ipſi nihil petierint pro tali diſpenſatione Ratio eſt: quia tunc Prælatus habet voluntatem diſpenſandi, ad quam non requiritur poſtulatio, ſiue deprecatio ſubditorum. 18

Non eſt tamen integrum Prælatis, & Abbatibus, poſſe diſpenſare cum ſubditis in his, quæ reſeruantur in Regula maiori Superiori Religionis: vnde fatendum eſt, quidquid non eſt eis prohibitum in Regula, ſiue in iure, poſſe diſpenſare: quia ex vi prælationis habet vnuſquiſque Prælatus hanc poteſtatem, & habet omnem illam poteſtatem, quæ in tali Religione reſpectu ſubditorum reperiri poſſit, niſi prohibeantur iure ſpeciali. 19

Si dicas, quòd in Venerabili Societate Ieſu contrarium obſeruatur per Bullam Gregorij XIII. per quam nullus Prælatus Generali inferior poteſt diſpenſare, niſi quatenus ſibi conceſſum eſt, ita vt quidquid ei non eſt conceſſum, cenſeatur prohibitum, & non è conuerſo; ſcilicet, quidquid non eſt prohibitum, cenſeatur conceſſum: quod dici poteſt de aliis Religionibus Reſpondet Suar. *tom.* 4 *de Relig. lib.* 2. *cap.* 13. *num.* 15. quòd hoc eſt ſpeciale ſtatutum ſuæ Religionis, quod vniuerſaliter non eſt accipiendum; de quo ſtatuto fuſiùs tractat *loco cit. lib.* 10. *cap.* 5. 20

Quòd ſi talis poteſtas conueniat Prælatis, & Abbatibus ex ſpecialibus priuilegiis Religioni conceſſis directè, ſiue indirectè per communicationem; tunc Regula dicta non eſt omninò attendenda, ſed inſpiciendus eſt tenor priuilegiorum: quia, ſi verba ſunt generalia concedendi Abbatibus, & Prælatis poteſtatem diſpenſandi in hac, vel illa re, & per aliud indultum, & per Regulam illius Religionis non limitantur, tunc procedit optimè Regula poſita, quòd, ſcilicet, poteſtas diſpenſandi in omnibus reperitur, qui ſpecialiter non prohibentur: quòd ſi verba priuilegij ſunt ſpecialia ad Generales, vel Prouinciales tantùm directa; tunc habet locum altera Regula, nimirum, inferiores Prælatos poſſe ſolùm diſpenſare in illis. 21

illis, quæ à Superioribus fuerunt conceſſa: quia, cùm alibi datum non ſit, ex natura rei ipſis eſt prohibitum, quandiu illis non eſt conceſſum: & ſic habetur virtualis quædam prohibitio reſpectu inferiorum. Ita Suar. *loco citato, num. 16.*

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſſit in omnibus Regulæ ſtatutis cum ſubditis diſpenſare.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſare non poteſt Abbas, vel alius Prælatus in ſubſtantialibus, & eſſentialibus ſtatui Religionis, & Chriſtianæ, ac regulari diſciplinæ.*

2 *Diſpenſare non poteſt Abbas in aliquo actu, qui ſit contra obligationem Regulæ, ſtatus religioſi, & regularis diſciplinæ.*

3 *Diſpenſandi poteſtas competit Abbatibus, & aliis Prælatis regularibus ex diſpoſitione iuris communis, & ex ſpecialibus etiam priuilegiis, vt n. 4. & 5.*

6 *Diſpenſandi poteſtas in Prælatis, an extendatur ad culpam mortalem, vel etiam ad quancunque aliam grauem obligationem. Limita, vt num. 7.*

8 *Diſpenſare poſſunt Abbates, & Prælati Regulares cum ſuis ſubditis, in præceptis Eccleſiæ, ſicut Epiſcopi.*

1 NOtandum eſt, in Regula contineri quædam de iure diuino, quæ ab Abbate diſpenſari non poſſunt; quædam verò eſſentialia, & ſubſtantialia ſtatui monaſtico, vt ſunt tria vota eſſentialia Religionis, in quibus ſimiliter non poteſt Abbas diſpenſare, vt conſtat *ex cap. Cùm ad Monaſterium. in fin. de ſtat. Monach.* vbi habetur: *Non æſtimet Abbas, quòd ſuper habenda proprietate poſſit cum aliquo Monacho diſpenſare: quia abdicatio proprietatis, ſicut & cuſtodia caſtitatis, adeò annexa eſt Regulæ monachali, vt contra eam nec Summus Pontifex poſſit licentiam indulgere.* Sicut nec in aliis ad Eccleſiæ Dei ordinationem ſpectantibus, & huius rei ſimilibus, quæ ad fundamentum, & baſim diſciplinæ regularis ſpectare videntur. Quod voluit Concil. Trid. *ſeſſ. 25. cap. 1. de regul.* dum ait: *Cùm compertum ſit, ab eis non poſſe ea, quæ ad ſubſtantiam regularis vitæ pertinent, relaxari: ſi enim illa, quæ baſes ſunt, & fundamenta totius regularis diſciplinæ, exactè non fuerint conſeruata, totum corruat ædificium, neceſſe eſt.* Hoc tenent communiter Doctores, præſertim Angel. *verb. diſpenſatio, num. 8.* Syluest. *eodem verb. q. 74. n. 20. caſu 9.* Turrecrem. *in Regul. S. Bened. tract. 548. dub. 3.* Roderic. *q. 9. Reg. t. 1. q. 26. artic. 1.* Mirand. *tom. 2. Manual Præl. q. 9. a. 6.* Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap.*
2 *12. num. 25.* vbi addit, quòd Prælatus non ſolùm non poteſt diſpenſare in his, quæ diximus; ſed nec etiam in aliquo actu, qui ſit contra obligationem eorũ, quæ relata ſunt. Si ergo Abbas non poteſt in his diſpenſare, videtur colligi per argumentum à contrario ſenſu, poſſe diſpenſare in omnibus, quæ non contrariantur illis, quæ dicta ſunt; ſcilicet, in reliquis obſeruantiis, & ſtatutis: quod etiam intendit probare ſententia S. Bernardi *lib. de præcep. & diſpenſ.* vbi dicit: *Omnia proindè S. Bened. inſtituit; exceptis tamen nonnullis de ſpiritualibus, v. g. de charitate, humilitate, & manſuetudine, quæ non tam ipſum conſtat inſtituiſſe, quàm Deum; & hoc penitus non eſſe mutandum. De cætero reliqua vniuerſa profitentibus ita neceſſaria dixerim, vt ex eis minimè præiudicetur neceſſariis, rationabilibúſque diſpenſationibus.* Et eſt hoc rationi congruum; quia diſpenſatio hæc, cùm frequenter neceſſaria ſit, oportet, quòd ſit commiſſa ordinario Prælato Monachorum: ac per conſequens talis poteſtas Abbatibus competit ex vi iuris communis, vt probat Suar. *loc. cit. n. 26.* Hæc autem, in quibus poteſt Ab- 3
bas diſpenſare, reducuntur ad tria genera rerum ex Caiet. *p. 1. q. 97. a. 3.* & Sot. *lib. 1. de iuſt. q. 7. a. 3.* nempe, ad leuia, ad frequentia, & ad propria: datur enim poteſtas circa hæc tria Abbatibus: quia in his nimis moleſtum eſſet, ſemper recurrere ad ſupremum Prælatum. Ita Valentia *tom. 2. diſp. 7. q. 5. de leg. hum. puncto 9.* Non ſolùm de iure communi hæc poteſtas 4
diſpenſandi conuenit Abbatibus; ſed etiam ex iure ſpeciali, & priuilegiario, quo multæ Religiones potiuntur: in Ordine enim Minorum Prælati habent à Pio II. quòd poſſunt condeſcendere, ſeu diſpenſare cum ſubditis ſuis debilibus, & infirmis in his, quæ non ſunt contraria Regulæ, in quo priuilegio exprimuntur aliqui caſus, vt de ſotularibus in itinere, ac de equitando: licèt non ſit arcta neceſſitas, vel infirmitas; & de acceptione frumenti pro nutriendis Fratribus, vbi non eſt alius modus habendi, & de procurandis eleemoſynis in die Sabbati pro carnibus, vbi conſuetum eſt, & ſimilibus: neque propter hoc dicuntur facere contra Regulam. Circa quæ verba notat Corduba *in addit. ad compend. tit. diſpenſatio, §. 8.* quòd Papa concedit Prælatis ſui Ordinis, etiam Guardianis, quòd poſſint condeſcendere, & diſpenſare, & compati infirmis debilibus in his, quæ non ſunt contraria Regulæ, id eſt, in his, quæ non ſunt omninò contra ſubſtantiam obligatoriorum Regulæ, neque contra, neque extra totam latitudinem ipſorum præceptorum, ſeu obligatoriorum: quod pro eo dicit; quia ex aliquali cauſa portare calceamenta, & equitare exiſtente aliqua neceſſitate, ſiue cauſa, quanuis non ſic vrgente, licèt aliqualiter ſit contra ſubſtantiam obligatoriorum Regulæ; non tamen ſimpliciter; ſed contra aliquam conditionem, ſiue circunſtantiam requiſitam ad plenam obſeruantiam ipſius præcepti requirentis manifeſtam, & vrgentem neceſſitatem ad hoc, quòd quis poſſit calceari, & equitare. In his ergo, quę non ſunt omninò contra ſubſtantiam principalem Regulæ, nec extra latitudinem ipſorum obligatoriorum Regulæ, ſed ſolùm ad conditionem requiſitam ad cognitionem ipſorum, concedit Pontifex, vt Prælati poſſint diſpenſare.

Similibus priuilegiis fulciuntur aliæ Congregatio- 5
nes, quæ quidem priuilegia nihil noui concedunt, ſed explicant magis poteſtatem Prælatorum ad tollendos ſcrupulos, vel concedunt aliquam circunſtantiam peculiarem, ad quã non videbatur extendi ordinaria poteſtas Abbatum; quæ poteſtas, an extendatur ſolùm ad culpam, ſaltem mortalem, vel etiam ad quancunque grauem obligationem, & ſub mortali ex Regula, vel ex voto Religionis prouenientem præter tria ſubſtantialia, dubitat Roderiq. *tom. 1. qq. Regul. q.* 6
26. art. 1. vbi tria diſtinguit in Religione; ſcilicet, quædam ſubſtantialia Religioni formali, quæ indiſpenſabilia ſunt ab Abbatibus; alia verò ſubſtantialia tali Religioni, vt talis Religio eſt, quæ indicat Concil. Trid. *ſeſſ 25. cap. 1. de Regularib.* dicens: *Ac ſi qua alia ſunt alicuius Regulæ, & Ordinis peculiaria vota, & præcepta ad eorum reſpectiuè eſſentiam pertinentia.* Huiuſmodi enim ſunt omnia vota, quæ in aliqua Religione, præter tria ſubſtantialia, ſunt. Secundò, ſunt omnia præcepta, quæ ad peccatum mortale obligant. Tertiò, ſunt omnia accidentia, quæ in Regula continentur, & obligationem non includunt. Quibus præmiſſis, dicit ipſe Rodriq. poteſtatem Abbatum, &

Prælatorum regularium extendi ad omnia, tam in ſecundo, quàm in tertio ordine contenta: quia Concilium dicit, Religioſum Prælatum non poſſe relaxare ea, quæ ſunt de ſubſtantia regularis vitæ; & non dicit huius, vel illius vitæ regularis; ſed abſolutè, vitæ regularis, quæ ſolùm ſunt ea, quæ pertinent ad primum ordinem: & ſic indicat, in omnibus aliis poſſe Abbates, & Prælatos diſpenſare, iuxta illud ſæpè repetitum: *Exceptio firmat regulam in contrarium.* Et pro ſua ſententia citat D. Bernardum *lib. de præcept. & diſpenſ.* & S. Thomam 2. 2. *q.* 47. *art.* 3. Syluestrum *verbo, diſpenſatio, q.* 14. Soto 1. *de iuſtit. q.* 7. *art.* 3.

7 Quæ doctrina iuxta ſententiam Suar. *tom.* 4. *de Relig. lib.* 2. *cap.* 11. *n.* 28. non poteſt ſuſtineri ſine limitatione: ideóque ad veritatem explicandam diſtinguere debemus cum illo, vota peculiaria vniuſcuiuſque Religionis à Regulis, & præceptis ſub mortali obligantibus, quæ maximè diſtant inter ſe, licèt ambo ex Regula, & voto oriantur: nam vota peculiaria ſecundùm Regulam fiunt; & præcepta Regulæ includunt aliquo modo obedientiæ votum; extat tamen differentia: quia, licèt Regula ordinet, vt votum fiat: tamen immediatè non oritur obligatio ex Regula, ſed ex voto, vt patet in Religione S. Franciſci de Paula: Regula enim ordinat fieri quartum votum abſtinendi à carnibus; voto autem facto, carnes comedere, eſt ſacrilegium immediatè oppoſitum voto; è contrario verò, ſi Regula ſola ad eandem abſtinentiam obligat immediatè, verbi gratia, etiamſi obliget ſub mortali, non eſt obligatio voti, neque excedit obligationem præcepti humani eccleſiaſtici: quia votum obedientiæ, quod ſupponit illa lex, obligat immediatè ad ſeruandam vnanquanque Regulam.

8 An verò Abbates, & Prælati poſſint diſpenſare in præceptis Eccleſiæ, Dico breuiter cum Suar. *loco cit. num.* 18. & Ioan. de la Cruz *lib.* 1. *de voto obed. cap.* 6. *dub.* 21. & Ioan. Bapt. de Lazana *in Sum. quæſt. regul. cap.* 8. *num.* 54. Abbates habere hanc poteſtatem diſpenſandi: nam quidquid iure communi poſſunt Epiſcopi in hoc genere circa ſuos ſubditos, poſſunt etiam Abbates, & Prælati circa ſuos ex illo principio multoties repetito: quia huiuſmodi Prælati habent iuriſdictionem epiſcopalem, vel quaſi epiſcopalem, quæ in diſpenſationibus neceſſaria eſt; & hæc poteſtas regulariter verſatur in his, quæ ordinariè occurrunt. Et quia non poteſt ſemper fieri recurſus ad Summum Pontificem; ideò prædictis Abbatibus talis poteſtas data eſt, vt poſſint perfectè gubernare: maximè cùm tota cura animarum perſonarum regularium ablata ſit ab Epiſcopis, & tranſlata ad Abbates, & Prælatos regulares: ſed Epiſcopi, vt de ſe clarum eſt, poſſunt cum ſuis ſubditis in præceptis Eccleſiæ diſpenſare: ergo & Abbates, & Prælati poterunt cum ſuis in eiſdem præceptis diſpenſare: & hoc habent de iure communi, & eo modo, quo habent Epiſcopi, ſtatim vt Religiones exemptæ fuerunt ab Ordinariis locorum, & Prælatis earundem Religionum Summo Pontifici immediatè ſubiectis traditæ fuerunt in cuſtodiam, & gubernationem.

Nec obſtat, quòd in aliquibus Religionibus habeantur priuilegia Summorum Pontificum, virtute quorum Abbates, & Prælati poſſint in præceptis diſpenſare: quia huiuſmodi priuilegia nihil concedunt ſupra ius commune; ſed tantùm indicant ſcrupuloſis, vt *ſuprà* diximus, hanc poteſtatem reperiri clarè, & manifeſtè in eorum Prælatis. Videatur Rodriq. *tom.* 1. *quæſt. regul. quæſt.* 42. *a.* 7. & *quæſtione* 21. *artic.* 10.

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Abbas, vel alius Prælatus Regularis poßit diſpenſare in Regula ad libitum, & ſine cauſa?

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio cauſam requirit.*

2 *Diſpenſatio facta à Summo Pontifice circa ius naturale, & diuinum ſine cauſa, nulla eſt; & ea vtentes non ſunt ſecuri in conſcientia, quin peccent mortaliter.*

3 *Diſpenſatio facta à Papa in iure purè humano, & poſitiuo, etiàm ſine iuſta, & rationabili cauſa, valida eſt.*

4 *Diſpenſatio inferioris circa legem Superioris, abſque rationabili cauſa facta, inualida eſt. Limita, vt num. 6.*

5 *Diſpenſatio eſt legis relaxatio.*

7 *Diſpenſare non poteſt Abbas in Regula ſuæ Religionis ſine cauſa.*

8 *Diſpenſatio facta ab Abbate ex præſumpta iuſta cauſa, licèt non ſit, an ſit valida? Et quid facere debeat Abbas factus malæ fidei, vt num. 9.*

10 *Diſpenſatio in lege propria, vel inferioris ſine cauſa facta, an ſit valida, & an ſic diſpenſans mortaliter peccet?*

11 *Diſpenſare debent Abbates, iuſta, & rationabili exiſtente cauſa, alioquin peccarent.*

12 *Diſpenſatio quando debita ſit.*

13 *Prælati non debent eſſe nimis indulgentes in diſpenſationibus.*

14 *Religioſus ſubditus quid facere debeat, ſi non adſit Prælatus, & habeat iuſtam cauſam diſpenſationis? Et quid, ſi Prælatus ex malignitate nolit diſpenſare, vt num. 15.*

SVpponendum eſt, ad diſpenſationem ſemper requiri cauſam: quod ſic oſtenditur ex inductione: 1
nam diſpenſatio facta à Summo Pontifice ſine iuſta, & rationabili cauſa in foro conſcientiæ, quamuis ſit circa legem purè humanam, & independentem à iure naturali, & diuino, non eſt licita, vt communiter fatentur omnes Doctores, præſertim D. Thom. 1. 2. *q.* 96. *art.* 9. & Caietanus *ibidem*, Victoria *lib. de poteſt. Papæ, & Concilij, q.* 7. Nauarr. *in cap. Statuimus. num.* 10. Soto *lib.* 1. *de iuſtit. & iur. q.* 7. *art.* 3. Medina 1. 2. *quæſt.* 97. *art.* 4. vbi hoc probat ex verbis D. Pauli 1. Corinth. 10. *Poteſtatem, & facultatem accepi diſpenſandi; ſed in ædificationem Eccleſiæ, nō verò in deſtructionem.* Idipſum tenent omnes Interpretes *in cap. Cùm omnes. de conſtit.*

Similiter ſupponendum eſt, diſpenſationem factá à 2
Summo Pontifice circa ius naturale, & diuinum ſine cauſa, nullam eſſe: imò illa vtentes non ſunt ſecuri in conſcientia, quin mortaliter peccent. Ita communiter Doctores, vt affirmat Miranda *tom.* 2. *Manual. Prælat. q.* 30. *art.* 4. *concl.* 2. & præſertim Sotus *lib.* 1. *cit. q.* 7. *art.* 3. & Caietanus 1. 2. *q.* 96. *art.* 5. & Medina *loco cit.* vbi dicit, ſi Papa diſpenſaſſet cum Epiſcopo, vt poteſtatem habeat teſtandi de bonis eccleſiaſticis, quæ pauperibus diſtribuenda erant, huiuſmodi diſpenſatio prorſus coram Deo inualida eſſet.

Similiter ſupponendum eſt, diſpenſationem factam 3
à Papa in iure purè humano, & poſitiuo, ſine iuſta, & rationabili cauſa, quamuis peccatum committatur ab illo; tamen validam eſſe, illáque vtentes non peccabunt mortaliter, ſed venialiter. Ita Nauarr. *in Manual. cap.* 23. *num.* 42. Soto *loco cit. quæſt.* 6. *art.* 4.

Victoria

Victoria *de poteſt. Papæ, num.* 15. qui dicunt contra Caietanum 1.2.*q.*97.*art.* 4. dicentem, peccare mortaliter eos, qui vtuntur tali diſpenſatione: & dicunt etiam contra Panormitanum aſſerentem, neque mortaliter, neque venialiter peccare illa vtentes. Videatur pro hac re Medina 1.2.*q.*97. *art.*4. vbi probat ſententiam noſtram ſuprapoſitam hac ratione: quia obligatio illa dependet à iure humano, ſuper quod Summus Pontifex cum cauſa poteſt diſpenſare: diſpenſatio autem tollit obligationem; quanuis ſine cauſa id faciendo peccet mortaliter, ſicut procurantes diſpenſationem; vtentes verò diſpenſatione, non mortaliter, ſed venialiter pecant. His ergo ſuppoſitis,

4 Certum eſt, omnem diſpenſationem inferioris circa legem Superioris factam ſine rationabili cauſa,
5 nihil valere; ideò cùm diſpenſatio ab Abbate babenda io obſeruantiis, & ſtatutis modo dicto *in antecedenti quæſito*, ſit quædam relaxatio ab inferiore, nimitum, ab Abbate in lege ſui Superioris, ſcilicet, S. Patris Benedicti, vel SS. Baſilij, Auguſtini, & aliorum Legiſlatorum; ſi cauſa legitima deſit, ita vt pro ſuo arbitratu diſpenſet Abbas, tunc diſpenſatio nulla erit. Ita communiter Doctores, præſertim Innocent. *cap. Cùm ad Monaſt.n.4 de ſtat. Monach.ibidem* Hoſtienſ. *n.*32. & Panorm. *n.*17. & Cardin. *§.vlt. n.*5. Baldus *l.Barbarius. n.*7. *ff. de offic Prætor.* & Salas *de legib. diſp.*20.*ſect.*4.*n.*21. vbi Vaſquez, Valent. Nauar. Sanch. Ang. Sylueſt. Armill. Sot. & Couar. Ioann. And. Felin. Turrecr. Atet. & alios cumulat. Ratio horum Doctorum eſt: nam diſpenſans ſine cauſa, excedit facultatem ſibi datam, quæ illi in ædificationem, non in deſtructionem, & ſub conditione cauſæ iuſtæ commiſſa eſt: vnde talis diſpenſatio ſine cauſa facta, diſſipatio potiùs, & deſtructio diceretur ex S. Bernardo 3. *de conſider.*
6 Quidam tamen apud Salas *loc. cit.* temperant hanc propoſitionem, dicendo, niſi inferior habeat plenitudinem poteſtatis conceſſam à Superiori: quæ limitatio eſt magnæ conſiderationis, præſertim in Abbatibus militantibus ſub Regula S. Benedicti: ſed hoc potiùs conſilio, & prudentiæ Abbatis, quàm huic paginæ relinquendum eſſe arbitror; ideò

7 Dicendum eſt, Abbatem non poſſe diſpenſare in Regula ſuæ Religionis ſine cauſa: quod, præter rationem factam, probatur ex illo Lucæ 12. *Quis, putas, eſt fidelis diſpenſator, & prudens, quem conſtituit Dominus ſuper familiam ſuam?* Vnde, ſi arbitratu ſuo abſque ratione, ac conſilio diſpenſet Abbas, nequaquam fidelis, & prudens diſpenſator inueniretur: quo in negotio conſideret Abbas de conuenientia diſpenſationis, & de maiore augmento charitatis; & tunc ad diſpenſandum procedat. Sed præ oculis verba S. Bernard. *de præcep. & diſpenſ.* habeat, dum ait: *Ideò autem hanc ipſam mutationem taliter, & à talibus recipere poſſunt: quoniam non naturaliter, nec per ſe bona ſunt. Porrò inuenta, ac inſtituta fuerunt, non quia aliter viuere non liceret; ſed quòd ita magis expediret: nec planè ad aliud, quàm ad lucrum, & cuſtodiam charitatis. Quandiu ergo charitati militant, immobiliter fixa ſunt, & mutari omninò, nec ab ipſis quidem Præpoſitis ſine offenſa poſſunt.* Et alia quamplura *ibi* ſubſequentia eiuſdem D. Bernardi verba ab Abbate ſcitu pernecessaria, atque ad diſpenſationem ab eo faciendam perutilia.

8 Sed hîc ſtatim oritur dubium, ſi Abbas bona fide putat, cauſam eſſe iuſtam, & ſufficientem, quæ reuerà non eſt, valétne diſpenſatio? Reſpondeo affirmatiuè. Ita Sanchez *lib.*8. *de matrim. diſp.*17. *n.*5. & Azor. *tom.*2.*inſtit. moral.lib.*7.*cap.*29.*q.*6. quidquid dicat Philiarchus *de offic.Sacerdot.tom.*1. *p.*1. *lib.*3. *c.*4. Et tam Abbas, quàm ſubditus diſpenſatus non peccant. Si autem Abbas factus eſt malæ fidei, antequàm 9
ſubditus diſpenſationem acceptet, debet illam Abbas reuocare, & ſubditum de cauſa non legitima admonere. Ita Ludou. Lopez 1.*p. inſtruct.c.*4. *verſ. Præterea ſecundò.*

An verò diſpenſatio in lege propria ſine cauſa, vel 10
inferioris, ſit valida, & an diſpenſans ſine cauſa peccet mortaliter; adhuc dubitari poteſt. Aliqui apud Vaſquez *in* 1.2. *tom.*2. *diſput.*178. *cap.*4. negatiuè reſpondent, ſicut & ipſe. Contrariam ſententiam ſequuntur Suar. *de legib.lib.*19. *num.*6. Salas *de legib. diſput.*20.*ſect.*4.*num.*27. Pontius *de matrim.lib.*8. *cap.*14. *num.*7. Villalobos *in Summ.tom.*1. *tract.*2.*dub.*41. *num.*5. Lorca *in* 1.2. *tom.*2. *diſput.*27. Sed notandum eſt contra Suar. *loco cit.num.*9. Superiorem diſpenſantem in propria lege ſine iuſta cauſa, non peccare mortaliter; ſed tantùm venialiter, ſecluſo ſcandalo, & graui damno alterius. Ita docent Layman *in Theol. moral. lib.*1.*tract.*4.*cap.*22.*num.*13. & Tannerus *in* 1.2. *diſp.*5. *q.*7. *dub.*2. *num.*19. Quod etiam verum eſt in diſpenſationem petente: nam tantum venialiter peccat: quanuis in vſu poſteà huius diſpenſationis obtentæ ſine cauſa nullam etiam culpam venialem committat. Ita Malderus *in* 1.2. *q.*97. *art.*4. *dub.*2. Suar. *de legib. lib.*6.*num.*14. Azor. *tom.*1. *inſtitut. moral. cap.*15. *q.*3. Diana *in reſol.moral. tract.*10. *de legib. reſol.*32. Sed de hac re fuſiùs *in quæſito* 10.

Ex his inferri poteſt, imò concludi, quòd Abba- 11
tes, & Prælati iuſta, & rationabili cauſa exiſtente, debent diſpenſare; alioquin peccant. Ita affirmant S. Antoninus 1. *part. tit.*17. *cap. vnic.* § 20. Turrecremata *in Regul. S. Benedicti, tract.*148. *dub.*5. Panormit. *in cap. Paſtoralis.de appell. num.*17. Sylueſter *verbo, diſpenſatio, q.*1. *num.* 3. *in fine.* Piſanella *eodem verbo, §.diſpenſatio,* Armilla *ſimiliter,* & Roſella *n.*4. Emmanuel Sà *in Aphoriſ.verbo, diſpenſatio,* & communiter Doctores *in cap. Vt conſtitueretur. diſt.* 50. *verbo, detrahendum,* & *in cap. Domino ſancto,* §.1. vbi Gloſſ. *verbo, neceſſe.* Probatur: quia diſpenſandi poteſtas in Abbatibus, & Prælatis eſt in ſubditorum bonum, cui Abbas, & Prælatus proſpicere tenetur. In hoc tamen Abbates debent cognoſcere cauſam à ſubditis propoſitam, illámque examinare diligenter, an vera ſit, vt benè aduertunt Salas *loco citato, ſect.*9. Roſella *verbo, diſpenſatio, num.*6. Azor. *loco citato, cap.*15.*q.*7. & Caietanus 2.2. *q.*147. *art.*4.*ad* 1.*dub.* Hæc tamen intelligenda ſunt, quando eſt neceſſaria diſpenſatio ad bonum commune, vel notabile bonum alicuius priuati.

Ideò dicendum eſt, non ſemper exiſtente iuſta 12
cauſa, diſpenſationem debitam eſſe; ita vt peccent Abbates, & Prælati non diſpenſantes cum ſubditis, vt affirmant Archidiac. *in cap. Licet.de elect.in* 6. & *in cap. Vt conſtitueretur. ſuper Gloſſ. relaxatio, diſt.* 50. Turrecremata *ibid. num.* 9. Dominicus *d. cap.* §. *Super reſidentia.num.*3.*ibid.* Franchus §. *His etiam.num.* 2.*verſ. Secundò, infertur.* Panormit. *in cap. At ſi Clerici.*§.*de adulteriis,num.*5. Sanchez 3. *de matrim. diſput.*10. *num.*13. vbi plures Doctores cumulat, & ſequitur: & *num.* 26. citat Sotum, & alios aſſerentes, quòd ſi Prælati denegent iniuſtè diſpenſationem in denunciationibus matrimonialibus, poſſunt contrahentes ſine illis matrimonium contrahere. Probatur ergo ſententia ſupradictorũ Doctorum: quia diſpenſatio in iure appellatur gratia *ex d.c. Licet.de elect. in* 6. *in fine:* & aliquãdo appellatur indulgentia *ex c.*1. *de ſtatu Monach.in* 6. aliquando miſericordia *ex c. Poſtulaſti.de Cler.excom.min.* Sed gratia, indulgẽtia, & miſericordia eſt indebita: ergo. Confirmatur: quia non quidquid Iudicis poteſtati permittitur, neceſſitati iuris ſubiicitur, *l. Quidquid.* 40. *ff. de iudic.* Probatur præ-

tereà

Digitized by Google

tereà ex diuiſione diſpenſationis in prohibitam, debitam, & permiſſam, quæ habetur apud Panormit. *cap. Conſil. num. 4. de conſeruat. ieiunij*. Sed omnis diſpenſatio ſine cauſa iuſta eſt prohibita: ergo diſpenſatio cum cauſa juſta, quædam eſt debita, alia verò indebita, ſeu permiſſa tantùm.

12 Quando verò diſpenſatio huiuſmodi debita ſit, ita vt Prælatus teneatur diſpenſare cum ſubdito, controuerſia eſt inter Doctores.

Prima ſententia affirmat, diſpenſationem debitam eſſe, quando Prælatus Superior præcipit inferiori, vt diſpenſet. Ita affirmant Turrecremata, & Franchus *in cap. d. Licet. §. Super reſidentia.* & *§. Hu etiam.*

Secunda ſententia affirmat, quoties diſpenſatio eſt neceſſaria ad bonum commune, ſiue ad vitandum ſcandalum multorum, vel eſt longè vtilior Eccleſiæ; tunc eſt debita diſpenſatio; ſecùs verò dicendum, ſi ſit neceſſaria ad bonum priuatum. Hanc ſententiam videtur ſequi Panormitanus *cap. Etſi Clerici. §. de adulter. num. 20. de iudic.* & Abulenſis *in Matth. 22. q. 117.* quæ quidem ſententia, licèt quoad primam partem veriſſima ſit; falſa tamen eſt quoad ſecundam partem. De prima parte certum eſt, & indubitatum, diſpenſationem debitam eſſe, quando eſt neceſſaria ad euitandum ſcandalum, aut aliud malum commune: eſt verò falſa, cùm dicat, diſpenſationem non eſſe debitam propter bonum priuatum; quia etiam propter tale bonum priuatum debet talis diſpenſatio aliquando concedi.

Tertia ſententia affirmat, diſpenſationem debitam eſſe, quando diſpenſatio non ſolum neceſſaria eſt ad bonum commune, & ad vitandum ſcandalum multorum, & vtilior Eccleſiæ, & etiam quando eſt neceſſaria, & vtilis valdè bono priuato; quam ſententiam docet Salas *de legibus, diſput 20. ſect. 7. num. 74.* eámque probat ex Concil. Trid. *ſeſſ. 24. cap. 1. de matrim.* vbi inſtituit Ordinarium, vt diſpenſet in denunciationibus, quando viderit aliquos velle malitioſè matrimonium impedire: quia, nimirum, tunc iure naturæ diſpenſare tenetur, eò quòd neceſſaria eſt diſpenſatio directè ad bonum priuatum, ex quo reſultat publicum, & commune: & eodem modo, ſi diſpenſatio neceſſaria eſſet ad ſcandalum vnius vitandum, vel alterius, licèt non multitudinis; deberet tamen diſpenſatio concedi: & denique, quoties eſt neceſſaria, vel expediens ad bonum priuatum animæ, vel corporis, ſiue honoris alicuius particularis. Quando verò non ſunt cauſæ vrgentes, ſcilicet, quia diſpenſatio non eſt neceſſaria, nec valdè vtilis communi bono, vel priuato; tunc quamuis iuſtæ adſint cauſæ diſpenſationis, tamen Prælati non tenentur diſpenſare, licèt poſſint, vt habetur *in cap. Si Clerici. §. de adulter. de iudic.* vbi habentur hæc verba: *De adulteriis, & aliis criminibus, quæ ſunt minora, poteſt Epiſcopus cum Clericis poſt peractam pœnitentiam diſpenſare.*

Dicendum tamen, iuſta exiſtente, atque rationali cauſa, poſſe Abbates, & Prælatos, imò debere cum ſuis ſubditis miſericorditer diſpenſare: quod habetur in Gloſſ. communiter recepta *in cap. Vt conſtitueretur. diſt. 50. verbo, detrahendum*: vbi habetur. quòd diſpenſatio quandoque eſt debita: quod probat d. Gloſſ. *ex cap. Vbi ſtrages multorum.* & *ex cap. Lacet. diſt. 45. cap. Diſpenſationes. 1. q. 7. cap. Plerunque. 11. q. 3. cap. Nunc. in fine, 23. q. 1. cap. Conſiderandum. diſt. 50.* quia, vt in his capitibus concluditur, diſpenſatio eſt quædam miſericordia; & quilibet in caſu vrgente ex cauſa tenetur. Non debent tamen Prælati eſſe nimis indulgentes, dicente Caietano *loco cit.* quòd mi-

13 nùs ſapiunt Prælati, qui petentibus ſubditis in cauſa dubia diſpenſationem cœnandi in ieiuniis Eccleſiæ, aut ieiunium aliter ſoluendi, præueniendo horam ieiunij, remittunt eos in conſcientia ſua. Graffius etiam aduertit *in 1. part. deciſ. lib. 2. num. 57.* quòd debent Prælati, cognita ieiunandi impotentia, compati infirmitatibus ſubditorum, & benignè diſpenſando, illos à ſcrupulis liberare, & ieiunium in ſeptem Pſalmos, vel alia opera commutare.

Dices cum Roderiq. *tom. 1. qq. regul. q. 26. art. 5.* 14
quid facere debet ſubditus habens iuſtam, & neceſſariá cauſam diſpenſationis, ſi non adſit ſuus Abbas, qui cum eo diſpenſet. Et reſpondet idem Roderiquez, quòd tunc poteſt ſubditus recurrere ad epicheiam, quæ non eximit ſubditum per licentiam, caſu, quo teneretur; ſed explicat, quòd illo caſu non tenetur. Epicheia autem non ſolùm Prælatis; verùm etiam ſubditis competit, & differt à diſpenſatione in hoc: quia diſpenſatio ſolùm competit Prælatis; epicheia verò Prælatis, & ſubditis, qui in neceſſitate poſiti epicheia vti poſſunt ſua propria authoritate, ſentientes, & exiſtimantes in tali caſu rigorem legis cum illis eſſe mitigandum. In qua tamen epicheia videant ipſi ſubditi, vt aduertit S. Antonius *p. 1. tit. 14.* ne ſibi iniquitas mentiatur, fingentes neceſſitatem in præceptis.

Sed ſupereſt maior difficultas, ſi adſit quidem Ab- 15
bas; ſed ex malignitate, & odio nolit diſpenſare cum ſubdito. Reſpondeo, ſi manifeſta neceſſitas, vel vtilitas ibi adſit, & Abbas iniuſtè deneget, cùm tamen teneatur diſpenſare, videtur in iſto caſu ipſo iure cum illo diſpenſari. Ratio eſt: quia diſpenſatio iuſtè petita, & iniuſtè negata videtur ipſo iure conceſſa, vt habetur apud Henriq. *lib. 6. de pœnit. cap. 13. num. 4.* & elicitur *ex cap. Placuit. de pœnit. diſt. 6.*

QVÆSITVM X.

Vtrùm Abbates, vel alij Prælati Regulares poſſint indifferenter diſpenſare cum ſuis ſubditis in mandatis Regulæ.

SVMMARIVM.

1 *Particula illa,* indifferenter, *quid importet.*
2 *Diſpenſare cum Monacho infirmo poteſt Abbas in eſu carnium.*
3 *Diſpenſare poteſt Abbas ex ſeptē cauſis enumeratis.*
4 *Diſpenſare poteſt Superior, & Prælatus, etiam intuitu dignitatis perſonæ reſpicientis neceſſitatem, & vtilitatem publicam, & priuatam.*
5 *Præter cauſas enumeratas, adſunt alia multa, de quibus non poteſt certa Regula ſtatui.*
6 *Diſpenſationem ſi iniuſtè neget Abbas, ſtante neceſſitate, vel vtilitate manifeſta, quid agēdum, oſtēditur.*
7 *Quid faciendum, (eadem ſtante neceſſitate, vel vtilitate,) ſi Abbas, vel alius Prælatus abſit à Monaſterio.*
8 *Diſpenſare poteſt Prælatus in præceptis Regulæ, vt pura præcepta ſunt, etiamſi ad mortale obligent in aliquo particulari caſu.*
9 *Exceptio firmat regulam in contrarium.*
10 *Diſpenſare non debet Abbas, ſeu Prælatus, niſi cum diſcuſſione cauſa.*
11 *Diſpenſationem acceptare non tenetur ſubditus, ſi certus ſit, diſpenſationem eſſe contra Regulam, & Prælatum non poſſe præcipere, & diſpenſare, ſeu non diſpenſaſſe ex iuſta cauſa.*

Particula illa, *indifferenter*, idem importat, ac 1
ſi quæreretur, an Abbas omni tempore, & loco,

cum

eum qualibet perſona,iiſdémque circunſtantiis accedentibus, indiſtinctè, eodémque modo debeat diſpenſare. Ad quod dico, in diſpenſatione ab illa generalitate loci, perſonæ, temporis, aliorúmque hiſce ſimilium, ſemper eſſe cauendum: abſurdum enim eſt,cum toto Mooaſterio in vna,eadémque re,& cum
2 ſingulis diſpeoſare: quia, v. g. cum Monacho infirmo poteſt Abbas in vſu carnium diſpenſare, cognita neceſſitate perſonæ; & ſic cum aliis infirmis, & imbecillibus, *ex cap. 39. Reg. S. Bened.* qua ſanè diſpenſatione vti cum robuſtis benè ſe habentibus, nec laborantibus, noo eſt neceſſe, nec expedit; ſed ad hoc, vt recto diſpenſationis tramite procedant Abbates, & alij Prælati, debent habere vnam ex ſeptem cauſis, quas enumerant Salas *de legibus*, *diſp.*20. *ſect.*8. Miranda *t.2. Manual. Prælat. q.*30.*a.*5. Syluest. *verb. diſpenſatio*, *q.*1. *n.*3. Angel. *eod. verb. num.*2. Armill. *n.*4.

3 Prima cauſa eſt tempus, ſcilicet, quando temporis conditio requirit, vt relaxetur rigor obſeruantiæ regularis,quæ cauſa non poteſt indiuidualiter aſſignari; ſed prudenti Abbatis, & Prælati arbitrio relinquitur.

Secunda cauſa eſt vtilitas,quando,nimirum,ex diſpenſatione,& relaxatione oriri poteſt maior vtilitas, tam in publico, quàm io priuato, vel ſaltem huiuſmodi vtilitas ſperatur.

Tertia cauſa eſt perſonæ qualitas: poteſt enim fieri aliqua diſpenſatio cum viro beoemerito, ſtudiis, aut concionibus, vel Confeſſionibus iocumbente.

Quarta cauſa eſt neceſſitas; vt, ſcilicet, Prælati patienter ſufferant, ſi infirmi, vel aliquem corporis defectum naturalem patientes, aliquibus regularis obſeruantiæ grauaminibus exonerentur.

Quinta cauſa eſt pietas, quæ vtplurimùm confunditur cum oeceſſitate,& cum tertia cauſa.

Sexta cauſa eſt euentus rei,quando experientia duce poteſt ex diſpenſatiooe aliquid boni euenire.

Septima eſt ſcaodalum multitudiois, quo mediante prudens Abbas parcit Communitati Monaſterij in aliquo tranſgredienti, ne graue oriatur ſcandalum, ſi omnes puniret. Has cauſas aſſignant multi, Salas *de legib. diſp.* 20. *ſect.*8. Piſanell. *verb. diſpenſatio*, *in princ.* Syluest. *eod. verbo*, *q.*1. *n.* 3. & Angel. *ibidem*, *num.*2. & Armill. *n.*14.

4 Ad omnes has cauſas ſupradictas, quæ reſpiciunt neceſſitatem, vel vtilitatem publicam, aut priuatam, addenda eſt octaua cauſa, ſcilicet, dignitas perſonarum, quæ reſpicit neceſſitatem ſupradictam, & vtilitatem publicam, aut priuatam: diſpenſatio nanque cum perſonis in dignitate cooſtitutis ad booum commune Reipublicæ,vel Religioois maximè vtilis, & neceſſaria eſt. Probatur ex S Thom. 2.2. *q.*61. *art.* 2.*ad* 2. vbi ait, quòd diſpenſatio matrimonij contrahendi priocipaliter fieri conſueuit propter fœdus pacis fundandum: quod quidem eſt magis neceſſarium vtilitati communi circa perſonas excellentes; & ideò cum illis faciliùs diſpenſatur abſque peccato acceptionis perſonarum. Idem affirmant Couarru. *in* 2. *part.* 4. *cap.*6. §.9. *num.*7. *in fine.* Ledeſma *de matrim. q.*56. *art.vlt. in fine*,Sanchez *lib.*8. *de matrim. diſp.*19. *num.* 5.Conradus *p.*2. *q.*97. *art.*4. *ad* 2. Loarez *de matrim. Regis Angliæ*, *dub.*2.*ad* 4. *num.*2. Salas *de legib. loco cit. ſect.*8. *num.* 75. vbi ait, quòd præſtare gratiam Principibus, etiamſi pax inter ipſos ex matrimonio non penderet, multùm intereſt Summo Pontifici,& Eccleſiæ; & ideò faciliùs cum ipſis diſpenſandum eſt: quod confirmat ex Concil. Trid. *ſeſſ.*24. vbi de matrimonio ſtatutum eſt, ne in ſecundo gradu diſpenſetur, niſi inter magnos Principes,& ob publicam cauſam. Deinde ſubdit idem Salas, quòd Summus Pontifex, qui ſolus in eo gradu poteſt diſpenſare, ea lege non adſtringitur; & poteſt ex aliis cauſis cum eiſdem, & inferioribus perſonis diſpenſare,quod etiam fatetur Sanchez *loco cit. num.*4. qui *num.* 1. notauerat, & optimè, quòd, licèt diſpenſatio fieri non debeat contra commune booum; tamen neceſſariò fieri oon debet directè, immediatè, & proximè propter commuoe bonum; ſed ſufficit, ſi indirectè, vel remotè ad commune bonum poſſit referri, ſicut diximus *in antecedenti quæſito*, quò refertur diſpenſatio, quæ reſpicit bonum priuatæ perſonæ. Sed modò addo, & limito, dummodo non ſit in aliarum perſooarum detrimentum: nam bonum eſt Reipublicæ, quòd priuatæ perſonæ affluant diuitiis, & fruantur ſalute, & aliis bonis: quapropter leguntur aliquæ cauſæ diſpenſandi reſpicientes booum priuatum *in cap. Requiritis.* §. *Niſi rigor.* 1. *q.*7. & ſæpè ſæpiùs experientia docet, quòd diſpenſatur in impedimentis matrimonij propter inopiam mulieris, & in caſtitatis voto propter periculum continentiæ.

5 Non propter hoc coarctantur Abbates, & Prælati ad has cauſas tantùm; ſed adſunt multa alia, quæ hîc ſtatui noo poſſunt; ex quibus fieri poteſt legitima illorum diſpenſatio. Et, vt vnico verbo multa dicam, hæc pro certa regula ſit omnibus Prælatis, vtilitas, vel neceſſitas, vt dicit *cap. Etſi illa.* 1. *q.* 7. cum Gloſſ. *ibid. verb. vel rerum.* Id ipſum fatentur Sot. *de iuſtit. lib.* 1. *q.* 7. *art.* 7. Roderiquez *t.* 1 .*qq. reg. q.* 2. *a.* 5.

6 Hinc ſequitur, ſi adſit manifeſta neceſſitas, vel vtilitas, & Abbas diſpenſationem iniuſtè deneget ſuo ſubdito; in tali caſu videtur nihilominùs cum illo diſpenſare, ſtante manifeſta neceſſitate, vel vtilitate: quia, vt ait Henriq. *lib.*6. *de Pœnit. cap.* 13. *n.* 4. diſpenſatio iure petita, & iniuſtè negata videtur ipſo iure conceſſa. Idem fatentur Magiſter Sentent. *in* 4. *d.* 21. & S.Thom. *ibid. in expoſit. litteræ.*

7 Eadem ſtante neceſſitate, vel vtilitate, in caſu, quo Abbas præſens non adſit; tunc poteſt Monachus indigens diſpenſatione, recurrere ad epicheiam, modo, quo *quæſito præcedenti* diximus: nam tunc poſſunt ſubditi rigorem Regulæ, quem exiſtimant mitigandum, epicheia gubernare, vt benè reſoluit rationibus, & auctoritatibus S. Antonin. 1.*p. tit.* 17. *cap. vnico*, §. 20. de qua re fuſiùs Salas *loc. cit. diſp.*5. *ſect.* 10.

8 Poſſunt etiam Prælati diſpenſare in reliquis præceptis Regulæ, vt pura præcepta ſunt, etiamſi ad mortale obligent in aliquo peculiari caſu: ſed diſcretè; ita vt non ſit eis interdicta facultas diſpenſandi, exiſtente vna ex ſupradictis cauſis diſpenſationis, ſiue ſaltem alia cauſa reductiuè ad illas. Ita affirmant Turrecremata *in Regulam S. Benedicti*, *tract.*148. *dub.* 3. Miranda *Manual. Prælat. q.*9. *art.*6. Angelus *verbo*, *diſpenſatio*, *num.* 8. & alij: quod probatur ex Gloſſ. *cap. Monachum.* 20. *q.*4. *& cap. Cùm ad Monaſterium.* §. *Refert. de ſtat. Monach.* ibi enim conceditur Abbatibus, poſſe in aliquibus ſuper Regulam diſpenſare. Et cùm illis prohibeatur in eſſentialibus Regulæ poſſe diſpenſare, per conſequens illis conceditur,vt in non eſſentialibus diſpenſare poſſint: ex-
ceptio enim firmat Regulam in contrarium, vt habe- 9
tur tritum in lege: & apud Couarr. 2. *variar. reſol. cap.* 1. *num.*6. Sed ſemper exiſtente cauſa iuſta, & eo modo, quo *ſuprà* diximus. Probatur ex D. Bernardo *de diſpenſ. & præcept.* vbi ait: *Quandiu charitati militant ſtatuta Regulæ, immobiliter fixa ſunt, mutarique omnino, ne ab ipſis quidem Præpoſitis ſine offenſa poſſunt: at ſi è contrario contraria forte aliquando viſa fuerint, his duntaxat, quibus hoc poſſe videre datum eſt, & prouidere creditum eſt, nónne iuſtiſſimum eſſe liquet,*

Digitized by Google

liquet, vt quæ pro charitate inuenta fuêre, pro charitate quoque expedire, vbi videtur, vel omittantur, vel intermittantur, vel in aliud fortè commodius demutentur.

10 Ex quibus licet inferre, quòd quando Prælatus diſpenſat, ſeu præcipit aliquid, hoc facere debet cum diſcuſſione cauſæ, ne talis diſpenſatio potiùs diſſipatio ſit: nam exiſtente per talem diſcuſſionem cauſa legitima, & iuſta, tunc tollitur deformitas à præcepto, & à diſpenſatione. Quòd ſi dubitet ſubditus, an habeat Prælatus cauſam iuſtam; tenetur tamen diſpenſationem acceptare, vt fatentur D. Thom. 2. 2. q. 88. *art.* 12. *ad* 2. *in fine*, & Sanchez *lib.* 6. *in Decal. cap.* 3. *num.* 8. & Tabiena *verbo, obedientia*, q. 13. Ratio eſt: quia in dubiis ſubditus obedire tenetur. Ad
11 hoc autem, vt ſubditus non teneatur acceptare diſpenſationem, & obedire Prælato, requiruntur tria. Primum, quòd ſit certus, rem diſpenſatam eſſe contra Regulam. Secundum, debet eſſe certus, quòd Superior non poſſit in illo præcipere, & diſpenſare. Tertium, quòd ſi poteſt: non ducatur tamen ex iuſta cauſa; vno autem ex dictis deficiente, cùm res adhuc remaneat dubia, tenetur ſubditus diſpenſationem acceptare, & ſuo Prælato obedire.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Abbates, & Prælati diſpenſantes in propriis legibus ſine cauſa, peccent: & quid de ſubditis diſpenſationem petentibus, eáque vtentibus: & an diſpenſatio talis valida ſit.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſationem in propria lege factam ſine cauſa, inducere culpam mortalem oſtenditur.*

2 *Probabilior ſententia fatetur, Prælatos in propriis legibus diſpenſantes ſine cauſa, peccare tantùm venialiter.*

3 *Diſpenſationem ſine iuſta cauſa petens à Prælato in lege propria, non peccat mortaliter, ſecluſo ſcandalo, & damno aliorum.*

4 *Diſpenſationem petentes à Summo Pontifice ſine cauſa, ad euitanda dubia, an peccent.*

5 *Diſpenſationem petens abſque cauſa à Prælato in lege alterius Superioris, peccat mortaliter.*

6 *Diſpenſatione ſine iuſta cauſa facta vtentes an peccent, & quomodo.*

7 *Diſpenſatio in voto, aut iuramento, etiamſi ſit à Summo Pontifice, ſine cauſa, nulla eſt, ſicut diſpenſatio penſionum eccleſiaſticarum, vt num.* 8.

9 *Diſpenſare poteſt Abbas cum Monacho irregulari, cui prius, inſcio Abbate, denegata fuerit diſpenſatio, etiam à Summo Pontifice. Sed limita, vt n.* 10.

11 *Diſpenſandi poteſtas an auferatur ab Abbate locali, per hoc, quòd Generalis, vel Prouincialis denegauit diſpenſationem ſubdito illius Abbatis.*

12 *Religioſus ſubditus repulſus à Summo Pontifice, Nuncio, Generali, ſiue Prouinciali, in petitione diſpenſationis, an teneatur facere mentionem talis repulſæ coram ſuo Abbate.*

13 *Diſpenſare poteſt Abbas cum ſubdito, quem anteà præſentauit Summo Pontifici, licèt diſpenſationem non obtinuerit.*

14 *Diſpenſare an poſſit Prælatus inferior in lege Superioris, exiſtente rationabili cauſa, ſed ſine eius cognitione.*

15 *Diſpenſatio vt valida ſit ſine cauſæ cognitione, debet eſſe notoria.*

16 *Notorium non eget examine.*

PRima ſententia eſt Sanchez *lib.* 8. *de matrim. diſp.* 18. *num.* 6. Armilla *verbo, diſpenſ.* 8. *num.* 13. Couarruu. 4. *decret. part.* 2. *cap.* 6. §. 9. *num.* 7. qui dicunt, quòd ex ſe, & ex genere ſuo prædicti Prælati diſpenſantes in legibus ſuis ſine cauſa, peccant mortaliter: licèt ex leuitate materiæ poſſit peccatum aliquando eſſe veniale. Mouentur hac ratione: nam hoc eſſet contra iuſtitiam diſtributiuam, vel legalem; & multùm derogat communi bono; & datur occaſio, vt leges violentur. Hinc eſt, quòd Concil. Trid. *de reform. ſeſſ.* 25. *cap.* 18. dicat, ſine cauſa diſpenſare nihil aliud eſſe, quàm vnicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. Probatur etiam: quia ſine extrinſeca malitia ex materia propria poteſt culpa talis eſſe grauis, vt diſpēſare in pluralitate beneficiorū, in obſeruatione quadrageſimali, in cœlibatu Sacerdotum, & ſimilibus caſibus, quæ ad obſeruationes graues ſpectant. Et ſic reſtat, quòd ex proprio genere culpa ſit grauis, & lethalis, quæ in indiuiduo ex leuitate, & paruitate materiæ poteſt eſſe venialis: vt eſt, verbi gratia, in gradu affinitatis diſpenſare, & ſimilibus, ſicut etiam diſpenſare in lege obligante ſub veniali: per ſe ſolum enim peccatum veniale erit, niſi lædatur bonum publicum. Sentiunt ergo prædicti Doctores, ex ſuo genere diſpenſationem prædictam eſſe ſub peccato mortali interdictam. 1

Alia ſententia eſt Valentiæ *tom.* 2. *diſput.* 7. q. 5. *punct.* 5. Villalobos *in Sum. tom.* 1. *tract.* 2. *dub.* 4 *num.* 6. Soti *tom.* 1. *de iuſt.* q. 7. *art.* 3. Nauarr. *in Sum. præl.* 9. *num.* 11. Caietani 1. 2. q. 96. *art.* 5. Ludouici Lopez 1. *part. inſtruct. cap.* 4. *col.* 2. *verſ. ſexto.* Philiarchi *de offic. Sacerd. tom.* 1. *part.* 2. *lib.* 3. *cap.* 4. Viualdi *in append. ad Candelabr. num.* 23. Azor. 1. *part. inſtit. moral. lib.* 5. *cap.* 15. q. 2. Salas *de legibus, diſp.* 20. *ſect.* 5. *num.* 54. Diana *in reſol. moral. tract.* 10. *de legib. reſol.* 35. qui omnes fatentur, diſpenſationem Abbatum, & Prælatorum in propriis legibus factam ſine cauſa, inducere tantùm peccatum veniale, ſemoto ſcandalo, ac notabili damno aliorum; quale eſſet alios nimis grauari ex eo, quòd quiſque ſine cauſa liberaretur à lege tributi. Probatur à Salas *loco cit.* quia his ceſſantibus non eſt res tanti momenti, quempiam ſine cauſa ab obligatione legis eximi: imò multi in hac re nullam pœnam agnoſcunt, nec culpa ſit mortalis ex multiplicatione, & frequentia actuum; ſed ex circunſtantia ſcandali extrinſeca, vel alterius damni notabilis: quo ſcandalo ſecluſo, & damno graui aliorum, non eſt nec etiam peccatum veniale, diſpenſare in propria lege ſine iuſta cauſa; ſicut, nec etiam peccant diſpenſationem ſic petentes, & illa vtentes ſine iuſta cauſa: quia, cùm talis diſpenſatio ſit valida, nulla amplius obligatio legis remanet, cuius transgreſſio ad venialem culpam poſſit obligare: imò Sanchez, qui contrariam ſententiam tenet *in tom.* 3. *de matrim. diſp.* 18. *num* 10. vbi citat, & ſequitur Caietanum, Armillam, Vegam, Roderiq. & alios, probabile putat, quòd neque diſpenſantes, neque petentes, ſine vtentes diſpenſatione modo dicto, peccent mortaliter: ſed de petentibus, & vtentibus *inferiùs, hoc eodem quæſ.* dicemus. 2

Ad id, quod dicunt Doctores primę ſententię quòd committitur peccatū cōtra iuſtitiam diſtributiuam, Reſpondeo, non omne peccatum contra iuſtitiam diſtributiuam eſſe ex genere ſuo graue, & mortale; ſed tantùm eſſe peccatum lethale, quando reperitur materia grauis propter ſcandalum, vel alia incommoda

Ad illud, quod dicitur in Concilio Trid fateor, verum eſſe, quòd diſpenſare ſine cauſa, ſit occaſionem dare violandi legem; & interdum tantam eſſe talem occaſionem, vt ſcandalum oriatur, & etiam peccatum lethale: hoc autem eſt per accidens.

3 Quo verò ad petentes diſpenſationem à Prælatis in propria lege ſine cauſa, Corduba *in lib. 4. qq. q. 8. in fine*, Valentia *p. 2. diſput. 7. q. 5. punct. 9.* Sotus *1. de iuſtit. q. 7. art. 5.* dicunt, non eſſe peccatum mortale ex ſuo genere, licèt per accidẽs poſſit eſſe peccatum ratione ſcandali, & damni aliorum, quod probant: quia Princeps, quando diſpenſat ſine cauſa, ſolùm peccat venialiter: ergo & ſubditus petendo diſpenſationem, venialiter peccabit ex ſuo genere, & per ſe. Hinc attendenda ſunt verba S. Bernardi in epiſt. 171. ad Theobaldum: *Forſitan & mortaliter peccabit: quippe rem illicitam petit à Principe, & ei ſit coadiutor in peccato mortali.* Idipſum affirmat Couarr. *in 1. part. 4. cap. 6. §. 9. n. 7.* vbi ait, quòd ille, qui à Principe diſpenſationem petit ſine cauſa, venialiter peccat: quia non erit tutus apud Deum. Et ad corroborandam ſuam ſententiam adducit verba ſupradicta S. Bernardi, quæ non ſunt contraria ſuæ ſententiæ, licèt dicant, *mortaliter peccabit*, propter verba ſubſequentia: *Et ei ſit coadiutor in peccato mortali.*

4 Si dicas: Si ergo petere diſpenſationem ſine cauſa à Superiore, eſt peccatum veniale; illi, qui quotidie petunt à Summo Pontifice diſpenſationem ſine cauſa ad euitanda dubia, quæ circa cauſas oriri poſſunt, peccabunt.

Reſpondeo, quamuis non detur cauſa ex parte perſonæ petentis; datur tamen ex parte Summi Pontificis diſpenſantis, qui ad ſumptus boni communis aliquam portionem pecuniariam taxat: imò magna cauſa eſt, conciliare animos Principum, & nullum relinquere dubium de diſpenſationis valore.

5 Secùs dicendum eſt, ſi petatur diſpẽſatio à ſubdito in lege alterius Superioris, ſciens non ſubeſſe cauſam: tunc mortaliter peccabit, & diſpenſatio erit nulla, dummodo intendat illa vti, & inducere tertium ad vſurpandam alienam iuriſdictionem; ex leuitate tamẽ materiæ poteſt eſſe peccatum veniale. Ita dicunt Recentiores apud Salas *de legibus, diſput. 20. ſect. 6. num. 59.*

6 Quo verò ad vtentes diſpenſatione ſine cauſa iuſta, & rationabili obtenta, an peccent. Reſpõdet Aragon. *2. 2. q. 89. art. 9.* & Azor. *lib. 5. inſtit. moral. tom. 1. cap. 15. q. 3.* quòd, ceſſante ſcandalo, & damno alieno, nõ peccant: quia, cùm talis diſpenſatio valida ſit, nulla obligatio præcepti ſupereſt, cuius tranſgreſſio conſtituat vtentẽ reum. Quæ ſententia mihi probabilis eſt: quia, cùm diſpenſatio ſit valida, eius valor reddit vtentem immunem à peccato. Hanc ſententiã tenent Caietanus *2. 2. q. 96. art. 5.* Valent. *loc. cit. q. 5. diſp. 7. punct.* ... Viuald. *in append. ad Candelab. n. 25.* Sotus *1. de iuſt. q. 7. art. 3.* Emmanuel *tom. 1. qq. regul. q. 22. art. 4.* & alij, qui fatentur de communi, & dicunt, quòd ille, qui vtitur tali diſpenſatione, non obligatur ea lege: quia diſpenſatio valida eſt cum eo, & ille non peccabit: quòd ſi aliquod peccatum committat, tantùm erit veniale. Ita Ledeſma *1. part. Sum. q. 57. art. 3.* Gigas *de penſ. q. 6. n. 9.* Ioan. Baptiſta *de penſ. q. 19. n. 24.* Sanchez *lib. 8. de matrim. diſput 18. n. 12.* vbi ait, ſibi certum eſſe, quòd, per ſe loquendo, non eſt mortale. Idem affirmat Valentia *p. 2. diſp. 7. q. 5. punct. 9. in fine*, Philiarchus *de offic. Sacerd. tom. 1. part. 2. lib. 3. cap. 4.*

Imò probabile eſt, vt dicunt aliqui recentiores apud Salas *loco cit. num. 60.* vtentes tali diſpenſatione, nec etiam venialiter peccare, ſecluſo malo exemplo, & ſcandalo, quod tunc ceſſabit, ſi obſeruantia legis occultè adhibeatur. Vnde Viualdus *loco cit. cap. 12. num.* 8. apertè teſtatur, quòd in lege poſitiua, ſi Summus Pontifex ſine cauſa diſpenſauit, vtentem tali diſpenſatione, vix, aut nunquam peccare; & diſpenſatio valet, & illa poteſt vti, qui eam obtinuit abſque peccato, ſecluſo ſcandalo, & damno alieno, vt ſæpè diximus.

Miranda *tom. 2. Manual. Prælat. qu. 30. art. 7. concl. vnic.* conſtanter affirmat, vtentem tali diſpenſatione peccare mortaliter, quod probat ex illo Sancti Pauli *ad Rom. 1.* dum ait, *quod digni ſunt morte, non ſolum, qui ea faciunt; verum etiam, qui conſentiunt facientibus.* Ex quibus verbis infert ille, quòd ſi, vniuerſaliter loquendo, peccant mortaliter cooperantes peccato alieno, quantò magis, & qui cauſæ ſunt iniuſtæ diſpenſationis, ipſam ſine cauſa iuſta procurantes, eáque vtentes. Poſteà in fine huius concluſionis videtur mutare ſententiam, dum ait, hoc valère, ſi exoneratio vergit in aliorum damnum, & detrimentum, vt ſi quis priuilegium procuraret, vt ſe ſubtraheret à ſoluendis tributis ſine cauſa, peccat mortaliter, ſi ex tali ſubtractione oritur alienum grauamen; ſecùs verò, ſi nullum ſequatur detrimentum, quod etiam nos ſuperiùs fatemur. Vnde argumentum ab eo deſumptum ex verbis D. Pauli, reſtat reſolutum ex verbis eiuſdem Mirandæ; præterquàm quod argumenta à ſimili in moralibus in tantum valent, quantùm ſonant.

Ex quibus infertur, ſupradictam diſpenſationem, factam à Prælato in propria lege, validam eſſe, dummodo alium defectum non habeat. Sed hoc eſt valdè limitandum, cùm de omni diſpenſatione facta ſine cauſa hoc affirmari non poſſit: quia diſpenſatio in voto, vel iuramento, etiamſi ſit à Summo Pontifice, ſine cauſa, nulla eſt, vt de communi fatentur Sanchez *lib. 8. de matrim. diſput. 17. num. 3.* & ferè omnes Theologi *in 4. diſt. 38.* & Iuriſperiti cum Gloſſ. *verbo, Adimplere. de voto.* Idipſum affirmant Sotus *1. de iuſtit. art. 3. ad 3.* Sylueſt. *verbo, votum, 4. q. 3.* Et probant: quia non eſt probabile, & veriſimile, Deum conceſſiſſe ad diſpenſandum poteſtatem, niſi ex iuſta cauſa: quia non ſolet dari poteſtas œconomo, vt bona Domini diſpenſet, niſi intra præſcriptum, maximè cùm à Deo data ſit poteſtas in ædificationem, & non in deſtructionem: tum etiam, quia Prælatus à Deo conſtitutus eſt diſpenſator, non diſſipator. 7

Idem dicendum eſt de diſpenſatione penſionum eccleſiaſticarum ex Toledo *lib. 5. cap. 83. cauſa 2.* quem ſequitur Alexand. Architora *tract. 8. de voto paupertatis.* 8

His præmiſſis, oritur curioſa difficultas de Monacho habente irregularitatem, ſiue inhabilitatem, vel aliquid aliud, ſuper quo poteſt ſuus Abbas ſecum diſpenſare; ipſe tamen Monachus, inſcio Abbate, Summum Pontificem, vel Nuncium apoſtolicum adit pro diſpenſatione obtinenda: Summus verò Pontifex, vel Nuncius apoſtolicus denegant diſpenſare. Quæritur, an ſtante tali denegatione diſpenſationis facta à Summo Pontifice, vel Nuncio, poſſit Abbas diſpenſare, cùm per talem denegationem videatur inducta lex pontificia, ſiue Nuncij apoſtolici, ad non diſpenſandum; qua lege, & ſtatuto cognito ab Abbate, non videtur poſſe diſpenſare, ſtante denegatione, vel quaſi, vt dixi, lege ſupremi Superioris.

Reſpondeo tamen cum Sanchez *lib. 8. de matr. diſp. 14.* in illo, qui priùs petiit à Papa diſpenſationem negante, & poſteà adit Abbatem aliàs potentem diſpenſare, poſſe Abbatem, non obſtante, quòd Papa negauerit, diſpenſare cum illo ſubdito. Probatur: quia ex eo, quòd Papa negauerit diſpenſationem, ordinariam iuriſdictionem non aufert ab Abbate: aliàs in illo caſu 9

Papa negando diſpēſationem, redderet caſum Monachi indiſpenſabilem. Idipſum probatur: quia præter poteſtatem diſpenſandi in Abbate ordinariam, quam Summus Pontifex non aufert denegando, habentur etiam priuilegia Abbatibus conceſſa, vt poſſint cum ſuis Monachis diſpenſare, quæ priuilegia non auferuntur à Sūmo Pontifice, ſiue à Nuncio per ſupradictam denegationem: tum, quia ex eo, quòd Summus Pontifex, vel Nuncius negauerint, cauſam non præueniunt, neque interdicunt, ne alius diſpenſet, maximè cùm Monachus adeundo Papam, vel Nuncium, non ceſſerit iuri ſuo, adeundi ſuum Abbatem, ſi opus fuerit. Idipſum affirmat Laurentius Portellus *in dub. regul. verbo, diſpenſare, num.* 18.

10 Hoc tamen indiget limitatione; nimirum, ſi Summus Pontifex, vel Nuncius negantes talem diſpenſationem, indicent non adeſſe iuſtam cauſam diſpenſandi; tunc nec Abbas diſpenſare valebit, niſi noua cauſa adueniat: in tali enim caſu, deficiente cauſa, videtur Summus Pontifex, ſiue Nuncius definire, non poſſe cum illo Monacho in tali caſu diſpenſari. Si verò Summus Pontifex, vel Nuncius, negarent diſpenſationem, non ob defectum cauſæ, ſed in pœnam Monachi, vel criminis; ſecùs dicendū erit, maximè quando Abbas ſciat, quòd Summus Pontifex Monacho negās, aliis tamen concedit eandem diſpenſationem. Et idem Suarez *ibid. num.* 6. affirmat, non teneri Epiſcopum diſpenſantem ſua poteſtate ordinaria, ad illas ſolas cauſas, quas ſolet Summus Pontifex attendere: quia, ſi adſint aliæ iuſtæ cauſæ, quæ ſibi ſufficientes videātur, adhuc poterit diſpenſare cum ſubditis: & addit, id etiam poſſe facere diſpenſantem per poteſtatem à Papa delegatam; quia Papa in commiſſione, qua committit, vt diſpenſetur in aliquo caſu, ſolùm requirit, vt ſit iuſta cauſa, non limitando hanc, vel illam.

11 Hinc obiter reſoluitur aliud curioſum dubium regulare, an Generales, vel Prouinciales denegantes diſpenſationem ſubdito, auferant poteſtatem diſpenſandi Abbati locali, quam ordinariam habet.

Reſpondeo enim, idem ſentiendum eſſe, quod *in ſuperiori quæſito* diximus de Monacho adeūte Summum Pontificem, vel Nuncium apoſtolicum. Ita Sanchez *loco cit. diſput.* 24. *n.* 7. & Portellus *loco cit. n.* 20. quibus ego addo, quòd in hac re procedendum eſt cum limitatione, poſita in antecedenti dubio. Item etiam addo cum Sanchez *loco citato*, quòd Confeſſor per Bullam Cruciatæ, vel aliud priuilegium valens aliquid diſpenſare, vel abſoluere; id præſtare poterit, non obſtante, quòd pœnitens ab Abbate iam receperit repulsā: quia adiiſſe Superiorē nullū effectū præuentionis operatur.

Hæc intelligenda ſunt, dummodo ſit cauſa diſpenſandi, & poteſtas in inferiore Prælato, cum iniuncta ſufficienti pœnitentia.

12 Si quæras, an Monachus repulſus à Summo Pontifice, ſiue Nuncio apoſtolico, vel Generali, ſeu Prouinciali, in petitione diſpenſationis teneatur mentionem facere talis repulſæ coram Abbate, & Prælato locali, à quo cupit diſpenſari. Reſpondet Sanchez *loco cit.* quòd non tenetur, niſi quando Summus Pontifex, vel Nuncius, aut Generalis, vel Prouincialis declarauerint, non dari iuſtam cauſam diſpenſationis.

13 Sed adhuc in eadem re inſurgit difficultas: nā dato, quòd Monachus petierit diſpenſationem ab Abbate, qui illum remiſit ad Papam, an poſt præſentationem Pontifici factam, poſſit adhuc redire Monachus ad Abbatem, qui cum ipſo diſpenſet virtute alicuius priuilegij. Reſpondeo, adhuc poſſe Abbatem cauſam aſſumere, & cum illo diſpenſare, non obſtāte *cap. Licet. de offic. legati.* vbi decernitur, Iudicem deſinere eſſe, poſtquàm cauſa ad Superiorem remiſſa eſt: textus enim prædictus intelligitur in contētioſa cauſa tātùm; non autem in cauſa diſpenſationis, quæ eſt cauſa gratioſa, & miſericors, quæ fit abſque iudicij ſtrepitu; & ex eo, quòd Monachus adierit Papam, non dicitur eius delictum eſſe poſitum in foro contentioſo, ita vt non poſſit Abbas cum illo diſpenſare: quia petere aliquid à Summo Pontifice, non eſt ponere ſuum caſum in foro contentioſo ipſius: forum enim contentioſum ſignificat iudicij locum, in quo eſt perſona actoris, & rei: quod non inuenitur in caſu noſtro, quando Monachus poſtulat à Summo Pontifice diſpenſationem. Ita Portellus *loco cit. n.* 20.

Ad perfectam huius quæſiti notitiam, decidendum 14
reſtat, an diſpenſatio inferioris in lege Superioris, exiſtente iuſta, & rationabili cauſa, ſed ſine eius cognitione, valida ſit?

Sententia negatiua probari poteſt: quia quoties inferiori facultas conceditur diſpenſandi in lege Superioris, intelligitur præmiſſa cognitione cauſæ, vt elicitur *ex cap. Neceſſaria.* 1. *q.* 7. vbi habetur, varietatem temporum expoſcere aliquando, vt relaxentur leges adhibita diligenti conſideratione. Sed magis cōfirmatur ex diffinitione diſpenſationis à quibuſdam tradita, quòd, ſcilicet, diſpenſatio ſit iuris relaxatio præmiſſa cauſę cognitione. Hanc ſententiam tenet Azorius *lib.* 5. *inſtit. moral. tom.* 1. *cap.* 15. *quæſt.* 9. & Couarruu. *de matrim. p.* 2. *cap.* 6. §. 9. *num.* 12.

Alia tamen ſententia, quæ mihi probabilior eſt, procedit cum diſtinctione in huiuſmodi validitate diſpenſationis cum cognitione cauſæ, dicens, quòd valida eſt diſpenſatio inferioris in lege Superioris, vt *ſupra*, in foro conſcientiæ, donec in externo reuocetur, vt reuocari poteſt. Ita affirmant Innocentius *cap. Diuerſis. n.* 1. *de Cler. coniug.* Sanchez 8. *lib. de matrim. diſput.* 17. *n.* 11. Bellam. *cap. Veniens n.* 18. *&* 19. *de filiis Presbyter.* Lopez 1. *part. inſtruct. cap.* 4. *colum. antepenult.* Armilla *verbo, diſpēſatio, n.* 14. *in fine.* Hoſtien. *in cap. Cum ad Monaſterium n.* 32. Ioan. Andr. *ibid. in fine*, Panormit. *cap. At ſi Clerici.* §. *de adulter. n.* 12. *de iudic.* Probus *in addit. ad Monach. cap. vnico, n.* 4. *verſ. poſtremo. de ſtat. & qualit.* Borgatius *de irregular. part.* 2. *titul. de differ. term. in mater. diſpenſationis.* Hi ergo omnes Doctores tenent, diſpenſationem cenſeri conceſſam inferioribus, cauſa exiſtente iuſta, ac illius præmiſſa cognitione. Si verò non adhibita cognitione cauſæ diſpenſauerint, dicunt, reuocandam eſſe diſpenſationem per Superiorem: & ſic fatētur, validam eſſe, donec reuocetur, etiam in foro externo: quod probatur *ex cap. Nihil. de elect.* vbi habetur, electū ſine cognitione cauſę eſſe reiiciendum, quando eſt indignus: ergo, ſi eſt dignus, non reiicietur: & ſic electio eſt valida in foro externo. Idem erit de diſpenſatione facta ſine cognitione cauſæ, quāuis appellari poſſit quodāmodo nulla in foro externo, cùm poſſit haberi recurſus ad Superiorem, vt illam reuocet, qui ex officio poteſt illam reuocare, vt affirmat Salas *de legib. diſput.* 20. *n.* 79. vbi fatetur de communi. Et ſubdit, quòd illa forma in diſpenſationibus præſcribitur à Superiore inferiori; & eſt requiſita iure naturæ, vt diſpenſatio ſit licita. Et ſic reſtat de primo ad vltimum, quòd ſi eam inferior non ſeruet, Superior poteſt reuocare diſpēſationem, etiamſi conſtet, factam fuiſſe cum cauſa. Hoc tamē limitatur à Gloſſ. *cap. Manifeſta.* 2. *q.* 1. ſic: *Ad hoc,*
vt diſpenſatio valida, & licita ſit ſine cauſæ cognitione, 15
debet eſſe notoria illa cauſa: quia in notoriis non requiritur ordo iuris. Et, vt habetur *in d. cap. Manifeſta. Noto-* 16
rium non eget examine. Vnde, ſi diſpenſanti Prælato cauſa manifeſta eſſet, non peccaret diſpenſando ſine examine eiuſdem cauſæ, cùm examen cauſæ ad nihil aliud deſeruiat, ne diſpenſatio temerè fiat: & huiuſmodi temeritas ceſſabit, ſi Prælato diſpenſanti conſtabit de cauſa. Hęc ergò diſpenſatio modo dicto

erit

erit valida: quia habet re vera id, quod ius intendit, & petit: tum etiam nullibi habetur, eam diſpenſationem eſſe nullam.

QVÆSITVM XII.

Vtrùm Abbates, & Prælati regulares poſſint etiam ſecum ipſis in præceptis Regulæ diſpenſare.

SVMMARIVM.

2 *Diſpẽſare ſecum poſſunt Abbates. Diſtingue, vt n. 2.*

3 *Diſpenſandi ſecum facultatem habent Prælati ab eodem, à quo habent diſpenſandi cum ſubditis.*

4 *Cauſa rationabili ſtante, debent Abbates non ſolùm cum ſubditis; verùm etiam cum ſeipſis diſpenſare, aliàs peccant.*

5 *Confeſſarij ab Abbatibus electi, ex eorum commiſſione, cum ipſis diſpenſare poſſunt in omnibus, in quibus poſſunt ipſi diſpenſare cum ſubditis, licèt habuerint delegatam tantùm poteſtatem, vt num. 6.*

7 *Diſpenſandi poteſtatem limitatam ad certum numerum perſonarum, vel cum ſpecialibus perſonis habens Prælatus, ſecum diſpenſare nequit.*

8 *Prælati, qui ſecum diſpenſare poſſunt, enumerantur.*

9 *Prælati, vt ſecum diſpenſent, vices ſuas alteri committere debent.*

10 *Priuilegium Pauli III. pro diſpenſatione, tam in ſe, quàm in aliis habenda, refertur, & num. 11.*

11 *Diſpenſari poſſunt ſuper irregularitate, & inhabilitate à ſuis Prælatis Religioſi, quando ſuper ipſis dicunt illa verba:* Abſoluo vos ab omni cenſura, & diſpenſo vobiſcum, &c.

13 *Abbas, qui ex priuilegio facultatem diſpenſandi cum ſubditis habet, poteſt illam aliis delegare. Limita, vt num. 14.*

15 *Diſpenſare poteſt Abbas cum ſubditis abſentibus.*

1 VT Abbates, qui præ aliis Regularibus in Dei Eccleſia præeminentiis, honoribus, & meritis decorandi ſunt, non ſiot peioris conditionis quàm ſui ſubditi, fatendum eſt, poſſe etiam cum ſeipſis diſpenſare in præceptis, & obſeruantiis Regulæ, ſicut poſſunt cum ſuis Monachis. Quod probari poteſt *ex cap. fin. de pœnit. & remiſſ.* cuius capitis argumento ad noſtrum intentum probandum vtitur Mirand. *in Man. Prœl. t. 2. q. 31. art. 9.* vbi expreſsè tenet, poſſe Prælatum ſecum diſpenſare in omnibus, in quibus

2 poteſt cum ſuo ſubdito. Verùm hanc diſtinctionem admittit *eod. loc.* ſcilicet, Prælatum in his, quæ ſunt iuriſdictionis, ſeu iudiciariæ poteſtatis, non poſſe ſecum diſpenſare: quia in propria ſua cauſa nemo poteſt eſſe Iudex; ſed ſolummodo in his, quæ ſunt authoritatis, & ſuperioritatis: hanc enim diſtinctionem ponit, vt vim multorum argumentorum effugiat. Doctrinam hanc docent multi Doctores, vt S. Thomas 2.2.q. 185. a. 8. *in corp.* Sanch. *lib.* 8. Videatur Sanch. hîc citatus *de mat. diſp.* 3. *n.* 1. 2. & 3. Roderiq. *tomo* 1. *qq. reg. q.* 26. *art.* 6. Cordub. *in Compend. priuileg. Mend. verbo, accedere ad Monaſteria Monial.* Ludou. Beia 4. *p. reſp. caſu* 5. Naldus *in Sum. verbo, diſpenſatio, n.* 13. Caiet. 1. 2. *q.* 96. *a.* 5. & Laurent. de Peyrin. *de ſub. q.* 1. *de voto obedientiæ, conc.* 6. Salas *de legib. diſp.* 20. *ſect.* 12. *n.* 105. vbi hac ratione hanc no-

3 ſtram nititus probare ſententiam dicendo, quòd Prælati Religionum ab eadem, à qua habent facultatem diſpenſandi in votis, vel legibus cum ſubditis, habent facultatem diſpenſandi ſecum in iiſdem: quæ ratio multùm conuincit, maximè cùm à ſimili de Epiſcopis reſpectu ſubditorum, & ſui ipſius probent omnes Authores citati & multi alij, quos citat Sanch. *loc. cit.* Imò, ſicut, poſtulante rationabili cauſa, peccarent Abbates, & Prælati, niſi diſpenſarẽt cum ſubditis. Abb. *in cap. Paſtoralis. de appellat. n.* 17. & Syl- 4 ueſt. *verbo, diſpenſatio, q.* 1. *n.* 3. & Roſell. *eod. verb. n.* 4. & Armill. *ibid. n.* 14. ita exiſtimo, illos peccare, ſi, eadem ſtante rationabili cauſa, ſecum minimè diſpenſarent. Ratio eſt: quia diſpenſatio non ſolùm datur propter bonum ſubditorum; ſed etiam Prælatorum.

Nec obſtat *d. cap final. de pœnit. & remiſſ.* quòd ibi 5 ſermo ſit dè Confeſſario eligendo; non autem de poteſtate cum ſeipſo diſpenſandi: nam ex eo, quòd Prælatus poteſt ſibi Confeſſarium eligere, videtur prædictum textum Prælatis in omnibus proſpicere, quæ poſſũnt ipſi Prælati in ſubditos exercere, eos abſoluẽdo, & quando opus fuerit cum illis diſpenſando: & ſic per Confeſſarium videtur, textum illum prouidere Prælatis, vt ea, quæ in ſubditos ſuos per abſolutionem, & diſpenſationem operantur, eiſdem etiam per Confeſſarium eligendum hæc eadem operi demandentur. Et de diſpenſatione, præſertim de Epiſcopo erga ſeipsõ habenda per Confeſſarium proprium, fatentur Paludanus *in 4. diſt.* 38 *q.* 4. *art* 4. *concl.* 4. *n.* 41. Sanctus Antonin 3. *part. tit.* 17. *cap.* 2. § 1. Gabriel *in* 4. *diſt.* 17. *q.* 2. *art.* 3. *dub.* 2. *in princ* Syluester *verbo, Confeſſor*, 1. *q.* 9. Angelus *verbo, confeſſio*, 3. *n.* 7. Tabiena *verbo, abſolutio*, 1. *n.* 37. Maiolus *lib* 2. *de irregul. cap.* 2. *n.* 12 *lib.* 5. *cap.* 51. Henriq. *lib* 6 *de pœnit. cap* 4. *n.* 3. *in comment. lib.* 1. Antonius Gomeza *in expoſit. Bull. Cruciata, clauſ.* 10. *n.* 85. Emmanuël Sa *in aphoriſ. verbo, Confeſſor, n.* 16. Saytus *in theſ. caſuum, tom.* 1. *lib.* 7. *cap.* 14. *n.* 5. quorum Doctorum ſententia, & præſertim Emmanuël Sa, & Enriq. qui expreſsè loquuntur de Prælatis regularibus, ad prædictos Prælatos regulares adaptatur propriè, & formaliter, cùm prædictus textus non minùs probet de Prælatis regularibus, quàm de Epiſcopis, qui omnes habent poteſtatem, ſibi Confeſſarium eligendi, vt ſatis probauimus *in 1. tom. diſput.* 6. *quæſit.* 10.

Confeſſarij ergo ab Abbatibus electi, ex eorũ commiſſione cum ipſis diſpenſare poſſunt in omnibus, in quibus poſſunt diſpẽſare ipſi cum ſubditis, imò, vt aduertit Suar. *de cenſ. diſput.* 41. *ſect.* 1. *n.* 9. hoc decretum fuit à Sacra Cardinalium Congregatione, & Sanchez *lib.* 8. *de matrim. diſp.* 3 *n.* 3. ait, idem eſſe dicendum de caſibus occultis conceſſis Epiſcopo in Concil. Trid. *ſeſſ.* 24. *cap* 6. *de reform.* in quos caſus ſi Epiſcopus incidat, poteſt abſolutione ſui Confeſſarij ab illis abſolui. Et ſubdit, quòd neque exiſtimat oportere, vt Prælatus illi Sacerdoti fateatur, aut illi intendat fateri: ſed ſatis eſt, vt concedat abſolutionis ſacramentalis impẽdendæ Prælato licentiam, vel aliàs Sacerdos ille iuriſdictionem habeat audiendi confeſſionẽ illius Prælati, aut illum eligat ad hãc ſolàm diſpenſationẽ faciendã: quia iuriſdictio illa cum Prælato diſpenſandi, ſicut & abſoluendi ab ipſo Prælato emanat, vel à Pontifice, qui *cap. final. de pœnit. & remiſ.* conceſſit Prælatis exemptis poſſe eligere Confeſſarium.

Et quod dico de Abbatibus, & Prælatis habentibus 6 ordinariam poteſtatẽ diſpẽſandi cũ ſubditis, intelligo etiam de illis nõ ordinariam, ſed delegatam poteſtatẽ diſpẽſandi habẽtibus: quia talis poteſtas, etiã delegata, non eſt limitata ad ſubditos tantùm; aliàs, vt diximus de habentibus poteſtatem ordinariam, eſſent peioris cõditionis, quàm ſint illi, qui in Communitate viuunt. Ita Emmanuël Roderiq. 2. *tom. Sum. cap.* 30. *num.* 4. & Sanchez *lib.* 8. *cit. diſp.* 3. *num.* 10.

Si dicas, ſi quis habet limitatã poteſtatẽ diſpẽſandi 7 cum determinato numero perſonarũ, & cum certis, & ſpecialibus perſonis, poteſtne ſecum diſpenſare? Reſp. negatiue: quia illa poteſtas non debet excedere limites

Digitized by Google

ſuæ conceſſionis, nimirum, certas perſonas, & numerum determinatum, in quibus diſpenſans non videtur comprehenſus: tum, quia mens concedentis non poteſt protrahi ad ſeipſum.

8 Si petas, quinam ſint iſti Prælati Regulares, qui poſſunt cum ſeipſis diſpenſare modo dicto. Reſpondeo, quòd ſunt Generales, Prouinciales, Abbates locales, & etiam Vicerectores, & Vicepriores, vt aduertit Sanchez *loco cit.* hi enim in omnibus poſſunt ſecum diſpenſare, in quibus poſſunt cum ſubditis: & poſſunt diſpenſare in ieiuniis, in votis, & in præceptis ad inſtar Epiſcoporum, cùm ſint Paſtores ordinarij ſuorum Religioſorum, ſicut Epiſcopi ſæcularium. Et idem dicendum eſt de illis, ſicut de Epiſcopis. Et dum cũ toto Conuentu ſupradicti Prælati, ſiue cum tota Religione, vel Prouincia, diſpenſant, poſſunt frui eadem diſpenſatione, vt benè aduertunt Molina *tom. 1. de iuſtit. tract. 2. diſput. 247. verſ. Religioſus tamẽ.* Emmanuël Sà *in aphor. verbo, Relig. num.* 47. Azor. 1. *part. Inſtit. moral. lib.* 7. *cap.* 19. *q.* 7. Emmanuël Rodriq. *in Bulla Cruciatæ*, §. 8. *dub.* [illegible] *num.* 11. & *tom.* 2. *Summæ, cap.* 30. *num.* 4. Sanchez *de matrim. loco cit.*

9 Aduertant tamen, ſicut *ſuprà* innuimus, quòd quãdo Prælati ſecum diſpenſant, neceſſarium eſt, vt vices ſuas alicui committant, vt cum illis proximè diſpenſet. Ratio eſt: quia in cauſa ſua, & propria, nemo eſt bonus Iudex: tum, quia iuriſdictionis exercitium requirit diſtinctionem perſonarum. Hoc tamen ad congruitatem dico, non neceſſitatem: quia diſpẽſatio eſt actus iuriſdictionis voluntariæ ei, cum quo diſpenſatur; & quia delegata poteſtas tota pendet à delegante: ſi enim, verbi gratia, Summus Pontifex concedat Epiſcopo, vt in lege pontificia ſecum diſpenſet, ſicuti & cum aliis; id poterit optimè efficere, & iuriſdictionem delegatam in ſeipſum exercere.

10 Pro diſpenſatione autem, tã in ſeipſo habẽda, quàm in aliis, hic maximum priuilegiũ adnotare mihi libuit, nõ ſolum diſpenſationi, verum etiam abſolutioni pertinens, & neceſſarium, ac ſcitu dignum Abbatibus, & ſubditis: & hoc refertur à Rodriguez *in Bullario, pag. mihi* 817. vbi apparet, quòd Paulus III. Summus Pontifex cõceſſit Monachis S. Benedicti Valliſoleti, quòd ſingulis annis, prima die Lunæ Quadrageſimæ, huiuſmodi omnes, & ſingulas vtriuſque ſexus perſonas Ordinis, & Congregationis prædictorum Religioſas, ac eiſdem Ordini & Cõgregationi Oblatas, ſeu Donatas, necnon Eremitas ſub cura eorum exiſtentes, intra ſepta, ſeu ipſorum pro tempore abſoluendorum Monaſteriorum, ſeu aliorum Regularũ locorum, ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, ſententiis, cenſuris, & pœnis, per eos pro tempore quomodolibet incurſis, etiam in caſibus quomodolibet reſeruatis, exceptis contentis in Bulla Cœnæ Domini, abſoluere, & cum eis ſuper quibuſvis irregularitatibus per eos pro tempore, quauis occaſione, vel cauſa contractis diſpenſare, prout hactenus, vt fertur, cõſueuerũt: & ſubdit firmiſſimã confirmationẽ irreuocabilẽ, &c. vt ſi dicta cõceſſio reuocetur, iterum reintegrari, vel reſtitui cenſeatur.

11 Circa quod priuilegium notat Laurentius Portellus *de dub. regul. verbo, diſpenſare, in addit. ſub n.* 1. hoc ei videri maximum, & inſolitum priuilegium: quia, licèt excipiat Bullæ Cœnæ caſus, tamen in multis aliis inſolitum eſt pro pœnis, ſcilicet, abſoluendis, & irregularitatibus diſpenſandis. Quod vt meliùs intelligatur, aduertit primò, quòd conceditur Reformatori generali, Abbatibus, Prioribus, & Præſidentibus prædicti Ordinis, & conſequenter aliis Prælatis aliorum Ordinum cum illis communicantibus, qui reſpondent prædictis officiis, & dignitatibus Ordinis S. Benedicti Valliſoleti. Secundò aduertit, quòd Prælati poſſunt facultatem prędictam abſoluendi, & diſpenſandi à Papa eis conceſſam alicui Confeſſario delegare: quia habens priuilegium Papæ, habet etiam facultatem in eo conceſſam ordinariam, vt docet Sanchez *lib.* 2 *de matrim. diſput.* 4 *n.* 14. Tertiò aduertit, quòd conceditur ſupradictis Prælatis Ordinis Valliſoleti, vt poſſint ſubditos vtriuſque ſexus Monachos, & Moniales ab omnibus caſibus Sedi apoſtolicæ reſeruatis, exceptis caſibus Bullæ Cœnæ, abſoluere, & in prædictis irregularitatibus diſpenſare: & quod idem poſſint erga Oblatas perſonas, & Donatas viuentes intra Monaſteria, vel in aliis locis regularibus ſubiectis eiſdem Abbatibus, & Prælatis Valliſoletanis, nempe, Oratoriis, Grangiis & ſimilibus: quia hæc ſunt loca regularia illis ſubiecta. Quartò aduertit, quòd Summus Pontifex concedit in illo Priuilegio, quòd prædicti Prælati poſſint omnes illos abſoluere ab omnibus cenſuris, & pœnis, inter quas venit quęcunque inhabilitas ad Officia Ordinis, & priuatio officiorum: ſed hoc in foro conſcientiæ, hæc enim duo intelliguntur nomine pœnæ eccleſiaſticæ. Aduertit quintò, quòd conceditur prædictis Abbatibus, vt diſpenſent cum ſubditis in omni irregularitate, quauis occaſione, vel cauſa contracta: & non limitatur in ſupradicto priuilegio, ſi ſit homicidij voluntarij neque caſualis, neque limitat, ſi ſit occultum delictum, vel publicum; neque etiam excipit bigamiam, ſed abſolute, & in communi ait: *Quauis occaſione, & cauſa contracta.* Vnde, cùm talis conceſſio ſit tam ampla, & generalis, & Summus Pontifex illam poſſit concedere, nec ab alio ſucceſſore hoc priuilegium reuocatum inueniatur in ſpeciali, videtur poſſe illos Prælatos ea vti, ſicut iacet, ſine limitatione, iuxta illud vulgatum in lege: *Cum lex, nec Princeps diſtinguit, neque nos debemus diſtinguere.* ibi enim non diſtinguit, vt faciant hoc in foro ſacramentali confeſſionis, vel conſcientiæ: vnde manifeſtè concludi poteſt, quòd Prælati Valliſoletani, & cum eis communicãtes prima feria ſecũdę Dominicæ Quadrageſimę poſſunt Pœnas, & irregularitates diſpenſare extra Sacramentũ pœnitentiæ: quæ quidem conceſſio eſt pro ſingulis annis, non autem pro ſemel in vita. Poſtremò aduertit, quòd ſupradicti Prælati vtentes prędicta diſpenſatione, debent condignam ſatisfactionem iniungere.

Poterunt etiam Religioſi habentes aliquam irregularitatem, & inhabilitatem, diſpenſari à ſuis Prælatis ſi ipſi ſubditi fuerint præſentes in Capitulo viſitationis, vel in alio Capitulo, quando ipſi Prælati dicunt in generali: *Abſoluo vos ab omni cenſura, & diſpenſo vobiſcum in omni irregularitate, & habilito vos ad omnia.* Vnde, ſi illi ſubditi præſentes fuerunt irretiti aliqua cenſura, irregularitate, vel inhabilitate; tunc abſoluuntur: quia datur abſolutio, & diſpenſatio à poteſtatẽ habentibus, & ſortitur effectũ, vt benè probat Nauarr. *in Sum. cap.* 26. *n.* 13. dicens, quòd Religioſi notare debẽt, quòd ab irregularitate & aliis cenſuris generaliter abſoluuntur in viſitationibus à Superioribus: nam eſto tunc non meminerint illarum, ſublatæ cenſentur, nec tenentur aliam ſolutionem quærere. 12

Hęc etiam adnotare mihi libuit, quòd Abbates locales potentes diſpenſare ſuper irregularitatibus, & inhabilitatibus, poterunt etiam delegare poteſtatẽ, & illam committere Confeſſario, vt diſpenſet in foro conſcientię: quia, quicunque habet poteſtatẽ ex priuilegio, vt diximus, dicitur habere illam tanquàm ordinariam, vt probat Sanchez cum multis Doctoribus, quos refert, & ſequitur *lib.* 2. *de matrim. num.* 14. 13

Hoc tamen indiget limitatione, ſcilicet, niſi in priuilegio dicat Summus Pontifex, quòd per ſe faciant, ſicut dixit Pius V. in quodam priuilegio conceſſo Dominicanis, quod habetur *in Bullario* Rodriq. *fol. mihi* 120. Quòd verò poſſint Prælati habentes poteſtatem diſpenſandi cum ſubditis in Capitulis, etiam ipſis 14

non

Digitized by Google

non petentibus, eam delegare, habetur *in cap. Cùm Epiſcopus. de offic. Ordin. in 6.* & latè probatur à Sanchez *lib.3. de matrim. diſp.31. n.1.* Ex quibus probatum reſtat, Abbates poſſe diſpenſare cum ſubditis, ipſis inuitis, & etiam non petentibus.

Supereſt difficultas, an poſſint diſpẽſare cũ ſubditis abſentibus. Signorol. *conſ.127. n.3.* Curt. Sen. *conſ.10. n.1.* & alij putant, requiri præſentiã illorũ, cũ quibus diſpenſatur: quod licèt *locis cit.* ipſi manifeſtè nõ dicant; tamen hoc implicitè ex eorum verbis colligi poteſt.

15 Dicendum tamen non requiri præſentiam illorum, cum quibus debet fieri diſpenſatio à Prælatis: poſſunt enim Abbates beneficium diſpenſationis impertire ſubditis per reſcriptum, ſiue per delegatum, ſicut etiam diſpenſandus poterit diſpenſationem impetrare per Procuratorem. Ita reſolutum fuit in Rota coram Eminentiſſimo Ludouiſio, poſteà Gregorio XV. *deciſ.41. n.4.* vbi fatetur de communi. Vnde iuxta tenorẽ priuilegiorũ poterunt Superiores regulares diſpenſare cũ ſubditis, non ſolũ inuitis, & non petẽtibus; verùm etiã abſentibus, maximè vbi talis diſpẽſatio cederet in commodũ Religionis: nã priuilegia toti Congregationi conceſſa ſunt extẽdenda, tanquàm fauorabilia, vt habetur *in l. perſona. in fin. ff. de Relig. & ſumpt. funer.* & Sanchez *de matrim. lib.8. diſp.1. num.13.*

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm Abbates, vel alij Prælati regulares poſſint compellere ſuos ſubditos ad recipiendam diſpenſationem Regulæ à ſeipſis factam.

SVMMARIVM.

1 *Monachus tenetur, ex vi voti obedientiæ, ſuo Abbati obedire, maximè ſi præceptum licitum ſit.*

2 *Monachus Abbati obedire tenetur in re dubia.*

3 *Subditus in quibus caſibus non teneatur diſpenſationem factam acceptare, oſtenditur.*

CVm Monachos ex vi voti ſolennis obedientiæ teneatur in conſcientia ſuo Abbati obedire; maximè ſi præceptum licitum ſit, vt *in 1. tom. in diſp. de voto obedientiæ, q.1.* reſolutum eſt, ſequitur, poſſe Abbatem illum compellere ad acceptandam diſpenſationem cum legitima cauſa factam: quia hac admiſſa tollitur à præcepto deformitas, & fit præceptum licitum, cui tenetur in conſcientia Monachus obedire, & ad illud poteſt cogi: quod omnes fatentur. Imò, ſi Monachus dubitaret, an Abbas poſſit diſpenſare, & an habeat iuſtam cauſam diſpenſandi, tenetur etiam obedire, & poteſt ad præceptum dubium compelli: quia in re dubia tenetur Monachus, Prælato obedire. 2 Ita Angel. *verb. Religioſus, n.29.* Sylueſt. *verb. Religio, 6. q.6.* Sanch. *lib.6. in Decal. cap.3. n.8.* Tabien. *verbo, obed. q.11.* Roſella *verb. eod. n.19.* qui omnes Doctores 3 concludunt, in tribus tantùm caſibus non poſſe compelli ab Abbate Monachum, nec teneri ad acceptandam diſpenſationem factam: primò, ſi Monachus ſit certus diſpenſationem illam eſſe contra Regulam, vel præceptum maioris Superioris: ſecundò, ſi ſit certus, non autẽ dubius, Abbatem non poſſe in illo diſpenſare: tertiò, ſi Abbas poteſt; & tamen non ducatur ex cauſa iuſta ad diſpenſandum. Vna ex his deficiente, tenetur ſubditus obedire, & poteſt ad obediendum, & ad diſpenſationem acceptandam compelli. Et probatur ratione: quia poteſtas diſpenſandi in Abbate eſt propter bonum Monachorum, qui Abbatis curæ, & cuſtodiæ commiſſi ſunt: ergo, ſi propter ſubditorum imbecillitatẽ hoc bonum reſpuatur, poteſt Abbas, cuius intereſt Monachorũ bonum, ad illud acceptãdum per diſpenſationẽ alicuius præcepti Monachus cogere.

DISPVTATIO V.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad Monaſteriorum constructionem, vel deſtructionem.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & Prælati poſſint ædificare de nouo Monaſteria, ſeu ædificata recipere, abſque licentia Summi Pontificis, & Epiſcopi diœceſani.

II. An pro conſtructione Monaſteriorum, & Eccleſiarum, poſſint compelli vicini ad ſuum proprium vendendum.

III. Vtrùm Abbates poſſint ædificare Eccleſias, & Cœnobia prope Eccleſias, & Monaſteria aliorum Regularium, & è conuerſo

IV. Vtrùm Eccleſiæ, & Abbatiæ Regularium poſſint de vno ad alium locum, nulla habita Diœceſani licentia, transferri.

V. Vtrùm, ſi Eccleſia Abbatialis mutet ſtatum, retineat ſua priuilegia

VI. Vtrùm tranſlata Abbatia de vno ad alium locum, auferantur, & tollantur ipſius iura, & priuilegia.

VII. Vtrùm Abbates poſſint ſua Monaſteria, ſeu Eccleſias deſerere, & deſtruere.

VIII. Ad quem pertineat locus, & bona Monaſterij iam deſtructi; & quid, ſi in priſtinum ſtatum reſtituatur.

IX. Vtrùm, deſtructa Abbatia, tollatur dignitas Abbatialis, & pereant, & extinguantur eius iura, & priuilegia.

X. Vtrùm Abbas ædificans Monaſterium in loco non exempto, acquirat illi iura exemptionis.

XI. Vtrùm Monaſteria in diœceſi aliqua ædificata cum eorum perſonis ſint, & in quibus caſibus Diœceſano ſubiecta; & in quibus poſſint conueniri coram illo, & excommunicari, eique ſubijci: & de cauſis, quibus mediantibus fuerunt Monaſteria à Sede apoſtolica exempta ab Ordinariis.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates, & Prelati poſſint ædificare de nouo Monaſteria, ſeu ædificata recipere, abſque licentia Summi Pontificis, & Epiſcopi diœceſani.

SVMMARIVM.

1 *Monaſteria noua ne erigantur ſine Epiſcopi diœceſani licentia, Decreto Concilij Tridentini cautum eſt.*

2 *Modus ſeruandus in licentiis concedendis pro erectione Monaſteriorum præſcribitur.*

3 *Licentia Summi Pontificis in erectione Monaſteriorum neceſſaria eſt, & num. 8.*

4 *Priuilegia variis Religionibus conceſſa pro noua erectione Monaſteriorum referuntur; ſed reuocata fuerunt, vt num. 5.*

6 *Religioſorum numerus in quolibet Monaſterio quantus eſſe debeat.*

7 *Monaſteria dupla, ſiue duplicia, ſcilicet, virorum, & mulierum, ædificari non poſſunt.*

9 *Monaſteria ampliari poſſunt abſque noua licentia.*

10 *Conſtitutio prohibens Mendicantibus Monaſteriorum erectionem nouam, non comprehendit hoſpitia.*

11 *Licentia conceſſa abſque cognitione cauſæ pro Monaſterio ædificando, inualida eſt.*

12 *Reſponſiones aliquæ ſacræ Congregationis Concilij ſuper Conſtitutione* de celebrat. Miſſar. *&c.*

13 *Decretum ſacræ Congregationis Concilij ſuper receptione Monaſteriorum.*

14 *Mutatio Religioſorum de vno Conuentu in alium, in eadem ciuitate, vel oppido, non dicitur noua acquiſitio Monaſterij.*

15 *Regulares Mendicantes, qui ſine licentia Sedis apoſtolicæ Monaſteria de nouo accipiant, vel hactenus accepta mutant, aut quouis titulo alienationis transferunt, incurrunt ſententiam excommunicationis nulli reſeruatam.*

16 *Conſtitutiones, & Decreta circa erectionem nouam Monaſteriorum apponuntur.*

1 CONCILIVM Trid. *ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 3. decreuit, quòd noua Monaſteria ſine authoritate Epiſcopi diœceſani non erigantur, his verbis: *Nec de cætero ſimilia loca erigantur ſine Epiſcopi, in cuius Diœceſi erigenda ſunt, licentia prius obtenta.* quod etiam habetur *in cap. Cum ſequentibus.* 18. *q.* 2. *& in cap. Cum olim.* 2. *de priuileg. cap. Authoritate. eodem titulo in* 6. Videatur Campanil. *in diuerſ. iur. canon. rubr.* 12. *cap.* 13. *num.* 80. *&* 81. Ludouic. Mirand. *in Manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 33. *art.* 1. *concl.* 3. Piaſecſ. *in prax. Epiſc. part.* 2. *cap.* 3. *num.* 47. Roder. *in compend. qq. regul. reſol.* 55. *num.* 3. qui omnes fatentur, quòd Monaſteria noua erigi non poſſunt ſine licentia Epiſcopi, in cuius Diœceſi ſunt erigenda. Ratio eſt: quia hoc cederet dominio, & iuriſdictioni epiſcopali. Ita Abbas *in d. cap. Cum olim.* 2. *de priuileg. in* 6. *num.* 9. Franchus *in d. cap. Authoritate.* Antonius de Pratis *de iuriſd. Epiſcopi, num.* 3. Angel. *in Summ. verbo, exemptus, num.* 11. ſicut nec etiam poſſunt Oratoria, Capellas, & Eccleſias ædificare ſine Epiſcopi diœceſani licentia, vt fatetur Selua *tract. de benef. part.* 1. *q.* 6. Si tamen accedat licentia Epiſcopi ante ædificationem aliquid ſibi reſeruantis, Eccleſia per exemptum ædificata exempta cenſebitur. Ita Innocent. *cap. Dudum. num.* 2. *verſ. Item videtur. in fine, de priuileg. cap. Inter dilectos. de fid. inſtrum.* & Brixienſis *in repert. verbo, exemptio, in fine.*

Qui verò modus obſeruandus ſit ab Epiſcopis in 2
concedenda licentia pro Monaſteriis nouis ædificandis, videatur *in conſtit.* Clement. VIII. quæ incipit: *Quoniam ad inſtitutam.* ſub dat. Romæ 13. Iulij, 1603. quæ cum aliis hanc materiam concernentibus, ſcilicet, *cum conſtitutione* Gregorij XV. quæ incipit: *Cum aliàs.* & *cum conſtitutione* Vrbani VIII. quæ incipit: *Romanus Pontifex.* in fine quæſiti ponetur.

Præter licentiam Epiſcopi requiritur etiam authoritas 3
Summi Pontificis in erigendis Monaſteriis Regularium, vt conſtat *in cap.* 1. *de exceſſibus Prælat. lib.* 6. & *in cap. vnic. de relig. Domib. eod. lib.* vbi cautum eſt, ne Prælati Religionum recipere poſſint Conuentum aliquem, ſeu locum, abſque ſpeciali licentia Sedis apoſtolicæ, non obſtantibus quibuſcunque priuilegiis, ſi de huiuſmodi prohibitione mentionem ſpecialem non fecerint. Ita Hieronymus Roderiq. *loc. cit. reſol.* 55. *num.* 2. Nec Concil. Trid. *loco cit.* abrogauit diſpoſitionem iuris communis; ſed prætereà ſtatuit, vt adhibeatur altera loci Ordinarij licentia, quod declarauit ſacra Congregatio, vt refert Campanil. *loco cit. num.* 80. quidquid dicant Roderiq. *qq. regul. Tom.* 2. *q.* 49. *art.* 2. & Sorbus *in compend. Mend. verbo, Ædificare, in annot.* §. 20.

Vnde notandum eſt, quòd multæ Religiones in 4
hac re obtinuerunt priuilegia: nam Iulius II. conceſſit Fratribus Minoribus, quòd ſi ab aliquo Principe, Duce, Marchione, aut Comite in ſuis dominiis ipſi Fratres fuerint requiſiti, vt aliquam Domum ædificent pro vſu, & habitatione perpetua Fratrum regularis obſeruantiæ, conſtruere atque ædificare eoſdem Fratres poſſe, & locum pro conſtructione huiuſmodi recipere. Hoc priuilegium habetur *in lib.* qui dicitur: *Monumenta Ordinis. primæ impreſſionis, fol.* 43. & 2. *impreſſionis, fol.* 226. *conceſſ.* 268. Similiter idem Iulius II. conceſſit Fratribus Minimis, vt Domos, ſeu Eccleſias, loca, & Oratoria quæcunque pro eorum perpetuis vſu, & habitatione poſſint conſtruere, & ædificare, ſeu conſtrui, & ædificare facere, abſque alia deſuper facienda noua conceſſione apoſtolica; & quòd prædicti Ordinis Conſeruatores, quoties opus fuerit, eiſdem Fratribus in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtant; ac ne Prælati eccleſiaſtici quicunque, cuiuſcunque dignitatis exiſtant, illos in aliquo damnificare, moleſtare, perturbare, ac inquietare vllatenus audeant, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna inhibuit. Habetur hoc priuilegium *in Supplement. fol.* 8. *conceſſ.* 27. circa quod priuilegium notat Collector priuileg. mendic. *verbo, Ædificare,* §. 10. quòd prædicti Fratres poſſint ædificare loca, ſeu ædificata recipere vbique, abſque alia licentia, etiam Ordinarij, & quocunque Prælato eccleſiaſtico contradicente: & affirmat hoc practicatum fuiſſe contra quendam Archiepiſcopum Hiſpalenſem.

Et Fratres Ordinis Carmelitarum diſcalceati obtinuerunt, vt de ſola licentia Ordinarij poſſint vbique noua Monaſteria à fel. rec. Paulo V. *conſtit.* 10. quæ incipit: *Ad Eccleſiæ.* anno 1605. à quo benigno Pontifice etiam Monachi B. Mariæ Fulienſ. *ex Conſtit.* 51. quæ incipit: *Monaſterio.* 1608. idem obtinuerunt. A quo etiam Patres Congregationis Clericorum Regularium S. Pauli Decollati ſimile priuilegium impetrarunt, vt habetur *in eius conſtit.* 64. quæ incipit: *Eccleſia.* 8. Maij, 1610.

Hæc omnia priuilegia, & conceſſiones erigendi 5
nouos Conuentus, & Monaſteria, reuocauit ſacra

Congre-

Digitized by Google

Congreg. Eminentiſſimorum Cardinalium negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum, Gregorio XV. approbante ſub die 17. Auguſti, 1621. & nouiſſimè S. D. N. Vrbanus VIII. *in ſua conſtit.* 25. quæ incipit: *Romanus Pontifex.* ſub die 28. Auguſti, 1624. reuocauit, & annullauit omnes licentias à prædeceſſoribus ſuis conceſſas, fundandi, erigendi, & instituendi vbique locorum Monaſtena, Domos, Conuentus, Collegia, & alia loca regularia, ſeruata ſacrorum Canonum, & Concilij Trid. forma, de ſola Ordinatij licentia, ſeu etiam non ſeruata forma, & abſque licentia huiuſmodi: & hæc quoad erectiones, fundationes, & institutiones Monaſteriorum, Collegiorum, Domorum, Conuentuum, & aliorum locorum Regularium, vt patet *in eius conſtit. in ſine quæſiti* ponenda.

6 Sed, cùm in duplici differentia ſint huiuſmodi Monaſteria Regularium, alia, ſcilicet, Mendicantium; alia verò non Mendicantium; aduertendum eſt, quòd in Monaſteriis Mendicantium is tantùm numerus Religioſorum haberi debet ex præſcripto prædictarum conſtitutionum *in fine quæſiti* ponendarum, qui ex conſuetis eleemoſynis, & paucis redditibus commodè ſuſtentati valeant. In Monaſteriis verò non Mendicantium non debent ſupra eum numerum perſonæ aliquæ recipi, quæ ex redditibus conſuetis ſuſtentari non poſſunt. Ita Gregorius XV. *conſt.* 31. quæ incipit: *Cùm alias.* Quod etiam colligitur *ex cap. Quoniam. de vita, & honeſtate Cleric. & ex cap.* 1. *& cap. Authoritate. de inſtitut. & cap. vnico.* §. *Sanè. de ſtat. Regul. lib.* 6. & ex Concil. Trid. *ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 5. & ſacra Congregatio Cardinalium Concil. Trid. interpretum *in decret. de celeb. Miſſar.* §. 7. ſub die 21. Iunij, 1625. hoc ipſum renouauit. Vnde antiqua ſtatuta ad conſtruenda Monaſteria non Mendicantium, tantam dotem aſſignari præcipiebat, vt in eis eſſe poſſint Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Cantores, & Lectores, & quòd in eis poſſent hoſpites recipi, & iura epiſcopalia ſolui. Ita tex. *in cap. de Monach. de prabend.* & text. *in cap.* 15. *eod. tit. in* 6. & Menoch. *in conſil.* 159. *n.* 3.

7 Monaſteria ſimiliter, quæ dupla, ſeu duplicia vocantur, id eſt, Monachorum, & Monialium ſimul, nullatenus ædificari poſſunt, & omninò prohibita ſunt; quia id ſcandalum multis efficitur, vt habetur *in cap. Diffinimus.* 18. *q.* 2. quod etiam in pluribus Conciliis, & Pontificum decretis prohibitum habetur, vt conſtat *ex d. cap.*

8 Quibus poſitis, examinanda ſunt, quæ docet Miranda *t.* 1. *Manual. Prel. quæſt.* 35. *art.* 1. *conc.* 3. vbi ait, quòd hodie poſt Concilium Trid. non poſſunt Regulares loca noua recipere abſque licentia Ordinarij illius Diœceſis, in qua Monaſterium conſtruendum eſt, vt habetur *in d. Concil. Trid. ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 3. & circa huiuſmodi decretum notat, quòd non habentibus priuilegium, non ſufficit licentia Diœceſanorum, abſque alia Summi Pontificis de nouo requiſita: Concilium enim Trid. non reuocat decretalem Bonifacij VIII. *in cap. Cùm ex eo. de exceſſib. Prælat. in* 6. ſed addit, quòd vltra illam ſimul petatur licentia Ordinarij. Hactenus d. Miranda, & benè.

Deinde ſequitur: *Vnde, cùm ſecundum ius ſupradicta Papa licentia requiratur, etiam modo requiritur: quod non ſic eſt in habentibus priuilegium: nam Concilium minimè annullat noſtra priuilegia, quin verò voluit in omnibus, quæ illi non contrariantur, ea in ſuo robore permanere: & ſic pro nobis dictis Fratribus Minoribus non eſt neceſſaria modò alia Summi Pontificis licentia, cùm abſque illa per ſuperiùs dicta Monaſteria poſſint recipi; ſed tantummodo eſt neceſſaria licentia Epiſcopi diœceſani: quod eſt multùm notandum.* Optimè quidem diceret Miranda, niſi nouiſſimè in hac re editæ eſſent conſtitutiones poſt Clementem VIII. de quibus *in fine huius quæſiti.*

His poſitis, inſurgunt difficultates. Et prima, an, ſi Regulares ampliare vellent Monaſteria, quæ habent, indigeant licentia Ordinariorum. Secunda, an Bulla Clementis VIII. inferiùs ponenda de non danda licentia Mendicantibus, ædificandi noua Monaſteria, comprehendat hoſpitia. Tertia, an Diœceſanus concedere poſſit licentiam conſtruendi noua Monaſteria abſque cognitione cauſæ.

Ad primam reſpondeo, non eſſe neceſſariam licentiam nouam pro ampliatione Monaſterij: quia additamentum iudicatur, ſicut Monaſterium vetus, & antiquum, cui additur, ſiue addi poteſt noua fabrica, conſtructio abſque noua licentia. Quod elicitur *ex cap. final. de conceſſ. prabend. in* 6. Quod etiam docet Roderiq. *in qq. regul. tom.* 2. *q.* 49. *art.* 9. & Laurentius de Franchis Neapolit. *in ſuis controuerſ. pag. mihi* 109. *q.* 2. Suarez *tom.* 5. *de cenſ. diſp.* 23. *ſect.* 5. *num.* 33. Hieronym. Rodet. *in compend. qq. regul. reſol.* 45. *num.* 10. quorum aliqui affirmant, quòd poſſunt mutare in totum Conuentum ad commodiorem locum propter aliquam cauſam, vt ſi propter ſanitatem, exiſtentem in vallibus, mutant ad colles; nouum enim dicitur, quod denuò acquiritur, vel nouo quæritur titulo; non autem quod renouatur, vel augmentatur. Ita Barboſ. *de iur. eccl. lib.* 2. *cap.* 12. *num.* 78.

10 Ad ſecundam reſpondeo, in hac conſtitutione Clementis VIII. non comprehendi hoſpitia: quia appellatione Monaſteriorum non venit hoſpitium, ideò Eremitis Camaldulenſibus, quibus prohibetur Monaſteria prope ciuitates facere, vt docet Carolus Tapia *in authent. ingreſſi, verbo, Monaſteria, cap.* 40. *de ſacroſ. Eccleſ.* permittitur, habere prope ciuitatem hoſpitium: quia ibidem conſiderantur tanquàm viatores, vt dicit Iaſon *in l. Pleriq. num.* 18. *ff. de in ius vocand.* Nec dici poſſunt ibidem propriè habitare, *l.* 1. §. *habitare. ff. de his, qui deiecer. vel effuder. l. penult.* §. *in factum. ff. nauta, caupon. & ſtabul.* Quare dixit Baldus *in l. Ea, qua. in fin. C. quom. & quand. ind.* quem ſequitur Iaſon *in l. cit. Quia plerique.* quòd ſi ſtatutū puniet offendentē aliquem in domo, non comprehendit offendentem in hoſpitio. Neque obſtat, quòd Monaſterium dicatur omnis ſtatio Monachorum, ſecundùm Panormit. *in cap. Monaſteria. de vit. & hon. Cleric.* quia hoc procedit de forma habitationis Monachorum; non autem de illa, quæ fit per tranſitum de vno loco ad alium, vt benè aduertit Aloyſius Riccius *in praxi fori eccl. deciſ.* 652.

11 Ad tertiam reſpondeo, diſpoſitionem Bullæ Clementis VIII. adeò inducere formam, & eſſe de ſubſtantia, vt eius omiſſio vitiet conceſſionem, teſte Gratiano *lib.* 3. *diſcept. forenſ. cap.* 527. Ratio eſt: quia in prædicta Bulla habetur clauſula decreti irritantis, quæ nullitatem operatur, & in oppoſitum omnia deſtruit. Ita Rota *diuerſar. deciſ.* 24. *num.* 5. *part.* 2. Gonzalez *ad Regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 67. *num.* 12. ita vt per clauſulam illam inficiatur omnis titulus, & proceſſio, quæ prætenditur capta. Ita Biſignetus *deciſ.* 5. *num.* 6. Caſſador. *deciſ.* 11. *num.* 5. *ſuper Regul.* cum aliis per Soce. *conſ.* 63. *colum. penult. ad fin. num.* 9. *lib.* 3.

Ad pleniorem huius quæſiti intelligentiam, antequàm apponantur conſtitutiones Summorum Pontificum in hac re editæ, ſoluendæ ſunt aliquæ difficultates, quæ ex citata conſtitutione *de celeb. Miſſar.* oriuntur.

Prima difficultas oritur ſupra decretum ſeptimum eiuſdem conſtitutionis, quo cauetur, vt in ſingulis

Monaſteriis Religioſorum præfigatur numerus, qui ex conſuetis redditibus, aut eleemoſynis commodè poſsit ſuſtentari; quæritur, an vbi hæc præfixio iam facta fuerit in vim ſimilis decreti ſanctæ mem. Pauli V. abſque tamen computatione redditruum cuiuſque Religioſi, ſit denuò facienda, nécne. Et Sacra Congregatio Cardinalium reſpondit, numeri præfixionem eſſe iterum faciendam, ſeruata forma vltimi decreti hac de re editi.

Secunda dubitatio, an Nouitij ad habitum regularem admiſſi poſſint admitti ad profeſſionem in Monaſteriis, in quibus habita, vt ſuprà, præfixione numeri, commodè ali non poſſunt. Reſpondit S. Congregatio eſſe admittendos ad profeſſionem, ſi aliàs habiles exiſtãt, ac deinde in aliquo alio Monaſterio eiuſdẽ Religionis eſſe collocandos, vbi commodè ali poſſint.

Tertia difficultas oritur ſuper vltimo decreto, quo cauetur, vt nulli recipiantur Conuentus Regularium, niſi, præter alia ad id requiſita, duodecim ſaltem Fratres in eis degere, & competenter ſuſtentari valeant, ita vt alioquin ſubſint iuriſdictioni Ordinarij. Quæritur, an hoc decretum, quod videtur editum in ordine ad celebrationem Miſſarum, comprehendat eas Religiones, quæ non conſueuerunt onera Miſſarum recipere, vt ſunt Religiones Capucinorũ, ac Societatis Iesv. Sacra Congregatio reſpondit comprehendere.

13 Quarta, & vltima dubitatio, an idem decretum, vbi diſponit, vt nullibi recipiantur Monaſteria, niſi, &c. habeat locum in Italia duntaxat, an verò etiam extra Italiam. Sacra Congregatio reſpondit habere locum etiam extra Italiam.

De receptione verò Monaſteriorum, & Conuentuum extat, præter Conſtitutiones hîc apponendas, Decretum Sacræ Congr. Concilij Tridentini, ſuperiùs citati, in his quatuor difficultatibus enodandis ſub datum Romæ die 11. Iunij, 1625. ſub his verbis: *Deinceps vbio Monaſterium, Conuentus, Domus, Congregatio, vel Societas Religioſorum, ſeu Regularium, nullibi recipiatur, niſi præter alia ad id requiſita, in ſingulis eiuſmodi locis duodecim ſaltem Fratres, aut Monachi, ſeu Religioſi, degere, & ex redditibus, & conſuetis eleemoſynis, detractis omnibus, vt ſupra, detrahendis, competenter ſuſtentari valeant, ad præſcriptum decreti fel. rec. Gregorij XV. hac de re editi; alioquin Monaſteria, & loca huiuſmodi po ſthac recipienda, in quibus duodecim Religioſi vt ſupra, ſuſtentari, atque inhabitare non poterunt, & actu non habitauerint, Ordinarij loci viſitationi, correctioni, atque omnimodæ iuriſdictioni ſubiecta eſſe intelligantur.*

14 Sed hîc animaduertendum eſt cum Rodrig. *t. 1. qq. Reg. q. 49. a 9.* quòd non dicitur acquiri nouus Conuentus, quando fit mutatio in eadem ciuitate, vel oppido, de vno ad alium locum: quia tunc nullum præiudicium fit aliis Regularibus, niſi fortè per accidens ratione maioris propinquitatis ad illorum Monaſteria.

In hac tamen re putat Laurentius de Franchis *in ſuis controuerſiis, quæſt. 5. pag. mihi* 109. quòd mutare æquipararetur conſtruere de nouo: & hoc probat per tex. *in cap. 1. de exceſſibus Prælatorum, in 6.*

15 Regulares Mendicantes, qui ſine licentia Sedis apoſtolicæ de nouo acceptant Monaſterium ad habitandum, vel recepta hactenus mutant, aut quouis titulo alienationis transferunt, incurrunt excommunicationem nemini reſeruatam, vt habetur *in Clem. Cupientes. de pœnis*, quod affirmant Nauarr. *in Manual. cap. 27. n. 144.* Gambar. *de caſib. reſeru. cap. 11. n. 15.* Syluester *in Sum. verbo, excommunicatio, 9. caſu 44. n. 85.* Lauorius *de Iubil. & Indulg. part. 1. cap. 53. n. 36.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 3. alleg. 50. n. 230. ſecundum Lugdunenſ. impreſſionem.* Filliuc. *in qq. moral. tract. 14. num.* 145.

Sed eſt aduertẽdum, quòd textus ſupradictus Clementinæ colligitur etiam eo caſu, quo locus dirutus deſierit eſſe de ipſorum dominio, & habitatione, ac poſteà nouo iure acquirant illum. Ita Barboſ. *de iur. eccl. lib. 2. cap. 12. n. 78.* vbi ſubdit, quòd ſecus eſt dicendum, ſi domus aliqua Mendicantium corruat, ſed illius ſolum continuò remanſit in ipſorum dominio: tunc enim licitum erit illis ipſam de nouo ædificare, ſine incurſu excommunicationis prædictæ.

BVLLA FEL. RECORD. CLEM. VIII. Quæ Ordinariis locorum prohibet licentiam concedere, cuicunque etiam Mendicantium Ordini, nouos Conuentus erigendi, niſi vocatis, & auditis aliorum Conuentuum Procuratoribus, & aliis intereſſe habentibus, & cauſa cognita ſine aliorum detrimento commodè ſuſtentari poſſe. §. 1. Appellationem etiam ſuſpenſiuam ab eorum ſententiis ad Sedem apoſt. concedit. §. 2.

QVoniam ad inſtitutam regularium locorum, & perſonarum reformationem promouendam, & conſeruandam maximè pertinet, vt in quibuſcunque Domibus, & Monaſteriis is tantùm numerus Religioſorum, qui commodè ibidem ali poſſit, contineatur; ac eò pariter ſpectat, vt in quibuſcunque ciuitatibus, & locis aliarum Domorum, & Monaſteriorum in eis exiſtentium habita ratione commodè ſuſtentari poſſe dignoſcantur: 16

Hac igitur nos conſideratione ducti, & in præmiſſis pro noſtro paſtorali munere opportunè prouidere volentes, motu proprio & ex certa noſtra ſcientia, ac matura deliberatione, déque apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ex voto etiam venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, ſuper conſtitutionibus, & negotiis Epiſcoporum, & regularium Præpoſitorum, harum ſerie declaramus, locorum Ordinarios nõ poſſe licentiam ad nouos Conuentus, cuiuſcunque Mendicantium Ordinis, in ciuitatibus, & locis eorum ordinariæ iuriſdictioni ſubiectis erigendos impetriri, niſi vocatis, & auditis aliorum in eiſdem ciuitatibus, & locis exiſtentium Conuentuum Prioribus, ſeu Procuratoribus, & aliis intereſſe habentibus, & cauſa ſeruatis ſeruandis cognita conſtiterit, in eiſdem ciuitatibus, & locis nouos huiuſmodi erigendos Conuentus ſine aliorum detrimento commodè ſuſtentari poſſe: ſi verò ab eorum in huiuſmodi cauſis, & ſententiis ad nos, & apoſtolicam Sedem prouocari & appellari contigerit, ipſos Ordinarios tandiu erectionem nouorum Conuentuum ſuſpendere debere, quovſque à nobis, & apoſtolica Sede in eadem cauſa pronunciatum extiterit.

Irritum

Irritum nihilominùs & inane decernentes, quidquid ſecùs ſuper his à quoquam, quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca vniuerſis venerabilibus Fratribus noſtris, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis locorum Ordinariis per præſentes, in virtute ſanctæ obedientiæ, diſtrictè præcipiendo mandamus, vt præſentes noſtras literas obſeruent, & obſeruari curent, & faciant. Non obſtantibus quibuſuis apoſtolicis, ac vniuerſalibus, prouincialibus, & ſynodalibus Conciliis editis, generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, ac quibuſcunque ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento, & confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque, indultis, & litteris apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & ſingulis eorum, tenores præſentium pro expreſſis habentes, hac vice duntaxat, ſpecialiter, & expreſſè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Volumus autem, vt præſentium tranſſumptis, etiam impreſſis, manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, ſub annulo Piſcatoris, die 2 3. Iulij, anno milleſimo ſexcenteſimoteitio, Pontificatus noſtri anno duodecimo.

Confirmatio, & ampliatio Conſtitutionis Clem. VIII. circa nouorum Conuentuum Regularium erectiones.

CVm aliàs fel. rec. Clemens Papa Octauus decreuerit Ordinariis locorum licentiam ad nouos Conuentus, cuiuſcunque, præſertim Mendicantium, Ordinis, in ciuitatibus & in locis eorum ordinariæ iuriſdictioni ſubiectis erigendos impertiri non poſſe, niſi vocatis, & auditis aliorum in eiſdem ciuitatibus, & locis exiſtentium Conuentuum Prioribus, ſeu Procuratoribus, & aliis intereſſe habentibus, & cauſa ſeruatis ſeruandis cognita in eiſdem ciuitatibus, & locis nouos huiuſmodi erigendos Conuentus ſine aliorum detrimento commodè ſuſtentari poſſe conſtiterit: ſi verò ab eorum ſententiis ad Sedem apoſtolicam prouocari, & appellari contigerit, ipſos Ordinarios tandiu erectionem nouorum Conuentuum ſuſpendere debere, quandiu à dicta Sede in ea cauſa pronunciatum extiterit, ac aliàs, prout in decreto huiuſmodi pleniùs continetur. Verùm, per piæ mem Paulum Papam V. accepto, pleroſque ex Ordinariis prædictis fauore, vel nimia expoſcentium importunitate ad nouos Conuentus, ſeu Domus, præter, & contra tenorem prædicti decreti erigendos plerunque adduci; quo fit, vt, non habita debita eleemoſynarum, ſeu redditüum cuiuſcunque Monaſterij, Conuentus, ſeu Domus, ratione, Monachi, ſeu Fratres, aut Religioſi ibi degentes manuteneri nequeant, & ad tam exiguum numerum reducantur, vt cultus diuinus in eorum Eccleſiis deſtituatur, ibique regularis diſciplina, vt conuenit, conſeruari non valeat. Sacra Congregatio DD. Cardinalium negotiis Regularium præpoſitorum, ad quos idem Paulus Papa V. negotium huiuſmodi reiecerat, tot incommodis obuiam ire, eiſque aliquod opportunum remedium adhibere cupiens, Decreti huiuſmodi veriores, ac totos tenores præſentibus, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, pro plenè & ſufficienter expreſſis habens, viuæ vocis Oraculo à S. D. N. Gregorio Papa X V. habito decretum prædictum, quatenus opus ſit, innouat, & in vſum reducit. Volens, quòd de cætero Monaſterium, Conuentus, Domus, Congregatio, vel Societas Religioſorum, ſeu Regularium cuiuſcunque, etiam Mendicantium Ordinis, Societatis, & Inſtituti, quocunque nomine nuncupentur, etiamſi de illis particularis, expreſſa, & ſpecifica mentio habenda eſſet, in quacunque ciuitate, vel oppido, ſeu quocunque alio loco non erigantur, niſi in eo ſaltem duodecim Fratres, aut Monachi, ſeu Religioſi inhabitare, ac ex redditibus, & conſuetis eleemoſynis ſuſtentari valeant, ac Priores, ſeu Procuratores aliorum Monaſteriorum, Conuentuum, ſeu Domorum aliarum Religionum, vel Congregationum, ſeu Societatum, aut Inſtitutionum huiuſmodi, non ſolùm in prædictis; ſed etiam in aliis per quatuor millia paſſuum circunuicinis locis ad id vocati, & auditi fuerint, ac tali erectioni conſenſerint, vel aliàs Ordinariis locorum conſtiterit, Religioſos Monaſterij, Conuentus, ſeu Domus regularis, ſic erigendi, ſeu erigendæ abſque detrimento Religioſorum in Monaſteriis, ſeu Domibus anteà in ciuitatibus, ſeu locis huiuſmodi erectis degentium, ibi in numero duodecim commodè, & congruè manuteneri, & ali poſſe Si verò noui Conuentus, Domus, Congregatio, Societas huiuſmodi inſtituendæ erunt, nulliſque alij Regulares inibi reperiantur, Ordinarij locorum nihilominùs diligenter inquirant, ac locorum incolæ, & habitatores, quorum & conſenſum requirant, ac adhibeant huiuſmodi duodecim Religioſos in Conuentibus, vt permittitur, inſtituendi, commodè alere, & manutenere valeant. Si verò à Decreto, ſeu Decretis per Ordinarios prædictos in cauſis

huiuſmodi

huiuſmodi ferendis legitimè appellari contigerit, ex nunc, prout ex ea die, qua appellatio interponetur, ea ad eandem ſacram Congregationem, vnà cum toto negotio principali deuoluta cenſeatur, appellationéque huiuſmodi pendente nihil innouandum eſſe, irritúmque, & inane, quidquid ſecùs his à quoquam, quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari decernentes, quibuſcunque in contrarium facientibus non obſtantibus. Romæ 17. Auguſti, 1622.

Reuocatio quaruncunque Licentiarum à prædeceſſoribus Pontificibus loca regularia erigendi, non ſeruata forma Conſtit. Clem. VIII. & Decretum Sedis apoſtolicæ, conceſſarum, quæ nondum effectum ſuum ſortitæ ſunt. Ac prohibitio illa de cætero erigendi abſque licentia Ordinariorum, & ſacris Canon. Concil. Trident. necnon Clem. VIII. & Gregorij XV. Conſtitutionibus non ſeruatis. In hac reuocatione ſunt ſacri Canones enunciati Bonifacij VIII. in c. 1. de ſtatu Regul. in *6. & in Concil. Trid.* cap. 3. & 5. ſeſſ. 25. *necnon Clem. VIII.* conſt. 99. in Bull. tom. 3. pag. 146. & conſt. 31. *Greg. XV.* prout ſuprà.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex, cui Saluator, & Dominus noſter, qui charitas eſt, & Deus pacis, vniuerſalis Eccleſiæ eredidit principatum, ea interdum, quæ certis etiam rationabilibus de cauſis, à Sede apoſt. conceſſa fuot, ipſa ſubinde rerum experientia ſuadente, & maioribus ex cauſis quibus præſertim perſonarum ſub ſuaui Religionis iugo Altiſſimo famulantium, paci, & quieti conſulitur, litibúſque ac controuerſiis inter eos obuiam itur, reuocat, & immutat, in hiſque paſtoralis ſollicitudinis, & prouidentiæ ſuæ ſtudium interponit, prout rerum, & temporum qualitatibus debitè penſatis conſpicit in Domino ſalubriter expedire. Cùm itaque, ſicut nobis innotuit, complures licentiæ, ſiue facultates, à nonnullis Romanis Pontificibus, prædeceſſoribus noſtris, per diuerſos Ordinum etiam Mendicantium, Congregationum, Societatum, & aliorum regularium Inſtitutorum Superiores, ſeu alios eorum nomine, vbique locorum, Monaſteria, Domos, Collegia, Conuentus, & alia loca regularia, quouis nomine nuncupata, ſeruata duntaxat ſacrorum Canonum, & Concil. Trid. decretorum forma de ſola Ordinarij licentia; ſeu etiam forſan non ſeruata forma, & abſque licentia huiuſmodi, & contra decreta à Sede apoſtolica ſuper præmiſſis edita, fundandi, erigendi, & inſtituendi importunis precibus, ſeu etiam motu proprio, vel aliàs obtentæ, & extortæ fuerint: ideircò nos omnes, & quaſcunque licentias, ac facultates huiuſmodi, litteráſque deſuper, tam ſub plumbo, quàm in huiuſmodi forma Breuis deſuper expeditas, earúmque tenores etiam veriores, & dat. præſentibus, ac ſi ſpecificè, & ſigillatim exprimerentur, & inſererentur, pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, iuſtis de cauſis animum noſtrum mouentibus, motu proprio, non ad nobis ſuper hæc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, ac matura deliberatione, noſtris, déque apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnes, & quaſcunque licentias, & facultates huiuſmodi, litteráſque deſuper, tam ſub plumbo, quàm in eadem forma Breuis expeditas, omniáque, & ſingula in eis quomodolibet contenta, & expreſſa, etiam quoad erectiones, fundationes, & inſtitutiones Monaſteriorum, Collegiorum, Domorum, Conuentuum, & aliorum regularium locorum huiuſmodi, quæ ſuum nondum ſortitæ ſunt effectum, tenore præſentium perpetuò reuocamus, caſſamus, abrogamus, & annullamus, viribúſque, & effectu prorſus priuamus. Præterea Ordinum etiam Mendicantium, Congregationum, Societatum, & aliorum Inſtitutorum regularium ſuperioribus quocunque nomine nuncupatis, cæteriſque perſonis, ad quos ſpectat, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ, necnon officiorum quorumcunque, ac inhabilitatis ad illa, & alia in futurum obtinẽda, necnon etiam excommunicationis ipſo facto incurrendis pœnis interdicimus, & prohibemus, nec licentiarum, ſeu facultatum per nos, vt præfertur, reuocatarum, & annullatarum, ſiue alio quouis prætextu, vel cauſa, etiam quantumuis priuilegiata noua Monaſteria, Collegia, Domos, Cõuentus, & alia loca regularia huiuſmodi, niſi de expreſſa Ordinariorum licentia, ac ſeruata in omnibus, & per omnia ſacrorum Canonum, & Conc. Trid. necnon conſtitutionibus fel. rec. Clem. VIII. quæ incipit: *Quoniam ad inſtantiam* ſub dat. Romæ apud Sanctum Petrũ ſub annulo Piſcatoris, die 23. Iulij, ac Decretorum, de mandato eiuſdem Clementis, necnon immort. mem. Gregorij XV. Rom. Pont. prædeceſſorum ſuper editorum forma recipere, erigere, fundare, ſeu aliàs quomodolibet inſtituere, ſeu incepta finire, & abſoluere audeant, ſeu præſumant.

Decernentes, præſentes litteras, etiam ex eo, quòd cauſæ, propter quas illę emanarint, expreſſæ, & verificatæ, & iuſtificatæ, aut quicunque

que in præmiſſis intereſſe habẽtes, ſeu habere prætendentes, ad hoc vocati, citati, & auditi nõ fuerint, neque illis conceſſerint, vel aliàs ex quibuſcunque capite, prætextu, colore, ingenio, vel cauſa ſubreptionis, vel obreptionis, ſeu nullitatis vitio aut intentionis noſtræ, vel alio quouis defectu notari, impugnari, redargui, refringi, retractari, in ius, vel controuerſiam vocari, ad terminos iuris reduci, aut contra eas quoduis gratiæ, vel iuſtitiæ remedium impetrari, ſeu concedi nullatenus poſſe; ſed eas, ac omnia, & ſingula in eis contenta ſemper, & perpetuò valida, firma, & efficacia eſſe, & fore, ſuóſque plenarios, ac integros effectus ſortiri, & obtinere, ac omnibus, & ſingulis, ad quos ſpectat, & pro tempore quomodolibet ſpectabit, inuiolabiliter obſeruari; ſicque, & non aliter per quoſcunque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales de latere Legatos, & Nuncios quauis authoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attẽtari. Quocirca Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis locorum Ordinariis per præſentes committimus & mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes Litteras, & in eis contenta quæcunque ſolenniter publicari, illáſque ab omnibus, & ſingulis, ad quos ſpectat, & pro tẽpore ſpectabit, inuiolabiliter obſeruari faciant; rebelles per cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, aliáque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcẽdo, inuocato etiã ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Non obſtantibus præmiſſis, ac regula noſtra de iure quæſito non tollen. & fel. mem. Bonifacij Papæ VIII. ſimiliter prædeceſſoris noſtri de vna, & in Concilio generali edita de duabus diætis; dummodo vltra tres diætas aliquis authoritate præſentium ad iudicium non trahatur, aliíſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus apoſtolicis, ac quorumcunque Ordinũ Congregationum, Societatum, & Inſtitutorum regularium, etiam iuramento, confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, etiã *Mare magnum*, vel aliàs quomodolibet nuncupatis, & Litteris apoſtolicis, illis, eorúmque Superioribus, & perſonis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis derogatoriarum derogatoriis, aliíſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, etiã motu proprio, & conſiſtorialiter, ac aliàs quomodolibet in contrariũ præmiſſorum quomodolibet conceſſis, cõfirmatis, & ſæpiùs innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis; etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa & indiuidua, ac de verbo ad verbum non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, eorum omnium tenores, præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſſè derogamus, cæteríſque contrariis quibuſcunque. Volumus autem, quòd præſentes in valuis Baſilicarum S. Ioannis Lateranenſis, & Principis Apoſtolorũ de Vrbe, ac in acie Campi Floræ, vt moris eſt, affixę, omnes, quos illę concernũt, ita arctent, & afficiant perinde ac ſi vnicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent. Quódque earundem præſentium tranſſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſę. Datum Romę, apud Sanctam Mariam Maiorem, ſub annulo Piſcatoris, die 28. Auguſti, 1624. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

QVÆSITVM II.

An pro conſtructione Monaſteriorum, & Eccleſiarum, poſſint compelli vicini ad ſuum proprium vendendum.

SVMMARIVM.

1 *Cogi poteſt quilibet ad propriam domum vendendam pro Eccleſia conſtruenda, & amplianda.*
2 *Cogi etiam poteſt quilibet ad proprium vendendum pro readificatione Monaſterij, vel loci pij.*
3 *Compelli poteſt vicinus vendere ſeruitutem altiùs non tollendi, dummodo Eccleſia pro ſe petat, non vt aliis complaceat.*
4 *Religioſis degentibus prope Monaſterium aliorum, non eſt licitum, ſua in altum protendere ædificia.*
5 *Domus communis partem vendere tenetur ſocius, etiam inuitus, ſi mandetur in ea conſtrui Eccleſia.*
6 *Iudex ſæcularis an valeat arbitrari circa pretium, quando vicini coguntur vendere domum pro ædificanda Eccleſia.*
7 *Monaſteria coram quo Iudice ſint conuenienda.*

Communis Doctorum ſententia fatetur, quòd pro conſtruenda Eccleſia, & amplianda Religione, cogi poteſt quilibet ad propriam domum vendẽdam. 1 Et hoc fuit etiam deciſum in fauorem Monaſterij S. Hieronymi, vt affirmat Affl. *in prob. conſt. Regni, q.* 5. vbi multos congerit, & ſequitur Authores, & teſtatur de communi opinione, non ſolùm in conſtruenda Eccleſia, ſed etiam pro conſtruenda domo prope Eccleſiam, in qua habitet Clericus Eccleſiæ deſeruiens. Ita Paul. de Citadin *de iurep. 2. q. 5. n.* 174 & Surdus *conſil.* 62 *vol.* 1. Imò etiam pro amplianda Eccleſia vt probat prædicti Authores, & etiam pro atrio ante Eccleſiam conſtituendo, cùm illud dicatur pars Eccleſiæ, & ſine

eo eſſe non debeat, *ex cap. Si quis in atrio. 17. q. 4.* quod fuit Neapoli deciſum, vt tradit Carolus Tapia *pragm. Per me mali.*

2 Poteſt etiam quilibet cogi ad vendendum ſuum proprium pro reædificatione Monaſterij, vel loci pij. Ita affirmant Franciſc. Marcus *deciſ.* 536. *part.* 1. & Gaſpar Theſ. *q.* 64. *part.* 1. & Coſta *de remed. ſubſid. cap.* 65. imò idem Franciſc. Marcus *deciſ.* 534. *num.* 5. *part.* 1. & Coſta *loc. cit. remed.* 76. *num.* 9. affirmant, quòd quis poteſt cogi, etiam vendere pro clauſtro, & ſcholis fabricandis, & Soc. *regul* 435. tenet, quòd quis poteſt cogi ad vendendum ſuum proprium pro dormitorio extendendo; pro Monaſterij verò viridario, & ampliatione viridarij affirmant Marcus Ant. Maceraten. *lib.* 1. *reſol.* 112. *caſ.* 29. & Cepoll. *in tract. de ſeruit. in rubr. de ſepult. cap.* 82. *num.* 5. & Gulielmus *in cap. Raynutius. in verbo, Domum, num.* 27. Sed hoc indiget limitatione, quando, ſcilicet, ampliatio petitur ad complacendum aliis, non pro diuino cultu; tunc non debet cogi quiſpiam ad vendendum. Ita Guido Papæ *deciſ.* 411. Lauretus de Franch. *deciſ.* 213. quod non videtur procedere in dubio. Et quamuis habeatur *in l. Vendere inuitum. C. de contractibus emptionum, & l. Nec emere. de iure deliberatione, l.* 55. *tit.* 5. *part.* 5. quòd nullus cogi poteſt ſuam rem vendere: nihilominùs Eccleſia poteſt cogere vicinos ad vendendum prædia vrbana pro ſui ampliatione, vt fatentur, præter citatos Doctores, Martha *de iuriſd. part.* 4. *centur.* 2. *caſ.* 71. Rebell. *de oblig. iuſtit. lib.* 9. *q.* 18. *n.* 43. Molina *de iuſt. tract.* 2. *diſp.* 341. Marcus Anton. Genuenſis *pract. Eccleſ. q.* 241. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 25. *n.* 259.

3 Poteſt etiam compelli vicinus ad vendendum Religioſis, ſeruitutem altiùs non tollendi, etiam via publica intermedia, dummodo pro ſe Eccleſia petat; non verò, vt aliis complaceat. Franciſc. *deciſ.* 223. *num.* 4. Pallel. *in l. Altius. num.* 19. *C. de ſeruitut.* & Riccius *part.* 1. *deciſ.* 138.

4 Hinc eſt, quòd Religioſis degentibus prope Monaſterium aliorum Religioſorum, non eſt licitum ſua in altum protendere ædificia: quod etiam prohibitum eſt ſæcularibus, ſicut & ianuas aperire, à quibus poſſint proſpicere interiora clauſtra Conuentus, tam Monachorum, quàm Monialium. Nec obſtat quoad Regulares vulgaris illa Regula iuris, quòd priuilegiatus contra pariter priuilegiatum non vtitur ſuo priuilegio: fallit enim in eo, qui actu priuilegium habet, & practicè in ea re, & ſpecie, de qua agitur, patitúrque læſionem, & damnum ab habente priuilegium ſimile. Ita Portellus *in dub. regul. verbo, Monaſterium, n.* 3. Hieronym. Roder. *in compend. qq. regul. reſol.* 96. *n.* 11.

5 Ex his facilè inferri poteſt, quòd habens domum communem, ſi mandetur in ea conſtrui Eccleſiam, tenetur ſocius inuitus vendere partem ſuam. Ratio eſt: quia Eccleſia æquiparatur libertati: & ratio, qua quis eſt in libertate, viget in Eccleſia, *ex cap. Cùm dilecta, de confirm. vtil. vel inutil.* & Baldus *in l.* 1. *C. de comm. ſeru. manut.* Vaſquez *de ſucceſſ. primogen. lib.* 3. § 9. *num.* 4. Secùs dicendum eſt, ſi quæratur, an poſſit cogi vicinus ad vendendum domos ſuas pro ampliatione hoſpitij: quia priuilegium conceſſum Eccleſiæ cogendi vicinos ad vendendum, non extenditur ad hoſpitia, ſicut nec poteſt idem priuilegium extendi ad locationem, vt docet Lauretus de Franchi. *loco cit. q.* 12. vbi plura iura cumulat.

6 Sed poteſt oriri difficultas, dum prædicti vicini coguntur ad vendendum, an Iudex ſæcularis valeat arbitrari, an vicinus poſſit cogi ad vendendum, circunſtantiis conſideratis ad mouendum arbitrium.

Huic difficultati occurritur ſic dicendo, Iudicem ſæcularem arbitrium non habere in proferenda ſententia, moderando leges, & canones, vel contra communes opiniones Doctorum pronunciando in præiudicium Religionis: nam arbitrium Iudicis debet eſſe conſonum iuri, *cap. Nunc autem.* vbi declarat Præpoſitus *diſt.* 21. Nec poteſt aliter arbitrari, quàm iura, & authoritas Doctorum ſuadeant. Ita Gabriel *conſ.* 36. *num.* 52. *volum.* 1. *verſ. Hoc autem arbitrium.* Marſilius *in pract. crimin. §. Diligenter.* Albertus *in* 3. *part. ſtatutor. q.* 32. *verſ. Item quære. num.* 2. vbi ait, quòd, licèt Iudex arbitrium habeat; debet tamen ſeruare ius commune: quia arbitrium, quod Officialibus conceditur, ad ius commune debet ſemper reduci, & reſtringi, niſi quoad modum procedendi, & circa leuia: & fatetur de communi. Vnde non poſſet Iudex ſæcularis, ex his, quæ dicta ſunt, in præſenti caſu arbitrari, an vicinus cogi poſſit ad vendendum, conſideratis circunſtantiis ad arbitrium mouendum; ſed ſecundùm ſententiam Doctorum, & conſuetudinem iudicandi, proferre ſententiam.

Hinc breuiter reſoluitur dubitatio, coram quo Iu- 7
dice Monaſteria ſint conuenienda: nam reſpondeo, quòd in cauſis temporalibus, quando Monaſterium gerit perſonam actoris, petens aliquid à laico debet eum conuenire coram Iudice ſæculari, *cap. Cùm ſit generale. cap. Si Clericus. de foro compet.* Sed hodie in multis locis contrarium obſeruatur. Vnde, ſi laicus deſtruxerit Monaſterium, vel in eo commiſerit ſacrilegium, apud ſæcularem Iudicem agendum eſt *ex d. cap. Cùm ſit generale.* & *cap. Cùm quæſtio. eod. tit.* Monaſterium autem agens, & apud Iudicem ſæcularem aliquid petens, poteſt apud eundem Iudicem reconueniri, niſi reconuentio ſit ſupra cauſa criminali, aut ſupra ſpirituali annexa, ſiue cauſata per malitiam Procuratoris, vt conueniatur à Monacho coram tali Iudice, vt ipſe coram eodem reconueniat ipſum, putans illum ſibi fore maximè fauorabilem. Videatur in hac re Sanchez *in præcept. Decal. tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 31. *num* 26. & Couarruu. *pract. cap.* 7. *num.* 3. Et Gabedo Luſit. *deciſ.* 54. *num.* 9. & 13. *part.* 1. vbi reſoluit, Mendicantium Monaſteria, & etiam Monialium, etiamſi ditiſſima ſint, gaudere perſonarum miſerabilium priuilegio, vt agentia contra laicum, illum conuenire poſſint apud Iudicem Curiæ Regiæ.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates poſsint ædificare Eccleſias, & Cœnobia prope Eccleſias, & Monaſteria aliorum Regularium: & è conuerſo.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia aliqua recenſentur ſuper hoc Carmelitis, ac aliis Regularibus conceſſa, & n. 3. 4. 5. & 6.*

2 *Ædificare Eccleſias, & Monaſteria prope loca aliorum Regularium, abſque vlla pœna, poſſunt Abbates: hoc tamen limita iuxta conſtitutiones Clementis VIII. vt num. 7.*

3 *Indultum Vrbani VIII. ne ædificentur Monaſteria Mendicantium per tres leucas, prope Monaſterium S. Mariæ de Monteſerrato.*

Circa propoſiti quæſiti materiam aliqua priuilegia,
quæ variis Religionibus à variis Pontificibus 1
conceſſa inueniuntur, adducere propoſui. Primò Clemens IV. conceſſit Fratribus Ordinis Carmelitarum, *ne aliqui Religioſi Ordinis Mendicantium Eccleſias, ſeu quæuis loca ædificare, ſeu conſtruere, aut per alios constructa, ſeu ædificata recipere, aut inhabitare, iuxta loca prædicti*

prædicti Ordinis , infra ſpatium centum quadraginta cannarum menſurandarum , etiam per aera , vbi aliàs rectè non permitteret loci diſpoſitio menſurari , quoquo modo præſumant : decernens , quicquid ſecùs actum fuerit , irritum & inane. Ita Miranda *in Manuali Prælat, t. 2. q. 33. a. 4.* Sixtus IV. prohibuit, vt non ſolùm Fratres Mendicantes ; verùm etiam quicunque alij Religioſi & eccleſiaſticæ perſonæ vtriuſque ſexus prope domos Fratrum dicti Ordinis de monte Carmelo nouas Eccleſias, & noua loca conſtruere, vel aliàs de nouo recipere & habere non poſſint , infra ſpatium centum quadraginta cannarum per aërem menſurandarum , vbi aliàs per terram commodè menſurari non poſſent : & quòd ſi quis cuiuſuis Ordinis ſtatus ac dignitatis fuerit , contra præcepta venire , ac agere præſumpſerit , tam ipſe , quàm auxilium , & fauorem præſtantes ipſo facto incurrant ſententiam excommunicationis ; & nihilominùs cuncta, & ſingula ab eis facta pro infectis habeantur. Quæ prædicta omnia habentur *in Compendio priuilegiorum Mendicantium, verbo, Ædificare, §. 15. & 19.*

2 Sed circa prædictas conceſſiones apoſtolicas eſt aduertendum cum Hieronymo à Sorbo *in annot. ad d. Comp. loco cit.* circa diſpoſitionem Clementis IV. Neapoli , & in quampluribus ciuitatibus contrarium practicari , cùm multa talium Regularium Monaſteria reperiantur eſſe ædificata , & quotidie ædificari viciniſſimè ; adeò vt non videantur iam eſſe in vſu.

3 Extat etiam priuilegium eiuſdem Clementis IV. confirmatum à Iulio II. quo prohibetur Mendicantibus ædificare de nouo prope domos iam conſtructas Fratrum Minorum , niſi infra ſpatium tercentum cannarum per aëre menſurandarum, vbi aliàs rectè menſurari loci diſpoſitio non permittit, quo priuilegio gaudent alij Mendicantes communicantes in priuilegiis. Ita Barboſ. *de iur. eccl. lib. 2. cap. 12. n. 73.*

4 Extat aliud priuilegium Vrbani IV. *in compend. Ciſtercien. verbo, Ædificare , §. final.* quo cauetur nulla ædificia conſtrui poſſe intra vnum milliare ab Abbatiis , & locis Ordinis Ciſtercienſis , ſub pœna excommunicationis,

5 Et *in compend. Mendicantium , verbo , Ædificare,* inſpicitur aliud priuilegium Innocentij IV. quo prohibetur , ne infra dimidiam leucam à terminis poſſeſſionum Carthuſienſ. ædificare , nec poſſeſſiones acquirere liceat , quod refert Laurentius Portellus *verbo , Monaſterium , num.* 1. & Miranda *in Manuali Prælat. tom. 1. q. 33. art. 4. concl. 2.* vbi ſubdit ex eodem priuilegio , quamlibet iſtarum cannarum ſupradictarum debere obtinere octo palmorum longitudinem, non obſtante varia locorum conſuetudine.

6 Ex eodem Portello *loco cit. num. 3.* habent priuilegium conceſſum Patribus Societatis Ieſu , à Gregorio XIII. vt poſſint ædificare intra centum quadraginta cannas prope alios Conuentus , quod priuilegium illis ſolis conceſſum eſt.

7 Quid ergo, ſtantibus prædictis priuilegiis , obſeruare debeant Regulares in conſtructionem Monaſteriorum , ſeruatis aliàs de iure ſeruandis ? Reſpondeo cum Portello *loco cit. num. 2.* quicquid ſit de illis priuilegiis, an eſſent in vſu, vel non , quòd Clemens VIII. anno 1603. videns multitudinem Conuentuum , & diſpendium inde ſequutum , prohibuit , ne Epiſcopi dent licentiam ædificandi noua Monaſteria cuiuſcunque Ordinis , niſi vocatis Prioribus Conuentuum , ſeu Procuratoribus , & aliis intereſſe habentibus , & cauſa ſeruatis ſeruandis cognita , conſtiterit , in eiſdem locis nouos erigendos Conuentus, ſine aliorum detrimento commodè ſuſtentari poſſe : ſi verò ab eis in huiuſmodi cauſis, & ſententiis ad Sedem apoſtolicam appellari contigerit , ipſos Ordinarios tandiu erectionem nouorum Conuentuum ſuſpendere debere , quouſque à Sede apoſtolica in eadem cauſa pronunciatum extiterit , inane decernendo, quicquid ſecùs ſuper hac re ſcienter , vel ignoranter contigerit attentari , vt per extenſum *in d. Bulla* videri poteſt *in fine primi quæſiti,*

Nouiſſimè verò ad inſtantiam Fr. Alphonſi de 8
Turpillo, Monacho profeſſo Cœnobij Sanctæ Mariæ de Monteſerrato , & Congregationis S. Benedicti Hiſpaniarum Procuratoris , & S. vniuerſalis Inquiſitionis Qualificatoris, S. D. N. Vrbanus , diuina prouidentia Papa VIII. decreuit in fauorem prædicti Monaſterij S. Mariæ de Monteſerrato , ne quis alia Mendicantium Monaſteria , Domos , ſeu Conuentus , aut alia regularia loca , etiam vigore , ſeu prætextu quorumuis priuilegiorum , per tres leucas circumcirca Monaſterium prædictum, & Eccleſiam B. Mariæ de Monteſerrato , ſine expreſſa Abbatis , & Monachorum prædicti Monaſterij pro tempore exiſtentium licentia, conſtruat , fundet , aut aliàs quomodolibet erigat , vel inſtituat ; & contrà facientes pœna excommunicationis maioris latæ ſententiæ ligari voluit , vt colligitur *ex ſequenti eiuſdem Pontificis Indulto.*

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

COmpluta pietatis, & charitatis opera, quæ in Monaſterio Beatæ Mariæ de Monteſerrato , Monachorum Ordinis Sancti Benedicti, Vincenſis, ſeu Nullius Diœceſis exerceri conſueuerunt, Nos inducunt , vt in his prouiſionis noſtræ miniſterio libenter intendamus , per quæ pia opera huiuſmodi conſeruari , maioráque in dies ſuſcipere valeant incrementa. Cùm itaque , ſicut accepimus, ad Eccleſiam dicti Monaſterij , ac ſacram eiuſdem Beatæ Mariæ de Monteſerrato imaginem inibi exiſtentem, magnus Peregrinorum ex omnibus Orbis partibus , deuotionis cauſa , confluentium fiat concurſus, ipſúmque Monaſterium , in quo erga eoſdem Peregrinos hoſpitalitas , & alia Chriſtianæ charitatis opera exerceantur , plenam in ciuilibus , & criminalibus iuriſdictionem per longum circuitus ſpatium habeat ; eáque mediante loca eidem Monaſterio ſubiecta, licèt aſpera , & deſerta , proindéque ad bannitorum, viarúmque graſſatorum receptationem apta ſint ; ab illis tamen hactenus ſemper ſalua , & illæſa, ipſiſque Peregrinis tuta ſeruauerit , Nos attendentes , quòd ſi alia Mendicantium Ordinum Monaſteria , Domus , ſeu Conuentus, in diſtrictu ipſius Monaſterij, ſiue illius iuriſdictione conſtruerentur , id non ſolùm eidem Monaſterio circa pias fidelium eleemoſynas, & oblationes eidem Monaſterio , & Eccleſiæ fieri ſolitas , piorúmque operum prædictorum exercitium , maximum præiudicium , & detrimentum illaturum foret ; verùm etiam bannitis , & graſſatoribus prædictis ſe in Monaſteria , Domus , & Conuentus huiuſmodi recipiendi occaſionem præbiturum ; idcircò

præmiſſis, quantùm cum Domino poſſumus obuiam ire, ac dilectos filios Abbatem, & Monachos dicti Monaſterij ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, eorúmque ſingulares perſonas a quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliíſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutas fore cenſentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris; ne de cætero perpetuis futuris temporibus alia Mendicantium Ordinum Monaſteria, Domus, ſeu Conuentus, aut regularia loca quomodolibet nuncupata, etiam vigore, ſeu prætextu quorumuis priuilegiorum, eiſdem Ordinibus, illorúmque Superioribus, etiam ab apoſtolica Sede quouis modo conceſſorum, per tres leucas circuncirca Monaſterium, & Eccleſiam Beatæ Mariæ de Monteſerrato huiuſmodi, niſi de expreſſa Abbatis, & Monachorum dicti Monaſterij pro tempore exiſtentium licentia conſtrui, fundari, aut aliàs quomodolibet erigi, vel inſtitui poſſint, ſub excommunicationis maioris latæ ſententiæ pœna, apoſtolica authoritate, tenore præſentium, interdicimus, & prohibemus. Decernentes, præſentes Litteras perpetuò validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuóſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere; ac eidem Monaſterio in omnibus, & per omnia pleniſſimè ſuffragari. Sicque per quoſcunque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi quid ſecùs ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Venerabilibus Fratribus Epiſcopis Elnenſi, & Vrgellenſi, ac dilecto filio Curiæ Cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori per præſentes committimus, & mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes Litteras, & in eis contenta quæcunque, ſi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Abbatis, & Monachorum dicti Monaſterij fuerint requiſiti, ſolenniter publicātes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes faciant authoritate noſtra eaſdem præſentes Litteras, & in eis contenta quæcunque ab omnibus, ad quos ſpectat, & in futurū ſpectabit, inuiolabiliter obſeruari, ac Abbatem, & Monachos prædictos illorum commodo, & effectu pacificè frui, & gaudere, non permittentes, eos deſuper à quoquam quomodolibet indebitè moleſtari. Contradictores quoſlibet, & rebelles per cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, aliáque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Non obſtantibus felic. record. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri de vna, & in Concilio generali edita de duabus diætis, dummodo vltra tres diętas aliquis authoritate præſentium in iudicium non trahatur; aliíſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus apoſtolicis, ac Mendicantium Ordinū huiuſmodi etiā iuramento, confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus priuilegiis quoque, indultis, & Litteris apoſtolicis eiſdem Ordinibus, illorúmque Superioribus, & perſonis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliíſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibúſque, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, ac aliàs in contrarium prēmiſſorū quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiamſi de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua; non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habeteretur, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, illorum omnium tenores, præſentibus pro ſufficienter expreſsis, habētes, illis aliàs in ſuo robore manſuris hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus vbique fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præſentibus ipſis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatoris, die 7. Iunij, 1630. Pontificatus noſtri anno ſeptimo.

M. A. MARALDVS.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Eccleſia, & Abbatia Regularium poſsint de vno ad alium locum, nulla habita Diœceſani licentia, transferri?

SVMMARIVM.

1 *Abbatiæ, & Eccleſiæ regulares de iure communi nequeunt de vno ad alium locum, abſque Diœceſani licentia, transferri.*

2 *Eccleſias, ſeu Conuentus mutare non poſſunt Regulares Mendicantes abſque expreſſa Summi Pontificis licentia.*

3 *Abbates generales cum conſilio, & conſenſu Capituli generalis poſſunt ex priuilegiis Abbatias, & loca ſuarum Congregationum in alia earundem Congregationum loca transferre, nullius licentia requiſita.*

DE iure communi Eccleſia Monachorum non 1
poteſt de vno ad alium locum transferri, non
habita priùs Ordinarij licentia. Nam in c. *Si quis vult.*
16 q. vlt. ſic dicitur: *Si quis vult ſuum Monaſterium
ad meliorandum in alium locum ponere, fiat cum conſilio
Epiſcopi, & Fratrum ſuorum.* Imò ad mendicantium

Conuentus

Conuentus in alium locum murandos, vel transferendos, nō ſolùm Ordinarij, verùm etiam Summi Pontificis licentia exigitur, vt de noua conſtructione diximus *in 1. quæſito huius diſputationis, & q. præced. num.* 8. & hoc per tex. *in cap. Cum eo. de exceſſ. Prælat. in 6.* Summus Pontifex æqualiter loquitur de Monaſteriorum erectione, conſtructione, aut noua ædificatione, ac de eorum mutatione, vt aduertit Auguſtin. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 2. alleg. 26. n. 8.* qui indiſtinctè loquitur de omnibus Monaſteriis, ſiue Eccleſiis: at ille textus diſponit de Eccleſiis, & Monaſteriis Religioſorum Mendicantium tantùm, non autem aliorum, qui Mendicantes non ſunt. Idem Auguſtinus Barboſ. *de iur. Eccl. lib. 2. cap. 2. num.* 69. ait, quòd Concilium Trid. dictam diſpoſitionem non reuocat, nec renouat: quia ſolummodo ait, vt ſimilia loca non erigantur ſine Epiſcopi, in cuius diœceſi erigenda ſunt, licentia priùs obtenta: & ſic nullam mentionem faciens de locorum mutatione videtur voluiſſe, vt id remaneret in diſpoſitione iuris communis. Idem affirmant Roderiq. *tom. 1. qq. regul. q. 44. art. 4.* & Miranda *in Man. Prel. tom. 1. q. 33. art. 25.* Portellus *in dub. regul. in add. verbo, Monaſteriam, num. 3.*

Sed, licèt de iure communi hæc ita ſe habeant; tamen ex priuilegio videtur poſſe Abbates generales, cum conſilio & conſenſu Capituli generalis Abbatias, ac loca ſuæ Congregationis in alia loca eiuſdem Congregationis transferre. Nam Sixtus V. anno Domini 1587. ſeptimo Cal. Decembris, Pontif. ſui anno 3. conceſſit, quòd Abbas generalis Congregationis S. Benedicti Regnorum Portugalliæ, qui pro tempore fuerit, cum conſilio, & aſſenſu Capituli generalis, Monaſteria dictæ Congregationis, quæ in locis incommodis, & minùs populoſis reperiuntur, ad commodiora loca, vbi Monachorum doctrina, & vitæ exempla populo Chriſtiano magis vtilia futura ſint, & fructuoſa, propria authoritate, (Ordinariorum locorum, vel cuiuſuis alterius licentia minimè requiſita,) cum eorū Monachis, & ſupellectilibus, paramentis, & ornamentis, aliiſque rebus neceſſariis transferre, & mutare poſſint, ac fructus, redditus, & prouentus eorundem Monaſteriorum, ſeu cuiuſlibet eorum, vel illorum partem, Generalis, & Capituli prædictorum arbitrio, alij, ſeu aliis eiuſdem Congregationis Monaſteriis magis indigentibus perpetuò, vel ad tempus (etiam renitentibus Abbatibus Monaſteriorum eorundem, & quibuſuis aliis perſonis) applicare, & aſſignare; prouiſo tamen, quòd animarum cura perſonarum ſæcularium, incūbens Abbatibus, & Conuentibus Monaſteriorum transferendorum huiuſmodi, in Eccleſiis eorum nullatenùs negligatur; ſed per Monachos dictę Congregationis regulares, vel Presbyteros ſæculares idoneos, & ab Ordinariis approbatos laudabiliter exerceatur; liberè, & licitè valeant, plenam, & liberam apoſtolica authoritate, tenore præſentium, licentiam concedimus, & facultatem, non obſtantibus. &c. Quod priuilegiū refertur à Roderiq. *in noua Collectione priuileg. pro Regular. Bulla 21. Sixti V.* & ab eodem Roderiq. *regular. quæſt. tom. 2. q. 49. art. 4.* Mirand. *Man. Prelat. tom. 1. q. 33. art. 2. concluſ. 2.* Auguſt. Barboſ. *d. alleg. 26. num. 9.* Idem Auguſtinus Barboſ. *de iur. eccl. loc. cit. num. 71.* refert ex teſtimonio Hieron. Roder. *in Compend. priuileg. reſol. 96. num. 13.* Pium II. & Pium IV. conceſſiſſe Priori, & Monaſterio S. Benedicti Valliſoleti, ad inſtantiam Philippi II. Regis Hiſpaniarum, vt duo, vel tria Monaſteria, iuſta interueniente cauſa, & de aſſenſu Monaſteriorum vniendorum, etiam non vocatis eorum Patronis, vnire poſſint, dummodo onera conſueta in dictis Monaſteriis vnitis Monachi reportent;

& quòd poſſint transferre Monaſteria de locis ſterilibus, & inaquoſis, vel de terris dominorum temporalium, qui eorum bona occupant, & alia loca magis cōmoda cum ſuis redditibus, fructibus, & prouētibus.

QVÆSITVM V.

Vtrùm, ſi Eccleſia abbatialis mutet ſtatum, retineat ſua priuilegia.

SVMMARIVM.

1. *Monaſterium exemptum ex defectu Monachorum, ſi ad ſæcularem ſtatum reducatur, Eccleſia remanebit exempta, vt prius.*
2. *Eccleſia exempta, niſi penitùs deſtruatur, talis remanet, licèt partim euertatur, vel immutetur.*
3. *Priuilegium conceſſum propter ſtrictiorem vitam, amittitur, ſi nō ſeruetur Regula antiquitùs inſtituta.*

RESpondeo affirmatiuè: nam priuilegia conceſſa Abbatiæ, vel Prioratui, non amittuntur, ſi erigatur in Cathedralem. Oldr. *conſ. 267. Quod Domine, col. 1.* Dominic. *conſ. 1. 5. dub. in fin.* nam, ſicut, v. g. in Gallia, ſi Eccleſia priuilegium eligendi non haberet, Rex non perderet ſuam nominationem, quamuis mutaretur ſtatus Eccleſiæ; ſic neque perderet Eccleſia priuilegium, etiamſi mutet ſtatum. Rebuff. *in concord. rub. de reg. ad Prælat. nominat. faciend. §. vltimo,* vbi ait, quòd nec etiam bona perdit Eccleſia regularis, quæ transfertur in ſæcularem, vel è contra. Idem affirmat Petrus de Peruſ. *in tract. de mutat. Eccleſia, cap. 1. q. 1.* arg. *cap. Eccleſia. extr. vt lit. penden.* Idipſum probat Philipp. Prob. *in addit. ad Joan. Monach. in cap. Cum de beneficio. de præbend. in 6.* Et facit id, quod dicit Panormit. *in c. Dilectus. n. 9. de capellis Monachorum.* quòd, licèt Monaſterium mutet ſtatum de regulari ad ſæculare, non per hoc mutat ſubiectionem: nam remanet Eccleſia ſubiecta illi, cui primò ſubiiciebatur, licèt in aliis mutet morem, arg. *cap. Recolentes. de ſtat. reg.* Idem tenet *ibidem* Innoc. & communiter Doct. Ex quo infertur cum eodem Panorm. quòd ſi aliquod Monaſterium exemptum ex defectu Monachorum reducitur ad ſtatum ſæcularem, Eccleſia remanebit exempta, ſicut priùs: quia, quando remanet potiſſima, ſeu principalis pars rei, de qua diſponitur, diſpoſitio non perit, ſed habet in ea effectum; licet forma, quæ ſuberat tempore diſpoſitionis, perierit. Latè de hoc Albert. Brunus *tract. de interitu, & perempt. concl. 6. num. 23. & ſequent.* Vnde ex dictis patet, exemptionem datam Monaſterio non perire, etiamſi mutetur Ordo Monaſterij: & conſequenter, ſi Eccleſia abbatialis transferatur de vno ad alium ſtatum, iura ſua non mutat. Ita Cochier. *de iuriſd. Ord. in exempt. p. 3. q. 24. num. 3.* vbi ſubdit, quòd Eccleſia, ſeu Ædes ſacræ non ideò profanantur, ſeu deſinunt eſſe ſacræ, quòd aliqua ex parte exuſtæ, 2
ſeu deſtructę ſint, niſi deſtructio facta ſit penitùs, & fūditùs; & quòd parietes interiùs, & exteriùs perierint, *cap. Eccleſiis.* vbi Gloſſ. *de cōſecr. diſt. 1. de fabr.* Et calix effractus, ſi aliquid caliciratis retineat, non ideò deſinit eſſe ſacer. Gloſſ. *Authentica, Prætereo. C. de ſacroſ. Eccl.* Vnde, ſi Monaſterium penitùs euertatur, immutetur, vel deſtruatur, tunc amittitur exemptio. Ita affirmant Baldus *de pace conſt. §. Imperialis, num. 9.* Ratio eſt: quia ſublata perſona, vel re, cui beneficium conceſſum eſt, priuilegium amittitur, arg. *l. Poſtquàm. in pr. ff. Ve leg. nomine caueat. l. Intercedit. ff. de condit. & demonſt.* Hoc tamen fallit, quando priuilegium eſſet certo Ordini conceſſum pro- 3

 pter

pter ſtrictiorem vitam: quia in eo caſu, ſi non ſeruetur Regula antiquitùs inſtituta, amitteretur priuilegium. Panorm. per illum tex. *in cap. Recolentes. in 12. notab. de ſtat. Monachorum.* Ideò ſolent Summi Pontifices, quæ Monaſterijs, & Religionibus concedunt, addere, dummodo ibi ſeruetur Ordo S. Benedicti, ſiue S. Ioannis Gualberti, &c.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm, tranſlata Abbatia de vno ad alium locum, auferantur, & tollantur ipſius iura, & priuilegia.

SVMMARIVM.

1 *Exemptionis priuilegium non amittit Monaſterium exemptum, ſi de vno ad alium locum Superioris authoritate transferatur.*

2 *Exemptionis priuilegium non extenditur vltrà quàm verba ſonant.*

3 *Exemptionis priuilegium an retineat Monaſterium, ſeu Eccleſia, ab vna ad aliam diœceſim tranſlata.*

4 *Exemptionum cauſa finalis eſt quies exemptorum, & fauor S. Sedis apoſtolicæ.*

5 *Tranſlatio perſonarum, & rerum exemptarum ex vna in aliam diœceſim, fit ſemper intactis iuribus priuilegiorum, & exemptionis.*

1 HVic dubitationi reſpondetur negatiuè: nam, ſi vnum Monaſterium, vel Abbatia exempta Superioris authoritate de vno in alium locum transferretur, etiam poſt tranſlationem retineret iura, & priuilegia exemptionis. Ita Vvameſius *conſ. 63. n. 2. & conſ. 64. n. 3. de iudic.* Quia Eccleſia, ciuitas, caſtrum, Collegium, ac alia loca, ſi Superioris authoritate in alium locum transferantur, adhuc ſua iura, priuilegia, & exemptiones retinent, Gloſſ. *in cap. Priuilegium. de reg. iur. in 6.* Innocent. *in cap. Cum ex iniuncto. de oper. noui nunciat.* Alexand. *l. Inter ſtipulantem. §. ſacrum. col. vlt. ff. de verb. oblig.* & *conſil. 43. vol. 1.* Gaillus *lib. 2. obſeruat. 61. n. 10.* Philippus Franchus *in cap. Cum perſona. §. Si verò. in fine, de priuileg in 6.* Vbi ait, quòd ſi quæratur de Eccleſia tranſlata, an deſinat eſſe exempta quoad locum, & Miniſtros ibi remanentes, vel ad eam tranſlatos; dic, quòd non, cùm priuilegium ſit reale, & duret, vt *in c. Priuilegium. de reg. iur. in 6.* Aut quæritur de Eccleſia non exẽpta, in quã eſt tranſlata, & miniſtris ad eã tranſlatis: & dicendũ, quòd ipſa ex hoc non efficiatur exẽpta, vel miniſtri ad eam trans-
2 lati, vt tenuit Lapus, cùm exẽptio non extẽdatur vltrà, quã verba diſponant. *cap. Porrò. de priuil.* Ita Franchus Rebuffus verò *in prax. benef. part. 1. tit. de tranſl. Epiſcop.* ait, quòd effectus tranſlationis eſt, vt tranſlatus ab vna Eccleſia ad aliam, deſinat eſſe Epiſcopus, vel prouiſus illius primę Eccleſiæ, à qua transfertur, *cap. In apibus. §. ecce. 7. q. 1.* Alius effectus, quòd prior Eccleſia perdit priuilegia, & in aliam Eccleſiã transferuntur. Gloſ. *cap. Si quis. vlt. q. 7.* Quod quidem verũ eſt, quando exemptio concerneret perſonam: ſecùs, ſi priuilegium eſſet reale, ſeu concerneret rem. *l. 2. §. 1. de priuil. cred. l. tempus. in fine, ff. de re iudicata.* Oldrad. *conſ. 257. n. 2.* & ſic vtraque Eccleſia erit immunis, ſicut aliæ Eccleſiæ, vt *per tot. tit. de immunit. Eccleſ.* & ſic miniſtri, qui Eccleſiæ primæ ſeruient, erunt exempti, ſicut miniſtri Eccleſiæ tranſlatæ, *c. Per exemptionem. de priu. in 6.* Ita Rebuf. *loco cit.*

3 Quòd ſi Monaſterium exemptum vnius diœceſis transferatur ad aliam diœceſim, an retineat ſua priuilegia, & exemptiones, dubitant Doctores, & præſertim Gaillus *lib. 2. obſeruat. 61. n. 2.* & Bald. *cap. Imperialis. n. 9.* qui negant: quia dicunt ipſi, quòd Clerus Namurcenſis ſegregatus à Clero, tranſlatuſque in aliam diœceſim, videtur mutaſſe ſtatum, & quaſi maximam capitis diminutionem paſſus, priuilegia, immunitates, & exemptiones amiſiſſe.

Reſpondeo, per huiuſmodi tranſlationem Clerum Namurcenſem exemptionẽ, & priuilegia non amiſiſſe, ſicut non amiſerunt priuilegia, & exemptiones Clerus Theoenſis, Louanienſis, Arichoranenſis in aliam diœceſim tranſlati, vt probat Vvameſius *conſ. 63. & 64.* & latè probat Cochier. *de iuriſd. Ordin. in exempt. lib. 3. q. 21.* & *tom. 2. part. 1. q. 69.*

Neque obſtat, quòd exemptiones, & priuilegia ſemper intelligi debeant cum clauſula, *rebus ſic ſtantibus*, quæ in omni diſpoſitione etiã iuramento firmata ſemper tacitè intelligitur, vt tradit Tiraquell. *Reg. l. Si vnquam. in princip. n. 161.* quia exemptionum cauſa finalis eſt quies exemptorum, & fauor ſanctę Sedis apoſtolicæ, vt idem Cochier. oſtendit *lib. 1. q. 1. n. 17. loc. cit.* quæ quidem cauſa, cùm etiam duret in Clero tranſla- 4
to in aliam diœceſim, durare etiam dicenda eſt præcedens conceſſio exemptionis: quia diſpoſitio facta contemplatione alicuius finalis cauſæ tandiu durat, quandiu durat cauſa illius finalis, *l. Seruus ſi dominorum. C. de Epiſcop. & Cler.*

Ex his concludendum eſt, quòd tranſlatio perſona- 5
rum, & rerum exemptarum ex vna in aliam diœceſim, fit ſemper intactis iuribus priuilegiorum, & exemptionis, vt optimè probat doctus Vvameſius *conſ. 63. & 64. de iud.* & Bartolus *l. Hoſpes. ff. de captiuis.* & Couarru. *pract. qq. cap. 37. n. 7.* Et conſequenter colligitur cum Cochier. *loco citato, tom. 2.* quòd Eccleſiæ, ciuitates, caſtra, Collegia, aliáque loca, quæ Pontificis authoritate in alia noua loca, aut diœceſes transferuntur, ſua iura, & priuilegia, ac exemptiones conſeruant, & retinent, *cap. Ad Apoſtolatum. de conc. præbend.* Gloſſ. *cap. Priuilegium. de reg. in 6.* Innocentius *cap. Cum ex iniuncto. de noui operis nunc.* Ioann. à Cochier. *in ſchol. ad prec. imperial. ſect. 3. q. 10.* vbi citat Deciſ. Rotæ *apud Cardinalem Seraphinum.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates poſſint ſua Monaſteria, ſeu Eccleſias, deſerere, & deſtruere.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*

2 *Monaſteria deſerere, & deſtruere poſſunt Abbates legitima interueniente cauſa.*

3 *Monaſteria deſtruendi, quænam ſint cauſæ legitimæ.*

4 *Reſpondetur ad obiecta.*

5 *Monaſteria iam ædificata deſerere non poſſunt Regulares, niſi in manibus Ordinarij.*

6 *Fratres Minores non poſſunt deſtruere, ſeu aliis donare res Conuentus, in quo aliquis habet legitimum titulum iuriſpatronatus.*

7 *Bona Monaſterij aliò tranſlata acquiruntur Monaſterio, ad quod fit tranſlatio.*

VIdetur primò, quòd Abbates non poſſint Mona- 1
ſteria deſerere. Nam Eccleſia materialis, ad inſtar triumphalis, decoratur Officiorum, & Miniſtrorum ſibi ſeruientium diuerſitate, *c. Ad hoc. 89. diſt.* & *c. Singula. eadem diſt.* Ergo Abbates, & Miniſtri, qui in illa inſeruiebant, & Officia diuina in ea celebrabant, ſi eam deſerant, videntur deturpare illam.

Prætereà Eccleſia noſtra vocatur Eccleſia militans. Vnde dicitur: *Vt caſtrorum acies ordinata.* vt in Cantic. Et Clerici, & Monachi dicũtur milites diuinæ militiæ. vt *in c. Nullus. 54. diſt.* Et omnia priuilegia conceſſa à iure militibus armatæ militiæ, cõpetũt etiam militibus cœleſtis

cœleſtis militiæ, vt *in c. Degradatio. de pœnis,lib. 6.* & Gloſ. *in l. Miliſes. C. locati.* Sed, ſicut milites armatæ militiæ non poſſunt deſerere caſtra, & deſertores puniuntur, iuxta textum *in l. Deſertorem. §. In bello. ff. de re milit.* ſic & Abbates deſerentes Monaſteria, dicuntur deſertores eccleſiaſticæ, & diuinæ militiæ.

Præterea, ſi talia loca deſerantur, ſæpiùs per ſæculares profanantur:ſed homines,qui inuadunt Epiſcopatum,& Monaſteria,& faciont ea communia diuerſoria,excommunicantur, vt *in c. Quoniam.19.q.3.* Ergo Abbates non poſſont Monaſteria deſerere, ſaltem ad hoc, ne per malos homines violentur: ſcriptum eſt enim: *Domus mea, domus orationis eſt.* &, *Nolite facere domum Patris mei, domum negotiationis.* quæ verba explanantur per Gloſſ. *in d.c. Quoniam.* 19.q.3. *v. 3. domum Patris mei*, id eſt, templum ædificatum oomini eius.

Præterea Monaſteria ſunt loca Deo dicata:& quæ ſemel ſunt Deo dicata, perperoò manent, nec poſſunt deſtrui, vt *in c. Quæ ſemel.19.q.3.* & *in c. Quod ſemel: de regulis iuris, in 6.* ergo Monaſteria non poſſunt deſtrui.

2 Sed contra eſt:nam Abbas, aliqua cauſa legitima interueniente, poteſt Mooaſterium deſerere, vt probatur *in c. Tribus. de conſecrat. diſt.* 1. in quo textu probatur, quòd tribus de cauſis loca ſacra mutanda
3 ſuot. Prima, cùm neceſſitas perſecutorum loca grauauerit. Secuoda, cùm difficultas locorum fuerit. Tertia, cùm malorum ſocietate graoatur. Quæ cauſæ explanantur per Gloſſ. ibi: *Difficultas, vt per aëris intemperiem*, vt *in c. Quorundam. 74. diſt.* & propter malitiam populi transferuntur ſedes, *vt in c. Ita nos.25.q.2.* & propter malitiam populi Epiſcopus renunciat dignitati, vt *extr. de renunciat.c.Niſi.verſ.Propter malitiam.* Quarta additur cauſa mutatioois, & eſt ad meliorandum Eccleſiam, vel Monaſteriom. *can. Si quis. vult. 16. q. 1.* vbi ſic dicitur: *Si quis vult Monaſterium ſuum, ad meliorandum, in alium locum ponere; fiat cum conſilio Epiſcopi, & Fratrum ſuorum.* Rurſus transferri, ſeu deſeri poteſt Monaſteriom, quando locus, in qno ſitum eſt, eſt periculoſus: quia ibi ſunt prædones, qui expelli nequeunt, *cap. Eccleſiæ 16.quaſt.1.* vbi etiam Gloſſ.

4 Ad contraria argumenta reſpondemus, & ad primum, quòd quanuis Eccleſia materialis decoretur ad inſtar triumphalis, propter ſeruitium miniſtrantium in ea, intelligitur tamen de Eccleſia voiuerſali, & noo de aliqua particulari: & ſic, qoanois Mioiſtri alicuius Eccleſiæ, ex aliqua legitima cauſa deſerant illam, & in illa non celebreotur diuina; ooo per hoc dehonoratur Eccleſia, cùm & in omnibus Eccleſiis diuina celebrentur, & debita ſeruitia mioiſtrentur, per quæ Eccleſia vniuerſalis honoratur.

Ad ſecuudum argumentum reſpondemos, qùòd, quanuis Eccleſia præſeos, vocetur Eccleſia militans, & quaſi caſtrorum acies; & Clerici, & Monachi dicaotur milites diuinæ militiæ, iotelligitur hoc de toto corpore myſtico Eccleſiæ, & non de aliqua Eccleſia particulari. Vnde Clerici, & Monachi ex cauſa deſereotes vnam Eccleſiam, non poſſunt per hoc dici deſertores diuioæ militiæ: nam remanent milites in corpore myſtico, & poſſuot in alia Eccleſia diuina celebrare, & per exercitium officiorum in militia cœleſti ſe exercere: tunc autem dicerentur deſertores cœleſtis militiæ, quando à toto corpore myſtico Eccleſiæ per apoſtaſiam, (quod abſit,) vel hæreſim recederent. Non ſic eſt de milisibus armatæ militiæ: nam iſti deſerentes caſtra committuot crimen periurij contra Deum, & Regem, ſub quo militabaot; ideò debent pooiri tanquàm deſertores militiæ, cùm committaot perduellionis crimen contra particularem Regem; nec excuſarentor, ſi militarent ſub alio Rege: nam ſemper dicerentur deſertores primæ militiæ, ſub qua erant adſcripti. Infertur etiam per deſertores militiæ damnum Reipublicæ, per quos impedirentur occiſiones plurimotum, & innumera mala: oam quantò magis numeroſus eſt exercitus, tantò magis timent aduerſarij. D.Thom.2.2.*q.40.art.4.in corpore.*

Ad tertium reſpondeo, quòd, quanuis talia loca Deo dicata deſerantur, non per hoc deſiount eſſe ſacra; & illa deturpantes, ſeu profanantes, committunt ſacrilegiom, & incidunt io pœnam violantium eccleſiaſticam inmonitatem; & non ideò, quia deſeruntur à Monachis, deſinunt eſſe ſacra, & perdunt eccleſiaſticam immunitatem: quia priuilegium Eccleſiarum circa immunitatem eſt conceſſum loco, & oon perſonæ, vt videre eſt *in diſputat. de exempt.* & ſic oon retioent priuilegium reſpectu perſonarum in eis inſeruientium, quorum priuilegium concernit perſonas circa eorum libertatem, & ſic loca remaoent ſacra, niſi ſint diruta ædificia, vt *d.c. Quæ ſemel.* vbi Gloſ.

Ad quartum argumentum reſpõdemus, quòd dum Monaſterium in ſuo ſtatu permanet, ooo poteſt fieri habitaculum ſæculare, vt dicit Gloſſ. *in eodem cap. Quæ ſemel.* ſed, ſi Monaſterium deſtruatur, poteſt ille locus, vel ædificia Monaſterij, ad alium vſum conuerti: poteſt enim de lignis conſtrui Dormitorium, vel alius hoeeſtus locus, vel poſſunt ea Religioſi in coquina ſua comburere, vt dicit Gloſſ. *in eodem cap.* ſed ad priuatos vſus conuerti non poſſunt.

Aduertendum tamen circa prædicta eſt, Mooaſte- 5
ria iam ædificata deſerere noo poſſe Regulares, niſi in manibus Ordinarij, vt habetur *in cap. Cùm ex eo. de exceſſ. Prælat.* vbi Bonifacius VIII. in hac re oneraт conſcientiam Generalis. Ita Emmanuel Roderiq. *qq. regul. tom. 1.q.23.art.6.* Fr.Thom.de Ieſu *de ſtat. Monach.tom.2.part.3.ſuper cap.2.Regul.Carmelit.* & Hierooym. Roderiq. *in Compend.qq.regul.reſol.55.n.4. in fine.* Laurentius autẽ Portellus *in dub. regul. verbo, Monaſterium, n.4.* ait, quòd non poſſoot Mendicantes ſuo arbitrio relinquere omnioò Cooventum iam ædificatum, vel quouis modo alienare, abſque licentia Papæ: & dicit ibidem, quòd tamen hoc facere poteſt ſolos Geoeralis: & *n.5.* ſubdit, quòd non tollit, quin mutari poſſit conuentus de loco non ſano, vel aliàs iocommodo, ad locum ſaniorem, vel commodiorem, *ex Compend. Priuil. verbo, ædificare, §.14.* ſed ad iſtam mutationem requiritur noua liceotia Epiſcopi. Ita Roder. *loco cit. q. 23. art. 7.*

Fratres verò Minores deſereotes aliquem Conuen- 6
tum, in quo aliquis habet titulum legitimum iuriſpatronatus, ratione ædificationis, aut donatioois, ſeu ob aliam legitimam cauſam, oõ poſſunt officinas, Dormitoria, & alia loca Monaſterij, ſeu Conueotus, deſtruere, ſeu aliis donare: quia pertinẽt ad Patronos, & Fundatores: quod conſtat expreſsè *in cap. Exiit, qui ſeminat. de verb. ſignif.* Id ipſum affirmant Cordub. *ſuper Regul.S.Franc.cap.4.q.16.punct.2.* Emmaouel Roder. *loco cit.art.6.* Mirand. *in Manual. Prælat. tom.1. q. 34. art.2.concl.2* Portell. *loco cit. num.* 8.

Si verò Monaſterium iam deſtructum ſit habeotiũ 7
bona in communi, & trãsferatur aliò, bona illa acquiruntur illi Mooaſterio, ad quod ſupradicti Monachi transferuntur. Ita probat Miranda *loco cit. q. 34. art.5. concl.1.* Si autem penitùs deſtruatur, nec aliò transferatur ex eo, quòd ibi Monachi non erant, qoia fuerit illis prohibitum ob aliquam cauſam Nouitios acceptare, fuerúntque proinde extincti, nec remanſerunt niſi duo, vel tres; tunc omnia bona Monaſterij deſtructi remanent in diſpoſitioue Sedis apoſtolicæ, de cuius authoritate applicabũtur, ſiue Religioni, ſiue

alio Monaſterio; maximè ſi ad illud Monaſterium, ſiue illam Religionem Religioſi transferantur. Ita Barboſa *de iure eccleſ. lib. 2. cap. 12. num. 67.*

Si verò Monaſterium deſtructum ſit non habeo- rium proprium, nec aliqua bona in communi, vt ſunt Monaſteria Ordinis S. Franciſci regularis Obſeruantię, tunc ex conſtit. Clem IV. & Leonis X. poſſunt bona eorundem Monaſteriorum transferri de prioribus locis ad illa loca, vbi ſit translatio alicuius Monaſterij. Ita Miranda *loco cit. q. 34. art. 3. concl. 3.*

QVÆSITVM VIII.

Ad quem pertineat locus, & bona Monaſterij iam deſtructi: & quid, ſi in priſtinum ſtatum reſtituatur.

SVMMARIVM.

1 *Monaſterium iam deſtructum pertinet ad eius Fundatores, ſi in fundatione ita diſpoſitum ſit.*

2 *Prædia applicata Monaſterio, vt redeant, ſi habitus à Religioſis mutetur, non poſſunt à donante, vel eius hæredibus repeti, ſi mutatio habitus fuit facta cum licentia Papæ.*

3 *Mutatio ſtatus auget ius antiquum, non aufert.*

4 *Monaſterium deſtructum, ſi reſtituatur ad ſuum ſtatum, recuperat iura priora.*

5 *Monaſterium ſi deſtructum fuerit cum authoritate Superioris, abſque vlla ſpe recuperationis, amittit omnia iura: ſecus, ſi cum ſpe refectionis, vt num. 6. & Eccleſia non extinguatur, ſed in eodem loco reædificetur, & authoritate Superioris locus alius coniungatur, & vniatur, vt num. 7. & 8.*

9 *Religione deſtructa, intelliguntur etiam deſtructa omnia Monaſteria, quæ ſunt membra illius Religionis, & priuilegia Monaſterijs ratione Religionis conceſſa; ſecus tamen eſt de priuilegijs particularibus Monaſterijs conceſſis, vt num. 10.*

1 IN hoc quęſito cum diſtinctione eſt reſpondendum. Aut enim Monachi deſerunt Monaſterium, cuius bonorum diſpoſitio ex inſtitutione, & voluntate primi Fundatoris, in caſu, quòd tale Monaſterium deſeratur, reſeruata eſt eius hæredibus, vel ſucceſſoribus, aut alteri, iuxta eius diſpoſitionem: tunc eo caſu non poſſunt Monachi, Dormitoria, & alia loca, & bona Monaſterij deſtruere, ſeu alijs donare: nam hæc pertinent ad Fundatorem, ſeu Patronum, vel ad eius hæredes, vel ſucceſſores: in hoc enim vtique piæ Fundatorum, ac Patronorũ voluntates ſeruandę ſunt, vt

2 patet. Hic autem notandum, quòd ſi aliqua prædia donata fuiſſent Monaſterio ea lege, quòd redirent ad donantem, ſi contingeret, Monachos dicti Monaſterij habitum mutare, vel à loco recedere; ſi de licentia Summi Pontificis mutent habitum, ille, qui donauit, vel eius hæres, vel ſucceſſores, prædia non repetent: quia habitus nouus cenſetur ſubrogatus in locum alterius. Ioan. Andr. & Petrus de Peruſ. *in c. 1. §. Ad hæc. de relig. Domibus, in 6.* quia mutatio

3 ſtatus auget ius antiquum, non aufert. *l. Fuſa. §. 1. ff. de condit. & demonſtrat.* Gloſſ. *in cap. Ex parte. in verbo, Andegauenſis.* & ibi Doctores *de foro compet.* Bartol. *in l. final. C. de prepoſ. agent. in reb. lib. 12.* vbi dicit, nunquam tolli data priuilegia per conceſſionem noui: quia non debet operari diminutionem, quod in augmentum inductum eſt. *l. Legata. ff. de legat. 1.* & Rebuff. *in Concordat. rub. de reg. ad Prælat. nominat. facien. §. vltimo.* Si verò Monaſterium, vel Abbatia deſtructa non eſt ita reſeruata; ſed eſt Abbatis, & Monachorum; tunc etiam cum diſtinctione eſt reſpondendum. Aut enim Abbatia deſtructa transfertur in alium locum; & cùm talis Abbatiæ bona ſint communia, acquiruntur Abbatiæ, vel Monaſterio, ad quod ipſi Monachi transferuntur, vt diximus *ſuperiori quæſito*, & docet Ioan. Andr. *in c. Volentes. de ſtat. Monach.* qui dicit, quòd Religioſus tranſiens ex vno ad aliud Monaſterium, recuperare debet, quod dedit primo. Aut Abbatia, vel Monaſterium penitùs deſtruitur, nec aliò transfertur: & tunc eo caſu Abbatiæ deſtructæ bona transferuntur, & applicantur alteri Abbatiæ eiuſdem Congregationis, de cuius corpore erat Abbatia deſtructa, prout Abbati Generali, & ipſi Congregationi meliùs expedire viſum fuerit.

Si verò in priſtinum ſtatum reſtituatur, dicendum eſt, recuperare ſua priora iura, *l. Et Atilicinus.* vbi Gloſſ. fin. *in fine, ff. de ſeruit. ruſtic. præd. cap. Ab exordio.* cum Gloſſ. *d. 36.* Gloſſ. *cap. Si de corpore. 36. q. 6.* text. *l. Etſi fortè. in pr. l. loci. §. finali*, vbi Flor. *ff. de ſeruit. vrban. præd.* Sed pro hac re diſtinguendum eſt cum Cocbier. *tom. 1. de iuriſd. Ordin. in exempt. part. 3. q. 20. num. 5.* an, ſcilicet, locus deſtructus fuerit authoritate Superioris, ſine ſpe refectionis, nullis reliquijs remanentibus, quo caſu auferuntur omnia iura, & exemptiones. Ita Abbas *cap. Abbatem. num. 16. de verb. ſign.* Felinus *cap. Cùm dilecta. col. final. verſ. Deſtructo Monaſt. de reſcriptis.* Innocentius *cap. Cùm ex iniuncto. num. 2. de noui operis nunc.* Albertus Brunus *tract. de mutat. & transform. memb. 2. concl. 16. num. 68. tract. 7.* Petrus de Peruſio *tract. de mutat. ſtat. Eccleſ. in princ. num. 3.* Baldus *in cap. Imperialis. num. 10. de pace conſt.* Ratio eſt: quia actio ſemel extincta non reuiuiſcit, *l. Qui res. §. Aream. ff. de ſolut. l. Mauius. §. Duobus. de leg. 2.* Abbas *d. cap. Abbatem. num. 16.* Si verò locus fuerit caſu fatali deſtructus, ſeu à non habente authoritatem, eo reſtaurato reuiuiſcet etiam exemptio. Ita Doctores citati, & Sayrus *in Sum. Theol. moral. part. 1. lib. 5. cap. 3. num. 16.* 4 5

Si autem deſtructio facta fuit authoritate Superioris, cum ſpe refectionis; aut translatio ſit facta in alium locum; eo caſu retinet omnia priuilegia, vt fatentur Felinus *cap. Cùm dilecta. num. 21. verſ. Quando autem. de reſcript.* Alexander *l. Stipulantem. §. Sacram. in fine, ff. de verb. oblig.* qui fatetur de communi Doctorum ſententia. Rationem primæ diſtinctionis de deſtructione facta ſine ſpe reædificationis, aſſignant Baldus, & Innocentius *locis citatis.* Ratio ſecundæ diuiſionis, ſcilicet, ſi fuit facta deſtructio cum ſpe refectionis, eſt eadem cum ſuperiori aſſignata à Baldo *loco citato.* 6

Si verò Eccleſia non extinguatur, ſed in eodem loco reædificetur, priuilegia conſurgunt, & iura, vt habetur *in cap. Paſtoralis. 7. q. 1. cap. Qui ſemel. 19. q. 3.* quia ſemper manet locus quaſi immobilis in fundamento. Vnde Azor. *tom. 1. lib. 5. inſtit. moral. cap. 22. quæſt. 51.* cum Innocent. *loco citato*, & Syluestro *verbo, ciuitas, q. 2.* concludit, quòd ſi ciuitas, aliáque loca, ſiue ſacra, ſiue profana, authoritate Principis diruantur, ſcilicet, legitimè; eorum iura, & priuilegia extinguuntur, nec ampliùs poſſunt dici illius Eccleſiæ Clerici, aut ciues illius oppidi, vt colligitur *ex cap. Placuit. de conſecr. diſt. 1. & cap. Hoc dicimus. 16. q. 7.* Si verò loca euertantur ab hoſtibus, aut tyrannis, vel diruantur, vt iterum ædificentur, aut reparentur, omnia ſua priuilegia retinent, vt colligitur *ex d. cap. Paſtoralis.* 7

Idem dicendum eſt, ſi legitima authoritate Principis, & Superioris loca cum alijs coniungantur, vt notatur *in cap. 1. Ne Sede vacante. & cap. Quia Monaſterium. de relig. Domib.* quod etiam affirmant Azo- 8

rius

ſius *loco citato*, & Salas *de legibus, diſput.* 17. *ſect.* 2. *num.* 8. *in fine*.

9 Ex his infert Petrus de Peruſio *tract. de mutat. ſtatus eccl. loco ſuprà cit. cap.* 3. *num.* 11. ſi deſtruatur Ordo, ſicut fuit deſtructus Ordo Templariorum, deſtructa etiam cenſebuntur omnia Monaſteria, quæ ſunt membra illius Ordinis: quia mortuo capite pereunt membra, *l. Cùm in diuerſ. ff. de relig. & ſumpt. fun.* tum etiam, quia membra veniunt acceſſoriè ad ipſum Ordinem. Vnde non eſt mirum, ſi, deſtructo Ordine, deſtructa videantur membra, veluti Ordinis

10 acceſſoria: & ſic deſtructa erunt iura, & priuilegia eorum: ſecùs verò dicendum eſt, ſi membris æquè principaliter indulta ſint priuilegia, vt ait Cochier. *tom.* 1. *de iuriſd. Ordin. in exemp. part.* 3. *q.* 19. *num.* 8. vbi citat Panormitanum: & ſubdit, quòd aliud de ciuitate cenſuit Baldus *de pace conſt. verbo, Imperialis, num.* 9. quæ deſtructa, ſeu ad aratrum condemnata, non ideò cenſebuntur eius caſtra ad aratrum condemnata per ea, quæ notantur *in cap. Felicitas. de pœnis, & cap. Si ciuitas, de ſent. excomm. in* 6. Sed ſententia Baldi in hoc non contrariatur Petro de Peruſio, & Cochier. *ſupracitatis*: quia huiuſmodi caſtra ſtant per ſe, ac eis æquè principaliter priuilegia conceſſa ſunt. Videatur Cochier. *loco cit. part.* 1. *q.* 17.

QVÆSITVM IX.

Vtrùm deſtructa Abbatia tollatur dignitas abbatialis, & pereant, & extinguantur eius iura, & priuilegia.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*

2 *Abbatia, vel Monaſterio Superioris authoritate, & ſine ſpe refectionis deſtructo, amittuntur omnia eorum iura, & priuilegia: ſecùs ſi fuerint deſtructa fatali caſu, vel à non habente iuriſdictionem.*

1 Videtur primò, quòd, deſtructa Abbatia, pereant iura, & priuilegia eius, vt firmat Albert. Brun. *tract. de interemp. & perempt. concl.* 5 Probatur: ſi enim domus in littore maris fundata diruatur, dominus amittit ius ſoli. *l. In tantum. ff. de rerum diuiſ. l. Ariſto. ff. eodem*. Et ratio eſt: quia per deſtructionem fit mutatio ſtatus. Ita Petrus de Peruſio *tract. de mutat. ſtat. Eccleſ. & eccleſiaſt. perſon.* Et per talem deſtructionem tolluntur omnes exemptiones, immunitates, & omnia iura: textus eſt in l. *Cognitionum. §. Conſumitur. ff. de variis, & extraord cognit.* Bart. *in l. fin. n.* 14. *ff. de colleg. illic.* Alex. *conſ.* 43. *n.* 2. *vol.* 1. Cur. ſen. *conſil.* 16. *n.* 4. Gloſſ. *c. Priuilegium, verbo, priuilegium.* vbi Franc. *n.* 3. *de reg. iur. in* 6.

Confirmatur: quia, deſtructa Eccleſia, ciuitate, Collegio, nemo ampliùs debet vocari Canonicus, ſiue Clericus, ciuis, vel Collega: quia per deſtructionem amiſſa ſunt iura, & priuilegia; ideóque prædicti tales eſſe deſierunt, dicta Gloſſ. *in d. c. Priuilegium.* per tex. *in c. Placuit. de conſecr. diſtinctione* 1. Bellon. *conſ.* 1. *n.* 7.

2 Pro parte autem negatiua, nempe, quòd, deſtructo loco abbatiali, non tollatur dignitas ab Abbate, eſt communis ſententia. Sed diſtinguendum eſt: vel enim locus deſtructus fuit authoritate Superioris, ſine ſpe refectionis, nullis remanentibus reliquiis; vel fuit deſtructus fatali caſu, ſeu à non habente iuriſdictionem illum deſtruendi; vel fuit dirutum, vt iterum ædificetur, & reparetur. Primo modo amittitur dignitas abbatialis, & omnia iura, ac priuilegia, *cap. Placuit. de conſecr. diſt.* 1. & *c. Hoc dicimus.* 16. *q.* 1. Gloſſ. & communiter Doctores *in d. cap. Priuilegium.* Innoc. *cap.* 2. *de noui operis nunciat.* Sylu. *verb. Priuilegium. q.* 2. Et probant Doctores, & rationes *ſuprà* adductæ. Secundo verò modo non perditur dignitas, neque priuilegia, & exemptiones, & iura. Ita Abb. *in c. Abbate. n.* 16. *de verb. ſignificat.* Alex. *in l. Si grege. ff. de legatis* 1. Innoc. *in d. c. Cùm ex iniuncto. n.* 1. *de nou. oper. nunciat.* Felin. *c. Cùm dilecta. n.* 21. *verſ. Deſtructo Monaſterio, de reſcript.* Albert. Brun. *tract. de mut. & transfor. membro* 2. *concluſ.* 10. *n.* 68. Petr. de Peruſio *loc. cit.* Bald. *c. Imperialis, n.* 10. *de pace Conſtant.* idem Bald. *in Margarita, verſ. Ciuitas.* Alex. *conſ.* 44. *vol.* 1. item Bald. *c.* 1. *col.* 1. *de elect.* Gaill. *lib.* 2. *obſeruat.* 61. *n.* 4 Sylu. *loco cit.* Azor. *inſtit. moral. p.* 1. *lib.* 5. *cap.* 21. *q.* 11. Salas *de legib. diſp.* 17. *ſect.* 2. *n* 8. quia eiuſmodi locus ſine vllo corpore materiali dicitur viuere quodammodo in intellectu noſtro, & extare quaſi anima ſine corpore, & retinere omnia ſua priuilegia, arg. tex. *in l. Mortuo. ff. de fideiuſſ. l. Hæreditas. ff. de pet. hered.* Vnde per reſtaurationem priuilegia, exemptiones, & cætera, quæ durabant habitu, reducuntur ad actum ipſo iure. Ita Bald. *in Margarita, verſiculo, Ciuitas.* Innocent. *vbi ſuprà.* Facit tex. *in l. Pater. §. Tuſculanus. ff. de legat.* 1. Ratio autem eſt: quia, quando aliquod de iure deſtruitur, titulus caſſatur: facti verò calamitas, nec ius, nec titulum aufert, nec nomen. *l. Seruitutes. §. Si ſublatum. ff. de ſeruit. vrban. præd.* Declaratur tamen hæc concluſio, quòd ſi deſtructio facta ſit authoritate Superioris, cum ſpe refectionis, aut tranſlatio facta ſit in alium locum, eo caſu retinentur omnia priuilegia, vt ita communiter teneri teſtatur Alex. *in l. Stipulantem. §. ſacram. in fine, ff. de verb. oblig.* Felin. *d. c. Cùm dilecta. d. n.* 21. Ratio eſt: quia, cùm adeſt ſpes reſtaurationis, locus habitu durat, licèt non ſit actu. Ita Bald *d. c. Imperialis. n.* 4. & 10. & ſic conciliantur Authores hinc inde adducti.

QVÆSITVM X.

Vtrùm Abbas ædificans Monaſterium in loco non exempto, acquirat illi iura exemptionis.

SVMMARIVM.

1 *Exempti ſi ædificent etiam in loco exempto, ſine Ordinariorum licentia, omnia acquiruntur eiſdem Ordinariis, vnà cum fructibus.*

2 *Abbates ædificantes Monaſteria cum Ordinariorum licentia, acquirunt illis iura exemptionis.*

Hvius dubij reſolutio pendet ex dictis *in antecedenti quæſito*, ex quibus patet, quòd ſi exempti ædificent, etiam in loco exempto, ſine Ordinariorum licentia, omnia acquirantur eiſdem Ordinariis ſimul cum fructibus, vt docet Franch. *in cap. Authoritate. n.* 1. *de priuil. in* 6. Speculat. *tit. de priuil. p.* 4. *n.* 3. Panormit. *in cap. Cùm olim. il* 2. *n.* 9. *de priuileg.* Anton. de Pratis *de iuriſdict. Epiſcop. cap.* 1. *n.* 3. 4. & 7. Armil. *verbo, exemptio, n.* 10. quos refert, & ſequitur Eraſm. Coch. *de iuriſd. Ord. in exempt. p.* 1. *q.* 36. & *p.* 1. *q.* 45. *n.* 36. & Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. p.* 2. *alleg.* 26. *num.* 3. *in fine*. Igitur, ſi Abbates, aliive Regulares Prælati, etiam exempti, abſque Ordinariorum licentia, Monaſteria, aut alia loca, etiam in locis exemptis, & ſuæ iuriſdictionis, ædificauerint, non acquirent illis exemptionem; ſed imò excedent 1

ipſorum Ordinariorum dominio, & iuriſdictioni. Si verò de Ordinariorum licentia id faciant; nulli dubium, quin exemptionis priuilegium, etiam nouis illis Monaſteriis, ſeu locis acquiratur: quia, cùm priuilegium exemptionis ſit conceſſum Religioni, extenditur ad eorum bona, & loca non ſolùm acquiſita, verùm etiam acquirenda, vt patet.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Monaſteria in diœceſi aliqua ædificata, cum eorum perſonis ſint, & in quibus caſibus, Diœceſano ſubiecta; & in quibus poſſint conueniri coram illo, & excommunicari, eique ſubiici; & de cauſis, quibus mediantibus fuerunt Monaſteria à Sede apoſtolica exempta ab Ordinariis.

SVMMARIVM.

1 *Monaſteria omnia de iure communi ſunt ſubiecta Epiſcopo, & Diœceſano.*
2 *Monachi olim ſubiecti erant Epiſcopo.*
3 *Monaſteria Regularium ferè omnia ex priuilegiis Summorum Pontificum ſunt ab Ordinariorum iuriſdictione exempta, & num. 9.*
4 *Regulares degentes intra Clauſtra, quando poſſint ab Ordinariis puniri.*
5 *Ordines regulares, & eorum Monaſteria exempta ſunt à iuriſdictione Epiſcoporum.*
6 *Generi per ſpeciem derogatur, & num. 7.*
8 *Poteſtati Ordinariorum nunquam cenſetur derogatum, ex priuilegio Summi Pontificis; niſi formalibus, vel æquipollentibus verbis exemptio concedatur.*
10 *Exemptio prima facta fuit pro Monaſterio S. Vincenty, Ordinis Sancti Benedicti, Pariſienſis diœceſis, & à S. Gregorio magno confirmata.*
11 *Exemptio ſecunda facta fuit pro Monaſterio Sancti Medardi apud Sueſſones à Ioanne III. Summo Pontifice.*
12 *Exemptio tertia facta fuit à Bonifacio IV. pro Monaſterio SS. Apoſtolorum Petri, & Pauli, ciuitatis Dorombeniæ.*
13 *Caſſinenſis Abbatia exemptio facta fuit à S. Zacharia Papa.*
14 *Cluniacenſium exemptio à Clemente IV. facta fuit,*
15 *Canonicorum Regularium Monaſteria quamplurima exempta fuerunt, & de eorum omnimoda exemptione.*
16 *Camaldulenſes, à quo exempti fuerint, & quo tempore.*
17 *Vallis Vmbroſa Monaſteria à quibus Summis Pontificibus exempta ſint.*
18 *Ciſtercienſes, à quo exemptionem ſuorum Monaſteriorum acceperint.*
19 *Cæleſtinorum exemptio.*
20 *Montis Oliueti Congregationis exemptio.*
21 *Syluestrinorum exemptio.*
22 *Montis Verginis Congregationis exemptio.*
23 *Præmonſtratenſium exemptio.*
24 *Carthuſienſium exemptio.*
25 *S. Baſily Congregationis exemptio.*
26 *S. Spiritus in Saxia Congregationis exemptio.*
27 *S. Antony Viennenſis Congregationis exemptio.*
28 *Prædicatorum Fratrum exemptio.*
29 *Minorum Fratrum S. Franciſci exemptio.*
30 *Cruciferorum exemptio.*
31 *Carmelitarum exemptio.*
32 *Eremitarum S. Auguſtini exemptio.*
33 *Carmelitarum Diſcalceatorum exemptio.*
34 *Seruorum B. Mariæ Virginis exemptio.*
35 *Minimorum S. Franciſci de Paula exemptio.*
36 *Theatinorum exemptio.*
37 *Clericorum regularium S. Pauli decollati exemptio.*
38 *Societatis Ieſu exemptio.*
39 *Clericorum regularium de Sommaſcha exemptio.*
40 *Clericorum regularium miniſtrantium infirmis exemptio.*
41 *Ioannis Dei Religionis exemptio.*
42 *Clericorum regularium Pauperum Matris Dei Scholarum piarum exemptio.*
43 *Religio ſi de nouo fundaretur, tunc facilè exemptionem obtineret.*
44 *Exempti non poſſunt puniri, nec carcerari ab Ordinariis locorum.*
45 *Monaſteria, quibus imminet cura animarum, ſubiiciuntur, quoad perſonas, etiam regulares animarum curam exercentes, iuriſdictioni Epiſcopi diœceſani.*
46 *Regulares exempti curam animarum exercentes ſubiiciuntur Epiſcopo in his tantùm, quæ ad adminiſtrationem Sacramentorum perſonis ſæcularibus pertinent.*
47 *Epiſcopis non licet viſitare Altaria Eccleſiæ regularis exemptæ, cui non incumbit cura animarum perſonarum ſæcularium.*
48 *Epiſcopi non poſſunt præſcribere Regularibus, vt certis in locis, & temporibus, aut certarum perſonarum confeſſiones audiant.*
49 *S. Ioannis Hieroſolymitani Monaſteria, & Eccleſiæ, quibus animarum perſonarum ſæcularium cura incumbit, ſubiiciuntur viſitationi, & correctioni Epiſcopi in his, quæ pertinent ad dictam curam animarum.*
50 *Regulares ſubiiciuntur Epiſcopo, etiam in his, quæ pendent à cura dicta animarum.*
51 *Canonici, & Clerici etiam exempti ad animarum curam deputati poſſunt, non obſtante priuilegio, vel conſuetudine, examinari, & viſitari ab Epiſcopo.*
52 *Regulares, vel ſæculares curam animarum exercentes poni debent ad dictam animarum curam ad arbitrium ſuorum Superiorum.*
53 *Regulares ſubiiciuntur Epiſcopo, quoad cenſuras ab eo emanatas.*
54 *Regulares non eximuntur ab Epiſcopo, quoad dies feſtos ſeruandos.*
55 *Regulares tenentur ad publicas Proceſſiones vocati accedere.*
56 *Regulares non poſſunt imprimere libros, nec imprimere facere, ſine licentia, & approbatione Ordinary, & ſuorum Superiorum.*
57 *Epiſcopus debet opportunis remediis compellere exemptos, vt lectio ſacræ Scripturæ habeatur in Monaſteriis Monachorum.*
58 *Epiſcopus compellere poteſt, non minùs ad prædicationem, quàm lectionem Chriſtianæ Reipublicæ neceſſariò habendam, omnes animarum curam habentes.*
59 *Prædicare non poſſunt Regulares ſine licentia ſuorum Superiorum, & benedictione Ordinary, etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum.*
60 *Prædicator, qui ſcandala diſſeminat in populum, & hæreſes, an Epiſcopus contra illum agere poſſit.*
61 *Regularis extra Monaſterium degens, ſi deliquerit, ab Ordinario loci, tanquam Sedis apoſtolicæ delegato, puniri poteſt.*
62 *Regularis intra Clauſtra degens an poſſit ab Ordinario in aliquo caſu puniri, & corrigi.*

63 Regulares

63 *Regulares notoriè delinquentes an poſſit Epiſcopus excommunicare, & contra illos cenſuras ferre.*

64 *Superiores, qui tenentur Epiſcopum certiorem facere de punitione ſuorum ſubditorum, an oretenus, vel in ſcriptis id praſtare teneantur, & num. 66.*

65 *Pœna contra Superiores non punientes ſubditos iuxta* decretum Concil. Trident. ſeſſ. 6. de reformat. cap. 3.

67 *Monaſteria, in quibus non viget regularis obſeruantia, ab Ordinario viſitanda ſunt, & etiam omnia beneficia.*

68 *Miſſa celebranda ſunt ſine importunis eleemoſynis, & ſine quaſtu turpi, & pactis.*

69 *Sacrificium Altaris extra Eccleſiam, & in priuatis Domibus peragi non debet.*

70 *Ordines minores non poſſunt Abbates quibuſcunque conferre.*

71 *Ordines Subdiaconatus, Diaconatus, & Presbyteratus in qua atate poſſint Regularibus conferri ab Epiſcopo.*

72 *Ad Subdiaconatus Ordinem promoti, quando debeant ad altiorem gradum aſcendere.*

73 *Religioſi ſine diligenti examine non debent ordinari ab Epiſcopo.*

74 *Ordines ſacri duo eadem die, etiam Regularibus, non ſunt conferendi, nullis ſuffragantibus priuilegiis.*

75 *Confeſſiones non poſſunt audire Regulares, niſi prius ſint ab Ordinario approbati*

76 *Miniſteria ſacri Altaris non exerceantur niſi per conſtitutos in dictis Ordinibus.*

77 *Synodo diœceſana an exempti intereſſe debeant.*

78 *Monaſteria non erigantur ſine licentia Epiſcopi, in cuius diœceſi erigenda ſunt.*

79 *Regularibus an liceat a ſuis Monaſteriis ſine licentia Superioris recedere ſub aliquo pratextu.*

80 *Regulares, qui ad Vniuerſitates cauſa ſtudendi mittuntur, debent in Conuentibus habitare.*

81 *Pracedentia controuerſias, inter perſonas eccleſiaſticas, etiam regulares, Epiſcopus componere debet, & quomodo.*

82 *Profeſſio regularis, tam virorum, quàm mulierum, in vnaquaque Religione fieri debet poſt completum annum decimumſextum.*

83 *Renunciatio ante profeſſionem, quando, & quomodo fieri debeat.*

84 *Regularis quicunque pratendens per vim, aut metum, aut quid ſimile, ingreſſum fuiſſe Religionem, non debet audiri, niſi intra quinquennium.*

85 *Quarta funeralis Cathedralis, aut Parochialis Eccleſia quando ſoluenda ſit.*

86 *Regulares bona poſſidere, tanquàm propria, prohibentur, etiam ſub nomine Conuentus.*

87 *Monaſteria Commendata, & etiam Abbatia, Prioratus, & Prapoſitura, in quibus non viget regularis obſeruantia, ab Epiſcopis viſitari poſſunt ſingulis annis.*

88 *Ordinarij conſenſu deputandi ſunt Sacerdotes ad adminiſtrationem Sacramentorum pro cura ſacularium, etiamſi ſint ad nutum amobiles, & pranio examine: ſed limita, vt num. 89.*

90 *Ordinarij in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum, tanquàm Sedis apoſtolica delegati, Regulares compellere poſſunt.*

91 *Regularis degens extra Clauſtra poteſt ab Epiſcopo, tanquàm Sedis apoſtolica delegato, puniri, ſi deliquerit.*

92 *Regulares conueniri poſſunt coram Ordinario ratione delicti, & rei, de qua agitur.*

93 *Regulares exempti poſſunt conueniri coram Ordinario, & Inquiſitore in cauſa hareſis.*

94 *Regulares in reddenda ratione alicuius vltima voluntatis ſubduntur Ordinario loci.*

95 *Regulares cogi poſſunt ab Epiſcopo ad reſtituenda omnia, qua a Nouitiis habuerunt, vbi profeſſionem non fecerunt.*

96 *Regulares, quorum Religio extincta eſt, Epiſcopo originis ſubduntur.*

97 *Eiecti de Monaſterio ſubiciuntur Epiſcopo originis, & num. 102.*

98 *Eiecti regularem habitum gerere non debent, ſed clericalem.*

99 *Regulares ſemel à Regula abſoluti in poteſtatem Epiſcopi incidunt.*

101 *Regulares poſſunt conueniri in cauſis ciuilibus, quoad reconuentionem coram Ordinario, qui in tali caſu efficitur Iudex competens Regularium.*

102 *Regulares in die Sabbati Sancti pulſantes campanas ante Eccleſiam Cathedralem, vel maiorem, an poſſint conueniri coram loci Ordinario.*

103 *Excommunicatio lata ab Ordinario contra ſuos ſubditos, non afficit Regulares exemptos.*

104 *Pradicantes ſine licentia Epiſcopi, ſiue Sedis apoſtolica, poſſunt excommunicari.*

105 *Regulares auſcultantes Sacerdotum ſacularium Confeſſiones ſine approbatione Ordinarij, excommunicari poſſunt.*

106 *Abſoluentes a caſibus Epiſcopo reſeruatis, an poſſint excommunicari.*

107 *Regulares non obſeruantes, nec publicantes cenſuras a Sede apoſtolica emanantes, Epiſcopo mandante, poſſunt excommunicari.*

108 *Dies feſtos, quos in diœceſi ſua pracipit Epiſcopus, non obſeruantes poſſunt excommunicari.*

109 *Regulares degentes extra Clauſtra, & delinquentes poſſunt excommunicari.*

110 *Regulares miſſi ad regendas Eccleſias Epiſcopis ſubiectas poſſunt excommunicari, ſtante legitima cauſa.*

111 *Regulares habentes curam animarum in Eccleſiis curatis ſuorum Monaſteriorum, poſſunt excommunicari.*

112 *Sacramenta extrema Vnctionis, Euchariſtia, vel Matrimonij Regulares praſumentes adminiſtrare ſine licentia Parochi, excommunicantur. Limita, vt num. 113.*

114 *Regulares in cauſis Religionis, & ſancta Inquiſitionis, in quibus ſubiciuntur Epiſcopis, & Inquiſitoribus, poſſunt excommunicari.*

115 *Regulares facientes egredi Moniales à Monaſteriis, poſſunt excommunicari ab Epiſcopo.*

116 *Regulares, ſi ſint executores vltimarum voluntatum, poſſunt ab Epiſcopo excommunicari.*

117 *Regulares excommunicari poſſunt in actu reconuentionis.*

118 *Epiſcopus an declarare poſſit Regulares exemptos, excommunicatos, a iure, vel apoſtolicis Conſtitutionibus.*

119 *Exemptionis cauſa, quibus mediantibus Sedes apoſtolica eximit Regulares ab Ordinariorum iuriſdictione.*

OMnia Monaſteria de iure communi ſunt ſubie- 1
cta Epiſcopo, & Ordinario, in cuius diœceſi
ſita ſunt, vt habetur *in cap. Qui verè. 16. q. 1.* & *cap.*
Viduitatis. 27. q. 1. Similiter iam Monachi Epiſcopis 2
ſubiecti erant iure communi, *ex cap. Omnes Baſilica.*
& *cap. Domus. 16. q. 7. & 10. q. 1.* & *cap. Venerabilis.*
de relig. Dom. & facit ad hoc, *cap. Cum Epiſcopus. de*
offic. Ord. in 6. & Gloſſ. *verbo, Pralati, in cap. Quanto.*
de offic. Ordinarij. Syluester *in Sum. verbo, Religio,*
num. 3. §. 4. Emmanuel Rodet. *quaſt. regul. tom. 1*
q. 63.

Digitized by Google

*q.63.art.1.*Gabedo *in diuerſ. iur. argum. lib. 3. cap. 16.*
in princip. Campanil. *in diuerſ. iur. canon. rubr. 12.*
cap. 13. num. 1. vbi dicit, quòd propterea Epiſcopi
de iure communi habent intentionem fundatam con-
tra Abbates, & Regulares, tam in ciuilibus, quàm
criminalibus: omnia enim Monaſteria Epiſcopo cen-
ſentur ſubiecta, niſi probentur exempta, *cap. Cum*
dilectus.de relig. Dom. Ex priuilegiis verò ſpecialibus
3 Summorũ Pontificũ omnia ferè Regulariũ Monaſte-
ria ſunt ab Ordinariorũ iuriſdictione exẽpta, ſiue pri-
uilegia directè, ſiue indirectè per cõmunicationem ta-
lẽ largiantur exemptionem; & conſequẽter Monaſte-
ria his temporibus habent iuriſdictionem pleno iure
quaſi epiſcopalem, iuxta doctrinam Gloſſ. receptam
verbo, Proprij, in Clem. 1. de reb. Eccl. non alien. Ga-
bedo *loco cit. lib. 3. cap. 18. in princip.* Auguſtinus
Barboſa *de offic. & poteſt. Epiſcopi, part. 3. alleg. 105.*
num. 3. Cened. *pract. & can. qq. lib. 1.* Campanil. *loco*
cit. rubr. 12. cap. 13. num. 2. Fuſcus *de viſit. lib. 2. cap.*
15. Saytus *de cenſ. lib. 4. num. 12* Mandoſ. *de ſign. gra-*
tia, verbo, exemptio, de qua re fuſiùs egi *1. tom. diſput.*
15. quæſ. 2. 3. & ſeqq. Inſuper & Nauarrus hoc idem
affirmat *tit. de regul. tom. 1. com. 2. num. 63.* vbi hæc
habet formaliter verba multùm notanda, ſcilicet:
Omnes ferè Regulares ſunt exempti à iuriſdictione Or-
dinariorum per priuilegia conceſſa eis directè, vel indi-
rectè per participationem, & cõmunicationẽ aliorum pri-
uilegiorum, & conſequenter habent iuriſdictionem quaſi
epiſcopalem. Gloſſ. ſing *Clem. 1. verbo, Monaſterij, de*
reb. Eccl. non alien. Quod adeò verum eſt, vt raro in
Religioſis habeat locum *cap. Volentes. de priuil. in 6.*
nam iam conceſſum eſt aliquibus eorum directe, vel
indirecte, per participationem, vt nequeant conue-
niri, etiam de factis, & ſitis, etiam extra loca exem-
pta cum derogatione *d. cap. Volentes.* editi in Conci-
lio Lugdun. & innouati in Concil. Trid. *ſeſſ. 7. cap.*
3. de reform. verſ. In exemptionum cauſis. Addo, quòd
ex additione Concilij Trid. *d. cap. 7.* colligitur primò
limitatio exemptionum, ne, ſcilicet, proſint quoad
cauſas ciuiles mercedum, & miſerabilium perſona-
rum. Secundò, generalis differentia inter Regulares
4 exemptos extra Monaſteria, & degentes intra: nam
hi ſuper nullis cauſis poſſunt conueniri coram alia
differentia Ordinariis, illi autem ſic ſuper prædictis
duobus generibus cauſarum. Eſt & quòd degentes
intra non poſſunt ab Ordinariis ratione delicti puniri,
niſi quando extra Monaſterium cum populi ſcandalo
delinquunt, & non puniuntur à ſuis Prælatis moniti
ab Ordinariis, vt id faciant: degentes verò extra ſic,
vt indirecto ſenſu, & à contrario habetur in eodem
Concil. Trid. *ſeſſ. 25. cap. 14. de Regul.* Vnde reſpon-
ſum eſt, non potuiſſe Vicarium Epiſcopi cognoſcere
de quodam cenſu petito à Conuentu Ordinis Mini-
morum S. Franciſci de Paula, habentis exemptionem
cum derogatione *cap. Volentes.* Tum, quia non de-
gebant extra Conuentum: tum, quia non agebatur
de vlla cauſa prædictorum generum, neque de delicto
extra Monaſterium cum populi ſcandalo. Ita Nauarr.
cuius verba denotare videntur neruum exemptionis
Regularium, & eorum Monaſteriorum.
5 Sed oritur difficultas, an Ordines regulares, &
conſequenter eorum Monaſteria, quæ habent Gene-
ralem primum Prælatum, & Superiorem, qui viſitat,
& corrigit totum Ordinem, ſint exempta. Reſpondit
Cocbier. *de iuriſ. Ordin. p. 1. q. 17. num. 22.* quòd
ſic; dicens, quod Generalibus conceſſum eſt, ablatum
eſſe à diœceſanis, arg. *l. Dominicus. C. Vbi cauſæ fiſcales.*
l. Si duo. ff. de adminiſtr. tut. Vnde placuit quibuſdam,
ſi deputetur Iudex cauſis certæ ſpeciei, quòd eæ ex
iuriſdictione Iudicis ordinarij detractæ, & remotæ
eſſe cenſebuntur. Ita Raphaël, Cumanus, Caſtrenſ. &
Doctores *l. Quod in rerum. §. Si quis poſt. ff. de legat.*
1. vulgatum eſt enim, quòd generi per ſpeciem dero-
getur. Vnde voluit Baldus, quòd ſpecialis viſitatori 6
deroget Generali *in l. 1. ff. de offic. conſul.* Ang. *l. Te-*
ſtamenta omnia. C. de teſt. Bald. *Authent. habita, col. 5.*
C. ne filius pro patre. Sicque conceſſio generalis eſt in
fauorem certarum perſonarum, eſtque in eorum fa-
uorem, quoad per conceſſionem ſpecialem derogetur
generali. Item, cùm Generalibus Ordinum attributa
eſt huiuſmodi ſpecialis iuriſdictio ex poſtulatione
impetrantium: ſecùs verò, ſi motu proprio Pontificis.
Ang. *d. l. Teſtamenta*, Bald. *d. Auth. habita.*
Nihilominùs tamen negatiuam huius quæſiti par-
tem defendit Iaſon *l. Quod in rerum. §. Si quis. num.*
7. & Ancharan. *in cap. Quod tibi. de reſcrip. in 6.* Ratio
eſt: quia iuriſdictio ſpecialis cenſeretur conceſſa cu-
mulatiuè, non verò priuatiuè. Bartolus *l. 1. ff. de Off.*
Præfect. Vrb. Romæ, conſ. 393. Aretinus *conſ. 102.*
Doctores *in cap. Paſtoral. de offic. Ordin. cap. Quia*
cõtingit. de relig. Dom. Nec enim eſt regulariter verum,
quòd per ſpecialem iuriſdictionem vni conceſſam de- 7
rogetur vniuerſali iuriſdictioni. Ang. *l. 1. C. vbi, &*
apud quos per illum text. vbi Gloſſ. *verb. ſoluo.*
Confirmatur: nam ex priuilegio Pontificis nun- 8
quam cenſetur derogatum ordinariæ poteſtati, niſi
formalibus, vel æquipollentibus verbis exemptio
concedatur, *ex d. cap. Paſtoralis. de priuileg.* vbi Do-
ctores.
Vnde, etiamſi Generales Ordinum ius habeant 9
viſitandi, corrigendi, iudicandi totum Ordinem;
non ideò tamen Ordo ab Ordinariorum iuriſdictione
exemptus cenſendus eſt, niſi Ordini nominatim
exemptio conceſſa ſit, vt mox oſtendemus.
Prima ergo exemptio Monaſteriorum facta ab Or- 10
dinariorum iuriſdictione videtur illa, quæ à D. Ger-
mano Pariſienſi Epiſcopo Monaſterio S. Vincentij
Ordinis S. Benedicti donata fuit anno 509. die 21.
Auguſti, quam D. Gregorius Magnus Papa poſteà
confirmauit, & roborauit, teſte Aymoio. *ver. Franc.*
lib. 3. cap. 2. & Renato Choppin. *Monaſtic. lib. 1.*
tit. 2. num. 19.
Secunda exemptio Monaſteriorum facta fuit anno 11
559. à Ioanne III. Summo Pontifice erga Monaſte-
rium Sancti Medardi apud Sueſſones Ordinis S. Be-
nedicti, vt habetur ex Diplomate eiuſdem exemptio-
nis apud eundem Renatum Choppin. *loco cit. lib. 2.*
tit. 1. num. 4.
Tertia exemptio facta fuit Abbatiæ SS. Apoſto- 12
lorum Petri, & Pauli, ciuitatis Dorobernìæ, anno
circiter 604. vt conſtat ex Bulla Bonifacij IV. prædi-
ctam Abbatiam eximentis apud Clementem Rayner.
de antiquit. Benedict. in Anglia, §. 13. circa finem.
Quarta exemptio fuit Abbatiæ Caſſinenſis à S. Za- 13
charia Papa anno 7. ſui Pontificatus, vt conſtat *ex*
bulla eiuſdem apud Leonem Hoſtienſ. *in fine 4. lib.*
Chron. c. Caſſinenſ.
Quinta exemptio eſt Monaſterij Cluniacenſis, vt 14
teſtatur Roderic. Vitalis Anglus *lib. 11. Hiſt. ſuor.*
tempor. Pro omnibus verò Monaſteriis Cluniacenſ.
facta fuit à Clemente IV. anno 1265. die 2. Nouem-
bris, Pontiſ. ſui anno 1. ex Renato Choppin. *loco cit.*
lib. 1. tit. 2. num. 29. vbi refert tenorem priuilegij,
exemptionem omnium prædictorum Monaſterio-
rum Cluniacenſium continentis. Et licèt aliquorum
Monaſteriorum Cluniacenſium, ſicut etiam Caſſi-
nenſium, & aliarum Congregationum Benedicti-
narum in ſpeciali facta fuerit à Summis Pontificibus,
& præſertim à D. Gregorio Magno, & aliis Ordinis
S. Benedicti, nihilominùs totalis Monaſteriorum
Cluniacenſium exemptio nulla alia reperitur, niſi ſu-
perior Clementis IV. recenſita: ſicut & vniuerſalis
Congregationis

Congregationis Caſſinenſ. Monaſteriorum exemptio nulla extat ante Eugenium IV. vt patet *ex eius Bulla* ſob datum Bononiæ, 1436. prid. Calend. Iulij, Pontif. ſui anno 6. quæ eſt conſtitutio 9. eiuſdem Pontificis apud Laertium Cherub. *tom.* 1.

15 Quia Canonicorum Regularium Lateranenſium exemptio in Monaſteriis quampluribus, & etiam in toto Ordine eſt antiquiſſima, non ita facilè initium illius oſtendi poterit, maximè cùm 1. 2. *&* 3. *conſtit.* Paſchalis II. prædictis Lateranenſibus Canonicis conceſſæ, & relatæ *in principio lib. priuileg. Canonicor. Lateranenſium Regularium*, talem Ordinem exemptum præſupponant, & à Benedicto XII. Eugenio IV. Sixto IV. & aliis Summis Pontificibus poſtmodum prædictus Ordo gratiis, priuilegiis, & aliis exemptionibus locupleratus ſit.

16 Camaldulenſium Monaſteriorum exemptio facta fuit à Leone X. *ex conſtit.* quæ incipit: *Etſi à Summo.* ſub datum Romæ 4. Non. Iulij, 1513. Pontificatus ſui anno 1. quæ *in Bullar. nouo. tom.* 1. eſt 2. in ordine.

17 Valliſumbroſæ Congregationis Monaſteria, licèt à Paſchali II. & ab aliis Summis Pontificibus ſub protectione Sedis apoſtolicæ recepta fuerint; omnimodam tamen & plenariam omnium Monaſteriorum, locorum, & perſonarum exemptionem ab Innocentio IV. obtinuit, vt patet *in eius Diplomate*, ſub datum Aſſiſij, 12. Calend. Iulij. indict. 11. anno 1253. Pontificatus ſui anno 10. quod Diploma habetur originaliter, & authenticum in Archiuio Valliſumbroſæ.

18 Ciſtercienſis Ordinis Monaſteria ab omni imperio diœceſanorum ſoluta fuerunt ab Alexandro III. Idib. Nouemb. 1161. Pontificatus ſui anno 3. cuius priuilegij tenor extat apud Renatum Choppinum *de ſacra Polit. forenſi, tit.* 3. *num.* 5. Huius exemptionis meminit Eraſmus Cochier. *in tract. de iuriſd. Ordin. in exempt. part.* 1. *q.* 17. *num.* 1. vbi ait, quòd iure communi Ciſtercienſis Ordo id priuilegij habet, vt niſi facta mentione Ordinis reſcriptum impetrari nō poſſit, *text. cap. Cum ordinem.* vbi DD. *de reſcript. cap. Ne Dei. de ſimon.* Ioan. And. *cap.* 1. *de ſuppl. negl. Prælat.* Gloſſ. *cap. Recipimus. de priuileg.* Felin. & Abb. *d. cap. Cùm Ordinem.* quod ipſum Hoſpitalariis, & Templariis, aliiſque nonnullis conceſſum eſſe reperitur.

19 Cæleſtinorum Monaſteriorum exemptio facta fuit à Cæleſtino V. eius Inſtitutore, anno Domini 1294. Calend. Octob. teſte Renato Choppino *in Monaſtic. lib.* 1. *tit.* 2. *num.* 13. vbi extat tenor priuilegij eiuſdem exemptionis, quidquid dicat Dominus meus Auguſtinus Barboſa *de iure eccleſ. lib.* 2. *cap.* 12. *n.* 31.

20 Congregationis Oliuetanæ Monaſteria plenariam iuriſdictionem ſortita ſunt à Iulio II. *ex eius conſtit.* 12. quæ incipit: *Etſi ad vniuerſos.* prid. Calend. Iunij, 1505. Pontif. ſui anno quarto: de qua Laërt. Cherub. *tom.* 1. *Bullarij.*

21 Syluestrinorum Monaſteria ab Innocentio IV. exempta fuêre anno 1247. Pontificatus ſui anno 5. vt patet *in eius conſtit.* 5. apud Laërt. Cherubinum *tom.* 1.

22 Montis Virginis Monachorum Monaſteria, & præcipuè Monaſterium Montis Virginis, Caput totius Ordinis, ſub protectione D. Petri, & Sedis apoſtolicæ receptum fuit à Cæleſtino III. anno 1197. Pontificatus ſui ſeptimo, die 4. Nouemb. omnia verò Monaſteria à Sixto V. vt habetur *in Diplomate eiuſdem Pontificis*, authentico Romæ in eorum Monaſterio S. Agathæ aſſeruato.

23 Præmonſtratenſium Monaſteria à iuriſdictione Epiſcoporum exempta fuerunt per Alexandrum V. anno Domini 1409. ſub die 31. Iunij ex Renato Choppino. *de ſacr. Polit. lib.* 5. *tit.* 3. *num.* 7.

24 Carthuſienſium Monaſteria plenariam exemptionem obtinuerunt à Bonifacio IX. vt habetur *in conſtitutione eius* 3. 17. Martij 1391. Pontif. ſui anno ſecundo. Habetur *in Bullar.* Laërtij Cherub. *tom.* 1.

25 Sancti Baſilij Congregationis Monaſteria exempta fuerunt à Gregorio XIII. *per conſtit. eius* 58. quæ incipit: *Benedictus Dominus.* Calend. Nouemb. 1579. Pontif. ſui anno 8. Refertur à Laërt. Cherub. *tom.* 2.

26 Sancti Spiritus in Saxia Ordinis Monaſteria à iuriſdictione omnium Prælatorum, & aliorum, præterquàm Magiſtri Generalis, exempti fuerunt à Sixto IV. *per eius conſtit.* 22. quæ incipit: *Religionis zelus.* Idibus Februarij, 1483. apud Laërt. Cherub. *in Bullar. tom.* 5.

27 S. Antonij Viennenſis Ordinis Monaſteria exempta fuerunt per multos Summos Pontifices, præſertim Vrbanum IV. Gregorium X. Benedictum XI. Nicolaum IV. Cæleſtinum III. Martinum V. & Pium II. quorum exemptio poſteà confirmata fuit à Clemente VII. *in eius conſtitut.* 2. quæ incipit: *Rationi congruit.* 6. Cal. Decembris, 1523. *in Bullar.* Laërtij Cherubini *tom.* 1.

28 Fratrum Prædicatorum Monaſteria à multis Summis Pontificibus exempta fuêre, & præſertim à Gregorio XI. *per eius conſtitut.* 7. quæ incipit: *Virtute.* 2. Non. Martij, 1374 *in Bull.* Laërt. Cherubini *tom.* 1. Huius exemptionis mentionem facit Cochier. *loc. cit. num.* 4 *in fine*, vbi ait, quòd Prædicatores citati coram Ordinario, comparere non teneantur ad allegandam exemptionem: eſt enim notoria. Abbas *in cap. Cum Ordinem.* vbi DD. *de reſcript.* & ita cenſet Fumus *verbo, exemptio, num.* 2. *verbo, Priuilegium, num.* 7.

29 Fratrum Minorum Monaſteria ſimiliter à pluribus Summis Pontificibus fuerunt ab imperio Epiſcoporum liberata; ſed præſertim à Clemente IV. teſte Rodriq. *tom.* 2. *qq. regul. q.* 61. *art.* 13. & Eraſmo Cochier. *loc. cit. num.* 6. vbi ait, quòd Minores eodem anno 1215. cum Prædicatoribus à S. Sede apoſtolica approbati ſunt. Ioan. Cald. *cap. Nimis praua.* vbi Abbas *num.* 1. *de exceſſib. Prælatorum.* donatique poſtmodum à Clemente IV. exemptionibus, tam ab Ordinariis, quàm à delegatis, ac etiam à conſtitutione Innocentij IV *in cap. Volentes. de priuileg. in* 6. ac immediatè ſanctæ Sedi eorum Eccleſiæ, Oratoria, Domus, loca, libri, vtenſilia, mobilia, & immobilia ſubiecta.

30 Crucifeſſorum Monaſteria ſub protectione Sedis apoſtolicæ recepta fuerunt ab Vrbano III. *per ſuam conſtitutionem* 1. quæ incipit: *Cùm anteceſſor.* 7. Cal. Aprilis, 1187. *in Bullar.* Laërtij Cherub. *tom.* 1. & ab eodem Pontifice fuerunt ab Ordinariorum iuriſdictione exempta.

31 Carmelitarum Monaſteria à iuriſdictione Ordinariorum, & Legatorum à multis Summis Pontificibus exempta fuerunt, vt apparet in Bulla Sixti IV. anno Domini 1477. Cal. Aprilis, Pontif. ſui anno 6. quæ extat *in Bullar. eiuſdem Religionis.* De hac exemptione agit ſimiliter Cochier. *loco citato, num.* 7. dum ait: *Carmelitæ pariter à iuriſdictione Ordinariorum, & Legatorum prorſus ſunt exempti, adeò quòd proceſſus, aut ſententia contra eos lata ſint nullius roboris.*

32 Ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini Monaſteria exempta fuêre per Alexandrum IV. anno 1255. vt habetur *in Bullario eiuſdem Ordinis, nouiter Romæ impreſſo, conſtit.* 3. eiuſdem Pontificis.

33 Carmelitanorum diſcalceatorum Monaſteria per Clementem VIII. exempta fuerunt *in conſtit.* 22. eiuſdem apud Laërtium Cherub. *tom.* 2.

34 Seruorum B. Virginis Monaſteria exempta ſunt ab Vrbano VI. vt patet *in eius conſtit.* 2. apud Laërtium Cherub. *tom.* 1. *Bullarij.*

Minimorum

35 Minimorum Monaſteria à Sixto IV. exempta ſunt *ex coſtit. eius* 5. apud Laërtium Cherub. *tom. 1. Bullary.*

36 Theatinorum Mooaſteria per Clementem VII. eximuntur, *ex conſtitutione eius* 38. apud eundem Laërtium Cherub. *loco cit.*

37 Clericorum Regularium S. Pauli decollati Mooaſteria à Paulo III. exempta ſuot *per conſtit. eius tertiam, in Bullario, tom. 1.*

38 Societatis Ieſu Monaſteria recepta ſunt ſub protectiooe Sedis apoſtolicę, & à iuriſdictione Ordinariorum exempta à Paulo III. quinto Kalēd. Octob. 1540. vt patet *ex eius conſtit.* quæ incipit: *Regimini*, apud Laër. Cherub. *tom. 1. Bullar.* De hac exemptione Cochier. *loc. cit. n.* 16. & Hieronymus à Sorbo *in Priuil, omn. Ordin. verb. Communicatio Priuilegiorum.*

39 Clericorum Regularium de Sommaſcha Monaſteria exempta ſuot à Sixto V. *per eius conſtit.* 5. apud Laërt. Cherob. *in Bull. tom.* 2.

40 Clericorum Regularium mioiſtrantium infirmis Monaſteria exempta ſunt à Gregorio XIII. *per. eius conſtit.* 57. *in Bullar.* Laërt. Cherub. *tom.* 2.

41 Religionis deuoti Patris Ioaonis Dei Monaſteria à Paulo V. exempta fuēre, vt habetur *in eius Bulla, in 1. tomo huius Operis*, appoſita *in diſput.* 15. *quaſ.* 4. *num.* 28.

42 Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum piarum Monaſteria eximuntur ab Ordinariorum iuriſdictione à Gregorio XV. anoo 1622. die 15. Octobris per Diploma relatum *in 1. tom. huius Operis, diſp.* 15. *quæſ.* 4. *num.* 29. Aliæ plures exemptiones Monaſteriorum regularium videri poſſunt *in diſput.* 24. *tom.* 2. *huius Operis*, quæ breuitatis gratia omittuotur. Aliæ etiam plures exemptiooes Mooaſteriorum ſecularium, & Eccleſiarum inueniuntur, quas (breuitati ſtudens) prætermitto, cùm earundem exemptioonum oritia temporis oon mihi ſatis cooſtet.

43 Imò, ſi aliqua Religio de oouo fuodaretur, tunc facilè exemptionem obtineret à Sede apoſtolica, vt ait Cochier. *loc. cit. num.* 31. vbi citat pro hac re Mandoſium.

44 Perſonæ igitur in prædictis Monaſteriis exiſtentes non poſſuot puniri, nec carcerari ab Ordinariis, *ex cap. Fratres.* q. 1. *cap. Sicut nobis* § *final. A contrario ſenſu, de ſupplen. neglig. Prælat.* Hoſtien, *in Sum. de priuilegiis, colum. antepenult. Verſura.* Ratio eſt: quia immediatè ſubiiciuntur ſanctæ Sedi, *cap. Authoritate. de priuil. in* 6. Gloſſ. pragmatica *de cauſis*, §. *Si verò.* Nec poſſunt excommuoicari, nec aliis pœnis corporalibus, vel ſpiritualibus poſſunt affici ab Ordinariis locorum, vt ſatis probaui *tom.* 1. *diſp.* 15. *per totam.* Videatur Cochier. *loco cit.*

In aliquibus tamen Monaſteria, & eorum perſonæ ſubiiciuotur per Concil. Trid. Epiſcopis.

45 Et primò omnia Monaſteria, quibus imminet cura animarum, perſonæ etiam regulares ibidem curam animarum exercentes non eximuntur à iuriſdictione Ordinarij in iis, quæ ſpectant ad dictam curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem: in his enim iuriſdictioni, & viſitationi Epiſcopi ſubiiciūtur, quod habetur in Concil. Trid. *ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 12. quod etiam affirmaot Emmanuel Roderiq. *qq. regul. tom.* 1. *q.* 36. *art.* 4. Fuſcus *de viſit. lib.* 2. *cap.* 16. Franciſcus Leo *in theſaur. fori eccleſ. part.* 2. *cap.* 18. *num.* 105. Aloyſius Riccius *in prax. for. Eccleſ. deciſ.* 736. Piaſceſius *in prax. epiſcop. part.* 2. *cap.* 3. *num.* 46. Campanil. *in diuerſ. iur. canon. rubr.* 12. *cap.* 13. *num.* 51. Vgolin. *de offic. & poteſt. Epiſc. cap.* 20. §. 4. Barboſa *de offic. & poteſt. Epiſc. part.* 3. *alleg.* 74. *num* 18. Hieronym. Veoero *in exam. Epiſc. cap.* 51. *num.* 2. Gregorius XV. *in ſua conſtit. de exempt. priuileg.* vbi quoad haoc rem hæc habet verba: *Hac generali, ac perpetua valitura conſtitutione decernimus, ſtatuimus, & declaramus, vt deinceps, tam Regulares, quàm ſeculares quomodolibet exempti, ſiue animarum curam perſonarum ſecularium Monaſteriis, ſeu Domibus regularibus, aut quibuſuis aliis Eccleſiis, vel beneficiis, ſiue regularibus, ſiue ſecularibus incumbentem exerceant, ſiue aliàs eccleſiaſtica Sacramenta, aut vnum ex illis miniſtrent, præuia Epiſcopi approbatione, ſiue quoquo modo in dicta cura exercitio, aut in eorundem Sacramentorum, vel alterius ex illis adminiſtratione de facto abſque vlla authoritate ſe ingerant in his, quæ eiuſmodi curam, ſeu adminiſtrationem concernunt, omnimodæ viſitationi, iuriſdictioni, & correctioni Diœceſani Epiſcopi, tanquàm Sedis apoſtolicæ delegati plenè in omnibus ſubiiciantur.*

Et nouiſſimè ſacra Congregatio Eminentiſſimorum Cardinalium Coocil. Trid. Interpretum inter alias declaratiooes, S. D. N. Vrbano VIII. approbante anoo 1623. cenſuit, nequaqoam ſubiicere Regulares exemptos, quibus animarum ſecularium cura ooo iocumbit, iuriſdictioni Epiſcoporum in his, quæ Sacramentorum adminiſtrationem concernuot, niſi cùm in Sacramentis adminiſtraodis perſoois ſecularibus iidem Regulares delinquant. 46

Similiter conſtituit, non licere in vim ſupradictæ conſtitutionis Epiſcopo viſitare Altare Eccleſiarum Regularium, quibus ooo incumbit aoimarum cura 47 perſonarum ſecularium; oec loca, vbi io iiſdem Eccleſiis aſſeruatur Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacrameorum, vel vbi confeſſiones perſooarum ſecularium audiuotur.

Declarauit etiam in vim ſupradictæ conſtitutioois, 48 noo poſſe Epiſcopos præſcribere Regularibus, vt certis tantùm in locis, aut temporibus, aut certarum perſonarum confeſſiones audiant, vel aliàs illorum priuilegia in Sacramentis adminiſtrandis reſtringere, aut moderari; quòd ſi aliunde Epiſcopis huiuſmodi facultas competat, illam non fuiſſe ab eadem conſtitutiooe ſublatam.

Hinc ſequitur, Mooaſteria Militum Sancti Ioaonis 49 Hieroſolymitani, & eorum Eccleſias, quantumuis exemptas, quibus aoimarum cura iocumbit in concernentibus curam ipſam, Ordinario loci ſubiici, & ab eodem, *vt ſuprà*, viſitari, puniri, & corrigi poſſe, quoad perſonas ipſas exercentes prædictam curam. Ita habetur ex conſtitutione Pij V. ſub datum 22. Septembr. 1571. quod etiam docent Cochier. *tract. de iuriſd. Ordinar. in exemptos, part.* 2, *q.* 45. *num.* 11. Vgolin. *de offic. & poteſt. Epiſcopi, cap.* 20. §. 4. *num.* 2. Auguſtinus Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. alleg.* 74. *num.* 16. Piaſceſ. *in prax. Epiſc. part.* 2. *cap.* 3. *num.* 46. Aloyſius Riccius *in praxi aurea, reſol.* 576. Idcò ſacra Coogregatio Concil. Trid. *in vna Auguſtana* 26. Iuoij, 1627. cenſuit, Rectores in Eccleſiis S. Ioannis Hieroſolymitani curam animarum ſecularium exerceotes ſubeſſe in omnibus viſitationi, correctioni, & iuriſdictioni Epiſcopi in iis, quæ concernunt curam, & Sacramentorum admioiſtrationem, qui poteſt ratione viſitationis, &c. Refertur à Barboſa *de iur. eccl. lib.* 1. *cap.* 43. *num.* 137.

Noo ſolùm autem Regulares prædicti ſubiiciuntur 50 viſitationi, & correctioni Epiſcoporum quoad curam aniooarum, & adminiſtratiooem Sacramentorum, ſed etiam in dependentibus ab illa, vt dicunt Campanil. *loco citato, cap.* 13. *num.* 51. & Barboſa ſimiliter *loco citato, num.* 20. verbi gratia, ſi Epiſcopus inquirat, quomodo conſeruetur Saoctiſſimum Sacramentum, & eccleſiaſtica ornameota. Ita Seraphious *deciſ.* 1067. Similiter, vt calices,

&

& decentia paramenta ad decorem adminiſtrationis Sacramentorum prouideantur, ſicut docent Auguſtinus Barboſa *loco citato, num.* 18. Campanil. *ſimiliter loco citato, cap.* 13. *num.* 49.

51 Sequitur etiam, quoſcunque Canonicos, & alios Clericos exemptos, dignitates, & etiam non exemptos ad animarum curam exercendam conſtitutos quoad habilitatem, non obſtante priuilegio, vel conſuetudine examinari, & viſitari poſſe ab Epiſcopo, vt ait Saytus *in flor. decis. de temp. ordinand. decis.* 5. & Barboſ. *loco citato, num.* 19. & Nauar. *conſil.* 4. *de tempor. ordinand.*

52 Aduertendum tamen eſt, quòd curam animarum exercentes, tam Regulares, quàm ſæculares, poni debent ad arbitrium ſuorum Superiorum: non autem Epiſcoporum, à quibus debent examinari, & approbari priùs. Ita reſolutum fuiſſe teſtantur Piaſceſius *loco citato, part.* 2. *cap.* 3. *num.* 46. Gonzal. *ad Reg.* 8. *Cancell. Gloſſ.* 5. §. 3. *num.* 34. Et Regulares curam animarum ſæcularium exercentes prohiberi poſſunt per Epiſcopum in percipiendis emolumentis, ne excedant taxam ab eo præſcriptam. Ita declaraſſe Sacram Congregationem, teſtatur Barboſa *de iure eccleſiaſtico, loco cit. num.* 145.

53 Secundò, Monaſteria exempta ſubiiciuntur Epiſcopo per decretum Concilij Tridentini *ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 12. quoad cenſuras, & interdicta ab Epiſcopis emanata: ipſis enim mandantibus ſumpta Regularibus exemptis in eorum Eccleſiis publicanda, & ſeruanda ſunt: quod etiam referunt Henriquez *in Summa, lib.* 3. *cap.* 42. §. 3. *in fine*, Frater Emmanuël *in addit. ad Bullam Cruciata, pag. mihi* 29. Fuſcus *de viſit. lib.* 2. *cap.* 15. *num.* 61. Ioannes de la Cruz *de ſtatu Regul. lib.* 2. *cap.* 7. *dub.* 2. Vgolinus *loco citato, cap.* 20. §. 3. *num.* 3. Piaſceſius *loco citato, cap.* 3. *num.* 47. Franciſcus Leo *in theſauro fori eccleſiaſtici, part.* 1. *cap.* 8. *num.* 19. Campanil. *loco citato, rubr.* 12. *cap.* 13. *num.* 114. Homobonus *in examine eccleſiaſtico, tract.* 11. *cap.* 12. *quæſt.* 23. *ſuppoſito* 1. Aloyſius Riccius *in d. praxi aurea, reſol.* 210. *verſ.* 5. Barboſa *de officio Epiſcopi, d. part.* 3. *alleg.* 105. *num.* 43. Cochier. *de iuriſdictione Ordinarij in exempt. quæſt.* 45. *num.* 46.

54 Tertiò, non ſunt exempta prædicta Monaſteria quoad dies feſtos, per decretum Concilij Tridentini *d. ſeſſ.* 25. *de Regul. d. cap.* 12. quos dies in ſua diœceſi Epiſcopus ſeruandos præceperit. Hoc idem fatentur Roderiq. *qq. regular. tom.* 2. *quæſt.* 70. *art.* 1. Vgolinus *loco citato, cap.* 20. §. 3. *num.* 1. Piaſceſius *ſimiliter loco citato, cap.* 3. *num.* 47. Aloyſius Riccius *loco citato, reſolut.* 210. *verſ.* 6. Campanil. *loco citato, cap.* 13. *num.* 91. Cochier. *ſimiliter loco citato, part.* 2. *quæſt.* 4. *num.* 55. Laurent. de Peyrinis *in priuil. ſui Ordinis, tom.* 1. *conſt.* 28. *Leonis X.* & Barboſa *de iure eccleſiaſtico, lib.* 2. *cap.* 43. *num.* 351. vbi ait, quòd ita eſt hoc intelligendum, vt Regularium ritus illis feſtis ſemper permaneant quoad Miſſas celebrandas, & cætera diuina Officia, tam publicè, quàm priuatim, ab ipſis Regularibus in eorum Eccleſiis perſoluenda; nec circa hæc ab Epiſcopis quoquo modo quicquam in cōtrarium eiſdem Regularibus præcipi poſſit: quòd ſi de facto præceperint, Regulares neutiquam ipſis Epiſcopis obedire tenentur. Verùm quoad conciones, & lectiones, quas iidem Regulares ad populum habuerint, debent ſe conformare Euangeliis, & Epiſtolis, quibus Clerus ſæcularis vtitur illis diebus. Ita declaratum fuiſſe à ſacra Congregatione refert idem Barboſa *de officio, & poteſtate Epiſcopi, part.* 3. *alleg.* 105. *num.* 34. & 35. Regulares verò non prohiberi dies feſtos, & ieiunia in ſuis Eccleſiis annunciare per ſacram Concilij Congregationem ſub die 2. Iulij, 1610. refert deciſum Laurentius de Peyrinis *loco citato, tom.* 2. *conſtit.* 7. *Py V. num.* 13.

55 Quartò, per decretum eiuſdem Concilij Tridentini tenentur Regulares exempti ad publicas proceſſiones vocati accedere, *de ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 13. quod etiam referunt Pariſius *de reſignatione beneficiorum, lib.* 3. *quæſt.* 11. *num.* 18. Rodriquez *qq. regular. tom.* 3. *quæſt.* 36. *artic.* 8. Franciſcus Leo *in theſauro fori eccleſiaſtici, cap.* 8. *num.* 8. Zerola *in praxi Epiſc. part.* 1. *verbo, proceſſiones*, §. 2. Campanil. *loco citato, rubr.* 18. *cap.* 13. *num.* 117. Barboſa *de officio, & poteſtate Epiſcopi, part.* 3. *alleg.* 78. *num.* 8. Sed de hac re fusè tractauimus *in* 1. *tom. diſp.* 15. vbi de hac materia.

56 Quintò, Regulares ſubiiciuntur Epiſcopo per decretum d. Concilij Tridentini *ſeſſ.* 4. *in decreto de vſu, & editione ſacrorum librorum*: ſtatuit enim ſacrum Concilium, quòd non liceat Fratribus imprimere, ſeu imprimi facere libros de rebus ſacris, ſine approbatione Ordinarij, & licentia ſuorum Superiorum.

57 Sextò, ex eodem Concilio *de reform. ſeſſ.* 5. *cap.* 1. debet Epiſcopus opportunis remediis compellere exemptos, vt lectio ſacræ Scripturæ habeatur in Monaſteriis Monachorum, vbi commodè fieri poteſt; ſi Abbates in hoc negligentes fuerint.

58 Septimò, & *ſeſſ. d. de reform. cap.* 2. habetur, vt non minùs ad prædicationem, quàm lectionem Chriſtianæ Reipublicæ neceſſariam habendam, omnes animarum curam habentes, etiam quauis ratione exemptos ſe ſe eſſe prætendant, Epiſcopus compellat.

59 Octauò, ex eodem Concilio *loco citato*, habetur, quòd Regulares cuiuſcunque Ordinis ſine licentia Superiorum Ordinis, & benedictione Ordinarij, etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum, prædicare non poſſint; in aliis autem Eccleſiis, vltra licentiam Superiorum, etiam Epiſcopi licentiam habere teneantur, & in illis contradicente Epiſcopo prædicare non præſumant, de qua re latè *in tomo* 2. *huius Operis, diſput.* 11. *quæſt.* 2. & 3.

60 Nonò, ex eodem Concilio Tridentino *loco citato*, habetur, quòd ſi aliquis Prædicator, quod abſit, errores, aut ſcandala diſſeminauerit in populum: etiamſi in Monaſterio ſui, vel alterius Ordinis prædicet, Epiſcopus ei prædicationem interdicat: quòd ſi hæreſes prædicauerit, contra eum ſecundùm iuris diſpoſitionem, aut loci conſuetudinem procedat, etiamſi Prædicator ipſe generaliter, vel ſpecialiter exemptum ſe eſſe prætendat.

61 Decimò, præcipit idem Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 6. *de reform. cap.* 3. vt Regularis, extra Monaſterium degens, etiam ſui Ordinis priuilegij prætextu tutus non cenſeatur, quominùs, ſi deliquerit, ab Ordinario loci, tanquàm ſuper hoc à Sede apoſtolica delegato, ſecundùm canonicas ſanctiones viſitari, puniri, & corrigi valeat.

62 Vndecimò, & *ſeſſ. vlt. de Regul. cap.* 14. ſi Regulares, qui intra Clauſtra Monaſterij degunt, etiam Epiſcopo non ſubiecti, & extra ea notoriè deliquerint, vt populo ſcandalo ſint, intra terminum ab Epiſcopo præfigendum à ſuo Superiore ſeuerè puniantur, & de punitione Epiſcopum certiorem faciat; ſin minùs à ſuo Superiore officio priuetur, & delinquēs ab Epiſcopo puniri poſſit. Circa quod decretum multa animaduertunt Doctores, & præſertim Nauarr. *comment.* 2. *de Regul. num.* 63. Aloyſius Riccius *in praxi fori eccleſiaſtici, decis.* 650. *in* 1. *editione*. Portellus *in dub. regul. verbo, Epiſcopus, num.* 2. & 8. Roderiq. *qq. regul. tom.* 1. *quæſt.* 2. *artic.* 6. Laurentius de Peyrinis *tomo* 1. *priuil. ſui Ordinis, conſtitut.* 2. *Sixti IV. num.* 61. Barboſa *in Collectaneis, cap. vlt.* de

de ſtatu Monach. vbi refert à ſacra Congregatione
deciſom , facultatem Epiſcopo attributam in Regula-
res notoriè , & cum ſcandalo extra Clauſtra delin-
quentes, vendicare ſibi locum , etiam cùm Regulares
notoriè, & cum ſcandalo intra Eccleſiam delinquunt:
non ita ſi intra Clauſtra : & non ſufficere , quòd
Epiſcopus vnica vice Superiorem Regularem mo-
neat, eique terminum præfigat , ad caſtigandum ſub-
diti delictum : & ideò neceſſe non eſſe , Epiſcopum
monere , ac requirere dictum Superiorem duabus,
vel tribus vicibus, vt aliqui opinantur ; & Epiſcopum
ſtatim habita notitia delicti poſſe capere informatio-
nem , & illam ad Superiorem Regularem mittere,
vt nequeat de eodem delicto ignorantiam præſume-
re : & non ſufficere , vt Superior Regularis ſenten-
tiam , aut acta omnia ſuper delicto actuata ad Epi-
ſcopum tranſmittat ; ſed opus eſſe , vt de punitione
ipſa , & ſententiæ executione Epiſcopum certiorem
faciat. Hanc eandem declarationem refert Hiero-
nym. Roderiq. *in compendio quaſt. regular. reſolut. 62.*
num. 8.

63 An autem poſſit Epiſcopus procedere per cenſu-
ras , ac punire Regularem notoriè , & cum ſcandalo
extra Clauſtrum delinquentem , ſi à ſuo Abbate , &
Prælato Superiore intra tempus ab Epiſcopo præfi-
xum non puniatur : dubitant Doctores. Roderiq.
quaſt. regular. tom. 2. quaſt. 63. art. 7. affirmatiuam ſen-
tentiam ſuſtinet. Sed negatiua ſententia probabilior
mihi eſt : quia Concilium non exprimit , quòd per
cenſuras poſſit Epiſcopus punire Regularem notoriè,
& cum ſcandalo delinquentem , cùm conſtet , id de-
claraſſe , vbi voluit hanc poteſtatem concedere Epi-
ſcopis in exemptos , vt alibi fecit. Ita Sanchez *de ma-*
trimonio lib. 7. diſputat. 33. num. 22. Portellus *in addit.*
ad dub. regul. verbo, Epiſcopus , num. 5. Villalobos *part.*
2. Summa, tract. 35. difficultate 5. num. 37.

64 Regulares verò Superiores , qui iuxta Concilij
Tridentini præſcriptum *loco citato* tenentur certio-
rem facere Epiſcopum de punitione ſuorum Regu-
larium ſubditorum extra Clauſtra delinquentium,
non ſatisfaciunt faciendo verbo huiuſmodi certio-
rationem ; ſed in ſcriptis facere debent. Quod de-
claraſſe ſacram Congregationem Concilij in vna
Lucana . 14. Decembris , 1630. affirmat Barboſa *de*
iure eccleſiaſtico, lib. 1. cap. 42. num. 127.

65 Et contra Superiores non punientes ſuos ſubdi-
tos iuxta formam Decreti Concilij Tridentini *loco*
cit. emanauit conſtitutio Clement. VIII. quæ incipit:
Suſcepti muneris. 8. Martij , 1596. quam refert Qua-
ranta *in Summa Bullary, verbo, exemptio*, quæ conſtitu-
tio eſt ſub pœna priuationis ipſo facto dignitatum,
& officiorum , ac inhabilitatis.

66 Piaſceſ. *in praxi Epiſcoporum , part. 2. cap. 3. num.*
41. dicit , poſſe Regularem in caſu dicti decreti de-
prehenſum in delicto deduci ad carcerem Epiſcopi,
& ſumpta informatione ſuper delicto , dummodo ſi-
ne mora ſumatur , remitti cum copia proceſſus ad
ſuum Superiorem puniendum , cum præfinitione
termini ad puniendum. Et Fuſcus *de viſit. l. 2. c. 17.*
n. 11. ait, quòd Epiſcopus loci litteras ſcribat Superiori
ſubditi delinquentis de delicto commiſſo , & de ex-
ceſſibus cum ſcandalo populo exhibitis , & inſtet , vt
intra talem terminum præfixum ipſum punire velit,
& de punitione facta ipſum Epiſcopum certiorem
reddat : aliàs , ipſo Superiore negligente , Epiſco-
pus ipſe poterit eum punire : & illas litteras , quæ
requiſitoriæ vocantur , de punitione Monachi de-
linquentis in præſentia duorum teſtium ex commu-
ni practica aſſignari faciat.

67 Duodecimò , præcipit *ſeſſ. 21. cap. 8.* vt locorum
Ordinarij viſitent , & corrigant Monaſteria , in qui-
bus non vigeat Regularis obſeruantia ; & benefi-
cia quæcunque , qualitercunque commendata vi-
ſitent , & curent , vt reficiantur , quæ reſtauratione
indigent , & animarum cura , & alia debita obſe-
quia rectè exerceantur.

Decimotertiò , *in ſeſſ. 22. decreto , de obſeruandis,* 68
& vitandis in celebratione Miſſæ , cuiuſuis generis
mercedum conditiones , pacta , & quicquid pro
Miſſis nouis celebrandis datur , atque importunæ,
& illiberales eleemoſynarum exactiones potiùs, quàm
poſtulationes , aliáque huiuſmodi , quæ à ſimonia-
ca labe , vel certè turpi quæſtu non longè abſunt,
omninò prohibeantur ab Ordinariis locorum.

Decimoquartò , idem Concilium *loco citato* de- 69
cernit , quòd non patiatur Epiſcopus priuatis in do-
mibus , atque omninò extra Eccleſiam , & ad diui-
num tantùm cultum dedicata Oratoria ab eiſdem
Ordinariis deſignanda , & viſitanda , ſanctum Sa-
crificium Miſſæ à ſæcularibus , aut Regularibus qui-
buſcunque peragi ; ac niſi priùs, qui interſint , decen-
ter compoſito corporis habitu declarauerint , ſe
mente etiam , ac decoro cordis affectu , non ſo-
lùm corpore adeſſe. De hac re latè egimus *in 2.*
tom. diſput...

Decimoquintò, & *in ſeſſ. 14. cap. 10. de reform.* dicit, 70
quòd Abbatibus , & aliis quibuſcunque , quantun-
vis exemptis , non liceat in poſterum intra fines ali-
cuius diœceſis , etiamſi nullius diœceſis , vel exem-
pti eſſe dicantur , cuiquam , qui Regularis ſubditus
ſibi non ſit , tonſuram , aut minores Ordines con-
ferre. De quo fuſè *in 2. tom. huius Operis, diſp. 2. ferè*
per totam.

Decimoſextò , & *in eadem ſeſſ. cap. 12.* ſic ſtatuit: 71
Nullus etiam Regularis ad Subdiaconatus Ordinem an-
te 22. ad Diaconatus ante 23. ad Presbyteratum ante
25. ætatis ſuæ annum promoueatur. Regulares quoque
nec in minori ætate ordinentur , priuilegiis quibuſcunque
quoad hoc excluſis. Similiter de hac materia actum
eſt *diſp. 1. tom. 2.*

Decimoſeptimò , *in eadem ſeſſ. cap. 13. & 14.* ſta- 72
tuitur , quòd promoti ad Subdiaconatus Ordinem,
ſi per annum ſaltem in eo non fint verſati , ad altio-
rem gradum , niſi aliud Epiſcopo videatur , aſcende-
re non permittantur ; *in eod. 2. tom. diſput. 2.* fuſiſsimè
de hac re.

Decimooctauò , *in ſeſſ. 23. cap. 12.* decernitur, 73
quòd ſine diligenti Epiſcopi examine Regulares non
ordinentur , priuilegiis quibuſcunque quoad hoc
excluſis. *In eod. 2. tom. loc. cit.* agitur ex profeſſo de
hac re.

Decimonond , idem Concil. *eodem loco* præcipit, 74
quòd duo ſacri Ordines eadem die eorum Regulari-
bus non conferantur , priuilegiis , atque indultis
quibuſcunque non obſtantibus , *in ead. diſputat. 2.*
tom. 2.

Vigeſimò , Concilium Tridentinum *ead ſeſſ. cap.* 75
15. decernit , quòd ſine probatione Epiſcopi nullus,
etiam Regularis , poſſit confeſſiones ſæcularium,
etiam Sacerdotum , audire. Vide *ſuprà , tom. 2. diſp.*
6. q. 12.

Vigeſimoprimò , *in eadem ſeſſ. cap. 17.* decernit, 76
quòd ſacri Altaris miniſteria non niſi per conſtitutos
in dictis Ordinibus exerceantur , *ſimiliter eodem 2.*
tom. diſp. 2.

Vigeſimoſecundò , & *in ſeſſ. 24. de reform. cap. 2.* 77
ſtatuit , quòd Synodi diœceſanæ quotannis celebren-
tur , ad quas exempti etiam omnes , qui aliàs ceſſan-
te exemptione intereſſe deberent , nec Capitulis ge-
neralibus ſubduntur , accedere teneantur ; ratione
tamen parochialium , aut aliarum ſæcularium Ec-
cleſiarum etiam annexarum debeant hi , qui illa-
rum

Digitized by Google

rum curam gerunt, quicunque illi ſint, Synodo intereſſe.

78 Vigeſimotertiò, *in ſeſſ. 25. de Regul.* habetur, quòd Monaſteria non erigantur, ſine Epiſcopi, in cuius diœceſi conſtruenda ſunt, obtenta priùs licentia, vt ſuperiùs demonſtrauimus *in primo quæſito huius diſputationis.*

79 Vigeſimoquartò, & *in eadem ſeſſ. cap.* 4. ordinat Concilium, quòd non liceat Regularibus à ſuis Conuentibus recedere, etiam prætextu ad Superiores ſuos accedendi, niſi ab eiſdem miſſi, aut vocati fuerint; aliàs, qui ſine prædicto mandato in ſcriptis obtento repertus fuerit, ab Ordinariis locorum puniatur, vt ſui inſtituti deſertor. De hac re agunt Azorius *part.* 1. *inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 11. *q.* 7. Aragona 2. 2. *q.* 69. *art.* 3. Nauarr. *comment.* 2. *de Regul. num.* 61. & *comment.* 3. *num.* 51. Bonacina *de cenſ. & pœn. eam violantibus impoſitis, quæſt.* 2. *punct.* 11. §. 1. *num.* 9. Sayrus *in Claui reg. lib.* 12. *cap.* 17. *num.* 40. Fagundez *in præcept.* 2. *lib.* 8. *cap.* 5. *num.* 11. Cotiolan. *de caſibus reſeruatis, part.* 2. *caſ.* 3. *num.* 19. Sanchez *in præcepta Decalogi, tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 8. *num.* 102. Octauianus Spatharius *de modo corrigendi Regulares, tract.* 3. *nunc correcto, & expurgato, part.* 4. *cap.* 2. *num.* 4. Laurentius de Peyrinis *de ſubdito Regulari, tom.* 1. *quæſt.* 1. *cap.* 10. *in princip.* Barboſa *de iure eccleſiaſtico, cap.* 42. *lib.* 1. *num.* 40. quorum plures, & præſertim Aragona, dicunt, Concilium Tridentinum *loco citato*, intelligi de illo, qui Superiorem adit, non ex aliqua graui, ſed leui, vel leuiſſima cauſa, intelligentes ſententiam Bannes contrarium ſentientis 2. 2. *quæſt.* 12. *art.* 1. quando ex fuga tali ad Superiorem ſequeretur ſcandalum, & perturbatio magna Religionis propter cauſæ ignorantiam, qua dictus Religioſus mouetur ad talem fugam.

80 Vigeſimoquintò, Concilium Tridentinum *loco cit.* ſtatuit, quòd qui ſtudiorum cauſa ad Vniuerſitates mittuntur, in Conuentibus tantùm habitent; alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur.

81 Vigeſimoſextò, Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 13. decernit, vt controuerſias omnes de præcedentia, quæ perſæpè cum ſcandalo oriuntur inter eccleſiaſticas perſonas, tam ſæculares, quàm Regulares, in proceſſionibus publicis, & in aliis ſimilibus, Epiſcopus, amota omni appellatione, & non obſtantibus quibuſcunque componat. De hac re *tom.* 1. *huius Operis, diſput.* 15. vbi de præcedentiis: & agunt Zerula *in praxi Epiſcoporum, verbo, Proceſſiones, verſ. Ad* 3. Piaſceſ. *in praxi Epiſcoporum, part.* 2. *cap.* 3. *num.* 47. qui dicunt, quòd breui manu ſummariè, & de plano, ac ſine ſtrepitu, & figura iudicij hoc debet præſtare Epiſcopus, ſicut deciſum referunt Aloyſius Riccius *in collect. deciſ. part.* 4. *collect.* 1069. & Cardinalis Seraphinus *deciſ.* 335. *&* 964. In materia tamen præcedentiarum ius defert conſuetudini, vt probant Felinus *in cap. Statuimus, in princ. de maiorit. & obed.* Baldus *in cap. Cum olim. num.* 1. *de conſuet.* Cardinalis *conſ.* 62. *num.* 1. Decius *in l. Cum quid. num.* 39. Menochius *conſ.* 51. *num.* 49. Molfeſ. *de conſuet. Neapol. part.* 1. *cap.* 5. *num.* 21. Cardinalis Caualerius *deciſ.* 649. *num.* 1. Et fuit dictum *in vna Seguntina, præcedentiæ*, 9. Iunij, 1617. coram Vbaldo iuniore, nunc Eminentiſſimo Cardinali, Quod procedit, etiamſi conſuetudo iuri repugnet. Seraphinus *deciſ.* 964. *num.* 1. & Menoch. *conſ.* 51. *num.* 51. & Gregorius XV. *deciſ.* 24. *num.* 2. Et ideò, etiamſi poſſeſſio ſit contra ius, eſt manutenibilis, quando eſt alicuius temporis conſiderabilis. Ita Gregorius XV. *deciſ.* 366. quod fuit etiam dictum *in vna Calesaren. decimarum*, 10. Iunij, 1621. coram Eminentiſſimo Pamphilio iuniore, & *in vna Ouetenſi iuriſdictionis*, 22. Martij, 1626. coram Vbaldo, & *deciſ.* 534. *num.* 7. *part.* 1. *diuerſ.* Vide Couarr. *pract. cap.* 17. *num.* 6. *verſ.* 4.

Aduertendum tamen eſt cum Barboſa *de iure eccleſiaſtico, lib.* 1. *cap.* 43. *num.* 180. decretum Concilij Tridentini *loco citato*, non tollere appellationem deuolutiuam, vt cenſuit Rota *in Colonienſi præcedentiæ*, quam adducit idem Barboſa *loco citato*, vbi hoc etiam reſolutum fuiſſe à Sacra Congregatione Concilij Tridentini affirmat.

Vigeſimoſeptimò, ſtatuit idem Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 15. quòd in quacunque Religione, tam virorum, quàm mulierum, profeſſio non fiat ante decimumſextum annum expletum; nec, qui minori tempore, quàm per annum, poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit; ad profeſſionem admittatur, alioquin profeſſio nullam obligationem inducat ad quoſcunque effectus. De hac re infrà *in ſua propria diſput. de profeſſ. emittentibus.* 82

Vigeſimooctauò, & *in cap.* 16. *eiuſdem ſeſſ.* Concilium præcipit, quòd nulla renunciatio, aut obligatio anteà facta, etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuſcunque cauſæ piæ valeat, niſi cum licentia Epiſcopi, ſiue eius Vicarij, fiat intra duos menſes proximos ante profeſſionem; ac non aliàs intelligatur effectum ſuum ſortiri, niſi ſequuta profeſſione. De hac materia *infrà, in diſputatione Nouitiorum.* 83

Vigeſimonond, *in ſeſſ. vlt. de Regul. cap.* 19. decernitur, quòd quicunque Regularis, qui prætendit, ſe per vim, & metum ingreſſum eſſe in Religionem, aut ante ætatem debitam profeſſum fuiſſe, aut quid ſimile; non audiatur, niſi intra quinquennium tantùm à die profeſſionis; & tunc non aliter, niſi cauſas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore ſuo, & Ordinario: quòd ſi anteà ſponte habitum dimiſerit, nullatenus ad allegandam quancunque cauſam admittatur; ſed ad Monaſterium redire cogatur, & tanquàm Apoſtata puniatur: interim verò nullo priuilegio ſuæ Religionis iuuetur. 84

Trigeſimò, & *in ſeſſ.* 25. *de reform. cap.* 13. habetur, quòd quibuſcunque in locis iam ante annos quadraginta Quarta, quæ funeralium dicitur, cathedrali, aut parochiali Eccleſiæ ſolita eſſet perſolui; ac poſteà fuerit ex quocunque priuilegio Monaſterij conceſſa, poſthac integro iure, & eadem portione, qua anteà ſolebat, eidem Eccleſiæ perſoluatur, non obſtantibus quibuſcunque priuilegiis, etiam Mari magno nuncupatis. 85

Trigeſimoprimò, *eadem ſeſſ. de Regul. cap.* 22. firmat Concilium Tridentinum, quòd bona quæcunque, tanquàm propria, vel Conuentus nomine poſſidere, aut tenere, Regulares prohibentur, & debent huiuſmodi bona Conuentui incorporari; Superiores verò bona ſtabilia alicui Regulari concedere, etiam ad vſumfructum, vel vſum, adminiſtrationem, aut commendam non poſſunt, nec debent. Sed de hac re *in* 3. *tom. diſput. de voto paupertatis*, agitur etiam *cap.* 2. *de ſtatu Monach.* & *cap. Cum ad Monaſterium. eod. titul.* & Felin *in d. cap. Cum ad Monaſterium. num.* 26. Cardinalis, & Tapia *in Authent. Ingreſſi. de ſacroſ. Eccl. verbo ipſo, ingreſſi. cap.* 3. *num.* 54. Nauar. *comm.* 2. *de Regul. num.* 14. Ludouicus Lopez *in inſtruct. conſcientiæ, cap.* 154. Beia *reſponſ. caſuum conſc. part.* 3. *q.* 36. Roder. *qq. regul tom.* 3. *quæſt.* 29 *art.* 8. Miranda *in Manuali Prælatorum, tom.* 1. *quæſt.* 28. *art.* 8. Azorius *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 12. *cap.* 12. *quæſ.* 1. Sanchez *in præcept. Decalogi, tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 22. *num.* 5. 86

87 Trigeſimoſecundò *ſeſſ. 6. de reform. cap. 3.* & *ſeſſ. 23. de reform. cap. 8.* decernit innouare, ac reſtituere in rebus præcipuis, & inter cætera ſtatuit, vt commendata Monaſteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpoſituræ nuncupatæ, quanuis exemptæ, in quibus non viget regularis obſeruantia, ab Epiſcopis, etiam tanquàm Sedis apoſtolicæ delegatis, annis ſingulis viſitentur, & vbi vigeret regularis obſeruantia, prouideant Epiſcopi paternis admonitionibus, vt eorum Regularium Superiores, iuxta illorum regularia inſtituta, debitam viuendi rationem obſeruent, & obſeruari faciant, & ſibi ſubditos in officio contineant, ac moderentur. Quòd ſi admoniti intra ſex menſes eos non viſitauerint, vel correxerint, tunc iidem Epiſcopi, vt delegati apoſtolicæ Sedis eos viſitare poſſint, atque corrigere, prout ipſi Superiores poſſent iuxta eorum inſtituta: de qua re egimus *tom. 5. diſputatione 4. de Abbatibus Commendatariis.*

88 Trigeſimotertiò, cùm ad Epiſcopum pertineat poteſtas viſitandi Monaſteria, tam regularia, quàm ſæcularia, circa ipſorum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem, nulli etiam ad nutum amouibiles poſſunt deputari, niſi conſenſu Ordinarij, & præuio per eum, & eius Vicarium, & Examinatores ſynodales examine, vt habetur in Concilio Tridentino *ſeſſ. 25. de Regul. cap.* 11. vnde refert Franciſcus Leo *in theſauro fori eccleſiaſtici, part. 5. cap. 8. num.* 20. idipſum deciſum fuiſſe: & ſubdit, quòd Cle-
89 mens VIII. mandauit ita ſeruari decretum illud Concilij, excipiendo aliqua Monaſteria, & Capita Ordinum, non obſtante conſtitutione Pij V. qua voluit, in omnibus Eccleſiis parochialibus, in quibus cura animarum, etiam Laïcorum, exercetur, habeant Ordinarij facultatem eius Eccleſias, & perſonas viſitandi, & corrigendi.

Alia loca Concilij Tridentini, quæ ſubmittunt Monaſteria, & Regulares exemptos iuriſdictioni Ordinarij, & præſertim in conuentione cauſarum coram ipſis Ordinariis, explicabuntur in ſequentibus.

Præter caſus Concilij Tridentini ſuperiùs enumeratos, in quibus Monaſteria, tam ſæcularia, quàm regularia exempta Epiſcopis ſubduntur, vel eorum exemptio eis non ſuffragatur, enumerantur etiam alij caſus, in quibus prædicta Monaſteria, & eorum perſonæ ab Epiſcopo conueniri poſſunt, nihil ſimiliter eis ſuffragante eorum exemptione.

90 Primus caſus habetur ex Concilio Tridentino *cap. 14. de reform. ſeſſ. 7.* vbi ſtatuitur, quòd Ordinarij, tanquàm Sedis apoſtolicæ delegati, in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum Regulares debitores cogere, & compellere poſſunt, cum expreſſa derogatione quorumcunque: vnde, ſi non tanquàm Ordinarij, ſaltem tamen vt delegati procedere poterunt.

91 Secundus caſus, ſi Regularis extra Monaſterium degens deliquerit, ab Ordinario loci, tanquàm ſuper hoc à Sede apoſtolica delegato, inquiri, puniri, & corrigi poteſt ex eodem Concilio Tridentino *ſeſſ. 6. cap. 3. ſuperius citato*, in hac eadem re; ſed non propter eandem rationem.

92 Tertius caſus, ratione delicti, vel contractus, aut rei, de qua agitur, poſſunt Regulares conueniri coram locorum Ordinariis, *ex cap. 1. de priuileg. in 6.*

93 Quartus caſus, in caſu hæreſis Regulares exempti ſubſunt iuriſdictioni etiam Epiſcoporum, coram quibus conueniri poſſunt, *ex cap. Ad abolendam. §. fin. de Hæret.* & poſſunt etiam conueniri coram Inquiſitoribus.

Quintus caſus, in reddenda ratione alicuius vltimæ voluntatis, Regulares ſubduntur Ordinario loci, 94
cui tenentur reddere rationem; & ab eodem Ordinario de mala adminiſtratione puniri poterunt *ex Clement. 5. de teſtament.* item *in caſu cap. 1. de priuileg. in 6.*

Sextus caſus, poteſt Epiſcopus Regulares cogere ad 95
reſtituenda omnia, quæ à Nouitiis habuerunt, vbi profeſſionem non fecerunt, ex Concilio Tridentino *ſeſſ. 25. de Regul. cap. 16.* Similiter, ſi egrediatur Nouitius ob infirmam valetudinem, & moriatur ante profeſſionem, cum iſte abiiſſe ante profeſſionem dicatur, non ſunt facta bona Monaſterij, bona Nouitij. Ita Nauarr. *in conſ. final. de ſucceſ. ab inteſt.*

Septimus caſus, Regulares, quorum Religio ex- 96
tincta eſt, & à Regularium iuriſdictione liberata eſt, Epiſcopo ſubiiciuntur, *cap. 1. de relig. Domibus, lib. 6.* Debent enim ſupradicti Regulares obedire Epiſcopo diœceſano, ſi prædictis Religioſis non permittitur ampliùs in eorum Monaſteriis ſecundùm Regulam viuere, qui Epiſcopus erit Epiſcopus originis, vt aſſerit Nauarr. *in comm. 2. de Regul. num.* 34. vbi etiam aſſerit, quòd eiecti de Monaſterio
ſuo ſimiliter ſubiecti Epiſcopo originis, cui 97
eiecti ſe offerre debent, vt præcipiat illis, qua in re velit eos occupatos habere: qui quidem eiecti
regularem habitum gerere non debent; ſed clerica- 98
lem, cùm priuati ſint habitu regulari: & non ſunt cogendi ſupradicti Regulares redire ad Monaſterium, à quo eiecti ſunt: hi ergo omnes Regulares ſupradicti ab Epiſcopo conueniri poſſunt, ſicut alij Clerici ei ſubiecti.

Octauus caſus, Regulares aſſumpti ad dignitatem 99
ſæcularem, vt ad Epiſcopatum, ſi deinde à tali dignitate ſe abdicauerint, ſiue tali dignitate priuati ſint, cùm ſemel à Regula abſoluti fuerint, in poteſtatem, atque iuriſdictionem Epiſcopi incidunt. Ita Federicus de Sen. *in conſ. 5. num. 2.* & *conſ. 19. num.*
4. Cardinalis Tuſc. *in lit. M. concl. 325. & 358.* Idem 100
ait de Monacho profeſſo expulſo, ſi non recipiatur ab aliqua Regula, ſeu Religione. Idem mihi videtur eſſe dicendum etiam de Monacho, qui ſe abdicauerit ab aliqua dignitate, & à Religione ſuſcipitur, vt experientia patet de multis Regularibus, qui hac noſtra poteſtate à prædictis dignitatibus abdicati ad Clauſtrum redierunt ſub obedientia ſuorum Prælatorum Regularium, in quo caſu non poſſunt conueniri ab Ordinario loci, niſi in illis caſibus in ſacris Canonibus expreſſis.

Nonus caſus, Regulares poſſunt conueniri in cau- 101
ſis ciuilibus quoad reconuentionem, ratione cuius reconuentionis Ordinarius loci, qui erat Iudex incompetens, efficitur competens, *cap. 1. & 2. de mut. petit. Authent. Et conſequenter. C. quomodo, & quando Iudex*, & DD. *in cap. Si Clerici. de iud.* & præſertim Felin. *num.* 8. & Francus *deciſ.* 193. Et ita practicatur communiter ſine contradictione, vt docet Farinacius *tit. de inquiſ. q. 8. limit. 8. num. 99.* vbi hoc aſſerit de communi: quia hoc procedit ex natura cauſæ, non ex natura perſonæ, teſte Baldo *in Authent. habita cap. Ne filius pro patre. num. 23.*

Aliqui Doctores volunt, quòd Regulares conue- 102
niri poſſint, & etiam Clerici ſæculares, licèt priuilegiati ſuper hoc, ſi die Sabbathi Maioris hebdomadæ, antequàm campana cathedralis, vel maioris Eccleſiæ pulſetur, campanas in propriis Eccleſiis pulſauerint: & hoc deciſum fuiſſe à ſacra Congregatione Cardinalium die 10. Octobris, 1586. refert *in theſauro fori eccleſiaſtici, part. 1. de verbi Dei prædicatione, numero 21.* Sed hoc limita, niſi priuilegio ſint muniti.

Alij

Alij aſſignantur caſus, in quibus poſſunt Regulares conueniri, nimirum, quando Ordinarius eſſet in poſſeſſione Regulares iudicandi, vt dicit Hoſtienſis *in Sum. de priuileg. verſ. Qualiter omittatur.* Similiter aſſignantur vigintiquatuor caſus à Socin. Sen. *in cap. Recepimus. de priuil.* & *in cap. Ad abolendam. in fin. de Hæret.* & *in cap. Cum Capella.* & *in cap. Ex ore. de priuileg.* & *in cap. Cum inter. de conſuet.* & *in cap. Nulli. de ſententia excommunicationis*, & *in cap. 1. de ſententia excommunicationis*, *in 6.* & *cap. 1. de præbendis, eod. tit. in 6.* & *cap. Authoritate. de priuilegiis, eod. lib.* & *in cap. Veniens. de præſcript.* & *Clement. 1. de ſepulturis*, & *in Clement. 2. de ſtat. Monach.* & *in Clementina 2. de religioſis Domibus*, & *Clementina 1. de iurepatronatus, Clement. fin. eodem tit.* & *Clement. fin. de pœnis*, & *Clement. 1. de ſententia excommunicationis*, in quibus caſibus Epiſcopus in Regulares videtur iuriſdictionem habere, ac illos conuenire poſſe.

Præter ſupradictos caſus dantur etiam alij, in quibus poſſunt Ordinarij locorum Regulares, & exemptos excommunicare, licèt Regula vniuerſalis ſit,
103 quòd excommunicatio lata ab Ordinariis contra ſubditos ſuos, non afficiat Religioſos, & exemptos, in quos iuriſdictionem non habent, *cap. A nobis. 1. de ſententia excommunicationis.* Flor. theol. *in 4. ſent. tract. de excommunicat. 5. diff. art. 1. concl. 1. cap. Romana. de ſententia excommunicationis, lib. 6. cap. 5. §. In eos. de priuil. lib. 6.* In aliquibus tamen permiſſum eſt Ordinariis à ſacris Canonibus, cēſuras in Regulares, & exemptos ferre. Et primò in Prædicatores ſine licentia Or-
104 dinarij, ſiue Sedis apoſtolicæ prædicantes, poſſunt excommunicationis ſententiam ferre, *cap. Excommunicamus. 45. quia verò. de Hæret.* & Gloſſ. *in cap. 1. verſ. Priuilegia. de ſtat. Monachorum.* Pegna *ſuper Commentar. cap. 13. part. 2. directorij Inquiſitorum*, niſi priuilegiis ſint muniti.

105 Secundò, poſſunt excommunicari, quando auſcultarent ſæcularium confeſſiones, etiam Sacerdotum, ſine licentia Ordinarij, ex *Clem. Dudum. §. Ac de ſepult.* niſi priuilegiis muniti ſint.

Tertiò, quando Regulares, & exempti abſoluerent
106 pœnitentes, quos audiunt in confeſſionibus à caſibus reſeruatis ipſi Epiſcopo ex Concil. Tridentino *ſeſſ. 14. cap. 7.* Ratio eſt: quia Mare magnum Regularium in omnibus eſt abrogatum, in quibus contradicit decretis ſacri Concilij Trid. per Bullam Pij IV. ſub datum Romæ Calendis Martij, 1565. Pontificatus ſui anno 6. Dixi, à *caſibus reſeruatis Ordinario*; quia, ſi excommunicatos, vel à canone, vel à ſententiis latis per ſtatuta ſynodalia præſumpſerint abſoluere; inciderent Regulares in excommunicationem papalem: ſi verò à caſibus Bullæ Cœnæ abſoluerent, eſſent excommunicati ipſo iure, vt placet Nauarr. *cap. 27. num. 74 de Regul.* excommunicatione epiſcopali: ſed poſteà per Bullam Cœnæ Domini felicis recordationis Sixti V. & nouiſſimè per eandem Bullam Sanctiſſimi D. N. Vrbani VIII. excommunicarentur papali excommunicatione; imò non eſſet opus, vt in iſtis caſibus excommunicentur, ſed vt declarentur tales.

Quartò, quando non obſeruarent, nec publicarent
107 Regulares, & exempti cenſuras eccleſiaſticas à Sede apoſtolica emanatas, & ab Ordinariis, iiſdem mandantibus, *cap. Cùm & plantare. §. Excommunicatus. de priuil. cap. Epiſcoporum. eodem tit. lib. 6. cap. His, qui. §. Tres verò. de ſententia excommunicationis, eodem titulo*, & Concilium Tridentinum *ſeſſ. 25. cap. 12. de Regul.*

108 Poſſunt excommunicari, quando non obſeruant dies feſtos, quos in Diœceſi ſua ſeruandos præcipit Epiſcopus *ex cap. De iis. 12. diſt.* & Concilium Tridentinum *loc. cit.*

Sextò, ſimiliter poſſunt excommunicari Regulares, quando degunt extra Clauſtra, & delinquunt, vt habetur in Bulla Clementis VII. quæ incipit: *Sedis apoſtolicæ.* & eſt 43. apud Laërtium Cherubinum. Videatur Concilium Tridentinum *ſeſſ. 6. de reform. cap. 6.* 109

Septimò, prætereà Regulares ab Ordinariis, quando mitterentur ad regendas Eccleſias ſuorum Monaſteriorum, ſubditas locorum Ordinariis, excommunicari poſſunt *ex cap. 1. §. In eos. verſ. Si forſan. de priuileg. in 6.* Videatur Concilium Tridentinum *ſeſſ. 7. cap. 14. de reform.* in hoc enim caſu poſſunt, ſtante legitima cauſa, excommunicari ab Ordinariis. 110

Octauò, ſi Regulares habens curam animarum in Eccleſiis curatis Monaſteriorum, ſeu Domorum, tam virorum, quàm mulierum, quoad curam animarum, poſſunt excommunicari ex dicto Concilio Tridentino *ſeſſ. 25. cap. 2. de reform.* vbi excipiuntur tamen aliqui caſus, prout ibi. 111

Nonò, Regulares, ſi præſumpſerint adminiſtrare Clericis, aut Laïcis Sacramentum extremæ Vnctionis, Euchariſtiæ, vel Matrimonij, ſine licentia Parochi, excommunicantur *ex Clement. 1. de priuil.* & Gloſſ. ibi *in 4. notab.* & Caiet. *in Summ. verbo, excommunicatio, cap. 64.* Nauarr. *de Regul. cap. 27. num. 101.* Cardinalis *in d. Clem.* & Syluester *in verb. Excommunicatio. 7. excom. 14. §. 7.* Excuſa- 112
ſentur tamen, ſi in caſu neceſſitatis longè abſente 113
Parocho, verbi gratia, bona fide conferrent præfatum Sacramentum, cùm in tali caſu non ſit, illud præſumptuosè miniſtrare, de qua re multa diximus *tom. 2. huius Operis, diſput...*

Decimò, quando proceditur contra Regulares in caſibus Religionis, & ſanctæ Inquiſitionis, in quibus ſunt ſubiecti locorum Ordinariis, & Inquiſitoribus, *cap. Ad abolendam. de Hæret.* Gloſſ. *in Clem. vnica, verſ. A iure. de exceſſib. Prælator.* & in Bulla felicis recordationis Pauli V. quæ incipit: *Romanus Pontifex.* in Bullar. *fol. 210.* 114

Vndecimò, Regulares facientes egredi Moniales à Monaſteriis, etiamſi ſint ipſis Regularibus ſubiectæ, poſſunt excommunicari ab Epiſcopo ex Concilio Tridentino *ſeſſ. 25. cap. 5. de Regul.* 115

Duodecimò, Regulares, ſi eſſent executores vltimarum voluntatum *ex Clement. vnica, de teſtam.* & ibi Gloſſ. & Panormitan. poſſunt, data cauſa, excommunicari. 116

Decimotertiò, poſſent etiam excommunicari in actu reconuentionis: quia ſubiiciuntur iudicio Ordinarij ex Gloſſ. *in cap. 2. de mut. petit.* & *in cap. At ſi Clerici. in verſ. Non tenetur. de iudic.* Nec Clericus, ſiue ſæcularis, ſiue regularis, poteſt hoc iudicium tergiuerſari ex Marant. *pract. part. 4. d. 6. num. 13.* etiamſi reconuentio fiat in foro ſæculari, & excommunicatio fieret in foro eccleſiaſtico. Hoſtienſ. *in Summa de ſtatu Monachorum, §. de viſitatione, num. 8. & 9.* quod Neapoli hodie practicatur, vt aſſerit Lauretus de Franchis Neapolitanus *in ſuis controuerſiis, quæſt. 6. pag. 318.* 117

An verò poſſit Epiſcopus declarare excommunicatos à iure, vel apoſtolicis conſtitutionibus Regulares exemptos, habentes priuilegium, vt excommunicari, ſuſpendi, & interdici non poſſint? Reſpondeo negatiuè: quia Regulares exempti ſunt de iure à iuriſdictione Ordinariorum, *cap. 1. de capellis Monachorum*: conceſſio verò eſt per verba generaliſſima ab omni iuriſdictione, dominio, & poteſtate Epiſcopi, & quorúlibet Ordinariorū: exemptionis autē genera- 118

lis verba geminata tantùm operantur, quantùm ſingulis rebus, & caſibus, vt dicat Seuillian. *in conſ. 66. n. 13.* & Gutier. *in conſ. 5. n. 6.* & deciſum fuit *in vna Brunduſina exemptionis, 9.* Februarij, 1579. coram Bubalo, quòd verba generalia exemptionis liberant taliter exemptum ab vtraque lege Diœceſani, & iuriſdictionali Epiſcoporum, quod penes eos nihil remanet: de qua re videatur Grauetta *in conſ. 294. n. 1. & 2.* vbi ait, quòd verba generalia habent vim ſpecialis expreſſionis, vbi mentio indiuidua requiritur, & comprehendit omnia, quæ excogitari poſſunt: & in eodem loco plures alios Doctores citat, & ſequitur.

Opinionem contrariam docuerunt Cardinalis *in Clem. 1. de priuileg.* Imola *in Clem. 1. de ſeq. poſſeſ.* Felin. *in cap. Non poteſt. de ſent. & re iudic.* Gambara *de poteſt. leg. in Regulares exemptos.* & Panorm. *in d. Clem. 1.* Vbi licèt de citatione dubitet, per quam videtur induci exemptionis violatio; tollitur tamen dubitatio à Felino *loco cit.* dum ait, quòd dicta citatio erit ſimilis illi, quæ habet clauſulam, *ſi ſua putauerit intereſſe*; quæ non arctat nolentem comparere, & poteſt fieri in non ſubditum. Sed de hac re actum eſt *in 2. tom. huius Operis.*

219 Quo verò ad cauſas, quibus mediantibus fuerunt Monaſteria Regularium, cum eorum perſonis, à Sede apoſtolica ab Ordinariorũ iuriſdictione exempta, vide *in cap. Nimis praua. de exceſſibus Prælat.* & *in cap. Nimis iniqua. eod. tit.* & *in Clemen.* quæ incipit: *Frequens. eod. tit. de exceſ. Prælat.* quas cauſas, ſeu grauamina Regularibus illata, propter quæ fuerunt Regulares exempti, in vnum ſub breuitate collegit Laurerus de Franchis *in ſuis controuerſiis inter Epiſcopos, & Regulares, pag. 304. quæſt. 4.* quæ hîc recenſere mihi viſum eſt.

PLerique, tam Eccleſiarum Prælati, quàm alij, Viros Religioſos ad Synodos ſuas accedere, ac ſuis conſtitutionibus ſubiacere compellebant, Capitula, & ſcrutinia in locis Fratrum pro his corrigendis facturos ſe comminantes, fidelitatem iuramento firmatam ab eorum Miniſtris, & Cuſtodibus exigebant. Ipſis, vt tam extra ciuitates, quàm intra, cum eis proceſſionaliter venirent, ex leui cauſa mandabant. Excommunicationis ſententiam pronunciabant in ipſorum benefactores, idipſum Fratribus comminantes. Ne Fratres ad honorabiliores ciuitates, & villas, vbi religioſè, ac honeſtè poſſent commorari, à populis deuotè vocati accederent, inhibentes; tam in accedentes Fratres, quàm in receptatores ipſorum excommunicationis ſententiam fulminabant. Ab ipſis de hortorum fructibus decimas, necnon de habitaculis Fratrum, ſicut de Iudæorum domibus extorquebant. Eos de locis, in quibus Deo ſeruiebant, amouere conabantur. Nonnulli ſtatuta faciebant, per quæ derogabant priuilegiis exemptorum, vt ipſos ſuæ ſubderent totaliter ditioni; eiſdem Miniſtros, & Cuſtodes volebant præficere pro ſuæ arbitrio voluntatis. Et generaliter quamplures Prælati, Religioſis præſertim exemptis, & priuilegiatis in rebus & perſonis ſuis, ac iuribus ſpiritualibus, & temporalibus contra iuſtitiam, & eorum priuilegia graues inferebant iniurias, & iacturas. Volebant contra ipſorum Regulam à Sede apoſtolica approbatã, & Ordinis inſtituta, ipſorum Confeſſiones audire, ac eis iniungere pœnitentias, & Euchariſtiam exhibere. Nolebant, vt Corpus Chriſti in eorum Oratoriis reſeruaretur. Fratres ipſorum defunctos apud Eccleſias ſuas ſepeliri, & eorum exequias celebrari compellebant. Si quis decedentium Fratrum alibi, quàm in ſuis Eccleſiis elegiſſet ſepulturam, funus priùs ad Eccleſias ſuas deferri cogebant, vt oblatio ſuis vſibus cederet. Nec ſuſtinentes eos habere campanam, & cœmeterium benedictum, certis horarum tẽporibus permittebant ipſos celebrare diuina. Volebant in eorum Domibus certum numerum Fratrum Sacerdotum, Clericorum, & Laicorum, necnon cereorum, lampadarum, & ornamentorum pro ſua voluntate taxare; reſiduum cereorum, quando nouiter apponebantur, ab ipſis exigentes. Nec permittebant, quòd noui Sacerdotes eorum alibi, quàm in ſuis Eccleſiis primas Miſſas celebrarent; eos nihilominùs cogentes, vt in quotidianis Miſſis, quas in ſuis locis, & Altaribus celebrabant, oblationes ad opus eorum reciperent, & reſeruarent. Quidquid eis inter Miſſarum ſolennia, intra Domorum ſuarum ambitum pia fidelium deuotione donabatur, ab ipſis extorquere oblationis nomine contendebant. Viros Religioſos etiam exemptos, capiebant, & carcerabant, etiam in caſibus non conceſſis à iure. Per grauium interminationem pœnarum impediebant, ne debentes exemptis decimas, ſeu redditus, illos ſoluerent eiſdem, néve aliqui Miſſas eorum audirent. Contra molentes in molendinis Monachorum, & coquentes in furnis eorum, ſeruitores quoque, & vaſallos, & domeſticos eorundem, vel alios qualitercunque contrahentes, & participantes cum ipſis ſuſpendebant, interdicebant, & excommunicabant abſque cauſa rationabili pro libito voluntatis. Appellationibus, quas prædicti exempti ob præfata, vel alia grauamina rationabiliter interponebant, quandoque minimè deferentes, appellantes, occaſione appellationum huiuſmodi, interdum capi, & carceri mancipari præcipiebant. Capellanos in Eccleſiis pleno iure ſpectantibus ad eoſdem (licèt nulla cauſa ſubeſſet legitima) celebrare non ſinebant, nec miniſtrare Parochianis eccleſiaſtica Sacramenta. Contra Abbates, & Monachos, & Conuerſos exemptos, necnon & Clericos ipſis pleno iure ſubiectos, eis non parentes, in quibus non tenebantur, inconſulta facilitate in carceribus detentos, ſuſpenſionis, & excommunicationis ſententiam proferebant; loca, & Eccleſias ipſorum interdicentes. In exigendo ab ipſis exemptis, eorúmque ſubditis ſubſidia charitatis, nimiùm contra eos excedebant, inſolitas, ac indebitas ipſis, contra iura exactiones imponentes. Eccleſiis vacantibus, in quibus Monaſteria ius obtinebant patronatus (repulſis

perſonis

perſonis idoneis ad eas præſentatis,) perſonas inhabiles inſtituebant, & indignas. Proceſſus iuſtè factos,ſeu ſententias iuſtè latas à delegatis Sedi apoſtolicæ,vel à Cōſeruatoribus pro exēptis,publicari,ſeu exequutioni demādari à ſuis ſubditis nō permittebāt. Tabellionibus publicis,ne inſtrumenta conficerent, inhibebant;& Iudicibus, ne iuſtitiā redderent;& Iuriſperitis, ne conſilium,vel auxilium præberent in cauſis, ſeu negotiis ipſorum. Nouos cenſus,& indebita onera parochialibus imponebant Eccleſiis, in quibus exempti ius obtinebant patronatus. Eccleſias curam animarum habentes ad menſam Abbatum ſpectantes, quarum fructus Clericis ſæcularibus quandoque ad firmam concedebant,ipſis decedentibus,ſuis Clericis conferebant; quamuis Eccleſiæ in rei veritate non vacarent. In Eccleſiis Monachorum iura ipſorum ſibi iniuſtè appropriantes, equos, boues, theſaurum, & alia bona Monaſteriorum mobilia, & immobilia illicitè occupantes; de ipſorum redditibus pro libito voluntatis ordinabant, ita vt Rectoribus ipſarum non remaneret, vnde poſſent ſuſtentari. Quandoque cum armis,& vexillo erecto molendina,& alia exemptorum bona contra iuſtitiam deſtruebant, quæ etiam tanto tempore poſſederant, quòd de contrario memoria non exiſteret. Frequenter mittebant ad Monaſteria ſuarum ciuitatum, & diœceſium ſuos conſanguineos, nepotes,& interdum animalia ſua,cum cuſtodibus, vt eis de bonis Monaſteriorū prouideretur. Abbates,& Priores Monaſteriorū ſæpiſſimè cōpellebant, vt ſuis conſanguineis,& nepotibus Monaſteriorum ſuorum, & Prioratuum poſſeſſiones concederent in perpetuum, vel ad tempus. Permittebant etiam, & tacitè conſentiebant,quòd in ſuo dominio temporali per milites, vaſallos, & ipſorum temporales Officiales;Monaſteriorū bona mobilia, & immobilia per violentiam occuparētur in caſibus non permiſſis à iure, varias iniurias perſonis eccleſiaſticis inferentes. Interdum Abbates, Priores,& alios beneficiatos ſuis beneficiis iniuſtè priuabant, vt ſic fructus beneficiorum vacantium primi anni poſſent percipere. Cogebant ſæpiſſimè Abbates, & Priores Monaſteriorum ad ſibi præſentandum ſuos familiares conſanguineos,vel nepotes ad Eccleſias vacantes,in quibus ius obtinebant patronatus. Sine iuſta cauſa impediebant,ne exempti loca ſua poſſent reparare.

DISPVTATIO VI.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum regularium, quoad Nouitios recipiendos, eóſque ad profeſſionem admittendos.

QVÆS. I. An ſpectet ad Abbatem ſolum recipere Nouitios; an verò etiam ad alios ſibi ſocios, & Collegas, ſiue Capitulum.

II. Quam ætatem requirere debeat Abbas in Nouitiis recipiendis.

III. Quæ perſonæ ad habitum Religionis admitti prohibeantur Abbatibus, & aliis Prælatis Regularibus.

IV. De informationibus circa Nouitios acceptandos, & aliis Prælati ſuperioribus habendis.

V. Vtrùm Abbates, & Prælati regulares, omittentes informationes circa Nouitios, peccent mortaliter, & incurrant in pœnas Bullæ Sixti V.

VI. De quibus Abbas Nouitios recipiendos admonere, & qualiter cum iis ad habitum admiſſis ſe gerere debeat.

VII. Quid ſit ab Abbatibus, & Prælatis regularibus circa probationis annum ſuorum Nouitiorum, & locum, in quo Nouitij educantur, præcauendum.

VIII. Quid obſeruare debeant Abbates, & Prælati regulares circa habitum ingredientium Religionem.

IX. Vtrùm Abbates, & Prælati regulares poſſint aliquid à Religionem ingredientibus, vel egredientibus, pro expenſis in Nouitiatu factis accipere.

X. Quid ſit ab Abbatibus,& Prælatis regularibus circa renunciationem bonorum ſui Nouitij præcauendum: & quæ contineantur, vel non,in Decreto Concilij Trid. *ſeſſ.25. cap.16. de Regul.*

XI. De tempore probationis Nouitiorum, & quid ab Abbatibus in tali probatione præcauendum ſit.

XII. In qua ætate debeant Abbates, & Prælati regulares Nouitios ad profeſſionem admitteret

mittere;& an aliqua pœna afficiantur in hac re ſacris Canonibus contrà facientes.

XIII. Vtrùm in quacunque profeſſione, tam expreſſa, quàm tacita, idem tempus,& ætas in Nouitiis requiratur.

XIV. Vtrùm oporteat profeſſionem fieri in manibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium, vel de ipſorum licentia.

XV. Vtrùm Abbas ſolus, ſine Monachorum conſenſu, vel conſilio, poſſit ad profeſſionem Nouitios recipere.

XVI. De conditionibus validæ profeſſionis.

XVII. Vtrùm profeſſio inualida ſit ratificanda, tam ab Abbate, & Conuentu, quàm à profitente.

XVIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, vel alij, ad quos ſpectat, Nouitios ad profeſſionem admittere, poſſint aliis delegare, vt dictos Nouitios ad profeſſionem admittant; & an poſſint eandem profeſſionem in aliquo caſu prorogare, & differre.

XIX. An profeſſio excommunicati per Abbatem recepta valeat, peccétque Abbas excommunicatum ad profeſſionem admittens.

XX. An Abbas cenſura innodatus ad profeſſionem aliquem admittere valeat.

XXI. An profeſſio facta in manibus Epiſcopi, ſine Abbatis, & Conuentus licentia, valeat.

XXII. De his, quæ circa formam profeſſionis ab Abbate ſunt prænoſcenda.

XXIII. An pro ratificatione inualidæ profeſſionis exquirere debeant Abbates, & Prælati regulares, exteriorem profitentis conſenſum; & an profitens conſenſum Abbatum, & Prælatorum exquirere teneatur.

XXIV. An Abbas iteranti profeſſionem præcipere debeat, vt nouum annum probationis expleat.

XXV. Intra quod tempus Monachus contra profeſſionem inualidam reclamare poſſit; & quam pœnam incurrat, ſi reclamet contra profeſſionem validam.

XXVI. Quibus ex cauſis competere poſſit Religioſo ius reclamandi contra profeſſionem à ſe emiſſam.

XXVII. De priuilegiis, quibus fruuntur Nouitij regulares, & de effectibus gratioſis, quos in eis cauſat Religionis profeſſio; ac de aliis priuilegiis, exemptionibus, & immunitatibus eorundem Nouitiorum.

XXVIII. Vtrùm Nouitij puniendi ſint pro ſuis delictis à Iudice ſæculari, vel eccleſiaſtico.

QVÆSITVM I.

An ſpectet ad Abbatem ſolum recipere Nouitios; an verò etiam ad alios ſibi ſocios, & Collegas, ſiue Capitulum.

SVMMARIVM.

1 *Religio quid ſit.*

2 *Nouitij, qui dicantur.*

3 *Religionem ingredi non poteſt, qui ab ea non recipitur.*

4 *Poteſtas recipiendi Nouitios reperitur in qualibet Religione approbata, & quomodo.*

5 *Abbas in Religionibus Ordinis S. Benedicti tenetur in receptione Nouitiorum ad validitatem actus, conſilium Capituli adhibere.*

6 *Vota, ſeu ſuffragia Capituli Congregationum Ordinis S. Benedicti, ſunt conſultiua, non verò definitiua.*

7 *Religionis Regula, priuilegia, vel conſuetudines in receptione Nouitiorum attendendæ ſunt.*

8 *Conſenſus ſaltem aliquorum Patrum requiritur in receptione Nouitiorum.*

9 *Abbas, ſeu Prælatus, qui Seniorum, & Collegarum conſilium poſtulare tenetur, debet eorum conſenſum expectare, & ſequi.*

10 *Collegæ, & Seniores an teneantur conſentire, an verò ſufficiat, vt maior pars conſentiat, ad validitatem receptionis Nouitij.*

11 *Nouitij receptio facta, ſi ex tribus Collegis vnus tantùm cum Generali, vel Prouinciali conſentiat, valida eſt; ſecus ſi contradicente Generali omnes Collegæ conſentiant, vt num. 12.*

13 *Abbas ſe ſolo, aliis Collegis ſine rationabili cauſa conſenſum denegantibus, vel imminente neceſſitate, & periculo, an validè recipiat Nouitium, & num. 14.*

15 *Abbas ſine conſenſu Collegarum inualidè Nouitium admittit.*

16 *Nouitius, in quo concurrunt conditiones requiſitæ, debet à Collegis ad religionem admitti.*

RELIGIO, ſecundùm Auguſtinum, *de vera Religione*, à religando nos Deo dicta, cæteris modis, 1
quibus diſtingui, & ſumi poſſet, relictis, prout Gloſſ. *in cap. Ex multa. de vot.* aſſerit, & prout ad nos pertinet, eſt Collegium, vel Vniuerſitas hominum Deum colentium; & ſtricto, & proprio modo, &, vt nos loquimur ex Religioſis alicui Religioni per apoſtolicam Sedem approbatæ per profeſſionem addictis componitur, & hi propriè Religioſi dicuntur, *cap. Quod votum. §. præſenti, de vot. lib. 6.* in qua Religione tria vota ſubſtantialia promittuntur, *arg. d. cap. Ex multa. de vot.*

Antequàm autem profeſſio ab huiuſmodi Religioſis fiat, præcedere debere Nouitiatum, iure cautum eſt. Nouitij autem dicuntur, qui, habitu Religionis 2
accepto, nondum profeſſione adſtricti experiuntur Religionis auſteritatem. Sylueſt. *in verbo, Religio, 5. in princ.* Priùs ergo de poteſtate Abbatis, quoad Nouitios;

Digitized by Google

Nouitios;& deinde quoad profeſſos dicendum videtur.

3 Cùm autem quis Religionem ingredi, & religioſum habitum aſſumere nequeat, niſi ab ea recipiatur, & niſi interueniat, qui habitum illi tradat, cùm ſint inter ſe correlatiua, & veluti partes humani contractus, qui non poteſt, niſi mutuo conſenſu perfici. Panormit. *in cap. Porrectum.n.* 10. *de regular.* videndum eſt, an ad Abbatem ſpectet habitum Religionis concedere, ac Religionem ingredi volentes recipere.

Vt autē hoc rectiùs explicetur, ſupponimus certum, & indubitatum eſſe, hanc poteſtatem, primò, & principaliter in Summo Pontifice reperiri. Sed, cùm ipſe Summus Pontifex immediatè illa vti non ſoleat, idcircò eam in alio proximè reperiri neceſſarium eſt,

4 Conſtat ſecundò, hanc poteſtatem immediatè reperiri in qualibet Religione approbata per Summum Pontificem, quæ poteſtas ex vi approbationis apparet: approbare enim Religionem, eſt concedere omnia ea, quæ ad vtilitatem, conſeruationem, & gubernationem Religionis pertinent: ſed conſeruatio Religionis nō poteſt fieri abſque receptione Nouitiorum, & poteſtate illos recipiendi: ergo, &c. aliàs fruſtratoria eſſet approbatio: imò in ipſa approbatione Religionis intrinſecè hæc poteſtas confertur, & includitur.

Hæc autem poteſtas licèt ſit in toto corpore Religionis; non tamen poteſt immediatè ab vniuerſa Religione exerceri, ex quo tota Religio moraliter nequit ad ſingulos recipiendos congregari. Sequitur ergo eam eſſe in Prælatis, quibus Religionis cura demandata eſt. Reperitur autem in quolibet immediato Monaſterij Prælato, vt tradit Gloſſ. *in cap. fin. de regular. lib.* 6. quam dixit communiter receptam Sanch. *in Decalog. lib.* 4. *cap.* 16. *num.* 52. Quod inſuper clarè probatur *ex cap. Ad apoſtolicam.* & *ex d. cap. Porrectum. de regular.* Quod intelligendum eſt, niſi in ea Religione poteſtas admittendi Generali, vel alteri Superiori reſeruata ſit; vel niſi Generalis, vel alius Superior iuſtis de cauſis immediatis Conuentuū Superioribus præcepiſſent, ne aliquos ad ſua Monaſteria reciperent. Ita in ſimili docent Azor. *moral. inſtit. part.* 1. *lib.* 15. *cap.* 22. *q.* 2. Nauar. *lib.* 3. *conſil. tit. de voto, conſil.* 2. *num.* 3. Sanch. *eo cap.* 16. *& num.* 52.

Cùm autem hæc poteſtas eis competat ex vi ſui muneris, quod eſt eam ordinariam habere, vtique poterunt illam alijs delegare: quia habens iuriſdictionem ordinariam, poteſt eam aliis delegare. *l. More. ff. de iuriſd. omn. iudic. l. Cognitio.§. Cùm propria. ff. de offic. eius, cui mand. eſt iuriſd. cap. Cùm Epiſcopus. de offic. Ord. lib.* 6.

5 Supereſt nunc videndum, an ſolus Abbas, abſque conſenſu Capituli, id exequi valeat. Ad quod reſpondeo, in Regula D. Patris Benedicti haberi, quòd præcipua Monaſterij debet Abbas cum Capituli conſilio expedire, vt patet *eiuſdem Reg. cap.* 3. Sed, cùm creatio Monachorum ſit ex præcipuis in Monaſterio, dicendum, conſilium ſimul Capituli in creatione Monachorum requiri, & neceſſarium eſſe, qua conſultatione omiſſa, actus foret nullus per ea, quę notantur *in c. Nouit.* iuncta Gloſſ. *de his, quæ fiunt à Præl. ſine conſenſ. Capit.* & ex Bart. & adductis ab ipſo *in l. prima, §. Si pluries. ff. de exercitatoria act. num.* 3. *&* 4. & Burſatt. *lib.* 1. *conſ.* 90. Ita etiam tenet Panormit. *in cap. Ad apoſtolicam, de regular.* & Gloſſ. *in cap. vltim. eodem titul. in* 6. Animaduertendum autem eſt, in Regula etiam D. Patris Benedicti expreſsè ſtatui, & declarari, vota Capituli non poſtulari vt definitiua; ſed

6 tantùm, vt conſultiua, quod patet *ex d. cap.* 3. Vnde conſultatio tantùm erit ad validitatem actus neceſſaria, nec opus eſt illorum iudicium ſequi, & conſenſum expectare; ſed ſatis eſt requirere, & expectare reſponſum. Ita Syluester *verb. Religio*, 3. *num* 13. Nauar. *comment.* 3. *de regular. num.* 5. & hæc quantùm ad Abbates ſub Regula D. Benedicti militantes.

Pro cæteris autem Abbatibus, & Prælatis, ſub aliis Regulis degentibus, non ſatis iure communi cautum eſt, an ad ſolos ipſos ſpectet Monachorum receptio, an ſimul cum Capituli conſilio: nam in ipſo iure communi ſupponitur, interdum ad Abbatem ſolum, interdum ad Abbatem, & Capitulū ſimul ſpectare Monachorum creationē, vt patet *ex d. cap. vltim. de regular. in* 6. & notat Suar. *de Relig. tomo* 3. *lib.* 5. *c.* 10. *num.* 6. quod cùm indefinitum remaneat, in vnaquaque Religione attendenda eſt, vel Regula, vel 7
Priuilegium à Sede apoſtolica circa hoc conceſſum. Quòd ſi fortè acciderit, (quod moraliter vix accidere poteſt,) non reperiri in eius Regulis, Conſtitutionibus, vel Priuilegiis hoc definitum, attendenda eſt conſuetudo, vt benè notat Panorm. *in d. cap. Porrectum. de regul. num.* 5. *&* 6. & *d. cap. Ad apoſtolicam. num.* 4. *&* 12. & Gloſſ. *in d. c. vltim. de Regul. in* 6. quem ſequitur Archidiac. & alij quamplures, quos refert, & ſequitur Suar. *loco citato, num.* 5.

Verùm, licèt de iure communi hoc in dubium reuocari poſſit; tamen poſt conſtitutionem Sixti V. omninò certum remanet, hunc conſenſum neceſſarium eſſe: quia prædictus Pontifex, *per ſuam conſtitutionem* incip. *Cùm de omnibus.* relatam ſimul cum alia, ad eius declarationem ab eodem Pontifice edita *in Bullario nouo* Laërt. Cherub. *tomo* 2. *conſtit.* 71. *Sixti V.* præcepit, ne quis ad regularem Ordinem admittatur, niſi in Capitulis generalibus, vel prouincialibus, accedente Definitorum conſenſu: & licèt hanc conſtitutionem poſteà idem Pontifex moderatus ſit *per aliam ſuam*, incip. *Ad Romanum ſpectat Pontificem.* in Bullar. *loco cit.* tamen mandauit, Nouitiorum receptionem fieri accedente aliquorum Patrum conſenſu. Et Clemens VIII. in priuilegio ſuper hac re Priori, ac Conuentui Fratrum Prædicatorum Sancti Stephani Salmanticenſis, necnon in alio Præpoſitis, & Religioſis Congregationis Clericorum Miniſtrantium infirmis conceſſo, ſemper aliquorum Patrum conſenſum requirit. In aliquibus Congregationibus ſtatutum eſt, vt à P. Præſidente Generali, & à Prælatis cum conſilio ſeniorum poſſint in ſingulis Monaſteriis Collegiatis recipi Nouitij, dummodo illorum redditus, & habitatio ſufficiant, ad ſex Nouitiorum numerum ad minus ſuſtentandum, præter Monachos conſuetos, & ad diuinum cultum, & Cœnobij miniſteria neceſſarios. Ita habetur *cap.* 40. *conſtit.* Vnde conſtat eſſe Patri Præſidenti Generali neceſſarium Seniorum conſilium; quod non ſolùm petere; verùm etiam ſequi tenetur: quia in hoc Seniores ſunt tanquam eius Collegæ, & participes receptionis Nouitiorum ad habitum.

At, quando quis conſilium ab aliis, tanquàm à 9
Collegis, & participibus officij poſtulare tenetur, debet eorum conſenſum expectare, ac ſequi, vt docent Bartol. *in l.* 1. *§. Si plures. num.* 7. *ff. de exercit. act.* Innocent. *in cap. Venerabili. de offic. delegat.* allegatus à Franch. *in cap. vnic. §. Vbi verò. num.* 5. *ne Sede vacante, lib.* 6. Sanch. his & aliis relatis *in Decalog. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 65. Alia, quæ pro huiuſmodi conſenſu præſtando deſiderantur, dicemus inferiùs tractando de admiſſione ad profeſſionem.

Ex ſupradictis oritur prima difficultas, an omnes 10
ſupradicti Collegæ, & Socij teneantur conſentire; an verò ſufficiat, quòd maior pars cum Abbate, vel Prouinciali ex omnibus conuinctis conſentiat. Reſpondeo cum Laurentio de Peyrinis *tom.* 2. *de Prælato, q.* 3. *cap.* 1. *num.* 59. & Barth. de Vecch. *in praxi Nouitiorum,*

uitiorum, *diſp. 7. dub. 2. num.* 9. ſufficere, ſi maior pars illorum coniunctorum conſentiant, vt elicitur ex Gloſſ. *in cap. Paſtoralis, verbo, Si plures. de reſcript.* quod etiam habetur expreſsè *in conſtitutione ſuprà citata* Sixti V. Vnde, ſi plures cum Prouinciali, ſiue Abbate conſentiant; ita vt maior illorum pars probet receptionem, tunc ſufficienter acceptatus erit Nouitius in Religione. Videatur Socinus *conſilio* 41. *num.* 2. *in fine*, *volum.* 1. vbi de ſimili caſu loquitur. Dixi, *cum Prouinciali*, *vel Abbate*: quia, etiamſi conſultores omnes, & Collegæ in receptionem conſentirent, & ſolus Superior contradiceret, nullo modo propoſitus eſſet receptus: quia facultas recipiendi apud Superiorem reſidet principaliter, ſine cuius conſenſu nullus recipi poteſt, vt docet idem Socinus *eodem loco*, & Roderiq. *tom.* 3. *qq. regul. q.* 10. *art.* 2. & tenuit Rota *in vna nullius iuriſdictionis*, 10. Ianuarij, 1620. coram Eminentiſſ. Caualerio.

Secùs autem dicendum eſt de conſultoribus, & ſociis quoad examinationem conditionum Nouitiorum recipiendorum, vt benè probat Barthol. de Vecchiis *loco cit. num.* 8.

11 Secunda difficultas, an ſi ex tribus Collegis, & Sociis vnus ſolus cum Abbate, vel Prouinciali conſentiat, reliquis contradicentibus, Nouitius propoſitus ſit recipiendus. Reſpondet Laurentius de Peyrinis *loco cit. num.* 21. affirmatiuè, loquendo de Ordine ſuo Minimorum: quod ibi optimè probat ex ſuis conſtitutionibus, & etiam ex Bulla citata Sixti V. & ex iure communi, & præſertim *ex cap. Ex litteris. de prob. & cap. Inter dilectos. de fide inſtrum.* quæ rationes, & iura affirmatiuam reddunt reſponſionem pro aliis Religionibus.

12 Tertia difficultas, ſi omnes Collegæ, & Socij conſentiant, diſcrepante Abbate, vel Prouinciali, aut Generali, an propoſitus ſit recipiendus in Religione. Reſpondet Roder. *tom.* 3. *qq. regul. q.* 10. *art.* 2. negatiuè; quia facultas recipiendi Nouitium reſidet principaliter apud Superiorem, ſine quo quiſquam nequaquam recipi poteſt, vt *ſuprà* diximus.

13 Quarta difficultas, ſi Socij & Collegæ ſine rationabili cauſa conſenſum denegent, an poſſit Abbas per ſe ſolum Nouitium recipere. Reſpondet Bartholomæus de Vecchiis *loco cit. num.* 11. affirmatiuè: quia quotieſcunque conſenſus eſt in aliquo actu neceſſarius, ſi, qui illum præſtare debet, ſine cauſa denegauerit, habetur pro præſtito, eò quòd per illum dicitur non eſſe præſtitum, habetur *ex l. In iure ciuili. ff. de reg. iur.* & *cap. Licet.* §. *Talis ergo. de regular.* & DD. *in l. Non ſolùm.* §. *de voluntate. ff. ſolut. matrim.* quod etiam deciſum fuit à S. Rota Romana *deciſ.* 91. *num.* 5. *part.* 2. *in recent.* & Peyrinis *loco citato*, *num.* 22. vbi dicit, quòd non eſt neceſſarium, vt in receptione Nouitiorum, vota occultè promantur; ſed poteſt publicè haberi conſenſus, vt cenſuit Sacra Congregatio in caſu, quo examinatores iuxta Concilium Trid. *ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 18. debent ferre iudicium de promouendis ad beneficia: quod obſeruatur in Ordine Prædicatorum in praxi, vt docet Feſtus 2. *part. conſtit. illius Ordinis*, *cap.* 2. Poſſunt tamen per ſuffragia ſecreta etiam Socij conſenſum præbere, ſi conſuetudo talis extet in Religione, vel ſi Prælatus ægrè ferat, quòd ei contradicatur.

14 Idem dicendum eſt, ſtando in reſponſione immediata huius dubitationis, vbi imminet neceſſitas, & periculum, quando Superior nequit commodè cõſenſum requirere; tunc enim poterit recipere venientẽ ad ſuum Ordinem, & Monaſterium abſque conſenſu, contra Sanchez *lib.* 1. *de matrim. diſp.* 34. *num.* 26. Hoc habetur in Gloſſ. *in cap. Si pro te. verbo, Aſſenſus, de reſcript. in* 6. Felin. *in cap. Cùm acceſſiſſent. de conſtit. num.* 20. Bartolus *in l.* 1. §. *Si pluries. ff. de exercit.*

Quinta difficultas, ſi Abbas ſine conſenſu, & conſilio Collegarum, & Sociorum, aliquem Nouitium admittat, an talis admiſſio ſit valida, néc ne? Reſpondeo, quòd admiſſio huiuſmodi nulla eſt defectu poteſtatis: & non valet, quod ab aliquo factum eſt, quando id ab eo fieri non poterat ſine alterius conſenſu, *ex l. Tutum. in princ. ff. de adminiſtr. tutor.* & ſic ille Nouitius admiſſus à quocunque Abbate, expelli poterit abſque eo, quòd illi aliqua irrogetur iniuria: ſecùs dicendum eſt, ſi Socij Abbatis, & Collegæ tacitè conſentirent, ſaltem non contradicendo Abbati in tali receptione, vt colligitur ex Innocentio *in cap. In Geneſi. de elect. num.* 5. Idem dicendum erit de Nouitio recepto à non habente authoritatem: quia poſſet eadem ratione habitu expoliari, niſi Abbas, & alij habentes authoritatem, ratam haberent talem receptionem, quæ quidem receptio tunc incipiet à tempore ratihabitionis; non autem quando habitu regulari indutus fuit: quia annus probationis, ad hoc vt ſit legitimus, debet incipere à legitima receptione habitus, vt benè docent Roderiq. *qq. regul. tom.* 3. *q.* 17. *art.* 10. Roſella *verbo*, *Nouitius*, *num.* 25. Bartholomæus à S. Fauſto *in theſauro Relig. lib.* 5. *q.* 239. *num.* 1. 15

Sexta difficultas, ſi propoſitus Nouitius habet conditiones requiſitas, an teneantur Socij, & Collegæ eum ad Religionem admittere. Reſpondeo, ſi nulla interueniat rationabilis cauſa, quòd debent illum admittere. Ita Laurentius de Peyrinis *loco cit. n.* 24. Si verò deputati aliquem admittant, conditiones requiſitas non habentem, graue peccatum committunt, cùm grauis materia ſit, & prohibita à ſacris Canonibus, & præſertim à cõſtitutionibus Sixti V. & Clemẽtis VIII. & inſuper incurrunt priuationẽ vocis actiuæ, & paſſiuæ, & dignitatum, quas habent, & incapacitatis ad illas, & alias obtinendas in futurũ; dummodo malitioſè illum admittant: ſecùs verò dicendum eſt de iis, quibus bona fide ſumptis informationibus recipiendum apparuit nullum habere defectum, licèt poſteà in Religione conſtet illum eſſe vitioſum: nam illæ pœnæ ponuntur contra temerè admittentes. Ita Bartholomæus de Vecchijs *loco cit. dub.* 5. *num.* 3. Portellus *in dub. Regul. verbo, Nouitij inform. num.* 6. Rodriq. *loc. cit. q.* 10. *art.* 12. Ledeſma *de ſtat. Relig. in comm. cap.* 6. *concl.* 6. *diff.* 1. 16

QVÆSITVM II.

Quam ætatem requirere debeat Abbas in Nouitiis recipiendis.

SVMMARIVM.

1 *Ætas quæcunque ſufficit ad hoc, vt de iure naturali recipi quis poſſit ad Religionem, modò etiam vſum rationis habeat, quæ etiam ætas ſufficit de iure eccleſiaſtico, vt num.* 6.

2 *Infantia vſque ad annum ſeptimum completum protrahitur.*

3 *Pueritia à ſeptimo anno vſque ad duodecimum in fœmina, & ad quartumdecimũ in maſculo protrahitur.*

4 *Pubertas in fœmina incipit completo anno duodecimo, in maſculo quartodecimo.*

5 *Nouitiatum incipere, & Religionis auſteritates experiri nemo aptus eſt ante pubertatem.*

7 *Ætatis præſcriptio facta à Concilio Tridentino quoad ingreſſum Religionis, an innouauerit ius antiquum.*

8 *Pubes Religionem ingredi poteſt, etiam parentibus inuitis.*

9 *Impubes*

9 *Impubes cum parentum conſenſu Religionem ingredi poteſt, ibique remanere, niſi infra annum parentes reclamauerint.*

10 *Annus ad reclamandum conceſſus à quo die computari debeat.*

11 *Pubertas, ſi compleatur intra annum ad reclamandum conceſſum, quid iuris.*

12 *Impuberem à Religione extrahere propria authoritate, nec pater, nec mater, vel magiſter, ſiue alius quicunque eius cuſtos poteſt.*

13 *Mater, patre non repugnante, poteſt filium Religioni offerre, & ab ea reuocare, ſicut pater, & tutor, vt num. 15.*

14 *Impubes à parentibus Religioni oblatus non poterit ante pubertatem reſilire; liberum tamen eſt Abbati, illum quocunque tempore expellere.*

16 *Impubes egredi non poteſt ante pubertatem, licèt parentes, vel tutores non obtulerint; ſed diſſimulauerint anno, & die poſt ingreſſus notitiam.*

17 *Pater, inuito auo; vel mater, inuito tutore, an poſſint impuberem Religioni offerre, vel reuocare, vide remiſſiuè.*

1 FRuſtrà eſſet oſtendiſſe de facultate pertinente ex parte recipientis, niſi pariter oſtenderetur de facultate ex parte recipiendi: & ex requiſitis ex parte modi, ad hoc vt actus legitimè exerceri poſſit. Agendú eſt ergo de his, circa quos, & quibus modis, & circunſtantiis à iure canonico, vel ex ipſa rei natura requiſitis poſſit hanc facultatem exercere Abbas. Et primò dicam generaliter in iis, qui ſunt recipiendi, duo conſiderari, vel capacitatem ex iure naturali, vel ex iure canonico. Primo modo in quacunque ætate recipi poſſe omnes homines rationis vſum habentes, patet: nam, cùm ratio ſit hominis conſtitutiua, & cùm hic actus pendeat à libera voluntate, cuius obiectum eſt ratio, requiritur vſus rationis ad deliberandum; vſus autem rationis, quando in homine inchoauerit, non ſatis diſtinctum, & expreſſum per certam ætatis determinationem reperitur: alij enim homines ſegniùs, alij velociùs annis iudicium habent. Sufficit ergo dicere, quòd in quacunque ætate doli capax erit, & vſus in illo rationis ad mortaliter peccandum erit ſufficiens, & conſequenter, ad eligendum hunc perfectionis ſtatum, & diuino cultui ſe dedicãdum ſufficiens erit: quia cùm doli capax poſſit ſe obligare Diabolo per peccatum, & homini per ſponſalia, *cap. Pueris. extra de delict. puer.* multò fortiùs Deo. Vide Gloſſ. 20. *q.* 1. *cap. Quod intra annos.* Innocent. *in cap. Scripturæ. n.* 3. & *ibi* Hoſtienſ. *n.* 7. Ioann. Andr. *n.* 3. Card. *n.* 6. *q.* 11. & 13. *de voto, & voti redempt.* & aliis apud Sanch. *in Decalog. lib.* 4. *cap.* 18. *n.* 5. & hoc de iure naturali. De qua re optimè Suar. *de Relig. tom.* 3. *lib.* 5. *cap.* 5. Et vide ibi plura diſtincta, quæ prolixiùs foret adducere, necnon etiam Sanch. *loco cit.*

2 Sed aduertendum eſt, tres ætates diſtinguendas eſſe in præſẽti materia. Prima eſt infantia, qua puer dicitur infans vſque ad annum ſeptimum perfectum. Ita Gloſſ. *in l. Etiam infantem. ff. de adopt.* & *in l.* 1. §. *initium. ff. de poſtulat.* vt etiam benè oſtendit Menochius *de arbitr. iud. lib.* 2. *caſu* 57. *n.* 9. vbi fatetur de

3 communi DD. ſententia. Secunda ætas eſt pueritia, quæ expleto ſeptennio incipit, ex eodem Menoch. *loco cit. num.* 20. cum pluribus DD. ab eo *ibidem* cumulatis, & iuxta D. Thomam *in* 4. *diſt.* 27. *q.* 2. *art.* 2. ab omnibus receptum eſt, quòd completo ſeptennio incipit in pueris vſus rationis. Puerilis tamen ætas, prout ad rem noſtram facit, incipit infra annos pubertatis, quando puer eſt capax doli, & ſufficientem habet vſum ad mortaliter peccandum, ac proinde ad

4 votum emittendum: hæc autem pubertas, ſiue, vt ita dicam, tertia ætas, reſpectiuè ad alias ſupradictas duas ætates, in maſculo incipit completo 14. anno; in fœmina verò duodecimo, vt habetur *in* §. *Noſtra autem maieſtas. inſtit. quibus modis tutè fin.* & *l. finali, C. quando tut. vel cur. eſſe deſit.*

5 Ante huiuſmodi pubertatem nullus eſt aptus habitum Religionis recipere, quoad Religionis auſteritates experiendas, & Nouitiatum incipiendum. Ita Leſſius *lib.* 2. *de iuſt. & iur. cap.* 41. *dub.* 3. *n.* 35. Sanch. *lib.* 5. *in Decal. cap.* 4. *n.* 22. Azor. *part.* 1. *lib.* 12. *cap.* 2. *q.* 4. Syluester *verbo, Religio,* 5. *q.* 1. Angelus *verbo, Nouitius,* §. 1. Roſella *eodem verbo, n.* 9. Armilla *ſimiliter n.* 5. & Tabien. §. 1. quod probatur *ex cap. Si in qualibet.* & *cap. Puella.* 20. *q.* 2. *cap. Ad noſtram, cap. Cùm virum. cap. Poſtulaſti. de Regul. cap.* 1. & 2. *in* 6. Quomodo verò poſſint ante pubertatem pueri habentes vſum rationis habitum religioſum recipere, paulò inferiùs dicetur.

6 De iure etiam eccleſiaſtico ſimiliter, nec ſatis conſtat, quanam ætate recipiendi, & Religionis cultui applicandi ſint homines; ſed tantùm rationis vſum, & doli capacitatem requiri: quod pariter etiam ante pubertatem euenire poterit. Ita docent Armilla *verb. votum, n.* 6. Sotus *de iuſt. lib.* 7. *q.* 3. *art.* 2. *col.* 3. Caiet. *in Summa, verb. Votum, cap.* 3. §. *Imperfectio autem ætatis.* Manuël 2. *tom. Summa, cap.* 91. *n.* 1. & 2. Nauarr. *lib.* 3. *conſil. tit. de regular. conſ.* 29. & 30. Sanch. *d. cap.* 18. *n.* 6. Et quamuis Concil. Trident. *ſeſſ.* 25. *de regular.*

7 *cap.* 15. tẽpos profeſſionis expreſsè determinet dicens: *Nemini liceat profiteri ante* 16. *annum expletum, neque qui minori tempore, quam per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, ad probationem admittatur.* non ideò ſequitur, colligi debere, quòd probationis tempus debeat incipere in decimoquinto expleto, neque non licere pueris ante huiuſmodi tempus Religionis habitum aſſumere. Nam debuiſſet id expreſsè præcipere, vel declarare, cùm ſit res grauis momenti, & limitans aliquo modo naturalem libertatem. Imò ipſum Concilium Tridentinum *cap. ſequenti eiuſdem ſeſſ.* præcipiens Superioribus, vt finito tempore Nouitiatus, quos habiles inuenerint ad profitendum, admittant; non ſine cauſa dixit verba illa, *quos habiles inuenerint*: nam qui 16. ætatis annum non expleuit, licèt per plures annos in Religione vixerit, nondũ inuenitur habilis ad profeſſionem: & ideò præceptum illud non obligat, nec coniectura *d. cap.* 15. ſequitur. Adde etiam, quia licèt aliquis per plures annos in Religione fuerit, non cenſetur omninò expleuiſſe annum probationis, donec 16. ætatis annum impleat. Et ſic de iure eccleſiaſtico, quilibet vſum rationis habens ingredi Religionem, & in ea recipi poteſt. Ita Nauar. *loco cit.* Roderic. *tom.* 1. *q.* 15. *art.* 2. Miranda *tom.* 1. *Manual. Prælat. q.* 22. *art.* 3. Sanch. *d. cap.* 18. *n.* 32. Reginald. *in praxi for. pœnit. lib.* 18. *num.* 385. Suarez *d. cap.* 1. *num.* 6. Barthol. de Vecchiis *in praxi pro Nouit. recipiendis, diſput.* 2. *dub.* 6. *num.* 13.

8 Stante ergo, quòd in quacunque ætate rationis vſum habentes recipi poſſunt, diſtinguendum primò, quòd, aut quis in anno pubertatis Religionem ingredi voluerit, & liberè poteſt, etiam parentibus prohibentibus, *cap. Puella.* 20. *q.* 2. vbi Gloſſ. & Panormit. *in cap.* 2. *num.* 2. *de regular.* Oportet tamen, quòd talem annum compleuerit, ſcilicet, 14. ſicut habetur ex tex. *in cap. Ad noſtram. extr. de regularib.* & *ibi* Gloſſ.

9 Aut quis ante annos pubertatis Religionem ingredi quærit: & tunc interueniente parentum voluntate, recipi poteſt, vt colligitur à contrario ſenſu *ex d. c.* 1. *de regul.* & *ex d. c. Puella.* 20. *q.* 2. & expreſsè habetur *ex c. Addidiſti.* 20. *q.* 1. & *ex c.* 1. 20. *q.* 2. & docet D. Thom.

2. 2.

3.2. q.189. *art.*5. vbi dicit, pueros poſſe recipi ad Religionem ante pubertatis annos, cum voluntate parentum; quod intelligendum eſt, nedum de expreſſa, ſed etiam de tacita. & præſumpta voluntate, vt purà ſi recipiatur impubes, & parentes per annum, & diem diſſimulando conſenſerint, vel non contradixerint, vt colligitur à contrario ſenſu *ex cap.* 2. *de Regular.* vbi dicitur: *Si quis ante annos legitimos tonſuratus eſt, ſi parentes ipſius infra annum non reclamauerint, in Clericatu permaneat.* vbi Gloſſ. *in verb. Tonſuratus, & verb. Clericis.* & Doctores communiter exponunt, tonſuram idem ſignificare, quod ad Religionis habitum recipi iuxta communem modum loquendi antiquorum canonum, vt videre licet *in can. Si in qualibet. & ſeqq.* 20. *q.*2. Et licèt in hoc textu detur terminus vnius anni ad reclamandum; tamen in eo ſupplenda eſt dies; ita etiam expreſsè deciditur *in d. can. Puella.* 20. *q.*2. & docent communiter Doctores. Hoc autem intelligendum eſt, niſi ſpeciali Religionis conſtitutione cautum ſit, ne infans, aut impubes ad eam admittatur, vt docent D Antoninus 3. *p. tit.* 16. *cap.* 2.
10 §.4. Sylu. *loco citato, q.* 10. Sanch. *d. cap.* 18. *n.*8. Annus autem *in d. cap. ſecundo*, ad reclamandum conceſſus, à die ſcientiæ computari debet, tam in foro conſcientiæ, quàm in externo, ſi ſufficienter probetur. Ita docent Gloſſ. *in d. can. Puella. verb. At ſi vnum.* Palud. *in* 4. *diſt.* 38. *q.* 4. *art.* 2. *n.* 25. Syluest. *verb. Religio,* 2. *q.* 11. Suar. *d. cap.* 1. *n.*8. *in fine*, & alij apud Sanch *d. cap.*18. *n.* 10. qui cum prædicta Gloſſ. Hoſtien. Goffred. & Henric. addit, quòd ſi Monaſterium ſit ita remotum, vt intra id tempus reuocare nequeant, longius temporis interuallum concedetur, prout loci di-
11 ſtantia poſtulauerit. Si verò, antequàm annus reclamationis compleatur, filius ad pubertatem peruenerit; tunc parentibus reuocandi facultas adimitur: quia tunc filius, ſi ſuum factum ratum habeat, & reſiſtat parentum reuocationi, perinde eſt, ac ſi denuò ingrederetur. Ita Gloſſ. *in* §. *Summa,* 20. *q.* 2. *in fine.* Archidiac. *d. cap. Puella. n.* 1. & alij apud Sanch. 6. *cap.* 18. *n.* 12. Si verò elapſus ſit annus. & dies reclamationis; & filius nondum ad pubertatem peruenerit; tunc neque à parentibus reuocari poteſt. Ita etiam ſatis diſtinctè Suar. *loco citat.*

12 Hìc verò animaduertendum, quòd nec pater, nec tutor, nec magiſter, nec quicunque alius cuſtos poteſt impuberem authoritate propria à Religione extrahere, ſiue ex voto, ſiue abſque voto intrauerit; ſed cum authoritate habentis poteſtatem in Monaſterio: quia, licèt poſſit eum in vita diſciplinare pater, vel tutor; non tamen corrigere, inferendo Monaſterio iniuriam, habitum, videlicet, diripiendo, vel è Monaſterio per vim educendo, in cuius poteſtate iam impubes erat. Ita Archidiac. & Petr. de Palud. quos refert, & ſequitur Syln. *vbi proximè*, & alij apud Sanchez *d. cap.* 18. *n.* 13. Et ſicut poteſt ſolus pater, matre non repu-
13 gnante, impuberem filium Religioni offerre; idem poteſt ſola mater, patre non repugnante. Nec inter vtrunque aliquod diſcrimen conſtituendū: quia *in d. cap.* 1. *de Regular.* & *cap. Puella.* 20. *quaſt.* 2. indiſtinctè dicitur, parentes poſſe offerre, vel reuocare. Ita Innocent. *d. cap.* 2. *n.* 1. *de Regular.* cuius ſententiam communiter eſſe à Doctoribus probatam aſſerit Panorm. *ibid. n.*6. Ita etiam Roſella *verb. Nouitius, n.* 2. Tabien. *eod. verb. quaſt.* 1. *n.* 2. & alij plures apud Sanchez *d. cap.*18. *n.*19. contra Gloſſ. Archidiac. & alios *in cap.* 1. 20. *queſt.* 2. Palud. D. Thom. Sylu. & alios apud Sanch. *loco citato, n.*18. Ita etiam Suar. *d. lib.* 5. *cap.* 2. *n.* 12. qui ſubdit, oblationem factam à ſola matre, non eſſe ita firmam, quin poſſit à patre, quandiu non conſenſerit, reuocari; quia non priuauit ſe iure ſuo; nec ſufficit conſenſus tacitus, niſi tranſactus ſit annus à iure præſcriptus, ac tacitum conſenſum præbuiſſe iuridicè præſumatur: quia tunc etiam reuocare non poterit.

Porrò hæc poteſtas offerendi impuberem Religio- 14
ni, & ab ea reuocandi, quam in parentibus eſſe diximus, reperitur etiam in tutore, quia tutor ſuccedit parenti, quoad omnia, ad filij gubernationem ſpectantia. Ita Innocent. & Panorm. *locis citatis.* Palud. *in* 4. *diſt.* 38. *q.* 4. *n.* 28. Suar. *d. cap.* 2. *n.* 13. & alij apud Sanchez *d. cap.*18. *n.* 25. contra Federic. *conſ.* 277. Anchar. *cap.* 2. *n.* 7. *q.* 2. *de Regular.*

Petes, ante vſum rationis in infantia, an poſſit 15
quis à parentibus oblatus recipi in Religionem. Reſpondeo, illicitum non eſſe, eiuſmodi ætatis pueros, ſi à parentibus, vel tutoribus offerantur, ad Religioſum habitum admittere, *cap.* 1. & *cap. Oportet.* 20. *q.* 2. In primo enim textu ſupponitur per illa verba, *in qualibet minori ætate:* & *in* 2. expreſsè habetur: *Oportet infantes cum voluntate, & conſenſu parentum, imò ab ipſis parentibus oblatos ſub plurimorum teſtimonio ſuſcipi.* Et ratio eſt: quia cùm infans parentis, vel tutoris voluntate regatur, & hoc ſit intrinſecum, & naturale ius parentis, & tutoris, qui parentis loco ſuccedit; iniuria illis fieret, ſi abſque illorum conſenſu reciperetur: rapina enim foret non receptio. Huiuſmodi autem impuberes Religioni oblati, à patre ampliùs reuocari nequeunt, nec ipſi ſunt in libertate exeundi, vſquequò ad annos pubertatis peruenerint: pater enim iam ceſſit iuri ſuo, & quantùm in ſe eſt, donationem filij Religioni fecit, ipſaque acceptauit, & filius in illa ætate non tam ſua, quàm patris voluntate regendus eſt. Itaque ſine Religionis conſenſu, intra illam ætatem exire non poteſt: ipſa verò Religio in quocunque tempore illum expellendi facultatem habet. Et hæc *d.* 20. *quaſt.* 1 *per tot.* & *cap. Significatum.* & *cap. Cùm ſimus. de Regular.* cum omnibus ſcribentibus *ibi*, & aliis apud Sanch *d. cap.*
18. *n.* 9. Quod idem procedit, quando parentes, vel 16
tutores non expreſsè impuberem Religioni obtulerunt; ſed tacitè diſſimulando per annum, & diem. Vnde, ſicut ipſi nequeunt per illam taciturnitatem eum poſteà ingreſſum reuocare; ita impubes nequit ante pubertatem egredi, *d. cap. Puella.* 20. *quaſt.* 2. docent Gloſſ. *ibi, verb. Nec ipſa.* Panormit. *d. cap.* 2. *n.* 10. *de Regular.* Syluest. *verb. Religio,* 1. *quaſt.* 11. Sanch. *d.*
cap. 18. n. 29. An autem pater inuito auo, vel mater 17
inuito tutore poſſint impuberem Religioni offerre, vel ab illa reuocare, videatur Sanch. *d. cap.*18. *n.* 21. & 23. vbi pro parte affirmatiua concludit, licèt contrarium doceat Suar. *d. cap.* 2. *n.* 15. apud quos plura ad hanc materiam ſpectantia notatu digna habentur.

QVÆSITVM III.

Quæ perſonæ ad habitum Religionis admitti prohibeantur Abbatibus, & aliis Prælatis Regularibus.

SVMMARIVM.

1 *Impedimenta perſonam ad Religionis ingreſſum inhabilem reddentia, duplicia ſunt.*
2 *Vſus rationis carentia, ſi ſit perpetua, ad Religionis ingreſſum inhabilem reddit: & quid de furioſo perpetuo, num.* 3.
4 *Matrimonium an, & quando Religionis ingreſſum impediat?*
5 *Profeſſio facta in aliena Religione impedit ingreſſum in aliam, & quomodo?*
6 *Seruus an ad Religionem recipi poſſit?*

7 *Epiſcopus*

7 *Epiſcopus nequit, abſque aſſenſu apoſtolico, Religionem ingredi.*
8 *Abbas ſæcularis, & alij Prælati Epiſcopo inferiores, an poſſint Religionẽ ingredi abſque aſſenſu apoſtolico.*
9 *Ære alieno grauati, an, & quando poſſint, ac debeant ad Religionem admitti, & num. 10. & 11.*
12 *Obligatus ad aliquod præſtandum, an ante Religionis ingreſsũ teneatur ad illud, ſaltẽ per aliũ præſtãdum.*
13 *Ratiociniis adſtrictus an poſſit ad Religionẽ admitti.*
14 *Criminoſi an ad Religionem recipi poſſint.*
15 *Ære alieno grauati, vel ratiociniis obnoxij, vel criminoſi, ſi nihilominus profiteantur, an valeat profeſſio.*
16 *Filius an propter parentum neceſſitatem teneatur non ingredi Religionem. Sed limita, vt num. 17.*
17 *Pater, an eadem obligatione teneatur ob filiorum neceſſitatem.*
18 *Profeſſio, & votum emiſſum à filiis relinquentibus parentes in extrema neceſſitate, & è conuerſo, valida eſt, licèt peccent mortaliter ita profitentes, & n. 19.*
20 *Sexus diuerſitas impedit Religionis ingreſſum, & profeſſionem.*
21 *Hermaphroditus, quicunque in eo ſexus præualeat, inhabilis eſt ad ingreſſum Religionis; & quid ſi poſt profeſſionem mulier euadat vir, vt num. 22.*
23 *Excommunicatus maiori excommunicatione, ſiue ſit denunciatus, ſiue non, ingrediens Religionem peccat mortaliter, ſicut & Prælatus recipiens; receptio tamen, & profeſſio valida ſunt.*
24 *Impotens ad ſeruanda Religionis eſſentialia, & etiam accidentalia præcepta, impeditur ab ingreſſu Religionis.*
25 *Nouitius infirmus toto tempore Nouitiatus ad profeſſionem recipi poteſt.*
26 *Gallico morbo laborans, an validè profiteatur.*
27 *Vi, & metu extrinſeco compulſus inhabilis eſt ad ingreſſum Religionis.*
28 *Profeſſio facta per vim, & metum cadentem in conſtantem virum inualida eſt.*
29 *Corpore vitiati ſunt inhabiles ad ingreſſum Religionis, niſi aliqua ſpecialis prærogatiua corporis defectũ ſuppleat; & quæ; & an validè profiteantur, n. 30.*
31 *Infames, buffones, hiſtriones, carnifices, ſatellites, lenones, & his ſimiles, inhabiles ſunt ad ingreſſum Religionis; eorum tamen profeſſio valida eſt.*
32 *Deſcendentes ab Hæreticis, Mauris, & ſimilibus, quorum ſtatua, & oſſa combuſta ſunt, in multis Religionibus recipi non poſſunt.*
33 *Bigami in Religione ad ſtatum clericalem non poſſunt recipi; benè tamen ad laicalem.*
34 *Homicida, & latro iure communi non excluduntur ab ingreſſu Religionis.*
35 *Illiterati inhabiles ſunt ad ingreſſum Religionis in ſtatu clericali.*

1 CVm quælibet perſona per ſe, ac præciſis impedimentis ſit habilis ad Religionis ingreſſum: quia Religio tendit ad perfectionem, cuius quilibet homo per ſe eſt capax; videndum erit, quænam ſint impedimenta, perſonam ad huiuſmodi ingreſſum inhabilem reddentia: quæ duplicia eſſe poſſunt: quædam ex natura rei, quædam ex iure poſitiuo introducta. Impedimenta ex natura rei oriuntur ex naturali defectu, vt amentia, vel aliquid huiuſmodi, quæ naturaliter impediunt. Impedimenta ex iure poſitiuo ſunt, quæ de iure communi Religionis ingreſſum inualidũ reddũt. Ingreſſus autem inualidus dicitur ille, ſuper quo verus Nouitiatus fundari non poteſt: ſicuti è contra ingreſſus validus, à quo annus veri Nouitiatus numerari poteſt. Videamus igitur, quæ ſint hæc impedimenta.

2 Primum eſt carentia vſus rationis, ſi ſit perpetua: & hic defectus contingit aliquando etiã poſt ſufficientem ætatem ex corporis læſione, quæ reddit hominẽ amẽtem, ſeu ſtolidum. Hoc autem vel erit temporale, vel perpetuum: ſi temporale non ſimpliciter hominẽ ad talem ingreſſum inhabilẽ reddit; ſed ſolummodò pro tempore, quo talis carentia durat, *per cap. Sicut tenor. de Regular.* & ex illo, quia receptus tẽpore amentiæ, quamuis denique ſtatim, ac in ſe reuerſus fuerit, conſentiat; nihilominùs receptio, ex quo conſenſit, computanda erit; non autem ab initio ingreſſus: quia anteà perſona inhabilis erat. Similiter, ſi quis legitimè ingreſſus, durante Nouitiatus tempore amẽs efficiatur, & in amentia per aliquod notabile tẽpus duret, prior receptio irritatur: quia pro tempore, quo amentia durauit, perſona inhabilitata eſt ad probationem, ſine qua profeſſio emitti non poteſt: & cùm probatio ſine mentis vſu fieri nequeat; fit enim per experientiam, quæ rationis actus eſt, & continua eſſe debet, & non interrupta per aliquod tẽpus notabile, vt docet Sãch. pluribus relatis *in Decalog. lib. 5. cap. 4. n. 31.* & inferiùs dicemus; ſequitur, actum eſſe nullum, & nullo modo fieri poſſe, vt fundetur in eo verus Nouitiatus. Ita Suar. *tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 4.* Quòd ſi poſt expletũ probationis annum, & ante profeſſionis emiſſionem in amentiam incidat, ac poſteà mentis compos effectus ratam habeat probationẽ; poterit vtique ad profeſſionem admitti. Ita Sylueſt. *verb. Religio, 5. q. 2.* Barthol. de Vecchiis *in praxi pro Nouit. recip. diſp. 2. dub. 7. in fine.* Sanch. *d. cap. 4. num. 53.*

Furioſus perpetuus nullo modo ad Religionem admitti poteſt: quia, cùm profeſſionẽ emittere nequeat, etiamſi per centum annos in Religione ſteterit, non poteſt recipi, cum receptio ſit ordinata ad profeſſionẽ, & profeſſio abſque probatione emitti non poſſit, vt *ſuprà* dictum eſt, de qua ri plura Syluester. *verb. Religio, 5. q. 2.* 3

Alterum impedimentum eſt vinculum matrimonij conſummati: quod ſi non eſſet conſummatum, quamuis ſit ratum, quilibet coniugum, etiam altero inuito, Religionem ingredi, & in ea admitti poteſt: & coniux manẽs in ſæculo eſt omninò liber, ac poteſt liberè ad alias nuptias tranſire, *can. Deſpõſatam. 27. q. 2. can. Decreta legalia. 28. q. 2. & toto tit. de conuerſ. coniugat.* præcipuè *in c. 2. & in cap. Ex publico. & cap. Ex parte tua. Extrauag. Antiqua. de voto.* Concil. Trident. *ſeſſ. 24. de matrimon. can. 6.* pluribus probat Sãch. *de matrimon. lib. 2. diſput. 18. & plurib. ſeq.* vbi *diſput. 21.* docet, quandonam cenſeatur non conſummatum matrimonium ad effectum, de quo agitur. 4

Si autem erit ratum ſimul, & conſummatum, non poteſt alter coniugum, altero inuito, ad Religionem admitti, vt colligitur à contrario ſenſu ex iuribus citatis, & docent communiter Doctores.

Ad hoc autem, vt coniugum alter Religionem ingredi valeat, non ſufficit alterum in ſæculo manere, & licentiam alteri, vt Religionem ingrediatur cõcedere; ſed ſi manens in ſæculo ſit ſenex, & abſque incontinentiæ ſuſpicione, requiritur, vt votũ caſtitatis emittat: quòd ſi ſit iuuenis, neceſſarium eſt, vt pariter Religionem ingrediatur. Habetur expreſsè *ex cap. Cùm ſis præditus. cap. Vxoratus. & cap. Ad apoſtolicum. de cõuerſ. coniugat. can. Agathoſa & can. Si vir. & vxor. 27. q. 2.* & docent communiter Doctores. Nec ſatis eſt, quòd coniux ſenex manens in ſæculo temporalem continentiam voueat, nimirum, dum coniux profeſſus ſuperſtes extiterit; ſed exigitur, quòd perpetuam continentiam promittat, *cap. 1. & d. cap. Ad apoſtolicum. de conuerſ. coniugat.* Verum, ſi poſt obitum profeſſi in Religione coniux, qui remanſit in ſæculo, matrimonium ineat, valebit matrimonium. Gloſſ. *in can. Seriatim. verb. Poſt mortem. d. ſt. 32.* Cardin. *in cap. Cum ſit. in fine, de conuerſ. coniugat.* & Clem. *vnica, ... 18*

q. 22. *de conſanguin*, Monald. *in Summa, tit. de voto coniugat. verſ. Item quid, ſi licentians*. Sanch. *d. diſput.* 32. *num.* 8.

Nec item ſufficit, ſi coniux eſt iuuenis, ad hoc vt alter licitè profiteatur, quòd tranſeat ad Religionem, vt ibi incluſus à vagationibus arceatur: ſed neceſſariũ eſt, vt profeſſionem emittat, vt latè colligitur ex citatis iuribus, & docent Panormit. *in d. cap. Vxoratus. n.*3. & *cap. Accedens. n.* 2. *de conuerſ. coniugat*. Sot. *in* 4. *diſt.* 27. *q.* 1. *art.* 4. *verſ. Poteſt & vnus*. Petr. de Ledeſma *de matrimon. q.* 64. *art.* 4. *dub.* 1. *conc. vlt*. Sanch. aliis relatis *d. diſp.* 31. *n.* 4. Alia plura, quæ circa hanc materiã deſiderari poterunt, videantur apud Sanch. *d. lib.* 7. *à diſput.* 32. *vſque ad* 37. & *lib.* 10. *diſp.* 10. 11. 15. & 18. Suar. *d. lib.* 5. *cap.* 6. *à num.* 6.

5 Tertium impedimentum eſt profeſſio facta in alia Religione: ſpirituale enim vinculum profeſſionis ad inſtar vinculi matrimonij impedit, ne quis poſſit aliam Religionem ingredi. Et hoc intelligendum, vt impediat ingreſſum Religionis laxioris, vel ſuppoſita aliqua Pontificis prohibitione irritante, de qua re alibi.

6 Quartum impedimentũ eſt ſeruitutis: ſeruus enim ſine domini conſenſu, ſiuè eo ignorante, vel contradicente, non poteſt recipi: quòd ſi recipiatur, reddendus eſt domino petenti cum omnibus, quę attulit: poſt triennium verò non poteſt repeti, niſi fortè tam longè abeſſet, quòd inueniri non poſſit, *cap. Si quis incognitus*. 17. *q.* 2. Aliàs poſt trienniũ præſumitur domini cõſenſus. Quòd ſi interim profeſſionẽ emiſerit, profeſſione non obſtante, domino reſtituetur, ſi admiſſus ad ingreſſum Religionis, in receptione vſus eſt fraude, vt probando ſe liberũ per falſos teſtes, *cap. Oportet. de ſeru. non ord*. Si autem Abbas, ſiue Monaſterium in culpa fuerit: quia ſciebat, eum ſeruum eſſe, vel neglexit inquirere, cùm eſſet cognitus; remanebit in Religione: ſed Monaſterium ſatisfaciet domino. Sylu. *verb. Religio*, 1. *q.* 5. Tabiena *eod. verb. q.* 10. *n.* 11. Sanch. *in Decalog. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 47. Barthol. de Vecchiis *in praxi pro Nouit. recip. diſp.* 2. *dub.* 2. *n* 5. *argum. cap. Si ſeruus*. 54. *diſtinct*. Triennium verò quando currere incipiat, quidam aiunt, currere à die probationis inceptæ. Sic Azor. *moral. inſtit. part.* 1. *lib* 12. *cap.* 1. *q.* 3. Leſſ. *de iuſt. lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 3. *num.* 31. Alij, & rectiùs, docent, hoc triennium numerandum eſſe à die ſcientiæ, qua, ſcilicet, dominus certior factus eſt, ſeruum Religionẽ intraſſe: quia tempus non currit ignoranti. *l. annus. ff. de calũmatorib. l. quinquaginta. ff. de excuſat. tut*. Et ideò ſic docent Gloſſ. *in can. Si ſeruus. il* 2. *verb. vniuſ.* 54. *diſt*. D. Anton. 3. *p. tit.* 16. *cap.* 4. §. 4. Sylueſt. *loco cit*. Roſella *verb. Religio*, 2. *num.* 1. Sanch. *d. cap.* 4. *num.* 46. Barthol. de Vecchiis *eo dub.* 2. *num.* 3. Et hęc ſunt vera in omni ſeruorum genere, ſiue ſint coloni, ſiue originarij, ſiue adſcriptitij, *d. can. Si quis incognitus*. Barthol. de Vecch. *num.* 1. D. Ant. Syluest. Tabien. Roſell. *locis cit*. Sanch. proximè alleg. *num.* 48. Si petas, cur non idipſum procedat de filiofamiliâs, cùm videatur ſimilis ratio, ex quo ſunt in aliena poteſtate. Reſpondeo, quemlibet puberem ratione vtentem, capacem Nouitiatus, Religionem, etiam inuito patre, ingredi poſſe, vt ait idem Sylu. *d. verb. Religio*, *n.* 11. & probatur *d. cap. Puella*. 10. *q.* 2. *cap. Cum virum. de regul*. quòd nos *ſuprà* probauimus *hoc eodem quæſito*. Ratio eſt: quia pubes eſt ſui iuris in his, quæ ad Deum ſunt, qui eſt magis ſequendus, quàm homines.

7 Quintum impedimentum eſt dignitas epiſcopalis, iuxta *cap. Licet. de Regular*. & *cap. Niſi cum pridem. in fine, de renunciat*. vbi prohibetur Epiſcopis Religionis ingreſſus abſque licentia Sedis apoſtolicæ. Ita S. Thom. 2. 2. *q.* 189. *art.* 7. Sanch. *lib.* 4. *in Decal. cap.* 25. *num.* 36. Suar. *tom.* 5. *de Relig. lib.* 5. *cap.* 14. *num.* 14. Miran. *tom.* 1. *Manual. Prel. q.* 17. *art.* 3. Angelus *verbo, Religioſus*, §. 12. Syluest. *verbo, Religio*, 2. *q.* 8. Roſell. *eod. verb.* 2. §. 8. Tabien. *eod. verb.* §. 12. Barthol. de Vecchiis *in praxi Nouit. diſp.* 2. *dub.* 3. Hoc autem intelligitur de Epiſcopo electo, confirmato, conſecrato, & actualiter habente ſuam Eccleſiam, cuius curam gerit. Vide Peytinum *tom.* 2. *de Prel. quæſ.* 3. *cap.* 1. *num.* 47. & 48.
At Decani, Archidiaconi, Præpoſiti, Archipresby- 8
teri, & cæteri omnes Clerici & Prælati inferiores Epiſcopo ſubiecti, etiam inuito Epiſcopo Religionem ingredi, & ad illam recipi poſſunt. *cap. Dua.* 19. *q.* 2. S. Thom. 2. 2. *quæſt.* 189. *art.* 7. Panormit. *in cap. Quod Dei timorem. de ſtat Monac*. Angel. *verbo, Religio, num.* 12. Syluest. *eod. verbo, Religio*, 2. *num.* 8. Suar. *de Relig. tomo* 3. *lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 14. qui licentiam petere debent, licèt non obtineant, vt colligitur *ex dicto cap. Licèt. de Regular*. & docent citati Doctores omnes, & alij, quos refert, licèt non ſequatur, Sanch *lib.* 4. *in Decalogum, cap.* 25. *num.* 48. *initio*. Beneficia autem eorum non vacant, niſi poſt profeſſionem tacitam, vel expreſſam; aut, ſi euidenter conſtiterit, eos vitam mutare velle, & eo tempore, quo prædicta beneficia nondum vacant, debet portio ex eorum fructibus alicui aſſignari, qui beneficio inſeruiat, *cap. Beneficium. de Regular. in* 6. Reliqui verò fructus beneficij Monaſterio applicabuntur, ne ei talis Nouitius ſit oneroſus, *cap. De lapſis*. 16. *q.* 6. & interim erit beneficiarius, cum propriè non intelligatur Religioſus, *cap. Religioſo. de ſent. excõmunic. in* 6. De Abbatibus autẽ, & Prælatis Epiſcopo inferioribus habẽtibus iuriſdictionẽ quaſi epiſcolẽ in diœceſi ipſis pleno iure ſubiecta, idẽ prorſus dicendũ eſt, quod *ſuprà* de Epiſcopis aſſeruimos: quia in his militat eadem prorſus ratio, quæ in Epiſcopis: nam, cùm in omnibus ad iuriſdictionẽ pertinentibus cenſeantur Epiſcopi, ſolâque conſecratione ab eis differant, ſunt veri Eccleſiarum ſuarum ſponſi ad inſtar Epiſcoporum: quare, Romano Pontifice inconſulto, nequeunt ad Religionem tranſire, niſi eo modo, quo poſſunt, & debent Epiſcopi, vt dictum eſt. Ita Sanch. *d. cap.* 25. *num.* 49. Barthol. de Vecchiis *d. diſput.* 25. *dub.* 4. *num.* 1.

Sextum impedimentum eſt, ſi erit ad ſoluendum 9
debitum obligatus alicui: quia non poteſt debitis grauatus eorum ſolutionem licitè omittere, vt Religionem ingrediatur. Dupliciter autem poſſunt huiuſmodi debita diſtingui: nam, aut ſunt incerta, quæ nulli perſonæ certæ ſunt reſtituenda; & tunc de illis nulla eſt controuerſia, quia hæc non impediunt Religionis ingreſſum: ſi enim recipiendus habeat, vnde de his debitis ſatisfaciat, & illa bona ſimul cum perſona Religioni tradat, ſatis reſtituere cenſetur, cùm in opus ſatis pium illa bona expendat. Suarez *de Relig. tomo* 3. *l.* 5. *c.* 2. *n.* 1. Sanch. *in Decalog. l.* 4. *c.* 19. *n.* 4. & alij.

Quando verò quis certis debitis grauatus eſt, po- 10
teſt ad Religionẽ admitti, ſi cedat bonis in creditorum fauorem; dummodo tamen manens in ſæculo nequeat breui temporis ſpatio propria arte, ſeu induſtria, ſeu alio quouis modo acquirere bona, quibus creditoribus ſatisfaciat: nam, quando eſſet perſona pollens induſtria, vt Medicus, Iuriſperitus, aut artifex magnæ induſtriæ, qui breui in ſæculo comparare poſſit bona ad ſoluendum, ad Religionem admittendus non foret. Quia æquitas non patitur, vt cum damno aliorum ingrediatur, ſi illud abſque graui incommodo, aliquandiu in ſæculo manens impedire poteſt; tum, quia moraliter impotens non cenſetur ad debitorum ſolutionem, qui breui temporis ſpatio ſoluendo eſt. Quòd ſi non adeſt probabilis ſpes ſatisfaciendi intra id tempus; ſed neceſſarium eſſet, illum diu in ſæculo commorari,

vt

vt bona ad ſoluendũ acquirere poſſit, tunc relinquendo bona ſua creditoribus licitus ei eſſet Religionis ingreſſus, nec teneretur id tempus expectare. Atque ſic docent Nauar. *comment. 2. de Regular. n.* 18. Petr. à Nauar. *de reſtit. lib. 4. cap. 4. difficult. vlt. in noua edit. num.* 78. *&* 79. Læl. Zecch. *de rep. Eccleſ. tract. de Relig. cap. 3. num.* 5. Azor. *moral. inſtit. part. 1. lib. 12. cap. 1. q. 5. verſ. In hac quæſtione. ad finem.* Clauis Reg. *lib.* 10 *tract.* 5. *cap.* 7. *n.* 15. Leſſ. *d. cap.* 41. *dub.* 3. *num.* 32. Sanch. *in Decalog. lib.* 4. *cap.* 19. *num.* 8. Suar. *d. lib.* 5. *cap.* 7. *num.* 2. *&* Barthol. de Vecch. *d. diſp* 2. *dub.* 13. *n.* 10. *& duob. ſeqq.* Breue autem tempus cenſetur ſpatium duorum annorum, intra quod debitorem ſatisfacturum eſſe, probabiliter credatur, vt cum Maiore docent Sanch. & Barthol. de Vecch. *locis cit.* Et hæc ait Sanch. procedere, ſi totam, vel ſaltem notabilem, non autem paruam, vel minimam quantitatem intra id tempus debitorem ſoluturũ fore credatur. Quòd ſi omnibus circunſtantiis inſpectis, dubium eſſet, rationibus hinc inde vrgentibus, an eo tempore expectato, & ſine notabili difficultate poſſet debitor acquiſere, vnde ſoluat, exiſtimat, in hoc dubio non eſſe ei integrũ, Religionẽ ingredi: quia in dubio melior eſt conditio creditorum poſſidentium ius, vt ſibi ſoluatur. Si verò vtrinque probabiles rationes adeſſent, putat liberum eſſe, quancunque partem, etiam minùs probabilem, amplecti, quemadmodum fieri debet, quando variæ extant opiniones.

11 Supradicta procedunt de iure communi. At Sixtus V. anno Domini 1587. in ſuo Motu proprio incip. *Cum de omnibus.* relato *in Bullar. nuper edito, tom* 2. *conſtit.* 71. *d. Pontifiem, fol.* 601. omnes, & quoſcunque criminoſos, vel ſuſpectos, aut ingenti ære alieno priuatos, vel rationibus reddendis obnoxios ad Religionẽ perpetuò inhabiles declarauit, nullam declarãs profeſſionem ab iis factam. Inſuper quoſcunque Religioſos, eorúmque Superiores, qui aliquas perſonas, (vt dictum eſt) inhabiles poſt dictam eius conſtitutionem publicatã acceperunt, voce actiua, & paſſiua, necnon aliis gradibus, officiis, honoribus, & dignitatibus quibuſcunque per eos obtentis eo ipſo perpetuò priuans, & tam illis priuatos, quàm ad illa quæcunque in poſterum obtinenda perpetuò inhabiles, eorũmque incapaces decernens, & declarans Et licèt hunc Motum proprium Clemens VIII. anno 1602. per aliam ſuam conſtitutionẽ incip. *In ſuprema* in Bullar. nouo, *tom.* 3. *conſtit. eius* 83. *pag.* 129. moderatus fuerit, id tamen fecit quoad hoc ſolùm, vt profeſſio prædictorum valida eſſet, relicto eo Motu proprio quoad illicitam eorum receptionem, & pœnas tranſgreſſoribus impoſitas in ſuo robore. Igitur dicendum eſt, validam eſſe profeſſionem ære alieno grauatorum, ſi contra prædicti Motus proprij tenorem admittatur: quia iure antiquo valida erat, vt tanquàm certum tradunt Medina *Codic. de reſtit. q.* 3. *cauſa* 8. *ad* 5. Petr. à Nauar. *de reſtit. lib.* 4. *cap.* 4. *dub. vlt. in noua edit. num.* 77. & alij apud Sanch. *d. cap.* 19. *n.* 2. In eo autem Motu proprio non comprehenduntur ære alieno grauati, qui facultates ſufficientes ad ſoluendum habent, vt indicant illa eius verba: *Supra vires facultatũ ſuarum.* & docent Roderic. *quæſt. regular. tom.* 3. *q.* 10. *art.* 9. *notab.* 2. Sanch. *eo cap.* 19. *n.* 24. Nec item, quando debita non ſunt magni momenti: quia in eo bis dicitur: *Ingenti ære alieno.* notant Sanch. *eo num.* 24. & Suarez *d. cap.* 7. *num.* 10. Item, neque comprehenduntur, qui incertis debitis grauati ſunt. Roderic. & Sanch. *ibi proximè.* Nec item comprehenduntur, qui abſque graui ſua culpa deuenère ad impotentiam ſoluendi debita contracta, adeò vt nulla ſit ſpes fore, vt in ſæculo manentes ſatisfacere poſſint: quia Pontifex in eo videtur apertè ſermonem habere de iis, quorum culpa hæc eueniunt, ibi: *Multi decoctores poſt dilapidatam rem familiarem, & contractam ingentem vim æris alieni.* Notat Sanch. *ibid. num.* 25. exiſtimans, idem dicendum fore, quamuis manentes in ſæculo poſſent artificio lucrari bona, quibus ſoluerent; ſi reverà abſque graui eorum culpa eueniret, eos ita ingenti ære alieno grauari, vt ſoluendo non eſſent: Neque pariter in eo Motu proprio comprehenduntur, qui ſua culpa ingentem æris alieni vim contraxerunt, ſupra ſuas facultates, ſi bona omnia creditoribus relinquant, & nulla ſit ſpes fore, vt manentes in ſæculo ſint ſoluendo. Roderiq. *d. art.* 9. *in fine.* Sanch. *num.* 26. Barthol. de Vecchiis *eo dub.* 13. *n.* 15. Nec item comprehenduntur damnati à Iudice, vt ſoluant ingentem pecuniæ quantitatem in pœnam alicuius delicti, & obligati ad aliquam ſatisfactionem pecuniariam ratione alicuius iniuriæ, aut damni illatorum, vt quia virginem defloraueront: quia reuerà hi non dicuntur ære alieno grauati. Ita Sanch. & Barthol. de Vecch. *proximè allegati*, contra Roderic. *loco cit.* & Mirand. *tomo* 1. *Manual. Prælat. q.* 17. *art.* 17. *in fine concluſ.* Neque comprehenduntur debitores, quando creditores conſentiunt: quia tunc eſt perinde, ac ſi eſſet illis ſatisfactum. Roderic. *vbi proximè, notab.* 4. Sanch. *num.* 27. addens, idem dicendum eſſe, quando Monaſterium, aut quiſpiam alius eorum debita ſoluerent: quia iam ſũt alieno ære ſoluti. Nec item in prędicto Motu proprio comprehenduntur, qui ex ſola liberali promiſſione debitores ſunt magnæ quantitatis, licèt propria culpa ſatisfacere non valeant. Ita Sanch. *loco cit. n.* 28. Barthol. de Vecch *d. n.* 5. Et ratio eſt: quia hi non dicuntur ingenti ære alieno grauati: tum etiam, quia huiuſmodi liberales promiſſiones Religionis ingreſſum non impediunt, vt docent Medina *cauſa* 8. *an ſolut. ad* 4 Gerſon, & alij apud Sanch. *eo cap.* 19. *num.* 10.

Septimum impedimentum eſt. Qui obligatus eſt ad aliquod faciendum, tenetur illud præſtare ſaltem per alium: niſi ſit electa induſtria perſonæ; quia tunc per alium id explere non valet, *cap. final. de offic. delegat.* in quo caſu tenebitur ei ad intereſſe ex bonis, quæ ad Monaſterium attulit. Si tamen hoc nullo modo poſſet, nihilominùs intret Monaſterium, etiamſi iuraſſet facere: non enim violat iuramentum, qui illud in melius commutat, *cap. Peruenit. de iureiurand.* Ita Syluest. *verbo, Religio,* 2. *cap.* 5. 12

Octauum impedimentum eſt. Qui obligatus eſt ad ratiocinia reddenda, putà ciuitati, vel alij perpetuò, eum Abbas admittere non poteſt. *cap. Legem. diſtinct.* 4. priùs enim debet ſe expedire. Eſt expreſſum *in dicta conſtitutione* Sixti V. cuius verba ſunt hæc: *Authoritate apoſtolica perpetuò ſtatuimus, & ordinamus, vt huiuſmodi ingenti ære alieno ſupra vires facultatum ſuarũ grauati, vel reddendis ratiociniis obnoxij, & obligati, nullatenus recipiantur, & ſuper hoc fiat informatio,* &c. *Et omne in contrarium factum irritamus, & annullamus, viribúſque, & effectu carere decernimus.* Et hoc videtur inſuper rationi congruum, cùm tales in iure etiam ordinari prohibeantur, vt habetur *in cap.* 1. *de obligat. ad ratiocin.* Facit *cap. Præterea. diſtinct.* 51. Videatur Nauar. *conſ.* 3. *de regular. num. vnico,* qui hoc probat per illud commune Doctorum axioma: *Qui obligatus eſt ad aliquid faciendum, priùs debet illud facere, quàm Religionem ingrediatur.* Tunc autem ratiociniis obligati, iuxta dictum Motum proprium, nequeunt ad Religionem admitti quandiu, ſiue publica, ſiue priuata ſint ratiocinia, ita quiſpiam eſt illis obnoxius, vt ex ea cauſa lis, vel moleſtia iam illata ſit, vel inferenda timeatur. Ita Roderic. *quæſtion. reg. tomo* 3. *q.* 10. *art.* 11. Sanchez *cap.* 19. *num.* 19. Si tamen profeſſionem emitterent, profeſſio valeret: quia, licèt per Motum proprium prædictum Sixti V. irrita eſſet; tamen dictus Motus proprius anno 1602. quoad hoc à Clemente VIII. 13

modificatus, & ad terminos iuris communis reductus fuit: at iure communi huiuſmodi profeſſio valebat, vt docet Nau. *vbi proximè*, & Sāch. *loc. etiā cit. n. 2. 19. & 21.*

14 Nonum impedimentum eſt criminoſitas: criminoſos enim, vel ſuſpectos de crimine ad Religionem perpetuò inhabiles declarauit Sixtus V. *in prædicta ſua conſtitutione*. Quòd ſi nihilominùs temerè admitterentur, tam habitus ſuſceptionem, quàm profeſſionem inualidam, ac nullam declarat, & quòd propterea licitum eſſet quibuſcunque Iudicibus contra eos procedere. Qui autem criminoſi dicantur, idem Pontifex declarat, dum ait, non eſſe aliquos adultos viros maiores ſexdecim annis in aliquam Religionem recipiendos, *niſi poſt factam de anteacta eorum vita diligentem inquiſitionem, ex accurata informatione, & fide digna relatione compertum, & exploratum ſit, eos, neque aliquorum criminum, qualia ſunt homicidia, furta, latrocinia, vel alia ſimilia, & grauiora, reos, vel ſuſpectos exiſtere, vt propterea damnati ſint, aut, ne dānentur, formident. In ſecunda* autem *conſtitutione*, quam ſuper hoc idem Pōtifex primam declarādo edidit, ſic ait: *Contra criminoſos vero, quorum profeſſio eadē conſtitutione noſtra irrita declaratur, ac propterea Iudicibus, & Curiis ſæcularibus procedēdi facultas conceditur, tunc demum id locū habere volumus, & non aliter, cùm actis publicis conſtiterit, ipſos Iudices, & Curiam ſæcularem, ante ſuſceptionem habitus de ipſo crimine aduerſùs eos accuſationē ſuſcepiſſe, vel inquiſitionem inſtituiſſe.* Ex qua declaratione licet colligere, quando crimina occulta ſunt, ſub hac diſpoſitione non comprehendi; nec qui ea commiſerunt, criminoſos cenſeri, ad hoc, vt nequeāt ad Religionem admitti. Conſtat etiam ad hoc impedimentum requiri, vt crimen ſit publicum, non ſolùm notorietate facti; verùm etiā iuris aliquo modo: quia; licèt non oporteat per ſententiam, vel iuridicam punitionem declarandum eſſe, ſaltem neceſſarium eſt, vt publica eius declaratio facta ſit per accuſationem, vel inquiſitionem iuridicam, & publicis actis conteſtatam. Vnde, licèt alio modo delictum publicum ſit, adeò vt grauem etiam infamiam afferat; non tamen Religionis ingreſſum impediet, quantum eſt ex vi huius conſtitutionis, atque eius declarationis. Notādum autem, quòd, licèt *in ead. conſt.* dicatur, hos criminoſos perpetuò ad Religionis ingreſſum, & profeſſionē inhabiles declarari, tamen ſi poſt accuſationem, vel inquiſitionem reus eſt abſolutus, vel innocens declaratus; licitè, & validè poteſt ad Religionem admitti: quinimò, etiamſi de tali crimine iuridicè conuictus, & deinde ad pœnam damnatus fuerit, ſi eam pœnam impoſitam perſoluit, & tam Curiæ, quàm parti ſatisfecit, quantum eſt ex dicta conſtitutione etiam poterit ad Religionem admitti: quia intentio Summi Pontificis ſolùm fuit obuiare, ne colore Religionis delicta impunita remanerent, vt patet ex iis verbis d. conſtitutionis: *ad cuſtodiam legum, & iudiciorū ſeueritatē: quia tutò in ſæculo viuere nō poſſunt*. & ex iis. *Vt propterea damnati ſint, aut ne damnentur formident*. Videatur Suar. *de Relig. t. 3. l. 5. c. 7. à n. 16. vſque ad 19. incluſiuè*.

15 Si autē tamen ære alieno grauati, quàm ratiociniis adſtricti, necnon etiam criminoſi profeſſionem emitterent, valeret profeſſio: quia, etſi per dictam Conſtitutionem Sixti V. irrita eſſet; tamen, vt *ſupra* diximus, ea quoad hoc moderata fuit, & ad terminos iuris cōmunis redacta à Clemente VIII. anno 1602. vt notat Sanch. *cit. c. 19. n. 2. 19. & 21.* & Suat. *d. c. 7. ad finem*.

16 Decimum impedimentum eſt, quando parentes recipiendorum in ea eſſent neceſſitate conſtituti, vt eis aliter, quàm per filiorum obſequium, commodè ſubueniri non poſſet: quia eo caſu Abbas filium non debet ad Religionem admittere, vt tenet expreſsè D. Thom. 2. 2. q. 101. *art. 4.* & *q. 189. a. 6.* & *quodlib. 3. a. 16.* Ratio eſt: quia opera præcepti, quale eſt honorare parentes, propter nullum opus conſilij, etiā Religionis, ſunt prætermittenda, neque facienda mala, vt inde veniant bona, vt dicit Paulus *ad Rom. 3.* Quod limita, dummodo ex huiuſmodi parentum obſequio nō immineat filiis notabile diſpendium ſpiritualis ſalutis, aut periculum peccati mortalis: quia tunc, relictis parentibus, Religionem poſſunt ingredi, vt ait D. Thom. *d. q. 101. art. 4.* vbi pluribus tradit, quando talis caſus euenire poteſt: & ſpecialiter Caiet. *ſuper dicto loco.*

Vnde ſimiliter nec licebit patri, filios in neceſſitate conſtitutos habenti, prætermiſſa filiorū cura, nec prouiſu ſuper eorum educatione, Religionem ingredi, vt expreſsè tenet D. Thom. 2. 2. *q. 189. a. 6.* vbi dicit, quòd in hoc genere maior eſt obligatio patris ad filiū, quàm filij ad patrē: nam filius nō obligatur per ſe ad alendū, ſeu honorandum parentes, niſi per accidens, ratione neceſſitatis: pater autem non ex accidenti tantùm, ſed per ſe, ratione ſui muneris, tenetur alere, & educare filium; quia eſt eius principium, non ſolùm ad tempus, ſed per totū vitæ ſuæ ſpatiū. Ita etiā ſentit Nauar. *com. 2. de Regal. n. 8.* & Cordub. *in Reg. S. Frāc. c. 2. q. 6. a. 1.* 17

Si autē filij, parentibus in maxima neceſſitate cōſtitutis, in Religionem intrent, & in ea profeſſionem emittant, profeſſio, & votū emiſſum tenebit: ſed vtrique peccatum lethale committent, vt expreſsè Nauar. *lib. 3. de Regal. conſ. 26.* & Mirand. *in Man. Fral. tom. 1. q. 17. art. vlt. concl. vlt.* Latiùs Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 5. cap. 5. & 6. per tot.* 18

Idem dicendum eſt de patre relinquente filios in extrema, vel graui neceſſitate: quia par eſt obligatio patris erga filios, ſicut filij erga patrē. Ita Sanch. *lib. 4. in Decal. c. 20. n. 10.* Leſſ. *de iuſt. & iure, lib. 2. c. 41. dub. 3. n. 34.* Nauar. *lib. conſ. de Reg. cōſ. 1.* Rodriq. *tom. 3. qq. reg. q. 13. art. 5.* Bart. de Vecc. *in praxi Nouit. diſp. 13. dub. 1. n. 9.* & Laur. de Peyr. *tom. 2. de Pral. q. 3. c. 1. n. 70.* vbi ait, quòd vere incapacitas videtur eſſe in perſona admiſſa, quæ obligata eſt iure naturæ ſubuenire parentibus, & filiis. Vnde, cùm non placeant Deo ſacrificia de victimis alienis; non videtur eſſe valida obligatio facta per profeſſionem factam in tali caſu, in quo non eſſet licitum votum ſimplex ingrediendi Religionem ſeruare: ergo nec ſolenne. 19

Vndecimum impedimentū ad Religionis ingreſsū, & profeſſionē, eſt diuerſitas ſexus, putà, quia ingredi volens eſt diuerſi ſexus ab illis, in quorū Monaſteriū ingredi vellet, vt ſi vir in Monaſterio Monialiū, & mulier in Monaſterio virorum recipiatur. Ita Nauar. *lib. 3. conſ. de Regul. conſ. 47. n. 4.* Suar. *tom. 3. de Relig. lib. 5. c. 4. n. 1.* & *lib. 6. cap 12. n. 24.* Emmanuel Sà *in Aph. verbo, Religio, n. 30.* Roder. *part. 2 Sum. c. 6. n. 14* Hētiq. *lib. 14. c. 8. n. 6. in comm. lit. A.* Vecchus *in praxi Nouit. diſp. 5. dub. 1. n. 1.* contra Sylueſtrū *verbo, Relig. 6, 5. q. 9.* dicentē, profeſſionem iſtius valere, non in indiuiduo, ſed in ſpecie, vel in genere; ſcilicet, nō poteſt manere in illo Conuentu, in quo eſt profeſſus; ſed in alio eiuſdem Ordinis, & ſexus. Attamen huiuſmodi profeſſio omninò eſt nulla, vt optimè probat Sanch *loc. cit.* cùm deficiat ſaltē volūtas admittentis illū ad profeſſionem. 20

Ex quibus colligitur, Hermaphroditū inhabilē eſſe ad ingreſsū Religionis, quicunque ſexus in eo præualeat. Quòd ſi talis Hermaphroditus taceat ſuū defectū in ingreſſu Religionis, & ad profeſſionem admittatur, profeſſio nulla erit: imò cognito tali defectu ab Abbate expelli debet, & ſpoliari habitu. Ratio eſt: quia Hermaphroditus, vt iura clamāt, eſt infamis: infames autem non ſunt admittendi ad Religionē, vt dicemus *inferius*, propter quam rationē debent iidem Hermaphroditi excludi etiam ab Ordinibus, & beneficiis. Ita Laur. Portel. *in dub. regal. verb. Nouitij qualit. n. 25.* Maiol. *de irregular. lib. 2. c. 1. n. 7.* Ledeſma *de ſtat. Relig.* 21

in

in communi, cap. 8. concl. 1. Bartholomæos de Vecchiis *diſput.* 5. *dub.* 1. *num.* 3. Bartholomæus à S. Fauſto *in theſ. Religioſorum, lib.* 5. *q.* 230. Laurentius de Peytinis *tom.* 2. *de Prælato, q.* 3. *cap.* 1, *num.* 59. vbi ait, quòd ad expellendum Hermaphroditum iam profeſſum, oon requiritur licentia Papæ, ſi in eo dominetur æqualiter ſexus: quia ſemper adeſt incentiuum peccati, fomes ſcandali, & vix ſciri poteſt, quo ſexu ſit validior. Ita etiam affirmat Barthol. à S. Faoſto *loco citato.*

22 In hac re Ledeſma *loco citato*, & Laurentius Portellos *in additionibus ad dubia regul. verbo, profeſſio Hermaphroditi*; mouent dubitationem ſcitu digniſſimam, an, qoi in Monaſterio Monialium, tanquàm mulier, profeſſionem facit, tùm verè mulier credatur, appareat, & ſit, deinde ſuppooens humeros ſuos graui ponderi, ex vi illius ponderis, ſeu alio inſtaoti accidenti excitatur ſexus virilis, & ſit vir, vtrùm teoeatur io dicto Monaſterio permanere, vel tranſire ad Monaſterium virorum eiuſdem, vel alterius Ordinis. Et reſpoodet ipſe Ledeſma *loco cit.* quòd oon tenetur ſtare, nec inter Mooiales, nec tranſite ad Monaſteriũ virorum: quia profeſſionem emiſit, tanquàm mulier, non tanquàm vir: vnde, ſi mutata eſt in virum, non teoetur ampliùs ad officia muliebria, ſed virilia io ſæculo. Non mirandũ, quòd talis dubitatio ioter Doctores circunferatur: quia hoc contingere naturaliter poſſe, affirmant grauiſſimi Doctores, & præſertim S. Auguſtinos *lib.* 3. *de ciuit. Dei, cap.* 31. Hippocrates *lib.* 6. *Epid. ſect.* 8. Plinius *lib.* 7. *Hiſt. natural. cap.* 4. Fulgoſius *lib.* 1. *cap.* 6. *tit. de Carolo, & Franciſco Guarnis.* Maiolus *lib.* 1. *de irregul. cap.* 27.

23 Duodecimò. Excommuoicatus maiore excommunicatione, ſiue denuociatus, ſiue non, eſt inhabilis; ita vt tam ille, quàm Abbas eum admittẽs mortaliter peccent: ingreſſus tameo, & profeſſio valida ſuot, quanuis Abbas recipiens, & receptus habeât notitiam excõmunicationis. Ita Sayrus *de cenſ. lib.* 2. *cap.* 9. *n.* 18. Graſſius *tom.* 1. *conſ. lib.* 3. *de regul. conſ.* 4. *n.* 5. Sanchez *lib.* 5. *in Decal. cap.* 4. *n.* 36. Suar. *tom.* 3. *de Relig. lib.* 5. *cap.* 4. *n.* 58. Panormit. *in cap. Cùm illorum. n.* 4. *de ſent. excom.* Auguſtinus Barboſa *ibid. n.* 7. Bartholomæus de Vecchiis *in praxi Nouit. diſput.* 5. *dub.* 2. Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 12. *cap.* 3. *q.* 9. Nauarr. *lib.* 3. *conſ. de regul. conſ.* 3. *n.* 1. Bartholomæus *à S. Fauſto, in theſ. Relig. lib.* 5. *q.* 220. Campan. *in diuerſ. iuris, rubr.* 11. *c.* 15. *n.* 6. Ricciul. *de iur. perſ. l.* 4. *c.* 41. Comitolos *lib.* 2. *reſp. mor. q.* 8. *§. vlt.*

24 Decimumtertium impedimentum eſt impotentia ad ſeruanda Religionis eſſentialia, & etiam accidentalia præcepta, & obſeruantias. Ita ſenectute, vel alio morbo laborans eſt inhabilis ad religionis ingreſſum, & profeſſiooem. Ita Suar. *tom.* 3. *de Relig. lib.* 5. *c.* 4. *n.* 19. Ledeſma *de ſtat. Religionis in comm. c.* 6. *concl.* 1. Rodriq. *tom.* 3. *qq. regul. q.* 12. *art.* 3. Mirãda *tom.* 1. *Manual. Prælat. q.* 9. *art.* 2. Barthol. de Vecchiis *in praxi Nouit. diſput.* 52. *dub.* 9. *n.* 2. qui dicunt inſuper, quòd tam receptus, quàm Prælatus recipiens mortaliter peccant: quia recipiens grauiter lædit propriam Religionem, & ſtatuta ipſius, & maximum affert detrimentũ: receptus verò, qui ſe impotentem cognoſcit, mendaciter promittit in re tam graui, ſe obſeruaturũ auſteritates Religionis.

25 Nooitius tamen, qui toto anno ſui Nouitiatus fuit infirmus, poteſt ad profeſſionem recipi: quia aonum probationis legitimè expleuit, in quantum in ſe erat, maximè cùm non teneatur Nouitius experiri auſteritates omoes Religionis: ſed ſatis eſt, ſi probet in genere, per annum ſub obedientia perſeuerando. Ita Rodriq. *loc. cit. q.* 15. *art.* 10. Barthol. à S. Fauſto *lib.* 5. *theſ. Relig. q.* 249. *n.* 3. Nauarr. *lib.* 3. *conſ. de regul. conſ.* 32. *n.* 5. Sanch. *lib.* 5. *in Decal. cap.* 4. *n.* 52. vbi ait *num.* 28. quòd Nouitius in Ordine Fratrũ S. Franciſci de Paula, qui fuit toto Nouitiatus anoo infirmus, & carnibus ac lacticiniis vſus fuit, validè profitetur, licèt rigidiſſimam illius Religioois vitam, ſcilicet, quadrageſimalem non ſit expertus.

Profeſſio verò facta à morbo Gallico laborãte, qui regulares obſeruantias complere non poteſt, probabile videtur, illam nullam eſſe: atque ita ille poterit à Religione exire, & Religio illum expellere. Vnde Rodriq. *tom.* 2. *Sum. cap.* 6. *n.* 3. & Vega *tom.* 2. *Sum. cap.* 39. *caſ.* 4. & Sanch. *lib.* 5. *in Decal. cap.* 4. *n.* 57. Nauarr. *lib.* 3. *cit. conſ.* 48. Laurent. de Peyrinis *tom.* 2. *de Prælat. q.* 3. *cap.* 1. *n.* 68. dicunt, quòd morbo Gallico laborans, illumque in profeſsione taceos, ea facta poteſt expelli à Religiooe, ſi Religio habeat ſtatutum coofirmatum à Papa, prædictam profeſsiooem aonullans: ſi autem non habeat, valida erit profeſsio, eò quòd nullibi videtur irritata. Neque ſufficit dicere cum Nauarro, Rodriquez, & Vega *locis cit.* quòd Abbates ſtatutum prædictum non habentes, poſsint expellere illum in pœnam peccati, quod fecit, occultando morbum Gallicum: quia non eſt ſufficiens ratio ad expellendum Profeſſum, vt dicunt Ledeſma *loc. cit.* Graſſius *tom.* 1. *conſ. de Regul. lib.* 3. *conſ.* 4. *n.* 9. Laurent. de Peyrinis *loco cit.* In multis tamen Religionibus extat praxis, tali morbo laborantes expellendi: oam Sanch. *loc. cit. n.* 58. dicit, quòd in ſua Religione hic talis expellendus eſt. Idem affirmat Barth. de Vecchiis de ſua Relig. Capucinorum *in prax. Nouit. diſp.* 13. *dub.* 55. & Peyrinus *loc. cit.* hoc idem aſſerit de ſua Religiooe Mioimorum. 26

Decimumquartum impedimentum. Inhabilis eſt ad Religionis ingreſſum, qui vi, & metu extrinſeco compulſus illam ingreditur, & Abbas illum recipiens ſcienter, ſicut & receptus, mortaliter peccant. Ita Rodriq. *tom.* 3. *qq. regul. q.* 14. *art.* 3. Mirãda *tom.* 1. *Manual. Prælat. q.* 17. *art.* 4. Suar. *tom.* 3. *de Relig. lib.* 5. *cap.* 9. *n.* 1. Farinacius *part.* 1. *deciſ. Rotæ, deciſ.* 175. *num.* 5. Angelus *verbo, Religio, §.* 16. Tabiena *eodem verbo, §.* 14. Syluester *verbo, Metus, q.* 8. Roſella *verbo, Votum,* 1. *§.* 4. Ledeſma *de ſtat. Relig. in comm. cap.* 7. *concl.* 6. Azor. *tom.* 1. *inſtitut. moral. lib.* 12. *cap.* 4. *q.* 10. Barboſ. *in collect. in cap.* 1. *de Regul. n.* 3. Barthol. à S. Fauſto *lib.* 5. *theſ. Relig. q.* 238. *n.* 2. quod etiam habetur *in cap.* 1. *& 4. de Regul. cap. Proclinis. c. Præſens.* 20. *q.* 3. quibus locis decernitur, Religionis ingreſsũ debere eſſe liberũ, & ſpõtaneum. 27

Vnde aduertendum eſt, quòd profeſsio facta per metum cadentem in conſtaotem virum, nulla eſt. Ita Suar. *loc. cit. lib.* 6. *cap.* 4. *n.* 11. maximè, quia ad profitendum requiritur voluntas omniò libera: quod conſtat etiam *in cap.* 1. *de his, qui vi, &c.* Videator Sanch. *lib.* 4. *in Decal. cap.* 3. *n.* 12. Nauarr. *com.* 4. *de Regul. num.* 71. 28

Decimumquintum impedimentum. Corpore vitiati ſunt inhabiles ad iogreſſum Religionis, niſi morum integritas, inſignis doctrina, vel magna ſanguinis nobilitas corporalem defectum ſuppleaot. Ita Graſſius *part.* 1. *deciſ. l.* 3. *c.* 5. *n.* 11. Barth. de Vecc. *in praxi Nouit. diſp.* 5. *dub.* 6. Ratio eſt: qoia corpore vitiati arcentur à miniſterio Altaris, vt habetur *in toto tit. de corpore vit. & cap.* 2. *de Cler. ægrot.* Profeſsio tamen iſtorũ de iure communi irrita non eſt: qoia nullibi in iure hoc prohibetur. De cæco enim, quòd validè profiteatur, certum eſt: quia poteſt ore proferre verba profeſsioois, vt probat Laurentius de Peyrio. *tom.* 2 *de Prælat. q.* 3. *cap.* 1. *n.* 83. De muto, & de ſurdo, quòd profiteri poſsint per ſigna, docet Sanch. *lib.* 7. *in Decal. cap.* 12. *n.* 32. De claudis, mancis, luſcis, quercetis, ſurdaſtris, ſimiliter validè profiteri certum eſt, cùm hoc non reperiatur in iure prohibitũ, licèt ab iſtis, & ſimilibus omninò abſtinere debeant Prælati Regulares, niſi merita, &, vt diximus, doctrina inſignis, vel magna ſanguinis nobilitas defectus compenſent. 29 30

Decimumſextum impedimentum. Infames, & buffones, hiſtriones, carnifices, ſatellites, tenores, aliique 31

ſimiles

ſimiler nō debent ad Religionē recipi. Ita Panormit. *in c. Cùm decorem. de vit. & honeſt. Cleric. n.* 2. vbi dicit, quòd buffnnes, hiſtriones, & publici luſores ad Clericatū promoocri nō poſsūt, oeque etiā poſt peractam pœniteotiā: quia ſunt inſames. Idem affirmant Trottus *de perfectione Clericorum, lib.* 2. *part.* 3 *sequiſ.* 5 *n.* 19. & Barboſ. *in collect. in d. cap. Cùm dedecorem. num.* 3. Vnde à fortiori idem dicendum erit de his infamibus, quoad receptionem ad Monachatum, & ſtatum regularem. Hi tamen ſi recipiantur in Religione, eorum profeſſio valida erit: quia nullibi irrita reperitur.

Decimumſeptimum impedimeotum. Deſcenden-
32 tes ab Hæreticis, Mauris, & aliis ſimilibus, quorum Patrum ſtatuę, & oſſa combuſta ſunt, in multis Religionibus recipi non poſſunt. De Religione Minimorum, quòd in ea non poſſior recipi, affirmat Laurentius de Peytinis *tom.* 2. *de Prælato, q.* 3. *cap.* 2. *num.* 85. in qua ſi recipiantur, profeſſio erit nulla.

Decimumoctauum impedimentum. Bigami non
33 poſſunt ad Religionem in Clericos recipi; benè tamen io Laïcos, vt docet Graff. *part.* 1. *deciſ. lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 11. & Peytinus *loco citato, q.* 2. *cap.* 5. *num.* 100.

34 Homicida iure communi non excluditur ab ingreſſu Religionis. Ita Portellus *in dub. Regul. verbo, Nouitius, num.* 12. quod etiam colligitur *ex cap. Admonere.* 33. *q.* 2. Idem dicendum eſt de latrooe cum Portello *loco cit. num.* 15. In his tamen valdè attendenda eſt conſtitutio Sixti V.

35 Decimumnonum impedimentum eſt illiteratura; eùm enim ab Ordinibus illiterati expellantur, vt habetur *in cap. Præcipimus. diſt.* 34. & *cap. Illiteratus. diſt.* 30. & *cap. Pœnitentes. diſt.* 55. & *cap. finali, de tempor. Ordin. in* 6. non debent in Religionibus etiam admitti ad ſtatum Clericorum: debent enim ea ſcientia ſaltem pollere, quæ ad diuinum Officiom ritè perſoluendum neceſſaria eſt, vt dicunt Azor. *tom.* 2. *inſtit. moral. lib.* 6. *cap.* 6 *q.* 2. & Gonzal. *ad regul. menſium, gloſſ.* 4. *num.* 73. & Garcias *de benef. par.* 7. *cap.* 7. *n.* 9. loquentes de omnibus Clericis. Idem dicendum erit de recipiendis ad Religiooem: hi enim poſt profeſſionem debent ſupradicta ſcieotia pollere, propter eandem rationem perſoluendi diuinum Officium.

QVÆSITVM IV.

De informatione circa Nouitios acceptandos ab Abbatibus, & aliis Prælatis ſuperioribus habenda.

SVMMARIVM.

1 *Informationes pro Nouitiis recipiendis facienda, & quomodo ex ſtatuto Sixti V. Gregorij XIV. & Clementis VIII. vt num.* 2. *&* 3.

4 *Teſtes interrogandi pro informatione non ſatisfaciant dicendo, neſcire recipiendos eſſe comprehenſos in conſtitutione Sixti V.*

5 *Teſtis non iuratus nullam fidem facit.*

6 *Informatio pro Nouitiis recipiendis fieri poteſt, tam per Iudices eccleſiaſticos, quàm per ſæculares; & etiam per Regularem, vt num.* 8.

7 *Informatio prædicta debet eſſe iuridica.*

9 *Informatio quando, & quouſque poſſit ſubſequi traditionem habitus regularis.*

10 *Informationes debent fieri ſecundùm ea, quæ ſtatuit Sixtus V.*

11 *Interrogationes pro informatione facienda, quæ, & quo ordine.*

12 *Informationes approbandæ ſunt iuxta tenorem Bullæ Sixti V. per Capitulum generale, vel prouinciale.*

13 *Examinatio approbationum facienda à Capitulo, an poſſit aliis delegari.*

14 *Delegatus ad vniuerſitatem cauſarum cenſetur Ordinarius: & talis dicitur, quando delegatio vniuerſalis eſt reſpectu perſonarum, licèt non quoad cauſas, vt num.* 15.

16 *Prælati Regulares in receptione Nouitiorum ad Religionem dicuntur delegati ad vniuerſalitatem cauſarum.*

17 *Magiſtris Nouitiorum ſolent committi informationes pro Nouitiis recipiendis in aliquibus Religionibus.*

18 *Conſtitutiones Sixti V. Gregorij XIV. & Decreta Clementis VIII. ſuper receptione Nouitiorum.*

SIxtus V. Pontifex Maximus per quandam ſoam 1
conſtitutinnem editam Romæ anno 1587. 6. Kalend. Decembris, Pontificatus ſui anno 3. quæ incipit: *Cùm de omnibus.* & habetur *in fine huius quæſiti*, ſtatuit, atque decreuit, vt Nouitij non poſſint recipi, niſi in Capitulo generali, ſiue prouinciali, & habita priùs informatione admittendi ad Religionem, ſi maior ſit ſexdecim annorum, ſuper cunctis rebus, in illa conſtitutione expreſſis, & niſi informatiooe admiſſa, approbatáque in eodem generali, aut prouinciali Capitulo. Poſteà videns dictam conſtitutiooem eſſe nimis arduam, volens illam mitigare, ac modificare, per aliam conſtitutionem, quæ incipit: *Ad Romanum ſpectat Pontificem.* ſtatuit, vt in qualibet Prouincia, ſaltem duo, vel, ſi commodè fieri poterit, tria, aot plura Monaſteria deputarentur, quorum Superiores, ſaltem infra aonum, ad huiuſmodi informationem ſuper Nouitiis faciendam congregarentur. Quòd ſi paocitas, vel magna diſtantia Monaſteriorum id non pateretur, ſaltem tribus ex antiquioribus Patribus vnius Monaſterij, vel Domus illius Prouinciæ, huiuſmodi authoritas in Religionibus Monachalibus per Capitolum generale, in Mendicantibus, & cæteris Regularibus, per Prouinciale concederetur.

Poſteà verò Gregorius XIV. per aliam ſuam con- 2
ſtitutionem editam Romæ anno 1590. Pontificatus ſui anno 1. quæ incipit: *Circunſpecta Romani prouidentia Pontificis.* quæ ſimiliter habetur *in fine huius quæſiti*, ſtatuit, vt in Religionibus Monachalibus Nouitij reciperentur per Conuentuum Superiores de conſenſu Capituli, habita priùs aliqua informatione ſuper rebus contentis in conſtitutione Sixti V. dummodo, antequàm reciperentur ad profeſſionem, plenaria, & aliqua maior informatio fieret. Denique Clemens VIII.
anno Incarnationis Domioicæ 1597. die 10. Septem- 3
bris, apud Sanctum Marcum, Pontificatus ſui anno 6. per indultum, quod incipit: *In his, quæ ad Religionum propagationem.* conceſſit Priori, & Conuentui Sancti Stephani Salmaticenſi, Ordinis Prædicatorum, tunc, & pro tempore exiſtentibus, vt quoſcunque iuuenes, etiam decimumſextum ætatis ſuæ annum excedentes, ad habitum in eodem Conuentu admitti petentes, recepto ab eis iuramento, quòd criminoſi, rationibus (vt præfertur) obligati, furto, latrocinio, aut homicidio notati, aut aliis impedimentis in dicta Bulla Sixti V. contentis detenti non ſint, recipere, ac poſteà per aliquem eiuſdem Conuentus Religioſum ad hoc deputatum ad inueſtigationem anteactæ illorum vitæ, ac morum, & reliquorum præmiſſorum, abſque ſtrepitu iudiciario, ſed per ſcrutinium ſecretū procedi facere, qui ad hoc deputatus proceſſum, & informationem captam, dictis Priori, ſeu Præſidenti, ac Soperiori, & Magiſtro Nouitiorum, & ſtudentium, à quibus approbari, & reprobari poſſit, referri fideliter debeat, liberè, & licitè poſſint, & valeant. Quod priuilegium conceſſum dicto Cnnuentui Sancti Stephani Salmaticenſi, intelligitur conceſſum omnibus Monaſteriis Religionum Mendicantium

per

per conceſſionem factam à Leooe X. anno Domini 1519. die 10. Decembris, Pootificatus ſui anuo 4. per Bullam, quę incipit: *Dudum per nos accepto*. vbi conceſſit, vt omnia, & ſingula priuilegia hactenus coooceſſa, vel in poſterum coucedenda vui Ordini, vel Domui cuiuſlibet Ordinis Mendicantium, cenſeantur conceſſa omnibus prædictis Ordiuibus, & ipſorum Domibus, & per conſequeus prædictum iodultum Clementis VIII. conceſſum dicto Conuentui S. Stephani Ordinis Prædicatorũ, cenſetur cõceſſum omnibus Domibus Ordinum Mendicantium, uecnon etiam aliorum Ordinum, qui fruuntur priuilegiis conceſſis, & coocedendis Ordinibus Mendicantibus: & propterea eo poſſunt vti Mooaſteria Monachorum, & faciliùs recipi poſſunt Nouitij per viam huius priuilegij, quàm per alium modum à Gregorio XIV. traditom Ordioibus Monachalibus: quia per ſemiplenam probatiouem ab eodem Pontifice, vt *ſuprà* præſcriptam, antequàm Nouitij ad habitum, & annum probationis admitterentur, multi eorum poſſent à Religiouis ingreſſu, & recta inteutione remoueri: atque ideò Religioſorum numerus in dies minui; cùm id, quod debet eſſe occultum, ne dicta iucommoda ſequantur, ob ſemiplenam probationem, quæ *ibi* præcipitur habenda, poſſit aliquando publicari: quod quidem oon poterit eueuire per iuramentum à recipiendo occultè ſumptum. Vude poterit Abbas recipere Nouitios maiores 16. annorum Religionem ingredi volentes, recepto tantùm ab eis iuramento, quòd impedimentis in conſtitutione Sixti V. contentis detenti nou ſint: & poſteà per alium Religioſum ad hoc deputatum ad informationem illorum vitæ, & morum, & an dictis impedimentis ſint obſtricti per ſecretam inueſtigationem procedere. Deputatus verò informatiouem captam, eidem Abbati, & Magiſtro Nouitiorum, & ſtudentium referre debet, qui approbandi, & reprobandi authoritatem habeaot.

4 Notandum, quòd teſtes inquirendi, de omoibus impedimentis ſigillatim interrogentur, & oportet, quòd ipſi deponant, Nouitios recipiendos non eſſe detentos tali, vel tali impedimento. Nec ſufficit, quòd generaliter dicant, neſcire eos eſſe comprehenſos *in d. Conſtitutione*: hæc enim negatio nihil probat, vt per ſe conſtat. Nec diligens inquiſitio facieoda iu conſtitutione poſita expleta foret: erit enim diligentia ſufficiens, quæ in humano iudicio cum propor-
5 tioue ſufficiat ad fidem faciendam. Deſumendum eſt etiam ab iis iuramentum: quia teſtis, qui oon iurauit, nullam fidem facit, *cap. Nuper nobis. de teſtib*. Quibus benè perſpectis, oullam Abbas contrahet negligentiæ culpam in munere ſuo.

6 Talis informatio fieri poteſt tam per eccleſiaſticos Iodices, quàm ſeculares; modò tamen iis proponantur eſaminanda, qoorum Nouitium iotereſt recipere, vt dicit Portellus *in dub. regul. verbo, Nouitij informatio, num.* 3. Roder. *qq. regul. tom.* 3. *q.* 10. *art.* 2. Bartbolomæus de Vecchiis *diſp.* 6. *dub.* 2. *num.* 4. Beia 4. *part. caſ.* 18. *verſ. fin.* Miranda *tom.* 1. *Manual. Prælat. q.* 21. *art.* 3. *concl.* 1.

7 Sed aduertendum eſt cum Laurentio de Peyrinis *tom.* 2. *de Prælat. q.* 3. *cap.* 1. *num.* 30. quòd talis informatio debet eſſe iuridica, facta, uimirum, per duos, vel tres teſtes iuratos, qui iurent, iu tali perſona à ſeipſis benè cognita, nou eſſe vllum ex impedimentis couteutis iu conſtitutione prædicta; & quòd huiuſmodi teſtes debeant eſſe iurati, dicunt ſupradicti Doctores: tum, quia, vt diximus, teſtes ſine iuramento nou faciunt fidem, Gloſſ. *in cap. Cùm olim. verbo, Fratrum. de priuileg.* Habetur *cap. Tuis. & cap. Nuper. de teſt.* quod quidem iuramentum prætermitti non poterit, cùm ſit in fauorem Religionis, etiam de conſenſu partium, vt dicunt Miranda *loco cit. concl.* 4. & Bartholomęus de Vecchiis *loco cit.* Suar. autem *tom.* 4. *de relig. lib.* 5. *cap.* 10. *num.* 14. manifeſtè affirmat, quòd ſupradicti teſtes iurare debeant, perſonam eſſe à ſe cognitam.

Non ſolùm per ſupradictos Iudices eccleſiaſticos, ſiue ſæculares, fieri poteſt informatio pro Nouitiis recipiẽdis; ſed etiã per aliquem Monachum idoneum ab illis ſtatuendũ, qui gaudeat authoritate recipiẽdi Nouitios; qui Mooachus poterit per Notarium ſæcularẽ, ſiue Religioſum, ſiue per ſeipsũ teſtes per ſcrutinium ſecretum examinare, præmiſſo iuramento, ſine facultate Ordinarij, & ſumpta informatione, eam Superioribus præſentare, vt de ea conſultare poſſint. Ita Ledeſma *de ſtatu Religionis, in comm. cap.* 6. *concl.* 3. *diff.* 7. Bartholom. de Vecch. *loco cit. num.* 4. Miranda *ſimiliter loco cit. concl.* 2. *art.* 1. Sic etiam conceſſit Clemens VIII. *in ſua conſtitutione*, die 7. Septembris, 1597. apud Roder. *loco cit. art.* 1. 8

Antequàm autem concedatur habitus regularis alicui, debent haberi priùs informationes à deputatis, vt ait Laurentius de Peyrinis *loco cit. num.* 32. vbi ſubdit, quòd ſi fieri nequiuerint, eo quòd timetur, ne induendus precibus, vel minis parentum auertatur à ſancto propoſito; poterunt eo caſu vſque ad tempus profeſſionis omitti: & interim poterit dari habitus Nouitio, iuramento ab eo ſumpto coram teſtibus, quòd non habeat impedimentum, *ex conſtitutionibus* Sixti V. ſicut conceſſit Clemens VIII. *in ſupradicta conſtitutione* apud Roder. *loco cit.* Et ſufficit, quòd Nouitius prædictus coram teſtibus iuret, ſe non habere impedimentum, quod illum inhabilitet ad habitum ſumendum iuxta prædictas conſtitutiones: quod iuramentum fieri debet coram illis poteſtatem habentibus recipiendi Nouitios, vel coram Superiore immediato Monaſterij, vel aliquo Collega, ſeu Prouinciali. 9

Notandum etiam cum eodem Peyrino *loco citato, num.* 33. qoòd prædictæ informationes iuridicæ uon debent fieri de omnibus requiſitis iu induendo ſecundùm uaturam, & ius commune, ac Regulas, & Conſtitutiones particulares Religionis, quas præmiſerat Bartholomæus de Vecchiis *in praxi Nouit. diſput.* 6. *dub.* 1. *num.* 1. vbi dicit, quòd informatio, quæ fieri debet in receptione Nouitiorum, oritur, vel ex obligatione iuris naturalis, vel canooici, vel iuris pontificij, vel ex eo, quod iu Regulis, aut ſtatutis cuiuſcunque Religionis decernitur; ſed ſolùm habenda eſt informatio ſecuudùm ea, quæ ſtatuit Sixtus V. *in ſuis conſtitutionibus*. Primò eoim interrogandi ſunt teſtes, an cognoſcant parentes illius Nouitij: licèt enim huiuſmodi interrogatio videatur ſolum poſtulata ab eodem Sixto V. vt conſtaret, nou eſſe recipiendum illegitimum, cùm ipſe illegitimos omnes recipi prohibuiſſet, niſi cum certis formis, quæ conſtitutio à Gregorio XIV. moderata eſt, videri poſſet forſitan alicui, hanc interrogationem uon eſſe ampliùs neceſſariam. Sed adhoc neceſſaria eſt, vt ait Suarez *tom.* 3. *de Relig. lib.* 5. *cap.* 10. *num.* 12. ad certiorem cognitionem perſonæ recipieodæ, & ad meliùs eius mores aguoſcendos. Debent inſuper interrogari teſtes, præter ea, quæ *ſuperiùs* diximus, de vita præterita, an fuerit vir, ſiue iuuenis probus, bonis moribus præditus: & an ſciant ipſi teſtes, vt diximus, eum perpetraſſe aliquod delictum, vt homicidium proditorium, furtum, vel quid ſimile; putà, magnum ſacrilegium, virginem rapiendo, & ſtuprando, Sanctimonialem violando: ſi fuerit in crimine peſſimo, vel beſtialitate; ſi parentum percuſſor, ſiue Epiſcopi, aut Clerici, ſiue Cardinalis, aut Prælati, vt optimè ad- 10

Digitized by Google

uertunt Pottellus *in dub. regul. verbo , Nouitius , num.* 15. & Llamas *in append.* §. 14. *in fine.*

Similiter ioterrogandi ſunt teſtes, an aliqnod ex prædictis delictis deductnm fuerit in iudicium, & facta fuerit inquiſitio. Et aduertit Llamas *loco cit.* §. 16. quòd qui in rixa aliquem percuſſerit, vel vulnus inflixerit, pugno, vel ferro, aot lapide, quòd non prohiberetur ad Religionem recipi, etiamſi de his iam cœpiſſet informatio fieri in Curia.

Similiter interrogandi ſunt teſtes, an ille Nouitius Religionem ſponte, & piè ingredi cupiat; an verò ex aliqua humana cauſa ducatur ad Religionis ingreſſum: quæ quidem interrogatio poteſt omitti, cùm non ſit in vſu, teſte Miranda *tom.* 1. *Manual. Pralat. q.* 21. *art.* 3. licèt illam putet neceſſariam Laurentius de Peyrinis *tom.* 2. *de Pralato, q.* 3. *cap.* 1. *num.* 35.

11 Vt autem huiuſmodi informationes aliquo ordine fiant, hìc adnotandæ ſunt breuiter vna poſt aliam eo ordine, quo deſcribuotur à Bartholomæo de Vecchiis *diſput.* 6. *dub.* 7. quæ ſunt nouem, ſcilicet.

Prima, ao cognoſcant parentes N. N. ſciántque eos eſſe veræ fidei catholicæ ſectatores, ac bonæ famæ, & nominis.

Secunda, an ſciant N. præfatorum eſſe filium, ac de legitimo matrimonio natum.

Tertia, an ſciant, eundem eſſe ſui iuris, & liberum, vt diſponere valeat de perſona ſua, non ligatū matrimonij vinculo; & an ſciant, eum promiſſionē dediſſe alicui virgini, vel mulieri, eam ducendi in vxorem.

Quarta, an ſciant, eum eſſe virum probum, ac bonis moribus præditum; & præſertim, an ſciant, eum perpetraſſe aliqnod delictum, vel homicidium, furtum, latrocinium, vel quid ſimile, quod fuerit deductum in iudicinm, aut ſuper eo aliqua facta fuerit inquiſitio.

Quinta, an ſciant, eum amiſiſſe bonum nomen apud homines ratione alicuius enormis delicti, vel pœnæ execrabilis ei illatæ, ita vt perpetua notetur infamia.

Sexta, an ſciant eum eſſe debitis vltra facultatem ſuam onuſtum, quæ ſoluere noo poſſit, ab eiſque faciliter ſe expedire.

Septima, ao ſciant eum ratiociniis, tam publicis, quàm priuatis eſſe obnoxium.

Octaua, an exiſtiment, eum bono fine ad Religionem ſe transferre.

Nona, an ſciant, eum eſſe integræ valetudinis mentis, ac corporis, & præſertim, an ſciant eum aliquo morbo contagioſo laborare.

Quæ quidem interrogariones, licèt ex his, quæ hactenus diximus de Nouitiis, elici poſſint, nihilominùs pro faciliori intelligentia ſic appoſitæ ſunt; quæ licet non enumerentur omnes in conſtitutionibus infrà ponendis Summorum Pootificum, ſed solùm quarta interrogatio, ſexta, & ſeptima: tamen operæpretium duxi cum aliis Doctoribus, & præſertim cum Bartholomæo de Vecchiis *loco cit.* eas ſic ordinatè recenſere: quia ex vi iuris canonici, vel Regulæ, aut conſtitutionis cuiuſcunque Religionis videntur neceſſariò apponendæ.

Forma autem iuramenti præſtanda iis, qui volunt Religionem ingredi, habetur *in Formulario, in fine primi tomi huius Operis.*

12 Habitis ergo huiuſmodi informatiooibus, mediantibus interrogationibus ſupradictis, examinandæ ſunt informationes, & approbandæ, iuxta tenorem Bullæ Sixti V. per Capitulum generale, vel prouinciale, an, videlicet, ſufficienter factæ ſint: quod etiam colligitur ex alia conſtitutione declaratoria eiuſdem Sixti V. vt benè aduertit Suar. *tom.* 3. *de Relig. lib.* 5. *cap.* 10. *num.* 17.

Dices, an huiuſmodi examinatio approbationum 13
facieoda à Capitulo geoerali, vel prouinciali, poſſit aliis delegari. Miranda *in Manual. Pralat. tom.* 1. *q.* 21. *art.* 4. *concl.* 4. negat cum Rodriq. *tom.* 3. *qq. regul. q.* 10. *art.* 2. Bartholom. de Vecchiis *in prax. Nouit. diſp.* 6. *dub.* 3. dicit, non eſſe improbabile, hanc authoritatem eiſdem Superioribus non eſſe delegatam, eò quòd Sixtus V. oullam facultatem eis concedit, aut denegat; ſed potiùs iam de iure communi habitam reſtringit, & limitat, quæ cùm ſemper in eis perpetua ſit, ſemper quoque ordinaria ceoſenda eſt, & conſequenter eo modo, quo apud illos reſidet, etiam delegabilis. Et ſubdit: *Eſto hac authoritas ſit eis delegata,* 14
nihilominùs cenſeo illam ſubdelegari poſſe. quia delegatus ad voiuerſitatem cauſarum reputatur quaſi Ordinarius, vt cenſuit Rota *deciſ.* 775. *num.* 4. coram Seraphino, ac ſubinde delegare poteſt, prout probat Alexander 35. *lib.* 2. *variar. reſol. reſol.* 11. *n.* 13. & tenent Doctores communiter, teſte Couarruuia *variar. reſol. lib.* 3. *cap.* 20. *num.* 11.. ille verò tunc dicitur delegatus ad vniuerſitatem cauſarum, quando ei genus cauſarum committitur ſub vuo nomine collectiuo, quamuis non ſit generaliſſimum, ſed ſubalternum, licèt ſit reſtrictum quoad tempus, vel quoad quaotitatem, vel quoad locum. Ita Bartolus *in l. Legatus. num.* 4. *ff. de off. Proconſ.* & Azeuedo *lib.* 3. *recopil. tit.* 9. *l.* 1. *n.* 5.

Ex quo fit, vt quemadmodum iuxta Baldum *in l. Solet. num.* 1. *q.* 4. *ff. de iuriſdict. omnium Iudic.* & Alexandrum *ibi, num.* 9. Sociuum *in l. More. num.* 40. *ff. eod. tit.* & Bertachinum *in repert. lit. D, verbo, Delegatus ad vnam cauſam, ante num.* 10. quos refert, & ſequitur Sanchez *lib.* 3. *de Matrim. diſp.* 31. *num.* 4. quis di- 15
citur delegatus ad vniuerſitatem cauſarum, ſi delegatio ſit vniuerſalis reſpectu perſonarum, licèt non quoad cauſas; vtputà, ſi omnes cauſæ mutui tális territorij alicui delegentur: quia cauſa mutui eſt genus multas ſub ſe continens ſpecies: ita pari ratione dicendum eſt
de Prælatis in caſu nòſtro ad vniuerſitatem cauſarum 16
eſſe delegatos, eò quòd cauſa receptionis ad Religionem eſt genus multas ſub ſe cootinens ſpecies: ergo ſubdelegare poſſunt, quia non committitur eis nudum miniſterium. Ita Bartholomæus de Vecchiis *loco citato,* vbi idipſum confirmat hac ratione: nam, ſicut Sacerdos ab Epiſcopo, vel à proprio Parocho delegatus ad aſſiſtendum omnibus Matrimoniis parochiæ dicitur delegatus ad vniuerſitatem cauſarum, vt optimè probat Sanchez *loco citato, num.* 31. etiamſi eī limitetur tempus: ita eodem modo præfati Prælati appellantur delegati ad vniuerſitatem cauſarum.

In aliquibus tamen Congregationibus committi- 17
tur Magiſtris Nouitiorum, vt à Nouitiis recipiant, & videant huiuſmodi informationes, an ſufficienter à Iudicibus ſint peractæ.

Sequuntur conſtitutiooes, & decreta Summorum Pontificum pro Nouitiis recipiendis.

SANCTISS. D. N. D. SIXTI diuina prouidentia Papæ V.

CONSTITVTIO.

Contra illegitimos etiam legitimatos, crimino ſos, vel ſuſpectos, aut æri alieno, vel reddendis rationibus obnoxios, ad aliquam Religionem tranſire volentes; & contra Regulares abſque Superiorum licentia, de Prouincia in Prouinciam euntes, vel tranſmigrantes.

SIXTVS

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

CVm de omnibus eccleſiaſticis Ordinibus, in ea, qua conuenit, puritate, & dignitate conſeruandis, præcipuam geramus ſollicitudinem, tum verò illud præter cætera nobis cordi eſt, vt à Regularium perſonarum Congregationibus, quas tanquàm Deo dicatas, maximè candor, ſanctitáſque decet, cuiuſcunque criminis, aut turpitudinis labes, & ſcandali occaſio, quàm longiſſimè arceantur. Siquidem res ipſa nos admonet, quàm indecorum ſit, & ab ea, quæ diuinæ Maieſtati, eſque conſecratis perſonis debetur reuerentia, alienum, ſi eiuſmodi homines, qui propter ſua ſcelera, pœnas graues ſibi in ſæculo propoſitas timent, quíve propter immunditiam, & peccata, ex quibus orti ſunt, notari perpetua ignominia, ab omni mundano honore, & à paterna hæreditate repelluntur, iidem omnipotenti Deo, tanquàm hoſtię offerantur, atque ad habitandum in domo quam decet honor, & ſanctitudo, inter miniſtros Domini, cui ſeruire regnare eſt, ad ſacras functiones, quacunque profana præeminentia multò nobiliores, ſine vllo delectu admittantur. Cùm etiam ſecundùm legem Moyſi, immundi ab ingreſſu Sanctuarij excluderentur, ac Sacerdos habens maculam, panes Deo ſuo offerre non poſſet, nec accedere ad miniſterium eius; & quod in holocauſtum Domini, aut victimam pacificorum offerebatur, id immaculatum eſſe deberet, vt acceptabile foret, nec vlla macula eſſet in eo; quòd ſi maculam habuiſſet, neque offerendum, neque acceptabile futurum eſſet.

Ne igitur contingat, illegitimè genitos, qui vtplurimùm parentum vitia, & incontinentiam imitari ſolent; nec pietatis ſtudio, ſed temporalium commodorum intuitu (quia hæreditates maiorum, aut dignitates aliquas conſequi non poſſunt) ad Religionem confugiunt, vitam, quam animo à Religione alieno ſuſceperunt, ac Inſtitutis religioſis alienam, plerunque cum dedecore, & propriæ ſalutis diſpendio ducere, ſuiſque corruptis moribus, & malis exemplis, quietem, & ſtatum cæterorum Deo famulantium perturbare, aut hac quaſi fæce & colluuie, ipſarum Religionum honorem, & exiſtimationem lædi, vt denique homines, qui hac ſpe ad filios ſpurios in peccato gignendos eſſent propenſiores, eò magis abſtineant ab huiuſmodi carnis flagitiis, quò ſuæ proli hoc quoque refugium præcluſum viderint:

Hac noſtra in perpetuum valitura Conſtitutione diſtrictè interdicimus, & prohibemus, ne illegitimi, procreati ex inceſtu, aut ex ſacrilegio, (quorùm, ſcilicet, parentes conſanguinitate, vel affinitate, intra tertium gradum inuicem coniuncti fuerint, vel quorum alteruter parens caſtitatem Deo vouerit,) etiam apoſtolica, imperiali, vel regia, aut quauis alia authoritate legitimati, aut natalibus reſtituti, ad aliquam quoruncunque Ordinum, etiam Mendicantium, & non Mendicantium, Fratrum, Monachorum, Eremitarum, vel Canonicorum, aut Clericorum Regularium, Congregationum, aut Hoſpitalium Religionem, neque ad habitum, nec profeſſionem Regulares recipi, vel admitti quoquo modo poſſint. Quòd ſi eorum quiſpiam habitum poſt publicationem præſentis Conſtitutionis in futurum receperit, vel profeſſionem poſthac emiſerit, decernimus habitus ſuſceptionem, & profeſſionem, ex nunc, prout ex tunc, irritam, nullam, & inualidam, nulliúſque roboris, vel momenti fore, ac nullum exinde, aut ex huiuſmodi voto penitùs annullato, obligationis vinculum oriri poſſe; quinimò illos habitu regulari, ad quem reaſſumendum perpetuò inhabiles ſint, quamprimùm exui, & ab ipſa Religione eiici, exterminaríque debere. Et nihilominùs quicunque Superiores, tam Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Domorum, Collegiorum, & locorum Regularium, quàm etiam pręfatorum Ordinum, Congregationum, Hoſpitalium, & quaruncunque Religionum Prouinciales, vel Generales, quouis nomine nuncupati, qui ex prædictis inceſtu, vel ſacrilegio genitos, poſt dictam publicationem ad habitum receperint, vel ad profeſſionem admiſerint, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrant, à qua eorum nemo, niſi in mortis articulo conſtitutus, ab alio, quàm Romano Pontifice abſolutionis beneficium valeat obtinere. Sed, ne iis, qui in humilitatis ſpiritu Deo, & Religioni ſeruire, & pœnitentiam agere intra Monaſteria, vel Domos regulares cupiunt, ad ſanctum huiuſmodi propoſitum via penitùs præcludatur, permittimus, vt præfati illegitimi, ex dictis inceſtu, aut ſacrilegio geniti, ad habitum Conuerſorum, ſeu famulorum, in Monaſteriis, vel Domibus regularibus ſeruientium recipiantur, & in ipſis Monaſteriis, ſeu Domibus regularibus ad ſeruilia miniſteria, viliora obſequia, humiles functiones, atque abiecta ſeruitia admitti poſſint; ea tamen conditione, vt ad habitum Religioſorum, vel ad profeſſionem, quam Religioſi emittere ſolent, emittendam, necnon ad omnes non modò ſacros, ſed etiam minores Ordines, vel ad clericalem characterem; denique ad cuncta eccleſiaſtica officia, & functiones. & ad aſcendendum altiores gradus, ſint eis portæ perpetuò clauſæ, & obſeratę.

Quoad reliquos verò non ex inceſtu præfato, nec ſacrilegio, ſed ex quouis alio minùs legitimo toro natos, ſpurios, vel naturales, etiam vt præfertur, vel aliàs legitimatos, qui ob meliorem vitæ frugem, Religionem ingredi cupiunt, ſtatuimus, & ordinamus, eos ad Religionem admitti non poſſe, aut debere, niſi priùs illorum vita, & moribus diligenter cognitis, & circunſtantiis vniuerſis, quæ circa idoneitatem perſonæ attendendæ erunt, conſideratis, ac de Religionis zelo, pietate, integritate, & doctrina fide dignis teſtimoniis adeò commendati fuerint, adeò bonam indolem, & ſpecimen virtutis præſeferant, ac tot merita eis ſuffragentur, vt defectum natalium ſuppleant, eorúmque receptio vniuerſæ Religionis commodo, & vtilitati profutura videatur. Et ſuper hoc ipſo in generali, vel prouinciali Capitulo, matura deliberatione habita, Generalis, vel Prouincialis, Superioris, ac Diffinitorum vnanimi conſenſu approbati, & ad habitum regularem admiſſi extiterint: & tamen hi ſic recepti ad gradus, honores, & dignitates ſui Ordinis obtinendas perpetuò inhabiles, & illorum incapaces remaneant, niſi ſuper hoc cum eis fuerit, authoritate apoſtolica ſpecialiter diſpenſatum. Si quis autem eorum aliàs, quàm vt præfertur, recipietur, profeſſio ſimiliter nulla ſit, atque ipſi habitu priuari, & à Religione eiici debeant, eorúmque receptores, excommunicatione, vt ſuprà, innodati ipſo facto exiſtant.

Cæterùm, quoniã ſæpè ſe vitia ingerunt, & ſe eſſe virtutes mentiuntur, ac multi decoctores poſt dilapidatam rem familiarem, & contractam ingentem vim æris alieni, aut interuerſam alienam pecuniam eorum fidei creditam, vt ratiocinia effugiant: alij poſt furta, latrocinia, rapinas, homicidia, aliáve facinora patrata, etiam banniti, aut damnati, ſeu qui meritas pro ſuis delictis pœnas metuunt, non pia intentione, ſed ad euitandam legum, & iudiciorum ſeueritatem, quia tutò in ſæculo viuere non poſſunt, tunc demum quærunt à Religione auxilium, quando aliunde illud non ſperant: vnde ſub habitu, & nomine Religioſorum, animum Religioni inimicum, & inueterata vitia retinent, neque alios, qui ſancta vocatione vocati ſunt, patiuntur tranquillè diuinis obſequiis inſiſtere, in grauem Dei offenſam, Religionis opprobrium & ſcandalum plurimorum: vt his quoque ſubterfugij, & impunitatis ſpes omnis tollatur, authoritate apoſtolica, & tenore præſentium, etiam perpetuò ſtatuimus, & ordinamus iuuenes, aut viros adultos, maiores ſexdecim annis, non aliter in aliquam Religionem recipi poſſe, nec debere, niſi priùs de eorum parentibus, patria, déque anteacta vita, & moribus diligenter inquiratur, & ex accurata informatione, & fide digna relatione compertum, & exploratum ſit, eos neque aliquorum criminum, qualia ſunt homicidia, furta, latrocinia, vel alia ſimilia, aut grauiora, reos, vel ſuſpectos exiſtere, vt propterea damnati ſint, aut ne damnentur, formident, neque ingenti ære alieno ſupra vires facultatum ſuarum grauatos, vel reddendis ratiociniis ita obnoxios, vt ex huiuſmodi cauſa, lis, vel moleſtia eis iam illata, vel timendum ſit, ne inferatur: niſi denique conſtet, ipſos non humana aliqua ratione, ſed tantùm deuotionis, & pietatis feruore, vitam Religioſam ſponte, & ex animo elegiſſe; déque his omnibus in Generali, vel Prouinciali Capitulo plena, & indubitata fide facta, tam Superioris Generalis, ſeu Prouincialis, quàm Diffinitorum conſenſu approbati, & ad habitum regularem admiſſi fuerint. Omnes autem, & quoſcunque, vt dictum eſt, criminoſos, vel ſuſpectos, aut æri alieno, vt etiam diximus, vel rationibus reddendis obligatos, ad Religionem perpetuò inhabiles declaramus. Et ſi qui eorum contra præſentem noſtram Conſtitutionem temerè admittentur, tam ſuſceptionem habitus, quàm profeſſionẽ, & inde ſecuta, ex nunc, prout ex tunc, pari modo irritamus, & annullamus, viribúſque, & effectu carere decernimus, ac iubemus eos, qui ſic de facto recepti erunt, habitu ſpoliari, & Religione expelli, & nihilominùs ſi expulſi non fuerint, volumus, & pariter declaramus, habitus ſuſceptionem, & profeſſionem penitùs nullam eſſe, & cenſeri, ac proptereà attenta nullitate habitus, & profeſſionis, licere quibuſcunque Iudicibus, & Curiis, etiam ſæcularibus, ad quos, ſeu quas ſpectat, contra eos, vt priùs iuris, & facti remediis opportunis, ex officio, vel ad cuiuſcunque inſtantiam, vel querelam ciuiliter, criminaliter, aut mixtim procedere. Quare volumus, vt cuiuſque iuuenis, aut viri maioris 16. annis à ſæculo ad Religionem tranſeuntis, approbatio, admiſſio, & receptio in Generali, vel Prouinciali Capitulo, vt ſuprà ordinatum eſt, pro tempore fiant; necnon Religioſi ſic recepti nomen, & cognomen, quibus in ſæculo vocabatur, & patria in actis ipſius Capituli deſcribantur, & notentur. Et inſuper quoſcunque Religioſos, eorúmque Superiores, qui aliquas perſonas, vt dictũ eſt, inhabiles poſt hanc Conſtitutionem publicatam receperint, voce actiua, & paſſiua, necnon officiis, gradibus, honoribus, & dignitatibus quibuſcunque per eos obtentis, eo ipſo in perpetuũ priuamus, & tam illis priuatos, quàm ad illa, & alia quæcunque in poſterum obtinẽda, perpetuò inhabiles, eorũque incapaces decernimus, & declaramus.

Sed & quia interdum Satanas in Angelum ſe callidè transfigurat, ac perditi quidam, & facinoroſi homines, quod ſæpè vidimus, & experti

perti ſumus, inſtigante antiquo pacis, & Religionis hoſte, nō veriti ſunt temerario auſu habitum Religioſorum aſſumere, ea mente, vt veluti ſub ouina pelle lupi rapaces, per dolum, & inſidias Chriſti fideles incautos, & nihil mali à Religioſis ſuſpicantes, opprimerent: ſiue, vt poſt ſcelera perpetrata, viam faciliorem ad fugam haberent, ſiue vt banniti Curiæ ſæcularis, quæ eos propemodum interceptos perſequebatur, manus effugerent; & contigit aliquando ipſos ſicarios, religioſis veſtibus induros, à veris Religioſis hac fraude deceptis, intra Domos regulares hoſpitio receptos fuiſſe: Prohibemus eodem modo, atque interdicimus, ne quis Regularis ex vna Prouincia ad aliam Prouinciam ſui Ordinis trāſeundo, etiam in itinere, intra aliquod Monaſterium, Domum, vel locum alterius Prouinciæ ad habitandum, vel tanquàm hoſpes recipi, aut ad modicum tempus diuertere poſſit, niſi à Superiore eius loci, vbi reſidet, expreſſam licentiam diſcedendi in ſcriptis obtentam, ſeu literas obedientiæ, vel commendatitias ſecū deferat, atque exhibeat, vel niſi ita cognitus ſit iis, ad quos diuertetit, vt de eius perſona nullus omninò dubitationi, aut ſuſpicioni locus relinquatur. Ideóque præcipimus vniuerſis, & ſingulis locorum Ordinariis, eorúmque Vicariis in ſpiritualibus Generalibus, vt per ſuos Officiales, miniſtros, vel executores curent, ab omnibus perſonis regulari habitu indutis, quas per ſuas ciuitates, vel diœceſes iter facere, vel tranſire, & ad quæcūque hoſpitia, vel diuerſoria ſe recipere contigerit, diligenter perquiri, num huiuſmodi literas obedientiæ, ſeu commendatitias ſecum deferant. Quòd ſi eas dictas literas non habere, vel ignotos eſſe deprehēderint, poſſint contra ipſos, etiam tanquàm dictorum criminum ſuſpectos procedere, & tandiu illos ſub cuſtodia detinere, donec certa de eiſdē notitia habeatur. Et tamen volumus, vt ij, qui etiam pictatis, vel hoſpitalitatis prætextu, Regulares alterius Prouinciæ ignotos, aut ſine licentia, vel literis, vt ſuprà receperint, dictas pœnas priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ, necnon officiorum, graduum, honorū & dignitatum obtentorum, atque inhabilitatis perpetuę pariter incurrant. Decernentes ſic in præmiſſis omnibus per quoſcunque iudicari debere. Necnon irritum, & inane, ſi ſecùs à quoquam, quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentati.

Quocircà Venerabilibus Fratribus noſtris, S.R.E. Cardinalibus, dictorū Ordinum, Congregationum, Hoſpitalium, & locorum Regularium, apud nos, & Sedem apoſtolicam Protectoribus, nunc, & pro tempore exiſtentibus, ac locorum Ordinariis præfatis, per apoſtolica ſcripta mandamus, vt eorum vnuſquiſque per ſe, vel alium, ſeu alios Cardinales quidem in ſuæ protectionis; Ordinarij verò in ſuarum ciuitatum, diœceſum, & diſtrictuum regularibus locis, curent præſentes litteras publicari, eaſque perpetuò firmiter, & inuiolatè obſeruari; inobedientes, cēſuras, & pœnas prædictas incurriſſe declarando, illáſque etiam iteratis vicibus aggrauando; inuocato etiam, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus apoſtolicis, necnon quotuncunque Ordinum, Congregationū, Hoſpitalium, & Religionū iuramento, confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & litteris apoſtolicis quorumcunque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus præſentis Conſtitutionis impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorúmque totis tenoribus habenda ſit in his litteris mentio ſpecialis. Quæ omnia, quatenus eidem Conſtitutioni in aliquo aduerſentur, illorum tenores pro expreſſis habentes, perpetuò tollimus, annullamus, & abrogamus, ac nolumus cuiquam ſuffragari, aut ſi Superioribus, & perſonis dictorum Ordinum, Congregationum, Hoſpitalium, communiter, vel diuiſin, ab apoſtolica ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Mandamus verò eaſdem præſentes ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorū de Vrbe, ac Cancellariæ apoſtolicæ, de more publicari, & affigi, illarúmque exemplis, etiā impreſſis, Pręlati eccleſiaſtici ſigillo, & Notarij publici ſubſcriptione munitis, eandem fidem in iudicio, & extra illud haberi, quæ eiſdem originalibus haberetur, ſi eſſent exhibitę, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominum liceat, hanc paginam noſtrorum interdictorum, prohibitionum, ſtatutorum, ordinationum, declarationum, decretorum, voluntatum, permiſſionis, irritationis, annullationis, iuſſionis, priuationis, præcepti, ſublationis, abrogationis, & mandatorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo octogeſimoſeptimo, 6. Kal. Decembris, Pontificatus noſtri anno tertio.

HIPP. Card. Aldob pro Dat.

TH. THOM. GVALTERVTIVS.
A. de Alexiis.

Sequuntur

Sequuntur declarationes prædictæ Conſtiturionis Sanctiſſimi D.N. Sixti diuina prouidentia Papæ V.

SIXTVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

AD Romanum ſpectat Pootificem, ſacrorum Canonum conditorem, quæ per eum ſancita ſunt, ita ſuo declaratioois arbitrio dilucida reddere, vt inde nemini poſſit dubitationis ſcrupulus exoriri; præſertim verò ſalubriter conſulere, vt cùm de Regularibus agitur, qui ſe omninò Dei omnipotentis obſequio manciparunt, tollantur ea omnia, quæ eorum ſanctum Chriſto piè inſeruiendi inſtitutum quoquo modo valeant perturbare. Sanè poſt editam noſtram conſtitutionem, quæ incipit: *Cùm de omnibus eccleſiaſticis Ordinibus*, &c. ſuper modo & forma recipiendi, & admittendi eos, qui ſub Religionis iugo, Altiſſimo famulari deſiderant, cùm variæ ſint exottæ dubitationes, & quęſtiones, eæque poſteà ad audientiam noſtram perlatæ: Nos ad tollendam omnis ambiguitatis occaſionem, habita cum Venerabilibus Fratribus noſtris, Sanctæ Rom. Eccleſiæ Cardinalibus Congregationis, ſuper Regularium negotiis, & conſultationibus per nos inſtitutæ, matura deliberatione, illorum conſilio, & aſſenſu præſeotem noſtram perpetuò valituram declarationis conſtitutionem duximus promulgandam. Cùm itaque inter alia dubitetut, num primò dicta noſtra conſtitutio, vbi de illegitimè genitis loquitur, comprehendat etiam eos, qui poſteà per ſubſequens matrimonium fuerunt legitimati: Nos inhærentes ſacrorum Canonum diſpoſitioni, authoritate apoſtolica, tenore præſentiũ declaramus, illegitimè natos ex iis parentibus, inter quos tempore, quo ipſi geniti ſunt, mattimoninm ritè conſiſtere poterat, ſeeuto poſteà matrimonio legitimos effectos, ſub dicta conſtitutione minimè comprehendi; ſed eos, tam ad emittendam profeſſionem, quàm ad conſequendos gradus, honores, & digoitates ſui Ordinis, æquo iure cum illis, qui ex matrimonio legitimo, & conſtanti nati ſunt, cenſendos eſſe. Illegitimos verò, etiam ex ſoluto, & ſoluta, qui, antequàm noſtta conſtitutio emanaret, profeſſi vigore, ſeu prætextu priuilegiorum, aut indultorum apoſtolicorũ cuiuis Ordini, Religioni, Monaſterio, aut Congregationi, corúmve Superioribus in genere, vel in ſpecie conceſſorum, eo ipſo per ingreſſum Religionis, vel per eoſdem Superiores, ſiue alios quoſlibet, etiam Sedis apoſtolicæ de latere Legatos, aut alios Officiales, vel miniſtros, quauis præeminentia, vel a[u]thoritate etiam apoſtolica fungentes, aut facultate ſuffultos legitimati, aut ad gradus, & hoores, & dignitates habilitati, ſeu reintegrati, & illis aliàs perfuncti ſunt, volumus poſthac, non obſtantibus quibuſcunque, tam antiquis priuilegiis, aut litteris apoſtolicis, quàm aliis indultis, ſeu declarationibus, etiamſi illa per nos poſt dictam conſtitutionem nouiſſimè edita fuiſſe aſſerantur, honores, gradus, aut dignitates huiuſmodi obtinere non poſſe, ac diſpenſationes, & legitimationes quaſcunque eis nullateous ſuffragari, niſi ſpecialiter, & nominatim cum eorum ſingulis fuerit, ſuper natalium defectu, vt honores, gradus, dignitates obtineant, ante, vel poſt ingreſſum Religionis pet Romanum Pontificem immediatè, vel de eius ſpeciali mandato diſpenſatum: de qua diſpenſatione, ſeu mandato per litteras apoſtolicas, ſeu io forma Breuis, vel ſaltem per potentes litteras Cardinalis Protectoris, de ipſius Rom. Pont. voluntate fidem facientes legitimè conſtiterit. Eos pariter, qui tempore publicationis noſtræ conſtitutionis in ſuis Religionibus ſine huiuſmodi ſpeciali Romani Pont. diſpenſatione officia, honores, & dignitates habebant ad vitam, eo ipſo ab illis amoros, & abſolutos harum ſerie declatamus. Ad tempus autem illa obtinentes permittimus in ſua adminiſtratione vſque ad finem ſui temporis conſetuari, ita tamen, vt in poſterum, nec tempus ordinarium eis prorogari, aut extendi, neque ipſi ad alias nõ modò ſimiles, verùm etiam neque ad inferiores, aut altiores, & maiores dignitates, honotes, gradus aſcendere poſſint: perinde ac ſi idipſum in præfata noſtra conſtitutione ab initio expreſſum fuiſſet. Ne tamen huiuſmodi Religiones in liberalium artium, ac præſertim in ſacræ Theologiæ ſtudiis & religioſis profectibus ſegniores fiant, atque eorundem pia ſtudia tefrigeſcāt, eos noſſe volumus, quòd ſi ipſorum quiſpiam eximia doctrina, vitæque, & morum ſanctitate excellere reperiretur, déque eorum probitare, & præclaris meritis Ordinum Protectores eam apud nos fidem fecerint, vt non immeritò ſperari queat, eorum doctrinam, & operam ipſi Ordini, & ſanctæ Dei Eccleſiæ vſui, & commodo futuram; tunc demum indulgentiam, & benignitatem noſtram facile experitentur. Quoniam verò à multis quæſitum eſt, ſub nomine honorum, & graduum, à quibus illegitimi penitus excluduntur, quid potiſſimum ſit intelligendum: Declaramus hac in re, de qua nunc agitur, appellatione dignitatum, honorum, graduum debere intelligi Præpoſitatus, Abbatiatus, Prioratus, Guardianatus, Cuſtodiatus, Prouincialium, ac Generalium Superiorum officia, & alia his ſimilia, cum honore, & ſuperioritate cooiuocta. Ab officiis autem oneris, veluti Lectoris, Confeſſarij, Studiorum, & ſacræ Theologiæ Magiſtri, Regentis, Prædicatoris verbi Dei, & cæteris huiuſmodi, imò etiã à voce actiua à ſacris Ordinibus ſuſcipiendis,

ipſorúmque

ipſorúmque miniſterio ipſos illegitimos, dummodo ex ſacrilegio, vel inceſtu geniti non ſint, nequaquam arcemus. Cùm verò in quibuſdam Religionibus Capitula prouincialia, aut nunquam, aut non quotannis, ſed rariùs celebrentur, quædā etiam Monaſteria, aut Domus huiuſmodi in remotiſſimis regionibus, Hæreticorum, aut Infidelium tyrannidi finitimis ſita ſunt, ne ij, quos extra Capitula ad habitum, vel Profeſſionē Regulares admitti prohibuimus, tempus celebrandis Capitulis præfixum nimis diu expectare, aut ad ea cum maximo incommodo accedere cogantur; concedimus, & indulgemus, vt in qualibet Prouincia, ſaltem duo, vel, ſi commodè fieri poterit, tria, aut plura Monaſteria, ſeu Domus regulares deputentur, quarum, ſeu quorum Superiores infra annum ſaltem ad inquiſitionem ſuper Nouitiis faciendam, & ad ipſos Religioſos iuxta formam præfatæ conſtitutionis recipiendos, & ad alia, quæ in ipſa conſtitutione continentur peragenda, ſimul congregentur. Quòd ſi paucitas, aut nimia diſtantia Monaſteriorum, ne id quidem patiatur, ſaltem tribus ex antiquioribus Patribus vnius Monaſterij, aut Domus eius Prouinciæ huiuſmodi facultas, & authoritas per Capitulum Generale, ſcilicet, Monachorum, vel Prouinciale Mendicantium, & reliquorum Regularium huius Ordinis demandetur. Verùm in iis Monaſteriis, Domibus, & locis regularibus, quæ aut nondum in Congregationes redacta, aut aliàs nulli Prouinciæ ſubiecta ſunt, ſtatuimus, vt trina Capitula Conuentualia, tribus diſtinctis cum interuallo ſaltem decem dierum iuribus, celebrata eandem de recipiendis Nouitiis per trinas huiuſmodi diſtinctas voces approbatis habeant authoritatem, quæ per noſtram conſtitutionem Capitulis prouincialibus eſt attributa. Neque verò ſi in generalibus, vel prouincialibus Capitulis aliqui vocales deſint, nec ſi à Diffinitorum conſenſu aliquis diſcrepauerit, idcircò receptio Religioſorum retardari, impediri, aut impugnari debebit; ſed ſatis eſſe volumus, ſi vocalium, & ſuffragiorum numerus legitimus à iure, vel per cuiuſcũque Ordinis ſtatuta præfinitus interuenerit. Et quod de Capitulo prouinciali, aut generali dictum eſt, idem iuris ſtatuimus, ſi quæ Religiones non Capitulorum, ſed Congregationum, aut Diætarum, vel alio quouis nomine vti reperiantur. Quod autem pertinet ad profeſſionem, tam illegitimorum, quàm eorum, qui poſt 16. ætatis annum expletum regularem habitum ſuſceperunt; quia tũc demum verè, & propriè Religioſi effici dicuntur, cùm profeſſionem emittunt: Declaramus eos, qui ante prædictam noſtram editam conſtitutionem habitum ſuſceperint, & poſt ipſius promulgationem cupiunt profiteri, non aliàs ad profeſſionem admittendos eſſe, quàm facta inquiſitione, & ſeruata forma in ipſa conſtitutione præſcripta; & eorum, qui poſt dictā promulgationem, etiam ignoranter non habita dicta inquiſitione, & non ſeruata forma ad profeſſionem admiſſi fuerint, profeſſionem nullius eſſe roboris, & momenti. In oblatis autem, & conuerſis profeſſionem omittentibus ſatis erit, ſi quoad mores, & ſtatũ perſonarũ ipſa inquiſitio fiat. Sed, cùm eadem ratio vigeat in tacita profeſſione emittenda, quę militat in expreſſa, ſtatuimus, quòd in quibuſuis Ordinibus, & Religionibus, neque etiā tacita profeſſio quorumcunque Religioſorum induci poſſit, nec inducta intelligatur, niſi in receptione conſtitutionis forma ſeruata fuerit. Si quis verò ante editam noſtram conſtitutionem iā tacitè profeſſus expreſsè cupiat profiteri; vel ſi quis Apoſtata ad ſuam Religionem redire voluerit, inquiſitio, & forma præſcripta non erit neceſſaria, niſi vel de moribus, ſtatu, & qualitate perſonæ, vel de validitate ipſius tacitæ profeſſionis dubitatio aliqua oriatur. In iis autem, qui in locis à ſua patria longiſſimè remotis degentes, vel quorũ patria ab Hæreticis, vel Infidelibus miſerè oppreſſa detinetur, voluerint ſe diuinis obſequiis ſub regulari habitu dicare, vt in hoc quoque Sedis apoſtolicæ benignitas eluceſcat, quæ cunctos mortales, præſertim verò exteros ex longinquis regionibus ad eam aſſiduè confluentes materno ſinu libenter amplectitur, ſancimus exteros huiuſmodi, & aduenas, quanuis non liquidò conſtet de iis omnibus, quæ in conſtitutione noſtra requiruntur, tamē ſi diligentia adhibita nihil appareat, quod eos impediat, habiles reputādos eſſe. Quòd ſi quis ante, vel poſt conſtitutionē ipſam profeſſus ad ſacros Ordines, vel ad honores, gradus, & dignitates promotus exiſtat, & poſtmodum in eo natalium defectum, aut criminum in dicta cōſtitutione noſtra expreſſorũ notam, quæ priùs ignorabantur, detegi contigerit, decernimus, eum ſtatim poſt huiuſmodi defectus notitiam habitam, non aliàs quàm iuxta formam ipſius conſtitutionis ad honores, gradus, & dignitates, aut ad executionem ſacrorum Ordinum admitti debere. Contra crimininoſos verò, quorum profeſſio eadem conſtitutione noſtra, irrita declaratur, ac propterea Iudicibus, & Curiis ſæcularibus procedendi facultas conceditur, tunc demum id locũ habere volumus, & non aliter, cùm actis publicis conſtiterit, ipſos Iudices, & Curiam ſæcularē ante ſuſceptionē habitus de ipſo crimine aduersùs eos accuſationem ſuſcepiſſe, vel inquiſitionē inſtituiſſe. Cæterùm, quæ à nobis circa Religioſos Viros in præfata conſtitutione ſancita ſunt, ea nequaquam volumus ad Moniales nunc extendi. Poſtremò, dũ interdicimus, ne quis Regularis alterius Prouinciæ intra aliquod Monaſterium, Domum, vel locũ alienę Prouincię, etiam tan- quàm

quàm hoſpes, & ad modicum tempus recipi poſſit, niſi à Superiore loci, vbi reſidebat, & à quo diſceſſit, licentiam expreſſam in ſcriptis exhibuit, vel niſi ſatis cognitus ſit, id obſeruari volumus, nō ſolùm in Religioſis itinerantibus de vna in aliam Prouinciam; ſed in iis quoque, qui proficiſcuntur de vno in aliud eiuſdem Prouinciæ Monaſterium, tā ſui, quàm alterius Ordinis. Quòd ſi dicerent, ſe ad apoſtolicam Sedem cōfugere ob grauamina à ſuis Superioribus ſibi illata, & ideò ab ipſis Superioribus licentiam, & litteras obtinere non potuiſſe, non propterea vllo modo recipi valeant, niſi fide dignorū teſtimonio de petita ab eis licētia, & per ſuos Superiores denegata cōſtiterit.

In Alma vero Vrbe noſtra Religioſi aduenę, & peregrini de grauaminibus ſibi illatis conquerentes, nullibi ſine huiuſmodi literis, aut licentia recipiendi erunt, niſi priùs ad Congregationem dictorum Cardinalium ſuper negotiis Regulariū à nobis deputatorū, vel ad ſuos protectores remittantur, vbi ipſis auditis, pro rerum, & perſonarum qualitate quid agēdum ſit, ſtatuitur. Reliqua autem in priori noſtra conſtitutione contenta, quæ in præſentibus litteris non declarātur, volumus perpetuò firma, & valida in ſuo robore permanere, ac ab omnibus, ad quos ſpectat, inuiolabiliter obſeruari. Et ſi quid à nobis alicui Ordini, aut Religioni præter, aut contra præfatæ conſtitutionis formam poſt illius editionem circa recipiendos extra Capitula Nouitios, aut aliàs indultum, aut conceſſum fuit, id omne, ac deſuper confectas litteras prorſus reuocamus, & annullamus, ac ad terminos præſentis conſtitutionis reducimus, & aliàs nemini volumus ſuffragari. Decernentes ſic in præmiſſis vniuerſis, & ſingulis per quoſcunque Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam cauſarum ſacri Palatij apoſt. Auditores, ac S.R.E. Cardinales, ſublata eis. & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, in quauis cauſa, & inſtantia vbique iudicari, & diffiniri debere; necnon irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter cōtigerit attentari. Non obſtantibus præfata, & aliis cōſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, necnon quoruncunque Ordinum, tam Mendicantium, quàm non Mendicātium Religionum, ac Monaſteriorum, etiam eorū, quæ Ordinum capita, Prioratuū, Domorū, & quorunuis Regularium locorum iuramento confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, conſuetudinibus, ſtabilimentis vſibus & naturis quantocunque tēpore obſeruatis, necnon fundationibus eorūdem ; aliis quoque priuilegiis, indultis, exemptionibus, & litteris apoſtolicis illis omnibus, ipſorūque Superioribus Generalibus, vel Prouincialibus, Conuentibus, Capitulis, Fratribus, & perſonis, per quoſcunque Rom. Pont prædeceſſores noſtros, ac noſmetipſos, etiam poſt primæ dictæ conſtitutionis noſtræ publicationem, & præfatam Sedem etiam per modum ſtatuti perpetui, ac initi, & ſtipulati cōtractus, ſeu quaſi, necnon motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac etiam conſideratione, intuitu, contemplatione, vel ad inſtantiā Imperatoris, Regum, Ducum, aliorúmque Principiū, Sanctæque Romanæ Eccleſiæ Cardinaliū, ac de eorū conſilio, & aſſenſu conſiſtorialiter habito, quomodocūque, ac ſub quibuſuis tenoribus, & formis, necnon cum quibuſvis reſtrictiuis, reſtitutiuis, præſeruatiuis, annullatiuis, derogatoriarū derogatoriis, aliiſve efficacioribus, & efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, necnō irritantibus, & aliis decretis quomodocunque conceſſis, & confirmatis, & etiam iteratis vicibus extenſis, & moderatis, etiamſi in eis, ac ſtatutis ſtabilimentis, & fundationibus præfatis caueatur expreſsè, quòd nunquam eorum priuilegia, & indulta, reuocata, vel moderata, aut immutata intelligātur, nec illis in toto, vel in parte derogatum cenſeatur per quaſcunque litteras etiam derogatoriarum derogatorias, ac alias fortiores, & efficaciores clauſulas in ſe continentes, niſi illorum, ac etiam certarum ſpecialium litterarum apoſtolicarum inde confectarum verè, non autem per clauſulas generales, vel ſpeciales idē importantes, inſerto tenore, ac de ſimili Cardinalium conſilio, quódque ſemper in huiuſmodi derogationibus, & aliis diſpoſitionibus cenſeatur appoſita clauſula, quòd tūc nec aliter, nec alio modo effectum ſortiantur, cùm ſuperiorū Capitulorum, vel Conuentuū præfatorum ad id accedat aſſenſus, quódque derogationes, & aliæ depoſitiones huiuſmodi aliter effectum non habeant, niſi conſiſtorialiter factæ, & per trinas diſtinctas litteras eundē tenorem continentes, tribus diſtinctis vicibus ſuperioribus Capitulis, & Conuentibus præfatis fuerint intimatæ, eorúmque pariter ad id expreſſus accedat aſſenſus; aliter verò factæ viribus. & effectu omninò careāt, ac Superiores, Capitula, Conuentus, & aliæ perſonæ præfatæ ad parēdum illis, & decretis deſuper proceſſibus, eorúmque executoribus, & ſubexecutoribus, ac ipſorum mandatis, & monitionibus minimè teneantur; ſed litterarū huiuſmodi executionem omninò impedire, nec ratione reſiſtentiæ cenſuris eccleſiaſticis, etiam per ipſos executores, vel ſubexecutores latis innodari poſſint. Quibus omnibus, etiamſi aliàs de eis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruāda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro

ſufficienter

ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, harum ſerie ſpecialiter, & expreſsè derogamus, & quatenus effectum præſentium quoquo modo impedire, vel retardare, vel illis obeſſe poſſent, ea omninò tollimus, & abrogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Vt autem præſentes litteræ omnibus pleniùs innoteſcant, mandamus illas ad Valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in Cancellaria apoſtolica, necnon in acie Campi Floræ publicari, eatúmque exempla de more affigi. Volumúſque, & decernimus, vt ipſarum præſentium exempla, etiam impreſſa, manúque Notarij publici, & ſigillo Prælati eccleſiaſtici, aut illius Curiæ obſignata, eandem vbique locorum fidem faciãt, quam ipſæ præſentes facerent, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorum, *&c.* Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorũ eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ in Monte Quirinali, anno Incarnationis Dominicæ 1588. duodecimo Cal. Nou. Pontificatus noſtri anno quarto.

GREGORIVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Circunſpecta Romani Pontificis prouidentia, ea, quæ rationabilibus cauſis, authoritate apoſtolica ſancita fuerunt, ipſa rerum experientia ſuadente, ex aliis interdum non minùs iuſtis cauſis moderatur, & immutat, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire. Sanè, licèt aliàs felicis recordationis Sixtus Papa V. prædeceſſor noſter, nonnulla circa qualitates, modum, & formam admittendi Religioſos ad quoſcunque Ordines ſalubriter ſtatuerit, prout in duabus deſuper; prima, videlicet, ſub datum ſexto Calendis Decemb. anno tertio; & altera, ſub datum duodecimo Calendis Nouembris, anno quarto ſui Pontificatus, editis Conſtitutionibus latiùs continetur: quia tamẽ vſu comprobatum eſt, multa inuenta fuiſſe impedimenta, propter quæ ea, quæ in præmiſſis ſtatuta fuerunt, executioni mandari minimè potuerunt. Vnde quamplures litteris, & pietate inſignes viri à ſancto propoſito regularem ducendi vitam abducti, ac impediti, atque etiam alij diu cum maxima eorum laude in Religione verſati, ab illius dignitatibus, honoribus, prælaturis cum non modico Religionis, & Ordinum huiuſmodi detrimento repulſi, & inhabiles penitùs reddiri fuerint. Nos igitur ea, quæ docuit experientia, ſalubriter fuiſſe conſtituta confirmare; quæ verò moderatione aliqua indigere, moderari volentes, ac dictarum Conſtitutionum, & inde ſequutorum quorumcunque tenores, etiam veriores præſentibus, pro expreſſis habentes, habita cum Venerabilibus Fratribus noſtris, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ſuper negotiis, & conſultationibus Regularium deputatis, matura deliberatione, de eorundem conſilio prædictas Conſtitutiones in ea parte, qua cauetur, ne illegitimi ex certo inibi expreſſo damnato toro, vel complexu, ad quancunque Religionem, neque ad habitum, aut profeſſionem regulares, ſed tantùm ad habitum Conuerſorum, aut famulorum in Monaſteriis, aliiſque locis regularibus ſeruientium admittantur; & ſi poſt dictam Conſtitutionem profeſſionem emitterent, voluit illam nullius eſſe momenti. Et in altera parte, in qua illegitimè genitos, etiam ante ipſas Conſtitutiones Profeſſos, vigore priuilegiorum, aut indultorum apoſtolicorum cuiuis Ordini, Religioni, Monaſterio, aut Congregationi, eorúmve Superioribus in genere, vel in ſpecie conceſſorum, etiam ipſos per ingreſſum Religionis, vel per eoſdem Superiores legitimatos, ſeu ad gradus, honores, & dignitates habilitatos, ſeu integratos, ab honoribus, gradibus, & dignitatibus quibuſcunque, tam antiquis, quàm aliis priuilegiis, litteris apoſtolicis, indultis, aut declarationibus, non obſtantibus excludi, ac diſpenſationes quaſcunque, aut legitimationes non ſuffragari, neque in futurum cum his, niſi à Sede apoſtolica, priuilegiis quibuſcunque non obſtantibus, diſpenſare poſſe voluit; authoritate apoſtolica tenore præſentium ad terminos iuris reducimus, & moderamur, ac omnes diſpenſationes, & habilitationes vigore priuilegiorum, aut indultorum apoſtolicorum cuiuis Ordini, Religioni, Monaſterio, aut Congregationi, eorúmve Superioribus in genere, vel in ſpecie, vt præfertur, conceſſorum, quæ tempore Conſtitutionum huiuſmodi vſu recepta, & non ſub vllis aliis reuocationibus comprehenſa erunt per quoſcunque eorum Superiores factas, in priſtinum ſtatum, & validitatem, in quibus ante ipſas Conſtitutiones exiſtebant, reſtituimus, & reintegramus. Volentes iiſdem Conſtitutionibus non obſtantibus, eos, qui quouis modo illegitimi procreati fuerint, ad habitum, & profeſſionem regulares admitti poſſe, quemadmodum admitti poterant, ſi ſupradictæ Conſtitutiones editæ non fuiſſent. Ita tamen, vt cùm de recipiendis quomodocunque illegitimè natis, ad habitum, & profeſſionem Ordinum quorumcunque agetur, ij, ad quos huiuſmodi receptio ſpectat, præter alia, de quibus ex dictarum Conſtitutionum præcepto circa quoſcunque etiam legitimos diſquirere debent, diligenter eorum vitam, & mores inquirant; & ita demum recipiant, ſi tamen

men bonam indolem, & virtutis ſpecimen præſeferant, ac tot eis merita ſuffragentur, vt natalium ſuppleant defectum, eorúmque receptio Religionis commodo, & vtilitati profutura videatur. Et ſuper hoc ipſo ij, ad quos, vt dictum eſt, pertinet huiuſmodi receptio, matura deliberatione habita ita cenſuerint, & iudicauerint; dummodo tamen filius illegitimus in Religione, in qua pater, ſiue ante, ſiue poſt natiuitatem dicti filij profeſſus fuerit, ipſo patre viuente non admittatur, quod expreſsè prohibemus. Volumus quoque, ac ſtatuimus licere Generali, aut Prouinciali ſingulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hoſpitalium, ad quos dicta diſpenſatio ſpectat, iuxta tenorem priuilegiorum, & indultorum apoſtolicorum eis conceſſorum, quæ dummodo vſu recepta, nec aliàs ſub vllis reuocationibus comprehenſa ſint, vt præfertur in hac parte, reualidamus cum illegitimis, quos aliàs dictus Generalis, aut Prouincialis cum Generali Prouinciali, ſeu intermedio Capitulo, & non aliàs ſuffragantibus meritis dignos iudicauerint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas diſpenſare, ac diſpenſationes huiuſmodi pro tempore ita factas, & inde ſequuta quæcunque, vt anteà valere, & tenere, perinde ac ſi ſupradictæ Conſtitutiones non emanaſſent. Cæterùm, cùm acceperimus, nonnullarum Religionum, & Ordinum, præſertim Monachalium Monaſteria ita inſtituta eſſe, vt in eis perpetua quædam filiatio conſtituatur; ideóque receptio Nouitiorum in vnoquoque Monaſterio ad ſuperiorem Prælatum, & Capitulum eiuſdem Monaſterij tantùm pertineat, quæ etiam Monaſteria, vtplurimùm inter ſe longè diſtãt, nec Generalia, Prouincialia, aut intermedia Capitula, niſi rarò celebrare ſolent; ideò ſtatuimus, vt Superiores illorum Monaſteriorum de cõſenſu ſui Capituli præhabita ſimul cum his, de quibus in vnaquaque Religione, aut Monaſterio iuxta eius Conſtitutiones recipiendus interrogari ſolet, aliqua informatione ſuper his, quæ in dictis Conſtitutionibus continentur, ad receptionem huiuſmodi procedere valeant; dum tamen, antequàm ad profeſſionem admittatur, plenaria, & eo modo, prout in dictis Conſtitutionibus habetur, inquiſitio fiat, quæ poſteà ab his, à quibus in prædictis Monaſteriis examinari ſolent, diligenter examinetur, & approbetur; & demum omnia in dicto Capitulo coram Superiore referantur. Volentes, quòd Superiores prædicti cum eorum Capitulo, aut vbi conſuetudo non fuerit celebrandi Capitula, cum tribus, aut quatuor, ad id in generali Congregatione per vota ſecreta deputatis, ſeruatis eorum regularibus inſtitutis, ac ſupradictis omnibus, eandem in recipiendis Nouitiis habeant authoritatem, quæ per dictas Conſtitutiones Prouincialibus Capitulis eſt attributa. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcunque Iudices & Commiſſarios quauis authoritate fungentes, etiam eiuſdem Romanæ Curię Cardinales, & Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate vbique iudicari, & diffiniri debere. Irritum quoque, & inane, quicquid ſecùs ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſvis aliis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, vel perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra illud adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitę, vel oſtenſę. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrę reductionis, moderationis, reſtitutionis, reintegrationis, prohibitionis, reualidationis, ſtatutorum, voluntatum, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autẽ hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorũ eius ſe nouerit incurſurum. Datũ Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo nonageſimo, Idibus Martij, Pont. noſtri anno primo.

L. Dat.

M. Vestrivs Barbianvs.

A de Alexiis.

DECRETA GENERALIA fel. rec. Clementis Papæ VIII.

De Nouitiis ad habitum Regularem, & profeſſionem non admittendis, niſi in Conuentibus deſignandis.

CLEMENS PAPA VIII.

Regularis diſciplinæ reſtitutioni, pro qua potiſſimùm, iuxta noſtri muneris debitum, laborare non deſiſtimus, illud in primis magnum impedimentũ afferre quotidiano vſu compertum eſt, quòd in omnibus Conuentibus, iis, præſertim, qui maiori reformatione indigent, ſinguli ad Religionem venientes, paſſim recipiuntur. Vnde fit, vt quò magis Nos variis conſtitutionibus malè affectas radices amputare ſtudemus; eò magis in dies deprauata, infructuoſaque eiuſmodi nouorum profitentium germina ſuccreſcant. Cui quidem malo occurrere volentes, præſenti Decreto ſtatuimus,

ſtatuimus, diſtrictéque præcipimus omnibus Generalibus, Prouincialibus, Commiſſariis, Miniſtris, cæteriſque Superioribus Conuentuum, intra Italiæ, & Inſularum adiacentium fines, exiſtentium quibuſcunque, & quoruncunque Ordinum Mendicantium, vt de cætero neminem ſub quouis prætextu, aut colore ad habitum regularem admittant, niſi in Conuentibus authoritate noſtra propediem in vnaquaque Prouincia deſignandis. Inſuper ſancimus, vt quoad eiuſmodi Conuentus, vt præfertur, per Nos deputati non fuerint; omnes præfatorum Ordinum Superiores à receptione quoruncunque Nouitiorum, ſiue ad habitum, ſiue ad profeſſionem, omninò abſtineant. Superior, qui huius Decreti tranſgreſſor extiterit, ipſo facto pœnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vociſque actiuæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia impoſterum obtinenda, ſe nouerit incurriſſe, ac aliis etiam pœnis arbitrio noſtro ſubiaceat. Receptiones verò, & profeſſiones quaſlibet eorum, qui contra huiuſmodi Decretum noſtrum admiſſi fuerint, nullas, & irritas ex nunc decernimus, & declaramus, priuilegiis, Statutis, & conſuetudinibus quibuſcunque in contrarium minimè obſtantibus. Dat. Romæ die 12. Martij, 1596.

RENOVATIO, ET AMPLIATIO eiuſdem Decreti.

De Nouitiis ad habitum Regularem non recipiendis, niſi in Monaſteriis, & locis deſignandis.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus Noſter D. Clemens diuina prouidentia Papa VIII. cùm iandudum animaduerteret collapſæ regularis diſciplinæ reſtitutioni; pro qua potiſſimùm, iuxta ſui muneris debitum, vigilare, ac laborare non deſiſtit, illud in primis magnum impedimentum afferre, quòd in omnibus Monaſteriis, & Conuentibus, iiſque præſertim, qui maiori indigent reformatione, ſinguli ad Religionem profitendam accedentes, paſſim, ac ſine delectu reciperentur, ac inde fieri, vt quò magis variis Conſtitutionibus malè affectas radices euellere ſtuder, eò magis infructuoſa nouiter profitentium germina quotidie ſuccreſcant; cúmque ob zelum, ac deſiderium, quo tenetur Sanctitas ſua, omnes Regulares ad vetus ſuæ cuiuſque Religionis inſtitutum redigendi, diſtrictè prohibuerit, ne quis in certis Monachorum, & Mendicantium Ordinibus ad ſuſcipiendum habitum Religionis admitteretur, profiteretúrve, quouſque Monaſteria, & Conuentus aliquot deſtinarentur, in quibus poſſet commodiùs regularis obſeruantia, ſecundùm reformationem à Sanctitate ſua inſtitutam introduci: quia tamen, non obſtante tali prohibitione, cognouit nonnullos fuiſſe, vel ſub colore facultatis, & licentiæ à Sanctitate ſua obtentæ; vel, quia talis prohibitio ad illorum notitiam non peruenerit, receptos, & admiſſos, præter mentis ſuæ ſenſum: idcircò huic malo proſpicere volens, ne licentiarum, ac facultatum huiuſmodi ſubreptione, ac prætextu, Decretum Sanctitatis ſuæ irritum reddatur; nunc denuò diſtrictè præcipit, ac mandat omnibus Generalibus, Prouincialibus, Commiſſariis, Miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, & Guardianis quibuſcunque, cæteriſque Superioribus, Conuentuum, Monaſteriorum, ac Domorum, quocunque nomine appellentur, intra Italiam, & Inſularum adiacentium fines exiſtentium, quoruncunque Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium (exceptis tamen Carthuſianorum, Fratrum Minorum de ſtrictiori obſeruantia, necnon Capucinorum Sancti Franciſci, Reformatorum Sancti Dominici, Diſcalceatorum Ordinis Carmelitarum, necnon Fratrum Congregationis Fulienſis, Ciſtercienſis Ordinis, ac Eremitarum Eremi Camaldulenſis, & Montis Coronæ, Clericorum Regularium Theatinorum, Societatis Ieſu, Sancti Pauli Decollati, & aliorum de Somaſcha, Miniſtrorum Infirmorum, reſpectiuè Ordinibus, Societatibus, ſeu Congregationibus nuncupatis, quæ etiam anteà exceperat, & nunc iterum excipiendo, voluit prohibitionem hanc ad illa nullo modo extendi:) ne ſub cuiuſuis licentiæ, & facultatis impetratæ, vel impetrandæ obtentu, niſi per literas in forma Breuis duntaxat, & non aliàs, quenquam ad habitum regularem ſuſcipiendum, nec etiam conuerſos, niſi in Conuentibus, Monaſteriis, & Domibus, auctoritate eiuſdem S D. N. propediem in vnaquaque Prouincia deſignandis, recipere, aut receptos ad profeſſionem admittere vllo modo audeant. Quinimò contra primam prohibitionem Sanctitatis ſuæ receptos, etiamſi imperfectum habitum, aut ſine caputio gerant, poſt præſentis Decreti in Romana Curia publicationem, omninò eiicere debeant.

Superiorem autem, qui huius Decreti tranſgreſſor extiterit, ipſo facto pœnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocis actiuæ, & paſſiuæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia in poſterum obtinenda, eo ipſo incurrere voluit, ac decreuit, & aliis etiam pœnis arbitrio Sanctitatis ſuæ imponendis ſubiacere.

Receptiones verò, & profeſſiones quaſlibet eorum, qui contra huiuſmodi Decretum admiſſ

miſſi fuerint, nullas, & ittitas eſſe ad quencunque effectum, ex nunc decernit, & declarat.

Hoc autem Decretum noluit Sanctitas ſua. eos Ordines comprehendere, qui Cunuentus, Domos, & Monaſteria à ſe probata pro Nouitiorum receptione, & educatione, hactenus permiſſione ſua couſtituetir.

Cætetas verò licentias, ſiue patticulates, quæ in hanc diem effectum non ſunt ſortitæ, reuocat, & annullat.

Vult autem Decretum hoc ſuum in ſolitis locis Vrbis publicatum, ita prædictorum ſingulos afficere, ac ſi cuilibet perſonalitet fuiſſet intimatum, priuilegiis, ſtatutis, & conſtitutionibus quibuſcunque in contrarium minimè obſtantibus.

Dat. Romæ apud S. Marcum, die 20. menſis Iunij, 1599.

Decreta pro reformatione Regularium, tam Monachorum, quàm Mendicantium, cuiuſcunque Ordinis, & Inſtituti.

CLEMENS PAPA VIII.

1 NVllus omninò, prætextu cuiuſcunque priuilegij, vel ſuperioritatis, etiam Generalatus, à ſeruitio Chori cenſeatur immunis, niſi pro tempore, quo quis in proprij officij munere actu fuerit occupatus. Cum Lectoribus autem, & Prædicatoribus Superiores iis tantùm diebus, quibus eos legere, aut prædicare contigerit, diſpenſare poſſint. Idem quoque præſtare valeant cum ægrotis, & ſtudiorum cauſa legitimè impeditis. In eos verò, qui negligentes, aut inobedientes fuerint, ſalutari pœnitentia Superiores animaduertant ad præſcriptum Regulæ, & Conſtitutionum, alimenti etiam, ſi opus fuerit, ſubtractione.

2 Lectio ſacræ Scripturæ, vel caſuum conſcientiæ bis in hebdomada præſcriptis diebus in ſingulis Monaſteriis, & Conuentibus habeatur, ad quam Fratres omnes conueniant; eáque abſoluta, mutua collatione circa explicatam doctrinam ſe ſe vtiliter exerceant.

3 Quo Tridentini Concilij Decreta de paupertatis voto cuſtodiendo fideliùs obſeruentur, præcipitur, vt nullus ex Frattibus, etiamſi Superior ſit, bona immobilia, vel mobilia, aut pecuniam, prouentus, cenſus, eleemoſynas, ſiue ex concionibus, ſiue ex lectionibus, aut pro Miſſis, tam in propria Eccleſia, quàm vbicunque celebrandis, alióve ipſorum iuſto labore, & cauſa, & quocunque nomine acquiſita, etiamſi ſubſidia conſanguineorum, aut piorum largitiones, legata, aut donationes fuerint, tanquàm propria, aut etiam nomine Conuentus poſſidere poſſit: ſed ea omnia ſtatim Superiori tradantur, & Conuentui incorporentur, atque cum cæteris illius bonis, redditibus, pecuniis, ac prouentibus confundantur, quo communis inde victus, & veſtitus omnibus ſuppeditari poſſit.

4 Neque Superioribus, quicunque illi ſint, vllo pacto liceat eiuſdem Fratribus, aut eorum alicui bona ſtabilia, etiam ad vſumfructum, vel vſum, adminiſtrationem, aut commendam, etiam depoſiti, aut cuſtodiæ nomine concedere.

5 Forum verò, quæ ad neceſſitatem conceſſa erunt, nullus quicquam poſſideat, vt proprium, neque vt proprio vtatur.

6 Qui in præmiſſorum aliquo deliquerit, pœnas, nedum à Concilio Tridentino præſcriptas; ſed alias quoque multù grauiores, Superiorum arbitrio, imponendas, incurrat.

7 Nulla quoruncunque Superiorum diſpenſatio, nulla licentia, quantùm ad bona immobilia, vel mobilia Fratres excuſare poſſit, quominùs culpæ, & pœnæ ab eiuſdem Concilij Decretis impoſitæ, & ipſo facto incurrendæ obnoxij ſint; etiamſi Superiores aſſeuerent huiuſmodi diſpenſationes, aut licentias concedere poſſe, quibus in ea re fidem minimè adhiberi volumus.

8 Fratrum veſtitus, & ſupellex cellarum ex communi pecunia comparetur, & omninò vniformis ſit Fratrum, & quoruncunque Superiorum, ſtatuíque paupertatis quam profeſſi ſunt, conueniat: ita vt nihil ſuperflui admittatur; nihil etiam, quod ſit neceſſarium, alicui denegetur.

9 Quæcunque Fratrum veſtes, ſiue laneæ, ſiue lineæ, omniſque alia ſupellex in aliquem commodum Conuentus locum deferantur, ibíque ab vno, vel duobus Fratribus huic muneri deputatis diligenter cuſtodiantur, vt inde Superioris arbitrio, prout vnicuique opus fuerit, ſubminiſtrari opportunè poſſint.

10 Omnes etiam Superiores, quicunque illi ſint eodem pane, eodem vino, eodémque obſonio, ſiue eadem (vt aiunt) pitantia, in communi menſa, prima, vel ſecunda, niſi infirmitatis cauſa impediti fuerint, veſcantur; neque ſingulare aliquid, quo priuatim quiſque in cibum vtatur, vllo modo afferri poſſit. Si quis in ea re peccauerit, nihil ea die alimenti percipiat, niſi panem, & aquam.

11 Superiores omnes, etiam Generalis, qui redditus, aut præſtationes peculiares ratione officiorum habent, eorum accepta, & expenſa in libro diſtincto fideliter, & diligenter adnotari curent, neque in alios vſus, quàm ratione officij ſui neceſſarios, quicquam expendant. Cùm verò contigerit ipſos in aliquo Conuentu commorari, eam pecuniæ quantitatem in commune conferant, ex qua ſibi, & iis, qui ſecum erunt, victus ad præſcriptum Regulæ, & Conſtitutionum ſuppeditetur.

12 Nullus

Digitized by Google

12 Nullus ex Superioribus locorum, adminiſtrationem bonorum, aut aliarum rerum, diſpenſationémque pecuniarum, & reddituum ſui Conuentus, etiam nomine Conuentus, per ſe ipſum habere, ſiue exercere poſſit; ſed vniuerſum id onus tribus Fratribus eiuſdem Conuentus à Generali ità demandetur, vt vnus rerum, & bonorum, redditu úmque colligendorum, ac exigendorum curam habeat; alter, tanquàm Depoſitarius, pecunias, ac cætera ab illo collecta, & exacta fideliter aſſeruet; alius de pecuniis, & rebus à Depoſitario acceptis, Priori, & Fratribus, ac Conuentui vniuerſo de neceſſariis, mandante tamen ipſo Priore, non ſecundùm proprium affectum, ſed iuxta charitatis regulam, veluti bonus diſpenſator prouideat, officiorum huiuſmodi confuſione penitùs interdicta.

13 Cæterùm hi tres tam impenſi, quàm accepti ſingulis menſibus Superiori locali, adhibitis etiam duobus, vel tribus Fratribus eiuſdem Conuentus probatioribus, rerúmque vſu peritis, rationem reddant. Deinde ipſimet rurſus, præſentibus Priore, & peritis prædictis, Generali, cùm aduenerint: denique ipſe Generalis, in quolibet proximo Capitulo generali, ſaltem coram tribus Iudicibus, ab ipſo Capitulo ad hoc conſtitutis, illorum omnium, vniuersámque ſuæ adminiſtrationis, tam publicæ, quàm priuatæ rationem reddere teneatur, cuius etiam exemplum authenticum ex actis Capituli deſcribatur, ad hoc, vt omne mandatum noſtrum, vel Sedis apoſtolicæ Romam tranſmitti poſſit.

14 In vnoquoque Conuentu, Fratrum is tantùm deinceps conſtituatur, & in poſterum retineatur numerus, qui ex redditibus illius propriis, vel ex communibus conſuetis, vel etiam ſingulorum eleemoſynis, aliíſve quibuſcunque obuentionibus in commune (vt præfertur) conferendis, commodè poſſit ſuſtentari; redditus verò, & ſupradicta omnia in communi loco, ac tutò diligenter aſſeruentur.

15 Superioribus autem, ne Concilij Tridentini, aut hæc noſtra Decreta declarare, interpretari, aut relaxare vllo modo poſſint, omninò interdicimus, & prohibemus: decernentes irritum, &c. Si quis autem contrà præſumpſerit attentare, is eo ipſo omni gradu, officióque priuatus, & ad ea perpetuò inhabilis exiſtat.

16 Nullus, niſi actu legat, vel prædicet, aliquo ſui gradus priuilegio gaudeat.

17 Si alicui ex neceſſaria cauſa, Generalis iudicio probanda, ſocius ex eodem ordine, qui illi miniſtret, concedendus erit, is niſi vigeſimumquintum agat annum, & qui communi ſeruitio ſit deputatus, non concedatur, & ſi commodè fieri poteſt, ſit laicus conuerſus.

18 Vt omnis ſcandalorum, & vagationis occaſio tollatur, Conuentus clauſura perpetuò, ac diligenter ſeruetur; ac proptereà à Superiore Ianitor conſtituatur, qui diligentia, ac morum integritate maximè commendetur; is ianuæ cuſtodiendæ ſemper aſſiſtat, eámque nemini Fratrum aperiat, niſi ſocium, & exeundi licentiam obtinuerit.

19 Nullus à Conuentu egredi audeat, niſi ex cauſa, & cum ſocio, licentiáque ſingulis vicibus impetrata, ac benedictione accepta à Superiore, qui non aliter eam concedat, niſi cauſa probata, Sociúmque exituro adiungat, non petentis rogatu; ſed arbitrio ſuo, neque eundem ſæpius. Licentiæ verò generales exeundi, nulli omninò concedantur.

20 Contrauenientes autem pœna graui, etiam carceris ad Superioris arbitrium plectantur; eandem etiam Ianitor ſubeat, ſi ſciens exeundi facultatem fecerit.

21 Cùm autem quis in Conuentum reuertitur, Superiorem iterum adibit, benedictionem recepturus, qui à Socio itineris rationem, & quid rei actum ſit, diligenter perquirat.

22 Nullos Fratres Romam venire Superiores permittant, niſi priùs à Generali, vel Protectore duntaxat licentiam in ſcriptis impetrauerint.

23 Si quis autem ſine huiuſmodi facultate Romam venire præſumpſerit, voce actiua, & paſſiua biennio priuatus exiſtat, ſubiturum etiam alias arbitratu Superiorum infligendas pœnas. Quæ item omnia aduersùs eos, qui ſupradictos admiſerint, & receperint, ſine vlla exceptione locum habeant.

24 Habeat Superior clauem ita fabrefactam, vt cùm ſibi videbitur cellas omnes reſerare poſſit, & proptereà nullus cellam, etiam noctu ita claudat, quin ſemper à Superiore poſſit aperiri.

25 In medio Dormitorij totam noctem lampas colluceat.

26 Nullus etiam Superior cellas, ſiue in Clauſtro, ſiue alibi ſeparatas à communi dormitorio habeat, ſed vnuſquiſque vnica cella, eadem cum cæteris aliorum Fratrum coniuncta, nudis omninò parietibus, ac lecto, & menſa humilibus, vniformique ſupellectili, (vt præfertur,) quemadmodum Religioſos decet, contentus ſit; poſſit tamen Generalis alicui ex Superioribus Conuentuum, ſi eorum muneris, & officij neceſſitatem id exigere cognouerit; alteram etiam cellam concedere.

27 Cellæ, ſiue ædiculæ, quæ extra dormitorium ſeparatim ſunt, ad officinas, aut aliàs ad communem vſum, & commoditatem Conuentus redigantur.

28 Sigillatim ſuo quiſque lecto cubet, neque

vllibi duo eodem lecto dormire poſſint, qui omnes ad certam formam redigendi erunt.

29 In priuatis cellis nulli camini permittantur, ſed omnes obſtruantur ſtatim, cardinibus etiam è parietibus conuulſis, vt res illa non ad tempus facta, ſed perpetuò duratura videatur; cellis tamen Generalis, aut alterius Superioris, ac Prædicatoris exceptis.

30 Conuentus feneſtræ omnes, quæ in vias publicas, aut vicinas laïcorum ædes proſpiciunt, muro ita obſtruantur, vt omninò is proſpectus impediatur.

31 Valetudinarium in ſingulis Conuentibus certo, ac ſalubriori loco conſtituatur, quod pro loci ſitu, ac Fratrum numero, quoad fieri poterit, commodiſſimum eſſe poſſit, in quo Fratres omnes, cùm ægrotabunt, curentur, nec inde niſi recuperata ſanitate abire permittantur. Qui verò infirmorum curæ præpoſiti ſunt, omni ſedulitate, ac charitate operam ſuam præſtabunt, ac curabunt, ne quid ægrotis omninò deſit, quod ad ſanitatem recuperandam pertineat.

32 Ineatur ratio, qua, ſublatis licentiis, ac facultatibus hactenus quibuſcunque conceſſis, degentes extra Conuentus Clauſtra, ad ea quamprimùm reuocentur, nec de cætero, niſi ex grauiſſima cauſa à Sede apoſtolica probanda, huiuſmodi facultates concedi poſſint.

33 Nulli in poſterum ad habitum, aut profeſſionem admittantur, niſi in Conuentibus per Sedem apoſtolicam in qualibet Prouincia deputandis.

34 Curent Superiores, vt Conſtitutio interdicens largitiones munerum, & præſcribens hoſpitalitatis formam, ab omnibus in quolibet Conuentu inuiolabiliter obſeruetur.

35 Vt omnis officiorum ambitus occaſio præcludatur, caueant omnes à directa, vel indirecta vocum, ſeu ſuffragiorum procuratione, tam pro ſe ipſis, quàm pro aliis, tum in Capitulis locorum, tum in cæteris præſertim Generalibus Capitulis, aut Congregationibus, ſeu alibi. Quicunque ſecùs fecerint, præter alias pœnas, & cenſuras hactenus contra huiuſmodi ambientes inflictas, quas in ſuo robore permanere volumus, in pœnam priuationis officiorum, quæ obtinent, eo ipſo incidant, & ad futura quæcunque pariter inhabiles habeantur, ſuper quo cum eis diſpenſari à nemine poſſit, niſi à nobis, vel ſucceſſoribus noſtris, & pro qualitate culparum grauiùs etiam plectantur. Porrò ſupradictas omnes pœnas ad complices, ac ſimpliciter ſcientes, & non reuclantes extendimus.

36 In Superiorum, & Officialium omnium electionibus forma præſcripta à ſacro Conc. Trid. & Ordinis conſtitutionibus inuiolabiliter ſeruetur, iuréntque Electores ſecundùm veritatem cuiuſque conſcientiæ, probiores, ac magis idoneos ſe electuros: ac proptereà priuſquàm ad electionem deueniatur, in primis, & ante omnia prælegantur conſtitutiones de qualitate, & requiſitis eligendorum. Ad officia, gradus, & Prælaturas illi præcipuè eligantur, qui poſſint, & conſueuerint Regulas Ordinis, & Conſtitutiones obſeruare, præſertim quæ pertinent ad ſeruitium Chori, ac veſtitum, & victum communem.

37 Eligantur in Capitulo Generali, vel Prouinciali aliquot graues, & periti ex Fratribus cuiuſlibet Prouinciæ, ſaltem tres, qui admittendos ad prædicationem verbi Dei, vel ad audiendas confeſſiones, etiam ipſorum Fratrum, ac Lectores publicos diligenter ſimul examinent, priuſquàm probentur, & ad huiuſmodi miniſteria admittantur. Horum etiam curæ ſit examinare, & probare, tam quoad doctrinam, quàm quoad mores, promouendos ad quoſcunque Ordines, in quo ſeruetur Decretum Congregationis Interpretum Sacri Concilij Tridentini, hac de cauſa nuper editum, & promulgatum.

38 Illud porrò Superiores omnes in Domino admonemus, vt memores ſint rationis, quam in nouiſſimo die redditurí ſint pro grege ſibi commiſſo; ac proptereà omni ſtudio inuigilent, vt, quæ in eorundem Ordinum Regulis, & Conſtitutionibus de oratione mentali, ſilentio, ieiuniis, Capitulo culparum, aliiſque ſpiritualibus exercitiis prudenter, ac piè ſancita ſunt, ea omnia, & ſingula ad vnguem obſeruētur, intelligántque ſuper his veluti fundamentis omnium Religionum ædificia conſtruenda, & amplianda eſſe, quæ, vt faciliorem exitum ſortiantur, & fructus vberiores in animis Fratrum producant, valdè opportunum erit, ſi in quolibet Conuentu, ſingulis hebdomadis habeatur ſermo de religioſa diſciplina, regularique obſeruantia.

39 Quò verò omnia ordinatè peragantur, appendatur tabella in loco conſpicuo vniuſcuiuſque Conuentus, in qua diſtinctè adnotetur, quid ſingulis horis cuiuſque diei quilibet Frater præſtare debeat, vt certo quoque ſigno præmonitus, maiore animi præparatione ſuo muneri ſatisfacere poſſit. Quæ Ordinis Conſtitutiones, his Decretis non aduerſantur, inuiolatè cuſtodiendæ erunt.

40 Quibus horum Decretorum capitibus certa pœna præſcripta non eſt, arbitrio Generalis, vel alterius immediati Superioris infligatur. Vt autem hæc Decreta (donec alia, quæ pleniorem reformationem facient, edantur) ab omnibus obſeruari poſſint, diſtrictè præcipimus Generalibus, ac omnibus aliis quibuſcunque Superioribus, ad quos hoc ſpectat, vt curent, ac efficiant, ea omnia inter alias eorundem Ordinum Conſti-

tutiones

tationes perpetuò valituras redigi, interdicta omninò eorum ſingulis facultate illas declarandi, & aduersùs eas vnquam diſpenſandi. Alioquin ſciant ſe in pœnam Generalatus, & officiorum priuationis, ac inhabilitatis perpetuæ ad alia quoque munera ipſo facto, & ſine vlla exceptione reſpectiuè incidiſſe.

41 Ne verò prætextu dilatæ publicationis eorum obſeruatio, quoquo modo differri poſſit, aut impediri, volumus, vt poſt illorum publicationem in Conuentu, vel Monaſterio cuiuſlibet Ordinis de Vrbe factam, Generalem, aliósque Ordinum Superiores, cæteróſque quoſcunque Fratres præſentes, ſtatim; reliquos verò abſentes citra montes, vnius menſis; vltra montes, trium menſium ſpatio ita arctent, ac ſi eorum ſingulis perſonaliter intimata fuiſſent.

42 Inſuper mandamus, quòd Generales in ſingulis Conuentibus citra montes, vnius menſis; vltra verò montes, trium menſium curſu Decreta ſupradicta publicari faciant, ſub pœna priuationis Generalatus, aliiſque arbitrio noſtro imponendis. Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 25. menſis Iunij, 1599.

DEcretum illud, quo Fratres Romam petere cum Generalis, & Protectoris licentia duntaxat permiſſum eſt, Sanctitas ſua extendi ad Prouincialem decreuit, ita vt Prouincialis ipſe ex cauſa communi totius Prouinciæ duntaxat facultatem huiuſmodi facere valeat, declarauítque pœnam priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ contrafacientibus inflictam Sanctitati ſuæ reſeruatam eſſe, interdicta omninò eorum Superioribus ſingulis, etiam Generali, ac Protectori facultate illam moderandi, ac relaxandi. Datum Romæ die 20. Martij, 1601.

Decretum fel. rec. Clementis Papæ VIII ſuper caſuum reſeruatione, ab omnibus Regularium Superioribus obſeruandum.

SAnctiſſimus Dominus noſter, qui iam pridem accuratè perpendit, ac re ipſa comperit, quòd reſeruatio facultatis abſoluendi Religioſos pœnitentes à peccatis quibuſdam grauioribus, niſi Superiores admodum prudenter, ac moderatè illa vtantur, nonnullos infirmiores, qui interdum Superiori ſuo conſcientiæ maculas detegere formidant, adducere poſſet in æternæ damnationis periculum, & ſpiritualis remedij deſperationem; ideò, vt huic malo Sanctitas ſua opportunè proſpiceret, decreuit, vt nemo ex Regularium Superioribus peccatorum abſolutiones ſibi reſeruet, exceptis iis, quæ ſequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquot, prout ſubditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.

Veneficia, Incantationes, Sortilegia.

Apoſtaſia à Religione, ſiue habitu dimiſſo, ſiue retento, quando eò peruenerit, vt extra ſepta Monaſterij, ſeu Conuentus fiat egreſſio. Nocturna, ac furtiua è Monaſterio, ſeu Conuentu egreſſio, etiam non animo apoſtatandi facta.

Proprietas contra votum paupertatis, quæ peccatum mortale. Iuramentum falſum in iudicio regulari, ſeu legitimo.

Procuratio, auxilium, ſeu conſilium ad abortum faciendum poſt animatum fœtum, etiam effectu non ſequuto.

Falſificatio manus, aut ſigilli Officialium Monaſterij, aut Conuentus. Furtum de rebus Monaſterij, ſeu Conuentus in ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale.

Lapſus carnis volũtarius opere conſũmatus.

Occiſio, aut vulneratio, ſeu grauis percuſſio cuiuſque perſonæ.

Malitioſum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum à Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.

Si quod aliud præterea peccatum graue, pro Religionis conſeruatione, aut pro conſcientiæ puritate reſeruandum videbitur, id non aliter fiat, quàm Generalis Capituli in toto Ordine, aut Prouincialis in prouincia, matura diſcuſſione, & conſenſu.

Non liceat Superioribus Regularium confeſſiones ſubditorum audire, niſi quando peccatum aliquod reſeruatum admiſerint, aut ipſimet ſubditi ſponte, ac proprio motu id ab iis petierint.

Superiores in ſingulis Domibus deputent duos, tres, aut plures Confeſſarios, pro ſubditorum numero maiori, vel minori, iiqúe ſint docti, prudentes, ac charitate præditi, qui à non reſeruatis eos abſoluant, & quibus etiam reſeruatorum abſolutio committatur, quando caſus occurrerit, in quo eam debere committi ipſe in primis Confeſſarius iudicauerit.

Tam Superiores pro tempore exiſtentes, quàm Confeſſarij, qui ad Superioritatis gradum fuerint promoti, caueant diligentiſſimè, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confeſſione habuerunt, ad exteriorem gubernationem vtantur.

Licebit tamen Superioribus determinate pœnitentias graues quibuſdam peccatis, etiam non reſeruatis, à Confeſſariis imponendas, quæ ſubditos ab huiuſmodi perpetrandis cohibere poſſint.

Atque ita per quoſcunque Regularium Superiores, quicunque illi ſint, obſeruari mandauit. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus apoſtolicis, ac cuiuſuis Conci-

lij,

lij, & etiam generalis Decretis, necnon conſuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore obſeruatis, aut Regulis in generalibus, ſeu prouincialibus Capitulis editis, ſtatutis, & Conſtitutionibus, etiam apoſtolica authoritate confirmatis, priuilegiis, indultis, & conceſſionibus quotuncunque, quorum tenores hîc pro expreſſis haberi voluit, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcunque. Dat. Romæ apud S. Petrum die 26. menſis Maij, anno Domini 1593.

Sanctitas ſua deinceps declarauit & declarat, vt ſi huiuſmodi Regularium Confeſſariis caſus alicuius reſeruati facultatem petentibus Superior dare noluerit, poſſint nihilominùs Confeſſarij illa vice pœnitentes Regulares, etiam non obtenta à Superiore facultate, abſoluere.

Formula concedendæ facultatem pro Nouitiis ad regularem habitum recipiendis in Monaſteriis, & locis deſignatis.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa VIII. cùm regularem diſciplinam reſtituere, atque in priſtinum ſtatum reuocare maximè cuperet, Regularéſque omnes, vitam, moréſque ſuos ad rationem eius inſtituti, quod quiſque profeſſus eſſet, ita componere, vt quæ ad votorum vim, habitum, victúmque communem pertinent, ea potiſſimùm ſinguli religioſiſſimè obſeruarent, generali Decreto, quod de menſe Iunij editum, tertia Iulij anni 1599 promulgatum fuit, Ordinum Religioſorum Superioribus, (nonnullis exceptis,) prohibuit, ne aut Nouitios reciperent, aut quenquam ad profeſſionem antè admitterent, quàm à Sanctitate ſua Monaſteria aliquot ad eam rem præſcripta eſſent, in quibus obſeruantia regularis vigeret. Nunc verò eadem Sanctitas ſua à locorum etiam Ordinariis, quibus id muneris demandauerat, certior facta, in infraſcriptis Monaſteriis, & Conuentibus Ordinis N. præfinitum eſſe numerum duntaxat eorum, qui vel ipſius Monaſterij cenſibus, vel conſuetis eleemoſynis ſuſtentari ibi commodè poſſunt, atque in iis omnia fideliter obſeruari, quæ ſunt cum illorum profeſſionis perfectione coniuncta, nempe, caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ vota, vnà cum cæteris decretis particularibus, vel inſtituti ipſius, vel Pontificiis etiam ad victum, veſtitúmque communem ſpectantibus (ipſo Decreto, vt ſuprà, edito, & promulgato, nequaquam obſtante) poteſtatem facit Superiori eiuſdem Ordinis Nouitiatus in infraſcriptis Monaſteriis, & Conuentibus erigendi. Nouitios recipiendi, educandi, atque ad profeſſionem admittendi; modò tamen id ad præſcriptum inſtructionis iuſſu ſuæ Sanctitatis editum, neque alio modo fiat. Quoniam verò ea eſt ſuæ Sanctitatis mens, & voluntas, vt in Monaſteriis, & Conuentibus ad alendos Nouitios præfinitis, regularis obſeruantia perpetuò retineatur, mandat, & præcipit, vt in ipſis præſcriptus iam perſonarum numerus in poſterum ſeruetur, nullúſque omninò Superior cuiuſvis conditionis, perſonarum, & Nouitiorum numerum augere præſumat, ea pœna propoſita, vt in omnibus priuatus officiis vocis actiuæ, & paſſiuæ ius omne amittat. Vult denique Sanctitas ſua huiuſmodi facultatem per Congregationem Reformationis apoſtolicæ hoc Decreto Secretarij manu ſubſcripto concedi, non obſtante Decreto, vt ſuprà promulgato. Dat. Romæ die, &c. Præſcribitur verò numerus Sacerdotum...., Clericorum..., Nouitiorum..., Conuerſorum autem...

N. Viſitationis & Reformationis Apoſtolicæ Secr.

Decretum ſuper forma recipiendi Nouitios Regularium ad habitum, & profeſſionem.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D. N. D. Clemens, diuina prouidentia Papa VIII. qui aliàs pro regularis diſciplinæ reſtitutione, ſingulis Regularium Ordinibus (quibuſdam exceptis) prohibuit, ne ad regularem habitum Nouitios in poſterum reciperent, receptóſve ad profeſſionem admitterent, quouſque in aliquibus cuiuſuis Ordinis Monaſteriis, ſeu Conuentibus (in quibus Nouitiatus pro recipiendis, & educandis Nouitiis deſignarentur, & approbarentur) ad eius, quam profeſſi ſunt, Regulæ præſcriptum, vitam, moréſque reſtituerent, & componerent; certior deinde factus quoſdam omnium ferè Ordinum Conuentus, ſeu Monaſteria ad priſtinam illam regularem viuendi formam, & diſciplinam, quam diutiùs deſiderauerat, fuiſſe redacta, in eiſdem Monaſteriis, & Conuentibus, vt Nouitiatus erigi, Nouitiique recipi poſſent, (ſub certis tamen legibus, ac ea præſertim, vt licentia à Congregatione Reformationis apoſtolicæ priùs obtenta eſſet,) conceſſit, & ad illa deſignauit, & approbauit. Nunc volens, vt ea, quæ pro Nouitiorum receptione, & inſtitutione, de mandato Sanctitatis ſuæ præſcripta fuerunt in poſterum accuratiùs, & exactiùs obſeruentur, vltra formam traditam in Conſtitutionibus fel. rec. Sixti Papæ V. & etiam Sanctitatis ſuæ ſuper receptione Nouitiorum, decreuit, ac præſentis Decreti virtute mandauit, ne in Conuentibus, ſeu Monaſteriis ad Nouitios recipiendos, de Sanctitatis ſuæ, ſeu dictæ Congregationis Reformationis licentia hactenus deſignatis, & approbatis,

Digitized by Google

batis, ſeu in poſterum deſignandis, & approbandis, Nouitij ad habitum recipi vllatenus poſſint, vel admitti niſi priùs ab ipſa Congregatione, vel à propriis locorum Ordinariis, aut ab illis, in quorum diœceſi Nouitiatus exiſtũt, in quibus Nouitij recipiendi fuerint expreſsè, & nominatim Nouitij ipſi recipiendi approbati fuerint, & vt recipi, & admitti poſſint, licentiam in ſcriptis (gratis tamen in omnibus, etiã quoad ſcripturam concedendam) obtinuerint. Monet autem Sanctitas ſua eoſdem Ordinarios, omnem curam, & diligentiam adhibere, vt circa ætatem, conditionem, educationem, ſcientiam, vitam, & mores, cæteráſque qualitates in ipſis Nouitiis requiſitas, obſeruentur inſtitutiones pro illis recipiendis ab eadẽ Congregatione Reformationis factæ, & publicatæ: neque aliter, nec alio modo aliquem ad habitum recipi permittant: Ordinariorum ipſorum conſcientiam onerando, ſi quempiam approbauerint, vel admitti permiſerint, qui non ſit idoneus, & iuxta conſtitutiones, & inſtitutiones prædictas, approbandus, & admittendus. Firmis nihilominus remanentibus pœnis omnibus contra Superiores quoruncunque Ordinum, qui, in admittendis ad habitum, & profeſſionem Nouitiis, formam conſtitutionum, & inſtitutionum prædictarum non ſeruauerint, aut Nouitium aliquem, quantumuis idoneum, & approbatum, in quouis alio Conuentu, & loco, ſeu Monaſterio, præterquàm in hactenus à ſua Sanctitate, vel à dicta Congregatione deſignatis, & approbatis, ſeu in poſterum deſignandis, & approbandis, vel vltra numerum in eorum ſingulis præſcriptum, ſeu præſcribendum receperint, vel admiſerint, ſeu aliàs præmiſſis quouis modo contrafecerint. Irritum ex nunc, & inane decernens, quicquid ſecùs, vel aliàs, quauis authoritate à quouis geſtum, vel attentatum fuerit. Non obſtantibus quibuſcunque, &c. Datum Romæ apud S. Petrum, die 19. Maij, 1602. Pontificatus eiuſdem S. D. N. anno vndecimo.

Inſtitutiones ſuper receptione, & educatione Nouitiorum Religioſorum Monaſteriis, & Conuentibus deſignatis, vel deſignandis, Clementis eiuſdem iuſſu editæ.

CVm ad regularem diſciplinam in ſingulis Religioſorum Monaſteriis propagandam, Nouitiorum inſtitutio maximè vtilis ſit, ac neceſſaria; & nihil ad grauem illam, ac laudatiſſimam priſcorum Patrum viuendi rationem relaxandam maiorem vim habuiſſe compertum ſit, quàm, vel nimiam in recipiendis Nouitiis facilitatem ſupra numerum, quem capere, atque alere Monaſteria ipſa poſſent, vel negligentiam in probando, & examinando eorum ſpiritu, an verè eſſet ex Deo, atque ex præcipuo deſiderio illi inſeruiendi, vel denique incuriam in eis educandis, atque inſtituendis. Idcircò, vt huiuſmodi incommodo deinceps occurratur, præcipitur omnibus, & ſingulis, ad quos ſpectat, vt in recipiendis Nouitiis, & in eorum inſtitutione, atque educatione, necnon in magiſtri, & aliorum miniſtrorum electione, præter alia, quæ in ſacris Canonibus, ac Decretis, præſertim Concilij Tridentini, pontificiis, & cuiuſcunque Ordinis, aut inſtituti conſtitutionibus continetur, tam in aliàs deſignatis, quàm nunc, & in poſterum ad hoc deſignandis Monaſteriis, & Conuentibus, hæc, quæ ſequuntur, inuiolatè obſeruari, & exequi perpetuò curent.

Primum, quod attinet ad Nouitiorum recipiendorum formam, vltra diligentem perquiſitionem, quæ habenda erit de vniuſcuiuſque natalibus, corporis habitudine, moribus, & vita anteacta, ac præcipuè eorum, qui ſextumdecimum ætatis ſuæ annum excedent, an criminoſi, an ære alieno grauati, vel reddendæ alicuius adminiſtrationis rationi obnoxij ſint, iuxta formam conſtitutionis fel. rec. Sixti V & moderationum ſubſecutarum; illud etiam Superiores, ad quos ſpectabit, ſedulò perquirant, vt, quibus in Monaſteriis, & Conuentibus, ex apoſtolica facultate Nouitiatus fuerint inſtituti, in iis ad Religionem nullus in poſterum admittatur, qui & ex honeſtis parentibus natus non ſit, & conditiones ſacris Canonibus, Summorúmque Pontificum conſtitutionibus præſcriptas non habeat, iuxta Decretum ſuper forma recipiendi Nouitios die 19. Maij, 1602. editum.

Quiſque recipiendus in aliquo Ordine regulari, etiam Mendicantium, in ea ſit ætate conſtitutus, quam eius Ordinis, in quo recipietur, regularia Inſtituta, & Ordinationes requirunt: eam verò literarum ſcientiam calleat, aut illius addiſcendæ ſpem indubiam præſeferat, vt minores, & ſuis tẽporibus, maiores Ordines, iuxta Decreta Sacri Concilij Tridentini ſuſcipere valeat. Sed, ſi quis annũ vigeſimumquintum excedens ad habitum regularem admitti poſtulauerit, & talis eruditionis expers inuentus fuerit, in Conuerſorum tantùm, quibus literarum ſcientia non eſt neceſſaria, numerum referatur: ipſi autem Conuerſi non recipiantur ante vigeſimum ætatis ſuæ annum; & niſi ſaltem præcipua Doctrinæ Chriſtianæ capita nouerint.

Demum Superiores diligenter exquirant, quo ſpiritu, qua mente, ac voluntate id regularis vitæ genus elegerint, quem ſibi finem propoſuerint, num zelo melioris frugis, ac perfectioris vitæ, & vt Deo liberiùs famulari poſſint, an potiùs leuitate, vel humano aliquo affectu, aut inordinato animi ducantur; & an

an eorum parentes ope, & ſubſidio ipſorum indigentes deſtituantur.

Prouideant quoque, vt omnes, etiam Conuerſi recipiendi, priuſquàm ad habitum regularem admittantur, ab iis, quibus munus hoc incumbit, de Regula, quam profeſſuri ſunt, tribus votis eſſentialibus, ſtatúque regulari, & aliis cuiuſque Ordinis peculiaribus inſtitutis, & conſtitutionibus diligenter inſtruantur. Et quia quarundam Religionum moris eſt, nedum Conuerſos ad profeſſionem admittendos, verùm & oblatos, vt vocant, recipere, circa ipſorum oblatorum receptionem vnaquæque religio ſuas peculiares Conſtitutiones, ſpecialiáque inſtituta obſeruare teneatur.

Statim atque Nouitij ad habitum recepti, & in locum Nouitiatus introducti fuerint, per generalem omnium peccatorum confeſſionem totius anteactæ vitæ conſcientiam diſcutiant, & expurgent.

Quòd verò ad loci qualitatem vniuſcuiuſque Nouitiatus ſpectat, locus huiuſmodi propria clauſura ab ea parte Conuentus, & Monaſterij, in qua degunt Profeſſi, ſegregatus ſit, atque diſtinctus, habeátque tot ad dormiendum cellulas ſeparatas, quot erũt numero Nouitij, vel dormitorium ita capax, vt pro ſingulis ſinguli lectuli commodè ſterni poſſint, in quo etiam cellula, vel certus, ac determinatus locus pro Magiſtro, eiúſque ſocio reperiatur.

In eo etiam, præter alias communes commoditates, aptus locus adſit ad ſpirituales collationes, ſeu conferentias faciendas, ac lectiones, inſtructionéſque Magiſtri audiendas, & in quem hyemis tempore ad calefaciendum ſe igne communi recipiant.

Oratorium inſuper, ſeu Capella, ſi commodè fieri poterit, ad Nouitios in ſpiritualibus, præſertim in cæremoniis, eccleſiaſticiſque functionibus exercendos.

Hortus quoque peculiaris ad honeſtam recreationem benè concluſus, atque munitus adſit; ſin minùs, hortum cæteris Fratribus communem, recreationis tempore, ingrediantur. Ipſis verò Nouitiis ibi commorantibus, curabit Magiſter cum loci Superioris authoritate, (ſi opus fuerit,) ne in eundem quiſquam alius ingrediatur.

Ad huiuſmodi locum Nouitiatus nemini eiuſdem, vel alterius Ordinis regulari, etiam Conuentus, & Monaſterij Officiali, vllo vnquam tempore ſub quouis prætextu aditus pateat, præterquàm Magiſtro, eiúſque ſocio, ac etiam Monaſterij, aut Conuentus Superiori, ſi quandocunque ingrediendum ſibi neceſſariò exiſtimauerit, quo tamen caſu aliquem ſemper ex ſenioribus Conuentus, vel Monaſterij Patribus ſocium aſſumat.

Huius loci clauſuræ clauis apud Magiſtrum ſemper aſſeruetur, illique ſoli liceat ex graui tantùm cauſa ingreſſum illuc alicui permittere: ſi quis autem Nouitiorum quempiam alloqui voluerit, Magiſtro præſente, & non aliter alloquatur.

Nouitiorum Magiſtro ſocius, ſi per Nouitiorum inſtruendorum multitudinem neceſſarius fuerit, vita, & moribus (quoad fieri poterit) conſimilis deputetur, qui in his, quæ ad Nouitiatus regimen ſpectant, dicto Magiſtro immediatè ſubiectus exiſtat, eligantúrque tam Magiſter, quàm ſocius per prouinciale Capitulum, per triennium ad minus onus huiuſmodi ſubituri. Quòd, ſi aliquo caſu extra tempus capitulare noua loca Nouitiatus concedi contingat; tunc electionem Magiſtri Nouitiorum, & ſocij huiuſmodi in his nouis locis per Generalem, vel Prouincialem, ſeu Miniſtrum, aut eorum Viſitatores, ſeu Vicarios, de Diffinitorum tamen, vel grauiorum aliorum Patrum conſenſu fieri permittatur: idémque ſeruetur, ſi intra triennium, alterum, vel vtrunque vrgenti aliqua de cauſa ex illis locis amoueri, vel mori contigerit, in cuius, vel quorum locum alij conſimiles ſubrogari debeant.

Tam Nouitiorum Magiſter, quàm ſocius ab iis omnibus officiis, oneribúſque vacationem habeant, quæ Nouitiorum curam, & regimen impedire valeat. Ipſe Magiſter ſacerdotali ordine ſit initiatus, ac in quinto ſaltem ſupra trigeſimum ætatis ſuæ anno conſtitutus & per decennium à profeſſione emiſſa in religione perſtiterit: ſocius verò trigeſimum annum excedat, ſintque ambo doctrina, & quantùm per Superiorum diligentiam, & vires fieri poterit, vitę etiam anteactę exemplo præſtantes; orationis prætereà, & mortificationis operibus addicti, prudentia, charitatéque referti, non ſine affabilitate graues, zelum Dei cum manſuetudine præferentes: ab omni cordis, ac animi perturbatione, ira præſertim, & indignationis, quæ in ſe, & erga alios charitatem impedire conſueuerunt, quàm longiſſimè alieni, & tales demum, qui in omnibus ſeipſos bonorum operum exemplum prębeant, vt ij, qui eorum curæ ſubſunt, illos non tam metuant, quàm reuereantur, nec illis vnquam detrahere quicquam poſſint.

Habere etiam debet Magiſter plenam, & abſolutam poteſtatem circa Nouitiorũ inſtitutionem, ac Nouitiatus regimen, ita vt in illis nemini (Viſitatoribus, ac Superioribus maioribus, vel etiam localibus exceptis) quouis colore ſe ingerere liceat.

Curam adhibeat diligentem, vt Nouitij omnes in regulari diſciplina ſedulò exerceantur, agnoſcantque præcipuè diuinæ, qua digni facti ſunt, vocationis præſtantiam, & excellentiam,

Digitized by Google

cellentiam, quæ vera ſit, atque perfecta votorum ſolennium, & quàm neceſſaria cuiuſque Ordinis Conſtitutionum obſeruantia modum in oratione, tum vocali, tum mentali fructuosè perſiſtendi, illicitas paſſiones, & vitia (ad quæ natura per peccatum labefactata omni tempore prona eſt, atque procliuis) per ſenſuum cuſtodiam, & mortificationem cohibendi, auſteritatem, ieiunia, cilicia, diſciplinas, conſcientiæ puritatem, crebram illius diſcuſſionem, Sacramentorum frequentiam, Confeſſionis præſertim, quæ bis ſaltem ſingulis menſibus fiat, per aperitionem quotidianam motuum internorum, cordis, & tentationum manifeſtationem, per exercitium humilitatis circa viliora miniſteria, per modeſtiam in omnibus actionibus, diurnumque ſilentium.

Quilibet Nouitius bis quotidie orationi mentali, & vocali incumbat, vnuſquiſque ſecundùm propriam capacitatem, & ordinem ſibi à Magiſtro præſcriptū, ac pluries in die propriam conſcientiam vnuſquiſque examinare contendat. Ipſi autem Magiſtro ſoli Nouitiorum Confeſſiones audiendi cura committatur. Liceat tamen Superiori, etiam locali, ſi ita expedire iudicauerit, vel per ſeipſum, vel per alium ab eo deputandum, ſemel, aut bis in anno eorundem Nouitiorum Confeſſiones audire.

Quotidie Miſſæ Sacrificio interſint, & ſtatutis horis in Choro, nocturnis, diurníſque diuinis Officiis aſſiſtant.

Exercitationibus etiam corporalibus vacent: legant, vel ſcribant res ſpirituales: modeſtam animi recreationem interponant, quæ in ſolitario loco, & commodo extra Nouitiatum, ſemel in hebdomada, vel in alternis ſaltem hebdomadibus longior ſtatuatur, ſitque ſemper Magiſtro præſente, vel ſocio, qui multùm inuigilent, ne duo ab aliis commorentur disiuncti, atque eo tempore, cuiuſque, in quam natura feratur, propenſionem ſcrutentur.

Non liceat eis, durante Nouitiatus, & probationis tempore, vnà cum Profeſſis, niſi in Choro, in Eccleſia tempore Officiorum, in proceſſionibus, aut in cœnaculo cauſa refectionis commorari; nec permittatur eis Profeſſos domo exeuntes comitari.

Pro communibus, & propriis cuiuſque neceſſitatibus, quæ accidere poſſunt, vnus ex Nouitiis ipſis, ætate, moribúſque prouectior, deputetur, qui abſente ſocio, Magiſtro permittente, omnia, prout opus fuerit, agat, cui etiam ianuæ cuſtodia, & rerum leuioris momenti prouiſio intra Nouitiatum committi poterit.

Cùm autem, licèt Clericorum benè inſtituendorum cura debeat eſſe præcipua: Conuerſorum tamen religioſa inſtructio non ſit prætermittenda, quin potiùs æquanimiter amplexanda, quandoquidem ſatis exploratum eſt, iſtorum etiam, cùm Regulam profiteantur eandem, perfectam educationem, tum Religioni decorem, & ornamentum, tum aliis Chriſti fidelibus ædificationem, exemplum, atque vtilitatem afferre: Conuerſis ipſis à Clericorum Nouitiatu ſeparatus ad dormiendum locus (quantum commodè fieri poterit) aſſignari præcipitur. Illi tamen, hac ſeparatione non obſtante, Magiſtro Nouitiorum, ſeu Superioribus Monaſteriorum, & Conuentuum, iuxta cuiuſque Ordinis Statuta, & Conſtitutiones, ſubditi eſſe, & obedientiam præſtare debebunt, à quo non tantùm circa corporalia obſequia probandi, & exercendi; verùm etiam, pro eorum capacitate, & commoditate, de ſpiritualibus, præſertim de modo mentaliter orandi, diligenter inſtruendi erunt, quod vt commodiùs fiat, ad Capitula, & ſpirituales Conciones, quæ per Magiſtros Nouitiis fieri ſolent, accerſiri debeant, & in Eccleſiis ſtatutis horis conueniant, niſi tunc in ſuis officiis actualiter occupati fuerint.

Tempore verò probationis elapſo, ij tantùm, qui non ſolùm religioſæ perfectionis capaces; ſed ad laborem corporalem apti nouo, ac diligenti examine reperti fuerint, (dummodo ætatis ſuæ annum, quoad Clericos decimumſextum; quo verò ad Conuerſos, vigeſimumprimum exceſſerint,) ad profeſſionem admittantur; ſed, qui ad Conuerſorum habitum recepti fuerint, ad Clericorum ſtatum tranſire; etiam durante tempore probationis, non poſſint.

Superior cuiuſlibet Conuentus, in quo Nouitiatus fuerit conſtitutus, particularem librum habeat, in quo vniuſcuiuſque Nouitij profeſſio regiſtretur, illámque Nouitius profeſſus propria manu, & duo teſtes, qui præſentes fuerint, ſubſcribant.

Conuerſus verò literarum ignarus, profeſſus, in eorundem teſtium, qui ſe ſubſcripſerint, præſentia propria, manu ſignum Crucis apponat, aſſeruetúrque liber, & cuſtodiatur in Archiuio, vbi ſcripturæ ad Monaſterium, ſeu Conuentum pertinentes reponi conſueuerunt.

Quià verò in quibuſdam Ordinibus filiationis vſus eſt receptus, declaratur, quòd licèt decretum ſit, vt Nouitiis educandis certa Monaſteria, aut Conuentus deſignata quilibet Ordo habere debeat; licitum tamen ſit Superioribus Monaſteriorum, & Conuentuum huiuſmodi Ordinum, in quibus filiationis vſus receptus eſt, eos, quos prænarratis qualitatibus ſuffultos repererint, in ſuorum locorum filios, iuxta cuiuſque Ordinis conſtitutiones, adſcribere, ſicque adſcriptos, cum iuxta præſentes inſtitutiones, & alias, ſeruatis

ſeruandis,ad Ordinem recepti fuerint, ad loca Nouitiatuum cũ teſtimonialibus literis tranſmittere,vbi tanquàm dictorum Conuentuum, ſeu Monaſteriorum filij,eorundem nomine,& inſtantia recipi,ac in Nouitiatu probari, & deinde antequam ad eadem Monaſteria, ſeu Conuentus filiationis huiuſmodi remittantur, in profeſſorio ad perfectionem, vt præmiſſum eſt, exerceri debebunt.

Porrò, ne loca vnius Monaſterij, ſeu Conuentus,ab alio præoccupentur;Capituli Generalis, aut Prouincialis partes erunt, numerum præſcribere pro omnibus, & eam ſimiliter rationem circa alimentorum contributionem (ſi opus fuerit) inire, ac ſingulis Conuentibus, & Monaſteriis præſcribere, quæ magis expedire videbitur.

Vt autem Nouitij iam in Profeſſorum numerum (ſicut præmittitur) recepti meliùs in bono ſpiritu, regularíſque diſciplinæ obſeruantia ſtabiliantur, & confirmentur: mandatur, vt ſtatim poſt profeſſionem emiſſam, ſi in Conuentibus, aut Monaſteriis pro Nouitiatibus aſſignatis locus aderit ſecundi Nouitiatus, ſiue Profeſſorij,ab ea, quæ Nouitiorum eſt, atque antiquiorum Profeſſorum habitatione diſtinctus, & ſegregatus, ibi collocentur, ſi Monaſterium,aut Conuentus eos alere queat; ſin minùs, in alium commodiorem Conuentum, aut Monaſterium transferantur, in quo is locus cum requiſitis ad Nouitiatum ſupranarratis reperiatur,vel accommodetur, aut de nouo conſtruatur.

Ab hoc tamen illæ Religiones excipiuntur, quæ,ſuarum conſtitutionum,ſeu inſtitutorum vigore,maioris temporis curſu nouos Profeſſos intra Nouitiatum detinere conſueſcunt, quibus in hac parte non derogatur; illis tamen permittitur, vt prædictis earum conſtitutionibus non obſtantibus, idipſum facere poſſint, ſi id rationi,ac Religioni magis expedire diiudicauerint, quibus in locis degant ſub Regulis, & modo viuendi adhuc arctiori,quàm ſeruent antiquiores Profeſſi; ita quòd in negotiis Monaſteriorum, aut Conuentuum non ſe intromittere, nec communibus tractatibus intereſſe, neque alicuius exterioris obedientiæ officium exercere debeant, ibíque permaneant, quouſque ad ætatem ſacris Ordinibus ſuſcipiendis ſufficientem deuenerint, vel ſaltem per triennium poſt profeſſionem: quo etiam tempore poterunt quinimò & debebunt,litterarum ſtudiis operam nauare ſub directione, ac regimine Superioris, qui eas qualitates habeat, quibus Nouitiorum Magiſtrum prædictum eſſe oportere dictum eſt.

Declaratur tamen, quòd propter præmiſſa non cenſeatur conceſſa licentia recipiendi Nouitios, niſi in locis pro Nouitiatu deſignatis, aut in poſterum deſignandis, & pro numero duntaxat in eorum ſingulis præſcripto, vel præſcribendo.

Denique, ſi illi, qui inter Religioſos gradu, & ordine Superiores ſunt & alij, ad quos ſpectat, in prædictis omnibus, vel eorum aliquo deliquerint, ſeu quouis modo contrafecerint, officiorum omnium, quæ tunc obtinebunt, priuationem, grauioréſque pro modo admiſſæ culpæ pœnas, ſe ſubituros certò ſciant. Datum Romæ apud S. Petrum, die 19. Martij, 1603.

ANT. SENECA, Refor. Apoſt. Sec.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares omittentes informationes circa Nouitios peccent mortaliter, & incurrant in pœnas Bullæ Sixti V.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus recipiens Nouitium, omiſſa vna, vel altera ex informationibus præſcriptis, modò ex certa ſcientia, & coniecturis cognoſcat non eſſe neceſſarias, non peccat.*

2 *Examinatores, promouendorum ad Ordines prætermittendo examen cum illis, quorum ſcientia, & dignitas nota eſt, non peccant.*

3 *Prælatus omittens informationes in Bulla Sixti V. præſcriptas, non incurrit pœnas ibidem inflictas, ſi receptus non ſit realiter defectuoſus.*

4 *Prælatus, qui fecit informationes ſecundùm formam præſcriptam, non incurrit pœnas, licèt Nouitius à parte rei defectuoſus fuerit.*

5 *Informationes prædictæ non ſunt faciendæ neceſſariò circa Religioſum tranſeuntem de vna ad aliam Religionem.*

6 *Informationes an requirendæ de iis, qui à remotiſſimis partibus ad Religionem veniunt.*

ANtoninus Diana in *ſuis reſolut. moral. tract. 2. de dub. regular. reſolut.* 82. & Bartholomæus de Vecchiis in *praxi Nouitior. diſp. 6. dub. 1. num. 6.* dicunt, recipientem Nouitios nullo peccati nexu illaqueari, omittendo vnam, vel alteram ex his informationibus, & conditionibus, quotieſcunque vel ex certa ſcientia, vel ex probabilibus indiciis, ſeu coniecturis, pro certo habet, non eſſe neceſſariam reſpectu perſonæ, quæ admitti in Religionem poſtulat. Ita Authores *ſuprà* citati. 1

Probatur: nam quotieſcunque mediante certa ſcientia ſumus in claris, & habemus certitudinem moralem ex coniecturis probabilibus, tunc petentem Religionis ingreſſum, vna, vel altera, ſeu omnibus conditionibus, aut requiſitis eſſe præditum; tunc nulla intercedit ratio, per quam rationabiliter ſuſpicari poſſit de eius inhabilitate, & ſic ceſſabit ratio inquiſitionis circa has cõditiones: quia ſufficienter habetur informatio, quæ ex mente Pontificis deſideratur. Tum, quia manifeſta non indigent examinatione *ex can. Manifeſta. 2. quæſt. 1.* & in notoriis ordo eſt, ordinem iuris non obſeruare, vt habetur *in capite, Ad noſtram. 3. de iureiurand.* quod etiam docent S. Bonauent.

S. Bonauent. *cap.* 1. & Cordub. *cap.* 2. *quæſt.* 4. §. *Notandum.* & Sorbus *tit. Nouitius. de recept. Nouit.* & Mirand. *in Manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 18. *art.* 1.

2 Similiter examinatores nulla culpa ſe inficiūt, examen prætermittendo cum illis, qui promouendi ſunt ad Ordines, quando eorum ſufficientia, & dignitas nota eſt: nam iſti examinandi non ſunt *ex cap. Nullus.* 1. *diſt.* 24. & S. Antoninus 3. *part. tit.* 14 *cap.* 16. §. 13. & Syluester *tit. Ordo*, 2. *q.* 2. Ex quibus infertur, recipientes ad Religionem aliquem ſine inquiſitione, quando notum eſt, & probabilibus coniecturis pro certo habetur, nullo modo impediri, quin ad Religionem transferri poſſit. Ita Bartholomæus de Vecchiis *loco citato*, *num.* 5.

3 Quo verò ad ſecundam partem quæſiti, ſcilicet, an incurrant pœnas cōtentas in ſupradicta conſtitutione Sixti V. Reſpondeo cum Rodriquez *tom.* 3. *qq. regul. q.* 54. *art.* 4. & Laurentio Portello *in dub. regul. verbo, Nouitÿ informationes, num.* 6. & Antonino Diana *loco citato, reſol.* 83. quòd Prælati omittentes prædictas informationes, non incurrunt pœnas Bullæ Sixti V. niſi à parte rei Nouitius, ſiue receptus, abſque informationibus fuerit aliàs criminoſus, & ligatus aliquo impedimento ex contentis in prædicta conſtitutione Sixti V. Quòd ſi omni careat impedimento, non incurrit pœnas: quia textus ligat ſolùm recipientes criminoſos. Idem affirmat Bartholomæus de Vecchiis *in prædicta praxi Nouitiorum*, *dub.* 5. *num.* 3. vnde Pater Diana *loco citato*, fatetur, ſe liberaſſe à magnis anguſtiis quendam Superiorem Regularem, contra quem Fratres ſubditi inſurgebant propter receptionē cuiuſdam Nouitij, non præcedente informatione de vita, & moribus ſecundùm Bullam Sixti V.

4 In hoc negotio eſt maximè aduertendū cum Rodriq. *loco cit. q.* 54. *art.* 4. & Portello *ſimiliter loco cit. num.* 6. quòd ſi Prælatus modo ordinario fecit prædictas informationes, & illas approbauit cum deputatis, & tamen à parte rei facta profeſſione profeſſus ille appareat criminoſus, & inhabilis; talis Prælatus, & deputati non incurrunt prædictas pœnas: quod probatur ex d. Bulla Sixti V. quæ ſolùm loquitur de recipientibus criminoſos temerè, ſcilicet, ſine aliqua informatione: Prælatus autem, qui fecit modo deſcripto in Bulla informationes, & bona fide approbauit, non fecit temerè, & ſic non incurrit pœnas comminatas in ea conſtitutione.

Dixi, *bona fide, & modo ordinario*: quia, ſi Prælatus faceret mala fide, animaduertens, quòd non ſumantur tales teſtes ſcientes impedimenta poſita in d. conſtitutione, tunc putat Portellus *loco cit.* quòd incurrat pœnas comminatas in Bulla: quia temerè facit, ſi receptus eſt criminoſus: quando verò Prælati culpabiliter admittunt criminoſos, & incurrunt pœnas in Bulla deſcriptas, eaſdem incurrunt etiam Patres Collegæ cum illis recipientes, vt patet in verbis eiuſdem Bullę Sixti V.

5 Has tamen informationes præceptas à Sixto V. nō eſt neceſſarium, quòd Prælati, & eorum Collegæ faciant circa Religioſos tranſeuntes de vna Religione ad aliam, & in ſecunda profitentes: quia conſtitutio ſupradicta Sixti V. clarè loquitur de ſæcularibus iuuenibus primò receptis ad habitum. Ita Rodriq. *tom.* 1. *qq. regul. q.* 30. *art.* 20. vbi dubitat, ſi eiectus ab Ordine, tanquàm incorrigibilis, ſit in ea conſtitutione comprehenſus, ac proinde tanquàm criminoſus non poſſit iterum recipi, & expreſsè hoc affirmat, ſcilicet, non requiri informationes erga tranſlatum ad alium Ordinem: & Laurentius Portellus *loco cit. num.* 9. dicit, ſi dubitetur, an hodie ſi Prælatus licitè, vel illicitè reciperet iterum ad Religionem incorrigibilem, & criminoſum ab illa eiectum, putans emendatum eſſe, incurreret prædictas pœnas comminatas contra criminoſos. Et reſoluit, quòd non eadem ratione: quia Sixtus V. in ſua conſtitutione loquitur tantùm de iuuenibus ſæcularibus primò ad habitum receptis: vnde, cùm ſit lex valdè pœnalis, non eſt extendenda ad recipientes iam profeſſum in Religione.

Ex his reſoluitur dubitatio ſatis à Doctoribus agitata, an præfatæ informationes requirendæ ſint ab iis, qui à remotiſſimis partibus ad Religionem veniunt. 6 Cui dubitationi occurritur dicendo cum Rodriq. *tom.* 3. *qq. regul. q.* 10. *art.* 13. eam eſſe remotiſſimam regionem, ad quam intra annum probationis difficulter recurri, & informatio inde extrahi poteſt: in quo caſu putat Bartholomæus de Vecchiis *in praxi Nouitiorū, diſput.* 6. *dub.* 5. *n.* 3. adhibendam eſſe diligentiā, quam requirit cōſtitutio Sixti V. quòd ingreſſurus Religionem, vel iureiurando affirmet ſe nullo impedimento eiuſdem Bullæ adſtrictum eſſe, vel ſaltem illi, cum quibus verſatus eſt, in loco, ſeu in Religione, vbi recipiendus eſt, fidem faciant, ſe neſcire in tali perſona aliquod impedimētum reperiri ex dictis in Bulla Sixti V. eo tempore, quo illum agnouerunt: nam, quando informationes haberi non poſſunt, Sixtus V. per ſuam conſtitutionem, quæ incipit, vt diximus: *Ad Romanum ſpectat.* dat facultatem concedendi Religionis ingreſſum, & etiam admittendi ad profeſſionem abſque informationibus: dummodo, adhibita conuenienti diligentia, nihil in contrarium compertū fuerit.

QVÆSITVM VI.

De quibus Abbas recipiendos Nouitios admonere, & qualiter cum iis ad habitum admiſſis ſe gerere debeat.

SVMMARIVM.

1 *Abbas debet Nouitiis recipiendis dura, & aſpera prædicare.*

2 *Nouitiatus in quo Monaſterij loco eſſe debeat.*

3 *Abbas qualiter cū Nouitiis receptis gerere ſe debeat.*

4 *Regulæ cognitio ſecundùm ſubſtantiam, & ſignificationem generalem neceſſaria eſt Nouitiis.*

5 *Magiſter Nouitiorum debet proponere Nouitiis ea, quæ pro pura Regulæ obſeruantia ſuſtineri ſolent.*

6 *Prælatus, & Magiſter Nouitiorum tenentur eoſdem experiri quoad conſtantiam vocationis, capacitatem exercitiorum ſpiritualium, & labores corporales, iuxta ſtatum eorundem.*

7 *Nouitij ſub Regula Benedictina accuratiorem eius intelligentiam habere debent.*

NE fortè, qui Religionis inſtitutum aggrediuntur, putent ab omni labore, & onere ſe eſſe exemptos, ac deinde regulari diſciplina ingraueſcente Religionem deſerant, debet prudens Abbas recipiendis Nouitiis dura, & aſpera prædicare: quod docuit S. Pater Benedictus *cap.* 57. *Regul.* dum ait: *Prædicentur ei dura, & aſpera, per quæ itur ad Deum.* & infrà: *Nouiter veniet ſi quis ad conuerſionem, non ei facilis tribuatur ingreſſus: ſed (ſicut ait Apoſtolus) probentur ſpiritus, ſi ex Deo ſunt*, &c. Quibus omnibus *eodē capite*, contētis poterit Abbas, ſpiritu Nouitij cognito, ac perſeuerāte in Dei ſeruitio experto, more ſuæ Religionis Nouitiorū habitum illum induere, iuxta id, quod habetur *in cap. Super eo. de Regular. cap. Monaſteriis.* 19. *q.* 3. Hoſtienſ. *in Summa de Regular.* §. *penult.* ſimúlque ei illud imponere nomen, eúmque monachali corona, aut clerica inſignire ex IV. Concil. Carthag. *c.* 44. & ex 1

19 *Probationis annus, an cauſa infirmitatis, ſeu defectu ætatis, vel ſilentio prorogari poſſit.*

20 *Nouitiatus an expleri debeat à Nouitio in habitu ſuæ Religionis.*

1 MVlta debet Abbas circa annum probationis Nouitiorum obſeruare; & præcipuè, quòd ad hoc, vt probatio ſit valida, & ſufficiat ad profeſſionem, duret per annum, vt præter antiqua iura decreuit Tridentina Synodus *ſeſſ. 25. de Regular. cap. 15.* vbi voluit, ſuſcipientem habitum regulare, debere per annum in probatione ſtare, aliàs ad profeſſionem admitti non poſſit: quòd ſi ante id tempus admittatur, decernit profeſſionem eſſe nullam, nullámque inducere obligationem. Et quòd profeſſio ante probationis annum emiſſa, nulla ſit, firmant Azor. *moral inſtit. part. 1. lib. 12. cap. 2. q. 6. cum ſeqq.* Roderic. *regul. quæſt. tom. 3. q. 15. art. 1. cum. ſeqq.* Reginald. *in praxi, lib. 18. num. 385. cum ſeqq.* Sanchez *in Decalog. lib. 5. cap. 4. num. 9.* Campanil. *in diuerſor. iur. canon. rub. 12. cap. 3. à principio.* Martin. Bonacina *de clauſura, q. 2. punct. 10. difficult. 2. §. 2.* Auguſtin. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. p. 3. alleg. 101. num. 16. cum ſeqq.* Barthol. de Vecchiis *in praxi pro Nouit. ad Relig. recipiend. diſput. 11. dub. 2. num. 2.* & alij apud Doctores citatos. Nec valet conſuetudo in contrarium: quia d. Concilij decretum, cùm habeat clauſulam irritantem, tollit conſuetudiné nõ ſolùm præteritam, verùm etiam in futurum, per tex. *in cap. Quod ſuper his, in fine, de conſanguin. cap. Super eo. de cognat. ſpiritual.* & per ea, quæ tradunt Marta *de clauſul. part. 1. clauſul. 191. num. 9.* Garc. *de benefic. part. 5. cap. 4. num. 179.* & in terminis Barthol. de Vecch. *d. dub. 2. num. 3.*

Nec item valet ampliùs priuilegium 4. Leonis relatum *in Compend. Mendic. verb. Nouitius, §. 27.* quo traditur facultas Prælatis Ordinis Minorum, cum conſilio diſcretorum Monaſterij, Religioſos aliorum Ordinum tranſeuntes ad Religionem Minorum, ad profeſſionem ante probationis annum admittendi: quia illi derogatum eſt per d. Concilij decretum, quod vniuerſaliter decernit, nullam in poſterum valere profeſſionem, non præmiſſo Nouitiatus anno. Atque ſic docent Nauar. *lib. 3. conſil. tit. de regular. conſil. 61. num. 4. & conſil. 62. num. 5. & conſ. 66. num. 4. in nouiſ.* Leſſ. *de iuſt. lib. 2. cap. 41. dub. 13. num. 101.* Roderiq. *d. q. 15. art. 11.* Sancius *de matrimon. lib. 7. diſput. 32. num. 47. & in Decalog. lib. 5. cap. 4. num. 12. in fine.* Barthol. de Vecchiis *d. dub. 2. num. 5.* contra Hieron. à Sorbo *in Compend. loco cit. poſt 2. notab. verſ. Sed an requiratur.* Pact. *cap. 2. art. 15. num. 65.*

2 Et finito tempore Nouitiatus, Superiores Nouitios, quos habiles inuenerint, ad profeſſionem admittant, aut è Monaſterio eiiciant: id tamen intelligendum, niſi aliquid obſtet, & qui probantur habiles, tunc inueniantur, vel inhabiles è contra iudicentur.

3 Et ſicut Prælati poſſunt illum expellere, ſic etiam poteſt Nouitius liberè egredi à Religione abſque conſenſu alicuius Superioris, vt communiter affirmant DD. & præſertim Panormit. *in cap. Statuimus. de Regul. num. 1.* Sanchez *6. lib. in præcept. Decal. cap. 10. n. 1.* Roſella *verbo, Nouitius, num. 11.* Angelus *eodem verbo, num. 9.* Armilla *ſimiliter num. 6.* Syluester *verbo, Religio, 5. quæſt. 8.* Graffius *tom. 1. conſ. lib. 3. de voto, conſ. 8. num. 7.* Petrus de Luna *conſ. 8. num. 32.* Suarez *tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 11. num. 2.* Miranda *tom. 1. Manual. Prælat. q. 22. art. 8.* Roderiq. *qq. Regul. tom. 3. q. 15. art. 12.*

4 Imò fatendum eſt, quòd non ſolùm liberè egredi poteſt è Religione; ſed etiam, quòd tali libertati renunciare non poteſt, vt dicit Petrus de Luna *loco cit.* Hinc eſt, quòd Nouitius egrediens à Religione iuſta

cauſa etiam minima, non peccat, vt dicunt Sanchez *lib. 5. in præcept. Decalog. cap. 4. num. 58.* & Caietanus *2. 2. q. vlt. art. 4. dub. 3.* Paſſarellus *in not. priuileg. not. 43. ad finem,* Suarez tamen *loco citato, num. 4.* affirmat venialiter peccare, ſi ex leuitate, vel tædio Religionis egreditur ab illa. Hoc autem dicẽdum eſt, ſuppoſito, quòd ante ingreſſum Religionis eam non vouiſſet: in eo enim caſu abſque iuſta cauſa egrediens peccaret mortaliter, vt docent Caietanus *loco cit.* Sorbus *in compendio, verbo, Nouitius, tit. de Nouitiy profeſſione emittenda, 5. not.* Syluester tamen *verbo, Religio, 2. q. 13.* & Graffius *tom. 1. conſ. lib. 3. de voto, conſ. 8. num. 7.* affirmant, quòd etiam ſine iuſta cauſa egredi poſſit.

Quid autem dicendum ſit de Abbatibus, & Prælatis Regularibus expellentibus Nouitium abſque iuſta cauſa. Reſpondet Suar. *loco cit. num. 5.* eos non peccare ratione iuſtitiæ commutatiuæ, ſed ratione iuſtitiæ diſtributiuæ, & charitatis: licèt enim Nouitius egredi liberè poſſit, cùm ſit ſui iuris; Abbates nihilominùs eum dimittere non poſſunt: quia in hoc caſu non ſe gerunt tanquàm domini; ſed tanquàm diſpenſatores. Ita docent Paſſarellus, & Caietanus *loco cit.* Hinc eſt, quòd Nouitius ſine cauſa expulſus habet ius reclamandi contra Abbates, & Prælatos eum expellentes apud maiores ſuperiores, qui edocti de iniuſtitia talis expulſionis, eum ad Religionem reſtituunt, non obſtante expulſione facta ab inferioribus Prælatis. Et hoc vidi in praxi obſeruatum. Ideò, ſi poſt ſex menſes fuerit aliquis ſine cauſa expulſus, poſſet poſt alios ſex menſes præfatos profiteri. Similiter, ſi totum annum probationis egiſſet, poſſet ad profeſſionem admitti, & recurrens ad maiorem Superiorem propter grauamen illatum ſibi à maiori Superiore, non cenſetur fugitiuus, vt docent Barth. de Vecchiis *in praxi Nouit. diſput. 15. dub. 3. num. 9.* Sanchez *lib. 5. in præcept. Decal. loco cit.* Laurentius de Peyrinis *tom. 2. de Prælato, q. 3. cap. 1. num. 112.* 5

Quale autem peccatum ſit illud ratione diſtributiuæ iuſtitiæ, & charitatis, ſupereſt explicare, an, videlicet, ſit mortale? Sanchez *loco cit.* negat, illud eſſe mortale, niſi talis expulſio facta Nouitio eſſet illi grauis nota, ſicut culpa Nouitij leuiter retrocedentis, eſt ſolùm venialis: quia Religio non magis obligatur Nouitio, quàm Nouitius Religioni quoad culpam. Verior tamẽ ſententia eſt, Abbates, & Superiores Regulares conſentientes, & concurrentes expulſioni Nouitiorum per denegationem ſuffragiorum abſque cauſa legitima, peccare mortaliter. Ita affirmant Portellus *in dub. Regul. verbo, Nouitius, num. 34.* Suarez, Paſſarellus, & Caietanus *locis citatis,* Miranda *tom. 1. Manual. Prælat. q. 25. art. 12. concl. 1.* Bartholom. de Vecchiis *in praxi Nouitior. diſp. 12. dub. 1. num. 1.* Rebellus *de oblig. iuſt. part. 1. lib. 4. q. 55. num. 5.* Barthol. à S. Fauſto *lib. 5. theſaur. Relig. q. 214.* Et probatur: quia ſupradicti Prælati in hoc caſu abutuntur poteſtate iuriſdictionis ſibi conceſſa, ratione cuius procurare tenentur bonum Religionis, non autem maximam iniuriam ei irrogare, illam priuando idoneo Religioſo: tum, quia Concil. Trid. *ſeſſ. 25. cap. 16. de Regul.* præcipit Superioribus, vt Nouitios habiles repertos finito anno Nouitiatus ad profeſsionem admittant: vnde, ſi expellant eos abſque cauſa, manifeſtè agunt in re graui contra præceptum Concilij Tridentini. 6

Similiter quamuis dicantur in d. Concilio illa verba: *Poſt ſuſceptum habitum.* non ideò debet intelligi, incipere annum probationis à die ſuſceptionis habitus ſimpliciter, ſed à die ſuſceptionis habitus, tanquàm Nouitij Religionis aſperitates experientes, vt docent D. Auguſtin. Barboſ. *d. alleg. 101. num. 19.* Suar. *de* 7

8 *Relig. tom. 3. lib. 5. cap.* 53. & alij. Et hic probationis annus à momento in momentum computari debet: quia Concilium *loco cit.* tradit, initium computationis illius, nempe, à die ſuſceptionis habitus: at, vbicunque lex requirit certum tempus, debet computari de momento in momentum, *lib. 3. §. minorem. ff. de Minorib.* Ita docent Sanch. *de matrimon. lib. 2. diſp. 24. num.* 22. Leſſ. *d. cap.* 41. *dub. 2. num.* 59. Suarez *d. lib. 5. cap. 15. num.* 1. Barthol. de Vecch. *d. diſp. 11. dub. 4. à num.* 2. D. Auguſt. Barboſ. *d. alleg.* 101. *num. 22. in fine, iuxta Lugdunenſem impreſſ. d. collect. ad cap.* 55. & alij apud eum, & apud Barthol. de Vecch. contra Stephan. Grat. & Campanil. & alios.

9 Debet etiam hic annus eſſe continuus; nec ſufficit interpolatus: quia tempus aliquod per ius in aliquo requiſitum neceſſariò continuum eſſe debet. Gloſſ. *in cap. 2. verb. per annum. de tempor. ordin. in 6.* vbi Franch. *num.* 5. Et aliis iuribus, & Doctoribus adductis probant Anton. Gomez *tom. 3. var. reſol. cap. 1. num.* 3. Guttier. *quæſt. canonic. lib. 1. cap. 12. n.* 24. At Concil. Trident. *loco citato*, abſolutè integrum probationis annum requirit: ergo is neceſſariò continuus eſſe debet. Et hanc ſententiam tenent *in d. cap. Ad apoſtolicum. n. 9. de Regular.* vbi eiuſdem opinionis refert fuiſſe Ioan. de Ligu. *in Clem. Eos. de Regular.* & Bart. *in l. Interdum. ff. quoties. ff. de public.* Idē voluit Angel. *verb. Nouitius, num.* 15. Sylu. *verb. Religio, 5. num.* 4. Nauar. *conſ. 9. & 34. de Regular.* Henriq. *lib. 13. de excommunicat. cap. 40. num.* 2. Azor. *inſtit. moral. tom. 1. lib. 12. cap. 2. q.* 8. Leſſ. *lib. 2. cap. 41. dubit.* 2. Roderiq. *quæſt. regular. tom. 3. q. 15. art.* 8. Sanch. *d. lib. 5. cap. 4. num.* 31. plures alios referens, & dicens, hanc eſſe communiſſimam ſententiam. Ita etiam Bonacin. *de clauſur. quæſt. 2. punct. 10. diffic. 2. §. 2. num.* 3. Suarez *d. cap. 15. num.* 3. D. Auguſt. Barboſ. *d. alleg.* 101. *num.* 23. Barthol. de Vecchiis *d. diſp. 11. dub. 3. num.* 1. & alij apud Doctores citatos.

Et hic annus ita debet continuari, vt modicum 10 interuallum, ſeu exigua interpolatio eius continuationem impediat. Vnde, ſi quis, dimiſſo Religionis habitu, egreſſus eſt; eo ipſo probationis annus interrumpitur, etiamſi intra eundem diem pœniteat: quia ipſo facto amiſit ſtatum, quem habebat, & indiget noua receptione, ad hoc vt Nouitius iterum eſſe poſſit. Et ratio eſt: quia iſte probationis annus inſtitutus eſt ab Eccleſia, vt Nouitius experiatur Religionis aſperitates, vt conſtat *ex dicto cap. Ad apoſtolicum. de Regular.* quod maximè in continuatione conſiſtit: nam faciliùs quis ieiunaret 40. dies, ſi inter diē, & diem ieiunij aliquis refectionis dies intercederet; & ſic Nouitius non experiretur Religionis aſperitates eo modo, quo continuè in Religione experiri ſolent. Tum, quia 11 tempus à iure petitum ad aliquem actum cenſetur petitum tanquàm forma, *arg. tex. in Auth. Quæ ſupplicatio, C. de precib. Imperat. offerend.* iunct. Gloſſ. *in verb. forma*, & pluribus allegatis tradit Tiraquellus *de retractu lignager. §. 3. gloſſ. 4. num. 3. & 4* Formæ autem omiſſio in minimo vitiat actum, vt probat idem Tiraquell. *in tract. de indic. in reb. exiguis, num.* 12. Cùm igitur Concilium Tridentinum ad profeſſionis valorem exigat annum continuum; quantumuis minimus continuationis defectus illam irritabit. Atque ita docent Nauar. *conſil. 42. num. 4. de regular.* Galet. *in Margarita caſ. conſcient. verb. Nouitius*, 2. Sanch. *d. cap. 4. num.* 32. latè Suarez *de Relig. tom. 3. lib. 5. cap. 19. num.* 6. Barthol. à S. Fauſt. *in theſ. Relig. lib 5. q.* 164. Barthol. de Vecch. *d. dub. 3. num.* 7. D. Auguſt. Barboſ. *d. alleg.* 101. *num.* 25. contra Leſſ. Sorb. Nald. & alios apud eundem *ibid.*

12 Si petas, an ſi expleto anno probationis, Nouitius nolit profeſſionem emittere, ſed à Monaſterio egrediatur, & deinde rurſus reuertatur; an prior annus ſufficiat ad profeſſionem emittendam. Reſpondeo, probationem factam non videri ſufficientem: nam iura, quæ ſtatuunt, vt annus probationis præcedat, videntur velle, vt Nouitius vſque ad profeſſionem in eo ſtatu probationis perſiſtat: nam illum mutando, moraliter mutat fundamentum iudicij, & magna morum mutatio in eo contingere poteſt: propterea, etiam moraliter loquendo, noua probatione indiget. Et hanc ſententiam pluribus firmat Suar. *d. cap. 15. num. 8. 9. & 10.* qui ſequuntur Barthol de Vecchiis *d. dub. 3. n.* 5. D. Auguſtin. Barboſ. *d. collect. ad cap. 15. ſeſſ. 25. de Regular. Concil. Trid. num. 24. in fine*, contra Bonacin. *d. §. 2. num.* 4. Franch. Sylueſt. Roderic. & alios.

Ex dictis aliquæ enodantur difficultates, & præſer- 13
tim quid agendum ſit quoad complementū vnius anni probationis, & Nouitiatus in anno biſſextili. Miranda *in Manuali Prelat. tom. 1. q. 22. art. 2. concl.* 3. Leſſius *lib. 2. de iuſt. & iur. cap. 41. dub. 7. num.* 58. Bartholomæus à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib. 5. q.* 165. Roder. *qq. regul. tom. 3. q. 15. art.* 5. dicunt, quòd in anno biſſextili computari debent duo dies pro vno: quia ille annus tunc eo modo ſolùm dicitur completus, qui ſimiliter annus debet compleri a Regularibus illis, qui de vna Religione ad aliam tranſeunt, eò quòd priùs debent probare, & probari. Ita Rodriq. *loco citato, art.* 11. & Ledeſma *de ſtatu Relig. in com. cap. 7. concl. 1. difficult.* 6. & Sanchez *loco citato, num.* 12.

Admittentes autem ante dictum annum expletum
aliquem ad profeſſionem, peccant mortaliter: quia 14
agunt contra Concilium Tridentinum in re graui. Ita Sylueſter *verbo, Religio*, 3. *q.* 14. Leſſius *lib. 2. de iuſt. & iur. cap. 41. dub. 7. num.* 59. Bartholomæus à S. Fauſto *in theſ. Relig. q. 236. num.* 6. Laurentius de Peyrinis *tom. 2. de Prælato, q. 3. cap. 1. num.* 98. vbi exiſtimat, hodie non habere locum pœnas ſuſpenſionis, & excommunicationis poſt Concilium Tridentinum inflictas contra recipientes hoc modo: quia pœnæ alicui actui ſtatutæ locum non habent, quando is actus irritè fit, vt probat Sanchez *de matrim. diſput.* 3. *num.* 5. Sed profeſſio ante dictum annum completum eſt irrita: ergo, &c.

Et præſuppoſito, vt diximus, quòd annus prædi- 15
ctus debeat eſſe continuus, vt affirmant communiter Doctores, & præſertim Roderiq. *qq. regul. tom. 3. q. 55. art.* 8. Ledeſma *loco cit. dub.* 4. Leſſius *loco citato*, Azorius *tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 2. q.* 8. Enriquez *lib. 13. cap. 40. num.* 2. Graſſius *part. 1. deciſ. lib. 3. cap. 5. num.* 14. Sylueſter *verbo, Religio*, 5. *q.* 4. Miranda *tom. 1. Manual. Prælat. q. 25. art.* 4. Bartholomæus à S. Fauſto *loco cit. q.* 163. Sanch. *loco cit. num.* 31. Suar. *tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 15. num.* 3. Nauarr. *lib. 3. cōſ. de Regul. conſ. 9. num.* 2. quod etiam declarauit Sacra Congregatio Concilij Tridentini, teſte Suar. *loco citato*, tollitur difficultas de huiuſmodi continuatione, quòd non ſolùm debeat eſſe per annum expletum, ſed etiam vſque ad profeſſionem: vnde, ſi Nouitius egrederetur è Monaſterio, completo anno, & poſteà iterum rediret; non poſſet emittere profeſſionem virtute præfatæ probationis; ſed iterum deberet Nouitiatum incipere, cùm talis ſit vſus Religionum, vt benè notant Suar. *loco citato, num.* 8. & Bartholomæus de Vecchiis *ſimiliter loco cit. dub.* 1. & Laurentius de Peyrinis *loco citato, num.* 99. quicquid dicat Sanchez *lib. 5. in præcept. Decalog. cap. 4. num.* 34. Sed hoc magis explicabitur in his, quæ inferiùs dicemus.

Tollitur ſimiliter difficultas, an interrumpatur an- 16
nus Nouitiatus, quando Nouitius tempore probationis de licentia ſui Superioris, cauſa infirmitatis ad ſe curandum in parentum domo, vel conſanguineorum,

vel

vel ad viſitanda loca ſancta per aliquod tempus, putà duos, vel tres menſes, à Monaſterio exiret: tunc enim dicendum eſt, Nouitium non interrumpere annum Nouitiatus, vt affirmant ferè communiter Doctores, & præſertim Nauarrus *lib. 3 conſ. de Regul. conſ. 32. num. 3.* Suar. *tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 14. num. 13.* Miranda *tom. 1. Manualis Prælat. q. 22. art. 5.* Campanilus *in diuerſ. iur. rubr. 11. cap. 13. num. 10.* Bartholomæus de Vecchiis *loco cit. num. 10.* Azorius *tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 3. q. 7.* Bartholomæus à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib. 5. q. 176.* Barboſa *in Collectan. in cap. Ad apoſtolicum. de Regul. num. 6.* Graffius *1. part. deciſ. lib. 3. cap. 5 num. 18.* Sorbus *in compend. priuil. verbo, Nouitius, tit. de Nouitij profeſſ. emiſſ.* Roderiq. *qq. regul. tom. 3. q. 15. art. 10.* Ratio eſt: quia Monachus cenſetur eſſe in Monaſterio, quando de licentia ſui Abbatis foris eſt, vt benè docet Sanchez *lib. 5. in præcepta Decalogi, cap. 3. num. 25.* vbi multis rationibus idipſum probat. Similiter Panormitanus *in cap. Cum illorum. de ſententia excommunicationis*, hoc idem ſentit, & Sacram Congregationem Concilij Tridentini hoc declaraſſe affirmant Nauarrus, Miranda, & Bartholomæus de Vecchiis *locis citatis*, & Gratianus *diſcept. forenſ. tom. 1. cap. 166. num. 14.* & Laurentius de Peyrinis *loco cit. num. 111.* qui paulò inferiùs ſic ait: [Quibus tamen non obſtantibus aliter iudicaſſe in hoc puncto inuenio Rotam Romanam apud Farinacium *deciſ. 175. num. 2.* atque ita deciſa à præfatis Doctoribus circa egreſſum Nouitij cum cauſa, & licentia Superioris, modò in praxi non eſſe tuta: quia continuitas anni probationis in Religione eſt de forma; & in his, quæ ſunt de forma, rigor iuris ſeruandus eſt, vt dicit Gloſſ. *loco citato*, & docent Sanchez *loco citato, cap. 4. num. 32.* & Bartholomæus à S. Fauſto *q. 164. num. 2.* Niſi velis dicere, Rotam loqui in caſu longæ abſentiæ ſine cauſa procuratæ ad fugiendas auſteritates eo tempore fieri ſolitas in Monaſterio: quo pacto temperarem hanc licentiam, ad breue, ſcilicet, tempus aliquorum dierum, non menſium. Quæ limitatio Peyrini mihi ſatis probatur, maximè cùm in praxi hoc hodie obſeruari videatur, dummodo tamen longa infirmitas, ſiue aliud notabile accidens vltra dies, & per menſes protraherent moram Nouitiorum in domo parentum.]

17 Hoc, quod dictum eſt de mora facienda Nouitio in domo parentum, vel alibi cum licentia ſui Superioris, exiſtimo verum eſſe, etiamſi illicitè, & ſine cauſa rationabili ab Abbate data fuiſſet licentia Nouitio, manendi extra Monaſterium: quia in hoc caſu licèt Abbas peccet, licentiam illicitè præſtando, non ſequitur tamen ex hoc, quòd interrumpatur annus Nouitiatus, vt docent Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 5. c. 14. num. 13.* & Diana *in ſuis reſolut. moral. tract. 2. de dub. regul. reſol. 84.* vbi poſteà *in verſ. Nota etiam.* contra Emmanuelem, non docet contrarium eius, quod *ſuprà* innuimus, ſcilicet, Nouitium extra Monaſterium de licentia Superioris poſſe demorari cauſa morbi curandi, non ſolùm per vnum, vel duos menſes; ſed etiam per maiorem partem anni, vt docet contra Rodriq. Sanchez *in Sum. tom. 2. lib. 5. cap. 4. num. 28.* & Nauarrus *lib. 3. conſ. 42. tit. de Regul.* & Azor. *tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 2. q. 8.* qui loquuntur de Nouitio, qui decem menſes, & ſemimenſem extra Religionem demoratus eſt; & Azorius præſertim loquitur de Nouitio, qui toto probationis anno extra Conuentum apud ſæcularem demoratus eſt cum licentia Superioris.

18 Inſuper idem Pater Diana *loco cit.* putat, quòd non interrumpatur annus Nouitiatus, ſi Nouitius retento habitu perterritus ſeueritate, vel iracundia Superioris, ſiue Magiſtri, Monaſterium abditè exeat, cauſa ſe celandi; dummodo habeat animum redeundi, vt docet Galuanus *conſ. 12. num. 8.* Idem eſt dicendum, ſi Nouitius retento habitu exeat indebitè, & ſine licentia de Monaſterio, dummodo intendat ad Monaſterium redire. Ita Suar. de Relig. *loco cit. lib. 5. cap. 14.* & alij.

19 Tollitur ſimiliter alia difficultas, an, verbi gratia, ſi cauſa infirmitatis, vel defectu ætatis, ſiue ſcientiæ, annus Nouitiatus poſſit prorogari? Ledeſma *de ſtatu Relig. in commun. cap. 7. dub. 5.* Suar. *loco cit. cap. 13. num. 8.* Sanchez *lib. 5. in Decal. cap. 4. num. 21.* Leſſius *lib. 2. de iuſt. & iur. cap. 41. dub. 7. num. 59.* Graffius *1. part. deciſ. num. 3. cap. 5. num. 6.* Bartholomæus de Vecchiis *in prax. Nouitior. diſput. 11. dub. 5. num. 3.* Roder. *part. 2. Sum. cap. 8. num. 3.* Vega *part. 2. Sum. cap. 39. caſu 4.* Bartholomæus à S. Fauſto *theſ. Relig. lib. 5. q. 169. num. 2.* dicunt, quòd annus Nouitiatus cauſa infirmitatis, vel defectu ætatis, aut ſcientiæ, prorogari poteſt. Ita etiam affirmat Laurentius de Peyrinis *tom. 1. priuileg. ſui Ord. conſt. 2. Sixti IV. num. 81. & 82.* vbi in hac re duas ponit declarationes S. Congregationis Concil. Tridentini, & aliam declarationem ſimiliter reperio apud Graffium *1. part. deciſ. lib. 3. cap. 5. num. 16.* ſub his verbis: *Concilium noluit, quempiam minori tempore, quàm per annum ſtare in probatione, idque expreſſim diſpoſuit: ne autem hoc tempus longiùs extendi poſſit, non prohibuit, ideóque arbitrio Superioris extendi, & prorogari poterit.*

20 Poſtremò reſoluitur etiam difficultas, an Nouitiatus debeat compleri à Nouitio in habitu ſuæ Religionis? Reſpondeo affirmatiuè, ita vt Nouitiatus debeat omninò compleri proprio habitu illius Religionis: vnde, ſi hoc modo non compleat Nouitius, compleuiſſe non dicatur. Ita Sanchez *lib. 5. in Decal. cap. 4. num. 19.* Sylueſt. *verbo, Religio, 5. q. 5.* Angelus *verbo, Nouitius, §. 16.* Tabiena *eodem verbo, Nouitius, num. 10.* Azorius *tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 2. q. 2.* Barboſ. *in collectan. in cap. Ad apoſtolicum. de Regul. num. 7.* Bartholomæus de Vecchiis *loco cit. dub. 7.* quidquid dicat Suar. *loco cit. num. 10.* Et hoc probatur ex ipſo Concil. Trid. *ſeſſ. 25. de Regul. cap. 15.* vbi ait, annum Nouitiatus ad profeſſionis valorem, computandum eſſe à die receptionis habitus: ergo ſupponit eo habitu complendum Nouitiatum. Quo verò ad locum, in quo Nouitij educari debent, extant ſpecialia decreta Clementis VIII. ſub die 12. Martij 1596. & ſub die 20. Iunij, 1599. & ſub die 19. Martij, 1603. *ſuprà* relata *in fine quæſiti quarti*; & nouiſſimè extat Breue S.D.N. Vrbani diuina prouidentia Papæ VIII. ſequentis tenoris.

BREVE S. D. N. D. VRBANI, diuina prouidentia Papæ VIII.

Super Profeſſionibus per Regulares emiſſis, non facto in locis deſignatis Nouitiatu.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

RElígioſos viros, qui, ſpretis huius ſæculi vanitatibus, diuini Numinis obſequiis ſub ſuaui Religionis iugo ſeſe mancìparunt, paſtorali benignitate complectimur, vtque in vocatione, qua vocauit eos Dominus, permaneant, iuxta creditum Nobis apoſtolicæ ſerui-

tutis munus, ſedulò intendimus, ac deſuper eiuſdem muneris partes propenſis ſtudiis intendimus, prout ad Dei laudem, Catholicæque Eccleſiæ decus, & exaltationem conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Cùm itaque, ſicut accepimus, quamplures Ordinum, Congregationum, & Inſtitutorum regularium Profeſſores ad habitum regularem recepti, probationis annum in Monaſteriis, ſeu Domibus regularibus ad id deſignatis, vel ab apoſtolica Sede approbatis minimè fecerint, proindéque iuxta Conſtitutionem ſel. rec. Clementis Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri deſuper editam, profeſſio per eos ſubinde emiſſa inualida exiſtat: Nos Religioſos prædictos ex huius ſanctæ Sedis benignitate ſpecialibus fauoribus & gratiis proſequi volentes, eorúmque ſingulares perſonas à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutas fore cenſentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, Venerabilibus Fratribus, noſtro Scipioni Epiſcopo Sabinen. Cardinali Burgheſio nuncupato, maiori Pœnitentiario, vel Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, cæteriſque Ordinariis locorum, in quibus eorundem Religioſorum Monaſteria, Domus, ſeu Conuentus, aliáve regularia loca conſiſtunt, ſiue ipſorum Religioſorum Præfectis, vel Superioribus generalibus per præſentes committimus, & mandamus, quatenus omnes, & ſingulos Religioſos prædictos, qui ad habitum regularem aliàs canonicè recepti annum probationis in Monaſteriis, ſeu Domibus regularibus ad id deſignatis minimè fecerunt, ſubindéque profeſſionem nihilominùs emiſerunt, ad profeſſionem denuò ſeruatis aliàs ſeruandis emittendam, quæ ſic emiſſa illis, & eorum cuilibet, tam in foro interiori, quàm exteriori ſuffragari debeat, abſque nouo probationis anno ex ſpeciali huius ſanctæ Sedis benignitate, authoritate noſtra apoſtolica recipiant, & admittant; eoſdémque, poſtquàm profeſſionem denuò, vt præfertur, emiſerint, ad omnes gradus, honores, dignitates, præeminentias, atque habilitates, quas, ſi ab initio validè profeſſi eſſent, legitimè obtinerent, eadem authoritate reſtituant, ac reſtitutos eo ipſo eſſe, & cenſeri declarent, ita vt habeant eundem locum, ſeſſionem, & votum, prout haberent, ſi priores profeſſiones validæ fuiſſent, & nondum promoti, ad omnes, etiam ſacros, & Presbyteratus Ordines, ſeruatis aliàs ſeruandis promoueri, & tam ipſi, quàm alij ad eoſdem Ordines iam ritè promoti in ſuſceptis Ordinibus huiuſmodi, etiam in Altaris miniſterio miniſtrare liberè, & licitè valeant, necnon omnes actus, ſiue contractus, quos contraxerunt, & legitimè contraxiſſent, vel cum laïcis, vel cum aliis Monaſteriis, ſeu alterius Religionis viris, ſi nullum aliud paterentur vitium, vel defectum, niſi ex eo ſolùm, quia initi, aut contracti ſunt inualidè ab iis, qui contra dictam Conſtitutionem in Domibus non deſignatis, ſiue ab eadem Sede non approbatis, profeſſi ſunt, authoritate noſtra prædicta confirment, & approbent, ac validos omninò declarent, ſuper quibus omnibus, & ſingulis plenam & amplam facultatem dicta authoritate, tenore præſentium tribuimus, & impartimur. Decernentes præſentes literas, & in eis contenta, atque illarum vigore in præmiſſis facienda, & exequenda quæcunque valida, firma, & efficacia exiſtere, & fore, ſuóſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere; ac omnibus, & ſingulis, quos illa concernunt, & concernent quomodolibet in futurum, in omnibus, & per omnia pleniſſimè ſuffragari, eóſque præmiſſorũ occaſione, vel prætextu quomodolibet moleſtari, perturbari, aut inquietari nullatenus poſſe, nec debere, ſicque, & non aliter ab omnibus cenſeri, & ita per quoſcunque Iudices ordinarios & delegatos, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & Sanctę Romanę Eccleſię Cardinales, etiam de latere Legatos, dictæque Sedis Nuncios, in quauis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane, quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac præfata Clementis Prædeceſſoris, aliiſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon quatenus opus ſit, Ordinum, Congregationum, & Inſtitutorum huiuſmodi, & quibuſuis aliis, etiam iuramento, confirmatione apoſtolica, vel alia quauis firmitate roboratis, Statutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, Indultis, & Literis apoſtolicis, illis, eorúmque Superioribus, & perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, aliiſque decretis in genere, vel in ſpecie, ac aliàs in contrarium, etiam Motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, & aliàs quomodolibet iteratis vicibus conceſſis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiamſi de illis ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac indiuidua, & de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, illorum tenores præſentibus pro plenè,

& ſuffi

& ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac viee duntaxat ſpecialiter, & expreſsè harum ſerie derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Cæterùm, ſimilibus in poſterum conſultum eſſe volentes, dilectis filiis Ordinum, Congregationum, & Inſtitutorum huiuſmodi Superioribus generalibus, quocunque nomine cenſeantur, ac Procuratoribus etiam generalibus per præſentes diſtrictè præcipimus, & mandamus, quatenus ſtatim viſis præſentibus loca, Monaſteria, vel Conuentus, in quibus Nouitij, probationis annum agant, & alia, quæ dictus Clemens Prædeceſſor ſuper hac re obſeruari iuſſit, obſeruentur, deſignari, ſiue confirmari omninò curent, & faciant. Vt autem præſentium notitia ad omnes faciliùs perueniat, volumus, vt illarum exemplis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die 2. Aprilis 1631. Pontificatus noſtri anno octauo.

M. A. MARALDVS.

QVÆSITVM VIII.

Quid obſeruare debeant Abbates, & Prælati Regulares circa habitum ingredientium Religionem.

SVMMARIVM.

1 *Religionem ingrediens debet mutare habitum, illúmque de ea Religione, quam ingreditur, per manus Abbatis, vel alterius de eius licentia ſuſcipere.*

2 *Habitus mutatio pro Religionem ingredientibus, quare ſit introducta, & num. 3.*

4 *Habitus Religionis tempore probationis Nouitij neceſſarius eſt.*

5 *Habitus probationis in aliquibus differt ab habitu Profeſſorum.*

6 *Probationis annus validè poteſt fieri, etiam in habitu Profeſſorum.*

7 *Probatio aliqua fieri etiam in habitu laïcali poteſt.*

1 IN Nouitiorum receptione debet obſeruare Abbas, vt Nouitius mutet habitum, *arg. cap. Super eo. de Regul.* & Hoſtienſ. *in Summa, de Regul. §. penult.* Et habitus, quem ſuſcipit, debet eſſe eiuſdem inſtituti, quod ingreditur; non autem alterius Religionis, vt colligitur ex Gloſ. *d. cap. Super eo.* quod clarè conſtat ex ipſa conſuetudine: quia nunquam viſum eſt, vt Nouitius, qui, v. g. ingreditur Religionem Vallisvmbroſæ, gerat habitum Canonicorum Regularium. Ingrediens igitur Religionem debet per manus Abbatis, vel alterius de eius licentia conſuetis obſeruatis cæremoniis habitum ſuſcipere.

2 Ratio autem, quare Nouitius mutet habitum, deſumitur ex hoc: nam qui mundi contemptum, & pœnitentiam profiteri deſiderat, debet habitu ſingulari aliquo modo pœnitentiæ, & contemptui conformi vti, vt oſtendat, ſe interiùs, & exteriùs à ſæculari ſtatu in religioſum mutatum, vt dicit Dionyſ. *de eccleſiaſt. Hierar. cap. 6.* Et Athanaſ. *lib. de virginit. ante medium*, monet Sanctimonialem, vt fuſcam, & vilem veſtem gerat. Baſil. *in quæſt. fusè explicatis, q. 22.* idem ait. Chryſ. *hom. 69. in Matth.* ait, Monachos habitu imitari Eliam, & Ioannem. Idem Ambroſ. *lib. 6. epiſt. 36.* Hier. *epiſt. 4. ad Ruſtic. Monachum.* Auguſt. *lib. 6. contra Fauſtum, cap. 9.* Gregor. *lib. 2. dialog. cap. 1.* Caſſian. *lib. 1. de Inſtit. Monaſt.*

Alia ratio eſt, vt ex tali habitu cogatur benè viuere, & perfectiùs cæteris hominibus vitam ducere: ex hoc enim, quòd habitus monaſticus à laïcorum habitu diſtinctus eſt, colligitur perfectior viuendi modus ab illis diſtinctus. Et aduertendum, quòd habitus in Monaſterio deferri debet: quia delatio extra Monaſterium tantùm, nunquam induceret profeſſionem tacitam, vt *in Clem. Eos. de Regular.* licèt talis poſſit compelli, vel ad dimittendum habitum talem, vel ad Monaſterium intrandum. Sylu. *verbo, Religio, 5. c. 5.* 3

Neceſſarius eſt ergo habitus Nouitiis, & maximè tēpore probationis, vt colligitur ex Conc. Trid. *ſeſſ. 25. c. 15. de Regul.* dum decernit, annum Nouitiatus numerandum eſſe à die ſuſceptionis habitus: tum, quia in qualibet Religione conſuetudo ita obtinuit; quod etiam docent Gloſſ. *in cap. Cùm legem. verbo, in ſuo, in can. final. verbo, habitus, 17. q. 2.* & *in cap. Super eo. in fine, de Regul.* & Ioann. Andr. *in eod. cap. Super eo. in fine*, & Hoſtienſ. *in Summ. tit. de Regul. num. 1. in fine.* Angelus *verbo, Nouitius, num. 16.* Tabiena *eod. verb. n. 11.* Syluest. *verb. Religio, cap. 5.* Azor. *1. tom. inſt. moral. lib. 12. cap. 2. q. 9.* Rodriq. *tom. 3. q. 11. art. 9.* Miranda *in Manuali Prælat. tom. 1. q. 22. art. 6.* 4

Si dicas, quòd *in can. Legem. diſt. 53. can. Multos. diſt. 54.* & *can. vlt. 17. q. 2.* elicitur, ſatis eſſe Nouitium in habitu ſæculari eſſe probandum. Dico, huiuſmodi iura ex contrario vſu eſſe abolita: & cùm dicunt, Nouitium eſſe probandum in veſte laïcali, pro tali veſte intelligendus eſt habitus Nouitiorum, qui differt ab eo, qui datur Profeſſis. Sic Gloſſ. *in cap. Super eo. verbo, in eadem veſte, de Regul.*

Dixi, *qui differt ab eo, qui datur Profeſſis:* nam in quibuſdam Religionibus in hoc differt habitus Nouitiorum ab habitu Profeſſorum, quòd habitus Nouitij non eſt ita extenſus, ſicut habitus Profeſſorum: vt contingit in multis Congregationibus militantibus ſub Regula S. Benedicti; in aliis verò, vt in Religione Dominicana differt habitus Nouitiorum ab habitu Profeſſorum in hoc, quòd Profeſſorum habitus benedicitur; non autem Nouitiorum: & habitus Profeſſorum datur in Capitulo; habitus verò Nouitiorum in Choro. Et ſic diſcurrendum eſt de aliis Religionibus. Hoc autem non eſt vniuerſaliter aſſerendum, cùm etiam in aliquibus Religionibus habitus Nouitiorum non diſtinguatur ab habitu Profeſſorum; ideò abſolutè dici poteſt, ſupradicta iura affirmantia Nouitium probandum eſſe in veſte laïcali, fuiſſe abolita ex contrario vſu, & ex Concilio Trid. *loco citato.* 5

Et licèt debeat Nouitius habitum deferre, quem Regula, & ſtatuta Religionis præcipiunt; non eſt tamen de ſubſtantia anni probationis debere Nouitium induere habitum diſtinctum ab habitu Profeſſorum, vt benè probat Sanchez *tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 54. num. 10.* ſed de ſubſtantia probationis eſt, præſertim vt Nouitius ſæculari habitu ſpolietur, & induatur habitu regulari ſolito illius Religionis, ſiue ſit Nouitiorum, ſiue Profeſſorum illius Religionis. 6

Ex his tamen non inferas, non poſſe fieri aliquam probationem, præter illam, quam præcipit Concilium 7

lium Tridentinum *loco citato*: nam ex antiquis canonibus, & præſertim *ex cap. vnico, diſt.* 53. & *cap. Multos, diſt.* 54. colligitur, probationem aliquam Nouitiorum fieri poſſe, & debere, priuſquàm induantur Nouitij habitu probationis, de quo loquitur Concilium *loco citato*, & optimè. Et licèt huiuſmodi Canones videantur, vt diximus, per contrarium vſum, & per Concilium Tridentinum abrogati; tamen pro conſilio ſalubri dicendum eſt, poſſe Prælatos Regulares, antequàm ad probationis habitum Nouitios admittant, experiri eos in eorum habitu ſæculari, & laïcali, vt mediante tali experientia indicetur, an ſit eis concedendus, vel negandus regularis habitus. Et hoc antiquitus obſeruatum fuiſſe in multis Religionibus, & præſertim in Benedictina, docent Monimenta earundem Religionum: & legimus de S. Mauro, & Placido, & de Carolo Manno, de S. Thoma Aquinate, & aliis Viris clariſſimis ſub Benedictina diſciplina militaſſe etiam ſub habitu laïcali: quod etiá colligitur ex Regula ipſius Sanctiſſimi Benedicti *in cap.* 58. & ex Regula S. Pachomij *ſub n.* 26. & ex Regula S. Baſilij *interrog.* 7. quod etiam obſeruatum fuiſſe tempore SS. Macarij, Paphoutij, & alterius Macarij, & Serapionis habetur in eorum Regulis, quas refert Smeragdus *cap.* 58. *in Comm. Regulæ S. Benedicti.*

Ex quibus concludo cum Bartholomæo de Vechiis *in praxi Nouitiorum, diſput.* 11. *dub.* 1. *n.* 3. cùm ex iure communi requiratur hoc experimentum in habitu laïcali, à quolibet Superiore, vel Magiſtro quoad hoc diligenter obſeruari debere, vt Regulas, & Statuta ſuæ Religionis, & vbi hæc deſunt, obſeruanda eſt conſuetudo. Et refert eodem loco, quòd ſtatuta Capucinorum *cap.* 2. decernunt, Superiores, vel Magiſtros experiri debere per aliquot dies in omnibus obſeruantiis Nouitios, tam ſæculares, quàm Regulares, priuſquàm admittantur ad habitum.

In mea Congregatione Valliſumbroſæ extat hæc laudabilis conſuetudo, vt ferè omnes Nouitij in habitu laïcali in Nouitiatu inter alios Nouitios experiantur.

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint aliquid à Religionem ingredientibus, vel egredientibus pro expenſis in Nouitiatu factis accipere.

SVMMARIVM.

1 *Religionis ingreſſus debet ab omni ſimonia labe eſſe alienus.*

2 *Abbas recipiens per pecuniam Nouitium, quam pœnam incurrat, oſtenditur.*

3 *Abbas aliquid à Nouitio ſponte dante recipere poteſt abſque ſimonia labe.*

4 *Monaſteria ab intrantibus Religionem an aliquando aliquid exigere poſſint.*

5 *Nouitius dimittens habitum, an teneatur ſoluere ſumptus, quos in illum alendo Monaſterium erogauit.*

6 *Religio poteſt exigere ſummam pro rata expenſarum Nouitij, qui illam promiſit, modò propter hoc non præcludatur ei libera egreſſio à Religione.*

7 *Nouitium non ſoluentem, quod promiſerat, expellere non poteſt Religio.*

8 *Reſtitutionis inter Religionem, & Nouitium executionem facere pertinet ad Epiſcopos.*

NUll dubium eſt, Religionis ingreſſum, qui ad perfectioné ordinatus eſt, debere ab omni ſimoniæ labe alienum eſſe. Hinc meritò in ſacris Canonibus ſancitum eſt, vt ſi Abbas pro receptione Nouitij 2
ex pacto pecuniam recipiat, à ſua dignitate ſuſpendatur, & pecunia ſit reſtituenda, & taliter receptus in aliud Monaſterium, quod arctius ſit, transferatur. Poſt renunciationem tamen in eiſdem, vel aliis Monaſteriis poterit collocari, ſi ipſo ignorante pecunia ſit data. Quod colligitur *ex cap. Non ſatis. cap. Veniens ad nos. cap. de Regularibus, de ſimon.*

3 Si dicas: Sæpè contigit, quòd Nouitij ſponte, & liberè gratuitam donationē ſuo Abbati largiantur: ergo poterit Abbas, abſque ſimoniæ labe, aliquid accipere. Reſpondeo, ſacros Canones non prohibere, ne Abbas aliquid à Nouitio ſponte dante recipiat, dummodo ſine pacto hoc cōtingat: quod colligitur ex Gloſſ. *in dicto cap. Non ſatis.* Ratio autem, qua prohibitú eſt Abbati aliquid à Nouitiis inito pacto recipere, eſt: quia Religionis ſtatus eſt aliquid ſpirituale: ſpirituale autem vendi, aut pacto aliquo appretiari nequaquam poteſt.

4 Dices: In multis Monaſteriis conſuetudo viget, vt aliquid ab intrantibus Religionem exigatur. Reſpondeo, ſi Monaſterium non valeat intrantes ſuſtentare propter ſui inopiam, poterit tunc Abbas à Nouitiis ingredientibus aliquid exigere, non ratione pretij; ſed ratione ſuſtētationis, vt Monaſterium habeat, vnde eis prouidere poſſit: ſic habetur ex Gloſſ. *d. cap. Non ſatis.* ſi autē Monaſterium diues eſt, nō poteſt quicquá abſque ſimonia recipere. Nec Abbas à ſimoniæ vulnere tutus eſt, taxādo, vt determinatū quid detur, vel pactū faciendo de ſeruanda conſuetudine. Inſuper nec ingrediens poteſt offerre Abbati pecuniam, ſi velit eam acceptare; nec licet etiam conuenire, vt ſi poſt certum tempus recipiatur, Monaſterio inſeruiat; nec aliquo modo paciſci, vt recipiatur: poterit tamen Abbas reiicere Nouitium recipiendum, niſi ſtuduerit, vel talem artem didicerit, & ſimilia abſque ſimonia, vt per Læl. Zecch. *de Republ. eccleſ. tract. de Regul. cap.* 3. *n.* 4.

5 Quo verò ad ſecundam partem, an Nouitios ad ſeculum rediens, ſicuti liberè redire poteſt, teneatur ad expenſas, quas in ipſo alendo Monaſterium fecit? Aliqui, vt Peregrinus *in Commentar. ad conſtit. Cleric. Regul. part.* 2. *cap.* 2. *litt. G*, §. 10. dicunt, affirmatiuam ſententiam facilè ſuſtineri poſſe, maxime quia Concilium Trid. *ſeſſ.* 16. *de Regul. cap.* 15. dicit, quòd diſcedente Nouitio à Religione ante profeſſionem, ſi acceperunt Religioſi aliquid ex bonis ipſius Nouitij, reſtituere tenentur, excepto victu & veſtitu Nouitij: ergo videtur inſinuare Concilium, quòd pro victu, & veſtitu poſſit Religio agere contra Nouitium, repetendo expenſas pro eodem factas. Præterquàm quòd cùm Concilium indiſtinctè de Nouitiis, tam maſculis, quàm fœminis loquatur, & conſuetudo iam obtinuerit, quòd Nouitię à parentibus, ſeu curatoribus alantur, ſequitur, idem dici poſſe de Nouitiis maſculis.

His tamen non obſtantibus, abſolutè dicendum eſt, Nouitios è Religione ante profeſſionem egredientes non teneri ad expenſas pro iiſdem Nouitiis factas. Ita Suarez *de Relig. tom.* 3. *lib.* 5. *cap.* 11. *n.* 5. Sanch. *in Sum. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 10. *n.* 4. & *in Decalog. tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 5. *n.* 25. Villalobos *in Sum. tom.* 2. *tract.* 35. *diff.* 16. *num.* 6. Roſella *verbo, Nouitius, n.* 11. Sylueſt. *verbo, Religio,* 5. *q.* 8. Paſtarell. *in not.* 43. *in primil.* Azotius 1. *part. inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 3. *q.* 6. Rodriq. *part.* 2. *Summæ, cap.* 8. *num.* 3. *in fine,* & *tom.* 3. *qq. regul. q.* 17. *art.* 10. Emmanuel Sà *verbo, Religio, num.* 8. Bartholomæus à S. Fauſto *lib.* 5. *theſ. Relig. q.* 191. Ioannes Suarez *in Enchiridio caſuum conſcient. lib.* 2. *verbo, Religio,* §. *Nouitius egreſſus*, & P. Diana *in ſuis reſol. moral. tract.* 2. *de dub. Regul. reſol.* 16. contrariam ſententiam dicit eſſe contra communem Doctorum opinionem. Ratio autem noſtræ concluſionis eſt: quia, ſi Monaſterium eum aluit, ipſe etiam Nouitius Monaſterio deſeruiuit;

deſeruiuit;ac proinde Monaſterij bonis ali,conueniẽs, ac debitũ erat.cùm ex eius probatione vtrius,tam Nouitij,quàm Monaſterij bonũ reſultauerit. Probatur ſecundò : nam , ſi labor Nouitij excederet expenſas factas eidem à Mooaſterio, nullum daretur ius Nouitio exigendi ſuæ mercedis exceſſum : ergo pari modo neque dabitur tale ius petendi Monaſterio , & Abbati contra Nouitium pro expenſis in eum io Nouitiatu exiſtentem factis. Ita Bartholomæus à S. Fauſto *loco citato*.

Probatur tertiò : nam poteſt liberè Nouitius ante profeſſionem ad ſæculum redire, oeque ab aliquo Superiore detineri : ergo ad nullas expenſas pro eadem in Religione factas tenetur, aliàs ratione harum expenſarum aliquando detineri poſſet , atque ita non liberè , & etiam abſque Superioris licentia è Religione egredi poſſet, contra communẽ DD. ſententiam apud Peyrinum *tom.2. de Prælat.q.3.cap.1. num.* 104. & habetur expreſsè ex *cap.Statuimus. de reg.* & ex *cap.1.& 2. de reg. in 6.*

Probatur quartò : quia redditus , aut eleemoſynæ Monaſterij oon tantùm ſunt ad alendos Profeſſos;ſed etiam Nouitios:ergo non poſſunt ab egredieote Nouitio reperi. Ita P. Diana *loco ſuprà citato*.

Ad rationem autem pro contraria ſentẽtia à Peregrino ex Concilio Trid. adductam , reſpondent Suar. & Diana *locis citatis* , quòd Concilium loquitur de Nouitiis , qui ingrediendo Religionem pro ſuſtentatione ſua aliquid Religioni donarunt ; quod poſſe fieri , *ſuprà , in prima parte quæſiti* docuimus : & colligit Peyrious *loco cit.num.*105. ex Concil. Trid. *d.cap.16. de Regul.* Et quoad hoc videri poteſt Cenedo *collect. 16. ad decretal. num.* 1. atque ita vult Concilium, quòd ei,qui Religionem ingrediendo pro ſuſtentatione ſua aliqoid donauerit , poſteà egredienti non teneatur Religio reſtituere, niſi eam partem,quam non coosumpſit pro rata temporis. Supradicta autem noſtra ſenteotia loquitur abſolutè de Nouitio egredienti ; & vbi nulla donatio , vel obligatio Nouitij,vel parentom intercedit.

Ad aliam autem rationem ex eodem Concilio adductam reſpondent iidem Doctores , communi , & vniuerſali omnium Religionum conſuetudine , Concilium Tridentinum comprehendere ſolùm Nouitias, non autem maſculos , qui ſecundùm ſupradicta non manent obligati ad ſoluenda alimenta ſibi à Religione præſtita.

6 Ex dictis oritur alia difficultas , quid, videlicet, dicendum ſit de Nouitio , qui pro ſuſtentatione ſua certam ſummam ſoluendam promiſit , & ab initio nihil dederit ; an,videlicet , ab eo egrediente poſſit Religio prædictam ſummam exigere. Suarez *loco cit.num. 5.* & Peytinus *ſimiliter ait.* reſpondent , poſſe quidem Religionem ab eodem ſummam ex pacto promiſſam pro rata expenſarum exigere : nam ex tali promiſſione Religio in Nouitiatu ius acquirit , ſicut in aliis licitis promiſſionibus clarè conſtat. Verum tamen eſt, quòd Religio non poterit ex tali cauſa Nouitium egredi voleotem retinere , cùm ei ſemper,& quandocunque voluerit,liberum ſit à Religione egredi. Atque ita expreſsè diſponitur *in cap. Non ſolùm. de Regul.* & *d. cap. Statuimus.* & *cap. 1.& 2. de Regul. in 6.* Imò ab oppo-

7 ſito noo poterit Religio expellere Nouitium oon ſoluentem , quod promiſerat , & permanere volentem : nam , cùm ad hoc de iure non teneatur , & aliàs ad Religionem idoneus reperiatur , hæc non erit iuſta cauſa expulſionis : atque hoc ſuſtinet Galuanus *conſ. 12. per totum* , vbi probat, iniuſtè fuiſſe à quadam Religione eiectum Nouitium , aliàs habilem , eò quòd non ſatisfecerit de alimẽtis Monaſterio, tempore probationis ab eo perceptis. Videatur Barth. de Vecch. *in praxi Nouit. diſput. 12. dub. 2. num. 2.* & Peytinus *de Prælat.tom.2.q.3.cap.1.num.*106. qui *num.*107. addit, neque etiam Nouitio reſtituendum eſſe habitum factum expenſis ipſiuſmet Nouitij : & Barboſa *in cap. Super eo. de regul. num.* 5. dicit , S. Congregationem innuiſſe,loco habitus reſtituendum eſſe valorem illius temporis , quo eum deponit , non quo factus eſt : nam per Tridentinum *ſeſſ.25.cap.16.de Regul.*citatum, Nouitiis ſunt reſtituenda omnia , quæ à principio ad Religionem detolerunt: Et idem Peytinus *loco citato*, teoet, quòd prædictus habitus retineri poterit à Religione in compenſationem expeoſarum ab eadem præſtitarum ; modò tamen , vt ſuprà diximus, interceſſerit pactum donatioois pro alimentis , & ſuſteotatiooe Nouitij. Quòd ſi dictus habitus oon ex pecuniis Nouitij , ſed ex eleemoſynis deuotorum eo fioe datis, vt Religionem ingrederetur , ſit emptus ; tunc nullo modo ex iuſtitia tenetur Religio illum Nouitio reſtituere : nam, cùm è Religione egreditur, iam ceſſat finis deuotorum;& tunc iam non cenſetur ei datus,ſed Religiooi.

Ad quem autem pertineat executionem reſtitutionis facere ſiue reſpectu Nouitij, ſiue Religioois. Reſpondet idem Peyrinus, quòd pertioet ad Epiſcopos vigore facultatis ſibi conceſſæ à Concilio Trid. *loco citato* , vbi dicitur hoc præſtare debere, contumaces, etiam per cenſuras eccleſiaſticas, compeſcendo. Vide Venerum *exam. Epiſc. lib. 6. cap. 15. num.16.* 8

QVÆSITVM X.

Quid ſit ab Abbatibus , & Prælatis Regularibus circa renunciationem bonorum ſui Nouitij præcauendum ; & quæ contineantur in decreto Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 16. de Regul. *& quæ non comprehendantur.*

SVMMARIVM.

1 *Renunciationis modus à Nouitio adhibendus ante profeſſionem iuxta decretum Concilij Trid.* ſeſſ. 25. de Regul. cap. 16.

2 *Bimeſtre ante profeſſionem Nouitij debet eſſe morale , & non mathematicum.*

3 *Nouitius habens beneficium eccleſiaſticum , an poſſit illi validè renunciare ,ſtante decreto Concilij.*

4 *Donatio facta à Nouitio cum ſolennitate decreti; poſſitne ante profeſſionem reuocari.*

5 *Donatio bonorum temporalium à Nouitio facta an valeat poſt ſuſceptum habitum , cum conditione, vt ſit irrita , non ſequuta profeſſione.*

6 *Profeſſio an debeat eſſe valida ad hoc , vt donatio firma , & ſtabilis ſit.*

7 *Nouitius an poſſit de bonis ſuis teſtamentum quomodocunque voluerit condere.*

8 *Nouitio exeunti an debeat Abbas reſtituere bona, quæ attulerat Monaſterio.*

9 *Nouitius , ſi moriatur intra bimeſtre , quo iuxta ſolemnitatem decreti Concilij renunciationem fecit in fauorem Monaſterij , bona reddenda ſunt hæredibus , non Monaſterio.*

10 *Renunciatio facta ante ingreſſum Religionis , intuitu Monaſterij , valida eſt.*

11 *Renunciationis nomine non intelligitur teſtamentum, neque donatio cauſa mortis.*

12 *Nouitius non poteſt facere donationem inter viuos, nec contractus magni momenti.*

13 *Concilij decretum , an comprehendat patrimonium,*

ſub

ſub cuius titulo Nouitius eſt ordinatus, renunciationes publicorum officiorum, fideiuſſionem, & contractus lucratiuos, in quibus non tantùm recipitur, quantùm datur, vt num. 14.

15 *Donatio facta à Nouitio, qui moritur ante profeſſionem, an habeat effectum.*

16 *Donatio facta à Nouitio poſt ſuſceptionem habitus cauſa mortis abſque forma in Concilio Tridentino praſcripta, valida eſt.*

17. *Concilij Tridentini decretum non comprehendit eleemoſynas, & donationes, quæ fiunt ex facultatibus Nouitij, & ſunt modica, & parua.*

18 *Victus vel veſtitus, quem pro ſe Nouitius Monaſterio tribuit, non comprehenditur in decreto.*

19 *Donatio facta Monaſterio in profeſſione & præſertim pro ſuſtentatione Monialium, & pro ſolennitate, & feſtiuitate profeſſionis, non comprehenditur in Decreto; ſicut nec conuiuium factum in ingreſſu Nouitiatus, vt num. 20.*

21 *Oblationes, & donationes facta Monaſterio, ſeu Religioſis à tutoribus, curatoribus, & conſanguineis Nouitiorum, non ex Nouitiorum, ſed proprijs bonis, non comprehenduntur in decreto Concilij.*

1 Abbatem latere non debet, Nouitium de ſuis bonis diſponere, quod præſupponitur manifeſtè ex Conc. Trident. *ſeſſ. 25. cap. 16.* vbi ſtatuitur modus renunciationis bonorum à Nouitio adhibendus: quo præmiſſo, duo prudens Abbas inferre poteſt, ad hoc vt renunciatio bonorum ſui Nouitij ſit valida. Primum, vt fiat cum licentia Epiſcopi, ſeu eius Vicarij ordinarij, non foranei, cui etiam poteſt Epiſcopus prædictam facultatem delegare. Eandem facultatem poſſunt etiam Abbates, & Prælati iuriſdictionem habentes epiſcopalem, & eorum Vicarij, quæ licentia debet eſſe obtenta ante renunciationem, non tantùm perita: ſufficit etiam, quòd viua voce concedatur. Ita Rodriq. *tom. 1. qq. regul. q. 47. art. 4.* Sanchez *lib. 7. in prae. Decal. cap. 32. num. 4* Miranda *tom. 1. Manual. Pral. q. 23. art. 6.* Vecchius *in praxi Nouit. diſp. 8 dub 9.* Barthol. à S. Fauſto *lib. 5. theſ. Relig. q. 194* Eandem licentiam dare poteſt Epiſcopus confirmatus, licèt non conſecratus, & etiam Capitulum, Sede vacante, atque etiam Vicarius Capituli eadem Sede vacante. Nec eſt neceſſarium, vt hæc licentia ſit in ſcriptis. Ita Barthol à S. Fauſto *loc. cit. q. 194. & ſequentibus.* Secundò, vt fiat per bimeſtre ante profeſſionem: quæ fieri integro bimeſtri, ante profeſſionem, non eſt neceſſaria; ſed ſatis eſt, vt toto eo bimeſtri fiat; etiam immediatè ante profeſſionem: quia decretum ſacri Concilij ait: *Intra duos menſes, proximos ante profeſſionem.* Tum, quia finis illius decreti eſt, vt maiori cum deliberatione talis renunciatio fiat: at eò conſultior, & maturior deliberatio erit, ſi longiorem temporis curſum Nouitius adhibuerit ad einſmodi renunciationem faciendam, quo ad profeſſionem magis acceſſerit. Verba Concilij hæc omnia indicantia ſunt: *Nulla quoque renunciatio, aut obligatio anteà facta, etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuſcunque cauſæ piæ valeat, niſi cum licentia Epiſcopi, ſiue eius Vicarij fiat intra duos menſes proximos ante profeſſionem, ac non aliàs intelligatur effectum ſuum ſortiri, niſi ſecuta profeſſione. aliter verò facta, etiamſi cum huius fauoris expreſſa renunciatione etiam iurata, ſit irrita, & nullius effectus.*

2 Hoc autem bimeſtre, an debeat eſſe mathematicum, vel morale, dicit Læl. Zecch *de Repub. eccleſ. tract. de Regul. cap. 3. n. 14.* debere eſſe morale, non mathematicum: vnde inferunt, renunciationem facta..., ſi paulò ante bimeſtre fiat, non eſſe irritam. ... hac re redibit ſermo, vbi de anno probationis agemus in 10. *quæſito huius diſput.* cùm tam de tempore bimeſtri ſupradicto, quàm de tempore probationis idem exiſtimem eſſe dicendum. Sicut etiam *in q. 11.* vbi de ætate ſexdecim annorum pro Nouitiis ad profeſſionem admittendis agitur.

Quibus poſitis, aliqua occurrunt dubia, quorum ſolutio ſcitu vtilis Abbatibus erit. Primum, an Nouitius habens beneficium eccleſiaſticum, validè illi renunciare poſſit, huius Decreti ſacri Concilij non ſeruata ſolennitate. Secundum, an donatio facta à Nouitio cum huius decreti ſolennitate, poſſit ante profeſſionem reuocari. Tertium, an donatio, ſiue, renũciatio bonorum temporalium facta à Nouitio ſtatim poſt ſuſceptum habitum, cum conditione, vt ſit irrita non ſecuta profeſſione, ſit valida. Quartum, an requiratur, vt profeſſio ſit valida, ad hoc vt donatio à Nouitio cum ſolennitate dicti Decreti facta ſit firma. Quintum, an Nouitius poſſit, quomodocunque voluerit, teſtamentum condere. Sextum, an Abbas, & Monaſterium debeant Nouitio ante profeſſionem à Religione exeunti, bona, quæ in Monaſterium attulerat, reſtituere.

3 Et quoad primum dicimus, quòd non poſſit beneficio renunciare, niſi ſeruata forma, & ſolennitate decreti dicti Concilij: quia illud vniuerſaliter de renunciatione agit; tanquàm eius finis in hac, prout in bonorum temporalium renunciatione locum habeat, videlicet, ne Nouitius à Religione diſcedere cupiens à liberè egrediendo retardetur, videns ſe non obtinere bona prius poſſeſſa: ergo requiritur Ordinarij licentia, & vt fiat intra bimeſtre, antequàm profiteatur. Suar. *tom. 3. de Relig. lib 5. cap. 16. n. 12.* Fr. Barthol. de Vecchiis *in praxi Nouit. diſp. 8. dub. 7. n. 4.* Hieronym. Venero *in examine Epiſcop. lib. 6. cap. 15 num. 23.*

4 Quoad ſecundum, neque poteſt Nouitius donationem cum huiuſmodi ſolemnitate factam ante profeſſionem reuocare: quia donatio cum conditione nõ poteſt, ea pendente, reuocari, vt Molin. *de iuſt. tom. 2. d. 285.* & Barthol. à S. Fauſto *in theſ. Relig lib. 5. q. 184.* ſed huiuſmodi donatio eſt cum conditione: ergo.

5 Quoad tertium dico cum Nauar. *lib. 3. conſ. in 1. edit. tit. de donat. conſ. 7. num. 2.* & *lib. 2. tit. de regular. conſ.* 82. & Roderiq. *part. 1. Summ. cap. 90. n. 2.* talem donationem, ſeu renunciationem irritam fore, etiamſi iuramento roborata ſit, vt clarè etiam conſtat ex d. Concil. *d. ſeſſ. 25. cap. 16.* vbi abſolutè decernitur, omnes donationes, & renunciationes aliter factas eſſe inualidas, & nullius momenti.

6 Circa quartum dubium reſpondeo, quòd ad hoc, vt donatio Nouitij, facta cum ſolennitate huius decreti, firma remaneat, requiritur profeſſio valida, quando Concil. eo loco requirit ad eius donationis firmitatem profeſſionem: ſed verba cum effectu intelligenda ſunt. Et ita tenet Roder. *2. p. Summ. cap. 2. n. 6.* & Lop. *lib. 2. de contract. cap. 39.* citat per Barboſ. *de officio, & poteſt. Epiſcopi, p. 3. alleg. 99. num. 11. in fine.*

7 Quo autem ad quintum, an Nouitius poſſit condere teſtamentũ, quandocunque voluerit. Reſpondeo, quòd ſic: quia ad hoc non obſtat d. decretum Concilij, in eo enim ideò ſtatuitur, vt nequeat Nouitius bonis ſuis renunciare, niſi intra duos menſes primos ante profeſſionem; ne, ſcilicet, videns, ſe ſuis bonis priuatum, cogatur inuitus profeſſionem emittere: hoc autem non contingit in teſtamento, quod poteſt ante profeſſionem ſemper reuocare ex Nauar. *ibidem.* Molin. *tom. 1. diſtinct. 149.* & *tom. 3. diſp. 604.* Roder. *quæſt. regular. tom. 2. q. 47. art. 10.* Leſſ. *lib. 2. cap. 41. dub. 4. n. 40.* Emmanuël Sa *verb. Religio, n. 5.*

8 Ad vltimum reſpondeo, quòd Abbas, & Monaſterium

rium tenetur Nouitio à Religione ante profeſſionem exeunti reſtituere omnia bona, ab ipſo ad Monaſterium allata, vt per d. Concil. Trident. *ſeſſ.* 25. *d. cap.* 16. *de Regul.* Imò Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 13. *cap.* 9. *quæſtione* 2. aſſerit, hoc intelligendum eſſe, vnà cũ fructibus inde perceptis: quia omnes illi ad Nouitij bona ſpectãt. Vide quæ ſuperiori quæſito diximus.

9 Similiter, ſi Nouitius, facta renunciatione ſecundùm formam præſcriptam à Concil. Trid. in fauorem Monaſterij, moriatur intra illud bimeſtre, reddenda ſunt ſuis hæredibus, non Monaſterio, bona ipſius: quia renunciatio illa intelligitur ſequuta profeſſione. Ita Sorbus *in compend. priuileg. verbo, Nouitius, tit. de bonis ipſius, verſ. Et hinc deinde.* Quòd ſi fecerit teſtamentum, & ante profeſſionem moriatur, teſtamentum illud ſortitur effectum, & hæredes vocati ſuccedunt. Vnde, ſi fuerit vocata Religio, illa obtinebit hæreditatem, vt dicunt Suarez 3. *de Relig. lib.* 5. *cap.* 16. *num.* 11. & Laurentius de Peyrinis *tom.* 2. *de Prelat.* 3. *cap.* 2. *num.* 215.

10 Ex his colligitur, quòd renunciatio facta à Nouitio ante ingreſſum Religionis, intuitu tamen Monaſterij, vel Religionis valet, vt affirmant Mendoſius *conſ.* 22. *n.* 8. *vol.* 1. Vega *t.* 1. *cap.* 91. *caſu* 4. Paſſarellus *in compend. Priuileg. Minor. cap.* 37. Garzias *de beneficiis, part.* 11. *cap.* 9. *num.* 15. & Gratianus *in deciſ. March. deciſ.* 37. *num.* 2. Confectus *in priuileg. Mendic. tit.* 13. *cap.* 12. Azorius *tom.* 1. *inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 2. *q.* 6. Bartholom. à S. Fauſto *in theſ. Religioſ. lib.* 5. *q.* 183. *num.* 2. Naldus *in Summa, verbo, Religioſus, num.* 1. Bartholomæus de Vecchiis *loco cit. diſp.* 8. *num.* 4. Villalobos *in Sum. tom.* 2. *tract.* 35 *diff.* 17. *num.* 4. Portellus *in dub. regul. verbo, Nouitius, num.* 41. Menochius *in addit. ad lib.* 2. *de arb. iud. caſ.* 436. *num.* 3. vbi affert petitionem factam ſacræ Congregationi cum eius reſponſione in hac forma.

ANna de Cagnolis, nunc Soror Hortenſia Maria, facta Monialis, & Profeſſa in Monaſterio S. Agnetis Mediolani, hęres pro tertia parte ſui patris, aſſerẽs ſe habere animũ ingrediendi Religionem, cum conditione, quatenus in ea profeſſionem emitteret, & non aliàs, ante tamen ingreſsũ Monaſterij portionem vnã paternam, & alia iura, retentis ſibi ſcutis duobus millibus tantùm pro ſua dote, DD. Scipioni, & Ferdinando de Cagnolis renunciauit, & ceſſit, vt conſtat publico inſtrumento cum iuramento. Promiſit etiam Anna ad cautelam iura iuribus addendo, intra duos menſes ante profeſſionis emiſſionem dictum inſtrumentum ratificare. Adueniente bimeſtri antè profeſſione, Anna non ſolùm ratificare noluit; ſed obtenta abſolutione à iuramento, illud, & contenta in eo totaliter reuocauit, aſſerens, ſe fuiſſe ſeductam metu reuerentiali, & nunquam fuiſſe intentionis ſuæ talem conceſſionem facere: poſteà ſolenniter profeſſionem emiſit. Nunc Monaſterium, & Soror iſta animaduertens huiuſmodi ceſſionem eſſe factam in fraudem Religionis, & Monaſterij contra formam ſacri Concilij Tridentini *ſeſſ.* 25. *cap.* 16. *de Regul.* inſtant declarari ſacrum Concilium comprehendere caſum, & annullare ſupraſcriptum inſtrumentum, & de opportuno remedio prouideri.

Congregatio Concilij cenſuit, Decretum Concilij Tridentini *cap.* 16. *ſeſſ.* 25. *de Regul.* non habere locum in renunciatione facta ante ſuſceptionem habitus.

HIERONYMVS CARDINALIS MATTHÆVS.

Et licèt contrarium ſentiret Sanchez *in ſum. tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 5. *num.* 3. cum ſexdecim Doctoribus, quos ibi refert, & ſequitur; tamen *eodem loco citato, num.* 4. noſtram ſententiam meritò docuit, quicquid dicant Miranda *tom.* 1. *Manual. Prælat. q.* 25. *art.* 2. & Lopez *lib.* 2. *de contract. cap.* 39. Roderic. *qq. regul. tom.* 2. *q.* 47. *art.* 8. Leſſius *de iuſt. & iure, cap.* 41. *dub.* 4. Nauarr. *lib.* 3. *conſ. de donat. conſ.* 7. licèt *conſ.* 8. *num.* 1. putet, probabilem eſſe ſententiam contrariam. Flaminius *de reſig. benef. lib.* 3. *q.* 13. *num.* 9. vbi ait ſic cenſuiſſe ſacram Congregationem Cardinalium.

Colligitur etiam, nomine renunciationis, non 11 intelligi teſtamentum, neque donationem cauſa mortis: & ſic Nouitius poterit quocunque tempore condere teſtamentum, vt diximus, non ſeruatis ſolennitatibus Concilij Tridentini: quia hoc nullo iure prohibetur. Ita affirmant Nauarrus *comm.* 2. *de Regul. num.* 49. Suar. *tom.* 3. *de Relig. lib.* 5. *cap.* 16. *num.* 7. Menochius *de præſumpt. lib.* 6. *præſumpt.* 8. *num.* 12. Tiraquel. *de ret. lignag.* §. 1. *gloſſ.* 8. *num.* 19. Garzias *de benef. part.* 11. *cap.* 9. *num.* 17. Bartholom. à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib.* 5. *q.* 188. Moneta *de commut. vltim. volunt. cap.* 5. *q.* 1. *num.* 10. Emmanuël Sà *verbo, Religio, num.* 5 Leſſius *de iuſt. & iur. lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 4. *num.* 40 Bartholomæus de Vecchiis *in praxi Nouit. diſp.* 8. *dub.* 10. *num.* 3. referens, ita declaraſſe Sacram Congregationem anno 1598. die 22. Ianuarij, & hoc abſque vlla licentia Superioris, vt probat Sanchez *lib.* 7. *in Decalog. cap.* 3. *num.* 3. & hoc teſtamentum cenſetur confirmari profeſſione, ac ſi confirmatum eſſet morte: & ſic poſt profeſſionem non poterit reuocari, vt dicunt Nauarr. *comm.* 2. *de Regul. num.* 53. Syluester *verbo, Religio*, 6. *q.* 4. Tabiena *eodem verbo, q.* 40. Molina *tom.* 1. *de iuſt. diſput.* 140. *col.* 2. *verſ. Verùm verò.* Azorius *tom.* 1. *inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 6. *q.* 5. Rodriq. *tom.* 3. *qq. regul. q.* 16. *art.* 3. Miranda *tom.* 1. *Manual. Prælatorum, q.* 23. *art.* 10. Sanchez *lib.* 7. *in precept. Decal. cap.* 3. *num.* 34. Quandò autem teſtamentum à Concilio factum, & non reuocatum per vllam renunciationem incipiat effectum habere, dicit Sanchez *loco cit. num.* 55. diſtinguendo, quòd ſi Religio, in qua emiſit profeſſionem, eſt capax ſuccedendi, non habebit effectum, niſi poſt mortem naturalem profeſſi: ſi autem non ſit capax, à die emiſſæ profeſſionis. Ita idem Sanchez *loco citato, num.* 68.

Colligitur præterea, quòd Nouitius non poteſt 12 facere donationem inter viuos, nec contractus magni momenti irreuocabiles, conſiderata qualitate perſonæ, & bonorum: huiuſmodi enim decretum Concilij Tridentini non ſolùm comprehendit renunciationes, & obligationes; ſed etiam donationes inter viuos, cùm donatio, & renunciatio ambulent pari paſſu; & quod de vna dicitur, in alia etiam procedat, vt dicunt Menochius *conſ.* 990. *num.* 11. Merlinus *de legitim. lib.* 1. *tit.* 1. *q.* 11. *num.* 3. & diffusè Gratianus *diſcept. forenſ. cap.* 409. *num.* 18. Vide Laurentium de Peyrinis *tom.* 2. *de Prælato, q.* 3. *cap.* 1. *num.* 210. & Bartholom de Vecch. *in praxi Nouit. diſput.* 8. *dub.* 7. *num.* 3.

Collige inſuper, ſub eodem decreto Concilij 13 Trid. comprehendi patrimonium, ſub cuius titulo Nouitius ordinatus fuit: & etiam comprehendi renunciationes officiorum publicorum temporalium, & quamcunque fideiuſsionem, & liberationem, qua Nouitius tutorem, ſeu curatorem ſuum à

reddendis ratiociniis liberat. Continentur ſimiliter in eodem decreto contractus oneroſi; illi, ſcilicet, in quibus non tantundem recipitur à Nouitio, quantùm datur. Ita Bartholomæus de Vecch. *in praxi Nouit. diſput. 8. dub. 7. num. 6. & ſeqq.* vbi hæc omnia probat authoritatibus, & rationibus: & *num.* 8. putat comprehendi in eodem decreto donationem Deo, vel S. Mariæ, ſeu Sanctis oblatam, dummodo attentis facultatibus Nouitij ſit alicuius momenti.

14 Colligitur etiam, quòd in omninbus contractibus lucratiuis, in quibus non tantùm recipitur, quantùm datur, eligitur ſolennitas ſupradicti decreti: quando verò recipitur, quantùm datur, vt contingit in contractibus venditionis, emptionis, permutationis; non requiritur tale decretum. Ratio eſt, ne Nouitius patrimonio deſtitutus cogatur hac occaſione profiteri, ideò Concilium Tridentinum hoc ſaluberrimum remedium pro Nouitiis adhibuit.

15 Quæres, an, ſi profeſſio non ſequatur, quia moritur Nouitius ante profeſſionem, donatio facta ab illo habeat effectum. Reſpondeo, donationem irritam eſſe, & nullam, vt fatentur Roderiq. *tom. 3. qq. reg. q. 47. art.* 12. Emmanoël Sà *in aphoriſ. verbo, Religio, n.* 7. Nauar. *lib. 3. conſ. de ſtat. Monach. conſ.* 5. Vega *tom. 1. Sum. cap. 91. caſu* 4. Paſſarell. *in priuileg. Minor. cap.* 37. vbi affirmat, factam Congregationem Cardinalium ſic ſibi reſpondiſſe. Et ratio eſt: quia licèt attento antiquo iure probabile eſſet, talem donationem validam eſſe; tamen ſtante decreto prædicto Concilij Tridentini, dicendum eſt abſolutè, talem donationem eſſe irritam, licèt Suar. *3. tom. de Relig. lib. 5. cap. 16. n.* 51. contrarium dicat: nam, vt ipſe ait, cauſa, propter quam Concilium ita ſtatuit, eſt, ne minuatur libertas in profeſſione facienda, vel omittenda: qua ratione ceſſante, ceſſat etiam diſpoſitio.

16 Colligitur prætereà, donationem factam à Nouitio poſt ſuſceptionem habitus cauſa mortis, abſque forma in decreto Concilij Tridentini præſcripta, validam eſſe: quia Concilium Tridentinum tantùm loquitur de donationibus, & renunciationibus inter viuos, quę cùm irreuocabiles ſint, poſſent cauſare, vt Nouitius videns ſe ſuis facultatibus denudatum, vt diximus, cogatur profeſſionem emittere, quod non contingit in teſtamentis, & donationibus factis cauſa mortis, quæ à Nouitio reuocari poſſunt. Ita Roderiq. *part.* 1. *Sum. c. 90. num.* 3. Gutierez *in repetit. cap. Quamuis pactum. fol.* 151. Bartholomæus à S. Fauſto *loco cit. q.* 189. *num.* 2. vbi fatetur de communi.

Limitatur tamen hoc, quod diximus, à Roderiq. *part. 2. Sum. cap. 7. num.* 8. quæ limitatio cùm non mihi ſatis probetur, ideò hîc non apponitur.

17 In eodem decreto Concilij Tridentini non comprehenduntur eleemoſynæ, & donationes, quæ ad tempus fiunt ex facultatibus Nouitij, & ſunt modicæ, & paruæ donationes: vnde poterunt Nouitij facere prædictas donationes, & eleemoſynas, tam Monaſterio, quàm extraneis, vt dicunt Garzias *de beneficiis, part. 11. c. 50. num.* 17. & Sanchez *lib. 7. in præcept. Decal. cap. 5. num.* 22. Roderiq. *tom. 2. Sum. cap. 7. num.* 1. Bartholomæus de Vecchiis *diſput. 8. dub. 7. num.* 11. Ratio eſt: quia Concilium Tridentinum *in d. ſeſſ. cap. 16. de Regul.* non comprehendit huiuſmodi eleemoſynas, & donationes, dum prohibens aliquid dari Monaſterio à Nouitio, tempore probationis, ait: *Ne hac occaſione diſcedere nequeat, quod totam, vel maiorem partem ſubſtantiæ ſuæ Monaſterium poſſideat; nec facilè, ſi diſceſſerit, id recuperare poſſit.* In quo ſenſu intelligendi ſunt Garzias *loco cit.* & Azor. *tom. 1. inſtit. moral. lib. 13. cap. 9. q.* 2. qui dicunt, Concilium non comprehendere eleemoſynas à Nouitiis factas, id eſt, paruas, vel moderatas, quæ libertati egreſſus non poſſunt obſtare: & dum faciunt huiuſmodi eleemoſynas, & gratuitas donationes, non incurrunt pœnas conſtitutionis Clementis VIII. *de largit. muner.* quia in tali caſu Nouitij non dant de bonis Monaſterij. Ita affirmant Filiuccius *tom. 2. tract. 32. cap. 3. q. 6. n.* 59. Laurentius de Peyrinis *tom. 2. de Prælato, q. 3. cap. 1. num.* 210. vbi alios citat pro eadem ſententia.

Nec comprehenditur in eodem decreto victus, vel 18
veſtitus, quem pro ſe Nouitius Monaſterio tribuit,
vt colligitur ex eodem decreto. Nec etiam comprehenditur in illo, tribuere aliquid Monaſterio in ipſa
profeſſione, & præſertim, verbi gratia, Monialibus 19
pro ſuſtentatione Nouitiæ, & Monialium, & pro ſolennitate, & feſtiuitate illius profeſſionis iuxta cõſuetudinem antiquam Monaſteriorum, tam virorum, quàm mulierum. Ita Suar. *tom. 5. diſput. 22. ſect. 5. n.* 15.

Nec etiam comprehenditur in eodem decreto conuiuium factum in ingreſſu Nouitiatus, & de conſuetis, quæ ſolent dari, præſertim Monialibus, vt docet Bartholomæus de Vecchiis *in praxi Nouitior. diſput. 8. dub. 7. num.* 13. vbi pro ſua ſententia citat Sanchez. 20

Neque comprehenduntur, vt docet idem Bartholomæus de Vecchiis *loco cit. num.* 14. oblationes, & donationes factæ Monaſterio, ſeu Religioſis à tutoribus, curatoribus, conſanguineis Nouitiorum ex propriis bonis, non ex bonis Nouitiorum: quod etiam docet Suar. *tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 9. num.* 16. vbi affirmat, hoc declaraſſe Sacram Congregationem Cardinalium. Ex qua declaratione etiam ſumitur, idem eſſe dicendum de donatione facta à parentibus Nouitij ex bonis propriis ipſorum parentum, non in dotem Nouitij, quia computanda eſſet in eiuſdem Nouitij legitima. Ratio eſt: quia huiuſmodi legitimam, ſiue donationem cuicunque extraneo poſſunt facere, & etiam Monaſterio, vt diximus; & Concilium ſolùm prohibet, aliquid ex bonis Nouitij tradi Monaſterio. 21

QVÆSITVM XI.

De tempore probationis Nouitiorum; & quid ab Abbatibus in tali probatione præcauendum ſit.

SVMMARIVM.

1 *Probationis tẽpus in iure antiquo diuerſum reperitur.*

2 *Probationis tempus ex decreto Concilij Tridentini debet eſſe per annum poſt ſuſceptionem habitus, profeſſio aliàs antè emiſſa inualida eſt.*

3 *Profeſſionem emittens intra annum probationis, non eſt obligatus ad Religionem in genere, etiam in foro conſcientiæ.*

4 *Conſuetudo contraria, etiam immemorabilis, ſublata eſt per decretum Concilij.*

5 *Priuilegium Leonis X. concedens Fratribus Minoribus poſſe admittere cum conſilio Diſcretorum ad profeſſionem Religioſum alterius Religionis, ad ipſos legitimè tranſlatum, non expleto probationis anno, abrogatum eſt per decretum Concilij Tridentini.*

6 *Milites Regulares an comprehendantur in decreto Concilij prædicto oſtenditur.*

7 *Tertiarij Fratres non comprehenduntur in decreto, nec Conuerſæ Moniales, vt num. 8. nec S. Stephani mulieres, vt num.* 10.

9 *Moniales Ordinis Prædicatorum, habentes annos ſexdecim, in mortis articulo conſtitutæ ante integrum Nouitiatus annum profiteri poſſunt.*

15 *Probationis annus, tam in maſculis, quàm in fœminis, incipere debet à die ſuſceptionis habitus.*

Probationis

12 *Probationis annus computari debet à momento in momentum.*

13 *Probationis annus quomodo computari debeat in anno biſſextili.*

14 *Probationis annus non debet de nouo incipi, eò quia Nouitius fuerit receptus à non habente poteſtatem.*

15 *Probationis annus an neceſſariò debeat eſſe continuus, vel poſſit etiam interpolari? Et quid ſi poſt annum probationis exeat Nouitius, & iterum reuertatur, num. 16.*

17 *Probationis annus interrumpitur, ſi Nouitius dimiſſo habitu animo deſerendi Religionem, poſteà pœnitentia ductus iterũ reuertatur. Limita, vt n. 18.*

19 *Habitus conſummata, & perfecta dimiſſio requiritur ad interruptionem Nouitiatus: quare debet dimittere habitum, & exire actualiter de Monaſterio, vt num. 20.*

21 *Nouitius ſi mutetur de vno Conuentu in alium, non diſcontinuat probationem.*

22 *Renunciare non poſſunt Monaſterium, & Nouitiue anno Nouitiatus.*

23 *Probationis anno completo, etiamſi mors immineat, debet Nouitius habilis repertus ad profeſſionem admitti.*

24 *Nouitius admiſſus, anno probationis completo, ad profeſſionem per vota, an poſſit noua emergente cauſa, antequàm profiteatur, dimitti.*

25 *Nouitius admiſſus antequàm profiteatur, non obligatur per ſe, & directè ad vota Religionis, & ad obſeruantias regulares, ita vt peccatum committat, & pœnas tranſgredientium incurrat, ſed tantùm ex conuenientia, vt num. 26.*

1 IN iure antiquo tempus probationis diuerſum reperitur: aliquando enim fuit per ſpatium vnius anni, vt habetur *in cap. Genſaldus.17. q.2.* & *cap. Ad apoſtolicam. de Regul. in 6.* aliquando verò fuit per ſpatium duorum annorum, vt legitur *in cap. Monaſteriis.19.q.2.* aliquando fuit extenſũ probationis tempus ad ſpatiũ triũ annorũ. Sic legitur *in cap. Si quis incognitus.17.q.2.*

2 In iure tamen nouo, ſcilicet, poſt Concilium Tridentinum, ſtatutum eſt pro qualibet Religione, quòd qui minori tempore, quàm per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, ad profeſſionem nullatenus admittatur; facta autem profeſſio ante probationis tempus impletum, eſt nulla, nullámque inducit obligationem ad alicuius Regulæ, vel Ordinis, aut Religionis obſeruationem, aut ad alios quoſcunque effectus, vt decernit ſancta Synodus Concilij Trid. *ſeſſ. 25. de Regul. cap. 15.* & communiter Doctores idipſum faſentur, qui poſt Concilium Tridentinum ſcripſerunt de hac re, & præſertim Azorius *inſtitutionum moral. tom.1. lib.2. cap.2. q. 6.* Reginaldus *in praxi fori pœnit. lib. 18. n. 385.* Armendar. *in addit. ad Recopil. legum Nauar. lib.2. tit.18. l.7. de Relig. n. 4* Rodriq. *qq. regul. tom.2. q.2. art.7.* Miranda *in Man. Prælat. tom.1. q. 12. art 1.* Bonac. *de clauſ. q.2. punct.10. diff.2. §.1.* Campanil. *in diuerſ. iur. canon. rubr.12. cap.53. in princ.* Roderiq. à Cunha *in commẽt. ad cap.1. n.19. diſt.54.* Bartholom. de Vecchiis *in praxi Nouit. diſp.11. dub.2.* & *diſput.13. dub.*

3 11. *n.2.* vbi refert fuiſſe à Sacra Congregatione deciſũ, quòd emittens profeſſionẽ ſic intra annum probationis, non ſit obligatus, neque ad Religionem in genere, nec etiam in foro conſcientiæ illi indicta ſit obligatio. Idem affirmant Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part.3. alleg. 101. num. 16.*

Ideò notandum eſt, nullam rationẽ habendam eſſe

4 conſuetudinis contrariæ: quia prædictum decretum Concilij Trid. cùm ſit irritans, tollit conſuetudinem præteritam, & futuram, *ex cap. Quod ſuper his. in fin. de conſanguin. & affin. cap. Super eo. in princip. de cognat.*

ſpiritual. Geminianus *in cap. Cùm beneficium. n. 6.* Frãchus *num.4. de præbend. in 6.* Gonzalez *in Reg.8. Cancell. gloſſ. 67. num. 50.* Couarruu. *4. p.2. cap.10. num. 18.* Martha *de clauſ. part. 1. clauſ. 191. num. 9.* Garzias *de benef. part. 5. cap.4. num. 179.* & *in addit.* refert idem Garzias, hoc fuiſſe deciſum à Sacra Rota Romana *in vna Virdun. Parochialis*, 23. Iunij, 1586. coram Gyptio, quam ipſe Garzias refert *part.4. num. 50.* Imò Sacra Congregatio Cardinalium 14. Auguſti, 1594. idipſum in propriis terminis reſoluit, nullam, ſcilicet, rationem habendam eſſe contrariæ conſuetudinis, etiam immemorabilis: quia ſublata eſt per dictum Concilium Tridentinum *loco cit.* Sic refert Bartholomæus de Vecchiis *in d. praxi Nouit. diſp. 11. dub. 2. num. 3.*

Hinc patet, per hoc decretum ſupradicti Concilij

Tridentini abrogatum fuiſſe priuilegium Leonis X. 5

quod habetur *in Compend. priuil. Mendicantium, verbo, Nouitius, num. 27.* quo concedebatur Prælatis Ordinum Minorum poſſe cum conſilio Fratrum diſcretorum admittere ad profeſſionem, non expleto anno probationis, Religioſos aliorum Ordinum venientes ad Religionem Minorum, quod priuilegium, vt ait Sorbus *in Compend. priuil. tit. Nouitius, de Nouit. profeſſ. verſ. Sed an requiratur.* non eſt contra diſpoſitionem præfati Concilij Tridentini, quia dicit ipſe, quòd Concilium Tridentinum de ſæcularibus intelligi debet, non de vna Religione ad aliam Religionem legitimè conuolantibus, quæ ſententia, vt ſatis conſtat ex præcitato Decreto, non eſt admittenda: quia cùm Concilium Tridentinum non diſtinguat inter ſæculares, & Religioſos, nec nos diſtinguere debemus: quòd etiam affirmant maior pars Doctorum in hac re ſcribentium, prædictum priuilegium eſſe abrogatum, vt Leſſius *de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 41. dub. 13. num. 101.* Nauar. *lib. 3. conſ. 61.* Emmanuël Sà *in Aphoriſ. tit. Religio, num. 35.* Roder. *qq. regul. tom. 3. q. 15. art. 11.* Miranda *Manual. Prælat. q. 22. art. 2. concl. 3.* Sanchez *de matrim. lib. 7. diſput. 37. num. 47.* Roder. à Cunha *in Comment. cit. cap. 1. num. 21. in fine*, Bartholomæus de Vecchiis *loco cit. num. 5.* vbi ait, quòd Gregorius XIII. anno 1579. conſt. 56. decreuit, fieri debere probationis annum à Patribus Obſeruantibus ad ſuos reformatos tranſeuntibus: & *in fine eiuſdem num.* dicit, quòd conſtitutiones Capucin. *cap. 2. fol. 10.* idem definiunt de Patribus Conuentualibus, & Obſeruantibus ad Religionem Capucinorum venientibus; imò profeſſus in vna Religione, etiam ſtrictiori, tranſiens ad aliam indiget Nouitiatu, quem requirit Concilium Tridentinum *loco citato*, vt dicunt Rodriq. *in Sum. tom. 2. cap. 6. num. 10.* & Sanchez *lib. 5. de matrim. cap. 4. num. 12.* Peregrinus *in comment. ad conſtit. Cleric. Regul. part. 2. cap. 1. litt. C, §. 19.* & Rodriquez à Cunha *in comment. ad cap. 1. num. 25. diſt. 54.* & Barboſa *de iure eccleſ. lib. 1. cap. 42. num. 109.* qui *num.* 110. dicit, ſi profeſſus nulliter volens ſuam profeſſionem ratificare, non tenetur annum probationis iterare, ſi aliàs fuit validus, quod etiam reſoluit Sanchez *loco cit. diſput. 37. num. 45.* & Peregrinus *loco cit. §. 2.* Quando verò Nouitiatus factus fuit poſt pubertatem, & fuit continuus, non eſt iterandus ex quacunque cauſa ſit irrita profeſſio, ſecundùm Sanchez *in præcept. Decal. lib. 5. cap. 14. num. 14.* Idipſum affirmant Bartholomæus à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib. 6. q. 37.* Peregrinus *loco cit.* contra Nauar. *conſ. 26. num. 17.* exiſtimantem, Nouitiatum etiam ex alia cauſa præter defectum ætatis, aut continuationem, inualidum eſſe iterandum.

Limitanda nihilominùs ſunt ea, quæ diximus quoad 6

talem probationem, primò: nam Milites Regulares d. Decreto Concilij Tridentini non cõprehenduntur, vt

deciſum refert Armendarius *in addit. ad recopil. legum Nauarræ, lib.2.tit.12.l.7. de Religioſibus n. 7.* & Beia *in reſponſ.caſuum conſc. part.4.cap.28.* Sanch. *de Matrim.l.7.diſput.44.n.8.* Gonzalez *ad Reg. Cancell. gloſſ. 8.n.61.* Flaminius *de reſign.lib.6.q.2.n.117.* quáuis tales huiuſmodi Milites in emittenda profeſſione ſub illo decreto Concilij comprehendi affirment Gratianus *diſcept.forenſ.cap.365.n.27.* & Roderiq. *in Sum. tom.2. cap.8.n.2.concl.1.* Excipiuntur tamen Milites Hieroſolymitani, ex nouo ipſorum ſtatuto, vt deciſum referunt Flaminius *de reſign.lib.6.q.2.n.120.* & Armendar. *loc.cit. num. 16.*

7 Secundò, non comprehenduntur eodem decreto Fratres tertij Ordinis, vt cenſuit Rota Romana *deciſ. 591. part. 1. diuerſ.* quod etiam affirmat Riccius *in praxi for. eccl. deciſ. 1. in 1. edit. & reſol.617. num. 6. in 2. edit.*

8 Tertiò, Conuerſæ Moniales eo ipſo, quòd Monaſterium ingrediuntur, poſſunt profeſſionem emittere per Bullam, & priuilegium pontificium eis conceſſum ante Concilium Tridentinum, quod non eſt ſublatum ab eodem Concilio Tridentino, vt habetur ex eodem *ſeſſ. eadem, cap.* 18. & declaraſſe ſacram Congregationem negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitam ſub die 11. Ianuarij, 1620. affirmat Barboſa *de iure eccleſ. lib. 1. cap. 42. num.* 113.

9 Quartò, Moniales Ordinis Prædicatorum habentes annos ſexdecim, in mortis articulo conſtitutæ profiteri poſſunt, etiamſi integrum Nouitiatus annum non compleuerint ex priuilegio Pij V. quod incipit: *Summi ſacerdotij cura.* quod priuilegium refertur à Rodriq. *tom. 3. qq. regul. q. 15. art.* 6. vbi dicit, hoc hodie fieri poſſe poſt Concilium Tridentinum, & non eſſe reuocatum à Gregorio XIII. vt etiam dicunt Miranda *in Manual. Prælat. tom. 1. q. 22. art.* 10. & Bartholomæus à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib. 5. q. 167.* Sanchez *loco cit. lib. 5. cap. 4. num.* 16.

10 Quintò, mulieres S. Stephani, ſic nuncupatæ, non comprehenduntur in d. Decreto, vt deciſum fuit per Rotam Romanam *deciſ. 591. part. 1. diuerſ.* quam refert Aloyſius Riccius *loco citato.*

11 Quòd hic annus probationis, tam in maſculis, quàm in fœminis, incipere debeat à die ſuſceptionis habitus, ſiue ab eo die, quo communem ſequuntur aliorum Religioſorum vitam, & experiri incipiunt Religionis aſperitates, affirmant Miranda *tom. 1. Manual. Prælat. q. 22. art. 3. concl. 1.* & Bartholomæus à S. Fauſto *loco cit. q. 150.* & Auguſtinus Barboſa *de off. & poteſt. Epiſc. alleg. 101. num.19.* & hoc cum habitu regulari, qui eſt de eſſentia illius anni probationis.

12 Hic annus computari debet à momento in momentum, vt dicunt Sanchez *de matrim. lib. 1. diſp. 16. num. 1.* Zanard. *in direct. theol. part. 2. cap. 26. num. 12.* Graff. *tom. 1. conſ. lib. 3. conſ. 6. num. 2.* Suar. *tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 15. num. 1* Miranda *loco cit. q. 22. art. 2.* Bartholomæus à S. Fauſto *loco cit. q. 160.* Hieronym. Roder. *in compend. qq. regul. reſol. 101. num. 38.* Bartholomæus de Vecchiis *diſput. 11. dub. 4.* Auguſtinus Barboſ. *de off. & poteſt. Epiſc. part. 3. alleg. 101. num. 22* vbi *num.* 10. ait, ad profeſſionem
13 in Religione anno biſſextili, ſatis eſſe ad probationem compleuiſſe dies 365. Ita Syluester *verbo, Religio, 3. q. 9. §. 3.* Henriq. *in Sum. lib. 10. cap. 19. litt. K,* Aloyſius Riccius *in praxi for. eccl. poſt reſolut. 76. in materia de Sacram. Ordinis*; quamuis contrarium, imò diem biſſextilem computari debere iuxta vſum Eccleſiæ, affirmet Bonacina *de Sacram. diſput. 8. q. vnica, punct. 5. num. 15.* quia probationis annus debet eſſe ... nus à Republica taxatus, atque aliis declaratus, & communiter ſeruatus in negotiis, & commerciis humanis. Vnde anno 1591. cùm à Gregorio XIII. ab anno dempti ſint dies decem, hoc eſt, à 5. Octobris vſque ad 16. tamen annus ille debet pro integro reputari, neque in ſequentibus ſunt expectandi illi 10. dies, quamuis non fuerit integer, naturalis, & ſecundùm ſolarem curſum; ſed ciuiliter dicitur integer, ſiue politicè, vt dicunt Miranda *in Manual. Prælat. tom. 1. q. 22. art. 3. concl. 2.* & Henriq. *lib. 13. de excomm. cap. 40. num. 2. in comment. litt. O.* Bartholomæus à S. Fauſto *loco citato, lib. 5. q. 162.* Imò Sanchez *loco cit.* extendit huiuſmodi annum ad ſacros Ordines, & ad quæcunque officia, & beneficia. Idem aſſerit Auguſtinus Barboſa *loco cit. num. 21.* Si ergo Nouitius, exempli gratia, compleat annum probationis die 24. Februarij anno biſſextili, id eſt, 25. die, profeſſionem emittere non poterit, niſi eadem die 25. in puncto diei 24. Februarij præcedentis anni, in quo habitum ſuſcepit, vt docent Graſſius *tom. 1. conſ. lib. 3. conſ. 6. num. 2.* & Rodriq. *qq. regul. tom. 3. q. 15. art. 4.* & Miranda *tom. 1. q. 22. Manual. Prælat.* & Bonac. *de Sacr. diſput. 8. q. vnic. p. 5. num. 15.* Sanchez *de Matrim. lib. 2. diſp. 24. num. 22.* Auguſt. Barboſ. *de iur. eccl. lib. 1. c. 42. n. 16.* vbi ait, quòd ſacra Congregatio Concilij Tridentini *in vna Patauina*, 5. Iunij, 1627. cenſuit, non valere profeſſionem, reſpectu anni biſſextilis, cuiuſdam, qui ingreſſus eſt Religionem 27. Martij, & die 26. eiuſdem menſis ſequentis anni, currente biſſextili, anno emiſit profeſſionem. Refert ſimiliter idem Barboſa *loco citato*, quòd eadem S. Congregatio *in vna Andegauen.* 21. Auguſti, 1623. cenſuit, profeſſionem emiſſam à Fratribus Ordinis Recollectorum S. Franciſci in anno biſſextili non expectato lapſu diei, qui illi anno accreſcit, inualidam eſſe, vtpote emiſſam ante lapſum anni præſcripti à Concilio Tridentino *loco citato*, quicquid dicant Aloyſius Riccius *in praxi fori eccleſiaſtici, loco citato*, & Bartholomæus à S. Fauſto *loco cit. lib. 5. q. 161.* qui exiſtimant, hanc profeſſionem emittendam anno biſſextili ſatis eſſe ad probationem compleuiſſe dies 365.

Si Nouitiatus fuerit quoad hanc probationem irri- 14
tus, quia, verbi gratia, fuit receptus Nouitius à non habente poteſtatem, vel alia ſimili de cauſa; non debet annus denuò incipi, ſed ſufficit iam factus Nouitiatus: quia iam Nouitius expertus eſt Religionem, & Religio Nouitium. Ita Sanchez *de matrim. diſput. 37. num. 47.* cum multis aliis Doctoribus, quos ibi cumulat, & ſequitur. Idem dicendum eſt, quando profeſſio fuit nulla defectu ætatis; vel, quia facta eſt ante completum annum Nouitiatus, vel etiamſi ingreſſus fuit Ordinem per metum, aut eſſet aliàs inhabilis, poſteà fuit diſpenſatus. Ita Sanchez *loco citato, num.* 49. qui *num.* 56. dicit, quòd ſi Nouitius intraret Religionem animo ficto, vt illuderet Religionem, vt iterum exiret, & ſic eſſet profeſſus; tunc etiamſi vellet ratificare profeſſionem, deberet iterare Nouitiatum. Videatur ibi remedium, quod dat pro ſupplendo Nouitiatu, quando neceſſarium eſſet ſupplere. Remedium autem facilius eſt, ac melius illud obtinere à Summo Pontifice per occultam diſpenſationem. De continuatione huius anni, & in quibus caſibus non interrumpatur, ſatis dictum eſt *ſuprà in quæſito ſeptimo.*

Supereſt tantùm videre, an neceſſariò annus pro- 15
bationis debeat eſſe continuus, an interpolatus poſſit etiam eſſe? Communis Doctorum ſententia affirmat, vt etiam tetigimus *in quæſ. 6. ſupradicto*, annum probationis debere neceſſariò eſſe continuum. Ita fatentur Iacobus de Graff. *in deciſ. aureis, part. 1. lib. 3. cap. 5. num. 15.* Henriq. *in Sum. lib. 13. de excommunic. c. 40. §. 2.* Emmanuël Sà *in aphor. verbo, Religio, n. 9.*

Digitized by Google

n. 9. Sorbus *in verbo, Nouitias, de Nouit. profeſſ. emiſſ. verſ. Secundo eſt.* Nauar. *conſ.* 2. *n.* 2. & *conſ.* 34. *n.* 2. *conſ.* 36. *n.* 1. *conſ.* 41. *num.* 2. & 4. *de Regul. in antiq.* & *conſ.*... *num.* 9. & *conſ.* 32. *n.*... *ſub eod. tit. in nou.* Flaminius Pariſius *de reſign. benef. lib.* 3. *q.* 13. *n.* 11. Rodriq. *in Sum. tom.* 2. *c.* 8. Miranda *in Manual. Prælat. tom.* 3. *q.* 22. *art.* 4. *concl. vnic.* Leſſius *de iuſt. & iur. lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 7. *n.* 59. Naldus *in Sum. verbo, Nouitius, num.* 4. Sanchez *loco cit. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 31. Bartholom. à S. Fauſto *loco cit. lib.* 5. *q.* 163. Roder. à Cunha *in Comment. ad cap.* 1. *num.* 15. *d.* 54. Stephanus Gratianus *in deciſ. Marchiæ* 35. *num.* 3. *in addit.* Suar. *tom.* 3. *de Relig. cap.* 15. *num.* 3. Bonacina *de clauſ. q.* 2. *punct.* 2. *diff.* 2. §. 2. *n.* 3. Peregr. *in conſtit. Cleric. Regul. part.* 2. *c.* 1. *litt.* C. §. 8. Auguſtinus Barboſ. *de off. & poteſt. Epiſc. part.* 3. *alleg.* 101. *num.* 23. cum Doctoribus ibi allegatis, Bartholom. de Vecchiis *diſp.* 11. *dub.* 3. *num.* 1. cum Doctoribus ibi allegatis, vbi
16 *num.* 5. dicit, quòd huiuſmodi continuatio non ſolùm eſſe debet per annum expletum; ſed etiam vſque ad profeſſionem; & ideò completo anno, ſi Nouitius egrederetur Monaſterium, & poſteà idem rediret, profeſſionem emittere non poſſet virtute vnius anni probationis; ſed iterum inchoare deberet Nouitiatum, vt colligitur *ex cap.* 15. *Concilij Trid. ſeſſ.* 25. & *ex cap.* 16. *eiuſd. ſeſſ. de Regul.* quod etiam fatentur Barboſa *de iure eccleſiaſt. cit. num.* 121. & Suar. *loco cit. n.* 8. contra Syluestrum *verbo, Religio,* 5. *q.* 4. Bonacinam *loco cit. punct.* 10. *diff.* 2. §. 2. *num.* 4. Bartholom. à S. Fauſto *loco cit. q.* 165. & Rodriq *tom.* 3. *qq. regul. q.* 15. *art.* 10. dicentes, non eſſe neceſſariam continuationem probationis cum profeſſione.

17 Interrumpitur etiam huiuſmodi annus probationis, quando Nouitius dimiſſo habitu, Monaſterium egreditur animo deſerendi Religionem, ita vt ſi pœniteret poſteà, iterúmque reciperetur, deberet ex integro à principio inchoare Nouitiatum, ſicut referunt Doctores, & præſertim Barboſa *loc. cit. num.* 122. Bartholomæus de Vecchiis *d. diſp.* 11. *dub.* 3. *num.* 6.

Hac de cauſa per Concil. Tridentinum, *loco citato,* reuocatum eſt priuilegium Iulij II. Fratribus Minoribus conceſſum, vt Nouitiatus interruptus continuari poſſit, vt notant Bartholomæus à S. Fauſto *loco cit. lib.* 5. *q.* 166. Mirand. 1. *tom. Manual. Prælat. q.* 22. *art.* 4. contra Sorbum *loco cit. verſ. Sed Iulius.* exiſtimantem iuxta prælati priuilegij tenorem, poſſe etiam hodie tempus prioris receptionis cum tempore poſterioris ad perficiendum annum probationis computari.

18 Limitatur hoc, quod diximus de interruptione probationis, à Leonardo Leſſio *loco cit. lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 7. exiſtimante, interpolationem paucorum dierum non impedire; quæ limitatio non admittitur à Bartholomæo de Vecchiis *loco cit. dub.* 3. *num.* 7. nec à Bartholomæo à S. Fauſto *ſimiliter loco cit. q.* 164. neque à Sanchez *loco cit. cap.* 4. *num.* 32. & Suar. *ſimiliter loco cit. cap.* 15. *num.* 3. & ab Aug. Barboſa *de off. & poteſtat. Epiſc. part.* 3. *alleg.* 101. *num.* 25. & *de iure eccl. cit. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 124. vbi tamen refert de quodam, qui à Religione S. Franciſci de Paula per ſpatium viginti horarum extra Monaſterium ſine habitu permanſit, declaraſſe, S. Congregationem negotiis Regularium præpoſitam ſub die 12. Auguſti 1616. non interrupiſſe annum Nouitiatus, & probationis; imò cum quibuſdam ipſe Barboſa ſentire videtur, non diſcontinuare, ſeu non impedire probationem exitum Nouitij vnius, vel duorum dierum.

19 Verum quidē eſt, quòd cum his omnibus ad interruptionē Nouitiatus requiritur habitus conſummata, & perfecta dimiſſio. Quapropter, ſi Superior Nouitium expoliaret habitu probationis, interueniente legitima cauſa, animo eiiciendi eum à Religione, & antequàm egrederetur Monaſterium, Abbas mutaret ſententiam, & concederet habitum iterum Nouitio, non eſſet interruptus Nouitiatus: quia actus ille egreſsionis è Monaſterio non fuit conſummatus.

Idem dicendum erit, ſi Nouitius velit exire, & ſuis 20
induatur veſtibus ſæcularibus, accedēte etiā Abbatis conſenſu; & antequàm egrederetur è Monaſterio, pœniteat, & iterum habitū petat, & ei reſtituatur ab Abbate. Ita Bartholomæus de Vecchiis *diſp.* 11. *dub.* 3. *n.* 8. quod etiam colligitur ex Nauar. *conſ.* 32. *de Regul.* vbi dicit, Nouitiatum non fuiſſe interruptum ex eo, quòd quidam Nouitius, animo fugiendi ſe abſcondit in quadam camera, vbi repertus à Superiore, & blanditiis illectus permanſit in Monaſterio: quod etiam docet expreſsè Suar. *tom.* 3. *de Relig. lib.* 5. *cap.* 15. *num.* 7.

Portellus *in dub. Regul. verbo, Nouitij annus, num.* 21
50. loquens de Ordine Minorum, dicit, quòd ſtatuta generalia Toletana decernunt, quòd ſi Nouitius aliqua de cauſa exierit, poſteà rediens Nouitiatum incipiat; excipit tamen, ſi mutetur Nouitius de vno Conuento ad alium: hæc enim mutatio non diſcontinuat. Et *eodem loco* notat, quòd ſtatutum generale non annullat profeſsionem aliter factam. Vnde, ſi Guardianus bona fide oppoſitum faceret, factum teneret. Ita affirmat etiam Miranda *tom.* 1. *Manual. Prælat. q.* 12. *art.* 5. dicens, non poſſe Religionem facere ſtatutum, per quod talis profeſsio annulletur; hoc tamen intelligendum eſt iuxta conſtitutionem Clementis VIII. & conſtitutionem Vrbani *ſuprà* poſitam de Nouitiatu faciendo in locis deſignatis.

Ex dictis ſatis conſtat, & præſertim ex decreto 22
Concilij Tridentini *ſuperius* ſæpè allegato, quòd Monaſterium, ſicut & Nouitius non poſſunt renunciare anno Nouitiatus: quod docent etiam Rodriq *qq. regul. tom.* 3. *q.* 14. *art.* 7. Miranda *in Manuali Prælat. tom.* 5. *q.* 12. *concl. vnica,* Beia *in reſponſ. caſ. conſcient. part.* 4. *caſu vltimo, verſ.* 3. Bartholomæus à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib.* 5. *q.* 170. Peregrin. *in priuil. Cler. Theatin. cap.* 1. *litt.* C, §. 12. Auguſtinus Barboſa *de off. & poteſt. Epiſc. alleg.* 101. *num.* 32. Nauar. *conſ.* 33. *de Regul.* Rodericus à Cunha *in Comment. in cap.* 1. *num.* 22. *diſt.* 54. vbi dicit, validè diſpenſare Præpoſitum Generalem Societatis Ieſu poſt exactum integrum annum Nouitiatus; non tamen ante illum, cum Nouitio ſuo, vt profiteatur, vel incorporetur in eadem Societate ante decurſum biēnium Nouitiatus.

Finito ergo tempore probationis, & completo 23
modo ſupradicto, idem Concilium Tridentinum *loco citato, cap.* 16. decernit, quòd finito tempore Nouitiatus Superiores Nouitios, quos habiles inuenerint, ad profitendum admittant, aut è Monaſterio eiiciant; ſaluo tamen pio inſtituto Clericorum Societatis Ieſu à Sede apoſtolica approbato. Et Pius V. Sum. Pontif. ſtatuit, vt Religioſi omnes, cuiuſcunque Regulæ profeſsionem faciant, quorum habitus à ſæcularibus Presbyteris eſt diſtinctus; nec obſtare, quòd tempore profeſsionis Nouitius eſſet iam moriturus: quia ſacra Congregatio Concilij Tridentini, teſte Barboſa *de iure eccleſiaſt. lib.* 1. *cap.* 42. *num.* 170. ſub die 26. Iunij 1621. cenſuit, profeſsionem emiſſam, inſtante Abbatiſſa, à puella, quæ iam compleuerat annum Nouitiatus, & in morbum inciderat, & à Medicis dictum fuerat, morituram, eſſe validam, etiamſi poſteà fuerit mors verè ſequuta.

Durante autem tempore Nouitiatus, & antequàm 24
emittatur profeſsio, cùm poſsit Nouitius liberè exire, ſicut & illum expellere poſſunt Superiores Monaſterij, niſi recipiatur ab illis modo ſolito, oritur difficultas in tali receptione iam habita, & in Nouitio iam recepto virtute ſupradicti anni probationis, an, ſcilicet, datis votis, & Nouitio recepto

in Religionem, ante tamen profeſſionem factam, poſſint Abbates, & alij Patres illum recipientes, noua emergente cauſa, Nouitium illum dimittere.

Reſpondeo affirmatiuè, interueniente graui aliqua cauſa, ſiue ſi aliqua vetus ignorata cauſa de nouo ſciatur. Ratio eſt: quia probationis annus datur, tam in fauorem Nouitij, quàm Religionis, *cap. Ad apoſtolicam. de regul.* ergo quocunque tempore, Nouitiatu durante, conſtet Religioni, eum non eſſe admittendum, poteſt expellere. Ita Laurentius de Peyrinis *tom. 2. de Prælat. q. 3. cap. 1. num.* 117. vbi idipſum confirmat hac ratione; ſicut reuocari poteſt conſenſus ab altero coniuge ante ratum matrimonium, ſi aliquid ſuperueniat, quod ſi à principio adfuiſſet, non fuiſſent contracta ſponſalia, *cap. Quemadmodum. de iureiur.* Sanchez 1. *de matrim. diſp.* 62. *num.* 3. ita à Conuentu ante emiſſam profeſſionem reuocari poſſunt ſuffragia: quia eodem modo loquimur de cõtractu matrimonij, ac de contractu profeſſionis: validum nanque eſt argumẽtum de matrimonio carnali ad ſpirituale, *cap. Inter corporalia. de tranſ. Ep.* Idem affirmant Banhol. de Vecchiis *in praxi Nouit. diſput.* 12. *dub.* 7. & Laurentius de Peyrinis *loco cit. num.* 117. *in fine.*

25 Antequàm autem Nouitius emittat profeſſionem, ſiue exeat, aut expellatur à Monaſterio, non obligatur per ſe, & directè ad vota Religionis, nec ad obſeruantias Regulares, ita vt dictas obſeruantias, & ſtatuta non obſeruando, peccatum committat, & pœnas tranſgreſſoribus debitas incurrat. Ita affirmant communiter Doctores, præſertim Azor. *tom. 1. inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 2. *q.* 10. Armilla *verbo, Nouitius, num.* 18. Angelus *eodem verbo*, §. 18. Roſella *ſimiliter eodem verbo, num.* 32. Tabiena *num.* 13. Sylueſter *verbo, Religio,* 5. *q.* 6. Graffius *part. 1. deciſ. lib. 3. cap. 5. n.* 13. Henriq. *lib. 7. cap. 22. num. 7.* & *lib. 6. cap. 16. num.* 3. Rodriq. *tom. 1. qq. regul. q. 21. art.* 11. Campanil. *in diuerſ. iur. canon. rubr.* 12. *cap.* 3. Coriol. *de caſib. reſeru. part. 1. ſect. 3. art. 18. n.* 3. Reginald. *in praxi, lib.* 18. *num.* 384. Suarez *tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 16. num.* 2 Barthol. de Vecchiis *loco cit. diſput* 11. *dub.* 14. *num.* 1. Ratio eſt: quia, cùm nondum ad numerum Profeſſorum ſit admiſſus, ſed in probatione detentus ad experiendum, an ſit admittendus, non debet ex vera iuſtitia adſtringi legibus profeſſorum.

26 Non nego, quòd ex cõuenientia debeat, eiſdem legibus patere, vt probet, an poſſit eas in profeſſione conſtitutus obſeruare, cum propter talem finem ingreſſus ſit Religionem: & ex eadem conuenientia debet eaſdem leges obſeruare, ne aliis ſcandalum afferat, vt benè dicunt citati Authores, & præſertim Reginaldus, Campanilus, Angelus, & Tabiena *locis citatis*, imò ſi eas non ſeruet, eiiciendus eſt, vt dicit Coriolanus *loco citato*, & Bariola *in aphor. verb. Nouitius, in fine.* Et hæc de profeſſione expreſſa dicta ſufficiat.

QVÆSITVM XII.

In quo ætate debeant Abbates, & Prælati Regulares Nouitios ad profeſſionem admittere: & an aliqua pœna afficiantur in hac re ſacris Canonibus contrafacientes.

SVMMARIVM.

1 *Nouitius admitti non debet ad profeſſionem ante tempus ex decreto Concilij Tridentini ſtatutum.*

2 *Ætas ad profeſſionis validitatem neceſſaria eſt ſexdecim annorum, computanda de momento in momentum, & à die non tantùm conceptionis, ſed etiam Natiuitatis.*

3 *Abbas admittens Nouitium ad profeſſionem ante tempus, peccat mortaliter, & poteſt puniri Iudicis ſui arbitrio.*

4 *Superior in Ordine Mendicantium prohibetur ſub pœna excommunicationis admittere Nouitium ad profeſſionem antè tempus, & ſuſpenditur admittens ab huiuſmodi receptione.*

5 *Fraude, vel dolo non intercedente, non incurritur prædicta pœna ſuſpenſionis.*

6 *Suſpenſionis pœna prædicta an habeat locum poſt decretum Concilij Tridentini.*

SAcroſanctum Concilium Tridentinum *ſeſſ. 25. de reformat. cap.* 15. expreſsè prohibet, vt non admittatur Nouitius ad profeſſionem ante tempus, dum ait: *In quacunque Religione, tam virorum, quàm mulierum, profeſſio non fiat ante decimumſextum annum expletum; nec qui in minori tempore, quàm per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, ad profeſſionem admittatur: profeſſio autem anteà facta ſit nulla, nullamque inducat obligationem ad alicuius regulæ, vel Religionis, vel Ordinis obſeruationem, aut alios quoſcunque effectus.* De cuius materia multa tradit Barboſ. *de officio, & poteſt. Epiſcopi, p. 3. alleg.* 101. *num.* 3. *cum ſequentib.* 1

Ætas autem ad validitatem profeſsionis requiſita eſt ſexdecim annorum completorum de momento ad momentum. Ita Gratian. *diſcep. forenſ. cap.* 413. *num.* 31. & Sanchez 5. *in Decal. cap.* 4. *num.* 4. Leſsius *lib. 2. de iuſt. cap.* 41. *dub.* 7. *num.* 59. Ricc. 1. *part. prax. deciſ.* 656. & *part.* 3. *reſol.* 322. Farin. 1. *part. deciſ.* 1-5. *num* 7. Rodriq. *tom. 3. qq. regul. q.* 15. *art.* 3. Vecchius *de Nouitiis, diſp.* 13. *dub.* 1. *num.* 1. & habetur expreſsè ex Concil. Trid. cit. *cap.* 15. *de Regul.* Et hæc ætas non tantùm debet eſſe completa à die conceptionis; ſed etiam Natiuitatis, vt communi vſu receptum eſt: nemo enim etiam conceptus, natus dicitur, antequàm è matris vtero egreſſus ſit. Ita Bonacina *in Decal. diſp. 4. q. 2. punct. 7. §. 2. num.* 20. & Sanchez *ſimiliter in Decal. lib. 4. cap. 35. num.* 4. 2

Qua ſtante prohibitione præter peccatum mortale, in quod Abbas incidit admittens Nouitium ad profeſsionem ante tempus à iure determinatum, vſurpando iniuſtè patriam poteſtatem, poteſt etiam puniri Iudicis ſui arbitrio. Gloſſ. *in cap. Ad apoſtolicam. de Regular.* Et Prælatus, qui ad profeſsionem ante annum probationis integrum admittit in Ordinibus Monachorum non Mendicantium, peccat, ſi paſsim temerè, & inconſideratè admittit, vt *d. cap. Ad apoſtolicam*, & Iudicis ſui arbitrariis pœnis ſubiicitur. In Ordinibus verò Mendicantium in virtute obedientiæ id facere prohibetur ſub pœna excõmunicationis comminata *in cap. Non ſolum. de Regular. in 6.* & ipſo iure ſuſpenditur à receptione alicuius ad profeſsionem; nõ tamen ita ſuſpenſus exercendo ſpiritualia fieret irregularis: quia admittere ad profeſsionem eſt iuriſdictionis, non Ordinis munus. Ita Gemin. *in d. cap. Nõ ſolum. de Regular. in 6. num.* 10. Et licèt hæc prohibitio principaliter facta ſit Religioſis Ordinum Prędicatorum, & Minorum, vt habetur ex quampluribus Doctoribus à Sayro *de cenſ. lib.* 5. cumulatis, quos etiam ſequitur Bartholomæus de Vecchiis *in praxi Nouit. diſp. 11. dub. 6. num.* 2. extenditur tamen hæc inhibitio ad omnes Mendicantes, prout colligitur *ex cap. Conſtitutionem. de Regul. in 6.* 3 4

Circa hanc inhibitionem tamen aduertendum eſt, non inquiri pœnam in ipſa inflictam, niſi intercedat dolus, ſeu fraus: nam huiuſmodi pœna non imponitur niſi facere præſumentibus contra dicti canonis tenorem. 5

rem. Ita Barthol. de Vecchiis ſupracitatus *num.* 3. vbi addit, quòd huic pœnæ nedum ſubiicitur Prælatus recipiens ad profeſſionem, ſed etiam ſinguli Religioſi, qui ad talem receptionem ſuffragium dederunt: atque ita reſolutum fuiſſe à Rota *deciſ.*108. *lib.*1. penes Puteum affirmat, quod notat etiã Suar. *tom.*5. *diſp.*31. *ſect.*6. *num.*6. Et hæc ſint dicta quoad pœnam ſuſpenſionis, qua, vt dixi, ionodatus, admittendo ad profeſſionem, & exercendo ſpiritualia, non fieret irregularis, prout præter citatum Geminianum tenet Roſella *tit. Nouitius, num.*6. Angelus *num.*4. Tabiena *num.*5. Syluester *verbo, Religio*, 3. *q.*17. & alij. Quoad excommunicationem autem *in d. cap. Non ſolum.* certum eſt, non incurri ipſo facto à Prælatis Mendicantibus recipientibus ad profeſſionem Nouitium ante prædictam legitimam ætatem: quia non imponitur ipſo facto incurrenda; ſed comminatur tantùm.

6 Dubitari adhuc poteſt, an prædicta ſuſpenſio habeat locum poſt decretum Concilij de profeſſione facta ante legitimam ætatem. Et ratio dubij pro vna parte eſſe poteſt: quia non videtur expreſsè per Concilium derogatum *d. cap. Non ſolum.* ex alia parte, ſicuti per Concilij Tridentini decretum de nullitate matrimonij clandeſtini ceſſarunt pœnæ, quæ clandeſtinè contrahentibus ante dictum decretum erant inflictæ, vt tenent Doctores à Sanchez *lib.*3. *de matr.* relati *diſp.*2. *à num.*5. Ita in prædicto caſu dicendum videtur, cùm per decretum *cap.*15. *ſeſſ.*25. *de Regul.* annulletur profeſſio ante legitimam ætatem facta. Vtraque pars probabiliter ſuſtineri poteſt, & ſecundam partem probabiliorem cum aliis tenet Vecchius *loco cit. num.*7. vbi *in fine* addit, quòd eſto, quòd dicta ſuſpenſio poſt decretum Concilij maneat in ſuo robore; tamen Religioſi, ita ſuſpenſi poſſunt abſolui, & rehabilitari à ſuis Superioribus vigore ſuorum priuilegiorum, vt deciſum fuit à Rota coram Puteo *lib.*1. *deciſ.*95. Atque ita ad cautelam conſulerem Religioſos facere, vt in foro conſcientiæ, prout debent, tutiorem partem eligant, ſuæque conſcientiæ ſecuriùs conſulant.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm in quacunque Profeſſione, tam expreſſa, quàm tacita, idem tempus, & ætas in Nouitiis requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio duplex, expreſſa, & tacita.*
2 *Ad profeſſionem expreſſam quid requiratur.*
3 *Profeſſionem, tam expreſſam, quam tacitam, poſt Concilium Tridentinum nemo poteſt ante decimumſextum ætatis ſuæ annum emittere.*
4 *Profeſſio ante ſexdecim annos nulla eſt, etiam in vim voti facta.*
5 *Ante Conciliũ Tridentinum in qua ætate maſculi, & in qua ætate fœmina profeſſionem emittere valebant.*
6 *Profeſſio tacita ad hoc vt inducatur, requiritur, vt Nouitius deferens habitum Profeſſorum, illum ſuſceperit coram Abbate, & aliis: deferat habitum intra ſepta Monaſterij, num.*7. *& ſciat tales actus eſſe profeſſorum num.*8. *& eos eliciat animo profitendi, num.*9.
10 *Profeſſio tacita non eſt ablata per Concilium Tridentinum.*
11 *Habitus Nouitiorum diſtinguitur ab habitu Profeſſorum, per cuius tantum delationem inducitur tacita profeſſio.*
12 *Profeſſio tacita inducitur etiam ex ſuſceptione Ordinum ſacrorum.*

PRofeſſio, ſecundùm D. Thom. 2. 2. *q.*188. *art.*7. eſt ſolenne votum, quo quis efficitur Monachus. Et eſt duplex, expreſſa, & interpretatiua, ſiue tacita. Expreſſa fit in manu accipientis illam legitimè, *c. Ad apoſtolicam. de reg.* Tacita fit ſine voce, & ſcriptura, modis, quibus infrà ſecundùm Ioan. Andr. & Panorm. *in cap. Vidua. de Regular.* 1

Incipiendo igitur, de expreſſa profeſſione dico, ad eius valorem requiri libertatem perfectam conſenſus; & ideò vſque ad puberem ætatem non eſſe validam: quia ad illam vſque ætatem non eſt efficax conſenſus. Ita D. Thomas 2. 2. *q.*189. & promittuntur in illa tria vota eſſentialia, ſicut communiter Doctores *in dicto cap. Ad apoſtolicam.* Et ad illam ſpectant ea, quæ hactenus diximus, præſertim quæ præcipiuntur à Concilio Trid. *ſeſſ.*25. *de Regul. cap.*15. *&* 16. 2

Quibus præmiſſis, notandum, quòd poſt Concilium Tridentinum nemo poteſt, nec tacitam, nec expreſſam profeſſionem emittere ante decimumſextum ætatis ſuæ annum expletum; & ſi aliter fieri contingat, profeſſio erit ipſo iure nulla, vt habetur in dicto Concil. *loco cit. cap.* 15. per hæc verba: *In quacunque Religione, tam virorum, quàm mulierum, profeſſio non fiat ante decimumſextum annum expletum. Profeſſio autem anteà facta nulla ſit, nullámque inducat obligationem ad alicuius Regulæ, vel Religionis, vel Ordinis obſeruationem, aut ad alios quoſcunque effectus.* Per quæ verba dicunt Doctores, quòd profeſſio anteà facta nullius erit momenti, etiam in vim ſimplicis voti, vt ait Caiet. 2. 2. *q.* 88. *art.*9. *verſ. Tertiò eſt not.* vbi dicit, votum Religionis ſolenne, quod propter aliquem defectum non valet pro ſolenni, nec etiam valere in vim voti ſimplicis, *per cap.*1. *de Regular. in* 6. 3 4

Eſt etiam aduertendum circa prædicti ſacri Conc. decretum, quòd de iure antiquo maſculi poſt decimumquartum, fœminæ poſt duodecimum annum expletum profeſſionem emittere poterant, ſicut ſuperiùs diximus *q.* 11. iuxta *d. cap.* 1. *de Regular. in* 6. & Gloſſ. *in cap. Etiam. & cap.* 5. 20. *q.* 5. & *in Clement. Eos. de Regular.* Quod erat intelligendum, dummodo ad eorum ingreſſum, ſuorum parentum, ſiue tutorum aſſenſus acceſſiſſet: aliàs enim cùm adhuc eſſent impuberes, nec poſſent de ſeipſis diſponere, nec contra ſuorum parentum, vel tutorum voluntatem Religionem intrare valerent ante pubertatis annum, qui in pueris eſt decimusquartus; in puellis verò duodecimus, proculdubiò à ſuis parentibus, ſiue tutoribus, reuocari poterant. Aduertendum inſuper, quòd tempus ſexdecim annorum expletorum ſufficit in quacunque Religione, etiam in Inſulis, & vbi Congregatio durior videretur, cùm *cap. Quia in Inſul. de Regular.* ſit conſuetudine abrogatum, vt ait Sylueſt. *verb. Religio,* 3. *q.* 2. *in fine,* Lel. Zecch. *de Rep. eccleſ. tit. de regular c.*3. *n.*11. 5

Vt autem reuertamur ad profeſſionem tacitam, ſiue interpretatiuam propter quam hæc præmiſſa ſunt; dicendum eſt, quòd ad hoc, vt inducatur profeſſio tacita, primò requiritur, vt ſic habitum deferens illum ſuſceperit coram Abbate, & omnibus aliis ſimul, vt dicunt Menochius *de præſumpt. lib.*6. *præſumpt.*83. *num.*9. Stephanus Gratianus *diſcept. for. cap.*640. *num.* 37. Barthol. de Vecch. *loco citato, diſp.*13. *dub.*8. *num.*4. aliàs, ſi aliquis per ſeipſum habitum aſſumeret Profeſſorum, non ſe obligaret Religioni, ſicut dicunt Gratianus *loco cit. cap.* 640. *num.* 39. 6

Secundò, requiritur ad hoc, vt inducatur profeſſio tacita, vt habitus ſuſceptus intra ſepta Monaſterij de- 7

in Religionem, ante tamen profeſſionem factam, poſſint Abbates, & alij Patres illum recipientes, noua emergente cauſa, Nouitium illum dimittere.

Reſpondeo affirmatiuè, interueniente graui aliqua cauſa, ſiue ſi aliqua vetus ignorata cauſa de nouo ſciatur. Ratio eſt: quia probationis annus datur, tam in fauorem Nouitij, quàm Religionis, *cap. Ad apoſtolicam. de regul.* ergo quocunque tempore, Nouitiatu durante, conſtet Religioni, eum non eſſe admittendum, poteſt expellere. Ita Laurentius de Peytinis *tom. 2. de Prælat. q. 3. cap. 1. num.* 117. vbi idipſum confirmat hac ratione; ſicut reuocari poteſt conſenſus ab altero coniuge ante ratum matrimonium, ſi aliquid ſuperueniat, quod ſi à principio adfuiſſet, non fuiſſent contracta ſponſalia, *cap. Quemadmodum. de iureiur.* Sanchez 1. *de matrim. diſp.* 62. *num.* 3. ita à Conuentu ante emiſſam profeſſionem reuocari poſſunt ſuffragia: quia eodem modo loquimur de cōtractu matrimonij, ac de contractu profeſſionis: validum nanque eſt argumētum de matrimonio carnali ad ſpirituale, *cap. Inter corporalia. de tranſ. Ep.* Idem affirmant Barthol. de Vecchiis *in praxi Nouit. diſput.* 12. *dub.* 7. & Laurentius de Peytinis *loco cit. num.* 117. *in fine.*

25 Antequàm autem Nouitius emittat profeſſionem, ſiue exeat, aut expellatur à Monaſterio, non obligatur per ſe, & directè ad vota Religionis, nec ad obſeruantias Regulares, ita vt dictas obſeruantias, & ſtatuta non obſeruando, peccatum committat, & pœnas tranſgreſſoribus debitas incurrat. Ita affirmant communiter Doctores, præſertim Azor. *tom. 1. inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 2. *q.* 10. Armilla *verbo, Nouitius, num.* 18. Angelus *eodem verbo*, §. 18. Roſella *ſimiliter eodem verbo, num.* 32. Tabiena *num.* 13. Syluester *verbo, Religio*, 5. *q.* 6. Graffius *part. 1. deciſ. lib.* 3. *cap.* 5. *n.* 13. Henriq. *lib.* 7. *cap.* 22. *num.* 7. & *lib.* 6. *cap.* 16. *num.* 3. Rodriq. *tom. 1. qq. regul. q.* 21. *art.* 11. Campanil. *in diuerſ. iur. canon. rubr.* 12. *cap.* 3. Coriol. *de caſib. reſeru. part. 1. ſect.* 3. *art.* 18. *n.* 3. Regiald. *in praxi, lib.* 18. *num.* 384. Suarez *tom. 3. de Relig. lib. 5. cap.* 16. *num.* 2. Barthol. de Vecchiis *loco cit. diſput* 11. *dub.* 14. *num.* 1. Ratio eſt: quia, cùm nondum ad numerum Profeſſorum ſit admiſſus, ſed in probatione detentus ad experiendum, an ſit admittendus, non debet ex vera iuſtitia adſtringi legibus profeſſorum.

26 Non nego, quòd ex cōuenientia debeat, eiſdem legibus parere, vt probet, an poſſit eas in profeſſione conſtitutus obſeruare, cum propter talem finem ingreſſus ſit Religionem: & ex eadem conuenientia debet eaſdem leges obſeruare, ne aliis ſcandalum afferat, vt benè dicunt citati Authores, & præſertim Reginaldus, Campanilus, Angelus, & Tabiena *locis citatis*, imò ſi eas non ſeruet, eiiciendus eſt, vt dicit Coriolanus *loco citato*, & Bariola *in aphor. verb. Nouitius, in fine.* Et hæc de profeſſione expreſſa dicta ſufficiat.

QVÆSITVM XII.

In qua ætate debeant Abbates, & Prælati Regulares Nouitios ad profeſſionem admittere: & an aliqua pœna afficiantur in hac re ſacris Canonibus contrafacientes.

SVMMARIVM.

1 *Nouitius admitti non debet ad profeſſionem ante tempus ex decreto Concilij Tridentini ſtatutum.*

2 *Ætas ad profeſſionis validitatem neceſſaria eſt ſexdecim annorum, computanda de momento in momentum, & à die non tantùm conceptionis, ſed etiam Natiuitatis.*

3 *Abbas admittens Nouitium ad profeſſionem ante tempus, peccat mortaliter, & poteſt puniri Iudicis ſui arbitrio.*

4 *Superior in Ordine Mendicantium prohibetur ſub pœna excommunicationis admittere Nouitium ad profeſſionem antè tempus, & ſuſpenditur admittens ab huiuſmodi receptione.*

5 *Fraude, vel dolo non intercedente, non incurritur prædicta pœna ſuſpenſionis.*

6 *Suſpenſionis pœna prædicta an habeat locum poſt decretum Concilij Tridentini.*

SAcroſanctum Concilium Tridentinum *ſeſſ. 25. de reformat. cap.* 15. expreſsè prohibet, vt non admittatur Nouitius ad profeſſionem ante tempus, dum ait: *In quacunque Religione, tam virorum, quàm mulierum, profeſſio non fiat ante decimumſextum annum expletum; nec qui in minori tempore, quàm per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, ad profeſſionem admittatur: profeſſio autem antea facta ſit nulla, nullamque inducat obligationem ad alicuius regulæ, vel Religionis, vel Ordinis obſeruationem, aut alios quoſcunque effectus.* De cuius materia multa tradit Barboſ. *de officio, & poteſt. Epiſcopi, p. 3. alleg.* 101. *num.* 3. *cum ſequentib.* 1

Ætas autem ad validitatem profeſsionis requiſita eſt ſexdecim annorum completorum de momento ad momentum. Ita Gratian. *diſcep. forenſ. cap.* 413. *num.* 31. & Sanchez 5. *in Decal. cap.* 4. *num.* 4. Leſsius *lib.* 2. *de iuſt. cap.* 41. *dub.* 7. *num.* 59. Ricc. 1. *part. prax. deciſ.* 656. & *part.* 3. *reſol.* 322. Farin. 1. *part. deciſ.* 1-5. *num* 7. Rodriq. *tom. 3. qq. regul. q.* 15. *art.* 3. Vecchius *de Nouitiis, diſp.* 13. *dub.* 1. *num.* 1. & habetur expreſsè ex Concil. Trid. cit. *cap.* 15. *de Regul.* Et hæc ætas non tantùm debet eſſe completa à die conceptionis; ſed etiam Natiuitatis, vt communi vſu receptum eſt: nemo enim etiam conceptus, natus dicitur, antequàm è matris vtero egreſſus ſit. Ita Bonacina *in Decal. diſp. 4. q. 2. punct. 7. §. 2. num.* 20. & Sanchez *ſimiliter in Decal. lib. 4. cap.* 35. *num.* 4. 2

Qua ſtante prohibitione præter peccatum mortale, in quod Abbas incidit admittens Nouitium ad profeſsionem ante tempus à iure determinatum, vſurpando iniuſtè patriam poteſtatem, poteſt etiam puniri Iudicis ſui arbitrio. Gloſſ. *in cap. Ad apoſtolicam. de Regular.* Et Prælatus, qui ad profeſsionem ante annum probationis integrum admittit in Ordinibus Monachorum non Mendicantium, peccat, ſi paſsim temerè, & inconſideratè admittit, vt *d. cap. Ad apoſtolicam*, & Iudicis ſui arbitrariis pœnis ſubiicitur. In Ordinibus verò Mendicantium in virtute obedientiæ id facere prohibetur ſub pœna excōmunicationis comminata *in cap. Non ſolum. de Regular. in* 6. & ipſo iure ſuſpenditur à receptione alicuius ad profeſsionem; nō tamen ita ſuſpenſus exercendo ſpiritualia fieret irregularis: quia admittere ad profeſsionem eſt iuriſdictionis, non Ordinis munus. Ita Gemin. *in d. cap. Nō ſolum. de Regular. in 6. num.* 10. Et licèt hæc prohibitio principaliter facta ſit Religioſis Ordinum Prędicatorum, & Minorum, vt habetur ex quampluribus Doctoribus à Sayro *de cenſ. lib.* 5. cumulatis, quos etiam ſequitur Bartholomæus de Vecchiis *in praxi Nouit. diſp.* 11. *dub.* 6. *num.* 1. extenditur tamen hæc inhibitio ad omnes Mendicantes, prout colligitur *ex cap. Conſtitutionem. de Regul. in* 6. 3 4

Circa hanc inhibitionem tamen aduertendum eſt, non incurri pœnam in ipſa inflictam, niſi intercedat dolus, ſeu fraus: nam huiuſmodi pœna non imponitur niſi facere præſumentibus contra dicti canonis tenorem. 5

rem. Ita Barthol. de Veechiis ſupracitatus *num.* 3. vbi addit, quòd huic pœnæ nedum ſubiicitur Prælatus recipiens ad profeſſionem; ſed etiam ſinguli Religioſi, qui ad talem receptionem ſuffragium dederunt: atque ita reſolutum fuiſſe à Rota *decif.* 108. *lib.* 1. penes Puteum affirmat, quod notat etiã Suar. *tom.* 5. *diſp.* 31. *ſect.* 6. *num.* 6. Et hæc ſint dicta quoad pœnam ſuſpenſionis, qua, vt dixi, ionodatus, admittendo ad profeſſionem, & exercendo ſpiritualia, non fieret irregularis, prout præter citatum Geminianum tenet Roſella *cit. Nouitius, num.* 6. Angelus *num.* 4. Tabiena *num.* 5. Syluester *verbo, Religio*, 3. *q.* 17. & alij. Quoad excommunicationem autem *in d. cap. Non ſolum.* certum eſt, non incurri ipſo facto à Prælatis Meodicaotibus recipientibus ad profeſſionem Nouitium ante prædictam legitimam ætatem: quia non imponitur ipſo facto incurrenda; ſed comminatur tantùm.

6 Dubitari adhuc poteſt, an prædicta ſuſpenſio habeat locum poſt decretum Concilij de profeſſione facta ante legitimam ætatem. Et ratio dubij pro vna parte eſſe poteſt: quia non videtur expreſsè per Concilium derogatum *d. cap. Non ſolùm.* ex alia parte, ſicuti per Concilij Trideotini decretum de nullitate matrimonij clandeſtini ceſſarunt pœnæ, quæ clandeſtinè contrahentibus aote dictum decretum erant inflictæ, vt tenent Doctores à Saochez *lib.* 3. *de matr.* relati *diſp.* 2. *à num.* 5. Ita in prædicto caſu dicendum videtur, cùm per decretum *cap.* 15. *ſeſſ.* 25. *de Regul.* annulletur profeſſio ante legitimam ætatem facta. Vtraque pars probabiliter ſuſtioeri poteſt, & ſecundam partem probabiliorem cum aliis tenet Vecchius *loco cit. num.* 7. vbi *in fine* addit, quòd eſto, quòd dicta ſuſpenſio poſt decretum Concilij maneat in ſuo robore; tamen Religioſi, ita ſuſpenſi poſſunt abſolui, & rehabilitati à ſuis Superioribus vigore ſuorum priuilegiorum, vt deciſum fuit à Rota coram Puteo *lib.* 1. *decif.* 95. Atque ita ad cautelam conſulerem Religioſos facere, vt in foro conſcientiæ, prout debent, tutiorem partem eligant, ſuæque conſcientiæ ſecuriùs conſulant.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm in quacunque Profeſsione, tam expreſſa, quàm tacita, idem tempus, & ætas in Nouitiis requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio duplex, expreſſa, & tacita.*

2 *Ad profeſſionem expreſſam quid requiratur.*

3 *Profeſſionem, tam expreſſam, quàm tacitam, poſt Concilium Tridentinum nemo poteſt ante decimumſextum ætatis ſuæ annum emittere.*

4 *Profeſſio ante ſexdecim annos nulla eſt, etiam in vim voti facta.*

5 *Ante Conciliũ Tridentinum in qua ætate maſculi, & in qua ætate fœmina profeſſionem emittere valebant.*

6 *Profeſſio tacita ad hoc vt inducatur, requiritur, vt Nouitius deferens habitum Profeſſorum, illum ſuſceperit coram Abbate, & aliis: deferat habitum intra ſepta Monaſterij, num.* 7. *& ſciat tales actus eſſe profeſſorum num.* 8. *& eos eliciat animo profitendi, num.* 9.

10 *Profeſſio tacita non eſt ablata per Concilium Tridentinum.*

11 *Habitus Nouitiorum diſtinguitur ab habitu Profeſſorum, per cuius tantùm delationem inducitur tacita profeſſio.*

12 *Profeſſio tacita inducitur etiam ex ſuſceptione Ordinum ſacrorum.*

1 PRofeſſio, ſecundùm D. Thom. 2. 2. *q.* 188. *art.* 7. eſt ſolenne votum, quo quis efficitur Monachus. Et eſt duplex, expreſſa, & interpretatiua, ſiue tacita. Expreſſa fit in manu accipientis illam legitimè, *c. Ad apoſtolicam. de reg.* Tacita fit ſine voce, & ſcriptura, modis, quibus infrà ſecundùm Ioan. Andr. & Panorm. *in cap. Vidua. de Regular.*

2 Incipiendo igitur, de expreſſa profeſſione dico, ad eius valorem requiri libertatem perfectam conſenſus; & ideò vſque ad puberem ætatem non eſſe validam: quia ad illam vſque ætatem non eſt efficax conſenſus. Ita D. Thomas 2. 2. *q.* 189. & promittuotur in illa tria voca eſſentialia, ſicut communiter Doctores *in dicto cap. Ad apoſtolicam.* Et ad illam ſpectant ea, quæ hactenus diximus, præſertim quæ præcipiuntur à Concilio Trid. *ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 15. *&* 16.

3 Quibus præmiſſis, notaodum, quòd poſt Concilium Tridentinum nemo poteſt, nec tacitam, nec expreſſam profeſſionem emittere ante decimumſextum ætatis ſuæ annum expletum; & ſi aliter fieri contingat, profeſſio erit ipſo iure oulla, vt habetur in dicto Concil. *loco cit. cap.* 15. per hæc verba: *In quacunque Religione, tam virorum, quàm mulierum, profeſſio non fiat ante decimumſextum annum expletum. Profeſſio autem anteà facta nulla ſit, nullámque inducat obligationem ad alicuius Regulæ, vel Religionis, vel Ordinis obſeruationem, aut ad alios quoſcunque effectus.* 4 Per quæ verba dicunt Doctores, quòd profeſſio anteà facta nullius erit momenti, etiam in vim ſimplicis voti, vt ait Caiet. 2. 2. *q.* 88. *art.* 9. *verſ. Tertiò eſt not.* vbi dicit, votum Religionis ſolenne, quod propter aliquem defectum non valet pro ſolenni, nec etiam valere in vim voti ſimplicis, *per cap.* 1. *de Regular. in* 6.

5 Eſt etiam aduertendum circa prædicti ſacri Conc. decretum, quòd de iure antiquo maſculi poſt decimumquartum, fœmioæ poſt duodecimum annum expletum profeſſionem emittere poterant, ſicut ſuperiùs diximus *q.* 11. iuxta *d. cap.* 1. *de Regular. in* 6. & Gloſſ. *in cap. Etiam. & cap.* 1. 20. *q.* 1. & *in Clement. Eor. de Regular.* Quod erat intelligendum, dummodo ad eorum ingreſſum, ſuorum parentum, ſiue tutorum aſſenſus acceſſiſſet: aliàs enim cùm adhuc eſſent impuberes, nec poſſent de ſeipſis diſponere, nec cootra ſuorum parentum, vel tutorum voluntatem Religiooem intrare valerent ante pubertatis annum, qui in pueris eſt decimusquartus; in puellis verò duodecimus, proculdubiò à ſuis parentibus, ſiue tutoribus, reuocari poterant. Aduertendum inſuper, quòd tempus ſexdecim annorum expletorum ſufficit io quacunque Religione, etiam in Inſulis, & vbi Congregatio durior videretur, cùm *cap. Quia in Inſul. de Regular.* ſit cooſuetudine abrogatum, vt ait Syluest. *verb. Religio,* 3 *q* 2. *in fine,* Læl. Zecch. *de Rep. eccleſ. tit. de regular c.* 3. *n.* 11.

6 Vt autem reuertamur ad profeſſionem tacitam, ſiue interpretatiuam, propter quam hæc præmiſſa ſunt; dicendum eſt, quòd ad hoc, vt inducatur profeſſio tacita, primò reqoiritur, vt ſic habitum deferens illum ſuſceperit coram Abbate, & omnibus aliis ſimul, vt dicunt Menochius *de præſumpt. lib.* 6. *præſumpt.* 83. *num.* 9. Stephanus Gratianus *diſcept. for. cap.* 640. *num.* 37. Barthol. de Vecch. *loco citato, diſp.* 13 *dub.* 8. *num.* 4. aliàs, ſi aliquis per ſeipſum habitum aſſumeret Profeſſorum, non ſe obligaret Religioni, ſicut dicunt Gratianus *loco cit. cap.* 640. *num.* 39.

7 Secundò, requiritur ad hoc, vt inducatur profeſſio tacita, vt habitus ſuſceptus intra ſepta Monaſterij deferatur,

feratur, vt diffiniuit S. Rota Romana *in Meten. penſionis*, 25. Maij, coram bon. mem. Vbaldo: ſicut etiam dicunt Menochius *loco cit. præſumpt. 73. num. 15. &* Azor. 1. *tom. inſtit. moral. lib. 12. cap. 5. q. 3.* ſi enim deferatur extra Monaſterium, non inducetur tacita profeſſio, vt benè probat Bartholom. de Vecch. *loc. cit. n. 4.*

8 Tertiò, vt actus, per quos tacita profeſſio fieri debeat, non ſolùm ſponte, ſed etiam ſcienter, ita vt ſciat illis vtens ad ſolos Profeſſos illius Religionis pertinere, vt dicunt ferè omnes Doctores ſupracitati, qui affirmant, iis actibus vtentem non debere ignorare, per illos etiam tacitam induci profeſſionem.

9 Quartò, oportet, vtentem his actibus habere animum, profeſſionem emittendi, & non ſufficit, ſe habere negatiuè, ſcilicet, animum non habere non profitendi, vt dicunt Barthol. de Vecch. *loco cit. num. 7.* & Nauarr. *comm. 4. de Regul. num. 75.* quibus poſitis:

10 Sciendum eſt, per Concilium *d. ſeſſ. 25. cap. 15. & 16. de Regul.* non tolli profeſſiones tacitas, vt falsò quidam dixerunt; ſed illas in ſuo priſtino valore adhuc manere: Concilium enim Tridentinum quoad profeſſiones correxit ius antiquum, vt non inducantur niſi expleto Nouitiatus anno, & expletis ſexdecim annis profitentium, vt dicunt Azor. *tom. 1. Inſtit. moral. lib. 12 cap. 4. q. 6.* Nauarr. *lib. 3. conſ. 28. num. 5.* Gratianus *tom 4. diſcept. forenſ. cap. 640. num. 34.* Sorbus *in compend. priuil. tit. Nouit. de Nouitiorum profeſſ. verſ. Quid autem*, Beltraminus *in addit. ad deciſ. 385. num. 6.* Rota coram Greg. XV. quod etiam fuit reſolutum à d. Rota *deciſ. 579. num. 2. part. 1. recent.* & *in vna Vlisbonen. profeſſionis*, 10. Decembris, 1621. coram Domino meo Merlino: & ita declaraſſe S. Congregationem Cardinalium affirmat Barthol. de Vecch. *in praxi Nouit. diſput. 13. dub. 8. num. 1.* vbi notat, rariſſimè contingere poſſe poſt Trid. Concilium, validè fieri hanc tacitam profeſſionem. Vnde dicit ipſe *num. 2.* quemadmodum iure antiquo tacita profeſſio duplici modo emitti poterat; ita etiam poſt Tridentinum iis duobus modis poteſt emitti. Primò, per habitus Profeſſorum delationem. Secundò, per exercitium actuum, qui tantùm ad Profeſſos ſpectant. Quare in Religionibus, vbi Nouitiorum habitus non diſtinguitur ab habitu Profeſſorum, per illius delationem inducitur tacita profeſſio, ſi Nouitius per annum integrum, & continuum illum deferat, ac expleto 16. anno ſuæ ætatis iuxta Concilium *loco citato*. Sic notant Maſcardus *de probat. concl. 1237. num. 15.* Nauarr. *d. comm. 4. de Regul. num. 74.* Menoch. *de præſumpt. lib. 6 præſ. 83. n. 25.* Sanchez *tom. 1. de matrim. lib. 5. cap. 1. num. 32. & 33* vbi dicit, textum *in cap. 1. de Regul. in 6.* non eſſe correctum *per Clem. final. eod. tit.* & d. Clement. eſſe intelligendam iuxta diſtinctionem factam *in d. cap. 1.* & Barthol. de Vecch. *loco cit. dub. 8. num. 10.* dicit, quòd ſtatim impleto anno probationis inducitur profeſſio tacita concurrentibus quatuor conditionibus, quas ibi enumerat *num. 3. 4. 5. 6. & 7.* de quibus *ſuprà* diximus iuxta mentem DD. in quacunque conditione citatorum. Et ſubdit idem Bartholom. de Vecch. *num. 12.* quòd in Religionibus, vbi patenter diſtinguitur habitus Nouitiorum ab habitu Profeſſorum, inducitur tacita profeſſio per exercitium proprij actus Profeſſorum, quando concurrentibus dictis conditionibus, Nouitius ille expleto ſexdecimo ſuæ ætatis anno modo ſuperiùs dicto, & expleta probatione, ſe ingerit actui iure, vel conſuetudine profeſſis tantùm competenti, ac perſeuerat in hoc propoſito per triduum. Ita Bartholom. de Vecch. *loco citato*, idem affirmat D. meus Auguſtinus Barboſa *de iur. eccl. lib. 1. cap. 42. num 162.* vbi ſubdit, quòd profeſſio tacita dicebatur etiam, quæ fiebat ante probationis tempus impletum; ſed ex ſola Profeſſorum habitus delatione in legitima ætate ſponte, & ſcienter facta, ac triduo voluntariè retento tali habitu, quæ profeſſio, licèt non induceret obligationem ad talem Religionem in ſpecie retinendam; ad Religionem tamen ſimpliciter adſtringebat, quod probat *ex cap. Conſtitutionem. de regul. in 6.* quod etiam docent Sanchez *de matrim. lib. 7. diſput. 25. num. 22.* Azor. 1. *part. inſtit. moral. lib. 12. cap 4. q. 3.* Roder. *tom. 3. qq. reg. q. 1. art. 2.* Bartholom. de Vecch. *loc. cit. dub. 8. num. 9.* Hodie tamen per Concilium Tridentinum prædicta tacita profeſſio ablata eſt, vt dicit idem Barboſa *loco cit. num. 163. in fine.*

Notandum tamen eſt, cum Barthol. de Vecch. 11
loco citato, & Barboſa *ſimiliter loco cit. n. 164.* quòd ad tollendas diuerſas difficultates, quæ circa profeſſionem tacitam poſſunt oriri, fuit neceſſarium, vt in Religionibus conſtitueretur, vt habitus Nouitiorum diſtinguatur ab habitu Profeſſorum, ſiue in colore, ſiue in ſtructura, ſiue alia forma, ſiue benedicatur in Profeſſis: in Nouitiis autem non, ſiue aliquid fiat, per quod Nouitiorum habitus à profeſſorum habitu diſcernatur. Vnde colligitur, quòd vbi habitus Nouitiorum patenter ab habitu profeſſorum diſtinguitur, tunc per quamcunque delationem annualem habitus Nouitiorum non inducitur tacita profeſſio, vt dicunt Nauar. *comment. 4. de Regul. num. 74.* Angelus *verbo, Nouitius, num. 12.* Syluester. *verbo, Religio, q. 9.* Barbatia *conſ. 59. num. 3. in fin. volum. 2.* Stephanus Gratianus *diſcept. foren. cap. 640. num. 21.* Bartholomæus autem de Vecch. *loco cit. dub. 8. num 9.* intelligit ex ſola habitus delatione: quia ſi in eodem habitu probationis Nouitius ſe ingereret alicui actui competenti tantummodo Profeſſis, & perſeueraret triduo, eſſet tacitè Profeſſus. Et *num. 11.* dicit, quòd cùm Concilium Trid. *loco cit.* exigat ætatem ſexdecim annorum, ideò hodie non inducitur profeſſio tacita, niſi expleto hoc tempore.

Similiter ex ſuſceptione ſacrorum Ordinum inducitur tacita profeſſio, vt firmauit ſacra Congregatio 12
Cardinalium negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum *in vna Beneuentana*, 20. Decembris 1619. in hæc verba: *Cum Frater Andreas Conſeſſus in Religione per octennium permanſiſſet, abſque eo, quòd profeſſionem emiſiſſet, dicto autem tempore Patre Magiſtro Curiaro inſtante ſacros Ordines ſuſcepiſſet, petiit facultatem habitum dimittendi ſibi concedi: Sacra autem Congregatio reſpondit, quod ſuſceptio Ordinum profeſſionem tacitam inducit.*

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm oporteat, profeſſionem fieri in manibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium, vel de ipſorum licentia.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio expreſſa neceſſariò eſt facienda in manu Abbatis, vel alterius de eius licentia.*

2 *Monachus, ſi ſuſcipit aliquem ad profeſſionem ſine Abbatis Superioris licentia, ad hoc, vt profeſſio valida ſit, debet per Abbatem ratificari.*

3 *Abbate mortuo, in cuius manibus ſit emittenda profeſſio.*

4 *Abbates, & Superiores habent authoritatem, quæ eſt neceſſaria ad validitatem profeſſionis.*

PRofeſſio eſt neceſſariò facienda in manu Abbatis, ſeu alterius ſpecialem ad id ab eo licentiam obtinentis.

obtinentis. Ita tenet Innoc. *in c. Porrectum. de Regul.* Idem Panorm. *in cap. Ad apoſtolicam. n. 4. eod. tit.* vbi notat, quòd ad hoc, vt quis obligetur Religioni, oportet, quòd profeſſio recipiatur per Abbatem, vel per alium eius nomine, qui ex parte Dei, & Religionis, traditionem, quam facit profitens, recipiat, vt docet Peyrinus cum multis allegatis *tom. 2. de Prælat. q. 3. cap. 1. §. 5. num. 135.* Nam ad hoc vt profeſſio ſit valida, non ſufficit ſola profitentis traditio, niſi adſit perſona legitima habens facultatem acceptandi talem profeſſionē, & incorporandi profitentē Religioni, eúmque obligādi: & hic debet eſſe, vel Abbas, vel qui Abbatis vice, & poteſtate de ipſius licentia gaudet: quia, cùm profeſſio ſit quidam contractus onerosus, quo profeſſus fidem ſuam Deo promittit, Religionique obligatur; quo ſimiliter Religio ipſa obligatur Religioſo ad retinendum, & alendum illum; neceſſe eſt, vt ſicut cæteri contractus, & obligationes in vnius conſenſu tantùm conſiſtere non poſſunt; ſed duplici perſona poteſtatem obligandi habente indigent, *iuxta l. In omnibus. ff. de act. & oblig.* & *l. Sicut. C. eod.* ita & in hoc contractu profeſſionis oportet, vt adſit, qui profitentem recipiat, ipſúmque valeat Religioni incorporare, qui erit Abbas, vel Superior, vel alius ab eo poteſtatem habens, vt dicit Panormit. *vbi ſupra*: & Mirand. *in Manual. Prælat. tom. 1. q. 24. art. 3. concluſ. vnica.* Ant. Perez *in comment. Reg. ſancti Benedicti, c. 58. n. 28 verbo, Et Abbatis præſentia.* Læl. Zecch. *de Repub. eccleſ. tit. de Relig. cap. 3. n. 21. verſ. Nonò requiritur.*

2 Quòd ſi Monachus ſuſcipiat aliquem ad profeſſionem ſine mandato Superioris; tunc ad hoc, vt profeſſio ſit valida, debet ratificari per Abbatem, ex Syluestro *verb. Religio, 3. num. 13.*

3 Dices, ſi Abbas moriatur, in cuius manibus debet fieri profeſſio? Reſpondeo, ſi receptio pertinet tam ad Abbatem, quàm ad Conuentum, poteſt fieri coram Conuentu, qui nomine futuri Abbatis eam recipiat: ſecùs verò, ſi ad Abbatem ſolùm ſpectet, *cap. fin. de Regul. in 6.* Sed in hoc caſu maximè in Congregationibus Monachorum in manu Prioris, vel alterius Vicarij, ad quem tota Monaſterij poteſtas poſt mortem Abbatis deuoluitur, faciendam eſſe exiſtimo, niſi alia ſit conſuetudo, vel priuilegium, aut conſtitutiones contrarium docentes.

4 Ideò dicitur, quòd profeſſio debet fieri in manibus Abbatis, ſiue alterius Superioris: quia Abbates, & Superiores habent authoritatem, quæ neceſſaria eſt ad validitatem profeſſionis, vt habetur *in cap. Ad apoſtolicam. de Regul.* & *cap. Porrectum. 13. eodem tit.* quod etiam affirmant Doctores, & præſertim Leſſius *lib. 2. de iuſt. & iur. cap. 41 dub. 7. num. 61.* Sanchez *lib. 5. in præcept. Decal. cap. 4. num 61.* Nauarr. *comm. 4. de Regul. num. 74.* Innoc. *in d. cap. Ad apoſtolicam.* Reginald. *in prax. lib. 18. num. 385.* Azor. *tom. 1. inſt. moral. lib. 12. cap. 5. q. 7.* Mirand. *tom. 1. Manual. Prælat. q. 24. art. 3.* Barboſa *in d. cap. Porrectum. de Regul. num. 3.* Barthol. à S. Fauſt. *in theſ. Relig. lib. 5. q. 238. num. 4.* Syluest. *verb. Relig. 3. q. 13.* Suar. *tom. 3. de Relig. lib. 6. cap. 1. num. 1.* Barthol. de Vecch. *in praxi Nouit. diſp. 13. dub. 2. num. 5.* Nec obſtat *cap. Conſuluit, qui Clerici,* vbi dicitur, profeſſionem poſſe emitti ſuper Altare: nam hic textus intelligitur, acceptante eo, qui poteſtatem habet admittendi ad profeſſionem, vt docent Doctores *in d. cap. Scribentes.* Ancharanus *num. 3.* Hoſtien. *num. 13.* Abbas *num. 10.* Ioan. And. *num. 4.* Syluester *verbo. Relig. 3. q. 18. dicto 2.* Nauarr. *comm. 4. de Regul. num. 74.*

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Abbas ſolus, ſine Monachorum conſenſu, vel conſilio, poſſit ad profeſſionem Nouitios recipere.

SVMMARIVM.

1 *Abbas an poſſit incorporare aliquem Monaſterio, & quid circa hoc ſentiant Doctores.*
2 *Religionis præcipua debet Abbas explicare cum conſilio Capituli.*
3 *Conſilium vbi requiritur à iure, niſi adhibeatur, actus eſt nullus.*
4 *Suffragia Monachorum Abbati conſultiua ſunt, non deciſiua.*
5 *Conſtitutiones, & priuilegia Religionum in hac re ſunt attendenda.*
6 *Monaſterij tota poteſtas de iure ad Abbatē pertinet.*
7 *Suffragia in admiſſione Nouitiorum ad profeſſionem, ſunt deciſiua, non tantùm conſultiua.*
8 *Conſenſus maioris partis Capituli requiritur ad hoc, vt Nouitius ad profeſſionem admittatur.*

HAc de re idem dici poteſt, quod *quæſito primo* di- 1
ximus: procedit enim paritas, & conſequentia,
de facultate admittendi ad Religionēm ad facultatem
profeſſionis vota ſuſcipiendi; ſed abs re nō cenſemus,
vel dicta iterum referre, vel aliqua dictis addere. Vnde dico *in cap. Ad apoſtolicam. de Regular*, videri Abbatem poſſe incorporare aliquem Monaſterio, dum ibi dicitur: *Abbate per ſe, vel per alium profeſſionem recipiente monaſticam.* vbi ſupponitur, poſſe Abbatem abſque alia conditione id exequi. Ioannes Andr. tamen ibi & Oldr. *conſ. 16. eod. tit.* & Lap. *alleg. 32.* aſſerunt, neceſſe eſſe Fratrum conſilia petere, priuſquàm ipſe Abbas Nouitios ad Religionis profeſſionem admittat.

Sed Panorm. poſtmodum diſtinguit, ſpectandam eſſe conſuetudinem, vt annuit tex. *in cap. final. de Regularib. lib. 6.* Ceſſante verò conſuetudine, Abbatem hoc facere debere cum conſilio Capituli, per id, quod
in Regula habetur; ſcilicet, quòd præcipua Religio-
nis Abbas explicare debet cum conſilio Capituli: at
creatio Monachorum, & admiſſio ad profeſſionem eſt 2
de præcipuis: ergo cum conſilio Fratrum exequi debet. Et probatur exemplo poſito *in cap. Cùm in Eccleſiis. de præben. lib. 6* vbi, quando beneficiorum collatio, aut præbendarum facienda imminet, abſentes Canonici, ſi commodè fieri valeat, ſunt vocandi, niſi conſuetudo habeat, eos ad talia non vocari. Vnde
infertur, quòd de iure communi non valet Monachi
receptio per Abbatem facta ſine conſilio Conuentus:
nam, vbi requiritur à iure conſilium, niſi adhibeatur, 3
actus eſt nullus, vt *ex text.* not. iuncta Gloſſ. *in cap. Nouit. de his, quæ fiunt à Præl.* vbi, ex quo vnum corpus, Prælatus, & Capitulum ſunt, non decet Prælatum omiſſis membris, & ſine conſilio Fratrum, quorum eſt caput, perſonas inſtituere: & ideò creatio Monachi ſpectat ad ſolum Abbatem, quando Religio habet ad hoc talem conſuetudinem, aut priuilegium: vbi verò non adeſt talis conſuetudo, aut priuilegium, ſeu regula, penes Abbatem, adhibito Conuentus conſilio, reſidet huiuſmodi facultas. Barthol. de Vecchiis *in praxi ſeruanda in admittendis ad Religionis ſtatum Nouit. diſp. 7. dub. 4. n. 4.* & *diſp. 12. dub. 1. n. 8.* Caualer. *deciſ. 525. n. 3.* & alij citati per Barboſ. *in collect. ad d. cap. vlt. n. 2. de Regularib.* Demum Panormit. addit, & tenet, Abbatem teneri tantummodo petere Fratrum conſilium,

conſilium, non verò ſequi illorum iudicium; ſed ſatis eſſe requirere, & expectare reſponſum: & quamuis diuerſam ſententiam habeant, ipſe ſuam exequi, quan-
4 uis contraria ſit. Hinc loquens de Abbate Regula S. Benedicti *cap.* 3. ait: *Et audiens conſilium Fratrum, tractet apud ſe prudenter; &, quod vtilius iudicauerit, faciat*. Ex quibus verbis concludunt Expoſitores eiuſdem Regulæ, & præcipuè Ant. Perez *ibi, n.* 4. ſuffragia Monachorum Abbati conſultiua eſſe, non deciſiua. Et hoc etiam rationi congruum eſt: nam vbicunque conſilium alicuius requirere debet, non tenetur illud exequi, vt *in cap. Cùm in veteri. de elect.* & per Bart. *in l. prima. §. Si plures. ff. de exercit. act.* & *in cap. Cùm olim. de arbitris.* Et ſic intelligitur *cap. Nouit.* iuncta Gloſſ. *de his, quæ fiunt à Prælatis.* ſcilicet, (vt Doctores ibi exponunt,) conſultationem illam eſſe neceſſariam ad valorem actus; non autem neceſſarium ſequi iudicium Conſultorum: aliud enim eſt conſilium, aliud conſenſus: & hoc modo poteſtate ſua poterit in ſuſceptione profeſſionis Abbas vti. Ita tenet Nauar. Panormit. ſententiam ſequens *comment.* 3. *de Regular. n.* 5. & ita Syluest. *verb. Religio, n.* 13.

5 Dico tamen, quòd in vnaquaque Religione ad illius Regulas, & conſtitutiones recurrendum eſt, & ad priuilegia per Sedem apoſtolicam vnicuique conceſſa: quòd ſi nec in Regula, nec in priuilegiis, aut pontificiis approbationibus, (quod vix accidere poteſt,) ſpecialis & propria huius rei declaratio contineatur, præcipuè; tunc attendenda eſt conſuetudo, vt Gloſſ. Panorm. & omnes citati Authores aſſentiunt; & huiuſmodi poteſtas erit apud illum, qui conſuetudine præſcripta illius vſum habuerit. Vtrum autem cogitari poteſt caſus moralis, in quo, vel ex Regula, & priuilegiis, vel ex conſuetudine conſtet, apud quem ſit hæc poteſtas. Si autem talis caſus admittatur, vel potiùs fingatur pro monaſticis Religionibus, rectè tunc diceretur poteſtatem hanc de iure communi eſſe penes Abbatem, tum propter *cap. Nullum.* 18. *q.* 2. vbi habetur, vt de cætero fideliter, & ſtudiosè vniuerſa, quæ vel ad diuini cultus reuerentiam, vel ad vtilitatem eiuſdem Monaſterij pertinent, Abbatis ſollicitudo, ad quem poteſtas tota pertinere conuenit,
6 debeat adimplere. Vbi Gloſſ. notat, particulam illam, *tota*, ſignificare, quòd poteſtas ad Abbatem pertineat, non ad Monachos: & ſic intellexit Ioannes Andr. & ſic Panormit. ſequitur, & ſic alij. Quibus etiam adde, quòd poteſtas Abbatis in ſuo ordine eſt perfectè monarchica; ſicut Ducis in exercitu: & ideò de ſe ſufficit ad recipiendos ad profeſſionem Monachos, vel milites, niſi aliunde, vel per regulas, vel per priuilegia, vel per conſuetudinem limitetur. Ita Suar. *tomo* 3. *lib.* 5. *de ingreſſu Religionis, ac Nouitiatu, cap.* 10. *n.* 5. & 6.

7 Verum quidem, quòd in omni ferè Religione vota capitularia Fratrum ad admittendum Nouitium ad profeſſionem, non ſolùm ſunt conſultiua, ſed etiam deciſiua: atque ita longa conſuetudine introductum eſt, vt non modò Fratrum; ſed etiam maioris partis Capituli conſenſus requiratur: qua ſtante cõſuetudine,

8 Dico, quòd ad admittendum Nouitium ad profeſſionem requiritur cõſenſus maioris partis Capituli, vt habetur in Gloſſ. *verbo, Non facit. in cap. Porrectum de Regul.* quod etiam affirmat Sanchez *in Decalog. lib.* 5. *cap.* 4. *num* 4. Suar. *tom.* 2. *de Relig. lib.* 5. *cap.* 10. *num* 4. Leſſ. *de iuſt. lib.* 2. *cap* 41. *dub.* 7. *num.* 61. Anton. Cucch. *lib.* 3. *inſtit. maior. tit.* 1. *n.* 56. Emmanuel Sà *in aphoriſ. verbo, Religio, num.* 65. Barthol. à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib.* 5. *q.* 139. Lapus *in alleg.* 51. *num.* 3. Azor. *tom.* 1. *inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 20. *q. vlt.* Menoch. *de præſumpt. lib.* 7. *præſumpt.* 83. *num.* 9. Rodriquez *tom.* 1. *qq. regul. q.* 17. *art.* 7. Barthol. de Vecch. *in praxi Nouit. diſput.* 12. *dub.* 1. Laurent. de Peyrin. *tom.* 2. *de prælat. q.* 3. *cap.* 1. *num.* 135. Barboſ. *de iur. eccleſ. lib.* 1. *cap.* 42. *num.* 146.

QVÆSITVM XVI.

De conditionibus validæ profeſſionis.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſionis validæ conditiones, & ſunt, vt nullus admittatur ad profeſſionem ante decimumſeptimum annum expletum.*

2 *Probatio per annum continuum de momento in momentum.*

3 *Authoritas Superioris acceptantis.*

4 *Obligatio profitentis, qui debet habere animum ſe obligandi.*

5 *Approbatio Religionis, & votorum, vt num.* 7.

6 *Conſenſus maioris partis Monaſterij.*

8 *Libertas in emittente profeſſionem, & num.* 9.

10 *Profeſſio debet eſſe ordinata ad debitum finem.*

11 *Profeſſio fœminarum debet fieri in Monaſteriis mulierum; & maſculorum in Monaſteriis virorum.*

12 *Profeſſio non debet fieri cum conditione, & pacto de retinendo proprio, quomodo intelligatur, num.* 13. & 14.

15 *Profeſſio an valeat facta cum reſeruatione facultatis teſtandi.*

16 *Profeſſio quando dubitatur, an ſit valida, præſumendum de validitate.*

17 *Profeſſio nulla ex quocunque defectu nullam ex ſe inducit obligationem, niſi profitens vouendo independenter à profeſſione intenderet ſe obligare.*

EX dictis eliciuntur præcipuæ conditiones profeſſionis validæ, quarum prima eſt, vt nullus admittatur ad profeſſionem, niſi decimumſextum annum ſuæ ætatis compleuerit ex Concilio Trid. *ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 15. 1

Secunda, vt Nouitius maneat in probatione per continuum annum, quo anno non expleto de momento ad momentum profeſſio erit nulla. 2

Tertia eſt authoritas Superioris acceptantis ad Religionem, tanquàm vnus ex duobus contrahentibus, regularem ſtatum, vt diximus. 3

Quarta eſt obligatio alterius contrahentis, nempe, ſubditi profitentis, ſaltem tacitè: oportet enim, 4
vt ſic intendat ſe obligare Deo, & Religioni, alioquin in foro conſcientiæ non obligabitur, quamuis in exteriori foro ad ſcandalum euitandum ad obſeruantiam Regulæ teneatur. Ita Leſſius *de iuſt. & iur. lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 7. *num.* 60. Azor. *tom.* 1. *inſt. moral. lib.* 12. *cap.* 5. *q.* 1. Suar. *tom.* 3. *de Relig. lib.* 6. *cap.* 20. *num.* 3. Bartholom. à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib.* 5. *q.* 237. *num.* 2. Nauarr. *lib.* 3. *conſ. de Regul. conſ.* 15. *num.* 13. Graff. 1. *part. deciſ. lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 28. Bartholom. de Vecch. *in praxi Nouit. diſput.* 13. *dub.* 1. *n.* 13. Emmanuël Sà *in aphoriſ. verbo, Religio, n.* 15. Ratio eſt: quia nulla promiſſio, ſiue votum ſine voluntate obligandi per ſe obligat, cùm tota obligatio à libera voluntate obligandi dependeat, vt docet Sanchez cum multis allegatis *lib.* 4. *in præcept. Decal. cap.* 1. *num.* 23. quæ quidem obligatio requiritur etiam ex parte perſonæ legitimè recipientis obligationem pro parte Dei, & Religionis, cùm profeſſio regularis ſit ad inſtar contractus humani, qui mutuo conſenſu partium perficitur.

Quinta, requiritur ad validitatem profeſſionis probatio Religionis: quia non eſt valida profeſſio 5

facta

Digitized by Google

facta in Religione, quæ non fuerit approbata in Re-
ligione approbata, *ex cap. vnico, de voto, in 6.* ſimul
cum Gloſſ. & docent Barboſa *de iure eccl. lib. 1. cap. 42.*
num. 149. Bartholom. de Vecch. *in praxi Nouit. diſ-*
put. 13. dub. 1. num. 3.

6 Sexta, ad validitatem profeſſionis requiritur con-
ſenſus maioris partis Monaſterij, ſine quo conſenſu
Abbas nullum poteſt admittere ad profeſſionem, vt
diximus; ſeruata tamen conſuetudine, & conſtitutio-
nibus vniuſcuiuſque Religionis.

7 Septima, requiritur præterea ad validitatem
profeſſionis, approbatio votorum: nam profeſ-
ſio facta alterius voti, quàm trium illorum, ſcilicet,
caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ, vel tan-
tùm vnius, vel alterius ex illis tribus; non autem ſi-
mul trium illorum, profeſſio nulla eſt, & inualida,
ex Concil. Trid. *ſeſſ. 25. de Regul. cap. 1.* & præter ſu-
pradicta vota, poterit Abbas Generalis ſimul cum
Capitulo aliqua ſtatuta ſtrictiora efficere pertinentia
ad Regulam promiſſam, & ad eius obſeruantiam,
vt dicunt Doctores, & præſertim Rodriq. *qq. reg.*
tom. 1. q. 44. art. 1. Nauarr. *comm. 4. de Regul. num. 40.*
Bartholom. à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib. 6. q. 123.*
Azor. *inſtit. moral. tom. 1. lib. 13. cap. 8. q. 2.*

Aduertendum tamen eſt, quòd profeſſio non erit
irrita, ſi fiat contra formam prædictorum ſtatutorum,
niſi Regula ab apoſtolica Sede approbata exprimat
profeſſionem alia forma factam, fore irritam, ex
Gloſſ. *verbo, Profeſſio, vlt. in cap. Perrectum.* vbi Abbas
num. 13. Azorius *loco cit. lib. 15. cap. 5. q. 7. in fin.* Syl-
ueſt. *verbo, Religio, 3. q. 1. in fine.*

8 Octaua, debet profeſſio eſſe libera, qua de cauſa
ſacra Rota mandare ſolet, explorationem volunta-
tis mulieris debere fieri in loco non ſuſpecto, ad hoc,
vt conſtituta in plena libertate propalare poſſit ſuam
voluntatem ſine metu. Ita refertur *in deciſ. Ser pli-*
ni, deciſ. 1166. Vnde profeſſio facta graui metu & in-
iuſtè incuſſo, irrita eſt, necnon ſi error, ſeu dolus circa
ſubſtantialia interueniat. Ita Vecch. *loco citato, n. 8.*

9 Nona, ad validitatem eandem requiritur, vt pro-
fitentes ſint in libertate conſtituti: ideò Epiſcopus
non poteſt profeſſionem emittere, cùm ſit alligatus
ſuæ ſponſæ, ſcilicet, Eccleſiæ: & illam emittens ſine
licentia Summi Pontificis, reddit profeſſionem nul-
lam, de qua re latè Sanchez *in præcepta Decal. lib. 4.*
cap. 26. num. 6. cum multis aliis ab eo allegatis. Simi-
liter ſeruus profiteri non poteſt inuito domino ſuo,
vt *ſuperiùs* diximus; nec etiam obſtrictos vinculo
matrimoniali poteſt profiteri ſine licentia alterius
coniugis, & ſine aliis conditionibus. Vide Sanchez
lib. 7. de Matrim. diſput. 33. & ſeqq. Filij etiam ha-
bentes parentes in neceſſitate conſtitutos, non de-
bent profeſſionem emittere: quòd ſi faciunt, non
tamen abſque peccato, licèt emiſſa profeſſio valeat,
vt dicunt Leſſius *2. de iuſt. & iur. dub. 3. num. 34. cap.*
41. Nauarr. *lib. 3. conſ. de Regul. conſ. 3.* Sanchez *in*
præcept. Decal. lib. 4. cap. 20. num. 10. idem de patre re-
linquente filios in eadem neceſſitate. Similiter non
debet recipi ad profeſſionem obnoxius reddendis
ratiociniis, vt notat Nauar. *loco citato*: quia in liber-
tate non eſt conſtitutus, ſicut & alij ſupradicti.

10 Decima, ad validitatem etiam profeſſionis requi-
ritur, vt profeſſio illa ſit ordinata ad debitum finem,
ne reddatur inualida, vt in multis caſibus continge-
re poſſe affirmat Barthol. de Vecch. *loco cit. num. 14.*

11 Vndecima, ad validitatem profeſſionis mulierum
requiritur, vt profiteantur in Monaſteriis mulieribus
deſtinatis; ſicut ad validitatem profeſſionis maſcu-
lorum requiritur, vt fiat in Monaſterio virorum, vt,
ſcilicet, in eis commorentur, & habitent.

12 Duodecima, ad eandem validitatem neceſſarium
eſt, vt profeſſio fiat ſine conditione, pacto, ſeu
modo de retinendo proprio: quia vitiatur ex tali con-
ditione quoad eius ſubſtantiam, vt dicunt Doctores,
& præſertim Riccius *in deciſ. Cur. Archiep. Neapol.*
deciſ. 340. num. 11. part. 4. Bartholom. à S. Fauſt. *in*
theſ. Relig. lib. 8. q. 21. Bonacina *de clauſ. & pæn. eam*
viol. impoſit. q. 2. punct. 10. diff. 2. §. 1. num. 4. Rodriq. *qq.*
reg. tom. 3. q. 17. art. 6. in fine. Miranda *in Manual. Præl.*
tom. 1. q. 28. art. 2. Bartholom. de Vecch. *loc. cit. num.*
11. Secùs dicendum eſt, ſi profeſſionem abſolutè emit-
tat, quamuis anteà pactum interuenerit, conceden-
di ei aliquod peculium, vel vt domi maneat, vel re-
tineat vſum bonorum ſuorum; dependenter tamen à
voluntate Superioris, vt habetur *in cap. Inſinuante,*
qui Clerici, vel vouentes. & *cap. de viduis. 27. q. 1.* & S.
Antoninus *3. part. tit. 20. cap. 3.* Syluester *verbo, Religio,*
3. q. 8. Angelus *tit. Religioſus, num. 19.* Nauar. *comm. 2.*
de Regul. num. 16. Sanchez *lib. 5. de matrim. cap. 4. n. 97.*
vbi alios DD. refert, & affirmat, hoc non eſſe dero-
gatum à Concilio Tridentino, ſicut dicunt Nauarr. &
Azorius *locis citatis.*

Si dicas, quòd *in d. cap. Inſinuante, qui Cler. vel* 13
von. Summus Pontifex profeſſionem validam iudi-
cauit, cum bonorum retentione, etiam ad effectum
dirimendi matrimonium, probare videtur, profeſſio-
nem emiſſam cum pacto, conditione, & modo reti-
nendi fuiſſe validam.

Reſpondeo, illum textum intelligi debere de re-
tentione, ſeu reſeruatione bonorum ad vſum profi-
tentis in domo propria pro ſuis neceſſitatibus, ex vo-
luntate Superioris, vt affirmant Ludouicus Beia *re-*
ſponſ. caſ. conſcient. part. 4. caſ. 17. Sanchez *de matrim.*
diſput. 25. lib. 7. num. 21. Garzias *de benef. part. 7. cap. 10.*
num. 100. Nauarr. *comm. 2. de Regul. num 16.* Barthol. à
S. Fauſto *loco cit. q. 33.* Bonacina *de clauſ. & pæn. &c. lo-*
co citato, num. 4. vbi aduertit, iſtam conditionem non
repugnare ſubſtantiæ voti paupertatis, cùm tale vo-
tum non violetur retentione vſus alicuius rei, depen-
denter à voluntate Superioris, vt diximus *2. tom. huius*
Operis, diſput. de voto paupertatis.

Barboſa *de iure eccl. lib. 1. cap. 42. num. 152.* refert, 14
quòd alij diſtinguunt, ſi ſub ea conditione Religio-
ſus, vt ſibi liceat proprium, & bona immobilia poſſi-
dere, & liberè acquirere, profeſſionem emittat, ea,
tanquàm propria, retinendo, inuito Prælato, profeſ-
ſio irrita eſt, & nulla, cùm ſit omninò contraria voto
paupertatis, & deſtructiua ſubſtantiæ Religionis: ſe-
cùs verò, ſi de licentia Abbatis: & tunc profeſſio va-
lida erit, & conditio non erit reiicienda. Ita Bartolus
in Authen. Ingreſſi. C. de ſacroſ. Eccl. num. 29. Syluester
in Sum. verb. Religio, 3 q. 8. Rodriq. *qq. regul. tom. 3. q. 1.*
art. 6. Leſſius *de iuſt. & iur. lib 2. cap. 41. num 63.* Miran-
da *loco cit. q. 28. art. 2.* Barthol. de Vecch. *loco cit. num.*
11. Sanchez *ſimiliter loco cit. lib. 5. cap. 4. num. 97.* qui
num. 98. dicit, in dubio reſeruationem aliquorum bo-
norum tempore probationis à Religioſo factam, eſſe
hoc modo intelligendam, nempe, quoad vſum ex
Abbatis licentia, & ab ipſo reuocabilem.

Hinc reſoluitur difficultas, an profeſſio valeat re- 15
ſeruata ſibi facultate teſtandi de ſuo patrimonio, &
ſacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini,
huic dubio reſpondens die 14. Decembris, 1613. hoc
negotio maturè perpenſo, & accuratè diſcuſſo, niſi
alia obſtiterint, validam eſſe omninò profeſſionem
ſub forma ſupraſcripta emiſſam. Hanc declarationem
refert Barboſa *loco cit. num. 153.*

In dubio autem, an profeſſio valida ſit, néc ne, præ- 16
ſumendum eſt illam eſſe validam. Ita Sanchez *7. de*
matrim. diſput. 37. num. 12. Gratianus *diſcept. forenſ.*
tom. 3. c. 413. num. 14. Nauarr. *l. 3. conſ. de regul. conſ. 13.*
num. 10. Bartholom. à S. Fauſto *lib. 5. theſ. Relig. q.*
251.

251. *num.* 1 Ratio eſt: quia in dubiis melior eſt conditio poſſidentis, & Religio eſt in poſſeſſione.

Profeſſio nulla ex quocunque defectu nullam ex ſe inducit obligationem, niſi profitens vouẽdo independenter à profeſſione intenderet ſe expreſsè per illa vota obligare. Ita Leſſius *lib. 2. de iuſt. & iur. cap. 41. dub. 7. num* 6. Nauar. *lib. 3. conſ. de regul. conſ. 89. num. 7.* Sanchez *lib. 5. in præcept. Decalog. cap. 4. num.* 104. Vecchius *in praxi Nouitiorum, diſput. 14. dub. 1. num. 3.* Ratio eſt: quia humani contractus nullam cenſentur habere firmitatem, niſi ab vtraque parte acceptentur: cùm ergo profeſſio irritetur; vel ex parte profitentis, vt ſi profitendi intentionem non habeat; vel ex parte acceptantis, ſi contrahens alter has habeat conditiones, vt ſit ſeruus, vxoratus; vel careat, vt, verbi gratia, non ſit in ætate ſexdecim annorum, &c. ſequitur, quòd profeſſio, quando ex his defectibus nulla eſt, ſemper deſit conſenſus alterutrius, ac per conſequens ſit irritus contractus.

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm profeſſio inualida ſit ratificanda, tam ab Abbate, & Conuentu, quàm à profitente.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio ſemel inualida ſolo temporis tractu non firmatur.*

2 *Conſenſus tam ex parte Religioſi, quàm ex parte Abbatis an requiratur.*

3 *Probationis annus in vtriuſque partis fauorem eſt introductus.*

4 *Profeſſio facta in Religione non approbata, non poteſt ratificari.*

5 *Profeſſionem vt ratificet quis, debet habere cognitionem de inualiditate prioris profeſſionis.*

6 *Profeſſio irrita ratione inhabilitatis reualidari poteſt ſolo nouo conſenſu profeſſi.*

7 *Nouitiatu inualido ex hoc, quòd Nouitius vxoratus ſine licentia coniugis ingreſſus eſt Religionem, ſi profiteatur, mortua vxore, ſolus conſenſus profitentis ſufficit ad reualidationem.*

8 *Nouitiatus an ſit interruptus, quia Oblatus, vel Conuerſus ad ſtatum Clericorum transfertur.*

9 *Oblati, & Conuerſi cum authoritate Sedis apoſtolicæ tranſlati ad ſtatum Clericorum, an debeant capitulariter recipi ad profeſſionem.*

10 *Profeſſus bona fide, licèt inualidè, licitè retinet locum, quem obtinuit vigore inualidæ profeſſionis. Limita, vt num. 11. & 12.*

13 *Præſcriptio quomodo iuuet eum, qui inualidè bona fide profeſſus eſt.*

14 *Profeſſio quando ratificatur, an ſint repetendæ cæremoniæ, quæ in profeſſione adhiberi ſolent.*

1 PRofeſſio ſemel inualida ſolo temporis tractu nunquam confirmatur, etiam ablato defectu, ob quem inualida fuit. Sic omnes Doctores: & ſumitur *ex regul. 18. lib. 6. de regul. iur. Non firmatur tractu temporis, quod de iure ab initio nõ ſubſiſtit.* Ita Pariſius *de reſignat. lib 9. q. 17. num. 71.* Vnde, ſi aliquis fuerit profeſſus ante annum 16. completum poſt d. anni impletionem inualida profeſſio ex hoc ſolùm non reualidatur; ſed requiritur nouus conſenſus, & noua profeſſio: quia ratificatio actus inualidi non eſt aliud, quàm nouus actus, vt reſoluit Ruta coram Ludouiſio *deciſ. 395. n.* 10. quod etiam affirmant Menoch. *tom. 1. conſ. conſ. 80. num. 666.* & Barthol. à S. Fauſto *lib. 5. q. 251. num. 1.* & Laurentius de Peirin. *tom. 2. de Prælat. q. 3. cap. 1. num. 143.*

Ratio eſt: quia ad ſubſtantiam profeſſionis requiritur conſenſus: aliæ verò conditiones requiruntur propter conſenſum. Neceſſe ergo eſt, vt remoto defectu iteretur conſenſus, qui tam inducat obligationem. Vnde, cùm denuò neceſſarius ſit conſenſus, qui eſt ſubſtantia profeſſionis, dicendum eſt, illam nullam profeſſionem non dici ratificari: quia illa prior profeſſio valida eſſe incipiat: id enim fieri non poteſt: quia illa prior vlteriùs non proceſſit, nec iam procedere poteſt ex conſenſu efficaci ad inducendam obligationem, quod requiritur ad profeſſionis validitatem. Dicitur ergo ratificari: quia eius loco alia noua rata, & valida efficitur. Ita Suar. *lib. 7. cap. 1. num. 3.*

Quibus poſitis, cùm hæc profeſſio iterum facienda ſit alia, & noua, dubitatur, an tam ex parte Religioſi, quàm Religionis, & Abbatis cõſenſus ad profeſſionis, valorem requiratur In quo ſic diſtinguendum cenſeo. 2
Aut profeſſio nulla fuit ex defectu irritãte ſolùm profitentis conſenſũ, vel ex defectu vtriuſque partis, ſcilicet, Abbatis recipiẽtis, & recepti conſenſum irritante. Primo caſu nouum conſenſum Abbatis non eſſe neceſſarium exiſtimo; ſed ſufficere priorem moraliter permanentem. Ita Sanchez *lib. 7. de matrimon. diſput. 37. n. 60. & 61.* Sà *verb. Religio, n. 25.* Leſſius *lib. 2. cap. 4. dub. 7. n. 67.* Et ratio eſt: quia conſenſus per Abbatem in illo caſu præſtitus, quantùm eſt ex parte illius, validus fuit, & contractus tantummodo ex alia parte erat efficax: vnde ille cõſenſus, quantùm eſt ex ſe, ſemper manet exhibitus, & promptus, vt adueniente ex parte Religioſi ſufficiente conſenſu, contractus ſit firmus: ergo non eſt neceſſarius ex parte Abbatis nouus conſenſus.

Confirmatur: quia, ſi Religioſus conſenſum non præſtiterit, cùm poſſet, conſtat tunc defectum eſſe ex parte perſonæ, quæ non conſenſit. Si autem inefficacia conſenſus eſt ex impotentia proueniente à ſtatuto Eccleſiæ, vt in hoc caſu, & in ſimilibus, tunc totum illud ius poſitum eſt in fauorem illius Religioſi, & ad ſubueniendum eius imbecillitati: ergo nõ debet illum impedire, quominùs ſubeunte tractu temporis poteſtate perfecta deliberandi, perficere poſſit contractum, vel profeſſionem; nec opus illi ſit Religionis, vel Abbatis conſenſus: quando autem defectus profeſſionem irritans ex vtraque parte ortum habuerit, tunc neceſſarium cenſemus, vtranque partem debere denuò legitimum conſenſum, & efficacem præſtare. Ita Azor. *tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 4. q. 7.* & Sanchez *lib. 7. de matrimon. diſput. 37. num. 63.*

Exemplum erit in defectu anni probationis: nam, 3
cùm probationis annus in vtriuſque partis fauorem ſit introductus, vt altera alterius mores experiatur, & cùm hoc impedimentum, vt ſimpliciter irritans, ſit à Concilio Tridentino poſitum, conſequens eſt, per huiuſmodi defectum, vtriuſque partis voluntatem irritam fieri; & ideò tunc neceſſaria erit noua voluntas, etiam ex parte Abbatis, quæ vim habeat denuò admittendi ad profeſſionem Religioſos. Quod pariter intelligendum eſt, quoties defectus irritauerit profeſſionem ex parte Religionis. Itaque concludendum, quòd vbi irrita fuerit profeſſio ex aliquo defectu, ſi defectus ille erit reciprocus, tam ex Abbatis, quàm ex profitentis parte; tunc mutuus conſenſus, ablato defectu, & mutua nouæ profeſſionis validitas requiritur. Si verò ex parte vnius tantùm, ex illa tantum parte requiretur conſenſus: & primo caſu

caſu diceretur noua profeſſio: ſecundo, profeſſio ratificata. Ita Suarez *loco citato*. Et quoad hoc ſatis erit.

Quo verò modo profeſſio inualida ratificari poſſit, dico, aliquas eſſe profeſſiones ita intrinſecè inualidas, vt nullo modo poſſint ratificari, vt, verbi gratia, ſi quis emitteret profeſſionem in Religione non approbata à Sede apoſtolica; non poteſt ratificari vllo modo, niſi per Sedem apoſtolicam *ex capite finali de reli-*
4 *gioſis Domibus, in 6.* vel, vt meliùs dicam, profeſſio perpetui anteà nunquam reualidari poteſt, vt Sanchez *lib. 5. in præcepta Decalogi, cap. 1. num. 2.* & Laurentius de Peyrinis *tom. 2. de Prælatis, quæſt. 3. cap. 1. §. 5. num. 142.* vbi *num. 143.* dicit, quòd profeſſio à principio inualida curſu temporis, ablatis impedimentis, non validatur; ſicut & nos diximus *ſuprà*: vnde, ſi profeſſus fuerit ante 16. annum completum, poſt impletionem dicti anni profeſſio illa inualida ex hoc ſolùm non validatur, ſed requiritur conſenſus nouus, & profeſſio noua.

5 Ad ratificandam verò profeſſionem requiritur, vt ratificans cognitionem habeat inualiditatis profeſſionis: ſine enim tali ſcientia non poteſt nouus conſenſus, & noua voluntas ſufficere ad profeſſionem ratam habendam. Quapropter non dicitur illam confirmare, quando putans fuiſſe validam à principio, eam approbat. Ita Nauarrus *in Manuali, cap. 12. num. 71.* Graſſius *1. part. deciſionum, lib. 3. cap. 5. num. 22.* Sanchez *loco citato, num. 59.* Bartholomæus à Sancto Fauſto *lib. 5. theſauri Religioſorum, quæſt. 151. num. 1.* Laurentius de Peyrinis *tom. 2. de Prælatis, quæſt. 3. cap. 1. num. 144.* vbi *num. 145.* dicit, quòd ſi profeſſio fuit irrita, non ratione inhabilitatis profitentis; ſed, quia metu, aut dolo, aut fictè emiſſa eſt, non requiritur nouus conſenſus Monaſterij ad eam validandam; ſed ſufficit liber conſenſus profeſſi, qui ſciens ſuam profeſſionem irritam fuiſſe, & eſſe, vult eam ratam habere. Ratio eſt: quia conſenſus Monaſterij iam ab initio profeſſionis illius validus fuit, vt *ſuprà* diximus Sanchez *lib. 7. de matrimonio, diſputat. 37. num. 60.* Nauarrus *lib. 3. conſil. de Regularibus, conſil. 50. num. 1.* Suarez *tom. 3. de Religione, lib. 7. cap. 1. num. 16.* Emmanuël Sà *in Aphoriſmis, verbo, Religio, num. 31.*

6 Quando verò profeſſio fuit irrita ratione cuiuſcunque inhabilitatis, ad illam reualidandam ſufficit nouus conſenſus profeſſi, abſque alia acceptatione Monaſterij: quia, licèt Monaſterium non potuerit legitimè acceptare, Summus tamen Pontifex pro bono Religionis, & conſulatione, profeſſionem acceptat nomine Religionis. Ita habetur *in cap. Significatum, de Regularibus, in 6.* & Nauarrus *loco citato, conſil. 27. num. 2.* Syluester *verbo, Religio, 5. quæſt. 2.* quicquid dicat Azorius *lib. 1. inſtitutionum moralium, lib. 12. cap. 4. quæſt. 7.*

7 Si autem Nouitiatus fuit inualidus: quia, verbi gratia, Nouitius habebat vxorem, & ſine illius conſenſu ingreſſus eſt Religionem, vel alia de cauſa, ceſſante impedimento propter mortem mulieris, profeſſio illa iam ſequuta per ſolum conſenſum profitentis reualidari poteſt, ſi impedimentum eſt ſecretum, ſiue publicum, per conſenſum Prælati, & Monaſterij, abſque nouo Nouitiatu. Ita Sanchez *de matrimonio, lib. 7. diſputat. 37. num. 47.* Portellus *in dubiis regular. num. 51.* Bartholomæus de Vecchiis *in praxi Nouitiorum, diſputat. 14. dub. 5. num. 6.*

8 Si quæras, an Nouitiatus ſit interruptus, quando aliquis Oblatus, vel Conuerſus ad ſtatum Clericorum transfertur, & conſequenter ſit iterandus. Reſpondeo, quòd non eſt iterandus: quia ſufficit, vt per vnum annum maneat ſub obedientia Prælati, & tunc probationis annum legitimè impleuit, maximè cùm Nouitius non teneatur, omnes aſperitates Regulæ experiri in ſpecie; ſed ſatis eſt, ſi probet in genere, perſeuerando ſub dicta obedientia Prælati per annum. Ita Suarez *tom. 3. de Religione, lib. 5. cap. 14. num. 15.* Rodriquez *tom. 3. quæſtionum regularium, quæſt. 5. art. 10.* Sanchez *in præcepta Decalogi, lib. 5. cap. 4. num. 51.* & Bartholomæus à Sancto Fauſto *in theſauro Religioſorum, lib. 5. quæſt. 249. num. 3.* Laurentius de Peyrinis *tom. 2. de Prælato, quæſt. 3. cap. 1. num. 66.*

Sed remanet difficultas, an Conuerſi, & Oblati 9
cum authoritate Sedis apoſtolicæ tranſlati ad Clericorum ſtatum, habitis ſuorum Abbatum licentiis, debeant capitulariter recipi ad profeſſionem, ſicut Nouitij Clerici recipiuntur à Capitulo Monaſterij. In hac re Laurentius de Peyrinis *loco citato, num. 150.* putat, quòd Breue apoſtolicum pro illis obtentum inſpiciendum ſit: ſi enim, dicit ille, Summus Pontifex aſſumat Conuerſum ad ſtatum Clericorum cum illa clauſula, *attento, quòd ad id idoneus reperitur*; tunc non eſt neceſſaria Monaſterij approbatio: quia Summus Pontifex ſupplet conſenſum Monaſterij, ſiue commutat. Si autem dicat Summus Pontifex in tali Breui, *quatenus ad id idoneus reperiatur*: tunc dicendum eſt, requiri Monaſterij conſenſus. Et hoc intelligendum eſt, ſi in breui exprimatur idoneitas ad profeſſionem, & approbetur; quòd ſi ſolùm exprimitur, & approbatur idoneitas ad Clericatum, adhuc requiritur approbatio Capituli, ſicuti requiritur in Nouitiis Clericis, ad hoc, vt ad profeſſorum ſtatum admittantur.

Qui bona fide inualidè profeſſus eſt, poteſt reti- 10
nere locum licitè, quem obtinuit vigore inualidæ profeſſionis. Ratio eſt: quia, licèt profeſſio irrita non incipiat eſſe valida, niſi à tempore ratificationis, vt docet Nauarrus *lib. 3. conſil. de Regularib. conſ. 28. num. 3.* tamen bona fides, quæ operatur, quòd Nouitius non admittat, quod putabat eſſe ſuum, dabit etiam prædictum locum præfato Nouitio: de qua re videatur Tiraquellus *in tractatu de cauſa ceſſ. limitat. 12. num. 16.* & expreſſiùs Laurentius de Peyrinis *tom. 2. de Prælatis, quæſt. 3. cap. 1. num. 152.* Nauarrus *loco citato, num. 4.* Rodriguez *tom. 3. quæſtionum regularium, quæſt. 17. artic. 3. in fin.* Bartholomæus de Vecchiis *in praxi Nouitiorum, diſputat. 14. dub. 2. num. 2* Rota coram Seraphino 1361. *num. 3.* Graſſius *tom. 1. conſilior. lib. 3. de Regular. conſ. 6. num. 18.* In Congregatione tamen noſtra Vallumbroſana puto aliter eſſe dicendum, ſicut & in nonnullis aliis Congregationibus. Ratio eſt: quia ſupradicti Doctores, & præſertim Laurentius de Peyrinis *loco citato*, & Bartholomæus de Vecchiis *ſimiliter loco citato*, dicunt, poſſe retinere locum: quia hæc eſt res parui momenti: ergo, ſi erit res magni momenti, ſicuti eſt in noſtra Religione, & in quibuſdam aliis, & etiam in Religione Minimorum, vt fatetur Laurentius de Peyrinis *loco citato*, contrarium dicendum erit.

Aduertendũ tamen circa hoc, quòd ſi profeſſio fuit 11
inualida, non ratione defectus ætatis, vel anni probationis, ſed ex alicuius alterius conditionis requiſitę ad validitatem profeſſionis defectu, tunc procuranda eſt diſpenſatio ſecretò: & ita profeſſus poteſt retinere locum, quem habuit ratione inualidæ profeſſionis bona fide emiſſæ. Atque ita puto intelligendos eſſe Authores ſupracitatos, qui cum Suarez *tom. 3. de Religione, lib. 7. cap. 1. num. 34.* dicunt, quòd, intercedente bona fide, validè conſentaneum rationi eſt, vt Prælati facilè concedant ei, qui ratificat profeſſionem, locum, quem acquiſiuit in profeſſione aliàs inualida.

12 Si autem profeſſio fuit inualida defectu temporis quoad ætatem, vel probationem, non puto bonam fidem, maximè in præiudicium tertij, ſicut de facili contingere poteſt, ſufficere, ad hoc vt taliter profeſſus retineat prædictum locum. Quonam autem tempore prædicto profeſſo locum antiquitatis ſibi competat; in aliquibus Congregationibus practicatur, vt ita profeſſi, non à die inualidæ profeſſionis, neque à die ratificationis; ſed à die, in qua profeſſio, ſi emiſſa fuiſſet, fuiſſet etiam valida, atque ita bona fides non derogat tertio, cùm non tollat alicui locum, quem ratione validæ profeſſionis obtinuit, & eſt fauorabilis ei, qui tali fide inualidam emiſit profeſſionem, cùm ei concedat locum, quem valida profeſſio tunc emiſſa concederet. Et ita manifeſtè improbabilis apparet ſententia Sanchez *de matrim. lib. 7. diſput. 37. n. 66.* vbi dicit, quòd inualidè profeſſus poteſt retinere prædictum locum, etiamſi mala fides interceſſerit.

13 Qui verò bona fide profeſſionem emiſit, vt diximus, durante bona fide primum locum ſibi præſcripſit per ſpatiũ triginta annorũ, vt in iuribus perſonalibus requiritur, & poteſt dicto primo loco frui, dummodo aliquis non contradicat: ſi verò contradiceret, re detecta, poſt quatuor annos à præſcriptione finita, impetrata reſtitutione in integrum Superior tenebitur illi primum locum reſtituere; non enim poteſt vllus re ſua inſcius, & non negligens priuari: ſi autem bona fide durante legitimè non præſcripſit, accedente mala fide tenetur in conſcientia reſtituere illud, quod ſuum non eſt. Ita Laurentius de Peyrinis *loco cit. num. 152. in fine*, vbi ait, hoc affirmare omnes Doctores, qui agunt de præſcriptione, & de bona fide.

14 Si quæras, an in caſu, quo quis vellet profeſſionem inualidam ratificare propter aliquod ſuum ſcrupulum, ſtante inhabilitate publica perſonæ, an ſint neceſſariò repetendæ cæremoniæ, quæ in profeſſione emittenda fieri ſolent. Sanch. *loco cit. de matrim. lib. 7. diſp. 37. num. 66.* Azorius *inſtitutionum moral. tom. 1. lib. 12. cap. 4. q. 7.* Nauarr. *loco cit. conſ. 27. num. 2.* Laurent. de Peyrin. *loco cit. num. 151.* dicunt, non eſſe neceſſariò repetendas tales cæremonias, maximè cùm iam exhibitæ ſint in emiſſione profeſſionis, & non ſint de ſubſtantia.

QVÆSITVM XVIII.

Vtrùm Abbates, & Prælati regulares, vel alij, ad quos ſpectat, Nouitios ad profeſſionem admittere, poſſint alijs delegare, vt dictos Nouitios ad profeſſionem admittant, & an poſſint eandem profeſſionem in aliquo caſu prorogare, & differre.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & alij Superiores regulares poteſtatem ordinariam recipiendi Nouitios ad profeſſionem habentes, poſſunt eandem poteſtatem alijs delegare.*
2 *Profeſſionis emiſſionem poteſt Abbas ex iuſta cauſa prorogare vltra annum, & num. 4.*
3 *Probationis annus, ſicut & admiſſio, ac receptio Nouitiorum ad profeſſionem, in fauorem recipientium, & recipiendorum inſtituta ſunt.*
5 *Prorogatio emiſſionis profeſſionis an requirat conſenſum Nouitij.*

1 QVoad primam partem quæſiti dicendum eſt, authoritatem recipiendi Nouitios ad profeſſionem, delegari poſſe ab Abbatibus, alijſque Prælatis tali authoritate ordinaria fruentibus. Probatur ex Rota Romana *in antiquis deciſ. 4. de Regul.* vbi habetur, profeſſionem fieri poſſe per Monachum in manibus Abbatis, vel alterius ab Abbate poteſtatem habentis. Idem docent Cucchus *lib. 3. inſtit. maior. tit. 1. de Regul. num. 54.* & Bartholomæus de Vecch. *in praxi Nouit. diſp. 12. dub. 5. num. 17.* & Rodriq. *part. 2. Sum. cap. 8. num. 13.*

Hîc obiter dicendum erit, poteſtatem recipiendi Nouitios, poſſe alijs delegari, vt bene probat idem Bartholomæus de Vecch. *loco cit. diſput. 7. dub. 1.* vbi non ſolùm oſtendit *num. 5.* Miniſtris Prouincialibus integrum eſſe, receptionem Nouitiorum poſſe alijs delegare, verùm etiam illos habere talem poteſtatem ordinariam, & originaliter; ordinariæ autem, & originalis poteſtatis eſt, vt alijs poſſit delegari, vt fatentur omnia iura.

2 Quo ad ſecundam partem quæſiti, Concilium Tridentinum *ſuprà* allegatum *cap. 16. de regul. ſeſſ. 25.* ſtatuit, quod *finito tempore Nouitiatus Superiores Nouitios, quos habiles inuenerint ad profitendum admittant, aut è Monaſterio eos eiciant.* Nihilominùs poſſunt Superiores ex iuſta cauſa prorogare profeſſionis emiſſionem vltra annum, vt ſacra Congregatio Cardinalium Concilij cenſuit, teſte Graſſio *deciſ. aur. part. 1. lib. 3. cap. 5. num. 16.* Et probatur primò *per l. Preces. C. de appell.* vbi habetur, quòd à iure antiquo nullatenus eſt recedendum, niſi quatenus per nouum aliquid expreſsè fuerit innouatum: at de iure antiquo ante Concilium licitum, & in conſuetudine, & vſu erat, quòd Nouitiorum profeſſio, interueniente iuſta cauſa, prorogaretur, nec per præfatum Concilium expreſsè hoc videtur innouatum, nec reuocatum: ergo antiquum ius, & vſus attendi debet, & per conſequens differre licet. Quòd Concilium illud non innouet, nec reuocet, nec ſtatim profiteri cogat, probatur ex valore illorum verborum Concilij: *Quos habiles inuenerint, ad profitendum admittant.* vbi admittere ad profeſſionem non eſt ad profitendum cogere; ſed ad id eos recipere: ſunt enim inter ſe diuerſa: & ex diuerſis non fit illatio, vt *in l. Papinianus. ff. de minor.*

3 Quibus adde, quòd tam probationis annus, quàm admiſſio, & receptio Nouitiorum ad profeſſionem, in fauorem recipientium, & recipiendorum inſtituta ſunt *per cap. Ad apoſtolicam. de regul.* ergo, iuſta cauſa interueniente, quamuis diſpenſari non poſſit, in anno Nouitiatus cùm ſit expreſsè ſtatutum; poterit tamen diſpenſari circa admiſſionem ad profeſſionem, cùm Concil. de hoc nihil expreſsè ſtatuerit, & attendendum erit ius commune, & vſus, vt iam diximus.

Conſequentia patet ex eo, quod dicit Gloſſ. *in d. cap. Ad apoſtolicam.* quòd cùm hoc in fauorem, tam recipientium, quàm receptorum ſit introductum, non debet retorqueri contra eum, id, quod eius fauore introductum eſt, vt *l. Quod fauore. C. de leg.* & priuilegia contra priuilegiatos non ſunt retorquenda. *cap. Quod ob gratiam. de reg. iuris, lib. 6.* Inſuper conſiderabis illa verba: *Quos habiles inuenerint, ad profeſſionem admittant.* ergo habilitate non interueniente, non ſunt Nouitij ad profeſſionem admittendi, dummodo ſpes probabilis interueniat, quòd intra ſex menſes habiles fuerint: ergo & differri profeſſio iuſta de cauſa. Videatur de hac re Nauarrus *lib. 3. conſiliorum, de Regularibus, conſilio 29. & 30.* quem ſequitur etiam Miranda *in Manuali Prælatorum, quæſtione 25. articulo 11.*

4 Ex his ergo cõſtat, quòd adueniẽte rationabili cau-

ſa

ſi Nouitiatus prorogari poteſt completo probationis anno, adueniente rationabili, & iuſta cauſa ad differendam profeſſionem, vt ſi Nouitius nondum expleuerit tempus annorum ſexdecim, vt requirit Concilium Tridentinum, priuſquàm ad profeſſionem admittatur; vel ſi non benè didicerit, quæ neceſſariò diſcenda ſunt; aut, ſi non ſufficienter ſatisfecerit in probatione; vel, ſi aliquid obſtiterit ad rectam ſuorum bonorum diſpoſitionem; vel, ſi quid ſimile interceſſerit. Ita affirmat Rodriq. *qq. Regul. tom. 3. q. 17. art.* 10. Miranda *in Manuali Prælat. tom. 1. q. 25. art.* 11. Nauar. *conſ.* 30. *de Regul.* Emmanuël Sà *in Aphoriſ. verbo, Religio, num.* 3. Sanchez *de matrim. lib.* 5. *cap.* 21. Peregrinus *loco citato, litt. C.* Bartholomæus à S. Fauſto *loco citato, lib.* 5. *quæſt.* 168. Suarez *tom.* 3. *de Relig. lib.* 5. *cap.* 13. *num.* 8. Galuanus *conſ.* 12. *in princip.* vbi obſeruat, differri non poſſe profeſſionem illorum Nouitiorum, quos Superiores, expleto probationis anno, inuenerint. Bartholomæus de Vecchiis *diſp.* 11. *dub.* 5. vbi *num.* 2. hoc probat, dicens, quòd à iure antiquo non eſt recedendum, niſi quatenus per nouum expreſsè receditur ab eo: cùm ergo ante Tridentinum hoc liceret, & eſſet in vſu, & conſuetudine, requiritur & nunc licere: quod confirmatur: nam diſpoſitio Concilij Tridentini intelligitur de Nouitiis duntaxat, quos Superiores elapſo probationis anno habiles inuenerint; non verò de illis, qui tunc propter aliquam ex narratis cauſis inhabiles ſunt; & probabilis ſpes habetur, eos moderato interuallo temporis habiles euaſuros, vt benè docent Graſſius *part.* 1. *deciſ. lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 16. Leſſius *lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 3. *num.* 59. Suarez *tom.* 3. *de Relig. lib.* 5. *cap.* 13. *num.* 8.

5 Aliqui tamen dicunt, in hac prorogatione Nouitiatus deſiderari aſſenſum Nouitij, eò quòd toto tempore probationis debet Nouitius gaudere libertate perſeuerandi, vel recedendi à Religione.

Probatur inſuper hoc prædictum noſtrum aſſertum ex declaratione Sacræ Congregationis Cardinalium, quæ declarando decretum ſacri Concilij Tridentini *ſeſſ.* 25 *c.* 16. quoad illa verba: *Superiores Nouitior,* &c. dicit: *Hæc verba reſpiciũt tantum ad habiles; non autem ad inhabiles; & ita ex licentia Sanctiſſimi Domini noſtri explicante hunc textum Illuſtriſſimo Cardinali Carauellanenſe, cenſuit Congregatio ſub die* 19. *Iulij*, 1570. *quòd dictum tempus Nouitiatus eſt arbitrarium.* Hanc declarationem ponit Bartholomæus de Vecchiis *loco citato, in fine, num.* 3. Ex qua poſteà infert *num.* 4. differri non poſſe profeſſionem illorum Nouitiorum, quos Superiores, expleto dicto anno, habiles inuenerint. Secundò infert, Nouitios eſſe eiiciendos, quorum non habetur ſpes probabilis euaſuros eſſe idoneos interuallo moderati temporis ad arbitrium Superioris; putà, trium, quatuor, ad ſummum ſex menſium: & vt plurimùm hæc ſpes haberi non poteſt de Nouitiis callidis, inobedientibus, vel aliis eiuſmodi vitiis irretitis. Hanc prorogationem viuæ vocis oraculo conceſſam fuiſſe Religioni Capucinorum, exiſtente iuſta, & rationabili cauſa, affirmat Bartholomæus de Vecchiis *loco cit. in fine, num.* 4.

QVÆSITVM XIX.

An profeſſio excommunicati per Abbatem recepta valeat, peccétque Abbas excommunicatum ad profeſſionem admittens.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus ingrediens Religionem, quando peccet mortaliter.*
2 *Profeſſio ab excommunicato emiſſa valet.*
3 *Abbas ad profeſſionem excommunicatum admittens, quando peccet.*

Svpponendum eſt, excommunicatũ maiori excommunicatione non poſſe Religionem ingredi, & in eam recipi ſine graui peccato. Ratio eſt: quia excommunicatio priuat omni communicatione bonorum, maximè ſpiritualium: huiuſmodi autem ingreſſus haberi non poteſt ſine tali communicatione. Ita docent Auila *de cenſuris, part.* 2. *cap.* 6. *diſputat.* 6. *dub.* 6. & Suarez *tom.* 3. *de Religione, lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 18. Et procedit ex parte recipientium, non ſolùm recepti, quando excommunicatio eſt notoria. Si autem excommunicatus petat ingredi Religionem ea intentione, vt in tali tranſgreſſu ſtatim abſoluatur, & eadem Religio abſoluendi poteſtate fruatur; tunc nullum erit peccatum, nec ex parte recepti, nec ex parte recipientium. Imò Bartholomæus de Vecchiis *in praxi Nouitiorum, diſput.* 5. *dub.* 2. *num.* 1. *in fine*, ait, ſi excommunicatus ſit nominatim denunciatus ſatisfacta parte, non cenſeri inhabilem ad Religionem, in eo caſu, quo Religiones gaudeant priuilegio eum abſoluendi. Eſt ergo validus ingreſſus Religionis, etiamſi excommunicatus cum culpa ingrediatur, vt ſatis conſtat. Sed ſupereſt videre, an ſit valida profeſſio, de qua maior eſt difficultas. 1

Dico, quòd profeſſio ab excommunicato emiſſa valet: quia non eſt acquiſitio beneficij, ſed ſtatus, vt ait Couarruuias 4. *decretorum*, 2. *parte, cap.* 6. *num.* 3. Henriquez *lib.* 13. *de excommunicatione, cap.* 7. *num.* 7. Nauarrus *comment.* 4. *de Regularib. num.* 25. Rodericus 2. *parte Summæ, cap.* 8. *num.* 10. & alij. Et ratio diuerſitatis eſt, quòd acquiſitio ſtatus eſt quaſi acquiſitio cuiuſdam characteris Ordinis, qui perpetuò durat, vt per Nauarrum docetur *commentar.* 2. *de Regularibus, num.* 67. Ius verò percipiendi beneficium impeditur per ſimoniam, & excommunicationem, donec abſolutio, & diſpenſatio ſubſequantur. Et ita affirmant, Felinus *in cap. Cùm illorum. de ſententia excommunicationis, num.* 2. Suarez *loco citato, num.* 18. Ioannes de Lignano *de ſententia excõmunicationis, tractatu* 14. Nauarrus *lib.* 3. *conſ.* 3. *num.* 1. *in ſecunda editione.* Rodriquez *tom.* 3. *quæſtionum regularium, quæſt.* 17. *artic.* 14. Henriquez *lib.* 13. *de excommunicatione, cap.* 7. *num.* 7. Saytus *de cenſuris, lib.* 2. *cap.* 9. *num.* 18. vbi alios Doctores refert, & ſequitur. Bartholomæus de Vecchiis *diſputatione quinta, dubitatione* 2. *numero* 2. vbi *numero* 3. aduertit, quòd ſi virtute alicuius reſcripti apoſtolici admittatur excommunicatus, tunc talis profeſſio eſt inualida; quia illud reſcriptum ab excommunicato impetratum eſt irritum, *cap.* 1. *de reſcript. lib.* 6. Idem docent Felinus *loco citato*, vbi allegat Calderinum, & Rodriquez *loco citato*, vbi refert Geminianum, & Socinum. Idipſum docent Saytus, & Rodriquez *locis citatis*, dummodo in reſcripto non ſit clauſula apponi ſolita, vt impetrans ab omni cenſura abſolui poſſit. 2

Probatur itẽ argumento matrimonij carnalis ad ſpirituale; quòd ſicut valet matrimonium per excommunicatum contractum, *cap. Significaſti. de eo, qui duxit in matrim.* ita ſpirituale hoc vinculum tenet. Adde etiam, *cap. Cum illorum. de ſent. excommun.* vbi Panorm. & Felinus dicunt, excommunicationem non impedire ingreſſum Religionis, neque profeſſionem: dicitur enim in illo textu, quòd exiſtens

in ſæculo ex delicto commiſſo confugiens ad Religionem, abſolui poterit: ergo profeſſio tenebit.

Idem tenet Specul. *in tit. de Relig. in fin.* Facit etiam, quòd poſt profeſſionem ſimoniacè factam Monachus non redit ad ſæculum, *cap. Quoniam. de ſimon.* ſed eſt detrudendus per illum text. in aliud Monaſterium ſui Ordinis: ergo profeſſio tenet. Quòd ſi non inueniatur tale Monaſterium, in quo detrudi poſſit, manebit diſpenſatiuè in illo, ne damnabiliter euagetur: ergo ſignificatur, eum eſſe profeſſionis vinculo alligatum. Et hæc ſatis erunt pro iſto articulo.

2 Abbas autem ad profeſſionem excommunicatum admittens, ſi non eſt denunciatus, nec publicus Clerici percuſſor, non peccat: quia non eſt euitandus, nec prohibitum eſt, cum eo communicare: ſi autem excommunicatus erit denunciatus, aut notorius Clerici percuſſor, quoniam cum tali excommunicato communicatio eſt prohibita à iure, eum ad profitendum admittens peccabit: ſed, quia non communicat cum illo in diuinis, erit veniale peccatum tantùm, niſi in profeſſione addantur aliquæ preces ab Eccleſia inſtitutæ: tunc enim tam profitens, quàm recipiens, necnon & aſtantes, mortaliter peccarent: in diuinis enim cum illo communicarent. Ita Barth. à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib. 5. q. 223.*

naſterium eiuſdem Ordinis non reperiatur, in priori, vbi pœnitentiam agat, detineatur, ex quibus infertur, profeſſionem validam eſſe: quia eius valor ibi ſupponitur. Ita ſentit Nauar. *de Regular. comm. 4. num. 25.* Roderiq. *quæſt. reg. tom. 3. q. 63. art. 3.*

4 Hoc idem probatur ex eo, quòd Parochus, cui interdicta eſt matrimonij adminiſtratio, validè aſſiſtit Monaſterio ex Sanchez 3. *de matrim. diſp.* 21. *num.* 11. *&* 12. vbi refert, ita deciſum fuiſſe à S. Rota Romana *tom. 1. deciſ. 429. & 570. in nouiſſimis*, & Sacra Congregatio Cardinalium cenſuit, validum eſſe matrimonium contractum coram Parocho, cui interdictum eſt ab Epiſcopo, ne interueniat: ergo idem dicendum eſt de profeſſione coram Prælato ſuſpenſo emiſſa, cùm per eam matrimonium ſpirituale contrahatur, *ex cap. Inter corporalia.* vbi Panormit. *num.* 10. *de tranſl. Epiſcopi.* Rebuffus *conſ. 69. n. 9.* Purpuratus *conſ. 188. n. 2. & 3. lib. 1.* Beroſus *lib. 1. conſ. 28. à n. 3.* Giooagoon. *reſponſ. 50. n. 54 lib. 1.* Argumentum autem de matrimonio carnali ad ſpirituale valere, hucvſque docuimus, *ex cap. Inter corporalia. cap. vlt. de tranſl. Epiſ. cap. Cùm inter Canonicos. de elect. cap. Quoniam frequenter. §. Porrò, vt lite non conteſt.* & docent DD. quos citat, & ſequitur Bartholomæus de Vecchiis *in praxi Nouitiorum, diſp. 52. dub. 1. num. 6.*

QVÆSITVM XX.

An Abbas cenſura innodatus ad profeſſionem aliquem admittere valeat.

SVMMARIVM.

1 *Admittere ad profeſſionem non eſt actus iuriſdictionis, ſed ſuperioritatis; ideò Abbas aliqua cenſura detentus validè ad profeſſionem admittit.*

2 *Suſpenſus Abbas ab admiſſione profeſſionis, peccaret mortaliter, admittendo aliquem ad profeſſionem, propter violationem cenſuræ; profeſſio tamen valida eſſet.*

3 *Profeſſio ſimoniacè facta an teneat.*

4 *Matrimonium contractum coram Parocho, cui interdicta eſt aſſiſtentia, validum eſt.*

1 QVia acceptatio ad profeſſionem, non eſt propriè actus iuriſdictionis, ſed ſuperioritatis, vt docent Dominicus *in cap. Conſtitutionum. §. In aliis. num.* 6. Tabiena *tit. Nouitius, num. 8. in fine*, Roſella *eod. tit. num. 21. in fine.* Sanchez *in præcept. Decal. lib. 5. cap. 4. num.* 78. non video, cur Abbas aliqua cenſura detentus inualidè profeſſionem admittat: Abbas enim aliqua cenſura irretitus adhuc Superior eſt: quòd ſi exiſtat ſuſpenſus ab admiſſione profeſſionis, dicendum eſt, illum mortaliter peccare, ſi ad profeſſionem admittat, propter violationem cenſuræ, tamen profeſſio illa erit valida: quia actus iuriſdictionis à ſuſpenſo irriti ſunt, non autem actus ille acceptationis ad profeſſionem: quia eſt actus ſuperioritatis, non iuriſdictionis. Ita Bartholomæus à Sancto Fauſto *in theſ. Relig. lib. 5. q. 225. 226. & 227.*

3 Hinc obiter reſoluitur, an ſimoniacè profeſſio facta teneat: dico enim valere. Ita colligitur *ex cap. Quoniam. de ſimon.* vbi ſtatuitur, Profeſſum ſimoniacum haud in eodem Monaſterio manere debere; ſed in aliud eiuſdem Ordinis detrudi. Quòd ſi aliud Mo-

QVÆSITVM XXI.

An profeſſio facta in manibus Epiſcopi ſine Abbatis, & Conuentus licentia valeat.

SVMMARIVM.

1 *Religio, ſi exemptione non gaudeat, poterit Epiſcopus ſine licentia Abbatis, & Conuentus, ad profeſſionem admittere: ſecùs ſi gaudet exemptione.*

2 *Facultas admittendi ad profeſſionem poteſt delegari.*

3 *Epiſcopus, ſi ſub ſpe ratificationis ab Abbate facienda admittit aliquem ad profeſſionem, an illa ſit valida.*

4 *Conſenſus interior non ſufficit ad humanum contractum perficiendum.*

1 SI Religio exemptionis priuilegio non gaudet, poterit Epiſcopus propria authoritate Nouitium ad profitendum in tali Religione admittere: eſt enim proprius eius Prælatus, prout Abbas, vel Generalis, aut Prouincialis in Religione exempta. Atque ita intelligendus eſt Innocentius *in cap. Porrectum. num.* 5. vbi per text. *in cap. Si vir. 27. q. 2.* docet, quòd poteſt quis fieri Monachus faciendo profeſſionem alicuius Regulæ approbatæ in manibus Epiſcopi: quem ſequuntur Hoſt. *n.* 54. Ioan. Andreas *n.* 4. Anchar. *n.* 7. omnes *in d. cap. Porrectum.* Sed ſi talis Religio ab Epiſcoporum iuriſdictione exempta ſit, vt ſunt hodie ferè omnes Religiones, clarè patet, non poſſe Epiſcopum authoritate ſua aliquem ad talem Religionem admittere: non enim habet in illam iuriſdictionem ad hunc actum neceſſarium. Ita docent Abbas *in d. cap. num.* 12. Nauar. *conſ. 6. à num. 2. in antiq. aliàs conſ. 4. in nouis, tit. de regul.* Sanchez *lib. 5. in Decal. cap. 4. num.* 74. Azor. *tom. 1. lib. 12. cap. 5. quæſt.* 4. Emmanuël Rodriq. *qq. regul. tom. 3. quæſt. 57. art. 11.* vbi ſubdit, quòd textus citatus *in cap. Si vir.* qui videtur 2

concedere

concedere facultatem, vt profeſſio fiat in manibus Epiſcopi, intelligitur de Epiſcopo, cui Monaſterium, in quo profitetur Nouitius, ſubiectum eſt, ſicut olim erant omnia Monaſteria. Inſuper talis Religio ſemper habet peculiarem acceptandi modum à Sede apoſtolica confirmatum. Dixi, *authoritate ſua*: quia, ſi Epiſcopus, nomine Abbatis, vel alterius, qui habet iure ordinario facultatem incorporandi in Religione, alicuius profeſſionem admitteret, valebit talis profeſſio: nam facultas admittendi ad profeſſionem poteſt delegari, ſicut & alij actus iuriſdictionis, cùm hoc nullo iure prohibeatur, nec in tali poteſtate adſit conditio aliqua ſpecialis, ob quam non ſit delegabilis, vt notat
3 Sylueſt. *verb. Religio*, 3. *q.* 18. Quòd ſi Epiſcopus, quamuis non habens facultatem ab Abbate, vel ab alio Prælato Religionis; tamen non proprio; ſed ipſius Prælati nomine, talem profeſſionem recipiat ſub ſpe ratificationis, ſi deinceps ratificatio ſequetur; profeſſio erit valida. Ita tenet Sylueſt. *vbi ſuprà*, & Ang. *verb. Profeſſio*. Quòd ſi ante ratihabitionem matrimonium contrahat, accedente Prælati aſſenſu, validum erit: quia perſona ex vi illius profeſſionis non remanſit inhabilis ad matrimonium contrahendum, cùm non fuerit recepta à perſona habente poteſtatem, vt tenent ſupradicti Doctores, & Lel. Zecch. *de Republ. eccleſ. tract. de Regular. cap.* 3. *n.* 11. & *n.* 6. & 7. tenet huiuſmodi profeſſionem ſub ſpe ratihabitionis de futuro in manibus Epiſcopi factam, irritam, & nullius eſſe momenti: quia pro tempore, quo nondum Abbas, vel alius Superior eam ratificauerit, certum eſt, nullam eſſe, nec conſtituere profitentem in ſtatu regulari, vt dictum eſt, & à nemine negatur. Hinc fit, vt habita ratihabitione Superioris, oporteat profitentē de nouo ſuum aſſenſum præbere, vt profeſſio incipiat valere: quia prior conſenſus non fuit validus, nec effectum ſortitus eſt: ergo neceſſarium eſt denuò profitentem conſentire. Quod confirmatur: nam certum eſt oportere, vt talis perſona non reuocet conſenſum: quia, ſi nolit profeſſione facta ligari, quamuis Superior eam ratificet, ratihabitio poſteà ſequuta nullum habebit effectum: quia tempore, quo fit, & quando, & quomodo profeſſio deberet incipere valida eſſe, non reperit permanentem conſenſum alterius partis, ſine quo reciproca huiuſmodi obligatio perfici nō poteſt: ergo ad minus neceſſarium eſt, vt moraliter perſeueret in priori voluntate: & hæc perſeuerantia externùs
4 conſtare debet; interior enim conſenſus non ſufficit ad humanum contractum perficiendum, niſi de illo poſſit ſufficienter conſtare tempore, quo contractus perficitur: & hoc eſt moraliter iterare conſenſum, ſiue fiat per expreſſum, ſiue tacitum ſignum perſeuerandi in ea voluntate. Ita ſubtiliſſimè Suarez *loco citato*.

QVÆSITVM XXII.

De his, quæ circa formam profeſſionis ab Abbate ſunt prænoſcenda.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio vt perfecta ſit, neceſſaria eſt aliqua forma, qua mutuus Religioſi, & Religionis conſenſus declaretur.*
2 *Conſenſus, tam Abbatis, quàm profitentis, quomodo oſtendatur.*
3 *Profitentis ex parte an ſit neceſſaria ſcriptura.*
4 *Scriptura debet à profitente publicè legi, & coram teſtibus.*

5 *Profeſſionis ad formam neceſſarium eſt, vt tria vota eſſentialia exprimantur in ordine ad ſpecialem Religionem approbatam.*
6 *Profeſſio, per quam quis ſe tradit alicui Religioni in genere, non tenet.*
7 *Profeſſionis formæ adhuc neceſſarium eſt, vt nihil contineat, quod Religionis ſubſtantiæ repugnet, ne profeſſio inualida reddatur.*
8 *Profeſſio an poſſit fieri nutibus.*

QVoad primam huius quæſiti partem notandum, quòd ad hoc, vt profeſſio perfecta ſit, & obli- 1
gatio reciproca, neceſſaria eſt aliqua forma exterior, qua mutuus conſenſus Religionis, & Religioſi ſufficienter declaretur. Quod ex eo patet: quia, cùm profeſſio humanus contractus cenſeatur, in quo quamuis interior conſenſus concurrere debeat, non tamen eo ſolo perficitur; nequeunt enim contrahentes mutuos inter ſe conſenſus, abſque externis ſignis agnoſcere, aut acceptare, nec abſque aliquo ſenſibili indicio ad inſtar matrimonij fieri poſſunt: hæc autem forma attendenda eſt, tam ex parte profitentis, quàm Abbatis profeſſionem recipientis.

Ex parte Abbatis recipientis, dicendum eſt, quòd 2
ſi eius conſenſus præſupponatur, tamen ordinariè nulla verborum forma requiritur; ſed ſolùm ſignum aliquod, ſeu demonſtratio exterior, qua indicat ſe profeſſionem acceptare, vt probat Suarez *de Relig. 3. tomo; lib. 6. cap. 16. num.* 2. Et roboratur teſtimonio Regulæ Sancti P. Benedicti *cap.* 58. & ex conſuetudine ferè omnium Religionum.

Ex parte autem profitentis dubitari poſſet, an ſit neceſſaria ſcriptura, vt per illam expreſſa profeſſio fiat: quod euacuatur *ex cap. Porrectum. de Regular.* vbi colligitur, non eſſe neceſſariam ſcripturam, ſed ſolam profitentis vocem. Ita Gloſſ. *in cap. finali, verb. Scriptis*, 20. *q.* 1. & Alexander de Neuo *in cap. Rurſus. num.* 14 *qui Cler. vel vouent.* Sylueſt. *tit. Relig.* 3. *q.* 1. Panormitan. *in d. cap. Porrectum. num.* 2. & *in cap. Nuper. de teſtib. in princip.* Zanardus *in direct. Theol. part.* 2. *cap.* 26. *num.* 14. Bartholomæus de Vecchiis *in praxi Nouit. diſp.* 13. *dub.* 2. *num.* 3. vbi citat Roſellam, Tabienam, & Armillam, qui omnes Doctores loquuntur de iure communi.

Dices, quòd hodie ferè inter omnes Congregatio- 3
nes non ſolùm Monachorum; verùm etiam Mendicantium profeſſio in ſcriptis traditur: quod præcipuè ſeruatur à Monachis militantibus ſub Regula Sancti Benedicti, cùm hoc habeatur *in cap.* 58. eiuſdem Regulæ. Vnde in hac re concludere debemus, quòd in Religione, vbi præſcribitur, vt profeſſio fiat in ſcriptis, talis forma erit obſeruanda. Quod intelligendum erit, quando in Regula approbata, & confirmata à Summo Pontifice expreſsè ponitur talis conditio, vt eſſentialis: tunc enim ſi aliter fiat, profeſſio nullitatem ſaperet.

Dubitari etiam poterit, an ſola ſcriptura ſufficeret ad profeſſionem etiam expreſſam; vbi dicimus, quòd ſic, vt videtur colligi poſſe ex Sylueſt. *verb. Religio*, 3. *in princ.* aſſerente, profeſſionem expreſſam fieri poſſe voce, aut ſcripto: ergo videtur velle, quodlibet ex his ſufficere. Et hoc de iure communi: ſcriptura enim eſt tam expreſſum ſignum, ſicut vox: & propterea, ſi ex ſcriptura ipſa, & ex modo illam tradendi de perſona profitente, ſatis conſtare poſſet, & quòd ſcripturam illam tradat animo emittendi profeſſionem, & eodem animo ab Abbate, vel alio facultatem habente recipiatur, ex ipſa rei natura ad validitatem profeſſionis ſatis erit.

4 Communis tamen Religionũ conſuetudo requirit, vt talis ſcriptura; ab ipſo profitente, ſi id facere valeat, aut ſciat, publicè legatur, vt ait Suar. *loco citato, num.* 4. Verùm in hoc particulares Religionum conſtitutiones, & ſtatuta ſpecialia erunt attendenda: aliquaodo enim poteſt eſſentialiter requiri, vt profeſſio non ſolùm ſcribatur; verùm etiam publicè legatur. Præterea Clemens VIII. in Bulla, quæ incipit: *Cùm ad regularem diſciplinam* hoc præcepit: *Superior cuiuſlibet Conuentus, in quo Nouitiatus fuerit conſtitutus, particularem librum habeat, in quo vniuſcuiuſque Nouitij profeſſio regiſtretur, illámque Nouitius profeſſus propria manu, & duo teſtes, qui præſentes fuerint, ſubſcribant: Conuerſus verò litterarum ignarus, Profeſſus, in eorũdem teſtium, qui ſe ſubſcripſerint, præſentia, propria manu ſignum Crucis apponat, aſſeruetúrque liber, & cuſtodiatur in Archiuio, vbi ſcriptura ad Monaſterium, ſeu Conuentum pertinentes reponi conſueuerunt.* Idem decreuit Sixtus V. in *ſua conſtitutione* quæ incipit: *Cum de omnibus.* & etiam S. Congregatione Cardinalium idipſum præcepiſſe, refert Sorbus *in Compend. priuileg. tit. Nouitius, de emiſſ. profeſſ. Nouit.* Sed dubium eſt, an oporteat, talem profeſſionem fieri coram teſtibus. Cui breuiter reſpondetur, quòd cùm nihil certi de boc in iure reperiatur, ſi huius actus natura attendatur, proculdubiò requiritur ad hoc, vt conuenienter fiat, eam eſſe admittendam coram teſtibus. Ratio, quæ hoc videtur ſuadere, eſt, quòd cùm profitens ſpecialem Eccleſiæ ſtatum aſſumat, neceſſe eſt, ita profeſſionem emittere, vt de illa poſſit Eccleſiæ conſtare, & hoc de conuenientia: nam profeſſio ſic facta inter eum, qui poteſtatem habet recipiẽdi, & eum, qui vult profiteri, non reperitur in iure communi prohibita. Conſulenda ſunt autem ſpecialia Religionum ſtatuta. Sed modò, vt diximus *ſuprà*, extat conſtitutio Clementis VIII. ex qua colligi poteſt, profeſſionem fieri debere coram teſtibus.

5 Eſt autem neceſſarium ad hanc formam, vt per eam exprimatur obligatio trium votorum, ſcilicet, obedientiæ, paupertatis, & caſtitatis, quæ ſunt ſubſtantialia Religioni, *cap. Cùm ad Monaſterium. de Regular.* Necnon oportet, quòd talis obligatio fiat in ſpecie determinatæ Religioni approbatæ. Ita habetur *in cap. Vni. de votis, in 6.* Angel. *verb. Profeſſio.* Anton. *in cap. Rurſus, qui Clerici, vel vou.* Nauar. *comm. 2. de Regular. n. 5.* S. Thom. *2.2. q. 88. art. 7.* vbi dicit, votum ſolemnizari per profeſſionem certæ Regulæ. Videtur etiam hoc expreſſum *in cap. vltimo, de relig.*
6 *Domibus*, vbi habetur, quòd quicunque ad Religionem conuerti voluerit, vnam de approbatis aſſumat: vnde profeſſio, per quam quis ſe tradit alicui Religioni in genere, v.g. vni ex Mendicantibus, non tenet: & ſi huiuſmodi profitens poſteà matrimoniũ contrahat, licet peccet; tamen matrimoniũ erit validum. Ita tenet
7 Syluest. *verbo, Religio, 3. num. 18. verbo, 2.* Eſt inſuper neceſſe ad ſupradictam formam, vt in profeſſione nulla extet conditio Religionis ſubſtantiæ repugnans: putà, ſi quis emittat profeſſionem cum conditione, vt exire poſſit, ſi Religionis aſperitates ferre non valebit, vt poſſit retinere ſua bona, viuere arbitratu ſuo, & his ſimilia: quia tales conditiones irritam redderent profeſſionem, ita vt nullam reduceret obligationem. Ita Gloſſ. *in cap. vlt. de condit. appoſ.* & ibi Card. & Panorm. quos ſequitur Syluest. *verbo, Religio, 3. q. 6. 7. & 8.* idem tenet Angel. *verbo, profeſſio, & verb. Religioſus, num. 19.* Gloſſ. *in cap. Monachi. verb. adminiſtrationem, de ſtat. Monach.* Innoc. Hoſtienſ. & Abbas *in cap. Inſinuante, qui Clerici, vel vou.* idem Abb. *in cap. Edoceri. de reſcriptis*, vbi Dec. *num. 5.* Turrecremata *in cap. Non dicatis. 12. q. 1. art. 4.* Couar. *4. decret. 2. p. cap. 3. §. 1. num. 28.* Azor. *inſtit. moral. lib. 12. cap. 5. q. 2.* Leſſ. *lib. 2. cap. 41. dub. 7. num. 61.* Roderiq. *quæſt. regular. tom. 3. q. 17. art. 6.* Ratio eſt: quia deficiente parte ſubſtantiali, aut conſenſu in illam, contractus perfici non poteſt; & per conſequens nec etiam profeſſio, *arg. cap. Tua nos. de ſponſ.* Rurſus emittendo profeſſionem cum huiuſmodi conditionibus non intendit quis ſe adſtringere ad omne id, quod eſt de Religionis ſubſtantia: ergo non habet intentionem huc promittendi, imò potiùs contrarium per tale pactum declarat; ſed ablato ſubſtantiali, tota res deſtruitur: ergo. Videatur latiùs de hac re Suar. *loco citat. num. 14. & ſeq.*

Si quæras, an profeſſio poſſit fieri nutibus. Re- 8
ſpondeo affirmatiuè: quia ſufficiunt nutus ad omnes actus, in quibus pro forma non requiritur loquela, *l. Nutu. ff. de leg. 3.* & Rota *deciſ. 139.* inter collectas à Farinacio *deciſ. 189. lib. 1. criminal.* Ex quo colligitur, mutum poſſe ex ſignis profiteri, vt probat Bartholomæus de Vecchus *in praxi Nouit. diſp. 53. dub. 2. num. 2.*

QVÆSITVM XXIII.

An pro ratificatione inualida profeſſionis exquirere debeant Abbates, & Prælati regulares exteriorem profitentis conſenſum; & Profitens conſenſum Abbatum, & Prælatorum exquirere teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Caietani ſententia refellitur.*
2 *Profeſſionis ad validitatem non ſufficit interior conſenſus; ſed requiritur etiam exterior manifeſtatio.*
3 *Signum externum, per quod ratificatur conſenſus, eſt duplex.*
4 *Religioſus, ſi ſciens profeſſionem eſſe inualidam, illam ratificet, validè facit; ſecùs ſi ignoret eſſe inualidam, & validam putans approbet.*
5 *Conſenſus nouus Abbatum, & Prælatorum, an requiratur in ratificatione profeſſionis inualidæ.*

QVoad primam partem in ſententia quorundam, 1
cùm non videatur neceſſarius exterior cõſenſus, & interior ad ratificationem inualidæ profeſſionis, non debebit Abbas Monacho ratificanti præcipere, vt exteriùs manifeſtet ſuum interiorem conſenſum. Huius ſententiæ videtur Caiet. *2.2. q. 189. art. 5.* vbi ait: *Votum ſolenne ante pubertatem factum, ſi à parentibus ſtatim non irritetur, nequaquam iterari poſſe poſt expletam pubertatem: quia interius ratificari præſumitur.* Ita ſentit Nauar. *Comment. 4. de Regular. num. 71.*

Oppoſita tamẽ ſententia verior eſt; ſcilicet, cùm ad 2
validandam profeſſionem non ſufficiat interior conſenſus, debere Abbatem exquirere à Monacho profeſſionem validatam exteriori manifeſtatione. Et ratio eſt: quia profeſſio, cùm non emittatur, niſi per actum exteriorem, validari non poterit, niſi per 3
exteriorem actum: hoc autem ſignum exterius, per quod ratificans ſuum conſenſum internum oſtendit, poteſt eſſe expreſſum, vel tacitum; quia vtrunque, licèt diuerſo modo, ſufficit ad ratificandã profeſſionẽ: quod ſupponitur in Conc. Trident. *ſeſſ. 25. c. 19.* Vnde ratione taciti conſenſus videtur, eſſe locutos Caiet. & Nauar. *locis citatis*, vt benè probat Suar. *de Religione, tom. 3. lib. 7. c. 1. per tot.* qui *eod. c.* infert, quando profeſſio ſolùm iteratur per conſenſum internum in habitu externo permanendo, exteriorique obedientia perſiſtendo,

ſiſtendo, profeſſionem illam non expreſſam, ſed tacitam eſſe: quia ſignum illud externum non ſufficit ad aliam profeſſionem inualidam, nec ſufficere internum conſenſum, ſed requiri, vt illum Abbati manifeſtet: & ſic intelligitur tex. *in cap. 1. de regul in 6.* ibi: *Seu profeſſionem à ſe priùs factam ratam expreſsè habeat.*

4 Vnde, ſi Religioſus ſciens præcedentem profeſſionem eſſe inualidam, illam ratificet, volens, vt ex tunc firma ſit, & teneat, validè facit: nam, ſi Religioſus ignorans dictam profeſſionem inualidam, eam ratificet; ratificatio non ſubſiſtit: quia ratificans non cenſetur habere animum abſolutum profitendi, ſed ex ſuppoſitione falſa prioris valoris profeſſionis factæ in illam conſentit, cùm maximè contrarius ſit conſenſui error. *l. Si per errorem. ff. de iuriſd. omn. Iud. & l. Nihil conſenſui. ff. de regul. iur.*

5 Quoad ſecundam partem quæſiti, an, videlicet, ratificans profeſſionem, exquirere debeat nouum conſenſum Abbatum, & Prælatorum, id eſt, Religionis de nouo expreſsè acceptantis talem ratificationem: probabiliter ſuſtineri poteſt, nullum nouum requiri Religionis conſenſum, modò Superior, qui priùs conſenſerat, non reuocauerit conſenſum: nam tunc Summus Pontifex, & Eccleſia conſentiunt, & acceptant ratificationem: cùm enim habeatur, profeſsionem irritam certo tempore coaleſcere per ipſius profeſsi ratificationem, vt ſtatuitur *in cap. Significatum. de Regul. & cap. 1. eod. tit. in 6.* & in Concil. Trid. *ſeſſ. 25. cap. 19.* colligitur ex hoc, Summum Pontificem, qui eſt Religionum omnium ſupremus Superior, talem ratificationem acceptare, neque aliam requirere. Ita Sanchez *7. de matrim. diſp. 37. num. 6.* Bonac. *de clauſ. q. 2. punct. 10. diff. 1. num. 4.* & alij.

Dices: Prior conſenſus fuit irritus; tum, quia fuit, verbi gratia, circa perſonam tunc inhabilem; vel, quia Superior non habuit animum ſe obligandi: ergo videtur requiri nouus conſenſus. Reſpondeo, licet de facto conſenſus talis reſpectiuè poſsit vocari irritus; quia irritus fuit actus profitentis; in ſe tamen, & materialiter irritus non fuit: quia vere Religio conſentit, quòd ſi non retractet priorē conſenſum, accedente conſenſu valido ratificantis, validatur profeſsio, & priori conſenſu obligatur Religio ratificanti, ſicuti ratificans ex nouo conſenſu obligatur Religioni. Ita Bonacina *loco citato.*

QVÆSITVM XXIV.

An Abbas iteranti profeſſionem præcipere debeat, vt nouum annum probationis expleat.

SVMMARIVM.

1 *Probationis annus nouus quando ſit neceſſarius ad validitatem profeſsionis.*

2 *Ad profeſsionem iterandam ſatis eſt tacitè, vel expreſsè perſeuerare in tali Religione, ſub tali habitu, & Superiore, per integrum annum.*

3 *Nouitiatus annus non eſt iterandus ad ratificandum profeſsionem inualidam ratione conſenſus, ſeu alterius conditionis, quæ tempus non inuoluit.*

4 *Nouitiatus annus irritus ex hoc, quòd Nouitius habebat tantùm animum illudendi, ſi poſtea pœniteat, ſufficit ad validitatem profeſsionis.*

5 *Nouitiatus non eſt iterādus, dum profeſsio irrita fuit, modo ſit completus ante ratificationem profeſsionis.*

1 IN hoc caſu diſtinguendum eſt: nam, vel Nouitius, antequàm inualidam profeſſionem expreſsè emitteret, integrum probationis annum expleuerat, vel non. Primo caſu non erit neceſſarius nouus probationis annus: quia iam ſupponitur ſufficienter factus, abſque morali interruptione; & tunc poterit ſtatim profiteri, ſiue tacitè, ſiue expreſsè. Si autem integer probationis annus ab eo expletus non eſſet, non poterit talem profeſſionem ratificare per aliam tacitam, vel expreſſam, niſi per alium integrum annum probatione permaneret. Ita declaratum ſæpiùs fuiſſe à Sacra Congregatione Cardinalium *ſuper 15. cap.* Concil. Trident. *ſeſſ. 25.* refert Suar. *de Relig. tomo 3. lib. 7. cap. 1. n. 8.* allegans ad hoc Nauarr. *in pluribus conſiliis.* Sanctarel. *var. reſol. q. 48. n. 33. cum ſeqq.* Bonac. *de clauſura, q. 2. puncto 10. diff. 1. n. 5.* Leſſ. *de iuſtit. lib. 2. cap. 41. n. 66.* Fr. Barthol. de Vecchiis *in praxi obſeruanda in admittendis ad Religionis ſtatum Nouit. diſp. 14. dub. 5. à princ.* Et ad hanc profeſſio- 2
nem iterandam dicit, ſatis eſſe, vel tacitè, vel expreſsè perſeuerare in tali Religione ſub illius habitu, & Abbatis, vel Superioris alterius obedientia per integrum annum computandum ab eo tempore, quo Religioſus cognouit priorem profeſſionem irritam eſſe; & nihilominùs propoſuit animo permanendi in Religione perſeuerare. Nec refert, ſi eo anno actus Nouitiorum non exerceat; vel habitum profeſſorum, non autem Nouitiorum geſtet: quia, ſi in priori profeſſione inualida huiuſmodi habitum accepit, non eſt neceſſe, illum mutare; ſed poterit ſub illo defectus probationis ſuppleri. Et ratio eſt: quia neque habitus, neque Nouitiorum exercitia ſunt de ſubſtantia Nouitiatus. Ita Suar. *loco citat. n. 10.*

Ex quibus inferri poteſt, non eſſe iterandum No- 3
uitiatus annum ad ratificandam profeſſionem inualidam, ratione conſenſus, ſeu alicuius alterius conditionis neceſſariò requiſitæ, vt ratione metus: nam tunc ſupponitur annus probationis perfectus, & conſequenter adhibita conditione, quæ deerat, omnia requiſita habentur ad validitatem actus.

Imò Bonacina *loco ſuprà citato* docet, quòd licèt an- 4
nus probationis fuerit irritus; quia, verbi gratia, ingrediens Religionem, habet animum illudendi: ſi poſteà pœniteat, & verè habeat animum ingrediendi Religionem, ſi annum probationis expleuit in die ratificationis, ſeu profeſsionis, verè, & validè ratificat, ſeu profitetur: licèt enim talis Nouitiatus formaliter eſſet irritus, cùm mutuo ingredientis, & Religionis conſenſu ſolùm perficiatur; materialiter tamen validus eſt: nam talis habetur, ſi ingrediens onera Religionis, & Religio mores ingredientis per annum experti fuerint, prout in caſu noſtro ſupponitur. Ita etiam docent Sanchez *7. de matrim. diſp. 37. num. 46.* Azor. *1. part. lib. 12. cap. 1. q. 6.* quicquid dicant Nauarrus *lib. 3. conſ. 26. num. 17.* & Rodriq. *in Sum. 2. part. cap. 5. num. 2.* & alij.

Inferri poteſt ſecundò, non eſſe iterandum Noui- 5
tiatum, dum profeſsio irrita fuit, eò quòd integro anno Nouitiatus peractus non fuerit ante profeſsionem, modò compleatur ante ratificationem: quia verè tunc cenſetur completus annus probationis requiſitus ad profeſsionem validam: quod aſſerit etiam Bonacina *loco cit.* ex Sanchez *ſimiliter cit. num. 48.*

QVÆSITVM XXV.

Intra quod tempus Monachus contra profeſſionem inualidam reclamare poſsit; & quam pœnam incurrat, ſi reclamet contra profeſſionem validam.

SVMMARIVM.

1 *Reclamare contra profeſſionem poteſt aliquando Religioſus.*

2 *Concilium Tridentinum, quid ſtatuerit de huiuſmodi reclamationibus.*

3 *Religioſus inualidè profeſſus tenetur reclamare, ſi quinquennium nondum elapſum fuit.*

4 *Profeſſionem ratificare an teneatur Religioſus elapſo quinquennio.*

5 *Tempus, intra quod reclamatio conceditur, incipit à die profeſſionis, ſiue tacita, ſiue expreſſa, vſque ad quinquennium.*

6 *Profeſſionis dies an computetur in quinquennij ſpatio.*

7 *Beneficio reſtitutionis quomodo vti poſſit, qui ignorans, vel impeditus, intra quinquennium non potuit vti remedio ordinario.*

8 *Ignorantia probabili accedente poteſt quinquennium incipere à die, qua ignorans cœpit habere ſcientiam de nullitate profeſſionis.*

9 *Impedimento perpetuo irritante laborans poteſt audiri, elapſo quinquennio.*

10 *Religioſus ſcienter reclamans contra validam profeſſionem, mortaliter peccat, & pœnas Apoſtatarum incurrit: ſecùs, qui reclamat contra profeſſionem inualidam, vt num. 11. qui poteſt ignorans vti beneficio reſtitutionis, etiam extra quinquennium, vt num. 12.*

1 SVpponitur tanquàm certum, poſſe aliquando Monachum, ſeu alium quemcunque Regularem, contra profeſſionem à ſe emiſſam reclamare: id enim ſatis probatur continua experientia, quæ huiuſmodi reclamationes admittit; & aſſerunt Doctores, qui etiam cauſas, & circumſtantias, ſeu conditiones iuſtæ reclamationis expendunt, de quibus *quæſit. ſequenti.* Tandem Concilium Tridentinum *ſeſſ. 25. de Regularibus, cap. 19.* dum decernit, quòd Regularis diſcedere volens, non audiatur, niſi intra quinquennium, ſupponit, Regularem poſſe reclamare.

Tota ergo difficultas eſt, quando hoc ius Monachis, & Regularibus competere poſſit. Et ad huius rei perfectiorem cognitionem, & fundamentum veritatis, tanquàm certa concluſio ponenda eſt determinatio Concilij Tridentini *loco citato*, quod circa hoc ita ſtatuit:

2 *Quicunque Regularis prætendat ſe per vim, & metum ingreſſum eſſe Religionem, aut etiam dicat, ante ætatem legitimam profeſſum fuiſſe, aut quid ſimile, velitque habitum dimittere, quacunque de cauſa, aut etiam cum habitu diſcedere ſine licentia Superiorum, non audiatur, niſi intra quinquennium tantùm à die profeſſionis; & tunc non aliter, niſi cauſas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore ſuo, & Ordinario. Quod ſi antè habitum ſponte dimiſerit, nullatenus ad allegandum quamcunque cauſam admittatur; ſed ad Monaſterium redire cogatur, & tanquam Apoſtata puniatur.* Quæ verba innuunt, quòd ſi Monachus, vel quicunque alius Regularis, aliqua de cauſa profeſſionem nulliter emiſiſſe prætenderet, debet intra quinquennium tantùm à die profeſſionis coram Abbate, vel alio Ordinario ſuperiore cauſas nullitatis proponere. His ſuppoſitis,

3 Dico primò, Religioſum inualidè profeſſum poſſe, imò teneri reclamare, ſi quinquennium nondum elapſum fuit; aut tenetur profeſſionem ratificare: quia non reclamando, aut ratificando, maximam infert Religioni iniuriam: alitur enim bonis ipſius Religionis, & ex ea percipit omnia alia commoda ab ipſa Religione in profeſſorum commodum inſtituta. Ita Bonac. *de clauſur. q. 2. punct. 10. diff. 1. n. 2.*

4 Dices, teneturne Religioſus inualidè profeſſus, elapſo quinquennio, profeſſionem ratificare, maximè ſi credat tunc reclamando non eſſe audiendum. Negant Henriquez *lib. 11.* & Sanchez *7. de matrim. diſp. 37. num.* 30. nam fictè contrahens matrimonium non tenetur matrimonium verè contrahere, niſi notabile damnum timeatur, ad quod vitandum obligetur quis contrahere: ergo neque profeſſus inualidè tenetur profeſſionem ratificare: tum, quia Concilium Tridentinum non videtur loqui in foro conſcientiæ: ſed ſolùm denegat actionem in foro externo, vt patet ex illis verbis: *Non audiatur.* &, *Nullatenus ad allegandum quamcunque cauſam admittatur.* Tum demum, quia iugum Religionis eſt valdè oneroſum: ergo nulliter profeſſus non videtur cogendus ad ratificandum. Ex quibus concludunt præfati Authores, talem inualidè profeſſum poſſe, imò teneri, fugiendi occaſionem quærere. Angles *in flor. 2. part. de voto, q. vnic. art. 1. difficult.* 4. Rodriquez *in Sum. 1. part. cap. 92. num.* 5. Bonacina, & alij docent, Religioſum inualidè profeſſum teneri profeſſionem poſt quinquennium ratificare, ſaltem dum profeſſio irrita fuit ob ipſius culpam: quæ ſententia mihi etiam probabilior eſt. Nam profeſſio eſt contractus mutuus, quo Religioſus obligatur Religioni, & Religio veram habuit intentionem admittendi hunc ad profeſſionem: ergo etiam Religioſus veram intentionem habere debet capeſſendi Religionem: quaſi cùm in illa ficta profeſſione decepit Religionem, fictionem tollere debet, profeſſionem ratificando.

Ad rationes autem in contrarium facilè reſpondetur. Et ad primam dico, negando conſequentiam, quicquid ſit de antecedenti: ex pluribus enim capitibus poteſt obligari quis ad ſtatum Religioſum, qui ad perfectionem conducit, quàm ad ſtatum matrimonij: nam talis Religioſus inualidè profeſſus manendo in Religione, non ratificata profeſſione, ſe ipſum grauibus periculis exponit, & grauia Religioni damna infert: etenim tunc bonis Religionis iniuſtè aleretur; vota profeſſorum, quæ inualida tunc eſſent, faceret; ad ſacros Ordines ſine titulo, & ſine literis dimiſſoriis legitimi Prælati promoueretur, (nam profeſſio inualida non eſt titulus, quo inualidè profeſſus ad Ordines promoueatur, & Superior Religionis non poteſt inualidè profeſſo concedere dimiſſorias litteras, vt docet Bonac. *de cenſur. diſp. 3. q. 1.*) item diſpenſationem, & abſolutionem virtute priuilegiorum Religionis obtinebit, & peccata Confeſſario admiſſo ſolùm à Superiore Religionis fatebitur, & ita inualida confeſſio erit. Neque hic eſt aliquis titulus coloratus, quo iuriſdictio ſuppleri poſſit, vt conceditur *ex l. Barbarius ff. de offic. Prat.* nam conſtat, Prælatum Religionis non poſſe, niſi cum ſuis ſubditis diſpenſare, facultatem recipiendi Ordines concedere, & Nouitios, ac verè Profeſſos abſoluere.

Ad id autem, quod affertur ex Concilio Tridentino, reſpondet Bonac. *de clauſ. q. 2. punct. 10. diff. 1. n. 2. in fine*, quòd decretum Concilij eſt diſpoſitiuum pro vtroque foro: nam ibi præfixit quinquennium, vt Religio eo toto tempore præſcribat contra ius reſiliendi, dummodo perſona, contra quam fit præſcriptio, ſit capax eo tempore huius paſſiuæ præſcriptionis. Et addit idem Bonacina, quòd licèt Concilium niteretur ſolùm præſumptione, & in foro conſcientiæ non obligaret, ſi veritas ſit in contrarium; nihilominùs Religioſus fictè profeſſus aliunde obligatur ad profeſſionem ratificandam, prout patet ex rationibus, quas *in reſponſione ſuperiori* adduximus.

Ad aliam rationem reſpondeo, quòd licèt iugum Religionis graue ſit; eſt tamen valdè vtile ipſimet Profeſſo; & ita onus vtilitate, & incommodum fructu, quo Religioſus ex Religione, cui addicitur, compenſatur; atque ideò iuſta adeſt cauſa huius obligationis: atque ita concludendum eſt, Religioſum, qui ſua culpa inualidè profeſſionem emiſit, teneri, etiam

etiam elapſo quinquennio, profeſſionem ratificare; non autem ſe fugæ committere: nam ex hoc maximam incurreret infamiæ notam.

5 Dico ſecundò, tempus, intra quod reclamatio conceditur, incipit à die profeſſionis vſque ad quinquennium, ſiue profeſſio expreſsè, ſiue tacitè emiſſa fuerit. Ita ex Concil. Trid. *citato*, vbi habetur, *niſi intra quinquennium tantùm à die profeſſionis*. Et docent communiter Doctores ex Bonac. *loco cit. diff.* 4. *num.* 1.

6 Sed hîc oritur dubium, an dies illa profeſſionis computetur in quinquennij ſpatio. Reſpondeo conſequenter ad ea, quæ *ſuprà* diximus de anno ætatis, & probationis, illam diem computandam eſſe de momento ad momentum, ita vt quota hora facta fuerit profeſſio tacita, vel expreſſa, eadem prorſus hora in vltima die quinquennij finiatur terminus ad reclamandum conceſſus. Probatur ex dictionibus illis appoſitis à Concilio *loco citato*, videlicet, *niſi*, & *tantùm*, quæ cùm ſint taxatiuæ, & ampliationem non admittant, colligitur, Concilium nolle prorogare, aut aliqua ratione extendere tempus reclamationis vltra quinquennium. Item, probatur ex eo, quòd tempus, ſaltem in materia iuri alterius contraria, debet eſſe completum de momento ad momentum, *l.* 3. §. *Minorem. ff. de minorib.* Ita Sayrus *de cenſ. lib.* 3. *cap.* 33. *num.* 4. Sanctarellus *de Apoſt. cap.* 2. *num.* 20. Bonac. *loco citato*: qui refert, huius ſententiæ eſſe Syluestrum, Angelum, & alios quamplures: & expreſsè tenent Panormitanus *in ſimili cap. Super ſpecula num.* 8. & Suar. *de cenſ. diſput.* 23. *num.* 16.

Dubitatur item, an ignorans, vel impeditus, qui intra quinquennium non potuit vti remedio ordinario, poſſit elapſo quinquennio vti beneficio reſtitutionis in integrum.

7 Bonacina *de clauſ. diff.* 4. *cit. num.* 4. docet, nullum remedium competere Religioſo poſt quinquennium. Rodriq. *tom.* 3. *qq. regul. q.* 17. *art.* 16. dicit, Religioſum nulliter profeſſum non poſſe admitti elapſo quinquennio ad allegandam cauſam nullitatis, benè tamen ad allegandas cauſas, cur intra quinquennium non reclamauerit. Nauarrus tamen *comm.* 4 *de regul. num.* 71. *verſ. tertio*, *conſ.* 6. *num.* 2. *lib.* 1. *de his, quæ vi.* Sanchez 7. *de matrim. lib.* 7. *diſput.* 37. *num.* 12. & alij plures per eundem citati docent, ignoranti, vel impedito competere reſtitutionem in integrum. Quapropter, quando dicitur, non eſſe audiendum, niſi intra quinquennium, hoc intelligitur, niſi ignorantia inuincibilis, metus, vel impotentia durauerit: ſi enim vlteriùs duraſſet, poterit ipſo iure, vel reſtitutione audiri. Ita etiam præter citatos Authores Sanctarell. *variar. reſol. q.* 48. *num.* 3. Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 12. *cap.* 4. *q.* 10. Bombinus *conſ.* 12. *num.* 7. Graſſius *conſ.* 8. *num.* 8. *de Regul. tom.* 1. Et ratio ea eſſe videtur: quia, licèt contra præſumptionem iuris, & de iure nulla admittatur probatio in iudicio ordinario; datur tamen reſtitutio, & probatio in eo iudicio extraordinario, vt docent Alexander *l. Si inter ſtipulantem.* §. 1. *num.* 3. *ff. de verb. oblig.* & *l. Si infanti. n.* 9. *C. de iur. delib.* & tenet Ruin. *conſ.* 68. *num.* 20. *volum.* 1. Socin. *conſ.* 104. *num.* 18. *vol.* 3. Alciatus *de præſumpt. in prælud.* 2. *part. num.* 28. Menochius *de præſumpt. lib.* 1. *q.* 40. *num.* 1. & 2. Maſcardus *de prob. in princ. q.* 10. *n.* 67. ergo, quamuis Concilium Tridentinum induxerit præſumptionem iuris, & de iure ratificationis profeſſionis per lapſum quinquennij, non obſtabit, quin ex cauſa alicuius impedimenti, vel iuſtæ ignorantiæ concedatur reſtitutio in integrum.

8 Licèt ergo per Concilium Tridentinum decernatur, quinquennium debere incipere à die profeſſionis, hoc intelligendum eſt per ſe: nam per accidens, accedente probabili ignorantia, illud computandum erit à die, quo talis perſona de profeſſionis nullitate ſcientiam habere cœpit: quod clarè tuetur Nauar. *conſ.* 23. *de Regul. num.* 3. & 4. & Suarez *tom.* 3. *de Relig. cap.* 4. *num.* 6.

An autem laborans perpetuo impedimento irritante profeſſionem, audiri poſſit elapſo quinquennio. Reſpondeo affirmatiuè, ſi verè conſtet, tale impedimentum adeſſe: nam Decretum Concilij editum fuit in fauorem Religionis: ergo in ipſius damnum retorqueri non debet, *l. Quod fauore. C. de leg. & regul.* quod in gratiam, *de regul. iuris in* 6. Si autem cogeretur Religio retinere perpetuò inhabilem, maximum detrimentum pateretur. Tum, quia Concilium denegat audientiam poſt quinquennium: quia præſumit, Religioſum conſenſiſſe: hæc autem ratio ceſſat in habente perpetuum impedimentum, cùm ipſius conſenſus nunquam validus eſſe poſſit: imò ex hoc ſequeretur, mulierem, quæ mentito ſexu profeſſionem in Monaſterio emiſit, cogi in eodem Monaſterio remanere, quod eſt abſurdum; & nos *ſuperiùs* refutauimus. 9

Dices, ex Concilio Tridentino non eſt audiendus Religioſus vltra quinquennium, *quacunque ex cauſa*: ergo laborans impedimento audiri non debet. Reſpondet Bonacina *loco cit.* Concilium loqui de perſonis habilibus. Et licèt vniuerſaliter, & indiſtinctè loqui videatur; tamen adeſt ſufficiens ratio prædictæ diſtinctionis, & reſtrictionis verborum Concilij ad ſolas perſonas, quas idem Concilium comprehendere voluit. Ita Gomez *de trienn. q.* 2. *ſub init.* & *regul. de annali poſſeſſ. q.* 3. *verſ. Non obſtat dicto.* Rebuff. *in tract. de pacific. poſſeſſ. num.* 172. & alij.

Quam autem culpam, & pœnam incurrant Religioſi reclamantes contra profeſſionem: dico, quòd ſi ſcienter contra validam profeſſionem reclamet, & vtatur falſis teſtibus ad probandum eam fuiſſe inualidam, reſiliendo, à Religione, peccat mortaliter; & pœnas Apoſtatarum incurrit: nam non conceditur reclamatio contra validam profeſſionem; & licentia, quam obtentam ſuppono, fuit ſubreptitia, & per dolum habita: ergo diſcedendo, abſque vera licentia hoc facit, & ſicut apoſtata puniendus eſt: & æquè valent in profeſſione tacita, & expreſſa. 10

Si verò Religioſus reclamat contra profeſſionem inualidam, non peccat mortaliter, regulariter loquendo. Ratio eſt: quia vtitur ſuo iure, & Concilium Tridentinum *loco citato* licentiam reclamandi concedit intra quinquennium. Imò Rodriq. & Sanchez, vt diximus *ſupra*, aſſerunt, Religioſum inualidè profeſſum, etiam elapſo quinquennio poſſe propriâ authoritate fugere. Idem dicendum puto de Religioſo, qui ratione ignorantiæ, vel impotentiæ, ſeu alterius impedimenti, contra inualidam profeſſionem reclamat, etiam extra quinquennium: tali enim, vt vidimus *ſuprà*, fit reſtitutio in integrum, licèt ex Aloyſio Riccio apud Barboſam *de offic. & poteſt. Epiſc. alleg.* 104. *num.* 18. huiuſmodi reſtitutionis petitio fieri debeat coram Sanctiſſimo, & conſequenter ex eius ſpeciali reſcripto obtineri. 11

QVÆSITVM XXVI.

Quibus ex cauſis competere poſſit Religioſo ius reclamandi contra profeſſionem à ſe emiſſam.

SVMMARIVM.

1 *Reclamatio fieri debet ante dimiſſionem habitus, & intra debitum tempus, deducendo cauſas nullitatis coram Superiore, & Ordinario, quod eſt intelligendum, vt num.* 2. 3. & 4.

5 *Defectus*

5 *Defectus legitimi conſenſus tribuit ius reclamandi; atque ita qui profeſſus eſt non ſui compos, & per vim, & metum, reclamare poteſt, vt num. 6. & 7.*

8 *Profeſſio emiſſa ſub conditione de futuro, nondum adimpleta conditione non eſt valida.*

9 *Defectus anni probationis tribuit ius Religioſo reclamandi, & defectus ætatis, vt num. 10.*

11 *Religioſus, qui emiſit profeſſionem, quando non erat ſui iuris, poteſt reclamare.*

12 *Sexuum diuerſitas tribuit ius reclamandi.*

13 *Religioſus, qui profeſſus eſt coram non habente poteſtatem acceptandi, poteſt reclamare contra ſuam profeſſionem.*

14 *Religioſus validè profeſſus, qui tractu temporis impotens factus eſt ad ſeruandam Regulam, non poteſt reclamare contra profeſſionem.*

15 *Religioſus profeſſus abſque praua informatione indicta à Sixto V. an poſſit reclamare.*

1 CONcilium Tridentinum loco hucuſque citato, decernit, Religioſum, qui reclamare intendit contra profeſſionem, hæc tria obſeruare debere. Primò, vt habitum ante reclamationem non deponat, aliàs non audiatur. Secundò, vt cauſas nullitatis ſuæ profeſſionis deducat coram ſuo Superiore, & Ordinario. Tertiò, vt reclamatio intra debitum tempus fiat: circa quas conditiones

2 Aduertendum eſt, quòd qui iuſta cauſa ante reclamationem habitum dimiſerit, putà, quia facultatem obtinere non poſſit reclamandi, niſi habitu depoſito; adhuc audiri poteſt, & debet: Concilium enim loquitur de ſponte habitum dimittente: quod non facit, qui iuſta cauſa adſtrictus habitum dimittit, vt docent Nauarr. *comm. 4. de regul. num. vlt.* Sanchez *7. de matrim. diſp. 37. num. 3.* Azor. *1. part. lib. 12. cap. 4. q. vltim. inſtit. moral.* & Rodriq. *qq. reg. tom. 3. q. 17. art. 17. circa medium.* & Bonac. *de clauſ. q. 2. punct. 10. diff. 1. num. 1.* Poteſt etiam reclamare, qui habitu dimiſſo, non fuit auditus, & reaſſumit poſteà habitum, vt reclamet, vt aſſerunt ſupracitati Doctores. Concilium enim Tridentinum non intendit perpetuò denegare audientiam Religioſo habenti iuſtam reclamandi cauſam. Quapropter dum dicit: *Nullatenus ad allegandam quancunque cauſam admittatur.* exponitur à Bonacina *loco citato, num. 2. in fine,* vt non audiatur, ſeu admittatur, quandiu habitum non induit.

3 Aduertendum ſecundò, quòd nomine Superioris intelligitur immediatus Monaſterij Prælatus, qui profeſſionem eius admiſit, vel qui in eius locum ſucceſſit: nomine verò Ordinarij intelligitur Epiſcopus, in cuius Diœceſi ſitum eſt Monaſterium, in quo profeſſionem Religioſus emiſit. Et ita deciſum à Sacra Congregatione Concilij anno 1593. die Decembris refert Peyrinus *tom. 2. de Prælat. q. 3. cap. 1. num. 156.* Armeodanus *in recopil. legum Nauarr. lib. 1. tit. 38. l. 7. num. 38.* & Barboſa *de offic. & poteſt. Epiſc. alleg. 104 cit. num. 12.* qui *num.* 14. addit, cauſas nullitatis profeſſionis proponendas eſſe coram Superiore, & Ordinario copulatiuè, iuxta diſpoſitionem Concilij *loco citato.* Quare, ſi Superior regularis per ſe ſolum profeſſionem nullam declararet, & Religioſum è Monaſterio eiiceret, inualidè faceret, & teneretur reuocare prædictum Religioſum ad Monaſterium. Atque ita declarauit Sacra Congregatio menſe Ianuarij, 1618. vt refert Aloyſius Riccius *in praxi aurea, rer. fol. 10.* Quòd ſi Superior, coram quo, & Ordinario cauſæ nullitatis profeſſionis cognoſci debent, ſit etiam Ordinarius, putà, quia Monaſterium eſt Epiſcopatui vnitum, ſolus talis Superior de nullitate cognoſcere debet: quia Concilium, dum vtrunque coniungit, præſupponit vtrunque adeſſe. Ita Barboſa *loco cit. num. 11.* & Bonacina *ſimiliter loco citato*, dicit, nomine Ordinarij intelligi etiam Abbatem, ſeu Prælatum iuriſdictionem quaſi epiſcopalem habentem in ſuo territorio; & Capitulum, Sede vacante, vel eius Vicarius; ſicut etiam Vicarius Epiſcopi.

Circa tertiam conditionem aduertenda ſunt ea omnia, quæ *ſuperiori quæſito* diximus: ex eorum enim aſſertionibus patet, quid reſpectiuè dicendum ſit circa hanc tertiam conditionem, & quomodo in reclamare volente requiratur temporis obſeruantia iuxta ſacroſancti Concilij diſpoſitionem. 4

His prænotatis, ſex apud Authores reperio cauſas, ex quibus videtur tribui ius Religioſo reclamandi contra propriam profeſſionem.

Prima eſt, defectus legitimi conſenſus, quando, videlicet, quis emiſit profeſſionem, ſine tamen conſenſu ad profeſſionem requiſito: nam, cùm profeſſio ſit contractus mutuus, quo Religioſus Religioni, & hæc Religioſo obligatur; contractus autem mutuo conſenſu perficiatur; ſequitur Regularem defectu talis conſenſus poſſe reclamare, cùm non teneatur onere illius profeſſionis. 5

Ex quo inferas, Regularem, qui in amentia profeſſionem emiſit, licèt poſteà acquiſierit ſanitatem, poſſe reclamare: amens enim conſentire non poteſt; & hoc etiam intelligendum, licet Nouitius Religionem ingreſſus ſit ſui compos, & poſteà demens factus, in tali dementia profeſſionem emiſerit: nam eadem currit ratio defectu conſenſus. 6

Secundò inferas, Regularem, qui profeſſionem per vim, vel metum celebrauit, poſſe reclamare contra profeſſionem. Nam, licèt vis, & metus non auferant omninò conſenſum, & voluntarium; efficiunt tamen inuoluntarium mixtum, & conſequenter deficit libertas, quæ in conſenſu ad profeſſionem requiſito eſſe debet. Tum, quia ius canonicum huiuſmodi profeſſionem irritam reddit, *c. 1. de his, quæ vi.* Et in Concilio Trid. *loco citato,* inter cauſas, propter quas Religioſum audiri concedit, eſt expreſsè enumerata vis, & metus. Huiuſmodi autem metus debet eſſe grauis: nam leuis, ſicut non irritat carnale matrimonium; ita nec ſpirituale, quod in profeſſione contrahitur. 7

Tertiò infertur, profeſsionem celebratam ſub conditione de futuro, non eſſe validam, nondum adimpleta conditione: nam actus agentium non operantur vltra eorum intentionem: intentio autem ſic profitentis fuit non obligare ſe independenter ab illa conditione. Verum quidem eſt, quòd ipſa poſita abſque nouo alio conſenſu profeſsio perficitur. Ita docent Sanchez *in opere morali, lib. 5. cap. 8. num. 88.* & alij apud Bonacinam *de clauſ. q. 2. diff. 1. punct. 10. num 4.* 8

Secunda cauſa, ex qua Religioſus poteſt reclamare contra propriam profeſsionem, eſt defectus anni probationis: de qua cauſa, quando inualidam reddat profeſsionem, atque ita ex ea acquiratur Religioſo ius reclamandi, ſatis, ſuperque diximus *ſuprà.* 9

Tertia cauſa eſt defectus ætatis, de qua ſimiliter *ſuperius* diximus. 10

Quarta cauſa, quæ tribuit Religioſo ius reclamandi, eſt: quia, quando emiſit profeſsionem, non erat ſui iuris, ita vt ſe ipſum alteri tradere nequiret, nec per conſequens Religioni. Itaque coniugatus non poteſt validè profeſsionem emittere, inuita vxore. Item, ſeruus non poteſt abſque domini conſenſu validè profiteri: nam, licèt, ſtante ſeruitute, poſsit ſe voto caſtitatis obſtringere; non tamen poteſt ſe omninò Religioni tradere abſque ſui domini facultate, à cuius dominio, eo inuito, ſe ſubtrahere non poteſt. Vnde *in cap. Si quis incognitus. 17. q. 2.* decernitur, ſeruum abſque domini licentia Religionem ingreſſum 11

poſſe

poſſe repeti, illique reſtituendum eſſe, ſi intra biennium repetat. Ex quo textu etiam infertur, non poſſe ſeruum intra dictum tempus profiteri; imò ſi Monaſterium ſcienter, & fraudulenter acceptauit talem ſeruum ad Religionem, tenetur ſatisfacere domino ſoluta ſerui æſtimatione. Ita Syluester *verbo, Religio*, 2. *q.* 3 Sanchez *in opere morali, citato lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 42. *& ſeqq.* Azor. 1. *lib.* 12. *cap.* 1. *q.* 3. Tabiena *verbo*, *Religio*, *q.* 10. & Bonacina *loco citato*, §. 4. *num.* 3.

12 Quinta reclamandi cauſa eſt diuerſitas ſexuum: vt, ſi fœmina in Religione virorum, & vir in Religione Monialium profeſsionem emiſerit: nam, cùm talia profeſsio ſit irrita, conſequenter tribuit ius ita profitenti reclamandi. Cur autem profeſsio irrita ſit, eſt quia ſuperior, vt ſupponitur, non habuit intentionem admittendi ad profeſsionem perſonam diuerſi ſexus: ergo errauit circa ſubſtantiam perſonæ, qui error irritat contractum, vt communiter docent Doctores. Et ita ſtatuitur *in cap. Diffinimus.* 18. *q.* 2. Tum, quia hæc profeſsio eſſet in damnum Religionis, quod eſt contra finè profeſsionis, quæ inuenta eſt, vt homines Deo, eiúſque cultui in Religione vacent: quæ ſi poſsint, & quomodo poſsint præſtari in Monaſterio eodem, vbi eſt commune conſortium virorum, & mulierum, relinquitur prudentis arbitrio, qui fragilitatem naturæ humanæ ex primæui parentis lapſu originatam continua experientia cognoſcere poteſt. Et hanc in praxi veriſsimam poſitionem ſuſtinent Nauarrus, Vgolinus, & alij, quos citat Bonacina *de cenſ. diſp.* 2. *punct.* 2. *num.* 13. & *de Sacram. diſp.* 8. *q. vnic punto* 5. *num. vnico.* An autem ſit valida profeſsio fœminæ, cui virilia prodeant, vt dicitur contigiſſe, & quo tempore durer validitas huius profeſsionis, diximus *ſupra*, ex qua poſitione reſpectiuè reſoluendum eſt, habere, vel non habere, & tali tempore ius reclamandi contra profeſsionem. Idem ſimiliter, & reſpectiuè reſoluendum eſt de Hermaphrodito, iuxta, videlicet, aſſerta *in hac diſput. quæſ.* 3. *n.* 21. *&* 22.

13 Sexta, & vltima reclamandi cauſa eſt, dum profeſsio facta fuit coram non habente poteſtatem eam acceptandi. Ratio huius eſt communis cum præcedentibus: quia, videlicet, irrita redditur talis profeſsio ex defectu conſenſus requiſiti ad profeſsionem ex parte acceptantis: ſicut enim in profitente requiritur conſenſus ſe obligandi ad Religionem; ita ex parte Religionis requiritur perſona, quæ pro Religione habeat facultatem præſtandi conſenſum acceptatiuum. Confirmatur hoc idem *ex cap. Ad apoſtolicam. de regul.* vbi habetur, debere Abbatem per ſe, vel per alium, profeſsionem acceptare. Atque ita docent Nauarr. *in comment.* 4. *de Regular. num.* 74. Panormitanus *in cap. Porrectum. de Regul.* Sanchez *lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 62. & Bonacina *de clauſ. d. q.* 1. *punct.* 10. *diſſ.* 2. §. 6. *num.* 1. qui ſententiam hanc ait eſſe communem DD. Et hæc ſatis dicta ſint quoad cauſas, ex quibus tribuitur ius Religioſo reclamandi contra profeſsionem emiſſam.

Sed ad perfectam huius quæſiti cognitionem dubium eſſe poteſt, an validè profeſſus, qui tractu temporis in morbum incidit, vel ob ſenectutem redditus eſt impotens ad ſeruandam Religionis Regulam, reclamare poſsit contra profeſsionem, ita vt hæc talis impotentia ex prædictis cauſis proueniens, poſsit enumerari inter cauſas, quæ verè, & realiter tribuunt ius Religioſo reclamandi contra profeſsionem.

14 Reſponden negatiuè: quia reclamatio conceditur contra profeſsionem irritam, & inualidam: & ex hoc capite tantùm oritur legitima cauſa tribuens ius reclamandi: profeſsio autem emiſſa ab eo, qui tractu temporis redditur impotens ad ſeruanda Regulæ præcepta, valida eſt, cum ſubſtantialia Regulæ viribus corporis non nitantur, vt ſunt vota caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ, quæ perficiuntur voluntatis affectu; & ſi quæ alia ſint præcepta, quæ diſpoſitionem corporalem exigant, obligant tantùm iuxta corporis vires, & niſi iuſta cauſa excuſet. Ita docet Bonacina *loco citato*.

Ex quibus etiam colligitur, talem Religioſum non dici obligari ad impoſſibilia: nam obſeruatio votorum ſubſtantialium, omnibus quibuſcunque, quacunque detineantur infirmitate corporali, poſſibilis eſt. Vide Bonacinam *loco citato, num.* 10.

Dubitari vltimò poteſt, an Religioſus poſſit reclamare contra profeſſionem factam abſque præuia informatione indicta à Sixto V. anno 1586. Reſpondetur cum Bonacina *loco citato*, *num.* 11. non poſſe Religioſum ob id reclamare: nam expreſsè Clemens VIII. *in conſtit.* quæ incipit: *In ſuprema Eccleſiæ.* 2. Aprilis, 1602. præfatam Sixti V. conſtitutionem reuocauit quoad irritationem profeſſionis, relictis in ſuo robore pœnis quoad Superiores admittentes aliquem non ſeruata forma conſtitutionis prædictæ Sixti V. 15

QVÆSITVM XXVIII.

De priuilegiis, quibus fruuntur Nouitij Regulares; & de effectibus gratioſis, quos in eis cauſat Religionis profeſſio; ac de aliis priuilegiis, exemptionibus & immunitatibus eorundem Nouitiorum.

SVMMARIVM.

1 *Nouitius poſt receptionem ad habitum regularem gaudet omnibus priuilegiis, quæ profeſſis Religionis conceſſa ſunt.*

2 *Societatis* IESV *priuilegiis an gaudeant, & quomodo, aliæ Religiones habentes communicationem priuilegiorum.*

3 *Pœnam totam peccatis debitam in Religioſo remittit profeſſio validè emiſſa.*

4 *Profeſsionem emittens cum conſcientia peccati mortalis, an conſequatur remiſsionem omnium peccatorum ſuorum.*

5 *Profeſſio an, & in quibus æquetur Baptiſmo. & num.* 6.

7 *Profeſsione peracta, ſi decederet profitens immediatè, beatifica frueretur viſione.*

8 *Peccatorum omnium condonatio per profeſsionem an dicenda ſit Indulgentia plenaria.*

9 *Profeſſio validè emiſſa extinguit in Religioſo omne votum anteà emiſſum.*

10 *Profeſſio valida abſoluit profitentem à patria poteſtate, ſicuti faciunt ſimplicia vota in Societate* IESV *emiſſa, vt num* 11.

12 *Profeſſio purgat profitentem ab ingratitudine.*

13 *Profeſſio expurgat profitentem à maculis quoad actus temporales.*

14 *Profeſſio emiſſa, quam irregularitatem auferat in profitente, & num.* 15. *&* 16. *&* 17.

18 *Irregularitas per profeſſionem ablata, non reuiuiſcit per annullationem profeſſionis.*

19 *Illegitimus profeſſus eſt capax beneficiorum ad nutum Abbatis amouibilium; ſecùs tamen dicendum de aliis effectibus profeſſionis, vt num.* 20. 21. *&* 22.

23 *Nouitij poſſunt diſpenſari in ſuis votis à ſuis Prælatis, & Superioribus, qui etiam poſſunt huiuſmodi vota commutare.*

24 *Nouitiorum vota irritare non poſſunt Superiores, benè tamen ſuſpendere.*

25 *Nouitij abſolui poſſunt ab Abbatibus, & Superioribus*

vbi ait: *Audire, & hoc vultis à me, vnde inter cætera pœnitentiæ inſtituta, monaſterialis diſciplina meruerit hanc prærogatiuam, vt ſecundum Baptiſma nuncupetur; arbitror ob perfectam mundi abrenunciationem, ac ſingularem excellentiam vitæ ſpiritualis, quæ præeminēs vniuerſis vitæ humanæ generibus huiuſmodi conuerſationis profeſſores, & amatores ſuos Angelis ſimiles, diſſimiles hominibus facit; imò diuinam in homine reformat imaginem, conſirmans nos Chriſto inſtar Baptiſmi, & quaſi denique ſecundò baptizamur, dum per id, quòd mortificamus membra noſtra, quæ ſunt ſupra terram, Chriſtum induimur, complantati denuò ſimilitudini mortis eius.*

6 Non tamen inferas, æquiparandam eſſe profeſſionē in omnibus Baptiſmo, vt colligitur *ex D. Thom. in 4. diſt. 4. q. 3. art. 3. quæſtiunc. 3. ad 3.* & Corduba *c. 2. q. 14. part. 1.* nam Baptiſmus eſt Sacramentum conferens primam gratiam ex opere operato, & delens omnia peccata quoad culpam, & pœnam; profeſſio verò non cōfert primam gratiam, nec delet culpas peccatorum; ſed pœnam tantum temporalem in Purgatorio expiādam. Imò neque hoc facit ex opere operato, ſed ex opere tantùm operantis, qui, videlicet, ſe abdicando mundo, diuinis ſponte addicitur obſequiis, vt habetur ex Sanchez *loco cit. cap. 5. n. 4.* & Bartholomæus à S. Fauſto *in theſ. Relig. cit. cap. 5. q. 318.*

7 Ex his ergo clarè conſtat, profitentem omnium peccatorum remiſſionem conſequi, & quoad pœnam abſolutum remanere ab omnibus pœnis Purgatorij; ita vt peracta profeſſione, ſi ſtatim decederet profitens, in Paradiſo inter alios Beatos diuina, & beatifica frueretur viſione, vt affirmant S. Thom. 2. 2. *q. vlt. art. 3. ad 3.* Sanch. *loco cit. n. 2.* Nauar. *lib. 3. conſ. de Regul. conſ. 44. n. 1.* Roſella *verbo, Religio, 2. §. 9.* Azor. *loco cit. cap. 5. q. 11.* Suar. *tom. 3. de Relig. lib. 6. cap. 13. num. 4.* Ledeſ. *2. part. Sum. tract. 10. cap. 5. diff. 2.* Caracciolus *in conſt. Cleric. Regul. part. 2. cap. 1. §. 14.* Barboſ. *in collect. in cap. 4. de voto, n. 5.* Ratio eſt, vt dicit D. Thom. *loc. cit.* quia, cùm profitens voluntatem ſuam cæteris rebus chariorem in perpetuam ſeruitutem Dei redigat, iam pleniſſimè pro omnibus anteactæ vitæ delictis ſatisfeciſſe cenſetur; vtpote, quia dat illud, quo nihil maius dari poterat.

8 Aduertendum tamen, quòd huiuſmodi perfecta condonatio peccatorum quoad pœnam, etiam per profeſſionem obtenta, non eſt cenſenda indulgentia plenaria: nam, licèt ſit idem effectus; prouenit tamen ex diuerſa cauſa: etenim indulgētia plenaria conceditur ex meritis paſſionis Chriſti, & Sanctorum ſatisfactione in theſauro Eccleſiæ repoſitis, eadem merita applicante Summo Pontifice, vero, & legitimo Eccleſiæ Dei theſauri diſpenſatore; profeſſio verò cōdonat huiuſmodi pœnas, non ex aliqua conceſſione pontificia; ſed ex vi, & merito ipſius operis excellentiſſimi, & quamcunque debitam peccatis ſatisfactionem excedentis, prout docet Barboſa *de iur. eccl. lib. 1. cap. 42. num. 182.* ex Sanchez *loco cit. num. 6.* & Nauarro *de indulg. not. 20. num. 17.* & docet etiam Bartholomæus de Vecchiis *in praxi Nouit. diſp. 13. dub. 5. num. 6.*

9 Dico ſecundò: Profeſſio validè emiſſa in Religioſo extinguit omne votum anteà emiſſum, cùm in votum Religionis omnia alia vota mutentur, vt affirmāt S. Thom. 2. 2. *q. 88. art. 12. ad 1.* Nauar. *in Manual. cap. 12. num. 65.* Ledeſma *in Sum. tom. 2. tract. 10. cap. vlt.* Sotus *de iuſt. lib. 7. q. 4. art. 3. verſ. 4.* Campanil. *in diuerſ. iur. canon. rubr. 12. cap. 10. num. 2.* Barthol. à S. Fauſto *in theſaur. Relig. lib. 5. quæſt. 183.* Miranda *in Manuali, tom. 1. q. 25. art. 7.* Sayrus *in claui reg. lib. 5. cap. 8. num. 15.* Hieronymus Rodriquez *in Compend. qq. regul. reſol. 140. num. 6.* Sanchez *in præcept. Decal. lib. 5. cap. 35. num. 36.* vbi *num. 38.* dicit, quòd vota in ſæculo emiſſa ipſo iure cenſentur commutata in profeſſionem Religionis, ac per conſequens abſque alia irritatione profitens liber manet ab illis votis. Ratio eſt: quia, cùm omnia vota ſint opera particularia Deo promiſſa, continentur eminenter in profeſſione, per quam ſe, & omnia ſua Deo dat, dicatque profitens: & *num. 16.* dicit, idem iudicium habendum eſſe de votis emiſſis in Nouitiatu: & *num. 40.* idem dicit de votis emiſſis à profeſſo, tranſeunte poſteà ad aliam Religionem. Idem affirmat Barboſa *de iur. eccl. lib. 1. cap. 42. num. 157.*

10 Dico tertiò, profeſſionem abſoluere profitentem à patria poteſtate. Ita affirmant Nauar. *comm. 3. de Regul. num. 41.* Couarruu. *in cap. Quia nos. num. 5. de teſtam.* Anton. Gomez *l. 48. Tauri, n. 7. in fine.* Pinellus *l. 1. part. 1. num. 46. C. de bonis matern.* Gomez Arias *l. 45. Tauri, num. 53.* Sanchez *in præcepta Decal. lib. 5. cap. 5. num. 29.* vbi *num. 30.* cum multis ex citatis Doctoribus ait, hoc intelligendum in iis ſolis, in quibus vtile eſſet liberari à patria poteſtate: ſecùs verò in iis, in quibus hoc verteret in eorum damnum: quia quod in gratiam alicuius conceditur, non eſt in eius diſpendium retorquendum *de Reg. iur. lib. 6.*

11 Idem Sanchez *loco citato, num. 31.* dicit, hanc eandem prærogatiuam concedendam eſſe ſimplicibus votis emiſſis in Societate IESV poſt biennium Nouitiatus; quia militat eadem ratio, quæ in profeſſione. Ratio autem noſtræ concluſionis; quòd, ſcilicet, per profeſſionem profitens liberetur à propria poteſtate, talis eſt. Profitens per profeſſionem tranſit omninò in poteſtatem Abbatis, cui in omnibus, & per omnia voluntatem propriam ſubmittit, vt clamant omnia iura: ergo neceſſariò per talem ſubmiſſionem patris poteſtas in eo ceſſabit.

12 Dico quartò: Per profeſſionem emiſſam in Religione purgatur profitens ab ingratitudine: nam prærogatiua profeſſionis præcipua eſt, vt ea emiſſa ante mortem parentis, filij profitentis præteritam ingratitudinem aboleat, ob quam diſhæredari poterat: quod habetur *in cap. Non liceat. 19. q. 3.* & affirmant Romanus *ſingular 485.* Hippolytus de Marſiliis *ſingularis 413. num. 6.* Guillelmus Benedict. *in cap. Raynutius. de teſtam. verbo, in eodem teſt. num. 37.* Ioannes Garz. *Reg. 119. num. 25.* Emmanuël à Coſta *in l. Gallus. §. Et quid ſi tantùm. part. 3. num. 195. cum ſeqq. ff. de libert. & poſthum.* Spina *in Speculo teſtamentor. gloſſ. 20. in princip. num. 64.* Surdus *de alim. tit. 7. q. 1. num. 30.* Rodriquez *qq. regul. tom. 1. q. 77. art. 2.* Tiraquellus *de priuil. piæ cauſæ, priuil. 30.* Sanchez *in præcept. Decal. lib. 5. cap. 5. num. 32.* quidquid Vaſquez *de ſucc. creat. lib. 3. §. 10. num. 646.* Ex quibus Doctoribus ſatis conſtat, per profeſſionem emiſſam deleri præteritam ingratitudinem, cauſa cuius filius profitens exhæredari poterat, ſicut docent Molina *de iuſt. tract. 2. diſput. 176. dub. vlt.* & Duard. *in comment. ad Bullam Cœnæ, lib. 2. conſ. 15. quæſt. 17. num. 7.* Laurentius de Palatio *in tract. de ſtat. excluſiue fœmin. num. 108.* Tabiens *verbo, Religio, num. 43.* Syluester *eodem verbo 6. q. fin.*

13 Dico quintò, profitentem per profeſſionem emiſſam expiari à maculis quoad actus temporales: vnde, qui, verbi gratia, ineptus eſſet ante profeſſionem ad teſtificandum, ratione alicuius maculæ periurij, aut furti, vel ſimilis, profeſſione inde ſequuta redditur habilis, habetur *in Authent. de Monach. ſtatim in principio col. 1.* & in Gloſſ. *in cap. Cùm deputati. de iudic.* vbi Felinus *num. 2.* & Sanch. *loco cit. lib. 5. cap. 5. num. 27.* Rebuffus *in praxi benef. tit. de diſpenſ. ſuper defect. natal. num. 72.* Idem affirmat Barboſa *de iure eccleſiaſtico, lib. 1. cap. 42. num. 202.*

14 Dico ſextò, per profeſſionē emiſſam dimittitur irre-

gularitas in profitente. Non loquor de irregularitate, quæ ex delicto proprio prouenit: ſed de ea, quæ oritur ex defectu natalium, qua mediante quis illegitimus fit. Habetur *in cap. 1. de fil. Presbyt.* Sed non omninò tollitur huiuſmodi irregularitas; ſed tantùm quoad Ordines recipiendos. Dixi, quòd non tollitur omninò: quia profitens hac irregularitate irretitus, etiam poſt profeſſionem redditur incapax ad dignitates obtinendas. Ita affirmant Syluester *verbo, irregularitas, q. fin.* Angelus *eodem verbo vlt. num. vnico*, Abbas *cap. 2. in fin. de Apoſt.* Socin. *cap. Ad audientiam. de homicid. colum. vltim.* Couarru. *in Clem. Si furioſus, de homicid. 1. part. §. 1. num. 6.* Henriq. *lib. 14. de irregul. cap. 17. n. 2.*

15 Aduertendum tamen eſt, nullam deleri irregularitatem per profeſſionem, præter expreſſam in iure. Ita reſoluunt Azor. *tom. 2. inſtit. moral. lib. 6. cap. 3. q. 10.* Campanil. *in diuerſ. iur. canon. rubr. 12. cap. 10. n. 3.* Auila *de cenſ. part. 7. diſput. 10. dub. 3.*

16 Vnde profitens emiſſa profeſſione abſque alia diſpenſatione noua redditur aptus ad ſacros Ordines ſuſcipiendos, vt dicunt Emmanuel Rodriq. *qq. regul. tom. 1. q. 13. art. 4.* Salzed. de Bernard. *in pract. cap. 54. litt. 8. verſ. Si tamen illegitimus.* Azorius *loco cit. lib. 5. cap. 3. q. 1.* Reginald *in praxi fori pœnit. tom. 1. q. 25. art. 10. concl. 1.* Aloyſius Riccius *in deciſ. Cur. Archiep. Neapol. part. 1. deciſ. 42.* Campanil. *loco cit. rubr. 1. cap. 53. n. 15.* Sanchez *in præcept. Decal. tom. 2. lib. 5. cap. 5. num. 9.* Hieronym. Rodet. *in compend. qq. regul. reſol. 52. num. 40.*

Nec obſtat Conſtitutio Sixti V. contra illegitimè natos: quia Gregorius XIV. illam conſtitutionem abrogauit anno 1591. per Bullam, quæ incipit: *Circumſpecta Romani Pontificis.* vbi omnes legitimationes, & diſpenſationes ad terminos iuris reducit.

17 Quibus ſic ſtantibus colligitur primò, irregularitatem ex defectu natalium prouenientem, tolli quidem per profeſſionem; non autem per ſolam habitus ſuſceptionem; ac proinde neceſſaria eſt profeſſionis emiſſio. Ita S. Antoninus *part. 3. tit. 1. cap. 27. §. 3.* Felin. *in cap. Cum deputatis. n. 2. de iudic.* Sotus *in 4. diſt. 25. q. 1. art. 3. col. 2.* Rebuff. *in prax. benef. tit. de diſpenſ. ſuper defect. natal. n. 66.* Nauarr. *com. 2. de Regul. n. 6.* Valentia *tom. 4. diſput. 7. q. 19. punct. 7. §. 2.* Rodriq. *qq. regul. tom. 1. q. 13. art. 4.* Barbol. de Vecch. *in prax. Nouit. diſp. 13. dub. 6. num. 2.*

18 Colligitur ſecundò, irregularitatem ſublatam per profeſſionem non reuiuiſcere profeſſione annullata, vt dicunt Rodriq. *qq regul. tom. 1. q. 24. art. 15.* Sorbus *in Compend. priuil. tit. Nouitius §. de Nouit. abſolut.* Peregrinus *in Compend. priuileg. iter. regul. part. 1. tit. Abſolutio, §. 1. in ſchol.* Aloyſius Ricc. *in prax. aur. reſol. 311.* Auguſtinus Barboſ. *de iur. eccl. lib. 1. cap. 42. n. 191.* contra quos diſputant Bartholomæus de Vecchis *in prax. Nouit. diſput. 9. dub. 25. num. 4.* vbi validiſſimis rationibus oſtendit, ſi Nouitij ab irregularitatibus & aliis nexibus fuerunt abſoluti vigore priuilegiorum, non reincidere in illos, ſi recedant à Religione: & Bonacina *de leg. diſp. 4. q. 2. punct. 7. §. 4. n. 28.* Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 24. num. 6.* Diana *in reſol. moralibus, tract. 1. de dub. regul. reſol. 44.* Ratio eſt: quia abſolutio purè, & ſimpliciter data, non eſt explicandum, fuiſſe datam ad reincidentiam, niſi in caſibus à iure expreſſis, vel niſi facultas abſoluendi ita expreſsè conceſſa ſit, vt dicit idem Diana, & etiam conſtat ex Suar. *3. part. tom. 5. diſp. 7. ſect. 5. num. 35.* & *ex cap. Eos, qui. de ſent. excomm. in 6.* vnde, cùm in priuilegiis Regularibus conceſſis, & Nouitiis communicatis nominatim non exprimatur hæc reincidentia, non eſt dicendum, quòd ſi Nouitius recedat à Religione, reincidat in cenſuras, & irregularitates, à quibus in Religione abſolutus fuit.

Colligitur tertiò, profeſſum illegitimum eſſe capacem beneficiorum manualium, quæ ad nutum 19
Abbatis reuocari poſſunt, de qua re egi *in tom. 1. diſp. 5. q. 4. num. 1.* non tamen intelligitur legitimari
per profeſſionem emiſſam quoad omnem effectum 20
profeſſionis, vt dicunt Mantica *deciſ. 32. num. 4.* Socin. iunior *conſ. 48. num. 18.* Guilelm. Bened. *in cap. Raynutius. verbo, vxorem nomine, part. 1. num. 200.* & Rota *in Peruſina reintegrationis, 9. Iulij, 1625.*
coram bon. mem. Durano. Atque ita poteſt dici, eun- 21
dem illegitimum profeſſum non poſſe de conſenſu ſui Abbatis effici Vicarium Epiſcopi: quia Vicariatus dicitur dignitas propter eius præeminentiam, & iuriſdictionem, vt dicunt Sayrus *de cenſuris, lib. 6. cap. 2. n. 3.* Hieron. Rodriqu. *in compend. qq. reg. reſol. 76. n. 9.* Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi, p. 3. alleg. 54. n. 14.* & alij apud eundem Barbol. *de iure eccleſiaſt. lib. 1. cap. 42. n. 197.*

Et aduertendum eſt, iure communi ſecluſis Reli- 22
gionum priuilegiis, ſolum Summum Pontificem diſpenſare poſſe cum illegitimis Religioſis ad dignitates, & Prælaturas, vt dixi *tom. 1. diſp. 5. q. 14. n. 7.* Itaque legitimatus ab infantia ad inſtantiam patris per ampliſſimam legitimationem vigore facultatum dominorum de Campegiis, non poteſt eligi in Generalem ſuæ Religionis, ſicut declarauit ſacra Congregatio Concilij ſub die 12. Martij 1629. vt refert Barboſ. *de iure eccleſ. lib. 1. cap. 42. num. 199.*

Antequàm Nouitij profeſſionem ſolennem emittant, multis gaudent priuilegiis, & exemptionibus, ſicut & cæteri Regulares, vt diximus *in principio quæſiti*: veniunt enim Nouitij in fauorabilibus, & in rebus priuilegiatis ſub nomine Monachorum, vt diximus, quibus ſic ſtantibus, vt perfectiorem cognitionem propoſiti quæſiti habeamus, ad particulares gratias, & fauores, immunitates, & exemptiones deueniendum eſt per ſequentes concluſiones.

Prima concluſio: Nouitij Regulares gaudent pri- 23
uilegio, vt poſſint diſpenſari à Prælatis Regularibus, ſub quorum obedientia degunt in ſuis votis, quæ quidem vota poſſunt etiam ab eiſdem Prælatis commutari. Ita affirmant Rodriq. *tom. 1. qq. regul. q. 25. art. 8.* Henriq. *lib. 7. cap. 22. n. 7.* Sanch. *in præcept. Decal. lib. 4. cap. 39. n. 17.* Azor. *tom. 1. inſtit. moral. lib. 11. cap. 20. q. 21.* Leſſius *de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 40. dub. 13. n. 107.* Barth. à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib. 3. q. 27. n. 2.* Corduba *in ſuo quæſtionar. lib. 1. q. 40.* Quicquid dicant Angles *in materia de voto*, & Lopez *part. 1. cap. 47.* qui affirmant, Prælatos ſupradictos non poſſe diſpenſare cum Nouitiis; ſed hoc ſpectare ad Epiſcopum. Ratio huius concluſionis eſt, quæ etiam militat contra prædictos Doctores contrarium affirmantes: quia Prælati Regulares habent iuriſdictionem epiſcopalem erga Nouitios, propter quam iuriſdictionem Nouitij dicuntur exempti à iuriſdictione Epiſcopi, vt benè probat Nauar. *cap. 12. de Regul. num. 65.*

Et quamuis aliqui negent huiuſmodi authoritatem in Prælatis reſpectu Nouitiorum, ratione iuriſdictionis; eam tamen concedunt ratione priuilegiorum, vt dicunt Molfeſius *part. 1. Summ. tract. 11. cap. 15. n. 129.* Emmanuel Sà *verbo, Religio, num. 4.*

Non poterunt tamen Nouitij gaudere priuilegio, vt 24
eorum vota irritentur à Prælatis regularibus: quia non ſunt adhuc illis traditi per votum obedientiæ, vt affirmant Naldus *in Sum. verbo. Nouitius, num. 5.* Nauarr. *in Manuali, cap. 12. n. 65.* Rodriq. *loco citato*, Molfeſius *ſimiliter loco citato, n. 75.* Barth. à S. Fauſto *loco cit. lib. 2. q. 177.* Portellus *in dubiis Reg. verbo. Votum, n. 18.* Sanch. *loco cit. cap. 33. n. 28.* qui *n. 32.* dicit, quòd Prælati Regulares poſſunt vota perſonalia impedire, ia executionem

exercitiorum Nouitiatus ſuſpendere : & *num.* 17. docet, quòd tunc ſuſpenſa ſunt ipſo iure. Idem affirmant Suar. *tom.* 3. *de Relig. lib.* 5. *cap.* 11. *num.* 9. & Graff. *tom.* 1. *conſ. lib.* 3. *de voto*, *conſ.* 8. *num.* 9.

25 Secuoda concluſio : Nouitij gaudent priuilegio ante emiſſam profeſſionem, vt abſolui poſſint à ſuis Prælatis regularibus ab omnibus caſibus, à quibus abſolui poſſunt Monachi profeſſi, abſque vinculo reincidentiæ, ſi recedant à Religione. Probatur : nam Prælati Regulares ferè in omnibus Religionibus gaudent priuilegiis, quibus mediantibus potiuntur æquali facultate abſoluendi, tam Monachos profeſſos, quàm Nouitios, vt poteſt videri *in Compend. priuileg. tit. Abſolutio ordinaria quoad Fratres, num.* 7. Videatur *compend. Societ. Ieſu, tit. Communicatio, num.* 5. Hanc concluſionem docent Reginald. *in praxi*, *lib.* 8. *num.* 58. Bonacina *de pœnit. q.* 7. *part.* 4 §. 1. *num.* 28. Rodriq. *tom.* 1. *qq. regul. q.* 20. *art.* 11. Naldus *in Sum. verbo, Nouitius*, *num.* 7. Bartholomæus de Vecchiis *diſp.* 9. *in praxi Noui. dub.* 5. vbi hoc probat validiſſimis rationibus.

26 Tertia concluſio : Nouitij Regulares gaudent priuilegio, vt quando de proximo ingredi volunt Religionem, abſolui poſſint per Confeſſarium illius Religionis à caſibus Epiſcopo reſeruatis. Ita docent Bartholomeus de Vecchiis *loco cit. dub.* 7. *n.* 5. & poſt illum Pater Diana *in ſuis reſol. moral. tract.* 2. *de dub. Regul. reſol.* 46.

27 Quarta concluſio: Gaudent præterea Nouitij regulares hac immunitate, quòd interdicta ciuitate, licèt ſinguli illius ciuitatis interdicantur ; Nouitij tamen, qui eo tempore interdicti erant in Religione, vel ad illam tranſierunt, interdicti non ſunt. Ita affirmant Cãpanilus *in diuerſ. iur. canon. rubr.* 11. *cap.* 3. *n.* 28. & Laurent. de Peyrin. *tom.* 2. *de Prælat. q.* 3. *cap.* 1. *num.* 205. Ratio eſt : quia, vt dicemus, Nouitij gaudent priuilegio fori, & ſunt liberi à ſæculari poteſtate.

28 Quinta concluſio: Nouitij Regulares gaudent omnibus indulgentiis conceſſis Monachis profeſſis, vt dicunt Portellus *in dub. regul. verbo*, *Nouitij abſolutio*, *n.* 35. Rodriq. *tom.* 3. *qq. regul. q.* 51. *art.* 11. Caſarubios *in Compend. priuil. Mendicant. verbo, Nouitius*, *n.* 22.

29 Sexta concluſio : Gaudent Nouitij regulares hac prærogatiua, vt poſſint ſibi eligere vnum Confeſſariũ ex approbatis ab Abbate ſemel in vita, & in articulo mortis, qui illos ab omnibus caſibus, & cenſuris abſoluat, à quibus poſſent abſolui, ſi eſſent profeſſi. Ita Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 1. *lib.* 2. *cap.* 19. *num.* 9. Laurentius de Peyrinis *loco cit. num.* 203.

30 An autem virtute Bullæ Cruciatæ poſſint ſibi eligere Confeſſarium abſque licentia Superioris, affirmatiuam partem tenent Rodriq. *tom.* 1. *qq. reg. q.* 11. *art.* 11. Suar. *loco cit.* Corduba tamen *in qq. theolog. q.* 20. & Bartholomæus de Vecchiis *diſp.* 9. *dub.* 5. & Laurentius de Peyrinis *loco cit.* partem negatiuam ſuſtinent. Sed de hac re fuſiùs egi *in* 2. *tom. diſp. de Sacram. pœnit.*

31 Septima concluſio : Nouitij Regulares gaudent prærogatiua, vt aſſumi poſſint ad dignitatem epiſcopalem, quamuis in Ordine, quem intendunt profiteri, ad nullam dignitatem eligi poſſint. Elicitur *ex cap. Nullus. de elect. in* 6. & affirmant hoc idem Azor. *tom.* 1 *inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 2. *q.* 12. Suar. *tom.* 3. *de Relig. lib.* 5. *cap.* 16. *num.* 15. Roſella *verbo*, *Nouitius*, *num.* 30. Angelus *eodem verbo*, *num.* 19. Sanchez *in præcept. Decal. lib.* 7. *cap.* 4. *num.* 20. Imò notat Suarez *loco cit.* quòd Nouitius poteſt epiſcopatum acceptare, & ſuo tempore profiteri, & conſecrari.

32 Octaua concluſio: Nouitij Regulares gaudent prærogatiua, vt eis beneficia eccleſiaſtica conferri poſſint : quia adhuc ſunt ſui iuris ; & hoc illis nullibi vetitum reperitur. Ita affirmant Suarez *loco cit. num.* 13. Campanil. *in diuerſ. iur. canon. rubr.* 12. *cap.* 3. *num.* 20. Azorius *tom.* 1. *inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 3. *quæſt.* 1.

Nona concluſio : Nouitij Regulares hoc habent priuilegium, cuiuſcunque Ordinis ſint, etiam Minorum, & Capucinorum, vt poſſint inſtitui hæredes, & ſuccedere in paterna hæreditate ex teſtamento, vel ab inteſtato. Ita affirmant Sanchez *in præcept. Decal. lib.* 7. *cap.* 25. *num.* 3. Cordub. *in Regul. S. Franciſci*, *cap.* 6. *q.* 11. *p.* 1. Laurentius de Peyrinis *tom.* 2. *de Prælat. q.* 3. *cap.* 1. *num.* 124. *in fine.* 33

Decima concluſio : Nouitij regulares poſſunt tranſigere, ac pacem facere, & accuſare, tam in iniuria ſibi illata, quàm ſuis parentibus, & conſanguineis. Ita Sanchez *in præcept. Decal. lib.* 6. *cap.* 12. *num.* 34. Farinacius *part.* 1. *prax. tit. de accuſ. q.* 13. *num.* 26. Clarus *in practica*, *lib.* 5. §. *finali*, *q.* 58. *num.* 25. Bartholomæus de Vecchiis *diſput.* 11. *dub.* 13. *num.* 1. Ratio eſt : quia Nouitij, vt diximus, ſunt ſui iuris; nec ſunt mortui mundo : & illis eadem iura competunt, quæ ſæcularibus. 34

Vndecima concluſio : Nouitij regulares poſſunt ſibi ſepulturam eligere. Ratio eſt : quia, cùm non ſint verè Religioſi, illis ſepultura non prohibetur, *in cap. final. de ſepult. in* 6. Ita affirmant Tabiena *verbo*, *ſepultura*, *num.* 4. Armilla *eodem verbo*, *num.* 6. Sanchez *in præcept. Decalogi*, *lib.* 6. *cap.* 14. *num.* 10. Si verò ſepulturam non eligant, ſepeliri debent in Monaſteriis, in quibus moriuntur. Ita affirmant Rodriq. *qq. regul. tom.* 3. *q.* 60. *art.* 2. Gratianus *in deciſ. Marchiæ*, *deciſ.* 35. *num.* 14. Sylueſter, *verbo*, *ſepultura*, *q.* 8. *dicto* 7. 35

Duodecima concluſio : Nouitij regulares ſunt immunes à ſolutione gabellarum, cùm ipſi gaudeant priuilegiis Religionis, vt diximus ; & Religioſi nominentur, *ex cap. Nullus. de elect. in* 6. Ita affirmant Molina *tract.* 2. *de iuſt. diſp.* 671. *num.* 2. Rodriq. *tom.* 2. *qq. regul. q.* 47. *art.* 8. Barboſa *in ſuis collect. in cap. Aduerſus. num.* 11. *de immunit. Eccleſ.* 36

Decimatertia concluſio: Nouitij regulares gaudent priuilegio fori : vnde, qui illos percutiunt, ſunt excommunicati eo modo, ac ſi percuſſiſſent Monachum, *ex cap. Religioſo.* §. *vlt. de ſent. excomm. in* 6. ac proinde conueniri non poſſunt coram Iudice ſæculari, neque in ciuilibus, neque in criminalibus cauſis. Ita affirmant Farinacius *part.* 1. *prax. crim. de inquiſit. q.* 8. *num.* 26. Molina *tract.* 2. *de iuſt. diſput.* 671. *num.* 2. Sanchez *in præcep. Decal. lib.* 6. *cap.* 10. *num.* 10. vbi multos Doctores citat, & ſequitur, Campanil. *in diuerſ. iur. canon. rubr.* 12. *cap.* 4. *num.* 27. Suarez *tom.* 3. *de Relig. lib.* 5. *cap.* 11. *num.* 12. Graff. *tom.* 1. *conſ. lib.* 3. *de voto*, *conſ.* 8. *num.* 12. Ratio eſt : quia Nouitius eſt pars Religionis, quamuis imperfecta, quæ quidem Religio exempta eſt, ac proinde non poteſt conueniri coram Iudice ſæculari, neque in ciuilibus, neque in criminalibus. 37

QVÆSITVM XXVIII.

Vtrùm Nouitij puniendi ſint pro ſuis delictis à Iudice ſæculari, vel eccleſiaſtico.

SVMMARIVM.

1 *Nouitius, qui ante ingreſſum Religionis delictum commiſit, quo modo puniri poſſit à Iudice ſæculari, ſi ingreſſus Religionis fuerit in fraudem.*

2 *Nouitius qui abſque vlla fraude ante accuſationẽ, & inquiſitionem delicti Religionem ingreſſus eſt, nullo modo poteſt à Iudice ſæculari puniri.*

3 *Nouitius de omnibus delictis, etiam homicidij voluntarij, poteſt puniri à Prælato regulari, ſi ipſe velit in Religione permanere.*

4 *Nouitius, qui occidit, vel vulnerat Monachum, & à Religione aufugit, debet à Iudice ſæculari puniri.*

5 *Nouitius, qui ob delictum ſuum non meretur mortem, ſi à Religione egredi velit, poteſt, etiam inuitè, puniri, antequàm è Religione egrediatur.*

6 *Nouitius habitu dimiſſo, an poſſit puniri pro delicto in Nouitiatu commiſſo.*

7 *Nouitius, ſi ratione delicti torqueri debet, poterit vtique à Prælato regulari.*

8 *Nouitius pro delictis contra Regulam, & Conſtitutiones, poterit puniri à Prælato regulari, vſque ad pœnam carceris incluſiuè.*

9 *Nouitius pro delictis ciuilibus apud ſuum Superiorem regularem, non autem Iudicem ſæcularem conueniri debet.*

MAgna difficultas eſt, de delicto Nouitiorum ab eis commiſſo ante ingreſſum Religionis, an ſit à laico Iudice puniendus, etiamſi Nouitius in fraudem Religionem ingreſſus ſit.

1 In hac re Bartholomæus de Vecch. *in praxi Nouit. diſput.* 12. *dub.* .. aſſerit, quòd in eo caſu, in quo ingreſſus in Religionem factus fuit cum fraude, licèt talis criminoſus iuxta Sixti V. Conſtitutionem omnibus habitibus Religionis ſpoliari, & puniri debeat à Iudice ſæculari, ac ſi Religionem ingreſſus non eſſet; attamen, quia hanc conſtitutionem in hac parte moderatus fuit Clemens VIII. ingreſſus Religionis dicitur validior, ad hoc, vt Nouitius priuilegio fori gaudeat ad inſtar Clerici, qui ſtatum clericalem cum fraude aſſumpſit: & ideò quemadmodum Clericus puniri nequit à Iudice ſæculari corporaliter; ſed ſolùm in pecunia, ita vt idem Iudex ſæcularis ſit Iudex cauſæ; non autem perſonæ, vt docent communiter Iuriſtæ: ita eodem prorſus modo Nouitius in hoc euentu ad ſummum puniri poteſt à Iudice ſæculari in pecunia, & bonis; non autem in corpore. Et ſubdit circa illam particulam, *ad ſummum*, ſatis probabile eſſe, neque poſſe puniri Nouitium in pecunia, & bonis à Iudice ſæculari, etiamſi cum fraude veniat ad Religionem, vt latè docet Martha *de iuriſd. part.* 4. *centur.* 2. *caſ.* 21. *num.* 2: qui in ingrediente Religionem non admittit hanc diſtinctionem, an, ſcilicet, ſit cum fraude ingreſſus, vel non.

2 Si verò Nouitius poſt commiſſum delictum abſque fraude ingreditur Religionem ante accuſationem, & inquiſitionem delicti, non poteſt à Iudice ſæculari vllo modo puniri, neque à Religione extrahi, vel incarcerari, vt benè affirmant Couarruu. *pract. qq cap.* 32. *num.* 4. Ioannes Andr. *in cap.* 1. *de obligat. ad rat. n.* 20. Syluestr. *verbo, Iudex*, 1. *q.* 6. Bartholomæus de Vecchiis *in praxi Nouit diſp.* 11. *dub.* 12. *num.* 3. Portell. *in dub. regul. verbo, Nouitius, num.* 17. Iulius Clarus *in praxi criminali, lib.* 5. §. *final. num.* 43. Ratio eſt: quia, licèt non ſint Nouitij verè profeſſi; pro profeſſis tamen habentur ad hunc effectum vitandi iuriſdictionem ſæcularem, vt dicunt Ancharanus *in cap. Nullus. num.* 3. *de temp. ordin. in* 6. Gratianus *deciſ.* 35 *in deciſ. March. num.* 10.

3 De omnibus delictis, etiam homicidij voluntarij, poteſt puniri Nouitius à ſuo Prælato regulari, ſi ipſe velit in Religione permanere. Ita Naldus *in Sum. verbo, Nouitius, num.* 3. Coriol. *de caſib. reſern. part.* 3. *caſu* 10. *num.* 6. Sanchez *in præcept. Decal. lib.* 6. *cap.* 30. *num.* 11. Azor. *tom.* 1. *inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 3. *q.* 2. Rodriquez *tom.* 2. *qq. regul. q.* 2. *art.* 10. Bonacina *de leg. diſp.* 4. *q.* 2. *part...* §. 4. *num.* 27. Bartholomæus à S. Fauſto *lib.* 5. *theſaur. Relig. q.* 207. Ratio eſt: quia Nouitij, cùm gaudeant priuilegiis Religionis, exempti ſunt à Iudice ſæculari.

Si verò Nouitius occidit, vel vulnerat aliquem Monachum, ſiue committit aliquod magnum delictum, & deinde à Religione aufugiat; tunc à ſæculari Iudice puniri debet: quia in eo caſu vt ſæcularis cenſetur. Ita Farinacius *part.* 1. *prax. crimin. tit. de inquiſit. q.* 8. *num.* 46. Sanchez *loco citato, num.* 13. Bartholomæus de Vecchiis *diſp.* 11. *dub.* 11. *num.* 6. 4

Si Nouitius pro delictis, quæ mortem non merentur, è Religione egredi velit, à Prælatis regularibus puniri debet, & inuitè puniri poteſt, & incarcerari, antequàm egrediatur è Religione. Ratio eſt: quia, ſi ſub tali prætextu non puniretur à Prælato regulari, remanerent delicta impunita. Ita affirmant Graff. *tom.* 1. *conſ. lib.* 3. *de voto, conſ.* 8. *num.* 8. Suarez *tom.* 3. *de Religione, lib.* 5. *cap.* 16. *num.* 18. Et hoc non eſt impedire libertatem Nouitij ad egrediendum è Religione, vt habetur *in cap. Statuimus. de regul.* & *cap. Non ſolùm. eodem titulo in* 6. 5

Si quæras, an Nouitius, habitu Religionis dimiſſo, poſſit à Iudice ſæculari puniri propter delictum commiſſum in Nouitiatu? Reſpondet Molina *de iuſt. tom.* 4. *tract.* 5. *diſp.* 49. *num.* 24. quòd poteſt puniri. Et idem dicit eſſe dicendum de Religioſis emiſſis à Societate Ieſu. Secùs dicendum eſt cum Bonacina *de leg. diſp.* 10. *q.* 2. *punct.* 1. §. 2. *num.* 5. qui citat Sayrum, Panormitanum, & alios, quòd eccleſiaſticæ perſonæ, quæ ſtatum mutabilem habent, quem arbitratu ſuo abiicere poſſunt, eo depoſito, clericalibus priuilegiis ſpoliantur, vt Clerici in minoribus conſtituti, & Religionum Nouitij; prætetquàm quòd ob crimina in ſtatu eccleſiaſtico emiſſa poſt eius mutationem non à ſæculari, ſed eccleſiaſtico Magiſtratu conueniri, ac puniri debeant: quia tempus delicti inſpiciendum eſt. Ita Paulus Layman *in Theol. moral. lib.* 4. *tract.* 9. *cap.* 8. *num.* 5. Ita etiam deciſum fuit in Concil. Neapolitano, vt refert Grammat. *dec.* 10. *n.* 5. 6

Dicendum eſt ergo cum Diana *in ſuis reſol. moral. tract.* 1. *de immunit. Eccl. reſol.* 34. Nouitium, poſtquàm Religionem deſeruit, puniri non poſſe à laico Iudice, propter delictum commiſſum tempore Nouitiatus. Idem etiam dicendum eſt de Religioſis emiſſis ex Societate Ieſu, ſi vxorem ducant, vel ſi in ſæculo liberi maneant: nam illos non poſſe iudicari à laica poteſtate propter delicta commiſſa in Religione, affirmat idem Diana *loco citato*.

Quòd ſi contingat, ſeu neceſſarium ſit, Nouitium ratione delicti torqueri, poterit vtique à Prælato regulari, vt profeſſus, torqueri, ad veritatem eruendam: hoc enim concernit officium Iudicis; & habetur *ex cap. Cùm in contemplatione, de regul. iur.* & docent Suarez *tom.* 3. *de Relig. lib.* 5. *cap.* 16. *num.* 18. Sanchez *lib.* 6. *in Decal. cap.* 10. *num.* 12. Bartholomæus de Vecchiis *in praxi Nouit. diſput.* 11. *dub.* 11. *num.* 3. Nauar. *lib.* 2. *conſ.* 5. *num.* 3. & Rodriquez *tom.* 2. *qq. regul. q.* 2. *art.* 10. qui dicunt etiam, tunc torquendum eſſe Nouitium, non per perſonam ſæcularem, ſed per Clericum, vel Religioſum, iuxta formam præſcriptam *in cap. Vniuerſitatis. de ſent. excomm.* 7

Pro delictis autem à Nouitio commiſſis contra Regulam, & Conſtitutiones; putà: quia, verbi gratia, ſilentium non ſeruauit, lineas camiſias detulit, nudus dormiuit; & ſimilia, poterit puniri à Prælato Regulari vſque ad pœnam carceris, etiam incluſiuè, iuxta formam Conſtitutionum, vt docent Azorius *tom.* 1. *inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 2. *quæſt.* 11. & Sanchez 8

loco

loco citato, *num.* 13. cum Rodriq. *loco ſimiliter citato:* nam ſuppoſito, quòd Nouitius permanere velit in Religione, ſubiacet Prælatis quoad iuriſdictionem, & ſuperioritatem. Ita etiam, præter citatos Authores, docent Syluest. *verbo*, *Religio*, 5*.queſt.* 7. Tabiena *verbo*, *Nouitius*, *num.* 13. Armilla *eodem verbo*, *num.* 18. Roſella *ſimiliter num.* 12. qui dicunt, Prælatos Regulares poſſe in carcere detinere Nouitios pro tranſgreſsionibus contra Conſtitutiones, & Regulam commiſsis.

Aduertendum tamen eſt contra Suarez *de Relig. tom.* 3. *lib.* 5. *cap.* 16. *num.* 8. non poſſe cogi Nouitium ad luendam pœnam ſuo delicto condignam, etiamſi, re integra, id eſt, ante cœptum iudicium, diſcedere vellet à Religione, vt docent Barth. de Vecchiis *in praxi Nouit. diſp.* 11. *n.* 6. P. Diana *in ſuis reſolat. moral. tract.* 1. *de immunit. Eccl. reſol.* 34. *in fine*, & alij.

Si autem Nouitius in Religione exiſtens debita ciuilia habeat, eiuſdem creditores eundem non coràm Iudice laïco, vel etiam eccleſiaſtico ſæculari; ſed coram ſuo Prælato regulari conuenire debent: nam eidem Nouitius quoad vtrunque forum ſubditur, ac proinde creditor apud regularem competentem Nouitij Iudicem creditum exigere debet, vt benè notant Sanchez *loco citato* cum Rodriq. & Azorio *ſimiliter citatis*, & rationem affert Sanchez *numero* 10. quia, videlicet, Nouitius exemptus eſt, tam à ſæculari, & laico Iudice, quàm etiam à ſæculari eccleſiaſtico. 9

DISPVTATIO VII.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum regularium, quoad tranſitum Religioſorum ad aliam Religionem.

QVÆS. I. An Regularibus licitus ſit tranſitus de vna ad aliam Religionem, abſque licentia.

II. An aliquibus Regularibus ſpeciali iure ſit interdictus tranſitus à ſua ad aliam Religionem.

III. A quonam Superiori licentia ad arctiorem Religionem tranſeundi poſtulari debeat.

IV. Vtrùm attendenda ſit perfectio, an arctitudo Religionis, ad hoc, vt liceat ad eam tranſitus, petita, licèt non obtenta, Prælati licentia.

V. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint ſubditis licentiam ad æqualem, vel laxiorem Religionem tranſeundi concedere.

VI. De Nouitiatu, & profeſſione, obligatione, & facultatibus legitimè tranſeuntis ad aliam Religionem.

QVÆSITVM I.

An Regularibus licitus ſit tranſitus de vna ad aliam Religionem, abſque licentia.

SVMMARIVM.

1 *Religioſi nequeunt propria authoritate ad aliam Religionem, etiam perfectiorem, tranſire, abſque Abbatis licentia, ſaltem petita; & an peccent mortaliter id faciendo, num.* 2.

3 *Religioſus ad arctiorem Religionem ſe transferens, petita, licèt non obtenta Abbatis licentia, cenſetur debitè, & ritè tranſlatus.*

4 *Religio, à qua fit tranſitus, ſi habeat priuilegia, quòd eius Religioſi nequeant ad aliam, etiam ſtrictiorem tranſire, quid dicendum ſit, oſtenditur.*

5 *Abbas huiuſmodi licentiam denegans, ſi ſibi conſtet, illam nec temerè, nec de re incerta poſtulari, peccat mortaliter.*

6 *Religioſus, ſi non petita Abbatis licentia, ad arctiorem Religionem tranſeat, & in ea profiteatur, an poſſit reuocari: & quid, ſi nondum profeſſionem emiſit, vt num.* 7.

8 *Tranſitus abſque licentia factus ad Religionem, de qua dubium eſt, an ſit arctior; an ſit inualidus.*

9 *Religio arctior quæ ſit, ad quem ſpectet determinare?*

10 *Religioſus non ſatisfacit obligationi de petenda licentia, ſi illam poſt tranſitum petat.*

11 *Religioſus non ſtatim ac petit licentiam, poteſt tranſire ad arctiorem Religionem; neque etiam ſtatim ac Superior denegat, vt num.* 12.

13 *Superior an exiſtente iuſta cauſa tranſitus ad arctiorem Religionem debeat ſtatim licentiam concedere?*

14 *Conſenſus Conuentus non neceſſariò requiritur ad hanc licentiam concedendam.*

15 *Religio, ad quam fit tranſitus, non debet recipere Religioſum ſine litteris dimiſſorialibus.*

16 *Religioſo non licet ſtatim tranſire ad aliam Religionem, etiam quando dubitatur, an Abbas, vel Superior malo animo denegauerit licentiam; & quid, ſi dubitatur de malo animo tranſeuntis, & de maiori authoritate Religionis, vt num.* 17.

18 *Religio, ad quam fit tranſitus, debet eſſe, non in ſuo ſine perfectior, ſed aſperior, & durior.*

19 *Regula, per quas cognoſcitur, Religionem eſſe ſtrictiorem.*

20 *Religioſus ad Religionem ſtrictiorem tranſiens debet ſtare in probatione per annum continuum.*

21 *Milites Religioſi in Clauſtris non degentes poſſunt*

abſque licentia ſuorum Superiorum tranſire ad Ordines, & Religiones clauſtrales.

22 *Conuerſi, & Oblati, qui profeſſionem non emittunt, an poſſint ad arctiorem Religionem tranſire.*

23 *Prælati exempti, & immediatè Summo Pontifici ſubiecti, an poſſint ad arctiorem Religionem tranſire: & quid dicendum ſit de toto Monaſterio Religioſorum, vt num. 24.*

25 *Moniales an poſſint tranſire de vna ad aliam Religionem.*

26 *Moniales, quibus ſtantibus conditionibus licentiam à Sacra Congregatione tranſeundi ad aliud Monaſterium obtinere ſoleant.*

1 Religioſi non poſſunt propria authoritate ad aliam Religionem, etiam perfectiorem, tranſire ſine Abbatis licentia, ſaltem petita, ne obedientiæ bonum contemnere videantur, *cap. Sanè. & cap. Licèt. de Regular.* & ibi communiter Doctores, necnon Theologi cum D. Thom. *in 2. 2. quæſt.* 189. *art.* 8. Probatur expreſsè *ex d. cap. Licèt.* ibi: *Subditus à Prælato cum humilitate, & puritate debet tranſeundi licentiam poſtulare, ne bonum obedientiæ contemnere videatur.*

2 Vnde Religioſus ad aliam etiam ſtrictiorem Religionem, non petita Abbatis licentia, tranſiens peccat mortaliter: quia verbum, *debet*, quod in eo textu appoſitum eſt, importat debitum præcepti, & conſequenter indicat obligationem ſub mortali, data materiei grauitate, vt docent communiter Doctores, præcipuè Sanchez *in Decalog. lib. 6. cap. 4. num.* 36. & *cap. 7. num.* 27. Salas *de legibus, diſp. 10. ſect. 9. num.* 47. & 51. Atque ita docent Sanchez *d. lib. 6. cap. 7. num.* 33. Bonacina *de clauſur. quæſt. 2. punct. 9. §. 3. difficult. 1. num.* 1.

3 Quòd ſi huiuſmodi tranſitus fiat licentia Abbatis priùs petita, licèt obtenta non ſit, tamen Religioſus dicetur debitè tranſlatus, *d. cap. Licet.* vbi Innocentius III. id expreſsè concedit, dicens: *Poſtquam à Prælato ſuo licentiam poſtulauerit, ex lege priuata abſolutus, liberè poteſt ſanctioris vitæ propoſitum adimplere, non obſtante proterua indiſcreti contradictione Prælati.* Atque ita firmant Doctores ibi, & Gloſſ. *in cap. Cum ſingula. §. Prohibemus. verbo, canonicè*: vbi etiam Franch. *num. 3. circa medium, de præbend. in 6.* Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 5. cap. 10. à num. 12. vſque ad 17. excluſiuè*, atque hanc eſſe communem, & receptiſſimam omnium Theologorum, atque Canoniſtarum ſententiam, ait Tib. Decian. *lib. 7. conſ. 20. num.* 12. quem refert & ſequitur D. Antonius Ricciullus *tractatu de iure perſonar. extra grem. Eccleſ. exiſten. lib. 8. cap. 4. concluſ. 11. num.* 19.

4 Et hoc, etiamſi Religio laxior, à qua fit tranſitus, habeat priuilegium à Sede apoſtolica, vt eius Religioſi nequeant ad arctiorem Religionem tranſire: quia dictum priuilegium eſt intelligendum, vt nequeant ex temeritate, vel leuitate tranſire: ſecùs autem ex maiori religione, & bono zelo, vt dicitur *in dicto cap. Licèt.* & Gloſſ. ibi. Ita dicunt Nauar. *conſ. 52. num. 1. de Regular.* Cucch. *lib. 3. inſtit. maior. tit. 1. de Regul. num.* 132. Azor. *inſtit. mor. tom. 1. lib. 12. cap. 14. q. 4.* Reginal. *in praxi, lib. 28. num.* 412. & Rota *in vna Beneuen. profeſſionis*, 14. Martij, 1622. coram Domino meo Merlino. Tenetur tamen Religioſus priùs debito tempore expectare, an Superior ſibi licentiam concedere velit; & deinde tranſire, vt aiunt Doctores cit.

5 Peccat autem mortaliter Abbas licentiam denegans, ſi ſibi conſtet, illam nec temerè, nec de re incerta, aut dubia poſtulari: quia iniuriam ſubdito facit, illi ius ſuum denegando, & quantùm ex parte ſua eſt, impediendo meliorem ſtatum, & ſcandali, vel infamiæ occaſionem præbendo, ſi ſubditus, ipſo renuente, tranſeat. Probatur ex tex. cit. *cap. Licèt. Sine difficultate, & prauitate qualibet debet tranſeundi licentiam indulgere, ne videatur propoſitum impedire diuinitus inſpiratum.* Ita Suar. *d. cap. 10. num.* 17.

Hæc licentia ex vi iuris communis non eſt de ſubſtantia huius tranſlationis, ſed requiritur tantùm, vt actus rectè fiat: vnde, ſi Religioſus, qui abſque licentia petita ad arctiorem Religionem tranſiuit, iam in ea profeſſus eſt; profeſſio erit valida, nec Religioſus amplius reuocari poterit. Ita Gloſſ. *in d. cap. Sanè. & d. cap. Licèt. verbo, licentiam poſtulauerit, de regular.* Abbas antiquus, Goffredus & Petrus de Anchatano, quos refert, licèt non ſequatur Panormit. *in d. cap. Licèt. num.* 10. Sequitur Syluest. *verbo, Religio, 4. num.* 7. citans Archidiac. & alios: at Turrecrem. *in cap. Nullus.* 18. *q.* 3. Richard. *in 4. diſt.* 38. *quæſt. 1. art.* 8. Palud. *in 4. d. 39. quæſt. 4. art.* 4. Leſſ. *de iuſt. lib. 2. cap. 41. dub. 13. num.* 101. & alios, quos citat, & ſequitur Sanctarellus *de apoſtaſ. cap. 8. dub. vnico, num.* 6. Bonacin. *de clauſur. quæſt. 2. punct. 9. §. 3. difficult. 1. num.* 7. Suar. *d. cap.* 10. *num.* 22. qui *num.* 26. ſubdit, nec etiam reuocari poſſe, ſi nondum profeſſionem emiſit, ſed habitum tantùm recepit, & iam eſt in probatione; ſed ſatis eſſe, vt illam petat ad ibi permanendum: nam id, quod omiſſum fuit, accidentale erat, non de ſubſtantia actus, vt dictum eſt; & ideò videtur ſufficiens, ſi ſuppleatur eo modo, quo fieri poterit, non reuocando, quod anteà factum fuerat, cùm id nullius vtilitatis eſſe videatur: quia Religioſus, qui tranſiuit, regredi poteſt illicò poſt petitam licentiam, etiamſi eam non obtineat. 6 7

Limitantur hæc omnia, niſi dubium ſit, an tranſitus fiat, vel factus ſit ad arctiorem Religionem, nécne: tunc enim tranſitus abſque licentia inualidus eſt: quia in tali caſu, vel non ſufficit licentiam petere; ſed neceſſarium eſt, illam obtinere; vel ſi Abbas eam concedere noluerit, iure ſuo priuari non poteſt, antequàm dubium Superioris iudicio terminetur, *iuxta tex. d. cap. Licet.* In dubio enim melior eſt conditio Abbatis poſſidentis. Ita Innocent *ſuper d. cap. Licet.* & Butrius *ibidem, num.* 8. Panormit. *num.* 3. Illuſtriſſimus Antonius Ricciullus *d. cap. 4. num.* 20. Suarez *diſp. 10. num.* 27. 8

Dum autem non cognoſcitur, an Religio ſit arctior, Religioſus in priori Monaſterio manere debet: nam, donec Superioris determinatio aduenerit, debet remanere in eo ſtatu, in quo reperitur, ne Monaſterium, ſeu Religio, lite pendente, ſua poſſeſſione priuetur, *l. Lite ordinaria. C. de liberali cauſ. l. Ordinata. ff. eod. tit. cit.* Butr. *ſuper d. cap. Licet. num.* 10. & Anan. *ibidem, num.* 6. Antonius Ricciullus *d. cap. 4. num.* 21. Quòd ſi ſtante dubio, Religioſus nihilominùs ſine licentia tranſeat, reuocandus eſt etiam poſt profeſſionem alibi factam, vt primum Monaſterium in ſuam poſſeſſionem reſtituatur, & deinde de dubio inter ſubditum, & Prælatum agatur. Suar. *d. num.* 27. Difficultas autem eſt, cuius Superioris iudicium in hoc requirẽdum ſit. Innocent, quem ſequuntur Butr. Anan & Panormit. *ſuper d. cap. Licet.* & Syluest. *verb. Relig. 4. num.* 7. & Anton. Ricciul. *d. cap. 4. num.* 10. aiunt, in hoc caſu illum eſſe Superiorem, ad quem appellaretur, ſi Religioſus ille grauaretur: vnde eorũ iudicio recurrendum eſſet ad immediatum Superiorem Religioſi tranſire volentis, & Abbatis licentiam denegantis. Eorum ratio eſt: quia proprius Prælatus non deberet eſſe iudex in ſua cauſa. At Suar. vbi *ſup. num.* 28. cuius ſententia mihi magis probatur verſimiliter cenſet, illud iudicium vtriuſque Religionis Superiori reſeruandum eſſe; qui Superior, ſi vtraque Religio, vel earum altera exem- 9

pta

Digitized by Google

pra ſit, erit Summus Pontifex: quia, ſi committendum eſſet determinationi Generalis, vel alterius Superioris eiuſdem Religionis, ſequeretur, quòd ij eſſent Iudices in cauſa propria: ob quam rationem Authores primæ ſententiæ cenſebant, illud iudicium ſuperiori committendum eſſe. Quod ex eo patet: nam, ſi hoc caſu de rigore non verti dubium inter Prælatum, & ſubditum; ſed inter Religiones, quæ, ſcilicet, illarum ſit arctior, aut laxior, vnde Prælatorum dictæ eiuſdem Religionis propriæ perſonæ commodum, ſed ſuæ Religionis iura, & dignitatem tueri contendit; & ideò eorum omnium reſpectu illa cauſa tanquàm propria cenſetur.

10 Ex quibus deducitur primò cum Azor. *tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 14. q. 6.* & Bartholom. à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib. 5. q. 331.* non ſatisfieri prædictæ obligationi petendo licentiam poſt tranſitum ad arctiorem Religionem. Ratio eſt: quia quotieſcunque in aliquo actu requiritur petere licentiam, debet neceſſariò ante illum actum peti.

11 Secundò deducitur, non ſtatim, ac petitur licentia, fas eſſe tranſire ad Religionem ſtrictiorem; ſed debet expectari reſponſio Superioris debito tempore. Ita Azorius *loco citato, quaſ. 5. verſ. Quæres an.* Bartholom. à S. Fauſt. *q. 239.* Barboſa *de iure eccleſ. lib. 1. cap. 42. num. 67.* vbi ait, ſubditum tranſeundi licentiam petentem, eſſe interrogandum ab Abbate de cauſa inducente ad talem tranſitum: & tunc ſubditus tenetur cauſam exprimere.

12 Tertiò deducitur cum eodem Barboſa *loco cit. num. 68.* non ſtatim ac Superior denegat licentiam, fas eſſe ſubdito tranſire ad ſtrictiorem Religionem: quia poteſt ex cauſa iuſta denegare. Quòd ſi nullam cauſam aſſignet, tunc ſubditi eſt petere cauſam denegatæ ſibi licentiæ; & ſi Superior eam exprimere nolit, hoc ſibi imputare debet, & tunc licebit ſubdito tranſire ad aliam Religionem. Ita affirmant Innocentius, Hoſtienſis, Ioann. Andr. & Zabarella, quos citat, & ſequitur idem Barboſa *loco citato, num. 69.* vbi ſubinfert, quòd licebit ſubdito ſtatim tranſire, quando Superior iudicans cauſam eſſe iuſtam, denegat licentiam, vel nihil reſpondet, vel allegat cauſam negationis euidenter iniuſtam: quia tunc conſtat de indiſcreta, & proterua denegatione licentiæ. Ita Azorius *loco citato, cap. 40. q. 5.* Rebuffus, & Rodriq. ſimul cum aliis *ſuperius* citatis apud eundem, Barboſam *loco citato.*

13 Non tamen inferas, exiſtente cauſa iuſta tranſeundi ad ſtrictiorem Religionem, debere ſtatim concedi licentiam tranſeundi ad illam: ſed primò quærendum eſt, an Religio ſtrictior ſit parata ad recipiendum volentem tranſire ad illam: quòd ſi anteà Monachus ille recedat, eſt Apoſtata: quia ſub nullius obedientia ſe conſtituit; poſſet tamen Prælatus exhibere licentiam ſubdito exeundi Monaſterio: ſed ſub ſua obedientia adhuc manens quærat Religionem ſtrictiorem. Sed hoc negat Bartholomæus de Vecchiis *diſput. 15. dub. 2. num. 9.* ſtante Decreto Sacræ Congregationis nouiſſimè edito iuſſu Sanctiſſimi D. N. Vrbani VIII. anno 1624. die 21. Septembris, vbi ſtatuitur, vt de cætero nullus permittatur ad arctiorem Religionem tranſire, niſi prius Superiori legitimè conſtiterit, eam Religionem paratam eſſe illum recipere, qui licentiam petit: & tunc Regularis rectè ſe transferat ad arctiorem: quod vt re ipſa adimpleat, idem Superior omni ſtudio, ac diligentia inuigilet.

14 Quartò deducitur, ad hanc licentiam concedendam non eſſe neceſſarium conſenſum Conuentus, vt dicunt Nauarr. *com. 4. de Regul. n. 10.* & Barthol. à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib. 5. q. 333.* Ratio eſt: quia *d. cap. Licet. de Regul.* obligat tantùm ad petendum licentiam à Prælato.

Quintò deducitur, quòd Religioſi, ad quos fit 15
tranſitus, nullo modo eum debent recipere abſque litteris dimiſſoriis ſui Superioris; quamuis eis conſtaret, licentiam fuiſſe petitam, ſed non obtentam: debent enim perquirere cauſam denegationis, & non aliter eum recipere, quàm ſi ille Superior nullam, vel euidenter iuſtam cauſam denegationis aſſignaret. Ita Innocent. *in d. cap. Licet. num. 5.* Zabatell. *ſimiliter num. 16.* & Ioann. Andr. *ibid. num. 13.* & Bartholom. de Vecchiis *num. 11.* vbi *num. 12* dicit, quòd indubitatum eſt, quòd recipientes alienum Religioſum ſine præfatis litteris, peccant mortaliter. Et hoc probat *ex cap. Non eſt vobis. de Regul.* & *cap. Statuimus, 19. q. 3.* idem docent Zabarella *in d. cap. Licet. num. 17.* Ioan. Andr. *ibid. num. 13.* Hoſtienſ. *ſimiliter num. 14.*

Sed, ſi dubitaretur, quo animo, bono, vel malo 16
Abbas denegaret licentiam, tunc non eſt ſtandum iudicio ſubditi, vt ei ſtatim liceat tranſire ad aliam Religionem, nec etiam Superioris denegantis licentiam; ſed eius Superioris iudicium expectandum eſt, ad quem, vt ad verum Superiorem, & maiorem ſpectat hoc inquirere, eo modo, quo Religioſus contra ius vexatus recurrit ad maiorem Superiorem, vt elicitur ex Azor. *loco cit. cap. 14. q. 5.* & Barthol. de Vecchiis *diſput. 15. dub. 2. num. 16.* Idem dicendum eſt, ſi dubitetur, an Religio, ad quam quis ſe conferre deſiderat, ſit arctior, necne. Si enim omnibus diligenter perſpectis dubitetur, an Religio, ad quam ſubditus ſe transferre cupit, ſit, necne, arctior; aut ſi dubitetur, num Religioſus ex charitate tranſitum procuret; in iis dubiis, neque iudicio ſubditi petentis, neque Superioris denegantis eſt ſtandum, ſed maioris Superioris, vt diximus, nempe, Generalis, vel Prouincialis expectandum eſt iudicium. Ita docent Hoſt. *par. 1. Sum. lib. 1. tit. 20. art. 10. q. 1.* Sylueſter *verbo, Religio, 4. q. 1.* Roſella *eod. verbo, 4. num. 2.* Tabiena *ſimiliter, num. 24.* Azor. *loco cit. cap. 14. q. 5.* Cuechus *lib. 3. inſtit. maior. tit. 1. num. 132. de Regul.* Idem dicendum eſt in omni alio dubio, ſi dubitetur, an Monaſterium paſſurum ſit, necne, ex tranſitu Religioſi damnum notabile, vel grauem infamiam.

In dubio verò, an ſubditus bono, vel malo animo 17
tranſeat ad aliam Religionem; & ſimiliter in dubio, an Religio illa, ad quam ſe transfert, ſit ſtrictior, affirmat Sanchez *tom. 2. in præcept. Decal. lib. 6. cap. 7. num. 16.* non poſſe Religioſum illum tranſire, denegata ei licentia per Superiorem: ſed ad licitum tranſitum oportere, vt ab eo, vel ab alio Superiore, ad quem prouocatur, obtineatur licentia. Idem affirmat Barboſa *de iure eccleſ. lib. 1. cap. 42. num. 72.*

Sextò infertur, quòd in huiuſmodi tranſitu non eſt 18
attendendum, an Religio ſit in ordine ad ſuum finem perfectior, & fructuoſior; ſed an ſit aſperior, & arctior, & durior, vt elicitur *ex d. cap. Licet in fine*, de qua re agendum eſt ex profeſſo *infrà, in quaſ. 4. per totum.* Interim videantur, Syluest. *verbo, Religio, 4. q. 1. num. 3.* Cuechus *inſtit. maior. lib. 3. tit. 1. num. 536.* Nauarr. *d. comm. 4. de Regul. num. 2.* Ioann. And. *eod. cap. Licet. num. 8.* Zabarella *ſimiliter q. vlt.* Abb. *ibid. in fine.* Azor. *1. tom. inſtit. moral. lib. 12. cap. 14. q. 2.* Sanchez *loco cit. num. 21.* Valer. Reginald. *in praxi, lib. 18. cap. 29. num. 414.* Barthol. de Vecchiis *dub. 1. num. 15. diſp. 55.*

Ad hoc autem, vt cognoſcatur Religio, quænam 19
ſit ſtrictior, multa conſideranda ſunt, ſcilicet, originalis, & primæua inſtitutio, Regula, Conſtitutiones, adeò vt ſi Conſtitutiones poſt originalem inſtitutionem editæ maiorem inducant aſperitatem, Religio arctior dicetur, vt benè aduertunt Ioan. And. *d. cap. Licet. num. 2.* Butr. *ibidem, num. 4.* Sanchez *loco cit. num.*

23.Bartholom. à S. Fauſto *loco cit.lib.5.q.324.* Ludouicus Miranda *in Manual. Prelat.tom.1.q.31.art.4.concl.* 1. vbi ait, quòd ſi aliqua Religio ſit deformata, & in ipſa ad vnguem non obſeruetur Regula, licitus eſt tranſitus ex ipſa ad aliam, quæ aliàs erat minùs ſtricta, & perfecta in foro exteriori: quod clarè conſtat *ex d. cap. Licet.* vbi non ponderatur, qualis fuerit prior Regula; ſed, qoalis ſit præſens obſeruantia. Idem affirmant Azor *loco citato, cap.14.q.3.* Nauarr. *d. com.4. de Regul. n.1.* Sanchez *loco cit. cap. 7. n. 24.* qui ferè omnes adoerrant, vt permittatur tranſitus à Religione ex primæua eius inſtitutione arctiori ad aliam. Cùm autem probare io particulari, quæ ſit Religio perfectior, eſſet difficillimum, ob tam varios fines Religionum, imò eſſet odioſum ob varias lites, & rationes, quibus vnaquæque Religio ſuam perfectionem oſtendit; ideò textus dictus *in cap. Licet.* pooit aſperitatem, non verò perfectionem: aſperior enim Religio attendenda eſt, ooo verò perfectior, vt dicemus *inferius in quaſ. 4.*

20 Septimò dedocitur, Religioſum ad Religionem ſtrictiorem tranſeuntem ſtare debere in probatione per annum continuum, & poſteà debet emittere profeſſiooem, vt probat Barthol. de Vecch. *in praxi Nouit. diſp. 11. dub. 2.* Si verò Regularis ille, qui tranſit, fiat Prælatus io illa ſtrictiori Religione, non requiritur anous probationis; ſed ſufficit profeſſio tacita, oec requiritur profeſſio ooua, cùm ſubſtantialia ſint eadem, & ob obſeruantias cæteras ſatis cenſeatur obligari ea conſuetudine, & lege, qua Prælati Regulares ſe communi Regulæ, & ſtatutis loci conformare tenentur, vt benè dicunt Leſſius *de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 41. dub. 13. num. 161.* Nauarr. *lib. 3. conſ. 60. in fin. de Regul.* Azor. *tom. 1. inſtit. moral. cap. 3. quaſt. 5.* & Bartholomæus de Vecchiis *diſput. 15. dub. 2. num. 18.* vbi *num. 19.* dicit, teneri Superiorem recipere Religioſum, cui conceſſit licentiam tranſeundi ad arctiorem, ſi ante emiſſam profeſſionem in ſecunda Religione, reuerti vult ad priorem: eò quòd rigorem ſtrictioris ſuſtinere nequit; & quia pœnituit. Ratio eſt: quia licentia tranſeundi, & renunciatio prioris Religionis facta fuit ex cauſa, qua non ſecota, nullus etiam ſequitur effectus. Quod etiam docent Miraoda *tom. 1. Manual. Prelat. art. 18.* Roſella *verbo, Religio, 4. num. 9.* Sylueſt. *eodem verbo, 4. q. 5.* Tabiena *ſimiliter num. 14.* Idem dicendum eſt de Religioſo, qui iniuſtè tranſiuit à ſua in aliam Religiooem: hic enim recipi debet in priori Religione, vt affirmant Paoormit. *conſilio 95. num. 2.* & Barthol. de Vecch. *loco citato, num. 19. in fine.*

21 Octauò deducitur, Religioſor milites io Clauſtris vitam communem non degentes, abſque licentia ſuorum Superiorum poſſe tranſire ad Ordines & Religiones Clauſtrales, vt conſuetudo iam obtinuit, & etiam fuit deciſum *in Bononien. Profeſſionis,* die 14. Martij, 1622. coram D. meo Merlino, etiamſi Religio Militum priuilegio gauderet, ne Equites ad aliam Religionem traoſire poſſint, abſque ſui Superioris licentia.

22 Dubium hîc non videtur omittendum, an Conuerſi & Oblati, qui profeſſiooem noo emittunt, poſſint ad arctiorem Religionem tranſire eo modo, quo poſſunt cæteri Religioſi, Gloſſ. *in c. Vt lex. verbo, Profeſſi, in fine, 27. quaſt. 1.* negat: quia illi iam ſunt effecti ſerui Eccleſiæ. Eam ſequitur Panormit. *in cap. Non eſt. num. 3. de Regular.* atque idem dicunt Angel. *verbo, Monachus, num. 1.* & alij. Ricciul. *d. cap. 4. num. vlt.* Contrarium tamen dicendum eſt: quia ſimplex oblatio priori Mooaſterio facta non poteſt maiorem vim habere, quàm habeat profeſſio ..tum, quia non debet impedire tranſitum ad melioris vitæ frugem, aliàs non eſſet rationabilis oblatio, cùm principaliter ad Dei obſequium, & animæ ſalutem ordinetur. Atque ita ſentiunt Archidiac. *in d. cap. Vt lex.* Gregor. Lopez *in l. 9. tit. 7. part. 1.* Felin. *in cap. In præſenti. col. 3. num. 4. in fin. de probat.* & alij, quos refert, & ſequitur Antonius Ricciullus *d. num. vlt. verſ. Cæterum.* Martinus Bonacin. *de clauſur. quaſt. 2. punct. 9. §. 2. num. 3.* & Suarez *dicto cap. 10. num. 1.* vbi probabiliter cenſet, illos ad emittendam veram religioſam profeſſionem ad quamlibet Religionem tranſire: quia ſtatus eorum eſt ſimpliciter ſtatus profeſſionis: at emittendo veram religioſam profeſſiooem fit tranſitus ad meliorem ſtatum.

Oritur etiam dubium de Prælatis exemptis, qui non ſubſunt immediatè Summo Pontifici, ao poſſint traoſire ad ſtrictiorem Religionem? Cui dubio reſpondeo affirmatiuè: nam illi ad inſtar aliorum Religioſorum tranſire poſſunt ad ſtrictiorem Religiooem, petita licentia, licèt denegata à Superiore: quia ſupradictum *cap. Licet. de Regul. in 6.* excipit tantùm Epiſcopos, non obtenta Summi Pontificis licentia. Ita docent Abb. *in d. cap. Licet. num. 13.* Henriq. *num. 4.* Ancharan. *num. 8. not. 13.* Barthol. à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib. 5. quaſt. 328.* Sanchez *loco cit. cap. 7. num. 8.* vbi etiam docet, Generales Religionum, & alios immediatè Pontifici ſubiectos ad Religionem ſtrictiorem tranſire poſſe, petita licentia à Summo Pontifice, eo non reſpondente, non tamen negaote. Quòd ſi traoſitus factus ſit io præiudicium Abbatis tranſeuntis, licèt tunc valeret, adhuc per Pontificem poſſet reuocari. Atque ita reſoluunt Syluester *verbo, Religio, 4 quaſt. 3.* Azor. *inſtit. mor. part. 1. lib. 15. cap. 14. quaſt. 7.* Sanchez *lib. 6. in Decalog. cap. 7. ſub num. 8.* Ricciullus *dicto cap. 4. num. 15. verſ. Si verò ſubſit.* 23

Dubitari prætereà poteſt, de toto Monaſterio Religioſorum, an poſsint omnes ſimul tranſire ad ſtrictiorem Religionem. Saochez *tom. 2. in pracept. Decal. lib. 6. cap. 7. num. 7.* Ricciullus *loco cit. cap. 4. num. 25.* Tapia *in Authent. Ingreſſi. C. de ſacroſ. Eccl. verbo, Ingreſſi, cap. 9. num. 37.* Rodriq. *qq. regul. tom. 3. q. 52. art. 1.* affirmatiuè reſpondent. Nec obſtat textus *in cap. vnico, §. Confirmatos. in fine, de relig. Dom. in 6.* quia loquitur ibi de totali tranſlatione, ſcilicet, de loco, & perſonis, non verò loquitur tantùm de tranſlatione perſonarum, vt obſeruant Sanchez *loco citato,* & Barboſa *de iur. eccl. lib. 1 cap. 42. num. 51.* 24

Dubitatur etiam de Monialibus, an, videlicet, voa Monialis poſsit de ſua Religione ad aliam Religionem ſtrictiorem traoſire, eo modo, quo diximus de Religioſis viris. 25

Reſpondeo, quamuis *d. cap. Licèt. de regul. in 6.* loquatur ſolùm de Religioſis viris, non Monialibus; tamen cauſæ in eo expreſſæ propter tranſitum ad ſtrictiorem Religionem, poſſunt procedere etiam de Monialibus, quæ olim, *vt* habetur *in cap. 1. q. 4.* ad Religiooem perfectiorem, & ſtrictiorem tranſire poterant; & etiam poſſe hodie huiuſmodi traoſitum habere, affirmant Zerola *in praxi Epiſcop. part. 1. verbo, Moniales, in fine,* Mandoſius *de ſignat. gratia, verbo, licentia, col. 9.* Rodriq. *d. tom. 3. q. 52. art. 6.* Tapia *loco cit. cap. 9. num. 37.* Bartholomæus à S. Fauſto *q. 327.* Ricciullus *loco cit. lib. 8. cap. 5. in princ. & num. 4.* aſſerit, nec Concilium Tridentioum, oeque cooſtitutionem Pij V. prohibuiſſe hanc tranſlatiooem Monialium, imò illam approbaſſe Sacram Congregatiooem ſuper negotius

gotus

gotiis Epiſcoporum, & Regularium præſertim *in vna Nanaten.* 16. [Ianuarij], 1615. & *in vna Redonenſi*, 31. Ianuarij, 1617. Hoc autem aduertendum eſt in tali tranſlatione, quòd, licèt fieri poſſit in caſibus à iure permiſſis ex anthoritate Epiſcopi, & Superioris Monaſterij, vt dicunt Rodriq. *loco cit. art.* 3. & Sanchez *loco cit. cap.* 7. *num.* 6. tamen Sacra Congregatio cenſuit, ad eam io ſimilibus caſibus eſſe recurrendum, & præſertim in dictis Nanatenſi, & Redonenſi.

26 Quatuor tamen conditionibus adiunctis eadem Sacra Congregatio ſimiles licentias concedere ſolet, vt habetur apud eundem Ricciullum *loco citato*, & Barboſam *loco ſimiliter citate, num.* 46. Prima conditio eſt, vt antequàm è primo Monaſterio egrediatur Monialis, aliud Monaſterium paratum ſit, à quo beneuolàs habeat receptrices; quódque in eo capitolariter per ſecreta ſuffragia recipiatur. Secunda conditio, vt dotem à cæteris Monialibus præſtari ſolitam perſoluat. Tertia, vt ſpes illi auferatur ad primum Monaſterium redeundi. Quarta, vt tranſactio fiat, comitantibus matronis, conſanguineis grauibus, ab vno ad aliud Monaſterium recta via, abſque diuerticulo, ac nullibi pernoctetur, niſi cauſa hoſpitij; idque non niſi apud honeſtas perſonas. In hac re videtur reiicienda opinio Portelli *de dub. Regul. verbo, Religionis tranſitus*, *n.* 4. vbi hoc putat impoſſibile, maximè cùm *d. cap. Licet.* non loquatur de Monialibus; ſed tantùm de viris Religioſis; tamen coocludit de licentia Summi Pontificis, propter clauſuram fieri poſſe, quod etiam docuit Rodriq. ab eodem Portello citatus.

QVÆSITVM II.

An aliquibus Regularibus ſpeciali iure ſit interdictus tranſitus à ſua ad aliam Religionem.

SVMMARIVM.

1 *Benedictini Monachi non poſſunt tranſire ad quencunque Ordinem, etiam ad Carthuſiam, ſine conſenſu generalis Capituli.*

2 *S. Benedicti Congregationis Monachi in Hiſpania non poſſunt tranſire ad quancunque Religionem, etiam Carthuſiam, ſine licentia Papæ.*

3 *Ciſtercienſes non poſſunt tranſire ad quencunque Ordinem, excepta Carthuſia.*

4 *S. Hieronymi Congregationis Monachi in Hiſpania non poſſunt tranſire ad quencunque Ordinem.*

5 *Auguſtiniani Diſcalceati non poſſunt tranſire ad alios Calceatos eiuſdem Ordinis, ſine licentia Papæ.*

6 *Reformati B. Mariæ de Mercede Redemptionis captiuorum non poſſunt tranſire ad Calceatos eiuſdem Ordinis, ſine licentia Papæ: & n.* 8.

7 *Mendicantes non poſſunt tranſire ad Ordines monachales, excepta Carthuſia, ſine licentia Summi Pontificis: & n.* 12.

9 *Societatis* IESV *Patres non poſſunt tranſire poſt emiſſa vota ad aliam Religionem, excepta Carthuſia; niſi de expreſſa licentia Præpoſiti, aut Summi Pontificis.*

10 *Minores Obſeruantes non poſſunt tranſire ad Minimos, niſi de licentia Papæ.*

11 *Capucini an poſſint ad aliquem laxiorem Ordinem tranſire.*

13 *Minimorum Religio an arctior ſit Religione Carthuſiana.*

14 *Tranſitus de vna Religione ad aliam non fuit ablatus à Pio V. per ſuam Conſtitutionem, quæ incipit:* Quæcunque ſacratum.

Aliqui Regulares per ſpeciales conſtitutiones Summorum Pontificum non poſſunt tranſire, de ſola Superioris licentia, eo modo, quo diximus *in antecedenti quæſito*, de ſua ad aliam Religionem, etiam ſtrictiorem. Inter quos ſunt Monachi Benedictini, aliàs S. Iuſtinæ de Padua, & Ciſtercienſes, qui ex conſtit. Eugenij IV. quæ habetur *in compend. priuil. Ciſtercienſ. u. Fugitiui.* §. 1. & 2. non poſſunt tranſire ad quencunque Ordinem, etiam ad Carthuſiam, ſine conſenſu generalis Capituli, ſeu Præſidentis, aut minoris partis Viſitatorum Congregationis; nec etiam authoritate apoſtolica, niſi io litteris fiat ſpecifica mentio de perſona, & Religione ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrenda cootra recipientes, ſeu retinentes, qui intra triduum à receptione Monachi receptum non reſtituerint. 1

Monachi Congregationis S. Benedicti in Hiſpania tranſire non poſſunt ad aliam Religionem quancunque, etiam Carthuſienſem, niſi obtenta licentia Papæ, vel Generalis, aut ſui Monaſterij cum Abbate; & excommunicantur tranſeuntes, eóſque recipientes. Ita ſtatuit idem Eugenius IV. vt habetur *in d. Compend. Ciſtercienſ. loco citato.* 2

Martinus Papa V. conceſſit Ciſtercienſibus ſimile priuileginm, cum hoc addito, quòd poſſint tranſire ad Carthuſiam: quod quidem priuilegium confirmatum fuiſſe à Concilio Baſileenſi affirmat Barboſa *de iur. eccleſ. lib.* 1. *cap.* 41. *dub.* 56. 3

Monachi S. Hieronymi in Hiſpania eodem fruuntur priuilegio, vt habetur *in Compend. eiuſdem Relig. verb. Tranſitus.* 4

Clemens Papa V. in ſua conſtit. quæ incipit: *Apoſtolica.* ſub die 11. Februarij, 1602. prohibet tranſitum à Diſcalceatis S. Auguſtini ad Calceatos eiuſdem Ordinis, ſiue ad qvencunque alium Ordinem laxiorem ſine ſpeciali Sedis apoſtolicæ licentia. 5

Vrbanus Papa VIII. in ſua conſtit. quæ incipit: *Iniuncti.* 19. Ianuarij, 1628. prohibet tranſitum Reformatorum Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum, ad Calceatos, ſine licentia Sedis apoſtolicæ. 6

Mendicantes non poſſunt tranſire ad Ordines monachales, excepta Carthuſia, ſine expreſſa licentia Summi Pontificis. Ita ſtatuit Martinus V. vt habetur *in Extrauag. Viam ambitioſæ. de Regul.* Et huiuſmodi tranſitus interdictus eſt ſub pœna excommunoicationis latæ ſententiæ Papæ reſeruata, eámque incurrunt, tam recipientes, quàm recepti. 7

Huiuſmodi conſtitutio Martini V. extenſa fuit per Bullam Pij IV. & Pij V. ad Societatem IESV, & extenſa eſt ſimilis cenſura, tam reſpectu tranſeuntium, quàm recipientium reſpectu quorumuis Ordinum, ablato Carthuſiano: vnde Sacra Congregatio Cardinalium reſcribens Generali Carthuſianorum, vt affirmat Barboſa *loco cit. num.* 53. declarauit, non poſſe Regulares mendicantes tranſire ad alium Ordinem, præterquàm ad Carthuſtanos, inter quos Mendicantes huiuſmodi iuxta conſtitutionem Clementis VIII. voce actiua, & paſſiua careant, atque ad quæuis officia, aut miniſteria, ac gradus Religionis perpetuò inhabiles exiſtant.

Generali Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum, petentibus eiuſdem Ordinis Fratribus, prohibitus eſt tranſitus, quoad ſuos Fratres, de ſua ad aliam Religionem, per ſacram Congregationem Cardinalium, vt refert Barboſa *loco cit. num.* 54. ſub his verbis eiuſdem Sacræ Congregationis: *Ne Ordinis huiuſmodi Religioſi ad alium quencunque etiam Mendicantium Ordinem ſe transferant, niſi petita à Superioribus licentia, cognitáque & approbata prius ab eadem ſacra Congregatione tranſitus cauſa, ac inuentis in Religiono* 8

ad quam tranſire intendunt beneuolis receptoribus , nec non ſeruata , vbi opus fuerit , felicis recordationis Sixti Papæ V. conſtitutione , prohibendum cenſuit 15. Martij, 1616.

9 Patres Societatis Ieſu , poſt emiſſa vota , ſecundùm eorum coſtitutiones , non poſſunt ad aliam Religionem transferri , excepta Carthuſiana , niſi de expreſſa licentia Præpoſiti eiuſdem Societatis, aut Sedis apoſtolicæ. Ita ſtatuerunt Paulus III. Pius IV. & Pius V. adiecta pœna excommunicationis, ipſo facto iocurreoda, tam contra recipientes , quàm receptos, etiam prætextu cuiuſvis priuilegij , vel cuiuſvis quæſiti coloris , etiam melioris , & ſtrictioris vitæ , & obſeruantiæ. Ex quibus prædictorum Pontificum indultis , ſi voluerint tranſire ad Carthuſianos , requiritur ſpatium ſex menſium. Ad alium verò Ordinem terminus Superioris arbitrio præſcribatur, intra quem debeat actualiter ingredi , & quatenus permanere nolint , vel non poſſint , abſque vlla mora ad Societatem reuerti teneantur ſub eadem pœna excommunicationis. Deiode per Gregorium XIII. ſtatutum fuit tranſire volentibus ad Carthuſienſes trium menſium ſpatium , quo elapſo ſpatio , eis ampliùs non liceat reſpectu Carthuſiæ ſiue Præpoſiti licentia tranſire, adiecta pœna excommunicationis , & apoſtaſiæ. Ita habetur *in compend. priuil. eiuſdem Societatis , verbo, Apoſtata.* Videatur Sanchez *loco cit. cap. 7. num. 28.*

10 Minores Obſeruantes non poſſunt ad Minimos tranſire , niſi de licentia Summi Pontificis , & è conuerſo per conſtitutionem Pij V. confirmatam à Gregorio XIII. vt dicit Capucinus *in add. ad Compend. priuileg. tit. recipere. §. item in anno.* & deinde Sacra Congregatio Cardinalium authoritate Gregorij XIV. ſtatuit, vt tranſeuntes , & illos recipientes incurraoe pœoam priuationis officiorum ipſo facto , & vocis actiuæ , & paſſiuæ in perpetuum.

11 Et Papa Vrbanus VIII. in ſua conſtit. quæ incipit: *Iniuncti.* 9. Auguſti, 1618. prohibuit Capucinis, ne ad laxiorem Religionem abſque ſpeciali Sedis apoſtolicæ licentia ; ad Carthuſienſes verò , ſeu quencunque aliom Ordinem , vel Congregationem , niſi de Miniſtri Generalis pro tempore exiſtentis licentia in ſcriptis obtinenda, quouis prætextu, aut ex quauis, quantunvis iuſta , legitima , & priuilegiata cauſa ſub apoſtaſiæ, & infamiæ perpetuæ pœna, necnon excommunicationis, ac priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ, ipſo facto abſque vlla declaratione incurrenda , tranſire quoquo modo audeant, ſiue præſumant.

Eiſdem Capucinis noo licet recipere Fratres Minores de Obſeruantia ſine licentia Sedis apoſtolicæ in ſcriptis obtinenda, ſub pœoa excommunicationis , & inhabilitatis ad quæcunque officia , & legitimos actus. Ita ſtatuit Paulus III. vt habetur apud Sorbum *in Compendio priuilegiorum , titulo , Recipere, verſ. Pariter ſic aduertendum.* Vnde Iulius III. renouando huiuſmodi prohibitionem declarauit , talem receptionem, & profeſſionem ſine licentia eſſe nullam , & Capucinos recipientes incurriſſe præfatas pœnas. Idem ſtatuit Sixtus V. anno 1586. in conſt. quæ incipit : *Pro ea.* ita habetur apud eundem Sorbum *loco citato.*

Bartholomæus de Vecchiis *in praxi Nouit. diſput. 55. dub. 3. num. 6.* dicit, quòd nullus Capucinus ad Ordinem S. Franciſci de Paula , & nullus Frater S. Franciſci de Paula ad Capucinos vllo vnquam tempore, & quantuncunque iuſtiſſima cauſa , etiam de licentia ſuorum Superiorum , ſe transferre poteſt , vt ſtatuit Pius V. in Bulla , quæ iocipit : *Sedis apoſtolica ſolertia.* anno 1567. die 6. Octobris , quæ confirmata fuit à Gregorio XIII. prout refert Paſſatellus *in Compend. priuileg. fol. 116.* vbi etiam refert , Sacram Coogregatiooem Cardinalium iuſſu Gregorij XIV. anno 1591. die 17. Maij ſtatuiſſe , Religioſos harum duarum Religionum tranſeuntes ex vna ad aliam cootra formam præfatæ conſtitutionis Pij V. ipſo facto pœnam priuationis vocis actiuæ , & paſſiuæ , & etiam omnium officiorum incurrere.

12 Quibus poſitis, aduertendum eſt , quòd ſupradicta priuilegia ferè omnia , & præſertim qooad Meodicaores , dum prohibent traoſitum ad aliam Religionem , excipiunt Ordinem Carthuſienſem. Ratio eſt; quia huiuſmodi Ordo eſt aſperior , & ſtrictior io abſtinentia , cilicio , clauſura , & ſimilibus. Et quanuis S. Bonauentura *in qq. ſupra Regul. Fratrum Minorum, q. 13.* dicat, loquendo vniuerſaliter , non poſſe in foro conſcientiæ tranſiri de Ordine Minorum ad aliam Religionem , abſque licentia Sedis apoſtolicæ , hoc dixit ex vi Regulæ Franciſcanæ, quæ *cap. 2.* prohibet, ne Fratres exeant ab illo Ordine iuxta mandatum Summi Pontificis. Vnde D. Bonauentura non cootradicit conſtitutionibus apoſtolicis poſteà factis , & proiode Extrauag. *Viam ambitioſæ.* Martini V. noo aduerſatur , vt dicunt aliqui : quia Martinus V. fuit poſt D. Bonauenturam ; ideò tam in foro interno, quàm externo poterunt Minoritæ tranſire ad Ordinem Carthuſienſem , tanquàm ſtrictiorem. Ita affirmant Rodriq. *tom. 3. qq. regul. q. 52. art. 1.* & Azotius *tom. 1. inſtit. mor. lib. 12. cap. 14. q. 2. & 14.* Porellus *in dub. Regul. verbo , Religionis tranſitus num. 1.* vbi ait, quòd Carthuſia ſtrictior eſt aliis Religionibus propter rationes ſupradictas ; & etiam , quia licèt aliquæ Religiones abſtineant à carnibus tempore ſanitatis; tamen poſſunt illas comedere tempore infirmitatis, quales ſunt Minimi , & Moniales primæ Regulæ S. Claræ : Carthuſienſes verò vllo vnquam tempore carnibus veſcuntur.

13 Hinc oritur dubitatio à Doctoribus non parum agitata, an Religio Minimorom S. Franciſci de Paula, ſit arctior Religione Carthuſiana. Nauarrus *conſ. 11. de Regul. verſ. Alias ſi de Regularibus.* & Azotius *loco citato , cap. 14. q. 14.* negatiuam partem ſuſtinent, quam multis argumentis tuetur præſertim Nauarrus. Ricciullus *loco citato, lib. 8. cap. 7.* affirmatiuam partem ſuſtinens, dicit , licitum eſſe Carthuſianis , & cuicunque alteri Religioni tranſire ad Ordinem Mioimorum , & non è conuerſo. Et hoc probat ex Bulla Leoois X. & Iulij II. quas ibi refert : & *num. 12.* limitat dicens , dummodo non procedat in Fratribus Minoribus de Obſeruantia , quibus ſpecialiter per Iulium II interdicitur , ne ad Ordinem Minimorum tranſire poſſint. Limitat etiam qooad Fratres Capucinos , quibus , vt diximus , Pius V. ſpecialiter prohibuit tranſitum ad Ordinem Minimorum, & è contra. Sed, quicquid de hac re ſit , cùm ad rem noſtram non faciat , dico , quòd primò , & priocipaliter attendendum eſt *dictum cap. Licet.* deinde conſtitutiooes ſupracitatæ Summorum Pontificum, & particularia denique inſtituta cuiuſcunque Religioois.

14 Quibus ſic ſtantibus, concludendum eſt, huioſmodi tranſitum modò *ſuperius* dicto Religioſis conceſſum , non fuiſſe ſublatum à Pio V. per ſuam Conſtit. quæ incipit : *Quæcunque ſacrarum.* in qua decernitur , non poſſe recipi , nec retineri ab vlla Religione Fratres alterius Ordinis ; ſed remitti debere ad proprium Ordinem : nam dicit Nauar. *lib. 3. conſ. 88. n. 1. de Regul.* quòd Summus Pontifex non iubet Fratres debitè tranſlatos vi iuris communis redire debere ad primam Religionem ; ſed tantùm tranſlatos virtute facultatum , & priuilegiorum particularium conceſſorum à Sede apoſtolica ſpeciatim contra ius commune aliquibus Monaſteriis , & Religionibus , vt poſſint recipere Apoſtatas , vel aliquos aliarum

aliarum Religionum. Ita etiam docent Rodriq. *quaſt. reg. t. 3. q. 52. art. 8.* Miran. *in Man. Pral. t. 1. q. 31. art. 7. conc. 1.* Barthol. de Vecch. *in prax. Nouit. diſp. 15. dub. 1. num. 8.*

QVÆSITVM III.

A quonam Superiori licentia ad arctiorem Religionem tranſeundi poſtulari debeat.

SVMMARIVM.

1 *Licentia ad arctiorem Religionem tranſeundi, etiam à conuentuali Prælato poſtulari poteſt, niſi aliter per regulas iaſtatuta caueatur.*

2 *Prælatus an debeat Conuentus conſenſum exquirere pro concedenda licentia tranſeundi ad arctiorem.*

3 *Superior, qui licentiam dare debet tranſeundi ad arctiorem Religionem, quinam eſſe debeat: & num. 4.*

5 *Religioſus in Monaſterio exempto debet petere licentiam à Superiore immediato Monaſterij.*

6 *Licentia tranſeundi petenda eſt ab aliquo Prælato, ſiue mediato, ſiue immediato.*

1 SVperior, à quo huiuſmodi licentia poſtulari debet, eſt etiam Abbas conuentualis, niſi aliter per particulares conſuetudines, & conſtitutiones à Sede apoſtolica approbatas in aliqua Religione conſtitutum eſſet: quia *d. cap. Sanè.* & *d. cap. Licet.* nihil ampliùs quàm Superioris licentiam exquirunt. Ita Franchus *in cap. Cùm ſingula. de præbend. in 6. §. Prohibemus. num. 3.* Rebuff. *in praxi benefic. de Regular. n. 10.* Syl-ueſt. *verbo, Religio, 4. q. 3.* Suar *d. cap. 10. n. 9. & 30.*
2 & alij. Nec eſt neceſſarius conſenſus Conuentus, cùm ſola *d. cap. Licet.* ſolùm requirit, vt ſubditus à ſuo Prælato licentiam poſtulare, nihil dicens de Conuentu, licèt Innocentius dicat *in cap. fin. de renunciat.* tutius eſſe, ſi Capituli conſenſus interueniat. Ita firmant Franch *in d. cap. Cùm ſingula §. Prohibemus ſub n. 3. circa medium, de præbend. in 6.* Abbas *in cap. Non eſt. de Regul. n. 6.* Barthol. à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib. 5. q. 330.* Miranda *in Manual. Prælat. tom. 1. q. 31. art. 5. concl. 1.* Nauar. *d. n. 10.* & Roderic. *quaſt. regular. q. 12. art. 3.* Santarell. *d. dubio vnico, num. 19. & ſequen.* Barboſ. *in cap. Licet. n. 10. de Regular.* Bonacin. *difficult. 1. num. 10.*

3 Sed cùm Doctores non omnes conueniant in Superiore, qui licentiam dare debet: nam alij volunt, huiuſmodi Superiorem eſſe Abbatem Conuentualem, alij Prouincialem, alij Generalem, alij totum Monaſterium, ideò eorum ſententiæ erunt examinandæ, vt veritas magis eluceſcat.

Bartholom. de Vecch *in praxi Nouit. diſp. 15. dub. 2. num. 13.* dicit, quòd quanuis facultas concedi poſſit à Superiore locali; nihilominùs putat, quoad Fratres Minores neceſſariò petendam eſſe dictam licentiam, vel à Generali, vel Prouinciali, vel etiam à Cuſtode, qui iuriſdictionem in actu exercito habet. Ratio eſt: quia iſti tantùm ex Regula gaudent facultate incorporandi Fratres Religioni. In Religionibus autem, in quibus receptio ſpectat ad Superiores locales, ad eoſdem etiam ſpectat dare licentiam, vt dicunt Sylueſter *verbo, Religio, 4. q. 3.* Azor. *tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 14. q. 7.* Mirand. *in Manuali Prælat. tom. 1. q. 31 art. 5. concl. 1.* & Panormit. *in cap. Non eſt. num 6. de Regul.* Rebuf. *in praxi benef. loco citato*, & alij ſimiliter *locis ſupracitatis.*

Henriq. *tom. 3. qq. Regul. q. 52. art. 3.* tenet, probabilius eſſe, quod licentia ſit petenda à ſolo Prouinciali; ſubdit tamen, ſtandum eſſe conſuetudini Religionis.

Portellus *de dub. Regul. verbo, Religionis tranſitus, num. 4.* & Sanchez *tom. 2. in præcept. Decal. lib. 6. cap. 7. num. 59.* cum aliis ſupracit. dicunt pertinere, hanc licentiam dare, ad Prælatum immediatum ipſius Conuentus: & ſi ille ſit tranſiturus ad ſtrictiorem Religionem, eam petere debet à Prouinciali, & hic à Generali, & hic à Capitulo Generali, vel à Protectore, vel à Sacra Cardinalium Congregatione, vel tandem à Summo Pontifice. Ita etiam, & clariùs affirmat Bartholomæus à S. Fauſto *loco citato.* Et idem Sanchez *loco cit. num. 62.* putat, non eſſe neceſſarium ad hanc licentiam concedendam conſulere Conuentum: & *num. 63.* dicit, Prælatum Religionis, qualiſcunque ſit ille, tranſitum concedere non poſſe, niſi, vt diximus, ad ſtrictiorem Religionem zelo melioris frugis; non autem ex leuitate, aut animi perturbatione procedenti, aliàs ipſe Prælatus concedendo peccaret mortaliter, & eſſet puniendus, vt dicunt Ludouicus Miranda *loco citato, q. 31. art. 6. concl. 1.* Barthol. à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib. 5. q. 342.* Similiter non debere Prælatum huiuſmodi tranſitum concedere in grauem iacturam, & infamiam ſui Ordinis, ſub eadem pœna peccati, & punitionis. Hinc eſt, quòd Cordub. *in Regul. S. Franc. cap. 10. q. 5 punct. 4.* optimè concludat, Prælatum impedientem tranſitum abſque iuſtis cauſis ſuprà enumeratis, delinquere contra ius diuinum, & humanum.

Ex eodem Sanchez *loco citato, num. 60.* deducitur, 5
quid dicendum ſit de Monaſterio, & de Religione non exempta, & Epiſcopo loci ſubiecta, an, ſcilicet, petenda ſit licentia ab Epiſcopo; an verò à Prælato immediato illius Monaſterij: nam, vt docet ille, ſatis erit, ſi licentia petatur ab immediato Prælato illius Monaſterij; non verò ab Epiſcopo: quicquid dicant multi Doctores, quos ipſe citat *loco ſupradicto, num. 42.* limitantes quando Monaſterium laxius non eſt exemptum, & ſtrictius eſt in alia Diœceſi. Ratio eſt: quia reuerà petitur licentia à Prælato, ſi petatur à Superiore immediato, licet etiam Epiſcopus dici poſſit Prælatus etiam Monachi petentis huiuſmodi licentiam tranſeundi: nam huiuſmodi licentia non eſt ab omnibus Prælatis petenda. Exiſtimo tamen, ſententiam Sanchez limitandam eſſe, niſi ſit conſuetudo in contrarium, ita vt ſubditi illi Regulares Epiſcopo ſubiecti per ſpeciales conſtitutiones teneantur Epiſcopo licentiam in rebus grauibus petere, & non tantùm Prælato immediato Monaſterij.

Ex quibus reſolutum reſtat, hanc licentiam petendam eſſe ab aliquo Prælato, ſiue mediato, ſiue immediato, contra id, quod docuit Abbas antiquus apud alterum Abbatem *in cap. Licet. num. 10.* aſſerentem, non ex neceſſitate, ſed ex ſolo honeſtatis debito petendam eſſe huiuſmodi licentiam, quæ quidem neceſſaria eſt, vt petatur, ſicut præcipit *idem cap. Licet.* ſub his verbis: *Subditus cum humilitate, & puritate debet tranſeundi licentiam poſtulare, ne bonum obedientiæ contemnere videatur.* Verbum autem, *debet*, importat neceſſitatem præcepti, vt docent Cardinalis *in d. cap. Licet. num. 1. not. 6.* & Abbas *ibid. num. 10.* & Nauarr. *lib. 3. conſ. tit. de Regul. conſ. 59. in fine, in 1. edit.* vbi affirmat, eſſe graue peccatum, non petere dictam licentiam à Prælato: & Ioan. Andr. *in eod. cap. Licet. num. 5* dicit, falſum eſſe, vſu non eſſe receptum, vt petatur licentia à Prælato, & affirmat, ſe vidiſſe ita in praxi ſeruari.

QVÆ

QVÆSITVM IV.

Vtrùm attendenda ſit perfectio, an arctitudo Religionis, ad hoc, vt liceat ad eam tranſitus, petita, licèt non obtenta, Prælati licentia.

SVMMARIVM

1 *Differentia vnius ad aliam Religionem, quotupliciter conſiderari poſſit.*

2 *Sententia aſſerens, ad tranſitum ad aliam Religionem, licitè faciendum, excellentiam, & perfectionem Religionis; non autem vitæ aſperitatem attendendam eſſe, refertur.*

3 *Sententia affirmans, arctitudinem, & aſperitatem Religionis circumſpiciendam eſſe, ponitur, & latè explicatur, num. 4.*

1 DVpliciter conſiderari poteſt differentia vnius ad aliam Religionem. Primò, ex parte finis, ad quem Religio ipſa ordinatur ex proportione mediorum, & circunſtantiarum debito fini proportionatarum, vt docet D. Thom. 2.2.*q.*188.*art.* 6. & *q.* 189. *art.*8. Qua ratione Religio ordinata ad prædicandum, & docendum: quia primarius eius finis eſt altiſſimus, & eſt propinquiſſima Epiſcoporum perfectioni, reputatur perfectiſſima, licèt in exterioribus corporis obſeruantiis alia ſit ea aſperior, & rigoroſior. D. Thom. *d. q.* 188. *art.*6. Secundo modo conſideratur perfectio Religionis ex parte exercitij: quod cùm non quæratur propter ſe, ſed propter finem; ſequitur, vt illa Religio dicatur perfectior, quæ ordinatur ad finem abſolutè potiorem: vt, quia, vel ordinatur ad maius bonum, vel ad plura bona, vt ait D. Thom. *d. art.* 6.

2 His ſic poſitis, ad ſolutionem quæſiti deueniendo; duæ in hac re ſunt ſententiæ. Prima aſſerit, ad hunc tranſitum licitè faciendum attendendam eſſe excellẽtiam, & perfectionem Religionis; non autem arctitudinis. Eam ſuſtinet D. Thom. *locis cit.* quem ſecuti ſunt Palud. *in 4. diſt.* 38. *q.*2.*n.*17. Sylueſt. *verbo, Relig.* 4. *q.* 1. *not.* 3. & *q.*2. *in fine*, & *q.* 8. Tabien. *eodem verb. q.* 23. *n.* 24. Nauar. *comment.* 4. *de Regular. n.* 2. & 3. Marc. Ant. Cucc. *l.* 5. *inſtit. maior. tit.* 1. *n.* 136. Suar. *de relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 9. *n.* 10. Ducuntur: quia ratio, & fundament[illegible] ius tranſitus, ad hoc, vt ſit licitus, eſt maior De[illegible]or, & maior ſpiritualis propria perfectio: ergo, ſi verè, & in re ipſa Religio in hoc excellit, reperitur in ea fundamentũ huius liciti tranſitus: ergo. Tum, quia tranſire à Religione perfectiori ad minus perfectam, licèt magis auſteram, eſt retrocedere: quia tranſiens minùs exactè tendit ad perfectionem, quam promiſerat: ergo è conuerſo, qui ab arctiori ad perfectiorem tranſit, non retrocedit: ergo licitè facit. Tum quia *in cap. Licet. de regular.* in quo tex. hic tranſitus conceditur, fit mentio melioris vitæ: nam, licèt in eo priùs dicatur, *arctioris Religionis obtentu*: poſteà verò dicitur, *prætextu maioris Religionis*: & deinde ſubditur, *ad frugem melioris vitæ valeant tranſmigrare.* & rurſus, *licitè poteſt, arctioris vitæ propoſitum adimplere.* ergo ad hunc tranſitum, maiorem perfectionem abſolutam iura attẽdunt. Præterea *in c.* 2. 19. *q.* 3. interdicitur Canonicis Regularibus tranſire ad Monachos, & tamen horum Regula eſt arctior, *c. Quod Dei timore. in fine, de ſtat. Monach.* ergo ratio prohibitionis ea fuit: quia inſtitutum Canonicorum Regularium eſt ad altiorem, & perfectiorem finem, nempe, ad vacandum Miniſteriis ad proximorum ſalutem ſpectantibus.

Altera ſententia aſſerit, regulariter ad hunc tranſitum licitum efficiendum opus eſſe inſpicere, quænam Religio ſit arctior, non autem quæ ſit perfectior, & ſic ad id eam Religionem præferendam eſſe, quæ in externis corporis obſeruantiis aſperior, & rigoroſior eſt. 3 Eam amplectuntur Panormit. *in c. Sanè in fine, de Regular.* Angel. *in verbo, Religioſus, n.* 34. Paſſarell. *in priuileg. Ord. Minor. tit. Neranda priuileg. cap.* 39. Leſſ. *de iuſt. lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 13. *n.* 100. Azor. *inſtit. moral. lib.* 12. *c.* 14. *q.* 2. Roder. *qq. regular. t.* 3. *q.* 52. *art.* 4. Santarell. *de apoſtaſia, cap.* 8. *n.* 30. Barboſ. *in cap. Licet. n.* 8. *de Regular.* Bonacin. *in tract. de clauſura, q.* 2. *puncto* 9. §. 3. *difficul.* 3. *ſub n.* 2. Anton. Ricc. *de ſtatu perſon. ext. grem. Eccleſ. exiſten. lib.* 8. *cap.* 6. *n.* 5. Sanch. *in præc. Decal. lib.* 6. *cap.* 7. *n.* 21. Nauar. *tom.* 4. *de Regul. n.* 2. Reginald. *in prax. l.* 18. *c.* 29. *n.* 414. Barthol. de Vecch. *in prax. Nouit. diſp.* 15. *dub.* 1. & 2. Portell. *de dub. Regular. verb. Religionis tranſitus, n.* 2. Lopez *lib.* 9. *tit.* 7. *p.* 1. Mirãd. *tom.* 1. *Manual. q.* 31. *art.* 7. Giouagnol. *reſponſ.* 39. *lib.* 2. Hieron. Rodriq. *in Compend. qq. Regul. reſol.* 123. *n.* 58. Barboſa *de iure eccleſ. lib.* 1. *cap.* 42. *n.* 73. vbi alios citat, & ſequitur. Et Sorbus *in compend. Priuileg. tit. Apoſtata, verſ. Aduertendum eſt.* qui eam probant primò ex *dicto cap. Licet.* ibi, *arctioris vitæ prætextu*: & *in fine* ibi, *vt apud eos vitam duceret arctiorem*: & ex Concilio Tribulienſi, in quo ſic dicitur: *Virgines ſacræ, ſi pro lucro animæ ſuæ, propter diſtrictiorem vitam, ad aliud Monaſterium pergere diſpoſuerint, Synodus concedit.* Refertur *in can.* 120. *q.* 4. quia *in Extrauagan. Viam ambitioſæ. de Regular.* conceditur omnibus Mendicantibus tranſitus ad Carthuſiam, quæ Religio non eſt cæteris perfectior quoad finem, cùm eius inſtitutum non ſit vacandi ſpirituali proximorum ſaluti; ſed ſoli orationi, & ſilentio cum arctiſſima clauſura, ac abſtinentia perpetua à carnibus: ergo iura non eum finem, ſed maiorem tantùm arctitudinem reſpiciunt. Tertiò præcipuè, quia alias plures, & inextricabiles quæſtiones oriri poſſent inter Religioſos, quænam Religio diceretur perfectior, dum quilibet propriam excellentiã, & nobilitate finis cæteris præferre contenderet, vt optimè docet Portell. *loc. cit.* Vnde ad eas remouendas hæc via tutior eſt, & ideò eligenda videtur, quod non ita facilè in vitæ aſperitate contingeret, cùm ea clariùs pateat, & faciliùs dignoſci poſſit.

Nec obſtant ea, quæ pro prima ſententia adducta ſunt: quia idem textus in fine explicauit, quam Religionem appellauerit ſanctiorem, vt liceat hic trãſitus, dum ait: *Vt apud eos vitam duceret arctiorem.* Ad aliud, quod dicitur de Canonicis Regularibus, reſpondeo, illum tranſitum interdici, quoties non zelo maioris progreſſus; ſed temeritate, & leuitate quadam fit, vt docet Gloſſ. *d. cap. Licet. verſ. Licentiam.*

Ad iudicandum verò, quæ ſit arctior Religio, dictum eſt *in primo quæſito*, quòd non ſolùm ſpectanda eſt primæua Regula; ſed etiam conſtitutiones. Vnde 4 reſtat dicere; quòd non obſtat, huiuſmodi conſtitutiones tolli poſſe, & ex tranſgreſſionibus annullari: quia dummodo non tollantur, Religio arctior dicitur, & illa vita aſperior, vt benè docent Cardinalis *in d. cap. Licet. q.* 2. Ancharan. *ibid. num.* 4. Abbas *num.* 6. Præpoſitus *num.* 8. Lapus *alleg.* 61. Mandoſius *in addit. lit. C.* Roſella *verbo, Religio,* 4. *num.* 8. Syluester *eodem verbo,* 4. *q.* 6. Angelus *verbo, Religioſus, num.* 34. Rodriq. *qq. regul. tom.* 3. *q.* 52. *art.* 5. Sanchez *lib.* 6. *in Decal. cap.* 7. *num.* 23. vbi *num.* 24. dicit, quòd ſimiliter non ſunt ſpectandæ Regulæ, & Conſtitutionum inſtitutio, & aſperitas; ſed præſens obſeruantia: vnde, ſi ex Regula & dictis conſtitutionibus laxius factum ſit alicuius Religionis inſtitutum; arctior tamen præſens viuendi modus ſit; illa Religio dicetur arctior, quàm ſit alia iam collapſa, & relaxata:

vnde ab hac collapſa ad illam erit tranſitus, & non è contra. Habetur ex cap. Sanè. de Regul. per illa verba: *Si locus, vbi nunc permanet maioris Religionis, quàm Eccleſia Aromatenſis exſtat.* ibi enim non ponderatur, qualis fuerit primæua Regula, ſed qualis ſit obſeruantia præſens. Et ratio eſt: quòd tranſitus hic permittitur ad ducendam vitam ſtrictiorem: id enim deſiderium præſumitur à Spiritu Sancto procedere: ergo attendendus eſt præſens viuendi modus in illa Religione. Ita docent S. Thom. 2. 2. q. 189. art. 8. S. Antonin. 3. part. tit. 16. cap. 4. §. 4. Innocent. in d. cap. Sanè. num. vnic. Anchatan. ibid. num. 2. Ioan. Andr. n. 1. Hoſtien. ibid. in princip & Card. n. 1. not. 1. Abb. in d. cap. Licet. n. 7. Archid. cap. 2. num. vnic. 19. q. 3. & ibi Bellamer. in princip. & Turrecremata ibid. cap. 1. n. 1. Felinus cap. Ad noſtram. n. 6. de appell. Decius ibid. n. 26. Dominicus cap. Ne cui. diſt. 13. Faber §. penult. num. 3. inſtit. de hared. inſtituend. Syluester verbo, Religio, 4. q. 2. Roſella eod. verbo, 4. num. 8. Angelus verbo, Religioſus, num. 34. Gregorius Lopez l. 9. tit. 7. part. 1. Corduba in Reg. S. Franciſci, cap. 2. q. 19. punct. 2. Maior in 4. diſt. 38. q. 21. concl. 3. Cucchus lib. 3. inſtit. maior. tit. 1. n. 133. Rodriq. qq. regul. tom. 3. q. 52. art. 5. Leſſ. de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 41. dub. 13. n. 101. Azor. inſtit. moral. tom. 1. lib. 12. cap. 14. q. 3. & Sanch. loc. cit. n. 24. & num. 25. vbi ait, quòd ad hoc, vt permittatur huiuſmodi tranſitus, requiritur, vt non ſit in Prouincia aliud eiuſdem Religionis Cœnobium, in quo ſit arctior inſtituti obſeruatio, nec ſubſit probabilis ſpes priſtinæ vitæ formulæ in ea Religione reuocandæ: quod etiam docet Ioannes Andr. eod. cap. Sanè. n. 3. & Abbas ibid. n. 7. Anchatanus n. 4. Cardinalis ibid. q. 3. & alij ferè omnes Doctores citati.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbates, & Prælati regulares poſſint ſubditis licentiam ad æqualem, vel laxiorem Religionem tranſeundi concedere.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ Doctorum referuntur.*

2 *Prælati regulares poſſunt, iuſta cauſa interueniente, ſubditis licentiam ad æqualem Religionem tranſeundi concedere: ſed requiritur conſenſus Monaſterij, vt num. 3.*

4 *Prælati Conuentuales an poſſint huiuſmodi licentiam concedere, abſque Generali, vel Prouinciali.*

5 *Religioſus ad laxiorem Religionem cum apoſtolica Sedis authoritate tranſiens tutus erit in foro iudiciali, ſiue tranſlatio fiat cum cauſa, ſiue abſque cauſa; ſecùs tamen in foro interno, ſi talis licentia obtineatur ſine cauſa, vt num. 6.*

7 *Prælati regulares poſſunt Religioſis ſibi ſubditis iuſta de cauſa ad laxiorem Religionem tranſeundi licentiam indulgere.*

8 *Cauſa iuſta huius tranſitus, quænam ſint, oſtenditur; & primò eſt incommoda valetudo, & infirmitas.*

9 *Senectus auſteritatibus tolerandis inepta.*

10 *Perfectionis impedimentum.*

11 *Odium maioris partis, & iniuſta perſecutiones.*

12 *Infamatio ob aliquod crimen afferens continuam triſtitiam, & pudorem Religioſo.*

13 *Difficultas magna ſuſtinendi auſteritates prioris Religionis.*

14 *Temperies aëris noxia.*

15 *Parentum magna neceſſitas.*

16 *Inobſeruantia Regula in priori Religione.*

17 *Profeſſio ſi emiſſa fuerit tempore minoris ætatis, facilior cauſa erit ad legitimè diſpenſandum.*

18 *Pontificis Romani ſine expreſſa licentia non licet tranſire ad laxiorem Religionem.*

19 *Diſpenſare an poſſit Romanus Pontifex ſine iuſta cauſa, vt Religioſus ad laxiorem tranſeat Religionem.*

VT huius quæſiti perfectam cognitionem ſtatuamus, præmittendæ ſunt ſententiæ Doctorum, 1
qui loquuntur dè tranſitu ab vna Religione ad aliam æqualem, vel laxiorem: ſi enim loquamur de primo tranſitu ad æqualem, DD. communiter affirmant ad ſolum Pontificem ſpectare, facultatem dare, nulla cauſa legitima exiſtente, vt fiat tranſitus de vna ad aliam Religionem æqualem. Ita docent Cardinalis in cap. final. de reuunc. num. 2. q. 3. & Abbas cap. Non eſt. de Regul. Sylueſter verbo, Religio, 4. q. 2. Tabiena eod. verbo, q. 23. num. 24. Angelus verbo, Religioſus, num. 34 Roſella verbo, Abbas, num. 3. Cucchus lib. 3. inſtit. maior. tit. 1. num. 132. Azor. tom. 1. inſtit. moral. cap. 14. q. 9. D. Antonin. 3. part. tit. 16. cap. 4. quicquid dicant aliqui apud Sanchez lib. 6. in præcept. Decal. cap. 7. num. 42. affirmantes, poſſe Epiſcopum, & Abbatem, hanc licentiam dare abſque cauſa, quando Religioſus non eſt exemptus, & Monaſterium eſt in eadem Diœceſi.

Si verò loquamur de cauſa legitima tranſeundi ad æqualem Religionem, communis eſt Doctorum ſententia, poſſe Prælatum Pontifice inferiorem, hanc licentiam dare. Sed ſolùm dubium eſt inter Doctores, qualis debeat eſſe iſte Prælatus inferior. Aliqui dicunt eſſe Abbatem, vt habetur in Gloſſ. cap. Cum ſingula. § Prohibemus. verbo, Canon, de præbend. in 6. Ioann. Andr. in cap. Non eſt. verbo, Permutatis, de Regul. in fine num 6. Bellamer. cap. Ex part. ad fin. de temp. ordin. Roſella verbo, Abbas, num. 3. qui quidem Doctores non explicant, an nomine Abbatis intelligatur immediatus Prælatus Monaſterij, an ſupremus, ſcilicet, Generalis, vel Prouincialis. Archidiacon. in cap. Si Religioſus in fine, de elect. in 6. & cap. Quàm ſit. q. 2. num. 6. Speculator tit. de diſpenſ. §. Sunt quoque. num. 6. Innocentius cap. final. num. 5. de renunciat. Hoſtien. ibid. num. 3. Ioann. Andr. ſimiliter num. 7. Tabiena verbo, Religio, q. 23. num. 24. dicunt eſſe Epiſcopum, & ad eum ſpectare licentiam concedere, vt ſuprà. Alij putant, neceſſariam eſſe licentiam Epiſcopi, & Abbatis: alij verò diſtinguunt de Regulari exempto, vel non exempto, vt videre eſt apud Sanchez loco citato, num. 46. & 47. & 48. quorum Doctorum ſententiæ non ſunt explicandæ, cùm hodie omnes ferè Regulares, & Monaſteria ſint exempta ab epiſcopali iuriſdictione. Quibus ſic præmiſſis, ſit

Prima concluſio: Abbates, & Prælati Regulares 2
iuſta cauſa interueniente, poſſunt Religioſis ſibi ſubditis licentiã ad Religionem æqualem tranſeundi concedere. Ita Gloſſ. in cap. Non eſt. verb. Permittatis. de Regular. & in cap. Cùm ſingula. §. Prohibemus, verbo, Canonicè, de præbend. in 6. Panormit. in d. cap. Non eſt. num. 6. Et hanc eſſe communiſſimam Doctorum ſententiam ait Sanchez in Decalog. lib. 6. cap. 7. num. 44. & docent etiam Emmanuël Rodriq. tom. 3. qq. Regul. q. 32. art. 9. Lapus alleg. 130. num. 2. Bellamer. cap. Ex parte. ad fin. de temp. ordinand. Roſella verbo, Abbas, num. 3. Ludouicus Mirand. in Man. Prælat. tom. 1. q. 31. art. 5. concl. 2. Bartholomæus de Vecchiis diſp. 15. in praxi Nouit. dub. 4. Bartholomæus à Sancto Fauſto in theſ. Relig. lib. 5. q. 346. qui cum ſupradicto Bartholomæo de Vecchiis affirmat, re-

quiri conſenſum Monaſterij. Ratio eſt : quia hoc negotium eſt vnum de maioribus negotiis Monaſterij, in quo de quadam alienatione Monaſterij videtur agi: huiuſmodi autem negotia non poſſunt fieri ſine conſenſu Monaſterij. Idem affirmat Leſſius *de iuſtitia, & iur. cap. 41. dub. 13. num.* 105.

4 Et in Religionibus exemptis ſolus Abbas, & Prælatus conuentualis, ſiue Generalis, aut Prouincialis, cui ſubditus eſt; poteſt talem licentiam concedere. Ita Gloſſ. *in d. cap. Cùm ſingula. §. Prohibemus, verbo, canonicè*, quam dixit receptam Nauar. *comment. 4. de Regular. num.* 10. Eam ſequitur Ioannes Andreas *in d. cap. Non eſt. in fine num.* 6. Lapus *allegat.* 130. Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 3. cap. 11. num. 3. 4. &* 5. contra Bonacin. *d. difficul. 1. num.* 12. Sanchez *d. cap. 7. num.* 61. & alios per eum adductos. Quòd autem iuſta cauſa in hoc neceſſaria ſit, patet ex eo: quia poteſtas Prælati Regularis non ſe extendit ad id, vt poſſit rem pretioſam abſque Conuentus vtilitate, vel cauſa vrgente alienare, vt diximus: neque etiam, vt poſſit ſubditum in perpetuum à ſua, vel ſuæ Religionis obedientia eximere: quod faceret legitima cauſa intercedente huiuſmodi licentiam concedendo. Ita Innocent. *in cap. fin. de renunciat.* Panormit. *in d. cap. Non eſt. num.* 6. Franc. *in d. cap. Cùm ſingula. §. Prohibemus. num. 4. de prebendis, in* 6. Angel. *verbo, Religioſus, num.* 34. Sylueſter *verbo, Religio, 4. q.* 2. Marcus Antonius Cucchus *inſtit. maior. lib. 3. tit.* 1. *num.* 132. Azor. *inſtit. moral. tom. 1. lib. 12. cap. 14. q.* 9. Suar. *d. cap. 11. num.* 11. Bonacina *d. difficultate 1. ſub num. 12. verſ. Tertia pars.* Barboſ. *d. cap. Licèt. num.* 15.

5 Dico ſecundò: Religioſus cum authoritate apoſtolicæ Sedis, ſi ad laxiorem Religionem tranſeat, tutus erit in foro iudiciali, ſiue tranſlatio fiat cum cauſa, ſiue abſque cauſa; quia omnes Religiones ſunt de iure poſitiuo, *cap. fin.* & *ibi* Panormit. *num. 2. de religioſis Domibus.* Sed Summus Pontifex habet latiſſimam poteſtatem ſuper omnibus, quæ ſunt de iure poſitiuo. Doctores *in cap. 1. de conſtit.* ergo, &c. Ita Nauar. *comment. 4. de Regular. num.* 20. Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 11. cap. 14. q. 8. ad fin.* Sanch. *lib. 6. in Decalog. cap. 7. num.* 1. Santarell. *de apoſtaſ. cap* 8.
6 *dub. vnico, num.* 24. Et communem dixit Bonac. *d. difficult. 1. n.* 14. Quo verò ad forum internum talis licentia non valebit, ſi fiat ſine cauſa; & peccabit Religioſus cum ea tranſiens: ac etiam, qui eam ſcienter procurauit. Ita Panormit. *in cap. Non eſt. n. 6. de Regular.* Angel. *verbo, Religioſus, n. 34. in princip.* Sylu. *verbo, Religio, q.* 23. Roderiq. *d. q. 12. art.* 10. Nauar. *d. comment. 4. n. 10. verſ. Addo.* Stephan. Grat. *diſcept. forenſ. cap. 434. num.* 17. Sanchez *in præcepta Decalogi, libro 6. capite 7. numero* 67. & alij apud ipſum *ibidem, numero* 51. & apud Antonium Ricciullium *prædicto capite 4. numero 1. & 2.* Santarellum, & Bonacinam *locis citatis.*

7 Dico tertiò: Abbates, & Prælati inferiores, iuſta cauſa interueniente, poſſunt Religioſis ſibi ſubditis licentiam ad laxiorem Religionem tranſeũdi indulgere. Ita Innocent. Hoſt. Ioan. Andr. & Panorm. quos refert, & ſequitur Nauar. *d. comment. 4. de Regular. num. 11. & conſil. 56. ſub tit. de Regular.* Sylueſt. *verbo, Religio 4. q.* 2. Roderiq. *quæſt. regular. tom. 3. quæſt. 52. art.* 9. Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 15. q.* 1. Barboſa *in cap. Licèt. num. 13. de Regular.* Santarell. *de apoſtaſia, cap. 8. num.* 27. Et hanc ſententiam communiſſimam dixit Sanchez *d. cap. 7. num.* 53. & practicè probabilem Suar. *d. cap. 11. num.* 20. Etiamſi ad Summum Pontificem facilis ſit aditus. Ita Sanchez *loco citato, num.* 53. Miranda *tomo 1. quæſt. 31. articulo 6. concluſ.* 3. Bartholomæus à Sancto Fauſto *in theſ. Relig. lib. 5. quæſt.* 345. Santarellus *loco citato, numero* 7. Bartholomæus de Vecchis *in praxi Monit. cap. 12. dub. 5. num.* 2.

Nec obſtat Concil. Trident. *ſeſſ. 25. de Regular. cap.* 19. dicens: *Nemo Regularis, cuiuſcunque facultatis vigore transferatur ad laxiorem Religionem.* quia reſpondetur, eius intentionem eſſe abrogandi, quæ ſine iuſta cauſa, aut non præcedente iuſta cauſæ cognitione, & approbatione conceduntur; non autem, quæ iuſtis de cauſis, & ſeruato iuris Ordine dantur. Ita Nauar. *d. conſil. 16. num.* 3. & ex eo Azor. *loc. cit.* Leſſius *de iuſt. lib. 2. cap. 41. dub. 13. num. 103. verſ. Dices.* Sanchez *d. cap. 7. n* 68. Rodriq. *in Sum. tom. 2. cap. 6. num.* 8. Barthol. de Vecch. *dub. 5. num.* 6.

Nec obſtat ſimiliter, quod habetur *in Extrauag. Viam ambitioſæ. de Regul.* vbi ſtatuitur, ne Mendicantes poſſint ad aliam Religionem præter Carthuſianam tranſire abſque licentia Summi Pontificis: quia eam Extrauag. non eſſe, quoad hoc vſu receptam affirmat Leſſius *de iuſtitia, & iure, loc. cit. dub. 13. n.* 104. huiuſmodi enim textus intelligitur etiam de tranſeuntibus abſque legitima cauſa. Vnde tranſlatus ad laxiorem ſine iuſta cauſa dicitur indebitè tranſlatus, etiamſi authoritate ſui Abbatis, & Conuentus, & cum diſpenſatione Epiſcopi tranſlatus fuerit, vt dicunt, præter Gloſſ. & Geminianum *in cap. Cum ſingula. de præbend. in* 6. Stephanus Gratianus *diſcept. forenſ. cap 434. num.* 2. & Ricciullus *loco citato, cap. 4. num.* 8. Legitimæ autem, & iuſtæ cauſæ huius tranſitus ſunt infraſcriptæ.

Prima eſt, quòd ob infirmitatem, & incommodam 8
valetudinem, vt ſi Religioſus, vel infirmus, aut ex fragili corporis natura Religionem ſuã ferre nequeat, poteſt ad aliam Religionem ſe transferre. Ita D. Thom. *2. 2. q. vlt. art.* 8. Sylueſt. *verbo, Religio, 4. q.* 2. Tabiena *eodem verbo, 4. num.* 2. Angelus *verbo, Religioſus, num.* 35. Geminianus *in cap. Cùm ſingula. §. Prohibemus. num. 6. de præbend. in* 6. Franchus *ibid. num.* 4. Abbas *in cap. Non eſt. de Regul. num.* 6. Cucchus *lib. 3. inſtit. maior. tit. 1. num.* 135. Azor. *tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 14 q.* 8. Diana *in ſuis reſol. moral. tract. 2. de dub. regul. reſol.* 43. vbi aduertit, quòd Rodriq. *tom. 3. qq. regul. q. 52. art.* 9. allegans falso Sotum, limitat hanc cauſam, quando Prælatus Religionis ſtrictioris diſpenſaret cum illo Religioſo, vt propter infirmitatem ad onera Religionis non teneatur: hoc enim non obſtante, putat cum Sanchez *tom. 2. lib. 5. in præcepta Decal. cap. 7. num.* 72. poſſe dictum Religioſum tranſire ad laxiorem Religionem: quia, licèt cum illo Prælatus diſpenſaret, non poſſet, moraliter loquendo, non eſſe Religioni oneroſus, & cauſa ſcandali, & multarum murmurationum: cui ſententiæ ſubſcribit Barthol. à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib. 5. quæſt.* 352.

Secunda cauſa eſt ſenectus, iis auſteritatibus tole- 9
randis inepta, vt dicunt Dominicus *in d. cap. Cùm ſingula. num.* 6. & Franchus *ibid. num.* 4. Sanchez *loco cit. num.* 72.

Tertia cauſa eſt, ſi in ſua Religione eſſet aliquod 10
perfectionis impedimentum, quod non eſſet in alia, vt dicunt Tabiena *verbo, Religio, q. 23. num.* 22. Sanchez *loco cit. num.* 72. Bartholomæus à S. Fauſto *loco citato.*

Quarta, ſi Religioſus odio habeatur à cæteris Fra- 11
tribus, & indignè tractetur ab illis: qua de cauſa poterit diſpenſari in ſupradicto tranſitu. Ita Leſſius *de iuſt. & iur. libro 2. capite 41. dub. 13. numero* 102. Azor. *loco citato, capite 14. quæſt.* 8. Reginaldus *in praxi, tomo 2. libro 18. capite 29. numero* 414. Rodriquez *tomo 3. qq. regular. quæſt. 52. art.* 9. Sanchez *loco citato, numero* 72. Bartholomæus à S. Fauſto *loco citato, quæſt.* 352. Diana *loco cit. reſol.* 43.

Hanc autem cauſam limitat Rodriq. *d. loco cit.* ſi Religioſus, ſcilicet, non præbeat cauſam, nec emendetur: at, ſi cauſæ illum pœnituit, & nititur emendari, & adhuc durat perſecutio, erit legitima cauſa ad prædictum finem, ſcilicet, ad exeundum è Religione.

12 Quinta cauſa eſt, ſi in illa Religione priori Religioſus ille fuerit infamatus ob crimen aliquod à ſe patratum, & ſemper in ea pudore ſuffuſus, ac ſubinde magna triſtitia affectus vitam tranſacturus ſit: quod ſæpè accidere poteſt in Religionibus, in quibus obſeruantia viget. Ita Sanchez *loco cit. num.* 72. Diana *loco cit. reſol.* 43. Barthol. à S. Fauſto *loc. cit. quæſt.* 352.

13 Sexta cauſa eſt, difficultas magna ſuſtinendi auſteritates prioris Religionis, quæ eſt in re ipſa, verbi gratia, ſi inconſulta prudentia profeſſus, vel non credidit ita aſperam eſſe Religionem ex quadam ſimplicitate ſua. Ita Sanchez *loco cit. num.* 72. Diana *loco cit. reſol.* 43. Rodriq. *loco cit. art.* 9. vbi dicit, quòd ſecùs dicendum eſt, quando ex prauo habitu difficultas procedit: quod etiam affirmant aliqui Doctores apud Sanchez *lib.* 8. *de matrim. diſp.* 20. *num.* 19. vbi ait, hoc eſſe intelligendum, niſi prauus habitus eò deuenerit, vt iam votis illis ligatus non poſſit præ ſua fragilitate frequentes lapſus vitare. Idem affirmat Bartholom. de Vecch. *in prax. Nouit. diſp.* 15. *dub.* 7. *num.* 4.

14 Septima cauſa eſt, quando propter noxiam aëris temperiem non poteſt Religioſus permanere in priori Religione, vt dicunt Rodriquez *loco cit. art.* 9. & Menochius *de arbitr. cent.* 5. *caſ.* 411. *num.* 26. & alij Doctores apud eundem Rodriq. *loco cit.* vbi hanc cauſam limitat, dicens, intelligendam eſſe, niſi ſit aliud Monaſterium eiuſdem Ordinis extra locum illum, in quo eſt mala temperies, quam limitationem admittunt etiam Sanchez *lib.* 6. *in precept. Decal. cap.* 7. *num.* 72. & Barthol. à S. Fauſto *loco citato, quæſt.* 352.

15 Octaua etiam cauſa eſt neceſſitas magna parentum, quando in ea priori Religione nequit illis commodè ſubuenire, vt poterit in laxiori. Ita Rodriquez *loco citato, artic.* 9. Sanchez *ſimiliter loco citato, num.* 72. Barboſa *de iure eccleſiaſt. lib.* 1. *cap.* 42. *numero* 82. Bartholom. à S. Fauſto *loco citato, quæſt.* 352.

16 Nona cauſa eſt, ſi in priori Religione non ſeruetur Regula; quæ tamen obſeruetur in alia Religione, ad quam cupit tranſire. Ita Bartholomæus à S. Fauſto *loco citato, quæſt.* 352. Huius cauſæ nullum alium reperi Doctorem præter dictum Bartholomæum à S. Fauſto.

17 Quibus cauſis poſitis, aduertendum eſt cum Innocentio *in cap. Significatum. in fine, de Regul.* & Francho *in cap. Cùm ſingula. §. Prohibemus. num.* 5. *de prabend. in* 6. & Sanchez *loco cit. num.* 73. quòd ſi emiſſa fuerit profeſſio tempore minoris ætatis; nempe, ante 25. annum; facilior cauſa erit legitima ad diſpenſandum in hoc tranſitu; quia faciliùs proſpicitur geſtis in ea ætate, in qua non tam maturum conſilium adeſt.

18 Ex his deducitur, ad laxiorem Regulam tranſmigrare ſine expreſſa Romani Pontificis licentia non licere, vt habetur ex Concil. Trid. *ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 19. quod etiam affirmant Saytus *in flor. deciſ. eod. tit. deciſ.* 55. Nauarr. *conſ.* 56. *num.* 3. *tit. de Regul.* Stephanus Gratianus *diſcept. forenſ. cap.* 454. Azor. *inſtit. moral. tom.* 1. *lib.* 12. *cap.* 14. *quæſt.* 15. Reginald. *in ſua prax. lib.* 18. *cap.* 19. *n.* 412. Aloyſius Riccius *in collect. deciſ. part.* 3. *collect.* 521. Bonac. *de clauſ. quæſt.* 2. *punct.* 9. §. 3. *difficult.* 5. *num* 13. Ioan. de la Cruz *de ſtatu Relig. lib.* 1. *cap.* 7. *dub.* 3. Fagundez *in quinque Eccleſia precept. precept.* 2. *lib.* 8. *cap.* 5. *n.* 4. Menochius *de arbit. caſ.* 431. *num.* 6. Miranda *tom.* 1. *Manual. Prælat. quæſt.* 31. *art.* 5. *concl.* 3. Sanchez *in precept. Decal. lib.* 6. *cap.* 7. *num.* 67. Bartholom. de Vecch. *in prax. Nouit. diſp.* 15. *dub.* 5. *num.* 1. Barboſa *de iur. eccl. lib.* 1. *cap.* 42. *num.* 76. vbi *num.* 77. dicit, quòd Papa non ſolet huiuſmodi licentiam concedere, niſi ex iuſtis, & legitimis cauſis; vt pluries in facti contingentia, ſe expertum fuiſſe refert Antonius Ricciullus *in ſuo tract. de iur. perſon. extra Eccl. exiſtent. lib.* 8. *cap.* 4. *num.* 4. & cum derogatione decreti Concilij Trident. *loco citato*, quæ requiritur, vt per Nauarr. *conſ.* 62. *titul. de Regul.* & Stephanum Gratianum *loco citato, cap.* 474. aſſeritur: ſi enim Summus Pontifex concederet huiuſmodi facultatem tranſeundi ſine cauſa ad laxiorem Religionem, non redderet Religioſum illum tranſeuntem tutum in foro poli, vt dicunt Stephanus Gratianus *loco citato, num.* 17. Ricciullus, *loco citato, num.* 3. & Nauar. *conſ.* 88. *de Regul. num.* 2. quod etiam habetur in Gloſſ. *in cap. Non eſt de voto.*

Hinc eſt, quòd S. Thomas 1. 2. *quæſt.* 96. *artic.* 9. & *quæſt.* 97. *art.* 4. & Caietanus *ibid.* Rodriq. *tom.* 3. *qq. regul. quæſt.* 52. *art.* 10. Nauarr. *comm.* 4. *de Regul. num.* 10. Corduba *in Regul. S. Franciſci, cap.* 2. *quæſt.* 17. *part.* 1. Leſſius *de iuſt. & iur. lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 13. *num.* 102. Azor. *tom.* 1. *inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 14. *quæſ.* 8. Bartholom. à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib.* 5. *quæſt.* 147. dicant, Summum Pontificem non poſſe pro libito, & ſine iuſta cauſa cum aliquo Religioſo diſpenſare, vt de vna Religione ad aliam laxiorem tranſeat: vnde, ſi de facto diſpenſet, affirmant, eum peccare mortaliter, & ſimiliter omnes diſpenſationem eandem petentes, ſollicitantes, & procurantes idem peccatum lethale committere, & diſpenſatio ex ſe irrita erit, & nullius valoris, & ea vtentes non ſunt tuti in conſcientia; quin verò peccant mortaliter. Ratio eſt: quia, cùm votum Religionis ſtrictioris commutetur in quid minus, interuenit quædam eius diſpenſatio, quæ ſine legitima cauſa eſt nullius valoris, vtpote quæ eſt ex obligatione iuris diuini conſurgente ex voto. 19

QVÆSITVM VI.

De Nouitiatu, & Profeſſione, obligatione, & facultatibus legitimè tranſeuntis ad aliam Religionem.

SVMMARIVM.

1 *Nouitiatum de nouo facere, & profeſſionem emittere debet, qui de vna ad aliam Religionem tranſit.*

2 *Monialis de vno ad aliud Monaſterium tranſiens, niſi emittat profeſſionem in ſecundo Monaſterio, non dicitur Monialis illius Monaſterij: ſed limita num.* 3.

4 *Religioſus de vna Religione ad aliam tranſlatus, vt ſit in ea Abbas, vel Prælatus, debet in ea profiteri.*

5 *Religioſus de vna ad aliam Religionem tranſlatus, quem locum in ſeſſionibus, & alijs congreſſibus ſibi vendicet.*

6 *Vota emiſſa in vna Religione non ſunt obſeruanda à Religioſo tranſlato ad aliam Religionem.*

Digitized by Google

7 *Bona Religioſi tranſeuntis de vna ad aliam Religionem, ad quam Religionem pertineant, ad primam, vel ſecundam Religionem.*

8 *Religioſus tranſiens de vna ad aliam Religionem, an poſſit ſecum deferre libros, ſcripta, & veſtes.*

9 *Monialis tranſiens de vno ad aliud Monaſterium, an poſſit ſuam dotem ſecum deferre.*

1 QVòd Religioſus legitimè de vnâ ad aliam Religionem tranſiens debeat de nouo Nouitiatum
facere, & deinde in ea ſecunda Religione profiteri, affirmant Doctores, & præſertim Leſſius *de iuſt. & iur.
lib. 2. cap. 4. dub.* 13. Azor. *tom. 1. inſtit. moral. cap.* 14.
lib. 12. q. 13. Nauarr. *conſ. 61. num. 4. de Regul.* Rodriq.
tom. 3. qq. regul. q. 17. art. 8. Roderic. à Cunha *in comm.
ad cap. 1. n. 21. diſt.* 54. Barthol. à S. Fauſto *lib.* 5.
theſ. relig. q. 371. Miranda *in Manu. Prælat. tom. 1. q.*
31. *art.* 21. vbi affirmat, quòd tenetur in probatione
per ſpatium vnius anni continui eodem modo, quo
cæteri ſæculares, antequàm profiteantur. Idem affirmant Azor. *loco cit. q.* 15. & Rodriq. *loco cit. q. 15. art.* 11.
Hinc eſt, quòd Sacra Rota Romana apud Farinac.
part. 2. recent. deciſ. 115. num. 7. cenſuit, quòd Monialis
vnius Monaſterij, vbi ad aliud transfertur, ſi non emit-
2 tit profeſſionem in ſecundo Monaſterio, non ſit Monialis illius. Et *num.* 8. affirmat ſufficere profeſſionem
emiſſam in primo Monaſterio, quando fit tranſlatio
3 de vno Monaſterio ad aliud eiuſdem Regulæ, vel vbi
transfertur de licentia Papæ. Hinc eſt, quòd Sacra
Congregatio Concilij die 12. Ianuarij, 1619. decreuit, Regulares diſcalceatos Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis de licentia Sedis apoſtolicæ ad laxiorem Calceatorum tranſeuntes facere debere annum probationis, non autem emittere profeſſionem.

Si quæras, an de vna Religione ad aliam tranſlatus,
4 vt ſit illius Abbas, vel Prælatus, debeat ibi de nouo
profiteri? Reſpondeo, quòd ſic. Ratio eſt: quia, vacante Prælatura, remanet Monachus illius ſecundæ Religionis. Ita affirmant Miranda *loco cit. q. 32. art. 22.
concl.* 1. Sanchez *in præcept. Decal. lib. 6. cap. 7. num.* 86.
Rodriq. *tom. 3. qq. regul. q. 52. art.* 29. Nauarr. *conſ. 61.
de Regul. in antiq. aliàs conſ. 11. ſub tit. de maiorit. &
obed.*

5 De loco verò, & præeminentiis illius, qui de vno ad alium Ordinem transfertur, Hieronymus Roderic. *in compend. qq. regul. reſol.* 123. *n.* 84. & etiam Miranda *loco cit. concl.* 2. docent, quòd tranſlatus de vna in aliam prouinciam eiuſdem Religionis, poſtquàm incorporatus eſt, habet locũ in Choro, Capitulo, & aliis ſeſſionibus, & congreſſibus, non à tempore ſuæ incorporationis; ſed à tempore, quo aſſumpſit habitum, aut emiſit profeſſionem in prima prouincia.

At, ſi loquamur, non de vna prouincia in aliam, ſed de vna Religione ad aliam diuerſam, dicendum eſt cum Rodriq. *loco cit. q. 52. art.* 29. Nauarr. *ſimiliter loco cit. conſ. 60. in antiq. de Regul.* Sanchez *loco citato, num.* 86. Miranda *loco cit. q. 21. art. 23. concl.* 1. quòd ſedere debet in Capitulo, & aliis congreſſibus iuxta tempus, in quo emiſit profeſſionem in illa Religione poſteriori: quia eo tempore incipit eſſe illius Religioſus; ſi autem tranſlatus ad aliam, vt eſſet illius Prælatus, hoc obſeruandum non eſt, ob reuerentiam Prælaturæ; ſed finito tempore debebit in primo loco poſt Prælatum poni.

Quo verò ad vota reſpondeo breuiter: quia de ſe
6 claratum eſt, quòd tranſlatus de vna ad aliam Religionem, non tenetur ad vota ſpecialia in priori Religione emiſſa: quia talia vota annexa ſunt profeſſioni prioris Religionis, quæ ceſſauit per legitimum tranſitum ad aliam Religionem, vt dicunt Suar. *tom. 2. de Relig. tract. de voto, lib. 6. cap.* 3. *num.* 7. Sanchez *loco cit. num.* 87. vbi loquens de tranſitu ex Religione Minimorum, an teneatur à carnibus abſtinere, & an qui profeſſionem emiſerat in Societate Ieſu, ſi Frater Minor fiat, aut Dominicanus, teneatur ad ea vota ſpecialia, quæ in Societate emittuntur à profeſſis, dicit, quòd non, cùm ſint annexa, vt diximus, profeſſioni prioris Religionis; & dicit, quòd ceſſat profeſsio prioris Religionis per illum tranſitum legitimum.

De bonis vero tranſeuntis ad aliam Religionem, 7
dicendum eſt, ſi tranſitus fiat ſtudio vitæ melioris, bona ipſius manere penes primum Monaſterium; & quicquid poſt ſecundam profeſſionem in ſecundo Monaſterio emiſſam illi obuenerit, ſpectabit ad dictum ſecundum Monaſterium. Ita docent Molina *de iuſt. tract. 2. diſp. 140. verſ. Quando Religioſus* Nauarr. *in cap. Non dicatis. 12. q. 2. num.* 31. Azor. *loco cit. lib. 12. cap. 15. q.* 3. Rodriq. *qq. regul. t. 2. q. 78. art.* 2. Miranda *in Manual. Prælat. tom. 1. q. 31. art.* 24. Cardinal. Thuſcus *tom. 5. litt. M. concl.* 321. Ægidius *in repet. l. Titia. part. 1. num. 50. ff. de condit. & demonſtrat.* Hieronymus Roder. *in compend. qq. regul. reſol.* 123. *num.* 81. Villalobos *part. 2. Sum. tractat. 35. diff.* 14. Barboſa *de iur. eccl. lib. 1. cap. 42. num.* 91. Barthol. à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib. 5. q.* 375. vbi affirmat de communi ſententia Doctorum ſcribentium in iure pontificio.

Ex his conſtat, quid ſit dicendum de legato relicto Religioſo tranſlato ad ſecundum Monaſterium, quod eſt capax bonorum, ſi illud legatum fuerit conditionatum, & conditio adimpleta ſit tempore ſecundæ profeſſionis: nam illud legatum eſſe acquiſitum ſecundo Monaſterio affirmant Villalob. *in Sum. tom. 2. tractat. 35. diffic. 14. num.* 4. & Diana *in ſuis reſolut. moral. tract. 2. de dub. regular. reſol.* 114.

Conſtat ſimiliter, omnia bona acquiſita eſſe priori Monaſterio, etiam dum moratur in ſecundo Monaſterio, vſque ad profeſſionem, ſi aliqua acquirerentur: quia ante profeſſionem non erat verè Religioſus illius ſecundi Monaſterij. Ita affirmant Nauarrus *conſ. 2. de Regularibus, num.* 24. Molina *tom. 1. de iuſtitia, diſp.* 140. Azorius *tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 5. quæſt.* 3. Roderic. *tom. 3. quæſt. regul. quæſt. 5. art.* 5. Barthol. à S. Fauſto *loc. cit. q. 375. n.* 3.

Profeſtus autem in Religione incapaci tranſlatus ad Religionem capacem bonorum, recuperat bona poſt tranſlationem ſibi delata ad vtilitatem ſecundæ Religionis capacis, vt affirmat Iaſon *in l. Ex pacto. ſub num. 10. verſ. Adde etiam. ff. de vulgari.* Tiraquel. *de retract. lign. §. 1. Gloſſ. 9. num.* 105. Buratt. *deciſ.* 756. *Nicolai de Vbald. de ſucceſſ. ab inteſt. part. 1. num.* 3. & Rota *in vna Romana fideicommiſſi*, 26. Nouembris, 1627. coram Cardinali Virili: ideò cùm dubitaretur *in vna Nicotonen.* an Regularis ex indolto à Religione Fratrum Minorum Obſeruantiæ ad Tertium Ordinem S. Franciſci ex legitima cauſa tranſlatus, recuperet ſuccedendi ius in bonis ſibi ex teſtamento poſt tranſlationem delatis, Sacra Congregatio Concilij Trid. die 22. Ianuarij, 1628. reſpondit, recuperare ad commodum ſecundi Monaſterij. Ita refert Barboſ. *de iure eccleſ. lib. 1. cap. 42. num.* 2.

Idem Barboſ. *loco citato, num.* 93. docet, quòd circa bona delata ante tranſlationem, adeſt alia declaratio eiuſdem Sacræ Congregationis ſub his verbis. *Die 17. Iunij 1617. ſacra Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium S. Concilij Tridentini Interpretum, cenſuit, ſi Orator in Religione incapaci nulla*

facta

facta diſpoſitione bonorum validam profeſſionem emiſerit, bona ipſa fuiſſe acquiſita venientibus ab inteſtato, ac proinde, nec ſucceſſioni ſecunda Religionis capacis, ad quam fuit tranſitus, eſſe amplius locum, nec bonorum renunciationi.

Tranſlatus verò de Religiooe incapaci ad capacem authoritate apoſtolica non recuperat bona, quæ ante profeſſionem obtinebat, vt reſoluit Rota *in Iannen. reintegrationis*, 16. Nouemb. 1621. coram bon. mem. Buratto inter eius impreſ. *deciſ.* 5 ; 6. *n.* 2. quam citat Barboſ. *loc. cit. n.* 94.

Si verò Religioſus transferatur ad aliam Religionem, non, vt ibi profiteatur; ſed vt peccarorum ſuorum pœnitentiam agat; tunc vſusfructus bonorum priori Monaſterio acqoiſitorum debentur Monaſterio, vbi pœnitentiam gerit, ne illi fiat oneroſus, & grauis, remanente proprietate dictorum bonorum in priori Monaſterio, vt benè docent Rodriq. *quæſt. regul. t.* 3. *q.* 5. *a.* 5. Azot. *t.* 1. *inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 15. *q.* 3. Sanch. *d. t.* 2. *lib.* 7. *cap.* 31. *n.* 46. Barboſ. *loc. cit. n.* 96. Diana *in ſuis reſol. moral. trac.* 2. *de dubiis Regul. verb. reſ.* 114. vbi ait, maximè, ſi Monaſterium eſt inops.

Hic tamen vſusfructus intelligendus eſt, quoad illam quantitatem, quæ ad victum, & veſtitum, cæteráque tranſlati alimenta exiſtimantur neceſſaria arbitrio prudentis viri, vt ait Menoch. *de arbit. caſu* 436. *caſu vlt.* & Rodriq. *loc. cit. art.* 17. *in fin.* Saoch. *loc. cit. cap.* 32. *n.* 47. *&* *n.* 48. dicit, hoc intelligendum eſſe de Religioſo, qui eſſet pro ſecundo Monaſterio inutilis; ſecùs dicendum eſſet, ſi eſt vtilis, & ei deſeruiret, ita vt obſequia præſtita illi ſecundo Monaſterio alimentis prædictis æquiualerent.

Si verò tranſlatus Religioſus ab vna Religione bonorum in communi incapaci authoritate apoſtolica in Religionem capacem, bona amiſſa per profeſſionem io priori Religione oon poteſt recuperare, vt probant Carolus Tapia *in Authentica, Ingreſſi. C. de ſacroſanctis Eccleſ. c.* 6. *n.* 34. Barthol. *in tract. Minoris. l.* 4. *d.* 5. *c.* 2. Nauar. *conſ.* 180. *n.* 4. Barboſ. *loc. cit. num.* 57. maximè ſi conſtet de voluntate Summi Pontificis id concedendi.

Ex dictis oriuotur aliquæ dubitationes. Prima, an Religioſus, qui traoſit ad aliam Religionem, poſſit ſecum deferre ſcripta, vel libros à ſe compoſitos. Hieron. Rodriq. *in comp. quæſt. Regul. reſol.* 123. *n.* 82. & Villalob. *in Sum. t.* 2. *tract.* 35. *diffic.* 14. *cap.* 5. Barthol. à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib.* 5. *q.* 386. *n.* 5. negatiuè reſpondent: & eorum ſeotentiam probabilem putat Diana *in ſuis reſol. moral. tract.* 2. *de dub. regul. reſol.* 63. licèt cootrariam ſententiam non minùs probabilem exiſtimet: ibi enim ait, niſi ſcripta ſint omninò correcta per Authorem, & Domus tranſeuntis velit illa typis demandare. Hinc eſt, quòd Valerus *in differ. vtriuſ. fori, verbo, Regularis, diff.* 8. *n.* 2. affirmat, ſe vidiſſe Religioſum doctiſſimum detuliſſe ſecum duos libros à ſe compoſitos, nulla petita licentia à ſuo Prælato, dum tranſlatus eſt de vna ad aliam Religionem. 8

Secunda dubitatio, ao, qui tranſit ad aliam Religionem, poſſit ſecum deferre ſuas veſtes. Barthol. de S. Fauſto reſpondit *loc. cit. quæſ.* 375. affirmatiuè: ex tacita tamen licentia Prælati illius Mooaſterij, à quo diſcedit. Idem affirmant Nauarrus *lib.* 3. *conſil.* 1. *de Regularib. conſ.* 55. *num.* 9. Rodriq. *tomo* 1. *quæſt. Regular. quæſt.* 79. *art.* 2.

Tertia dubitatio eſt, an Monialis, quæ transfertur ad aliud Monaſterium propria voluntate, poſſit ſecum dotem ſuam deferre. Reſpondent Nauar. *com.* 4. *de Regul. n.* 24. & Rodriq. *loc. cit. q.* 79. *art.* 2. & Barthol. à S. Fauſto *loc. cit. quæſt.* 375. negatiuè: quia nondum profeſſio ſecuta eſt in illo ſecundo Mooaſterio, ſecùs dicendum eſt, quando profeſſio fuerit ſecuta. 9

DISPVTATIO VIII.

De poteſtate, & munere Abbatum, & Prælatorum regularium circa apoſtatas, fugitiuos, & eiectos.

QVÆS. I. Vtrùm Religioſus poſt ſolennem profeſſionem ſine Abbatis licentia à Monaſterio recedens cenſendus ſit apoſtata.

II. Vtrùm Religioſus fugiens è carceribus, in quibus iuſſu ſui Superioris detinebatur, cenſendus ſit apoſtata, vel fugitiuus.

III. Vtrùm Abbates, & Prælati regulares teneantur apoſtatas, & fugitiuos perquirere, & ad propria Monaſteria reuocare; & an pœnas incurrant eos non perquirendo.

IV. Abbates, & Prælati regulares qualiter cum apoſtatis, & fugitiuis ad Monaſteria reuocatis ſe gerere debeant.

V. Quibus cedant apoſtatarum, & fugitiuorum bona, & quibus eorum debita perſoluere incumbat.

VI. Vtrùm Abbas poſſit concedere ſuo Monacho, vt extra Clauſtrum degat, abſque quòd apoſtaſiam incurrat; & maximè vt propriis parentibus ſubueniat.

VII. Vtrùm Abbates, & Prælati regulares poſſint Religioſos profeſſos tanquàm incorrigibiles à Religione eiicere: & quid ſi iniuſtè illos expellant.

VIII. De obligationibus eiectorum à Religione.

IX. De pœnis contra apoſtatas, & fugitiuos, illorúmque fautores illatis.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Religioſus poſt ſolennem profeßionem, ſine Abbatis licentia à Monaſterio recedens, cenſendus ſit apoſtata.

SVMMARIVM.

1 *Apoſtata à Religione quiſnam propriè dicatur: & num. 11.*

2 *Apoſtata eſt in foro conſcientiæ qui animo deſerendæ Religionis ab ea diſceßit, licèt pœnitentia ductus ſtatim ad illam redeat.*

3 *Apoſtatare non dicitur Nouitius à Religione fugiens, etiamſi tria ſimplicia vota caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ emiſerit.*

4 *Apoſtatæ non dicuntur mulieres Tertiariæ, quæ vota ſimplicia emiſerunt, ſi habitum dimittant.*

5 *Apoſtata cenſendus non eſt Religioſus ad aliam Religionem etiam laxiorem tranſiens.*

6 *Fugitiuus à Religione quinam verè, & propriè dicatur: & num. 10.*

7 *Fugitiuus non ſubiicitur pœnis contra apoſtatas impoſitis.*

8 *Eiectus à Religione dicitur, qui ob ſuam culpam extra Monaſterium expellitur.*

9 *Apoſtata, neque fugitiuus appellari debet Religioſus, qui ne notabiliter & iniuſtè grauetur à ſuo Prælato immediato, confugit ad Prælatum ſuperiorem.*

12 *Apoſtata an verè ſit Religioſus recedens animo non redeundi ad Religionem; permanens tamen cum habitu.*

13 *Religioſus fugiens dimiſſo habitu ad tempus, habens animum redeundi; an, & quando excuſetur ab apoſtaſia.*

14 *Mora quæ, & qualis poſt dimiſſum habitum ſufficiat ad apoſtaſiam; & quænam ad excommunicationem tantùm, non autem apoſtaſiam incurrendam.*

15 *Societatis Ieſu Religioſus fugiens, quando non ſit excommunicatus, neque afficiatur pœnis conſtitutionum Pij V. & Greg. XIV. contra fugitiuos.*

16 *Apoſtata ſolùm, non verò fugitiuus incurrit pœnas in conſtit. Pauli IV. contra degentes extra Clauſtra inflictas.*

1 NE æquiuocè laboremus in hac materia, videndum eſt, quid ſit apoſtata, & fugitiuus, & eiectus. Nauarr. *lib. 5. conſ. tit. de apoſt. conſ. 1.* dicit, quòd apoſtata à Religione
eſt ille, qui factus verè Religioſus deſerit Religionem,
quam profeſſus eſt, ſine tranſitu ad aliam cum animo
non reuertendi ad ſuam; vnde ſiue diſcedat à Religione cum habitu, ſiue non, apoſtata dicetur. Et ſic
verificatur etymologia nominis apoſtatæ, quæ idem
valet, ac retroſtatio, & importat retroceſſionem quandam, & ſeparationem à Deo, vt dicunt S. Thom. 2. 2.
q. 12. art. 1. Syluester *verbo, apoſtaſia, & fuga Monachor. n. 1.* Miraod. *in Manuali Prælat. t. 1. q. 51. art. 1. in princ.* vbi diſtinguit de triplici apoſtaſia, ſcilicet, à fide,
ab obſeruantia diuinorum mandatorum, & à Religione, de qua loquimur in præſenti.

2 Ex quibus ſequitur, illum eſſe apoſtatam in foro
conſcientiæ, qui animo deſerendæ Religionis ab ea
diſceſſit; ſed pœnitentia ductus ſtatim reuerſus eſt.

3 Sequitur etiam, Nouitios, qui à Religione fugiunt,
non eſſe apoſtatas, etiamſi vota ſimplicia caſtitatis,
obedientiæ, & paupertatis emiſiſſent. Ratio eſt: quia
non ſunt facti verè Religioſi, & conſequenter non
comprehenduntur in ſupradicta diffinitione.

4 Sequitur prætereà ex eadem diffinitione, mulieres,
quas Beatas alicubi vocant, & alibi Vrſulinas, vel
Tertiarias, non eſſe apoſtatas, ſi habitum relinquant,
etiamſi ſimplicia vota ſupradicta emiſiſſent: quia non
ſunt verè Religioſæ; imò, ſi matrimonium contrahant, validum erit, quanuis illicitè; quia non quodlibet votum caſtitatis irritum facit ſubſequens matrimonium; ſed tantùm votum ſolenne emiſſum in approbata Religione; vt dicunt Saochez *lib. 7. cap. 8. num. 7.* Banoes 2. 2. *q. 12. art. 1. de apoſtaſia à Relig. dub. 1.* Aragoo. 2. 2. *q. 12. art. 1. dub. vnic. de apoſtaſ. à Relig.* Santarellus *de apoſtaſ. cap. 3. dub. 1. num. 5.* quod diffinitum eſt in ſacra Rota Romana apud Puteum *deciſ. 136. lib. 1.*

Sequitur prætereà, illum, qui ad aliam Religionem 5
tranſit, non eſſe apoſtatam, etiamſi ad laxiorem
tranſeat: licèt enim tranſitus, ſiue profeſſio in laxiori Religione irrita ſit; non reddit tamen Religioſum
illum apoſtatam. Ratio eſt: quia ille Religioſus non
habet animum ſimpliciter recedendi à ſtatu Religionis. Ita affirmant Emmanuel Sà *verbo, Religio, num. 71.* Bonacina *de clauſ. q. 2. puncto 11. §. 1. num. 4.* vbi pro
hac ee citat Maiolum, Sayrum, Sanchez, & alios.

Fugitiuus verò à Religione dicitur ille, qui à Mo- 6
naſterio ad tempus diſcedit, non animo diſcedendi à
Religione; ſed intentione poſteà redeundi; verbi
gratia, ſi fugiat ob rigorem Prælati, vel ob vagandi
voluntatem, aut ſimili de cauſa; quod verum eſt, ſiue fugiat cum habitu, ſiue illo dimiſſo, vt dictum eſt
de apoſtata. Ita docent Leſſius *de iuſtitia, & iure, cap. 41. dub. 15. num. 109.* Aragoo. *loco cit.* Valentia 2. 2. *diſput. 5. q. 12. punct. 1.* Santarell. *de apoſt. cap. 3. dub. 1. num. 1.* Suar. *tom. 4. de Relig. lib. 3. cap. 2.* Azor. *tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 16. q. 1.* Rodriq. *qq. regul. tom. 1. q. 30. art. 3.* Ex quo patet differentia inter apoſtatam, & fugitiuum: nam, licèt omnis apoſtata ſit fugitiuus, non tamen omnis fugitiuus eſt apoſtata.

Ideò fugitiuus non ſubiicitur iiſdem pœnis contra 7
apoſtatas impoſitis, etiamſi habitum dimittat, vt diffiniuit Rota Romana, ſicut refert Mandoſius *de ſignat. grat. verbo, Licentia, verſ. Qui licentia.* & Sanchez *loco cit. num. 5.* Rodriq. *loco cit. q. 30. art. 2.* Bonac. *ſimiliter loco cit. num. 8.*

Eiectus autem dicitur Religioſus, qui ob culpam 8
ſuam extra Monaſterium expellitur, vt ait Barthol. à S. Fauſto *in theſau. Religioſorum, lib. 6. q. 96.* & per hanc diffinitionem patet, eiectum differre ab apoſtata, & fugitiuo.

Patet etiam, quòd fugiens ad Prælatum ſuperio- 9
rem: quia inferior Prælatus vult illum grauare notabiliter, & iniuſtè, non eſt apoſtata, neque fugitiuus, vt dicunt Rodriq. *loco citato, q. 30. art. 2.* & Portellus *de dub. Regul. verbo, apoſtata, num. 3.* vbi notat illa verba, *vult illum grauare:* quia ſi iàm grauauit, non licet ei fugere pro ſola querela facienda: ad hanc enim faciendam tempus ſuppetit, neque etiam fugere poteſt, ſi leuiter timet grauari; quòd ſi fugiat ad ſuperiorem ſine fundamento, & ſine cauſa, in foro externo erit apoſtata; quæ tamen apoſtaſia, dum directè pergitur ad Superiorem, etiam ſine præcedente cauſa, non eſt propriè apoſtaſia, maximè ſi fiat abſque ſcandalo, & aliis delictis. Quibus poſitis, vt in forma procedamus,

Circa hoc diſtinguendum videtur: nam vel Reli- 10
gioſus à Monaſterio ſponte, & abſque ſui Prælati licentia diſcedit, vt ſit extra poteſtatem Superioris, &
ad tempus liberè vagetur, cum animo tamen redeundi, & is non apoſtata; ſed fugitiuus dicendus eſt. Si 11
verò à Monaſterio recedit animo, & voluntate obedientiæ iugum in perpetuum excutiendi, ac Religioſum inſtitutum deſerendi; tunc apoſtata cenſendus eſt. Ita tradunt Angel. *verb. Apoſtaſia, num. 4.* Syluest. *eod. verb. q. 4. num. 9.* Caietanus 2. 2. *q. 12. art. 1. dub.*
2.

2. Nauar. *lib. 5. conſil. vnic. num. 6. & duob. ſeqq. tit. de apoſtat.* Valent. *tom. 3. diſp. 1. q. 11. punct. 1. verſ. Circa apoſtaſiam.* Azor. *p. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 16. q. 1.* Leſſ. *de iuſtit. lib. 2. cap. 41. dub. 15. num.* 109. Roderiq. *quæſt. reg. tom. 1. q. 3. art. 1.* Sanch. *in præcepta Decalogi, lib. 6. cap. 8. num.* 2. Ratio differentiæ eſt: quia, dum talis Religioſus animum reuertendi habet, ſemper cenſetur exiſtere ſub ſui Superioris poteſtate, & poſſeſſione, *l. Pomponius. §. Idem Pomponius. ff. famil. erciſcund.* Item, quia receſſus non ex facto ſolùm; ſed ex conſilio perficitur, *l. Bouem. §. Qui ad damnum.* & *§. Si ſeruus. ff. de ædilitio edicto.* notat D. Antonin. Ricciull. *tract. de iure perſon. extra Eccleſ. grem. exiſt. lib. 8. cap. 2. num. 19. vſque ad 23. incluſiuè.*

12 Nec refert, quòd non relinquat, neque habeat animum relinquendi habitum, dummodo recedat à Religione, animo nunquam ad illam reuertendi. Quia, ſicut habitus Monachum non facit, ſed religioſa profeſſio, *cap. Porrectum. & cap. Ex parte. de Regular.* ita vt valida ſit profeſſio facta ſine habitus ſuſceptione, vt *d. cap. Porrectum.* & ibi Doctores, & præcipuè Panormit. *in Summa.* & *num.* 7. pari modo retentio habitus tantùm non debet operari, quem eſſe in Religione, ſi reuerà non habeat animum ad illam ampliùs redeundi; tum etiam, quia habitus non eſt de ſubſtantialibus, ſed de accidentalibus Religionis. Panormit. *d. cap. Porrectum. num.* 5. & ideò poteſt eſſe vera Religio ſine ſpeciali habitu. Atque ita tenent Innoc. *in cap. fin. de renunciat.* vbi Anton. de Butr. poſt Panormit. *num.* 1. & communiter Doctores *ibidem*, Tabiena *verb. Apoſtaſia, q. 11. num.* 14. Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 17. q.* 6. Sanchez *d. cap. 8. num.* 4. Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 3. cap. 1. num.* 13. 14. & 15. Angel. Syluest. Caiet. & alij *locis citatis*. Et confirmatur à Clemente VIII. *in decreto de caſuum reſeruatione pro Regularibus*, vbi inter alios ponit apoſtaſiam à Religione, ſiue habitu dimiſſo, ſiue reten-

13 to: & ideò è contrario non eſt apoſtata, ſed ſolùm fugitiuus, qui dimiſſo habitu ad tempus fugit, ſi animum ad Religionem redeundi habeat. Quod verum eſt, quando Religioſus habet intentionem citò reaſſumendi habitum, & redeundi ad Religionem: quia, ſi fugeret, ac dimitteret habitum cum animo viuendi, & permanendi ſtabiliter extra Religionem pro longo tempore; ſiue determinato trium, vel quatuor annorum, ſiue indeterminato, donec aliquod negotium perficiat; cenſendus erit verus apoſtata, etiamſi habeat animum redeundi finito tempore, vel negotio: nam, vbi diu ad habitum reaſſumendum, & ad Religionem reuertendum ſtetit; præſumitur animum reuertendi amiſiſſe iuxta text. *in §. Pauonum. Inſtit. de rer. diuiſ.* & reputatur perinde, ac ſi nunquam talem animum habuiſſet, *l. 3. §. Emanſor.* & *l. 4. §. Edicta Germanici.* & *ibi* Gloſſ. *in verb. Emanſores. ff. de re militari.* Ita Suar. *d. cap. 1. à num. 20. vſque ad 25. excluſiuè.* D. Antonin. Ricciull. *cap. 2. num.* 23.

14 Difficultas autem eſt, quando cenſeatur mora ſufficiens ad apoſtaſiam poſt dimiſſum habitum; & quæ ſufficiat ad excommunicationem incurrẽdam, & non ad apoſtaſiam. In qua re certum eſt, Monachum, qui ad ſe occultandum, dum per loca periculoſa iter agebat, habitum dimiſit, non poſſe apoſtatam dici, text. *in cap. Clerici officia.* vbi Gloſſ. *in verb. Cauſa, in fin. de vita, & honeſt. Cleric.* & *cap. 2. eod. tit. in 6.* & ibi etiam Gloſſ. *in verb. Rationabilis.* Item, certum eſt, neque apoſtatam dici poſſe Religioſum, qui intra Monaſterij ſepta non exhibendo ſe hominum conſpectui; ſed vel ad commodiùs dormiendum, vel ex animi leuitate, vt magis expeditè currat, ludat, vel ſe in balneo, aut flumine lauet, & his ſimilia faciat, habitum dimittit. Imò, etiamſi illum deponat, ad exercendum aliquem actum turpem, videlicet, vt expeditius fornicationi indulgeat; non ſolùm apoſtata dici non poteſt; ſed nec etiam incurrit excommunicationem inflictam contra Religioſos temerè habitum dimittentes *in cap. 2. Ne Clerici, vel Monachi. in 6.* Ita Syluest. *verb. Excommunicatio, q. 2. caſ.* 2. Nauar. *in Man. cap. 27. num.* 141. Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 17. q. 9. in fine.* D. Anton. Ricciull. *d. cap. 2. num.* 13. Suar. *de cenſur. diſp. 23. ſect. 4. num.* 27. & *d. cap. 1. num.* 25. Sayr. *de cenſur. lib. 3. cap. 33. num.* 16. Sanch. *d. cap. 8. num.* 56. & alij apud ipſum. Quando autem Religioſus temerè diſcedit à Monaſterio dimittens habitum ad euagandum, etiam per breue tempus, committit peccatum mortale, atque incidit in excommunicationem ipſo facto *per d. cap. 2. Ne Clerici, vel Monachi. in 6.* non tamen cenſetur ſimpliciter apoſtata, quoad alias pœnas iuris, niſi quando cenſetur abſolutè dimittere habitum tam permanenter, vt cenſeatur etiam Religionem dimittere, & hac ratione propter temporis breuitatem poteſt aliquando habitus dimiſſio ſufficere ad excommunicationem incurrendam; non autem ad apoſtaſiam ſimpliciter. Quanta autem debeat eſſe illa temporis mora ad apoſtaſiam inducendam ſufficiens, prudentis arbitrio æſtimabitur, vt ait Suar. *loco proximè cit.*

Religioſus Societatis Ieſu ſimili modo fugiens per aliquod tempus, animo tamen redeundi ad Religionem, non eſt excõmunicatus, neque afficitur pœnis latis in conſtitutionibus Pij V. & Gregorij XIV. quæ pœnæ non ſunt contra fugitiuos; ſed contra exeuntes, & recedentes, ſeu deficientes à Religione, nimirum, contra apoſtatas: ſupradictus enim Religioſus non dicitur recedere, & exire, cùm tantùm ad tempus intendat vagari. Ita Sanchez *in præcept. Decal. lib. 6. cap. 8. num.* 11. & Bonac. *de clauſ. q. 2. punct. 11. §. 1. num.* 6. Hinc eſt, quòd pœnæ latæ in Bulla XIV. Pauli IV. quæ incipit: *Poſtquàm diuina bonitas.* contra Religioſos extra Clauſtra degentes, extenduntur tantùm ad apoſtatas non verò fugitiuos, vt patet *in d. Bulla.* vbi pluries fit mentio apoſtaſiæ, & apoſtatarum. Sicut autem vna lex aliam explicat; ita etiam, & multò magis vna pars legis alteram eiuſdem legis partem, & eadem vox in eadem lege repetita grande myſterium continebit, vt dicit Gloſſ. *in Clem. 1. verbo, Diœceſani, de iurepatr.* Santarellus *de apoſt. cap. 3. dub. 1. num.* 9. Nauar. *lib. 5. conſ. vnic. num.* 9. Rodriq. *tom. 1. qq. regul. q. 30. art.* 4. Bonac. *loco citato, num.* 6. vbi ait, quòd non obſtat Bulla Pij V. quæ incipit; *Quæcunque ſacrarum.* quia in illa ſolùm prohibetur tranſitus ab vna ad aliam Religionem virtute facultatum, & priuilegiorum Religionibus quibuſdam conceſſorum: quod etiam docet Santarellus *loco citato, num.* 9. quicquid dicant Sanchez, & alij apud eundem Bonacinam *loco citato. §. 4. num. verſ. Obijcies.* 15

16

QVÆSITVM II.

Vtrùm Religioſus fugiens à carceribus, in quibus iuſſu ſui Superioris detinebatur, cenſendus ſit apoſtata, vel fugitiuus.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus à carcere, in quem iuſſu Superioris coniectus eſt, non poteſt licitè aufugere, niſi illi pœna capitis, vel mutilationis membri imponenda eſſet, vt num. 2.*

Digitized by Google

3 *Carceri perpetuo damnatus an licitè poſſit aufugere.*
4 *Carceris pœna quando impoſita ſit, vel ſi fuerit impoſita; modus tamen in ea exequenda ſeruatus iniquus ſit, vel ſi pœna impoſita ſecundum allegata, & probata iuſta eſt; tamen ſententia in falſis probationibus fundata, Religioſus licitè aufugere poteſt.*
5 *Religioſus à Superiore in carceribus detentus, & ab eo iniquè vexatus, vel timens, ne vltra modum ab eo puniatur, licitè aufugere poteſt. Declara, vt ibi, & num. 7.*
6 *Religioſus aufugiens ad amicum, vel alium, vt eum deprecatorem apud Superiorem habeat, quam pœnam incurrat.*
8 *Religioſus morte plectendus, vel mutilandus, ſi è carcere fugiat, delinquere non videtur.*
9 *Religioſus ad triremes damnatus, ſi aufugiat, non cenſetur fugitiuus.*

1 Dico primò, licèt Laicus, & Clericus ſæcularis licitè poſſint à carceribus, in quibus iuſtè, ſiue iniuſtè detinentur, aufugere, nulla violentia cuſtodibus facta, etſi eis aliquid damni per accidens euenturum ſit, vt docet Caiet. 2. 2. *q. 69. art. 4. ad primum*, & alij plures apud Bonac. *in Decalog. diſp.* 10. *q.* 3. *punct.* 2. *num.* 13. tamen Religioſus in carcere, in quem iuſſu ſui Superioris coniectus eſt, non poteſt licitè aufugere: quia nequit iuſtè à Monaſterio egredi abſque Superioris licentia, & ex propria voluntate, quam totam in ipſius Superioris arbitrium tranſtulit, *cap. Quorundam. & cap. Si Religioſus. de elect. in* 6. Ita docent Caiet. *d. art.* 4. *dub.* 2. *in fine.* Nauar. *comment.* 4. *de Regular. num.* 64. Bannes etiam *in* 2. 2. *q.* 69. *art.* 4. *poſt* 5. *concluſ.* Sayr. *in claui regia, lib.* 12. *cap.* 18. *num.* 9. Roderiq. *quæſt. regular. tom.* 2. *q.* 23. *art.* 6. & alij apud Sanchez *in Decalog. lib.* 6. *cap.* 8.
2 *num.* 12. vbi hoc temperat, niſi illi Religioſo pœna capitis, vel mutilationis membri imponenda eſſet: quia in tali caſu naturale vitæ conſeruandæ deſiderium ius fugiendi præbet, quòd nullo Religionis voto abdicatum eſt. Quod adeò verum eſt, vt eo caſu Religioſus, quamuis Superioris præcepto iuſſus eſſet, aut iuſta ſententia damnatus, vt in carcere maneret; nihilominus aufugere poſſit, vt cenſent Syluest. *verb. fugere, num.* 1. Soto *de iuſt. lib.* 5. *q.* 6. *art.* 4. *circa ſolut. ad* 1. Vaſquez 1. 2. *q.* 69. *art.* 5. *diſp.* 174. *cap.* 2. *num.* 10. Leſſ. *de iuſt. lib.* 2. *cap.* 31. *dub.* 5. *num.* 54. Sanchez *d. cap.* 8. *num.* 15.

3 Dico ſecundò: Religioſus perpetuo carceri ob aliquod delictum damnatus non poteſt licitè aufugere: quòd ſi fugiat, tenetur in conſcientia iterum in ipſum redire, niſi Papa, aut eius Generalis aliquo iuſto remedio illi ſubuenerint. Quia per ſacrum Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 25. *de Regular. cap.* 4. expreſsè cauetur, ne liceat Regularibus à ſuis Conuentibus recedere, etiam ſub prætextu ad ſuos Superiores accedendi, niſi ab iiſdem miſſi, aut vocati fuerint: quo decreto tunc tantùm non adſtringuntur Religioſi, quando iniuſtè detenti alia meliori via ſibi ſuccurrere non poſſunt, vt *inferiùs* dicemus. Igitur, id non licebit Religioſis perpetuo carceri iuſtè damnatis. Atque ita docent Nauar. *loco citato*, Sayr. *eod. cap.* 18. *num.* 9. *in fine.* Roderiq. *d. art.* 6. Sanchez *d. cap.* 8. *num.* 13.
4 Verùm hoc limitatur, vt liceat fugere, quando illa perpetui carceris pœna iniuſtè, ac nullo iuris ordine ſeruato impoſita fuit: pariter liceat fugere, quando etſi ſententia iuſta fuerit; modus tamen in ea exequenda ſeruatus iniuſtus eſt, vt ſi cuſtos carcerum ſuo proprio motu, ſiue Iudicis, aut alterius iuſſu, iniuſtè illi cibum, veſtitum, vel ignem ad vitam ſuſtentandam neceſſaria denegat. Ita Nauar. *d. num.* 64. *illat.* 7. & 8. Sayr. *d. cap.* 18. *num.* 10. Roderiq. *d. art.* 6. Sanchez *d. cap.* 8. *num.* 14. idem eſſet intelligendum, quando ſecundùm allegata, & probata iuſtè condemnatus eſſet, vt ſententia fundata eſſet in falſa præſumptione, aut falſis probationibus contra rei veritatem: nam huiuſmodi ſententia non obligat in conſcientia, quamuis ſecundùm ordinem iuris lata ſit. Ratio eſt: quia ſententia eſt veluti lex quædam priuata: lex autem non obligat ad id, quod eſt contrarium fini legis. Sed cùm finis ſententiæ ſit, cuique quod ſuum eſt tribuere; ſi ex eius obſeruatione contrarium eueniret, non obligat. Ita Sot. *de iuſt. lib.* 5. *quæſt.* 6. *art.* 4. Leſſ. *de iuſt. lib.* 2. *cap.* 31. *dub.* 4. *num.* 24. qui teſtatur de communi. Reginald. *in praxi lib.* 24. *num.* 146. *verſ. Aduerte autem.* Martin. Bonacin. *de legib. diſp.* 1. *q.* 1. *punct.* 7. §. 3. *ſub num.* 1. *verſ. Quintò, dicitur.* & *in Decalog. diſp.* 10. *q.* 3. *punct.* 2. *num.* 22. in terminis Sanchez *d. num.* 14.

Dico tertiò: Religioſus in carceribus à ſuo Superiore detentus, ſi ab eo iniquè vexetur, vel timet, ne ab eo vltra modum puniatur, & nullo alio remedio ſibi conſulere poteſt, niſi fugiendo ad Superiores, vt grauamen auferant; non eſt cenſendus apoſtata, neque fugitiuus, ſi tunc aufugiat, non animo vagandi, ſed recurrendi ad Superiorem Prælatum ad ſe defendendum. Quia ius defenſionis naturale eſt: tum etiam, quia ibi voluntas interpretatiua maioris Superioris interuenit. Ita docent Bald. *in cap. Ad noſtram. num.* 4. *de appellat.* Deci. & alij apud Nauar. *comment.* 2. *de Regular. num.* 61. & *comment.* 3. *num.* 51. *ad* 4. Azor. *inſtit. moral. p.* 1. *lib.* 12. *cap.* 11. *q.* 7. Roderiq. *quæſt. regular. tom.* 1. *q.* 30. *art.* 3. Sayr. *in claui regia, lib.* 12. *cap.* 17. *num.* 40. Sanchez *in Decalog. lib.* 6. *cap.* 8. *num.* 17. D. Antonin. Ricciull. *tract. de iure perſon. extra gremium Eccleſ. exiſt. lib.* 8. *cap.* 2. *num.* 24 & *pluribus ſeqq.* Suar. *de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 3. *cap.* 1. *num.* 6. Nec obſtat Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 25. *de Regular. cap.* 4. in quo expreſsè prohibetur Regularibus à ſuis Monaſteriis recedere abſque ſuorum Superiorum licentia, etiam ſub prætextu, ad Superiores ſuos accedendi, niſi ab eis vocati fuerint, ſub pœna, vt ab Ordinariis locorum tanquàm deſertores ſui Inſtituti puniantur: quo decreto motus Bannes 2. 2. *q.* 11. *art.* 1. putauit, Religioſos ſic confugientes apoſtaſiæ crimen incurrere. Non obſtat, inquam: quia non eſt veriſimile, Concilium Tridentinum voluiſſe impedire, ac tollere Religioſis tam intrinſecum, & naturale ius, prout eſt iuſta defenſio; ſed cenſendum eſt, eius mentem fuiſſe, ſubtrahendi Religioſis inanes prætextus, quibus innixi nonnulli leuiſſimis de cauſis ſæpè ſæpiùs Conuentus exibant, & quod in huiuſmodi caſibus intellexerit, Religioſos tanquàm ſui Inſtituti deſertores puniendos eſſe, etiamſi recedant ſub prætextu accedendi ad ſuos Superiores, ad hoc, vt ab eis vagandi occaſio tollatur. Ita Doctor. citati communiter. 5

Idem dicendum eſt de Religioſo ad amicum, vel alium confugienti, vt eum deprecatorem apud Superiorem haberet. *l. Quid ſi fugitiuus*, §. *Sin autem. ff. de Ædilit. edict.* Ægid. Boſſius *tit. de carcer. fideiuſſor. commiſſ. ſub num.* 46. in terminis D. Antonin. Ricciull. *d. cap.* 2. *num.* 24. 6

Quæ omnia vera intelligenda ſunt, quando ſatis euidenter, & publicè conſtaret, Religioſum à ſuo Superiore iniuſtè vexari; nec aliter ſibi ſubuenire poſſe, niſi à Conuentu recedens Superiorem adeat, vt poſſet ſe apud illum tueri, quatenus ius naturale concedit, & non aliter. Azor. *d. cap.* 11. *q.* 7. & 8. Suar. *d. num.* 6. Item, niſi ex illa fuga ſcandalum, ac perturbatio in Religione orirentur, vt ait Roderiq. 1. *tom. Summæ, cap.* 43. *num.* 1. quod limitandum eſt cum Sanchez *d. num.* 17. quando ſcandalum, & perturbatio 7

turbatio

Digitized by Google

turbatio tanti eſſent momenti, vt ſuperarent defenſionem illius Religioſi, adeò vt illi anteponenda eſſent.

8 Dico quartò, ſi Religioſus carceratus, qui ſit morte plectendus, vel ei aliqua mutilatio inferenda ſit, fugiat è carcere, non videtur delinquere: quia fugit, vt vitam, & membra ſua conſeruet: quod omnibus hominibus à natura inditum eſt. Ita affirmant Rodriq. *tom.* 1. *qq. regul. q.* 30. *art.* 3. Leſſ. *de iuſt. & iur. lib.* 2. *cap.* 31. *dub.* 5. *num.* 34. Santarellus *de apoſtaſia, cap.* 3. *num.* 7. & alij apud Sanchez *loco cit. lib.* 6. *cap.* 8. *num.* 15. contra Sayrum *in claui reg. lib.* 12. *cap.* 18. *num.* 14.

9 Dico quintò, Religioſus damnatus ad triremes, ſi inde fugiat ad tantam moleſtiam vitandam, non cenſetur fugitiuus. Ratio eſt: quia vel miſſus erat ad triremes in perpetuum, vel ad tempus; ſi primo modo, non videtur fugitiuus, ſed potiùs cenſetur à Monaſterio eiectus: vnde, vt *in primo quæſito* diximus, fugitiuus, & eiectus differunt inter ſe, ita vt eiectus non poſſit dici fugitiuus: ſi ſecundo modo, non videtur etiam fugitiuus, ſi hoc faciat, non vt vagetur; ſed vt à tanta moleſtia liberetur, & Superiorem, vel Summum Pontificem pro impetratione veniæ deprecetur. Ratio eſt: quia homines damnati ad triremes, non apponuntur ibi, vt ſponte maneant; ſed vt inuiti patiantur, & cùm ex impulſu naturali detur omnibus animantibus, vt à ſimili coërctione liberentur, manifeſtè ſequitur, damnatum ad triremes non eſſe fugitiuum, ſi fugam accipiat, maximè cùm hoc genus pœnæ perpetuæ morti comparetur, *l. penult. ff. de regul. iur.* Hanc ſententiam tuentur Bannes 2. 2. *q.* 69. *art.* 4. *poſt* 5. *concl.* & Bonac. *de clauſ. q.* 2. *punct.* 11. §. 1. *num.* 8. quicquid dicant Sayrus, & Sanchez apud eundem Bonacinam *loco citato.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates, & Prælati regulares teneantur apoſtatas, & fugitiuos perquirere, & ad propria Monaſteria reuocare; & an pœnas incurrant, eos non perquirendo.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte negatiua.*

2 *Abbates, & Prælati regulares poſſunt apoſtatas, & fugitiuos capere, vbicunque illos repererint, & in vincula conijcere; ac debitis pœnis in eos animaduertere.*

3 *Abbates, & Prælati regulares tenentur, ſi commodè poſſint, apoſtatas, & fugitiuos ad propria Monaſteria reuocare. Quæ obligatio etiam Conuentualibus Prælatis imponitur, vt num.* 4.

5 *Abbates & Prælati Regulares an teneantur ad eos ſingulis annis perquirendos, oſtenditur. Quid, ſi huiuſmodi Religioſi eſſent incorrigibiles, ſcandaloſi, vel Religioni noxij: & num.* 6.

7 *Religioſus hodie quando verè incorrigibilis cenſendus ſit.*

8 *Reſpondetur ad argumenta.*

9 *Prælatus non reuocans annuatim fugitiuos, de quorum emendatione ſperatur, an, & quas pœnas incurrat, vt num.* 10.

1 VIdetur primò, quòd Abbas non teneatur procurare, vt Monachi fugitiui, & apoſtatæ ad vnitatem Religionis redeant: quia Monachus apoſtata, & fugitiuus à Religione eſt tanquàm præciſus ramus ab arbore: & ſicut talis ramus non viuit; ita nec Monachus præciſus à Religione, vt probatur *in can. Pietas.* 23. *q.* 4.

Præterea extra Eccleſiam ſalus non habetur: vnde aqua diluuij arcam quidem ad ſublimiora ſuſtulit; omnes autem, quot extra arcam inuenit, extinxit, vt habetur *in cap. Quia ex ſola.* 24. *q.* 1. Sed Monachi apoſtatæ, qui ſunt extra arcam Religionis, non deberent ad arcam reuocari.

Ad maiorem huius quæſiti intelligentiam ſupponendum eſt, Abbates, & cæteros Religioſorum Prælatos habere poteſtatem capiendi, cogendi, & in vincula conijciendi huiuſmodi apoſtatas, eoſdémque condignè puniendi, etiam corporaliter, iuxta proprias conſtitutiones, vel iuxta prudentis viri arbitrium religioſo ſtatui conſentaneum, & non ſolùm verè apoſtatas, ſed etiam fugitiuos hoc modo coërcere poſſūt, de qua poteſtate fusiùs tradit Nauar. *commentar.* 3. *de Regular. num.* 50. eam confirmans non ſolùm ex vi iuriſdictionis; ſed etiam ex titulo dominij, ratione cuius poteſt dominus ſeruum fugientem capere, vel rem propriam recuperare, vbicunque illam repererit. Præterea hoc confirmatur ex nonnullis conceſſionibus factis Religionibus à Summis Pontificibus, vt patet *in Compendiis priuilegiorum, verb. apoſtata*; & *verb. fugitiuus*, quæ ibi videri poterunt, in quibus non ſolùm id permittitur; ſed etiam, quòd poſſint eos vbicunque ſint, ſiue in ſæculo, ſiue in alia Religione inuocato auxilio brachij ſæcularis, ſummariè, & ſine figura iudicij reuocare, capere, & in carceres conijcere, ac in eos debito modo animaduertere, vt in ſpecie conceſſit Pius V. Societati Ieſu; & refertur *in eius compend. verb. apoſtata*, §. 5. & ex alio priuilegio Fratribus Carmelitis conceſſo, licèr eiſdem Prælatis Regularibus Religioſos apoſtatas, & fugitiuos comprehendere, etiamſi in Vrbe reperiantur. 2

Hac poteſtate ſuppoſita, dicendūm eſt, eoſdem Prælatos teneri, ſi commodè poſſint, ad apoſtatas, & fugitiuos reuocandos, vt eos corrigant, & poniant iuxta Regulæ, & conſtitutionum præſcriptum, & ſic ſpirituali eorum ſaluti proſpiciant. Præterea ita de iure communi ſtatutum eſt, vt patet *in cap. Ne Religioſi. de Regular. in* 6. in hæc verba: *Ne Religioſi vagandi occaſionem habentes ſalutis propria detrimentum incurrant, & ſanguis eorum de Prælatorum manibus requiratur, ſtatuimus, vt Præſidentes Capitulis celebrandis, ſecundùm ſtatutum Concilij Generalis, ſeu Patres, Abbates, aut Priores fugitiuos ſuos, & eiectos de Ordine ſuo requirant ſollicitè annuatim, qui ſi in Monaſterijs ſuis recipi poſſunt, ſecundùm Ordinem regularem, Abbates, ſeu Priores eorum monitione præuia per cenſuram eccleſiaſticam compellantur ad receptionem ipſorum, ſalua Ordinis diſciplina: quòd ſi hoc regularis Ordo non patitur, authoritate noſtra prouideant, vt apud eadem Monaſteria in locis competentibus, ſi abſque ſcandalo fieri poterit, alioquin in alijs religioſis Domibus eiuſdem Ordinis ad agendum ibi pœnitentiam, talibus vitæ neceſſaria miniſtrentur: ſi verò huiuſmodi fugitiuos, vel eiectos inobedientes inuenerint, eos excommunicent: & tandiu faciant ab Eccleſiarum Prælatis excommunicatos publicè denunciari, donec ad mandatum ipſorum humiliter reuertantur.* Hæc ibi. Præterea idem ſtatutum eſt in decretis Sacræ Congregationis Concilij Sanctiſſimi D. N. Vrbani VIII. iuſſu editis de Regularibus apoſtatis, & eiectis, anno 1624. die 21. Septembris, quorum verba ſunt hæc. 3

DECRETA

DECRETA S. CONGREGAtionis Concilij de Regularibus apoſtatis, & eiectis, S. D. N. Vrbani VIII. iuſſu edita.

SAcra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum, Regularium eiectorum, & fugitiuorum ſtatui conſulere, illorúmque ſcandala ſummouere, & ſucceſcentem numerum frangere operæpretium exiſtimans, auditis Religiunum Superioribus, réque diligentiſſimè perpenſa, communicato etiam conſilio cum S. D. N. VRBANO VIII. atque ex peculiari Sanctitatis Suæ facultate, infraſcripta decreta edidit.

Ac primò, vt infecta ſemina, è quibus praui eiuſmodi fructus potiſſimùm prodeunt, deinceps ne ſerantur in vinea Domini, cenſuit, eſſe innouandas, & Sanctiſſimi authoritate innouat Conſtitutiones, & Decreta generalia ſan. mem. Clementis VIII. ad Regularium reformationem, ac Nouitiorum receptionẽ profeſſionem, atque inſtitutionem ſpectantia, diſtrictéque præcipit Generalibus, atque aliis omnibus Ordinum Superioribus, vt illa exactè obſeruent, atque, vt obſeruentur, efficiant, ſub pœnis ſtatutis in iiſdem Conſtitutionibus. A quibus tamen excipiendum cenſuit caput illud, quo decernitur, ne in Conuentibus, ſeu Monaſteriis ad Nouitios recipiendos hactenus deſignatis, & approbatis, ſeu in poſterum deſignandis, & approbandis, Nouitij ad habitum vllatenus recipi poſſint, niſi priùs à Congregatione Reformationis apoſtolicæ, vel à propriis locorum Ordinariis expreſſè, & nominatim approbati fuerint. A cuius quidem decreti obſeruatione Sacra Congregatio iuſtis de cauſis cenſuit Regulares eſſe abſoluendos, prout, authoritate Sanctiſſimi Domini Noſtri, abſoluit, atque eximit.

Deinde, vt apoſtatandi opportunitas Regularibus præripiatur, ſtatuit, vt de cætero nullus permittatur ad arctiorem Religionem tranſire, niſi priùs Superiori legitimè conſtiterit, eam Religionem paratam eſſe illum recipere, qui licentiam petit, túmque Regularis rectà ſe transferat ad arctiorem. Quod vt re ipſa adimpleatur, idem Superior omni ſtudio, ac diligentia inuigilet.

Rurſus ſtatuit, vt fugitiui, & apoſtatæ, ſiue habitum regularem deferant, ſiue non, poſſint, ac debeant ab Epiſcopo loci, vbi moram trahunt, in carceres coniici, ac Superioribus regularibus conſignari, ſecundùm regularia inſtituta puniendi, vtque ipſi quoque Superiores teneantur eos perquirere, ad Religionem reducere, atque efficere, vt apprehendantur; ſalua tamen in omnibus facultate Ordinariis locorum attributa decreto Concil. cap. 3. ſeſſ. 6. Quòd ſi apoſtatæ huiuſmodi citra montes infra quatuor, vltra montes verò infra octo menſes à præſentis Decreti publicatione inchoandos, ſua ſponte ad ſuam quiſque Religionem redierit, tum pœnarum omnium ipſis propter apoſtaſiam inflictarum, aut infligendarum remiſſionem, atque impunitatem aſſequantur. Ita tamen vt debeant à Superiore abſolutionem humiliter petere, & coram eo culpam fateri, atque emendationem polliceri: Superior verò è contra benignè illos teneatur excipere, ab huiuſmodi pœnis abſoluere, & paterna charitate complecti.

Ad hæc, vt in poſterum è Religionibus nullus legitimè profeſſus eiici poſſit, niſi ſit verè incorrigibilis; verè autem incorrigibilis minimè cenſeatur, niſi non ſolùm concurrant ea omnia, quæ ad hoc ex iuris communis diſpoſitione requiruntur, ſublatis hac in parte Statutis & Conſtitutionibus cuiuſque Religionis, & Ordinis, etiam à Sede apoſtolica approbatis, & confirmatis: verùm etiam vnius anni ſpatio in ieiunio, & pœnitentia probetur in carceribus; proindéque vnaquæque Religio priuatos habeat carceres in qualibet ſaltem Prouincia. Elapſo autem anno, ſi nihilominùs non reſipuerit, ſed animo indurato in ſua peruicacia perſeuerauerit, ne contagione peſtifera plurimos perdat, tanquàm pecus morbida, ac membrum putre, eiici tandem poſſit; ſed ab ipſomet Generali tantùm de conſilio, & aſſenſu ſex Patrum ex grauioribus Religionis eligendis in ſingulis Capitulis, vel Congregationibus generalibus; túmque nonniſi inſtructo, ſecundùm eorum ſtylum, & Conſtitutiones, proceſſu, & plenè probatis cauſis expulſionis ad Sacrorum Canonum præſcriptum. Intereà tamen vſque ad primum generale Capitulum, ſeu Congregationem proximè celebrandam, ſi quempiam ex iuſtis, & neceſſariis cauſis expellere oportebit, eiectio fieri poſſit à Generali cum conſilio, & aſſenſu ſex Patrum, vt ſuprà, quos idemmet Generalis eligere debeat infra quatuor menſes à præſentis Decreti publicatione; ſeruata tamen in reliquis forma ſuperiùs præſcripta. Sic verò eiecti, quandiu non redierint ad Religionem, in habitu clericali incedant, atque Ordinarij loci iuriſdictioni, & obedientiæ ſubſint; proindéque Generalis illicò expulſionis ſententiam eidem Ordinario notificare teneatur. Cæterùm Sacra Congregatio, Religionum Superiores ſeriò admonet, ac per IESV Chriſti viſcera obteſtatur, vt, memores paternæ charitatis, & manſuetudinis, quam profitentur, nihil intentatum relinquant, vt lucrentur animas Fratrum ſuorum ferè in profundum malorum delapſas, antequàm grauiſſimum, atque extremum expulſionis remedium expectantur. Idque eo magis, quòd

ſubditorum

ſubditorum ſanguinem, qui ex malo negligentium, & ſui officij immemorum Prælatorum regimine peribunt, Dominus noſter IESVS Chriſtus in ſupremo Dei iudicio de eorundem Prælatorum manibus ſit requiſiturus.

Præterea ſtatuit, vt iidem Superiores nemini ex Religioſis expulſis literas teſtimoniales concedant, illos ad Sedem apoſtolicam reiicientes, vel iubentes aliam ingredi Religionem.

Item, vt eiecti, extra Religionem degentes, ſint perpetuò ſuſpenſi ab exercitio Ordinum, ſublata Ordinariis locorum facultate dictam ſuſpenſionem relaxandi, aut moderandi.

Ac poſtremò eſſe innouandam, & ſuæ Beatitudinis authoritate innouat Conſtitutionem fel. record. Gregorij IX. relatam *in cap. fin. de Regul.* ac proptereà declarat, eam Conſtitutionem in iis quoque vendicare ſibi locum, ſeruandúmque eſſe, qui iuſtè, diffinitiuéque, ac iuris ordine ſeruato expulſi fuerint; dummodò tamen in expulſis huiuſmodi ſubſit ſpes euidens emendationis, ex litteris ſaltem teſtimonialibus Ordinarij, cuius conſcientiam in his literis concedendis Sacra Congregatio ſeriò onerauit.

Ne qua verò difficultas in ſuprà ſcriptis Decretis, & Ordinationibus exequendis ſuboriatur, Sacra Congregatio, Sanctiſſimo Domino noſtro annuente, atque approbante, vniuerſis Generalibus, Prouincialibus, Commiſſatiis, Miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Guardianis, Vicariis, & quibuſcunque aliis Superioribus quoruncunque Ordinum, vel Congregationum, Monaſteriorum, Conuentuum, Collegiorum, Domorum, ac locorum Regularium vbique locorum exiſtentium iniungit, ſerióque mandat, vt illa diligenter obſeruent, atque obſeruari procurent in omnibus Cœnobiis, ac Monaſteriis, Collegiis, ac Domibus quoruncunque Monachorum, ac Regularium vbique locorum exiſtentibus, efficiántque, vt tam Decreta ſupradicta fel. rec. Clementis VIII. quàm præſentes Ordinationes in ſingulis eiuſmodi locis bis ſaltem in anno legantur in publica menſa.

Si quis verò ipſorum aduersùs ea, quæ ſuperiùs præſcripta ſunt, vel eorum aliquid, quoquo modo facere, vel moliri præſumpſerit, ipſo facto pœnam incurrat priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vociſque actiuæ, & paſſiuæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa in poſterum obtinenda, pœnáque huiuſmodi ſit Sanctitati Suæ, ac Sedi apoſtolicæ reſeruata, iiſdem Superioribus, etiam Generalibus, & Protectoribus illam moderandi, ſeu relaxandi poteſtate penitùs interdicta; & nihilominùs ſit irritum, & inane, quicquid ſecùs, à quoquam actum extiterit. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus apoſtolicis in fauorem quaruncunque perſonarum, atque Ordinum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Congregationum, Monaſteriorum, Conuentuum, Domorum, ac locorum regularium quoruncunque, necnon illorum etiam iuramento, confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, vel conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque, indultis, & priuilegiis, etiam in corpore iuris clauſis, aut ex cauſa, vel titulo oneroſo, vel in limine fundationis conceſſis, etiam Mari Magno, ſeu Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, & cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis, ſeu extenſionis conceſſis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, & formis ſpecialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſeruanda eſſet; tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habendis, quibus quoad ea, quæ ſupradictis quomodolibet aduerſantur, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ſpecialiter, & expreſsè Sanctitatis Suæ authoritate derogat, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Dat. Romæ, die 21. Septembris, 1624.

C. CARD. TORRES.

Locus ✝ Sigilli.

PROSPER FAGNANVS, S. Cong. Sec.

Ex quibus verbis ſatis conſtat hæc Prælatorum obligatio, quæ etiam ſequi videtur ex vi eorum muneris, & officij: nam ipſi tenentur, & communi Religionis bono, & ſpirituali talium ſubditorum ſaluti proſpicere: ad vtrunque autem finem neceſſaria eſt illa diligentia, & cura Prælatorum.

Et iſta obligatio non ſolùm Abbatibus, ac Præſidentibus Generalibus, vel aliis, qui Capitulis Generalibus præſident; verùm etiam localibus Prælatis imponitur. Vnde ex diſpoſitione dicti textus etiam hi adſtricti ſunt, Religioſos apoſtatas fugitiuos, & eiectos perquirere, & reuocare: quia textus indiſtinctè de omnibus Prælatis regularibus loquitur. Et ita firmant Archidiac. *in c. Abbates. n.* 4. 18. *q.* 2. Panormit. *ſuper d. cap. fin. n.* 3. Syluest. *verb. apoſtaſia, q.* 6. *n.* 10. Azor. *instit. moral. p* 1. *lib.* 12. *cap.* 17. *q.* 2. *in fine.* Roderic. *quæſt. regular. tom.* 1. *q.* 30. *art.* 5. Sanch. *in Decalog. lib.* 6. *cap.* 9. *n.* 11. Verùm illud decretum *d. cap. final.* cùm ſit iuris humani, 4

Google

humani, quoad annualem perquiſitionem videtur cō‑ſuetudine abrogatum fuiſſe: Prælati enim Regulares Religioſos fugitiuos, & apoſtatas quotannis non perquirunt, nec ad Clauſtrum eos reuocare ſtudent; neque illa circunſtantia de annali perquiſitione videtur moraliter neceſſaria: nam vel nullus adeſt fugitiuus, & tunc non eſt, quòd perquirant, vel ſi aliquis aufugit, & eo caſu non debent expectare tempus, vnius anni ad illum inquirendum; ſed ſtatim diligenter eius reuocationem, & reductionem ad Clauſtrum curare: quòd ſi nihilominùs tunc capi nequeat, ſingulis annis illum perquirere, nec etiam neceſſarium videtur; ſed ſufficiet inuigilare, ac poſſibilem diligenſiam iuxta occurrentes occaſiones adhibere. Ita Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 3. cap. 2. n. 17.*

6 Notandum autem, quòd in caſu, quo Religioſus aliquis adeò eſſet ſcandaloſus, & periculoſus, vt aptè non poſſit capi, corrigi, & detineri, vel ſit incorrigibilis, vel nociuus Religioni; Prælatus non tenebitur ad procurandam eiuſdem reductionem, ne noceat aliis, poſtquàm eius deſperaretur correctio, & emenda: nam vtilitas communis proponenda eſt bono cuiuſpiam particularis, quod etiam non ſequeretur ex correctione eiuſmodi incorrigibilis: & propterea inquit D. Hieronym. relatus in can. Reſecandæ. 24. q. 3. *Reſecandæ ſunt carnes putridæ, & ſcabioſa ouis à caulis repellenda; ne tota domus, maſſa, corpus, & pecora ardeant, corrumpantur, putreſcant, intereant.* Præterea id clariùs ſignificauit D. Bonauentura *in quæſt. quas fecit circa Regulam S. Franciſci, q. 14.* vbi agens de eiectis prædictis, & cauſis iuſtificatis ad expellendos aliquos Fratres ab Ordine, deſcendendo ad particularia, & ad apoſtatas, & fugitiuos, qui antequàm expellantur, Ordinem derelinquunt, poſt alia dicit ſequentia notanda verba: *Si autem, Deo permittente, quiſpiam ſeipſum eiecerit, antequàm per Prælatos dimittatur, gratiæ ſunt Deo referendæ; non, quia ille peccauit; ſed, quia oues ſuas à peſtifera contagione liberauit. Vtinam abſcindantur, qui vos conturbant; id eſt, qui conturbant puritatem veſtram, pacem, & famam.* Ita Sylueſ. *verb. apoſtaſia, n. 10.* Suar. *d. cap. 2. n. 18.* Sed crediderim, eiuſmodi verba intelligenda eſſe, vt locum habeant duntaxat in caſu, quo Religioſus eſſet verè incorrigibilis, ac eius correctio omninò deſperaretur.

7 Verè autem incorrigibilis hodie is cenſetur, in quem non ſolum concurrant ea omnia, quæ ad hoc ex iuris communis diſpoſitione requiruntur; verùm etiam, qui, poſtquàm vnius anni ſpatio in ieiunio, & pœnitentia probatus fuit in carceribus, elapſo anno nihilominùs non reſipuerit; ſed animo indurato in ſua pertinacia perſeuerauerit; ſublatis hac in parte ſtatutis, & conſtitutionibus cuiuſcunque Religionis, & Ordinis, etiam à Sede apoſtolica approbatis, & confirmatis, vt habetur in ſupradicta declaratione Sacræ Congregationis, §. *Ad hæc vt in poſterum.* Si verò ſperaretur ipſum corrigendum fore, ſi conſtringatur, & teneatur, abſque dubio conſtringi, ac teneri debet, & cogi ad redeundum in Monaſterium, quod aperte innuunt verba textus *in c. A nobis. de apoſtat.* & ſignanter illa verba, ibi: *Debere conſtringi, incarcerari, & affligi, donec a ſuæ præſumptionis nequitia reſipiſcant: quod ſi humiliter, & voluntariè fecerint, miſericorditer, & benignè debeat recipi.* Ita aduertit Gloſſ. ibi *in verbo, Reſipiſcant,* & Syluef. *loc. citato.*

8 Ad primum argumentum *in cap. Pietas.* reſpondemus, quòd ſi ramus præciſus ab arbore non inſeratur iterum cum arbore, exſiccabitur quidē, & areſcet; ſed, ſi in arbore fit vulnus, quo poſſit ramus præciſus recipi, tunc cum arbore vnitus non ſolùm vita viuet, qui ſine vita radicis peribat; ſed & vigorem conſequetur, & fructus: ſi autem non coaluerit, ille quidem areſcet; ſed vita arboris permanebit: ſic & Monachus, quamuis per apoſtaſiam ſit præciſus ex arbore Religionis, & coaleſcendo vita viuet, qui ſine vita radicis Matris Religionis peribat.

Ad ſecundum argumentum *in c. Quia ex ſola.* reſpondemus, quòd textus ille loquitur de Hæreticis: nam tales ſunt extra Eccleſiam. Et ſicut extra arcam Noë, quæ Eccleſiam figurabat, quis non ſaluabatur: ita nec extra Eccleſiam. Vnde & *in c. Alienus. ead. cauſ. & quæſt.* habetur: *Alienus eſt, profanus eſt, hoſtis eſt, habere non poteſt Deum patrem, qui vniuerſalis Eccleſiæ non tenet vnitatem.* Sed Monachi apoſtatæ non dicuntur Hæretici: nam, ſi habeant de deteſtabili errore, ſicut Petrus habuit de mendacij timore, amarum dolorem, & veniant ad matrem Religionem, poſſunt in illa eſſe Monachi, qui illius fuerunt apoſtatæ.

Quo verò ad pœnas, an, videlicet, incurrantur pœnæ, priuationis officiorum, & aliæ in decreto Sacræ Congregationis expreſſæ à Superioribus, qui dum ſubeſt ſpes emendationis, ſuos Religioſos fugitiuos, & eiectos annuatim non reuocant. Aliqui tenent, Superiores non incurrere tales pœnas: nam non faciunt, vel moliuntur aliquid contra ea, quæ in decreto exprimuntur, ſed tantùm omittunt: & pœna lata contra facientes, non afficit omittentes; præterquàm quòd in materia pœnali mitior interpretatio aſſumenda eſt. 9

Sed contrariam ſententiam, nempè, à Prælatis omittentibus hanc annualem reuocationem ſuorum Religioſorum fugitiuorum, & eiectorum, incurri pœnas in decreto Sacræ Congregationis expreſſas, omninò veram puto. Nam intentio Sacræ Congregationis videtur eſſe, vt puniantur Superiores præfata decreta non exequentes, ſeu non obſeruantes, ex illis verbis: *In ſuprascriptis decretis, & ordinationibus exequendis.* & infrà: *Iniungit, ſerióque mandat, vt illa diligenter obſeruent, atque obſeruari procurent.* Superior autem non reuocans fugitiuos, & eiectos, non obſeruat decretum Congregationis Concilij. Tum, quia, licèt omiſſio vt ſic, actio phyſicè loquendo non ſit; moraliter tamen actio appellari poteſt, ac conſequenter, qui omittit præceptum, explicatur hoc modo: Vult non facere præceptum. qui enim non facit, quod debet, aliud facit, quàm debet: & ſatis probabilior eſt ſententia, non poſſe dari puram omiſſionem in materia præcepta. Denique omnis difficultas ſoluitur ex eo, quòd in decreto præfato infliguntur pœnæ tranſgreſſoribus iuxta formam à Clemente VIII. præſcriptam circa admittendos ad Religionem: in illa autem conſtitutione infliguntur pœnæ iis, qui non obſeruant, etiamſi hoc contingat per puram omiſſionem.

Quare ad rationem ſuprapoſitam reſpondeo, pœnas Congregationis impoſitas eſſe non exequentibus ipſius decreta: qui autem omittunt exequutionem, non exequentes propriè appellantur. Ad aliud autem dico, valere, ſi intentio legiſlatoris talem mitiorem explicationem patiatur. Sed hîc clarè patet, intentionem S. Congregationis eſſe punire non exequentes eius decreta, quæ ita pariter non exequuntur à contrafacientibus, quàm ab omittentibus facere, quæ præcipiuntur. Et quoad hoc eadem omninò ratio eſt.

Quænam autem ſint huiuſmodi pœnæ, colligitur clarè ex verbis ipſius decreti ſuprapoſiti, nempe, pœna 10 priuationis omnium officiorum, quæ tunc Superior, qui tranſgreſſor decreti extiterit, obtinebit: priuatio vocis actiuæ, & paſſiuæ, & perpetua inhabilitas ad prædicta

dicta in poſterum obtinenda. Harum autem pœnarum relaxatio, & diſpenſatio ad ſolum Summum Pontificem ſpectat; quæ omnia, vt dixi, clarè habentur in d. decreto ab illis verbis: *Si verò aduerſus ea.* vſque ad finem.

QVÆSITVM IV.

Abbates & Prælati regulares qualiter cum apoſtatis, & fugitiuis ad Monaſteria reuocatis ſe gerere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur, quòd cum his duriùs agendum ſit.*

2 *Apoſtatæ, & fugitiui ad Monaſteria reuertentes, benignè, non autem rigidè, & cum aſperitate recipiendi ſunt.*

3 *Reſpondetur ad argumenta.*

1 VIdetur primò, quòd cum apoſtatis, & fugitiuis duriùs ſit agendum. Nam tales apoſtatæ peiores efficiuntur aliis peccatoribus: quia, vt dicit Auguſtinus ad Vincentium Donatiſtam: *Simpliciter fateor charitati veſtræ coram Domino Deo veſtro, qui eſt teſtis mihi ſuper animam meam, ex quo Deo ſeruire cœpi: quoniam, ſicut difficilè ſum expertus meliores, quàm qui in Monaſterio profecerunt: ita non ſum deteriores expertus, quàm qui in Monaſterio defecerunt.* Et habetur *in cap. Quantumlibet. diſtinct. 48.*

Præterea, cum talibus non plus proficiunt verba, quàm verbera: nam dicit Salomon: *Percute filium tuum virga, & liberabis animam eius à morte.* Hinc etiam Beatus Gregorius ſcribit *in Dialogo*, Beatum Benedictum quendam Monachum virga percutiendo ſanaſſe, quem crebra admonitione curare non poterat. Hinc etiam Dominus flagello facto de funiculis, malè verſantes in templo flagellauit, & de orationis domo eiecit: ergo ex his patet, quòd cum talibus duriùs ſit agendum, & habetur *in cap. Cum Beatus. diſtinct. 45.*

2 Contrarium tamen dicendum eſt, videlicet, quòd Religioſi apoſtatæ, & fugitiui ad proprium Ordinem reuertentes, humiliter, vt admittantur, & recipiantur, petentes; benignè, non autem rigidè, & cum aſperitate recipiendi ſunt: quod docet Decretum ſacræ Congreg. Card. Concil. Trid. de apoſtatis & fugitiuis, *in anteced. quæſitis* poſitum, in illis verbis: *Superior verò è contra benignè illos teneatur excipere, ab huiuſmodi pœnis abſoluere, & paterna charitate complecti.* Et Gloſſ. *in c. A nobis. de apoſtatis, verbo, Reſipiſcant.* idem docet dicens, eoſdem benignè, imò verò cum venia eſſe recipiendos: quia, inquit, Eccleſia nunquam conſueuit redeuntibus claudere miſerationis ſuæ gremium, *l. Inter claras. C. de ſumma Trinit. & fide cath.* vbi habetur, quòd Eccleſia nulli viſcera miſericordiæ claudit, vtcunque peccator ſit, dummodo cõuertatur, & pœnitentiam agat. Idem habetur *ex c. Si quis omnem. 1. q. 7.* vbi ex nonnullis ſacræ Scripturæ locis comprobatur, peccatores poſt pœnitentiam recipiendos eſſe, ac Deum illis indulgere, quæcunque peccata, vtcunque grauia, extiterint.

In hac tamen re obſeruandum eſt cum Nauarro *lib. 3. conſ. de Regul. conſ. 69. n. 1.* quòd apoſtatæ, & fugitiui ſunt in principio blandè, & benignè recipiendi: mox ſi ad ſanam mentem non redierint, terroribus, ac minis inducendi ſunt, & ſunt illis applicanda remedia iuxta ſuorum delictorum, ſeu potiùs infirmitatis indigentiam. Caueant tamen Abbates, & Prælati, quòd apoſtatæ prædicti, & fugitiui ex propriis delictis non reportent commodum, quod prohibetur *in l. Itaque Fullo. ff. de furtis.* Indecens enim eſt, quòd dolus, & fraus debeant alicui patrocinari, vt præcauetur *in cap. Sedes apoſtol. de reſcrip.* Videatur prædictum Decretum Sacræ Congregationis de apoſtatis, & fugitiuis, vbi optima norma pro illis recipiendis, detinendis, & corrigendis oſtenditur.

3 Igitur ad primum argumentum *in cap. Quantumlibet.* reſpondemus, quòd textus loquitur de illis apoſtatis, qui omninò defecerunt à Monaſterio, nec ampliùs reuerſi ſunt. Nos verò de apoſtatis & fugitiuis, qui iterũ cupiunt in Monaſteriũ redire, & Regulã monaſticã obſeruare: nam tales ſunt benignè excipiendi.

Ad ſecundum argumentum *in cap. Cùm Beatus.* reſpondemus, quòd textus loquitur de peccatoribus incorrigibilibus, & obſtinatis: nam tales ſunt duriùs corrigendi, vt emendentur. Nos vero loquimur de illis apoſtatis, & fugitiuis, qui præteritæ vitæ veniam poſtulantes, ſub obedientiæ Regula in monaſtica diſciplina viuere procurant: nam tales ſunt benignè excipiendi. Hinc dicit D. Gregorius *in moralibus, part. 4. cap. 9.* Diſciplina ſine miſericordia multùm deſtituitur, ſi vna ſine altera teneatur. Sed circa ſubditos ineſſe debet Rectoribus, & iuſtè conſulens miſericordia, & piè ſæuiens diſciplina, vt habetur *in cap. Diſciplina. diſt. 45.*

Si dicas, quòd apoſtatæ, & fugitiui ſæpè fiunt incorrigibiles, & obſtinati, ac peiores ſupradictis peccatoribus; ideò non blandè, & benignè cum illis debent agere Abbates, & Prælati. Reſpondeo, illos tamen recipiendos eſſe, & non eiiciendos, vt præcipit ſupracitatum Decretum Sacræ Congregationis Concilij, vbi ſtatuit, quòd nullus legitimè profeſſus eiici poteſt: & oſtendit, quis dicatur verè incorrigibilis; & quid cum illo obſeruandum ſit à Prælatis, vt dicemus infrà.

QVÆSITVM V.

Quibus cedant apoſtatarum, fugitiuorum, & eiectorum bona; & quibus eorum debita perſoluere incumbat.

SVMMARIVM.

1 *Bona acquiſita à Religioſo expulſo iure nouo pertinent ad Cameram apoſtolicam.*

2 *Monaſterium quandonam cenſeatur debere ſoluere debita apoſtatarum, & fugitiuorum ad illud redeuntium.*

3 *Sedes apoſtolica de rigore iuris non ſuccedit in obligationibus, & debitis apoſtatæ, ſed tantum de æquitate.*

QVoad primam partem, loquendo de eiectis tantùm, Doctores inter ſe variè loquuntur: nam Molina *tom. 1. de iuſt. diſput. 140.* & Leſſius *de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 41. dub. 15. num. 110.* dicunt, pertinere ad Monaſterium, à quo eiectus eſt: quia Monaſterium in hac parte non ceſſit iuri ſuo: vnde rationabile non eſt, vt propter delictum Religioſi apoſtatæ, ſiue eiecti, amittat ſuum ius.

Alij dicunt, acquiſita ab eiecto, pertinere ad Eccleſiam, ſiue ad Epiſcopum inſtar bonorum vacantium. Ita Santarellus *de apoſtaſia, cap. 6. dub. 2. num. 6.* Nauarr. *comment. 2. de Regul. num. 33.* Sanchez *in præcept. Decalogi, lib. 7. cap. 33. num. 28.*

Alij dicunt, acquiſita à Religioſo, expulſo iure nouo, pertinere ad apoſtolicam Cameram poſt Religioſi obitum. Sic ſtatuit Gregorius XIII. in motu proprio, qui incipit: *Officij noſtri.* quod etiam affirmant Rodriquez *tomo 3. qq. regul. quæſt. 40. art. 26.* Azorius *tomo 2. inſtit. moral. lib. 8. cap. 3. quæſt. 15.* Santarellus *de apoſt. cap. 3. num. 23.* Sanchez *loco citato, lib. 7. cap. 33. num. 9.* Bonac. *de clauſ. q. 2. punct. 12. §. 7. num. 3.* vbi notat, hoc intelligendum eſſe modò Religioſus eiectus, 1

extra Religionem obierit: nam, ſi ad primam Religionem redit, bona ipſius pertinent ad illam Religionem, ſicut etiam probabile eſt, ad illam pertinere dominium bonorum, dum Religioſus eiectus vixit, etiamſi in ſæculo degat, ſicut affirmant Molina *loco citato*, & Leſſius *ſimiliter loco citato*.

Si verò ad aliam tranſiuit, & in ea profeſſionem emiſit, bona ipſius pertinent ad ſecundam Religionem, vt diximus *ſuprà*, de tranſeuntibus de vna ad aliam Religionem *quæſtio vlt.* nam tranſeunt per profeſſionem cum illo bona ipſius.

Si autem Religio illa ſit incapax pecuniæ, & aliorum bonorum, pertinet ad Summum Pontificem *ex cap. Exiit, qui ſeminat. de verb. ſignific. in 6.* & ex conſtitutionibus Martini V. & Pauli III. vt dicunt Roderiq. *tom. 2. qq. regul. q. 125.* Sanchez *loco cit. num. 21.* Santarellus *loco cit. num. 7.* Azor. *loco cit. lib. 12. cap. 16. q 9.* Rebellus *p. 1. lib. 1. q. 7. ſect. 4. num. 33.* Molina *de iuſtit. loco citato*.

Si loquamur de apoſtatis, & fugitiuis, dicendum eſt illorum bona, ſi illi legitimè tranſeant ad aliam Religionem, ſpectare ad ſecundam, hanc Religionem, ſi acquiſita ſint poſt profeſſionem ſecundæ Religionis, cùm fiat ſubditus illius Religionis: ſi vero illegitimè tranſit, ſpectabunt ad priorem Religionem; dummodo illa non acquiſiuiſſet contemplatione illius ſecundæ Religionis: ſi verò non tranſeant ad aliquam Religionem, ſed maneant in ſæculo, & ibi moriantur; ſpectant illius bona de iure antiquo ad Monaſterium, à quo fugam arripuit, vel apoſtatauit; de iure verò nouo ad Cameram apoſtolicam per conſtitutionem Greg. XIII. ſupracit. ſiue ſint bona ab inteſtato, ſiue donatione, ſiue alia ratione. Videantur Nauar. *conſ. 17. de ſtatu Monach.* Sanch. *loc. cit. n. 9.* & Bonac. *loc. cit. num. 5.*

Quoad ſecundam partem videtur, quòd Abbas teneatur ſoluere debita apoſtatarum, & fugitiuorũ: nam, ſi tales apoſtatæ, dum vagantur, aliquid acquirant, non ſibi, ſed Monaſterio acquirunt, vt dicit textus *in c. Abbates. 18. quæſt. 2.* ibi: *Omnia, quæ acquiſierit, ab Abbatibus auferantur, ſecundum Regulam Monaſterio profutura.* Ergo, ſi ex bonis acquiſitis per apoſtatas Monaſterium ſentit commodum, etiam & incommodum ſentire debet, *c. Qui ſentit. de reg. iur. in 6.*

2 Dicendum tamen eſt, Monaſterium non teneri ſoluere debita apoſtatarum, & fugitiuorum. Ratio eſt: quia Monachus in iure quæſito poteſt prodeſſe; ſed non obeſſe Monaſterio: vnde Monaſterium non tenetur ad ſoluendum debita, nec ſuccedit in obligationibus paſſiuis: quamuis enim ſuccedat in actiuis, & in iuribus vtilibus, nõ tamen conſtituitur ad ſoluendum debita ab ipſis Monachis contracta, cùm ius reſiſtat obligationibus ab ipſis initis, non tamen reſiſtit acquiſitioni dominij, quod per ipſos Monaſterio poteſt obuenire. Ita Roderiq. *quæſt. reg. tom. 1. quæſt. 33. art. 11.* Veruntamen dicit ipſe Roderiq. Sicut ille, qui emit rem Eccleſiæ ſine ſolennitate, non poteſt repetere pretium ab Eccleſia, vt eſt tex. *in c. Non liceat. 12. q. 2.* & *cap. 1. de depoſ.* niſi pretium ſit conuerſum in vtilitatem Eccleſiæ, vt argumento eiuſdem decretalis tenet Sylu. ita etiam non poſſunt creditores petere à Monaſteriis ſibi debita ab apoſtatis ipſorum Monaſteriorum, niſi id, propter quod debitum fuit contractum, conuerſum ſit in vtilitatem ipſorum Monaſteriorum: qui enim ſentit commodum, debet etiam ſentire incommodum.

Reſpondeo ad argumentum in contrarium adductum, quòd Monachus poteſt prodeſſe Monaſterio, non autem obeſſe, vt dicunt Baldus *in l. Seruus. C. de pactis*, & Innocentius *in cap. Cum olim. de priuilegiis.* Ideò non tenebitur Monaſterium ſoluere debita ab illo contracta, nec ſuccedere in obligationibus paſſiuis illius, quamuis ſuccedat in actiuis, & in iuribus vtilibus ſtando in iure, & in rigore. Secùs dicendum eſt, ſi loquamur de æquitate, & benignitate. Vnde concludendum eſt, quòd in rigore iuris, Monaſterium non videtur teneri ſoluere debita fugitiuorum, & apoſtatarum, & eiectorum, etiamſi aliqua ſecum bona deferant.

Hinc eſt, quòd Nauarrus *lib. 3. conſ. de Regul. conſ. 73. num. 3.* agens de quodam apoſtata Ordinis Minorum S. Franciſci, qui in habitu ſæculari aliqua iura acquiſiuit, & actiuas obligationes; & poſteà reuerſus eſt ad Religionem, dicit, quòd fuit quæſitum, quid agendum eſſet. Et reſolutum fuit, prædictum apoſtatam nihil ſibi ſingulariter acquiſiuiſſe, nec Monaſterio; quia erat Ordinis S. Franciſci: nam, licèt Religioſi aliorum Ordinum, contrahendo vtiliter, Monaſterio, & Ordini ſuo acquirant; præfatus tamen apoſtata nihil acquiſiuit, ratione ſui Ordinis incapacis bonorum; ſed omnia iura vtilia per illum acquiſita, dictum fuit, pertinere ad Sedem apoſtolicam.

An autem Sedes apoſtolica, quæ ſuccedit in iuribus vtilibus, ſuccedat in obligationibus, & debitis apoſtatæ; reſpondet ſupradictus Nauarr. de rigore iuris non ſuccedere, ſed tantum de æquitate. Ita refert etiam Miranda *in Manuali Prælat. tom. 1. q. 51. art. 8. concl. 1.* 3

QVÆSITVM VI.

An Abbas poſſit concedere ſuo Monacho, vt extra Clauſtrum degat, abſque eo, quòd incurrat apoſtaſiam; & maximè vt propriis parentibus ſubueniat.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2 *Prælatus non poteſt in iure communi diſpenſare.*
3 *Prælatus regularis, iuſta exiſtente cauſa, poteſt Regulari ſibi ſubdito licentiam extra Clauſtrum manendi concedere.*
4 *Reſpondetur ad argumenta.*
5 *Cauſa iuſta concedendi licentiam Religioſis ad egrediendum, quæ ſit, oſtenditur.*
6 *Prælatus abſque iuſta cauſa, licentiam egrediendi Religioſis concedens grauiter peccat, & licentia ita conceſſa eſt nulla*
7 *Religioſus an ſit tutus tali licentia abſque iuſta cauſa vtendo. Vide remiſſiuè.*
8 *Religioſus profeſſus tenetur ſubuenire parentibus in extrema neceſſitate conſtitutis, petita prius à ſuo Prælato licentia.*
9 *Superior poteſt concedere Religioſo ſubdito licentiam, vt parentibus in graui neceſſitate conſtitutis ſubueniat extra Clauſtra: & quid ſi Prælatus licentiam denegaret, num.* 10.

Videtur primò, quòd Abbas non poſſit concedere ſuo Monacho, vt extra Clauſtrum degat, abſque eo, quòd incurrat apoſtaſiam: nam, ſi neque Romanus Pontifex, qui humanis legibus eſt ſolutus, poteſt diſpenſare in clauſura ſine iuſta, & rationabili cauſa, iuxtà doctrinam D. Thomæ 2. 2. *q. 96. art. 5.* & Caiet. *ibidem*, & tradit optimè Nauar. *Comm. 4. de Reg. n. 3.* ergo à fortiori, neque inferior. 1

Secundò, Prælatus regularis non poteſt in iure communi diſpenſare: ſed iure communi prohibitum videtur Religioſo extra Clauſtrum degere, vt colligitur ex *can. Placuit. 16. q. 1.* vbi dicitur: *Placuit communis noſtro Concilio, ut nullus Monachorum* 2

pro

pro lucro terreno de d. Monaſterio exire, nefandiſſimo auſu præſumat. Et infrà: *Sit Clauſtro contentus: quia, ſicut piſcis ſine aqua caret vita; ita ſine Monaſterio Monachus.* Idem habetur *in cap. Monachi. el 2. ead. cauſ. & quæſt.* ergo Monachus nequit, etiam de licentia Prelati, extra Clauſtrum manere, cùm Prelatus non poſſit illam concedere ex prædictis.

Præterea adeſt conſtitutio Clementis VIII. *in ſuis* 3 *decretis pro reformatione Regularium*, primò, vt nullus è Conuentu egredi audeat. Secundò, vt degentes extra Monaſterium reuocentur, nec de cætero, niſi ex grauiſſima cauſa, à Sede apoſtolica approbanda huiuſmodi facultates concedi poſſint: ergo Monachus nequit, etiam de licentia Prælati, extra Clauſtrum manere: quia Prælatus non poteſt illam concedere ex prædictis.

Contrarium tamen dicendum eſt. Nam, iuſta exiſtente cauſa, poteſt Prælatus, Papa inferior, concedere facultatem Regulari ſibi ſubdito viuendi extra Monaſterium; nempe, pro vrgenti aliqua neceſſitate, vel vtilitate Monaſterij. Sed abſque iuſta cauſa nullus Prælatus poteſt concedere ſuo Religioſo, vt extra Clauſtrum maneat. Et ratio aſſignatur: quia iure communi poteſtas ſupra Religioſum eſt penes Prælatum, *cap. Nullam.* 18. *quæſt.* 2. tum, quia de iure communi poteſt quis profiteri aliquam Regulam alicuius Religionis, manens in domo propria de licentia Prælati; & ad eius nutum, *cap. Inſinuante. Qui Clerici, vel vouent.* cuius antiqui iuris determinatio à nullo poſteriori ſublata eſt, vt probat Nauar. *in Commentar.* 2. *de Regular. num.* 16. Ergo liberum eſt Prælato, huiuſmodi licentiam concedere. Præterea, talis facultatis conceſſio non eſt diſpenſatio in aliquo voto; ſed ad ſummum in Regula, ſuper quam Abbas, & Prælatus habet poteſtatem diſpenſandi: ergo poteſt huiuſmodi licentiam concedere. Ita docent Innocent. *in cap. Cum .... de re iudic.* quem ſequitur Panormit. *ibi n.* 29. & teſtatur communiter receptum Nauar. *d. Comment.* 2. *de Regular. num.* 40. *verſ. Secundò, quòd iuſta de cauſa.* Idem Nauar. *Comment.* 4. *num.* 36. Suar. *de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 3. *cap.* 7. *num.* 3. Fauſt. *in theſaur. Relig. lib.* 6. *quæſt.* 160. 4 Argumenta in contrarium adducta non obſtant: ea enim procedunt, vt nequeat Prælatus ſuper clauſura diſpenſare, abſque quòd iuſta, & rationabilis cauſa interueniat. Nec *in d. can. Placuit.* interdictum eſt Prælatis, ne talem licentiam concedere valeant; ſed tantùm prohibetur Monachis, ne Clauſtrum nefandiſſimo auſu egredi præſumant. Cùm autem egrediuntur de ſuorum Abbatum, & Prælatorum licentia, non poteſt dici, quòd egrediantur nefandiſſimo auſu: *in dicto* autem *can. Monachi.* id expreſsè colligitur: ibi enim additur, *niſi cum Abbatis imperio:* ergo in eo textu ſupponitur, Abbatem poſſe hanc facultatem concedere. Tunc igitur non licet Regularibus Prælatis hanc licentiam Religioſis concedere, cùm iuſta cauſa non adeſt: quæ cauſa maior eſſe debet, cùm maior eſt licentia: minor au- 5 tem, cùm minor. Quæ verò vniuſcuiuſque egreſſus iuſta cauſa fuerit, vel ſit, arbitrio Superioris boni, ac prudentis viri definiendum eſt, penſata circunſtantiarum loci, perſonæ, ac temporis varietate, *arg. cap. De cauſis. extr. de offic. delegat.* Nauar. *d. Comment.* 4. *n.* 36. *in fin. verſ. Tertiò, verum eſſe.* Suar. *d. cap.* 7. *n.* 17.

6 Peccat igitur grauiter Prælatus abſque iuſta cauſa hanc licentiam concedens: quælibet enim diſpenſatio in lege, abſque iuſta cauſa facta, iniqua eſt ex parte concedentis, vt tradunt Doctores citati.

Præterea licentia ita conceſſa nulla eſt: quia diſpenſatio in lege Superioris ab inferiore ſine iuſta cauſa conceſſa non ſolùm illicita eſt; verùm etiam inualida, vt tradunt Sanch. *lib.* 8. *de matrimon. diſp.* 17. *num.* 3. Salas *de legibus, diſp.* 20. *ſect.* 4. *num.* 30. *& ſect.* 6. *num.* 66. Vaſq. 1. 2. *d.* 178. *cap.* 3. *num.* 17. & alij apud ipſos; & diximus in materia de poteſtate Abbatum, & Prælatorum circa diſpenſationem. Ita Nauar. *loco citato*, & Suar. *d. cap.* 7. *num.* 10. Vtrùm 7 autem Religioſus ſit tutus, tali facultate, ſine iuſta cauſa conceſſa, viuendo; videatur idem Suar. *ibid. n.* 12.

Quo verò ad proprios parentes, dicendum eſt, Re- 8 ligioſum profeſſum habentem proprios parentes in extrema neceſſitate conſtitutos, teneri illis ſubuenire, petita priùs licentia à ſuo Prælato. Sed in hoc caſu tria requiruntur. Primò, vt ſit neceſſitas extrema. Secundò, vt priùs dicat Prælato. Tertiò, vt non ſit in ſæculo alius, qui illis ſubueniat; & habeatur ſpes, quòd profeſſus poſſit illis ſubuenire. Quibus concurrentibus, ſi Abbas neget licentiam, poteſt Profeſſus abſque ſcrupulo, imò tenetur exire, abſque eo quòd apoſtaſiam incurrat. Ita Nauarr. *in Summa, cap.* 14. *num.* 14. & Portelius *de dub. regul. verbo, Parentes Fratrum*, vbi citat D. Thom. pro hac ſententia, & dicit, illam eſſe communem. Et rationem aſſignat: quia ius naturale clarè ſtatuens ſubuentionem parentum in tali ſtatu, obligat filium, vt illis ſubueniat; & Prælatum, vt licentiam tribuat. Non tamen inferas, quòd Abbas, ſiue Prælatus, poſſit dare licentiam, vt ſubditus pro tali ſubuentione habitum dimittat.

Imò additur, quòd ſi neceſſitas non ſit extrema; ſed 9 ſolùm grauis, poterit Abbas licentiam dare ſubdito, vt ſubueniat parentibus extra Clauſtra, vt affirmat idem Nauarr. *lib.* 3. *conſ. tit. de Regul. conſ.* 54. loquendo de neceſſitate, tam ſubſequente, quàm præcedente profeſſionem: diſtinguit tamen idem Nauarr. *in cap. Nullam.* 18. *q.* 2 *num.* 49. Quòd ſi neceſſitas grauis profeſſionem præceſſit, tenetur Prælatus dare licentiam, & ſubditus exire; ſi verò neceſſitas ſubſequatur, poteſt Abbas quidem dare licentiam, ſed non tenetur.

Sed Diana *in ſuis reſol. moral. tract.* 2. *de dub. Regul.* 10 *reſol.* 90. ait, ſi Prælatus neget licentiam ſubdito, vt extra Clauſtra parentibus ſubueniat, grauiter tantùm indigentibus, non poſſe ſubditum de bonis ſibi in vſum conceſſis parentibus ſubuenire; & debet ad illa danda, & donanda licentiam procurare; & Prælatus rectè facit illam concedendo, iuxta terminos ſuæ Regulæ. Ratio eſt: quia bona illa de iure non ſunt ſubditi, ſed Religionis: ergo non poteſt illa parentibus erogare abſque licentia.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates, & Prælati regulares poſſint Religioſos profeſſos, tanquàm incorrigibiles, à Religione eiicere: & quid, ſi illos iniuſte expellant.

SVMMARIVM

1 *Sententiæ variæ referuntur, & num.* 2.

3 *Religioſi profeſſi contumaces, & incorrigibiles poſſunt à Religione expelli.*

4 *Carnes putridæ, reſecandæ ſunt, ne ſanas corrumpant; & ſcabioſa ouis à caulis repellenda, ne cæteras inficiat.*

5 *Regularis nullus profeſſus hodie à Religione ex qualibet alia cauſa, niſi ob incorrigibilitatem tantùm expelli poteſt, & num.* 6.

7 *Incorrigibiles ad effectum, de quo agitur, quinam cenſeantur, oſtenditur.*

8 *Religioſos expellendi facultas ad quē ſpectet, oſtēditur.*

9 *Superior abſque cauſa expellens Religioſum à Religione grauiter peccat contra iuſtitiam, & tenetur ad reſtitutionem, vt num. 10.*

11 *Religioſus iniuſtè eiectus poteſt cogere Monaſterium, vt ſe iterum recipiat, & petere alimenta futura, niſi aliter pactus ſit, vt num. 12.*

1 ALiqui ſenſerunt, Religinnem, ac eius Prælatos nullo pacto poſſe Religioſos, quantumuis incorrigibiles, à ſe expellere, ſed eos potiùs incarcerare, ac aliis pœnis afficere debere: quia *in cap. fin. de Regular.* Religionum Prælatis præcipitur, apoſtatas, fugitiuos, & eiectos ad Monaſterium reuocare, ſi ſalua monaſtica diſciplina id fieri poſſit: ſin minùs eos in ſeparata aliqua Monaſterij loca includere: ergo ſaltem poſt illud ius non licèt Prælatis talis eiectio, vt ait Panormit *in cap. Cùm ad Monaſterium. num. 13. in fin. de ſtat. Monach.* dicens textum *dicti cap. Cùm ad Monaſterium.* diſponentem, Monachum proprietarium eiici debere, correctum fuiſſe *per d. cap. fin. de Regular.* quod poſterius eſt, ac prouidet circa eiectos, & fugitiuos, vt ſaltem caſu, quo licita eſt expulſio, deputentur tales in ergaſtulo, inter ſepta Monaſterij, ne detur occaſio vagandi. Ita præter Panormit. ſentiunt Cardin. *in Clem. 1. §. Quia verò. num. 5. quæſt. 1. de ſtat. Monach.* Ioaones Andreas *in cap. Cùm in Eccleſiis. num. 9. & ibi* Immol. *n. 8. de maiorit. & obedient.* Angel. *verb. Abbas, num. 18.* Graffius *deciſ. aur. part. 2. lib. 3. cap. 5. num. 145.* & alij apud Saoch. *in Decalog. lib. 6. cap. 9. num. 2.*

2 Quidam limitant, vt Religioſus, quantuncunque incorrigibilis, expelli non poſſit, ſi permanere vult, atque ideò, niſi conſentiat. Ita Syluester citans D. Thom. *verbo, Religio, 6. §. 17.* Armilla *eodem verbo, num. vlt.* quia cùm per omiſſionem profeſſionis cenſeatur quodammodo celebratus contractus reciprocus inter Religioſum, & Religionem, *cap. Ad apoſtolicum. de regular.* ſicut Religioſus ob nullam cauſam poteſt inuita Religione ipſam deſerere: ergo è contrario, neque Religio poteſt ipſum Religioſum inuitum eiicere: quia contractus debet eſſe ex vtraque parte æqualis.

3 Nihilominùs his non obſtantibus, certiſſimum eſt, poſſe licite Religioſum profeſſum contumacem, & incorrigibilem expelli, quoniam, ſecundùm Apoſtolum 1. *Cor. 5.* malum auferri debet, ne modicum fermentum totam maſſam corrumpat. Idcircò Religioſus, ſi corrigi, & emendari renuerit, vti contumax, & incorrigibilis meritò à Religione repelli debet. Probatur primò *ex d. cap. Cum ad Monaſterium. de ſtat. Monach.* vbi de Monacho proprietario contumaci ſic decernitur: *De Monaſterio expellatur, nec recipiatur vlterius, niſi pœniteat ſecundùm monaſticam diſciplinam.* Idem clarè probatur *ex cap. vlt. eiuſdem tit.* vbi dicitur: *Ouem morbidam eiiciant ab ouili, ne inficiat ſanas oues.* Et *in cap. Relatum. ne Cleric. vel Monach.* ibi. *Vel ſi reſtiterint auſu temerario, eis eiectis, &c.* & *cap. Cùm in Eccleſiis. de maior. & obed.* ibi: *Alioquin de Fratrum conſortio penitus excludatis.* Præstereà, idem probatur ex Regulis, & communibus Religionum conſuetudinibus. Nam D. Baſilius *in Reg. 28. ex fuſius diſputatis*, de inobediente poſt plures admonitiones contumaci ait: *Vt membrum vitiatū, inutiléque, Medicorum more, præcidere conuenit.* D. Auguſtinus *in Regula, cap. 20.* cùm dixiſſet, contumacem grauiori pœna puniendum eſſe, ſubdit: *Quam ſi ferre recuſauerit, etiamſi ipſe non abſceſſerit, de veſtra ſocietate proiiciatur: non enim hoc fit crudeliter, ſed miſericorditer, ne contagione peſtifera plurimos perdat.* Idem ſtatutum eſt à D. Patre noſtro Benedicto, *cap. 28. Reg.* vbi loquens de his, qui ſæpiùs correpti non emendauerint, *in fine*, ſic ait: *Quòd ſi nec iſto modo ſanatus fuerit, tunc iam vtatur Abbas ferro abſciſſionis, vt ait Apoſtolus: Auferte malum ex vobis. Et iterum: Infidelis, ſi diſcedit, diſcedat, ne vna ouis morbida totum gregem contaminet.* Idem ſtatutum eſt à D. Franciſco *in ſua Regula, cap. 13.* Extant etiam nonnulla Pontificum indulta id Religionibus concedētia, quæ refert Cordub. *in Regula D. Franciſci, c. 2. q. 21. punct. 1.*

Præterea id probatur ratione; quia reſecandæ ſunt carnes putridæ, ne ſanas corrumpant; & ſcabioſa ouis à caulis repellēda, ne cæteras inficiat, *can. Reſecandæ* & *cap. Ecce. 14. q. 3.* & *can. Sed illud. 45. diſt.* tum etiam, quia vulnera, quibus remedium applicari non poteſt, abſcindi poſſunt, *can. Quæ. 81. diſt.* tum etiā, quia omnis Reſpublica habet poteſtatem abiiciendi, qui eam conturbant. *l. Congruit. ff. de offic. Præſid.* ſic etiam religioſa Communitas. Atque ita tenent D. Thom. *quodlib. 12. art. vlt.* D. Bonauentura *in Reg. D. Franciſci, q. 14.* Sylu. *verb. Religio, 6. q. vlt. & verbo, Abbas. q. 3. n. 6. verſ. 2.* Nauar. *comment. 2. de Regular. n. 33. verſ. 2. & lib. 3. conſil. tit. de Regular. in 1. edit. conſ. 50. num. 1. & in 2. conſil. 77. n. 1.* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 16. q. 2.* Leſſ. *de iuſtit. lib. 2. cap. 41. dub. 14. n. 106.* Roderiq *tom. 1. q. 30. art. 13.* & alij, quos magno numero in hanc ſententiam congeſſit Sanch. *in Decalog. lib. 6. cap. 9. n. 3.* quibus addo Suar. *de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 3. cap. 4. n. 2. & ſequen.* Anton. Ricciull *in tractatu de iure perſonarum extra gremium, &c. lib. 8. cap. 10. à n. 6.* Anton Perez *in Reg. D. Bened. cap. 28. n. 13. & ſequen.* Santarell. *de apoſtaſ. cap. 4. dub. 1.* Barboſ. *in cap. Ne Religioſi. num. 5. de Regular.* Bonacin. *de clauſur. q. 2. punct. 12. §. 1. n. 4. & ſequen.* qui omnes hanc communem, & certiſſimam ſententiam teſtantur ex communi cuiuſcunque Religionis conſuetudine receptam, & ad eam probandam plura adducunt. Quod tandem expreſsè probatur ex Decretis Sacræ Congregationis Concilij S. D. N. Vrbani Papæ VIII. iuſſu editis de Regularibus apoſtatis, & eiectis, in quibus, ad hæc ita decernitur: *Ad hæc, vt in poſterum è Religionibus nullus legitimè profeſſus eiici poſſit, niſi ſit verè incorrigibilis; verè autem incorrigibilis minimè cenſeatur, niſi non ſolùm concurrant ea omnia, quæ ad hoc ex iuris communis diſpoſitione requiruntur, ſublatis hac in parte ſtatutis, & Conſtitutionibus cuiuſque Religionis, & Ordinis, etiam à Sede apoſtolica approbatis, & confirmatis; verùm etiam vnius anni ſpatio in ieiunio, & pœnitentia probetur in carceribus; proindéque vnaquæque Religio priuatos habeat carceres, in qualibet ſaltem prouincia. Elapſo autem anno; ſi nihilominùs non reſipuerit, ſed animo indurato in ſua pernicacia perſeuerauerit, ne contagione peſtifera plurimos perdat, tanquàm pecus morbida, ac membrum putre eiici tandem poſſit, ſed abſq; omnes Generali tantùm de conſilio, & aſſenſu ſex Patrum ex grauioribus Religioſis eligendis in ſingulis Capitulis, vel Congregationibus generalibus, túmque non niſi inſtructo ſecundùm eorum ſtylum, & Conſtitutiones proceſſu, & plenè probatis cauſis expulſionis ad ſacrorum Canonum præſcriptum. Intereà tamen, vſque ad primum generale Capitulum, ſeu Congregationem proximè celebrandam, ſi quempiam ex iuſtis, & neceſſariis cauſis expellere oportebit, eiectio fieri poſſit à Generali, cum conſilio, & aſſenſu ſex Patrum, vt ſuprà, quos idemmet Generalis eligere debeat infra quatuor menſes à præſentis Decreti publicatione; ſeruata tamen in reliquis forma ſuperius præſcripta: ſic verò eiecti, quandiu non redierint ad Religionem, in habitu clericali incedant, atque Ordinarij loci iuriſdictioni, & obedientiæ ſubſint, proindéque Generalis illicò expulſionis ſententiam eidem Ordinario notificare teneatur. Cæterùm, Sacra Congregatio Religionum Superiores ſeriò admonet, ac per Ieſu Chriſti viſcera obteſtatur, vt*

memores

Google

memores paternæ charitatis, & manſuetudinis, quam profitentur, nihil intentatum relinquant, vt lucrentur animas Fratrum ſuorum ferè in profundum malorum delapſas, antequàm grauiſſimum, atque extremum expulſionis remedium experiantur. Ideòque eo magis, quòd ſubditorum ſanguinem, qui ex malo negligentium, & ſui officij immemorum Prælatorum regimine peribunt, Dominus noſter Ieſus Chriſtus in ſupremo Dei Iudicio de eorum Prælatorum manibus ſit requiſiturus.

6 Ex quo Decreto colligitur primò, Prælatos regulares nullum Religioſum profeſſum à Religinoe, ex qualibet alia cauſa, niſi tantùm ob incorrigibilitatem expellere poſſe, priuilegiis, ſtatutis, vel conſuetudinibus quibuſcunque contrariis non obſtantibus. quæ in eodem Decreto reuocantur. Vnde, niſi denuò confirmentur, ſeruanda erit eius Decreti diſpoſitio.

7 Colligitur ſecundò, quinam cenſeantur incorrigibiles ad effectum, vt à Religione eiici poſſint: ibi enim decernitur, eos, vt tales cenſendos eſſe, qui non tantùm ter Religionem deſerunt poſt emiſſam profeſſionem, vt habetur in Regula D. Patris Benedicti *d. cap.* 28. vel, qui ter conuicti, & puniti, de crimine non emendantur, vt ſtatutum eſt in Ordine Minorum; & refert Roderiq. *tom.* 1. *q.* 30. *art.* 14. vel qui ſæpiùs correcti emendari contempſerint, vt habetur in Conſtit. Ordinis Prædicatorum, *lib.* 1. *cap.* 19. vel, qui in eiſdem, aut æqualibus, vel grauioribus criminibus perſiſtunt, nec vlla ſpes de illorum reſipiſcentia, & emendatione ſupereſt, vt docent Saye. *de cenſur. lib.* 1. *cap.* 21. *num.* 37. Sanch. *d. cap.* 9. *num.* 4. Graff. *part.* 1. *lib.* 1. *cap.* 24. *num.* 19. Santarell. *de apoſt. cap.* 4. *dub.* 1. *num.* 6. Bonac. *de clauſ. q.* 2. *punct.* 12. §. 1. *num.* 6. ſed eos cenſeri incorrigibiles, & inde à Religiune expellendos, qui vno anno in carceribus ieiunio, & pœnitentia probati, poſt huiuſmodi probationem non reſipuerint; ſed adhuc animo indurato in deprauatis, ac corruptis moribus permanere voluerint.
8 Colligitur tertiò, quinam ſit Superior, ad quem ſpectet facultas huiuſmodi Religioſos expellendi: eam enim ad ſolum Generalem de conſilio, & aſſenſu ſex Patrum ex grauioribus Religionis ſpectate dignoſcitur, vt notat Bonac. *dicto* §. 1. *ad finem.*

9 Colligitur quartò, Superiorem abſque cauſa ſubditum expellentem grauiter peccare, cùm faciat contra iuſtitiam, & ius illius Religioſi in re graui. Ita Bonacina *loco citato, punct.* 11. §. 1. *num.* 1.

10 Colligitur quintò, cum eodem Bonacina *loco citato*, illum Superiorem teneri ad reſtitutionem damni, quod patitur Religioſus ille eiectus: nam ex violatione iuſtitiæ cum damno alterius conſurgit obligatio reſtituendi.

11 Hinc eſt, quòd Religioſus iniuſtè eiectus poteſt Monaſterium cogere, vt ſe iterum ad Religionem admittat. Similiter poteſt Monaſterium compellere, vt ipſum alat, & expenſas ad litem neceſſarias conferat. Ratio eſt: quia ius habet, vt à Monaſterio alatur, & obtineat ea, quæ ad ſui ſuſtentationem ſunt neceſſaria: quod verum eſt, etiamſi diſputetur, an ſit Monachus; quia non debet alimentis priuari, cùm exiſtat in poſſeſſione illorum ante Iudicis ſententiam, vt docent Surdus *de alimentis, tit.* 1. *q.* 11. *n.* 2. Menoch. *de præſupt. lib.* 1. *q.* 35. *n.* 11. Sanch. *in præcept. Decal. lib.* 6. *c.* 9. *n.* 7. Santar. *de apoſt. c.* 5. *dub.* 1. *n.* 19. Mol. *t.* 1. *de iuſt. diſp.* 140. *verſ. Quando Religioſus.* Velaſchus *t.* 1. *conſ.* 7. *n.* 3.

12 Si quæras, an poſſit petere non ſolùm alimenta futura; verùm etiam præterita. Reſpondeo, poſſe petere futura, non autem præterita, niſi fortè debitum contraxerit ad ſe alendum. Ratio eſt: quia obligatio, qua Monaſteriũ alere tenetur Religioſum, eſt ſubſidiaria, quæ ceſſat ceſſante cauſa præſtãdi ſubſidij. Ita Bonac. *loc. cit. n.* 2. vbi hoc ipſum multis rationibus probat.

QVÆSITVM VIII.

De obligationibus eiectorum à Religione.

SVMMARIVM.

1 *Eiecti à Religione tenentur ſe corrigere, vt ad Religionem iterum admittantur.*
2 *Fidem in profeſſione datã Religioſi obſeruare tenẽtur.*
3 *Eiecti compelli poſſunt, vt ad Religionem reuertantur.*
4 *Eiecti non ſunt tuti in conſcientia, donec ad Monaſterium redeant.*
5 *Eiecti an teneantur vota ſua Religionis ſeruare: & num.* 8.
6 *Paupertatis votum an teneantur eiecti obſeruare.*
7 *Eiecti quidquid acquirunt, Monaſterio acquirunt.*
8 *Eiecti an teneantur ad obſeruantiam, & ad onera Religionis, à quibus expulſi fuerunt: & num.* 15.
9 *Eiecti an teneantur obedire Epiſcopo loci, & Summo Pontifici.*
10 *Eiecti an teneantur deferre habitum Religionis, à qua fuerant eiecti.*
11 *Eiecti à Religione ſuſpenſi ſunt ab exercitio Ordinum.*
12 *Prælati Religionum an teneantur eiectos iam emendatos ad Religionem recipere.*
13 *Eiecti non tenentur ad aliam Religionem tranſire, quando ad priſtinam redeuntes de eorum correctione deſperatur.*
14 *Religioſus, cuius deſtructa eſt Religio, non tenetur ad aliam tranſire.*

Dicendum primò, Religioſos eiectos teneri ſe 1
corrigere, ita vt in Religione iterum admittantur. Ita affirmant Graff. *in deciſ. part.* 1. *lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 47. Molina *de iuſtit. tom.* 1. *tract.* 2. *diſp.* 140. Conradus *in reſponſ. part.* 1. *q.* 285. Federicus de Sen. *conſ.* 134. Miranda *in Manual. Prælat. q.* 52. *art.* 3. Aragon. 2. 2. *q.* 88. *art.* 3. Philiarch. *tom.* 1. *part.* 2. *lib.* 2. *cap.* 21. Bonacina *de clauſ. q.* 2. *punct.* 12. *num.* 1. qui citat pro hac ſententia Sayrum, Leſſium, Reginaldum, & alios. Ratio eſt: quia fidem in profeſſio- 2
ne datam obſeruare tenetur: hæc autem fuit, religioſam vitam ducendi. Item, quandiu deprauatos ſuos mores non corrigit, per ipſum ſtat, ne votum perſeuerantiæ in Religione adimpleat, & aliàs commodum ex ſuo delicto ſentire non debet.

Et poſſunt propter rationem allatam cogi redire ad 3
Religionem, cùm per illos ſtet, vt ad Religionem non reuertantur. Ita docent Zerola *in praxi Epiſc.* 2. *part. verbo, Regularis, num.* 65. Corduba in *Regul. D. Franciſci, cap.* 2. *q.* 21. *punct.* 3. Sotus *lib.* 7. *de iuſt. q.* 2. *art.* 5. *in ſolut. ad* 3. Graff. 1. *part. deciſ. lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 147. Angles *in flor.* 2. *part. tract. de voto, q. vnic. art.* 2. *diff.* 8. Conradus *in ſuis reſol. p.* 1. *quæſt.* 285. Sayrus *in claui reg. lib.* 10. *cap.* 9. *num.* 25. & Aragon. 2. 2. *q.* 88. *art.* 3.

Vnde ſequitur, prædictos Religioſos eiectos nõ eſſe 4
tutos in conſcientia, donec ad Monaſterium redeant.

Dicendum ſecundò, eiectos teneri vota ſuæ Reli-
gionis ſeruare. Ratio eſt: quia adhuc ſunt Religioſi: 5
vnde, ſi reuertantur, non tenentur iterum profeſſionem emittere: tum, quia obligatio voti eſt perſonalis, & ſequitur perſonam, vbicunque exiſtat. Ita affirmãt Rodriq. *tom.* 1. *qq. regul. q.* 30. *art.* 29. Santarell. *de apoſtat. cap.* 6. *dub.* 1. *n.* 2. Sanch. *in præcepta Decalog. lib.* 6. *cap.* 9. *num.* 13. Bonac. *de clauſ. q.* 2. *puncto* 12. §. 3. *n.* 1. vbi ait, quòd neque Papa diſpenſat in tali obligatione votorum ſubſtantialium, niſi graui exiſtente

cauſa: imò tanta eſt obligatio ſupradicta, vt etiam eiecti teneantur ad obſeruantiam votorum, quamuis denegata fuiſſet illis facultas redeundi.

6 Difficultas tantùm eſt de voto paupertatis: nam Sotus *lib. 7. de iuſt. quaſt. 1. art. 1.* affirmat, eiectos manere liberos ab hoc voto: quia Monaſterium eis alimenta non præbet. Et Bonacina *loco citato, num. 1. verſ. Hinc ſequitur*, ait: *Verum tamen eſt, non teneri ad paupertatem, & obedientiam, eo pacto, quo in Religione tenebantur: cùm enim Superior illos eiiciat, nec velit illis neceſſaria ad victum miniſtrare, cenſetur facultatem illis dare, vt ſibi meliori, quo poſſunt, modo conſulant.*

7 Sed quod pertinet ad votum paupertatis, videtur dicendum, eiectos ad illud votum teneri; & quicquid acquirunt, Monaſterio acquirere, vt dicit Molina *de iuſtitia, tom. 1. tract. 2. diſp.* 140. & Ioann. Salas *tractat. de ludo, dub* 21. *n.* 5. Santarell. *d. tract. de apoſt. cap. 6. dub. 2. n.* 11. Leſſius *de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 41. dub. 15. n.* 111. Diana *reſol. moral. tract. 2. de dub. regul. reſol.* 60. vbi *in fine* addit, quòd poſt hæc ſcripta inuenit Suar. *in Enchirid. caſuum conſcient. lib. 3. §. de voto obedientiæ*, abſolutè docentem, profeſſum eiectum non teneri ad vota paupertatis, & obedientiæ; nec ad Officium diuinum, ſi non eſt in ſacris, nec ad ieiunia, aliáve annexa Religioni. Idem affirmat Villalobos *in Summo. tom. 2. tract. 35. diff. 39. n.* 10. In quam ſententiam videtur etiam inclinare Rodriq. *tom. 1. quaſt. 30. art.* 14.

8 Dicendum tertiò, Religioſos eiectos, qui anteà in Religione aliquod votum emiſerunt vltra tria ſubſtantialia, teneri ad illorum obſeruantiam, etiam poſtquàm expulſi fuerunt à Religione. Ita Bonacina *loco citato, n.* 4. Ratio eſt eadem cum illa de obſeruantia trium votorum ſubſtantialium. Contrariam tamen ſententiam putat probabilem idem Bonacina *loc. cit.* quam docuerunt ante illum Vega *in Sum. part. 2. cap. 86. caſ. 16.* & Sanchez *loco cit. n.* 56.

Si dicas, quòd Religioſus eiectus per ſententiam expulſionis deſinit eſſe Religionis membrum, ac per conſequens non teneri ad onera, ad quæ tenentur membra Religionis. Reſpondeo, Religioſum illum non liberari abſolutè ab oneribus Religionis, cùm adhuc remaneat Religioſus.

Similiter, ſi dicas: Monaſterium per ſententiam expulſionis ceſſit iuri, quod in Religioſum habebat: ergo Religioſus ille eiectus factus eſt iuris ſui, & conſequenter eximitur à voto obedientiæ. Reſpondeo, Monaſterium non ceſſiſſe omninò iuri ſuo; ſed ſolùm ſe exemiſſe ab onere eiectum alendi.

9 Dicendum quartò: Religioſus eiectus non tenetur ex vi voti obedire Epiſcopo: ratione enim voti tenetur ad id, quod in profeſſione promiſit. Ita affirmant Rodriquez *loco ſuprà citato*, Santarellus *ſimiliter cit.* Bonacina *loc. cit. §. 5. n. 1.* vbi citat alios Doctores. Sanchez *in præcepta Decal. lib. 6. cap. 9. n.* 28. quicquid dicant Nauar. *conſ. 72. & ſeqq. de Regul.* & Zerola *in prax. Epiſcop. part. 2. verbo, Regulares, verſ.* 20.

Tenebitur tamen obedire Epiſcopo tanquàm ſubditus ſuæ iuriſdictioni: quia Epiſcopus generalem habet iuriſdictionem in eos, qui in ſua diœceſi habitant, niſi ſint aliquo priuilegio exempti: quo priuilegio caret eiectus. Ita docent Rodriq *qq. regul. tom. 1. q. 30. art.* 25. Azor. *tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 16. q.* 11. Santarellus *de apoſt. cap. 6. dub. 1. num.* 3. Sanchez *loco cit.* n. 19. Bonac. *loc. cit. §. 5. n. 1.* vbi alios Doctores cumulat, & ſequitur.

Probabile tamen eſt, ex vi voti teneri obedire Summo Pontifici, cùm ipſe Summus Pontifex ſit primus, & præcipuus Prælatus Religioſorum.

10 Dicendum quintò, Religioſum eiectum, ſi priuatus fuit ſuo habitu, non teneri illum deferre: ſi verò non fuerit priuatus, teneri illum deferre. Ita affirmant Rodriq. *loco cit. q. 30. art. 27. & tom. 2. q. 23. art. 6.* Azor. *loc. cit.* Sanch. *loco cit. n.* 55. vbi rationem aſſignat, tam de non ferendo habitu, quàm illum ferendo: de non ferendo; quia ſpoliatur per iuſtam ſententiam, & ideò eo vti nequit: de illo ferendo; quia Epiſcopus, etiam exemptus à Religione; tamen habitum illius induit, & portat.

Dicendum ſextò: Eiectus à Religione ſuſpenſus eſt ab exercitio Ordinum. Ita decreuit S. Congregatio Cardinalium ex authoritate Vrbani VIII. die 21. Septemb. 1624. vt diximus *ſuprà, in eius decreto*, per illa verba, *Item & eiecti extra Religionem degentes ſint perpetuò ſuſpenſi ab exercitio Ordinum.* Hoc autem non militat in Nouitiis: quia ſacra Congregatio loquitur de Religioſis eiectis: Nouitij autem non ſunt Religioſi. Nomine autem Ordinum intelliguntur, tam maiores, quàm minores, cùm ſacra Congregatio abſolutè de Ordinibus loquatur; ideò eiectus celebrando incideret in irregularitatem, ſicut etiam ſi functiones ſacrorum Ordinum exerceret: quia violat cenſuram per huiuſmodi exercitium. Eadem ratione eiectus à Religione non poteſt beneficium recipere, cui annexus ſit Ordo, ſeu functio Ordinis: nec etiam poteſt ad Ordines ſuperiores aſcendere: quia illi videtur vetita ſuſceptio Ordinum, ſimul cum functione eorum, maximè cùm non habeat titulum, ad quem promoueatur. Quibus poſitis, 11

Dicendum ſeptimò, Prælatos regulares in nulla poſitos eſſe obligatione, eiectos iam emendatos, & petentes Religionem ingredi iterum recipiendi. Ita Santarellus *tract. de apoſt. cap. 5. dub. 2. num.* 18. vbi citat S. Bonauenturam pro ſua ſententia, quam etiam ſequitur Sanchez *in Sum. tom. 2. lib. 6. cap. 9. n.* 32. vbi citat Azorium, & Rodriq. idē affirmat Diana *in reſol. moral. tract. 2. de dub. regul. reſol.* 116. Et ratio eſt: quia ex iuſta ſententia Religioſus eiectus iam condemnatus eſt, vt viuat extra Religionem, & ſic Religio cogi non poteſt ad eum recipiēdum, quicquid dicant Corduba *in Regulam S. Franciſci, cap. 2. q. 74. punct. 2.* & Leſſius *de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 41. dub. 15. n.* 112. vbi ait, quòd ſi Religio habet ius reuocandi Religioſum eiectum, debet Religioſus ille habere ius compellendi Religionem ad ſe emendatum recipiendum: hæc enim ratio non ambulat pari paſſu: nam, cùm Religio ſit innocens, mirum non eſt, ſi gaudeat potiori iure, quā ille Religioſus, qui ſuis delictis læſit Religionem. 12

Dicendum octauò, non teneri eiectos ad aliam Religionem tranſire, quando ad priſtinam redeuntes de eorum correctione deſperatur, vt dicunt Nauarrus *comm. 2. de Regul. n.* 36. Molina *tom. 1. de iuſt. diſp.* 140. *§. Quoad votum.* Leſſius *de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 41. dub. 15. n.* 111. Rodriq. *qq. reg. tom. 1. q. 30. art.* 20. Sotus *lib. 7. de iuſt. q. 2. art. 1. ad* 3. Philiarchus *de off. Sacerd. tom. 1. part. 2. lib. 3. cap.* 71. & hi vltimi duo Authores affirmant prædictos eiectos, dum correcti etiam repellantur, tutos manere in ſæculo. Idem videtur dicendum de Religioſo, cuius deſtructa eſt omninò Religio: ille enim non tenetur ad aliam, ſicut ſupradicti eiecti non tenentur emittere profeſſionem in genere, nec Epiſcopus tenetur ſimiliter eis deputare habitum regularem, vt ſeruent vota. Ita Sanchez *lib. 6. in præcept. Decal. cap. 9. n.* 34. vbi ait, quòd profeſſus minimè vouet Religionem in genere, ſed hanc: ergo vel ad hanc, vel ad nullam tenetur, etiamſi generatim in ea profeſſione cenſeretur Religio promiſſa: at etiam manens in ſæculo Religioſus eſt, & tribus votis obſtrictus, quamuis iuſta ſententia damnatus viuat extra Clauſtra. Ita Sanchez cum ſupracitatis Doctoribus: & *num.* 36. putat, poſſe hunc eiectum ad aliam Religionem 13 14

gionem, ſiue æqualem, ſiue laxiorem ſine vlla licentia tranſire: quod etiam manifeſtè docent S. Antoninus 3.p.tit.26.cap.4.in fine. Nauarr.lib.3.conſ.de Regul.conſ. 51. Paſſarellus in priuil. Minim.cap.39.in fin. Rodriq. qq.regul.tom.1.q.30.art.7. Ideò non poſſunt Prælati ex his, quæ diximus, compellere prædictos eiectos, vt ad aliam Religionem tranſeant. Ita Nauarrus comm. 4. de Regul.num.71. Rodrig.tom.1.qq.regul.q.30.art.22. Leſſius de iuſt.& iur.lib.2.cap.41. dub.15. num.114. Vega tom.2. Summ.cap.38. caſu 13. Ratio eſt: quia, ſicut Iudex non poteſt extra territorium ſuæ iuriſdictionis aliquid iubere ex l.fin.ff. de iuriſd.omn.iud. & cap.2. de conſt. in 6. ergo nec etiam Superior, qui per ſententiam aliquem eiecerit, poterit illum ad aliam Religionem ingrediendam cogere.

15 Dicendum nonò, eiectum non teneri ad obſeruantias regulares, & ad reliqua præcepta Religionis extra vota emiſſa. Ratio eſt: quia omnia comitantur regularem vitam; & ratione ſolius Religionis, à qua eiectus eſt, tenebatur ad illa: tum, quia Religioſus per ſe, & immediatè ſolùm vouet tria eſſentialia vota; reliquas verò mediatè, ſuppoſito, quòd perſeueraret in eadem Religione. Ita affirmant Leſſius loco cit. lib. 2. cap. 41. dub.15. Aragon.x.2. q.55. art.3. Sotus de iuſtit. lib.7. q.2.art.1. Emmanuel Sà verbo Religio, n.40. Philiarchus tom.1.part.2.lib.3.cap.21. Conradus in ſuis reſponſ. 1. part.q.285. Saytus in theſ.caſ.tom.2.lib.19.n.28. Sanch. loco cit.n.53. Bartholomæus à S.Fauſto lib.6. theſ. Relig.q.213. vbi refellit opinionem Rodriq.tom.1. qq.regul.q.30.art.19. dicentis, intelligendum eſſe de obſeruantiis, ad quas non tenetur Religioſus ſub mortali. Et ſic dicebat ille, Fratres Minores expulſos non liberari à ieiuniis ſuæ Regulæ.

QVÆSITVM IX.

De pœnis contra apoſtatas, & fugitiuos, illorumque fautores illatis.

SVMMARIVM.

1 *Alimentis, & iure alimentorum priuantur apoſtatæ, & fugitiui in eorum pœnam.*
2 *Priuilegiis Religionum priuantur apoſtatæ, & fugitiui.*
3 *Apoſtatæ, & fugitiui poſſunt capi à ſuo Superiore, etiam extra territorium.*
4 *Apoſtatæ non poſſunt eligi in Abbates, & Prælatos Religionis.*
5 *Apoſtatæ an ſint excommunicati.*
6 *Apoſtatæ repelluntur à ſuſceptione Ordinum, & ab illorum exercitio.*
7 *Apoſtatæ in carcerem detrudendi ſunt.*
8 *Apoſtatarum receptatores, ſi ab Ordinario admoniti illos non dimiſerint, excommunicationis pœna puniuntur.*
9 *Excommunicationis ſupradictæ materia qualis ſit.*
10 *Excommunicatio, quam incurrunt receptatores apoſtatarum, an ſit reſeruata.*
11 *Apoſtatas Fratrum Prædicatorum detinentes, an excommunicatione ligentur.*

1 PRima pœna apoſtatarum, & fugitiuorum eſt, vt priuentur alimentis, & alimentorum iure. Ratio eſt: quia Monaſterium tenetur alere Religioſum, qui eidem inſeruit: quæ ratio ceſſat in apoſtata, & fugitiuo: ergo etiam ceſſabit obligatio. Antecedens fundatur in illo axiomate: *Qui Altari ſeruit, de Altari viuat.* Ita etiam affirmat Sanchez lib. 6. in precept. Decal.cap.6. num.21. Surdus de alimentis, tit. 8. priuil. 97. num. 6. & quæſt. 27. num. 22. Santarellus de apoſtaſ.cap. 3. dub. 1. num. 22. Piuellus cap. 2. part. 2. num. 54. C. de bon. matern. vbi optimam rationem aſſignat de alimento filiorum, dicens, quòd pater non tenetur alere filium ſua culpa à patris conſortio recedentem. Et gloſſ. cap. Significaſti.verb. Matrimonium, de diuortio, dicit, quòd vxor culpa ſua à viro diuertens expenſas interim factas repetere non poteſt. Sed hoc intellige de apoſtatis, & fugitiuis, quandiu in fuga fuerint: nam, ſi caperentur, & in Monaſterio detinerentur; tunc teneretur Monaſterium ad alimenta, ne fame pereant; & ad expenſas, quia ex tunc vtiliter eius negotium geritur; fitque id, quod Monaſterium efficere tenebatur.

Secunda pœna eſt, quòd Religioſus apoſtata priuatur priuilegiis Religionis, ſi habitum dimittat, prætendens irritam eſſe profeſſionem. Ratio eſt: quia non eſt congruum, vt priuilegiis gaudeat Religionis, quam abhorret: quod etiam fuit diffinitum in Concil. Tridentino ſeſſ. 25. cap. 19. de Regul. vbi eſt aduertendum, non induci priuationem priuilegiorum ipſo facto; ſed requiri ſententiam Iudicis, vt benè notat Sanchez loco citato, cap. 8. num. 33. quæ quidem pœna non incurritur ab omnibus apoſtatis, ſed tantùm ab illis, qui iam habitum dimiſerunt, prætendentes inualidam eſſe profeſſionem, vt colligitur ex verbis ipſius Concilij loco cit. quod etiam docet Bonacina de clauſ. quæſt. 2. punct. 11. §. 3. num. 2. Videatur Mandoſius de priuilegiis ad inſtar, gloſſ. 3. num. 10. & Sanchez loco cit. n. 34. 2

Tertia pœna eſt, quòd apoſtata, & fugitiuus poteſt capi à ſuo Superiore, etiam extra ſuum territorium, & Monaſterium. Ratio eſt: quia poſſeſſor alicuius rei, vbicunque illam inuenerit, eam capere, & vindicare poteſt. l. Quis. §. differenti. ff. de acquirend. poſſeſſ. at fugitiuus, & apoſtata ſunt ſub poteſtate Superiorum regularium: ergo illos capere poterit, vbicunque eos inuenerit. Ita affirmant Rodriq. tom. 1. qq. regul. q. 30. art. 6. Nauarr. comm. 30. de regul. num. 50. Santarell. de apoſtaſ. cap. 3. dub. 2. num. 12. Sanchez in precept. Decal. lib. 6. cap. 8. num. 33. Imò ſunt aliquæ Religiones, vt Carmelitana, & Societatis IESV, quæ priuilegiis potiuntur, vt apoſtatas capere poſſint, etiam in Curia Romana. 3

Quarta pœna: Apoſtatæ non poſſunt eligi in Abbates, & Prælatos Religionis, etiamſi ad Religionem redierint, & ad meliorem vitam ſe receperint. Ita Archidiac. cap. 2. num. 1. Ne Clerici, vel Monachi. in 6. S. Antonin. 3. part. tit. 24. cap. 53. Syluester verbo, Excommunicatio, 9. caſ. 24. num. 52. licèt contraria ſententia etiam probabilis ſit, poſſe apoſtatas, poſt emendationem ſuæ vitæ, eligi in Superiores, nullo alio obſtante impedimento, neque decreto particulari illius Religionis. Ratio eſt: quia in iure non inuenitur expreſſa huiuſmodi ſupradicta pœna. Nec obſtat cap. Per tuas. de voto; quia ibi non eſt ſermo de apoſtatis. Et hanc ſecundam opinionem tenent Sanchez loco cit. num. 32. Azor. tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 17. quæſt. vlt. Santarellus de apoſt. cap. 3. dub. 2. num. 21. 4

Si verò loquamur de cenſuris, dicendum eſt, apoſtatas iure communi non incurrere excommunicationem propter apoſtaſiam præcisè; quia per cap. 2. Ne Clerici, vel Monachi. in 6. profeſſi tantùm dimittentes temerè habitum ſuæ Religionis, excommunicantur. Et talis eſt excommunicatio, quam exiſtimant aliqui Doctores latam fuiſſe contra apoſtatas. Ideò dixi, de iure communi: tum, quia poteſt aliquis eſſe apoſtata, & non dimittere habitum ſuæ Religionis, vt diximus: tum etiam, quia in 5

iure canonico non reperitur aliqua excommunicatio lata contra apoſtatas, vt docent Hoſtienſis *in Summ. tit. de apoſtat. num. 4.* & Gloſſ. *in cap. 4. verbo, Apoſtata, de tempor. ordin. in 6.* Franciſcus de Platea *tract. de excomm. §. 9. num. 2.* D. Antoninus *3. part. tit. 24. cap. 53. in fine*, Suar. *5. tom. in 3. part. diſp. 31. ſect. 6. num. 1.* Aragon. *2. 2. q. 12. art. 1. in dub. de apoſtaſ. à Relig.* Leſſius *de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 41. dub. 15. num. 109.* Rodriq. *tom. 1. Summ. cap. 41. num. 1.* Angelus *verbo, Apoſtaſia, num. 6.* Tabiena *eod. verbo, q. 12. num. 15.* Syluester *ſimiliter num. 8. q. 11.* Bannes *2. 2. q. 12. art. 1. dub. 1. concl. 2.* Santarell. *de apoſt. cap. 3. dub. 2.* Bonac. *de clauſ. quaſt. 2. punct. 11. §. 4. num. 1.*

Dixi, *de iure communi*: quia apoſtatæ in quibuſdam Religionibus ex peculiari priuilegio excommunicantur, vt patet in Venerabili Societate Ieſu, vbi habetur priuilegium Gregorij XIII. quod incipit: *Aſcendente Domino.* vbi Religioſi illius Societatis deficientes à Religione excommunicantur ipſo facto; nec poſſunt abſolui, niſi à Summo Pontifice, vel Præpoſito Generali Societatis: quod priuilegium non communicatur aliis Religionibus, cum prædicta Societate communicantibus, vt patet ex eodem priuilegio.

6 Quinta pœna eſt, quòd apoſtatæ à Religione, repelluntur à ſuſceptione Ordinum, & ab exercitio illorum, quos tempore apoſtaſiæ ſuſceperunt, & conſequenter ſuſpenſi ſunt, vel potiùs irregulares, quantumlibet poſteà pœnitentia ducti redeant ad Religionem, niſi à Summo Pontifice diſpenſationem obtineant. Ita habetur expreſsè *in cap. finali de apoſtat.* non tamen interdicuntur, Ordines ante apoſtaſiam ſuſceptos exercere. Imò diſpenſatio pontificia in hac re, vt in Ordine ſacro ſuſcepto in apoſtaſia miniſtret, extenditur quoque, vt poſſit ad Superiores aſcendere. Videantur Sanchez *loco cit. num. 22. & 23.* Sanctus Antonin. *3. p. tit. 27. de ſuſpenſ. cap. 4. verſ. Apoſtata.* Vgolinus *de irregularit. §. 4.* Maiolus *lib. 5. cap. 13.* Henriq. *lib. 13. cap. 40. num. 1.* Qui verò Minores Ordines in apoſtaſia ſuſcepit, non remanet ſuſpenſus; nec etiam, qui ſacrum Ordinem ſuſcepit ante apoſtaſiam; & etiam, qui Ordinem ſuſcepit poſt apoſtaſiam, & poſt obtentam diſpenſationem à Summo Pontifice.

7 Vltima pœna apoſtatarum eſt, vt in carcerem detrudantur, ſi blanditiis, vel etiam minis induci non poſſint, vt habitum dimiſſum reaſſumant, & ad Religionem regrediantur. Ita præcipitur *in cap. A nobis. de apoſtatis*, vbi dicitur, vt ibi durè affligantur, atque ſolummodo ibi vita ſibi miſera reſeruetur, donec errorem ſuum corrigant, ac reſipiſcendo ad ſanam mentem redeant. Ita Sanchez *in precept. Decalog. lib. 6. cap. 8. num. 36.*

8 Quam autem pœnam incurrant apoſtatas recipientes; reſpondeo, recipientes apoſtatas, ſi admoniti ab Ordinario loci dimittere ipſos nolint, incurrere excommunicationem. Ita habetur ex conſtitut. 14. Pauli IV. quam *in fine quæſiti* cum moderatione Pij IV. ponemus; in qua conſtitutione generaliter excommunicantur ipſo facto quæcunque, tam eccleſiaſticæ, quàm ſæculares perſonæ, cuiuſcunque ſtatus, gradus, Ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, etiamſi archiepiſcopali, patriarchali, aut alia maiori eccleſiaſtica dignitate, etiam Cardinalatus honore, ſeu mundana, etiam Marchionali, Ducali, aut alia maiori authoritate, ſeu excellentia præfulgeant, quæ aliquem Apoſtatarum receptare, ſeu nutrire, vel illi, quominùs ad Monaſterium, ſeu domum, vel alium locum regularem redeant, fauorem, aut auxilium, ſeu conſilium præſtare præſumpſerint, ſi ab Ordinario loci, in quo moram trahunt, commoniti non deſiſtant.

Ex quibus verbis habetur, materiam huius excommunicationis eſſe, retinere apoſtatas, ſeu auxilium præſtare, vel conſulere; vel etiam alere, ne ad Monaſterium redeant poſt Epiſcopi admonitionem: quam materiam præbent omnes, & ſinguli, qui retinent apoſtatas, nutriunt, auxilium, ſiue conſilium præſtant, ne ad ſuum redeant Monaſterium. 9

Hæc tamen excommunicatio iure communi reſeruata non eſt, vt notat Bonacina *de clauſ. q. 2. punct. 11. §. 5. num. 1. in fine.* 10

Extat etiam alia prohibitio ſub pœna excommunicationis, teſte D. Antonino *3. part. tit. 24. cap. 7.* & aliis apud Bonac. *loco cit. num. 2.* facta per Bonifacium VIII. omnibus detinentibus in ſuis Monaſteriis apoſtatas Ordinis Prædicatorum. Non ligari tamen hac excommunicatione Religioſum, qui alloquitur, vel inſeruit apoſtatæ Ordinis Prædicatorum, in Monaſterio iam commoranti, docet Bonacina *loco cit. num. 4.* quia talis Religioſus non dicitur detinere prædictum apoſtatam.

CONSTITVTIO PAVLI IV. contra Religioſos profeſſos extra Clauſtra Religioſorum vagantes, & apoſtatas, eorúmque fautores.

PAVLVS EPISCOPVS, SERVVS Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

POſtquàm diuina bonitas nos, licèt immeritos, ad ſummi Apoſtolatus faſtigium aſſumere dignata eſt, nunquam ceſſauimus, abuſus, qui in Eccleſia Dei, ſeu nimia Sedis apoſtolicæ indulgentia, ſeu hominum malitia irrepſiſſe cernuntur, pro viribus tollere, & Eccleſiam ipſam in priſtinum candorem reſtituere, diuerſas ad hoc ſaluberrimas conſtitutiones edendo, & inuiolabiliter obſeruari mandando. Verùm, cùm non omnia vno, & eodem tempore excogitari, nedum perfici potuerint, quinimò circa ea ſit nobis ſingulis fermè diebus aliquid enitendum, cenſuræ apoſtolicæ, quæ per regulares perſonas ſub diuerſis falſis prætextibus quotidie incurritur, vlteriùs parcendum non eſſe cenſuimus. Nam, licèt diuerſi Romani Pontifices prædeceſſores noſtri per eorum conſtitutiones complura contra apoſtaſiam huiuſmodi ediderint ſtatuta, & ordinationes; nondum tamen eſt plenum contra eam adinuentum remedium. Quinimò diuerſi diuerſorum etiam Mendicantium Ordinum Religioſi propriæ ſalutis immemores, Deique timore poſtpoſito ſub prætextu, alij, videlicet, quòd Religioni, & Ordini in genere ob varias confictas cauſas aſtricti non ſint, & ſuperinde ſententiam declaratoriam obtinuerint. Alij, quòd beneficium eccleſiaſticum curatum aſſecuti ſunt. Alij, quòd extra regularia ſui Ordinis loca

ſtandi.

ſtandi, & alicui beneficio eccleſiaſtico deſeruiendi à ſuis Superioribus licentiam habeant: & alij diuerſis, aliis confectis colotibus. Alij verò nullo ſuſſlati prætextu, ſed temeritate ptopria contra proprium iuramentum, per eos in eorum profeſſione præſtitum, & regularia ſui Ordinis inſtituta, extra Clauſtra ſuorum regularium locorum degunt, & in ſæculo aliqui habitu ſui Ordinis retento, aliqui illo abiecto in habitu Presbyterorum ſæcularium, & quamplures in habitu laicali temerè vagantur. Et poſtquàm Deo fidem fallere non ſunt veriti, cætera omnia, quantumuis grauiſſima, & deteſtanda, leuia, & licita reputantes; alij parochianos eorum curæ commiſſos falſam doctrinam docere, & prauis opinionibus, ac hæreſibus repellere; alij vxores ducere; alij, ſiue paupertate eos cogente, ſiue diabolico inſtinctu ſæcularibus, & mechanicis negotiis ſe dare; alij ſeditionibus popularibus, coniurationibus contra Principes, & alios, ac quibuſuis aliis ſæuis actibus ſe implicare, & cætera omnia nequiſſima facere præſumunt in grauiſſimam Dei offenſam, & Religionis opprobrium, ac animarum ſuarum perniciem, & aliorum Chriſti fidelium ſcandalum. Quamobrem conſiderantes, apoſtatas huiuſmodi infinitis erroribus in eadem Eccleſia Dei cauſam præſtare, & propterea volentes contra apoſtaſiam ipſam pleniùs prouidere, & eam, quantùm nobis ex alto conceditur, de medio tollere, motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnes, & ſingulos, qui poſt profeſſionem per eos in ætate legitima conſtitutos, in aliquo approbato, etiam militari Ordine, purè, & liberè emiſſam, vel ſi ante ætatem legitimam profeſſi fuerint poſt illam per eos in ipſa ætate legitima conſtitutos purè, & liberè, ratam, & gratam habitam temeritate propria, aut quouis prætextu, vel cauſa, etiamſi ſe Religioni, & Ordini non obſtrictos eſſe ſine cauſæ cognitione, & his, quæ à iure requiruntur ſeruari, omiſſis, vel non legitimè probatis declarari obtinuerint, aut beneficium eccleſiaſticum, etiam curatum non procedere legitima diſpoſitione poſſideant, vel alicui beneficio eccleſiaſtico, etiam curato, alterius nomine deſeruiant extra Clauſtra ſuorum regularium locorum degunt, aut in poſterum degent, omnibus, & ſingulis beneficiis eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura ſæcularibus, aut ſui, vel cuiuſcunque Ordinis regularibus per eos quomodolibet obtẽtis, & de cætero obtinentibus, cuiuſcunque qualitatis fuerint, ac fructibus, redditibus, & prouentibus eccleſiaſticis eis quomodolibet reſeruatis, ſeu aſſignatis; necnon Bachalaureatus, Licentiaturæ, Doctoratus, & Magiſterij, ac quibuſuis aliis in iure Canonico, vel ciuili, aut Theologia, ſeu Medicina, vel artibus, aut quauis alia facultate, gradibus per eos, etiam antequàm religionem ingrederentur, obtentis, ſeu aſſecutis, necnon quocunque miniſterio eccleſiaſtico apoſtolica authoritate tenore præſentium penitùs, & omninò priuamus, ac de illa, & alia quæcunque, & qualiacunque in poſterum obtinenda, ſeu fructus, redditus, & prouentus eccleſiaſticos, percipiendos, aut gradus aſſequendos perpetuò inhabilitamus, & ab executione quoruncunque eccleſiaſticorum, etiam ſacrorum, & præſertim Presbyteratus Ordinum, necnon omni miniſterio eccleſiaſtico prædicto perpetuò ſuſpendimus, priuatóſque, & inhabiles, ac ſuſpenſos eſſe; necnon beneficia ipſa de iure, & de facto, etiam ad hoc, vt eorum Ordinarij collatores, & aliis liberè conferre poſſint, & niſi ea infra tempus à Lateranenſi Concilio ſtatutum contulerint, collatio beneficiorum eorundem ad immediatum illorum Superiorem, & demum ad nos, ac pro tempore exiſtentem Rom. Pont. deuoluatur. Patroni quoque eorundem beneficiorum perſonas idoneas infra tempus à iure ſtatutum ad ipſa beneficia præſentare poſſint, & niſi præſentauerint, eorum libera collatio ad Ordinarium ſpectet, & pertineat vacare, ac reſeruationes fructuum, redditũm, & prouentuum huiuſmodi expirare decernimus; ita vt de cætero ipſi Apoſtatæ, quandiu vixerint, aliqua beneficia eccleſiaſtica obtinere, vel aliquod Officium eccleſiaſticum exercere, aut Sacramenta eccleſiaſtica miniſtrare, aut fructus, redditus, & prouentus eccleſiaſticos, ſeu ſuper illis penſiones annuas percipere, vel exigere, ſeu curam animarum, vel aliquod miniſterium eccleſiaſticum exercere, ſeu Miſſam celebrare, aut prætextu Ordinum, in quibus conſtituti erunt, aliquid facere, vel exequi nequeant, & prouiſiones, ſeu commendæ, ac reſeruationes fructuum, redditũm, & prouentuum eccleſiaſticorum, necnon aſſignationes penſionum annuarum eis etiam dicta authoritate, etiam cum præſentium toto earum tenore inſertæ, plenaria derogatione pro tempore factæ nullæ ſint, & irritæ, ac viribus omninò careant, nec aliquod eis ius, aut titulum beneficia poſſidendi, aut fructus, redditus, & prouentus, ſeu penſiones huiuſmodi exigendi, vel percipiendi tribuant. Ipſique ſic priuati inhabiles, & ſuſpenſi fructus ſuos non faciant, ſed ad illorum reſtitutionem teneantur. Et nihilominùs, ſi curam animarum exercere, vel eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare, ſeu Miſſam celebrare, aut prætextu ſuorum Ordinum prædictorum aliquid facere, aut aliquod miniſterium exequi præſumpſerint, tanquàm ſuſpenſi ab executione Ordinum ſuorum, & in

illis

illis contra ſuſpenſionem ipſam, & in contemptum clauium miniſtrantes condignis pœnis omninò puniantur. Et vt omnis vagandi occaſio apoſtatis huiuſmodi tollatur, volumus, & ſancimus, quòd quæuis tam eccleſiaſticæ, quàm ſæculares perſonæ, cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, etiamſi Archiepiſcopali, Patriarchali, aut alia maiori eccleſiaſtica dignitate, etiam Cardinalatus honore, ſeu mundana, etiam Marchionali, Ducali, aut alia maiori authoritate, ſeu excellentia præfulgeant, aliquem apoſtatarum eorundem receptare, ſeu nutrire, vel illis, quominùs ad eorum Monaſterium, ſeu locum, vel alium locum regularem redeant, fauorem, aut auxilium, ſeu conſilium præſtiterint, & per Ordinarium loci, ſub quo moram trahent, commoniti, à præmiſſis non deſtiterint, ſententiam excommunicationis eo ipſo incurrant. Et ſi Patroni alicuius beneficij eccleſiaſtici, ſiue ſint Laïci, ſiue Clerici, aliquem ex eiſdem Apoſtatis ad beneficium de eorum iure patronatus exiſtens, tunc vacans præſentauerint, præſentationes huiuſmodi ſint eo ipſo nullæ, irritæ, & inanes, ac viribus careant, & ipſi patroni iure præſentandi alios ad eadem beneficia pro ea vice tantùm priuati exiſtant. Quódque Superiores Ordinum, quos ipſi profeſſi fuerint, & Ordinarij locorum, in quibus ipſi apoſtatæ pro tempore degent, tam coniunctim, quàm diuiſim, eoſdem apoſtatas, vt ad eorum Monaſteria redeant, requirere: & ſi ad dicta Monaſteria redire ceſſauerint, diſtulerint, vel recuſauerint, eos ſecundùm Ordinis diſciplinam, monitione præuia, per cenſuras eccleſiaſticas, & pœnas, etiam corporis afflictiuas, ad redeundum cogere, & compellere poſſint, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Quòd ſi regularis Ordo hoc non patiatur, authoritate noſtra prouidere valeant, vt talibus apud eadem Monaſteria in locis competentibus, ſi abſque graui ſcandalo fieri poterit, alioquin in aliis religioſis Domibus eiuſdem Ordinis ad agendam inibi pœnitentiam vitæ neceſſaria miniſtrentur. Si verò apoſtatæ huiuſmodi ſe in his inobedientes præſtiterint, ſint etiam authoritate noſtra, maioris excommunicationis ſententia, eo ipſo innodati, & Superiores ſui eos excommunicatos eſſe declarent, & nuncient, ac vt tales ab omnibus ſuis ſubditis nunciari, & publicari faciant. Teneantúrque ipſi apoſtatæ, cuiuſcunque Ordinis, Congregationis, & habitus fuerint, biretum nigrum duabus lineis albis ex tela confectis, & digito humano latis, ab vna extremitate ad aliam extremitatem circunductis diſtinctum, & per totam eius circunferentiam ſimili linea alba ſuffultum, ita vt omnes lineæ præfatæ oculis intuentium manifeſtè appareant, continuè geſtare. Et ſi ſine bireto huiuſmodi deprehenſi fuerint, puſſint pro huiuſmodi inobedientia non ſolùm per ſuos Superiores; verùm etiam per quoſcunque, tam eccleſiaſticos, quàm ſæculares Iudices, & Magiſtratus condignis pœnis puniri, & ad delationem ipſius bireti, vt præfertur, diſtincti, & ſuffulti, omninò compelli. Decernentes quòd de cætero, qui aliquem Ordinem approbatum, vt præfertur, tacitè, vel expreſſè profeſſus fuerit, & ſe illi Ordini non adſtrictum eſſe contenderit, vel aliàs quouis modo, ſiue retento, ſiue dimiſſo habitu extra regularia loca ipſius Ordinis de iure aliquo caſu ſtare poſſe putauerit, vel quauis ratione, aut prætextu ſuper hoc poſtulauerit, ſeu ſupplicauerit litteras, quas à nobis, ſeu officio Pœnitentiariæ noſtræ obtinebit, Cardinali Protectori, ſeu Vice-Protectori ipſius Ordinis in Curia reſidenti, & Procuratori generali Ordinis dirigi, & præſentari facere; ac coram eo in hoc negotio cum plena cauſæ cognitione procedere teneantur: aliàs omnia, & ſingula per ipſum profeſſum in præmiſſis geſta nullius ſint roboris, vel momenti, litteríſque alij directè nullam iuriſdictionem tribuant. Quódque omnes, & ſingulæ tranſlationes, ab apoſtatis ipſis ad alium Ordinem, etiam per nos, aut prædeceſſores noſtros, vel per officium Pœnitentiariæ huiuſmodi hactenus factæ, & quas deinceps fieri contigerit, niſi ad arctiorem, vel parem Ordinem factæ fuerint, & ipſi ſic tranſlati in Monaſteriis, in quibus regularis obſeruantia vigeat, & actu maneat, nullæ ſint, & irritæ, ipſíque ſic tranſlati ad priſtinum Ordinem, etiamſi in Ordine, ad quem tranſlati fuerint, profeſſionem in eo emitti ſolitam emiſerint, redire teneantur. Et ſi poſt vnam, & ſecundam monitionem ſibi à Prælatis, ſeu Superioribus Ordinum, à quibus tranſlati ſunt, factam redire diſtulerint, aut neglexerint, liceat ipſis Prælatis, ſeu Superioribus procedere contra eos modo, & modis contra apoſtatas ſtatutis. Et nihilominùs præfatos ſic tranſlatos, &, vt præfertur, non redeuntes, adminiſtratione cuiuſcunque beneficij eccleſiaſtici, ſeu officij, & prælaturæ perpetuò priuamus, & priuatos eſſe, necnon bona quæcunque mobilia, ſeu immobilia, ac cenſus, redditus, & prouentus, iura, & actiones per eoſdem Fratres, tam egreſſos, & eiectos, quàm ad alium Ordinem, vt fertur, tranſlatos, ſeu de licentia ſuorum Superiorum extra eorum Monaſteria ſtantes, tempore, quo extra Monaſteria ſui

Ordinis

Ordinis ſteterint, acquiſita, etiamſi acquiſitiones huiuſmodi ab ipſis Fratribus ex redditibus beneficiorum eccleſiaſticorum cum cura ab ipſis obtentorum, ſeu detentorum, aut ex propria induſtria, ſeu arrificio, mercatura, vel ex teſtamento, ſeu ſucceſſione ab inteſtato quorunuis conſanguineorum, affinium, vel amicorum ſuorum, aut quoruncunque aliorum factæ ſint, non fiſco noſtro, aut Cameræ noſtræ apoſtolicæ, ſed Religioni, aur Monaſteriis, in qua, ſeu quibus primò profeſſi fuerint, eo ipſo applicata eſſe, & cenſeri debere decernimus, & declaramus; ita vt iuxta regularia Religionis, ſeu Monaſteriorum huiuſmodi inſtituta omninò diſtribul, & diſpenſari, nec ſuper ilhs per Protectores, aut Superiores Religionis, & Monaſteriorum prædictorum, aut quoſuis alios quacunque authoritate fungentes aliqua compoſitio, ſeu concordia, aut remiſſio fieri poſſit. Sicque, & non aliàs, aliter, nec alio modo in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis etiam dicta apoſtolica authoritate fungentes, etiam Palatij apoſtolici cauſarum Auditores, & S. R. E. Cardinales in quauis cauſa, & inſtantia ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi authoritate, & facultate, iudicari, & definiri debere: ac ſi ſecùs ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Et quoniam, experientia rerum magiſtra docente, cognouimus priuilegia cunctis ferè Ordinibus cõceſſa recipiẽdi profeſſos aliorum Ordinum in eorum Monaſteriis Domibus, & regularibus locis materiam præſtare apoſtatis huiuſmodi per ſæculũ euagandi; præſertim, cùm diuerſi Ordinum huiuſmodi ſuperiores Prælati apoſtatas huiuſmodi recipiant, & poſtquàm illis eorum habitum regularem exhibuerint, eis ſtandi extra Monaſterium licentiam concedant; nos abuſui huiuſmodi occurrere volentes, omnia, & ſingula priuilegia, & indulta apoſtolica quibuſuis Ordinibus, Monaſteriis, Domibus ſeu aliis regularibus locis, (Carthuſiẽſibus, & Eremitis Camaldulenſibus, in eremo realiter degentibus, duntaxat exceptis,) ſuper recipiendis Canonicis Regularibus, ſeu Monachis, vel Fratribus aliorum Ordinum per quoſcunque Romanos Pontifices, prædeceſſores noſtros, ſub quibuſuis verborum formis, & tenoribus, & etiam motu proprio, aut aliàs quomodolibet conceſſa, etiam Mare magnum nuncupata, quoad facultatem recipiendi eoſdem Canonicos regulares, ſeu Monachos, & Fratres penitùs, & omninò reuocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus, & verbis penitùs, & omninò reuocamus. Mandantes vniuerſis, & ſingulis Venerabilibus Fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, aliiſque Diœceſanis, & locorum Ordinariis, vt ipſi per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes Litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando, ac quoties opus fuerit, ſolenniter publicantes, faciant dicta authoritate noſtra eaſdem præſentes Litteras plenæ, & totali executioni demandari; eos, qui illis contrauenerint, iuxta ipſarum Litterarum cõtinentiam, & tenorem, condignis pœnis plectendo, & puniendo, ac contradictores quoſlibet, & rebelles, eiſque in præmiſſis non parentes per ſententias, cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, aliáque opportuna iuris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, necnon legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, ſentẽtias, cenſuras, & pœnas prædictas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato ad hoc etiam, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, ac Monaſteriorum, & aliorum regularium locorum, necnon Ordinum quoruncunque, etiam iuramento confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & Litteris apoſtolicis, etiam Mari magno, ſeu bulla aurea, aut aliàs quomodolibet nuncupatis, ſeu per officium Pœnitentiariæ huiuſmodi expeditis eiſdem apoſtatis, ſeu tranſlatis, ac noſtro Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe Ordinis Sancti Auguſtini, & quibuſuis aliis Hoſpitalibus, necnon Beatæ Mariæ redemptionis captiuorum, & de Mercede, ac quibuſuis aliis Monaſteriis, & regularibus locis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, aut aliàs quomodolibet conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis: quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ſeruanda eſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentes pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus cõtrariis quibuſcunque: aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per Litteras apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem. Vt autem præſen-

tes

tes Litteræ ad omnium, quorum intereſt, notiam deducantur, nec aliquis eorum ignorantiam prætendere, aut contra eas ſe excuſare valeat, dicta authoritate apoſtolica ſtatuimus; atque decernimus, vt ipſæmet Litteræ, vel earum tranſumptum (cui manu Notarij publici ſubſcripto, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munito, eam prorſus fidem in iudicio, & extra adhiberi debere volumus, quæ ipſis originalibus Litteris adhiberetur, ſi facto & realiter exhiberentur) in Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & Eccleſia Sancti Ioannis Lateranenſis, ac Cancellariæ apoſtolicę valuis, & acie Campi Florę, per aliquos ex Curſoribus noſtris publicentur, earum exemplo in ſingulis valuis, & acie prędictis affixo, & demiſſo, &c.

Dat. Romę apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicę milleſimo quingenteſimo quinquageſimooctauo, decimotertio Cal. Auguſti, Pontificatus noſtri anno quarto.

MODERATIO CONSTItutionis Pauli IV. editæ contra Religioſos apoſtatas, aut malè tranſlatos, vel extra Clauſtra vagantes.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

SEdis apoſtolicæ ſolertia, dum ad ſalutare quorundam remedium extructa, in eorum detrimentum vergere conſpicit, ne quod illis profuturum maturitate ſumma præuidit, noxium incauto miniſterio efficiatur, ſuæ prouiſionis opem afferre conſueuit, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire. Dudum ſiquidem poſtquam fel. rec. Paulus Papa IV. prædeceſſor noſter, &c. Cùm autem, ſicut accepimus, licèt ſingulæ Litteræ prædictæ à zelo Religionis eiuſdem prædeceſſoris emanarint; nihilominùs cùm poſt illarum publicationem per Ordinarios locorum ad earum executionem procedi cœptum foret, maximi in omnibus Regnis, & Prouinciis rumores, lites, & contentiones, ac grauiora ſcandala multipliciter exorta fuerint; cùm propter maximum ipſorum apoſtatarum & tranſlatorum numerum, tum etiam, ex quo multi prætenderent, vel prætendebant damnari in dictis Litteris omnes ferè vniformiter, nulla inter cauſam, & cauſam, ac lepram, & lepram differentia & diſtinctione habita damnabantur; cùm tamen plerique eorum præuiis diſpēſationibus, & indultis, ac licentiis ab eorum Superioribus, & à Sede apoſtolica ex iuſtis, & rationabilibus cauſis conceſſis muniti forent, & nihilominùs quamplures ex eis zelo conſcientiæ, aut pœnitentiæ ducti Litteris præſentibus parere, & ad Monaſteria, à quibus egreſſi fuerant, redire ſeſe paratos exhiberent; ſed ab eorum Superioribus nullatenus reciperentur; ſicque ob earundem Litterarum rigorem magnis confuſionibus inuoluti, ac miſeriis, & calamitatibus oppreſſi, omnibus remediis deſtituti, ac perpetuis cenſuris innodati, cibóque ſpirituali, & temporali priuati remanerent, ita quòd vel fame perire, aut in extremam deſperationem adduci cogerentur; aliíque Chriſti fideles ob magnam dictorum apoſtatarum multitudinem, vix eorum conuerſationem effugere, & exinde excommunicationis incurſum euadere poſſent; & propterea verisimile ſit, quòd ſi bonitati diuinæ eiuſdem prędeceſſoris vitam paulò vlteriùs prorogare placuiſſet, ipſemet Litteras ſuas huiuſmodi zelo charitatis, vt par erat, ad iuſtam moderationis formam, & æquitatem reduxiſſet. Nos igitur pro paſtoralis officij debito omnibus ius, & iuſtitiam, vt decet, miniſtrare, nemini que iniuriam inferre, aut quenquam ſuis iuribus, ac legitimis defenſionibus priuare, aut aliàs indebitè moleſtare volentes; ſed ſingulorum Chriſti fidelium animarum ſaluti ante omnia proſpicere cupientes, ſingularum Litterarum prędeceſſoris huiuſmodi tenorem, ac ſi de verbo ad verbum insererentur, pręſentibus pro expreſſis habentes, habita ſuper his cum nonnullis, & Venerabilibus Fratribus noſtris, S. R. E. Cardinalibus, ſuper hoc negotio ſpecialiter deputatis, deliberatione matura, motu ſimili, ac ex certa ſcientia noſtris, & de ſimili poteſtatis plenitudine omnes, & ſingulos apoſtatas, ſeu tranſlatos in dictis Litteris comprehenſos, à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ac aliis ſententiis, cenſuris, & pœnis, quas ob non paritionem Litterarum prędictarum, ſeu aliàs quomodolibet incurrerunt, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè abſoluimus, & liberamus. Necnon ſuper irregularitate per eos cootra tenorem dictarum Litterarum Miſſas celebrando, ſeu aliàs ſe diuinis immiſcendo, forſan contracta, dummodo in contemptum Clauium id non egerint, miſericorditer in Domino diſpenſamus, ac abſolutos, & liberatos, ac diſpenſatos fore cenſemus ſingulaſque Litteras prędictas, ac in eis contenta, & inde ſecuta quæcunque ad formas iuris, & ſacrarum conſtitutiouum reducimus, & reducta fore, ſicque ab infraſcriptis, & quibuſuis aliis Iudicibus, ac prædictis Auditoribus, & Cardinalibus ſublata eis, & eorum cuilibet quauis iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, & interpretari debere,

ac

Digitized by Google

ac quicquid ſecùs à quoquam, quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Et nihilominùs omnes, & ſingulas lites, & cauſas hactenus cotã quibuſuis Ordinariis, vel Delegatis Iudicibus, etiam in Romana Curia introductas, & in quacunque inſtantia cõtra dictos apoſtatas, vel tranſlatos, vel aliàs inter quaſuis perſonas præmiſſorum occaſione pendentes, etiamſi inſtructæ ſint, ad nos aduocamus, ac cauſas ad nos aduocatas in ſtatu, & terminis, quibus repetiuntur, reaſſumendas, necnon quam, & quas quæcunque perſonæ eccleſiaſticæ, & regulares, ac etiam ſæculares, necnon Conuentus, Collegia, & Vniuerſitates dicta occaſione, ſeu præmiſſis communiter, vel diuiſim intereſſe putantes, contra dictos apoſtatas, vel tranſlatos, aut alios quoſcunque actiuè, vel paſſiuè, ciuiliter, vel criminaliter, ac realiter, & perſonaliter, vel mixtim habent, & mouent, aut habere, vel mouere volent, & intendent, cum omnibus, & ſingulis incidentibus, dependentiis, emergentiis, annexis, & connexis, totóque negotio principali, quoad profeſſos, videlicet, in Alma Vrbe, & eius diſtrictu, & alios in ea præſentes dilecto filio noſtro Iacobo tituli S. Mariæ in Coſmedin, Presbytero Cardinali, Sabello nuncupato, noſtro in dictis Vrbe, & diſtrictu Vicario generali, ſeu eius locum tenenti; extra Curiam verò Ordinario loci, ac Superiori Monaſterij, in quibus prima, & originaria profeſſio per quemlibet ex apoſtatis, & tranſlatis prædictis emiſſa aſſeritur, necnon obtinenti primam dignitatem in Eccleſia cathedrali, ſeu metropolitana, vel alij Superiori loci huiuſmodi, ſeu antiquiori Canonico pro tempore reſidenti per eos coniunctim. viſis in primis, & diligenter inſpectis, & examinatis diſpenſationibus, facultatibus licentiis, & indultis per eoſdem apoſtatas, & tranſlatos quomodolibet obtentis, ac proceſſibus deſuper habitis, & cauſis in eis allegatis maturè diſcuſſis, ac prout iuſtum, & æquum fuerit verificatis, & probatis ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ac ſine ſtrepitu, & figura iudicij, ac ſola veritate inſpecta, appellatione poſtpoſita, euidẽti cognitione, & iuxta iuris, & ſacrarum conſtitutionum diſpoſitionem fine debito terminari committimus, & mandamus. Ac eiſdem Iudicibus omnes, & ſingulos prædicta occaſione vitandos etiam per edictum publicum, conſtito etiam ſummariè, & extraiudicialiter de non tuto acceſſu citandi, necnon illis, & aliis, quibus vbi, quando, & quoties opus fuerit, etiam ſub ſententiis, & cenſuris, & pœnis eccleſiaſticis, ac etiam pecuniariis, eorum arbitrio imponendis, moderandis, & applicandis, etiam per edictum ſimile inhibendi. Necnon quoſcunque apoſtatas, & tranſlatos huiuſmodi, qui ſine canonica diſpoſitione, aut licentia in ſæculo vagari reperti fuerint, ad Monaſteria, à quibus exiuerunt, aut alia regularia, aut alia honeſta loca, prout meliùs pro ipſarum animarum ſalute eis viſum fuerit, ſuper quo ipſorum Iudicum conſcientiãm oneramus, reuerti, ſeu intrare faciendi, ac compellendi, ac quæcunque alia, quæ per eos in præmiſſis ſtatuta, & ordinata fuerint, debitæ executioni demandandi, ac quaſcunque executiones per quoſuis Iudices Ordinarios, vel delegatos in vim litterarum prædeceſſoris huiuſmodi aliàs contra iuris formam factas, cauſa cognita tractandis, & annullandis, & in priſtinum ſtatum reducendis. Contradictores quoſlibet, & rebelles per cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas appellatione poſtpoſita compeſcendi, necnon cenſuras, & pœnas prædictas incurriſſe declarãdi, atque illas legitimis deſuper habendis ſeruatis proceſſibus etiam iteratis vicibus aggrauandi interdictum eccleſiaſticum, prout iuris fuerit, opponendi, & auxilium brachij ſæcularis, ſi opus fuerit, inuocandi, cæteráque in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi plenam, & liberam concedimus facultatem. Non obſtantibus præmiſſis Litteris prædeceſſoris, ac conſtitutionibus, & Ordinationibus apoſtolicis, necnon priuilegiis, indultis, & Litteris apoſtolicis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, quotieſcunque, & per quoſcunque, ac quibuſlibet, & ex quibuſuis cauſis, necnon intuitu, conſideratione, contemplatione, & ad inſtantiam quorumuis, aut etiam motu, ſcientia, ac plenitudine ſimilibus, etiam quòd nonnulli ex dictis Ordinibus Profeſſores, ſe de cauſis eis per Sedem ipſam delegatis, niſi ſub certis modo, & forma ibidem contentis intromittere minimè teneantur, conceſſis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, & illorum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, quoad præmiſſa duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Volumus autem, quòd ſinguli apoſtatæ, & tranſlati huiuſmodi, vt præfertur, abſoluti pœnitentiam per eorum confeſſionem ſibi pro exceſſibus prædictis iungendam facere omninò teneantur. Quódque, antequàm ſententiæ, ſeu declaratoriæ per ſupradictos Iudices à nobis deputatos ferendæ paruerint, à celebratione Miſſarum, & quocunque Altaris Myſterio omninò abſtineant. Volumus autem, quòd infra ſex menſes à die publicationis præſentium ipſi apoſtatæ, ſeu tranſlati licentias eorum, ac diſpenſationes, & indulta ſupra dictis Iudicibus præſentent, ac ſententiam declaratoriam deſuper ab eiſ-

dem promulgari, ac cauſam realiter, & cum effectu totaliter expediri faciant, quo termino elapſo, & cauſa, vt præfertur, non expedita, dicti Apoſtatæ,& tranſlati in cēſuras eaſdem, & pœnas, in quibus ante publicationem præſentium erant,reincidiſſe eo ipſo cenſeantur, niſi per ipſos Iudices ſteterit, aut alio legitimo impedimento per ipſos Iudices arbitrando dicti apoſtatæ, & tranſlati detenti fuerint. Cæterùm, quia difficile foret præſentes Litteras ad ſingula quæque loca, in quibus eis vtendum erit, deferri; volumus, ſimiliter & prædicta apoſtolica authoritate ſtatuimus, atque decernimus illarum tranſumptis, ſiue impreſſis, ſiue manu ſcriptis, dicti Vicarij ſigillo, & illius, ſeu publici Notarij ſubſcriptione munitis, eandem prorſus fidem vbique locorum in iudicio, & extrà adhibendam fore,quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.Nulli ergo,&c. Si quis autē,&c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſexageſimotertio, Nonis Aprilis Pont. noſtri anno primo.

DISPVTATIO IX.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum, quoad beneficiorum collationem.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares habeant poteſtatem conferendi beneficia.

I I. Quo iure Abbatibus beneficiorum collatio, ac beneficiariorum inſtitutio competat: & an beneficia regularia Regularibus, & ſæcularia ſæcularibus conferenda ſint.

I I I. Quotuplicia ſint beneficia ab Abbatibus conferenda.

I V. Vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores, antequàm ſuarum Abbatiarum poſſeſſionem adipiſcantur, poſſint beneficia ad eas ſpectantia conferre.

V. Vtrùm poſſint Abbates præſentare, & conferre beneficia eorum Monaſteriis ſubiecta, abſque conſenſu Conuentus.

V I. Vtrùm Abbates beneficia ad eorum collationem ſpectantia poſſint ad libitum, tam Regularibus, quàm ſæcularibus conferre.

VII. Quibus perſonis ſint beneficia, tam ſæcularia, quàm regularia, ab Abbatibus, & Prælatis, tam ſæcularibus, quàm Regularibus conferenda.

VIII. Vtrùm Monachus ſit capax beneficiorum, tam regularium, quàm ſæcularium: & quid de Canonicis regularibus Congregationis Lateranenſis.

IX. Vtrùm Abbas poſſit cogere ſuum Monachum ad acceptandum beneficium eidem ab ipſo Abbate collatum.

X. Vtrùm Monachus, abſque Abbatis licentia, poſſit beneficium, ſeu dignitatem aliunde ſibi collatam acceptare.

XI. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint regularia beneficia Nouitiis conferre.

XII. Cui acquirat Monachus de fructibus beneficij ſibi ab Abbate collati.

XIII. Vtrùm in beneficiis regularibus habeat locum regula reſeruationis menſium apoſtolicorum.

X I V. Vtrùm Abbas poſſit ad libitum remouere à Monacho Prioratum manualem, vel aliud beneficium ei ab ipſo Abbate, vel ab alio Superiore collatum.

X V. Vtrùm Abbas poſſit remouere à Monacho beneficium manuale, ei à Papa collatum, vel ab ipſo Abbate collatum, & à Papa confirmatum.

X V I. Abbate negligente in conferendo beneficia ſuæ Abbatiæ, ad quem deuoluatur eorum collatio.

XVII. Vtrùm Abbas excommunicatus poſſit beneficia conferre.

XVIII. An Abbates in beneficiis curatis ſibi ſubiectis Vicarium poſſint inſtituere.

XIX. Quod ſalarium debeat conſtitui Vicariis inſeruientibus Parochiis Monaſterio vnitis.

XX. Vtrùm

XX. Vtrùm Abbates poſſint habere concurſum ad parochiales Eccleſias ſibi ſubiectas.

XXI. Vtrùm Abbates poſſint acquiſitioni iuriſpatronatus in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis fundandi aſſenſum præbere.

XXII. Vtrùm Abbates poſſint inſtituere præſentatos in Capellis iuriſpatronatus ad ipſos ſpectantibus.

XXIII. Quibus modis iuſpatronatus ſæcularium in Monaſterium, & Abbatiam transferri poſſit.

XXIV. Intra quod tempus teneantur Abbates præſentare ad beneficia iuriſpatronatus, ad eorum Abbatias, & Monaſteria ſpectantia.

XXV. An Regularis poſſit Eccleſiæ collegiatæ ſæculari præfici; & beneficia ſimplicia obtinere; ac penſiones beneficiorum eccleſiaſticorum poſſidere.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares habeant poteſtatem conferendi beneficia.

SVMMARIVM.

1 *Papa ſolus initio naſcentis Eccleſia ordinauit, atque inſtituit ad dignitates eccleſiaſticas, aliáque beneficia.*

2 *Beneficia in diœceſi exiſtentia conferre pertinet ad quemlibet Ordinarium.*

3 *Abbas habet authoritatem conferendi beneficia, quæ ad eum pleno iure ſpectant.*

4 *Beneficia conferre non ſolum pertinere poteſt ad Capitula Cathedralium; verum etiam Abbatiarum, & Monaſteriorum Regularium.*

5 *Beneficiorum collatio ſi ad Epiſcopum, & Capitulum ſimul ſpectat, an poſſit fieri ab vno ſine alio, & quibus caſibus.*

6 *Beneficiorum collatio, ſi ad Epiſcopum tantùm ſpectat, ſed cum conſilio Capituli, vel conſenſu; fieri non poterit à Capitulo, Sede vacante; benè tamen, ſi Epiſcopus fuerit ſuſpenſus, & fuerit in mora in tali ſuſpenſione.*

1 CVm certum ſit, omnem facultatem beneficia diſpenſandi Apoſtolo Petro à Chriſto Domino traditam fuiſſe, *cap. Ita Dominus. §. Hunc enim. diſtinct.* 19. *cap. final. diſtinct.* 11. *cap. In nouo. diſtinct.* 21. nulla quidem nobis difficultas nunc ſuboriri poteſt, quin ſolus Papa initio naſcentis Eccleſiæ ſemper ordinauerit, & inſtituerit dignitates, aliáſque eccleſiaſticas Prælaturas, *cap.* 1. *&* 2. *diſtinct.* 22. Selua *in tractatu de beneficiis, part.* 2. *quæſt.* 22. *num.* 3. & ad eum tantùm collatio omnium beneficiorum, tam in Vrbe, quàm in toto Orbe exiſtentium, ſpectauerit. Selua *loco citato*, Flaminius *de reſignatione, lib.* 1. *quæſt.* 10. *num.* 55. cuius ſingulari benignitate poſtmodum hæc præcipua facultas Archiepiſcopis, Epiſcopis, &
2 locorum Ordinariis communicata eſt, qua quilibet eorum beneficia in ſua diœceſi exiſtentia conferre valet, *cap. Quæſiuit. in princip.* 2. *quæſt.* 6. Hieronymus Gabriel *conſ.* 197. *num.* 3. *&* 9. Simonetus *de reſeruatione, quæſt.* 3. Quapropter iure affirmare poſſumus, modò ad quemcunque Ordinarium beneficiorum in in ſua diœceſi exiſtentium collationem, & inſtitutionem pertinere. Sub quo titulo Ordinarij comprehendi etiam Abbates, & Prælatos habentes territorium ſeparatum à iuriſdictione Epiſcopi, affirmant, quoad hanc materiam beneficiorum, Flores de la Mena *variar. reſolut. quæſt.* 24. *num.* 21. Barboſa *de iure eccleſiaſtico, lib.* 1. *cap.* 27. *num.* 102. Aloyſius Riccius *in praxi fori eccleſiaſtici, deciſ.* 424. *num.* 1. Maſſobrius *in praxi haben. concur. requiſ.* 2. *num.* 4.

Vnde, cùm etiam Abbates, & Prælati Epiſcopo 3
inferiores exempti epiſcopalem iuriſdictionem habẽtes ſint ſuarum Abbatiarũ, & Conuentuũ Ordinarij; hinc eſt, quòd beneficia, ad ſuas Eccleſias & Monaſteria pleno iure ſpectãtia, conferendi facultatẽ habent. Eo ipſo enim, quòd Eccleſia Monachis eſt conceſſa, ipſo iure intelligitur eis conceſſa facultas ipſam conferendi. Præterea, beneficiorum collatio ſpectat ad poteſtatẽ iuriſdictionis, non autẽ Ordinis, vt patet: ergo Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores poſſunt beneficia pleno iure Eccleſiis, & Monaſteriis, quibus præſunt, ſubiecta conferre: nam in iis, quæ ſpectant ad iuriſdictionem, ſunt Epiſcopis omninò ſimiles, vt alibi docuimus: & hoc quoad Regulares Prælatos probat Rodericus *quæſtionum regularum tomo* 1. *quæſt.* 36. *art.* 1. adducens conceſſionem Leonis X. factam Congregationi Camaldulenſi, & Iulij II. Congregationi Oliuetanæ, quòd *quæcunque beneficia eccleſiaſtica cum cura, vel ſine cura ad quauis Monaſteriorum diſpoſitionem ſpectantia (præterquàm ſi apud Sedem apoſtolicam vacare contigerit, vel aliàs diſpenſationi apoſtolicæ reſeruata fuerint) impetrari non poſſint; ſed eorum diſpoſitiones, occurrente illorum vacatione, ad Abbates, & Conuentus liberè pertineant, quibuſcunque non obſtantibus.*

Aliquando etiam Capitula non ſolùm Cathedralium, verùm etiam Abbatiarum, & Monaſteriorum 4
regularium habent ius conferendi beneficia ex conſuetudine, aut priuilegio, ſicut & aliquæ Congregationes Clericorum, & Abbates nonnulli, ac alij Prælati inferiores, qui Eccleſias, & beneficia ſuis Prælaturis, vel Eccleſiis habent annexa, vt affirmat Barboſa *de iure eccleſiaſtico, lib.* 3. *cap.* 13. *num.* 102. vbi ait, quòd aliquando ſupradicta Capitula, & Prælati ſimul cum Epiſcopo conferre poſſunt beneficia, ſiue conſilium, vel aſſenſum, in collatione beneficiorum Epiſcopo præſtant: quod colligitur *ex cap. vnico, §. Cùm verò. & §. Vbi verò. Ne Sede vacante. lib.* 6.

Vnde, ſi ad Capitulum, & Epiſcopum ſimul ſpe- 5
ctat beneficiorum collatio, alterum ſine altero non poteſt conferre, niſi in his caſibus, ſcilicet, Sede epiſcopali vacante, & quando Epiſcopus ſuſpenſus eſſet à beneficiorum collatione, aut innodatus maiori excommunicatione: & tunc ſupradicta Capitula poterunt per ſe beneficia conferre, ſicut è conuerſo Epiſcopus ſuſpenſo Capitulo beneficia conferre poterit, vt habetur ex Quaranta *in Summa Bullarij, verbo, Capitulum, Sede vacante*, & Barboſa *loco citato.*

Si verò ad Epiſcopum ſpectet tantùm benefi- 6
ciorum

ciorum collatio, cum conſilio tamen Capituli, vel aſſenſu, non poterit Capitulum beneficia conferre, Sede vacante; ſed tantùm poterit, ſi Epiſcopus fuerit ſuſpenſus, & perſtiterit in mora petendi abſolutionem à ſuſpenſione. Ratio eſt: quia, Sede vacante, beneficia Epiſcopi ſunt Summo Pontifici reſeruata; non autem Epiſcopo ſuſpenſo: ſed, ſi Capitulum è conuerſo, ſiue alius Prælatus deberet cum conſilio Epiſcopi conferre, defuncto Epiſcopo poterit abſque illo conferre beneficia, vt elicitur *ex d. cap. vnico, §. vltimo.*

Extra tamen huiuſmodi caſum, non poteſt Capitulum, ſiue alius Prælatus conferre illa beneficia, quæ pertinent ad Epiſcopi collationem, *ex cap. Illa. Ne Sede vacante.* & *d. tit. in 6.* Excipitur tamen caſus, ſcilicet, præſentatum à patrono poteſt Capitulum, Sede vacante, inſtituere, *cap. 1. de inſtit. 6.*

QVÆSITVM II.

Quo iure Abbatibus beneficiorum collatio, ac beneficiariorum inſtitutio competat; & an beneficia regularia Regularibus, & ſæcularia ſæcularibus conferenda ſint.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & alij Prælati Epiſcopo inferiores poſſunt habere ius inſtituendi ex priuilegio, & præſcriptione, vel ex conſuetudine.*

2 *Abbates an poſſint ad curam animarum inſtituere.*

3 *Collatio beneficiorum eſt iuriſdictionis, non ordinis epiſcopalis.*

4 *Beneficia ſæcularia ſæcularibus, & regularia Regularibus conferenda ſunt. Limita, vt n. 5. & 6.*

7 *Beneficij nomine in fauorabili materia veniunt etiam penſiones annuæ.*

8 *Beneficium in rigore ſumptum eſt illud, quod ſine cura habet certum titulum, & perpetuos prouentus in Eccleſia.*

9 *Papatus non eſt propriè beneficium.*

1 ABbates, & Prælati inferiores poſſunt habere ius inſtituendi ex priuilegio, & præſcriptione, contra quam non ſit memoria in contrarium. Marius Anton. *variarum reſolutionum lib. 1. reſolut. 47. num. 6.* vel ex conſuetudine *cap. 2. & 3. de inſtitut.* Lambert. *de iurepatronat. lib. 2. part. 3. quæſt. 1. art. 10.* Cardinal. *in cap. Cum veniſſent. de inſtitut.*

2 Non poſſunt autem inſtituere ad curam animarum, cùm ad eos non pertineat inſtitutio illa authorizabilis dicta, per textum *in cap. Cum ſatis. de officio Archidiacon.* vbi abſolutè negatur, efficere poſſe conſuetudinem, vt Archidiaconus, abſque Epiſcopi aſſenſu, curam animarum tradat. Facit etiam textus *in cap. Frequentibus. de inſtitutionibus.* & tex. *in cap. 1. de cap. Monachor. in 6.* & ibi Doctores. Tamen verius eſt; ſupradictam inſtitutionem authorizabilem præſcriptione acquirere poſſe: abſurdum enim non eſt, quòd ſi Religioſi acquirunt Eccleſiam, pleno iure, quoad omnimodam iuriſdictionem, poſſint etiam acquirere poteſtatem tradendi curam animarum: imò id clariſſimè videtur ſupponere text. *in Clement. 1. verſ. Quidam præterea. de exceſſib. Prælatorum.* Abbas, & Felin. *in cap. Auditis. num. 8. de præſcript.* Balbus *de præſcriptionibus, lib. 1. part. 5. quæſt. 11. n. 12.* Nec obſtat dictum *cap. Cum ſatis.* quia poteſt reſponderi, in eo tantùm prohiberi conſuetudinem, ſiue præſcriptionem, per quam aliquis inferior intendit inſtituere in beneficiis nomine proprio: non autem ſi præſcribat, vt nomine, & vice Epiſcopi faciat inſtitutionem, vt colligi poteſt ex verbis eiuſdem cap. ibi: *Sine licentia, & mandato Epiſcopi.* per quæ verba oſtenditur, quòd præſcriptio, vt inferior inſtituat, tanquàm de mandato Epiſcopi, non prohibeatur per regulam: *Omnia, quæ priuilegio acquiri poſſunt, acquiruntur etiam præſcriptione. l. Super quibuſdam. §. Præterea. ff. de verb. ſignificatione.* Poterit etiam eis competere ius inſtituendi ad aliquod beneficium, ſi in ipſius fundatione fuerit appoſita conditio, quòd ſpectet ad inferiorem inſtituere; accedente tamen ad hoc Epiſcopi aſſenſu, vt tenet Abbas *in cap. Cum dilectus. not. 3. de conſuet.* Rochus de Curte *de iurepatr. verb. pro eo. quod de Diœceſani conſenſu. n. 25.* Lambert. *lib. 1. par. 1. q. 9. in princ. art. 1. n. 55. & 96.* Refert Marius Anton. *variar. reſol. lib. 1. reſol. 12. n. 4.* Idem erit dicendum de collatione, quæ eis non competit iure communi, & ordinario: nam hoc eſt proprium Epiſcoporum; ſed conſuetudine, præſcriptione, vel priuilegio, aut conceſſione Romani Pontificis, vel Epiſcopi. Collatio enim beneficiorum eſt iuriſdictionis, non ordinis epiſcopalis. 3
Quapropter Abbates, vel alij Epiſcopo inferiores Prælati, conſuetudine, & præſcriptione hanc iuriſdictionem ſibi poſſunt acquirere, & Epiſcopus talem poteſtatem eis dare poteſt. Ita Azorius *inſt. moral. par. 2. lib. 6. cap. 25. q. 20.* & dictum eſt ſatis *ſuprà.*

Quoad ſecundam partem, cùm alia ſint beneficia ſæcularia, alia regularia, vt dicemus *in ſequenti quæſito:*

Dicendum eſt, quòd ſæcularia beneficia ſæcularibus, & regularia Regularibus conferenda ſunt, vt habetur *in cap. Cum ſingula. 32. de præbend. in 6.* & *in Clem. 1. de ſupplenda neglig. Prælat.* & *in Concil. Trid. ſeſſ. 14. de reform. cap. 10.* quod etiam affirmant Doctores: & præſertim Lælius Zecchius *de repub. eccleſ. tit. de benef. n. 2.* Cardinalis Thuſcus *tom. 1. litt. B. concl. 67.* Rebuffus *in praxi benef. tit. Quotuplex beneficium ſit.* Honeda *de incompatibilit. benef. part. 1. cap. 24. n. 92.* Aloyſius Riccius *in collect. deciſ. part. 4. collect. 763.* Flaminius Pariſius *de reſig. benef. lib. 4. q. 5.* Quintanad. *Eccl. lib. 1. cap. 4. n. 14.* Gratianus *diſcept. forenſ. cap. 174. n. 15. cum ſeqq.* Garzias *de benef. cap. 6. n. 11.* Hieronym. Roder. *in Compend. qq. regul. reſolut. 15. n. 1.* Viuianus *in ſua praxi, part. 1. cap. 1. num. 79.* Paulus Layman *in Theol. morali lib. 4. tract. 2. cap. 4. n. 1.* Sebaſt. Ceſ. *in relect. de eccleſ. Hierarchia, diſput. 14. §. 1. n. 2.* Anton. Fabrit. *de re benefic. tit. de regul. & ſæcul. benef.* Auguſtinus Barboſa *de iure eccl. lib. 2. cap. 4. n. 34.* 4

Limita tamen, quòd in defectum ſæcularium, & ſubſidium, aut ſi vrgeat neceſſitas, vt, verbi gratia, idonei non reperiantur Miniſtri; tunc beneficia ſæcularia Regularibus, & è conuerſo, conferenda ſunt, vt habetur *in cap. Inter quatuor. de religioſis Domibus:* & docent Rebuffus *in concord. tit. de collat. §. Volumus.* Gonzal. *ad regulam 8. Cancellariæ, gloſſ. 8. num. 43.* Garzias *de beneficiis, parte 7. cap. 10. num. 16.* Reginaldus *in praxi fori pœnitentialis, lib. 30. tract. 3. num. 158.* Abbas *in dicto cap. Inter quatuor* quem ſequitur Azor. *tom. 2. inſtitutionum moralium lib. 3. cap. 26. quæſt. 5.* vbi ait, loquendo de Regularibus, hunc Ordinem eſſe ſeruandum: *Quando Monachi non ſunt idonei pro beneficiis, aſſumantur alij, ſiue eiuſdem, ſiue alterius Monaſterij: quòd ſi etiam hoc fieri nequeat, ſupponantur alterius Ordinis Religioſi.* Quod docet etiam Barboſa *de iure eccleſiaſtico, lib. 2. cap. 4. num. 40.* 5

Limita ſecundò, quòd ſæcularia beneficia ſæcularibus, 6

laribus,

laribus, & regularia Regularibus conferenda ſint, vt nullo modo poſſit conferri Clerico ſæculari beneficium regulare, & è conuerſo, ſine diſpenſatione Summi Pontificis, ſicut docent ferè omnes Doctores citati, quod etiam affirmat Sanchez *in præcepta Decalogi, lib. 7. cap. 29. num. 94.*

7 Hæc tamen beneficia ſic diſtincta, & Regularibus regularia, & ſæcularibus ſæcularia ſic applicata ſub ampla ſignificatione continentur ſub appellatione beneficiorum, ſicut & penſiones annuæ, quæ de redditibus Eccleſiæ præſtantur: & tamen non ſunt propriè beneficia. largiùs enim ſumitur beneficium in fauorabili materia, ſcilicet, in fauorem Eccleſiæ potiùs, quàm perſonæ, ita vt etiam beneficium ſumptum impropriè comprehendatur in materia correctionis vitæ, & morum, aut beneficiorum pluralitatis.

8 Beneficium autem in rigore ſumptum illud intelligitur, quod eſt ſine cura, habens certum titulum, & perpetuos prouentus in Eccleſia; licèt alia etiam beneficia ex annexo officio nomen proprium conſequuntur, vt eſt Canonicatus, Parochia, & alia huiuſmodi. Generaliter autem loquendo, beneficium dicitur feudum eccleſiaſticum, & ad inſtar feudi à quibuſdam præſtari ſolet iuramentum fidelitatis, vt habetur *in cap. Ego N. de iureiur.*

9 Hinc deducitur, Papatum non eſſe propriè beneficium: quia Summus Pontifex non eſt beneficiatus ab aliquo, cui ſubiectionem præſtet, niſi Deo: ſicut nec etiam Monachatus, & alia officia regularia poſſunt propriè dici beneficia: quia ſunt bona de menſa Prælati Monaſterij, quæ ſub appellatione beneficij non continentur, cùm non habeant ſpiritoale officium in Eccleſia annexum: nuncupantur tamen eccleſiaſtica beneficia. Abbatia tamen perpetua propriè dicitur beneficium. Ita Barboſa *de iure eccleſiaſtico, loco citato, num. 84. & 85.*

QVÆSITVM III.

Quotuplicia ſint beneficia ab Abbatibus conferenda.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia regularia dicuntur, quæ ex fundatione, dotatione, ſeu Ordinarij inſtitutione, vel præſcriptione Regularibus tantum conferuntur: & n. 12.*

2 *Beneficium regulare dicitur illud, quod à Regularibus pluribus inſtitutis pacificè gubernatum eſt.*

3 *Beneficium illud dicitur regulare, ſiue ſæculare, quod tempore ad præſcriptionem legitimam à iure petito adminiſtratum ſit per Regulares, vel ſæculares.*

4 *Præſcriptio legitima requirit tempus quadragenarium.*

5 *Beneficium, vt iudicetur regulare, vel ſæculare, debent illud poſſidentes eſſe in eo inſtituti à legitimo Superiore.*

6 *Beneficium poſſidentes, & in eo inſtituti, debent eſſe Rectores.*

7 *Beneficium vt tranſeat in regulare, debet adminiſtrari à Regularibus, tanquam regulare: ſecùs ſi gubernetur tanquàm ſæculare.*

8 *Beneficium non præſcribitur, vt fiat regulare, quando ſæculare Regulari confertur, & è conuerſo, etiamſi poſſideatur ſpatio quadragenario.*

9 *Beneficium dum confertur, debet illud conferens impri nouiſſi ſtatum dicti beneficij.*

10 *Beneficium regulare, vt tale ſit, debet bona fide poſſideri, & è conuerſo: quia poſſeſſor malæ fidei nullo tempore præſcribit.*

11 *Capellæ, ſi ſint fundatæ in Monaſterio, præſumuntur regularia beneficia, niſi per ſæculares ſint ſolita teneri.*

13 *Beneficia alia ſunt duplicia, alia ſimplicia.*

14 *Priores conuentuales quinam dicantur, & qua iuriſdictione potiantur.*

15 *Prioratus conuentuales non ſunt collatiui, ſed electiui.*

16 *Priores conuentuales, ſiue Præpoſiti, aut Guardiani, habent eandem facultatem in Monachos, & Monaſterium, quam habent Abbates.*

17 *Priores conuentuales, vt Iudices delegati, dari poſſunt à Sede apoſtolica.*

18 *Prior clauſtralis quiſnam dicatur, & quam adminiſtrationem habeat, & iuriſdictionem.*

19 *Priorum clauſtralium aliqui ponuntur ab Abbatibus in Parochiis, & Eccleſiis curatis Monaſteriorum ad beneplacitum ipſorum Abbatum.*

20 *Beneficia ſimplicia regularia ſunt Prioratus ſimplex, Monachatus, & Canonicatus regularis.*

21 *Abbates apud diuerſas Religiones variis nominibus nuncupantur.*

22 *Beneficia regularia alia ſunt electiua, alia collatiua.*

23 *Beneficia regularia an conferantur authoritate Summi Pontificis.*

24 *Beneficia regularia an ſint verè, & propriè beneficia eccleſiaſtica.*

Beneficia regularia illa dicuntur, perſiſtendo in ampla ſignificatione beneficiorum, & in vniuerſali eorum appellatione, quæ ex fundatione, dotatione, ſeu Ordinarij, aut alterius Superioris inſtitutione, vel ſaltem ex præſcriptione Regularibus tantùm conferuntur: hæc enim in iure regularia appellantur, vt affirmant Doctores *in cap. 1. de capell. Monachorum*, & *in cap. Cùm de beneficio. 5.* & *in cap. Cùm ſingula. 32. de præbendis, in 6.* quod etiam docent Rebuffus *in praxi benef. tit. Regularia beneficia. num. 1.* Garzias *de beneficiis, part. 1. cap. 6. num. 13.* Gonzales *in Regula 8. Cancellariæ, gloſſa 8. num. 1.* Sanchez *in præcept. Decalogi lib. 7. cap. 29. num. 11.* Vnde beneficium duobus modis contingere poteſt, quòd ſit regulare. Primò, quando in fundatione illius ſtatuitur, vt adminiſtretur per Regulares, vt dicunt Rebuffus *loco citato, in proœmio tit. Quotuplex ſit beneficium, num. 5.* Azor. *inſtitutionum moralium tom. 2. lib. 3. cap. 26. quæſt. 1.* Franchus *in d. cap. Cùm de beneficio. num. 9.* Horeda *de incompatibilitate beneficiorum, part. 1. cap. vlt. num. 9.* Sanchez *loco citato, cap. 29. num. 15.* vbi affirmat, hoc ſtatutum non poſſe fieri per Abbatem; ſed per Epiſcopum, niſi habeat Abbas iuriſdictionem epiſcopalem. Secundò, dicitur beneficium regulare, quod tempore ad legitimam præſcriptionem ſufficienti ab vno, pluribus regularibus inſtitutis in eo Rectoribus, pacificè gubernatum eſt: etiamſi anteà, vel pòſt ſæculares quandoque adminiſtrauerint in illo beneficio. Ita Sanchez *loco citat. num. 15.* vbi *num. 16.* ſex aſſignat conditiones, vt beneficium mutans propriam naturam fiat ex ſæculari regulare, & è contra. 1

2

Prima eſt, vt tempore ad præſcriptionem legitimam à iure petito adminiſtratum ſit illud beneficium per ſæculares, vt fiat ſæculare, vel per Regulares, vt fiat regulare: & ſupradictum tempus debet eſſe quadragenarium, vt dicunt Doctores ſecundùm legitimam præſcriptionem aduerſùs Eccleſiam, quæ quadragenaria eſt. Quod conſtat manifeſtè *ex capite, Ad aures. de præſcriptionibus.* 3

4

Digitized by Google

ptionibus. Hinc eſt, quòd Eccleſia probatur non tanquàm curata, ſi ſpatio quadragenario, tanquàm non curata, collata fuit, vt docent Azor *loco cit. lib. 4. cap. 26. quæſt. 3.* Gonzales *in regul. 8. Cancell. gloſſ. 7. n. 8.* Rodriq. *qq. regul. tom. 1. quæſt. 35. art. 1.* Ludouicus Gomez. *in tract. expectat. lib. 68.* Hoieda *de incompatibil. benef. part. 1. cap. vlt. num. 92.* Rebuff. *in concordat. tit. de collat. §. Volumus. in 4. requiſ.*

5 Secunda conditio pro tali præſcriptione, talis eſt, vt beneficium poſſidentes ſint inſtituti in eo: nam, ſi abſque vlla inſtitutione de facto poſſiderent, non haberet locum huiuſmodi tranſitus, vt docet *cap. Cum de beneficio.* & Gloſſ. *ibid. verbo, inſtitutus:* & Rebuffus *in d. Concordat. tit. de collat. §. Volumus. in 5. requiſ.* Hoieda *loco cit. cap. vlt. num. 92.*

6 Tertia conditio eſt, vt in beneficio inſtituti ſint Rectores; vt conſtat *in d. cap. Cum de beneficio.* Vnde non ſufficeret, ſi tanquàm Vicarij adminiſtraſſent. Ita Gloſſ. *in d. cap. Cum de beneficio.* & Franchus *ibid. num. 3.* & Dominicus *ibid. num. 7.* & Sanchez *loco citato, lib. 7. cap. 29. num. 22.* vbi *numero 25.* aſſignans quartam conditionem dicit.

7 Quarta conditio eſt, quòd tranſeat beneficium in regulare, vt adminiſtretur à Regularibus, tanquàm regulare: ſecùs, ſi gubernetur tanquàm ſæculare, & inſtar ſæcularium Clericorum, vt ſi Regularis præficiatur Eccleſiæ curatæ ſæculari, non tranſibit in regularem per adminiſtrationem quadragenariam: quia præficitur illi, non vt Regularis; ſed ad inſtar Clerici ſæcularis: quod etiam docent Anchatan. *in d. cap. Cùm de beneficio. final. de præbend. in 6.* & Franch. *ibid. num. 9. verſ. 2.* Felinus *in cap. In noſtra. coroll. 40. num. 41. notab. 2. de reſcript.* Vn-
8 de beneficium non præſcribitur, vt fiat regulare, quando ſæculare regulari confertur ex diſpenſatione; & è conuerſo; etiamſi poſſideatur ſpatio quadragenario, cùm talis poſſeſſio fiat ex ſpeciali indulto, non verò præſcriptione: non enim conferuntur huiuſmodi beneficia, vt iure tituli habeantur, ſed potiùs iure commendationis, & adminiſtrationis. Ita affirmant Hoieda *de incompatib. benef. part. 1. cap. vlt. num. 92.* Rebuff. *in prax. benef. tit. Quotuplex ſit beneficium. num. 5.* Azor. *tom. 2. inſtit. moral. lib. 3. cap. 26. q. 3.* Sanchez *loco cit. num. 25.*

9 Quinta conditio eſt, vt conferens animo, & intentione beneficium conferat, vt velit imprimere illum ſtatum beneficio, quem exprimit; & ideò in collatione debet dicere Regulari: Confero tibi beneficium ſæculare. & ſæculari: Confero tibi beneficium regulare. vt docent Hoieda *loco citato*, Selua *de benef. 3. part. q. 22. n. 145.* Sanchez *loco citato, num. 25.* Hieronymus Rodriq. *in Compend. qq. regul. reſol. 22.* Barboſa *de iur. eccleſ. lib. 1. cap. 4. num. 68.*

10 Sexta conditio eſt, vt regulare beneficium poſſideatur bona fide à ſæculari, & è conuerſo: quia poſſeſſor malæ fidei nullo tépore præſcribit. *c. Vigilandi. de præſcript. in 6.* Ita etiam docent Rebuffus *in Concordat. in 2. requiſ.* Hoieda *loco cit. num. 92.* Franchus *in cap. de beneficio, num. 3.* Sanchez *loco cit. num. 26.* Hieronym. Rodriq. *loco citato. verſic. Sexta.* Barboſa *loco cit. num. 68.* Sanchez *loco cit. num. 26.* vbi *n. 27.*
11 dicit, quòd ſi capellæ ſint fundatæ in Monaſterio, præſumuntur regularia beneficia, niſi per ſæculares teneri ſolitæ ſint: quod etiam docuit Rebuffus *in prax. benef. in d. tit. Quotuplex ſit beneficium. num. 6.*

12 Regularia ergo beneficia (vt dictum eſt *ſuprà*) ea intelliguntur, quæ Regularibus, vel ex fundatione, vel ex inſtitutione, aut ex conſuetudine, vel præſcriptione conferuntur. Hæc autem diſtinguuntur: nam alia ſunt duplicia, alia ſimplicia. Duplicia, vt Abbatia
13 regularis: Abbas enim duplici onere fungi debet, tam circa perſonas, quàm circa res Monaſterij, *cap. Quanto. de offic. Ord. in fin. cap. Cùm ad Monaſterium.* & *cap. In ſingulis. de ſtat. Monach.* Prioratus eſt duplex, alter Conuentualis, alter Clauſtralis. Prior Conuentualis eſt ille, qui Conuentui Monachorum, ſiue aliorũ Religioſorũ præficitur, nẽpe, in Monaſteriis, in quibus non adeſt Abbas. *Clem. Ne in agro. §. Cæterum. de ſtat. Monach. cap. Niſi eſſent. de præben.*

Huiuſmodi Priores Conuentuales dicuntur habere 14
Conuentum, vel Collegium, *cap. Scriptum. de elect.* in tantum, quòd appellatione Prioratus Conuentualis ex propria ſignificatione venit Eccleſia collegiata regularis, non autem ſæcularis, vt dicunt Geminianus *conſ. 131. num. 4.* & Oldradus *conſ. 281. in princip.*

Tamen magis propriè Priores Conuentuales ſunt, vt diximus, qui Conuentui Religioſorum præficiuntur cum bonorum iurium adminiſtratione, & iuriſdictione in iis, quæ Regulam concernunt, & ſtatum regularem; ac curam vniuerſalem, tam ſpiritualem, quam temporalem habent Monaſterij, de quibus agit tex. *in cap. Nullam. 18. quæſt. 2.* vbi Nauarrus *num. 4.* & *in cap. Niſi eſſent. de præbend.* & *in Clem. 1. §. Cæterum. de ſtatu Monach.* Petrus Greg. *Syntagm. iur. lib. 18. cap. 18.* Rebuff. *in praxi benef. tit. Regulare beneficium. num. 4.* Gonzales *in regul. 8. Cancell. gloſſ. 8. num. 113.* Corrad. *de Sacerd. part. 4. cap. 3. num. 3.* Galganet. *de iur. publ. lib. 4. tit. 40. num. 2.*

Huiuſmodi Prioratus non ſunt collatiui, ſed electi- 15
ui *ex Clem. 2. de reſcript.* vbi Imol. *in 3. not.* & Selua *de benef. part. 2. quæſt. 17. n. 45.* & Rota in *Carpentoraten. Prioratus*, 27. Nouemb. 1620. coram Buratto inter eius impreſſ. *deciſ. 492.* Et huiuſmodi Priores Abbatibus comparantur, vt colligitur *ex cap. final. de regul.* vbi dicitur: *Patres Abbates, ſeu Priores.*

Hinc eſt, quòd Priores Conuentuales, quos aliqui 16
in aliquibus Religionibus vocant Præpoſitos, ſeu Guardianos, aut Superiores locales, habent eandem facultatem erga Monachos, & adminiſtrationem Monaſterij, quam habent Abbates, & iiſdem priuilegiis ſpectantibus ad eandem poteſtatem, & adminiſtrationem potiuntur. Imò in aliquibus Religionibus gaudent prærogatiuis, & præeminentiis, quibus pollent Abbates, & vtuntur mitra, annulo, baculo, ſandaliis, ac exercent Pontificalia ad inſtar Abbatum, ideò dicuntur dignitatem habere. *ex lit. Etſi principalis. de reſcript.* quod etiam affirmant Federicus de Sen. *conſ. 25. num. 4.* Thuſcus *pract. concl. tom. 6. litt. P, concl. 708. num. 11.* Oldradus *conſ. 257. num. 34. verſ. Certum eſt.*

Ideò, vt Iudices delegati à Sede apoſtolica dari poſ- 17
ſunt, vt dicunt Azor. *inſtit. moral. tom. 2. lib. 3. cap. 20.* Antonius Fabrit. *in theor. de re benef. num. 36.* Maſſobrius *de ſynodo diœceſana, cap. 4. dub. 13. num. 40.* Monera *de conſeru. cap. 5. num. 16.*

Prior Clauſtralis dicitur, qui Religioſis in Clau- 18
ſtro, & Monaſterio præfectus eſt, & Abbati ſubiicitur: ſed poſt eum præ cæteris potens eſſe debet in opere, & ſermone, vt exemplo vitæ, verbóque doctrinæ ſuos Monachos inſtruere poſſit in bono, & à malo reuocare, *dicto cap. Cùm ad Monaſterium. §. Prior. de ſtat. Monach.*

Priores Clauſtrales poſt Abbatem Monaſterio præ- 19
ficiuntur cum adminiſtratione iuriſdictionis tantùm circa ea, quæ ad Clauſtrum, & Regulam monachalem ſpectant, qui ſolent etiam appellari Vicarij, de quibus agitur, vt diximus, *in d. cap. Cùm ad Monaſterium. verſ. Prior.* & *in d. Clem. 2. de reſcript. verbo, Prioratus*, & Rebuffus *loco cit. num. 5.* Petrus Greg. *loco cit. cap. 10. num. 26.* Selua *de benef. part. 1. q. 2. num. 41.* Gonzalez *loco cit. gloſſ. 8. num. 118.* idem Rota *in d. Carpentoraten. Prioratus*, cenſuit, Prioratum,

de

de quo agebatur, non eſſe clauſtralem: quia nullam habebat ſubiectionem, aut obedientiam: & tales Priores habent ſolùm officium non diſtinctum à Monaſterio; ideò quod illis relinquitur, acquiritur Monaſterio: ſicut, ſi alteri Monacho eſſet relictum, vt dicunt Cardinalis Thuſcus *loco cit. concl.* 710. *num.* 2. & Federicus de Sen. *conſ.* 20. *num.* 6. qui *conſ.* 35. *num.* 2. cum eodem Cardinali Thuſc. *loco cit.* dicit, quòd Priores clauſtrales non poſſunt eſſe procuratores, executores, iudices, neque agere, neque defendere: vnde nullam habent dignitatem, ac proinde eis delegatio fieri non poteſt, vt reſoluit Grillenzon *conſ.* 50. *num.* 112. Maſſobrius *loco cit. dub.* 13. *num.* 40. Sanchez *in præcept. Decal. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 13. *num.* 75.

20 Horum Priorum clauſtralium aliqui ponuntur ab Abbatibus in Parochiis, & Eccleſiis curatis Monaſteriorum: quæ Parochiæ, ſiue Eccleſiæ curatæ cum habeant Conuentum ſuppoſitum, vocantur obedientiariæ *ex d. cap. Cùm ad Monaſterium.* §. *tales. de ſtat. Monach.* Et cùm iſti ponantur ad beneplacitum Abbatis ab eodem amoueri poſſunt ad nutum ipſius, vt docent Federicus de Senis *conſ.* 133. *in fine, verſ. Ad ſecundum.* & Innocentius *cap. In ſing. num.* 2. *verſ. Et ideò.* de qua re videatur Abbas *conſ.* 25. *col.* 1. *in fine verſ. Et ex eis. lib.* 2.

21 Beneficia deinde regularia ſimplicia ſunt Prioratus ſimplex, Monachatus, & Canonicatus regularis, qui ſuo ſimplici onere funguntur, *cap. Quod Dei timorem.* & *cap. fin. de ſtat. Monach. Clem. Ne in agro. de ſtat. Monach. cap. final. de relig. Domibus.* Gloſſ. *in Clem. Diſpendioſam. in verbo, In beneficiis. de iudic.*

22 Abbates apud diuerſas Religiones variis nominibus nuncupantur: alicubi enim vocantur Priores,
23 alicubi Præpoſiti. Ex huiuſmodi beneficiis regularibus quædam ſunt electiua, quæ conferuntur per canonicam electionem à Conuentu faciendam, & authoritate Superiorum confirmandam, vt *cap. Monachi.* §. *Priores. de ſtat. Monach.* & docet Azor. *moral. inſtit. part.* 2. *lib.* 12. *cap.* 22. *q.* 8. Quædam conferuntur authoritate Superioris regularis, putà, Abbatis, vel Præpoſiti, ſiue Prioris. Quædam poterunt eſſe de iure patronatus & tunc Prælatus regularis confert beneficium præſentato à Patrono.

24 Quædam conferuntur authoritate Summi Pontificis, qui per regulam 3. Cancell. Prioratus Præpoſituras, ac alias dignitates Conuentuales, & Præceptorias generales quorumlibet Ordinum, præterquàm Militiarum ſibi reſeruat, & vt ait Mandoſ. *ſuper d. regul. quæſt.* 8. Papa ſibi reſeruat omnes Prioratus, & Dignitates conuentuales, non autem clauſtrales. Conuentuales enim ſunt beneficia perpetua, ac electiua: cætera autem non ſunt electiua; ſed dantur ad nutum Abbatis, ac manualia vocantur, in quibus non habet locum regula reſeruationis, vt dicemus. Hoc autem intelligendum eſt de Abbatiis, & Prioratibus conuentualibus, in commendam concedi ſolitis, vel ad ſæcularem ſtatum redactis: talia enim Monaſteria, *per d. regulam* 3. *Cancellariæ*, reſeruata eſſe intelliguntur, vt dictum eſt *in* 1. *tom. diſp.* 3. *q.* 2. Contrarium eſt verius, vt *in* 2. *edit. ibid.* Ita Rebuff. *in praxi benefic. part.* 3. *tit. Regularia beneficia multiplicia.* vbi addit, etiã Monachatum, & Canonicatum Regularem interdum beneficium regulare ſimplex appellari, quod idem habet Gloſſ. *in Clem. Diſpendioſam. verb. Beneficium. de iudic.* & Selu. *de benef. p.* 1. *q.* 2. *num.* 76. Rebuff. *in praxi, loco cit. num.* 26. Petr. Greg. *in inſtit. rei benefic. cap.* 10. *num.* 27. Barb. *de iure eccleſ. lib.* 3. *cap.* 4. *n.* 69. Quomodo autem id intelligendum ſit, declarat Nauar. *comment.* 2. *de regular. circa fin.* Verùm adſunt etiam alia beneficia regularia, quæ ſunt propria beneficia eiuſdem rationis, quoad ſubſtantiam cum ſæcularibus: dicuntur autem regularia ſolùm ex eo, quia pleno iure ad Regulares ſpectant, ac per eos adminiſtranda ſunt.

Huiuſmodi beneficia *ſuperiùs* enarrata, & alia 25
Eccleſiarum Ordinum regularium cum certa portione redituum eccleſiaſticorum pro miniſterio ſpirituali, & adminiſtratione Sacramentorum in eiſdem Eccleſiis exercenda, licèt verè, & propriè beneficia eccleſiaſtica eſſe, quamuis manualia ſint, exiſtimauerit Azor. *inſtit. moral. part.* 2. *lib.* 3. *cap.* 26. *q.* 12. eò quòd habeant alia omnia beneficio conuenientia, præter id, quòd talia ſint, vt poſſint ad nutum reuocari: tamen non eſſe propriè, & ſimpliciter beneficia, probabiliter ſuſtinent multi: nam beneficium propriè, & ſimpliciter tale requirit perpetuitatem, vt docent Calderin. *conſ.* 26. *num.* 5. *de præbend.* Gomez. *tit. de grat. expectat. num.* 94. Anaſtaſ. Germ. *de indult. Cardin.* §. *Regularia. num.* 40. Fr. Emmanuel *qq. regul. tom.* 1. *q.* 34. *art.* 2. Staphil. *de litteris gratiæ, tract. de form. expect. in* 9. *forma, num.* 29. qui cum Calderino, & Gomezio *ſupracitatis* addit in reſeruationibus beneficiorum, quas facit Pontifex, non claudi manualia; eò, quia illa ſola reſeruari dicuntur, quæ verè, & propriè beneficia ſunt.

Verè tamen, & propriè dici beneficia eccleſiaſtica aſſerit Barboſa *de iur. eccleſiaſtico, lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 70. nam, licèt aliquando de facto perpetuitatem non habeant; aptitudinaliter tamen eam habent: nam, licèt conferantur à Superiore; ita vt reuocari poſſint, poſſunt etiam conferri abſque hoc, quòd prouiſus vnquam amoueatur. Et ita docet Gambar. *de offic. Legati à latere, lib.* 4. *tit. de poteſt. leg. in reſeru. benef. num.* 14. *& ſeqq.* Gonzal. *loco cit. gloſſ.* 5. §. 6. *num.* 31. & *gloſſ.* 8. *num.* 25. & Rota *deciſ.* 739. *num.* 6. & *deciſ.* 772. *part.* 1. *diuerſ.* Buratt. *deciſ.* 944. *num*.... & alij apud Barboſam *loco cit. num.* 71.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores, antequàm ſuarum Abbatiarum poſſeſſionem adipiſcantur, poſſint beneficia ad eas ſpectantia conferre.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati regulares ſtatim electi poſſunt beneficia ſuis Abbatiis, & Monaſteriis ſubiecta conferre.*

2 *Poteſtas Abbatum, & Prælatorum regularium competit illis, ſtatim vt ſunt electi.*

3 *Iuriſdictionem an poſſint exercere Abbates, & Prælati ſæculares, antequàm inducantur in poſſeſſionem ſuæ Eccleſiæ.*

4 *Abbates, & Prælati Religionum à Sede apoſtolica promoti non poſſunt in ſua Prælatura adminiſtrare, niſi priùs expeditis literis eiuſdem Sedis apoſtolicæ.*

Pro huius quæſiti intelligentia clariori diſtinguendum eſt: nam, vel loquimur de Abbatibus, & 1
Prælatis regularibus, aut de ſæcularibus. Prælati regulares ſtatim ac à Generali, vel à Diffinitoribus, ſiue à Capitulo, iuxta morem vniuſcuiuſque Religionis, aut Congregationis, eliguntur, poſſunt beneficia Monaſteriis, quibus ipſi præficiuntur, ſubiecta conferre: non enim opus eſt, quòd prædictorum Monaſteriorum poſſeſſionem capiant; ſed tota iuriſdictio, & poteſtas eis poſt electionem prouenit; exceptis tamen

quibuſdam, qui à Sede apoſtolica prouidentur in
Conſiſtorio, vel ab ea ſuarum electionum confirma-
tionem accipiunt. De Prælatis ſæcularibus, ſiue Com-
3 mendatariis idem videtur dicendum, quod de Epi-
ſcopis; in qua materia duæ ſunt ſententiæ. Prima eſt
Innocentij, Hoſtienſis, Ioannis Andr. & aliorum
ferè communiter, quos refert Panormit. *in cap. Tranſ-
miſſam. de electione*, qui opinantur, quòd inductio
in poſſeſſionem non eſt neceſſaria ad hoc, vt quis poſ-
ſit ea, quæ ſunt iuriſdictionis, exercere, & ſic bene-
ficia conferre: ſed eo ipſo, quòd eſt confirmatus, vel
habuit aliquod aliud ſuccedens loco confirmationis;
putà, quia fuit inſtitutus, ſeu prouiſus per Superio-
rem de illa dignitate, poteſt incontinenti adminiſtra-
re, etiamſi non fuerit inſtallatus, vel corporalem
Prælaturæ poſſeſſionem non apprehenderit. Et horum
ratio eſt: quia immiſſio in poſſeſſionem eſt de ſolem-
nitate; non autem de ſubſtantia collationis. Secunda
ſententia eſt Dyni *in regula prima, de reg. iur. in 6.* Ar-
chidiaconi *in cap. Eum, qui. de praben. lib. 6.* Petr.
de Anchar. *in reg. ſine poſſeſſione, de reg. iur. lib. 6.* qui
tenent, quòd Prælatus, quantumuis confirmatus, vel
inſtitutus, ſiue prouiſus de Prælatura, antequàm in
eius poſſeſſionem inducatur, non poſſit eam admini-
ſtrare nec iuriſdictionalia exercere, nec per cõſequens
beneficia conferre. In hoc videtur tenenda ſententia
Panormitani *loco citato*, qui ad concordandas prædi-
ctas opiniones ait, quòd aut alius eſt in poſſeſſionem
prælaturæ; & tunc etiam, quòd poſſeſſio ſit iniuſta,
non licebit confirmato, ſeu prouiſo adminiſtrare, niſi
priùs adepta legitima poſſeſſione: aliàs enim eſſet ſpo-
liare poſſeſſionem propria authoritate, quod prohi-
betur *per dictum cap. Eum, qui. de praben. in 6.* & *cap.
Placuit. 16. q. 6.* Vel Prælatura ita vacat, quòd nemo
eſt in illius poſſeſſione, tanquàm Prælatus: & tunc
poſt confirmationem, vel inſtitutionem, ſeu proui-
ſionem poteſt Prælatus adminiſtrare. Inſuper, vbi ex
conſuetudine Epiſcopus, vel alius Ordinarius nihil
poteſt adminiſtrare, nec iuriſdictionem exercere, niſi
fuerit inſtallatus, aut in poſſeſſionem immiſſus, tunc
erit neceſſaria poſſeſſionis aſſequutio; aliàs ſecùs. Et
hanc dicit communem Ioan. de Selua *de benefic. part.*
4 *2. q. 15. num. 1.* Verùm nota, quòd Abbates, & Prælati
Religionum, qui ab apoſtolica Sede confirmationem
accipiunt, vel ab ea promouentur abſque litteris ex-
peditis eiuſdem Sedis, adminiſtrare non poſſunt, nec
recipi tanquàm Prælati; aliàs tam recipientes, quàm
recepti punirentur, vt cautum eſt in Conſtitutione
Bonifacij VIII. incipien. *Iniunctæ nobis.* quæ habe-
tur inter Extrauagantes communes *de electione*, vbi
ſic ait: *Sancimus, vt Epiſcopi, & alij Prælati ſuperio-
res, necnon Abbates, Priores, & cæteri Monaſteriorum
regimina exercentes, quocunque nomine cenſeantur, qui
apud Sedem apoſtolicam promouentur, aut confirma-
tionis, conſecrationis, vel benedictionis munus recipiunt,
ad commiſſas eis Eccleſias, & Monaſteria abſque dictæ Se-
dis litteris eiuſmodi eorum promotionem, confirmationem,
conſecrationem, ſeu benedictionem continentibus, accedere,
vel bonorum eccleſiaſticorum adminiſtrationem recipere
non præſumant, nulliíque eos abſque dictarum litte-
rarum oſtenſione recipiant.* Quòd ſi aliquid
prædicti Epiſcopi, vel Prælati facere
antè præſumpſerint, irritum ſit, & ina-
ne. De hac re latiùs diximus
in 1. tomo, diſp. 8.

* * *

QVÆSITVM V.

*Vtrùm Abbates poſſint præſentare, & conferre bene-
ficia eorum Monaſteriis ſubiecta,
abſque conſenſu Conuentus.*

SVMMARIVM.

1 *Abbates de iure communi nequeunt abſque ſui Con-
uentus conſenſu beneficiarios inſtituere: ſed limita,
vt num. 4.*

2 *Monachorum creatio, ſicut requirit conſenſum Con-
uentus de iure communi, ita etiam beneficiorum
collatio.*

3 *Beneficiorum collationes, & inſtitutiones irritæ ſunt,
niſi accedat Conuentus, vel maioris partis Mona-
chorum conſenſus.*

5 *Beneficia regularia alia ſunt electiua, alia collatiua:
& quomodo vtraque conferantur.*

DE iure communi præſentationes, & prouiſiones, 1
ſeu collationes beneficiorum regularium, &
parochialium Eccleſiarum. Monaſteriis vnitarum, vel
ab eis dependentium, facienda eſt ab Abbate, inſi-
mul cum Conuentu, aut eius conſenſu, vt habetur
in cap. Ea noſcitur. de his, quæ ſunt a Prælatis. &
Gloſſ. *in cap. vlt. in verb. Pertineat. de Regular. in 6,*
Archidiac. Ioan. Monach. Dominic. & Franch. *ibi*,
quos refert, & ſequitur Azor. *moral. inſtit. parte 2.
lib. 12. cap. 22. q. 9* aſſerens, contrarium tenere Pa-
normit. *in d. cap. Ea noſcitur.* Verùm prædicti Docto-
res omnes loquuntur de creatione Monachorum, vt
etiam aduertit Sanchez *in Decalog. lib. 2. cap. 29.
n. 106.* de qua etiam loquitur *d. cap. fin. de Regular. in
6.* non autem de inſtitutione beneficiorum. At de 2
vtraque re idem eſt faciendum iudicium: nam, ſic-
vt de iure ad Monachorum creationem requiritur
conſenſus maioris partis Conuentus; ita & ad benefi-
ciorum collationem. Atque ita tenent expreſsè Man-
doſ. *in reg. 3. Cancellar. q. 9 num. 4.* Sanchez, & Azor.
locis cit. Franciſc. Marc. *deciſ. Delphinae. q. 1235. n. 2.*
Vnde, ſi conſtiterit, quòd conſenſus Monachorum, 3
ſeu maioris partis Conuentus, non acceſſerit, inſtitu-
tiones, ſiue collationes irritæ cenſendæ ſunt.

Verùm hoc limitatur, vt non procedat, quando 4
ex conſuetudine approbata, & antiqua, vel ex aliquo
ſpeciali priuilegio Abbates probauerint Capituli con-
ſenſum non requiri, vt habetur ex textu *in d. cap.
Ea noſcitur. de his, quæ fiunt à Pral. ſine conſenſu Ca-
pit.* Firmant Gloſſ. *in cap. 1. verb. præſentantur. de
capell. Monach. in 6.* & Panormit. *in d. cap. Ea noſci-
tur. col. 2. verſ. Nota, quòd in præſentationibus.*

Supponendum tamen eſt, cum beneficia regula- 5
ria ſint, alia collatiua, alia verò electiua; quòd col-
latiua ad inſtar ſæcularium beneficiorum conferuntur
authoritate Superioris: electiua autem per electio-
nem canonicam ſuffragiis electorum conferri ſolent,
antecedente Abbatis, & Prælati Monaſterij confirma-
tione, vt docent Azor. *loco cit. lib. 12. cap. 12. q. 8.*
Sanch. *loc. cit. num. 108* Barboſ. *de iure eccleſ. lib.
3. cap. 4. n. 75.* vbi ait, quòd ſemper debet fieri mentio
in litteris beneficij electiui, ſi beneficium huius qua-
litatis ſit, *per cap. Cùm in illis. 16. §. Illud verò. de præb.
in 6.* Ita etiam docent Menoch. *de arbit. caſu 201. n.
84.* Flam. Pariſ. *de reſign. benef. lib. 10. q. 2. num. 35.*
Card. Tuſch. *tom. 3. litt. E, concl. 90.* Cenſeo tamen
cum Sanch. *loco cit.* ſtandum eſſe ſtatutis, & conſue-
tudinibus cuiuſlibet Religionis, & Monaſterij: vbi

autem

autem de re hac non conſtaret, dicendum eſt, pertinere ad Abbatem, & Prælatum Monaſterij cum conſenſu maioris partis Capituli. In Religionibus enim ferè omnibus, quando res magni momenti gerendæ ſunt, expectatur in illis benè dirigendis, nedum Conſenſus Abbatis, & Prælati; verùm etiam maioris partis Conuentus: & collationem beneficiorum negari non poteſt eſſe enumerandam inter res magni momenti.

QVÆSITVM. VI.

Vtrùm Abbates beneficia ad eorum collationem ſpectantia poßint ad libitum, tam Regularibus, quàm ſæcularibus conferre.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiorum alia ſunt regularia, alia ſæcularia.*

2 *Regularia beneficia Regularibus, ſæcularia ſæcularibus conferenda ſunt.*

3 *Qualitas beneficij quomodo ex fundatione dignoſci poſſit.*

4 *Capellæ in Monaſterio ſi fundata ſint, beneficium præſumetur regulare, niſi per ſæculares regi conſueuerint: & quid, ſi de fundatione non appareat, num. 5.*

6 *Beneficium dicetur regulare, quando legitimè præſcriptum eſt, vt per Regulares adminiſtretur; ſæculare autem, quando per ſæculares.*

7 *Beneficia regularia quibus poſſint in titulum conferri.*

8 *Beneficiorum vnius Religionis non ſunt capaces Monachi alterius Religionis.*

1 NOtandum eſt, beneficium (prout ad rem noſtram facit) eſſe duplex, vt diximus *in quæſ. 2.* videlicet, regulare, & ſæculare, *cap. Cùm ſingula. & cap. Cùm de*
2 *beneficio. de præbend. in 6.* Si beneficium erit regulare, non niſi Regulari conferendum eſt: ſi ſæculare, vtique ſæculari Clerico conferri debet. Anchar. *in cap. 2. de ſupplend. neglig. Prælat. & in d. cap. Cùm de beneficio. de præbend. lib. 6. num. 1.* Et eſt regula generalis, quòd regularia beneficia Regularibus, ſæcularia ſæcularibus conferenda ſunt, vt tradunt communiter Doctores, & habetur ex Concilio Trident. *inferiùs* citando.

3 Iſta autem qualitas diſcerni poteſt præcipuè ex fundatione ipſius beneficij, vt ſi in ea ſtatutum ſit, quòd per Regulares tale beneficium adminiſtretur, vtique cenſebitur regulare, vt docent Gemin. *in d. cap. Cùm de beneficio. num. 9.* Franch. *ibid. num etiam 9. verſ. Et intellige. circa finem.* Rebuffus *in praxi beneficial. in proœm. tit. Quotuplex ſit beneficium. num. 5. & in Concordat. tit. de collat. §. Volumus. verb. Regularia.* Azor. *moral. inſtit. part. 2. lib. 3. cap. 26. q. 1.* Sanchez aliis relatis *in Decalog. lib. 7. cap. 29. num. 14.* Et hoc ſtatutum, tam per Epiſcopum, quàm per Abbates, & Prælatos inferiores epiſcopalem iuriſdictionem habentes fieri poteſt, vt tradunt Gemin. Franch. & Sanch. *locis cit.*

4 Quòd ſi Capellæ in Monaſterio fundatæ ſint, beneficia præſumentur regularia, niſi per ſæculares regi conſueuerint. Rebuff. *in praxi benefic. loco cit. num. 6.* Sanch. *eo cap. 29. in fine.*

5 Si verò de fundatione non appareat, erunt inſpiciendæ inſtitutiones, & conſuetudo, ſeu præſcriptio, per ea, quæ habentur *in d. cap. Cùm de beneficio. & Clem. 1. de ſuppl. neglig. Præl.* Rurſus, ſi clarè de inſtitutionibus nõ apparuerit, nempe, quia aliquando ſæcularibus, aliquando autem Regularibus factæ ſint; inſpicere opus erit, quis inſtitutor eas fecerit: ſi enim perſona eccleſiaſtica ſæcularis, præſumetur talem Capellaniam, ſiue beneficium eſſe ſæculare; niſi aliter appareat, quòd, ſcilicet, ipſe inſtitutor beneficij ſtatum immutare voluerit: quod non præſumitur, niſi declaretur *arg. c. 1. diſt. 10. & cap. Quermoniam. de iurepatron.* Gonzal *de menſibus, & alternat. in gloſſ. 5. §. 6. num. 11. & 28.* Tamen è contra non ſemper erit præſumendum regulare, etiamſi appareat, quòd inſtitutor fuerit Regularis, ſi fuerit ſolitum poſſideri per ſæculares. Gonzales *d. tract. in gloſſ. 8. n. 38.* Si autem collationes ab inſtitutore eccleſiaſtico Regulari in perſona Regularium factæ fuerint; beneficium proculdubiò cenſebitur regulare.

Præſcriptione beneficium dicetur regulare, ſi per 6
tempus quadraginta annorum (quod regulariter ad præſcribendum contra Eccleſiam requiritur, *cap. Ad aures. & cap. De quarta. de præſcript.*) ab vno, vel à pluribus Religioſis in eo inſtitutis pacificè & continuò gubernatum eſt, etiamſi anteà, vel poſt dictum tempus ſæculares quandoque in eo miniſtrauerint: ſicut ſæculare dicitur id, quod eodem modo à ſæcularibus rectum fuit. *d. cap. Cùm de beneficio. de præbend. in 6.* dummodo poſt completam præſcriptionem ſæculares id beneficium per alios quadraginta annos non rexerint: nam noua induceretur præſcriptio in eorum fauorem, ac illa prior extingueretur. Ita Gloſſ. *in d. c. Cùm de beneficio. verb. poſt.* & alij apud Sanch. *lib. 7. in Decalog. cap. 29. num. 15.* Sex igitur conditiones requiruntur, vt beneficium ex regulari fiat ſæculare, & è contra, de quibus agimus *in 2. quæſ.*

Regularia igitur beneficia non poſſunt in titulum, 7
niſi Monachis profeſſis, & ſui Ordinis tantùm, vel iis, qui habitum omninò ſuſcipere, & profeſſionem emittere teneantur, ab Abbate conferri, ne veſtem lanæ, linóque contextam induant, vt habetur in Concilio Tridentino *ſeſſ. 14. cap. 10. de reformat.* Circa hoc autem iſta regula ſeruanda eſt, vt beneficia regularia dentur priùs Religioſis eiuſdem Monaſterij. Secundò, in eorum defectum dentur aliis Religioſis alterius Cœnobij, eiuſdem tamen Ordinis. Tertiò, in iſtorum defectum aduocentur alij Regulares alterius Ordinis. Vltimò, in defectum omnium Regularium (quod vix accidere poteſt) licebit in eis ſæculares Clericos inſtitui. *cap. Inter quatuor.* vbi Gloſſ. Panormit. & alij communiter *de relig. Domib.* Azor. *moral. inſtit. part. 2. lib. 3. cap. 26. quæſt. 5.*

Dixi, *Monachis ſui Ordinis tantùm.* Quia Monachi, 8
& Regulares alterius Ordinis non ſunt capaces beneficiorum aliorum Ordinum. Et hoc grauiter prohibetur *cap. Cùm ſingula. §. Prohibemus. de præbend. in 6.* Quod etiam affirmant Nauar. *com. 4. n. 23. de Regular.* Rebuff. *in praxi benefic. tit. de diſpenſat. cum Regular. n. 2.* Rodriq. *quæſt. regul. t. 1. q. 34. art. 8.* Gonzal. *in Regul. 8. Cancell. gloſ. 8. n. 96.* Sanch. *lib. 7. in præc. Decal. cap. 29. n. 29.* vbi ait, quòd in hoc non poterit Legatus diſpenſare abſque ſpeciali commiſſione: quod etiam affirmat Rebuff. *loc. cit. n. 2.*

Et Summus Pontifex non eſt ſolitus concedere licentiam Regularibus aſſequendi beneficium alterius Religionis, niſi transferendo illos ad id Monaſterium, ad cuius collationẽ beneficium aſſequuntur. Ita Sanch. *loc. cit. n. 30.* & Barboſ. *de iure eccleſ. lib. 3. cap. 13. n. 159* vbi ait cum Sanch. *loc. cit.* integrum non eſſe duobus Religioſis diuerſorum Ordinum permutare beneficia regularia de licentia ſuorum Prælatorum: quia neuter eſt beneficij alterius capax, quod etiam docet Bellam. *de permut. benef. p. 2. quæſt. 11. n. 2.*

QVÆ

QVÆSITVM VII.

Quibus perſonis ſint beneficia, tam regularia, quàm ſæcularia ab Abbatibus, & Prælatis, tam ſæcularibus, quàm regularibus conferenda.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati in beneficiis conferendis, quomodo ſe gerere debeant.*

2 *Hæretici, eorúmque fautores, defenſores, & filij vſque in ſecundam generationem, ſunt inhabiles ad beneficia obtinenda.*

3 *Apoſtatæ ſunt inhabiles ad beneficia eccleſiaſtica obtinenda.*

4 *Excommunicati maiore excommunicatione ſunt inhabiles ad quæcunque beneficia: ſed amplia, vt n. 5. & limita, vt n. 6.*

7 *Suſpenſi ab officio, & beneficio ſunt inhabiles ad beneficia eccleſiaſtica.*

8 *Interdicti perſonaliter non poſſunt beneficia conſequi.*

9 *Irregulares beneficia obtinere non poſſunt.*

10 *Sodomitæ notorij ſunt ad beneficia eccleſiaſtica inhabiles.*

11 *Bigami prohibentur habere beneficia.*

12 *Aleatores beneficia non poſſunt conſequi.*

13 *Simoniaci in aſſequendo beneficio poſt eius priuationem ſiunt inhabiles.*

14 *Clericus, qui priuatur beneficio propter vſurpationem, fit inhabilis ad alia beneficia conſequenda.*

15 *Concubinarij incorrigibiles redduntur inhabiles ad beneficia, vſque ad emendationem, arbitrio ſui Prælati.*

16 *Clericus coniugatus, durante matrimonio, redditur inhabilis ad beneficia, etiamſi clericaliter viuat: & num. 17.*

18 *Sæcularis, & non profeſſus prohibetur beneficia regularia, in titulum Regularibus conferri conſueta, obtinere.*

19 *Laicus non poteſt habere beneficia eccleſiaſtica, etiam ſimplicia.*

20 *Clericorum filij, procreati ex legitimo matrimonio, in Eccleſiis, vbi Patres habent, vel habuerunt beneficia, conſequi non poſſunt.*

21 *Tonſura, & Ordines in beneficiis obtinendis, an ſint neceſſarij.*

22 *Illiterati ſunt inhabiles ad beneficia.*

23 *Infames ad beneficia redduntur inhabiles.*

24 *Corpore vitiati, qui notabiliter deformati ſunt in corpore, tanquàm irregulares beneficia habere non poſſunt.*

25 *Periurus, qui infamis eſt, beneficium non poteſt conſequi.*

26 *Cardinalem offendentium filij, & nepotes, inhabiles ſunt in poſterum ad conſequenda beneficia.*

27 *Beneficia incompatibilia non dimittentes, poſt priuationem eorum, quæ obtinebunt, redduntur inhabiles ad alia beneficia.*

28 *Beneficium curatum habens non poteſt aliud curatum, vel aliud incompatibile obtinere.*

1 NOn ſunt beneficia eccleſiaſtica quibuſcunque conferenda, nulla eorum habita notitia, à Prælatis, qui in beneficiis conferendis præcipitanter ſe gerere nequaquam debent, ſed maturè conſideratis perſonis, earúmque meritis, & conditionibus, præcauere ſummopere debent, ne inhabiles ſint. Ad hoc igitur, vt illas melius dignoſcant, hic apponendum duxi, qui de iure ad beneficia inhabiles reddantur.

Primò, inhabiles ſunt ad beneficia, Hæretici, eorúmque fautores, & receptatores, defenſores, eorúmque filij, vſque ad ſecundam generationem. Quòd ſi admitterentur ad beneficia; eſſet irrita, & nulla talis admiſſio, *ex cap. Quicunque. §. Hæretici. cap. Statutum. il 2. de Hæret. in 6.* vbi de beneficio iam obtento ante declarationem criminis paterni: ſecùs dicendum eſt de ſuperueniente crimine, hoc enim non reddit inhabilem ad beneficium iam obtentum, vt dicunt Oldrad. *de nobilit. p. 4. in princ. cap. 9.* Hoieda *de incompatib. benefic. p. 1. cap. penul. n.* 100. Decianus *in tract. crim. lib. 5. cap. 45. n. 6. limit. 7.* Menoch. *conſ.* 805. *num.* 33. De filiis verò, & nepotibus prædictorum intelligendum eſt, qui tales eſſe, aut tales deceſſiſſe probentur; non autem illorum, quos emendatos eſſe conſtiterit, & pœnitentiam egerint; quamuis ante peractam pœnitentiam obierint; dummodo tamen ad eam recipiendam parati eſſent, ſicut docent Pariſ. *conſ. 2. num.* 185. *lib.* 4 Surdus *conſ.* 360. *n.* 14. Ricciull. *de iure perſonarum, lib. 5. cap. 30. n.* 41. Farinac. *de hæreſ. quæſt.* 141. *num.* 64. & Rota *in Collimbricen. Canonicatus,* 13. Iunij, 1616. coram Card. Sacrato.: vbi etiam deciſum fuit, non eſſe faciendam diſtinctionem inter ſponte confeſſum, & condemnatum. Aduertendum tamen eſt, quòd in linea materna pœna tantùm extenditur ad primam generationem, vt probatur *ex d. cap. Statutum.* Aduertendum eſt præterea, quòd hæreſis patrui non impedit, quominùs nepos ad beneficia obtinenda habilis exiſtat, vt decreuit S. Congreg. Card. teſte Barb. *inferius* citandò *n.* 135.

Secundo, apoſtatæ inhabiles ſunt ad beneficia eccleſiaſtica, vt dicunt Valent. 2. 2. *diſp. 1. quæſt. 12. punct. 3. not.* 2. Sanchez *in præcep. Decal. lib. 2. cap. 7. num.* 18. Barboſ. *de iure eccleſ. lib. 3. cap. 13. num.* 135. Squillante *de priuileg. Cleric. cap. 4. num.* 221. tam ſi habitum ſuæ Religionis non dimiſerint, quàm ſi illo iam ſpoliati ſunt: quia dictum, & reſolutum eſt *in diſput. de apoſtatis, & fugitiuis. & c. illis*, quòd poſſunt etiam eſſe Regulares verè apoſtatæ, licet habitum propriæ Religionis retineant. 3

Tertiò, excommunicati maiori excommunicatione inhabiles ſunt ad quæcunque beneficia conſequenda, alioquin collatio eſſet irrita, *ex cap. Poſtulaſtis. de Cleric. excommunicato miniſt.* Idem docent Couar. *in cap. Alma mater. p. 1. §. 7. n. 1.* Selu. *de benef. p. 3 q.* 4. Rebuff. *in tit. de excommunicato vitando, verſ. Aduertendum eſt.* Nauarr. *in Manual. cap. 23. n.* 21. Flaminius Pariſius *de reſignat. benef. lib. 4. q. 3. n.* 32. Vgolinus *de cenſ. tabul. 2. cap. 13. §. 1.* Bonacina *in final. tract. diſp. 2. q. 2. punct. 4. §. 1.* 4

Hoc tamen impedimentum in multis eſt ampliandum cum Barboſ. & Doctoribus ab eo citatis *de iure eccleſ. lib. 3. cap. 13. num.* 137. Primò, in quocunque genere beneficij eccleſiaſtici, ſiue ſint maiora beneficia, ſiue minora, vt etiam habeant annexam dignitatem, ſiue ſint beneficia ſæcularia, ſiue regularia; & non ſolùm in collatione beneficiorum; ſed etiam in permutatione, & reſignatione.

Secundò, etiam in foro conſcientiæ, in quo beneficium collatum excommunicato, ſeu reſignatum, non poteſt ab ipſo retineri, etiamſi collatio ſit facta motu proprio, & valet, tam de excommunicatione lata à iure, quàm ab homine: in vtraque enim militat eadem ratio, ſiue lata ſit excommunicatio per ſententiam generalem, ſiue particularem: etiamſi excommunicatio iniuſta ſit, dummodo ritè lata fuerit.

Tertiò, quamuis excõmunicatus non adhuc denunciatus: quia ad effectum, vt non poſſit beneficium obtinere, denunciatio non eſt de ſubſtantia. Idem dicendũ eſſet, ſi excõmunicatus eſſet occultus: quia collatio ex-

Google

ex eo eſſet nulla, cùm in his, quæ geruntur inte priuato, nulla ſit differentia inter excommunicatum publicum, & occultum.

Quartò, hoc etiam valet; quanuis excommunicatus reputetur communi opinione pro abſoluto; quia in hac materia, de qua agitur, vt excommunicatus reddatur incapax ad beneficium obtinendum, veritas præualet opinioni.

Quintò, quanuis poſt collationem ſequeretur abſolutio: quia talis abſolutio ſequens non tollit præcedentem incapacitatem, cùm in iſtis ſpectetur initium.

Sextò, etiamſi excõmunicatus eſſet abſolutus cum reincidentia poſt aliquod tẽpus: quia, ſi poſt præfixum tempus, & reincidentiam fiat ſibi collatio, erit nulla, non obſtante, quòd Iudicis declaratio non adfuerit.

6 Huiuſmodi tamen inhabilitas excommunicationis limitanda eſt, primò, non procedere, ſi excommunicatio ſit nulla. Secundò, ſi excommunicatio ſuperuenerit poſt collationem: quia, licèt nondum ſit effectuata; tamen valet, vnde poteſt excommunicatus beneficium acceptare iam ſibi collatum, quando non erat excommunicatus. Tertiò, quando prouiſus eſſet poſſeſſor triennalis, tunc non poteſt moleſtari, non obſtante, quòd collatio fuerit ſibi facta tempore, quo erat excommnnicatus. Quartò, limitatur in eo, qui excommunicatus fuit poſt appellationem interpoſitam: quia, pendente cauſa appellationis, eſt capax collationis. Hoc tamen intelligitur, quando appellatio eſſet valida, & hoc pro certo haberet: ſecùs ſi notorium eſſet eam non valere.

An autem poſſit Epiſcopus diſpenſare, vt quis retineat beneficium tempore excommunicationis, vide apud Barboſam *loco citato*, *num.* 143.

7 Quartò, inhabiles ſunt ad beneficia obtinenda, & conſequenda ſuſpenſi ab officio, vel beneficio, & prouiſio eis facta nulla eſt *ex c. Cùm dilectus. verſ. Quia nobis. de conſuet.* & *ibi* Gloſſ. *verbo*, *ceſſauimus.* & *c. Per inquiſitionem. de electione*, & Gloſſ. *verbo*, *Suſpenſi.* & *c. Cum bona. de atat. & qualit.* vbi Abbas *n.* 8. & *verbo*, *Irritas*, *in c. Tanta. de exceſſib. Prelat.* Hoc intellige de ſuſpenſis ab omnibus Ordinibus, cùm ſecùs dicendum ſit ab vno Ordine ſacro tantùm: quia ratione alterius Ordinis, quem habet, ſine ſuſpenſione poteſt obtinere beneficium, *ex c. Vel non eſt compos. de temp. Ordin.* & Abbas *in d. c. n.* 6. ſuſpenſus enim ab Ordine presbyterali tantùm, licèt non poſſit habere ſacerdotalem præbendam; poterit tamen habere diaconalem: qui verò per annum contumax ſteterit in ſuſpenſione, non ſolùm nequit ampliùs beneficium conſequi; ſed ea, quæ interim acquiſiuit, & priùs habebat, amittit, vt habetur *in d. cap. Cùm bona. de atat. & qualit.*

8 Quintò, interdicti perſonaliter non poſſunt beneficia conſequi. Ita Nauarr. *in Manual. c.* 24. *num.* 133. Vgolin. *de cenſ. tab.* 5. *cap.* 13. §. 1. *num.* 2. Leſſius *de iuſt. & iur. lib.* 2. *cap* 32. *num.* 116.

9 Sextò, irregulares non poſſunt beneficia obtinere, & collatio illis facta, ipſo iure nulla eſt, *ex cap.* 1. *in fin. de Cler. pugn. in duello*, *cap.* 2. *de Cler. non ordinat. miniſtr.* & Leſſius *loco citato*, *num.* 120. Vgolin. *de off. Epiſc. cap.* 50. §. 6. *num.* 4.

10 Septimò, Sodomitæ notorij ad beneficia ſunt inhabiles, & collatio his facta nulla eſt, vt optimè reſoluit Barboſ. *de off. & poteſt. Epiſ. part.* 2. *alleg.* 44. *num.* 28.

11 Octauò, bigami prohibentur beneficia habere, cùm etiam prohibeantur ordinari, vt probant Rebuff *de pacif. poſſeſſ. n.* 193. & Sayrus *de cenſ. lib.* 6. *cap.* 5. *n.* 9. Garſias *de benef. part.* 7. *cap.* 6. *num.* 1. Propterea beneficij collationem factam bigamo nullam eſſe, affirmat Nauarr. *conſ.* 3. *num.* 1. *de bigamis.*

12 Nonò, aleatores beneficia conſequi non poſſunt, & collatio eis facta, ſi publici ſint, ipſo iure ſit nulla; ſi occulti, erit irritanda. Ita diffiniuit Rota Romana *decyſ.* 426. *part.* 1. *diuerſ.* & multi Doctores *ibi* allegati.

13 Vndecimò, ſimoniaci in aſſequendo beneficio poſt eius priuationem ſiunt inhabiles ad omnia alia beneficia obtinenda per Bullam Pij V. quæ incipit: *Cum primum.* ſub datum Calend. April. 1566. quæ *in Bullario* eſt conſtitutio eius quinta.

14 Vndecimò, Clericus quæcunque, vel iure Eccleſiarum, vel piorum locorum vſurpans, vel aliis conſenſum, aut auxilium præſtans, priuatur beneficio, & ſit inhabilis ad quæcunque alia beneficia conſequenda, ex Concil. Trid. *ſeſſ.* 22. *in fin.*

15 Duodecimò, Clerici concubinarij incorrigibiles poſt multas pœnas, & priuationem beneficiorum, redduntur inhabiles ad conſequenda beneficia vſque ad emendationem arbitrio Ordinariorum ſuorum, ex d. Concil. Trid. *ſeſſ.* 25. *de reform. cap.* 14.

16 Decimotertiò, Clericus coniugatus, etiamſi clericaliter viuat, durante matrimonio beneficia eccleſiaſtica conſequi non poteſt, *ex cap.* 2. & *cap. Diuerſis fallaciis. cap. Cùm decorem. de Cleric. coniugat.* Poterit tamen habere beneficium eccleſiaſticum ratione ſtipendij, vel alterius miniſterij temporalis, vt benè probat Sanchez *de matrim. lib* 7. *diſp.* 42.

17 Decimoquartò, quicunque coniugatus, qui aliquem de Ordinibus ſacris præſumit ſuſcipere, matrimonio durante, etiam nondum conſummato, niſi ſeruata regula canonum, etiam ad beneficium quodcunque, vel officium eccleſiaſticum prohibetur promoueri *per Extrauagantem*, *Antiqua. de voto.* Ioann. XXII. Vnde, ſi promoueatur ad Ordinem ſacrum, efficitur irregularis, vt dicunt Maiolus *de irregul. lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 10. Couarr. *de ſponſal. part.* 2. *cap.* 6. *num* 2.

18 Decimoquintò, ſæcularis, & non profeſſus prohibetur beneficia regularia in titulum Regularibus conferri conſueta obtinere, niſi eiuſdem Ordinis habitum ſuſcipiat, & profeſſionem emittat ex Concil. Trid. *ſeſſ.* 14. *de reform. cap.* 10.

19 Decimoſextò, Laïcus beneficia eccleſiaſtica, etiamſi ſint ſimplicia, obtinere non poteſt, *ex cap. Ex litteris. de tranſact.*

20 Decimoſeptimò, filij Clericorum procreati ex legitimo matrimonio, in Eccleſiis, vbi patres eorum aliquod habent, vel habuerunt beneficium; conſequi non poſſunt beneficia, *ex cap.* 2. & *cap. Cum decore. de filiis Presbyt.* & Concil. Trid. *ſeſſ.* 25. *de reform. c.* 15.

21 Decimooctauò, nullus, qui prima tonſura eſt initiatus, & in Ordinibus minoribus eſt conſtitutus ante annum 14. ſuæ ætatis beneficium poteſt obtinere, ex Concil. Trid. *ſeſſ.* 23. *de reform. cap.* 6. Non oportet tamen expletum eſſe dictum annum 14. ſed ſufficit eſſe cœptum ad obtinendum beneficium ſimplex, vt docet Barboſ. *de iur. eccleſ. lib.* 3. *cap.* 13. *num.* 163. cum multis Doctoribus ab eo allegatis: & hæc prohibitio ſubſiſtit, nedum per viam collationis, ſed etiam præſentationis, electionis, aut alterius cuiuſcunque prouiſionis, vt docet Mandoſius *de minor. atat. cap.* 4. *num.* 17. Standum tamen erit fundationi, vt beneficium etiam in minori ætate adipiſci valeat, cùm non fuerit derogatum tali fundationi per Concil. Tridentinum, vt reſoluit Barboſa *loco citato*, *num.* 163. cum Doctoribus ab eo allegatis. Cum quibus docet *num.* 164. quòd Epiſcopus non poteſt indulgere alicui, vt ante annum 14. beneficium obtineat: ſi enim cõferret ante talem ætatem, Epiſcopus, ſiue alius Prælatus peccaret mortaliter, & collatio eſſet nulla.

22 Decimononò, illiterati ſunt inhabiles ad beneficia *ex cap. Illiteratus. diſt.* 36. *cap. Pœnitentes. diſt.* 55. Vnde, ſi collatio facta fuerit penitus illiterato, eſt ipſo facto irrita,

Digitized by Google

irrita, & iovalida, vt dicit Azot. *inſtit. moral. tom. 2. lib. 6. cap. 6. q. 3.* cum aliis ab eo citatis, & Nauarr. *de orat. miſcell. 33. num. 7.*

23 Vigeſimò, infames beneficium noo poſſunt obtinere, *argumente littera vnica, C. de infamibus, lib. 12. cap. Inter dilectos. de exceſſ. Prælat. cap. Infamibus. de regul. iur. in 6.*

24 Vigeſimoprimò, corpore vitiati, qui inſigniter deformati ſunt in corpore, tanquàm irregulares beneficia obtinere oon poſſunt. Ita Barboſa *loco cit. n. 167.* cum aliis Doctoribus *ibid.*

25 Vigeſimoſecundò, periurus, quia infamis eſt, beneficium cooſequi oon poteſt, ex eodem Barboſa *loco citate*, & DD. *ibid.* allegatis.

26 Vigeſimotertiò, filij, & nepotes offendentium Cardioalem, inhabiles ſunt in poſterum ad obtinenda beneficia, *ex cap. Felicis. verſ. Quòd ſi quis. de pœn. in 6.* & Decian. *in tract. crim. lib. 7. cap. 41. num. 32.* & Farioac. *in prax. crimin. part. 5. num. 112.* Sanchez *in precept. Decalogi, tom. 1. lib. 2. cap. 28. num. 20.*

27 Vigeſimoquartò, non dimittentes beneficia iocompatibilia, ſecundùm Extrauagantē Ioannis XXII. quæ incipit: *Execrabilis. de prabend.* poſt priuationem eorum, quæ obtinebant, redduntur inhabiles penitùs ad alia beneficia obtinenda: quod etiam habetur *in Extrauag. Vt quos. de off. Ordin. in comm.*

28 Vigeſimoquiotò, & vltimò, habens beoeficium voom curatum, non poteſt aliud curatum, vel aliàs incompatibile obtioere, *ex cap. vnico, §. penult. 10. quaſt. 3.* iure enim naturali prohibetor, ne quis ſimul plura beoeficia habeat, quæ diuino iure aſſiduam beneficiatij præſeotiam expoſtulant, vt docent Valer. Reginaldus *in prax. lib. 30. num. 277.* Comitolus *reſponſ. moral. lib. 1. quaſt. 73.* Azot. *tom. 2. inſtitut. moral. lib. 6. cap. 11. quaſt. 5.* Vnde, ſi quis Eccleſiam cathedralem, & parochialem, aut eccleſiaſticam dignitatem, vel aliam præbendam obtinens accipiat, ſi quidem authoritate Sedis apoſtolicæ id egerit, ipſo iure vacat prima, *ex cap. Quanto. de tranſl. Epiſc.* & *cap. De multa.* vbi D. D. *de præbend. cap. Dudum. de elect. cap. Litteras de conceſſ. prabend. cap. Quia nonnulli. de Cler. non reſid. cap. Eam. de atat. & qualit.* Quòd ſi abſque Pontificis authoritate id faciat, amittit vtranque, nulla ſuffragante conſuetudine in contrarium ex Concil. Trid. *ſeſſ. 7. de reform. cap. 2.*

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Monachus ſit capax beneficiorum, tam regularium, quàm ſacularium; & quid de Canonicis regularibus Congregationis Lateranenſis.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia eiuſdem Monaſterij, vel Ordinis, conferenda ſunt Monachis illius Monaſterij, & Ordinis; non verò alterius.*

2 *Beneficia Monaſterio ſubiecta pleno iure per ſolam voluntatem Abbatis, & Prælati, cum conſenſu Capituli ſunt conferenda.*

3 *Beneficia, qua pleno iure Monaſterio non ſunt ſubiecta, non poſſunt per ſolam voluntatem Abbatis, ſiue Prælati, etiam cum conſenſu Conuentus conferri.*

4 *Monachus an poſſit beneficia ſacularia obtinere, & ea præcipuè, qua ſunt curata, & n. 6.*

5 *Regularis, ad hoc vt poſſit habere beneficium curatum, attento iure communi non indiget diſpenſatione.*

7 *Regularis, vt beneficium curatum poſſit obtinere, requiritur neceſsitas, ſiue neceſsitas Eccleſia; & quòd Eccleſia ſit actualiter curata, n. 8.*

9 *Eccleſia ſi regatur per ſaculares cum excluſione Regularium, illi non poteſt præfigi Regularis.*

10 *Regulares, vt ſint capaces beneficij ſacularis parochialis, debent habere licentiam ſui Superioris.*

11 *Canonici regulares de iure commum abſque diſpenſatione Sedis apoſtolica, cum ſola licentia ſuorum Superiorum, poſſunt promoueri ad beneficia ſacularia, animarum curam, & regimen habentia: & num. 12.*

13 *Canonici regulares, tam de iure communi, quàm de iure nouo, poſſunt aſſumi ad beneficia ſacularia curata in fauorem cura animarum, cum ſola licentia ſuorum Superiorum.*

IN hac re certum eſt, Regularem poſſe beneficium eiuſdem Ordinis, vel Monaſterij, non autem alterius, niſi ex ſpeciali diſpenſatione, obtinere. Priorem huius aſſertionis partem docent communiter Doctores, per illam generalem regulam, beneficia regularia Regularibus conferenda eſſe. Secunda pars expreſsè probata eſt *in antecedenti quaſito* per tex. *in cap. Cùm ſingula. §. Prohibemus. de prabend. in 6.* vbi deciditur, beneficia per Monachos alicuius Monaſterij adminiſtrari conſueta, illis tantùm, & non aliis conferri debere: & firmant Rebuff. *in praxi benefic. tit. de diſpenſat. cum Regular. num. 2. & duob. ſeqq.* Nauar. *Comment. 4. de Regular. num. 23.* Syluest. *verb. Religio, 6.* Panormit. *in cap. Deus, qui. de vit. & honeſt. Cleric.* & *cap. Quòd Dei timorem. de ſtat. Monach.* Roderic. *regular. quaſt. tomo 1. quaſt. 34. art. 1.* Gonzal. *ad regulam 8. Cancellar. gloſſ. 8. à num. 96. vſque 110.* Sanchez *in præcepta Decalogi, lib. 7. cap. 29. num. 29.* Suarez *de Relig. tomo 4. tract. 8. lib. 3. cap. vlt. n. 4.* 1

Ideò, ſi huiuſmodi beneficia ſint pleno iure tali Monaſterio ſubiecta, per ſolam voluntatem regularis Prælati, cum Conuentus conſenſu, poteſt Religioſus ad ea transferri; niſi ſecùs per regulares conſtitutiones haberetur. Quia tunc omninò ad Monaſterij Prælatum ſpectat, de beneficiis huiuſmodi prouidere: nam hac ratione dicuntur ad Monaſterium pleno iure pertinere: tum, quia perſona prouidenda, qui eſt Regularis, eſt plenè Monaſterij Prælato ſubiecta: ergo ab illius voluntate pendet quoad beneficij prouiſionem, vel receptionem. 2

Quando verò beneficia non ſubſunt pleno iure Monaſterio, conferri nequeunt Religioſis per ſolam Prælati regularis voluntatem: quia, ſi eius voluntas ſufficeret, haberet plenum ius in collatione talis beneficij: ſi ergo plenum ius non habet, ex eo eſt, quia beneficium ſubiectum eſt Epiſcopo, vel alteri Prælato quoad inſtitutionem, & deſtitutionem, vt notat Nauar. *comment. 2. de Regular. num. 6. verſ. Septimò.* 3

Quoad beneficia ſæcularia dicendum eſt, Monachos ad ea eſſe omninò inhabiles, iuxta prædictam iuris regulam, ſæcularia beneficia ſæcularibus conferenda eſſe. Hoc tamen non procedit in Eccleſiis parochialibus, vel curatis ſæcularibus, quæ poſſunt Monachis, præſertim aptis Concionatoribus conferri per textum iuncta Gloſſ. *in verb. cum. in can. In parochia, 16. quaſt. 1.* & *cap. Quod Dei timorem. de ſtat. Monach.* & ibi Gloſſ. *verb. regimen,* Panormit. *num. 7. & 8.* idem Panormit. *in cap. Super eo. circa inst. de Regular.* & *in cap. fin. num. 4. de Cleric. agrot.* Franch. *in cap. Cùm de beneficio. num. 9. verſ. Secundò, intellige. de prabend.* 4

in

Digitized by Google

in 6. Felin. *in cap. ſi nostra. num. vlt. not. 10. de reſcript.* Lambertin. *de iurepatron. lib. 2. part. 1. q. 7. art. 19. à num. 13. vſque in fin.* Nauar. *lib. 3. conſil. in 2. edit. tit. de ſtatu Monach. conſ.* 11. *num.* 5. & *tote conſ.* 12. Azor. *moral. inſtit. part. 1. lib. 12. cap. 19. q. 13.* & *part. 2. lib. 3. cap. 2. q.* 8. Leſſ. *de iuſt. lib. 2. cap. 4. dub. 12. num.* 98. & alij quamplures, quos citat Garz. *de benefic. part. 7. cap. 10. num.* 17. & Saochez *in præcepta Decalogi lib. 7. cap. 19. num.* 35. Ioanoes Andr. *in d. cap. Quod Dei timorem. verbo, Regimen, num.* 14. Hoſtieo. *ibid. num.* 8. & Ancharan. *num.* 6. Abb. *num.* 7. Cardinalis *num. 5. q.* 2. Federicus *conſ.* 129. Roehus *de iurep. verbo, Honorificum, q. 4. num.* 13. Bertachinus *tract. de Epiſc. lib. 2. in princip. quæſt. 39. num.* 72. Selua *de beneficiis, 3. part. q. 11. num.* 133. Corraſius *de benef. part. 3. cap. 5. num.* 3. Greg. Lopez *verbo, Eccleſias.* Angelus *verbo, Monachus, num.* 3. Roſella *eodem verbo, num.* 4. Tabieoa *num. 4. quæſt.* 3. Armilla *num.* 5. Couarruuias *de teſtamentis, cap. 2. num.* 3. Cucehus *lib. 3. inſtit. maior. tit. 1. num.* 154. Zerola *in praxi epiſcopali, part. prim. verbo, beneficium.* Graff. *deciſ. part. 2. lib. 3. cap. 20. num.* 6. Rodcriq. *qq. regul. tom. 3. q. 13. art.* 2. Licèt tameo ſeotiant contrarium Innoc. *in d. c. Quod Dei timorem. circa init. de ſtat. Monach.* Arcludiac. *d. cap. Cum ſingula. num. 3. verſ. Eccleſiis. de præbend. in 6.* Rebuff. *in praxi benefic. tit. de diſpenſat. cum Regular. num.* 5. Mandoſ. *de ſign. grat. verb. diſpenſ. cum mon. pro obt. benef.* & alij apud Garz. *d. cap. 10. num.* 18. & apud Sanchez *loco cit. num.* 34. quibus addo Suarez *de Relig. tomo 4. tract. 8. lib. 3. cap. 19. num.* 27. Cui opinioni fauet textus *in Clem. 1. de elect.* ibi: *Per hoc autem, quin Religioſus in Epiſcopum ſæcularis, vel cuiuſlibet regularis Eccleſiæ licitè poſſit eligi, non intendimus prohibere.* Ergo indicat, ſuperiorem prohibitionem extendi ad omnem Eccleſiam ſæcularem, ſola epiſcopali excepta. Prætereà fauet etiam declaratio quædam Sacræ Congregationis relata à Gonzalez *in reg. 8. Cancell. gloſſ. 7. num.* 53. & à Sanchez *loco inferiùs citando*, in qua hæc habentur: *Sanctiſſimus Dominus noſter Gregorius XIII. voluit, licere Canonicis Regularibus, etiam de licentia ſui Generalis, abſque permiſſu Summi Põtificis, aſſumere curã animarum, etiam ad tempus, multóque minùs beneficium curatũ ad tempus.*

5 His tamen non obſtantibus, dicendum eſt, attento iure communi, nullam habendam eſſe diſpenſatioocm, vt Regularis poſſit habere beneficium curatum, etiam ſæculare, vt probatum eſt *ex d. cap. Quod Dei timorem. de ſtat. Monach.* ſicut etiam probant Authores *ſuprà* allati. Et probari poteſt per aotiquos eanones, in quibus ſatis conſtat, Monachos poſſe ad Eceleſias parochiales admitti, ex quo prædicationis officium debent exercere. Quod colligitur præſertim *ex cap. In Parochia. 16. quæſt. 1.* vbi Gelaſius, Summus Pontifex, iubet, Monachum ad parochiam præſentatum admitti ab Epiſcopo, nullo facto verbo diſpeoſationis: & ideò ius commune videtur explicare, quòd hoc in fauorem curæ animarum ioductum ſit. Et Bulla Pauli IV. quæ videbatur prædictum ius commune aliquo modo tollere, redacta eſt ad terminos iuris communis per Pium IV. ſicut probat Mandoſius *de ſignat. grat. verbo, diſpenſatio Monachorum pro obtinendo benef. verſ. penult.*

6 Hoc tamen, quod diximus de tali facultate Regularibus coocesſa io faoorem curæ animarum, limitandum eſt, vt diximus, oiſi ſpecialibus Religionis alicuius ſtatutis hoc interdicatur: Religioſi enim Societatis IESV, vt refert Sanchez *loco cit. num.* 36. ad nullum beoefieium promoueri poſſunt. Limitatur ſecundò, quatenus concurrat neceſſitas, aut vtilitas Eccleſiæ curatæ ſæcolaris, cui Regulares ſunt præficiendi: Gelaſius enim Summus Pontifex, vt *ſuprà* diximus, pro tali neceſſitate iuſſit, Monachum ad beneficium parochiale admittendum eſſe ab Epiſcopo.

Sanchez tamen *loco cit. num* 39. putat, exigi neceſſitatem, vel vtilitatem Eccleſiæ. Ratio eſt: quia talis cõceſſio iuris dimanauit ad fauorem boni animarum, cui proſpicere, munus eſt Monachorum: ergo exigitur ſaltem vtilitas animarum, vt illarum regimini Regulares præficiantur. Ita habetur *in Gloſſ. in d. cap. Quod Dei timorem. verbo, Regimen, de ſtatu Monach.* Roſella *in Sum. verbo, Monachus, num.* 4. Syloeſter *verbo, Religio, 7. quæſt.* 3. Rochus *de iurepatr. verbo, Beneficium, quæſt. 4. num.* 13. Rodriq. *qq. Regul. tom. 1. q. 34. art.* 5. Leſſius *de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 41. dub. 12. num.* 99. 7

Limitatur tertiò, dummodo Eccleſia illa, cui Regularis præficitur, ſit actualiter curata; non autem ſolo habitu: hoc enim priuilegium conceſſum eſt Regularibus, vt diximus, io fauorem curæ animarum: quod tunc ceſſaret, niſi eſſet actualiter curata. Ita affirmant Ancharan. *in d. cap. Quod Dei timorem. num.* 11. & *ibi* Ananias *num.* 9. Saochez *loco cit. n.* 41. 8

Limitatur quartò, dummodo non ſit præſcriptio quadragenaria, vt regatur Eccleſia illa per ſæcolares cum exeluſione Regularium. Ita docet Selua *de benef. 3. part. q. 11. num.* 133. Cardinal. *in Clem. vnic. in princ. num. 19. q. 21. de ſuppl. negl. Prælat.* Saochez *loco citato, num.* 42. qui *num.* 43. dicit, quòd text. *in cap. 1. de Capellis Monachorum*, qui ait, quòd ſi Monaſterium habet populum ſubiectum, nõ eſt exercẽda cura aoimarum per Monachos; ſed per Clericos ſæculares, loqui ſecundùm iura antiqua, & attento ſtatu mero Religioſorum. Similiter idem Sanch. *num.* 37. impugnat iura, & DD. aſſerentes, Mendicantes iocapaces eſſe, & inidoneos ad curam animarum. 9

Limitatur quintò, vt Regulares ſint capaces beneficij ſæcularis parochialis, dummodo priùs obtineaot Superioris licentiam, vt habetur *ex cap. Religioſus. in principio, de election. in 6.* per hæc verba: *Si Religioſus electioni de ſe ad prælationem aliquam extra ſuum Monaſterium, vel ſuam Eccleſiam celebratæ, ſui Superioris, cui dare ipſam valeat, non petita, & obtenta licentia, præſumpſerit conſentire, conſenſus ſic præſumptus non teneat, & in pœnam præſumptionis illius electio eadem ipſo facto iuribus euacuetur omninò.* 10

Verùm quoad Canonicos regulares dicendum eſt cum Gabriele Peonotto *lib. 2. hiſtor. tripart. Canonic. regul. cap.* 72. nempe, Canonicos regulares de iore communi, abſque ſpeciali apoſtolicæ Sedis diſpenſatione, Superiorum ſuorum regularium liceotia obtenta, poſſe ad beoeficia ſæcularia animarum curam, & regimen annexum habentia promoueri. Quod probatur ex Concilio Tridentino, dum *ſeſſ. 14. de reformat. cap.* 11. prohibet, Canonicum regularem ad alium Ordinem tranſlatum, ad ſæculare beneficium etiam curatum aſſumi: nam tacitè videtur innuere, [illegible] tranſlatum aſſumi poſſe: quo fundamento ita ter[illegible]uit Rota *in vna Papien. iuriſpatronatus*, die 6. M[illegible]rtij, 1598. coram Card. Seraphino, quam refert Gabr. Pennott. *loco cit. num.* 5. pluribus rationib[illegible]us hanc aſſertionem probans. Nec obſt[illegible]ar citata dec[illegible]aratio Sacræ Congregationis: quia reſpondetur, [illegible] eam quoad Regulares Canonicos nunq[illegible]am fuiſſe practicatam: nam D. Carolus Borromæu s Canoni[illegible] cum quendam Regularẽ Lateranenſem C[illegible]ongregati[illegible]oois, Don Theophilum Variſum de Triui[illegible]glio appe[illegible]latum, ad concurſum admiſit, eique paroc[illegible]ialem E[illegible]ccleſiam ſæcularem contulit anno 1584 & ſic t[illegible]riennio poſt dictũ decretũ, quod fertur emanaſſe an[illegible]no 1581. vt patet ex prouiſione dictæ Eccleſiæ paroc[illegible]hialis in perſonam d. Canonici 11

Regularis ab eodem D. Carolo factæ, quam verbatim refert Gabr. Pennot. *loco citato, num. 6.* Præterea, contrarium reſolutum fuit à Rota *in citata deciſ.* multò poſt decretum Patrum: ergo dicendum eſt; illud non fuiſſe praxi demandatum, vel promulgatum, ne cogamur dicere, ſacram Rotam illud contempſiſſe, vel ignotaſſe, contrarium decidendo: quod non eſt veriſimile. Tandem eadem Sacra Congregatio anno 1602. & ſic longè poſt dictum decretum, ſecùs declarauit, his verbis: *Congregatio Concilij cenſuit, decretis eiuſdem Concilij Canonicum Regularem non prohiberi obtinere beneficia curata ſæcularia, niſi fuerint ex iis tranſlatis, de quibus habetur in d. decreto, cap. 11. ſeſſ.* 14. Quam declarationem refert Gabriel Pennot. *d. cap. 72. num. 7. circa med.* qui *numeris ſeqq.* ſubdit, idem probabiliter dici poſſe de aliis beneficiis ſæcularibus ſimplicibus.

12 Nec obſtat id, quod ſcribit Quarant. *in Sum. Bull. verb. Canonicus Regularis*, hodie nullos Regulares, etiamſi ſint Canonici, habere poſſe ſine diſpenſatione apoſtolica beneficia curata, nec in perpetuum, nec ad tempus. Et ita in praxi obſeruari, vt teſtatur etiam Gonzal. *in Comment. Regul. Cancell. gloſ. 7. n. 35.* vbi refert, ſupradictam declarationem Congregat. Sacri Concil. factam de mente S. D. N. Greg. XIII. quia ſupradictus Quarant. loquitur ex atteſtatione dicti Gonzales *loc. cit.* qui in poſteriori editione ſui Operis de veritate melius edoctus noſtram ſententiam tenet, & ſcribit in fauorem Canonicorum Regularium *in dicta gloſ. 7. n. 55. verſ. Caterum.*

Ad decretum verò Sacræ Congregationis authoritate S. D. N. Gregorij factum, reſpondit Pennottus *loc. cit.* nunquam fuiſſe promulgatum, maximè cùm poſt tempora Gregorij contrarium obſeruatum ſit, vt diximus, non ſolùm ex decreto Sacræ Congr. Concil. Trid. & Rotæ Romanæ; ſed etiam tempore Clementis VIII. Summi Pontificis, cùm collata eſſet quædam Præpoſitura D. Paulo Tapparello Pedemontano, Canonico regulari, ante talem collationem quæſitũ fuit, an ille eſſet capax beneficij eiuſdem de iure: & deciſum fuit, illum fuiſſe capacem, vt refert Pennot. *loco cit.* ſicut etiam viſum fuiſſe *ibid.* atteſtatur à dicta Sacra Congr. Concilij, non eſſe contrarium decreto Concil. Trid.

13 Concludendum ergo reſtat, Regulares in fauorem curæ animarum poſſe aſſumi ad beneficia curata, tam de iure communi, quàm nouo; obſeruato tamen decreto Concil. Trid. quòd regularia Regularibus, & ſæcularia ſæcularibus conferantur beneficia, vt *in 2. quaſ.* latiùs: & Canonicos Regulares, etiam de iure nouo abſolute ſine ſpeciali diſpenſatione Sedis apoſtolicæ, cum ſola Superiorum licentia, poſſe beneficia, etiam ſæcularia, in titulum obtinere, vt conſtat ex dictis. Et ad pleniorem huius rei confirmationem addam Conſilium Domini Vincentij Parentij I. V. D. tenoris, qui ſequitur:

CONSILIVM.

NOn mediocri dubitatione ambigitur, an Canonici Regulares Congregationis Lateranenſis poſſint Eccleſiis ſæcularibus beneficiatis curam animarum habentibus, Religioni tamen eorum non annexis, poſt tria vota ſolenniter emiſſa præfici. Antequàm ad huius quæſtionis reſolutionem accedamus, priùs quædam in medium ſeſe offerunt referenda, quæ huic propoſitioni dubitationem offerre videntur. Et

Primò opponi videtur illud, quod frequenti iuris prudentum ſententia firmatum extitit; valere, nempe, argumentum de Monachis ad Canonicos Regulares, & è conuerſo, vt, ſcilicet, quod de illis ſancitum, ac determinatum ſit, de iis quoque intelligẽdum eſſe haud dubio affirmẽt, *c. Quod Dei timorem.* vbi Gloſ. & Doct. *de ſtat. Monach.* idẽ notat Gloſ. *in c. Cùm illorum. de ſent. excom.* Imol. *in Clem. Diſpendioſam. col. 2. de iudic.* Barb. *in Clem. 1. col. 9. de elect.* Paul. Lancell. *in ſuis inſt. canon. lib. 1. tit. 30. §. 1.* cum ſimil. Sed de Monachis ſtatuit Supremus Eccleſiæ Dei Pontifex *in c. Ioannes. de regul.* & tranſit ad Religioſos, quòd non poſſint ad libitum Monaſterium, in quo primò ingreſſi ſunt, egredi Cuius rei rationem aſſignat *ibidem* Abb. *not. 2.* quia Monachi illi Monaſterio, in quod ab initio ſunt ingreſſi, obnoxij remanent. Vnde non poſſunt ad aliud Monaſterium, ſeu ad aliam Religionẽ tranſitum facere, Ergo multò fortiùs cenſetur eiſdem prohibitus tranſitus ad aliquod beneficium ſæculare, etiam curatum, cùm ſit penitùs diuerſum, & ſeparatum à Monaſteriis, nullámque habeat communem, & præſertim in eſſentialibus Religionis cum iis, quæ in Clauſtris geruntur. Vnde propter argumentum mox excitatum, hæc quoque de Canonicis Regularibus dicenda eſſe, nemo dubitabit.

Secundò, obiici videtur Alex. III. Rom. Pont. reſponſum, *in c. Super eo. de reg. & tranſ. ad Relig.* quo in loco ſancitum reperitur; vt aliquod Monaſterium ſemel ingreſſi, cuius profeſſionis habitum ſuſceperint, non poſſint ampliùs ab eo Monaſterio, vel Religione diſcedere, & in ſæcularibus Eccleſiis deſeruire: ſed ſunt omninò, ſi fortè inde receſſerint, compellendi in illa, met, vel ſtrictiori Religione Deo famulari: ſed & Canonici Regulares profeſſi tales ſunt: ergo ad ſæcularia beneficia non ſunt promouendi: in iis denique deſeruire minimè valent.

Tertiò, dubium facit Honorij III. Summi Pontificis decretalis conſtitutio *in c. Ad audientiam. de Capell. Monach.* quo loco committitur Archiepiſcopo Burdegalenſi, vt mandet omnibus Abbatibus ſibi ſuppoſitis, quatenus reuocent omnes Monachos ſolitariam vitam ducentes in quibuſdam Prioratibus Eccleſiarum ſæcularium, & in iis ipſe Archiepiſcopus ſæculares Clericos conſtituat Deo famulaturos: ſed ſi Monachi ſæcularibus Eccleſiis deſeruientes reuocantur; quantò difficiliùs erunt poſteà cæteri ad id munus admittendi? Quandoquidem faciliùs facienda impediuntur, quàm facta reuocantur, *l. Patre furioſo. ff. de iis, qua ſunt ſui, vel alieni iur.* & turpiùs eiicitur, quàm non admittitur hoſpes: & apud Ouid. *lib. 5. de triſt. eleg.* & habetur etiam *in c. Quemadmodum. de iureiuran.* Ab his præcauendum eſt, quæ infirmari facillimè, aut reuocari poſſunt. Nil mirum igitur, ſi Canonici Regulares ad ſacerdotia ſæcularia admitti nequeant.

Quartò, refragari videtur illa vulgaris regula, quòd Monachus non habet, neque velle, neque nolle, *c. Si Religioſus. de elect. lib. 6.* notat Ioan. Andr. *in addit. ad Speculat. tit. de ſtat. Monach.* Iaſ. *in l. Legatum. num. 15. de legat. 1.* cum ſimil. Sed in acceptatione, beneficij conſenſus, atque voluntas, aut ſaltem, vt ita dicam, voluntas, aut reſiſtentia acceptantis requiruntur, vt *in d. c. Si Religioſus.* Vbi Religioſi electio *ibidem* ideò annullatur: quia ipſe nullo modo poterat ſuum conſenſum præſtare electioni de ſe factæ. Ergo & etiam in promotione facienda de Canonico Regulari idem dicendum videtur, cùm & in illo eundem defectum extare manifeſtè dignoſcitur.

Quintò, non modicam difficultatem afferre videtur id, quod de Monachis, & omnibus aliis Religioſis profeſſis dicitur; nempe, quòd nihil proprij habere poſſunt, *cap. Ioannes.* vbi Abbas *de Regul.* & *cap. Non*

dicatis &c. Nolo. 12. *q.* 1. notat Abb. *in cap. Cùm ad Monaſterium. de ſtat. Monach. & in cap. Ad noſtram. de confirm. vtil. vel inutil.* Et quòd Monachis, aliiſve Religioſis nihil proprium habere liceat, vltra quod eorum Regula cauetur, iiſdem à D. Auguſtino tradita, vt eſt legere apud eundem *in ſermone de communi vita Clericorum*, & habetur *in d. cap. Nolo. & cap. Non dicatis* fuit iiſdem Religioſis à Clemente IV. Romano Pontifice, & apud eum *in epiſtola* 4. legitur, & habetur *in cap. Dilectiſſimis.* 12. *q.* 1. exemplis Apoſtolorum præceptum, ne quid omninò proprij haberent. Idem fuit ſub graui pœna ſancitum in Lateranenſi Cõcilio, vt habetur *in cap.* 2. *de ſtat. Monach.* Vbi habentes peculium, niſi fuerit eiſdem ab Abbate permiſſum, dum viui ſunt ab Altaris communione arceantur; & mortui non poſſint inter Fratres ſepeliri, nec pro eis oblatio fieri valeat. Rurſus Clemens III. Summus Romanæ Eccleſiæ Pontifex *in cap. Super eo. & de ſtat. Monach.* de quodam Canonico Regulari loquens, qui proprium, quod latenter habebat, reſignare voluit; cùm vltimum diem clauſiſſet, & inter Canonicos Regulares ſepulturæ traditus fuiſſet, declarauit, talem Canonicum Regularem non tantùm Chriſtiana ſepultura priuandum fuiſſe; ſed etiam, ſi ſine ſcandalo fieri potuiſſet, dignum ab Eccleſia proiici iudicauit. Et ita in futurum ſeruari mandauit. Innocentius quoque II. Romanus Pontifex, pius quidem, & eruditus, moribus, atque doctrina maximè perilluſtris *in d. c. Cùm ad Monaſterium. de ſtat. Monach.* optimè ſanxit, prohibendo diſtrictè ſub diuini iudicij atteſtatione, ne quis Monachorum proprium aliquid poſſideat. Et paucis interpoſitis: *Si proprietas apud quenquam inuenta fuerit in morte ipſa, cum eo in ſignum perditionis extra Monaſterium in ſterquilinio ſubterretur.* Quod ſe feciſſe *in Dialog.* D. Gregorius narrat. Et rurſum poſt pauca: *Hæc aſſimet Abbas, quòd ſuper proprietate cum aliquo Monacho diſpenſare poſſit: quia abdicatio proprietatis, ſicuti & cuſtodia caſtitatis, adeò ſunt Regulæ annexa monachali, vt circa eam nec Summus Pontifex poſſit licentiam indulgere.* Vnde dicitur, quòd votum ſolenne Religionis indiſpenſabile eſt, vt *Leuit. cap. vlt.* quòd ſemel eſt Domino conſecratum, non poteſt in alios vſus commutari. Et *in cap. Semel. de reg. iur. lib.* 6. cum aliis concordantibus. D. quoque Thomas 2. 2. *q.* 89. votũ paupertatis indiſpenſabile eſſe oſtẽdit: & *ibidem* grauius eſſe contendit votum factum, quàm periuriũ: quandoquidem votum ſoli Deo fit, & promittitur, Sacramentum Deo, & hominibus præſtatur. Sed, ſi Monachi, & alij Religioſi nihil proprij habere poſsũt, & quæcunque ſæcularia beneficia ſuos proprios redditus habent, qui huiuſmodi beneficiorum titulũ prędictis conceduntur, ſequitur, vt qui ad huiuſmodi beneficia admittuntur, ſint etiam & proprietatis capaces, quod & Monachis, & Canonicis Regularibus eſt denegatum: ergo nec eorum regimini præfici poſſunt.

Sextò, nihil faciunt illa verba in eorum profeſſione appoſita, quibus promittunt ij Canonici Regulares, *ſe non accepturos ſæcularia beneficia, niſi de licentia Capituli generalis, aut illius vices fungentis*, &c. quia, ſi talis profeſſio ita qualificata admitteretur, aut iſthæc verba aliquid operarentur, ſequeretur, quòd etiam profeſſio ad tempus fieri poſſet, vel ſub aliqua conditione, quod eſſet contra iuris vtriuſque diſpoſitionem: ſiquidem actus legitimus, dubio procul profeſſio eſt; quippe quæ à lege inuenta & comprobata: & exitit argumentum *l. Legitima. ff. de pact.* vbi Gloſſ. & pariter Gloſſ. & Doct. *in l. Actus. ff. de reg. iur.* cum ſimil. ſed actus legitimi non recipiunt diem, neque conditionem, *cap. Actus. de reg. iur. lib.* 6. *d. l. Actus. ff. eod.* Ergo illa conditio in profeſſione appoſita nihil operatur, & pro non appoſita habetur, ac ſi ſimpliciter facta eſſet. Alioquin ſequeretur, quòd quis ad tempus Monachus effici poſſet: quod tamen non eſt dicendum, vt notat Bald. *in l. Teſtamentum. C. de teſtam.* Franc. *in d. cap. Actus.* Et id ſaltem procedit emiſſa profeſſione, vel D. Thomæ teſtimonio, 2. 2. *quæſt.* 89. *art.* 4. Vnde, cùm quis Religionem ingreſſus fuerit, & profeſſionem emiſerit, ibi perpetuò permanere debet, cùm & perpetuò illi Religioni ſit aſtrictus, vt *ſuprà* dictum fuit.

Hæc, & his ſimilia fundamenta non equidem aſpernenda poſſent Iudicem mouere ad iudicandum pro parte negatiua. Verùm enimverò, re diligentiùs conſiderata, his non attentis contrarium verius iure exiſtimamus.

Pro inueſtigatione veritatis huius quæſtionis plures concluſiones ſunt prænotandæ. Et primò Sacramentorum adminiſtrationem proprium, ac peculiare Clericorum, Sacerdotúmve munus eſſe; quod iiſdem competere Clericatus iure conſtat. Hoc ſic probatur: Chriſtus Saluator noſter ipſemet Clericos inſtituit. *cap. Ita Dominus.* 19. *diſt. cap. Dominus noſter.* 93. *diſt.* notant Abb. & alij *in cap. Tranſlato. de conſtit.* cum ſimil. ipſemet etiam Dominus Ieſus Sacramentorum adminiſtrationem iiſdem Clericis commiſit, vt apud Matth. *cap.* 18. ibi: *Quæcunque ligaueritis ſuper terram*, &c. Ioan. *cap.* 2. *Accipite Spiritum Sanctum.* & Marcus cap. vlt. *Euntes docete.* Et ſancta, & orthodoxa Eccleſia canit: *Sic Sacrificium Miſſæ inſtituit, cuius officium committi voluit ſolis Presbyteris, quibus ſic congruit.* Rurſus idem Saluator noſter iiſdemmet Clericis animarum regimen credidit, vt apud Ioan. *cap. vlt.* ter dixit Petro, tanquàm Capiti, ac totius Eccleſiæ Principi: *Paſce oues meas.* & apud Matth. & Marc. cap. vlt. *Ite, & prædicate Euangelium omni creaturæ.* & in Actis Apoſtolorum, *cap* 6. *Nos verò orationi, ac miniſterio verbi Dei inſtantes erimus.* Notat Gloſſ. *in cap. Significaſti. in verbo, Pane, de elect.* & eſt textus *in cap. In nono.* 21. *diſt.* Eſt in Emmanuele cum plurib. ſeqq. *cap.* 24. *q.* 1. cum ſimil. Non poſſunt infinita accumulari.

Secundò, hinc infertur, Sacramẽtorum adminiſtrationem, iuriſdictionem quandoque importare: quod ſic probatur: Sacramenta omnia Eccleſiæ non niſi à proprio Sacerdote adminiſtranda ſunt, *cap. Omnis vtriuſque ſexus. de pœniten. & remiſſ. cap. Interdicimus.* 16. *q.* 1. Baptiſmi tamen Sacramentum, neceſſitatis tempore adueniente, à quocunque, ſiue Clerico, ſiue Laico, ſiue etiam infideli conferri permittitur, vt latè per Innocentium *in rubrica, & cap.* 1. *de Baptiſ. & eius effectibus.* Sacramentum item pœnitentiæ ex demandata quadam iuriſdictione, etiam à Clericis Religioſis, ab Ordinario tamen approbatis, iuxta Concilij Tridentini ſacroſancti diſpoſitionem 15. *ſeſſ.* 23. ob credentium multitudinem adminiſtrari permittitur, vt not. *in d. cap. Omnis vtriuſque ſexus.* & extant diuerſa priuilegia ſuperinde variis Religionibus à plurimis Summis Pontificibus conceſſa: ex quibus ſanè patet Sacramentorum adminiſtrationem iunctam eſſe cum aliqua iuriſdictione, ſiue ordinaria, ſiue demandata, *cap. Neminem.* 70. *diſt. cap.* 1. & paſſim 71. *diſt.* notat Did. plures allegans *de Sacramento pœnitentiæ, lib.* 1. *var. reſolutionum, cap.* 10. *num.* 11.

Tertiò, propiùs accedendo ad rem dicimus, Canonicos Regulares Congreg. Lateran. à ſua primæua inſtitutione, Clericos eſſe: quod pluribus, tum rationibus, tum authoritatibus comprobatur. Et primò Aug.

Digitized by Google

in ſermone de communi vita Clericor. nos Clericos expreſsè appellat, vt habetur *in d. c. Nolo. & c. Non dicatis. & c. Certè.* & paſſim 12. *quæſt.* 1. Idem quoque D. Auguſtinus ad Aurelianum, vt habetur *in c. Legi.* 16. *q.* 1. D item Thomas. 2. 2. *q.* 18. *ad* 4. de Canonicis Regularibus loquens, quibus, inquit, per ſe competit, vt ſint Clerici Religioſi. Hoc etiam ſuadetur ratione ex gentili, communive nomine Clericorum, quorum appellatione, tam ſæculares, quàm regulares continentur, *d. c. Nolo.* cum aliis mox allegatis. Idem quoque colligitur ex Terracenſi Concilio, provt habetur *in c. Obſeruandum.* 53. *quæſt.* 2. vbi canetur, ne quis Sacerdotum, aut Clericorum, more laicorum poſtulare audeat. Quem locum Gratian. *ibidem* expendens, de illis, inquit, intelligendum eſt, quòd canonicam vitam profeſſi regulariter ſe ſeruituros propoſuerunt. Et *ibidem*, quòd nedum hoc nomen, *Clericus*, eſt ipſis, tum regularibus, tum ſæcularibus indifferenter commune; ſed & etiam hoc nomen, *Canonicus*, quo indiſtinctè ſacri Canones ſæpiùs vtuntur. Hoc patet *in c. In omnibus.* vbi Gloſ. *in verbo, Et Canonici. de conſecr. diſt.* 5. *eſt in canſis.* §. *tunc*, ibi, *ad eos duos de Canonicis*, & *de elect.* quo in loco Romanus Pontifex de Canonicis Regularibus verba faciens, provt ex illius decretalis epiſtolæ titulo conſtat; eos tamen ſimpliciter Canonicos appellat. De iiſdem Canonicis Regularibus meminere tex. *in c. Cauſam. de elect. c. Cum in Eccleſiis. de maior. & obed.* & *c. Præterea. de preben.* cum ſimil. Inſuper hoc nomen, *Canonicus*, commune eſt omnibus: tam Canonicis ſæcularibus, quam regularibus: notat Gloſ. *in Clem. Diſpendioſam, in verbo, beneficij*, & *ibidem* Lanſt. *col.* 5. *de iudic.* Et hinc infertur, quòd ſi hi Religioſi ſint Canonici, per cõſequens etiã dicẽdum eſt, eos Clericos eſſe. Quandoquidem nemo poteſt eſſe Canonicus, niſi & prius ſit Clericus. *c.* 2. vbi Doct. not. *de inſtit.* notat Gloſ. *in c. cum M. Ferrarienſis. in verbo, receperunt, de conſtit.* Abb. *in c. Bonæ.* 5. *col.* 1. *de poſtul. Prælat.* Sunt igitur hi Religioſi Canonici, & per neceſſarium antecedẽs Clerici, vt hactenus dictum fuit. Sed & Regulares paſſim nuncupantur, quaſi quòd ſecundùm regulam à ſanctis Patribus traditam in ſortem miniſtrorum ſpiritualium ſint aſſumpti. Fuit enim olim ab Apoſtolis, & ſanctis Patribus regula conſtituta de his, qui ſacris miniſteriis eſſent initiandi, & in ſpecie quoſdã ab eo ordine remouet Apoſtolus, vt patet *in epiſtola eiuſdem ad Timotheum, cap.* 3. Vnde, qui ex prohibitis admittebantur, ſacris initiari contra regulam dicebantur: quare & irregulares paſſim nuncupabãtur, *c. Quoniam.* 48. *diſt. cap. Vnum orarium.* 25. *diſt.* Canonici igitur olim primùm hi appellati ſunt, qui vitam in communi agentes intra domum publicam, aut Eccleſiam Collegium eccleſiaſticum, diuini cultus gratia, conſtituẽre, communem menſam habentes, Regulámque Apoſtolorum à D. Auguſtino decoratam exactiſſimè ſeruantes. Hic etenim vſus in aliquibus Eccleſiis, epiſcopalem Sedem habentibus frequentatur. In aliis verò Eccleſiis communem vitam omittentes nomen ſimplex Canonicorum retinuẽre. Atque meritò iure pontificio, vt ab his priores extinguantur, dicuntur illi Canonici Regulares: hi verò ſæculares, *c. Quod Dei timorem. c. In ſingulis. de ſtat. Monach.* Quo tamen diſcrimine minime perpenſo Ludouicus Viues *in annotat. ad D. Auguſtinum. de ciuitate Dei, lib.* 3. *cap.* 25. Canonicos Regulares nominis ambitione accuſare videtur, quaſi bis hoc nomine vocati gaudeant, necnon ſemel putentur Regulares, cùm idem; & Canonici, & Regulares ſignificent: & tamen hac nota liberi omninò ſunt exiſtimandi: ſi quidem ius pontificium nomina iſthæc diſtinctè indixerit, imò geminatio hæc Regularitatis plurimum ornamentum iiſdem Religioſis præſtare videtur, cùm geminationis potentiæ plurimùm operari contingit, iuxta notata *in l. Baliſta. ff. ad Trebell.* & *in l. Cum ſeruus. cap. de agricul. & cenſ. lib.* 11. & *in c. Etſi.* 750. *de iureiur.* notant Felin. & alij *in cap. Si cautio. de fid. inſtr.* & notat *in Clem. fin. de appell.* Iaſ. *in l.* 1. *de offic. eius.* Et ex his apparet, quòd tum ex inſtitutione, tum ex nomine hi Religioſi Clerici nuncupantur.

Sed & ex habitu lineo, quo paſſim, palámque vtuntur, facillimè eos eſſe Clericos dignoſci poteſt. Habitus enim lineus proprius eſt Clericorum, quod ſic probatur. Nam Deus Optimus Maximus cùm olim legem dedit Moyſi, eidem & ſacerdotium tradidit; & inter alia, quæ ad ſacerdotium, & ſpiritualium miniſtrorum curam pertinent, & illud præcepit, vt Sacerdotes linea veſte induerentur, vt habetur *Exod. c.* 29. *& cap.* 39. & *Leuit. cap.* 6. ibi: *Veſtietur tunica etiam Sacerdos, & femoralibus lineis.* & *Apocal. cap.* 7. de omnibus Sanctis: *Et ambulabunt mecum in albis.* Et rurſum *cap.* 6. legitur *equus albus*, vbi Lyran. locum expendens per illum equum Iacobum Apoſtolum Patriarcham Hieroſolymitanum intellexit, qui tunica linea induebatur: quod & D. Hieronymus teſtatur de illius iure: & ſubdit *ibidem* Lyran. quòd Apoſtoli habitu lineo vſi fuẽre. Et hinc Mahumet Apoſtolos, *Viros dealbatos* vocabat. Angelos quoque ſæpiùs ſub tali habitu apparuiſſe legimus. Et hinc tractum eſt, quòd vniuerſa Eccleſia nihil ſacri attentat, niſi cum veſtimentis lineis. Vnde & in Altari, & alibi, iuxta rei opportunitatem Clerici, & Sacerdotes veſtibus lineis induuntur. Hinc etiam videmus, ipſum Supremum Eccleſiæ Pontificem, ſanctæque, & orthodoxæ eiuſdem Cardinales Epiſcopos, qui, cùm ſaltem in publicum prodeunt, lineis veſtibus induuntur: facit ad hoc tex. *in c. Clerici officia*, vbi Abb. *de vita & honeſt. Clericor.* & *ibidem* Hoſt. ac Ioan. Antun. inquiunt, quòd habitus lineus eſt proprius Canonicorum Regularium. Cardinalis quoque ille Nicænus, Vir alioquin ſacrarum Litterarum eruditiſſimus, dicere conſueuerat, Canonicos Regulares patrem habuiſſe doctiſſimum, nempe, Auguſtinum, qui acceperat habitum à Deo inſtitutum. Imperatores quoque Romani in triumphis habitu lineo vtebantur. De hoc habitu plura legere eſt apud Guillel. Durandi in eo tractatu, qui *Rationale diu. offic.* inſcribitur, *lib.* 3.

Et hinc euidenter infertur, quòd hi Canonici Regulares habuerunt originem ab Apoſtolis ipſis, quandoquidem & eo habitu vtuntur, quo & ipſimet Apoſtoli vtebantur. Quinimò, quòd tales fuerint, vel illuſtrium Virorum teſtimonio clariſſimo videre licet. Nam Vincentius Hiſtoricus lib. 26. cap. 45. *Anno*, inquit, *Chriſti* 90. *ordo Canonicorum primùm ab Apoſtolis, poſteà à Beato Auguſtino regulariter inſtitutus cœpit florere in Eccleſia S. Quintini.* Quamplurimi quoque ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Pontifices ſuis decretis, & conſtitutionibus idem affirmauẽre: nam Eugenius IV. in quodam ſuo decreto de Canonicis Regularibus ita inquit: *Diuinam in terris Familiam Clericorum, qui religioſam vitam ducerent ad exemplum naſcentis Eccleſiæ ſanctam inſtitutionem ſeruarent, quos Canonicos Regulares appellamus.* Et paulò inferiùs hæc adiungit: *Hi ſunt, qui primorum Chriſtianæ Religionis Clericorum nomina, traditiones, & inſtituta ſectantur. Huius profectò Ordinis ſacri, & ſancti propoſiti poſt ſanctos Apoſtolos Diuus Marcus, Petri diſcipulus, in Alexandrina Eccleſia fuit inſtitutor, & conditor; & glorioſus*

Doctor

Doctor Auguſtinus Epiſcopus diuinis regulis decorauit. Et iurius, paucis intetpoſitis : *Sicque hæc ſancta, & Deo placeas inſtitutio antiquitùs, vt ab ipſis primordiis obſeruata extitit, & ſanctam Baſilicam prædicti Ordinis Clericos per longa tempora ſanctè, & ſalubriter gubernatam fuiſſe, certiſſima ſcientia, ac veritate comperimus.*

Benedictus quoque Summus Pontifex *in quadam Extrauaganti,* quæ incipit: *Benedictus Seruus Seruorum Dei,* vbi affirmat Canonicos Regulares *Clericos eſſe, & originem in primitiua Eccleſia ab Apoſtolis habuiſſe.*

Nicolaus V. idem affirmat ſua conſtitutione, cuius initium eſt : *Ad perpetuam rei memoriam.* Sixtus IV. idem affirmat in ſua conſtitutione, quæ incipit : *Regiminis.*

Paſchalis item Summus Pontifex illud idem affirmat, & plures huiuſmodi Sommorum Pontificum conſtitutiones extant de hac re diſponentes, quæ Rauennæ, Venetiis, Arimini, & aliis in locis cuſtodiuntur, quæ, breuitatis gratia, omittuntur, ex quibus optimè ſupradicta probantur; hos, nempe, Religioſos à ſui primæua inſtitutione Clericos eſſe, originémque ab Apoſtolis traxiſſe. Quamobrem graue nefas, imò ſacrilegium eſſet, contrarium aſſerere, & tantò magis, cùm in huiuſmodi dubitationibus ad Supremum Romanæ Eccleſiæ Pontificem eſt recurrendum, cuius declarationi omninò ſtandum eſt, *c. Litteris.* vbi not. *de reſt. ſpoliat.* & Pontificum decretis non eſſe contradicendum notat Ioan. Andr. *in c. Dilecta. de præben.* & *in c. Tibi. de reſer. lib. 6.* cum ſimilibus, breuitatis gratia, omiſſis.

Ex his optimè elicitur, quòd ſi hi Canonici Regulares à ſuæ primæua inſtitutione Clerici ſint, & ab Apoſtolis ordinati, neceſſariò eſt ſubinferendum, quòd hi Canonici, etiam tunc temporis, animarum regimini fuerint præfecti : quod probatur, quia in primitiua Eccleſia vitæ actiuæ magis, quàm contemplatiuæ, erat vacandum ; quod patet.

Nam *Actuum cap. 6.* habetur, quòd numerus credentium valdè in dies creſcebat : vnde etiam opus erat, quòd huic multitudini præeſſent, qui Sacramenta iiſdem miniſtrarent, & qui in Congregationibus concionarentur. Opus etiam erat, quòd modò huius, modò illius hæreticas opiniones aduersùs nouam, & ſurgentem Eccleſiam graſſantes refellerent. Quare, cùm tunc temporis pauci eſſent Clerici, ſiquidem niſi idonei ad id munus aſſumerentur, vt patet *Actuum cap. 6.* & paſſim ; idcircò indubitanter eſt affirmandum, hos Canonicos Regulares animarum regimini fuiſſe tunc præfectos. Quamobrem, cur & hodie iidem ad id munus aſſumi non valeant, non video: ſiquidem res facilè ad ſuum primæuum ſtatum reuertuntur, *c. Ab exordio. 35. diſtinct. l. Si vnus. §. Quod & in ſpeme. ff. de pact.* not. Gloſ. *in c. Licèt. Canon. in verbo, Parochialis, de elect. lib. 6.* cum ſimil.

Alia quoque non debili ratione ſuadetur, poſſe hodie Canonicos Regulares animarum regimini præfici. Nam Monachi, quòd dubioprocul ſtrictiori Regulæ inſeruiunt, regiminis animarum munere inſigniri poſſunt, nulla etiam præuia diſpenſatione, *c. Quod Dei timorem. de ſtat. Monach.* & Specul. *tit. de diſputat. & alleg. §. 4. verſ. Et generaliter.* inquit, quòd Gregorius I. Summus Pontifex, qui floruit anno à Chriſto Domino nato 94. ſupra quingenteſimum primus omnium ſtatuit, vt Monachi poſſint ſacris Ordinibus initiari, (nam antea ſæculares erant,) & præfici Eccleſiis ſæcularibus curatis ob Clericorum defectum. In Conſilio Ferrarienſis Collegij, *in cauſa præcedentiæ ipſorum Canonicorum Regularium, & Monachorum* edito habetur, quòd Bonifacius IV. ſupremus Eccleſiæ Antiſtes hoc idem ipſis Canonicis conceſſit anno ſalutis octauo ſupra centeſimum ſexcenteſimum. Verùm & quod idem munus Monachis iure communi competat, habemus text. *in c. Doctos.* & paſſim 16. *q. 1.* & tenent omnes Doctores, & præſertim Abbas *in c. 1. & c. Quòd Dei timorem. de ſtat. Monach.* & *in c. ſide Capel. Monac.* & *in c. Cùm olim. not. 8. de praſcript.* & *conſ. 59. lib. 2.* Ioan. Dert. *in tractat. de Epiſcopo, lib. 1. part. 1. quæſt. 39.* Felin. *conſ. 131.* Dec. *in c. Ad noſtram. de confirm. vtil. vel inutil.* cum ſimil.

Verùm enimverò, ſi id munus Monachis iure communi competit, quantò magis illud idem Canonicis Regularibus competere iure communi debet : tum, quia Regulæ inſeruiunt laxiori, vt probat tex. *in d. c. Quod Dei timorem.* tum, quia à ſui primæua inſtitutione Clerici ſunt: tum etiam, quia ab initio eorum inſtitutionis animarum regimini inſeruiunt, quæ omnia in Monachis deſiderantur, cùm ex tempore facti ſint Clerici, & ad Eccleſiarum ſæcularium regimen ob Clericorum inopiam, ſint admiſſi, vt mox ex Speculatore adnotauimus.

Quamobrem, vt huic conſultationi finem aliquando imponamus, quidve hac in re ſentiendum ſit, non quidem argumentis, & coniecturis; ſed certis, & iuridicis Romanorum Pontificum decretis, ac conſtitutionibus deliberemus, habemus tex. de Canonicis ipſis Regularibus in propriis terminis propoſitæ quæſtionis loquentem, nempe, *in d. c. Quod Dei timorem. de ſtat. Monac.* quò loci Innocentius III. Vir equidem eruditiſſimus, pontificio decreto dubitationem iſtam diffiniuit ibi : *Licèt autem in Lateranenſi Concilio de Monachis caueatur, ne ſinguli per villas, & oppida per quaſcunque parochiales ponantur Eccleſias, &c. Et quia tum illud de Canonicis Regularibus ſpecialiter non caueatur, quòd, etſi à ſanctorum Monachorum conſortio non putentur ſecluſi ; Regulæ inſeruiunt laxiori, & per antiquos Canones etiam Monachi poſſunt ad Eccleſiarum parochialium regimen in Presbyteros ordinari, ex quo debeat prædicationis officium, quod priuilegiatum eſt, exercere: ſic annuendum duximus poſtulatis, vt plebani officium exercens, ſi commodè fieri poterit, vnum Canonicum Regularem tecum habeas ad cautelam, cuius in his, quæ ſunt Dei, & regularis obſeruantiæ, tam conſortio, quàm ſolatio perfruaris.*

Hactenus Innocentius III. Author iſtius textus, & omnes Doctores, tum ibidem, tum alibi, vt *inferiùs* patebit, hoc idem affirmauêre. Sed dubitarunt aliqui, an iſtæc promotio de Canonico Regulari ad regimen animarum iure communi, an aliqua præuia diſpenſatione fieri debeat. Et iure communi etiam fieri poſſe concedimus : quod ſic probatur. Nam ibi Romanus Pontifex arguit ; quòd Monachi per antiquos Canones poſſint ad regimen Eccleſiarum Parochialium in Presbyteros ordinari. Ponderant Abb. & alij Doctores *ibidem* verbum, *poſſunt*, quod ius commune importat. Facit tex. *in c. Faciat.* vbi Gloſ. 23. *quæſt.* 2. & *in l. Nepos. ad fin. ff. de verb. ſignific.* notat Innocent. *in c. Paſtoralis. de cauſ. poſſ. & propriet.* Idem tenet Archidiac. *in c. primo,* per illum tex. *§. diſtinct.* Nam Romanus Pontifex, præficiens Monachum regimini animarum, vſus fuit hoc verbo, *concedimus :* vbi inquit Archidiac. hoc verbum iuris conceſſionem, non diſpenſationem importare. Ioan. Andr. *in d. c. Quod Dei.* quem *ibidem* ſequuntur Anchar. Abb. Put. & alij, inquit, quòd Monachus cum licentia ſui Superioris poteſt præfici per Epiſcopum Eccleſiæ parochiali, etiam ſæculari ; & non eſt opus, quòd Epiſcopus vtatur verbo diſpenſationis per text. *in c. 1. 58. diſtinct.* & *c. Quadam. 24. diſtinct.* & idem

eſſe in Canonicis Regularibus affirmat per tex. *in d.c. Quod Dei.* & *in c. Per tuas. de not.* & ſubdit *ibidem* Ioan. Andr. quòd Abbas cogitur conſentire, vbi Epiſcopus idoneos Clericos non adinueniat. Gloſ. *in d.c. Quod Dei timorem.* dicit, Canonicos Regulares poſſe præfici animarum regimini, vtilitatis gratia, & iure communi abſque diſpenſatione. Brandæ Dugnanus *in d. c. Quod Dei.* inquit: *Monachi poſſunt aſſumi ad regimen animarum: & multò fortiùs Canonici Regulares.* Hoc idem tenuit Hoſt. *in Summa, eod. tit. §. 3. & 4.* vbi inquit, faciliùs Canonicos Regulares poſſe præfici Eccleſiæ ſæculari curatæ.

Idem affirmat tex. *in c. In parocia.* & *in c. Presbyteros. 16. q. 1.* & *in c. Priſcis.* vbi Archid. *55. diſt.* & *in c. Si quis. 58. diſt.* Abb. *in c. Non eſt. de not.* & *in c. 2. de ſtat. Monach.* & *in c. fin. de Capell. Monac.* cum aliis paulò antè citatis pro Monachis. Idem affirmat Gloſ. *in Clem. 1. de elect.* vbi latè Imol. *col. 2. verſ. 2. hoc probat* & *col. 5. in gloſ. in verbo, Monaſteriis,* & *col. 11.* ſuper Gloſ. *in verb. ſæcularis*, hoc idem ibi Abbas affirmat, & Barbat. *col. antepenultima, & penultima,* idem Barbat. *in Clem. Etſi principali. colum. 7. de reſcript.* Et infinitæ authoritates poſſent accumulari, quæ, breuitatis gratia, omittuntur. Solùm in medium afferam eos, qui hanc eſſe communem opinionem affirmauêre. Nam hanc eſſe communem opinionem dixêre Abb. *in d. c. Quod Dei. quæſt. 70.* & Did. *in c. 2. num. 3. de teſtam.* Ex his, tum rationibus, tum authoritatibus reſoluta præpoſita dubia remanent. Nunc dubitationes oppoſitæ tollentur è medio.

Primæ igitur oppoſitioni hoc pacto reſpondetur. Fatemur quidem, illud argumentum procedere, & illud pro nobis accepimus, prout etiam facit ipſe Summus Pontifex *in d. c. Quod Dei timorem.* dum dicit, poſſe Monachos ſecundùm Canones antiquos præfici parochialibus Eccleſiis: quare, & multò magis, id licere Canonicis Regularibus *ſuprà* non ſemel fuit adnotatum. Sed nec tex. *in d. c. Ioan.* obſtat, quandoquidem ibi Romanus Pontifex prohibet Monachis, quod & de aliis Religioſis intelligere libet, ne temere de vno ad aliud Monaſterium tranſeant, ob rationem Abb. *ibidem:* quam *ſuprà* retulimus. Verùm, ſi iuſta, ac rationabilis cauſa ſubſit, vt purà, ſtrictior, & ſanctior vita: hoc caſu tranſitus licitus eſt, & paſſim conceditur, vt maius bonum, *c. Licèt.* vbi omnes Doct. not. *de reg.* quod & D. Thomas non præterit *2. 2. quæſt. 189. art.* 8. Et idem eſt, ſi iuſta ſubſit cauſa neceſſitatis, aut vtilitatis: nam poteſt, tum Monachus, tum Canonicus Regularis præfici Eccleſiæ ſæculari curatæ, Religioni non annexæ, prout *ſuperiùs* abundè, tum rationibus, tum authoritatibus firmatum fuit. Nec obſtat dictum Abb. quòd, ſcilicet, obligatus ſit illi Monaſterio, in quod ab initio ingreſſus eſt: quia reſpondetur, id non haberi in conſideratione, propter maius bonum, quod inde ſequitur, vt *in d. c. Licèt.* vbi propter maiorem vtilitatem permittitur tranſitus de vna ad aliam ſtrictiorem, ac ſanctiorem religionem: quæ quidem ratio tantò magis militat in caſu noſtro, quantò vita actiua, qua regimini animarum quis intendit, perfectior, ac præſtantior eſt vita contemplatiua ſimplici, vel D. Thom. teſtimonio *2. 2. quæſt. 188. not. 6.* & quantò maius bonum in recto regimine animarum conſiſtit, quàm in illa ſtrictiori vita, quæ tantùm aſſiduè contemplationi incumbit, quandoquidem hæc ſibi tantùm; illa, & ſibi, & aliis pluribus, & maximè prodeſt: ergo.

Ad ſecundam reſpondetur, nempe, ad tex. *in d.c. Super eo. de Regular.* quòd *ibidem* loquitur Summus Eccleſiæ Pontifex de illis Religioſis, qui poſt ſuſceptum habitum profeſſionis vellent illum dimittere, & in Eccleſia deſeruire, fortè etiam in habitu clericali ſæculari. Vnde huic malo occurrere cupiens Summus Pontifex ſtatuit, vt in illa met, vel alia, ſaltem laxiori, Religione perſeuerent: ſiquidem profeſſione emiſſa, iiſdem locus pœnitentiæ ampliùs eſſe non poteſt. Non dicit tamen ille textus, Monachum profeſſum non poſſe conſequi dignitatem in Eccleſia ſæculari curata; quia iſtud iure fieri poteſt, vt *ſuperiùs* probatum fuit, & id Abbatis conſenſu maximè accedente. Nam, ſicut Monachus poteſt deputare (ex cauſa tamen) alicuius Epiſcopi, vel Principis, etiam ſæcularis obſequium, vt notat Abb. poſt Hoſt. *in c. Quanto. de offic. Ordin. not. 1.* & *in c. Ex reſcripto. col. 2. de iureiur.* à fortiori eſt dicendum, quòd poſſit aſſumi ad obſequium ſæcularis Eccleſiæ curatæ. Et arguit Dec. *in c. Ad noſtram. de confir. vtil. vel inutil.* Vnde, ſi hæc in Monacho procedunt, multò magis in Canonico regulari locum obtinebunt, qui regulæ inſeruire laxiori dicitur, *d.c. Quòd Dei timorem.* & munus regiminis animarum magis proprium, ac peculiare Canonicorum Regularium eſt, quàm Monachorum, vt *ſuperiùs* demonſtratum fuit.

Ad tertiam reſpondetur, quòd Honorius III. mandat *ibi*, reuocari omnes Monachos ſolos in Eccleſiis ſæcularibus deſeruientes, contra ordinationẽ Lateranenſis Concilij, quo cauebatur, ne ſinguli Monachi per villas ſæcularibus Eccleſiis præficerentur, *d.c. Monachi.* & *d.c. Quod Dei timorem. de ſtat. Monac.* Et id elicitur ex eodemmet tex. *in d.c. Ad audientiam.* dum *ibidem* Summus Pontifex ſtatuit, vt Archiepiſcopus in illis Eccleſiis, in quibus Monachi ſoli deſeruiunt, eiſdem ſæculares Clericos præficiat, Monachis reuocatis, vel eiſdem Monachis eiuſdem Religionis ſocios adiungat. Vnde Gloſ. *ibi* affirmat, quòd Monachi poſſint ſæcularibus Eccleſiis curatis cum ſocio eiuſdem præfici; Canonici verò Regulares poſſunt aſſumi ad regimen animarum, in ſæcularibus Eccleſiis; & non coguntur ſocium eiuſdem Ordinis habere, niſi id commodè fieri poſſit, *d. c. Quod Dei timorem.* vbi Abb. *colum. 3.* & Ioan. à Silnagal. *vbi ſuprà.*

Ad quartam reſpondetur, quòd quidem illa regula procedit, & in ſe veriſſima eſt. Et ita in terminis conſuluit Alex. *conſ. 70. lib. 3.* qui *ibi* idcircò collationem quandam de certa Eccleſia ſæculari Monacho factam nullam eſſe dixit: quia Superioris conſenſus defecerat, tanquàm Monachus non haberet, neque velle, neque nolle. Verùm Superioris conſenſu interueniente, omnia feliciter procedunt. Abbas autem id facere recuſans, poterit cogi, vt conſentiat, vt ex Ioan. Andr. *ſuprà* adnotauimus: quod & ſentit Abbas *in d. cap. Quòd Dei. col. 4. ad fin.* vbi ſubdit, quòd etiam Abbate omninò reluctante, poterit Superior licentiam præſtare.

Ad quintam reſpondetur, quòd Monachi non poſſunt habere quicquam proprium, quoties ita gerunt in animo, vt poſſideant: quia faciunt cõtra Superioris voluntatem, quam eidem celatam tenent: & inſuper habent animum deprauatum, nolle, ſcilicet, illud relinquere, etiam Abbate id iubente. Et de iis loquitur tex. *in d. cap. Ioannes.* cum aliis allegatis. Et ita locum expendens dixit Abb. *ibi.* & *in d. cap. Cùm ad Monaſterium. col. 1.* Sed quoties Religioſus alicuius peculij adminiſtrationem habet, Abbate permittente, quod & libenter relinquere ſit paratus, eodem Abbate mandante, is quicquam proprium habere non dicitur. Facit, quòd in ſimili de ſeruo dicitur, qui licèt priuilegij adminiſtrationem habeat, domino permittente, proprium tamen nihil habere dicitur, *l. Quam tuberonis. ff. de pecul.* Innoc. *in cap. Inſinuante, qui Cler. vel vouent.* inquit, poſſe Abbatem concedere Monacho,

cho, vt habeat vſum fructum certarum rerum in ſuas neceſſitates conuertendum. Idem notat Calder. *conſ. 2. & 3. de regul. & tranſ. ad relig.* Bart. quoque *in auth. ingreſſi.num.* 10. *C.de ſacroſanct. Eccleſ.* hoc idem affirmat. Vndè, ſi Monachus, & Religioſus in Monaſterio exiſtens alicuius rei adminiſtrationem, Abbate permittente, habere poſſit; multò magis eidem licitum fore dicendum eſt, extra Monaſterium exiſtente: tum, quia extra Monaſterium non habet, qui eum alat, cæteráque neceſſaria ſubminiſtret: ſiquidem hunc Monaſterium ampliùs alere, cæteráque neceſſaria ſubminiſtrare, præſtaré ve non teneretur: tum quia (vt inquit Apoſtolus 1. *ad Corinth. cap. 9.*) qui Altari ſeruit, cum Altari participat. *cap. Cùm ſecundum. de praben.* Et ex quo Abbas huic Monacho, ſeu Religioſo licentiam concedit beneficia eccleſiaſtica poſſe conſequi, per conſequens etiam eidem conceſſiſſe dicitur omnia eiſdem beneficiis annexa, & ab eis dependentia, inter quæ & adminiſtratio redditus beneficiorum connumeratur, vt patet; & ſic non venit quis contra votum, nec contra ſubſtantialia Regulæ, quandoquidem in voto, prout & in iuramento, voluntas Dei, & Superiorum ſemper dicitur excepta, *cap. Beatus.* vbi Gloſſ. *not.* 22. *q.* 2. in quocunque voto, & iuramento Dei diſpoſitio eſt reſeruata: quod & idem de Superiore dicendum eſt, *cap. Venientes. de iureiur.* & *in l. Imperatores. ff. ad municip.* cum ſimil. & ita etiam de Beatiſſima Virgine dicitur, quæ caſtitatis votum emiſerat; ſalua tamen omnipotentis Dei contraria diſpoſitione, *cap. Sufficiat.* & *cap. Beata.* 27. *q.* 2. Magiſt. ſenten. *lib.* 4. *diſt.* 30. & *ibidem* Diuus Thomas *q.* 2. *art.* 1. cum ſimil.

Præterea, quidquid ſuperiùs in hac 5. oppoſitione dictum fuit, procedit ipſo Religioſo in Monaſterio exiſtente: quo caſu non licet Monacho, & Religioſo quicquam, nec ſub nomine proprij, nec peculij habere: plus enim in ſe proprium, quàm peculium continet: nam, qui habet peculium, plenum ius in illa re habere non dicitur: quod tamen ſecùs eſt in eo, qui proprium habere dicitur. Et ita declarat Gerandus Magnus *in tractatu de proprietate Monachorum.* Et ita etiam omnia ea procedere cenſemus, quæ latiùs à Ioanne Gerſon *in tract. contra proprietarios Regulæ Sancti Auguſtini*, dicta fuère. Verùm quoties Religioſi animarum regimini ſunt præfecti, licèt, dum in Religione, & Monaſterio permanerent, nihil proprij habere poſſent. Et ita expreſsè ſentit Hoſt. *in Summ. d.* 3. *de ſtat. Monach.* vnde ceſſant opiniones.

Ad 6. reſpondentur, quòd licèt Romanus Pontifex *in d. cap. Actus.* indiſtinctè loquatur de quibuſcunque actibus legitimis, vt non poſſint diem dicere, neque conditionem recipere, tamen illa regula ſolùm procedit, vt adnotarunt ibi Gloſ. & Doct. & pariter Gloſ. & Doct. *in d. cap. Actus.* in his, quæ repugnant Eccleſiæ ad certum tempus, quòd Prælati Eccleſiæ debent eſſe perpetui, huiuſmodi conditio reiicitur, & pro non appoſita habetur. Item, ſi matrimonium ad tempus contrahatur, & ſic de aliis ſimilibus, in quibus dies, aut conditio actus repugnet, naturámque actus alterat: in his etenim actibus dies, atque conditio pro non appoſita habentur. At verò vbi conditio, ſeu dies appoſita actum non alterat, nec illius perfectioni repugnat; tunc illius appoſitio non vitiat actum: quinimò, & dies, & conditio in his appoſita ſeruanda eſt, vt patet *tot. tit. de condit. appoſit.* Vnde applicando hæc ad caſum noſtrum dicimus, profeſſionem ſub ea conditione factam valere, & tenere, & omninò ſeruari debere, vt *ſuperiùs* dictum fuit: alioquin tot Romani Pōtifices, Imperatoréſque, ac iuris vtriuſque Interpretes in vacuum de harum conditionum appoſitione locuti fuiſſent, minimé que ipſis Canonicis Regularibus vix conceſſum fuiſſet, vt ſæcularibus beneficiis curatis præfici poſſent, vt latiùs *ſuprà* demonſtratum fuit, quibus accedit, quòd ſi iura id permittant in ſimplici profeſſione facta abſque huiuſmodi qualitate de non acceptando beneficia, niſi de voluntate & conſenſu Capituli; quantò magis iſtud procedere debet in caſu noſtro, in quo talis qualitas, & conditio eſt appoſita, quaſi quòd in emiſſione profeſſionis de huiuſmodi ſæcularibus beneficiis quilibet Canonicus Regularis cogitaſſe videatur: & propterea tantò faciliùs eſt ad ea admittendus, maximè Superiorum conſenſu accedente, quantùm hodie Reipublicæ Chriſtianæ vtilitas; vel maximè ſuadeat. Et ſi vnquam in Eccleſia Dei neceſſaria ouium cuſtodia fuit, id hodie magnoperè expedit, ob tot, tantáque imminentia pericula: vnde etiam optimis Paſtoribus opus eſt, qui animam ſuam ponant pro ouibus: qui exacta cognitione illas cognoſcant, qui vocent eas nominatim, vel Saluatoris noſtri exemplo, vt apud Ioan. *cap.* 10. & qui aſſiduè in ſua parœcia reſideant, qui gregem cuſtodiant, ne diſpergatur; & ne Dominus clamitet, vt apud Zachar. *cap.* 11. *O paſtor, & idolum, gregem derelinquens.* & Diuus Thomas 2. 2. *q.* 85. *art.* 5. neceſſariam eſſe docet Paſtorum præſentiam, propter actus ipſos paſtorales. Quod, tum doctrina, tum exemplis Sanctorum Patrum optimè demonſtrat. Sed & tales debent eſſe Paſtores, qui populum, & bonis moribus, & catholica ſcientia dilucidè inſtruant. Nam & Romanus Pontifex *in d. cap. Quod Dei timorem.* moueri principaliter videtur ad concedendum paſtorale munus ipſis, tum Canonicis Regularibus, tum Monachis, ob prædicationis officium, quod maximè in Eccleſia Dei vtile dignoſcitur, vt quotidie manifeſta exempla demonſtrant. Et propterea, cùm in Canonicis Regularibus tantoperè de Republica Chriſtiana benemeritis nihil horum deſideretur, quàm facillimè ad paſtorale munus in ſæcularibus Eccleſiis ſunt admittendi, nulla etiam præuia diſpenſatione, cùm id eis iure communi competere latiùs *ſuprà* demonſtratum fuerit. Et ita ſublatis cōtrariis optimi iuris eſſe cenſemus, ſalua, &c.

VINCENTIVS PARENTIVS I.V.D.

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Abbas poſſit cogere ſuum Monachum ad acceptandum beneficium eidem ab ipſo Abbate collatum.

SVMMARIVM.

1 *Regulares ratione voti obedientiæ tenentur acceptare beneficia ſibi ab Abbate collata.*

2 *Beneficium, ſi exiguos redditus habeat, adhuc tenetur acceptare Religioſus.*

3 *Religioſus non poteſt cogi ad acceptandum beneficium adeò tenue, quod abſque penuria non ſufficit ad ſuſtentationem.*

4 *Beneficium ſi ſit manuale, & iuſta cauſa Religioſus non acceptaret, poſſet excuſari.*

5 *Abbas non poteſt cogere ſubditum ad acceptandum beneficium ſæculare.*

6 *Regularis non poteſt cogi ad acceptandum beneficium regulare alterius Ordinis, neque eiuſdem, ſed alterius Monaſterij.*

BEneficiorum pleno iure alicui Monaſterio ſubiectorum prouiſio, vt dictum eſt, ad ipſius Mona-

Google

ſterij Abbatem, ſeu Prælatum ſpectat, ipſorúmque adminiſtratio ad eiuſdem Monaſterij regimen, & commodum attinet, arg. *cap. Quorundam. de elect. in 6.* ac propterea eorum receptio comprehenditur ſub materia obedientiæ religioſæ: quia ordinatur ad commune bonum illius Monaſterij: qua de cauſa Regulares non ſolùm poſſunt; verùm etiam tenentur
1 acceptare huiuſmodi beneficia, cùm ratione voti obedientiæ ſint plenè ipſimet Abbati ſubiecti, ac teneantur ei obedire in omnibus, quæ ſunt ſecundùm Regulam, & quæ ad ipſam, & ad Monaſterium ſpectant iuxta D. Thom. 2. 2. *q.* 104. *art.* 5. & nos *alibi* docuimus. Quare, ſi Abbas eis præcipiat, tenentur talia beneficia ſuſcipere: quia illud præceptum iuſtum eſt, & intra limites religioſæ obedientiæ. Atque ita Nauar. *Comment.* 4. *de Regular. num.* 23. Roderic. *quaſt. regular. tomo* 1. *q.* 34 Sanch. *in Decalog. lib.* 6. *cap.* 2. *num.* 51. Suarez *de Relig. tomo* 4. *tract.* 8. *cap. vlt. num.* 5.

2 Et hinc procedit, etiamſi beneficium ſit tenue, & exiguos redditus habens: nam obedientia religioſa non fundatur in propria authoritate, aut commodo
3 temporali; ſed in obſequio Religionis. Si tamen beneficium eſſet adeò tenue, vt Religioſus nequiret ex illius fructibus abſque penuria ſuſtentari; non poſſet cogi, vt relinquens Monaſterium, in tali beneficio reſideat. Ratio eſt: quia nemo cogi poteſt ad adminiſtrandum ſaltem abſque ſufficientibus alimentis: ergo in hoc caſu, ſi voluerit Prælatus ſubditum adſtringere ad reſidendum in Eccleſia, vbi eſt huiuſmodi beneficium, tenebitur ibi eidem neceſſaria alimenta ſubminiſtrare. Ita Nauar. & alij *locis cit.* Dixi, *abſque penuria*: quia, ſi id beneficium tot redditus haberet, vt ex iis poſſit Religioſ ſuſtentari, victum, & veſtitum ſufficienter capiendo, licèt non commodè, iuxta loci conſuetudinem, ac perſonæ qualitatem; teneretur illud beneficium acceptare, ac Superioris legitimè præcipientis mandatum adimplere: habenda tamen eſſet conſideratio ad onera conſueta, ad quæ d. beneficium teneretur.

4 Poſſet autem Regularis Prælatus cogere ſubditum ad acceptandum id beneficium, licèt ſit manuale, & ad nutum amouibile; niſi Religioſus iuſta cauſa excuſari poſſet: quia, ſcilicet, crederetur malitioſè ſibi conferri, eò quòd litigioſum eſt, vt litem terminet, & ea terminata ſibi auferatur: non eſt enim hominum malitiis indulgendum, *l. In fundo. ff. de rei*
5 *vindicat.* Nequiret tamen Prælatus Religioſus ad ſæcularia beneficia acceptanda compellere: quia non eſt ei licitum illa ſuſcipere: nam ad ea, abſque diſpenſatione promoueri non poteſt, vt *ſuperius* vidimus: tum etiam, quia etſi ex pontificia diſpenſatione id ſibi liceret; tamen non pertinet ad Regulam, nec ad Monaſterium ſuum, ad quæ, & alia ad ea pertinentia tantùm cogi poteſt, vt diximus.

6 Prætereà nequiret Prælatus cogere Monachum ad acceptandum beneficia regularia aliorum Ordinum; imò neque regularia eiuſdem Ordinis, ſed alterius Monaſterij: quia id ſub grauibus pœnis prohibetur *in cap. Cum ſingula.* §. *Prohibemus. de præbend. in* 6. Ita Nauar. Roderic. & Sanch. *locis cit.*

QVÆSITVM X.

Vtrum Monachus abſque Abbatis licentia poſſit beneficium, ſeu dignitatem aliunde ſibi collatam acceptare.

SVMMARIVM.

1 *Monachus nequit, abſque Abbatis licentia, beneficium, ſeu dignitatem extra ſuum Ordinem acceptare.*
2 *Monachus, abſque Abbatis licentia, poteſt à Papa beneficium impetrare, & ad impetrandum ab illo procuratorem conſtituere.*
3 *Religioſus poteſt electioni de ſe ad ſummum pontificatum facta conſentire.*
4 *Religioſo an ſufficiat generalis, vel etiam ſpecialis prælati licentia ad conſentiendum electioni de ſe quandocunque facienda, vel iam facta; quam tamen ipſe ignoraret.*
5 *Licentia huiuſmodi, etiam ab immediato Conuentus Superiore concedi poteſt.*
6 *Prælatus Conuentûs, ſi talem licentiam abſque iuſta cauſa denegaret, quid faciendum oſtenditur.*
7 *Prælatus an in huiuſmodi licentia concedenda teneatur conſenſum ſui Conuentus requirere.*

NOn poteſt Religioſus ſub Abbatis poteſtate conſtitutus conſentire promotioni de ſe factæ ad 1
Epiſcopatum, aut aliam dignitatem, vel inſtitutioni ad aliud beneficium extra ſuum Monaſterium, niſi petita, & habita licentia ſui Abbatis, aliàs conſenſus non valeret: imò, ſi conſentiret, non obtenta huiuſmodi licentia, electio ipſo facto irrita cenſeretur. Eſt textus expreſſus *in cap. Si Religioſus. de elect. in* 6. Cuius ratio eſt: quia Monachus non habet velle, nec nolle. Quæ ratio optimè probat, idem intelligendum eſſe de quibuſcunque beneficiis, licet textus loquatur de electione ad prælaturam: quod etiam conſtat *ex can.* 1. *diſt.* 58. ibi: *Nullus ad eccleſiaſticum officium ex Monaſterio producatur Monachus, niſi quem Abbas loci admonitus propria voluntate obtulerit Epiſcopo.* Et ita docent Franch. *in d. cap. Si Religioſus, initio.* Roderic. *quaſt. regular. tomo* 1. *q.* 34. *art.* 5. Sanch. *in præcepta Decalogi lib.* 7. *cap.* 29. *num.* 57.

Poteſt tamen Monachus abſque Abbatis licentia à 2
Papa beneficium impetrare: quia Papa eſt ſupremus Religioſorum Prælatus; & ad impetrandum ab illo procuratorem conſtituere: quia, quod poteſt per ſe, poteſt & per alium, *reg. Poteſt quis. de reg. iur. in* 6. Ita Nicol. Milis *in ſuo Repertor. verb. Religioſus,* §. *Religioſus non poteſt conſentire electioni.*

Poteſt etiam Religioſus electioni de ſe ad ſummum 3
pontificatum factæ, ſine licentia Prælati conſentire: quia contra electum à duabus partibus Cardinalium nihil, præter hæreſim, opponi poteſt, *c. Licet. de elect.* neque attenditur, quòd Religioſus fingatur mortuus, & non habeat velle, aut nolle: quia in hoc caſu præualet veritas, & purus conſenſus. Ita Cardin. poſt Petr. de Anchar *in Clem. fin. in* 2. *quaſt. n.* 6. *de elect.* & *in d. cap. Licèt. n.* 12. *q.* 28. quos refert, & ſequitur Felin. *in cap. cum I. & A. in fine, de ſent. & re iud.* Syluest. *verb. Votum,* 3. *q.* 4. Sanch. *d. cap.* 29. *num.* 58. & alij apud ipſum, contra Gloſſ. *in can. Quàm ſit. verb. Ad ordinandum.* 18. *q.* 2. Panormit. *in cap. fin. num.* 3. *de voto.* Ioan. Andr. Franc. Dominic. & alios apud Sanch. *ibid.*

Non ſufficit, quòd Superior Regularis concedat ge- 4
neralē licentiam Religioſo conſentiendi electioni, vel prouiſioni de ſe quandocunque faciendæ: quia huiuſmodi licentia viam ambitioni parat. *Clem. final. de elect.* Sicut nec etiam ſufficit, ſi concedat licentiam ſpecialem, vel ſi exprimatur locus; putà, quòd conſentire poſſet, ſi eligatur, vel præſentetur ad talem Prælaturam, vel Eccleſiam fortè vacantem: quia etiam ibi ſubeſt eadem ratio ambitionis, quæ Religioſorum oculos excæcat, *cap. Quorundam. de elect. in* 6. Ita Gloſſ. *in d. Clem. finali, verb. Si quam.* vbi etiam Panormit. *num.* 4. Card. *q.* 10. *num.* 13. & alij apud Sanch. *loco cit. num.* 60. Idem dicendum eſt, ſi Religioſus iam electus eſſet, & talem electionem de

ſe

Digitized by Google

ſe factam ignoraret, & Superior ei concederet licentiam conſentiendi electioni de ſe iam factæ, huiuſmodi enim licentia non valeret: quia ſuper certo danda eſt. Facit text. *in cap. 1. verſ. Subiunctum etiam. in fine, de conceſſ. præbend. lib. 6.* Sufficit tamen licentia Superioris ad certam dignitatem, vel beneficium in certa Eccleſia acceptandum cum conditione, ſi iam Religioſus ad illud electus eſſet. Ita docent Gloſſ. *d. Clemen. vlt. verb. Nullius.* & *ibi* Panormit. *num. vlt.* Card. *q. 11. num. 14.* Boniface. *num.* 22. & alij apud Sanch. *loco cit. num. 61.*

5 Huiuſmodi licentiam immediatus Conuentus Superior impartiri poteſt: quia tex. *in d. cap. Si Religioſus.* exigit licentiam illius Superioris, cuius imperio Religioſus ſe ſubiecit: at Religioſus per profeſſionem etiam immediato Monaſterij Prælato ſe ſubiecit: ergo, niſi ſecùs ex Religionis conſtitutionibus habeatur, poterit etiam huiuſmodi Superior hanc facultatem tradere. Ita Ioan. Andr. *in d. cap. Si Religioſus. n. 2.* Franch. *ibid. n. 1. notab. 3.* citans Archidiac. *in cap. 2. de teſtament. lib. 6.* Petrus de Anchar. Dominic. Cardinal. & alij apud Sanch. *d. cap. 29. n. 65.* qui probat, id procedere quoad omnes Religioſos, tam non Mendicantes, quàm Mendicantes.

6 Quòd ſi immediatus Conuentus Prælatus, talem licentiam, abſque iuſta cauſa denegaret; Eccleſiæ, ad quam Religioſus eligitur, vel præſentatur, vtilitate, ſiue neceſſitate concurrente, per ſuum Superiorem Prælatum ad illam concedendam compelli poterit: quòd ſi adhuc nolit, poterit idem Superior eam dare. Ita docent Panormit. *in cap. Quod Dei timorem. num. 21. de ſtatu Monach.* Lambertin. *de iurepatronat. lib. 2. part. 1. q. 7. art. 19. n. 13.* Rochus de Curte *eod. tract. verb. Honorificum. q. 4. n. 13.* Sylueſt. *verb. Religio, 7. q. 9.* Roderic. *q. regular. tom. 1. q. 34. art. 5.* Leonard. Leſſ. *de iuſt. lib. 6. cap. 41. dub. 12. n. 97.* Sanchez alijs relatis, *d. cap. 29. num. 68. & ſeq.*

7 Eſt autem notandum, in huiuſmodi licentia à Prælato validè præſtanda non eſſe neceſſarium Conuentum conſulere, & ipſius conſenſum habere; quamuis ſit ex grauioribus Monaſterij negotiis: & hoc, vt ordinationes Eccleſiarum, & Monaſteriorum, in quibus tales electi fuêre, celeriùs, faciliúſque valeant expediri, vt expreſſe habetur *in d. cap. Si Religioſus. §. Quia verò.*

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint regularia beneficia Nouitiis conferre.

SVMMARIVM.

1 *Nouitio an poſſit conferri regulare, an ſeculare.*
2 *Beneficium regulare conferri poteſt nondum profeſſis ſecularibus, qui habitum ſuſcipere, & profeſſionem emittere velint, & teneantur.*

1 IVxta ſententiam Gloſſ. *in cap. Beneficium. verb. conferendum, de Regularibus, in 6.* Nouitio poteſt regulare beneficium conferri; non autem ſæculare: eius enim ſtatus dubius eſt, & ſtatu dubius ad militiam promoueri non poteſt, *l. Qui ſtatus. ff. de re milit.* Contrariũ tamen omninò tenet *ibidem* Gemin. & Frãc. *n. 1. in fine*: necnon Paulus, & Lapus, quos refert ipſe Franch. dicentes poſſe Nouitio ſæculare beneficium conferri, non autem regulare: quia, cùm Nouitius adhuc ſit ſui iuris, & proprium habere poſſe non prohibeatur, erit per cõſequens capax beneficij ſæcularis, quod ſibi collatum acceptare valet, ſuum aſſenſum præſtando, vt tenent Paulus, Lapus, & Franch. allegati, Tiraquell. *de retract. lignag. gloſſ. 8. §. 1. n. 37.* Azor. & Garzias *inferiùs* citãdi. Regulare autem beneficium non poteſt ei conferri: quia expreſsè profeſſo dari debet, iuxta diſpoſitionem *cap. Nullus. de elect. in 6. Clem. prima, de ſupplen. neglig. Prælat.* & *Clem. 1. §. Sanè. 2. de ſtat. Monach.* Idem ſentiunt Azor. *tom. 1. lib. 12. cap. 3. q. 1.* Nicol. Garz. *de benefic. part. 7.*
cap. 10. num. 4. Verùm ex diſpoſitione Concilij Tri- 2
dentini *ſeſſ. 14. de reformat. cap. 10.* poteſt regulare beneficium conferri nondum profeſſis, imò etiam ſæcularibus, qui nondum habitum ſuſcepêre, dummodo habitũ omninò ſuſcipere, & profeſſionẽ emittere teneantur. Verba eius decreti hæc ſunt: *Regularia beneficia in titulum Regularibus profeſſis prouideri conſueta, cùm per obitum, aut reſignationem, vel aliàs illa in titulum obtinentes vacare contigerit; Religioſis tantum illius Ordinis, vel iis, qui habitum omninò ſuſcipere, & profeſſionem emittere teneantur, & non aliis, ne veſtem lino, lanáque contextam induant, conferantur.* Quare Sacra Cõgregatio cenſuit, poſſe prædicta regularia beneficia ſæcularibus Clericis per ordinarios collatores, inconſulto Papa, conferri; dummodo habitum ſuſcipere, & profeſſionem emittere omninò teneantur, vt refert Gonzal. *in reg. 8. Cancellar. gloſſ. 8. num. 78.* Hoc autem intelligi debet, vt talia beneficia conferantur, facta conuentione, vt beneficiarij illi intra certum tempus ad Religionem tranſire teneantur: ſicut etiam beneficia curata habent eam tacitam conditionem, quando dantur non Sacerdotibus, vt intra annum ad ſacerdotium promoueri teneantur, *cap. Licèt canon. de elect. in 6.* Ideò conferri non poſſunt iis, qui ſolius voti ratione tenentur ingredi Religionem, & in ea perſeuerare: nam hæc obligatio ex voto procedens ſolum Deum reſpicit, non autem forum externum: quod Concilium petere videtur. Ita Sanch. *lib. 7. in Decalog. cap. 4. num. 24.*

QVÆSITVM XII.

Cui acquirat Monachus de fructibus beneficij ſibi ab Abbate collati.

SVMMARIVM.

1 *Monachus de fructibus ſui beneficij, quicquid acquirit, ſuæ Eccleſiæ, non Monaſterio acquirit. Declara, vt num. 2.*
3 *Monachus beneficiarius, cui acquirat bona, quæ aliunde, quàm ex beneficij fructibus, ſibi proueniunt.*

HAnc quæſtionem fuſiùs tractant Doctores, & 1
præcipuè Nauar. *comment. 2. de Regular. num. 6.* Leſſ. *de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 41. dub. 11.* Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 3. cap. 17. à num. 7.* & alij, qui omnes diſtinguunt, quòd aut Monachus, vel alius Regularis acquirit de bonis ſibi prouenientibus reſpectu Eccleſiæ, de qua prouiſus eſt, aut aliunde. Primo modo dicendum erit, Monachum acquirere ſuæ Eccleſiæ, non Monaſterio. Ita Bart. *in l. Si ſeruus communis. n. 6. ff. de ſtipulat. ſeru.* Nauar. *vbi ſuprà*, qui hoc confirmat *ex Clem. vnic. de ſupplen. neglig. Prælat.* vbi prohibetur Prælatis Regularibus, ne huiuſmodi beneficia menſis ſuis applicent, nouáſque penſiones imponant, aut veteres augeant, nec eorum vacantium bona occupare poſſint. In quibus ſupponitur, ea, quæ ex fructibus talium beneficiorum acquiruntur, ad

Monaſterium

Google

Monaſterium non ſpectare ; aliàs poſſet Prælatus penſionem non ſuper eis imponere, imò ſibi, aut ſuo Monaſterio reſeruare omnia, quæ ipſi beneficiario in ſuo munere neceſſaria non eſſent.

2 Hoc autem intelligendum eſt de beneficiis, quæ non ſunt de menſa ipſorum Prælatorum, ſeu ipſorum Monaſteriorum, vt expreſsè declaratur *in dicta Clem. vnica* : quia, ſi eſſent ſic Monaſteriis vnita ex ſpeciali Sedis apoſtolicæ indultu ; tunc id non procederet : vnde nec ob mortem prouiſi vacare dicerentur per tex. *in cap. vnico, verſ. Quidam etiam. de exceſſ. Prælat. in 6.* quia Monaſterium, ad quod tales fructus ſpectant, nunquam moritur. Quo caſu beneficiarius non dicitur acquirere, ſed tribuere Monaſterio, quod ſuum eſt, ex ſpeciali applicatione ei facta. Sed, quamuis beneficia pleno iure ad Monaſterium, ſeu ad eius Abbatem ſpectarent ; tamen eorum redditus, & prouentus menſæ abbatiali, ſiue Monaſterio applicati non eſſent ; tunc Monachus beneficiarius ſuæ Eccleſiæ, non Monaſterio acquireret, vt clarè patet *in dicta Clemen.* & affirmat Suar. *loco citat. n. 9.*

3 Quo verò ad bona aliunde per dictum Monachum beneficiarium acquiſita, diſtinguendum eſt : nam, aut Monachus obtinet beneficium, cuius bonorum vniuerſitas, ſiue corpus ab Eccleſia diuiſum eſt ; & tunc omnia, quæ acquirit Monachus ille, acquirit Eccleſiæ : vel beneficium non habebit corpus bonorum ſeparatum ; & tunc, quæ acquirit ex beneficio, debentur beneficio ; quæ verò aliunde, Monaſterio. Ita Nauar. *com. 4. de Regular. n. 69.* hoc modo conciliàns opinionem Bart. *d. l. Seruus communis. ff. de ſtipulat. ſeru.* dicentis, Monachum beneficiarium, ea, quæ ex beneficio comparat, acquirere ipſi beneficio ; ea, quæ aliunde, Monaſterio ; cum opinione Panormit. & Canoniſtarum communiter *in cap. In præſentia. de probat.* dicentium, acquiri beneficio, & nihil Monaſterio.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm in beneficiis regularibus habeat locum regula reſeruationis menſium apoſtolicorum.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmante.*

2 *Beneficia manualia, tam regularia, quàm ſæcularia non cadunt ſub regula reſeruationis menſium apoſtolicorum.*

3 *Beneficiorum naturam mutare non intendit Papa, quando id non exprimit.*

1 Videtur dicendum, quòd ſic. Nam in prædicta Regula reſeruationis menſium apoſtolicorum Pontifex ſibi reſeruat collationem alternatiuam beneficiorum eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura, ſæcularium, & quorumuis Ordinum Regularium, quomodolibet ſpectantium ad collationem, prouiſionem, præſentationem, electionem ; & quamuis aliam diſpoſitionem quorumcunque collatorum, ac collatricum ſæcularium quorumuis Ordinis Regularium : ergo videtur, quòd quæcunque regularia beneficia ſub prædicta reſeruatione cadant.

2 Contrarium tamen, his non obſtantibus, dicendum eſt, nempe, quòd ſub reſeruationibus etiam generalibus, ac regula prædicta non veniant beneficia manualia, ſeu ad nutum amouibilia, ſiue ſæcularia, ſiue regularia illa ſint ; ſed tantùm beneficia perpetua. Papa enim reſeruando ſibi beneficiorum collationem, videtur intelligere de collatione, quæ fit perpetuò ; nec intendit mutare naturam be- 3
neficiorum, cùm non exprimat. Ita docent Cald. *de præben. conſ. 26. num. vnic.* Felin. *in cap. Per tuas. n. 4. de maior. & obed.* Caſſad. *deciſ. 4. n. 1. de præben.* Rebuff. *in regul. 2. Cancell. verbo, ac dignitates conuentuales, in prin.* Flam. Pariſ. *de reſignat. benefic. lib. 11. q. 3. n. 82. & ſeq.* & *n. 95.* Gomez *in reg. Cancellar. tit. de grat. expectat. n. 94* Staphileus *de liter. grat. tract. de form. expect. in 9 forma, num. 29.* Sanch. *in Decalog. lib. 7. cap. 29. num. 106.* Et ita fuiſſe deciſum *in vna Parmen. Prioratus*, 5. Iunij, 1595. coram Corduba, refert Garz. *de benefic. part. 5. cap. 1. num. 510.* Nec obſtat, quòd in d. regula exprimantur beneficia regularia : ea enim, quamuis ex ſui natura ſint manualia ; tamen aliquando ſunt perpetua, vt aiunt Caſſad. *d. deciſ. 4. n. 3.* & Achill. *deciſ. 272. ſeu 9. de præben.* Mandoſ. *reg. 3. Cancell. q. 10.* vbi plures alios refert. Flamin. Pariſ. *d. n. 82. cum ſequen.* Auguſtin. Barboſa *de poteſt. Epiſcop. parte 3. alleg. 57. num 153.* & ſic conſtat, quòd Abbates Regulares poſſunt beneficia manualia ad eorum nutum quandocunque conferre.

Prætereà id expreſsè probatur ex infraſcripta deciſione ſacræ Rotæ *in vna Foroliuien. Parochialis.* facta die 15. Maij, 1626. coram Buratto, ad fauorem noſtræ Congregationis Vallumbroſæ, quam hic referre libuit.

R. P. D. BVRATTO.

FOROLIVIENSIS PAROchialis, Veneris, 15. Maij, 1626.

Concurrentibus ad parochialem, de qua agitur, per obitum Vngarelli de menſe Octobris, 1623. Oliuerio prouiſo Apoſtolico, tanquàm de reſeruato ratione menſis, & Remigio Monacho Vallisvmbroſæ ad eiuſdem curam deputato per Abbatem S. Mercurialis. Poſt diſputationem ſuper manutentione 14. Martij, 1625. in qua Rota mandauit, appoſito ſequeſtro, videri de bono iure. Propoſito hoc dubium, Domini dixerunt, conſtare de bono iure Remigij.

Moti, quia viſum fuit, Eccleſiam S. Antonij, & ſic dictam parochialem eſſe de menſa Monaſterij S. Mariæ de Flumana, vniti Monaſterio S. Mercurialis, & ideò ceſſare reſeruationem Reg. octauæ ; ſed etiam in menſe reſeruato Monaſterio competere præſentationem, & Epiſcopo inſtitutionem, iuxta conſtitutionem fel. rec. Pij V. *ad cap. 1. de Capell. Monach.* Gonzal. *ſuper reg. de menſa, gloſſ. 5. §. 3. n. 59.* & Rota *in Vliſbon. iuris conferendi*, coram Litta, *quæ eſt deciſio 202. par. 1. in recent. & in alia Vliſbonen.* relata per Gonzal. *vbi ſuprà*, & *in Iacen. Vicariæ* coram me, *quæ eſt 704. par. 2. recent.*

Eſſe autem de menſa, probatur ex inſtrumento antiquiſſimo permutationis anni 1237. inito inter Epiſcopum Foroliuienſem, cum conſenſu Capituli, & Abbatem Monaſterij de Flumana cum conſenſu Monachorum, in quo Abbas dedit Epiſcopo Eccleſiam S. Petri in Arcu, & recepit ab eo Eccleſiam S. Antonij cum clauſulis ampliſſimis tranſlatiuis iurium, ibi : *Cum pleno iure, cum decimis, poſſeſſionibus, iuribus, tam temporalibus, quàm ſpiritualibus dictæ Eccleſiæ competentibus, ad inſtituendum, deſtituendum, & quidquid in perpetuum placuerit, faciendum* : & quòd *licitum ſit, ponere, confirmare, inſtituere, & deſtituere*, & quòd *Epiſcopo licitum non ſit, habere inſtitutionem, correctionem, viſitationem, ſeu examinationem*, & omnia iura temporalia, & ſpiritualia Epiſcopus Abbati conceſſit.

nullum

nullum ius reſeruãdo, quod ad legem diœceſanam iuriſdictionis, & Ordiuis pertinere poſſit, &c. Per quas clauſulas dubirari non poteſt, Eccleſiam S. Antonij pleno iure ſpectare ad Monaſterium de Flumana. Gloſſ. *in Clem. 1. in ver. Ad menſam. de exceſſ. Prælat. ibi* Imol. Anchar. vterque *n. 16.* Vitalin *n. 10.* Zabarell. *n. 3.* & notant omnes *in cap. de Monachis, de Præbend.* Rota *in Vrgellen. Parochialis de Oſſeya*, 17. *Nouemb.* 1603. coram Card. Pamphilio, *& in dicta Iacen. Vicariæ* coram me.

Effectuatio autem dictæ permutationis viſa fuit Domiois indubitata. Primò, ex eo, quòd Monachi de Flumana acceſſerunt ad habitandum Eccleſiam S. Antonij, per quem acceſſum dicitur capta poſſeſſio. Afflict. *deciſ. 267. n. 1. & 2. in principio.*

Et licèt tranſlatio Monachorum fuerit per ſententiam anni 1255. declarata nulla, vti ſequuta ſine authoritate Præſidentis Vallisvmbroſæ; tamen iſta ratio non tollit effectuationem permutationis, & quòd non acceſſerint, & habitauerint, tanquàm in Eccleſia propria, vt *ſupra* acquiſita.

Secundò, ex deputationibus in ea factis per Abbatem pro tempore. Primò, de Monachis nempe, Don Benigno 16. Octobris 1500. & deinde Don Paulo per renunciationem Don Benigni *in Summario, n. 3.* quæ cùm ſint antiquiſſimæ, etiam ſine effectuatione releuant, vt dicitur de antiquis locationibus, quæ probant poſſeſſionem. Aym. *conſ. 54. n. 11.* cum aliis adductis per Menoch. *de retinen. remed. 3. n. 54.* & faciunt allegata *in Lancianen. Archipresb.* 2. Maij, 1616. coram me. Secundò, de Clericis ſæcularibus, vt ex quatuor deputationibus, nempe, 22. Ianuarij, & 24. Februarij, 1564. 8. Ianuarij, & 11. Aprilis, 1584. quæ durauit vſque ad præſentem. *In ſummario, n. 4.*

Et licèt non conſtet de deputationibus medio tempore ab anno 1565. vſque ad annum 1584. illæ tamen præſumuntur, probàtis extremis, & non docto de contrario ſtatu. Rota *deciſ. 545. n. 1. part. 1. diuerſ.* cum aliis adductis *in dicta Lancianen.* & *in Iannen. Abbatiæ*, 13. Iunij, 1625. coram me.

Tertiò probatur etiam effectuatio ex Decreto, & Declaratione Epiſcopi 12 Aprilis, 1584. dictam Eccleſiam S. Antonij eſſe de iuribus Abbatiæ S. Mercurialis, & collationem ſpectare ad Abbatem, & collationem ab eo factam in perſonam Vngarelli fuiſſe nullam, remittendo eundem ad Abbatem, vt ab eo collationem, & poſſeſſionem legitimè reciperet, prout præuia renunciatione collationis Epiſcopi, collationem, & poſſeſſionem ſolemniter cum interuentu, etiam Monachorum, recepit, *vt in Summario, dicto n. 4.* & vſque ad obitum continuauit.

Ex quibus, vbi etiam dubitari poſſet de fide inſtrumenti dictæ permutationis ex eo, quòd non conſtet de validitate primi tranſumpti anni 1274. à quo dicitur ſumptum anni 1449. ad inſtantiam recol. mem. R. P. D. Ludouici de Ludouiſiis Bononien. tunc Rotæ Romanæ Auditoris, & Vicarij Proſperi Card. Columnæ, Commendatarij Monaſterij de Flumana, cùm tamen ſimus in antiquiſſimis, adhuc ex dicta obſeruantia ei fides daretur. Cyn. *inter conſ. Bald. conſ.* 400. *n.* 5. *lib.* 4. Bald. *conſ.* 101. *n.* 4. *lib.* 1. *&* 274. *lib.* 2. Fab. de Anan. *conſ.* 88. Maſtrill. *deciſ.* 43. *n.* 6. Rota *in Anconitana de Fanellis*, 21. Maij, 1618. coram bon. mem. Vbaldo, *& in Forolmien. cenſus*, 14. *Iunij*, 1613. & *in Beneuentana Domus*, 28. Aprilis, 1617. coram me.

Non obſtat, quòd D. Remigius dictam parochialem, vti vacantem, obtinuerit in titulum perpetui Rectoris: quia debet intelligi de vacatione de facto, non autem de iure, vt confeſſio præiudicet minùs, quàm fieri poſſit. *l. Si quis intentione. de iudic.* & in beneficialibus datur multiplicatio titulorum. Caſſad. *deciſ.* 5. *n.* 5. *ſuper Reg.* & fuit dictum *in Iannen. Abbatiæ*, 3. Iunij, 1623. coram me: & ex ſuperuenienti titulo mutatur cauſa poſſeſſionis cumulatiuè, non tamen extinctiuè.

Denique non obſtat, quòd Vngarellus obtinuerit de dicta Eccleſia prouiſionem apoſtolicam: quia illa non immutat ſtatum beneficij, vt poſt Calderin. *conſ.* 26. *de præben.* Seraph. *deciſ.* 299. *n.* 5. & 1273. *n.* 2. Rota *deciſ.* 545. *n.* 3. *part.* 1. *diuerſ. & in Sorana Beneficij*, 9. Nouembris, 1622. coram R. P. D. Merlino.

Nec etiam ex eo, quòd fuerit in dicta Eccleſia deputatus Vicarius, ſeu Rector ſæcularis, dici poteſt ſtatus illius mutatus: quia etiam ſæculares eligi poſſunt in Eccleſia menſæ abbatialis, vt in hac cauſa dixit Sacra Congregatio Concil. 12. Aprilis, 1625. & fuit dictum *in Callian. Vnionis*, 29. Maij præteriti coram me.

Et ita deciſum vtraque parte informante.

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm Abbas poſſit ad libitum remouere à Monacho Prioratum manualem, vel aliud beneficium ei ab ipſo Abbate, vel alio Superiore collatum.

SVMMARIVM.

1 *Abbas poteſt ad libitum Priorem manualem, & Monachum beneficiarium, à Prioratu, ſeu beneficio remouere.*

2 *Beneficia ſæcularia, quæ perpetua ſunt, poſſunt etiam legitima de cauſa auferri.*

3 *Beneficium licèt ab Abbate collatum ſuo Monacho per totum ſuæ vitæ tempus, poteſt illo priuari.*

4 *Dominus ſeruo obligari non poteſt.*

5 *Abbas ſi Monacho beneficium contulerit cum conditione irreuocabilitatis, etiam iuramento firmata, an poſſit illud auferre.*

6 *Beneficium manuale an poſſit per Abbatem auferri à Monacho, ſi memoria non adeſſet, quòd aliquis Superior beneficium præfatum Regulari collatum nunquam reuocarit.*

7 *Beneficium an poſſit auferri à Monacho, ſi ei collatum fuerit ab Abbate ſimul cum Conuentu, cum conditione, vt talis collatio non poſſit reuocari.*

8 *Monachus inuari non poteſt in pacifica poſſeſſione ſui beneficij.*

9 *Monachus ſpoliatus à ſuo Abbate beneficio, non poteſt contra Abbatem de poſſeſſorio agere, petendo ſe ad priſtinam poſſeſſionem reſtitui, & num. 10. Quid, ſi de malitia Abbatis ſpoliaretur.*

11 *Abbates, & Prælati Regulares non poſſunt pro ſuo libito amouere Monachum à beneficio electiuo, abſque legitima cauſa.*

12 *Beneficium regulare habens parochiam, an poſſit ab Abbate pro ſuo libito auferri à Monacho parocho.*

13 *Monachus ſi præficiatur beneficio, tanquàm Clericus ſæcularis, non vt Monachus; tunc non poteſt reuocari à ſuo Abbate.*

14 *Beneficium de ſui natura perpetuum, non poteſt ad nutum Abbatis auferri à Monacho beneficiario.*

ABbas poteſt ad libitum, & abſque vlla cauſa, 1
Priorem manualem, & adminiſtratorem, ſeu beneficiarium Monachum à ſuo Prioratu, adminiſtratione, vel beneficio remouere, per textum *in c. Cùm ad Monaſterium. de ſtat. Monach.* ibi: *Nec alicui committatur aliqua obedientia perpetuò poſſidenda.* At, 2
quod non poteſt abſque legitima cauſa auferri, dicitur

tur

tur omninò perpetuum: ſæcularia enim beneficia, quæ perpetua ſunt, poſſunt etiam legitima de cauſa auferri. Probatur etiam *ex Clem. vnic. §. Præmiſſa. de ſupplen. neglig. Prælat.* ibi: *Liberè poſſunt ad Clauſtrum, cum oportuerit, reuocari.* Non poteſt autem quid liberè fieri, cùm cauſa legitima neceſſaria eſt. Atque ita docent Gloſſ. *in Clem. 2. verb. Per electionem. de reſcript.* Federic. de Sen. *conſil. 134. per tot.* Panormit. *in cap. fin. n. 6. de precar.* Felin. *in cap. Per tuas. n. 4. de maiorit. & obed.* Nauarr. *Comment. 4. de Regular. n. 22. verſ. Ex quibus facilè. & n. 25. verſ. 4.* Leſſ. *de iuſt. lib. 2. cap. 41. dub. 12. num. 98.* Azor. *moral. inſtit. parte 1. lib. 12. cap. 9. q. 8. & cap. 22. q. 10.* Sanch. *in Decalog. lib. 7. cap. 29. num. 111.*

3 Ampliatur dicta concluſio, primò, vt procedat, licèt Abbas talem Prioratum, adminiſtrationem, vel beneficium Religioſo contuliſſet, explicans, vt eo per totum vitæ ſuæ tempus fruatur; vel promittens, ſe illud nunquam reuocaturum: quia, ſicut dominus

4 ſeruo obligari non poteſt, *l. Interpoſitas, ff. de tranſact.* ita nec Abbas ſuo Monacho: tum etiam, quia huiuſmodi promiſſio tanquàm contraria iuri communi, diſponenti, nihil concedendum eſſe Monacho, quod ad Superioris nutum reuocari nequeat, *d. cap. Cum ad Monaſterium.* eſt omninò irrita. Sic Archidiac. *in can. Cùm paſtoris. num. 5. 2. q. 7.* Ioan. Andr. *in cap. fin. num. 1. in fine, & num. 2. de offic. Ordin. lib. 6.* vbi etiam Franch. *num. 3.* Federic. de Sen. *d. conſ. 134. num. 1. & conſil. 259. num. 2.* Panormit. *in cap. Cùm inter ſe. num. 2. de elect. & in cap. Ad noſtram. n. 9. de confirmat. vtili, vel inut. & d. cap. Cum ad Monaſterium. num. 11. & 12.* Syluest. *verb. Abbas. num. 65. q. 3. dict. 7.* Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 9. q. 8.* & alij, quos refert, & ſequitur Sanch. *eo cap. 29. num. 125.*

5 Secundò ampliatur, etiamſi Abbas huiuſmodi promiſſionẽ iuramẽto firmaſſet. Panormit. *vbi proximè, n. 10.* Rebuff. *de pacificis poſſeſſor. num. 274.* incideret tamen hoc caſu in periurium reuocando abſque iuſta cauſa: quia, licet peccauerit, promittendo contra iuris diſpoſitionem; non tamen peccat, non reuocando poſteà conceſſionem: quia nullo iure iubetur reuocare, & ſic obligat iuramentum, iuxta regulam vulgarem, quoties impleri poteſt abſque diſpendio ſalutis æternæ. Ita Sanchez *loco cit. num. 126.*

6 Tertiò ampliatur, vt poſſit Abbas auferre à Monacho beneficium manuale, quamuis non eſſet memoria hominum in contrarium, quòd Superior beneficium illud regulari collatum nunquam reuocarit: quia vel Superior nunquam reuocauit; quia noluit: & ob id non poteſt dici inducta conſuetudo: nam ex actibus meræ facultatis, ſeu ex non vſu non habente in ſe actũ tacitum diſpoſitioni iuris contrarium, non inducitur conſuetudo, vt notatur *in cap. Ioannes. de Cleric. coniugat.* Vel Superior voluit remouere, & ob poſſidentis potentiam non potuit: & hoc caſu nequit dici inducta conſuetudo, cùm ſit contra votum obedientiæ. Ita Panormit. *d. cap. Ad noſtram. num. penult.* vbi etiã Dec. *num. 6. verſ. Vltimò Abbas concludit.* Rebuff. *de pacific. poſſeſſ. num. 135.* Sanch. *d. cap. 29. num. 117.* Rota *deciſ. 778. part. 1. diuerſor.*

7 Quartò ampliatur, vt procedat, etiamſi Abbas cum Conuentu ſtatuerit, vt ea beneficij collatio Monachis facta reuocari nequeat, abſque conſenſu Conuentus; vel etiam cum illo: quo ſtatuto non obſtante, poterit Abbas beneficiarium ad ſui libitum remouere: quia id ſtatutum fieri non potuit in præiudiciũ Abbatis ſucceſſoris, neque ipſemet Abbas potuit ſibi legem imponere, à qua non ſit ei integrum recedere. Ita Panormit. *in cap. Cum ad Monaſterium. num. 11. de ſtatu Monachor.* Rebuff. *vbi proximè, num. 278.* Syluest. *verb. Abbas, q. 4. num. 7. verſ. Et tertiò.* Roderic. *quæſt. regular. tom. 1. q. 23. art. 9.* Sanchez *d. cap. 29. num. 127.* etiamſi id ſtatutum iureiurando confirmatum ſit: quia nihilominùs reuocatio tenet, licèt reuocans incidat in periurium. Ioan. Andr. *in cap. Non eſt obligatorium. in fine, de reg. iur. in 6.* Panormit. Roderic. & alij *proximè* adducti. Niſi tamen id ſtatutum authoritate Superioris confirmatum ſit: quia tunc Abbas nequiret beneficium reuocare; ſed id ſpectabit ad Superiorem, à quo ſtatutum confirmatum eſt: quia Superior confirmando manum appoſuit, ac videtur id ſibi reſeruare voluiſſe.

Ex prædictis colligitur, Monachum iuuari non 8
poſſe pacifica poſſeſſione triennali talis beneficij, ne moleſtari poſſit, *iuxta regulam Cancellariæ, de triennali:* quia ea eſt talium beneficiorum natura, vt poſſint ad Superioris nutum auferri. Ita Rebuff. *de pacific. poſſeſſor. num. 274.* Sanch. *d. cap. 29. num. 114.*

Colligitur ſecundò, Religioſum huiuſmodi bene- 9
ficiis ab Abbate, abſque iuſta cauſa ſpoliatum, non poſſe contra illum de poſſeſſorio agere, petendo ſe ad priſtinam poſſeſſionem reſtitui: quia Abbas ſpoliando vſus eſt iure ſuo, & ideò nullam ei fecit iniuriam. Ita Bald. *in l. Cùm affirmes. C. de liberali cauſa.* quem refert, & ſequitur Felin. *in cap. Per tuas. ſub num. 4. verſ. Meritò dixit Bald. de maiorit. & obed.* Rebuff. *vbi proximè.* Nauar. *comment. 2. de Regular. num. 65. verſ. Addo octauò. & lib. 3. conſil. in 2. edit. tit. de ſtat. Monach. conſ. 14. num. 12.* Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 1. q. 9.* Sanch. *d. cap. 29. num. 155.* Si 10
tamen Abbas reuocaret ex malitia, vt ratione mali animi, & odij; vt quando accuſatus ab eo, vel ad eius inſtantiam inquiſitus ſpoliaret; poſſet quidem Regularis beneficiarius reuocatus officium Superioris implorare, ne remoueatur: quia præſumitur id efficere animo vlciſcendi, vt & malo. Ita Innocent *in cap. Inſinuante qui Cleric. vel vouent. & in cap. final. num. 3. de offic. Ordin. lib. 6.* & ibi Ioan. Andr. Dominic. & Franch. Rebuff. *loco cit. num. 175.* Leſſ. *de iuſt. lib. 2. cap. 41. dub. 12. num. 98.* Nauar. Azor. & Sanchez *locis proximè cit.* Poteſt tamen Religioſus conqueri de tertio, ſi eum ſpoliauit, petendo ſe reſtitui. Ita Bald. Felin. Rebuff. Nauar. Azor. Sanch. *vbi ſuprà.*

His ita determinatis, multa ſunt cauenda. Primò, 11
quòd Abbates, & Prælati Regulares non poſſunt pro ſuo libito amouere Monachum à beneficio electiuo abſque legitima cauſa, cùm huiuſmodi beneficia perpetua ſint, *ex cap. 2. Ad fidem. de ſtat. Monach.* quod etiam docent Caſſadorus *deciſ. 4. num. 3. de præbendis*, Azor. *tom. 1. inſtit. moral. lib. 3. cap. 26. q. 15.* Cardin. *Clementina vnic. §. Præmiſſa. num. 4. de ſupplenda neglig. Prælat.* Anaſtaſius Germonius *de indultis Cardin. §. Regularia benef. num. 51.*

Secundò, ſi beneficium regulare habet Parochiam, 12
tunc Monachus, qui ei præficitur, non poteſt ad nutum Abbatis amoueri, cùm conſtitutus iam ſit Monachus in tali Parochia, vt beneficiarius authoritate, & conſenſu Epiſcopi, cuius eſt animarum curam committere, & pro illa miniſtros idoneos deputare. Colligitur *ex cap. de Monachis. 16. q. 1.* Ita Cardinal. *d. Clement. vnic. præmiſſa, num. 4. & ibid.* Ancharan. *n. 13.* Federic. de Senis *conſ. 134. num. 1.* Felin. *cap. Per tuas. num. 4. de maiorit. & obed.* Hoc tamen negat Azor. *loco cit. cap. 22. q. 10.* Ad quos Doctores conciliandos, Sanchez *lib. 7. in præcept. Decal. cap. 19. num. 120.* dicit, ſi beneficium curatum ſubſit pleno iure Monaſterio, tunc poterit Monachus ille reuocari ad nutum Abbatis: secùs, ſi Monaſterio non ſubſit pleno iure, cùm in priori caſu nullatenus neceſſaria ſit authoritas Epiſcopi.

Tertiò, ſi Monachus præficeretur beneficio, tan- 13
quàm

Digitized by Google

quàm Clericus ſæcularis, non vt Monachus, ſicut contingit, ſi præficeretur Eccleſiæ curatę ſæculari, vel beneficio ſimplici ſæculari, ex legitima diſpenſatione, tunc reuocari nō poſſet ab Abbate, vt dicunt Rebuff. *de pacificis poſſeſ. n.275.* & Abb. *in c.2.n.3. de ſtat. Monach.* Nauar. *Comm. 2. de Regul. n. 65. verſic. Addo 2.*

14 Quartò, ſi beneficium ſit de ſui natura perpetuum, tunc non poteſt Regularis, qui tali beneficio præfectus eſt, ad nutum Abbatis amoueri: quia collatio videtur facta ſecundùm naturam, & qualitatem beneficij. Ita docēt Rebuf. *loc. cit. n.*280. vbi refert, in Gallia ferè omnia beneficia regularia eſſe huiuſmodi. Idē docet Sanch. *loc. cit. n.*122. cū Doctoribus ab eo allegatis.

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Abbas poſſit remouere à Monacho beneficium manuale ei à Papa collatum; vel ab ipſo Abbate. collatum, & à Papa confirmatum.

SVMMARIVM.

1 *Abbas quo caſu poſſit à Monacho Prioratum manualem ei à Papa collatum auferre.*

2 *Papa quando beneficium manuale ab Abbate collatum ex certa ſcientia alicui Monacho confirmat, non poteſt Abbas illud Monacho abſque ipſius Papæ licentia auferre.*

3 *Monachus, ſi crimen aliquod priuatione dignum committat, poterit priuari beneficio, non obſtante confirmatione Papæ.*

4 *Beneficium manuale per Papæ collationem, aut confirmationē nō mutat naturā ſuam; ſed mortuo poſſidēte poterit ad Superioris nutū conferri, & reuocari.*

1 AD priorem huius quæſiti partem, reſpondeo diſtinguendo, quòd vel Summus Pontifex contulit Monacho huiuſmodi Prioratum, vel beneficium, poteſtate ad ipſum deuoluta, ob Abbatis negligentiā: & tunc non alteratur natura beneficij; ſed ſicut ante Papæ collationem poterat Abbas ad ſuum libitum illū remouere; ita etiam poſt ipſam collationem: nam non præſumitur Summum Pontificem hoc caſu mutare voluiſſe naturam beneficij, vt colligitur ex textu *in Clem. vnica, de ſupplen. neglig. Prælat.* Quia nec plus, nec aliter confert ſupplens negligentiam, quàm negligēns debebat conferre, cùm non tanquàm principalis; ſed tanquàm ipſius ſubrogatus conferat. Ita Gloſſ. *in d. Clem. vnic. verb. Reuocari.* Panormit. *in c. Ad noſtrā. n. 7. de confirmat. vtil. vel inut.* Felin. *in c. Per tuas. ſub n.3. verſ. Pro iſta differentia.* & *n. 4. de maiorit. & obed.* Philipp. Franch. *in c. fin. n. 3. de offic. Ordin. in 6.* Nicol. Milis *in repertor. verb. Beneficium, n.26. verſ. Beneficium manuale.* Selua *de benefic. part. 3. q. 69. n. vlt.* & alij plures apud Sanch. *in Decalog. lib. 7. c. 29. n. 133.* contra Decium. *in d. c. Ad noſtram. in nona edit. n. 16.*

Vel Summus Pontifex contulit, ceſſante omni negligentia Abbatis, & rurſus, aut talem Prioratum, vel beneficium contulit Monacho expreſsè, vt debeat, quoad vixerit, poſſidere; & tūc nō poterit Abbas eum remouere, iuxta textum *in c. Cùm inter. ff. de elect.* vbi Innocent. *in princ.* & Panor. *n. 2.* idem Panor. *d. c. Ad noſtram. n. 7.* Felin. *in c. Conſtitutus. n. 20. de reſcript.* & *d. c. Per tuas. n. 3. in fine.* Rebuff. *de pac. poſſeſſor. n. 181.*

Vel contulit ſimpliciter: & tunc poterit ab Abbate ad ſuum nutum amoueri, ſicut potuiſſet, ſi ipſemet illum contuliſſet. Ratio eſt: quia, cùm Papa concurrat in collatione beneficiorum cum omnibus Ordinariis, *cap. 2. de praben. lib. 6.* ſimpliciter conferendo, non videtur beneficij naturam alterare voluiſſe, & regulare manuale, ſeu ad nutum amouibile facere perpetuum, *arg. d. c. Ad noſtram.* & *cap. Porrecta. de confirmat. vtil. vel inutili.* Si verò non ſimpliciter, ſed ex certa ſcientia illud contuliſſet, nequiret Abbas reuocare: quia tūc Summus Pontifex cenſetur manū apponere, volens, id negotium ſibi reſeruari. Atque ita diſtinguentes hanc ſententiam tuentur Federic. de Sen. *conſil.* 88. Archidiac. *in can. Si Monachi. 16. q. 1. n. 2.* Felin. *vbi proximè.* Rebuff. *loc. cit. n. 279. & ſeqq.* Nauar. *comment. 2. de Reg. n. 6. verſ. Septimò.* Azor. *part. 1. inſtit. moral. lib. 12. c. 22. q. 10.* Sanch. *cap. 29. num.* 136. & alij apud ipſum.

2 Ad ſecundam quæſiti partem, quando Abbas beneficium manuale contulit alicui Monacho, qui deinde eius confirmationem à Summo Pontifice obtinuit; reſpondeo dicēdo, quòd ſi Papa tale beneficium ex certa ſcientia confirmauit, quanuis illud fuiſſet ad nutum Abbatis amouibile, tamen non poterit Monachus ab eo, abſque ipſius Summi Pontificis licentia, remoueri: ſed, ſicut priùs erat Abbatis obedientiarius; poſteà vigore confirmationis efficitur obedientiarius Papæ, ad notata per Innocent. *in c. Niſi. de præben. & in d. cap. Cùm inter R. de elect.* quem dixit communiter receptū Nauar. *Comment. 2. de Regular. ſub n. 65. verſ. Addo octauò. ad finem.* Panormit. *in c. Porrecta. n. 4. de confirmat. vtili, vel inut.* & *in cap. Ad noſtram. n.6. eod. tit.* Felin. *vbi proximè.* Selua *de benefic. p. 3. q. 68. num. 1.* Rebuff. *de pacific. poſſeſſor. n.279.* Azor. *d. lib. 12. c. 22. q. 10. & parte 2. lib. 8. c. 7. q. 11.* Roderic. *qq. regul. tom. 1. q. 34 art. 2.* & alij apud Sanch. *d. c. 29. num.* 130. Quod eſt intelligendum, quoad confirmationem tantùm, nempe, vt nō poſſit ad libitum remoueri; & vt nemo, niſi Summus Pontifex, poſſit de iure confirmationis, ſeu de viribus ipſius confirmationis cognoſcere; in reliquis autem omnibus remanebit Abbati, ſicuti anteà, ſubiectus: & ita renunciatio, & permutatio illius beneficij, ipſius Abbatis authoritate fieri debet. Ita Panormit. *proximè* alleg. *in vtroque loc.* Rebuff. *d. tract. de pacific. poſſeſſor. n.* 282. Sanch. *eo cap. 29. n.* 141.

3 Si verò huiuſmodi Religioſus crimen aliquod priuatione dignum committat, licèt beneficium ſit ei in perpetuum à Papa collatum, vel ex certa ſcientia confirmatum; poterit nihilominùs ab Abbate illo priuari: quia per eam Papæ collationem, aut confirmationem, ſolùm quoad præterita inferiorum Prælatorum manus ligatæ ſūt, ne de iuribus illius collationis, aut cōfirmationis cognoſcere poſſint: ſecùs reſpectu criminis de nouo ſuperuenientis: quia confirmatio, ſeu priuilegiū non extenditur ad non cogitata: tum etiam, quia aliàs collatio, ſeu confirmatio illa tribueret exceptionem ab Ordinariis, quod eſt abſurdum. Ita docent Panor. *in c. 1. n. 8. & 10. de confirmat. vtil. vel inutil.* & *in d. cap. Porrecta. n. 4.* & *c. Ad noſtram. n. 6. eod. tit.* Felin. *d. c. Per tuas. n. 4. in princip. de maior. & obed.* Bald. *c. Illud. n. 2. de maiorit. & obed.* Dec. *in cap. Cùm acceſſiſſent. in noua edit. n. 47. de conſt.* Sanch. *d. c. 29. n. 139.* & alij apud ipſū.

Notandum autem, quòd, licèt beneficium regulare manuale per talem Summi Pontificis collationem, aut confirmationem fiat perpetuum; non exinde dicitur omninò mutaſſe naturam ſuam: ſed obeunte illo, cui collatum, vel cōfirmatum eſt, redibit ad naturam ſuā: & ſic deinceps poterit ad Superioris nutum auferri. Ita Anton. *in d. c. Porrecta. n. 2. de confirmat. vtil.* Lapus *allegat. 9. n. 4.* Felin. *in cap. In noſtra. n. 45. notab. 9. de reſcript.* Selua *de benefic. part. 3. q. 11. num. 131.* Rebuff. *de pacific. poſſeſſor. num. 179.* Sanch. *eod. cap. 29. num. 141.*

QVÆSITVM XVI.

Abbate negligente in conferendo beneficia ſua Abbatiæ, ad quem deuoluatur eorum collatio.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiorum deuolutio, quibus de cauſis inue[...] ſit.*

2 *Beneficiorum prouiſio intra quod tempus facienda ſit.*
3 *Abbas, ſi eſt immediatè Papæ ſubiectus, prouiſio beneficiorum ad ipſum ſpectantium ad Papam, vel ad eius Legatum de latere deuoluitur.*
4 *Abbatum ex negligentia haud immediatè Papæ ſubiectorum, ad quem fiat deuolutio.*
5 *Patronus tam regularis, quàm ſecularis, ſi neglexerit præſentare intra tempus ſibi præfixum, tunc ius conferendi deuoluitur ad inſtituentem, tanquàm ad proprium Superiorem.*
6 *Menſes quot reſeruentur ad conferenda beneficia.*
7 *Prælato inferiore negligente in conferendo, ad quem deuoluatur poteſtas conferendi ſua beneficia?*
8 *Tempus præfixum ſex menſium quando currere incipiat.*
9 *Poteſtas conferendi beneficia amittitur per priuationem, per quam perditur ius conferendi, vel ad tempus, vel in perpetuum.*
10 *Beneficij collatio facta à negligente collatore, poſt elapſum tempus nulla eſt.*

1 PRo intelligentia huius quæſiti cauendum eſt, poteſtatem conferendi beneficia, amitti ſolere duobus caſibus, nimirum, per deuolutionē, & priuationē. Deuolutio pluribus de cauſis inuenta eſt, nempe, ne Eccleſiæ diu maneant in ſuſpenſo, *cap. 2. de conceſſ. præben.* quia id valdè diſpendioſum, & damnoſum eſſet Eccleſiis, *cap. Quàm ſit. de elect. in 6.* tum propter publicam vtilitatem, ne iura eccleſiaſtica in incerto ſint, & pereant, *argum. l. 1. ff. de vſucap.* Aduertat igitur Abbas, vt intra tēpus à iure ſtatutū beneficia ad eius collationem ſpectantia conferat: alitèr enim ius de illis prouidendi ad Superiores deuolueretur. Rebuff. *in prax.*
2 *beneficiorum, 1. part. tit. de deuolut. n. 7.* Tempus autem à iure ſtatutum intelligitur tempus ſex menſium, intra quod prouidere habent de beneficiis vacantibus ij, ad quos pertinet prouiſio, ſeu collatio, vt *d. cap. 2. de conceſſ. præben.* & *cap. Licèt. de ſupplen. neglig. Prælat.* & *Clem. 1. eod. tit.* & quòd ſemeſtre habet locū in omnibus beneficiis, tā conſtitutis in Eccleſiis ſęcularibus, quàm regularibus, tenent Innoc. Ioan. Andr. & Abb. *in cap. Ne pro defectu. de elect.* idem Abbas *in d. cap. 2.* Rebuff. *d. tit. de deuol. n. 4.* quod idē tempus regulariter currit pro quibuſlibet beneficiis, & aliis dignitatibus inferioribus. Idem Rebuff. *d. n. 4.* Reſtat videndū, ad quos Superiores fiat huiuſmodi deuolutio. Vnde dicimus,
3 quòd ſi Abbas, & Prælatus eſt immediatè Papæ ſubiectus, beneficiorū collatio, quæ ad ipſum pertinebat, deuoluitur ad Sedem apoſtolicam, vel ad Legatum de latere, per *cap. Licet. cap. Sicut. de ſupplen. neglig. Prælat.* Rebuff. *d. tit. de deuolut. n. 36. verſ. Non obſt.* Selu. *de benef. parte 3. q. 49. n. 4.* Panormit. *in cap. Graue. n. 6. & 7. de offic. Ordin.* & *in cap. 2. de conceſſ. præb.* Ratio eſt: quia proximus Superior taliū exemptorum eſt Papa, *cap. Nulla. diſt. 49.* Ioan. de Selua *vbi ſuprà.*
4 Ex negligentia verò Abbatum Regularium inferiorum, ad Epiſcopum, & Ordinarium fit deuolutio, qui apoſtolica authoritate confert, *cap. Cùm ſingula. de præben. in 6. d. Clem. vnic. de ſupplen. neglig. Prælat.* Rebuff. *d. tit. de deuolut. n. 39.* Doct. *in d. cap. 2. de conceſſ. præben.*
5 Si verò patronus, tam regularis, quàm ſæcularis, neglexerit præſentare intra tempus ſibi præfixum; tunc conferendi ius ad inſtituentē, tanquàm ad proximum Superiorem deuoluetur, *ex cap. 3. & cap. Propter. de iurepatron.* Quod etiam docent Rebuffus *in prax. benef. tit. de deuolut. n. 54.* Gregorius Lupez *l. 9. gloſſ. 1. tit. 16. part. 1.* Azor. *inſtit. moral. tom. 2. lib. 6. cap. 27. q. 5.* qui obſeruant, hoc idem eſſe tenēdum, etiamſi inſtituens fuerit inferior Epiſcopo, & cui ex aliquo titulo ſpectauerit poteſtas inſtituendi: quod adeò verum eſt, vt procedat etiam in Prælatis inferioribus Epiſcopo, licèt ſint Regulares: illis enim negligentibus fit deuolutio ad inſtituentem, vt colligitur ex Gloſſ. *verbo, Diſtinctionem, in Clem. vnica. de ſupplend. negl. Prælat.* quam ſequuntur Cardinal. *ibidem, n. 5.* & Imola *n. 33.* Facta ſic prædicta deuolutione ad inſtituentem ex negligentia patroni non præſentantis, inſtituenti reſeruantur ad conferendum ſex menſes à die deuolutionis, & notitiæ, etiamſi patronus eſſet laicus, cui tantùm quatuor menſes competerent ad præſentandum, vt habetur *in cap. 1. de iurepatr. lib. 6.* quod etiam affirmat Azorius *loco citato, cap. 27. quæſt. 11.* 6

Vbi verò Prælatus inferior Epiſcopo, ratione ſuæ iuriſdictionis epiſcopalis, ſibi legitimè acquiſitæ ius conferendi habuerit, eo negligente poteſtas conferendi deuoluetur ad Epiſcopum, tanquàm ad proximum Superiorem, vt probatur *ex d. Clem. vnica, de ſuppl. negl. Prælat.* & ex Azor. *loco cit. cap. 27. q. 4.* & Rebuff. *d. tit. de deuol. n. 25.* & nullo modo deuoluetur ad Capitulum, Sede vacante, vt notat Panormit. *in cap. Cùm olim. num. 2. de maiorit. & obed.* & Ioan. Monach. *cap. 17. num. 93.* 7

Hoc etiam procedit in collatoribus, etiam Regularibus, quorū poteſtas, etiā ex negligentia in beneficiis conferendis, ad Epiſcopū deuoluitur, qui conferre poterit, tanquàm Ordinarius, ſi illi exempti nō fuerint: ſi verò fuerint exempti, ad eundem Epiſcopum ſpectat, tanquàm Sedis apoſtolicæ delegatus. Sed hoc inferiùs limitatur. Ita affirmāt Rebuff. *d. tit. de deuol. n. 27.* Azor. *loco cit. c. 27. q. 4.* Zerola *in prax. Epiſc. part. 1. verbo, Beneficia, verſ. Ad tertium.* qui intelligunt de Epiſcopo illius loci, vbi exiſtunt beneficia; licèt in aliena diœceſi morentur collatores.

Verùm hoc intelligendum erit, niſi Abbas, & Prælatus regularis alteri Prælato intra Religionem immediatè ſubiiciatur: quia tunc ad illū deuoluetur talis collatio. Card. *d. Clement. vnic. q. 3.* arg. Gloſſ. *ſuper verbo, Alia, in Clem. Attendentes. de ſtat. Monach.* Eraſm. Coch. *de iuriſd. Ordin. in exempt. 4. q. 30. n. 8* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi, parte 3. alleg. 58. n. 13. in fine.* Et quòd deuolutio habeat etiam locum in beneficiis regularibus, quæ ſunt manualia, & ad nutum amouibilia, probatur *in dicta Clement. vnic. de ſupplen. neglig. Prælat.* & *ibi* Gloſ. §. *Præmiſſa. verbo, Reuocari,* & Cardinalis *n. 4.* Garz *de benef. parte 10. cap. 3. n. 46.* Notandum tamē, quòd inferior, re integra, poterit moram purgare, & prouidere de huiuſmodi beneficiis manualibus: quia ſunt ad eius nutū amouibilia, vt ait idem Garz. *n. 47.* Tempus præfixum ſex menſium incipit currere à die certæ ſcientiæ, & notitiæ, vel à die, quo ſcire debuit Collator, *cap. Quia diuerſitatem. de conceſſ. præben. c. vnico. de iurepatr. in 6. cap. Licèt. de ſupplen. neglig. Prælat.* & *ibi* Innoc. & Abbas, & alij. Azor. *inſtit. moral. part. 2. lib. 6. c. 16. q. 10.* quia, vbi non eſt ſcientia, non poteſt eſſe negligentia. Gloſſ. & Doctor. *in cap. Si Clericus. de præben. in 6.* & *in cap. Si pluribus. ibid.* Roch de Curte *in tract. de iurepatr. in verb. Honorificū. q. 27.* Rebuff. *loc. cit. n. 10.* 8

Amittitur etiam poteſtas conferendi beneficia, vt præmiſimus in principio quæſiti, per priuationem, per quam perditur ius conferendi, aut ad tēpus, vel in perpetuum. Si primo modo, amittitur ius conferendi in illis caſibus, quibus collator à beneficiorum collatione ſuſpēditur, *ex cap. Poſtulaſtis. de Cler. excomm. miniſtr.* *de prabend.* quod parum ſeruatur per ſe. & ſimpliciter, vt à ſola collatione beneficiorum ille ſuſpēdatur; ſed, aut pro præſenti facienda collatione tantùm ea poteſtate priuatur in pœnam, veluti ſi elegerit indignū ſcienter: quo caſu fit deuolutio, aut cū maiori excōmunicatione ligatur, & etiā in hoc caſu, durante excōmunicatione, ab huiuſmodi collatione ſuſpēſus eſt. Ita docet Barboſ. *de iure eccl. lib. 3. c. 13. n. 119.* Si ſecūdo modo perdatur, collator ab ea dignitate deponitur, cui annexū eſt 9

ius,

iūs conferendi, ſiue cùm eius beneficia fiant Summo Pontifici, vel alteri reſeruata. Ita docet Barboſ. *loc. cit.*

10 Ex his conſtat, quòd collatio facta à negligente collatore, poſt elapſum tempus nulla eſt, quamuis deuolutio poſteà contingat, nec per ſuperuenientem deuolutionem conualeſcit, niſi denuò fiat, vt habetur *in cap. Ex part. verſ. Nos igitur. de conceſſ. præbend.* & per Felinum *in cap. Cum ex officij. num. 37. de præſcript.* Azor. *loco cit. cap. 27. q. 6.* quod procedit, etiamſi is, qui iure deuoluto à ſe putato contulit, haberet poteſtatem ad conferendum iure ordinario: quod enim potuit, noluit; quod voluit, adimplere nequiuit, *cap. Cum ſuper. de off. deleg. l. Multum intereſt. verſ. Si verò. C. Si quis alteri.* & Rebuff. *d. tit. de deuol. num. 52.*

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Abbas excommunicatus poſſit beneficia conferre.

SVMMARIVM.

1 *Abbas excommunicatus vitandus, neque licitè, neque validè beneficia conferre poteſt.*

2 *Excommunicatus vitandus eſt priuatus vſu iuriſdictionis.*

3 *Beneficiorum collatio ſpectat ad poteſtatem iuriſdictionis.*

4 *Beneficiorum collatio facta ab Abbate excommunicato tolerato valida eſt.*

1 Abbas excommunicatus vitandus, neque licitè, neque validè poteſt beneficia conferre, *cap. 1. in princ. Ne Sede vacante. in 6. cap. Tama. de exceſſib. Prælat.* Facit *cap. Quia diuerſitatem. de conceſſ. præben.*
2 Ratio eſt: quia excommunicatus vitandus, ſeu non toleratus, eſt priuatus vſu iuriſdictionis: nam Eccleſia eo ipſo, quòd huiuſmodi excommunicatum non tolerat, ipſum propriæ iuriſdictionis vſu priuat, *cap. Ad probandum. de re iudic. cap. fin. de Cleric. excom. miniſtr. cap. Audiuimus. 24 quæſt. 1.* Idem colligitur *ex cap. 1. de offic. Vicar. in 6.* & *ex cap. Si is cui. de offic. deleg. eodem lib.* & ex aliis iuribus citatis per Suar.
3 *de cenſur. diſput. 54. ſect. 1. in princip.* Beneficiorum autem collatio ad poteſtatem iuriſdictionis ſpectat Gloſſ. final. *in cap. Tranſmiſſam. de elect.* ergo, cùm excommunicatus vitandus ſit priuatus vſu iuriſdictionis, conſequenter nec etiam poteſt beneficia conferre. Quod adeò verum eſt, vt, ſi Abbas ita excommunicatus, nihilominùs beneficia conferret; huiuſmodi collatio nulla eſſet: quia actus iuriſdictionis ab excommunicato factus nullus, atque inualidus eſt. Atque ita Gloſſ. & Doct. communiter *in cap. vlt. de exceſſ. Prælat.* Couar. *in cap. Alma mater. part. 1. §. 7. num. 9. in princ.* Nauar. *in Manual. cap. 27. num. 21. verſ. Octauo.* Suarez *d. diſput. 14. ſect. 2. num. 1. & 2.* Vgolin *tab. 2. de cenſur. cap. 21. §. 2. num. 2.* Reginal. *in praxi, lib. 32. tract. 1. num. 29.* Martin. Bonac. *de cenſur. diſp. 2. quæſt. 2. punct. 5. num. 6.* & alij apud Vgolin. & Reginal. *locis citatis.*
4 Dixi, *excommunicatus vitandus*: quia, ſi Abbas excommunicatus eſſet toleratus non denunciatus nominatim, dummodo tamen non eſſet publicus Clerici percuſſor, per Extrauag. Martini V. *Ad euitanda.* collatio beneficiorum ab eo facta valida eſſet, non in fauorem conferentis; ſed eius, cui conferuntur: quia Eccleſia permittit cum eo liberam communionem in rebus ſacris, & aliis pertinentibus, etiam ad iuriſdictionem æquè, ac cum non excommunicato per d. Extrauag. *Ad euitanda.* Ita Couar. *d. num. 9. verſ. Quid autem.* Suar. *d. ſect. 2. num. 3.* Vgolin. Reginald. & Bonac. *locis citatis.*

QVÆSITVM XVIII.

Vtrùm Abbates in beneficiis curatis ſibi ſubiectis Vicarium poſſint inſtituere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Regulares in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis olim poterant Vicarios ad nutum amouibiles ponere.*

2 *Tridentina Synodus quid ſuper hoc ſtatuerit.*

3 *Pius V. quid de hac re ordinauerit.*

In *Clement. 1. de exceſſibus Prælat.* & ibi Gloſſ. *verb. Ad menſam.* ſimiliter Gloſſ. *in Clement. 1. de reſcrip. verbo, Haberent,* alia Gloſſ. *in Clement. 1. de ſupplen. neglig. Prælator. verb. de menſa*, habetur, Abbates in 1
Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis poſſe Vicarios ad nutum amouibiles ponere: quia in huiuſmodi beneficiis, & Eccleſiis, cùm principalis titulus ſit penes Cœnobium, non ſunt ibi Vicarij perpetui, ſed ad nutum amouibiles, conſtituendi: nunquam enim vacare dicuntur tituli Eccleſiarum Monaſteriis, & Collegiis annexarum. Ita affirmat Imol. *in d. Clement. 1. n. 16. de exceſſ. Prælat.* Rebuff. *in praxi, tit. de Vicariis perpet. n. 7.* Hoyeda *de compatib. benefic. par. 5. cap. 15. n. 3.* Gonzal. *ad regul. 8. Cancel. gloſſ. 5. §. 3. num. 11. & 14.* & alij.

Attamen prædicta omnia procedebant de iure antiquo. Poſteà per Concil. Triden. facta fuit aliqua mu- 2
tatio circa prædictos Vicarios: etenim *ſeſſ. 7. de reform. cap. 7.* ſanciuit, vt poſſint Ordinarij locorum deputare Vicarios perpetuos in beneficiis quibuſcunque curatis vnitis Cathedralibus Eccleſiis, Collegiis, & Monaſteriis, exemptionibus, & priuilegiis quibuſcunque non obſtantibus: quod etiam decitum fuiſſe à Sacra Congregatione Illuſtriſſimorum Cardinalium eiuſdem Concil. Trident. Interpretum aſſerit Garz. *de benefic. p. 11. cap. 1. n. 9.* vbi addit, prædictos Illuſtriſſimos Cardinales decreuiſſe ab Ordinariis locorum poſſe perpetuos Vicarios conſtitui in prædictis beneficiis, etiamſi in litera vnionis adſit expreſſa clauſula, vt per Vicarios ad nutum amouibiles poſſint in iis locis, Monaſterio pleno iure ſubiectis deſeruire: quod eſt intelligendū de litteris, quæ emanarunt ante Conc. Trident. quia, ſi poſt Concil. Trident. appoſita eſſet in litteris vnionis clauſula vt per Vicarios amouibiles deſeruiāt, tūc valeret, etiam ſine derogatione eiuſdem Concilij, per ea, quæ notat idem Garz. *part. 4. cap. 5. a n. 130.* Nec poterat Epiſcopus Vicarium perpetuum in dictis beneficiis vnitis Monaſteriis, niſi in viſitatione ponere: Concilium enim non videtur tradere iuriſdictionem Ordinariis circa hoc, niſi in viſitatione, vt ait Garz. *d. part. 11. cap. 1. n. 12.* ad quod adducit declarationem S. Congregationis ſuper dicto Decreto.

Deinde verò Pius V. *in Bulla 46. de Vicariis perpetuis*, conſtituit, vt in Parochialibus vnitis Mona- 3
ſteriis Regularium Mendicantium debeat ab Epiſcopo vnus ex ipſis, quem Superior ſibi nominauerit, præuio examine, approbatus deputari, qui ſit ad nutum ipſius Superioris amouibilis. Idem ſtatuit idem Pontifex de Regularibus Monachis, cum conditione tamen, vt cum Monacho ita deputato cohabitent, ſaltem alij quatuor Monachi. Circa quod à

Gregorio XIII. fuit decretum, ſufficere, vt vnus tantum cohabitet, vt declarauit S. Congregatio per hæc verba: *S. D. N. Gregorius XIII. non habet pro reuocata Bullam Pij V. de Vicariis perpetuis in Parochialibus vnitis Monaſteriis Regularium, vbi Epiſcopus ad nominationem Monachorum deputat vnum ex ipſis præuio examine approbatum ad nutum ipſorum amouibilem, & cum Vicario ſic deputato debet habitare vnus duntaxat alius Monachus, ne plures extra clauſuram maneant.* Ita refert idem Garz. *d. cap.* 2. *n.* 13.

QVÆSITVM XIX.

Quod ſalarium debeat conſtitui Vicariis inſeruientibus Parochiis Monaſterio vnitis.

SVMMARIVM.

1 *Vicariis inſeruientibus Eccleſiis parochialibus vnitis Monaſteriis debet congrua fructuum illarum portio, Epiſcopi iudicio, aſſignari.*

2 *Parochialium Eccleſiarum Regularium fructus ſuperexcedentes portionem Vicariorum, in Monachorum vſus conuerti debent.*

1 Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 7. *de reformat. cap.* 7. & *ſeſſ. vltim. de reformat. cap.* 16. imponit Ordinariis beneficia curata Monaſteriis aggregata viſitantibus, vt per idoneos Vicarios perpetuos, ſi opus fuerit, ipſis prouideant, cum tertia parte fructuum, aut maiori, vel minori, arbitrio ipſorum Ordinariorum, necnon certa portione deſuper aſſignanda, non obſtantibus quibuſcunque priuilegiis. Sixtus V. etiam anno Domini 1588. Pontificatus ſui anno quarto, conceſſit Congregationi Sancti Benedicti Regni Portugalliæ, quòd parochiales Eccleſiæ, quæ per Monachos Ordinis Sancti Benedicti ſolitæ ſunt curari, ad vitam ipſorum per Presbyteros ſæculares, vel etiam per Monachos ad nutum amouibiles curentur, conſtituto eis ſalario decente, ab Ordinariis locorum be-
2 neuiſo. Reliqui verò fructus in vſus Monachorum conuertantur, vt habetur apud Roderic. *quæſt. regular. tom.* 1. *quæſt.* 36. *art.* 2. quæ conceſſio non videtur recedere à ſupradictis decretis Concilij Tridentini: quia hîc Pontifex Ordinariorum prudenti iudicio, non autem Regularium arbitrio, ſalarij ſupradictorum Vicariorum aſſignationem committit, quæ debet eſſe congrua fructuum beneficij portio, vt ait idem Concil. *d. cap.* 18. ibi: *Cum congrua eius arbitrio fructuum aſſignatione.* Et hoc, ne ob eius modicitatem Rectores cogantur aliunde neceſſaria quærere, & animarum curæ negligentiùs aſſiſtant. Vnde Monaſteria, quibus ſunt vnita beneficia, non poſſunt minuere conſuetam penſionem, quæ datur illis Rectoribus: nec ipſi poſſunt augere ſalarium, quod ab initio accipere ſolebant, *c. Auaritia, de præben.* vbi Abbas 1. *not.* quod vt rectè fiat, à Concil. Trident. Epiſcoporum arbitrio committitur, vt benè notat Roderiq. *loc. citat.*

QVÆSITVM XX.

Vtrùm Abbates poſſint habere concurſum ad parochiales Eccleſias ſibi ſubiectas.

SVMMARIVM.

1 *Prælati Epiſcopis inferiores regulariter nequeunt habere concurſum ad Eccleſias parochiales vacantes, quarum collatio ad eos ſpectat.*

2 *Limita, niſi inferiores ſint nullius diœceſis, & habeant proprium territorium, in quo exercent epiſcopalem iuriſdictionem, & habeant ius congregandi Synodum.*

3 *Prælatus, & Abbas exemptus, licèt non ſint nullius diœceſis, poſſunt habere concurſum, modò habeant diſtinctum territorium, & iuriſdictionem epiſcopalem, ac ius congregandi Synodum: & num.* 4.

Generaliter non poſſunt Prælati Epiſcopis inferiores concurſum ad Eccleſias parochiales vacantes, quarum collatio ad eos ſpectat, habere, vt colligitur ex decreto Concilij Tridentini *ſeſſ.* 24. *de reformat. cap.* 18. vbi ſtatuitur, *quòd vacante Eccleſia parochiali, etiam generaliter, vel ſpecialiter affecta, debeat Epiſcopus, ſi opus fuerit, idoneum in ea Vicarium conſtituere, qui eidem Eccleſiæ inſeruiat, donec ei de Rectore prouideatur; & demum præuio concurſu, & examine coram Examinatoribus faciēdo, ex his, quos ipſi Examinatores, ætate, moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad vacantem Eccleſiam gubernandam opportunis idoneos iudicauerint, Epiſcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicauerit, atque illi, & nō alteri collatio Eccleſiæ, ab eo fiat, ad quem ſpectabit eam conferre.* Per quæ patet, Epiſcopis, vel eorum Vicariis, non autem aliis collatoribus facultatem concurſum habendi committi. Idem habetur ex conſtitutione Pij V. quæ incipit: *In conferendis beneficiis.* edita Romæ apud Sanctum Petrum anno Domini 1566. 15. Kalend. April. Pontificatus ſui anno ſecundo: & teſtatur Garz. *de benef. parte* 9. *cap.* 2. *num.* 121. *& pluribus ſequen.* dicens, ita fuiſſe pluries declaratum à Sacra Congregatione Concilij, & præcipuè apparere *ex quadam declaratione* tradita Epiſcopo Palentino Romæ die 24. Octobris, 1573. & *ex quadam alia declaratione Salamantina Veronen. & Rauennatenſi*, in qua ſic dicitur: *Commendatarius Abbatiæ exemptæ exiſtentis intra fines alicuius diœceſis, & habens iura quaſi epiſcopalia, non poteſt facere concurſum beneficiorum curatorum: ſed hoc ſpectat ad Epiſcopum, in cuius diœceſi eſt Abbatia, qui electa magis idoneo mittet eundem ad Commendatarium pro collatione.* Ita Garz. *d. cap.* 2. *num.* 123. 1

Verùm ſupradictæ declarationes, & reſolutiones limitantur, vt non procedant, quando Prælati Epiſcopo inferiores ſunt nullius diœceſis, & habent proprium territorium, & omnimodam, & quaſi epiſcopalem iuriſdictionem, & ius congregandi Synodum, vt ait Flam. Pariſ. *de reſignat. benefic. lib.* 8. *quæſt.* 9. *num.* 98. dicens, ita fuiſſe declaratum per Sacram Congregationem Concilij: quod patet ex infraſcripta declaratione ipſius Sacræ Congregationis *ſuper d. cap.* 18. *ſeſſ.* 24. eiuſdem Trident. Synodi. *Ex hoc verbo,* (Ordinarius,) *colligitur hoc decretum locum habere in inferioribus Prælatis: vnde inferior Epiſcopo, qui omnimodam iuriſdictionem habet epiſcopalem, nec alicui ſubditur; ſed eſt immediatè ſubiectus Sedi apoſtolicæ, nullius diœceſis proprium territorium habens, ſi habet ius congregandi Synodum, & legitimè conſtat, illam congregaſſe, & elegiſſe Examinatores, poterit concurſum inſtituere, examinare, & approbare, ac Oeconomis, & Vicarios deputare: denique omnia illa, quæ per hoc decretum permittuntur, præſtare.* Ita refert Maſſobr. *in praxi habendi concurſum*, &c. *requiſ.* 1. *dub.* 8. *num.* 18. & Garz. *d. cap.* 2. *num.* 130. qui refert, idem tenuiſſe Rotam ex ſententia Sacræ Congregationis, *in vna Foroſempronen. Parochialis*, 15. Ianuarij, 1593. & 7. Maij eiuſdem anni coram D. Manrica, & *in vna Tarniſina iuriſdictionis*, 17. Februarij, 1595. coram D. Litta. 2

Idem

3 Idem procedit de Abbatibus exemptis,qui,etſi non ſint nullius diœceſis; tamen habẽt propriũ, & diſtinctum territorium, & epiſcopalem iuriſdictionem priuatiuè, & ius congregandi Synodum:ad quod facit declaratio Sacræ Congregationis *in vna Farfen. Legionen. Marſicana, & Cremonen.* in qua habetur,quòd *Commendatarius Abbatiæ habens iura epiſcopalia poteſt coram ſe, vel ſuo Vicario de curatis vacantibus concurſum facere; ſi modo habeat ius congregandi Synodum, & eligendi examinatores.* vt refert idem Garz. *n.* 137. Vbi *n.* 140. aduertit, colligi ex præfatis, quòd, quanuis Abbates ius Synodum congregandi obtinerent, ſi nondum illam congregarunt, aut examinatores non deputarunt; concurſum habere ſpectabit ad Epiſcopum, intra cuius fines, ſeu diœceſim parochialis Eccleſia exiſtit, vel ad viciniorem. Si autem ſemel Synodum congregaſſent, & in ea examinatores deputaſſent; quanuis examinatores extincti fuerint, ſupradicta non habebunt locum; ſed deuolutio fiet ad Sedem apoſtolicam, iuxta prædictam conſtitutionem Pij V. Ex his ergo reſoluitur, quòd Abbates omninò
4 ab Epiſcoporum iuriſdictione exempti, & habentes proprium diſtrictum, & ius congregandi Synodum, & qui cum effectu illam congregarunt,ac examinatores deputarunt, poſſunt concurſum habere ad Eccleſias parochiales, quarum collatio ad ipſos ſpectat, & in eis magis idoneos inſtituere.

QVÆSITVM XXI.

Vtrùm Abbates poſsint acquiſitioni iuriſpatronatus in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis fundandi aſſenſum præbere.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus quibus modis acquiri poſſit.*
2 *Ordinarij aſſenſus interuenire debet ad iuriſpatronatus acquiſitionem.*
3 *Abbas habens poteſtatem dandi licentiam ædificandi Eccleſias intra ſuam Parochiam, poteſt etiam præſtare aſſenſum, & authoritatem acquiſitioni iuriſpatronatus.*

1 SVpponendum eſt, iuſpatronatus, tam per laicos, quam per Clericos, tribus potiſſimùm modis acquiri, nempe, fundatione, conſtructione, & dotatione, vt ait Gloſ. *in cap. Pia mentis.* 16. *q.* 7. Roch. de Curt. *in tract. de iurepatr. verb. Eccleſiam fundauit*, *& verbo, Conſtruxit*, & *verb. Dotauit.* Lambert. *eod. tract. part.* 1. *lib.* 1. *q.* 2. *cum ſequent. uſque ad* 9. Flamin. *de reſign. lib.* 4. *q.* 4. *n.* 40. *cum ſequen.* Garz *de benefic. p.* 5. *cap.* 9. *à n.* 36. qui plures cumulat. Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 18. *n.* 33. *cum ſequen.* Vgolin. *de poteſt. Epiſcop. cap.* 54. *in princ. n.* 6. & alij.

2 Supponendum eſt inſuper, non acquiri ex ſupradictis cauſis iuſpatronatus, niſi Ordinarij ad id conſenſus, & authoritas accedat, vt *cap. Nobis.* & *ibi* Doct. *de iurepatr.* Roch. de Curt. *verb. pro eo, quod de Diœceſani conſenſu.* Lambert. *d. part.* 1. *q.* 5. *art.* 5. *cum ſeq.* Viu. *in praxi iuriſpatron. p.* 1. *lib.* 1. *cap.* 1. *n.* 24. Garz. *d. c.* 9. *n.* 71. & alij communiter.

3 His præcognitis, conſtat, Abbates poſſe aſſenſum præbere in acquiſitione iuriſpatronatus in Eccleſiis, in quibus exercent iuriſdictionem epiſcopalem; imò abſque eorum authoritate non poſſe tale iuſpatronatus acquiri; Ordinarij etenim nomine in hac materia veniunt omnes Prælati, etiam Epiſcopo inferiores, dummodo habeant epiſcopalem poteſtatem, vt tradit Vinian. *d. part.* 1. *lib.* 2. *c.* 1. *n.* 17. Rota *diuerſ. p.* 2. *deciſ.* 85. In qua fuit reſolutum, *Abbatem habentem poteſtatem dandi licentiam ædificandi Eccleſias intra ſuam parochiam, in quandam conſequentiam habere etiam facultatem præſtandi authoritatem, & conſenſum creationi, & acquiſitioni iuriſpatronatus, cum regulariter non ſoleant Eccleſiæ ædificari ſine acquiſitione iuriſpatronatus, & ſic poteſtas dandi licentiam conſtruendi Eccleſiam trahit ſecum, tanquàm quid conſequutiuum, poteſtatem conſentiendi acquiſitioni iuriſpatronatus: & dicta poteſtas dandi licentiam ædificandi Eccleſiam, videtur concedi ad finem, vt ædificans acquirat iuſpatronatus.* Hanc deciſionem in puncto, & ad propoſitum noſtrum adducunt Garz. *d. cap.* 9. *d. num.* 71. & Barboſa *de offic. & poteſt. Epiſcop. part.* 3 *alleg.* 70. *num.* 31.

QVÆSITVM XXII.

Vtrùm Abbates poſsint inſtituere præſentatos in Capellis iuriſpatronatus ad ipſos ſpectantibus.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutio quid ſit.*
2 *Inſtitutio in Eccleſiis, & Capellis Abbatibus pleno iure ſubiectis, ſpectat ad eoſdem Abbates: ſecus autem in iis, quæ ad ipſos pleno iure non pertinent.*
3 *Inſtitutio in iurepatronatus, ipſo tranſlato ad Monaſterium, an pertineat ad Abbatem.*

INſtitutio eſt conceſſio Eccleſiæ, ſeu beneficij authoritate legitima Epiſcopi, vel alterius Ordinarij 1
facta, non ſimpliciter cuilibet Clerico; ſed tantùm illi, quem patronus nominauit, ſiue præſentauit. Hanc diffinitionem inſtitutionis tradunt Auguſt. Barboſ. *de poteſt. Epiſcop. part.* 3. *alleg.* 72. *n.* 174. Azor. *inſtit. moral. part.* 2. *lib.* 6. *cap.* 27. *q.* 1. & alij. Dicitur etiam tranſlatio iuris non libera à Superiore facta, ex qua plenum ius datur inſtituto. Ita Panorm. *in c. Authoritate. n.* 7. *de inſtit.* & Gloſ. *in cap.* 1. *de regul. iur. lib.* 6. Ideò autem dicitur nõ libera: quia Superior non quemlibet Clericum in huiuſmodi Eccleſiis, ſiue beneficiis; ſed idoneum à patronis præſentatum inſtituere tenetur, *c. Decernimus.* 16. *q.* 7. *cap. Paſtoralis.* & *cap. Quod autem de iurepatr.* Quibus ſuppoſitis, pro ſolutione 2
quæſiti dicimus, quòd in Eccleſiis, & Capellis pleno iure Abbatibus ſubiectis, inſtitutio ſpectat ad ipſos Abbates per textũm *in Clem.* 1. *verſ. Quidam præterea.* & *verſ. Quidam etiam. de exceſſ. Prælat.* Roch. de Curte *in tract. de iurepatron. verb. competens, q. vltima*, Cochier. *de iuriſd. Ordin. in exempt. part.* 4. *q.* 80. non autem poſſunt inſtituere, & deſtituere in Eccleſiis ad eos pleno iure non ſpectantibus; ſed Clerici, vel Presbyteri ab eis præſentati ſunt ab Epiſcopo inſtituendi, *c. In Lateranenſi.* & *ibi* Abbas *n.* 5. & *cap. de Monachis, de præben. cap. Cum & plantare. §. in Eccleſiis. de priuil.* quia, ſi Abbates poſſent in huiuſmodi Eccleſiis etiam inſtituere, dicerentur eis pleno iure ſubiectæ: nam Eccleſiæ, & Capellæ dicuntur Abbatibus pleno iure ſubiectæ, quando Epiſcopi in eis nullum ius epiſcopale exercẽt; ſed tota iuriſdictio ad eos Abbates pertinet, & poſſunt in eis beneficiarios inſtituere, ac deſtituere, *cap. Quoniam.* & *ibi* Abbas *n.* 3. *de priuileg.* Gloſ. *in cap. Abbates, verb. pleno iure, eod. tit. in* 6. Sed tamen, ſi iuſpatronatus ad Monaſterium 3
transferret cum aliqua vniuerſitate bonorum, nõ tranſibit ad eum inſtitutio, ſed manebit illius, ad quem anteà pertinebat: quià per illum tranſitum non poteſt plus iuris transferri, quàm erat penes transferentem,

cap. Cùm ſæculum. de iurepatron. Rochus de Curt. *tract. de iurepatr. in verb. Competens alicui. num.* 70. Cocchier. *loco citato*, Barboſ. *vbi ſuprà, num.* 188. Patroni verò exempti debent instituendos Epiſcopo præſentare. Paul. de Cittadin. *tract. de iurepatr. art.* 3. 6. *num.* 79. *quæſt.* 45. Cocchier. *d. quæſt.* 80. Barboſa *loco cit.*

QVÆSITVM XXIII.

Quibus modis iuſpatronatus ſæcularium in Monaſterium, & Abbatiam transferri poſsit.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus laicorum per hæreditariam ſucceſſionem poteſt in Monaſterium tranſire. Item,*
2 *Patronus laicus ſi efficiatur religioſus.*
3 *Iuſpatronatus quando delatum fuit iure ſanguinis ad patronum, qui Religionem ingreſſus eſt; Monaſterium habebit ius præſentandi, durante vita ipſius tantùm.*
4 *Iuſpatronatus laicorum tranſit in Monaſterium titulo donationis, & venditionis cum vniuerſitate bonorum.*
5 *Ordinarij aſſenſus an ſit neceſſarius in tranſlatione huiuſmodi iuriſpatronatus in Monaſterium.*
6 *Iuriſpatronatus transfertur per permutationem.*
7 *Iuſpatronatus quomodo dicatur vendi cum vniuerſitate bonorum.*

1 PLuribus modis iuſpatronatus laicorum poteſt in Abbatiam, & Monaſterium tranſmitti, ſi quidem per hæreditariam ſucceſſionem, *cap. Conſiderandum.* 16. *quæſt.* 7. *Clem.* 2. *de iurepatronat.* videlicet, quando Monaſterium à Patrono laico hæres institueretur: quia tunc acceſſoriè cum vniuerſitate bonorum hæreditatis veniret etiam iuſpatronatus, vt ait Mantic. *deciſ.* 140. *n.* 2. Cardinal Tuſc. *pract. concluſ. litera I, concluſ.*
2 6 ta. *in fine.* Vel ſi patronus laicus efficiatur Religioſus, iuſpatronatus ad ipſum ſpectans transfertur in Monaſterium, vt ait Gambar. *de offic. Legat. lib.* 3. *num.* 416. *& ſeqq.* cum Marian. Socin. *in repetit. cap. de Monachis, de præben.* Ratio eſt: quia per talem ingreſſum omnia illius bona acquiruntur Monaſterio. *Auth. Ingreſſi. C. de ſacroſ. Eccleſ.* & ſic iuſpatronatus tranſiret in Monaſterium. Lambert. *de iurepatr. parte* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 11. *n.* 12.

3 Hîc autem eſt aduertendum, quòd quando iuſpatronatus delatum fuit iure ſanguinis ad ipſum Patronum, qui Religionem ingreſſus eſt, Monaſterium habebit ius præſentandi, durante vita Monachi tantùm: quia poſt eius obitum defertur in poſteros. Ita Prob. *in addit. ad Ioann. Monach. rubr. de iurepatr. in* 6. *n.* 2. *& n.* 418. *& ſequen.* Garz. *de benef. part.* 5. *cap.* 1.
4 *n.* 555. Non ſolùm autem iure hæreditario, & per ſucceſſionem tranſit iuſpatronatus; ſed etiam quandoque titulo donationis, permutationis, & venditionis, cum vniuerſitate bonorum, in qua ſit iuſpatronatus, transfertur per donationem, cùm patronus illud donaret Cœnobio, ſeu Monaſterio, vel Abbatiæ, ſiue etiam Abbati, nomine, & iure Abbatiæ, & dignitatis, cui præeſt, vt *cap. Ex inſinuatione. de iurepatronat.* Gloſſ. *in cap. Pia mentis.* 16. *q.* 7. Tiraq. *in l. Si vnquam. verb. donatione largitus, n.* 353. Lambert. *lib.*
5 1. *p.* 1. *q.* 4 *art.* 1. Circa quod eſt notandum, quòd etſi in tranſlatione iuriſpatronatus per donationem neceſſarius eſt Epiſcopi aſſenſus; tamen eſt intelligendum, ſi fiat de laico in laicum, vel etiam Clericum cauſa ipſius, non Eccleſiæ, ne iuſpatronatus Eccleſiæ tranſeat ad hominem ſuſpectum, vel minùs Eccleſiæ gratum. Sic Hoſtien. Ioannes Andr. & Archidiacon. relati à Panormit. *in cap. Illud. de iurepatronat.* Quia, ſi fiat Religioſis etiam per patronum Laicum, non requirerentur huiuſmodi aſſenſus. Doctores communiter *in cap. Nullus. cap. Ex inſinuatione. cap. Cùm ſæculum.* & *d. cap. Illud. de iurepatronat. cap. vnic. eod. tit. in* 6. Viuian. *tom.* 1. *commun. opin. lib.* 1. *tit.* 4. *n.* 9. *pagin.* 167. Azor. *inſtit. moral. par.* 2. *lib.* 6. *cap.* 20. *q.* 5.

Transfertur & alio modo iuſpatronatus à Laico in Religioſos, & Monaſterium, ſiue Abbatiam per permutationem *cap. Nemini.* 16. *q.* 7. in qua nec etiam requiritur Epiſcopi aſſenſus. Ita Rochus de Curte *de iurepatr. in verb. Ipſe, vel is, à quo. q.* 16. *n.* 28. Azor. *d. cap.* 20. *q.* 6. Viu. *d. tomo* 1. *lib.* 4. *cap.* 3. Permutatio autem ita permiſſa eſt, ſi fiat cum alia re ſpirituali, putà cum alio iurepatronatus, aut alio iure ſimiliter rei ſpirituali annexo, & non aliter, *per cap. Ad quæſtiones.* & *cap. vltimo, de rerum permutat.* Tranſmittitur & alio modo iuſpatronatus à laicis in Religioſos per venditionem veræ vniuerſitatis bonorum, in qua eſt conſtitutum, putà, cum villa, caſtro, hæreditate, fundo dotali, vel alia re, quæ non ſingula corpora, ſed corporum vniuerſitatem, id eſt, aliqua iura contineat, *cap. Ex litteris.* & *cap. Cum ſæculum. de iurepatr.* Suar. *de Relig. tomo* 1. *lib.* 4. *de ſimon. cap.* 28. *n.* 12. *cum ſeqq.* Couar. *variar. reſolut. lib.* 1. *cap.* 15. *n.* 3. *&* 4. Molin. *de iuſt. tract.* 2. *diſp.* 620. *n.* 6. Garz. *de benefic. part.* 5. *cap.* 9. *num.* 19. 6

Iuſpatronatus dicitur vendi cum vniuerſitate rei, quando venditur cum tota re, in qua eſt vniuerſitas. 7 In præſenti autem vniuerſitas intelligitur, quando aliqua res non ſolùm eſt particularis; ſed continet in ſe, non modò corpora rerum; ſed etiam iura vniuerſalia. Abb. *in cap. Ex litteris. de iurepatr. n.* 10. *&* 11. & cum ea in emptorem transferuntur etiam ſeruitutes, onera, & iura, ac actiones ad ipſam ſpectantes: iuſpatronatus etenim non adhæret cuilibet rei certæ, ſed rei bonorum vniuerſitatem habenti, vt putà, villæ, caſtro, Eccleſiæ, Conuentui, Cœnobio, Seminario, Ciuitati, Prouinciæ, quæ omnia habent iura vniuerſitatis. Hæreditas etiam continet vniuerſitatem; quia eſt quid vniuerſum. *l. Bonorum. ff. de verb. ſignific.* & *l. Hæreditas. ff. de pet. hæred.* Nomine etiam bonorum continetur vniuerſitas, vt aſſerit, & probat Panormit. *d. cap. Ex litteris. de iurepatr.*

QVÆSITVM XXIV.

Intra quod tempus teneantur Abbates præſentare ad beneficia iuriſpatronatus, ad eorum Abbatias, & Monaſteria ſpectantia.

SVMMARIVM.

1 *Patronis laicis eſt præfixum quadrimeſtre; Eccleſiaſticis verò ſemeſtre ad præſentandum. Magis dignum trahit ad ſe minùs dignum.*
2 *Præſentandi tempus quando incipiat currere.*
3 *Patroni eccleſiaſtici an poſſint variare, antequam Ordinarius præſentatum inſtituat.*
4 *Patronis quod tempus ſit præfixum ad præſentandum ad beneficia curata, & parochialia.*

IN hoc differunt præcipuè Patroni eccleſiaſtici à laicis, quòd laici habeant tantùm quadrimeſtre ad præſentandum, *cap. Cùm propter. de iurepatr.* Regularibus, & Clericis eccleſiaſticis eſt præfixum tempus ſex menſium. 1

meoſium, vt *cap. vnico*, §. *Verum. eodem tit. in 6.* notant Vgol. *de poteſt. Epiſc. cap. 51. in princip. n. 5.* Aloyſ. Ricc. *in collect. deciſ. part. 1. collect.* 119. Lambert. *de iurepat. lib. 2. p. 1. q. 1. art. 1.* Garz. *de benefic. part. 5. cap. 9. n.* 209. & alij. Quod procedit etiam quando ſimul cum Abbate alius laicus haberet præſentare, ratione commuſtionis. Gloſſ. fin *in d. §. Verum.* Roch. de Curt. *de iurepatr. verb. Ius, n. 15.* Selu. *de benef. 3. p. q. 11. n. 18.* Viuian. *in praxi iuriſpatr. p. 2. l. 7. c. 1. n. 5.* qui affirmat, idem procedere, etiamſi laicus haberet maiorem partem: nam magis dignum trahit ad ſe minùs dignum, *c. Quod in dubiis.* & ibi Gloſſ. *verb. Conſecratum. de conſecratione Eccleſia, vel Altaris.* Quod

2 tempus non incipit currere, niſi à die ſcientiæ vacationis beneficij, vt aiunt Garz. *de benef. p. 10. cap. 2. n. 34.* Leſſ. *de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 37. n. 27.* & alij, quos refert, & ſequitur Barboſa *de offic. & poteſtat. Epiſcop. p. 3. allegat. 72. n. 134.*

3 Et quamuis patroni laïci poſſint variare, antequàm Ordinarius præſentatum inſtituat, & alium ſucceſſiuè cumulando præſentare; non licet tamen id facere patronis eccleſiaſticis, *cap. Cùm autem. cap. Paſtoralis.* & *cap. Quod autem. de iurepatr.* Roch. de Curt. *verbo, honorificum, q. 9. & ſeq.* Lambert. *p. 1. lib. 2. q. 7. per totam.* Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 223.* Garz. *d. p. 5. cap. 9. n. 211. & ſeq.* Ratio eſt: quia præſentatio Eccleſiaſticorum habet vim electionis, vbi non cadit variatio: electus enim ſtatim acquirit ius in re, *cap. Publicato.* vbi Gloſſ. & *cap. Quod ſicut. de elect.* Idcircò patronis laïcis conceditur quadri-

4 meſtre; Eccleſiaſticis verò ſemeſtre: quia iſti variare nequeunt. Quæ omnia prædicta procedunt quoad præſentationem ad beneficia ſimplicia, & ſine cura: ſecùs autem dicendum erit de beneficiis curatis, ac parochialibus patronatis. Circa quod eſt obſeruandum, quòd omnes patroni & patronæ, tam Clerici, quàm ſæculares, & regulares habentes ius præſentandi ad Parochias patronatas, tenentur ad eas vacantes intra viginti dies à die veriſimilis notitiæ vacationis Capellanos præſentare, iuxta conſtitutionem Pij V. editam ſuper collatione Parochialium Eccleſiarum, quæ incipit: *In conferendis beneficiis.* Vbi prohibetur expreſsè Ordinariis, ne tempus decem dierum eiſdem Ordinariis, & Patronis à Concilio Tridentino ad nominandum idoneos ad Eccleſiam regendam curam deputatis examinatoribus præfixum vltra alios decem dies prorogare audeant, vel præſumant; ac præſentati, examinati, & approbati per examen debent intra duos menſes à die præſentationis, & confecti examinis ab Ordinario inſtitui; aliàs beneficium deuoluitur ad Papam.

QVÆSITVM XXV.

An Regularis poſſit Eccleſiæ collegiatæ ſæculari præfici, & beneficia ſimplicia ſæcularia obtinere, ac penſiones beneficiorum eccleſiaſticorum poſſidere.

SVMMARIVM.

1 *Regularis præfici poteſt Eccleſiæ collegiatæ.*

2 *Beneficia ſimplicia poſſideri non poſſunt à Regularibus.*

3 *Epiſcopus diſpenſare non poteſt cum regulari, vt beneficium ſimplex obtineat.*

4 *Abbas non poteſt facere Monachum ſuum habilem ad duo beneficia ſui Ordinis.*

5 *Regularis ſine diſpenſatione Papæ eſt incapax penſionis ſuper beneficio ſæculari, ſiue ſimplex ſit, ſiue curatum.*

6 *Regularis abſque prædicta diſpenſatione eſt etiam incapax penſionis ſuper beneficio regulari.*

Poſſe Regularem præfici Eccleſiæ collegiatæ, 1 affirmant Selua *benef. 3. part. q. 70. num. 4.* Syluestr. *verbo, Relig. 7. q. 6.* Roſella *verbo, Monachus, num. 4.* Tabien. *eod verbo, num. 4. q. 3.* Graff. *in deciſ. 2. part. lib. 3. cap. 20. num. 7.* Rodriq. *qq. regul. tom. 3. q. 53. art. 2.* Azot. *tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 19. q. 13.* Abb. *in cap. Quod Dei timorem. num. 5. de ſtat. Monach.* Cardinal. *ibid. num. 5. q. 7.* Sanchez *lib. 7. in præcept. Decal. cap. 29. num. 73.* vbi rationem aſſignans ait: quia eadem videtur ratio, ac de Epiſcopo, qui eligitur ad curam eorum, qui pertinent ad Collegium: & ſicut Epiſcopus cum ſuo Capitulo inſtituit vnum corpus; ita ille Regularis cum ſuo. Et licèt Ioann. Andr. *in cap. Quod Dei timorem. & num. 16. de ſtat. Monach.* & Anchar. *ibid. num. 12.* & alij oppoſitum teneant, hoc procedit ex eo, quia exiſtimant, huiuſmodi beneficium eſſe ſimplex.

De beneficiis autem ſimplicibus nulla difficultas 2 eſt, ea non poſſe à Regularibus poſſideri propter eorum incapacitatem, deſumptam ex natura regularis obſeruantiæ, & ex ſacris Canonibus, qui negant, poſſe Regularem ſæculare beneficium ſimplex obtinere: & affirmant, illum poſſe præfici beneficio curato in fauorem curæ animarum: quod probatur ex *cap. In nona actione. 16. q. 7.* & ex D. Hieronymo ad Riparium Presbyterum, relato *in cap. Monachus. 16. q. 1.* & Fedetic. de Sen. *conſ. 119.* Hoſtienſis *in cap. Inter quatuor. final. de relig. Dom.* Abb. *in d. cap. Quod Dei timorem. num. 5. de ſtat. Monach.* Cardinal. *ibid. num. 7. q. 5.* Selua *de benef. p. 1. q. 70. num. 3.* Rochus *de iurepatr. verbo, Beneficium, q. 4. num. 13.* Angelus *verbo, Religioſus, num. 37.* Sylueſter *verbo, Religio, 7. q. 5.* Nauarr. *comm. 4. de Regul. num. 23.* Tabiena *verbo, Monachus, num. 3.* Armilla *eod. verbo, num. 4.* Roſella *ſimiliter num. 1.* Flamin. *de reſign. benef. lib. 4. q. 5. num. 1.* Rodriq. *qq. regul. tom. 1. q. 33. art. 4.* Azot. *tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 19. q. 13.* Emmanuel Sà *in Aphoriſ. verbo, Religio, num. 32.* Sanchez *loco cit. num. 75.* vbi *num. 76.* dicit, quòd non 3 poteſt Epiſcopus in hoc diſpenſare: quia nuſquam id illi conceditur, vt etiam affirmant Roſella *d. verbo, Monachus, num. 4.* & Tabiena *num. 4. q. 3.* Armilla *ſimiliter num. 5.* Gambar. *de authorit. Legat. à latere, lib. 6. num. 253.* & Sanchez *eod. loco, num. 77.* infert, minùs poſſe Epiſcopum diſpenſare, vt Religioſus promotus ad beneficium parochiale habeat ſimul beneficium ſimplex: quia vltra inhabilitatem, quam habet ad beneficium ſimplex, concurrit aliud impedimentum, ſcilicet, pluralitas beneficiorum, vt benè probat idem Sanchez *loco cit.* cum Doctoribus ab eodem adductis: & *num. 78.* infert, quòd non poteſt Prælatus facere ſuum 4 Monachum habilem ad duo ſui Ordinis beneficia: quod manifeſtè habetur *in cap. Cùm ſingula. in principio, de præbend. in 6.* per illa verba: *Prohibemus, ne aliqui Religioſi pluribus Prioratibus, aut Eccleſiis abſque Sedis apoſtolicæ authoritate præeſſe præſumant, niſi vnus ex eis ab aliis dependeat, vel ad inuicem ſint annexi.*

Ex quibus videtur reſolutum, quicquid dicendum 5 ſit de penſione: nam primò manifeſtè conſtat, Regularem eſſe incapacem penſionis ſuper beneficio ſæculari, ſiue ſimplici, ſiue curato obtinendæ, abſque diſpenſatione Summi Pontificis: quia valet huiuſmodi argumentum, ſcilicet, qui eſt incapax beneficij, eſt etiam incapax penſionis: ſed Regularis eſt incapax beneficij ſæcularis ſimplicis: ergo erit incapax penſionis ſuper dicto beneficio poſitæ.

Si dicas, quòd eſt capax beneficij ſæcularis curati: ergo ſaltem poterit ſine diſpenſatione obtinere penſionem ſuper beneficio curato. Reſpondeo, quòd Regularis eſt capax beneficij curati ſæcularis ex indulgentia iuris, propter fauorem curæ animarum, vt diximus: qui quidem fauor, cùm non reperiatur in penſione conſtituenda, non erit capax penſionis ſuper beneficio curato.

6 Si petas, an Regularis poſſit habere penſionem beneficij regularis ſui Monaſterij. Reſpondeo, non eſſe capacem abſque eadem diſpenſatione Summi Pontificis: quod probatur *ex Clem. vnica, de ſupplend. negl. Prælat.* vbi decernitur, beneficia regularia non poſſe ab Abbatibus ſuis beneficiis vniri, neque nouis penſionibus onerari: quod etiam probatur ex eo, quòd non poſſit Abbas penſionem imponere ſuper Prioratu habente bona diſtincta à bonis Monaſterij, vel habente ius ſpirituale annexum. Ita Sanchez *in precept. Decalogi, lib. 7. cap. 29. num. 45.* quod etiam habetur *in Clem. vnica, §. eod. num. a. de ſuppl. negl. Prælat.* in qua dicitur, non poſſe imponi nouam penſionem beneficio ſibi ſubdito.

DISPVTATIO X.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum, quoad exactionem charitatiui ſubſidij à ſubditis, & beneficiatiis.

QVÆS. I. Quid ſit charitatiuum ſubſidium, & à quibus perſonis ſit exigendum.
II. Vtrùm Abbates, ac Prælati Epiſcopo inferiores, poſſint charitatiuum ſubſidium à Monaſteriis, & Eccleſiis ſibi ſubiectis exigere.
III. Ex quibus cauſis charitatiuum ſubſidium, & in qua quantitate exigi poſſit.
IV. Vtrùm Abbas cum ſuo Monaſterio charitatiuum ſubſidium Epiſcopo ſoluere teneatur: & quid de Eccleſiis exemptis, & Monialibus.

QVÆSITVM I.

Quid ſit charitatiuum ſubſidium, & à quibus perſonis ſit exigendum.

SVMMARIVM

1 *Charitatiuum ſubſidium dicitur, quaſi charitatis auxilium.*
2 *Charitatiuum ſubſidium petitur, quando propria Eccleſiæ redditus non ſufficiunt.*
3 *Epiſcopus, & alij Prælati, quibus incumbit ius petendi charitatiuum ſubſidium, poſſunt compellere ſubditos ad illud ſoluendum.*
4 *Epiſcopus in his, quæ ſpectant ad dignitatem, & honorem ſuæ Eccleſiæ, poteſt eſſe Iudex in propria cauſa.*
5 *Charitatiuum ſubſidium exigendum eſt ratione beneficiorum à Clero, & ab Eccleſiis propriæ Diœceſis.*
6 *Charitatiuum ſubſidium ſoluere tenentur Canonici, ſeu Capitulum Eccleſiæ cathedralis, & penſionarius, pro rata ſuæ penſionis, & Rector beneficij, vt num. 7. & 8. & 11.*
9 *Charitatiuum ſubſidium ſoluere non tenetur Clericus, qui vltra victum, & veſtitum nihil habet de fructibus ſui beneficij.*
10 *Charitatiuum ſubſidium non debet ſolui de quotidianis diſtributionibus.*

1 CHaritatiuum ſubſidium dicitur, quaſi charitatis auxilium, per Hoſtienſ. & alios Doctores ſcribentes *in cap. Conquerente. de offic. Ordin.* quia à principio ex charitate peti debet, non per vim extorqueri, *ex cap. Ex parte. de cenſibus.* & Doctoribus *infrà* citandis.

Dicitur, & appellatur huiuſmodi charitatiuum ſubſidium, aliquando *ſubſidium*: quia, ſicut ſubſidium datur, quando deficit proprium; ita etiam charitatiuum ſubſidium petitur, quando redditus propriæ Eccleſiæ non ſufficiunt Epiſcopis, & aliis Prælatis, quibus competit ius, ſeu priuilegium, aut conſuetudo petendi charitatiuum ſubſidium. Ita Azor. *tom. 2. inſtit. moral. lib. 9. cap. 14. q. 2.* 2

Dixi, *quia à principio ex charitate peti debet*; non, quia Epiſcopus, & alij Prælati, quibus incumbit ius poſtulandi dictum ſubſidium, non poſſint compellere, (exiſtente manifeſta, & rationabili cauſa.) ſuos Clericos ad tale ſubſidium ſoluendum: poſſunt equidem illos compellere, imò edictum affigere, vt vbicunque Clericus beneficium habẽs, non ſoluerit charitatiuum ſubſidium infra certum tempus, excommunicetur. Ita deciſũ fuiſſe à Sacra Rota Romana, affirmat Azor. *d. tom. 2. inſtit. moral. lib. 9. cap. 14. 3. q.* Idem affirmat Barboſ. *de offic. & poteſ. Epiſ. p. 3. alleg. 87. num. 5.* vbi *num. 6.* dicit, quid non obſtat, quòd Epiſcopus videatur eſſe Iudex in propria cauſa, *l. 1. C. Ne quis in ſua cauſa.* Quia exiſtente rationabili, & iuſta cauſa, vt diximus, in his, quæ ſpectant ad dignitatem, & honorem ſuæ Eccleſiæ, poteſt Epiſcopus eſſe Iudex in propria cauſa, *ex cap. Romana de pœnis,* & ex Alexand. Tremac. *variarum reſolut. lib. 2. tit. de Iudice, reſol. 5. num. 7.* & Barboſ. *loco cit. de offic. & poteſt. Epiſc. num. 6.* Non poſſunt tamen loco pignoris capi Calices, vel libri, vel alia diuinis miniſteriis deputata, ex eod. Azor. *loco citato, quæſt. 3. in fin.* A quibus verò perſonis ſit recipiendum, dico, quòd 3 4

Hoc ſubſidium exigendum eſt, ratione beneficiorum, à Clero, & ab Eccleſiis ſuæ propriæ diœceſis, & ſibi ſubiectis, *ex cap. Competente. de offic. Ordin.* & Barboſ. *loco cit. de offic. & poteſt. Epiſc. num. 39* quod priùs docuerunt Nauar. *conſ. 10. in antiq. & conſ. 5. in nouis, tit. de cenſibus.* Sayrus *in florib. deciſ. ſub eod. tit. deciſ. 10.* Azor. *loco cit. q. 6.* & debet eſſe de fructibus 5

ctibus, & redditibus beneficiorum, vt dicunt cit. Doctores.

6 Canonici, ſeu Capitulum Eccleſiæ Cathedralis tenentur ſoluere dictum charitatiuum ſubſidium. Ita Barthol. Bellinciounus *tract. de charitatiuo ſubſidio*, q. 27. Remigius de Gonni *in ſimili tract.* q.38. Barboſ. *de iure eccleſ. lib.* 3. *cap.* 21. *n.* 48.

7 Penſionarius etiam pro rata ſuæ penſionis ad idem ſubſidium tenetur. Barboſ. *loc. cit. n.*39. qui *n.* 44. dicit, quòd ſtylus Curiæ habet, vt penſio authoritate Papæ aſſignata ſit immunis ab omni onere, etiam ſubſidij charitatiui.

8 Rector etiam beneficij tenetur illud ſoluere, ex eodem Barboſ. *loc.cit. n.* 44. ſicut etiam ſucceſſor in beneficio aliquo, quando ſuus anteceſſor, ſiue Rector, vel alius Beneficiatus non ſoluerit, ex eodem Barboſ. *loc. cit. n.* 38. & Bellinc. *loc. cit. q.* 52. Azor. *loc.cit. q.6.* vbi ait, poſſe Epiſcopum conuenire ſucceſſorem, vel anteceſſorem, ſi adhoc viuus ſit, vt maluerit, & ſubſidium petere. Idem affirmat Barboſ. *loc. cit. eod.n.* 38.

9 Clericus, qui vltra victum, & veſtitum, & proprium commodum, nihil habet de fructibus, & redditibus ſui beneficij, non tenetur ad ſubſidium charitatiuum, vt dicunt Bellinc. *loc.cit. q.* 30. Barboſ. *de iure eccleſ. loc. cit. n.* 35. Azor. *loc. cit. q* 6.

10 De quotidianis diſtributionibus non debet ſolui charitatiuum ſubſidium: quia quotidianæ diſtributiones non poſſunt dici fructus, & redditus proprij beneficij. Et ita affirmant idem Bellinc. *loc. cit. q.* 76. Gonzal. *ad Regul.* 8. *Cancell. gloſ.*7. *n.*174. & Barboſ. *loc. cit.n.*45.

11 Rector habens Eccleſiam in vna diœceſi; prædia verò in alia, tenetur ſoluere charitatiuum ſubſidium Ordinario, in cuius diœceſi ſita eſt Eccleſia. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſ. loc. cit. n.*15. & Scipio de Rubeis *in Aphoriſmis Epiſcoporum, verbo, charitatiuum ſubſidium, n.*4.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores poſſint charitatiuum ſubſidium à Monaſterijs, & Eccleſijs ſibi ſubiectis exigere.

SVMMARIVM.

1 *Prælati Epiſcopo inferiores poſſunt ſubſidium charitatiuum eorum oneri neceſſarium à Monaſteriis, & Eccleſiis ſibi ſubiectis petere, & quo iure.*

2 *Abbates, & Prælati habentes Eccleſias ſibi pleno iure ſubiectas, & in eis epiſcopalem iuriſdictionem exercentes, poſſunt charitatiuum ſubſidium ab eis exigere.*

3 *Commendatarius perpetuus poteſt ab Eccleſiis ſibi ſubiectis charitatiuum ſubſidium exigere.*

4 *Prælati habentes territorium, & diœceſim, poſſunt cogere ſubditos ad ſoluendum charitatiuum ſubſidium.*

5 *Epiſcopus, & Prælati, quando charitatiuum ſubſidium poſtulare volunt, debent facere cum conſenſu ſui Capituli.*

1 Dico primò: Prælati Epiſcopo inferiores poſſunt ſubſidium charitatiuum exigere; non quidem ex iure, ſed ex conſuetudine, & priuilegio. Ita Barthol. Bellencionus *in tract. de charitat. ſubſidio*, q. 5. Azor *tom.*1. *inſtit. moral. lib.*9. *cap.*14. *q.*5. Boer. *deciſ.*133. Barboſ. *de iure eccleſ. lib.* 3. *cap.*21. *n.*15. *& de offic. & poteſt. Epiſ. p.*3. *alleg.*87. *n.*17. vbi pro hac ſententia refert etiam Caldetinum.

Dicendum eſt ſecundò, Abbates, & Prælatos Epiſcopo inferiores habẽtes Eccleſias ſibi pleno iure ſubiectas, tam regulares, quàm ſæculares, poſſe ab eiſdem ſubſidium charitatiuum exigere: quod probatur à contrario ſenſu authoritate Barboſæ *de offic. & poteſt. Epiſ. loc. cit.* & Calderini *in conſ. de cenſibus*, citati ab eodem Barb. *n.*18. 2

Dico tertiò: Commendatarius perpetuus poteſt ab Eccleſiis ſibi ſubiectis charitatiuum ſubſidium exigere, perinde ac titularis: quia, licèt titulo careat; nihilominùs habet legitimam adminiſtrationem, ac exercere poteſt ea, quæ ſunt iuriſdictionis, æquè ac ſi titulum habuiſſet, imò Commendatarij perpetui in omnibus, vt titulares cenſentur, prout probauimus *in* 1. *tomo, diſput. de commendis.* Ita Bellinc. *q.*6. Azor *d. cap.*14. *q.*5. *verſ. Commendatarius item.* & Innoc. *in cap. Si conſtiterit. de accuſ.* Barboſ. *de offic. & poteſ. Epiſ. loc. cit. n.*10. 3

Dico quartò, Abbates, & Prælatos habentes territorium, & diœceſim, data manifeſta, & rationabili cauſa, licitè cogere ſuos ſubditos ad huiuſmodi charitatiuum ſubſidium præſtandum, cùm in his Prælatis militent omnes rationes, & exigentiæ, & opportunitates, quæ militant in Epiſcopis. Ratio eſt: quia in his, quæ ad charitatem ſpectant, ideò ſubditi ex parte ſua obnoxij tenentur ſuis Prælatis: quia ab illis beneficia recipiunt. Vnde, cùm in regimine, tam ſpirituali, quàm temporali, recipiant etiam ſubditi ab Abbatibus, & Prælatis, in quorum territorio, & diœceſi exiſtunt, huiuſmodi beneficia, pari ratione tenentur illis exhibere charitatiuum ſubſidium, ac ſi eſſent Epiſcopi. Et quòd Epiſcopo debeatur tale ſubſidium, nulli dubium eſt, vt omnia iura clamant, quæ ad eoſdem Prælatos, & Abbates diœceſim habentes pari ratione referenda ſunt. Debent tamen huiuſmodi Prælati, ſicut & Epiſcopus, quando charitatiuum ſubſidium poſtulare cupiunt, hoc facere cum conſilio ſui Capituli, & Clericorum, *ex cap. Quanto. de iis, quæ fiunt à Prælatis.* Similiter poterunt ſupradicti Abbates, & Prælati diœceſim habentes, hoc ſubſidium ad inſtar Epiſcoporum petere: quia ſpectat huiuſmodi ſubſidium ad legem diœceſanam, vt dicit Bellinc. *loc. cit. q.*32. *n.*8. quæ lex competit etiam ſupradictis Abbatibus, & Prælatis. 4 5

QVÆSITVM III.

Ex quibus cauſis charitatiuum ſubſidium, & in qua quantitate exigi poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati, quomodo cauſam ſuæ neceſſitatis narrare debeant.*

2 *Cauſa rationabilis ad petendum charitatiuum ſubſidium, quæ ſit.*

3 *Debitorum ſolutio, quæ Prælatus contraxit pro ſua Eccleſia iure tuendo, cenſetur cauſa petendi charitatiuum ſubſidium.*

4 *Prælatus, qui magnas impenſas fecit in negotiis Religionis communibus pertractandis, poteſt petere charitatiuum ſubſidium.*

5 *Prælatus, qui aliquam rem magni momenti emit ad ſuam Eccleſiam conſeruandam neceſſariam, poteſt petere charitatiuum ſubſidium.*

6 *Prælatus iter facturus ad Papam, Imperatorem, vel Regem, ob ſuæ Eccleſiæ, vel etiam totius Religionis commune bonum, poteſt charitatiuum ſubſidium petere.*

7 *Prælatus vocatus ad prouinciale Concilium, poteſt prædictum ſubſidium petere.*

8 *Prælatus, qui fecit impenſas magni momenti neceſſarias in aduentu Imperatoris, Regis, vel Principis, poteſt exigere charitatiuum ſubſidium.*

9 *Charitatiui ſubſidij quantitas iuſta quanam eſſe poſſit.*

1 ABbates, & Prælati prædicti, quibus charitatiuum ſubſidium exigere licet, congregato Capitulo, ſiue Conuentu, cum charitate, & humanitate illis cauſam ſuæ neceſſitatis narrare debent, ac eos hortari, vt
2 in tali neceſſitate ſibi ſubueniant. Cauſa autem ad tale ſubſidium exigendum euidens & rationabilis eſſe debet, ne vltra debitum ſubditis grauamen inferatur, vt per text. *in cap. Conquerente. de offic. Ordin.* & *cap. Cum Apoſtolus. §. Prohibemus. de cenſibus.* Quæ autem circa hoc negotium manifeſta, & rationabilis cauſa dicatur, nihil certi in iure habetur: propterea Iudicis arbitrio relinquendum opinantur Gloſ. *in d. §. Prohibemus. verbo, Rationabilis.* Abbas *ibidem, n. 4. in fin.* Card *num. 2* Bellinc. *tract. de charit. ſubſid. q. 16. n. 12.* & alij, quos refert, & ſequitur Menoch. *de arbitrar. caſ. 178. num. 2* Barboſ. *de iure eccl. lib. 3. cap. 21. num. 22.* Hippolytus *in l. Quæſtionis modum. num. 6. ff. de quæſt.* Et *per d. cap. Cum Apoſtolus. vr. §. Suſtinemus.* non ſolum requiritur cauſa rationabilis, ſed quòd manifeſte ſit talis, & caſum dubium excludat, vt per Bellinc. *quæſt.* 18. Aliquas harum cauſarum enumerat Azor. *inſtit. moral. part. 2. lib. 9. cap. 14 q. 4.* vbi has ſeptem enumerat.

3 Prima cauſa cenſetur ſolutio debitorum, quæ contraxit Prælatus pro ſuæ Eccleſiæ iure tuendo, videlicet, quando multa, & magna ſunt debita, & aliunde ex bonis Eccleſiæ ſolui commodè nequeunt. Hoſtienſis *in Summ. tit. Vt eccleſiaſtica beneficia. §. 1* & *tit. de cenſibus, §. Ex quibus cauſis.* Butrius, & Imola *in cap. Conquerente. prædicto.*

4 Secunda cauſa exigendi eſt, ſi Prælatus magnas fecerit impenſas in negotiis Religionis communibus pertractandis. Innocentius *cap. 1. de ſtat. Monach.* Vel, ſi lites magnas pro bono Eccleſiæ habuerit. Menoch. *loco cit. cap. 178. num. 12.*

5 Tertia cauſa, ſi Prælatus rem aliquam magni momenti emerit neceſſariam ad ſuam Eccleſiam conſeruandam. Hoſtienſ. *locis ſupra cit.* Butrius, & Imol. *præfato cap. Conquerente.* Oldrad *conſil.* 140. quod incipit: *Circa propoſitam quæſtionem.* Barboſ. *de iur. eccl. loco cit. num. 17.*

6 Quarta, ſi Prælatus, iter facturus ſit ad Papam, vel Imperatorem, vel Regem, ob ſuæ Eccleſiæ, vel etiam totius Religionis commune bonum. Innocent. *cap. 1. de ſtatu Monachor.* Hoſtienſ. & Butr. *locis citatis.* Menoch. *loco ſimiliter cit. caſ. 178. num 9.*

Quinta, ſi Prælatus ad generale Concilium vocatus iter ſuſceperit, iuxta id, quod habetur *in cap. Placuit. diſtinct.* 18. vt notat Innoc. & Ioannes Andreas *in cap. Graue. de præbend.*

7 Sexta, ſi vocatus iturus ſit ad prouinciale Concilium, exigere poteſt, ſecundùm Innocent. *in cap. 1. de ſtat. Monach.* quem ibi ſequuntur Butr. & Panormit.

8 Septima, ſi Prælatus, impenſas neceſſarias, & alicuius momenti fecerit in aduentu Imperatoris Regis, vel Principis; præſertim, ſi ab eo habeant regalia. Bellinc. *quæſt. 22* poſt Archidiaconum & Hugonem *in cap. vnico 10. q. 3.* Barboſ. *loco cit. num. 20.*

Quæ omnes cauſæ idcirco apponuntur, vt etiam Abbates, & Prælati epiſcopalem iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopum habentes, quos diximus poſſe petere charitatiuum ſubſidium, caueant, quibus de cauſis huiuſmodi charitatiuum ſubſidium petere poſſint.

In quanam autem quantitate charitatiuum ſubſi- 9
dium exigendum eſſe debeat, nihil pro certo, vt diximus, ſtatui poteſt; in hac tamen re dicendum puto cum Barboſ. *loco cit. num. 6.* decimam annui redditus partem iuſtam eſſe ſubſidij quantitatem: vnde non ſunt audiendi, qui putant, ſeruandam eſſe illam quantitatem, quam Benedictus XII. præfinuit *in Extrauag.* quæ incipit: *Vas electionis.* quæ Extrauagans recepta non fuit, vt docet Menoch. *de arbitr. caſ. 178. num. vlt.*

Verum quidem eſt, quantitatem ſubſidij charitatiui non eſſe determinatam: & ita affirmant Nauarr. *conſ. 10. in antiq. & in nouis conſ. 5. de cenſib.* Sayrus *in flor. decıſ. ſub illo tit. deciſ. 10.* Vnde in omni euentu nullus debet cogi ad maiorem ſolito contributionem, vt cenſuit S. Congregatio negotiis Epiſc. & Regul. præpoſita ſub die 17. Ianuarij, 1589. Hanc declarationem refert Barboſ. *loco cit. num. 7.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbas cum ſuo Monaſterio charitatiuum ſubſidium Epiſcopo ſoluere teneatur. Et quid de Eccleſiis exemptis, & Monialibus.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Monaſteria exempta non tenentur ſoluere Epiſcopo charitatiuum ſubſidium.*

2 *Legatis, aut Nuncijs apoſtolicæ Sedis, ſiue Metropolitanis procurationes aliquas, vel ſubſidia non tenentur Regulares ſoluere.*

3 *Charitatiui ſubſidij exactio eſt de lege diœceſana, à qua lege Monaſteria exempta ſunt. Monaſteria aliqua an ſint, quæ teneantur ſubſidium charitatiuum Epiſcopo elargiri.*

4 *Eccleſia exempta non tenetur ſoluere Epiſcopo charitatiuum ſubſidium. Limita, vt num. 5. & 6.*

7 *Moniales an teneantur ſoluere charitatiuum ſubſidium.*

ABbates, & Monaſteria nõ tenentur præſtare Epi- 1
ſcopo ſubſidium charitatiuum, vt tenent Ioannes Andr. Butr. Imol. *in c. Dilectus. de off. Ordinar.* Innocent. *in c. 1. de ſtat. Monach.* Hoſtienſ. *in Summ. tit. de cenſ. §. Ex quibus cauſis. verſ. Item Epiſcopus exigit.* Bellinc. *d. tract. q. 29.* Rodet. *qq. regul. tom. 2. q. 66. art. 1. & 2.* qui refert, Gregorium XI. Pontificatus ſui anno quarto, Idibus Octobris Ordinem D. Hieronymi in Hiſpania exemptum feciſſe à ſolutione
charitatiui ſubſidij, ita vt neque Legatis, ſiue Nun- 2
ciis apoſtolicæ Sedis, aut locorum metropolitanorum, ſiue diœceſanorum procurationes aliquas, vel iura alia, aut ſubſidia, quocunque nomine nuncupata Monaſteria, aut Fratres ſoluere teneantur. Refert etiam, Eugenium IV. anno Domini 1443. Pontificatus ſui anno 13. decimoſeptimo Kalen. Decembris, Priori, & Fratribus Beatæ Mariæ de Guadalupe conceſſiſſe, & indulſiſſe, quòd Monaſterium prædictum, ac eius Fratres in dicto Monaſterio pro tempore degentes, & omnia eorum bona, & loca ad ipſum Monaſterium ſpectantia, à talibus ſubſidiis, & impoſitionibus, aliiſque exactionibus quibuſcunque exempta eſſent. Refert etiam Leonem X. Clem. VII. Paulum III. Pium IV. & Pium V. idem conceſſiſſe in Monaſterio, & Conuentu Hoſpitalis S. Ioannis Hieroſolymitani, vt habetur

habetur io Bulla Sixti V. incip. *Etſi ex iuſta paſtoralis officij.* data Romæ anno Domioi 1587. die 18. Augusti, Indict. 15. vbi D. Magnus Magiſter, & Conuentus, Baiulive, Caſtellanus, Empoſte, Priores, milites, aliæque perſonæ dicti Hoſpitalis, necnon eorum ſubditi, vaſſallani, coloni, & ſeruitores, ac alij in eorum obſequiis, & dicti Hoſpitalis beneficiis quomodolibet nuncupatis exiſtentes, etiam Presbyteros curam animarũ exerceotes, quandiu illam exercerent, & in illorum obſequiis forent, illorúmque animalia, prædia, domos, molendina, & bona quæcunque obtinent, atque in poſterum obtinerent, & poſſiderent, à ſolutione, & exactione decimarum, cenſuum, iurium, etiam ſynodalium, & canonicarum portionum, ſeu charitatiui ſubſidij, &c. exempti eſſent. Quæ conceſſiones extenduntur etiam ad alios Ordines, qui eorum priuilegia participant. Ratio autem vltra prædictas conceſſiones, quare Monaſteria, & Religiones ad charita-
3 tiuum ſubſidium ſoluendum non tenentur, eſt: quia eius exactio eſt de lege diœceſana, non autem iuriſdictionis, vt ait Bellinc. *eod. tract. quæſt.* 28. Cochier. *de iuriſdict. Ordin. in exemptos, par.* 1. *quæſt.* 25. *n.*8. At Monaſteria etiam non exempta à lege diœceſana immunia ſunt de iure communi, vt probatur per tex. *in can. Ne pro cuiuſlibet.* 16. *quæſt* 1. & *in cap. de ſtat. Monach.* Nec obſtat *Clementin.* 1. *&* 2. *de cenſibus*, vbi habetur, Religioſos teneri ſoluere iura epiſcopalia, & ſubire onera, &c. niſi ſpeciali Papæ conceſſione, aut conſuetudioe ſe tueri poſſint. Quia reſpondetur, ibi textum loqui de Monaſteriis habentibus Eccleſias ſæculares ſibi ſubiectas, quæ, antequà Monaſterio ſubderentur, Epiſcopo tale ſubſidium, & alia iura ſoluere conſueuerant; & propterea cenſentur aggregatæ Monaſterio cum ſuo onere, *cap. Paſtoralis. de decimis, cap. Quia Monaſterium. de relig. domib.* Ita Cochier. *vbi ſuprà, dicto num.* 9. *verſ. Limita primò.* Azorius *inſtit. moral. tom.* 2. *cap.* 14. *q.* 6. Barboſa *de iur. eccleſ. lib.* 3. *cap.* 21. *num.* 51.

4 Eccleſiæ ſimiliter exemptæ non tenentur præſtare Epiſcopo tale ſubſidium charitatiuum, vt probant Cardinal. *in Clem. Frequens.* §. *Nonnulli. de exceſſ. Prælat.* & Anchatan. *ibid. verſ.* 8. not. Bellinc. *loco cit. q.* 32. Azor. *ſimiliter loco cit quæſt.* 6. Eraſmus Cochier. *loco cit. quæſt.* 9. Barboſ. *loco cit. num.* 53. vbi aduertit, quòd maximè procedit, ſi exemptio ſit data cum plena libertate: quia hoc importat exemptionem non modò à iuriſdictione, ſed etiam ab omnibus, quæ ſunt de lege diœceſana.

5 Limitatur tamen, niſi in priuilegio exemptionis appoſita eſſet clauſula: *Volumus autem, quod Eccleſia huiuſmodi exempta cum charitate priori cum Epiſcopo ſuo remaneat.* Ita Bellinc. *loco cit. quæſt.* 32. Eraſm. Cochier. *quæſt.* 9. *part.* 1. *num.* 9.

6 Limitatur etiam, niſi Eccleſiæ exemptæ haberent populum non exemptum: reſpectu enim populi non exempti deberetur charitatiuum ſubſidium, vt dicunt Bellincionus *loco cit. q.* 32. *num.* 5. Eraſm. Cochier. *part.* 4. *quæſt.* 9. *num.* 2. & Barboſa *loco citato, num.* 54. Sed hæc limitatio intelligenda eſt, vt puto, de Eccleſiis, quæ non ſunt vnitæ Monaſteriis priuilegiatis, & exemptis, vt ſunt hodie multa beneficia curata de menſa Prælatorum, & Abbatum, quæ, licèt populum exemptum non habeant, cùm ſint vnitæ Monaſteriis, & Abbatiis, charitatiuum ſubſidium præſtare non tenentur.

Nec obſtat in contrarium *Clem.* 1. §. *Nonnulli.* com Gloſſ. *in verſ. Exigendo.* vbi Abbas *num.* 11. *de exceſſ. Prælat.* & Hoſtien. *in Sum. de off.* §. 2. *verſ. nunquid Epiſcopus.* & Alexand. de Neuo *conſ.* 58. *num.* 8. & Boër. *deciſ.* 135. qui videntur affirmare, charitatiuum ſubſidium exigi poſſe ab exemptis, & à Monaſteriis, tam virorum regularium, quàm mulierum, dummodo modus noo excedatur, quod videntur colligere *ex d. Clem.* 1. à contrario ſenſu. Nam reſpondeo, quoad Regulares, præter ea, quæ dicta ſunt, iam excluſam eſſe conſuetudinem præſtandi charitatiuum ſubſidium propter exemptionem illis à Sede apoſtolica traditam.

Quod verò ſpectat ad Moniales, ſi loquamur de 7
exemptis, quæ gaudent priuilegiis ſuarum Religionum, non tenentur, ſicut nec tenentur viri regulares exempti: ſi verò loquamur de non exemptis, dicendum eſt, Moniales non habentes redditus vltra ſummam 14. ducatorum auri de camera pro victu cuiuſlibet Monialis, & vltrà non habentes alios redditus; non teneri ad huiuſmodi ſubſidia, neque ad decimas papales, prout decreuit Pius IV. in ſua Conſt. 5. quæ Conſtitutio quotidie practicata ponetur *in fine quæſiti.* Idem affirmant Petrus Leo *in theſ. fori eccl. cap.* 27. *num.* 86. & Laurentius de Franch. *in ſuis controuerſ. inter Epiſcopos, & Regul. q.* 71. *pag.* 394.

PIVS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

DE ſtatu Eccleſiarum, & Monaſteriorum quorumlibet curæ noſtræ, diuina diſpoſitione, commiſſorum, paterna diligentia cogitantes, ad ea, per quæ illorum, ac perſonarum, præſertim fœminei ſexus, in illis ſub regulàri caſtimonia Altiſſimo famulantium ſtatui, & opportunæ ſubuentioni, valeat ſalubriter prouideri, ipſæque perſonæ, ſemotis perturbationibus vniuerſis, in pacis, & quietis amœnitate diuinis Officiis liberiùs vacare valeant, libenter attendimus, ac in iis noſtri paſtoralis officij partes fauorabiliter impartiamur. Hinc eſt, quòd nos, motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate omnes, & ſingulas Abbatiſſas, Prioriſſas, Miniſtras, Moniales, & Sorores quorumcunque Monaſteriorum, Domorum, & Regularium locorum, Monialium, & Sororum, quorumuis Ciſtercien. Præmonſtraten. S. Claræ, necnon Sancti Benedicti, & Sancti Auguſtini, ac tertij Ordinis Sancti Franciſci, & aliorum quorumuis Ordinum, etiam ſub cura, & regimine, ac ſecundùm regularia inſtituta Fratrum Minorum de Obſeruantia nuncupatorum, & eremitarum eiuſdem Sancti Auguſtini degentium in Lombardia, & quibuſcunque aliis Italiæ partibus conſiſtentium, ipſáque Monaſteria, & Domos, & loca (deductis quatuordecim ducatis auri de camera pro victu cuiuſlibet Monialis, vel Sororis,) alios redditus non habentia, eorúmque poſſeſſiones, & alia quæcunque bona mobilia & immobilia à quaruncunque decimarum, & ſubſidiorum, ac aliorum onerum quomodolibet nuncupatorum per nos, &

Sedem

Sedem apoſtolicam, ſeu eius Legatos, & Nuncios, aut quoſcunque alios quauis authoritate fungentes, etiam pro expeditione contra Turcas, vel fidei tuitione, ac Fabrica Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, aut quauis alia vrgentiſſima cauſa, pro tempore impoſitorum ſolutione ex certa noſtra ſcientia, authoritate apoſtolica tenore præſentium in perpetuum prorſus eximimus, & liberamus. Et nihilominùs omnibus, & ſingulis Collectoribus, Subcollectoribus, & Commiſſariis, necnon quibuſcunque ad decimarum, & ſubſidiorum huiuſmodi exactionem deputatis, & pro tempore deputandis, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub noſtræ indignationis, ac excommunicationis latæ ſententiæ pœna diſtrictiùs inhibemus, nec Abbatiſſas, Prioriſſas, Miniſtras, Moniales, & Sorores, Domos, & Monaſteria, & loca prædicta, etiam vigore quaruncunque Litterarum à nobis, vel Sede prædicta pro tempore emanatarum, etiamſi in eiſdem contineatur, quòd ad quæuis exempta, & non exempta, Domos, Monaſteria, & loca ſe extendant, vel alterius cuiuſcunque tenoris exiſtant, ipſius Sedis ſibi conceſſæ facultatis, niſi de præſentibus, eorúmque toto tenore, ac de dictis Ordinibus, & nomine eorum, quibus dictorum Ordinum cura, gubernatio, & protectio pro tempore commiſſa fuerint, plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum; non autem per clauſulas generales idem importantes fecerint mentionem ad ſoluendum decimas, ſeu ſubſidia, aut onera huiuſmodi quouis modo cogere, aut compellere, ſeu aliàs præmiſſorum occaſione eas moleſtare, ſeu inquietare præſumant. Quocirca dilectis filiis Cameræ apoſtolicæ Locumtenenti, ac Almæ Vrbis noſtræ Vicario in ſpiritualibus generali, necnon vniuerſis, & ſingulis Venerabilibus Fratribus noſtris Archiepiſcopis, Epiſcopis, & etiam dilectis filiis eorum in ſpiritualibus Vicariis generalibus, cæteríſque Eccleſiarum Prælatis per præſentes committimus, & mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios eiſdem Abbatiſſis, Prioriſſis, Miniſtris, Monialibus, & Sororibus in præmiſſis efficaci defenſionis præſidio aſſiſtentes eaſdem præſentes, & in eis contenta quæcunque inuiolabiliter obſeruari faciant. Non permittentes eas, ac Domos, Monaſteria, & loca huiuſmodi per Collectores, aut Subcollectores, & Commiſſarios præfatos, ſeu quoſcunque alios contra earundem præſentium tenorem quomodolibet moleſtari, contradictores quoſlibet, & rebelles per cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, ac alia opportuna iuris remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, necnon legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas ipſas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Non obſtantibus præmiſſis, ac fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri de vna, & in Concilio generali de duabus diætis edita, dummodo non vltra tres dictas, vigore præſentium, ad iudicium non trahatur, & aliis conſtitutionibus, priuilegiis quoque, indultis, & Litteris apoſtolicis, etiam in forma breuis, aut aliis quibuſcunque per Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac etiam nos, & Sedem prædictam, cum quibuſuis irritatiuis, annullatiuis, reuocatiuis, exceptiuis, reſtitutiuis, declaratiuis, aut derogatoriarum derogatoriis, aliíſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, etiam pluties, ac aliàs quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiamſi talia forent, quòd pro eorum derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis ſpecifica, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda foret, tenores huiuſmodi præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteríſque contrariis quibuſcunque. Volumus autem, quòd earundem præſentium tranſumptis, ſigillo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, & manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, eadem prorſus fides in iudicio, & extrà adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſexageſimo, Nonis Aprilis, Pont. noſtri anno primo.

DISPV

DISPVTATIO XI.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum circa bonorum temporalium adminiſtrationem.

- QVÆS. I. Adminiſtratio bonorum temporalium Abbatiæ, ſiue Monaſterij, aut religioſæ Congregationis, apud quem ſit.
- II. Vtrùm Abbas bonorum temporalium ſui Monaſterij dominus dici poſſit.
- III. Abbatis poteſtas in acquirendo pro Monaſterio, quæ ſit.
- IV. Quidquid acquirit Monachus, an Abbatiæ, & Monaſterio, vel ſibi, & conſanguineis acquirat.
- V. An Abbas, vel Monachus, ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem extra Religionem aſſumptus, ſuæ Eccleſiæ, vel Monaſterio acquirat.
- VI. An penes Abbates ſit poteſtas, & cura conſeruandi bona temporalia ſui Monaſterij.
- VII. An Abbas teneatur defendere bona, iura, & priuilegia ſuæ Abbatiæ, & Monaſterij; & quæ pœnæ contra raptores bonorum eccleſiaſticorum illatæ ſint.
- VIII. Vtrùm contra Abbates, bona, iura, & priuilegia non tuentes, poſſit Monaſterium agere.
- IX. Vtrùm Abbates, & Prælati regulares ſuorum Monaſteriorum bona in prouidendo decori, & ornatui Eccleſiarum ſuarum expendere debeant.
- X. Vtrùm Abbates, & Prælati regulares de facultatibus Monaſterij debeant ſubditorum neceſſitatibus æqualiter prouidere.
- XI. Quis numerus Regularium in vnoquoque Conuentu conſtituendus ſit.
- XII. Vtrùm Abbates, & Prælati regulares de bonis Monaſteriorum poſſint ædificia conſtruere: & qualia ea eſſe debeant.
- XIII. Vtrùm Abbas poſſit in ſupellectilem, & veſtes pretioſas, lautas comeſſationes, ſuperfluos ſeruos, & equitatus bona Monaſterij impendere.
- XIV. Vtrùm Abbates Commendatarij, & alij Prælati, poſſint de fructibus ſuarum Eccleſiarum, & beneficiorum liberè diſponere.
- XV. Abbates, & Prælati ſæculares, in quos vſus ſuorum beneficiorum redditus expendere teneantur.

QVÆSITVM I.

Adminiſtratio bonorum temporalium Abbatiæ, ſiue Monaſterij, aut religioſæ Congregationis, apud quem ſit.

SVMMARIVM

1 *Adminiſtratio bonorum alicuius religioſæ Congregationis non poteſt eſſe apud ſingulos Religioſos.*

2 *Religio qualiter dicatur habere dominium bonorum in communi.*

3 *Adminiſtratio bonorum temporalium Religionis ipſis Prælatis commiſſa eſt de iure communi, & ex Regulis antiquorum Inſtitutorum, vt num. 4. 5. 6. & 7.*

8 *Dominium facultatum Monaſterij penes quos ſit.*

9 *Dominium rerum Fratribus S. Franciſci conceſſarum, & legata, necnon annui redditus dictis Fratribus, & eorum Eccleſiis conceſſi, penes quem reſideant.*

10. *Prælatus regularis, ſi facultates, ſiue eleemoſynæ ipſius culpa pereant, an peccatum committat.*

11 *Bona Monaſterij an teneantur ſinguli Monachi conſeruare, ſicuti tenetur Superior.*

12 *Abbas an teneatur ad reſtitutionem rerum Monaſterij, quas apud Monachum depoſitas furari videt, & tacet.*

13 *Beneficio reſtitutionis in integrum, an poſſit iuuari Monaſterium, quando dolo deliquerit in ſupradictis rebus depoſitis.*

NOn poteſt religioſa Congregatio omninò carere bonis temporalibus, quibus ſuſtentetur: 1
quomodocunque autem illa habeat, neceſſe eſt, vt
eorum cura, & adminiſtratio penes aliquem reſideat.
Non poteſt autem eſſe apud ſingulos Religioſos:
quia hoc repugnat ordini, & conſeruationi rei; tum,
etiam, quia ſinguli potiùs paupertatis voto impediuntur, ne propria authoritate, & arbitrio de bonis temporalibus diſponere poſſint: & licèt Monaſteria bonorum in communi capacia dicantur habere dominium bonorum in communi, vt *inferiùs* videbimus: hoc tamen non eſt ita accipiendum, vt omnes 2
Religioſi ſint domini ſinguli alicuius quotæ pro indiuiſo; ſicut contingit in fundo multis communi: ſed habent dominium vniuerſi, ita vt Conuentus habeat dominium tale, quale in rebus eccleſiaſticis haberi poteſt, vt aiunt Nauar. *Comment. 2. de Regular. num. 8. in princip.* Sanchez *in Decalogum, lib. 7. c. 18. n. 11.* Quamuis autem poteſtas adminiſtrandi prædicta bona in tota Communitate eſſe poſſit: tamen nequit moraliter Communitas immediatè per ſe ipſam omnes actus ad hanc adminiſtrationem

ſpectantes exercere: eſſet enim moraliter impoſſibile, ad ſingulos huiuſmodi adminiſtrationis actus exigere, ac expectare omnium ſimul Religioſorum conſenſum; ideò oportet vt poteſtas ea bona adminiſtrandi, vel in totum, vel ſaltem ex magna parte, ipſius Capiti, & Prælato commiſſa ſit: quod eſt cõſentaneum ſtatutis ſacrorum Canonum, ac Regulis, & inſtitutis Religioſorum, ac ipſorum Inſtitutorum. Quoad ſacros
3 Canones, patet in multis locis, & præcipuè *in c. Nullam. 18. q. 2.* vbi à Pelagio Papa ſic dicitur: *Vniuerſa, quæ vel ad diuini cultus reuerentiam, vel ad vtilitatem Monaſterij pertinent, Abbatis ſollicitudo, ad quem poteſtas tota pertinere conuenit, debeat adimplere.* In quo textu pro certo ſupponitur, totam poteſtatem bonorum Monaſterij fuiſſe apud ſolum Abbatem. Patet etiam hoc ex nonnullis aliis iuribus, & præcipuè *per c. Ad apoſtolicam. & c. Cum ad Monaſterium. de ſtat. Monach.* iuncta Gloſſ. *verbo, Amoueri, & cap. 2. eod. tit.* ibi: *Niſi ab Abbate fuerit ei pro iniuncta adminiſtratione permiſſum.* Et ex *c. Edoceri. de reſcript.* vbi Pauormit. & communiter omnes, & *in d. c. Ad apoſtolicam. de regular.* Nauar. *Comm. 3. de regular. n. 5. & 6.*

4 Quo verò ad Religionum Regulas, & earum Inſtitutores, patet primò ex D. Baſilij *Regula 7. & 8. & ſerm. 2. de inſtitutione Monachorum*, & pluries alibi, vbi docet, totam bonorum curam eſſe debere apud Antiſtitem. Et in Regula S. Auguſtini *in princ.* hæc
5 habentur: *Non dicatis vos aliquid habere proprium, ſed ſint vobis omnia communia: & diſtribuatur vnicuique veſtrûm à Præpoſito veſtro.* & *infra* præcipit, vt nihil occultè accipiatur; ſed ſit in poteſtate Præpoſiti.

6 Idipſum conſtat ex Regula S. Benedicti *c. 32. & 33. & 54. & 57.* in quibus locis, & alibi ſupponit, totam hanc poteſtatem reperiri penes Abbatem; & clariùs declaratur *in c. 66.* ibi: *Ideòque nos preuidemus expedire propter pacis, charitatiſque cuſtodiam in Abbatis pendere*
7 *arbitrio ordinationem Monaſterij ſui.* Ac latiùs *infra.* Caſſian. etiam *de inſtitut. renunc. lib. 4. c. 13. & 14.* idem refert de antiquis Monachis; & *c. 20. & ſequen.* vbi ſupponit, totam Monaſterij curam, penes Abbatem fuiſſe. Idem colligitur *ex toto lib. 7.*

8 Ex his patet, non ſolum adminiſtrationem rerum, & facultatum Monaſterij eſſe penes Abbatem; verùm etiam earum dominium. Non nego, imò conſtanter affirmo, dominium omnium, quæ poſſident omnes in vniuerſum Religioſi, remanere penes Deum, ſecundariò, penes Summum Põtificem, & totam Eccleſiam; tertiò, penes Ordines, & Monaſteria, vt dicemus *in ſequentibus quæſitis*: ſed pro nunc affirmo, in Religionibus, quæ poſſident in communi adminiſtrationem, quam cum dominio impropriè ſumpto confundo, cõſiſtere penes Prælatos primò, & principaliter; ſecundariò penes eorum Miniſtros, & Officiales, attentis in hac re propriis Cõſtitutionibus, & cõſuetudinibus.

9 Difficultas non parui momenti remanet explicanda de dominio rerum Fratribus S. Franciſci conceſſarum, penes quem reſideat. Aliqui dicunt, omnium rerum, quæ in numero, pondere, & menſura conſiſtunt, & conſumuntur vſu, dominium eſſe penes eos, qui eas donant, donec per ipſos Fratres conſumptæ ſint: aliarum verò rerum dominium eſſe apud Sedem apoſtolicam. Ita Azor. *tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. c. 24. q. 5.*

Nauarrus *lib. 3. conſ. tract. de Regul. conſ. 74. in 1. edit. num. ſunc.* dicit, dominium omnium rerum donatarum Franciſcanis exiſtere, ſiue apud Deum; vel Summum Pontificem: & Bannes *2. 2. q. 62. in princip. tit. de domin. q. 1. dub. 1. in corollario*, affirmat, non ſibi placere opinionem Doctorum affirmantium, dominium rerum comeſtibilium eſſe apud Summum Pontificem, & pecuniarum eſſe apud dantem.

Sanchez *in præcept. Decal. lib. 7. cap. 18. num. 15.* dicit, dominium pecuniarum, quæ Frãciſcanis in eleemoſynas largiuntur, remanere apud dantem; aliarum verò omnium, ſiue vnico, ſiue pluribus vſibus conſomptibilium, & aliorum omnium, verbi gratia, domorum, Eccleſiarum, quas Fratres S. Franciſci habent, dominium eſſe apud Summum Pontificem, ex *cap. Exiit, qui ſeminat. §. Cæterùm, cùm in eadem Regula. de verborum ſignific. in 6.* vbi de pecunia ab aliquo Fratribus conceſſa ſic dicitur: *Ita tamen, quòd penes ipſum dantem dominio, proprietate, ac poſſeſſione ipſius pecuniæ, cum libera poteſtate reuocãdi ſibi pecuniam ipſam, ſemper vſque ad conuerſionem ipſius in rem deputatam plenè, liberè, ac integrè remanentibus in ipſa pecunia, nihil omninò Fratres iuris habeant.* De legatis verò, & annuis redditibus prędictis Fratribus, ſiue eorũ Eccleſiis relictis, videatur hæc deciſio Sacræ Rotæ Romanę in re hac ſcitu neceſſaria, ſub proprio tenore.

R. P. D. MERLINO.

ROMANA COMPVTORVM,
Mercurij 10. *Aprilis*, 1630.

DOminus Petrus Ioannes Albertus à Petro Elia in teſtamento executor ſupremæ eius voluntatis decretus, poſtquàm demandatam executionem ex voto teſtatoris impleuiſſe ſe arbitratus eſt, ad reddendam rationem teſtamentariæ adminiſtrationis paratum ſe exhibuit, ſuper qua rationum editione suborta controuerſia inter Syndicum Eccleſiæ Sanctæ Mariæ de Monteſerrato hæredis inſtitutæ, & D. Albertum executorem, cauſa fuit coram Auditore Cameræ introducta, cui placuit me proponente Rotam conſulere, An conſtet de legitima computorum redditione quoad tres partitas.

Primò, quoad ſcuta ducenta ſoluta Oeconomo Sancti Petri ad montem Aureum.

Secundò, quoad ſcuta centum nonagintaſeptem ſoluta pro impreſſione libri Fratris Angeli del Paz.

Tertiò, quoad expenſas inſcriptionis in elogium teſtatoris factæ.

Et hodie quoad omnes affirmatiuè reſolutum fuit.

Quod enim attinet ad primam, nempe, ad ſolutionem ſcutorum ducentorum factam Oeconomo ſancti Petri ad Montem Aureum, in dubium non videtur poſſe reuocari, quin dicta ſcuta rectè fuerint ſoluta, quoniam Petrus Elias teſtator diſertis verbis mandauit, vt pro cultu diuino in honorem Venerabilis Fratris Angeli del Paz, ad eiuſdem ſepulcrum ſitum in Eccleſia ſancti Petri ad Montem Aureum, perpetuò accenſa lampas arderet, ad quem effectum legauit vnum ex locis Montium in ſua hæreditate reperiendum, & conſignandum Oeconomo dictæ Eccleſiæ, & alium ex dictis locis Montium legauit eidem Eccleſiæ, ad hoc, vt tot Miſſarum Sacrificia in propitiationem, & ſuffragium animæ ipſius, & pro requie benefactorum Deo offerrentur. Vnde D. Albertus ad exequendam voluntatem teſtatoris aſſumptus, rectè, & iuſtè ſoluit ſcuta ducenta, cùm loca Montium in hæreditate nulla extarent, & ſic, quoad fieri potuit, iuſſa teſtatoris impleuit, & vt conſeruaretur ſuprema eius voluntas, omni meliori modo curauit: hoc enim eſt munus teſtamentarij executoris, qui, dum nequit ſecundùm impoſitam formam mandata in teſtamento exequi, debet ſecundùm id, quod ſcit, vel præſumit, & ſpeculatur voluiſſe teſtatorem, & ſecundùm Legũ, & Canonum ſanctiones, eiuſdem teſtatoris licitam voluntatẽ ad effectũ perducere, *ad l. Nulli. C. de Epiſc. & Cleric. c. Ioannes. c. Tua nobis. c. Nos quidẽ. de teſtam.* & tradit Ioan. de Canib. *in tract. de exec. vlt. volunt. p. 2.*

§. 1.

§. 1. *num* 21. *& ſeqq.* Gregor. Tholoſan. *Syntagm. iur. par.* 3 *lib.* 42. *num.* 9. Spin. *de teſtam. gloſſ.* 28. *num.* 2. 18 *&* 29. Et ad ipſum executorem ſpectat ſupplere, declarare, atque interpretari mentem teſtatoris, & voluntatem excutere; & ipſius declaratio eſt omninò attendenda. Bald. *conſ.* 259. *lib.* 4. *& conſ.* 468. *num.* 3. *verſ. Super quo etiam executore. lib.* 1. Ancharan. *conſ.* 329. *num.* 2. *in fin. &* 3. Simon de Pret. *de interpret. vltim. volunt. lib.* 1. *ſolut.* 7. *per tot.* Mantic. *de coniect. vltim. volunt. lib.* 3. *tit.* 1. *num.* 20. Præſertim verò, quandq apparet, quòd teſtatot expreſsè fidem executoris ſecutus eſt, vt in caſo præſenti; vbi teſtatot iuſſit poſt ſolutionem æris alieni, & Legatorum, reſiduum hæreditatis ab Eccleſia Beatæ Mariæ de Monteſerrato hærede ſcripta diſtribui in pia opera benè executotibus viſa; & in ſpecie declarauit, *quod omnia fierent cum conſenſu, & voluntate Alberti: quia ipſe ſolus ſciebat eius mentem, & intentionem.* Ex quibus verbis deſumi poteſt ampliſſima aothoritas Alberto conceſſa, ita vt ex arbitrio, & voto ipſius fuerit omninò adimplenda voluntas defuncti, dummodo rationabiliter impleretur: hoc enim important beneplacitum, iudicium, & voluntas Alberti à teſtatore exacta, ad trad. per Bart. *in Extrauag. Ad reprimendum. in verbo, Videbitur. num.* 4. Coro. *conſ.* 92. *num.* 11. *& ſeqq. lib.* 2. Menoch. *de arbitr. iud. lib.* 1. *quæſt.* 7. *num.* 1. *& quæſt.* 8. *num.* 10. & benè in his termiois Capt. *de executor. vltim. volunt. membr.* 6. *num.* 145. *&* 146. Borgnin. *deciſ.* 40. *num.* 12. *&* 13. *part.* 5. Imò ipſi ſat eſt dicere, ſoluiſſe dicta ſcuta ducenta; quia ita beoè ſibi viſum fuit: verbum eoim, *videtur*, licèt importet arbitrium booi viri, & exclodat temeritatem agentis; nollam tamen imponit probationis oeceſſitatem perſonæ, in quam directum eſt: nec grauat ad iuſtificandum id, quod geſſit, vt benè docuit Ioan. Andr. *in cap.* 12. *num.* 2. *ad med. verb. Malitia, de iuram. calumn.* quem ſequitur Afflict. *deciſ.* 91. *num.* 7. *verſ. Sed poſito.* Caſtill. *deciſ.* 8. *num.* 3. *& ſeqq.* & conſequenter implementum, & executio, medianee ſolotione ſcutorum ducentorum ab Alberto perfecta, nullo modo impugnari poteſt: ſed, quod ipſe declarauit, haberi debet, ac ſi fuerit à teſtatore declaratum iuxta tradita per Capt. *vbi ſuprà num.* 149.

Nec eſt ambigendum, quin voluntas Petri licita, & valida fuerit, quoad dictum legatum factum Oeconomo Eccleſiæ ſancti Petri ad montem Aureum, pro lampade in honorem Patris Angeli del Paz, & pro Miſſis in ſuffragium animæ ſuæ, licèt Fratres Eccleſiæ Sancti Petri in monte Aureo, tanquàm de Obſeruantia Ordinis Sancti Franciſci, videantur incapaces omnis ſucceſſionis, & legatorum ex Conſtitutione Nicolaï III. *in cap. Exiit.* §. *Inſuper. de verb. ſignif. in* 6. & Clementis V. *in Clem. Exiui de Paradiſo. eod. tit.* & ex Sacri Concilij Tridentini diſpoſitione, quod hanc incapacitatem ſolùm reſeruauit Patribus Capucinis, & Minoribus de Obſeruantia, vt *in ſeſſ.* 25. *cap.* 3.

Quoniam viſum fuit Dominis, in propoſito caſo non applicari dictas Conſtitutiones *in cap. Exiit. & Clem. Exiui.* & nòn obſtare validitati prædicti legati, pro quarum Conſtitutioonum intelligentia, cùm multa inculcarentur ab informantibus, congruum putarunt Domini aliquas firmare conclusiones,

Prima eſt concluſio, quòd Fratres Minores Ordinis S. Franciſci, tam de Familia, quàm Reformati, ſunt capaces legatorum, quæ vnica ſolotione, ſeu præſtatione adimplentur, tam in pecunia oumerata, quàm in aliis ſpeciebus, vtputà frumenti, vini, olei, & ſtabilium; dummodo tamen duo copulatiuè concurrant. Primò, quòd legatum fiat modo licito, atque ipſis Fratribus iuxta eorum Conſtitutiones permiſſo, hoc eſt, vt in eorum neceſſitates conuertatur, vel nullus explicetur vſus, ſed abſolutè illis legetur: quo caſu præſumitur legatum eo modo, qui ad legati valorem neceſſarius eſt: non autem fiat modo illicito, & illis prohibito, vtputà ſi legentur bona ſtabilia ad excolendum, vel locandum: tunc eoim cùm Legatum capiat ſubſtantiam à modo (ſiquidem Fratres Minores ex ſe, non ſunt rei immobilis relictæ capaces, ſed tantùm ſolius modi illis liciti capaces redduntur,) vtique legatum corruit, nec etiam æſtimatio debetur. Secundò, quòd legati quantitas non ſit ingens; & immoderata, quæ ſapiat theſaurizationem, & inde violetur votiua paupertas, & videatur fieri in fraudem, hoc eſt, relinqui hæreditatem ſub nomine legati; ſed modica, & ſupperens ad ſolam neceſſitatem, vel executionem officiorum ſui Ordinis, quod relinquitur arbitrio Superioris, attenta perſonarum & temporum qualitate, & conditione locorum, atque aliis circunſtantiis. Ita ad normam Regulæ S. Franciſci ſanxerunt Summi Pontifices, Nicolaus III. *in d. cap. Exiit.* & Clemens V. *in d. Clem. Exiui. de verbor. ſignific.* & traduot Bart. *in tract. Minor. lib.* 2. *diſtinct.* 1. *num.* 1. *& ſeqq.* Bald. *in Auth. Ingreſſi. num.* 53. *C. de ſacroſanct. Eccleſ.* Card. Zabarell. *in d. Clem. Exiui.* §. *Prouide. num.* 11. & *ibidem* Anchar. *num.* 13. *&* 15. Butr. *in cap. In præſentia. num.* 25. vbi & Felin. *num.* 52. *ad fin. de probat.* Gabr. *concluſ.* 1. *num.* 4. *de legat.* Nauar. *conſ.* 8. *num.* 1. *&* 2. *de teſtam.* Peregr. *de iur. fiſc. lib.* 3. *tit.* 14. *num.* 2. *& concluſ.* 10. *&* 11. Menoch. *conſ.* 1014. *num.* 41. *& ſeqq. vſque ad fin.* Roderic. *de Regular. tom.* 2. *quæſt.* 127. *art.* 1. *per tot.* Corduba *ſuper Reg. Sancti Franciſci, cap.* 6. *quæſt.* 8. *ſuper* 2. *puncto.* Hier. à Polit. Capucin. *ſuper dicta Reg. cap.* 6. *num.* 61. *&* 72. Benè Sanchez *ſuper Decal. lib.* 7. *quæſt.* 26. *à num.* 10. *ad* 19. *& num.* 28. Nec deficit ratio, quoniam per receptionem huiuſmodi legatorum non prouidetur totali neceſſitati Fratrum, nec excluditur mendicitas, ita vt precariò & oſtiatim ſibi quærere victum oon cogantur, vt præcipitur *in cap.* 1. *de relig. Domib. in* 6. *cap. Nimis.* il 2. *de exceſſib. Prælat.* ſed hæc legata ſunt quædam eleemoſynæ, quæ oollum tribuunt dominium, proprietatem, aot poſſeſſionem, quæ repugnent eorom ſtatui; nec tollunt, quin Fratres diuinæ inoitaotur prooidentiæ: & quemadmodum Fratres ſunt capaces donationis ſub modo licito; ita etiam legari, quod eſt quædam donatio. §. *Legatum. inſtit. de legat.* Saochez *ſuper Decal. d. lib.* 7. *cap.* 26. *num.* 10. Sanctes Capucinus *ſuper Regula S. Franciſci, cap.* 6. *fol.* 305.

Secuoda eſt concluſio, quòd Fratres Minores non ſunt capaces annuorom redditunm perpetuorum, etiamſi illa relinquantur adiecto onere perpetuo celebrationis Miſſarum. Ita videtur decidere textus *in dict. Clem. Exiui, verſ. Cúmque annus redditus. de verb. ſignif. in* 6. & idem voluit Gloſſ. *in cap. Quorundam. verb. Mendicantium. de elect. in* 6. *& in cap.* 1. *de relig. Domib. eod. lib.* Abb. *in cap. Nimis.* il 2. *ſub num.* 2. & ibidem Ioan. Aodr. Ancharan. *num.* 2. *de exceſſ. Prælat.* Geminian. *conſ.* 40. *num.* 4. *& ſeqq.* quod eſt etiam *inter conſ.* Fulgoſ. 104. Bald. *in d. Auth. Ingreſſi. num.* 59. *C. de ſacroſ. Eccleſ.* Bart. *in l. Legatum. num.* 2. *ff. de capit. diminut.* Zabarell. *in d. Clem. Exiui. d.* §. *Cúmque annus. per tot.* Fedetic. de Sen. *conſ.* 12. *num.* 4. *&* 5. Nauar. *conſ.* 8. *num.* 5 *& ſeqq.* ac de teſtam. Polit. Capucin. *ſuper Reg. Sancti Franciſci, cap.* 6. *num.* 59. vbi teſtatur, Capucinos non admittere huiuſmodi legata. Sanctes Capucin. *ſuper dicta Reg. c.* 6. Sanch. *ſuper Dec. d. c.* 2 . . *n.* 34. Quæ quidem concluſio illa potiſſimùm ratione ſubnititur: quia nihil eſt, quod magis arctiſſimę paupertati Minorum repugnet,

quàm redditus annui, qui ſunt certi, & determinati, & ſapiunt nimiam proprietatem, atque inter immobilia connumerantur *in d. Clem. Exiui. §. Cùmque annui.* Et *ibidem* notant Doctores, & latè in his terminis Borell. *conſ. 17. num. 23.* per quorum poſſeſſionem in perpetuum prouideretur Fratrum neceſſitati, & penitùs excluderetur mendicitas, vel in ea certè mentiretur, quod eſt abſonum, vt *ex l. Si quis. C. de cenſib. & cenſit. lib. 11.* deducit in propoſito Bald. *in dicta Authen. Ingreſſi. num. 60. ad fin. C. de ſacroſanct. Eccleſ.* Sique Fratres reciperent huiuſmodi annua legata, & obligationes perpetuas, etiam pro Miſſis, & Anniuerſariis celebrandis, tractu temporis nedum mendicitatem deſererent; ſed conſtatis pluribus annuis redditibus, qui ſuperabundarent ad alimenta, & vitæ ſuſtentationem, apertè diteſcerent: quod eſſet magnum abſurdum eorum ſtatui repugnans, vt perpendit Nauar. *d. conſ. 8. num. 6.* & Sanctes *Theſaur. Capucin. ſuper Reg. Sancti Franciſci, cap. 6. fol. 308.* Qui ampliùs aſſerit, ſuper hoc emanaſſe Conſtitutionem Leonis X. prohibentem receptionem huiuſmodi legatorum; & demum modus ſimilis legati, vt quotannis aliquid ſoluatur, ſemper ſecundùm eorum Conſtitutiones eſt illicitus. A modo autem capere ſubſtantiam legata facta Minoribus, dixit Bald. *dicta Authen. Ingreſſi. num. 59.* Sanchez *ſuper Decal. d. lib. 7. cap. 26. num. 18.*

Et quamuis ab hac opinione, quoad Anniuerſaria perpetua relicta Minoribus in ſtipendium Miſſarum, & diuinorum Officiorum celebrandorum, diſſentire videatur Sylueſt. *in Summa, verb. Legatum, il 2. ſub num. 4. verſ. Tertium Petrus.* quem ſequitur Roderic. *quæſt. regular. tom. 2. quæſt. 127. art. 4.* & Frater Thomas à Ieſu Maria *Diſcalceatus Carmelit. in expoſit. Reg. ſancti Franciſci, part. 5. cap. 3. verſ. Poſſunt præterea.* Attamen etiam quoad iſta Anniuerſaria benè procedit ſuprà firmata concluſio, & militant prææallegatæ rationes, annuúſque redditus, ex eo, quòd ſit debitus intuitu Miſſarum, non deſinit eſſe annuus redditus, qui ſemper Minoribus eſt interdictus. Et ſententiam Syluestri, atque aliorum doctè reprobat Sanchez *dict. cap. 26. num. 42.* contra quam refert, per duo Capitula generalia ita fuiſſe definitum, & capitulares Ordinationes teſtatur ſe vidiſſe Surd. *de aliment. tit. 3. quæſt. 4. num. 13.* Addens, quòd in vim huiuſmodi Ordinationum Guardianus, vel alius Prælatus proteſtari debet, quòd non intendit legatum acceptare, imò abſolutè repudiat: & concordat Corduba *ſuper Regulâ S. Franciſci, cap. 6. quæſt. 12. art. 4. verſ. Si vero legatum.* Nec aduerſantur Federic. de Sen. *conſ. 12.* Abb. *conſ. 63. lib. 2.* Zabarell. *in Clemen. Exiui § Cùmque annus. de verb. ſignif.* Menoch. *conſ. 1014. num. 41.* & alij. Quoniam Federic. de Sen. & Abb. quorum dicto cæteri innituntur, firmant, quòd Fratres Minores ſunt capaces annui redditus non perpetui, ſed ad tempus, vtpurà ad vitam vnius Fratris maximè annoſi, vt inquit Abb. Et hæc opinio Federici temperanda eſt, vt procedat ſolùm, quando legatum annuum continet præſtationem modicæ, ſeu minimæ quantitatis, & eſt ad modicum tempus, quod reputatur decennium, vel minus. Ita declarat Abb. *d. conſ. 63. ſub num. 6. verſ. Sed ego hanc opinionem ſequor.* Hieronym. à Polit. *ſuper Reg. Sancti Franciſci, cap. 6. num. 68. ad fin. verſ. Ego verò credo.* Cordub. *ſuper dictu regula, cap. 6. quæſt. 11. punct. 3. ad fin.* vbi, quòd licet huiuſmodi opinio in rigore literæ poſſit videri contra *Clement. Exiui.* tamen in ſenſu æquitatis non eſt contra eam. Sorbus *in compend. priuileg. Mendicant. verb. Legata, in ſuis annotat. verſ. Modicum autem tempus.* Et cum hoc temperamento opinionem Federic. de Sen. & Abb. videtur etiam amplecti Sanchez *d. cap. 36. ad fin.* Imò, quòd Minores ſint incapaces cuiuſcunque annui redditus, etiam exigui, tenet Gemin. *conſ. 40.* quod eſt inter *conſ.* Fulgoſ. 104. Dec. *in cap. In præſentia. num. 273. de probat.* Tiraq. *in tract. de indic. in reb. exig. num. 158. verſ. Quinquageſimoquinto.* Queſad. *diuerſ. quæſt. iur. cap. 22. num. 39.* Socin. *de oblat. libell. 8. num. 35. & ſeqq.* In quam ſententiam videtur etiam inclinare Bart. *in tract. Minoricar. lib. 2. diſt. 6. cap. 3.* vbi monet Fratres, vt ab huiuſmodi legatis penitùs abſtineant.

Tertia eſt concluſio, quòd legatum annui redditus perpetui factum Fratribus, ſeu potiùs Eccleſiæ, & Sacriſtiæ Fratrum Minorum, non ad ipſorum victum; ſed ad certum diuini cultus vſum, vt ad frumentum, vel vinum, neceſſaria materiæ conſecrationis, oleum pro lampadibus, ornamenta altarium, calicéſque; omninò ſuſtinetur, vt apertè docuit Federic de Sen. *conſ. 12. num. 4.* & *ibi* adden. Butr. *in cap. In præſentia. num. 25. de probat.* Abb. *conſ. 63. num. 4. lib. 2.* Card. Zabarell *in Clement. Exiui. num. 13.* vbi Anchar. *num. 13. & 25. de verb. ſignif.* Bald. *in Authent. Ingreſſi. num. 59 C. de ſacroſ. Eccleſ.* Anan. *conſ. 30. num. 3. & ſeqq.* Menoch. *conſ. 1014. num. 36. & 37.* Corduba *in Reg. ſancti Franciſci, cap. 6. quæſt. 11. puncto 3.* Roderic. *quæſt. Regular. tom. 2. quæſt. 127. art. 5.* Sanchez qui alios congerit *ſuper Decalog. lib. 7. cap. 26. num. 42.* Frater Thomas à Ieſu Maria *ſuper Regula S. Franciſci, part. 5. cap. 3. col. 3. verſ. Sed an pro re poſſit.* Frater Hieronym. Polit. Capucin. *ſuper dicta Regula, cap. 6. num. 70.* Et eſt ratio: quia legatum non concernit commoditates Fratrum, ſed diuinum cultum: nec aduerſatur eorum paupertati; ſiquidem, cùm mendicitas Fratrum Minorum in eo verſetur, vt quotidie ex pietate Chriſti fidelium alimenta mendicent, quorum nomine veniunt ſolùm corpori neceſſaria, vt eorum potus, habitatio, veſtes, *l. Legatis. ff. de aliment. & cibar. legat. l. Verbo victus. ff. de verb. ſignif.* vtique huiuſmodi legato non infringitur, nec tollitur hæc eorum mendicitas, vtpote quòd non in alimenta, ſeu victum, & veſtitum ipſorum cedere debeat; ſed in neceſſaria cultui diuino, vt benè ratiocinatur Bart. *in tract. Minoric. lib. 1. num. 18.* Abb. *d. conſ. 63. num. 2.* & alij *ſuprà* allegati, & præſertim Sanchez *d. cap. 26. num. 42.* & tale legatum nullibi reperitur prohibitum, quod non dicitur Fratribus relictum, ſed ſacris ædibus, & templis: atque aliud eſt Eccleſia, aliud Monaſterium, vt per Syluest. *in verbo, legatum, il 2. num. 4.* Nauar. *conſ. 9. de teſtament.* Roderic. *quæſt. regular. cap. 127. art. 5.* Ex quo malè ſenſiſſe videtur Azor. *inſtit. moral. lib. 12. cap. 25. q. 15.* negans, ſuſtineri ſimile legatum, qui reprobatur per Sanchez *vbi ſuprà, num. 42.*

Ex quibus concluſionibus Domini inferebant in caſu præſenti, legatum factum à Petro Elia eſſe validum, & rectè fuiſſe perſolutum ab Alberto exequutore. Quoniam, quoad ſcuta centum pro celebratione Miſſarum, prima concluſio benè applicatur circa legata, quæ vnica præſtatione adimplentur, quorum Fratres Minores ſunt capaces, & conferunt tradita *in cap. Animæ. & cap. Abeuntibus. 13. q. 2.* vbi ſacrificiorum oblatio pro Defunctorum animis commendatur. Quo verò ad alia ſcuta centum pro manutenenda lampade in honorem P. Angeli del Paz, intrat tertia concluſio quoad legata reſpicientia cultum diuinum; & Menoch. *conſ. 1014. num. 37.* præcisè loquitur de ſimili legato pro lampade, atque alij pro dicta concluſione allegati, quod Fratribus legatariis omninò debetur.

Non obſtat modò, quòd hæc duo legata; alterum, nempe, pro lampade accenſa; alterum pro celebra-

tione

tione Miſſarum, irrita ſint, & nulla: quia in hæreditate non fuerunt reperta loca montium deſtinata à teſtatore pro ſolutione legatorum, & conſequenter legata videntur effecta fuiſſe caduca, *ad l. Si ſic. §. Si mihi ff. de legat. 1. cum concordant.*

Quoniam quoad legatum pro lampadis conſeruatione, Domini non dubitarunt, quin fuerit omninò ſoluendum, licèt loca montium non fuerint reperta in hæreditate. Siquidem teſtator primò legauit abſolutè, & per orationem perfectam, & deinde ſeparatim mandauit legatum ſolui ex locis montium. Vnde loca montium non dicuntur adiecta taxatiuè, ſed demonſtratiuè; adeò vt, licèt illa non fuerint inuenta, legatum ſit præſtandum ex reliqua hæreditate, *iuxta l. Quidam teſtamento. ff. de legat.* 1. & benè diſtinguendo tradit Caſtren. *conſ.* 338. *num.* 3. *lib.* 1. Alex. *conſ.* 216. *n.* 3. *lib.* 7. Beroſ. *conſ.* 17. *num.* 23. *lib.* 1. Simon. de Pret. *conſ.* 117. *num.* 14. Gabr. *conſ.* 105. *num.* 9. *lib.* 2. Manent. *conſ* 6. *n.* 14. *& ſeqq. lib.* 1. Rot. *dec.* 662. *num.* 1. *part.* 1. *diuerſ.* cum aliis. Legatum enim huiuſmodi non conſiſtit in locis montium; ſed in præſtatione illa quantitatis in genere: nec deficit ſubſtantia legati, licèt demonſtratio, & deſignatio adiecta executioni eiuſdem ſit falſa. Bart. *in d. l. Quidam teſtamento. in princ. ff. de leg.* 1. Bald. *in l. Si ſic legatum. §. Si mihi.* vbi etiam Iaſ. *num.* 1. *ff. eod.* Beret. *conſ.* 91. *n.* 4. *& ſeqq.* Gabr. *dicto conſ.* 105. *n.* 1. *& ſeqq.* licèt ſecùs eſſet, ſi eadem oratione, & vnico verborum contextu contineretur legatum; & vnde, vel ex quibus pecuniis debeat illud ſolui; & ſic appareret, teſtatorem non habuiſſe pro diſtinctis rem legatam, & ſolutionem eiuſdem. Ad quem effectum conſiderat Caſtrenſis vnitatem, vel duplicitatem orationis, vt ſcitè ponderat Laderch. *conſ.* 159. *per tot.* tunc enim, quia ſolutio dicitur adiecta cauſa taxationis, & limitationis, ſi pecuniæ illæ non reperiantur, corruit legatum, vt docent prææallegati Doctores, & benè per Rot. *deciſ.* 11. *num.* 8 *&* 9. *de teſtam. in antiq.* Card. Mantic. *de coniect. vltim. volunt. lib.* 9. *tit.* 3. *num.* 20. Menoch. *conſ.* 1163. *n.* 15. *&* 16. plenè Laderch. *d. conſ.* 159. *per tot.* & Modern. Mantuan. *controuerſ. forenſ. cap.* 336. *num.* 11. *&* 12.

Quo verò ad legatum pro Miſſarum Sacrificiis in propitiationem animæ ſuæ Deo offerẽdis, illud etiam eſſe debitum, quamuis locus montis non vacabilis in hæreditate non fuerit repertus, Domini cenſuerunt ex coniecturata mente teſtatoris. Quam voluntatem, etiam tacitam, & coniecturis elicitam prædominari verbis, & eſſe attendendam, eſt certi iuris, *l. Licèt Imperator. ff. de leg.* 1. *l. Cum proponebatur. ff. de leg.* 2. Mantic. *de coniect. vlt. volunt. lib.* 3. *tit.* 3. *num.* 2. *&* 10. Honded. *conſ.* 69. *num.* 7. *lib.* 1.

Hæcque voluntas teſtatoris, vt dictum legatum omninò præſtetur, à Dominis deſumebatur: tum ex eo, quia idem teſtator noluit hæreditatem ſuam deferri Eccleſiæ S. Mariæ, niſi poſtquàm fuerint ſoluta legata, quæ habuit pro ſecluſis, & ſeparatis ab hæreditate, & ſine controuerſia præſtandis, ſtantibus illis verbis, *ſolutis legatis*, &c. *reſiduum hæreditatis diſtribuatur.* ad *l. Prædiis. l. Oſilius. ff. de legat.* 3. Cuman. *conſ.* 115. *num.* 1. Pariſ. *conſ.* 74. *num.* 61. *lib.* 3. Et Miſſarum Sacrificia præcisè iuſſit celebrari in Eccleſia, in qua ſepeliri voluit, vtpote prædilecta, iuxta tradita per Abb. *conſ.* 99. *ſub num.* 5. *par.* 2. Card. Caualer. *deciſ.* 494. *num.* 3 *&.* 4. ſignum patens enixæ voluntatis ipſius circa legati præſtationem. Tum etiam, quia, cum idem teſtator haberet pecunias ſuper bancho deſtinatas emptioni locorum montium, quod facto declararunt exequutores, erogãdo ſtatim huiuſmodi pecunias in dictam emptionem, ſtante hac deſtinatione emptio habenda fuit pro facta, ad tradita per Becc. *conſ.* 60. *num.* 32. Surd. *conſ.* 195. *num.* 2. *&* 3. *& conſ.* 239. *num.* 4. Quæ certiora etiam euadere videbantur, attenta ampliſſima facultate Alberti exequutoris, bona fide, atque obligatione eiuſdem, & fauore cauſæ piæ, & animæ defuncti, in cuius fauorem in dubio exequutor arbitrari tenebatur, vt tradit Capra *de executor. vltim. volunt. membr.* 6. *num.* 146.

Quoad ſecundam partitam, de qua in dubio, nempe, ſcuta 197. ſoluta pro impreſſione libri Fratris Angeli del Paz, habendam eſſe illius rationem, Domini etiam reſponderunt: quoniam aperta eſt teſtatoris voluntas, quam pro lege ſeruandam eſſe decernit lex omnium vetuſtiſſima, & quæ primò Romanis conſtituit Rempublicam, nempe, XII. Tabularum, vt inquit Iuſtinianus *in Nouella de nupt.* Et iuſtè pro huiuſmodi impreſſione ſoluta fuerunt dicta ſcuta. Reu. P. Lucæ Vvadingi de Obſeruantia, qui ex præcepto teſtatoris dictæ impreſſioni præeſſe debebat. Neque id repugnat ſtatui mendicitatis, cùm in ipſius vſum conuerti non debeant; ſed vt typis mandentur Opera dicti Fratris Angeli del Paz: nec ſimile legatum eſt illi interdictum, quemadmodum nec prohibita ſunt Minoribus legata pro emendis libris, & pro ſtudio, etiamſi legentur annui redditus; quoniam non pro eorum alimentis deſeruiunt, ſed pro litteris addiſcendis, iuxta Gloſſ. *in Clem. Dudum. verb. Indirecte. de ſepultur.* Menoch. *conſ.* 1014. *num.* 38. Sanchez *ſuper Decalog. dict. lib.* 7. *cap.* 26. *num.* 45.

Incongrua autem viſa fuit prætenſio Syndici Sanctæ Mariæ, de Monteſerrato, quòd, nempe, Albertus executor deberet exigere à Patre Fratre Luca fideiuſſionem de reſtituendo dicta ſcuta, poſtquàm libri fuerint impreſſi; Tum, quia, cùm teſtator nullam requiſiuerit ſatiſdationem, nec illam executor tenebatur requirere, vt eſt textus *in l. Liberto. §. Largius. ff. de annuis leg.* & concordat *l. Firmio. §.* 1. *ff. Quando dies leg. ced.* Tum, quia, cùm Pater Frater Lucas, tanquàm Minor de Obſeruantia Ordinis Sancti Franciſci, ſit incapax cuiuſcunque iuris, & obligationis ciuilis, vtique non poterat interuenire fideiuſſor, nec fideiuſſori promittere, & cauere de indemnitate, *ad l. Fideiuſſor. §. Fideiuſſor. ff. de fideiuſſor. cap. penult. eod. tit.* & ſic prorſus inutilis fuiſſet huiuſmodi petitio. Tum demum, quia, cùm Albertus haberet notam mentem defuncti, vt idem teſtator expreſſe confeſſus eſt, omiſſa ſatiſdationis exactio ab Alberto de voluntate teſtatoris omiſſa cenſeri debet, & in omnem caſum dicti libri remanent pro cautione dictarum pecuniarum, inſigniſque integritas Patris Fratris Lucæ Vvadingi, locupletiſſimi fideiuſſoris loco fuit iure merito apud Albertum.

Quoad tertiam partitam, nempe, ſcuta 18. impenſa pro excitando lapide in Valetudinario ex pecuniis hæreditariis conſtructo, pro recipiendis infirmis in memoriam ipſius Petri teſtatoris; æquum eſſe Domini exiſtimarunt, vt de illa etiam ratio habeatur; quoniam operi publico inſcribi nomen eius, cuius pecuniis id opus factum eſt, licere ſcripſit Marcellus Iuriſconſult. *in l. Opus nouum. ff. de oper. public.* & Paulus *in l.* 2. *ff. eod. tit.* inquit: *Qui liberalitate, non neceſſitate debiti, redditus ſuos ad opera publica perficienda conceſſit, munificentiæ ſuæ fructum de inſcriptione nominis ſui operibus, ſi quæ fecerit, capere per inuidiam non prohibetur.* Et Imperator Valens pariter *in l. Legata. C. de adminiſtr. rer. ad ciuit. pertin.* reſcripſit, *munificentiam eius, qui legauit municipio, eſſe inſcriptione notandam.* Alphan. *in l.* 1. *numero* 120. *ff. ſi certum petatur.* Pont. *de poteſtate Proreg. titulo de diuerſis*

proceſſ. rub. de inſignib. & arm. num. 5. Caput. *de regim. Reipub. in rubr. num.* 45. Chaſſan. *in Catalog. glor. mund. par.* 1. *conſiderat.* 38. *concl.* 13. Et huiuſmodi inſcriptiones, dummodo nil contineant, quod à veritate alienum ſit, approbauit etiam Rota *in Abulen. iuriſpatronatus*, 16. Iunij 1618. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano. Et eò magis in præſenti caſu inſcriptio eſt admittenda, quia ex voluntate Officialium Eccleſiæ Sanctæ Mariæ de Monteſerrato ædificium prædictum pro recipiendis infirmis fuit perfectum, & D. Albertus executor benè conſcius voluntatis defuncti, ſub hac conditione conſenſit prædicto ædificio: vnde qualitas inſcriptionis non videtur poſſe reiici, cùm actus ſit approbatione indiuiduus; nec debeat fieri voluntaris diuiſio *ad l. Cum in cauſa. ff. de verb. oblig. l. In hoc iudicio. ff. famil. erciſcund.* Doct. in *l. Stipulationes non diuiduntur. ff. de verb. oblig.* Crauett. *conſ.* 170. *n.* 6. Card. Seraph. *deciſ.* 540. *num.* 5.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Extat etiam Decretum Sacræ Congregat. Fabricæ S. Petri pro eiſdem Fratribus, ſequentis tenoris.

DECRETVM S. CONGREG. Fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe.

Super Legatis relictis PP. Minoribus de Obſeruantia S. Franciſci.

CVm ſæpiùs fuerit habitus recurſus ad Sacram Congregationem Ven. Fabricæ S. Petri, ſuper annuis legatis, factis, ſeu faciendis in fauorem Fratrum S. Franciſci Minorum de Obſeruantia, cum onere Miſſarum, ſeu Officiorum, ſiue gratis, ſiue alio modo.

Prætendente Ven. Fabrica S. Petri, ad illam ſpectare, propter dd. Fratrum incapacitatem, huiuſmodi legata.

Dictis autem Fratribus allegantibus poſſe annua legata huiuſmodi recipere tuta conſcientia, quatenus hæres ex ſua libera voluntate voluerit illa dare in eleemoſynam, & committere Fratribus dd. Miſſas, & Officia, iuxta ſententiam S. Bonauenturæ, & Decreta S. Congregationis a Sanctiſſimo D. Noſtro Fratrum Minorum de Obſeruantia S. Franciſci Ciſmontanæ Familiæ Conſultationibus præpoſita, ſub die 4. Iunij, 1628. publicata.

Eadem Sacra Congregatio pro opportuna præmiſſorum prouiſione, facta priùs relatione Sanctiſſimo D. N. Vrbano Papæ VIII. ac de illius expreſſo ordine, & mandato, decreuit in futurum ſuper huiuſmodi legatis obſeruari, vt infrà.

Quòd huiuſmodi legata per debitores, vel hæredes non extinguantur, vel reducantur per compoſitionem cum Miniſtris Fabricæ faciendam, vel alio quouis modo, ſed illorum capitale, ſiue ſors principalis, vel proprietas abſque aliqua diminutione conſeruetur ſemper, & perpetuò, ad effectum, vt in vſus Romano Pontifici pro tempore exiſtenti benè viſos poſſint applicari; ita tamen, vt quandiu applicationem ſpecialem authoritate apoſtolica fieri non contigerit, hæredes, vel debitores poſſint liberè, ſi velint, dictis Fratribus dare dicta annua legata per eoſdem Fratres recipienda in eleemoſynam; non autem per eos exigenda; Et quòd quæuis extinctio, reductio, ſeu diminutio capitalis, ſeu proprietatis aliter abſque ſpeciali Romani Pontificis permiſſione facta, eo ipſo nulla ſit, nec debitoribus, aut aliis quibuſcunque ſuffragetur.

Quodque Commiſſarij, aliique Miniſtri Ven. Fabricæ ſuper huiuſmodi capitale, ſeu proprietate ſupradicta, ſe de cætero non intromittant, nec dictos hæredes, ſeu debitores aliquo modo moleſtent, niſi ad effectum reinueſtiendi in caſu reinueſtimenti, ſeu prouidendi, vt conſeruetur, vt ſupra, aut aliàs in executionem applicationis authoritate apoſtolica facta, vel facienda.

Et quòd nolentibus dd. hæredibus vel debitoribus dare ſupradictis Fratribus dd. eleemoſynas, ſeu annuas præſtationes, ſiue legata, vt ſuprà, ſoluere, vel illas, ſeu illa non ſoluentibus, tunc, & eo caſu lapſis duobus annis à die obitus teſtatorum, ſi fuerit maturatum legatum, vel à die maturatæ illius ſolutionis eadem Fabrica, & illius Commiſſarij, & Miniſtri id totum, quod ſolutum non fuerit pro præterito, pro rata tamen, in qua fuerit, vt ſupra elapſum biennium, vel vltra, poſſit, & valeat annuas præſtationes huiuſmodi exigere, exigique facere ad ſui beneficium, iuxta ſuas facultates, & priuilegia; ſaluo ſemper capitali, ſeu proprietate, vt ſuprà, ad effectum, quòd hæredes, vel debitores, (dummodo de cis per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem aliter non fuerit diſpoſitum, nec prædicta legata in alios vſus eius authoritate applicata fuerint, vel applicari contigerit,) poſſint, ſi velint, etiam quandocunque futuris temporibus, & ſic deinceps in perpetuum, date dictis Fratribus dicta annua legata in eleemoſynam, vt ſuprà, nec Fabrica eoſdem hæredes, vel debitores moleſtare poſſit, & valeat toties, & quoties caſus contigerit, niſi pro præterito, & tunc in illis terminis tantùm, poſt quorum maturationem fuerit elapſum biennium, vel vltrà, vt ſuprà; ſalua ſemper erectione beneficiorum, & applicatione legatorum, ſeu quorumcunque bonorum, & redditKuum, ac iurium eiſdem beneficiis, ſeu aliis vſibus piis authoritate apoſtolica facta, vel in poſterum quandocunque, & quomodocunque facienda, & executione literarum apoſtolicarum deſuper expeditarum, ſiue expediendarum; ita vt præfata decreta ad illas nequaquam ſe extendant, ſed illæ ſemper firmæ,

&

& illæſæ remaneant, ac ſuos plenarios, & integros effectus ſortiri debeant; ita quòd neque Fabrica, neque hæredes, vel debitores præfati, vllo modo illas impedire, retractare, vel controuertere valeant, & ſaluis ſemper Sedis apoſtolicæ authoritate, ac facultatibus competentibus dictæ Sacræ Congregationi Ven. Fabricæ.

Prohibuit tamen eadem Sacra Congregatio Fratribus ſupradictis, ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrenda, ne audeant, ſeu præſumant, nec quilibet eorum audeat, ſeu præſumat, per ſe, nec per alios Syndicos, Miniſtros, ſeu Procuratores, tam ſæculares, quàm Regulares, dictas annuas præſtationes, ſeu legata, nec iudicialiter, tam coram quocunque Iudice eccleſiaſtico, quàm ſeculari Ordinario, vel Delegato, nec aliàs niſi iuxta formam dicti Decreti Congregationis Fratrum Minorum de Obſeruantia Sancti Franciſci Ciſmontanę Familię à Sanctiſſimo D. N. deputatę ab hęredibus, ſeu quibuſuis aliis eorum debitoribus petere, minúſve dd. hęredibus, ſeu debitoribus facere aliquas receptas pro dd. annuis pręſtationibus, niſi pro rata, & pecunia, ſeu eleemoſynis ſupradictis cum effectu, ac verè, & realiter eiſdem Fratribus data, vel ſoluta, ſeu datis, vel ſolutis, nec ſub alia Data, niſi ſub ea, qua verè fuerit iiſdem Patribus, aut aliis pro eis facta realis ſatisfactio; & inſuper, ne Prouiſos apoſtolicos pro tempore de beneficiis, quibus legata ſupradicta fuerint applicata, vel eorum Procuratores, & Miniſtros ſuper erectione dd. legatorum directè, vel indirectè impedire, vel moleſtare quouis quæſito colore, vel prætextu audeant, vel præſumant. In quorum fidem, &c. Dat. Romæ ex Collegio eiuſdem Sacræ Congregationis, die 14. Februarij, 1633.

DOMINICVS Card. Gynnaſius.

Locus † Sigilli.

C. DE GHETTIS Oecon. gratis.

De aliis verò rebus in §. *Adhac cũ Fratres.* ſic ſtatuitur: *Omnium vtenſilium & librorum ac eorum mobilium præſentium, & futurorum, quæ, & quorum vſumfructum, ſcilicet, Ordinibus, & Fratribus ipſis licet habere proprietatem, & dominium ad nos, & Romanam Eccleſiam plenè, & liberè pertinere hac præſenti conſtitutione in perpetuum valitura ſancimus.* Et *eodem loco* Suarez aſſignans rationem, cur de his ita diuerſimodè ſtatuatur, dicit, quòd eleemoſyna pecuniarum Franciſcanis non eſt conformis eorum Regulæ, quia ipſarum contractus illis interdicitur. Et ideò optimo iure ſancitum eſſe apud danteos remanere dominium, vt ſuo nomine expendantur in neceſſaria pro Fratribus; aliarum verò rerum eleemoſynæ conſonant illorum ſtatui, & ideò dominium tranſit in Summum Pontificem, qui eſt ſpecialis Pater Fratrum Minorum. Et licèt ipſe donans intentionem non habuerit expreſſam transferendi in Summum Pontificem vtenſilia, nec reſeruandi ſibi dominium pecuniarum illarum; ſatis tamen habet tacitam, cùm cenſeatur donare Fratribus, modo illis legitimè congruenti ℣. *Plenum.* §. *Equitij. ff. de vſu, & habit.* & eo modo, quo Fratribus ipſis poteſt acquiri, iuxta probatas eorum conſtitutiones. Ita affirmant Rodriq. *qq. regul. tom. 2. q. 125. art. 6.* Sotus *de iuſt. lib. 4. q. 1. art. 1. verſ. Hiſce tamen.* Alcozer. *lib. de ludo, cap. 17. ad finem.* Rebellus *de iuſt. part. 1. lib. 1. quæſt. 7. ſect. 4.*

Nec obſtat Extrauagans Ioan. 22. quæ incip. *Ad Conditorem. de verb. ſignif.* in qua ille Pontifex à ſe abdicauit, & à Sede apoſtolica totum dominium rerum Fratrum S. Franciſci: quia poſtmodum alij Summi Pontifices, & præſertim Alexander VI. idem dominium receperunt, vt habetur *in compend. priuileg. Fratrum Min. verbo, Paupertas.*

10 His poſitis, aliquæ ſuboriuntur difficultates. Prima, an Prælati regulares, penes quos eſt dominium rerum, & facultatum Monaſterij, ſiue cura, vel adminiſtratio, ſiue dominium ſit penes Deum, aut Summum Pontificem, aut Monaſterium, vel quemlibet alium; peccatum committant, ſi facultates, ſiue eleemoſynæ ipſius culpa pereant, aut deteriorentur. Reſpondeo, ſi Prælatus ſe ingerat in acquiſitione ſuæ Prælaturæ, tenetur de culpa leui: nam in commodum proprium prælaturam recepit: ſi autem non ſe ingerit; ſed paſſiuè ſe habet in receptione prælaturæ, tenetur ſolùm de culpa lata: quia tunc non in ſui gratiam, ſed Monaſterij prælaturam recepit. Ita habetur *in Gloſſ. in cap. vnic. de commod. verbo, de leuiſſima.* Naldus *in Summ. verbo, bona, num. 14.* Leſſius *de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 41. dub. 9. num. 79.* Llamas 3. *part. met. cap. 13. §. 14.* Syluester *verbo, Prælatus, q. 4.* qui *verbo, culpa, q. 1. num. 2.* diſtinguit de culpa in latam, leuem, & leuiſſimam. Prima eſt ignoratio illius rei, quam quis ſcire tenetur, & ſciunt alij eiuſdem ſtatus, & conditionis. Secunda eſt omiſſio illius rei, quam homines eiuſdem conditionis diligenter ſolent adhibere. Tertia eſt omiſſio rei, quam homo diligens adhibere ſolet.

11 Secunda difficultas eſt, an ſinguli Monachi teneantur, ſicut tenetur Superior, & Abbas, conſeruare bona Monaſterij. Cui difficultati reſpondeo, quòd cùm res Monaſterij communes ſint, ad ſingulos ſpectat eorum conſeruatio. Non tamen inferas, eos teneri eodem modo ad talem conſeruationem, quo tenetur Abbas: quia iſte ex iuſtitia omninò tenetur, non ſolùm non diſſipare, ſed etiam conſeruare: Monachi verò, ſi prædictæ res eorum curæ non ſint demandatæ; non tenentur ex iuſtitia eas conſeruare, & non diſſipare; ſed tantùm ex charitate, & ne contra paupertatis votum peccatum committant. Ita Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 2. cap. 26. num. 7.* Anton. Peres *in Comment. Regul. S. Bened. cap. 32. num. 6.* Vbi Turrecrem. *tract. 91.* Laurentius de Peyrin. *tom. 2. de Prælat. q. 1. cap. 5. num. 48.*

12 Tertia difficultas, an Abbas videns res, & facultates Monaſterij apud Monachum depoſitas ab aliquo furari, vel aliquo alio modo culpa ſua illas perire, nec obſtet, cùm poſſit, teneatur illas reſtituere. Reſpondent aliqui peccare quidem Abbatem, ſed non teneri Monaſterium, nec Abbatem ea reſtituere Monacho non reſtituente: quia res illæ perſonæ Monachi tantùm commendatæ fuerunt.

Reſpondent alij, quòd cùm Abbas in bonum Religionis, & vtilitatem electus ſit, non autem in damnum; teneri ad reſtitutionem. Alij dicunt, peccare quidem mortaliter; non autem teneri ad reſtitutionem: quia res Monaſterij, quæ reſtituendæ eſſent, Abbatis curæ nequaquam commiſſæ ſunt, vt eæ in pœnam ſui criminis, & erroris conſumentur. Dicunt tamen, Abbatem non compellentem Monachum reſtituere parti petenti, non ſolùm peccare; verùm etiam

teneri. Ita affirmant D. Antonin. 3. *part. tit.* 16. *cap* 6. §. 7. Sylueſter *verbo*, *Religio*, 6 *q*. 8. Tapia *Authent. Ingreſſi*. 6. *Sua. cap*. 18. *num*. 17. *de ſacroſ. Eccleſ.* Quæ quidem ſententia non mihi ſatis probatur propter rationem adductam, præterquàm quòd, cùm Abbas adſtrictus ſit voto paupertatis, non inuenio, qua ratione poſſit facultates Monaſterij ad proprium errorem diluendum aliis elargiri.

13 An verò Monaſterium poſſit iuuari in integrum beneficio reſtitutionis, quando dolu in ſupradictis rebus depoſitis deliquerit, & quando dictæ res depoſitæ factæ Monaſterio cenſeantur; reſpondeo negatiuè: quia Eccleſia æquipatatur minori, *cap*. 1. *de reſtit. in integrum*: at minori non reſtituitur, quando præceſſit dolus. Ita Sfortias Oddo *de reſt. in integrum*, *p*. 2. *q*. 83. *tit*. 10. *art*. 2. Ioan. Andr. *cap*. 1. *num*. 2. *de depoſit*. Cardinal. *ibid. num*. 2. *not*. 2. & Imola *ſimiliter ibi num*. 6. quòd ſi ſolùm eſſet in culpa lata, dicunt Ioannes Andr. & Cardinalis *loco citato*, ibi adhuc non competere beneficium reſtitutionis ſibi: quia lata culpa æquipatatur dolo.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas bonorum temporalium Monaſterij dominus dici poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Dominium quid ſit.*

2 *Dominus quis dicatur.*

3 *Abbas non poteſt dici dominus bonorum ſui Monaſterij; ſed tantùm adminiſtrator.*

4 *Dominium, & proprietas bonorum temporalium Monaſterij apud quem reperiatur.*

1 PRo clariori huius quæſiti explicatione ſupponendum videtur, dominium eſſe ius perfectè diſponendi de re aliqua corporali, in quemcunque vſum lege non prohibitum. Ita illud diffiniuit Bartol. *in l. Si quis vi*. §. *Differentia*. *num*. 4. *ff. de acquirend. poſſeſſ.* Addidit autem illam particulam, *corporali*: cenſet enim, rerum incorporalium, vt ſunt iuriſdictio, ius eligendi, & ſimilia iura, eſſe non poſſe dominium propriè, ſed quaſi dominium; neque poſſeſſionem, ſed quaſi poſſeſſionem, vt aiunt omnes Iuriſtæ. Attamen, quia circa hæc omnia eſſe poteſt vera proprietas, & principalis facultas diſponendi de illis; ideò illa proprietas ſimpliciter dominium appellari poteſt. Vnde dici conſueuit, hunc, vel illum eſſe dominum huius beneficij, aut cathedræ, aut iuris, præcipuè in materia, de qua loquimur, vbi huiuſmodi differentia nullius eſt momenti, ſi alioqui tales res incorporales ſunt pecunia æſtimabiles. Ita Molina *de iuſtit. tom*. 1. *tract*. 2. *diſput*. 3. *verſ. Addit Bart*. Suarez *de Relig. tom*. 3. *lib*. 8. *c*. 5. *n*. 4.

2 Porrò dominus ille dicitur, qui habet ius, & poteſtatem perfectè diſponendi de re, id eſt, omni modo, & propria authoritate, ſiue in proprium; ſiue in alienum commodum ea vtendo; & ſiue eam conſumendo, vel alienando, ſiue reſeruando.

3 His ita poſitis, patet, quid dicendum ſit ad propoſiti quæſiti reſolutionem: licèt enim penes Abbatem ſit præcipua adminiſtratio proxima bonorum ſuæ Abbatiæ, & Monaſterij, iuxta commune ius *in cap. Nullam*. 18 *q* 2. *cap. Edocere. de reſcript. cap. Cum ad Monaſterium. de ſtatu Monach.* Concil. Trident. *ſeſſ*. 25. *de Regular. cap*. 2. & nos latiùs diximus *in antecedenti quæſito*, & *in diſputatione de poteſtate Abbatis circa votum paupertatis*. certum eſt tamen, illum non eſſe, nec dici poſſe dominum, ſed protectorem potiùs: tum, quia ipſe etiam eſt paupertatis voto adſtrictus, atque ita dominij incapax; iura enim Religioſis proprium prohibentia loquuntur indifferenter de omnibus profeſſis: tum etiam, quia Monaſterium non transtulit in ipſum Abbatem dominium bonorum: ergo non poteſt eorum dominus dici, nec pro ſuo libito illa expendere, vt alibi docuimus: tum etiam, quia, ſi Epiſcopi, & cæteri Prælati, & beneficiatij ſæculares, qui paupertatem non vouerunt, non dicuntur poſſidere bona ſuarum Eccleſiarum, & beneficiorum quoad dominium, & proprietatem; ſed tantùm quoad gubernationem, ſeu adminiſtrationem; & ideò non dicuntur eorum domini, ſed adminiſtratores, vt notatur *in c*. 2. *de donat*. Innocent. & alij *in cap. Cum ſuper. de cauſa poſſeſſ. & propriet.* vbi præcipuè Panormit. *n*. 10. Idem *in cap. Edocere*. *n*. 2. Quantò magis Abbates, cæterique Regulares Prælati, qui arctantur voto paupertatis, quod eſt promiſſio non habendi hoc dominium, vt explicat D. Thom. 2. 2. *q*. 186 *art*. 3. Abbas igitur non dominus, ſed adminiſtrator bonorum ſuæ Abbatiæ, vel Monaſterij dicendus eſt. Atque ita expreſſè probatur *in d. c*. 2. *de donat*. cum aliis iuribus adductis per Gloſſ. ibi, *in verb. Procurator*. notant Archidiac. *in c. Quia Epiſcopus*. *in fin*. 5. *q*. 1. Anton. de Butr. *in d. c*. 2. *in* 1. *not*. vbi etiam Panormit. *n*. 2. idem Anton. de Butr. *in cap. Petitio*. *in* 2. *col*. poſt Innocent. *ibidem*, *de Procuratoribus*, vbi etiam latè Bart. de Bellinc. idem Panormit. *in d. cap. Edocere*. *n*. 2. Nauar. *Comment*. 2. *de Regular. pluribus in locis*, *præcipuè n*. 21. & *Comment*. 3. Sanch. *in Decalog. lib* 7. *cap*. 19. *n*. 21. Suar. *de Relig. tom*. 3. *lib*. 8. *c*. 15. *n*. 10. & *tom*. 4. *tract*. 8. *lib*. 2. *cap*. 26. *n*. 1. *parte* 2. & *ſeqq*.

Si petas, dominium, & proprietas bonorum, quæ à Monaſteriis, & religioſis Domibus poſſidentur, apud quem reſideat; ſuper hoc duæ ſunt ſententiæ. Prima eſt Innocent. *in cap. Cum ſuper. de cauſ. poſſeſſ. & propriet*. Nauarri *Comment*. 2. *de Regular. n*. 3. Azor. *inſt. moral. tom*. 1. *lib*. 12. *cap*. 10. *q*. 5. Roderic. *quæſt. regular. tom*. 3 *q*. 29. *art*. 5. Mirand *Manual. Prælat. tom*. 1. *q*. 28. *art. etiam* 5. *concl*. 7. aſſerentium, verum dominium omnium bonorum, quæ poſſident omnes in vniuerſum Religioſi, reſidere primò, & principaliter penes Deum; & ſupremum, & generale ius ea adminiſtrandi penes Papam, & Eccleſiam vniuerſalem; particulare verò Congregationibus Religioſorum, quæ poſſunt habere bona immobilia in communi, non autem quòd habeant aliquod dominium ſuper illis. Et adducunt rationem, nempe, quia hæc bona in iure vocantur patrimonium Chriſti. 4

Contraria autem ſententia, quæ probabilior videtur, tenet in Religioſis Congregationibus, quæ ſunt capaces reddituum, & bonorum immobilium in communi, dominium illorum eſſe apud totam Communitatem. Hoc habetur expreſſè *in c. Quoniam* 16. *q*. 1. vbi dicitur, liberum eſſe Epiſcopis bona Eccleſiarum, nempe, decimas, & oblationes concedere Monachis Deum timentibus, & colentibus, & in dominium illorum, & vſum transferri: ergo dominium bonorum Conuentuum apud religioſam Communitatem reſidet. Præterea probatur ex Concilio Trident. *ſeſſ*. 25. *de Regular. cap*. 3. vbi *concedit omnibus Monaſteriis, & Domibus, tam virorum, quam mulierum, & Mendicantium (exceptis domibus Fratrum S. Franciſci Capucinorum, & eorum, qui Minores de Obſeruantia vocantur) etiam quibus, aut conſtitutionibus ſuis erat prohibitum, aut ex priuilegio apoſtolico non erat conceſſum, vt deinceps bona immobilia eis poſſidere liceat.* Sed non dicitur propriè poſſidere, qui ſolam adminiſtrationem; ſed, qui

dominium

Digitized by Google

dominium habet. Probatur tertiò: quia certum eſt, quòd quidquid acquirit Monachus, acquirit Monaſterio, non ſibi, vt c. *Cùm olim. el 2. de priuil.* & *ibi.* Innoc. at impropriiſſimè diceretur acquiſitio, ſi ſolum adminiſtrandi ius, non autem dominium acquireretur. Atque ita tenet Molina *de iuſtitia, tom. 1. tract. 2. diſp. 14*. *col. 4. verſ. His obſeruatis. circa fin.* Sanch. *in Decalog. lib. 7. cap. 18. n. 10.* Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 16. ſub n. 2.*

QVÆSITVM III.

Abbatis poteſtas in acquirendo pro Monaſterio, quæ ſit.

SVMMARIVM.

1 *Acquirendi pro Monaſterio poteſtas de iure communi tota penes Abbatem reſidet.*

2 *Abbas, quicquid acquirit, pro ſuo Monaſterio, vel Religione acquirit.*

1 Diximus *in primo huius diſputationis quæſito*, penes Abbatem reſidere poteſtatem adminiſtrandi temporalia Monaſterij bona: quia verò inter actus huius adminiſtrationis eſt acquiſitio bonorum, quæ ipſi Monaſterio fit: omnes enim actus huius adminiſtrationis ad tria capita reduci poſſunt, nempe, ad receptionem, ſeu acquiſitionem, ad conſeruationem, & ad diſtractionem, ſeu alienationem taliũ bonorum, vt doctè notauit Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 26. n. 1. ad finem.* Ideò *in hoc quæſito* proponimus de poteſtate Abbatis in acquiſitione bonorũ ſui Cœnobij: in hoc autem actu, ſupponendo, quòd acquiſitio pro Monaſterio iuſta ſit, & ſtatui Religioſo conueniens, de iure communi tota facultas acquirendi eſt apud Abbatem, vt colligitur *ex c. Nullam. 18. q. 2.* ibi: *Vt de cætero fideliter, & ſtudioſè vniuerſa, quæ ad diuini cultus reuerentiam, vel ad vtilitatem eiuſdem Monaſterij pertinent, Abbatis ſollicitudo, ad quem poteſtas tota pertinere conuenit, debeat adimplere.* Talis enim acquiſitio in euidentem Monaſterij vtilitatem vertitur, & ad Dei cultum refertur.

Huius igitur poteſtatis ratione, poterit Abbas recipere quicquid Monaſterio, & ſibi donatum fuerit: & etiamſi loquamur de Mendicantibus Prælatis, & eorum ſubditis, eleemoſynas petere, & oblatas recipere, quòd licitè fieri poſſit, docet S. Thom. 2. 2. *q.* 187. *art. 4.* & S. Bonau. *t. 1. Opuſc. de paup. Chriſti, q. 2.* Valdenſ. *t. 1. lib. 4. art. 1. cap* 4. non enim tenentur manibus laborare, vt panem lucrentur, vt colligitur ex eod. S. Th. *loc. cit. art. 3. in argum. Sed cont.* Et ratione eleemoſynarum, poterunt, quibus permiſſum eſt, terras, prædia acquirere, & recipere, vt benè probat Laurent. de Peyrinis *tom. 2. de Prælato, q. 1. cap. 5. n. 37.* vbi fuſius de materia eleemoſynarum *à dicto n. 37. vſque ad n. 45.* quo numero cõcludit, quòd Prælati, qui poſſunt commodè ſuſtentari de ſuo, ſcilicet, de acquiſitis, & relictis Monaſterio; non debent alienum quærere, maximè ſi à pauperibus eleemoſynas hauriant, vel à diuitibus, ita vt illas à pauperibus auferant. In qua re eſt valdè cauendum id, quod habetur *in cap. Clericos. 1. q. 2.* vbi ſic legitur: *Clericos autem illos conuenit ſtipendiis Eccleſiæ ſuſtentari, quibus parentum, & propinquorum nulla ſuffragantur bona: qui autem bonis parentum, & opibus ſuis ſuſtentari poſſunt, ſi quod pauperum eſt, accipiunt, ſacrilegium profectò committunt, & per abuſionem talium, iudicium ſibi manducant, & bibunt.* Debito ergo modo eleemoſynas acquirere poſſunt, & alia bona; quamuis non ſibi, ſed Monaſterio acquirant: certum eſt enim, quòd Abbas regularis, quicquid acquirit, Monaſterio, non ſibi acquirit, ſiue acquiſita ſint intuitu Abbatiæ, ſiue aliunde, 2
vt *l. Deo nobis. C. de Epiſc. & Clericis.* vt *in cap. Abbates. 18. q. 2.* vbi diſponitur, vt omnia, quæ acquiſierit Monachus extra Monaſterium, per Abbates auferantur, vt eſt tex. *in c. Monachi.* & *in c. Non dicatis. 12. q. 1.* vbi dicitur: *Non dicatis, vos aliquid habere proprium; ſed ſint vobis omnia communia.* & *c. Monachi. 17. q. 1.* ſed Abbas etiam dicitur Monachus: ergo quicquid dicitur de Monacho dicitur de Abbate: ergo, ſicut Monachus nihil proprij habere poteſt; ita & Abbas, de quo eſt textus ad literam *in c. Abbati. 54. diſt.* vbi patet, quòd Abbas, & Monachus quoad hoc æquiparantur, & de vtroque eſt eadem diſpoſitio. Porrò in textu illo ſic dicitur: *Abbati, vel Monacho Monaſterij ſeruum non licebit facere liberum: qui enim nihil proprium habet, libertatem rei alienæ dare non poteſt.* Patet igitur, quòd omnia, quæ Abbas Regularis acquirit, ſuo Monaſterio acquirit. Monachi pariter, cum illius licentia, poterunt Monaſterio comparare, quamuis non ſibi ipſis: at ſine Abbatis licentia, nec ſibi, nec Monaſterio acquirere poterunt, vt *in diſputatione de poteſtate Abbatis circa votum paupertatis*, latiùs dictum eſt. Notanda ſunt autem verba illa textus prædicti: *Ad vtilitatem eiuſdem Monaſterij.* per quæ innuitur, quòd non poſſunt acquirere alicui perſonæ priuatæ; ſed tantùm Monaſterio. Nec poterit Abbas acquirere alteri Monaſterio, niſi illi, cuius adminiſtratio eſt ſibi commiſſa: nam in alia nullam habet poteſtatem; quod colligitur ex illa particula d. textus, *eiuſdem Monaſterij*, notat Suar. *cit. cap. 26. n. 2.*

QVÆSITVM IV.

Monachus, an quidquid acquirit, Abbatiæ, & Monaſterio, vel ſibi, aut conſanguineis acquirat?

SVMMARIVM.

1 *Peculium habere licitum eſt Monacho, de Abbatis licentia.*

2 *Monachus quicquid acquirit, Monaſterio, non ſibi acquirit.*

3 *Monachus, neque ob ingratitudinem in ſæculo aduerſùs parentes commiſſam, poteſt ab eis exhæredari.*

4 *Religioſus profeſſus nequit hæreditatem ſibi delatam adire; ſed Abbas, & Monaſterium etiam Religioſo ignorante, ac inuito, poteſt, ac tenetur illam adire.*

5 *Religioſus in acquirendo pro Monaſterio, partim ſeruo, partim filiofamilias comparatur.*

6 *Religioſus profeſſus cui Monaſterio acquirat.*

7 *Bona omnia Religioſi, ac iura per professionem Monaſterio acquiruntur, niſi expreſſè anteà renunciauerit.*

8 *Legitima priuari non poteſt ſuperſtes auia Monachi, ex cuius morte bona patris, vel alterius conſanguinei Monaſterio acquiruntur.*

9 *Bona acquiſita Monaſterio poſt profeſſionem Monachi, appellantur bona caſtrenſia.*

10 *Vſusfructus, quem Monachus habebat in ſæculo, per profeſſionem Monaſterio acquiſitus extinguitur ſolùm eiuſdem Monachi morte naturali ſequente. Limita, vt num. 11. & 12.*

13 *Legatum annuum relictum alicui tranſeunti ad Religionem non extinguitur per profeſſionem, ſed per eandem Monaſterio acquiritur.*

14 Mona-

14 *Maioratus, qui inſtitui ſolent in domibus & ſamilus, per profeſſionem non acquirantur Monaſteriis incapacibus bonorum in communi: ſecus dicendum eſt de Monaſteriis capacibus, vt num. 15. Et quomodo hoc intelligendum ſit, vt n. 16.*

17 *Monachus ante profeſſionem poteſt teſtamentum condere, quando maioratus talis eſt, vt poſſit in illum ſuccedere Monaſterium nomine Monachi, quoad fructus maioratus. Et quid, ſi vſusfructus relinquatur Monacho pro ſe, & ſuo harede, quando erat in ſaculo conſtitutus, vt num. 18.*

19 *Vſusfructus, ſi concederetur pro ſe, & filiis, quantùm durat.*

20 *Vſusfructus ſi relinquatur Monaſterio ante profeſſionem, ea poſteà ſecuta, quanto tempore duret.*

21 *Regnum, Ducatus, & Marchionatus, an Monaſterio acquirantur per profeſſionem Monachi: & num. 22.*

23 *Monaſterium an ſuccedat in primogeniis iuriſdictionem in vaſſallo habentibus.*

24 *Iudicandi officium, quomodo Monachis ſit interdictum.*

25 *Feudum per profeſſionem Monachi Monaſterio acquiritur, & acquiſitio durat, dum Monachus profeſſus vitam naturalem degit. Limita tamen, vt num. 26. 27. 28. 29. 30. 31. & 32.*

33 *Seruitium perſonale in feudo petitum exhiberi poteſt per alium, quando in illo non eligitur induſtria perſona: ſecus ſi eligatur.*

34 *Monaſterium ſuccedit per profeſſionem Monialis in feudum, quando non eligitur induſtria perſona.*

35 *Feudum quando non tranſit ad Monaſterium, & Monachus moritur, redit ad dominum directum, quando non ſupereſſent alij vocati à primo inſtitutore.*

36 *Equites Commendatarij, & qui matrimonium contrahere ſolent, ſunt capaces feudorum; ſicut & Equites D. Ioannis Hieroſolymitani, vt n. 37.*

38 *Feudum an comprehendatur in renunciatione bonorum, licèt ampliſſima, & generaliſſima.*

39 *Emphyteuſis an per profeſſionem Monachi acquiratur Monaſterio.*

40 *Bona conceſſa Monacho in ſaculo, eo pacto, vt ea alienare non poſſit; an acquirantur Monaſterio, & ſint prohibita alienari.*

41 *Hereditas Monacho relicta poſt eiuſdem profeſſionem, immediatè acquiritur Monaſterio.*

42 *Statutum excludens filiam à ſucceſſione patris, ſi ingrediatur Religionem, inualidum eſt: ſicut nec pater eadem ratione exharedare poteſt filium.*

43 *Hareditatem, quam Monachus acquirit per profeſſionem, adire, quo iure valeat Monaſterium.*

44 *Monachus emiſſa profeſſione ſuccedit patri ab inteſtato, tanquam verus hares, & in hoc nullam patitur capitis diminutionem.*

45 *Monachus per profeſſionem non amittit iura agnationis.*

46 *Nouitio morienti ab inteſtato intra annum probationis non ſuccedit Monaſterium; benè tamen, quando emiſit profeſſionem.*

47 *Teſtamentum, in quo Fratres Minores, de Obſeruantia nullo facto coharede inſtituuntur, nullum eſt, & hareditas deuoluitur ad venientes ab inteſtato.*

48 *Teſtamentum, in quo inſtituuntur haredes Minorita, cum clauſula, quòd vendatur hareditas, & pretium conuertatur in neceſſitates eorum; valet tantum quoad cauſam piam ibi appoſitam.*

49 *Hereditas relicta Eccleſia Fratrum Minorum valet tanquam relicta Eccleſia capaci.*

50 *S. Franciſci Fratres Conuentuales ſuccedere poſſunt, & vocari in teſtamentis, & hareditates acquirere propriis Monaſteriis.*

51 *Canonici Regulares ſuccedunt in bonis temporalibus, eáque Monaſterio acquirunt ex priuilegio Summorum Pontificum, atque ita etiam Monachi Benedictini, & Ciſtercienſes, vt num. 52.*

53 *Fratres Pradicatores, & Auguſtinienſes ſimilibus gaudent priuilegiis, & omnes aliarum Religionum, & Congregationum Regulares communicantes in priuilegiis, vt num. 54. & 55.*

56 *Moniales Ordinis Mendicantium ſuccedunt in bona Monialium Profeſſarum.*

57 *Conuerſi manentes in ſaculo, nec profitentes Regulam approbatam, ſuccedunt conſanguineis, ac ſi non eſſent oblati.*

58 *Legitima debita filiis, an debeatur illis poſt emiſſam profeſſionem patris in Religione bonorum in communi capaci; an verò poſt eius mortem naturalem.*

59 *Monachus ſi occidatur, remiſſio, vel mortis venia ſpectat ad Monaſterium, quod eſt hares; non ad filium, ſi habeat, ſeu ad conſanguineos.*

60 *Monaſterium, quod adit hareditatem, compelli poteſt à legatariis ad faciendum inuentarium, non ſumptibus Monaſterij, ſed petentium.*

61 *Hareditatem Monacho relictam, eo etiam inuito, repudiare poteſt Abbas.*

62 *Hareditatem adire poteſt Monaſterium mortuo Monacho, excluſis omnibus ſubſtitutis, & haredibus.*

63 *Monaſterio integrum eſt querelam inofficioſi teſtamenti intentare, ac teſtamentum rumpere, ſi Monachus ſit exheredatus, ſeu relictus à parentibus, etiam ipſo inuito.*

PRo ratione dubitandi videtur dicendum, quòd ea, quæ acquirit Monachus, non Monaſterio, ſed ſibi ipſi etiam acquirat, arg. tex. *in c. Monac. de ſtatu Monach.* in quo patet, licitum eſſe Monacho habere peculium, de licentia Abbatis: ergo non omnia, quæ acquirit Monachus, acquirit Monaſterio; ſed illud, quod ex peculio acquirit, ſibi acquirit. 1

Contrarium tamen dicendum eſt: quia per religioſam profeſſionem fit, vt cum perſona omnia bona, & iura Religioſi in Religionem transferantur; adeò vt quicquid deinceps Religioſus acquirat, ſtatim in Religionem tranſeat, non ſolùm quoad proprietatem, ſed etiam quoad poſſeſſionem, ſiue hæreditatis iure, ſiue per donationem, aut quolibet alio modo ei obueniat. Et ita quicquid acquirit Monachus, ſuo Monaſterio acquirit. 2 Ita habetur *in Auth. Nunc autem. C. de Epiſc. & Cleric. Auth. Si qua mulier. & Auth. Ingreſſi. C. de ſacroſanct. Eccleſ. can. ſi qua mulier. & c. Ingredientibus.* 19. q. 3. Hoc autem non habet vim, quatenus de iure ciuili inductum eſt, cùm de Monachis expreſsè conſtituat, vt ait Azor. *inſt. moral. p. 1. lib. 12. c. 8. q. 1.* nec quatenus inſeritur in decreto à Gratiano; cuius authoritas non ſufficit, vt illud ius canonizatum dici poſſit, vt *alibi* notauimus: ſed habet vim, quia eſt approbatum à D. Gregorio Papa, vt refertur *in c. Quia ingredientibus.* 19. q. 3. & vſu etiam, ac conſuetudine receptum eſt. Et ita ſentiunt communiter Doctores, teſte Suar. *de Relig. tom. 3 lib. 8. cap. 16. n. 1.* Huius fundamentalis ratio eſt: quia Monachus ſe totum Religioni tradidit; ac ideò in iure ſolet Religioſus ſeruo comparari, vt probatur per *c. Abbates.* 18. q. 2. *per d. c. Quia ingredientib. & per c. 2. de teſtam.* & notant Innoc. *in c. Cùm olim. il 2. de priuil.* & Panormit. *in cap. Quanto. ſub n. 2. de offic. Ordin.* Nauar. *Comment. 2. de Regular. n. 4.* & alij. Et non ſolùm bona, quæ Religioſus ante profeſſionem habebat, emiſſa profeſſione, Monaſterio acquiruntur; ſed etiam, quæ poſteà acquirit, ſiue per ſuas operas, & induſtriam; ſiue donatione,

natione, aut alio quouis titulo acquirat, per *d. c. Abbates.* Et licet Religioſus teſtari non poſſit; tamen poteſt hæres inſtitui, atque ab inteſtato ſuccedere, adeò
3 vt neque ob ingratitudinem in ſæculo aduerſus parentes commiſſam, poſſit ab eis exhæredari, *l. vlt.* §. 1. iuncta Gloſſ. *C. de Epiſc. & Cleric. d. c. vlt. 19. q. 3.* quoniam per ingreſſum Religionis ingratitudo tollitur, *cap. 1. 16. diſt.* Gloſſ. *d. c. vlt. verb. Ingratitudinis.*

Ad argumentum *in c. Monachi.* reſpondemus, quòd quamuis textus ibi aſſerat, quòd Monachus poſſit habere peculium de licentia Abbatis; hoc intelligitur pro vtilitate Monaſterij; vel ſaltem, vt alat ſe ipſum. Facit ad hoc *cap. Inſinuante. Qui Clerici, vel vouent.* Secùs autem, ſi vellet habere, vt diſponeret ad libitum; quia tunc Abbas non poſſet ſibi hoc concedere, vt videre eſt *in d. c. Cum ad Monaſterium. in fine*, & nos latiùs diximus *alibi.*

Hæc autem omnia intelligenda ſunt, non, quòd Religioſus poſt profeſſionẽ quicquam ſibi acquirat, & deinde illa tranſeant ad Monaſterium, cùm ſit incapax ſibi acquirendi: ſed quòd Monaſterium ratione, & nomine profeſſi ea omnia immediatè acquirat, *iuxta d.*
4 *Auth. Ingreſſi. C. de ſacroſ. Eccleſ.* Vnde profeſſus nequit talem hæreditatem adire: ſed Abbas, & Monaſterium etiam profeſſo ignorante, & renuente poteſt, ac tenetur illam adire: quia Religioſus velle, & nolle non habet, *cap. Si Religioſus. de elect. in 6.* cum ſimil. Reli-
5 gioſus enim in acquirendo pro Monaſterio, partim ſeruo, & partim filiofamiliâs æquiparatur, prout Monaſterio vtilius fuerit. Vnde, ſi in maiorem vtilitatem Monaſterij ceſſerit, Monachum ſeruo comparari, illi comparabitur: ſecus autem, ſi vtilius ſit illum comparari filiofamiliâs, vt docent Felin. *in cap. Parochianos. n. 5. de ſent. excom.* Menchaca *lib. 3. de ſucceſsionum creat.* §. 21. *n.* 250. Graff. *p. 2. deciſ. lib. 3. cap. 19. n.* 74. Molin. *de iuſt. tom. 1. tract. 2. diſp. 140. verſ. Non ſolum bona.* Sanch. pluribus relatis *in precept. Decalogi, lib. 7. cap. 12. n. 40.* qui dicit, hanc ſententiam frequentiſſimam. Igitur Monachus comparabitur ſeruo, quatenus, quemadmodum ſeruus domino acquirit non ſolùm vſumfructum, verùm etiam dominium, & proprietatem rei, quam acquirit; ita Religioſus vſumfructum, & dominium, ac proprietatem rei acquirit Monaſterio: cùm tamen filiusfamiliâs in caſtrenſibus, vel quaſi, nihil acquirat patri; in aduentitiis autem ſolum vſumfructum; comparatur filiofamiliâs quoad modum acquirendi: ſicut enim hæreditatem filio delatam poteſt eo ignorante, ac inuito, pater acceptare, & adire, *l. vlt. in princ. C. de bon. quæ liber.* ita Abbas, & Monaſterium, inuito, & ignorante Religioſo, poteſt adire hæreditatem, & acceptare legatum, aliâs ad Religioſum ſpectantia. In ſeruo autem non ſic: ſed hæreditatem ei delatam non poteſt dominus, abſque eius conſenſu adire, *l. Cum proponas. C. de hæred. inſtituen.* Comparandus eſt igitur in hoc Monachus filiofamiliâs: quia hæc comparatio eſt Monaſterio vtilior. Atque ita tenent Bart. *l. 1. n. 21. & 22. ff. de vulgar. & pupill. ſubſtit.* Ioann. And. *in cap. In præſentia. n. 23. de probat.* & *ibi* Anton. de But. *n.* 28. & Anchar. *n.* 18. Anton. Cucchus *inſtit. maior. tom. 1. lib. 3. n.* 108. Carolus Tapia *Auth. Ingreſſi. verbo, Ipſo ingreſſu, in princ. n. 94.* Molin. *dicta diſp. 145. d. verſ. Non ſolum bona.* Leſſ. *de iuſt. lib. 2. cap. 41. n. 87.* Graff. *loco cit.* Roderic. *tom. 2. q. 77. art. 1.* & alij, quos magno numero congeſſit Sanch. *d. cap. 12. num. 40.*

6 Notandum autem, quòd Monachus acquirit particulari Monaſterio, in quo emittit profeſſionem, ſe illi ſingulariter tradendo, *cap. Abbates. 18. q. 2.* & *cap. Quia ingredientibus. 19. q. vlt.* vel toti Ordini, ſi generaliter Ordinem, ſeu parti Ordinis, verbi gratia, Prouinciæ, ſi Ordinem, vel Prouinciam profiteatur, ex Panormit. communiter recepto *in cap. In præſentia. n. 64. de probat.* & Calder. *in conſ. 23. de Regul.* Si verò profiteatur Religionem in genere generaliſſimo, non autem aliquo Ordine, vel ſpeciali Monaſterio, cùm non ſit verè profeſſus, ſibi acquirit, non Religioni. Ita Nauar. *Commentar. 2. de Regular. n. 5.* Aduertendum tamen eſt cum eod. Nauar. *loco cit.* quòd per conſtitutiones ſpeciales aliquarum Religionum per Summum Pontificem approbatas diſtinguenda eſt hæc propoſitio: *Quicquid acquirit Monachus, Monaſterio acquirit.* ſcilicet, vel acquirit Monaſterio, in quo profeſſus eſt, vel in quo moritur: vel intelligenda eſt de bonis mobilibus, vel immobilibus. Et ſecundùm has conſtitutiones iudicandum eſt arg. Gloſſ. *cap. Generec. de reg. iur. in 6.*

Vnde, cùm Monachi per profeſſionem ſe totaliter 7
Deo dedicare intendant, conſequenter dedicare videntur omnia bona ſua, quæ poſſident, & ſic per profeſſionem ea, vt diximus, acquiruntur Monaſterio, ac omnium bonorum etiam vſufructuum, emphyteuſis, vel cenſus, aut penſionum iura ſtatim poſt dictam profeſſionem acquiruntur Monaſterio, ſaltem ipſis Monachis viuentibus, loquendo de illis bonis, & facultatibus, quæ Monachorum naturalem vitam reſpiciunt, ſimiliter ſucceſſionem ab inteſtato eidem Monaſterio acquirunt, niſi ei expreſsè renunciaſſe oſtendatur, de quibus omnibus particulariter mox dicemus. Videatur de hac re Lop. *lib. 7. verbo, Deſcendit. tit. 1. part. 6.* Nauarr. *Comm. 2. de Regul. num. 46.* Tapia *in Authentica, Ingreſſi. verbo, Ideòque nec de his. cap. 1.* Valaſchus *conſ. 14. num. 5. tom. 1.* Rodriq. *qq. regul. tom. 2. q. 80. art. 2.* Benedictus Ægid. *in repet. l. Titia ſi non nupſerit. part. 1. num. 50. in fin. ff. de condit. & demonſtrat.* Molin. *de iuſt. tract. 2. diſput. 140. col. 5.* Leſſius *de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 41. dub. 10. num. 83.*

Quapropter, ſi Monachus Monaſterio bona acqui- 8
ſiuit ex iure patris, vel alterius cõſanguinei ſuę domus, & poſteà moriatur, viua auia, illa non poteſt priuari legitima, & Monaſteriũ ſolommodo ſucceder in tertia, ſicut docent Valaſchus *loco cit. in fin. d. conſ. 14.* Emmanuel Rodriq. *loco cit. q. 128.* Ceuallus *in comm. contra comm. q. 106. cum ſeqq.* Sanchez *in præcept. Decal. lib. 7. cap. 9. n. 21.* vbi *n.* 22. dicit, non procedere in bonis acquiſitis poſt profeſſionem, tanquàm à Monacho; veluti ſi profeſſus operibus ſuis aliquid compararet; aut legatarius, & hæres eſſet inſtitutus in teſtamento aliquo, etiam ante profeſſionem ab extraneo, ſi poſt profeſſionem ſit delata hæreditas, cùm profeſſus iſte de huiuſmodi bonis non poſſet diſponere, nec quicquam in illa habent aſcendentes, vel deſcendentes, cùm ea non acquirantur, vt à parente, aut filio; ſed tanquam à Monacho. Ita Barboſa *de iure eccleſ. lib. 1. cap. 42. num. 223. in fine*, vbi reſoluit eum Sanchez *loco citato*, quòd quando decedit profeſſus non facta diuiſione inter filios, ſuccedere Monaſterium, dummodo ſit capax ſuccedendi in omnia illius bona, præterquàm in filiorum legitimam, quod in Regno Caſtellæ ſuccedit in ſolam quartam partem bonorum.

Bona ſupradicta acquiſita poſt profeſſionem Mo- 9
naſterio ab ipſomet Monacho in proprietatẽ, & vſumfructum ipſius Monaſterij, appellantur bona caſtrenſia, vt ſi filiusfamiliâs iam profeſſus in bona materna ſuccedat, ſiue aliquid acquirat: quia, cùm acquiſitionis tempore ſit conſtitutus extra patriam poteſtatem, nequit pater huiuſmodi vſumfructũ in his bonis acquirere, quippe qui eſt poteſtatis patriæ effectus. Hac ſtante potiſſima ratione, quòd Monachi poſt profeſſionem gaudeant hoc priuilegio Clericorum; nimirum, vt omnia poſt Clericatum acquiſita ſint quaſi caſtrenſia. Ita docent Molina *tom. 1. de iuſt. diſp. 140. col. 5. verſ. Hoc tamen fundamento.* Sayrus *in theſ. caſ.*

tom.

Digitized by Google

tom.2. lib.9. cap. 7. num.9. Abbas *in cap. In præſentia. num. 56. de praben.* Pariſius *ibid. num.* 156. Tabiena *verbo, Religio, q.36.n.37.* Sylueſter *verbo, Clericus, 4.q. 14.num.*10. Roſella *eod. verbo* 4. & *verbo, Legare, num.* 18. Azor. *tom.* 1. *inſtit. moral. lib.*12. *cap.*8. *q.* 9. Lælius Zecchius *de Repub. Eccl.* 2. *part. cap.* 8. *num.* 7.

10 Vſusfructus, quem Monachus habebat in ſæculo, acquiritur Monaſterio per profeſſionem ipſius Monachi, dum profeſſus ille vixerit: naturali autem morte ſequente extinguitur; non autem in profeſſione, vt aliqui dixerunt. Ratio eſt: quia *in Authent. Ingreſſi. C. de ſacroſ. Ecc.* cùm oſtendatur, omnia bona, & iura, actioneſque Monachorum per profeſſionem tranſire in Monaſterium, nec ibi excipiatur vſusfructus, neque in alio textu; negare non poſſumus, huiuſmodi vſumfructum acquiri Monaſterio: dicunt enim aliqui Doctores, vſumfructum directè relictum Eccleſiæ durare centum annis; ſecùs verò quando non directè, ſed ſuccedit Eccleſia in ius alterius, vt patet in caſu noſtro de Monacho poſt emiſſam profeſſionem: quia tunc tandiu durabit vſusfructus; quandiu vixerit ille, in cuius ius ſuccedit. Ita docent Bartholus *in l. lectur. num. ult.* & Bald. *num.* 31. Gloſſ. *in d. Authent. Ingreſſi. verbo, dedicant,* & Cynus *ibid. num.* 52. Baldus *num.* 31. Bellapetra *col.* 8. Decius *in fine,* Albericus *num.*22. Salicetus *num. penult. q.*7. Iaſon *num.* 40. Speculator *tit. de ſtat. Monach. §. vnico, num.* 52. *quæſt.*46. Ioannes Andr. *in addit. l. M, verbo, in Monaſterium.* Angelus *verbo, Religioſus, num.*52. Tabiena *verbo, Hæreditas, q.*14. *num.* 15. Syluester *verbo, Religio, 6. quæſt.* 1. *dicto* 2. Roſella *verbo, Donatio,* 1. *num.*94. Nauarr. *comm.* 2. *de Regul. n.* 38. Villalobos *in ſuis comm. litt. M, verbo, Monachus, num.*178. Mantica *de coniect. vlt. volunt. lib.* 11. *tit.* 19. *n.*24. Tapia *d. Authent. Ingreſſi. verbo, Sua, cap.*17. *num.* 1. Benedictus Ægidius *l.* 5. *part.*4. *§.*2. *num.*9. *C. de ſacroſ. Eccleſiis.* Azorius *tom.* 1. *inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 8. *q.*2. Molina *tom.* 1. *de iuſt. diſp.*9. *col. antepenult.* Sayrus *in claui regia lib.* 9. *cap.*7. *dub.*6. *num.*8. Lælius Zecchius *de Repub. Eccleſ. tit. de Regul. cap.* 3. *num.* 54. *ampl.* 2. Graff. 1. *part. deciſ. lib.*3. *cap.*19. *num.*43. Rebellus *de iuſt. part.* 1. *lib.* 1. *q.*7.
11 *ſect.*2. *num.* 21. quorum Doctorum plerique limitant ſuam ſententiam ſupradictam, dummodo Monachus ante profeſſionem aliter non diſpoſuerit. Limitant
12 etiam aliqui ex ſupradictis ſententiam, dummodo Religio ſit capax ſuccedendi in tali vſufructu: nam profeſſione emiſſa in Religione incapaci, ſcilicet, non poſſidente bona in communi, ſtatim extinguitur vſusfructus: quia Monachus ille redditur incapax ratione ſui, & ratione Religionis. Et hoc præſertim affirmant Azor. *tom.* 1. *inſtit. moral. lib.*2. *cap.* 22. *q.*4. Angelus *verbo, Religioſus, num.*52. Tabiena *verbo, Relig. q.*34. *num.* 35. Sylueſter *eod. verbo* 6. *q.* 1. Molina *tom.* 1. *de iuſt. diſp.* 9. *colum. antepenult. verſ. Vlterius dubium.* Sayrus *in claui reg. lib.* 9. *cap.* 7. *num.* 8. *dub.*6.

13 Legatum annuum relictum alicui poſteà tranſeunti ad Monaſterium capax bonorum, non extinguitur per profeſſionem: ſed acquiritur Monaſterio, ſiue ſit vnum legatum, ſiue ſint plura, etiamſi relinquatur pro alimentis: tale enim legatum deſinit eſſe per mortem legatarij, aut tempore diffinito tranſacto, vt contingit in vſufructu temporali. Ita docet Rodriq. *qq. regul. tom.* 3. *q.*16. *art.* 5.

14 Maioratus, qui ſolent inſtitui in Domibus, & Familiis, certum eſt Monaſteria incapacia bonorum in communi illos per profeſſionem Monachi non acquirere, vt probat Molina *de iuſt. tract.* 1. *diſp.* 139. *in princ.* & Rodriq. *qq. regul. tom.* 2. *q.*78. *art.* 12. Si ve-
15 rò loquamur de Monaſteriis bonorum capacibus in communi, certum eſt, poſſe acquirere huiuſmodi maioratus, & illos poſſidere, etiamſi annexam habeat iuriſdictionem temporalem, dummodo per ſubſtitutum præſtari poſſit, vt inferiùs de ſucceſſione primogeniorum habentium iuriſdictionem in vaſſallos dicemus; niſi tamen per inſtitutorem primum Monaſterium à maioratus ſucceſſione repellatur: potuit enim primus inſtitutor repellere quem vellet, aut inſtituere, & quibuſlibet ſuis rebus imponere. Ita affirmant Molina *de primogeniis lib.*2. *cap.* 12. *num.*54. Cardinal. Mantic. *de coniect. vltim. volunt. lib.*11. *cap.*7. *num.* 20. Couarr. *lib.*1. *variar. cap.*19. *num.*10. Tapia *in Authentica, Ingreſſi. verbo, Sua, cap.*16. *num.*11. *C. de ſacroſ. Eccl.* Non obſtantibus text. *in Authen. de ſanctiſſ. Epiſ. § Sed hoc præſenti. collat.*9. & *in Authen. Niſi rogati. C. ad Trebellian.* & *in cap. In præſentia. de probat.* vbi habetur, quòd ſi inſtitutioni, vel ſubſtitutioni factæ alicui apponatur conditio illa, ſi ſine liberis deceſſerit, & grauatus Monaſterium ingrediatur; talis conditio inualida, & pro non ſcripta habetur, & Monaſterium excludit ſubſtitutum. Reſpondeo enim, quòd hoc procedit in dubio, non autem quando conſtat de diſponentis voluntate, quando voluit excludere Monaſterium, & præferre ſubſtitutum. Nec obſtat conditio illa, quòd Monaſterium in maioratu non ſuccedat, quæ pro adiecta non habetur, ne impediatur profeſſio Religionis, & ne repellatur aliquis à vita monachali,

Non nego, quòd primus inſtitutor maioratus poſ- 16
ſit Monaſterium expreſsè excludere à maioratu; ſed etiam tacitè, ſcilicet, quando deſcendentes ex proprio corpore procreatos, vel filios legitimos naturales ad ſui maioratus ſuſceptionem ſolum vocauit, vel ſimiles vocationes appoſuit: & ſic quando per manifeſtas coniecturas percipitur voluiſſe primum inſtitutorem Monaſterium excludere, tunc Monaſterium non ſuccedit in maioratu, vt affirmant Cardin. Mantic. *de coniect. vltimar. volunt. lib.* 11. *tit.*7. *n.*20. Couar. *lib.*5. *variarum, c.*19. *n.*11. Hier. Roderic. *in Compen. quæſt. regul. reſol.* 72. *n.*4. & Barboſ. *de iure eccl. l.*3. *c.*31. *n.*8.
Et poteſt Monachus ante profeſſionem teſtamentum 17
condere, quando maioratus talis eſt, vt poſſit in illum ſuccedere Monaſteriũ, nomine Monachi, quoad fructus maioratus. Vnde, cũ de fructibus maioratus poſſit Monachus teſtari in Religione capaci bonorum in communi, videtur etiam per profeſſionem huiuſmodi fructus Monaſterio acquiri. Ratio eſt de acquiſitione bonorum, & iurium Monachi, ſiue vſusfructus, ſiue annui redditus, vel maioratus, quòd, ſcilicet, acquirantur Monaſterio per Monachum profeſſionem emittentem: quia, cùm hæreditas ſit ſucceſſio in vniuerſum ius, quod defunctus habuit, *l. Nihil aliud eſt.* 24. *ff. de verbor. ſignif.* eo ipſo, quòd aliquis hæres inſtituitur, in hæc omnia bona iura ſuccedit, in quæ nullo inſtituto hærede Monaſterium ſuccedere debebat.

Et licèt Monaſterium regulare ſit, & teſtamentum in Religione capaci non debeat ſortiri ſuum effectum à die profeſſionis; ſed poſt naturalem mortem ipſius Monachi, & interim excluſo hærede, & legatariis, Monaſterium ſit petiturum illis bonis; videtur tamen hoc fallere in vſufructu, ac maioratu: nam fruitur hæres, vel legatarius à die profeſſionis: quia hoc fallit, vbi eſt cõiectura contrariæ voluntatis teſtatoris, vt dicit Sanchez *in precept. Decal. lib.* 7. *cap.* 13. *n.*58.

Dixi, quòd vſusfructus durat per mortem naturalem 18
Monachi. Sed hoc fallit, ſi vſusfructus relinquatur Monacho pro ſe, & ſuo hærede, quando erat in ſæculo conſtitutus: & tunc illo profitente in Monaſterio capaci bonorum in communi, nullo inſtituto hærede ſuccedet Monaſterium, quod habetur loco hæredis: vnde, cùm in Monaſterio cenſeatur nouus vſusfructus conſtitutus, ſicut eſt in illo hærede; durabit talis vſusfructus centum annis poſt vitam ipſius Monachi.

19 Si dicas, quantùm durat vſusfructus, ſi concederetur pro ſe, & ſuis filiis. Reſpondeo, non durare poſt mortem profeſſi, nec poſt illam tranſire ad Monaſterium, tanquàm ad filium: intelligitur enim de filiis veris, quorum loco Monaſterium non venit in tali caſu.

20 Similiter talis vſusfructus intelligitur acquiri Monaſterio, ſi relinquatur ante profeſſionem, illæ poſteà ſecuta: ſi enim relinqueretur contemplatione Monaſterij talis vſusfructus, duraret centum annis, ac ſi eſſet Monaſterio relictus: ſi verò contemplatione Monachi, durabit tantùm tempore ſuæ vitæ naturalis. Ita docent Pariſius *in cap. In præſentia. num. 163. de probat.* Bald. *l. Quicquid. num. 1. verſ. Sed nunquid. C. de bonis maternis.* Tapia *in Authent. Ingreſſi. verbo, Sua, cap. 17. in fin.* Si verò dubium ſit, cuius contemplatione relictus ſit talis vſusfructus; dicendum eſt, illud durare centum annis. Ratio eſt: quia, cùm Monachus nihil poſſit ſibi acquirere, ſed tantùm Monaſterio; præſumitur in tali dubio Monaſterij contemplatione relictum eſſe talem vſumfructum, eo modo, quo vſusfructus relictus ſeruo in dubio præſumitur relictus contemplatione ſui domini, cui omnia ſeruus acquirit, vt dicit Bartolus *l. fin. C. de vſufruct.*

21 Regnum, Ducatus, & Marchionatus, an Monaſterio acquirantur per profeſſionem Monachi, non parua controuerſia eſt inter Doctores. Si loquamur de Regno, affirmant ferè omnes Doctores, Monaſterium non ſuccedere: quia, cùm Regnum ſit ſuprema dignitas, à qua omnes dignitates procedunt, vt tradit Chaſſian. *in Catal. glor. mund. part. 5. conſ. 17.* non videtur decens, vt per Monachum, ſiue Monaſterium, tanta maieſtas, & dignitas repræſentetur, argumento textus *in cap. Hoc nequaquam. in fin. 7. q. 1.* quòdque affirmant Anton. Gomez *l. 40. Tauri, num. 65.* Emmanuel Rodriq. *qq. regul. tom. 2. q. 78. art. 12.* Menochius *de præſumpt. lib. 4. præſ. 83.* Molina *de primogen. lib. 1. cap. 13. num.* 80. vbi fatetur de communi, quòd etiam confirmatur, quòd Monaſterium nõ ſuccedat in Regno hac ratione: quia Rex amplectitur aliqua onera, & miniſteria perſonalia, quæ per ſe ipſum tenetur exequi, quę Monaſterium, ſiue Monachus præſtare non poteſt, prout in feudo, vbi debita ſeruitia à vaſſallis per ſubſtitutos præſentari nequeunt, vt probat *cap. 1. §. Si quis. verſ. Qui Clericus. ſi de feud. defunct.* Et tradunt Molina *loco cit. num. 84.* & Rolandus *conſ. 23. lib. 1.* Vnde, ſi in feudo, in quo requiritur perſonale ſeruitium, non ſuccedit Monaſterium; multò minùs in Regno, in quo eſt neceſſaria præſentia proprij Regis.

22 Si loquamur de Ducatu, ſiue Marchionatu, & ſimilibus dignitatibus, idem videtur affirmandum propter eandem rationem, ſcilicet, propter perſonalia munera, vt diximus, quæ in domo regia ſeruiendo Regi exiguntur; quæ tamen per ſubſtitutos nequeunt præſtari, vt docent Baldus *conſ. 275. lib. 2.* Lopez *lib. 11. tit. 1. part. 2.* Huiuſmodi enim dignitates, ſcilicet, Ducatus, Marchionatus, & ſimiles, tacita conditione à Rege ſolo creantur, vt ſua præſentia, & apparatu in publicis actibus maieſtatem regiam condecorare poſſint. Gloſſ. *verbo, centum, in cap. Si quis verò. de pac. tenend.* quod magis confirmatur ex conſuetudine recepta, quòd Monaſterium ad huiuſmodi hæreditates Regni, Ducatus, Marchionatus, & ſimilium dignitatum nunquam fuerit admiſſum, vt benè aduertunt Molina *loco cit. cap. 13. n. 44.* Barboſ. *de iur. eccl. lib. 3. cap. 31. n. 2.* Auendan. *ad l. 40. Tauri, gloſſ. 4. n. 45.*

23 De primogeniis iuriſdictionem in vaſſallos habentibus etiam dubitari poteſt, an Monaſterium in illis ſuccedat, & Monachus per profeſſionem eidem Monaſterio primogenia acquirat. Antonius Gomez *l. 40. Tauri, num. 66.* & Molina *loco citato, cap. 13. num. 22.* & Menochius *ſimiliter loco cit. præſump. 83. num. 45.* conſtanter affirmant, Monaſterium in primogeniis non ſuccedere, cùm huiuſmodi primogenia ſint inſtituta ad conſeruandas familias, & domos, & proſapias, & propter alias ſimiles cauſas adductas à Molina *loco cit.* cõdita fuêre à primis Domorum Inſtitutoribus. Contrarium tamen affirmant Auendan. *loco cit. ad l. 40. Tauri, gloſſ. 4. num. 39.* & Rodriq. *qq. regul. tom. 2. q. 78. art. 12.* & Barboſ. *loco cit. num. 3.* vbi ait, quòd non videt vrgens fundamentum, & rationem efficacem, quare Monaſterium ab his primogeniis excludatur: ad alia verò, quæ iuriſdictionem non habent, interim dum Monachus viuit, admittitur liberè, cùm vtroque caſu nominis, & familiæ conſeruatio requiratur, imò per Religioſum, interim dum viuit, conſeruetur, vt communiter fatentur Doctores.

Deinde plura, imò ferè omnia primogenia iuriſdictionem habentia, illam habent annexam bonis patrimonialibus. Vnde, ſi Monaſterium in patrimonialibus ſuccedit, quid obſtat, vt iuriſdictionem acceſſoriam retinere non poſſit? maximè cùm nulla lege hoc prohibitum videatur. Pro qua re facit text. *in cap. Cum dilectus. de ordin. cognit. cap. Abbate. de ſent. & re iudic. in 6. cap. Volentes. per locum à ſpeciali, de ſtatu Monach.* Videatur Rodriq. *loco cit.* vbi aliis iuribus, & rationibus probat, Monaſteria, tam virorum, quàm Monialium vaſſallos, & iuriſdictionem poſſidere.

Si dicas, quòd officium iudicandi Monachis quoad actuale exercitium prohibitum ſit; reſpondeo hoc non obſtare: quia non prohibetur idoneos miniſtros eligere, qui veram iuſtitiam adminiſtrent; & hoc, vt dixi, non eſt prohibitum, imò expreſsè admiſſum *in cap. vlt. Ne Clerici, vel Monachi.* 24

Dubitari poteſt de feudo, an per Monachi profeſſionem acquiratur Monaſterio. Nicolaus de Vbaldis *de ſucceſſ. ab inteſt. part. 2. num. 2.* Albericus *in Authentica, Ingreſſi. numero 21. C. de ſacroſ. Eccl.* & Signorellus *ibid. num. 29.* Redoanus *de ſpoliis eccleſiaſt. quæſt. 8. num. 59.* Sylueſter *verbo, feudum, quæſt. 9. num. 10.* Angelus *eod. verbo, num. 10.* Iulius Clarus *lib. 4. recept. §. Feudum, quæſt. 78. num. 4.* & alij affirmant, per profeſſionem amitti feudum, & Monaſterio non acquiri: & probant *ex §. Si quis per triginta, verſ. Qui Clericus.*

Alij tamen affirmant, per profeſſionem Monaſterio feudum acquiri, loquentes de feudo, cuius ſeruitium eſt reale, aut perſonale, quòd per Monachum honeſtè præſtari poſſit, ſeu per ſubſtitutum, quæ acquiſitio facta Monaſterio hoc modo dicto durat, dum Monachus profeſſus vitam naturalem degit. Ita affirmant Coſta *in cap. Si pater. verbo, Si abſque liberis. num. 62.* Baldus *in cap. Qui Clericus. ſi de feudo fuerit controu.* Decius *in cap. De præſentia. de probat.* Afflictus *deciſ. 120. num. 3.* Carolus Tapia *in Authentica, Ingreſſi. verbo, Sua. cap. 14. num. 37. C. de ſacroſ. Eccleſiis.* Hieronymus Rodriq. *in compend. qq. regul. reſol. 66. num. 5.* Menoch. *conſ. 519. num. 3.* Barboſ. *de iure eccleſ. lib. 3. cap. 31. num. 10.* vbi alios Doctores citat, & ſequitur. Molina *tom. 1. de iuſt. diſp. 140. colum. 6. verſ. Regulam.* Leſſius *lib. 2. de iuſt. & iure, cap. 41. dub. 10. num. 84.* Azor. *tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 8. quæſt. 5.* Rodriq. *qq. regul. tom. 1. q. 38 art. 3.* Felinus *in cap. In præſentia. num. 47. de probat.* Sanchez, cui immeritò contradicit Hieronymus Rodriq *loco cit.* & alij multi, quos congerit idem Sanchez *lib. 7. in præcept. Decal. cap. 15. num. 42.* 25

Horum Doctorum aliqui, & iure optimo affirmant, quòd Nouitius non amittit feudum ante profeſſionem, qualecunque illud ſit, atque adeò Religionem egreſſus illud retinebit, cùm certum ſit, quamcunque dignitatem, & hæreditatem Nouitium ante profeſſionem retinere, ſicut & omnia alia ſua

Digitized by Google

bona. Ita docent, præter aliquos ex Doctoribus citatis, Gregorius Lopez *l.6. verbo, Religioſi, tit.26. part.* 4. & Præpoſitus, & Afflictus, quos refert, & ſequitur Carolus Tapia *loco citato, cap.14. num.16.* Sed ſententia horum Doctorum de tali acquiſitione limitatur multis modis ab iiſdem Doctoribus: alij enim vnam, alij alteram limitationem addunt, quæ ſub breuitate hic apponentur.

26 Prima eſt, quòd Religio incapax bonorum in communi per profeſſionem Monachi non acquirit feudũ, imò in ea profeſſione feudum ſpirat, ac ſi morte naturali decederet Monachus. Ita docet inter alios Odofredus *Authent. Ingreſſi. num.10. C. de ſacroſ. Eccleſ.*

27 Secunda limitatio eſt, niſi inſtitutor feudi in instruméto Inſtitutionis addiderit clauſulam, ne ad Monaſterium tranſeat: tunc enim ſeruanda eſset clauſula, ſic ordinata à primo Inſtitutore, vt docet Sanchez *loco cit. num.6* dum loquitur de maioratibus.

28 Tertia limitatio eſt, niſi ſeruitium in feudo petitum perſonale ſit, & reale, quod non poſſit decenter à Monacho exhiberi, & non ſufficiat ſeruitium præſtitum per ſubſtitutum: quæ limitatio attingitur ferè ab omnibus citatis Doctoribus.

29 Quarta limitatio ponitur à Nauarro *comment.2. de Regul. num.55.* niſi præſtandum ſit iuramentum fidelitatis, tunc non ſuccedit Monaſterium: quia, vbi adhibito iuramento aliquid eſt promittendum, cenſetur electa induſtria perſonæ, vt probat Menochius *conſil. 54. num.16. vol.1.* quæ limitatio non mihi ſatis probatur, cùm iuramentum poſſit præſtari per ſubſtitutum, vel remitti, quòd etiam docet Carolos Tapia *loco cit. cap.15. num.36.* & Sanchez *loco cit.* cum aliis adductis *num.41.*

30 Quinta limitatio eſt, quòd acquiritur feudum Monaſterio per profeſſionem Monachi, dummodo non habeat annexam dignitatem regiam, ſiue ducalem, vel alias huiuſmodi dignitates, quæ dignitates non tranſeunt ad Monaſterium, vt diximus *ſuprà*: quod etiam docet expreſsè Aſcanius Clemens *de patr. poteſt. cap. vlt. num.74.*

31 Sexta limitatio eſt, vt feudum acquiratur Monaſterio per profeſſionem Monachi, eius vita durante; non autem vt perpetuò illud ſuccedat in Monaſterio, vt docet inter alios Leonardus Leſſius *loco cit.* & Carolus Tapia *ſimiliter loco cit. cap.24. n.48.*

32 Septima limitatio eſt, quòd non tranſit per profeſſionem Monachi feudum in Monaſterium, neque illi acquiritur, ſi datum ſit feudum pro ſe, & pro filiis: quia intelligitur de filiis veris, & realibus; non autem ſuppoſitiuis, vt dicit inter alios Abbas *in d. cap. In præſentia, n.71.* & Aretinus *ibid. n.82.*

33 Ex his deducitur primò, quòd ſeruitium perſonale in feudo petitum exhiberi poteſt per alium, quando in illo non eligitur induſtria perſonæ: ſecùs verò ſi eligatur: quod habetur *in l. Inter artifices. ff. de ſolut.*

34 Deducitur ſecundò, Monaſterium ſuccedere per profeſſionem Monachi in feudum, quod pro fœminis etiam conceditur per deſcendentiam, ſtante, vt diximus, quòd non eligatur induſtria perſonæ, & quòd per ſubſtitutum poſſit ſeruitium neceſſarium præſtari in dicto feudo: quod docet inter alios Felinus *in d. cap. In præſentia. n.47.*

35 Deducitur tertiò, quoties feudum non tranſit ad Monaſteriũ, aut Monachus moritur, in perſona cuius ſucceſſerat, redit ad dominum directum, quando non ſupereſſent alij vocati à primo Inſtitutore. Ita docent Signorellus *in d. Authent. Ingreſſi. n.29.* & Molina *lib. 1. de primogeniis, cap.13. n.79.*

36 Deducitur quartò, Equites Commẽdatarios eſſe capaces feudorum, caſu, quo Religioſi incapaces ſint: & ſi ſint Equites, qui matrimonium contrahere ſolent, vtique capaces erunt, vt docet Sanchez *loc. cit. n.5.*

37 De Equitibus D. Ioannis Hieroſolymitani, qui matrimonium nõ contrahunt, etſi aliqui negent eos ſuccedere in feudo; tamen plerique Doctores affirmant, eos, licèt propriè ſint Religioſi, ſuccedere, imò potioribus rationibus ſuccedunt, quàm alij Regulares, propter multas rationes; & præſertim, quia ipſi poſſunt exhibere ſeruitia neceſſaria pro feudis, quæ ab aliis Regularibus forſitan præſtari nequeunt.

38 Deducitur quintò, in renunciatione bonorum, licèt ampliſſima, & generaliſſima, non venire feudum, ad quod habebat, vel habere poterat ius illud renuncians, niſi de ipſo feudo ſpecifica, & expreſſa mentio fiat: ſicut nec bona feudalia veniunt in generali alienatione, vel hypotheca, aut obligatione, vt docent Cou. *in cap. Quamuis pactum. 2. part. §.2. n.6.* Tiraquell. *l. de retract. lignag. gloſſ.3. n.9.* Sanch. *lib.7. in Decal. c.7. n.8.*

39 Dubitatur etiam de emphyteuſi, an per profeſſionẽ Monachi acquiratur Monaſterio. In qua re diſtinguendum eſt de emphyteuſi inter Eccleſiaſticũ, & ſæcularem. Eccleſiaſtica durat vita Monachi, & Monaſterio acquiritur, niſi per dominum intra biennium reuocetur. Sæcularis quoque viuente Monacho Monaſterio acquiritur, ſed non poteſt reuocari per dominũ. Prior pars probatur: quia illa omnia in Monaſterium tranſeunt, quæ retineret Monachus, ſi in ſæculo degeret, dummodo non exigat perſonale onus, quod à Monaſterio exhiberi non poſſit. Ita docent Molina *de primogeniis, lib.1. cap.14. n.61.* Valaſchus *conſ.101. num.7.* Pinellus *in l.1. C. de bonis matern. p.1. num.46.* Sed limitatur, ſi Eccleſia emphyteuſim intra bienniũ reuocauerit à Monaſterio, ſicut hoc facere poteſt ex text. *in Authent. de alienat. & emphyteu. §.1. verſ. Si verò contingeret*, & Decius *in d. cap. In præſentia, num. 77.* Secunda pars probatur: nam, licèt duabus de cauſis ad emphyteuſim alienandam requiratur conſenſus domini directi: prima, vt, ſi dominus velit emere rem, cæteris emptoribus, pro eodem pretio præferatur: ſecunda, vt videat, an nouus emphyteuta ſit de illis, qui prohibentur in contractu emphyteutico, *ex l. vlt. Cod. de iur. emphyteut.* & *in cap. Potuit. de locato.* In donationibus tamen tenetur ſolùm requirere dominum, vt agnoſcat donatarium emphyteutam, vel alleget cauſam, quare illum non admittat, vt docet Bartolus *in d. l. vltima. C. de iure emphyteu.* & alij Doctores *in d. cap. Scribentes.* Reſtet ergo deciſum, per profeſſionem Monachi emphyteuſim acquiri Monaſterio, & non poſſe dominum directum, durante vita naturali Monachi, à Monaſterio auferre. Ita docet Barboſa *de iur. eccleſ. lib.3. cap.45. n.12.*

40 Supereſt difficultas de re conceſſa Monacho in ſæculo, hoc pacto, & lege, vt illam non poſſit alienare; verùm res illa tranſeat in Monaſterium, eique acquiratur ſequuta profeſſione: & vtrùm huiuſmodi res ſic prohibita alienari tranſeat perpetuò, & irreuocabiliter in Monaſterium.

Reſpondeo, talem conditionem non alienandi parum obſtare, vt res illa non acquiratur Monaſterio: quia talis prohibitio intelligitur de alienatione voluntaria; ſecùs verò de alienatione neceſſaria à lege inducta in conſequentiam tranſlationis perſonæ, qualis eſt iſta, de qua loquimur, vt docet Bartolus *in Authen. Ingreſſi. lect.2. num.50. C. de ſacroſ. Eccleſ.* Innocent. *cap. In præſentia. de probat.* vbi Ioann. Andreas *num.16.* Hoſtien. *num.8.* Anchar. *num.12.* Molina *lib.1. de primogen. cap.13. numero 77.* Sed hoc limitatur à Syluestro *verbo, Hæreditas, 1. quæſt.7. num. 10. d.4.* vt bona hæc ad Monaſterium tranſeant, quando non fruſtraretur finis prohibentis alienationem in eo tranſitu. De qua re videatur Sanchez *loco cit. num.70.*

De hæreditatibus autem, quæ huiuſmodi materiam ſimiliter concernunt, aliqua ſecundùm probabiliorem ſententiam per ſequentes concluſiones ſubiiciam.

41 Prima concluſio: Hæreditas Monacho relicta poſt eiuſdem profeſſionem, immediatè acquiritur Monaſterio. Ita expreſſe habetur *cap. Si Religioſus. de elect. in 6. cap. Non dicatis*, & *cap. Nolo. 12. q. 1.* Et ratio eſt: quia omnia iura Monachi, & omnia eius voluntas per profeſſionem in Monaſterium transfertur. Ita ſimiliter habetur ex prædictis capitibus. Quapropter Monaſterium propter huiuſmodi ius ad ſe per profeſſionem Monachi translatum, poteſt, etiam inſcio, imò inuito Monacho profeſſo, cui relicta hæreditas eſt, eandem adire. Ita habetur *l. vltima. initio, C. de bonis, quæ liberis.* Et ipſe Monachus abſque conſenſu, & licentia Abbatis, hæreditatem ſibi relictam adire non poteſt, vt probat Rodriq. *tom. 2. qq. regul. q. 77. art. 1.* & docet Bartolus *in l. 1. num. 22. C. de hæred. inſtituend.* Imola, Abbas, & Canoniſtæ *in cap. In præſentia, de probat.* Abbas tamen poteſt ſe ſolo talem hæreditatem adire; etiam Monacho profeſſo hærede inſtituto reluctante, vt habetur ex citatis iuribus, & Doctoribus; quod confirmant etiam Spin. *in specul. teſtam. gloſſ. 12. princ. num. 12. & 20.* Molina *tom. 2. de iuſt. diſp. 140. col. 8. §. Non ſolùm bona.* Lælius Zecchius *de Republ. Chriſt. tit. de Regul. cap. 3. num. 14. ampliatione 9.* Iulius Clarus *lib. 3. recept. §. Teſtamentum, q. 30. in fine*, Hieronym. Roder. *in compend. qq. regul. reſ. 72. num. 1.* Et quamplurimi alij apud Sanchez *lib. 7. in Decal. cap. 12. à num. 36.*

42 Secunda concluſio: Non valet ſtatutum excludens filiam à ſucceſſione patris, ſi ingrediatur Religionem: ſicut nec pater exhæredare poteſt filium: quia vult ingredi Religionem. Ratio eſt: quia tale ſtatutum, & exhæredatio eſt impeditiua perfectionis religioſæ. Ita Paulus Caſtrenſis *conſ. 315.* & Sanchez *in præcept. Decal. lib. 7. cap. 16. num. 19.* Et ſimpliciter loquendo omne ſtatutum excludens ab hæreditate ingredi volentes Religionem, vel etiam ingreſſos, & profeſſos, eſt nullum, & irritum. vt docet idem Sanchez *loc. cit. c. 12. n. 18. & 19.* vbi refert Rodriq. Geminianum *cap. Quamuis pactum. num. 10. de pactis, in 6.* Alciatum *Auth. Caſſa. n. 8. C. de ſacroſ. Eccleſ.* Salycetum *cap. Deo nobis. §. Etiam cognitum. num. 4. C. de Epiſc. & Cler.* Couarr. *de pact. 3. part. §. 2. num. 5.* Hondeus *conſ. 11. num. 14. vol. 2.* Ceuallos *in qq. communib. q. 4. num. 3. in fine.*

43 Aduertendum eſt, hæreditates, quas acquirit Monachus per profeſſionem Monaſterio, non poſſe illas Monaſterium adire, tanquam proprius hæres; ſed tantùm iure acquiſitionis cuiuſdam naturalis, & acceſſoriæ perſonæ; non autem iure hæreditario: quia eo ipſo, quòd perſona transfertur in Monaſterium, transeunt etiam eius bona, ſed acceſſoriè: quod probatur *ex cap. Authent. ingreſſi. C. de ſacroſ. Eccleſ.* Et ita affirmant Innocentius *in cap. In præſentia. n. 6. de probat.* & *ibi* Abbas *num. 74.* Bellamer. *num. 21.* Baldus *num. 14.* Pariſius *num. 198.* Tapia *verbo, Ipſo ingreſſu. in principio num. 4. in d. Authent. Ingreſſi.* Menchaca *de ſucceſ. creat. lib. 2. §. 16. num. 13.* Sanchez *in præc. Decal. lib. 7. cap. 12. num. 21.* vbi alios citat Doctores, & ſequitur.

44 Tertia concluſio: Monachus, etiam profeſſione emiſſa, ſuccedit patri ab inteſtato, vt verus hæres illius, & acquiritur Monaſterio hæreditas modo *ſupra* enarrato: & in hoc caſu ſuccedendi patri ab inteſtato nullam patitur capitis diminutionem, vt colligitur *ex l. Deo nobis. § 1. C. de Epiſc. & Cler.* & docent Tiraquellus *de vtroque retract. §. 1. gloſſ. 8. num. 19.* & Cardinalis *in Clement. final. 6. q. 11. de regul.* Couartuuias *in cap. Quia nos. de teſtam.* Nauarr. *comm. 3. de regul. num. 41.* Molin. *tom. 1. de iuſt. diſp. 40. col. 5. §. Vtrùm autem.* Gomez *l. 48. Tauri, num. 7. in fine*, Coſta *in cap. Si pater. 2. part. verbo, Teſtatore mortuo, num. 11. de teſtamentis.* Sanchez *in præcept. Decal. lib. 5. num. 29.* vbi alios citat, & ſequitur Doctores.

Quarta concluſio: Monachus per profeſſionem non amittit iura agnationis, ſed ſuccedit patri tanquàm ſuus verus hæres, tranſmittendo Monaſterio iura dictæ agnationis, ſicut tranſmitteret ad alios hæredes. Probatur *ex d. l. finali, C. de Epiſc. & Cler.* vbi habetur, Monachum ſuccedere in iura agnationis, ac ſi Religionem ingreſſus non eſſet. Ita affirmant vnanimiter Doctores ferè omnes ſupracitati, & alij apud Sanchez *lib. 7. loc. cit. cap. 12. num. 5.* & Hieronymum Rodriquez *in Compend. qq. regul. reſol. 72. numero 6.* 45

Quinta concluſio: Nouitio morienti ab inteſtato intra annum probationis non ſuccedit Monaſterium, ſicut ſuccedit, quando emiſit profeſſionem; ſed ſuccedunt alij hæredes venientes ab inteſtato. Ita Abbas *in cap. In præſentia. de probat.* & Lopez *lib. 17. tit. 1. part. 1. verbo, contrahendo.* Hoc tamen limitandum eſt cum Hieronymo Rodriq. *loc. cit. num. 8.* niſi, ſcilicet, Nouitius in ingreſſu Religionis expreſsè contuliſſet bona ſua Monaſterio, nec expreſsè reuocauerit: tunc enim bona ad Monaſterium ſpectabunt, non verò ad hæredes ab inteſtato, dummodo ille donans non declararet, ſe nolle aliter valere donationem, quàm ſequuta profeſſione: ſi enim id explicaret, rediret ad venientes ab inteſtato. 46

Sexta concluſio: Teſtamentum, in quo Fratres Minores nullo facto cohærede inſtituuntur, nullum eſt, & hæreditas deuoluitur ad venientes ab inteſtato: vnde, ſi adſit cohæres, aut ſubſtitutus, qui hæreditatem adeat, valet, & portio illa Fratribus Minoribus relicta accreſcit cohæredi, niſi per officium à Syndico petatur. Ita docet Hieronymus Rodriquez *loco cit. num. 12.* vbi ait, quòd ex hoc fit, quòd hæreditas per fideicommiſſum vniuerſale non poteſt prædictis Fratribus relinqui: quod patet *ex Clement. Exiui de Paradiſo. §. Quia ergo.* quia vniuerſalis fideicommiſſi eſt hæres, *l. Qui quadraginta.* & *l. Si filius quod cùm co. ff. ad Trebell.* Benè tamen fideicommiſſum ſingulare, quod petere poteſt Syndicus ad ſubueniendum Fratrum neceſſitatibus: quod etiam docent Baldus *in Authent. Ingreſſi. num. 46. C. de ſacroſ. Eccl.* Corduba *in Regul. S. Franciſci, cap. 6. q. 11. punct. 2.* Sanchez *loco citato, cap. 25. n. 5. & 6.* vbi limitat ſupradictam concluſionem dicendo eſſe veram, attento iure communi, quòd teſtamentum, in quo Minoritæ inſtituuntur, foret nullum, cohærede non inſtituto, aut illis non adeuntibus; attento verò iure Caſtellæ erit nullum tantùm quoad illius hæredis inſtitutionem, non autem quoad reliqua in illo contenta. Habetur *ex l. 1. tit. 4. lib. 5. nouæ recopil.* vbi ad teſtamenti valorem non requiritur inſtitutio hæredis, ſicut ex communi iure petitur. 47

Ex his deducitur primò, teſtamentum, in quo inſtituuntur hæredes Minoritæ, cum clauſula, quòd vendatur hæreditas, & pretium conuertatur in neceſſitates eorum, valere, non quoad inſtitutionem hæredum, ſed quoad cauſam piam ibi appoſitam. Ratio eſt: quia ipſi Fratres ſunt omninò incapaces hæreditatis; non autem cauſa pia, in quam conuertitur huiuſmodi pretium: & ſic cauſa pia ſuſtinebit perſonam hæredis. Elicitur *ex l. Ad declinandam. C. de Epiſc. & Cler.* Hieronymus Rodriquez *loco citato, numero 13.* vbi ait, quòd extraneo inſtituto hærede cum tali clauſula, vt, ſcilicet, vendita hæreditate expendat pretium in vſus Fratrum, in nullo iure prohibetur acceptare: 48

quod etiam affirmant Bartolus *in tract. Minoritarum, lib. 5. diſt. 5. cap. 2. num. 3.* Guido Papa *deciſ. 327. num. 1.* Sorbus *in Compend. Mendicantium, verbo, Hæreditas, in annot. 6. Quæritur enim.*

49 Deducitur ſecundò, hæreditatem relictam Eccleſiæ Fratrum Minorum valere, tanquàm relictam capaci: quia capax eſt Summus Pontifex, ad quem pertinent ius, & proprietates Eccleſiæ: vnde, cùm facultates dictorum Fratrum, vt habetur *in Clem. Exiui. de verb. ſignific.* Syndicus, ſeu Procurator poſſit Eccleſiæ Romanæ acquirere, valebit talis hæreditas relicta Eccleſiæ Fratrum Minorum, ex eodem Bartol. *loco cit. tract. Minoric.* & Abbas *conſ. 63. n. 4. lib. 2.* Antonius Cucchus *lib. 3. inſtit. maior. tit. 1. num. 37.* licèt oppoſitum teneat Sanchez *loco cit. cap. 25. num. 14.*

50 Ea, quæ hactenus dicta ſunt, non intelliguntur de Conuentualibus, ſed de Fratribus Obſeruantibus S. Franciſci: nam huiuſmodi Fratres Conuentuales per conſtitutiones Sixti IV. & Clementis IV. poſſunt ſuccedere parentibus, & vocari in teſtamentis, & alias hæreditates acquirere propriis Monaſteriis.

51 Canonici etiam Regulares, licèt priuatim non permittantur poſſidere, attento tamen iure communi *in cap. Si qua mulier. 19. q. 3.* ſuccedunt in bonis temporalibus, eáque Monaſterio acquirunt, tanquam ſi eſſent in ſæculo, ex ſpeciali priuilegio Cæleſtini V. quod habetur *in Compend. Societ. Ieſu, tit. Bona, 62. § 6.*

52 Monachi Benedictini, & Ciſtercienſes etiam ſimili gaudent priuilegio, & bona quæcunque ex ſucceſſione, vel aliàs illis obuenientia, poſſunt petere, ac retinere, ac ſi eſſent in ſæculo ex priuilegio Innocentij IV. & Clement. IV. vt habetur in Bullario *conſtit. 18. ipſius Innocentij*, & *in Compend. Ciſtercien. tit. Hæreditas*, vbi per conſtitutionem Nicolai III. & Clementis IV. habetur, bona ante profeſſionem Monachis competentia Monaſterio ſuo acquiri.

53 Fratres Prædicatores, etiam ex priuilegio Sixti IV. per Concil. Trident. *ſeſſ. 25. cap. 3. de Regul.* poſſidere poſſunt bona ſtabilia, abſque hoc, quòd Mendicantes deſinant eſſe, ac per conſequens ſuccedere poſſunt in hæreditatibus: & Clemens IV. apud Hieronym. Rodriq. *loco cit. n. 15.* ipſis ſpecialiter indulſit, vt poſſint ſuccedere, etiam in bonis temporalibus, tanquàm hæredes, eo modo, quo in ſæculo manentes ſuccederent, atque ideò tales hæreditates, & bona temporalia poſſunt vendere, ac pretium eorundem in communem vtilitatem conuertere.

54 Auguſtinenſibus item Fratribus Alexand. IV. idem conceſſit, hoc tantùm excepto, quòd feudalia bona non poſſint acquirere, & retinere. Et tandem de omnibus Mendicantibus generaliter loquens idem aſſerit Sanch. *loco ſuprà cit. n. 2. & 16.* & *cap. 12. num. 1.* & *cap. 15. n. 19. ad finem.*

55 De aliis verò Religionibus, quæ ſpeciale priuilegium non habent, & eorum Monaſteria capacia ſunt bonorum in communi, dicendum eſt, vel communicare cum ſupradictis priuilegiis, vel contineri in illo axiomate: *Quicquid acquirit Monachus, Monaſterio acquirit. ex §. Si qua mulier. Authent. de Sanctiſſim. Epiſc. & §. Illud quoque. Authentica, de Monachis.* & *Authent. Ingreſſi. C. de ſacroſ. Eccleſ.* & *cap. Si qua mulier.* & *cap. Quia ingredientibus. 19. q. 3. & l. regia 17. tit. 1. part. 6.* ex quibus Sanchez *loco cit. in præcept. Decal. lib. 7. cap. 12. num. 4.* elicit, conſtare, hoc ſolo iure humano inductum eſſe, cùm nullum aliud ius hoc diſponens inueniatur. Vnde Doctores ferè omnes circa has ſupradictas leges ſcribentes dicunt, conſuetudine alicubi huic iuri derogatum eſſe, quæ derogatio nullam habet vim: quia hoc iure ciuili inductū eſt, maximè cùm ſit approbatum à D. Gregorio Papa *lib. 7. regiſtr.* quod refertur *in cap. Quia ingredientibus. 19. q. 3.* quódque conſenſu omnium Pontificum receptum eſt. Imò ſucceſſio Monaſterij in bona profeſſi verificatur non ſolùm poſt emiſſam profeſſionem; ſed etiam, quando ante finem anni Nouitiatus fit profeſſio in articulo mortis ex priuilegio Pij V. de quo priuilegio agit Sanchez *lib. 5. in præcept. Decal. cap. 9. n. 16.*

Moniales etiam Ordinis Mendicantium ſuccedunt in bona Monialium profeſſarum: quia illis ex priuilegio permittitur habere bona in communi. Idem dicendum eſt de Monialibus, quæ Clariſſæ vocantur, ſiue primitiuæ Regulæ, aliàs Collectaneæ, ſiue Capucinæ: in decreto enim Concil. Trid. tantùm excipiuntur Fratres Minores de Obſeruantia, & Capucini: vnde, cùm exceptio firmet Regulam in contrarium, omnes Moniales cuiuſcunque Ordinis, poterunt habere bona in communi, & ſuccedere in bona Monialium profeſſarum, vt benè docent Hieron. Rodriq. *in Compend. dictarum qq. reſol. 72. n. 19.* cum aliis *ibi* ab eo citatis, ſimul cum quadam declaratione Sacræ Congregat. Cardinalium. 56

Conuerſi manentes in ſæculo, nec profitentes Regulam approbatam, ſuccedunt conſanguineis, ac ſi nō eſſent oblati: imò etiam illis poſtmodum profeſſis in Monaſterio bonorum in communi capaci hæreditas peruenit, eámque acquirunt Monaſteria, vt docēt Rodriq. *qq. regul. t. 2. q. 77. art. 10.* & Bart. *in l. Generaliter. C. de ſacroſanctis Eccleſ.* & Sanch. *lib. 7. in Decal. c. 8. n. 42.* Hieron. Rodriq. *loc. cit. n.* 8. 57

De hæreditate verò, ſeu legitima, quæ debetur filiis, ſi eorum pater Religionem ingrediatur, & profeſſionem emittat, non leuis difficultas eſt, an, ſcilicet, legitima debita filiis debeatur illis poſt emiſſam profeſſionem patris in Religione bonorum in communi capaci; an verò poſt eius mortem naturalem. Nauar. *com. 2. de Regular. n. 48.* Couarru. *in c. 1. n. 7. de teſtam.* Molina *de iuſtic. tract. 2. diſp. 140. verſ. An verò.* Leſſius *de iuſtit. & iure, lib. 2. c. 41. n. 83.* Azor. *tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 8. q. 7.* dicunt, ſtatim patre profitente, deberi legitimam filiis. 58

Alia ſententia, quæ mihi probabilior eſt, affirmat, quòd attenta æquitate, & iure ciuili legitima filiis non debetur à tempore, quo pater profitetur; ſed naturalem eius mortem eſſe expectandam, & interim Monaſterium debere potiri facultatibus illius patris. Ita habetur *in l. 1. §. Impuberi. ff. de collat. bonor.* & ex argumento deſumpto à contrario ſenſu *ex Authentica. Si qua mulier. in fine, C. de ſacroſ. Eccleſ.* Quam ſententiam tuentur Gloſſ. *ibi, verbo, Moriatur,* Bartol. *n. 22.* Cynus *n. 5.* Iaſon. *n. 51.* Felin. *in cap. In præſentia. de probat. n. 55.* Pariſius *n. 149* Decios *n. 262.* Beroyus *n. 536.* Antonius *n. 20.* Surdus *de aliment. tit. 1. q. 19. n. 7.* Gregor. Lopez *l. 17. tit. 1. part. 6.* Roland. *conſ. 97. n. 29. lib. 2.* Menchaca *lib. 3. de ſucceſſ. creat. n. 175.* Ceuallos *communium q. 242.* Spino *de teſt. gloſſ. 12. n. 52.* Caſtillo *de vſufructu lib. 1. c. 64. n. 10.* Stephanus Gratianus *tom. 1. diſcept. forens. cap. 101. n. 2.* Matienzo *lib. 3. gloſſ. 2. num. 3. tit. 4. lib. 5.*

Fateor, tranſire obligationem ad Monaſterium, quam habet pater reſpectu filij quoad legitimam, vt benè Sanchez *in præcept. Decal. lib. 7. cap. 20. num. 10.* Idem dicendum eſt de filio reſpectu patris. quod, tanquàm indubitatum, tradit Surdus *de aliment. titul. 1. quæſt. 29. num. 1. vſque ad 5.* & *num. 9. & 10.* quem ſequitur Sanchez cum aliis multis *loco citato, numero* 8. & Hieronymus Rodriquez *in Compend. quæſtionum regularium, reſolut. 71. numero 26.*

Ex quibus omnibus aliquæ eliciuntur reſolutiones. 59
Prima reſolutio eſt, quòd cū actio iniuriarū facta defuncto cōpetat ſuis hæredibus, *ex l. 1. §. Si fortè. ff. de iniuriis.*

iniuriis.

iuriis. ſi Monachus occidatur, remiſſio, vel mortis venia ſpectant ad Monaſterium hæredem, & non ad eius filium, ſi habeat in ſæculo, vel alios conſanguineos, vt de communi opinione ſatetur Rodriq. *qq. regul. tom. 2. q. 42. art. 3.* Federicus de Senis *conſ.* 25. Guillelmus Benedictus *in cap. Raynutius. il 2. verbo, condidit, num. 17. de teſtam.* Padilla *in l. Transire. num. 38. C. de transumpt.* Abbas *in cap. In præſentia. de probat.* Farinac. *in prax. crim. tom. 1. titul. de accuſ. quæſt. 13. num. 26.*

60 Secunda reſolutio: Quando aliquam hæreditatem adit Monaſterium, poteſt compelli à legatariis, facere inuentarium, non ſumptibus Monaſterij, ſed petentium, quòd ea confectio non noceat Monaſterio, & poſſit prodeſſe legatariis, *arg. l. 2. §. Item Varus. ff. de aqua pluuia.* ibi: *Qui factus mihi prodeſſe poteſt, ipſi nihil nociturus eſt, hæc æquitas ſuggerit, etſi iure ſtricto deficiamur.* Quod affirmant Bertrandus *conſ.* 168. *n.* 2. & Sanch. *loco cit. lib. 7. cap. 12. n.* 34. Tenetur etiam Monaſterium ad petitionem legatariorum, & creditorum pati deſcribi bona Monachi profeſſi: hoc enim generale eſt in omnibus inuentarium facere non obligatis: & in foro conſcientiæ tenebitur Monaſterium eam bonorum deſcriptionem facere, quæ inuentarium non eſt, ſi Monachus profeſſus habeat aſcendentes, aut deſcendentes, aut alios, qui ex teſtamento condito ante profeſſionem ei ſucceſſuri ſunt, aut creditores, quibus ſoluendum eſt, vt conſtet, bona, in quę illi ſunt ſucceſſuri, aut extent bona ad ſatisfaciendum creditoribus. Ita Sanchez *loco citato.*

61 Tertia reſolutio eſt, poſſe Abbates repudiare hæreditatem Monacho delatam, ipſo inuito, cum dictum ſit *ſuperius,* quòd ſicut in adeundo non pendet à voluntate Monachi; ita nec in repudiando, vt docent Cynus *l. finali, num. 7. C. de Epiſc. & Cler.* Felinus *in cap. In præſentia. n. 57. q. 10. de probat.* Guillelm. Benedictus *cap. Raynutius, verbo, ſi abſque liberis. il 2. num.* 86. Caluacanus *deciſ. 1. n. 52. part. 3.*

62 Quarta reſolutio: Poteſt Monaſterium hæreditatem adire, mortuo Monacho, propter quem Monaſterium ſucceſſit in talem hæreditatem; & excluduntur ſubſtituti, ac omnes alij hæredes, qui nullo modo præferendi ſunt Monaſterio, licèt Monachus prædictus ſit defunctus. Ratio eſt: quia Monaſterium non innititur iure tranſmiſſionis; ſed eo, quòd Monachus omnem voluntatem ſuam, & omnia ſua iura in Monaſterium contulit: ex eo enim defertur immediatè hæreditas Monaſterio, & ius adeundi talem hæreditatem, quando Monaſterio placuerit. Ita affirmant Ioannes Andreas *dicto cap. In præſentia. num.* 23. *de probat.* & *ibi* Abbas *num.* 77. Ancharanus *num.* 18. Alexander *l. 1. in principio, num. 26. in fine, ff. de vulgari,* & Alciatus *ibid. num.* 95. Imola *num.* 6. Nicolaüs de Vbald. *de ſucceſſ. Regul. part. 2. num.* 5. Angelus de Gambaleonibus *de teſtam. gloſſ.* 84. *num.* 7. Rolandinus *de teſtam. num. 23. rubr.* 19. Caualcanus *deciſ. 1. num. 50. part. 1.* Redoanus *de ſpol. Eccleſ. q. 8. in princ. num.* 63. Couarr. *cap. 1. num. 21. de teſtam.* Lælius Zecchius *de Repub. Eccl. tit. de Regul. cap. 3. num. 14. ampliat.* 9. Molina *tom. 1. de iuſt. diſp.* 149. *col.* 8. Leſſius *de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 41. dub. 11. num.* 87. Emmanuel Sà *verbo, Religio, num.* 27. Rodriquez *quæſtionum regularium tom. 2. quæſtione* 77. *art.* 1. Sanchez *lib. 7. in præcepta Decal. cap. 12. num.* 47. vbi alios Doctores citat, & ſequitur.

63 Quinta reſolutio: Monacho exhæredato, aut præterito à parentibus, integrū eſſe Monaſterio querelam inofficioſi teſtamenti intentare, ac teſtamentum rumpere. Ita docent Doctores apud Angelum *l. Papinianus. 8. in princ. num.* 2. licèt ipſe cum Paulo *ibid. num.* 2. Fulgoſio *num.* 3. & 4. Baldo, Iaſone, & Salyceto, vt notat Sanchez 7. *in Decal. cap. 12. num.* 51. putent, non competere hanc querelam intentare contra voluntatem Monachi: nam filio exhæredato patet caret iure huius querelæ, inuito ipſo filio. Si ergo tunc Monaſterium comparatur filio, non habet hanc querelam, atque ita expreſsè aſſeritur *in d. l. Papinianus. 8. in principio.* Si verò comparatur ſeruo, tunc, & fortiùs idem dicendum: quia querela tendit ad ſuccedendum ab inteſtato. Verùm, quod diximus, ius querelæ, & teſtamenti rumpendi competere Monaſterio probabilius eſt. Atque ita docet Sanchez *loco cit. num.* 52. Ratio ea eſt: quia omnia iura Monachi ſunt ad Monaſterium tranſlata, & illi competunt, ſicut iam Monacho competebant: ergo, ſi anteà reluctante Monacho, reſtitui poterat in integrum: ita Monaſterium modo, etiam ipſo inuito: quia ius eſt ad Monaſterium tranſlatum. Et ratio contrariæ ſententiæ non obſtat: nam valeret comparatio, quando non eſſet in præiudicium iuris Monaſterij iam acquiſiti: in caſu tamen noſtro illa repudiatio eſt prorſus irrita, & non poteſt officere ius Monaſterij, vt docet Sanchez *loco cit. num.* 37. 38. & 48. vbi citat pro hac ſententia Beroium *in cap. Raynutius. num.* 391. *de teſt.*

QVÆSITVM V.

An Abbas, vel Monachus, ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem extra Religionem aſſumptus ſuæ Eccleſiæ, vel Monaſterio acquirat.

SVMMARIVM.

1 *Res ſemel Deo dicatæ perpetuò manent.*

2 *Abbas, vel Monachus, quem ſacri Canones abſoluunt à iugo Regulæ monaſticæ, & Epiſcopus efficitur, velut legitimus hæres paternam hæreditatem iure vendicare poteſt.*

3 *Monacho ad dignitatem epiſcopalem erecto, ſpectant quoad vſum, & adminiſtrationem omnia, quæ poſt adeptam dignitatem acquiſiuit; poſt verò eius mortem, non ad Monaſterium, ſed ad Eccleſiam, cui præfectus eſt: & num. 11.*

4 *Monachus factus Epiſcopus de hæreditate ſibi delata, an poſſit ad ſuum libitum diſponere: & n. 5. & 6.*

7 *Epiſcopus regularis de licentia Summi Pontificis poteſt teſtamentum condere.*

8 *Diſpenſatio, & licentia prædicta, vt legitima ſit, quæ impedimenta exprimenda ſint.*

9 *Teſtandi licentia à Summo Pontifice Prælatis conceſſa non expirat morte concedentis.*

10 *Teſtamentum vigore prædictæ facultatis factum poteſt reuocari; & toties quoties placuerit, condi.*

12 *Religioſus titularis Epiſcopus bona acquirit Summo Pontifici.*

Et primò videtur dicendum, quòd Monachus, vel Abbas ad Epiſcopatum aſſumptus non ſuccedat in paterna hæreditate: ſed hoc ius ſpectat ad Monaſterium, arg. tex. *in c. Quæ ſemel. 19. q.* 111. in quo textu diſponitur, vt res, quæ ſunt Deo dicatæ, perpetuò maneant: & *c. Perlatum. ead. q. 3.* vbi dicitur, quòd donatio facta Monaſterio eſt irreuocabilis: ergo Abbas effectus Epiſcopus non ſuccedit in paterna hæreditate: ſed ius ſpectat ad Monaſterium. 1

Sed contrà eſt, quod diſponitur *in c. Statutum. 18. q.* 1 quòd Abbas, vel Monachus, quem ſacri Canones abſoluunt à iugo Regulæ Monaſticæ, & Epiſcopus efficitur, velut legitimus hæres paternam hæreditatem iure vendicare poteſt. Ex quo textu patet, quòd, quando Monachus aliquis ad epiſcopalem, vel aliam

ſæcularem dignitatem aſſumitur ; omnia , quæ poſt eam dignitatem aſſecutam acquiſierit , etiam hæreditario iure ad ipſum ſpectant , quoad vſum , & adminiſtrationem ; poſt illius verò mortem ſpectant ad Eccleſiam , cui præfectus eſt ; non autem ad Monaſterium , vnde aſſumptus fuit. Ita etiam habetur *in cap. Ne pro cuiuſlibet*.16.q.1.iuncta Gloſſ.*in verb. Sacrum*. Ita Nauar. *Comment.4.de Regular.n.6*.Azor.*inſtit.mor. p.1.lib.12.c.10.q.6*.Molina *de iuſtit.tom.1.tract.2.diſp.140.in fin*.Rodr.*tom.2.q.58.art 6*.Bellarm.*diſquiſit.Cleric.p.1.tit.de bon.Cleric §.8.n.3*.Barboſa *de offic.& poteſt. Epiſc.p.3. alleg*.114. *n*.20. quamuis eſſemus in dubio. Niſi conſtet alteri voluiſſe acquirere. Rota *in vna Vercellen.donationis*,28.Iunij.1610.coram Card.Ludouiſio.

Ad argumentum reſpondeo, & primò ad textum *in cap. Quæ ſemel*.dicimus , quòd textus loquitur de Monaſteriis , & de aliis rebus , quæ iam ſunt Deo realiter dicatæ : nam illæ ad profanos vſus nullo modo reduci poſſunt. Et ſimiliter ad text. *in c. Perlatum*.reſpondemus , quòd loquitur de illis rebus , quæ illa mulier realiter donauit ; vnde talis donatio eſt irreuocabilis; ſed in caſu noſtro Abbas , ſiue Monachus realiter non donauit bona hæreditaria , ſed tantùm ſolam ſpem, & non ius ſuccedendi : ſed tale ius non competit , niſi poſt mortem defuncti : vnde non dedit illud ius Monaſterio ; ſed tantùm ſolam ſpem : ſed illa ſpes euaneſcere debet , ex quo illa perſona deſinit eſſe filius illius Monaſterij , vt §. *Mortuo. Inſtit. de acq. per arrog.* & habetur per Gloſ. *in cap. Statutum. in verb. reſtituar*.18.q.2.

4 Notandum autem , quòd de huiuſmodi hæreditate ad ſuum libitum diſponere non poteſt , cùm eam non ſibi , ſed ſuæ Eccleſiæ acquirat , vt explicat Gloſ. *in d. cap. Statutum* : nam illud verbum , *ſibi* , exponit , id eſt , Eccleſiæ ſuæ.

5 His tamen non obſtantibus affirmant Doctores, Religioſum beneficiatum , ſiue Epiſcopum quàm amplè poſſe diſponere , ſicut poteſt Epiſcopus ſæcularis. Ita affirmant Rodriq. *tom.2.qq.regul.q.8.art*.8. Leſſius *de iuſt. & iur.lib.2.cap.4.dub.5.num.29.* Molina *de iuſt. tract.2.diſp.276*.& Rota *in vna Vercellen. ſpoliorum*,13. Februarij , 1609. coram Cardinali Ludouiſio apud Farinacium *deciſ.248. num.4. part.2.recent*.& eadem Rota *deciſ.216.num.13.part.2.in nouiſſim.*

6 Qua ſtante diſpoſitione , integrum illis erit , diſponere , & acquirere tam Eccleſiæ Cathedrali , quàm Monaſterio de illis , quæ diſponere poſſunt , & de li-

7 centia Summi Pontificis poſſunt teſtamentum condere , & in eo adhuc viuentes diſponere de ſupradictis facultatibus.

8 Vnde Epiſcopus regularis talem licentiam obtinens à Summo Pontifice , duplex impedimentum tenetur explicare , vt legitima ſit diſpenſatio ; vnum , ſe eſſe Religioſum ; alterum , ſe eſſe Epiſcopum , quòd duplici hoc impedimento ad teſtandum affectus ſit : & hoc intelligendum eſt in caſu , in quo talis Epiſcopus vellet teſtari de bonis acquiſitis intuitu Eccleſiæ:nam, ſi vellet de patrimonialibus omnibus , vel de acquiſitis propria induſtria in ſuo teſtamento diſponere , ſufficit explicare , ſe eſſe Religioſum , cui obeſt authoritas teſtandi , vt Religioſus eſt , non vt Epiſcopus. Ita elicitur ex Suar.*lib.7.in præcept. Decal.lib.6.c.6.n.*11.

9 Quæ quidem licentia teſtandi à Summo Pontifice Prælatis conceſſa non expirat morte illius Pontificis, vt putauit Couarruu.*in cap. Cùm ex officij.num.8.de teſtam.*& contra illum docent non expirare Sanchez *de matrim.lib.8. diſp.*28.*n.*82. Rodriq. *loco cit.q.69.art.6.* Gonzalez *gloſſ.12.in princip.n.35*.& ſacra Rota Romana *in vna Placentina facultatis teſtandi* , 24. Ianuarij, 1578.vt teſtatur Aloyſius Riccius *in prax.aurea, reſol.* 386.

Non expirat etiam vigore prædictæ facultatis , teſtamentum ſemel faciens , quin poſſit teſtamentum ſemel factum reuocare , & de nouo condere, quoties, & quomodo ſibi placuerit.Ita affirmant Gutierres *practicarum lib.3 q.48.num.7.* Rodriq *loco cit.q.69.art.5.* Gonzalez *d. gloſſ.12. num.97.* Sarmiento *de redditib. Eccleſia , part.4.cap.4.num.3.* Ratio eſt ; quia verba cuiuſcunque diſpoſitionis , quamuis maximè odioſæ, in dubio cum effectu ſunt intelligenda , *argum. cap. Relatum.4.verſ. Cùm igitur.de Cler. non reſident.* 10

Hoc tamen non obtento priuilegio à Summo 11 Pontifice condendi teſtamentum , certum eſt , acquiſita ab Epiſcopo Religioſo poſt adeptum Epiſcopatum ab illo eſſe adminiſtranda, dum vixerit: illo verò defuncto , non ad Monaſterium , à quo deſumptus fuerat ; ſed ad ſuam Eccleſiam epiſcopalem ea pertinere , vt *ſuprà* diximus. Et probatur *in cap. vnico* , 18. *q*. 1. vbi Gloſſ. *verbo* , *Legitimus*, & Abbas *in cap. final. num.3. de Regul.* Sotus *de iuſt. lib.10.q. vlt. art. vlt. ad* 3. quod verum eſſe , etiamſi iure hæreditario illa bona ſunt acquiſita poſt Epiſcopatum , affirmant Molina *loco cit. tract.* 2. *diſp.* 140. *in fin.* Leſſius *loco cit. in fin. cap* 41.*dub.*11.*num.*92. Rodriq. *loc.cit. q.58. art.7.* Idem dicendum eſt etiam de acquiſitis donatione , & de acquiſitis propria induſtria , & labore. Ita Leſſius *loco cit.* & Azorius *tom.1. inſtit. moral. lib.12.cap.10.q.6.*& Rodriq. *loco cit.q.18. art.6.* & Barboſa *de off. & poteſt. Epiſc.part. 3. alleg.* 124.*num.*28.vbi *num.* 29 dicit , hoc procedere , etiamſi ille Religioſus Epiſcopus ſit ex Ordine Fratrum Minorum : ille enim factus Epiſcopus ſuccedendi ius recuperat : vnde ipſi mortuo ſuccedit ſua Eccleſia. Ita Molina *loco citato , diſp.* 240. *verſ. Quando Religioſus.* Azor.*loco cit.lib.12.q.6.& cap.15.q.3.* vbi ait , quòd à tempore confirmationis pontificiæ incipit Eccleſia acquirere. Ita etiam Rodriquez *in Summ. tom.2.cap.70. num.6.*

Si dicas , an Epiſcopus titularis Religioſus , qui 12 nullam Sedem epiſcopalem habet , acquirat Monaſterio ? Reſpondent Rodriq.*tom.3.qq.regul.q.69.art.4.* Emmanuel Sà *verbo , Religio* , *num.* 52. affirmatiue. Azorius verò *loco cit. cap.*10. *q.* 7. ſimul cum Barboſa *loco cit. num.* 29. dicit , quòd acquirit Summo Pontifici : quia ſolutus eſt omninò ab obedientia Religionis , & immediatè ſubeſt Summo Pontifici.

QVÆSITVM VI.

An penes Abbates ſit poteſtas , & cura conſeruandi bona temporalia Monaſterij.

SVMMARIVM.

1 *Abbati conceſſa eſt vniuerſa poteſtas neceſſaria ad debitam adminiſtrationem & conſeruationem bonorum ſui Monaſterij.*

2 *Abbas expendens bona Monaſterij in vſus vanos, præiudicat ſuo officio conſeruandi bona Monaſterij, peccat contra votum paupertatis , & eſt proprietarius.*

3 *Religioſus expendens quantitatem notabilem extra vſus pios , & neceſſarios , licet cum licentia Abbatis , peccat contra votum paupertatis : & numero 8.*

4 *Abbas expendens aliquid contra preſcriptum Regula, vel aliis dans licentiam, facit contra conſeruationem bonorum Monaſterij, & non eſt in bono ſtatu, vt num. 5. ſicuti facit , & eſt Religioſus , qui expendit*

expendit abundanter bona Communitatis in magnum Monaſterij detrimentum: vt num. 6.

7 *Reſtituere tenentur, qui accipiunt à Religioſo ad vſus vanos, & ſuperfluos, etiam de licentia Superioris.*

9 *Abbas, vel Superior concedens aliquid Religioſo in vſus proprios, ſed decentes, non facit contra conſeruationem bonorum Monaſterij.*

1 RΕcolendi ſunt ex ſuperioribus, nempe, ex huius diſpoſitionis quæſito, illi tres actus adminiſtrationis bonorum temporalium Monaſterij. ſcilicet, acquiſitio, conſeruatio, & alienatio. Cùm autem explicatum fuerit, quanta ſit Abbatis poteſtas quoad actum acquirendi Monaſterio; videndum eſt in præſenti conſequenter de ipſius poteſtate in iam acquiſita conſeruando: parum enim prodeſſet acquirere, niſi acquiſita ſeruentur; quia, vt vulgò dicitur: *Cribro haurire aquam, nihil prodeſt*. cùm cribrum aquam hauſtam non ſeruet. Hinc dicebat Ouidius:

Non minor eſt virtus, quam quærere, parta tueri.

Circa quod parum videtur immorandum: indubitatum eſt enim, quòd penes Abbatem ſit vniuerſa poteſtas ad debitam conſeruationem, & adminiſtrationem bonorum ſui Monaſterij neceſſaria; non aliter, quàm ſi ſua propria eſſent: quia hoc ad bonum regimen eſt neceſſarium: nam aliter communia bona facilè perirent. Vnde fit, vt, quanta ſui poteſtas ei tradita, tanta ſit obligatio quoad curam, & ſollicitudinem fideliter talia bona adminiſtrandi, ita vt ad maios Dei obſequium, ac Monaſterij commodum, & vtilitatem illa conſeruentur. Ex quo cùm nequeat omnia per ſe immediatè exercere, poterit cum eadẽ facultate Officiales, & alios Miniſtros creare, per quos hæc temporalis cura exequatur, quibus prædicta bona fideliter adminiſtrandi, & conſeruandi obligationem imponat, vt docet Suar. *de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 26. *num.* 7. Hinc ait D. Anton. Perez *in comment. Reg. S. Benedicti, ſup. cap.* 32. *num.* 5. cùm bonorum Monaſterij cura principaliter ſit apud Abbatem, præcipere D. Benedictum, vt Abbas habeat codicem, in quo rationes referantur omnium, quæ Monaſterij Miniſtris in cuſtodiam traduntur, ne aliquo modo obliterentur: & idcircò, ne quidpiam horum ab Abbatis memoria effluat, præcipit S. Pater, vt codici, litteriſque ea mandentur: quia ſcriptura eſt fidus memoriæ cuſtos.

2 Huic curæ conſeruandi bona Monaſterij multa aduerſantur. Primò, ſi Abbas expendat in vſus vanos, & ſuperfluos, ac proinde ſine cauſa iuſta, non ſolùm præiudicat officio ſuo conſeruandi prædicta bona, verùm etiam peccat contra votum paupertatis, & eſt proprietarius, vt docent Azorius *tom.* 1. *inſti. moral. cap.* 12. *q.* 2. Nauar. *lib.* 3. *conſ. in* 1. *edit. & de regul. conſ.* 75. *num.* 41. *in* 2. *tit. de ſtat. Monach. conſ.* 3. *num.* 42. & *comm.* 3. *num.* 27. *de Regul.*

3 Sicut etiam peccat Religioſus expendens quantitatem notabilem extra vſus pios, & neceſſarios, licèt adſit licentia Abbatis: quia illa non eſt legitima. Ita docent Nauar. *lib.* 3. *de reſtit. cap.* 1. *in noua edit. part.* 3. *dub.* 1. *num.* 168. Rodriq. *qq. regul. tom.* 3. *q.* 29. *art.* 11. qui affirmant, illum peccare mortaliter, ſicut etiam peccat Abbas mortaliter, concedendo talem licentiam. Et ideò non poteſt illam concedere, etiam cum Conuentu: quia, licèt Conuentus ſit dominus illorum bonorum, hoc tamen dominium eſt reſtrictum per votum paupertatis, & per conſtitutiones eccleſiaſticas. Ita Nauar. *comm.* 2. *de Regul. num.* 23. *coroll.* 12. Rodriq. *loco cit. q.* 29. *art.* 11. Mendoſa *in quodl. q.* 8. *art.* 6.

4 Secundò, contra dictam conſeruationem bonorum facit Abbas expendens aliquid contra præſcriptum ſuæ Regulæ, & dans licentiam ſubditis, vt poſſint expendere contra dictum præſcriptum. Ita affirmat Sanchez *in præcepta Decalogi, lib.* 7. *cap.* 19. *num.* 26.

5 Tertiò, qui facit contra dictam conſeruationem bonorum Monaſterij, non eſt in bono ſtatu; præcipuè, ſi, in quantum poteſt, abſque graui ſcandalo non nititur, Religioſos in communi viuere, & ſuperfluos vſus vitare; & niſi cogat illos, vt iuxta paupertatem promiſſam viuant, vt elicitur ex D. Antonino 3. *part. tit.* 16. *cap.* 1. §. 12. Syluestro *verbo, Religio,* 6. *q.* 7.

6 Quartò, facit contra dictam conſeruationem bonorum Religioſus, qui expendit abundanter bona Communitatis, vnde oritur maximum detrimentum Monaſterij, & alij Religioſi patiuntur neceſſitatem. Et illum peccare mortaliter ſic abundanter expendentem, etiam de licentia Abbatis, affirmant Lopez 1. *part. inſtruct. cap.* 156. *colum. penult.* & Roderiq. *tom.* 2. *in Sum. cap.* 31. *num.* 6. qui etiam affirmant, Abbatem, etiam in hoc caſo, peccare mortaliter, imò grauiùs.

Ex his deducitur primò, quid dicendum ſit de illo, qui recipit à Religioſo ad vſus vanos, ſuperfluos, & turpes; an teneatur reſtituere. Aliqui affirmant, Religioſum illum, habentem licentiam ſui Abbatis expendendi in vſus, qui ſibi placuerint, non facere peccatum iniuſtitiæ; & illi, qui ab eo accipiunt, non tenentur ad reſtitutionem, cùm adſit licentia Superioris.

7 Verior tamen ſententia eſt, eſſe peccatum iniuſtitiæ, & accipientem modo ſupradicto, teneri ad reſtitutionem, vt benè docet Sanchez *lib.* 7. *in Decal. cap.* 19. *num.* 3. Sicut etiam, ſi Abbas expenderet in prædictos vſus turpes, tenerentur accipientes ad eandem reſtitutionem, vt docet idem Sanchez *loco cit. num.* 31. & peccaret contra votum paupertatis, ac per conſequens ipſemet Abbas fieret manifeſtè proprietarius: quia nec de bonis acceptis habet facultatem quicquam conferendi ad eum finem propriæ delectationis, cùm nihil poſſit ſibi proprium applicare propter votum paupertatis, quo adſtrictus eſt, nec etiam ex præſumpta ſuorum Superiorum voluntate. Ita Abulenſis *in cap.* 6. *Matth. q.* 37. *verſ. Et tunc dicendum eſt.*

8 Deducitur ſecundò, quòd non faceret Abbas, neque Religioſus contra dictam conſeruationem bonorum Monaſterij, quando expenderent in vſus pios, vel in remunerationem beneficiorum acceptorum: quia decet Religioſos gratos eſſe, ac piis operibus intendere. Ita Corduba *in Sum. q.* 54 *dub. vlt. d.* 1. Nauar. *lib.* 3. *conſ. de Regul. in* 1. *edit. conſ.* 75. *num.* 53. Ludouicus Lopez 1. *part. inſtruct. conſcient. cap.* 155. *ad* 3. Molin. *tom.* 2. *de iuſt. diſp.* 276. *col.* 2. Emmanuel Sà *in Aphoriſm. verbo, Religio, num.* 48. Inter huiuſmodi opera pia, cùm etiam enumeretur aliquid expendere pro Sacris faciendis, vel pro nuptiis pauperum; ideò poterit Prælatus, ſiue Religioſus, cum eius licentia, aliquid moderatè expendere, vt dicunt Corduba, & Lopez *locis citatis*, abſque eo, quòd agant contra dictam conſeruationem bonorum Monaſterij.

9 Deducitur tertiò, nec ſimiliter agere contra conſeruationem bonorum illos Superiores, ſi concederent licentiam Religioſo expendendi aliquid in vſus proprios, ſed decentes, arbitrio boni viri, vt pro libris, veſtitu, & ſimilibus. Ita docet Emmanuel Sà *verbo, Religio, num.* 49. Nauar. *loco citato, num.* 43.

Google

QVÆSITVM VII.

An Abbas teneatur defendere bona, iura, & priuilegia ſua Abbatiæ, & Monaſterij; & quæ pœnæ contra raptores bonorum eccleſiaſticorum illatæ ſint.

SVMMARIVM.

1 *Abbas non defendendo, conſeruando, & recuperando bona ſui Monaſterij, peccat, & debet, vt dilapidator deponi.*

2 *Prælati quomodo ſe gerere debeant, quando Eccleſiæ vacant.*

3 *Pœna contra raptores, & inuaſores bonorum eccleſiaſticorum enumerantur: & n. 4. 5. & 6.*

7 *Raptores, & inuaſores bonorum eccleſiaſticorum incidunt in Bullam Cœnæ.*

1 CVm Abbas reſpectu ſuæ Eccleſiæ, & Monaſterij ſe ſe habeat tanquàm ſponſus erga ſponſam, vt patet ex *ſuprà* relatis; & ſicut neceſſarium eſt, ſponſam à ſuo ſponſo tueri: ita Abbas ſuæ Abbatiæ bona, & priuilegia defendere tenetur: imò, ſi id non faciat, & patiatur ea præſcribi, nec prauos abuſus ab ea amoueat, proculdubiò peccabit, *c. Cum quiſque. 23. q. 4. cap. Fit Rector. 43. diſt.* quod colligitur etiam ex Concil. Aquiſgran. II. vbi habetur: *Abbates eccleſiaſtica iura intemerata cuſtodiant.* Nec debent permittere Abbates, vt ea, quæ in eorum. Eccleſiæ detrimentum vergunt, exequantur, etiamſi aliàs ſub iuramento promiſſa forent: quia non ligat Eccleſiam iuramentum in eius damnum præſtitum. Abb. *in c. 1. de his, quæ fiunt à maior. par. Cap.* Inſuper, cùm in eius manibus, ac pectore temporalium bonorum Monaſterij adminiſtratio, & eorundem conſeruatio, & defenſio recondita ſint; ſi ex negligentia, vel ignorantia non redimit, acquirit, vel defendit bona, iura, & actiones Monaſterij, cùm poſſit; proinde delinquit, ac ſi vendidiſſet, & dilapidaſſet, arg. tex. *in cap. Si dignum. §. Illi etiam. de homicid.* vbi dicitur, quod ſi quis à morte proximum non liberauerit, cùm poſſit, teneatur de homicidio: ita Abbas non defendendo, recuperando, acquirendo, & conſeruando, cùm poſſit, videtur vendere, alienare, & dilapidare; & ideò eadem pœna tenebitur, ac ſi dilapidaret, & alienaret: ergo vt dilapidator poterit à dignitate remoueri per text. *in c. 2. in fin. de ſtat. Monach.* & *cap. Si quis Presbyter. 50. diſt.*

2 Hac de cauſa ſtatutum eſt in ſacris Canonibus, quòd vacantibus Eccleſiis, cùm ſoleant earum bona deperire, non ſolùm Prælato ea nota eſſe debere; verùm etiam Canonicis, & Presbyteris, & Clericis: ſed etiam Canonicorum Capitulo *ex cap. 1 annſeſta. 12. q. 5.* Inferiorum verò Eccleſiarum, etiam maiori Prælato, vel earum Patrono; vel aliis, ſi qui ſunt earum ſpecialiter curam habentibus; mortuo autem Prælato, vel alia de cauſa ab Eccleſiæ Prælatione remoto, præcipitur *in cap. Charitatem. 12. q. 2.* vt conuenientibus omnibus œconomis, cunctiſque Clericis prioribus, ſiue Canonicis, aut aliis, ad quos ſpectare dignoſcitur, inuentarium de bonis, & rebus Eccleſiæ conficiatur, in quo omnia, quæ reperta fuerint, ſubtiliter deſcribantur; nec quidquam de rebus ipſis, quaſi pro labore huiuſmodi inuentarij conficiendi tollatur: quod quidem inuentarium coram Iudice eccleſiaſtico debet tantùm confici. Ita docent Marta *de iuriſdict. p. 4. caſu 122. n. 16.* & Franciſ. Marc. Delphin. *deciſ. 105. p. 1.* & Barboſ. *de iure eccleſiaſt. lib. 3. cap. 29. num. 5.* Et ea bona debent eſſe ſub cuſtodia Clericorum, vel eorum, qui ad id delegabuntur, quoaduſque ordinetur illius Eccleſiæ Prælatus, *ex cap. Non liceat alicui. 12. q. 2.*

Quo verò ad pœnas illatas raptoribus, & inuaſoribus prædictarum rerum, & bonorum eccleſiaſticorum, dicendum eſt, pœnas multas, tanquàm ſacrilegis, inflictas eſſe, vt habetur *in cap. Nulli liceat. in fine:* & *in cap. Prædia.* & *in cap. Hac huius. in fin.* & *in cap. In legibus. 12. q. 2.* Et ad tale ſacrilegium, quod ſupradicti committunt, ſpectat illud, quod habetur *in cap. Conqueſti. de ſenten. excommun.* ſcilicet, quando cum fractione ſpoliatur Eccleſia, in quo caſu incurritur excommunicatio ipſo iure, à qua poſt denunciationem tantùm Papa poteſt abſoluere. Sed ad hanc excommunicationem incurrendam requiritur ſpoliatio violenta, & effractio, vt patet *in cap. vlt. de furtis.* In iure verò ciuili propter talem immanitatem pœna mortis ſunt puniendi ſupradicti fures, inuaſores, & raptores rerum Eccleſiarum, vt dicunt Boërius *deciſ. 254. n. 5.* Decian. *in tract. criminal. lib. 6. cap. 33. n. 15.* & Barboſ. *loc. cit. n. 7.* 3

Similiter *in cap. Quicunque militum. cum ſequent. 12. q. 2. cap. De rebus. ead. quæſt.* ſtatuitur, quòd quicunque militum, vel cuiuſcunque ordinis perſona, vel cuiuſcunque profeſſionis prædia eccleſiaſtica à quocunque Principe ſæculari, vel ab inuitis Epiſcopis, ſeu Abbatibus, aut aliis Eccleſiarũ Rectoribus ſuſceperit, vel inuaſerit, aut eorum conſenſu tenuerit, niſi eadem prædia reſtituerit, excommunicationi ſubiaceat. His, quę ſuperiùs dicta ſunt, additur, quid de Prælatis ipſis, vel Rectoribus Eccleſiarũ bona eccleſiaſtica vſurpãtibus ſtatuendum, pro quibus *in c. Monemus*, & *in cap. Nõ habentes. 12. q. 4.* habetur: *Vt nullus Epiſcoporum, & Sacerdotum rem ſiculi ſui vſurpare præſumat; ſed neque Eccleſiæ redditus, qui exſolui debentur amicitiæ, vel timoris, aut muneris cauſa, pertentet auferre, ne Eccleſia Dei ad nihilum redigatur: quod vero Eccleſiæ eſt iniuſtè ablatum, reddere compellatur. Qui verò de Eccleſiæ fructibus agros, vel prædia quæcunque ſibimetipſis comparant, tanquam rerum Dominicarum inuaſionis crimine teneantur, niſi admoniti eadem Eccleſiæ contulerint.* Ita habetur in cap. 1. 12. q. 3. *Et qui neglectis, aut diminutis Eccleſiæ ſuæ rebus quaſi iam ſibi proprium auxerit, quidquid in rebus Eccleſiæ minuit, ille reſtituat, ex cuius rebus, vel fructibus ſuos conuictus fuerit ampliaſſe labores.* Sic *cap. Quicunque. 12. q. 4.* 4

Si verò loquamur de Clericis, qui bona Prælatorum decedentium ſubripiunt, decernitur pro illis *in cap. Eorum*, & *in cap. Non liceat.* & *in cap. Illud.* & *in cap. De laicis. 12. q. 2.* his verbis: *Vt defuncto Antiſtite, vel adhuc etiam in ſupremis agente, nullus Clericorum, cuiuſcunque Ordinis, gradúſve exiſteret, quicquam de domo eius res mobilis, ſeu ſupellectilis, aut immobilis rei Eccleſiæ, ſubripere auderet, aut conaretur inuadere, nihil furto, nihil dolo ſupprimens, auferens, aut abſcõdens; ſed is, cui Domus cura cõmiſſa eſt, ſubiunctis ſibi vno, vel duobus fideliſſimis, omnia vſque ad tempus ſubſtituendi Pontificis conſeruaret. Quòd ſi quacunque occaſione aliquis eorum, vel domini facultate quidpiam abſtuliſſet, aut dolo aliquo ſuppreſſiſſet, vt reus ſacrilegij prolixiori anathemate erat condemnandus. Sed ſi inſtrumenta, aliáſve ſcripturas, quibus Eccleſiæ poſſeſſio firma tenetur, ſupprimere, vel negare, aut auertere, vel fortaſſe tradere præſumpſiſſet, quidquid inde damni illatum fuiſſet Eccleſiæ, de propriis facultatibus redderet.* Ex *cap. Si quis de Clericis. 12. q. 2.* 5

Sed ſpecialiùs de tali ſubreptione rerum eccleſiaſticarum cautum eſt *in cap. Generali. de elect. lib. 6.* vbi dicitur: *Vt qui Eccleſiarum vacantium patronatus, vel iura quæcunque, aut bona, quę ſibi non competunt, vſurpauerint, aut occupare præſumpſerint, necnon Clerici, & Religioſi id fieri procurantes excommunicationem ipſo iure incurrant.* 6

incurrant: qui verò Clerici, cùm deberent, ſe talia præſumentibus non oppoſuerunt, à fructuum perceptione Eccleſiarum ipſarum pro rata temporis, quo culpabiles, ac in re extiterint ſuſpenduntur.

Qui verò vacante Cathedrali Eccleſia, vel Collegiata, aut regulari bona ipſius occupauerit, vel ſurripuerit, conſumpſerit, dilapidauerit, à beneficiis eo ipſo ſuſpenſionem incurrunt, in eáque perſiſtunt, donec plenè reſtituerint. Ita habetur *in cap. Quia ſæpè. de elect. in 6.* Poſtremò, Concil. Trident. *ſeſſione 22. de reform. cap. vltimo,* decreuit. *vt ſi quis Clericorum, vel Laicorum, quacunque is dignitate, etiam imperiali, aut regali præfulgeat, alicuius Eccleſiæ, ſeu cuiuſuis beneficij eccleſiaſtici, aut quorumcunque piorum locorum, & Montium pietatis, iuriſdictiones, bona, cenſus, ac iura, etiam feudalia, fructus, emolumenta, ſeu quaſcũque obuentiones, quæ in Miniſtrorum, & pauperum neceſſitate conuerti debent, quocunque modo, vel via, aut arte, vel colore in proprios vſus conuertere, illoſque vſurpare præſumpſerit, ſeu impedire, ne ab iis, ad quos de iure pertinent, percipiantur; is anathemati tandiu ſubiaceat, quandiu ea omnia, quæ ad eum quoquo modo peruenerint, etiam ex donatione ſuppoſitæ perſonæ, Eccleſiæ, eiúſque adminiſtratori; ſiue beneficiato integrè reſtituerit, ac deinde à Romano Pontifice abſolutionem obtinuerit.* De qua re videatur Suar. *tom. 5. diſp. 22. ſect. 6. num. 22.* Vgolio. *de offic. Epiſ. cap. 8. §. 4. n. 1.* Paul. Comit. *reſponſ. moral. lib. 6. quæſt. 23. num. 2.* Valer. Reginal. *in ſua praxi, lib. 30. tract. 3. num. 154.* Sayr. *de cenſuris, lib. 3. cap. 31. num. 26.* Franciſ. Leo *in theſau. fori eccleſiaſ. p. 2. cap. 25. num. 44.*

Sed Barboſa *de iur. eccleſ. lib. 3. cap. 29. num. 12.* docet, quòd hodie huiuſmodi vſurpantes iuriſdictionem, fructus, redditus, aut prouentus ad perſonas eccleſiaſticas pertinentes, ratione Eccleſiæ, ſiue beneficiorum, incidunt in Bullam Cœnæ reſeruatam.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm contra Abbates bona, iura, & priuilegia non tuentes poſſit Monaſterium agere.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia poteſt agere contra ſuum Prælatum, qui paſſus eſt, res, & iura eiuſdem Eccleſiæ præſcribi.*

2 *Abbas regularis negligens in tuendo, & conſeruando bona, & iura ſui Monaſterij, ad quid teneatur, oſtenditur.*

3 *Abbas nolens mouere cauſam, in qua ſumptus litis excedit quantitatem principalem, excuſatur.*

4 *Abbas renunciare non poteſt priuilegio concernenti Eccleſiam, nec de rebus Eccleſiæ aliquid donare locis piis.*

5 *Abbates, & alij Superiores an debeant reſiſtere rapientibus bona ſuæ Eccleſiæ, & num. 6.*

7 *Monaſterium agere poteſt contra Abbates, qui repudiant hæreditatem, vel legatum ipſi Monaſterio relictum.*

1 Abbas *in c. 2. de treug. & pac. in c. 1. de dol.* & Felin. *in c. Accepimus. de fid. inſtrum.* & Gloſſ. *in c. fin. 2. q. 4.* dicunt, Eccleſiam poſſe agere contra ſuum Prælatum, qui paſſus eſt, res, & iura eiuſdem Eccleſiæ præſcribi. Et in Gloſſ. cit. *Si Prælatus neglexit acquirere Eccleſiæ, vbi potuit, tenetur ad intereſſe lucri ceſſantis.* Ex quo loco facilè licebit inferre, non ſolum Monaſteria poſſe agere contra Abbates negligentes, & patientes res, & bona illarum præſcribi; ſed illos etiam teneri ad intereſſe. At dices: Abbates regulares nihil proprij habent, ex quo poſſint hoc lucri ceſſantis damno ſatisfacere: ergo ipſi non obligantur. Reſpondeo, licèt hi excuſentur à ſolutione 2
æris alieni in foro exteriori; non tamen excuſantur in conſcientia (quod maius eſt) arctiſſimam commiſſæ negligentiæ rationem reddituri. Hinc licet inferre, Abbatibus malè adminiſtrantibus, & conſeruationem bonorum, & iurium ſuæ Abbatiæ negligentibus Monachos reſiſtere debere. Ita Abb. *in c. Per inquiſitionem. de elect.*

Excuſatur tamen Abbas nolens mouere cauſam, 3
in qua ſumptus litis excedit quantitatem principalem. Anchar. *in c. Nonnulli. de reſcript.* Propterea dicit idem Panormit. *in c. Apoſtolica. de donat.* Præla- 4
tum non poſſe renunciare priuilegio concernenti Eccleſiam, nec de rebus Eccleſiæ aliquid donare locis piis. Et licèt videatur poſſe dare modicum ex eod. Abb. *in c. 1. de teſtam. & in cap. Cæterum. de donat.* tamen hodie propter Clementis VIII. Conſtitutionem eſt aliqua dubitatio; quia per dictam Conſtitutionem prohibentur Religioſis donationes, & largitiones.

Aduertendum eſt ergo, cùm non teneantur Ab- 5
bates, & alij Prælati eccleſiaſtici, rapientibus bona, & iura ſuarum Eccleſiarum per vim, aut imperium reſiſtere, vim vi repellendo, vt docet S. Ambroſ. & refertur *in cap. Si tributum. 12. q. 1.* ſub his verbis: *Si tributum petit Imperator, non ei negamus; agri Eccleſiæ ſoluant tributum. Si agros deſiderat Imperator, poteſtatem habet vendicandorum, tollat eos, ſi libitum eſt: Imperatori non dono, ſed non nego.* non debent hac ratione puniri, neque contra eos debet agere Monaſterium, cùm ipſi ſacri Canones in caſu ſupradicto, & ſimilibus eoſdem Abbates, & alios Prælatos excuſent; & ſic à fortiori excuſari debent à Monaſterio.

Sed in hac re mihi aduertere libuit, quod *d. cap. Si* 6
tributum. loquitur ſemper de Imperatore: forſitan, vt oſtendatur, quod præter maieſtatem imperialem, vel ſimilem, liceat vim vi repellere, defendendo iura, & bona, ſimúlque priuilegia propriarum Eccleſiarum, ſicuti fecerunt multi Prælati, qui vſque ad ſanguinis effuſionem ad iura eccleſiaſtica tuenda deſudarunt.

In caſu etiam, quo Abbates, & Prælati repudia- 7
rent hæreditatem, vel legatum relictum Monaſterio, ſiue Eccleſiæ; poterit Monaſterium, vel Eccleſia agere contra dictos Abbates, & Prælatos, qui ex officio tenebantur Eccleſiæ, & Monaſterij vtilitatibus conſulere, *ex cap. Quicunque. 12. q. 4. ibid.* Geminian. *cap. 2. n. 19. de rebus Eccleſ. in 6.* Syluest. *verb. Alienatio, 58.* Hieron. Rodriq. *in Compend. qq. regul. reſol. 7. n. 22,* vbi docet, quod adhuc Eccleſia in tali caſu, quòd Abbates, & Prælati repudient hæreditatem, poteſt implorare beneficium reſtitutionis in integrum: de qua reſtitutione iterum habebitur ſermo *in diſput. de alienatione, quæſ. 2.*

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Abbates, & Prælati regulares, ſuorum Monaſteriorum bona in prouidendo decori, & ornatus ſuarum Eccleſiarum expendere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Ignauia in rebus diuinis, res nefaria eſt.*

2 *Abbates tenentur ſuorum Monaſteriorum redditus in cultum, & ornatus Eccleſiæ expendere.*

Magnum,

1 MAgnum, & (vt ita dicam) incomprehenſibile eſſe puto ſupplicium à Deo, res diuinas ſordidè, ac negligenter tractantibus, præparatum, cùm hoc ſit, Deum ipſum, cui omnis honor, & gloria debetur, contemnere: quod, (ne ſacrarum Literarum, & Patrum authoritates recenſeam,) antiqui Gentiles valdè deteſtati ſunt, inter quos Ariſtides hymno ſuo in Iouem, qui ait: *Ignauia in rebus diuinis, res neſaria eſt, ob quam puniri à Diis potius, quàm reprehendi mereremur.* Et meritò: quoniam, ſi de omni torpore (ait Ephrem *tom. 1. in 2. Dom. Aduent.*) gaudet maximè Diabolus, quantò magis de iſto gaudebit? Additur inſuper Spiritus Sancti ſententia: *Maledictus homo, qui agit opus Dei negligenter.* Quod præcauens ſanctiſſimus Patriarcha Benedictus *ſua Regulæ cap. 32.* præcipit, vt corrigantur ſordidè, & negligenter res Monaſterij pertractantes. Quid, ſi de eccleſiaſtica malè tractantibus ſermonem habuiſſet?

Animaduertat igitur prudens Abbas, ne in talem errorem incidat, & prouideat decori, & munditiei ſuæ Eccleſiæ, non parcendo expendere bona ſuæ Ab-
2 batiæ, vt ea diuino cultui impendat: tenetur enim bona prædicta in diuini cultus reuerentiam, ac in ornamenta, & ornatus Eccleſiæ, vel Monaſterij, expendere. *can. Nullam. 18. q. 2.* Hinc meritò factum eſt, vt pro Eccleſiarum ornatu, aliiſque expenſis Conſtitutiones monaſticæ ſummam quandam pro quolibet anno erogandam, attenta Abbatiarum poſſibilitate, & facultate determinauerint.

QVÆSITVM X.

Vtrùm Abbates, & Prælati regulares de facultatibus Monaſterij debeant ſubditorum neceſſitatibus æqualiter prouidere.

SVMMARIVM.

1 *Abbas, & Prælatus regularis tenetur ad totum Conuentum de eius fructibus alendum, atque ad ſingulorum neceſſitatibus prouidendum.*

2 *Abbas tenetur ſub mortali à ſuis ſubditis peculiorum cauſam, cùm commodè poterit, auferre.*

NAuar. *Comment. 3. de Regular. n. 6.* quærens, in quo Abbas, vel alius Præfectus Monaſterij regularis, totam bonorum Monaſterij adminiſtrationem habens teneatur, ſolo iure communi attento, eius fructus impendere, ait, illum debere fructus huiuſmodi expendere in primis in neceſſarios & honeſtos ſuæ perſonæ vſus. Secundò, in ſimiles vſus fabricæ, ornamentorum, & ornatus Eccleſiæ, vel Monaſterij. Denique, tertio loco potiùs ſuſtentationem Conuentus. Verùm, quatenus hic ordo procedere poſſet in iis Conuentibus, in quibus menſa Abbatis diſtincta eſt, & certa portio ad eius ſuſtentationem, alia ad vſus fabricæ, alia demum ad Religioſos ſuſtentandos deſtinata eſt; tamen in iis Monaſteriis, in quibus perfectus modus viuendi in communi, & Regularis diſciplinæ rigor obſeruatur, atque omnia Conuentus bona indiuiſè ad omnia ipſius onera ſuſtinenda deſignata ſunt, non eſt, cur dicatur, Abbatem ordinem aliquem inter ſe, & alios Religioſos ſeruare poſſe, præter illum, quem neceſſitas exigere poteſt, quæ aliquando ad priùs ſibi, quàm aliis, ſubueniendum obligabit: interdum verò è contrario, vt optimè more ſuo docet Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap.*
1 *26. n. 10.* Tenetur igitur Abbas, ad totum Conuentum de eius fructibus alendum, atque ad ſingulorum neceſſitatibus prouidendum: in quo maximè ſeruare debet proportionalem diſtributionem: quod optimè aſſequetur, ſequendo Apoſtolorum exemplum, qui bona communia diuidebant ſingulis, prout cuique opus erat, vt *Actorum 4.* dicitur. Id, quod etiam D. Pater Benedictus *Regulæ cap. 34.* his verbis docet: *Sicut ſcriptum eſt, diuidatur ſingulis, prout cuique opus erit. Vbi non dicimus, vt perſonarum (quod abſit) acceptio ſit, ſed infirmitatum conſideratio.* Abbas enim pro- 2
uidendo ſingulis ſuis Monachis, prout eorum neceſſitates poſtulauerint, peculiorum cauſam ab eis auferet: ad quod, cùm commodè poteſt, tenetur ſub culpa mortali, vt ait Syluest. *verb. Religio, 6. q. 7. in fin.* & Sanchez *aliis citatis, lib. 7. in præcepta Decalogi, cap. 21. n. 25.* Si enim Chriſtus Dominus *Matth. 6.* inde fidelibus ſuaſit, ne de proprio victu, aut veſtitu ſolliciti eſſent, quoniam Deo ipſi cura de omnibus erat; quid Monachis de proprietate abdicanda ſuaderi non poterit, ſi viderint, Abbatem illis cuncta neceſſaria opportunè impartientem? Facit id, quod habetur *in cap. Episcopus. 12. q. 1.* vbi præcipitur Epiſcopis, ac Miniſtris, eorúmque Procuratoribus, vt cum ſumma reuerentia, ac timore Dei, res eccleſiaſticas indigentibus diſpenſent; prouidentes ſingulis, de victu pariter, ac veſtitu. Quòd ſi hæc mandantur Epiſcopis pro egenis, quorum fortaſſis nomina nunquam audierunt, nec viderunt facies; multò fortius ad eadem, & maiora tenebuntur Abbates pro ſuis Monachis, viuis ſuorum corporum membris, quique ſe, ac ſua omnia Monaſterio dederunt, ſeipſos in omnibus Prælatorum tutelæ committentes.

QVÆSITVM XI.

Quis numerus Regularium in vnoquoque Conuentu conſtituendus ſit.

SVMMARIVM

1 *Religioſorum numerus in Monaſteriis is tantùm conſtitui mandatur, qui ex redditibus, aut conſuetis eleemoſynis viuere poſſit.*

2 *Vallumbroſana Congregatio, ac etiam Cæleſtina in Monaſteriis, quorum redditus ad duodecim Monachorum numerum ſuſtentandum ſufficiunt, Superiorem præficit, qui Abbas appellari poteſt, ac Abbatum priuilegiis gaudet.*

3 *Cæleſtinorum priuilegium ſuper hoc recenſetur.*

COncilium Tridentinum *ſeſſ. 25. de Regular. cap. 3. ad fin.* mandat, vt in Monaſteriis, & Domibus, tam virorum, quàm mulierum, bona immobilia poſſidentibus, vel non poſſidentibus, is tantùm numerus conſtituatur, qui ex redditibus, & conſuetis eleemoſynis viuere poſſit. Aduertant igitur Superiores, vt in Religione non plures recipiantur, quàm eius redditus, ſeu eleemoſynæ conſuetæ ſuſtinere valent. 1

Inſuper Clemens VIII. in decretis pro Regularium reformatione editis §. 14. ſic ſtatuit: *In vnoquoque Conuentu Fratrum is tantùm deinceps conſtituatur, & in poſterum retineatur numerus, qui ex redditibus illius propriis, vel ex communibus conſuetis, vel etiam ſingulorum eleemoſynis, aliiſve quibuſcunque obuentionibus in commune (vt præfertur) conferendis commodè poſſit ſuſtentari.*

Denique Paulus V. anno Domini 1605. die 4. Decembris, Pontificatus ſui anno primo, per Conſtitutionem incip. *Sanctiſſimus in Chriſto Pater.* quæ eſt

aliàs

aliàs 7. *in Bullario*, prædictum Concilij Tridentini decretum, & Clementis VIII. Conſtitutionem innouans, mandauit etiam, vt certus Religioſorum numerus cuicunque Monaſterio, Conuentui, ac Domui Regularium præfigeretur, iuxta modum ibi præſcriptum.

Certus autem Religioſorum numerus formato Conuentuj aſſignandus eſſe debet duodecim ad minus.

2 Vnde noſtra Congregatio Vallumbroſana, ſicut etiam Cæleſtina, obtinuerunt à Sede apoſtolica, vt in Monaſteriis, quorum redditus ſufficiunt ad commodam ſuſtentationem duodecim Monachorum, computatis, tam Profeſſis, quàm Oblatis, & famulis, ex quibus ſex ſaltem ſint Sacerdotes, Prælati præficiendi, Abbatis nomine nuncupari poſſint, atque omnibus prærogatiuis præemioētiis, & dignitatibus Abbatum vti, & gaudere poſſint. In cæteris verò Monaſteriis, quorum redditus ſex tantùm Monachos profeſſos ſuſtentare poſſunt, Superiores præficiendi Priores appellentur. Ita concesſit Paulus V. Congregationi Cæleſtinorum. Tenor conceſſionis eſt, qui ſequitur.

3

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

AD ſacram Beati Petri Sèdem, meritis licèt imparibus, diuina prouidentia vocati, circa ſtatum Congregationum, ad diuini cultus augmentum, & Religionis propagationem piè inſtitutarum, ſollicitis ſtudiis intendentes, illa libenter ſtatuimus, & decernimus, per quæ Congregationes ipſę maiora, tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus ſuſcipere valeant incrementa. Hinc eſt, quòd nos felici, proſperóque Monachorum Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Cæleſtinorum ſtatui, & ſalubri directioni, quantùm nobis ex alto conceditur, proſpicere volentes, matura deliberatione deſuper habita, ſupplicationibus, & nomine totius Congregationis prędictę nobis humiliter porrectis, inclinati, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, quòd omnia prędictę Congregationis Monaſteria; quorum redditus, & prouentus ad congruam duodecim Monachorum, computatis, tam Profeſſis, quàm Oblatis, & famulis; ex quibus tamen ſaltem ſex Sacerdotes eſſe debeant, ſuſtentationem ſufficiunt, ab vno ex Monachis prędictis, ſpectatę tamen virtutis, & diſcipiinę, ſub titulo Abbatis; alia verò Monaſteria, ex quorum redditibus, ſex duntaxat, computatis omnibus, vt ſuprà congruè ali, & manuteneri poſſunt per Priores canonicè eligendi, iuxta dictę Congregationis inſtituta gubernentur; excepto tamen Monaſterio Sancti Spiritus de Maiella, quod primum omnium Monaſteriorum dictę Congregationis fuiſſe aſſeritur; & idcircò ab Abbate gubernari poſſe volumus, etiamſi prędictum Monachorum numerum non habeat, dummodo non minùs quàm decem Monachi, vt ſuprà, in eo alantur. Priores autem, Abbatibus decedentibus, Monaſteriis maioribus per gradum, prout eorum virtutum merita, & adminiſtrationis ratio poſtulare videbuntur, canonicè ſimiliter, vt petitur, pręficiantur; omnéſque Abbates, & Priores ſupradicti gaudeant omnibus priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, & pręeminentiis, quibus gaudent alij Abbates, & Priores eiuſdem Congregationis, quocunque iure, ſine tamen præiudicio iurium Abbati Generali, & aliorum, qui Abbatis Generalis munere functi fuerunt, eis iuxta dictæ Congregationis ſtatuta competentium: & ita, quòd propter præmiſſa, Monaſteriorum ſtatus in aliquo non alteretur. Alia verò Monaſteria, ſeu Domus, & membra eiuſdem Congregationis prædictis Monaſtèriis maioribus vnita, & annexa ſint, & eſſe cenſeantur, iuxta diſtributionem in proximè futuro Capitulo diffinitoriali faciendam, & in ipſis minoribus Monaſteriis, ſeu Domibus, ac membris ſic vnitis nulla in poſterum conſtituatur familia; ſed in illo, ſeu illa vnus duntaxat Monachus Sacerdos quadraginta annorum maior, ac probatæ vitæ cum vno Conuerſo, ſeu Oblato collocetur, qui ſint, & cenſeantur ex familia Monaſterij, cui Domus, ſeu membrum illud vnitum, & annexum fuerit, ac in ea Eccleſia celebrent, & bonorum, ac reddituum curam reſpectiuè habeant. Si verò fortè contigerit, vt aliquod, ſeu aliqua ex minoribus Monaſteriis prædictis, vel Domibus ad formam Monaſterij maioris redigantur, competentérque dotentur, ita vt duodecim in eo Monachi, vel ſaltem ſex ali poſſint, vt petitur, tunc cum Capituli Generalis conſenſu, & Protectoris licentia reſtituantur, ſub Abbatis, vel Prioris titulo reſpectiuè gubernanda. Decernentes, præſentes literas, & in eis contenta quæcunque nullo vnquam tempore de nullitatis vitio notari, ſeu impugnari, aut aliter quomodolibet infringi, vel retractari, ſeu inualidari, aut in ius, vel controuerſiam vocari vllatenus poſſe; ſed ab omnibus, quos concernunt, & concernent, quomodolibet in futurum obſeruari debere, ſicque per quoſcunque Iudices ordinarios, & Delegatos, ac Commiſſarios quauis authoritate fungentes; & S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari: non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Ordinis, & Congregationis prædictorum, etiam iuramento confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, &

conſuetudibus,

conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis & Literis Apoſtolicis quibuſvis perſonis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis eorum omnium tenoribus, præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Aut, ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per Literas apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, ſub annulo Piſcatoris, die 24. Ianuarij, 1516. Pontificatus noſtri anno vndecimo.

QVÆSITVM XII.

Vtrùm Abbates, & Prælati regulares de bonis Monaſteriorum poſſint ædificia conſtruere, & qualia ea eſſe debeant.

SVMMARIVM.

1 *Ædificiorum religioſum ſtatum decentium conſtructio ad Abbatem ſpectat.*

2 *Abbates, & Prælati regulares an ſuperflua, & curioſa ædificia conſtruere poſſint.*

3 *D. Bernardus, & D. Bonauentura, quid de curioſis, & ſumptuoſis ædificiis contra Superiores inculcent.*

1 CONſtructio quoque ædificiorum monaſticum ſtatum decentium ad Abbatem ſpectat: quia intra latitudinem eius adminiſtrationis includitur etiam poteſtas ædificia neceſſaria conſtruendi, quæ operi mandari ſolent ab habente poteſtatem. Cùm autem Monaſterij poteſtas ſit penes Abbatem, *c. Nullam. 18. q. 2.* & *c. Ad apoſtolicam. de ſtat. Monach.* ad eum ſpectabit, cùm neceſſitas, & conuenientia poſtulauerit, in ædificia erigenda ſuperfluos Monaſterij redditus expendere. Sed de hoc nulla eſt controuerſia.

2 Dubium autem eſt tantùm de ſupeſfluis, & curioſis ædificiis. Ad quod dicemus, quòd Abbatibus non ſolùm prohibitum eſt, huiuſmodi ædificia erigere; verùm etiam id faciendo peccarent mortaliter, vt colligitur ex Concil. Viennenſi relato *in Clem...... §. Hinc eſt. de verb. ſignificat.* non debent enim Regulares Prælati; vt Monaſteria ampliandi, & noua ædificia erigendi deſiderio ſatisfaciant, ſuis ſubditis neceſſaria ſubtrahere, nec ſuperflua, ac curioſa ædificia extruere: quia Religioſorum, ac ideò pauperum Domos, non Imperatorum Palatia erigere debent; de quibus Hugo *de Clauſtro animæ, lib. 2. cap. 4.* ſic ait: *Ædificia Fratrum non ſuperflua ſint, ſed humilia; non voluptuoſa, ſed honeſta. Vtilis eſt lapis in ſtructura: ſed quid prodeſt in lapide cælatura?* Religioſorum igitur ædificia, fortia, capacia, atque neceſſariis officinis, ac cellis munita eſſe, congruum eſt. At curioſitates in ædificiis, ſuperfluóque ſumptus non Fundatores Religionum præceperunt, imò abominati ſunt; ſed faſtus Diaboli, & vanitas, & ſæcularitas inuenerunt.

Audiamus querimoniam, quam ſuper hoc D. Bernardus Abbas in Apolog. ad Guillel. Abbatem inſtituit: *Iam enim ſubintrauit de ære alieno ſumptuoſa, & (quantùm ſinit pudor) ambitioſa cellularum ædificatio, & ubiectu ſancta ſimplicitate, & ruſticitate, quaſi religioſus quaſdam nobis creamus habitationum honeſtates: dimiſſum enim nobis à Patribus noſtris iure hereditario formam paupertatis, & ſanctæ ſimplicitatis ſpeciem, verum decorem Domus Dei alienantes à nobis, & à cellis noſtris, per manus artificum exquiſiterum cellas, non tam eremiticas, quàm aromaticas ædificamus nobis de eleemoſynis pauperum.* Et paulò infrà: *Ergo, obſecro, in peregrinatione huius ſæculi, in malitia hac ſuper terram, ædificemus nobis non domos ad habitandum, ſed tabernacula ad deſerendum, vtpote citò inde vocandi, & emigraturi in patriã.* Aggrauatur in Abbatibus, ſuperbas, & curioſas fabricas tentantibus peccatum, propter damna, & incommoda, quæ ex ſumptuoſitate ædificiorum oriri ſolent, vt optimè in quadam epiſtola ſuo Ordini ſcripta annotauit D. Bonauentura, his verbis: *Occurrit ædificiorum conſtructio ſumptuoſa, & curioſa, quæ pacem Fratrum inquietat, grauat amicos, & hominum peruerſis iudiciis multipliciter nos exponit: &, non ſine præiudicio paupertatis, occurrit ſumptuoſitas expenſarum. Nam, cùm Fratres paucis nolunt eſſe contenti, facti ſumus omnibus oneroſi, magiſque fiemus in poſterum, niſi remedium celeriter apponatur.* 3

Poteſt quidem ædificiorum ſumptuoſitas exemplo ſanctiſſimi Patris noſtri Ioannis Gualberti, Ordinis Valliſvmbroſæ Generalis Inſtitutoris, deteſtari, qui ſuperbam cuiuſdam Monaſterij ſibi ſubiecti fabricam à quodam Abbate conſtructam conſpiciens, illo priùs correcto, à Deo precibus impetrauit, vt fabrica miraculosè demoliretur, ac funditùs euerteretur, ſicut protinus contigit. Ergo notandum eſt, quòd Superiores, qui ſuperflua ædificia, & nimis curioſa conſtruunt, ſi illa paupertatis, aut ſui ſtatus decentiam excedant, peccant mortaliter, & ſunt proprietarij.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm Abbas poſſit in ſupellectilem, & veſtes pretioſas, lautas comeſſationes, ſuperfluos ſeruos, & equitatus bona Monaſterij expendere.

SVMMARIVM.

1 *Supellectilis ſuperflua, veſtes pretioſæ, & alia huiuſmodi quàm dedeceant regularem Prælatum, ex D. Bernardo, & num. 2.*

OMnium perſonarum genus ſi maximè dedecere dicatur in ſupellectili, & veſtibus lautis, comeſſationibus, equitatibus, & comitatu proprium ſuperare ſtatum, & (vt ita dicam) extra ſuæ actiuitatis ſphærã ſe ſe collocare; quid de Monachorum Patribus, omnium virtutum, & præcipuè humilitatis ſpeciem præſeferentibus, dicendum nobis erit; niſi, eos talia perpetrantes grauiter errare, & contra paupertatis votum agere, atque ſe ſe proprietarios demonſtrare, ſimplicitati monaſticæ magnam iniuriam afferre, ſuáſque Regulas, & Sanctorum Patrum profanare inſtituta: Audiant, ſi qui ſunt (quod abſit) Abbates hæc meditantes, vel operantes, ſanctiſſimum Abbatem Bernardum in 1. Timoth. 6. *Habentes victum, & veſtitum, his contenti ſimus. Nobis autem pro victu ſa-* 1 2

cietas;

tietas; nec veſtitum appetimus, ſed ornatum. Quæritur ad induendum, non, quod vtilius; ſed quod ſubtilius inuenitur: non, quod repellat frigus; ſed, quod ſuperbire compellat: non denique (iuxta Regulam) quod vilius comparari poteſt; ſed, quod venuſtius, ſiue vanius oſtentari. Heu me miſerum qualemcunque Monachum! Cur adhuc viuo, videre, ad id deueniſſe Ordinem noſtrum, Ordinem, ſcilicet, qui primus fuit in Eccleſia, imò à quo cœpit Eccleſia, quo nullus in terra ſimilior Angelicis Ordinibus; nullus vicinior ei, quæ eſt in Cœlis Hieruſalem mater noſtra, ſiue ob decorem caſtitatis, ſiue propter charitatis ardorem: cuius Apoſtoli Inſtitutores, cuius hi, quos Paulus tam ſæpè Sanctos appellat, inchoatores extiterunt! Et quidem inter illos, cùm nihil, quod ſuum eſſet, quiſpiam retinuiſſet, diuidebatur (vt ſcriptum eſt) ſingulis, prout cuique opus erat. Non igitur, quod quiſque pueriliter geſtire poterat. Sanè vbi tantùm, quod opus erat, accipiebatur; ibi nihil proculdubiò otioſum admittebatur; quantò magis nihil curioſum? quantò magis nihil ſuperbum. Et cùm de veſtibus ſuperfluis, & delicatis egiſſet, inferiùs ſubdit: *Dicam, dicam, præſumptuoſus dicar, ſed verum dicam. Quomodo lux mundi obtenebrata eſt? Quomodo ſal terræ infatuatum eſt? Quorum nobis via vita debuit eſſe, dum exemplum in ſuis actibus oſtendunt ſuperbia, cæci facti ſunt duces cæcorum. Quod enim (vt cætera taceam) ſpecimen humilitatis eſt, cum tanta pompa, & equitatu incedere, tantis hominum crinitorum ſtipari obſequiis, quatenus duobus Epiſcopis vnius Abbatis multitudo ſufficiat? Mentior, ſi non vidi Abbatem ſexaginta equos, & eò ampliùs, in ſuo ducere comitatu. Dicas, ſi videas eos tranſeuntes, non Patres eſſe Monaſteriorum, ſed dominos caſtellorum; non Rectores animarum, ſed Principes Prouinciarum. Tum deinde geſtari iubentur mappulæ, ſcyphi, bacini, candelabra, & manticæ ſuffarcinatæ, non ſtramentis; ſed ornamentis lectulorum. Vix denique quatuor leucis à ſua quiſpiam domo recedit, niſi cum tota ſupellectile ſua, tanquam ſit, vel iturus ad exercitum, vel tranſiturus per deſertum, vbi non valeant inueniri neceſſaria. An non poſſet eodem vaſculo, & aqua manibus vergi, & vinum bibi? An non poſſet ardens lucere lucerna, niſi in ſuo, quod portas, candelabro, & hoc aureo, vel argenteo? An non poſſet dormiri, niſi ſuper varium ſtratum, aut ſub peregrino coopertorio? An non vnus aliquis Miniſter poſſit, & iumentum ligare, & ad menſam ſeruire, & lectulum præparare? Hinc ergo tanta multitudini garſionum, & iumentorum cur, vel ad ſolatium mali, nobiſcum non fecimus neceſſaria, quatenus hoſpites non grauaremus? Sed hæc parua ſunt; veniam ad maiora; ſed ideo viſa minora, quia vſitatiora. Omitto Oratoriorum, immenſas altitudines, immoderatas longitudines, ſupernacuas latitudines, ſumptuoſas depolitiones, curioſas depictiones, quæ dum orantium in ſe retorquent aſpectum, impediunt & affectum.* Hæc Bernardus. Et in epiſtola ad Guillelmum Abbatem, de eadem re ſic fatur: *Vnde inter Monachos tanta intemperantia in comeſſationibus, potationibus, in veſtimentis, & lectiſterniis, & equitaturis, & conſtruendis ædificiis inoleſcere potuit? Et quod deterius eſt, vbi hæc ſtudioſius, voluptuoſius, atque effuſius fiunt, ibi ordo melius tenere dicatur, ibi maior putetur Religio. Ecce enim parcitas putatur auaritia; ſobrietas, auſteritas creditur; ſilentium, triſtitia reputatur; & contra remiſſio, diſcretio dicitur; effuſio, liberalitas; loquacitas, affabilitas; cachinnatio, iucunditas; mollities veſtimentorum, & equorum faſtus, honeſtas; lectorum ſuperfluus cultus, munditia: cùmque hæc alterutrum impendimus, charitas appellatur. Iſta charitas deſtruit charitatem; hæc diſcretio diſcretionem confundit; talis miſericordia crudelitate plena eſt.* Hæc, & alia plura D. Bernardus, à cuius verborum myſtico ſenſu nonnullas valdè vtiles admonitiones colligere poſſunt Abbates, quantùm ad huius quæſiti explicationem ſpectat.

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm Abbates Commendatarij poſſint de fructibus ſuarum Eccleſiarum, & beneficiorum liberè diſponere.

SVMMARIVM.

1 *Commendatarij ad tempus de fructibus beneficiorum ſibi commendatorum liberè diſponere non poſſunt.*

2 *Commendatarij perpetui tenentur ad ea, ad quæ obligantur beneficia in titulum obtinentes.*

3 *Commendatarij an ad hoſpitalitatem obligentur.*

4 *Equites Commendatarij S. Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ, & ſimiles, an poſſint liberè diſponere de fructibus Commendarum ſuarum.*

5 *Ludentes cum Commendatariis non tenentur reſtituere acquiſita in ludo.*

SVpponendum eſt ex dictis *in diſputatione de Com-* 1
mendis, quòd Abbatiæ aliquando commendantur
ad tempus, vt olim; aliquando verò in perpetuum,
& ad vitam, vt hodie obſeruatur. Quo ſuppoſito, di-
co, quòd Commendatarij ad tempus, quales olim
erant iure de fructibus Abbatiæ ſibi commendatæ,
liberè diſponere nequaquam poterant: quia reuerà
erant tantùm Adminiſtratores, & Procuratores Eccle-
ſiæ ſibi commendatæ, ſicut tutor pupilli, pro tempo-
re, quo idoneus Prælatus illi non præficiebatur, &
ea ſolùm recipere poterant, quæ ad ſui ipſorum com-
modum ſuſtentationem neceſſaria erant, cum obli-
gatione, reliquos fructus futuro Paſtori conſeruandi,
ac de illis rationem reddendi. Is autem, qui benefi- 2
cium, vel Eccleſiam in perpetuum commendatam
habet, tenetur iiſdem oneribus, & obligationibus,
quibus tenetur beneficiarius, habens beneficium, vel
Eccleſiam in titulum, niſi aliqua onera ſpecialiter
Eccleſiæ ſibi commendatæ inhæreant; quia in Lite-
ris apoſtolicis, per quas Abbatia, vel beneficium
commendatur, ait Summus Pontifex: *Talem N.*
Abbatiam cum omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis tibi,
authoritate apoſtolica, prout quandiu vixeris, & dictam
N. Abbatiam obtinebis, tenendam, & gubernandam;
ita quòd durante Commenda huiuſmodi de fructibus, red-
ditibus, & prouentibus ipſius Abbatiæ N. diſponere, &
ordinare valeas, ſicut veri Abbates. Ex quibus conſtat,
quòd Commendatarius perpetuus eam liberam bono-
rum Abbatiæ, vel alterius Eccleſiæ ſibi commendatæ
diſpoſitionem habet, quam obtineret, ſi beneficium
foret ei in titulum collatum. Vnde ſe habet, vt verus
beneficiatus, & tenetur ad onera, & obligationes
Abbatiæ, vel Eccleſiæ annexas. Igitur in primis ad
cultum, atque ornatum Eccleſiæ ſibi commendatæ
obligatur: quia hoc eſt præcipuum onus Eccleſiarum
Prælatis impoſitum. Demum videndum erit, an Ho- 3
ſpitalia Abbatiis annexa ſint, & ab Abbatibus ex fa-
cultatibus Monaſterij ſuſtentanda. Verùm, quia mul-
ta ſunt Hoſpitalia Abbatiis annexa, quæ vel diruta
ſunt, vel deſunt pauperes, ita vt illorum vix habea-
tur memoria, tunc non videtur obligari Abbas Com-
mendatarius ad aliquid de ſui Cœnobij facultatibus
in hoſpitalitatem erogandum. Sed hoc nullatenus ad-
mittendum eſt: quia in tali caſu ſacroſanctum Concil.
Trident. *ſeſſ. 25. de reform. cap. 8.* decreuit, vt pars
illa, quæ Hoſpitali debebatur, piis vſibus applicetur

modo *ibidem* præſcripto; quæ omnia ſub grauibus pœnis præcipiuntur omnibus & ſingulis Hoſpitalium Adminiſtratoribus, cuiuſcunque ordinis; & Religionis, & dignitatis fuerint; iis duntaxat Hoſpitalariis exceptis, qui illis Regularibus ſubiiciuntur, vbi viget regularis obſeruantia: & prædictum Concilium addit derogationem exemptionum, conſuetudinum etiam immemorabilium, ſeo priuilegiorum, aut Indultorum. Igitur concludendum eſt, debere Abbates omnes, qui ſuæ Abbatiæ Hoſpitalia annexa habent, de illius facultatibus ea ſuſtentare: quod ſatis probatur, non ſolùm ex Concil. Trident. *loco cit.* ſed etiam ex Concilio Viennēn. *Clem. Quia contingit. de reſignat.* Quod etiam rationi, & pietati congruum eſt: quia hoſpitalitatis officium à Sanctis Patribus frequenter commendatum (vt ait Concil. Trid. *loco cit.*) per eos Abbates promptè, & benignè, quantùm per eorum prouentus licebit, debet exerceri; memores, eos, qui hoſpitalitatem amant, Chriſtum in Hoſpitalibus recipere.

4 Quid verò dicendum ſit de aliis Commendatariis Equitibus S. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ, & ſimilibus, an de fructibus Commendatum ſuarum liberè diſponere poſſint, ſicut dicemus *in ſequenti quæſito* de Prælatis, & beneficiatis ſæcularibus; res non adeò clara eſt. Pars affirmatiua, & negatiua circunfertur inter Doctores, quorum ſententiæ proponendæ ſunt.

Prima ſententia eſt Rodriq. *qq. regul. tom. 3. q. 29. art. 7.* Valaſcb. *conſ.* 108. *num.* 7. Molin. *de iuſt. tom. 1. diſp. 14. col. 3. verſ. Eſt verò rigida.* Alcozer *lib. de ludo, cap.* 39. qui affirmant, prædictos Equites Commendatarios eſſe veros dominos quorumcunque bonorum, ante, & poſt profeſſionem acquiſitorum; ac proinde poſſe de illis omnibus, tam patrimonialibus, quàm redditibus commendarum ita liberè diſponere, ac cæteros ſæculares. Ratio eſt: quia conſuetudo antiqua eorum paupertatem ita interpretata eſt Superioribus ſcientibus, & non contradicentibus, & redditus Commendarum titulo ſæculari prædictis Equitibus Commendatariis dantur ſub titulo militari.

Secunda ſententia eſt Nauarri *de redditibus Eccleſ. q. 1 num. 95.* Marta *in lib. inſtruct. Vt Commendatarij tendant ad perfectionem, cap. 4. num.* 50. Ayala *in compendio Regulæ Ordinum militar.* & aliorum dicentium ſupradictos Equites Commendatarios teneri omnia bona prædicta in vſus ſuos honeſtos expendere; & ſi aliquid ſuperfuerit, in opera pia. Et quamuis *comm. 2. de Regul. num. 56.* dicat, hos Commendatarios non poſſe teſtari ſine licentia Papæ; antiqua tamen conſuetudo apud illos obtinuit, poſſe teſtamentum condere, tam de bonis patrimonialibus, quàm de redditibus Commendarum; imò non ſolùm ex conſuetudine, verùm etiam ex priuilegiis Innocentij VIII. & Clementis VII. dictam facultatem habent teſtandi. Vnde conſtitutio Pij V. reuocans huiuſmodi priuilegia, non fuit apud illos Commendatarios recepta, licet eadem Conſtitutio Pij V. expreſsè reuocata ſit à Gregorio XIII. vt affirmant Hieronymus Roder. *in Compend. qq. regul. reſol. 28. num.* 11. & Molina *de iuſt. tom. 3. diſput. 6.* 4. Sanchez *in præcept. Decal. lib. 7. cap. 8. num.* 30 qui *num.* 31. docet, poſſe hos Equites Commendatarios de vtriſque bonis, maioratum inſtituere non ſecùs ac alios ſæculares.

5 Hinc eſt, quòd Alcozer *de ludo, cap.* 39. affirmat, ludentes cum his Commendatariis non teneri reſtituere, quæ acquirunt in ludo: quia, cùm ſint verè domini omnium illorum bonorum, & poſſint de illis diſponere, verè transferunt illorum dominium in ludo perdendo. Ita etiam affirmat Barboſa *de iur. eccl. lib. 3 cap. 57. num. 16.* vbi ait, Clericos Ordinum militarium in Clauſtro viuentium, qui ex legitima cauſa, & licentia extra clauſtra viuunt, & inſeruiunt alicui beneficio, teſtari poſſe cum hac conditione, vt quotannis inuentarium præſentent Superiori, in quo contineantur propria bona, & dummodo quintam partem bonorum relinquant Monaſterio, & tertio quoque anno petant à Superiore licentiam teſtandi.

QVÆSITVM XV.

Abbates, & Prælati ſæculares in quos vſus ſuorum beneficiorum redditus expendere teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Tempora varia, in quibus Eccleſiaſtici circa bona Eccleſiarum ſe geſſerunt, & modo gerunt, enumerantur, incluſiuè ad num. 5.*

6 *Sententia aſſerens, ſæculares Prælatos, & beneficiatos non poſſe licitè ſumere de fructibus ſuorum beneficiorum, enumeratur.*

7 *Charitas benè ordinata incipit à ſeipſo.*

8 *Prælati, & Beneficiarij ſæculares ex ſuperfluis ſuorum beneficiorum aliquid in vſus profanos expendentes, licèt mortaliter peccent, pauperibus non erogando; non tamen tenentur ad reſtitutionem: & num. 10. & 11.*

9 *Beneficiarij dicuntur habere dominium redditum ſuorum beneficiorum.*

12 *Beneficiarius, & Prælatus quilibet ſæcularis, quod ſibi ſupereſt de prouentibus eccleſiaſticis, debet expendere in pios vſus, in opera hoſpitalitatis, & peregrinationis, vt num. 13.*

14 *Beneficiarius, & Prælatus ſæcularis habens patrimonium, poteſt illud conſeruare, & in proprios vſus expendere.*

15 *Beneficiarius poteſt diſponere de diſtributionibus pro ſuo arbitrio.*

16 *Beneficiarius ex fructibus beneficij poteſt alere filios legitimos, & ſpurios, ſi aliunde non habeant.*

17 *Penſionarius non poteſt diſpenſare penſionem, prout vult, neque de ea teſtari.*

18 *Bona empta ex fructibus Eccleſiæ ſunt, & fiunt ipſius Eccleſiæ.*

19 *Beneficiarius ex fructibus beneficiorum poteſt dare rationabilem dotem filiæ etiam ſpuriæ, modò aliunde non habeat.*

20 *Beneficij redditus ad tempus capi poſſunt pro debito beneficiarij, modò relinquantur Clerico neceſſaria ad ſuſtentationem.*

21 *Beneficiarius poteſt diſponere, & hæredes inſtituere de bonis patrimonialibus.*

22 *Beneficiarium, ſi tempore, quo adeptus eſt beneficium, nihil proprij habebat, præſumendum eſt bona non modicæ æſtimationis ex redditibus Eccleſiæ comparaſſe.*

PRo intelligentia huius quæſiti præmittenda eſt diſtinctio temporum, quoad huiuſmodi fructus beneficiorum; & in hac re multa tempora ſunt conſideranda, vt difficultates, & præſertim varietates ſacrorum Canonum conciliari poſſint.

1 Primum tempus fuit, quando Eccleſia, & Chriſtiani, tam Clerici, quàm laici; tam in particulari, quàm in communi, propria bona non poſſidebant; ſed exiſtentes in perfectione euangelica, omnia ſibi oblata vendebant, & ad pedes Apoſtolorum pretium ponebant, vt propriis, & alienis neceſſitatibus ſubuenirent, diuidebatúrque tunc ſingulis, prout cuique opus erat, *Actor. cap. 4.*

Secundum

2 Secundum tempus fuit, quando numerus fidelium ſummoperè auctus erat, vt ad vitam, & veſtitum ſufficientes opes non ſuppeterent, cœperunt laiti Chriſtiaoi propria bona retinere, & tunc Clerici adhuc communem vitam obſeruabant, nihil poſſidentes in particulari, & prædia, & quæcuoque alia ſibi oblata Eccleſiis tradebant, quibus Epiſcopi præſidebant, vt ex redditibus illorum, decimis, & oblationibus aliiſque eleemoſynis Clerici communem vitam ducentes ſuſtentarentur, *ex cap. Videntes. & cap. Expedit.* & *cap. Duo ſunt.* 12.*q.*1. Vnde S.Thom. 2.2. *quæſt.*43. *art.* 8. *in corpore*, quando dicit, bona eccleſiaſtica committi Prælatis ad derogandum aliis, ſicut bona Reipublicæ communia Rectoribus, intelligendus eſt attento hoc tempore.

3 Tertium tempus, quando Clericis ægrè ferentibus carere propriis rebus, fuit permiſſum, vt patrimooia, vel bona aliunde oblata, & quæſita habere poſſent; ita vt proprium habentes oihil acciperent de deputatis bonis ad ſuſtentatiooem pauperum, & Laïcorum, habetur *in cap. Clericus. cap. Paſtor Eccleſiæ. cap. Si quis propter.* 11.*q.*2.

4 Quartum tempus fuit, quando Parochiæ ſegregatæ fuerunt, & Eccleſiæ aſſignatæ ſingulis Presbyteris, & bona Eccleſiarum quoad redditus diſtributa fuerunt in quatuor partes; vna pro Diœceſano Epiſcopo; ſecunda pro Parocho; tertia pro fabrica; quarta pro peregrinis, & pauperibus, *ex cap. Vobis. & cap. Vulterrana. & aliis capit.* 12.*q.*1.

5 Quintum tempus eſt præſens, quo Epiſcopi, bonis exceptis applicatis ſuæ menſæ, & etiam Capitulis Cathedralium habent in pleriſque Eccleſiis partem tertiam fructuum; alias verò partes habent Eccleſiarum Rectores, cum onere fabricæ, & ornamentorum, & paramentorum Eccleſiæ, & alia huius generis ſimilia; ac denique circa eam partem Eccleſiæ, quæ dicitur Sancta Sanctorum, vulgò, *Capella maior.* quod enim attinet ad illam partem, quæ Epiſcopo, aut Clericis, ſiue fabricæ diuidenda dicitur, hodie in his locis tantùm obtinet, vbi talis exiſtit conſuetudo: quia iam non omnes Epiſcopi, nec omnes Eccleſiæ, vel Clerici, & Eccleſiarum Rectores eis ſubuenire teneantur, cùm ferè omnes ſupradicti, & etiam fabrica Eccleſiæ proprios redditus habeant. Et ita rigor ille de quarta parte fructuum eroganda remittitur; non tamen Clericus abſoluitur, quin teneatur ſuæ Eccleſiæ, vel Epiſcopo indigenti; de quarta verò pauperibus eroganda, certum eſt, quòd per contrariam conſuetudinem, ſaltem in foro conſcientiæ tolli noo poteſt.

6 Prima ſententia eſt, ſæculares Prælatos, & beneficiarios non poſſe licitè ſumere de fructibus ſuorum beneficiorum, & Eccleſiarum, niſi quod neceſſarium eſt ad commodam eorum ſuſtentationem, & quidquid ſupereſt de redditibus illarum Eccleſiarum, lege iuſtitiæ in pauperes, & pias cauſas expendere teneantur: quòd ſi aliter fecerint, obligari ad reſtitutionem in opera pia ex aliis eorum bonis. Hanc ſententiam ſequuntur multi Theologi. Riccard. *in* 4. *d.* 45. *qu.* 1. *circa* 3. *principale.* Aleſand. Alenſ. 3.*part. quæſt.*36.*num.*5. *à* 2. Henric. *quodlib.*8. *quæſt.*27. Maior *in* 4.*d.*24 *quæſt.*6. Eandem ſequuntur aliqui Canoniſtæ, Nauar. *tract.* 2. *de reddit. Eccleſ. plurib. locis.* Petrus Sotus *de inſtruct. Sacerd. p.*2. *lec.*3. & Franciſ. Turrianus *in epiſtola ad Epiſcopum Laodicenſem.* Hæc ſententia eſt valdè probabilis cùm ſit multorum Doctorum, & ſacris Canonibus admodum conformis: volunt enim Sacri Canones, quòd beneficiorum redditus dentur Clericis, cum obligatione, vt ſuperflua erogent pauperibus. Ita habetur *in can. Quia tua fraternitas.* 12. *quæſt.* 1. & *in can. Res Eccleſiæ.* 12. *quæſt.* 1. & *cap. Quod autem.* 25. *quæſt.* 7. & multis aliis locis, vbi habetur, beneficia eccleſiaſtica inſtituta eſſe, vt Clerici ſufficienter ſuſtententur ex iis; ita tamen, vt quod ſupereſt, ex eo pauperes alantur. Et hoc magis probatur: nam ſacri Canones beneficiarios, & Prælatos, qui de prædictis bonis gaudent, vocant pauperum procuratores, & diſpenſatores: tenentur autem eos fructus in pauperum vſus erogare, qui vltra ſufficientem eorum ſuſtentationem ſuperflui ſunt: quia 7 ordinata charitas incipit à ſe ipſo, *can. Non ſatis.* 86. *diſt.* & *can. Qui vult. de pœnit. diſt.* 3. text. expreſſus *in cap. De his.* & *ibi* Panormit. *numero* 2. *de Eccleſ. ædifican.* Eſt inſuper hæc ſententia rationi multùm conſentanea: non eſt enim credibile, quòd fideles tantas opes, & diuitias in eccleſiaſtica beneficia contulerint, vt illis ſoli Prælati, & beneficiatij fruantur, ſed, quòd etiam ex iis, quæ ſuperſunt, in pauperes, & pia opera conferant. Hanc ſententiam tanquàm tutiorem vult Leonard. Leſſ. *loco cit. numero* 41. eſſe in praxi beneficiariis conſulendam.

Secunda ſententia, quæ verior, & probabilior eſt, 8 maximè apud recentiores, vult, poſt erecta beneficia, & poſt certos redditus, & prouentus beneficiis aſſignatos, Prælatos, & beneficiarios ita effici illorum redituum dominos, vt ſi ex ſuperfluis aliquid profanè expenderint, non teneantur ad reſtitutionem in pauperes, vel alias pias cauſas; ſed tantùm peccare mortaliter, ſi, quæ ſuperſunt, in pauperes, & pias cauſas non expenderint. Hanc ſententiam tenent S.Thom. 2.2. *quæſt.*185. *art.*7. Sotus *de iuſtit. lib.* 10. *quæſt.*4. *art.*3. Adrian. *in* 4. *tract. de reſtit.* §. *Pro clariori concluſione* 2. & 4. Couar. *in cap. Cùm in offic. de teſtam.* Franc. Sarmien. *de reddit. par.* 2. *cap.* 1. & 2. & multi recentiores.

Pro cuius intelligentia notanda ſunt verba illa: *Poſt erecta beneficia, & poſt certos redditus, & prouentus beneficiis aſſignatos.* Nam, antequàm erigerentur beneficia, & diſtincta portio beneficiis ſingulis aſſignaretur, ratio, & conuenientia poſtulabat, vt eſſent omnia communia, & eo tempore Clerici non habebant dominium; ſed tanquàm Monachi Apoſtolorum Regulam obſeruantes, omnia in communi habebant. Cùm vero tractu temporis erigerentur beneficia, & illis certi aſſignarentur redditus, ex quibus ſeorſim ab aliis poſſet vnuſquiſque beneficiarius viuere; factum eſt, vt vnuſquiſque beneficiarius illorum redditnum conſtituatur dominus, & de ſuperfluis poſſit, abſque reſtitutione, non verò ſine peccato mortali, in profanos vſus expendere, vt tenent Doctores ſecundæ ſententiæ, quæ ſic breuiter explicata probanda eſt quoad vtranque partem, ſcilicet, quòd beneficiatij habeant dominium de omnibus redditibus ſuorùm beneficiorum: ſecundò, quòd non teneantur ad reſtitutionem, ſi de ſuperfluis profanè expendant; ſed tantùm peccare mortaliter.

Quoad primam partem probatur ex Concil. Trid. 9 ſeſſ.22. cap.3. de reformatione: *Statuit, vt in omnibus Eccleſiis cathedralibus, & collegiatis tertia pars prouentuum, dignitatum, perſonarum, & officiorum in diſtributiones diuidatur; vt, ſcilicet, qui eas obtinent, ſi perſonaliter competens ibi ſeruitium quolibet die ſtatuto non impleuerint, illius diei diſtributionem amittant, nec eius quoquo modo dominium acquirant; ſed fabricæ, vel alteri loco applicetur.* Et ſeſſ. 23. cap. 1. de reformat. *Statuit, vt Epiſcopi, qui vltra tres menſes (niſi vrgente neceſſitate) abſint à ſuis Eccleſiis, fructus non faciant ſuos pro rata temporis abſentiæ, ſed teneantur fabricæ, vel pauperibus erogare.* Et in cap. vnico, de Clerico non reſidente: *Qui diuinis Officiis non interſunt (niſi infirmitas, ſeu iuſta, &*

rationabilis neceſſitas, aut euidens Eccleſia vtilitas rele-uet non ſunt domini quotidianarum diſtributionum, neque faciunt eas ſuas,ſed ad reſtitutionem ſic perceptorum obligantur. Ex quibus leui. & aliis ſimilibua,tam in Concilio Trid.quàm io aliis Conſtitutionibus pontificiis infertur, beoeficiarios obſeruantes eccleſiaſtica decreta, fieri dominos redditnum ſnotum beneficiorum. Et hoc fatentur ferè omoes recentiores, quid-

9 quid dicat Nauar.*locis citatis*.

10 Quo verò ad ſecundam partem,quòd non reneantur ad reſtitutiooem, quanuis profanè expendant, probatur: quia,ſi ſunt domini, non tenentur ad reſtitutionem illius,quod ad illos ſpectat:non enim poteſt cogi aliqois ad reſtitutionem,niſi rei alienæ,vt iura dicunt: tum,qoia booa beneficiis,& Eccleſiis donata à fidelibus non ſunt cum hoc onere, & conditione illis applicata (niſi aliqua particulari donatione expreſſum ſit;)ſed elargita ſuot ad ſplendorem, ſuſtentationem, & aogmentum diuini cultus,& liberè ab illis erogata fuerunt.Quod verò mortaliter peccent,proueoit:quia hoc eſt contra præceptum Eccleſiæ, quæ hoc omninò interdicit,vt de redditibus præcipuè Epiſcoporum videre eſt in Concil. Trident. *ſeſſ.25.cap.1.de reformat.* tum etiam,quia,ſi ſuperfluè expendnot,faciunt beneficiarij contra gradum proprium,& cootra ſeipſos,qui pauperum tutores vocantur; & inſuper agunt contra charitatem io re graui, quæ licèt omoes Chriſtianos liget; particulari ramen modo,& ſtrictiori vinculo illos coget,qui bona eccleſiaſtica poſſident.

11 Ex his deducitur primò, Clericos,& beneficiatos expendentes fructus beneficiorum in profanos, & turpes vſus, licèt peccent mortaliter,vt diximus; non tamen tenentur ad reſtitutioneoı, vt ſatis in antecedentibus verbis probauimus: & hoc docent Sotus *lib.10.de iuſt.q.4.art.3.* Anton.Molio.*in inſtruct.Sacerdotum,cap.15.§.5.*Couar.*in cap.Cùm in off.num.3.verſ. Quartum. de teſtam.* vbi pro hac ſententia citat S. Thom. Adrian. Præpoſitum, Driedonem, & alios quamplurimos. Et quòd noo teneantur ad reſtitutionem,potiſſima ratio eſt: quia nuoquam vidimus,Eccleſiam coëgiſſe Clericos expendeotes fructus beneficiorum ſuorum in profanos, & turpes vſus ad reſtitutionem pauperibus faciendam ea hac ratione: quia dominus etiam abutendo propria re, non obligatur ad reſtitutionem, *argum.l. Sed etſi.28.§.Conſuluit.ſ.de petit.hæredit.l.In re mandata.C.mandati*, cum vulgaribus.

Vnde,quando S.Hieronymus inquit, agens de Sacerdote: *Omnia quæ Clerici habent vltra congruam ſuſtentationem,pauperum eſſe.* intelligendus eſt, ſicut intelligendæ ſunt multæ conſimiles authoritates Sanctorum,de tempore illo antiquo, antequàm fieret diuiſio booorum.Habetur dictum Hierooymi *in cap.1. verſ.Quomodo.24.diſt.*

12 Secundò deducitur,debere tamen beneficiarium,& quemlibet Prælatum ſæcularem, quod ſibi de fructibus,& prouentibus eccleſiaſticis ſupereſt, expendere in pios vſus, & in vſum fabricæ Eccleſiæ, pauperum Religioſorum,& ſimilium, etiamſi fructus iam eſſent incorporati cum aliis ſuis propriis boois. Ita Filliuc.*tr.43.c.3.q.5.*Nauar.*de ſpol.Cler.§.3.n.1.*

13 Tertiò deducitur.Prælatum,& beneficiatum ſæcularem debere ſupradictos fructus ſibi ſuperfluos in opera hoſpitalitatis, & peregrinationis expendere, & in alios pauperes, ſiue familiares, aut conſanguineos ſub titulo paupertatis erogare.Ita Barboſa *de iure eccl. lib.3.cap.17.num.30.*

14 Quartò deducitur,eoſdem habentes patrimonium, poſſe illud conſeruare,& redditus ſuorum beneficiorum in proprios vſus expendere.Ratio eſt:quia nullus cogitur propriis ſtipendiis militare, etiamſi diues ſit, *ex cap.Charitatem.in fin.12.q.2.* maximè cùm redditus eccleſiaſtici ſint Clericis deputati pro mercedibus ſuorum laborom Ita affirmant Nauar. *loco proximè citato,de redditib.n.78.*Sotus *lib.1.de iuſt.q.5.art.3.*Cou. *in c.1.de teſtam.n.5.*Graffiis *in deciſ.aureis part.1.lib.2.*

Quintò deducitur,poſſe beneficiatum diſponere de diſtributionibus pro ſuo arbitrio, & voluotate,non ſolùm eùm ſit dominus dictarum diſtributionum; ſed etiam,quia illæ traduntur tanquàm mercedes operis ob miniſterium perſonale. Ita etiam docent Pariſius *conſ.33.num.10.tom.4.*Dominic.*in cap.Præſenti.9.de officio Ordin.lib.6.n.16.* vbi Franchus *num.10.* Sylueſter *verbo,Clericus 4.q.4.num.3.* Gonzalez *ad reg.8. Cancell.§ 7 num.164.* 15

Sextò deducitur,hos beneficiarios ex fructibus beneficiorum poſſe alere filios legitimos, & ſpurios, dum aliunde non habeāt ad illos alendos:quia hoc eſt pietatis opus,quo medtante pater tenetur ſpecialiter erga filios.Ita Nauarrus *de filiis Clericorum,§.19. num.10.*Molin. *de iuſt.tract.2. diſput.146.* Filliucius *tract.41.cap 4.q.19.num.36.* quorum Doctores aliqui affirmant, filium illegitimum poſſe tuta conſcientia accipere neceſſaria ad alimenta ex bonis eccleſiaſticis paternis, & Cameram apoſtolicam teneri conſulere ei ex bonis paternis,quæ ſpolio ſubiecit; & inſuper inopem ſororem, ac egentes Fratres alere poſſe,& alios pauperes conſanguineos,dicunt Rodericus à Cunha *in Comment.ad cap.Omninò.n.4.diſt.31.*Garzias *de expenſis,cap.3.num.32.* Nauarr. *in Apolog.de reddit. q.2. monit.26.num.2.* 16

Septimò deducitur,illum, qui percepit à beneficiis eccleſiaſticis penſiooem,oon poſſe eam diſpenſare, vt voluerit,& proprio teſtamento de ea teſtari:quia penſio æquiparatur beneficio, vt dicit Nauarrus *loc.cit. monitu 32.num.2.* & Nicolaus Garzias *de benef part.1. cap.5. num.565.* Oppoſitum tamen tenent Naldus *verbo,fructus,num.7* Zerola *in prax. epiſcopali,verbo, Penſionarius,§.25.* Gigas *de penſ.q.52. num.2.* Menochius *de arbitr. caſu 172.num.12.* Azor. *tom.2.inſtit. moral.part.2.lib.7.cap.9.quæſt.12.* Sed de hac re videatur Barboſa *de iur.eccl.lib.3.cap.17.num. 33.* 17

Octauò deducitur, empta ex fructibus eccleſiaſticis eſſe, & fieri ipſius Eccleſiæ: quod habetur in multis Conciliis, & præſertim io Concil. Agathenſi relato *in cap.Presbyter.12.qu.4.* & Concil. Hiſpalen. I. relato *in cap.Fixum.12.qu.5.*& in Concil.Carthag. III. relato *in cap.Placuit. 12.q.3.*& Concilio Toletan. IX. relato *in cap.Sacerdotes.12.q.4.* Ratio eſt potiſſima: quia bona ex pecuniis, & fructibus eccleſiaſticis empta ſubiiciuntur Cameræ, & fiſco apoſtolico, vbi eſt vſus ſpoliorum ex conſtit. Pij IV. & Pij V. vt refert Barboſa *loc.cit.num.38.* ergo non fiunt bona quaſi patrimonialia ipſius beneficiarij. 18

Nonò deducitur, poſſe beneficiarios, & Prælatos ſæculares ex fructibus beneficiorum rationabilem dotem filiæ ſpuriæ, vel ſorori tradere, dummodo aliunde non habeant talem dotem: quia dos in locum alimentorum ſubrogatur, licitum eſt alere prædictas, vt diximus: ergo & eis dotem tradere. Ita Barboſa *loco cit.num.39.* vbi citat Palatium, Syluestrum, Nauarrum,Reginaldum,& alios. 19

Decimò deducitur, pro patrimoniali debito, vel alterius ſpeciei redditus beneficiarij capi poſſe in cauſam iudicati ad tempus;ſed non in perpetuum,donec debitum ſatisfiat,dummodo relinquantur à Clerico neceſſaria ad ſuſtentationem.Ita Barboſa *loco cit. num.42.*cum aliis ab eo citatis. 20

Vndecimò deducitur, prædictos beneficiarios, & Prælatos ſæculares de propriis patrimonialibus, & de acquiſitis diſponere,& ad hæredes trāſmittere, *c.Epiſcopi.cum ſequentibus, 12.q.1.c.De laicis.verſ.Epiſcoporum.* 21

rum. 12. *queſt.* 2. Molioa *de primogeniis lib.* 2. *cap.* 10. *n.* 26. Graſſius *in deciſ. aureas, part.* 1. *lib.* 2. *cap.* 100. *n.* 29.

22 Verùm, ſi Clericus tempore, qoo beoeficium adeptus eſt, nihil proprij probetur habuiſſe, quicquid reperitur, quando moritur de immobilibus booʼs, aut etiam mobilibus, non modicæ æſtimationis, præſumitur de redditibus Eccleſiæ comparaſſe; & ideò transire non poterunt ad hæredes. Sed, ſi conſtiterit ante adeptum beoeficium, bona habuiſſe, & tenues ipſius beneficij redditus eſſe; tuoc bona, quæ reperta fuerint, præſumuntur acquiſita ex bonis Clerici, nun Eccleſiæ. Ita Romanus *conſ.* 346. & Rota Romaoa *deciſ.* 182. *num.* 7. *&* 10. *part.* 3. *diuerſ.* & Barboſ. *loco cit. num.* 31.

DISPVTATIO XII.

De Poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum circa feuda, & vaſſallos.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates poſſint ciuitates, caſtra, oppida, vaſſallos, ac iurisdictionem temporalem habere.

II. Vtrùm liceat Ciſtercienſibus caſtra, oppida, vaſſallos, ac temporalem iurisdictionem habere.

III. Vtrùm Abbas poſſit aliqua loca, ſiue caſtra Monaſterij alicui Regulari, vel ſæculari concedere.

IV. Vtrùm Abbates, & Prælati eccleſiaſtici caſtra, aut alia feuda poſſidentes, teneantur per ſuos vaſſallos ſuo Principi auxilium præbere.

V. Vtrùm Abbates, & Prælati regulares cum ſuis ſubditis Regularibus teneantur ad obſequia propriæ Reipublicæ propter bonum commune.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates poſſint ciuitates, caſtra, oppida, vaſſallos, ac iuriſdictionem temporalem habere.

SVMMARIVM

1 *Pro parte negatiua arguitur.*

2 *Nemo militans Deo ſæcularibus ſe negotiis implicare debet.*

3 *Iuriſdictione temporali in vaſſallos potiri, non eſt alienum à monaſtico inſtituto.*

4 *Monaſteria nonnulla temporali iuriſdictione pollentia recenſentur.*

5 *Priuilegia quædam referuntur, ex quibus patet, Abbates Regulares huiuſmodi iuriſdictionem habere poſſe.*

6 *Reſponſio ad obiecta.*

7 *Prælati eccleſiaſtici temporalem iuriſdictionem, non vt Sacerdotes, ſed vt temporales domini exercent.*

8 *Iudices ab eccleſiaſticis Prælatis conſtituendi, vt iuriſdictionem temporalem in ſuis caſtris, ſeu villis exerceant, neceſſariò laici eſſe debent.*

9 *Prælati prædicti, & Iudices ab eis conſtituti temporalem iuriſdictionem exercendo, nequeunt cenſuris, & aliis ſpiritualibus pœnis procedere.*

10 *Iudices debent in iudicando leges Regnorum, ac legitimas conſuetudines obſeruare.*

11 *In caſu appellationis, ad quem ſit à prædictis Iudicibus recurrendum.*

12 *Cui debeantur bona à prædictis Iudicibus confiſcata contra Clericos, aut laicos.*

1 Videtur dicendum, quòd non: quia cioes talium cioitatum, vel caſtrorum, debẽt iis præſidibus in cauſis ciuilibus, & criminalibus committi, à quibus decentiùs regantur. At ſæculares ooo poſſunt in cauſis cioilibus, & criminalibos per Abbates, qui Religioſi ſunt, ritè, & rectè gubernari; tum, quia Regulares mundanis actionibus inuolui non debent. Vnde Concilium Turonenſe *in cap. Non magnoperè. Ne Cleric. vel Monac. ſacul. negot. ſe immiſc.* ſtatuit, vt nullus poſt factam in aliquo loco religioſam profeſſionem, ad Phyſicam, vel leges mundanas exire permittatur: tum etiam, quia Religioſi ea authoritate non pollent, vt ſubditis terrorem incutiant, qui ad humanam audaciam arcendam eſt admodum neceſſarius. Vnde D. Paulus ad Timoth. nos admonet, vt nemo militans Deo ſæcularibus ſe negotiis implicet.

Secundò, vſu, & experientia rerum magiſtra compertum eſt, huiuſmodi ſæculares Abbatum, & Eccleſiaſticorum poſſeſſiones, & diuitias, plura incommoda, & damna peperiſſe; ſcilicet, non ſolùm bella, verùm etiam hæreſum turbas, atque rebellionum inſultus: Germaniæ etenim, atque Angliæ Hæretici hoc in cauſa rerum turbatarum ponebant, quòd nec Antiſtitum potentatus, nec Cœnobitarum diuitias æquo animo ferre poterant. Additur, quòd Religiones ipſæ inde vt plurimùm antiquas ſuas auſteritates amiſerunt, quod immodicis diuitiis abundant. 2

Contrarium tamen deduci poteſt *ex cap. Audiuis. de præſcript.* & *ex cap. Dilectus. de offic. Ordin.* ex quibus colligitur, non eſſe alienum à Monachorum inſtituto, villas, caſtra, ciuitates, & oppida ſuæ iuriſdictioni ſubiecta habere poſſe, ac illorum ciues, tanquam ſuos vaſſallos in foro interiori, & exteriori gubernare. Quod patet etiam ex praxi: permolti enim adſunt Monaſteriorum Abbates habentes caſtra, & vaſſallos, in quos vtranque, ſpiritualem, ſcilicet, & temporalem iuriſdictionem exercent, vt in Regno Neapolis, Abbas Caſſinenſis, & alij, quorum meminit Mario. Freccia *in tract. de ſubfeud. ſub rubr. de origine Baron. cap.* 3. *num.* 28. atque etiam in aliis Italiæ locis, & ſimiliter in Gallia, & Germania, Abbas Doleoſis, qui Abbas, & Princeps Dolenſis appellatur; necnon, & Abbas Corbienſis, Abbas, & Comes Corbienſis; 3 4

Digitized by Google

Corbienſis; & alij, quos plurimos recenſet Renatus Choppinus *de ſacra politia forenſi, lib. 1. tit. 4. n. 17.* ita & in Hiſpania Monaſterium S. Mariæ de Noguera, Ord. S. Benedicti, & in Luſitania Monaſterium S. Crucis Colimbricenſis, quod habet ſub ſe nonnulla caſtra, & villas cum iuriſdictione ſpirituali, ac temporali, & alia plurima, quæ hîc recenſere longum, ac tædioſum foret, & videri poterunt apud Hiſtoricos. Eorum quædam retulimus *in 1. tomo, diſput. 3. q. 4.* Cùm enim Reges cuncta per ſe gubernare nequeant; ſed neceſſe habeant Comitibus, atque alijs Potentatibus iuriſdictionis partem committere; dum tamen ſemper penes eos ſuprema poteſtas reſideat; non eſt, quare Abbates, atque alij eccleſiaſtici Prælati huiuſmodi iuriſdictionem non participent; cùm moraliter credendum ſit, ipſos, tum iuſtiùs, ac æquiùs; tum etiam mitiùs, & cum maiori beneuolentia ſubditorum lites, & cauſas, aut compoſituros, aut determinaturos, ac tum maiori charitate in vitia animaduerſuros. Qua confidentia antiqui Reges huiuſmodi iuriſdictiones illis committebant: certè ſperantes futurum, vt tanquàm patres filios eſſent ſubditos tractaturi. Videatur Soto *de iuſt. lib. 10. q. 4. art. vlt.* Idémque confirmatur ex quibuſdam priuilegiis à Sede apoſtolica aliquibus Monaſteriis conceſſis.

5 Nam Sixtus IV. quadam ſua perpetuò valitura Conſtitutione, tam omnibus & ſingulis Monaſteriis S. Mariæ de Noguera, Ordinis S. Benedicti vaſſallis, & ſubditis vtriuſque ſexus, quàm Principibus, Baronibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Militibus, aliiſque perſonis cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, grados, vel conditionis fuerint partium illarum diſtrictè præcipiendo mandauit, quatenus vaſſalli, & ſubditi prædicti ſponte, vel violenter aliis dominis ſecularibus dati, ſubiecti, vel ſubmiſſi, ſeu commendati, ſtatim poſt habitam de præſentibus notitiam ad immediatam ipſius Monaſterij obedientiam, & ſubiectionem redeant, ac perſonæ, quibus dicti ſubmiſſi, vel commendati exiſtunt, illos liberè redire permittant, & de illis de cætero nullatenus ſe impediant. Alij verò non commendati ſubditi, & vaſſalli dicti Monaſterij, nulli, niſi de expreſſo mandatu, ſeu conſenſu prædicti, & pro tempore exiſtentis Monaſterij huiuſmodi Prioris ſe ſubijciant, dent, & ſubmittant, aut cõmendẽt. Ac Principes, Duces, Barones, Marchiones, Comites, & Milites, aliæque perſonæ, vt præſumitur qualificatæ vaſſallorum, ſubditorum, locorũ dicti Monaſterij aliquam commendam, ſeu ſubmiſſionem, aut ſeruitia, ac à Priore, & Conuentu, necnon perſonis etiam Clericis ſæcularibus in Eccleſiis dicti Monaſterij beneficiatis, dictique, & pro tempore exiſtentis Prioris eiuſdem Monaſterij ſubditis, de rebus, & bonis ſuis, quæ vndecunque habent, reponunt, & vendunt, ac de cætero eos habere, reponere, & vendere contigerit, ac ab illa ementibus daria, exactiones, impoſitiones, gabellas & pedagia, aliáque noua iura, & collectas, certo vetredas, & accendarias nuncupata imponere, exigere, petere, aut extorquere, ac vendentes, & ementes huiuſmodi per ſe, vel aliũ, ſeu alios, ſuper præmiſſis incarcerare, ſeu aliàs eis iniuriari, ac ligna à nemoribus, & Montibus Monaſterij, & vaſſallorum, ac ſubditorum prædictorum ſcindere, vel Monaſterium, Priorem, Conuentum, vaſſallos, ſubditóſque prædictos ſuper iuribus, & iuriſdictionibus ſuis, illarúmque vſu impedire, aut perturbare non audeant, neque in præmiſſis, aut eorũ aliquo illa cõmittentibus auxilium, conſilium, vel fauorem per ſe, vel alium, ſeu alios directè, vel indirectè, quouis quæſito colore, quoquo modo præſtare præſumant: qui verò contra præmiſſa, vel eorum aliquod fecerint, ſi perſonæ fuerint ſingulares, excommunicationis ſententiam incurrant, abſque aliqua hominis declaratione: ſi autẽ Communitas, ſeu Vniuerſitas ciuitatis, oppidi, villæ, caſtri, ſeu loci alterius cuiuſcunque, ipſa ciuitas, caſtrum, oppidum, villa, ſeu locus ſimuliter eo ipſo interdicto ſubiaceat eccleſiaſtico. Mandantes diſtrictus harum ſerie in virtute ſanctæ obedientiæ Venerabilibus Fratribus noſtris Epiſcopis, *&c.* Quod priuilegium refertur *in lib. conceſſ. Ord. S. Bened. Hiſpan. impreſſ. Valliſoleti*, anno Domini 1595. & eodem gaudent cætera eiuſdem Congregationis Monaſteria, necnon etiam Religiones eiuſdem indulta participantes.

Ex prædicto indulto colligitur, quòd ſubditi, & vaſſalli Monaſteriorum tenentur ipſis, & eorum Abbatibus, & Superioribus obedientiam præſtare, tanquàm eorum Dominis. Quod clariùs habetur ex conceſſione Alexandri VI. quæ refertur *d. lib. priuil. 96. fol.* 535. *p. 2. & priuileg.* 171. *fol.* 141. *p. 2.* per quam cõceſſit Monaſterio S. Benedicti Valliſoleti, & eius Congregationi, anno Domini 1497. quòd cauſas, quas inter dd. Monaſteriorum vaſſallos reſpectiuè pro tempore moueri contingeret, ipſorum Monaſteriorum Superiores cognoſcere debeant. Quæ, & alia priuilegia eidem Ordini ab aliis Summis Pontificibus tradita, confirmata, & reualidata ſunt per ampliſſimam priuilegiorum confirmationem, & innouationem eidem Ordini à Clemente VIII. conceſſam, anno Domini 1594. vt habetur *eod. lib. priuil. 124. fol.* 243.

Ad obiectiones reſpondeo, & ad primam, quòd non eſt de eſſentia, Dominos, & Barones ciuitatum, & caſtrorum ſcientia ciuilium, ac mundanarum legum callere: poſſunt enim eorum adminiſtrationem aliis literatis viris committere, vt videmus communiter ab omnibus fieri. Et ad id, quod dicitur, Religioſos ea authoritate non pollere, vt ſubditis terrorem incutiant, reſpondeo, concedendo, quòd nullatenus Religioſi, & Eccleſiaſtici ſuos ſubditos, atque vaſſallos, abſque regio fauore gubernare valent. Nam, ſi Rex, penes quem ſumma poteſtas ſita eſt, authoritate ſua inferioribus non fauet, neceſſarium eſt, omnes corruere. Si autem Rex Eccleſiaſticorum Tribunalia, ſiue temporalia, ſiue ſpiritualia æquè, ac reliqua omnia quaſi ſua propria, à ſuiſque prædeceſſoribus conceſſa foueret, non minori decentia, & authoritate Religioſi, & Eccleſiaſtici ſuos vaſſallos gubernarent, quàm ſæculares. Neque incongruum videtur Religioſa Cœnobia temporalem iuriſdictionem habere. Nam Monaſticos Ordines, quos Clauſtra ad mendicandum egredi nõ licet, neceſſe eſt auctioribus diuitiis abũdare, ne illos inopia à ſui quiete auertat. Et ratio, cur illis oppida cum iuriſdictione temporali ac ſpirituali oblata ſunt, fuiſſe creditur, vt expeditiùs, ac cum maiori quiete poſſent ſuos redditus colligere, ne cogerentur nimis extra clauſtra euagari. 6

Ad ſecundam reſpondeo, quòd in Germania, atque Anglia Principum ſæcularium ambitio, atque inextinguibilis ſitis, qua Eccleſiaſticis ſemper ſua bona inuident, vnde eoſdem illis ſpoliare cupiunt, ad quod nihil non machinari omiſerunt, licèt exterior cauſa, vt eccleſiaſticum ſtatum demoliri contenderint; nullum tamen facit argumentum, quòd Eccleſiaſticos non deceat huiuſmodi facultatibus pollere.

Nec rectè dici poteſt, Religiones ideò antiquæ rigoroſitatis, ac obſeruantiæ plurimùm amiſiſſe; quia immodicis diuitiis abundant: videmus enim Carthuſianorum Monaſteria ferè omnia magnis diuitiarum copiis affluere, ac eorum nonnulla ciuitates, caſtra, oppida, ac villas ſub ſe habere; & tamen ſtrictiſsimi ab omnibus cenſentur, adeò vt aliis Religioſis liceat ad eos tranſitum facere, vt *Extrauag. Viam ambitioſè. de Regular. inter communes.* ita prædictum Monaſterium ſanctæ Crucis Colimbricenſis in Luſitania opulentiſſimum æquè ac arctiſsimum eſt: quod etiam pater de

nonnullis

nonnullis aliis Monachorum Cœnobiis: quæ diuitiæ ac poſſeſſiones à Regulari obſeruantia deflectere, haudquaquam faciunt.

7 Hîc autem nonnulla aduertenda ſunt. Primò, quòd Abbates, & Prælati, ſiue Regulares, ſiue ſæculares, prædictam temporalem iuriſdictionem non vt Sacerdotes, ſed vt domini temporales exercent. Nam, ſicuti poſſunt dicta caſtra, & oppida ſibi à Principibus conceſſa retinere: ita etiam poſſunt iuriſdictionem ipſis annexam exercere, vt affirmat Duaren. *lib.1. de ſacr. eccleſ. miniſt. cap.4* quem refert Roderic. *quæſt. reg. tomo 2. q.62. art.8. verſ. Aduertendum.*

8 Secundò notandum eſt, quòd Iudices ab Abbatibus, vel aliis Prælatis, & perſonis eccleſiaſticis conſtituendi, vt in eorum caſtris, ſeu villis, & oppidis temporalem iuriſdictionem exerceant, tam in ciuilibus, quàm in criminalibus, tam in prima, quàm in ſecunda inſtantia, neceſſariò laici eſſe debent, vt aduertit Gregor. Lopez *in l.48. verſ. En lo temperal. tit. 6. p.1.*

9 Tertiò notandum, quòd ipſi Abbates, & Prælati, ac Iudices, & Officialis per eos conſtituti, non debent, neque poſſunt, iuriſdictionem temporalem exercendo, cenſuris, ac aliis ſpiritualibus pœnis vti; ſed tanquàm temporalium dominorum Iudices ſe gerere: nec debent in tali iuriſdictione exercenda vti Notariis apoſtolicis, vel Actuariis eccleſiaſticis; ſed Notariis regalibus, & perſonis laicis. Roderic. aliis relatis *d. art.8 verſ. Iudices tamen.*

10 Quartò notandum, quòd prædicti Iudices debent leges Regnorum obſeruare, & ſecundùm eas iudicare, ac ſe legitimis conſuetudinibus, iuſtitiam adminiſtrando, conformare, vt tradunt Conrad. *in templ. iud. lib.2. cap.7. §.3. n.54.* & Iacob. de Beluiſo, quos refert, & ſequitur Roderic. *loco cit. verſ. Debent inſuper.*

11 Quintò notandum, quòd in caſu appellationis à prædictis Iudicibus, non eſt recurrendum ad Prælatos ipſos, vel eorum Superiores regulares, aut eccleſiaſticos; ſed ad regios, & ſæculares Iudices, quibus earum cauſarum cognitio de iure competit. Nam litigantes in hoc caſo ſubditi ſunt iuriſdictioni regali, vel Reipublicæ, aut aliorum Principum ſæcularium: ſuprema enim iuriſdictio reſeruata, & radicata remanſit in eiſdem Principibus, à quibus dono, aut alio feudi titulo accepta eſt. Ita colligitur *ex cap. fin. Ne Cler. vel Monach.* Bald. *in cap. Soluta. in princ. de maiorit. & obed.* Carol. Graſſ. *lib.2. reg. Franc. cap.15. num. 11. & 12. pag.80.* & alij, quos refert idem Roder. *d. art.8. verſ. Tenentur etiam.* dicentes, quòd, licèt Eccleſia ſit mater Imperij, tamen quando Eccleſiaſtici tenent feudum à Rege, cenſentur circa hoc vaſſalli, & ratione feudi homagium præſtare tenentur. Ita etiam Didacus Couar. *pract. quæſt. cap.4. n.2.*

12 Sextò notandum, quòd bona confiſcata à prædictis Iudicibus in caſtris, vel oppidis prædictorum Abbatum, & Prælatorum, contra Clericos, aut laicos, ob crimen læſæ maieſtatis, aut propter alia delicta, Principi, ac eius Cameræ, ſeu fiſco applicanda eſſe: nullus enim vaſſallorum dominus habens iuriſdictionem temporalem, abſque ſpeciali facultate, & priuilegio, poteſt bona ita confiſcata ſibi applicare. Ita Guid. Papa *deciſ.76. & 34.* Boher. *deciſ.264. num.5.* Petr. Gregor. *Syntagm. iur. part.3. lib.31. cap.31. num. 9.* & alij apud Roderic. *d. art.8. verſ. Denique ex dictis.*

* * *

QVÆSITVM II.

Vtrùm liceat Ciſtercienſibus, caſtra, oppida, vaſſallos, ac temporalem iuriſdictionem habere.

SVMMARIVM.

1 *Abbatibus Ciſtercienſibus ab Alexandro III. prohibitum fuit, villas, caſtra, &c. ac iuriſdictionem temporalem habere.*

2 *Hodie tamen licitum eſt eis tali iuriſdictione potiri.*

Videtur, quòd non: Ciſtercienſibus enim Abbatibus per Alexandrum III. vt refertur *in c. Recolentes. de ſtat. Monach.* fuit prohibitum, ne villas, & conſequenter vaſſallos, ac iuriſdictionem ciuilem haberent per hæc verba: *Dolentes dicimus, quòd, etſi non ab omnibus, neque in omnibus à pleriſque tamen, vt in pluribus ab illa ſancta inſtitutione dicitur declinatum in tantum, vt aliqui ex vobis primæ inſtitutionis obliti contra Ordinis veſtri regulam, villas, Eccleſias & Altaria poſſident, fidelitates, & dominia benignè ſuſcipiunt, iuſtitiarias, & tributarias tenent.* Et infrà: *Ideóque precibus, & monitis exhortamur, quatenus Domus illæ, quæ à prima ſui origine in ipſo Ordine ſunt fundatæ, Conſtitutis terminis ſint contentæ.* Et infrà: *Si enim relictis originalibus Ordinis inſtitutis, ad communia volueritis aliorum Monaſteriorum iura diuertere; oportebit, vos communi iure cenſeri: quia dignum eſt, vt qui ſimilem cum aliis vitam ſuſcipiunt, ſimilem ſentiant in legibus diſciplinam. Cæterum Domus illæ, quæ de aliis Inſtitutionibus ad veſtrum Ordinem ſe tranſtulerint, veſtris omnino ſe ſatagant vſibus conformare, & relictis poſſeſſionibus, vel etiam commoditatibus, quas Inſtitutio veſtra non recipit, ſic ſe in omnibus Religioni veſtræ coaptent, vt quemadmodum gaudent ſe in Societatem Ordinis, & habitus identitatem aſſumptas; ſic etiam in paupertate ſæcularium rerum ſe lætentur veſtris Inſtitutionibus conformatas.* Per quam Alexandri III. Conſtitutionem videtur prohibitum, quòd Ciſtercienſes poſſint dominium in vaſſallos habere. 1

Verùm hoc pro temporum varietate mitigatum fuit: nam, vt habetur *in lib. priuil. d. Ord. fol.59. prin. 58.* in quodam priuilegio Benedicti XII. præſupponitur, Ciſtercienſes poſſe habere caſtrum, & villam; & per aliud Clementis VI. eis conceſſum anno 1351. idem patet: nam in eo euentu à Sede apoſtolica contra occupantes, vel occupari facientes, caſtra, villas, & alia loca, domus, Eccleſias, grangias, molendina, decimas, obedientias, caſalia, terras, vineas, poſſeſſiones, cēſus, redditus, & prouentus, iuriſdictiones, & iura, ac nonnulla bona mobilia & immobilia Monaſteriorum Ciſtercienſis Ordinis detinentes, & indebitè occupantes, vt habetur *in eod. libro, fol.62.* & Innocent. VIII. per aliud priuilegium d. Ordini conceſſum anno Domini 1487. ſub apoſtolica protectione recipit Monaſteria, eorúmque vaſſallos, ſicut alij Summi Pontifices eius prædeceſſores receperant, vt habetur *in dicto libro fol. 129. & 130. & 131.* Refert Roder. *quæſt. reg. tom. 3. q.75. art.1.* 2

* * *

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas poſſit aliqua loca, ſiue caſtra Monaſterij alicui Regulari, vel ſæculari concedere.

SVMMARIVM.

1 *Abbas non poteſt caſtra, ſiue loca Monaſterij Regulari, vel ſæculari alicui concedere.*

2 *Principaliora Summorum Pontificum Decreta, ab Vrbano VIII. collecta, per extenſum recenſentur.*

1 RESpondeo negatiuè. Et quoad primam huius
quæſiti partem, nempe, quòd non poſſit Regulari
aliquem locum, ſiue caſtrum concedere, id colligi-
tur ex Trident. Synodo *ſeſſ. 25. de Regular. cap. 2.* vbi
hæc habentur: *Nec deinceps liceat Superioribus bona*
ſtabilia alicui Regulari concedere, etiam ad vſum Fra-
trum, vel vſum, adminiſtrationem, vel commendam. Ad-
miniſtratio autem bonorum Monaſteriorum, vel Conuen-
tuum ad ſolos Officiales eorundem ad nutum Superiorum
amouibiles pertineat. Per quæ verba clarè habetur, non
poſſe bona Monaſterij, quæcunque illa ſint, etiam in
adminiſtrationem, niſi Officialibus eorundem ad Ab-
batis nutum amouibilibus concedi, de qua re nos latè
diximus *in 2. tomo, diſput. 22. de poteſt. Prælat. reg. circa*
vot. paupert. q. 5. Quo autem ad ſæculares probatur.
Nam ad hoc, vt quis aliquid concedere poſſit, opor-
tet, quòd ſuper eo habeat dominium, vel ius diſpo-
nendi, de illo, tanquàm de re propria: proprium autem
dicitur, vt poſſit de eo diſponere iure proprio, non ex
alterius commiſſione. Ita Nauarr. *Commentar. 2. de*
Regular. n. 15. & Comment. 3. n. etiam 15. Leſſ. *de iuſt.*
& iur. lib. 2. cap. 3. dub. 1. n. 1. Sed Abbas non habet do-
minium, ſed tantùm adminiſtrationem ſuper locis, &
caſtris ſuo Monaſterio, & Abbatiæ ſubiectis, quoniam
de illorum gubernatione non iure proprio; ſed ex
Monaſterij commiſſione diſponit: ergo eius loca, ſeu
caſtra nemini concedere poterit: tum etiam, quia hæc
eſſet alienatio, quę expreſsè Regularibus, & aliis Præ-
latis de bonis immobilibus, & mobilibus pretioſis
Eccleſiæ eſt prohibita per Extrauag. Pauli II. *Ambi-*
tioſa. de reb. Eccl. non alien.

De re huiuſmodi emanarunt multa Summorum Pontificum Decreta, quorum aliqua, tanquàm principaliora, in vnum collegit Vrbanus VIII. anno 4. ſui Pontif. quæ veluti neceſſaria Prælatis omnibus ciuitates, caſtra, feuda, iuriſdictiones in ſtatu Eccleſiæ poſſidentibus, hîc per Extenſum recenſentur.

S. D. N.

2 D. VRBANI

DIVINA PROVIDENTIA

PAPÆ VIII.

CONFIRMATIO, ET INNOVATIO *Conſtitutionum fel. rec. Sixti V. Clementis VIII. & Pauli V. Romanorum Pontificum, ſuper prohibitione alienandi Fortalitia, & Caſtra, aliáque bona iuriſdictionalia in ſtatu eccleſiaſtico exiſtentia, abſque Sedis apoſtolicæ licentia.*

Earúmque declaratio, & extenſio reſpectiuè quoad caſtra diruta, tenutas, & prædia, etiam non iuriſdictionalia in confinibus loci iuriſdictionalis, & bona in dicto ſtatu in confinio Principum exterorum ſita, illorúmque locationes, & cenſuum annuorum ſuper præmiſſis omnibus impoſitiones, & impoſitorum venditiones.

CONSTITVTIO FEL. REC. SIXTI PP. *V. de non alienandis bonis, ciuitatibus, oppidis, & caſtris, ac aliis iuriſdictionalibus, tam in forenſes, quàm in ſubditos, abſque Sedis apoſtolicæ licentia.*

SIXTVS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

SOLLICITVDO, paternuſque affectus, quo Sedis apoſtolicæ ſubditos proſequimur, nos inducunt, vt ea diligenti cura proſpiciamus, quæ ad illorum conſeruationem, ſtatúſque Eccleſiæ vtilitatem, & commodum pertinent. Accepimus ſiquidem, quòd in diuerſis ciuitatibus, terris, oppidis, & caſtris nobis, & dictæ Sedis temporali ditioni ſubiectis extant ſtatuta prohibentia res, ac bona ſtabilia in forenſes, & non ſubditos alienari. Nihilominùs nonnulli ciues, & incolæ ciuitatum, terrarum, caſtrorum, & locorum, huiuſmodi bona ſtabilia, aliis perſonis extraneis vendere, & alienare præſumunt in maximum præiudicium, & damnum ciuium, & incolarum prædictorum. Quocirca nos conſiderantes, quantùm ſtatuta præfata vtilia, & fauorabilia ſint, quantumque Reipublicæ interſit dicta bona in illius ciues, & habitatores conſeruari; Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam: ſed de noſtra mera deliberatione, & certa ſcientia, ſtatuta huiuſmodi, etiamſi non ſint in vſu, apoſtolica authoritate, tenore præſentium de cætero obſeruari mandamus. Et nihilominùs, quòd perpetuis futuris temporibus, Vniuerſitates, ciuitates, Collegia, feudatarij quicunque, ac perſonæ cuiuſvis ſtatus, gradus, ordinis, qualitatis, & conditionis exiſtant, etiamſi imperiali, regali, ducali, vel alia quauis authoritate, & dignitate, etiam eccleſiaſtica, quæ ſpecialem, & indiuiduam mentionem requireret, prædicti ſint, nullate-

nus, ſine noſtra, & Sedis prædictæ licentia, audeant, ſeu præſumant ciuitates, oppida, caſtra, feuda, iuriſdictiones, ac bona quæcunque ſtabilia, vel immobilia in dicto ſtatu eccleſiaſtico exiſtentia, cuiuſcunque qualitatis, quantitatis, & valoris per eos nunc, & pro tempore poſſeſſa vendere, permutare, vltra triennium locare, in emphyteuſim, feudum, liuellum, pignus, ſeu precarium concedere, in aliquam Communitatem, Vniuerſitatem, Collegium, vel perſonam extraneam, ſeu forenſem, quæ nobis, & dictæ Sedi, ratione temporalis iuriſdictionis ſtatus noſtri ſubdita, & ſuppoſita non ſit; vel, quæ domicilium legitimè non contraxerit in dicto noſtro ſtatu, cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, conditionis, & qualitatis exiſtat, etiamſi, vt præfertur, imperiali, regali, ducali, vel alia quauis authoritate, & dignitate, etiam eccleſiaſtica, quæ ſpecialem, & indiuiduam mentionem requireret, præditus ſit. Inſuper, quia decens, & conueniens exiſtit, quòd ſi vendantur, vel permutentur, ſeu etiam donētur ciuitates, caſtra, & oppida, multò magis fortalitia, id ad notitiam Principis deducatur, & præſertim ſi feuda, & iuriſdictiones feudales ſint, ea omnia, nec in exteros, nec in alios quoſcunque, niſi de expreſſa præcedente noſtra, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis eadem ſupradicta licentia, vendi, permutari, vel donari valeant. Neque etiam extraneus, aut ſubditus originarius, bona huiuſmodi in dicto ſtatu habens, & in eo habitans, ſi ab illo diſcedat ampliùs ad ipſum non reuerſurus, illa retinere poſſit; ſed intra biennium, ex quo ipſe demigrauerit, ea vendere, ſeu pro aliis extra dictum ſtatum exiſtentibus permutare, aut aliàs transferre in alium immediatè ſubiectum teneatur, authoritate, & tenore præſentium de Venerabilium Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio perpetuò ſtatuimus, & ordinamus. Licitū tamē erit omni dicti ſtatus habitatori, ſiue extraneo, ſiue ſubdito, de bonis ſuis in eodem ſtatu poſitis, vel in conſanguineos, vel in alios de dicto ſtatu non exiſtentes, quocunque alio, quàm venditionis ſeu permutationis, vel donationis titulo diſponere; ac ſuis etiam ab inteſtato hæredibus pariter licebit in illis ſuccedere; qui tamen intra triennium, vel in eundem ſtatum habitatum veniant, vel bona ipſa in alium, ſeu alios habitatores, & ſubditos, vt præfertur, transferant. Quod etiam illis extraneis, ad quos bona huiuſmodi ex quibuſcunque aliis, quàm venditionis, ſeu permutationis, aut donationis huiuſmodi cauſis peruenerint, illáve acquiſiuerint, cenſeatur permiſſum; bonorum autem præfatorum appellatione, neque cenſus, neque portiones, ſeu loca montium, nec mulierum dotes; ſed neque Vrbem noſtram, quæ communis patria eſt, cum eius decem paſſuum millium circuitu volumus comprehendi: filij tamen, & hæredes dictarum mulierum, ſoluto matrimonio, ſi extranei fuerint, aut in eodem ſtatu ad habitandum, aut vendendum, ſeu permutandum, vt dictum eſt, ſint adſtricti. Decernentes Communitates, Vniuerſitates, Collegia, vel perſonas extraneas, ſeu forenſes huiuſmodi ad dictorum bonorum pro tempore contra earundem præſentium tenorem alienatorum acquiſitiones omninò inhabiles, necnon quoſcunque contractus, venditiones, & alienationes contra huiuſmodi prohibitionem quocunque modo, vel cauſa pro tempore faciendas, nullas, & inualidas exiſtere, nullúmque ius per eas emptoribus attributum eſſe, ſeu tribui poſſe. Necnon omnes ſcripturas deſuper conficiendas, ac inde ſecuta quæcunque nullius roboris, vel momenti eſſe, nec ex illis audiri, agi & excipi poſſe in iudicio, vel extra, ipſáque bona alienata ad eos, quos de iure peruenire debent, ſpectare, & pertinere. Sícque per S.R.E. Card. etiam Legatos, ac Vicelegatos, necnon ſacri Palatij apoſtolici Auditores, Gubernatores, ſeu illorum Locatenentes, alióſve Iudices, & Commiſſarios, quauis authoritate fungentes, ſublata eis, & eorū cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate iudicari, & diffiniri debere. Necnon irritum, & inane quicquid ſecùs ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Mandantes eiſdem Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, ac Iudicibus, nunc, & pro tempore in toto ſtatu prædicto exiſtentibus, & eorum cuilibet, vt ſtatutum, & ordinationem, ac alia præmiſſa perpetuò ab omnibus ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, per cenſuras eccleſiaſticas, & alia eis beneviſa remedia obſeruari faciant, & mandent. Non obſtantibus noſtris de non tollendo iure quæſito, aliiſque apoſtolicis Conſtitutionibus, necnon ciuitatum, oppidorum, terrarum, & locorum prædictorum ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione apoſtolica, vel quacunque alia firmitate munitis, ac etiam immemorabili, & quantocunque tempore pacificè obſeruatis, necnon ciuilitatibus, ciuitatúmque iuribus, priuilegiis, exemptionibus, & indultis apoſtolicis, illis, eorúmque dominis prædictis, ac quibuſvis aliis per quoſcunque Rom. Pont. ac Nos, & dictam Sedem quomodocunque, & quotieſcunque conceſſis, confirmatis, & innouatis, quæ omnia, illorum tenores præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis habentes, omninò tollimus, & abrogamus, cęteriſque contrariis quibuſcunque. Volumus autem eaſdem preſentes, quoniam in Conſiſtorio noſtro, & de conſilio prędicto promulgatę ſunt, à die datę ipſarum quoſcunque, tam pręſentes, quàm abſentes, & vbicunque

cunque etiam extra dictum ſtatum exiſtentes perinde obligare, ac ſi cuique ſingulatim intimatæ fuiſſent. Et nihilominùs, vt illæ ampliùs innoteſcant, mandamus eas valuis Eccleſiæ S. Io nnis Lateranenſis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, aliiſque locis conſuetis appendi, & in libris dictæ Cameræ deſcribi. Ac etiam volumus, vt ipſarum exempla etiam impreſſa, edantur, eáque Notarij publici manu, & ſigillo cuiuſcunque Curiæ, Eccleſiæ, aut perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ obſignata eam ipſam prorſus fidem vbique locorum in iudicio, & extra illud faciant, quam ipſæ præſentes facerent, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorum mandatorum, ſtatuti, ordinationis, decreti, ſublationis, abrogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud S. Marcum anno Incarnationis Dominicæ 1585. Kal. Iulij, Pontificatus noſtri anno primo.

A. DE ALEXIIS,

Regiſtrata apud Ioan. Baptiſtam Secretarium.

CONSTITVTIO FEL. RECORD. *Clementis PP. VIII. qua innouatur, declaratur, & extenditur prædicta fel. rec. Sixti Conſtitutio.*

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Romanum decet Pontificem ſuorum prædeceſſorum Conſtitutiones innouare, ac quandoque eas declarare, & extendere, ne illarum obſeruantia propter aliquorum prauam interpretationem retardetur, vel ob hominum malitiam earundem effectus eludatur. Alias ſiquidem fel. rec. Sixtus Papa V. prædeceſſor noſter, vt ſuorum, ac Sedi apoſt. ſubditorum conſeruationi, ſtatuíſque Eccleſiæ vtilitati, & commodo proſpiceret, accepto, quòd in diuerſis ciuitatibus, terris, oppidis, & caſtris, tunc ipſius prædeceſſoris, nũc noſtræ, & Sedis apoſt. temporali ditioni ſubiectis, extabant ſtatuta quædam prohibentia res, & bona ſtabilia in forenſes, & in non ſubditos alienari, quódque nihilominùs nonnulli ciues, & incolæ ciuitatum, terrarum, caſtrorum, & locorũ huiuſmodi bona ſtabilia aliis perſonis extraneis vendere; & alienare præſumebant in maximum præiudicium, & damnum ciuium, & incolarum prædictorum: conſiderans, quantùm ſtatuta prædicta vtilia, & fauorabilia eſſent, quantúmque Reipub. intereſſet, dicta bona apud illius ciues, & habitatores cõſeruari, Motu ſuo proprio ſtatura huiuſmodi, etiamſi non eſſent in vſu, de cætero obſeruari mandauit. Et nihilominùs, quòd perpetuis futuris tẽporibus Vniuerſitates, ciuitates, Collegia, feudatarij quicũque, ac perſonæ cuiuſvis ſtatus, gradus, ordinis, qualitatis, & conditionis exiſterẽt, etiamſi imperiali, regali, ducali, vel alia quauis authoritate, & dignitate, etiam eccleſiaſtica, quæ ſpecialem, & indiuiduam mentionem requireret, prædicti aſſent, nullatenus ſine eiuſdem prædeceſſoris, & Sedis prędictę licentia auderẽt, ſeu pręſumerẽt ciuitates, oppida, caſtra, feuda, iuriſdictiones, ac bona quæcunque ſtabilia, vel immobilia in dicto ſtatu eccleſiaſtico exiſtentia cuiuſcunque qualitatis, quantitatis, & valoris eſſent, per eos tunc, & pro tempore poſſeſſa, vendere, permutare, vltra trienniũ locare, in emphyteuſim, feudum, liuellum, pignus, ſeu precariũ concedere, ſeu transferre in aliquam Communitatẽ, Vniuerſitatẽ, Collegium, vel perſonã extraneam, ſeu foreſem, quæ ipſi prædeceſſori, & Sedi prędictę ratione temporalis iuriſdictionis ſubdita, & ſuppoſita non eſſet, vel quæ domiciliũ legitimè non contraxiſſet in dicto ſtatu, cuiuſcunque gradus, conditionis, & qualitatis exiſteret, etiamſi, vt præfertur, imperiali, regali, ducali, vel alia quauis authoritate, & dignitate, etiam eccleſiaſtica, quę ſpecialem, & indiuiduã mentionem requireret, prædita eſſet. Inſuper, quia decens, & conueniens erat, quòd ſi venderentur, vel permutarentur, aut etiam donarentur ciuitates, caſtra, & oppida, multò magis fortalitia, id ad notitiam Principis deduceretur, & præſertim ſi feuda, & iuriſdictiones feudales eſſent, ea omnia nec in exteros, nec in alios quoſcunque, niſi de expreſſa præcedente dicti Sixti prædeceſſoris, & pro tempore exiſtentis Rom. Pontificis eadem ſupradicta licentia vendi, permutari, vel donari poſſent, neque etiam extraneus, aut ſubditus originarius bona huiuſmodi in dicto ſtatu habens. Et in eo habitans, ſi ab illo diſcederet ampliùs ad ipſum non reuerſurus, illa retinere valeret, ſed intra biennium, ex quo ipſe demigraſſet, ea vendere, ſeu pro aliis extra dictum ſtatum exiſtentibus permutare, aut aliàs transferre in alium immediatè ſubiectum teneretur, de Venerabilium Fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium conſilio perpetuò ſtatuit, & ordinauit; licitum tamen eſſe voluit omni dicti ſtatus habitatori, ſiue extraneo, ſiue ſubdito, de bonis ſuis in eodem ſtatu poſitis, vel in conſanguineos, vel in alios de dicto ſtatu non exiſtentes quocunque alio, quàm venditionis, ſeu permutationis, aut donationis titulo diſponere, ac ſuis etiam ab

inteſtato

inteſtato hæredibus in illis ſuccedere, qui tamen intra triennium, vel in eundem ſtatū habitatum venirent, vel bona ipſa in alium, ſeu alios habitatores, & ſubditos, vt præfertur, trāsferrent, quod etiam illis extraneis, ad quos bona huiuſmodi ex quibuſcunque aliis, quā venditionis, ſeu permutationis, aut donationis huiuſmodi cauſis perueniſſent, & qui illa acquiſiuiſſent, cēſeretur permiſſum. Bonorum autem prædictorum appellatione, neque portiones, neque loca montium, nec mulierum dotes, ſed neque Almam Vrbem, quæ communis patria eſt, cum eius ad decem millia paſſuum circuitu comprehendi: filios autem, & hæredes dictarū mulierum, ſoluto matrimonio, ſi extranei forent, aut ad habitandū in eodem ſtatu, aut ad vendendum, vel permutandum, vt dictum eſt, adſtrictos eſſe voluit, decernens Communitates, Vniuerſitates, Collegia, vel perſonas extraneas, ſeu foreuſes huiuſmodi ad dictorum bonorum pro tempore contra dictæ Conſtitutionis tenorem alienatorum acquiſitiones omninò inhabiles, necnon quaſcunque contractus, venditiones, & alienationes contra huiuſmodi prohibitionem quocunque modo pro tempore faciendas nullas, & inualidas exiſtere, nulluméque ius per eas emptoribus attributum eſſe, ſeu tribui poſſe, necnon omnes ſcripturas deſuper conficiendas, ac inde ſecuta quæcunque nullius roboris, vel momenti eſſe, nec ex illis audiri, agi, & excipi poſſe in iudicio, vel extra; ipſaque bona alienata ad eos, ad quos de iure peruenire debent, ſpectare, & pertinere, ac aliàs, prout latiùs in eiuſdem Sixti prædeceſſoris literis ſub dat. Kal. Iulij Pontificatus ſui anno primo expeditis continetur.

Cùm autem, ſicut experientia docuit, poſteaquàm prædictæ Sixti prædeceſſoris literæ emanarunt, nonnulli ſtatus noſtri eccleſiaſtici habitatores, & ſubditi prætextu permiſſionis in dictis Sixti prædeceſſoris literis contentæ, quòd, nimirum, omni dicti ſtatus eccleſiaſtici habitatori, ſiue extraneo, ſiue ſubdito licitum ſit de bonis ſuis ſtabilibus in eodem ſtatu eccleſiaſtico exiſtentibus, quocunque alio, quàm venditionis, ſeu permutationis, & donationis titulo diſponere, vel in conſanguineos, vel in alios de dicto ſtatu non exiſtentes; qui tamen intra triennium in eundem ſtatum habitatum veniant, vel bona ipſa in alium, ſeu alios habitatores, & ſubditos, vt præfertur, transferant; licèt iidem habitatores, & ſubditi non ignorent in prædicta Sixti prædeceſſoris permiſſione iuxta veriſimilem illius mentem illos tantùm comprehendi, qui in eundem ſtatum eccleſiaſticum habitatum, vel venire poſſunt, vel veriſimiliter venturi ſunt; nihilominus dictas Sixti prædeceſſoris literas perperam interpretantes, illarumque, & aliarum etiam Rom. Pontif. prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutionum contra ipſos quouis modo diſponentium effectum eludere conantes, & in illarum fraudem, ſiue amore, ſiue odio in ſuos, & alios moti, ſiue alia quauis ratione ducti de ſuis bonis ſtabilibus in eodem ſtatu eccleſiaſtico exiſtentibus, non ſolùm in conſanguineos, & alios de dicto ſtatu non exiſtentes priuatos, ſed in qualcunque etiam Communitates, Vniuerſitates, Collegia, ac etiam in Principes extraneos, tam nobis, & eidem Sedi ratione feudi, aut alia quacunque cauſa ſubiectos, quàm non ſubiectos, qui, videlicet, in propriis ditionibus, vel alibi degentes in eundem ſtatum eccleſiaſticum habitatum, vel, vt præfertur, venire non poſſunt, vel veriſimiliter venturi non ſunt, teſtamento, codicillis, legato, fideicommiſſo, donatione ex cauſa mortis, vel alia quacunque vltima voluntate liberè diſponere poſſe prætendant, ſeu diſponant, ea forſan intentione, atque conſilio, vt Communitates, Vniuerſitates, Collegia, ac Principes extranei huiuſmodi, ad quas, & quos dicta bona de iure peruenire non poſſunt, & qui alioqui prædictis bonis non indigent, eadem bona in fraudem legis conſequentes, illa, vel alia illorum loco perſonis ad dicta bona obtinenda incapacibus, & inhabilibus, via, ſcilicet, confidentiaria, aut alia ratione tribuant, & in illas transferant, atque ita eueniré poſſit, & eueniat, vt dictæ perſonę incapaces, & inhabiles, id, quod per ſe, ac directè obtinere non valent, per interpoſitam perſonam, & indirectè conſequi ſperent, & conſequantur, contra veriſimilem dicti Sixti Prædeceſſoris intentionem, qui ex prædictis, atque aliis etiam cauſis animum ſuum tunc mouenſibus in permiſſione ſuperiùs expreſſa de ipſis Cōmunitatibus, Vniuerſitatibus, Collegiis, & Principibus extraneis prædictis ſpecificam mentionem non fecit, ſed illas, & illos in dicta permiſſione non comprehenſas, neque comprehenſos eſſe cenſeri voluit.

Nos, ad quos potiſſimùm ſpectat prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones non ſolùm innouare; ſed etiā dubia, quæ ſuper illis emergunt declarare, & hominū malitiis, ac fraudibus occurrere, attendentes ad noſtrorū, & eiuſdem Sedis ſubditorum quietem, & tranquillitatem, & ad bonorum eorundem ſubditorum, penes ipſos conſeruationem id magis pertinere, necnon etiā ipſius ſtatus noſtri eccleſiaſtici vtilitati, & cōmodo, ac etiā ſecuritati maximè conuenire, quibus præcipuè rationibus idē Sixtus prædeceſſor, vt ſupra dictū eſt, ad præmiſſa ſtatuenda motus fuit, vt ad omnem ambiguitatem tollendam, dictam Sixti prædeceſſoris Conſtitutionem innouemus, declaremus, atque extendamus, & ampliemus, ac alia infraſcripta ad ſtatus noſtri eccleſiaſtici, noſtrorúmque, & apoſtolicæ Sedis ſubditorum commodum,

thoritate capere,& penes ſe retinere, viuentibus ita diſponentibus; ipſis verò defunctis eadem bona,& alia ſupradicta,de quibus diſpoſitum fuerit ad eos,ad quos de iure,ſi diſponentes ab inteſtato deceſſiſſent, vel diſpoſitiones huiuſmodi,ſi factæ non fuiſſent, peruenire debent,omninò perueniant: Tabelliones verò, & Notarios,etiam ex numero participantium, & alios quoſcunque prædictos, inſtrumenta, & ſcripturas huiuſmodi conficientes, ſeu iam facta,& factas,vt præfertur,non reuelātes, & exhibentes, pœnam quoque falſi, ac priuationis Tabellionatus,& Notariatus,etiam ex numero participantium huiuſmodi,& aliorum officiorum, quæ obtinent,aç perpetuæ inhabilitatis ad illa,& alia exercenda, eo ipſo incurrere decernimus.

Cæterùm declaramus diſpoſitiones tam factas,quàm pro tempore faciēdas in earum Rerumpublicarum,Communitatum, Vniuerſitatum,Collegiorum extra ſtatum eccleſiaſticum exiſtentium non eccleſiaſticorum, necnon in Principum extraneorum huiuſmodi fauorem, ad quas,& quos tempore obitus diſponentium illorum bona aliàs de iure,ſi diſponētes ipſi ab inteſtato deceſſiſſent,peruenire debuiſſent,ſeu deberent,in pręſenti noſtra Conſtitutione non eſſe,nec fore comprehenſas; pro ea tamen rata, in qua dictæ Reſpublicæ, Communitates, Vniuerſitates,Collegia,& Principes præfati de iure communi, vel aliàs ab inteſtato tempore mortis dictorum diſponentium, & antè non fuiſſent, & eſſent ſucceſſuri; & tunc quoque volumus ſeruari formam Conſtitutionis dicti Sixti prædeceſſoris, quòd, ſcilicet, Reſpublicæ, Communitates, Vniuerſitates, Collegia, & Principes præfati teneantur intra triennium bona ipſa in habitatores dicti ſtatus eccleſiaſtici transferre.

Volumus autem,vt vnicuique priuato, ſiue noſtro, & ſtatus noſtri Eccleſiaſtici ſubdito, ſiue extraneo liberum, ac licitum ſit in Alma Vrbe noſtra, quæ communis patria, & nationum omnium domicilium eſt, eum eius ad decem millia paſſuum circuitu,non ſolùm officia Romanæ Curiæ, & portiones, ac loca montium,ſed quæcunque bona ſtabilia,& alia,quæ ſtabilium loco habentur, tam ex quocunque genere contractus, quàm ex quauis diſpoſitione in vltima voluntate, ac etiam ab inteſtato acquirere, habere, retinere, & apprehendere poſſe, iuxta Conſtitutionis dicti Sixti prædeceſſoris continentiam, & tenorem.

Inſuper,vt malitiis etiam, & fraudibus,quæ in ſimilibus excogitari,aut fieri poſſent,occurramus; motu, & authoritate ſimilibus inhibemus quibuſcunque ſubditis ſtatus noſtri eccleſiaſtici ſupradictis, cuiuſcunque ſimiliter dignitatis, vt præfertur, fuerint, ne de cætero aliquis eorum audeat, vel præſumat, ſeſe, aut ciuitates,oppida, terras,caſtra, fortalitia, iuriſdictiones,feuda,res,& bona ſtabilia in quacunque eiuſdem ſtatus eccleſiaſtici parte exiſtentia quouis modo ſubmittere,vel ſupponere alicui protectioni, defenſioni, commendationi, ſiue commendigiæ, ſaluæ guardiæ, ſubmiſſioni,ac confœderationi, ſeu etiam cuſtodiæ Rerumpublicarum,Communitatum, Vniuerſitatum, Collegiorum extra dictum ſtatum eccleſiaſticum exiſtentium,ac Principum extraneorum ſupradictorum cuiuſcunque pariter dignitatis,vt præfertur,fuerint, aut eorum Capitaneorum,& militum;ſeu,vt ſubmiſſiones, aut alia præmiſſa fiant, authores eſſe, aut conſenſum præſtare, ſub confiſcationis ipſarum ciuitatum,oppidorum, terrarum, caſtrorum,iuriſdictionum, feudorum, & bonorum ſtabilium ſupradictorum,& aliorum quoruncunque Cameræ apoſtolicę ipſo iure applicandorum,necnon criminis læſæ maieſtatis, & rebellionis in primo capite,eo ipſo,abſque alia declaratione, incurrendis pœnis; quas nihilominùs in ſupradictis omnibus caſibus verè, & realiter, & ipſo facto incurriſſe, & incurrere per præſentes declaramus.

Præterea, vt ſubditorum noſtrorum vtilitati, ac ſtatus eccleſiaſtici tranquillitati magis conſulamus,quòd de cætero nullus ex ſubditis ſtatus noſtri eccleſiaſtici præfatis aliquas fideiuſſiones,cautiones,promiſſiones,& obligationes pro Rebuſpublicis,Collegiis,Communitatibus,Vniuerſitatibus,Collegiis,quæ extra ſtatum eccleſiaſticum exiſtunt, & eccleſiaſtica non ſunt, necnon pro Principibus extraneis quibuſcunque ſupradictis, ſeu illorum,ac alicuius eorum contemplatione,& intuitu facere,dare,præſtare,ac aliàs quoquo modo ſeſe,eorùmque ciuitates, oppida,terras, caſtra, iuriſdictiones,feuda, res, & bona ſtabilia ſupradicta, in quacunque eiuſdem ſtatus eccleſiaſtici parte,ac in ipſa etiam Vrbe exiſtentia, ac iura eidem quouis modo competentia, & alia bona,quæ loco ſtabilium habentur,vt præfertur, ad ipſos quouis modo ſpectantia,tam pro eis,& aliquo eorum, ac eorum, vel alicuius eorum intuitu, & contemplatione ad fauorem quoruncunque extraneorum,vel etiam ſubditorum eiuſdem ſtatus noſtri eccleſiaſtici, quàm pro aliis quibuſuis & aliorum quoruncunque intuitu, ac contemplatione ad fauorem, & commodum ipſorummet Principum extraneorum, & aliorum ſupradictorum obligare, & hypothecare, aut etiam bona quæcunque ſtabilia, & alia ſupradicta in commendam, aut in erectionem commendarum alicui ex Militiis regularibus, quibus Reges, aut Principes extranei Nobis, & Sedi apoſtolicæ non immediatè ſubiecti in Adminiſtratores, ſeu Magnos magiſtros deputari ſunt, concedere, aut, vt concedantur, aliquo modo conſentire ſine expreſſa præcedente noſtra,

INNOVATIO, ET DECLARATIO prædictarum Conſtitutionum fel. rec. Sixti V. & Clementis VIII.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

PAſtorale munus, quod infirmitatem noſtram gerere diuina clementia voluit, nos admonet, vt ſicut rationis exigit ordo, Nos, qui aliis ſua tribui procuramus, Sedis etiam apoſtolicæ iura tueamur, & ſtatus, ac ſubditorum noſtrorum vtilitati, & tranquillitati conſulamus: ac proinde, vt ea, quæ à Rom. Pont. prædeceſſoribus noſtris prouidè conſtituta comperimus, illibata perpetuò perſeuerent, omnem ea eludendi viam apoſtolicis declarationibus, ac nouis diſpoſitionibus præcludimus, & apoſtolico munimine roboramus, ac aliàs diſponimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire. Siquidem, licèt olim fel. rec. Sixt. PP. V. prædeceſſor noſter, vt ditionis temporalis Sedis apoſtolicæ, eiúſque ſubditorum conſeruationi, & commodo proſpiceret, ciuitates, oppida, caſtra, feuda, iuriſdictiones, ac bona quæcunque ſtabilia, vel immobilia in ſtatu eccleſiaſtico exiſtentia abſque ſua, & Sedis apoſtolicæ licentia, quibuſcunque forenſibus, & extraneis eidem Sedi non ſubditis, vendi, permutari, vltra triennium locari, in emphyteuſim, feudum, liuellum, pignus, ſeu precarium concedi, necnon ciuitates, caſtra, & oppida, multóque magis fortalitia, ac feudalia, & iuriſdictiones in eodem ſtatu eccleſiaſtico cōſiſtentia, & conſiſtentes, tā in exteros, vel forenſes, quàm in alios quoſcūque etiā ſubditos, niſi de expreſſa præcedente ſua, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis licentia vendi, permutari, vel donari, prohibuerit, ac alia ſtatuerit, & ordinauerit, prout in ſuis ſub dat. Romæ apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicæ 1585. Kal. Iulij, Pontificatus ſui anno primo, expeditis litteris pleniùs cōtinetur. Ac ſubinde à rec. mem. Clemēte Papa VIII. ſimiliter prædeceſſore noſtro emanauerint Literæ tenoris ſubſequētis, videlicet, CLEMENS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Romanum decet Pontificem, *&c. Tenor eſt ſuprà inſertus.*

Nihilominùs, quia poſtmodum experientia cōpertum fuit, ampliùs prouidendū eſſe, ne tā ab extraneis, & forenſibus, quàm à ſubditis noſtris prohibitiones, ac Cōſtitutiones, & Literas eorundem Sixti, & Clementis prędeceſſorum, variis, & alienis ab eorum mente interpretationibus ſubuerti, & diuerſis conuentionibus, etiam palliatis, in iis, quæ circa alienationem, ciuitatum, caſtrorum, oppidorum, & locorum iuriſdictionalium, non, niſi præcedente noſtra, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis licentia, faciendam, diſponuntur, fraudibus eludi poſſint. Nos tam ex iis, quæ in Conſtitutionibus prædictis continentur, quā ex aliis iuſtis, & rationabilibus cauſis animū noſtrū mouētibus, pręmiſſis, & aliis infraſcriptis opportunis remediis occurrere volētes, necnon præfatarū Sixti, & Clementis prędeceſſorum huiuſmodi Literarum tenores, præſentibus pro expreſſis habentes; Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, déque apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione eaſdem Litteras Sixti, & Clementis prædeceſſorum approbamus, & cōfirmamus, illáſque innouamus, ac inuiolabiliter obſeruari mandamus. Prætereà, eaſdē Conſtitutiones, quatenus etiā in ſubditis bona alienari abſque Sedis apoſtolicæ licentia vetāt, declarantes; & quatenus opus ſit, etiā extendentes, Conſtitutiones huiuſmodi in venditionis, permutationis, & donationis contractibus, etiā cum pacto de retrouendendo, ſeu retrocedendo, vel etiam reſeruato noſtro, & apoſtolicæ Sedis beneplacito, aut etiam correſpectiuis, ſeu connexis, vel ſub locationis, aut alterius contractus nomine palliatis, ſuper præfatis ciuitatibus, caſtris, oppidis, & multò magis fortalitiis, & quibuſlibet locis iuriſdictionalibus, vel feudalibus intra limites ſtatus eccleſiaſtici cōſiſtentibus, illorúmque dominio, & poſſeſſione, iuriſdictionéque, ac iuriſdictionis exercitio quomodolibet, & quauis occaſione, prætextu, vel cauſa etiam neceſſaria, etiam ſubhaſtationis, adiudicationis, & dationis in ſolutum etiā iudicialis faciendis obtinere, & inuiolabiliter obſeruandas eſſe, ita, videlicet, quòd noſtra, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis expreſſa licentia priùs in ſcriptis impetrari, & in actu celebrationis contractus, realiter apud Notarium exhiberi, & dimitti debeat, & non aliàs decernimus, ſtatuimus, & ordinamus. Quòd ſi quis ad aliquā alienationē deuenerit cōtra formā præſentis Cōſtitutionis, alienatio, ſeu contractus ſint ipſo iure nulli, nullúmque ſortiātur effectum; & nihilominùs alienans, ac contrahens pœnam præfatæ prædeceſſoris Cōſtitutionis incurrat; nempe, cadat ab omni iure ſuo, & intelligatur ipſo iure abſque alia declaratione priuatus omni ſua poſſeſſione, eiúſque vita durante, fructus, & commoditas, vt ſuprà, alienatæ rei, tranſlatæ, aut grauatæ, ſpectent pleno iure ad Sedem, & Cameram apoſtolicam; ita quòd eo ipſo Camera apoſtolica poſſit bona præfata propria authoritate capere, & penès ſe retinere, viuentibus ita contrahentibus, ipſis verò defunctis, eadem caſtra, oppida, & iuriſdictiones, aliáque ſupradicta ad eos, ad quos de iure, ſi diſponentes ab inteſtato deceſſiſſent,

deceſſiſſent, vel cōtractus huiuſmodi facti nō fuiſſent,peruenire deberēt,omninò peruenirat. Tabelliones verò,& Notarios,etiā de numero participantium,& alios quoſcunque inſtrumēta,& ſcripturas huiuſmodi cōficientes, & formam huiuſmodi nō ſeruantes,ſeu illas Sedi,& Cameræ apoſtolicæ non reuelantes, nec exhibentes,pœnā falſi,ac priuationis nedum exercitij ſed officij,& rituli Tabellionatus, ac Notariatus,aliorúmque Officiorū, quæ obtinent, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum exercenda, eo ipſo incurrere decernimus.ſicque,& nō aliter per quoſcunque Iudices ordinarios,& delegatos etiā cauſarum Palatij apoſtolici Auditores,ac S.R.E.Cardinales etiam de latere Legatos, ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicādi, & interpretandi facultate,& authoritate,iudicari,& diffiniri debere;ac irritum, & inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter cōtigerit attentari, decernimus. Iniungentes.& mandantes eiſdem Legatis,Vicelegatis,Gubernatoribus,ac Iudicibus, nunc, & pro tempore in toto ſtatu eccleſiaſtico exiſtentibus,& eorum cuilibet,vt declarationem, extenſionem,decretum,inhibitionem, præceptum,mandatū,ſtatutum,& ordinationem noſtram huiuſmodi in eodem ſtatu eccleſiaſtico ab omnibus,ad quos ſpectat,& ſpectabit, perpetuò obſeruari mādent,& faciant. Contradictores quoſcunque opportunis iuris, & facti remediis,appellatione poſtpoſita, compeſcendo. Non obſtantibus omnibus,& ſingulis,quæ præfati Sixtus, & Clemens Prædeceſſores in ſuis literis præfatis voluerunt non obſtare, cæteriſque cōtrariis quibuſcunque. Volumus autem,vt præſentes,poſtquàm in Valuis Eccleſiæ Lateranenſis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum,necnō in Acie Campi Floræ affixæ,& publicatæ fuerint, quoſcunque tam præſentes, quàm abſentes, & vbicunque etiam extra ſtatum noſtrum eccleſiaſticum exiſtentes perinde obligent, & arctent, ac ſi vnicuique eorum nominatim intimatæ fuiſſent, ac etiā volumus, vt earum exemplis etiam impreſſis, manu Notarij publici, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutę munitis,eadem prorſus fides vbique locorum in iudicio,& extra habeatur, quæ ipſiſmet præſentibus haberetur,ſi eſſent exhibitæ,vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginā noſtrorum confirmationis, innouationis, declarationis,extenſionis, decretorum,inhibitionis præcepti, mandatorum, voluntatum, ſtatuti, & ordinationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri,& Pauli Apoſtolorum eius. ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſexcenteſimo decimoſeptimo, duodecimo Kal. Decembris, Pontificatus noſtri anno tertiodecimo.

M. DAT.

I. BVLGARINVS.

S. DE VRSINIS.

Regiſtrata in Secretaria Breuium.

S. D. N.

D. VRBANI
DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ VIII.

INNOVATIO, DECLARATIO, ET extenſio prædictarum Conſtitutionum fel. rec. Sixti V. Clementis VIII. & Pauli V.

URBANVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

DECENS, & æquum eſſe cenſemus,vt Nos, qui ex onere paſtoralis officij, ſubditorum commodis aſſiduè inuigilamus, Sedis apoſtolicæ iura tueri nullo pacto negligamus, ac proinde iuriſdictiones temporales eidem Sedi ſubiectas, quouis prætextu, vel colore à quoquam vſurpati, aut illis grauamina,ſeu incommoda inferri nō permittamus; &, ſi ſuper Conſtitutionibus apoſtolicis per Rom. Pontifices prædeceſſores noſtros editis, dubia aliqua oriri contingat, noſtrę declarationis remedio, abſtractiſque illarum interpretationibus, & quoruncunque contrahentiū palliationibus occurramus, prout in Domino cōſpicimus ſalubriter expedire. Cùm itaque aliàs fel. rec Sixtus V. conſiderans cōuenire, quòd,ſi ciuitates,caſtra,oppida, iuriſdictiones,fortalitia præſertim feudalia vendātur, vel permutētur, ſeu etiā donentur ditioni tēporali S.R.E. ſubditis,ſiue extraneis, vel forēſibus, id ad Principis notitiā deducatur per ſuas ſub Dat. videlicet,Kal. Iulij,Pōtificatus ſui anno primo, omnibus,& ſingulis cuiuſcunque ſtatus, gradus,cōditionis, qualitatis, & dignitatis, exiſtentibus, etiamſi imperiali, regali, ducali, vel alia quauis authoritate, & dignitate, etiā eccleſiaſtica, quæ ſpecialem, & indiuiduā mentionē requireret,præditi eſſent,ne ciuitates,caſtra,oppida, iuriſdictiones, fortalitia, ſeu bona, aut loca iuriſdictionalia huiuſmodi in aliū,vel alios quoſcunque,niſi de expreſſa præcedente ſua,& pro tempore exiſtentis Romani Pontificis licentia vendere,permutare, vel donare valerent, ſub pœna

Digitized by Google

pœna nullitatis cõtractuum huiuſmodi prohibuerit;aliáque etiam circa pręmiſſa ſtatuerit: & ſucceſſiuè Clemens VIII. volens hominũ malitiis,& fraudibus occurrere,& dubia, quæ tũc ſuper præmiſſorum interpretatione emergebant,declarare,per ſuas ſub Dat. Prid. Non. Iulij,Pontificatus ſui anno decimo,prohibitionẽ, & ſtatuta prædicta confirmauerit, approbauerit,innouauerit,declarauerit, extẽderit,& ampliauerit,pœnáſque amiſſionis bonorũ, & aliorum prædictorum contrafacientibus, ac priuationis officiorum Tabellionibus, & Notariis, qui de contractibus,vt præfertur, prohibitis ſe rogarent,impoſuerit,aliáque etiam iuſſerit, & decreuerit. Et inſuper Paulus etiam V. Rom. Pontifices pręděceſſores noſtri,ne diſpoſita per Sixtum, & Clementem prædeceſſores præfatos variis, & alienis ab eorum mente interpretationibus ſubuerti, ac palliatis conuentionibus eludi poſſent, etiam per ſuas ſub dat. duodecimo Kal. Decembris,Pontificatus ſui anno tertiodecimo,confectas literas,nedum pręmiſſa confirmauerit, & innouauerit;ſed etiam declarauerit,& quatenus opus eſſet,ad quodcunque genus contractuum,& conuentionum extenderit,& ampliauerit,ac licẽtiam prædictam in ſcriptis priùs obtineri, & in actu celebrationis contractus apud Notarium exhiberi mandauerit, & contrafacientes nullitatis contractuum, & priuationis rei alienatæ,ſeu translatæ,vel grauatæ,ac tabelliones,ſeu notarios pœnas falſi,ac priuationis officiorum omniũ, quæ obtinerent,& inhabilitatis ad illa,& alia in poſterum exercenda incurrere voluerit, aliaque ſimiliter diſpoſuerit, prout in ſingulis literis prędictis pleniùs continetur. Ab inde verò citra hominum verſutiam, & artificiũ aduersùs prædictarum literarum tenorem, vel ipſorum prædeceſſorum veriſimilem intentionem, & mentẽ,cautelas,& modos aliquos,abſque prædicta Romani Pontificis licentia alienandi, & cõtrahendi adinuenerit,& excogitauerit, alienando,& reſpectiuè acquirendo caſtra diruta, ſeu tenutas iuriſdictionales etiam cum retentione,ſeu reſeruatione iuriſdictionis, ac etiam Barones, ſeu Domicelli, caſalia, tenutas, ſiue prædia etiam non iuriſdictionalia in cõfinibus territorij alterius ciuitatis,caſtri,oppidi, vel loci iuriſdictionalis alterius Baronis, ſeu Domicelli exiſtentia,illa etiam,nulla Romani Pontificis obtenta licentia, alteri Baroni,ſeu Domicello conuicino vendiderint, ſeu alienauerint, & reſpectiuè emerint, ſeu acquiſiuerint, & ex prædictis alienationibus,& acquiſitionibus reſpectiuè dubitari poſſit, ne tẽpore ſaltem procedente,iuriſdictio aliqua vſurpetur, ac termini,ſeu fines iuriſdictionales confundantur, aut protrahantur,vel illam vſurpandi,ſeu illos cõfundendi, & protrahendi occaſio inde aliqua præbeatur,etiã in præiudiciũ Sedis,& Camerę apoſtolicę,ac pręſertim in euentũ cuiuſcunque aperitionis feudi,& deuolutionis, ſeu cuiuſcũque alterius acquiſitionis ciuitatum, caſtrorũ, oppidorum,ſeu locorum iuriſdictionalium,aut caſalium,ſeu tenutarum,ſiue prędiorum corũdem,Nos attendentes,prędictas literas ad hoc, vt omnia Principi innoteſcant,emanaſſe,& veriſimilem eorundem Pontificũ prędeceſſorum noſtrorum intentionem extitiſſe,ne vllo modo Cameræ prefatę pręiudicium aliquod inferri poſſit,eaſdémque rationes, etiam in huiuſmodi cõtractibus,& alienationibus, ac acquiſitionibus militare,ex prædictis,ſeu aliis rationabilibus cauſis animum noſtrũ mouentibus,& remedium opportunum exquirentibus adducti, ſingularum literarum præfatarũ, ac alienationum, acquiſitionum, & contractuum quoruncunque, necnon omniũ in ſingulis literis prædictis expreſſorum, & aliorum hîc etiã de neceſſitate exprimendorum tenores,pręſentibus pro expreſſis,habẽtes,Motu proprio,& ex certa noſtra ſcientia, & matura deliberatione,déque apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione, ſingulas Sixti, & Clementis, ac Pauli prædeceſſorũ noſtrorum prædictorũ literas prædictas approbamus,& cõfirmamus,ac etiã, quatenus opus ſit, innouamus. Præterea,quaſcunque vẽditiones, ſeu alienationes,ac locationes vltra triennium cuiuſcunque ciuitatis, oppidi,ſeu caſtri diruti, ſeu tenutę iuriſdictionalis,vel cuiuſcunque caſalis,tenutę,ſeu prędij,etiã non iuriſdictionalis in cõfinibus alterius ciuitatis,caſtri,oppidi,ſeu loci iuriſdictionalis,eiúſve territorij ſiti, & etiã ab vno tantũ latere confinantis, hactenus,à die Dat. vltimo dictarum literarum,per quencunque Baronem,ſeu Domicellũ cuicunque alteri Baroni,ſeu Domicello, ciuitatẽ, oppidum,caſtrum,ſeu locũ quencunque iuriſdictionalem, eiúſve territorium in confinio quomodolibet poſitum poſſidenti,cuiuſcunque qualitatis,cõditionis,ſtatus,gradus, & dignitatis etiã eccleſiaſticę,etiã ſpeciali,vt pręfertur, & indiuidua nota dignę ipſi alienantes,& locantes,ac etiam acquirentes,& conducẽtes fuerint,& ſint, ſiue ſimpliciter,ſiue cũ aſſertione nõ exiſtentis iuriſdictionis,ſiue cum iuriſdictionis penes vẽditorẽ,ſeu alienantẽ retẽtione, ſeu reſeruatione, aut aliàs quomodolibet factas,etiam hucuſque effectum plenũ ſortitas vltimo dictarũ literarũ diſpoſitioni, quoad nullitatẽ pręfatarũ alienationum, acquiſitionũ, & contractuũ duntaxat ſubiacuiſſe, & ſubiacere;& huiuſmodi alienationes,acquiſitiones, & contractus inter Barones,ſeu Domicellos, vt præfertur,facta,& inde ſequuta quæcunque,nulla,nullíúſque roboris, aut momẽti fuiſſe,& eſſe declaramus,ac tabelliones, & Notarios de illis rogatos, ſub eadem priuationis Officiorum, aliíſque noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis arbitrio

incurtendis,pœnis,inſtrumenta , & ſeripturas
deſuper iam facta nobis , & Cameræ præſatæ
intra ſexaginta dies , à die infraſcriptæ publi-
cationis præſentium computandos,reuelare,&
cum effectu exlibere teneri volumus,& man-
damus. Denique ſingulas literas prædictas , &
in eis contenta quæcunque , tam ad venditio-
nes,permutationes,& quaſcũque alienationes,
& locationes etiam ad trienniũ , vel quantun-
uis minus tẽpus,à quocunque etiã non Barone
de caſalibus,tenutis , ſeu prædiis non iuriſdi-
ctionalibus , quæ in confinibus , etiam ab vno
tantùm latere alicuius ciuitatis,caſtri , oppidi,
vel loci iuriſdictionalis,vel eius territorij con-
ſiſtant de cætero directè,vel indirectè,media-
tè,vel immediatè,ac aliàs quomodolibet alicui
Baroni,vt præfertur,iuriſdictionem , ſeu bona
in confinio poſſidenti,ac etiam ad quaſeunque
locationes bonorum quoruncunque in ſtatu
noſtro ecelesiaſtico , in confinio tamen domi-
nij cuiuſvis Principis exteri , etiam nobis me-
d atè, vel immediatè ſubiecti exiſtentium,cui-
uis etiam non Baroni;qui tamen noſter ſubdi-
tus non ſit,vel eſſe quandocunque deſierit,ita
vt eo caſu,eo ipſo illæ nullæ ſint,& reſoluãtur,
faciendas,quàm etiam ad quaſeunque impoſi-
tiones,venditiones , ceſſiones , & alienationes
cenſuum annuorũ , iuxta Conſtitutionem per
piæ mem. Pium PP. V. etiam prædeceſſorem
noſtrum de ereandis cenſibus editã ſuper præ-
dictis ciuitatibus,caſtris, oppidis, locíſve iuriſ-
dictionalibus,aliíſque bonis non iuriſdictiona-
libus,in cõfinio alicuius ciuitatis,caſtri,oppidi,
ſeu loci iuriſdictionalis,vt præfertur,eiúſve ter-
ritorij,etiã ab vno tãtum latere, cõfinantis,exi-
ſtẽtibus per quoſeũque Barones,ſeu Domicel-
los & alios quoſcũque,etiã Cõmunitates,Vni-
uerſitates,& quoruncũque Monaſteriorũ, Ec-
cleſiarũ,beneficiorum eccleſiaſticorũ,& aliorũ
piorum locorũ Superiores, & Conuentus,Ca-
pitula,Rectores , Beneficiatos , & Gubernato-
res , ſeu Adminiſtratores reſpectiuè in futurũ
imponendorũ,ac tam quoad illos,quàm etiam
quoad anteà iam impoſitos vendendorũ,cedẽ-
dorũ,ſeu alienandorũ ad fauorem cuiuſcũque,
ita quòd nullũ ius prælationis in emendis præ-
fatis ciuitatibus,caſtris,oppidis , aut locis iuriſ-
dictionalibus,ſiue nõ iuriſdictionalibus præſa-
tis cenſuatiis,aliíſve ab ipſis cauſam pro tẽpore
quomodolibet habentibus, vnquã tribuant in
præiudiciũ dictę Camerę,quę eiſdẽ cenſuatiis,
& aliis præfatis sẽper erit præferẽda, ſiue emat
ad effectũ retinendi,ſiue intra annum à die em-
ptionis cõputandum cuilibet alteri rẽ emendã,
vendẽdi,vel cedẽdi extẽdimus, & ampliamus.
Sícque & nõ aliter in omnibus,& ſingulis prę-
miſſis per quoſcũque Iudices ordinarios,dele-
gatos,& commiſſarios,& etiã Cameræ pręfatę
Clericos,Præſidẽtes, necnon cauſarum Palatij
apoſtolici auditores,ac Sãctę Romanę Eccleſię
Cardinales,etiã Camerariũ,& de latere Lega-
tos iudicari,& diffiniri,ac interpretari debere,
ſublata eis , & eorũ cuilibet quauis aliter iudi-
cãdi,& interpretandi facultate;& authoritate,
ac irritum , & iuane quicquid ſecùs ſuper his à
quoquã,quauis authoritate ſcienter, vel igno-
rãter cõtigerit attentari,decernimus.Iniungẽ-
tes,& mandãtes in virtute ſanctę obediẽtię,ac
ſub pœna indignationis noſtræ, eiſdẽ Legatis,
Vicelegatis, Gubernatoribus etiã Vrbis,ac Iu-
dicibus,nunc,& pro tẽpore in eadẽ Vrbe,& to-
to ſtatu noſtro eccleſiaſtico exiſtẽtibus,& cuili-
bet eorũ,vt præſentes noſtras , & in eis contẽta
quęcunque in Vrbe, ac ſtatu pręfatis ab omni-
bus,& ſingulis,ad quos quomodolibet ſpectat,
& in futurũ ſpectabit, perpetuò obſeruari mã-
dent,& faciãt,& pro omniũ, & ſingulorũ præ-
miſſorũ inuiolabili obſeruatione cõtra inobe-
dientes,& præmiſſis in aliquo cõtrauenientes,
& alios, quos opus erit, omnibus iuris, & facti
remediis opportunis procedãt,omni,& quacũ-
que appellatione remota. Non obſtãtibus præ-
fata Pij V.ſuper creãdis cẽſibus,& noſtra de nõ
tollẽdo iure quæſito, aliíſque Cõſtitutionibus,
& Ordinationibus apoſtolicis,ac omnibus illis,
quæ Sixtus,& Clemens,ac Paulus prædeceſſo-
res præſati,in dictis eorũ voluerunt nõ obſtare,
cæteríſque cõtrariis quibuſeũque. Vt autẽ præ-
ſẽtes omnibus innoteſcãt,volumus, & apoſto-
lica authoritate decernimus,quòd illę in valuis
Eccleſiæ Lateranẽſis,& Baſilicæ Principis Apo-
ſtolorũ de Vrbe,necnon in acie Cãpi Floræ pu-
blicẽtur,& affigãtur,quæ,poſtquã ſic affixæ, &
publicatæ fuerint,quoſcunque , tã in Romana
Curia,& ſtatu præfato, quã extra eos exiſtẽtes
perinde obligẽt,& arctẽt,ac ſi vnicuique eorũ
nominatim , & perſonaliter intimatæ fuiſſent,
quódque earũ exẽplis etiã impreſſis,manu No-
tarij publici , & ſigillo alicuius perſonæ in di-
gnitate eccleſiaſtica cõſtitutæ munitis , eadem
prorſus fides adhibeatur,quæ ipſiſmet præſẽti-
bus adhiberetur,ſi eſſent exhibitæ, vel oſtẽſæ.
Nulli ergo omninò hominũ liceat hãc paginã
approbationis,cõfirmationis,innouationis,de-
clarationis,extẽſionis, ampliationis, iniunctio-
nis,mandati,voluntatis,& decretorum noſtro-
rum infringere,vel ei auſu temerario cõtraire.
Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, in-
dignationem Omnipotentis Dei,ac Beatorum
Petri,& Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit in-
curſurum. Dat. Romæ apud Sanctam Mariam
Maiorem, Anno Incarnationis Dominicæ mil-
leſimo ſexcenteſimo vigeſimoſeptimo,Kal.Iu-
nij,Pontificatus noſtri anno quarto.

E. DAT.

PANTINVS RENTIVS.

Viſa de Curia A. Hurandus.

G. MONTANVS.

Locus † *plumbi.*

Regiſtrata in Secretaria Breuium.

QVÆ

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbates, & Prælati eccleſiaſtici caſtra, aut alia feuda poſsidentes teneantur per ſuos vaſſallos ſuo Principi auxilium præſtare?

SVMMARIVM.

1 *Prælati eccleſiaſtici licitè poſſunt temporalibus Dominis auxilium, & conſilium tradere.*
2 *Prælatus poteſt eſſe à conſilio Regis.*
3 *Abbates, & Prælati eccleſiaſtici poſſunt cum ſuis vaſſallis Principibus temporalibus, & Reipublicæ tempore belli auxilium præſtare; ad id tamen cogi nequeunt.*

1 ABbates, & Prælati Eccleſiaſtici caſtra, vel alia
feuda poſſidentes licitè poſſunt temporalibus
Dominis auxilium, & conſilium tradere pro Reipu-
blicæ conſeruatione, maximè inſtante Regni turba-
tione aliqua, & neceſſitate, vt docet Panormitan. *in
cap. Non eſt. n. 4. de vot. & voti redempt.* inferens, quòd
2 poſſit Prælatus eſſe de conſilio Regis, per text. *ibi*, &
in c. In Archiepiſcopatu. de rapt. & *c. Duo ſunt. 96. diſt.*
Et hoc maximè, quando Prælati id ſponte faciant, &
ex conſilio, vel Regis, aut Dominorum precibus:
nam non poſſent ad præſtandum eis auxilium cogi,
abſque apoſtolicæ Sedis aſſenſu, vt per Doct. *in cap.
Non minus.* & *cap. Si aduerſus. extr. de immunit. eccleſ.*
3 Manet igitur concluſum, Abbatem feudorum Domi-
num poſſe cum ſuis vaſſallis Principibus temporali-
bus, & reipublicæ modo prædicto ſuccurrere.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbates, & Prælati regulares teneantur cum ſuis ſubditis regularibus ad obſequia propria Reipublicæ propter bonum commune?

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati regulares per ſeipſos, & ſuos ſubditos regulares tenentur ad aliqua obſequia ſuæ Reipublicæ, propter bonum commune præſtanda: nempe,*
2 *Conſilia bona.*
3 *Legationes.*
4 *Cuſtodire ciuitatem, & num. 7.*
5 *Arma ſumere contra bannitos pro defenſione Reipublicæ.*
6 *Pugnare in neceſſitate ad conſequendam iuſtam victoriam.*
8 *Religioſus, qui non eſt ciuis illius ciuitatis, in qua degit, an teneatur ad prædicta obſequia præſtanda.*
9 *Religioſus ſi in talibus obſequiis mutilaret, vel occideret, an incurreret irregularitatem.*
10 *Religioſus, patria obſeſſa ab his, qui innocentes perdere vellent, poteſt, ſi ſæcularium vires non ſufficiunt, pugnare abſque peccato, & irregularitate.*
11 *Conſenſus Summi Pontificis reſpectu Prælatorum, & Epiſcopi reſpectu Clericorum, ad hoc vt prædicta obſequia quoad pugnam præſtari à Religioſis poſſint.*
12 *Obſequia quoad facultates, & pecunias erogandas, an ſint à Religioſis præſtanda?*
13 *Bellum iuſtum indicere, & duces ad hunc effectum conſtituere poſſunt Prælati, & Abbates, aliique Eccleſiaſtici, qui temporale dominium habent in Republica.*

NOn ſolùm Prælati tenentur, vt diximus, per ſuos 1
vaſſallos Principi, & Reipublicæ auxilium dare
modo ſupradicto; ſed etiam per ſeipſos, & ſuos ſub-
ditos Regulares tenentur ad aliqua obſequia, auxilia,
& fauores ſuæ Reipublicæ, propter bonum commu-
ne: cùm autem hæc omnia conſiſtant in conſiliis, le-
gationibus, cuſtodia ciuitatis, in auxilio pecuniæ, tem-
pore neceſſitatis, & aliis huiuſmodi; dicendum eſt,
Prælatos cum ſuis ſubditis, alióſque Eccleſiaſticos te-
neri ad huiuſmodi obſequia, modis, & formis hic ex-
plicandis.
Quoad conſilia, certum eſt, Prælatos & Regula- 2
res, qui Patres ſunt, teneri optima conſilia Principi-
bus, & Reipublicæ adminiſtrare: ſed, quod magis ho-
die æſtimatur à ſæcularibus, eſt, quòd reperiantur viri
talia conſilia adminiſtrare pollentes, quorum multitu-
do magna reperitur inter Regulares.
Quo verò ad legationes, experientia rerum magi- 3
ſtra quotidie nos docet, Regulares ſcientes talem mo-
ralem obligationem, in variis legationibus, tam ab
Eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus Principibus pro bo-
no vniuerſali ſemper adhiberi.
Sed maior difficultas eſt de cuſtodia ciuitatis, an 4
prædicti Prælati, & Regulares teneantur. Et licèt in
ſacris Canonibus prima facie videantur Eccleſiaſtici,
& præſertim Religioſi prohibiti, ne arma capiant, vt
habetur *in cap. Eos, qui. 20. qu. 3.* & *cap. Ex multa. §. de
Clericis. de voto.* Nihilominùs poſſe Religioſos, & Ec-
cleſiaſticos, ſaltem de conſenſu præſumpto ſuorum
Superiorum adhortari milites ad pugnandum pro de-
fenſione oppreſſorum, & præſertim Eccleſiæ, conſtat
expreſsè *in cap. Omni timore.* & *cap. Hortatu. 23. qu. 8.*
quod etiam docent D. Thom. 2. 2. *quæſt. 40. art. 2. ad* 2.
Nauarr. *in Manual. cap. 27. num.* 215. Molina *tom. 1.
de iuſt. tract. 2. diſput.* 108. Becanus 2. 2. *cap.* 25. *quæſt.*
18. *num.* 4.
Poſſunt etiam Religioſi ſumere arma pro defen- 5
ſione Reipublicæ contra bannitos, & pugnare pro-
priis manibus, mutilando, & occidendo. Non loquor
de caſu propriæ defenſionis, qui de ſe clarus eſt: ſed
loquor de defenſione reipublicæ, patriæ, & ciuitatis,
ſi illis pugnantibus conſeruabitur, & non pugnanti-
bus deſtruetur, aut capietur.
Similiter poſſunt pugnare, & ea omnia ſupradicta 6
præſtare, quando hoc neceſſarium eſſet ad conſequen-
dam victoriam iuſtam, à qua bonum commune Ec-
cleſiæ pendet, in quibus caſibus non ſolùm poſſunt,
ſed etiam iure naturali tenentur, vt dicunt Becanus
loco cit. num. 8. Caietanus 2. 2. *quæſt. 40. art.* 1. Valentia
tom. 3. diſp. 3. punct. 4. col. 1. vbi aduertit, in his caſibus
licentiam non requiri: quia, ſicut gratia non deſtruit
naturam; ita lex eccleſiaſtica non tollit obligationem
legis naturalis. Idem docet Molina *de iuſt. tract. 2. diſ-
put.* 108 qui teſtatur de communi opinione.
Tenentur prætereà Religioſi ad cuſtodiam muro- 7
rum ciuitatis tempore neceſſitatis, *ex cap. Peruenit. de
immunit. Eccleſ.* cum nulla maior ſit pietas, quàm pa-
triam defendere, *cap. Fortitudo. 23. quæſt.* 3. in quo ca-
ſu licitum eſt etiam fortificare Eccleſias, vt ad illas fu-
gientes obſeſſi ſaluentur. Ita Anchar. *in cap. Quia non-
nulli. num. 5. de immunit. Eccleſ.* & Innocent. *in cap.
Cum Eccleſia. eod. tit.* & Ioannes Andr. *ibid. n.* 2.
Si petas, an Regulares, qui reperiuntur in aliqua 8
ciuitate; & tamen non ſunt ciues illius, vt ſæpè con-
tingit inter Regulares, teneantur in his caſibus ſupra-

Digitized by Google

dicta obſequia præſtare. Reſpondeo teneri: quia Regulares hoc priuilegium ſatis vulgare ſibi vendicant, vt fiant ciues illorum locorum, in quibus habitant, & comedunt panem: quod etiam docent, Graſſius *tom. 2. conſ. lib. 5. de pænit. conſ. 2 diff. 3. num. 7.* Emmanuel Sà *in Aphor. verbo, Ciuitas, num. 4* Nauarr. *tom. 5. conſ. de teſt. conſ. 6. n. 2.* & Bartholus *in l. 1. ff. Ad municipales, num. 13.* vbi expreſsè ait, quòd Prælatus fit ciuis illius ciuitatis, in qua habet Eccleſiam; non tamen propter hoc deſinit eſſe ciuis ſuæ patriæ, vbi ortus eſt. Ita idem Bartholus *loco cit. num. 11.*

9 Si dicas, ſi Regulares tenerentur ſic pugnare, ciuitatem cuſtodire, mutilare, occidere, facile eſſet, quòd incurrerent irregularitatem propter frequentes occiſiones, & mutilationes, quæ in his pugnis, & cuſtodiis contingere ſolent. Reſpondeo cum Molina *loc. cit. diſput. 109.* in his caſibus Religioſos, & alios Eccleſiaſticos nullas incurrere irregularitates. Ratio eſt: quia, ſi neceſſitas defendendi corpus excuſat ab irregularitate, vt habetur *in Clem. §. furioſi. de homicid.* multò magis neceſſitas animæ, cùm ſub peccato lethali teneantur, prædicta obſequia præſtare. Idipſum affirmant Syluester *verbo, Bellum, 3. quæſt. 2.* Coninch *de actibus human. diſp. 31. num. 91.* quicquid dicat Nauarr. *loco cit.*

10 Ex quibus etiam ſequitur, ſi patria obſeſſa ſit ab aliquibus, qui velint innocentes interficere, poſſunt Clerici, & Religioſi, ſi laicorum vires non ſufficiant, pugnare contra illos abſque peccato, & ſine irregularitate, aliàs ſine cauſa non poſſent Clerici, & Religioſi propriis manibus pugnare; ſed tantùm ad bellum iuſtum exhortari, & milites ad victoriam excitare, & pugnam in genere; modò non dicant in particulari, *interfice*, aut *mutila*; ſed, *age fortiter, ne ſuccumbas: pugna ſtrennè, & viriliter pro Eccleſia ſancta Dei.* Ita S. Thom. 2. 2. *quæſt. 40. art. 2. ad* 3. quod etiam elicitur *ex cap. Qui igitur. cum ſeqq. 23. qu. 8.*

11 Aduertendum tamen eſt ſecundùm eundem S. Thomam *loco citato, art. 2.* requiri conſenſum Summi Pontificis quoad Prælatos, & Epiſcopi quoad Clericos, vt poſſint Prælati, vel Clerici intereſſe bello, quod etiam habetur *in cap. Reprehendi.* & *cap. Quo caſu. 23. qu. 8.*

12 Molina tamen *loco citato* putat, ſufficere præſumptum conſenſum, quando aduersùs Eccleſiam, & hoſtes fidei peragitur bellum.

Si dicas, quòd *in cap. Non minùs.* & *in cap. Peruenit. de immun. Eccleſ.* licèt habeatur, quòd Clerici, & alij Eccleſiaſtici non debeant angariari; & ideò eos teneri ad prædicta obſequia; tamen cùm Doctores huiuſmodi Canones variè interpretentur, aliqua aduertenda ſunt circa intelligentiam illorum. Dicunt ergo aliqui Doctores, quòd huiuſmodi Canones intelligantur de ciuitatibus, in quibus dominium temporale exercet Eccleſia, vt eſt ciuitas Terracinæ, cuius Epiſcopo Summus Pontifex ſcribit. Sed huiuſmodi Doctores ita explicantes non ſunt recipiendi: quia Decretales omnes ſunt omnibus communes *ex cap. 1.* & *cap. final. de conſtit.* Alij dicunt, quòd dicti Canones loquuntur, quando terra, ſiue ciuitas impugnatur ab infidelibus, & tunc obligant Clericos, & Religioſos cum laicis ad illam cuſtodiendam, & defendendam propter periculum animarum, quod poſſet ſequi, ſi ciuitas occuparetur ab infidelibus *ex cap. Placuit. 16. quæſt. 3.* & *cap. Igitur ſæpè. 3. quæſt. 1.* Alij dicunt, quòd ibi ſermo eſt de laicis ſeruientibus Eccleſiæ: ſed meliùs dicunt Doctores affirmantes, Canones prædictos loqui generaliter, ſiue terra impugnetur ab infidelibus, ſiue à fidelibus; quando tamen magna adeſt neceſſitas, timor communis, ſubitus, & improuiſus. Ita docent Abbas *in d. cap. Non minus. & in conſ. 3.* Innocentius, Cardinalis *ibid.* quæ doctrina videtur conformis *d. cap. Non minus* vbi habetur, quando adeſt magna neceſſitas, quæ ſine Clericorum auxilio reparari non poteſt.

De obſequio autem quoad facultates, & pecunias erogandas Principi, ſeu Reipublicæ ab Eccleſiaſticis, & Regularibus, tempore neceſſitatis, dicunt Anchar. *in cap. Quia nonnulli. de immun. Eccl. in 6. num. 5.* & Laurentius de Peyrin. *tom. 1 priuileg. ſui Ord. Minim. in conſt. 2. Iulij II. num. 141.* & multi Doctores per eum allegati, illos teneri; & *tom. 2. de Prælat. qu. 5. cap. 3. num. 3.* affirmat, quòd cùm tempore belli inflicti Reipublicæ Genuenſi anno 1625. ille eſſet Prouincialis illius Prouinciæ, obtulit prædictæ Reipublicæ omnia vaſa argentea, quæ erant in Sacriſtia illius Monaſterij, cæteráque bona eiuſdem Monaſterij, & ab Illuſtriſſimis de Palatio cum gratiarum actione reſponſum accepit, ea pietate dignum, qua ſemper eſt venerata res eccleſiaſticas dicta Reſpublica, nimirum, priùs eſſe conſumenda bona Reipublicæ, deinde ſæcularium; tum demum his conſumptis, quando nullum aliud supereſſet remedium, bonis Eccleſiaſticis Reſpublica vſa fuiſſet. 13

In hac re, nimirum, de pecuniis, & facultatibus eccleſiaſticis nihil ex propria ſententia ſcribere audeo: conſulantur ſupradicti Doctores. & quando caſus huius magnæ neceſſitatis euenerit, (quod Deus auertat,) tunc loquar, & meam ſententiam proferam.

Ex his deducitur concluſio maximè neceſſaria; nimirum, Prælatos, & Abbates, alióſque Eccleſiaſticos habentes dominium temporale in Republica, poſſe indicere bellum iuſtum, & Duces, qui bellum gerunt, vt affirmant Syluest. *verb. Bellum, 3. quæſt. 1.* Bannes *in 2. 2. quæſt. 40. art. 2. conc. 3.* Ratio eſt: quia aliquando Reipublicæ plurimùm intereſt, vt bella moueat; ſed eius poteſtas, vt ſupponitur, eſt in Prælato, vel alio Eccleſiaſtico: ergo Abbates, & alij Prælati habentes dominium temporale in Republica, poterunt indicere bella; aliàs eſſet huiuſmodi eccleſiaſticus Princeps imperfectus. Vnde credendum eſt cum Bannes *loc. cit.* quando Summus Pontifex tradit dominium Prælatis, & aliis Eccleſiaſticis, diſpenſari etiam cum illis, vt poſſint bella iuſta mouere. Quæ quidem bella non ſunt interdicta iure diuino Eccleſiaſticis, vt aliqui putarunt: ſed iure pontificio, quo iure etiam diſpenſantur, & permittuntur, modo ſuprà explicato. 14

DISPV

Digitized by Google

DISPVTATIO XIII.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum, quoad alienandum bona ſuarum Eccleſiarum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas poſſit bona mobilia Monaſterij alienare.
II. Vtrùm Abbas poſſit bona immobilia eccleſiaſtica alienare.
III. Vtrùm Abbates, & Prælati, tam Regulares, quàm ſæculares poſſint arbores Monaſteriorum, & Eccleſiarum ſuarum abſque Conuentus, & Capituli conſenſu incidere.
IV. Quomodo debeat procedere Abbas in alienatione bonorum immobilium, & mobilium pretioſorum, ad hoc vt ſit legitima.
V. Vtrùm in alienatione bonorum Monaſterij requiratur etiam Epiſcopi aſſenſus, & quid de permutationibus faciendis à Rectoribus, Epiſcopis, & Prælati ſubiectis.
VI. Vtrùm Abbates, & Prælati Generales, ſtante aliquo priuilegio, poſſint bona Monaſteriorum ſuæ Religionis inconſulto Romano Pontifice alienare.
VII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint abſque aſſenſu apoſtolico, pecunias ad cambium, vel mutuò accipere cum ſolutione damni emergentis, & lucri ceſſantis; & quid de pecunia, quæ conuertitur in vtilitate Eccleſiæ propter alienationem.
VIII. Vtrùm Abbas localis poſſit bona Monaſterij abſque Abbatis Generalis licentia alienare.
IX. In quibus caſibus poſſint Abbates, & Prælati bona ſuorum Cœnobiorum, & Eccleſiarum, inconſulto Romano Pontifice alienare.
X. An mortuo Abbate poſſit interim Conuentus alienare.
XI. An Prior exiſtens ſub Abbate exempto poſſit alienare.
XII. Quas pœnas incurrant Abbates alienantes bona ſuorum Cœnobiorum, inconſulto Romano Pontifice, & contra formam Extrauagant. *Ambitioſæ.*

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbas poſſit bona mobilia Monaſterij alienare.

SVMMARIVM

1 *Alienationis nomine quid intelligatur.*
2 *Bona Monaſteriorum alia immobilia, alia mobilia.*
3 *Pecunia retenta nihil operatur.*
4 *Pecunia deſtinata ad emenda ſtabilia, cenſus, & mobilia pretioſa, non poteſt, abſque cauſa, & ſolemnitatibus, alienari, & mutuò aliis dari, vt num. 15.*
5 *Pecuniam, quæ percipitur de redditibus Monaſterij, & non eſt de ipſius proprietate, in quos vſus poſſit Abbas alienare.*
6 *Bona, quæ vſu ipſo conſumuntur, & ſeruando ſeruari non poſſunt, quomodo poſſit Abbas alienare: & num. 12. & 13.*
7 *Bona mobilia, quæ commodè ſeruari non poſſunt, Abbas ſolus alienare poteſt.*
8 *Bona mobilia in vſu diu permanentia, an poſſit Abbas ſine ſolennitatibus alienare.*
9 *Bona mobilia pretioſa non poteſt Abbas, abſque cauſa, & ſolennitatibus alienare.*
10 *Res immobilis, & mobilis pretioſa æquiparantur quoad difficultatem alienationis.*
11 *Reliquias Sanctorum an poſſit Abbas, ſine aſſenſu Summi Pontificis alienare.*
14 *Grex ouium totus comprehenditur inter bona pretioſa, quæ ſeruando ſeruari poſſunt.*
16 *Pecunia Monaſterij fructuoſa non poteſt alienari, ſicut nec quæ datur pro dote Monialis, vt num. 17.*

Alienationis nomine, propriè, & in rigore loquendo, intelligitur omnis actus, per quem dominium transfertur, ſiue ſit dominium directum, vel vtile, aut vſusfructus: vel nomine alienationis, latè loquendo, intelligitur omnis contractus gratuitus, vel onerosus, quo rei dominium in alterum transfertur, & etiam hypotheca, & locatio vltra triennium; dummodo tamen locatio fiat de bonis, quæ ſingulis annis fructus reddunt: nam, ſi ſolùm alternis, vel ternis annis fructus reddant, poteſt locatio pro rata, & reſpectiuè protrahi, vt docet Bonac. *tract. var. de alien. bon. eccl. quæſt. vnic. punct. 2. num. 1. & de contract. num. 32.* Infeudatio quoque, & contractus emphyteuticus ſub nomine alienationis comprehenduntur, prout patet ex Extrauag. *Ambitioſæ.* quam in fine huius quæſiti adiiciemus, vbi Pontifex, poſtquàm generaliter prohibuit omnem alienationem, deuenit tandem ad particulares modos alienationis, ipſos ſub cenſura comprehendens in illis verbis: *Si quis autem contra huius noſtræ prohibitionis ſeriem de rebus, & bonis eiuſdem quicquam alienare præſumpſerit, alienatio, hypotheca, conceſſio, locatio, conductio, & infeudatio huiuſmodi nullius omninò ſint roboris, vel momenti.* Hæc ſupradicta eliciuntur ex Suarez *de cenſuris, diſp. 22. ſect. 6. num. 6,* Redoano *de alien. q. 2.* Alterio *tom. 2. diſp. 16. c. 2. col. 3.* Filliucio 3. *part. tract. 44. c. 1. q. 1.* Azor. 2. *tom. inſtit. moral. lib. 9. c. 1. q. 2.* Bonacina *de alien. q. vnic. punct. 2. n. 1.* 1

Nomine etiam alienationis in fauorabili materia

continetur

continetur donatio, venditio, permutatio, & etiam contractus ſub conditione factus. Ita notant Hoſtien. & Archid. *de reb. Eccl. non alienan. tom. 1. qu. 27. art. 1.* Syueſt. *verbo alienatio, qu. 6.* Leſſius *lib. 2. de iuſt. & iur. cap. 24 dub. 11.* Portellus *in dub. regul. verbo, alienare.* Villalobos 2. *part. Sum. tract. 25. diff. 17.* Couarr. 2. *variar. cap. 16.* Hieronymus Rodriq. *in compend. qq. regul. reſol. 7. num. 1.*

Quibus poſitis, notandum, quòd bona Monaſterij dupliciter poſſunt conſiderari, nempe, immobilia, quæ
2 certum eſt Abbatem per ſe ſolum nullo pacto alienare poſſe, (vt *inferiùs* dicemus;) & mobilia, quæ rurſum alia ſunt vſu conſumptibilia; alia, quæ durant cum ipſo vſu, velut libri, veſtes, & ſimilia vſu conſumptibilia. Quædam ſpectant immediatè ad vitæ conſeruationem, vt eſculenta, & poculenta. Quædam verò mediatè, vt pecunia, quam regulariter poteſt alienare Abbas; quia ſeruando ſeruari non poteſt; quia pecunia retenta nihil operatur, *cap. Ericiens.*
3 88. *d. not. in l. 1. §. Quæſitum. ff. ad Trebell.* Facit text. *in l. Cùm plures. in fin. ff. de admin. tutor.* Abbas *in c. Nulli. de rebus Eccleſ. non alien.* Aloyſ. Ricc. *in praxi for. eccleſ. in 2. edit. reſol. 56. num. 10. & reſol. 59. n. 2.*

Pecunia tamen deſtinata ad emenda ſtabilia, cen-
4 ſus, & mobilia pretioſa, conſiderando eam, quoad fructuoſam conſeruationem, numeratur inter immobilia, vel mobilia pretioſa. Alex. Iaſ. & Rip. *in d. §. Quæſitum.* Viuão. *commun. opin. tomo 2. lib. 7. tit. 1. num. 178.* Menoch. *de præſumpt. lib. 4. qu. 138. num. 3.* Ricc. *in praxi rerum fori eccleſ. reſolut. 59. in fin. & in 2. edit. aliàs deciſ. 70. n. 5. in 1. edit.* Et propterea non poteſt abſque cauſa, & ſolennitatibus alienari. Quarant. *in Summa Bullar. verb. Alienatio rer. Eccleſ. num. 25.* Pecunia etiam, quæ ſeruatur pro aliqua futura neceſſitate, vel pro conſeruando magis patrimonio, cenſetur iure rerum immobilium, *l. Si Caius. §. 1. ff. de legat. 3.* Iaſ. *in d. §. Quæſitum. num. 38.* Vel ſi deſeruiret pro locatione ad pompam, *l. 3. in fin. cum ſeq. ff. Commodati.* Quarant. *d. verb. Alienatio rerum eccleſ. num. 25.* Pecuniam au-
5 tem, quæ percipitur de redditibus Monaſterij, & non eſt de ipſius proprietate; poteſt dupliciter Abbas alienare, ſcilicet, vel emendo ea, quæ Monaſterio, ac eius Monachis neceſſaria, vel vtilia, ſiue conuenientia erunt; vel gratuitè donando, ad quod vtrunque Abbatis facultas extenditur. Et quoad vſum pecuniæ circa emptionem, dicimus, quòd Abbas facultatem habeat emendi quicquid ad diuinum cultum neceſſarium, ac decens prudenter æſtimabitur, vt elicitur *ex cap. Nullam. 18. qu. 2.* vbi Nauarr. voluit comprehendi omnes ſumptus fabricæ, & eccleſiaſtica ornamenta per ea verba *d. cap. Vel ad diuini cultus reuerentiam.* Habet etiam Abbas facultatem expendendi pecuniam in emptione eorum, quæ Monachorum neceſſitati, & decenti ſuſtentationi iuxta ipſorum ſtatum fuerint opportuna; vt Monaſterij ædificatio, eiúſque ſupellectilia, tam Communitati, quàm ſingulis neceſſaria, iuxta Religionis ſtatuta, & conſuetudinem, necnon etiam expenſæ, quæ erogari ſolent ſeruitoribus, & iumentis familiæ religioſæ neceſſariis, & alia huiuſmodi, quæ prudenti Abbatis arbitrio commiſſa ſunt. Attamen, ipſe ante oculos ſemper habere debet, vt proportionatè ſuis ſubditis Monaſterij redditus diſtribuat: quia æqualitas Religionis in proportionali diſtributione conſiſtit. Quoad vſum pecuniarum per gratuitas donationes, latiùs vidimus *ſuprà.* Circa
5 alienationem aliorum bonorum, quæ vſu ipſo conſumuntur, eandem habet Abbas poteſtatem, quam ſuper pecuniis habere diximus. Et horum alienatio dupliciter contingere poteſt, vel per puram talium bonorum abſumptionem, vel per aliquam permutationem, vel venditionem, aut aliquo alio modo, ita vt per eorum alienationem Monaſterium alia bona acquirat. Et vtroque modo eorum alienatio Abbatis voluntati eſt commiſſa, cum iiſdem regulis, & moderationibus, quas in pecuniæ alienatione ſeruare debet.

Bona mobilia, quæ commodè ſeruari non poſſunt, 7
vt ſunt veſtes, quæ quotidie magis veteraſcunt, item fructus, & ſimilia, ſolus Abbas alienare poteſt, Gloſſ. & Abbas *in cap. Nulli. de reb. Eccl. non alien.* illorum enim retentione damnificaretur Eccleſia. Idem Abb. *in cap. Tua. de his, quæ fiunt à Præl.* Gloſſ. *in cap. 2. de reb. Eccleſ. non alienan. in 6. verb. Immobilia,* Gloſſ. *in c. Is, cui. de elect. in 6. verb. Immobilia.* Hoſt. *in cap. 1. de his, quæ fiunt à Præl. & in Extrauag. Ambitioſæ. de reb. Eccleſ. non alienan.* Bona autem, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, cenſentur res mobiles, quæ non durant triennio, vel vſu conſumuntur, & non fructificant, *arg. legis, Lex quæ. §. vltimo, C. de adminiſtr. tut.* & *cap. Veſtra. de locat.* tenent Nauarr. *tit. de alienat. rer. eccleſ. conſ. 4.* Rebuff. *in Compend. alienat. num. 25.* Redoan. *de reb. Eccleſ. non alienan. quæſt. 6. num. 29.* Quarant. *vbi ſuprà, num. 38.* Ricc. *dicta reſolut. 59.* Surd. *de aliment. tit. 8. priuil. 45. n. vltim.*

Alia bona mobilia in vſu diu permanentia, etſi tan- 8
dem conſumantur, eodem fere modo ſub ipſius Abbatis poteſtate poſita ſunt: quia aliquando talis alienatio vtilis, vel neceſſaria Monaſterio eſſe poteſt: ergo opus eſt, vt aliquis illa alienare poſſit. Neceſſariò igitur non ſpectabit, niſi ad Abbatem, cui tota Monaſterij bonorum adminiſtratio tradita eſt.

Aduertendum autem, quod ipſe Abbas, non vt Dominus, ſed vt adminiſtrator, & prouidus diſpenſator dicta bona, vel ad maiorem Dei cultum, & Eccleſiæ reuerentiam, vel ad ſui Cœnobij vtilitatem, alienare, & erogare poteſt, vt latè Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 26. à num. 6. vſque ad* 18. Ratio horum omnium eſt: quia leges, & Canones in prohibitione alienationis rerum eccleſiaſticarum videntur loqui de rebus immobilibus tantùm; non autem de mobilibus. Facit textus *in c. Nulli liceat. de reb. Eccleſ. non alien.* vbi hæc formalia dicuntur: *Nulli liceat alienare rem immobilem Eccleſiæ, ſiue agrum.* vbi nihil habetur ordinatum, vel prohibitum ſuper re mobili. Sed quod non reperitur prohibitum, regulariter intelligitur, & cenſetur permiſſum, *l. Nec non. §. Quod eis ff. Ex quib. cauſ. maior.* Ergo videntur res mobiles eſſe ſub libera poteſtate Abbatis, qui de illis diſponere poſſit, & in illis poſſit eſſe adminiſtrator, & arbiter, vt in rebus propriis, *l. In re mandata. C. mandat.* Hoſt. *in c. 1. de his, quæ fiunt à Prælat.* quæ omnia procedere intelliguntur cum limitationibus ſuprà dictis.

Nota, quòd res mobiles, pretioſæ, nullo modo, abſ- 9
que cauſa, & ſolennitatibus per Abbatem alienari poſ-
ſunt. Ratio eſt: quia res immobilis, & mobilis pretioſa 10
æquiparantur, quoad difficultatem alienationis, *d. l. Lex, quæ. C. de adminiſt. tut. l. Sancimus. C. de ſacroſ. Eccleſ.* Gloſſ. *in cap. Tua de his, quæ fiunt à Præl.* Hoſt. & Abb. *in cap. Nulli. num. 8. de reb. Eccleſ. non alien.* proptereà ſine cauſa, & ſolennitatibus alienari non poſſunt. Abb. *in cap. Conſenſus. de reb. Eccleſ. non alienan.* Quarant. *d. verb. alien. rer. Eccleſ. num. 24.* Vbi dicit, nomine mobilium pretioſorum, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, intelligi vaſa aurea, argentea, veſtes pretioſas, quæ longè ab interitu diſtant, & commodè ſeruari poſſunt, gemmas, & alia huiuſmodi. Sub hoc nomi- 11
ne mobilium pretioſorum veniunt etiam Reliquiæ Sanctorum, quæ in Eccleſiis ſeruantur. Ita vt non poſſit Abbas illas, abſque Summi Pontificis aſſenſu, concedere: Reliquiæ enim ſunt res pretioſiſſimæ, per quas multa beneficia à Deo hominibus præſtantur, vt ait Concil. Trid. *ſeſſ. 25. de inuocat. Sanctor.* Pret-

tereà

tereà Sanctorum Reliqnias furantes ſacrilegi ſunt, vt ait Turrecrem. *in can. Corpora. de conſecrat. diſt.* 1. Ita Aloyſ. Riec. *in praxi fori Eccleſ. deciſ.* 63.

12 Ex dictis infertur primò, bona Eccleſiæ mobilia, & pretioſa, quæ ſeruando ſeruari noo poſſunt, poſſe abſque alia ſolennitate vendi, non ſolùm ab Epiſcopo, & ab Abbate. vt diximus; verùm etiam à quolibet alio bonorum ecceleſiaſticorum adminiſtrationem habente. Ita Molina *de iuſt. diſp.* 468. *num.* 1. & Bonac. *de alien. quæſt. vnic. punct.* 2. *num.* 3. vbi citat etiam Panormitanum: & probat ibidem hac ratione: quia io iure prohibetur tantummodo alienatio bonorum immobilium. & mobilium pretioſorum, quæ ſeruando ſeruari poſſuot: ergo bona mobilia, & pretioſa, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, alienari poteruot ab Epiſcopo, & alij Prælatis inferioribus, & à quolibet alio booorum eccleſiaſticorum adminiſtrationem habente.

13 Secundò infertur, poſſe alienari, & vendi vinum, oleum, frumentum, oues, & alia animalia abſque eo, quòd habeatur ſolennitas requiſita in vera, & propria alienatione propter rationem ſupradictam: quia huiuſmodi bona cenſentur pretioſa, qnæ ſeruando ſeruari poſſint. Totus verò grex onium, de quo perci-
14 piuntur redditus, & emolumenta, noo poteſt vendi: quia videtur referri ad bona pretioſa, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, vt aduertunt Molina *loco citato, diſp.* 468. Riccius *deciſ.* 61. & Leſſius *loc. cit.* Sed de hac re, ſcilicet, de animalibus iterum redibit ſermo *in* 2. *qu.* vbi de mancipiis, iumentis. & ſimilibus agitur.

15 Tertiò infertur, pecuniam Eccleſiæ aliis dari mutuò, aut alienari oon poſſe ad alios effectus, præter eos. per quos pecunia fuit deſtinata. Exempli gratia, ſi pecunia ſeruata ſit in ærario ad occurrentes neceſſitates Monaſterij, non videtur poſſe alienari, & expendi, cùm ſit bonum mobile valdè pretioſum. Ita Redoanus *loco citato, quæſt.* 16. Boërius *loco citato, deciſ.* 2^9.

Sed hoc non placet Bonacinæ *loco citato, num.* 5. *verſ. Sed hoc mihi.* vbi ait, quòd vniuerſaliter, & indefinitè loquendo, hoc non videtur probabile. Ratio eſt: quia, licèt pecunia ſit res pretioſa; nihilominùs non traditur, vt ſeruetur; ſed vt impeodatur: alioquin beneficiarius alienare non poſſet pecuniam, quàm ex redditibus ſui beneficij recepit: tum, quia pecunia accepta in veoditione rei mobilis pretioſæ, quæ ſeruando ſeruari poterat, aut pecunia rei immobilis accepta, non ad aliam ſimilem rem emendam; ſed ad vſus quotidianos, non appellatur res pretioſa iuxta modum loquendi communem: & ſic pecunia, generaliter, & indefinitè loquendo, non venit nomine rei pretioſæ, quæ ſeruando ſeruari poteſt, alioquin omnis ſumma pecuniæ, & quotieſcunque accipitur ex fructibus Monaſteriorum magna quantitas eiuſdem pecuniæ, & reponitur in ærario, vt conſeruetur pro futuris neceſſitatibus Monaſterij, noo poſſet expendi.

16 Quartò infertur, pecuniam fructuoſam poſitam in manibus, ſine cenſibus, alienari non poſſe: quia eſt bonum immobile, & pro bon[illegible] immobili habetur, ſicut affirmant Iaſon, Ripa, & Alexander *in l.* 1. *§. Quæſitum. ff. ad Trebellianicam.*

17 Quintò infertur, pecuoiam, quæ pro dote Monialis concedi ſolet, ſimiliter non poſſe alienari, cùm reputetur inter bona pretioſa, quæ ſeruando ſeruari poſſunt. Ita Bonacina *loc. cit. verſ. Secundò. de dote* vbi fatetur de communi: poterit tamen huiuſmodi pecunia abſque aſſenſu apoſtolico inſumi in emendis agris, aut in emenda, vel conſtruenda domo neceſſaria. Ratio eſt: quia huiuſmodi pecunia ſolùm ſeruari debet, donec ad vſum, ad quem fuit deputata, impendatur. Et ita obtinuit vſus iam ab omnibus receptus. Ita Bonacina *loco citato, n.* 5.

PROHIBITIO ALIENANDI bona eccleſiaſtica, aut illa vltra triennium locandi.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

AMbitioſæ cupiditati illorum præcipuè, qui diuinis, & humanis affectatis, damnatione poſtpoſita, immobilia, & pretioſa mobilia Deo dicata, ex quibus Eccleſiæ Monaſteria, & pia loca reguntur, illuſtrantúrque, & eorum Miniſtri ſibi alimoniam vendicant, profanis vſibus applicare, aut cum maximo illorum, ac diuini cultus detrimento exquiſitis mediis vſurpare præſumunt, occurrere cupientes; omnium rerum, & bonorum eccleſiaſticorum alienationem, omnéque pactum, per quod ipſorum conceſſionem, hypothecam, locationem, & conductionem, vltra triennium, necnon infeudationem, vel contractum emphyteuticum, præterquàm in caſibus à iure permiſſis, ac de rebus, & bonis in emphyteuſim ab antiquo concedi ſolitis, & tunc cum Eccleſiarum euidenti vtilitate, ac de fructibus, & bonis, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt pro inſtantis temporis exigentia, hac perpetuò valitura conſtitutione fieri prohibemus. Prædeceſſorum noſtrorum conſtitutionibus, prohibitionibus, & decretis aliis ſuper hoc editis, quæ tenore præſentium innouamus, in ſuo nihilominùs robore permanſuris: ſi quis contra huius noſtræ prohibitionis ſeriem de bonis, & rebus eiſdem quicquam alienare pręſumpſerit, alienatio, hypotheca, conceſſio, locatio, conductio, & infeudatio huiuſmodi nullius omninò ſit roboris, vel momenti, & tam qui alienat, quàm is, qui alienatas res, & bona prædicta receperit, ſententiam excommunicationis incurrat: alienanti verò bona Eccleſiarum, Monaſteriorum, locorúmque piorum quorumlibet, inconſulto Romano Pontifice, aut contra præſentis Conſtitutionis teuorem, ſi Pontificali, vel Abbatiali præfulgeat dignitate, ingreſſus Eccleſię, vt penitùs interdictus, & ſi per ſex menſes immediatè ſequentes ſub interdicto huiuſmodi, animo, quod abſit, perſeuerauerit indurato, lapſis menſibus eiſdem, à regimine, & adminiſtratione ſuæ Eccleſię, vel Monaſterij, cui pręſidet in ſpiritualibus, & temporalibus ſit eo ipſo ſuſpenſus. Inferiores verò Pręlati Commendatarij, & alij Eccleſiarum Rectores Beneficiati, vel adminiſtrationem quomodolibet obtinentes,

Digitized by Google

nentes, Prioratibus, præpoſituris, dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, officiis, canonicatibus, præbendis, aliiſque eccleſiaſticis cum cura, & ſine, ſæcularibus, & regularibus beneficiis, quorum res, & bona alienarunt duntaxat, ipſo facto priuati exiſtant, illáque abſque declaratione aliqua vacare cenſeantur, poſsíntque per locorum Ordinarios, vel alios, ad quos eorum collatio pertinet, perſonis idoneis (illis exceptis, quę propterea priuatę fuerint,) liberè de iure conferri, niſi aliàs diſpoſitioni apoſtolicæ Sedis ſint ſpecialiter, aut generaliter reſeruata; & nihilominùs alienatę res, & bona huiuſmodi ad Eccleſias, Monaſteria, & loca pia, ad quę ante alienationem huiuſmodi pertinebant, liberè reuertantur. Nulli, &c.

Dat. Romę apud S. Marcum anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſexageſimoſeptimo, Cal. Martij, Pontificatus noſtri anno quarto.

Sequitur Conſtitutio Pauli Papæ IV. ſuper eadem materia.

RESCISSIO ALIENATIONVM, & locationum quoruncunque bonorum eccleſiaſticorum, in damnum Eccleſiarum, vel non ſeruatis iuris ſolennitatibus, aut aliàs nulliter factarum.

PAVLVS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

INiunctum nobis deſuper, meritis licèt imparibus, apoſtolicę ſeruitutis officium mentem noſtram continua pulſat inſtantia, vt bona eccleſiaſtica, quæ cæca hominum cupiditate occupata detinentur, noſtræ operationis miniſterio ad ius, & proprietatem eorum, quorum anteà erant, omninò reducantur. Cùm itaque (ſicut nobis innotuit) licèt aliàs fel. rec. Symmachus Papa, prædeceſſor noſter, prædium Eccleſiæ pro aliqua neceſſitate quouis modò alienari, aut iura Eccleſiæ in vſumfructum dari prohibuerit, & lege huiuſmodi omnes cuſtodes aſtringi, ac donatorem, ac cenſuatorem, & venditorem honorem perdere, & qui præmiſſis ſubſcriberet, anathema eſſe cum eo, qui daret, ſiue reciperet, niſi reſtituerentur, & quaſlibet eccleſiaſticas perſonas contradicere, & cum fructibus alienata repoſcere poſſe, hócque non ſolùm in Eccleſia Romana conſeruari; verùm etiam in vniuerſis per Prouincias Eccleſiis conuenire voluerit. Et piæ memoriæ Paulus Papa II. etiam prædeceſſor noſter, omnium rerum & bonorum eccleſiaſticorum alienationem, omnéque pactum, per quod ipſorum dominium transferretur, ac conceſſionem, hypothecam, locationem, & conductionem, vltra triennium, necnon infeudationem, vel contractum emphyteuticum, præterquàm in caſibus à iure permiſſis, ac de rebus, & bonis in emphyteuſim ab antiquo concedi ſolitis, fieri prohibuerit. Et ſi quis contra huius poſterioris prohibitionis ſeriem de bonis, & rebus eiſdem quicquam alienare præſumeret, alienatio, & hypotheca, conceſſio, locatio, conductio, infeudatio huiuſmodi nullius omninò eſſent roboris, vel momenti; & tam qui alienaret, quàm qui alienatas res, & bona reciperet, ſententiam excommunicationis incurreret; & nihilominùs res, & bona alienata huiuſmodi, ad Eccleſias, Monaſteria, & loca pia, ad quæ anteà pertinebant, liberè reuerterentur. Nihilominùs à nonnullis annis citra diuerſæ perſonæ, tam ſæculares, quàm eccleſiaſticæ complura caſtra, terras, oppida, ciuitates, & loca, tam Romanæ prædictæ, quàm diuerſarum cathedralium, etiam metropolitanarum, & aliarum Eccleſiarum, necnon Monaſteriorum, Domorum, & aliorum regularium locorum, & Hoſpitalium, ac aliorum piorum locorum, prætextu diuerſarum alienationum, eis de caſtris, terris, oppidis, ciuitatibus, & locis prædictis, in eiuſdem damnum Eccleſiarum, Monaſteriorum, Domorum, Hoſpitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum, ſeu aliàs non ſeruatis ſolennitatibus à iure requiſitis factarum occupauerint, & occupata detinuerint, & detineant de præſenti, ac exinde factum ſit, vt non ſolùm Eccleſiarum, Monaſteriorum, & Domorum Prælati, ac Hoſpitalium, & aliorum regularium, piorum locorum huiuſmodi Rectores, qui ex fructibus, redditibus, & prouentibus caſtrorum, terrarum, oppidorum, ciuitatum, & locorum huiuſmodi Eccleſias, Monaſteria, & Domos, Hoſpitalia, & alia loca prædicta gubernabant, & illuſtrabant, ac eorum Miniſtris alimoniam præbebant, notabiliter ſint damnificati; verùm etiam Rom. Pont. qui anteà egenis, & miſerabilibus perſonis, præſertim nobilibus ad hanc Almam Vrbem pro tempore confugientibus alimenta aliunde ſubminiſtrare conſueuerat, vix ſe, & familiam ſuam ſuſtentare, nedum aliis alimenta ſubminiſtrare poſſit in diuinæ Maieſtatis offenſam, & Ordinis clericalis opprobrium, ac plurimorum Chriſti fidelium ſcandalum. Nos præmiſſa conniuentibus oculis pertranſire nequeuntes, quinimò cupientes eis, quantùm cum Deo poſſumus, opportunum remedium

medium adhibere; Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnes & ſingulas alienationes, & in emphyteuſim, ſeu cenſum perpetuum, aut tertiam, vel aliam generationem, ſeu hominis vitam, aut aliud tempus vltra triennium locationes, vel conceſſiones, ſeu permutationes, hypothecas, & obligationes, de quibuſuis caſtris, terris, oppidis, ciuitatibus, & locis, aut aliis bonis immobilibus, ſeu rebus, & iuribus, tam ſpiritualibus, quàm temporalibus eiuſdem Romanæ, & quarumcunque Cathedralium, etiam metropolitan. & aliarum Eccleſiarum, necnon Monaſteriorum, Domorum, & aliorum regularium locorum, & quorumuis beneficiorum eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura ſæcularium, & quorumuis Ordinum regularium, necnon Hoſpitalium, & aliorum piorum locorum quorumlibet, per quoſcunque etiam Rom. Pont. prædeceſſores noſtros, ſeu eorum authoritate, vel mandato Camerarios ſuos, & Clericos Cameræ apoſtolicæ Præſidentes, ac quoſuis Eccleſiarum, Monaſteriorum, Domorum, Prælatos, beneficiatos, necnon Hoſpitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum Rectores, cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtentes, etiamſi Cardinalatus honore pollerent, in damnum Eccleſiæ, ſeu non ſeruatis ſolennitatibus à iure requiſitis, aut aliàs nulliter hactenus factas, & contractus ſuper inde ſub quibuſuis formis, & verborum expreſſionibus habitos, & celebratos, etiamſi iuramento vallati exiſtant, & quantumuis longa temporis præſcriptione robur ſumpſiſſe dici poſſint, ac ipſius Romanæ Eccleſiæ fauorem, aut commodum concernant, eorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum insererentur, præſentibus pro expreſſis habentes, apoſtolica authoritate, tenore præſentium reſcindimus, irritamus, caſſamus, & annullamus, ac viribus omninò euacuamus, ac pro reſciſſis, irritis, caſſis, & nullis, ac penitus infectis haberi volumus. Ipſóſque detentores ad caſtra, terras, oppida, ciuitates, & loca occupata, ac bona, res, & iura prædicta Romanæ, & Cathedralibus etiam metropolitanis, ac aliis Eccleſiis, necnon Monaſteriis, Domibus, Hoſpitalibus, & beneficiis, ac regularibus, & piis locis relaxandum, & de fructibus, tam hactenus perceptis, quàm in poſterum percipiendis realiter ſatisfaciendum teneri; & ad id etiam ſententiis, cenſuris, & pœnis eccleſiaſticis, ac etiam pecuniariis, omnibúſque aliis opportunis, iuris, & facti remediis cogi, & compelli poſſe. Sicque in præmiſſis omnibus, & ſingulis, per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes, etiam cauſarum Palatij apoſtolici Auditores, & ipſius Romanæ Eccleſiæ Cardinales ac eorum Collegium in quauis cauſa, & inſtantia ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi authoritate, & facultate iudicari, & definiri debere, ac ſi ſecùs ſuper his à quoquam quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Nulli ergo, *&c.* Si quis, *&c.*

Datum Romæ apud Sanctum Marcum anno Incarnationis Dominicæ 1555. Pridie Idus Iulij.

Pontificatus noſtri anno primo.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas poſſit bona immobilia eccleſiaſtica alienare.

SVMMARIVM.

1 *Abbati, & Eccleſiæ Prælato iure ciuili, canonico, & naturali diuino prohibita eſt alienatio bonorum eccleſiaſticorum.*

2 *Bonorum immobilium nomine, quæ veniant.*

3 *Res ſe ſe mouentes an veniant ſub nomine bonorum immobilium.*

4 *Animalia ad culturam bonorum Monaſterij deputata non poſſunt abſque ſolennitatibus alienari.*

5 *Serui fugitiui an poſſint abſque ſolennitatibus alienari.*

6 *Abbates Commendatarij non poſſunt abſque ſolennitatibus bona immobilia Monaſterij abſque Superioris authoritate alienare: & quid de Commendatariis Equitibus, num. 7.*

8 *Abbates, & Prælati an validè poſſint repudiare legatum, aut hæreditatem Monaſterio, vel Eccleſiæ relictam.*

9 *Abbas, ſeu Prælatus, an poſſit res Monaſterij oppignorari, aut hypothecari, abſque hoc, quod dicatur alienare.*

10 *Abbas an poſſit abſque ſolennitatibus alienare annuum cenſum, vel annos redditus.*

11 *Abbas, ſeu alius Prælatus, quomodo poſſit abſque aſſenſu apoſtolico rem pretioſam alteri ad beneplacitum concedere.*

12 *Abbas, ſeu Prælatus an poſſit cedere liti pro ſuo Monaſterio abſque licentia Epiſcopi, vel Summi Pontificis.*

13 *Abbas, ſeu etiam Epiſcopus abſque Summi Pontificis conſenſu non poſſunt alienare particulas Reliquiarum inſignium; & alienantes an incurrant excommunicationem latam in Extrauag. Paul. II. num. 14.*

15 *Alienationis ad promiſſionem non requiritur aſſenſus apoſtolicus.*

16 *Abbas an poſſit alienare lampades argenteas, & ſimilia.*

17 *Aſſenſus apoſtolici ſolennitas requiritur in retrouenditione rei emptæ ab Eccleſia, etiam cum pacto retrouendendi.*

18 *Bona acquiſita Eccleſiæ de nouo, an poſſint abſque aſſenſu apoſtolico alienari.*

19 *Alienatio ab vna Eccleſia ad aliam an poſſit fieri abſque dicta ſolennitate.*

20 *Alienatio bonorum, quorum dominium eſt ab Eccleſia acquiſitum, licèt antea dicta bona eſſent alij obligata, an inualida ſit.*

21 *Alienari an poſſit res ſterilis abſque dicta ſolennitate.*

22 *Alienare an poſſit Prælatus ſine ſolennitatibus res, & bona Eccleſiæ, quæ iniuſtè detinet.*

CIrca hanc quæſtionem non videtur ſatis immorandum: Abbates enim, & reliquos Eccleſiæ Prælatos bona immobilia ſuorum Cœnobiorum, & Eccleſiarum alienare non poſſe, certum eſt, non ſolùm de
1 Iure ciuili, vt *in Auth. de non alien. aut permut. reb. Eccleſ.* Item *in Auth. de Eccleſ. rer. immob. alien.* & *in Auth. de alienat. & emphyt.* & *C. de reb. Eccleſ. non alien.* & *in l. Iubemus.* & *in Authent. Ob ius porrectum. C. de ſacroſ. Eccl.* Et licèt leges Principis ſæcularis non ligent circa res eccleſiaſticas; nihilominùs ligant ſimul, & obligant, quatenus recipiuntur ab Eccleſia, & confirmantur iure canonico. In iure autem canonico antiquo, & nouo prohibetur bona immobilia Eccleſiæ alienari, vt habetur ex conſtit. 1. Leonis I quæ incipit: *Occaſio.* 11. Calend. Nouembris, 447. apud Laërt. Cherub. *tom. 1. Bull. pag. 1.* & ex conſtitut. Pauli II. quæ incipit: *Ambitioſæ.* Calend. Martij, 1467. habetur etiam ex Concil. Trid. *ſeſſ. 24. cap.* 1 & ex Bulla Pauli IV. quæ incipit: *Inunctum* prid. Idus Iulij. 1555. quas *in fine huius quæſiti* ad exactam huius materiæ intelligentiam apponemus, cum nouiſſimo Decreto S. Congreg. Eminentiſſ. Card. Concil. Trid. Interpretum, iuſſu Sanctiſſimi D. N. Vrbani VIII. edito. Imò alienatio bonorum Eccleſiæ vetita eſt iure naturali diuino, annexo iuramento, ſi ſermo eſſet de Summo Pontifice, & de Cardinalibus reſpectu bonorum Sedis apoſtolicæ, & de Epiſcopis, Abbatibus, aliiſque Prælatis inferioribus reſpectu bonorum ſuarum Eccleſiarum: iuramentum enim inducit obligationem iuris naturalis, & diuini; & vniuerſaliter omnibus prohibita eſt alienatio bonorum Eccleſiæ, vt habetur ex veteris Teſtamenti ordinatione *Leuit. cap.* 25. vbi Deus rerum ſuarum, & ſuæ Eccleſiæ alienationem fieri prohibet, ibi: *Terra quoque non vendetur in perpetuum: quia mea eſt.*

Ratio autem ea videtur eſſe: quia talia bona ſunt, quaſi fundamenta Monaſterij, ex quibus ſubminiſtrâtur, quæ ad vſum, & conſeruationem corporum pertinent, ſine quibus non poſſent ſpiritualia ſubſiſtere. Vnde non poſſunt ita alienare, vt Monaſterium illis omninò priuetur, abſque æquali, vel meliori compenſatione, quæ ſit in euidentem ipſius vtilitatem: aliter enim Abbas non diceretur adminiſtrator, ſed diſſipator bonorum ſuæ Eccleſiæ. Sed, cùm aliquando hanc alienationem fieri in ipſius Monaſterij vtilitatem contingat, quomodo ſit facienda, ad hoc, vt ſit legitima, *in ſequenti quæſito* videbimus.

2 Notandum, quod nomine bonorum immobilium, non ſolùm comprehendũtur res corporeæ, fixæ, & immobiles; ſed veniunt etiam iura, actiones, annui redditus, nomina debitorum, & huiuſmodi, quæ non poſſunt alienari, abſque ſolennitate, & cauſa legitima. Abb. *in cap. Nulli. de reb. Eccleſ. non alien. Clem. Exiui de Paradiſo. §. Cùmque annui redditus. de verb. ſignif.* Rebuff. *in Compend. de alien. rer. Eccleſ. c. 23. q. 16. & 51. n.* 54. Tiraq. *de retract. lignag. §. 1. gloſſ. 6. n.* 4. Menoch. *de recuperand. poſſeſſ. rem. 1. n.* 45. Aloyſ. Ricc. *in collect. deciſ. par. 3. collect.* 668. *& in praxi for. Eccleſiaſt. deciſ.* 44. *in 1. edit.* & *reſol. 41. n. 2. in 2. edit.* Garc. *de benefic. par. 2. c. 5. n.* 95. Menoch. *conſ. 300. n. 41.* & *de præſumpt. lib. 4. q. 141. n.* 16. Quarant. *in Summa Bullar. verb. Alienatio rer. Eccleſ. n.* 26. qui cum Riccio *d. deciſ.* 44. *aliàs reſol.* 40. reſoluit, non poſſe alienari ſine cauſa, & ſolennitatibus.

Res autem ſeſe mouentes, vt ſunt aliquæ oues, boues, & ſimilia, benè poteſt Abbas, abſque cauſa, & ſolennitatibus alienare: nec veniunt comprehenſa in prohibitione alienationis rerum Eccleſiæ, per Hoſt. *in c. 1. Ne Prælati vices ſuas,* &c. Sequitur Albet. *in Auth. Hoc ius. C. de ſacroſ. Eccleſ.* vbi dicit, quòd, quia talium alienatio non reperitur prohibita, cenſetur regulariter conceſſa, per tex. *in l. Nec ecnon. §. Quod eis. ff. Ex quib. cauſ. maior. eſſie.* 3

Integrum autem gregem ouium, aut ſimilium rerũ ſeſe mouentium, quæ fructiferæ ſunt, non poſſet Abbas, ſine ſolennitatibus requiſitis alienare: quia hæc cenſentur mobilia pretioſa, & immobilibus bonis cõmuni æſtimatione æquiparantur. Ita Suar. *de Relig. tomo 4. tract. 8. lib. 2. c. 27. n.* 18. Animalia ad opus, & culturam Monaſterij deputata alienari non poſſunt abſque ſolennitatibus: quia, licèt ſingula ex ipſis non ſint mobilia pretioſa, tamen vt cõiuncta prædio, & ad eius culturam deputata, veluti quid immobile dici poſsũt, & partes prædiorum, & conſequenter intra bona immobilia computantur, *arg. l. vltim. C. de adminiſtr. tut.* Bellam. *in c. Abbatibus. 3. col. verſ. Expone.* 12 *q.* 2. Suar. *d. c. 27. n.* 19. Secùs ſi non ſint affixa prædiis, & tãquàm illorum partes; ſed liberè ibi ſint poſita: hæc enim nõ cenſentur bona immobilia, neque mobilia pretioſa, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, ſaltem in ſpecie: & hoc prædiorum neceſſitas exigit. Panorm. *in cap. Nulli. de reb. eccl. alienand.* Soptan. *apud Fillinc. tract. 44. c. 4. q. 2. n.* 27. Molin. *de iuſt. diſp* 461. Bonac. *tract. de alien. qu. unic. p. 2. n. 4. verſ. Ad hæc mancipia.* Item copioſa bibliotheca Monaſterio competens cenſetur mobile pretioſum; & ideò non poteſt ſine ſolennitatibus alienari. Suar. *d. cap. 27. n.* 58. 4

Serui fugitiui quando ſoliti ſunt fugere, & reuocari non poſſunt, abſque fugæ timore, retineri, alienari poſſunt, & vendi ab Abbate: quia tunc vendendo proſpicit melliora: textus *in cap. Fugitiuus. 12. q.* 2. prout declarat Archidiacon. *in cap. Sine exceptione. 11. q.* 2. Reb. *in compend. alien. rer. eccleſ. verſ. Sunt tamen.* Redoan. *de reb Eccleſ. non alienan. qu.* 10. *per totam,* & Portellus *in dubiis regul. verbo, alienatio, in Addit. n.* 3. 5

Hæc omnia multò fortius procedunt in Abbatibus Commendatariis: ipſi enim nequeunt, bona Monaſteriorum ſibi commendatorum, ſine authoritate Superioris alienare in præiudicium ſucceſſorum: præſertim, quia Summus Pontifex Monaſteria commendando prohibet Commendatariis bona Commẽdatum quomodolibet alienare, quæ prohibitio abſque dubio excludit omnem facultatem Commendatarij alienantis, ita vt alienatio ab eo facta, ſaltem authoritate propria, omninò irrita, ac nulla cenſenda ſit. Ita Ricc. *deciſ.* 79. vbi adducit quandam Rotæ deciſionem. Vide Panormit. *in cap. Conſtituebatur. n. 7. de his, quæ fiunt à Prælatis.* Villalobos 2. *part. Summ. tract. 25. diff. 3. n.* 6. 6

Nec licet dictis Commendatariis, etiam Ordinum militarium, donare redditus ſuarum Commendatarum concubinis. Et ita de facto iudicatũ fuiſſe refert Hier. Rodriq. *in compend. qq. regul. reſol. 7. n.* 13. adeò vt talis donatio etiam iuramẽto firmata ſit nulla, vt docet Palarius Rub. *in rubr. de donat. inter virum, & vxorem, §. 39. n. 1. & ſeqq.* Cou. *in cap. Quamuis pactum. 2. p. §. 1. n. 4. ad finem.* Ant. Gomez *in l. 2. Taur. n.* 65. Gutier. *de iuram. confirm. 1. par. c. 1. à n.* 13. Similiter Equites S. Ioannis Hieroſolymitani non poſſunt alienare ſuas Commendas abſque aſſenſu Sedis apoſtolicæ: quia cenſentur bona eccleſiaſtica, vt affirmant Couar. 2. *variar. c. 16. n.* 3. Bonac. *tract. de alien. q. vnica, p. 2. n.* 13. Ricc. *in deciſ.* 76. vbi alios Doctores pro hac re citat, & ſequitur. 7

Ex dictis oriuntur aliquæ difficultates circa prædicta bona, & iura, & pretioſa Monaſteriorum, & Eccleſiarum non alienanda, quæ breuiter hîc reſoluendæ ſunt.

Prima,

Digitized by Google

8 Prima, an Abbates, & Prælati poſſint repudiare validè legatum, ſiue hæreditatem, Monaſterio, aut Eccleſiæ relictam. Leſſius *lib. 2. de iuſt. & iur. cap. 24. dub. 11. num. 65.* dicit, valdè probabilem eſſe partem affirmatiuam, poſſe Prælatum repudiare hæreditatem abſque debita ſolennitate: quia talis repudiatio, ſeu renunciatio non eſt alienatio rei Eccleſiæ: illa enim res non pertinet ad Eccleſiam ante Prælati acceptationem. Vnde, ſi Abbas non poteſt res Eccleſiæ alienare, abſque dicta ſolennitate, & forma iuris, in tali tamen repudiatione non videtur talis forma obſeruanda.

Oppoſita ſententia affirmat, talem repudiationem non valere, quanuis Eccleſia nondum acquiſierit dominium, nec habeat ius in re: acquiſiuit tamen ius ad rem, cui iuri Abbas cedere non poteſt in Eccleſię damnum, illam priuando tali iure. Panormit. *in cap. Tua, de his, quæ fiunt à Prælatis.* putat rem hãc ſatis dubiam, & ancipitem. Villalobos *in Summa, 2. par. tract. 15. n. 7.* adhæret priori ſententiæ, tanquàm probabiliori; poſteriorem tamen ſententiam dicit eſſe ſatis probabilem, cui ſententiæ ſubſcribit Hieronymus Rodriq. *in Compend. qq. regul. reſol. 7. num. 21.*

Poſt hæc ſcripta pro prima ſententia inueni alios Doctores, ſcilicet, Sanch. *de matrimonio, lib. 6. diſp. 4.* Syluestrum *verbo, Alienatio, q. 19.* Armillam *eod. verbo, n. 17.* Bonacinam *tract. de alienat. q. vnic. punct. 2. n. 35. verſ. Sed mihi probabilior.*

Pro ſecunda verò ſententia repeti Molinam *de iuſt. q. 468.* Lambertinum *de iurepatr. lib 3. q. 9. art. 1. n. 31.* Quarant. *in Summ. Bull. verbo, Alienatio, n. 23.* Sopranum *de alienat. c. 4. n. 34.* qui omnes conſtanter affirmant, Abbatem non poſſe repudiare legatum Eccleſiæ relictum abſque prædicta ſolennitate: cui ſententiæ, etſi probabilem primam cenſeam, nihilominus, vt probabiliori adhæreo, affirmando inſuper, Prælatum peccare contra iuſtitiam, repudiando, & non acquirendo; & agere contra proprium officium, quo tenetur vtilitatibus propriæ Eccleſiæ, & Monaſterio conſulere. Aduertendum tamen eſt, quòd in caſu ſequuto huius repudiationis adhuc Monaſterium, & Eccleſia poſſunt implorare beneficium reſtitutionis in integrum, quod illis conceditur, quando negligentia Prælati, vel nimia facilitate læduntur, non ſolum damno accepto; ſed etiam lucro amiſſo, ex Gloſſ. *in cap. Audiuit. verbo, reſtituimus, de in integr. reſtit.* Ita etiam docet Hieron Rodriq. *in Compend. qq. reg. reſol. 7. n. 22.* vbi citat Leſſium.

9 Dubitatur ſecundò, an ab Abbate, ſeu Prælato ſuperiori poſſint res Monaſterij, & ſuæ Eccleſiæ oppignorari, ſeu hypothecari, ita vt tunc dicatur alienare iura ſuæ Eccleſiæ. Reſpondeo, non poſſe tales à Superiori oppignorari, neque hypothecari: atque ita elicitur ex Bulla Pauli II. vbi habetur, verbum illud, *hypotheca:* & licèt nomine alienationis propriè ſignificetur actus, quo dominium directum transfertur: nihilominùs venit etiam nomine alienationis actus, quo dominium vtile transfertur; & ſimiliter actus, quo res traditur in pignus, vel hypothecam. Ita affirmãt Quaranta *in Summ. Bullarij, verbo, Alienatio, n. 16.* Molina *de iuſt. loco cit. num. 6.* Rodriq. *qq. regul. tom. 1. q. 7. art. 1.* Couar. *2. variar. c. 16. n. 7.* licèt hoc non admittat ex generali hypotheca. Contra quam ſententiam diſputant Leſſius *de iuſt. & iur. lib. 2. c. 24. dub 11. num. 62.* & Portellus *in dub. regul. verbo, Alienatio; in addit. n. 4.* Sed immeritò propter rationes adductas.

10 Dubitatur tertiò, an Superior poſſit abſque prædicta ſolennitate alienare annuum cenſum, annuos redditus, & ſimilia. Reſpondeo, non poſſe: quia vel ſunt bona mobilia pretioſa, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, vel poſſunt reduci ad bona immobilia. Ita affirmant Vaſquez, Panormitanus, & alij, quos refert, & ſequitur Quaranta *loco cit. num. 26.* Idem affirmat Riccius *deciſ. 44.*

Dubitatur quartò, an Prælati poſſint abſque aſſenſu apoſtolico rem pretioſam alteri ad beneplacitum concedere. Reſpondeo diſtinguendo, ſi concedatur ſolus vſus ad breue tempus; ita tamen, vt nullum vtile dominium, vel directum transferatur in alterum, poſſe abſque aſſenſu apoſtolico alteri concedi: ſecùs, ſi transferatur ius in re, quia tunc eſſet manifeſta alienatio, vt fatetur Riccius *deciſ. 74.* vbi aſſerit de communi. 11

Dubitatur quintò, an Prælati ſine conſenſu Epiſcopi, vel Summi Pontificis poſſint cedere liti. Reſpondeo negatiuè: quia cedere liti eſt ſpecies alienationis, cùm ſit ceſſio iuris. Ita affirmant Armilla *verbo, Alienatio, n. 16.* & alij apud Quarantam *n. 21.* 12

Dubitatur ſextò, an poſſint Prælati, vel Epiſcopi ſine conſenſu Summi Pontificis alienare particulas Reliquiarum inſignium, aut in muro clauſarum. Reſpondent Aloyſius Riccius *deciſ. 63. num. 6.* & Bonac. *loco cit. num. 31.* negatiuè: quia ſunt res mobiles pretioſæ, quæ ſeruando ſeruari poſſunt. Tum, quia talis eſt ſtylus Curiæ Romanæ, qui facit legem, vt ait Bonac. *loco cit.* Quo loco non mihi ſatisfacit in ſubſequentibus verbis poſt prædictam ſententiam, dum ait, hoc intelligendum putare, modò non adſit alicubi conſuetudo in contrarium, cùm & ego putem, non poſſe introduci talem conſuetudinem in re tanti momenti, maximè cùm ſermo ſit de Reliquiis inſignibus, aliàs fatendum eſſet, poſſe introduci conſuetudinem alienandi prædia, & omnes alias res pretioſas eccleſiaſticas. Hinc patet à fortiori, ſine dicto conſenſu apoſtolico extrahi non poſſe Reliquias, & alias tradi, quæ reperiuntur in perpetua ſepultura, vel loco decenti, vt nunquam ab illo extrahantur, ſicut affirmant Sylueſter *verbo, Reliquia,* & Armilla *verbo, Religio,* quos citat, & ſequitur Riccius *loco cit. n. 1.* 13

Si dicas, alienantes inconſulto Summo Pontifice prædictas Reliquias, an incurrant excommunicationem latam *in ſupradicta Extrauaganti, Ambitioſæ,* &c. Reſpondet Bonacina *loco citato, numero 31.* probabile eſſe, non puniri alienantes excommunicatione lata *in d. Extrauaganti,* in qua eſt tantùm ſermo de bonis temporalibus, pretio æſtimabilibus, quibus reguntur, & illuſtrantur Eccleſiæ, & loca pia, & quibus Miniſtri aluntur. 14

Sed fallitur Bonacina: quia communi Doctorum conſenſu *in ſupradicta Extrauag. Ambitioſæ.* continentur res pretioſæ eccleſiaſticæ cuiuſcunque generis ſint.

Dubitatur ſeptimò, an ad promiſſionem alienationis, ſiue alienandi, requiratur cõſenſus Summi Pontificis. Reſpondeo negatiuè: quia promiſſio alienandi non eſt alienatio ipſa, ſed actus præuiſus ad alienationem. Idem dico de conſentiente in alienationem. Ratio eſt: quia cenſura lata contra facientes non ligat conſentientes niſi exprimatur. Ita affirmant Riccius *deciſ. 65* & alij doctores, quos ipſe refert, & ſequitur. 15

Dubitatur octauò, an poſſint Abbates lampades argenteas, & alia ſimilia alienare. Reſpondeo, non poſſe, ſecluſa conſuetudine in contrarium, vt earum pretium conuertatur in fabricam neceſſariam Eccleſiæ, vel in alium vſum. Ratio eſt: quia, ſicut eſt prohibitus contractus, per quem dominium directum, vel vtile transfertur, etiam inter Eccleſias: ita à fortiori erit inualida alienatio dictarum lampadarum, & ſimilium: quia illarum dominium transfertur in extraneum. Sic docent Redoanus *loco cit. qu. 53. num. 8.* Quaranta *verbo, Alienatio, num. 24.* Idem dicendum eſt, cum Hieronymo Rodriquez in 16

in compend. qq. regul. reſol. 7. n. 19. de vaſis aureis, gemmis, ornamen iſpret.oſis Eeeleſiarum, tapetibus, & ſimilibus, o namentis pretioſis, & aliis rebus, quæ ntienlio non corrumpuntur.

17 Dubitatur nonò, an requiratur prædicta ſolennitas in retrouenditione rei emptæ ab Eccleſia, cum pacto retrouendendi. Reſpondeo requiri: quia retrouenditio eſt quædam alienatio, cùm per ipſam transferatur dominium, vt dicunt Menochius *tom. 1. conſ. 13. n. 6.* & Riccius *deciſ. 52.* & alij, quos refert, & ſequitur: quanuis etiam contrarium non videatur improbabile, cùm retrouenditio non videatur contractus à primo diſtinctus; ſed potiùs reſciſſio ſuperioris contractus. Ita Redoanus *loco cit. q. 66. num. 9.*

18 Dubitatur decimò, an bona acquiſita Eccleſiæ, vel Monaſterio de nouo poſſint abſque aſsẽſu Sedis apoſtolicæ alienari de nouo à Prælato? Reſpondent Riccius *deciſ. 103.* & Bonacina *loco cit. num. 17.* & alij apud eundem, niſi Monaſterium gaudeat aliquo priuilegio, quo poſſit, acquiſita de nouo alienare, qui Doctores, vt puto, non loquuntur de his, quæ ſunt ſolita locari, vel ſtante contractu emphyteutico, & conſimili ad Monaſterium redeunt: talia enim bona retinent ſuam naturam: vnde, ſi ſint ab antiquo ſolita locari ad lineam, vel ad vnam, ſeu plures vitas, vt quotidie practicatur, abſque noua alia ſolennitate poſſunt reſpectiuè alienari, modò eæ, ſeu bona non ſint Monaſterio incorporata.

19 Dubitatur vndecimò, an poſſit fieri alienatio ab vna Eccleſia ad aliam abſque dicta ſolennitate. Riccius *deciſ. 38.* exiſtimat, non eſſe neceſſarium aſſenſum apoſtolicum. Bonacina verò *loco cit. num. 14.* contrarium affirmat. Sententia Riccij mihi probabilior eſt, maximè ſi loquamur de Eccleſiis, ſicvt neceſſariò loqui debemus eidem Prælato ſubiectis, & maximè inter Regulares: quia, cùm omnes Religiones in Congregationem redactæ ſint, non videtur tranſlatum dominium, ſi res vnius Monaſterij transferatur ad aliud Monaſterium eiuſdem Congregationis.

20 Dubitatur duodecimò, an inualida ſit alienatio bonorum, quorum dominium eſt ab Eccleſia acquiſitum, licèt dicta bona eſſent anteà aliis obligata. Reſpondeo affirmatiuè, ſi totaliter Eccleſiæ incorporentur. Ita Quaranta *loco cit. n. 36.* & Bonacina *loco cit. n. 9. verſ. Præterea patet.*

21 Dubitatur tertiodecimò, an poſſit fieri alienatio rei ſterilis, ex qua plus damni, quàm vtilitatis percipitur ſine dicta ſolennitate. Reſpondent Quaranta *loco citato, num. 37.* & Sopranus *cap. 4. quæſt. 5.* inualidam eſſe: nam alienatio rei immobilis eſt, quæ comprehenditur *in dicta Extrauaganti, Ambitioſa. de reb. Eccl. non alienan.*

22 Dubitatur decimoquartò, an Prælatus poſſit ſine ſolennitatibus alienare aliquas res, & bona Eccleſiæ, quæ iniuſtè detinet, & poſſidet. Reſpondeo poſſe: quia hæc non eſt alienatio, cùm Eccleſia nullum in ipſa bona ius habeat, ac per conſequens nullum transfertur dominium.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates, & Prælati, tam Regulares, quam ſæculares poſſint arbores Monaſteriorum, & Eccleſiarum ſuarum, abſque Conuentus, & Capituli conſenſu incidere.

SVMMARIVM.

1 *Arbores locorum ſuarum Eccleſiarum an, & quando poſſint Prælati incidere.*

2 *Arbores opacas, & nimis denſas poſſunt Prælati incidere, ac alienare, abſque ſolennitatibus, & quando.*

3 *Arbores infructiferas, & vmbratiles incidere poſſunt Prælati, ac earum locis fructiferas ſubſtituere.*

4 *Arbores fructiferas veteres, vt earum locis reponantur nouæ eiuſdem, vel ſimilis qualitatis, poſſunt Prælati incidere.*

5 *Arbores fructiferas, ſed in parua qualitate, & parua æſtimationis, an poſſint incidere Prælati.*

6 *Arbores fructuoſas, ſeu etiam infrugiferas in magna quantitate nequeunt Prælati, abſque ſolennitatibus incidere.*

7 *Arbores caduas poſſunt Prælati abſque ſolennitatibus incidi facere, ac cæſas alienare.*

VT huius quæſiti materia clariùs eluceſcat, præ- 1
mittendum eſt, pluribus modis poſſe Abbates, & Prælatos, arbores locorum ſuarum Eccleſiarum incidere. Primò, cùm opacæ, & nimis denſæ ſunt, atque inter ſe vicinæ. Secundò, cùm infructuoſæ ſunt, & vmbratiles, & earum locis reponuntur arbores fructiferæ. Tertiò, cùm inciduntur arbores fructiferæ quidem, ſed veteres, vt earum locis reponantur nouæ eiuſdem, vel ſimilis qualitatis. Quartò, cùm inciduntur arbores fructiferæ; ſed reſpectu loci in parua quantitate, & paruæ æſtimationis. Quintò, cùm inciduntur arbores fructiferæ, & infructiferæ in magna quantitate. Sextò, cùm inciduntur arbores nemoreæ, ſeu cæduæ, relictis radicibus, vt iterum creſcant, & renouentur.

Circa primum modum dicendum eſt, integrum 2
eſſe Prælatis, Capituli, ſeu Conuentus conſenſu minimè requiſito, arbores locorum ſuorum Monaſteriorum, vel Eccleſiarum incidi facere, quando vmbram ſummam efficiunt, ac nimia denſitate nocent, atque impedimento ſunt, ne aliæ arbores prædij vberiorem fructum reddant: & hoc caſu Abbates, & Prælati huiuſmodi non ſolùm non peccant; verùm etiam potiùs merentur. Atque ſic docent Nauar. *lib. 3. conſil. tit. de reb. Eccleſ. alienan. conſil. 6. num. 2.* Roderic. *quæſt. regular. tomo 1. quæſt. 27. art. 1.* Quarant. *in Sum. Bullar. verb. Alienatio, num. 33.* Aloyſ. Riccius *in praxi rerum fori eccleſ. deciſ. 53. num. vlt.* D. Martinus Bonacina *in tract. de alien. bonor. Eccl. diſp. 2. quæſt. vnic. p. 2. num. 8. caſu primo*, Laurent. de Peirin. *tomo 1. priuileg. ſui Ord. Minim. in annot. ad Conſtit. 9. Iuly II. num. 18.* Imò neque in hoc apoſtolicæ Sedis aſſenſus requiri debet, vt docent Nauar. Roderic. Ricc. & alij *locis citatis*. Quòd ſi poteſt licitè huiuſmodi arbores incidere; poterit etiam per conſequens eas cæcas vendere abſque prædictis conſenſu, & ſolennitatibus: quia ſunt res mobiles, & quæ ſeruando ſeruari non poſſunt. Ita docet Nauar. *d. conſilio 6. in fine.*

Quoad ſecundum caſum, ſi Prælatus id recta 3
cum intentione agat, & nemus ſit paruum, aut mediocre, & non ſeruetur ad amœnitatem, & fiant ea, quæ ad illud fructiferum reddendum ſecundum agriculturæ leges ſunt neceſſaria; poſſet tunc Capituli, ſeu Conuentus conſenſu minimè requiſito, id facere: huiuſmodi enim inciſio ad vtilitatem, non ad detrimentum Eccleſiæ cederet: nam inde illius redditus augerentur; & ſic eius conditio melior redderetur, vt patet. Ita Nauar. Rodriq. Laurent. de Peirin. *locis citat.* & alij, licèt contrarium ſentiat Filliuc. *moral. quæſt. tom. 3. tract. 44. cap. 4. num. 17.*

Tertio caſu idem dicendum eſt, quod in ſupradi- 4
ctis, videlicet, poſſe Prælatum huiuſmodi arbores vetuſtas, ac corruptas incidi facere, atque earum locis alias

alias nouas, & magis vtiles ſobſtituere: vtilem enim rem Eccleſiæ facit. Ita Angel. *in l. Si colonus. ff. arb. furt. caſ.* & alij apud Tiraquell. *de retract. conuent. §. 3. gloſſ. 1. num. 25.* Bald. *in Auth. Qui rem. num. 15. C. de ſacroſ. Eccleſ.* & *conſ. 191. vol. 2.* Guillelm. Redoan. *in tract. de reb. Eccleſ. non alien. qu. 78. cap. 7. num. 13.* Aloyſ. Ricc. *d. deciſ. 53. n. 4.* Quarant. *loco cit.* Laurent. de Peirin. *loco cit. num. 20.* Martin. Bonac. *loco cit.* Rot. *in vna Meliteuſi beneficij*, 23. Maij, 1614. coram Andrea apud Farinac. *p. 2. deciſ. tom. 2. deciſ. 553. num. 2.*

5 Quarto caſu, ſi Abbas, vel alius Prælatos vnam, vel duas arbores fructiferas incidi faceret in prædio, in quo plures aliæ huiuſmodi arbores extarent; non exinde putandus eſſet incidiſſe in pœnas contra malè alienantes: materiæ etenim paruitate excuſaretur: nam de minimis non curat Prætor. *l. Seia. ff. de in integr. reſtitut.* Verùm, ſi arbores illæ maximæ forent æſtimationis, vel quia nullæ ſimiles, vel non adeò grandes reperiantur, ſiue alia de cauſa; non poſſet vtique Prælatus eas incidere, vt probatur *in l. Æquiſſimum. C. de vſufruct.* Quia Prælatos non eſt dominos, ſed potiùs vſufructuarius, ſeu cuſtos bonorum ſuæ Eccleſiæ: at vſufructuarius de iure arbitrio boni viri vti tenetur, *l. 1. C. de vſufruct.* at arbitrio boni viri vti non dicitur Prælatus incidendo arbores etiam fructiferas, & non cæduas, vt tradunt Beroius *conſ. 110. num. 34. & ſeq. vol. 1.* per text. *in d. l. Æquiſſimum.* & Cordub. *de cauſ. priuat. ob res deteriorat. num. 11. & ſeq.* Laurent. de Peirin. *loco citato, num. 12.* Nauarr. *loco cit. conſ. 7.*

6 Quoad quintum caſum, nequiret Prælatus abſque ſolennitatibus arbores froctuoſas prædiorum Monaſterij, ſeu Eccleſiæ, vel etiam infructuoſas in magna quantitate incidere, ſine conſenſu Conuentus, ſeu Capituli, ac Sedis apoſtolicæ: & contrarium faciendo non euaderet pœnas malè alienantium bona eccleſiaſtica. Ratio eſt: quia arbores cedunt ſolo, & connumerantur inter bona, quæ ſeruando ſeruari poſſunt: tum etiam, quia inciſio arborum eſt actus dominij, *l. Diuortio. §. Si fundum. ff. ſolut. matrimon. l. 1. ff. de vſufruct. legat.* & *l. Sylua cædua, ff. de verb. ſignificat.* Prælatus autem non eſt dominus bonorum ſuæ Eccleſiæ, vel Monaſterij; ſed procurator, ſeu cuſtos. Ita Doctores citati communiter. Aduertendum autem, quòd ad hoc, vt Prælati, & beneficiarij ob huiuſmodi inciſionem priuari poſſint beneficiis, & dignitatibus, quæ ipſi obtinent, iuxta diſpoſitionem *Extrauag. Ambitioſæ.* & Decreti Sacræ Congregationis Concilij ſuper hoc ſpecialiter editi, neceſſarium eſt, conſtare de notabili deterioratione: prout in emphyteota, feudatario, vſufructuario, & ſimilibus tradunt Bald. *in Auth. Qui rem. num. 2. verſ. Secundò nota. C. de ſacroſ. Eccleſ.* Corbul. *vbi ſuprà, num. 24.* Roland. *conſ. 49. num. 20 lib. 2.* Valaſc. *conſil. 50. num. 6. lib. 1.* Menoch. *de arbitr. caſ. 78. num. 6.* Ioſeph. Ludouic. *deciſ. Peruſin. 22. num. 21.* & *deciſ. Lucen. 8. num. 9* & in terminis Rota *in d. Meliten. beneficij*, apud Farinac. *num. 1.*

7 Sexto caſu, quando, ſcilicet, arbores prædij ſunt caduæ, vtique poterit Prælatus illas adueniente tempore cædi facere, vel integrè, vel in parte in vſum, in quem impendi conſueuerunt: arbores autem cæduæ illæ dicuntur, quæ vtiles ſunt tantùm ad lignandum; nec fructus ex eis percipi poteſt, niſi incidendo, & alienando, vel vtendo pro laboreriis; & ſi incidantur, renaſcuntur, & hæ arbores ſpectant ad illum, ad quem ſpectare debet commodum fructuum ipſius prædij, & dicuntur eſſe in fructu, vt *d. §. Si fundum*, & ibi not. & *in l. Item, ſi fundi. §. fin.* & *l. Si abſentes. §. Syluam. ff. de vſufruct. iunct. l. Sylua cædua. ff. de verb. ſignificat.* Atque ita pro emphyteutis, & colonis tradunt Bald. *in d. §. Si fundum.* Alexand. *conſil. 118. num. 3. lib. 5.* Curt. Sen. *conſ. 41. col. pen. verſ. Condeſcendo ad quartum.* Et pro vſufructuariis Tiraquell. *d. gloſſ. 1. & vnic. num. 24.* & in terminis pro Prælatis, & beneficiatiis tradunt Filliuc. Quar. Ricc. Laurent. de Peirin. Bonacin. *locis cit.*

QVÆSITVM IV.

Quomodo debeat procedere Abbas in alienatione bonorum immobilium, & mobilium pretioſorum, ad hoc vt ſit legitima.

SVMMARIVM.

1. *Alienari vt poſſint licitè, & validè bona eccleſiaſtica cauſæ enumerantur.*
2. *Alienatio valida eſt, ſi vna tantùm cauſa adſit.*
3. *Dictio, vel, regulariter ſumitur, non copulatiuè, ſed alternatiuè, & disiunctiuè.*
4. *Tractatus ante conſenſum Conuentus in alienatione bonorum immobilium, & mobilium pretioſorum interuenire debet.*
5. *Tractatus huiuſmodi quomodo ſit habendus.*
6. *Conſenſus Monaſterij in alienatione bonorum ipſius poſt tractatum requiritur.*
7. *Conſenſus Monaſterij ſufficit, ſi ſingulariter præſtetur, modò præceſſerit tractatus.*
8. *Inſtrumentum poſt tractatum, & conſenſum confici debet, in quo explicentur nominatim omnes Monachi ſuffragium habentes.*
9. *Alienari bona eccleſiaſtica poſſunt abſque conſenſu, & tractatu, modò adſit Papæ authoritas.*
10. *Subſcriptio Monachorum in contractibus alienationis an requiratur, vel ſufficiat ſubſcriptio tantùm Notarij.*
11. *Commiſſarius apoſtolicus quanam aduertere debeat circa Eccleſiæ vtilitatem.*
12. *Vtilitas euidens dicitur illa, quæ non eſt dubia; ſed clara, & indubitata.*
13. *Vtilitas euidens an attendenda ſit tempore contractus præcedentis aſſenſum apoſtolicum, an tempore aſſenſus, & interpoſitionis decreti.*
14. *Vtilitas euidens Eccleſiæ probari non poteſt, neque bona Eccleſiæ alienari, quando fructus adſunt pro ſatisfactione.*

VIſum eſt, Abbates bona immobilia, & mobilia pretioſa, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, per ſe ſolos alienare non poſſe; ſed, quia aliquando expediens, imò neceſſaria eſt ipſi Religioni, & Conuentui talium bonorum alienatio; oportet inſpicere, quomodo fieri debeat, ad hoc, vt ſit legitima. Vbi eſt aduertendum, requiri quaſdam ſpeciales ſolennitates, ſine quibus Abbas dicta bona nequiret alienare, de quibus *in cap. Sine exceptione. 12. quæſt. 2.* Prima eſt, vt adſit cauſa. Cauſæ autem, propter quas 1
fieri poſſunt huiuſmodi alienationes, quatuor communiter à Doctoribus enumerantur. Prima cauſa eſt neceſſitas vrgens, vt ſi Eccleſia, vel Monaſterium debitis ita grauatum ſit, vt illa ex fructibus ſoluere nequeat; ſed opus ſit bona Monaſterij alienare, *cap. Sicut. 12. quæſt. 2.* & *cap. Hoc ius. 10. quæſt. 2.* vel quando Eccleſia reparanda eſt, fundus inſtaurandus, vel ſuffulcienda domus, quæ alioquin laberetur; imò poſſe dari talem neceſſitatem, vt licita ſit talis alienatio, etiam ſine ſolennitate, ex Rebuffo, & aliis teſtatur Redoanus *quæſt. 15.* Molin. *diſput. 648.*

Quaranta *verbo, alienatio*, *num.* 41. Sopranus *tract.* 44. *cap.* 5. *qu.* 11. *num.* 11. Bonac. *tract. de alien. quaſt. vnic. punct.* 3. *num.* 1. *verſ. Prima eſt.* vbi citat Suarez. Secunda cauſa eſt vtilitatis, vt res melior habeatur, vt *d. cap. Sine exceptione. & cap. Tua nuper. de his, qua fiunt à Prel.* Gloſſ. *in cap. Nulli liceat. de reb. Eccleſ. non alienan. verb. alienare.* text. *in cap.* 1. *eod. tit. in* 6. & *Clem.* 1. *eod. tit.* & *Extrauag. Ambitioſa. eod. tit.* ibi: *Et tunc Eccleſiarum euidenti vtilitate.* Tertia cauſa eſt pietatis, puta, pro redimendis captiuis, (excipe tamen malefactores, quibus iuſtè pœna infligenda eſt: cùm enim malefactores punire expediat, pietas non cogit ad eos redimendos, vt dicunt Couarr. *loco cit. num* 9. Redoanus *loco cit. quaſt.* 11.) pauperibus alendis, & humandis fidelium reliquiis, vt *l. Sancimus. C. de ſacroſ. Eccleſ. cap. Aurum.* 12. *quaſt.* 2. Idem colligitur *ex c. Sanctorum.* & *cap. Sicut.* 12. *quaſt.* 3. Quarta cauſa iuſtæ alienationis eſt cauſa incommoditatis, aut minoris vtilitatis, quando, v.g. res Monaſterij eſſent in loco incommodo, vel longè conſtitutæ, plùs incommodi, quàm vtilitatis ipſi Monaſterio afferentes, *cap. Terrulas.* & *cap Non liceat Papa.* & etiam *cap. Sine exce-*
2 *ptione.* 12. *quaſt.* 2. Ex quibus cauſis ſatis eſt, quòd vna tantùm adſit: non enim requiruntur copulatiuè, ſed disiunctiuè. Ita Gloſſ. *in d. Clem.* 1. *in verb. Neceſſitas.* vbi Cardin. *verſ. Sextò nota. de reb. Eccleſ. non alienan.* Facit, quia *in dicto cap.* 1. *eod tit. in* 6. neceſſitas, & vti-
3 litas ſunt prolata, adiecta dictione, *vel*, quæ importat, quòd vnum tantùm ſufficiat adimpleri: dictio enim, *vel*, regulariter ſumitur non copulatiuè, ſed alternatiuè, & disiunctiuè, *l. Si ex toto § primo, ff. de legat.* 1. *l. Titio ff. de legat.* 2. *Clem.* 1. *verſ. Quem etiam.* & *ibi* Gloſ. *de conceſſ. preben.* vt notat Præpoſit. *in d. cap. Non liceat.*

4 Secunda ſolennitas requiſita ad alienationem bonorum immobilium, vel mobilium pretioſorum, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, ad hoc vt legitimè fiat, eſt tractatus, qui præcedere debet conſenſum, vt probatur ex text. *in d. cap. Sine exceptione.* ſumendo argumentum de ordine literæ, quod valet, *cap. Mandantes. de preben. in* 6. & in eo textu dicitur: *Et cum totius Cleri tractatu, & conſenſu.* Ita Rebuff. *in Compend. alien. rer. Eccleſ. num.* 85. *verſ. Tertio, requiritur.* Rota *in vna Placentina Aquarum*, 10. Februarij, 1597. co-
5 ram Orano. Ricc. *in praxi fori eccleſ. deciſ.* 51. *num.* 4. Et in hoc tractatu debent interuenire omnes Monachi, ad quos circa huiuſmodi alienationem ſuffragium ferre ſpectat: qui debent expreſsè conuocari ad ſonum campanellæ, vel aliàs, vt moris eſt, ad tractandum, & deliberandum ſuper alienatione: & cùm omnes ſimul conuenerint, debet Abbas cauſam proponere, videlicet, quòd debitum aliquod Monaſterij vrgeat, vel adſit alia neceſſitas, ſiue vtilitas, & petere ab vnoquoque ſuffragium, an talem alienationem fieri expediat, vel non; & quilibet debet ſuum votum explicare. Nec ſufficit cum ſingulis negotium tractare: imò ſi eorum aliqui extra Monaſterium reperirentur, eorum conſenſus per litteras poſtulatus, & præſtitus non eſſet admittendus; ad quod facit textus *in cap. Tertio loco. de probat.* Et ille tractatus vnus tantùm, ac diligens ſufficit; nec plures requiruntur, vt colligitur *ex d. cap. primo, de reb. Eccleſ. non alienan. lib.* 6. vbi textus loquitur in numero ſingulari. dicit etenim: *Quia etiam tractatus ſolennis. & diligens, qui in talibus conceſſionibus perpetuis exigitur.* Et ibi Gloſſ. *in verb. Tractatu. in addit.* Item Abbas *in cap. Tua nuper.* 4. *not. de his, quæ fiunt a Prelatis.* Rebuff. *d. compend. in verb. tractatu.* Couar. 1. *variar. cap.* 17. *num.* 1. Syluest. *verbo. alienatio, qu.* 4. Riccius *deciſ.* 51. Benacina *tract. de alien. qu. vnica, p.* 4. *num.* 1. vbi citat Vaſquez, & Molinam, ac Sanchez *in precept. Decal lib.* 7. *cap.* 6. *num.* 8. & Hieron. Rodriq. *in comp.* qq. *regul. reſol.* 7. *num.* 16. Quod eſt intelligendum, dummodo per proprias ſingularum Congregationum, & Religionum conſtitutiones aliter ſtatutum non eſſet: quia apud Monachos nigros Sancti Benedicti, qui ſunt Caſſinenſes, aliàs Congregationis Sanctæ Iuſtinæ, ſeruari debent eorum conſtitutiones diſponentes, quòd in alienationibus rerum Eccleſiæ, & Religionis faciendis, debeat præcedere tractatus duorum dierum interpolatorum, & in certo caſu obtinere licentiam Papæ, vt habetur in dictis Conſtitutionibus *cap.* 9. *rubr. de mutuis, ac vend. ſylu. & conceſſ. iur.* notat Ioan. Andr. *in addit. ad Speculat. in tit de locat. § Sequitur. verſ. Et nota.* Rebuff. *loco citato, num.* 82. Rednan. *in tract. de reb. Eccleſ. non alienan. rubr. de tract. num.* 29. Aloyſ. Ricc. *d. deciſ.* 51. *num.* 5. Quibus peractis, de huiuſmodi tractatu habito ſuper talium rerum Monaſterij alienatione debet rogari publicum inſtrumentum, ad hoc ſpecialiter tendens; nec inſtrumentum alienationis afferens, quòd habito colloquio, & tractatu Abbas, & Conuentus vendiderunt talem domum, &c. probaret: quia eſt neceſſarium, quòd ſpecialiter ad tractatum tenderet, per Alex. *conſ.* 18. *col.* 2. *vol* 4. Federic. de Sen. *conſ.* 145. *in fin.* Paul. de Caſtr. *conſ.* 74. *col* 2. *in prima parte.* Iaſ. *in l. Sciendum. col.* 1. *ff. de verb. oblig.* Et hæc de tractatu.

Tertia conditio, & ſolennitas requiſita ad aliena- 6
tionem, eſt conſenſus Capituli, ſiue Conuentus; poſtquàm enim tractatum fuit ſuper alienatione facienda, an expediat, vel ſit neceſſarium, illam fieri. & quæ bona magis expediat alienare, vel vendere; oportet, vt tali alienationi, vel venditioni faciendæ Conuentus, & Monachorum accedat aſſenſus, qui debet adhiberi poſt tractatum, iuxta textum *in cap. Sine exceptione.* 12. *qu.* 2. & *cap. Tua nuper. de his, quæ fiunt à Prel.* Rebuff. *in Compend. alien. rer. Eccleſ. n.* 85. vbi dicit, non ſufficere tractatum ſine conſenſu, vt fraus remoueatur. Et hic conſenſus debet eſſe expreſſus, nec ſufficit, quòd ſit tacitus, niſi quando agitur de alienanda re propter aliquam neceſſitatem, vbi Monaſterium minùs læditur, vt ait Rebuff. *loco cit. n.* 118. Et in inſtrumento alienationis exprimenda ſunt nomina ſingulorum Monachorum, qui ad illam conſenſum præbuerunt, vt ait Bart. *in l.* 1. *ff. de alb ſcriben.* Barbat. *conſ.* 12. *col. vlt. vol.* 2. Ioan Andreas, & Imola, *in c. Quanto. de his, quæ fiunt à Prelatis.*

An autem huiuſmodi conſenſus præſtandus ſit in 7
communi à Monachis, vel à Canonicis, aliiſque conuenientibus ad Capitulum, vel ſufficiat, ſi præſtetur ſingulariter, dubitari poteſt. Sed breuiter reſpondeo, ſufficere ſingulariter præſtari, modò præceſſerit dictus tractatus: adhuc enim dicitur adeſſe conſenſus Capituli, quamuis ſingulariter præſtetur. Ita notat Syluester *verbo, Alienatio, num.* 5. *in fine.* Vaſq. *in Opuſc. de redditib. cap.* 2. *§.* 2. *dub.* 12. *n.* 42. Bonac. *loco cit. num.* 2. licèt etiam contraria opinio valdè probabilis ſit: quia conſenſus extra Capitulum dicitur potiùs conſenſus ſingulorum, quàm Capituli: & praxis hodierna, & continua hanc ſecundam ſententiam magis amplectatur.

Vbi eſt aduertendum, ſi maior pars Conuentus in vnam conuenerit ſententiam, illa erit amplectenda, cùm omnia ſuffragia ſint eiuſdem valoris; & quod à maiori parte fit, cenſetur à toto fieri. Si verò ſaltem magna pars non conſentiat, etiamſi plures cum Abbate conuenerint, nihil concludi poteſt: quia tunc non poteſt verificari, Capitulum conſenſiſſe: ac è conuerſo, quamuis totum Capitulum, præter ipſum Abbatem, aſſentiret, non valeret alienatio: nam requiritur conſenſus vtriuſque ſimul, ſcilicet, Abbatis, & Capituli. Si verò vota Capituli eſſent inter ſe æqualia, ac pariter diuiſa, præter ipſum Abbatem, accedente ad

alteram

alteram partem ipſius Abbatis conſenſu, poterit talis alienatio fieri: ſufficit enim ille Capituli conſenſus; quia Abbas eſt pars Capituli, & propterea abſolutè dicitur tunc maior pars Capituli, ac per conſequens ipſum Capitulum conſentire. Ita Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 27. n. 11.* An autem in huiuſmodi alienationibus requiratur authoritas, & conſenſus Prouincialis, vel etiam Generalis, dicemus *quæſ. 8.*

8 Quibus omnibus ſic peractis, fieri debet inſtrumentum à publico Notario, in quo explicentur omnes Monachi ſuffragium habentes nominatim: in quo ſimiliter apponatur, eos fuiſſe ad ſonum campanellæ conuocatos, habita priùs ſuper illa re diligenti diſcuſſione; ſimúlque oſtendat Notarius, maiorem partem Monachorum vnà cum Abbate per ſua ſuffragia ſtatuiſſe, huiuſmodi alienationem eſſe faciendam. Si autem enarratæ ſolennitates poſtponantur, talium alienationum contractus irriti erunt. Nec requiritur alia ſententia declaratoria: quia per ipſum ius ſatis declaratur, vt voluit Suar. *loc. citato, n. 20.*

9 Quæ omnia limita, niſi interueniente Papæ authoritate; quia tunc neque conſenſus, neque tractatus, requiruntur: Papæ enim authoritas facit inferioris authoritatem ceſſare, nec tunc ſolennitates requiruntur. Panormit. *in cap. 1. de confirmat. vtili, vel inutili, & conſ. 41. n. 3. lib. 1.* Rebuff. *d. tract. n. 15.* Rota *in vna Segobien. ſyluæ*, 10. Decembris, 1586. coram Finetto. Ricc. *d. deciſ. 51. n. vltim.*

10 Aduertendum tandem eſt, quòd in contractibus ſimilium requiritur ſubſcriptio Monachorum, & eorum, qui ad alienationem talem faciendam interueniunt, in caſibus, in quibus ius præſcribit ſubſcriptionem, nimirum, in donatione, venditione, & permutatione. Dicunt tamen Leſſius *de iuſtitia, & iur. lib. 2. cap. 24. dub. 10.* Armilla *verb. Alienatio, num. 6.* Quarant. *loco cit.* Bonac. *ſimiliter loco citato, num. 3.* in prædictis caſibus ſufficere ſubſcriptionem Notarij, vt diximus, vbi talis conſuetudo exiſteret: conſuetudo enim poteſt legem inducere, & abrogare.

11 Circa euidentem Eccleſiæ vtilitatem aliqua aduertenda ſunt à Commiſſariis apoſtolicis. Primò, quòd euidens vtilitas Eccleſiæ dicitur illa, quæ non eſt du-

12 bia; ſed clara, & indubitata, *ex cap. Sine exceptione. 12. q. 2.* quod etiam fuit diffinitum *in vna Romana inualiditatis cenſus*, 24. Maij, 1591. quæ quidem vtilitas euidens Eccleſiæ non probatur per alienantium aſſertionem, vt dixerunt Federicus de Senis *conſ. 214.* & Rebuff. *de alien. num. 75. de reb. Eccl. in 6.* Sed probatur ex eo, quòd per ſe ſit clara, & indubitata, vt diximus.

13 Secundò, vtilitas euidens conſideranda eſt tempore contractus, vt habetur *in cap. Ad aures. de rebus Eccl.* vbi Ioannes Andreas, & alij, Pariſius *conſ. 24. volum. 4.* Et conſtat *ex vna Anconitana terrarum*, 13. Iunij, 1578. coram Seraphino, in qua etiam fuit reſolutum, vtilitatem euidentem Eccleſiæ in contractu emphyteutico eſſe attendendam tempore factæ ſcripturæ alienationis, non verò tempore concluſionis contractus, cùm contractus emphyteuticus requirat ſcripturam, vt docet Iaſon *in l. 1. C. de iure emphyteutico.* perfectio enim contractus huiuſmodi tunc datur, quando redigitur in inſtrumentum; & ideò ſufficit verificare, quod eo tempore adfuerit euidens vtilitas: nam debet attendi tempus, quo perficitur actus, & ſecundùm illud tempus iudicari. Baldus *in l. Si quis eum. §. Si ſuo. ff. de vulg. & pupill. 3. not.*

Marcus Antonius Genuenſis *in praxi Neapol. cap. 107. num. 3. verſ. Sed aduerte.* tenet, quòd vtilitas attendenda eſt, tempore aſſenſus apoſtolici, & interpoſitionis Decreti faciendæ à Commiſſario, & non tempore contractus præcedentis, cùm fuerit nullus ſine apoſtolico conſenſu, vt *in Extrauaganti, Ambitioſæ*, &c. & quando extremum, à quo deficit, vt non potuerit conſiſtere contractus ſine aſſenſu, non habet locum fictio, & retrotractio, *l. Si is, qui pro emptore. ff. de vſucap.* vnde Innocent. & Panormit. *in cap. Super eo. de condit. appoſ.* dicunt, quòd ſi contrahatur matrimonium inter conſanguineos ſub conditione: *Si Papa diſpenſauerit.* ſecuto beneplacito Summi Pontificis, requiritur nouus conſenſus, & non fit retrotractio.

Nihilominùs his non obſtantibus, dico, quòd eſt attendendum tempus contractus; non verò tempus aſſenſus apoſtolici, quatenus contractus confirmatus fuerit in breui apoſtolico, ex certa ſcientia expreſſo tenore tractatus illius: nam huiuſmodi confirmatio dat efficaciam, & magnum robur actui, vt dicunt Decius *in rubr. de confirm. vtil. vel inutil.* & Baldus *in cap. Ex parte. de conſtit. confirm.* & Marcus Genuenſ. *loco cit.* vbi ait, quòd ſi in Breui nulla eſt facta mentio contractus iam celebrati; ſed tantùm expreſſum fuit Papæ, quòd partes contrahere intendunt, & aſſenſum requirunt, ſit attendenda vtilitas tempore interpoſitionis Decreti Commiſſarij; ſi verò fuerit expreſſus contractus, & Papa confirmauerit, debeat attendi vtilitas contractus.

Sed in alienatione eſt conſiderandum, quòd ſupradicta vtilitas attendenda ſit tempore contractus præcedentis; quando, ſcilicet, Eccleſia conſecuta eſt in effectu vtilitatem; ſecùs ſi contractus nullum effectum habuit, & tunc non poteſt dici vtilitas Eccleſiæ: quia non entium nullæ ſunt partes. Hac ratione Summus Pontifex in Breui ponit clauſulam, ſi contractus ceſſerit, & cedat in vtilitatem Eccleſiæ.

Tertiò, euidens Eccleſiæ vtilitas probari non poteſt, neque bona Eccleſiæ alienari, quando fructus 14
adſunt pro ſatisfactione: in quo caſu Abbates, & Prælati non poſſunt fructus pro ſe retinere, cùm ſubſit neceſſitas alienandi, vt colligitur ex Gloſſ. *in cap. 1. de verb. defenſ. de reb. Eccl. non alien. in 6.* Et fuit reſolutum *in vna Auximana bonorum*, 1. Februarij 1580. & *in vna Placentina bonorum*, 1. Nouemb. 1580. coram Card. Seraphino.

QVÆSITVM V.

Vtrùm in alienatione bonorum Monaſterij requiratur etiam Epiſcopi aſſenſus: & quid de permutationibus faciendis à Rectoribus, Epiſcopis, & Prælatis ſubiectis.

SVMMARIVM.

1 *Bona Abbatiarum non exemptarum nequeunt, abſque aſſenſu Epiſcopi, alienari; ſecùs de Abbatiis exemptis.*

2 *Abbas habens iuriſdictionem quaſi epiſcopalem poteſt in alienatione bonorum Eccleſiæ ſibi ſubiectæ authoritatem interponere.*

3 *Permutare poſſunt bona eccleſiaſtica Rectores Eccleſiarum inter ſe ſe, ſine beneplacito apoſtolico, modò adſit authoritas Epiſcopi, vel Abbatis, ad quorum iuriſdictionem Eccleſiæ ſpectant.*

RAtio dubitationis in hoc quæſito eſt: nam *in cap. Abbatibus. 12. q. 2.* & *cap. In venditionibus. 17. q. 4.* dicitur, quòd in rebus Monaſteriorum alienandis interuenire debeat conſenſus Epiſcopi, Abbatis, & omnium Fratrum; aliàs alienatio non tenet. Ita affir- 1

Digitized by Google

mat etiam Turrecrem. *ibi*, & Alberic *in Auth. Hoc ius. C. de ſacroſ. Eccleſ.* vbi dicit, quòd Abbas nun poteſt alienare, nec in feudum dare ſine licentia Epiſcopi: & quanuis *in c. Nullam.* 18. *q.* 2. dicatur, quòd tota diſpoſitio Monaſterij, & rerum ipſius, ſpectet ad Abbatem, ac quòd per conſequens videatur abrogata diſpoſitio *dicti cap. Abbatibus.* & *d. cap. In venditionibus.* tamen boc non obſtat: quia textus *d. cap. Nullam.* eſt intelligendus quoad Monachos, ſecundùm Gloſſ. *in d. cap. In venditionibus. in princip.* vel ſecundùm Hoſt. *in cap.* 1. *de reb. Eccleſ. non alienan.* quòd *dictum cap. Nullam.* eſt intelligendum quoad Regulam, & Regulæ formam, & quoad ea, quæ ad illam ſpectant; non autem quoad alienationem. Verùm prædicta cenſenda ſunt habere locum in Abbatiis ab Epiſcoporum iuriſdictione non exemptis: Abba-
2 tes etenim exempti à iuriſdictione Ordinariorum, & habentes iuriſdictionem epiſcopalem, ſeu quaſi, poſſunt authoritatem ſuam interponere in alienatione bonorum Eccleſiæ ſibi ſubiectæ, iuxta Gloſſ. *in Clem. prima, verb. proprij, de reb. Eccleſ. non alienan.* Bart. *in Auth. Hoc ius. C. de reb. Eccleſ. non alienan. verſ. Venio ad quartam.* Ioann. Andr. *in Clem. Hac conſultiſſima. eod. tit.* Turrecrem. 12. *q.* 2. *in Summa*, vbi dicit, quòd in alienatione rerum Monaſterij debet adeſſe cõnſenſus Epiſcopi, Abbatis, & omnium Fratrum, aliàs alienatio non tenet, *cap. Abbatibus.* 12. *q.* 2. & *cap. In venditionibus.* 17. *q.* 4 Sed tamen, quòd excipiantur Monaſteria priuilegiata, quæ Epiſcopo non ſubſunt. Idem dicit Innoc. *in cap. Cum & plantare.* §. *In Eccleſiis. de priuileg.* Imol. *in c. Statuimus de tranſact.* Bald. *d. Auth. Hoc iure. col.* 4. vbi dicit, quòd Rectores Eccleſiarum Abbati pleno iure ſubiectarum poſſunt, ſi velint, earum res alienare, cum conſenſu Abbatis in eis, habentis iuriſdictionem quaſi epiſcopalem: quia Abbas exemptus authoritatem in alienatione bonorum Eccleſiarum ſibi ſubiectarum ipſe interponit: quia ipſe in eis obtinet iuriſdictionem quaſi epiſcopalem: in rebus autem proprij Monaſterij dicit, opus eſſe, vt adhibeatur Papæ authoritas per ſupradictam Gloſſ. *in dicta Clem.* 1. quæ omnia intelligenda ſunt de Abbatibus locorum Ordinariis, tam regularibus, quàm ſæcularibus: in ſæcularibus autem, qui non habent territorium, & diſtrictum ſeparatum militat eadem ratio, quæ & in cæteris beneficiariis, & Rectoribus ſæcularibus qui ſi fuerint Præpoſiti Eccleſiæ Collegiatæ Epiſcopo ſubiectæ, requiritur tractatus ipſorum cum eodem Collegio ac mutuus vtriuſque conſenſus, cum authoritate, & aſſenſu Epiſcopi, *iuxta cap. Placuit.* 12. *q.* 2. Videatur ſuper materia huius quæſiti Nauarr. *in tract. de alienat. rer. Eccleſ. num.* 7.

3 Hinc quæri poteſt, an Epiſcopi authoritate tantùm, ſine Abbatis, vel alterius Prælati habentis iuriſdictionem epiſcopalem, & territorium poſſint Rectores Eccleſiarum inter ſe bona eccleſiaſtica permutare ſine beneplacito Sedis apoſtolicæ. Reſpondeo affirmatiuè: quia inter Rectores Eccleſiarum, cùm non transferatur dominium ad profanos vſus, ceſſat cauſa prohibitionis, vt non permutentur, vt videtur loqui textus *in cap. Caſellas.* 10. *q.* 2. & *cap. Sine exceptione.* 12. *q.* 2. qui Canones procedunt tantùm in permutationibus fiendis cum ſæcularibus, ne bona eccleſiaſtica applicentur profanis vſibus: & ita probat textus *in Extrauag. Ambitioſæ. de reb. Eccl. non alienand.* Et quòd talis permutatio ſit permiſſa inter dictos Rectores cum ſola authoritate Ordinarij habetur *in cap. Hoc ius porrectum.* §. *Sibi inuicem.* 10. *q.* 2. & *cap.* 1. *de reb. Eccl. non alienand.* & docent Barthol. *in princ. col.* 5. & in *Authent. Item, ſibi inuicem*, iuncta Gloſſ. *C. de ſacroſ. quib. non obſtant. cap. Caſellas.* Nihil enim refert, quòd bona ſint vnius, vel alterius Eccleſiæ, ſed tantùm prohibentur permutationes cum ſæcularibus, niſi fiant cum euidenti Eccleſiæ vtilitate, vt probat Franciſcus Leo *in theſ. fori Eccl. part.* 1 *cap.* 15. *num.* 72. ibi pluribus iuribus adductis.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates, & Prælati generales, ſtante aliquo priuilegio, poſſint bona Monaſteriorum ſuæ Religionis, inconſulto Romano Pontifice, alienare.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio omnis bonorum eccleſiaſticorum de iure, inconſulto Romano Pontifice, eſt prohibita.*

2 *Præpoſitus Generalis Societatis Ieſu, ac ipſa Societas generaliter congregata poterant bona Domorum ipſius Societatis, inconſulto Summo Pontifice, alienare.*

3 *Caſſinenſis Congregatio habet priuilegium alienandi, abſque aſſenſu apoſtolico, bona ad ſummam quinquaginta millium ſcutorum aſcendentia.*

4 *S. Hieronymi Ordo habet priuilegium vendendi hereditates, poſſeſſiones, iura teſtamenti, & ſimilia, modò pretium in alia vtiliora commutetur, abſque aſſenſu apoſtolico.*

5 *S. Auguſtini Fratres, ac Moniales habent priuilegium abſque aſſenſu apoſtolico vendendi, alienandi, permutandi, & in emphyteuſim concedendi, modò emphyteuſis non fiat vltra duas generationes, & adſit aſſenſus Generalis.*

6 *S. Claræ Moniales, & Tertiariæ Ordini Minorum ſubiectæ habent idem priuilegium, modò adſit duarum partium Conuentus conſenſus*

7 *Bona Regularium hodie nequeunt inconſulto Romano Pontifice alienari.*

8 *Decretum S. Congregationis Concilij iuſſu Vrbani VIII. editum de rebus Regularium non alienandis.*

DE iure nouo, & ex diſpoſitione Extrauag. Pauli II. quæ incip. *Ambitioſæ. de reb. Eccleſ. non alienan.* 1
eſt prohibita omnis alienatio rerum eccleſiaſticarum, inconſulto Romano Pontifice, etiam in caſibus à iure expreſſis, atque permiſſis, & ſeruatis ſolennitatibus, de quibus *ſupra.* Quòd ſi aliter fieret, dicta conſtitutio annullat contractus, & pœnas contrauenientibus imponit. Sed vigore conceſſionis factæ Societa- 2
ti Ieſu à Paulo III. habetur *in Compend. Priuileg. ipſius Societatis, tit. alienatio*, §. 1. Generales Abbates, & Capitulum Generale alienare bona Monaſteriorum, abſque Sedis apoſtolicæ licentia, vt in dicto priuilegio, vbi dicitur: *Quòd poteſt Præpoſitus Generalis Societatis, pro tempore exiſtens, vel ipſa Societas, dum erit generaliter congregata, per ſe, vel per alios informatione extraiudicialiter, & ſummariè, ac ſimpliciter accepta, vel etiam ea omninò omiſſa, bona Domorum etiam Probationis, Collegiorum, & aliorum locorum, eiuſdem Societatis ſtabilia, & etiam mobilia pretioſa, præſentia, & futura, pro illorum vtilitate, ſeu neceſſitate, quibuſcunque perſonis, tam eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus, cuiuſcunque gradus, ordinis, & dignitatis exiſtentibus, etiam Collegiis, Communitatibus, & Vniuerſitatibus ad eam rationem, qua facilius inueniri poteſt, pro pretio reperibili vendere, alienare, permutare, in emphyteuſim, ſeu libellum ad tres generationes, vel in aliud longum tempus dare, locare, etiam cum donationis, ſeu inueſtituræ acceptione,*

acceptione, ac præſentat apeennia; ſine tamen diminutione ſoluti illorum redditus, necnon generaliter, & ſpecialiter obligare, & hypothecare, ſuper illos cenſus redimibiles quoſcunque imponere, & vendere. Necnon de bonis eiſdem compromittere, & quomodolibet ſuper illis tranſigere, illiſque ſimpliciter, vel lite deſuper habita, & actionem etiam in non poſſeſſorem cedere, & renunciare, vtilitatémque, venditionem, & alterum huiuſmodi, vel etiam neceſſitatem, aut aliam cauſam, propter quam fiant, ſimpliciter, & abſque figura iudicij cognoſcere, iudicare, definire, & penitus determinare liberè, licitéque. Et quod quicunque contractus ſuper prædictis initi vſque ad huius conceſſionis tempus perpetuò valeant; partéſque ipſa ad illorum obſeruationem omninò obligentur; & tam ipſi hactenus initi contractus, quàm ineundi in futurum, quibus ipſius Generalis Præpoſiti pro tempore exiſtentis, vel etiam congregata Societatis conſenſus, ſeu confirmatio acceſſerit, alia Sedis apoſtolicæ confirmatione, & approbatione non indigeant. Idem conceſſit Gregorius XIII. in ſua coostitutione incip. *Apoſtolicæ Sedis.* ſub datum Romæ apud Sanctum Petrum anno ſalutis 1576. die 18. Decembris, Pontificatus ſui anno quinto, vbi indulſit prædictæ Societati, vt eiuſdem bona poſſint arbitrio eius Præpoſiti Generalis, nulla ſuper hoc ab apoſtolica Sede licentia petita, & abſque quòd etiam Collegia ipſa capitulariter congregentur, alienari, vt habetur apud Roderic. *in non. Collect. Priuil. bulla 20. d. Pontif. fol.* 462. Et ſic Abbates generales, & Capitula generalia aliorum Ordinum, & Congregationum habentium communicationem priuilegiorum cum prædicta Societate poterant vti hac coneeſſione, & poterant alienare bona Monaſteriorum illis ſubditorum incooſulto Romano Pontifice, etiam ſioe cooſenſu ſubditorum Monaſteriorum, ad quæ prædictum ius pertioebat.

3 Pariter Congregatio Caſſinenſis obtinuerat priuilegium à Pio V. vt poſſit, abſque aſſenſu apoſtolico, alienare bona ad ſummam quinquaginta millia ſcutorum aſcendentia, vt patet ex eius Bulla 141. incip. *Decet ex benigno* ſub dat. die 5. Octobris, 1571 & 10 alia eiuſdem de anno 1570. incip. *Decet, & expedit.* quibus priuilegiis vti poterant Abbates cæterarum Congregatinnum per viam communicationis.

4 Habetur etiam priuilegium conceſſum Ordini S. Hieronymi *in Compend. priuil. eiuſdem Ordinis, verbo, alienatio*, §. 4. in quo conceditur Priori, & ſuo Conuentui, vt poſſint vendere hæreditates. poſſeſſiones, & iura teſtamenti, & alia ſimilia, dummodo pretium eorum in alia vtiliora bona commutetur: quo priuilegio gaudent aliæ Religiones communicantes, niſi in eis ſit aliqua conſuetudo, vel ſtatutum in contrarium, ſicut aduertit Hieronymus Rodriq. *in Summ. qq. regul. reſol. 7. num. 4.*

5 Et Gregorius XIII. conceſſit Fratribus, & Monialibus Eremitarum S. Auguſtini, vt poſſint vendere, alienare, & permutare, & in emphyteuſim concedere, dummodo emphyteuſis non fiat vltra duas generationes abſque conſenſu apoſtolico, & loco illius de conſenſu Generalis Ordinis. Item, quòd locationes poſſint fieri in perpetuum, dummodo duæ partes Conuentus conſentiant, & fiant in ipſius Conuentus vtilitatem; ſecùs locationes dictæ irritæ ſint, & contractus. Ita habetur ex Rodriq. *loco cit. num. 6.*

6 Aliud priuilegium ſimile conceſſum fuit à Leone X. Monialibus S. Claræ, & Tertiariis ſubiectis Ordini Minorum ad alienandum de conſenſu duarum partium Conuentus. Ita affirmat Hieronymus Rodriq. *loco citato.*

7 Verùm hodie de iure nouiſſimo ex decreto eminentiſſimorum Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum ſanctiſſimi Domini Noſtri Vrbani VIII. Pontificis Maximi iuſſu edito, hæc facultas ſublata fuit à prædictis Generalibus, & Capitulis etiam generalibus, vel prouincialibus, vel Congregationibus, nec poſſunt ampliùs, abſque ipſius ſacræ Congregationis Concilij expreſſa licentia in ſcriptis, res, & bona immobilia, & mobilia pretioſa alienare, hypothecare, locare, & conducere vltra triennium, concedere, in feudum, vel emphyteuſim, (niſi in caſibus à iure permiſſis,) imponere, ſeu vendere cenſus perpetuos, ſeu vitalitios: & prohibitum eſt omne pactum, per quod eorum dominium transfertur ſub pœnis in eo contentis, quod decretum publicè circumfertur ſub datum Romæ die 7. Septembris, 1624. impreſſum in Typographia Cameræ apoſtolicæ, cuius tenor talis eſt.

DECRETVM SACRAE CONGREGAtionis Concilij Sanctiſſimi D. N. Vrbani Papæ VIII. iuſſu editum pro rebus Regularium non alienandis.

SAcra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum, rerum experimento edocta, quantùm Religiones accipiant detrimenti ex bonorum immobilium, & pretioſorum mobilium detractionibus, quas crebrò faciunt Regulares apoſtolicis priuilegiis innixi, ac proinde operæpretium putans, illorum facilitatem aliqua ratione compeſcere: ſpeciali Sanctiſſimi D. N iuſſu Generalibus, & Prouincialibus Capitulis, vel Congregationibus, Abbatibus, Generalibus, & quibuſcunque aliis Superioribus regularibus, cuiuſvis Ordinis, Congregationis, Societatis, vel inſtituti intra fines Europę exiſtentibus omnium rerum, & bonorum immobilium, ac pretioſorum mobilium alienationem, omnéque pactum, per quod ipſorum dominium transfertur, cenſus perpetuos, ſeu vitalitios, hypothecam, locationem, & conductionem vltra triennium, conceſſionem in feudum, vel emphyteuſim, prętcrquàm in caſibus à iure permiſſis, fieri perpetuò prohibet, atque interdicit, abſque illius Congregationis Concilij expreſſa licentia in ſcriptis, & gratis concedenda, ſub pœna priuationis omnium officiorum, quę tunc obtinebunt, vocíſque actiuę, & paſſiuę, ac perpetuę inhabilitatis ad illa in poſterum obtinenda, quam ipſo facto, abſque alia declaratione incurrant; ſublata etiam Generali & Protectori, illam moderandi, aut relaxandi facultate; pœnis nihilominùs apoſtolicarum conſtit. & præſertim felicis record. Pauli II. quæ incipit: *Ambitioſæ.* in ſuo robore permanſuris. Alienationes verò, pacta, cenſus, hypothecas, locationes, conductiones, & conceſſiones qualcunque contra huiuſmodi prohibitionem faciendas, ſanctitatis ſuæ authoritate, ipſo iure nullas, atque irritas decernit. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus apoſtolicis in fa- 8

uorem

Digitized by Google

norem quatumcumque perſonarum, atque Ordinum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum etiam Sancti Ioannis Hieroſolymitani, Congregationum, Societatum, ac cuiuſuis alterius Instituti, etiam neceſſariò, & in indiuiduo exprimendi Monaſteriorum, Conuentuum, Collegiorum, Domorum, ac locorum Regularium quorumcunque, necnon illorum, etiam iuramento, confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, vel conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque, indultis, & priuilegiis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, & cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliíſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus Decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis, ſeu extenſionis conceſſis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, ac formis ſpecialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales, idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, & aliqua alia exquiſita forma ſeruanda eſſet; tenores huiuſmodi præſentibus pro expreſſis habentes, quibus, quoad ea, quæ præſenti decreto, ac prohibitioni aduerſantur, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ſpecialiter, & expreſsè Sanctitatis ſuæ authoritate derogat; cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ die 7. Septembris, 1624.

COSMVS, Card. de Torres.

Locus † ſigilli.

PROSPER FAGNANVS, S. Congr. Secret.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates, & Prælati regulares poſsint, abſque aſſenſu apoſtolico, pecunias ad cambium, vel mutuò accipere, cum ſolutione damni emergentis, & lucri ceſſantis: & quid de pecunia, quæ vertitur in Eccleſiæ vtilitatem, propter alienationem.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, ac regulares Prælati nequeunt pecunias ad cambium, vel mutuò accipere, cum ſolutione damni emergentis, & lucri ceſſantis.*

2 *Declaratio Decreti S. Congregationis Concilij, ſuper rebus Regularium non alienandis.*

3 *Pecunia ex alienatione bonorum Eccleſiæ proueniens, conuertenda eſt in euidentem Eccleſiæ vtilitatem.*

4 *Abbatis, vel alterius ſolius Prælati confeſſio non probat euidentem Eccleſiæ vtilitatem.*

1 RAtio dubitandi eſt: quia, cùm in ſupradictis priuilegiis Societati Ieſu à Iulio III. & Gregorio XIII. conceſſis, tradita ſit facultas Generali Præpoſito eiuſdem Societatis, & ipſi Societati generaliter congregatæ, & per viam communicationis dictorum priuilegiorum Generalibus aliarum Religionum, & Congregationum, & ipſis Religionibus, & Congregationibus generaliter congregatis, vt poſſint quemcunque contractum celebrare, per quem dominium bonorum tam immobilium, quàm mobilium pretioſorum Monaſteriorum, & Eccleſiarum illis ſubiectarum in alios transfertur; dummodo ſit in euidentem ipſarum vtilitatem; & hoc inconſulto Romano Pontifice; potuiſſent pecuniam mutuò, & ad cambium accipere, etiam cum ſolutione damni emergentis, & lucri ceſſantis; nec videbatur hoc prohibitum per ſupradictum decretum ſacræ Congregationis de rebus Regularium non alienandis: quia ibi non exprimitur acceptio pecuniæ ad cambium modo prædicto; ſed interdicitur omnium rerum, & bonorum immobilium, & mobilium pretioſarum alienatio, & omne pactum, per quod ipſorum dominium transfertur. Prohibetur etiam fieri cenſus perpetuos, ſeu vitalitios, hypothecam, locationem, & conductionem vltra triennium, conceſſionem in feudum, vel emphyteuſim, prout ex eius lectura clarè patet.

Verùm hoc fuit ſpecialiter declaratum ab eadem ſacra Congregatione, non licere Regularibus, pecunias modo prædicto accipere; & ſi acceperint, in pœnas in dicto decreto contentas ipſo facto incidant, vt fuit declaratum die 21. Martij, 1626. cuius declarationis tenor eſt, qui ſequitur.

DECLARATIO DECRETI SACRAE Congregationis Illuſtriſsimorum Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum de rebus Regularium non alienandis Procuratoribus, Generalibus Ordinum ſingulorum, & Congregationum demandata anno 1626. die 21. Martij. 2

CVm, poſt editum Decretum de rebus Regularium non alienandis, compertum ſit, Regulares, qui eodem Decreto prohibentur, cenſus imponere ſuper bonis ad eorum Monaſteria pertinentibus, loco cenſuum huiuſmodi pecunias ad cambium, vel mutuò accipere cum ſolutione lucri ceſſantis, & damni emergentis. Cúmque ex huiuſmodi contractu eludatur mens ſacræ Congregationis, cui in primis in votis fuit, conſulere Religionum indemnitati, quæ ex impoſitione cenſuum huiuſmodi plurimùm læduntur: S. D. N. approbante dictauit, & declarauit, huiuſmodi contractum eſſe contra mentem Decreti, vt ſuprà editi; ideóque non licere Regularibus, pecunias, vt proponitur, accipere, ac ſi acceperint, in ipſius Decreti pœnas ipſo facto incidere. Datum Romæ, die 21. Martij, 1626.

COSMVS, Card. de Torres.

Locus † ſigilli.

P. FAGNANVS.

Quo verò ad pecuniam, quæ conuertitur in Eccleſiæ vtilitatem in ipſa alienatione, dicendum eſt, neceſſariò conuertendam eſſe in euidentem vtilitatem Eccleſiæ, aliàs alienatio eſſet inualida, & licentia à Summo Pontifice obtenta ſubreptitia vt patet ex dictis.

ctis. Tunc enim dicitur pecunia conuerſa in euidentem vtilitatem, quando conuertitur in rem duraturam; putà in emptionem alicuius rei, ſeu ædificium, vel aliam rem ſimilem. *l. 1. & 2. ff. de impenſ. in reb. dot. fact.. cap. Quod quibuſdam. de fideiuſſor.* & Rebuff. *de alienat. n. 73.* vbi dicit, conuerti in Eccleſiæ vtilitatem, etiam quando coluntur agri, & prædia, quæ quidem euidens vtilitas admittitur à Sede apoſtolica ſæpè ſæpiùs, & anno elapſo libenter à Sacra Congregatione Concilij Tridentini, exhibitam fuiſſe alienationem cuiuſdam domus ad excolenda prædia inculta, & derelicta, cum pacto, & conditione, vt pecunia domus conuerteretur in dictam prædiorum culturam, Epiſcopo Vliſbonenſi, retulit mihi quidam Curialis die 22. Martij, 1634.

4 In hac tamen pecuniæ conuerſione in euidentem vtilitatem cauendum eſt, ſolam confeſſionem Abbatis, vel alterius Prælati non probare, nullis concurrentibus adminiculis, vt dicunt Cardinal. *in Clem. 1. de rebus Eccleſ. quæſt.* 30. & Bald. *in Authen. Hoc ius porrectum, C. de ſacroſanctis Eccleſiis.* ſed per teſtes coram Iudice, vt conſuetum eſt, oſtendi debet.

Ex quibus ſequitur, emptorem rei eccleſiaſticæ, quæ alienatur, non teneri probare pecuniam verſam in vtilitatem Eccleſiæ, niſi in caſibus mutui, & depoſiti; & quando Eccleſia vendit, & alienat pro ſoluendis debitis. Ita probat Genuen. *in Praxi Archiepiſc. Curiæ Neapol. cap.* 107. *n.* 6. & fatetur de communi ſententia.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbas localis poſſit bona Monaſterij, abſque Abbatis Generalis licentia, alienare.

SVMMARIVM.

1 *Abbates inferiores nequeunt, abſque Abbatum Generalium aſſenſu, bona ſuorum Cœnobiorum alienare.*

2 *Prælatus, qui poteſt acquirere ſuæ Eccleſiæ, & non acquirit, ad intereſſe tenetur.*

3 *Priuilegiorum in communicatione quid attendendum.*

4 *Abbates, & Prælati locales, regulariter loquendo, non poſſunt abſque licentia Generalis, vel Prouincialis; & hic ſine Generali alienare bona Monaſteriorum.*

1 ALexander IV. & Honorius IV. voluerunt, quòd quæcunque pacta, obligationes, conuentiones, & computationes, quæ à Fratribus Minoribus, abſque Generalis Miniſtri, & Capituli etiam Generalis, vel Minorum Prouincialium licentia, & aſſenſu factæ fuiſſent, irritæ habeantur, & inanes, vt *in Monum. Ordin. in 1. impreſſ. fol. 48. & in 2. fol. 26. conc. 29. & in eodem lib. in 1. impreſſ. fol. 48. & in 2. fol. 132. conc. 297.* quæ Conſtitutiones, etſi fuerint reuocatæ per Bonifacium VIII. *in cap. Quia excommunic. de pact. lib. 6.* tamen per Motum proprium Sixti IV. fuerunt poſteà reualidatæ, & confirmatæ, vt habetur *in eod. lib. Monum. Ord. in 1. impreſſ. fol 59 & in 2. fol. 142. conc. 333.* & ita obſeruari in Religione Fratrum Minorum refert Roderic. *quæſt. regul. tomo 1. q. 27. art. 3.* nempe, quòd nullus Guardianus, neque Abbatiſſa, etiam cum conſenſo ſuorum Conuentuum, abſque expreſſa Prouincialium authoritate, & licentia aliquem contractum efficere poſſunt: quia aliàs irritareiur, & hoc idem ſeruatur in aliis Religionibus, quæ eadem priuilegia, & conſtitutiones per communicationem participant. Iulius III. etiam conceſſit aliud priuilegium Societati Ieſu, quòd Præpoſitus Generalis pro tempore exiſtens, vel ipſa Societas generaliter congregata poſſint bona immobilia, & mobilia pretioſa locorum d. Societatis, pro illorum vtilitate, ſeu neceſſitate alienare, permutare, vel in aliud longum tempus dare, locare, etiam cum donationis, ſeu inueſtituræ acceptione, ac præſentata pecunia; ſine tamen diminutione ſoliti illorum redditus, & nonnulla alia dicto Generali, & Societati generaliter congregatæ conceſſit, vt habetur *in Compend. priuileg. ipſius Societ. tit. Alienatio, §. 1.* & refert idem Roderic. *loco citato*, qui habet prædictum priuilegium de verbo ad verbum: vbi præſertim conceſſit, vt poſſint renunciare cuicunque actioni, & ſe concordare ſuper qualibet lite habita ſuper iuribus ad Monaſteria, & loca ipſius Societatis ſpectantibus, etiamſi Monaſteria, ad quæ prædictum ius pertinet, non conſenſerint; & eadem facultas intelligitur tradita Generalibus cæterarum Religionum, & ipſis Religionibus generaliter congregatis, quę ipſius Societatis priuilegia per communicationem participant. Animaduertendum tamen, hoc abſolutè illis non licere; ſed habita ſummaria ratione de neceſſitate, & vtilitate concordationis talium litium, vt colligitur ex eadem conceſſione, aliàs renunciatio, & concordia non valeret, niſi cum effectu eſſet in euidentem dictorum Conuentuum vtilitatem, quod maximè debent aduertere: quia præter inualiditatem talis renunciationis, ipſi erunt obligati in conſcientia ad ſatisfaciendum Conuentibus & Collegiis læſis. Et ratio eſt: nam Prælati, qui potuerunt ſuæ Eccleſiæ, & Monaſterio acquirere, & non acquiſierunt, ad intereſſe tenentur. 2
Ita tex. *in c. Quicunque. de reb. Eccleſ. alien. vel non*, & ibi Gloſſ. Rebuff. *de alienat. reb. Eccleſ. num.* 31. Abb. *in cap. Tua nuper. de his, quæ à Præl. fiunt.* vbi dicit, quòd quemadmodum tutor, qui potuit acquirere pupillo, & non acquiſiuit, tenetur pupillo, *C. Quidquid. C. de arbitr. tutel.* ita pari modo Prælatus Eccleſiæ ſuæ tenetur per textum cum Gloſſ. *in c. 2. 12. q.* 4. Et quoad communicationem talium priuilegiorum
notandum, quòd per communicationem non intendunt Pontifices immutare modum procedendi vniuſcuiuſque Religionis iuxta proprias Conſtitutiones; neque ſuper hoc illis licentiam impartiti; ſed communicatio eſt accommodanda ad ſingulas Religiones iuxta ſuum modum: quia intentio Summorum Pontificum non eſt, derogandi per communicationem Conſtitutionibus, & priuilegiis, nec priuare Religionem, vel Religioſum iure, quod fortaſſis per ſuas Conſtitutiones habet. Et ſic, vbi in aliqua Religione ſpeciales ſuper alienatione rerum Monaſteriorum adeſſent Conſtitutiones, illæ erunt ſeruandæ. 3

4 Dicendum eſt ergo, regulariter loquendo, Abbates, & Prælatos locales non poſſe ſine conſenſu Prouincialis, ſeu Generalis, & Prouincialem ſine conſenſu Generalis, alienare bona ſui Monaſterij poſt habitum conſenſum à Summo Pontifice: de qua re videatur Nauarrus *conſ.* 8. *de alien.* Molina *tract. de iuſt. diſp* 468. *concl. 3. & 4.* Vaſquez *in opuſc. de reddit. cap. 2. § 2. dub. 12.* Quaranta *verb. Alienatio, num. 5.* Sopranus apud Filliucium *tract.* 44. *num.* 12. & 13. Sed, quid ſpecialiùs de hac re aſſerendum ſit, attendendæ ſunt ſingularum Religionum conſtitutiones, vt aduertunt omnes ferè Doctores. Et quid circa hoc diſponatur in conſtitutionibus noſtræ Vallumbroſanę Congregationis, vide *ſupra, diſput. 1. quæſt. 6. ſub n. 4.*

* * *

QVÆ

QVÆSITVM IX.

In quibus caſibus poſſint Abbates, & Prælati bona ſuorum Cænobiorum, & Eccleſiarum, inconſulto Romano Pontifice, alienare.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio qualibet, etiam in caſu licito, & ſeruatis iuris ſolennitatibus, hodie eſt Romano Pontifici reſeruata.*

2 *Res immobiles modici valoris, abſque ſolennitatibus, & aſſenſu apoſtolico, alienari poſſunt.*

3 *Res modici valoris, quæ dicantur.*

4 *Alienandi magna neceſſitate inſtante, ita vt non poſſit de facili Summus Pontifex adiri, poteſt fieri alienatio, ipſo inconſulto.*

5 *Abbas poteſt repudiare legatum, vel hæreditatem Monaſterio præſcriptam; nondum autem acquiſitam.*

6 *Prælatus poteſt præiudicare Eccleſiæ in acquirendis, non in acquiſitis.*

7 *Repudiatio non dicitur alienatio.*

8 *Abbas an poſſit bona Monaſterij cum aliis bonis alterius Monaſterij, vel Eccleſiæ, abſque ſolennitatibus permutare.*

9 *Transigere poteſt Abbas abſque ſolennitatibus, quando Monaſterium non eſſet in poſſeſſione illius rei, ſuper qua tranſactio fieret.*

10 *Caducitatem emphyteutæ ſui Monaſterij remittere poteſt Abbas abſque ſolennitatibus.*

11 *Abbas Monaſterij res reſtitutioni ſubiectas poteſt abſque ſolennitatibus reſtituere.*

12 *Alienare poteſt Abbas bona Monaſterij ſine ſolennitatibus in remunerationem meritorum alicuius.*

13 *Donatio, quæ dicatur.*

14 *Exceptio firmat regulam in contrarium.*

1 QVælibet alienatio, etiam in caſu licito, & ſeruatis iuris ſolennitatibus, regulariter hodie eſt Romano Pontifici reſeruata per Extrauag. Pauli II. *Ambitioſæ. de reb. Eccleſ. non alien.* Aliqui tamen in ea caſus excipiuntur. Primus eſt locationis, & conductionis per triennium, de qua materia latius *infrà* ſermonem inſtituemus. Secundus eſt in rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt: & de hoc itidem *ſuprà* fusè dictum eſt. Tertius caſus eſt in emphyteuſi habente tres conditiones, nempe, in caſibus à iure permiſſis, & de bonis ab antiquo emphyteuticari conſuetis, & cum euidenti Eccleſiæ vtilitate, de qua re etiam *infrà* ſpecialis ſermo eſt habendus. Et hi tres caſus excipiuntur *per d. Extrauag. Ambitioſa.* In quibus permittitur alienatio bonorum eccleſiaſticorum, abſque quòd conſulatur Sedes apoſtolica; vltra quos ſunt & alij, in quibus eadem Extrauagans locum non habet; & poſſunt Abbates bona Monaſteriorum, inconſulto Summo Pontifice diſtrahere.

2 Quartus caſus, qui eſt primus poſt prædictos in Extrauaganti contentos; & in quo non habet locum d. Extrauag. eſt in re immobili parua, quæ poteſt alienari ab Abbate, abſquè ſolennitatibus, & aſſenſu apoſtolico, vt habetur *in cap. Terrulas. 12. quæſt. 2.* in quo caſu tria copulatiuè requiruntur; nempe, quòd res ſit exigua, quòd non ſit vtilis Eccleſiæ; & quòd alienatio fiat ex cauſa neceſſitatis. Rebuff. *in compend. alienat. rer. Eccleſ. n. 6. & 122.* Redoan. *de reb. Eccleſ. non alienan. quæſt. 13 n. 19 & q. 51. cap. 8. & 20. n. 6.* Aloyſ. Ricc. *in praxi for. Eccleſ. deciſ. 39. in 1. edit. & reſol. 36. in 2. edit.* Seraph. *deciſ. 401.* Vgolin. *de poteſt. Epiſcop. cap. 14. §. 7. num. 4.* Quarant. *in Summa Bull. verbo, Alienatio rerum eccleſiaſticarum, n. 41.* vbi addit, Sacram Congregationem Concilij cenſuiſſe, nec Conſtitutionem Pauli II. nec Concilium Tridentinum derogaſſe diſpoſitioni *cap. Terrulas. 12. quæſt. 2.* Et addit, iuramentum Abbatis, & Prælati de non alienando, &c. non extendi ad hanc rem exiguam, vt docet etiam Abbas *in cap. fin. de Eccl. ædif. in cap. Super. de reb. Eccl. & cap. 2. de feud.* Redoanus *d. quæſt. 13. locis citatis.*

Minimum autem, & modicum attenta qualitate rei, & Monaſterij, Iudicis arbitrio eſſe relinquendum, ait Redoan. *d. tract. q. 10. n. 14.* Quaranta *d. n. 41.* Praxis Archiepiſcop. Neapol. *cap. 60.* Ricc. *d. deciſ. 39. in 1. edit. ad fin.* Qui Iudex inſpicere debet, an Monaſterium ſit pauper, & tenues redditus habens; vel diues, & ſatis abundans; ac etiam conſuetudinem terræ, & temporum, locorumque, & rerum qualitatem attendere debet. Panormit. *in cap. 1. num. 8. de in integr. reſtit.* Quaranta *in d. n. 41. in fin.* Riccius *d. deciſ. 39. & d. reſol. 36. in fine*, qui *in deciſ. 113. n. 5. in 1. edit. & reſolut. 98. n. 5. in 2. edit.* refert ex nonnullorum ſententia, idem procedere in locatione exigui valoris, quæ fieri poteſt vltra triennium. Bonacina autem *de alien. punct. 4. num. 1. §. Ad cognoſcendum.* dicit, quòd regulariter loquendo, terrula, quæ vix aſcendit ad valorem decem aureorum, cenſetur eſſe modica. Ita etiam Genuenſis *in prax. Neapolit.* Franciſcus autem Leo *in theſaur. fori Eccl. part 1. num. 6.* putat, quòd pro iudicanda huiuſmodi re minima, attendenda ſint decreta prouincialia, & ſynodalia, cuiuſcunque patriæ, in quibus attenditur loci conſuetudo. Praxis autem Curiæ Romanæ circa rem modicam attendenda eſt ex deciſione vltima poſita *in fine Operis.* 3

Quintus caſus, in quo, inconſulto Romano Pontifice, poteſt Abbas alienare, eſt, quando inſtaret ſumma neceſſitas alienandi, adeò vt non poſſet de facili adiri Summus Pontifex: quia eſſet periculum in mora. Abb. *in cap. fin. num. 8. de Eccleſ. ædific.* Rebuff. *d. Compend. num. 35.* Redoan. *quæſt. 13. num. 13. cum ſeqq. & quæſt. 9. num. 51. & quæſt. 35. num. 7.* Vgol. *de poteſt. Epiſcop. cap. 14. §. 7. n. 5.* Quaranta *d. verbo, Alienatio rer. Eccleſ. num. 42.* 4

Sextus caſus eſt, in re mobili minùs pretioſa, vt per Redoan. *quæſt. 51. cap. 1. num. 4.* Quarantam *ibid. verſ. Octauò, limita.*

Septimus caſus, in quo non habet locum diſpoſitio *d. Extrauag.* eſt in repudiatione, ſeu remiſſione legati, vel hæreditatis Monaſterio præſcriptæ; nondum autem acquiſitæ, ſeu incorporatæ. In quo caſu magna eſt Doctorum controuerſia. Quidam enim ſententiam negatiuam tuentur, nimirum, legatum Eccleſiæ relictum, quamuis nondum acquiſitum, non poſſe per Abbates, ſiue Prælatos repudiari, abſque ſolennitatibus: quia, etſi Eccleſia nondum acquiſiuit dominium rei, acquiſiuit tamen ius ad rem, quo iure non poteſt (vt ipſi aiunt) Prælatus eam priuare. Ita Sylu. *verb. Alienatio, n. 18.* Leſſ. *de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 24. dubit. 10. n. 65.* Molin. *de iuſt. tomo 1. tract. 2. diſput. 468. n. 11.* & alij. Aliis ſententia affirmatiua verior videtur; nempe, quòd cùm hæreditas præſcripta, nondum tamen Eccleſiæ, & Monaſterio incorporata, dicatur ius acquirendum; idcircò licere Abbati, & aliis Prælatis eam, inconſulto Summo Pontifice, repudiare. Ita conſuluit Federic. de Sen. *conſ. 14.* tenet Ioan. Andr. *in cap. Cum Apoſtolica. de his, quæ fiunt à Præl.* Lap. *alleg. 26.* Rota *in vna Auerſana Sancti Benedicti, 5. Nouembris, 1597.* coram Litta, & *deciſ. 30. lib. 2. p. 1. diuerſ.* Pitt. *deciſ. 16. lib. 2.* Suar. *de Relig. tomo 4. tract. 8. lib. 2. cap. 27. n. 17.* 5

&

Digitized by Google

& alij apud Riccium *d. deciſ. 96. in princip.* quia Abbas ſiue Prælatus poteſt præiudicare Eccleſiæ in ac-
6 quirendis. Iaſ. & Rip. *in l. Legatum. ff. de legat.* 1. Rebuff. *in Compend. alien. n.* 30. Præterea adeſt ſuper hoc prædictum priuilegium Iulij III. conceſſum Societati Ieſu, vt habetur *in Compend. priuileg. eiuſdem Societ. tit. Alienatio*, §. 1. & aliud Gregorij XIII. §. 2. qui conceſſerunt, quòd *Præpoſitus Generalis eiuſdem Societatis pro tempore exiſtens, vel ipſa Societas generaliter congregata poſſint, actionem etiam in non poſſeſſorem cedere, & repudiare.* Per quæ verba manifeſtè apparet, quòd Prælati Generales, & Capitulum generale ob communicationem prædictorum priuilegiorum poſſint, ſine licentia Romani Pontificis, & conſenſu Monaſteriorum, quibus tale legatum præſcriptum eſſet, repudiare; nec dicta priuilegia, quoad hanc partem videntur derogata per decretum Sacræ Congregationis Concilij de rebus Regularium non alienandis Sanctiſſimi D. N. Vrbani Papæ VIII. iuſſu editum, quod ſuprà retulimus: ibi enim prohibetur alienatio,
7 ſicuti & in dicta Extrauag. Pauli II. Sed repudiatio non dicitur alienatio, *l. Alienationis. ff. de verb. ſignif.* Ergo quoad hanc partem non videntur derogata prædicta priuilegia per illud decretum.

8 Septimus caſus eſt in permutatione bonorum Eccleſiæ, vel Monaſterij cum aliis Prælatis, vel Rectoribus Eccleſiarum, quæ licitè, abſque ſolennitatibus fieri poteſt, *per cap. Hoc ius porrectum. §. Sibi inuicem. 10 q. 2. cap. 1. de reb. Eccleſ. non alienan. cap. Ad quæſtionem. de rer. permut.* reſoluit Riccius *in praxi deciſ. 74. n. 3. & 4. in 1. edit.* & *reſolut. 60. in 2. edit.* vbi *in fine*, & *in reſolut. 55. etiam in fine* inquit, in praxi contrarium obſeruari, nempe, quòd in permutatione quoque requiratur aſſenſus Summi Pontificis. Ita etiam Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. parte 3. allegat. 95. n. 5. in fine.*

9 Octauus caſus eſt, vt poſſit Abbas tranſigere abſque ſolennitatibus, quando Eccleſia, vel Monaſterium non eſſent in poſſeſſione illius rei, ſuper qua fieret tranſactio; aliàs non valeret, vt aiunt Rebuff. *d. Compend. num.* 21. Quaranta *d. verb. num. 43. verſ. Duodecimò limita.*

10 Nonus caſus eſt, vt poſſit ſolus Abbas remittere caducitatem emphyteutæ Eccleſiæ, vel Monaſterij ſibi ſubiecti. Iaſ. *in l. Legatum. num. 18. ff. de legat.* 1. idem Quarant. *vbi ſupra. num.* 44. & alij. Sed de hac latiùs *infrà.*

11 Decimus caſus eſt, in reſtitutione rei reſtitutioni ſubiectæ, puta, ſi aliquis reliquit bona ſua Monaſterio; cum conditione tamen, vt poſt certum tempus alteri reſtituerentur, in quo caſu poteſt Abbas poſt lapſum dicti temporis, abſque aliis requiſitis ſolennitatibus, bona ipſa reſtituere, adimpleta conditione, *arg. l. 1. & 3. C. quando decr. opus non eſt.* Quaranta *d. verb. Alienatio rer. Eccleſ. n.* 45.

12 Vndecimus caſus eſt pro remuneratione meritorum, ad quam faciendam poteſt Abbas Monaſterij bona alienare. Gloſſ. *in cap. Conſenſus. verb. de familia. de reb. Eccleſ. non alienan.* Tiraq. *in l. Si vnquam. verb. Donatione largitus. num. 27. ff. de reuoc. donat.* nam donatio antidoralis, ſeu quæ fit cauſa remunerationis, non eſt vera donatio: quia eſt potius quædam permutatio, ſiue compenſatio ſeruitij recepti: quod colligitur ex diffinitione donationis tradita *in l. 1. poſt princ.*
13 *ff. de donat.* vbi dicitur, quòd illa eſt propria donatio, ad quam donator mouetur, nulla alia præcedente cauſa, niſi vt exerceat munificentiam, & liberalitatem quandam: ſed obligatus ad antidora non donat ſolùm, vt exerceat liberalitatem, ſed potiùs vt ſoluat debitum naturæ. Ita Bartbol. *in proœm. digeſtorum*, quem refert, & ſequitur Panormit. *in rubr. de donat. num.* 3. & *cap. Per tuas. num. 6. eod. tit.* Quod eſt intelligendum, dummodo donarentur mobilia, & dummodo Prælatus donationis metas non excederet, vt ait Camill. Borrell. *in Summ. omn. deciſ. tit. 15. num.* 12. 13. & 14. quem refert, & ſequitur Barboſa *de officio, & poteſtate Epiſcop. parte 3. allegat. 95. num.* 67. In his caſibus regulariter poſſunt Abbates bona immobilia, & mobilia pretioſa, ſine licentia Sedis apoſtolicæ, alienare: & quia exceptio firmat regulam in contrararium, 14
l. Nam quod. §. fin. ff. de penu legat. cap. Dominus. 32. q. 7. in aliis caſibus non poterant, abſque licentia Sedis apoſtolicæ, & non ſeruatis aliis ſolennitatibus, alienare.

QVÆSITVM X.

An mortuo Abbate, poſsit interim Conuentus alienare.

SVMMARIVM.

1 *Conuentus, mortuo Abbate, nihil poteſt interim alienare, niſi quod ſeruando ſeruari non poteſt.*

2 *Alienatio bonorum Eccleſiæ vacantis pro iuſta cauſa, perpetuò facta, nulla eſt, niſi habeat defenſorem legitimè conſtitutum.*

Conuentum, mortuo Abbate, interim nihil poſſe 1
alienare, niſi quod ſeruando ſeruari non poteſt, habetur *in l. Lex, quæ. C. de adminiſtr. tut.* licèt enim regulariter, mortuo Abbate, ſpiritualis, & temporalis adminiſtratio transferatur ad Conuentum, *c. Cum dilectus. de conſuetud. c. 2. de in integr. reſtitut. cap. vnico, de regular. in 6.* non tamen ad illum deuoluitur collatio beneficiorum, & alienatio bonorum, *c. 1. ne Sede vacante*, vbi Butr. diſtinguit, quòd aut conſtat, alienationem eſſe damnoſam Monaſterio; & ſic Conuentus non poteſt eam facere: aut conſtat, eſſe vtilem; & tunc poteſt. Vel eſt dubium, an vtile, vel damnum afferat; & tunc eius validitas ex ſucceſſoris approbatione pendet. Quod etiam videtur ſequi Panormit. *ibid.*

Aduertendum tamen eſt, quòd alienatio bonorum 2
Eccleſiæ vacantis, pro quantumuis iuſta cauſa perpetuò facta nulla eſt, niſi Eccleſia habeat defenſorem legitimè conſtitutum. Fabian de Mont. *in tract. de empt. & vendit. q. 3. verſ.* 17. Gloſſ. ordinaria *in c. Is, cui. de elect. in 6.* In Monaſteriis verò Regularium, cùm nunquam deſit legitimus defenſor; quippe quia, mortuo Abbate, remanet Prior clauſtralis, habens omnem poteſtatem, quam habebat Abbas; necnon etiam Abbates, & Prælati Generales, & Superiores, qui non modò eadem, ſed etiam maiori authoritate pollent; idcircò tales Eccleſiæ nunquam carent defenſore legitimo, qui habet facultatem alienandi id, quod permiſſum erat defuncto Abbati.

QVÆSITVM XI.

An Prior exiſtens ſub Abbate exempto poſsit alienare.

SVMMARIVM.

1 *Prior Monaſterij habentis bona diſtincta; ſubditus tamen alteri Abbati exempto, poterit cum Abbatis conſenſu, ſeruatis ſolennitatibus alienare.*

2 *Iuramentum Abbatis de non alienando, Romano Pontifice inconſulto, non extenditur ad id, quod non eſt de ſua menſa.*

1 RESpondeo diſtinguendo de Priore, qui vel erit clauſtralis, prout ſunt Priores in vnoquoque Monaſterio, & talibus nullo modo alienare permiſſum eſt. Vel erit Prior Monaſterij habentis bona diſtincta, qui exiſtens ſub aliquo Abbate exempto, ſi velit alienare, debet in alienatione Abbatis conſenſum requirere, vt notat *in cap.1. de reb. Eccleſ. non alienan.*

2 Ratio huius eſt: quia, cùm res talis Prioratus non ſint de menſa Abbatis, ſed de menſa Prioris, iuramentum Abbatis de non alienando. Romano Pontifice inconſulto, non extenditur ad id, quod non eſt de ſua menſa, *cap. Vt ſuper. de reb. Eccleſ. non alienan.* huiuſmodi autem alienatio intelligenda eſt, vt fiat ſeruatis ſolennitatibus, & conditionibus deſideratis de iure per Extrauagantem Pauli II. ſæpiùs repetitam, *Ambitioſa. de reb. Eccleſ. non alienan.* quas diximus ſeruandas eſſe, in alienationibus per Abbatem faciendis.

QVÆSITVM XII.

Quas pœnas incurrant Abbates alienantes bona ſuorum Cœnobiorum, inconſulto Romano Pontifice, & contra formam Extrauagantis, Ambitioſæ.

SVMMARIVM

1 *Abbates bona Monaſteriorum malè alienantes, quas pœnas incurrant per Extrauagantem,* Ambitioſæ.

2 *Abbates malè alienantes, & ſine expreſſa S. Congregationis Concilij licentia, incurrunt pœnam priuationis.*

3 *Abbates, qui abſque debita ſolennitate alienarunt, ſi ante realem traditionem reuocent contractum, an incurrant pœnas.*

4 *Prælati inferiores, & Commendatarij, ac aliarum Eccleſiarum Rectores male alienantes, quas pœnas incurrant.*

5 *Bona Eccleſiæ malè alienata liberè ad Eccleſiam reuertuntur.*

6 *Epiſcopi, & Abbates, quibus ſuarum Eccleſiarum expeditur particularis Bulla, malè alienantes incurrunt pœnam periurij.*

7 *Eccleſiaſtici, tam ſæculares, quàm regulares, modò non ſint Epiſcopi, vel Abbates, qui malè alienant, excommunicationem incurrant. Limita, vt num. 8. 9. 10. & 11.*

14 *Extrauagans,* Ambitioſæ. de rebus Eccleſiæ non alienandis, *an ſit recepta.*

1 IN prædicta Extrauaganti Summus Pontifex, poſtquàm interdicit bonorum eccleſiaſticorum alienationem, addit pœnas alienantibus, & his, qui res alienatas recipiunt, vt habetur ex verbis ipſius Conſtitutionis *ſuprà qu. 1. relata,* ex quibus conſtat, quòd Abbates alienantes bona Monaſteriorum incurrunt pœnam excommunicationis; & interdicitur eis ingreſſus Eccleſiæ, ipſo facto: quòd ſi in tali interdicto animo indurato per ſex menſes immediatè ſequentes perſeuerauerint, ſuſpenduntur eo ipſo à gubernatione Monaſteriorum, & Eccleſiarum, quibus præſunt: quas pœnas incurrent, tam ſi alienabunt contra tenorem dictæ Conſtitutionis; quàm inconſulto Romano Pontifice: quia in dicta Conſtitutione dicitur, quòd alienans bona Eccleſiarum, Monaſteriorum, &c. inconſulto Romano Pontifice, aut contra ipſius Conſtitutionis tenorem, incidat in pœnas ibi contentas. Et ſic ſufficit ad eas incurrendas, quòd alienatio fiat contra tenorem illius Conſtitutionis: vel, quòd fiat abſque licentia Sedis apoſtolicæ: quia ad veritatem alternatiuæ ſatis eſt, quòd altera pars verificetur, *per regul. In alternatiuis. de regulis iuris, in 6.* Nauar. *tom. 1. conſ. tit. de alienatione rerum eccleſiaſt. conſ. 13.* Barboſ. *de officio, & poteſtate Epiſcop. par. 3. allegat. 95. n. 47.*

Hîc autem aduertendum, quòd hæc excommunicatio non eſt reſeruata, vt notauit Angelus *verbo, Excommunicatio, 7. caſu 78.* Inſuper notandum, quòd cùm in dicto textu dicatur: *Tam qui alienat, quam qui res alienatas, ſeu bona eccleſiaſtica receperit, ſententiam excommunicationis incurret.* illa excommunicatio ſolùm propter alienationem lata eſt: alienatio autem in eo textu vocatur omnis contractus, quo transfertur in alium vſusfructus, vel dominium vtile rei etiam temporale, vltra tempus præſcriptum. Et propterea omnia pacta ibi numerata ſunt ſpecies quædam alienationis; ideóque excommunicationem ibi in alienantes latam incurrunt omnes pacta ibidem numerata facientes. Ita Suarez *de cenſur. diſp. 22. ſect. 6. n. 6.* Supradictas pœnas incurrent Abbates alienantes bona Monaſteriorum abſque ſolennitatibus, & contra formam dictæ Conſtitutionis, aut ſine facultate, & authoritate Summi Pontificis ex dicta Extrauaganti.

At per Decretum Sacræ Congregationis Concilij de rebus Regularium non alienandis, editum nouiſſimè anno 1624. iuſſu S.D.N. Vrbani VIII. Pontificis Maximi, præter ſupradictas pœnas, ſi alienauerint, abſque ipſius Congregationis Concilij expreſſa licentia, in ſcriptis obtinenda, incurrent in pœnam priuationis omnium officiorum, tunc temporis ab eis obtentorum, ac priuationis etiam vocis actiuæ, & paſſiuæ, cum perpetua inhabilitatione ad ea in poſterum obtinenda: & hanc pœnam incurrent ipſo facto abſque alia declaratione, vt habetur *in dicto Decreto.* 2

Si quæras, an qui alienauit abſque debita ſolennitate, ſed pœnitentia ductus alienationem reuocauit ante realem traditionem, liberetur à cenſuris comminatis in dicta Extrauag. *Ambitioſa.* Reſpondeo, quòd ex vna parte videtur non eſſe excuſatum: quia adhuc dicitur alienaſſe ſine debita ſolennitate: quia iam conſenſus perfectus fuit in contractu, ratione cuius poteſt quis dominium, & ius in rem acquirere ante adeptam poſſeſſionem, probabilis tamen eſt oppoſita ſententia: quod firmiter, & conſtanter aſſeritur à Nauar. *conſ. 18. de rebus Eccleſiæ alienan.* Couar. *2. variarum, c. 16. n. 7.* Iaſone *in l. finali, n. 131. C. de iure emphyteutico.* Filliucio *tract. 14. n. 119.* & Soprano apud Filliucium *tract. 44. c. 6. q. 5.* Sed de hac re iterum redibit ſermo. 3

Inferiores etiam Prælati, Commendatarij, & aliarum Eccleſiarum Rectores beneficia, vel adminiſtrationem quomodolibet obtinentes, Prioratibus, Præpoſituris, Præpoſitatibus, adminiſtrationibus, officiis, canonicatibus, præbendis, aliiſque beneficiis cum cura, & ſine cura, tam regularibus, quàm ſæcularibus, ipſo facto priuati exiſtunt ex eadem Extrauaganti, vt etiam docent Redoanus *de rebus Eccleſiæ non alienandis, q. 76. n. 30* & Rota *in nouiſſ. mis, deciſ. 896. part. 3. lib. 3.* & dictio illa, *ipſo facto,* eſt latæ ſententiæ, *l. fin. §. Scituros. C. locat. cap. Cupientes. ff. Cæterum.* & ibi Gloſſ. *in verbo, Suſpenſos,* & Cardinalis *de elect.* Roman. *conſ. 527. num. 9* Decius *conſ. 158.* Vnde eorum beneficia, quorum bona alienarunt, tanquàm vacantia ab Ordinariis locorum poterunt conferri, dummodo ſpecialiter, vel generaliter non ſint Sedi apoſtolicæ reſeruata *ex eadem Extrauaganti,* & Rebuffo *loco cit. n. 41.* & Redoano *ſimiliter loco cit.* 4

Imò bona, & res alienatæ ad Eccleſias, & Monaſteria, & loca pia, ad quæ ante locationem, vel alienatio- 5

nem

ad ſe pertinebant, libè reuertuntur, & d. Conſtitutio corrigit ius antiquum, & remouet quæſtiones, & difficultates mouendas & præfert m. à Redoano *in d. tract. de reb. Eccleſiæ non alienandis*, & à Rebuffo *in Compend. eod. tit.* vt docet Franciſcus Leo *in theſauro fori eccleſ. part. 1. c. 15. n. 56.*

6 Inſuper Epiſcopi, & Abbates, quibus in prouiſionibus ſuarum Eccleſiarum expeditur particularis Bulla, in qua iurant, non alienare bona ſuarum Eccleſiarum, pœnam periurij incurrunt, vt docet Rebuffus *loco cit. n. 114.* & omnes etiam beneficiarij iurant in principio, non alienare, nec diminuere bona Eccleſiæ, per textum *in c. Prohibemus. de cenſ.* ſicut etiam præſtant iuramentum omnes Priores, Præpoſiti, Archidiaconi, & alij in Collegiata, qui priorem poſt pontificalem dignitatem habent, qui omnes eandem pœnam periurij incurrunt; & in odium alienantium, & pœnam, res alienatæ, nullo reſtituto pretio, redeunt ad Eccleſiam, *c. 1. de ſchiſmat.* & emptor habere poterit regreſſum contra alienantem, vt ibi Abbas *in fine cap. Si quis Presbyterorum.* & *ibi* Gloſſ. final. Rebuff. *in eod. Compend. num.* 115. Redoanus *loco cit. q. 76. n. 30.*

7 In eaſdem pœnas incidunt omnes Eccleſiaſtici malè alienantes, tam ſæculares, quàm Regulares, qui excommunicationem incurrunt, modò non ſint Epiſcopi, vel Abbates: quia, vt diximus, iſti puniuntur interdicto, ab Eccleſiæ ingreſſu, & ſuſpenſione, vt conſtat ex verbis ipſius Extrauagantis, *Ambitioſæ.*

8 Limitatur tamen cum Zabarella *Clement. 1. de reb. Eccleſ. non alien. qu. 21. n. 18.* & Filliucio *tract. 44. c. 6. qu. 4. n. 4.* modò, qui aliquid alienat, adminiſtrationem habeat, quia *in d. Extrauag.* ſermo eſt de Prælatis, beneficiariis, & aliis habentibus adminiſtrationem: vnde ſubditus, vel alius quicunque nullam habens adminiſtrationem; ſi tamen arbores, verbi gratia, incidat, domum deſtruat, aut aliquid Eccleſiæ demoliatur, ſiue alienet, non ligatur iſta excommunicatione, & pœnis: ligabitur tamen excommunicatione Summo Pontifici reſeruata in Concilio Trid. *ſeſſ. 22. c. 11.* Ita affirmat Franciſcus Leo *in theſauro fori eccleſ. par. 1. c. 15. n. 53.* Et ſi beneficiatus ſit, priuabitur ipſo facto beneficiis abſque alia declaratione *ex d. Extrauaganti cit.*

9 Secundò limitatur, dummodo alienantes ſcienter alienent, cùm dicatur in dicta Extrauaganti, *Ambitioſæ, &c. quicquam alienare præſumpſerit:* præſumptio autem ſupponit dolum, & ſcientiam: vnde alienans ex ignorantia iuris, vel facti excuſatur à cenſura, modò ignorantia non ſit coniuncta cum temeritate: Ita Nauar. *conſ. 19. de reb. Eccleſ. non alienand.*

10 Tertiò limitatur, modò fuerit ſecuta alienatio: quia pœna impoſita facienti non incurritur ob criminis attentationem.

11 Quartò limitatur, ſi alienatio fiat bona fide, & & abſque dolo. Ita Bonacina *tract. de alien. punct. 1. num. 6.*

12 Dubitatur tamen, vtrùm prædicta Extrauagans continens huiuſmodi pœnas, fuerit recepta. Bertachinus *in tract. de Epiſc. part. 4. lib. 4 qu. 36. num. 19.* teſtatur, vbique eſſe receptam. Syluester *verbo, Alienatio, num. 15.* fatetur non eſſe moribus vtentium receptam. Nauarrus *in Manuali Confeſſorum, cap. 27. num. 149.* dicit, quòd in paucis locis eſt recepta quoad pœnas extrinſecas, quamuis in multis ſit recepta quoad diſpoſitionem principalem, & pœnam intrinſecam nullitatis contractus. Caietanus *in Summa, num. 75. de excommunic. in fin.* dicit eſſe vbique receptam, & quòd alicubi videtur recepta, non in totum, ſed quoad aliquid; & ideò cautum debere eſſe Confeſſarium, vt ſciat conſuetudinem patriæ; & Nauarr. *loco cit. num. 150.* dicit, quòd in Luſitania non videtur recepta quoad locationem in ſolos tres annos: quia paſſim fiunt locationes per quatuor annos: & quòd Salmanticæ iam tulit ſententiam, qua iudicauit, nullam fuiſſe quandam locationem factam in plures, quam in tres annos. Clericum autem, qui eam fecit, non debuiſſe iudicari excommunicatum, *iuxta cap. 1. Ne Prælati vices ſuas.* vnde negins ſe credere, in paucis locis eſſe receptam quoad pœnas; quanquam in multis ſit recepta quoad diſpoſitionem principalem, & pœnam intrinſecam nullitatis alienationis.

Bonacina dicit, quòd inſpicienda eſt, & attendenda locorum conſuetudo, illique ſtandum eſt in hac re. Nam fieri poteſt, vt prædicta Extrauagans ſit recepta quoad vnam partem; non verò quoad aliam: quoad obligationem; non verò quoad pœnas: quoad nullitatem locationis, vel alienationis factæ ſine ſolennitate; non verò quoad pœnas. Mediolani tamen videtur recepta non ſolùm quoad obligationem; verùm etiam quoad pœnam excommunicationis. Quo verò ad pœnam priuationis beneficij ante iudicis ſententiam, credit non eſſe receptam: & dicit, quod non obſtat praxis, & caſus Sacræ Pœnitentiariæ, in qua delinquentes abſoluuntur, & ad beneficia rehabilitantur: quia, vt dicit ipſe, hoc fit ad pacandas conſcientias: & addit, non eſſe receptam quoad aſſenſum apoſtolicum in alienatione quorumlibet bonorum eccleſiaſticorum: quia bona aliqua eccleſiaſtica vendi conſueuerunt de licentia Epiſcopi, non petito aſſenſu apoſtolico.

Verùm eſſe vſu receptam, & ita præſumi affirmant Riccius *in collect. deciſ. part. 5. collect. 1673. in principio.* Henriq. *in Summa, lib. 13. cap 56. §. 3. lit. I.* Baldus *deciſ. 91.* & Rota Roman. *in vna Brixienſi locationis, 1594.* coram Pegna, in qua dictum fuit, Rotam non ſeruare deciſionem Mobedan. dicentem, probandum eſſe vſum dictæ Extrauagantis: quod etiam fuit dictum *in vna Melitenſi Abbatia, 24.* Ianuarij, 1590. coram Gypſio. Vnde eſſe receptam, & obſeruari in ciuitate, & diœceſi Neapolitana, affirmat Genuenſis *in praxi Curia Archiepiſcopi Neapolitani, cap. 60. num. 1.* & in Hiſpania affirmat Melchior Phebus Luſitan. *deciſ. 82. n. 18.* obſeruari, licet Couarruuias affirmet, apud Hiſpanos dubium eſſe, an ſit in vſu. Quicquid ſit, non niſi ex Summi Pontificis conniuentia fieri certum eſt, cuius leges præteriri non poſſunt. Et Barboſa *de officio, & poteſtate Epiſcopi, part. 3. allegat. 95. n. 49.* dicit, quòd in Regno Luſitaniæ eſt recepta.

DISPVTATIO XIV.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad bona ſuarum Eccleſiarum, vel Monaſteriorum locanda, ſiue in emphyteuſim, vel feudum concedenda.

QVÆS. I. Quomodo liceat Abbati bona ſui Monaſterij locare.

II. Vtrùm Abbas poſſit locationem bonorum Monaſterij facere ad duo triennia, cum conditione, vt elapſo primo incipiat ſecundum.

III. Vtrùm Abbas teneatur ſtare locationi factæ per ſuum prædeceſſorem.

IV. Vtrùm Abbas poſſit bona ſui Monaſterij infeudare.

V. Quæ bona Monaſterij poſſit Abbas infeudare.

VI. Vtrùm Abbas poſſit bona Monaſterij in emphyteuſim dare.

VII. Quæ bona Monaſterij poſſit Abbas in emphyteuſim abſque ſolennitatibus requiſitis à iure concedere.

VIII. Vtrùm Abbas poſſit dare in emphyteuſim rem ſolitam emphyteuticari, cum conditione, ne emphyteuta incidat in commiſſum ob canonem non ſolutum; & quomodo intelligatur tertia, & quarta generatio.

IX. Vtrùm Abbas poſſit dare in feudum vel emphyteuſim, ſuis conſanguineis res Monaſterij ſolitas infeudari, vel emphyteuticari.

X. Vtrùm ſit validus contractus alienationis, locationis, & ſimilium, non obtento beneplacito apoſtolico, etiam cum clauſula: *Reſeruato beneplacito apoſtolico, nec aliter, nec alio modo.*

QVÆSITVM I.

Quomodo liceat Abbati bona ſui Monaſterij locare.

SVMMARIVM.

1 *Abbas poteſt ad modicum, & breue tempus, bona ſui Monaſterij locare.*

2 *Modicum, & breue tempus triennium intelligitur.*

3 *Mandatum ad locandum res Eccleſiæ, vltra triennium non poteſt alteri concedi.*

4 *Tempus triennij computandum eſt ex trina fructuum perceptione.*

5 *Locatio de rebus Monaſterij facta ab Abbate ad plures, quàm tres annos, inualida eſt, etiam quoad triennium.*

6 *Locari poſſunt ad ſex annos res fructificantes ſolùm alternis annis.*

7 *Beneficiarius obligari poteſt, ſed perſonaliter, ad exhibendum ius percipiendi fructus ad multos annos, quod durante eius vita.*

8 *Promiſſio de re locanda non eſt locatio, nec alienatio.*

EX dictis in *ſuperiori diſputatione* viſum eſt, quomodo, & quæ bona Monaſterij liceat Abbati alienare. Videndum eſt in præſenti, quomodo poſſit
1 illa locare. Dicimus autem ipſum poſſe res ſui Monaſterij ad modicum, & breue tempus locare, *Clem. 1. de reb. Eccleſ. non alien. c. final. ne Prel. vic. ſuas.* Quod modicum, & breue tempus ante Extrauag. *Ambitioſæ.* quoad Abbates, & Prælatos Regulares Iudicis arbitrio definiendum relinquebatur: iux. gloſ. *in d. Clem. 1. verb. Modicum.* quam eſſe communiter receptam dixit Alexander *in l. Si filiofamilias. §. vlt. col. penult. ff. ſolut. matrim.*

Verùm *poſt d. Extrauag.* modicum, & breue tempus intelligitur triennium: quia per eam omninò prohibetur locatio rerum eccleſiaſticarum vltra triennium: quod etiam confirmant Couarr. *variar. reſol. lib. 2. cap. 16. num. 4.* Maſcard. *de probat. concluſ. 603. num. 28.* Henriq. *in Summ. lib. 13. cap. 40. §. 1.* Azor. *inſtit. moral. parte 2. lib. 7. cap. 10. quæſt. 3.* Plures refert Cened. *ad decretal. collect. 76. num. 1.* quæ 2
conſtitutio prohibens locationem rerum Eccleſiæ vltra triennium, ita eſt interpretanda, vt non ſolùm locatio vltra triennium facta inualida ſit, nec teneat; verùm nec etiam mandatum ad locandas res Eccleſiæ poſſit alteri concedi vltra triennium. Vnde, ſi daretur alicui mandatum ad locandas res Eccleſiæ, ad triennium tantùm intelligendum erit, quo tranſacto procurator non poterit, ſine noua commiſſione, etiam in aliud triennium res Eccleſiæ locare. Item, ſi mandatum expreſsè tradatur ad locandas res Eccleſiæ, bis, ter, & pluries ad triennium; tamen mandatum expirat, elapſo primo triennio: nam aliàs poſſet fieri fraus prohibitioni iuris canonici. Ita Decius, quem refert, & ſequitur Couar. *d. cap. 16. n. 6. verſ. Quartò eadem.* 3

Tempus autem triennij computandum eſt ex trina fructuum perceptione, vt ſi quolibet triennio vnus 4
tantùm fructus percipiatur, triennium pro vno anno computabitur, & tunc poterit ad nouennium locare. Ita Couar. *d. num. 6. in princip.* Azor. *d. p. 2. lib. 7. cap. 10. quæſt. 8. & lib. 9. c. 2. q. 2.* Mantic. *de tacit. tomo 1. lib. 5. tit. 3. num. 22.* Nauar. *de alienat. rer. Eccleſ. num. 21.* Quarant. *in Summa Bullarum, verb. alienatio rer. Eccleſ. num. 18.* & fuit reſolutum *in Romana reſciſſionis contractus*, die 28. Nouembris, 1580. coram Clemente VIII. & *in Veliterna affictus*, 10. Decembris, 1593. coram Litta. Niſi tamen, cum terris, & arboribus dantibus fructum quolibet trienoio, adeſſent bona admixta, ex quibus perciperentur fructus quolibet anno: tunc enim, ſi locatio eſſet facta pro vnico pretio, tanquàm nulla in parte, eſſet nulla in totum,

vt

vt fuit deciſum *in Tiburtina locationis*, coram Card. Mellino, apud Marcheſ. *de Commiſſ. part. 1. pag.* 106. *num.* 4.

Nec valet ad longum tempus locare: id enim expreſſe prohibetur *per d. cap. Nulli. de reb. Eccleſ. alienan. vel non.* & *per d. Clem. 1. eod. tit.* Nec poteſt locare bona Monaſterij ad decennium, vt aliqui volunt: quia locatio ad decem annos intelligitur ad longum tempus: quæ prohibetur; quia eſt alienatio, *l. 1. & 2. ff. Si ag. vectig.* Dyn. Bart. & alij *in l. 1. §. Quod ait. ff. de ſuperf.* Idem Bart. *in l. Codicillis. § Inſtituto. ff. de legat.* 2. Federic. *conſ.* 123. Salycet. *in l. final. C. de re alien.* Paul. de Caſtro *in l. Manumiſſiones. ff. de inſt. & iur.* Alex. *in l. Filius. §. vltimo, ff. ſolut. matrim.* per Bald. *in c. 1. in princip. col. penult. de his, qui feud. dar. poſſ.* Hodie autem non ſolùm ad decennium; ſed etiam vltra triennium ſemper intelligitur ad longum tempus per d. Extrauag. Pauli II. *Ambitioſæ.* ante quam poterant res Eccleſiæ locari ad nouennium, non ſeruata iuris ſolen-
5 nitate: tamen poſt illam non poſſunt, niſi ad triennium: & ſi ad plures annos fiat locatio, eſt irrita, vt patet per verba illius Extrauag. Et non ſolùm erit nulla quoad annos illos, qui triennium ſuperant; ſed abſolutè quoad omnes. Ita Couar. *d. cap. 16. n.* 5. Pinel. *in l. 1. p. 3. n. 15. in fin. C. de bon. matern.* Valaſc. *de iur. emphyt. quæſt. 29. n.* 15. Mantic. *de tacit. tomo 1. lib. 5. tit. 5. in princip.* Azor. *d. part. 2. lib. 7. cap. 10. quæſt.* 4. & *lib. 9. cap. 2. q.* 4. Garc. *diſcept. forenſ. cap. 162. n.* 22. Molin. *de contract. lib. q. 66. &* 77. Tiraq. *de retract. lignager. §. 23. gloſſ. 1. num.* 12. Ricc. poſt alios *in praxi fori eccleſ. deciſ. 117. n.* 6 & *deciſ.* 121. Atque ita deciſum fuit per Rotam *in vna Brixienſi locationis*, 5. Decembris, 1594. coram Penia. quæ eſt *deciſ. 30. p. 1. recent.* vbi *n.* 3. aliæ deciſiones referuntur, & *in Comenſi locationis*, 20. Martij 1600. coram Pamphilio, impreſſa per Marcheſ. *de Commiſſ. part. 1. pag.* 107.

6 Aduertendum autem hîc eſt, res fructificantes ſolùm alternis annis locari poſſe ad ſex annos. Ita affirmant Couar. 2. *variar. cap.* 16. Riccius *deciſ.* 115. Vaſquez *in opuſc. de reddit. c.* 16. Quaranta *in Summa Bullarij, verbo, Alienatio, n.* 18. Emmanuel Sà *verbo, conductio, n.* 14. Hieronym. Sopranus apud Filliucium *tract.* 44. *c. 2 q.* 3. Bonacina *tract. de alien. q. vnic. punct. 2. num. 24. verſ. Aduertendum tamen.* vbi citat Rebellum, Azorium, & alios. Ratio eſt: quia, ſi cenſerentur tantummodo locatæ ad annos tres, cùm duo anni reſpondeãt vni anno, ſequeretur, quòd annus in locatione computaretur ex ſolo decurſu temporis; non verò ex decurſu cum prouentu fructuum, vt dicunt Doctores
7 *in d. Extrauaganti, Ambitioſæ.* &c. Imò addit ſupradictus Bonacina, poſſe beneficiarium obligare ſe obligatione perſonali ad exhibendam commoditatem, & ius percipiendi fructus ad multos annos, vel durante ipſius vita: quia in hoc caſu non dicitur alienare rem eccleſiaſticam, cùm nullum ius rei transferat in alterum; ſed ſolùm obligetur perſonaliter. Qua de cauſa aliqui Doctores excuſant beneficiarium, qui cedit alteri fructus beneficij ſui pro toto tempore ſuæ vitæ, ſi per ceſſionem huiuſmodi non transferat aliquod ius ad bona beneficij, ſed perſonaliter ſolùm obligetur ad dandum alteri, quod perceperit ex beneficio; quia hæc non eſt bonorum alienatio, ſed obligatio perſonalis. Sic affirmant Molina *de iuſtitia, diſp. 366. n.* 5. Sopranus *de alienat. c. 2. §. 3. qu. 3. num.* 29. Nauarrus *de alien. n.* 1. Quicquid dicant Azor. 2. *tom. inſtit. moral. lib. 7. cap. 10. quæſt.* 6. & Scortia *in ſelect. conſtit. epitom.* 43. *theor.* 115. qui affirmant, Clericum prohiberi locare bona beneficij cum publica ſcriptura ad triennium, ea conditione, vt, finito triennio, iterum eadem bona locet conductori ad aliud triennium, etiamſi fiat hoc duabus ſcripturis diſtinctis. Quæ quidem opinio non mihi videtur probabilis: quia promiſſio de re locanda non eſt locatio; & hæc non eſt alienatio, ſed obligatio perſonalis alienandi; ideò opinio Azorij, & Scortiæ ſupracit. non videtur ſubſiſtere. Et idem eſt dicendum de illo, qui gratis cedit alteri diſtributiones per ſolam obligationem perſonalem, nulla facta obligatione reali, per quam transferatur ius in re, vel ad rem. Ita affirmant idem Bonacina *loco cit. verſ. Sed aliorum.* Sopranus *ſimiliter loco cit. c.* 4. .2. & Quaranta *loco cit.*

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas poſſit locationem bonorum Monaſterij facere ad duo triennia, cum conditione, vt elapſo primo incipiat ſecundum.

SVMMARIVM.

1 *Locatio rerum Eccleſiæ ad duo triennia facta, cum conditione, vt elapſo primo incipiat ſecundum, omninò irrita eſt.*

2 *Prælatus ſi facta locatione bonorum Monaſterij ad biennium promittat conductori ore tenus, ſe in aliud triennium eadem bona iterum locaturum, locatio ad triennium facta valida eſt.*

3 *Locatio beneficij facta vltra triennium confirmata iuramento, an ſequi debeat.*

Reſpondeo, quòd Bald. *in cap. 1. §. Si libellario. quib. mod. feud. amittatur.* & *in l. Voluntas. C. de fideicom.* tenuit, talem locationem valere, etiam quoad ſecundum, & tertium triennium. Contrarium autem, nempe, talem locationem vltra triennium nullo modo tenere voluerunt *Lap. alleg.* 12. Alex. *conſ. 165 per tot. lib. 2.* & *conſ. 104. n. 6. lib.* 3. Ruin. *conſ. 57. n. 13. lib.* 1. Valaſc. *de iur. emphyteut. q. 29. n.* 15. vbi plures cumulat. Probatur hæc ſententia ex Authent. *de non alienan. § Quod autem. prope finem, collat.* 2. vbi, poſtquàm prohibetur concedi res Eccleſiæ in emphyteuſim, niſi in vitam recipientis etiam duorum hæredum, & ſucceſſorum, dicitur irritam eſſe conditionem à quibuſdam apponi conſuetam, nempe, quòd finitis reliquis duabus generationibus, miniſtri Eccleſiæ tenerentur eandem rem ſequenti ſucceſſori concedere, ac illum reliquis præponere, per verba *d. text.* oſtenditur, dictã conditionem eſſe machinamentum à iure reprobatũ: quia fit in fraudem legis. Ex quo etiam clarè infertur, ob eandem rationem non valere pactũ initum, vt elapſo primo triennio cenſeatur renouata locatio pro ſecundo, vt per Valaſc. & Doctores ſupracitatos. Couar. *variar. reſolut. lib. 2. cap. 16. n.* 4. Filliuc. *moral. quæſt. tom. 2. tract. 36. c. 1. n.* 6. Azor. *inſtit. moral. tom. 2. c. 10. q.* 3. Cynus, Alberic. Petr. de Anchar. Card. Batr. Alex. Iaſ. Lapus. & alij, quos congeſſit Couar. *loc. cit.* Molin. *de iuſt. tract. 2. diſp. 466. col. fin.* Azor. *inſtit. moral. p. 2 lib. 9. c. 2. q.* 3. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. par. 3. allegat. 95. n.* 17. Hoc autem eſt intelligendum, quando à principio fieret vnus cõtractus, & vna ſcriptura, nullius eſt momenti, cùm fiat fraus legi: & idem cenſeretur, ac ſi locatio fieret ad triennium. Similiter erit dicendum, ſi conficerentur duo contractus publici; quia parum refert, an locatio vno, vel duobus contractibus fiat, cùm vtroque modo ab initio bona reuerà vltra triennium ſint locata. Verùm, ſi locatio fit tantùm ad triennium, 2
& de ea publicus contractus conficitur abſque vlla conditione de altera locatione ad ſecundum triennium, quamuis locans promittat conductori,

finito triennio, ſe eandem rem locatam ad alterum triennium eidem locaturum, cùm de hoc ſcriptura publica non conficiatur, non intelligitur locatio vltra triennium facta; ſed promiſſio locationis iterandæ. Quia per prædictam Extrauag. non videtur interdici, quin Abbates, & Rectores poſſint bona Monaſteriorum, & Eccleſiarum ad triennium tantummodò locata alijs, vel ipſimet conductori promittere, ad alterum triennium ſe locaturos: quia, ſicut promiſſio futuri matrimonij non eſt matrimonium; ita promiſſio futuræ locationis, nec etiam locatio erit cenſenda. Ita Azor. *d. cap. 10. qu. 3. in fin.*

3 Hic oritur dubitatio, vtrùm locatio beneficij facta vltra triennium cum iuramento de non contraueniendo, firmetur iuramento, ita vt ab ea recedere non liceat. Reſpondent aliqui DD. negatiuè: quia Extrauagans *Ambitioſæ.* obligat ſub mortali, vt patet in verbis ipſius Bullæ, & ex pœna excommunicationis: vnde, cùm iuramentum ad peccatum non obliget, ſequitur, locationem illam non firmari iuramento, nec obligare. Ita affirmant Cordub. *qq. theolog. qu.* 103. Riccius *deciſ.* 122. Bonac. *in tract. de alien. qu. vnic. punct. 2. num. 26.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas teneatur ſtare locationi factæ per ſuum prædeceſſorem.

SVMMARIVM.

1 *Abbatis ſucceſſor tenetur ſtare locationi prædeceſſoris, quando debita iuris ſolemnitate facta ſit.*

2 *Locationes, quæ repræſentata pecunia, & ſolutionibus anticipatis, fiunt in præiudicium ſucceſſorum in beneficio, fieri prohibentur.*

3 *Cancellaria epiſcopalis redditus locari non poſſunt.*

QVando Abbas bona ſui Monaſterij debita iuris ſolennitate ſeruata locauit, ſi interim, antequàm locatio ab eo facta finiatur, ſuo muneri cedat; eius ſucceſſor tenetur ſtare locationi à ſe factæ: quia Ab-
1 bas locator eſt Monaſterij bonorum legitimus adminiſtrator. Quatuor autem concurrere debent ad hoc, vt debita iuris ſolennitas obſeruetur. Primò, quòd locatio ſit facta nomine Monaſterij. Secundò, quòd ſit facta in vtilitatem ipſius Monaſterij. Tertiò, quòd pecunia in eiuſdem Monaſterij commodum ſit applicata. Quartò, quòd Superioris authoritas accedat, vt colligi poteſt ex Gloſſ. *in cap. vltimo, verb. Terminum. ne Prælat. vic. ſuas.* Couar. *variar. lib. 2. cap. 15. n. 6.* Molin. *de primog. lib. 1. cap. 21. à principio.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part. 3. alleg. 94. n. 1.* vbi plures cumulat. Probatur autem hæc concluſio ex eo, quia Abbas in tali locatione ſe habet prout curator, & vt alius procurator legitimus in locatione bonorum, ad quam faciendam fuit legitimè conſtitutus. Vnde, quemadmodum, quorum nomine curator, ſiue procurator bona locauit, tenetur eius locationi ſtare, nec ab ea recedere poſſunt, *per l. Si tutela. ff. de adminiſtr. tut.* ita Abbas ſuccedens in adminiſtratione, & regimine Monaſterij, tenetur obſeruare pacta locationum à ſuo prædeceſſore nomine ipſius Monaſterij legitimè confectarum. Ita Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 25. num. 541.*

2 Locationes tamen, quæ repræſentata pecunia, & ſolutionibus anticipatis fiunt in præiudicium ſucceſſorum in beneficio, fieri prohibentur ex Decreto Concil. Trid. *ſeſſ. 25. de reform. cap. 11.* quod etiam docent Piaſceſius *in prax. Epiſc. part. 2. cap. 4. num. 65.* Archiepiſc Bononien. *part. 4. tit. de locat. rer. eccleſ. pag.* 472. Bellettus *diſquiſ. Cleric. part. 1. tit. de Clerico debitore* §. 4. Rebello *de oblig. iuſtit. part. 2. lib. 4. qu. 5. num. 4.* Genuenſis *in practic. Eccleſ. quæſt.* 166. Barboſa *de iure Eccleſ. lib. 3. cap. 3. n. 31.* vbi aduertit, quòd idem Concilium Trid. *d. cap. 11.* prohibet, iuriſdictiones eccleſiaſticas alijs locari, aut facultates nominandi, vel deputandi Vicarios in ſpiritualibus à conductoribus per ſe, vel per alios exerceri: quod docent Lancellott. *in inſtit. canon. tit. de ſimon. §. Demum.* Beia *in reſponſ. caſ. conſc. part. 1. caſ. 37.* Suar. *de Relig. tom. 1. lib. 4. de ſimon. c. 10. n. 5.* Sbrozzia *lib. 1. de off. Vicarij, q. 54.*

Redditus etiam Cancellariæ epiſcopalis, ſiue alterius Prælati ſimiliter, etiam locari non poteſt; ſed debet exerceri dicta Cancellaria per Miniſtros ab Epiſcopo, & à Prælato deputando. Ita cenſuiſſe ſacram Congregationem Epiſcopis, & Regularibus præpoſitam 26. Auguſt. 159. affirmant Barboſa *loc. cit. n. 34* vbi etiam affirmat idem procedere de emolumentis tempore vacationis Sedis epiſcopalis ex iuriſdictione, & ſigillo, vel alio modo prouenientibus, quæ ad Vicarium, & Capitulum non ſpectant, cùm debeant futuro ſucceſſori reſeruari, ſi ad Epiſcopum Eccleſia non vacante perueniſſent, ex Decreto ſacræ Congregationis, Concil. Trid. *in Agrigentina*, 17. Aprilis, 1617. apud eundem Barboſam *loco citato:* vbi ſimilem declarationem Sacræ Congregationis negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitæ adducit ab eadem Sacra Congregatione habitum *in vna Cuſentina*, 14. Decemb. 1592. in quo decreto cenſetur quartam funeralem locari non poſſe. 3

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbas poſſit bona ſui Monaſterij infeudare.

SVMMARIVM.

1 *Feudum quid ſit, & num. 7.*

2 *Vſusfructus quid ſit.*

3 *Infeudare prohibetur, cui prohibetur alienare.*

4 *Abbates, & omnes Prælati eccleſiaſtici bona ſuorum Monaſteriorum, & Eccleſiarum infeudare prohibentur.*

5 *Iure antiquo quid circa feudum facere poterant Epiſcopi, Abbates, & alij Prælati eccleſiaſtici.*

6 *Iure nouo, quid circa hoc ſtatuerit S.D.N. Vrbanus VIII.*

AD cognitionem huius materiæ de feudo pluri- 1
mùm confert diffinitio ipſius, ne confundatur cum precariis, & vſufructu. Feudum igitur nil aliud eſt, quàm beneficium rei immobilis alicui ex beneuolentia, aut propter benemerita conceſſum, cuius proprietas apud dantem remanet; vſufructus verò, atque poſſeſſio ad recipientem, eiúſque legitimos ſucceſſores ſpectat. Precariæ verò, quæ emphyteuſis naturam ſequuntur, de rebus Eccleſiæ fieri non poſſunt, niſi ad vitam recipientis, *cap. Precaria. 10. qu. 2.* & debent nihilominùs renouari de quinquennio in quinquennium, *c. 1. de precariis.*

Vſusfructus eſt præſtatio de rebus Eccleſiæ in re- 2
compenſationem alicuius rei, quæ iure proprietatis datur Eccleſiæ: vnde poteſt pro ea re duplum aut triplum de rebus Eccleſiæ fructuario vſu concedi *ex d. cap. Precariæ. 10. qu. 2.* Si autem aliter contra formam præſcriptam fuerint factæ, non tenentur ſucceſſores promiſſa ſeruare. Ita Barboſa *de iure eccleſiaſtico, lib. 3. cap. 30. num. 26. & 27.* Sed meliùs naturam feudi explicat

plicat Deciſio S. Rotæ Romanæ *in vna Mileuitana*, coram R.P.D. Merlino, Veneris a.Martij, 1635.quæ cum plurimum conducat ad cognitionem feudi, & modum infeudandi, & alia neceſſaria,meritò in fine huius quæſiti eam apponere duxi.

3 Generaliter omnes dare poſſunt in feudum, qui liberam ſuorum bonorum adminiſtrationem habent, nec ſunt à iure prohibiti. Is autem prohibetur infeudare,cui interdictum eſt alienare : quia datio in feudum cenſetur alienatio:nam nomine alienationis venit etiam tranſlatio,vel conceſſio dominij vtilis,quod quis habet in re aliqua,vt per Bald.*cap.1.in fin.per quos fiat inueſt*.Bart.*in l.final.C.de reb.alien.non alien*,vbi dicit, quòd, prohibita alienatione , videtur prohibitus omnis actus , per quem fit tranſlatio dominij directi, vel vtilis,vel alicuius iuris. Abb. *in c.Nulli.de reb. Eccleſ.non alien*. Bald. *in cap.1.§.Aut libellum.circa finem. quibus mod.feud.amitt*.& *conſ*.47. refert, & ſequitur Decius *conſ*.142.11.*col.circa finem*. Et propterea Ab-
4 bates, & omnes Prælati eccleſiaſtici regulariter bona ſuorum Monaſteriorum , & Eccleſiarum infeudare prohibentur,*vt Auth.de non alien.aut permut.reb.Eccleſ.*& *cap.Nulli.de reb.Eccleſ.non alien.* niſi ex certis cauſis,& ſolennitatibus iuris ſeruatis, *Extrauag.Ambitioſa.de reb.eccl.non alien.* Et ſicut Epiſcopi,licèt bonorum ſuæ Eccleſiæ liberam adminiſtrationem habeant ; tamen prohibentur illa in feudum concedere, *per cap.Per tuas de donat*.multò magis id ipſum Abbatibus interdictum erit. Patet ergo,quòd abſolutè loquendo, Abbates bona ſui Monaſterij generaliter infeudare non poſſunt : infeudatio enim (vt dictum eſt)cenſetur alienatio. Sed hæc concluſio de iure an-
5 tiquo non ſemper procedebat.Nam poterat Prælatus, abſque ſolennitatibus infeudare ea bona ſuæ Eccleſiæ,quæ in feudum concedi ſolita erant, ſi ad eandem eccleſiam,ob lineam finitam,canonem non ſolutum, delictum perpetratum,aut aliàs quomodolibet libere reuerſa fuiſſent , vt *c.vlt.de feud.* & *Extrauag. Ambitioſ. verſ. præterea, eod.tit.* & docent Panormit. *in cap. Vt ſuper. de reb. eccleſ. non alie*.Federic.de Sen. *conſ*.109.Roman.*conſ*.70. *dub*.1. & alij , quos referemus *quæſt 6*.

6 Hodie tamen per conſtitutionem Sanctiſſimi Domini noſtri Vrbani VIII. editam anno Domini 1625. Kalend. Nouembris, Pontific.ſui anno 3. nequeunt Eccleſiaſtici Prælati , vel Superiores , quicunque illi ſint , ciuitates, terras. caſtra. oppida, villas, arces,aut quæuis alia loca,vel bona iuriſdictionalia, ſeu quouis modo habentia iuriſdictionem temporalem , ſeu iuriſdictionis partem etiam minimam, ad eorum Eccleſias,vel Monaſteria , aut loca ſpectantia , tam quæ ad præſens pleno iure per eaſdem Eccleſias , Monaſteria, vel loca poſſidentur , quàm quæ ad ea de iure. vel de facto reuerſa , & deuoluta ſunt, vel in futurum quomodolibet deuoluentur , concedere in feudum, vel emphyteuſim,aut vltra triennium locare ; etiamſi ex immemorabili conſuetudine , aut etiam priuilegio apoſtolico,quancunque ob cauſam conceſſo,& iteratis vicibus approbato., in feudum , vel emphyteuſim concedi,vel vltra triennium locari , aut noua conceſſione,vel locatione ,huiuſmodi feuda,inueſtituræ, vel aliæ conceſſiones renouari conſueuerint ; irritas, & inanes decernens omnes,& ſingulas conceſſiones , & inueſtituras , vel locationes , aut illarum prorogationes , & renouationes contra d.Conſtitutionis tenorem quocunque modo,& quouis tempore factas, vel in futurum faciendas. Cum derogatione omnium,& ſingulorum priuilegiorum , & indultorum , ad quorumcunque fauorem conceſſorum, etiamſi neceſſariò, & in indiuiduo exprimenda eſſent. Quàm Conſtitutionem,ad hoc,vt præ manibus habeatur, & ne curioſus lector eam aliunde quærere cogatur, hîc referre viſum fuit.

DE BONIS IVRISDICTIONALIBVS ad Eccleſiam, & loca pia ſpectantibus in feudum , vel emphyteuſim non dandis, neque vltra triennium locandis , aut conceßiones huiuſmodi renouandis, ſeu prorogandis.

VRBANVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

HVmanæ ſalutis author Chriſtus Dominus Romanam Eccleſiam ampliſſima temporalis ditionis prærogatiua decorauit, quam voluit inferioribus etiam Eccleſiis aliqua ex parte communicari , vt filiarum decor Matris augeret in Summis Pontificibus maieſtatem, quibus cùm Eccleſiarum omnium regimen incumbat , illarum quoque omnium tutelam ad apoſtolicam eorum prouidentiam neceſſe eſt pertinere. Olim equidem quamplurimi inferiorum Eccleſiarum Prælati , vt ſtrenuos, ac præſtantes virtute Viros haberent , qui debitum ſibi , & Eccleſiis ſuis impenderent famulatum , temporales ditiones ad eaſdem Eccleſias pertinentes eximiorum Virorum fidei atque adminiſtrationi commiſerunt : tempore verò procedente,delabentibus in deterius bonis inſtitutis, factum eſt , vt nonnulli Eccleſiarum Præſules humanis potiùs affectibus, quàm meritorum intuitu moti , ditiones temporales huiuſmodi variis perſonis , & Vniuerſitatibus in feudum , vel emphyteuſim dare, vel vltra triennium locare.& rurſus occurrente earum ditionum temporalium deuolutione ad nouam infeudationem,ſeu inueſtituram, vel locationem vltra triennium ſub ſpecie, quòd illæ in feudum , vel emphyteuſim dari, vel , vt præfertur , locari ſint ſolitæ , ſeu alias cauſas prætexentes , deuenire conſueuerunt, quod in non modicum Eccleſiarum ipſarum damnum , & præiudicium tendere vſu compertum eſt. Nos itaque noſtri muneris partes adimplendo,præmiſſis obuiam ire,necnon Eccleſiarum , Monaſteriorum , locorum piorum quorumcunque indemnitati , ac iurium eis quomodolibet competentium conſeruationi, quantùm nobis ex alto conceditur, prouidere volentes , motu proprio , & ex certa ſcientia noſtra , ac de apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione omnibus , & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis , Abbatibus , etiam Generalibus, cæteriſque Eccleſiarum,& loco-

Digitized by Google

rum piorum vtriuſque ſexus Præſulibus, Prælatis, Præſidentibus, Rectoribus, Præceptoribus, Commendatariis, & adminiſtratoribus cuiuſcunque ſtatus, gradus, dignitatis, ac præeminentiæ exiſtant, etiamſi Cardinalatus honore præfulgeant, necnon Capitulis, etiam Generalibus, & Prouincialibus, Conuentibus, Collegiis, Sodalitatibus, etiam laicorum, & quibuſcunque aliis Superioribus cuiuſuis Ordinis, Societatis, vel Inſtituti, etiam de neceſſitate exprimendi, aut Militiarum etiam Sancti Ioannis Hieroſolymitani in vniuerſa Italia, etiam in quotuuis Principum ſæcularium quomodolibet qualificatorum, etiam ducali, regia, imperiali, vel quauis alia dignitate, honore, & excellentia præſtantium ditione temporali exiſtentibus, ſi pontificali, vel abbatiali emineant dignitate ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, ac ſi per ſex menſes immediatè ſubſequentes, ſub interdicto huiuſmodi perſeuerauerint, lapſis menſibus eiſdem, ſub regiminis, & adminiſtrationis Eccleſiarum, vel Monaſteriorum, quibus præſident, in ſpiritualibus, & temporalibus ſuſpenſionis; Capitulis verò, Conuentibus, Collegiis, Sodalitatibus, & Vniuerſitatibus prædictis ſub interdicti à diuinis, eorúmque ſingularibus perſonis ac inferioribus Prælatis, Commendatariis, & aliis præfatis ſub excommunicationis latę ſententię, ac omnium dignitatum, beneficiorum, officiorum eccleſiaſticorum, de quorum rebus & bonis contra præſentis conſtitutionis tenorem eos diſponere contigerit, vocíſque actiuæ, & paſſiuæ priuationis, & perpetuæ inhabilitatis ad illa, ſeu quælibet alia in poſterum obtinenda ipſo facto, etiam abſque Iudicis miniſterio, vel ſententia incurrendis pœnis, ne de cætero ciuitates, terras, caſtra, oppida, villas, arces, fortalitia, munitiones, territoria, diſtrictus, iuriſdictiones, aut quæuis alia loca, vel bona iuriſdictionalia, ſeu quouis modo iuriſdictionem temporalem, etiam cum alio, vel aliis coniunctim, ſeu diuiſim, aut aliàs quomodolibet annexam habentia, aut eorum, ſeu iuriſdictionis partem, etiam minimam, & patriarchales, primatiales, metropolitanas, epiſcopales, & alias Eccleſias, Monaſteria, Collegia, vel loca pia ſupradicta, nunc, & pro tempore quouis modo ſpectantia, & pertinentia, tam quæ ad præſens per Eccleſias, Monaſteria, & loca huiuſmodi pleno iure poſſidentur, quàm ea, quæ in feudum, vel emphyteuſim conceſſa, vel citra triennium locata, per quoſcunque quomodolibet, & ſub quibuſvis prætextibus occupata, ſeu vſurpata reperiuntur, aut ad Eccleſias, Monaſteria, & loca prædicta iam de præſenti forſan de iure, vel de facto reuerſa, ſeu deuoluta ſunt, etiamſi Eccleſiis, Monaſteriis, locíſque piis huiuſmodi adhuc incorporata, & de eorum menſa effecta non ſint, aut quandocunque perpetuis futuris temporibus per lineam finitam, canonem non ſolutum, delictum perpetratum, vel alio quocunque modo reuertentur, ſeu deuoluentur in futurum, etiamſi ex antiqua, ſeu immemorabili conſuetudine, aut etiam priuilegia apoſtolica quancunque ob cauſam conceſſa, & iteratis vicibus approbata in feudum, vel empyteuſim concedi, vel vltra triennium locari, aut finita conceſſione, vel locatione huiuſmodi feuda, inueſtituræ, vel aliæ conceſſiones renouari conſueuerint, quibuſvis perſonis quauis eccleſiaſtica, ſeu mundana dignitate, vel excellentia fulgentibus, ac ſpeciali nota dignis, Capitulis, Collegiis, Eccleſiis, Congregationibus, Monaſteriis, Conuentibus, Hoſpitalibus, & quibuſvis Vniuerſitatibus, tam ſæcularibus, quàm eccleſiaſticis, aut quibuſcunque aliis quocunque nomine, ac titulo nuncupatis, & quomodolibet qualificatis in feudum, vel emphyteuſim concedere, aut vltra triennium locare, aut conceſſiones, inueſtituras & locationes huiuſmodi poſt finitum illarum tempus, vel aliàs quandocunque tenouare, prorogare, vel de nouo facere, etiam ad fauorem deſcendentium hæredum, vel conſanguineorum illorum, qui ciuitates, terras & bona iuriſdictionalia prædicta obtinuerint, poſſederint, vel occupata detinuerint, etiam intuitu meritorum, etiamſi conceſſiones, & alia præmiſſa in euidentem, imò in euidentiſſimam vtilitatem Eccleſiæ, Monaſterij, vel loci pij cedant, aut conceſſionibus, inueſtituris, locationibus, vel illarum renouationibus, aut prorogationibus conſentire, aut aliud ſcripto, verbo, vel alio quouis modo, per quem dictæ ciuitates, terræ, & bona iuriſdictionalia huiuſmodi ad Eccleſias, Monaſteria, & loca pia prædicta, ſiue eorum Prælatos, Superiores, Rectores, ſeu adminiſtratores non reuertantur, etiamſi in prędictis conceſſionibus, inueſtituris, renouationibus, prorogationibus, & aliis pręmiſſis, noſtrum, & Sedis apoſtolicę beneplacitum, etiam cum clauſula, & non aliàs aliter, nec alio modo, reſeruetur; & niſi illo in ſcriptis tantùm priùs obtento facere audeant, vel præſumant vltra alias pœnas per canonicas ſanctiones deſuper quomodolibet inflictas diſtrictè interdicimus, & prohibemus. Et inſuper quaſcunque conceſſiones, inueſtituras, locationes, vel illarum prorogationes, & renouationes, quas contra tenorem præſentium quocunque modo, & quouis tempore fieri contigerit, prorſus nullas, irritas, & effectu omninò carere debere, ſicque in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque Iudices ordinarios & delegatos, etiam cauſarum Palatij apoſtolici Auditores, & eiuſdem Cameræ

apoſtolicæ Theſaurarium, & Clericos, necnon S. R. E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate iudicari, & diffiniri debere, & quidquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus, & declaramus. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & Ordinationibus apoſtolicis, etiam in corpore iuris inſertis, ac etiam in fauorem quaruncunque Eccleſiarum, Prouinciarum, ciuitatum, Vniuerſitatum, Collegiorum, Capitulorum, & locorum piorum, omniúmque perſonarum atque Ordinum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum etiam Sancti Ioannis Hieroſolymitani, necnon Congregationum, & Societatum, & cuiuſuis alterius Inſtituti, etiam neceſſariò, vt præfertur, & indiuiduo exprimendi, eorúmque Monaſteriorum, Conuentuum, & Domorum Regularium, necnon illorum etiam iuramento confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, indultis quoque, & priuilegiis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, etiam irritantibus decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet conceſſis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac indiuidua, & de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſeruanda foret; tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, quoad ea, quæ iiſdem præſentibus aduerſantur, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, harum ſerie ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Volumus autem, quòd de cætero Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, necnon Abbates, Præſules, Prælati, aliique præfati in aliis iuramentis ab iis præſtandis de præſenti etiam conſtitutione ſeruanda, omninò iurare teneantur. Ipſáque conſtitutio in Quinterno Cancellariæ Apoſtolicæ deſcribatur. Quódque præſentes ad valuas Lateranenſis, & Principis Apoſtolorū de Vrbe Baſilicarum, & dictæ Cancellariæ, & in Acie Campi Floræ publicentur, & ſic publicatæ omnes, & ſingulos, quos concernunt, & concernent in futurum, perinde arctent, & afficiant, ac ſi eis, & eorum cuilibet perſonaliter intimatæ forent. Earundemque tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo Prælati, ſeu perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis in iudicio, & extra illud eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis Originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtri interdicti, prohibitionis, decreti, declarationis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem, anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo ſexcenteſimo vigeſimoquinto, Kalendis Nouembris, Pontificatus noſtri anno tertio.

DECISIO S. ROTÆ Romanæ,

CORAM R. P. D. MERLINO, in cauſa Melenitana feudi, Veneris 2. Mart. 1635.

TErritorium de Gatiexenſi eſſe feudale, demonſtrant repetita in pluribus inſtrumentis à Regibus Aragoniæ verba, quibus feudum nuncupatur: mentiſque contrahentium, quæ radix eſt, & prima ſubſtantia verborum, vt ait Bald. *in c. Mandatum. de reſcriptis*, idem euincit, dum de fidelitate, in qua feudi conſiſtit eſſentia, & forma, toties facta fuit mentio; & fidelibus hoc dari ſolitum eſſe fuit aſſertum; necnon poſſeſſoribus iſtius territorij impertita fuit per Reges Siciliæ licentia alienandi, in feudorum alienatione duntaxat exacta; factaque eſt conceſſio de eo, tanquam ob lineam finitam inueſtitorum ad Regiam Cameram deuoluto, cum annua recognitione, quam antiqui Vaſſalli præſtare conſueuerant, & pro certis perſonis, nempe, hæredibus inueſtitorum ex eorum corpore legitimè deſcendentibus; fuitque hoc territorium tanquam feudum ſubrogatum in locum alterius feudi nuncupati *l'Imbacchari*, & in caſu euictionis iſtius feudi promiſſum alterum feudum, ac demum relatum fuit in Codicem, in quo cætera feuda ſunt deſcripta. Ex quibus omnibus, & aliis vna cum aſſertionibus, & enunciatiuis, quòd ſit feudum, feudalitas benè deducitur, prout latius comprobatum fuit in alia deciſione ſub die 27. Nouembris præteriti, coram me emanata, & præter Doctores in ea relatos conferunt tradita per D. Fachin. *conſ. 19. n. 12. lib. 1.* qui vim facit ſuper antiquis recognitionibus inueſtitorum, & ſuper deſcriptione in regiſtro feudalium, prout etiam Valaſch. *de iur. emphyt. q. 5 1. n. 26.* Sigiſmund.

Sigiſmund. Neapolit. *inter conſ. feudal. conſ.* 11. *n.*34 ſubrogationem ponderans Ioan. Borcholten. *de feud. cap.*9.*n.*14 & Intrigliol. *cent.*1.*q.*37. *n.*31. *&* 34. animaduertentes, licentiam alienandi eſſe ſignum proprij feudi; & quòd dominus teneatur in caſu euictionis præſtare aliud feudum æquiualens, vt fuit conuentum in caſu præſenti, Roſenthal. *de feud. cap.*12. *concl.*14. *per tot.*

In qua reſolutione propterea perſiſtendum eſſe rurſus Domini reſponderunt, cùm fundamenta prædicta adhuc ſubſiſtere, & obiecta, quibus impugnabatur, minimè releuare, viſum fuerit.

Non obſtat enim, quòd, vt ex verbis réſultet feudalitas, neceſſe ſit, vt concesſio fiat Iure feudi, vel in feudum, nec ſufficiant verba, *concedo feudum*, &c. Iuxta diſtinctionem Angel. Aretin. *in conſ.*73. *n.*69. Menoch. *præſumpt.*91.*n.*11.*lib.*3 *& conſ.*191. *n.*29. Petr. Gregor. *de feud. par.*2. *q.*1. *n.*6 *& q.*2. *n.*5. Quoniam, vbi ex verbis tantùm definienda eſt quæſtio, locum obtinet doctrina Aretini; & vbi dictum fuit, *iure feudi*, fieri conceſſionem, tunc nulla poteſt cadere controuerſia, quin feudalis ſit conceſſio, vt obſeruat Roſenthal. *de feud. cap.*12. *concl.*14. *num.* 33. *verſ. Nemo tam ſtupidus.*

Sed, quando multa alia feudalitatis ſubſtantialia ſigna concurrunt, & requiſita feudi, de quibus per Gloſ. *in c.* 1. *tit. Ex quibus cauſ. feud. amit.* Intrigliol. *de feud. cent.*1.*q.*9. *per tot.* tunc etiam verba, quibus ſimpliciter conceſſum per Principem enunciatur feudum, ſatis probant feudalitatem ex deductis in alia, & præter hoc, quòd vbi effectus feudi per contraria pacta in totum non remouetur à feudo, ſed conuenit mentio, & nomen feudi cum aliquibus effectibus, & ſignis feudi, cenſeatur conceſſio feudalis poſt Dec. *conſ.*193. *ſub n.*5. tradit Anton. Queta *conſ.*8. *n.*3. *verſ. Nam huic reſpondet Dec.*

Minùs obſtant coniecturæ pro allodialitate ponderatæ, & ex quibus feudum excludi prætenditur, nempe, quòd territorium fuit conceſſum in recognitionem meritorum, cum præſtatione annui cenſus, pretio interueniente, nempe, crediti vnciarum 100. auri; ſine reſeruatione ſeruitij perſonális, & de bonis ruſticis, & campeſtribus, ac modici valoris; quæ omnia inferre videntur geſtum fuiſſe contractum cenſualem, vel emphyteuticum, vel emptionis; non autem feudalem, qui omninò gratuitus eſſe debet, *c. primo*, *de benef. fratr. c.* 1. *de feud. dat. in viceleg.* Guido Pap. *dec.* 55. *num.*2.

Quoniam duabus reſponſionibus ſatis dilui obiectum, viſum fuit. Primò, quòd huiuſmodi coniecturæ à contrariis validioribus, & efficacioribus tolluntur coniecturis *tex. l. Diuus ff. de ingen. & manumiſſ.* cum aliis deductis *in prima deciſione* coniecturæ pro allodialitate ſunt remotæ; hæ autem pro feudalitate vrgentiores, & magis veriſimiles Dominis viſæ ſunt, dùmque multò plura demonſtrant naturam feudalem, quàm alterius contractus, meritò à pluralitate argumentorum, cenſendus eſt magis contractus feudalis, quàm alius; vt per Socinum ſeniorem *conſil.* 22. *num.* 5. *& ſequentibus, lib.* 4. Antonius Queta *conſ.* 11. *n.*7.

Secundò, quòd licèt Inueſtituris, & conceſſionibus feudalibus adiiciantur pacta extranea, & contra naturam feudi; inde tamen non transfunditur in aliam ſpeciem contractus: ſed cùm quaſcunque conuentiones admittat, degenerat quidem feudum à propria natura, atque alteratur in his, de quibus per pacta expreſſa fuit diſpoſitum: at propterea non deſinit eſſe feudum, & in aliis, in quibus non fuit alteratum, inconcuſſam retinet naturam ſuam; & remanet feudum, vt eſt text. *in c. it. de feud. non habent. propr. nat. feud.* ibi: *Iure feudi cenſetur, licèt propriam naturam non habeat.* & ſcripſerunt Cuman. *in prælud. feud. cap. Si aliquem. num.* 318. Baldus *in l. Si plures. num.* 7. *C. de conditionis inſertione.* Calderinus *conſ.* 11. *de feud.* Curtius ſenior *conſ.* 48. *num.* 42. *& conſ.* 49. *num.* 40. Roman. *conſ.*70.*n.*2. Petr. Gregor. *de feud. par.* 5. *q.*9. Zaſ. *eodem tract. par.*11. *de feudis degenerán.* Schrader. *de feud. par.*2. *cap.*4. *n.*73. Intrigliol. *eodem tract. cent.*1. *q* 10. *n.*31. *& ſeqq.* & latiùs *q.* 38. *n* 66. *& ſeqq.* Ioan. Borcholten *de feud. c.*4. *n.*34. Anton. Queta *conſ.*8. *n* 2. *& ſeqq. & conſ.*11. *n.*8. *& ſeqq.* D. Fachin. *controuerſ. forenſ. lib* 7. *cap.*20. *verſ. Sed, vt liberè.*

Et ſignanter, quòd feudum, pro quo præſtatur annuus cenſus, non deſinat eſſe huiuſmodi præſtatione eſſe feudum, conſuluerunt Socin. ſen. *conſ.*257. *ſub n.*1. *verſ. Aliquando. lib* 2. Albert. Brun. *conſ*41. *inp. dub.* Zaſ. *de feud. par.* 12. *n.*32. vbi, quòd præſtatio annua cenſus loco ſeruitiorum conuenit ſolita eſt in feudis Lombardiæ; nec eà eſt contra ſubſtantiam feudi. Menoch *præſump.*95. *n.* 9. *lib.*3. vbi, quòd feuda fori Iulij talia ſunt. Egregiè Anton. Queta *conſ.*8 *per tot.* & *conſ.*11. *n.*8. vbi poſt Bart. *conſ.*16. ait, hoc cenſeri feudum habens pactum emphyteuticum. Intrigliol. *de feud. cent.*1. *q* 38. *num.*69. *&* 70. D. Fachin. *controuerſ. forenſ. cap.* 35. *verſ. Placet hæc ſententia. lib.*7 aſſerens, huiuſmodi eſſe feuda, quæ regulariter retinentur per Clericos: & *conſ.* 33. *num.* 14. *lib.*1. & videmus etiam vaſſallos Sedis Apoſtolicæ quotannis ſoluere cenſualem præſtationem pro eorum feudis.

Atque etiam feudum emptitium, ac mediante pretio acquiſitum, eſſe verum feudum, & regulare

regulare ſecundùm omnes leges, & conſuetudines feudales, tradunt Bald. *in l.2.C.de oper. libert.* Clar. *in § Feudum q.16.* vbi ait, generaliter ita voluiſſe omnes feudiſtas. Zaſ. *de feud. par.12. n.20. & ſeqq.* differens, non eſſe id contra ſubſtantiam feudi. Bero *conſ.65.n.45.lib.1.* Roland. *conſ.18.n.19.& ſeqq.lib.3.* Menoch *præſumpt.95. n.4.lib.3.* Intrigliol. *de feud.cent.5.q.41.n.14.& ſeqq.* Plenè Ioan. Borcholten. *de feud.cap.1.n.12.* vbi communem, & citra controuerſiam veram eſſe opinionem oſtendit. & *cap.7.n.65.* aſſerens dici beneficium Principis, quanuis pecunia interueniat. Marta *de iuriſd.par.4.caſu 186.n.7.* Anton. Queta *conſ.7.n.43.* D. Fachin. *conſ.33. n.24.lib.1.*

Prout dum conceſſio fit de bonis campeſtribus, & ruſticis, modicique valoris, & nullum reſeruatur perſonale ſeruitium, quod ſeruet adhuc naturam feudi, deducitur *ex c. 1. §. Si quis de manſo. tit. Si de inueſt. feudi fuerit controuerſ.* Bald. *in l. Si plures. num. 9. C. de condit. inſert.* Zaſ. *de feud. p. 6. num. 49.* vbi, quòd huiuſmodi feudum barbarè, *manſum*, nuncupatur, quod fundum, ſeu quem vnque agrum ſignificat, qui duobus bobus ſingulis annis coli poſſit. Aluarott. *in prælud. feud. quæſt. 7.* Afflict. *ibidem, num. 70.* Cuman. *in c. Si aliquem. num. 93.* Ioan. Borcholten. *de feud, cap. 8. num. 83.* vbi, quòd feudum, pro quo non præſtantur ſeruitia, dicitur francum; ſed in omnibus aliis retinet naturam veri feudi, nec ſine conſenſu Domini alienari poteſt. Intrigliol. *de feud. quæſt. 9. num. 158.* & *quæſt. 41. num. 17. ad 21.*

Meritorum autem mentio nedum non repugnat, ſed omninò congruit conceſſioni feudali: quippe quòd feuda concedi ſolent in remunerationem laborum, quos vaſſallus in ſeruitio Principis, vel domini, ſuſtinuerit, vt poſt Iſern. tradit Afflict. *in c. 1. num. 179. tit. Ex quibus cauſ. feud. amittatur.* Card. Mantic. *de tacit. lib. 23. titul. 5. num. 37.* Intrigliol. *de feud. cent. 2. art. 2. num. 230. & art. 27. num. 17.*

Quibus etiam tollitur repertum Oldradi *conſ. 159.* emanatum ſuper conceſſione Principatus Achaiæ, facta per Carolum II. Principi Tarentino, in qua cùm adeſſent verba, *donamus, & ex cauſa donationis pleno iure transferimus,* &c. cenſuit Oldradus, contractum feudi tranſlatum fuiſſe in contractum ſimplicis donationis: quoniam ex prædictis non ſubſiſtit: per tranſlationem enim directi, atque vtilis dominij, quæ reſultat ex dictis verbis relatis ab Oldrado, licèt feudum degeneret; non tamen feudum eſſe ceſſat: & ita dictum Oldradi *conſ. 159.* præter allegatos *in alia deciſione* reiicit Zaſ. *de feud. par. 12. num. 33.* animaduertens, Regnum Siciliæ eſſe feudum ſimilis naturæ. Fab. de Anan. *conſ. 112. num. 29. & ſeqq. lib. 2.* atque ab eodem Oldrado diſſentit Intrigliol. *de feud. cent. 1. quæſt. 10. num. 31. iuncto num. 2. & ſeqq.* Ioan. Barcholten. *cap. 4. num. 27.* vbi, quòd ſi proprietas quoque in vaſſallum transferatur, feudum propriam naturam feudi non habet; ſed tamen eſt feudum. Quæ tamen difficultas hîc ceſſat: quia in præſenti conceſſione, verba non ſunt ita efficacia, & exuberantia, prout erant in caſu Oldradi.

Prout etiam diluitur obiectum, quo potiſſimùm impugnabatur ſeptima coniectura, quam Domini in alia deciſione, & etiam hodie magni faciebant, nempe, quòd non benè inferri videtur feudalitas ex eo, quòd territorium de Gariexeñ. conceſſum fuit in excambium alterius feudi *dell' Imbacchari*, cùm poſſit etiam dari allodium in excambium feudi: & inueſtitus erit de rigore prouiſus de æquiualenti excambio: æqualitas enim poteſt aliunde deſumi, quàm ex feudalitate: quoniam vis coniecturæ non conſiſtit ſolùm in eo, quòd territorium de Gariexeñ. fuerit ſubrogatum in locum, & excambium alterius feudi *dell' Imbacchari*; ſed amplius quòd in caſum euictionis territorij prædicti fuit promiſſum alterum feudum. Vnde ex coniunctione duorum extremorum antecedentis excambij facti de feudo, & ſubſequentis excambij promiſſi de alio feudo, dicendum eſt, etiam medium, hoc eſt, Gariexeñ. eſſe feudum: ex conuenientia enim, & identitate extremorum, infertur etiam identitas medij, cui extrema coniunguntur *ad l. Si ſeruus plurium. §. fin. ff. de leg. 1.* Surd. *conſ. 151. num. 29.* Menoch. *conſ. 1101. num. 5. & 6.* Nec promiſſum fuit excambium æquiualens ſimpliciter, vt ab informantibus pro Hyacintho præſupponitur; ſed excambium in bonis feudalibus, quod non erat opus exprimere, ſi reputabatur allodium poſſe ſufficere pro excambio feudi; & ſat fuiſſet dicere ſimpliciter, quòd daretur æquiualens, vel excambium, nulla facta mentione de bonis feudalibus, ex qua adiectione per illa verba, *in bonis feudalibus*, excluditur, quòd Territorium de Gariexeñ. debeat conſiderari vti allodium, tria præſertim coniungendo, nempe, quòd prima conceſſio cantat de feudo *dell' Imbacchari*: ſecunda conceſſio territorium de Gariexeñ. pluries appellat feudum; & tertio loco promittitur in caſu euictionis æquiualens excambium in bonis feudalibus.

Et hodie ponderabatur vlterius ex hac ſola promiſſione facta de æquiualente excambio in bonis feudalibus reſultare aliam vrgentem feudalitatis coniecturam, vel ſeptimam illam multùm corroborari; quia eſt de natura feudi, vt dominus directus in caſu euictionis teneatur prouidere vaſſallum de

æquiualenti

æquiualenti excambio, ſcilicet, alio feudo, prout ex Intrigliolo, & Ioan. Borcholten. *in principio deciſionis* fuit deductum, & deſumitur *ex c. 1. de inueſtitur. res alien. fact.* & ponderat Schrader. *de feud. par. 5. cap. 6. n. 5. & 6.* ſubdens, quòd in hoc caſu, & Dominus directus tenetur aliud æquiualens feudum concedere, & vaſſallus feudi nomine rem ſibi traditam recognoſcere. Roſenthal. *de feud. cap. 9. concl. 63.* vbi Adden. *ſub littera A*, vnde ex hac neceſſitate deſumitur argumentum, quòd territorium de Garicxen. ſit feudale, dum ſubrogatur in locum feudi, & promittitur in caſu euictionis æquiualens in bonis feudalibus.

Dominique animaduertant in hac materia, & in aliis quæſtionibus coniecturalibus, Iudicis prudentiam, & congruentias potiſſimùm dominari, neque coniecturas rigida iuris cenſura examinandas, nec ad incudem concludentis probationis diſcutiendas eſſe, ſed ſuaui quadam directione rationis ad veritatem latentem eruendam benigna interpretatione iuuandas; coniecturæ enim rationabilia veſtigia latentis veritatis dicuntur, quæ ſolùm veriſimilitudine fidem faciunt; nulla autem neceſsitate intellectum Iudicis adſtringunt: & ideò conſcientia legis non patens appellantur coniecturæ, *ad l. penult. C. de neceſſar. hæred. inſtit.* Bald. *in l. Barbarius. n.11. ff. de offic. Prætor.* & *in l. Non ignorat. n.4. C. qui accuſar. non poſſunt.* Card. Mantic. *de coniect. vlt. vol. lib.1. tit.1. n.9. & ſeqq.* Vnde nec ſingulæ acriter ſunt ventilandæ, ſed coniunctim, vt in alia deciſione dictum fuit.

Cætera obiecta viſum fuit Dominis, vel non reſpicere præſentem articulum, in quo ſtrictè agitur de feudalitate iſtius territorij de Garicxen. vel fuiſſe ſublata in prima deciſione, atque hodie per informantes.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, ſtandum eſſe in deciſis, *&c.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbas poſsit bona Monaſterij in emphyteuſim dare.

SVMMARIVM.

1. *Emphyteuſis quid ſit.*
2. *Alienare, qui poteſt, poteſt etiam dare in emphyteuſim, & è contrà.*
3. *Abbas non poteſt bona ſui Monaſterij abſque iuſta cauſa, & ſolemnitatibus emphyteuticare.*
4. *Contractus emphyteuticus validus eſt, quando vtriuſque partis conſenſus accedit.*
5. *Res non ſolita in emphyteuſim dari, vt validè detur, requiritur aſſenſus apoſtolicus.*

1 CVm emphyteuſis ſit contractus, quo res immobilis conceditur, quoad vtile dominium alteri, cum obligatione ſoluendi penſionem ſtatutis temporibus domino proprietatis, ob eam cauſam tex. *in l. 1. ff. Si ager vectig. vel emphyt. pet.* vt dicunt communiter Doctores, videtur ſpecies quædam alienationis: ac propterea generaliter, quibus permiſſum eſt alienare, 2
iiſdem licet etiam dare in emphyteuſim: & è contrà, quibus non licet alienare, nec etiam licet dare in emphyteuſim.

Propterea cùm Abbati (vt *ſuprà* latiùs dictum eſt) 3
non liceat bona ſui Monaſterij alienare: ita pari ratione, nec etiam poterit dare in emphyteuſim, niſi adſit iuſta cauſa, & debita ſolennitas, prout de alienatione dictum eſt *per d. Extrauag. Ambitioſæ. de reb. Eccleſ. non alien.* quod autem dare in emphyteuſim, & emphyteuticare rē aliquam, ſit illam alienare, & quod veniat nomine alienationis habetur *in Auth. de non alien. & permut. reb. Eccleſ. §. Nouigitur. verſ. Alienationis autem.* Eſt tex. *in l. fin. C. de reb. Eccleſ. non alien* vbi habetur, quòd, ſiue lex alienationem inhibuerit, ſiue teſtator, ſiue contrahens; nihilominùs contrahere in emphyteuſim cenſetur prohibitum ex tex. *in cap. Nulli. de reb. Eccleſ. non alienan.* vbi dicitur, quòd ſub verbo alienationis venit conductio, donatio, permutatio, & emphyteuticus perpetuus contractus. Specul. *de locat. §. Nunc aliqua. verſ. 125.* vbi dicit, quòd emphyteuta non poteſt dare in emphyteuſim: quia dare in emphyteuſim eſt alienare: propterea, quæ bona ſui Monaſterij poſſit Abbas dare in emphyteuſim, videbitur in ſequenti quæſito.

Aduertendum tamen eſt, ſupradictum contractum 4
emphyteuticum tunc validum eſſe, quando accedit vtriuſque partis conſenſus, ſcilicet, Eccleſiæ dantis, & accipientis emphyteutæ. Nomine Eccleſię intelligitur Pręlatus, Abbas, vel quilibet Superior Eccleſię, & Monaſterij; ſeu beneficiarius, aut Rector: nomine autem rei intelliguntur res, quæ in emphyteuſim conſueuerunt dari; & huiuſmodi res Abbas, Prælatus, Rector, vel alius Superior Eccleſiæ, cùm ad illam reuertuntur alteri, eodem modo, & non alio concedere poteſt; ſed in maiorem vtilitatem Eccleſiæ. Si verò ſit res, quæ in emphyteuſim antè non dabatur, requiritur authoritas maioris Prælati, qui hodie eſt Summus Pontifex *ex d.* 5
Extrauag. Ambitioſæ. de reb. Eccl. non alien. & ſolet Sūmus Pontifex in rebus modicis hoc Legatis apoſtolicis committere, & etiam Epiſcopis, declarando de rebus, quę vltra quinque, vel decem ad ſummum aureos de annuis redditibus non ſoleant præſtari: in quibus rebus concedendis ſeruanda eſt ſolennitas, quæ ſeruari ſolet in alienationibus, de qua *in antecedente quæſit.* Ita aduertit Barboſa *de iur. Eccl. lib. 3. cap. 3. n. 22.* vbi *n. 23.* aduertit, quòd olim conſtitutum fuit, vt in emphyteuſim dari non poſſit res eccleſiaſtica, niſi pro ipſo ſuſcipiente, & filiis, & nepotibus eius: in perpetuum verò fieri omninò non poterat, *ex cap. Apoſtolicos. 12. q. 2.* Poſtmodum autem cautum fuit, vt exuncta loca, & deſtructa, ex quibus non percipiuntur ampliùs fructus, nec meliorantur per Eccleſiam, poſſint in emphyteuſim perpetuò locari, *Authent. de alien. & emphyteu. §. Si verò quæ iam.* & *§. Licentiam. cap. Hoc ius porrectum. §. Perpetua.* & *§. Si quis verò. 10. queſt. 2.* in quo caſu ſeruanda ſunt ea omnia, quæ in alienatione obſeruari ſolent: & à fortiori, ſi in perpetuum conceduntur modo ſupradicto, etiam concedi poterunt in tertiam, & quartam generationem, aut in aliud tempus. Quid autem intelligatur nomine tertiæ, & quartæ generationis, dicetur *in ſequenti quæſito.*

QVÆ

Digitized by Google

QVÆSITVM VII.

Quæ bona Monaſterij poſſit Abbas in emphyteuſim abſque ſolennitatibus requiſitis à iure concedere.

SVMMARIVM.

1 *Abbas poteſt bona Monaſterij emphyteuticari ſolita, abſque ſolennitatibus requiſitis in emphyteuſim dare.*

2 *Res ſemel effecta alienabilis, ſemper durat alienabilis abſque ſolennitate.*

3 *Bona emphyteuticari ſolita, quæ cenſeantur.*

4 *Bona Monaſterij emphyteuticari ſolita, ſi ceſſauit prima cauſa conceſſionis, ſi reuertantur, iterum concedi non poſſunt.*

1 RESpondeo, quòd poteſt dare in emphyteuſim ea bona, quæ ab antiquo emphyteuticari ſolita erãt, vt per *d. Extraug. Ambitioſæ.* Ratio eſt: quia res ſemel
2 effecta alienabilis, ſemper durat alienabilis abſque ſolennitate, *in l. Pater. §. Quindecim. ff. de leg.* 3. Alex. *conſ.* 189. *col.* 6. *vol.* 2. Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancell. gloſ.* 6. *n.* 124. Dec. *conſ.* 88 *vol.* 1. Cæſ. de Graſſ. *dec.* 3. *n.* 14. *de reb. Eccleſ. non alien.* Seraphin. *deciſ.* 1490. Riccius *in praxi rer. for. eccleſ. deciſ.* 26. *in vtraq. edit.* Inſuper non intelligitur alienare, qui alienationem veterem inuenit, & eam confirmat, etiamſi in aliam transferat perſonam, vt *l.* 1. *§. Permittitur. ff. de aq. quotid. & æſtiu.* Et quòd bona Eccleſiæ in emphyteuſim concedi conſueta poſſint denuò alienari, & excludantur à generali prohibitione *d. Extrauag. Ambitioſæ.* tenent in terminis Decius *conſ.* 142. *num.* 2. *col.* .... Menoch. *de arbitr. caſ.* 81. *in n.* 5. & *conſ.* 66. *n.* 31. & *conſ.* 79. *n.* 1. *cum ſeqq.* & *conſ.* 90. *n.* 22. Quaranta *in Sum. Bullar. verb. Alienatio rer. eccleſ. n.* 39. & 40 Aloyſ. Ricc. *in d. praxi rer. for. Eccleſ. deciſ.* 125. *in* 1. *edit.* & *reſolut.* 110. *in* 2. *edit.* Vgolin. *de pot. Epiſcop. cap.* 14. *§.* 7. *n.* 5. *verſ. Quintò.* Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 6. *n.* 194. Debet autem adeſſe euidens Eccleſiæ vtilitas tempore vltimæ conceſſionis; nec ſufficit adfuiſſe in antiqua. Cæſ. de Graſſ. *deciſ.* 4. *de locat.* Riccius *in d. praxi deciſ.* 5. *in vtraque edit.* fuit dictum per Rotam *in vna nullius caſtri*, 9. Martij, 1580. coram Brauo, & *in vna Romana domus*, 29. Nouembris, 1587. coram Blanchetto. Nec debet excedi modus, quo prædicta bona ſolita ſunt emphyteuticari. putà, ſi ad duas generationes, ne dentur ad tres: ſi ad conſanguineos tantùm, ne dentur extraneis. Curt. iun. *de feud. p.* 2. *q.* 6. Dec. *in Auth. Qui rem. n.* 22. & *ibi* Cagnol. *n.* 58. *C. de ſacroſ. Eccleſ.* Alex. *conſil.* 9. *n.* 2. *lib.* 3. vbi de communi: & *conſil.* 15. *n.* 18. *lib.* 5. Dec. *conſil.* 142. *n.* 5. *verſ. Et in terminis.* Clar. *in §. Emphyteuſis. q.* 6. *verſ. Scias tamen.* & *q.* 28. *verſ. Aut verò.* Et *in §. Feudum. q.* 13. *verſ. Scias tamen.* Rota *in vna Imolenſi bonorum*, 21. Maij. 1593. coram Pamphilio, & *in Papien. bonorum*, 12. Maij. 1628. coram Illuſtriſsimo D. Coccino Decano. Solitum autem aliunde, quàm ex
3 partium aſſertione probandum eſt. Rota *deciſ.* 160. *n.* 4. *parte* 2. *diuerſ.* Ad effectum autem, vt bona cenſeantur ſolita emphyteuticari, requiritur, quòd vel præcedat vna conceſsio ſolennis, & valida, vel ea deficiente, duæ conceſsiones cum ſpatio 40. annorum. Alex. *conſil.* 9. *num.* 5. *lib.* 3. Iaſ. *conſ.* 155. *col.* 2. *lib.* 2. Dec. *conſ.* 142. *num.* 4. Afflict. *deciſ.* 405. *n.* 10. Clar. §. *Feudum, quæſt.* 13. *n.* 4. Ruin. *conſ.* 35. *num.* 30. *lib.* 1. Rebuff. *de reb. Eccleſ. non alienan. n.* 33. Quaranta *d. verb. alienatio rer. Eccl. n.* 40. Azor. *tomo* 3. *lib.* 10. *c.* 2. *q.* 8. Filliuc. *quæſt. moral. tomo* 2. *tract.* 36. *cap.* 7. *n.* 524. Put. *deciſ.* 1. *de reb. Eccleſ. non alienan.* Seraphin. *deciſ.* 434. vbi de communi: & *deciſ.* 1451. *n.* 3. & *deciſ.* 1490. Rot. *deciſ.* 160. *n.* 5. *p.* 2. *diuerſ.* vbi de communi. Et fuit reſolutum *in Tiburtina locationis*, coram Card Milleno apud Marcheſ. *de commiſſ. p.* 1. *pag.* 506. vbi *n.* 2. aliæ deciſiones referuntur, & *in Vlisbonenſi prædij*, 24 Ianuarij, 1603. coram Ortembergo, & *in Nucerina prædij*, 24. Maij 1624 coram R. P. D. Merlino.

Hoc autem intelligendum eſt, vt poſſint bona Monaſterij de nouo in emphyteuſim abſque ſolennitate 4
concedi; dummodo prima cauſa conceſſionis duraret: ſecùs verò è contrà, vtpote ſi res inculta fuit data in emphyteuſim, ad hoc vt reducatur ad culturam; aliàs Eccleſia non concederet: per lapſum temporis, illa res optimè culta reuerſa eſt, putà quia finitum eſt tempus, non poterit iterum abſque ſolennitatibus deſideratis concedi, & ſine cauſa, cùm ceſſet cauſa primæ conceſſionis, vt tenet Abbas *in c. Vt ſuper. col.* 2. *de reb. Eccleſ. non alien.* refert, & ſequitur Redoan. *in tract. de reb. Eccleſ. non alien. q.* 12. *n.* 87. & 88. Praxis non Epiſcop *p.* 2. *c.* 5. *n.* 52. *verſ. Secundus. ff. vbi autem.* Idem Filliuc. *loco cit.* Aduertendum eſt inſuper, quòd fiat, antequàm talium bonorum fructus Monaſterio incorporentur, ſcilicet, ipſius vſibus ab Abbate applicentur. Ita Ioſ. Clar. *de emphyt. qu.* 6. & *de feud. qu.* 13. qui teſtatus de communi: & Couar. *variar. reſol. lib.* 2. *c.* 17. *n.* 4. quia, ſi poſt reuerſionem quoad fructus, Monaſterio fuiſſent incorporata, non poſſent de nouo dari in emphyteuſim, vel aliàs alienari, niſi ex iuſta cauſa, & ſeruatis ſolennitatibus, & conditionibus à iure præſcriptis.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbas poſſit dare in emphyteuſim rem ſolitam emphyteuticari, cum conditione, ne emphyteuta incidat in commiſſum ob canonem non ſolutum. Et quomodo intelligantur tertia, & quarta generatio.

SVMMARIVM.

1 *Sententia negatiua vera proponitur.*

2 *Emphyteuſis ſi conceditur vſque in tertiam generationem, comprehenditur recipiens filius, & nepos: ſecùs, ſi addatur ad eius generationem; comprehenditur enim tunc etiam pronepos, vt n.* 3.

RESpondeo, quòd non. per ea, quæ dicit Bald. *in l. Si à te. C. de pact. int. empt. & vendit.* & Andr. 1
Barb. *in c. Potuit. extr. locati.* tenet, quòd Prælati nullo modo per pacta in huiuſmodi conuentionibus ſuæ Eccleſiæ præiudicare poſſunt, *l. Iubemus nulli. C. de ſacroſ. Eccleſ.* refert, & ſequitur Redoan. *in tract. de reb. Eccleſ. non alienan. q.* 1. *d. c.* 26 *fol.* 37. *n.* 40.

Quoad ſecundam partem quæſiti, quomodo, ſcilicet, intelligantur huiuſmodi generationes, an, ſcilicet, primus, in cuius perſona conceſſio ipſa fit, intelligatur prima generatio, an verò illius filius; ſicut in materia graduum, primus gradus à patre filius intelligitur, cùm ſtipes non faciat gradum.

Reſpondeo, quòd vbi emphyteuſis, ſiue feudum 2
conceditur vſque in tertiam generationem vnaquæque perſona vnam conſtituit generationem, ita vt ſolummodo veniant recipiens filius, & nepos: ſecùs verò, ſi addatur ad eius, vel ipſius generationem: & hoc ſecundo caſu veniunt recipiens, filius, nepos, & pronepos, quæ diſtinctio tradita eſt à Bartholo, & relata per Baldum *in Authent. Si quas ruinas. num.* 4. *C. de* 3
ſacroſ. Eccleſ. quam amplectuntur, & ſequuntur Simon de Prætis *conſil.* 88. Hieronymus Pomponius

*conſ.*86.Iaſon *in l.*2.*num.* 166. *C.de iure emphyteut.* Alexand. *in l. Quod dicitur.*130.*num.*23.*circa finem,de verbor.oblig.* Menoch.*conſ.*115.*num.*28. Mateſcottus *variar.reſol.lib.*2.*cap.*52.*num.*1. Rota apud Verallum *deciſ.* 18.*part.*2. & *in Farfenſi Villa Caprola*, 20. Maij, 1592.coram Pegna, & *in Aſſiſienſi emphyteuſis*, 27. Iunij, 1629. coram Merlino, & *in Bononienſi bonorum*, 18. Martij, 1611. coram Coccino, quæ eſt *deciſ.*305. *num.*1.*part.*1.*recent.* Ex quibus deciſionibus colligitur ratio differentiæ: quia, quando dicitur ad tertiam generationem ſimpliciter, directus dominus conſiderat generationes in abſtracto, non reſpectiuè, & tanquàm generationes alicuius certæ perſonæ; ideò tot terminos, & tot gradus in conceſſore conſtituit, quot ſunt perſonæ: & ſic in tertia perſona terminatur conceſſio, veluti in tertia generatione: quoties namque apponit dictionem, *eius*; vel, *ipſius*; tunc in concreto, & reſpectiuè generationes conſiderat, tanquàm à primo receptore prouenientes: & tunc intrat diſtinctio inter generationem, ſeu cauſam generationis, & ipſam generationem. Et hoc caſu debent dari eius ſucceſſioni ſucceſſores prouenientes à receptore, & ab eo diſtincti, & per conſequens ad tertiam generationem conſtituendam comprehenduntur pronepotes. Ita Hieronymus Pomponius *d. conſ.* 86. *num.*14. vbi hanc ſupradictam doctrinam receoſet.

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Abbas poſsit dare in feudum, vel emphyteuſim ſuis conſanguineis res Monaſterij ſolitas infeudari, vel emphyteuticari.

SVMMARIVM

1 *Abbas poteſt res Monaſterij infeudari, vel emphyteuticari conſuetas, ſuis conſanguineis in feudum, vel emphyteuſim concedere.*

RESpondeo, quòd ſic: quia benè poteſt Abbas infeudare, & dare in emphyteuſim res Monaſterij ſolitas huiuſmodi alienari, dummodo ſine fraude, & cum debito ordine. Ita Iſern. & Afflict. *in cap.* 1. *qui ſucceſſ. ten.* & Bald. *in cap.* 1. *de his, qui fend.* & tenet Gloſſ. *in cap.* 1. *Si inter dom.& vaſſall.* Quia ratio prohibitionis ceſſat, ſtante, quòd Eccleſia non læditur: quia conſanguineus recipit ſimilibus conditionibus, quibus reciperet extraneus, vt tenet Iacob. de Beluiſ. *in vſib. feud. tit.* 2. Archidiacon. *in c. Epiſcopus.* 10. *q.*2.Bald.tamen *in Auth. Quibuſcunque.C.de ſacroſanct. Eccleſ. verſ. Extra Gloſ.* limitat, dummodo alia ratio non prohibeat; videlicet, quia conſanguineus eſſet potentior,&c.

QVÆSITVM X.

Vtrùm ſit validus contractus alienationis, locationis, & ſimilium, non obtento beneplacito apoſtolico cum clauſula, reſeruato beneplacito apoſtolico, nec aliter, nec alio modo.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus apoſtolicus eſt vna ex præcipuis ſolennitatibus, quæ requiruntur ad validam alienationem.*

2 *Aſſenſus apoſtolicus requiritur, antequàm tradatur poſſeſſio rei alienandæ.*

3 *Pœna contra alienantes ſine aſſenſu apoſtolico, an vbique ſint in vſu.*

4 *Pœna contra malè alienantes, an incurrantur ipſo facto poſt contractum alienationis.*

5 *Contractus alienationis celebratus ſine aſſenſu apoſtolico, eſt inualidus, etiamſi apponatur illa clauſula*, reſeruato beneplacito apoſtolico, nec aliter, nec alio modo

6 *Aſſenſus apoſtolicus debet præcedere contractum alienationis.*

7 *Contractus, qui cedunt in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, an poſſint fieri, reſeruato beneplacito apoſtolico.*

8 *Pœna an incurrantur in ſtipulatione contractus, non obtento beneplacito apoſtolico: & n.* 12.

9 *Contractus alienationis, locationis, conductionis, & ſimilium perficitur ex mutuo contrahentium conſenſu.*

10 *Factum tempore inhabili, ſed relatum ad tempus habile, validum eſt, ſaltem pro tempore habili.*

11 *Pœnas an poſt factum contractum ſine aſſenſu apoſtolico incurrant, ſi reſipiſcant, & reuocent alienationem: & n.* 12.

12 *Alienantes bona fide, ante traditionem realem rei alienandæ, an incurrant pœnas latas* in Extrauag. Ambitioſæ.

INter præcipuas ſolennitates requiſitas ad validam alienationem bonorum eccleſiaſticorum vna eſt aſſenſus apoſtolicus, vt docent communiter DD. & habetur expreſsè in Extrauaganti ſuperiùs relata, *Ambitioſa.* vbi apponuntur pœnæ contra alienantes, inconſulto Romano Pontifice. 1

Et quidem requiri huiuſmodi aſſenſus, antequàm tradatur poſſeſſio rei eccleſiaſticæ, neque ſufficere dicere: *Saluo aſſenſu apoſtolico.* docent Nauarr. *conſ.* 1. *de reb. Eccl.alien. in nouis*, Abbas *in cap.* 2. *de fend.* Iaſon. *in l. fin. num.* 142. *C. de iur. emphyteut.* Decius *conſ.* 160. Clarus *in* §. *Feudum. q.* 31. & *in* §. *Emphyteuſi. q.* 13. Gram. *deciſ.*49. Vincent. de Franchis *deciſ.* 267. Felin. *in cap. Quam Eccleſiarum. ſub num.*84.*de conſtit.* Curt. *de feud. part. q.* 20. *num.*112. Capice. *in inueſt. in verbo, feudorum alienationes, ampliat.* 17. & *limit.* 12. Frec. *de ſubfeud. lib.* 2. *authent.* 1. *num.* 14. Comitolus *in reſponſ. moral. lib.* 3. *q.*4. *num.*4. & 5. Et alij communiter, qui conſtanter aſſerunt, tali modo alienantes incurrere pœnas *in prædicta Extrauaganti* impoſitas. 2

Et licèt Nauarrus *in Sum. cap.*27. *n.*150. exiſtimet, in paucis locis pœnas huiuſmodi eſſe vſu receptas, à quo non diſſentire videtur Caietanus *in Sum. verbo, Excommunicatio, cap.*75. Syluester etiam *verbo, Alienatio, q.*14. non tamen ex hoc inferri poteſt, ſicut nec inferunt prædicti Doctores, alienantes res Eccleſiæ in loco, vbi talis conſtitutio recepta eſt, non incurrere pœnas latas; imò poſt Conſtitutiones Pauli IV. & Pij V. qui Pauli II. Conſtitutionem renouarunt, vbique eam obſeruari debere, & contrafacientes incurrere prædictas pœnas, aſſerit Comitolus *loco cit. q.*19. *num.*6. & ita communiter obſeruatur *in praxi Curiæ Romanæ*, & alibi: & in huius rei confirmationem Genuenſis *in praxi Curiæ Archiepiſcopalis Neapol. cap.* 52. refert, quòd de anno 1599. dubitatum fuit in prædicta Curia, an quidam Rector Eccleſiæ eſſet excommunicatus, & pœnas alias in Extrauaganti, *Ambitioſa.* contentas incurriſſet: quippe qui Territoriũ quoddã Eccleſiæ alienauerat, Romano Pontifice inconſulto, licèt cũ clauſula, *reſeruato aſſenſu Papæ, nec aliter, nec alio modo:* 3

&

& antequàm impetratus fuiſſet aſſenſus, tradiderat poſſeſſionem dicti territorij. Et licèt pro vtraque parte eſſent Doctores; re tamen ad S.D.N. Clementem VIII. delata, declarauit, prædictum Rectorem incurriſſe pœnas *in d. Extrauagants* contentas, ac proinde reſcripſit Vicario Neapolitano, quòd reuocata alienatione, & reintegrata Eccleſia in ſuo priſtino ſtatu, ipſum Rectorem in vtroque foro à cenſuris abſolueret. Quòd ſi ita exactè hæc præſtare non poſſet prædictus Rector, faceret ſaltem pro poſſe, mouendo litem in iudicio, vel alia ad hunc effectum faciendo: & ſi prædicta facere non poſſet ante abſolutionem, ad minus promitteret, & ſe obligaret, quàm citiùs prædicta facere: & quòd dictus Vicarius cum dicto Rectore diſpenſaret etiam ſuper fructibus malè perceptis, & reualidaret titulum beneficij: & ita fuit reſcriptum die 17. Decembris, 1599.

Hoc idem expreſsè habetur ex nouiſſima Conſtitutione S.D.N. Vrbani VIII. quæ incipit: *Humana ſalutis Anthor.* Calend. Nouembris, 1625. quæ ponitur *in fine Quæſiti*, vbi circa hanc materiam ſtatuit, neminem poſſe alienare, ſeu concedere bona eccleſiaſtica, licèt cederet in euidentem, imò euidentiſſimam Eccleſiæ vtilitatem; aut conceſſionibus, inueſtituris, locationibus, vel illarum renouationibus, aut prorogationibus conſentire, aut aliud ſcripto, verbo, vel alio quouis modo, per quem dicta bona ad Eccleſias non reuertantur, etiamſi in prædictis conceſſionibus, inueſtituris, renouationibus, prorogationibus, & alijs ſimilibus, Sedis apoſtolicæ beneplacitum, etiam cum clauſula: *Et non aliàs, aliter, nec alio modo.* reſeruetur, & niſi illo in ſcriptis priùs obtento, facere audeat, ſeu præſumat. Concluditur ergo, tanquàm certiſſimum quoad hanc partem, alienantes bona eccleſiaſtica, ac eorum poſſeſſiones tradentes, ſine beneplacito apoſtolico obtento, appoſita quacunque reſeruationis conditione, incurrere pœnas in Conſtitutionibus, & ſacris Canonibus cõtra alienantes inflictas.

4 Quare tota difficultas eſt, an incurrantur pœnæ ipſo facto poſt contractum alienationis, ſeu cuiuſcunque alterius conceſſionis bonorum eccleſiaſticorum prohibitæ, antequàm tradatur realis, & pacifica poſſeſſio.

5 Sermo eſt de contractu ſtipulatiuo, per quem verè & realiter traditur ius ad rem; non autem de promiſſorio ſolùm, qui obligat tantum contrahentem ad ſtipulationem ſuo tempore faciendam, in quo poſſunt apponi conditiones, quibus non ſeruatis, non tenebitur promittens ſtare promiſſis. Quo poſito,

Dico primò, huiuſmodi contractum alienationis bonorum Eccleſiæ celebratum ſine præſcripta ſolennitate, inualidum eſſe, & nullum, etiamſi in forma contractus adhibeatur illa clauſula, *reſeruato beneplacito apoſtolico; non aliter, alias, nec alio modo.* Ita expreſsè colligitur *ex d. Extrauaganti, Ambitioſæ.* in illis verbis: *Si quis contra huius noſtræ prohibitionis ſeriem de bonis eiſdem quicquam alienare præſumpſerit, alienatio, hypotheca, conceſſio, locatio, conductio, & infeudatio huiuſmodi nullius omninò ſint roboris, & momenti.* & ex conſt. 51. S. D. N. Vrbani VIII. *ſuprà* citata, in qua §. 3. habetur: *Et inſuper quaſcunque conceſſiones, inueſtituras, locationes, vel illarum prorogationes, & renouationes, quas contra præſentium tenorem, quocunque modo, & quouis tempore fieri contigerit, prorſus nullas, irritas, & effectu omninò carere debere.* Vbi ſuperiùs *in fine* §. 2. dixerat Summus Pontifex non ſufficere appoſitionem clauſulæ reſeruationis beneplaciti apoſtolici, niſi verè, & realiter priùs in ſcriptis obtineretur. Atque ita docent Sarmientus *de redd. Eccl. parte 1. cap. 2. 3. & 4.* Vincent. de Franch. *deciſ. 35.* Pinellus, & alij apud Vaſquez *opuſc. de reddit.* *cit. dub. 14. num. 49.* & Bonacina *de alien. diſp. 2. q. vnic. punct. 4. num. 14.* & Quaranta *loco cit. num. 11.* vbi *in fine* dicit, quòd aſſenſus debet præcedere contractum, 6
cùm in Paulina conſtit. dicatur: *Inconſulto Summo Pontifice.* quæ verba denotant actum nullum, niſi præcedat aſſenſus, vt notat Abbas *in cap. Vt ſuper. de reb. Eccleſiæ non alienandis.* Item idem Quaranta hoc dixerat *num. 5.* vbi ſuper citata verba: *Inconſulto Romano Pontifice.* dicit: *Excipit, innouat, ac confirmat iura antiqua, annullat contractus, & imponit pœnas.* Et deinde ſubdit, hanc eſſe obſeruantiam, ſtylum, & praxim Romanæ Curiæ, atque congruere litteræ, & ſenſui prædictæ Conſtitutionis. Et Comitolus *in Reſponſ. moralibus lib. 3. quæſt. 19. num. 6. in fine*, concludit, contractus contra tenorem prædictæ conſtitutionis initos ſine vlla dubitatione eſſe nullos: & *num. 34. verſ. Decimooctauò amplia*, dicit, hoc etiam eſſe verum, licèt contractus eſſent vtiles Eccleſiæ. Rationem autem huius noſtræ ſententiæ affert Bonacina *loco cit.* quia ſolennitas à iure præſcripta in contractibus eſt forma ſubſtantialis ipſius contractus: ergo ſine aſſenſu apoſtolico contractus non ſubſiſtet. Tum, quia alienationes factæ per tales contractus reuocantur, ſignum eſt, quod contractus in ſe nulli erant.

Verum quidẽ eſt, quòd quando cõtractus cedunt in 7
euidentem Eccleſiæ vtilitatem, & in ipſis reſeruatur beneplacitum apoſtolicum, cum animo illud verè, & realiter obtinendi, res non eſt adeò certa. Nec deſunt pro alia parte Doctores, qui aſſerant, tales contractus ſuſtineri, & conſequẽnter contrahentem non poſſe ad ſuum libitum recedere à contractu alienationis celebrato cum Eccleſia, abſque conſenſu Sedis apoſtolicæ, vt docet Genuenſis *in praxi Neapol. cap. 106. num. 2.* vbi refert ita dictum fuiſſe *in vna Romana Palatij*, die 15. Martij 1604. coram Emin. Card. Pamphilio, & *in vna Romana domus*, die 4. Decembris, & *in vna Segobienſi præſtimonij*, coram Canuccio, 24. Octobris: nam ſolennitas iſta introducta fuit ad fauorem Eccleſiæ: ergo, ſi Eccleſia vult ſtare contractui, ſubſiſtet contractus, ſi adſit euidens vtilitas; aliàs non in fauorem, ſed in damnum Eccleſiæ retorqueretur.

Sed hæc ratio valeret, niſi ſolennitas eſſet forma ſubſtantialis contractus, prout ponitur in conſtitutione citata, *Ambitioſæ*, vt docet Bonacina *loco citato*, Manica, & alij apud eundem Bonacinam; & citatæ deciſiones non aſſerunt, validum eſſe contractum; ſed ratione promiſſionis factæ Eccleſiæ, quæ intendit alienare attento beneplacito apoſtolico, conſtringunt promiſſarium ſtare promiſſis.

Dico ſecundò, incurri pœnas in conſtitutione 8
appoſitas in ipſa ſtipulatione contractus ſine aſſenſu apoſtolico realiter obtento facti, etiam ante realem traditionem bonorum eccleſiaſticorum, & pacificam contrahentium poſſeſſionem. Ita docet Bonacina *loco cit. punct. 4. num. 5. & punct. 5. num. 2.* Ratio eſt: quia proteſtatio eſt contraria facto, & per talem contractum alienans, quantùm eſt ex ſe, alienat iura Eccleſiæ, quæ alius contrahens acquireret vigore illius contractus, aliàs validi.

Tum, quia ſic contrahens adhuc dicitur alienaſſe 9
ſine debita ſolennitate: contractus autem alienationis, locationis, conductionis, & ſimilium; mutuo contrahentium conſenſu perficitur, & poteſt aliquis dominium, & ius in rem aliquam acquirere, etiam ante pacificam poſſeſſionem: ergo excommunicatio incurritur ante traditionem rei alienatæ, per talem contractum, in quo cenſetur completus, & conſummatus effectus alienationis, quæ eſt ſub cenſura prohibita.

Dices, factum tempore inhabili, ſed relatum ad tempus habile, validum eſt, ſaltem pro tempore habili, *l. In tempus. ff. de hered. inſtit.* ergo contractus alienationis bonorum Eccleſiæ factus ſub hac forma, ſaluo Summi Pontificis aſſenſu, videtur validus, quia videtur referri ad tempus habile, in quo fuerit obtentus aſſenſus apoſtolicus. Reſpondeo, quòd factum tempore inhabili, & relatum ad tempus habile, validum eſt tempore habili, niſi irritetur. In hoc autem caſu alienatio facta ante conſenſum Summi Pontificis requiritur, & conſenſus ſummi Pontificis requiritur, tanquam forma ad validitatem actus, vt habetur expreſsè in conſtitutionibus *in primo dicto* relatis.

Dices ſecundò, pœna, ſeu cenſura impoſita contra facientem aliquid non incurritur, niſi ſequuto effectu: ergo cenſura impoſita contra alienantes non incurritur nondum ſequuta reali, & pacifica traditione. Reſpondeo, quòd hoc verum eſſet, niſi effectus alienationis intelligeretur completus ante traditionem: ſed, vt *ſupra* diximus, perfecta alienatio perficitur mutuo contrahentium conſenſu; quem præſtitum fuiſſe in contractu ipſo planè conſtat.

11 Ex quo ſequitur, non euadere excommunicationem, & alias pœnas is, qui poſt factum contractum alienationis ſine aſſenſu apoſtolico, reſipiſcit, & reuocat alienationem ante realem traditionem bonorum: nam ille talis adhuc dicitur alienaſſe, & effectum alienationis fuiſſe completum.

Dices, *in cap. Si quis. de reb. Eccl. non alien.* decernitur, vt Clericus ſubſcribens alienationi bonorum eccleſiaſticorum excommunicetur, niſi alienans, & recipiens celeri reſtitutione ſibi proſpexerint: celeris autem reſtitutio dicitur, quæ fit, antequàm Eccleſia ex tali alienatione non lædatur, ex Gloſſ. *ibid. in verbo, celeri.* ergo à fortiori excommunicationem euadit is, qui alienationem reuocat, antequàm poſſeſſionem pacificam alter obtineat. Reſpondeo, diſparem eſſe rationem: nam in caſu noſtro excommunicatio incurritur ipſo facto per alienationem, quæ, vt dixi, mutuo contrahentium conſenſu perficitur; in caſu autem *cap. Si quis.* eſt excommunicatio ferenda, & ſub conditione, ſi reſtitutio celeriter non fiat: à diſparatis autem, & diuerſis non valet illatio, *l. Papinianus exult. ff. de minorit.*

Ex quibus omnibus infero, quòd quando Doctores aſſerunt, eum, qui alienauit, ante realem traditionem, non incurrere excommunicationem, & alias pœnas, loqui de alienante bona fide: & expreſse in fauorem huius ſemper iudicatur; maximè quia in contractu tali appoſita clauſula: *Attento beneplacito apoſtolico, non aliter, nec alio modo.* indicat in alienante non eſſe præſumptionem, quæ requiritur ad hoc, vt pœnæ contra alienantes illatæ incurrantur. 12

DISPVTATIO XV.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum, quoad beneficiorum, Eccleſiarum, vel Monaſteriorum vniones, & diſiunctiones faciendas.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates beneficia, Abbatias, & Monaſteria ſibi ſubiecta vnire poſſint.

II. Ex quibus cauſis beneficiorum, Eccleſiarum, & Monaſteriorum coniunctio ab Abbate fieri poſſit.

III. De forma, & ſolennitatibus requiſitis in Eccleſiarum, & beneficiorum vnione ab Abbate facienda.

IV. Vtrùm vniones Monaſteriorum, & locorum regularium comprehendantur ſub apoſtolicis reuocationibus, deſuper aliquo modo factis, vel faciendis.

V. An, ſi Abbatiæ vniatur aliqua Eccleſia, ipſa ſortiatur omnia iura, & priuilegia Abbatiæ.

VI. Vtrùm Abbas Generalis poſſit diſmembrare bona ab vno Monaſterio, & alteri vnire.

VII. Quis poſſit Eccleſias, & beneficia vnita diſiungere, ex quibus cauſis, & quos vocare debeat in illorum diſiunctione.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates beneficia, Abbatias, & Monaſteria ſibi ſubiecta vnire poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Vnio eſt ſpecies alienationis.*

2 *Abbates, & Prælati Epiſcopis inferiores poſſunt vnire ex priuilegio, vel conſuetudine præſcripta, aut præſcriptione immemorabili, vel quadragenaria cum titulo.*

3 *Abbates habentes iuriſdictionem quaſi epiſcopalem in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis, poſſunt beneficia vnire.*

4 *Vnio eſt iuriſdictionis.*

5 *Abbates Generales poſſunt duo Monaſteria ſibi ſubiecta ex iuſta cauſa vnire, modò adſint ſolennitates requiſitæ, vt num. 6.*

7 *Vnire Monaſteria an poſſint Abbates Monaſteriorũ, nulla facta mẽtione de patronis. Limita, vt n. 9.*

8 *Iuſpatronatus quotupliciter acquiri poſſit.*

10 *Vnire non poteſt Epiſcopus Eccleſias Abbatibus, & aliis Prælatis inferioribus ſubiectas, ſine ipſorum conſenſu.*

SVPPONENDVM eſt, ſub nomine alienationis venire etiam vnionem, & propterea, cui prohibitum alienare rem eccleſiaſticam, cenſetur etiam prohibitum vnire: quia vnio eſt ſpecies alienationis, *cap. primo, de reb. Eccleſ. non alienand.* 1

in

in 6. Panormit. *in c. Tua nuper. num. 4. de his, quæ fiunt à Prælato ſine conſil. Capit.* Et in huiuſmodi alienatione, ſiue vnione, requiruntur omnes ſolennitates neceſſariæ in alienatione cuiuſlibet rei eccleſiaſticæ, vt per ipſum Panormit. *ibidem.*

2 At Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores nequeunt huiuſmodi vnionem facere, niſi hoc ex priuilegio, vel conſuetudine præſcripta, aut præſcriptione immemorabili, vel quadragenaria cum titulo illis competat. Ita habetur *in cap. Sicut vnire. de exceſſ. Prælat.* & *Clem. 1. §. Ad hæc. de ſtat. Monach.* vbi Gloſſ. *verb. Ordinarios.* Rebuff. *in praxi, tit. de vnion. benef. num. 32. & 33.* Azor. *inſtit. moral. parte 2. lib. 6. cap. 28. q. 11.* Garc. *de benef. p. 12. cap. 2. num. 71. cum ſeqq.* vbi *num. 73.* dicit, poſſe etiam inferiores Epiſcopo facere vniones, ſtante conſuetudine propriè ſumpta præſcripta; licèt non immemorabili. Idem affirmant Sanchez *in præcepta Decal. lib. 7. cap. 29. num. 560.* & Barboſ. *de iure eccleſiaſtico, lib. 3. cap. 16. num. 59.* Ricc. *in prax. for. Eccleſ. deciſ. 492. in 1. edit.* & *reſol. 381. num. 3. in 2. edit.* Barboſ. *ſupracit. de offic. & poteſt. Epiſc. p. 3. alleg. n. 6.* Quia facultas vniendi, ſicut etiam conferendi beneficia, eſt iu-3 riſdictionis, non autem Ordinis: at Prælati Epiſcopo inferiores poſſunt præſcribere ea, quæ ſunt iuriſdictionis epiſcopalis, *c. Auditis. de præſcriptionibus.* Ergo poſſunt præſcribere facultatem vniendi beneficia Eccleſiarum ipſis ſubiectarum, vt aiunt Doctores citati. Hoc autem intelligi debet de Abbatibus non habentibus iuriſdictionem epiſcopalem, ſeu quaſi; quia Abbates, qui epiſcopali iuriſdictione potiuntur, benè poſſunt Eccleſias, ac beneficia, necnon etiam Monaſteria ſibi ſubiecta ex iuſta cauſa 4 vnire: quia vnire eſt iuriſdictionis. Panormit. *in d. cap. Sicut vnire. num. 3. de exceſſ. Prælat.* Igitur Abbates Regulares, necnon etiam ſæculares, poſſunt Monaſteria, Abbatias, & Eccleſias ſibi pleno iure ſubiectas ex iuſta cauſa reuniue: nam, vbi Eccleſiæ ſunt Abbatibus pleno iure ſubiectæ, Abbates dicuntur ibi habere iuriſdictionem quaſi epiſcopalem: tex. *in cap. Quoniam.* vbi idem Panorm. *num. 3.* & alij Doct. *de priuileg.* & *in cap. vnico, de capell. Monach. in 6.* Quod expreſsè notauit idem Panorm. *d. cap. Sicut vnire. num. 3. in fine,* & Roderic. *quæſt. reg. tom. 3. quæſt. vlt. art. 1.* Idem patet ex declaratione ſacræ Congregationis *ſuper cap. 5. ſeſſ. 23.* Concil. Trident. *de reformat.* cuius verba ſunt hæc: *Cenſuit Congregatio dignitati curata poſſe vnire aliam dignitatem ex cauſa paupertatis, iuxta hoc decretum.* Et ſeſſ. 24. cap. 14. *Eamque vnionem facere poſſe Abbatem, ſi ſibi hanc facultatem vniendi legitimè præſcripſit, aut ex priuilegio in Eccleſia ſibi pleno iure ſubiecta iuriſdictionem quaſi epiſcopalem habet, in omnibus, & per omnia: alioquin vnionem faciendam eſſe per Epiſcopum cum conſenſu ipſius Abbatis, & Capituli.* Ita refert Riccius *in praxi, d. deciſ. 492. num. 3.*

5 Prætereà, pro Abbatibus Regularibus adeſt ſuper hoc priuilegium quoddam conceſſum à Pio II. Priori, & Conuentui Valliſoleti, vt habetur *in lib. priuil. d. Ord. impreſſ. Valliſol. ann. 1594. priu.* Quòd poſſint duo, vel tria Monaſteria, ſiue Domus d. Ordinis S. Benedicti, in quibus propter inopiam fructuum, reddituum, & prouentuum tres, vel quatuor Monachi ſuſtentari nequeant, cum expreſſo Abbatum Conuentuum dictorum Monaſteriorum aſſenſu, vnire, & incorporare, ac in aliquo ipſorum Monaſteriorum, ſeu Domorum Monachos, vſque ad numerum duodecim conſtituere, & deputare, ac alia Monaſteria in locis ſterilibus, vel inaquoſis exiſtentia, ſi hoc ſecundùm Deum expedire viderint, de dictis ad alia loca, vel oppida transferre: necnon fructus, redditus, & prouentus omnium prædictorum Monaſteriorum ita vniendorum pro ſuſtentatione Monachorum, vt magis accommodis Domibus commorantium deputare: dummodo in ſingulis ſic vnitis, vel tranſlatis Monaſteriis, ſiue Domibus per vnum idoneum Capellanum, per Priorem, & Conuentum huiuſmodi deputandum, cui de fructibus Monaſteriorum huiuſmodi neceſſaria congruè miniſtrentur, deſeruiatur laudabiliter in diuinis, & ipſorum tunc vnitorum Monaſteriorum ſupportentur onera conſueta, &c. prout fuſiùs dictum priuilegium habetur apud Roder. *quæſt. reg. tom. 3. q. 80. art. 1.* Ex quo patet, quòd Prior ſupradictus, qui non habet iuriſdictionem quaſi epiſcopalem, poſſit etiam facere dictam vnionem Abbatum, & Conuentuum vniendorum, accedente conſenſu; dummodo 6 interueniant ſolennitates in modo vniendi, & iuſtæ cauſæ, *d. c. Sicut vnire. de exceſſ. Prælat. Clem. 1. de rebus Eccleſ. non alien. c. Vniones. 10. q. 1.* Priuilegium autem prædictum ſuffragatur in hoc: nam Epiſcopus non poteſt beneficia vnire, niſi vocatis patronis, & ſuum conſenſum præſtantibus, aliàs vnio irrita cenſeretur. Ita Roch. de Curt. *de iurepatr. verſ. Honorificum. num. 4.* & latè diximus *ſuprà.* At per hanc conceſſionem tribuitur facultas dicto Priori, & Conuentui, vt cum aſſenſu tantùm Abbatum Conuentuum, & Monaſteriorum vniendorum, poſſit duo, vel tria Cœno- 7 bia ipſius Congregationis vnire, nulla facta mentione de vocatione, & conſenſu ipſorum patronorum, vt patet ex dicto priuilegio per ea verba: *Necnon fundatione, dotatione, tranſlatione, conceſſione, aut donatione alicuius ex dictis Monaſteriis vniendis huiuſmodi,* &c. Vbi conceditur facultas dicto Priori, vniendi Monaſteria ius patronatus habentia.

Triplicitet enim poteſt ius patronatus acquiri, 8 nempe, aut ex conſtructione, aut ex fundatione, aut ex dotatione. Gloſſ. *in c. Pia mentis. 16. quæſt. 1.* Ioan. Andr. & Abb. *in rub. de iure patr.* Lambert. *de iure patr. p. 1. lib. 1. q. 2. cum ſeqq.* Diximus latè cùm de collatione beneficiorum tractauimus. Verùm, quia Pontifex nunquam vult concedere priuilegium in alterius præiudicium, Abb. *in c. Quæ in Eccleſiarum. de conſtitut.* quamuis ad talem vnionem conſenſum patronorum non requirat, tamen ſtatuit, quòd per Priorem, & Conuentum huiuſmodi idoneus Capellanus deputetur, qui ſingulorum Monaſteriorum ita vnitorum, vel tranſlatorum oneribus ſatisfaciat, & in ipſis in diuinis deſeruiat, cui de fructibus dictorum Monaſteriorum neceſſaria commodè ſubminiſtrentur. Aliam conceſſionem pro vnionibus Monaſteriorum, & Abbatiarum huiuſmodi fecit Ioannes XXII. Pontif. Max. ſub datum Conſtantiæ ſeptimo Kal. Februarij, Pontif. ſui anno 5. Abbati Ciſtercij, & Capitulo Generali, quibus conceſſit, *vt quæcunque Monaſteria dicti Ordinis Ciſtercienſis, tam Monachorum, quàm etiam Monialium, & quorum facultates, fructus, redditus, & prouentus non ſufficiunt ad ſuſtentationem tot Regularium, quot in eis pro augmento diuini cultus, ac Miſſis, & aliis diuinis Officiis celebrandis ſecundùm eiuſdem Ordinis inſtituta, & præmiſſorum, ac Regularium cæremoniarum obſeruantia requiruntur, aliis Monaſteriis Religionis, & Ordinis prædictorum pro commodiori ſuſtentatione degentium in eiſdem, & quando pro ſtatu, & quiete huiuſmodi perſonarum id noueritis expedire, ſuper quibus veſtras conſcientias oneramus, cum omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis, vnum, videlicet, alteri Monachorum, & aliud alteri Monialium Monaſteriis eiuſdem Ordinis Monaſteria cuiuſcunque taxa, ſeu annui valoris fuerint, & quæ cum eorum iuribus, & pertinentiis ſuis vniuerſis,*

præſentibus haberi volumus pro expreſſis, authoritate apoſtolica annectere, & vnire; ita quòd cedentibus, vel decedentibus huiuſmodi Monaſteriorum Abbatibus, vel Abbatiſſis, ſeu Prioribus, vel Priorißis, (ſi Monaſteria ipſa per Priores, aut Priorißas fuerint ſolita gubernari,) aut ea quomodolibet dimittentibus, liceat aliis Abbatibus, & Abbatiſſis, ac Priorißis, quorum Monaſteriis alia ſic vacantia venient vnienda, corporalem poſſeſſionem huiuſmodi vacantium Monaſteriorum, iuriumque, & pertinentiarum prædictarum authoritate propria apprehendere, & perpetuò retinere, ac fructus, redditus, & prouentus dictorum Monaſteriorum vniendorum in ſuos vſus, ac pro ſuſtentatione huiuſmodi perſonarum degentium in eiſdem liberè conuertere, diœceſani loci, aut cuiuſcunque alterius ſuper hoc licentia minimè requiſita, liberè, & licitè valeant. Non obſtantibus quibuſcunque reſeruationibus generalibus, vel ſpecialibus de huiuſmodi, vel aliis Monaſteriis Ordinum quorumcunque per nos, aut Sedem apoſtolicam hactenus forſan factis, necnon Conſtitutionibus, & Ordinationibus apoſtolicis, atque noſtris ac ſtabilimentis, ſtatutis, & conſuetudinibus Monaſteriorum, & Ordinis prædictorum, etiam iuramento confirmatione apoſtolica, vel quacunque firmitate alia roboratis, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Ita habetur *in lib. priuil. d. Ord. bulla 2. d. Pontificis, fol.* 68.

9 Aduertendum tamen eſt, quòd ſecluſis priuilegiis, in vnione beneficiorum, ſeu Eccleſiarum, quæ ſunt iuriſpatronatus, requiritur vocatio, & conſenſus Patroni, ſiue Eccleſiaſtici, ſiue laïci, ac inferioris collatoris, *ex Clem. vnic.* §. *Ad hæc. de ſtatu Monach.* & ex Concil. Trid. *ſeſſ.* 24. *de reform. cap*.... & Roch. *de iurepatron. verb. Benef. num.* 8. Boër. *deciſ.* 345. *num.* 4. *in fin.* Couarr. *pract. cap.* 46. *num.* 10. Flaminius *de reſign. benef. lib.* 2. *quæſt.* 4. *num.* 11. Barboſ. *de iur. eccleſ. lib.* 3. *cap.* 16. *num.* 49. vbi citat Sanchez, Azor. Garciam, & alios: & dictum fuit per Rotam *in Vercellen. vnionis*, 23. Aprilis, 1610. coram Cardinali Lancelloto iuniore.

10 Sicut nec etiam ſine conſenſu Abbatis, aut alterius Prælati inferioris poteſt Epiſcopus eidem Abbati, & Prælato ſubiectam vnire, vt docent Cardinal *in d. Clem. cit. num.* 1. *de ſtat. Monach.* & Barboſ. *loco cit. num.* 48. vbi ait, exigi quoque conſenſum Clericorum conſtituentium Capitulum cum Prælato inferiore.

QVÆSITVM II.

Ex quibus cauſis beneficiorum, Eccleſiarum, & Monaſteriorum coniunctio ab Abbate fieri poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Vnio Eccleſiarum, Monaſteriorum, vel beneficiorum debet fieri ab Abbate ex euidenti ipſorum neceſſitate, vel vtilitate.*

2 *Vnio facta ſine cauſa, vel ex falſa cauſa, etiam ſeruata forma iuris, eſt ipſo iure nulla.*

3 *Pro actu Iudicis, in quo enunciantur ſolennitates, præſumitur, quòd omnia ſint ſolenniter acta, niſi contrarium probetur.*

DVabus potiſſimùm de cauſis beneficiorum, ſiue Eccleſiarum coniunctiones fieri poſſunt. Primò,
1 propter euidentem Eccleſiæ neceſſitatem. Secundò, ob magnam ipſius vtilitatem; videlicet, quia ſunt duæ parochiales nimis proximæ, & ita tenues, vt duos Parochos non valeant commodè ſuſtentare, *c. Poſtquàm.* 16. *quæſt.* 1. Seraph. *deciſ.* 1078. *num.* 4. Item, ſi vtraque, aut altera fuerit bello, peſte, incendio, vel inundatione deſtructa, *c. Decimas. ead. cauſ. & q. cap. Expoſuiſti. de præben.* Oldrad. *conſ.* 161. *& ſeq.* Rebuff. *d. tit. de vnion. num.* 38. Lancellot. *in inſtit. Canon. tit. de vnion.* §. 3. Garc. *de benef. p.* 12. *cap.* 2. *n.* 108.

Et vnio facta ſine cauſa, vel ex falſa cauſa, etiam 2
ſeruata forma iuris, eſt ipſo iure nulla. Burſat. *conſ.* 185. *num.* 13. *lib.* 2. Garc. *d. cap.* 2. *num.* 113. Quæ cauſæ coniunctionis non præſumuntur eſſe veræ, etiamſi ab Ordinario in vnione inſerantur, cum aſſertione, quòd ſint veræ; ſed aſſerens vnione illas eſſe dignas, probare tenetur. Caputaqu. *deciſ.* 350. *n.* 30. *parte* 3. & Garc. *d. cap.* 2. *num.* 120. qui *num.* 121. reſoluit, quòd ſi Ordinarius in vnione aſſerat, eam feciſſe cum cauſæ cognitione, & requiſitis ſolennitatibus, ac reperiſſe cauſas eſſe veras, videtur ſtandum ipſius aſſertioni. Et quoad contrarium probatur pro vnione eſſe præſumendum, etiamſi proceſſiſſet parte non vocata: quia fortè tunc nullus adfuit, qui deberet vocari: quia pro decreto, vel actu Iudicis, 3
in quo enunciantur ſolennitates, præſumitur, quòd omnia ſint ſolenniter acta, niſi contrarium probetur, *l. Ab ea parte. ff. de probat. cap. In præſentia. de renunciat. l. Etſi præſens. C. de prædiis minor.* Garc. *d. cap.* 2. *num.* 125. & ex ſupradictis cauſis omnia beneficia, & Eccleſiæ, ſiue cathedrales, ſiue collegiatæ, ſiue conuentuales, ſiue parochiales, ſiue regulares, ſiue ſæculares, ſiue dignitates cuiuſcunque conditionis vniri poſſunt, vt per Azor *inſt. mor. parte* 2. *lib.* 6. *cap.* 28. *quæſt.* 4. *&* 5.

QVÆSITVM III.

De forma, & ſolennitatibus requiſitis in Eccleſiarum, & beneficiorum vnione ab Abbate facienda.

SVMMARIVM.

1 *In vnione Eccleſiarum, & beneficiorum vocandi ſunt omnes, quorum intereſſe poterit; aliàs non valet.*

2 *Conuentus, vel Capituli conſenſus debet in vnione interuenire. Limita, niſi adeſſet conſuetudo in contrarium, num.* 3.

4 *Eccleſia, quæ vnitur, ſi eſt de iurepatronatus, requiritur patroni conſenſus.*

AD hoc, vt vniones beneficiorum, ſiue Eccleſiarum validè fiant, primò debent interuenire cauſæ, quæ (vt *ſuprà* dictum eſt) ad duas præcipue à Doctoribus reducuntur, nempe, ad euidentem neceſsitatem, vel vtilitatem, *cap. Expoſuiſti. de præbend.* quæ neceſſe eſt, vt in ipſa coniunctione cognoſcantur, & exprimantur. Inſuper oportet etiam 1
eos vocari, quorum conſenſus debet accedere, videlicet, quorum poterit intereſſe, vt conſtat *ex Clem. Si vna. de reb. Eccleſ. non alien. Clem. vnic.* §. *Ad hæc. de ſtat. Monach.* Concil. Trid. *ſeſſ.* 7. *de reformat. cap.* 6. Rebuff. *in praxi benefic. tit. de vnion. benef. num.* 43. Garc. *de benef. parte* 12. *cap.* 2. *num.* 203. Aloyſ. Ricc. *in praxi fori eccleſ. deciſ.* 486. *in* 1. *edit. & reſol.* 371. *numero* 3. *in* 2. *edit.* aliàs enim dictæ vniones ipſo iure irritæ ſunt, & inanes. Azor. *inſtitutionum moralium parte* 2. *lib.* 6. *cap.* 28. *quæſt.* 14.

Et

2 Et vltra prædicta neceſſarius eſt etiam conſenſus Capituli, ſi Abbas erit Præfectus alicuius Collegiatæ, vel loci Ordinarius; & ſi eſt Regularis, & beneficia, Eccleſias, vel Abbatias Regulares vnire velit, requiritur aſſenſus Conuentus; quanuis non requiratur tractatus, *cap. Paſtoralis. de donat. d Clem. Si vna.* Rebuff. *d. prax. ſuper reg. de vnion. gloſſ. 1. n. 2.* Azor. *d. cap. 28. qu. 12.* Nicol. Garc. *d. cap. 2. n. 145.* vbi plures cumulat. Qui conſenſus poteſt etiam poſt vnionem interuenire. Azor. *d. q. 12.* Rebuff. *d. gloſſ. 2. n. 10.* Lambert. *de iurepatr. p. 1. lib. 1. qu. 2. art. 12* Selu. *de benefic. p. 1. qu. 6. à num. 2.* Stephan. Grat *diſcept. forenſ. cap. 278. n.*
3 *30.* niſi extaret conſuetudo in contrarium, quæ deberet eſſe immemorabilis, aut quadragenaria, cum titolo, vt aiunt Petrus Greg. *de benefic. cap. 20. n. 6.* Garc. *d. cap. 2. n. 152.* qui *num. 153.* dicit, eſſe intelligendum de conſuetudine generali, quæ eſſet propriè conſuetudo, non autem præſcriptio, pro qua ſufficeret tantùm tempus quadraginta annorum per not. *in cap. final. de conſuetud.* Qui Capituli conſenſus requiritur in vnione Eccleſiarum, quanuis Concil. Trid. *ſeſſ. 21. de reform. cap. 5.* det Epiſcopis facultatem viuendi, etiam tanquàm apoſtolicæ Sedis delegatis, per illa verba ipſius Concilij: *Iuxta formam iuris.* & ita declaratum fuiſſe à Sacra Congregatione Concilij refert Garc. *d. cap.*
4 *2. n. 158. & ſeq.* Item, ſi Eccleſia, quæ vnitur, eſt iuriſpatronatus, requiritur conſenſus patroni, *c. Suggeſtum. de iurepatr. cap. Monaſteriorum. 16. qu. 1.* Vnio enim de beneficiis iuriſpatronatus facta abſque patronorum conſenſu non valet, ex diſpoſitione Concilij Trident. *ſeſſ. 24. de reform. cap. 15.* & aſſerunt Roch. de Curt. *in tract. de iurepatr. verb. Honorificum, quæſt. 3.* Lambert. *eod. tract. lib. 3. qu. 6. art. 2.* Aloyſ. Riccius *d. prax. deciſ. 486. in 1. edit.* & *reſol. 377. num. 1. & 5. in 2. edit.*

QVÆSITVM. IV.

Vtrùm vniones Monaſteriorum, & locorum regularium comprehendantur ſub apoſtolicis reuocationibus deſuper aliquo modo factis, vel faciendis.

SVMMARIVM.

1 *Vniones Monaſteriorum, ſiue Abbatiarum, & locorum regularium, non comprehenduntur ſub apoſtolicis reuocationibus, & annullationibus vnionum Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum locorum regularium, in genere, vel ſpecie factis, & faciendis, quæ habentur in Regula 12. Cancellariæ.*

1 IN Regula 12. Cancellariæ reuocantur, caſſantur, & irritantur, nulliúſque momenti eſſe mandantur omnes vniones, ſuppreſſiones, extinctiones, applicationes, & diſmembrationes, etiam perpetuæ, Cathedralibus, necnon aliis Eccleſiis, Monaſteriis, dignitatibus, &c. apoſtolica, vel alia quauis authoritate factæ, quæ ſuum non ſunt ſortitæ effectum: reuocantur etiam, ac irritantur, & nullius firmitatis eſſe decernuntur quæcunque conceſſiones, & mandata, ſuper vnionibus, incorporationibus, ac aliis præmiſſis taliter faciendis tradita.

Dubitatur modò, an ſub prædicta Regula comprehendantur vniones Abbatiatum, Monaſteriorum, & aliorum locorum regularium ab Abbatibus, & Prælatis regularibus factæ, licèt ſuum effectum nondum ſortitæ fuerint. Ad quod reſpondetur negatiuè, & hoc ex priuilegio Leonis X. qui conceſſit Congregationi Camaldulenſi, *Quòd vniones quorumcunque Monaſteriorum, Prioratuum, locorúmque regularium, ſeu aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum Religionibus monachalibus, & aliis, eorúmque priuilegiis gaudentibus facta, & facienda, ſub apoſtolicis reuocationibus, caſſationibus, & annullationibus in genere, vel in ſpecie factis, & faciendis non comprehendantur; nec præiudicium aliquod per illa eis inferatur; ſed omnes illæ etiam caſſationes huiuſmodi, niſi de verbo ad verbum eis inſererentur, ſpecialiſque, & expreſſa, ſeu indiuidua de ipſis Monaſteriis, & Congregatione mentio fiat, in ſuo robore inconcuſſa permaneant; irritúmque eſt, & inane, quidquid ſecus contigerit attentari.* Ita habetur *in Compend. priuil. Ordinis Ciſterc. verb. Vnio, §. 2.* & Eugenius IV. conceſſit Congregationi S. Iuſtinæ, *quòd ſi in prædictis vnionibus, annexionibus, incorporationibus, receptionibus, ſeu reformationibus, conuentiones, & pacta illicita; & quando apoſtolica confirmatione carerent, expreſsè prohibita inuenirentur, interuenirent; illas tamen ratas & firmas fore, & eſſe, ipſáque pacta, & conuentiones obſeruare liberè ac licitè poſſe.* Ita habetur *in lib. priuileg. d. Ord. priuil. 12. fol. 39.* Item Iulius II. conceſſit Congregationi Oliuetanæ, *Quòd conuentiones, & pacta, & modo huiuſmodi facta, & facienda in forma publica redacta eo ipſo apoſtolico robore munita eſſe intelligantur.* vt habetur *in d. Compend. Ord. Ciſterc. d. verb. Vnio,* & refertur *à §. 2. & §. 3.* & refertur à Roder. *quæſt. reg. tom. 1. quæſt. 34. art. 11.* & *tom. 3. quæſt. 80. art. 3.* quibus priuilegiis gaudent omnes aliæ Congregationes communicantes cum prædictis Religionibus.

QVÆSITVM V.

An, ſi Abbatiæ vniatur aliqua Eccleſia, ipſa ſortiatur omnia iura, & priuilegia Abbatiæ.

SVMMARIVM.

1 *Vnio Eccleſiarum & beneficiorum fit tribus modis.*
2 *Eccleſiæ quando ita vniuntur, vt ex duabus vna fiat, iura, conſuetudines, & priuilegia conceſſa vni competunt & alteri; & quando ſunt plura, vel contraria, meliora, & fauorabilia conſeruabuntur.*
3 *Eccleſiæ duæ quando æquè principaliter vniuntur, quælibet earum remanet in proprio ſtatu, ac propriis priuilegiis gaudet.*
4 *Abbatiæ ſi vniretur aliqua Eccleſia acceſſoriè, illa ſortiretur naturam, iura, & priuilegia ipſius Abbatiæ.*
5 *Eccleſia exempta ſi acceſſoriè annecteretur Eccleſiæ non exemptæ, amitteret exemptionem, & è contra.*
6 *Vniri non poteſt magis dignum minùs digno, ſed è conuerſo; ſi tamen vnio fieret Sedis apoſtolicæ authoritate, valeret.*

SVpponendum eſt pro explicatione huius quæſiti, tribus potiſſimùm modis vnionem Eccleſiarum, & beneficiorum fieri, vt tradit Gloſſ. *in cap. Et temporis. 16. qu. 1. verbo, vnire,* & *in cap. 1. verbo, vniendo, ne Sede vac.* Rebuffus *in prax. benef. tit. de vnion. benefic. à n. 11.* Azor. *inſt. moral. p. 2. lib. 6. c. 18. q. 2.* Garc. *de benef. p. 15. c. 2. n. 7.* 1

Primo modo fit vnio, ita vt ex duabus Eccleſiis vna fiat, *cap. Decimas. §. Sicut enim. 16. quæſt. 1.* & tunc iura, conſuetudines, & priuilegia conceſſa vni, competunt 2

& alteri; & quando ſunt plura, vel contraria,melio-
ra,& fauorabiliora conſetuabuntur, vt dicunt Gloſſ.
Hoſtien.& Panormit. *ſuper d.cap.1.* Rebuff. *d. n. 11.*
Gonzal. *ad reg.de menſib.gloſſ.5.§.7.n.28.& 55.* Garc.
d.cap.2.n.10.
3 Secundo modo fit vnio, quando duæ Eccleſiæ ita
coniunguntur,vt vtraque remaneat, ſicut priùs erat,
quæ vnio dicitur æquè ptiocipalitet facta, & vtraque
Eccleſia dicitur æquè principalis, ac quælibet in pro-
prio ſtatu,& honore remanet, ac ſuos redditus agno-
ſcit,propriiſque priuilegiis gaudet: at vnus tantùm
erit vtriuſque Rector. Gloſſ. *in d.cap. Et temporis.& in*
d.cap.1.& Gloſſ. *in Clem.Per literas. de prabend.* Re-
buff. *d.tit.de vnion.n.15.* & *tit.de Vicar.perpet. num.3.*&
tunc nominatio debet fieri à digniori, *cap.Ex literis.*
de iurepatronat.
4 Tertio modo fit acceſſoriè, cùm vna Eccleſia alteri
ſubiicitur: & tunc Eccleſia,cui fit vnio, erit ſuperior,
& principalis; vnita verò inferior, & ſubiecta: quæ
vnio operatur,vt Eccleſia,quæ alteri incorporatur,re-
maneat ſuppreſſa,extinguatur ipſius titulus,ac fiat, &
iudicetur prædium illius, cui incorporatur. Felin. *in*
cap. In noſtra. de reſcript. corol.33. Selu.*de benefic.p.3.*
qu.12.14.qual.n.20. Rebuff. *in prax.tit. de forma noua*
proviſ.verbo,cum annexis. Rot. *in vna Compoſtellana,*
Prioratus,17. Martij. 1591. coram Litta. Plures refert
Garc. *d.cap.2. num.12.* Itaque, ſi hoc tertio modo
Abbatiæ annecteretur aliqua Eccleſia, ſortiretur na-
turam,iura,& priuilegia ipſius Abbatiæ: quia vnitum
aſſumit ſtatutam conſuetudinis, & priuilegia princi-
palis,cui eſt annexum, arg.tex.*in l.Cum principalis.ff.*
de iureiuran. Gloſſ. *in d.cap. Et temporis.* & *d.cap.1.*
Nauar. *conſ.6. num.2. de verb.ſignific.* & amittit pro-
5 priam prærogatiuam, ita vt ſi Eccleſia exempta eſſet
incorporata Eccleſiæ non exemptæ, amitteret exem-
ptionem; & è contrà. Nauar. *conſ.10. num.2. & 3.de*
maior.& obed. Azor. *inſtit.moral.p.2. lib.6. cap.28.qu.*
*20.*Leſſ.*de iuſt.& iur.lib.2.c.34.n.148.*Garc.*d.c.2.n.18.*
6 Hîc eſt notandum, non poſſe magis dignum mi-
nùs digno vniri; ſed è conuerſo, *cap.Expoſuiſti.de*
preben.cap.Super eodem tit.in 6. Si tamen talis vnio fie-
ret authoritate Sedis apoſtolicæ, valeret *per c.1.de*
*praben.in 6.*Rebuff.*d.tit.de vnion.n.17.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbas generalis poſſit diſmembrare
bona ab vno Monaſterio, &
alteri vnire.

SVMMARIVM

1 *Diſmembratio quid ſit.*
2 *Diſmembratio venit nomine alienationis.*
3 *Cauſa iuſta, & ſolennitates in alienatione requiſita,*
debent interuenire in diſmembratione.

1 DIſmembratio fit,cùm aliqui fructus,redditus,ſeu
bona vnius Eccleſiæ, ſeu Monaſterij,ab eo ſepa-
rantur,& alteri applicantur, quæ cùm veniat nomine
2 alienationis,& dicatur verè alienatio, requiruntur in
ea eædem cauſæ,& ſolennitates, quas diximus neceſ-
ſarias eſſe in alienatione rerum eccleſiaſticarum, *cap.*
1.de reb.eccleſiaſt.non alien. in 6.cap.1. Ne Sede vac. &
ibi Doctores. Gloſſ. *in Clem. Si vna.de reb.eccleſiaſt.non*
alien. verbo, Defenſor. Rebuff. *in compend. alien.*
rer.Eccleſ.num.68 Laur de Rodulph. *in cap.Sine exce-*
ptione.in 3 qu.12.qu.2. Rota *deciſ.vnic.de his,qua fiunt*
a Prælat.in nou.& *deciſ.574.p.1.diuerſ.* eadem Rot. *in*
vna Marſicana diſmembrationis fructuum, 14. Februa-
rij, & 28. Martij 1594. coram Pamphilio: & *in vna*
Toletana Parochialis de Madrid, 27.Iunij,& 19. No-
uembris, 1601.& 1.Februarij, 1602. coram Corduba,
refert Garc.*de benefic.p.12.c.3.à n.3.*
Quaptoptet in huiuſmodi diſmembratione debe- 3
ret interuenire iuſta cauſa; putà,quòd Monaſterium,
à quo eſſent bona diſmembranda, nimis opulentum
ſit,ac diues: at è conuerſo Monaſterium,cui applica-
rentur,eſſet valdè inops, & ſolennitates in alienatio-
ne requiſitæ, videlicet, tractatus,& conſenſus Con-
uentus, à quo bona eſſent diſmembranda, necnon
etiam aſſenſus Sedis apoſtolicæ,aliàs irrita cenſeretur:
quia hodie in quolibet modo alienationis bonorum
Regularium opus eſt, vt Romani Pontificis autho-
ritas accedat per decretum Sacræ Congregationis
Concilij,vt latiùs *in tract.de alienat.* dictum eſt.

QVÆSITVM VII.

Quis poſſit Eccleſias, & beneficia vnita diſiungere:
ex quibus cauſis,& quos vocare debeat
in illorum diſiunctione.

SVMMARIVM.

1 *Abbates habentes iuriſdictionem quaſi epiſcopalem*
in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis, poſſunt vnio-
nes Eccleſiarum, Monaſteriorum, vel beneficiorum
diſſoluere.
2 *Vnionem,qui poteſt facere,poteſt etiam diſſoluere.*
3 *Cauſa, ob quas vniones beneficiorum, &c. diſſolui*
poſſunt.
4 *Vnionum in diſſolutione vocare quos oporteat,*
oſtenditur.

REſpondeo, quòd Summus Pontifex,Legatus à
latere, & Epiſcopi, ſicut iure ſuo poſſunt Eccle-
ſias vnire: ſic etiam eodem iure poſſunt eas diſvnire.
Cæteri verò Prælati Epiſcopo inferiores, etſi conſue- 1
tudine,priuilegio,aut præſcriptione Eccleſias, & be-
neficia vnire poſſint; nequeunt tamen coniunctas
diſiungere, niſi etiam reuocandæ vnionis facultatem
præſcripſerit. Rebuff. *in praxi, tit.de vnion.reuocan.n.*
20. Niſi tamen haberent iuriſdictionem quaſi epiſco-
palem,ſicut *ſuperiùs* dictum fuit de vnione: nam ille
poteſt diſvnire,qui potuit annectere: ſicut, qui poteſt 2
condemnare,poteſt abſoluere, *l.3.ff.de re iudic.* & is
poteſt repudiare,qui & adire, *l.Is poteſt.ff.de acquiren.*
hared.
Et quod ille poſſit vnionem diſſoluere, qui potuit
eam facere, docent Ioan. Baptiſta Caccialup. *in tract.*
*vnion.art.9.*Mandoſ.*ſuper reg.19. Cãcellar. de infirmis,*
qu. 16.n.5. Rebuff. *loc.cit.n.15.* Fuſcus *de viſitat.lib.2.*
cap.26.n.13. nam vtrunque ſpectat ad poteſtatem iu-
riſdictionis,non autem Ordinis. Igitur,ſicut Abbates
habentes Eccleſias ſibi pleno iure ſubiectas,in quibus
iuriſdictionem quaſi epiſcopalem exercent, habent
authoritatem vniendi, poſſunt eadem ratione diſiun-
gere.
Cauſæ denique, propter quas iſta diſiunctio fieri 3
poteſt,plures ſunt; vt putà, ſi eſſent vnitæ Eccleſiæ,
vel beneficia prædicta propter fructuum tenuitatem;
cùm venerint ad augmentum, poterunt diſiungi, *cap.*
Cùm N.de conſtit.Clem.Ne in agro. §. Ad hac. de ſtat.
Monach. Si vnio facta fuerit ob populi deficientiam,
propter peſtem, bellum, vel aëris intemperiem,aut
terræ ſterilitatem; ſi denique populus reuerteretur,
poterit vnio diſſolui, *c.Quia.de Relig. Domibus. c.vlti-*
mo de

mo de Paroch. Si propter vnionem cœperit Eccleſia detrimentum percipere, vt ſi tollatur hoſpitalitas, aut ſi relaxetur Religio; poterit iure ipſa vnio reuocari, *c.1. Ne Sed.vac.c.de Monach.de preben.*

4 Quo verò ad tertiam partem quæſiti, nempe, quos oporteat in tali diſiunctione vocare. Reſpondeo, quòd cùm in vnione reuocanda requiratur cauſæ cognitio, ſicut in facienda, *cap.1. in fin. Ne Sed. vacan.* Rebuff. *d.tit.de reuoc.vnion.n.25.* Hi ſunt vocandi, quorum intereſſe poteſt, talem coniunctionem non diſſolui, *c. vlt.de elect. in 6.* Quòd ſi beneficium ad duas ſpectet diœceſes, vtriuſque Epiſcopos vocare neceſſe erit, *c. Sicut vnire.de exceſſ.Prælat* Item, vocandus erit patronus, ad quem intereſt, vt iuſpatronatus redeat, *c. Piæ mentis.& cap.Filius.16.q.1.* Similiter is, qui Eccleſiam coniunctam poſſidet, ac eius Vicarius, qui in ea moratur: vtriuſque enim intereſt, vt inquit Azor.*inſt.moral. p.2.lib 6.cap.29.in fine.*

DISPVTATIO XVI.

De ſpoliis Abbatum, & Prælatorum Epiſcopo inferiorum.

QVÆS. I. Ad quem pertineant ſpolia Abbatum, & aliorum Prælatorum ſæcularium.

II. An Abbates ſæculares, & Commendatarij habentes à Sede apoſtolica facultatem teſtandi de fructibus à ſuis Eccleſiis ſibi obuenientibus, poſſint de vaſis, & ornamentis diuino cultui dicatis diſponere.

III. Abbatis Regularis ſpolia ad quem ſpectent.

IV. An Religioſorum beneficiatorum ſpolia ad Abbatem, vel Monaſterium pertineant.

V. An ſpolia Monachorum decedentium extra Monaſterium ſpectent ad ipſum Monaſterium, an verò ad Sedem apoſtolicam.

QVÆSITVM I.

Ad quem pertineant ſpolia Abbatum, & aliorum Prælatorum ſæcularium.

SVMMARIVM.

1 *Abbas, & Prælatus ſæcularis, quicquid acquirit ex fructibus beneficij, ſuæ Eccleſiæ acquirit, ſecus de bonis patrimonialibus, vel quaſi patrimonialibus.*

2 *Eccleſia hodie non ſuccedit, ſed R.Camera Apoſtolica in bonis acquiſitis per Clericos ex fructibus beneficiorum.*

3 *Spolium non fit de bonis Curialium, & in vrbe degentium. Limita, vt n.ſeq.*

1 Certum eſt, Abbatiam connumerari inter alia beneficia eccleſiaſtica. Et Clericus Abbatia decoratus, non ſolùm poteſt dici beneficiatus; ſed etiam eccleſiaſtica dignitate præditus, vt ſæpè probauimus. Vnde diſtinguendum eſt, an talis Abbas, vel Prælatus ſæcularis promotus ad dignitatem habuerit in bonis de patrimonio, vel nihil habuerit. Nam, ſi non habuerit in bonis tempore, quo fuit promotus ad dignitatem: & medio tempore ſuo nomine emerit agros, & vincas, & prædia quæcunque; puniri debet tanquàm inuaſor rerum dominicarum, vt eſt tex. *in c. Placuit,* vbi Gloſſ.*12.quæſt.3.* & *c.Inueſtigandum.* & ibi Gloſ.*de peculio Clericorum.* Si verò talis Clericus habuerit in bonis, & de patrimonio proprio, vel ex bonis quaſi patrimonialibus, tunc illa, cui voluerit, dare poterit, vt eſt tex.*in c. Quicunque.§. Ecce.* vbi *Gloſſ. 12.qu.3.* quia ſpolia relicta per Prælatum defunctum, acquiſita de fructibus, & emolumentis Eccleſiæ, ſunt res Eccleſiæ, per tex.in terminis *in c.Relatum. il 2.de teſtament.*item text. *in c.Quia ſæpè. de elect. in 6.* vbi diſponitur, quòd tam bona dimiſſa per Prælatum, quàm tempore vacationis Prælaturæ, & tempore mortis Prælati obuenientia modo aliquo per Capitulum, Conuentum, Collegia, vel ſingulares eorundem perſonas, non vſurpentur, ſed reſeruari debeant. Præterea facit tex. *in c.Præſenti. de offic. Ordin.eod.lib.6.* vbi bona Rectorum, vel Miniſtrorum Eccleſiæ, poſt eorum obitum inuenta, ſiue tempore vacationis Eccleſiarum obuenientia, in earundem Eccleſiarum vtilitatem expendi, vel ſucceſſoribus in Eccleſia fideliter reſeruari mandatur; inde fuerat ſtatutum de iure antiquo per textum *in cap.Illud, & can. Non liceat. 12.qu.2.*cum ſuis gloſſ. vbi habetur, quòd bona Epiſcoporum, ac Prælatorum decedentium debeant ſub cuſtodia fideliter reſeruari.

Verùm in locum talis Eccleſiæ, aut ſucceſſoris, hodie in huiuſmodi bonis dimiſſis ſubrogata eſt, & ſuccedit pleno iure Reuerenda Camera Apoſtolica, prout patet ex nonnullis Romanorum Pontificum Conſtitutionibus, & præcipuè ex Bulla Pauli III. edita ſuper ſpoliis anno 1541.tertio Nonas Ianuarij, Pontificatus ſui anno octauo, quæ incipit: *Romani Pontificis prouidentia circunſpecta.* & aliorum Summorum Pontificum, vt per Rotam *deciſ.855.* incip. *Cùm Camera apoſtolica.* in antiquis *in rubr.de probat.* & Guilleſm.Redoan.*in tract.de ſpoliis Cleric.in fine.* Vnde deputatur à Summo Pontifice Generalis Collector horum ſpoliorum ad R. Cameram ſpectantium, qui eſt D.Theſaurarius eius d.Reuerendæ Cameræ. Curiales tamen, & degentes in Curia, & in vrbe poſſunt pro libito diſponere, tam in vita ipſorum, quàm in mortis articulo, & etiam ab inteſtato relinquere de Palatiis, ædificiis, ac bonis immobilibus, & mobilibus quibuſcunque, cenſibus, bonis emphyteuticis, & aliis quibuſcunque iuribus, de officiorum, ac beneficiorum eccleſiaſticorum fructibus acquiſitis, & acquirendis, dummodo ad Eccleſiam non pertineant alia via, quàm ex fructibus, & quàm vt ex fructibus acquiſita, ex conſtitutionibus Sixti IV. & Alexandri VI. vt patet ex Bulla eiuſdem Alexandri VI.ſub datum Romæ, anno 1494.pridie Nonas Octobris, Pontificatus ſui anno tertio: quam innouarunt, & confirmarunt Iulius II. anno 1507. Kalendis Ianuarij, Pontificatus 2 3

ſui

ſui anno quinto. Iulius III. anno 1549. ſexto Idus Martij. Pontificatus ſui anno primo, quæ incip. *Cupientes, vt Alma vrbs noſtra.* Et Pius IV. ſub datum Romæ anno 1560. Nonis Februarij, Pontificatus ſui anno ſecundo, quæ incipit: *Romanus Pontifex ex ſua.* Sed notandum, quòd priuilegium iſtud teſtandi, &
4 diſponendi de huiuſmodi bonis, non habent degentes in Vrbe, ſi habuerint beneficia, & Prælaturas, quæ perſonalem reſidentiam requirunt, ſi extra reſidentiam decedunt, per conſtitutionem eiuſdem Pij IV. contra non reſidentes editam anno 1564. 7. Kalend. Decembris, in qua eorum bona, ex eccleſiaſticis fructibus comparata applicat Cameræ apoſtolicæ, reſciſſa, ac ſublata generali licentia eiſdem conceſſa, & ſpeciali, ſi quam obtinuerint, quam eis ſaluam manere vult, ſi reſideant; & latiùs, prout in ea.

QVÆSITVM II.

An Abbates ſæculares, & Commendatarij habentes à Sede apoſtolica facultatem teſtandi de fructibus à ſuis Eccleſiis ſibi obuenientibus, poſſint de vaſis, & ornamentis diuino cultui dicatis diſponere.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ ſemel oblatum, Domini eſt, & ad ius pertinet Sacerdotum.*
2 *Prælati habentes priuilegium teſtandi, nequeant de vaſis, & ornamentis ſemel Eccleſiæ oblatis, diſponere: nec eadem ſub nomine ſpoliorum veniunt.*

DIctum eſt, *in ſuperiori quæſito*, quomodo liceat, huiuſmodi Abbatibus per teſtamentum de ſuis bonis diſponere: ſed, quia aliquando ipſi habent à Sede apoſtolica indultum teſtandi, & diſponendi de rebus eccleſiaſticis ſuæ Abbatiæ; ideò videndum eſt, verùm poſſint teſtari de vaſis, vel paramentis cultui
1 diuino dicatis. Et iure ſancitum eſt, quòd quicquid fuerit ſemel Eccleſiæ oblatum, Domini eſt, & ad ius pertinet Sacerdotum. Vnde quicunque illud vſurpare præſumpſerit, ſacrilegium committit; & ſi ſe non emendauerit, debet excommunicari: tex. eſt ad literam *in c. Nulli.* vbi *Gloſſ.* 12. q. 2. & vaſa ſacra non niſi pro redemptione captiuorum alienanda ſunt, *c. Apoſtolicos.* & *c. Et ſacrorum.* 12. q. 2.

2 Vnde Abbates, quamuis habeant à Sede apoſtolica priuilegium teſtandi; nullo modo de vaſibus, & aliis ornamentis ſemel Eccleſiæ oblatis diſponere poſſunt. Et vltra Canonum ſacrorum diſpoſitiones extat ſuper hoc declaratio Pij V. applicationis fructuum omnium beneficiorum, per quam declarantur bona, quæ non veniunt ſub nomine ſpoliorum, Romæ publicata die 28. Septembris, 1567. fol. 995. in Bullario, cuius verba ſunt hæc: *Romani Pontificis prouidentia circumſpecta ad ea ſollicitudinis ſuæ partes potiſſimum conuertit, per quæ ſingulis Eccleſiis debita obſequia, & opportuna ſubuentionis auxilia minimè ſubtrahantur. Cum itaque, ſicut accepimus nonnulli Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, ſeu Commendatarij, ac alij beneficia eccleſiaſtica obtinentes, proprij honoris, & ſalutis immemores, etiam prætexta facultatum teſtandi eis per Sedem apoſtolicam conceſſarum, in eorum vltimis voluntatibus, res ſacras, ac vaſa, ornamenta, & paramenta eccleſiaſtica, aliáque cultui diuino dicata, quandoque ex fructibus eccleſiaſticis per eos acquiſita, non Eccleſiis, & Monaſteriis, ac beneficiis, quibus præfuerant, ſeu à quibus prouentus eccleſiaſticos, & ſtipendia acceperunt, prout rationi, & honeſtati conſentaneum foret; ſed aliis locis, etiam aliquando non piis, ac interdum eorum conſanguineis, & affinibus relinquere, ac Cameræ apoſtolicæ Collectores, prætextu, quòd illa ſub appellatione ſpoliorum veniant, támque eiuſdem Cameræ ſpolia exigere, & percipere non erubeſcant in maximum Religionis dedecus, ac Eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum eorundem detrimentum, & relinquentium animarum periculum, ſcandalúmque plurimorum. Nos abuſibus, ſcandaliſque huiuſmodi prouidere, ac ſingularum Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac beneficiorum indemnitati, animarúmque quomodolibet ſaluti conſulere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſtatuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus, quòd de cætero omnia, & ſingula paramenta, ac vaſa, necnon Miſſalia; & Gradualia, ac Cantus firmi, & Muſica, aliique quomodolibet annexi libri, & alia res ſacræ, etiam auri, & argenti, ac quæcunque alia bona per quoſcunque Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Abbates, ſeu Commendatarios, & alios quoſcunque quæcunque, & quorumcunque Ordinum Regularia in titulum, vel commendam, aut aliàs quomodolibet obtinentes, quocunque nomine, vel titulo cenſeantur.*

QVÆSITVM III.

Abbatis regularis ſpolia ad quem ſpectent.

SVMMARIVM.

1 *Abbas ſæcularis aliquando poteſt diſponere de bonis per ipſum acquiſitis, dummodo non ſint intuitu Abbatiæ acquiſita.*
2 *Prælatus Regularis quicquid acquirit, ſuæ Eccleſiæ, & Monaſterio acquirit.*
3 *Teſtamentum facere non poſſunt Abbates.*
4 *Abbatibus Regularibus nullo modo licet diſponere de rebus Monaſterij.*

DIximus ſuprà, quòd Abbas ſæcularis aliquando 1
poteſt diſponere de rebus, & bonis per ipſum acquiſitis, dummodò non ſint intuitu ſuæ Abbatiæ acquiſita: nam illa pertinent ad Eccleſiam, à qua beneficium habuit, vt *in c. 1. de peculio Clericorum.* At Abbas Regularis, qui mundo renunciauit, proprium habere non poteſt. Facit ad hoc *c. Non dicatis.* 12. *qa.* 1. vbi dicitur: *Non dicatis vos aliquid habere proprium; ſed ſint vobis omnia communia.* Et iuxta textum *in c. Dilectiſſimis. eod. loc.*

Vnde ipſi Abbates, quamuis aliquid acquirant, om- 2
nia Monaſterio acquirunt, iuxta textum *in c. Nolo.* 12. *qa.* 1. in illis verbis: *Nulli liceat in Societate noſtra habere aliquid proprium: ſed ſi fortè aliqui habent, nulli liceat, & qui habuerint, faciant, quod non licet.*

Vnde nec teſtamentum facere poſſunt, ex eodem 3
textu *ſuprà* allegato per illa verba: *Quiſquis inuentus fueris habens proprium, non illi permitto, vt inde faciat teſtamentum, ſed delebo eum.* Ex quibus verbis clarè colligitur, quòd nullo modo licet Abbati Regulari diſponere de rebus Monaſterij. Et per tex. *in c. Quia.* 19. *qa.* 111. Sed, quia aliquando inuenti ſunt, qui bona Abbatis morientis diſſipabant, occupabant, & dilapidabant, in graue damnum, & iacturam Conuentus, & Monaſterij: vnde Summus Pontifex compulſus fuit ſuper hoc facere conſtitutionem, per quam prouidetur indemnitatibus Monaſteriorum: & hæc eſt Con-

Digitized by Google

ſtitutio Bonifacij Papæ VIII. cuius verba ſunt: *Quia ſapè contigit, quòd Cathedralibus, & Regularibus, ac Collegiatis Eccleſiis vacantibus Capitula, Conuentus, Collegia, & ſingulares eorundem perſonæ, bona à Prælatis ipſarum dimiſſa, vel vacationis tempore obuenientia, quæ in vtilitatem dictarum Eccleſiarum expendi, vel futuris deberent ſucceſſoribus fideliter reſeruari occupans, inter ſe diuidant, ſurripiunt, dilapidant, diſſipant, & conſumunt in earum graue diſpendium, & iacturam: Nos ipſorum auſus reprimere, ac Eccleſiarum indemnitatibus præcauere volentes; decernimus, vt hi, qui præmiſſa de cætero præſumpſerint, eo ipſo ſint, & maneant tam diu ab officio, & beneficiis quibuſcunque ſuſpenſi, donec plenè reſtituerint, quicquid de bonis perceperint, ſupradictis non obſtantibus quibuſlibet priuilegiis, vel indulgentiis, aut contrariis conſuetudinibus, vel ſtatutis, iuramento, confirmatione Sedis apoſtolicæ, aut alia quacunque firmitate vallatis: quæ omnia quoad hoc authoritate apoſtolica reuocamus, caſſamus, & irritamus, ac nullius eſſe firmitatis deinceps volumus.* Habetur in cap. *Quia Sapè. de elect. in 6.*

QVÆSITVM IV.

An Religioſorum beneficiariorum ſpolia ad Abbatem, vel Monaſterium pertineant.

SVMMARIVM.

1 *Religioſorum beneficiariorum nomine hìc quinam intelligantur.*

2 *Spolia Religioſorum beneficiariorum ad Conuentum pertinent.*

3 *Cluniacenſis Abbas de ſpoliis Priorum, & beneficiariorum ſibi ſubditorum habet palefredum, cappam, & Breuiarium.*

1 NOmine Religioſorum beneficiariorum hìc intelligimus illos tantùm, qui habent Prioratum, ſeu aliquam aliam dignitatem, aut beneficium manuale Regulare ab Abbate, & præſunt alicui Eccleſiæ, vel Monaſterio ad ſubeundum aliquod munus,
2 ſeu officium. In horum igitur Monachorum beneficiariorum ſpoliis ſeruandum eſt illud, quod diximus de Abbate, nempe, quòd eius ſpolium pertinet ad Monaſterium, ita & Monachorum beneficiariorum. Et facit ad hoc tex. *in c. Perlatum. 19. qu. 3.* vbì probatur; quòd Monachus nec quidem tunicam, quam induitur, alteri dare poteſt; ſed ea pertinet ad Monaſterium, cuius eſt Monachus: ita *c. Si qua mulier. eadem cauſa, & quæſt.* & vltra ius commune adeſt Conſtitutio Benedicti XII. *cap. 12. ſua Benedictina,* in qua ita ſtatutum eſt: *Cæterùm aſtantibus Ordinariis, Abbatibus, Prioribus, & aliis Prælatis Religionis eiuſdem, (hoc eſt, Ordinis Sancti Benedicti,) qui bona mobilia Prioratuum, adminiſtrationum, & beneficiorum quorumlibet ſibi ſubiectorum vacantium, in ipſis tempore huius vacationis inuenta, ſeu illa durante obuentia, ſeu alia cauſa rationabili ad ſe aſſerunt pertinere, diſtrictius inhibemus, ne vaſa, veſtimenta, ſeu alia ornamenta quæcunque diuino cultui deputata, animalia etiam, tam pro agricultura, quam aliis ipſorum locorum neceſſitatibus teneri inibi conſueta, vaſa inſuper vinaria, & coquinæ, lectos, & alia ſupellectilia, ſeu vaſa (niſi fortè aurea, vel argentea fuerint,) occupare, vel exinde aſportare,* &c. Facit etiam alia Conſtitutio Nicolai IV. quæ incipit: *Regis pacifici.* pro proſpero ſtatu Monachorum Cluniacenſium anno
3 Domini 1290. Pontificatus eius anno ſecundo, in qua etiam de eiſdem ſpoliis diſponitur: *Circa ordinationem verò horum Prioratuum vacantium præcipimus, vt in Prioratibus dicti Ordinis per mortem, aut per amotionem Priorum vacantibus, Abbas Cluniacenſis, palefredum, cappam, & Breuiarium Prioris præmortui (ſecundùm antiquam conſuetudinem) habeat; & deductis debitis, ſi quæ ſint ante omnia, & ſolutis Monachis etiam ibidem commorantibus, & Priori futuro, ac familiæ domus pro ſe, & ſuis neceſſitatibus vſque ad fructus nouos prius congrua ſuſtentatione dimiſſa, relictis etiam ad excolendum poſſeſſiones neceſſariis.*

QVÆSITVM V.

An ſpolia Monachorum decedentium extra Monaſterium ſpectent ad ipſum Monaſterium, an verò ad Sedem apoſtolicam.

SVMMARIVM.

1 *Monachus, quidquid acquirit, ſuo Monaſterio acquirit.*

2 *Monachus ſine Monaſterio eſt ſicut piſcis ſine aqua.*

3 *Bona Religioſorum extra Monaſterium degentium, ſiue Superiorum permiſſu, ſiue abſque illorum licentia, an ſpoliorum nomine veniant.*

DIctum eſt ſuprà, quòd quicquid acquirit Mona- 1
chus, acquirit Monaſterio, vt *in cap. Non dicatis. 12. qu. 1.* Et quia aliquando reperiuntur aliqui Monachi vagabundi, qui aliquando extra Monaſterium vagantur, contra tex. *in c. Placuit. 16. qu. 1.* vbi habetur, quòd nullus Monachorum, pro lucro terreno de Mo-
naſterio exire præſumat: quia, ſicut piſcis ſine aqua 2
caret vita: ita ſine Monaſterio Monachus. Nunc vertitur in dubium, ad quem pertineant bona talis vagabundi morientis extra Monaſterium. Pro ſolutione dubij deueniendum eſt ad aliam quæſtionem,
an ſpoliorum nomine intelligantur quæcunque bona 3
Religioſorum extra Monaſteria, ſiue ſuorum Superiorum permiſſu, ſiue abſque licentia illorum degentium, & morientium. Super quod dubium varias reperio emanaſſe Summorum Pontificum Conſtitutiones, inter quas extat Conſtitutio à Paulo IV. edita, quæ incipit: *Poſtquàm diuina.* in qua diſponitur, bona Religioſorum, qui ſponte egrediuntur, vel eiiciuntur, vel ad alium Ordinem tranſeunt, vel etiam ſuorum Superiorum conſenſu extra Cœnobia, & Clauſtra commorantur; vndecunque, vel quomodocunque acquiſita, ſiue ex teſtamento, ſiue ex beneficiis, ſiue induſtria, arte, mercatura, negotiatione, ſiue aliorum donatione ipſis Monaſteriis deberi, in quibus illi primò profeſſionem emiſerant. Extat alia tamen Conſtitutio Gregorij XIII. in qua definit, dicta bona Religioſorum ad Cameram apoſtolicam pertinere: quæ cùm ſit valdè neceſſaria, ideò eam hìc recenſere viſum fuit.

GREGORIVS XIII.
Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

OFficij noſtri partes ſedulò præſtare tenemur, vt dubia, quæ ab aliquibus ſub
falſo

Digitized by Google

falſo prætextu, vel nimis ſubtiliter excitata, in Cameræ noſtræ apoſtolicæ præiudicium tendunt, declaratione noſtra dilucidentur. Nuper accepimus, quòd, etſi fel. recor. Pius Papa IV. prædeceſſor noſter, Conſtitutionem, & quæcunque in illa continentur, per piæ memoriæ Paulum Papam IV. etiam prædeceſſorem noſtrum contra Apoſtatas editam, per quam inter cætera decernit, bona quæcunque mobilia, & immobilia, ac cenſus, redditus, & prouentus, iura, & actiones per Regularem Ordinem profeſſos extra Clauſtra ſuorum Regularium locorum, etiam de licentia ſuorum Superiorum, degentes, tempore, quo extra Clauſtra huiuſmodi fuiſſent acquiſita, etiamſi acquiſitiones huiuſmodi ab ipſis profeſſis ex redditibus beneficiorum eccleſiaſticorum cũ cura, vel ſine cura per eos obtentorum, ſeu detentorum, aut ex propria induſtria, ſeu artificio, mercatura, vel ex teſtamento, ſiue ſucceſſione ab inteſtato quorunuis conſanguineorum, affinium, vel amicorum ſuorum, aut quoruncunque aliorum factæ eſſent, non fiſco, aut Cameræ apoſtolicæ; ſed Religioni, aut Monaſteriis, in qua, ſeu quibus profeſſi fuiſſent, eo ipſo applicata eſſe, & cenſeri debere, ad iuris, & ſacrarum Conſtitutionum formam reduxerit. Necnon præfata bona Regularium extra Clauſtra, vt præfertur, degentium, ſiue Mendicantium, ſiue non Mendicantium, aut Militiarum Profeſſorum, etiamſi loca, & canonicales portiones, aut dignitates, in Cathedralibus, vel Collegiatis Eccleſiis cuiuſuis Ordinis Regularibus obtinuerint, ac epiſcopali, archiepiſcopali, patriarchali, primatiali, vel quauis alia præfulſerint dignitate, poſt eorum obitum ad eandem Cam. Apoſt. & iuxta conſtitutionem fel. record. Pauli Papæ III. ſuper ſpoliis ſub dat. videlicet, tertio Nonas Februarij, Pontificatus ſui anno tertio, promulgatum, legitimè ſpectent, & pertineant, idque per Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, dum Collector Generalis ad recuperandum ſpolia Regularium ſpecificè deputatus fuit, apertè demonſtratum extitit, ac in poſſeſſione illa exigendi, ac recuperandi eadem Camera meritò ſemper fuerit. Nihilominùs nonnulli vano ſub dictæ Conſtitutionis Pauli IV. prædeceſſoris præfati prætextu contrarium aliquando aſſerere non dubitarint. Nos omnem circa prædicta dubitandi occaſionem dimouère, ſimúlque æquitate, & iuſtitia ſuadentibus, eiuſdem Cameræ indemnitate, ne in dies moleſtiis, & incommodis afficiatur, conſulere volentes, præſentium authoritate, declaramus, res, & bona quæcunque per dictos Regulares extra Clauſtra Eccleſiarum, Monaſteriorum, Domorum, & quoruncunque Regularium locorum degentes, quocunque iure, & actione, ſiue ex cauſa teſtati, ſiue inteſtati acquiſita, & in poſterum acquirenda, vel ad eos delata, in quibuſuis Prouinciis, dominiis, regnis, & locis conſiſtant, niſi iidem, ad quos illa ſpectauerint, ſufficienti fuerint reſtandi, aut de illis diſponendi facultate ſuffulti, eáque legitimè vſi fuerint, ad eandem Cameram pleno iure pertinuiſſe, & ſpectare; ac bona quæcunque eorundem ſub ſpoliorum nomine comprehenſa per ipſam Cameram, eiúſque nomine, à quibuſcunque occupantibus, & detinentibus recuperari, ac vindicari potuiſſe, & poſſe; ac iuxta Pauli III. & aliorum prædeceſſorum noſtrorum Literas eadem Camera Apoſtolica in huiuſmodi bonis ſpolia nuncupatis verè vniuerſaliter ſuccedente, quòd ipſa Camera, quæ cæteris hæredibus, & ſucceſſoribus ampliori eſt priuilegio munita, cuíque meritò magis fauendum eſt, dum in eam rerum, & bonorum dominium, ac poſſeſſio, nulla traditione præcedente, trãſeat, in quacunque bonorum, & ſpoliorum, ſiue ad ſæculares, ſiue ad regulares, dum viuerent, ſpectantium ſucceſſione, quibuſcunque in rebus, ſiue in pecuniis illa conſiſtant, etiamſi nominatim, aut alia nota illa reſignanda eſſent, quæ ad eandem Cameram iure ſpoliorum pertinuerunt, & pertinebunt in poſterum, omni proſſus fictione penitùs ceſſante, ius, & nomen veri hæredis in eiſdem ſpoliis habere, illiúſque naturam ſortiri, ac veri hæredis priuilegiis, & iuribus in quibuſcunque bonis, pecuniis, iuribus, & actionibus, vt antehac potuiſſe, & nunc poſſe; idque eorundem prædeceſſorum, ac noſtræ etiam intentionis ſemper fuiſſe, & eſſe, authoritate præſentium declaramus. Sicque per quoſcunque Iudices, in quibuſuis cauſis etiam per appellationem, aut aliàs pendentibus, & futuris, ac in quacunque cauſa, vel inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere; necnon quicquid ſecùs ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt, hactenus, vel in poſterum contigerit attentari, irritum & inane decernimus. Mandantes, &c. Non obſtantibus, &c.

Hactenus Summus Pontifex: quæ Bulla ponitur per Quaranta *in Summa Bullary, de ſpoliis Clericorum.*

DISPVTATIO XVII.

De Iudicibus Conſeruatoribus.

QVÆS. I. Vtrùm Prælati Regulares poſſint ſibi Conſeruatores eligere.

II. De quibus Regularium cauſis poſſint Iudices Conſeruatores ab eis deputati cognoſcere.

III. Vtrùm Iudices Conſeruatores poſſint vt ſuſpecti recuſari, & an ab eorum ſententiis appellari poſſit.

IV. Vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores poſſint in Iudices Conſeruatores eligi.

V. Abbates, & Prælati Regulares quæ officia, & quos actus in iudicio exercere poſſint.

VI. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, vel Monachi, abſque ipſorum licentia, teſtamentorum, & aliarum vltimarum voluntatum executores eſſe poſſint.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Prælati Regulares poſſint ſibi Conſeruatores eligere.

SVMMARIVM.

1 *Conſeruator quid ſit: & num. 3.*

2 *Conſeruatorum tria genera.*

4 *Conſeruatores de iure communi non ordinariam, ſed delegatam iuriſdictionem habere cenſentur.*

5 *Conſeruatores ex priuilegiis Ordinarij Iudices cenſentur.*

6 *Conſeruatores an poſſint alteri ſuas vices delegare.*

7 *Conſeruatores Iudices concedere ad ſolum Papam ſpectat.*

8 *Conſeruatores non fuerunt ſublati à Concilio Trid.*

9 *Regulares poſſunt ſibi Conſeruatores eligere.*

10 *Canonici an poſſint à Regularibus in Conſeruatores aſſumi; & quo iure.*

11 *Conſtitutio Gregorij XV. quid requirat in perſonis eligendis à Regularibus in Conſeruatores.*

12 *Synodales Iudices deſignati durare debent, ſaltem vſque ad futuram Synodum in officio.*

13 *Regulares tenentur inſtrumentum electionis Conſeruatorum exhibere, & relinquere apud Notarium, Curia Ordinariorum.*

17 *Conſeruatores ſemel electi, durante quinquennio abſque iuſta cauſa, amoueri non poſſunt à Regularibus.*

1 PRo huius quæſiti, & totius Diſputationis intelligentia notandum primò, quòd Conſeruator ſecundùm ius commune eſt Iudex datus ad tuendum aliquem, ſeu aliquos contra manifeſtas iniurias, conſeruandóſque illos indemnes in proprio ſtatu, vt colligitur expreſsè *ex cap. Statuimus. de offic. Iudic. deleg. in 6.* vbi Gloſſ. & communiter Doct. Azor. *inſtit. moral. part. 2. lib. 5. cap. 34. q. 1.* Moneta *de Conſeruator. cap. 1. n. 8.* Mirand. *tom. 2. Manual. Prælat. q. 47. art. 1. concluſ. 1.* Hieron. à Sorbo *in annot. ad Compend. priuileg. verb. Conſeruator. verſ. Sunt autem.*

2 Et horum Conſeruatorum tria ſunt genera: nam interdum dantur, vt aliquos defendant contra latrones, & prædones: aliquando dantur contra eos, qui aliquorum priuilegia infringunt: aliquando, vt ipſos manifeſtis moleſtiis, & iniuriis tueantur: qui Conſeruatores in nullo dictorum caſuum cognoſcere poſſunt de his, quę iudicialem requirunt indaginem, *d. cap. Statuimus.* vbi Gloſſ. *verb. Indaginem*, ait, per iudicialem indaginem intelligi eam cauſæ cognitionem, & examinationem, quæ à iudicibus adhiberi ſolet in rebus dubiis. 3 In noſtro autem caſu Conſeruator eſt Iudex datus ad tuendos Regulares ab iniuriis illis illatis: & iſti Conſeruatores de iure communi non ordinariam, ſed de- 4 legatam iuriſdictionem habere cenſentur, vt colligitur *ex d. cap. 2. & cap. fin. de offic. Iud. deleg. lib. 6.* notat Azor. ex Archidiacono, Ioanne Andrea, & aliis *in cit. cap. 34. q. 2.* Moneta *d. c. 1. n. 11.* Secùs eſt autem de iure 5 priuilegiorum, ſecundùm quæ ordinarij Iudices cenſentur: nam ad vniuerſitatem cauſarum deputati ſunt: & ideò magis ordinariis, quàm delegatis comparantur per ea, quæ docet Gloſſ. *in cap. Cùm cauſam. verb. Delegatus. de appellat.* Vuamaſ. *conſ. 181. n. 4. tit. de appellat.* & ita definiſſe Sacram Congregationé, refert Nauar. *conſ. 3. n. 2. tit. de offic.* Vant. *de nullit. ſent. tit. Coram quo nullitas proponi. n. 17.* Eraſm. à Coch. *d. q. 19. n. 28.* Et patet ex priuilegio à Gregorio XIII. Societati Ieſv conceſſo inferiùs recenſendo, vbi concedit, vt poſſint Epiſcopos, & alias perſonas in dignitate eccleſiaſtica conſtitutas, Canonicos, &c. in ſuos Conſeruatores, & Iudices ordinarios aſſumere. Probat Laurent. de Peyrinis *tomo 1. priuileg. Ord. Minim. in annot. ad conſtit. Gregorij XV. num. 2.* ex quo ſequitur non eſſe opus, quòd in citationibus inſerant literas conſeruatorias; ſed ſufficiet, ſi de eis in actis Notarij Curiæ ordinarij conſtet, vt requiritur ex Conſtitutione Gregorij XV. ſuper hac re emanata, quam inferiùs referemus.

Secundò notandum eſt, quòd licèt Conſeruator 6 de iure communi alium ſubdelegare non poſſit, *cap. fin. §. Vices ſuas. de offic. deleg. in 6.* quia delegatus nequit vices ſuas alteri ſubdelegare; tamen nihilominùs cùm virtute priuilegiorum regularium Ordinarius Iudex cenſeatur, vt dictum eſt; vtique poterit alteri ſuam iuriſdictionem demandare. Quod etiam probatur ex iiſdem priuilegiis, vbi id ſpecialiter conceditur. Probant Moneta *d. tract. cap. 7. q. 2. n. 83.* Roderic. *quæſt. regular. tom. 2. q. 65. art. 10.* Mirand. *Man. Prælat. tomo 2. quæſt. 47. art. 3.* Hieron. à Sorb. *in Compend. tit. Conſeruator. verſ. Item Conſeruator. 3.* Paſſarell. *in notab. priuileg. notab. 32.* Laurent. de Peyrin. *loco cit. n. 5.* Verùm in ſubdelegato requiruntur omnes conditiones, &

qualitates ad Conſeruatorem conſtituendum neceſſariæ, vt patet ex *cap. Statutum* §. *In nullo, in fine, de reſcript. lib. 6.* vbi Gloſſ. *verb. Deſignatis.* & *d. c. fin.* §. *Vices quoque, de offic. deleg. eod. lib.* vbi Gloſſ. *verbo, ſuperius.*

7 Tertiò notandum, quòd nullus Summo Pontifice inferior, etiam Legatus à latere, poteſt Iudices Conſeruatores concedere, vt probant Ioan. Andr. *in d. cap. Statutum, de offic. deleg. in 6.* Syluest. *verb. Conſeruator, q. 1. n. 1.* Roderic. *d. q. 65. art. 2.* Miranda *d. q. 47. art. 5. concl. 2.* Moner. *de Conſeruat. cap. 4.* Quòd autem Summus Pontifex poſſit Regularibus Conſeruatores Iudices concedere, quoad eorundem Regularium extra Conuentuum Clauſtra degentium perſonas, colligitur ex Concil. Trident. *ſeſſ. 7. de reformat. cap. 14.* Quo verò ad ipſa Monaſteria, vel Religiones, conſtat ex eodem Concilio *ſeſſ. 14. de reformat. cap. 5.* ibi: *Vniuerſitates autem generales*, &c.

8 Nec ſublati fuerunt à prædicto Concilio Conſeruatores, quatenus *ſeſſ. 24. de reformat. cap. 20.* ait, *Quod omnes cauſæ ad forum eccleſiaſticum quomodolibet pertinentes in prima inſtantia coram Ordinariis locorum duntaxat cognoſcantur.* Ita enim Sacram Congregationem Concilij cenſuiſſe, etiam quòd cauſæ graues ſint, & plenariam cognitionem requirant, teſtatur Farinac. *2. part. deciſ. 616. n. 4.* & de facto poſt d. Concilium à Summis Pontificibus Conſeruatores Religionibus conceſſi ſunt, vt *infrà* patebit.

9 His ita notatis, dicendum eſt, Regularibus nonnulla priuilegia à Summis Pontificibus conceſſa fuiſſe, quorum virtute poſſunt ſibi Conſeruatores Iudices eligere qui eorum iura à moleſtiis, & iniuriis aliorum tueantur. Quod probatur ex nonnullis indultis, quæ referuntur *in Compend. priuil. Mendic. verb. Conſeruatores*, & à Roderic. *d. q. 65. art. 2.* & Miranda *d. q. 47. art. 4.* Eorum tamen quædam notabiliora, ac pleniora hìc recenſere libuit, vt faciliùs præ manibus habeantur, & ne curioſus Lector aliunde emendicare cogatur.

Sixtus IV. mandauit quibuſlibet in dignitate eccleſiaſtica conſtitutis, & metropolitanæ, vel alterius cathedralis Eccleſiæ Canonicis per vniuerſum orbem, qui per Guardianos, & Fratres Ordinis Minorum, ſeu Syndicos Romanæ Eccleſiæ prædicto Ordini deputatos requiſiti fuerint, quatenus per ſe, vel alium, ſeu alios, vbi, & quando opus fuerit, ſolenniter publicent eorum priuilegia, & eiſdem, ac illorum Domibus, & Profeſſoribus efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant eos pacifica poſſeſſione priuilegiorum, & conceſſionum huiuſmodi gaudere, non permittentes per quoſcunque indebitè moleſtari. Ita refertur *in Compend. loco cit.* §. 1. & Gregorius XIII. per ſuam Conſtitutionem, quæ incip. *Æquum reputamus.* conceſſit, vt Societas IESV, & ſingulæ eius perſonæ, & familiares Clerici, tam in cauſis ciuilibus, quàm in criminalibus, & mixtis, ſiue actores ſint, ſiue rei, omnes, & ſingulos Archiepiſcopos, Epiſcopos, & Abbates, necnon alias perſonas in dignitate eccleſiaſtica conſtitutas, Canonicos metropolitanarum Eccleſiarum, vel cathedralium, & Vicarios Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum in ſpiritualibus, eorúmque Officiales generales vbilibet conſtitutos contra quaſcunque Communitates, & Collegia huiuſmodi in ſuos Conſeruatores, & Iudices Ordinarios aſſumere poſſint. Ita refertur *in Bullar. nouo, tomo 2. bull. 1. Greg. 13. pag. 362.* & *in Compend. priuil. Societ. verb. Conſeruator*, §. 1. & à Roderic. & Mirand. *locis cit.* quibus priuilegiis gaudent, & vti poſſunt cæteræ omnes Religiones per communicationem.

10 Circa quæ priuilegia notandum, quòd, licèt de iure communi Canonici cathedralium, vel collegiatarum Eccleſiarum non poſſint in Iudices Conſeruatores eligi: quia *in cap. fin. de offic. deleg. in 6.* vbi de Conſeruatoribus agitur, Canonici prædicti non nominantur: dicitur enim: *Conſeruatores de cætero deputari non poſſint, niſi Epiſcopi, vel eorum Superiores, aut Abbates, ſeu dignitates, vel perſonatus in cathedralibus, vel collegiatis Eccleſiis obtinentes.* Quod notat ibi Gloſſ. *in verb. Obtinentes*, dicens hanc eſſe vnam differentiam inter Conſeruatorem, & delegatum; quòd Canonicus poteſt eſſe delegatus, non autem Conſeruator; niſi Canonicatui dignitas, vel perſonatus annexa ſint, vt notauit Mandoſ. *de ſignat. gratiæ, verb. Conſeruatoria. verſ. Sed quòd Canonicus.* Moner. *de Conſeruat. cap. 5. q. 8. num. 117.* Tamen Canonici cathedralium Eccleſiarum poſſunt virtute narratorum priuilegiorum à Regularibus eorum Iudices Conſeruatores aſſumi, vt patet ex dicta conceſſione Sixti IV. & ex alia Gregorij XIII.

Secundò notandum, quòd eorum priuilegiorum 11 virtute poſſunt Epiſcopi, ac Superiores Prælati, necnon Abbates, & aliæ perſonæ in eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ, ac Canonici Cathedralium Eccleſiarum, Vicarij Generales, ſeu Officiales Epiſcoporum in Iudices Conſeruatores eligi, nulla alia conditione requiſita. Verùm ex Conſtitutione Gregorij XV. *inferius* adducenda neceſſarium eſt inſuper, quòd prædictæ perſonæ, ad hoc, vt idoneæ cenſeantur, ſint electi Iudices ſynodales in aliqua prouinciali, vel diœceſana Synodo, iuxta decretum Tridentini Concilij *ſeſſ. 25. de reformat. c. 10.* vbi ſtatuit, quòd in ſingulis Conciliis prouincialibus, aut diœceſanis deſignentur aliquot perſonæ, ſaltem quatuor, aut etiam plures in qualibet diœceſi, quę qualitates habeant iuxta Conſtitutionem Bonifacij VIII. incip. *Statutum. de præſcript. in 6.* & alioquin ad id aptæ, vt præter Ordinarios locorum iis etiam poſt hæc cauſæ eccleſiaſticæ, ac ſpirituales, & ad forum eccleſiaſticum pertinentes in partibus delegandæ committantur: qui Iudices ſynodales ita deſignati 12 vſque ad futuram diœceſanam Synodum in eorum officio durent, ſiue ſint electi principaliter in Synodo, ſiue in locum mortui, vel abſentis, ſubrogati ſint: nam, ſi contingeret, aliquem horum interim mori, loci Ordinarius cum conſilio Capituli alium in eius locum vſque ad futuram Synodum ſubſtituere debet, vt patet *ex d. cap. 10.* Trident. & ex dicta Conſtitutione Gregorij XV. Idem dicendum eſt, ſi Iudex ſynodalis non moriatur, ſed in alium locum extra diœceſim per diuturnum tempus ſecedat: nam diuturna abſentia morti æquiparatur, vt abſentia mortis vicaria dicitur: atque ita fertur Sacram Congregationem declaraſſe, teſte Laurent. de Peyrin. *in annot. ad conſtit. 5. Gregorij XV. num. 27.*

Hi autē ſynodales Iudices principaliter ab Epiſcopo, ſeu alio Synodo præſidenti, necnon & ab aliis eidem Synodo intereſſentibus nominandi ſunt, vt declaraſſe ſacram Congregationem teſtatur idem Laurent. de Peyrin. *loco cit. num. 28.*

Conſtitutio Gregorij XV. de Conſeruatoribus edita eſt, quæ ſequitur.

S. D. N. D. GREGORII diuina prouidentia Papæ XV.

CONSTITVTIO de Conſeruatoribus.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus Noſter D. Gregorius diuina prouidentia Papa XV. partim ex certis, & rationa-

bilibus

bilibus cauſis animum ſuum mouentibus, & de voto Venerabilium Fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum, partim fel. record. Clementis Papæ VIII. prædeceſſoris ſui veſtigiis inhærendo, reuocauit, ac nullas, & inualidas decreuit omnes, & quaſcunque Iudicum Conſeruatorum electiones, nominationes, ſeu deputationes, tam in vim Literarum conſeruatoriarum, iuxta formam in quinterno Cancellariæ deſcriptam, quàm in vim quorumcunque priuilegiorum perpetuò, vel ad tempus nondum elapſum apoſtolica authoritate conceſſorum, ſeu aliàs quocunque iure, vel titulo hactenus factas pro quibuſcunque Conuentibus, Capitulis, Militiis, etiam S. Ioannis Hieroſolymitani, Congregationibus, Collegiis, Ordinibus, Monaſteriis, Hoſpitalibus, aut aliis quibuſvis piis, tam ſæcularibus, quàm cuiuſvis Ordinis, etiam Mendicantium, ſeu Inſtituti, vel Societatis regularibus locis, quantumvis exemptis, etiam de neceſſitate exprimendis, ſeu illorum perſonis, cuiuſvis qualitatis, ſeu conditionis exiſtant. In futurum verò Sanctitas Sua hac generali, & perpetuò valitura Conſtitutione ſtatuit, & decreuit: vt Iudices Conſeruatores huiuſmodi, ſiue principales, ſiue ſubrogati, eligi, nominari, aut deputari non poſſint, niſi non ſolùm habeant qualitates requiſitas, & deſcriptas in Conſtitutione ſimilis rec. Bonifacij Papæ VIII. etiam prædeceſſoris ſui, quæ incipit, *Statutum*; ita vt vel dignitate eccleſiaſtica præditi, vel perſonatum obtinentes, vel Eccleſiarum Cathedralium Canonici exiſtant; ſed etiam in Conciliis prouincialibus, aut diœceſanis, iuxta Decretum Concilij prædicti, Iudices electi, ſeu deſignati ſint. Quódque deinceps Literæ conſeruatoriæ per Sedem apoſtolicam concedendæ ſupraſcriptis tantùm dirigantur, & ſi quæ Literæ aliter expedientur, illæ, ac deputationes huiuſmodi, omniáque exinde ſequenda nullius ſint roboris, vel momenti. Et nihilominùs qui ſecùs, quàm iuxta formam ſuperiùs præſcriptam Conſeruatores huiuſmodi cum effectu eligere, nominare, ſeu deputare, aut electis, nominatis, ſeu deputatis vti auſi fuerint, Regulares quidem voce actiua, & paſſiua ſint ipſo iure priuati, adeò vt habilitationem à nemine, præterquàm à Romano Pontifice, conſequi valeant: reliqui verò aliis pœnis, arbitrio Sanctitatis Suæ, coërceantur, & prædictorum omnium Conuentus, Monaſteria, ac loca huiuſmodi, eorúmque perſonæ, ac bona careant Conſeruatore ad annum, ita vt illorum cauſæ intereà coram locorum Ordinariis duntaxat cognoſci, ac diffiniri debeant. Cæterùm, vt latiùs pateat Conſeruatorum huiuſmodi diligendorum facultas, Sanctitas Sua admonitos voluit omnes locorum Ordinarios, vt in Synodis prouincialibus, aut diœceſanis quamplures perſonas ex habentibus qualitates in prædicta Conſtitutione eiuſdem Bonifacij prædeceſſoris contentas, & alioquin ad id aptas, deſignari procurent; & ſi aliquem interim ex deſignatis mori contigerit, ſubſtituat Ordinarius loci cum conſilio Capituli alium in eius locum, vſque ad futuram prouincialem, aut diœceſanam Synodum. Inſuper Sanctitas Sua, inhærendo hac in parte Decreto ſimilis recordationis Gregorij Papæ XIII. etiam prædeceſſoris ſui, ſtatuit, & ordinauit, vt regulares, ac perſonæ huiuſmodi in Italia infra duos, extra Italiam verò infra ſex menſes à die publicationis in Vrbe præſentis Conſtitutionis inchoandos, debeant ſibi eligere, ſeu aſſumere Conſeruatores iuxta formam ſuperiùs propoſitam, eiúſque electionis, ſeu aſſumptionis documentum infra tempus huiuſmodi penes Acta Curiæ Ordinariorum exhibere, & dimittere teneantur; alioquin eo termino elapſo, quandiu Conſeruatores ſecundùm formam præſentis Conſtitutionis non elegerint, coram eiſdem Ordinariis conueniantur; quódque Conſeruatores huiuſmodi ſemel legitimè deputati, niſi ex legitima cauſa à Sede apoſtolica, aut locorum Ordinariis, prout iiſdem Regularibus, & aliis ſupradictis libuerit, approbanda, durante quinquennio à die deputationis, amoueri, aut mutari nullatenus poſſint, aut valeant. Ad hæc ſtatuit Sanctitas Sua, vt coram ipſis Conſeruatoribus regulares, ac perſonæ ſupraſcriptæ conueniri quidem, aut trahi debeant; ſed alios conuenire, aut trahere non poſſint, ita vt memorati Conſeruatores in cauſis, in quibus regulares, & alij actores fuerint, nullam prorſus iuriſdictionem habeant; ſed in iis tantùm, in quibus rei extiterint; neque extra ciuitates, ſeu diœceſes, in quibus fuerint deputati, contra quoſcunque procedere præſumant. Si qua verò inter Iudices Conſeruatores huiuſmodi, & locorum Ordinarios controuerſia ſuper competentia iuriſdictionis orta fuerit, nequaquam in cauſa procedatur, donec per arbitros in forma iuris electos ſuper iuriſdictionis competentia fuerit iudicatum. Quòd ſi qui Conſeruatores, ſiue in hac parte, ſiue alias quomodolibet, ſuos limites exceſſerint, per annum ab officio Conſeruatoris huiuſmodi ſuſpenſi ſint; & pars, quæ hoc fieri procurauerit, ſententiam excommunicationis incurrat iuxta formam alterius Conſtitutionis eiuſdem Bonifacij Prædeceſſoris, quæ incipit: *Hac Conſtitutione.* quam Sanctitas Sua in his omnibus, quæ præſenti Con-

ſtitutioni non aduerſantur, innouauit, & innouat. Per hoc tamen non intendit Sanctitas Sua prohibere, quominùs regulares, & alij ſupradicti in caſibus à iure permiſſis petant Iudicem non ſuſpectum à Principibus, ſeu Magiſtratibus ſæcularibus; dum tamen hæc tria copulariuè concurrant, videlicet, vt Regulares, & alij prædicti ſint actores; non autem rei, vtque agant contra laicum, non autem contra eccleſiaſticum, vel aliàs à iuriſdictione ſæculari exemptum, atque vt cauſa, in qua Iudex deputatur, fuerit profana, non autem eccleſiaſtica, & in ea iuxta ſacrorum Canonum diſpoſitionem laicus, vt præfertur, eligendus, Iudex competens exiſtat. Quæ omnia, & ſingula in præſenti Conſtitutione contenta Sanctitas Sua voluit inuiolabiliter obſeruari; decernens ſic in iis, cæteriſque omnibus præmiſſis per quoſcunque, &c. etiam Sacri Palatij apoſtolici Auditores, necnon S.R.E. Cardinales, ſublata, &c. iudicari, &c. Necnon irritum, & inane, &c. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, ac Literis conſeruatoriis, quas omnes ad formam præſentis Conſtitutionis reduxit, in fauorem quoruncunque Ordinum, tam Mendicantium, quam non Mendicantium, Militarium, etiam S. Ioannis Hieroſolymitani, Congregationum, Societatum, aut cuiuſuis alterius inſtituti, etiam neceſſariò exprimendi, Collegiorum, Capitulorum, Eccleſiarum, Monaſteriorum, ac piorum quoruncunque, tam ſæcularium, quàm regularium locorum, necnon illorum etiam iuramento, confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, priuilegiis quoque, etiam ex cauſa, & titulo oneroſo, indultis, & Literis apoſtolicis, etiam Mari magno, ſeu Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet etiam per viam communicationis, ſeu extenſionis conceſſis, & iteratis, vicibus approbatis, & innouatis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorúmque tenoribus, & formis, ſpecialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum: non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſeruanda eſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habens, quibus quoad ea, quæ præſentibus aduerſantur, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat, ſpecialiter, & expreſſè derogauit, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Cæterùm, vt præſens Conſtitutio faciliùs omnibus innoteſcat, Sanctitas Sua voluit, & mandauit, vt non ſolùm in Cancellaria apoſtolica; ſed etiam ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ publicetur, illiúſque exempla in iiſdem locis affixa dimittantur, ac in Quinterno Cancellariæ inter Conſtitutiones perpetuas deſcribatur, & annotetur.

Placet, publicetur, & deſcribatur A.

Lecta, & publicata fuit ſupradicta Conſtitutio in Cancellaria Apoſtolica ab altero ex R. P. D. Maioris Præſidentiæ Abbreuiatoribus, die vigeſima menſis Septembris, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſexcenteſimo vigeſimoprimo, Pontificatus verò prælibati S. D. N. Gregorij PP. XV. Anno primo.

Et poſtmodum die, & anno ſupradictis in Quinterno eiuſdem Cancellariæ inter alias Conſtitutiones Apoſtolicas deſcripta, & annotata fuit.

NICOLAVS VRSINVS Procuſtos.

In Dei nomine. Amen. Anno à Natiuitate D. N. IESV Chriſti 1621. Indictione quarta, die verò vigeſima Septembris, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XV. Pontificatus ſui anno primo, retroſcripta Conſtitutio apoſtolica affixa, ac publicata fuit in Valuis Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ per me Auguſtinum Braccherium Apoſtolicum Curſorem.

OCTAVIVS SPADA, *Mag. Curſorum.*

Ex qua Conſtitutione præter ſupradicta notandum, quòd Regulares tenentur inſtrumentum ele- 13
ctionis Conſeruatoris exhibere, & relinquere apud
Scribam, ſeu Notarium Curiæ Ordinariorum, ad tollendas fraudes, quæ in hac re fieri poſſent. Præter- 14
eà notandum, quòd Regulares non poſſunt Conſeruatores ſemel legitimè electos, durante quinquennio à die electionis, amouere: quia ſtatim ac electi ſunt, cenſentur à Sede apoſtolica deputati; vnde ad libitum eligentium amoueri nequeunt; niſi interueniat legitima cauſa, putà negligentia, inimicitia, &c. quam Sedes apoſtolica, aut locorum Ordinarij pro eorundem Regularium, & aliorum prædictorum libito approbare debent.

QVÆ.

QVÆSITVM II.

De quibus Regularium cauſis poſsint Iudices Conſeruatores ab iis deputati cognoſcere.

SVMMARIVM.

1 *Conſeruatorum iuriſdictio de iure communi ad quæ extendatur.*

2 *Conſeruatores ſuæ iuriſdictionis limites excedentes incurrunt ſuſpenſionem ab officio per annum.*

3 *Conſeruatores qui incitat ad excedendum prædictos limites, excommunicationem incurrit.*

4 *Suſpenſio, quam incurrunt Conſeruatores prædicti, non eſt cenſura propriè dicta.*

5 *Conſeruator vt incurrat prædictam ſuſpenſionem, quid requiratur.*

6 *Ignorantia craſſa, & affectata ſcientiæ æquiparatur.*

7 *Excommunicationem vt incurrat pars incitans Conſeruatorem ad excedendos limites iuriſdictionis, quid requiratur: & num.9.*

8 *Lex excommunicans aliquid facientem, non comprehendit regulariter conſentientem, etiam mandando, conſulendo, vel procurando.*

10 *Iniuria quid ſit, & quibus modis inferatur.*

11 *Violentia quid, & quotuplex ſit.*

12 *Manifeſtum quod dicatur.*

13 *Conſeruatores poſſunt de manifeſtis, & notoriis iniuriis, & violentiis cognoſcere, & in illarum cognitione iudicialem indaginem adhibere: ſecus de dubiis: vt num.14.*

15 *Conſeruator quid facere debeat, ſi dubitet, an iniuria ſit notoria, vel ad ſuam iuriſdictionem ſpectet.*

16 *Conſeruatores in prædictis cauſis non ſolùm cõtra Clericos; verùm etiam contra laicos procedere poſſunt.*

17 *Conſeruator procedere poteſt contra reum, qui vocatus factum confitetur; ſed negat illud notorium.*

18 *Conſeruator an poſſit procedere contra reum, qui factum confitetur; ſed negat delictum.*

19 *Conſeruator an poſſit procedere per inquiſitionem mixtam.*

20 *Conſeruatores tueri poſſunt ab iniuriis, tam illatis, quàm inferendis.*

21 *Conſeruatores, neque criminaliter, neque mixtè; ſed ciuiliter tantùm procedere poſſunt.*

22 *Conſeruatores, ciuiliter procedendo, poſſunt vti cenſuris, & brachium ſeculare inuocare.*

23 *Conſeruatores quid poſſint virtute priuilegiorum Regularibus conceſſorum, Conſtitutionis Gregorij XV. & declarationis S. Congregationis Concilij Tridentini.*

1 DE iure communi Conſeruatorum Iudicum iuriſdictio ſolummodo extenditur ad cognoſcendum de notoriis tantùm, & manifeſtis iniuriis, & violentiis illatis, vel conferendis iis, à quibus aſſumuntur, *cap. 1. & fin: de offic. deleg. in 6.* Nec poſſunt cognoſcere de his, quæ iudicialem requirunt indaginem, id eſt, de rebus dubiis, vt exponit Gloſſ. *in d.cap. 1. verb. In-*
2 *daginem.* Quòd ſi in aliis minimè notoriis cauſis iudicialem indaginem poſtulantibus ſe intromittant, incurrunt ſuſpenſionem ab officio per annum: & pars
3 eos ſcienter incitans ad ita procedendum, incidit eo ipſo in excommunicationem, à qua abſolui non poteſt, niſi priùs ei, quem indebitè defatigauit, integrè de expenſis ſatisfaciat, *d. cap. fin.§.Vt autem.& §.ſeq.* Nauar. *in Manual. cap.27. num.* 115. Armill. *verb. excommunicatio, verſ. excommunicatio,* 85. Mandoſ. *in* *atnalib. caſib. num. 52. caſu* 181. Etaſm. à Cochies. *de iuriſd. Ordin. in exempt. part. 1. quaſt. 39. num. 6.* & alij communiter.

Supradicta autem ſuſpenſio non cenſetur eccleſia- 4
ſtica cenſura, nec habet eius vim; ſed intelligitur, vt ſint tantùm ſuſpenſi ab Officio Conſeruatorum, ac facultate illud exercendi per annum: quod licèt anteà in dubium reuocatum fuerit; hodie tamen eſt clarum ex Conſtitutione Gregorij XV. ſuper hoc ſpecialiter edita ſuperiùs relata, in qua id expreſsè declaratur; nempe, quòd ſolùm ſuſpenſi ſint per annum ab Officio Conſeruatorum, poteſtatéque illud exercendi.

Porrò ad eam ſuſpenſionem incurrendam requiri- 5
tur, vt Iudex ſcienter ſuæ poteſtatis limites excedat, vt dicitur in eo textu: *Vt ſi Conſeruatores de aliis, quàm de manifeſtis iniuriis, & violentiis ſcienter ſe intromiſerunt.* Idem eſſet, ſi ignorantia eſſet iuris, vel affectata, &
craſſa: nam ſcientia, & affectata, vel craſſa igno- 6
rantia æquiparantur, *cap. Cùm inhibitio. extr. de clandeſt. deſponſat. cap. Eos. de tempor. ordinat. in 6.* vbi Gloſſ. *verb. Affectata. ead. gloſſ. in d. cap. vlt. verb. Scienter.* Etaſm. à Coch. *d. q. 39. num. 6.*

Vt autem pars ſupradictam excommunicationem 7
incurrat, requiritur, quòd ipſamet ſollicitet: non enim illam incurreret procurator; ſicuti nec etiam
ipſa pars, ſi Iudex ad vlteriora non proceſſiſſet. Quia 8
lex excommunicans aliquid facientem, non comprehendit regulariter conſentientem, etiam mandando,
conſulendo, vel procurando; nec incurritur pœna, 9
antequàm id fiat: quia excommunicatio non debet extendi de vno caſu ad alium. Gloſſ. *in Clem. 1. de ſepultur.* & *in Clem. 1. de conſanguin.* quam dixit communiter receptam Nauar. id pluribus probans *d. cap. 77. num.* 51. Et in terminis *eod. cap. num.* 125. Cochier. *d. quaeſt. 39. num. 6. in fin.* & *num. ſeq.* Suarez *de cenſur. diſput. 23. ſect. 4. num.* 10.

Hæc de pœnis, quas Conſeruatores, ſuæ facultatis limites excedentes, ac pars id procurans incurrunt. Explicandum nunc pleniùs videtur, ad quæ prædictorum Conſeruatorum poteſtas ſe extendat: quod
vt clariùs eluceſcat, præmitto primò, quòd iniuria di- 10
citur, quicquid non iure fit, *inſtit. de iniur. in princ. l. 1.* & *l. Lex Cornelia. ff. de iniuriis.* Ioan. Andr. *in d. cap. in princ. verb. de Iniuriis, de offic. deleg. in 6.* Archidiac. *ibidem, num. 2. verb. Iniurias.* Franc. *num. 1.* Et violatio priuilegiorum iniuria dicitur: nam iniuriam alteri infert, qui eius priuilegia violat. Idem Ioan. Andr. *in cap. num. 3. eod. tit. & lib.* Iniuria etiam dicitur contumelia, atque iniquitas, & iniuſtitia: nam aliquem contumeliis afficiens, vel iniquitatem, ſeu iniuſtitiam (quod idem eſt) faciens, propriè iniuriam inferre dicitur. Farinac. 3. *part. prax. crimin. lib. 3. quaeſt. 105. num. 1.*

Quibus autem modis iniuria inferatur, docet idem Farin. ibid. *n. 1.* ad quem remitto curioſum Lectorem.

Violentia eſt iniuria quædam cum vi & impetu per- 11
ſonis, vel rebus facta, & eſt quintuplex ſecundùm Menoch. *in prælud. de recuperanda poſſeſſ. a n.* 18. Prima dicitur ablatiua, quando per vim aliquid aufertur. Secunda eſt expulſiua, quando per vim quis de poſſeſſione eiicitur. Tertia eſt compulſiua, quando per metum compellitur quis facere aliquid, quod ſponte aliàs facturus non erat. Quarta dicitur turbatiua, cùm poſſeſſor in ſua poſſeſſione turbatur. Quinta inquietatiua, cùm quis non ſinit alium vti re ſua quietè, quæ parum à quarta differt.

Manifeſtum dicitur, quod per facti euidentiam ita 12
notorium eſt, vt examinatione non indigeat: vel, ſi indigeat; poteſt nihilominùs probari clarè, & certitudinaliter per multos teſtes, & ita, quòd negari non poſſit. Ita Cardinal. Tuſch. *practicar. concluſ. iur.*

Digitized by Google

verb. Manifeſtum, *concluſ.* 71. *num.* 7. manifeſtæ au-
tem iniuriæ in præſenti caſu illæ intelliguntur, quæ ita
notoriæ ſunt, vt nulla probabili tergiuerſatione ce-
lari queant, *cap. Ex parte. de verb. ſignificat.* His poſitis,
Dico primò: Conſeruatores poſſunt de manifeſtis,
13 & notoriis iniuriis, & violentiis cognoſcere, & in illa-
rum cognitione iudicialem indaginem adhibere, quia
in notoriis habent iudicialem indaginem. Ita Inno-
cent. *d. cap.* 1. quod incipit: *Statuimus.* cuius ipſe
Author fuit, *n.* 1. *&* 4. *de offic. deleg. in* 6. vbi etiam Ar-
chidiac. *num.* 3. *in princ.* Franc. *num.* 3. *verſ. Vltimò,*
nota. Dominic. *ibid.* Moneta *de Conſeruator. cap.* 2. *q.*
3. *num.* 90. Eraſm. Coch. *d. q.* 19. *num.* 6. Azor. *inſtit.*
moral. parte 2. *lib.* 5. *cap.* 34. *q.* 8. Probatur: quia in
notoriis, & manifeſtis iniuriis, & violentiis commit-
titur iuriſdictio Conſeruatoribus: ergo & omnia illa,
ſine quibus ipſa explicari non poteſt, *l.* 2. *ff. de orig. iur.*
Non poteſt autem Iudex venire ad puniendum ali-
quos de notoriis malefactis, niſi eos citet, ſecundùm
Innocent. *in cap. Tua. de cohabit. Cleric. & mul. in* 6.
14 Ideò eis non eſt integrum, de iniuriis dubiis cogno-
ſcere: illæ enim ſine indagine iudicari non poſſunt.
15 Quòd ſi in principio dubitet Conſeruator, an iniuria
notoria ſit, an ad ſuam iuriſdictionem, & forum ſpe-
ctet; tunc poterit Conſeruator de ea cauſa cognoſce-
re, an ad ſuam iuriſdictionem pertineat: quod quili-
bet Iudex facere poteſt, *l.* 3. *ff. de iudic.* aliàs enim
inutile eſſet eius officium, *cap. Super literis. de reſcript.*
Quòd ſi factum notorium inuenerit, procedat in cau-
ſa; ſin minùs, deſiſtat: quia non habet ius defen-
dendi ſimpliciter iniuriam; ſed notoriam duntaxat.
16 Ita Azor. *d. q.* 8. Poteſt autem Conſeruator in prædi
ctis cauſis, non ſolùm contra Clericos, verùm etiam
contra laicos procedere. Roderic. *d. q.* 65. *art.* 11. *con-*
cluſ. 2. Mirand. *d. art.* 7. *concl.* 8. Laurent. de Peyrin. *lo-*
co cit. num. 41.
17 Item, ſi reus vocatus factum quidem confiteatur;
ſed neget illud notorium, Conſeruator contra illum
procedere poterit: nam, licèt id non ſit notorium
facti euidentia; eſt tamen notorium per confeſſio-
nem partis, *cap. Veſtra. de cohabit. Cleric. & mulier.*
Innocent. *d. cap.* 1. *num.* 6 *poſt med.* Gloſſ. *ibid. verb. Con-*
ſeruatores. Facit textus *in cap. Cum perſona.* cum Gloſſ.
in verb. Ordinariis. de priuileg. eod. lib. Panormit.
conſil. 62. *num.* 6. *part.* 2. Eraſm. à Cochier. *d. quæſt.*
18 39. *num.* 10. *& num.* 24. Azor. *loco cit.* Item, ſi reus
confiteatur factum; neget tamen delictum, vtputà,
quia dicat, ſe feciſſe ad ſuam defenſionem, vel animo
recuperandi ſuam poſſeſſionem, tunc Conſeruator
poterit ad ſuam inſtructionem teſtes, & probationes
admittere ad cognoſcendum, an ſit iniuria notoria,
etiam parte abſente. Innocent. *d. cap.* 1. *num.* 6. *&* 7.
vbi Ioan. Archid. & Franc. Andr. Panormit. *conſ.* 100.
num. 3. *part.* 1. Azor. *loco cit. verſ. Quæres.* Eraſm. à
19 Coch. *d. quæſt.* 39. *num.* 11. Inſuper, quando noto-
rium eſt delictum, at author illius ignoratur, proce-
dere poterit per inquiſitionem mixtam, ſpecialem,
nempe, quoad delictum; generalem autem quoad per-
ſonam, iuxta modū procedendi in cauſis criminalibus,
quem *alibi* tradidimus. Ioan. Andr. *in addit. ad Spec.*
tit. de Iudic. delegat. n. 25. Azor. *d. cap.* 34. *q.* 8. *circa*
med. Eraſm. à Coch. *loco cit. num.* 24. Debet tamen
Conſeruator vlterius procedendo pronunciare priùs,
factum, & delictum eſſe notorium, aliàs non valet
ſententia, nec proceſſus ſuus, qui debet fundari ſuper
notorio, cùm deficiat qualitas, ſuper qua fundatur
eius iuriſdictio adnotata per Innocent. *in cap. Præ-*
terea. de dilat. & *in cap. Tua. de cohabit. Cler. & mu-*
lier. Ita Panormit. *d. conſil.* 100. *num.* 3. *poſt med.*
Conſeruatorum igitur iuriſdictio non ſe extendit ad
dubia, & obſcura, in quibus verificandis ſpecialis
omninò indago requiritur, ac iudiciarius ordo ob-
ſeruandus eſt, per tex. *in cap. Ad noſtrum. el* 3. *de iu-*
reiur.
Dico ſecundò. Conſeruatores poſſunt illos aſſu- 20
mentes tueri, non ſolùm ab iniuriis illatis; verùm &
ab iis, quæ probabiliter creduntur inferendæ: vt, ſi
qui parati ſint ad violentiam inferendam iis, qui ipſos
in Conſeruatores elegerunt, poterunt prohibere, ex-
communicare, & punire, *cap. Sacro. ext. de ſent. ex-*
com. cap. Romana. §. Caueant. de offic. deleg. in 6. Et ſi
iniuria iam fuerit illata, poſſunt per cenſuras compel-
lere reos ad idoneam ſatisfactionem exhibendam,
etiam ſæcularis brachij auxilium inuocando. Ita Gloſſ.
in d. cap. 1. *verb. Defendere*, & ibi Ioan. Andr. *in*
princ. Ioan. Monach. *num.* 5. Molin. *de iuſt. tomo* 6. *q.*
29. *num.* 2. Azor. *d. cap.* 34. *quæſt.* 7. *verſ. Si iterum*
quæras. Eraſm. à Cochier. *d. quæſt.* 39. *num.* 13. Lau-
rent. de Peyrin. *loco cit. num.* 41.
Dico tertiò, Conſeruatores in prædictis cauſis, ne- 21
que criminaliter, neque mixtè; ſed ciuiliter tantùm
procedere poſſunt. Ita Monet. *d. cap.* 7. *quæſt.* 2. *num.*
231. Laurent. de Peyrin. *loco etiam cit. num.* 44. Pro 22
prædictis verò cauſis etiam ciuiliter procedendo po-
terunt cenſuris eccleſiaſticis vti, & brachij ſæcularis
auxilium inuocare: quia, cùm mandatur alicui nego-
tium, mandatur etiam id, ſine quo illud explicari
non poteſt, *l.* 2. *ff. de iuriſd. omn. iudic. cap. Paſtora-*
lis. cap. Præterea. de offic. delegati. Et fruſtrà datur iu-
riſdictio, niſi cum ea coniuncta ſit vis coactiua. Ita
docet Gloſſ. *d. cap.* 1. *verb. Conſeruatores. in fine*, &
verb. Defendere, & ibi etiam Franc. *num.* 6. & Doct.
communiter. Azor. *d. cap.* 34. *quæſt.* 10. Monet. *d.*
cap. 7. *num.* 279. Laurent. de Peyrin. *loco cit. num.*
45. Hæc prædicta omnia procedunt de iure com-
muni; nunc videamus, quid poſſint Conſeruatores
virtute priuilegiorū, & ex conſtitutione Gregorij XV.
Dico quarto: Virtute priuilegiorum Regularibus 23
conceſſorum, Conſeruatores ab ipſis electi maio-
rem, & ampliorem habent iuriſdictionem, quàm de
iure communi eis competat. Patet primò: quia poſ-
ſunt cognoſcere de omnibus cauſis, tam notoriis,
quàm dubiis, & quæ iudicialem requirunt inda-
ginem, vt conſtat ex priuilegio Clementis VII. Fra-
tribus Ordinis Minimorum conceſſo, quod refert
Laurent. de Peyrin. *tomo* 1. *priuileg. d. Ord. conſtit.* 5.
d. Pontificis, *fol.* 733. vbi traditur *Conſeruatoribus*
eiuſdem Ordinis facultas cognoſcendi de quibuſlibet mole-
ſtiis, iniuriis, atque damnis eis illatis, vel inferendis, in illis,
videlicet, quæ iudicialem requirunt indaginem, ſummariè,
ſimpliciter, & de plano, &c. contradictores quoſlibet com-
peſcendo. Per quas clauſulas concedi poteſtatem proce-
dendi iudicialiter in non manifeſtis probat Farinac. 2.
part. deciſ. 616. *n.* 3. *&* 4. Secūdò poſſunt cognoſcere de
omnibus Regularium cauſis, ciuilibus, criminalibus, &
mixtis, vt patet ex eodem priuilegio Clementis VII &
ex alio priuilegio Gregorij XIII. Societati IESV con-
ceſſo, quod retuli ſuprà *in tertio huius diſputationis quæſito.*
Tertiò, poſſunt articulum ab aliis inchoatum proſe-
qui, vt patet *ex d. priuilegio Clem. VII.* vnde hodie
poſt d. Conſtitutionem Gregorij XV. ſi elapſo quin-
quennio Regulares vellent Conſeruatorem mutare,
vel quia prior electus defunctus eſſet, vel in longin-
quam regionem diu moraturus recederet; & ideò al-
terum Conſeruatorem eligerent, poſſet hic nouiter
electus articulum ab alio inchoatum proſequi. Quar-
tò, citare poſſunt per edictū, vbi tutus non eſt acceſſus
ad perſonaliter citandū, vt patet ex narratis priuilegiis.
Quintò, poſſunt Conſeruatores eligere, etiamſi non
ſint in ciuitatibus, in quibus Conſeruatores deputa-
ti ſunt.
Sextò, poſſunt etiam trahere ad ſuum iudicium
perſonas

perſonas exiſtentes extra ciuitates, & diœceſes, in quibus Conſeruatores deputati ſunt, vt patet ex dictis priuilegiis; licèt contrarium ſit ex diſpoſitione textus *in d. cap. vlt. §. Conſeruatores autem. de offic. deleg. in 6.*

Septimò, poſſunt etiam ad ſuum iudicium trahere perſonas exiſtentes extra ciuitates, & diœceſes, in quibus Conſeruatores deputati ſunt, infra tres diætas, licèt de iure communi non poſſint vltra vnam diætam, *ex d. cap. fin. cit.*

Octauò, virtute præfatorum priuilegiorum poſſunt Conſeruatores cognoſcere de omnibus Regularium cauſis, criminalibus, ciuilibus, & mixtis, ſiue Regulares ſint actores, ſiue rei, vt patet ex d. priuilegio Gregorij XIII. cùm tamen contrarium ſit de iure communi, ſecundùm quod actor forum rei ſequi debet, *cap. Si Clericus. & cap. Cùm ſit generale. extr. de foro compet.* cum concordant. *ibi* allegatis. Verùm hoc reuocatum fuit à Gregorio XV. in narrata ſua Conſtitutione, in qua voluit vt Regulares coram ſuis Conſeruatoribus ſolùm tanquam rei conueniri poſſint; alios autem tanquàm actores coram eiſdem conuenire nequeant, niſi agatur de manifeſtis iniuriis, & violentiis Regularibus, ſiue eorum bonis illatis, ſiue inferendis. Quo caſu poſſunt Conſeruatores cognoſcere, etiamſi Regulares actores ſint, ſeruata forma iuris communis, *in cap. 1. & fin. de offic. deleg. in 6.* vt pluribus probat Laurent. de Peyrin. *loco cit. à num. 52. vſque ad 57. excluſiuè*: & declarauit Sacra Congregatio Concilij in hæc verba:

IN Conſtitutione de Conſeruatoribus edita à ſanct. mem. Gregorio XV. ex ſententia Sacræ Congregationis Concilij inter cætera ſtatutum eſt, vt coram Conſeruatoribus Regulares conueniri quidem, aut trahi debeant; ſed alios conuenire, aut trahere non poſſint, ita vt memorati Conſeruatores in cauſis, in quibus Regulares, & alij actores fuerint, nullam prorſus iuriſdictionem habeant; ſed in iis tantùm, in quibus rei extiterint.

Dubitatur nunc, an per hæc verba ſublata ſit facultas, quam habent Conſeruatores defendendi Regulares, & alios à manifeſtis iniuriis, & violentiis, quæ illis de facto inferuntur, dum à ſuis poſſeſſionibus deiiciuntur, & propriis bonis vti, ac frui impediuntur.

SAcra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum cenſuit, eiuſmodi verbis minimè ſublatam fuiſſe facultatem, quam habent Conſeruatores defendendi Regulares à manifeſtis iniuriis, ac violentiis; dummodo obſeruent formam præſcriptam Conſtitutionibus Innocentij IV. & Bonifacij VIII. relatis *in c. 1. & fin. de offic. deleg. in 6.*

C. Card. de Torres.

Locus † ſigilli.

PROSPER FAGNANVS,
S. Congr. Secr.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Iudices Conſeruatores poſsint, vt ſuſpecti recuſari; & vtrùm ab eorum ſententiis appellari poſsit?

SVMMARIVM.

1 *Conſeruatores cognoſcentes de manifeſtis iniuriis, & exequentes pœnam à iure impoſitam, nequeunt vt ſuſpecti recuſari.*

2 *Conſeruatores vt ſuſpecti recuſari poſſunt, quando pœna eſt arbitraria, & quando volunt cognoſcere de cauſis, vbi non agitur de vindicandis manifeſtis iniuriis Regularium, vt num. 3.*

4 *Appellatio non datur à ſententiis Conſeruatorum cognoſcentium de notoriis iniuriis; ſecùs quando controuertitur, an factum ſit notorium, vt num. 5. vel quando cognoſcunt de cauſis dubiis, vt n. 6.*

QVoad primam *quæſiti huius* partem reſpondeo, 1
quòd Conſeruatores cognoſcentes de manifeſtis iniuriis ſecundùm formam *c. 1. & fin. de offic. deleg. in 6.* exequentes pœnam à iure impoſitam, nequeunt vt ſuſpecti recuſari: quia tunc ſe habent vt meri executores. Ita docent Azor. *inſtit. moral. part. 2. lib. 5. cap. 34. qu. 11.* Caualcan. *deciſ. 33. num. 15. part. 2.* Etiam à Coch. alios citans *de iuriſd. Ordin. in exempt. part. 1. qu. 39. n. 13.* Faciunt, quæ docet Innocent. *in c. Ex parte. il 1. de verbor. ſignificat.* dicens, Iudicem poſſe vindicare iniuriam propriam ſibi notoriè illatam, cùm hoc caſu potiùs ſit executor, quàm Iudex: quia exequitur pœnam à iure impoſitam: & ideò non poteſt vt ſuſpectus recuſari.

Si verò pœna, quam exequuntur, non ſit à iure im- 2
poſita, ſed arbitraria, tunc recuſari poterunt, etiamſi iniuria ſit manifeſta, iuxta doctrinam Panormit. *in cap. Si quis contra Clericum. num. 11. de foro compet.* Farinac. *in praxi crimin. par. 2. qu. 21. n. 130.* quia in quantum arbitrarentur, eſſent veri Iudices, & poſſent in arbitrando modum excedere. Vnde à Iudice pœnam arbitrante appellari poteſt, Gloſſ. *in cap. Super his. verb. Arbitrium extr. de accuſat.* Licèt à pœna in iure expreſſa appellari non poſſit, *c. Quia nos. de appellat.*

Hinc certum eſt, quòd Conſeruatores cognoſcen- 3
tes de aliis Regularium cauſis, vbi non agitur de vindicando eos à manifeſtis iniuriis, & violentiis ſibi illatis, vel inferendis, & in quibus Regulares rei ſunt, vtique ſuſpecti allegari, & vt tales recuſari poſſunt, per tex. *in d. cap. Si quis contra Clericum. de foro compet. & cap. Secundò, requiris. §. 3. de appellat.* Et tunc eligendi ſunt arbitri, qui de cauſis ſuſpicionis cognoſcant, prout obſeruandum eſt, quando Iudex ſuſpectus allegatur. Et hæc quoad primam quæſiti partem.

Idem ferè dicendum eſt quoad appellationem ab 4
eorum ſententiis. Nam, ſi cognoſcant de notoriis, & manifeſtis iniuriis Religioſis illatis, non poteſt ab eorum ſententiis appellari: quia in facto vero notorio appellatio non admittitur à iure, *cap. Cùm ſit Romana. de appellat.* Pluribus probat Farinac. *d. qu. 21. n. 117.* niſi tamen excederent modum in infligenda pœna. *cap. Reprehenſibilis de appellat.* Panormit. *in cap. Ad noſtram. n. 7. eod. tit.*

Item, quando controuertitur, an factum ſit noto- 5
rium, de quo etiam Conſeruatores cognoſcere poſſe diximus *in ſuperiori quæſito*, ſi declarent illud notorium, ab eorum declaratione appellari poteſt, cùm poſſent iniuſtè declaraſſe, ſicut in ſimili dicit Gloſſ. *in cap. Cupientes. §. Quod ſi per viginti. verb. priuatos. de*

 elect.

elect.lib.6. Quod licèt à ſententia iuris non appelletur, *cap. Quia verò. de appellat.* tamen à ſententia Iudicis declarantis, quem in pœnam legis incurriſſe, benè appellari poteſt. Ita docet Panormit. *conſil.* 100.*n.* 3.*poſt med.part.*1. Item in ſententiis Conſeruatorum latis in aliis cauſis non manifeſtis, & notoriis, ſed dubiis, de quibus iuxta priuilegia Regularium, ac iuxta Conſtitutionem Gregorij XV. editam, *De Conſeruatoribus.* cognoſcere poſſunt, appellatio admittitur: quia in notoriis tantùm non admittitur appellatio, in aliis autem ſic. Appellandum eſt autem ad Summum Pontificem, à quo, & non ab alio inferiori, etiam Legato de latere, concedi poſſunt, vt in ſuperioribus probauimus, & à delegato regulariter appellatur ad delegantem; non autem ad inferiorem. Ita Petr. de Ancharan.*conſil.*72.*num.*1.*vol.*1.Card.Tuſc. *pract.concluſ. iur.verb. Conſeruatores. concluſ.*760.*n.* 6. Laurent.de Peyrin.*tomo* 2.*priuileg.Ord.Minim.in annot.ad conſtit.* 5.*Gregor. XV. num.*61.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbates, & Prælati Episcopo inferiores poſſint in Iudices Conſeruatores eligi.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati omnes Episcopo inferiores, qui dignitatem, vel perſonatum in Cathedralibus, vel Collegiatis Eccleſiis obtinent, poſſunt in Iudices Conſeruatores de iure communi aſſumi.*

2 *Priores ſæculares Collegiatarum Eccleſiarum aſſumi poſſunt in Iudices Conſeruatores.*

3 *Archidiaconi, Archipresbyteri, Primicerij, Præpoſiti, Decani, Cantores & Theſaurarij poſſunt in Conſeruatores eligi: item omnes ij, qui in particularibus Eccleſiis munus obtinent, quod ſecundùm communem exiſtimationem dignitas reputatur, num.*4.

5 *Priuilegiorum vigore quinam poſſint à Regularibus in Conſeruatores aſſum.*

6 *Abbates, & Prælati omnes, etiam Regulares Episcopo inferiores, quomodo iuxta Conſtitutionem Greg. XV. recipi poſſint in Conſeruatores.*

7 *Priores Clauſtrales, & Vicarij Prælatorum an poſſint in Conſeruatores eligi.*

8 *Prælati Regulares, ad hoc, vt Conſeruatoris munus obire valeant, an ſit neceſſaria licentia, & quomodo.*

9 *Monaſterij vtilitas an requiratur ad hoc, vt Regulares Prælati in Conſeruatores eligi poſſint.*

1 DE iure communi Abbates, & Prælati omnes Episcopo inferiores, qui dignitatem, vel perſonatum in Cathedralibus, vel Collegiatis Eccleſiis obtinent, poſſunt in Iudices Conſeruatores aſſumi per textum *in cap.fin. in principio, de offic. deleg.lib.*6. vbi Bonifacius VIII. ſic ait: *Hac Conſtitutione perpetuò valitura ſancimus, vt Conſeruatores, qui aliquibus, vt à manifeſtis iniuriis, & violentiis tueantur eoſdem, plerumque à Sede apoſtolica conceduntur, de cætero deputari non poſſint, niſi Episcopi, vel eorum Superiores, aut Abbates, ſeu dignitates, vel perſonatus in Cathedralibus, vel Collegiatis Eccleſiis obtinentes.* Ex quibus patet, quòd Abbates, tam ſæcularium, quàm regularium Eccleſiarum, & Monaſteriorum præfecti poſſunt in Iudices Conſeruatores aſſumi: quia in hoc textu indiſtinctè Abbates nominantur: & ideò indiſtinctè de omnibus id intelligendum eſt. Quod affirmat Moneta *de Conſeruatorib.c.*5.*q.*8.*n.*79.& 80. 1

Idem dicendum eſt de Prioribus ſæcularibus Collegiatarum Eccleſiarum: quia hi dignitatem habere dicuntur, vt docet Nauar. *lib.*1.*conſil. tit. de maior. & obed.conſil.*4.*num.*3.& nos alibi latè probauimus: & ita docent Monet. *d.cap.*5.*quæſt.*7.*num.* 94. Laurent. de Peyrin.*tomo.*1.*priuileg. Ord. Minim. in annot. ad Conſtit.* 5. *Gregor. XV. num.*15. 2

Idem dicendum eſt de Archidiacono, Archipreſbytero, Primicerio, Præpoſito, Decano, Cãtore, Theſaurario: quia hi eccleſiaſticam dignitatem obtinent: quod etiam affirmant Monet.*d cap.*5.*qu.*7.*num.*88. & *plurib.ſeqq.* Confect. *in Sum.priuileg. cap.*5. Laurent. de Peyrin. *in annot. ad conſtit.* 5. *Gregorij XV. num.*15. 3

Idem aſſerendum eſt de reliquis omnibus, qui in quibuſdam particularibus Eccleſiis habeant munus aliquod, ſecundùm communem exiſtimationem, dignitatem, vel perſonatum retinens: hi enim etiam Conſeruatores eligi poterunt. Laurent.de Peyrin. *loco cit.num.*16. 4

Prædicta omnia latiùs patent ex priuilegiis Summorum Pontificum Regularibus conceſſis, quorum virtute poſſunt in Conſeruatores eligi perſonæ quæcunque in eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ, necnon Vicarij, & Officiales generales Episcoporum, Cathedraliúmque Eccleſiarum Canonici, vt *in ſuperiori quæſito* dictum eſt. 5

Ideò etiam hodie poſt Conſtitutionem Gregorij XV. de Conſeruatoribus editam, poſſunt Abbates, ac Prælati Episcopo inferiores (prout ad rem noſtram facit) in Iudices Conſeruatores aſſumi, ſi in prouincialibus, vel diœceſanis Synodis ab Archiepiscopo, vel Episcopo, aut alio Prælato Synodo præſidenti, necnon ab aliis eidem Synodo intereſſentibus eligantur, iuxta decretum Trident. Concilij *ſeſſ.*25. *de reformat. cap.*10.*de eligendis Iudicibus ſynodalibus*, quibus, præter Ordinarios, cauſæ delegari poſſint: ac iuxta d. conſtitutionem Prælati etiam Regulares poſſunt Iudices Conſeruatores eligi. quia verè ſunt in eccleſiaſtica dignitate conſtituti, vt conſtat *ex cap. Niſi eſſent. de præbend.* ibi: *Non dignitas Prioratus, ſed perſona Prioris maneat onerata.* & probant Ioan. And.*ibi num.*4. Anton.de Butr.*num.*14. Cardin. *num.*3.*not.*3. Panormit. & alij, quos adduximus *in* 1. *tomo, diſput.*1.*qu.*3. & 5. At in prædictis priuilegiis, ac etiam in prædicta Conſtitutione Gregorij XV. requiritur, quòd perſonæ in Conſeruatores eligendæ, ſint in dignitate eccleſiaſtica cõſtitutæ: ergo. Et hoc intelligitur de omnibus iis, qui nullum in Monaſterio Superiorem habent: quia, ſi alium Superiorem in eodem Monaſterio haberent, vt ſunt Vicarij Prælatorum Conuentualium, & 6 7
Priores Clauſtrales, non poſſent huiuſmodi officio fungi: quia non dicuntur eſſe in dignitate conſtituti, vt conſtat *ex Clem.*2.*de reſcript.* vbi deciditur, Priorem Clauſtralem non poſſe eſſe delegatum ad Literas Pontificis, vel eius Legati exequendas. Cuius decreti ea eſt ratio, quòd huiuſmodi delegatus in eccleſiaſtica dignitate conſtitutus eſſe debet. *cap. Statutum. in princ. de reſcript. lib.*6. Atque ſic docent Emmanuel Roderic. *quæſt.regular. tomo* 1. *qu.* 65. *art.*3. Mirand. *tomo* 2. *Manual. Prælat.qu.*27.*art.*2.*concl.*3. Paſſarel. *in notab.priuileg. notab.*32. Monet. *de Conſeruator. cap.* 5. *qu.*2.*num.*24 Laurent.de Peyrin. *in annot.ad d.Conſtit.* 5.*Greg. XV.n.*71.

Aduerte autem, ad hoc, vt Regulares Prælati tale munus Conſeruatorum ſuſcipere poſſint, neceſſariam non eſſe Superioris licentiam: quia, licèt Religioſus non debeat eſſe acceptator forenſium negotiorum, abſque Abbatis licentia, & Monaſterij vtilitate, de 8

qua

qua inferiùs, *can. Monachi. el 2. 16. quæſt. 1. & cap. 2. de poſtuland.* vbi prohibetur, ne Monachi ſint ſuſceptores, & executores, abſque licentia Abbatis, & vtilitate Monaſterij; nomine ſuſceptorum, & executorum Doctores aiunt intelligi omnia officia iudicialia. Ita Ioan. Andr. *in d. cap. 2. num. 2.* Hoſtien. *num. 1. in fine.* Panormit. *num. 3.* Anton. *num. 8.* Cardinal. *num. vn. quæſt. 2.* Anchar. *num. 1.* At officium Conſeruatorum eſt officium iudiciale, vt conſtat: tamen hoc intelligendum eſt de Religioſis ſimplicibus, non autem de Superioribus, & Prælatis: his enim non eſt neceſſaria huiuſmodi licentia; ſicut in ſimili de officio executorum teſtamentorum docent Sylueſt. *verb. Teſtamentum, 2. quæſt. 2. dict. 1.* Molin. *de iuſt. tomo 1. diſput. 247. col. penult.* & alij apud Sanchez *in Decalog. lib. 6. cap. 11. num. 5.* Et de officio Aduocati, & Procuratoris docent Gloſſ. *in can. 2. De præſentium. verb. Defenſor. 61. quæſt. 1.* & *in Clement. Religioſus, verb. Religioſus. de procurator.* vbi Panormit. *num. 4.* & alij. Idem Panormit. *in cap. In noſtra. num. 9. extr. de procurator.* & *cap. Sopitæ. num. 3. de cenſib.* & alij plures relati à Sanchez *d. lib. 6. cap. 13. num. 16.* Et *de officio arbitrorum* docent ead. Gloſſ. *d. can. De præſentium. verb. Defenſor.* Panormit. *ſuper d. cap. 2. num. 4. de poſtulando*, & alij apud Sanchez *d. cap. 13 num. 18.* quæ omnia intelligenda ſunt, niſi in ea Religione ſtatutum ſit, vt Superioris licentia exigatur.

9 Dubium eſt autem, an licèt in Prælatis Regularibus Superioris licentia non ſit neceſſaria ad conſeruatorum munus ſubeundum; requiratur tamen eorum Monaſterij vtilitas: quia *in ſupradicto can. Monachi. 16. quæſt. 1.* & *d. cap. 2. de poſtuland.* vltra Superioris licentiam exigitur etiam Monaſterij vtilitas ad hoc, vt Religioſi iudicialia munera obire poſſint. Verùm dicendum eſt, aliam expreſſam proprij Monaſterij vtilitatem ad id non requiri; ſed ſufficere eam, quæ ex ſuſceptione talis officij Conſeruatorum prouenire ſatis dignoſcitur. Nam, ſi omnes hi Regulares Prælati Iudices Conſeruatores eſſe poſſent, maxima omnibus Monaſteriis vtilitas inde orietur, cùm paſſim omnia indigeant electione Iudicis Conſeruantis: & hi Regulares Prælati ita electi meliùs cauſis Monaſteriorum proſpicerent, & faciliùs negotia expedirentur: ſæpè enim in eo loco non erit Eccleſia Cathedralis; ſed valdè diſtabit, vt eius Canonici, aut aliæ perſonæ in dignitate conſtitutæ in Iudices Conſeruatores eligantur. Prætereà aliquando lis inter Monaſterium, & ipſam Eccleſiam, vel Epiſcopum vertetur; ideò Regulares non benè tuti erunt ſæculares Clericos eligendo, vt eorum iura conſeruent contra ſeipſos, vel proprios Superiores. Qua de cauſa Doctores aſſerentes, poſſe Regulares Prælatos tale munus obire, nullam de Monaſterij vtilitate mentionem faciunt; quaſi ſupponentes hoc in maximam Monaſteriorum omnium vtilitatem vergere. Et hoc docet expreſsè Sanch. *dict. cap. 13. num. 80.* Ideò debent Religioſi procurare, vt in Prouinciali, vel diœceſana Synodo ſæpè Regulares Prælati in Iudices ſynodales aſſumantur, qui, & non ſæculares dignitates, ab eis deinde pro eorum priuilegiis, & iuribus tuendis in Conſeruatores eligantur.

* * *

QVÆSITVM V.

Abbates, & Prælati Regulares, quæ officia, & quos actus in iudicio exercere poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati Regulares an poſſint Aduocatorum, & Procuratorum munus in iudicio obire.*

2 *Monaſterij vtilitatem interuenire an ſit ad id neceſſarium.*

3 *Prælati an poſſint eſſe arbitri.*

4 *Prælati Regulares nullum in Monaſterio Superiorem habentes, poſſunt eſſe Delegati Summi Pontificis, vel eius Legati, etiamſi ſint ad tempus, vel ad Superiorum nutum amouibiles, vt n. 5.*

6 *Abbates, & Prælati regulares poſſunt eſſe Iudicum aſſeſſores.*

7 *Abbates, & Prælati regulares, necnon Religioſi de illorum licentia poſſunt eſſe Vicarij Epiſcoporum.*

Dico primò: Abbates, & Prælati regulares, etiam conuentuales, poſſunt de iure communi Aduocatorum, vel Procuratorum munus in iudicio obire, non ſolùm abſque Superioris licentia; verùm etiam pro aliis; niſi ſecùs per ſpecialia Religionis ſtatuta cautum eſſet: quia, ſicut habent poteſtatem, hanc licentiam Regularibus ſibi ſubditis concedendi, *can. Monachi. el 2. 16. qu. 1. cap. 2. de poſtulando. Clem. Religioſus. de Procurator.* ita etiàm poſſunt ipſi hæc munera obire: integrum enim eſt eis vti omnibus facultatibus, quas aliis concedere poſſunt. Ita Gloſſ. *in can. De præſentium. verb. Defenſor. 16. quæſt. 1.* & Gloſſ. 1. *in d. Clem. Religioſus*, vbi etiam Panormit. *num 4.* communiter ſcribentes. Idem Panormit. *in cap. In noſtra. num. 9. de Procurator.* Felin. *in cap. Inſuper. ante numer. 1. de probat.* Nauar. *comment. 2. numer. 64. de Regular.* Azor. *inſtit. moral. parte 1. lib. 12. cap. 11. quæſt. 9.* & alij apud Sanchez. *in Decalog. lib. 6. c. 13. n. 18.* Hoc autem intelligendum eſt, Monaſterij vtilitate ſuadente: quia ad hoc munus exercendum Religioſis neceſſaria eſt Abbatis licentia, & Monaſterij vtilitas copulatiuè, nec ſufficit disiunctiuè earum alteram interuenire: in textu enim *citati Can. Monacho.* ſic dicitur: *Vt nullus Monachorum forenſis negotij ſuſceptor, vel executor exiſtat, niſi quod Monaſterij expoſcit vtilitas; Abbate ſibi nihilominus imperante.* Quod idem confirmatur *d. cap. 2. de poſtuland.* Ita Panormitan. *loco citato*, Sanchez *loco etiam citato.* Vtilitas autem Monaſterij non ſolùm cenſetur, quando Prælatus, vel Religioſus directè pro ipſius Monaſterij rebus in iudicio recuperandis, conſeruandis, vel defendendis ageret; verùm etiam, quando alicuius laici patrocinium ſuſciperet, vnde magna vtilitas Monaſterio prouenire poſſet. Quare licitum eſt Prælato regulari, & Religioſo de eius licentia iuſta poſtulare pro aliis, etiam coram Iudice ſæculari; in cauſis tamen ciuilibus, cùm, vel miſeria perſonæ, vel gratitudo ei debita, aut grandis Monaſterij neceſſitas, vel vtilitas; non tamen auaritia, vel ambitio interuenerit. Atque ita tenent Panormitan. *dict. cap. 2. num. 3. de poſtuland.* Nauarr. *d. comment. 2. num. 66.* qui refert, ſe vidiſſe Legionæ Priorem quendam clauſtralem in Monaſterio S. Iſidori id facientem. Redoan. *de ſpol. Clericorum, quæſtione 2. numero 27.* Sayrus *in claui regia, lib. 12. capite 22. numero 5.* 2

Gonzal.

Digitized by Google

Gonzal. *ad Regul.*8. *Cancellar.gloſſ.*2. *num.*33. Angel. *verb. Aduocatus.num.*9. Tabien.& alij, quos refert, & ſequitur Sanch.*d.cap.*15.*num.*17. contra Ioan. Andr. Franc. Cardin.Imol. & alios apud eundem *ibid.numero* 16.

3 Dico ſecundò: Abbates, & Prælati regulares poſſunt arbitri eſſe,ſi Monaſterij vtilitas interueniat: neque ad id vlla Superioris licentia indigent,provt *ſuprà* de Aduocati, & Procuratoris officiu dictum eſt. Ita docent Gloſſ.*in c.De praſentium.verb. Defenſor.*16.*qu.*1 Panormit.*in d.cap.*2.*num.*4.*de poſtuland.* & alij apud Sanchez *loco cit.num.*58. Arbitratores autem eſſe poſſunt, etiam Monaſterij vtilitate non interueniente: quia ſimplices Religioſi hoc munus de Superioris tantùm licentia,abſque Monaſterij vtilitate obire poſſunt: nam ad concernentia pietatem abſque iudicij figura,vel ſtrepitu,quale eſt iudicium arbitratoris,Superioris tantùm licentia ſufficit. Ita Panormit. *in cap. Quintauallis,ſub num.*13.*de iureiur.*Roſella *verb.arbitr. num.*2.Syluest *eod.verb.q.*16.*n.*14. & alij plures apud Sanch.*d.c.*13.*n.*61.

4 Dico tertiò: Abbates, & Pralati regulares, etiam conuentuales,qui in Monaſterio nullum Superiorem habent, poſſunt eſſe delegati ad Summi Pontificis, vel eius Legati Literas exequendas: ſunt enim in dignitate conſtituti: quod de Abbatibus ſatis clarum eſt per ea,quæ adduximus *in* 1.*lib.diſp.*1.*quaſt.*2. De aliis item Prælatis Conuentualibus patet:quia habent præeminentiam cum adminiſtratione, & iuriſdictionem in vtroque foro in ſuo Monaſterio, vt *ead.diſp.*1.*qu. vlt.*probauimus. Sed qui ſunt in dignitate conſtituti, poſſunt eſſe Sedis apoſtolicæ delegati, *cap.Statutum. de reſcript.in* 6. ergo.Et hoc expreſsè probatur *in cap. Cum olim.de maiorit.& obedient.* vbi Summus Pontifex Priori Fratrum Prædicatorum cauſam *in d. cap.* contentam delegat. Habetur idem *ex Clem.*2. *de reſcript.* vbi deciſum eſt, Priorem Conuentualem eſſe huius delegationis capacem. Et ita docent ibi Gloſſ. *in verb.Per electionem.* & Panormit.*num.*6. Idem *in d. cap.Cum olim.num.*1. vbi Felin. *num.etiam* 1. Franc.*d. cap.Statutum num.*4.*& cap. Nullus.num.*6. *de elect. in* 6.Sylueſt & alij,quos retulimus *d.quaſt.vlt.num.*1. & alij apud Sanch.*d.cap.*13.*n.*78.

5 Nec refert,quòd Abbates, & Prælati non ſint perpetui, ſed ad tempus, atque ad Superiorum nutum amouibiles,vt docent Doctores citati communiter,& diximus *d.diſp.*1 *q.*2.*in fine.*

6 Dico quartò: Abbates, & Prælati regulares poſſunt eſſe Iudicum aſſeſſores: quia eandem licentiam Religioſis ſibi ſubditis concedere poſſunt, vt docet Lambertin.*de iurepatronat.lib.*2.*par.*1.*qu.*4.*art.*7.*num.* 1.Sanchez *d.c.*13.*num.*85. Ad quod etiam dicit,neceſſariam eſſe Monaſterij vtilitatem: quia is actus ad ſententiam iudicialem pertinet: at Religioſis ad munera iudicialia ſubeunda Monaſterij vtilitas neceſſaria eſt, *d.can. Monachi.el* 2.16. *qu.*1. & *d.cap.*2.*de poſtuland.*

7 Dico quintò: Poſſunt Abbates,& Prælati regulares,ſicut & Religioſi, de illorum licentia eſſe Epiſcoporum Vicarij: quia nullibi in iure id eis interdictum reperitur. Ita Panormit.*in cap.fin.num.*4 *de Cleric.ægrot.*Rebuff.*in praxi benefic.tit. de Vicar.Epiſcop. num.*40. Nauar. *comment.*2. *de Regular. num.*68. *verſ. Addo decimoquinto.* & *comment.*4.*num.*9. Azor. *inſtit. moral. tom.*2.*lib.*4.*cap.*43. *quaſt.*10. Sbroz. *de Vicar. Epiſcopi,lib.*1.*quaſt.* 38.*num.*4. Sanch. *in Decalog.lib.* 6.*cap.*11.*num.*88.*& ſeq.* Ricc. *collect.*143. *in fine.* Fuſc. *de viſit.lib.*2.*cap.*15.*num.*100. Graff.*deciſ.aur.par.*2.*lib.* 3.*cap.*20.*num.*14 Barboſ.*de offic.& poteſt. Epiſcopi,par.* 3.*alleg.*54 *num.*12. & alij plures apud Sbroz.& apud Sanchez *locis citatis.* Debet tamen habere vnum Socium de Conuentu ſecum: quia in his non debet ſtare ſolus, vt docent Graff. Azor. & Barboſ. *locis cit.* & Campanil.*in diuerſor.iur. canonici, rubr.* 21. *cap.* 15. *num.*118.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates regulares, & Monachi,abſque ipſorum licentia,teſtamentorum,vel aliarum vltimarum voluntatum executores eſſe poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, etiam conuentuales, teſtamenta, vel alias vltimas voluntates exequendi facultatem habent, abſque Generalis,aut alterius Superioris licentia.*

2 *Religioſus non poteſt munus executoris teſtamentarij ſuſcipere,niſi petita priùs,& obtenta licentia à ſuo Superiore.*

3 *Abbas, etiam re non integra, poteſt reuocare Monacho facultatem,quam illi tradidit,vt alicuius vltima voluntatis executor eſſet.*

4 *Abbates, & Religioſi, qui munus prædictum ſuſcipiunt,poſſunt ab Epiſcopo compelli ad reddendam rationem geſta executionis. Limita tamen, vt num.*5.

6 *Minores Fratres, & eorum Pralati nequeunt eſſe teſtamentorum, & vltimarum voluntatum executores: benè tamen omnes alij Religioſi,etiam Mendicantes,vt num.*7.

Dico primò: Abbates,etiam conuentuales, teſtamenta, vel alias vltimas teſtatorum voluntates 1 exequendi facultatem habent:neque ad id Generalis, aut alterius Superioris licentia indigent,niſi aliter per particulares conſtitutiones in Religione obſeruandum eſſet; vel niſi Superior ad id eos adſtringeret. Cùm enim ipſi Abbates dare poſſint licentiam ſuis Monachis ad tale munus exequendum, vt cum pluribus docet Sanch. *in Decalog.lib.*6.*cap.*11.*n.*15. poterant etiam id per ſeipſos præſtare: quia Abbates eiſdem facultatibus, & diſpenſationibus, quas poſſunt aliis concedere, poſſunt etiam ſecum vti, quando in Religione contrarium ſtatutum non reperitur. Atque ita docent Sylueſt. *verb. Teſtamentum.*2.*quaſt.*2.*dict.* 1.Tabien.*verb. Executor.qu.*1.*num.*2.Molin. *de iuſt. & iure,tomo* 1.*diſp.*247.*verſ.Religioſus tamen. in fine.* Rodetic.*quaſt.regul.tom.*3.*quaſt.*70.*art.*1. Flores de Mena *variar.quaſt.lib.*2.*quaſt.*24.*num.*22.& alij apud Sanch. *d.cap.*11.*num.*5. Barboſa *de offic.& poteſt. Epiſc.par.*3. *alleg.*82.*n.*30.

Dico ſecundò: Religioſus, licèt ab aliquo ſui te- 2 ſtamenti executor conſtitutus ſit; non tamen poteſt tale munus ſuſcipere, niſi petita priùs, & obtenta licentia à ſuo Abbate,vt habetur *in c.Religioſus.in prin. de teſtament.lib.*6.*Clement.*1.*eod tit.* Quòd ſi non obtenta huiuſmodi licentia executoris munus aſſumat; executio per eum facta,nulla erit: quia *in d.cap.*2. dicitur: *Religioſus executor eſſe non poteſt.* quæ verba actum in contrarium geſtum nullum oſtendunt. Gloſſ. *in Reg.*1.*de reg.iur.in* 6. Ita Franch. *in d.cap.*2.*num.*2. Couar. *in cap.Tua nobis.num.*1. & 2.*extr.eod.tit.* Sylueſt.*loco citato.*Molin.*loco etiam citato.* Rodetic. *d.art.* 1.Ceuall.*c.mmun.contra com.quaſt.*88.*in fin.*Stephanus Grat.*diſcept.forenſ.cap.*123.*num* 2.*& ſeq.*Campanil. *in diuerſ. iuris canon. rubr.*12. *cap.*13. *à num.*130. Graff. *deciſ.aur.part.*1.*lib.*3. *cap.*5.*num.*111. Sanchez *d.cap.* 11.*num.*2.

Limita,

Digitized by Google

Limita, vt Religioſi, qui non ſunt clauſtrales, vt
qui præſunt beneficiis perpetuis, extra Clauſtra poſ-
ſint acceptare munus executoris, & illud exequi, ſine
Abbatis licentia: quia iſti Religioſi ſub Abbatis obe-
dientia non ſunt, ac habent velle, & nolle ſecundùm
Gloſſ. *in cap. De Monachis.16.qu.1.* & *in Clem. Religio-
ſus.in princ.de procurator.* & poſſunt eſſe in iudicio ſi-
ne Abbatis licentia, *cap. Cum deputati.de iudic.* Quare
in his ceſſat ratio *d.cap.2.de teſtament.in 6.* Ita docet
Gloſſ. *ibi, verb. Religioſus.* Franch. *ibid.num.5.verſ. In
eadem Gloſſ.* ibi: *De clauſtrali.* Panormit. *d.Clem.1.
num.3.de teſtam.* & alij apud Sanch. *d.cap.11.n.4.*

3 Et poteſt Abbas, etiam re non integra, reuocare
Monacho facultatem, quam illi tradidit, vt alicuius
vltimæ voluntatis executor eſſet, ad effectum, vt Mo-
nachus vlterius in executione progredi non valeat;
malè tamen faceret. Ita Gloſſ. *d.Clem. vnic. verb.Ob-
uenta.* Sylueſt. & Molin. *loco cit.* & alij apud Sanchez
d.cap.11.num.12.

4 Notandum autem, quòd tam Abbates, quàm Re-
ligioſi, qui hoc munus ſuſcipiunt, licèt ſint exempti,
poſſunt ab Epiſcopis compelli ad reddendam coram
ſe geſtæ executionis rationem. Et ſi Epiſcopi eos
malè dictam executionem geſſiſſe compererint, illos
punire poſſunt, *d.Clem. vnic.de teſtam.* notant Angel.
in Summa verb. Executor. num.20. Coch. *de iuriſd.
Ordin. in exempt.part.4.quæſt.49.* Syluest. *verb. Teſta-
mentum, 2. quæſt.2. dicto 4.* Molin. *dict.diſput. 247.
verſ. Si Religioſi.* Roderic. *d. quæſt.70.art.vltim.* Cam-
panil. *d.num.130.* Riccius *in collect. deciſ. collect. 503.
verſ. Et primò.* & alij apud Sanchez *d.cap.11. num.
22.* & apud Barboſ. *d. alleg.82. num. 34.* ſubdens,
hanc poteſtatem compellendi Religioſos vltima-
rum voluntatum executores ad reddendas rationes,
tranſire ad Capitulum, Sede vacante. Ita etiam Azor.
inſtit.moral. part.2. lib.3. cap.39. quæſt.6. Limita, vt 5
Religioſi clauſtrales præpoſiti alicui ſæculari Eccle-
ſiæ ab Epiſcopi iuriſdictione exemptæ, ſi vltimarum
voluntatum executores fuerint, non Epiſcopo; ſed
Summo Pontifici, ſiue eius Legato, vel alteri legiti-
mo eorum Superiori rationem reddere teneantur.
Ita Panormit. *in d.Clem. vnica, num.5.* Sanchez *d.cap.
11.num.vltim.*

Dico tertiò: Fratres Minores, atque etiam eorum 6
Prælati teſtamentorum, & vltimarum voluntatum
executores eſſe nequeunt: quia id eis expreſsè pro-
hibitum eſt, *Clem. Exiui.§. Proinde cum vir ſanctus.
verſ. Verùm etiam.de verb. ſignificat.* Videatur ſuper
hac re Sanchez *d.cap.11. à num.24.* Cæteri autem 7
Mendicantes, de ſuorum Prælatorum licentia, poſſunt
illud munus obire, ſicut reliqui Religioſi: quia *in d.
cap.2.de teſtament.in 6.* & *Clem. vnic.eod.tit.* Regula-
ribus ſolùm interdicitur officium illud, abſque Supe-
rioris licentia, nec in eo, vel alio iure aliqua Religio-
ſorum exceptio traditur, niſi *in cit.Clemen. Exiui.* in
qua Minoribus tantùm id prohibetur. Atque ita aſſe-
runt Gloſſ. *in d.cap.2.verb. Religioſus.cum addit.* Ioan.
Andr. *ad eam,* Sanchez aliis relatis *d.cap.11.n.25.*

DECISIONES

DECISIONES
SACRÆ ROTÆ ROMANÆ,

QVÆ PER EXTENSVM POSITÆ, AD vniuerſum in toto hoc Opere examinatum ius Prælatorum comprobandum, praſtò ſunt.

Digitized by Google

INDEX,
ALPHABETICO ORDINE DIGESTVS,
DECISIONVM SACRÆ ROTÆ ROMANÆ,
QVÆ PER EXTENSVM POSITÆ, AD vniuerſum in toto hoc Opere examinatum ius Prælatorum comprobandum, præſtò ſunt.

A

ABVLEN. Decimarum, Veneris, 17. Decembris, 1627. deciſ. 97. Coccino.

Alben. gabellæ, ſeu onerum, Veneris, 28. Iunij, 1630. deciſ. 104. Merlino.

Adrien. ſeu nullius iuriſdictionis, Lunæ, 18. Maij, 1612. deciſ. 65. Ybaldo.

In eadem, coram eodem, Lunæ, 18. Martij, 1613. deciſ. 66.

Aprutina iuriſdictionis, Lunæ, 19. Iunij, 1606. deciſ. 51. Pamphilio.

In eadem, coram eodem, Lunæ, 19. Martij, 1607. deciſ. 52.

Aquen. Monaſterij, 31. Maij, 1608. deciſ. 9. Lancellotto.

Aquilana nullitatis erectionis, Lunæ, 24. Maij, 1610. deciſ. 32. Priouano.

In eadem coram eodem, Lunæ, 20. Decembris, 1610. deciſ. 33.

In eadem, coram eodem, Veneris, 10. Maij, 1613 deciſ. 34.

Argentina coadiutoriæ, Veneris, 21 Februarij, 1631. deciſ. 30. Ghiſlerio.

In eadem, coram eodem, Veneris, 2. Maij, 1631 deciſ. 31.

Auguſtana decimarum, Veneris, 28. Martij, 1631. deciſ. 102. Vbaldo.

B

BRunduſina gabellæ, Veneris, 13. Februarij, 1604. deciſ 103. Penia.

Burgen. iuriſdictionis, Veneris, 16. Decembris, 1594 deciſ 41. Orano.

In eadem, coram eodem, Veneris, 28. Aprilis, 1595. deciſ. 42.

In eadem, coram eodem, Mercurij, 6. Nouembris, 1596 deciſ. 43.

Burgen. iuriſdictionis S. Ioannis in Venere, Veneris 6. Mart. 1598. deciſ. 44. Pamphil.

Burgen. expenſarum, Veneris, 10. Decembris, 1625. deciſ. 119. Coccino.

Calagurritana iuriſdictionis de Nagera, Veneris, 22. Maij, 1611. deciſio 50. Vbaldo.

Conſtantien. iuriſdictionis, Veneris, 16. Nouembris, 1607. deciſio 54. Ortembergo.

In eadem, coram eodem, Mercurij, 18. Maij, 1611. deciſio 65.

In eadem, coram eodem, Mercurij,18. Maij, 1611. deciſ. 65.

Cæſarauguſtana Cameraria, Lunæ,2. Iunij, 1631. deciſ. 77. Pirouano.

In eadem, coram eodem, Veneris,26. Nouembris,1631. deciſ. 78.

In eadem, coram eodem, Lunæ, 9. Maij, 1633. deciſ. 79.

Cæſarauguſtana iuriſdictionis, Mercurij, 28. Iunij, 1623. deciſ. 80. Manzanedo.

Cæſarauguſtana decimarum, Veneris, 20. Nouembris, 1609. deciſ. 91. Pamphilio.

In eadem, coram eodem, Veneris,17 Ianuar. 1610. deciſio 111.

In eadem, coram eodem, Veneris, 29. Iunij, 1611. deciſio 93.

Corduben. decimarum, Lunæ, Martij, 1627. deciſ. 94. Manzanedo.

Corduen decimarum S. Clementis, Veneris,12. Maij,1623. deciſio 96. Buratto.

Cæſarauguſtana præeminentiarum, Lunæ,29. Nouembris,1627. deciſ. 13. Coccino.

In eadem, coram eodem, Veneris, 14. Febr. 1631. deciſ. 114.

Colonien. præcedentiæ, Mercur. 9. Iun. 1627. deciſ. 115. Vbaldo.

Cæſarauguſtana portionis del Caſtellar, Veneris,27. Iun. 1631. deciſ. 110. Merlino.

Calagurritana iuriſpatronatus, Veneris, 16. Febr. 1629. deciſ. 28. Virili.

Calagurritana iuris pulſandi campanarum, Lunæ, 11. Martij, 1619 deciſ. 37. Dunazetto.

In eadem Lun. 29 April 1624 deciſ. 38. Merl.

Calagurritana iuriſdictionis, Veneris, 4. Iun. 1604. deciſ. 45. Penia.

In eadem, Lunæ, 26. Iun. 1604. deciſ. 46. Ortembergo.

Calagurritana, ſeu nullius iuriſdictionis, Veneris, 16. Iun. 1606. deciſ. 47. coram eodem.

In eadem, coram eodem, Mercur. 7. Febr. 1607. deciſ. 48.

Calagurritana iuriſdictionis de Nagera, Lunæ, 6. Iunij, 1601. deciſ. 49. coram eodem.

E

ELnen. iurium parochialium, Veneris, 6. Iun. 1631. deciſ. 85 Queip...

F

FErrarien. ſeu Comaclen. bonorum de Naſellis, Lunæ, 7. Iun. 1617. deciſ. 20. Coccino.

Fanen. ſeu nullius iuriſdictionis, Veneris, 17. Octobris, 1617. deciſio 70. coram eodem.

Foroliuien. parochialis, Veneris, 15. Maij, 1626. deciſio in hoc Tom. 3. diſp. 9. quæſ. 13.

G

GErunden. Præpoſituræ, Veneris, Maij, 1631. deciſio 12. Durano.

In eadem, coram eodem, Mercur. 27. Aprilis, 1633. deciſ. 13.

Gerunden. perſonatus, & cauſæ piæ, Veneris, 17. Maij, 1630. deciſio 14. Veroſpio.

Gerunden. exemptionis, Veneris, 11. Maij, 1631. deciſ. 35. Veroſpio.

Gerunden. adminiſtrationis, Mercur. 11. Decembris, 1630. deciſ. 75. Coccino.

In eadem, coram eodem, Veneris, 28. Martij, 1631. deciſio 76.

H

HIſpalen. præeminentiarum, Veneris, 13. Mart. 1609. deciſ. 1. Penia.

In eadem, coram eodem, Lunæ, 15. Februarij, 1610. deciſ. 2.

In eadem, coram eodem, Mercur. 9. Iun. 1610. deciſio 3.

In eadem, coram eodem, Veneris, 3. Decembris, 1610. deciſio 4.

In eadem, coram eodem, Veneris, 1. Iun. 1611. deciſ. 5.

In eadem, coram eodem, Lunæ, 24. Octobris, 1611. deciſio 6.

In eadem, coram eodem, Lunæ, 4. Iun. 1612. deciſ. 7.

Hiſpalen. nuncupationis Abbatis Maioris, Veneris, 27. Nou. 1615. dec. 8. Pamphilio.

Hiſpalen. Canonicatus, Lunæ, 13. Februar. deciſio 18. Buratto.

Hiſpalen. exemptionis, Veneris, 5. Decembris, 1614. deciſ. 36. Pamphilio.

Hiſpalen. decimarum, Lunæ, 4. Decembris, 1628. deciſ. 100. Veroſpio.

Iauuenſis

I

Ianuenſis reintegrationis, Veneris, 26. *Februarij*, 1621. *deciſ.* 121. Buratto.
Ianuenſis Iuris honorifici, Veneris, 17. *Maij*, 1630. *deciſio* 29. Pirouano.

L

Leodien. Abbatiſſatus, Mercur. 9. *Mart.* 1594. *deciſio* 17. & *Valliſoletana præeminentiarum, ſub eadem, coram eodem.* Pamphilio.
Lauretana iuriſdictionis, Lunæ, 20. *Iun.* 1616. *deciſio* 64. Sacrato.
Licien. quartæ funeralium, Lunæ, 15. *Ianuar.* 1618. *deciſ.* 84. Coccino.
Leodien. Collectarum, Lunæ, 19. *Aprilis*, 1619. *deciſ.* 105. Buratto.

M

Meten. Monaſterij, Lunæ, 5. *Iulij* 1621. *deciſio* 22. Coccino.
Marticen. iuriſdictionis, Lunæ, 16. *Ianuar.* 1617 *deciſ.* 73. Buratto.
In eadem, coram eodem, Lunæ, 29. *Nouembris*, 1621. *deciſ.* 74.
Mileutana feudi, Veneris, 2. *Martij*, 1635. *deciſio in* 3. *tom. diſputat.* 14 *quæſ.* 4. Merlino.

N

Nullius Canonicatuum de Roncesualles, Lunæ, 22. *Maij*, 1628 *deciſ.* 19. Dunozetto.
Nouarien. Præpoſituræ, Lunæ, 28. *Iun.* 1632. *deciſio* 25. Veroſpio.
Neapolitana alimentorum, Mercur. 31. *Maij*, 1606. *deciſio* 26. Manzanedo.
Neapolitana alimentorum, Lunæ, 11. *Ianuar.* 1616. *deciſ.* 27. Pirouano.
Nullius, ſeu Squillacen. iuriſdictionis, Veneris, 4. *Martij*, 1616. *deciſ.* 69. Martino Andrea.
Nullius, ſeu Aprutinæ iuriſdictionis, Lunæ, 10. *Martij*, 1624 *deciſ.* 71. Dunozetto.
Nullius, ſeu Vrbinaten. iuriſdictionis, Lunæ, 7. *Maij*, 1618. *deciſ.* 72. Buratto.
Nouarien decimarum, Mercur. 26. *Februar.* 1631. *deciſ.* 101. Pirouano.

P

Portugallen. Vnionis, Veneris, 23. *Iun.* 1595. *deciſ.* 11. Pamphilio.
Palentina Abbatiæ de Beneuiuere, Veneris, 14. *April.* 1617. *deciſ.* 5. Coccino.
In eadem, coram eodem, Veneris, 14. *Decembris*, 1618. *deciſ.* 16.
Piſana beneficij, Mercur. 27. *Iunij*, 1629. *deciſ.* 21 Merl.
Placentina decimarum, Mercurij, 10. *Maij*, 1628. *deciſ.* 98. Coccino.
In eadem, Veneris, 11. *Ianuar.* 1636. *deciſ.* 99. Merl.
Pampilonen. præeminentiarum, Lunæ, 1. *Iun.* 1609. *deciſ.* 108. Pamphilio.

R

Rauennaten. Emphyteuſis, Veneris, 28. *Maij*, 1631. *deciſ.* 106. Merl.
Romana legati pij, Veneris, 4. *Febr.* 1618. *deciſ.* 107. Coccin.
Romana computorum, Mercur. 10. *Aprilis*, 1630. *deciſ. in* 3. *tom. diſp.* 11. *quæſ.* 1. Merl.

S

Salmantina iuriſdictionis, Veneris, 1. *Iun.* 1565. *deciſio* 39. Aldobr.
Sipontina iuriſdictionis, Veneris, 24. *Maij*, 1613. *deciſ.* 63. Sacr.
Seguntina iuris ſepeliendi, Mercurij, 5. *Iun.* 1613. *deciſ.* 86. Manzaned.
Salernitana præeminentiæ, Lunæ, 14. *Mart.* 1622. *deciſ.* 109. Caual.
Sanctæ Agathæ Gothorum præcedentiæ, Veneris, 13. *Maij*, 1622. *deciſ.* 110. Caual.
In eadem, 24. *Maij*, 1624. *deciſ.* 111. Burat.
In eadem, Lunæ, 24. *Ianuar.* 1629. *deciſ.* 112. Motmanno.
Salmanticen. iuriſdictionis, 9 *Maij*, 1594 *deciſ.* 117. Seraph.

T

Theatina iuriſdictionis, Lun. 17. *Decemb.* 1607. *deciſ.* 56. Ortembergo.

Theatina iuriſdictionis, de Atheſſa, Lunæ, 17. *Decembris*, 1612. *deciſ.* 57. Coccino.

Theatina iuriſdictionis S. Ioannis in Venere Veneris, 14. *Martij*, 1614. *deciſ.* 58. Coccino.

Theatina, ſeu nullius iuriſdictionis de Buglarico, Lunæ, 23. *Iunij*, 1614. *deciſ.* 59. Coccin.

Theatina iuriſdictionis de Atheſſa, Veneris, 5. *Decembris*, 1614. *deciſ.* 60. Coccino.

Theatina iuriſdictionis, Lunæ, 5. *Iulij*. 1621. *deciſ.* 62. Coccino.

Toletana decimarum, Lunæ, 26. *Nouembris*, 1605. *deciſ.* 90. Iuſto.

Toletana exemptionis, Mercur. 14. *Maij*, 1614. *deciſ.* 5. Pamphilio.

Toletana, ſeu nullius iuriſdictionis, Lunæ, 26. *Martij*, 1612. *deciſ.* 67. Pirouano.

In eadem, coram eodem, Mercurij, 4. *Decembris* 1613. *deciſ.* 68.

Toletana iuriſdictionis, Lunæ, 11. *Ianuar.* 1616. *deciſ.* 118. Buratto.

Tudertina parochialis, ſeu Prioratus, 7. *Febr.* 1597 *deciſ.* 10. Penia.

Treueren. Abbatiæ S. Maximini, Veneris, 24. *Ianuar.* 1625. *deciſ.* 13. Coccino.

Tullen. Monaſterij, 17. *Maij* 1597. *deciſ.* 24. Penia.

V

Vulterranen. ſeu nullius iuriſdictionis, Veneris, 13. *April.* 1584. *deciſ.* 40. Orano.

Vlyſbonen. Monaſterij, Lunæ, 2. *Iun.* 1625. *deciſ.* 81. Remboldo.

In eadem, Mercur. 19. *Nouembris*, 1625. *deciſ.* 82. Coccin.

Valliſoletana funeralis, Veneris, 19. *Aprilis*, 1606. *deciſ.* 83. Iuſto.

Veronen. iurium parochialium, Veneris, 23. *Martij*, 1628. *deciſ.* 87. Virile.

In eadem, coram eodem, Lunæ, 25. *Iun.* 1629. *deciſ.* 88.

Valentina decimarum, Veneris, 28. *Aprilis*, 1603. *deciſ.* 89. Lancel.

Vrbinaten. decimarum, Lunæ, 25. *Iunij*, 16 8. *deciſ.* 95. Pamphilio.

Valentina iuris ſedendi, Veneris, 16. *Decembris*, 1633. *deciſ.* 116. Merl.

DECISIONES

DECISIONES SACRÆ ROTÆ ROMANÆ,

QVÆ PER EXTENSVM POSITÆ, AD vniuerſum in toto hoc Opere examinatum ius Prælatorum comprobandum, preſtò ſunt.

R. P. D. PENIA.

Hiſpalen. præeminentiarum Veneris, 13. Martij, 1609.

ARGVMENTVM.

Crux alicuius Eccleſiæ, in proceſſionibus, & aliis actibus, quando dicatur deferri in loco digniori.

SVMMARIVM.

1 *Dignior locus dicitur in proceſſionibus, qui eſt proximior Cruci Eccleſiæ Cathedralis, & poſt alios.*
2 *Dextera honoratior eſt, & dignior, quàm ſiniſtra.*
3 *Præcedentia ad effectum conſuetudo inſpicitur.*
4 *Poſſeſſio acquiritur per vnicum actum ſufficientem ad effectum manutentionis.*
5 *Collegiata eſt dignior Parochiali.*

DECISIO I.

REPORTATA remiſſoria de partibus, quam Rnta conceſſerat Eccleſiæ Collegiatæ Sancti Saluatoris: dubitaui, an probaretur delatio Crucis dictæ Eccleſiæ Sancti Saluatoris in digniori loco Et Rota probari cenſuit, per plures teſtes ſuper ſeptimo articulo expreſſe affirmantes, quòd immediatè ante Crucem Eccleſiæ Cathedralis à manu dextera deferatur Crux Collegiatæ, & quod ante Crucem Collegiatæ deferuntur Cruces Eccleſiarum parochialium.

1 Hinc enim patebat, Crucem Collegiatæ deferri in digniori loco: tum quia eſt proximior Cruci Eccleſiæ Cathedralis: tum etiam, quia ante illam deferuntur Cruces Eccleſiarum parochialium. Gloſſ. *in §. Aliam verò. in verb. Alteri. Inſtit. de bonor. poſſeſſ. l. vnic. C. de præpoſ. labor, lib.* 12. Felin. *in rubr. de maiorit. & obed. num.* 12. *verſ. Ille dicitur maior.* Chaſſan. *in Catal. glor. mund. part.* 1. *conſider.* 16. Bald. *in l. Obſeruare. §. Antequàm verò. num.* 1. *ff. de offic. Proconſul.* Grammat. *deciſ.* 64 incip *Orta lite. num.* 21. *&* 23.

Rurſus, quia teſtes deponebant, Crucem Eccleſiæ S. Saluatoris incedere ad manum dexteram prope Crucem Eccleſiæ Cathedralis: Crucem verò Eccleſiæ S. Annæ incedere ad manum ſiniſtram. Honoratior enim, & dignior eſt dextera, 2
quàm ſiniſtra. Bald. *in l. Decernimus num.* 2. *verſ. Et quod dignior. C. de ſacroſ. Eccleſ.* Chaſſan. *in Catal. glor. mund. part.* 1. *conſiderat.* 11. *verſ. Secundò dicitur.* Maior, Felin. *in d. rubr. de maiorit. & obed. num.* 12. Grammat. *d. deciſ.* 64 Et cenſuit Rota *in vna Orſolen. iuris ſedendi*, die 24. Octobris, 1588. coram Cardinali Blanchetto tunc Rotæ Au- 3
ditore. Ad effectum autem præcedentiæ conſideratur conſuetudo. Bald. *in d. l. Obſeruare. §. Antequam verò. num.* 1. *ff. de offic. Proconſul.* Natt. *conſil.* 193. incip. *Obſtante conſuetudine. num.* 3. *lib.* 1. Corn. *conſ.* 193 incip. *Pro deciſione primi dubij. num.* 14. *verſ. Et ideò, qui eſt conſuetus. lib.* 2. Et fuit dictum *in d. cauſa Orſolen. iuris ſedendi.* Et poſſeſſio acquiritur per vnicum actum ſufficien- 4
tem, ad effectum manutentionis. Decian. *conſil.* 84. incip....... *num.* 16. *& ſequen. lib.* 5. In caſu autem propoſito teſtes de pluribus actibus de viſuper 10. & 40. annos, & vltrà teſtificabantur, & de auditu à maioribus: quod ſufficit ad effectum præcedentiæ; præſertim, in Eccleſia Colle- 5
giata, quæ eſt dignior parochialibus. Panormit. *in rubr. de vit. & honeſt. Cleric. num.* 12. Chaſſan. *in Catal. glor. mund. p.* 4. *conſiderat.* 32. *prope fin. verſ. Octauo, facit. & conſiderat.* 88. Et fuit ſæpè reſolutum, & ſignanter *in cauſa Calagurritana præeminentiarum*, coram bon. mem. Cardinale Seraphino, tunc Rotæ Auditore, die 9. Iunij, 1567. & iterum *in cauſa Calagurritana præeminentiarum*, die 6. Nouembris, 1600. coram D. Iuſto.

Nec refert, quòd iſta Crux non deferatur, tanquàm Crux Abbatis; ſed tanquàm Parochialis, cuius Abbas eſt beneficiatus. Quia ſatis eſt nunc præcisè reſpondere ad dubium, Crucem Collegiatæ deferri in digniori loco, quàm Crucem aliarum Eccle-

ſi**um. Quid autem inde conſequatur, ſuo loco videbitur. Nec informantes pro Collegiata prætendunt, iſtum Abbatem habere dignitatem Abbatiæ perpetuam cum ſua dote, cùm probè ſciant, hunc alterum Abbatem vocari. Vnde pro parte Collegiatæ fuit allegatum, Crucem Collegiatæ habere digniorem locum Cruce Eccleſiæ, vbi hic Abbas eſt beneficiatus. Itaque informantes pro Collegiata libenter acceptabant, quod aſſerebant informantes pro Abbate, & beneficiatis Parochialium, quòd iſte Abbas, tanquàm talis, nec habet, nec defert Crucem, cùm ſolùm deferat Crucem Parochialis, vbi eſt beneficiatus.

CORAM EODEM.

In eadem, Lunæ, 15. Februarij, 1610.

ARGVMENTVM.

Ex Summariis colligitur.

SVMMARIVM.

1 *Collegiata præferuntur Rectoribus, & beneficiatis Parochialium.*
2 *Dignior locus dicitur altior.*

DECISIO II.

COncordato in hac cauſa dubio cum Procuratoribus Prioris, & Canonicorum Eccleſiæ Collegiatæ Sancti Saluatoris, & Abbatis, & beneficiatorum ciuitatis Hiſpalen. an ex teſtibus remiſſoriæ Collegiatæ Sancti Saluatoris probaretur, duos Canonicos habuiſſe ſedem in Choro Cathedralis; non autem Abbatem, & beneficiatos; & caſu, quo probaretur, eos habuiſſe ſedem, an eam habuerint in loco digniori, quàm Abbas, & beneficiati parochialium Hiſpalen. eóque vtraque parte informante propoſito, Rota cenſuit, probari, duos Canonicos Sancti Saluatoris habuiſſe ſedem in Choro digniorem ſedili Abbatis, & beneficiatorum: quia ex dictis teſtium patebat, duos Canonicos prædictę Eccleſiæ Collegiatæ habuiſſe ſedem in Choro Cathedralis, videlicet, vltimam in quolibet Choro, poſt vltimos dimidios portionarios: ſic enim teſtificabantur tertius, & octauus. & nonus teſtes; addentes præterea, ſe nunquam vidiſſe Abbatem ſedere in dicto Choro, ſed potiùs ipſum, & beneficiatos ſedere in quodam alio ſedili, ſeu banco inferiori, in quo
1 ſedent alij Clerici, & Capellani. Quod videtur iuri conſonum: quia Collegiatæ præferuntur Rectoribus, & Beneficiatis Parochialium. Boër. *tract. de authorit. magn. Concil. num.* 83. Chaſſan. *in Catal. glor. mund. p.*4 *conſiderat.* 38.
Rurſus, cùm ex eiſdem teſtibus pateret, duos Canonicos ſedere ſolitos in Choro poſt vltimos dimidios Portionarios, qui ſedent in loco altiori, quàm Clerici,
2 & Capellani, conſequenter dicebantur tenere locum digniorem, & honoratiorem. Alberic. *conſil.* 556. *n.*6.

CORAM EODEM.

In eadem, Mercurij, 9. Iunij, 1610.

ARGVMENTVM.

Ex Summariis colligitur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes duo de viſu ſufficiunt ad probandum.*
2 *Sententia inter alios, ſi ſit lata exiſtente legitimo contradictore, magnum præſtat adminiculum.*
3 *Negatiua probatur per teſtes deponentes, quòd aliter eſſe non potuiſſet, quin ipſi ſciuiſſent.*

DECISIO III.

VTraque parte informante, Rota cenſuit, probari,
Canonicos S. Saluatoris conſueuiſſe deferre cappas nigras in Choro: ſecus verò Abbatem, & beneficiatos Parochialium Eccleſiarum. Nam reſpectu Canonicorum, quòd tempore Aduentus, & Quadrageſimæ deferrent cappas nigras, affirmabant plures teſtes 1
de viſu à 20. 30. & 40. annis, & citrà; cùm tamen duo ſufficerent. *l. Vbi numerus. ff. de teſtib.*
Teſtibus accedebat ſententia Rotalis ſuper huiuſmodi delatione, iam ſupra 30. annos lata, quæ, licèt
non eſſet pronunciata in cauſa cum Abbate, cùm ta- 2
men eſſet Rotalis, & lata exiſtente legitimo contradictore, ipſa, videlicet, Eccleſia Cathedrali, magnum præſtabat adminiculum prædictis teſtibus, & veritati.
Reſpectu Abbatis, & beneficiatorum Eccleſiarum parochialium, quòd non conſueuerint deferre huiuſmodi cappas nigras, teſtificabãtur etiam plures teſtes,
ex quibus aliqui addebant, quòd aliter eſſe non potuiſ- 3
ſet, quin ipſi ſciuiſſent: hinc enim remanebat probata negatiua. Pariſ. *conſil.* 19. incip. *Conſideratis conſectu-ris. num.* 21. & 23. *lib.* 3. Ruin. *conſil.* 145. incip. *Abſque multiloquio. n.* 2. *lib.* 5. Et licèt beneficiati deferre conſueuerint cappas in proceſſionibus, non præiudicat Canonicis: quia teſtes declarabant modum, & qualitatem, affirmantes, beneficiatos neceſſarios pro delatione baculorum baldachini, ſub quo Reliquiæ deferuntur, incedere cum cappis ſericis......... & planetis ad exhibendum ſeruitium requiſitum. Ideò, &c.

CORAM EODEM.

In eadem, Veneris, 3. Decembris, 1610.

ARGVMENTVM.

Abbas, vt dicatur habere dignitatem, quæ requirantur.

SVMMARIVM.

1 *Dignitas, ex quibus indiciis dignoſcatur.*
2 *Abbatis nomen præſefert dignitatem.*
3 *Dignitatem ad conſtituendam non ſufficit ſolum nomen, niſi etiam prærogatiua concurrant.*

DECISIO IV.

INter alias contentiones beneficiatorum Eccleſiarum parochialium ciuitatis Hiſpaleo. contra Canonicos Collegiatæ S. Saluatoris eiuſdem ciuitatis, hæc etiam deducebatur; quòd beneficiatus, quem Clerici pro capite Vniuerſitatis ſibi eligunt; & vulgò nuncupatur Abbas, ratione prædictæ dignitatis abbatialis eſſet præferendus Canonicis Collegiatæ in proceſſionibus, & actibus, quos ſimul inire contingit. Et cùm pro parte Collegiatæ id negaretur, dubitaui, an conſtaret, beneficiatum ita electum in Abbatem, non habere eccleſiaſticam dignitatem abbatialem ad prædictum effectum. Et Ruta (informante ſolùm Colle-
giata Sancti Saluatoris) non eſſe dignitatem cenſuit: 1
quia non concurrebant in eo tria ſigna requiſita ad dignitatem conſtituendam.

Primò,

Digitized by Google

Primò, quòd haberet adminiſtrationem rerum ec-
cleſiaſticarum cum iuriſdictione ſibi perpetuò aſſigna-
tam. Alterum, quòd haberet nomen dignitatis, & præ-
rogatiuas in Eccleſia, tam in Choro, quàm in Capitu-
lo, licèt non haberet veram adminiſtrationem, vel iu-
riſdictionem. Tertium, quòd ex Eccleſiæ cõſuetudine
haberetur pro dignitate. Archidiaconus *in cap. 1. n. 1. de conſuet. lib. 6.* quẽ ibi refert, & ſequitur Geminian. *n.*
7. Silu. *in tract. de beneſ. p. 1. q. 2. n. 42.* Aret. *conſ. 23.* inci-
pit: *In præſenti conſultatione. n. 1. & multis ſeqq.* Papaz.
in addit. ad deciſ. 9. Rota *de præb. in nou. ſuper verbo, Dignitas.* In caſu propoſito, teſtes deponebant, quòd nul-
lam habebat iuriſdictionem, aut præeminentiam, niſi
inter eoſdem beneficiatos ad ordinandum, quid eſſet
faciendum inter eos, & conſequenter non erat digni-
tas: & maximè cùm pro non dignitate reputaretur.

2 Nec refert, quòd Abbatis nomẽ præſeferat dignita-
tem, & Abbatia dicatur dignitas. Fel. *in cap. 2. in principio, de iudiciis.* Dec. *in repet. cap. Decernimus. n. 10. & 12.*
de Iudiciis, vbi Rip. *n. 30. & ſequen.* teſtatur de commu-
3 ni: quia id non prouenit à ſola nominatione; ſed ab ef-
fectu, id eſt, à prædictis requiſitis concurrentibus ad
veram dignitatem. Neque enim ſufficit ſolum nomen,
niſi vlteriùs prærogatiua concurrat. Hoſtien. *in c. De multa. n. 11. verſ. Sed nec eſt. de præben.* Anchar. *in Clem. ſi dignitatem. n. 1. verſ. A nomine autem. eod. tit.* Iaſ. *conſ.*
292. incipit: *In præſenti conſultatione. n. 25. verſ. Ex omni ergo. lib. 2.* late Decian. *conſ. 9.* incip. *Quoad primum dico. n. 119. & 120. lib. 3.* & maximè quia in multis lo-
cis, ſimplices, & Clerici vocantur Abbates; & tamen
notum eſt, nullam eos habere dignitatem. Ideò, &c.

CORAM EODEM.

In eadem, Veneris, 1. Iulij, 1611.

Abbas vt dicatur habere dignitatem, quæ requirantur.

SVMMARIVM.

1 *Dignitas ex quibus dignoſcatur.*
2 *Dignitatem an, & quando habere dicatur deputatus pro capite perſonarum eccleſiaſticarum.*
3 *Collegium non conſtituitur ex ſolis Clericis, niſi adſint alia requiſita, de quibus remiſſiuè.*
4 *Abbatis nomen ſonat in dignitatem, & Abbatia dicitur dignitas.*
5 *Dignitas non prouenit à ſola nominatione; ſed ab effectu, qui colligitur ex exercitiis.*
6 *Dignitatem ad dignoſcendam, non ſolùm nomen; ſed ſubſtantia inſpicienda eſt.*
7 *Abbas non habens adminiſtrationem perpetuam cum iuriſdictione, non dicitur habere dignitatem.*
8 *Abbates de iure communi præcedunt Canonicos Cathedralis Eccleſiæ.*
9 *Dignitatem habere non dicitur habens nudum nomen, abſque præeminentia inter alios in Choro, & Capitulo.*
10 *Dignitas illa cenſetur, quæ communiter reputatur pro dignitate in loco, & Eccleſia: quamuis de iure communi pro tali non haberetur, & è contra.*
11 *Dignitatem non habet, qui non eligitur a Collegio, ſed ab aliis perſonis adminiſtratione, & iuriſdictione carentibus.*

DECISIO V.

Die 3. Decembris, 1610. Collegiata S. Saluatoris
ſolùm informante, fuit in hac cauſa deciſum, be-
neficiatum, quem Clerici pro Capite Vniuerſitatis ſibi
eligunt, qui vulgò dicitur Abbas, non eſſe, nec habere
dignitatem. Cæterùm, quia pro parte beneficiatorum
prætendebatur, recedendum eſſe à deciſis: vtraque
parte informante iterum cauſa propoſita. Rota in de-
ciſis manſit ex eiſdem rationibus, & potiſſimùm ex eo,
quòd non concurrebant tria requiſita ad conſtituendã 1
dignitatem, videlicet, quòd haberet adminiſtrationem
cum iuriſdictione; quòd haberet nomen dignitatis, &
prærogatiuas, tã in Choro, quàm in Capitulo; & quòd
ex Eccleſiæ conſuetudine haberetur pro dignitate.

Nec obſtabat, quòd concurreret requiſitum admi- 2
niſtrationis, cùm Abbas iſte deputetur pro Capite be-
neficiatorum. Gloſſ. *in cap. Cum ab Eccleſiarum. in verb. Eccleſiaſtica. in fine, verſ. Et illum dico Prælatum. de offic. Ordin.* Quia fuit reſponſum, quòd cùm iſte Ab-
bas deputetur pro Præſide, & velut Capite beneficia-
torum non facientium Collegium, prout ſequitur
Gloſſ. *in d. cap. Cum ab Eccleſiarum.* de conſtituto ab
Epiſcopo, Abbas ab eis deputatus non conſequitur
dignitatem: nam non ſufficit, quòd adſint Clerici in
Eccleſia, vt faciant Collegium, niſi concurrant re- 3
quiſita ad conſtituendum Collegium, de quibus
fuit latè dictum *in Vernlana Abbatia*, die 11. Martij,
1602. coram me.

Et licèt nomen Abbatis ſonet in dignitatem, & 4
Abbatia dicatur dignitas. Felin. *in cap. 2. in princ. de iudic.* Dec. *in cap. Decernimus. n. 10. & 12.* vbi Rip. de
communi *num. 30. & ſeq. eod. tit.* tamen hoc non pro- 5
uenit à ſola nominatione; ſed ab effectu, qui colligitur
ex exercitiis. Anchar. *in Clem. Si dignitatem. n. 1. verſ. A nomine autem. de præbend.* Silu. *in tract. de beneſic. p. 1. q. 2. n. 37. verſ. A nomine autem.* Quia ad digno- 6
ſcendum, an ſit dignitas, non ſolùm nomen, ſed
ſubſtantia inſpicienda eſt. Hoſtien. *in cap. De multa. n. 11. verſ. Sed nec eſt. de præbend.*

Quòd autem hic non ſit verus Abbas, & cum effe- 7
ctu, patet: quia non habet adminiſtrationem perpe-
tuam cum iuriſdictione. Aretin. *conſil. 23.* incip. *In præſenti conſultatione. num. 5. & 6.* Anchar. *in d. Clem. Si dignitatem. n. 1. verſ. A nomine autem. de præbend.* Su-
pradictis accedebant teſtium depoſitiones, affirman-
tium, Canonicos Cathedralis Eccleſiæ in deambulan-
do illum præcedere: & tamen veri Abbates de iure 8
communi præcedunt Canonicos Cathedralis Eccle-
ſiæ. Bald. *in cap. Paſtoralis. n. 3. verſ. Extra quæro.* & ibi
Felin. *n. 9. de offic. delegat.* Dec. *conſil. 61.* incip. *Pro D. Præpoſito. num. 1.*

Addebant prætereà teſtes, hunc Abbatem, nec ha- 9
bere præeminentiam inter alios in Choro, & Capitu-
lo; & propterea non poterat dici dignitas. Boër. *deciſ.*
286. incip. *Præſuppono, quod in Eccleſia Cathedrali. n. 9.* Nec in Eccleſia reputari pro dignitate: quod ma-
gni momenti erat contra prætentionem iſtius Abbatis,
& beneficiatorum: quia, ſicut illa cenſetur dignitas, 10
quæ communiter reputatur pro dignitate in loco, &
Eccleſia, quamuis de iure communi pro tali non ha-
beretur. Innoc. *in cap. De multa. n. 6. de præbend.* vbi
communiter Hoſtien. Ioan. Andr. & alij. Rot. *deciſ. 9.*
incip. *De theſauraria. prope fin. de præbend.* & *deciſ. 4.* in-
cip. *Fuit dubitatum. num. 2. & ſeq. de elect. in nou.* Sylu. *in tract. de beneſ. d. q. 2. n. 36. verſ. Item, ſecundum eum Abbatem.* Ita è conuerſo, illa cenſeri debet non dignitas,
quæ pro non dignitate reputatur, licèt habeat nomen,
quod de iure cõmuni videatur ſonare in dignitatem.
Et eò minùs iſte Abbas cenſeri debet habere dignita- 11
tem: quia non eligitur à Collegio, ſed à beneficiatis
adminiſtratione, & iuriſdictione carentibus. Gemin.
in cap. 1. num. 9. verſ. Si non ſunt. & verſ. Item, non eſt ſignum. de conſuetud. lib. 6.

CORAM

CORAM EODEM.

In eadem, Lunæ, 24. Octobris, 1611.

ARGVMENTVM.

Habens nomen Abbatis, abſque dignitate, non præfertur Canonicis Collegiatæ, ſed illis cedit.

SVMMARIVM.

1 *Abbas non habens aliquod ex tribus ſignis ad dignitatem conſtituendam requiſitis, non eſt propriè, & verè Abbas; ſed abuſiuè, & impropriè Abbas vocatur, ac quandam ventoſam dignitatem repræſentat.*

2 *Canonicis Eccleſiæ Cathedralis debetur maior honor, & præeminentia, quàm Canonicis Collegiatæ.*

3 *Abbas Canonicis præfertur, & quando.*

DECISIO VI.

POſt multa alia dubia in hac cauſa propoſita, & de-
ciſa, dubitaui, an de iure cummuni competeret
præcedentia Canonico Collegiatæ, vel potiùs Abba-
ti, de quo agebatur: & Rota, Collegiata ſolùm infor-
mante, Canonico competere præcedentiam cenſuit.
Nam, omiſſa diſputatione, quibus magis de iure præ-
cedentia debeatur, Canonicis, an Abbatibus, (iſta
enim inſpectio non pertinebat ad hoc inſtitutum
ſtrictè, & præcisè loquendo, reſpectu huius Abbatis,
& Canonici Collegiatæ,) dubitatio fuit viſa leuis ex
deductis in deciſionibus huius cauſæ, & ſignanter in
1 vltima. Nam, cùm iſte Beneficiatorum Abbas non ha-
beret dignitatem Abbatialem; ex quo non reperie-
bantur in eo tria ſigna ad dignitatem conſtituendam
requiſita, videlicet, adminiſtratio rerum eccleſiaſtica-
rum cum iuriſdictione; nomen dignitatis, & prære-
gatiua, tam in Choro, quàm in Capitulo: & quòd de
conſuetudine Eccleſiæ haberetur pro dignitate; con-
ſequenter non erat propriè, & verè Abbas licèt im-
propriè, & abuſiuè Abbas vocaretur, ex quo quan-
dam ventoſam dignitatem repræſentabat. Nec obſta-
bat, quòd contenderetur de præcedentia cum Cano-
nico Eccleſiæ Collegiatæ, non cum Canonico Eccle-
2 ſiæ Cathedralis, inter quos eſt magna differentia: cum
maior præeminentia, & honor debeatur Canonicis
Cathedralis, quàm Collegiatæ, Feln. *in cap. Poſtulaſti. num. 4. verſ. Fallit tertiò. de reſcript.* Chaſſan. *in Catal. glor. mund. part 4. conſider.* 32. quaſi quòd propterea
huiuſmodi Abbas Canonico ſimplicis Collegiatæ
3 præferri debuiſſet: quia fuit dictum, quòd Doctores
affirmantes, Abbatem Canonicis præferri debere, in-
telligendi ſunt de vero, & formali Abbate habente
tria prædicta ſigna; non autem de Abbate ventoſo,
ſeu nomen Abbatis impoſitum habente, qui
cum in hoc caſu concurreret cum vero
Canonico Eccleſiæ Collegiatæ,
ei cedere opor-
tebat.

CORAM EODEM.

In eadem, Lunæ, 4. Iunij, 1612.

ARGVMENTO non indiget.

SVMMARIVM.

1 *Abbatis nomen habens, abſque dignitate, non præfertur Canonicis Collegiatæ, ſed eis cedit.*

DECISIO VII.

IN hac propoſitione cauſa proponebatur ſuper du-
bio deciſo contra Abbatem beneficiatorum ſub die
24. Octobris, 1611. in quo quærebatur, an de iure
communi competeret præcedentia Abbati, vel Ca-
nonico Collegiatæ: tunc enim omiſſa diſputatio-
ne, cui magis de iure communi præcedentia de-
beatur, cum iſta inſpectio non pertinebat ad hoc
inſtitutum; ſtrictè reſpectu huius Abbatis, & Ca-
nonici Collegiatæ, ſola Collegiata informante, fuit
reſolutum pro Canonico. Vnde, quæ in hac pro-
poſitione deducebantur ad perſuadendum, quòd de
iure communi præcedentia competeret potiùs Ab-
bati, erant extra dubium; & ideò Domini perman-
ſerunt in deciſis, quòd huic Canonico, & non iſti
Abbati deberetur præcedentia. Et nunc addebatur,
Abbatem iſtum nullam habere dignitatem, ſed eſſe
tantùm quendam Beneficiatum Abbatis nomine in-
titulatum, electum à Clericis iſtius Vniuerſitatis, qui-
bus præeſt in Capitulo, & Congregationibus, quæ
ab ipſis fiunt; & in anniuerſariis, pro quibus cele-
brandis conueniunt in diuerſis Eccleſiis ciuitatis
Hiſpalenſis; vbi, licèt ſilentium indicat, & aliquam
leuem mulctam imponat his, qui vel ſerò veniunt,
vel ſilentium non ſeruant, aut alia ſimilia com-
mittunt; cùm tamen aliam ſuperioritatem, vel iu- 1
riſdictionem, adminiſtrationem, vel prærogatiuam
de iure non habeat; non poteſt verè dici habere di-
gnitatem Abbatialem, quamuis habeat nomen di-
gnitatem præſeferens: & conſequenter potiùs vi-
debatur ſimilis Prioribus Confraternitatum, quorum
nomen licèt dignitatem ſonare videatur; non tamen
eſt dignitas. Et ex his Domini manſerunt in deciſis.
Cæterum, quia ex deductis nunc pro iſto Abbate,
& ex ſententia Ordinarij, quæ edebatur in hac pro-
poſitione, in qua iſti Abbati dabatur prima ſedes
in Choro ad manum dexteram, & ſic præceden-
tia reſpectu iſtorum Canonicorum in Capitulo, &
Choro. Ideò vt veritas inueniatur, & ius ſuum
vnicuique tribuatur; de iſtis erit particulariter vi-
dendum; ſcilicet, an ex nunc deductis iſte ſit, &
dici poſſit verus Abbas, & an ſibi præcedentia
debeatur indiſtinctè in omnibus actibus, vel ſolum
in iſtis tantum locis, videlicet, in Capitulo, &
Choro; non autem in aliis actibus ſpe-
cialiter non ſpectantibus ad
miniſterium Clericorum
illius Vniuerſi-
tatis.

EMIN.

EMIN.D.CARD.PAMPHILIO Iuniore.

Hiſpalen. nuncupationis Abbatis maioris, Veneris,27. Nouembris,1615.

ARGVMENTVM.

Abbas intitulari an quis poſſit,non habens requiſita ad dignitatem abbatialem.

SVMMARIVM.

1 *Lite pendente quis turbari non debet in eius quaſi poſſeſſione; ſed manutenendus eſt in ſtatu,in quo reperitur de tempore mota litis.*

2 *Quaſi poſſeſſionem iurium incorporalium ad acquirendam,requiritur ſcientia eorum, quibus præiudicari poteſt.*

3 *Abbatis nomen in iure diuerſimodè accipitur.*

4 *Manutentionis in iudicio ſufficit ſola poſſeſſio, ſeu quaſi,de tempore mota litis.*

5 *Iure proprio,non autem facultatiuo, quando aliquid fieri cenſeatur.*

6 *Epiſcopus poteſt corrigere exceſſus ſubditorum, & improba prohibere.*

DECISIO VIII.

FVit reſolutum, Abbatem eſſe manutenendum, vt
ipſe poſſit intitulari à ſemetipſo, & ab aliis Abbas
maior: quia teſtes pro eius parte examinati benè deponunt,quòd in Ciuitate Hiſpalenſi adeſt vniuerſitas beneficiatorum. per quos ab immemorabili tempore ſimul congregatos in eorum Superiorem eligi conſueuerit vnus ex ipſorum gremio, qui fuit ſemper nuncupatus Abbas maior: & quòd ita electus, & nuncupatus fuit Abbas modernus à beneficiatis prædictis, & ab aliis communiter; qui propterea, lite
pendente, in eius quaſi poſſeſſione turbari non de-
1 bet; ſed manuteneri in eo ſtatu, in quo reperitur de
tempore motæ litis, *cap. Cum Eccleſia.* & *ibi* Doct. *de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* Couar. *pract. quæſt. cap. 57. ſub n. 5. in fin. & n. ſeq.* cum aliis adductis per Rot. coram Seraph. *deciſ. 1437. n. 8.*

Quod eo faciliùs viſum fuit admittendum: quia in pluribus antiquiſſimis priuilegiis Regum Hiſpaniarum reperitur nuncupatus Abbas beneficiatorum, prout & dictus Abbas modernus nuncupatus fuit Abbas maior per Vicarios generales, & alios Officiales Archiepiſcopi,necnon per Nuncium apoſtolicum, cum iuribus pro eius parte datis: ex quibus iunctis ſaltem cum ſupradictis teſtibus de diuturna, & communi denominatione deponentibus, ſatis viſum fuit conſtare de ſcientia Archiepiſcopi. Aretio. *conſ. 11. n. 5 verſ. Ex his infertur.* Capic. *deciſ. 69. num. 18.* cum aliis adductis per Rot. *in cauſa Hoſtien. litoris maris,* relata inter impreſſas *deciſ. 28. num. 7. part. 1. diuerſ.* ac
etiam de ſcientia aliorum, quibus dicta nominatio
2 præiudicare potuiſſet,prout in iuribus incorporalibus
ad acquirendam quaſi poſſeſſionem requiritur. Rip. *in d. cap. Cum Eccleſia. n. 64. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* cum aliis allegatis.

Nec obſtat,quòd iſte non ſit propriè Abbas,ex quo non habet dignitatem abbatialem, ex deductis coram
bon.mem: Penia, ſub die 24. Octobris, 1611. Quia
3 vltra quòd iſtud nomen, *Abbas*, in iure diuerſimodè
accipitur,ita vt etiam electus à beneficiatis pro eorum
ſuperiore dici poſſit Abbas, ex traditis per Alciat. *in l. 1. ſub num. 2. C. de in ius vocan.* & *in l. Collegiorum. n. 4. ff. de verb. ſignificat.* Card. *in Clem. Attendentes. §. Statuimus. ſub num. 2. verſ. Quinimò quæro. de ſtat. Monach.*
Placuit etiam reſponſio, quòd cùm ex *ſuprà* deductis
ſatis conſtet de nominatione prædeceſſorum, ac
etiam de quaſi poſſeſſione Abbatis moderni, is eſt in
ea manutenendus,non obſtante huiuſmodi exceptio- 4
ne,de qua agendum erit in petitorio, non autem in
hoc iudicio ſummariſſimo,in quo ſufficit ſola poſſeſſio,vel quaſi,de tempore motæ litis. *§. Retinendæ. Inſtit. de interdict.* Couar. *pract. qu. d. cap. 17. n. 5.* & ita ſæpiùs fuit deciſum.

Minùs obſtat,quòd fuit in facultate Archiepiſcopi, huiuſmodi denominationem vti improbam prohibere; & propterea non poſſit contra eum quoad hoc conſiderari ſtatus quaſi poſſeſſionis Quia fuit reſponſum, quòd cùm iſte vti electus à beneficiatis pro eorum Superiore fuerit ſemper nuncupatus à ſemetipſo, & ab aliis Abbas maior, prout denominati fuerunt
eius prædeceſſores; id per eum cenſeri debet factum
iure proprio; non autem iure facultatiuo, ad tradita 5
per Rip. *in d. cap. Cum Eccleſia. num. 52. & 55. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* Et licet Archiepiſcopus poſſit ſem-
per corrigere exceſſus ſubditorum, & improba prohi- 6
bere, *iuxta deciſ. 506* Caputaq *par. 1.* ita tamen denominatio, nondum conſtat, quòd ſit talis; imò ſatis de contrario apparere viſum fuit ex electione,& cõmuni denominatione,cum aliis ſuprà deductis. Et ita deciſum quoad ſeipſum, & alios volentes ita eum nuncupare. An autem poſſit alios cogere,ad eum ita nominandum,DD.voluerũt,quod particulariter videatur.

EMIN. D. CARD. LANCELlotto ſeniore.

Aquen. Monaſterij, 31. Maij, 1568.

ARGVMENTVM.

Abbatia,an, & quando dicatur dignitas, ad effectum,vt minori 25. annorum conferri poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Dignitatis nomen nulla eccleſiaſtica officia, præter Epiſcopatum,& ſuperiores dignitates,importat.*

2 *Archidiaconatus, & Archipresbyteratus in Cathedrali,quamuis careant cura,& iuriſdictione,dicuntur dignitates.*

3 *Abbatia ſi careat cura, & conuentu,non poteſt propriè dici dignitas.*

4 *Propoſitura habet eandem dignitatem, ſicut Abbatia.*

5 *Præpoſitura ſi careat cura, & conuentu, non vocatur dignitas.*

6 *Prioratus eſt dignitas,ſicut Abbatia.*

7 *Prioratus,ſi caret cura, & conuentu, non dicitur dignitas; & conferri poteſt minori quatuordecim annorum.*

8 *Abbatia,inſpecta eius origine, eſt potiùs nomen ſollicitudinis,quàm honoris.*

9 *Dignitas an dari poſſit ſine cura.*

DECISIO IX.

COncluſum fuit, Abbatiam, quæ caret cura, & conuentu, non requirere ætatem maiorem viginti

1 gir tiquinque annorum : quia de iure communi nulla
nomina officiorum eccleſiaſticorum, præter nomen
epiſcopatus,& ſuperiorum dignitatum, ſonant in no-
men dignitatis.niſi Archidiaconatus,& Archipresby-
2 teratus exiſtentes in Eccleſia cathedrali, quæ ſola duo
officia,licèt careant cura,& iuriſdictione,dicuntur di-
gnitates,vt per Rot.*deciſ. 9.de præbend. in nou.* Pro re-
gula notat Imol. *in cap. De multa.num.*40. *de præbend.*
Aret.*conſ.*23.*col.*2.*verſ. Secundò præmitto.* Boër. *deciſ.*
286.*num.*3.

3 Abbatia autem, ſi careat cura,& Conuentu, non
poteſt propriè dici dignitas : quia in ea ſaltem ſufficit
præeminentia, ob quam vocatur dignitas. Imol. *in
Clem.*1.*n.* 5.*de reſcript.* & ibi Cardinal.*num.*3. Staphil.
*de liter.grat.fol.*57.*col.*2. *in princ. ſecundùm antiquam
impreſſionem.*Bald.*in cap. Paſtoralis. in princ. num.*7. *de
offic.delegat.*

4 Propterea Præpoſitura, quæ habet eandem digni-
tatem,ſicut Abbas, vt notat Abb. *in cap. Cùm illorum.
col.*3.*num.*13. *verſ. in Gloſſ. in verb. Abbatem. de ſent.
excomun.* Sylu.*de benefic.qu.*1. *num.*38. Dec. *conſ.*161.
col. 1.*verſ. Quartò, facit.* & *in cap. Decernimus, col.*3.
verſ. Et quod dictum, de iudic. Chaſſan. *de glor. mund.*
5 *part.*4.*conſider.*36 ſi caret cura, & Conuentu,non vo-
catur dignitas.Federic.*conſil.*135.

6 Sicut etiam videmus in Prioratu, qui,licèt aliàs ſit
dignitas,ſicut Abbatia. Doct. *in cap. Nullus. num.*6.
*verſ.in fine.*Gloſſ.*de elect.in* 6. Felin. *in cap. Inſuper.in*
2.*notab.de maiorit.*& *obed.* Rip.*in cap.*2.*num.*30. *de iu-
dic.* Silua *in d.quæſt.*2.*num.*39.Chaſſan.*in d.conſiderat.*
36.Archidiac.*in cap.*2.*col.*2.*in princ.verſ.Scias. de præ-
bend.in* 6.& *ibi* Ioan.Andr. *col.*2.*verſ. Sed hoc.* Gemin.
*ibid.col.*1.*num.*10.*verſ.Super ſecundo.* Card.*in Clem.*1.
*qu.*7.*de reſcript.*

7 Si tamen caret cura, & Conuentu, non dicitur di-
gnitas,vt poſt Hoſtien.notat Abb. *in cap. Niſi eſſent.
num.*6.*in fin.de præbend.*Imol. *in Clem. Etſi principalis.
num* 21.*de reſcript.*& *ibi* Vitalio.*num.*14.& poteſt con-
ferri minori quatuordecim annorum. Vitalin. *in Cle-
ment.*1.§.*Cæterum. num.*4. *cum ſeqq.de ſtat.regular.* Fe-
deric.*conſil.*49.*n.*142.

8 Hinc dicitur, quòd Abbatia, inſpecta eius origine,
eſt potiùs nomen ſollicitudinis.quàm honoris, vt di-
cit Gloſſ.*in cap. Tuam.verb. Non aſcendat.* vbi Innoc.
in fin. & Abb.*num.*3. *verſ. In eo. de ætat.*& *qualit.* &
9 Gloſſ.*in c. Accedens.verb. Abbatem.*50. *diſtinct.* Et ex
his reſpondetur ad id, quod in contrarium adduceba-
tur,ſcilicet,quòd poſſit dari dignitas.licèt careat cura,
vt per Aret. *d.conſ.*23. Boër.*d.quæſt.*286.*num.*5.Card.
*conſ.*30.*col.*2.*verſ. Item eſt dare.* Capel.Toloſ. *deciſ.*13.
Nam prædictæ autboritates expreſsè præſupponunt,
illam dignitatem habere præeminentiam in Choro,
quæ præeminentia ceſſat in hac Abbatia, quæ caret,
nedum cura,ſed Conuentu : & ita etiam præſuppo-
nit Rip.*in d.cap. Decernimus.num.*3. & ita etiam pro-
cedit *cap.*1.*de ætat.*& *qualit.in* 6. quia intelligitur de
Abbatia habente Conuentum, propter quem voca-
tur dignitas. Et *cap.*1.*extr.eod.* vbi etiam loquitur de
Præpoſitis,& Decanis : quia ſemper intelligitur, exi-
ſtente Conuentu, per ſupradicta, ex quo generaliter
loquitur.& ne contrarietur naturæ. & ſubſtantiæ di-
gnitatis Abbatialis. Reſeruarunt tamen Domini con-
ſuetudinem, vel communem reputationem, ſi
quæ forſan adeſſet, quæ hanc Abba-
tiam carentem cura,& Con-
uentu efficeret di-
gnitatem.

R. P. D. PENIA.

Tudertina. Parochialis, ſeu Prioratus, 7. Februarij, 1597.

ARGVMENTVM.

Prioratus an,& quando cenſeatur dignitas.

SVMMARIVM.

1 *Prioratus habens Conuentum cenſetur dignitas actu, & habitu.*

2 *Prioratus ſæculariʒatus carens Conuentu,& Clericis ſæcularibus, Commendatus, non cenſetur dignitas actu, ſed habitu; poteſt tamen facilè in actum tranſire.*

DECISIO X.

PRopoſito dubio, an beneficium, ſeu Prioratus,de
quo agebatur,eſſet dignitas,ad effectum,vt,quan-
do vacat,concurſus fieri, vel non fieri debeat coram
Ordinario Tridentino : Rota, vtraque parte infor-
mante,duo tempora diſtinguenda putauit, à primæua
illius erectione vſque ad annum 1523. quo tempore
conſtabat,hunc Prioratum S Nicolai de Griptis, ciui-
tatis Tudertinæ, fuiſſe Regularem Ordinis S.Bene-
dicti,habuiſſéque Priorem,& Conuentum cõſtituen-
tem Capitulum,qui & Nouitios ad habitum Religio-
nis ſuſcipiebat, & negotia ad Conuentum ſpectantia
capitulariter expediebat : & toto iſto tempore cen-
ſuit, fuiſſe dignitatem actu, & habitu, *Clem. Ne in* 1
agro.de ſtat.regular. Abb. poſt alios *in cap. Niſi eſſent.
num.*6.& *in cap. De multa.num.*23.*de præbend.*Gloſſ. *in
Clem. Etſi principalis.in verb.Conuentual.* & ibi Boniſ.
Vitalin. *num.*5.& 14.*de reſcript.* Rebuff.*ſuper concord.*
§.*In Monaſteriis. in verb. Prioratib*. *verſ. Nota,
quòd ſi is.*

Alterum tempus erat ab anno 1523. vſque ad præ-
ſens,quo primùm Clemens Papa VII. illum cœperat
Clericis ſæcularibus in commendam conferre,ac pau-
latim deſierunt in eo habitare Monachi, qui Conuen-
tum, & Capitulum conſtituerent ; & reſpectu huius
temporis Rota pronunciauit, eundem Prioratum de- 2
ſiſſe quidem eſſe dignitatem actu : quoniam nec
Prior regularis, nec Conuentus monachalis aderat
ampliùs, in quibus potiſſimùm in hac materia conſi-
ſtit ratio dignitatis, vt patet ex prædictis ; remanſiſſe
tamen dignitatem habitu, qui facilè poſſet in actum
tranſire, quando Prior,& Monachi in eandem Eccle-
ſiam reuerterentur, & Conuentum, & Capitulum
conſtituerent, *iuxta conſ.* Iaſ.77.incip. *In præſenti con-
ſultatione,lib.* 1.

An autem ad prædictum effectum concurſus fa-
ciendi,vel non faciendi coram Ordinario, ſatis eſſet,
Prioratum fuiſſe tantum dignitatem habitu,non
actu ; placuit Rotæ, vt conſuleretur
Sacra Congregatio Concilij
Tridentini Inter-
pretum,

EMIN.

Digitized by Google

EMIN. D. CARD. HIERONYMO Pamphilio.

Portugallen. Vnionis, Veneris, 23. Iunij, 1595.

ARGVMENTVM.

Agitur de iuſtificatione Breuis, per quod Abbatia Commendata reſtituitur, & vnitur Congregationi, & Abbas triennalis ei præficitur; ac bona ad menſam Abbatialem ſpectantia alteri Eccleſiæ applicantur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia appellatione non ſuſpenſa tranſit in iudicatum.*

3 *Vnitum tranſit cum omnibus bonis in id, cui vnitur, & num. 10.*

4 *Verba vniuerſalia comprehendunt omnia, & ſuam retinent ſignificationem, etiam in materia ſtricta, & odioſa.*

5 *Monaſterij appellatione veniunt domus, cum horto, & cæteris, quæ intra ſepta eiuſdem Monaſterij conſiſtunt.*

6 *Habitare ſimul non decet duos diuerſi Ordinis.*

7 *Viſitatoris pro relatione multùm præſumitur.*

8 *Abbas triennalis videtur ſuffectus loco Prioris clauſtralis.*

9 *Abbates titulares perpetui, & commendatarij habent Prælaturam, & dignitatem.*

11 *Metum allegans tenetur probare.*

12 *Reus, & poſſeſſor poteſt excludere actorem ex non iure ipſius.*

DECISIO XI.

HEnricus clar.mem. Cardinalis Legatus, & Rex Portugalliæ, in executione Litterarum Gregorij XIII. fel.recor. per ſuam ſententiam reſtituit Monaſterium S. Saluatoris de Paxo de Souſa, Ordinis S. Benedicti Portugallenſis diœceſis, aduerſùs ſuppreſſiones de illo, & eius Conuentu, & menſa conuentuali factas; remanente tamen valida ſuppreſſione quoad Abbatiam perpetuam, & illius menſam commendari ſolitam Clericis ſæcularibus, & Monaſterium cum omnibus, & ſingulis dictæ menſæ Conuentualis fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, & obuentionibus vniuit, & incorporauit Congregationi reformatæ eiuſdem Ordinis S. Benedicti, regendi de cætero per Abbatem triennalem, iuxta eiuſdem Congregationis regularia Inſtituta: fructus verò, redditus, prouentus, prædia, poſſeſſiones, decimas bona, iura, patronatus, iuriſdictiones, & emolumenta quæcunque menſæ Abbatialis, & ad eam in ſolidum quomodolibet ſpectantia, & pertinentia, applicauit Collegio S. Spiritus ciuitatis Elborenſis, exceptis Patronatibus Vicariæ Eccleſiæ dicti Monaſterij, & Eccleſiæ de Padorido, illi annexæ, cum quibuſdam aliis bonis, quæ à menſa Abbatiali ſeparauit, & dictæ Menſæ Conuentuali pro vſu, & manutentione fabricæ dicti Monaſterij, cæteriſque aliis oneribus ſupportandis, applicauit cum decreto, quòd bona Collegio applicata ſint libera, & exempta ab omni ſuperioritate, & iuriſdictione Abbatis, & Congregationis præfatæ iuxta formam litterarum in forma breuis ſub datum 17. Maij, 1578. deſuper expeditum.

Quæ ſententia, ſumpta priùs de omnibus per medium Doctoris Ioannis Paëz ad hoc deputati ſuper loco ipſo, diligenti informatione, ac teſtibus ibidem interrogatis, præſentibus partibus, & inſtantibus, quòd procedatur ad executionem Breuis, lata fuit, & executioni demandata, ac pacificè per partes obſeruata per annos ſeptem circiter; donec vixit præfatus Henricus Cardinalis: quo mortuo, & inde ad nonnullos annos Abbas, & Monachi prædicti Monaſterij prætendentes, litteras præfatas nō fuiſſe plenariè executioni demandatas, habuerunt recurſum ad Sanctiſſimū, qui poſt multa remiſit illos ad Congregationem Illuſtriſſimorum Dominorum Cardinalium ſuper conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium, à qua negotium huiuſmodi videndum, & referendum, demandatum fuit Illuſtriſſimo D. meo Cardinali Cuſano, qui voluit ſuper aliquibus dubiis Rotam conſulere.

Vnde dato dubio, an ſtantibus hinc inde deductis, Litteræ Gregorij XIII. ſint in aliquo hodie exequendæ, & in quo, & dicta quantitas pro nunc reſtricta per informantes ad domum abbatialē cum pomario, iuxta illam exiſtente, & ad perſonatus Eccleſiarum, & iuriſdictionem confirmandi Iudicem pro cauſis ciuilibus incolarum dicti loci: Domini reſoluerunt, Litteras fuiſſe, quoad prædicta benè executas, nec eſſe in aliquo exequendas.

Nam quantùm ad domum cum pomario, non pro-
batur, quòd Monachi in ea de tempore diſmembratio-
nis haberent aliquod ius, nec quòd eſſent de menſa
conuentuali, prout Monachi tenentur probare, cùm
Collegium habeat ſuam intentionem fundatam in
proceſſu, & ſententia Cardinalis, quæ nulla appella- 1
tione ſuſpenſa in rem tranſiuit iudicatam. *l. Res iudi-
cata. ff. de reg. iur.* Butr. & alij *in c. Quoniam contra. de
probat.* cum alij per Gabriel. *conclaſ. 4. & 6. de ſent.*
præſertim concurrente poſſeſſione Collegij, & taci- 2
turnitate Monachorum per ſeptennium, & vltrà.
Alex. *con. 30. n. 7. lib. 5.*

Et tantò magis, quòd ex informationibus ſumptis
per Doctorem Paëz, & teſtibus per ipſum examinatis
ſatis conſtat, menſam abbatialem habuiſſe ædes ab-
batiales cum ſuo pomario, & area, & conſequenter
per vnionem factam Collegio tranſiſſe cum omnibus 3
aliis bonis in ipſum Collegium, ad not. Oldrad. *conſ.
257. ſub n. 16.* Sarn. *in regul. de triennal. qu. 8.* maximè,
cùm Litteræ Gregorij loquantur de bonis, iuribus &
emolumentis quibuſcunque: quæ verba, cùm ſint 4
vniuerſalia, comprehendunt domum, & omnia bona
ad menſam abbatialem pertinentia. Bart. *in l. Generali.
§. Vxori ff. de vſufruct. leg.* & ſuam retinent ſignifica-
tionem, etiamſi eſſemus in materia ſtricta, & odioſa,
l. Cum de lege. vbi Aretin. *ff. de probat.* Decian. *in cap.
Sedes. ſub numer. 4. de reſcript.* Creſcen. *deciſ. 1. de priui-
legiis.*

Non obſtat, quòd Gregorius applicando Congre-
gationi Monaſterium, ſub quo comprehenditur do-
mus cum horto, & cæteris, quæ intra ſepta eiuſdem 5
Monaſterij conſiſtunt. Gloſſ. *in c. 1. in verb. Exempto.
de Priuileg. in 6.* Bart. *in l. Quæſit fugitiuus. §. Apud Ec-
cleſiam. ff. de edil. edict.* videatur voluiſſe, iſtam domū,
etiam abbatialem, remanere pro Monachis, eorúmque 6
Abbate triennali in locum perpetui ſuffecto, ne aliàs
dicamus voluiſſe duos diuerſi Ordinis ſimul inhabita-
re, contra text. *in c. fin. §. Præcipimus.* vbi Gloſ. *in verbo,
Sæculares, de ſtat. Monach. c. Cùm cauſam. de elect. c. In
noua. q. 7.* Quia pro parte Monachorum non probatur,
domos, de quibus agitur, fuiſſe intra ſepta Monaſterij,
& potiùs contrarium ſuadetur, ex viſitatione facta per
deputatum à Cardinale, & illius relatione, pro qua
multùm præſumitur. *c. Propoſuiſti. de probat.* cum in ea 7
dicatur, quòd domus ſunt abbatiales, & Abbas habet

vius tranſitus cuiuſdam oſtij, quo itur ab area ædium abbatialium per interiora Conuentus ad Clauſtra, & templum eiuſdem Monaſterij, vt latiùs dicunt teſtes examinati: quod oſtendit, domus fuiſſe ſeparatas à Clauſtro, & ab ipſo Monaſterio cum pariete, & oſtio intermedio.

Non obſtat, quòd idem Gregorius erigendo in Monaſterium Abbatem triennalem, videatur voluiſſe, quòd ſuccedat in omnibus, quæ ad Abbatem perpetuum, cuius titulum extinxerat, pertinebant, tanquàm in illius locum ſuffectum: quia hoc repugnat expreſſis verbis ipſius applicationis, quæ voluot, vt omnia, quæ erant Abbatis perpetui, ſint Collegij; non autem Abbatis triennalis, qui propter
8 difformitatem, quam habet in pluribus cum titulari, videtur potiùs ſuffectus loco Prioris clauſtralis, quàm ipſius Abbatis, cùm ſit præpoſitus curæ Conuentus pro regendis Monachis, iuxta eorũ regularia Inſtituta ad triennium: quod propriè conuenit Priori clauſtrali, *c. 2. in fin. & c. Cum ad Monaſterium. de ſtat. Monach.* maximè cùm ſit ad electionem Capituli, & Conuentus, abſque eo, quòd prælaturam, ſeu dignitatem,
9 aut titulum habeat; prout habent Abbates titulares perpetui, & commendatarij, qui ad præſentationem Regis per Sedem Apoſtolicã ſoliti ſunt prouideri, ad notata *in Clem. Etſi principales.* vbi Card. *ſub num.* 2. Vitalin. *num.* 22. *& ſeq. de reſcript.* & *in Clem.* 1. & *ibi* Card. *in princ. num.* 5. & *in §. Præmiſſa. num.* 5. *de ſupplend. negligen. Prælat.*

Quantùm verò ad perſonatus Eccleſiarum, qui per ſententiam Cardinalis, tanquàm pertinentes ad menſam abbatialem, fuerunt applicati Conuentui pro certis oneribus in illum tranſlatis ſupportandis; ſimiliter fuit dictum, non probari, quòd Conuentus, & Monachi in eis habuerint aliquod ius; imò potiùs ex Informatione ſumpta per præfatum Doctorem Paëz conſtare, quòd pertinebant in ſolidum ad menſam abbatialem, & conſequenter cenſeantur tranſlati in
10 Collegium, cui fuerunt vnita quæcunque bona, & iura ad Abbatem in ſolidum ſpectantia. Dec. qui teſtatur de communi *in conſ.* 127. *ſub n.* 2. Put. *deciſ.* 351. *lib.* 2. cum allegatis. Quod etiam ipſos Monachos non inficiaſſe videtur, acceptando, & recipiendo præfatos perſonatus, & eorum bona, tanquàm ad Abbatem, & illius menſam pertinentia, pro ſupportandis certis oneribus, abſque eo, quòd aſſignationi huiuſmodi contradixerint, neque de illa vnquam conqueſti fuerint à die ſententiæ de anno 1579. vſque ad annum 1586. quo cœperunt conqueri de executione Breuis Literarum, aſſerentes ſe tacuiſſe ob me-
11 tum, & reuerentiam Cardinalis, qui tamen non probatur. Veral. *d.* 221. *p.* 2.

Quantùm verò ad tertium caput de iuriſdictione confirmandi Iudices in cauſis ciuilibus incolarum loci Monaſterij, quæ & ipſa, tanquàm de pertinentibus in ſolidum ad ipſam menſam abbatialem, fuit per ſententiam Cardinalis tranſlata in Collegium, cui in Literis Gregorij in ſpecie applicatæ ſunt iuriſdictioni ſpectanti in ſolidum ad menſam abbatialem; pariter fuit reſponſum, non probari contrarium per Monachos, quòd ſpectet ad Conuentum, vel ad Abbatem, ſimul cum Conuentu, prout tenentur, & quidem concludenter, cùm agant contra Collegium reum, &
12 poſſeſſorem, quod poteſt excludere Monachos non ex non iure ipſorum, *l. fin. C. de rei vend.* Rota *deciſ.* 4. *de re iudicata. in nou.* maximè cùm nitatur ſententia Cardinalis in rem iudicatam tranſacta, & per plures annos obſeruata, pro qua præſumitur, quòd rectè, & ritè lata ſit, donec contrarium probetur, ex allegatis.

REVERENDISS. D. DVRANO.

Gerunden. Præpoſituræ, Veneris, 21. Maij, 1632.

ARGVMENTVM.

Præpoſituræ Eccleſiæ Gerundenſis ſunt adminiſtrationes merè temporales, nihil ſpiritualitatis habentes: & ideò non cadunt ſub reſeruatione.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium intelligitur prout de iure.*

2 *Breue executioni non demandatur, non conſtito clarè, & indubitatè de reſeruatione.*

3 *Reſeruatio turbida ſufficit ad retardandam Breuis executionem.*

4 *Adminiſtrationes temporales, nihil ſpiritualitatis habentes, non cadunt ſub reſeruatione.*

5 *Præpoſituræ de iure communi ſunt beneficia eccleſiaſtica.*

6 *Adminiſtratores, qui alieno nomine regunt, Præpoſiti nuncupantur.*

7 *Præpoſitus, & Oeconomus idem ſignificant, ſicut Primas, & Patriarcha.*

8 *Præpoſiti Gerundenſes ſunt merè adminiſtratores.*

9 *Statum itenum ad inducendum quæ requirantur.*

10 *Status vltimus non attenditur, quando clarè conſtat de contrario ſtatu anteriori.*

11 *Sententia ſuper ſtatu facit ius quoad omnes.*

12 *Officia eccleſiaſtica, quæ non dantur in titulum, ſed in adminiſtrationem, non cadunt ſub reſeruatione.*

13 *Officia, quæ conferuntur in titulum perpetui beneficij, ſunt reuera beneficia eccleſiaſtica, & cadunt ſub reſeruatione*

DECISIO XII.

VAcante de menſe Octobris, 1615. in Eccleſia Gerunden. Præpoſitura, de qua agitur, per obitum Antonij Adroët, fuit de ea, vti reſeruata, ratione menſis authoritate Apoſtolica prouiſus D. Franciſcus Saoz, qui expedito Breui de capienda poſſeſſione, nomine Cameræ, eóque producto coram A. C. ſententiam fauorabilem ſuper executione, & immiſſione reportauit, à qua Capitulum Gerunden. appellauit, & addita ſignatura obtinuit reſcribi cum clauſula parito Breui arbitrio Rotæ. Vnde dubitaui hodie ſuper dicto arbitrio. Et fuit reſolutum, illud intrare ad effectum retardandi exequutionem: quia 1
arbitrium intelligitur, prout de iure. Rot. *deciſ.* 450. *n.* 5. *par.* 2. *recent.* Gregor. *deciſ.* 189. *num* 3. Et fuit dictum *in Barchinonen. fructuum*, 16. Iunij, 1625. coram me, & alibi ſæpiùs. De iure autem eſt, vt Breue, de quo *ſuprà* exequutioni non demandetur, ni- 2
ſi clarè, & indubitatè conſtito de reſeruatione: quia illa eſt fundamentum Breuis. Garz. *de benef. par.* 6. *cap.* 3. *n.* 10. *& ſeq.* Rot. *deciſ.* 423. *n.* 1. *par.* 2. *recent.* Gregor. *deciſ.* 53. *in fin.* & *ibi* Add. Card. Caual. *deciſ.* 597. In caſu autem præſenti reſeruatio nedum 3
eſt turbida, (quæ turbiditas ſola ſufficeret ad retardandum Breuis exequutionem, ex latè traditis per Gonz. *ſuper reg.* 8. *in annot. cont. nullit. num.* 287. *& ſeq.* & per Rot. *d. deciſ.* 413. *par.* 1. *recent.*) ſed etiam videtur penitùs excludi, cum ex pluribus deciſionibus factis *in cauſa Gerunden. vnis*, & præſertim ex ea, quæ emanauit coram Eminentiſſimo

nentiſſimo Card. Pamphilio, ſub die 4. Maij, 1616.
& ex ſententiis deſuper latis clarè conſtet, Præpo-
ſituras dictæ Eccleſiæ non eſſe beneficia eccleſia-
ſtica, ſed ſimplices adminiſtrationes temporales,
nihil ſpiritualitatis habentes: vnde non cadunt ſub
reſeruatione. Aneas *de Falc. de reſer. quæſt. 1. prin-
cip. n. 2.* Rebuff. *de nomin. quæſt. 21. num. 59.* Gonz.
ſuper d. regul. 8. gloſ. 5. §. 11. num. 25. & proptereà
ceſſante reſeruatione ceſſare debet executio Bre-
uis, quod in ea fundatur, Garz. Greg. & Caual.
vbi ſuprà.

5 Nec refert, ſi dicatur Præpoſituras de iure com-
muni eſſe beneficia eccleſiaſtica. *Extrauag. Ad Ro-
mani. de præben. in communi.* ibi: *Omnia & ſingula
beneficia eccleſiaſtica, ſæcularia & cuiuſuis ordinis re-
gularia, etiamſi Præpoſitatus, Canonicatus, Præpoſi-
turæ, & Præbendæ, Dignitates, Perſonatus, Admi-
niſtrationes,* &c. Oldrad. *conſ. 136. per tot.* Gonz. *d.
gloſ. 5. §. 11. num. 2.* Et ideò ſub reſeruatione regul.
8. comprehendi *iuxta diſpoſitionem dictæ Extra-
uagantis* tradit Gonzalez *vbi ſuprà.* Quia reſpon-
detur, Præpoſituras eſſe in duplici differentia:
quædam, ſcilicet, quæ ſunt erectæ in titulum be-
neficij, & habent omnia requiſita beneficij, & præ-
ſertim ſpiritualitatem annexam, quæ regulariter
ſolent eſſe Dignitates in Eccleſia, vt *in d. Extrauag.*
Oldrad. & Gonz. *ibidem.* Aliæ verò, quæ non ſunt
erectæ in titulum beneficij; ſed ſolùm ſunt inſtitu-
tæ pro temporali adminiſtratione bonorum Eccle-
6 ſiæ: quæ adminiſtratio, ſicut dicitur Præpoſitura,
pariter Adminiſtratores, qui eam alieno nomine re-
gunt, Præpoſiti nuncupantur. §. *Sed ſi ex teſtamento.*
ibi: *Præponatur ei, & ipſe ſolus adminiſtret. Inſtit.
de ſatiſd. tut.* & text. *in cap. Quæ ius. in principio, de
verborum ſignificatione.* ibi: *Quia ubi omnes, qui præ-
ſunt, Præpoſiti rite vocentur.* Et ad rem noſtram eſt
text. optimus *in cap. Saluator. 1. quæſt. 3.* ibi: *Nom-
ne verò Procuratoris intelligit præfata Synodus quemli-
bet eccleſiaſticarum rerum Adminiſtratorem, vt, verbi
gratia, Præpoſitum, Oeconomum, Vicedominum, De-
fenſoris nomine Aduocatum, ſiue Caſtaldum, & Iudi-
cem.* vbi Gloſ. *in verbo, Præpoſitum,* quòd licèt nomi-
7 na, *Præpoſitus, & Oeconomus* diuerſa ſint, idem ta-
men ſignificant, ſicut Primas, & Patriarcha. Idem
dicit Spec. *in tit. de his, qui alien. nom. in vid. litteris.
num. 5. verſ. Item Præpoſitus, & Oeconomus.* quam
diſtinctionem præpoſiturarum facit Turrecremat.
in d. cap. Saluator. num. 7. in verſ. Præpoſitum. vbi, quòd
Præpoſitus in quibuſdam Eccleſiis adminiſtrat tem-
poralia Canonicorum duntaxat, in quibuſdam etiam
ſpiritualia; Præpoſitura autem, de qua agitur, pro-
vt aliæ eiuſdem Eccleſiæ, non ſunt primæ ſpeciei,
ſed ſecundæ, vt pleoè in ſupradictis Rotæ deciſio-
nibus coram Cardin. Pamphilio, & apud Greg. *de-
ciſ. 29* vbi, quòd Præpoſiti Gerundenſes ſunt merè
adminiſtratores: & idem pleniùs reſoluit Rot. *in de-
8 ciſ. 15. num. 3. cum ſeq. par. 5. recen.* vbi, quòd do-
minium, & proprietas, ac libera diſpoſitio harum
præpoſiturarum remanſit ſemper apud Capitulum,
& quòd Præpoſiti ſunt adminiſtratores.

Nec quicquam refragatur, quod de ordine fel. rec.
Pauli V. fuerit dd. Præpoſituris aſſignata cõgrua, quam
Franciſcus prætendit ſucceſſiſſe loco dotis, ita vt eo
ipſo dictæ Præpoſituræ, tanquàm dotatæ, ſint vera
beneficia, vel ſaltem ad inſtar beneficiorum debeant
regulari; quia in deciſione ſub die 7. Aprilis, 1617.
coram eodem Cardinali Pamphilio, fuit expreſsè
reſolutum, congruam prædictam non fuiſſe aſſigna-
tam, nec deberi iſtis Præpoſituris vt beneficiis eccle-
ſiaſticis, cùm talia non ſint; ſed ſolùm deberi ratio-
ne adminiſtrationis, & ad inſtar certi ſalarij, & pro
modo laboris cuiuſque Præpoſiti. Vnde de dicta
aſſignatione congruæ nulla eſt habenda ratio ad
effectum, de quo agitur.

Non obſtat etiam, quòd huiuſmodi Præpoſituræ
fuerint effectæ collatiuæ, ex quo plures collatæ fue-
runt, tam à Papa, quàm ab Ordinario: quia ex hoc
non ſequitur, quòd primæuam naturam merè tem-
poralem amiſerint, & veram qualitatem beneficio-
rum eccleſiaſticorum aſſumpſerint, ita vt primus ſta-
tus fuerit mutatus, & nouus inductus: quia ad no- 9
uum ſtatum inducendum in præiudicium tertij, &
ſic Capituli, vltra collationes plura alia requiruntur,
quæ hic non probantur, nempe, quadragenaria po-
teſtas, & voluntas Superioris, bona fides impetran-
tium, ac demum ſcientia, & patientia Capituli, vt
latè examinant Add. ad Greg. *deciſ. 434. num. 20.* &
Modern. *de re benef. lib. 1. quæſt. 34. num. 45. & ſeq.*
vbi etiam *num. 58. cum ſeq.* ex multis probatur, quòd
vltimus ſtatus non attenditur, quando clarè conſtat 10
de contrario ſtatu anteriori: & dixerunt Felin. *in c.
In noſtra. num. 44. de reſcript.* Rot. *deciſ. 1. de præben.
in nou.* & fuit reſolutum *in cauſa Ferrarien. Prioratus,
25. Maij,* 1609. coram bon. mem. Pegna *quæ eſt deci-
ſio 184. num. 2. par. 1. recent.* Hic autem notoriè ap-
paret de anteriori ſtatu meræ temporalitatis huius,
& aliarum Præpoſiturarum dictæ Eccleſiæ ex ſupra-
dictis deciſionibus, & ſententiis, quæ tranſiuerunt fe- 11
cerunt in rem iudicatam, & faciunt ius quoad om-
nes, ad text. *l. Ingenuum.* vbi Gloſ. Bart. & DD.
ff. de ſtat. hom. Rot. *deciſ. 523. num. 3. par. 4. diu.* &
in puncto, quòd ex collationibus non fuerit muta-
tus prior ſtatus merè temporalis iſtarum præpoſitu-
rarum Gerundenſium ex Gloſ. *in cap. Cum olim. in
verbo, Præiudicium, de conſuet.* Corn. *conſ. 225. num.
5. verſ. Non etiam aufertur. lib. 5.* & Dec. *conſ. 407.
num. 20.* reſoluit Rot. *in d. deciſ. 29. Greg. XV.* Et
ceſſat difficultas: quia nullibi conſtat, collationes
ſupradictas fuiſſe ſimpliciter factas de beneficiis
eccleſiaſticis; ſed potiùs de officiis, vt *in Summ.
Franciſci, n. 5.* vnde non probatur ſtatus collationis
beneficiorum, ſed officiorum, qui non releuat ad
effectum, vt dictæ Præpoſituræ ſub reſeruatione
comprehendantur.

Nec releuat, ſi dicatur, quòd, licèt non ſint be-
neficia, ſatis eſſe, quòd ſint officia eccleſiaſtica,
cùm etiam illa cadant ſub reſeruatione: quia dato
etiam, quòd talia eſſent, reſpondetur, non omnia
officia eccleſiaſtica ſub reſeruatione comprehendi,
prout eſt officium Cuſtodis, officium Cellerarij, & 12
alia huiuſmodi, quæ non dantur in titulum, ſed in
adminiſtrationem, de quibus per Sarn. *in reg. de in-
fer. q. 55.* Mandoſ. *ad reg. 21. quæſt. 7. & ad reg. 32.
quæſt. 1.* Sed ſolùm illa cadunt ſub reſeruatione, quæ 13
conferuntur in titulum perpetui beneficij, & reue-
rà ſunt beneficia eccleſiaſtica, prout ſunt Sacriſtia,
Archipresbyteratus, Præpoſituræ habentes ſpiritua-
litatem, & erectæ in titulum beneficij, & ſimilia,
quæ in nihilo diſtant à beneficiis eccleſiaſticis. Man-
doſ. *vbi ſuprà.* Benè Gonzal. *d. gloſ. 5. §. 11. num. 5. 6.
& 25.* Eraſm. à Cochier. *ſub ead. reg. gloſ. 1. in fi.* Vn-
de, cùm non conſtet dictas Præpoſituras conſueuiſſe
conferri in titulum perpetui beneficij, nec reuerà
eſſe beneficia eccleſiaſtica, ſed imò totum contra-
rium, neceſſariò ſequitur, non cadere ſub reſeruatio-
ne; & ideò eſſe locum arbitrio ad effectum retardan-
di executionem Breuis.

Et ita reſolutum, vtraque parte informante.

CORAM EODEM.

In eadem, Mercurij, 27. Aprilis, 1633.

ARGVMENTVM.

Præpoſituræ Gerundenſes ſunt adminiſtrationes merè temporales, nihil ſpiritualitatis habentes; & ideò non cadunt ſub reſeruatione.

SVMMARIVM.

1 *Actore non probante, reus abſoluitur.*
2 *Præpoſituræ, quæ ſunt ſimplices adminiſtrationes temporales, nihil ſpiritualitatis habentes, non ſunt beneficia eccleſiaſtica.*
3 *Præpoſituræ, quæ non ſunt beneficia, nec officia eccleſiaſtica in titulum perpetuum conferri ſolita, non cadunt ſub reſeruatione.*
4 *Præpoſituræ Gerundenſes ſunt merè adminiſtrationes temporales, nihil ſpiritualitatis habentes, & per Capitulum adminiſtratoribus temporalibus concedi ſolita.*
5 *Beneficiorum collatio debet eſſe pura, libera, & abſque alio onere.*
6 *Beneficia eccleſiaſtica debent in perpetuum conferri.*
7 *Statum nouum ad inducendum, quæ requirantur.*

DECISIO XIII.

IN deciſione in hac cauſa facta die 21. Maij, anni præteriti, fuit reſolutum ad fauorem Capituli Gerunden. intrare arbitrium pro retardanda executione breuis de capienda poſſeſſione nomine Cameræ expediti pro parte D. Franciſci Sanz, prouiſi Apoſtolici de hac præpoſitura, tanquàm reſeruata ratione menſis. Hodie autem propoſui cauſam ſuper negotio principali, nimirum, an Capitulo ſit danda abſolutoria, & fuit affirmatiuè reſolutum. Ratio reſolutionis fuit: quia Franciſcus actor non probat reſeruationem, cui innititur eius prouiſio,
1 vnde intrat trita regula: *Actore non probante*, &c. de qua *in l. Ei, qui dicit. ff. de probat.* & *in l. Actor. C. eodem.* Rot. *deciſ. 3. de re iud. in nou.* & *alibi* ſæpiùs.

Quòd autem dicta præpoſitura, & aliæ in dicta
2 Eccleſia exiſtentes eiuſdem qualitatis, non ſint reſeruatæ, viſum fuit eſſe clarum, ex quo ſunt ſimplices adminiſtrationes temporales nihil ſpiritualitatis habentes, quæ ideò longè diſtant à beneficiis eccleſiaſticis, Abb. *conſ. 47. num. 1. lib. 1.* Sarn.
3 *in reg. de ann. quæſt.* 20. Rot. *deciſ. 254. num. 3. par. 2. recent.* Si igitur non ſunt beneficia eccleſiaſtica, nec etiam officia eccleſiaſtica in titulum perpetuum conferri ſolita, vt fuit latè comprobatum in dicta deciſione, 21. Maij, coram me, non cadunt ſub reſeruatione. Gonz. *ſuper reg. 8. gloſ. 5. §. 11. n. 25.* cum aliis in dicta deciſione coram me allegata.

4 Quòd deinde dictæ præpoſituræ ſint merè adminiſtrationes temporales nihil ſpiritualitatis habentes, & per Capitulum adminiſtratoribus temporalibus concedi ſolitæ, pluries reſoluit Rot. & ſignanter *deciſ. 12. num. 3. & ſeqq.* & *deciſ. 25. num. 6. deciſ. 34. num. 6.* & *deciſ. 41. num. 2. par. 2. recent.* & *in Gerunden. Vini*, 18. Iunij, 1601. coram bon. mem. Damaſceno, & 4. Maij, 1616. & 7. Aprilis, 1617. & 15. Ianuarij, 1620. coram Eminentiſſimo Cardinale Pamphilio.

In quibus fuit etiam firmatum, quòd Præpoſiti iuxta antiqua Statuta Eccleſiæ Gerunden. tenentur ſingulis annis aſſecurare eorum præpoſituras cum idoneis fideiuſſoribus de ſubeundis illarum oneribus, & quòd ſingulis annis ſunt obligati ad reddendam rationem adminiſtrationis, & facere arrendamenta cum conſenſu Capituli, portionéſque Canonicales anticipatè ſoluere; & quòd de expenſis faciendis teneantur Capitulum certiorare: & demum conſtitit, quòd ſi quandoque dictæ præpoſituræ, fuerunt per Capitulum, aut Epiſcopum collatæ, collatio facta fuit iuxta dicta Statuta, & ſic cum ſupradictis conditionibus, pactis, & oneribus, quæ non compatiuntur cum natura beneficio- 5
rum, quorum collatio debet eſſe pura, libera, & abſque aliquo onere. Bellam. *in cap. In noſtra. n. 10.* & *ibi* Felin. *n. 9. de reſcript.* Sylu. *de benef. p. 1. q. 1. num. 2.* Rebuff. *de pacif. poſſ. num. 344.* Rota *d. deciſ. 254. num. 4. verſ. Et Abbates. par. 2. recent.*

Prætereà, ceſſat difficultas: quia inſuper præfata Statuta expreſsè diſponunt, vt negligentibus Præpoſitis onera ſupradicta adimplere, præpoſituræ vacent eo ipſo, ita vt liceat Capitulo, vti domino, de Præpoſituris diſponere, de illiſque prouidere aliis. Vnde, cùm earum collatio non ſit in perpetuum, neceſſariò ſequitur, non eſſe beneficia eccleſiaſti- 6
ca, de quorum eſſentia eſt, vt in perpetuum conferantur. Bellam. *in cap. Super. num. 17. verſ. Hoc enim eſt proprium. de renunciat.* Anchar. *in cap. Beneficium. num. 4. verſ. Item, quia. de reg. iur. lib. 6.* Abb. *d. conſ. 47. verſ. Item, quia in perpetuum. lib. 2.* cum aliis relatis per Rotam *in d. deciſ. 25. num. 6. par. 2. recent.*

Neque obſtant duo, quæ pro parte eiuſdem Franciſci fuerunt deducta in memoriali per eum dato pro obtinenda noua audientia contra deciſionem dicta die 21. Maij coram me factam. Non primum, videlicet, quòd in deciſionibus factis in dicta cauſa Gerunden. Vini, ſuprà allegatis, non fuerit firmatus ſtatus dictarum Præpoſiturarum; ſed omnia fuiſſe reſtricta ad validitatem prædictorum Statutorum: quia contrarium apertè dignoſcitur ex earum lectura, & præſertim *ex dictis deciſionibus 4. Maij, 1616. & 7. Aprilis, 1617. & 15. Ianuarij,* 1620. coram Eminentiſſ. Cardinale Pamphilio; in quibus claris verbis fuit firmatum, ſtatum harum præpoſiturarum eſſe merè temporalem.

Non etiam obſtat ſecundum obiectum, nempe, quòd dictæ præpoſituræ fuerint effectæ collatiuæ, ex quo pluries collatæ fuerunt tam à Papa, quàm ab Ordinario; & ideò quòd attento vltimo ſtatu ſint beneficia, ſeu officia eccleſiaſtica in titulum perpetui beneficij conferri ſolita; quia fuit plenè reſponſum in dicta deciſione coram me, ex hoc non ſequi earum ſtatum temporalem fuiſſe mutatum, & nouum inductum; cùm ad inducendum nouum 7
ſtatum in præiudicium tertij, & ſic Capituli, requirantur quadragenaria poſſeſſio, poteſtas, & voluntas Superioris, bona fides impetrantium, ac demum ſcientia, & patientia Capituli, quæ requiſita prorſus deficiunt in caſu noſtro; & vlteriùs ſuo dictum, vltimum ſtatum non attendi, vt hic clarè conſtat de contrario ſtatu anteriori ex allegatis *in dicta deciſione* coram me *in verſ. Non obſtat etiam.* quæ non eſt, cur repetantur.

Et ita deciſum, &c.

R. P. D.

R. P. D. VEROSPIO.

Gerunden. perſonatus, & cauſæ piæ,
Veneris, 17. Maij, 1630.

ARGVMENTVM.

Perſonatus ad tempus an ſit beneficium eccle-
ſiaſticum: Nominatio nulla operatur,
vt ius nominandi deuoluatur
ad ſucceſſorem.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium ex quibus diſtinguatur ab officio eccleſia-
ſtico, vel alia pia diſpoſitione.*
2 *Collatio facta ab Ordinario ſufficit, vt Capellania,
etiam manualis, & amouibilis, iudicari debeat
beneficium eccleſiaſticum.*
3 *Beneficium de iure debet eſſe perpetuum.*
4 *Beneficia ex ſpeciali iure, & priuilegio, poſſunt non
eſſe perpetua.*
5 *Perſonatus in Prouincia Tarraconenſi, ſunt beneficia
eccleſiaſtica.*
6 *Beneficia diuidi non debent.*
7 *Nominatio nulla, & inualida habetur, ac ſi facta
non fuiſſet.*
8 *Nominatio tanquàm indiuidua non poteſt ex parte
valere, & ex parte non.*
9 *Nominatio à principio nulla, tractu temporis non
conualeſcit.*
10 *Nominatio de duobus æqualiter facta, ratione incer-
titudinis non valet, ac ſi in ſolidum facta fuiſſet.*
11 *Quod potui, nolui; quod volui, adimplere nequi-
ui.*

DECISIO XIV.

EX pacto, & lege fundationis in hoc perſonatu,
de quo hodie quæritur, poterat beneficiatus vſque
ad tertiam nominationem ſucceſſorem ſibi nominare,
poſt quam nominationem ſuccedere debebat cauſa
pia iuxta ſynodalem Conſtitutionem Prouinciæ Tar-
raconenſis, quæ ſimilium beneficiorum erectionem
ex conſuetudine immemorabili introductam confir-
mauerat. Cùm autem idem perſonatus de perſona
Iacobi Roſſel fundatoris, ex cauſa permutationis tranſ-
ierit ad Petrum Margarau, qui ſucceſſorem ſibi no-
minauit Michaëlem Clos; & quo caſu ille, vel acce-
ptare nollet, vel eſſet ad hoc beneficium inhabilis,
Monſerratum Picò, & Iacobum Darder æquis portio-
nibus: Dubitaui, an eſſet factus locus ſucceſſioni cau-
ſæ piæ, vel conſiſteret nominatio Monſerrati, qui
recuſante Michaële ſolus fuerat inſtitutus. Et Domini
ad fauorem cauſæ piæ reſponderunt, vt illa fundaret
intentionem in ſucceſſione huius perſonatus.

Neque enim dubitarunt, quin perſonatus huiuſmo-
di eſſet beneficium eccleſiaſticum, licèt perpetuò du-
rare non deberet; ſed ad vitam eorum, qui iuxta for-
mam fundationis nominari debebant; cùm habeat
omnia requiſita beneficij eccleſiaſtici, dum fuit ere-
ctum ſub nomine beneficij cum authoritate, & De-
creto Ordinarij, ſit permutabile cum alio beneficio
1 eccleſiaſtico, vacet per ingreſſum Religionis, com-
mittatur in eo ſimonia, & demum obtineri non poſſit,
niſi à perſona eccleſiaſtica, quæ omnia diſtinguunt
beneficium ab officio eccleſiaſtico, vel alia pia diſpo-
ſitione. Felin. *in c. In noſtra. num. 9. de reſcript.* Selua
de benefic. quæſt. 2. parte 1. num. 75. Garz. *de benefic.
parte 1. capite 2. numero 61.* Et eadem latè examinat
ſublatis contrariis argumentis Nauar. *conſ. 8. de iure-
patronatu.*

Comprobat hoc idem collatio, quæ de hoc perſo-
natu ſemel atque iterum facta fuit per Ordinarium, 2
quæ ſola ſatis eſſe poteſt, vt Capellania etiam ma-
nualis, & amouibilis reputari, & iudicari debeat
eccleſiaſticum beneficium, vt defendit Garz. *de be-
nefic. parte 1. capite 1. §. 1. numero 313. & ſeq.* Re-
buff. *de pacific. poſſeſſorib. numero 349.* Guido Pap.
quæſt. 187. numero 1. Neque obeſſe poteſt ſola tem-
poralitas ad excludendum ſtatum, & qualitatem be-
neficij: quia, licèt perpetuitas de iure ſit de eſſentia 3
beneficij, *cap. Sanctiſſimlarum. 70. diſtinct. c. penult.
de Cleric. ægrot.* Achill. *deciſ. 1. num. 4. de officio Vi-
carij:* non tamen repugnat, vt ſpeciali iure, & priui- 4
legio aliqua beneficia poſſint non eſſe perpetua, *c. Si
gratioſè.* & *ibi* Gloſ. *de reſcript. lib. 6.* Lap. *allegat. 9.*
Caſſàd. *deciſ. 12. num. 9. de præbend.* Garz. *de benefic.
parte 1. cap. 2. num. 75.* Cuius priuilegij vim habet 5
immemorabilis conſuetudo, ex qua in Prouincia
Tarraconen. hi perſonatus inducti ſunt, vt etiam
defendit idem Nauar. *conſ. 8. de iurepatron. numero
17.*

His ita conſtitutis negari non poterat, quin factus
eſſet locus ſucceſſioni cauſæ piæ, dum illa vocabatur,
deficientibus nominationibus, quas permiſerat
fundatio, itavt deberet eo caſu extingui perſonatus,
& dos fauore eiuſdem cauſæ piæ applicari. Defectus
enim nominationum controuerti non poterat, cùm
nec valeret nominatio Michaëlis, tanquàm inhabi-
lis; & quæ effectum ſortita non fuit ex renunciatio-
ne ab eo facta, neque ſuſtineretur ſecunda nomina-
tio in defectum primæ, tanquàm facta de duobus
diuiſo inter eos æqualiter beneficio contra expreſſam 6
iuris diſpoſitionem, de qua *in capite, Maioribus.* vbi
Gloſ. *in verb. Diuiſionem. c. Tuæ fraternitatis.* & *c.
Dilecto. de præbend.* Lambert. *de iurepatron. libro 2.
parte 3. quæſt. 5. art. 21.* Atque ita ceſſante nomina-
tione (cùm perinde haberi debeat nominatio nulla, 7
& inualida, ac ſi facta non fuiſſet, *c. Quæ contra ius.
de regul. iur. libro 6. l. Non dubium. C. de legib.*) de-
uoluta fuit ſucceſſio ad piam cauſam ex pacto expreſ-
ſo fundationis.

Quòd verò teſtator voluerit durare perſonatum
ad quatuor vitas, vel quòd hæc ſit conſuetudo illa-
rum partium, vt non antequàm poſt ſucceſſionem
quatuor perſonarum terminetur: negarunt Domini
obeſſe: quia conſuetudo induxit quidem erectionem
horum perſonatuum ad tres, ſiue quatuor nomina-
tiones; verùm indeterminatè, & ſecundùm diſpoſi-
tionem fundatorum, quorum voluntati legem non
impoſuit: fundatoris autem voluntas non fuit in hoc
caſu præciſè determinata, vt perſonatus finiri non
deberet, niſi poſt quatuor nominationes, ſed id vo-
luit eſſe in facultate eorum, qui ſuccedere debebant,
quibus non aliter quàm ſub conditione facultatiua
permiſit, vt ſucceſſorem ſibi nominare poſſent.

Non etiam dici poterat, vt poſterior nominatio,
quam Petrus fecerat de duobus, ſuſtineretur, ſaltem
ab effectu; & quia dum eorum alter non acceptauit,
haberi deberet, ac ſi nominatus non fuiſſet, & ſuſti-
neretur nominatio de perſona alterius: & quia idem
Petrus, qui nominauit, mandauerat, vt vno defi-
ciente, alteri eius portio accreſceret, *argumento l. vn.
§. Vbi autem Legatarij. verſ. Si verò non omnes. C. de* 8
cad. tollen. Cùm enim hæc cauſa nominationis, tan-
quàm indiuidua, non poſſit ex parte valere, *l. 5. §.
Item quæritur. ff. de aqua quotid. æſtiua. l. Gregem. §.
Illud,* & *ibi* Barthol. *numero 3. & 4. ff. de fideiuſſor.*

9 Rot.*deciſ.135.num.9.deciſ.551.n.10.p.1. & deciſ.631. num.7.par.2.rec.* data nullitate nominationis à principio, non potuit ab euentu fieri valida, *l.1.ff.de his, quæ pro non ſcriptis habentur. l.vn.§. in p.ff.de caduc. tollen.*
10 Imò ratione incertitudinis, neque nominatio de duobus æqualiter facta ſuſtineri poſſet, ac ſi in ſolidum facta fuiſſet, *l. Si ita.ff.de reb.dub.l. Cùm ex plurib.ff.de manumiſſ.teſtam.* Gloſſ.*in c. Quoniam Abbas. in verb. ſubſtituum. de off. deleg.*

Et ita, licèt per nominationem nullam non conſumeretur facultas nominandi, & potuiſſet Petrus etiam tertiò nominare eundem Monſerratum; quia tamen
11 id non fecit, & nominationem, quam expreſſit, facere non potuit, ſuccedit regula textus: *Quod potui, nolui,* de qua *in l. Multùm intereſt. C. Si quis alteri, vel ſibi. c. Cùm ſuper.23. in fin.de Offic.deleg.* & mortuo Petro vltimo poſſeſſore fuit extincta hæc facultas nominandi, & ſucceſſit deuolutio fauore piæ cauſæ, ſicut Domini reſponderunt. Vtraque parte informante.

REVERENDISS. D. Coccino Decano.

Palentina Abbatiæ de Beneuiuere, Veneris, 14. Aprilis, 1617.

ARGVMENTVM.

Monaſterium eſſe conſiſtoriale, ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Monaſteria conſiſtorialia in Caſtella, Legionis, Aragonum, & Valentia, necnon Cathalonia, cæteriſque Hiſpaniarum Regnis, & dominiis conſiſtentia, quocunque modo, præterquàm apud Sedem vacantia, prouidentur ad regiam præſentationem.*

2 *Indultum habet locum, vbi ipſius diſpoſitionis verba conueniunt.*

3 *Præſeruatio intelligitur de aliis, quàm de expreſſis.*

4 *Conſiſtorialitas probatur ex eo, quòd conſtat, beneficium taxatum eſſe in libris Cameræ, vel quòd de eo fuit conſiſtorialiter diſpoſitum.*

5 *Monaſteria conſiſtorialia poſſunt prouideri per Papam ſine Conſiſtorio.*

6 *Taxa, quæ fit in libris Cameræ, in tertia parte veri valoris, de Monaſteriis conſiſtorialibus, probat conſiſtorialitatem, etiamſi ter ducta non conſtituat ſummam ducentorum florenorum, & quare.*

7 *Regula ſecunda Cancellariæ habet tantùm locum in Monaſteriis commendari ſolitis. Contrarium, num ſeq.*

9 *Papa in reſeruationibus non intelligit comprehendere manualia.*

10 *Monaſterium vt cenſeatur conſiſtoriale, ſufficit, quòd ſit ſolitum conferri in titulum perpetui beneficij, aliis concurrentibus, etiamſi non ſit ſolitum commendari.*

11 *Liber Cancellariæ, ſeu Cameræ, eſt antiquiſſimus; & à quo fuerit editus.*

DECISIO XV.

SAnctiſſimus D.N. ad relationem bon.mem. Cardinalis Arigonij, & Illuſtriſſimi D.Cardinalis Millini, conceſſit Breue, in quo declarauit Monaſterium, de quo agitur, eſſe conſiſtoriale: vnde de conſenſu partium, præſuppoſito dicto Breui, dubitatum, an huiuſmodi Monaſterium ſit comprehenſum in priuilegiis Catholicæ Maieſtatis. Et Domini affirmatiuè reſponderunt. Nam Adrianus VI. octauo Idus Septembris, ann.1523. inter alia conceſſit Regi Carolo, & Reginæ Ioannæ, Regibúſque ſuis ſucceſſoribus in Regnis Caſtellæ, Legionis, & Aragonum, ius patronatus, & ius præſentandi perſonas idoneas ad Monaſteria quæcunque conſiſtorialia in Caſtellæ, & Legionis, & Aragonum, & Valentiæ, necnon Cathaloniæ, cæteriſque Hiſpaniarum Regnis, & dominiis conſiſtentia, quocunque modo, præterquàm apud Sedem vacantia, vt patet ex Indulto eiuſdem Adriani, de quo etiam meminit Michaël Serretius *lib. obſeruantiarum Senatus Cathal.par.3.c.1.per totum.* Quæ cùm omnia 2
concurrant, de quibus in prædicto indulto, ſequitur, quòd iſtud Monaſterium in prædicto Indulto comprehendatur, *l.4 §.Totus.* & *ibi* Doctor. Alex. *in §. Prætor ait.n.15.ff.de dam.infect.*

Neque obſtat præſeruatiua in eodem Breui, per quam Sanctiſſimus D.N. declarauit, non intendere ſe præiudicare iuribus Catholicæ Maieſtatis, aut Conuentui, aut Comiti, qui prætendit iuſpatronatus, minúſque liti, & cauſæ in Rota pendenti: ſed voluit, quòd eorum iura ſalua, & illæſa remanerent: nam 3
iſta præſeruatio eſt cenſenda de aliis; non autem de ipſa Conſiſtorialitate. Bart. *in l.vlt.§.Idem quæſitum eſt. ff.de condict.indeb.* Pariſ. *conſ.70. num.12.lib.1.* vbi de communi: vltra quod conſiſtorialitas videtur clara: nam, vt dicit Verall.*deciſ.18.incipiente: Probatur benef. lib.1.in manuſcr.* beneficium eſſe conſiſtoriale probatur ex eo, quòd conſtat taxatum eſſe in libris Cameræ; vel quòd de eo fuit conſiſtorialiter diſpoſitum. 4
Sarnen.*in reg.de valor.in proœm.num.6.& qu.3.num.5.* Veſtr.*in prax.lib.1.c.1.n.2.* Pariſ. *de reſign. lib.2.qu.1. num.10.* quod etiam ſenſit Gloſſ. antiquus *in reg. 2. poſt princ.verſ.Sed ſine Conſiſtorio.* vbi, quòd licèt Papa ſoleat prouidere conſiſtorialiter Monaſteria virorum excedentia valorem 200. florenorum, communi æſtimatione, vt habetur *in d.reg.2.* Attamen, ſi ſine 5
Conſiſtorio prouideat, valet prouiſio. Et idem ſenſit Put.*deciſ.490.in nou.lib.2.* vbi, quòd regula de annali habet locum in Monaſterio conſiſtoriali, ſi de eo non fuerit conſiſtorialiter prouiſum: & idem *de reg.de infirmis*, dicit Sarnenſis *ibidem quæſt.14.num.6. verſ. Iſta tamen.* & habetur decretum Sacræ Congregationis rerum conſiſtorialium ſub die 9. Iunij, 1591. vbi, quòd Monaſteria habentur pro conſiſtorialibus, etiamſi extra Conſiſtorium per ſignaturam manu Papæ aliquando expediantur. Vnde parum refert, quòd non conſtet vnquam de hoc Monaſterio fuiſſe conſiſtorialiter prouiſum, cùm ſufficiat, quòd ſit deſcriptum in libris Cameræ, vltra quod non docetur de contrario; & prouiſio, quæ datur facta per Adrianum, non releuat; tum, quia non eſt in actis; tum etiam, quia non oſtenditur effectuata; tum denique, quia non tollit conſiſtorialitatem; quæ prouenit ex deſcriptione in libris Cameræ: nam, etſi in dicta prouiſione non reperiatur derogatum conſiſtorialitati, non releuat, quia talis derogatio non eſt neceſſaria, niſi ad maiorem cautelam: quia nulla conſtitutione cauetur, quòd prouiſio debeat fieri conſiſtorialiter, vt conſiderat Gloſſ. antiqua *in d. reg.2. poſt princ. verſ. Quòd ſi ſine Conſiſtorio.* ibi: *Maximè, quia nulla Conſtitutione cauetur.* & ſentit Sarnenſ. *in reg. De ſubrogand. q.15.n.4.verſ. Non datur etiam.*

Minùs etiam obſtat, quòd huiuſmodi Monaſte- 6
rium reperiatur taxatum in libris Cameræ ad florenos 63. & duas tertias: & tamen propter regulam 2. quæ reſeruat Monaſteria florenos 200. excedentia, deberet eſſe taxatum ad ſummam florenorum 63. & duarum tertiarũ; ad effectum, quòd eſſet cõſiſtoriale;

quæ

Google

quæ ſumma ter ducta florenos 200. conſtituit: nam
olim commune ſeruitium, quod ſoluitur pro conſi-
ſtorialibus, fuit taxatum ad maiorem ſummam, quod
per Ioannem XXII. fuit redactum ad tertiam par-
tem veri valoris: & ſic dicta taxatio ad florenos 66.
& duas tertias, probat, Monaſteria excedere valo-
rem florenorum 200. Galleſ. *de annat.num.3.& 4.* Et
ad hunc effectum fuit editus prædictus liber. Sarnen.
in reg.de valore in præfat.num.9.ante fin. & *q.3.num.5.*
& ſic, niſi adſit dicta taxa, non poteſt habere locum
d.reg.2. quæ reſeruat Monaſteria excedentia valorem
florenorum 200. Nam fuit reſponſum, quòd prædicta
Congregatio rerum conſiſtorialium præcitata die 9.
Iunij, 1591. reſoluit, quòd Monaſteria ſint conſiſto-
rialia, etiam quòd ſint taxata ad minorem ſummam
florenorum 66. & duarũ tertiarũ. Et meritò: quia inter
alias rationes poteſt conſiderari, quòd ſi Monaſteria
excedunt valorem 200. florenorum, etiam quòd in li-
bris Cameræ non ſint deſcripta ad tantam ſummam,
hoc ſufficit: quia regula vtitur verbis illis: 200. *flore-
norum auri de Camera communi æſtimatione exceden-
tium*, vt conſiderat Gloſſator antiquus *in d.reg.circa
medium, verſ. Sed ponamus, quòd Monaſterium.* Vnde
ſufficit, quòd Monaſterium tanti valeat communi æ-
ſtimatione, etiam quòd in tanta ſumma non ſit taxa-
tum. Et pro intelligentia fuit additum, quòd ipſa regu-
la generaliter loquitur de omnibus Monaſteriis, etiam
quòd non ſint taxata in libris Cameræ: quia cùm Vr-
banus IV. ediderit regulam de valore, non eſt am-
pliùs opus dicta taxatione. Sarn. *in proœm.regul. De
valore.n.9.in fin.*
7 Neque obſtat, quòd reg.2. habeat ſolùm locum in
Monaſteriis ſolitis commendari. Mandoſ. *ſuper reg.2.
quæſt.3.num.3.* Seraph. *deciſ.1305.n.6.* & *dec.1498.n.2.*
8 nam fuit reſponſum, quòd, licèt verum ſit, quòd Mo-
naſteria excedentia redditus 200. florenorum, quæ
ſunt ſolita commendari, conſiſtorialia ſint: attamen
non eſt ſimpliciter verum, quòd Monaſteria, quæ ha-
bent alias qualitates, aut quòd ſint taxata in libris Ca-
meræ, etiam quòd non commendentur, non ſunt cõ-
ſiſtorialia, cùm verba regulæ ſint generalia, & obſer-
uantia ſit in contrarium. Sed veritas eſt, quòd ſi ex
Indulto apoſtolico talia Monaſteria ſint manualia,
quòd Summus Pontifex non ſolet de illis prouidere:
quia, cùm collatio debeat de ſui natura cenſeri per-
9 petua, Papa in reſeruationibus non intelligit compre-
hendere manualia, ad euitandum abſurdum, quòd
prouiſus ab illo poſſit ab inferiori amoueri. Calder.
conſ.26 de preben. Felin. *in c. Per tuas. n.4. circa fin.verſ.
Et adde. de maior. & obed.* Æneas de Falcon. *de reſer-
uat.in 3.reg.n.25.* Achil. *dec.9.de preben.* Mandoſ. *ſuper
reg.3.qu.11.n.3.& qu.12.per totam.* Et fuit dictum *in
cauſa Celſonen.preceptoria,* 12. Iunij. 1606. coram me.
10 Et propterea ſufficit, quòd hoc Monaſterium ſit ſoli-
tum conferri in titulum perpetui beneficij, ad effe-
ctum, quòd aliis concurrentibus conſiſtoriale dica-
tur. Et ſic non obſtant deciſiones prædictæ Seraphi-
ni: quia allegant Sarnen. qui hoc non dicit: & Man-
doſ. qui pariter in illis allegatur, mouetur præcipuè ex
communi ſtylo: & in hoc decipitur, quia ſtylus eſt in
contrarium, & etiam ratio, vt patet ex prædictis.
Non obſtat, quòd non probetur, iſtud Monaſte-
rium fuiſſe conſiſtoriale de tempore Adriani VI. quia
contrarium eſt verius. cùm liber Cancellariæ, ſeu Ca-
11 meræ, ſit antiquiſſimus, & longè excedat tempora
Adriani VI. cùm fuerit editus, vel per Bonifacium IX.
vel per Ioannem XXII. vt dicit Sarnen. *in proœm.reg.
de valor.n.6.& 7.* Galleſ. *de annat.n.3.& 4.* & poſt Vr-
banum IV. authorem regulæ de valore, non fuit
opus alia taxatione in libris Cameræ, vt per Sarnen.
vbi ſuprà n.9.in fine. Et patet etiam ex quamplurimis
annotationibus in eodem libro longè excedentibus
tempora Adriani VI. nam, cùm fuerint factæ diuer-
ſæ vniones ante tempora Adriani Monaſteriis in d.
libro Cameræ taxatis, augentur etiam taxæ, prout eſt
de iure, vt dicit Calder. *in conſ.6. circa fin. de offic.
legat.*

CORAM EODEM.

In eadem, Veneris, 14. Decembris, 1618.

ARGVMENTVM.

Monaſterium eſſe conſiſtoriale, ex
quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Conſiſtorialitas non præſumitur, niſi probetur.*
2 *Monaſteria de iure communi ſunt electiua; & con-
firmatio ſpectat ad Superiorem.*
3 *Monaſterium eſſe conſiſtoriale, probatur ex eo, quod
eſt taxatum in libris Cameræ: & contrarium aſ-
ſerenti incumbit onus probandi, n.5.*
4 *Deciſ.584.lib.3.p.3.diuerſ.declaratur.*
6 *Conſiſtorialitas probatur ex taxa in libris Cameræ,
etiamſi huiuſmodi taxa ter ducta non conſtituat
ſummam 200. florenorum, ſi Monaſterium cum ef-
fectu talem ſummam excedat.*
7 *Monaſterium dicitur conſiſtoriale, etiam quòd Pa-
pa de eo aliquando extra Conſiſtorium proui-
derit.*
8 *Liber Cameræ fuit confectus de tempore Eugenij
IV. & inſtauratus tempore Pauli II.*
9 *Priuilegium conceſſum ſuper certo ſubiecto, non exten-
ditur ad ſubiecta de futuro omninò ſeparata à ſub-
iectis de præterito.*
10 *Annata ſoluitur pro Monaſteriis non conſiſtoriali-
bus, & pro conſiſtorialibus, necnon pro Epiſcopati-
bus ſoluuntur minuta ſeruitia.*
11 *Papa aſſertioni de facto proprio, vel ſecum geſto, ſta-
tur; non autem ipſius enunciatiuis, quæ emanarunt
ad ſuggeſtionem partis.*
12 *Enunciatiuæ vt probent, debent eſſe plures; antiquæ
excedentes tempus 100. annorum, & quæ emanaue-
runt à perſonis non ſuſpectis.*

DECISIO XVI.

CОntra deciſionem in hac cauſa factam die 14.
Aprilis, 1617. in qua fuit firmatum, Monaſte-
rium, de quo agitur, comprehendi in priuilegio Re-
gis, plura opponebantur: & primò, quòd conſiſtoria- 1
litas non præſumitur, niſi probetur, cùm de iure com-
muni Monaſteria ſint electiua: & confirmatio ſpe- 2
ctat ad Superiorem, *c.2.§.Priore.* vbi Abb. *n.10.* *ne ſtat.
Reg.* Et fuit dictum coram Paleotto *in cauſa Nolana
Regalis Vallis,* 12. Martij, 1560. quæ habetur *lib.3.
part.3.ſub num.584.* vbi, quòd non repetitur vnquam
tentum de iure, vt de his prouidendum ſit per Con-
ſiſtorium.
Hoc motiuum non placuit Dominis: quia ſatis
probatur, Monaſterium eſſe conſiſtoriale, cùm ſit ta- 3
xatum in libris Cameræ: & hoc ſufficit ex Sarnenſe,
& aliis alleg. *in 1.deciſ.* & præſertim Verallo *in dec.18.
lib.1.in manuſcript.* quibus addita fuit deciſio Paleotti,
quæ eſt eadem cum deciſione prædicta Veralli *in
cauſa Nolana Regalis Vallis,* 2. Iunij, 1559. quæ ha-
betur *ſub num.540.num.4.lib.3.part.3.* Neque contra-

 rium

4 rium dicit alia deciſio Palæotti 584.loquitur enim ad alium effectum: quia, vt patet *ex dec.540.eod.lib.3.par. 3.* fuerat conceſſus regreſſus cum narratiua,quòd Monaſterium non conſueuerat conſiſtorialiter concedi. Et *in d.dec.540.n.6.* fuit firmatum, eo ipſo probari ſolitum eſſe de Monaſterio conſiſtorialiter prouideri, quo probatur eſſe deſcriptum in libris Cameræ; cùm 5 alterum ab altero pendeat, ita vt dicenti non deberi conſiſtorialiter prouideri,incumbat onus probandi,vt benè declarat Verall. *in ead.cauſa.dec.17. lib.1.in manuſcr.*& poſtmodum productis quibuſdam prouiſionibus extra Conſiſtorium factis, de illis nulla fuit habita ratio, cùm non oſtenderentur effectuatæ, vt *in deciſ.577.eod.lib.3.part.3.* Et tandem fuit dubitatum, an de iure,vel de ſtylo Monaſteria excedentia ſummam floren.100, dicantur conſiſtorialia: quod dubium fuit diſputatum eum effectu,videlicet,ita vt dici poſſit de eis conſiſtorialiter conſueuiſſe prouideri, vt patet *in eadem deciſ.n.7.* dum in ea agitur de ſtylo: dicitur enim: *Quoad ſtylum autem,cùm ſit quid facti, dixerunt Domini,eum eſſe probandum: nam, licèt inter Curiales ſatis tritum videatur iſtud; tamen,quoniam(vt aliqui aiunt) conceduntur hæc Monaſteria quandoque extra Conſiſtorium; ideò probandus eſt hic ſtylus magis explicitè,quomodo ſe habeat.* Hæc deciſio.

Ex quibus patet, quòd deciſio non diſputat, an Monaſteria excedentia valorem 100.ducatorum, vel deſcripta in libris Cameræ, debeant conſiſtorialiter concedi,vel ſint Monaſteria conſiſtorialia; ſed, an ex hoc probetur, quòd conſueuerint conſiſtorialiter prouideri. Et deciſio reſpondet, quod de iure communi non,neque de ſtylo,ex rationibus *ſupra* deductis: & ſic deciſio reſpondet quoad factum probandum; ſcilicet, quòd ex deſcriptione non probetur factum, quod conſueuerit prouideri, qui non eſt caſus noſter, cùm diſputetur ius;an,ſcilicet,probetur,Monaſterium eſſe conſiſtoriale,non factum: an conſueuerit de hoc Monaſterio conſiſtorialiter prouideri: & iſta deciſio Palæotti in hac parte videtur recedere ab alia deciſ.540.

6 Secundò, principaliter dicebatur, non ſufficere, quòd Monaſterium ſit taxatum in libris Cameræ, niſi ſit taxatum ad flor. *66.* & duas tertias, qua taxa fuit facta propter commune ſeruitium, quod eſt tertia pars veri valoris: & ſic taxatio ad flor.66.& duas tertias,probat,Monaſteria excedere flor.200. vt per Galleſ.*de annat.n.3.& 4.* Et hanc veritatem agnouit regia audientia,vt in puncto huius priuilegij refert Michael Ferrer.*in lib.obſeruantiarum Senatus Cathaloniæ,part.3. c.1.per tot.& c.2.* Hoc autem Monaſterium eſt taxatum ſolum in florenis 63.& duabus tertiis.

Sed neque hoc motiuum placuit DD. quia non propterea excluditur, quòd ſi ſit taxatum in minori ſumma, & verè excedat valorem flor. 200. non ſit conſiſtoriale,vt ponderando verba regulæ fuit oſtenſum in alia deciſ. & comprobatur ex ſententia Sacr. Congr. rerum conſiſtorialium, & Alphonſi Soti antiqui Gloſſatoris.

7 Tertiò principaliter dicebatur, non probari, quòd de hoc Monaſterio fuerit aliquando conſiſtorialiter prouiſum;& tamen ex Concil. Lateran.*ſeſſ.9.in Bulla Leonis X.* huiuſmodi Monaſteria debent conſiſtorialiter concedi. Sed neque huiuſmodi motiuum placuit: quia, vt latè fuit dictum *in alia deciſione*, ad hoc,vt Monaſterium ſit conſiſtoriale,ſufficit, quòd ſit taxatum in libris Cameræ, vel quòd de eo conſueuerit conſiſtorialiter prouideri. Verall. *d.deciſ.18. lib.1. in Manuſcript.* Et cenſuit prædicta Sacra Congregatio, dum inquit,Monaſterium cenſeri conſiſtoriale, etiam quòd Papa aliquando extra Conſiſtorium prouiderit. Et benè Gloſſator antiquus *ſuper reg.2.verſ. Sed ſi, uno conſiſtorio.poſt principium*,ait,quòd ſi ſine Conſiſtorio Papa prouideret huiuſmodi Monaſteria, prouiſio valeret. Et ſubdit: *Maximè, quia nulla Conſtitutione cauetur,quòd debeat prouiſio fieri conſiſtorialiter.* Et benè dicit: quia licèt Concilium Lateranenſe X. aliquid dicat, ſuppo(?) it potius, quàm indicat aliquam neceſſitatem; ita vt ſi Papa faciat prouiſionem extra Conſiſtorium, illa dicatur corruere ex defectu intentionis.

Quartò principaliter deducebatur, (& ex hoc ſolo capite Rota receſſit à deciſis,) non probari, quòd de tempore Adriani, quo fuit conceſſum priuilegium, Monaſterium illud eſſet conſiſtoriale, nec ratione valoris, nec ex quo ſit deſcriptum in libris Cameræ: imò ſi attendatur liber, qui aſſeruatur penes RR. DD.Clericos Cameræ, qui fuit confectus de tempore Eugenij IV. vt patet ex eius inſignibus in principio libri poſitis, & inſtauratus tempore Pauli II. vt 8 patet ex techis argenteis, quibus liber eſt ornatus,apparet, tunc temporis Monaſterium non fuiſſe deſcriptum *in dicto libro.* Nec ſuffragari poteſt quòd hodie probetur eſſe conſiſtoriale: quia, cùm priuilegium ſit 9 conceſſum ſuper certo ſubiecto, non debet extendi ad ſubiecta de futuro omninò ſeparata à ſubiectis de præterito, quidquid dicendum eſſet de acceſſoriis, iuxta veram diſtinctionem, de qua *in c.Cum Capella.* vbi Gloſſ.*in verbo,In quantum.de priuileg. c. Tua.il 1. §.1.c. Cum in tua.de decimis, cap.fin. de reſcript. Clement. Literas.eo.tit.* Genuin. *conſ.106. numer.5. verſ. Quia priuilegium.*

Non obſtat, quòd de anno 1522. & ſic ante Indultum, Adrianus VI. prouidit de hoc Monaſterio: quia litteræ Adriani continent mandatum de prouidendo ad fauorem cuiuſdam Alphonſi de Herrera,vti electi, ac nominati per Conuentum: & quod plus eſt. in dicto mandato expreſsè legitur, quòd de hoc Monaſterio non conſueuit conſiſtorialiter prouideri. Et quamuis de anno 1524. idem Alphonſus pro Bartholomæo Garcia eius anteceſſore ſoluerit commune ſeruitium, 10 & minuta ſeruitia,quæ ſoluuntur pro Epiſcopatibus, necnon Monaſteriis conſiſtorialibus; (pro aliis enim Monaſteriis non conſiſtorialibus ſoluitur annata.) vt per Galleſ. *de annata,num.3.& 4.* tamen iſta ſolutio facta per, ſucceſſorem in beneficio redditur multùm ſuſpecta, eoque magis, quia dictus Bartholomæus fuit prouiſus ad electionem Conuentus.

Minùs etiam obſtant enunciatiuæ de annis 1534.& 1554. quòd de hoc Monaſterio conſiſtorialiter conſueuerit prouideri. Nam ſecunda non eſt Papæ, ſed partis. Prima verò,licèt ſit enunciatiua Papæ.nihil releuat. Nam,licèt verum ſit,quòd ſtatur aſſertioni Pa- 11 pæ de facto proprio,vel ſecum geſto, *Clem.vnic.* & *ibi* Imol.*num.9.de probat.*ſecus tamen eſt in enunciatiuis, prout eſt iſta, quæ emanauit ad ſuggeſtionem partis, & ſic à perſona ſuſpecta. Aretin.*in c.Cum cauſam.il 3. num.21.verſ. Et tamen aduerte.de probat.* Et ad effe- 12 ctum,vt enunciatiuæ probarent, deberent eſſe plures antiquæ excedentes tempus 100.annorum,quæ etiam emanaſſent à perſonis non ſuſpectis, aliàs non probantibus,*l.Non nudis.l.Non epiſtolis*, cum ibi notatis, *C. de probat.* Felin. *in cap. Cum cauſam. numer.4. de probat.*

Denique non obſtat, quòd hoc dubium diſputetur cum præſuppoſit. Breuis S.D.N. qui ad relationem Illuſtriſſimi Cardinalis Millini, & bon. mem. Cardinalis Arigonij declarauit, hoc Monaſterium eſſe conſiſtoriale: quia omiſſis aliis reſponſionibus, & reſtrictionibus prædicti Breuis,non declarat, quòd ſit conſiſtoriale de tempore conceſſionis induiti, in quo eſt punctus difficultatis.

Et ſic ex hoc vltimo fundamento ſolùm, quòd non probatur

probatur Monaſterium fuiſſe conſiſtoriale de tempore Indulti, fuit receſſum à reſolutis.

EMIN. D. CARD. PAMPHILIO Seniore.

Leodien. Abbatiſſatus, Mercurij, 9. Martij, 1594.

ARGVMENTVM.

Agitur de electione Abbatiſſæ.

SVMMARIVM.

1 *Scrutatores aſſumendi ſunt de Collegio, etiam in electione Abbatiſſæ.*

2 *Abbatiſſa debet eſſe ætatis 30. annorum, non obſtante quacunque conſuetudine.*

3 *Poſtulatio fieri debet ante electionem, & à Papa, non ab Ordinario.*

4 *Hæretici filius repellitur à dignitatibus eccleſiaſticis.*

5 *Abbatiſſa eſt eligenda à duabus partibus Collegij.*

6 *Pars maior Collegij attenditur in electione Abbatiſſæ, non habita collatione zeli ad zelum, nec meriti ad meritum: etiam quando electio eſt facienda à mulieribus ſimul cum maſculis, num. ſeq. & quare, num. 9.*

8 *Conſtitutio exorbitans diſponens de re ſimplici extenditur ad actum mixtum, quantum ad illas qualitates, quæ concernunt perſonas facientes actum ſimplicem, prout illæ qualitates interueniunt in actu mixto.*

DECISIO XVII.

IN concurſu duarum electionum factarum de Magdalena Elſia, & Magdalena à Boulandra, in Abbatiſſatu Monaſterij Sancti Amoris, in Monſterbliſien. dubitaui, quæ electio eſſet attendenda. Et DD. dixerunt, neutram ſuſtineri: quia in illis fuit proceſſum per modum ſcrutinij, aſſumptis ſcrutatoribus extra Col-
1 legium contra formam *cap. Quia propter. de elect.* quod pro ſubſtantiali electionis requirit ſcrutatores aſſumendos de Collegio, tanquàm fidelius negotium ipſum electionis tractaturos, vt ibi trad. Innoc. Ioan. Andr. Butr. *num. 6. & num. 22. verſ. Dicitur ſeptimo.* & Abb. *num.*.. Roman. qui teſtatur de communi, *conſ. 332. n. 11. cum ſequen.* cum aliis per Petr. Baiz *in ſuo decreto elect. cap. 14. p. 3.* Et procedit etiam in electione Abbatiſſæ, vt poſt Butr. *in d. cap. Quia propter. ſub n. 2.* not. Abb. *n. 8.* Paul. de Caſtr. *in conſ. 346. in princ. lib. 1.* Et in electione facta ſecundùm terminos *cap. Indemnitatibus. de elect. lib. 6.* tradit *ibi* Gemin. *in §. Sanè. in princ.* & Franc. *in 3. notab.*

Et tantò magis, quòd iuxta reſolutionem aliàs per Illuſtriſſimos Dominos Sacri Concilij Interpretes in hac cauſa factam, quantùm ad electionem Elſiæ, illa
2 non poteſt ſuſtineri; cùm tam ex ipſomet inſtrumento electionis, quàm etiam ex eius propria confeſſione in commiſſione cauſæ conſtat, illam non fuiſſe ætatis legitimæ 30. annorum, quæ ea diſpoſitione *d. cap. Indemnitatibus*, & Conc. Trid. *ſeſſ. 25. cap. 7. de reg.* non obſtante quacunque conſuetudine eſt neceſſaria in Abbatiſſa, etiam quòd aliàs non potuiſſet poſtulari: quia iſta poſtulatio debuit fieri ante electionem, vt
3 *in tot. tit. de poſtul. Prælat.* & à Papa, non autem ab Ordinario, vt dicit Gloſſ. *in d. cap. Indemnitatibus. in verb. Eligatur.* quam ſequuntur Ioan. Andr. Anchar. *num. 2.* & Gemin. *circa finem*: maximè quia, vt dicitur ex prædicta reſolutione Illuſtriſſimorum DD. Sacri Concilij Interpretum, nedum non adeſſet aliqua ratio publicæ vtilitatis, cur poſtulatio debuiſſet confirmari. quinimò adeſt maxima pro reiectione ob hæreſim maternam, *cap. 2. §. Hæretici*, & *cap. Statutum. il 2. de hæretic. in 6.*

Quantùm verò ad electionem factam de Boulandra, illa ſimiliter corruit: quia non eſt facta duabus 5
partibus Collegij, vt requiritur ſecundùm terminos *d. cap. Indemnitatibus. §. Sanè.* ibi: *Quæ à duabus partibus*: & non habet maiorem numerum Collegij, qui 6
ſolus attenditur in electione Abbatiſſæ, non habita collatione zeli ad zelum, nec meriti ad meritum, *d. cap. Indemnitatibus. §. Sanè. in fin.* & *ibi* Ioan Monach. *ſub num. 2.* Archid. Ioan. Andr. Anchar. Franc. *ſub n. 8.* Gemin. *ſub n. 6. & in §. Si qua verò. §. Vt autem.* Card. *in Clem. Quod circa. qu. 11.* & Vital. *ſub num. 3. eod. tit.* Petr. de Baiz *in ſuo direct. in 3. par. in cap. 38. n. 6.* qui omnes dicunt, ob inhabilitatem electæ à maiori numero, non deuolui facultatem eligendi ad maiorem partem in electione Abbatiſſæ, & Monialium, licèt ſecùs ſit in electione virorum, *cap. Dudum. 2. Humana.* & *cap. Congregato. de elect.* cum *ibi* not. per Doctor.

Quod procedit etiam in electione Abbatiſſæ, quæ 7
facienda eſt à mulieribus, ſimul cum maſculis, vt trad. Ioan. Andr. *in d. cap. Indemnitatibus, ſub n. 3. verſ. Canonic.* & Gemin. *in §. Supradicta. n. 4.* qui dicunt, prædictum textum habere locum, etiam quando Canonici ſæculares adſunt, ſimul cum mulieribus. Et bene facit, 8
quòd conſtitutio etiam exorbitans, diſponens de re ſimplici, extenditur ad actum mixtum, quantum ad illas qualitates, quæ concernunt perſonas facientes actum ſimplicem, prout illæ qualitates interueniunt in actu mixto: quicquid dicendum ſit quantùm ad qualitates, quæ reſpiciunt alias perſonas, quæ faciunt actum mixtum, vt poſt Gloſ. *in d. §. Sanè. in verb. Non obſtare. circa fin.* declarat Gemin. *ſub num. 7. verſ. Nota optimam Gloſſ.* Et hoc maximè quoad computanda vota mulierum, in quibus ratione quadam ſpeciali 9
conſtitutum eſt, vt attendatur ſolus numerus, non autem zelus, nec meritum; ne, vt dicit Ioan. Andr. *in d. cap. Indemnitatibus. n. 3.* quem ibi ſequuntur Anchar. *in verſ. 18.* notat Gemin. *in §. Si qua in. verſ. Vt autem ad inuicem.* ſibi inferant opprobria, & conuitia, reuelando ipſarum ſecreta. Quæ ratio, quoad ipſas fœminas eligentes, militat etiam in electione Abbatiſſæ, ſi vnà cum eis maſculi interueniant, præſertim in hoc caſu, vbi longè maior eſt numerus mulierum, quàm virorum, *vulg. l. Quæritur. ff. de ſtat. hom.* cum aliis allegatis.

R. P. D. PAMPHILIO.

Valliſoletana præeminentiarum, Lunæ, 29. Martij, 1604.

Agitur ſimiliter de electione: idèo hæc deciſio ponitur ſine Argumento, & Summariis; & non ſeorſim ſeparata; ſed ſub antecedenti decimaſeptima.

DVbitaui circa modum eligendi Generalem Congregationis Sancti Benedicti, de quo in Conſtitutione fel. record. Pij V. & Domini vnanimiter reſoluerunt, non fuiſſe Canonicum, nec eſſe attendendum. Quia vult, quòd in vno triennio Conuentus

Sancti

Sancti Benedicti ex vniuerſo Congregationis gremio duos, quos ad id munus præſtare iudicauerit, liberè eligat, ex quibus ſic electis Congregatio alterum, qui ſibi magis idoneus videbitur, aſſumat, & iſte ſit Generalis totius Congregationis, & Abbas Conuentus Sancti Benedicti: altero verò triennio Congregatio duos nominet, quorum alter ſimili modo à Conuentu eligatur, qui ſit Generalis Congregationis, & Abbas particularis eiuſdem Conuentus. Et cùm ex iure communi, & ex Regula Sancti Benedicti electio generalis liberè ſpectet ad totam Congregationem, vt fuit late deductum in priori deciſione huius Cauſæ, ſub die 24. Nouembris anni præteriti, ſtatus, de quo in hac Conſtitutione reſtringens hanc eligendi libertatem, non eſt attendendus. Nec dicitur Canonicus, cùm non ſit conformis Regulæ Sancti Benedicti, neque iuri canonico, *cap. 1. de Conſtit. c. Cauſam. in fin.* vbi Gloſſ. vlt. *de reſeruat.* cum ſimilibus.

Præſertim, quòd hic ſtatus à Monachis Valliſoletanis malè intellectus, ac minùs ſyncerè acceptus aperuit viam ambitioni, periuriis, & acceptationibus perſonarum ad fauorem Conuentus, habendo, ſcilicet, per ind rectum in quolibet triennio alternato vnum Monachum ſui Monaſterij in Abbatem Generalem: cùm enim in vno triennio poſſint eligere duos Monachos, ex vniuerſa Congregatione, quorum alter eſſet Generalis, poterat, ſicut ſemper fecit, eligere duos Profeſſos in ſuo Conuentu, qui etiam ſunt ex gremio Congregationis; & ſic de facto habere electionem Generalis paſſiuam in vno triennio, & actiuam in vtroque. Et hinc etiam ſequi poterat, quòd plerunque omiſſis dignioribus, minùs digni eligerentur, contra proprium iuramentum de eligendo digniorem; & contra expreſſam mentem Pij V. Regulam Sancti Benedicti, & Sacrorum Canonum diſpoſitionem: & conſequenter iſte ſtatus, tanquàm præbens occaſionem delinquendi, & cauſam diſſenſionibus, non eſt habendus in conſideratione, c. *Erit autem. ex 4. diſt. c. Ex parte. de conſuetud.* Maximè quòd experientia docuit exinde optatæ pacis exitum rem fuiſſe conſequutam, vt Sanctiſſimus D. N. in ſuis Litteris declarauit.

Non obſtat, quòd iſte ſtatus fuerit confirmatus, & approbatus per Pium V. quia eius confirmatio ſubreptitiè fuit extorta, & nullum ius tribuit confirmatio, *c. 2. & c. penult. de confirm. vtil. vel inutil.* etiamſi fuiſſet facta ex certa ſcientia, quæ non ſupplet defectum ſubreptionis. Abb. *in cap. 1. n. 8.* & ibi Beroſ. *num. 32. de eod. tit.* Dec. *in d. c. 2. ſub num. 7. in prima limit.* Rot. *deciſ. 2. eod. tit. in nou.* Subreptio autem eſt clara: quia in hac conſtitutione nulla fit mentio, quòd Paulus IV. plenè informatus de his, quæ Congregationi expediebant, à duobus Monachis Caſinenſibus ad hunc effectum in Hiſpaniam tranſmiſſis, & ex ſcriptis diuerſorum Abbatum, & Monachorum Congregationis, ad relationem Cardinalium, quibus huiuſmodi negotium d. mandauerat, adhibita matura cauſæ cognitione ſtatuerat, electionem Generalis liberè ad Congregationem iuxta iuris communis diſpoſitionem pertinere, ſublatis omnibus modis eligendi Generalem tunc vſque obſeruatis, quibus electionis libertas lædebatur, cum clauſulis ampliſſimis, prout latiùs in ſuis Litteris continetur, quæ de anno 1560. fuerunt renouatæ, & approbatæ per Pium IV. qui detestando inobedientiam Valliſoletanorum in non parendo Litteris Pauli IV. damnauit, quæ contra dictas Litteras facta fuerant, & declarauit, illa proceſſiſſe à dictis Monachis de facto in animarum ſuarum perniciem peſſimum quoque exemplum, & ſcandalum plurimorum, incurrendo excommunicationem, & alias pœnas in dictis Litteris contentas.

Accedit etiam quòd Pio V. fuit inſinuatum, duodecim Monachos nominatos in vim Litterarum Pij IV. qui modum eligendi alternatum, renouarunt, habuiſſe facultatem circa modum eligendi Generalem quod eſt falſum, cùm facultas eis data ſit expreſsè reſtricta ad diuini Officij celebrandi, & morum reformationem, iuxta illius Ordinis regularia inſtituta, & antiquas Patrum ſanctiones, & non capit electionem Generalis, circa quam Pius IV. in eodem breui firmauerat modum, quem voluit in futurum ſeruari ſub cenſuris, & pœnis grauiſſimis, & cum prohibitione, quòd nullo vnquam tempore poſſet immutari: & certè non eſt dubitandum, quòd Pius V. qui ex narratis credidit Ordinationes duodecim Monachorum Madriti fuiſſe iuxta formam Litterarum Pij IV. & benè, & prudenter editas, vt ipſe aſſerit, illas non confirmaſſet, ſi ſciuiſſet, fuiſſe contrarias Litteris Pij IV. & nullas ex defectu poteſtatis circa modum eligendi alternatum, à iure communi, & ſuis prædeceſſoribus toties damnatum, nec eorum Litteras cum magna cauſæ cognitione conceſſas reuocaſſet, *c. Super his.* cum ibi not. *de reſcript.* Roman. *conſ. 327. num. 4* Dec. *conſ. 165. n. 3.* Mohed. *deciſ. 8. de preben.*

Non obſtat, quòd Congregatio videatur conſenſiſſe Ordinationibus factis per illos duodecim Monachos, & illarum confirmationi: quia de conſenſu Congregationis ſaltem voluntario, non conſtat. Nam aſſerta acceptatio confirmationis, & eorum, quæ à duodecim Monachis Madriti ſtatuta fuerunt, non fuit voluntaria propter cenſuras comminatas, & præceptum Regis, quæ præceſſerant, & conſenſum excludunt: fuerat enim etiam Regi ſuggeſtum, duodecim Monachos authoritate apoſtolica à Pio IV. tributa feciſſe Ordinationes circa electionem Generalis, & ab eodem Pontifice habuiſſe quoque facultatem illas exequendi, ac omnino obſeruari faciendi ſub grauiſſimis pœnis, & cenſuris eccleſiaſticis, inuocato etiam ad hoc, ſi opus eſſet, auxilio brachij ſæcularis, & ſub hac falſa aſſertione inductus Rex, qui enixè cupiebat tranquillitatem, & pacem Monachorum, putans Ordinationes fuiſſe factas iuxta mentem Pij IV. & vt eiuſdem Pontificis Litteræ ſuum ſortirentur effectum, dedit quibuſdam Monachis, pro exequutione Ordinationum deputatis, prouiſionem regiam pro compellendis aliis Monachis ad acceptandum Ordinationes præfatas & illas obſeruandum.

Quod etiam fuit factum in Capitulis Generalibus ſubſequutis, in quibus illis, qui ad præſidendum in dictis Capitulis nomine regio mittebantur, Rex expreſsè mandabat, vt facerent inuiolabiliter obſeruari Cõſtitutiones Madriti factas; neque vnquam illas aliquo modo immutari permitterent, vt apparet ex precibus per Monachos Valliſoletanos Regi porrectis, in quibus inter cætera de Congregatione conqueruntur, quòd de anno 1598. in Capitulo Generali auſa fuerat, abſque licentia, & ordinatione Regis acceptare Litteras à Gregorio XIII. de anno 1571. obtentas contra dictas Ordinationes Madriti authoritate apoſtolica ſtatutas, & à Pio V. ad Regis inſtantiam confirmatas: quod repugnabat intentioni Regis, qui ſemper habuit tantam voluntatem, vt dictæ leges Madriti ordinatæ exiſtant in integra obſeruantia, quod in cedulis regiis, quas ſecum afferebant Præſidentes, qui ſuo nomine veniebant ad præſidendum in Capitulis Generalibus, expreſsè illis mandabat, vt animaduerterent, ne conſentirent illas aliquo modo immutari: ſubdentes, quòd Congregatio tanto tempore Litteras Gregorij occultauerat propter timorem, quem de dictis Præſidentibus habebat, & quòd de anno 1598. auſa fuit illas palam acceptare: quia in illo Capitulo nullus adfuit, qui nomine Regis præſideret.

Ex

Ex his apparet, Congregationem nullo vnquam tempore dictis Ordinationibus, & illarum confirmationi voluntariè, & liberè conſenſiſſe: ſed metu cenſuratum, & violentiarum ſibi illatarum, & quòd quandocunque potuit, ſemper ab illis reclamauit: quod excludit conſenſum, qui aliàs ex ipſa acceptatione elici potuiſſet; præſertim ſtantibus proteſtationibus aliquorum Monaſteriorum, quòd timebant dictos exequutores facilè poſſe per violentiam cogere Monachos, & Conuentus Congregationis ad acceptandum dictas Ordinationes Madriti. Et cùm, neque hoc recuſare, neque reſiſtere dictis exequutoribus poſſent, coram aliis Iudicibus proteſtati ſunt, quòd ſi contingat dictis Ordinationibus ab eis præſtari aliquem conſenſum expreſſum, vel tacitum, cenſeri deberet præſtitus per timorem, & metum cenſurarum, carcerationum, oppreſſionum, & aliarum pœnarũ, quæ ſibi inferri timebant, ſi non conſenſiſſent. Et iſtæ proteſtationes, cùm ſint factæ ex iuſta cauſa, multùm operantur ad excludendum conſenſum in futurum, etiam quòd à parte ſint ignoratæ, *c.1.* cum *ibi* not. *quod metus cauſa,* Abb. *in c. Cum M. Ferrarien. num.* 19 *verſ. Aut ille non conſenſit.* & *ibi* Felin. *n.79. in §. fallen. verſ. Et pro hac. c. de conſtitut.*

Non obſtat, quòd libertas eligendi poſſit reſtringi ad certum genus perſonarum, vel ex conſuetudine, iuxta not. *in c. Conſtitutis. num.1.* Præpoſit. *num. 11.* & Alex. de Neuo *num. 19. de appell.* quia hìc neque adeſt conſuetudo, neque conſenſus Congregationis, vt dictum eſt. Vltra quod nota, quòd in dictis iuribus non ita indiſtinctè procedunt, præſertim in electione actiua competente Congregationi, quæ pro vna perſona reputatur, quicquid dicendum ſit in electione, quæ pluribus competat, vt per Lap. *in Clem. Plures. num. 4. in fin.* & Card. *in §. Quibus. n. 30. de iurepatr.*

Et ita etiam ceſſant ea, quæ dicuntur de conuentione inter patronos ſuper alternatiua præſentatione *ex Clem. Plures. §. Et vt facilius.* vbi Gloſſ. *in verb. alternis.* cum aliis allegatis: quia, vt dixi, hìc nullus adeſt conſenſus Congregationis, & diſpoſitio *d. §. Et vt facilius.* procedit, quando conuentio fit inter diuerſas perſonas; quia iuſpatronatus competit in ſolidum, vel inter duas Vniuerſitates, ſeu Collegia: ſecùs verò quando competit vni Collegio, ſeu Vniuerſitati, quæ habetur loco vnius, cùm non attendatur præſentatio vniuſcuiuſque de Collegio; ſed, quæ fit à maiori parte. Et hoc caſu ceſſat diſpoſitio *d. §. Et vt facilius.* Quia non eſſet diuidere præſentationem alternis vicibus; ſed vnam, & eãdem perſonam in partes ſcindere, quod fieri non poteſt, vt benè declarat Lap. *in dicta Clement. Plures. num. 4. in fin. & ſequen.* Cardin. *in §. Quibus. n. 3. quæſt.* Lambert. *de iurepatron. lib. 2. par. 2. quæſt. 3. artic. 6. in fin.*

Non obſtat, quòd ſtatus Conſtitutionis Pij V. fuerit obſeruatus per decem annos, & vltrà: quia neceſſarius eſt ſtatus præſcriptus per quadraginta annos, vt libera facultas eligendi Generalem, quæ ex iure communi, & Regula Sancti Benedicti, & ex Conſtitutionibus Pauli IV. & Pij IV. ſpectabat ad ſolam Congregationem, reſtringatur in alternato triennio ad Monachos profeſſos Monaſterij, ſeu Conuentus Vallisoletani, iuxta Ordinationes factas Madriti, *ad c. Cum de beneficio.* vbi Gloſſ. *in verb. Legitima.* Archid. *num. 1.* Menoch. *num. 1.* Gemin. *n. 8.* & Franc. *num. 5. de præben. in 6.* Et ita etiam loquuntur deciſiones allegatæ *in nou. 2. de præben.* & *in antiq. 22. de probat.* & ſæpiùs in diuerſis cauſis fuit ita deciſum, &c.

* * *

R. P. D. DVRATTO.

Hiſpalen. Canonicatus, Lunæ, 3. Februarij, 1617.

ARGVMENTVM.

Papa quando dicatur præuenire voluiſſe in collatione beneficij. Contemptus an augeat numerum, ſi poſteà electioni conſentiat. Et alia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Papa dicitur præueniſſe in gratia, quando fuit narrata vacatio in menſe ordinario, & quòd adhuc ille non contulerat.*

2 *Maiorem vocum partem habere non dicitur, qui non habet vltra medietatem.*

3 *Contemptus dicitur, qui fuit vocatus, & non admiſſus.*

4 *Vota data extra Capitulum non ſuffragantur: debent enim dari, vt ab vniuerſis, non vt à ſingulis.*

5 *Contemptus ſi poſteà conſenſit, non auget numerum.*

6 *Contradictor legitimus non eſt non poſſidens, nec decens incontinenti de iure ſuo.*

7 *Contradictor legitimus non eſt, qui non habet parem titulum.*

8 *Collatio facta de præbenda, quæ eſt ſimultanea collationis, ſi fiat ab vno tantùm, nulla eſt.*

DECISIO XVIII.

PRo debita executione ſecundæ gratiæ apoſtolicæ dixerunt DD. Ioannem, quo illa nititur, immittendum eſſe in poſſeſſionem Canonicatus, & præbendæ, de quibus agitur. Quia eſt benè iuſtificata, quoad omnia narrata; videlicet, quoad Clericatum, & familiaritatem Ioannis cum Illuſtriſſimo D. Cardinali Zapata, vacationem dictorum Canonicatus, & præbendæ per obitum Gaſparis vltimi poſſeſſoris de menſe Septembris valorem eorum, & penſionem ſuper illis reſeruatam, ac etiam valorem obtentorum, ex datis in ſummario eiuſdem Ioannis, ac etiam quoad alia, in quibus tota vis ex aduerſo fiebat, ſiue gratia ſit præuentiua, prout dici poteſt; quia, cùm narratum fuerit, vacationem contigiſſe menſe ordinario, & de tempore dictæ gratiæ nullam fuiſſe factam collationem, cui poſſet præiudicari; & ad effectum, vt de hoc conſtaret, fuerit narrata diſcordia inter Archiepiſcopum, 1
& Capitulum, & Papa contulerit; vtique in neceſſarium antecedens arguitur, quòd voluerit præuenire in euentum, quòd alia prouiſio anterior facta non eſſet, vt per tex. *in cap. Dudum.* & *cap. Quamuis. il 2. de præben. in 6.* & Rot. *deciſ. 17. eod. tit. in nou.* Fuit in terminis ad ſuſtinendam gratiam conſideratum in alia Hiſpalen. portionis, 14. Aprilis, 1595. coram bon. mem. Cardinali Blancherto; & tradit Gonzal. *ad reg. 8. §. 4 proœm. num. 70. cum pluribus ſeqq.* & Card. Seraph. *deciſ. 1144. num. 2.* Siue fuerit fundata ſuper dicta diſcordia inter Archiepiſcopum, & Capitulum, ſimultaneos Collatores in ea narrata. Illa enim eſt plenè probata ex actibus capitularibus: & quidquid ſit de primo 23. Decembris, 1615. ex vltimis duobus 8. & 21. Ianuarij, 1616. in quibus Capitulum, & Canonici pro maiori parte diſcordarunt à nominatione Archiepiſcopi, & de communi conſenſu remiſerunt collationem

lationem ad Sanctiſſimum, tanquam diſcordatam, vt in dicto Summario Ioannis, *num. 7. & 8.* huiuſmodi enim acta capitularia concludenter probant, vt notiſſimum eſt.

Non obſtat, quòd conſtet de concordia: quia Antonius fuit nominatus ab Archiepiſcopo, & in d. ſcrutinio 23. Decembris, 1615. habuit duodecim vota ex
2 vigintiquatuor. Quoniam certum eſt, quòd quis non dicitur habere maiorem partem, niſi excedat medietatem. Gloſſ. *in cap. vnic. in verb. Aſſenſu. verſ. Scire debet. ne Sed. vacan. lib. 6.* Abb. *in cap. Poſtulaſtis. num. 14. in fin. verſ. Ex quo infertur. de conceſſ. prabend.* & poſt eum Sylu. *de Benef. part. 2. qu. 17. n. 11.* Minùs obſtat, quòd tria vota extra Capitulum data augeant numerum ad eius fauorem, & conſequenter, quòd habeat maiorem partem; præſertim, quia illi qui dederunt prædicta vota, fuerant eiecti, vel impediti votare in Capitulo; & ideò debent haberi pro præſentibus. Non enim ſubſiſtit in facto, quòd fuerint eiecti, vel impediti; imò ipſi in exhibitione votorum, de qua in
3 Summario Antonij *num. 7.* dicunt, ſe non fuiſſe vocatos: & nihilominùs, ſiue non fuerint vocati, ſiue non admiſſi, (quod idem videtur, ad not. per Card. *in cap. In Geneſi. n. 3 not. 17.* & *columna 4. in 6. oſ poſ. verſ. Vn-*
4 *de etiam. de elect.*) vota data extra Capitulum non ſuffragantur, ex quo debent dari vti ab vniuerſis, non vti à ſingulis. Innoc. *in d. cap. In Geneſi. num. 7. ad fin. verſ. Hoc non placet.* & Butr. *n. 28. verſ. Dum tamen.* & alij. Imò etiamſi admittendi fuiſſent, licet intra legitimum tempus dare potuiſſent de ipſorum contemptu, & de nullitate electionis; non tamen id facere potuerunt, nec vota augere ad fauorem Antonij, poſt-
5 quàm votando extra Capitulum videntur prædictæ electioni conſentiſſe. Gloſſ. *in cap. Eccleſia veſtra. il 2. verb. Aducere. circa med. verſ. Non credo.* & *verb. Valebat. in fin. de elect.* poſt Innoc. Hoſt. Ioan. And. & Bald. *ibidem.* Butr. *num. 23.* Card. *col. 2. in 5. oppoſit.* & *col. 4. qu. 4.* Imol. *n. 8. prope fin.* Abb. *n. 10.* vbi de communi, & Anan. *n. 2. verſ. Nota, quòd vox.* Idem Hoſt. & cæteri omnes *in d. cap. In Geneſi.* & Petr. de Baiz. *in dict. elect. par. 3. cap. 7. n. 3. & ſeq.* Ex præmiſſis autem infertur, non poſſe dubitari de prouiſione apoſtolica,
6 & ſic de titulo Ioannis, & conſequenter Antonium non eſſe legitimum contradictorem, nedum quia non poſſidet, nec docet incontinenti de iure ſuo, vt fuit tentum *in Seguntina Canonicatus, 26.* Nouembris præteriti coram R. P. D. meo Manzanedo. Et quia
7 non ſolùm non habet parem titulum, prout requiritur ad hoc, vt quis eſſe poſſit legitimus contradictor, vt ex nouiſſimè cumulatis per Angel. *in tract. de legit. contradict. qu. 15. art. 6. num. 202.* ſed etiam, quia non habet aliquem titulum, propterea enim eius collatio eſt nulla: tum, quia eſt facta per ſolum Prouiſorem
8 Archiepiſcopi, & tamen dicti Canonicatus, & præbenda ſunt ſimultaneæ collationes. Ioan. Andr. *in cap. A collatione. num. 3.* & *ibi* Franch. *num. 1. verſ. Eo tamen caſu. de appellat. in 6.* Feder. de Sen. *conſ. 1. num. 10. verſ. Solutio.* Syueſt. *de beneſ. part. 3 quaſt. 71.* & latè Rebuff. *conſ. 60. num. 12.* cum pluribus ſeqq. Tum etiam, quia eſt contra formam mandati D. Archiepiſcopi dati 14. Septembris, 1615. in dicto Summario Antonij *num. 1.* ad concurrendum ſimultaneè cum Capitulo, & faciendum inſtitutionem dictorum Canonicatus, & præbendæ, in perſonam dicti Antonij, obſeruando illa, quæ de iure, & conſuetudine debent ſeruari.

Et ex his fuit, vt ſuprà, vtraque parte informante reſolutum.

R. P. D. DVNOZETTO.

Nullius Canonicatuum de Roncesualles, Lunæ, 22. Maij, 1628.

ARGVMENTVM.

Plura in materia electionis, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Electio, in qua vota ſunt paria, non valet.*
2 *Scrutinio publicato, variare non licet.*
3 *Eligentes debent eſſe profeſſi: & ſi opponatur profeſſionis defectus, de ea doceri debet.*
4 *Profeſſio tacita reſultans ex delatione habitus non ſuffragatur, ſi non conſtat, fuiſſe factum annum probationis.*
5 *Profeſſio non probatur ex poſſeſſione Prioratus, qui poteſt conferri etiam non profeſſis.*

DECISIO XIX.

DOmini dixerunt, electionem Aquaretæ, & litis, conſortibus eſſe caſſandam: quia publicato ſcrutinio, & facta collatione numeri ad numerum. compertum fuit, vota fuiſſe paria: & ſic non obtinuerunt 1
maiorem partem ſuffragiorum, ex qua reſultare potuit canonica electio, iuxta text. *in c. In Geneſi. & cap. Eccleſia veſtra. il 2.* & ibi *Gloſſ. in verb. 1. Non conſenſerit. verſ. Sed ſi omnia. de elect.* Abb. *n. 13. verſ. Si autem omnia ſint hinc inde paria.* Zabarell. *in fin. verſ. Si autem paritas. de elect.* Gloſſ. *in c. Obeuntibus. in verbis: Nunc ergo. circa fin. 63. diſt.* quam probant *ibidem* Archid. Præpoſ. & Gemin. *in fin.*

Non obſtat, quòd Prior, qui poterat gaudere duplici voto, declarauerit, ſe votaſſe pro Aquareta, & litis conſortibus: nam, cùm fuerit proceſſum per vota ſecreta, quæ fuerunt paria, non potuit Prior, publicato ſcrutinio, deuenire ad hanc declarationem, aliàs enim aperiretur via fraudibus, & poſſent electores votare pro vno, & deinde declarare ſe votaſſe pro alio: & ſic variare: quod non licet, publicato ſcrutinio, *c. Publica-* 2
to. de elect. functi enim iam ſunt eo officio. Panorm. *d. c. Publicato. n. 4 de elect.* & in ſimili cenſuit Rota *in Carthaginenſi, Canonicatus, 6. Febr. 1604.* coram bon. mem. Cardinali Lancellotto.

Præterea viſum etiam fuit Dominis, Priorem nullam habuiſſe vocem: in ipſo enim limine electionis 3
dubitatum fuit de eius profeſſione, cùm tamen ad validitatem electionis regularis, nedum requiratur profeſſio in eligente, *c. Ex eod. de elect. in 6.* ſed etiam de ea doceri debeat, ſi profeſſionis defectus fuerit oppoſitus. Dec. *conſ. 522. n. 15. & 16.*

Nec ſuffragatur profeſſio tacita ex delatione habi- 4
tus: quia vltra quod in Priore ob illius dignitatis prærogatiuam in dicta Eccleſia ſemper eſt idem habitus, cùm non conſtet d. Priorem feciſſe annum probationis; & ideò obſtet Conc. Trid. *ſeſſ. 25. c. 15. de Regul.* cuius diſpoſitio procedit in profeſſione expreſſa, multò magis habebit locum in tacita, in qua ſunt neceſſaria eadem requiſita. Nauar. *conſ. 18. 19. & 32. de Regular.*

Non obſtat, quòd fuerit in poſſeſſione Prioratus 5
multo tempore: quia, cùm Prioratus potuerit conferri, ſicut reuerà ipſimet collatus fuit ante profeſſionem; ex poſſeſſione Prioratus non infertur ad emiſſionem votorum profeſſionis, *cap. In præſentia. de prob.* Neque

que concurrunt alij actus poſitiui; vnde inferri poſſit ad quaſi poſſeſſionem ſtatus profeſſionis, aut iuris eligendi, & ſic ceſſant deducta *ex conſ.* Calder. 23. *de Præbend.*

Et ita reſolutum, vtraque, &c.

REVER. D. COCCINO Decano.

Ferrarien. ſeu Comaclen. bonorum de Naſellis. Luna, 7. Iunij, 1627.

ARGVMENTVM.

Dominium, & identitas ad effectum deuolutionis, ex quibus probentur. Et quænam præſcriptio currat contra Eccleſias, quæ ſunt de proprio patrimonio Romanæ Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Inueſtitura non probant concludenter dominium ad effectum rei vendicationis, niſi concurrant adminicula: & n. ſeq.*

3 *Locatio, licèt ſola, non probat dominium concludenter: probat tamen cum aliis adminiculis.*

4 *Diſmembratio præſupponit dominium, & poſſeſſionem ex antecedenti, extitiſſe penes locum, à quo facta fuit diſmembratio.*

5 *Dominium plenè acquiritur ex conceſſione Supremi Principis.*

6 *Dominium probatur ex inſtrumento continente donationem Principis ex certa ſcientia factam.*

7 *Dominium ex conceſſione Principis transfertur etiam ſine traditione.*

8 *Dominium an ex contractu transferatur abſque traditione.*

9 *Dominium acquiritur Eccleſia ex contractu, abſque traditione.*

10 *Caſtro per Imperatorem Eccleſia donato, venit etiam merum imperium; ſecus in donatione facta priuato.*

11 *Papa poteſt tollere bona vni Eccleſiæ, & illa alteri aſſignare.*

12 *Dominium bonorum eccleſiaſticorum eſt penes Papã.*

13 *Papa in bonis eccleſiaſticis habet pleniſſimam poteſtatem, & diſpoſitionem.*

14 *Enunciatiua antiquiſſima, & vltra centum annos, plenè probant dominium ad quencunque effectum.*

15 *Dominium in antiquis probatur per indicia, & coniecturas.*

16 *Dominium in antiquis probatur per teſtes deponentes de auditu à maioribus.*

17 *Inueſtiturarum pluralitas probat dominium.*

18 *Identitas probatur ex duabus demonſtrationibus: etiamſi vna ſit generalis, & alia particularis.*

19 *Demonſtrationes duæ ſufficiunt ad probandam identitatem, etiamſi adſint aliæ, quæ non conueniant.*

20 *Identitas probatur ex conformi denominatione, ſi alia eiuſdem nominis bona in eadem regione non probentur extare.*

21 *Identitas probatur ex ſola aliqua qualitate, quæ rei conuenit ſingulariter.*

22 *Identitas in antiquis probatur argumentis, præſumptionibus, & coniecturis.*

23 Iuxta, *dictio deſignat tantummodò vicinitatem.*

24 Infra, *dictio, vtrunque extremum complectitur.*

25 *Flumen ſolet mutare curſum.*

26 *Situs non probatur per teſtes deponentes, bona extare ad dexteram; vel ad ſiniſtram, ſi non addant aliquam ſpecificationem ſituationis, habito reſpectu ad Orientem, vel Occidentem, ſiue ad alia.*

27 *Priuilegium Eccleſiæ conceſſum à Principe laico, eſt validum.*

28 *Priuilegium conceſſum Monaſterio, ſuffragatur etiam illius membris poſteà erectis.*

29 *Priuilegia fauore Eccleſiæ trahuntur etiam ad futura.*

30 *Priuilegia conceſſa Monaſteriis hactenus ædificatis, intelliguntur etiam de Monaſteriis ædificandis.*

31 Hactenus, *dictio eſt intelligenda ſemper, quando caſus euenerit, ita vt non excludat illum caſum.*

32 *Eccleſia Marchia, & Ferraria, ſunt de proprio patrimonio Romanæ Eccleſiæ, & de horto eiuſdem.*

33 *Præſcriptio centenaria requiritur contra Eccleſias de patrimonio Romanæ Eccleſiæ.*

34 *Præſcriptio non currit, niſi elapſo tempore inueſtituræ.*

35 *Sententia per lapſum fatalium tranſit in iudicatum.*

DECISIO XX.

CLaræ memoriæ Alexander Cardinalis Eſtenſis, Præpoſitus Eccleſiæ S. Mariæ de Pompoſia, de anno 1602. intentauit Ferrariæ iudicium rei vendicationis pro recuperatione quorundam bonorum; & in ſpecie cuiuſdam prædij, ſiue poſſeſſionis, vulgò nuncupatæ, *la poſſeſſione del Tempeſta*, tanquàm pleno iure pertinentis ad dictam Præpoſituram, aduersùs DD. de Naſellis, & D. Marcum Follegatum, qui reſpectiuè dictum prædium, ſiue poſſeſſionem occupabant. Vnde, cùm ad fauorem Abbatiæ duas ſententias conformes obtinuiſſet, quæ vigore diſpoſitionis ſtatuti Ferrarien. non admittentis à duabus conformibus appellationem, erant exequendæ, fuit pro parte dictorum de Naſellis, & Follegati, habitus recurſus ad ſignaturam, quæ mihi cauſam commiſit, cum clauſula, *conſtito de duabus conformibus, ſeu quod aliàs, &c. exequatur*, &c. Ideóque cùm pro parte Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi D. mei Cardinalis Barberini, moderni Præpoſiti, inſtaretur pro exequutione dictarum ſententiarum: quia Rota nunquam exequitur ſententias aliorum Tribunalium, niſi deguſtata priùs iuſtitia, hodie dubitaui, an dictæ ſententiæ ſint iuſtæ, & exequendæ in caſu, &c. Et Domini, negotio maturè diſcuſſo, reſponderunt, conſtare de illarum iuſtitia ad effectum exequutionis.

Tota enim difficultas ad tres inſpectiones reducitur. Prima eſt, vt videatur, an conſtet de dominio Præpoſituræ in iſtis bonis, & ſpecialiter in dicta poſſeſſione del Tempeſta. Secunda, an conſtet de eorundem bonorum identitate. Tertia, an obſtet præſcriptio.

Quoad primam inſpectionem, viſum fuit DD. non poſſe controuerti, dominium Abbatiæ, & in conſequentiam Præpoſituræ, quæ huiuſmodi bona habuit ab Abbatia, vt inferiùs dicetur. Quia conſtat, primò, quòd de anno 1462. die 11. Iunij. Raynaldus Maria Eſtenſis Commendatarius Abbatiæ Pompoſianæ, de dicta poſſeſſione, ſiue prædio reinueſtiuit ad alios 29. annos Nicolaum Tempeſtam, qui de illis fuerat inueſtitus 29. annis antè, nempe de anno 1433. prout enũciatur in inſtrumento renouationis dictæ inueſtituræ. Secundò, quòd de anno 1490. die 6. Auguſti, Ioannes Lucas de Pontremolo, Procurator Hippolyti Eſtenſis, tunc Cõmendatarij dictæ Abbatiæ, de eodem prædio ſeu poſſeſſione inueſtiuit Raynaldum Eſtenſem, ad 29. annos ſimiliter, vt latiùs in eadem inueſtitura, in qua non modò enunciatur præcedens inueſtitura, facta Nicolao Tempeſtæ; verùm etiam eadem confinia iiſdem formalibus verbis exprimuntur, qui-

bus fuerant deſignata in dicta præcedenti. Ex quibus
ſolis inueſtituris licèt non reſultet concludens proba-
1 tio dominij ad effectum rei vendicationis, ad text. *in*
c.Inter dilectos prope finem.in verſ. Per instrumenta ve-
*ro.*vbi DD.& Gloſ.*in verb.locatio.de fid.inſtr.*& *in l.So-*
lemnibus.C.de rei vendic. Bald. *in l.fin.ff.de adm. legat.*
& Alex.*conſ.*10.*num.*3.*vol.*4.Afflict.*dec.*14.*num.*8.Rot.
*in antiq.dec.*87. quam refert Gabr. *tit.de locat.concl.*4.
2 *in princ.*Tamen ſecus eſt, quando concurrunt admini-
cula per doctrin.Bart. *in l. Ad probationem.*25. *C.locat.*
3 vbi, quòd, quamuis locatio non probet dominium ſo-
la; ſecus tamen eſt cum alijs,& dicit, id eſſe perpetuò
menti tenendum. Bald. *in l.Cum aliquis.n.*4. *C.de iur.*
*delib.*Angel.*in l.Officium.n.*2. *verſ. Sed benè ff.de rei*
*vendic.*Iaſ. *in l.Quoties,n.*5. *in fin.C.eod.tit.* Rip. *in l.Si*
*rem aliquam.n.*39.*ff.de acquir.poſſ.* Dec. *conſ.*145.*n.*14.
verſ.Et licèt per instrumenta. Socin. Sen. *conſ.*89.*n.*11.
*verſ.Tamen quando.vol.*1. *& conſ.*.87.*n.*2. *vol.*2. Pariſ.
conſ 104 *n.*82. *& ſeqq.vol.*1. Gabriel *tit. de locat.dicta*
*conc.*4.*n.*16. latè Menoch. *conſ.*409.*num.*11. *vol.*5. &
in terminis huius Præpoſituræ, Marcambrun. *conſ.*
51.*num.*10. Et hanc opinionem paſſim ſecuta eſt
Rota *in Ciuitatis Castelli bonorum*, 8. Nouembris,
1589.& 12. Febr. 159. coram bon.mem.Card.Pam-
philo,*in Papien.bonorum*,28.Aprilis,1595. coram illu-
ſtriſſ.Card. Millino, *in Placentina deuolutionis terra-*
rum,21.Aprilis,1600.coram Corduba, *in Sublacen. bo-*
norum,21.Maij,1604.coram Litta,*in Ferrarien.Prædij*,
3.*Decembris*,1610. coram me, *in Leodien. domus de*
H. llonsa,5.Maij.1625.coram R.P.D.M.Merlino, *&*
in Romana deuolutionis, 28. Maij eiuſdem anni 16 5.
coram R.P.D.M.Pirouano,& *dec.*290.*n.*1 *p.*1. & *dec.*
193.*n* 1.*par.*2.*recent.*& apud Ceraph.*dec.*1453. .3.

Hîc autem concurrunt plura adminicula, & qui-
dem vrgentia. Primò enim concurrit diſmembratio
bonorum, de quibus agitur, motu proprio facta per
Innocentium VIII. à menſa conuentuali Monaſterij
Congregationis S. Iuſtinæ. & eorundem applicatio
pro dote huius Præpoſituræ:ex qua diſmembratione,
atque applicatione confirmata etiam per Alexandrum
VI. in eiuſdem Præpoſituræ erectione, reſultat eui-
dens probatio dominij, non ſolùm menſæ abbatialis,
ſiue conuentualis, à qua dicta bona fuerunt diſmem-
4 brata; quia diſmembratio præſupponit dominium,&
poſſeſſionem ex antecedenti extitiſſe penes Abba-
tiam, vt in poncto Capitaq *dec.*344. *num.*3. *parte* 4.
& dixit Rota *in Ponenten. diſmembrationis*, 5. Iunij,
1606 coram Reuerendiſſimo D.M.Patriarcha Antio-
cheno,*quæ eſt dec.*119.*num.*4.*par.*1.*in recent.*Sed etiam
dominij Præpoſituræ, cui dicta bona fuerunt in do-
5 tem aſſignata: quia ex illa ſupremi Principis conceſ-
ſione dominium fuit ſibi plenè acquiſitum. Angel. *in*
*d.l.Officium.num.*2 *ff.de rei vendicat.* vbi, quòd, licèt
inſtrumentum non plenè probet dominium: ſecùs
6 tamen eſt,ſi ſit inſtrumentum continens donationem
Principis, ex certa ſcientia factam: quia habet po-
teſtatem transferendi dominium, ad libitum volun-
tatis, prout etiam dixit Bald. *in prælud feud.num.*19.
benè Alex. *in l.*3. *num.*17. *ff. de acqu.poſſ.& in conſ.*3.
*num.*6.*& ſeqq.vol.*5.Dec. *conſ.*166.*num.*4.*verſ. Et iſta*
*opinio.*Ruin.*conſ.*32. *num.*4 *lib.*1. Couar.*lib.*1.*var.cap.*
19.*num.*4. Socin.iun.*conſ.*65.*num.*6.*vol.*1. vbi, quòd
7 conceſſio Principis transfert dominium, etiam ſine
8 traditione,quicquid ſit in contractibus,de quo diſpu-
tant DD.*in l.Traditionibus .C.de pactis.* Pariſ. *conſ.*11.
*num.*58.*lib.*1. Gabriel *tit. de empt. & vendit. concl.*2.
*num.*39. quos ſequitur, & refert Rot. *dec.*664.*num.*
18 *part.*2.*recent.* Et multò magis ad fauorem Eccle-
9 ſiæ, cui competit hoc priuilegium, vt ſine traditione
dominium acquirat, vt per text. *in l.fin.C.de ſacroſ.*
Eccleſ. & Bald. *conſ.*337.*num.*5.*lib.*1. & alios tenuit

Rot. *dec.*673.*part.*2.*in recent.* prout in aliis etiam hu-
iuſmodi Eccleſia reperitur priuilegiata, vt benè per
Ioan.Andr.*in addit.ad Specul.incip. Vidiſtis duas opi-* 10
*niones.de iuriſd.omn.Iudic.*vbi,quòd,ſi donatio fiat Ec-
cleſiæ per Imperatorem de terris, vel caſtris, venit
etiam merum imperium; licèt ſecus ſit in donatio-
ne facta priuato. Quæ omnia tantò magis habent 11
locum in caſu noſtro: quia Papa poteſt tollere bo-
na vni Eccleſiæ, & illa aſſignare alteri, *arg. Clem.Si*
vna.de reb.Eccleſ.non alien.& *cap.Conſultationibus. &*
c.Paſtoralis.de donat. Dominium enim bonorum ec- 12
cleſiaſticorum eſt penes ipſum Papam, qui ideò eo-
rum dominus dicitur. Abb. *in c.Conſtitutus. num.*15.
*de relig.domib.*Æneas de Falconib.*de reſeruat prælud.*2.
*num.*2.Pariſ.*de reſignatione,lib.*2.*quæſt.*4.*num.*34. Ha- 13
bétque in illis pleniſſimam poteſtatem, & diſpoſitio-
nem.*c.*1.*in princ.de præb.in* 6.*c.Propoſuit eod.tit. Clem.*
1.*in fin.vt lit.pend.*

Secundò, concurrunt tractatus, & capitulationes
factæ de anno 1491. inter agentes Hippolyti Eſten-
ſis Commendatarij, & Procuratores Præſidentis
Congregationis S. Iuſtinæ, ſuper erectione dictæ
Præpoſituræ, in quibus inter cætera conuentum
fuit, vt dicta Poſſeſſio, olim tenta per Tempeſtam.
& tunc poſſeſſa per Raynaldum Eſtenſem, applica-
retur,& aſſignaretur Præpoſituræ, prout in eiuſdem
erectione fuit poſtmodum aſſignata, vt patet ex lit-
teris Alexandri VI. in quibus ſpecificè aſſignantur
in dotem Præpoſituræ, Prædia,ſiue poſſeſſio per Ni-
colaum Tempeſtam, aliàs Teſtam; tunc verò per
Raynaldum Eſtenſem poſſeſſa,&c. quæ enunciatiuæ,
cùm ſint antiquiſſimæ, & vltrà 100. annos, plenè 14
probant dominium ad quemcunque effectum,Felin.
*in cap.Cùm cauſam.*13.*num.*4.*verſic. Tamen inſtrum.*
de prob. & ante illum Bald. *in l. Cùm aliquis. num.*4.
& *ibi* Iaſ.*pariter num.*4. *C.de iur.delib* Aretin *conſ.*164.
*num.*3.*verſic. Si tamen iſti nobiles.* Alex. *conſ.*75.*num.*
3.*lib.*4. Dec. *conſ.*146.*num.*14. Socin. *d.conſ.*127.*num.*
5. & *conſ.*65.*num.*7.*lib.*1. benè Menoch. *d.conſ.*409.
*num.*9.*& ſeqq.vol.*5.Caſſad. *dec.*3. *n.*3. *de Procur.* Put.
*dec.*209.*lib.*2.Rut. *in recent.dec.*91.*n.*2.*p.*1.& *dec.*221.
*num.*4.*p.*2.*diu.*& *in dicta Papien. bonorum*, 28. Aprilis,
1595 coram Illuſtriſſimo Cardinale Millino. In anti- 15
quis enim,in quibus proculdubiò nos ſumus, domi-
nium per indicia,& coniecturas probatur,vt per Bald.
*in l.Indicia.num.*50. *C. de rei vendic.* Socin. *conſ.*205.
*num.*3.*lib.*2. Dec. *dict.conſ.*146.*num.*12. Pariſ. *d.conſ.*
104 *num.*102 *lib.*1.Ruinald.iun.*conſ.*23.*num.*279.*lib.*
1.Caſſad.*deciſ.*1.*n.*2. *&* 3. *de prob.* Verall. *deciſ.*238.*&*
475.*lib.*2.*in manuſcript.* & Rot.*dec.*12.*n.*2. *& dec.*193.
*num.*2.*p.*2.*recent.*

Tertiò, concurrit inſtrumentum Concordiæ initæ
de anno 1550.inter Cardinalem Ferrarien. Præpoſi-
tum, & Monaſterium Pompoſianum, occaſione di-
uerſarum differentiarum tunc inter eos vertentium,
in quo inter cætera conuentum fuit, vt poſſeſſio, quæ
ſita eſt in Vaccolini territorio, infra Padum curren-
tem & quæ vulgò appellatur, *la poſſeſſione del Tempe-*
ſta, tunc poſſeſſa ab illis de Naſellis,remaneret Præ-
poſituræ.

Quartò, concurrunt depoſitiones quinque te-
ſtium, examinatorum pro parte Præpoſiti, qui
dicunt, ſe audiuiſſe à maioribus, quòd poſſeſſio,
quam nunc detinent Naſelli, & Follegatus, erat
de iuribus Abbatiæ, ſiue Præpoſituræ; & quòd
ſemper fuit appellata, *la poſſeſſione del Tempeſta.*
Vnde non parum conferunt ad probationem domi- 16
nij, maximè in antiquis, vt in noſtris terminis
conſiderat Burſat. *conſ.*27.*num.*7.*verſ.Tertiò teſtes.* &
ponderauit Rota *in dicta Sublacen. bonorum*,21.Maij,
1604.coram Litta.

Quiorum,

17 Quintò, & vltimò concurrit pluralitas inueſtiturarum, quam in puncto de hac Præpoſitura aduertit Marcambiun. *d.conſ.52. num.10.* & ex Socin. *in d. conſ.187.num.16.lib.2.* conſiderauit Rota *in dicta Papien.bonorum*, coram Illuſtriſſimo Millino, & *in dec. 593.num.2.p.1.rec.*

Quo verò ad ſecundam inſpectionem viſum fuit DD. identitatem bonorum, de quibus agitur, videlicet, poſſeſſionis del Tempeſta, ſatis eſſe iuſtificatam, & ſufficienter conſtare, quòd dictum prædium, ſeu poſſeſſio, quæ per miniſtros Abbatiæ Pompoſæ fuit conceſſa in emphyteoſim ad 29. annos, primò de anno 1433. & ſecundò de anno 1462. Nicolao Tempeſtæ, & poſtmodum de anno 1490. Raynaldo Eſtenſi, & quæ, præuio tractatu, ſiue capitulationibus factis inter Agentes Hippolyti Eſtenſis, Commendatarij & Procuratoris Præſidentis Congregationis S.Iuſtinæ, fuit, priùs per Innocentium VIII. & poſteà per Alexandrum VI. pro dote Præpoſituræ in ipſius erectione applicata; & denique eidem Præpoſituræ, vigore concordiæ anni 1550. initæ inter Cardinalem Ferrarien. Præpoſitum, & Monaſterium Pompoſianum aſſignata, eſſe illam eandem, quæ nunc detinetur à Naſellis, & Follegaro reſpectiuè.

18 Vulgatiſſima enim eſt regula, quòd ad probandam identitatem bonorum, duæ demonſtrationes ſufficiunt, ſecundùm doctrinam Bart. *in l. Demonſtratio falſa.17.num.14 ff. de condit. & demonſtr.* & *in l.1.in fin. ff. de dot.praleg.* per illum textum, & *per l. Hac conſultiſſima.* cum ibi not. *C.qui teſt.fac.poſſ.* not. Alex poſt Ang. & Caſtren. quos refert *in conſ.133. num 5. lib.5.* Socin.ſen. *conſ.89.num.2.vol.1.* Roland. *conſ.6 . num. 4.vol.2.* Aym. *conſ.198.num.1. & 2.* Decian. *conſ.17. num.80. & ſeq.vol.3.* Ruin. *conſ.115. num 10.lib 5.* Menoch. *d.conſ.409.num.84.vol.5.* Rot. *dec 277. num.4.* & *deciſ.513.num.2* & *deciſ.457.num.1.par.1* & *dec.1 9. num.2.* & *dec.180.num.2.* & *dec.106. num.4. part.2. recent.* & apud ſanct.mem. Gregorium *deciſ.172. num.2. & 575.num.4. & 5.* & *in dicta Romana deuolutio* 28. Maij, & 14. Nouembris, 1625. coram R.P.D.M. Pirouano, vbi Rota fuit contenta vnica generali, & altera

19 particulari demonſtratione. Et hæc regula procedit, etiamſi adſint aliæ, quæ non conueniant, vt benè Ruin. *conſ.50.num.17.* Alb. *conſ.10.num.5.* Rol. *d.conſ. 67.num.17.lib.2.* Peregr. *de fideicomm.art.44. num.50. verſ. Amplia denique.* Decian. *d.conſ.17.num.20* & latè Modern. *diſcept.3.* ... *cap.833.num.10.* & Rota *in dicta Romana, deuolutionis.*

Hic autem non ſolùm duæ, ſed plures concurrunt demonſtrationes, nam in inueſtituris Nicolai Tempeſtæ, & Raynaldi Eſtenſis habetur, quòd iſta poſſeſſio erat poſita in Inſula Pompoſiana, in Villa Vaccolini, & Diœceſi Comaclen. iuxta Padum currentem, & tam in dictis capitulationibus, quàm literis erectionis, & concordiæ, ſemper appellatur, *la poſſeſſione del Tempeſta.* Quæ omnia benè verificantur in bonis de quibus agitur; quia ſunt poſita in eadem Villa, & Inſula, & pro confinibus habent ab vno latere Padum veterem, & ab alio aggerem Padi veteris, & ſub eadem Diœceſi continentur.

Et præſertim ponderarunt Domini notabilem illam denominationem, *del Tempeſta*, quæ in hanc vſ-

20 que diem viget, ex qua potiſſimùm identitas deduci ſolet, vt ex Aretino tradit Peregrin *de fideic.d.art.44. num.48.* ex conformi enim denominatione identitas probatur, ſi alia eiuſdem nominis bona in eadem regione non probentur extare, vt firmant Doct. *in l. Si quis in fundi vocabulo.ff. de leg.1.* & *in l.Si in nomine. C. de teſtam.* benè Pariſ. *conſ.58.num.1. & ſeqq. vol.3.* Crauett. *conſ 400.num.33.lib.3.* Corn. *conſ.146. num.4.lib. 2.* & in ſimili de nuncupatione S.Proculi fuit dictum *in Romana de Victoriis*, 9 Decembris 1626. coram R. P.D.Merlino.

21 Accedit inſuper inſtrumentum præfatæ concordiæ anni 1550. in quo Præpoſituræ aſſignatur poſſeſſio, ſita in Vaccolini territorio, infra Padum currentem, & locum, vbi antiquitùs eſſe ſolebat alueus Padi; appellata, *la poſſeſſione del Tempeſta*, quæ ſpecificè enunciatur poſſeſſa à Naſellis. Vnde tantò minùs videtur eſſe dubitandum, quòd non ſit illa eadem, quæ nunc etiam poſſidetur à Naſellis, vt in ſimili ponderat Menoch. *d.conſ.409.num.85. & ſeqq.vol.5.*

Concurrunt denique ſupradicti teſtes, qui explicitè deponunt, quòd dicta poſſeſſio, quæ nunc detinetur à Naſellis, & Follegato reſpectiuè, retinet etiam veterem denominationem, & quòd à maioribus audiuerunt, ſic illam nuncupari, & quòd eſt eadem, quæ quondam fuit poſſeſſa per dictum Tempeſtam, vt benè 3. & 4. teſtes. Quæ omnia tantò magis viſa ſunt vrgere, cùm, vt pluries ponderatum fuit, verſemur in 22 antiquis, in quibus, ad probandam identitatem, ſufficiunt argumenta, præſumptiones, & coniecturæ *d.c. Cum cauſam.in fin.* vbi Bald. *in princ.* Felin. *num.1.* & alij *de prob.* Dec. *conſ.146.num.14.* Riminald. *conſ.254. num.11.* Rot. *apud ſ.m.Greg. d. dec.172. num.5.* & ibi latè addentes.

Nec obſtat, quòd bona, de quibus fuit inueſtitus Tempeſta, & ſucceſſiuè Raynaldus Eſtenſis, dicantur fuiſſe poſita ad manum dexteram Padi, illa verò, quæ nunc per Naſellos, & Follegatum detinentur, ſint ſita ad ſiniſtram; ideóque identitas omninò excludatur. Quia fuit reſponſum, primò, quòd in inueſtitura tam Tempeſtæ, quàm Rainaldi, aſſignatur pro confine Padus, per verba, *iuxta Padum.* Nec dicitur citra. vel vl- 23 tra; ſed, *iuxta*, quæ dictio deſignat tantummodo vicinitatem. Berol. *conſ.144. n.16.vol.3.* Surd. *conſ.429. n.77.vol.4* cum alijs per Vulpell. *in d.dictione.* Et in concordia anni 1550. dicta poſſeſſio ponitur infra Pa- 24 dum currentem, quæ dictio. *infra*, vtrunque extremum complectitur, *l.1.§.1.* vbi Bart. & alij *ff. de off.c. Præfect.vrb.* Imò in inueſtitura Raynaldi dicitur, *inter currentem Padum*, quod demonſtrat, Padum tenuiſſe curſum ſuum inter dicta bona, non autem ad dexteram, vt aſſeritur.

Secundò fuit conſideratum, quòd poteſt eſſe, quòd de tempore primæ, & ſecundæ inueſtituræ Tempeſtæ, dicta poſſeſſio eſſet ad dexteram Padi, qui 25 poſteà mutauerit curſum, interſecando dicta bona, vt in dies euenit ad text. *in l. Adeò.§. Quòd ſi vno.ff. de acquir. rer. domin.* Quod multùm veriſimile redditur ex verbis, tam inueſtituræ Raynaldi, ibi: *Inter aquam mortuam Padi olim currentis, & ipſum Padum nouum*, quàm concordiæ anni 1550. ibi, *infra Padum currentem, & locum, vbi antiquitus eſſe ſolebat alueus Padi.* Quæ omnia clarè nobis demonſtrant, Padum mutauiſſe curſum, & alueum: & ſic non eſſe alienum à veritate, quòd dicta poſſeſſio, quæ olim erat ad dexteram Padi, ex mutatione ipſius aluei, remanſerit ad ſiniſtram: quam veritatem agnoſcunt etiam teſtes examinati pro Naſellis, qui non ſunt auſi negare, quin dicta poſſeſſio, quamuis poſita ad manum ſiniſtram, non poſſit eſſe eadem, quæ fuit olim poſſeſſa per Tempeſtam. Quòd 26 ſi vltra illam non datur aliqua ſpecificatio ſituationis, habito reſpectu ad Orientem, vel Occidentem, ſiue ad alia, obiectum non officit; quia eadem res, quæ, habito reſpectu ad Orientem, ſita eſt ad dexteram, habito reſpectu ad Occidentem, erit ad ſiniſtram.

Quo verò ad tertiam, & vltimam inſpectionem, viſum fuit Dominis, non conſtare de aliqua præſcriptione, quæ obſtet; quia Præpoſituræ, de qua agitur,

competit priuilegium centenariæ, ad effectum præ-
27 ſcriptionis, primò ex conceſſione Henrici VI. Impe-
ratoris, cuius conceſſionis validitas ad fauorem Ec-
cleſiæ controuerti non poteſt. ex traditis per Felin.
in cap. Ad audientiam. num.28. verſ. Demum. de præ-
28 *ſcript.* Et quamuis huiuſmodi priuilegium fuerit con-
ceſſum Monaſterio Pomposiano, ante erectionem
huius Præpoſituræ; nihilominùs ſuffragatur etiam
eidem Præpoſituræ, tanquàm membro eiuſdem Mo-
naſterij; cùm lex ſemper loquatur. *l. Arriani. C. de
Hæretic.* Caſtren. *conſ.235. ſub num.1. poſt medium,
verſ. Reſtat reſpondere. lib.1.* vbi, quòd lex Florentiæ,
mandans, quòd omnes ciuitates ſubiectæ ſoluant cer-
tum quid, habet etiam locum in ciuitate Piſarum, ef-
fecta ſubdita poſt legem: quia lex ſemper loquitur,
& fuit reſolutum *in cauſa Comen. Capella*, 7. Februarij,
29 1610. coram bon. mem. Remboldo. Et hæc concluſio
procedit etiam in priuilegiis conceſſis fauore Eccle-
ſiæ, vt per Alex. *conſ.178. num.13. lib.2.* Natt. *conſ.*160.
num.26. & Modernum *de extenſione legum, tit. de ex-
tenſione priuilegiorum, num.123. fol. mihi* 148. reſoluit
Rota *in cauſa Cracouien. iuris legendi*, 19. Iunij, & 18.
Decembris, 1616. coram me. Imò, quòd in fortiori-
bus terminis text. *in cap. vnic. de exceſſ. Prælat. in 6.*
30 qui loquitur de priuilegiis conceſſis Monaſteriis ha-
ctenus ædificatis, ſit intelligendus etiam de Mona-
ſteriis ædificandis: quia, cùm lex ſemper loquatur,
31 dictio, *hactenus*, eſt intelligenda ſemper, quando ca-
ſus euenerit, ita vt non excludat illum caſum. Con-
tra Lap. dicunt Gem. *in dict. cap. vnic. num.8.* & Franc.
num.1. quod etiam conſiderauit Rota coram me *in
dicta Cracouien.* 19. Iunij. 1626.

Secundò, idem priuilegium dictæ Præpoſituræ
32 competit: quia ipſa eſt de proprio patrimonio Ro-
manæ Eccleſiæ, & de horto eiuſdem, prout ſunt
omnes Eccleſiæ Marchiæ, & Ferrariæ, vt probatur
in Auth. Vt Eccleſia Rom. poſt princ. per gloſ. notab.
33 ibi, *in verbo, Petri.* Ideóque cùm ſit quoad hoc pri-
uilegiata, requirebatur tempus centum annorum, vt
latè Felin. *in d. cap. Ad audientiam. numer.22. verſ.
Amplia quartò. de præſcript.* Quod tempus 100. ann.
non effluxit, ſiue attendamus initium occupationis
factæ à Naſellis, iuxta titulum ab iiſdem iudicia-
liter allegatum, hoc eſt, acquiſitionem à Ducibus
Ferrariæ de anno 15·9. à quo tempore vſque ad
motam litem de anno 1601. non interceſſit niſi
tempus 63. annorum, ſiue attendamus vltimam in-
ueſtituram Raynaldi Eſtenſis factam de anño 1490.
& cùm illa eſſet ad 29. annos ſequentes, non po-
tuit currere aliqua præſcriptio, niſi poſt dictos 29.
34 annos, & ſic niſi poſt annum 1519. ad textum *in l.
1. C. de annal. præſcrip.* à quo tempore vſque ad
annum 16·2. minùs effluxit dictum ſpatium 100.
annorum, prout requirebatur.

Et ex his Domini reſoluerunt, ſententias eſſe iuſtas,
& exequendas, nedum ex eo, quòd diſpoſitio ſta-
tuti, & ſententiarum conformitas eſt patens; ſed
etiam, quia vltima, quæ fuit lata de anno 1621.
35 propter lapſum fatalium, tranſiuit in iudicatum, ad
text. *in cap. Cum ſit Romana. de appellat. cum vulgar.*

Et ita, &c.

R. P. D. MERLINO.

*Piſana beneficij, Mercurij, 27.
Iunij, 1629.*

ARGVMENTVM.

Beneficium de iurepatronatus an, & quando dicatur litigioſum, ad effectum vt intret ſubrogatio.

SVMMARIVM.

1 *Subrogato datur immiſſio, docto de Clericatu, lite, & obitu illius, in cuius locum fuit ſubrogatus.*
2 *Executor merus poteſt extraiudicialiter procedere, & ſpernere alterius oppoſitionem.*
3 *Executor extraiudicialiter procedens habet præſumptionem pro ſe.*
4 *Beneficium vt dicatur litigioſum, lis debet eſſe ſuper titulo, quando agitur de ſimplici prouiſione beneficij.*
5 *Præſentatio regulatur ſecundum terminos electionis.*
6 *Beneficium electiuum, vel de iurepatronatus, vt dicatur litigioſum, ſufficit, litem eſſe ſuper ipſa electione, vel præſentatione.*
7 *Clauſula,* cum incidentibus, *facit, litem eſſe ſuper titulo beneficij: nec eſt opus, illam deducere ad ſpeciem, ſed ſufficit, quod adſit materia præexiſtens.*
8 *Subrogatus debet immitti in illam talem qualem poſſeſſionem, quam habebat defunctus, in cuius locum fuit ſubrogatus.*

DECISIO XXI.

CVm ad beneficium de quo agitur, fuiſſent à per-
ſonis præſentati D. Franciſcus Roſſarminus, & Pe-
trus Roncionus, qui apoſtolicam prouiſionem obti-
nuit cum derogatione iurispatronatus pro medietate,
& fuit per executores in poſſeſſioné immiſſus; idém-
que Roncionus cùm poſteà deceſſiſſet, per eius obi-
tum D. Bandinus Ceulus ſubrogationem gratioſam,
quoad illius ius, & poſſeſſionem obtinuit: & deinde in
vim decreti, & mandati executoriis in Litteris da-
torum; fuit in realem, & actualem poſſeſſionem im-
miſſus. Vnde interpoſita appellatione pro parte D.
Franciſci, & cauſa mihi commiſſa, dubitatum, an decre-
tum dd. executorum, cum omnibus inde ſecutis, eſſet
reuocandum. Et Domini negatiuè reſponderunt: quo-
niam, cùm D. Bandinus ſubrogationem gratioſam, vt 1
ſupra, obtinuerit, & doceat de Clericatu, lite, & obitu
dicti Petri colligantis; meritò fuit illi conceſſa im-
miſſio. Mohed. *deciſ.9. & 10. vt lit. pend.* Put. *deciſ.*214.
lib.1. & *deciſ.252. n.6. par.2.* Et fuit dictum *in Miran-
den. Parochialis*, 17. Iunij, 1600. coram Penia.

Neque obſtat, quòd non conſtat, prædicta fuiſſe
probata coram executoribus: quoniam, cùm Franci-
ſcus non eſſet legitimus contradictor, ex quo nec
parem titulum, nec poſſeſſionem habebat, & litteræ
non facerent executores mixtos, potuerunt illi extra-
iudicialiter procedere, & ſpernere etiã ipſius Franciſci 2
comparationem Rot. *dec.451. n.2. & 3. & ſeqq.* coram
Greg. XV. Pro executore autem extraiudicialiter pro- 3
cedente præſumitur. Put. *deciſ.140. lib.2. in correct.* &
fuit firmatum *in Elboren. penſionis*, 2. Iulij, 1616. coram
Pirouano.

Non obſtat, quòd lis non eſſet ſuper titulo bene-
ficij: quia dupliciter fuit reſponſum. Primò, quatenus 4
hu-

Digitized by Google

hoc eſſet verum, non officere: qoia hic non agitur
de ſimplici prouiſione beneficij: quo caſu certum eſt
requiri, quòd lis ſit ſuper titulo: quod fuit origi-
nale dictum Innoc. *in c.Cum M.Ferrarienſis.num.9.
in fin.verſ.Et generaliter dicimus. de conſt.* & exornat
Bald. *in Auth.Litigioſa.num.1.verſ. Dicit Innoc. C.de*
5 *litigioſ.* Et ſæpè dixit Rota. Sed agitur de præſentatio-
ne, quæ regulatur ſecundùm terminos electionis.
Cald. *conſ.1.vt lit.pend.* Sarnen. *in regul. de ſubrogan.
quæſt.13.* Quo caſu ſufficit, quòd lis ſit ſuper ipſa ele-
6 ctione, & ſic ſuper præſentatiooe, etiam quòd non
præceſſerit alia collatio, vt *in cap.1. vt lit. pend.in 6.*
quod eſt diuerſum à *cap.1.eod.tit.* In caſu enim *cap.1.*
non fuerat ſecuta collatio: ſecùs in caſu *cap.2.* Gloſſ.
in d.cap.2.in verbo, Poſſident. quæ dicit, quòd in caſu
cap.1. electus non eſſet adeptus beneficium: in caſu
verò *cap.2.* erat adeptus. Et Archidiac. *in eodem cap.
1.in princ.in verb. Litigantibus.* dicit, quòd in caſu *cap.
1.* nullus ex litigantibus erat adeptus poſſeſſionem:
ſecùs autem in caſu *cap.2.* quia vnus erat adeptus. Et
licèt Innoc. *in illo c.Cum Ferrarien.num.9.in fine.verſ.
Et generaliter.* teneat contrarium: tamen hoc dictum
Innocentij fuit in cauſa, vt conderetur illud *cap.1.* vt
aduertit Gloſſ. *ibidem, in verb. Diſpendiis.* Bald. *in d.
Authent. Litigioſa.num.7.* vbi, quòd hoc ſit neceſſe ſci-
re in Palatio apoſtolico. Archid. *in d. cap.1. ſub verbo,
Litigantib.* Ioan. Andr. *in d.cap. Cum M.Ferrarienſ.
num.23.* Et nuper hoc latè firmatum fuit *in Florenti-
na Parochialis, ac Vecchiettis,* 29.Ianuarij præteriti, co-
ram R.P.D.meo Vitile.

Secundò, principaliter fuit reſponſum ex abundan-
7 ti, non poſſe dubitari, quin lis eſſet ſuper titulo bene-
ficij ex quo in Commiſſione adeſt clauſula, *cum inci-
dentibus*, &c. Nec fuit opus deducere iſtam clauſu-
lam, *ad ſpeciem*, prout dicitur de clauſula, *quum*, &
quaſi, &c. Verall. *deciſ.125.par.1.* Sed ſufficit, quod
præceſſerit inſtitutio, & ſic quòd adſit materia præexi-
ſtens, vt fuit conſideratum *in cauſa Illerden.præcepto-
ria*, 5.Martij, 1617. cor. Manzanedo: quia tunc ne-
gari non poteſt, quin negotium ſimile ſit de incidenti-
bus emergentibus, annexis, & connexis cauſæ com-
miſſæ: & ſic quòd ſpecialiter ſit commiſſum, abſque
aliqua ſpecificatione: & hoc eſt, quod dicit Bellam.
deciſ.619. Caſſad. *deciſ.9 num.15.de cauſ.poſſ. & propr.*
Mandoſ. *ſuper reg.de ſubrog.quæſt.14 num.7.* Et fuit di-
ctum *in cauſa Perusina hereditatis*, 26.Octobris, 1601.
coram Cardinali Pamphilio.

Denique non viſum fuit obſtare, quòd pro parte
Franciſci prætendebatur, poſſeſſionem dicti Petri de-
functi fuiſſe nullam, & attentatam, ac minimè manu-
tenibilem. Nam reſponſum fuit, ceſſare obiectum
ex facto: quia, licèt cauſa ex ſeipſa videretur appel-
labilis; tamen D.Roſſatminus acceptauit reſcriptum
cum clauſula ſibi præiudiciali, nempe, ſine præiudicio
vlterioris executionis Litterarum apoſtolicarum D.
Roncioni, & *in Summario, num.8.* qui propterea potuit
in vim dictæ clauſulæ proſequi ad vlteriora in execu-
tione ſuarum litterarum abſque vitio attentatorum:
vltra quod Bandinus ſubrogatus debuit inſtetim im-
8 mitti in illam ſpecialem poſſeſſionem, ſeu deten-
tionem, quam habebat defunctus, in cuius locum
fuit ſubrogatus, vt in puncto fuit reſolutum coram
Cardinali Mantic. *deciſ.252.num.5.* & coram Cardi-
nali Sacrato *in Bracheren.beneficij*, 27.Iunij, 1605. &
in Anconitana Capellaniæ, 14.Martij, 1607. coram bon.
mem. Vbaldo, *in Pampilonen. parochialis de Arnoz*,
6.Iunij, 1611. & coram R.D. meo Decano *in Gerun-
den.beneficij*, 9.Martij, 1622.

Et ita deciſum, vtraque, &c.

R. D. COCCINO
Decano.

Meten. Monaſterij, Lunæ, 5. Iulij, 1621.

ARGVMENTVM.

In electione Abbatis, & aliorum Prælatorum Collegiatarum, ac etiam Regularium ſeruanda eſt forma *cap. Quia propter.de elect.* Et plura traduntur in hac deciſione circa validitatem electionis per viam ſcrutinij, nec-non per viam inſpirationis. Et an forma tradita *in d.cap. Quia propter.* conſuetudine tolli poſſit. Et aliqua de electione mixta ex compromiſſo, & ſcrutinio.

SVMMARIVM.

1 *In electione per viam ſcrutinij ſeruanda eſt forma* cap.Quia propter.de elect.

2 *Scrutatores tres de Collegio aſſumi debent in electione per viam ſcrutinij; nec poſſunt aſſumi Notarij extra Collegium; aliàs electio eſt nulla.*

3 *Tex.* in cap.Quia propter. *habet decretum irritans, & electiones aliter factas annullat ipſo iure, abſque aliqua ſententia.*

4 *Electio canonizatur ex duobus, ſcilicet, ex ſubſtantia conſenſus, & ex ſubſtantia formæ, à quibus recedere non poſſumus: ita vt ſi recedatur, electio ſit ipſo iure nulla.*

5 *Abbatis in electione ſeruanda eſt forma* cap. Quia propter.de elect.

6 *Electiones Prælatorum Eccleſiarum Collegiatarum, ac etiam Prælatorum Regulariū ſunt faciendæ iuxta formam traditam* in cap.Quia propter.de elect.

7 *Electio quando dicatur facta per viam ſcrutinij.*

8 *Electio quando fit per viam Spiritus Sancti, non eſt opus ſeruare formam* cap.Quia propter.de elect.

9 *Electio per viam Spiritus Sancti quotuplex, & quæ.*

10 *Electio per viam Spiritus Sancti facta non dicitur, quando vnus tantùm diſſentit.*

11 *Capituli pars maior, & ſanior intelligitur comparatione ad minorem partem omnium Congregatorum pro electione.*

12 *Electio per viam inſpirationis authore Deo immediatè, peccatis noſtris ita exigentibus, rarò occurrit.*

13 *Capituli pars maior, ſi in vna inſtrumenti parte electioni conſenſiſſe dicatur, & in altera omnes, an ſit intelligendum, quod verè omnes conſenſerint, ex quo pars ineſt in toto.*

14 *Scrutinio publicato, & facta collatione, debet ſequi communis electio per vnum nomine Capituli per verba ſingularis numeri.*

15 *Electorum omnium cōſenſus poſt publicationem ſcrutinij non operatur, quòd electio antea facta à maiori, & ſaniori parte cenſeatur quaſi per inſpirationē.*

16 *Electio per ſcrutinium non irritatur, etiam quod duo ſcrutatores tantùm, & non tres, & non de Collegio interuenerint. Contrarium, n.ſeq.*

18 *Vtile per inutile non vitiatur.*

19 *Electionis forma tradita* in c.Quia propter.de elect. *conſuetudine tolli poteſt. Contrarium, n.ſeq.*

21 *Tex.* in c.Quia propter.de elect. *habet decretum irritans.*

22 *Decretum irritans inficit titulum, & poſſeſſionem, & habet oculos retrò, & operatur nullitatem ab initio.*

23 *Conſuetudo contra intellectum alicuius textus ita communiter à Doctoribus interpretatum, non dicitur contra communem Doctorum opinionem, ſed contra text. ipſum.*

24 *Doctorum communis opinio, licèt per ſe non inducat obligationem; tamen quando conuenit in interpretatione alicuius legis, facit certitudinem humanam, & inducit obligationem ſeruandi legem, & vtendi illa in praxi.*

25 *Legis in interpretatione ſemper attendenda eſt verborum proprietas.*

36 *Electio mixta ex ſcrutinio, & compromiſſo quæ dicatur.*

27 *Electio communis poſt collationem votorum fieri poteſt per vnum ſine mandato Capituli: & ſi omnes conſentiant, poteſt fieri etiam per extraneum. num. ſeq.*

29 *Electio communis facienda per vnum eſt pars electionis per ſcrutinium.*

30 *Electio mixta ſcrutinio, & compromiſſo dari poteſt.*

31 *Electio per compromiſſum ſcrutinio mixtum, quæ dicatur.*

32 *Electio per compromiſſum ſcrutinio mixtum, vt ſit valida, adhibenda ſunt in ea omnia, quæ in electione per ſcrutinium ſeruanda ſunt.*

33 *Electiones Regularium, licèt fieri debeant per vota ſecreta, ex diſpoſitione Concil. Triden. non tamen cenſetur ab eo ſublata forma* cap. Quia propter. de elect.

DECISIO XXII.

DVbitaui de ordine Sanctiſſimi Domini Noſtri,
An electio, de qua agitur, ſit valida; & Domini
negatiuè reſoluerunt. Ratio reſolutionis fuit: quia,
1 cùm fuerit proceſſum ad electionem Abbatis per viá
ſcrutinij, in qua de neceſſitate ſeruanda erat forma
2 *cap. Quia propter. de elect.* debebant, iuxta diſpoſitio-
nem illius text. eligi tres ſcrutatores de Collegio, ibi:
Aſſumantur tres de Collegio fide digni, qui ſecretè, & ſingillatim vota cunctorum diligenter exquirant &c. Quod
cùm non fuerit factum, ſed electi fuerint duo Notarij extra Collegium, electio non ſuſtinetur, vt habetur
3 in eod. tex. ibi: *Aliter electio facta non valeat.* quæ ver-
ba habent vim decreti irritantis. Roman. *conſ. 3 : 2. n.*
12. & important annullationem ipſo iure abſque aliqua ſententia Gloſ. *in d. cap. Quia propter. in ver. Vice omnium.* & ibi Compoſtell. *num. 20. verſ. Nunquid de iſta.* & clarè Ioan. Andr. *num. 37. in ver. Non valeat.* per
text. *in cap. In Geneſi. eod. tit. de elect.* Guillelm. Mandagot. *de elect. cap. 22.* & ibi Nicol. Boër. *in littera B*, vbi
dicit hanc opinionem veriorem, & omnes Doctores,
excepto Hoſtienſi, ita tenere: & eſt bona Gloſſ. *in Clem. 1. in ver. inhibentes, de treug.* vbi, ſi detur certa
forma habenti facultatem eligendi, cum decreto irritanti, ſi non ſeruetur illa forma, electio ipſo iure eſt
4 nulla: duo enim ſunt, quæ canonizant electionem,
ſubſtantia conſenſus, & ſubſtantia formæ; à quibus
recedere non poſſumus. Bald. *in cap. Quia propter. n. 20. & ſeq. de elect.* Boer. *deciſ. 1. n. 70.* ita vt ſi recedatur,
electio ipſo iure ſit nulla. Idem Bald. *in conſ. 318. Ponitur, quod electio Rectoris. n. 2. verſ. Sed iſte. lib. 3.*
5 Quòd autem in electione huius Abbatis ſit ſeruan-
da forma *cap. Quia propter.* videtur clarum. Nam, etſi
Rofred. *de libellis. tom. 2. ſuper iure Pontificio, par. 3. tit. Quid ſonet hoc nomen Abbatis, &c. n. 8. littera G, fol. mihi 613.* dicat, de mandato Papæ iudicatum fuiſſe, formam *d. cap. Quia propter.* non eſſe ſeruandam in electione Abbatis, quia hoc eſt nomen ſollicitudinis,
non tamen eſt Pater; attamen contrarium probat
Ioan. And. *in d. cap. Quia propter. n. 57.* Et ſubdit, omnes tenere, quòd in electione Abbatis ſeruanda ſit
forma *cap. Quia propter.* & ita ſeruari, prout etiam ita
ſeruari dicit Bellam. *ibidem, in princ. n. 3.* & de communi dicit etiam Imol. *n. 3.* Abb. *n. 7. in fine, & n. 8.*
Butr. *num. 20.* Gloſſ. *in cap. Si cui.* ante figurationem caſus, *de elect. in 6.* Franc. Marcus *dec 992. n. 1. lib. 1.* Petrus de Braxio *in Director. elect. par. 3. cap. 19. num. 1.*
Greg. Lopez, *partit. 1. tit. 5. l. 19. gloſ. Obiſpo,* Rot. *deciſ. 5. in prin. ic, iuncto num. 2. de elect. in nou.* Seraph. *dec. 647.*
num. 4. Et quòd forma *cap. Quia propter.* habeat lo- 6
cum, nedum in electionibus Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum Eccleſiarum Collegiatarum, qui habent iuriſdictionem generalem in dictis Eccleſiis
Collegiatis: ſed etiam in electione Regularium Prælatorum, dicit Gloſſ. 1. *in d. cap. Quia propter.* vbi Abb.
n. 7. ver. Circa iſtam partem primam. vbi ait; quòd iſte
text. intendit prouidere ſolùm Eccleſiis viduatis, per
illa verba: *Eccleſia viduata,* &c. & *verſ. Et in hanc partem.* vbi teſtatur de communi: & *n. 8. verſ. Et placet.*
Gloſſ. *in cap. Si cui. verſ. formam, de elect. in 6.* Franc.
Marcus *d. deciſ 992. per tot.* & benè Rot. *d. deciſ. in prin. de elect. in nou.*

Quòd verò fuerit proceſſum ad electionem per 7
ſcrutinium, ſatis patet: quia eadem die obitus Abbatis Monachi ſe congregarunt, & duo Notarij, qui de
inſtrumento fuerunt rogati, ita loquuntur: *Omni meliori modo, via, iure, & forma, quibus melius, validius, & efficacius potuerunt, & debuerunt, tam via Spiritus Sancti, quàm ſcrutinij, ad nouam electionem Abbatis procedentes, &c. vnus, & eorum quilibet ſuper altari maiore, in prædictorum Notariorum præſentia, ſua vota, atque ſuffragia ſono (vt moris eſt) campanæ ſcripſit, & ſubſignauit ſuper nouo Abbate eligendo; quibus à nobis diligenter, & fideliter collectis, dictorum ſuffragiorum pars maior, & numero potior Fratri Deſiderio Gerardo,* &c. *obuenit,* &c. & poſtea dicti duo Notarij publicarunt electionem, quam ratam habuerunt omnes Religioſi
cantantes de more Hymnum, *Te Deum laudamus,* &c.
Quare negari non poteſt, quin Monachi procedere
voluerint ad electionem per ſcrutinium, licèt non
ſeruando benè formam *cap. Quia propter.* vt colligitur
ex eodem text. vbi diſponitur, quòd poſt legitimam
congregationem Capituli eligantur tres de eodem
Capitulo fide digni, qui ſingillatim, & ſecretè vota
omnium eligentium exquirant, & in ſcriptis redigant:
quo facto incontinenti, antequàm ad alia diuertant,
vota illa publicent in communi, vt is collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & ſanior pars
Capituli conſenſerit vt benè Henric. Caniſius *in Compendio iuris Canon. in tit. de elect. §. Hic igitur ordo ſcrutinij.*

Neque ex eo poteſt dici, electionem fuiſſe per inſpirationem, vel quaſi, ex quo in dicto inſtrumento
dicatur, *tam via Spiritus Sancti, quàm ſcrutinij;* & ſi 8
electio fuit facta per viam Spiritus Sancti, non fuit
opus ſeruare formam *cap. Quia propter.* vt notat Innoc. *ibid. n. 7.* Hoſt. *n. 50.* Abb. *ibid. in §. nisi, num. 1. in fin.* Syluest. *in Sum. verb. electio, 2 num. 27.* Nam pro re- 9
ſolutione huius articuli ſunt animaduertendum quòd duplex eſt electio per viam Spiritus Sancti. Altera per
inſpirationem, & eſt quando, nullo inter eligentes
ordine ſeruato, ipſi quaſi inebriati, & ſuper ſe quaſi
facti eligunt. Altera per quaſi inſpirationem, quando ſubitò, & repentè vnus poſt alium, ſine aliquo interuallo, eundem eligunt. Hoſt. *in d. cap. Quia propter. num. 50.* Oldrad. *conſ. 155. num. 1. & 2.* Abb. *in d. cap. Quia propter. num. 3.* Greg. Lopez *part. 1. tit. 5. l. 2. Gloſſ. Agnno,* & *ibidem* Alphonſus Diaz de Montaluo *in gloſſ. vnic.* & propter verba textus, *ab omnibus,*
dicunt DD. ſufficere, quòd vnus diſſentiat ad effe- 10
ctù, quòd electio nõ dicatur per viam Spiritus Sancti.

Ioan.

Ioan. Andr. *in d. cap. Quia propter. num.* 39. Bellam.
*ibid. in §. Niſi fortè.num.*1. *&* 3. Compoſtell.*num.* 21.
Vitalin. *in c.cum. Ne Romani. n.*22. *de elect.* In propo-
ſito autem, (vt patet ex lectura inſtrumenti) mani-
feſtiſſimè apparet, quòd electio non fuit facta, neque
per viam inſpirationis, nec quaſi, cùm non concur-
rant prædicta: imò in eodem inſtrumento dicitur,
quòd pars maior, & numero potior Fratri Deſiderio
obuenit; & ſic apparet, quòd nedum non interue-
nerunt, prædicta, ſed quòd neque ab omnibus fuit
11 electus, prout requiritur, ſed à maiori, & ſanioti
parte comparatiuè ad minorem partem omnium con-
gregatorum pro electione, prout intelligi debent illa
verba, vt *in cap. Eccleſia veſtra. il primo.* vbi Abb. *n.*
4. *de elect.* Idem Abb. *conſ.* 25. *num.* 4. *lib.*2. *& in d.*
cap. Quia propter.num. 5. *verſ. Quod ego.* Franc. Marcus
deciſ. 294. Didacus Perez *gloſſ.* x. *poſt princ. in l.* 3.
12 *tit.* 3. *lib.*2.*ordin.* Vltra quod certum eſt, electionem
per viam inſpirationis auctore Deo immediatè, pec-
catis noſtris exigentibus, rarò occurrere, vt notat
Ioan Andr. *in cap. Quia propter. num.* 40. Petrus de
Baiſ. *in director elect. par.*3. *cap.*16.*num.*21.

13 Neque opitulatur, quòd in inſtrumento dicatur,
quòd omnes conſenſerint electioni, & propterea
verba illa, *maior, & ſanior pars,* &c. reducenda ſunt
ad concordiam: ita vt ſenſus ſit, quòd maior, & ſanior
pars conſenſit, ex quo omnes conſenſerunt, cùm in
toto pars inſit, *l. Si quis cùm totam. ff. de except.* Sard.
deciſ. 188. *n.*3. Nam fuit reſponſum, quòd vltra quòd
non interuenerunt alia requiſita, vt electio poſſit di-
ci per inſpirationem, vel quaſi, de quibus *ſuprà*;
ideò fuerunt poſita verba illa in inſtrumento: quia
14 in electione iuxta terminos *cap. Quia propter.* requi-
ritur, quòd publicato ſcrutinio, & facta collatione
ſequatur electio, ſcilicet, quòd fiat per vnum nomi-
ne Capituli per verba ſingularis numeri, *cap. Sicut. de*
elect. in 6. *cap. Cùm ab vno. de re iudic. in* 6. Abb. *in*
*d. cap. Quia propter. ante num.*11. *verſ. Electio autem*
ſi eſt per vnam. Franc. Marcus *q.* 912. *n.*1. *lib.*1. In
hoc autem caſu, publicato ſcrutinio, & facta colla-
tione, ex qua apparuit, (vt refertur in inſtrumento),
quòd maior, & ſanior pars fecerit electionem, fuit
publicatum ſcrutinium, ibi: *Quibus*, ſcilicet, votis
a nobis diligenter, & fideliter collectis, dictorum voto-
rum, ac ſuffragiorum pars maior, & numero potior
Fratri Deſiderio Gerardo, &c. *obuenit.* poſteà fuit pu-
blicatum ſcrutinium, & ab omnibus approbata ele-
ctio, dum in eodem inſtrumento ſubditur: *Quòd nos,*
noſtra, omnibus, & capitulariter alta, & intelligibili
voce pronanciantes, prædictam Fratrem Deſiderium pro
legitimè, atque canonicè electo prædicti omnes Religioſi
habuerunt, atque vnanimiter tenuerunt. qui conſenſus
15 omnium poſt publicationem ſcrutinij non operatur,
quòd electio per anteà facta à maiori, & ſanior par-
te cenſeatur, quaſi per inſpirationem, Hoſt. *in*
Summ. tit. de elect. §. Qualiter, verſ. Tertia forma. in
princ. Petrus de Baiſ. *in director. elect. par.*3. *cap.*16.
*num.*4. & expreſsè ſentit Abb *antiq. in dicto cap. Quia*
*propter. num.*17. *in fine, verb. conſenſit.*

16 Neque eſt verum, quòd electio per ſcrutinium non
irritatur, etiam quòd duo ſcrutatores tantùm, & non
tres, & non de Collegio interuenerint. Gloſſ. *in d. cap.*
Quia propter. in verb. Sanior, in fin. de elect. & iſta fuit
opinio Vincentij, & Tancredi. Abb. antiq. *ibidem,*
num. 17. vbi, quòd hoc eſt præter formam illius tex.
Mandagot. *de elect. cap.* 23. vbi quòd licèt debeant
eligi tres ſcrutatores de Collegio; tamen ſi ſecùs fiat,
electio non irritatur: ex cuius ſententia in eodem
capite dicit Cardin. *in dicto cap. Quia propter. queſt.* 12.
quòd Abbas Tullen. electus cum ſex ſcrutatoribus,
tribus de Collegio, & tribus extra Collegium, fuit
per Sedem apoſtolicam confirmatus: quod dicit etiam
Boër *ibid. ad Mandagot. litera S.* Menoch. *conſ.* 63.
*num.*37. Nam huic motiuo fuit reſponſum, contra- 17
riam opinionem eſſe communiorem, & ſecundùm
literam textus ibi: *Aſſumantur tres de Collegio.* quam
tenet Goffred. *in Sum. tit. de elect. num.*7. *& in cap.*
Quia propter. Hoſtien. *num.*17. *& ſeq. & num.*25. Butr.
n. 2. *&* 22. *verſ. Dicitur ſextò. & verſ. Dicitur ſeptimò.*
Bald. *num.* 31. Ioan. Andr. *num.*10. *&* 11. & ſenſit In-
noc. *num.* 3. *&* 4. & tutius eſſe, quòd interueniant
tres ſcrutatores de Capitulo, dicunt Anchar. *num.*1.
verſ. Secundam ſubſtantiale. Compoſtel. *num.*5. Abb.
*antiq. num.*7. *verſ. tres.* Card. *q.*11. *&* 12. *&* 45. &
quòd ſit communis opinio, quòd debeant interue-
nire tres ſcrutatores de Collegio, dicit Abb. *in dicto*
cap. Quia propter. n. 13. Imol. *n.*7. *&* 8. Roman. *conſ.*
322. *n.*6. *&* 11. *&* 12. dicit, quòd electio aliter facta
corruit, Franc. Mar. *dec.* 1201. Petrus Baiſ. *in Director.*
elect. par. 3. *cap.* 24. *num.* 1. *& ſequentibus.* Rebuffus
ſuper Concord. titul. de Regia ad Prælaturam nomin.
*§. Per præmiſſa. verb. Poſſint, verſ.*3. *Quod tres ſcru-*
tatores. Rodriquez *in Sum. par.*1. *cap.*102. *num.*3. *verſ.*
Dize mas la ordenacion. Sylu. *in Sum. verb. electio,* x.
*num.*12. Angel. *eod. verb. num.*26. Tabiena *pariter*
eod. verb. 1. *num.* 20. & vlteriùs hanc etiam tenent
Boër. *ad Mandagot. de elect. cap.*22. *litera C.* & *cap.*
x3. *litera Q.* vbi, quòd iſtud eſt tenendum. Piſta-
nella *in verb. electio*, 1. *col.*5. *verſ. Quando proceditur*
per formam ſcrutinij. Ioan. Bapt. de Saliſ. *in Summ. eo-*
*dem ver. col.*5. *verſ. Quot ſunt formæ electionis.* Azor.
Inſtit. moral. tom. x. *lib* 6. *cap.*14. *col.*7. *q.*11. *verſ. Per*
ſcrutinium. Neque eſt curandum, quòd aliàs fuerit
confirmata electio, in qua ſex interuenerunt ſcruta-
tores, tres de Collegio, & tres extra Collegium, vt
referunt Cardin. & Boër *locis prædictis*: quia hoc po-
tuit fieri, vel ex gratia, vel quia, cùm interuenerint 18
tres ſcrutatores de Collegio, vtilis forma per inutile
non debuit vitiari, *l.* 1. *ff. de teſtam. milit.* & not. Bald.
in dicto cap. Quia propter. num. x. *de elect.*

Neque obſtat, quòd ex conſuetudine poſſit tolli 19
forma tradita *in d. cap. Quia propter.* maximè circa
ſcrutatores. Bald. *in conſ.* 318. *a.* 1. *circa fin. par.* 3.
Rot. *deciſ.* 65. *n.* 11. *par.* 1. *in recent.* Bertachin. *de*
Epiſc. in 1. *par. lib.* 3. *q.* 1. *n.* 1. quem refert, & ſe-
quitur Boër. *ad Mandagot. de elect. cap.* 13. *litera R.*
verſ. Adde quando. Fuit enim reſponſum, quòd nulla
conſuetudo probatur. Nec Doctores prædicti dicunt, 20
quòd induci poſſit: Bald. enim loquitur in terminis
electionis ſcholarium, in qua non erat ſeruanda for-
ma *cap. Quia propter.* Rota verò loquitur de pertinen-
tia collationis ex conſuetudine: Bertachinus autem, &
Boër. ſolùm dicunt, quòd tres poſſunt eligi extra Col-
legium, qui tamen de conſuetudine poſſunt electio-
ni intereſſe; qui non eſt caſus noſter, quod prius di-
xit Speculator. *de elect* §. 1. *num.* 12. & ſubdit, meliùs
eſſe, quòd eligantur ex Collegio, non ex illis, qui
ex conſuetudine interueniunt electioni; & priùs etiam
dixit Cardin *in d. cap. Quia propter. q.* 12. & in ter-
minis, quòd forma, de qua *in cap. Quia propter.* tol-
lit conſuetudinem in contrarium, dicit Boër. *deciſ.*1.
*n.*49 *&* 50. Et probatur euidenti ratione; quia, (vt
ſuprà dictum eſt,) electio, non ſeruata forma illius
tex. ipſo iure eſt nulla: quia verba illa: *Electio aliter* 21
facta non valeat. habent vim decreti irritantis. Roman.
dicto conſ. 320. *n.* 12. Et certum eſt, quòd decretum 22
irritans inficit titulum, & poſſeſſionem, *cap. Si eo*
tempore. de elect. in 6. Caſſad. *deciſ.* 1. *ſub n.* 7. *de re-*
ſtitut. ſpoliat. Sarn. *in reg. de trienn. q.* 49. *n.* 3. Put.
deciſ. 48. *n.* 3. *& vlt. & deciſ.* 386. *lib.* 1. *in noa.* Gabr.
de claaſ. concl. 3. *n.*2. *part.*2. & habet oculos retrò, &
operatur nullitatem ab initio. Caſſad. *deciſ.*12. *num.*5.

ſuper reg. Sarn. *in reg. de annal. q. 5. num.1. & 4.* Rot.
dicta decis. 24. n.5. & *decis.149. n.2. par.2.*
Neque dicatur, quòd hîc non agatur de conſue-
todine inducenda contra ius, ſed contra communem
23 opinionem Doctorum: quia, cùm ſcrutatores debeant
eſſe tres, & de Collegio, ex text. *in cap. Quia propter.*
quem ita communiter interpretantur Doctores: non
agitur de inducenda conſuetodine contra commu-
nem ſententiam Doctorum; ſed contra diſpoſitionem
ipſius text. qui ita communiter intelligitur à Docto-
24 ribus: nam leges Romanæ admittunt doctrinalem in-
terpretationem, quæ, licèt per ſe non inducat obliga-
tionem, quia non habet poteſtatem inducendi legem,
Suar. *de legib. lib.6.cap.1. n.5.* tamen ſecùs eſt, quando
communis opinio conuenit in interpretatione: quia
tunc facit humanam certitudinem, & inducit obliga-
tionem ſeruandi legem, & vtendi illa in praxi, iuxta
communem interpretationem Suarez *d. loco, verſ. De
hac igitur interpretatione.* Et quanuis ab iſta communi
interpretatione aliqui Doctores diſſentiant; non eſt
relinquenda communis, quia eſt conformis literæ
textus, ibi, *aſſumantur tres de Collegio*, vt aduertunt
omnes Doctores, qui hanc communem tenent: nam
in interpretatione legis ſemper eſt attendenda verbo-
25 rum proprietas, id eſt, verborum ſignificatio, *l. 1. §.
Si is, qui nauem. ff. de exercit.act.l.Proſpexit.ff. Qui, &
à quibus. cap. 2. §. Sed neque. de tranſlat. Epiſcop.* Ele-
ganter Suar. *loco praecit.* vbi exornat.
26 Neque ſuſtinetur, quòd hîc in omnem euentum
agitur de electione mixta ex ſcrutinio, & compromiſ-
ſo, ex Speculat. *in tit. de elect. §. 1. num. 1. verſ. Si autem.*
vbi Ioan. Andr. *in verb. Pro conſenſu.* Compoſtell. *in
27 d.cap. Quia propter. num. 14. verſ. Sed etſi Capitulum.*
Nam fuit reſponſum, quòd iſti Doctores ſolùm di-
cunt, quòd poſt collationem ſufficit, quòd fiat com-
munis electio per vnum ſine mandato Capituli: quia
Capitulum tacendo videtur hoc habere gratum: quod
etiam dixit Gloſſ. *in cap. Sicut. in ver. Per vnum. de elect.
in 6.* Abb. *in d.cap. Quia propter. ante num.* 11. Franc.
28 Marcus *decis. 922. num.2. lib.1.* Etſi omnes tacitè con-
ſentiant, iſta communis electio poteſt etiam fieri per
extraneum, vt voluit Petrus de Baiſ. *in direct. elect.
par. 3. cap. 33. num. 4. & ſeq.* Sed iſta non eſt electio per
compromiſſum mixtum, ſed per ſcrutinium: quia
29 communis electio facienda per vnum, eſt pars ele-
ctionis per ſcrutinium, vt habetur *in d. cap. Quia pro-
pter.* publicato namque ſcrutinio, & facta collatione,
debet fieri per vnum communis electio nomine Ca-
pituli, vt *ſuprà* dictum eſt.
Et quanuis verum ſit, poſſe dari electionem mi-
30 xtam ſcrutinio, & compromiſſo, vt dicit Henric. Ca-
niſius *in Compendio Decretalium, tit. de elect. §. Ac in
primis. ante finem*; tamen hoc in iſto caſu non fuit fa-
ctum: quia, (vt dicit idem Caniſius *ibidem in §. Inter-
31 dum,*) tum compromiſſum concurrit cum ſcruti-
nio, ſi ita compromiſſum ſit, vt compromiſſarij, ſi-
ue vnus, ſiue plures, ſecretò, & ſingillatim vota
ſingulorum exquirant, illúmque eligant, in quem
maior, & ſanior pars Capituli conſenſerit, *cap. Cùm
expedias 29 de elect. in 6. iuncto cap. Cùm dilectus. 32. de
elect.* Vnde, quæ in electione per ſcrutinium ſeruanda
ſunt, eadem in hac ſpecie adhibenda erunt. *cap. Si
32 cui. 23. de elect. in 6.* & in hac electione nihil minùs fuit
actum, quàm facere electionem per compromiſſum
mixtum cum ſcrutinio, vt patet ex lectura inſtrumen-
ti electionis ſuprà relata.
Denique non obſtat, quòd videatur ſufficere, quòd
33 vota fuerint ſecreta abſque alia forma, ex diſpoſitio-
ne Concilij Tridentini *ſeſſ. 25. cap. 6. de Regul.* quia, li-
cèt ibi diſponatur, quòd omnes electiones Regularium
debeant fieri per vota ſecreta; non tamen cenſetur
ſublata forma *cap. Quia propter. de election.* vt pruden-
ter aduertit Emmanuel Rodriquez *in Summa caſuum,
par. 1. tit. de election. cap. 102. num. 1.* Sed adhuc in ſuo
robore perſeuerat. Zerola *in praxi epiſcopal. in ver. Ab-
batiſſa. verſ. Ad ſextum.* & Azor. *inſtitut. moral. lib. 13.
cap. 10. quaeſt. 2.*
Et ita concluſum, electionem eſſe nullam, ita vt
non debeat confirmari.

REVERENDISS. D. COCCINO Decano.

Treueren. Abbatia S. Maximini, Veneris, 24. Ianuarij, 1625.

ARGVMENTVM.

In hac magiſtrali deciſione plura deducuntur circa validitatē electionis Abbatis per viam ſcrutinij: & an forma electionis tradita *in cap. Quia propter. de elect.* conſuetudine tolli poſſit. Et quando electio dicatur canonica, adeò quòd ſit confirmanda, etiam virtute Concordatorum Germaniæ, & Concilij Baſileenſis. Et quæ requirantur, vt ſit valida electio per compromiſſum cum ſcrutinio mixtum.

SVMMARIVM.

1 *Electio per viam ſcrutinij facta, non ſeruata forma tradita* in cap. Quia propter. de elect. *eſt nulla.*
2 *Electio nulla non eſt confirmanda.*
3 *Tex.* in cap. Quanquam. de elect. in 6. *habet locum etiam in beneficiis Sedi apoſtolicæ immediatè ſubiectis.*
4 *Geſta contra intellectum alicuius textus, communiter à Doctoribus traditum, dicuntur geſta contra textum ipſum, non cōtra communē Doctorum opinionē.*
5 Excipere, *verbum non ſignificat recipere in ſcriptis, niſi exprimatur.*
6 *Notarij, & ſcriptores vocantur* exceptores *in iure.*
7 *Scrutatores aſſumpti extra Collegium, an poſſint ſoli eligentium vota exquirere, præſentibus, & videntibus iis de Collegio.*
8 *Decretum irritans appoſitum* in cap. Quia propter. de elect. *refertur non ſolùm ad formulas electionum in eo appoſitarum; ſed etiam ad ſolennitates circa ſcrutinium diſpoſitas.*
9 *Lex abrogatur per contrariam conſuetudinem, etiam quòd habeat decretum irritans.*
10 *Conſuetudo requirit actus vniformes.*
11 *Conſuetudo quando eſt varia, non receditur à iure communi.*
12 *Suffragia eligentium poſſunt per Notarios ſcribi.*
13 *Scrutinij viam eligentes cenſentur viam ordinariam elegiſſe.*
14 *Conſuetudo ex certa ſcientia, non ex errore induci debet.*
15 *Conſuetudo contra Canones non inducitur abſque ſcientia, & expreſſo conſenſu Papæ, & animo conſuetudinem inducendi, n. 17. etiam quantocunque temporis ſpatio illa fuerit ſeruata, n. 19.*
16 *Conſuetudo contra leges ciuiles inducitur abſque ſcientia, & conſenſu Principis.*
18 *Multa per patientiam tolerantur, quæ deducta in iudicio, exigente iuſtitia, toleranda non eſſent.*

20 *Conſuetudo*

Digitized by Google

20 *Conſuetudo contra canonem habentem decretum irritans, non inducitur per quantumcunque temporis ſpatium.*
21 *Lex Papæ abrogari non poteſt, ſaltem abſque illius ſcientia.*
22 *Electio nulla non conualeſcit per confirmationem Papæ, quæ non fit ex certa ſcientia.*
23 *Confirmatio Superioris non purgat vitium electionis, niſi Princeps confirmet ex certa ſcientia.*
24 *Confirmatio ſi fiat à Papa, etiam ex certa ſcientia, electionis tanquam canonicæ, quæ verè non ſit talis, ſi in confirmatione non ſit inſertus tenor electionis, Papa præſumitur circumuentus ab eis, quibus electionem examinandam mandauit.*
25 *Electio dicitur canonica, quando interuenit conſenſus de iure naturali requiſitus.*
26 *Electio canonica debet confirmari.*
27 *Electio triplici modo dicitur canonica, largè, ſtrictè, & ſtrictius: & exponuntur hi termini.*
28 *Electio canonica in iure intelligitur de valida, & de canonica, ſtrictiori modo.*
29 *Verborum a ſignificatione propria recedendum non eſt.*
30 *Electio canonica dicitur illa ſolùm, quæ fit ſecundùm canones, nec poteſt dici canonica, quæ iure facta non ſit.*
31 *Electio iuxta Concordata Germaniæ, vt ſit valida, debet eſſe canonica, & iuxta formam* cap. Quia propter. de elect.
32 *Concilium Baſileenſe licèt à principio fuerit œcumenicum; poſteà ſub præſide Cardinalis Arelatenſis continuatum, inuitóque Pontifice prorogatum, non tantùm œcumenicum, verùm etiam legitimum eſſe deſiit.*
33 *Concilium Baſileenſe ſchiſmaticum, ſeditioſum, & nullius prorſus authoritatis appellatur in Concilio Lateranenſi.*
34 *Concilij Baſileenſis decreta non fuerunt confirmata à Nicolao V. ſed tantùm pro bono pacis electiones factas in obedientia Concilij Baſileenſis confirmauit.*
35 *Eligendi forma per compromiſſum cum ſcrutinio mixtum, eſt canonica, & qualiter facienda, & num. ſeqq.*
36 *Compromiſſum aut fit expreſsè, aut tacitè ex verbis inducitur.*
37 *Compromiſſum expreſſum qualiter fiat.*
38 *Compromiſſum tacitum cum ſcrutinio mixtum qualiter fiat.*
39 *Compromiſſariis debet dari facultas, ſingulorum vota diligenter exquirendi, & illum eligendi, in quem maior, & ſanior Capituli pars conſenſerit.*
40 *Electio facta à Capitulo eſt pronuncianda, & publicanda.*
41 *Compromiſſariis vbi eſt data facultas nominandi, cenſetur etiam data facultas eligendi.*
42 *Electio quando fit per viam compromiſſi, Capitulum cenſetur eligere, quem arbitri nominabunt.*
43 *Electio cenſetur facta per ſcrutinium, quando fuit proclamata, & publicata per vnum nomine Capituli.*
44 *Electio communis poteſt fieri etiam per extraneum, dummodo electores tacitè, vel expreſsè conſentiant.*
45 *Forma electionis communis per viam compromiſſi.*
46 *Electionis forma per compromiſſum cum ſcrutinio mixtum dicitur melior, & expeditior.*
47 *Electio facta per compromiſſum cum ſcrutinio mixtum eſt nulla, ſi omittantur ſubſtantialia ſcrutinij.*
48 *In electione per compromiſſum cum ſcrutinio mixtum eſt neceſſaria tantum collatio numeri ad numerum, non autem meriti ad meritum, nec zeli ad zelum.*
49 *Forma data eſt ſeruanda, & illius verba debent potius reſtringi, quam ampliari.*
50 *Forma data eſt ſtricti iuris, & in ea ſolùm veniunt illa, de quibus ſpecialiter dictum eſt.*

DECISIO XXIII.

CONtra deciſionem in hac cauſa factam, in qua fuit reſolutum, electionem non ſuſtineri, tria opponebantur. Primum, quòd non omnes nullitates oppoſitæ ſubſiſterent. Secundum, quòd electores poſſunt iuuari conſuetudine hoc modo eligendi. Tertium, quòd in omnem euentum iſta erat electio per compromiſſum cum ſcrutinio mixtum, & ideò poterat ſuſtineri. His tamen non obſtantibus, & cauſa maturè bis diſcuſſa DD. vnanimi voto perſtiterunt in reſolutis. Nullitates enim in deciſione firmatæ ſubſiſtunt: nam, cùm fuerit actum per viam ſcrutinij, in pluribus non fuit ſeruata forma tradita *in cap. Quia propter. de elect.* Primò, quia fuerunt electi tres ſcrutatores extra Collegium, & tres de Collegio; & tamen numerus non poteſt augeri, nec ſumi extra Collegium. Secundò, quia ſcrutatores extra Collegium ſcrutati ſunt votum fratris Antonij primi ſcrutatoris; & deinde præſente dicto Antonio votum Matthæi ſecundi ſcrutatoris; & demum præſentibus Antonio, & Matthæo, votum Valentini tertij ſcrutatoris: vnde vota Antonij, & Matthæi corruunt. Tertiò, quia exquiſitio ſuffragiorum fuit facta à ſcrutatoribus ſolùm extra Collegium, aſſidentibus tantùm tribus ſcrutatoribus de Collegio. Quartò, quia ſuffragia non fuerunt in ſcriptis redacta. Quintò, quia non fuerunt publicata vota; ſed tantùm electio, quæ ideò corruit, vt *in cap. Quia propter. de elect.* & late in alia deciſione fuit dictum: ille enim textus habet decretum irritans, vt *in ead. deciſ.* fuit 1
deductum, & probatur *in cap. Scriptum. de elect. in 6.* ibi... *decernens, ſi aliter fierent, non valere*, & Gloſſ. *ibidem* dicit, non valere ipſo iure. Quare, cùm ele- 2
ctio non fuerit canonica, S. D. N. illam confirmare non tenetur, tam ex diſpoſitione iuris communis, vt *in cap. Quanquam. de elect. in 6.* quod licèt procedat 3
in electione Epiſcopatuum; habet tamen locum etiam in aliis beneficiis Sedi apoſtolicæ immediatè ſubiectis. Roman. *conſ.* 332. *n.* 18. Gloſſ. *in d. cap. Quanquam. in figura. conſ.* quàm etiam vigore Concordatorum ibi... *& lapſo dicto tempore*, de quo, ſcilicet, *in cap. Cupientes.* 16. *de elect. in 6. ſi non præſentata, vel ſi minus canonicè præſentata fuerint electiones, prouidebimus.*

Neque eſt inſiſtendum in eo, quòd plerique DD. circa prædictas nullitates varient. Quia (vt fuit in prædicta deciſione firmatum) omnes nullitates deducuntur, ex quo, ſecundùm communem DD. opinionem, ſunt contra ſubſtantialia formæ *c. Quia* 4
propter. de elect. quæ communis opinio operatur, vt ita debeat intelligi tex. & ſi aliquid contrarium fiat, non ſit contra communem ſententiam DD. ſed contra ipſum textum, quem communis ſchola ita interpretatur. Suarez *de legib. lib.* 6. *cap.* 1. *n.* 5. *verſ. De hac igitur interpretatione.* Nec ex verbo, *exceperunt*, de- 5
duci poteſt, quòd vota in ſcriptis fuerint recepta, cùm non fuerit additum, *in ſcriptis*, prout loquitur Suet. Tranq. de Tito Principe Romano ibi... *e pluribus comperi, notis quoque excipere velociſſimè ſolitum*, &c. Et licèt ſcriptores, & Notarij vocentur excepto- 6
res *in §. Deinde.* vbi Gloſſ. *in verb. Exceptorem. Auth. de defenſ. Ciuit. & in l. Exceptores.* vbi Gloſſ. 1. *C. de numer. actuar. lib.* 12. id tamen non concludit, quòd dicendo, *exceperunt*, in ſcriptis excepiſſe intelligendum ſit: quid enim hoc verbum de per ſe potium importet,

Digitized by Google

importet, ipſi Grammatici benè diſcutiunt. Ad id 7 verò, quod in deciſ. dicitur, nempe, ſcrutatores tantùm extra Collegium vota exquiſiuiſſe, aſſiſtentibus iis de Collegio, quod eſt contra formam *cap. Quia propter.* dum reſpondebatur, quòd ſufficiat præſentia, & conſenſus ex Innoc. *in cap. In Geneſi. num. 5. de elect.* & ex Gloſſ. *in cap. Si cui. in verb. Per vnum. de elect. in 6.* fuit replicatum quòd Gloſſ. Innoc. & alij alleg. non loquantur in his terminis. Quidquid autem dicendum eſſet, an vnus ex ſcrutatoribus poſſit tantùm ſcribere, cedulaſque recipere, illud certum eſt, quòd omnes ſcrutatores debent exquirere: hîc verò tres tantùm ſcrutatores extra Collegium exquiſiuerunt, ſcrutatoribus de Collegio aſſidentibus. Nec debuit allegari, quòd decretum irritans *in d. cap. Quia propter.* appoſitum referatur ſolummodò ad formulas electionum, ita vt prohibeat omnem aliam formam, quàm ſcrutinij compromiſſi, & quaſi per inſpirationem; non autem referatur ad ſolennitates circa ſcrutinium diſpoſitas. Quia iſte intellectus nedum eſt valdè ſubtilis, & nouus; ſed contra tex. expreſſum *in cap. Eccleſia veſtra. 57. §. Denique. de elect.* Roman. *conſ. 332. num. 12.* & contra alium tex. *in cap. Si cui. eod. tit. in 6.* ibi: *Tales electio cùm præter formas, quas generale Concil. ſeruari ſtatuit, in electionibus celebrandis decernens, ſi aliter fierent, non valere.*

Quantùm attinet ad ſecundum caput: quòd, ſcilicet, in hac electione fuerit ſeruata forma conſuetudinis huius Eccleſiæ, & ideò non fuerit opus ſeruari 9 formam *cap. Quia propter.* cùm lex per contrariam conſuetudinem etiam quòd habeat decretum irritans, abrogetur. Suarez *de legib. 7. cap. 19. num. 14.* tres fuerunt datæ reſponſiones. Prima, illam conſuetudinem non probari. Secunda, non ſuffragari, cum non adſit expreſſus Papæ conſenſus. Tertia, eò magis non ſuffragari, quia nec adeſt ſcientia Papæ. Quòd non probetur conſuetudo, ſatis patet: 10 quia illa non inducitur, ſi vario modo fuit ſeruatum: quia requirit actus vniformes. Bart. *in l. 1. in fin. princ. ff. ſol. matr.* Dec. *conſ. 214. num. 2. verſ. 2. Hoc idem. & per tot. & conſ. 129. col. 2.* Alex. *conſ. 5. lib. 5. & conſ. 173. per tot. lib. 6.* Roland. *conſ. 2. n. 118. & ſeq. lib. 1. & conſ. 87. n. 53. lib. 2. & conſ. 13. n. 18. & n. 20.* vbi, quòd nullus diſcrepat *lib. 4.* Aym. *conſ. 96. n. 5.* Rumin. iun. 11 *conſ. 264. n. 28. & 29. lib. 3. & conſ. 165. n. 25.* Et quando conſuetudo eſt varia, quòd non recedatur à iure communi, Natt. *conſ. 232. in fin. & conſ. 309. n. 9.* Roland. *d. conſ. 87. n. 53. lib. 2.* Curt. iun. *conſ. 261. n. 20. lib. 1.* In propoſito autem electiones, in quibus fit fundamentum, vniformes maximè ſunt. In illa enim de anno 1502. ſub Alex. VI. vota fuerunt redacta in ſcriptis, & tam ſcrutatores de Collegio, quàm extra ſuffragia exquiſiuerunt. In alia facta de anno 1514. ſub Leone X. fuerunt electi tres ſcrutatores de Collegio, & vota in ſcriptis redacta. In alia de anno 1525. ſub Clem. VII. tres tantùm de Collegio ſcrutatores fuerunt electi, & ſuffragia pariter redacta in ſcriptis. Sub Pio V. de anno 1565. tres etiam ſcrutatores de Collegio tantùm fuerunt adhibiti. Sub Greg. XIII. de anno 1581. ſuffragia fuerunt per No- 12 tarios ſcripta, quod eſt de iure permiſſum. Gloſſ. *in d. cap. Quia propter. in verbo, redacta.* ſola enim quæſtio eſt, An laicus Notarius poſſit ſcribere, vt per Doctores *ibidem.* Vltima verò ſub ſanctæ mem. Greg XV. de anno 1521. ſatis annuit, vota fuiſſe in ſcriptis redacta, cùm in ea dicatur, quòd in præſentia Notarij vota ſcrutata fuerunt.

Fuit prætereà ex abundanti conſideratum, quòd tempore Clem. VII. fuit electus Ioannes de Cellis, & non datur alia electio vſque ad tempus Pij V. & tamen electiones intermedias affuiſſe, non eſt ambigendum cum ſub Pio V. non fuerit facta electio per obitum dicti Ioannis, ſed cuiuſdam Petri, prout fuerunt etiam electiones intermediæ inter Gregor. XIII. & ſanct. mem. Greg. XV. tempore enim illius fuit electus quidam Bernetus, & ſub vltimo Greg. fuit facta electio per obitum Nicolai, & ſic non rectè deducitur ſtatus electionum. Fuit inſuper ponderatum, quòd in electione ſub Alex. VI. fuit facta mentio electionum, de quibus *in cap. Quia propter.* & ſub Pio V. dixerunt electores, quòd volebant procedere per viam ſcrutinij. Sub Greg. XIII. expreſsè etiam fuit dictum, quòd ex tribus modis eligendi, nimirum, per ſcrutinium, per compromiſſum, & quaſi per inſpirationem, viam ſcrutinij elegerunt. Et ut poſtrema ſub ſanct. mem. Greg. XV. dicitur, quòd viduatæ Eccleſiæ per viam ſcrutinij intendebant prouidere. Ex quo igitur viam ſcrutinij conſueuerunt eligendam, 13 cenſendum eſt, viam ordinariam elegiſſe, ſcilicet, iuxta terminos *c. Quia propter.* Specul. *in rubr. de elect. n. 12.* Si verò dictam formam ſeruare neſcientes errarunt, non poteſt dici, aliquam conſuetudinem induxiſſe, quæ ex certa ſcientia, non ex errore de- 14 bet induci. Gloſſ. *in cap. fin. in verb. legitime, verſ. Item, quod ex certa ſcientia.* & ibi etiam Abbas *n. 12. de conſuet.* Syluest. *in verb. conſuetudo, q. 4.* Tabien. *notab. 7. n. 8.* Medic. *de leg. par. 2. q. 14. n. 5.*

Secundò fuit principaliter reſponſum, quòd ad in- 15 ducendam conſuetudinem contra Canones, requiritur ſcientia, & expreſſus conſenſus Papæ: aliàs nunquam per contrariam conſuetudinem lex abrogatur. Quia Summus Pontifex non habet poteſtatem à populo, ſed immediatè à Deo; & ideò non eſt populus, qui inducit conſuetudinem contra Canones, ſed authoritas Papæ permittentis. Abb. *in cap. fin. n. 8. in fin. de conſuet.* Salaſ. *de legib. q. 97. tract. 14. diſp. 19. ſect. 6. n. 59. verſ. Hac ſententia.* Quòd in lege ciuili ſecus 16 eſt: nam lex ciuilis tendit ad bonum publicum, & in vtilitatem priuatorum: vnde, ſi populus vult ſibi præiudicium inferre, Principes ab eodem populo poteſtatem habentes non curant, *l. De quibus. verſ. Nam, cùm ipſe. ff. de leg.* S. Thom. *1. 2. quæſt. 47. art. 3. in reſp. ad 3.* Abb *in cap. fin. n. 9. de conſuet.* Driedon. *de liber. Chriſt. c. 11. ante fin.* Ius autem canonicum principaliter intendit hominem in Deum dirigere, & venit ad bonum publicum eccleſiaſticum; & cùm ſit inſtitutum à poteſtate ſpirituali; illa non poteſt in laïcos cadere. Abb. & Driedon. *locis præcitatis.* Hinc ergo, cùm conſenſus Papæ operetur ad iſtam conſuetudinem inducendam, requiritur illius certa ſcientia, ita vt non ſufficiat error, vt dictum eſt. & inſimul requiritur ani- 17 mus inducendi conſuetudinem. Gloſſ. *in d. cap. fin. in verbo, legitimè,* vbi Abb. *n. 17.* & facit tex. *in lege 1. C. Quæ ſit long. conſuet.* Quare ſi conſenſus Papæ eſt ille, qui conſuetudinem inducit, & etiam ad hunc effectum requiritur certa ſcientia, & voluntas inducendi conſuetudinem, non poteſt deduci voluntas, niſi ex- 18 preſſus conſenſus adſit; multa enim per patientiam tolerantur, quæ deducta in iudicio, exigente iuſtitia, toleranda non eſſent, vt dicit tex. *in cap. Cum iam dudum. 18. in fin. de præb.* quem in puncto allegat Gloſſ. *in §. leges. in verb. Abrogata. di. ſanct. 4.* & ex iſtis rationibus conuincitur. Vaſq. *q. 1. artic. 97. diſp. 17. c. 12.* dum dicit, nihil referre, quòd Papa recipiat poteſtatem à Deo, & non à populo, vt conſenſus eius tacitus non poſſit operari ad derogandum ſuæ legi: vt enim ex prædictis apparet, multùm refert, quod Papa immediatè poteſtatem habeat à Deo. In hoc autem caſu nedum non adeſt expreſſus conſenſus Summorum Pontificum: ſed nec etiam ſcientia, vt in tertia reſponſione oſtendemus.

Digitized by Google

Et quòd requiratur nedum ſcientia, ſed etiam expreſſus Papæ conſenſus ad inducendam conſuetudinem contra canones, etiam quantocunque temporis ſpatio illa fuerit ſeruata, tenent Gloſſ. *in d.§. Leges.in verbo, Abrogat.diſtinct* 4. Archid. *in c. Cùm de benefic. n.*2. *circa med.verſ.Nam.* & *ibi* notat *de preb. in* 6.vbi optimè dicit, caſum eſſe expreſſum *in cap.Conſequens.* & *in c.Noluit.*11 *diſtinct.c.Facta.*9.*q.*3. & *c.Illud.* & *c.Ridiculum.*12. *diſtinct.* Ioan. Andr. *in d.cap.Cùm de beneficio.poſt princ.*Gemio.*n.*6.Franeb.*n.*3.*&* 4. S.Antonin. *in Summ.part.*1.*tit.*16.*c.vnic.§.*2. *ante fin. verſ. Dicit autem Ioannes.*Ioan. de Salas *de legib.q.*97. *tract.* 14.*diſput.*19.*n.*62.*in fin.*quam ſententiam ſequuta fuit Rota *in Romana obſeruationis contractus*,23. Octobris, 1551. coram Chiſſanen.relata apud Verall. *deciſ* 204. *n.*3.*part.*3. & *in Romana concordia S.Petri*,12. Febr. 1610.coram Reuerendiſſ.D.meo Caualerio, nunc S. 20 D.N.Datario,quæ eò magis de plano procedunt,cùm *cap.Quia propter.*habeat decretum irritans,vt conſiderant Archid.Ioan.Andr.Gemio.& Franeb. *locis prædictis*,cui ſententiæ conſonat etiam dictum Goffr.& Innoc.*in cap.Ad noſtram.in princ.de probat.* vbi lex, quæ eſt contra ius commune, non debet ſeruari, cùm non ſit inducta de certa ſcientia eius, cuius eſt condere,& mutare legem,*l.de quibus.ff.de legib.*

Tertiò principaliter etiam fuit reſponſum, quòd 21 communis, & indubitata concluſio eſt, legem Papæ non poſſe abrogari, ſaltem abſque illius ſcientia, vt egregiè probat Driedon. *de libert. Chriſt.d.lib.*1.*cap.*2. *in fin.* Vaſquez *ad S.Thom.*1.2.*q.*97. Et hanc opinionem ab omnibus teneri, affirmat Petrus de Lorca *ad* 1.2.*S.Thom.in tit.de legib.diſp.*29.*in princ.* & latè fuit deductum *in d.cauſa Romana concordia S.Petri.* Quæ ſcientia,ex qua arguitur conſenſus,hic non adeſt; ſed etiam,qui non ſufficit ad inducendam conſuetudinem, vt ſuprà eſt dictum. Scientia enim Summorum Ponti-22 ficum,quæ deducitur ex confirmationibus,non adeſt, cùm electiones nullas confirmauerit abſque certa ſcientia. Bar.*in l.Si conſtet.*12.*num.*2.*ff.de appellat.* vbi quòd per confirmationem non confirmatur electio inualida,niſi fieret ex certa ſcientia. Bald.*in l.Nominationes.* 27.*n.*2.*verſ.Iudic.C. de appellat.*vbi quòd confirmatio 23 ſuperioris non purgat vitium electionis, niſi Princeps confirmet ex plenitudine poteſtatis.Et loquitur in terminis electionis, in qua non fuit ſeruata forma *cap. Quia propter.* Franc.Marc. *dec.*227.*n.*5. *&* 6.*par.*1. Innoc. *in cap.Cùm dilecti.*32.*n.*1.*de elect.* Alex.*conſ.*58.*n.* 8.*lib.*1. vbi, quòd nec certa ſcientia præſumitur,niſi probetur.In propoſito autem,ſiue dicamus,verba confirmationum de per ſe importare, quòd Papa ex certa 24 ſcientia confirmauerit,ſiue non;nihilominùs, vtcunque ſit, veritas eſt,quòd cùm Summi Pontifices confirmauerint electiones, tanquàm canonicas, & verè non ſint tales, cùm in illis non fuerit inſertus tenor; præſumuntur circumuenti ab iis, quibus electiones examinandas mandarunt, Felin. *in c.Cùm à nobis.n.*3. *de teſt.*Ruin. *conſ.*41.*n.*15.*verſ. Secundò,reſpondendum. lib*1 Gabr.*concl.*1.*n* 42.*& ſeqq.de probat.*

25 Neque facit,quòd,quando interuenit conſenſus de iure naturali requiſitus, electio dicatur canonica. Innoc.*in c.Cùm ſicut.n.*7.Compoſt.*col.*6.*in princ.num.*17. *verſ.Item,quæro.de elect.*Archid.*in cap.Nullus.n.*2.*eod. tit.*Franc.Marc. *deciſ.*132.*n.*1 *in fin.par* 1. & in dictis 26 electionibus interuenerit conſenſus de iure naturæ requiſitus, & propterea tanquàm canonicæ potuerunt confirmari,Innoc. *in d.cap.Quod ſicut.n.*23. *verſ. Circa primum.* Ioan.Anan.*n.*7.Bellam.*n.*50. Quia fuit reſponſum, electionem triplici modo dici canoni-27 cam,largè,ſtrictè, & ſtrictiùs, vt per Gemin. *in conſ.* 83.*num.*4. Strictiùs dicitur canonica electio, quando omnia interueniunt, quæ ſunt de ſubſtantia, & ſolennitate: quæ ſi omittantur, electio eſt nulla, vt *in d.cap.Quia propter.* Strictè dicitur, quando ſeruantur illa,quæ ſunt de ſubſtantia: omiſſis tamen his, quæ pertinent ad ſolennitatem, vt purà vocatio abſentium,&c.Iſto caſu electio non eſt nulla; ſed venit annullanda, vt *in cap.Quod ſicut.*28.*de elect.* Largè dicitur canonica, quando non ſunt ſeruata ſubſtantialia, nec alia ſolennia requiſita à iure poſitiuo: ſed habet tantùm validitatem iuris naturalis,vt,quia,ſcilicet,habet conſenſum eligentium, & iſta de iure non eſt valida,vt *in d.cap.Quia propter.* & *in cap.Sicut.de elect.in* 6.Vbi autem Papa appellat electiones canonicas,cenſendum eſt, intellexiſſe de electionibus canonicis 28 ſtrictiori modo, cùm iura tales approbent, & illud eſt proprium ſignificatum, quod communiter iura recipiunt: dùm enim dicunt canonicam, intelligunt de valida,vt patet *in cap. Poſtulaſti. in princ. de Cleric. excomm. miniſtr.* & à propria verborum ſigni- 29 ficatione recedendum non eſt, *l.Non aliter.ff.de legat.*3.*cap. In noſtra. de iureiur.* & *in cap.Propterea. de verb.ſignificat.* Ita egregiè Gemin.*d.conſ.*88.*num.*4. & benè Rebuff. *in prax.tit. Canonica inſtit.qua dicatur.* vbi, quòd ſolum illa dicitur canonica, quæ fit ſecundùm canones, *cap. Cùm aliter de dolo. cap.Grauis.de* 30 *conſ.cap.vnic.de ætat.& qualit.in* 6 Nec poteſt dici canonica, quæ iure facta non ſit, *cap.*1.*de elect.* Et ſi diceremus, Summos Pontifices non ita ſenſiſſe electiones canonicas; confirmationes, tanquàm non factæ ex certa ſcientia, corruerent, vt *ſupra* oſtenſum eſt.

Neque debuit allegari, quòd in Concordatis ha- 31 beatur, Papam confirmaturum electiones canonicas, & concordata debeant intelligi iuxta terminos Concil. Baſileen.*ſeſſ.*38.*de elect.* in quo fuit ſtatutum, quòd electiones factæ ab omnibus, vel à maiori parte, etiamſi reliqua electionis formam concernentia omiſſa fuerint,confirmari deberent. Nam, vt plenè ſatisfiat huic prætenſæ vanitati, & minus [illegible] goæ, vt à Catholicis allegetur, Concordata continent: *Placet nobis, quòd in Metropolitanis, & Cathedralibus, &c. & Monaſteriis immediatè ſubiectis Sedi apoſtolicæ fiant electiones canonicæ, quæ ad dictam Sedem deferantur, quas etiam ad tempus conſtitutum in Conſtit. fel. rec. Nicolai PP. III. quæ incipit: Cupientes. expectabimus, & lapſo dicto tempore, ſi non præſentata, vel ſi minus canonicè præſentata fuerint, prouidebimus, &c. & ſi canonicæ fuerint, eas confirmabimus, niſi ex rationabili, & euidenti cauſa, &c. de digniori, & vtiliori perſona duxerimus prouidendum*, &c. Huiuſmodi Concordata, quòd ſint intelligenda de electionibus ſtrictiori modo acceptis, hoc eſt, iuxta formam *cap.Quia propter.* dicit Henr.Caniſ. *in annotat.ad d.Concordata.* Et probatur ex verbis illis, ſi præſentatæ minùs canonicè fuerint: quæ verba ſunt deſumpta ex tex. *in cap.Quanquam.de elect.in* 6. vbi minùs canonicas appellat illas electiones, quæ fiunt contra formam Concil. generalis, quæ eſt forma *c.Quia propter.*vt notat Gloſſ.*ibidem.* Et hæc ſatis probant omnia ſuperiùs deducta ad interpretationem verbi, *canonicas*, poſiti in confirmationibus. Et Æneas Sil.*in eius epiſt.*338.Martino Mayer, Archiepiſcopi Moguntini Cancellario, miſſa dat. Romæ 12. Kal.Octobris,1457. & ſic ſtatim poſt Concordata videtur illa intelligere de elect.canonicis, prout de iure communi: inquit enim: *Nulla electio reiecta eſt,quam conſtit. fuiſſe canonicam; Pontificalis Eccleſia in Alemania nulla reſeruata eſt ſpecialiter D.N. contra Concordata veſtra*,&c.

Et hoc poſito, inanis etiam eſt prætenſio, quòd Concordata ſint intelligenda iuxta determinationem Concilij Baſileenſis: quia,licèt illud in principio 32 fuerit

fuerit œcumenicum, eò quòd authoritate Summi Pontificis fuerit indictum ſub præſidio Iuliani Card. Cæſarini: & proſequutum, donec illicita poteſtate vſurpata, & in Pontificem Romanum omni iudicio, & ſubiectioni coactiuæ iure diuino exemptum iudicium ſuum ipſi conuerterent, & Pontifex Legatum ſuum, omneſque alios Epiſcopos auocaret. Quando verò poſt horum diſceſſum Synodus ſub præſidio Cardinalis Arelatenſis continuata, inuitóque Pontifice protogata eſt, non tantùm Oecumenica, verùm etiam legitima Synodus eſſe deſiit. Nam eo tempore, quo Concilium in Pontificem ſententiam pronunciare auſum eſt, omnéſque præcipui Epiſcopi diſceſſerant, & Cardinalis Arelatenſis præſidendi ſibi munus aſſumpſerat, quia Epiſcopi pauciſſimi erant, introduxerunt in Synodum ingentem Presbyterorum multitudinem, ita vt contra omnem formam Conciliorum, non Epiſcoporum, ſed Presbyterorum Synodus eſſet; & Deus Opt. Max. ſententiam ſuam dicere volens, tam horribili peſte Baſileam affligebat, vt maior pars eorum, qui remanſerant in Conciliabulo, vel extincti, vel ſecedere coacti fuerint, vt refert Æn. Silu.
33 *in hiſt. Concil. Baſil.* cui ipſe interfuit, quod Concilium in Concil. Lateranen. vltimo ſub Iulio II. *ſeſſ.* 4. ſub Leone X. *ſeſſ.* 11. appellatur ſchiſmaticum, ſeditioſum, & nullius prorſus authoritatis; & ſan. mem. Eug. IV. ad orationem habitam per Ioannem Bachenſtein, & petitionem factam nomine Concilij Baſileenſis, inter alia, cùm peteretur obſeruatio decreti de electionibus, præmiſſa reſponſione quòd ſemper eius intentionis fuit, inuigilare in his, quæ honorem Dei, ſalutem animarum, ac bonum totius Eccleſiæ, & Reip. Chriſtianæ concernerent, ſignanter ad extirpationem hæreſum, reformationem morum, ac pacem populi Chriſtiani, ad ſpecialiter petita ſic reſpondit: *Quantum autem ad negotium indulgentiarum, electionum, annatarum, cauſarum, & vacationum ſcriptorum, & abbreuiatorum Romanæ Curiæ; quia materiæ grandes ſunt, & diſcuſſione, & declaratione indigent, ſe vnà cum Fratribus ſuis S. R. E. Cardinalibus decreuiſſe reſpondere per ſuos Concilio, quod quamprimùm facere intendit, ſperans reſponſiones ſuas tales eſſe debere, quæ iuſtitiæ, & honeſtati conueniant, ipſiq; Concilio, & omnibus piè ſentientibus ad Dei honorem, charitatem, & pacem, ac bonum vniuerſalis Eccleſiæ grata, & accepta meritò ſint futura.* Ita habetur *tom.* 4. *par.* 1. *Concilior. Colon. impr. in append. fol.* 177. *& ſeqq.* & *fol.* 179. habetur prædicta reſponſio.

Neque dici poteſt, Concordata eſſe intelligenda iuxta Concil. Baſileen. ex quo Nicolaus V. qui Concordata fecit, decreta Concilij Baſileenſis confirmauerit, vt patet *in eius Bulla*, & refert Æneas Sil. & Gobilin *locis citatis*: & ideò Concordata debent intelligi iuxta ſtatuta Concil. Baſileenſis per eundem Pontificem confirmata: quia hoc eſt merum figmentum, cùm Concordata habeant dat. Kal. Aprilis, 1447. Bulla autem habet datum ſub 14. Kal. Iul. 1449. & ſic de tempore Concordat. Bulla non erat in rerum
34 natura. Veritas tamen eſt, quòd Nicolaus V. non confirmauit decreta Concilij; ſed pro bono pacis electiones factas in obedientia Concil. Baſileen. vt patet in prædicta Bulla, quæ habetur *in d. tom.* 4. *par.* 1. *fol.* 96. cuius hæc ſunt verba formalia: *Nicolaus, &c. quaſcunque promotiones, electiones, confirmationes, poſtulationum admiſſiones, tranſlationes, commendas, adminiſtrationes, prouiſiones, reſeruationes, vniones, incorporationes, reuocationes, pallij donationes, conſecrationes, perſonarum benedictiones, de Ordine ad Ordinem tranſlationes, infeudationes, abſolutiones, liberationes, quietationes ſuper quibuſcunque debitis ratione decimarum, indulgentiarum, annatarum, diſpenſationes, tam ſuper ætatis, quàm natalium, & aliarum inhabilitatum defectus*, &c. *ac omnia, & ſingula, tam iuſtitiam, quàm gratiam concernentia, ſiue in foro conſcientiæ, vel contentioſo, in perſonis, & locis, quæ tempore conceſſionis, & aliorum præmiſſorum obedierunt prædicto Vener. ac charíſſ. fratri noſtro Amedeo, Cardinali Felici V. nominato, ac congregatis (ſ. in Concil. Baſil.) aut alterius eorum auctoritate, etiam de latere Legatos, ſeu delegatos ab eis poteſtatem habentes coniunctim, vel diuiſim, qualitercunque facta, geſta, conceſſa, indulta, data, diſpoſita, & ordinata, etiamſi maiora, aut grauiora, aut alterius cuiuſcunque naturæ à præmiſſis exiſtant, & ſpecialem requirentia expreſſionem cum omnibus, & ſingulis inde ſequutis, ac etiam omnia, & ſingula per Ordinarios in dictis locis facta pro bono pacis, & vnionis Eccleſiæ, motu proprio, & ex certa ſcientia, & apoſtolica poteſtatis plenitudine, de conſenſu Venerabilium Fratrum noſtrorum, S. R. E. Cardinalium, præſentium ſerie approbamus, ratificamus, & confirmamus, rataque, & firma fieri volumus*, &c. Et quamuis prædicta clariſſima ſint; poteſt tamen addi, quòd ſi geſta Concil. Baſil. fuiſſent confirmata, fruſtrà in Concil. Lateranen. ſub Iulio II. & Leone X. *ſeſſ.* 4. & 11. vt *ſuprà* relatum eſt, illud fuiſſet appellatum ſchiſmaticum, ſeditioſum, & nullius prorſus authoritatis; & in caſſum, dum in eodem Concil. Lateranen. improbantur acta Baſileen. fuiſſent facta Concordata cum Rege Franciæ.

Et Æneas Silu. *epiſt.* 369. *ſub dat. Romæ* 8. *Auguſti*, 1457. ſcribens d. Martino Mayer, Cancellario Archiepiſcopi Moguntini, non dicit, decreta Concilij fuiſſe confirmata, imò totum oppoſitum; ſique aliter diceret, falſum eſſet. Audiatur ipſemet loquens ibi: *Sed, vt ad querelas tuas veniamus, dicimus, ſibi dignum eſſe, vt compactata cum veſtra natione ſeruentur*, &c. *Verum, cùm dicis, decreta Concil. Baſi. non cuſtodiri, idque putas iniurioſum eſſe nationi, indignam dicimus eſſe querelam tuam; propter decreta enim Baſileenſis Concilij inter Sedem apoſtol. & nationem veſtram diſſidium cœpit: cùm vos illa prorſus tenenda diceretis: Apoſtolica verò Sedes omnia reiiceret. Itaque fuit denique compoſitio facta*, ſ. Concordata, *in qua nos Imperatorio nomine interfuimus: eam certam legem dedit deinde inuiolabiliter obſeruandam, per quam aliqua ex decretis Concil. prædicti recepta videntur, aliqua reiecta*: hoc eſt, fuerunt facta Concordata, per quæ aliquid fuit conceſſum nationi; non autem ſimpliciter dicit, quòd per Concordata geſta in Concilio Baſileenſi fuerunt confirmata: & ſubdit: *Itaque non iuſtè agis, ſi per omnia ſeruanda eſſe decreta contendis.* Et ſequitur ibidem: *Sed venio ad electiones, quas paſſim contemni refers. Hoc non inuenimus, ita eſſe, vt aſſeris: nam, poſtquàm ex Alemannia huc venimus, plures Eccleſiæ Cathedrales eiuſdem nationis vacauerunt; in quibus, vel poſtulationes factæ, vel electiones fuêre. De poſtulationibus nihil eſt, quod obijci poſſit: nam illæ ex gratia pendent etiam vetuſto iure, liberúmque eſt Pontifici Maximo, eas admittere, vel reiicere: electiones autem, ſi canonicæ fuerint, compactatorum vigore confirmationem merentur, nec repelli poſſunt, niſi de vtiliori perſona Romanus Pontifex de Conſilio Fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium duxerit prouidendum; ſed neque hic eſt aliquid, quod reprehendi meritò poſſit.* Et ſic apparet, quòd refert tenorem Concordatorum, & intelligit de electionibus canonicis, prout de iure communi, non autem iuxta diſpoſita in prædicto Conciliabulo, & ſubſequitur idem Æneas: *De tempore dicimus, quo Romanam Curiam ſequimur. Neque enim (iam biennium tantùm eſt, quòd hic fuimus) vlla electio huc allata eſt, quæ ritè, & cano-*

niæ

*nicè comperta ſit ; nam Traiectenſis electio , de qua ma-
gni rumores habiti ſunt, in perſonam excommunicati ceci-
derat : alia vero alios defectus habuère.* & concludendo
dicit : *Itaque vides,non eſſe,cur veſtra natio circa electio-
nes iuſtam querelam habeat,*&c.

Et non aduerſatur idem Æn.Sylu. ſed fauet *in A-
pologia ad eundem Martinum Mayer. fol.*672. ſecun-
dùm paruam impreſſionem:ibi enim recenſet obitum
Eugenij IV. & creationem Nicolai V. quódque miſe-
rit Legatum in Germaniam Ioannem Cardinalem S.
Angeli : *Coram quo,*inquit,*diſceptatum eſt, quonam pa-
cto Pontifici Nicolao parendum eſſet , erant, qui decreta
Baſileen.Concilij omnia ſuſcipienda contenderent, illiſque
ſaluis , Papæ obediendum. Contrà Legatus apoſtolicus
inns Conc.legibus,quod Romana Sedes refutaſſet , nullam
ineſſe vim aiebat. Alij,quibus media ſententia placebat,
verum Baſilea Concilium aliquando affirmabant , eiúſ-
que temporis conſtitutiones haudquaquam reiiciendas eſ-
ſe putabant. Poſtremò eo modo concordiæ locus fuit , vt
ſententia quorundam decretorum Baſileen. Concilij reci-
peretur : reliqua verò eius ſtatuta reiecta viderentur.*
Hæc verba non ſunt intelligenda , quòd decreta
Concilij fuerint approbata ; ſed quòd in Concorda-
tis aliquid fuerit conuentum , prout diſpoſitum
fuerat in Concil. Baſileen. & quoad formam electio-
num , quòd Concordata non ſequantur diſpoſita in
Conc.Baſileen. literis rotundis , idem Æn. aſſerit ibi:
*Sed pergis vlterius , & concordiæ formulam aetu gens
decretum ſuper electionibus in Baſilea promulgatum,
tanquàm receptum in conuentionibus videatur , infrin-
gi , reiicique contendis : inexcuſabilem eſſe Romanum
Pontificem arbitraris, & prorſus iniuſtum , qui cunctis
electionibus aduerſetur , nec tolerabile hoc tuæ genti
eſſe exiſtimas , nec tibi reſponderi poſſe in hac parte con-
fidis.* Sed ſubſequitur prædictæ obiectioni talis re-
ſponſio : *Falleris haud modicè noſtro iudicio , quemad-
modum clariùs tibi oſtendemus ; nam formula concor-
diæ , quæ reſpicit electiones , hunc ſenſum habet ; il-
las enim in Eccleſiis Cathedralibus , & ex Mona-
ſteriis expectari iubet per tempora , quæ ſunt à iure
ſtatuta ; eáſque , ſi canonicæ fuerint , confirmari , niſi
Romanus Pontifex de perſona , quæ ſit magis idonea
electo , vacanti Eccleſiæ de conſilio Fratrum ſuorum,
S. R. E. Cardinalium prouidendum duxerit.* Et ſic
verbis , quibus nihil poteſt obiici ; dicit , Concor-
data circa electiones non eſſe intelligenda, vt , ſcili-
cet , electiones ſubſiſtant , ſi iuxta tenorem Concil.
Baſileen. fiant ; ſed ſolùm quòd ſuſtineantur , ſi
ſecundùm Canones factæ fuerint ; & tamen recen-
ſet plures electiones , quas Summi Pontifices tan-
quàm canonicas confirmarunt ; alias verò tanquàm
minùs canonicas reiecerunt. Denique Gobelin.
in comm. Pij II. qui fuit idem Æneas Sylueſt. ita in
minoribus appellatus , *fol.*12.*ſecundum magn.impreſſ.*
& *fol.*20.*ſecundùm paruam,verſ. Intereà Ioannes.* refert,
quòd Legati Romam miſſi retulerunt , Eugenium
duriſſimè reſpondiſſe : & quòd Æn. Sylu. alias no-
tulas compoſuit , quæ Eugenio mitterentur , vt ve-
re poſteà Romam miſſæ fuerunt : ſed hoc non tan-
git negotij veritatem , quæ clarè eluceſcit ex *ſuprà*
deductis.

35 Quantum attinet ad tertium principale caput op-
poſitum, nempe , quòd iſta non fuerit electio ſimpli-
citer per ſcrutinium ; ſed per compromiſſum cum
ſcrutinio mixtum , quæ forma eligendi eſt canoni-
ca . . . putà , ſi ita compromiſſum ſit , vt compromiſ-
ſarij ipſi exquirant vota ſingulorum , illúmque eli-
gant,in quem maior, & ſanior pars conſenſerit , vt eſt
conſtitutio Innocentij III. de qua in *cap. Cùm dile-
ctus.*32.*de elect.* quæ non fuit reuocata per Conſtitu-
tionem Alex. III. in Concil. generali de anno 1215.
de quo *in dicto cap. Quia propter.* vt declarat Bonif.
VIII. *in cap. Cùm expediat.*29. *de elect.in* 6.*cap.Si cui.*
27.*eod.tit.*Caniſ.*in Compend.iur.canon.in tit.de elect.cap.
de concurſ.comprom.cum ſcrutin.*Baiſ. *de elect.par.*3.*cap.*
17.*num.*4.*verſ. Aliquando autem.* Cæterùm, quòd iſta
forma ſit canonica,non negatur ; ſed factum negatur;
non enim fuit proceſſum per viam compromiſſi cum
ſcrutinio mixti:quia compromiſſum , aut fit expreſsè,
aut tacitè ex verbis inducitur , vt ſentit Petr.de Baiſ. 36
*ead.part.*3.*cap.*17.*num.*1. *in fin. de elect.* & Specul. *in
rubr.eiuſdem tituli,num.*13.In hoc autem caſu neutrum
adeſt. Non expreſſum : quia congregato Capitulo,is, 37
qui habet in Capitulo primam vocem , vel alius de
mandato Capituli , ſeu quiuis etiam ſine mandato,
Capitulo tamen non contradicente , requirit primò
ſingulos ſingillatim , an placeat procedere hac forma
compromiſſi : & omnibus conſentientibus,ita vt nul-
lus omninò diſcrepet , debet requirere eos iterum,
quibuſnam perſonis , & per quem modum velint eis
committere vices ſuas : & omnibus de perſonis con-
cordantibus,& de modo ; tunc omnes ſimul,vel vnus
nomine omnium in perſonas huiuſmodi eligendas
transferat poteſtatem ; ſi verò Capitulum nolit in
compromiſſarios conuenire,poſſunt eo caſu, vt citiùs
ad concordiam deueniatur,vni,vel pluribus, qui vice
omnium eligant compromiſſarios , committere vices
ſuas.Ita Mandag. *de elect.par.*1.*cap.*39. Compoſtell. *in
cap. Quia propter.num.*26.*verſ.Quæro modò,* & ibi Bel-
lam.*in §.Vel ſaltem.num.*7.*eod.tit.*& de hoc debet con-
fici publicum inſtrumentum.Specul. *in tit.de elect.§.*2.
*in prin.*Bertach.*de Epiſc.par.*1.*lib.*3.*quæſt.*49.*num.*93.
Idem Specul.*in cap. De via compromiſſ.num.*4. Et hoc
caſu quæſtio eſt,vt per Bart.*in l.Inſtitutio. num.*3.*ff.de
cond.inſtit.* an duo ſint conficienda inſtrumenta , vt,
ſcilicet,vnum contineat : *Nos eligimus,quem tales com-
promiſſarij nominabunt.* & alterum : *Eligimus illum,
quando tales compromiſſarij nominabunt.* Tamen idem
Bart. concludit , quòd licet de iure duo eſſent con-
ficienda , de conſuetudine contrarium ſeruatur.Hanc
autem formam hîc non fuiſſe ſeruatam , certum eſt,
cùm nihil tale legatur in inſtrumento S.D.N. tranſ-
miſſo.

Reliquum eſt,vt videatur, an adſit compromiſſum 38
cum ſcrutinio mixtum, ſaltem tacitè. Abbas Richar-
dorus fuit electus Præſidens Capituli, & ea , quæ vti
talis , geſſit , geſſit in præſentia Abbatis Treuereo. &
S. Matthiæ ; fuerunt etiam electi tres ſcrutatores
de Collegio , quibus , & antè nominatis Abbatibus
fuit data , & conceſſa omnis authoritas , & poteſtas,
ſecretò , & ſingillatim vota omnium, & ſingulorum
ſcrutandi : quapropter hi fuerunt electi ſcrutatores,
non compromiſſarij , vt,ſcilicet , eligerent per com-
promiſſum cum ſcrutinio mixtum ; vt enim ſuperiùs
firmatum eſt, debet dari facultas , vt compromiſſarij 39
vota ſingulorum exquirant , illúmque eligant , in
quem maior , & ſanior pars conſenſerit , *dicto cap.
Cùm dilectus.*32. *de elect.* quem ita explicat Gloſſ. *in
cap Cùm expediat.* quæ eſt prima,& incipit : *Pro in-
tellectu.de elect.* Et quamuis in dicto inſtrumento ſub-
datur : *Et facta collatione numeri ad numerum , zeli ad
zelum,& meriti ad meritum , fuit data poteſtas , illum
in Abbatem nominandi , & publicandi , in quem om-
nes , vel maior pars Capituli inueniretur conſenſiſſe.*
hæc tamen verba ſunt intelligenda , vt ſcilicet ſcru-
tatores poſſint nominare , hoc eſt , verbo pronun-
ciare , ſeu proclamare , & publicare electionem fa-
ctam à Capitulo ; non autem , quòd ipſi tanquàm
compromiſſarij poſſint eligere : quia poſt electionem 40
factam à Capitulo electio pronunciatur , & publi-
catur , vt benè Rebuff. *ſuper Concord. rubr.de reg. ad
Prælat. nomin.§. vlt. in verb. forma , in* 13. 15. *&* 16.

*requiſ.fol.*230.*&* 231. & tunc demum data facultate
41 nominandi, cenſeretur data etiam facultas eligendi, ſi
conſtat, arbitros fuiſſe electos. Et in iſtis terminis pro-
cedit text. *in cap. Cùm in iure peritus.* 33. *de elect.* vbi
Hoſtien.*n.*13.*verſ.Sed quidquid dicat.* Ioan.Andr.*n.*8.
Rebuff.*in pract.de nomin.quæſt.*1.*n.*24 Hic autem non
fuerunt electi arbitri, ſed ſcrutatores, vt dictum eſt:
& ideò illa facultas nominandi debet quoad publica-
tionem cenſeri, vel ad ſummum data ad electionem
nomine Capituli faciendam; cùm de ſubſtantia ſit, vt
vnus nomine Capituli eligat, vt *in c.Quia propter.* &
ibi DD. quod clariùs ex modo procedendi, de quo ſta-
tim dicam, colligi poteſt.

Ceſſat denique omnis difficultas: quia in inſtrumẽ-
to, quo petitur confirmatio, Capitulum his verbis lo-
quitur: *Atque pro publicatione noui electi Abbatis, &*
Paſtoris inſtantes per ſæpedictum D. Præſidentem expreſ-
sè rogati, num actam per nos electionem ratam, firmám-
que haberemus. Ex qua ſerie apparet, quòd Abbas non
vocatur compromiſſarius, ſed præſidens, & non agitur
de electione facta à compromiſſariis, ſed ab ipſomet
42 Capitulo. Et quamuis in compromiſſis Capitulum
cenſeatur eligere, quem arbitri nominabunt, Com-
poſt. *in cap.Licèt.n.*7. *de elect.* Hoſt.*n.*14 *verſ. vtique,*
quia ex compromiſſis. hic tamen Capitulum non loqui-
tur de electione ipſius nomine facta à compromiſſa-
riis; ſed de electione ab ipſomet Capitulo facta; quod
euidentiùs demonſtratur: quia Capitulum proclama-
ri, & publicari fecit electionem per ipſum Præſiden-
tem Richardotum: quod propriè conuenit electioni
43 per ſcrutinium: facta enim collatione, debet ſequi cõ-
munis electio per vnum nomine Capituli per verba
ſingularis numeri. & *in cap. Cùm ab vno.de re iudic. in*
6.*cap. Sicut.de elect.in* 6. Franc. Marc. *deciſ.* 912. *n.*2.
44 *lib.* 1. & iſta communis electio poteſt etiam fieri per
extraneum, dummodo electores tacitè, vel expreſsè
conſentiant. Baiſ.*in direct.elect.par.*3.*cap.*33.*n.*4.*& ſeq.*
45 Si igitur fuiſſet proceſſum per viam compromiſſi,
vnus compromiſſarius omnium compromiſſariorum
vice eligere debuiſſet, vt putà dicendo: *Ego N. compro-*
miſſarius de conſenſu, & voluntate compromiſſariorum
meorum eligo, &c. hanc formam ponit Mirand. *in Ma-*
*nu. Prælat. regul. par.*2.*quæſt.*33.*ar.*38.*concluſ.*2. & benè
adaptatur, quando pronunciatio fit ſine ſcriptis. Man-
dagot. *de elect.quæſt.*59.*form.*9. ponit aliam, quæ idem
in ſubſtantia continet, & ſubiicit, opus eſſe, vt vnus vi-
ce omnium eligat, aliàs electio eſt nulla. Oldrad. *conſ.*
184.*in princ.* Roman. *conſ.*216. *num.* 4. *verſ.*4. *eiuſdem*
nullitas. In propoſito autem neque expreſsè, neque
per æquipollens verba poſſunt importare, quòd Præ-
ſidens, tanquàm Compromiſſarius, nomine aliorum
compromiſſariorum elegerit.

Dato tamen, abſque eo, quòd veritati præiudice-
tur, quòd electio fuerit per compromiſſum cum
ſcrutinio mixtum, nec etiam ſuſtinetur; licèt enim
46 iſta dicatur melior, & expeditior forma, cùm non
omnes formam ſcrutinij benè ſciant, vt ait Gloſſ.
in cap. Cùm expediat. in verb. inquiſitis. de elect. in 6.
47 Mandag. *de elect. cap.* 41. *in littera E.* Nihilominùs
iſto caſu non poſſunt omitti ſubſtantialia ſcrutinij,
cap. Si eni. de elect. in 6. vbi, ſi fuerit actum, quòd
electio facta per compromiſſum cum ſcrutinio mi-
xtũ, vt, ſcilicet, eligatur ille, in quem maior pars reſpe-
ctu numeri, non autem reſpectu totius Capituli con-
ſenſerit, valeat; non tenet. Et Gloſſ. *ibidem*, exemplifi-
cat in verbo, *ſecretò*, ſi fuerit actum, quòd vota non ſint
ſecreta: quia ſemper habet locum ratio finalis illius
tex. & meritò hoc dicit: ex ea enim ratione tex.
dicit, electionem factam vigore compromiſſi non
tenere, ſi actum fuit, vt eligatur nominatus à maiori
parte reſpectu minoris, cùm hoc ſit præter formam,
quam generale Concil. ſeruari ſtatuit in electionibus
celebrandis, decernens, eas, ſi aliter fierent, non valere,
& Gloſſ. *ibidem* explicat ipſo iure: & ſic iſta ratio mi-
litat, quotieſcunque omittitur aliquod ſubſtantiale, de
quo *in cap. Quia propter.* vt benè Abb. *in d. cap. Quia*
*propter. §. Vel ſaltem. n.*2. *verſ. Non tamen. de elect.* vbi
dicit, quòd, etſi prædicta Gloſſ. *in cap. Cùm expediat.*
hanc formam vtiliorem nominet, non tamen intelli-
gas, quòd compromittentes poſſint in aliquo tollere
huius Capituli ſubſtantialia, (ſcilicet *cap. Quia pro-*
pter.) Butr. *in d. cap. Si cui. n.*5. *in fin. de elect. in* 6. Lap.
Abb. *num.*2. Caniſ. *in ſum. iur. canon. tit. de elect. cap. de*
concurſ. ſcrut. cum compr. Et expreſsè ſentiunt DD. mox
allegandi, dum firmant, quòd in electione per com-
promiſſum cum ſcrutinio mixtum, non requiratur
collatio plena, ſed aliqualis; cùm forma compromiſſi
non requirat illam de ſe, quam requirit forma ſcruti-
nij: illa enim arctior, iſta liberior; nec tenetur compro-
miſſarius ad aliud, quàm ad id, quod in compromiſſo 48
expreſſum eſt: quia non eſt neceſſaria collatio meriti
ad meritum, zeli ad zelum; ſed numeri tantùm ad nu-
merum, vt, nimirum, videatur, an adſit maior pars to-
tius Capituli. Monach. *in cap. Cùm expediat.* 29. *n.*9. *ad*
*fin. verſ. Item quæro. & n.*10. *de elect. in* 6. Ioan. Andr. *in*
princ. Gemin. *num* 3. *verſ. Quæro, an iſta forma.* Com-
poſtell. *in cap. In Geneſi.* 59. *col.* 3. *verſ. In forma verò*
compromiſſi. vbi Abb. *num.* 1. *in* 4. *notab. de elect.* & in
hoc iſta forma compromiſſi cum ſcrutinio mixti po-
teſt ſecundùm dictam Gloſſ. vtilior appellari. In no-
ſtro autem caſu omnes defectus conſiderari in forma
meri ſcrutinij, in hac etiam electione militarent: exce-
pto tamen, quod non dicerentur adhibiti ſex ſcruta-
tores: quia tres primi extra Collegium compromiſſa-
riorum nomine venirent; & alia nullitas poſſet addi,
quòd vnus ex compromiſſariis nomine aliorum com-
promiſſariorum electionem minimè publicauerit. Et
ex forma ipſius compromiſſi corrueret etiam electio:
quia ſcrutatores de Collegio non exquiſiuerunt ſuf-
fragia, & illa non fuerunt redacta in ſcriptis, prout
fuerat ordinatum in inſtrumento compromiſſi: quæ
omiſſio formæ vitiat compromiſſum, cùm forma data 49
ſit ſeruanda, & illius verba debeant potiùs reſtringi,
quàm ampliari, vt per DD. *in illo cap. Cùm expediat.*
loco citato, & benè Bald. *conſ.* 101. *Nobiles viri. num.*8.
*verſ. Videtur concludendum. in fin. & conſ.*103. *lib.* 3. *in*
princ. Soc. *conſ.* 20. *in princ. lib.* 1. vbi quòd eſt ſtricti
iuris, & in ea veniunt ſolùm ea, de quibus ſpecialiter
eſt dictum. Dyn. *conſ.*45. quod incip. *Quæſt. quæ verti-*
tur.

Et ita concluſum.

REVEREND. D. PENIA.

Tullen. Monaſterij, 17. Maij, 1597.

ARGVMENTVM.

Abbas an, & quando beneficio priuetur ob non promotionem ad ſacros Ordines; & an ipſo iure, an verò præcedente monitione.

SVMMARIVM.

1 *Clerici beneficiati priuantur beneficio, ſi non faciant ſe promoueri ad ſacros Ordines.*

2 *Abbas non priuatur beneficio ipſo iure ob non promo-*
tionem

Digitized by Google

tienem ad ſacros Ordines: ſed eſt neceſſaria præcedens monitio. & numm. ſeqq.

Cap. 1. de ætat. & qualit. *intellectus. ibid.*

3 Cap. Cùm in cũctis. §. Inferiora. de elect. *intellectus.*

4 Cap. Licèt canon. de elect. in 6. *intellectus.*

5 Clement. Ne in agro. §. Cæterùm. de ſtatu Monach. *intellectus.*

6 *Diſponens, ſi aliquid voluiſſet, expreſſiſſet: non expreſſum; ergo noluit.*

7 *Pœnalia non ſunt extendenda de perſona vnius qualitatis ad perſonam diuerſæ qualitatis.*

8 *Pœna priuationis non habet locum, niſi in caſibus à iure expreſſis.*

9 *Abbas, qui actu exercet curam Monachorum, priuatur Abbatia ob non promotionem ad ſacros Ordines: ſecus, ſi talem curam non habet.*

10 *Diſpoſitio pœnalis qualificata non habet locum, deficiente qualitate.*

11 *Parochialitas non concluditur ex perceptione decimarum, tanquàm ſigno æquiuoco.*

12 *Clericus non priuatur beneficio ob non promotionem ad ſacros Ordines, quando fuit monitus, lite pendente, quo tempore ad illos ſuſcipiendos cogi non poterat.*

DECISIO XXIV.

POſt dubium die 27. Ianuarij præteriti diſputatum ſuper concubinatu Abbati Nicolao oppoſito, & ad illius fauorem negatiuè deciſo, conſequenter in hac propoſitione, quæſiui ſuper alio articulo à Rota etiam præſcripto, an idem Abbas, ob non promotionem ad ſacros Ordines eſſet ipſo iure Abbatia priuatus, aut ſaltem per ſententiam veniret priuandus.

Et Domini vtraque parte informante, neque ipſo iure fuiſſe priuatum, nec venire priuandum cenſuerunt.
1 Nam ex iuribus, quibus id ſuaderi poſſe videbatur; nempe, *c. 1. de ætat. & qualit. c. Cùm in cunctis. §. Inferiora. de elect. c. Licèt canon. eodem tit. lib. 6. Clem. Ne in agro. §. Cæterum. de ſtatu Monachor.* non poterat id legitimè concludi.

2 Quoniam *c. 1. de ætat. & qualit.* non inducit priuationem ipſo iure; ſed procedit iuxta terminos *c. Cùm in cunctis. §. Inferiora. de elect.* nempe, in priuatione per ſententiam; monitione tamen præcedente, Gloſ. *in d. c. 1. in verbo, Fiant, & in § Inferiora. in verbo, canonibus.* vbi Ant. de Butrio *n. 6.* Rota *deciſ. 1. de pœn. in antiq.* Gemin. *conſ. 131. n. 1. & ſeq.* & Feder. de Sen. *conſ. 28.* quod incip. *Caſus.*

3 *Cap. Cùm in cunctis. §. Inferiora.* licèt comprehendat Abbates, vt notauit Panorm. *in d. §. Inferiora. n. 3.* non tamen operatur priuationem ipſo iure, nec per ſententiã ſine præuia Epiſcopi monitione, *d. §. Inferiora.* Rebuf. *in prax. benef. tit. de non promot. infra an. n. 25.*

4 *Cap. Licèt canon.* ſtrictè procedit in Eccleſiis parochialibus, & earum Curatis, ſeu Rectoribus actu curam adminiſtrantibus, de quibus loquitur *in d. §. Inferiora.* Gloſ. *in d. c. Licèt canon. in verbo, Parochialibus.* Gemin. *d. conſ. 131. n. 1. & ſeq.* Rota *d. deciſ. 3. de pœn. in antiq.* Ioan. Andr. *in c. Statutum. n. 2. circa med. de elect. lib. 6.* Latè Rebuff. *in prax. d. tit. de non promotis infra annum, n. 21. 27. & 60.*

Rurſus *c. Licèt canon.* non habere locum in Prælatis Collegiatarum declarat *c. Statutum. eodem tit. de elect. lib. 6.* neque in illis, qui non exercent curam per ſeipſos, docent *ibidem* communiter Canoniſtæ, & Vital. *in Clem. 1. n. 27. de offic. Vicarij, & in Clem. Ne in agro. §. Cæterùm. n. 37.*

5 Omnis ergo difficultas verſabatur circa intellectum *d. Clem. Ne in agro. §. Cæterùm.* quam ideò huic Abbati Nicolao non obſtare pronunciatum: quia illius diſpoſitionem locum habere ſolùm in Priori cõuentuali, habente curam animarum, & perſonarum, tam in foro pœnitentiali, quàm iudiciali; non autem in Abbate, præſertim commendatario, cuius perſona remanet ſub diſpoſitione *d. §. Inferiora.* cenſuerunt Fed. de Sen. *conſ. 25. n. ......* Rebuff. *præcit. loco, n. 21. & 22.*

Cui intellectui ſuffragabatur ſeries verborum d. Clementinæ, quæ multis in locis, tam ante, quàm poſt *d. §. Cæterùm, quando.* voluit comprehendere Abbates, illos explicitè nominauit, vt *in* 6
§. Rurſus. & *§. ſeq.* & *in §. Si quis.* & *in §. Ad ampliationem.* at *in §. Cæterùm.* omiſſa mentione de Abbate Priorem tantùm expreſſit: ergo ibi de Abbate diſponere noluit: quia, ſi voluiſſet, ſimpliciter expreſſiſſet. Alex. *conſ. 38. n. 8. lib. 6.* Gabr. *conſ. 79. n. 28.*
lib. 1. & cùm agatur de pœnalibus, non eſt facien- 7
da extenſio de perſona vnius qualitatis, ad aliam habentem diuerſam qualitatem: nec eſt imponenda pœ-
na priuationis, niſi in caſibus à iure expreſſis. Gloſ. 8
communiter recepta *in c. fin.* vbi Abb. *de iurepatronat.* latè Tiraq. *in l. Si vnquam. in verbo, Reuertatur. n. 248. & ſeq. C. de reuoc. donat.* Alex. *conſ. 103. n. 15. lib. 2.*

Præterea aliqui ex Dominis dicebant, quòd quãuis 9
diſpoſitio *d. §. Cæterùm.* haberet etiã locũ in Abbate: ſecus ipſi locũ habere opinabãtur; intelligenda tamen erat de illo Abbate, qui actu exercet curã Monachorum. Rebuff. *d. tit. de non prom. infr. ann. n. 6. Si tamen.*

Vnde, cùm Abbas Nicolaus nõ haberet curã Conuentus, nec Monachorũ, quę non reſidet penes Commendatarium Clericum ſæcularem, non habitantẽ intra Clauſtra Conuẽtus; ſed extra in propriis domibus: ſed tota eſt penes Priorem conuentualem, qui habet curam Conuentus, & Monachorum, & exercitium iſtius curæ, cuius ratione requiritur actualis promotio
ad Ordines ſacros: ideò deficiente in perſona Domini 10
Nicolai iſta qualitate à Clementina requiſita, neceſſariò etiam deficiebat diſpoſitio pœnalis, qua veniret plectendus, ſi illa qualitas ſibi competiiſſet.

Rurſus non poterat prætendi neceſſaria promotio ratione curæ animarum ipſarum Parochianorum: quia, licèt Abbas præſentaret Rectoriam ſæcularem ad Altare S. Petri, habentem curam animarum; non tamen inde inferebatur, curam ſpectare ad Abbatem: nam ex ſerie facti petebat iſtam curam ſæcularem olim fuiſſe in Eccleſia S. Petri, quæ fuerat diruta, & tranſlata ad Eccleſiam S. Manſueti ad Altare S. Petri, quod in titulum Presbytero ſæculari conferri conſueuit, qui cùm nomine proprio, nõ Abbatis, curam exerceat; ille, non Abbas ex decreto Canonum promoueri tenebitur.

Poſtremò, omnes Domini vno conſenſu cenſuerunt, iſtam Abbatiam non videri talem, vt neceſſariò requireret promotionem; cùm anno 1542. authoritate apoſtolica ex certa ſcientia fuiſſet commendata huic Nicolao in duodecimo ſuę ætatis anno, conſtituto per reſignationẽ Diaconi Cardinalis Ioannis à Lotharingia, tunc non Presbyteri, vt apparebat ex ſerie prouiſionis: & tamen de nullius diſpenſatione conſtabat.

Nec obſtabat, quòd Abbas perciperet decimas: quia 11
ex perceptione decimarum, tanquàm ex ſigno æquiuoco non concluditur parochialitas. Anchar. *conſ. 162. n. 4. verſ. Non obſtante allegata.* Ant. de Butr. *in c. Quia nonnulli. n. 10.* vbi communiter Canoniſtæ *de Cler. non reſid.* ſed neque alia ſigna parochialitatis, die 20. Maij, 1577. cor. bon. mem. Cantuccio.

Cùm itaque ex prædictis conſtaret, Abbatem non teneri ad ſuſceptionem ſacrorum Ordinum, non erat locus iuribus ipſis iure inducentibus priuationem.

Sed neque veniebat priuandus: quia non fuerat monitus, niſi pendente lite, quo tempore ad Ordines ſuſcipiendos cogi non poterat. *c. Commiſſæ. de elect. lib. 6.* Bellam. *d. 89. n. 1.* Rebuff. *d. tit. de non promotis infra annum, num. 41.*

R. P. D. VEROSPIO.

Nouarien. Præpoſitura, Lunæ, 28. Iunij, 1632.

ARGVMENTVM.

Vacatio an, & quando dicatur conſumpta.

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficiorum reſeruatorum facta ab Ordinario inferiori à Papa, eſt nulla.*
2 *Vacatio conſumitur per collationem acceptatam.*
3 *Collatio acceptata, aut ratificata tribuit per ſe ius in re.*
4 *Vacatio vt dicatur conſumpta, non ſufficit ius ad rem; ſed requiritur ius in re.*
5 *Ius in re vt acquiſiuiſſe dicatur prouiſus de beneficio, non eſt opus apprehenſione, aut aſſecutione poſſeſſionis.*
6 *Gratiæ ſubſtantia conſiſtit in ſola collatione: quid ſcriptura, immiſſio in poſſeſſionem, & alia, quæ ſunt præter ipſam gratiam, ſolùm requiruntur, vel in ipſius teſtimonium, vel propter commoditatem prouiſi.*
7 *Electio non dat niſi ius ad rem, aut ipſam electionem proſequendam.*
8 *Beneficium non dicitur vacare in Curia, per obitum electi in Curia, qui adhuc confirmatus non fuerit.*
9 *Eligendi, & confirmandi poteſtatem habens, eligendo cenſetur confirmare, & confirmando eligere.*
10 *Beneficia minora, ſi de conſuetudine ſint electiua, indigent confirmatione, ita vt ex ſola electione ius non acquiratur electo.*
11 *Electio ſuperioris authoritatem, & confirmationem expectat; collatio verò ſola ſui authoritate nititur.*
12 *Electus ab habente facultatem confirmandi, cenſetur eo ipſo confirmatus, etiamſi electio ab eo fieret iure deuoluto.*
13 *Electio, aut alius actus tribuens ſolùm ius ad rem, quare non tribuat etiam ius in re.*
14 *Præſentatio tribuit ius in re præſentato, qui neceſſariò eſt inſtituendus, eò quòd propter ipſum nemo alius præſentatus fuerit.*
15 *Præſentatio tribuit ius in re præſentato, qui ſolus inter cæteros habet conditiones requiſitas in fundatione.*
16 Prouidere, *verbum, continet abſolutam, & perfectam collationem.*
17 Prouidere, *verbum, verificatur etiam in electione, aut præſentatione, quæ fiant in ordine ad inſtitutionem, aut confirmationem.*
18 *Examen requiſitum in decreto Concil. Trident.* ſeſſ. 7. de reformat. cap. 13. *in quibus beneficiis ſit neceſſarium.*
19 *Vacatio vt dicatur conſumpta, idem eſt, quòd alicui ſit collatum certum beneficium, vel quòd illi debeatur.*
20 *Confeſſio tacita, cùm præſens actui non contradicit, idem operatur, ac expreſſa.*
21 *Præſens ſi non poteſt ſua contradictione actum impedire, tacitè conſentiendo non ſibi præiudicat, & poteſt quandocunque actum impugnare.*
22 *Conſentiens actui poteſt impugnare actum, ſi conſenſus proueniat ex diuerſo iure ab eo, quo illum impugnat.*
23 *Collatio beneficij facta præſente, & non contradicente illo, qui in eadem collatione ius habebat, ei non præiudicat, maximè ſi ius illud ignorabat, num. ſeq.*
25 *Confeſſio partis non poteſt dare ius in beneficio.*
26 *Confeſſio partis ſuffragatur ad defendendum poſſeſſorem in ſua poſſeſſione.*
27 *Confeſſio non præiudicat in his, quæ non dependent à libera voluntate confitentis.*

DECISIO XXV.

IN Cathedrali Eccleſia Nouarien. ex antiqua illius
Eccleſiæ conſuetudine, collatio beneficiorum,
quorum vacatio contingat in menſibus non reſeruatis,
ad eiuſdem Eccleſiæ Capitulum ſpectat, vt de
hoc Capituli iure conſtat ex Text. *in cap. Dilectus filius, 27. de præb.* Contigit autem, quòd cùm per
obitum Gregorij Tornielli, in menſe Septembris,
vacaſſet Præpoſitura in eadem Eccleſia, de ea ab
ipſo Capitulo prouiſus fuerit Auguſtinus Cataneus:
& ſecuta eiuſdem Auguſtini morte in menſe Nouembris,
eandem Præpoſituram à Sede apoſtolica impetrauerit
Gabriel Torniellus, qui expedito Breui de
capienda poſſeſſione nomine Cameræ, ab A. C. executore
Litterarum apoſtolicarum obtinuit ſententiam
immiſſionis. Quia verò hanc ipſam Præpoſituram
ſibi ab eodem Capitulo conferri obtinuerat Ianus
à Porta, quaſi adhuc vacantem per obitum Gregorij
(cùm Auguſtin. Cataneus, qui ex cauſa obitus
eiuſdem Gregorij de ea primùm prouiſus fuerat, deceſſiſſet,
nondum aſſecutus illius poſſeſſionem.) Interpoſita
pro parte Iani appellatione à ſententia immiſſionis
conceſſæ ab A. C. Gabrieli prouiſo apoſtolico,
cauſaque mihi commiſſa, dedi dubium, an eidem
Iano ſuffragaretur ea prouiſio Capituli: cuius dubij
reſolutio ex eo potiſſimùm pendebat, an propter collationem
factam Cataneo extincta fuerit vacatio
contingens ex perſona Gregorij: quia, ſi ex perſona
eiuſdem Catanei deſumi debebat hæc vacatio,
cùm menſis Nouembris, in quo illa ſucceſſit, ſit ſemper
fixus, & reſeruatus collationi Sedis apoſtolicæ,
non poterat ſuſtineri collatio facta à Capitulo in 1
perſona Iani propter Decretum irritans poſitum in
regula reſeruatoria. Caſſad. *deciſ. 1. de reſtit. ſpoliat.*
Bellam. *deciſ. 136. eod. tit.* Put. *deciſ. 196. num. 3. lib. 3.*
Card. Seraph. *deciſ. 367. num. 1.*

Et non ſuffragari Iano prouiſionem Capituli, Domini
reſponderunt ex hac ipſa ratione, quòd per 2
collationem factam Cataneo, quæque ab ipſo fuit
acceptata, conſumpta fuerit gratia, & prima vacatio,
quæ ſucceſſit propter obitum Gregorij, *iux. dec.*
Rot. 24. *de præb. in antiq.* quam ſecuti fuerunt Put.
dec. 42. l. 2. Card. Simonett. *de reſeru. c. 56.* & alij plures,
quos referunt Gonzal. *ad reg. 8. gloſ. 15. §. 2. num. 31.*
Garz. *de benef. par. 4. cap. 2. num. 2.* cùm hic effectus 3
eidem collationi communiter tribuatur, vt poſtquàm
illa acceptata fuit, aut ratificata, ipſa per ſe ius in
re tribuat, vt not. Dec. *in c. Si tibi abſenti. de præb. l. 6.*
Gloſ. *in c. Quodam. in verb. Collatio. eod. tit. & l.* & probat
text. *in c. vlt. in §. Sanè. de conceſſ. Præb.* cuius authoritate
motus fuit Rom. *conſ. 350. num. 13. & 17.* Couarr. *variar. reſol. lib. 3. cap. 16. num. 1.* Rot. *deciſ. 24. de præb.* &
deciſ. 87. de reſeruat. in antiq. Neque enim vt hoc Ius
aſſecutus dicatur in beneficio is, cui de eodem beneficio
prouiſum fuit, (ex quo ſolùm iure conſumitur 4
vacatio, cùm non ſatis ſit ius ad rem, ſed tantùm
hoc poſſit ius in re, vt ex cap. *Si electio. de elect. lib. 6.*
concludit Rot. *deciſ. 427 part. 1. diuerſ.* & *deciſ. 498. par. 2. recent.*) opus eſſe poteſt apprehenſione, aut aſſecu- 5
tione poſſeſſionis, dum ipſa poſſeſſio, tanquàm quid
facti, non poteſt hoc ius dare in incorporalibus, &
præſertim in ſpiritualibus, vt in propoſito conſiderauit
Rot. *d. deciſ. 87. de reſeruat.* & *dec. 24. de præb. in antiq.* &
apud Mohed. *deciſ. 9. vt lit. pend.* & è contrà vis, ac ſubſtantia

6 ſtantia ipſius gratiæ conſiſtit in ſola collatione, cùm
ſcriptura, immiſſio in poſſeſſionem, & alia, quæ
ſunt præter ipſam gratiam, ſolùm requirantur, vel in
ipſius teſtimonium, vel propter commoditatem pro-
uiſi, iuxta opinionem Rot. de qua Caſſad. *deciſ.4 num.
4. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. deciſ. 1. de renunciat.* & *de-
ciſ. 2. de penſion. num. 10. ſuper reg.* Vetall. *deciſ. 88. num.
3. par. 3.* Rot. *deciſ. vlt. num. 3. & 4. de reſeruat. in antiq.*
& *deciſ. 336. num. 11. & 12.* & *deciſ. 585. num. 2. part. 1.
recent.* Card. Simonett. *de reſeruat. c. 55. & 56.* qui in
tantum hæc vera eſſe dicit, vt iura, in quibus præter
collationem videtur hæc poſſeſſio requiri, vt *in cap.
Commiſſa. de elect. lib. 6.* & *in c. De multa. de præb.* intel-
ligenda ſint reſpectu pœnæ, quæ in dd. Capitulis poſ-
ſeſſori irrogatur, cùm non abſolutè id negent, vt etiam
hoc ius ex ſola collatione quæſitum intelligatur, & fuit
etiam conſideratum *in d. deciſ. 24. de præben. in antiqu.*

Neque poterat hoc caſu conſtitui differentia inter
collationem, & electionem, vt, ſicut ex collatione po-
tuit conſtitui ius in re, & quòd inde ſequebatur, extin-
7 gui, tam vacatio, quàm reſeruatio; ita per electionem
non fuerit datum, niſi ius ad rem, aut ipſam electio-
nem proſequendam, vt *in c. Si eo tempore. 45. de elect. c.
Vt quis duas. de elect. lib. 6.* Rot. *deciſ. 6. eod. tit. in nou.*
8 quæ ideò dicit per obitum electi in Curia, qui adhuc
confirmatus non fuerit, non cenſeri, quòd beneficium
in Curia vacauerit. *c. penult. de præben. lib. 6.* & ibi Gloſ.
in verb. Collatæ. Gonzal. *ad reg. 8. gloſ. 15 §. 2. n. 2.* Garz.
de benef. par. 4. c. 3. n. 9. Hæc enim differentia non pote-
rat recipi hoc caſu, quo penes Capitulum (à quo ele-
9 ctus fuit Cataneus) certum eſt, quòd erat vtraque po-
teſtas eligendi, & confirmandi, cùm non expectaret
aliam Superioris confirmationem, ita vt, cùm ab ea-
dem confirmatione non dependere deberet validitas
electionis, vtrunque vnico actu præſtare potuerit
idem Capitulum: quia & eligendo cenſebatur confir-
mare, & confirmando eligere, vt dicit Gloſ. *in c. vnic. in
verb. collationem. de rerum permutat. lib. 6. in Clem. Quia
contingit. §. Vt autem. in verb. electionem. de relig. domib.*
Felin. *in cap. Eam te. num. 3.* & *in cap. In noſtra. num.
25. coroll. 32. de Reſcript.* Rot. *deciſ. 1. de elect. in antiq.*
& *deciſ. 6. n. 2. eod. tit. in nou.*

Et quamuis hanc ipſam differentiam inter hos duos
actus oſtendere conarentur informãtes pro Iano, tum
10 ex conſuetudine eiuſdem Capituli: (cuius conſuetu-
dinis rationem habendam eſſe voluit Cardin. *in conſ.
103. n. 7.* vbi proponens exemplum in beneficiis mino-
ribus dixit, quamuis illa prouideri per electionem non
ſoleant; ſi tamen id ferat conſuetudo, vt ſint electiua,
confirmatione tuoc indigere, ita vt ex ſola electione
ius non acquiratur electo:) tum, quia hæc etiam diffe-
rentia videbatur inducta ex diſpoſitione Sac. Concil.
Trid. quatenus *ſeſſ. 7. de reformat. c. 13.* prohibebatur, ne
nominati, præſentati, aut electi ad quæcunque benefi-
cia poſſent in eiſdem beneficiis inſtitui, confirmari, aut
admitti, antequàm ab Ordinariis locorum examinati,
& idonei reperti fuerint; vt propterea ex hoc etiam
capite dici poſſet, quòd plenum ius non fuiſſet aſſecu-
tus Auguſtinus ex ea prouiſione, cùm obiiſſet, ante-
quàm per examen repertus idoneus potuiſſet eam
confirmationem ſuæ electionis obtinere, quam ante
idem examen dari non permittebat authoritas ſac.
Concilij.

Quantum enim ad eam Capituli conſuetudinem,
quantumuis illa probata dici poſſet; non inde tamen
ſequebatur, vt ex primo actu non potuerit perfici gra-
tia ab eo facta Auguſtino, ſiue via electionis proceſ-
11 ſum fuerit, quæ propriè Superioris auctoritatem &
confirmationem expectat, ſiue via collationis, quæ ſo-
la ſui auctoritate nititur, vt dicit Bald. *in l. Barbarius.
de Offic. Prætor. num. 2.* cùm, ſicut dicebam, hæc ſit vis
electionis factæ ab eo, qui etiam confirmandi poteſta-
tem habet, vt idem valeant hæc nomina; quod præ-
ter authoritates adductas probari poteſt exemplo ele-
ctionis factæ à Superiore, ad quem ſolum pertineat 12
ius confirmandi, qui ſi etiam eligat, hoc ipſo cenſe-
tur à ſe electum confirmaſſe, ſecundum Gloſ. *in c. Vt
circa. in verb. Electiones. de elect. l. 6* Felin. *in c. Eam te.
num. 3. de reſcript.* Abbas *in c. Poſt electionem. num. 3.
de conceſſ. præb.* quamuis iure deuoluto ab eo fieri con-
tigerit eadem electio, vt per eundem Abbatem *in c.
Dilectus filius. 12. n. 3. de conceſſ. præb.* & Gloſ. *in cap.
1. in verb. Prouiſionem. de elect. lib. 6.* Et poteſt etiam 13
ratione comprobari: cùm enim non alia ſit ratio, cur
in electione, aut altero eorum actuum, quibus non
niſi ad rem ius quæritur, non tribuatur etiam ius in
re, præter eam: quia, ſcilicet, ius illud ante ſecutam
confirmationem, aut approbationem Superioris ſit
incertum, vt pluribus oſtendit, & multorum autho-
ritate firmat, *dec. 6 de elect. in nou.* ceſſante ea incer-
titudine, ceſſare etiam debet ratio, propter quam non
idem poteſt eſſe effectus eorundem actuum cum iis,
ex quibus illi certi reddi debent; vt de præſentatione, 14
quæ propriè etiam ſit per inferiorem Superiori, & in
qua præſentatus neceſſariò debeat inſtitui, eò quòd
præter ipſum nemo alius præſentatus fuerit, tradit
Garz. *de benef. par. 4. cap. 3. num. 8.* & in caſu, quo 15
idem præſentatus ſolus inter cæteros haberet con-
ditiones requiſitas ex fundatione dictum fuit *in Vi-
cen. beneficij de Cornellas*, 26. Maij præteriti coram me,
& anteà in deciſione facta in eadem cauſa 22. *Iunij*,
1619. coram R. P. D. meo Vbaldo. Data autem hac
poteſtate Capituli, non poterat de illius voluntate
dubitari, an in collatione, quam fecit Auguſtino,
vtrunque actum cumulare intellexerit: quia ex ipſo
electionis inſtrumento, quod datum fuit, conſtabat,
quòd præter actum eligendi declarauit, ſe illi tunc 16
etiam de eadem Præpoſitura prouidere: (quibus ver-
bis, cùm facultas non deficeret, continebatur abſolu-
ta, & perfecta collatio ſecundùm Gloſ. *in c. 1. in verb.
Prouiſionem. de elect. lib. 6.* & *in Clem. cauſam. in verb.
prouiſionis. eodem tit. c. Vt circa. in verb. Electionis. de
elect. lib. 6.* Bald. *in d. l. Barbarius. ff. de off. Prat. num.
42.* Felin. qui hanc doctrinam Baldi ſequitur, *in c. Eam
te. num. 3. de reſcript.*) quamuis cæteroqui varia ſit
notio, ſiue vſus, & vis huius verbi, cùm verifice- 17
tur etiam in electione, aut præſentatione, quæ fiant
in ordine ad inſtitutionem, & confirmationem. *Clem.
vlt.* & ibi Gloſ. *in verb. prouiſiones. de elect.* Cardin. *in
Clem. cauſam. num. 5.* & in Clem. *In pleriſque. n. 16.
eodem tit.* Rot. *deciſ. 141. num. 2. & deciſ. 791. num. 9.
par. 1. diuerſ.*

Hoc modo poterat etiam reſponderi ad difficulta-
tem, quæ proponebatur propter diſpoſitionem ſacri 18
Concilij: quia extat declaratio ſacræ Congregationis,
quam refert Garzias *de beneficiis, parte 9. c. 3. n. 19.* vt
examen in eo Decreto requiſitum ſolum neceſſarium
ſit in iis beneficiis, in quibus requiratur confirmatio
Superioris: non autem vbi eadem beneficia ad ſolam
collationem inferioris pertineant, cùm ſermo ſit in
eodem Decreto de præſentatis, electis, & nominatis
non inſtituendis, aut admittendis ante examen, quod
ſupponit inſtitutionem, & admiſſionem ab alio fa-
ciendam, quàm ab eo, qui præſentauit, aut nomina-
uit, vt dixit Rot. *deciſ. 27. de Præb. in nou.* & in his ter-
minis conſideratum fuit *in vna Mediolanen. Beneficij*,
26. Iunij. 1596. coram Lito, in qua refertur declaratio
eiuſdem ſacræ Congregationis, præterquam & ipſum
examen, quod ibi requirit Concilium, ſolùm ſuſpen-
dere potuiſſet executionem, non autem impedire ac-
quiſitionem tituli, & iuris in re, cum ad hunc effe- 19
ctum vacationis, idem ſit, quòd alicui ſit collatum

Google

certum beneficiom, vel quòd illi debeatur, vt fuit dictum *in vna Burgen. Canonicatus*, 28. *Aprilis*, 1597. coram Card. Pamphilio, & tradit Garz. *de Benef. par.* 1. *cap.* 1. *num.* 144.

Demnm non poterat aliqua vis fieri ſuper confeſſione ipſiuſmet Gabrielis prouiſi apoſtolici, qoatenus ipſe etiam interfuit in ipſo actu capitulari, in quo conceſſa fuit inſtitutio Iano, & in quo narratum fuit, vacaſſe hanc Præpoſituram in menſe Septembris,
20 propter obitum Gregorij Tornielli. Etenim, licèt
idem ſit effectus tacitæ, & expreſſæ confeſſionis, cùm
præſens actui nõ contradicit, vt *in l. Qui patitur. ff. mandat.* & pluribus exemplis declarat Dyn. poſt Gloſ. *in reg. Qui tacet. de reg. iur. lib.* 6. non tamen id ſemper,
21 & iodiſtioctè verum eſt, & in ſpecie vbicunque is,
qui præſens fuit, non poterat ſua contradictione, & diſſenſu huiuſmodi actum impedire, cùm tuoc tacitè conſentiendo nunquam ſibi præiudicet, & poſſit quandocunque eundem actum impugnare, vt fuit doctrina Caſtr. *in l. Caius Seius.* 49. *ff. de pignorat. act.* & probat. tex. *in l. confeſſionibus. ff. de interrogat. action.* Imò neque dici poterat hoc caſu, vt
22 Gabriel eidem actui in ſui præiudicinm conſenſerit,
dum conſenſus, qui ex ea acquieſcentia deducitur, ex ſolo facto negatiuo non contradicendi, conſiderari poteſt, tanquàm proueniens ex diuerſo iure ab eo, quo nunc eundem conſenſum impugnat: cùm enim tanquàm vnus ex capitularibus interſuerit tunc ei electioni ſactæ de perſona Iani; nunc verò eandem electionem impugnet ex iure, quod habet à prouiſione apoſtolica, & tacitam illam ſuam confeſſionem, cùm primùm ſciuit idem ius ſibi competere, expreſsè etiam reuocauerit; benè diſtingui poteſt vterque hic actus, ne alter alteri cenſeatur præiudicium facere, vt not. Doct. *in l. Cùm quedam. C. de adminiſtr. tut.* Bart. *in l. Sicut.* §. *non videtur. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſolu.* Cephal. *conſ.* 148. *num.* 23. Menoch. *conſ.* 58. *num.* 4. Surd *deciſ.* 153. *num.* 17. & *conſ.* 365. *num.* 21. Et declarant pluribus exemplis: In Iudice, qui ſententiam tulit, vt eadem ſententia ei non noceat ratione proprij, & peculiatis intereſſe, quod habeat in cauſa, in qua pronunciauit: in eo, qui ſe tanquàm teſtis alicui inſtrumento ſubſcripſerit, in quo de iure ſuo ageretur: in tutore, & curatore, qui præſtiterint ſuum conſenſum, aut authoritatem interpoſuerint alienationi rei ſibi hypothecatæ: & io ſpecie, atque io his terminis de
23 eo, qui tanquàm Canonicus interfuerit collationi al-
teri factæ, cùm ipſe in eadem collatione ius haberet, tradit Abbas *in cap. Poſt electionem. num.* 7. *de conceſſ. præb.* & fuit dictum *in alia Nouarien. beneficij*, 5. Nouembris, 1586. coram Card. Pamphilio. Et videri poterant hæc eò magis hoc caſu admittenda, quò hoc ius ſuum ſcire non poterat Gabriel, qoando viſus eſt ſuo conſenſu approbaſſe electionem Iani; cùm gratia
24 apoſtolica ibi facta de hac Præpoſitura fuerit poſte-
rior eo conſenſu, & approbatione à ſe data, tanquàm vno ex Canonicis. *l. Non fatetur. ff. de confeſſis. l. Error. ff. de iur. & facti ignor.* Gloſ. *in cap. Quia diuerſitatem. de conceſſ. preben.* Sicut etiam, quia tacitus hic eiuſdem Gabrielis conſenſus, fuit ſuper re beneficiali, cuius materia cùm pendere non poſſit à voluntate partium, ad hunc præſertim effectum, vt ex ea confeſ-
25 ſione ius in beneficio conſtituatur, vt ex Ægid. *de-*
ciſ. 183. & aliis, dicit Sarnen. *ad regul. de triennal. quæſt.* 36. *num.* 3. quidquid eſſet, vbi propter eandem con-
26 feſſionem ſolùm defendi deberet poſſeſſor in ſua poſ-
ſeſſione, vt etiam diſtinxit Rot. *deciſ.* 44. *de teſtib. in antiqu.* & apud Bilignett. *deciſ.* 2. *num.* 4. *de lit. conteſtat.* non ſolùm ea ſua confeſſione, aut tacito conſenſu non potuit idem Gabriel auferre ius Sedi apoſtolicæ conferendi in menſe reſeruato, vt neque potuerit id facere totum ipſum Capitulum. Bart. *in l. Si fortè. num.* 4. *ff. de caſtr. pecul.* & *in l. Si donatione.* 12. *num.* 3. *C. de collation.* Bald. *in l. Alia. num.* 4. *C. de his, quibus vt indign.* Pariſ. *conſ.* 62. *num.* 7. *lib.* 1. & fuit dictum in his terminis *in dicta Nouarien. beneficij*, 5. Nouembris, 1586. coram Cardinali Pamphilio.

Et ita, &c.

REV. PATRIARCHA Manzanedo.

Neapolitana alimentorum, Mercurij,
31. *Maij*, 1606.

ARGVMENTVM.

Patrono an, & quando ab Eccleſia alimenta debeantur.

SVMMARIVM.

1 *Patrono ad inopiam vergenti Eccleſia ſuccurrere tenetur.*
2 *Patrono vt ab Eccleſia alimenta ſint miniſtranda, requiritur, quòd patronus ad egeſtatem peruenerit, & quòd Eccleſia ſuperſit.*
3 *Patronus quando dicatur ita egenus, vt ab Eccleſia alimenta conſequi debeat.*
4 *Patronus non eſt ab Eccleſia alendus, ſi aliàs habeat, à quo ali debeat.*
5 *Frater tenetur fratri in egeſtate conſtituto alimenta miniſtrare.*
6 *Equites Hieroſolymitani emittunt tria vota ſubſtantialia, & per conſequens dicũtur veri Religioſi.*
7 *Monaſterium tenetur alere Monachum, quem ad Religionem admiſit.*

DECISIO XXVI.

Monaſterium Montis Oliueti Neapolitan. non teneri ad alimenta præſtanda D. Equiti Ianuario Orſiæ, Domini reſoluerunt; quia quamuis Gurellus Orſia fundauerit hoc Monaſterium de anoo 1411.
& Eccleſia teneatur patronis ad inopiam vergentibus 1
ſuccurrere, per text. *in c. Quicunque.* 16. *qu.* 7. & *in cap. Nobis. de iurepatr.* nihilominùs D. Eques Ianoarius non probat deſcendentiam à dicto Fundatore, & licèt illam probaſſet, non conſtat de requiſitis à iure, ad
hoc vt à Monaſterio alimenta ſint illi miniſtranda: re- 2
quiritur nanque, quòd Patronus ad egeſtatem peruenerit, & quòd Eccleſiæ ſuperſit, nempe, quòd primò Miniſtri Eccleſiæ alantur, & neceſſaria ad ſeruitium Eccleſiæ ſuppeditentur: quibus miniſtratis, ſi bona Eccleſiæ ſuperſint, ab illa Patronus erit alendus, iuxta Gloſ. fin. *in d. c. Quicunque.* & Abb. *in d. c. Nobis. n.* 6. & ibi Butr. *n.* 22. Lambertin. *de iurepatr. lib.* 3. *art.* 2. *tertia quæſtionis principalis, n.* 2. Paul. de Citadin. *eod. tract.* 6. *par. art.* 4. *n.* 3. & 5. *cum ſeqq.* Roch. *eod. tract. in verb. Et vtile. n.* 1. & 2. Rolan. *conſ.* 5. *n.* 33. *lib.* 3. Caſſados. *deciſ.* 3. *n.* 2. *de iurepatronat.* Surd. *de aliment. tit.* 7. *q.* 32. *n.* 1. & 2. *cum ſeq.* Sed ſic eſt, quòd de dicta egeſtate D. Ianuarij non conſtat, cùm aut habeat annuos ducatos 360. ſibi à fratre Carolo aſſignatos, aut habeat bona ſi-
bi ab eodem Carolo retroceſſa. Vtcunque ſit, non 3
poteſt dici ita egenus, vt prædicta alimenta à Monaſterio habere debeat, ad tradita in d. Gloſ. fin. *in d. c. Quicũque.* quã ſequitur Bald. *in l. fin. in fin. C. de reuoc. don.* &

ad

ad tradita à Lambertin. *d.lib. 3. art. 3. tertia quæſtionis
principalis, num. 2. cum ſeq.* & à Cittadin. *vbi ſuprà, num.
6.* & à Surd. *vbi ſup. tit. 1. q. 54. à num. 15.* Tum etiam,
quia detractis impenſis neceſſariis pro alimentis 24.
Monachorum, & familiæ eidem Monaſterio ſeruien-
tium, & pro cultu diuino, & reparatione Eccleſiæ ne-
ceſſariis non conſtat ſupereſſe bona, ex quibus Mona-
ſterium poſſit D. Ianuarium alere.

Tum etiam, quia Eccleſia non tenetur patronum
4 alere, ſi ipſe aliàs habeat à quo ali debeat. Surd. *d. tit.
quæſt. 54. num. 16.* Dominus autem Ianuarius, quanuis
5 eſſet Patronus, habet dictum fratrem, qui fratri Ia-
nuario in egeſtate conſtituto, teneretur alimenta mi-
niſtrare. Gloſſ. fin. *in l. Qui filium. ff. vbi pupill. educ.
deb.* Cyn. *in l. 2. n. 2. C. de alen. liber.* & ibi Alberic. iſtam
dicens communem *n. 1.* latè Surd. *vbi ſup. tit. 1. q. 25.
in princ.* Vlteriùs, cùm D. Eques Ianuarius ſit Eques
6 religionis S. Ioannis Ieroſolymitani, quam ingredien-
tes tria vota ſubſtantialia emittunt, & per conſe-
quens dicuntur viri Religioſi ex Mohed. *deciſ. 10. de
cauſ. poſſ. & propr.* & Rota *deciſ. 436. n. 2. part. 3. lib. 3.
diuerſ.* Vnde Religio, quæ illum admiſit, tenetur ad
alimenta ei præſtanda, eùm Monaſterium teneatur
alere Monachum, quem ad Religionem admiſit,
7 Caſtr *conſ. 76. n. 1. lib. 1.* qui mouetur duabus rationi-
bus, quas refert, & ſequitur Surd. *vbi ſup. tit. 1. q. 75. n.
1. & tit. 9. q. 27. n. 10.*

REVER. P. D. PIROVANO.

In eadem, Lunæ, 11. Ianuarij, 1616.

ARGVMENTVM.

Patrono alimenta ab Eccleſia an, & quando
debeantur.

SVMMARIVM.

1 *Monachi Oliuetani Neapolis tenentur, quolibet anno in die Purificationis dare vnam candelam ceream Patrono pro tempore exiſtenti.*
2 *Quaſi poſſeſſio releuat ab onere probandi deſcendentiam.*
3 *Paupertas quanam requiratur in patrono ad effectum conſequendi alimenta ab Eccleſia.*
4 *Poſſeſſio redditaum acquiritur per exactionẽ, & vſum.*
5 *Quaſi poſſeſſio acquiritur ex vnica exactione.*
6 *Pauperem quem eſſe, probatur ex diſcuſſione bonorum Iudicis mandato facta.*
7 *Pauper non dicitur patronus, vt pro alimentis ſit ſubueniendus, ſi poſſideat annuos redditus in ſumma ducat. 360.*
8 *Scriptura magis creditur, quàm teſtibus, in concurſu probationum.*
9 *Patronus non dicitur in egeſtate conſtitutus ad effectum conſequendi alimenta ab Eccleſia, quando alij ſuperſunt, a quibus eſt alendus.*
10 *Teſtis ſingularis non probat.*
11 *Patronus ad conſequendum alimenta ab Eccleſia, qualiter teneatur probare ſuperabundantiam redditauum illius.*

DECISIO XXVII.

CVm præſens dubium fuiſſet propoſitum, & reſo-
lutum coram bon. mem. Iuſto vſque de anno
1607. 5. Martij, & cauſa per mortem illius Auditoris
non extenſa deciſione ad me deuoluta fuerit, cauſam
iterum ſuper eiſdem de ordine DD. propoſui, in qua

Cenſuerunt ſtandum eſſe indeciſis coram R.P. D.
Manzanedo, 31. Maij, 1606. vbi firmatum fuit, Mona-
ſterium montis Olueti Neapolitan. non teneri ad ali-
menta præſtanda D. Eq. Ianuario Orſiæ.

In hac enim diſputatione pro fundamento inten-
tionis D. Equitis tria erant probanda; iuſpatronatus;
paupertas ex parte petentis alimenta; & quòd Reli-
gioni ſuperabundent redditus dempta condecenti
24. Monachorum ſuſtentatione, ac aliis neceſſariis pro
reparatione & ſeruitiis Eccleſiæ.

Primum non controuertebatur: ſed tantummodo,
quòd D. Eques non probat deſcendentiã à primo fun-
datore Gurello; quam tamen Domini exiſtimabant
non eſſe neceſſariam, cùm hodie appareat, fundatorem
iniunxiſſe Monachis, vt quolibet anno in die Purifica- 1
tionis darent vnam candelam cereã Patrono pro tem-
pore exiſtenti: & iuxta fundationis tenorem, D. Equi-
tem candelam in eo die recepiſſe; quod probant teſtes
dati; cum quibus concurrit fides nobilium, & reſolu-
tio facta in conſilio Neapolitano ſuper eiſdem præ-
eminentiis inter impreſſas per Vinc. de Franc. 85. *par.
1.* per quam D. Carolus, frater Equitis, obtinuit à Nun-
cio manutentionem in perceptione candelę: quod ſuf- 2
ficere viſum fuit in hac materia, vt Eques releuetur ab
onere probandi, *c. Conſultationibus. de iurepatr.* & ſæpè
fuit reſolutum, vt *in Firmana iuriſpatronatus,* 15. Maij,
1611. coram Illuſtriſſimo Cardinali Lancellotto; *in
Placentina Capellania,* 14. Maij, 1614. coram Re-
uerendiſſimo D. Decano.

Paupertas autem non videbatur ſufficienter proba- 3
ta: nam, etſi ſumma egeſtas non ſit attendenda in hac
ſpecie probationum, ſed inopia reſpectiuè ad condi-
tionem nobilitatis perſonæ, vt per Couar. *lib. 2. var.
reſol. c. 6. n. 8.* & Menoch. *de arbitr. caſ. 65. n. 9* quod
etiam firmauit Rota *in cauſa Regien. Prioratus,* 1. Iulij,
1506. & 19. Iunij, 1598. coram bon. mem. Penia: tamen
viſũ eſt, inopiæ ſatis ſuccurſum ex certa quantitate an-
nuorum redditaum in ſumma ducatorum 360. eidem
Equiti in renunciatione bonorum facta Carolo eius
fratri aſſignata, & eeſſa pro parte ſuper gabellis ciui-
tatis Neapolis, & ſuper vniuerſitate Nardo, & eorun-
dem redditaum, vt ex fide Officialium Ciuitatis Nea-
polis ſub die 15. Martij, 1607. quæ datur, adeptus eſt 4
poſſeſſionem per exactionem, & vſum, *c. Querelam. de
elect.* Anchar. *in c. Sine poſſeſſione. n. 8. de reg. iur. in 6.* Et
ſufficit vnica receptio, & exactio ad conſtituendum 5
aliquem in quaſi poſſeſſione. Rip. *in c. Cùm Eccleſ. Su-
trina. n. 53. de cauſ. poſſ. & propr.* Alex. *conſ. 74. n. 16.
lib. 4.* Roman. *conſ. 311. in fin.* Ideò, cùm Eques nõ pro-
bauerit quòd huiuſmodi redditu priuatus fuerit, vel 6
vrgentiam ſuorum creditorum, ſaltem per diſcuſſio-
nem bonorum, mandato Iudicis factam, prout niſus
eſt probare in Carolo eius fratre: quem modum pro-
bandi paupertatem inter cæteros meliorem exiſtima-
uerunt, Angel. *in l. Si verò. §. Si qui pro rei. ff. Qui ſatiſ-
dar. cog.* Rom. *conſ. 163. n. 4.* ſequitur dicendum, quòd 7
adhuc poſſidens annuos redditus in ſumma duc. 360.
non videatur in tali egeſtate conſtitutus, vt pro ali-
mentis ſit ſubueniendus, iuxta diſpoſitionem *c. No-
bis. de iurepatr.* requirentem modeſtam ſubuentionem.

Non obſtant fides nobilium, & teſtes dati in Sum-
mario affirmantes, Eq. Ianuarium effectum eſſe pau-
perrimum, dum ſcuta 5000. quæ ex patrimonio & hæ-
reditate matris illi obuenerant, in expeditione Belli
pro Catholica Maieſtate expendit.

Quia fuit reſponſum, illorum teſtimonium non
concludere in dicto, cùm non excludant, quin reddi-
tus prædicti duc. 360. adhuc in bonis Equitis eſſe poſ-
ſint.

Ideò in concurſu probationum magis ſtetur fidei 8

ſcripturæ, quàm teſtium. *l.Cenſus.ff. de probat.* Gloſſ.
in c. Tertio loco. in verſ. Teſtium. circa med. eodem tit.
de probat. Roman. *conſ.319. num.5.* neque excludunt,
quin maior portio bonorum ex prædictis hæredibus
in parte Equitis obuenire deberet, cui non potuit
Eques renunciare in præiudicium Eccleſiæ, vt ab ea
exinde perciperet alimenta. Præterea, non etiam ex-
cludunt Carolum fratrem, & Mileuitanam Religio-
nem, quio etiam poſſint, & debeant præſtare huiuſ-
9 modi alimenta: quo caſu Eccleſia conueniri non po-
teſt, cùm de egeſtate non conſtet, quando alij non
ſuperſunt, ad quos ſimile onus pertinet, Bart. *in l.*
Si quis à liberis. §. Item reſcriptum. ff. de lib. agnoſc.
Surd. in his terminis, *de alim. tit.8. q.54. n.16. verſ.*
Ego tamen.

Tertium pariter, quòd redditus ſuperabundent,
non probatur: quia datur vnicus teſtis in Summario
num.11. deponens de publica voce, & fama, quòd
Monaſterium habet redditus ſcut. 28. mill. ex quibus
10 abſque incommodo cultus diuini poterunt alimenta
ſubminiſtrare, cuius dictum nedum attenta ſingu-
laritate non releuat, *l. Vbi numerus. ff. de teſtib.* ſed
etiam, quia ratio ſcientiæ deducta ex publica voce,
& fama, non ſufficit ad probandum ſuperabundan-
11 tiam redditus: ſed neceſſe eſt concludenter probare,
corpora bonorum, in quibus conſiſtunt redditus, vt
inde ſciri poſſit, an augmenta prouenerint ex prima
dotatione, vel aliunde: & ſi ex prima, an deductis
impenſis Eccleſiæ neceſſariis aliquid ſuperexiſtat: &
ſi aliunde, an nihilominùs Eccleſia teneatur vltrà
quàm ferant redditus rei in dotem datæ. Surd. *de*
alimen. tit.1. q.34. n.10.

EMINEN. CARD. VIRILE.

Calaguritana iuriſpatronatus, Veneris, 16.
Februarij, 1629.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus honorificum ex quibus
acquiratur.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus ad acquirendum, an requirantur co-*
pulatiuè, fundus, conſtructio, & dos, ſiue ab vno,
ſiue à diuerſis: an verò ſufficiat ſola conſtructio,
vel dotatio, num. 2.

3 *Iuſpatronatus honorificum acquiritur ex ſola con-*
ſtructione.

4 *Iuſpatronatus honorificum in Eccleſia conuentuali*
acquiritur ex ſola conſtructione abſque dote.

5 *Iuſpatronatus honorificum acquiritur ex ſola con-*
ſtructione abſque reſeruatione, niſi expreſsè remit-
tatur: & quare, n. 6.

DECISIO XXVIII.

Firmarunt Domini, conſtare de iurepatronatu
honorifico. Nam, licet non deſint, qui velint,
ad acquirendum iuſpatronatus tria copulatiuè requi-
1 ri, ſcilicet, fundum, conſtructionem, & dotem, ſi-
ue ab vno, ſiue à diuerſis. Roch. de Curt. *de iurepa-*
tronat. in 1. n.3. ante finem, & n.4. & in verb. Eccleſiam
fundauit. n.1. q.2. & verb. Contraxit. n.3. q.3. & verb. do-
tauit. n.1. Abbas *conſ.106. n.2. col.1. in fine verſic. Quod*
etiam d. par.2. & in cap. Ad audientiam. n.4. de Eccleſ.
ædific. Ioan. de Anan. *conſ.14. n.4. verſic. Illud probo.*
Greg. Lopez *p.1. tit.15. leg.1. gloſ.3.* Didacus Perez
tom.1. ord. fol.136. verſic. Fundatione igitur. & fol.137.
verſic. Sexto quæritur. Moneta *tract. de commut. vltim.*
volunt. cap.10. n.102. verſic. Ego verò has. de beneficiis.
par.5. c.9. n.44. Caſtad. *deciſ.6. num.10. de iurepatr.*

Et pro contraria opinione, quòd ex ſola conſtru-
ctione, vel dotatione acquiratur iuſpatronatus, cùm 2
iura alternatiuè loquantur, & propterea vnum con-
currere ſufficiat, videtur textus *in cap. Nobis.* & *ibi*
Gloſ. *in verb. Conſtruxerit. cap. Quoniam.* & *ibi* Gloſ. *in*
verbo, Fundatores. de iure patronat. cap. Filiis. cap.
Decernimus. c. Monasterium. 16. quæſt.7. c. Significauit. de
teſtibus. Gloſ. magna *in cap. Piæ mentis. 16. quæſt.7.*
Abb. *in c. Audientiam. n.10. & 11. de Eccleſ. ædifican.*
& *in c. Propoſuit. n.1. de fil. Presbyt.* & *ibi* additio Abb.
in cap. Nobis. n.2. Cardin. *n.3.* Ioan. Andr. *n.6. & 7.*
Butr. *n.1.* Boïc. *n.1.* Anchar. *in princ. & n.6.* Hoſtienſ.
n.3. de iurepatron. Beroſ. *in cap. Quoniam. n.95. eod. tit.*
Hoſtien. *in ſumma, de iurepatron. n.2.* Abb. *conſil.54.*
n.1. part.1. & conſil.59. n.1. & 3. part.2. Cardinal.
conſil.111. n.2. verſic. Ad quos reſpondeo. Ioan. de
Anan. *conſ.24. verſic. Iſtud probo.* & *ibi* Bologn. *n.6.*
Menochius *conſ. 241. num. 3. & 4. & lib.3. præſumpt.*
90. n.4. & 5. Lambert. *de iurepatr. lib.1. part.1.*
quæſt.1. art.1. n.18. verſic. Venio igitur ad primum. Et
probo argumentum, vbi reprobat Roch. Et *quæſt.*
3. art.1. n.1. & 2. & quæſt.2. art.4. n.11. Spin. *in ſpecul.*
teſt. gloſ.4. principali, n.28. & 29. Paulus de Citta-
dinis *de iurepatron. p.3. n.1.* Vgol. *de offic. & poteſt. Epi-*
ſcopi, cap.51. in princip. n.6. & Franciſcus Leo *in the-*
ſauro fori eccleſ. p.2. quæſt.6. Botell. *in Summa, deciſ.*
1. tit.32. n.23. Verall. *deciſ. 33. p.2.* Rot. *diuerſ. part.*
1. deciſ.598. n.1. & part.4. deciſ.565. n.2. Rot. *deciſ.*
5. de iurepatron. in antiquis. Riccius *deciſ.72. n.5. &*
ſeq. p.1. & Concil. Trid. *ſeſſ.25. cap.9. & ſeſſ.24. cap.*
12. vbi loquitur alternatiuè, & dicit eit. titulus iu-
riſpatronatus ex fundatione, vel dotatione.

Tamen nunc omiſſa iſta diſputatione, quam Do-
mini ſuo tempore, quando caſus poſtulabit, declara-
bunt, & opiniones conciliabunt in præſenti caſu ex
duabus rationibus dixerunt, fuiſſe acquiſitum iuſpa-
tronatus honorificum. Prima eſt, quòd, cùm non
agatur ad effectum acquirendi ius præſentandi; ſed 3
acquirendi iuſpatronatus honorificum, ſufficit ſola
conſtructio *d. cap. Nobis.* & *ibi* Gloſ. Abb. *n.5.* Ioann.
Anch. *n.15 de iurepatr.* Lambert. *de iurepatr. lib.1. part.*
2. quæſt.11. artic.7. n.5. & in aliis locis ſupracitatis. Ioann.
de Anan. *conſil.24. n.4. verſic. Illud probo. & ibidem* Bo-
logninus *n.6* Franciſcus Leo *in theſauro fori eccleſ. p.2.*
artic.16. n.72. Mantic. *deciſ.244. n.1.*

Altera eſt, quòd cùm ſimus in Eccleſia conuentua- 4
li regulari Mendicantium vtique abſque dote, ex
ſola conſtructione, acquiritur iuſpatronatus honori-
ficum, *d. cap. Nobis.* Lambert. *part.1. quæſt.11. art.7. n.*
5. & lib.3. quæſt.1. principali, n.4. cum plurib. ſeqq.

Atque huiuſmodi iuſpatronatus acquiritur ex ſola 5
conſtructione, abſque reſeruatione, niſi expreſsè
remittatur. Lambert. *de iurepatr. lib.1. part.1. quæſt.2.*
art.4. n.12. Rot. *deciſ.5. de iurepatron. in antiq.* & fuit di-
ctum *in Iacen. portionis*, 10. Nouembris, 1591. co-
ram bon. mem. Card. Pamphilio.

Ratio autem, quare ex conſtructione acquiratur 6
iuſpatronatus honorificum, illa eſt: quia Eccleſia de-
ducitur de non eſſe, ad eſſe: & cùm conſtructor fa-
ciat expenſas conſiderabiles, æquum eſt, vt in illa
Eccleſia honorentur, & inuitentur Chriſti fideles ad
ſimilia peragenda. Quòd autem Ortunus, & Mat-
thæus, filius de Anquirra, conſtruxerint Eccleſiam
ſuis ſumptibus, probatur ex inſcriptione, ex armis,
ex teſtibus, & expenſis, quæ præſumuntur factæ de
pecuniis propriis; & verba Ortuni, quòd cupiebat,

vt apponerentur arma Caroli V. fuerunt prolata in venerationem tanti Principis.

Firmara acquiſitione iuris patronatus honorifici, an alimenta in caſu inopiæ debeantur, & an requiratur conſenſus Patroni in electione Abbatiſſæ, particulariter videndum erit.

Et ita, vtraque parte, &c.

REVERENDISS. P. D. PIROVANO.

Ianuenſ. Iuris honorifici, Veneris, 17. Maij, 1630.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus honorificum in Eccleſia regulari acquiritur ſola conſtructione, abſque alia reſeruatione.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus honorificum obtineri poteſt in Eccleſia regulari.*

2 *Iuſpatronatus honorificum ſola conſtructione acquiritur, abſque alia expreſſa reſeruatione, modò expreſſè non remittatur.*

3 *Ius honorificum olim debebatur construenti intuitu munificentiæ, & in præmium operis conſpicui.*

4 *Probationes leniores, & demonſtrationes ſufficiunt in materia antiqua, & difficilis probationis.*

DECISIO XXIX.

QVærebatur de pertinentia iuriſpatronatus, ſeu de præeminentiis illius in Choro, & Capella maiori Eccleſiæ Sanctæ Catharinæ Monachorum Sancti Benedicti Ciuitatis Ianuen: ſed Dominis placuit priùs videre de fundamento eiuſdem, & hodie hac parte examinata dictum fuit conſtare de patronatu honorifico reſeruando quæſtionem de pertinentia ad aliam diem.

1 Eſt enim certum, quòd iuſpatronatus honorificum poteſt obtineri in Eccleſia regulari, *c. Nobis. de iurepatronatus*. Lamb. *eodem tit. lib. 1. par. 1. quaſt. 11. art. 7. num. 5. & lib. 3. quaſt. 1. num. 3.* Rocchus *in verbo, honorificum, num. 99.* & latiſſimè fuit firmatum *in Calaguritana Iuriſpatronatus*, 16. Februarij, 1629. coram Eminentiſſimo Cardinale Virile: &

2 ſimiliter ſola conſtructione acquiritur, *d. c. Nobis. de iurepat.* Caſſad. *eod. tit. deciſ. 6. num. 2.* Lamber. *de iurepatr. lib. 1. par. 5. quaſt. 11. art. 7. num. 5.* Ioan. de Aoan. *conſ. 24. num. 4.* Franciſcus Leo *Theſaur. for. eccleſ. par. 2. art. 56. n. 72.* Nec requiritur expreſſa reſeruatio, modò expreſſè non remittatur, ex quo à canone conceditur reſeruatio, *d. c. Nobis. de iurepatronatus*, Rot. *deciſ. 5. eodem tit. in antiquis*, Lambert. *lib. 1. p. 1. quaſt. 2. art. 5. num. 12.* & idem fuit firmatum *in Iacen. portionis*, 10. Decembris, 1591. coram bon. mem. Card. Pamphilio ſeniori, & *in Florent. Subdecanatus*, 21. Maij, 1618. coram D. meo Durano: & non immeritò, quia olim

3 huiuſmodi præeminentiæ de iure debebantur intuitu munificentiæ, & in præmium operis conſpicui conſtruenti, *l. Qui liberalitate. ff. de oper. pub. l. Legatum. in fine. ff. de adminiſtr. rer. ad Ciuit. pertin.* Bald. *in l. 1. C. vt nemin. liceat tign. impon.* In præſenti autem ſufficienter viſum fuit conſtare de conſtructione Chori, & Capellæ maioris, quæ in ipſo Choro continetur: quia dantur Codicilli Vincentij Sauli, in quibus legando multa pro ornatu Chori, & Capellæ prædictis, dixit, quem Chorum & Capellam ipſe codicillans ſe fabricare feciſſe ſuis propriis impenſis, quæ enunciatiua, etſi ſola non ſufficeret, quamuis antiqua, nempe, &c. anno 1555. Attamen, iunctis aliis, ſcilicet, legato pro ornando Choro, & Capella, ac reparatione eorundem, & pro victu Monachorum, conſtructione Sepulturæ, appoſitione inſignium inter Capellæ, & Chori ambitum, & demum concurrente effectuatione legati, quoad omnia onera in codicillis contenta probata per ſucceſſiuas Monachorum exactiones ex locis montium aſſignatis in Codicillis, inde reſultat proba- 4
tio veritatis enunciatiuæ prædictæ in materia antiqua & difficilis probationis, quæ contentatur leuioribus probationibus & demonſtrationibus, Seraph. *deciſ. 1141. & 230. num. 1.* impreſſis coram D. meo Decano. Felin. *in c. Sicut. num. 35. de re iud.* Rot. *deciſ. 697. num. 2. p. 1. recent.*

Et ita, &c.

R. P. D. GHISLERIO.

Argentina Coadiutoriæ, Veneris, 21. Febr. 1631.

ARGVMENTVM.

Gratia coadiutoriæ Monaſterij ex quibus cenſeatur iuſtificata.

SVMMARIVM.

1 *Papa atteſtanti de actu coram ſe geſto creditur.*

2 *Conſenſus habet vim reſignationis.*

3 *Conſenſus non probatur ex verbis conditionalibus.*

4 *Conſenſus interueniſſe præſumitur, vbi literæ ſunt expeditæ.*

5 *Conſenſus omnium requiritur, nec ſufficit maior pars, quando agitur de præiudicio Eccleſiæ, & de actu voluntario.*

6 *Conſenſum fuiſſe capitulariter præſtitum, probatur ex atteſtatione Notarij in inſtrumento mandati.*

7 *Capituli pars maior, & ſanior conſtituitur ex duabus ipſius partibus.*

8 *Conſenſus maioris partis Capituli ſufficit in rebus, quæ concernunt vtilitatē, & neceſſitatem Eccleſiæ.*

9 *Capituli integra poteſtas reſidet penes totam Vniuerſitatem, ſeu maiorem eius partem.*

10 *Coadiutoria datur pro neceſſitate Eccleſiæ, & non perſonæ, cui conceditur.*

11 *Correſpectiua dicuntur omnia, quæ in eadem ſupplicatione fiunt.*

12 *Supplicatio præſumitur porrecta ab eo, qui dedit mandatum ad ſupplicandum.*

13 *Reſcriptum, in quo vtraque pars eſt ſupplicans, iuſtificatione non indiget.*

14 *Iuſtificationis in materia ſufficit ſemiplena probatio.*

15 *Clericatus probatur ex literis patentibus Ordinarij.*

16 *Literæ plenè probant contra ſcribentem.*

17 *Valor taxatus in libris Cameræ, non eſt iuſtificandus; ſed ſufficit fides extracta ex dictis libris, & n. ſeq.*

18 *Libris Cameræ fides adhibetur.*

19 *Valor obtentorum iuſtificatur ex qualibet leui probatione.*

20 *Citatio per affixionem non ſuffragatur, quando adeſt procurator in loco.*

21 *Teſtes examinati, parte non legitimè citata, non probant.*

22 *Recuſatio vt valida ſit, fieri debet coram Notario, & teſtibus; & cum iuramento, & appellatione ab vlteriori proceſſu: & n. ſeq.*

24 *Appellatio*

24 *Appellatio interponi debet coram Iudice.*
25 *Iudex recuſatus poteſt ad vlteriora procedere, quando fuit recuſatus à procuratore minùs legitimè conſtituto.*
26 *Citatio generalis ad omnes actus, & ad conſtituendum procuratorem, licèt nimis vaga, ſupplet defectum citationis alias particulariter in quolibet acta requiſita.*
27 *Citatio per contradictas ſufficit, quando prima citatio fuit perſonalis.*
28 *Procurator poſt comparitionem debet citari ad ſingulos actus.*
29 *Citatio non requiritur contra procuratorem non habentem mandatum ad defendendum; ſed tantùm conſtitutum ad inſinuandum cedulam recuſationis.*

DECISIO XXX.

EMinentiſſimus Dominus Cardinalis à Lotharingia, à ſanct. mem. Gregorio XV. obtinuit, ſe deputari Coadiutorem perpetuum cum futura ſucceſſione, Abbati Mauri Monaſterij Argentin. Diœc. ſed cùm Abbas, & Monachi ſe oppoſuerint executioni Litterarum apoſtolicarum, ſuper illarum iuſtificatione contigit dubitari. Et à me propoſito dubio, an gratia coadiutoriæ ſit iuſtificata, Domini eam cenſuerunt iuſtificatam, tam ex conſenſu Abbatis, & Monachorum, quàm ex depoſitionibus teſtium, quæ coadiuuant probationem.

Conſenſus Abbatis, & Monachorum benè probatur, tam ex ſupplicatione, quàm ex mandato procuræ ad conſentiendum coadiutoriæ: nam reſpectu ſupplicationis Cardinalis coadiutor, Abbas coadiutus, & Monaſterium ſunt Oratores in eadem ſupplicatione.
1 De hoc atteſtatur Papa, cui creditur, cùm atteſtetur
de actu coram ſe geſto. *Clem. 1. de probat.* vbi Gloſ. *in verb. Feciſſe narramus.* Felin. *in cap. Cùm à nobis. de teſtib.* Gabr. *concluſ. 2. n. 7. de probat.* Et in litteris coadiutoriæ leguntur infraſcripta verba: *Expreſſo eiuſdem Federici Abbatis, & dilectorum filiorum Conuentus, & Monachorum dicti Monaſterij, ad hoc accedente conſenſu, apoſtolica authoritate, tenore præſentium conſtituimus, & deputamus*, &c. Ex quibus conſtat de conſenſu ha-
2 bente vim reſignationis. Gloſ. *in verb. Aſſenſus, cap.*
Beneficium. de regular. lib. 6. Put. *deciſ. 429. lib. 1. & deciſ. 58. lib. 3. in correct.* Caputaq. *deciſ. 120. par. 5.* bon. mem. Card. Caualer. *deciſ. 561. num. 4 & ſeqq.* Nec po-
3 teſt applicari, quòd ſupradicta verba ſtent conditio-
naliter, quatenus, ſcilicet, accedat conſenſus; ideóque non probent conſenſum, *l. Pecuniam, quam. ff. ſi cert. pet. cap. Si pro te. de reſcript. in 6.* Put. *deciſ. 269. & 282. lib. 3.* Quia ſtant cauſatiuè, ex quo acceſſit con-
4 ſenſus, aliàs litteræ non fuiſſent expeditæ. Caputaq.
dict. deciſ. 520. & 203. par. 1. Put. *dict. deciſ. 429. num. 6. lib. 1. in correct*, & ideò intelliguntur de conſenſu iam præſtito, & de conditione adimpleta.

Reſpectu mandati conſtat quoque de conſenſu Abbatis, & Monaſterij, ad conſentiendum coadiutoriæ, & in mandato explicitè narrantur omnia, quæ in litteris coadiutoriæ continentur; & ex inſtrumento, quod datur in Summario, apparet de conſenſu præſtito per procuratorem ſpecialiter conſtitutum. Nec releuat, quòd duo Monachi non interuenerint in Capi-
5 tulo; cùm tamen requiratur conſenſus omnium, nec
ſufficiat maior pars, cùm agatur de præiudicio Eccleſiæ, & de actu voluntario. Pariſ. *conſ. 90. num. 15. vol.*
4. Rota *in Burgen. concordiæ, 14. Ianuarij*, 1611. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano. Quia de contrario ap-
6 paret ex inſtrumento mandati, quod datur in Summa-
rio, in quo Notarius atteſtatur, illud fuiſſe capitulariter conceſſum, cui creditur de iſto actu ex traditis à

Gabr. *concluſ. 1 de fid. inſtrum.* Neque probatur, quòd Monachi, qui modò contradicunt, tunc temporis eſſent de Capitulo, & Conuentu: nec in litteris narratur, quòd omnium conſenſus interuenerit; ſed quòd Conuentus conſenſit: & cùm per coadiutoriam prouideatur indemnitati Eccleſiæ, ſtante infirmitate Prælati, & aliis cauſis in ea narratis, quæ concernunt illius vtilitatem, & neceſſitatem; ſufficit pro illa conſenſus
duarum partium ex tribus ipſius Capituli, quæ duæ 7
partes conſtituunt maiorem, & saniorem partem, ad text. *in cap. vnico, de Cler. ægrot. in 6.* vbi Gloſ *in verbo,*
Duæ partes. Et ſufficit, quòd datum fuerit à maiori 8
parte Capituli, *c. 1. cap. fin. de his, quæ fiant a maior. par. Cap.* Ioannes Andr. *in c. Quod omnes. n. x. & ſeqq. de reg. iur.* Mantic. *deciſ. 86. num. 4.* Rota *in Pampilonen. de Sangallo, 20. Februarij*, 1576. coram Corduba. Illius enim integra poteſtas reſidet penes to- 9
tam Vniuerſitatem, ſeu eius maiorem partem. Butr. *in cap. 3. num. 11 de iurepatr.* Abb. *conſ. 57. num. 1. lib. 2.* Rot. *in Firmana altaris, 10. Iunij*, 1614. coram bon. mem. Vbaldo. Et hæc tantò magis procedunt in actu
neceſſariò ob timorem dilapidationis bonorum Ec- 10
cleſiæ; & coadiutoria datur pro neceſſitate Eccleſiæ, & non perſonæ, cui conceditur coadiutoria. Rota *in recent. deciſ. 570. num. 4. par. 1.* & propterea cùm non verſemur in actu voluntario, ſed neceſſario, ſufficit mandatum ad conſentiendum fuiſſe datum à maiori parte Capituli, *d. c. 1. & c. fin. de his, quæ fiunt à maiori parte Cap.* cum aliis *ſuprà* allegatis.

Quare, cùm in ſupplicatione, tam D. Cardinalis, quàm Abbas ſint nominati pro Oratore, & vterque ſupplicauerit, gratia dicitur iuſtificata ex propria
ipſius Abbatis confeſſione, etiam quoad narrata per 11
D. Cardinalem, cùm omnia videantur correſpectiuè facta ad not. per Felin. *in cap. Paſtoralis de reſcript.* Put. *deciſ. 511. in fin. lib. 2. in correct.* Et fuit reſolutum *in Romana penſionis*, 25. Ianuarij, 1627. coram Eminentiſſimo Cardinali Virili. Et licèt conſenſus non probetur ex eo tantùm, quòd quis pro Oratore nominetur in gratia; attamen ceſſat obiectum ex atteſtatione Papæ, ex verbis *ſuprà* relatis, & ex man-
dato Abbatis, & Conuentus ad ſupplicandum: & 12
proptereà, ſupplicatio præſumitur ab eis porrecta, prout tenuit Rota *in recentior. deciſ. 529. par. 1*, vbi latiſſimè. Et talis confeſſio comprobatur ex ſupradi-
cto mandato. Vnde ſtantibus geminatis confeſſioni- 13
bus non indiget verificatione reſcriptum, in quo vtraque pars eſt ſupplicans. Mohedan. *deciſ. 331.* Guidobon. *deciſ. 141.* Seraphin. *deciſ. 709. num. 2. & 1017. num. 3.* Rota *in Salamantina penſionis*, 26. Maij, 1593. apud Garziam *de benefic. part. 1. cap. 1, num. 424.*

Prætereà, vltra dictum conſenſum datur etiam iuſtificatio gratiæ ex teſtibus examinatis à Domino Cardinali ſuper eiſdem cauſis, quæ fuerunt narratæ in
gratia pro impetranda hac coadiutoria, cùm tamen 14
in materia iuſtificationis ſufficeret ſemiplena probatio. Ægid. *deciſ. 112. 114. & 675.* Biſignett. *deciſ. 6. de probat.*

Clericatus probatur ex Litteris patentibus Ordi- 15
narij. Summ *num. 1.* Seraphin. *deciſ. 741.* bon. mem. Cardinalis Caualcrius *deciſ. 483. num. 6. & deciſ. 172, num. 4.* ætas 13. annorum ex teſtibus ſuper octauo articulo Summ. *vbi ſuprà.* Qualitas, & deſcendentia D. Cardinalis, etſi notoria; iuſtificatur tamen ex ſupradi-
ctis teſtibus, & litteris miſſiuis Abbatis, de quibus *in* 16
Summario num. 6. quæ plenè probant contra ſcribentem, *l. Publia. §. fin. ff. depoſit. l. Si aliquid per epiſtolam, C. de donat.* Burſat. *conſ. 253. num. 39.* Boër. *deciſ. 482. num. 6. & 333. num. 9.* Quòd Federicus, de quo fit mentio in litteris, tunc temporis eſſet Abbas Mo-
naſterij

Digitized by Google

naſterij controuerſi vltra atteſtationem, de qua in
mandatis procuræ, & litis ſuſtentationem, probatur
ex teſtibus *ſuper primo articulo Summ. num.* 4. prout
ætas ingraueſcens 60. annorum, infirmitas, & impo-
tentia Abbatis ex iiſdem teſtibus *ſuper* 2. 3. *&* 4. *Summ.*
17 *num.* 5. & ex litteris Abbatis *Summario dicto, n.* 5. Va-
lor Monaſterij cùm ſit taxatus in libris Cameræ, non
eget alia iuſtificatione. Caſſador. *deciſ.* 19. *ſuper regu-
la*, & fides extracta ex dictis libris ſufficit. Rota *deciſ.*
18 611. *num.* 2. *par.* 4. *diuerſ.* Prout etiam valor aliorum be-
neficiorum, quæ ipſe D. Cardinalis obtinebat, con-
cludenter probatur, tam per teſtes, quàm ex taxa in
eiſdem libris Cameræ: & ſufficit expreſſio valoris per
taxam propter fidem, quæ adhibetur libro ſanct. mem.
Greg. XV. *deciſ.* 89. *num.* 6. *&* 490. *num.* 2. Expecta-
tiua pro Eccleſia Tullen. penſionis, & reſeruatio fru-
ctuum Abbatiæ nuncupatæ de Bellocampo, probatur
ex litteris apoſtolicis prouiſionum, de quibus *in Sum-
mario, num.* 9. & ex teſtibus 1. 2. 3. & 12. ſuper 10. 11.
12. 13. & 14. *art. Summ. d. num.* 9. qui probant publi-
19 cam vocem, & famam, licèt in hoc ſufficiat quælibet
leuis probatio. Ægid. *deciſ.* 684. ſanct. mem. Gregorius
XV. *deciſ.* 78. *num.* 4.

Non obſtat nullitas examinis allegata pro Abbate
ex eo, quòd Iudex fuerit recuſatus, vt ſuſpectus, tan-
quàm vaſſallus Domini Cardinalis; & elegerit locum,
in quo reſidet Curia Sereniſſimi Ducis Lotharingiæ,
fratris eiuſdem D. Cardinalis; denegauerit copiam
articulorum ad effectum conficiendi interrogatoria,
20 & teſtes fuerint examinati ſine citatione procuratoris,
ac demum non potuerit ſuffragari citatio per affixio-
nem, cùm adeſſet procurator in loco. Caputaq. *deciſ.*
35. *par.* 3. Rota *in recent. deciſ.* 179. *num.* 1. *par.* 1. *&* 486.
21 *num.* 2. *par.* 2. & propterea ſupradictos teſtes nullum
facere gradum probationis. *cap.* 1. *de teſtib. l. Si quando.
C. eodem.* Rota *in recent. deciſ.* 413. *num.* 3. *par.* 1.

Nam recuſatio Iudicis remiſſorialis ceſſat: quia,
cùm etiam fuerit recuſatus Auditor Rotæ, vt friuola,
& calumnioſa fuit reiecta, eáque non fuit facta coram
22 Iudice remiſſoriali, ſed tantùm coram Notario, & te-
ſtibus, & ſine iuramento, quod omninò eſt neceſſa-
rium ad validitatem recuſationis. Gloſ. Bald. Angel. &
alij *in l. Acutiſſimi. C. de iudic.* Lanfranc. *in cap. Quo-
niam contra. in verb. Recuſationes. num.* 8. *de appellat.*
23 Rota *deciſ.* 2. *num.* 5. *par.* 1. *diuerſ.* Nec poſt prætenſam
recuſationem fuit appellatum ab vlteriori proceſſu. In-
nocent. *in cap. Cùm ſpeciali. num.* 6. *de appellat.* Achill.
deciſ. 1. *de excep.* Caputaq. *deciſ.* 300. *par.* 2. Rota *in re-
cent. deciſ.* 284. *num.* 4. & coram bonæ memoriæ Cardi-
nale Caualerio, *deciſ.* 348 *num.* 4.

Nec facit, quòd recuſatio fuerit eidem Iudici in-
timata per procuratorem conſtitutum ad inſinuan-
dum, quia inſinuatio huiuſmodi non habet vim ap-
pellationis coram Iudice interponendæ: nam ſem-
per ſubſiſtit, quod non appellatur: ſed appellatio
24 anteà interpoſita inſinuatur; & tamen debet inter-
poni coram Iudice. *l. Omnem honorem. C. Quand.
prouoc. non eſt neceſſe. cap. Vt debitæ. de appellat.* Nec
ſubſiſtit, quòd Iudex remiſſorialis ſit conterraneus,
cùm ſit incola ciuitatis Metenſis extra dominium
Ducatus Lotharingiæ, & ſit perſona eccleſiaſtica,
ex quo in litteris remiſſorialibus fuit deputatus Præ-
poſitus Eccleſiæ Collegiatæ Sancti Saluatoris Meten-
ſis, nec quòd pro examine teſtium elegerit locum re-
ſidentiæ Sereniſſimi Ducis Fratris D. Cardinalis; quia
fuit deputatus pro loco examinis locus de Vico diœc.
Metenſis, & pro loco loci Conuentus Sancti Franciſci
Minorum de Obſeruantia, vt *in Summario additionali,
num.* 5. Prout non obſtat, quòd proceſſerit ad exa-
men; abſque eo, quòd dederit copiam articulo-
rum, & dilationem pro confectione interrogatorio-
rum: quia, cùm is, qui comparuit coram eo, &
petiit copiam articulorum, & terminum, haberet tan-
tùm mandatum procuræ reſtrictum ad inſinuandam
recuſationem cum clauſula, *& non aliàs*, quæ opera-
tur, vt facultas eiuſdem procuratoris præcisè fuerit
reſtricta ad actum inſinuationis, nec quidquam am-
pliùs facere poſſet, benè potuit Iudex ad vlteriora pro- 25
cedere, *cap. Eum, qui de dol. & contum. in* 6. Caſſador.
deciſ. 6. *num.* 4. *vt lit. pend* & cùm Abbas, & Monachi
fuerint legitimè citati citatione generali ad omnes
actus, & ad conſtituendum procuratorem, etſi videa-
tur nimis generalis & vaga; ſupplet tamen defectum
citationis aliàs particulariter in quolibet actu requiſi- 26
tæ, *l. Si Prætor. ff. de iudic.* Rota *deciſ.* 8. *de dol. &
contum. in nou.* & reliquæ citationes per affixionem fue-
runt ex vrbanitate. Nam citatio per contradictas ſuf-
ficit, cùm à principio fuerint perſonaliter citati. Ægid. 27
deciſ. 310. Put. *deciſ.* 381. *in fin. lib.* 1. Caſſador. *deciſ.*
6. *num.* 1. *vt lit. pend.* ſanct. memor. Gregor. XV. *deciſ.*
430. *num.* 1. vbi Adden. *num.* 5. Nec facit, quòd poſt
dictam citationem comparuerit Procurator, qui poſt
comparitionem huiuſmodi debuit citari ad ſingulos 28
actus. Bart. *in Extrauag. Ad reprimen. verb. ſuper di-
cto crimine, num.* 2. Quia non comparuit, vt citaretur,
neque cum mandato ad defendendum; ſed ad inſi-
nuandum cedulam recuſationis: quo caſu non requi-
ritur alia citatio. *dict. cap. Eum qui. de dol. & contum.* 29
tenuit Rota *in Segnutina præcedentiæ*, 1. Iulij, 1615.
coram bon. mem. Patriarcha Manzanedo.

Vnde & ex conſenſu Abbatis, & Monachorum, &
ex depoſitione teſtium, Domini gratiam coadiutoriæ
eſſe iuſtificatam reſoluerunt, vtraque parte, &c.

R. P. D. CHISLERIO.

Argentina coadiutoria, Veneris, 2. Maij, 1631.

ARGVMENTVM.

Gratia coadiutoriæ Monaſterij an ſit iuſtifica-
ta, iterum examinatur.

SVMMARIVM.

1 *Contemptus vnius electionem vitiat.*
2 *Pars maior & ſanior Capituli conſtituitur ex dua-
bus partibus.*
3 *Vocati ſi non veniant, tota potentia Capituli rema-
net in illis, qui venerunt, & geſta per illos valent,
tanquàm geſta à Capitulo.*
4 *Locus quilibet, vbi Capitulum eſt congregatum,
dicitur Capitularis, dummodo ſit honeſtus.*
5 *Locus certus non eſt de ſubſtantia electionis.*
6 *Capitulum congregari poteſt in quolibet loco, quan-
do ob aliquod impedimentum congregari non poteſt
in loco ſolito.*
7 *Capitulariter aliquid fieri aliud eſt, & aliud, fieri
in loco Capituli.*
8 *Actus probatur capitulariter geſtus ex atteſtatione
Notarij, Monachorum nomina recenſendo.*
9 *Citatio non poteſt decerni extra territorium.*
10 *Citationes emanantes in principio iudicij, non requi-
runt cauſæ cognitionem, & poſſunt fieri etiam ab
illo, qui non haberet iuriſdictionem.*
11 *Citationes, quæ fiunt in principio iudicij, poſſunt
decerni etiam extra territorium.*
12 *Citationis locus vbi ſit decretus, non attenditur; ſed
locus, pro quo ſit ad comparendum.*

DECISIO

DECISIO XXXI.

PRopoſui iterum cauſam ſuper reſolutis ſub die Ve-
neris, 21. Februarij proximè præteriti, an gratia
coadiutoriæ Eminentiſſimi D. Cardinalis à Lotharin-
gia, eſſet iuſtificata. Domini ſteterunt io deciſis, ni-
ſi tamen obſtent concordia Germaniæ; per quæ im-
pediuntur coadiutoriæ: quooiam de eis erit particu-
lariter videndum.

Quantùm ad conſeoſum, qui eſt vnus ex modis,
quibus gratia iuſtificatur, de eo conſtare fuit reſolu-
tum: nam conſenſus Abbatis, & Monachorum præ-
ſtitus in partibus probatur ex mandato ab eis facto.
Conſenſus autem præſtitus per procuratorem, pariter
probatur ex inſtrumento; ita quòd difficultas reſpectu
conſenſus reducitur ad defectum duorum Mooacho-
rum, qui non interuenerunt ad præſtandum conſen-
1 ſum in electione coadiutoris, idcóque electio nulla,
cùm vnius ſolius contemptus electionem vitiet, *c. Cum
inter. c. Bona. il primo*, & *c. Quod ſicut.* vbi Doct. com-
muniter *de elect.* & ad locum, in quo fuit factum Ca-
pitulum: quia non erat locus capitularis.

Primus non obſtat: quia, vt fuit dictum in deci-
ſione, quæ reuidetur, cùm per coadiutoriam proui-
deatur indemnitati Eccleſiæ, ſtante infirmitate Præ-
lati, & ex aliis cauſis in ea narratis, quæ concernunt
illius vtilitatem, & neceſſitatem, ſufficit pro illa con-
2 ſenſus duarum partium ex tribus ipſius Capituli, quæ
doæ partes conſtituont maiorem, & ſaniorem partem,
ad text. *in c. vnic. de Cleric. agrot. in 6.* vbi Gloſ. *in verb.
Due partes.* & not. Francli. §. *Si verò. circa med. ſuper
Gloſ. in dicto verb. Due partes.* Quinimò, cùm ex te-
ſtibus probetur, eos fuiſſe vocatos ad illum actum, ſi
3 non venerunt, tota potentia capitularis remanet in
illis, qui venerunt, & geſta per illos valent tanquàm
geſta à Capitulo. Abb. *in c. Cum omnes. col. fin. verſ.
Tamen vnam diuerſitatem. de conſtit.* & ibi Felin. Put.
deciſ. 283. lib. 3. Nec contumacia duorum poteſt im-
pedire actiones, & acta capitularia Monaſterij, & eis
tantum eſt imputandum, cùm non venerint, *c. Coram.
c. Quod ſicut. verb. Vocatus. de elect.*

Nec allegatus defectus loci releuat: quia ex actis
conſtat, in quadam Grangia eiuſdem Monaſterij om-
4 nes Monachos fuiſſe conuentualiter coogregatos, &
ad eum locum omnes ſpecialiter vocatos; & omnis
locus, vbi Capitulum eſt congregatum, dicitur capi-
tularis, dummodo ſit honeſtus, *c. Quod ſicut.* vbi
Abb. *num. 2. c. Cum terra. de elect.* vbi Gloſ. *in verb.
In quo.* inquit in Capitulo ſecundùm conſuetudinem
5 luci, aliàs vbi meliùs ſe obtulerit facultas, & ſic cer-
tus locus non eſt de ſubſtantia: cùm enim non potue-
rit fieri in loco ſolito propter bellum, & impetum
6 Hæreticorum, non propterea minùs potuit conuoca-
ri Capitulum in alio loco, *c. In nomine Domini. § Quòd
ſi prauorum. 23. diſtinct.* Innoc. *in c. Cum ex iniuncto.
num. 2. verſ. Et quamuis. de non. oper. nunc.* Bald. *in l. Nul-
li. num. 2. verſ. Secundo requiritur. ff. quod cuiuſque vni-
uerſ. nomin.* Nec ex eo, quòd conſenſus non fuerit
præſtitus io loco Capituli, minùs dicitur capitulariter
7 præſtitus: quia aliud eſt aliquid fieri capitulariter, aliud
fieri in loco Capituli. Seraphin. *deciſ. 1247.* & ex le-
ctura inſtrumenti bene comprobatur, mandatum
fuiſſe conuentualiter, & collegialiter conceſſum: quo-
8 oiam Notarius atteſtatur, Monachos fuiſſe capitula-
riter congregatos, Gabr. *de fid. inſtrument. concl. 2.*
Monachurum oomina recenſendo, *iuxta deciſ. 9. &
29. de procur. in antiq.*

Quantùm autem ad teſtes, qui eſt alter modus,
quo gratia iuſtificatur; Domini eos ritè, ac validè
examinatos fuiſſe dixerunt; & omiſſis multis, quæ
informantes pro Abbate iterum inculcant, etſi
ſublata in deciſione; obiectiooem nouiter deductam
non obſtare, fuit per eos concluſum: quia non ſub- 9
ſiſtit, quòd citatio noo potuerit decerni in oppido
Nanceij, vbi Iudici remiſſoriali oulla competebat
iuriſdictio, cùm ex forma litterarum remiſſorialium
eſſet reſtricta ad opidum de Vico Meten. Diœceſis
in luco Monaſterij Sancti Franciſci; ex traditis per
Oldrad. *conſ. 88. num. 2. verſ. Primò dico, quòd eſt
conſiderandus locus.* vbi firmat, citationem non poſſe
fieri extra territorium, cùm ſit de proceſſu, qui
extra territorium factus non valet. Ita tenuit Fe-
deric. de Sen. *conſ. 16. num. 13. verſ. Item non obſtat.* Et
ideò, cùm citatio Abbatis, & Monaſterij fuerit de-
creta extra territorium, ad comparendum in loco de
Vico, in Monaſterio Sancti Franciſci, ſecundùm
prædicta videtur oulla, & per conſequens examen
nullum. Attamen tollitur, cùm io talibus citationi- 10
bus emanantibus in principio iudicij non requiratur
cauſæ cognitio, & poſſint fieri etiam ab illo, qui non
haberet iuriſdictionem, vt notat Ioooc. *in c. Cum con-
tingat. de reſcript. c. Prudentiam. de offic. deleg. c. Li-
cèt. de accuſat.* Si ergo non requiritur cauſæ cognitio,
nec quòd Iudex ſuadeat, vt dicit Innoc. poterunt
ergo fieri extra territorium, argumento eorum, quæ
notat Dominicus de Sancto Gemin. *in c. Nouit. de* 11
off. leg. Ita concludit ex ſupradictis Calder *conſ. 2. in
fin. de elect. verſ. Item, in talibus.* Benè faciunt not.
per Bart. *in l. 1. §. Nunciatio. num. 30. de nou. oper.
nunc.* idem *conſ. 164. lib. 1.* Rota *deciſ. 1. de feriis, in
non.* Caſſad. *deciſ. 5. de dol. & contum.* Cùm ergo cita-
tio, de qua agitur, fuerit facta in principio iudicij
ad comparendum in loco Vici, & in Monaſterio San-
cti Franciſci, ſuſtinetur etiam, quòd fuerit decreta
extra territorium, cùm non attendatur locus, vbi
eſt decreta; ſed locus, pro quo fit ad comparendum, ex 12
traditis per Vant. *de nullit. ex defectu citat. n. 39. & 61.*

Et ita reſolutum, vtraque parte, &c.

R. P. D. PIROVANO.

*Aquilana nullitatis erectionis, Luna, 24.
Maij, 1610.*

ARGVMENTVM.

Diſmembratio partis curæ animarum Eccle-
ſiæ Parochialis, & erectio nouæ parochiæ,
vt ſit valida, quæ requirantur.

SVMMARIVM.

1 *Diſmembratio eſt ſpecies alienationis. & ideò eſt nulla, ſi in ea non interueniat ſolennitas, & iuſta cauſa.*

2 *Diſmembratio partis curæ animarum Eccleſiæ parochialis; vt ſit valida, debet conſtare, quòd propter difficilem acceſſum ad antiquam parochialem, vel aliud impedimentum, aliquis ex parochianis defecerit abſque Sacramentis, vel periculum ſit patens.*

3 *Parochia noua erigi non poteſt ab Ordinario ex ſola numeroſitate populi aucti.*

4 *Eccleſia noua ædificanda eſt, ſtante populi incremento.*

5 *Parochia noua vt erigi poſſit, non ſufficit populi incrementum, niſi accedat loci diſtantia, & difficultas parochianorum accedendi ad percipienda Sacramenta.*

6 *Diſmem*

6 *Diſmembratio partis curæ animarum fieri non poteſt, ex quo Eccleſia Parochialis non ſit capax totius populi, & ſit difformis: quia poteſt erigi noua Capella, quæ ſit in proprietate parochialis antiqua.*
7 *Beneficiorum diuiſio prohibetur à iure.*
8 *Solennitas requiſita in alienatione Eccleſiæ, eſt neceſſaria in diſmembratione partis curæ animarum.*
9 *Conſenſus Capituli eſt neceſſarius in diſmembratione Eccleſiæ parochialis, quæ ad ipſum ſpectat; nec ſuffragatur conſenſus Vicarij, num. 10.*
11 *In diſmembratione Eccleſiæ is eſt citandus, ad quem illius defenſio ſpectat.*
12 *Iuſpatronatus Eccleſiæ nouiter erectæ ex parte curæ animarum diſmembrata ab Eccleſia parochiali, ſpectat ad Rectorem.*

DECISIO XXXII.

PLacuit Dominis per deducta per Informantes pro Archipresbytero, & Capitulo de Paganica, quòd erectio Eccleſiæ ſub inuocatione Beatæ Mariæ ad Præſepe, intra fines Eccleſiæ antiquæ parochialis, & baptiſmalis, & diſmembratio partis curæ animarum
1 eiuſdem nulla ſit: quia in ea non interuenit ſolennitas, & iuſta cauſa, quæ ſunt neceſſaria in huiuſmodi diſmembrationibus, cùm ſapiant alienationem. Lap. *alleg. 66. n. 3. &* 5. & fuit ſæpiſsimè reſolutum, & præſertim *in vna Elboren. diſmembrationis.* coram R. P. bon. mem. Iuſto, 17. Nouembris. 1600. & *in Toletana parochialis de Madrid*, coram R. P. Corduba, 19. Nouemb. 1601. & ſignanter notat Abb. *in c. Ad audientiam. il* 1. *in* 1. *not. de Eccl. ædific.*

2 Deficit enim iuſta cauſa: quia non conſtat, quòd propter difficilem acceſſum ad antiquam parochialem aliquis ex paruchianis defecerit abſque Sacramentis, vel propter impedimentum, periculum ſit parens, vt in caſu Lap. *alleg.* 66. & prout requiritur ad hunc effectum, vt fuit conſideratum in allegatis deciſionibus.

3 Cauſæ autem enumeratæ in ipſa erectione non videntur ſufficientes: nam ſola numeroſitas populi aucti non tribuit authoritatem Ordinariis erigendi nouas parochias, cùm huic obiecto ſatisfaciat Conc. Trident. *ſeſſ. 21. de refor. c.* 4 dum cogendi ſunt Rectores, vel alij, ad quos ſpectat cura animarum, vt ſibi tot Sacerdotes adiungant, quot ſufficiant ad ſacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. Et
4 quamuis inter cauſas ædificandi nouas Eccleſias recenſeatur etiam incrementum populi, *c. Præcipimus.* 16. *q.* 1. tamen Conc. Trident. deſiderauit maiorem
5 neceſſitatem, ſcilicet, diſtantiam loci; & difficultatem parochianorum accedendi ad percipienda Sacramenta, prout Sacra Congregatio Concilij declarauit, & eam ſequitur Rota *in alleg. dec. Elboren. diſmembrationis*, & quæ in præſenti caſu non iuſtificentur: ſed potiùs contrarium apparet ex depoſitione teſtium, qui dantur *in Summario, n.* 2. dum affirmant, nouam Eccleſiam non longè ab antiqua matrice diſtare.

6 Poſtrema cauſa non etiam ad diſmembrationem ſuffragari videtur: quia, ſcilicet, Eccleſia non ſit capax totius populi, & ſit difformis; tum, quia in Concil. Trideo. non conſideratur, nec in *c. Ad audientiam. de Eccl. ædific.* & ſatis prouideri poteſt per erectionem nouæ Capellæ, quæ ſit in proprietate parochialis antiquæ, iuxta eiuſdem Sacræ Congregationis declarationem, quæ datur in Summario: quod maximè ſua-
7 detur, ex ad beneficiorum diuiſionem de facili denegatur, quæ regulariter prohibetur. *c. Maioribus. c. vacante. de præben. c.* 1. vbi Gloſ. *de reb. Eccleſ. non alien.* & fuit deciſum *in d. Elboren. ſuprà alleg.*

8 Solennitas non etiam fuit adhibita, quæ requiritur in alienatione rerum Eccleſiæ. Rot. *dec.* 1. *de reb. Eccl. non alien. in nou.* Francus *in c.* 1. *col.* 1. *eod tit.* & fuit dictum *in Marſicana*, coram Illuſtriſſimo Pamphilio, 14. Februarij, 1594. in hac enim diſmembratione deficit 9
conſenſus Capituli, ad quod pertinet antiqua Eccleſia parochialis, & illius redditus, *c.* 1. *de reb. Eccl. non alien.* 16. & *c. Ad audientiam. de Eccl. ædific.* Gabr. *de citat. concl.* 1. *num.* 216. *ampliat.* 57.

Nec ſoffragatur conſenſus Vicarij: quia cura non 10
eſt penes ipſum; ſed tantùm exercitium: nec percipit fructus parochialis, ſed percipit ſuum congruum de manu Capituli: & ideò defenſio Eccleſiæ non ſpectat ad Vicarium, ſed ad Capitulum, cuius citatio pro- 11
pterea omittenda non erat. Abb. *in c. Extirpanda. §. Qui verò. in repetit. num.* 55. *poſt princ. de præben.* Et eò magis videbatur anoullanda etiam diſmembratio prædicta: quia Epiſcopus reſeruauerat iuſpatronatus ſu- 12
per Eccleſia erecta ad fauorem ſuorum conſanguineorum, quod propriè ſpectabat ad Capitulum, *c. Ad audientiam. il* 1. *de Eccl. ædific.* & ex his ita reſolutum fuit, vna tantùm parte informante.

CORAM EODEM.

In eadem, Lunæ, 20. Decembris, 1610.

ARGVMENTVM.

Oblationes prouenientes intra Parochiam ſpectant ad Eccleſiam parochialem.

SVMMARIVM.

1 *Oblationes ſunt de iure parochiali.*
2 *Eccleſia parochialis habet intentionem fundatam de iure communi, ſuper omnibus prouenientibus intra parochiam.*

DECISIO XXXIII.

CVm Dominis placuiſſet die 24. Maij, 1610. capere reſolutionem Eccleſiæ ſub inuocatione Beatæ Mariæ ad Præſepe, intra fines Eccleſiæ antiquæ, & baptiſmalis loci de Paganica; ac diſmembrationem partis curæ animarum eiuſdem eſſe nullas; ſuborta eſt exinde alia non leuis dubitatio, ad quem ſpectarent Eccleſia erecta, & oblationes illius. Et omiſſa diſputatione de Eccleſia, dubium propoſui ſtrictè quoad oblationes.

Et dictum fuit, illas ſpectare ad Eccleſiam parochialem loci prædicti de Paganica: quia oblationes 1
ſunt de iure parochiali, *cap. Quia Sacerdotes.* & *cap.* 2
Sanctorum. 10. *q.* 1. & Eccleſia parochialis fundat intentum ſuum de iure communi ſuper omnibus prouenientibus intra Parochiam, *cap. Paſtoralis. de his, quæ fiunt à Prælat. c. Ad audientiam. il* 1. *de Eccleſ. ædific.* Abb. Barb. & Imol. *in d. cap. Paſtoralis.* idem Abb. *in c. Tolettus. num.* 4. *verſ. Dubitatur tamen hodie. de offic. Ordin.* & *ibid.* Felin. *num.* 3. Innoc. Hoſtien. Anton. de Butr. & Abb. *in rub. de Paroch.* Ferret. *conſ.* 143. *num.* 4. Capell. Toloſ. *quæſt.* 583. Calder. *conſ.* 5. *de relig. Domib.* & quamuis Marian. Socin. *in ſuo tractat. de oblat. lib.* 18. viſus ſit diſtinguere ſex caſus, & dubitare primò, an oblationes ſpectent ad Dominos, qui fabricauerunt Eccleſiam: ſecundò, an ad locum ipſum: tertiò, an ad Eccleſiam illius nonnis: quartò, an ad Eccleſiam Cathedralem: quintò, an ad Epiſcopum: ſextò, an ad Eccleſiam parochialem; tamen, omnibus examinatis, concluſit ſpectare ad parochialem, & communis opinio ſcribentium affirmauit, cum qua Rota tranſit, ſolo Capitulo de Paganica informante.

Digitized by Google

CORAM EODEM.

In eadem, Veneris, 10. Maij, 1613.

ARGVMENTVM.

Parochiæ diſmembratio, & nouæ erectio, vt ſit valida, quæ requirantur.

SVMMARIVM

1 *Diſmembratio parochialis, & noua Parochia erectio, fieri non poteſt ex incremento populi: & qualiter huic incommodo prouideri poſſit.*

2 *Parochia noua erigi poteſt ab Ordinario, etiam inuito Rectore, ſtante loci diſtantia, & magna populi incommoditate ad recipienda Sacramenta, & diuina audienda.*

3 *Diſmembratio parochialis, & noua Parochia erectio, vt valeat, non ſufficit qualibet diſtantia; ſed ea duntaxat, qua præbet difficultatem Parochianis accedendi cum magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina audienda.*

4 *Diſmembrationis Parochia iuſta cauſa an ſit difformitas, & anguſtia Eccleſiæ; & incommoditas ob diſtantiam, & periculum inundationis.*

5 *Diſmembrationis Parochia cauſa iuſta, eſt neceſſitas, quæ excluditur, quoties aliunde prouideri poteſt.*

6 *Diſmembratio Parochia fieri poteſt, ſi contingat, aliquos parochianos obire ſine Sacramentis, dummodo conſtet, id eueniſſe propter difficultatem accedendi ad infirmos ex diſtantia, vel alio incommodo: ſecùs, ſi ex eo, quòd ſolus Curatus eodem tempore pluribus infirmis prouidere non poterat.*

7 *Capituli conſenſus in his, quæ reſpiciunt Capitulum in vniuerſum, non autem Canonicos vti ſingulos, debet capitulariter adhiberi.*

8 *Læſio præbet cauſam reſtitutioni.*

DECISIO XXXIV.

HÆc cauſa fuit aliàs reſoluta pro Archipresbytero, & Canonicis terræ Paganicæ; ſcilicet, conſtare de nullitate erectionis Eccleſiæ Beatæ Mariæ ad Præſepe, in Parochialem, & iuxta Rotæ reſolutionem pronunciaui. Nunc verò in gradu reſtitutionis in integrum, cauſa iterum mihi commiſſa, dubitaui, an conſtet de cauſis: & Domini reſponderunt negatiuè.

Retentis nanque terminis primæ reſolutionis dicebant:

1 Primò, non obſtare numeroſitatem populi, quanuis aucta probaretur ad numerum quinque millium; quia non eſt iuſta cauſa diſmembrandi, & erigendi nouas parochiales, cum huic incommodo poſſit prouideri abſque diſmembratione ſecundùm modum per Sacrum Concilium deſcriptum, adiungendo ſibi Rectores alios Sacerdotes, qui ſufficiant ad exhibenda Sacramenta, & cultum diuinum celebrandum. Et

2 quanuis diſtantia locorum, & magna incommoditas populi ad recipienda Sacramenta, & audienda diuina, videantur præbere iuſtam cauſam erigendi nouas parochiales, & vtrunque cauſatum dicatur propter populi numeroſitatem, cùm omnes parochiali Eccleſiæ adhærentes eſſe non poſſint, vt ideò idemmet Sacr. Conc. *d. cap. 4. ſeſſ. 21. verſ. In iis verò*, &c. prædictis concurrentibus declarauerit, licere Ordinariis locorum, etiam inuitis Rectoribus, nouas Parochias erigere: quod etiam priùs fuerat diſpoſitum, *in c. Ad audientiam. de Eccl. ædific.* Tamen non quælibet

3 diſtantia ſuffragatur diſmembrationis; ſed ea duntaxat, quæ præbet difficultatem Parochianis accedendi cum magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina Officia audienda, qualis non eſt hæc, quæ deducitur in terra Paganicæ, cùm omnes habitatores non diſtent ab eodem oppido, nec impetu currentis, & perennis fluminis, aut torrentis illis impediatur aditus ad ipſam Eccleſiam, prout contigerat *in caſu deciſionis Lucana diſmembrationis*, 9. Maij, 1611. coram Reuerendiſſ. Attrebaten.

4 Secundò, non obſtare, quæ pertinebant ad anguſtiam, & difformitatem Eccleſiæ antiquæ, & ad incommoditatem, vti poſitam in pede ipſius terræ; non autem in medio, quæ propterea inundationibus ſæpiſſimè ſubiiciebatur. Hæc enim viſa ſunt Dominis non poſſe deſeruire pro iuſta cauſa diſmembrationis, cùm illis incommoditatibus ſatis poſſit prouideri, nempe, anguſtiæ, & difformitati per ampliationem, vel nouam Eccleſiæ ædificationem; diſtantiæ, & inundationi ex noua ſituatione intra idem Caſtrum, in loco eminentiori, à periculo aquarum remoto; vltra quod inundatio prædicta non videbatur concludenter probata, & ex qualitate riuuli potiùs, quàm fluminis, aut torrentis contrarium apparebat; & vbicunque poteſt

5 aliunde prouideri, deficit neceſſitas, quæ eſt cauſa diſmembrationis, & alienationis partis beneficij, *c. 1. de reb. Eccl. non alien.* & fuit dictum *in Elboren. diſmembrationis*, 17. Nouembris, 1600. coram bon. mem. Iuſto.

6 Quòd autem aliquando contigerit, aliquos parochianos obiiſſe ſine Sacramentis, prout teſtes videntur deponere; multùm mouiſſet Dominos, ſi eorum teſtimonium ad effectum, de quo quæritur, fuiſſet concludens: ſed dixerunt, hoc non probari eueniſſe propter difficultatem accedendi ad infirmos ex diſtantia, vel aquarum inundatione; ſed potiùs, quia ſolus Curatus eodem tempore pluribus infirmis prouidere non poterat: quod non conuenit cauſa diuidendi Parochiam; ſed adhibendi Miniſtros coadiutores iuxta diſpoſitionem ſacri Conc. Trid. *in d. c. 4. in princip.*

7 Poſtremò, non obſtare, quòd quoad ſolennitatem concurrat conſenſus Capituli, dum Archipresbyter. & Canonici interfuerunt proiectioni primi lapidis huius nouæ Eccleſiæ, illamque laudarunt; & alter Canonicus declarauerit, & proteſtatus fuerit, quòd hæc vocatur Eccleſia noua parochialis: nam, quidquid ſit quoad denominationem, & particularem aliquorum Canonicorum conſenſum; ad præiudicium tamen diſmembrationis ille conſenſus non capitulariter concluſus, & firmatus, ſufficiens non eſt in hac parte, quæ reſpicit Capitulum in vniuerſum; non autem Canonicos vti ſingulos. Felin. *in c. Cum omnes. num. 24. & 28. de conſtit.* Rota *in Calaguritana Canonicatus*, 28. Iunij, 1605. coram Cardinali Lancellotto: & ita ſuſtinente iuſtitia primæ ſententiæ, de cauſis reſtitutionis in integrum non conſtare fuit reſolutum, vtraque parte informante: quia ceſſat læſio præbens cau- 8
ſam reſtitutioni. Rot. *deciſ. 1. in nouiſ. & deciſ. 5. in antiquis. de reſtit. in integr.*

Placebat tamen Dominis, quòd iſta moderna Eccleſia remaneret in adiutorium Matricis iuxta declarationem ſacræ Congregationis, cùm negari non poſſit, quin ex teſtibus datis pro parte Vniuerſitatis appareat, quòd cura animarum vſque ad ædificationem d. nouæ Eccleſiæ paſſa fuerit aliquod detrimentum, propter anguſtiam antiquæ Eccleſiæ, & populi numeroſitatem.

R. P. D.

R. P. D. VEROSPIO.

Gerunden. exemptionis, Veneris 11. Maij, 1631.

ARGVMENTVM.

Exemptio à iuriſdictione Ordinarij conceditur ſubdito, ſtante lite graui, nec temerè ſuſcepta.

SVMMARIVM.

1 *Exemptionis materia eſt Papæ arbitraria.*
2 *Lite pendente, negotium deuoluitur ad iudicem ſuſpenſa Superioris iuriſdictione ſuper cauſa, de qua dubitatur.*
3 *Exemptio concedi ſolet, tam à ſignatura, quàm à Sacra Congregatione, durante lite graui, nec temerè ſuſcepta.*
4 *Nec requiritur probatio malè tractationis, aut vehementis ſuſpicionis futuræ ſæuitiæ; ſed ſatis eſt, vt de ea ex præſumptionibus dubitari poſſit, n. 4.*
5 *Subditi ſubducuntur à iuriſdictione Superioris, ob aſperiores ipſius mores, aut prauum iuriſdictionis vſum.*
6 *Exemptio conceditur ob ſolam litem ſuper re graui.*
7 *Lis non dicitur temerè inſtituta, nec per calumniam proſequuta, quando ab anteceſſore cœpta fuerat.*
8 *Exemptio propter litem conceditur ſubditis ad tempus, contradicente Ordinario.*

DECISIO XXXV.

PLacuit Sacræ Congregationi ſuper Epiſcopis, & Regularibus de exemptione perſonali durante lite concedenda Franciſco Aunio, Priori Biſulduni, Rotam conſulere, cùm cauſa ſuper eiuſdem Prioratus exemptione à iuriſdictione Ordinarij Gerunden. coram me penderet. Et cùm ſuper hoc Domini arbi-
1 trium ipſius concedentis maximum eſſe cognouerint ex Abb. *in c. Litterat. num. 7. de reſtitut. ſpoliat.* Roman. *conſ.* 37. Pariſ. *conſ. 54. num. 36. vol. 4.* Reſponderunt poſſe, ſi videbitur, per Sacram Congregationem concedi Franciſco exemptionem, quam petit; & propter litem, quæ grauis apparet, & calumnioſa viſa non fuit, eius perſonam in tempus à iu-
2 riſdictione Ordinarij eximi: cùm enim id ſit de iure, vt pendente lite negotium deuoluatur ad Iudicem, ſuſpenſa Superioris iuriſdictione ſuper eadem cauſa, de qua dubitatur, *c. Cum dilectus. c. Olim.* vbi Gloſ. *in verb. poſt incept. negot. de accuſat.* Ripa *in c. Cum M. Ferrarien. n. 196. & 197. de conſtitut.* Caſſad. *deciſ. 6. de priuileg. in princ.* ſolet tam ſignatura, quàm hæc
3 Sacra Congregatio, vbi ipſam litem grauem, nec temerè ſuſceptam cognouerit, hanc exemptionem, ea durante, concedere, vt poſt Caſſad. *d. deciſ. 6. de priuileg.* teſtantur Lancellot. *de attentat lit. pend. p. 2. cap. 4. declarat. 4. n. 41.* Gonzal. *ad regul. 8. Cancell. gloſ. 46. n.* 18. Marcheſ. *de commiſſione aduocationis cauſarum, p. 2. §. 1. n. 76.* Pariſ. *de reſignat. lib. 3. quæſt. 11. n. 7.* Ex cuius
4 quidem litis cauſa, quæ, vt dixi, leuis non ſit, cùm poſſit probabiliter ſubditus Superiorem ſuum ſibi infeſtum timere; non etiam dixerunt Domini, propter litem requiri aliquam probationem malè tractationis, aut vehementis ſuſpicionis futuræ ſæuitiæ; ſed ſatis eſſe, vt de ea ex præſumptionibus dubitari poſſit.

Speculat. *de denunciat. §. Quis denunciare poſſit. num.* 13. Mandoſ. *de inhibition. q. 104. num. 5.* Ægid. *deciſ.* 45. Rota *deciſ. 3. de reſcript. in nouis.* Et ſicuti ex moribus Principis, ſiue cuiuſque Superioris aſperioribus, aut prauo iuriſdictionis vſu, ſubducuntur ſubditi ab eius iuriſdictione, *cap. Olim. & cap. Ex part. de accuſat.* Ioannes Faber *in §. fin. Inſtit. de his, qui ſunt ſui, vel alieni iur.* Burſatt. *conſ. 170. n. 27.* Guido Pap. *quæſt. 62. n. 1.* Achill. *deciſ.* 362. Ita & ſola lis viſa
fuit ſufficere, dum ſuper re graui iuſtum timorem, vt 6
dictum eſt, inferre poteſt. Staph. *de literis Iuſt. tit. de Reſcript. in forma Breuis, §. Indultum, num. 10.* Pariſ. *vbi ſuprà, de reſignatione, lib. 7. quæſt. 11. num. 7.* Gabr. *de iudic. concl. 4. num. 31.* Verall. *deciſ. 62. num. 4. par. 2.*

Maximè autem mouit Dominos, vt exemptio huiuſmodi videretur poſſe concedi, quòd cùm litem
iandiu ab anteceſſore motam non argui poſſet nouus 7
Prior, vt vel temerè inſtituerit, vel per calumniam proſequeretur, *l. Quædam. ff. de reb. dub. l. Aut facta. §. Exitus. ff. de pœnis.* Aym. *conſ. 335. num. 3.* Creſcent. *deciſ. 19. de probat.* ceſſabat ea ſuſpicio, quam in propoſito DD. conſiderant, ne quis ſub prætextu litis affectatæ, aut ex ingenio confictæ à Superioris ſui obedientia ſubducatur: ſicut, ne cauſam Prior diutiùs protraheret, eandem exemptionem, quæ ſolet alioqui ſimpliciter concedi, in tempus reſtrinxerunt, ſequuti ſtylum, quem, contradicente Ordinario, prout hìc etiam ſe oppoſuit, ſeruare ſignaturam teſtatur Lancellott. *d. p. 2. de attentat. cap. 4. declarat. 4. num. 41.* & notauit ex Caſſador. *eadem deciſ. 6. de priuileg. in fin.* Quod tempus, & propter loci diſtantiam, & ferias, quæ inſtabant; atque etiam, quia dabat Prior fumum aliquem boni iuris, ex arbitrio, quod ſuper hoc dixi, maximum Iudicis eſſe; viſum fuit Dominis ad annum extendi poſſe; ita tamen, vt & Sacra Congregatio, vel propter diligentias, quas in expedienda cauſa Priorem adhibuiſſe conſtabit, vel, ſi quæ ab Epiſcopo impedimenta inferrentur, poſſit eidem vlteriùs, vel ne, prorogare.

Et ita vtraque, &c.

EMIN. D. CARD. IOANNE Baptiſta Pamphilio.

Hiſpalen. exemptionis, Veneris, 5. Decembris, 1614.

ARGVMENTVM.

Exemptio à iuriſdictione Ordinarij an concedatur ſubdito propter litem inter eos vertentem.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio omnimoda à iuriſdictione Ordinarij, non conceditur propter ſolam litem inter ſubditum, & ipſum Ordinarium.*
2 *Exemptionem ſubdito concedere ſolet ſignatura aliquando, propter ſolam litem cum Ordinario.*
3 *Signatura aliquando in materia exemptionis reſcribit, cum facultate inhibendi cauſa cognita; quo caſu non conceditur inhibitio, niſi conſtito de ſæuitia.*

4 *Exemptio propter litem non eſt indiſtinctè concedenda, ne alias ſubditi facilè procurent lites contra Superiores, & eas diutiùs protrahant.*

5 *Actus geſti per Ordinarium contra ſubditum, pendente inter eos lite, non præſumuntur facti propter litem, & in illius odium, niſi probetur.*

DECISIO XXXVI.

1 COntra informantem, nempe, non eſſe inhiben-
dum: quia cauſæ ciuiles, quæ inter beneficia-
tos, & D. Archiepiſcopum in Rota commiſſæ repe-
riuntur, de iure non ſufficiunt ad effectum, vt bene-
ficiatis ſit concedenda omnimoda exemptio ab illius
iuriſdictione, Gloſ. *in cap. Olim. verb. Poſt inceptum.*
& *ibi* Abb. *num. 6. de accuſat.* cum aliis adductis per
Caſſad. *deciſ. 6. num. 1. & 2. de priuileg.* Et licèt ſigna-
tura ſoleat illam aliquando concedere; vt tradit ibi
2 Caſſad. *num. 3.* cum aliis allegatis; in hoc tamen caſu
noluit ſimpliciter reſcribere; ſed cum facultate inhi-
3 bendi cauſa cognita: quo caſu viſum fuit Dominis,
inhibitionem non eſſe concedendam, niſi conſtet de
ſæuitia, per quam inferiores eximi ſolent à iuriſdictio-
ne Superioris. Ioan. Fab. *in §. Sed hoc tempore, num. 7. inſtit. de his, qui ſunt ſui, vel alien. iur.* Bald. *in l. 2. num. 2. ff. eod. tit.* Ruman. *conſ. 37. num. 1.* & ita aliàs
obſeruatum fuiſſe apparet *ex deciſ.* Achill. 16. *de pri-
uileg.* in qua exemptio fuerat commiſſa cum clauſula,
cognito de ſæuitia. Et placuit, quòd huiuſmodi exem-
4 ptio non ſit indiſtinctè concedenda, ne aliàs ſubditi
facilè procurent lites contra Superiores; & eas diutiùs
protrahant, vt exemptionem obtineant: & ſic præ-
ſtetur eis occaſio delinquendi, vt tradit Caſſad. *d. de-
ciſ. 6. num. 5. de priuileg.*

De ſæuitia autem non conſtat: quia, licèt dicatur,
5 Abbatem, & Alphonſum, deputatos à beneficiatis
ad defenſionem cauſarum huiuſmodi, fuiſſe carcera-
tos de ordine Archiepiſcopi; non tamen probatur,
ex qua cauſa carceratio emanauerit: & minus conſtat
de ipſa carceratione, niſi per fidem, quæ non pro-
bat: & conſequenter huiuſmodi aſſerta carceratio
non ſuffragatur, cùm illa non probetur, nec præſu-
matur emanaſſe propter lites, *ex d. deciſ.* Achil. 16. *de
priuileg.*

Et ita deciſum, &c.

R. D. DVNOZETTO.

Calaguritana iuris pulſandi campanas, Lunæ, 11. Martij, 1619.

ARGVMENTVM.

Eccleſiæ parochiales nequeunt pulſare campanas in die Sabbathi Sancti, niſi audito ſigno campanarum Cathedralis: & an poſſint ſe iuuare conſuetudine.

SVMMARIVM.

1 *Cæremoniale Romanum, ſicut & Pontificale, in cæremoniis eccleſiaſticis habetur vti lex ſcripta, & ius commune, inuiolabiliter ſeruandum.*

2 *Campanæ pulſari non poſſunt in die Sabbathi Sancti, quando cantatur,* Gloria in excelſis. *ab aliis Eccleſiis, niſi audito ſigno campanarum Cathedralis, vel Matricis.*

3 *Cæremoniale Romanum in vniuerſali Eccleſia ab omnibus, & ſingulis perſonis, ad quas ſpectat, vel ſpectabit, obſeruandum eſt: nec ei in totum, vel in partem addi, vel minui poteſt.*

4 *Immemorabilis non cenſetur ſublata per conſtitutiones ei expreſſè non derogantes.*

5 *Immemorabilis quomodo ſit probanda.*

6 *Campanas in die Sabbathi Sancti ante Cathedralem pulſandi præſcriptio non probatur per teſtes deponentes, quòd Eccleſiæ inferiores non expectauerint pulſum campanarum Eccleſiæ cathedralis: & quare.*

7 *Conſuetudo non inducitur, non data poſſeſſione præciſa.*

8 *Immemorabilis conſuetudo pulſandi campanas ante Cathedralem, eſt improbabilis.*

9 *Scripturis magis creditur, quàm teſtibus.*

10 *Conſtitutio habens clauſulas derogatorias ampliſſimas, tollit conſuetudinem quamlibet contrariam, ſola immemorabili excepta.*

DECISIO XXXVII.

DOmini ſine vlla difficultate dixerunt, ſenten-
tiam extra Rotam, vti nullam, eſſe reuocan-
dam: manifeſta enim ex eo dicitur iniuſtitia, quòd
Index declarauit, licitum eſſe Abbatibus, & benefi-
ciatis parochialium Eccleſiarum Sanctorum Iacobi,
& Andreæ, in ciuitate Calaguritana, pulſare ad libi-
tum campanas in die ſolenni Sabbathi Sancti; nec te-
neri expectare pulſum campanarum Eccleſiæ cathe-
dralis contra verba directa, & expreſſa Cæremonialis
Romani, authoritate fel. record. Clem. VIII. pu-
blicati: quod, ſicut & Pontificale, in Cæremoniis 1
eccleſiaſticis habetur vt lex ſcripta, & ius commune
inuiolabiliter ſeruandum. Molled. *deciſ. 5. de fid. in-
ſtrum.* Rot. *in Eboren. exemptionis*, 3. Martij, 1600.
coram Reuerendiſſ. D. meo Damaſceno.

In Cæremoniali *lib. 2. cap. 27. de Sabbatho Sancto*,
hæc verba leguntur: *Cantatur*, Gloria in excelſis. 2
*pulſanturque campanæ, & organum: debent que moneri
Eccleſiæ ciuitatis, ne pulſent campanas, niſi audito ſigno
campanarum Eccleſiæ cathedralis.* Et in Bulla confir-
matoria Cæremonialis idem Pontifex illud in vniuer- 3
ſali Eccleſia ab omnibus, & ſingulis perſonis, ad
quas ſpectat, & in futurum ſpectabit, perpetuò ob-
ſeruari mandat; & quòd in totum, vel in partem non
poſſit addi, vel diminui, cum clauſulis derogatoriis,
*non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus apo-
ſtolicis, prouincialibus, & ſynodalibus Conciliis editis,
generalibus, vel ſpecialibus, necnon quarumuis Eccleſia-
rum, etiam iuramento, confirmatione apoſtolica, vel
quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudi-
nibus, cæteriſque contrariis quibuſcunque.*

Et quamuis ſola diſpoſitio Cæremonialis, aut 4
Conſtitutio Clementis VIII. non abſtulerit im-
memorabilem conſuetudinem. Bald. *in l. Omnes.
num.* 10 & *ibi* Ang. *in fin. C. de præſcript. 30. an-
norum.* Felin. *in rubr. 2. de præſcript. num.* 18. Aſ-
flict. *deciſ. 254. num.* 50 Couar. *var. lib. 3. cap.
13. num. 5.* vt etiam id declarauit Sacra Con-
gregatio Rituum; nihilominùs dictæ Parochia-
les non poſſunt ius prætenſum tueri: quia non
ſufficienter probarunt dictam immemorabilem cum 5
requiſitis à iure, de quibus per Gloſſ. *in cap. 1. de
præſcript. in 6.* quam Rota inuiolabiliter ſeruat, &
millies fuit deciſum.

Quod autem non adſunt requiſita Gloſſ. patet ex
lectura depoſitionum teſtium, quæ dantur in ſum-
mario pro parte dictarum parochialium. Primus enim
teſtis

teſtis non deponit de auditu à maioribus, neque de publica voce, & fama. Tertius non deponit de publica voce, & fama. Quartus patitur eoſdem defectus, quos primus teſtis. Plura etiam congeruntur contra dictum ſecundi teſtis ab informantibus in facto pro Capitulo Eccleſiæ cathedralis, quòd non deponat de quadragenaria de viſu; ſufficitque, quòd ſit vnicus ex regula, quòd *Vox vnius, vox nullius.*

6 Deinde, nec etiam teſtes concludunt intentionem Eccleſiarum parochialium, cùm non ſufficiat, quòd non expectauerint pulſum campanarum cathedralis Eccleſiæ; ſed deberent probare, quòd priùs parochiales pulſauerint, cùm poſſit eſſe, quòd non expectauerint: & tamen non priùs, ſed poſteà pulſauerint: &

7 quòd ita ſemper ſeruatum; aliàs non poſſet induci conſuetudo in contrarium, non data poſſeſſione præciſa, *l. 2. C. de ſeru. & aqu.* Seraph. *deciſ.* 1463. *n.* 8.

8 Quinimò vnus ex Dominis exiſtimabat, probari nullo modo poſſe conſuetudinem immemorabilem, quia conſtat de initio prohibitionis ex Conſtitutione Leonis X. de anno 1516. edita vltra 100. annos, cum decreto irritante conformi dicto Cæremoniali: non poſſunt enim deponere teſtes, nihil fuiſſe dictum, & conditum in contrarium: quia conſtat de contra-

9 rio per ſcripturas, quibus magis fides eſt adhibenda, quàm teſtibus, *l. Cenſus. ff. de probat.* cum ſimil.

Nec placuit Dominis, quod dicebatur, huiuſmodi conſuetudinem eſſe rationabilem, & laudabilem, ſtante legitima excuſatione Parochialium probata per teſtes, quòd ſonum campanarum, flante

10 Aquilone, non poſſunt audire: quia viſum fuit per clauſulas derogatorias ampliſſimas derogatum fuiſſe per Conſtitutionem Clementis VIII. omnibus contrariis conſuetudinibus, ſola immemorabili excepta. Couar. *var. lib. 3. cap. 17. num.* 5. cum aliis per Modern. *in reg.* 8. *gloſſ.* 43. *num.* 8. & 9. & *ſeq.* vltra quod hæc ratio viſa fuit nimis friuola ad effectum eximendi Eccleſias parochiales ab obſequio debito Cathedralibus, cùm facilè poſſit adhiberi remedium in conuenienti prætenſo, cuius allegatio non ſoluit argumentum.

Et ita deciſum, vtraque parte informante.

R. P. D. MERLINO.

In eadem, Lunæ, 29. Aprilis, 1624.

ARGVMENTVM.

Campanæ pulſari poſſunt ab Eccleſiis inferioribus in Miſſa Sabbathi Sancti, non expectato ſonitu campanarum Cathedralis; ſtante immemorabili ita pulſandi, quæ ſuffragatur. Et quando huiuſmodi immemorabilis cenſeatur legitimè probata.

ARGVMENTVM.

1 *Immemorabilis quando cenſeatur ſufficienter probata.*

2 *Campanas in die Sabbathi Sancti ante Cathedralem pulſandi conſuetudo immemorabilis probari poteſt per teſtes infirmos, & carcere detentos.*

3 *Immemorabilis probatur per teſtes deponentes de viſu per quadraginta annos.*

4 *Teſtes deponentes ſuper ſonitu campanarum, non probant, ſi deponant, ſe vidiſſe. Contrarium, num. 7. & ſeq.*

5 *Campanarum ſonitus non cadit ſub ſenſu oculorum; ſed ſub ſenſu aurium.*

6 *Teſtium, præſertim idiotarum, dicta humaniter, non autem rigidè accipienda ſunt.*

7 *Senſus oculorum, cùm ſit quaſi communis cæteris omnibus, non incongruè etiam ad ſingulos alios ſenſus adaptari poteſt.*

8 *Teſtes deponentes de viſu circa rem, quæ ab alio ſenſu, quàm oculorum, percipitur, benè probant.*

9 *Verba Euangelij Ioan. 20.* Infer digitum tuum huc, & vide. & : Quia vidiſti me, credidiſti. *quomodo exponantur.*

10 *Teſtes habentes intereſſe, vti vniuerſi, non vti ſinguli, non repelluntur.*

11 *Immemorabilis conſuetudo pulſandi campanas in Miſſa Sabbathi Sancti, non expectato ſonitu Eccleſiæ cathedralis, non eſt ſublata per Cæremoniale Romanum, neque per Conſtitutionem Leonis X.*

DECISIO XXXVIII.

Rota innixa decretis Romani Ritualis authoritate fel. rec. Clem. VIII. editis, pronunciauit, Capitulum, & beneficiatos Eccleſiarum parochialium Sanctorum Iacobi, & Andreæ, non poſſe pulſare campanas in celebratione Miſſæ Sabbathi Sancti, niſi priùs expectato ſonitu campanarum Eccleſiæ cathedralis. Verùm ab huiuſmodi ſententia, interpoſita appellatione per Capitulum, & beneficiatos, fuerunt dati articuli ad probandum immemorabilem conſuetudinem, quòd ſemper, & continuò dictæ Parochiales conſueuerint ad libitum in dicto Sabbatho Sancto pulſare campanas, nulla habita ratione, quòd priùs fuerit pulſata in Eccleſia cathedrali. Et hanc immemorabilem non eſſe ſublatam à conſtitutione Leonis X. nec à dicto Cæremoniali Clementis VIII. & ſic releuantem eſſe cenſuit Rota, nedum coram R. P. D. Veroſpio ſub die 2. Febr. 1620. ſed etiam priùs coram Reuerendiſſimo Domino meo Seleucien. 11. Martij, 1619. licèt tunc fuerit dictum, hactenus concludenter huiuſmodi immemorabilem non fuiſſe probatam. Vnde his moniti prædicti beneficiati niſi ſunt, dictam immemorabilem per plures teſtes iuſtificare, & demum dictorum teſtium diſpoſitionibus in Rota exhibitis, dubitaui, an ſententia eſſet confirmanda, vel reuocanda.

Et reuocandam ex nouiter deductis reſponderunt DD. quoniam viſum fuit concludenter probari, quòd dictæ Eccleſiæ Sanctorum Iacobi, & Andreæ, ab immemorabili conſueuerunt pulſare campanas hora ſibi benè viſa, die Sabbathi Sancti; nec expectare, quòd campanæ cathedrales priùs pulſatæ fuiſſent. Ita primus teſtis, qui eſt nobilis, ætatis annorum 69. & deponit à quinquaginta annis, vel citra, beneficiatos S. Andreæ ſolitos eſſe pulſare campanas in Sabbatho Sancto, hora ſibi ipſis magis viſa; & poſt egreſſum populi à dicta Eccleſia, & ibi abſolutis ſacroſanctis miniſteriis, audiuiſſe campanas pulſari in Cathedrali: & quòd idem audiuerat à ſuis maioribus, illis etiam teſtantibus audiuiſſe ab aliis maioribus: & quòd nihil viderent, aut audirent in contrarium.

Idem teſtatur ſecundus teſtis, pariter nobilis, ætatis annorum 68. qui deponit à quinquaginta annis in dictis Eccleſiis Sanctorum Andreæ, & Iacobi, pulſari campanas, abſque eo, quòd priùs Cathedralis pulſaret.

Quartus teſtis idem deponit à quadraginta quatuor annis:& eſt ætatis 66.Quintus pariter teſtis ætatis annorum 70. & deponit à quadraginta ſex annis,& citra, cum aliis *ſuprà* relatis poſt alios teſtes.

Quibus concordant ſextus. ſeptimus, & nonus teſtes, idem ad vnguem teſtantes. Vnde cùm ij teſtes habeant qualitates neceſſarias, ſinguli enim excedunt ætatem 54. annorum, deponunt à 40. annis, & vltrà, de proprio auditu, & de auditu à ſuis maioribus, qui ab aliis audiuerint, & quòd nec ipſi, nec maiores ſui vnquam viderint, neque audiuerint contrarium,& de
1 publica voce,& forma per verbum, *fuit*, & *eſt*, ſatis ſuperque dicta immemorabilis probata vila fuit, iuxta Gloſ. *in c.* 1. *in verb. Memoria, de præſcr. in* 6.Gabr. *concl.* 1. *n.* 81. *eod. tit.* Rota apud Card. Seraph *deciſ.* 1102. *n.* 2. & *deciſ.* 1450. *n.* 2. & apud ſanctæ memoriæ Gregorium XV. *dec.* 196. *n.* 1. & *in recent. deciſ.* 148. *n.* 2. & *deciſ.* 272. *n.* 4. *part.* 1.

2 Nec obſtat, quòd prædictus teſtis per tres annos fuerit abſens,& vno anno ægrotauerit in die Sabbathi Sancti, prout etiam ægrotauit ſecundus teſtis: & ſic hiſce vicibus non potuerint audire ſonitum campanarum: quoniam, licet fuerint infirmi, & ſacris myſteriis ea die non interfuerint; non inde tamen infertur, quin etiam in lecto iacentes potuerint audire campanarum ſonitus. Et eadem etiam reſponſione tollitur, quod dicitur, quartum teſtem in Sabbatho Sancto carcere fuiſſe detentum: quia & ibi pulſationem campanarum auribus potuit percipere. Abſentia verò dicti primi teſtis, & aliorum, cùm fuerit modica, & non continuis illis tribus annis, ſed interpolatim, non obſtat, quominùs probari non dicatur dicta immemorabilis, vt in ſimili fuit reſolutum *in Signina pænarum*, 21. Maij, 1611. coram Reuerendiſſimo D. meo Patriarcha Manzanedo. Et fieri poteſt, quòd hæc abſentia contigerit in aliquibus ex dictis quatuor annis, de quibus deponit ſupra quadraginta annos, & ſic etiam tribus annis detractis, adhuc tamen remaneret integer
3 curſus continuus 40. annorum, qui ſufficeret ad firmādam dictam immemorabilem, iuxta Gloſ. *in d. c.* 1. Et proinde non applicatur *deciſ.* 254. *n.* 2. *parte* 1. *recent.* quia ibi agebatur de abſentia 25. annorum, quibus dèptis, non ſuperant 40. anni de viſu, de quibus deponere debent teſtes ad probandam immemorabilem.

4 Minùs etiam obſtat, quòd dicti teſtes deponentes de ſonitu campanarum dicant, ſe vidiſſe, & ſic non
5 probent, cùm ſonitus non cadat ſub ſenſu oculorum; ſed ſub ſenſu aurium, vt ſimiliter in his terminis teſtes de ſonitus viſu deponentes reprobat Bald. *in c.*
6 *Cum cauſa n.* 35. *tit. de teſtibus*: quoniam vltra quòd dicta teſtium, præſertim idiotarum, humaniter, non autem rigidè accipienda ſunt; ſenſus oculorum, cùm
7 ſit quaſi communis cæteris omnibus ſenſibus, non incongruè etiam ad ſingulos alios ſenſus adaptari poteſt, vt ex noſtratibus docuit idem Bald. *in addit. ad Specul. tit. de teſtib. col.* 2. *verſ. Secundò, viſum omnes.* &
8 in terminis quòd teſtes deponentes de viſu circa rem, quæ ab alio ſenſu percipitur, quàm oculorum, vtpurà tactus, auditus, vel quocunque alio ſenſu corporis, benè probent, tradiderunt Bartholus *in* §. *Hinc nobis. n.* 10. *verſ. Sed non obſtat. Auth. de hered. & Falcid.* Guid. Pap. *ſing.* 642. & 895. & Maſcard. *de prob. concl.* 263. *n.* 4. *& ſeqq* quemadmodum verba illa Ioannis
9 20. *Infer digitum tuum huc, & vide.* & : *Quia vidiſti me, credidiſti.* ob prædictam rationem à D. Auguſtino *tract.* 121. *in fine*, explicantur, *Infer, & vide.* id eſt, *tange. Vidiſti*, id eſt, *tetigiſti*: quia tactus, & alij ſenſus comprehenduntur ſub ſenſu oculorum, vt *ibi* per D. Auguſtinum. Neque etiam refragatur, quòd nonnulli ex dictis teſtibus ſint conſanguinei beneficiatorum, & alij ſint parochiani dictarum Eccleſiarum Sanctorum Iacobi, & Andreæ: quoniam & multi ſunt, qui nec conſanguinei ſunt, nec parochiani; imò quintus teſtis eſt parochianus Eccleſiæ cathedralis. Et demum huiuſmodi intereſſe eſt valdè remotum: & parochiani, imò ipſi beneficiati, ſi quod intereſſe habent, illud 10
totum habent vt vniuerſi, non autem vti ſinguli: & propterea non ſunt repellendi. *c. Inſuper, Extra de teſtib.* & ibi Felin. & paſſim ſequitur Rota, vt coram Reuerendiſſimo D. meo Decano *dec.* 140. *in eius impreſſis*, vbi aliæ cumulantur deciſiones.

Non obſtat Conſtitutio Leonis X. quæ prohibuit, 11
ne Eccleſiæ inferiores pulſarent ante ſonitum campanarum Cathedralis, in die Sabbathi Sancti: quia nec Rituale Romanum editum auctoritate Clementis VIII. nec dicta Conſtitutio Leonis X. ſuſtulit immemorialem, vt iam fuit reſolutum *in deciſ.* coram Reuerendiſſimo D. meo Seleucien. & coram R.P.D. meo Veroſpio, & dicta immemorabilis potuit eſſe indulta ante ipſam Conſtitutionem Leonis. Et demum, quicquid ſit, aliud eſt eſſe in poſſeſſione immemoriali, hoc, vel aliud faciendi; aliud hoc per conſtitutionem poſitiuam eſſe prohibitum, ne fiat.

Nec obſtat, quòd ſaltem non probabitur illud requiſitum, de quo *in dicta Gloſſ. in c.* 1. *de præſcr.* & Gabr. *concl.* 1. *n.* 31. *& ſeqq.* nempe, quòd nihil fuerit viſum, vel auditum in contrarium: quoniam ſtant ſimul, quòd Conſtitutio Leonis X. & Rituale Romanum prohibuerit id fieri; & tamen nihil factum fuerit, vel dictum de facto in contrarium: & quòd prædictis Conſtitutione, & Rituali non obſtantibus, iuxta antiquiſſimam conſuetudinem adhuc dictæ Eccleſiæ Sanctor. Iacobi, & Andreæ continuauerint pulſare campanas in Sabbatho Sancto, hora ſibi benè viſa; non ſpectato, quòd prius eſſent pulſatæ in Eccleſia cathedrali. Et Rota, non obſtantibus ex dicta Conſtitutione Leonis, & Rituali Rom. iam cenſuit immemorialem, quatenus probaretur, eſſe releuantem, & ſuffragari prædictis Eccleſiis inferioribus.

Ad alia verò placuerunt reſponſiones datæ per informantes.

Et ita vtraque parte informante, ex nouiter deductis dixerunt DD. ſententiam eſſe reuocandam.

ENIN. D. CARD. IOANNE Aldobrandino.

Salamantina Iuriſdictionis, Veneris, 1. Iunij, 1565.

ARGVMENTVM.

Abbas, vel alius Prælatus inferior ſæcularis habens territorium ſeparatum cum iuriſdictione quaſi epiſcopali, poteſt cognoſcere de cauſis matrimonialibus, & criminalibus, nec comprehenditur ſub decreto Concil. Trident. *ſeſſ.* 24. *cap.* 20. §. *Ad hæc.* maximè ſi iuuetur immemorabili.

SVMMARIVM

Eſt idem cum Argumento.

DECISIO XXXIX.

CONcurrentibus omnibus, quæ in hoc caſu concurrunt, videlicet, quòd Abbatia iſta non eſt dignitas in Eccleſia cathedrali; ſed extra Eccleſiam, &

habet

Digitized by Google

habet iura epiſcopalia,& proprium territorium, quod etiam dicitur eſſe collatum ex diuerſis diœceſibus, & concurrente immemorabili conſuetudine, & fumo, quòd à fundatione competiuit ſibi hæc iuriſdictio. His omnibus concurrentibus, Domini tenuerunt, quòd non comprehenditur in decreto Concilij, de quo in puncto, nempe, *ſeſſ.24.cap.20.§.Ad hæc.* Rationes probatiſſimæ duæ fuerunt. Prima, quia decretum v detur loqui de inferioribus in Eccleſia cathedrali: quia ſpecies expreſſe declarant genus ſubſequens, & informantibus de dignitatibus, & perſonis eiuſdem Eccleſiæ cathedralis apparere videtur maior ratio decreti propter præſumptam forſan vſurpationem: quæ enim naturaliter de iure communi eis iuriſdictio competit, vt Vicario Epiſcopi competit, *cap.1.de offic.Præſid.* vbi Doct. & ad illa verba: *Sed Epiſcopi tantum iuriſdictioni relinquatur.* dixerunt, eam taxationem eſſe appoſitam reſpectu eorum inferiorum, de quibus proximè expreſſis. Secunda ratio fuit propter immemorabilem quaſi poſſeſſionem, propter quam poteſt allegari fundatio, cui non videtur derogatum per ea, quæ dicta fuerunt *in cauſa Palentina iuriſdictionis*, & quæ de fundationis derogatione latè tradit Felin. *in tract.quand.liter.Apoſtolic.præſ.* vt per Lambert.*de iurepat.fol.8.Creſcens.141.* &c.

R. P. D. ORANO.

Vulterranen. ſeu Nullius iuriſdictionis, Veneris, 13. Aprilis, 1584.

ARGVMENTVM.

Prælatus inferior poteſt præſcribere territorium ſeparatum,& propriam diœceſim: & ex quibus probetur huiuſmodi præſcriptio.

SVMMARIVM.

1 *Prælati inferiores poſſunt præſcribere iuriſdictionem epiſcopalem, & exercitium dignitatis.*
2 *Territorium ſeparatum poteſt præſcribi.*
3 *Territorij ſeparati præſcriptio probatur ex enunciatiuis antiquis, concurrentibus aliis coniecturis, & Scripturis continentibus actus poſitiuos iuriſdictionis.*
4 *Prælato inferiori prætendenti iura epiſcopalia intra limites diœceſis Epiſcopi, reſiſtit ius commune.*
5 *Præſcriptio contra expreſſam prohibitionem iuris communis, differt à præſcriptione contra quandam præſumptionem iuris, id explicitè non vetantis.*
6 *Seruitutis præſcriptio in alterius fundo non eſt contra ius; ſed tantum contra quandam præſumptionem naturalis libertatis.*
7 *Prædia omnia præſumuntur libera.*

DECISIO XL.

DVbium fuit, an Archipresbyter Collen. ex iuribus, & dictis teſtium probauerit, Archipresbyteratum eſſe in ſtatu Nullius, ſeu ita exercendi iura epiſcopalia per eum in dicto Epiſcopatu, vt inde diceretur habere territorium ſeparatum. Cui affirmatiuè reſponderunt Domini, moti, quia quemadmodum in inferioribus Prælatis datur iuriſdictionis epiſcopa-
1 lis, vel exercitij dignitatis præſcriptio. Hoſtien. *in cap. Dilecto.de offic.*Archid. Abb.*in cap. Audiris.num.4.* vbi Felin.*num.2.de præſcript.*Calderin.*conſ....eod.tit.* Ita & territorij, à quo etiam Epiſcopus poteſt remoueri.
Abb.*in cap.Cum contingat.n.11.de competent.* Bald. *de præſcript.par.13 part.principalis, quæſt.10.* Archipre- 2
sbyter autem huiuſmodi præſcriptionem iuriſdictionis, aut territorij, probat, primùm ex enuntiatiuis an- 3
tiquis, quarum vna eſt in Bulla pœnitentiæ ſub anno 1484. altera Innocentij VIII. ſub anno 1485. accedentibus maximè aliis coniecturis, & ſcripturis continentibus actus poſitiuos, ſententias, & duos actus iuriſdictionis *iuxta deciſ.* Put. 209. *lib.2.* Ruin. *conſ. 92.num.16.lib.4.* Secundò, teſtibus, ex quorum dictis apertiſſimè conſtat, archipresbyteratum habere diſtinctum, & limitatum territorium, cum exercitio iuriſdictionis quaſi ordinariæ, per quod manifeſtum erat, ipſum eſſe in ſtatu Nullius.

Ad adducta in contrarium fuit dictum, non obſta-
re: nam, quòd inferiori prætendenti iura epiſcopalia 4
intra limites diœceſis Epiſcopi reſiſtat ius commune, *cap.Omnes Baſilicæ.16.quæſt.7.* fuit dictum, quòd aliud
eſt, quòd ius præſcribatur contra prohibitionem ex- 5
preſſam iuris; aliud autem, quòd aduersùs quandam iuris præſumptionem explicitè id non vetantis. Co-
uar.*lib.1.var.cap.17.n.7.in fin.* non ſecùs atque dicitur 6
de præſcribente ſeruitutem: cùm enim ius præſumat 7
omnia prædia libera. *l.Altius.l.Si tibi.C.de ſeruit.& aqu.* tamen contra ius non eſt, ſi in alterius fundo ſeruitutem quis præſcribat; ſed tantummodo contra quandam præſumptionem naturalis libertatis. Cotaſ. *in l.Seruitutes.num.35.de ſeruit.* Menoch. *de retinen. remed.5.n.48.*

R. P. D. ORANO.

Burgen.iuriſdictionis, Veneris, 16. Decembris, 1594.

ARGVMENTVM.

Cognitio cauſarum criminalium,& matrimonialium an ſpectet ad Abbatem habentem iura epiſcopalia; an verò ad ipſum Epiſcopum, iuxta decretum Sacri Conc. Trid. *ſeſſ.24.cap.20.de refor.* & hinc benè deducitur, Abbatem epiſcopalia iura habentem, non eſſe inferiorem Epiſcopo, nec ratione dignitatis, nec ratione poteſtatis.

SVMMARIVM.

1 *Abbas habens iura epiſcopalia, & proprium territorium, habet cognitionem cauſarum matrimonialium, & criminalium; nec comprehenditur in decreto Concilij Tridentini* ſeſſ.24.cap 20.de reform.
2 *Abbas habens iura epiſcopalia non dicitur eſſe de inferioribus Prælatis Epiſcopo.*
3 *Abbas in locis pleno iure ſibi ſubiectis habet iuriſdictionem epiſcopalem, vel quaſi, locáque ſibi ſubdita dicuntur extra iuriſdictionem Epiſcopi, & faciunt territorium ſeparatum: & n.4.*
5 *Prælati ſæculares dicuntur Decanus, & Archidiaconus.*
6 *Prælati inferiores ſubſunt Epiſcopo, & illis cum Epiſcopo cumulatiuè competit iuriſdictio.*
7 *Abbas habens iura epiſcopalia, habet cognitionem cauſarum criminalium, & matrimonialium, etiam quoad ſæculares.*

DECISIO XLI.

FVit reſolutum, cognitionem cauſarum matrimo-
nialium, & criminalium pertinere ad Abbatem
Sancti Ioannis immediatè cum ſuis ſubditis Sedi apo-
ſtolicæ ſubiectum. Quia,(vt aliàs *in vna Salmãtina iu-*
riſdictionis, coram bon.mem. D.Cardinali Aldobran-
1 dino, fuit dictum,) quando Abbas habet iura epiſco-
palia, & proprium territorium, nec eſt dignitas in Ca-
thedrali Eccleſia, non comprehenditur in decreto
Concilij Tridentini *ſeſſ.24.cap.20. de reformat.* quod
loquitur de Decanis, Archidiaconis, & aliis Prælatis
ſæcularibus.

2 Neque enim poteſt dari inter eos aliqua ſimilitu-
do, non quidem reſpectu dignitatis, cùm Abbas non
dicatur eſſe de inferioribus, vt eſt text. *in cap.Si quis*
deinceps.16 qu.7. Cap.*alleg.84.n.11.* Franc. *in c.2.ſub n.*
5. de prabend. lib.6. & *ibi* Prob. *ad Monach. num.48.*
Sarnen.*ad reg.de annal.q.11.n.4.*

3 Nec etiam reſpectu facultatis: quia Abbas in locis
pleno iure ſibi ſubiectis habet iuriſdictionem epiſco-
palem, vel quaſi, *cap.In ſingulis.de ſtat.Monach. c.Ab-*
bates.ante finem, de priuileg.lib.6. Gloſſ. *in Clement.1. in*
verbo, proprius, de reb.Eccleſ.non alienan. Ant. de Butr.
c.Cùm & plantare.§. In Eccleſiis. de priuileg. Aretin.
conſil.63.n.4. Dec. *in cap.Cùm te.1.not.verſic. Et con-*
4 *cludo.de reſcript.* locáque ſibi ſubdita dicuntur extra
iuriſdictionem Epiſcopi, & faciunt territorium ſepa-
ratum. Gemin.*in c.Cùm Epiſcopus.n.4.eod.lib.6. & in c.*
2.n.19.de conſt.eod.lib.

5 Neque etiam ratione alicuius qualitatis, cùm de-
cretum loquatur de Prælatis ſæcularibus, vt ſunt De-
canus, & Archidiaconus, *cap.1. & tot.tit.de offic. Ar-*
chid. Felin.*in cap.Ex parte Decani.de reſcript.* Rot.*dec.*
6 *17.de conceſſ.praben.in nou.* & alij inferiores, qui regu-
lariter ſubſunt Epiſcopo. Franc. *in cap.Romanam.§. ab*
Archidiaconis.in 1.not.de appell.lib.6. Et quibus cum
eo cumulatiuè competit iuriſdictio. Abb. *in cap.Cùm*
ab Eccleſiarum.n.9.de offic.Ordin. Felin.*in cap. Auditis.*
colum.5.de praſcript. Idem Abb. *in c.Paſtoralis.n.6.* &
ibi Felin.*colum.1.de offic.Ordin.*

7 Ex quibus ceſſat id, quod pro parte Archiepiſcopi
fuit deductum, quòd, ſcilicet, cognitio cauſarum com-
petens Abbati, reſtringi debeat ad cauſas ſuorum ſub-
ditorum regularium, non autem ſæcularium; cùm
iſtud non poſſet quadrare cauſis matrimonialibus,
quæ inter Regulares non excitantur, vltra quod in-
tentio Concilij Abbati, & aliis exceptis Regularibus
præiudicium inferre; ſed hoc omne relinquere diſpo-
ſitioni iuris communis deberet.

R. P. D. ORANO.

Burgen. Iuriſdictionis Sancti Ioannis, Veneris,
28. Aprilis, 1595.

ARGVMENTVM.

Iuriſdictionis criminalis quaſi poſſeſſio ex quibus actibus iuſtificetur, & probetur. Declaratúrque illa regula, quòd Epiſcopus præſumatur habere iuriſdictionem in ſua diœceſi, quomodo, & quando procedat, & quando non.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus de iure communi habet iuriſdictionem in ſua diœceſi, vbi hoc declaratur, quomodo procedat.*

2 *Abbas habens iura epiſcopalia, exercet iuriſdictionem pro ſuo territorio, etiam poſito intra limites diœceſis epiſcopalis.*

3 *Abbas habens territorium proprium, vel pleno iure ſibi ſubiectum, poteſt in dicto territorio iuriſdictionem exercere.*

4 *Delinquens in loco diœceſis exempto à iuriſdictione Epiſcopi, non poteſt puniri ſecundum ſtatuta Epiſcopi illius Diœceſis.*

5 *Statuta Epiſcopi non ligant delinquentem extra territorium, & diœceſim.*

6 *Diœceſis loca habentia dominium ſeparatum non dicuntur eſſe de diœceſ.*

7 *Exemptionis priuilegia quænam fuerunt reuocata à Concilio Trident.*

8 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio non acquiritur, effectu non ſequuto.*

9 *Iuriſdictio non probatur per actus, qui vel ſint clandeſtini, & ſine ſcientia eius, de cuius præiudicio agitur, facti; vel quando fuit ab illis appellatum, & proteſtatum.*

10 *Iuriſdictio non probatur ex actibus factis per litem motam.*

11 *Teſtes examinati ſine citatione partis dicuntur nulliter examinari.*

DECISIO XLII.

DOmini pro maiori parte tenuerunt D. Abbati S. Ioannis deberi eſſe mandatum de manutenendo, reſpectu cognitionis cauſarum criminalium, viſitationis Eccleſiæ, & illi ſubditorum, & redditionis computorum fabricæ inter eccleſiaſticas perſonas, & ſubditos Eccleſiæ S.Ioannis cum ſitis adiacentibus, & pendentibus: nam fundatam habet intentionem, primo in donatione Imperatoris facta R. Andelmo tunc Abbati S.Ioannis, & confirmata ab Epiſcopo Burg. continente verba priuatiua iuriſdictionis ad omnes alios. Secundò, in Priuilegio Sixti IV. quod eidem concedit facultatem quoſcunque Clericos, etiam d. Eccleſiæ filios patrimoniales, ſi eorum demerita exegerint, ſuſpendendi, excommunicandi, priuandi, aut alia pœna temporali, ſeu perpetua puniendi. Tertiò in laudo ad ſui fauorem publicato, & à Papa Paulo III. confirmato, in qua pariter eidem adiudicatur d. Eccleſia pleno iure cum declaratione, quòd correctio, & viſitatio, ac ſubiectio beneficiatorum ad ipſum pertineat, de cuius quidem obſeruantia ſatis liquet, cùm ex viſitationibus, tum ex regulis & Conſtitutionibus Abbatum, ad quarum normam Clerici ſimpliciter vixerunt. Quartò, in ſententiis & literis exequutorialibus Reginæ Ioannæ, & audientiæ Valliſoleti, in quibus habetur, Eccleſiam S.Ioannis pleno iure ad Monaſterium pertinere, & collationem beneficiorum, ac punitionem Clericorum ad Priorem dicti Monaſterij ſpectare. Quintò, in decreto Officialium Burgenſium, de ordine tunc Epiſcopi facto, per quod fuit facta reuocatio, & annullatio omnium proceſſuum, cenſurarum, & actuum fulminatorum contra Abbatem, Monachos, beneficiatos, & parochianos dictæ Eccleſiæ. Vltimò, in teſtibus de omnibus cõcludenter deponentibus, & in ſententia de anno 1570. contra Lucam de Arze, beneficiatum lata, in qua ſuſpenſus legitur ab exercitio Ordinum per tempus decem annorum, & recluſus in Monaſterium, cum impoſitione aliarum pœnarum, quæ etiam executioni fuit demandata: ex quibus abſque tergiuerſatione conſtat de ipſius quaſi poſſeſſione iuris communis aſſiſtentiam habente, *cap.1.c.In ſingulis.de ſtat.Monach.* Dec. *in c.Cùm te.1.not.de reſcript.*

Nihilque ad rem pertinet, quòd Archiepiſcopus in 1
iure

iure communi fundat iuriſdictionem in ſua Diœce-
2 ſi: quia ſtantibus præmiſſis, non poteſt dici ſua Diœceſis, ſed propria Abbatis; etiam quòd admitteretur, ſitam eſſe intra limites ſuæ Diœceſis, Gemin. *in cap. Cùm Epiſcopus.num.4.de offic.Ord.lib.6.* quod quidem
3 procedit, ſiue (vt fuit reſolutum) ſuſtineatur, Abbatem habere territorium proprium, vel pleno iure ſibi ſubiectum: à pari enim procedunt, Gloſſ. Clem. 1. *in verb. Aut earum parti.de for.compet.* Calder. *conſ. 13.de iud.* Vnde Ioan.And. Gemin.Franch.& alij *in*
4 *cap. Vt animarum.§.Statuto.de conſtit. lib.6.* concluſerunt committentem delictum in loco diœceſis exempto, non poſſe puniri ſecundùm ſtatutum Epiſcopi illius diœceſis, cùm locus exemptus ſit extra ſuam iuriſdictionem, *cap.1.* & ibi Gloſſ. *de priuil.lib.6.* &
5 non ſecùs ac ſtatutum Epiſcopi non ligat aliquem extra territorium; ita nec delinquentem in Diœceſi, loco tamen exempto. Ioan.And. poſt Hoſtien. *in cap. Nimis. de iur. iur.* quia, vt ibi inquit Abb. loca, quæ
6 ſunt de Diœceſi habentia dominium ſeparatum, non dicuntur eſſe de Diœceſi. Sequitur Card. *in Clem.2. §.1.qu.4. de priuil.*

7 Nec dicatur, priuilegia exemptionis fuiſſe reuocata per Concilium: quia iſta non ſunt ſimplicia priuilegia; ſed confirmationes ſeparationis territorij factæ per Imperatorem ex confirmatione Epiſcopi, quæ non ſunt reuocatæ per Concilium, dum loquitur de Ordinariis, quibus ſubſunt inferiores. Dec.*d.c.Ad noſtram,n.14.de appell.*

Minùs habenda eſt ratio prætenſi actus poſſeſſoris facti ab Archiepiſcopo per Monitorium emana-
8 tum de anno 1571. ſuper exhibitione libri computorum: quia cùm non appareat habuiſſe effectum, etiam in corporalibus ſine effectu non datur acquiſitio quaſi poſſeſſionis. Cald. *conſ. 12. de ſurrepat.* Rip. *in cap.Cùm Eccleſia.num.50.de cauſ.poſſ.& prop.* Multò autem minùs iſto caſu, quo Abbas reclamauit, & proteſtatus fuit. Rom. *conſ.369.ſub num.9* nam vulgare eſt, ad acquirendum ſtatum quaſi poſſeſſio-
9 nis requiri ſcientiam, & patientiam eius, de cuius præiudicio agitur; ita quòd actus iſte cauſam dedit liti: quia ab eo fuit appellatum, & cauſa in Rota commiſſa. Cæteri verò actus poſſeſſoris facile re-
10 mouentur, cùm vel percutiant tempus poſt litem motam, vel ſaltem ſint clandeſtini abſque ſcientia Abbatis facti. Bald. *in l. Poſt ſententiam.num.7. C.de ſent.interlo .omn.iud.*

11 Non obſtant teſtes inducti ad probandum quaſi poſſeſſionem Archiepiſcopi: quia deponunt de actibus poſt litem motam factis: & nulliter fuerunt examinati abſque partis citatione. Minùs releuat, quod dicitur, quaſi poſſeſſionem Abbatis fuiſſe acquiſitam tempore litis motæ, ex quo illa per beneficiatos fuit de anno 1518. & per parochianos de anno 1524. contra Abbatem introducta: quoniam iſtæ lites non fuerunt cum Archiepiſcopo; & certum eſt per laudum confirmatum, ac ſententiam ad fauorem Abbatis latam fuiſſe extinctas, vt benè hîc per informantes, qui omnibus extremò adductis accuratè reſpondent.

R. P. D. ORANO.

Burgen.iuriſdictionis S.Ioannis, Mercurij, 6. Nouembris, 1596.

ARGVMENTVM.

Abbates regulares in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis poſſunt cognoſcere de cauſis matrimonialibus, & criminalibus; nec comprehenduntur in Decreto Concil. Trid. *ſeſſ.24.cap.20 §.Ad hæc.*

SVMMARIVM.

1 *Territorium non eſt de ſubſtantia iuriſdictionis.*
2 *Iuriſdictio in perſonas haberi poteſt abſque territorio.*
3 *Ordinarij dicuntur Decanus, & Archidiaconus, aliique Prælati inferiores, habentes proprium territorium, in materia ſibi adaptabili.*
4 *Abbatis territorium dicuntur Eccleſia ſibi pleno iure ſubiecta.*
5 *Abbates Regulares habentes, vel non habentes territorium, non comprehenduntur in decreto Concil.* ſeſſ.24.cap.20.§.Ad hæc.
6 *Abbates regulares habent primam dignitatem poſt Pontificalem: & dicuntur in primo gradu dignitatis conſtituti: & quomodo intelligatur, n.15.*
7 *Abbates regulares ratione facultatis dignitatis, aut Ordinis, non poſſunt dici de inferioribus ſubordinatis Epiſcopo.*
8 *Dictio,* aliorum, *eſt ſimilium implicatiua, & infert omnimodam ſimilitudinem ad expreſſa. Contrarium, num.16.*
9 *Species expreſſæ declarant genus ſubſequens.*
10 *Abbas nullam habet ſimilitudinem cum Decano, & Archidiacono; ſed abſque dubio illis eſt maior.*
11 *Iuriſdictio conceſſa cum taxatiua,* tantùm, *cenſetur conceſſa excluſiuè ad alias perſonas; non tamen ſimilem rationem habentes, num.17.*
12 *Criminalium cauſarum appellatione quæ veniant.*
13 *Degradatio, & traditio Curiæ ſæculari à ſolo Epiſcopo fieri poteſt.*
14 *Epiſcopus habet intentionem de iure communi exercendi iuriſdictionem in omnes Clericos ſæculares ſuæ diœceſis.*
15 *Abbates reſpectu Epiſcopi dicuntur inferiores dignitates.*
16 *Dictio,* aliorum, *includit ſimilia; diuerſa tamen ab expreſſis, & ſatis eſt, quòd ſimilitudo adſit in aliqua parte.*
18 *Abbates præferuntur Vicario Epiſcopi, qui aliàs cum eo facit vnum Tribunal.*

DECISIO XLIII.

IN *cauſa Burgen. Iuriſdictionis S.Ioannis*, Domini vnanimiter concluſerunt, quòd ad effectum diſpoſitionis Concilij Trid. *cap.20.§. Ad hæc.ſeſſ.24.* non releuet diſtinctio, quæ fit inter Abbates habentes, vel non habentes territorium, & conſequenter, quòd nihil interſit, an Abbas S. Ioannis habeat territorium, vel non, vt poſſit vti priuilegio Sexti IV. quo conceſſa ſibi fuit facultas exercendi iuriſdictionem immemorabilem contra Clericos ſæculares: quia de ſubſtantia iuriſdictionis non eſt ha- 1
bere territorium, cùm ſine eo poſſit quis habere 2
iuriſ

iuriſdictionem in perſonas. Bart. *in l.1.num.15.* & poſt
eum Paul.de Caſtr.Alexan. Iaſ.Curt. *ff.de iuriſd. omn.
Iud.* Bald. *in l.1. §. in initio, numer.3. ff. de offic. Præ-
fect. Vrb.* Abb. poſt alios *in cap.Cum contingat. ſub
numer.33* & *ibi* Bellamer. *numer.32. de for.compet.* Fe-
lin. *in cap. Rodulphus. numer. 15. de reſcript.* & exem-
plis illuſtrat Iacob. *de conſ.lib.5.art.8. numer 45.* Boër.
deciſ. 227. *num.2.* Couarr. *in regul. poſſeſſor. part. 2.
numer.* 1. Et aliàs inanis fuiſſet diſtinctio facta per Il-
luſtriſſimos Dominos Sacri Concilij Interpretes in-
ter dignitates regulares, & Decanum, Archidia-
conum, & alios inferiores, cùm nec in iſtis procedat
3 diſpoſitio Concilij, quando habent proprium terri-
torium: quia reſpectu illius in materia ſibi adaptabi-
li dicuntur Ordinarij, ſicut Epiſcopus, *cap. Ordina-
rij.* & *ibi* poſt Gloſſ. Gemin. *numer.5. de offic. Ordin.
lib.6.* Felin. *in cap. Poſt ceſſionem. numer. 1. de probat.*
Et latè fuit deductum *in vna Salamantina iuriſdictio-
nis*, coram R.P.D. Decano; ceſſàtque tunc aſſi-
ſtentia iuris communis, quam habet Epiſcopus in
omnibus locis ſuæ diœceſis. Proinde, quamuis *in
cauſa Salamantina iuriſdictionis*, coram bonæ mem.
Card. Aldobrandino, reſolutio facta fuerit ad fauo-
rem Abbatiæ, ſub eo prætextu, quòd haberet terri-
torium; non tamen ideò Domini dicebant, explo-
ſam fuiſſe concluſionem præmiſſam admittentem ci-
rca territorium in Abbatibus, & aliis regularibus ha-
bentibus exercitium iuriſdictionis: nam illa iuxta
contingentiam ſucceſſerat, & maior in ea aderat du-
bitatio, cùm ageretur de Abbate ſæculari: quod ſe-
cùs eſt in caſu, in quo Abbas eſt Ordinis S.Benedicti,
qui prætendit iuriſdictionem tantummodo quoad
Clericos ſæculares ſuæ Eccleſiæ; quæ etiam, quan-
do probaretur pleno iure ei ſubiecta, proculdubiò
4 diceretur de Abbatis territorio, cùm ſepta Mona-
ſterij appellentur, & ſint eius territorium. Vitalin.
in Clem. Rurſus. numer. 10. *de ſtat. Monachorum*, ac
propterea militarent ea omnia, quæ dici poſſunt de
Abbate habente territorium quoad perſonas ſui ter-
ritorij.

5 Verùm, quia emanauerat declaratio Sacræ Con-
gregationis Concilij, in qua dictum fuit, indiffe-
renter Abbates regulares habentes, vel non ha-
bentes territorium, *dict. §. Ad hæc. capit.20.ſeſſ.24.*
non comprehendi, viſum fuit Dominis expediens
veritatem illius examinare, in cuius diſcuſſione li-
cèt non leuis inter Dominos ſuborta fuerit contro-
uerſia; tamen tres ipſorum vti veram, & iuri con-
ſonam ſuſtinuerunt, reliquis quidem duobus con-
tradicentibus.

Illorum potiſſimæ fuerunt rationes, quòd cùm
in decreto Concilij exprimantur Decanus, & Ar-
chidiaconus; & poſteà ſubiiciatur, *aut aliorum in-
feriorum iudicio*, hoc intelligendum non ſit de
aliis dignitatibus Regularibus non ſubordinatis
Epiſcopo: quia non eadem ratione ſunt inferiores
6 Epiſcopo, ſicut Decanus, & Archidiaconus, cùm
habeant primam dignitatem poſt Pontificalem, &
dicantur in primo gradu dignitatis conſtituti, *cap.
Deinceps. 16. quæſt. 7.* Nec etiam ratione faculta-
7 tis dignitaria, aut ordinis poſſint dici de inferio-
ribus ſubordinatis Epiſcopo. Lap. *alleg. 84. num.11.*
Bald. *in cap. Paſtoralis.* in Gloſſ. *in verb. Superiores*, &
ibi Felin. *col.4 de offic.deleg.* Franch. *in c.2. n.5. de præ-
bend.lib 6.*

8 Secundò, quia dictio, *aliorum*, eſt ſimilium im-
plicatiua, & infert omnimodam ſimilitudinem ad
expreſſa, Gloſſ. & Doct. *in cap. Ex teſtam.C. de col-
lat.* Bald. *in l. Fugitiuus. col.fin. C. de ſeru. fugitiu.* Pariſ.
conſ. 26. num.54. lib.3. Beroſ. *conſ.14. num.14. vol.3.*
præſertim, cùm decretum loquatur de inferioribus
in Eccleſia Cathedrali: nam ſpecies expreſſæ decla-
rant genus ſubſequens, vt benè etiam fuit conſide- 9
ratum *in illa Salamantina iuriſdictionis*, coram bon.
mem. Aldobrandino, vt intelligatur reſpectu ſimi-
lium ſpecierum; quæ tamen non ſint maiores, &
ſuperiores expreſſis, *cap.Sedes.* vbi Butr. *num.* 101.
de reſcript. Beroſ. *in cap.1. num. 205. de iudic.* Facit
text. *in Clem. Non poteſt. de procurat.* & *l.fin.§. Dul-
cia.ff.de act.& oblig.* Ideòque dicebant, nullam ratio-
nem admittere, vt exiſtimandum ducerent, Con-
cilium loqui de Abbate, qui nullam habet ſimilitu- 10
dinem cum Decano, & Archidiacono; ſed abſque
dubio illis eſt maior; maximè cùm ratio forſan præ-
ſumpta vſurpationis iuriſdictionis, vel etiam fauor
correctionis, ex quo apud inferiores facilè delicta
impunita remanebant, quæ militat in Decano, &
Archidiacono, & aliis inferioribus dignitatibus
ſubordinatis Epiſcopo, & quæ mouerunt Patres ad
ita ſtatuendum; non poſſit adaptari Abbati regu-
lari habenti dignitatem non ſubordinatam Epiſco-
po, cùm de eo etiam magis Concilium confi-
dat, vt videmus factum in aliis decretis Con-
cilij.

Reclamantibus verò præcipuum, & primum fun-
damentum fuit in verbis Concilij, ibi: *Sed Epiſcopi
tantùm examini, & iuriſdictioni relinquantur.* ponde-
rando verbum, *tantùm*, quod excluſiuum eſt alia- 11
rum perſonarum, & attributiuum iuriſdictionis
Epiſcopo, *l. 1.* vbi Bart. *ff. Si quis ius dicent. non ob-
temper.* Rip. *in l. fin. numer.136. C. de reuocand. do-
nat.* Pariſ. *conſ.85. numer. 47. lib.2.* Alterum, quia
Patres, qui in Concilia conuenerunt, videntur ha-
buiſſe rationem qualitatum cauſarum, nempe, ma-
trimonialium, & criminalium, ſub quibus veniunt 12
cauſæ hæreſis, ſimoniæ, raptus, adulterij, ince-
ſtus, & ſimiles, quæ frequenter accidunt, vt pœnæ
imponendæ veniant priuationis, degradationis, &
traditionis Curiæ ſæculari, qui actus à ſolis Epiſcopis 13
poſſunt exerceri, *cap. Degradatio. de pœn. lib.6. cap.
1. de hæret. lib.6.* Anton. de Butrio *conſ.19. num.18.*
Roman. *conſ.375. in cap. In propoſita quæſtione.num.1.*
Beroſ. *in cap.1. num.26. verſ. Propterea exempti. de
reb. Eccleſ. non alien.* Ideòque abſurdum eos indi-
caſſe, cauſas matrimoniales,& criminales ab iis co-
noſci debere, qui pœnas condignas delictis ſtatue-
re non poterant, & in conſequentiam ipſis ſuam iu-
riſdictionem reſtituere deliberaſſe, reducendo om-
nia ad terminos iuris communis, iuxta quod funda-
tam habent intentionem in omnes Clericos ſæcula- 14
res ſuæ diœceſis, *cap. Cum perſonæ. de priuileg. lib.6.
cap.Cum contingat. de for.compet.* & not omnes, *in cap.
Cum Epiſcopus.de off ord.lib.6.*

Neque eos mouebant rationes pro affirmatiua ad-
ductæ: quia, quòd Abbatiæ ſint in primo dignitatis
gradu,id intelligitur reſpectu inferiorum dignitatum 15
regularium, & clauſtralium; non autem Epiſcopa-
lis, reſpectu cuius ſemper ſunt inferiores, ad Ioan-
nem Andream *in cap. Maioribus. in principio:* & *ibi*
Abbas *num.2. de præbendis.* Et ad verbum, *aliorum*, 16
reſpondebat, quòd, licèt ſimilia includat; tamen di-
uerſa ab expreſſis, *l.Quod Nerua. ff. depoſit.* Pariſ.
conſ.92. num. 5. lib.1. Et quòd ſatis ſit,quòd ſimilitu-
do adſit reſpectu iuriſdictionis, Abbas *in cap. Tranſla-
to.* & *ibi* Felin. *n.10.de conſtit.*

Verùm à propoſito abſolutionem approbante,
præmiſſa non abſtraxerunt: nam, vt ſatisfacerent
argumentis contrarium ſuſtinentibus, dicebant,
dictionem taxatiuam, *tantùm*, appoſitam fuiſſe re- 17
ſpectu eorum inferiorum, de quibus proximè Con-
cilium expreſſit, & ſic non ad excluſionem Abbatis,
& aliarum dignitatum regularium, de quibus in de-
creto

Digitized by Google

ereto nollum verbum : quia, vt dicit Baldus *in l. 1. C. de bon.poſſeſſ.contra tab.* ſi conſtitutio dicat : *Solus Epiſcopus faciat*. non excluditor alius ſimilem rationem habens. Et in terminis huius decreti Concilij fuit reſolutum *in dicta cauſa Salamantina*, coram prædicto bon.mem.Card.Aldobrandino.

Neque verò admittebant, Patrum fuiſſe intentionem, Epiſcopis iuriſdictionem ſuam reſtituere, ne delicta impunita remaneant, ex defectu inferiorum non habentium facultatem degradandi : quia, ſi ea ratione moti fuiſſent, hac via potuiſſent Epiſcopis iuriſdictionem reſtituere in totum ; atque ita iuriſdictionem ciuilem, & in criminalibus, ac matrimonialibus tollere immemorabilem. Prætereà iuriſdictionem criminalem Prælato inferiori extra Cathedralem ; quam tamen à Concilio illæſam ei fuiſſe relictam, Domini dixerunt, quòd ſunt dignitates regulares diſſimiles Decano, & Archidiacono qualitate, & non dignitate Cathedralis eſſe iis ſuperiores, & tanquàm tales cum Epiſcopis in tali gradu dignitatis exiſtere, vt oſtenſum eſt ; atque ideò obſeruari, vti maiores, & digniores, aliis dignitatibus, in Synodo prælationem
18 habere poſt Epiſcopum, & præferri Vicario Epiſcopi, qui aliàs cum eo facit vnum Tribunal. Henric. Boic. *de Synod. part. 3. moner.* 15. Ad alia quoque per Aduerſarios Epiſcopi deducta patere ſuas reſponſiones à ſcribentibus pro D. Abbate data. Ex quibus concluſerunt, abſque vlteriori tergiuerſatione deciſioni illuſtriſſimorum Dominorum Cardinalium ſacri Concilij Interpretum morem eſſe gerendum, & acquieſcendum, &c.

ILLVSTR. D. CARD. Hieronymo Pamphilio.

Burgen. iuriſdictionis Sancti Ioannis in Venere, Veneris, 6. Martij, 1598.

ARGVMENTVM.

Abbas Regularis poteſt in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis cognoſcere de cauſis matrimonialibus, & criminalibus.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio in Eccleſiis exemptis ſpectat ad Sedem apoſtolicam ; non autem ad Epiſcopum.*
2 Alius, *dictio eſt ſimilium explicatiua.*
3 *Abbates regulares habentes iuriſdictionem in Clericos, etiam ſæculares, dicuntur in primo poſt Pontificalem dignitatem gradu conſtituti; non autem de inferioribus ſubordinatis Epiſcopo: & n. 4.*
5 *Abbas quoad Clericos Eccleſiæ ſibi pleno iure ſubiecta comparatur Abbati habenti territorium, quoad perſonas ſui territorij.*
6 *Abbas habens territorium ſeparatum, poteſt cognoſcere de cauſis matrimonialibus, & criminalibus perſonarum ſui territorij, nec comprehenditur ſub diſpoſitione Concil. Trid.* ſeſſ. 24. c. 20. §. Ad hæc. *& n. 8.*
7 *Iuriſdictio in perſonis conſiſtit, etiam ſine territorio.*
8 *Abbas habens iuriſdictionem epiſcopalem, poteſt imponere pœnam degradationis, licèt actus degradationis ſit poſteà ab Epiſcopo faciendus.*
10 *Archidiaconus, & Decanus habentes territorium ſeparatum, & immemorabilem, poſſunt cognoſcere de cauſis matrimonialibus, & criminalibus.*
11 *Archidiaconi, & Decanus non poſſunt degradare.*

DECISIO XLIV.

PLacuit omnibus Dominis declaratio Illuſtriſſimorum DD. Sacri Concilij Interpretum, quòd Abbates regulares habentes iuriſdictionem criminalem in Clericos, etiam ſæculares, non comprehendantur ſub decreto *cap. 20. §. Ad hæc. ſeſſ. 24.* ex rationibus pro hac parte deductis ſub die 6 Nouembris, 1596. coram D. meo Orano.

Intentio enim Concilij fuit reſtituere Epiſcopis iuriſdictionem criminalem excluſiuè ad Decanum, Archidiaconum, & alios inferiores ſubordinatos ipſi Epiſcopo, in quibus militat ratio præſumptæ vſurpationis; non autem illam auferre ab Abbate regulari exempto à iuriſdictione Epiſcopi, & immediatè ſubiecto S.A. in quo ceſſat præſumptio vſurpationis, præſertim quoad
perſonas Eccleſiæ ſibi pleno iure ſubiectæ, in quibus 1
aliàs iuriſdictio eſſet ipſius S.A. & non Epiſcopi. Gloſ.
in c. Authoritate. de priuileg. in 6. & alij omnes.

Et hoc etiam colligitur ex verbis ipſius §. *Ad hæc.*
dum loquitur de Decano, Archidiacono, & aliis infe-
rioribus : quod intelligitur de ſimilibus præfatis De-
cano, Archidiacono, & ſic ſæcularibus ſubordinatis 2
Epiſcopo iuxta naturã dictionis, *alius*, quæ eſt ſimiliũ
explicatiua. Gloſ. fin. *in l. Si fugitiui.* & *ibi* Bald. *C. de
ſeru. fugit. c. Sedes.* vbi Felin. *in fin. de reſcript.* non au-
tem de Abbatibus regularibus habentibus iuriſdictio- 3
nem in Clericos etiam ſæculares, qui dicuntur in pri-
mo poſt pontificalem dignitatis gradu conſtituti, *cap.
Deinceps. 16. q. 7.* Archid. *in c. 1. ſub n. 2. de præbend. in 6.*
Et nec ratione facultatis, nec dignitatis, nec Ordinis 4
dicuntur de inferioribus ſubordinatis Epiſcopo. Lap.
alleg. 84. Bald. *in c. Paſtoralis.* in Gloſſ. *in verb. Superio-
res*, & *ibi* Felin. *col. 4. de off. deleg.* & nullam habent ſi-
militudinem cum Decano, & Archidiacono, ita vt ex
eorum expreſſione inferatur ad Abbates, qui & mi-
nores ſunt, etiam de quibus Concilium magis confi-
dit, quòd delicta impunita non relinquat, & ſpecifi-
cam mentionem facere conſueuit, quando voluit illos
comprehendere.

Maximè quando (prout hoc caſu) agitur de iuriſ-
dictione Abbatis, quoad Clericos Eccleſiæ ſibi pleno 5
iure ſubiectæ, in quibus militant omnia, quæ dici poſ-
ſunt de Abbate habente territorium quoad perſonas
ſui territorij. Vitalin. *in Clem. Rurſus. n. 10. de ſtat. Mo-
nachor.* Quo caſu ceſſat diſpoſitio §. *Ad hæc.* etiã quoad 6
dignitates ſæculares, vt fuit reſolutum *in cauſa Sala-
mantina iuriſdictionis*, corã bon.mem. Aldobrandino,
ſub die 1. Iulij, 1565. Quod tamẽ dictum fuit per Do-
minos ex abundanti, cùm ad hunc effectum nõ requi-
ratur territorium, cùm etiam ſine eo conſiſtat iuriſdi- 7
ctio in perſonis. Bart. *in l. 1. ff. de iuriſdictione omn. iudic.*
Butr. & alij *in cap. Cùm contingat. de for. compet.* Roch.
deciſ. 227. & ex vnanimi Dominorum ſententia fuit in
hac cauſa deciſum ſub d. die 6. Nouembris, 1596. co-
ram Domino meo Orano.

Nec prædictis viſum fuit obſtare, quod dicitur de
dictione taxatiua, *tantùm*: quia illa intelligitur reſpectu 8
Decani, Archidiaconi, & aliorum inferiorum ſæcula-
rium ſimilium; non autem reſpectu Abbatis, in hac Ec-
cleſia pleno iure ſibi ſubiecta habentis ſimilem iuriſ-
dictionem cum Epiſcopo, ad notata per Bald. *in l. 1. n.
4. C. de bon. poſſ. contra tabul.* Curt. ſen. *conſ.* 75. *n.* 14. Ce-
phal. *conſ.* 257. *n.* 24. *lib.* 2.

Nec etiã obſtat, quòd in cognitione cauſarũ crimi-
naliũ veniat aliquando imponenda pœna degradatio-
nis: quia non ideò Abbas redditur incapax huius iuriſ- 9
dictionis, qui prout alij Iudices criminales poteſt im-
ponere pœnam degradationis, licèt actus ipſius degra-
dationis ſit poſteà faciendus ab Epiſcopo. Gloſ. *in c. Cũ
& plantare. in verb. pleno iure.* & *ibi* Hoſt. Butr. *num.* 17.
& alij

Digitized by Google

& alij *de priuileg.* Vltra quod hæc ratio nullitat quo-
10 que in Decano, & Archidiacono habente proprium territorium, & immemorabilem, quos ſub hoc decreto non comprehendi, ſæpiùs reſolutum fuit, tam per Illuſtriſſ. DD. Sacri Concilij Interpretes, quàm
11 etiam in Rota, in quampluribus cauſis. Et tamen indubitatum eſt, non poſſe degradare, *cap. Degradatio. de pœn. in 6. cap. 1. de Hæret. eod. lib.* Beroſ. *in cap. 1. ſub n. 26. de reb. Eccleſ. non alienan.* &c.

R. P. D. PENIA.

Calaguritanâ iuriſdictionis, Veneris, 4. Iulij, 1604.

ARGVMENTVM.

Monaſterium eſſe in aliqua diœceſi, ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, qui non ſunt Nullius, non poſſunt approbare Confeſſarios ad ſæcularium Confeſſiones audiendas, nec dare licentiam regularibus concionandi in alijs, quàm ſuorum Ordinum Eccleſiis: ſed hæc ſpectant ad Epiſcopum, intra cuius diœceſis fines exiſtunt.*

2 *Monaſterium eſſe in diœceſi, ex quibus probetur.*

3 *Fines probantur præſumptionibus, & coniecturis.*

DECISIO XLV.

CVm Abbates Monaſteriorum Sanctæ Mariæ de Nagera, & S. Æmiliani darent licentiam ſuis Monachis Sacerdotibus, & etiam Presbyteris ſæcularibus oppidorum de Nagera, & S. Æmiliani audiendi confeſſiones ſacramentales, & prædicandi verbum Dei; & d. Epiſcopus Calaguritanus, vt ab eo deſiſterent, monuiſſet Abbates, quoniam vigore Concilij Trident. *ſeſſ. 1. cap. 2. & ſeſſ. 23. cap. 5. & ſeſſ. 24. cap. 4.* iuriſdictio ad illos non pertinebat; & Abbates non deſiſterent: Epiſcopus Sacram Congre-
1 gationem Concilij Tridentini conſuluit, quæ conſulta reſpondit: Si huiuſmodi Abbates non ſunt nullius diœceſis, ius approbandi Sacerdotes ad confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas, atque licentiam concedendi Regularibus, qui in alijs, quàm ſuorum Ordinum Eccleſijs ſacras conciones ſunt habituri, ad ipſos nullo modo pertinere; ſed tantum ad Epiſcopum, intra cuius diœceſis fines exiſtunt.

2 Quare, dato dubio, an Monaſteria Sanctæ Mariæ de Nagera, & S. Æmiliani eſſent intra limites diœceſis Calaguritanæ, atque Epiſcopo tantùm informante propoſito, Rota cenſuit, infra limitex exiſtere.

Primò, ex aſſertione teſtium ita affirmantium. Secundò, ex confeſſione Monachorum contenta in commiſſione, vbi Abbas Monaſterij Sanctæ Mariæ de Nagera, ſemel & iterum nominatur Calaguritanæ diœceſis. Tertiò ex pluribus deciſionibus Rotalibus. Verall. *dec. 57. par. 1. & in princ.* vbi agitur de eadem capellania S. Crucis, contentâ in prædicta commiſſione d. Monaſterio Sanctæ Mariæ de Nagera: licet ibi ſit mendum *in deciſ.* Verall. nam pro *Nagera,* impreſſum eſt *Mayera.* Item, ex alia coram D. meo Patriarcha, die 3. Iunij, 1591. Item, ex alia in cauſa Calaguritana beneficij de Nagera, die 7. Maij, 1590. coram bon. mem. Orano: ex quibus ſine controuerſia patebat receptum, quòd iſta Monaſteria ſunt de diœceſi Calaguritana. Et ad iſtum effectum iſtas probationes cenſuit Rota ſufficientes, cùm ſufficiant 3
præſumptiones & coniecturæ. *c. Cum cauſam. el 3. de probat.* Felin. *num. 14.* Dec. *num. 3.* Idem Dec. *conſ. 42. num. 10. & conſ. 109. n. 20.* Guido Pap. *deciſ. 193.* Pariſ. *conſ. 504. num. 24. lib. 1.*

R. P. D. ORTEMBERGO.

Calaguritana iuriſdictionis, Lunæ, 26. Iunij, 1604.

ARGVMENTVM.

Abbates, qui non ſunt Nullius, non poſſunt approbare Confeſſarios ad ſæcularium confeſſiones audiendas, nec dare licentiam Regularibus concionandi in aliis, quàm ſuorum Ordinum Eccleſijs; ſed hæc ſpectant ad Epiſcopum, intra cuius diœceſis fines exiſtunt. Et quando Abbates dicantur Nullius, vel eſſe in diœceſi.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſarios ad ſæcularium confeſſiones audiendas approbandi ius, ac etiam concedendi licentiam Regularibus, qui in alijs, quàm ſuorum Ordinum Eccleſijs conciones ſunt habituri, non ſpectat ad Abbates, qui non ſunt nullius diœceſis; ſed ad Epiſcopum, intra cuius diœceſis fines exiſtunt.*

2 *Teſtes numero plures, magis concludentes in dicto, ac habentes pro ſe iuris præſumptionem, præualent aliis.*

3 *Monaſteria omnia de iure præſumuntur eſſe in aliqua diœceſi.*

4 *Abbatia, vt non dicatur eſſe in aliqua diœceſi, ſed Nullius, quæ requirantur.*

5 *Prælatus Eccleſiæ Collegiatæ, licèt ſubſit Epiſcopo, eſt tamen Ordinarius in plebe ſua.*

6 *Territorium ſeparatum, & propriam diœceſim ſolus Papa concedere poteſt ex priuilegio.*

7 *Locus exemptus, licèt non ſit de iuriſdictione Epiſcopi; eſt tamen de diœceſi.*

DECISIO XLVI.

IN præſenti cauſa fuerunt factæ duæ deciſiones coram R. P. D. Decano, contra Abbatex, & Monaſteria Sanctæ Mariæ de Nagera, & Sancti Æmiliani, Ordinis S. Benedicti, in fauorem D. Epiſcopi Calaguritani, fundatæ potiſſimùm in decretis Sacri Concilij Tridentini *ſeſſ. 1. cap. 2. ſeſſ. 23. cap. 15. & ſeſſ. 24. cap. 4. de reformat.* necnon in declaratione S. Congregationis eiuſdem Sacri Concilij, quæ conſulta reſpondit: Si Abbates non ſunt nullius 1
diœceſis, ius approbandi Sacerdotes ad confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas, atque licentiam concedendi Regularibus, qui in alijs, quàm ſuorum Ordinum Eccleſiis ſacras conciones ſunt habituri, ad ipſos nullo modo pertinere; ſed tantùm ad Epiſcopum, intra cuius diœceſis fines exiſtunt. Et quamuis prædictis deciſionibus ex multis fundamentis oſtenſum fuerit, huiuſmodi Abbatiam eſſe intra limites diœceſis Calaguritanæ; ad eam tamen oppugnandam, exhibiti fuerunt teſtes, tam pro Monaſterio Sancti Æmiliani, quàm pro Epiſcopo examinati,

qui

qui, enumeratis omnibus limitibus Monaſterij, deponunt, illos diſtinguere, Abbatem, eiúſque diſtrictum, & iuriſdictionem ab Epiſcopatu Calaguritano. Summario Abbatis *n.* 1. Similiter duo teſtes ex parte Epiſcopi, ac alij pro parte Abbatis examinati deponunt, Abbatem in locis ſui territorij exercere iuriſdictionem ſpiritualem priuatiuè quoad Epiſcopum. Quibus non obſtantibus, Domini firmiter perſtiterunt in deciſis: teſtes enim pro Epiſcopo
2 examinati præualent numero, & magis conclu-
3 dunt in dicto; tum etiam, quia habent pro ſe iuris præſumptionem, quòd Monaſteria ſint in aliqua Diœceſi, *cap. Omnes Baſilicæ.* 16. *q.* 7. & accedunt plura adminicula, & probationes, quæ in deciſionibus D. mei Decani copiosè deductæ, breuitatis cauſa, omittuntur.

Nec obſtaret, ſi probaretur, Abbatem habere
4 certos limites: quia inde non ſequeretur, illum non eſſe in diœceſi Calaguritana; cùm ad hunc effectum non ſufficiat, habere aliquem diſtrictum ſeparatum, vbi poſſit exercere iuriſdictionem: illud
5 enim generaliter traditur, quòd quilibet Prælatus collegiatæ Eccleſiæ, licèt ſubſit Epiſcopo; eſt tamen Iudex ordinarius in plebe ſua, *cap. Cùm ab Eccleſiarum.* & *ibi* Gloſſ. 1. *de off. Iud. ordin.* Sed neceſſe eſt, vt tanquàm territorium propriom ad eum ſpectet; ita vt faciat terminum ſeparatum à prouincia, in qua eſt. Abb. *in cap. Nimis. n.* 1. *verſ. Hæc vera. de iur. iuran.* & quòd habeat omnia iura epiſco-
6 palia ex priuilegio Papæ, qui ſolus poteſt hoc concedere. Abb. *in c. Cùm contingat. n.* 18. *de for. comp.* poſt Ioan. And. *in c. Cùm Epiſcopus. de off. Ord. in* 6. Quod in propoſito non fuit probatum: nullus enim ex teſtibus Abbatum de hoc vel vllum dicit verbum, nec profertur aliquod inſtrumentum, aut diſpen-
7 ſatio apoſtolica, quæ hoc dicat. Et ſic habet locum, quod tradit Felin. poſt alios, *in c. Grane. n.* 20. *verſ. Sed Dominicus non aduertit: de off. Ord.* quòd, licèt locus non ſit de iuriſdictione Epiſcopi, tamen eſt de territorio, & diœceſi. Et ceſſat difficultas quoad effectus, de quibus agitur: non enim eſt dubium, quin Concilium Tridentinum legitimè congregatum, & confirmatum à Sede apoſtolica habeat iuriſdictionem: quare illius diſpoſitiones, & decreta, quæ annuunt, diœceſes afficiunt, vt videmus; ſiquidem Papa imponit decimas, vel alia onera in diœceſi Calaguritana, quæ ſubſidiaria vocantur, & includuntur etiam hi Abbates. Et hæc diſtinctio inter exemptos, & Nullius conſtituitur ab eod. Conc. *ſeſſ.* 24. *cap.* 9. cùm ibi loca exempta per Epiſcopum, de cuius diœceſi ſunt; quæ verò Nullius diœceſis eſſe dicuntur, per viciniorem, vt apoſtolicæ Sedis delegatum, permittit viſitare, vt fuit dictum *in Volaterranen. iuriſdictionis*, coram bon. mem. Brauo, quæ eſt *diuerſ. deciſ.* 207. *numero* 2. & 3. *parte* 2.

***

R. P. D. ORTEMBERGO.

Calaguritana, ſeu Nullius iuriſdictionis, Veneris 16. Iunij, 1606.

ARGVMENTVM.

Locus quando dicatur exemptus, & Nullius diœceſis; & quando dicatur eſſe in diœceſi.

SVMMARIVM.

1 *Monaſteria omnia præſumuntur eſſe de aliqua diœceſi.*

2 *Locus in dubio cenſetur eſſe de iuriſdictione illius ciuitatis, vel diœceſis, cuius finibus magis adiacet, præcipuè quando non apparet de iure alterius.*

4 *Epiſcopus habet intentionem fundatam, quòd territorium ſit in ſua diœceſi, vbi oſtendit exercitia multorum actuum, & iurium epiſcopalium in eodem territorio.*

5 *Exemptio denotat, locum exemptum eſſe in diœceſi.*

6 *Exemptio liberat à iuriſdictione, non autem à ſituatione.*

7 *Enunciatiua antiqua non modicam faciunt probationem in materia confinium, & ſitus locorum.*

8 *Enunciatiua non probant etiam inter eaſdem partes, quando principaliter agitur de veritate enunciati.*

9 *Confines probantur etiam per indicia, & leuiores probationes.*

10 *Confines probantur enunciatiuis.*

11 *Fama publica reſultat ex enunciatiuis in publicis inſtrumentis celebratis diuerſis temporibus, inter diuerſas perſonas, & à diuerſis Notarijs, & idem atteſtantibus.*

12 *Fama publica ſufficit in antiquis ad probationem perfectam, ſaltem concurrentibus adminiculis.*

13 *Aſſertioni Papæ narrantis factum proprium, vel alienum ſecum geſtum, creditur.*

14 *Epiſcopus, quoad Monaſteria ſita intra ſuam diœceſim, habet intentionem fundatam de iure communi exercendi iura epiſcopalia; & onus probandi contrarium ſpectat ad Monaſteria.*

15 *Prælatus inferior prætendens habere iuriſdictionem in loco, tantùm obtinet, quantùm probat ſe exercuiſſe.*

16 *Libertatem propriam nemo præſcribere poteſt; ſed alius, cuius nomine ipſam allegat.*

17 *Abbas Monaſterij exempti aliquando habet ſub ſe aliqua membra, Eccleſias, vel capellas non exemptas.*

18 *Exempti à Papa, vbi exemptio eſt plena, non tenentur ad ius reuerentiale Epiſcopi.*

19 *Populus vbi non eſt plene iure exemptus, Religioſi habent inſtitutionem collatoriam quoad titulum; ſed inſtitutio authorizabilis quoad curam populi pertinet ad Epiſcopum.*

20 *Papa ſolus concedere poteſt, vt Abbates in nulla diœceſi exiſtentes plene iure epiſcopalem iuriſdictionem exerceant, & ſuas diœceſes habeant.*

21 *Abbas non poteſt quærere territorium ſeparatum ab Epiſcopo, ita vt faciat caput in eadem diœceſi: ſed*

— benè poteſt quærere ſub Epiſcopo, vt Epiſcopus habeat vniuerſalem iuriſdictionem, ſaltem habitu, & Prælatus inferior habeat quaſi ſub eo, licet exercitio excludatur Epiſcopus.

DECISIO XLVII.

PRopoſiti dubium reſeruatum 19. Ianuarij, 1605. an Monaſterium habeat conſines cum diœceſi Burgenſi, non vt pars, & membrum diœceſis Calaguritanæ, ſed vt prouincia, & diœceſis propria, & territorium ſeparatum, cuius effectus erat inquirere, an Abbas, vel potius Epiſcopus in territorio illius Monaſterij licentiam prædicandi, & audiendi confeſſiones perſonarum ſæcularium, tam regularibus, quàm aliis Sacerdotibus concedere debeat, iuxta decreta Concilij Tridentini *ſeſſ. 5. cap. 2. ſeſſ. 23. cap. 15. & ſeſſ. 24. cap. 4. de reform.* & *ſeſſ. 25. cap. 11. de regul.* atque declarationem Congregationis eiuſdem Concilij: Et Domini reſoluerunt, illud eſſe in diœceſi Calaguritana, non autem in nulla: nam omnia Monaſteria
1 præſumuntur eſſe de aliqua diœceſi, *cap. Omnes Baſilicæ. 16. quæſt. 7. cap. Cùm perſonæ. de priuil. in 6. Felin. in cap. Graue. n. 2. verſ. Quod non ſit dare locum. de offic. Ind. ordin.* & fuit dictum *in hac cauſa*, 26. Iunij, 1604.

Non obſtat, quòd ſecundùm hanc præſumptionem, non minùs poſſit dici eſſe in diœceſi Burgenſi, quàm Calaguritana, cùm iam deciſum fuerit habere fines cum diœceſi Burgenſi, ab vna parte: quia pro reſolutione ſuccedit altera iuris præſumptio, quòd in
2 dubio locus cenſetur eſſe de iuriſdictione illius ciuitatis, vel diœceſis, cuius finibus magis adiacet, *§. Inſula. Inſtit. de rerum diuiſ. l. Adeò. §. Inſula. ff. de acquir. rer. domin.* Abb. *in cap. Super eo. num. 5. de Parochis.* Bald. *in cap. Cùm olim. num. 1. de præſcript.* Alex. *in addit. ad Barthol. in l. Si conuenerit. In 2. §. Si nuda. ff. de pign. act.* Hier. de Mont. *in tract. de fin. cap. 30. num. 9. & 10. & cap. 83. num. 2.* quæ præſumptio facilius
3 procedit, quando non apparet de iure alterius, argum. text. *in cap. 1. de relig. Dom.* Crauett. *conſ. 78. num. 4.* & in propoſito Archiepiſcopus Burgenſis nunquam contendit, Monaſterium Sancti Æmiliani eſſe in ſua diœceſi; ſed tantùm Epiſcopus Calaguritanus,
4 qui cùm oſtendat exercitia multorum actuum, & iurium epiſcopalium, habet fundatam intentionem, quòd territorium ſit in ſua diœceſi, *dicto cap. 1. de relig. Dom.* vbi Panorm. poſt Innoc. *num. 3.* & *conſ. 61. n. 13. lib. 2.*

Item Abbates Sancti Æmiliani ſolent vocari ad Synodum diœceſanam, Calaguritanam: & quanuis in diœceſi Calaguritana bon. mem. Oradinus 4. Iulij, 1571. reſponderit, illum potuiſſe interuenire, vt exemptum, tamen hoc ſufficit ad effectum, de quo agitur:
5 quia exemptio denotat eſſe in diœceſi, *cap. fin.* & *ibi* Franch. *num. 10. & ſeqq.* Gemin. *num. 17. de conſtit. in 6. cap. Epiſcopus. de offic. Ordin. eodem lib. 6.* ibique Franc. *in 1. not.* & Gemin. *num. 3.* Gloſſ. *in verb. Primi anni, in Clem. Frequens. de exceſſib. Prælat.* & *ibi* Vital. *num. 127.* & idem *in Clem. 2. num. 4. & ſeq. de priuil.* Abb. *in cap. Apoſtolica. num. 3. de donat.* & fuit dictum *in Volaterrana iuriſdictionis*, 14. Ianuarij, 1581. coràm bon. mem. Brauo, quæ eſt *diuerſ. 107. par. 1.* Idémque ex ratione probatur; quia, ſi non eſt in diœceſi, fruſtrà impetraretur priuilegium exemptionis. Gemin. *in d. cap. Cùm Epiſcopus. de offic. Ordin. art. 6.*
6 Tale autem priuilegium ſolùm eximit à iuriſdictione; non autem à ſituatione, & denominatione, Vital. *d. Clem. 2.* Franc. *d. cap. 1. §. Statuto. verſ. Sed aduerte. de conſtitut.*

Deinde adducebantur pro Epiſcopo quamplures enunciatiuæ antiquæ diuerſorum inſtrumentorum, quorum pleraque fuerunt compulſata ex Archiuio Monaſterij, & partim emanarunt ab ipſius Abbatibus, & Monachis in mandatis commiſſionibus & reſcriptis apoſtolicis, partim etiam inter ipſas partes, fuerunt prolatæ in compromiſſis, & cauſis inter ipſas agitatis. Huiuſmodi autem enunciatiuæ antiquæ non modicam faciunt probationem, præſertim in 7
materia confinium, & ſitus locorum, *cap. Cùm cauſam. de probat.* vbi Abb. *in 1. not.* ab. Felin. *num. 1.* Gloſſ. *in cap. Cùm olim. in verb. Inſtrumentum. de cenſibus, cap. Illud. de præſumpt.* Gloſſ. *in cap. Series. in verbo, Inſtrumentorum, de teſtib. not. in l. Nuda. ff. de donat.* Abb. *d. conſ. 62. num. 11. lib. 2.* Aret. *conſ. 41. numer. 1. & 3.*

Non obſtat, quòd enunciatiuæ non probant etiam 8
inter eaſdem partes, cùm principaliter agitur de veritate enunciati. Alex. *conſ. 136. num. 11. lib. 1.* Decian. *conſ. 348. in fin.* Parif. *conſ. 84. num. 19. lib. 2.* Put. *deciſ. 361. numer. 3. lib. 1.* & fuit dictum 4. Maij, 1598. *in Lucana, ſeu nullius iuriſdictionis*, coram Illuſtriſſimo Seraphino: quia ſpeciale eſt in confinibus, quòd pro- 9
bentur etiam per indicia, & leuiores probationes, *dict. cap. Cùm cauſam. de probat.* & ideò ſufficit pro- 10
batio, quæ reſultat per verba enunciatiua. Gloſſ. *in cap. Si Papa. in verb. Probata. de priuil. in 6.* Bart. *in l. Cùm aliquis. numer. 2. C. de iure delib.* Parif. *conſ. 104. numer. 24. lib. 1.* præſertim cùm ſint iura inſtructa diuerſis temporibus inter diuerſas perſonas, 11
& à diuerſis Notariis facta, & idem atteſtantia, ex quibus reſultat publica fama, Capuaquen. *deciſ. 344. num. 2. part. 3.* Decian. *conſil. 40. num. 11. vol. 4.* quæ ſufficit in antiquis ad probationem perfe- 12
ctam ſaltem concurrentibus adminiculis, *l. Proprietatis. Cod. de probat.* Gloſſ. *in l. Antiqui natura. §. Cùm in rem abſente. in verb. Conſtat. ff. de negot. geſt.*

Denique pro Epiſcopo allegabatur Bulla Alexandri I V. de anno 1256. impetrata in libro Priuilegiorum Religionis Sancti Benedicti, in qua, etſi Pontifex recepit Monaſterium Sancti Æmiliani ſub protectione Sancti Petri, & Pauli, & ſua; tamen in ea expreſsè dicitur, quòd exiſtit in diœceſi Calaguritana cum clauſula, *ſalua diœceſani Epiſcopi canonica iuſtitia*, &c. Huiuſmodi autem aſſertioni Papæ eſt 13
credendum, cùm narret factum proprium, vel ſaltem alienum ſecum geſtum. *Clem. vnica.* & *ibi* Imol. *ad fin. de probat. cap. Cùm à nobis.* vbi Butr. *num. 3.* Abb. & Felin. *num. 2. de teſtibus.* Parif. *conſ. 25. num. 19. lib. 2.* Fuit dictum *in Salamantina iuriſdictionis*, 17. Maij, 1577. coram Illuſtriſſimo Seraphino, & *in Legionenſi iuriſdictionis de Saldaria*, 23. Iunij, 1589. coram Illuſtriſſimo Natto, ex quibus cùm probetur, Monaſterium Sancti 14
Æmiliani exiſtere in diœceſi Calaguritana, intentio Epiſcopi remanet fundata de iure communi, *c. Cùm Venerabilis. de relig. Domib.* Ancbar. *conſ. 310. n. 5.* Parif. *conſ. 95. lib. 4.* & onus probandi contrarium transfertur in Monaſterium: & quidem per fortiores probationes cùm in contrarium vrgeant tot præſumptiones iuris, & probationes. Crauett. *conſ. 198. n. 3.* & fuit dictum *in dicta Volaterrana iuriſdictionis, in fine.*

Non obſtant argumenta pro Monaſterio adducta: & primum ſententia anni 1246. quæ adiudicat Monaſterio Eccleſias quaſdam parochiales, abſque vlla controuerſia, in diœceſi Calaguritana, ſatis quoad iura inſtitutionis, deſtitutionis, ſubiectionis, correctionis, & reformationis: qua ſententia ſtante Sacra Congregatio Concilij Tridentini Interpretum declaraſſe dicitur Eccleſias parochiales, etiam exiſtentes in diœceſi Calaguritana, ad Monaſterium Sancti Æmiliani ſpectantes, eſſe nullius: reſponſum enim fuit de his Eccleſiis nunc non agi; & ſi ageretur, declaratio-

nem fundati in falſis præſuppoſitis, quaſi Epiſcopo
Calaguritano ius reuerentiale in totum eſſet ablatum,
& abiudicatum, de quo, neque in ſententia, neque in
confirmatione fit mentio, vltrà quòd in illis Eccle-
ſiis extra territorium Sancti Æmiliani ſitis, non po-
teſt fieri illatio ad ipſum Monaſterium, & Eccle-
15 ſias in eius territorio conſtructas: quia Prælatus in-
ferior prætendens habere iuriſdictionem in loco, tan-
tùm obtinet, quantùm probat ſe exercuiſſe, *cap. Au-*
16 *ditis.* & *cap. Cùm olim. de præſcript.* Gloſſ. & Bald. *in*
l.1.§.Si quis.ff. de itin. aut priuat. Et nemo poteſt præ-
ſcribere ſuam propriam libertatem; ſed alius, cuius
nomine ipſam allegat. Gloſſ. *in cap. Auditis. in verbo,*
17 *Ius, de præſcript.* Et è conuerſo Abbas Monaſterij
exempti aliquando habet ſub ſe aliqua membra, Ec-
cleſias, vel capellas non exemptas, *cap. Cùm capel-*
18 *la. cap. Cum ex ore. de priuil.* Soc. iun. *in c. Receprimus.*
num.6. verſ. Secundò fallit. eodem tit. Nec facit, quòd
exempti non teneantur ad ius reuerentiale Epiſco-
pi, vbi ſunt exempti à Papa, & exemptio eſt plena.
Put. *deciſ.125.lib.3.* quia, etſi Eccleſia eſt pleno iure
19 exempta; tamen ſi populus non eſt pariter exemptus,
tunc Religioſi habent inſtitutionem collatoriam; &
ſic, quoad titulum: ſed authorizabilis inſtitutio,
quoad curam populi pertinet ad Epiſcopum, *cap. vni-*
co. de capel. Monach. in 6. cap. Cum & plantare. de priuil.
& *ibi* Abb. *num.6. verſ. Vltimo caſu*, & Soc. *num.23.*
Et fuit dictum *in Pampilonen. de ſtella*, 14. Decembris,
1598. coram Illuſtriſſimo Card. Seraphino, & *in ea-*
dem, 28. Februarij, 1600. coram Illuſtriſſimo Pamphi-
lio. Propterea Concilium Tridentinum *ſeſſ.25. cap.*
11. de Regular. ſolùm excipit Monaſteria, ſeu Domos,
in quibus Abbates habent iuriſdictionem epiſcopa-
lem, & temporalem, & non ſolùm ſpectat modò
Eccleſiæ teipſa in diœceſi ſint, etiamſi quouis mo-
do exemptæ dicerentur; & vt expreſſiùs loquitur
cap.11. ſeſſ.23. & *cap.9. ſeſſ.24.* etiamſi nullius diœce-
ſis eſſe dicantur, indemnificare poteſt per æquipara-
tionem, & fictè, non verè. Franc. *in d. cap.2. §. Statuto.*
20 *de conſtit. in 6.* Etſi aliter dicendum foret, ſi Abbates
in nulla diœceſi exiſtentes pleno iure epiſcopalem iu-
riſdictionem exercerent, & ſuas quoque diœceſes ha-
berent: quo caſu Concilium *dicta ſeſſ.25. cap.2.* con-
cedit Metropolitano, vt ſicut ſupplet negligentias
ſuorum Suffraganeorum in prouincia ſua; ſic etiam
poſſit viſitare Eccleſias talium Abbatum: hoc autem
ſolus Papa poteſt concedere ex priuilegio ſpeciali,
Hoſtien. *in cap. Cùm contingat. de for. compet. num.1.* &
21 Panormitan. *ibidem, num.18.* vbi diſtinguunt, quòd aut
Abbas vult quærere territorium, vt ſeparatum ab Epi-
ſcopo, ita vt faciat caput in eadem diœceſi; & non eſt
poſſibile; aut vult quærere ſub Epiſcopo, vt Epiſcopus
habeat vniuerſalem iuriſdictionem, ſaltem habitu; &
Prælatus inferior habeat quaſi ſub eo, licèt exercitio
excludatur Epiſcopus, & hoc fieri poſſe admit-
tunt, cum quibus conſenſit Calder. *conſ.2. de præ-*
ſcript.

Non obſtat, quòd vt aſſeritur, &c. quia de iure
communi omnia Monaſteria ſunt alicuius diœceſis,
& nominatim Monaſteria Sancti Benedicti
ex ſui primæua conſtitutione ſunt
ſubiecta Ordi-
nariis.

R. P. D. ORTEMBERGO.

Calaguritana. ſeu Nullius iuriſdictionis,
Mercurij, 7. Februarij, 1608.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria conceditur, ad probandum, Abbati competere iuriſdictionem quaſi epiſcopalem cum territorio, etiam ex conſuetudine immemorabili: & ſufficit fumus reſultans ex Hiſtoriis, & Chronicis antiquis; necnon ex teſtibus ad perpetuam rei memoriam examinatis.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa profana cenſetur qualibet, quæ non ſit beneficialis ad effectum concedendi remiſſoriam.*

2 *Remiſſoria conceditur ſine fumo, in cauſa profana, vbi articuli ſunt releuantes. Et ſatis eſt, ſi vnus tantùm ſit releuans; maximè in ſecunda inſtantia, oppoſitione remota.*

3 *Monaſteria omnia regulariter cenſentur eſſe alicuius diœceſis.*

4 *Remiſſoria non conceditur abſque fumo, etiam in cauſa profana, vbi ius reſiſtit.*

5 *Fumus ſufficiens pro remiſſoria reſultat ex Hiſtoriis, & Chronicis antiquis, quibus multùm deferri ſolet.*

6 *Teſtes examinati ad perpetuam rei memoriam, dant fumum per remiſſoria.*

7 *Abbatia habens territorium diſtinctum, vnà cum iuriſdictione quaſi epiſcopali, eſt verè, & realiter Nullius, etiamſi territorium illius ſit circundatum limitibus Epiſcopatus.*

8 *Articulus, quòd ex conſuetudine immemorabili competat Abbati iuriſdictio quaſi epiſcopalis cum territorio, eſt releuans pro remiſſoria.*

DECISIO XLVIII.

Domini reſoluerunt, dandam eſſe remiſſoriam: 1
verſamur enim in materia profana, qualis ad
hunc effectum cenſetur quæcunque, quæ non eſt be-
neficialis. Verall. *deciſ.44. part.1.* Quo caſu nec fumus
requireretur, dummodo articuli ſint releuantes. Ve- 2
rall. *deciſ.68. par.3.* Chiſan. *deciſ.164.* Imò etiamſi vnus
tantùm eſſet releuans, Caſſad. *deciſ.5. num.2. & vlt. de*
ſequeſtrat. poſſ. & fruct. Cæſ. de Graſſ. *deciſ.1. num.9. &*
ſeq. de dilat. quæ omnia eò magis procedunt, quia ſu-
mus in ſecunda inſtantia appellatione remota. Quate-
nus autem dicebatur, omnia Monaſteria regulariter 3
eſſe alicuius diœceſis, *cap. Omnes Baſilicæ. 16. quæſt.7.*
ac propterea ſtante iuris reſiſtentia requiri fumum, li- 4
cèt cauſa ſit profana, Cæſ. de Graſſ. *deciſ.1. de dilat.*
num.10. Chiſan. *dicta deciſ.164.* Thom. de Thanis
deciſ.86. Reſpondebatur, ſufficientem dari fumum ex 5
Hiſtoriis, & Chronicis, quibus propter antiquitatem
multùm deferri ſolet, iuxta not. *in cap. Inter dilectos.*
de fid. inſtrumentorum: & ibi Gloſſ. *in verb. Magis.*
& Felin. *num.12.* Idem Felin. *in cap.2. num.49. &*
ſeq. de reſcript. Bart. *in l.1. num.21. ff. ſi cert. pet.* Goz-
zad. *conſ.8. num.4.* Natt. *conſ.656.* Accedunt depoſi- 6
tiones teſtium ad perpetuam rei memoriam exami-
natorum. Caſſad. *deciſ.3. n.2. de dilat.*

Inter articulos autem, duo potiſſimùm viſi fue-

Digitized by Google

ſunt releuantes, vnus, quod Eccleſia Nagerenſis fuit Cathedralis: & poſtquàm facta eſt monaſterialis, reti-
7 noir territorium diſtinctum vnà cum iuriſdictione quaſi epiſcopali: qua probatione ſtante, ſequeretur, quòd eſſet iure, & realiter Nullius, etiamſi territorium illius ſit circundatum limitibus Epiſcopatus Calagurritani. *Clem.* 1. §. *Volumus.in verb. Diœceſanis.* vbi Panormit. *n.* 15. Card. *n.* 2. *verſ. Quartò, quaro.* Vitalin. *n.* 4. *de for. compet.* Franch. *in c.* 2. §. *ſtatum, n.* 10. *in fin. de conſtit. in* 6. Rol. à Valle *conſ.* 31. *per tot. lib.* 3. Et fuit dictum *in Volaterrana iuriſd.* 14. Ianuarij, 1581. coram bon. mem. Brauo, quæ eſt *diuerſ.* 207. *part.* 2.

8 Alter articulus releuans videbatur de conſuetudine immemorabili exercendi iuriſdictionem diœceſanam priuatiuè ad Epiſcopum Calaguritanum, vt fuit conſideratum *in hac eadem cauſa*, 3 Iulij prædicti, coram me. Non obſtat ſententia lata de anno 1566. & concordia inita de anno 1414. inter Epiſcopum Calaguritanum, & Abbatem: quia de iuribus vtriuſque, & aliis negotium principale concernentibus, ſuo tempore videbitur.

R. P. D. ORTEMBERGO.

Calaguritana iuriſdictionis de Nagera, Luna, 6. Iunij, 1611.

ARGVMENTVM.

Confeſſarij ad ſæcularium Confeſſiones audiendas, ab alio, quàm Epiſcopo approbari nòn poſſunt. Et an ſufficiat approbatio Abbatis habentis territorium ſeparatum.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſiones ſacularium nemo audire poteſt, niſi approbatus ab Epiſcopo, non obſtante conſuetudine immemorabili, num.* 3.

2 *Manutentio datur ex ſola iuris aſſiſtentia, abſque alia probatione poſſeſſionis.*

4 *Abbas donec poteſt probare, ſe habere territorium ſeparatum, an ſit priuandus ſua quaſi poſſeſſione.*

5 *Epiſcopus eſt manutenendus in cognitione cauſarum matrimonialium, & criminalium; donec inferior per tres conformes immemorabilem probet.*

6 *Ab exemptione perſonarum ad exemptionem loci illatio fieri non poteſt.*

7 *Sententia verba ſunt ſtricti iuris, & non debent plus operari, quàm de neceſſitate importent.*

DECISIO XLIX.

STrictè propoſito dubio, an Epiſcopus Calaguritanus ſit manutenendus in approbandis Confeſſariis Eccleſiarum Sanctę Crucis, & S Michaëlis oppidi de Nagera, in quarum Eccleſiarum Clericos, & Capellanos Abbati S. Mariæ, Ordinis Sancti Benedicti, competit iuriſdictio; priuatiuè Domini pro Epiſcopo reſponderunt: nam decretum Concilij Trid. *ſeſſ.* 23. *c.* 15.
1 *de reformat* diſponit. quòd nemo admitti poſſit ad confeſſiones ſæcularium audiendas, niſi approbatus ab Epiſcopo, ita quòd aſſiſtentia iuris eſt clara, propter
2 quam datur manutentio abſque alia probatione poſſeſſionis, vt *in cap. Cum perſona. de priuileg. in* 6.

3 Non obſtant in contrarium adducta: quod enim attinet ad immemorabilem, illa non eſt probata, & probata non releuaret, vtpote ſublata per Concilium.

Quòd Abbas ſit nullius diœceſis, ideóque ipſe poſſit ſuos Clericos, & Capellanos ad audiendas confeſſiones approbare, fuit deciſum 4. Iulij, 1603. & 16. Iun. 1604. coram R. P. D. meo Decano, & 26. Iun. eiuſdem anni, & nouiſſimè 5. Maij, 1608. coram me, Monaſterium eſſe in eadem diœceſi Calaguritana. Hinc eſt, quòd iam ante aliquot annos Illuſtriſſima Congregatio Sacri Concilij Interpretum reſpondit, eos, qui approbandi ſunt ad confeſſiones in Eccleſiis Abbati ſubiectis, ab ipſo Abbate offerri debere Epiſcopo, etiam cum præſuppoſito, quòd Abbas habeat iuriſdictionem quaſi epiſcopalem priuatiuè ad Epiſcopum.

Nec facit, quòd, donec Abbas probare poteſt, ſe habere territorium ſeparatum, non debet ſua quaſi poſ- 4
ſeſſione priuari, vt *in Conchenſi iuriſdictionis*, 9. Decembris, 1592. coram Illuſtriſſimo Cardinali Mantica: quia loquitur in caſu ſpecialiter præſeruato à Concilio, & in quo ius commune non refragabatur; quin potiùs ſuffragabatur, vt in ea dicitur. Hîc autem ius refragatur, tam quoad approbationem Confeſſorum, quàm quoad ſtatum nullius diœceſis, vltrà quòd mens, & verba Concilij ſtant pro Epiſcopo: qua ra- 5
tione Illuſtriſſima Congregatio, Sacri Concilij Interpres, in cauſis matrimonialibus, & criminalibus, in quibus Concilium non ſuſtulit immemorabilem, declarauit, Epiſcopum manuteneri debere in earum cognitione, donec per tres conformes inferior immemorabilem probet. Et ſecuta eſt Rota *in Baren. iuriſdictionis*, 15. Maij, 1608. coram R. P. D. Coccino.

Poſtremò, quod attinet ad ſententiam arbitralem Roberti, à S. A. confirmatam, in ea nullum legitur verbum de approbatione Confeſſorum: & dum loquitur de iuriſdictione competenti Abbati, poteſt intelligi de iuriſdictione contentioſa, non de volun-
taria. Nec poteſt fieri illatio ab exemptione Clerico- 6
rum ad exemptionem loci; præſertim cùm verba
ſententiæ ſint ſtricti iuris, nec debeant plus operari, 7
quàm de neceſſitate importent, vt in terminis iſtius ſententiæ fuit dictum *in hac cauſa*, 12. Ianuarij, 1609. coram me, &c.

R. P. D. FRANCISCO Vbaldo.

Calaguritana iuriſdictionis de Nagera, Veneris, 22. Maij, 1615.

ARGVMENTVM.

Epiſcopo datur manutentio quoad approbationem Confeſſariorum ad ſæcularium Confeſſiones audiendas, ex ſola aſſiſtentia, priuatiuè quoad alios inferiores; non obſtante priuilegio quolibet, vel conſuetudine immemorabili.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio præſupponit, Monaſterium eſſe in diœceſi.*

2 *Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure communi quoad approbationem Confeſſariorum, in omnibus locis ſuæ diœceſis.*

3 *Confeſſiones ſæcularium à nemine audiri poſſunt, niſi ſit approbatus ab Epiſcopo, quocunque priuilegio, & conſuetudine etiam immemorabili non obſtante.*

4 *Manutentio competit Epiſcopo ex ſola iuris aſſiſtentia, abſque alia probatione poſſeſſionis.*

5 *Aſſi*

5 *Aſſiſtentia iuris non ſuffragatur ad manutentionem, quando eſt turbida; ſed tunc omiſſo iudicio poſſeſſorio Rota aggreditur petitorium.*

6 *Quaſi poſſeſſio iuriſdictionis non acquiritur ab inferiore, abſque ſcientia, & patientia Epiſcopi.*

Confeſſarios, ſi probetur, habuiſſe licentiam ab Abbate audiendi Confeſſiones ſæcularium; non inde infertur, quòd non habuerint etiam ab Epiſcopo.

Ius quæſitum vigore concordiæ, vel ſententia à Sede apoſtolica confirmatæ, non cenſetur ſublatum per nouam legem derogantem quibuſcunque priuilegiis, ac conſuetudini, etiam immemorabili; niſi ſententia ſe fundet in priuilegiis, & immemorabili, n. 9.

10 *Iura epiſcopalia Papa ſolus concedere poteſt.*

DECISIO L.

FVerat in hac cauſa reſolutum vſque de anno 1611. die 6. Iunij coram Domino Attrebatenſi, dandum eſſe mandatum de manutenendo Epiſcopo Calagurritano, in quaſi poſſeſſione approbandi Confeſſarios in Eccleſiis Sanctæ Crucis, & Sancti Michaëlis, oppidi de Nagera: & cùm pro parte moderni Epiſcopi inſtaretur pro relaxatione dicti mandati, Abbas D. Mariæ de Nagera, Ordinis Sancti Benedicti, aduerſarius petiit, & obtinuit iterum audiri, ſuper eiſdemmet. Et Domini vnanimiter perſtiterunt in deciſis; fuit enim per plures deciſiones firmatum, dictum Monaſterium Sanctæ Mariæ de Nagera, eſſe in diœceſi Calagurritana, videlicet, 4. Iulij, 1603. & 16. Ianuarij, 1604. coram bon. mem. Penia; & rurſus 26. Iunij eiuſdem anni, & 5. Maij, 1608. coram D. Attrebatenſi. Et id etiam fuit pro ratione adductum coram eodem, 12. Ianuarij, 1609. Quod vlteriùs confirmabant Domini, tum ex enunciatiua Benedicti Papæ, in confirmatione ſententiæ Roberti, data pro parte Monaſterij, in qua expreſsè ennociatur Prior, & Conuentus Monaſterij B. Mariæ de Nagera, Cluniacenſis Ordinis Calagurritanæ diœceſis: tum. quia prætenſio Monaſterij eſt fundata ſuper priuilegiis, & exemptione, vt in dicta ſententia
1 *n. 19.* quæ exemptio præſupponit, dictum Monaſteriũ eſſe in diœceſi, vt benè per Rotam *deciſ. 207. n. 2. & 5. par. 2. diuerſ.* & fuit dictum *in Conſtantien. iuriſdictionis*, 18. *Maij*, 1611. coram D. Attrebatenſi. & *in Sipontina iuriſdictionis*, 14. Maij, 1613. & *in eadem*, 14. Martij, 1614. coram Reuerend. Damaſceno.

Hoc igitur ſtante, quòd dictum Monaſterium ſit in
2 diœceſi Calagurritana, Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure communi, *c. Omnes Baſilicæ. 16. q. 7. c. Cum Epiſcopus. de offic. Ordinarij, in 6. c. Conquerente. extr. eod. tit.* Verall. *deciſ. 306. par. 1. & deciſ. 201. part. 2.* Et in ſpecie quoad approbationem Confeſſorum, eſt text. *in Clement. Dudum. §. Ac deinde.* & ibi Vitalin. & alij *de ſepultur.* & eſt expreſſum in Sacro Concilio Tridentino *ſeſſ. 23. c. 15. de reform.* cuius diſpoſitio eſt clara; quòd nemo admitti poſſit ad confeſſiones ſæcula-
3 rium audiendas, niſi ſit approbatus ab Epiſcopo, quocunque priuilegio, & conſuetudine, etiam immemorabili, non obſtante, vt fuit declaratum per Sacram Congregationem Concilij Trident. Interpretum. Et fuit dictum *in hac cauſa*, 26. Iunij, 1604. coram Reuerendiſſimo Attrebatenſi. Vnde ex ſola hac aſſiſtentia iuris certum eſt, Epiſcopo competere manutentionem
4 abſque alia probatione poſſeſſionis, *cap. Cum perſonæ.* vbi Doct. omnes *de priuileg. in 6.* Veral. *deciſ. 706. par. 1. & deciſ. 201. & ſeq. par. 2.* Rot. *deciſ. 145. n. 6. par. 2. diuerſ.* & fuit dictum *in hac cauſa*, 12. Nouembris, 1609. coram D. Attrebatenſi. & priùs 5. Maij, 1608. *in ead. cauſa*, coram eodem. Et fuit reſolutum *in vna Veronen. iuriſdictionis*, 18. Martij. 1596. coram bon. mem. Card. Pamphilio, & in aliis.

Nec videbatur applicari limitatio, quæ adducebatur pro Monaſterio; videlicet, quòd aſſiſtentia iuris 5
non ſuffragetur, quando per actus contrarios redditur turbida: & ideò ſit omittendum iudicium poſſeſſorium, vt Rota ſeruauit in pluribus cauſis, & præſertim *in Lucen. ſeu nullius*, 9. Maij, 1548. coram Seraphino, & *in alia Montis regalis*, 4. Nouembris, eiuſdem anni, coram Penia. Quia reſpondetur, quòd iſti actus non probantur, & quatenus probarentur e[...] ad inducendam immemorabilem, cenſentur ſublati per Concilium Trident. per quod derogatur etiam conſuetudini immemorabili, vt dictum eſt; præſertim 6
cùm Abbas non doceat ex dictis actibus acquiſiuiſſe quaſi poſſeſſionem, & ſciente, & patiente Epiſcopo, prout requiritur *l. 2.* vbi Gloſſ. *C. de ſeru. & aqu. cap. Cum Eccleſia.* vbi Rip. *n. 64. de cauſ. poſſ. & proprietat.* Put. *deciſ. 360. num. 10. lib. 1.* Rot. *in d. Sipontina. iuriſdictionis*, 14. Martij, 1614. coram Reuerendiſſ. Damaſceno. Et quatenus probaretur, Confeſſarios habuiſſe 7
licentiam ab Abbate; non tamen inde infertur, quòd non habuerint etiam ab Epiſcopo. vt in ſimilibus terminis fuit reſolutum *in vna Bononien. iuris concedendi licentiam*, 7. Iunij. 1585. coram Orano.

Nec obſtare videbatur præcipuum fundamentum informantium pro Abbate: quia Sacrum Concilium, 8
licèt derogauerit conſuetudini immemorabili, non tamen videtur ſuſtuliſſe ius quæſitum Abbati vigore concordiæ, vel arbitralis ſententiæ Roberti, & à S. A. ex certa ſcientia confirmata, propter duplex vinculum iuxta not. *in Clement. Dudum. in verb. Pacta. de ſepult.* cum aliis adductis *in vna Seguntina iuriſdictionis*, 27. Nouembris, 1587. coram Gyptio: quia vltra quod in dicta ſententia nullum verbum legitur de approbatione Confeſſorum, vt iam deciſum fuit coram D. Attrebatenſi, reſpõdebatur, etiam dictam ſen- 9
tentiam, & inde ſecutam confirmationem, fundari in prætenſa immemorabili conſuetudine, & priuilegiis, quibus cùm fuerit derogatum per Concilium, vt *ſuprà* dictum eſt, ſequitur, vt ceſſet etiam quodcunque ius ex dicta ſententia confirmata quæſitum, vt in ſimili materia fuit data declaratio Illuſt. Sacræ Congregationis Interpretum, *in vna Baren. iuriſdictionis*, de anno 1589. *verſ. Et ita in ſimili.*

Nec etiam obſtat, quòd diſpoſitio Sacri Concilij Trident. non procedat, vbi Abbas habet quaſi iuriſdictionem epiſcopalem: quia, quicquid ſit de hoc, reſpõdebatur, ex iuribus pro parte Abbatis non probari, eũ habere ſimpliciter omnia iura epiſcopalia, ſi non oſtẽ- 10
dat priuilegium apoſtolicum, cùm ſolus Papa illa poſſit concedere. Abb. *in cap. Cum contingat. n. 18. de for. compet.* poſt Ioan. Andr. *in cap. Cum Epiſcopus. de offic. Ordinar. in 6.* & dixit Rota *in hac cauſa*, 26. Iunij, 1604. coram Attrebatenſi. Ex quibus, & aliis deductis in aliis deciſionibus huius cauſæ, & nunc per informantes, Domini perſtiterunt in deciſis die 6. Iunij, 1611. coram eodem Attrebatenſi, &c.

EMINENT. D. CARD. IOANNE Baptiſta Pamphilio.

Aprutina iuriſdictionis, Lunæ, 19. Iunij, 1606.

ARGVMENTVM.

Manutentio in exercitio iuriſdictionis datur inferiori, qui docet de ſua quaſi poſſeſſione legitimè acquiſita; non autem Epiſcopo, nitenti ſolùm iuris aſſiſtentiæ. Nec interrumpitur quaſi inferioris per actus ab Epiſcopo geſtos, iure delegato.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur inferiori in exercitio iuriſdictionis, probata eius quaſi poſſeſſione, cum ſcientia, & patientia Epiſcop.*

2 *Epiſcopi datur manutentio ex ſola iuris aſſiſtentia in exercitio iuriſdictionis in omnibus locis ſua diœceſis.*

3 *Aſſiſtentia non prodeſt Epiſcopo, quando inferior eſt in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis, cui tunc & non Epiſcopo datur manutentio.*

4 *Actus iuriſdictionales geſti per Epiſcopum de recenti, præſumuntur clandeſtini, & turbatiui, & non impediunt manutentionem inferiori, de cuius anteriori poſſeſſione conſtat.*

5 *Viſitatio facta vigore Concilij Trident. non ſuffragatur Epiſcopo ad acquirendum quaſi poſſeſſionem iuriſdictionis.*

DECISIO LI.

SOlo Capitulo informante, fuit dictum, ei dandum eſſe mandatum de manutenendo in quaſi
poſſeſſione iuriſdictionis, ac iuris viſitandi, & con-
1 ferendi beneficia in caſtris Nereti, & Turani, de quibus agitur: quia de illius poſſeſſione conſtat ex teſtibus, qui dicunt, Capitulum Eccleſiæ Aprutinæ à 50. annis, & ampliùs, & à toto tempore ſui recordatus, ac etiam de auditu à maioribus, fuiſſe, & eſſe in quaſi poſſeſſione iſtorum iurium, ſpecificando plures actus per ipſum Capitulum, ac eius Vicarios geſtos ſcientibus, & patientibus Epiſcopis, ex quibus remanet probata quaſi poſſeſſio Capituli cum ſcientia, & patientia Epiſcopi, vt fuit dictum *in cauſa Valentina decimarum*, 2. Maij, 1603. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio, & aliàs ſæpè.

Nec facit aliquid, quòd Epiſcopus habeat funda-
2 tam intentionem de iure communi, & ob eius aſſiſtentiam danda ſit manutentio. *cap. Cùm perſona.* & *ibi* Doctores *de priuileg. in 6.* Quia, cùm reſpectu
3 iſtorum locorum conſtet de poſſeſſione Capituli, illa aſſiſtentia iuris communis Epiſcopo ſuffragari non poteſt, neque illius vigore ei danda eſt manutentio; ſed debet dari Capitulo, quod docet de ſua quaſi poſſeſſione. Put. *dec.* 310. *l.* 2. & fuit dictum *in cauſa Fanen. iuriſdictionis*, 28. Iunij, 1600. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio.

Prout etiam nihil facit, quòd Epiſcopus aliquando viſitauerit hæc caſtra: quia vltra quòd non conſtat,
4 id factum fuiſſe, ſciente, & patiente Capitulo, de eius anteriori poſſeſſione deponunt teſtes, etiam circa ius viſitandi, adeò quòd geſta per Epiſcopum de recenti, tanquàm clandeſtina, & turbatiua, nullius ſunt momenti; nec poſſunt impedire manutentionem Capituli. *c. Si cauſam.* cum *ibi* not. *de probat.* Bart. *in l. 1. in fine, & in l. Si duo. n. 4. ff. vti poſſid.* fuit reſponſum, ex
5 teſtibus probari, viſitationes non fuiſſe factas authoritate ordinaria, ſed delegata, nempe, Epiſcopos viſitaſſe, & ad viſitandum fuiſſe admiſſos, tanquàm Sedis Apoſtolicæ delegatos iuxta decreta Sacri Concilij Trid. & per conſequens ex huiuſmodi viſitationibus poſſeſſionem Capituli non fuiſſe interruptam, neque ei quoad illa in aliquo modo præiudicatum, *ad deciſ.* Pur. 115. *lib.* 2.

Et ita concluſum.

CORAM EODEM.

In eadem, Lunæ, 19. Martij, 1607.

ARGVMENTVM

Ex Summariis colligitur.

SVMMARIVM.

1 *Quaſi poſſeſſio viſitandi non acquiritur, abſque ſcientia, & patientia Rectoris, cuius Eccleſia fuit viſitata.*

2 *Quaſi poſſeſſio non acquiritur ex actibus factis contradicente aduerſario.*

3 *Quaſi poſſeſſio poſterior legitimè acquiſita præualet antiquiori.*

DECISIO LII.

PLacuit Dominis deciſio aliàs in hac cauſa facta, quòd, ſcilicet, mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis, ac iuris viſitandi, & conferendi beneficia in caſtris Nereti, & Turani, ſit dandum Capitulo, & non Epiſcopo, ex rationibus in ea deductis, quibus non obſtare dixerunt viſitationes factas per Epiſcopum, mediante perſona
Vicarij: quia non conſtat, illas fuiſſe factas ſciente, 1
& patiente Capitulo, ſine cuius ſcientia, & patientia non potuit acquiri quaſi poſſeſſio iuris viſitandi, *d. l. 2.* & *ibi* Baldus *num. 12. C. de ſeru. acquir.* Doctores *in c. cùm Eccleſia Sutrina.* & *ibi* Ripa *num. 64. de cauſ. poſſ. & propr.* Calderin. *conſ. 12. in fine, de iure patr.*

Attento præſertim, quòd pro parte Epiſcopi, vltra dictas viſitationes, nulli alij actus iuriſdictionis oſtenduntur, niſi quædam præcepta, & monitoria contra Rectores Eccleſiarum iſtorum locorum, quæ
non ſuffragantur: quia nedum fuerunt geſta inſcio 2
Capitulo; quod imò, ſtatim quòd de illis notitiam habuit, reclamauit, & Epiſcopus abſtinuit, vt deponunt teſtes pro Capitulo examinati. Calder. *conſ. 12. de iure patronatus, conſ. 6. de cauſis poſſeſſionis, & proprietatis.* Rip. *in c. Cùm Eccleſia Sutrina. num. 93. verſ. Quintò, requiritur. eodem titulo.*

Ad Bullam Anaſtaſij fuit reſponſum, reſpicere petitorium, & ex illa non probari aliquam poſſeſſionem Epiſcopi; vltrà quòd, etiamſi probaretur,
non potuit Epiſcopo ſuffragari, ſtante poſteriori 3
quaſi poſſeſſione Capituli, ſcientibus, & patientibus Epiſcopis legitimè acquiſita, per quam antiquior quaſi poſſeſſio Epiſcopi, ſi quam habuiſſet, interrupta, & deperdita diceretur, ita quòd iſta poſterior quaſi poſſeſſio Capituli eſſet præferenda. *l. Clam poſſidere. §. Qui ad nundinas. ff. de acquiren. poſſeſſ.* Alexander *ad Bart. in l. Si duo. ſub n. 4. verbo, Sunt æquales. verſ. Et hæc limita. ff. vti poſſid.* Felin. *in cap. Licèt cauſam. num. 9. verſ. Limita tamen.* & *ibi* Bernard. *num 55. verſ. Secundò, limita. de probat.* Menochius *de retinen. remed. 3. ſub n. 326. verſ. Declaratur*

* * *

EMIN.

Digitized by Google

EMIN. D. CARD. IOANNE Baptiſta Pamphilio.

Toletana exemptionis, Mercurij, 14. Maij, 1614.

ARGVMENTVM.

Ordinario non eſt inhibendum in exercitio iuris viſitandi omnes Eccleſias, & adminiſtratores locorum piorum ſuæ diœceſis etiam quòd prætenderetur aliquod priuilegium, niſi illo priùs exhibito, & diligenter diſcuſſo: & pendente diſcuſſione Ordinarius eſt manutenendus in quaſi poſſeſſione.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam quoad ius viſitandi omnes Eccleſias ſuæ diœceſis.*

2 *Epiſcopo non eſt inhibendum in exercitio ſuæ ordinariæ iuriſdictionis ad inſtantiam prætendentis priuilegium, niſi eo priùs exhibito, & diligenter diſcuſſo.*

3 *Epiſcopus poteſt viſitare adminiſtratores locorum piorum, & ab eis rationem adminiſtrationis exigere.*

4 *Epiſcopus poteſt viſitare loca pia ſuæ diœceſis in his, quæ pertinent ad curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem.*

5 *Priuilegia Vniuerſitati conceſſa non comprehenduntur in generali priuilegiorum derogatione. Limita, vt num. ſeq.*

7 *Epiſcopus non eſt impediendus in exercitio ſuæ ordinariæ iuriſdictionis, donec cognoſcatur, an priuilegium intret, vel ne.*

8 *Exemptione Eccleſiæ conceſſa, non comprehenditur exemptio quoad curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem, niſi aliud exprimatur.*

9 *Exemptionis quaſi poſſeſſio non acquiritur ex eo ſolùm, quòd non appareat, Epiſcopum exercuiſſe iuriſdictionem, niſi probetur, quòd venerit caſus exercendi; & volens exercere fuerit repulſus, & repulſioni acquieuerit, vel aliàs habuerit ſe pro ſpoliato.*

DECISIO LIII.

1 FVit per Dominos reſolutum, non eſſe inhibendum: quia Illuſtriſſ. Archiepiſcopus habet de iure communi intentionem fundatam quoad ius viſitandi omnes Eccleſias ſuæ diœceſis, *cap. Omnes Baſilicæ. 16. q. 7. cap. Conquerente de offic. Ordin. c. Cùm Epiſcopus. eod. tit. in 6.*
2 Ideóque in exercitio ſuæ ordinariæ iuriſdictionis ad inſtantiam Vniuerſitatis Complutenſis. prætendentis priuilegium impediri non debere, niſi eo priùs exhibito, ac diligenter diſcuſſo, *cap. Cùm perſona.* vbi Doctor. *de priuil. in 6.* & quòd anteà Ordinario non ſit inhibendum tradit Lancellot. *par. 2. cap. 20. de attent. poſt inhibit. in præfat. n. 111.* & ita fuit reſolutum coram bon. mem. Iuſto *in cauſa Calagurritana iuriſdictionis*, 1. Iulij, 1605 in qua aliæ deciſiones Rotæ referuntur, & *in alia Toletana iuriſdictionis*, 26. Martij, 1612. & 4. Decembris, 1613. coram R. P. D. meo Pitouano.

Quod in caſu iſto eò faciliùs procedit: nam quoad viſitationem perſonarum dictæ Vniuerſitatis, quæ adminiſtrant fabricam, & alia opera pia Eccleſiæ Sanctorum Iuſti, & Paſtoris, Congregatio Cardinalium Concilij Trid. Interpretũ, partibus auditis, cenſuit, Archie-
3 piſcopum poſſe huiuſmodi perſonas viſitare ex diſpoſitione *cap. 8. ſeſſ. 22. de reform.* & ab eis rationem admi-
4 niſtrationis exigere *ex diſpoſitione c. 9. eiuſdem ſeſſ.* Quò verò ad viſitationem in his, quæ pertinent ad curam animarum, & Sacramẽtorum adminiſtrationem, idem dicendum eſt, ex decreto eiuſdem Concilij Tridentini *c. 8. ſeſſ. 7.* & *c. 8. ſeſſ. 22. de reform.* vbi derogatur generaliter quibuſcũque exemptionibus, & Iudicum inhibitionibus. vt fuit etiam conſideratum *in ſupradicta Toletana iuriſdictionis*, 26. Martij, 1612. ex quibus ceſſat, quòd Vniuerſitas prædicta priuilegium exhibeat: quia ſtante huiuſmodi derogatione, quoad ſupradicta illud per ſe ſufficiens dici non poteſt, provt requiritur *in dicto cap. Cùm perſona. de priuil. in 6.* cum ſimilibus.

Nec releuat, quòd in generali priuilegiorũ deroga- 5
tione non comprehendantur priuilegia conceſſa Vniuerſitati: quia vltrà quòd viſitatio Archiepiſcopi, tam quoad perſonas, quæ adminiſtrãt fabricam, & alia opera pia Eccleſiæ ſupradictæ, quàm etiam quoad ea, quæ pertinent ad curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem, reſpicit publicam vtilitatẽ, & fauorem
animarum: quo caſu, cùm materia ſit fauorabilis, in ge- 6
nerali derogatione comprehenduntur etiam priuilegia Vniuerſitatis ad tradita per Felin. *in c. Eam te. n. 15. circa med. verſ. Faciunt not. de reſcript.* Iaſ. *in l. Si quis maior. n. 7. & pluribus ſeq. C. de tranſact.* Gonzal. *in reg. 8. gloſ.*
37. n. 36. Placuit etiam reſpõſio, quòd donec de huiuſ- 7
modi cõprehenſione cognoſcatur, Archiepiſc. non eſt per inhibitionem impediẽdus in exercitio iuriſdictionis, quam habet ſuper omnibus Eccleſiis ſuæ diœceſis, *d. c. Cùm perſona. §. fin. de priuileg. in 6.* Fuit dictũ *in cauſa Barchinonenſi Prioratus Sanctæ Annæ*, 18. Maij, 1601. coram bon. mem. Card. Pamphilio, & faciunt alia *ſuperiùs* deducta.

Et ex his viſum fuit, etiam ceſſare, quòd dicebatur de confirmatione obtenta à fel. recor. Clemente VIII. de anno 1600. in qua perſonæ ſupradictæ Vniuerſitatis, res, & bona quæcũque ab omni prorſus iuriſdictione, dominio, ſuperioritate, viſitatione, & correctione Archiepiſc. eximuntur, & penitùs liberantur, cum clauſula: *Non obſtante*, &c. Quia, cùm in ea non exprimatur
exemptio quoad ſupradicta, & regulariter in exẽptione 8
Eccleſiæ conceſſa nõ comprehendatur exemptio quoad curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem, niſi aliud exprimatur, iuxta tex. *in c. Per exemptionem. de priuil. in 6.* vltrà quòd plura alia contra eam apponũtur, quæ donec diligenter diſcutiantur, in exercitio ſuæ iuriſdictionis Archiepiſcopus per inhibitionem impediri non debet ex ſupradictis.

Neque refragatur, quòd Archiepiſcopus nunquam viſitauerit, nec ante, nec poſt Conc. Trid. & propterea
ſupradicta Eccleſia cenſeatur conſtituta in quaſi poſ- 9
ſeſſione exemptionis. Quia, cùm Archiepiſc. quoad ius viſitandi habeat de iure communi intentionem fundatam, ad effectum vt Eccleſia dicatur conſtituta in quaſi poſſeſſione exemptionis, non ſufficit, quòd non appareat Archiepiſcopum viſitaſſe, vel aliàs iuriſdictionem exercuiſſe; niſi probetur, quòd venerit caſus exercendi; & volens exercere, fuerit repulſus, & repulſioni acquieuerit, vel aliàs habuerit ſe pro ſpoliato. Innoc. *cap. Dilectus ſub num. 3.* & *ibi* Hoſtien. *num. 1. verſ. Ex prædictis.* Ioan. Andr. *num. 8.* Butr. *n. 15. de Cap. Monach.* Caputaquen. *deciſ. 306. par. 1.* Et fuit dictum *in cauſa Sipontin. iuriſdictionis*, 24. Maij, 1613. coram Reuerendiſſimo Dom. meo Damaſceno.

***

R. P. D. ORTEMBERGO.

Conſtantien. iuriſdictionis, Veneris 16. *Nouembris*, 1607.

ARGVMENTVM.

Epiſcopo non datur manutentio in exercitio iuriſdictionis, in locis exiſtentibus intra fines ſuæ diœceſis, ex ſola iuris aſſiſtentia: quando negatur, talia loca eſſe in diœceſi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam in aſſiſtentia iuris communis, exercendi iuriſdictionem in omnibus Eccleſiis, & locis ſuæ diœceſis.*

2 *Epiſcopo datur manutentio in exercitio iuriſdictionis in omnibus Eccleſiis, & locis ſuæ diœceſis, ex ſola iuris aſſiſtentia, etiam non probata quaſi poſſeſſione.*

3 *Monaſterium ſi negetur eſſe in diœceſi, Epiſcopus tenetur illud probare.*

4 *Enunciatiuæ non probant, quando de enunciato principaliter dubitatur.*

5 *Abbas vbi exercet iuriſdictionem quaſi epiſcopalem cum territorio ſeparato, iuriſdictio in eo territorio cenſetur in totum ab Epiſcopo adempta.*

6 *Aſſiſtentia iuris obſcura, & turbida non ſuffragatur ad manutentionem.*

DECISIO LIV.

RESolutum fuit Epiſcopo Conſtantienſi eſſe denegandum mandatum de manutenendo; illudque concedendum eſſe Abbati Sancti Galli in exercenda iuriſdictione ſpirituali in Eccleſiis parochialibus, & locis articulatis, ſitis in dominio epiſcopali Abbatis: nam,
1 ſi pro parte Epiſcopi allegaretur aſſiſtentia iuris ad fundandam ſuam intentionem in quibuſcunque Eccleſiis, ac locis ſuæ diœceſis, *c. Omnes Baſilicæ*. 16. *q.* 2. *c. Conquerente. de off. Ordin. c.* 1. *de capell. Monac.* & conſequenter ſufficere ad obtinendam manotentioœm, ſine alia probatione quaſi poſſeſſio-
2 nis, *c. Cùm perſonæ. de priuil. in* 6. Capur. *deciſ.* 306. *n.* 2. *part.* 1. Et fuit reſolutum *in Burgen. iuriſdictionis*, 5. Febr. 1596. coram bon. mem. Orano, & *in Veronenſi*, 18. Martij, 1596. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pam-
3 philio; tamen cùm negetur, Monaſterium eſſe in ſua diœceſi, Epiſcopus tenetur illud probare. Abb. *in c. Cum olim. n.* 2. *de cenſib.* notatur *in c. Cum Venerabilis. de relig. Dom.* Aneh. *conſ.* 310. *n.* 5. Pariſ. *conſ.* 95. *lib.* 4. Idémque fuit reſolutum *in Lucen. ſeu nullius iuriſdictionis*, 4. Maij, 1598. coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino, vbi in ſpecie fuit denegatum mandatum Epiſcopo: quia adhuc pendebat indeciſa lis ſuper eo, an tenimentum, de quo agebatur, eſſet intra fines. Et quoad hoc non ſuffragantur Epiſcopo enunciatiuæ Summi Pontificis, Innocentij IV. Iulij III. necnon Cardinalis Legati, tituli S. Sabinæ, de quibus infrà: quia illæ ſunt reſtrictæ ad Monaſterium, ſeu oppidum ipſum S. Galli, quod nihil habetur com-
4 mune cum Eccleſiis, de quibus agitur; tum etiam, quia enunciatiuæ non probant, vbi de veritate enunciati contingit præſentialiter dubitari. Put. *deciſ.* 381. *n.* 5. *lib.* 1. vt fuit dictum *in d. Lucen.* Nam reuerà to-
5 tum conſiſtit in eo, an Abbas exerceat iuriſdictionem quaſi epiſcopalem, ita vt dici poſſit habere territorium ſeparatum: tunc enim iuriſdictio eſt in totum ab Epiſcopo adempta, *Clemen.* 1. §. *Volumus.* & *ibi* Gloſ. *in verbo, Diœceſan.* Panor. *n.* 15. Card. *n.* 2. *verſ. Quartò, quare.* Vital. *num.* 4. *de for. comp.* Franc. *c.* 2. §. *Statutum. n.* 2. *de conſtit. in* 6. Fuit dictum *in Volaterrana iuriſdictionis*, 4. Ianuarij, 1585. coram bon. mem. Brauo *in fine*, quæ eſt *diuerſ.* 207. *p.* 2. & coram me *in Calagurtitana, ſeu nullius iuriſdictionis*, 7. Februarij præteriti.

Quoad fundamentum de aſſiſtentia iuris communis, abſque poſſeſſione, illud Domiois tion placuit, & aliàs ſæpè fuit reuocatum in dubium, an iſta ſola aſſiſtentia ſufficiat, & concluſum non ſufficere, quan- 6
do redditur obſcura, & dubia, *in dicta Lucen.* & *Legionen. iuriſdictionis*, 28. Maij, 1588. coram Illuſtriſſimo Domino Cardinali Blanchetto, *in Fanen. iuriſdictionis*, 28. Iunij, 1600. coram Illuſtriſſimo Pamphilio, *in Montis regalis iuriſdictionis*, 4. Nouembris, 1598 coram R. P. D. Decano *in Reatina decimarum*, 4. Octobris, 1606. coram R. P. D. meo Iolto, *in Calaguritana iuriſdictionis*, 14. Martij præteriti, coram eodem, *Mediolanen. decimarum*, 29. Decembris, 1605. coram R. P. D. Coccino, & *Aquilana iuris viſitandi*, 5. Martij, 1607. coram R. P. D. Pamphilio, & *in Aprutina iuriſdictionis*, 29. Iunij, 1606. & 19. Martij, 1607. coram eodem.

CORAM EODEM.

In eadem, Mercurij, 18. *Maij*, 1611.

ARGVMENTVM.

Territorium quando dicatur ſeparatum, & Nullius diœceſis: & an loca exempta ſint extra diœceſim, vel in diœceſi.

SVMMARIVM.

1 *Abbates habentes territorium ſeparatum dicuntur eſſe Nullius, & habere propriam diœceſim, cuius reſpectu ipſi quoque diœceſani appellantur.*

2 *Territorium ſeparatum ſolus Papa ex priuilegio concedere poteſt.*

3 *Exemptio non operatur, vt locus exemptus ſit extra diœceſim.*

4 *Locus exemptus, licèt non ſit de diœceſi; eſt tamen in diœceſi.*

5 *Exemptio eximit à ſubiectione; non autem à ſituatione, & denominatione.*

6 *Exemptione quidquid expreſſè Epiſcopo non adimitur, cenſetur illi reſeruatum, & remanet ſub eius iuriſdictione.*

7 *Priuilegia eximentia Monaſteria, & eorum membra, vbi non eximunt ſimul loca, & caſtra, ſiue populum, non concludunt territorium ſeparatum, ſed exempti dicuntur habere tantùm iuriſdictionem in perſonis, non in locis.*

8 *Locum exemptum conſtituere territorium per ſe, quomodo intelligatur.*

9 *Titulus putatiuus, & inualidus ſufficit ad præſcribendum territorium, dummodo ſit iuſto errore cauſatus: & quando titulus ad hunc effectum non dicatur iuſto errore cauſatus, n.* 10.

11 *Pars conſiderari non poteſt, niſi reſpectu totius.*

12 *Dominium, & iuriſdictio temporalis nihil commune habet cum territorio, & iuriſdictione ſpirituali.*

13 Terr

13 *Territorium ſeparatum, & propria diœceſis non probantur ex eo, quòd Abbas habeat in loco dominium, & iuriſdictionem temporalem.*
14 *Capita duo in eadem Ciuitate dari non poſſunt, quia eſſet monſtrum.*
15 *Præſcribere non poſſunt Abbates, & Prælati inferiores territorium, vt ſeparatum ab Epiſcopo; ita vt quaſi caput faciant in eadem diœceſi.*
16 *Immemorabilis non habet locum circa ea, quæ de ſui natura præſcribi non poſſunt.*
17 *Iura epiſcopalia per inferiores Prælatos præſcribi poſſunt, etiam cum territorio, & quomodo procedat, n. 18.*
19 *Teſtes deponentes de eo, quod iuris eſt; non probant, niſi reddant ſufficientem cauſam ſcientiæ.*
20 *Immemorabilis excluditur per actus contrarios.*

DECISIO LV.

POſt deciſionem in hac cauſa factam 16. Nouembris, anno 1607. de concedendo mandato de manutenendo Abbati S. Galli in exercenda iuriſdictione ſpirituali in Eccleſiis parochialibus, & locis articulatis dominio illius ſubiectis, cauſa iterum, atque iterum propoſita fuit ſuper iiſdem. Verùm, quia medio tempore pro vtraque parte literæ compulſoriales, & remiſſoriæ expeditæ, & ad Vrbem remiſſæ, multæque nouæ probationes factæ fuerunt; Domini animaduertentes reſolutionem pendere à negotio principali, ordinarunt cauſam reſtringi. Cùmque primo loco diſputandum occurreret, an Eccleſiæ parochiales, de quibus agitur, eſſent in diœceſi Conſtantienſi: informantes pro Abbate contenti fuerunt illud præſupponere, & cum tali præſuppoſito ſine veri præiudicio, diſputare, an Abbas habeat territorium ſeparatum: quo diſcuſſo, dictum fuit hoc non probari. Eo enim ipſo, quòd huiuſmodi Eccleſiæ, & loca ſunt in diœceſi, non poſſunt conſtituere territorium ſeparatum: hoc enim idem foret, ac ſi eſſent extra diœceſim, quæ ſibi inuicem repugnant, & implicant con-
1 tradictionem, ſimúlque ſtare non poſſunt. Ideóque vbi Abbates, vel alij inferiores Prælati habent territorium ſeparatum, illud dicitur eſſe nullius diœceſis; ita vt nec in diœceſi, nec de diœceſi alterius conferri poſſit; ſed eſt propria diœceſis, & per ſe, reſpectu cuius ipſi quoque diœceſani vocantur, Gloſ. *in Clem.* 1. §. *Volumus, in verbo, Diœceſanis*, & *ibi* Cardin. *in* 4. *quæſt. num.* 2. Vitall. *num.* 4. Imol. *num.* 38. Abbas *numero* 15. *de foro compet.* ac de talibus dici poteſt, quòd habent territorium, ſiue forum, *l. pupillus*, §. *Territorium. de verb. ſignif.*

2 Huiuſmodi verò territorium ſolus Papa concedere poteſt ex priuilegio ſpeciali; ad quem ſolum ſpectat, vt partem ſeparet à diœceſi. Hoſtien. *in cap. Cum contingat. num.* 1. *de foro competen.* & *ibi* Butr. *num.* 11. *verſ. De conſuetudine autem.* Panor. *num.* 18. Bellam. *num.* 15. *verſ. Tamen certum eſt.* Et fuit dictum *in Calaguritana iuriſdictionis*, 16. Iunij, 1606. coram me.

Talia autem viſa fuerunt priuilegia, quibus Abbas S. Galli fulcitur. Illa enim continent exemptio-
3 nem, quæ non facit, vt loca exempta ſint extra
4 diœceſim; licèt enim non ſint de diœceſi, tamen ſunt in diœceſi, *cap. Cùm Epiſcopus.* & ibi, Franc. *in* 2. *notab.* & Gemin. *num.* 3. *de offic. Ordin. in* 6. *c.* 2. & *ibi* Gemin. *num.* 17. *verſic. Fundamentum.* & Franc. *in* §. *ſtatuto, num.* 10. *& ſeqq. de conſtit. eod. lib.* Gloſſ. *in Clem. frequens, in verbo primi anni*, & *ibi* Vitall. *num.* 127. *de exceſſ. Prælat.* Idem *in clem.* 1. *num.* 42. *& ſeq. de priuil.* Abb *in cap. Apoſtolicæ. num.* 3. *de donationibus.* Ancharranus *in cap. Poſtulaſti. num.* 45. *de foro compet.* & *in d. cap.* 2. *num.* 10. *de conſtit. in* 6. Felin. *in c. Graue. num.* 2. *de offic. Iud. ordin.* Federic. de Senis *conſ.* 2. *num.* 4. *verſ. Quòd autem.* & *num.* 7. Vbald. *de Canonica Epiſcop. & Paroch. cap.* 4. *quæſt.* 6. *num.* 11. Fuit dictum *in Volaterranen. Iuriſdictionis*, 14. Ianuarij, 1581. coram bon. mem. Brauo, quæ eſt *diuerſ.* 107. *par.* 2. & *in dicta Calaguritana iuriſdictionis*, 16. Ianuarij, 1604. coram R. P. D. meo Decano, & 16. Iunij, 160[illegible] coram me. Idque ratione comprobatur; quia ſi loca non eſſent in diœceſi, fruſtrà impetraretur priuilegium exemptionis: tale autem priuilegium ſolùm eximit à ſubie-
ctione, non autem à ſituatione, & denominatione. 5
Vitall. *d. Clem.* 2. *num.* 44. *de priuil.* & Franc. *d. c.* 2. §. *Statuto. verſ. Sed aduerte. de conſtit. in* 6.

Et generaliter omnia, quæ per priuilegia exem- 6
ptionis Epiſcopo expreſsè non adimuntur, illi cenſentur reſeruata, & remanent ſub eius iuriſdictione. Anchar. *d. c. Poſtulaſti. num.* 45. *ante medium verſ. Quo probo. de for. compet.* & *d. cap.* 2. *n.* 10. *verſ. Quando Prælatus. de conſtit. in* 6.

Præterea priuilegia eximentia Monaſteria, & 7
eorum membra, non eximunt loca, & caſtra, ſiue populum. Ideóque non concludunt territorium ſeparatum, ſed exempti dicuntur habere tantùm iuriſdictionem in perſonis, non in locis, *cap. Per exemptionem.* vbi Gemin. *num.* 5. Franc. *num.* 3. *verſ. Quintò, nota.* & Anchar. *num.* 3. *verſ. Quartò nota. de priuil. in* 6. Guillel. de Monte Lauduno *in Clem. Paſtoralis. num.* 24. *lib.* 1. Fuit dictum *in Aretina, ſeu Montis Politiani iuris viſitandi*, 9. Maij, 1586. coram bon. mem. Rubeo, & *in Tiraſonen. iuriſdictionis de Tudela*, 5. Iunij, 1593. coram Illuſtriſſimo Card. Millino.

Et quamuis Doctores nonnunquam dicant, quòd 8
locus exemptus conſtituat territorium per ſe, quos cumulat Roland. *conſ.* 33. *num.* 44. *& ſeqq. par.* 3. illi loquuntur impropriè, vel intelligendi ſunt, quoad certos effectus, & per modum æquiparationis. Felin. *in d. cap. Graue. num.* 2. *in fine.* Fuit dictum *in d. Volaterranen. iuriſdictionis, num.* 4. & *in Salamant. iuriſdictionis*, 14. Decembris, 1579. coram bon. mem. Card. Seraphino, & *in d. Calaguritana.*

Ex quibus ſequitur, dicta priuilegia, nec eſſe talia, quæ ſaltem cauſam præbeant præſcribendi:
licèt enim ſufficiat titulus putatiuus, & inualidus; 9
tamen intelligitur, quando eſt iuſto errore cauſatus, vt per Caputaq. *deciſ.* 361. *num.* 4. *lib.* 2. Fuit dictum *in Toletana decimarum*, 22. Maij, 1592.
coram Illuſtriſ. Card. Arigonio. Qui iuſtus error non 10
cadit in iſtis priuilegiis, cùm non ſolùm ſint reſtricta ad exemptionem; verùm etiam clara, dum enunciant Monaſterium S. Galli, oppido de S. Gallo S. Benedicti Conſtantienſis diœceſis, Prouinciæ Moguntinæ; & in contextu Epiſcopum Conſtantienſem nominari Ordinarium, ita vt ex lectione ipſorum priuilegiorum reſultet mala fides quoad iuriſdictionem quaſi epiſcopalem, excluſo Ordinario, Gemin. *conſ.* 96. *num.* 4. *verſ. Sed quoties legunt.*

Non obſtat, quòd priuilegia eximunt [illegible], tam ſæcularia, quàm ſpiritualia, quæ Abbates pro tempore poſſidebant, & in poſterum poterant adipiſci. Nam Eccleſiæ, de quibus agitur, non poſſunt dici
membra Monaſterij, niſi illi fuerint vnitæ, cùm pars 11
conſiderari non poſſit, niſi reſpectu totius; vt notat. *in Clem.* 1. *de exceſſ. Prælat.* & *in Clem.* 1. vbi Imol. *num.* 29. *de reſcript.* Corn. *conſ.* 162. *num.* 3. *lib.* 3. & in terminis fuit dictum *in Eugubina S. Petri de Vignato*, 14. Martij, & 21. Maij, 1591. coram bon. mem. Bubalo, & *in Alexandrina S. Stephani*, 21. Iunij, 1597. coram bon. mem. Litta.

Nec

Digitized by Google

12 Nec facit, quòd Abbas in iſtis locis obtinet dominium, & iuriſdictionem temporalem: quia illa nihil habent commune cum territorio, & iuriſdictione ſpirituali, *cap. 1. de relig. Domib.* Gloſſ. *in cap. 1. in verſ. diuiſis, 10. diſt.* Gloſſ. *in Clem. Ne Romani. §. Sanè, in verbo, Diœceſim, de elect.* Hoſtien. *in cap. Super eo. num. 3. de Paroch.* & *in cap. Quoniam. num. 2.* & *ibi* Butr. *in fin. de iurepatron.* Fel. *in cap. Cum cauſam. num. 12. verſ. Secundò, ſcias. de probat.* Guillel. de Monte Lauduno *in d. Clem. Paſtoralis. num. 21. de re iudic.* & fuit dictum *in Burgen. iuriſdictionis S. Ioannis*, 4. Decembris, 1595. coram bon. mem. Orano; & *in dicta Calagurritana*, coram me.

13 Neque verò Abbati ſuffragari poteſt conſuetudo, ſiue præſcriptio: quidquid enim aliàs dictum ſit, cùm ageretur ſolùm ad effectum manutentionis, & negaretur territorium Abbatis eſſe intra fines diœceſis Conſtantienſis; at nunc quandoquidem non agitur de manutentione, vel de exercitio iuriſdictionis, ſed de territorio in genere, & attento, quòd ponitur territorium Abbatis eſſe intra fines, nulla conſuetudo, vel præſcriptio operari poteſt, vt in eadem Ciuitate ſint duo capita; hoc enim eſſet monſtrum, vt no-
14 tat Hoſtien. *in d. cap. Cum contingat. num. 1. de foro compet.* & *in cap. Quanto. num. 13.* & *cap. Quoniam. num. 2. de offic. Ordinary.* vbi tradit, quòd, cùm Epiſcopatus ſit vnum corpus, cuius caput eſt Epiſcopus, ſi ponantur ibi duo Epiſcopi, fiet vnum corpus duo capita habens; quod eſt monſtruoſum, ſiue prodigio-
15 ſum, quod natura abhorret, & ius reſpuit. Et quòd hoc non ſit poſſibile, vt Abbates, vel Prælati inferiores præſcribant territorium, vt ſeparatum ab Epiſcopo; ita vt quaſi caput faciant in eadem diœceſi, poſt Hoſtien. docet Butr. *in d. cap. Quoniam contingat. n. 12. verſ. De conſuetudine.* & *ibi* poſt vtrunque Abb. *num. 18. & 19.* & Bellam. *num. 15. verſ. Ego autem relinquens. & n. 16. verſ. Nec valet ratio.* Eſſet enim conſuetudo, ſiue præſcriptio irrationabilis, & circa ea, quæ de ſui na-
16 tura præſcribi non poſſunt, in quibus præſcriptio etiam immemorabilis locum non habet. Gabriel *de præſcriptionibus, concluſ. 1. num 8. & num. 36.*

17 Nec obſtat, quòd omnia iura epiſcopalia ad vtranque legem, ſiue iuriſdictionalem, ſiue diœceſanam pertinentia ſunt per inferiores Epiſcopis præ-
18 ſcriptibilia: ita quòd Epiſcopus non poſſit ibi conſtituere Officialem, & ſic poſſunt præſcribi etiam cum territorio. Rot. *deciſ. 2. de præſcrip. in nou.* quam allegat Abb. *in d. c. Cum contingat. num. 11. de for. comp.* Fuit dictum *in Volaterr. ſeu nullius iuriſdictionis*, 13. Aprilis, 1584. coram bon. mem. Orano, quia hoc intelligendum eſt, vt ſe explicat. Abbas *vbi ſuprà, num. 18. & ſeq.* necnon alij præcitati, ſi volunt quærere quaſi ſub Epiſcopo; ſi verò præſcripſerint territorium ſeparatum, non ampliùs dicendi ſunt eſſe in diœceſi.

19 Accedit, quòd teſtes Abbatis deponentes de eo, quod eſt iuris, abſque eo, quòd reddunt ſufficien-
20 tem cauſam ſcientiæ, non probant, & immemorabilis excluditur per actus contrarios, de quibus in facto. *Illud*, & *ibi* Gloſſ. *in verbo, Inconcuſſa*, & *verbo, Interruptio. cap. Auditis.* & *ibi* Innocent. *ſub num. 5. de præſcript.* Bart. *in l. Naturaliter. ſub num. 27. ff. de vſucap.* Balb. *de præſcript. 3. parte 6. par. princ. q. 4. num. 40. verſ. Idem dicit.* Bartbol. Put. *deciſ. 436. lib. 2.* & fuit reſolutum *in Aquitanen. beneficij*, 19. Aprilis, 1602. coram R. P. D. meo Ludouiſio, & *in d. Burgen. S. Ioannis*, coram bonæ memoriæ Orano. Necnon per teſtes examinatos pro parte Epiſcopi, quorum depoſitiones habent pro ſe exiſtentiam iuris, & reddunt cauſam ſcientiæ, & numerant multos actus ſingulares.

R. P. D. ORTEMBERGO.

Theatina iuriſdictionis, Lunæ, 17. Decembris, 1607.

ARGVMENTVM.

Archiepiſcopo datur manutentio in quaſi poſſeſſione iuris metropolici contra omnes Eccleſias, & Epiſcopos ſuæ Prouinciæ, contra quos habet intentionem fundatam in iure, maximè ſi probat actus poſſeſſorios: & quinam ſufficiant ad hunc effectum.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiſcopo datur manutentio in quaſi poſſeſſione iuris metropolici aduerſus omnes Epiſcopos, & Eccleſias ſuæ Prouinciæ, contra quos habet intentionem fundatam in iure communi.*

2 *Quaſi poſſeſſio iuris metropolici acquiritur ex cognitione cauſarum appellationum introductarum in Curia Metropolitana.*

3 *Iuriſdictionis ſpecies ſingulæ probandæ non ſunt; ſed ſufficit probare actus in quibuſdam, & aptitudinem in cæteris.*

4 *Quaſi poſſeſſio vniuerſalis acquiritur per exercitium vnius actus, maximè ab habente intentionem fundatam de iure communi.*

5 *Quaſi poſſeſſio incorporalium non acquiritur, abſque ſcientia, & patientia aduerſarij.*

6 *Quaſi poſſeſſio incorporalium acquiritur, abſque ſcientia, & patientia aduerſarij, ab habente titulum tum poſſeſſione.*

7 *Poſſeſſio ciuilis decennio amittitur, ſi naturalis medio tempore ab alio occupata, & continuata ſit, & num. 8.*

9 *Poſſeſſio præſumitur continuata etiam tempore litis mota.*

DECISIO LVI.

Domini conuenerunt, Illuſtriſſimo Card. Maffeo, Archiepiſcopo Theatino, competere manutentionem in quaſi poſſeſſione iuris metropolici contra Epiſcopum, & Eccleſiam Ortonenſem: quia, cùm in erectione in Epiſcopatum, Eccleſiæ, & Prouinciæ Theatinæ ſubiectæ fuerit, habet fundatam intentionem *cap. Cum ſcimus. 9. q. 3. cap. Si Epiſcopus.* & *ibi* Gloſ. *verb. Præceptione. 18. diſt.* Butr. *in cap. vlt. num. 11. verſ. Secundò obſtat. de cauſ. poſſ. & propriet.* 1

Non obſtat clauſula in Bulla erectionis (quatenus de, & ſub iuriſdictione Archiepiſcopi Theatini conſiſtat:) quia illa non eſt referenda ad diſpoſitionem circa ſubiectionem; ſed circa diſmembrationem diœceſis, &c. aſſignatæ nouæ Eccleſiæ Ortonenſi à diœceſi Theatina; quatenus de illa exiſteret: & hanc ſubiectionem per litteras ſuas recognouit bon. mem. Rebiba, primus eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopus.

Accedunt actus poſſeſſorij in cognoſcendis diuerſis cauſis appellationum introductarum in Curia Theatina, tanquàm metropolitana, *cap. 1. de off. leg. cap. 2.* & *cap. Paſtoralis.* & *ibi* Gloſ. *verb. Exceptis. de offic. Ordin. cap. Romana. de foro competent. in 6.* Concil. Trid. *ſeſſ. 13. cap. 2. de reform.* Rot. *deciſ. 29. num. 3. de ſent. & re iudic. in antiq.* Et hi ſoli actus ſu- 2

nimirum

ficiunt: quia non eſt neceſſe probare ſingulas ſpecies
iuriſdictionis;ſed ſufficit probare actus in quibuſdam,
& aptitudinem in cæteris. Bald. *conſ.* 161. *num.* 2. *verſ.*
Item non eſt neceſſe. lib. 3.
4 Et per exercitium vnius actus, quis dicitur eſſe in
poſſeſſione vniuerſali;maximè quando habet intentio-
nem fundatam de iure communi,*cap.*1. & *ibi* Innoc.&
Abb.*n.* 3. *& ſeq. de religioſ.Domib.* & idem Innoc. *in d.*
cap. Dilectus. in verb. Poſſeſſoris. de Capel. Monachor.
Tiraq.*de retract. conſangu.* §. 36.*gloſ.* 3. *n.*17.
Non obſtat,quòd non conſtet de ſcientia,& patien-
5 tia Epiſcoporum,ſine qua non acquiritur quaſi poſſeſ-
ſio incorporalium,*l.* 3. *C. de ſer. & aq. l. Quoties. C. de*
*ſeruit.l.*1. *§.fin.ff.de ſeruit.ruſtic.præd.*quia,prærerquàm
quòd ignorantia prætendi non poteſt, Epiſcopus non
adfert aliquod priuilegium,præſcriptionem, vel aliud
ius, propter quod ipſius ſcientia, vel patientia fuerit
neceſſaria:& cum Archiepiſcopus habeat titulum cum
6 poſſeſſione,nullo modo requiritur alia patientia, *l. Si*
ega. §. 1 *ff. de public.in rem act.*Caſtr.*d.l.*2.*C.de ſeruit.&*
*aq.in l.Seruitutes.*4.*n.*9. *verſ. Quartè requiritur. ff. eod.*
*tit.*Bart.Cępol.*de ſeruit.vrban.præd.cap.*20.*n.*5.*verſ.Se-*
*cundo fallit.*Rebuff.*in cap.Cùm Eccleſia.de cauſ.poſſeſſ.*
& propriet.& in explicatione Gloſ.*in verb.vocem,n.*20.
verſ.Tertiò limita. idem Rebuff. *ad l. Gallicas. tom.* 3.
*tit.de mat.poſſeſſ.in præfat.n.*145.*verſ. Quintè,non habet*
locum.
7 Non obſtat,quòd dicitur,abhinc decennium huiuſ-
modi actus non fuiſſe exercitatos, vltra quod tempus
poſſeſſio ciuilis non extenditur. Socin. *conſ.* 38. *n.*16.
8 *lib.*1.quia procedere poſſet,ſi naturalis poſſeſſio fuiſſet
ab alio occupata, & continuata:aliàs enim præſumitur
continuata etiam tempore litis motæ. Afflict. *deciſ.*
9 394.*n.*4 & fuit ſæpè reſolutum,&c.

REVERENDIS. D. COCCINO Decano.

Theatina iuriſdictionis de Ateſſa, Lunæ,
17. *Decembris*, 1612.

ARGVMENTVM.

Prælatus inferior eſt manutenendus in cogni-
tione cauſarum ciuilium, criminalium, &
matrimonialium, docto de poſſeſſione, &
priuilegio, aduersùs Epiſcopum nitentem
ſoli iuris aſſiſtentiæ.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure exer-*
cendi iuriſdictionem intra limites ſuæ diœceſis, præ-
cipuè in cauſis criminalibus,& matrimonialibus.
2 *Epiſcopus debet manuteneri in quaſi poſſeſſione cog-*
noſcendi cauſas matrimoniales, & criminales,etiam
quòd inferior alleget immemorabilem, donec de ea
per tres ſententias cognoſcatur: & num. 9.
3 *Exemptio ab Epiſcopo inferiori conceſſa vnà cum iu-*
riſdictione cum conſenſu Capituli,ſuffragatur,etiam
quòd Papæ conſenſus non interuenerit, ſi conceſſio
facta ſit ante Paulinam.
4 *Beneplacitum apoſtolicum ex obſeruantia ſubſecuta*
præſumitur.
5 *Prælatus inferior allegans poſſeſſionem,& priuilegium*
eſt manutenendus in exercitio iuriſdictionis; non
autem Epiſcopus, qui ſola iuris aſſiſtentia
nititur.
6 *Viſitationes non probant quaſi poſſeſſionem iuriſ-*
dictionis, niſi ſint ante Concil. Trident, vel ſi
poſt, doceatur, illas fuiſſe factas iure ordinario.
7 *Probatio dubia non releuat.*
8 *Viſitationes,quæ non docentur factæ ante Concilium,*
præſumuntur factæ vigore Concilij.

DECISIO LVII.

Licèt locus Ateſſæ ſit intra limites diœceſis Thea-
tinæ, iuxta reſolutiones in hac cauſa factas; &
propterea Reuerendiſſimus Archiepiſcopus habeat 1
intentionem fundatam de iure,vt *in cap. Omnes Baſi-*
licæ. 16. *quæſt.*7. Roman.*conſil.* 180. *num.* 4.*verſ.Ha-*
bet enim Epiſcopus. Fedet. de Sen. *conſil.* 145. *num.* 6.
ante finem,verſ.Vnde,ſi aliquis etiam ad effectum manu-
tentionis. vt *in cap. Cum perſona. de priuil. in* 6. & tan-
tò magis in cauſis criminalibus, & matrimonialibus
vigore Concilij Trident. *ſeſſ.* 24 *cap.* 2. §. *Ad hæc. de*
reformat. ex cuius ſententia Sacra Congregatio cen- 2
ſuit, quòd etiam, quòd inferior alleget immemorabi-
lem; nihilominùs Ordinarius debeat manuteneri,do-
nec de ea per tres ſententias cognoſcatur.
Tamen Rota in caſu,de quo agitur, cenſuit Præpo-
ſito Ateſſano dandum eſſe mandatum de manute-
nendo, quoad cognitionem cauſarum ciuilium,matri-
monialium, & criminalium. Quia nedum conſtat de
poſſeſſione prædicti Præpoſiti; verùm etiam docet de
priuilegio ſibi conceſſo, vſque de anno 1118. à tunc
exiſtente Epiſcopo, & Capitulo Theatino ſubſcripto
ab ipſomet Epiſcopo: quod priuilegium cùm fuerit 3
datum ante Paulinam, de conſenſu Capituli, abſque
dubio ſuffragatur,*cap.* 2.*& cap.Cùm nos. & cap.Tua.de*
his, quæ fiunt à Præl. cap. Paſtoralis. in fine, de donat.
Federic.de Sen.*conſil.* 111.*num.* 3. *in fine.verſic.nam cùm*
in tali exemptione. & fuit dictum *in alia Theatina iu-*
*riſdictionis,*26. Martij præteriti, coram R. P. D. meo
Caualerio. Vltrà quòd ex obſeruantia ſubſecuta;nem- 4
pè,ex ſolutione Bizantij,de quo in dicto priuilegio,&
ex cognitione cauſarum, quatenùs beneplacitum apo-
ſtolicum eſſet neceſſarium,eſſet præſumendum,Gon-
zal. *ſuper regul.* 8. *gloſſ.* 12. *num.* 76.
Vnde ſequitur, quòd cùm Reuerendiſſimus Ar- 5
chiepiſcopus nitatur ſola diſpoſitione iuris commu-
nis; Præpoſitus autem alleget poſſeſſionem, & priui-
legium; proculdubiò Præpoſitus ſit manutenendus,
& habetur *in dicto cap. Cum perſona.* vbi Anchatan. *in*
1.*notabil.*Gemin.*in §.fin.circa finem,*& *ibi* etiam Franc.
*num.*2.*&* 3.& dixit Rota *in Salamantina iuriſdictionis,*
17. Decembris, 1582. coram rec. mem. Card. Sera-
phino, & *in alia Aquilana iuriſdictionis*, 30. Martij,
1607. coram R. P. D. meo Pamphilio.
Neque obſtant viſitationes datæ pro parte R. D. 6
Archiepiſcopi: quia nulla viſitatio datur ante Conci-
lium Trident. illæ autem,quæ dantur, ſunt poſt Con-
cilium Tridentinum. Vnde cùm non conſtet illas fuiſ-
ſe factas iure ordinario, vel vigore Concilij, iſta pro- 7
batio, tanquàm dubia non releuat Reuerendiſſimum
Dominum Archiepiſcopum, *cap. In præſentia. de pro-*
bat. & in puncto fuit reſolutum *in dicta cauſa Aquila-*
na, in qua dicitur, quòd cùm non doceretur de viſi-
tationibus ante Concilium,veriſimile erat, quòd fuiſ- 8
ſent factæ vigore Concilij,allegando in argumentum
text. in *l. quædam mulier. ff. de rei vendic. & in l.* 2. *ff.*
de acquir. poſſeſſ.
Non obſtat diſpoſitio Concilij Tridentini, & de- 9
claratio Illuſtriſſimorum Interpretum: quia, licèt ve-
rum ſit, quòd dum cognoſcitur ſuper immemora-
bili per tres conformes, Ordinarius debeat manute-
neri. Tamen quidquid ſit, an Concilium procedat
in Decanis, & aliis dignitatibus in eadem Eccleſia
tantùm,

Digitized by Google

tantùm, vel etiam in inferioribus aliis Eccleſiis, in quibus non habere locum diſpoſitionem Coocilij, cenſuit Rota *in cauſa Salamantina iuriſdictionis*, 1. Iulij, 1565. coram Aldobrandioo, & *in alia Burgen. iuriſdictionis*, 16. Decembris, 1594. coram Oraoo: quia poſtmodum non fuit facta huiuſmodi diſtioctio coram me, *in cauſa Barin. iuriſdictionis*, & *in alia Theatina iuriſdictionis*, coram R.P.D. meo Caualerio; deciſiones Concilij videntur indiſtioctè loqui; & proptereà quidquid ſit de hac reſponſiooe, firmiter fuit dictom, quòd declaratiooes Concilij loquuotur, quando agitur ſuper immemorabili tantùm; hîc autem docetur de priuilegio, & de antiquiſſima poſſeſſione. Vnde, niſi aliud cenſuerit Sacra Congregatio, placuit Dominis diſpoſitiooem Sacri Concilij eſſe intelligendam, quoad maoutentiooem daodam inferiori, qui docet de priuilegio, & poſſeſſiooe ſecundùm terminos *c. Cùm perſona. de priuil. in 6.* Et ita cooclusum, &c.

REVERENDISS. D. COCCINO Decano.

Theatina iuriſdictionis S. Ioannis in Venere, Veneris, 14. Martij, 1614.

ARGVMENTVM

Ex Summariis colligitur.

SVMMARIVM.

1 *Procurator generalis non poteſt comparere pro Monaſterio.*

2 *Procurator generalis Prædicatorum, & aliarum Religionum eiuſdem Ordinis priuilegia communicantium, poteſt comparere pro quolibet Monaſterio particulari, & cauſas per ſe, vel per alium tractare.*

DECISIO LVIII.

IN hac cauſa fuit reſolutum, Abbatiam S. Ioannis in Veoere, eſſe intra limites diœceſis Theatinæ; circuoſcripto tameo effectu, qui erat, vt videretur, an Abbatia eſſet nullius, vel exempta. Poſt dictam reſolutionem Reuerendiſſimus Archiepiſcopus Theatinus petebat manuteoeri vigore Concilij Tridentioi, quoad ea, quæ Ordinariis coocedontur, etiam in locis exemptis, vel nullius: & DD. cenſuerunt, non poſſe Reuerendiſſimo Theatino denegari manutentionem, tum ex aſſiſtentia, quam habet ex dicto Concilio, tum ex eius quaſi poſſeſſione, vt abundè fuit deductum in deciſione facta ſub die 20. Decembris præteriti.

Neque obſtat, quòd viſitationes factæ per Archiepiſcopos fuerint factæ rigore Breuium apoſtolicorum: quia quatenus hoc eſſet verum, non tollit aſſiſtentiam iuris commonis, vltra quod, quicqoid diceodum ſit de aliis Archiepiſcopis, Oliua, & Saminiatus, oon poteſt coottouerti, quin ſimpliciter viſitauerint, tanquàm Ordinarij, non autem vigore Breuium. Et huiuſmodi quidem viſitationes ſufficiunt quoad omnia: quia, cùm D. Archiepiſcopus habeat aſſiſtentiam iuris communis pro ſe, magis attenditur cauſa actus, quàm ipſe actus; & huiuſmodi viſitationes ligant etiam ſucceſſorem ex deductis in alia deciſione.

Minùs facit aliud motiuum excitatum, quòd non adſit legitima perſona, quæ compareat pro Abbatia: quia contrarium eſt verius: ſemper enim auditus fuit
R.D. Laurentius de Paulis Procurator generalis Ieſuitarum. Et licèt regula ſit, quòd Procurator generalis 1
noo poſſit comparere pro Mooaſterio particulari, per
Faſtol. *dub. 23.* Felio. *in c. Eam te. n. 14. de reſcriptis.* ta- 2
men hæc regula fallit in Patribus Ieſuitis: quia, cùm habeant communicata priuilegia aliarum Religionum, & Ordo Prædicatorum habeat priuilegium ex conceſſione Booifacij IX. vt Procurator generalis poſſet comparere pro quocunque Monaſterio particulari, & cauſas per ſe, vel per alium tractare: atque illud ratiooe communioois etiam habent Patres Ieſuitæ.

Ad alias ſatis fuit reſponſum in alia deciſione, à qua non fuit receſſum ex prædictis.

REVERENDISS. D. COCCINO Decano.

Theatina, ſeu Nullius iuriſdictionis de Bucclanico, Lunæ, 23. Iunij, 1614.

ARGVMENTVM.

Manutentio Epiſcopo non datur ex ſola iuris aſſiſtentia, quando oſtenditur priuilegium exemptionis. Nec datur ex quaſi poſſeſſione non legitimè probata.

SVMMARIVM.

1 *Attentata lite pendente ſunt reuocanda.*

2 *Aſſiſtentia iuris non ſuffragatur Epiſcopo ad obtinendam manutentionem contra exhibentem priuilegium exemptionis.*

3 *Exemptio plena cenſetur conceſſa ex receptione ſub protectione Sedis apoſtolicæ, cum onere aliquid ſoluendi.*

4 *Monaſterium exemptum ſi reducatur ad ſæcularitatem, Eccleſia ſæculariza ta remanet exempta, ſicut prius.*

5 *Viſitationis actus ſunt æquiuoci, cùm poſſint ab Epiſcopo fieri iure delegato, & ordinario; & ideò non probant iuriſdictionem quaſi poſſeſſionem.*

6 *Viſitationes locorum exemptorum præſumuntur factæ potiùs iure delegato, quàm ordinario, niſi contrarium probetur.*

7 *Quaſi poſſeſſio iuriſdictionis non acquiritur, abſque ſcientia, & patientia aduerſarij.*

8 *Epiſcopus poteſt punire exemptum delinquentem in loco non exempto.*

DECISIO LIX.

ROta cenſuit, manutentionem eſſe dcoegandam
Reuerendiſſimo D. Archiepiſcopo, & attentata 1
eſſe reuocanda: quia nihil eſt innouandum, lite pendente, *tot. tit. C. vt lit. pend.* cum aliis: non enim eſt locus prætenſæ manutentioni, ita vt intret regula, qui contiouat, non attentat, vt per Lancell. *de attent. lit. pend. in 6 ampliat. prima limit. princip. num.* 24. Nam aut prætendit Reuerendiſſimus Archiepiſcopus manutentiooem ex aſſiſtentia iuris communis, vt *in cap. Cùm perſona. de priuil. in 6.* aut ex quaſi poſſeſſione, iuxta terminos §. *Hodie. Inſtit. de interdict.* & neutro
caſu ſibi debetur. Nam, quaotùm attinet ad aſſiſten- 2
tiam prædictam, ei non ſuffragatur, cùm pro parte Abbatiæ exhibeatur priuilegium Alexandri III. & Alexandri IV. in quibus Abbatia ſuſcipitur ſub protectiooe S. Petri, cum clauſula expreſſa per hæc verba:

Ad

Ad indicium autem huius à Sede apoſtolica percepte li-
bertatis,& protectionis,vnciam vnam auri nobis, noſtriſ-
3 *que ſucceſſoribus annis ſingulis perſoluetis.* Quod qui-
dem onus ſoluendi probat exemptionem, *cap.Si Pa-*
pa. vbi omnes Doct. *de priuil.in 6.* & latè dicitur *in*
cauſa Salsburgenſi exemptionis, coram bon. mem.
Cardin. Seraphino *ſub num.*8. quæ eſt *deciſio* 1025.
in ſecundo eius volumine: & propterea,cùm Abbatia
oſtendat priuilegium, aſſiſtentia non ſuffragatur Re-
uerendiſſimo Archiepiſcopo, vt habetur *in dicto cap.*
Cùm perſona.

Neque obſtat, quòd Eccleſia B. Virginis de Bue-
clanico fuerit per Nicolaum V. diſmembrata ab Ab-
batia: quia (vt apparet ex litteris Calixti III.) fuit
inita concordia inter Abbatem, & Communitatem,
& Præpoſitum Bucclaniei, confirmata authoritate
apoſtolica, & effectum ſortita, vt patet ex ſenten-
tia deſuper lata: ex qua quidem concordia iſta Ec-
cleſia remanſit ſubiecta prædicto Abbati, & om-
ninò exempta à iuriſdictione Epiſcopi: vnde non
mutauit ſubiectionem debitam Abbati, & exem-
ptionem ab Epiſcopo; & in omnem euentum intrat
dictum Abbatis *in cap.2. num.9. de Capell. Monach.*
4 vbi, quòd ſi aliquod Monaſterium exemptum ex
defectu Monachorum reducatur ad ſæcularitatem,
quòd Eccleſia quantumcunque ſæcularis remanebit
exempta,ſicut priùs.

Quantùm verò attinet ad quaſi poſſeſſionem D.
5 Archiepiſcopi, illam quoque non ſuffragari, Domini
cenſuerunt: nam, dum allegat viſitationes factas
poſt annum 1569. cùm potuerint etiam fieri vigo-
re Concilij Tridentini, quia Epiſcopus, tanquam
Sedis apoſtolicæ delegatus, poteſt viſitare loca
exempta, quæ ex ordinaria ſua iuriſdictione, cùm
non probet viſitaſſe iure ordinario, probatio rema-
net dubia; & ideò non releuat, *cap. In præſentia.de*
6 *probat.* & cum, ſtante priuilegio prædicto, titulus
ex iure ordinario, non ſit bonus; ſed titulus vigore
Concilij, eius vigore magis cenſetur facta viſitatio,
quàm alterius tituli. Aym. *conſ.*422. *num.*3. *verſ. Rur-*
ſus non obſtat. Dum verò allegat alios actus, non
7 probatur patientia, & ſcientia Abbatis; & ideò illi
non proſunt. Innoc. *in cap. Auditis. in princ. de præ-*
ſcript. Papien. *in form. libell. in confeſſ. verſ. Plenam.*
*num.*11. Et licèt hoc ſufficiat; tamen ex abundanti
ceſſat omnis difficultas, cùm non conſtet, quinque
proceſſus criminales compilatos de anno 1588. fuiſ-
ſe factos abſente, vel præſente parte. Et ita etiam
reſponderut ad proceſſum factum ſuper inſultu, &
furto commiſſo armata manu; proceſſus autem fa-
cti contra Præpoſitos non releuant, cùm primus fue-
8 rit factus occaſione deprehenſionis in domo mere-
tricis in ciuitate Theatina: & ſic ratione delicti in
loco non exempto. Franc. *in cap.2.§.Statutum.num.*10.
de conſt.in 6. Secundus verò fuit factus proteſtante,
& reclamante Præpoſito. Deſcriptio verò iurium Ec-
cleſiæ in inuentario pro taxa Clericorum, quatenus
eſſet vera, non releuat,cùm non oſtendatur effectua-
tio,& exactio.

Ex quibus reſolutum, manutentionem denegan-
dam eſſe Domino Archiepiſcopo,& attentata
eſſe reuocanda; cum præſuppoſito
tamen,quòd iura ſint in forma
probanti,de quo,ſi opus
erit, videbi-
tur.

REVERENDISS. D. COCCINO Decano.

Theatina iuriſdictionis de Ateſſa,Veneris,
5.Decembris,1614.

ARGVMENTVM.

Epiſcopus eſt manutenendus in quaſi poſſeſ-
ſione cognoſcendi de cauſis matrimonialibus,& criminalibus,ex ſola iuris aſſiſtentia,
contra inferiorem immemorabili ſe iuuantem,donec per tres conformes de ea cognoſcatur:etiamſi inferior poſſeſſionem & priuilegium oſtendat.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure cognoſcendi cauſas criminales, & matrimoniales in omnibus locis ſuæ diœceſis; & ideò datur ei manutentio,n.2.*

3 *Epiſcopo datur manutentio in quaſi poſſeſſione cognoſcendi cauſas matrimoniales, & criminales, donec cognoſcatur per tres conformes, an ex immemorabili ſpectet ad inferiorem.*

4 *Prælatus inferior oſtendens priuilegium, & poſſeſſionem, eſt manutenendus in exercitio iuriſdictionis, contra Epiſcopum nitentem ſola iuris aſſiſtentia. Niſi poſſeſſio ſit infecta ex decreto irritanti,n.5.*

6 *Decretum irritans,inſertum in Concilio Tridentino, inficit titulum,& poſſeſſionem.*

DECISIO LX.

SAcrum Concilium Tridentinum *ſeſſ.*24. & 20.
verſ. Ad hæc.de reform. diſponit,quòd cauſæ matri-
moniales,& criminales,non Decani, Archidiaconi,aut
aliorum Iudicum, ſed Epiſcopi tantùm examini,& iu-
riſdictioni relinquantur. Et cùm Cõgregatio Illuſtriſſ.
Interpretum aliàs cenſuerit,quòd Concilium non tol-
lit immemorabilem,dubitari contigit in hac cauſa 17.
Decembris,1611.an idem eſſet dicendum de quadra-
genaria cum titulo,ſeu priuilegio. Quare Rota reiecit
hunc articulum, tanquàm proprium diſcutiendum in
dicta Sacra Congregatione, quæ cenſuit, per Conci-
lium eſſe ſublatam quadragenariã:dubitatũ, an Reue-
rendiſſ. D. Archiepiſcopo eſſet danda manutentio
quoad cauſas huiuſmodi: & Rota cenſuit,affirmatiuè
reſpondendum, & ſic receſſit ab alia deciſione facta
ſub die 17.Decembris, 1612. nam, cùm locus Ateſſæ
ſit intra fines diœceſis Theatinæ,vt fuit in hac cauſa
firmatum,Reuerendiſſimus D. Archiepiſcopus habet 1
intentionem fundatam,nedum de iure communi, vt
in cap. Omnes Baſilicæ.16.qu.7. Sed etiam ex diſpoſi-
tione Conc. Tridentini *loco citat.* quare ei non poteſt
denegari manutentio, vt *in cap. Cùm perſona.de priui-* 2
leg.in 6. & in terminis cenſuit Congregatio Illuſtriſſ.
Interpretum, dum voluit, quòd donec cognoſcatur 3
ſuper immemorabili per tres conformes, Epiſcopus
manu teneatur:quia pro eo ſtat ratio, mens, & verba
Concilij, cuius decretum ſecuta fuit Rota *in cauſa*
Marſicana iuriſdictionis,18.Maij,1607.coram R.P.D.
meo Manzanedo,& aliàs ſæpiùs; & præſertim *in alia*
Theatina iuriſdictionis,coram me.

Neque releuat, quòd cùm Reuerendiſſ. Archiepi-
ſcopus nitatur ſola aſſiſtentia iuris communis; infe- 4
rior autem oſtendat priuilegium,&.poſſeſſionem qua-

KK dragenariam,

dragenariam, eſt manutenendus, vt *in d. cap. Cùm perſonæ.* vbi Ancharan. *in 2. notab.* quod eſt fundamen-
9 tum alterius deciſionis: quia obiectum procederet in priuilegio, & in poſſeſſione, quæ non inficeretur per decretum irritans appoſitum in Concilio: quod,
6 cùm ſit inſertum in corpore iuris, inficit titulum, & poſſeſſionem. Put. *deciſ. 180. n. 9. lib. 3.* Sarnen. *in reg. de triennali, qu. 31. verſ. Et eſt aduertendum.* & dixit Rota *in cauſa Salamantina fructuum,* 9. Martij, 1587. coram bon. mem. Gyptio.

Quātum attinet ad cauſas ciuiles, placuit Dominis, quòd informaretur ſuper præſcriptione, & priuilegio.

REVERENDISS. D. COCCINO Decano.

Theatina iuriſdictionis S. Ioannis in Venere, Lunæ, 10. Maij, 1621.

ARGVMENTVM.

Declaratoria datur contra Vniuerſitatem, conſtito de contumacia: & quando Vniuerſitas dicatur legitimè citata, poſſeſſio continuatur in Prælato ſucceſſore, abſque noua apprehenſione; quia eſt penes Eccleſiam, & non penes Prælatum.

SVMMARIVM.

1 *Communitas congregari debet ad ſonum campanæ, vel tubæ.*
2 *Vniuerſitas dicitur legitimè citata, ſi fuerit reperta in aliquo congruo loco, licèt non ad illum effectum congregata.*
3 *Declaratoria datur, ſtante contumacia, & ſeruatis quatuor terminis ſubſtantialibus.*
4 *Contumacia eſt voluntaria inobedientia, qua quis monitionem Iudicis implere contemnit.*
5 *Poſſeſſio anteceſſoris continuatur in Prælato ſucceſſore, abſque noua apprehenſione: & n. 13.*
6 *Poſſeſſionis in continuatione ius metimur à poſſeſſore, non autem ab eo, contra quem poſſidetur.*
7 *Mandatum relaxatum contra anteceſſorem poteſt exequi contra ſucceſſorem.*
8 *Succeſſor conuenitur ex iiſdem actis, & cauſa in eodem ſtatu manente.*
9 *Poſſeſſio amittitur per tranſactionem.*
10 *Clauſula,* non aliàs, aliter, nec alio modo, *eſt reſolutiua, & operatur, perinde ac ſi nihil fuiſſet actum.*
11 *Poſſeſſio rerum Eccleſiæ eſt penes Eccleſiam, & non, penes Prælatum.*
12 *Poſſeſſio Eccleſiæ ſemper dicitur plena, & nunquam vacare.*
14 *Poſſeſſio per Prælatum non transfertur ex contractu inutili, & ideò competit manutētio nomine Eccleſiæ.*
15 *Confeſſio Prælati extraiudicialis, & voluntaria non nocet Eccleſiæ.*

DECISIO LXI.

REuerendiſſimus D. Vlpianus, tunc Archiepiſcop. Theatinus, obtinuit mandatum de manutenendo contra Patres Ieſuitas, poſſeſſores Abbatiæ S. Ioannis in Venere, ſuper exercitio iuriſdictionis à Sacro Concilio Tridentino præſcriptæ: qui poſteà reſignauit dictam Eccleſiam, & interim etiam Patres Ieſuitæ reſignarunt dictam Abbatiam ad fauorem Patrum Oratorij, contra quos fuit dictum mandatum legitimè intimatum. Nam, etſi Communitas congregari debeat 1
ad ſonum campanæ, vel tubæ, Gloſſ. *in l. Sed ex dolo. §. 1. verb. Facere poſſum. ff. de dol.* tamen cùm Curſor repererit Patres in Refectorio congregatos, & illis in- 2
timauerit hoc mandatum, ſufficit; etiam quòd non fuerint ad huoc effectum congregati. Gloſſ. *in cap. Si Capitulo. verb. Factum. de conceſſ. præbend. in 6.* ibi: *In dictis citationibus, & denunciationibus Vniuerſitati faciendis, ſufficit, quòd in loco congruo coram maioribus, & aliis ibidem inuentis publicè proponatur.* Calder. *conſ. 11. de irrepar.* latè Iacob. Anton. de Mauro *alleg. 1. num.* 7. Vnde, cùm fuerint ſeruati quatuor termini ſubſtan- 3
tiales ad docēdum de paritione, iuxta ſtylum Rotæ, de quibus Felin. *in c. Rodulphus. n. 41. de reſcript.* Veſtr. *in praxi cap. vlt. n. 19.* Peregr. *deciſ. 15. num. 3. lib. 1.* cùm conſtet de contumacia: quia reſeruatur obedientia dicto mandato, quæ nihil aliud eſt, quàm voluntaria in- 4
obedientia, qua quis monitionem Iudicis implere cōtemnit, *l. Contumacia. verſ. Contumaces non videntur ff. de iudic.* ſequitur, quòd ob dictam contumaciam poſſit dari declaratoria cenſurarum in mandato commioatarum, *c. Certum 43. 11. q. 3.* Gloſſ. *in c. Duo ſunt. 10. verſ. Videbatur. 96. diſtinct.* variant Socin. *in c. Nulli. n. 7. de ſent. excom.* Abb. *in c. 1. n. 10. de iudic.* Caſſad. *deciſ. 5. n. 7. de conſtit.* quam tamen declaratoriam DD. benignè agentes voluerunt dare, niſi Patres infra quindecim dies paruerint.

Neque obſtat, quòd mandatum fuerit relaxatum ad 5
fauorem Reuerēdiſſimi Vulpij: quia poſſeſſio anteceſſoris continuatur in Prælato ſucceſſore abſque alia apprehenſione. Guido Pap. *dec. 355.* Fontan. *de ſpolio, lib. 3. n. 149.* & fuit dictum *in cauſa montis regalis iuriſdictionis,* 1. April. 1601. coram me: & prodeſt etiam con- 6
tra Patres Oratorij, cùm in continuanda poſſeſſione metiamur ius à poſſeſſore; non autē ab eo, cōtra quem poſſidetur. Guido Pap. *deciſ. 629. n. 3.* Rota *deciſ. 99. n. 11. p. 1.* Ægid. *conſ. 21. n. 7. & 8.* Gig. *de penſ. q. 47. n. 10. verſ. 5. Sciendum.* Put. *deciſ. 151. lib* .... & fuit dictum *in cauſa Romana cenſus,* 6. Nouembris, 1606. coram bon. mem. Penia, & *in cauſa Cæſarauguſtana præmonſtratenſium,* 3. Martij, 1604. coram me, & aliàs ſæpiùs: & pro- 7
ptereà mandatum relaxatum cōtra Patres Ieſuitas, poteſt exequi contra Patres Oratorij, *l. Si ſuperatus. §. Si per iniuriam. ff. de pignor. l. Mater. §. Si ergo. ff. de except. rei iudic.* Butr. *in c. Quia ſub. n. 13. verſ. Primus, quando ius exequendi. de iudic.* Patres enim Oratorij ſucceſſores 8
conueniuntur ex iiſdem actis, & cauſa in eodem ſtatu manente, Rot. *deciſ. 1. vt lite penden. in antiq.* Felin. *in c. Quia. in fin. de iudic.* Lancellott. *de attent. poſt inhibit. part. 2. cap. 20. tract. 24. n. 18.*

Non obſtat tranſactio in vita poſt dictum mandatū 9
inter bon. mem. Archiepiſcopum Toloſanum, & Patres Oratorij, ex qua prætenditur amiſſa poſſeſſio. Bellarm. *in c. Vniuerſi. n. 4. de tranſact.* Ioan. Andr. *in c. Significauit. n. 3. verſ. Si autem Monachi. de cenſibus.* Nam fuit reſponſum, quòd expreſsè fuit actum, quòd concordia non haberet effectum, niſi à die conceſſionis beneplaciti apoſtolici, quod cùm non fuit obtentum, nihil fuit actum; maximè ſtante clauſula, *nec aliàs, aliter, nec alio modo,* quæ eſt reſolutiua, & operatur, perinde ac ſi nihil fuiſſet actum. Bald. *in l. Siquidem. [illegible] de except.* Alex. *conſ. 3. n. 4. lib. 1.* Clar. *in §. Emphyteuſis. qu. 13. n. 11.* Caputaq. *deciſ. 82. n. 4. par. 3.* 10

Et vlteriùs fuit conſideratum, quòd poſſeſſio eſt 11
penes Eccleſiam, & non penes Prælatum, DD. *in l. 1. in fin. ff. de acq. poſſ.* & de communi, & veriori Alex. *conſ. 81. n. 17. vol. 3.* Pariſ. *conſ. 24. n. 5. vol. 1.* & reſpectu eiuſdem poſſeſſionis concluſio eſt ſine contradictore. Bolognet. *in d. l. 1. n. 324. verſ. In Prælato.* Matheſil. 12
ſing. 166. & *ibi* Apoſtill. & quòd poſſeſſio ſemper di-

catur

Digitized by Google

catur plena,& nunquam vacare. Rip. *in cap. Sepè.n.57.*
13 *de reſtit.ſpol.*& ideò continuatur in Prælato ſucceſſore abſque apprehenſione, Guido Papæ *deciſ.355.* Pontanus *de ſpolio,lib.3.num* 149.& propterea ex contra-
14 ctu inutili, poſſeſſio per Prælatum non transfertur. Barth. *in l.1.§. Si vir uxori.num.3.* Iaſ. *num.* 28. Bolognett.*n.64.ff.de acquir.poſſ.*Verall.182.*n.8.p.3.&* 1. & ideò competit manutentio nomine Eccleſiæ Seraph. *deciſ.1417.n.3.*Verall.*ubi ſuprà.*

Non obſtant confeſſiones factæ per bon.mem.Toſanum *in d.tranſactione:* quia vltra quod adeſt pactum annullatiuum in caſu,quo non ſequatur dictum beneplacitum apoſtolicum,cùm ſint confeſſiones ex-
15. traiudiciales, & voluntariæ, non nocent Eccleſiæ. Angel.*conſ.145.n.8.verſ. Et tunc,cum iſta confeſſio.* Ca-ſtrenſ.*conſ.338.n.3.lib.*1.

Et ita,&c.

REVERENDISS. D. COCCINO Decano.

Theatina iuriſdictionis, Lunæ, 5. Iulij, 1621.

ARGVMENTVM

Ex Summario colligitur.

SVMMARIVM.

1 *Abbates quando poſſint cognoſcere de cauſis matrimonialibus, & criminalibus, nec comprehendantur decreto Conc.Trid.*ſeſſ.24. de reformat.cap.20. §.Ad hæc.

2 *Epiſcopus poteſt cognoſcere de cauſis matrimonialibus, & criminalibus, in locis, in quibus inferiores Prælati prætendunt iuriſdictionem quaſi epiſcopalem, donec per tres conformes terminetur, an ad eos ſpectet iuriſdictio.*

DECISIO LXII.

ROta cenſuit, mandatum de manutenendo conceſſum Reuerendiſſimo Archiepiſcopo Theatino non eſſe reuocandum, cùm iuſtificetur nedum ex aſſiſtentia iuris, quam habet; verùm etiam ex actuali poſſeſſione, vt fuit reſolutum 20. Decembris, 1613. coram me, quæ eſt *deciſ.501.par.2.in recent.* & rurſus 14. Maij anni ſequentis.

1 Neque obſtat, quòd Concilium Trident. *ſeſſ.24. cap.20.in §. Ad hæc.de refor.* non habeat locum in Eccleſiis contra Abbates habentes in ſuos plenam iuriſdictionem, vt dixit Rota ex ſententia Illuſtriſſimorum Interpretum coram bon.mem.Ioanne Aldobrandino *in cauſa Salamantin. iuriſdictionis.* 1. Iunij, 1565. vt in copia, quæ data fuit: quia deciſio loquitur, quando Abbas habet plenam iuriſdictionem, de qua dum cognoſcitur, Ordinarius non eſt ſua poſſeſſione priuandus, pro quo ſtat mens, & ratio Concilij, vt eadem Congregatio cenſuit.

2 Et quod plus eſt, moderna declaratio continet, quòd Abbas habeat iuriſdictionem epiſcopalem, ac temporalem in Parochos, & Parochianos; & quòd illam exerceat, & inſuper reſeruat Ordinariis, ſi maiorem in locis, vel illorum perſonis authoritatem exerceant, de quibus eſt cognoſcendum: & interim Reuerendiſſ. Theatinus poteſt cognoſcere, donec per tres conformes hoc terminetur, vt in puncto eadem Congregatio reſoluit, & ſanct.mem. Paulus V. confirmauit, vt in Breui, ſub die 27. Februarij, 1615.

Et proptereà nõ obſtantibus iis, quæ deducũtur ad oſtendendum, quòd Abbas habeat iuriſdictionem ſpiritualem, & temporalem: quia hæc reſpiciunt petitorium; & per tres conformes ſunt canonizanda: & interim non impediunt, quominùs Reuerendiſſimus Theatinus manuteneatur per ſupradicta.

Denique non obſtat, quòd Abbatia ſit nullius: quia pluries in hac cauſa fuit firmatum, eſſe in diœceſi Theatina; & ideò ſuper hoc non eſt inſiſtendum.

Ex quibus concluſum, mandatum de manutenendo non eſſe reuocandum.

EMIN. D. CARD. SACRATO.

Sipontina iuriſdictionis, Veneris, 24. Maij, 1613.

ARGVMENTVM.

Epiſcopo datur manutentio in exercitio iuriſdictionis in omnibus locis ſuæ diœceſis ex ſola iuris aſſiſtentia, non obſtante priuilegio exemptionis in contrarium allegato, & exhibito; niſi doceatur ſimul de quaſi poſſeſſione exemptionis: & quomodo talis poſſeſſio probetur.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio præſupponit exiſtentiam in diœceſi.*

2 *Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure exercendi iuriſdictionem in omnibus Eccleſiis exiſtentibus in ſua diœceſi.*

3 *Manutentio ex ſola iuris aſſiſtentia, datur Epiſcopo in exercitio iuriſdictionis, in locis exiſtentibus in ſua diœceſi.*

4 *Iuriſdictio probatur ex teſtibus deponentibus de illius exercitio, etiamſi non deponant de omnibus actibus iuriſdictionalibus, & n.5.*

6 *Cauſa vniuerſalis magis attenditur, quàm actus.*

7 *Exemptio ab Epiſcopo conceſſa an teneat in præiudicium ſucceſſorum remiſſiuè.*

8 *Manutentio vt impediatur Epiſcopo in exercitio iuriſdictionis, non ſufficit exhibitio priuilegij, niſi vlterius adſit quaſi poſſeſſio exemptionis.*

9 *Priuatio præſupponit habitum.*

10 Cap.Cùm perſonæ.de priuileg.in 6. *emanauit, ad fauorem iuriſdictionis ordinariæ.*

11 *Cauſa finalis deducitur ex proœmio.*

12 *Ordinarius exercens iuriſdictionem in vna parte ſuæ diœceſis conſtituitur in quaſi poſſeſſione exercendi quoad omnes, in quibus alter habet particularem quaſi poſſeſſionem.*

13 *Manutentio non impeditur per exceptiones reſpicientes petitorium.*

14 *Manutentio nõ impeditur ſola exhibitione priuilegij.*

15 *Exemptionis in quaſi poſſeſſione conſtitutus non dicitur ſubditus ex eo ſolum, quòd non appareat, Superiorem in illum exercuiſſe iuriſdictionem, niſi probetur, quòd venerit caſus exercendi, & volens exercere fuerit repulſus, & repulſioni acquieuerit, vel aliàs ſe habuerit pro ſpoliato.*

16 *Gloſſ.* in cap.Cùm perſonæ. de priuil. in 6. *reprobatur.*

17 *Argumentum à contrario ſenſu non valet ad inducendum correctionem iuris.*

DECISIO LXIII.

PRo Informante fuit reſolutum; nempe, Domino Archiepiſcopo eſſe dandum mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exercendi iuriſdictionem: etenim, cùm loca, de quibus agitur, ſiot intra diœceſim, quod probatur ex eo, quòd Dominus Abbas
1 allegat exemptionem, quæ in neceſſarium antecedens præſupponit exiſtentiam in diœceſi. Rota *in cauſa Volaterranen. iuriſdictionis*, 14. Ianuarij, 1581. coram Brauo, relata *inter diuerſ. impreſ. deciſ.* 107. *part.* 2. & latiùs *in Conſtan. iuriſdictionis*, 18. Maij, 1611. coram Reuerendiſ. D. Attrebat. & etiam deponunt teſtes, quo-
2 rum Summarium fuit datum. Videtur, quòd Dominus Archiepiſcopus habeat de iure communi fundatam intentionem, *cap. Omnes Baſilica.* 16. *qu.* 7. *cap. Conquerente. de offic. Ordin. cap. Cùm Epiſcopus. eodem titul. in* 6. Verall. *deciſ.* 306 *par.* 1. & 203. *par.* 2.
3 Ob quam iuris aſſiſtentiam debet manuteneri, *cap. Cùm perſona, §. finali.* cum ibi notat. *de priuileg. in* 6. Verall. *dicta deciſ.* 306. *par.* 1. Rota *in cauſa Salamantina iuriſdictiones*, 18. Aprilis, 1581. coram Cantuccio, relata *inter diuerſ. impreſſ. deciſ.* 145. *n.* 6. *part.* 2. *in Veronen. iuriſdictionis*, 15. Maij, 1603. coram D. Attrebaten. & alibi ſæpè.
4 Et præfata eò magis procedunt: quia de exercitio iuriſdictionis deponunt prædicti teſtes. Rota *in dicta Calaguritana iuriſdictionis*, 5. Maij, 1508. coram Reuerendiſſimo Attreban. & *in Ferolimen. ſeu Bertinorien.*
5 *diœceſis*, 3. Aprilis, 1609. coram eodem, etiamſi non deponant de omnibus actibus iuriſdictionalibus:
6 quia ſufficit cauſa vniuerſalis, quæ magis attenditur, quàm actus, vt fuit reſolutum *in cauſa Aſſiſien. Canonicatus*, 14. Iunij, 1600. coram me: & in terminis iuriſdictionis, Innocent. *in cap. Dilectus. n.* 3. *de Capell. Monach.* & alij *infrà* allegandi. Et ſuper aliquibus capitibus iuriſdictionis in territorio, de quo agitur, dantur etiam decreta Sacræ Congregationis, ſuper Concilio, ad fauorem D. Archiepiſcopi.
Non obſtat prætenſum priuilegium exemptionis conceſſum, de anno 1211. ab Archiepiſcopo Sipunti-
7 no: namomiſſo, quantùm hoc priuilegium valeat in præiudicium ſucceſſorum, de quo *in Veronen. exemptionis*, 27. Maij, 1594. coram bon. mem. Cardinale Pamphilio:
8 Reſpondetur, quòd ad euitandam manutentionem Ordinarij, non ſufficit exhibitio priuilegij; niſi vlteriùs adſit quaſi poſſeſſio exemptionis. vt habetur *in c. Cùm perſonæ. de priuileg. lib.* 6. ibi, quia de priuilegio faciunt fidem in libertatis, vel exemptionis poſſeſſione, non violenta, non clandeſtina, nec conceſſa precario, de
9 qua, ſi fidem coram eiſdem fecerint, non turbentur. Si enim Papa mandat, eos non turbari in poſſeſſione, per neceſſarium antecedens præſupponit, quòd poſſideant: quia priuatio præſupponit habitum, iuxta not. *in l. Decem, ff. de verb. oblig.*
10 Et iſte intellectus ſuadetur ex eo, quia *dict. cap. Cùm perſona.* emanauit ad fauorem iuriſdictionis ordinariæ, vt patet in principio, ibi: *Ordinariorum correctiones, & ordinationes ſubterfugientes, ac eorum forum, ſine iudicium declinantes. Nos volentes ſuper hoc de ſalubri remedio prouidere, ſtatuimus, vt hi, qui ſe aſſerunt per priuilegia, ſeu indulgentias apoſtolicæ Sedis exemptos à locorum*
11 *Ordinariis*, &c. ex qua narratiua procemij, colligitur cauſa finalis, *l. fin. ff. de hæred. inſtitut.* Oldrad. *conſil.* 103. *n.* 2. Roman. *conſil.* 38. *n.* 1. Alexan. *conſil.* 160. *n.* 20. *lib.* 6. Si igitur allegantes priuilegium exemptionis per ſolam exhibitionem priuilegij, antequàm de illius iuribus cognoſcatur, liberarentur ab exercitio iuriſdictionis Epiſcopi, diſpoſitio text. emanaſſet ad illorum fauorem. Siquidem per regulas iuris ſola exhibitio priuilegij non tolleret exercitium Ordinarij.
Nam eo ipſo, quòd Ordinarius exercet iuriſdictio- 12
nem in vna parte ſuæ diœceſis, videtur conſtitui in quaſi poſſeſſione exercendi quoad omnes, in quibus alter non habet particularem quaſi poſſeſſionem. Abbas *conſil.* 71. *col. fin. verſ. Tertiò ad idem.* ibi: *Nec alius erat in poſſeſſione, lib.* 2. Felin. *in cap. Auditis. n.* 19. *in* 3. *declar. de præſcript.* Rebuff. *in tract. de decimis, qu.* 9. *n.* 9. Menoch. *remed.* 3. *retin. n.* 135. Cephal. *conſil.* 369. *n.* 15. *cum pluribus ſeqq.* Rota *in cauſa Oriolen. decimarum*, 19. Iunij, 1591. coram Gyptio, & *in Valentina decimarum*, 17. Octobr. 1598. coram bon. mem. Seraph. & in terminis iuriſdictionis tradit Innocent. *in cap. Dilectus. n.* 3. *verſ. Poſſeſſorium ex eo.* Hoſt. *num.* 1. *verſ. Ex prædictis etiam* Ioan. Andr. *n.* 8. Butr. *n.* 15. Boich. *n.* 11. *de Capellis Monach.* Verall. *deciſ.* 306. *par.* 1.
Et proinde per iſtam exhibitionem priuilegij, quæ 13
cernit petitorium, remaneret Epiſcopus priuatus ſua quaſi poſſeſſione, contra notata per Abb. *in c.* 1. *n.* 4. Butr. *n.* 2. *vt lite pendente.* Lancellot. *de attentat. par.* 2. *c.*
17. *n.* 161. *& ſequent.* & in ſpecie, quòd ſola exhibitio 14
priuilegij exemptionis non impediat manutentionem, fuit deciſum *in cauſa Carthaginen. decimarum*, 27. Iunij, 1590. coram Gyprio.
Nec poteſt ſubditus dici conſtitutus in quaſi poſ- 15
ſeſſione exemptionis ex eo ſolùm, quòd non appareat, Superiorem in illum exercuiſſe iuriſdictionem, niſi probetur, quòd venerit caſus exercendi, & volēs exercere, fuerit repulſus, & repulſioni acquieuerit, vel aliàs habuerit ſe pro ſpoliato, vt per Innoc. Hoſt. Ioan. And. Butr. Boich. & Verall. *locis ſuprà allegat.*
Et licèt Gloſſ. *in dicto cap. Cùm perſonæ. verbo, turben-* 16
tur, innuat, quòd ſola exhibitio priuilegij ſufficiat, *per §. ſequen. infrà, eodem*; attamen loquitur contra regulas
iuris, vt patet ex prædictis: & ducit argumentum ſuum 17
à contrario ſenſu, vt aduertunt Lapus, Anchar. & alij mox allegandi: quod argumentum non valet ad inducendam correctionem iuris, vt latè per Eucrard. in loco à contrario ſenſu, *n.* 8. prout induceretur in propoſito caſu. Et iſte eſt communis intellectus illius *cap. Cùm perſona*, vt per Lap. *ibi, n.* 4. *verſ. Et hoc videtur.* Anch. *n.* 6. *verſ. Hoc tamen.* Gemin. *in §. Si verò. verſic. Et hoc videtur.* Franc. *ibidem, n.* 3. *verſic. Et hoc procedit.* dum dicunt, exhibentem priuilegium, ita demum euitare manutentionem Epiſcopi, ſi ipſe eſt in quaſi poſſeſſione exemptionis.
Et ita deciſum, &c.

EMIN. D. CARD. SACRATO.

Lauretana iuriſdictionis, Lunæ, 20. Iunij, 1616.

ARGVMENTVM.

Epiſcopo Lauretano competit iuriſdictio in Clerum, & Cantores, ac Cuſtodes, & alios Miniſtros Sanctæ Capellæ, priuatiuè quoad Protectorem; quando tamen delinquunt extra Capellam, & officium.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure communi quoad iuriſdictionem ſpiritualem, ſuper omnibus perſonis ſuæ diœceſis; etiamſi illæ perſonæ profiteantur, ſe inſeruire Capellæ exemptæ, n.* 1.
3 *Manutentio in materia iuriſdictionali competit ratione ſolius aſſiſtentiæ iuris communis.*

4 Ca·be

4 *Cathedralis erectione formatur nouum corpus cum nouo Præſule.*
5 *Corpus nouum eſt diuerſum ab antiquo;& ideò de vno ad aliud non fit bona illatio.*
6 *Corpus vnicum habere duo capita,monſtruoſum eſt.*
7 *Diſpoſitio qualibet intelligitur, rebus in eodem ſtatu permanentibus.*
8 *Priuilegia contra Eccleſiam collegiatam non ſuffragantur,ſi poſteà erigatur in cathedralem.*
9 *Eccleſia filialis,quæ priùs cedebat matrici,ſi erigatur in collegiatam, debet illi præcedere.*
10 *Statu mutato ius antiquum etiam mutatur.*
11 *Parochia nouiter erecta habebit decimas, quæ aliàs competiiſſent antiquæ,etiamſi hoc in noua erectione minimè caueretur.*
12 *Archidiaconus, qui habet Monaſterium ſibi ſubiectum,ſi illud erigatur in cathedralem, de domino fit ſubiectus,niſi aliud in erectione caueatur.*
13 *Iuriſdictio ſpiritualis, priuatiuè quoad omnes alios, eſt præcipuum ius,quo de iure,& conſuetudine vtuntur Epiſcopi.*
14 *Epiſcopo reſeruatum cenſetur, quicquid per priuilegium ei expreſsè non adimitur.*
15 *Probationem liquidiſſimam habere dicitur, habens pro ſe iuris communis diſpoſitionem.*
16 *Probatio liquidiſſima non tollitur per æquiuocam.*
17 *Iuriſdictionis certa ſpecie prohibita, reliquæ ſpecies videntur permiſſa.*
18 *Connexorum eadem eſt natura.*
19 *Limitata cauſa limitatum producit effectum.*
20 *Interpretatio ſtricta fit in materia correctoria.*
21 *Petitorium nihil commune habet cum poſſeſſorio.*

DECISIO LXIV.

ORta controuerſia inter Illuſtriſſimos, & Reuerendiſſimos DD. meos, D. Cardinalem Protectorem Sanctæ Domus Lauretanæ ex vna, & D.Cardinalem Epiſcopum eiuſdem Ciuitatis ex altera,ſuper multis capitibus iuriſdictionis ſpiritualis exercendæ in dicta ciuitate,& Capella,& ſuper illorum perſonis: cauſaque mihi in Rota commiſſa,dubitaui, cui eſſet dandum mandatum de manutenendo,& in quibus,ad effectum, de quo agitur. Et quia materia euaſit ſatis prolixa, & multa fuerunt propoſita, quæ videbantur egere particulari inſpectione;placuit Dominis pro hac prima vice firmare tantùm:

Quòd Illuſtriſſimo D. Cardinali Epiſcopo ſit dandum mandatum de manutenendo quoad exercitium iuriſdictionis in Clerum,& Cantores,necnon etiam in Cuſtodes, & alios miniſtros Sanctæ Capellæ:quando tamen delinquunt extra Capellam,& officium, reſeruato,vt de aliis videretur.

Moti fuerunt Domini ad concedendum prædictũ
1 mandatum: quia Epiſcopus de iure communi habet
fundatam intentionem, quoad iuriſdictionem ſpiritualem ſuper omnibus perſonis ſuæ diœceſis, *c.Conquerente.de offic.Ordin.cap.Cum Epiſcopus.eod.tit. in 6.* Franc.*in c.Cum perſona.§.fin.de priuil. in 6.*Hoſtienſ. *in c.Cùm inferior.n.13.de maior.& obed.* Caput.*deciſ.*306.
2 *n.1.& 7.lib.1.& deciſ.203.lib.2.* etiamſi illæ perſonæ profiteantur,ſe inſeruire Capellæ exemptæ à iuriſdictione Epiſcopi. Rota *deciſ.736.n.2.verſ. Et quatenus.*
3 *par.1.diuerſ.*Ratione autem ſolius aſſiſtentiæ iuris cõmunis in materia iuriſdictionali competit manutentio,*c.Cùm perſonarum.§.fin.de priuil.in 6.*Caputaq *dec.306.n.7.lib.1.& 23.lib.2.* Rot. *deciſ.45.n.5.in fin. cum ſeq.par.1. diuerſ.* & *in cauſis Bononien. Sancti Petronij,* 28.Aprilis,1593.coram Card.Mantic.*Veronen.iuriſdictionis,*18.Martij,1596.coram bon.mem. Card.Pamphilio;& *in Sipuntana iuriſd.*24.Maij,1613.coram me.

Cæterùm,vltra iuris aſſiſtentiam quoad delicta extra officium,& Capellam,de quibus nunc agitur,adeſt clara quaſi poſſeſſio D.Card.Epiſcopi,de qua benè deponunt teſtes pro eius parte examinati,nempe,primus iuxta 14.quartus iuxta 20.additionale,& quintus iuxta aliud additionale, qui teſtes deponunt de actibus particularibus, in quibus Epiſcopi pro tempore exercuerunt iuriſdictionem:& concordant etiam teſtes D. Cardinalis Protectoris, nempe, tertius iuxta 15.& quintus iuxta 16.

Non obſtant ampliſſima priuilegia conceſſa per Iulium II.& alios antiquos Pontifices Protectoribus Sanctæ Capellæ: quia fuit dictum, quòd priuilegia, quæ emanarunt,antequàm Caſtrum Lauretanum erigeretur in Cathedralem, non poſſunt deſeruire poſt
dictam erectionem: etenim per huiuſmodi erectionẽ 4
formatur nouum corpus cum nouo Præſule, qui eſt
Epiſcopus,Hoſt. *in c.Cùm inferior.n.12.verſ. Nam & erecta.*& *ibidem* Ioan.Andr.*in gloſſ.3.ad fin.* Butr. *n.12.*
Card.*n.1.oppoſit.10.*Ægid.*n.8.verſ.in gloſ.3. de maior.&* 5
obed. Properereà malè infertur de illo corpore antiquo
ad nouum,cùm ſint diuerſa,*vulg.l.Illud.ff.ad l.Aquil.*
l.Ille, aut ille. de leg.3. cum Concord. Eſt enim mon- 6
ſtruoſum,quòd vnum corpus debeat habere duo capita. *c.Quoniam.verſ.Prohibemus.* vbi Gloſſ. *de Parochiis.c.In quibus.17.q.1.*Oldr.*conſ.67.n.1.*& in iſtis terminis Rot.*in cauſa Conſtantien.iuriſdictionis, verſ.Neque verò.*18.Maij,1611.coram Reuerend Attrebatenſi,
& ſuffragatur trita concluſio,quòd qualibet diſpoſitio 7
intelligitur,rebus in eod. ſtatu permanentibus.*l.Quòd Seruius.*vbi Iaſ.*n.8.ff.de cond.cauſ.dat.*Anchar.*conſ.84.n.3.*Ruin.*conſ.137.n.11.lib.2.*latè Tiraquell. *in præfat.l.ſi vnquam.n.167.C.de reuocand.donat.*Rot. *deciſ.113.*
n.16.par.2.diuerſ. & proinde cùm Eccleſia Laureta- 8
na,quæ priùs erat ſimplex collegiata,effecta fuerit cathedralis, priuilegia antiqua non poſſunt deſeruire: qua ratione videmus,quòd Eccleſia filialis, quæ priùs
præcedebatur à Matrice,ſi erigatur in collegiatam,de- 9
bet præcedere ipſam Matricem. Seraph. *deciſ.1445.n.2.*vbi *ſub n.7.*reddit bonam rationem: quia, ſcilicet, mutato ſtatu,mutatur antiquũ ius. Sic videmus,quòd
erecta noua Parochia habebit decimas.quæ aliàs com- 10
petiiſſent antiquæ, etiamſi hoc in noua erectione mi- 11
nimè caueretur. Abb.qui de communi atteſtatur *in c. Cùm contingat. ſub n.8.verſ. Sed remanet quartus caſus. de decim.*& fuit dictum *in Comen.decimarum,* 28.Iunij,
1601.& 27. Nouembris, 1606. coram me. Sic Archi- 12
diaconus,qui habet Monaſterium ſibi ſubiectum,ſi illud Monaſterium erigatur in cathedralem, de domino fit ſubiectus.niſi aliud in dicta erectione caueatur. Hoſt. *in cap.Cùm inferior.n.13.de maior.* quæ magis de plano videbantur procedere in hoc caſu, quo Papa in erectione nouæ Cathedralis vſus fuit verbis ampliſſimis,ibi: *Qui iuriſdictionem habeat, & exerceat in ſpiritualibus,cum honoribus,& priuilegiis,quibus alij Epiſcopi de iure,vel conſuetudine,aut alias quomodolibet vtun-*
tur,&c. Certum eſt autem,quòd præcipuum ius, quo 13
de iure.& conſuetudine vtuntur Epiſcopi, eſt ipſa ſpiritualis iuriſdictio priuatiuè quoad omnes alios per *ſuprà* alleg. Et hæc quoad priuilegia ante erectionem, quæ poſſunt etiam deſeruire,quoad quaſi poſſeſſionẽ, in qua Protector Sanctæ Domus Lauretanæ eſſet ante erectionem in cathedralem.

Poſt verò erectionem, non fuit pro parte D.Cardinalis Protectoris oſtenſa quaſi poſſeſſio reſpectu iuriſdictionis in Clerum, & Miniſtros delinquentes extra Capellam, & officium: & licèt fuerint exhibita quædam prætenſa Concordata inter Epiſcopos prædeceſſores,& D.Protectorem Sanctæ Capellæ; attamen viſum fuit,illam non obſtare:nam(omiſſo,quòd pro parte D.Cardinalis Moderni Epiſcopi fuit allega-

rum, illa non eſſe in forma probanti, neque confecta
ex authoritate, quæ poſſit ligare Epiſcopos ſucceſſo-
res, ac etiam dum de correctione loquuntur, in-
telligenda de correctione leui, quas inſpectio-
nes Domini reſeruauerunt ad aliam propoſitio-
nem,) fuit reſponſum, quòd non poterant de-
14 ſeruire ad caſum, de quo nunc ſtrictè agitur: quia
non continent verbis expreſſis, & claris delicta Offi-
cialium delinquentium extra eorum officium, vt eſſet
neceſſarium ad prædictum effectum. Seraph. *deciſ.*
15 1380.*n.2.verſ. Quia in illo.* & *n.3.verſ. Neque verba*
Priuilegij. Rota *in Conſtantien. iuriſdictionis*, coram At-
trebatenſi, *verſ. Et generaliter.* vbi dicit, quòd omnia il-
la, quæ per priuilegium expreſsè non adimuntur Epi-
ſcopo, illi cenſentur reſeruata: & meritò, quia habens
pro ſe iuris communis diſpoſitionem, dicitur habere
liquidiſſimam probationem, Gloſſ. *in l. ſi tutor. in verbo,*
Oſtenderis, vbi Bald. *n.2.C. de priuil. tut.* Rot. *deciſ.4. in*
16 *fin. p.2. diuerſ.* Hæc autem liquidiſſima probatio non
debet tolli per æquiuocationem, *cap. In præſentia.* vbi
Abb. *n.6.* Dec. *n.12.* Butr. *n.132. de probat.* Gemin. *in c.*
Si tibi. n.14. de præbend. in 6. Seraph. *deciſ.619. num.9.*
Quantùm enim ad Officiales Sacriſtiæ, prætenſa Con-
cordata ſunt reſtricta ad delicta in officio, ibi: *Et in eo-*
17 *rum officio delinquentium correctio*, &c. Vnde quoad de-
lictum extra officium, faciunt pro Epiſcopo, arguendo
ex materia *l. Cùm Prætor. ff. de iud.* Quorùm verò ad
Cuſtodes Capellæ, licèt ſimpliciter dicant, illorum de-
putationem, & correctionem ſpectare ad Protecto-
rem; non propterea exprimunt. quòd hoc debeat in-
telligi, etiam de delictis extra officium; & propterea
cùm hoc expreſsè non dicant, iuriſdictio remanet Epi-
ſcopo ex deciſionibus Seraphini, & Attrebatenſis *ſu-*
prà allegatis; & illa connexio deputationis, & corre-
ctionis ſatis denotat, correctionem debere intelligi
18 circa materiam, in qua fit deputatio, arguendo à ſi-
mili natura connexorum. Aym. Cranetr. *conſ.461.n.*
19 50. Ancbar. *conſ.161.n.4.* Et limitata cauſa, vt, ſcilicet,
meliùs poſſit expediri officium deputationis, limita-
tum debet producere effectum, *l. in agris. ff. de acq. rer.*
20 *domin.* Et quia in materia correctoria ſtricta fit in-
terpretatio. Alex. *conſ.50.n.13.verſ. Denique. lib.2.* Ro-
man. *conſ.150.n.4.* Prætereà, etiamſi prætenſa Concor-
data aliquid plùs dicerent, non eſſet Epiſcopus tur-
bandus in poſſeſſione in qua exiſtit, quoad delicta ex-
tra officium, & Capellam, vt *ſuprà* firmatum eſt, cùm
exceptio Concordatorum reſpiciat petitorium, quod
21 dicitur, nihil habere commune cum poſſeſſione, *l.*
Naturaliter. §. Nihil commune. ff. de acq. poſſ. Potuerunt
enim ſuperuenire noua concordata, aut præſcriptio
adminicolata titulo iuris communis, de quibus erit in
petitorio agendum.

Et ita concluſum.

R. P. D. VBALDO.

Adrien. ſeu nullius iuriſdictionis, Lunæ,
28. Maij, 1612.

ARGVMENTVM.

Eccleſiam eſſe in diœceſi, & quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiuæ ex ſcripturis informibus, & exemplis*
exemplorum nullum faciunt gradum probationis.
2 *Enunciatiuæ non probant, quando principaliter diſ-*
putatur de enunciato.
3 *Viſitare poteſt Epiſcopus vicinior Eccleſias, etiam*
quæ ſunt nullius.
4 *Actus quando poteſt referri ad plures cauſas, ſiue ti-*
tulos, eius probatio redditur dubia.
5 *Seminario contribuere tenentur etiam, qui ſunt nul-*
lius.
6 *Exempti ratione Parochialium ad Synodum diœce-*
ſanam accedere tenentur.
7 *Quaſi poſſeſſio iuriſdictionis non acquiritur, abſque*
ſcientia, & patientia illius, de cuius præiudicio
agitur.
8 *Territorij ſeparatio arguitur ex exercitio omnimodæ*
iuriſdictionis quaſi epiſcopalis.

DECISIO LXV.

FVit reſolutum, non probari, Monaſterium, & Ec-
cleſiã, de quibus in puncto, eſſe in diœceſi Adrienſi,
cùm enunciatiuæ antiquæ, ad probandum adductæ, 1
ſint ex Scripturis informibus. & exemplis exemplo-
rum, quæ nullum faciunt gradum probationis, *Auth.*
Si quis in aliquo. vbi Doct. *C. de edend.* vltra quod
enunciatiuæ non probant, quando principaliter diſ- 2
putatur de enunciato, vt in hoc caſu. Felin. *in cap. Per*
tuas. num.10. verſ. Secundò reſtringitur. de probat. Put.
deciſ.381.n.3. Et fuit dictum *in cauſa Lucen. ſeu Nul-*
lius iuriſdictionis, 4. Maij, 1598. coram bon. mem. Car-
dinali Seraphino, & *in Conſtantienſi iuriſdictionis*, 16.
Nouembris, 1607. coram Reuerendiſſ. Attrebatenſi, &
quoad Eccleſias inferiores enunciatiuæ nullæ dantur:
ſublatis autem enunciatiuis res reducitur ad prætenſas
viſitationes, & alios actus iuriſdictionales per Epiſco-
pum Adrienſem in dictis Eccleſiis, qui cumulantur
per informantes pro Epiſcopo. Et quidem quoad vi-
ſitationes, illæ non videbantur obſtare: quia ferè om-
nes fuerunt factæ poſt Concilium Trid. & ſic potue-
runt fieri tanquàm ab Epiſcopo viciniore, qui poteſt 3
viſitare Eccleſias, etiam quæ ſunt nullius, *cap.9 de re-*
format. ſeſſ.24. Et ſic, cùm actus poſſit referri ad plures 4
cauſas, ſeu titulos, eius probatio redditur dubia ex al-
legatis per Surd. *conſ.168 ſub n.33. verſ. Reſpondeo quo-*
que. & num. ſeq. lib.2. Et licèt in dictis viſitationibus
Epiſcopus videatur appellari Ordinarius: tamen dice-
batur conſtare de errore, & eius loco fuiſſe ſcriptum
ordinationes in viſitatione; ſed, non qua authoritate
factæ fuerint: viſitatio verò Sancti Petri de Fracta,
quæ fuit facta ante Concilium, dicebatur facta ratio-
ne Curæ ad Eccleſiam tranſlatæ ab Eccleſia Sancti
Martini, quæ eſt in diœceſi Adrienſi; non autem ra-
tione loci, vel pertinentiæ dictæ Eccleſiæ Sancti Pe-
tri. Alij actus, qui dantur, partim non poterant exerce-
ri per Prælatos inferiores, vt ea quæ ſunt Ordinis; ideò
neceſſariò pro Ordinum collatione ad varios Epiſco-
pos fuit recurſum. Conc. Trid. *de reform. cap.10. ſeſſ.23.*
Partim fuerunt facti vigore eiuſdem Concilij, vt con- 5
tributio Seminario Adrienſi, cùm teneantur contri-
buere etiam qui ſunt nullius, c.8. *circa med. de reformat.*
ſeſſ.23. vt etiam edicta pro celebranda Synodo cum
ratione Parochialium, Rectores, & exempti ad Syno- 6
dos diœceſanas accedere teneantur, *c.2. §. Synodi quo-*
que. ſeſſ.24 de reformat. Partim non ſunt in actis; &
omni caſu actus prædicti non videbantur releuare,
cùm non conſtet fuiſſe factos de ſcientia, & patientia 7
Abbatis, ſine qua non poterat ei inferri præiudicium.
Doctores *in c. Cùm Eccleſia.* vbi Rip. *n.64. de cauſ. poſſ.*
& propr. Abb. *in cap. Cùm contingat. n.12. de for. compet.*
Cæſ. de Graſſ. *deciſ.7. n.9. de teſtibus.* Put. *dec.181. n.3. &*
4. lib.2. & fuit reſtitum *in vna Aprutina iuriſdictionis*,
19. Martij, 1607. coram R.P.D. meo Pamphilio.

Non obſtat, quòd quælibet Eccleſia præſumatur
eſſe intra fines alicuius diœceſis: quia hæc præſumptio
videbatur

videbatur tolli ex multis adductis pro Abbate ad
8 probandum, quòd exerceat omnimodam iuriſdi-
ctionem, & quaſi epiſcopalem in Eccleſiis, de qui-
bus in puncto, quod ipſum arguit ſeparationem ter-
ritorij. Rota *deciſ.* 207. *in fine*, *part.* 2. Franc. *in c.* 2.
§. *Statuto. n.* 10. *verſ. Sed ſi per priuileg. de conſtit. in* 6. Feder. de Sen. *conſ.* 14. *n.* 4 *verſ. ſuum.* Balb. *de præſcript.* 1. *par.* 5. *par. principal. q.* 11. *n.* 7. & 8. Et fuit dictum *in vna Salamantina iuriſdictionis*, 9. Maij, 1580. coram Seraphino, & *Lucenſi, ſeu nullius iuriſdictionis*, 4. Maij, 1598. coram eodem, & *in Burgenſi iuriſdictionis*, 16. Decembris, 1599. coram Orano; præterquàm quòd etiamſi intraret præſumptio ex aduerſo allegata; illa tamen non magis concluderet pro Epiſcopo Adrienſi, quàm pro aliis; & in præſenti non agitur, an Abbas ſit nullius; ſed an ſit in diœceſi Adrienſi.

Et ita concluſum, &c.

CORAM EODEM.

In eadem, Lunæ, 18. Martij, 1613.

ARGVMENTVM.

Locum eſſe in aliqua diœceſi, an, & quando probetur ex enunciatiuis.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiua Papæ, quæ emanauit ad ſupplicationem partis, non probat in præiudicium tertij.*

2 *Clauſula*, ſi ita eſt, *ſemper intelligitur in gratiis ad petitionem partis.*

3 *Enunciatiuæ non probant, quando principaliter agitur de veritate enunciati.*

4 *Enunciatiua, quæ emanauit à Summo Pontifice principaliter ad deſcribendos fines diœceſis, probat locum enunciatum eſſe in diœceſi.*

5 *Enunciatiuæ antiquæ ſupra centum annos probant, ſi concurrant alia adminicula.*

6 *Enunciatiuæ antiquæ habent vim famæ, & ſine poſſeſſione non releuant.*

7 *Enunciatiuæ eliduntur ex contrariis.*

DECISIO LXVI.

FVerat reſolutum die Maij præteriti coram me, Monaſterium, & Eccleſias expreſſas in dubio tunc propoſito, non probari eſſe in diœceſi Adrienſi: quam reſolutionem cùm impugnare conaretur modernus Reuer. Epiſcopus Adrienſis ex multis iuribus nouiter productis, placuit idem dubium iterum proponere. Et Domini vtraque parte informante perſtiterunt in deciſis: quia quoad enunciatiuas illatas pro parte Epiſcopi fuit reſponſum in primis, quòd
1 illa, quæ deſumitur ex Bulla Martini V. emanauit
ad ſupplicationem partis, vt probatur ibi: *Exhibita*
petitio continebat, quòd Abbas Monaſterij S. Ma-
riæ de Vangad. diœceſis Adrienſis, &c. & ſic non pro-
bat in præiudicium tertij. Abb. *in c. Dudum. n.* 3. & *pri-*
uil. & *in c. Dudum. n.* 8. *de decim.* Imol. *in Clem.* 1. *col. pen.*
2 *de probat.* *Fuit aliàs.* certum eſt, quod in iſtis gratiis
ad petitionem partis ſemper intelligitur clauſula, *ſi ita*
eſt, *c.* 2. *de reſcr. vlt.* quòd ſuper iſtis enunciatiuis inci-
3 denter probatis non videtur poſſe fieri fundamentum,
dum hodie principaliter agitur de veritate enunciati.
Alex. *conſ.* 136. *n.* 11. *lib.* 1. Aym. *conſ.* 29. *ſub n.* 3. Put. *de-*
ciſ. 381. *in fin. lib.* 1. & fuit dictum *in d. deciſ.* Neque vi-
debatur appropriari reſponſio data *in cauſa Theatinæ*
iuriſdictionis S. Ioannis in Venere, 4. Maij præteriti,
coram Decano: quia ibi agebatur de enunciatiua ema-
nata præſentialiter à Summo Pontifice ad deſcriben- 4
dum fines diœceſis Theatinæ, vt in ea legitur: ideò
fuit dictum eam probare: ſed in caſu noſtro enun-
ciatiuæ ſunt propter illud, & incidenter proba-
tæ, vt dictum eſt. Prætereà eſto etiam, quod dictæ 5
enunciatiuæ, tanquàm antiquæ, vt ſupra centum
annos, aliquid releuarent, vt per Abb. *conſ.* 62. *n.* 11.
verſ. In contrarium. p. 2. cum alleg. tamen debent
concurrere alia adminicula, & ſignanter longæuæ 6
poſſeſſiones, cùm habeant tantùm vim famæ, quæ
ſine poſſeſſione non releuat. Achil. *deciſ.* 6. *de iure-*
patr. Put. *deciſ.* 60. *n.* 15. & *deciſ.* 140. *n.* 1. *lib.* 1. Caſ-
ſad. *deciſ.* 2. *de prob.* Rot. *deciſ.* 792. *in princ. part.* 1.
diuerſ. & fuit dictum *in cauſa Feſulana Prioratus*,
6. Iunij, 1611. coram Caualerio, & aliàs ſæpè: quæ
quaſi poſſeſſio non videbatur hic adeſſe pro parte
Epiſcopi, cùm non dentur actus indubitati ad eam
probandam, vt *infrà* apparebit: & in omnem euen- 7
tum dictæ enunciatiuæ Epiſcopi videbantur elidi
ex aliis contrariis pro Abbate. Rota *deciſ.* 676. *n.* 6.
part. 1. *diuerſ.* & fuit dictum *in Romana præeminentia-*
rum, 16. Decembris, 1585. coram Seraph.

R.P.D. PIROVANO

Toletana, ſeu Nullius iuriſdictionis, Lunæ, 26. Martij, 1612.

ARGVMENTVM.

Ordinarius poteſt viſitare omnes Eccleſias ſuæ diœceſis: & ſi ſint exemptæ, vel Nullius, poteſt eas viſitare tanquàm Sedis apoſtolicæ delegatus, non obſtantibus priuilegiis quibuſcunque.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarius habet intentionem fundatam in iure, viſitandi omnes Eccleſias exiſtentes intra fines ſuæ diœceſis.*

2 *Inhibendum non eſt Ordinario circa viſitationem Eccleſiarum exiſtentium intra fines ſuæ diœceſis, abſque cauſæ cognitione.*

3 *Viſitare poteſt Epiſcopus omnes Eccleſias ſuæ diœceſis, etiam exemptas, vel Eccleſias viciniores, quæ ſunt Nullius, tanquàm Sedis apoſtolicæ delegatus.*

4 *Vicinior præſumitur Epiſcopus loco Nullius, contra quem cauſa committitur.*

5 *Clauſula*, Non obſtantibus quibuſcunque priuilegiis, *comprehendit quaſcunque perſonas, quantumuis priuilegiatas.*

6 *Remiſſoria conceditur, ſtante releuantia articulorum.*

DECISIO LXVII.

VIſum eſt Dominis inhibitionem eſſe moderan- 1
dam: quia, cùm Illuſtriſſimus Archiepiſcopus
Toletanus de iure communi habeat fundatam inten-
tionem in iure viſitandi omnes Eccleſias exiſten-
tes intra fines ſuæ diœceſis, *ex cap. Conquerente. de*
offic. Ordin. donec cognoſcatur, an aliquæ Eccleſiæ, 2
vel loca ſint exempta, vel Nullius; non eſt inci-
piendum ab inhibitione ſine cognitione cauſæ, *cap.*
Cùm perſonæ. de priuileg. in 6. *cap. Conſtituens. de relig.*
Domib. Caputaqu. *deciſ.* 201. *parte* 1. quod etiam fuit

firmatum *in cauſa Calagurítana iuriſdictionis*, 1. Iulij,
1605. quin omnis hæſitatio fuit ſublata in materia vi-
ſitationis per ſacrum Concilium Trident. *cap.8. ſeſſ.7.*
3 & *cap.8. de reformat. ſeſſ.* 21. vbi derogatur quibuſcun-
que exemptionibus, & Iudicum inhibitionibus; & da-
tur Epiſcopis facultas viſitandi, tanquàm Sedis apo-
ſtolicæ delegatis: & ideò Sereniſſimus Princeps Phili-
bertus, quamuis prætendat, loca ſui Prioratus Caſtellæ
eſſe exempta, ſeu Nullius; effugere non poteſt viſita-
tionem Illuſtriſſimi Archiepiſcopi Tolerani, vti vi-
ciniotis, cui eadem facultas per ſacrum Concilium
cap.9. ſeſſ.29. de reform. attributa fuit.

Nec dicatur, vti viciniori non competere faculta-
tem: quia pro parte Sereniſſimi Principis negetur qua-
litas vicinitatis, quæ per Illuſtriſſ. Archiepiſcopum, vti
fundamentum eius intentionis, venit probanda.

4 Quia fuit reſponſum, illum præſumi viciniorem,
contra quem cauſa committitur, *cap. 8. de relig. Do-
mib.* maximè cùm non controuertatur cum alio Epi-
ſcopo, vt fuit conſideratum *in Calagurítana iuriſdi-
ctionis*, 16. Iunij, 1608. coram Illuſtriſſimo Attreba-
tenſi. Et meritò, ne Eccleſiæ ſubtrahantur à ſuperio-
ritate Ordinariorum, donec qualitas vicinitatis pro-
betur in graue præiudicium animarum, præſertim in
Eccleſiis parochialibus.

Et quoad priuilegium Clem. VII. per quod conce-
ditur exemptio locis Religionis S. Ioannis Hieroſoly-
mitani, etiam à viſitatione, fuit dictum comprehenſum
eſſe ſub derogatione Concilij *d. ſeſſ.* 2. *cap.8.* & *ſeſſ.* 21.
cap. 8. quæ loquitur de locis exemptis: & eadem de-
rogatio habetur in his, quæ ſunt Nullius, *cap. 9. ſeſſ.*
24. & eſt ſermo generalis ibi, *quibuſcunque priuilegiis*
5 *non obſtantibus*, comprehendens quaſcunque perſo-
nas, quantumuis priuilegiatas. Tiraquel. *de retract.
conſanguin.* §. 1. *gloſ.* 14. *num.* 96. Sarnen. *in proœm.
reg. q. 4. col. 4. verſ. Iſtis tamen non obſtantibus.*

In ſecunda parte dubij placuit Dominis remiſſoriam
petitam pro parte Sereniſſimi Prioris eſſe conceden-
dam poſt moderatam inhibitionem; tum, quia eſt
releuans. Caputaq. *deciſ.* 68. *par.* 3. Put. *deciſ.* 334. *in
fin. lib.* 2. & ſæpiùs fuit reſolutum, tum etiam, quia
nec alia pars contradicebat, &c.

CORAM EODEM.

In eadem, Mercurij, 4. Decembris, 1613.

ARGVMENTVM.

Ordinario non eſt inhibendùm in exercitio Iu-
ris viſitandi omnes Eccleſias ſuæ diœceſis,
quantumuis exemptas, non obſtantibus
quibuſcunque priuilegiis conceſſis ante
Concilium Tridentinum.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio emanata contra formam reſcripti, eſt nulla,
& venit in primis reuocanda.*
2 *Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure viſi-
tandi omnes Eccleſias ſuæ diœceſis: & ideò contra
eum non eſt incipiendum ab inhibitione.*
3 *Aſſiſtentia iuris non ſuffragatur Epiſcopo, quando
inferior nititur priuilegio apoſtolico, & præſcriptio-
ne; ſed tunc manutentio datur potiùs inferiori.*
4 *Priuilegia eximentia à viſitatione Epiſcopi, conceſſa
ante Concilium Tridentinum, non ſuffragantur.*
5 *Eccleſiæ Religionis Hieroſolymitanæ non ſunt exem-
pta à viſitatione Epiſcopi; iis exceptis, in quibus
ius viſitandi ante Concilium Religioni, & militibus
competebat.*
6 *Teſtes inualidi, & nulliter examinati non probant.*
7 *Ordinarij appellatione comprehenditur etiam Præla-
tus inferior.*

DECISIO LXVIII.

FVit reſolutum, ſtandum eſſe in deciſis: fundamen-
ta enim deciſionis videntur benè procedere, conſi-
derato reſcripto commiſſionis obtentæ per D. Archie-
piſcopum, contra quem Papa noluit inhiberi, niſi cau-
ſa cognita; ideò inhibitio emanata abſque cauſæ cogni- 1
tione, tanquàm contra formam reſcripti, ſuſtineri non
poteſt; ſed omninò in primis venit reuocanda, *cap.
Cùm dilecta. de reſcript.* Pariſ. *conſ.* 39. *num.* 9. *lib.* 1.
Mandoſ. *de inhib. q.* 82. *num.* 2. Et ratio primæ deci-
ſionis benè conuenit: quia, dum prætenditur exem-
ptio à viſitatione, non eſt incipiendum ab inhibitione 2
contra Epiſcopum, qui habet fundatam ſuam intentio-
nem, tam de iure communi, *cap. Cùm perſonæ. de pri-
uileg. in 6.* & aliis in deciſ. allegatis, quàm etiam tan-
quàm delegatus Apoſtolicus vigore decretorum ſacri
Concilij Trident. *cap 8. ſeſſ.7. cap.8. de reform. ſeſſ.* 21.
cap. 9. ſeſſ. 24. de reform.

Nec obſtat, quòd ex diſpoſitione *cap. Cùm perſonæ.*
D. Archiepiſcopus iuuare ſe non poſſit: quia, etſi ni- 3
tatur aſſiſtentia iuris; concurrente tamen præſcriptio-
ne, & priuilegio apoſtolico Clementis VII. relato in
Conſtitutione Pij IV. in ordine decimaquarta, nedum
inhibitio eſt firmanda contra D. Archiepiſcopum; ſed
manutentio ipſa eſſet danda ex eadem diſpoſitione,
cap. Cùm Perſonæ. in verſ. Quòd ſi talis, &c. Put. *deciſ.*
310. *lib.* 2. quod etiam videtur firmatum *in Conſtan-
tien. iuriſdictionis*, 10. Nouembris, 1607. coram Re-
uerendiſſimo Attrebatenſi, & *in Salamantina iuriſdi-
ctionis*, 27. Iunij, & 17. Decembris, 1581. coram
bon. mem. Card. Seraphino.

Quia fuit reſponſum, priuilegium prædictum, & 4
eius confirmationem emanaſſe ante Concilium; &
conſequenter eis derogatum fuiſſe per idem Sacrum
Concilium; quod etiam clariùs apparet ex Conſtitu-
tione 139. Pij V. & 88. Gregorij XIII. quibus confir- 5
mantur priuilegia Clementis VII. reſeruata tamen vi-
ſitatione iuxta decreta Sacri Concilij, in Eccleſiis, in
quibus Religio, & milites epiſcopalem etiam, & tem-
poralem iuriſdictionem habent; & circa ea, quæ ani-
marum curam, illiúſque exercitium, & Sacramento-
rum adminiſtrationem reſpiciunt. Et quamuis Pius V.
in d. ſua Conſtitutione noluerit vllum afferri præiu-
dicium iuri viſitandi Eccleſias parochiales, & alia be-
neficia curam animarum habentia, quod anteà Reli-
gioni, & militibus competebat; tamen D. Prior in
hac reſeruatione nullum poteſt conſtituere funda-
mentum, cùm non docuerit de huiuſmodi iure anteà
competenti.

Præſcriptio autem allegata non etiam probatur:
quia nec ſententia anni 1544. vt dicitur producta, ne-
que teſtes ſuper immemorabili examinati faciunt ali-
quem gradum probationis, cùm ſententia non ſit in
forma probanti, & teſtes ſint inualidi, & nulliter 6
examinati, *cap. Cùm de teſtibus.* vbi Doct. Caputaq.
deciſ. 266. *par.* 2.

Non obſtant reſponſiones datæ ad decreta Conci-
lij *ſuprà* allegata; videlicet, quòd *cap. 9. ſeſſ.* 24. lo-
quitur de Eccleſiis ſæcularibus; non autem de regu-
laribus, & de locis exemptis; non autem de his, quæ
præter exemptionem habent etiam iuriſdictionem,
quales ſunt Eccleſiæ, de quibus agitur: & item c...

dat ius viſitandi Ordinario viciniori, qualem non conſtat D. Archiepiſcopum eſſe. Cùm autem *cap.* 8. *ſeſſ.* 7. loquatur de Ordinariis, quorum appellatione comprehenditur D. Prior, etſi ſit inferior iuxta reſolu-
7 tionem *in Salamantina iuriſdictionis*, 9. Maij, 1580. coram bon.mem. Card. Seraphino. Et *cap.* 8. *ſeſſ.* 21. non comprehendat Prioratus militum S. Ioannis, cùm ſint Præceptores, & non Commendatarij, qui propterea à Superioribus ſui Ordinis, non autem ab Ordinario debent viſitari.

Prędicta enim tolluntur ex Conſtitutionibus Pij V. & Gregorij XIII. ſuprà allegatis, in quibus expreſsè conceditur Ordinariis, vti Sedis apoſtolicæ delegatis, viſitatio circa ea, quæ curam animarum, illiúſque exercitium, & Sacramentorum adminiſtrationem concernunt. Prætereà, quòd loca, de quibus agitur, comprehendantur, vel non comprehendantur ſub decretis Sacri Concilij, reſpicit petitorium, & altiorem requirit indaginem. Interim autem donec cognoſcitur, non eſt incipiendũ ab inhibitione, vt dictũ fuit *in prima deciſ.*

Et ita ex prædictis Domini confirmarunt primam reſolutionem quoad viſitationem.

R.P.D. MARTINO ANDREA.

Nullius, ſeu Squillacen. iuriſdictionis, Veneris, 4. Martij, 1616.

ARGVMENTVM.

Territorium quando dicatur exemptum, & Nullius diœceſis, latè in hac deciſione explicatur.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio non datur abſque læſione.*
2 *Loca exempta, licèt non ſint de diœceſi; ſunt tamen in diœceſi.*
3 *Prouincia plures comprehendit ſub ſe diœceſes.*
4 *Sententia præiudicat ei, ad quem primo loco ſpectabat defenſio, licèt ſit lata contra alterum, ſi ſciens permiſit alterum ſubditum agere.*
5 *Sententia in cauſa ſtatus facit ius quoad omnes.*
6 *Sententia facit vehementiſſimam præſumptionem boni iuris.*
7 *Locus exemptus, in quo abdicatur ab Ordinario omne iùs epiſcopale, & transfertur in inferiorem, efficitur proprium territorium inferioris, & non eſt ampliùs, neque de diœceſi, neque in diœceſi.*
8 *Deciſio* in cauſa Conſtantien. iuriſdictionis, 18. *May*, 1611. *ibi coram Attrebatenſi declaratur.*
9 *Verba enunciatiua in dubio accipienda ſunt demonſtratiuè; non autem taxatiuè, nec limitatiuè.*
10 *Enunciatiua non probat, quando principaliter agitur de veritate enunciati.*
11 *Enunciatiua vt probent, locum eſſe in diœceſi, debet concurrere aliquod adminiculum longæua poſſeſſionis.*
12 *Locus, in quo inferior exercet iuriſdictionem quaſi epiſcopalem in homines, tam de Clero, quàm de populo, cenſetur verè, & realiter Nullius diœceſis, etiamſi ſit circundatus limitibus Epiſcopatus.*
13 *Enunciatiuæ plures, antiquiſſimæ, & à diuerſis perſonis emanatæ, plenè probant, etiam contra tertium.*
14 *Sententia antiqua probat etiam ſine actis.*
15 *Dictio*, ſcilicet, *regulatur ſecundum ſubiectam materiam, & quo caſu ſit declaratiuè.*
16 *Pertinentiarum appellatione quæ veniant.*
17 *Scientia præſumitur ex lapſu longi temporis.*
18 *Scientia præſumitur ex actuum multiplicitate.*
19 *Obſeruantia declarat, quid in priuilegiis, & conceſſionibus comprehenſum fuerit.*
20 *Pertinentiarum appellatione quæ veniant, declaratur ex obſeruantia.*
21 *Solennitates ſupplentur ex beneplacito apoſtolico.*
22 *Conſenſus Capituli præſumitur ex temporis antiquitate, vnà cum obſeruantia, etiam quòd enunciatus, aut reſeruatus non appareat.*
23 *Beneplacitum apoſtolicum præſumitur ex temporis diuturnitate, vnà cum obſeruantia.*
24 *Locum non eſſe nullius diœceſis, non probatur ex diſpenſationibus matrimonialibus, & excommunicationibus in forma,* Significauit, *directis Epiſcopo, intra cuius fines locus eſſe prætenditur.*
25 *Epiſcopi in caſibus, in quibus vigore Concilij Trident. iuriſdictionem in exemptos exercere poſſunt, non procedunt vti Ordinarij, ſed vti delegati Sedis apoſtolicæ.*
26 *Seminario contribuere tenentur etiam qui ſunt Nullius diœceſis, ſi aliter non ſint exempti.*
27 *Obſeruantia præſcripta non interrumpitur* per litem.
28 *Lis non interrumpit quaſi poſſeſſionem, quando ſententia fertur pro poſſeſſore.*
29 *Priuilegia conceſſa Monaſterio, ac rebus, & non perſonis, cenſentur realia, & perpetua, & ſuffragantur quibuſcunque perſonis, ad quarum manus ipſa bona deuenerint.*
30 *Priuilegia conceſſa ſucceſſoribus, cenſentur perpetua.*
31 *Priuilegia conceſſa Monaſterio, ſeu loco, & eius bonis, cenſentur per[illegible], & ſuffragantur ſucceſſoribus.*

DECISIO LXIX.

LAta ſententia per Illuſtriſſ. D. Card. Farneſium, vigore Commiſſionis cum clauſula, *appellatione remota*, in qua de voto Dominorum meorum Manzanedi, & Pamphilij pronunciatum fuit, omnimodam ordinariam iuriſdictionem in ſpiritualibus, & temporalibus, quam habebant Epiſcopi Squillacenſes ante, & de tempore donationis Theodori, Ioannis, & Donati in Patochos, & parochialium caſalium Serræ, Spatulæ, Biungi, Montauri, & Gaſparinæ, ſpectaſſe, & ſpectare ad Priorem, & Monaſterium Sancti Stephani de Nemore venerabilis Congregationis Carthuſienſis, eóſdemque in eorum poſſeſſione, ſeu quaſi iuriſdictionis præfatæ fore, & eſſe manutenendos; illiſque ex apoſtolicis indultis licuiſſe, & licere conſecrationes, chriſma, cæteráſque epiſcopalis officij indigentias, à quo voluerint Epiſcopo conſequi, vt latius in ſententia *Summ.n.9.* Cùm aduersùs eam Epiſcopus non acquieſcens cauſam reſtitutionis in integrum, prout de iure Illuſtriſſ. D. Cardinali Lancellotto de voto Rotæ committi obtinuiſſet; pro eodem voto habendo fuit dubitatum coram me, an conſtaret de iuſtis cauſis reſtitutionis in integrum. Et Domini, vtraque parte informante, non conſtare cenſuerunt, niſi obſtet exceſſus quoad loca, de quo videatur.

Nam ex donationibus tam Comitis Rogerij, quàm Theodori, Ioannis, & Donati, Epiſcoporum Squillacenſium à Sede apoſtolica confirmatis, necnon ex priuilegiis eiuſdem Sedis, Monaſterio S. Stephani conceſſis, vnà cum obſeruantia ſubſequuta, apparet manifeſtè de iuſtitia d. ſententiæ. Vnde ceſſat læſio, 1
ſine qua non datur reſtitutio. Rota *deciſ.* 1. *de reſt. in integr. in nou.* Seraph. *deciſ.* 1238. *n.* 1. & fuit dictum *in Cæſaraugustana fructuum*, 16. Iunij, 1602. coram Reuerendiſſimo D. meo Damaſceno, & *in*

Marſilienſi

Digitized by Google

Marſilienſ. pecuniaria, 26. Iunij, 1609. coram Reuerendiſſimo Bononienſi, & aliàs ſæpè.

Nec pro læſione probanda ſuffragatur, in ſententia loca, de quibus agitur, enunciari Prouinciæ Regienſi, cuius contrarium, imò quòd ſint in diœceſi Squillacenſi, patere dicebatur ex nonnullis ex dictis iuribus. Vnde, licèt prædictæ donationes, ac priuilegia, & confirmationes apoſtolicæ continerent
2 exemptionem quantumuis ampliſſimam; ita quòd dicta loca, vti exempta, non eſſent ampliùs de diœceſi; attamen in diœceſi permanebant, *c. Cum Epiſcopus.* & *ibi* Gemin. *n.* 3. Franc. *n.* 2. *de offic. Ordin. in* 6. cum aliis adductis *in Conſtantien. iuriſdictionis*, 18. Maij, 1611. coram Reuerendiſſimo Attrebatenſi: & hic per
3 informantes: quia ſimul ſtare poſſunt, quòd dicta loca ſint in Prouincia Reginenſi, & nihilominùs ſint in diœceſi Squillacenſi, ex quo Prouinciæ nomen eſt generale, plures comprehendens ſub ſe diœceſes, *cap.* 26. *q.* 3. Bart. *in Extrauag. Qui ſint rebelles.* §. *Lombardia. n.* 7. Ruin. *conſ.* 22. *n.* 4. & 5. *lib.* 1. & habetur in Prouinciali omnium Eccleſiarum, in quo Squillacenſis Epiſcopus eſt deſcriptus inter alios Suffraganeos Archiepiſcopi Reginenſis.

Præterea dicta caſalia non fuerunt ſimpliciter exempta à iuriſdictione Epiſcopi Squillacenſis: verum etiam cum omnibus ſuis hominibus, tam de Clero, quàm de populo, ſubiecta Monaſterio S. Stephani, & illius Priori, quibus per Epiſcopos Squillacenſes fuit conceſſum omne ius, omniſque iuriſdictio, & correctio, quæ in dictis caſalibus ipſis competebat; adeò quòd Epiſcopi nullum ius ſibi retinuerint in eis, etiam quoad conſecrationes, ordinationes, cæteráſque epiſcopalis officij indigentias, quas à quocunque voluerint Epiſcopo recipiendi eis tribuerunt facultatem, vt in donationibus præfatorum Theodori, Ioannis, & Donati, ac confirmationibus apoſtolicis Vrbani II. & Honorij III. aliorúmque Pontificum. *Summ. n.* 2. & 3. Quod etiam patet ex antiquiſſima ſententia lata de anno 1283. per cantorem Cathacen. Delegatum apoſtolicum, *eodem Summ. n.* 4. in qua narratis, ac viſis donationibus, & confirmationibus ſupradictis, necnon examinatis teſtibus declaratur, Syndicum dicti Monaſterij liquidè, & plenariè ſuam intentionem probaſſe; videlicet, quòd ſpiritualia præfatorum caſalium pleno iure ſpectabant ad Monaſterium, & à longis retrò temporibus vſque tunc ab eo pacificè tenebantur, & poſſidebantur. Quæ ſententia, etſi lata fuerit inter Priorem Monaſterij, & Archidiaconum Squillacenſem, & ſic inter alios; attamen plenè probat
4 contra modernum D. Epiſcopum, ex quo illius prædeceſſor, ad quem primo loco ſpectabat defenſio, permiſit, Archidiaconum agere, *c. pen. de re iudic.*
5 *l. Sæpè. ff. eod.* Et quia dicta ſententia fuit lata in cauſa ſtatus, *l. Ingenium. ff. de ſtat. homin.* Alex. *in d. l. Sæpè. n.* 56. Achill. *deciſ.* 5. *de ſent. & re iudic.* Seraph. *deciſ.* 1422. *n.* 8. Et in omnem caſum facit vehemen-
6 tiſſimam præſumptionem boni iuris, vt ait Seraph. *vbi ſuprà, in verſ. Verum.* Put. *deciſ.* 133. *in fin. lib.* 5. Concurrente maximè illius antiquitate, & obſeruantia circa exercitium omnimodæ iuriſdictionis in caſalibus præfatis, quæ obſeruantia, & antiqua poſſeſſio Monaſterij, optimè probatur, tam ex teſtibus pro illius parte formaliter examinatis, *Summ. n.* 6. 7. & 8. quàm ex authenticis ſcripturis in proceſſu *à fol.* 209. *vſque ad* 240.

7 Vnde ſequitur, quòd cùm omnis iuriſdictio, quæ Epiſcopo in dictis locis competebat, fuerit ab eo totaliter abdicata, & in Priorem, ac Monaſterium tranſlata, dicta loca, & caſalia fuerunt effecta proprium territorium ipſius Monaſterij, & non ſunt ampliùs, neque de diœceſi, neque in diœceſi Squillacen. Gloſ. *in Clem.* 1. §. *Volumus. in verb. Diœceſanis*, & ibi Card. *n.* 2. *in* 4. *quæſt.* Abb. *num.* 15. Imol. *n.* 28. Vital. *num.* 4. *de foro compet.* Anchar. *in c. Poſtulaſti. num.* 45. *ad fin. verſ. licèt rationes. eod. tit.* Franc. *in cap.* 2. §. *Statuto. num.* 10. *ad fin. verſ. Sed ſi per priuilegium. de conſt. in* 6. Rot. *deciſ.* 207. *in fin. par.* 2. *diuerſ.* & fuit reſolutum *in Nullius iuriſdictionis*, 19. Martij, 1586. coram Bubalo, & *in Vrbinatenſi iuriſdictionis*, 19. Maij, 1594. coram Gyprio, & *in Burgenſi iuriſdictionis*, 16. Decembris, 1594. & 28. Aprilis, 1595. coram Otano, & *in Nullius, ſeu Lucen. iuriſdictionis*, 12. Februarij, 1596. coram Mantica. Et *in Conſtantienſi iuriſdictionis*, 16. Nouembris, 1607. coram Reuerendiſſimo Attrebatenſi, & nouiſſimè *in Adrienſi, ſeu Nullius iuriſdictionis*, 28. Maij, 1612. & 21. Martij, 1613. coram R. P. D. meo Vbaldo.

Hinc patet reſponſio ad aliam deciſionem Reue- 8
rendiſſimi Attrebaten. *in cauſa Conſtantien. iuriſdictionis*, 18. Maij, 1611. quia dicta deciſio fuit facta eum præſuppoſito, quòd Parochiales, de quibus ibi agebatur, eſſent in Diœceſi Conſtantienſi; & priuilegia, quibus Abbas S. Galli nitebatur, ſolùm continebant ſimplicem exemptionem, & eam reſtrictam ad Monaſteria, & eorum membra; non autem ad loca, & caſtra, ſiue populum: & denique ibi non fuerat abdicatum omne ius epiſcopale, & tranſlatum in Abbatem, prout hæc omnia in contrarium ſe habent in caſu noſtro.

Illa igitur enunciatio in prima donatione Comitis Rogerij, & aliæ in confirmationibus Vrbani, & Honorij, ac in dicta ſententia Delegati, quatenus dicta caſalia enunciantur diœceſis Squillacenſis, referri
poteſt ad tempus, antequàm eſſent nullius diœceſis; 9
vel dicta verba ſtant demonſtratiuè, vt in dubio accipienda ſunt, non taxatiuè, nec limitatiuè, Bart. *in l. Cùm pater.* §. *Menſa. num.* 8. *ff. de leg.* 2. Dec. *conſ.* 183. *num.* 1. *verſ. Et ad hoc facit.* Et *conſ.* 468. *num.* 3. Crauett. *conſ.* 301. *num.* 5. Ceph. *conſ.* 137. *num.* 37.
Vel non probant, quando, prout in hoc caſu princi- 10
paliter agitur de veritate enunciati. Put. *deciſ.* 38. *in fin. lib.* 1. Veral. *deciſ.* 19. *num.* 4. *par.* 2. & in ſpecie fuit dictum *in Lucen. ſeu nullius iuriſdictionis*, 4. Maij, 1598. coram Seraphino, *inter impreſſas deciſ.* 1278. *n.* 2. & *in dicta Adrien. ſeu nullius*, coram D. Vbaldo;
ſtante maximè, quòd non concurrit aliquod admini- 11
culum longæuæ poſſeſſionis pro Epiſcopo, ſed pro Priore, & Monaſterio: vt eſſe neceſſarium dixit Rota
in dicta Adrien. Et in omnem euentum, poſtquàm 12
Monaſterium retinet territorium diſtinctum per vnam leucam, in quo extant dicta loca, vnà cum iuriſdictione quaſi epiſcopali in homines, tam de Clero, quàm de populo, vt in trina donatione Comitis Rogerij, *Summ. n.* 1. & in dictis conceſſionibus Epiſcoporum Squillacenſium, apoſtolica authoritate vallatis; ſequitur manifeſtè, dictum Monaſterium, & dicta loca, & caſalia eſſe verè, & realiter nullius, etiamſi dictum territorium ſit circundatum limitibus Epiſcopatus Squillacenſis, vt in puncto fuit dictum *in Calagurritana, ſeu nullius iuriſdictionis*, 7. Februarij, 1607. coram Reuerendiſſimo Attrebatenſi, per Gloſ. *in d. Clem.* 1. §. *Volumus. in verb. Diœceſanis*, cum aliis ibi allegatis.

Non obſtat, quòd ſententia declaret, ad Monaſterium ſpectare omnimodam iuriſdictionem, quam habebant Theodorus, Ioannes, & Donatus, Epiſcopi Squillacenſes: & tamen de priuilegio Theodori non conſtet, nec conſtare poſſit: quia Fratres loca, de quibus agitur in tempore Theodori nondum acquiſiuerant: priuilegium autem Ioannis loquatur tantummodo de loco Italiæ; tertium verò priuilegium Donati

videatur

videatur reſtrictum ad eundem locum Arſafiæ, ſcilicet, Montaurum, Liuianum, & Aruncum, non autem ad Caſtra Gaſparinæ, & aliorum locorum, de quibus in ſententia.

Nam quoad priuilegium Theodori, ſatis illud probatur ex narratiua Epiſcoporum Ioannis, & Donati, necnon ex confirmatione Honorij III. & narratiua ſententiæ dicti Iudicis apoſtolici de anno 1283. quæ
13 quidem enunciatiuæ, cùm ſint plures, & à diuerſis perſonis emanatæ, & antiquiſſimæ, plenè probant, etiam contra tertium. Bald. *in l. Cum aliquis. num. 4. verſ. Item, quod dicit.* Salycet. *num. 3. verſ. Si tamen plura.* Caſtren. *num. 7.* Iaſ. *n. 4. C. de iur. delib.* Aret. *in c. Cùm cauſam. num. 23. de probat.* Crauet. *de antiq. 1. par. §. Ampliatur. num. 14.* Mantic. *de tacit. & ambig. lib. 2. tit. 6. num. 21.* Put. *deciſ. 209. num. 1. & deciſ. 359. in fin. lib. 2.* Verall. *deciſ. 337. n. 6. & deciſ. 344. n. 2. parte 3.* Rot. *deciſ. 684. n. 1. parte 1. verſ. Et præſertim.* Quia in dicta ſententia non ſolùm enunciantur donationes omnium ſupradictorum Epiſcoporum; ſed etiam affirmatiuè dicitur de illis per inſtrumenta eorundem Epiſcoporum euidenter ipſi Iudici conſtitiſ-
14 ſe: & cùm dicta ſententia ſit de antiquo, non ſolum vltra 100. verùm etiam 300. annos probat etiam ſine actis. Bald. *in l. Emancipatione. n. 3. C. de fid. inſtrum.* Alex. *conſ. 30. num. 7. lib. 5.* Dec. *conſ. 375. num. 3.* Gabr. *de ſest. concluſ. 4. num. 34.* Caſſad. *deciſ. 3. ſub n. 2. de procur.* Put. *d. 338. lib. 2.* Ant. Auguſt. *deciſ. 145. lib. 3.* & fuit ſæpiſſimè reſolutum.

Quo verò ad priuilegia Ioannis, & Donati, quòd, ſcilicet, verè comprehendant dicta loca, & caſalia, prout illa comprehendebat etiam priuilegium Theodori; patet ex eo, quia dicta tria priuilegia confirmant donationem à Comite Rogerio factam Beato Brunoni de Monaſterio, & loco Arſafiæ, cum omnibus pertinentiis ſuis, in ſpatium vnius leucæ pro dote dicti Monaſterij: qui locus Arſafiæ, licèt non exprimatur in prima donatione; tamen exprimitur in ſecunda, & in vtraque deſignatur, & nominatim circunſcribitur ſitus dicti loci, videlicet, inter locum Arenæ, & oppidum Styli, ſuper territorio dicti loci Styli, prout etiam exprimitur in tertia donatione. Dicta autem prima donatio fuit confirmata per Vrbanum II. & Epiſcopum Theodorum, vt in ea dicitur, & ſucceſſiuè, tam prima, quàm reliquæ per dictum Vrbanum, per Ioannem, & Donatum Epiſcopos, ac demùm per Honorium III. *Sum. num. 1. & 2.* ita quòd ſumus certi, quòd dictum Monaſterium, & dictus locus Arſafiæ exiſtit inter Arenam, & oppidum Styli, & in territorio dicti oppidi Styli. Vnde, cùm Epiſcopus in ſua ſeptima poſitione, & teſtes ſuper ea inducti, *Summ. num. 10.* concludentiſſimè probent, quòd dictum Monaſterium, & caſalia terræ ſpatulæ, & Biungi, ſunt intra territorium eiuſdem oppidi Styli: & quoad Montaurum, & Gaſparinam habeamus donationem tertiam Rogerij confirmatam, in qua ſpecificè dicta caſalia nominantur. Vtique neceſſe eſt, fateamur, quòd omnia dicta loca fuerunt comprehenſa in dictis priuilegiis Epiſcoporum Squillacenſium, & confirmationibus apoſtolicis: ac propterea dicta ſententia D. Cardinalis in aliquo non grauauit.

Vlteriùs, etſi in priuilegio Donati fiat mentio de loco Arſafiæ, ſcilicet, Montauro, Liuiano, & Arunco; tamen per illam dictionem, *ſcilicet*, non reſtringitur conceſſio, ſed potiùs ampliatur, prout eſt de
15 natura illius dictionis, quæ regulatur ſecundùm ſubiectam materiam, vt dicit Fulgoſ. *conſ. 147. num. 2.* & propterea, cùm ſubiecta materia in caſu noſtro non admittat, quòd iſta dictio, *videlicet*, ſtet reſtrictiuè: quia non concordaret cum præcedentibus donationibus ibidem confirmatis; ideò potiùs dicendum eſt, quòd ſtet declaratiuè, & quòd propterea non excludat alia caſalia, vt in puncto declarat Dec. *conſ. 47. num. 2. verſ. Sed prædictis.* vbi dicit, quòd in iſtis terminis illa dictio, *videlicet*, debet intelligi declaratiuè; ita vt non excludat alia loca ſita in territorio, & contenta in diſpoſitione, ad quam fuit habita relatio.

Et tantò magis, quia in dicto priuilegio Donati poſt expreſſionem loci Arſafiæ, Muntauri, Liuiani, & Arunci, ſequuntur alia verba generalia cum omnibus pertinentiis ſuis, &c. prout in alio priuilegio Ioannis, & in donatione Comitis Rogerij, ad quam ſe referunt dicta verba, & ſimilia reperiuntur expreſſa, quarum pertinentiarum appellatione veniunt omnia ibi exiſtentia, quamuis ſint penitùs ſeparata, *l.* 16
Si quando. la prima. C. de bon. vacant. lib. 10. Bald. *in c. 1. n. 2. de Capit. qui cur. vend.* Mandel. *conſ. 322. n. 34.* & quicquid concedens ibi habebat. Alex. *conſ. 105. n. 2. lib. 6.* Imò, licèt de eo tempore nondum exiſterent omnia dicta caſalia; ſed aliqua poſtmodum fuiſſent fabricata, vt de caſali Serræ deponit Ioannes Baptiſta Sparea Notarius ſuper 81. interrogatorio; nihilominùs in dictis priuilegiis, & donationibus adhuc eſſent comprehenſa. *l. Verbum illud pertinere. in fin. ff. de verb. ſignif.* Pariſ. *conſ. 58. n. 43. lib. 1.* Decian. *conſ. 123. n. 28. eod. lib. 3.* Præſertim, quia in priuilegiis dictorum Ioannis, & Donati, leguntur hæc verba: *Cum omnibus pertinentiis, & cum omnibus hominibus, tam de Clero, quàm de populo, quos ad præſens præfatum Monaſterium habet, vel in poſteram habiturum eſt, de extraneis quoque omnibus, qui in poteſtate ipſius Monaſterij habitant, vel habitaturi ſunt.*

Omnis denique ceſſat difficultas, ex antiquiſſima obſeruantia ſubſequuta, & vſque de præſenti continuata, ex qua apparet, Monaſterium ſemper, & continuè omnimodam iuriſdictionem ſpiritualem, & temporalem in dictis caſalibus exercuiſſe, & exercere, vt in dicta ſententia Delegati de anno 1283. & depoſitionibus teſtiũ pro parte Monaſterij examinatorum, quorum aliqui non ſolùm deponunt de ſcientia, & patientia Epiſcoporum; ſed etiam de actibus poſitiuis: vltrà quòd dicta ſcientia præſumitur ex lapſu longi 17
temporis. Rot. *deciſ. 28. n. 7. & deciſ. 147. n. 3. par. 1. diuerſ.* Vbi, quòd in pluribus cauſis ita fuit reſolutum: & *deciſ. 166. n. 2. verſ. Secundò, ex lapſu temporis. ead. par. 1.* Et fuit dictum in *Hiſpalen. legitimitatis*, 11. Maij, 1612. coram R. P. D. meo Vbaldo, quemadmodum 18
præſumitur ex actuum multiplicitate. Abb. *in c. Cùm Eccleſia. n. 25. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* Aym. *de antiq. tempor. 4. par. §. Materia. n. 62.* Put. *deciſ. 217. in fin. & deciſ. 264. n. 2. verſ. Concurrebat etiam. lib. 1.* Rot. *d. deciſ. 166. n. 4. par. 1.* Seraphin. *deciſ. 306. n. 7.* & fuit reſolutum in *Calaguritana iuriſdictionis de Ognate*, 7. Maij, 1610. coram Illuſtriſſimo Lancellotto. Quæ 19
obſeruantia declarat, quid in præfatis donationibus, & priuilegiis fuit actum, & verbis comprehenſum, *l. Sed & Iulianus. §. Proinde. ff. Ad Macedon.* Caſtr. *conſ. 347. n. 4. lib. 1.* Crauett. *conſ. 101. n. 3. & conſ. 211. n. 8.* Gabr. *conſ. 66. n. 24. lib. 1.* Rot. *diuerſ. deciſ. 571. n. 3. p. 1.* Seraphin. *deciſ. 600. num. 3.* Et in terminis de interpreta- 20
tione verbi, *pertinentiarum*, ex obſeruantia poſt conceſſionem tradit Mandel. *conſ. 538. n. 9.*

Vnde etiam tollitur aliud obiectum de defectu conſenſus Capituli in priuilegiis Ioannis, & Donati, in quibus neque etiam fuit enunciatus, aut reſeruatus. Nam, vltrà quòd interueniſſe narratur in litteris Honorij III. & in dicta ſententia, & omiſſo, quòd apoſtolica authoritas, de qua in confirmationibus Vrbani II. & d. Honorij III. ſupplet iſtam, & alias ſolennita- 21
tes. Abb. *conſ. 41. n. 3. lib. 1. ſapiùs canonizato*, & in ſpecie de hoc defectu conſenſus Capituli tradit Capic. *deciſ. 16. n. 1. in fin. & ſeq.* Rebuff. *in comp. alien. rer. eccleſ.*

Digitized by Google

eccleſ. num. 15. *verſ. Fallit quando Papa.* & *n.* 95. *in fin.* Seraph. *deciſ.* 338. *num.* 2. & 3. Ex dicta tempo-
22 ris antiquitate, vnà cum longiſſima, & antiquiſſima obſeruantia, dictus conſenſus interueniſſe præſumitur, etiam quòd in dictis priuilegiis enunciatus, aut reſeruatus non appareat. Alex. *conſ.* 79. *num.* 3. *in fin.* & *ſeq. lib.* 1. & *conſ.* 219. *num.* 16. *lib.* 6. Dec. *conſ.* 341. *n.* 13. *verſ. Non obſtat, ſi dicatur.* & *conſ.* 409. *n.* 11. *verſ. Non obſtat illud.* Roland. *conſ.* 99. *n.* 34. *lib.* 2. Gozad. *conſ.* 73. *n.* 29. Cephal. *conſ.* 47. *n.* 10. & *ſeq.* & *conſ.* 90. *in fin.* Surd. *conſ.* 28. *n.* 116. Et hanc ſententiam eſſe communem & veram, ait Felin. *in cap. Albericus. n.* 4. *in fin. verſ. Si autem in inſtrumento. de teſtib.* Idem *in c. Sicut. n.* 33. *verſ. Septimò, & vltimò. de re iudic.* Redoan. *de rebus Eccleſ. non alien. q.* 39. *n.* 3. & 29. *in fin.* quam etiam perpetuò ſequuta eſt Rota, atteſtante Seraph. *deciſ.* 142. *n.* 3. & conſtat ex Put. *deciſ.* 355. *n.* 2. *lib.* 1. & *deciſ.* 365. *n.* 7. *lib.* 2. Et ex aliis antiquis, & modernis deciſionibus, vt *in Conchen. fructuum*, 10. Februarij, 1586. coram Gyptio. *Tarraconen. Sacriſtiæ*, 9. Iunij, 1600. coram Iuſto. *Papien. bonorum*, 10. *Maij*, 1602. coram bon. mem. Card. Pamphilio. *Calaguritana de Alberite*, 16. Iunij, 1608. coram Reuerendiſſimo Attrebatenſi. & *in Papien. dotis*, & *Legatorum*, 20. Decembris, 1610. & 16. Iunij, 1611. coram R. P. D. meo Pamphilio, in quibus, & aliæ referuntur.

Defectus autem conſenſus apoſtolici gratis allegatur, cum non ſolum fuerit enunciatus in prima donatione Comitis Rogerij, ſed etiam expreſſæ adſint confirmationes Vrbani II. & Honorij III. *Summ. num.* 3. in quibus tam præfatæ donationes Rogerij, quàm priuilegia, & conceſſiones Ioannis, & Donati con-
23 firmantur. Et nihilominùs ille præſumeretur ex diuturnitate temporis 500. annorum iuncta obſeruantia perpetua, & inconcuſſa, etiam quòd reſeruatus non fuiſſet ex prædictis.

Non obſtat prætenſa inobſeruantia: quia non probatur. Nam quoad Ordinum collationes, Eccleſiarum conſecrationes, & alias epiſcopalis officij indigentias poteſt Monaſterium Indultis apoſtolicis, ea à quocunque maluerit Epiſcopo petere, & exer-
24 ceri facere. Quo verò ad diſpenſationes matrimoniales, & excommunicationes pro reuelationibus in forma *Significauit*, ea per Sedem apoſtolicam ſolis Epiſcopis diriguntur. Et propterea ipſi D. Epiſcopo ſuffragari non poſſunt, vt in ſimili fuit dictum *in villa Adrien. ſeu nullius iuriſdictionis*, 28. Maij, 1612. & 18. Martij, 1613. coram R. P. D. meo Vbaldo. Quòd autem D. Epiſcopus in multis caſibus hodie vigore Concilij poſſit exercere ſuam iuriſdictionem in exemptos, & qui ſunt nullius, hoc in ſententia non fuit ademptum; & ideò non
25 grauatus, cùm Epiſcopi in dictis caſibus non procedant vti Ordinarij, ſed tanquàm delegati Sedis apoſtolicæ, vt fuit in ſpecie conſideratum *in eadem cauſa.*

Nec ſubſiſtit in facto, quòd aliqua lis vnquam fuerit ab anno 1566. inter Priorem, & Epiſcopum ſuper iuriſdictione iſta, niſi ab anno 1597. citra, vt in literis Cardinalis Alexandrini. *Summ. Epiſcopi, num.* 9 quæ magis videtur fuiſſe extraiudicialis, & de facto, quouſque de anno 1606. hæc cauſa fuit commiſſa, & actus ex aduerſo allegati. *Sum. num.* 8. ſunt ſuper contributione Seminarij, quæ nihil commune habet cum iuriſdictione, cùm ad contri-
26 butionem Seminarij teneantur etiam, qui ſunt nullius diœceſis, ſi aliter non ſint exempti, vt ex Decreto Sacri Concilij *ſeſſ.* 23. *cap.* 18. *circa med.* firmauit Rota coram R. P. D. meo Vbaldo. Et quidquid ſit de initio iſtius litis; & omiſſo, quòd illa obſeruantia iam fuerat præſcripta de tempore litis motæ, vnde 27
non potuit interrumpi. Card. *conſ.* 151. *num.* 4. Abb. *in c. Audiris. num.* 10. *de præſcript.* Felin. *in c. Illud. num.* 13. *eod. tit.* Cùm appareat manifeſtè de antiquiſſima Prioris, & Monaſterij quaſi poſſeſſione iuriſdictionis præfatæ, quam etiam poſt litem lite medio continuarunt, ac demum fauorabilem ſententiam obtinuerunt, huiuſmodi lis ad interrumpendam eorum quaſi poſſeſſionem obeſſe non potuit: quia in- 28
terruptio non inducitur per litem, quando ſententia fertur pro poſſeſſore. Felin. *in d. c. Illud. n.* 17. *in* 14. *concluſ.* Bald. *de præſcript.* 6. *par. princ.* 3. *par. q.* 4. *n.* 37. Rot. *deciſ.* 534. *n.* 6. *par.* 1. *diuerſ.* Card. Seraph. *deciſ.* 1027. *n.* 14. & *deciſ.* 1273. *n.* 3.

Poſtremò, non obſtat, quòd per mutationem Monachorum Carthuſienſium, & inductionem Ciſtercienſium in dicto Monaſterio, fuerint extincta priuilegia ipſis Carthuſienſibus, vt *ſuprà* conceſſa: & licèt deinde ſuppreſſo Ordine Ciſtercienſium poſt annos 300. ſuperuenerit priuilegium Leonis X. de nouo concedentis domum S. Stephani dictis Carthuſienſibus: attamen hoc fuit cum ſolis priuilegiis, quæ ipſi habebant in aliis eorum Domibus, inter quæ non probatur adeſſe priuilegia epiſcopalia. Nam vltrà quòd dicta conceſſio Leonis de præfata Domo facta fuit cum omnibus, & ſingulis eius mobilibus, & immobilibus, bonis, iuribus, & pertinentiis ſuis, vt in ea legitur expreſſe, cùm dicta priuilegia, vt conſtat ex præfatis donationibus, & conceſſionibus Epiſcoporum Squillacenſium, ac confirmationibus apoſtolicis, fuerint conceſſa ipſi Mo- 29
naſterio, necnon locis, ac bonis eidem donatis, & ſic rebus, & non perſonis; ideò fuerunt realia, & perpetua, & conſequenter illa ſuffragantur Priori, & Monachis S. Stephani de Nemore, ad quos Monaſterium, & loca, bonáque præfata deuenerunt, *l. Ætatem.* §. *fin. l. Forma.* §. *Quanquam. ff. de cenſib.* Rot. *deciſ.* 4. *de priuileg. in anti.* Dyn. *in reg. priuilegium, num.* 7. & ibi Ioan. Andr. *num.* 1. *in* 4. *caſ.* Franc. *num.* 3. *in fin. verſ. Aliquando.* & 4. *de reg. iur. in* 6. Bart. *in l.* 1. *num.* 2. *ad fin. verſ. Si verò priuilegium conceditur rei.* & *ſeq. ff. de conſtit. Princ.* Anchar. *conſ.* 327. *num.* 2. *verſ. Primò nanque.* Natt. *conſ.* 627. *num.* 12. & *ſeq.* Idem *conſ.* 649. *num.* 16. & 17. Menoch. *conſ.* 276. *num.* 8. & *præſumpt.* 103. *num.* 24. *lib.* 3. Surd. *conſ.* 525. *n.* 26. vbi alios cumulat Schrader. *conſ.* 23. *num.* 62. *verſ. Deinde quoque. lib.* 2.

Et tantò magis, quia dictum Monaſterium, & dicta loca, & bona fuerunt donata, & confirmata Beato Brunoni, illiúſque Socijs, & ſucceſſoribus, ac cum omnibus hominibus, tam de Clero, quàm de populo quos tunc prædictum Monaſterium habebat, vel in poſterum habiturum eſſet de extraneis quoque tunc habitantibus, & habitaturis. Vnde ſine du- 30
bio illa priuilegia competunt Carthuſianis ibi hodie degentibus, & in homines, tam de Clero, quàm de populo, & extraneos omnes ibi nunc habitantes. Bald. *conſ.* 159. *num.* 4. *verſ. Primò nanque. lib.* 3. Crauet. *conſ.* 404. *num.* 5. latè Schrader. *vbi ſupra, num.* 62. *verſ. Et hoc potiſſimum.* & *verſ. Idem eſt.* Menoch. *de præſumpt.* 103. *num.* 44. *verſ. Non obſtat ſummar. lib.* 3. Etiam quòd dicti Carthuſienſes olim exinde receſſerint, attento, quòd poſteà ad eundem locum fuerunt per Leonem X. redintegrati; & dicta priuilegia Ordinem, & perſonam Mona- 31
chorum non reſpiciunt; ſed fuerunt conceſſa Monaſterio, ſeu loco, & ipſius bonis. Innoc. *in c. Abbate. in fin.* Butr. *num.* 22. Abb. *num.* 16. *ad fin. de verb. ſignif.* Franc. in iſtis terminis *in c. Cùm perſonæ* §. *fin. num.* 4. *verſ. Sed, ſi ipſa Eccleſia.* &

verſ.

Digitized by Google

verſ.Si vero Papa.de priuileg. in 6. Prob.ad Monach.*in 6. Cùm de beneficio. num. 47. & ſeq. de prabend. eod. lib.* Quinimò dicta priuilegia realiter nunquam fuerunt extincta, eùm etiam Mooachi Ciſtercienſes, dum io Monaſterio permanſerunt, dictis priuilegijs, ex conceſſione Honorij III. & aliorum prædeceſſorum gauiſi fuerunt, vt in dicta confirmatione Honorij III. *Summ. num. 3.*

Ex quibus ita deciſum vnanimiter, non conſtare de cauſis reſtitutioois in integrum. Er licèt ex prædictis non videretur adeſſe aliquis exceſſus in ſententia, quoad omnia quinque loca, & caſalia, de quibus in ea; Domini tamen pro ſua prudeotia, & maturitate reſeruaruor, vt de hoc particulariter videretur.

REVERENDISS. D. COCCINO Decano.

Fanen. ſeu Nullius iuriſdictionis, Veneris, 27. Octobris, 1617.

ARGVMENTVM.

Locus quando dicatur conſtituere territorium ſeparatum, & quando dicatur eſſe in diœceſi.

SVMMARIVM.

1 *Reus dicitur vocatus ad iudicium.*
2 *Territorij ſeparatio, & quaſi poſſeſſio iuriſdictionis epiſcopalis, ex quibus arguatur.*
3 *Aſſiſtentia iuris Epiſcopo ſuffragatur, quando nihil docetur in contrarium.*
4 *Enũciatiua de recẽti nullũ probationis gradũ faciunt.*
5 *Enunciatiua vnica, licèt antiqua, non releuat.*
6 *Fama ſine poſſeſſione non ſuffragatur.*
7 *Sententia inter alios lata non praiudicat.*
8 *Diœceſis eſt diuerſa à comitatu.*
9 *Beneficij collatio per neceſſe non infert, Eccleſiam non eſſe in diœceſi.*
10 *Doctori atteſtanti, locũ eſſe in aliqua diœceſi, nõ ſtatur.*
11 *Reus, non autem actor, dicitur committens cauſam iactationis, & iactationum, ſi probauerit moleſtationes, & num. ſeq.*
13 *Intentans remedium* l. Diffamari. C. de ingen. & manumiſſ. *non auditur, niſi ſit poſſeſſor, & oſtendat intereſſe.*
14 *Poſſeſſor intentans remedium* l. Diffamari. C. de ingeo. & manumiſſ. *ſi non probat infeſtationes, alteri parti datur abſolutoria ex hoc ſolum.*

DECISIO LXX.

DVbitaui, an loca, de quibus agitur, caſtra, ſcilicer, S. Viti, S. Martini, S. Apollinatis, & Sanctæ Mariæ Fractarum, quæ generali appellatione Rauignanæ continentur, ſiur poſita in diœceſi Fanen. Et hoc dubium diſputatur cum effectu, vt videatur, ad quem horum locorum ioriſdictio ſpectet; non autem, vt de ſola ſituatione cognoſcatur, & pro reſolutione dixerunt Domini, Reu. Abbatem Claſſen. eſſe reum,
1 & poſſeſſorem, & quòd ſit reus, ſatis patere, cùm Reuerendiſſ. Epiſcopus illum vocauerit ad iudicium, *cap. Forus. de verb. ſignif.* quod autem d. Reuerendus Abbas ſit in quaſi poſſeſſione exercendi iuriſdictiooem ordinariam, & quaſi epiſcopalem in dictis locis Rauignanæ, vt congregandi Synodum, corrigendi Clericos, viſitaodi, conferendi beneficia, deputandi Vicarium; dixerunt, ſatis probari ex iuribus datis in Summario dicti Abbatis, *à num. 9. vſque ad* 14. excluſiuè, vt de iure viſitandi Rauignanam per Abbatem, vel eius Vicarium, adeſſe etiam decretum Illuſtriſſimorum Coo-
gregationis ſacri Concilij Interpretum, vt *in d. Summario, num.* 11. quæ omnia arguunt Reuerendum Abbatem eſſe in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis epiſcopalis, & territorium eſſe ſeparatum. Rot. *deciſ.* 207. *in fin. par.* 2. Federic. de Sen. *conſ.* 14. *num.* 4. *verſ. Si tamen.* Seraph. *deciſ.* 1278. *num.* 4. *par.* 2. & fuit dictum *in cauſa Adrien. ſeu Nullius iuriſdictionis*, 28. Maij, 1612. & 15. Nouembris, 1613. coram R.P.D. meo Vbaldo, & *in cauſa Nullius, ſeu Squillacen. iuriſdictionis*, 4. Maij, 1616. coram R.P.D. meo Andrea, vbi aliæ deciſiones allegantur, vel ſaltem arguunt exemptionem à iuriſdictione ordinaria: vnde iſta quaſi poſſeſſio R. Abbati ſuffragatur, ad effectum, vt D. Epiſcopus teneatur probare ſitam ordinariam iuriſdictionem, neque defendi poſſit ſola hac præſumptione, quòd
omnia loca præſumantur eſſe in aliqua diœceſi, cùm 3
hæc præſumptio procedat, quando nihil docetur in contrarium: hîc autem multa adſunt, quæ dictam præſumptionem eliduot, vt fuit conſideratum *in dicta deciſione* Seraphini 1278. *in fin.* in noſtro autem caſu pro parte Reuerendiſſimi Epiſcopi oihil docetur.

Etenim primò deducitur pro parte Epiſcopi taxa omnium Eccleſiarum ciuitatis, & diœceſis Fanen. pro ſoluendis oneribus cameralibus, in qua deſcribuntur Eccleſiæ dictorum locorum: ſed iſta taxa nihil releuat, cùm ſit ſine die, & anno; & ſic non poteſt cognoſci, an enuociatiua in dicta taxa appoſita ſit anti-
qua, vel moderna, quo caſu nullum gradum proba- 4
tionis faceret. Aretin. *in cap. Cùm cauſam. num. 23. de probationibus.*

Secundò deducitur taxa Eccleſiarum pro ſolutione decimarum papalium, cum ſimili enunciatiua diœceſis Fanen. in qua eſt 1479. & ſic eſſet ſupra centum
annos, ſed nec iſta releuat: quia eſt vnica. Felin, *in cap.* 5
Cùm cauſam. n. 4. de probat Aym. *de antiq. tempor. par.* 1. *ſect.* 4. *n.* 14. 19. *& ſeqq.* imò, ſi eſſent duæ enunciatiuæ, cùm Abbas ſit in poſſeſſione famæ, quæ reſultaret ex
dictis enunciatiuis, careret omni adminiculo poſſeſſio- 6
nis, ac proinde in hoc caſu non ſuffragarur. Put. *deciſ.* 56. *n.* 4. *l.* 1. *in nou.* Achill. *deciſ.* 6. *de iur. patr.* Caſſador. *deciſ.* 1. *de probat.* Et in terminis fuit reſolutum *in d. cauſa Adrien. ſeu Nullius*, 18. Martij, 1615. coram R.P.D. meo Vbaldo.

Tertiò deducitur ſententia cameralis Maceraten. ſed iſta ſententia, quoad Abbatem, ſeu Monachos Ordinis Camaldolenſis, verè non eſt lata, niſi ratione Eccleſiæ, ſeu Priotatus Sancti Saluatoris dictæ ciuitatis Fanen. de qua Eccleſia hodie non agitur: & quanuis ſit lata contra nonnullos Rectores locorum, de quibus agitur: tamen nihil facit, cùm cauſa hodie agatur inter Abbatem Claſſen. dicti Ordinis Camaldulen. & Epiſcopum Fanen. non autem inter Rectores, adeò vt dicta ſententia quoad Abbatem ſit tanquàm res in-
ter alios acta, quæ non prælodicat, *l.* 1. *& tot. tit. C. res* 7
inter al. act.

Quartò deducitur conceſſio Sixti IV. & Benedicti XII. de quibus *in d. Summario, n.* 5. *&* 6. quia illa Sixti IV. eſt de caſtro, ſeu Monte veteri in diœceſi Fanen. quæ caſtra non ſunt de Rauignana, & ſic de territorio controuerſo: hæc verò Benedicti XII. loquitur de nonnullis locis controuerſis, quos enunciat de Comitatu Fanen. Qui comitatus eſt diuerſus à diœceſi. *Clem. Ne
Romam. §. Sanè.* & *ibi* Gloſſ. *in verb. Diœceſim. de elect.* 8
Felin. *in cap. Rodulphus. num.* 18. *in fin. de reſcript.*

Quintò, vltra prædicta deducitur *conſilium* Bald. 17.

Digitized by Google

in princ.lib.5. vbi enunciat, diœceſis Fanco. Eccleſiam
S.Mariæ de Caſtro Fractarum, quæ (vt dictum eſt)
comprehenditur in locis controuerſis: quia ipſemet
Baldus ſubiicit, ad Abbatem Monaſterij Claſten. per-
9 tinere inſtitutionem plebani dictæ Eccleſiæ. Et quam-
uis ex quo collatio ſpectat ad Abbatem, non poſſit in-
ferri per neceſſe, quòd non eſſet de diœceſi Fanen.
iuxta notata per Abbatem *in c.Super eo.n.46. de paro-
chiis*, & Rotam *deciſ.207.n.5.par.2.* attamen hoc pro-
cederet, ſi de nulla poſſeſſione doceret Abbas: ſed cùm
doceat de poſſeſſione, collatio beneficij alias proba-
tiones coadiuuat: vnde apparet, quòd dictũ Baldi po-
tiùs eſt intelligendum, quòd voluerit dicere de Comi-
10 tatu Fanen. quàm de diœceſi: & in omnem euentum
dicto Baldi non eſſet ſtãdum. Gemin. *conſ.78.n.3.verſ.
Et ſi dicatur.* & *in conſ.85.n.18.verſ. Quoad quotidianas.*
& *n.25.verſ. De habentibus beneficia.* & vltra prædictas
reſponſiones, quæ dantur omnibus ſcripturis. fuit di-
ctum, quòd excepta ſententia Maceratenſi, & litteris
Sixti IV. & Benedicti XII. aliæ ſcripturæ non ſunt in
forma probanti, prout fuit reſolutum *in hac cauſa*, 16.
Decembris, 1602. coram bon.mem. Iuſto.

11 Neque obſtat, quòd Reuerendiſſimus D. Epiſcopus
intentauerit remedium *l.diffamari. C.de ingen. & ma-
num.* & vulgo dicitur commiſiſſe cauſam iactationum,
& iactationis, quod remedium facit committentem
reum, & non actorem, vt de magis communi opinio-
ne teſtatur Cou. *lib.1.var.reſol.c.18.n.3. & ſeqq.* Nam
12 fuit reſponſum, hoc eſſe verum, quando committens
talem cauſam, probauerit moleſtationes, quas vtique
in hoc iudicio ad effectum vt reus conſtituatur, debet
probare. Roman. *conſ.13.n.1. verſ. Aut ipſe venditur.*
Boct. *deciſ.255.n.7.verſ. Quæ probatio*, Gabr. *de action.
concluſ.fin.n.24.* Cou. *var.reſol.lib.1.c.18.n.2.verſ. Illud
ſanè.* Gail. *obſeruat.10.n.7.& 8.* & fuit dictum *in Ro-
mana de Vellis*, 9. Martij, 1609. coram Reuerendiſſ. D.
meo Archiepiſcopo Damaſceno, quas diffamationes
nedum non probauit Epiſcopus, ſed nec probare po-
teſt, cùm Abbas ſit in dicta quaſi poſſeſſione Hinc di-
13 xit Rota, quòd intentans huiuſmodi remedium, non
auditur, niſi ſit poſſeſſor, & oſtendat intereſſe. Rot. *de-
ciſ.801.par.1.* & fuit dictum *in cauſa Mediolanen. bo-
norum*, 28. Martij, 1594. coram Illuſtriſſimo D. meo
14 Cardinali Milliuo. Hinc etiam, quando poſſeſſor in-
tentat hoc remedium, ſi non probat moleſtationes, al-
teri parti datur abſolutoria, ex hoc ſolùm. Mandoſ. ſu-
per hac commiſſione, *§.inquietare col.3.ante med.verſ.
Hic ſpectat.fol.50. ſecundum parnam impreſſionem*, &
fuit dictum *in dicta cauſa Romana de Vellis.*

Ex quibus concluſum, non probari, loca, de quibus
agitur, eſſe in diœceſi Fanen. & proptereà Reueren-
dum Abbatem abſoluendum eſſe ab impetitis.

R. P. D. DVNOZETTO,
Archiepiſcopo Seleucienſi.

*Nullius, ſeu Aprutina iuriſdictionis, Luna,
16. Martij, 1624.*

ARGVMENTVM.

Locus quando dicatur exemptus, & Nullius
diœceſis: & quando dicatur eſſe in diœceſi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure com-
munι exercendi iuriſdictionem ſpiritualem in omni-
bus Eccleſiis ſuæ diœceſis, & in omnes perſonas de-
gentes intra limites ſui Epiſcopatus.*
2 *Ordinario conceditur manutentio exercendi iuriſdi-
ctionem ſpiritualem in omnibus Eccleſiis, & in om-
nes perſonas degentes intra limites ſuæ diœceſis, ex
ſola iuris aſſiſtentia, nulla alia poſſeſſione probata.
Limita, vt num.5.*
3 *Loca omnia, ſeu caſtra præſumuntur eſſe alicuius cer-
tæ diœceſis; & illius, cui ſunt viciniora.*
4 *Fines antiqui probantur leuioribus probationibus.*
6 *Exemplum exempli nullum facit gradũ probationis.*
7 *Enunciatiua Papæ, quæ emanauit ad ſupplicationem
partis, non probat in præiudicium tertij.*
8 *Enunciatiua non probat, quando principaliter diſpu-
tatur de enunciato.*
9 *Limites, & fines debent eſſe ita coniuncti, vt ab omni-
bus lateribus capiant, & quodammodo includant
omnia loca continuata.*
10 *Eſſe hoc non probatur, quòd ab hoc contingit abeſſe.*
11 *Mappa non facta ſeruatis ſeruandis, parum, aut ni-
hil probat; ſicut etiam ſcriptura typis impreſſa.*
12 *Teſtes deponentes ſuper certis finibus, & limitibus, de-
bent, etiam non interrogati, aſſignare rationem con-
cludentem, non per actum intellectus, ſed etiam per
ſenſum corporis.*
13 *Teſtibus referentibus ſe ad ſcripturas, non plus credi-
tur, quàm ipſis ſcripturis.*
14 *Viſitatio non probat iuriſdictionem Epiſcopi in locis
viſitatis.*
15 *Probatio æquiuoca, non autem vera, elicitur ex actu,
qui poteſt referri ad plures cauſas.*
16 *Iuriſdictio non acquiritur abſque ſcientia, & patien-
tia illius, contra quem prætenditur.*
17 *Ratio, quæ dependet à ratiocinatione, & intellectu te-
ſtis; & non à ſenſu corporeo, non ſtringit.*
18 *Teſtes de auditu non ſpecificantes perſonas, à quibus
audierunt, non concludunt etiam in antiquis finibus
probandis.*
9 *Teſtes de auditu vt probent, quæ requirantur.*

DECISIO LXXI.

MOta lite ſuper iuriſdictione ſpirituali caſtrorũ,
ſeu locorum Mutri, Muſciani, & Notareſci, in-
ter D. Epiſcopum Aprutinum, & D. Abbatem S. Mariæ
de Propezano, & Sancti Angeli de Muſciano, cauſa
ad Rotam deuoluta, mihique commiſſa die Mercurij,
26. Iunij, 1619. dubitaui, cui dandum eſſet mandatum
de manutenendo, in exercitio iuriſdictionis ſpiritualis
dictorum locorum. Verùm, quia in diſputatione huius
dubij pro parte dicti D. Epiſcopi prætendebatur manu-
tentio ex ſola aſſiſtentia iuris communis, quam habent
Ordinarij in omnibus Eccleſiis ſuæ diœceſis, & pro
parte dicti D. Abbatis acerrimè negabatur, ſupradicta
loca eſſe intra fines diœceſis Aprutinæ, ſed eſſe nul-
lius; ideò Domini voluerũt videre particulariter, verũ
prędicta loca probarentur eſſe intra limites dictæ diœ-
ceſis, ad effectum, vt ex aſſiſtentia iuris communis cõ-
peteret dicto D. Epiſcopo manutentio. Quo dubio
multoties propoſito, maturéque diſcuſſo, tandem ho-
dierna die Domini negatiuam ſunt amplexi.

Non dubitarunt Domini Epiſcopum iuxta ſacros 1
Canones habere intentionem fundatam de iure com-
muni, exercendi iuriſdictionem ſpiritualẽ in omnibus
Eccleſiis ſuæ diœceſis, & in omnes perſonas degentes
intra limites ſui Epiſcopatus, *canon. Omnes Baſilicæ.* &
ibi Doct. *16.quæſt.7.c. Conquerente. de off. iud. ordin.c.
1. de appel.* Et ex ſola aſſiſtentia iuris communis nulla 2
alia probata poſſeſſione Ordinario conceditur manu-
tentio, *cap. Cum perſona.* & *ibi* Doct. *de priuil. in 6.*
Certúmque eſt, omnia loca, ſeu caſtra, præſumi eſſe
alicuius diœceſis certæ. Felin. *in c.Graue.num.6. verſ.
Imò debetur. de off. Iudic. ord.* Et præſumptio eſt eſſe 3
illius diœceſis, cui ſunt viciniora. Natt. *conſ.672.
num.17.*

Digitized by Google

*num.*17. Rota *in vna Fauentina iuriſdictionis*, 18.Maij,
1609. coram Iuſto; & *in vna Adrien. iuriſdictionis*,
22.Iunij, 1622.coram R.P.D. meo Pirouano. Nec
4 etiam cuntrouertitur ad probandos fines antiqoos,
leuiores requiri probationes, *c.Cùm cauſam.de probat.*
*cap.Cùm olim.*vbi Gloſſ.*de cenſib.c.Si Papa.*& *ibi* Gloſ.
in verſ.Probatur.de priuil. Mantic. *deciſ.*143.*num.*12.
*verſ.ſecundo.*Rot.*deciſ.*405.*num.*8.*par.*1.& *deciſ.*334.*n.*
1.*par.*2.*recentior.*

5 Verùm, omnes iſtæ regulæ limitantur, & non
habent locum, quotieſcunque inferiores Prælati pro-
bant ſe exercuiſſe iuriſdictionem ſpiritualem in iiſ-
demmet locis,ſuper quibus Epiſcopus petit manuten-
tionem ex ſola aſſiſtentia iuris communis, vt in hoc
caſu pro parte D. Abbatis multi dantur actus iuriſ-
dictionales, cum ſcientia, & patientia Epiſcoporum
Aprutinorum,ex quibus prætendit, ſe eſſe in poſſeſ-
ſione forſan immemorabili exercendi omnimodam
iuriſdictionem ſpiritualem ſupradictis locis: eo enim
caſu tenetur Epiſcopus probare clarè, & concluden-
ter, illa loca ſita eſſe intra limites ſuæ diœceſis.Abb.
*in cap.Cùm olim. num.*2. *de cenſib.* Doct. *in c. Cùm ve-*
*nerabilis.de relig.Domib.*Anchar. *conſ.*310. *num.*5. Pa-
ſiſ. *conſ.*95.*lib.*4. Surd. *conſ.*429. *lib.*1. *num.*61. Rota
apud Seraph. *deciſ.*1278.*num.*4. vbi in ſimili denega-
uit manutentionem Epiſcopo: quia non concluden-
ter probàuerat, loca controuerſa eſſe intra fines ſuæ
diœceſis, cum cumulatis *in vna Conſtantien. iuriſdi-*
ctionis, 16.Nouembris, 1607. coram Reuerendiſſim.
Attrebatenſi; & *in illa Adrien. iuriſdictionis*, 28.
Maij, 1612. coram R.P.D. meo Vbaldo. Nec ſuffi-
ciunt præſumptiones,cùm probatur poſſeſſio inferio-
ris ibidem exercentis iuriſdictionem.Rot *diuerſ.deciſ.*
207.*par.*2.& *in d. Adrien.iuriſdictionis*: tunc enim ad
probandos antiquos fines conjecturis non eſt locus,
duriorique onere probandi grauatur Epiſcopus. Me-
noch.*præſump.*3.Surd.*conſ.*429.*n.*61.

Hoc poſito fundamento, exiſtimarunt Domini,
examinatis omnibus probationibus adductis pro par-
te D.Epiſcopi,eas omninò eſſe imperfectas,aut ſaltem
non eſſe ſufficientes ad probandum,dicta loca eſſe ſita
intra fines diœceſis Aprutinæ, ſiue fundet ſe in ſcri-
pturis,aut in depoſitionibus teſtium.

Et primò quoad Bullam Anaſtaſij IV. ea eſt ſcri-
6 ptura informis, exemplum exempli, quod nullum
gradum probationis facit. *Auth.Si quis in aliquo.*& *ibi*
7 Doct. *C.de eden.* Deinde ex eius lectura apparet, eam
emanaſſe ad ſupplicationem partis: & ſic non probat
in præiudicium tertij. Abb. *in c. Dudum.num.*3. *de de-*
*cimis.*Imol. *in Clem.*1.*col.penul.de probat.* Innoc. *in c.*
*Inter dilectos.num.*6.*de fide inſtrum.* Roman. *conſ.*208.
*num.*3. Rot. *deciſ.*760.*num.*1.*par.*1.*diuerſ.* Seraph. *de-*
ciſ. 278.*num.*12. præſumitur enim ineſſe dictæ Bullæ
clauſula, *ſi ita eſt,cap.*2.*de reſcript.* Vltrà quòd dicti li-
8 mites ſunt enunciatiuè in dicta Bulla poſiti: & cer-
tum eſt,tunc non probare enunciatiuas,quando prin-
cipaliter diſputatur de enunciato, Felin.*in c. Per tuas.*
*n.*12.*verſ.*2.*de probat.* Alex. *conſ.*136.*n.*11.*lib.*1. Aym.
*conſ.*19.*n.*4.Put.*deciſ.*381.*n.*3.*lib.*1.

Conſiderarunt denique Domini, dictam Bullam
Anaſtaſij IV. quæ videtur aſſignare confines diœceſis
Aprutinæ,aut nō fuiſſe in vſu,aut ſaltem nullum pro-
bationis gradum facere:quia intra limites ibidem aſſi-
gnatos plurimi vicini Epiſcopi habent multa loca, &
caſtra,in quibus exercent iuriſdictionem ſpiritualem,
& ſunt in effectu Aſculanæ,Firmanæ, Montis alti, &
Ripanæ diœceſum, vt conſtat ex fide authentica di-
9 ctorum Epiſcoporum,& id non controuertitur. Cer-
tum eſt autem in iure, eam eſſe naturam limitum,&
finium,vt debeant ita eſſe coniuncti, vt ab omnibus
lateribus capiant, & quodammodo includant omnia

loca confinata,*l.Patronus.§.Sempronius. ff. de leg.*3. *l.*
*Inter eos.ff.de acquir.rerum domin.*Montan.*de finib.c.*15.
*n.*8.Rot.*in Ceſenaten. bonorum*,coram Cardinali Plat-
to,15.Maij,1589. & *in eadem* apud Mantic. *deciſ.*169.
*n.*4 Ex quo per neceſſe ſequitur, limites in dicta Bulla
Anaſtaſiana ſpecificatos, non eſſe fines certos, & in-
concuſſos,ita vt ſuper his debeat fieri fundamentum, 10
cùm non probetur, hoc eſſe, quod ad hoc contingit
abeſſe,*c.In præſentia.de probat. l.Neque naturaliter. C.*
de probat.

Nec exiſtimarunt Domini, aliquod fundamentum
poſſe fieri in Mappa,quæ circumfertur:nam vltrà quòd
ſupradictos defectus patitur,ea non facta fuit,ſeruatis 11
ſeruandis; & ideò parum, aut nihil probat,ſicuti de
ſcriptura typis impreſſa, Guidob. *deciſ.*67. & licèt *in*
*deciſ.*405,*n.*1.*par.*1.*recentior.* fuerit dicta Mappa pro
adminiculo conſiderata,idem factum fuit: quia vtra-
que pars concorditer eandem Mappam agnoſcebant
fuiſſe legitimè factam.

Quo verò ad probationes, quæ ex depoſitionibus
teſtium pro parte D. Epiſcopi examinatorum eliciun-
tur,viſum fuit, eas non eſſe ſufficientes: certum eſt 12
enim,teſtes omnes,qui deponunt ſuper certis finibus,
& limitibus,debere etiam,ſi non ſint requiſiti,aſſigna-
re rationem concludentem, non per actum intelle-
ctus;ſed etiam per ſenſum corporis, ad hoc vt eorum
depoſitiones ſtringant. Bald. *conſ.*286.*n.*3.*lib.*2. Dec.
*conſ.*221.*n.*5.Aym.*conſ.*61.*n.*5. In hac autem facti ſpe-
cie teſtes pro D.Epiſcopo examinati non aſſignant ra-
tiones concludentes pro probādis finibus:maior enim
pars ſe refert ad Bullam Anaſtaſianam,& ad Mappam,
quas ſcripturas ex ſupradictis non probare firmatum
fuit.Et ita non probant dicti teſtes:non enim plùs cre- 13
ditur teſtibus referētibus ſe ad ſcripturā,quàm ipſimet
ſcripturæ.Aym.*conſ.*112.*n.*13.Seraph.*deciſ.*506.*n.*1.

Alij verò reddunt rationem ſui dicti:quia fuerunt
in viſitatione cum Epiſcopo,quæ ratio non concludit:
cùm enim ex diſpoſitione Sacri Concil. Tridentini 14
poſſint Epiſcopi,vti delegati Sedis apoſtolicæ, viſita-
re omnes Eccleſias viciniores, etiamſi ſint Nullius
diœceſis,*c.*9.*de reformat.ſeſſ.*24 inde ſequitur,ex actu, 15
qui poteſt referri ad plures cauſas, non elici veram
probationem; ſed æquiuocam, quæ in hoc caſu non
ſufficit.Surd.*conſ.*168.*n.*33.*lib.*2. & in iiſdemmet ter-
minis Rota coram R.P.D. meo Vbaldo reſpondit *in*
cauſa Adrien.ſeu nullius iuriſdictionis, 26.Maij,1612.
& 18.Martij,1613.

Sed conſideratū fuit, quod iidē teſtes expreſsè di-
cūt,quòd Epiſcopus nō viſitauit loca, de quib.agitur.
Vnde ratio viſitationis non applicatur caſui noſtro.

Imò conſideratum fuit, quòd etiamſi daretur ali-
qua viſitatio,vel aliquis alius actus iuriſdictionalis,né- 16
ceſſe eſſet, vt probaretur id factum fuiſſe cum ſcien-
tia,& patientia dicti D. Abbatis, quæ fuiſſet neceſſaria
ad conſtituendum D.Epiſcopum in quaſi poſſeſſione
iuriſdictionis,Doct. *in c.Cùm Eccleſia.* vbi Rip. *n.*64.
de cauſ.poſſ. & propr. Abb. *in c.Cùm contingat.n.*11.*de*
*for.compet.*Calderin.*conſ.*12.*in fin.de iur.patr.* Rot.apud
Caſ.de Graſſ. *deciſ.*7.*n.*9. *de teſtib.* & apud Put. *deciſ.*
281.*n.*3.& 4.*lib.*2.

Alij verò teſtes reddunt rationem vicinitatis, aſſe-
rentes,dicta loca,vti propinquiora,comprehendi intra
fines diœceſis Aprutinæ. Nam,vltrà quòd etiam hæc 17
ratio non ſtringit, redditur æquiuoca probatio, cùm
hoc dependeat à ratiocinatione,& intellectu teſtis,&
non à ſenſu corporeo.Bal.*d.conſ.*186.*in fin.lib.*1.

Alij verò,qui nullam aliam rationem reddūt,quàm 18
de auditu,& non ſpecificant perſonas,à quibus id au-
dierunt,etiam in antiquis finibus probandis non con-
cludunt.Montan.*de finib.n.*51.*c.*9. Ad effectum enim, 19
vt teſtes de auditu probent, præcipuè in antiquis de-

berent concurrere requiſita, *c. Licèt ex quadam. de teſtib.* Corn. *conſ.* 78. *num.* 5. *lib.* 3. Aymon. *de antiq. par.* 2. §. *Viſo de fama. num.* 15.

In quam ſententiam eò libentiùs iuerunt Domini: quia pro parte D. Abbatis adducuntur vehementes probationes, tam per ſcripturas, quàm per teſtes, ex quibus iuſtificarunt multos actus iuriſdictionales per longiſſimum tempus ab Abbatibus prædeceſſoribus factos, & cum ſcientia, & patientia Epiſcoporum Aprutinorum, quæ ex eo neceſſariò colligitur, quòd ipſimet Epiſcopi Aprutini multis Clericis ſacros Ordines contulerunt, cum litteris dimiſſoriis dicti D. Abbatis; & cum expreſſa narratiua, quòd dicta tria loca controuerſa erant nullius diœceſis, ex quibus, & aliis, quæ in diſputatione dubij principalis ſuper mandato de manutenendo particulariter examinabuntur, viſum fuit, probationes factas per D. Epiſcopum, aut elidi, aut ſaltem turbidas reddi; ita vt ad effectum manutentionem obtinendi, ex ſola aſſiſtentia iuris communis non probauerit ſupradicta loca, de quibus agitur, eſſe intra fines diœceſis.

Et ita deciſum vtraque parte informante.

R. P. D. BVRATTO.

Nullius, ſeu Vrbinatenſis iuriſdictionis, Lunæ, 7. Maij, 1618.

ARGVMENTVM.

Archiepiſcopus poteſt in locis exemptis, intra eius prouinciam exiſtentibus, Crucem præ ſe ferre, & populo benedicere. In incorporalibus ſufficienter cenſetur paritum per ſolam patientiam.

SVMMARIVM.

1 *Procurator cenſetur exigere vigore mandati præcedentis.*
2 *Crucem præ ſe ferre, & populo benedicere, maioritatem, & ſuperioritatem important.*
3 *Locus exemptus non deſinit eſſe de diœceſi, & intra prouinciam.*
4 *Epiſcopus poteſt in locis exemptis ſuæ diœceſis populo benedicere. Archiepiſcopus poteſt in locis exemptis ſuæ prouinciæ Crucem præ ſe ferre, & populo benedicere, ibidem.*
5 *Ordinario loci reſeruatum cenſetur, quidquid per exemptionis priuilegium non adimitur.*
6 *Sententia priuilegij canonizatoria nihil plus tribuit, quàm priuilegium.*
7 *Sententia strictè interpretatur; & tantùm ex illa infertur, quantùm vrget neceſſitas.*
8 *Sententia non extenditur ad ea, quæ verbis non continentur.*
9 *Vrbini Archiepiſcopus poteſt in terra Durantis tanquam in loco ſuæ prouinciæ, Crucem præ ſe ferre, & populo benedicere.*
10 *Vrbinatenſis Eccleſia in Metropolitanam erecta fuit à Pio IV. anno 1563. die 4. Iunij.*
11 *Clauſula,* parito iudicato, *in corporalibus ſola patientia, & paritione verbali ſatisfactum cenſetur.*

DECISIO LXXII.

ADuerſùs ſententiam bonæ mem. Cardinalis Seraphini, Iudicis delegati, cum clauſula, *appellatione remota*, præuiis eius deciſionibus impreſ-
ſis 1337. 1371. & 1386. latam ad fauorem Abbatis,
Cleri, & populi terræ Durantis, ſuper validitate, &
obſeruantia priuilegiorum Bonifacij IX. & omnimo-
da exemptione dictæ terræ à iuriſdictione Archiepi-
ſcopatus Vrbinatenſis, declarantémque epiſcopalem
iuriſdictionem dicto Abbati competere, cum impo-
ſitione perpetui ſilentij D. Archiepiſcopo, obtenta
fuit per modernum Reuerendiſſimum Archiepiſco-
pum commiſſio reſtitutionis in integrum, parito ta-
men iudicato; propoſitóque dubio, an conſtaret de
ſufficienti paritione, DD. affirmatiuè reſponderunt.
Nam de ſolutione expenſarum, in quibus Archiepi-
ſcopus anteceſſor fuerat per dictam ſententiam con-
demnatus, conſtat: quia fuerat data cedula depo-
ſiti penes publicum nummularium, cui fuit directum
mandatum de ſoluendo illas procuratori Abbatis,
Cleri, & Vniuerſitatis dictæ terræ, prout ſolutæ fue- 1
runt cum eius quitantia per teſtes recognita, qui ab
omnibus mandatum habebat: & ideò cenſetur exe-
giſſe vigore præcedentium mandatorum, *l. Qui in
aliena* §. *Si is, qui putabat.* vbi not. Gloſſ. Bart. & om-
nes, *ff. de acquir. hæred.* Non obſtare viſa fuerunt alia,
quæ ad oſtendendam non paritionem deducebantur.
Et primò, quòd Archiepiſcopus in dicta terra præ ſe 2
tulerit Crucem, benedicendo populo, qui actu im-
portant maioritatem, & ſuperioritatem. Abb. *in cap.
1. ſub num. 7. vt lit. pend.* & *ibi* Butr. *num.* 6. Card. *in
Clem. Archiepiſcopo. ſub num.* 5. *verſ. Dic, quòd dilatio,
de priuil.* Omiſſo nanque, an iſtud probetur, dice-
batur, hinc nullam concludi non paritionem, ſeu con-
trauentionem: quia, ſicuti in priuilegiis beneficij
nulla expreſſa continetur prædictorum prohibitio,
nec etiam tacita reſultat ex eo, quòd eximant ca-
ſtrum à iuriſdictione Epiſcopatus: cùm enim loca 3
etiam exempta non deſinant eſſe in diœceſi, &
intra prouinciam, *d. Clem. Archiepiſcopo. de priuil.*
vbi Anchar. *in princ.* Imol. *num.* 2. Bonifac. Vital.
in princ. & Lap. *num.* 2. Poteſt in illis Epiſcopus 4
populo benedicere, & Archiepiſcopus etiam Cru-
cem præ ſe ferre, vt expreſsè diſponitur *in dict.
Clem. Archiepiſcopo.* & *ibi* not. poſt Gloſſ. Anchar.
Imol. & Cardinal. Abb. *in cap.* 1. *num.* 2. *vt lit. pend.*
Mil. *in repert. verb. Archiepiſcopus.* Felin. *in cap. Pa-
ſtoralis. num.* 8. *de offic. Ordin.* Franc. *deciſ.* 711. *per
tot.* Et ſic ſuccedit regula, quòd quidquid per pri- 5
uilegium exemptionis non adimitur, cenſetur Or-
dinario loci reſeruatum. Anchar. *in cap. Poſtulaſti.
num.* 45. *verſ. Quidquid enim per exemptionem. de for.
competen.* & *in cap.* 2. *num.* 10. *verſ. Quod probo
breuiter. de conſtit. in* 6. & *ibi* Franc. *in* §. *Statuto.
num.* 10. *verſ. Et ita etiam ſequitur.* Rota *in Con-
ſtantienſi iuriſdictionis*, 18. Maij, 1611. coram Re-
uerendiſſimo Attrebatenſi. Ita ergo multò minùs
cenſendum eſt, huiuſmodi prohibitionem contine- 6
ri in ſententia, quæ tanquàm dictorum priuilegio-
rum canonizatoria, nihil plùs tribuit, ad not. per
Doct. *in cap.* 2. *de confirm. vtil. vel inutil.* & in ſpecie
dixit Rota *in Brunduſina iuriſdictionis*, 24. Octo-
bris, 1578. coram Bubalo. Et propterea eſto etiam,
quòd dicta terra ſit nullius diœceſis, iuxta decla-
rationes Congregationis Illuſtriſſimorum Interpre-
tum Sacri Concilij Trident. *in Summario Abbatis,
num.* 3. ad effectum excludendæ non paritionis iu-
dicati, ſufficit, quòd hoc non contineatur in di- 7
ctis priuilegiis, nec in ſententia, quæ etiam ſtri-
ctam recipit interpretationem, & tantùm ex illa
infertur, quantùm vrget neceſſitas. Bart. *in l. In-
ſulam. numer.* 5. *ff. de cond. indeb.* Decianus *in l. Ius
noſtrum. numer.* 11. *ff. de regulis iur.* Puteus *deciſ.*
197. *numer.* 1. *libr.* 3. *ſecundum nouam impreſſ.* Car-
dinal. Seraphin. *deciſ.* 667. *numer.* 1. & 452. *numer.* 7.

nec

8 nec extenditur ad ea, quæ verbis non continentur.
Idem Seraph. *deciſ.* 135. *n.* 5. Vltrà quòd cùm ex con-
feſſione per Abbatem, illiúſque conſortes facta in li-
teris erectionis Collegiatæ adhuc pendentis coram
R.P.D. meo Pamphilio, plenè contra ipſos probante,
9 conſtet, terram Durantis eſſe in prouincia Vrbinaten-
ſi, vtique D. Archiepiſcopus poteſt in illa, tanquàm in
loco ſuæ Prouinciæ, illos actus exercere, *d. Clem. Ar-
chiepiſcopo.* & *ibi* Doct. Eòque magis, quia de tempore
Boniſacij. IX. qui ad Pontificatum aſſumptus fuit an-
no 1381. vt ex Platina, aliíſque rerum geſtarum Scri-
ptoribus, Eccleſia Vrbinatenſis non erat metropolita-
10 na; ſed longè pòſt de anno 1563. pridie Nonas Iunij,
per fel. record. Pium IV. in Archiepiſcopalem erecta
fuit. Vnde hoc ius, tanquàm de nouo ſuperueniens
non poteſt cenſeri per dicta priuilegia Boniſacij adē-
ptum, & conſequenter, nec in ſententia comprehen-
ſum, cùm priuatio habitum præſupponat ex vulg. Ex
quibus ceſſat alia prætenſa contrauentio deducta ex
eo, quòd D. Archiepiſcopus in literis dimiſſorialibus,
quas vti vicinior concedit Clericis Abbati ſubditis
ad Ordines promouendis, intermiſerit exprimere di-
ctum territorium cum titulo nullius. Quia nec in diſ-
poſitione dictorum priuilegiorum, & ſic ſententia, &
iudicatio ad eam expreſſionem faciendam cogitur.
Tandem, omnes allegatæ contrauentiones viſæ fue-
runt ſatis purgati ex oblatione, & declaratione Ar-
chiepiſcopi de parendo, ac præſtando patientiam exe-
cutioni omnium, ad quæ ex iudicato tenetur, Procu-
ratore etiam conſtituto ad cedendum omnibus con-
trauentionibus, ſi quæ factæ eſſent, ex quibus videtur
ſatisfactum clauſulæ, cùm in his incorporalibus, etiam
11 ſola patientia, & paritio verbalis ſufficiat, vt in ſpecie
iuriſdictionis. Card. Seraph. *deciſ.* 754. & fuit dictum
in Signina Caſtrorum, 22. Iunij, 1625. coram me, vbi
in fortioribus terminis purgationis attentatorum, &
in terminis clauſulæ, *parito*, dixit Rota *in Toletana
Capellania*, 14. Aprilis, 1595. coram Illuſtriſſimo Card.
Mellino. Vltrà quòd non probatur, aliquam ex dictis
contrauentionibus ſecutam fuiſſe poſt habitam noti-
tiam per D. Modernum Archiepiſcopum dict. ſenten-
tiæ, & rei iudicatæ, & poſt obtentum ab ipſo reſcri-
ptum reſtitutionis in integrum, cum d. clauſula, *parito
iudicato.*

Ex quibus pro ſufficienti paritione reſponſum
fuit.

R. P. D. BVRATTO.

*Marſicen. iuriſdictionis, Lunæ, 16.
Ianuarij*, 1617.

ARGVMENTVM.

Manutentio in iuriſdictione conceditur, probata quaſi poſſeſſione illius exercitij etiam per teſtes ſingulares.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio probatur per teſtes, etiam ſingulares; & ſufficit, eos eſſe conteſtes in quadam generalitate, num. 2.*

3 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio inducitur ex cauſarum cognitione.*

4 *In ſummariiſſimo poſſeſſorio exacta probatio non requiritur.*

5 *Aſſiſtentia iuris communis, quando eſt turbida, not*

*ſuffragatur Epiſcopo ad obtinendam manutentio-
nem in iuriſdictionalibus.*

DECISIO LXXIII.

ARchipresbytero terræ Saponariæ Domini dixe-
runt, dandum eſſe mandatum de manutenen-
do in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis quoad cau-
ſas ciuiles, & mixtas: de illius enim exercitio di-
ctæ iuriſdictionis viſum fuit potiſſimùm conſtare 1
ex duobus teſtibus in Curia Marſicenſi, pro parte
Epiſcopi, (vt conſtare videtur ex eorum lectura,)
examinatis, qui deponunt de cognitione huiuſmo-
di cauſarum coram dicto Archipresbytero, & quòd
in gradu appellationis deuoluebantur ad Epiſcopum:
prout etiam narratur in inſtrumento concordiæ initæ
de anno 1604. inter ipſum Epiſcopum, & Capitu-
lum, & dictum Archipresbyterum: prædicti autem
teſtes, licèt ſingulares, iuriſdictionem probant. In-
nocen. *in cap. Qualiter, & quando. colum. 1. de accuſat.*
Alberic. *in l. Ob carmen. num. 8. verſ. Si enim ſuppoſito,
initio,* & *ibi.* Iacobin. de Sancto Georgio *num. 21. verſ.
Sed reperio.* & *num. 22. verſ. Eodem modo. ff. de teſtibus.*
Dec. *in cap Licèt cauſam. num. 69. de probation.* Gabriel
de teſtibus, concluſ. 2. num. 22. Rimin. iun. *conſ. 7. num.
35. cum ſeqq.* Farinac. *de teſtibus, quaſt. 64. num. 182.*
& ſufficit eos eſſe conteſtes in quadam generalita- 2
te *iuxt. deciſ.* Verall. 269. *num. 2. part. 3.* Valdè au-
tem adminiculantur, tam ex concordia inter Pari-
ſium, Epiſcupum Marſicenſem, & Capitulum facta,
in qua idem Epiſcopus recognouit, eundem Ar- 3
chipresbyterum exercuiſſe iuriſdictionem harum
cauſarum ciuilium, & mixtarum; præſertim, quia
hæc confeſſio emanauit à Prælato informato: quia
ipſemet, dum eſſet Vicarius Epiſcopi ſui prædeceſ-
ſoris, per eius diffinitiuam ſententiam, cognitionem
earundem cauſarum eidem Archipresbytero adiudi-
cauerat; quam etiam ex ſummario quodam iurium
penes Procuratorem Epiſcopi reperto, in quo adno-
tati ſunt vigintiduo proceſſus in Curia Archipresby-
teri agitati ab anno 1490. vſque ad annum 1577. in
Curia epiſcopali Marſicenſi producti, & depoſitiones
vigintiquatuor teſtium, quòd Archipresbyter à fun-
datione Eccleſiæ ſemper cognouit de cauſis ciuilibus,
& mixtis, quódque redditus Archipresbyteratus pro-
ueniunt ab emolumentis iuriſdictionis: de quibus
proceſſibus, & teſtibus meminit etiam bon. mem. Ora-
nus, in cuius voto ad fauorem Archipresbyteri exa-
minati, & fit mentio in epiſtola eiuſdem Epiſcopi
prædeceſſoris tranſmiſſa ad dictum Procuratorem
huc in Curiam, in qua illum admonet, vt ſibi tranſ-
mittat proceſſum, ſeu copiam proceſſus fabricati in
Curia epiſcopali Marſicenſi, de anno 1572. ſubiun-
gens: *Doue furno eſſaminati molti teſtimonij ſopra l'im-
memorabile.* Et demum faſſus eſt ipſemet Procurator in
eius conſtituto, vt *in Summario Archipresbyteri, nu-
mer.* 13. Ex ea itaque cognitione quæſita fuit Archi-
presbytero quaſi poſſeſſio iuriſdictionis in omnibus
prædictis cauſis. Innocent. *in cap. Dilectus.* & *ibi*
Butr. Anchar. Ioan. de Anan. & alij, *de Capell. Mo-
nach.* Papien. *in praxi in form. libell. in act. confeſſ. in
gloſſ. Plenam. num.* 10. in qua etiam poſſeſſione idem
Archipresbyter de anno 1590. manutentionem
obtinuit ab A. C. vt in mandato *in eius Summa-
rio, numer.* 2. Et licèt poſteà Epiſcopus quoque in
tribunali Rotæ mandatum de manutenendo obti-
nuerit à R.P.D. meo Manzanedo; illud tamen quoad
cauſas, de quibus agitur, non fuit illi conceſſum pri-
uatiuè, ſed cumulatiuè. Quæ omnia ſimul ſufficere
viſa fuerunt in hoc præſertim ſummariiſſimo iudicio,
in quo exacta probatio non requiritur. Alex. *conſ.* 103. 4

num.3. *lib.7* Dec.*conſ.56.num.1.verſic.Et ideò.* Menoc. *de retinen.remed.ult.num.34.* Caputaq. *deciſ.200.part.2.* Et fuit dictum *in Aquilegienſi penſione*, 21. Maij, 1610. coram dict. D. meo Manzanedo. Et ex præmiſſis, iuncta etiam ſententia Pariſij Vicarij Marſicenſis de anno 1578. ad fauorem Archipresbyteri quoad præſentes cauſas lata.

5 Iuris aſſiſtentia pro dicto Epiſcopo iuxta text. *in cap. Cùm perſona. de priuil. in 6.* offuſcatus, & maximè turbida redditur, ideòque illi non ſuffragatur. Seraph. *deciſ.1278.n.5.* fuit dictum *in Montis Regalis iuriſdictionis*, 4. Nouembris, 1598. coram bon. mem. Penia, & reſolutum *in hac cauſa*, 18. Maij, 1607. coram eodem D. meo Manzanedo.

Neque obſtant actus iuriſdictionales dati pro parte ipſius Epiſcopi de anno 1537. & 1584. *in eius Sum.n.6.* quia illos, vt non in forma probanti exhibitos Rota ſam reiecit dicta die 18. Maij, 1607. vt *in deciſione, eodem Summario Epiſcopi, n.1.* Ex quibus DD. concluſerunt, Archipresbyterum manutenendum eſſe quoad ſupradictas cauſas ciuiles, & mixtas; non tamen aperuerunt, quòd priuatiuè quoad Epiſcopum, ſuper quo (ſi opus erit) poterunt iterum conſuli.

Quò verò ad cauſas criminales, & matrimoniales, reſeruarunt videre, an ex ſupradicta ſententia Pariſij conſtet de re iudicata, &c.

CORAM EODEM.

Marſicen. iuriſdictionis, Luna, 29. Nouembris, 1621.

ARGVMENTVM.

Eccleſiam eſſe in diœceſi, ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia quælibet cenſetur eſſe in aliqua diœceſi, niſi probetur, quòd habeat territorium ſeparatum.*
2 *Territorij ſeparatio ab aliqua diœceſi à ſolo Papa fieri poteſt.*
3 *Eccleſia cenſetur adeſſe ſub iuriſdictione Prælati viciniori, ſi non probatur habere territorium ſeparatum, nec alius Epiſcopus prætendat in ea iuriſdictionem.*
4 *Confeſſio Rectoris in Supplicationibus, quòd Eccleſia ſit ſub aliqua diœceſi, probat.*
5 *Eccleſia cenſetur adeſſe ſub diœceſi illius Ordinarij, coram quo redditur ratio adminiſtrationis eiuſdem Eccleſiæ.*
6 *Eccleſiam eſſe in aliqua diœceſi, probatur ex teſtibus id deponentibus, & bonam rationem reddentibus.*
7 *Eccleſiæ collatio facta ab Epiſcopo, & effectuata probat, illam eſſe intra fines diœceſis Epiſcopi conferentis.*
8 *Collatio quando cenſeatur effectuata.*
9 *Collatio, & inſtitutio, ſiue confirmatio, ſunt actus iuriſdictionales, Epiſcopo in beneficiis ſuæ tantùm diœceſis competentes.*
10 *Cathedraticum ſoluitur tantùm proprio diœceſano pro Eccleſiis illius diœceſis.*
11 *Iuriſdictio non poteſt exerceri, niſi in ſubditos.*
12 *Iuriſdictionis exercitium arguit, terram eſſe in diœceſi.*
13 *Fines probantur coniecturis, & præſumptionibus.*
14 *Exemptio præſupponit, locum eſſe in diœceſi.*

DECISIO LXXIV.

CVm Rota in relationibus cauſarum ſub die 20. menſis præteriti, partibus auditis, reſoluerit, vt conſuleretur ſaluti animarum, etiam ex officio per modum prouiſionis, & citra præiudicium quorumcunque earum iurium, & præſertim litis pendentiæ ſuper iuriſdictione terræ Saponariæ approbationem Confeſſariorum debere fieri per D. Epiſcopum: & deinde ſub diebus 25. dicti menſis, & 15. præſentis. mandauerit proponi dubium, an terra Saponariæ eſſet in diœceſi Marſicenſi, etiam non obſtante oppoſitione Archipresbyteri denegationis audientiæ Epiſcopo, propter non exhibitionem quorundam proceſſuum, & actorum, iuxta deciſiones coram me factas ſub die 3. Iulij, & 20. Nouembris, 1617. ideò parendo mandato Dominorum meorum propoſui dictum dubium, quod ad fauorem dicti Epiſcopi fuit vnanimiter affirmatiuè reſolutum.

Primò, quia idem Epiſcopus habet pro ſe generalem præſumptionem, quòd quælibet Eccleſia cenſetur eſſe in aliqua diœceſi, niſi probetur habere territorium ſeparatum, *cap. Omnes. 16. quæſt. 1. cap. Cùm perſona. de priuil. in 6.* Felin. *in cap. Graue. num. 2. verſ. Imò videtur. de offic. Ordin.* & fuit dictum *in Calaguritana iuriſdictionis*, 26. Iunij, 1604. coram bon. mem. Penia; & 16. Iunij, 1606. coram Reuerendiſſ. D. Attrebaten. & in Fauen. iuriſdictionis, 18. Maij, 1609. coram bon. mem. Iuſto. Vnde, cùm non probetur talis ſeparatio, quæ fieri non poteſt, niſi à Papa, *cap. Cùm contingat.* vbi Butr. *num. 11. verſ. de conſuetudine.* Abb. *num. 28.* Bellam. *numer. 15. verſ. Tamen certum eſt. de for. competen.* Rot. *deciſ. 354. num. 2. part. 1. recent.* nec alius Epiſcopus in hac iuriſdictione prætendat; ſequitur, adeſſe præſumptionem pro Epiſcopo Marſicenſi viciniori, vt *in dicta Calaguritana*, 16. Iunij, 1606. 1 2 3

Secundò, exhibentur tres confeſſiones moderni Archipresbyteri, factæ in Supplicationibus porrectis ſanct. mem. Paulo V. *in Summario, num. 3.* vbi præſertim legitur impetratio dictæ Eccleſiæ Archipresbyteralis, de anno 1605. tanquàm diœceſis Marſicenſis, & per eundem narrantem ſe eſſe de dicta terra dictæ diœceſis; prout etiam clariſſimæ ſunt literæ apoſtolicæ ad eius inſtantiam ſuper aliis beneficiis impetratæ: quæ confeſſiones ſuperant omnes probationes, ex vulg. & in his terminis fuit dictum *in Calaguritana iuriſdictionis*, 4. Iunij, 1603. coram bon. mem. Penia: & *in dicta Fauen. iuriſdictionis*, coram bon. mem. Iuſto. 4

Tertiò, conuocatio, & adunatio plurium Presbyterorum Eccleſiarum dictæ terræ, coram Epiſcopo de anno 1582. & illorum confeſſio de ſolito reddendi rationem adminiſtrationis Eccleſiarum eidem Epiſcopo, & in illius defectum Archipresbytero dictæ terræ, tanquàm ab eo deputato, *in Summario n. 5.* vt in ſimilibus fuit dictum *in allegata Fauentina iuriſdictionis* coram Iuſto. 5

Quartò, duo teſtes *in Summario n. 6.* explicitè deponentes dictam terram eſſe in prædicta diœceſi, bonamque rationem reddentes, Rota *in Tarraſina iuriſdictionis*, 18. Februarij. 1598. coram Orano, & *in dicta Calaguritana*, 4. Iunij, 1603. & 26. Iunij, 1604. 6

Quintò, collatio Archipresbyteratus facta per Epiſcopum Hectori Giliberto, de anno 1566. cuius effectuatio probatur ex eo, quòd per illius obitū fuit alius per Capitulum electus, ſalua confirmatione Epiſcopi, *dicto Summario, n. 13. iuxta conſ.* Oldrad. 229. toties à Rota canonizatum, vt *in deciſ. 360. n. 7. in fin. par. 2. recent.* & in aliis paſſim. Et prædicta facultas approbandi electionem factam à Capitulo de Archipresbytero, fuit etiam Epiſcopo reſeruata, in ſententia Pariſij lata 7 8

ſuper

Digitized by Google

ſuper iuriſdictione inter Epiſcopum, & Archipresbyterum de anno 1578. *dicto Summario, num.* 13. in voto Orani, *num.* 12. & in concordia inita inter eoſdem *num.* 14. dictámque electionem factam de Canullo fuiſſe per dictum Epiſcopum confirmatam, dicitur, tam in dicto voto Orani, quàm in relatione facta ſacræ Congregationi ſuper Epiſcopis ab Archiepiſcopo Salernitano, *d. Summario num.* 11. Quæ collatio, &
9 confirmatio fieri non potuiſſent, niſi dicta Eccleſia, & terra eſſent de illius diœceſi: quia conferre, & inſtituere, ſiue confirmare ſunt actus iuriſdictionales Epiſcopo in beneficiis, & Eccleſiis ſuæ tantùm diœceſis competentes *cap. Ex frequentibus*, vbi Doct. *de instit.* Roch. *de iur. patr. verſ. Competens. n.* 71. Rot. *deciſ.* 2. *de conceſſ. præben. in nonis*, & fuit in his terminis dictum *in Sabinen. ſeu Reatina Abbatiæ*, 4. Decembris, 1592. coram bon. mem. Orano.

Sextò, concordia de anno 1592. inter Epiſcopum, & Presbyteros dictæ terræ, & extinctio, imò ceſſio litis, facta ſuper eos reſolutione cathedratici, ac illius realis ſolutio, *in Summario d. num.* 13. quod non ſoluitur, niſi proprio Diœceſano, & pro Eccleſiis illius
10 diœceſis, *cap. Conquerente.* vbi Innoc. Abb. & alij *de offic. Ordin.* Vitalin. *in Clem.* 1. *num.* 73. *de cenſ.* Pariſ. *conſ.* 22. *n.* 2. *lib.* 4. Rota *in d. Salinen. ſeu Reatina*, coram Orano, & in ſolutione charitatiui ſubſidij, fuit dictum *in prææalleg. Calagurnana*, 1604. coram Penia.

Confirmantur prædicta ex dicto voto Orani canonizato in deciſione facta ad fauorem Archipresbyteri ſuper manutentione d. die 16. Ianu. 1617. in quo expreſſe dicit, terram Saponariæ eſſe in diœceſi Marſicenſi, vt *in Summario, n.* 12. Adminiculantur etiam ex pluribus actibus iuriſdictionalibus Epiſcopi, in Clericos dictæ terræ, ab anno 1537. vſque ad 1584. *d. Sum. num.* 2. & licèt *in dicta deciſione*, 16. Iunij, dictum fuerit, iura ad dictos actus probandos exhibita, non eſſe in forma probanti; negari tamen non poreſt, quin faciant adminiculum, cùm ſint plures, & de illis deponant etiam aliqui teſtes examinati pro Archipresbytero, *in Summ. n.* 9. iuncta præſertim ſententia Epiſcopi Caputaquenſis deputati à Sacra Congregatione Epiſcoporum, per quam Archipresbyter illius tẽporis, ob vſurpatam iuriſdictionem fuit ſuſpenſus per annum ab officio, & beneficio, quæ à dicta Cõgregatione fuit confirmata, & ad ſupplicationem eiuſdem, ex-
11 cepta fructuum amiſſione, fuerunt remiſſæ aliæ pœnæ in dicta ſententia contentæ, vt *in dicto Summario, num.*
12 7. & ſic vt iuriſdictio non poſſit exerceri, niſi in ſubditos, *cap. Cum contingat.* vbi Abbas *num.* 33. & alij *de foro compet.* infertur, dictam terram eſſe in diœceſi iuriſdictionem exercentis, vt arguit Calcan. *conſil.* 34. *n.* 11. Hieron. de Mont. *de finib. regen. cap.* 78. *n.* 32. Rota *in allegata deciſ. Calagurnanæ iuriſdictionis*, 16. Iunij, 1604. coram Penia.

13 Quæ viſa ſunt DD. exuberare, cùm in probandis finibus admittuntur coniecturæ, & præſumptiones, *cap. Cum cauſ. il terzo, de probat.* vbi Felin. *num.* 14. & Dec. *num.* 3. & *in conſ.* 42. *num.* 10. *verſ. Hic tamen.* Pariſ. *conſ.* 104 *num.* 24. *lib.* 1. & in his terminis fuit dictum in repertis, *Calaguritana iuriſdictionis*, 1604. & *Fauen. iuriſdictionis*, coram Iuſto. Non obſtat, quòd deciſum fuerit, Epiſcopum non debere audiri, niſi exhibito proceſſu facto coram Pariſio, Iudice deputato, per tunc temporis Epiſcopum: quia pro parte Archipresbyteri ſolùm prætendebatur ex eo conſtare de illius exemptione, & quaſi poſſeſſione exercendi iuriſdictionem in omnibus cauſis, etiam priuatiuè, quoad Epiſcopum, vt in dictis deciſionibus,
14 quæ exemptio præſupponit, locum eſſe in diœceſi. Abb. *in cap. Apoſtolicæ. num.* 3. *verſ. Puta tamen. de donat.* Felin. *in cap. Graue. num.* 2. *de offic. Ord.* Rot. *in alleg. Calagur. iuriſdictionis*, 16. Ianuarij, & *in Conſtantien. iuriſdictionis*, 28. Maij, 1611. coram Reuerendiſſ. Attrebaten. impreſſa *deciſ.* 324. *par.* 1. *in recent.* Sicut non obſtat alia deciſio extremò data *in Beneuentana decimarum*, 28. Iunij, 1595. coram Penia: quia (vt ibi legitur) proceſſus non exhibitus, fabricatus erat ſuper decimis, de quibus principaliter agebatur. In hoc autem caſu prætenſus proceſſus non fuit fabricatus ſuper finibus terræ Saponariæ; ſed ſolùm ſuper exemptione, vt *ſuprà*, quæ ſupponit, locum eſſe in diœceſi ex prædictis: vltrà quòd Rota mandauit, hoc dubium proponi etiam ex officio, obſequendo intentioni Sanctiſſimi.

Et ita deciſum, parte D. Epiſcopi tantùm informante, Procuratore Archipresbyteri pluries monito, & citato.

REVERENDISS. D. COCCINO Decano.

Gerunden. Adminiſtrationis, Mercurij, 11. Decembris, 1630.

ARGVMENTVM

Iuriſdictio conceſſa Prælato in Eccleſia regulari ſæcularizata, cenſetur etiam conceſſa Capitulo, ſi ante ſæcularizationem ſpectabat ad Abbatem, & Conuentum ſimul: & quid, ſi iuriſdictio fuerit conceſſa Prælato taxatiuè.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtratio bonorum communium Capituli, & Prælati ſpectat ad vtrunque ſimul.*

2 *Regulares non ſibi, ſed Monaſterio acquirunt.*

3 *Iuriſdictio conceſſa Prælato in Eccleſia regulari ſæcularizata, cenſetur etiam conceſſa Capitulo, ſi ante ſæcularizationem ſpectabat ad Abbatem, & Conuentum ſimul.*

4 *Collatio beneficiorum, vbi eſt ſimultanea inter Prælatum, & Capitulum; indultum conceſſum Prælato ſuffragatur Capitulo.*

5 *Dictio, ſolus, non ſemper excludit; ſed quandoque includit, quod eſt ſibi connexum: & illuſtratur exemplis.*

6 *Iuriſdictione alicui conceſſa, vt ſolus cognoſcat, cenſetur iuriſdictio alterius, niſi iuriſdictio alteri competeret de conſuetudine: & n. ſeq. Contrarium, n.* 8.

7 *Conſuetudini non cenſetur derogatum, niſi expreſſè dicatur.*

9 *Iuriſdictione alicui taxatiuè conceſſa, non cenſetur ſublata iuriſdictio alterius ſibi connexi.*

10 *Declarans nihil de nouo tradit; ſed declaratum trahitur retrò, & videtur ineſſe à principio actus declarato.*

11 *Declaratio eſt dependens, implicita, & conſequens ad declaratum.*

12 *Verba appoſita, demonſtrationis gratia tantùm, non habentur in conſideratione.*

13 *Iura loquentia de Epiſcopo, & Capitulo, procedunt etiam in Prælato, & Capitulo inferioris Eccleſiæ, quando nulla adeſt ratio differentiæ.*

14 *Fructus Eccleſiæ cathedralis, vel collegiatæ regularis, Sede vacante, ſpectant ad ſucceſſorem.*

15 *Canonici B. Mariæ Villa Bertrandi, Gerundenſis diœceſis, ab immemorabili tempore habent portiones ſeparatas.*

16 *Fructus, Prælato defuncto, ſpectant ad Capitulum, quando bona erant Capituli, & portio ex bonis ipſius Capituli fuit aſſignata Prælato.*

17 *Abbas in arduis non poteſt agere ſine Conuentu.*

18 *Canonici Regulares S. Auguſtini Hiſpaniarum habent ius adminiſtrandi portiones ſeparatas; eorum victui deſtinatas; non tamen ratione dominij, ſed ratione adminiſtrationis, n. 20.*

19 *Canonici Regulares S. Auguſtini nihil differunt à cæteris Regularibus capacibus bonorum in communi.*

DECISIO LXXV.

SAnctæ mem. Clemens VIII. ſuppreſſo Monaſterio Ordinis S. Auguſtini, Eccleſiæ Beatæ Mariæ
Villæ Bertrandi, dictam Eccleſiam in Collegiatam
ſæcularem erexit pro vno Archipresbytero, & tot
Canonicis ſæcularibus, quot anteà exiſtebant Regulares, qui ſimul Capitulum conſtituant; ipſiſque Eccleſiæ ſic in Collegiatam erectæ & inſtitutæ applicauit
fructus menſæ conuentualis, & Officiorum clauſtralium; Archipresbyteratui verò fructus Camerariæ,
& Piattariæ dicti ſuppreſſi Monaſterij, ſubdens *omnia, & ſingula, fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta quæcunque: ita quòd liceat
dictæ Eccleſiæ Archipresbytero, & Capitulo prædictis,
fructuum, prouentuum, iurium, iuriſdictionum, bonorum annexorum, & applicatorum quorumcunque poſſeſſionem ſuæ, & eorum menſa Capitularis, & Archipresbyteralis nominibus, &c. apprehendere.* Anno ſequenti idem Pontifex in erectione Cathedralis Celſonenſis applicauit Dignitatibus illius Abbatiam dictæ Eccleſiæ Villæ Bertrandi; ſed, cùm hæc Eccleſia
haberet diuerſas iuriſdictiones tempore Regularitatis Abbati, & Capitulo ſimul fidelium largitione
tributas, & Dignitates Celſonenſes prætenderent
dictas iuriſdictiones ad ipſas ſpectare, idem Sanctiſſimus Pontifex declarauit, ſuæ intentionis minimè fuiſſe applicare iuriſdictiones dictas Dignitatibus: ac proinde fuit particulariter dubitatum in
hac cauſa, ad quem ſpectaret adminiſtratio iſtarum
iuriſdictionum, aliorùmque bonorum menſæ Conuentualis, necnon dictorum Officiorum Clauſtra-
1 lium, & cùm iſta omnia ſint communia inter Archipresbyterum, & Capitulum, ad eos ſimul ſpectat
dicta adminiſtratio, *cap. Quantò. cap. Ea noſcitur.*
vbi Abb. *num. 4. de his, quæ fiunt à Prælat. ſine conſenſu Capituli.* Lap. *alleg. 31.* & fuit late deductum
in duabus deciſionibus, coram R.P.D. meo Veroſpio, ſub diebus 16. Februarij ſuperioris anni, & 13.
Maij currentis anni; & inde lata fuit ſententia, quam
Domini hodie cenſuerunt eſſe confirmandam.

Et cùm reſpectu bonorum aſſignatorum Capitulo, & Archipresbytero ſimul, nulla adſit difficultas;
punctus quæſtionis ſtat circa iuriſdictionem, quam
etiam cenſuerunt Domini eſſe communem inter Capitulum, & Archipresbyterum: quia cùm Sanctiſſimus Pontifex declarauerit ſuæ intentionis non
fuiſſe, illam applicare Dignitatibus Celſonenſibus;
illa ſpectat ad Capitulum, & Archipresbyterum,
quibus bona menſæ Conuentualis fuerunt applicata. Nam, quicquid dicendum eſſet, an illa fuerit
expreſſa propter verba illa in applicatione bonorum, videlicet, iuriſdictionalium, quæ videntur
reſtricta ad eorundem bonorum iuriſdictionem; nihilominùs, cùm huiuſmodi iuriſdictio eſſet communis inter Abbatem, & Capitulum, nec fuerit
aſſignata dictis Dignitatibus, quibus fuit applicata,
Abbatia remanſit penes menſam conuentualem
aſſignatam dicto Capitulo, & Archipresbytero: quæ
quidem communio ſatis probatur: tum ex eo, quòd
nominatim ex largitione fidelium fuit acquiſita Abbati, & Conuentui: tum etiam ex eo, quia ex tenore antiquæ fundationis debuerunt omnia communia eſſe: de anno enim 1100. fuerunt in hac Eccleſia introducti Clerici Regulares ſecundùm Regulam Sancti Auguſtini, qui viuere ſtuderent, tanquàm nihil habentes, & omnia poſſidentes, ita vt
nullus ex prædictis Clericis aliquid vſurpare, vel iuri ſuo appropriare auderet, quod eſt proprium Re- 2
gularium, cùm non ſibi, ſed Monaſterio acquirant,
Cened. *quæſt. canonic. 20. num. 28. verſ. Quamuis enim.*
qui propriè loquitur de iſtis Canonicis Regularibus
Sancti Auguſtini.

Neque obſtat, quòd Summus Pontifex non ſo- 3
lùm dixit, ſuæ intentionis non fuiſſe iuriſdictionem
applicare Dignitatibus Eccleſiæ Celſonenſis; ſed adiecit, vt illa penes Archipresbyterum remaneret:
quia, cùm (vt dictum eſt) iuriſdictio eſſet communis Abbati, & Conuentui, illa verba non important, quòd iuriſdictio fuerit aſſignata Archipresbytero, cùm nihil fuerit actum inter Capitulum, & Archipresbyterum; ſed inter dictas Dignitates, & Archipresbyterum, in quo ſtat punctus huius dubij:
& propterea illa verba important ſolùm, quòd iuriſdictio non fuerit conceſſa Dignitatibus; non autem
ipſi Archipresbytero, excluſo Capitulo, iuxta notata *in c. Cùm olim. de conſuet.* Vnde, cùm huiuſmodi iuriſdictio ſpectaret ad Capitulum, & Archipresbyterum, quibus fuerat vnita menſa Conuentualis;
& Papa dixerit, iuriſdictionem ſpectare ad Archipresbyterum, non excluſit Capitulum ſibi connexum, vt benè ad propoſitum probat text. *in l. Communem fundum. 10. ff. Quemadm. ſeruit. amitt.* vbi,
ſi communem fundum ego, & pupillus habemus,
licèt vterque non vteremur; tamen propter pupillum, & ego viam retineo, vt per iſtum text. plures
Rota reſoluit, quòd quando collatio præbendarum 4
eſt ſimultanea, indultum conceſſum Epiſcopo ſuffragatur Capitulo, ex quo eſt annexum Epiſcopo,
vt in deciſionibus allegatis *in cauſa Cremonen. Canonicatus*, 26. Aprilis, 1624. coram me.

Neque etiam refragantur alia verba ſequentia: *Sed
eam* (ſcilicet, iuriſdictionem) *pro tempore exiſtenti
Archipresbytero Collegiatæ Eccleſiæ remanere debuiſſe, ac
eidem Archipresbyteratui vnitas, & annexas fuiſſe, &
eſſe, nec non liberum exercitium iuriſdictionis huiuſmodi
ad Archipresbyterum prædictum perpetuis futuris temporibus ſpectare, & pertinere decernimus, & declaramus,*
&c. Quia ex hoc etiam non cenſetur ſublata iuriſdi- 5
ctio Capituli, cùm, vt dictum eſt, hæc verba non
fuerint prolata inter Archipresbyterum, & Capitulum; ſed inter Archipresbyterum, & Dignitates Celſonenſes: & propterea ſunt intelligenda reſpectu Dignitatum Celſonenſium; non autem reſpectu dicti
Capituli, cum quo non agebatur, vt benè per Bald.
in l. 1. num. 4. C. de bonor. poſſeſſ. contra tabul. vbi, ſi tertius inferat moleſtiam Epiſcopo in iuriſdictione, &
Papa dicat: *Solus Epiſcopus procedat.* illa verba intelliguntur reſpectu moleſtantis, non autem reſpectu Capituli connexi Epiſcopo: & ibi etiam notat Iaſ. *num.*
7. vbi, quòd natura termini taxatiui eſt excludere
extranea; cuncta autem pertinentia indulgere. Hinc
etiam, ſi Papa dicat: *Solus Epiſcopus poſſit degradare.*
non tamen excludit Capitulum concurrens in degradatione, ſed alios Epiſcopos, *cap. 1. & ibi* Gloſ. fin. *de
hæreticis, in 6.* Ioan. Monach. *num.* 1. Archid. *num.* 1.
Ioan. Andr. *in princ.* Hinc denique, ſi Papa in Indulto
dicat, quòd ſolus Epiſcopus poſſit prouidere beneficia,

Digitized by Google

cia, ad quæ prouiſus ſolet per electionem aſſumi; non
propterea excluditur Capitulum, ad quod ſpectat ele-
ctio, ſed diſpoſitio intelligitur io præiudicium ipſius
Papæ, Put. *deciſ.* 190.*n.*2.*lib.*3. Germonius *in indultis,*
in §. *Ad beneficia*, *num.* 32. *&* 39.

6 Mihùs etiam refragatur, quòd ſi iuriſdictio datur
alicui, vt ſolus cognoſcat, cenſetur ſublata iuriſdictio
alterius. Beroſ. *conſ.*22.*num.*28. *vol.*1. Rip.*de peſte*, *de*
remediis præſeruatiuis, *num.* 62. Cotta *in memorialibus,*
*verſ.Solus.*Mandoſ.*ad conſilium Romani* 393.*littera B.*
Felin.in *cap.Paſtoralis.num.*2.*limit.* 3.*de offic.Ordin.*qui
7 vnà cum Ripa ſolùm limitat hoc dictum, quando al-
teri competeret iuriſdictio de conſuetudine; non au-
tem de iure communi, ex quo conſuetudini non cen-
ſetur derogatum, niſi expreſsè dicatur: & ſic declarat
text. *in l. Viros. C. de diuerſis officiis, lib.*12. Menoch.
*præſumpt.*18.*n.*14.*lib.*2. vbi dicit, hanc eſſe veram, &
receptam ſententiam.

8 Nam huic fundamento fuit reſponſum, quòd con-
trarium tenent Ang. *in l.* 1. *n.* 1. *C.vbi*, *& apud quem,*
quem ſanè legendum eſſe, vt loquatur negatiuè, quic-
quid aliqui dicant, probat Cott.*loc. citat.in fin.* Dec. *in*
*conſ.*3.*n.*7.*col.*5.*verſ.Supereſt reſpondere.* Iaſ.licèt videa-
tur dubitatiuè loqui *in l. Quod in rerum.*§. *Si quis.poſt.*
*n.*9.*ff.delegat.*1. Decian. *reſponſ.*118.*n.*23.*vol.*3. Gram-
mat.*conſ.*28.*n.*6. Rom.*conſ.*393.*n.*3.*&* 4. Menoch. *de*
arbitrariis, *lib.*5.*q.*80.*num.*8.Sed, quicquid ſit de hac
9 opinione, quatenus opinio affirmatiua eſſet vera, pro-
cedit, quando agitur principaliter inter duos; non au-
tem quando agitur inter duos; & vnus ex illis, ad cu-
ius fauorem diſponitur, habet alium connexum: quia
diſpoſita in illo habent locum etiam ad fauorem con-
nexi. Et ratio differentiæ eſt: quia, quando agitur in-
ter duos ſimpliciter, ſi alius non excluderetur, ſtatu-
tum nihil operaretur, & fruſtrà occuparet membra-
nas, vt dicit Cotta *loco eo modò allegato.* quæ ratio
ceſſat, quando agitur cum tertio: quia etiam, quòd
præſeruetur ius connexo, nihilominùs diſpoſitio ope-
ratur, quia illo tertius excluditur.

Neque eſt verum, quòd in hoc caſu perinde eſt, ac
ſi fuiſſet actum inter Capitulum, & Archipresbyte-
rum ſolum, ex quo Papa declarauit mentem ſuam, &
10 ſic nihil de nouo dedit, ita vt declaratum trahatur re-
trò, & videatur ineſſe à principio actui declarato. Ol-
drad. *conſ.* 263. *n.* 2. *& ſeqq. verſ. Et aduertendum eſt.*
11 vbi inquit, quòd declaratio eſt dependens implicita, &
conſequens ad declaratum. Anchar. *conſ.*7.*n.*3. *& ſeqq.*
verſ. Non obſtat, quòd declaratio. Bellam. *conſ.* 33.*num.*
40.*&* 41.*& num.*39.dicens, quòd non admittit proba-
tionem in contrarium. Rom. *conſ.*482. *num.* 9. vbi
Apoſtill. *in verſ. Emanaſſe allegat concordantes.* Quia
aduertendum eſt, quòd obiectum procederet, ſi decla-
ratio fuiſſet facta ex controuerſia orta inter Archi-
presbyterum, & Capitulum; ſed cùm declaratio fuerit
facta occaſione controuerſiæ inter Archipresbyte-
rum, & Dignitates Celſonenſes, declaratio non debet
nocere Capitulo, cùm illa verba ſint prolata demon-
ſtratiuè ad excluſionem Dignitatum; non autem diſ-
12 poſitiuè ad excluſionem Capituli, cuius reſpectu
propterea illa verba non ſunt conſideranda. Alex. *in*
l. Si idem. §. *vltimo. num.* 4. *ff. de iuriſd. omn. Iudic.*
Tiber.Decian. *conſ.*4.*num.*17.*vol.*3. Ad quod quidem
Capitulum certum eſt ſpectare iuriſdictionem, vnà
cum Archipresbytero, vt *ſuprà* dictum eſt: & in iſtis
terminis non poteſt conſtitui differentia, quando prin-
cipaliter quid diſponitur in præiudicium tertij; &
quando per viam declarationis mentis vſque ab ini-
tio: quia ſemper fit in præiudicium tertij, non autem
13 connexi; & benè applicantur, quæ *ſuprà* dicta fuere de
Epiſcopo, & Capitulo, quæ etiam procedunt in Præ-
lato & Capitulo Eccleſiæ inferioris, cùm nulla inter
iſta, ad propoſitum poſſit afferri ratio differentiæ:
imò eadem eſt ratio, vt fuit dictum coram me *in cau-*
ſa Gerunden. iuriſdictionis, 31. *Ianuarij*, 1614.

Neque tandem obſtat, quòd menſa abbatialis erat 14
diſtincta à menſa conuentuali: quod probatur ex
text. *in cap. Quia ſæpè. de elect. in* 6. & *in Clement. Sta-*
tutum. eod. tit. quibus locis diſponitur, quòd quando
Eccleſia Cathedralis, vel Collegiata eſt regularis, Sede
vacante, fructus debent conſeruari ſucceſſori: & fuit
dictum *in cauſa Salamantin. reſidentiæ*, 12. Decembris,
1578. coram ſanct. mem. Clemente VIII. quod etiam
clarè conſtat in caſu, de quo agitur, ex quo menſa
abbatialis fuit aſſignata Dignitatibus Celſonenſibus:
conuentualis verò Capitulo, & Archipresbytero. Et 15
quòd iſtæ menſæ ſint diſtinctæ, probatur ex eo, quòd
iſti Canonici ab immemorabili tempore habent por-
tiones ſeparatas, vt dicit Petrus Cenedus *d. quæſt.* 20.
num. 5.*poſt med.verſ. Qui modus viuendi.* & Ioan. Trul-
lo *de Canonicis regularib. lib.* 1. *cap.* 11. dicit, quòd viri
nobiles, & literati affectant, & ambiunt habere huiuſ-
modi Canonicatus.

Nam huic obiecto fuit reſpōſum, quòd Abb. *in cap.* 16
Relatum. 2. *de teſtam. num.*10.*verſ. In Gloſ.* & *ibi* etiam
Gloſ. *in ver. vnus*, *ante finem*, tenent, quòd defuncto
Prælato fructus ſpectant ad Capitulum, quando bona
erant Capituli, & portio ex bonis ipſius Capituli fuit
aſſignata Prælato: quod dictum Abbatis non reſpuit
Rota *in dicta cauſa Salamantina*, *coram ſanctæ mem.*
Clemente VIII. cùm in caſu ſuo ad doctrinam Abba-
tis reſponderit, quòd in ipſa fundatione bona Abbati,
& Capitulo fuerunt aſſignata. Sed, quia fortè poſſet
dici, quòd Abb. non loquitur in Collegiata, aut Cathe-
drali regulari, de quibus loquuntur iura *ſuprà* allega-
ta; firmiter fuit reſponſum, quòd diſpoſitio dicto-
rum iurium non tollit, quin bona communia deſi-
nant eſſe talia, etiam quòd, Sede vacante, Capitu-
lum non faciat fructus ſuos, ſed debeant ſucceſſori re-
ſeruari: quia in terminis dictorum iurium, quando
bona ſunt communia, Capitulum ſuccedit in admini-
ſtratione. Archid. *in d. cap. Quia ſæpè. num.* 2. *verſ.*
Et ſecundùm Gemin. num. 6. *verſ. Quæro, an iſte text.*
Franc. *num.* 1. *verſ. In Gloſ.* Et licèt Capitulum non
faciat fructus ſuos, niſi proueniant ex re indiuidua,
vt eſt collatio beneficiorum, Cardin. *in d. Clem. Sta-*
tutum. num. 8. Vital. *num.* 32. qui dicunt, quòd, licèt
Capitulum ratione communionis ſuccedat in admini-
ſtratione; non tamen in dominio fructuum, ſtante
diſpoſitione dictorum iurium. Vnde ſufficit, quòd
bona ſint communia, licèt adminiſtratio ſpectet ad
Abbatem, & fructus debeant ſeruari ſucceſſori, ad
effectum, quòd cùm iuriſdictio non fuerit aſſignata
Dignitatibus Celſonenſibus, remanſerit in hoc caſu
ſuppreſſa Dignitate Abbatiæ, penes Capitulum. Et
hæc eò magis procedunt, cùm agatur de iuriſdictio-
ne; & certum ſit, quòd Abbas in arduis non poteſt 17
agere ſine Conuentu, *cap. Edoceri*, & *ibi* Abb. *num.* 7.
de reſcript. & *in conſ.* 44. *num.* 2. *lib.*2. Feder. de Sen.
*conſ.*123.*num.*2. Rot.*deciſ.*554.*num.*7.*&* 8.*par.*1.*diuerſ.*
& fuit dictum *in hac cauſa*, 13. Maij huius anni, coram
R. P. D. meo Veroſpio.

Et ad id, quod dicebatur, menſas eſſe ſeparatas, ex
quo Canonici habent ſuas portiones. Pro dilucida-
tione huius materiæ fuit conſideratum, quòd Religioſi
aliqui nihil habent, quoad verum dominium, neque
quoad ius adminiſtrandi, nec in particulari, nec in
communi, vt ſunt Fratres Capucini, & de Obſeruan-
tia: alij verò ſunt, qui habent ius adminiſtrandi in com-
muni, & non in particulari, quales ferè ſunt omnes
Religioſi de iure communi: alij verò ſunt, qui ha-
bent ius adminiſtrandi, quæ ſuo victui ſunt deſtina- 18
ta, quales ſunt iſti Canonici regulares Sancti Au-
guſtini

Digitized by Google

guſtini Hiſpaniarum. Nauar. *in cap. Nullam. num.* 31. *verſ.* 12. 18. *q.* 2. Ludouic. Lopez *in Inſtructorio conſcientiæ, par.* 1. *cap.* 154. *verſ. Quartò, adducit.* Petrus Nauarr. *de reſtit. lib.* 3. *cap.* 1. *num.* 164. Cened. *d. q.*
19 *canonica* 20. *num.* 14. qui quidem Canonici regulares non differunt à cæteris Regolaribus capacibus bonorum in communi, quoad ea, quæ communia ſunt omni Religioni, ſicut viuere ſine proprio, abſtinere à negotiationibus, & ab officio aduocandi in cauſis, & huiuſmodi, vt ſunt verba formalia S. Thomæ *opuſcul.* 19. *contra impugnantes Religionem, cap.* 2. *col.* 7. *littera B, verſ. Quod autem obijcitur, fol. mihi* 150. Ioan. Teullus *de Canonicis regularib. lib.* 1. *cap.* 8. *num.* 7. *in fin.* Cened. *loco alleg. num.* 15. *in fin.* Et propterea, li-
20 cèt habeant dictas portiones ſeparatas, non habent tamen ratione dominij, cùm non ſint capaces, ſed ſolùm ratione adminiſtrationis. Nauar. *in d. cap. Nullam.* 18 *quæſt.* 2. *num.* 24. 28. *&* 19. vbi latiſſimè, & per conceſſionem dictarum portionum non conceditur, quòd ipſi habeant aliqua bona ſingulariter quoad dominium, imò neque ad vſum aliter, quàm regula permittit. Petr. Nauar. *d. lib.* 3. *cap.* 1. *num.* 176. *verſ. Alia enim ratione.* ſcilicet, ad victum ſuum, & ad alia opera pia, & remuneratoria, Nauar. *conſ.* 70. *num.* 2. *de Regular. lib.* 3. Sed illæ portiones eis conceduntur de licentia Superioris ex dicta cauſa, ad vſus ſuos pecoliares honeſtos, & neceſſarios, vel conuenientes, & ſunt parati dicta bona dimittere ad libitum Superiorum. Graff. *par.* 1. *lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 55. & *in* 2. *par. lib.* 3. *cap.* 50. *num.* 35. & ſic dominium bonorum remanet ſemper penes ſuperiorem. Petrus Nauar. *loco citato, num.* 170. Ideò non licet dictis Canonicis prædictas portiones, neque alia bona, quoad dominium, obtinere. Nauar. *in cap. Non dicatis.* 12. *q.* 1. *num.* 1. *&* 2. Et Canonicus, qui dicta bona, vel portionem ita poſſidet, vt non ſit animo paratus, etiam ad Superioris nutum relinquere, peccat manifeſtè contra votum ſolemne paupertatis, & tenetur dictam portionem reſtituere, & à ſe omninò abdicare, vt eſt communis ſententia DD. de qua dictus Petrus Nauar. *loco modò allegato, num.* 161. latiſſimè Petrus Cened. *d. q.* 20. *n.* 25. & latè Fr. Ioan. Hieronymus. Cened. *in tractat. Probreza relegioſa, cap.* 49. *per tot.*

Ex quibus, cùm alia benè tollantur ex deciſionibus Domini mei Veroſpij, fuit reſolutum, adminiſtrationem debere eſſe communem quoad iuriſdictiones, & alia bona; ſecùs verò quoad ea, quæ propriè Archipresbytero fuerunt aſſignata, circa quæ nihil prætendit Capitulum, nec loquitur ſententia D. mei Veroſpij: quia ad ipſum ſuum ſpectat adminiſtratio, & ſic iuxta prædicta ſententiam Rotalem eſſe confirmandam, &c.

REVERENDISS. D. COCCINO Decano.

Gerunden. iuriſdictionis, Veneris, 28. Martij, 1631.

ARGVMENTVM

Ex Summarijs colligitur.

SVMMARIVM.

1 *Beneplacitum apoſtolicum præſumitur ex obſeruantia 30. annorum.*
2 *Scripturis magis ſtandum eſt, quàm teſtibus.*
3 *Res iudicata obſtat ſuper eo, de quo fuit facta litis conteſtatio.*
4 *Executio piarum voluntatum ſpectat ad Epiſcopum.*
5 *Iuriſdictio cenſetur conceſſa cumulatiuè, non priuatiuè, niſi conſtet de contraria mente concedentis, num. ſeq.*
7 *Iuriſdictio ſimpliciter conceſſa, cenſetur conceſſa cumulatiuè: ſecùs vbi aliquid fuit detractum Epiſcopo, & num. ſeq.*

DECISIO LXXVI.

VT fuit dictum in deciſione facta 22. Aprilis ſuperioris anni, dubium tunc propoſitum, an, ſcilicet, licentiæ datæ per Epiſcopum beneficiatis, ſe congregandi, eſſent confirmandæ, vel reuocandæ, habet tres inſpectiones. Prima eſt, an dicti beneficiati, qui non conſtituunt Collegium, poſſint ſe congregare ſine licentia Superioris, & cùm indubitata ſit opinio negatiua, ex deductis in illa deciſione, circa hoc hodie nulla fuit excitata difficultas. Secunda inſpectio eſt, an Epiſcopus potuerit concedere dictas licentias. Tertia quatenus non, an confirmatio dictarum licentiarum obtenta à ſanctæ memoriæ Clemente VIII. ſuffragaretur.

Quantum attinet igitur ad ſecundam, & tertiam inſpectionem, de quibus hodie agitur, circa ſecundam inſpectionem non eſt agendum in puncto iuris, an
1 Epiſcopus poſſit concedere huiuſmodi licentias abſque interuentu Capituli: ſed eſt videndum in concreto, an Epiſcopus, vel Abbas debeat concedere huiuſmodi licentiam; & dixerunt Domini ſpectare ad Abbatem ex ſententia arbitrali lata ad fauorem ipſius Abbatis de ann. 1400. iuncta obſeruantia ab anno
1434. vſque ad annum 1578. ex qua obſeruantia tanti 1
temporis, pro qua etiam ſufficerent triginta anni, præſumitur beneplacitum apoſtolicum. Felin. *in cap. Albericus, num.* 3. *&* 4. *de teſtib.* Callad. *deciſ.* 3. *num.* 1. *de procur.* Put. *deciſ.* 355. *num.* 7. *lib.* 2. in correctis cum infinitis, qui poſſent allegari.

Neque eſt verum, quòd contra iſtam ſententiam adeſt res iudicata: nam duæ fuerunt latæ ſententiæ arbitrales, vna de anno 1400. quæ eſt illa, de qua modò dictum fuit: altera de anno 1318. in qua adiudicatur iuriſdictio ciuilis Abbati; criminalis verò Epiſcopo, & res iudicata, quæ prætenditur eſt contra dictum laudum anni 1318. quoad iuriſdictionem ciuilem, & actus, qui cumulantur *in Summario num.* 12. & teſtes, quorum copia data fuit, & de quibus omnibus habetur mentio in prima ſententia, loquuntur de dicta iuriſdictione ciuili, quæ quidem res iudicata, in quibus terminis procedat, & quid contineant dicti actus, & quid deponant teſtes, non firmarunt Domini, ſed ſolùm dixerunt, ſatis eſſe, quòd non tangant præſentem articulum circa conceſſionem licentiæ, & quatenus teſtes aliquid
deponerent, nihil releuarent, cùm magis ſit ſtan- 2
dum ſcripturis, quas affert Abbas, quàm teſtibus, *l. exercendus. C. de fid. inſtrument.*

Non obſtat, quòd Abbas dedit libellum generalem, in quo expoſuit, quòd vigore ſententiæ arbitralis, ipſe, & ſui prædeceſſores fuerunt, & eſt in poſſeſſione, ſeu quaſi, exercendi omnimodam iuriſdictionem ciuilem inter obtinentes dignitates, Canonicatus, & beneficia ſimplicia in Eccleſia Collegiata S. Felicis, & prima ſententia per duas alias confirmata continet, poſt ſententiam arbitralem Epiſcopum pluries cognouiſſe inter Canonicos, & beneficiatos, &c. ideò cùm ſententia fuerit lata ex de-
ductis,

Digitized by Google

ductis, & proſequutis per modum cauſæ, & ſuper dicta cauſa lis fuerit conteſtata, obſtat res iudicata non ſolùm ſuper negotio principali; ſed etiam ſuper cauſa, licet ſecùs eſſet, ſi principaliter pars non fuiſſet proſequuta deducta per modum cauſæ, vt diſtinguendo dicit Calderin. *in conſil. 2. per tot. de re iudic.* Ioan. Andr. *in c. Cum Eccleſia Sutrina. num. 15. & ſeqq. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* Anchar. *conſil. 417. num. 2. verſ. ea autem.* Quia quicquid ſit, an Abbas fuerit proſequutus cauſam deductam in dicto libello, ſcilicet, ſententiam arbitralem, ceſſat omnis difficultas, quia ſententia arbitralis de anno 1400. non fuit deducta, ſed alia de anno 1318. & ex aduerſo oppoſita omnia tendunt ad hanc ſententiam arbitralem de anno 1318. non autem ad aliam de ann. 1400. & pronunciatio principalis fuit,
4 quòd executio piarum voluntatum, tam de iure communi, quàm vigore Concilij Tridentini ſpectat ad Epiſcopum, quod eſt veriſſimum. *Clem. 1. de teſtam §. ſi quis autem per redemptionem. Authen. de Eccleſ. titul.* Seraph. *deciſ. 611. n. 7.* Concil. Trident. *ſeſſ. 25. c. 4. de Reformat.*

5 Minùs obſtat, quòd dicta ſententia arbitralis cenſetur concedere iuriſdictionem cumulatiuè, non autem priuatiuè. Roman. *conſil. 393. n. 1. & ſeqq.* & ibi
6 Addentes. Quia hoc eſt verum, niſi conſtet de contraria mente, vt fuit reſponſum *in cauſa Montis Regalis Iuriſdictionis*, 27. Nouembr. 1606. coram me, de qua quidem contraria mente conſtat in caſu iſto, quia in dicta ſententia dicitur, quòd ſi Abbas denegauerit licentiam, beneficiati poſt duos dies poſſunt recurrere ad Epiſcopum, Vicarium, vel Officialem pro impetranda dicta licentia; ſignum euidens, quòd priuatiuè fuit conceſſa Abbati dicta licentia, cùm reſeruetur recurſus ad Epiſcopum ſolùm in euentum denegationis dictæ licentiæ, & ſic non verſamur in licen-
7 tia ſimpliciter data: quo caſu cenſetur data cumulatiuè, Roman. *vbi ſuprà* Roland. *conſil. 80. per tot. l. 2.* Sed in caſu, quo fuit aliquid detractum Epiſcopo, ex quo ad ipſum ſolum permittitur recurſus poſt duos dies in
8 euentum denegatiuis, quo caſu iuriſdictio cenſetur conceſſa priuatiuè, vt dictum eſt. Roman. *dicto conſil. 393. in fin. verſ. nec dicatur.* vbi alleg. text. quem dicit ſingularem *in l. 1. am Collatores. ad finem. C. de re milit.* & ibi Apoſtilla dat concordantes *in ver. ſingularis.*

Circa tertiam inſpectionem, an confirmatio apoſtolica ſuffragetur, dicendum eſt, quòd non, ex defectu intentionis Summi Pontificis Clem. VIII. cùm ei non fuerit narratum ius Abbatis, & cùm gratia corruat, corruit quoque decretum irritans tanquam acceſſorium, vt latè fuit deductum in alia deciſione, à qua Domini vtraque parte audita cenſuerunt non eſſe recedendum.

Et ita concluſum, &c.

R. P. D. PIROVANO.

Cæſarauguſtana Cameraria, Lunæ, 2. Iunij, 1631.

ARGVMENTVM.

Beneficia regularia exiſtentia in Eccleſia regulari exempta non ſpectant ad collationem Ordinarij, intra cuius diœceſis fines conſiſtunt.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia regularia ſita in Eccleſia regulari exiſtentia intra fines diœceſis ſpectant ad collationem Epiſcopi.*
2 *Collatio beneficij erecti, & dotati ex aliis beneficiis ſpectat ad eum, ad quem ſpectabat collatio priorum beneficiorum.*
3 *Exemptionis priuilegio derogatur iuribus ex diſpoſitione Canonum Ordinario competentibus.*

DECISIO LXXVII.

CEnſuerunt Domini, Paulo non eſſe adiudicandam Camerariam.

Nam, quamuis prætendatur, beneficia regularia in Eccleſia regulari exiſtentia, & regularibus conferenda, & prout eſt beneficium, de quo agitur, eſſe de colla-
tione Ordinarij, tanquàm intra fines diœceſis Cæſar- 1
auguſtanæ conſiſtentia, *c. Si quis Epiſcoporum. 16. q. 2. c. Omnes Baſilicæ. 16. q. 7. & c. Monaſteria. 18. q. 2. c. Cùm non liceat. c. Cùm olim. de præſcript. c. Conſtitutus. & c. Cùm venerabilis. de relig. Domib. c. Abbate. de verbor. ſignif.* Vital. *Clemen. vnica, n. 16. de ſupplen. neglig. Prælat.* Gonzal. *ad reg. 8. gloſ. 23. num. 20.* Ac etiam contendatur, fuiſſe ab Archiepiſcopo erectam, & do-
tatam huiuſmodi Camerariam, de beneficiis non ad 2
collegiatam pertinentibus, ſed alterius Eccleſiæ; de collatione tamen eiuſdem Epiſcopi: quo caſu ſimultaneæ collationi locus eſſe non poſſit, iuxta Caſſad. *deciſ. 22. de præben.* ſed eidem Ordinario dotanti remanſerit vt priùs facultas conferendi, Abb. *in c. Suggeſtum. n. 3. de iurepatr.* Seraph. *dec. 1444. n. 11.* & Rota *dec. 600. n. 3. p. 2. recent.* & *in Callien. iuris conferendi*, 14. Martij, 1621. coram bon. mem. Franciſco Vbaldo.

Attamen, quia collegiata Beatæ Mariæ de Pilar ex litteris Innocentij II. Eugenij III. Alexandri III. Clementis VIII. per Sixtum V. confirmatis probatur exempta, etiam quoad Monaſterium, & illius Prioratum, Dignitates, officia, loca, canonicales portio-
nes, ac beneficia: per priuilegium exemptionis re- 3
manſit derogatum iuri, ex diſpoſitione Canonum Ordinario competenti, *c. Abbate.* vbi Panorm. *n. 3. de verb. ſignif.* Lap. *alleg. 139. n. 7.* Vital. *de ſupplen. neglig. Prælat. in rubr. n. 16.* Gonzal. *ad reg. 8. gloſ. 23. n. 20.* Rota *deciſ. 308. n. 4. par. 1. recen.* & nouiſſimè idem fuit firmatum *in Lauretana iuriſdictionis*, 12. Maij præteriti, coram Domino meo Durano. Vnde ceſſante iure conferendi in Ordinario, meritò fuit dictum, Paulo ab eodem Epiſcopo deducenti ius ſuum, Camerariam non eſſe adiudicandam.

Et ita vtraque parte informante fuit reſolutum.

CORAM EODEM.

In eadem, Veneris, 26. Nouembris, 1632.

ARGVMENTVM.

Confirmatio priuilegij exemptionis facta ex certa ſcientia, quid operetur; & an valeat abſque derogatione regulæ de iure quæſito non tollendo; & alia plura in materia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Exemptione derogatur iuri, Ordinario competenti.*
2 *Confirmatio nihil de nouo tribuit.*
3 *Priuilegia ad futura acquirenda non ſe extendunt.*
4 *Clauſula appoſita in confirmatione, in forma communi.*

ni, nihil plus tribuit, quàm ipſa confirmatio.

5 *Confirmatio non ſuffragatur, ſi non conſtat de priuilegio confirmato: & intelligitur ſaluo iure tertij, & quatenus validum ſit priuilegium: & recipit eandem interpretationem, & obiectiones, quas priuilegium confirmatum.*

6 *Confirmatio ex certa ſcientia non lædit ius alterius, à Papa confirmante ignoratum.*

7 *Confirmatio dicitur ex certa ſcientia, quando in ea inſertus eſt tenor priuilegij confirmati.*

8 *Confirmatio vbi eſt facta ex certa ſcientia, quæ valida erant, approbantur; quæ valida non erant, recipiunt robur ex confirmatione; & quæ nullam habent relationem ad ea, quæ præceſſerunt, de nouo conceduntur.*

9 *Verba*, Perpetuò eximimus, & totaliter liberamus, *ſunt apta comprehendere quodcunque ius.*

10 *Exemptionis gratia, tanquàm de ſui natura præiudicialis, ſuſtinetur abſque derogatione regulæ* de iure quæſ. non tollendo.

11 *Clauſula*, ſublata, *operatur, vt dari non poſſit de ſubreptione, abſque oris aperitione.*

12 *Clauſula*, ſalua canonica iuſtitia Epiſcopi, *præſeruat ius Epiſcopi in materiis compatibilibus; ſed non tollit expreſsè conceſſa.*

13 *Priuilegia non ſe extendunt ad poſtmodum erigenda.*

14 *Proœmium declarat mentem concedentis.*

15 *Vicarius de iure non habet facultatem conferendi.*

16 *Dictio*, Omnis, *eſt vniuerſalis, & nihil excludit.*

17 *Totum, ſiue vniuerſale, ſiue generale, ſiue integrale, ſemper infert in quamlibet ſuam partem.*

18 *Beneficia in Collegiatis ſunt de ſimultanea collatione Prælati, & Canonicorum. Limita, vt num. 20.*

19 *Beneficia in Eccleſiis Canonicorum regularium de iure ſunt de ſimultanea collatione Prælati, & Capituli.*

21 *Beneficia in Collegiata præſumuntur dotata de bonis propriis ipſius Collegiatæ.*

22 *Enunciatiuæ in Bullis antiquiſſimis probant, etiam quòd emanauerint ad ſupplicationem partium.*

23 *Dominium probatur ex priuilegio Papæ, in quo ſit ſpecialis mentio locorum.*

24 *Dominij translatio fieri non poteſt ab eo, qui dominium non habet.*

25 *Verba*, Aſſigno, & Concedo, *ſignificant dominium in transferente.*

26 *Beneficia ſine authoritate Ordinarij, & dotis aſſignatione erigi non poſſunt.*

27 *Dos beneficio præſumitur conſtituta ab eo, qui tenebatur dotare.*

28 *Obſeruantia debet probari in ſpecie, nec ſufficit generica.*

DECISIO LXXVIII.

CEnſuerunt Domini, ſtandum eſſe in deciſis 2. Iunij, 1631. Quia nedum Cameraria, de qua agitur, eſt exempta à iuriſdictione Ordinarij, vigore litterarum Sixti V. ſed vlterius: quia pertinentia collanonis ad eundem non ſpectat, cùm non probetur, beneficium fuiſſe dotatum de aliis bonis, ſeu beneficiis, quàm ad collegiatam ſpectantibus.

Verba enim Bullæ Sixti ſunt ampliſſima. Nam, poſtquàm idem Pontifex litteras Apoſt. Clementis VII. inſertas, ac aliorum Pontificum, Monaſterio, Priori, & Conuentui conceſſas, authoritate apoſt. approbauit, confirmauit, & innouauit; ac omnes, & ſingulos, tam iuris, quàm facti defectus (ſi qui interuenerint) ſupplendo, decreuit, illas perpetuò valere, & tenere, & inuiolabiliter, ac perpetuò obſeruari debere; & poſt ſuppreſſionem litis, tunc inter Collegiatam, & Archiepiſcopum Cæſarauguſtanum in Rota vertentis addidit ſequentia verba: *Vlterius pro potiori cautela, & ſuffragio Monaſterium B. Mariæ, & Eccleſiam huiuſmodi, ac illius Prioratum, Dignitates, Officia, necnon ſingula loca, & canonicales portiones, ac beneficia, omniáque, ac ſingula caſtra, terras, res, & bona quæcunque ſimiliter præſentia & futura; ac Priorem, & Canonicos, necnon Camerarium, Capellanúmque Regium nuncupatum, omnes, & quoſcunque Clericos, etiam ſæculares, obtinentes in titulum, vel commendam quaſcunque Dignitates, & Officia regularia ipſius Monaſterij B. Mariæ, ab omni iuriſdictione, dominio, & ſuperioritate, viſitatione, correctione, authoritate, & poteſtate prædicti moderni, & quorumcunque Archiepiſcoporum Cæſarauguſtanorum, pro tempore exiſtentium, ſuorúmque Vicariorum, & Officialium perpetuò eximimus, & totaliter liberamus.*

Ex quibus verbis, cùm apertè legatur, Cameraria perpetuò exempta, & totaliter liberata à iuriſdictione, & imperio Archiepiſcopi, ſemper remanet derogatum iuri, Ordinario competenti, *c. Abbate.* vbi Panor. *num.* 3. Lap. *alleg.* 315. *num.* 7. Vital. *de ſupplen. neglig. Prælat. in rubr. num.* 16. Selua *de benef. p.* 2. *q.* 22. *n.* 45. Gonzal. *ſuper reg.* 8. *gloſ.* 23. *num.* 20. Rota *in Ferrarien. Prioratus*, quæ eſt *deciſ.* 308. *num.* 4. *par.* 1. *recent.* 1

Non obſtat, quòd approbatio, confirmatio, & innouatio facta per Clementem, quoad litteras Innocentij, Eugenij, & Alexandri nihil plùs tribuat, quàm quòd in eiſdem litteris datum fuit, Caſtad. *deciſ. vnica, num.* 2. *de confirm. vtil. vel inutil.* Rota *deciſ.* 702. *num.* 6. *p.* 1. *diuerſ. &* 229. *num.* 11. *p.* 2. *recen.* Dec. *conſ.* 341. *num.* 7. dicens, confirmationem ſemper præſupponere, aliquid priùs eſſe, quod confirmetur: ſed in eorum litteris non contineri exemptionem Camerariæ, neque potuiſſe contineri, dum non eſſet tunc erecta, ex quo priuilegia ad futura acquirenda non ſe extendunt. Hoſtien. & Ioan. Andr. *in cap. Cum capella. de priuileg.* clauſulam verò: *Et pro potiori cautela.* inſertam in eiſdem litteris Clementis poſt approbationem, confirmationem, & innouationem litterarum Pontificum prædeceſſorum, in qua eximitur Cameraria, de qua agitur, appoſitam fuiſſe ad partis ſupplicationem, abſque cauſæ cognitione, & Pontificis certa ſcientia, quæ pariter nihil plus tribuit, quàm ipſa confirmatio, in ordine ad confirmatum, Caſtad. *ead. deciſ.* 1. *de confirm. vtil.* Beltran. *conſ.* 181. *n.* 6. *lib.* 5. *part.* 3. affirmans, nouam conceſſionem in conceſſione priuilegij non ſuffragari, ſi non conſtet de priuilegio confirmato; & intelligitur, ſaluo iure tertij; & quatenus valida ſit, & recipit eandem interpretationem, & obiectiones, quas ipſa confirmatio, vt dicitur reſolutum *in cauſa Mediolanen. decurſus aquarum*, 28. Aprilis, 1581. coram PP. Clem. VIII. & *in Tiraſonen. iuriſdictionis de Tudela*, 1. Aprilis, 1587. & *in alia Tiraſonen.* 26. Iunij, 1595. coram Card. Blanchetto: vltimam verò Sixti confirmationem, etiam cum clauſula, *pro potiori cautela, & priuilegio*, quamuis ex certa ſcientia propter inſertionem tenoris litterarum Clementis VII. dicebatur, non plùs operari, quàm Clementis confirmationem, in forma communi emanatam, propter ius ſpeciale conferendi Archiepiſcoporum, ab vtroque Pontifice ignoratum, Alex. *conſ.* 122. *num.* 21. *lib.* 4. Rota *deciſ.* 535. *num.* 9. *p.* 2. *recen.* Caſtr. *conſ.* 84. *num.* 5. & 230. *num.* 3. *p.* 2. Creſc. *deciſ.* 9 *num.* 4 *de priuil.* Put. *deciſ.* 26. *de præben.* quod dicebatur tolli non poſſe abſque derogatione regulæ *de iure quæſito non tollendo.*

Quia reſtringendo difficultatem ad Breue Sixti, fuit pro indubitato præſuppoſitum, illud emanaſſe ex certa ſcientia propter inſertionem tenoris litterarum Clementis, 7

Clementis, Gloſ. *in c. Paſtoralis. §. Præterea, in ver-*
bo, ex certa ſcientia, de offic. delg. Dec. *in c. Porrecta.*
n.15.de confirm.vtil.vel inutil. Gabr. *conſ.183. n.14. lib.*
2. Surd. *conſ.*419. *num.*14. *&* 25. & plenè fuit hæc
concluſio comprobata *in cauſa Toletana admiſſionis ad*
8 *habitum, quæ eſt* 192.*n.*3.*par.*1.*recent.* Et quando agi-
tur de confirmatione ex certa ſcientia, quæ value-
runt, approbantur: quæ valida non ſunt, recipiunt ro-
bur ex confirmatione: & quæ nullam habent relatio-
nem ad ea, quæ præceſſerunt, de nouo conceduntur:
ita magiſtraliter declarat Dec. *conſ.*341. *n.*7. Quod
tamen priùs in ſubſtantia ita magiſtraliter declarat
Dec. *conſ.*341.*n.*7. Quod tamen priùs in ſubſtantia
fuit dictum per Rotam penes Caſſad. *d. deciſ. vnica,*
de confirm. vtil. vel inutil. & nunc abſque vlla hæſita-
tione pro indubitato admittitur. Seraph. *deciſ.*1432.
*n.*1. *& in ead. deciſ.* 192. *n.*2.*p.*1.*recen.* In præſenti au-
tem quoad priuilegia trium Pontificum intrat appro-
batio: quia de illis conſtat. Exemptio Camerariæ
conceſſa per Clementem VII. in forma communi, vti
inualida recipit robur à confirmatione Sixti: cætera
autem reſpectu temporalis conceſſionis ad vitam tunc
Archiepiſcopi Cæſarauguſtani, *& in poſterum, & in*
perpetuum, erit noua conceſſio, dum ſimilis non re-
pertur, ad quam poſſit haberi relatio.

Neque mouere debet differentia iuris competen-
tis de iure ſpeciali, vel de iure communi, quod dice-
batur in Archiepiſcopis quæſitum ante conceſſionem
Sixti, & potuiſſe ab eo ignorari, vt propterea abſque
derogatione regulæ defendi non poſſit. Quia de ab-
ſoluta, & determinata voluntate Papæ eximendi
Camerariam à iuriſdictione Archiepiſcoporum patet
9 ex illis verbis: *Perpetuò eximimus, & totaliter libera-*
mus. quæ ſunt apta comprehendere quodcunque ius
Archiepiſcopis competens, Gemin. *conſ.*72. *in princ.*
10 Vital. *clem.*1. *de cenſib.* Et eo caſu, gratia exemptio-
nis cùm ſit de ſui natura præiudicialis, dum Papa in-
telligit totale præiudicium, ſemper ſuſtinetur abſque
derogatione regulæ. Dec. *conſ.*123. *n.*7. Caſſad *de pri-*
*uil. deciſ.*1. Seraph. *deciſ.* 762. *n.*4. Rota *deciſ.*240.
*num.*22. *p.*1. *diuerſ.* Et cum hac diſtinctione Domini
tranſierunt *in Audrien. decimarum*, 14. Decembris,
1607. coram bon. mem. Patriarcha Manzanedo, *in*
Albanen. beneficiorum, 27. Iunij, 1614. coram me, &
in Bononien. vſusfruct. 23. Maij, 16 5. coram D. meo
11 Decano. Et quod magis eſt, hodie dari non poteſt
de ſubreptione, aut defectu voluntatis abſque oris
apertitione: quia in conceſſione fuit derogatum, &
ſublata facultas contrarium dicendi, aut opponendi,
& interpretandi. Caputaq. *dec.*134. *num* 4. *p.*3. Put.
*deciſ.*50. *num.*5. *lib.*1. *&* 377. *in fine lib.*3. Seraph. *de-*
*ciſ.*351. *&* 764. *num.*1.

12 Clauſulæ autem, quæ leguntur in conceſſionibus
trium Pontificum, videlicet: *Salua canonica iuſtitia*
Epiſcopi Cæſarauguſtani. deſeruire non poſſunt ad
conſeruationem iuris conferendi Camerariam. Nam,
quicquid ſit de interpretatione prædictorum verbo-
rum, quando materiæ ſunt compatibiles cum expreſ-
ſis in conceſſione; non autem vt tollant expreſsè
conceſſa, vt in præſenti legitur de Cameraria, Ol-
drad. *conſ.* 330. *in fine*, Paril. *conſ.*70. *num.* 12. *lib.*1.
Put. *deciſ.*183.*lib.*3. Menoch. *conſ.*2. *num.*57. Attamen
ex alio non ſuffragantur: quia Cameraria, tanquàm
fundata de anno 1195. vt partes admittunt, non præ-
ſeruatur ex clauſulis anteriorum conceſſionum, quæ
13 non ſe extendunt ad poſtmodum erigenda. Hoſtien.
*in c. Cum capella. n.*5. *de priuil.* & *ibidem* Ioan. Andr.
*n.*5. Abbas *n.*5. & Cardin. *n.*1. Alex. *conſ.*178. *lib.*2. vbi
*ſub num.*15. admittit concluſionem, quando agitur de
præiudicio tertij.

Et eò minùs releuat ponderatio, quòd huiuſmodi
exemptio reſtringatur ad iuriſdictionem contentio-
ſam, non autem ad voluntariam, prout eſt ius confe-
rendi propter verba prooemij, in quo mentio fit ſolùm
de iuriſdictione exercendi in Monaſterium, caſtra,
terras homines: ex quo facilè deſumitur voluntas, & 14
propoſitum concedentis, Decian. *conſ.* 30. *n* 9. *lib.*3.
Menoch. *præſum.*2.*n.*4.*lib.*6. ac etiã propter eorundem
verborum directionem in perſonas, nempe, Vicarios,
non habentes in iure facultatem conferendi, *c. fin. de* 15
off. Vic. in 6. Gonzal. *ad reg.* 8. *gloſ.*5. §. 3. *n.*25. cum aliis.

Quia verba ampliſſima litterarum, tam Clementis,
quàm Sixti in primis litteris, ibi: *Ab omni iuriſdictione,*
dominio, & ſuperioritate penitùs, & omninò eximimus, &
liberamus. & in ſecundis ibi: *Ab omni iuriſdictione, do-*
minio, & ſuperioritate omninò, & perpetuò eximimus, &
totaliter liberamus. non patiuntur huiuſmodi reſtri-
ctionem, aut limitationem: dum non eſſet omnis iu-
riſdictio omninò, & totaliter ſublata, ſi remaneret vo-
luntaria, pertinens ad ius conferendi reſeruata. Nam, 16
ſi de omni iuriſdictione agatur, illa dictio, *omni*, eſt
vniuerſalis, & nihil excludit. *l.*1. vbi omnes, *ff. de leg.*1.
Dec. *conſ.*597. *n.*1. dicens, quòd ſi quid non includere-
tur, non eſſet verum dicere, quòd omnia veniant, Surd.
latiſſimè cumulans, *conſ.*73. *n.*61. *& ſeq.*

Et ſimiliter, ſi totaliter debet Collegiata eſſe 17
exempta, & liberata, ſiue totum ſit vniuerſale, ſiue ge-
nerale, ſiue integrale; ſemper infert in quamlibet ſuam
partem; Gloſ. *in §.*1. *Inſt. de ſociet.* quæ de iſta dictio-
ne loquitur: & *in l. Lucius. ff. de fund. inſtrum.* Surd. *dec.*
78. *n.*12 Cuman. *conſ.*100. *in fine*, Natt. *conſ.*160. *n.*30.
*lib.*1. Bertaz. *de clauſ. inſtr. clauſ.*57. Conat *variar. lib.*1.
*cap.*2. *n.*5. Nec ratione adiuncti, videlicet, *Vicariorum*,
mutant naturam: quia priùs de Archiepiſcopis haben-
tibus facultatem conferendi facta eſt mentio: & dein-
de de Vicariis, ad quos facultas prædicta per mandata
ſpecialia tranſire poterat, vt pleniùs Collegiatæ eſſet
cõſultum.

Secundò principaliter Collegiata huiuſmodi fundat 18
intentionem ſuam in iuris diſpoſitione. Quia in Col-
legiatis Ordinarius non cõfert: ſed vacantia ſunt de ſi-
multanea collatione Prælati, & Canonicorum, Caſſ. *d.*
*deciſ.*22. *de preben. n.*3. Biſign. *deciſ* 8. *eod. tit.* Rota *deciſ.*
4. *de conceſſ. præben. in nou.* Put. *deciſ.*130. *lib.*1. *in nouis.*
Moẽd. *deciſ.*27. *de præb.* Selua *de beneſ. p.*2. *q.*22. & idẽ
fuit reſolutum *in cauſa Cæſarauguſtana Canonicatus*,
18 Aprilis, 1603 corã Epiſcopo Attrebaten. & pleniùs
in Gerunden. Iuris conferendi, 11. Martij, 1630. corã D.
meo Queipo. Et eò clariùs, quia verſamur in Eccleſia
Canonicorum regularium S. Auguſtini, propter Bullã
Benedicti XII. in nouo Bullario, *tom.*1. *fol.*197 in qua
expreſsè diſponitur, quòd collatio ſit ſimultanea inter 19
Prælatum, & Canonicos: & conuenit cum ſimili diſpo-
ſitione iuris, *c. finali, de regular. in* 6 Abbas *in c. Ea no-*
*ſcitur. n.*4. *de his, quæ fiunt à Prælat. ſine conſenſu Capit.*
Selu *ead. q.*22 *n.*45. Gonzal. *gloſ.* 7. *n.* 7.

Non obſtat, quòd ab eadem concluſione commu- 20
niter recedatur, quando beneficium in Collegiata do-
tatum fuit de beneficiis ad Collegiatam non perti-
nentibus, ſed ad aliam Eccleſiam prout dicitur in præ-
ſenti probari: vt tunc Ordinario dotanti, vt priùs, re-
maneat facultas conferendi. Abb. *in c. Suggeſtum. n.*3.
de iurepatronatus. Rota *deciſ.* 600 *n.*3. *p.*1 *t.*2. *recent.* &
idem videtur firmatum *in Callien. Iuriſconferendi* 14.
Maij, 1621. coram bon. mem Franciſco Vbaldo.

Quia concluſio eſt vera: ſed probatio dominij defi- 21
cit. Nam, ſi de iure contendatur, vrget præſumptio
contra Archiepiſcopum: quia in Collegiata præſumun-
tur beneficia dotata de bonis propriis collegiatæ. Ab-
bas *in c. Cum Eccleſia Vulterana. n.*3. *de elect.* Put. *deciſ.*
313. *num.*3. *lib.*3. *in nou.* Caputaq. *deciſ.* 216. *par.* 2.
Selua *de beneſ. quæſt.* 22. *num.* 13. *par.*2.

Si verò agatur de directa probatione dominij, quòd bona aſſignata non pertinerent ad Collegiatam: & neque hoc iuſtificatur: ſed potiùs contrarium, quoad Eccleſiam de Magallon. & Borata, apparet de anteriori dominio Collegiatæ ex duabus enunciatiuis antiquiſ-
42 ſimis, quæ leguntur in duobus indultis Alexandri III. vſque de anno 1171. & 1179. quæ in antiquiſſimis ſolent probare, etiam quòd emanauerint ad ſupplicatio-
23 nem partis per illa verba: *Veſtris ſupplicationibus inclinati*. Nam, quando Papa narrat bona, quæ ſub protectione Sedis apoſtolicæ ſuſcipere intendit, ſubdendo: *Quæ duximus exprimenda vocabulis*. Quanuis Franc. *in c. Si Papa. n. 4. de priuil. in 6.* & Put. *deciſ. 427. lib. 2.* dubitauerint de releuantia huius probationis: attamen veriorem Rota ſemper ſequuta eſt; *in Spoletana bonorum*, 13. Iunij, 1608. coram Card. Marcomontio: & priùs *in eadem cauſa coram Penia*, quæ eſt 142. & 145. *par. 4. diuerſ.* & pleniùs *in Theatina iuriſdictionis*, 405. *& 683. par. 1. recent.* in quibus ponderatur illa clauſula: *Quæ duximus exprimenda vocabulis*.

Hæreditates verò, quæ aſſignantur vltra dictas duas Eccleſias, cum ſuis pertinentiis, pariter non apparent de dominio Archiepiſcopi, niſi probetur, eaſdem fuiſſe priùs in dominio eiuſdem, propter effectum transla-
24 tionis dominij, qui cauſari non poteſt ab eo, qui illud non habet, *l. Cum res. C. de probat. l. non eſt nouum, ff. de acquir. rerum domin.* Specul. *in titulo de act. ſeu petit. §. Sequitur, n. 25.* Afflict. *deciſ. 40. n. 3.* Surd. *deciſ. 122. n. 4.*

Denium, ſi fundamentum deſumatur ex ipſa erectione huius Camerariæ, facta per Raymundum Epiſcopum Cæſarauguſtanum de anno 1195. in qua le-
25 guntur verba: *Aſſigno, & in perpetuum valere concedo*: inferentia dominij ſignificationem in transferente, Dec. *conſ. 640. n. 6.* Pariſ. *conſ. 33. n. 16. lib. 3.* qui loquuntur de verbo, *aſſigno*; & Menoch. *conſ. 191. n. 8.* & *præſump. 34. n. 31. lib. 3.* idem affirmans de verbo, *concedo*; facilè corruit, ſi attenditur, quòd Epiſcopus interuenit
26 ad authorizandam erectionem; non autem ad ſimpliciter conſignandam dotem, ex qua iuſpatronatus acquiratur: beneficia enim ſine authoritate Ordinarij, & dotis aſſignatione erigi non poſſunt, *cap. Nemo*, vbi Gloſ. *in verbo, Venidt*, & *c. Nullus. de conſecrat. diſt. 1.* Calderin. *conſ. vltimo, de iurepatronatus*, Rocchus *eodem titulo, in verbo, Pro eo, quòd de Diœceſani conſenſu*. Et eo
27 caſu dos cenſetur conſtituta ab eo, qui tenebatur, nempe, ab Eccleſia collegiata, quæ petebat erectionem, Alciat. *reg. 1. præſumpt. 50.* & Menoch. *præſum. 18. n. 8. lib. 1.* Et hæc ipſa præſumptio iuuatur aliis adminiculis, *ſuprà* relatis reſpectu Eccleſiarum de Magallon, & Borata.

Neque contraria præſumptio poteſt defendi pró Ordinario, ex obſeruantia ſubſequuta. Nam collatio-
28 nes datæ in Summario Pauli, vel ſunt de aliis beneficiis; & obſeruantia non ſuffragatur, quia debet probari in ſpecie de Cameraria; non autem de aliis in genere. Rolan. *conſ. 80. n. 10. lib. 1.* Becc. *conſ. 96. n. 7.* Surd. *conſ. 354. n. 26.* Aut ſunt de eadem Cameraria, prout dantur, vna, ſcilicet, de anno 1534. & aliæ duæ de anno 1557. Et iſtæ vltimæ Lupi, & Ferdinandi Archiepiſcoporum non ſunt productæ in forma probanti, neque effectuatæ. Prima verò, quæ fuit Franciſci Archiepiſcopi, non ſufficit: quia aliæ contrariæ ſuperuenerunt. Ac demum, ſi quid roboris inferret, id totum fuit ſublatum per exemptionem Sixti V. ſubſequutam: à qua vſque in præſentem diem non dantur collationes de hac Cameraria factæ per Archiepiſcopos, quæ effectuatæ, & validæ ſint.

Et ita, vtraque parte informante, fuit reſolutum.

R. P. D. PIROVANO.

Cæſarauguſtana Camerariæ, Lunæ, 9. Maij, 1633.

ARGVMENTVM.

Plura traduntur in materia exemptionis, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio perſonalis non extenditur ad realem.*
2 *Expreſſio verbis generalibus facta idem operatur, ac expreſſio ſpecialis, & indiuidua.*
3 *Enunciatiua antiquiſſima in priuilegio, in quo fit ſpecialis mentio locorum, probant dominium.*
4 *Beneficia in Collegiatis præſumuntur dotata de bonis propriis eiuſdem Eccleſiæ.*
5 *Alimenta præſumuntur præſtita ab eo, qui tenebatur præſtare.*
6 *Probatio plena, & concludens requiritur contra eum, qui ium fundauit intentionem ſuam.*
7 *Enunciatiua antiquiſſima probant famam, & ex fama dominium, niſi ſint contraria, & n. ſeq.*
9 *Scripturæ inter ſe diuerſa fidem ſibi adinuicem derogant, ſiue ab vno, ſiue a pluribus producantur.*
10 *Scripturæ productæ à diuerſis, ſi ſint compatibiles, ſtatur cuique in ſuis terminis.*
11 *Bullæ poſteriores prioribus derogant.*
12 *Obſeruantia debet probari in ſpecie ſuper re, de qua agitur, nec ſufficit generica.*

DECISIO LXXIX.

Domini iam reſoluta ſub die 2. Iunij, 1631. & 26. Nouembris, 1632. confirmarunt ex eiſdem rationibus, & fundamentis, reſpectiuè ad vtramque partem, exemptionis, ſcilicet, & dotationis de beneficiis, & bonis ad Collegiatam ſpectantibus. Quibus non obſtant, quæ hodie in contrarium fuerunt replicata.

Non enim releuant, quæ ad limitandam ampliſſimam exemptionem, tam reſpectu perſonarum, quàm bonorum, officiorum, & beneficiorum ponderata fuerunt. Quia, cùm ſint eadem deducta in anteriori diſputatione, ex reſponſionibus deciſionum fuit illis ſatisfactum. Nec vim facit, quòd in vtriuſque literis, tam Clementis VII. quàm Sixti V. non fuerit facta mentio de Cameraria; ſed de Camerario, ita vt de perſonali exemptione, ſcilicet, Camerarij non ſit facienda extenſio ad realem, nempe, Camerariam, *cap. Per exemptionem. §. Verùm de priuil. in 6.* vbi Gemin. & Franc. Rota *deciſ. 156 num. 6. part. 1. recen.* Quia exceptio benè procederet, niſi aliunde Cameraria probaretur 1
exempta: ſed in ampliſſima exemptione legitur comprehenſa; ergo facillimè euitatur obiectum. Nam & Clemens, & Sixtus exemerunt Monaſterium, Eccleſiam, Dignitates, Officia, canonicales portiones, ac beneficia, perſonas, & loca ab omni iuriſdictione, dominio, & ſuperioritate omninò, totaliter, & perpetuò, vt in ſecunda deciſione cauſæ. *verſ. Quia verba ampliſſima.* fuit ponderatum. Vnde, ſiue Cameraria ſit dignitas, ſiue beneficium, ſiue officium; rurſus, ſiue beneficium collatiuum, & perpetuum, ſiuè manuale; ſemper in verbis legitur comprehenſa Cameraria.
Quia genus quamlibet ſpeciem ſub ſe contentam 2
amplectitur: & eodem modo dicitur expreſſum id,

quod

Digitized by Google

quod verbis generalibus exprimitur, ac ſi ſpecialiter, & in indiuiduo fuiſſet expreſſum, Bart. *in l. In principio, ff. de vulgar.* Ripa poſt Iaſ. *ibidem, n. 49. 67. & 75.* latiſſimè Menoch. *conſ. 287. n. 7. & ſeq.* declarans, & comprobans hanc concluſionem.

Similiter, neque obſtant, quæ de nouo adducuntur ad reprobandam ſecundam partem deciſionis ex eo, quòd Cameraria fuerit dotata de bonis ad Ordinarium, non autem ad Collegiatam ſpectantibus. Et probari dicebatur: quia Eccleſiæ de Magallon, & Borata ſuberant Epiſcopo, prout enunciantur in litteris Eugenij III. ſub data menſis Auguſti, 1147. Adriani IV.
3 menſe Iulij, 1158. Alexandri III. menſe Februarij, 1171. quæ enunciatiuæ antiquiſſimæ ſolent probare, quando ſunt ipſius Papæ per verba: *Duximus exprimenda vocabulis.* vt *in Theatina iuriſdictionis*, & aliis in ſecunda deciſione allegatis prò Collegiata, ad probandum ſimile dominium Collegiatæ.

4 Quia deciſio ſecunda fundat ſe principaliter in diſpoſitione iuris, quòd in collegiatis beneficia præſumuntur dotata de bonis propriis eiuſdem Eccleſiæ. Abb. *in cap. Cùm Eccleſia Vulterana. num. 8. de elect.* Put. *deciſ. 314. n. 3. lib. 2. in nou.* Caputaq. *deciſ. 226. part. 2.* Selua *de benef. qu. 22. n. 13. par. 2.* Et eò magis, cùm agatur de erectione officij, aut beneficij pro veſtiario
5 Canonicorum: pro quorum indigentiis Collegiata, non autem Eccleſia cathedralis tenetur prouidere: & tunc datum cenſeatur ab eo, qui tenebatur dare. Alciat. *de præſum. reg. 1. præſum. 50. num. 1.* Surd *de alim. tit. 6. qu. vlt. num. 15.* Si igitur prætendatur dotatio de
6 bonis, non pertinentibus ad Collegiatam, huiuſmodi probatio debet eſſe plena, & concludens contra eum, qui iam fundauit intentionem ſuam. Ægid. *deciſ. 563.* Rota *deciſ. 628. num. 3. part. 1. diuerſ.* Seraph. *deciſ. 332. num. 2.* Gail. *lib. 3. obſeru. 13 num. 5.* Sed talis non affertur: quia Bullæ Eugenij, Adriani, & Alexandri non ſunt productæ: & adhuc ſi productæ eſſent, non releuarent, ex quo pro Collegiata dantur indulta eiuſdem Alexandri de eodem anno 1171. menſis Aprilis, & 1179. eiuſdem menſis: in quibus contrarium enunciatur, nempe, Eccleſias de Magallon, &
7 de Borata, eſſe de dominio Collegiatæ. Vnde, quanuis antiquiſſimæ aptæ ſint ad probandam famam, & ex fama dominium, Caſſad. *deciſ. 2. num. 2. de probat.*
8 & *deciſ. 472. num. 1. part. 1. recen.* attamen, quando ſunt contrariæ, ad inuicem eliduntur, & obſcurantur: ita vt vna fama deſtruat aliam. Bart. *in l. Si poteſt. num. 23. ff. de acquir. hered.* Dec. *in cap. 1. num. 2. de appell.* Rota *deciſ. 160. num. 12. part. 1. rec.* Et quando ſcripturæ ſunt
9 diuerſæ, fidem eodem modo ſibi ad inuicem derogant, *l. Scriptura. C. de fid. inſtrum.* Alex. *conſ. 70. num. 5. lib. 1.* Beroſ. *conſ. 1. num. 36. vol. 1.* Surd. *conſ. 141. num. 4. lib. 1.* idem affirmans, ſiue ab vno, ſiue à pluribus producantur.

Et nihilominùs, quia indulta Alexandri, producta per Collegiatam, ſunt compatibilia cum Bullis Euge-
10 nij, Adriani, & eiuſdem Alexandri: adhuc cuique ſtatur in ſuis terminis, & pro maiori probatione Collegiatæ deſeruire poſſunt, Salic. *in d. l. Scriptura. num. 4. C. de fide inſtrum.* Surd. *d. conſ. 141. num. 5.* Et aliis omiſſis, compatibilitas ſatis colligitur ex eo, quòd Eccleſia Cæſarauguſtana potuit recipi ſub protectione B. Petri, cum vniuerſis ſuis, & Eccleſiarum ſuæ Diœceſis bonis: & tamen ex alia ſubſequenti exemptione ſuſcipi etiam potuit Collegiata B. Mariæ del Pilar, cum omnibus ſuis bonis ſub protectione B. Petri. Et prout indulta Alexandri III. tanquàm poſteriora datæ tam
11 eiuſdem anni 1171. quàm ex alia de anno 1179. hanc de iure recipiunt interpretationem, vt prioribus derogatum fuerit, *l. Vnic. §. Pactus ne peteret. ff. de pact. l. Pacta nouiſſima. C. eod. tit. de pact. l. Cum plures. §. Locator horrei. ff. locati.* Surd. *conſ. 145. num. 24. vol. 1.*

Demum non obſtat obſeruantia ex collationibus, quæ dantur in ſummariis Pauli. Quia deciſio ſecunda remouet obiectum, diſtinguendo, quòd aut agitur de collationibus aliorum beneficiorum, & obſeruantia ſuffragari non poteſt: quia debet probari in ſpecie de 12
Cameraria, non autem de aliis in genere, Surd. *conſ. 354. n. 26.* cum aliis, in eadem deciſione allegatis. Aut reſpiciunt eandem Camerariam, & ex illis duæ ſunt remotiſſimæ, & non effectuatæ; altera verò non ſufficit; & vlteriùs fuit ſublata per exemptionem Sixti V. Quę propterea deſeruire non poteſt ad comprobandam dotationem factam ab ipſo Archiepiſcopo, quanuis non euenerit caſus nouæ collationis poſt conceſſam exemptionem, ex quo ante illam ius Ordinarij probatum non erat.

Et ita, &c.

REVERENDIS. D. PATRIARCHA Manzanedo.

Cæſarauguſtana iuriſdictionis, Mercurij, 28. Iunij, 1623.

ARGVMENTVM.

Beneficiati, & Clerici B. Mariæ del Pilar, habitantes extra Clauſtra, ſubduntur iuriſdictioni Archiepiſcopi Cæſarauguſtani, qui eſt illorum Iudex competens, etiam pro delictis commiſſis in loco exempto.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarius ratione originis, & domicilij, ſemper eſt Iudex competens pro delictis commiſſis in loco exempto.*

2 *Subditus non poteſt excipere, delictum fuiſſe commiſſum in loco exempto, aduerſus intentionem ſui Ordinarij, fundatam de iure communi.*

3 *Delictum commiſſum in loco exempto, vt per Diœceſanum puniri non poſſit, requiritur, quòd ſit commiſſum ab exempto.*

4 *Exemptione quicquid non acquiritur Prælato, vel loco exempto, cenſetur Epiſcopo reſeruatum.*

DECISIO LXXX.

CVm aliàs per fel. recor. Sixtum V. Prior, & cæteri Clerici B. Mariæ del Pilar fuerint exempti à iuriſdictione D. Archiepiſcopi Cæſarauguſtani, & per tres ſententias Rotales fuerit declaratum, d. priuilegium exemptionis ſuffragari duntaxat illis perſonis, quæ verè, realiter, & cum effectu continuam habitationem habent intra Clauſtrum Monaſterij prædictæ Eccleſiæ; & ideò cùm præſuppoſito, quòd iuxta Breue dictæ exemptionis, & dictas ſententias Rotales. Beneficiati habitantes extra prædictum Clauſtrum non gaudeant priuilegio dictæ exemptionis, dubitaui, an ſupradicti beneficiati delinquentes in loco exempto, vel in perſonas exemptas, poſſint, & debeant ab Archiepiſcopo puniri, & ab eodem ipſorum beneficia in huiuſmodi Eccleſia exempta conſiſtentia viſitari. Et informante tantùm D. Archiepiſcopo, parte aduerſa ſæpiùs citata, & informante recuſante, Domini quoad primam partem dubij, pro illo reſponderunt: quo verò ad ſecundam de viſitatione, voluerunt, vt particulariter de illa videretur: & quoad primam moti fuerunt ex eo, quòd iſti beneficiati iuxta dictum Breue, & ſen-

tentias Rotales, tanquàm habitãtes extra Clauſtra remanent ſub omoimoda iuriſdictione Ordinarij. Et quanuis delinquant io loco exempto, vel cootra per-
1 ſooam exemptam;tamen ooo eximũtur à iuriſdictione prædicti Ordinarij,qui ratione originis,& domicilij ſemper eſt Iudex competens pro delictis commiſſis in loco exempto. Ioao. Andr. *in c.a.n.5.& 6.de conſt.in 6*. Ancbar.*in c.Poſtulaſti.n.43.& ſeqq. de for.comp*. Feder.de Sen.*conſ.a.per tot*.Felio.*in c.Graue.n.2.verſ.Conſidera benè.de off.Ordin*.Rol.*conſ a4. in 5.dub.lib.2*.Exceptio enim delicti commiſſi in loco exempto, eſt de
2 iure tertij. quam ſubditus aduersùs intentionem ſui Ordinarij de iure communi fundatam obiicere non poteſt, argum.text. *in l.Loci corpus.§.Competit.ff. Si ſeru.vend.c.Mandatum. de reſcript*. Aocbar. *in d.c.Poſtulaſti.n 44*.

3 Tum etiam,quia,vt ootat Aochar.*d.n.44*.ad hoc,vt delictum commiſſum in loco exempto non poſſit puniri per Diœceſanum,requiritur,quòd commiſſum ſit ab exemplo:ſed ſic eſt,quòd io caſu noſtro, ſtaote dicto Breui ſel.rec.Sixti V. & ſententiis Rotalibus, degeotes extra Clauſtra Monaſterij ooo ſunt exempti; ſed omninò ſubditi Archiepiſcopo: ergo delictũ commiſſum ab ipſis,etiam in loco exempto,poteſt puniri per Diœceſanũ,cùm non ſit commiſſum ab exempto.

Vlteriùs,quia,ſi Ordinarius non cognoſceret de dictis delictis commiſſis in loco exempto per habitantes extra illum, talia delicta remaoerent impunita,cùm nec hoc caſu Prior habeat aliquam iuriſdictionẽ,cùm careat illa quaſi epiſcopali; & tunc non poſſit punire
4 delinquẽtes: quo caſu talis iuriſdictio Epiſcopo eſt reſeruata;cùm quicquid per exemptionem oon acquirit Prælato,vel loco exempto,iotelligitur Epiſcopo reſeruatum. Ancbar. *vbi ſuprà,n.45.verſ. Quòd probo*. Rot. *dec.324.n.5.par.3.recent*.

Et ita reſolutum fuit,&c.

R. P. D. REMBOLDO.

Vlixbonen. Monaſterij, Luna, 2. Iunij, 1625.

ARGVMENTVM.

Commiſſarius generalis Fratrum S. Franciſci de Obſeruantia,nequit, adminiſtrationem, & gubernium Monialium S. Claræ ſibi commiſſum dimittere, inconſulta Sede apoſtolica. Et plura de authoritate dicti Commiſſarij. Et an exempti poſſint exemptioni renunciare.

SVMMARIVM.

1 *Renunciare nemo poteſt iuri,quod non habet.*
2 *Renunciatio iuris alieni non tenet in præiudiciũ tertij.*
3 *Commiſſarius Generalis Fratrum S. Franciſci de Obſeruantia, habet eandem iuriſdictionem in ſua Familia, quam habet Miniſter Generalis in tota Religione.*
4 *Commiſſarius Generalis Fratrum S. Franciſci de Obſeruantia, habet ampliſſimam facultatem viſitandi, & corrigendi Familiam ſibi ſubditam; non verò immutandi ſtatum Religionis,& renunciandi, in præiudicium Miniſtri Generalis, & totius Ordinis,adminiſtrationi, & regimini eidem Miniſtro Generali commiſſo.*
5 *Commiſſarius Generalis Fratrum S. Franciſci de Obſeruantia,eſt ſubditus eiuſdem Religionis Miniſtro Generali,ſicut cæteri Prælati,*
6 *Appellatio ad Miniſtrum Generalem datur à decretis Commiſſarij Generalis Fratrum S. Franciſci de Obſeruantia,qui ſi deliquerit,poteſt Generalis eum corrigere,& prohibere aliqua negotia,ſi cauſam dederint legitimam.*
7 *Renunciare quilibet poteſt fauori ſuo,niſi id, quod renunciatur,fauorem alterius, vel publicam vtilitatem concernat.& n.8.*
9 *Clericus non poteſt renunciare priuilegio clericali, vt conueniatur coram Iudice ſæculari.*
10 *Inſtituendi,& deſtituendi facultate conceſſa,non cenſetur data facultas abdicandi à ſe iuriſdictionem.*
11 *Illatio non fit à diuerſis.*
12 *Exemptus Sedi apoſtolicæ immediatè ſubiectus, non poteſt ab eius iuriſdictione ſe eximere, & alteri ſe ſubiicere, abſque eiuſdem Sedis apoſtolicæ beneplacito.*
13 *Priuilegij renunciatio tenet in præiudicium priuilegiarij: & quando procedat,n.ſeq.*
15 *Exemptionis priuilegium reſpicit non ſolùm fauorem exempti,ſed eximentis.*
16 *Exemptionis priuilegio renunciari non poteſt.*
17 *Exemptionis renunciatio non tenet etiam quoad renunciantes.*
18 *Moniales S. Claræ tenentur viuere ſub gubernio, & regimine Fratrum S.Franciſci.*
19 *Factum à maiori parte non poteſt aliis præiudicare in his,quæ omnes in particulari tangunt.*
20 *Datum ſub conditione,illa non adimpleta, non habetur in conſideratione.*

DECISIO LXXXI.

Reuerendiſſimus Pater Commiſſarius Generalis totius Familiæ Ciſmootaoæ, & Iodiarum Fratrum S. Frãciſci de Obſeruantia,& Patres Diffioitores Prouinciæ Portugalliæ, de commuoi conſenſu, die 30. Nouembris, 1619 dimiſerunt ab eorum obedientia Moniales Conuentus Sanctæ Claræ, oppidi de Sanctaren. attenta dictarum Monialium, & Abbatiſſæ inobedientia; cum declaratione tamen, quòd ſi eueniret, quòd dictæ Moniales ſuam culpam agnoſcerent, & veniam peterent, datis io omnibus claris, & euideotibus pœoitcotiæ demooſtrationibus,Pater Prouincialis illas iterum admitteret ad ſuam obedientiam: qua dimiſſione ſub die 2. Nouembris,1620. dictis Monialibus intimata, Abbatiſſa cum maiori parte Monialium illam acceptauit, & Archiepiſcopo Vlixbonen. vt eas in ſuas reciperet, ſupplicauoe,qui eas recepit; ſub obligatione tamen, quòd infra ſex menſes coofirmationem à Sede apoſtolica obtinerent; reliquæ verò contradixerunt, & ab ea ad Sedem apoſtolicam, ac ad Geoeralem appellauot.

Vnde contingit dubitari,an dicta dimiſſio, & ſubiectio ſuſtineretur? Et Domini vnanimiter ecoſuerunt,tam dictam dimiſſionem, quàm ſubiectionem non ſuſtineri.

Quo enim ad dimiſſionem, ea viſa fuit nulla ex pluribus. Primò,quia ex conſtitutionibus Inoocentij IV. & Boniſacij VIII. adminiſtratio dicti Mooaſterij ſpectat ad Miniſtrum Generalem Ordinis Sancti Franciſci,nec propterea potuit ea dimitti à Commiſſario dicti Ordinis: quia oemo poteſt reounciare iuri, 1
quod non habet.*l.Nemo plus iuris.ff.de reg.iur*. Ceph. *conſ.146.num.a*.Rebuff.*conſ.186.num.10*.& renuncia- 2
tio iuris alieni noo tenet io præiudicium tertij, *l. Iubemus*. & *ibi* Doct. *C. ad Vellian*. Surd.*conſ.332.num.9*. & *conſ.359.num.3*. Ceph. *conſ.151.num.67*. Natt. *conſ.470.numer.15*. Cardin.Seraph.*deciſ.348.num.6*.

Nec

3 Nec obſtat, quòd Commiſſarius habet eandem iu-
riſdictionem in ſua familia, quam habet Miniſter Ge-
neralis in tota Religione ex conſtitutione Leonis X.
regiſtrata per Rodriquez *qq. regul. tom. 1. quæſt. 51. art. 1.*
quia dictus Commiſſarius habet quidem ampliſſimam
4 facultatem viſitandi, & corrigendi familiam ſibi ſub-
ditam; non verò etiam immutandi ſtatum Religionis,
& renuntiandi in præiudicium Miniſtri Generalis, &
totius Ordinis, adminiſtrationis, & regimini eidem
Miniſtro Generali commiſſo ad tradita per Bald. *in l.
1. circa fin. verſ. inducitur etiam. C. de bon. matern.* Alex.
in l. Procuratoribus. n. 3. verſ. Intellige. C. de procur. quin
& idemmet Commiſſarius eſt ſubditus, ſicut cæteri
5 Prælati eiuſdem Religionis Miniſtro Generali, vt ex-
preſsè cauetur in dicta conſtitutione, ibi: *Ita tamen,
quòd Commiſſarius præfato Miniſtro Generali omnimo-
dè ſubiiciatur.* & à decretis dicti Commiſſarij datur
6 appellatio ad Generalem, & Generalis poteſt eum
corrigere, ſi deliquerit; & prohibere aliqua negotia,
ſi cauſam dederint legitimam, vt per eundem Rodri-
quez *d. q. 5. art. 4.* ideóque poteſt ſine dubio idem
Generalis huiuſmodi dimiſſionem ſine legitima cauſa
factam reuocare, prout cum effectu reuocauit, ne-
que ea tenuerre Generali in præiudicium totius Reli-
gionis ſuſtinetur.

Secundò, minùs tenet dicta dimiſſio: quia admi-
niſtratio dicti Monaſterij fuit Fratribus dictę Religio-
nis, & Miniſtro eius Generali per Summos Pontifices
demandata, ex cauſis, & rationibus publicum fauo-
rem, & vtilitatem reſpicientibus. Vnde non licuit
Commiſſario ſine Sedis apoſtolicæ beneplacito huic
7 adminiſtrationi renunciare: nam, licèt quilibet poſſit
fauori proprio renunciare, *l. Si quis in conſcribendo C.
de Epiſcop. & Cleric. l. penult. C. de pact.* cum ſimili-
8 bus; non poteſt tamen renunciare fauori mixto, hoc
eſt, quando id, quod renunciatur, non ſolùm proprium
fauorem ipſius renunciantis; ſed etiam fauorem al-
terius, ſeu publicam vtilitatem concernit. Felin. *in
cap. Si diligenti. n. 16. de foro compet.* & *in cap. Cùm ac-
ceſſiſſent. ſub n. 19.* & *ibidem* Dec. *n. 23. & 24. de conſtit.*
Caſtren. *in l. penult. n. fin.* & *ibi* Iaſ. *num. 14. C. de pact.*
Calderin. *conſ. 1. in fin. verſ. Si verò. de pact.* Goxad.
conſ. 88. n. 20. Caſtren. *conſ. 259. ante n. 6. lib. 1.* vbi addu-
cit ſimile in Clerico, qui non poteſt renunciare priui-
9 legio clericali, vt conueniatur coram Iudice ſæculari,
vt notatur *in cap. Si diligenti. de for. compet.*

Nec obſtat, quòd in dictis Conſtitutionibus Inno-
centij IV. & Bonifacij VIII. detur Miniſtro facultas
inſtituendi, & deſtituendi Moniales, prout ſecundùm
10 Deum viderit expedire: quia non propterea poteſt
cenſeri data facultas abdicandi adminiſtrationem ei
ob publicam vtilitatem commiſſam; ſed tantùm ea
peragendi, quæ circa dictam adminiſtrationem, atque
ad eam explicandam ſunt neceſſaria: facultas enim in-
ſtituendi, & deſtituendi, ac ius & iuriſdictionem à ſe
11 abdicandi, ſunt inter ſe diuerſa, & ſic ab vno ad al-
terum non benè infertur. *l. Papinianus exuli. ff. de
minor.* Sutd. *conſ. 150. n. 94. lib. 1.* Rebuff. *in prax. tit.
de deuolut. n. 96.* Pariſ. *de reſignat. l. 7. q. 14. n. 19. cum
duob. ſeqq.*

Tertiò, non tenet dicta dimiſſio, vel ſaltem illa fuit
reſolubilis, quia facta legitur (vt *ſuprà* relatum eſt)
ad tempus, & donec Moniales ſuam culpam agnoſce-
rent: vnde cùm plures ex dictis Monialibus culpam
agnouerint, & à dicta dimiſſione appellauerint, illa-
que fuerit poſtea per Miniſtrum Generalem ſolenni-
ter reuocata; meritò non erit ampliùs habenda in con-
ſideratione.

12 Minùs tenet ſubiectio Monialium regimini D.
Archiepiſcopi: quia dictæ Moniales ſunt immediatè
Sedi apoſtolicæ ſubiectæ, & à iuriſdictione Archiepi-
ſcopi exemptæ; nec propterea potuerunt ſe à dicta
iuriſdictione Sedis apoſtolicæ eximere, & iuriſdictio-
ni, ſeu regimini D. Archiepiſcopi ſe ſubiicere ſine eiuſ-
dem Sedis apoſtolicæ beneplacito, *cap. Cùm tempore.*
vbi Abb. *n. 2. de arbitr.* idem Abb. *in cap. 1. n. 19. de re
iudic.* Rom. *conſ. 369. n. 18.* Sutd. *conſ. 47. n. 25.* cum
aliis per Caſtren. *conſ. 432.* incip. *Videtur dicendum.
ſub num. 3. circa med. verſ. Quod autem non potuerint
expreſsò renunciare.* Card. Mantic. *deciſ. 237. num. 4.*
& coram ſanct. mem. Greg. XV. *deciſ. 325. num. 23.
cum ſeq.*

Nec obſtat, quòd tenet renunciatio in præiudi- 13
cium exempti, ad trad. per Felin. *in cap. Cùm acceſ-
ſiſſent. num. 6. de conſtit.* quia Felin. & alij pro Monia-
libus adducti procedunt, quando priuilegium, cui re- 14
nunciatur, reſpicit fauorem renunciantis tantùm,
quod non eſt in priuilegio exemptionis: quia illud 15
reſpicit, non ſolùm fauorem exempti, ſed etiam exi-
mentis, vt per Abb. *in d. cap. Cùm tempore. num. 2. de
arbitr.* vbi quòd intereſt eximentis ſuam iuriſdictio-
nem immediatam non perdere, quódque ſubditus
ſuus non iudicetur; nec etiam abſoluatur ab alio; 16
ideóque tali priuilegio renunciari non poteſt. Ro-
man. *d. conſ. 369. num. 18.* & talis renunciatio non
tenet, nec etiam quoad renunciantes: quia, vt inquit
Abb. *in d. Cum tempore. n. 7.* ius libertatis, & exemptio- 17
nis eſt ita coniunctum inter ſubditum, & ſuperiorem,
vt commodè ſeparatio fieri non poſſit.

Nec obſtat, quòd Moniales ſe ſubiecerunt D. Ar-
chiepiſcopo quoad regimen tantùm, quod erat pe-
nes Commiſſarium, non verò etiam quoad iuriſdi-
ctionem, quæ erat penes Sedem apoſtolicam: quia
nihilominùs dicta ſubiectio tendit in præiudicium
iuriſdictionis Sedis apoſtolicæ, quæ voluit dictas Mo-
niales regi per dictum Commiſſarium, & non per D.
Archiepiſcopum: vnde non potuerunt ſe dictæ Mo-
niales ab huiuſmodi regimine, ſine Sedis apoſtolicæ
beneplacito, eximere, ex *ſuprà* allegatis.

Præterea, ex alio etiam non tenet dicta ſubiectio:
quia dictæ Moniales ex regula S. Claræ, quam pro- 18
fitentur, tenentur viuere ſub gubernio, & regimine
Fratrum Ordinis S. Franciſci, ſicque non potuerunt
ſe contra formam dictæ regulæ gubernio dicti Ar-
chiepiſcopi ſubiicere.

Et ex his patet etiam reſponſio ad id, quod dicitur,
quòd per dictam ſubiectionem fuit factus reditus ad
ius commune: quia ex primæua inſtitutione, & funda-
tione dicti Monaſterij, & Ordinis, quem profitentur
dictæ Moniales, tenentur viuere ſub obedientia di-
ctorum Fratrum, & in omnē caſum hęc mutatio non
potuit fieri ſine Sedis apoſtolicæ beneplacito, tam ex
parte Fratrum, quibus dicta adminiſtratio fuit à Sede
apoſtolica ob publicam, & priuatam vtilitatem com-
miſſa, quàm ex parte Monialium, quæ viuere tenen-
tur ſub gubernio, & regimine illorum, quibus illæ
fuerunt à Sede apoſtolica ſubiectæ.

Vltrà quòd talis ſubiectio non fuit facta ab omni-
bus Monialibus; ſed ſolùm prætenditur facta à maiori
parte, aliis contradicentibus. Quo fit, vt factum à ma-
iori parte non poſſit aliis præiudicare in his, quæ 19
omnes in particulari tangunt, *cap. Cum omnes.* & *ibi*
Gloſ. & Felin. *n. 15. de conſtit.* Capic. *deciſ. 152. n. 3.*

Nec ipſe Archiepiſcopus ſimpliciter recepit, ſed
cum obligatione confirmationem à Sede apoſtolica 20
impetrandi, quæ nunquam fuit ſubſequuta, & ſic ac-
ceptatio ſine effectu remanſit, per reg. *Quòd datum
ſub conditione, illa non adimpleta, non habetur in conſide-
ratione.* Card. Mantic. *deciſ. 245. n. 9.* cum ſimil.

Et ita fuit reſolutum, vtraque parte informan-
te, &c.

REVERENDISS. D. COCCINO Decano.

Vlisbonenſi Monaſterij, Mercurij, 19. Nouembris, 1625.

ARGVMENTVM.

Regulares nequeunt adminiſtrationem, & gubernium Monialium Sedi apoſtolicæ immediatè ſubiectarum ſibi commiſſum dimittere, inconſulta Sede apoſtolica; neque exempti renunciare priuilegio exemptionis. Moniales vnius Monaſterij ſi omnes ſint incorrigibiles, quomodo prouidendum.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſionis præſentatio, non citatio attenditur in Rota, vt dicatur præuentum in cognitione cauſæ.*

2 *Moniales S. Claræ ſunt exemptæ à iuriſdictione Ordinariorum, & Sedi apoſtolicæ immediatè ſubiectæ, & ſunt poſitæ ſub gubernio, & obediētia Generalis, ac Prouincialium Minorum, ſublatis Protectoribus, quorum authoritate regebantur.*

3 *Papæ authoritas immenſa eſt.*

4 *Religioſorum ſubiectio erga ſuos Prælatos à Summo Pontifice dependet.*

5 *Prælati Regulares ſine miniſterio, & intentione Papæ nullam habent iuriſdictionem.*

6 *Prælatus Summus cuiuſcunque Religionis eſt Summus Pontifex.*

7 *Prælati Regulares nequeunt gubernium Monialium Sedi apoſtolicæ immediatè ſubiectarum, ipſis traditum, inconſulta Sede apoſtolica dimittere.*

8 *Adminiſtratores apoſtolici nequeunt præiudicare Summo Pontifici.*

9 *Subditis imminet ſola neceſſitas parendi, nec poſſunt os in cælum ponere, & Summi Pontificis coarctare poteſtatem.*

10 *Renunciare quiſque poteſt iuri ſuo.*

11 *Sedis apoſtolicæ intereſt, multos habere immediatè ſubiectos.*

12 *Priuilegium concernens nedum fauorem Religioſorum, ſed etiam Sedis apoſtolicæ, non poteſt à Religioſis renunciari.*

13 *Viſitandi, corrigendi, & reformandi facultas intelligitur quoad viſitationem, & correctionem morum; non autem quoad mutationem ſtatus.*

14 *In libello nec actio, nec ſubſtantia facti mutari poteſt; ſed ſolùm augmentum, vel diminutio condemnationis, firma remanente actione, & ſubſtantia.*

15 *Facultas intelligitur conceſſa ſecundùm leges; non autem ſecundùm voluntatem Superiorum.*

16 *Incorrigibilis Monachus eiici poteſt à Monaſterio, & quæ incorrigibilitas requiratur, & n. ſeq.*

18 *Moniales propter incorrigibilitatem non ſunt eiiciendæ ſimpliciter à Monaſterio, ſed niſi ibi puniantur, poſſunt ad aliud transferri.*

19 *Conuentus integer eiici non poteſt.*

20 *Monaſterium quando delinquit in caſu, quo Monachus particularis, ſi delinqueret, eiiceretur, Monaſterio prouidetur per mutationem Superiorum.*

21 *Exemptus ſine licentia Summi Pontificis non poteſt exemptioni renunciare.*

22 *Papæ intereſt, ſuos ſubditos ab alio non iudicari.*

23 *Regulares per priuilegium exemptionis effecti ſunt immediatè Papæ, & Sedi apoſtolicæ ſubiecti; & ideò ſine illius licentia in aliū conſentire nō poſſunt.*

24 *Exemptionis priuilegium fuit Regularibus conceſſum in odium Ordinariorum, qui illis erant nimis infeſti, eóſque nimiùm grauabant.*

25 *Exemptio cenſetur à Papa Regularibus conceſſa ob moleſtias, & oppreſſiones Ordinariorum.*

26 *Exemptionis priuilegio renunciari poteſt in præiudicium exempti, non eximentis. De veritate, vide numm. ſeqq.*

27 *Libertatis ius eſt ita coniunctum inter exemptum, & Superiorem, vt commodè ſeparatio fieri non poſſit.*

28 *Exemptionis ſpecialis priuilegio renunciari non poteſt, quando motu proprio non fuit conceſſum. Contrarium, ibid.*

29 *Iuriſdictio à non Eccleſiaſticis prorogari poteſt in præiudicium eorum, qui ſe ſubmittunt; non tamen in præiudicium Superiorum; & an idem procedat in Eccleſiaſticis. Vide n. ſeq.*

31 *Priuilegiati Eccleſiaſtici ſi omnes vellent facere contra priuilegium, vnus ſolus poſſet contradicere.*

DECISIO LXXXII.

POſt commiſſionem mihi directam, alia pars præſentauit commiſſionem R. P. D. meo Buratto in
forma, & præuenit in citando valdè ſolers, vt cauſa per
ipſum cognoſceretur, ſed certè decipiebatur: quia in
Rota attenditur præſentatio commiſſionis, ita ſemper 1
vſque ab anno 1475. mandauit Vicecancell. vt habetur *in deciſ. de conſt. in antiq.* & paſſim ſeruatur, *vt in deciſ. 6. de reſcript. pariter in antiq.* quod etiam diſponit
Conſtitut. Innocent. de qua Caſſad. *deciſ. 5. de reſcript.*
Veſt. *in prax. lib. 3. cap. 11. num. 1.* Mandoſ. *in commiſſ.*
10. *audiat, qui præuenit, ver. 3. pro intellectu*, Put. *deciſ.*
470. *lib. 2.* Thom. de Tan. *deciſ. 57. A. A. in tit. de reſcr.*
§. 16. Sed ad tollendum omnes difficultates, cùm R. P.
D. meus Burattus valetudine præpeditus, non eſſet
tam citò venturus ad Rotam; pars altera recurſum habuit ad S. D. N. qui per memoriale mihi reſcripſit, vt
procederem in cauſa, ferialis feriandis, hoc eſt, parte
legitimè citata: quæ cùm niſi moras quæreret, & citaſſet etiam ad dicendum contra articulos, coram eodem
Domino meo infirmo, & poſtmodùm acceſſerit ad
me, vt tanquàm Decanus ob malam habitudinem Domini mei articulos admitterem, id facere recuſaui,
cùm cauſa eſſet mea, ideóque appellationi interpoſitæ
refutatorios dedi, cùm ex iſta ſerie facti cognouerim,
partem nihil aliud quærere, præter fugam. Quapropter elapſo die citationis ad informandum, propoſui
dubium, An eſſet recedendum à Deciſione R. P. D.
mei Remboldi ſub die 2. Iunij huius anni. Quod dubium pendet ex duobus. Primò, ſcilicet, vt videatur, an
Commiſſarius Generalis potuerit dimittere has Moniales? Secundò, an dictæ Moniales potuerint ſe ſubiicere obedientiæ Ordinarij.

Ad primam partem fuit dictum, quòd, quidquid ſit
de iuriſdictione Commiſſarij Generalis, etiam quòd
in Religione ipſe haberet ampliſſimam facultatem;
nihilominùs nec ipſe, imò neque ipſemet Generalis,
ac tota Religio has Moniales poterat dimittere; cùm 2
agatur de Monialibus S. Claræ, quæ ſunt exemptæ à
iuriſdictione Ordinariorum, & Sanctæ Sedi apoſtolicæ immediatè ſubiectæ, vt patet ex Bulla Eugenij IV.
ſub datum Florentiæ, anno 1439. Id. Aug. anno Pont.
9. quæ eſt apud Rodriq. 29. & fuerunt poſitæ ſub
gubernio, & obedientia Generalis, & Prouincialium
Minorum, ſublatis Protectoribus, quorum authoritate regebantur, vt in Conſtitutione eiuſdem Eugenij,
ſub datum Bononiæ, anno 1427. 8. Id. Decembris,
anno 7. apud eundem Rodriq. *Conſtitut.* 27. quæ, licèt
anterior,

anterior, non tamen fuit per ſequentem reuocata, cùm
in poſteriori expreſsè dicatur, quòd Summus Ponti-
fex non intẽdit per illam præiudicare gubernio, quod
Generales Miniſtri, aliíque Officiales dictarum Mo-
nialium habent. Quare, cùm Summus Pontifex has
Moniales ſubiecerit curæ Regularium, & poſtmodum
a iuriſdictione Ordinariorum exemerit, & immediatè
3 Sedi apoſtolicæ ſubiecerit; non potuit Commiſſarius
eas dimittere ſine licentia Pontificis, cuius authoritas
immenſa eſt, *cap. Ad honorem. de auth.* & vt Bald. Ge-
min. *conſil. 14. in princip. n. 2.* Rom. *conſil. 369. col. 2. in*
4 *principio*; & in ſpecie ſubiectio Religioſorum erga
ſuos Prælatos à Summo Pontifice dependet, ſine cu-
5 ius miniſterio, & intentione Prælati Regolares nullam
haberent iuriſdictionem, Medin. *de indulg. c. 24.* Sot. *de
iuſtitia, & iur. lib. 10. quæſt. 1. art. 4. & lib. 8. quæſt. 3. art. 1.*
Victor *in relect. de poteſtate Eccleſ. quæſt. 2. num. 28.* Al-
phonſ. de Caſtr. *lib. 2. de iuſt. hæret. punit. cap. 24. & con-*
6 *tra hæreſes, in verbo, Epiſcopus.* Ipſe, nimirum, Summus
Pontifex eſt Summus Prælatus cuiuſcunque Religio-
nis, vt benè aduertit Suar. *de Relig. tom. 4. lib. 3. cap. 14.
n. 1. & lib. 6. cap. 4. n. 21. ante finem.* Quapropter, cùm
Papa gubernium dictarum Fratribus demandaſſet, &
illas ab Ordinariorum iuriſdictione exemerit, & im-
7 mediatè Sedi apoſtolicæ ſuppoſuerit; cuius nomine
Fratres gubernant, non potuerunt illas, inconſulta Se-
8 de apoſtolica, dimittere, Ang. *conſ. 367. n. 7.* Vbi, quòd
adminiſtratores apoſtolici non poſſunt præiudicare
Summo Pontifici, nec poterant dimittendo dictas
Moniales ponere os in cælum, & Summi Pontificis
9 coarctare poteſtatem; cùm ipſi ſint ſubditi, quibus im-
minet neceſſitas ſola parendi, vt pulchrè dicit Bald.
conſilio 131. ante med. verſ. Nec poſſunt. lib. 4.

10 Non aduerſatur, quòd Commiſſarius potuerit re-
nunciare huic priuilegio, vt quiſque poteſt iuri ſuo re-
nunciare, *ad l. Si quis in conſcribendo. C. de pact.* quia
motiuum poſſet conſiderari, ſi priuilegium ſimpliciter
fuiſſet conceſſum fauore Fratrum; ſed, cùm Pontifex
ſub protectione Sedis apoſtolicæ eas receperit, & ea
occaſione gubernium confirmauerit; hoc fuit actum
11 non ſolùm fauore Fratrum, ſed ipſius etiam Sedis, cu-
ius intereſt multos habere immediatè ſubiectos. *Clem.
Paſtoralis. de re iudic.* Rebuff. *conſil. 142.* Ideò non po-
12 tuerunt dicto priuilegio renunciare. Felin. *in cap. Cum
acceſſiſſent. numero 29. de conſtit.* & ibi Dec. *col. penult. ver-
ſic. 2. prædicta concluſio. & num. 18. col. vlt. concluſ. 6.* &
generaliter de renunciatione, Gallerat. *tom. 1. lib. 3. cap.
5. num. 4. verſ.* Et ideò. & *num. 63. ex l. Non videtur. ff.
de reg. iur.* & *l. Si quæramur. ff. de teſtam.* Bald. *tit. Quali-
ter de feud. alien. poſſ. §. Porrò. num. 1.* Caſt. *in l. penult.
col. fin.* & *ibi* Iaſon. *num. 14. C. de pact.*

Non obſtat Conſtitutio Bonifacij VIII. apud Ro-
driq. IV. quam etiam refert *tom. 1. qq. regul. quæſt. 17.
art. 8.* quia, etſi Bonifacius concedat facultatem Mi-
niſtris per ſe, vel per alios viſitandi, corrigendi, &
reformandi, tam in capite, quàm in membris, ea,
quæ correctionis, & reformationis indigent; nihilo-
13 minùs iſta facultas procedit, quoad viſitationem, &
correctionem morum; non autem quoad mutatio-
nem ſtatus, renunciando gubernio, vt benè ad pro-
14 poſitum Bart. *in l. Edicla. n. 8. C. de eden.* vbi, quòd
nec mutatio actionis, nec ſubſtantia facti eſt mutabi-
lis in libello; ſed ſolùm augmentum, vel diminutio
condemnationis, firma remanente actione, & ſub-
ſtantia; nanque facultas intelligitur conceſſa ſecun-
15 dùm leges, non autem ſecundùm voluntatem Supe-
riorum. Decius *conſil. 146. num. 9.* & in terminis clau-
ſulæ facultatis addendi, vel minuendi fuit dictum co-
ram me, *in cauſa Montiſregalis iuriſdictionis*, 4. Maij,
& 15. Nouembris, 1604.

16 Non obſtat, quòd Monachus incorrigibilis poteſt
eiici à Monaſterio, Nauar. *conſil. 80. num. 1. de regul.
& in tract. de regul. comment. 2. num. 36. verſic. Pro par-
te, verbo, negante.* quod motiuum fuit deductum in
alia poſitione, cui Domini nihil reſponderunt: quia
non meretur allegari; ſed quoniam hodie vociſera-
batur hoc tollere omnem difficultatem; ideò fuit
reſponſum hîc non applicari materiam eiectionis.
Primò, quia agitur de Monialibus; licèt enim Mo-
nachus incorrigibilis poſſit eiici à Monaſterio, & ha- 17
bitu priuari; ad hunc tamen effectum requiritur vl-
tra incorrigibilitatem, quòd defectus non ſolùm in-
noteſcant Fratribus, ſed etiam ſæcularibus, & quòd ex
iis alij de facili poſſint corrumpi, vt eſt originale di-
ctum S. Bonauenturæ, *qu. 14. ſuper Regul. Sancti Fran-
ciſci*, quod certè non militat in Monialibus, quæ pro- 18
pter incorrigibilitatem non ſunt eiiciendæ ſimplici-
ter à Monaſterio; ſed niſi ibi puniantur, poſſunt ad
aliud transferri, vt eſt Conſtitutio Vrbani IV. quæ lo-
quitur in puncto de Monialibus Sanctæ Claræ, quam
refert Rodriq. *qq. reg. tom. 1. quæſt. 49. art. 1. poſt princip.*
& Mirand. *de Monialibus, quæſt. 3. art. 2.* quæ Conſti-
tutio in hac parte, neque per Conſtitutionem Pij V.
neque per Concilium Tridentinum, licèt ſtrictiora
ſint, cenſetur reuocata, vt per Rodriq. *ibidem, art. 5.
verſic. 2. non refertur*, & Miranda *loco citato, verſ. Quar-
tus caſus.* Secundò fuit dictum, hîc non applicari: quia
agitur de toto Conuentu eiiciendo, & iure non repe- 19
ritur cautum; neque aliquis eſt, qui dicat, integrum
Conuentum poſſe eiici: ſed quando Monaſterium 20
delinquit in caſu, quo Monachus particularis eiicere-
tur, Monaſterio prouidetur per mutationem Superio-
rum. *cap. Quoniam. de ſimon. ibi*, quòd ſi fortè propter
nimiam multitudinem, alibi nequiuerint commodè
collocari, ne damnabiliter in ſæculo euagentur, reci-
piantur in eiſdem Monaſteriis, mutatis prioribus lo-
cis, & inferioribus aſſignatis.

Quantùm attinet ad ſecundum caput, An Monia-
les potuerint ſe ſubmittere obedientiæ Ordinarij, ne-
gatiuè fuit reſolutum: quia exemptus ſine licentia 21
Summi Pontificis, non poteſt renunciare exemptioni,
vt eſt text. rotundus, *in cap. Cùm tempore. 5. de arbitr.*
vbi Abbas *num. 2. verſic. & per iſtum text.* Gloſſ. fin. *in
Clementina penult. de ſent. excommunic.* quam Abb. *ibi-
dem*, & *in dicto cap. Cùm tempore.* dicit ſingularem. Ra-
tio eſt: quia intereſt Romani Pontificis, qui eſt Su- 22
perior, ſubditos ſuos ab alio non iudicari. Idem Abb.
in cap. 1. num. 19. de re iud. & *in cap. Si de terra. num. 5.
de priuileg.* & *in cap. Significaſti. 17. num. 8. in fin.* & *num.
ſequen. de for. compet.* Ioan. Andr. *in cap. Scienti. 27. in fi-
ne, verſic. Si verò reperitur.* & *ibi* Franch. *num. 4. de re-
gul. iur. in 6.* Felin. *in cap. Cùm olim. num. 3. de præſcript.*
Armill. *in Summ. in verbo, exemptionum. n. 8.* Gaill. *ob-
ſeruat. 40. num. 2. lib. 1.* Gallerat *de renun. tom. 2. centur. 2.
renunciat. 140. num.* 18. Eraſmus à Cokier. *de iuriſdict.
Ordin. in exempt. lib. 2. quæſt. 7.* & *lib. 3. cap. 34. per tot.* &
per dictum text. *in cap. Cùm tempore.* & per alias ratio-
nes in terminis exemptionis regularium, eſt *conſ.* Caſtr.
432. incip. *Videtur dicendum. num. 3. libro 1.* vbi *in verſ.
Quòd autem.* ponderat, quòd per priuilegium exem- 23
ptionis effecti ſint immediatè ſubiecti D. Papæ, &
Eccleſiæ Romanæ. Quamobrem ſine illius licentia in
alium conſentire non poſſunt; hoc, nempe, tenderet
in derogationem iuriſdictionis Pontificiæ. Conſiderat
vlteriùs, quòd priuilegium videtur fuiſſe conceſſum 24
in odium Ordinariorum, qui dictis Religioſis erant
nimis infeſti, eóſque nimiùm grauabant: & conclu-
dit, quòd ideò non poſſunt ſe ſubiicere iuriſdictioni
Ordinariorum; & quamuis in caſu Caſt. legeretur in
priuilegio, quòd ipſi Ordinarij erant nimis infeſti, hæc
tamen eſt vna ex rationibus, ex quibus Papa cenſe-
tur concedere priuilegium exemptionis, vt dicit 25

MM 4 Bald.

Bald. *de priuileg. in tract. exempt. cap. 5. num. 4.* Rebuff. *conſil. 142. col. 2. in princ.* Eraſm. à Cokier. *de iuriſd. Ordin. in exempt. lib. 1. cap. 1. num. 17. & lib. 2. q. 7. num. 5. in fin. & lib. 3. q. 34.* & in terminis Regularium, Rom. *conſil. 369. num. 18.* quem vltrà Caſtr. *loco citato, num. 5.* ſequitur Felin. *cap. Cum olim. n. 3. de præſcript.*
26 Non obſtat, quòd priuilegio poſſit renunciari in
præiudicium exempti; ſecùs verò eximentis, *Gloſſ. final. in d. cap. Cum tempore. de arbitr.* quia, vt dicit
Abb. *ibidem n. 7.* non poteſt conſiderari aliquis effe-
27 ctus quantùm ad exemptum: nam ius libertatis eſt
ita coniunctum inter exemptum, & Superiorem, vt
commodè ſeparatio fieri non poſſit. Neque eſt ve-
28 rum, quod ait Alberic. *in l. Si quis in conſcribendo. 39.*
num. 6. C. de Epiſcop. & Cleric. quòd, ſcilicet, poſſit renunciari priuilegio ſpecialis exemptionis, quando motu proprio non fuit conceſſum: quia Sylu. *in Summ. in verb. Exemptio. §. Decimo.* dicit contrarium eſſe verius, euidentiſſima ratione, ſcilicet, quia exemptio fit gratia exemptoris: quod dictum ſequitur Armil. *in eodem verbo, n. 8.* Rebuff. *dicto conſil. 142. col. 2. verſic.*
29 *Exempta.* Cokier. *loco prædicto, num. 17. lib. 1.* Et licèt
in aliis non Eccleſiaſticis poſſit dari iuriſdictio in præiudicium eorum, qui ſe ſubmittunt; non tamen in præiudicium Superiorum. Archid. *in cap. Conqueſtus. ſub num. 4. quæſt. 3.* Baldus *in l. Si quis ex conſenſu. n. 8. C. de Epiſc. aud.* Afflict. *de probib. feud. alien. per Feder. §. Præterea inter duos. numero 23.* cum alleg. per Surd. *conſilio 47. num. 25. lib. 1.* Nihilominùs, vt aduertit
30 Abbas *in dicto cap. Cum tempore. in fin.* hoc indiſtinctè
non procedit in Eccleſia; ſéque remittit ad not. per Innocent. *in cap. Accedentibus. de priuileg. & præſcript. in cap. Veniens. de præſcription.* vbi *num. 21.* dicit, quòd Prælatus poteſt conditionem Eccleſiæ facere meliorem, non autem deteriorem, *vt in capit. Fraternitatem. de donat.* & ſubdit poſt Innocen. quòd per vnum, vel plures actus non cenſetur renunciatum fauori Eccleſiæ, cùm etiam expreſsè non poſſit renun-
31 ciari. Et rurſus addit, quòd ſi omnes vellent facere
contra priuilegium, vnus ſolus poſſet contradicere, prout euenit in caſu iſto, vbi magna pars Monialium, licèt non maior, contradixit. Suarez *de legib. lib. 8. cap. 33. num. 2.* Et quamuis idem Abbas *num. 22.* dicat, prædicta non procedere, quando per renunciationem reuertitur ad ius commune: hoc tamen dictum, quatenus verum, in hac facti ſpecie non officit, propter præiudicium Sedis apoſtolicæ, cuius intereſt habere exemptos, vt ſuprà dictum eſt; & benè Gall. *obſeru. 40. n. 2. lib. 1.* Quapropter meritò Ordinarius noluit ſimpliciter recipere dictas Moniales, ſed reſeruato beneplacito.

R. P. D. IVSTO.

Valliſoletana funeralis, Veneris, 19. Aprilis, 1606.

ARGVMENTVM.

Regulares tenentur ſoluere Parochis quartam funeralem; non obſtantibus priuilegiis, in quibus adeſt clauſula, *Salua iuſtitia parochialium Eccleſiarum.*

SVMMARIVM.

1 *Parochi habent fundatam intentionem de iure communi contra regulares, quoad ſolutionem quartæ funeralis.*
2 *Priuilegia reuocata non ſunt habenda in aliqua conſideratione.*
3 *Clauſula, ſalua iuſtitia parochialium Eccleſiarum, quid operetur.*
4 *Priuilegia non obſtant, quando in eis adeſt clauſula ſalutaris.*
5 *Priuilegia nihil operantur, quoad non expreſſa.*
6 *Communicatio priuilegiorum non comprehendit ea, quæ ſunt aliis præiudicialia.*
7 *Teſtes affirmatiuè deponentes præualent aliis negatiuè deponentibus.*

DECISIO LXXXIII.

RECtores parochialium ciuitatis Valliſoletanæ ha- 1
beant fundatam intentionem ſuam de iure communi, contra Fratres S. Pauli, Ordinis Dominicani eiuſdem ciuitatis, quoad ſolutionem quartæ funeralis: quod conſtat ex *Clem. Dudum. §. Verùm. de ſepult.* vbi Gloſſ. *in verb. De iure.* cum derogatione omnium priuilegiorum, & indultorum. Quapropter videndum eſt, an adſit aliquod priuilegium; quo huic iuri derogetur: exhibentur enim multa priuilegia, quorum aliqua emanauerunt *ante dictam Clementinam. Dudum.* quæ fuit ex Conc. Vienneu. vt priuilegium Alexan-
dri III. & Benedicti X. quæ per dictum Concilium 2
fuerunt reuocata, & conſequenter non debent haberi in aliqua conſideratione, *c. fin. in fin. de libell. oblat.* Priuilegium verò Gregorij XI. habet in cor-
pore clauſulam: *Salua iuſtitia Eccleſiarum parochia-* 3
lium. quod idem eſt in priuilegio Martini V. & Sixti V. quibus confirmatur priuilegium Gregorij, & alia priuilegia. Cùm igitur iuſtitia parochialis Eccleſiæ tunc ſalua ſit, quando ſoluitur quarta canonica parochiali Eccleſiæ, ſi Parochianus defunctus alibi ſepeliatur, *c. Certificari, & ibi* DD. *de ſepultur.* Rota coram Tholomæo *in cauſa Burgen. Priuilegiorum*, de
menſe Maij, 1541. certum eſt, quòd iſta priuilegia 4
non obſtant ex illa clauſula ſalutari. Decian. *conſ. 10. n. 26. & 27.* vbi plures allegat. Aym. *conſ. 8. ſub n. 8.* Caſſad. *deciſ. 2. de reform.* Nec faciunt in contrarium, illa verba in Indulto Benedicti XI. quòd de illis, quæ pro ornamentis fabrica, libris, luminaribus, anniuerſario, ſiue aliis ad perpetuum cultum diuinum, ſeu pro præſtantiis, aut victu, aut indumentis, cenſibus redimendis legantur, vel conferuntur; dummodo in alios vſus non conuertantur, aliquam portionem ſoluere non tenenantur: quia in iſtis verbis nil diſponitur de quar-
ta funerali: ergo remanet prior diſpoſitio: quia, ſi vo- 5
luiſſet ad hanc, & in priuilegium extendi, id expreſſiſſet, *cap. Ad audientiam. de decimis.* Ex quibus nil operatur declaratio iſtius clauſulæ (*ſalua iuſtitia*) appoſita in dictis priuilegiis Martini, & Sixti, quòd in omnibus debeat intelligi, præterquàm in his, de quibus in dicto priuilegio Gregorij ſpecialiter cauetur: quia ſequitur, quòd in quarta funerali, quæ non exprimitur, clauſula remaneat in ſuo vigore, & intelligebatur declaratio in aliis, quæ exprimuntur, & de iure debent Parochiis aliæ Eccleſiæ iuxta notata *in c. 1. de ſepult.*

Nec obſtare debet deciſio *in cauſa Hiſpalen. quartæ funeralium*, 4. Iulij, 1590. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio, cum aliis, quæ dantur: vbi videtur, contrarium fuiſſe concluſum per Dominos. Quoniam nos verſamur in cauſa particulari, in qua nulla legitur exemptio à quarta funeralium: quo caſu non eſſet hæſitandum, vt *in cauſa Tiroſonen. quartæ funeralium*, quæ datur in aliis deciſionibus nil dicitur de clauſula, *Salua iuſtitia Eccleſiarum parochialium.* quæ præſeruat ius parochialibus Eccleſiis, vt *ſuprà* dictum eſt.

Non obſtant illa priuilegia, in quibus continetur derogario

Digitized by Google

derogatio *Clem. Dudum.* quia iſta non tollunt dictam clauſulam: *Salua iuſtitia.* & intelliguntur quoad alia, præterquàm quoad iſtam quartam. Quoad indultum Iulij II. non eſt conceſſum Ordini Prædicatorum, & ſi prætenditur communicatio indulta à Leone X. de ea erit particulariter tractandum: quoniam in ſimilibus
6 communicationibus non ſolent comprehendi ea, quæ ſunt aliis præiudicialia, vt fuit dictum *in illa Valentina decimarum*, coram R. P. D. Lancellotto, præſertim ſtante præſeruatione, de qua *ſuprà*, appoſita in aliis priuilegiis. Dictum verò priuilegium Leonis X. nihil de nouo concedit, ſed antiquiora indulta mandat obſeruari.

Nec vltimo loco prodeſſe poſſunt indulta Pauli IV. & Pij V. etenim ſunt reuocata per Concilium Trident. *ſeſſ.* 25. *cap.* 3. *de reform.* Et teſtes in hac cauſa
7 dati concludunt, quòd Parochi ſoleant hanc quartam exigere, & præualent aliis negatiuè deponentibus: quia non probatur ſcientia, & patientia Parochialium Eccleſiarum, *iuxta conſilium* Alexandri 136. *n.* 19. *lib.* 2. Afflict. *deciſ.* 388. *n.* 20. Et alij allegantur per informantes. Ex quibus fuit ita concluſum.

REVERENDISS. D. COCCINO Decano.

Licien. quartæ funeralium, Lunæ, 15. Ianuarij, 1618.

ARGVMENTVM.

Clerici regulares Theatini ſunt exempti à ſolutione quartæ funeralium per communicationem priuilegiorum ſpecialium Minimis, Prædicatoribus, & Minoribus conceſſorum.

SVMMARIVM.

1 *Quarta funeralium de iure ſpectat ad Epiſcopum, vel Parochum.*

2 *Quarta funeralium ſoluenda non eſt à Monaſterio ſpecialiter exempto.*

3 *Clerici Regulares ſunt exempti à ſolutione quarta funeralium per communicationem priuilegiorum ſpecialium, Minimis, Prædicatoribus, & Minoribus conceſſorum.*

4 *Monaſteria fundata poſt Concilium Trident. vel quatenus ante; non tamen ſolita ſoluere quartam funeralium, non comprehenduntur ſub diſpoſitione Concil.* ſeſſ. 25. cap. 13. de reformat.

5 *Concilium Tridentinum confirmatum fuit die 27. Ianuarij, 1564.*

6 *Bulla Pij V. de Regularibus non fuit reuocata per Gregorium XIII. ſed redacta ad terminos Concilij.*

DECISIO LXXXIV.

DOmini cenſuerunt, Monaſterium Clericorum Regularium non teneri ad ſolutionem quartæ
1 funeralium Reuerendiſſimo Epiſcopo. Nam, etſi de iure communi iſta quarta ſpectat ad Epiſcopum, vel Parochum, *Clem. Dudum. de ſepult. cap.* 1. *&* 4. cum aliis *eodem tit. cap. Cùm quis pariter. eod. tit in* 6. atta-
2 men ſecùs eſt, quando Monaſterium eximitur à dicta ſolutione, ad textum *in cap. Priuilegia. diſt.* 3. *cap. In noſtra. de ſepult.* In caſu autem, de quo agitur, nedum prædictum Monaſterium; ſed etiam tota Religio 3
eſt exempta à dicta ſolutione quartæ funeralium; cùm Paulus IV. & Gregorius XIV. dictis Clericis Regularibus communicauerint omnia priuilegia aliis Regularibus conceſſa: quare cenſentur etiam communicata priuilegia eximentia à dicta ſolutione quartæ, inter quæ adeſt priuilegium Iulij II. conceſſum Minimis de anno 1506. & aliud eiuſdem Pont. conceſſum Minoribus de Obſeruantia anno 1511. ſui Pontificatus 8. & aliud Pauli III. conceſſum Minoribus ann. 1544. & poſtremò aliud Pauli IV. conceſſum Ordini Prædicatorum anno 1556. quæ per extenſum refert Archangelus Cataccia *de quarta funeralium, cap.* 1.

Neque obſtat Concil. Trid. *ſeſſ.* 25. *cap.* 13. *de reform.* 4
quia, cùm iſtud Monaſterium ſit fundatum poſt publicationem Concilij, & quatenus eſſet fundatum antè, cùm non eſſet ſolitum ſoluere dictam quartam, Concilium ei non obſtat, vt declarauit Sanctiſſimus Pontifex Pius V. in ſua Conſtitutione de anno 1567. quam refert Archangelus Cataccia *loc. cit.* Guttierrez *de iuramento, confirmat.* 2. *par. c.* 4. *num.* 3. Emmanuel Roderiq. *in quæſt. regular. tom.* 1. *q.* 41. *art.* 2. & ita etiam reſoluit Congregatio Illuſtriſſimorum Interpretum, vt refert Roder. *loco prædicto.*

Quòd autem hoc Monaſterium fuerit fundatum
poſt confirmationem Concilij, ex eo probatur: quia 5
Concilium fuit confirmatum die 17. Ianuarij, 1564. Religio autem Clericorum Regularium fuit confirmata à Clemente VII. 14. Iunij, 1524. Vnde per neceſſe inferendum eſt, quòd hoc Monaſterium ſit fundatum intra quadraginta annos, de quibus loquitur Concilium, & quatenus eſſet fundatum extra dictos quadraginta annos, non probatur, quòd eſſet ſolitum ſoluere quartam funeralium.

Neque eſt verum, quòd prædicta Conſtitutio Pij V. 6
fuerit reuocata per Gregorium XIII. vt in eius Bulla, quam refert Nauar *in Manual. cap.* 17. *in fine*; quia cùm dicta Bulla Pij plura contineret, per Gregorium redacta fuit ad terminos Concilij, vt cenſuit Congregatio Illuſtriſſimorum Interpretum, vt refert Cataccia *loco cit.* qui etiam *in fine tractatus* refert ipſam declarationem, & benè aduertit Guttierrez *loco citato.*

Et ita fuit reſolutum, vna parte tantùm informante.

R. P. D. QVEIPO.

Elnen. iurium parochialium, Veneris, 6. Iunij, 1631.

ARGVMENTVM.

Parochi à Religioſis, ratione ſepulturæ, nihil aliud poſſunt exigere, niſi quartam eorum funeralium, quæ tempore ſepulturæ fuerint oblata.

SVMMARIVM.

1 *Quarta canonica duntaxat Parocho reſeruatur de iure, ratione ſepulturæ Parochianorum.*

2 *Quarta Canonica Parocho debita, vſu, & conſuetudine ad quartam funeralium reſtricta eſt.*

3 *Funeralia quæ dicantur.*

4 *Quarta canonica Epiſcopo, & Parocho debita, in quibus conſiſtat.*

5 *Parochi ex ſtatuto Pij V. in Cathalonia nequeunt quidquam à Mendicantibus, vltra quartam funeralium, exigere.*

DECISIO

Digitized by Google

DECISIO LXXXV.

PArochus Cocolibri Elnen. diœceſis vrgebat hæredes, & executores teſtamentarios eorum, qui in Monaſterio Prædicatorum eiuſdem loci ſepulturam elegerunt, ad celebrandum Nouennarium, & Caput anni in Eccleſia Parochiali, poſtquàm in dicto Monaſterio Prædicatorum celebratum extiterat. Super quo orta controuerſia, & cauſa ad Rotam deuoluta, & mihi commiſſa, propoſui dubium, an Parocho liceat cogere hæredes, ſeu executores teſtamentorum defunctorum, qui ſepeliuntur in Eccleſia Fratrum, ad celebrari faciendum in Eccleſia parochiali diuina Officia Nouennalia, ſeu *Capo d'anno*, quæ iam in Eccleſia Fratrum fuerant celebrata, & Dominis viſum fuit, id Parocho non licere: quia iure communi, quo libera
1 cuilibet ſepulturæ electio permiſſa eſt, duntaxat quarta canonica Parocho reſeruatur, *cap. 1. cap. Is qui. cap. In noſtra. cap. Certificari. cap. Cùm ſuper. de ſepult.* quæ non generaliter, ſed cum reſtrictione, de qua *in cap. vlt. de teſtam.* competebat, quanuis per
2 text. *in Clem. Dudum. de ſepult.* fuerit ampliata; vſu tamen, & conſuetudine generali ad quartam funeralium reſtricta fuit, vt poſt Card. *in dicta Clement. Dudum §. Verùm tradunt.* Couar. *in dicto cap. fin. de teſtament. num. 6.* Molin. *de iuſt. & iur. tractat. 2. diſput. 217.* Roderic. *quæſt. regul. tom. 1. quæſt. 39. art. 2. in fin.* & de ea tantùm loquitur Concilium Tridentinum *cap. 13. ſeſſ. 25. de reform.*

3 Funeralia autem ſunt, quæ cum funere deferuntur, vt tradit Gloſ. *verb. Funeralibus, in dicta Clement. Dudum. de ſepulturis*, & Petr. de Vbald. *de Canonica Epiſcopo, & Parocho debita, par. 2. cap. 4. num. 10. & 16.*
4 quam duntaxat conſiſtere in cera, & in aliis oblationibus, quæ deferuntur tempore, quo defunctorum corpora ad ſepulturam deferuntur; non autem de miſſis, & legatis, aut aliis oblationibus eorum, qui apud dictos Fratres ſepeliuntur, declarauit ſanct. mem. Pius V. 17. Kalendas Iulij, anno Domini 1567. vt referunt Gut. *de iuramen. confir. 2. par. cap. 4. num. 3.* Roder. *in dicta quæſt. 39. art. 2.* vnde cùm iure communi ex oblationibus factis, aut relictis Monaſterio non deberetur, niſi quarta Eccleſiæ parochiali, & hoc vſu, & conſuetudine ad quartam funeralium fuerit reſtrictum, & ex Conſtitutione ſanctæ mem. Pij V. declarantis Concil. Trident. *in dicto cap. 13.* fuerit conſtitutum, vt à Fratribus non deberetur, niſi quarta eorum funeralium, quæ tempore ſepulturæ fuerint oblata. idque Sixtus IV. ad Fratrum fauorem iam conſtituerat, vt refert Syluester *in Summa, verb. Canonica, in fin.* prætentio dicti Parochi omni iure deſtituta vi-
5 detur, præcipuè quia ſanct. mem. Pius V. die 9. Iulij, 1571. in Statuto directo ad Principatum Cathaloniæ prohibuit, ne Parochi à Fratribus vltra quartam funeralium quidpiam exigerent.

Et cùm hæc omnia fuerint tam fauore liberæ ſepulturæ, quàm Fratrum conſtituta, omninò, & directè impugnantur per Parochos agentes contra hæredes, & teſtamentarios eligentium ſepulturam in Monaſteriis, cum per hoc grauamen ab huiuſmodi ſepulturæ electione fideles auerterentur, atque ita finis dictarum Conſtitutionum fraudaretur: quod licere non debet per regul. tex. *in l. Non dubium. C. de legibus. cap. Quod vna via. de reg. iur. in 6.*

Et ita vna tantùm parte informante, &c.

R. P. D. MANZANEDO.

Seguntina iuris ſepeliendi, Mercurij, 5. Iunij, 1613.

ARGVMENTVM.

Religioſio an poſſint ſepelire cadauera defunctorum in ſuis Eccleſiis, abſque licentia Parochi.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur Religioſis in quaſi poſſeſſione ſepeliendi cadauera defunctorum in ſuis Eccleſiis, abſque aliqua licentia Parochi, conſtito de huiuſmodi quaſi poſſeſſione.*
2 *Manutentionis ad effectum ſufficit vnicus actus.*
3 *Diſcalceati B. Mariæ de Monte Carmelo, poſſunt ex priuilegio Clem. VIII. ſepelire cadauera defunctorum in ſuis Eccleſiis, abſque alicuius licentia, & abſque eo, quòd ipſi, nec defunctorum conſanguinei, prætexta cuiuſuis conſuetudinis, poſſint cogi ad dicta cadauera deferenda ad parochialem, vel alia loca.*
4 *Clauſula*, Sublata. *& decretum irritans inficiunt poſſeſſionem, & manutentionem impediunt.*
5 *Sepulturam eligere cuilibet licet in qualibet Eccleſia.*
6 *Acquieſcentia reſultat ex contradictione extraiudiciali.*
7 *Poſſeſſio priuatiuè quoad alios, vt acquiratur, eſt neceſſaria acquieſcentia illorum, in quorum præiudicium poſſeſſio acquiritur.*
8 *Præſcriptum tantùm cenſetur, quantùm poſſeſſum.*
9 *Poſſeſſio non reſultat ex actibus, qui non ſunt vniformes.*

DECISIO LXXXVI.

ROta cenſuit, vtrique parti dandum eſſe mandatum de manutenendo cumulatiuè, ſed nulli priuatiuè ad alium Mouebatur, quia de poſſeſſione Prioris, & Fratrum Monaſterij S. Mariæ de Carmelo Diſcalceatorum, ſepeliendi in d. Monaſterio corpora defunctorum, conſtat ex teſtibus, qui, quanuis deponant de quinque corporibus per Fratres in ſua Eccleſia ſepultis; nihilominùs, quia duo erant corpora fundatorum dicti Conuentus, prius in Cathedrali ſepulta, & poſteà ad Monaſterium tranſlata; & aliud erat corpus Petri de Alcazar, quod circa mediam noctem, & quaſi clandeſtinè fuit ad dictum Monaſterium portatum, de iſtis tribus actibus Domini parum curarunt, ſed tantùm de corporibus Mariæ de Algar, vxo 1
ris Dominici Flores, & Ioan. de Ledeſmo, quæ corpora apparent ſepulta in dicto Monaſterio, abſque aliqua licentia Capituli, ſeu Capellani maioris, ex quibus veniunt Fratres manutenendi, ad text. *in §. Retinend. Inſt. de interdict.* Capuaq. *deciſ. 98. p. 2.* Rota *deciſ. 4. n. 1. & 19. par. 2. diuerſ.*

Maximè, cùm ad hunc effectum vnicus actus ſuf- 2
ficiat, *c. Cùm Eccleſia Sutrina.* vbi Abb. *n. 23. de cauſ. poſ. & propr.* Ruin. *conſ. 106. n. 9. lib. 5.* Put. *deciſ. 191. lib. 1. deciſ. 17. n. 1. & 2.* inter impreſſas.

Quæ poſſeſſio iuuat ex eo, quòd reperitur titulata in Bulla fel. rec. Clementis VIII. dantis iſtam fa- 3
cultatem dictis Fratribus Diſcalceatis ſepeliendi in eorum Eccleſiis, ſine alicuius licentia, & abſque eo, quòd ipſi, nec defunctorum conſanguinei prætextu cuiuſvis conſuetudinis poſſint cogi ad dicta corpora deferenda ad Parochialem, vel alia loca cum clauſula:

Sublata.

4 *Sublata*.& decreto itritaoti,quæ inficiunt poſſeſſioné
Capituli quoad iſtos Fratres, & illius manutentionem
impediunt. Sarnen. *in reg. de trion. poſſeſſ.q.49. num.*3.
Ægid.*deciſ.*135. Caſſad. *ſuper reg.deciſ.7.n.*3. Gabr. *de
clauſulis,concluſ.*3. *num.* 50. & tenuit Rota *in vna Ca-
ſarangnſtana diſmembrationis* , 14. Martij,1607.coram
bon. mem. Iuſto, & *in alia Adrien. decimarum* , 14.
Decembris , 1607. coram me.

5 Quæ iuuant ex eo, quòd cuilibet licet ſibi ſepultu-
ram eligere in qualibet Eccleſia, *cap.*1. *cap. Cùm libe-
rum.c.de vxore* , & *c.ſeq. de ſepult.* & vtrobique DD.
Rot.*deciſ.*333.*n.*1.*par.*1.*inter impreſſas.*

Nec obſtat,cum dicta poſſeſſione nó probari ſcien-
tiam,& patientiam Capituli, ſeu Capellani maioris:
quia vltrà quòd illa non eſt neceſſaria , ſtante d. Bulla
Clementis VIII. viſum fuit illam ſatis probari ex teſti-
bus deponentibus de contradictione facta per Capel-
6 lanum maiorem ſepulturæ D.Mariæ de Algar, ex qua
extraiudicialiter facta videtur reſultare acquieſcentia
ipſius Capellaoi maioris,& Fratrum,*l.*1.§.*In operis*.vbi
Gloſſ. & DD. *ff. de non.oper. nunciat.* & fuit dictum *in
Vlixbonenſi declarationis concordia.* 5. Maij, 1599. co-
ram bon. mem. Iuſto.

Quo verò ad Capitulum , & Capellanum maiorem
iſtius Cathedralis Eccleſiæ non controuertitur eſſe in
poſſeſſione ſepeliendi in ſua Eccleſia : tamen fuit di-
ctum, hoc procedere cumulatiuè , non verò priuatiuè
ad dictum Monaſterium;& Fratres,cùm non probetur
prohibitio Capituli , ſeu Capellani de non ſepeliendo
7 in Monaſterio,cum acquieſcentia Fratrum illius,prout
requiritur ad acquirendam poſſeſſionem priuatiuè,
quoad alios ad text. *in l. Et in Prouinciali. C. de ſeruit.
not.*Butr.*in c. Significantes. n.*11. *verſ. Vel quia aliàs. de
appell. l.fin.ff.de vſucap.*& *ibi* Doct. §. *Flumina. Inſtit.
de rer. diuiſ.* vbi omnes tradunt *deciſ.*33.*n.*1.*p.*1. *inter
impreſſas*,& potiùs io noſtro caſu de contraria acquieſ-
centia Capellani conſtat ex teſtibus *ſuprà* citatis.

Nec obſtat,probari per Capitulú, quòd Parochiani
Eccleſiarum S. Iacobi , & S. Vincentij nunquam fue-
runt ſepulti in aliis Eccleſiis ſine licentia Capituli , &
Capellani maioris,cùm hæc probatio oon afficiat Fra-
tres Carmeli,circa quos nihil de iſta prohibitione , &
8 acquieſcentia probatur;& vulgare eſt quòd tantùm ſit
præſcriptum, quantùm poſſeſſum. Vltrà quòd nec di-
cta poſſeſſio dictorum Parochianorum videtur vni-
formis,cùm ex teſtibus Fratrum appareat plures fuiſſe
ſepultos extra ciuitatem, & in aliis Eccleſiis ſine præ-
dicta licentia : vnde nec venit attendenda ad tradita
9 per Bart.*in l.*2.*in fine princ. ff.ſolut. matrim.* Aym.*conſ.*
96.*n.*5.Alex.*conſ.*5.*n.*7.*lib.*5.Dec.*conſ.*8.*n.*4.*verſ. Quia.*
vt narrator *deciſ.*72.*n.*28.*par.*2. *diuerſ.*

Ex quibus ita fuit reſolutum, &c.

EMINENT. D. CARD. VIRILE.

*Veronen. iurium parochialium,Ven.*23. *Mart.* 1629.

ARGVMENTVM.

Parochus intus Eccleſias vnitas Monaſteriis Regularium, non poteſt in funeribus ſtolam deferre , & alias functiones exercere.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes examinati abſque citatione non probant.*
2 *Parochus non poteſt ſe intromittere in Eccleſiis Regularium,dum cadauera in eiſdem ſepeliuntur.*
3 *Parochus non habet iuris aſſiſtentiam in Eccleſia Regularium,eò quòd ſit ſita intra ſuos limites.*
4 *Aſſiſtentia iuris turbida non ſuffragatur ad obtinendam manutentionem.*
5 *Sententia non afficit non citatos.*

DECISIO LXXXVII.

CVm præſuppoſitio , quòd Bulla Alexandri III. de
qua *in Summ. n.* 1. ſit in forma probanti,denega-
runt Domini Parocho S. Mariæ ad Clauciam, manu-
tentionem circa delationem ſtolæ , & exercitium alia-
rum functionum intus Eccleſiam S. Margaretæ. Moti
fuerunt:quia,aut Rector S.Mariæ prętendit manuten-
tionem ex actibus poſſeſſoriis geſtis intus dictam Ec-
cleſiam,& de huiuſmodi poſſeſſione non docetur , & 1
teſtes vti examinati ſine citatione Oliuetanorum,non
probant,*c.*2.*de teſtib. l. Si quando. C. eodem.*

Aut Rector prætendit manutentionem ſola aſſi-
ſtentia iuris : & cùm ex Bulla Alexandri III. Eccle-
ſia S. Margaretæ ſit vnita Monaſterio Sanctæ Mariæ
in Organo Oliuetanorum , vtique intrant declaratio-
nes S. Congregationis Conc. & Rituum,*Summ. n.* 3. 2
quòd dũ cadauera defunctorũ ſepeliuntur in Eccleſiis
Regularium , Parochus intra dictam Eccleſiam non
poſſit ſe intromittere , nec aliquos actus exercere : in 3
Eccleſia enim vnita Monaſterio Regularium non ha-
bet Parochus iuris aſſiſtentiam ex eo,quòd ſit ſita in-
tra ſuos limites. Abb. *in c. Dilectus. num.* 3. *&* 11. *de
Capell. Monach.* & *in c. Ad audientiam. il* 1. *n.* 8. *de
Eccl.ædif.* & *in c.Cùm Venerabilis.n.*46. *de except.*Cal-
derin. *conſ.*6.*n.*1.*verſ.Item,ſicut.de relig. Domib.*

Vltrà quòd ex ſola aſſiſtentia iuris turbida non da- 4
tur manutentio. Seraph. *deciſ.* 312. *n.*1. & *ibi* add. &
fuit dictum *in Montis regalis iuriſdictionis* , 4. No-
uembris , 1596. coram bon.mem.Penia.

Non obſtant decreta,& ſententia Vicarij Veronen- 5
ſis:quia dederunt cauſam liti, & non afficiunt Oliue-
tanos non citatos. Bald. *in l. Ab eo. n.*17. *C. Quomod.
& quand. Iud.* Tabr. *de cit. concl.* 1. *n.* 310. Cæſar de
Graſſ. *d.* 8.*in fin.de dol. & cont.*Tareg.*deciſ.*467.*n.*3.

Rituale Epiſcopi non loquitur in Eccleſia vnita Mo-
naſterio Regularium.

Quoad quartam petitionem funeralium informan-
tes pro Oliuetanis,religiosè procedentes offerunt Re-
ctori quartam ipſorum funeralium , quæ in die ſepul-
turæ cum corporibus mortuorum deferuntur.

Erit a vtraque , &c.

CORAM EODEM.

In eadem, Lunæ , 25. *Iunij* , 1629.

ARGVMENTVM.

Archiuium , vt det robur ſcripturis ab eo extinctis , quæ requirantur.

SVMMARIVM.

1 *Exemplum exempli non probat.*
2 *Archiuium non habens requiſita neceſſaria , non dat robur ſcripturis ab eo extractis.*
3 *Archiuium non probat inter perſonas non ſubditas.*
4 *Archiuium vt det robur ſcripturis , debet probari, quòd Scriptura in Archiuio repoſita fuerunt de tempore antiquo,& ante motam litem.*
5 *Scriptura extracta , lite pendente, ſine compulſorialibus,& ſine citatione partis , non probat.*

DECISIO LXXXVIII.

QVia in deciſione ſub die 23. Martij præteriti fuit denegata manutentio Parocho Sanctæ Mariæ ad Clauciam, cum præſuppoſito,quòd priuilegium

gium Alexandri III. eſſet in forma præſenti. Prætereà, dedi dubium, an ſupradictum priuilegium eſſet in forma præſenti, & D. Dominico Principalli Parocho
1 ſolùm informante, negatiuè fuit reſolutum: quia eſt exemplum exempli; ideò nihil probat. *l. 3. C. de diuerſ. reſcript. Auth. Si quis in aliquo. C. de eden.* Alex. *conſ.* 138. *n. 4. lib.* 1. Verall. *d.* 234. *n.* 2. *p.* 3. Greg. *deciſ.* 432.

2 Non obſtat, quòd ſit extractum ab Archiuio Monachorum. Primò, quia non conſtat hoc Archiuium habere requiſita neceſſaria, de quibus per Fel. *in c. Ad audientiam. n.* 11. *de præſcript.* Ideoque ab Archiuio non poteſt recipere fomentum. Felin. *vbi ſuprà.* Soem. ſen. *conſ.* 258. *n.* 6. *lib.* 2. Aym. *conſ.* 158. *n.* 5. Rot. *d.* 581. *n.* 3. *p.* 2. *recent.* & fuit dictum *in Sorana beneficij*, 8. Martij, 1627. coram R. P. D. meo Merlino.

3 Secundò, Archiuium non probat inter perſonas non ſubditas, prout non eſt Parochus. Verall. *deciſ.* 42. *par.* 1. Card *conſ.* 72. *n.* 8. Seraph. *deciſ.* 642. *num.* 1. Put. *deciſ.* 186. *n.* 1. *lib.* 3. Et fuit dictum *in ſupradicta Sorana, deciſ.* 128. *n.* 2. & 451. *n.* 3. coram Reuerendiſſimo Domino meo Coccino Decano.

4 Tertiò, quia non probatur tempus, quo priuilegium fuit poſitum in Archiuio; ideò non probat, cùm potuerit eſſe repoſitum tempore moderno, & motæ litis. Verall. *deciſ.* 41. *n.* 4. *part.* 1. *conſ.* 42. *n.* 6. *lib.* 3.

Quartò, quia fuit extractum lite pendente ſine compulſorialibus, & ſine citatione partis: & ſic nihil probat. Felin. *in c. Si inſtrumento. n.* 6. *de fid. inſtrum.* Rot. *deciſ.* 1. *n.* 1. *eod. tit. in nou.* Greg. *deciſ.* 71. *n.* 3. & 292. vbi addentes *num.* 4.

Extra, &c.

EMIN. D. CARD. HORATIO Lancellotto.

Valentina decimarum, Veneris, 28. *Nouembris*, 1603.

ARGVMENTVM.

Exemptio à ſolutione decimarum non cenſetur conceſſa in communicatione priuilegiorum, in qua nulla mentio de ea facta fuit; etiamſi fuerint communicata priuilegia, quæ nihil aliud continent, quàm exemptionem à decimis, etiamſi in communicationis priuilegio adſit clauſula: *Quorum tenores.*

SVMMARIVM.

1 *Communicatio priuilegiorum illi, ad cuius fauorem emanauit, tribuit omnia priuilegia communicata, perinde ac ſi ſpecificè conceſſa fuiſſent.*
2 *Communicatio priuilegiorum non extenditur ad ea, quæ non ſunt ſolita concedi, vel ſaltem cum magna difficultate conceduntur, & in quibus agitur de præiudicio tertij.*
3 *Exemptio à ſolutione decimarum non venit in generali communicatione priuilegiorum.*
4 *Exemptio a ſolutione decimarum non ſolet, niſi cum magna difficultate, & cauſa cognitione concedi.*
5 *Papa non cenſetur ſub verborum inuolucro Eccleſias enormiter lædere voluiſſe.*
6 *Priuilegia exemptionis ſunt ſtrictè interpretanda.*
7 *Exemptio a decimis, tam de bonis emptis, quàm emendis, non valet abſque expreſſa derogatione, cap.* Nuper. de decim.
8 *Conciliaris diſpoſitio requirit ſpecificam derogationem.*
9 *Gratia quòd ſit conceſſa ſine cauſæ cognitione, ex quibus cognoſcitur.*
10 *Clauſula*, Quatenus decretis ſacri Concilij Tridentini, & Regularibus inſtitutis ipſius Ordinis contraria non exiſtant. *non apponitur in gratiis ex certa ſcientia conceſſis.*
11 *Clauſula*, Quatenus licita, & honeſta, *apponitur confirmationi in forma communi; non autem ex certa ſcientia.*
12 *Priuilegia ignorare præſumitur Papa.*
13 *Clauſula*, Quorum tenores. *operatur, perinde ac ſi totus tenor priuilegiorum fuiſſet de verbo ad verbum inſertus.*
14 *Clauſula*, Quorum tenores. *non alterat diſpoſitionem, ſed verè operatur ad excludendam ſubreptionem.*
15 *Clauſula*, Quorum tenores. *non operatur, quoties cunque ſi concedens notitiam habuiſſet, veriſimiliter non conceſſiſſet.*
16 *Clauſula*, Quorum tenores. *non ſupplet defectum intentionis.*
17 *Clauſula*, Quorum tenores *non operatur circa non expreſſa, neque in his, de quibus non eſt facta aliqua mentio, ita vt de iis, ſaltem in genere, Papa cogitare potuerit.*
18 *Clauſula*, Quorum tenores. *non inducit certam ſcientiam concedentis; nec facit, quòd cenſeatur adhibita cauſ. cognitio.*
19 *Communicatio non dicitur ex certa ſcientia, nec cum cauſa cognitione, quando non eſt inſertus tenor priuilegiorum, nec effectualiter narratum, niſi conſtet, Papam vidiſſe priuilegia, vel per ſuos Officiales fuiſſe diſcuſſa.*

DECISIO LXXXIX.

COmmunicatio priuilegiorum per S.D.N. conceſſa Ordini S. Hieronymi, quamuis ſit cum ampliſ- 1
ſimis verbis concepta; & licèt virtus ſimilis communicationis ea ſit, vt illi, ad fauorem cuius emanauit, tribuat omnia priuilegia, perinde ac ſi ſpecificè conceſſa fuiſſent, vt per Oldrad. *conſ.* 200. cum aliis allegatis, & de ſimili priuilegio exemptionis tradit Pariſ. *conſ.* 22. *num.* 1. *lib.* 4. tamen in caſu, de quo agitur, Domini cenſuerunt, communicationem prædictam non comprehendere exemptionem à ſolutione decimarum, de qua nulla fuit in ea facta mentio. Fundamentum reſolutionis fuit; quia huiuſmodi commu- 2
nicationes, ſiue adæquationes, non extenduntur ad ea, quæ non ſolent concedi, vel ſaltem cum magna difficultate conceduntur, etiam in quibus agitur de præiudicio tertij, iuxta notata per Doctores *in l.* 1. *ff de legat.* 1. vbi Iaſ. *num.* 21. & 22. Soc. iun. *num.* 43. Ant. de Butr. *conſ.* 19. *num.* 9. Natt. *conſ.* 4. *num.* 6. & ſenſit Rota *in cauſa Caurien. ſeu nullius iuriſdictionis*, 22. Ianuarij, 1577. coram bon. mem. Cantuccio. Huiuſmodi autem 3
eſt exemptio à ſolutione decimarum, nedum quia læditur ius tertij; cum præiudicetur illis, qui habent intentionem fundatam de iure communi, vel aliàs; & in Hiſpania fere omnium Eccleſiarum fructus conſiſtant in decimis debitis, vigore antiquarum donationum, de quibus ſæpè dictum fuit in Rota: ſed etiam 4
quia talis exemptio non ſolet, niſi cum magna difficultate, & cauſæ cognitione concedi. Ioan. Andr. *in cap. Dudum. n.* 5. *verſ. Ratio diuerſitatis, de priuilegiis.* Neque veriſimile eſt, Papam ſub inuolucro verbo- 5
rum voluiſſe ita enormiter Eccleſias lædere, prout iam conſideratum fuit *in allegata cauſa.* Id quod eò magis dicendum eſt: tum, quia in hac materia exem- 6
ptionis,

prionis, in qua cùm tractetur de ſubtractione iuris alterius,priuilegia non ſunt amplificanda, ſed ſtrictè interpretanda. Oldrad.*conſ.*286. Roman. *conſ.*180. *in fine*, Abbas *in c. Licèt. num.*2. *de decimis*,& fuit dictum *in cauſa Carthaginen. decimarum*, 10. Iunij, 1588. co-
7 ram Reuerendiſſ. Alexandrino: tum, quia priuilegia
loquuntur, tam de bonis emptis, quàm de emendis,
contra cap. Nuper. de decimis, quod cùm contineat
8 diſpoſitionem conciliarem, non tollitur, niſi fuerit
ei ſpecificè derogatum, *cap. Ex parte. de Capell. Monach.* Oldrad. *conſ.*326. Caputaquenſ. *deciſ.* 176. & 268. *par.* 1. vt fuit dictum *in cauſa Vlixbonen. decimarum*, 5. Nouembris, 1574. coram Orano, & *in cauſa Orsolen. decimarum*, 21. Maij, 1576. coram eod. & aliàs ſæpè: tum etiam, quia Papa non habuit notitiam in ſpecie, quòd priuilegia communicata conti-
9 nerent exemptionem à decimis, cùm gratia fuerit
conceſſa ſine cauſæ cognitione, ſicut colligitur, ex quo communicantur priuilegia, in quibus fuerunt communicata etiam alia priuilegia concedenda, reſpectu quorum non potuit adhiberi cauſæ cognitio: cùm de eis Papa notitiam habere non potuerit. Item ex
10 clauſula illa: *Quatenus Decretis Sacri Concilij Tridentini, & regularibus inſtitutis ipſius Ordinis contraria non exiſtant.* quæ non apponitur in gratiis, quæ ex certa ſcientia conceduntur: quia, quando Papa habet certam ſcientiam, & adhibet cauſæ cognitionem, ſcit per eam cognoſcere, an priuilegia ſint contra Decreta Concilij, & regularia inſtituta; vt fuit conſideratum *in cauſa Burgen. iuriſdictionis*, 5. Ianuarij, 1589. coram bon.mem. Bubalo, & de ſimili clauſula, qua-
11 tenus licita, & honeſta, quòd apponatur confirmatio-
ni in forma communi; non autem illi, quæ appellatur ex certa ſcientia, fuit dictum *in cauſa Conchen. iuriſdictionis*, 2. Aprilis, 1595. coram Mantica.

Non obſtat, quòd fuerint communicata priuilegia Gregor. XI. & Sixti V. quæ nihil aliud continent, quàm exemptionem à decimis: quia mentio iſtorum priuilegiorum non fuit facta ſpecialiter, & ſigillatim; ſed in genere, vnà cum aliis priuilegiis conceſſis ab aliis Summis Pontificibus: & ideò Pontifex potuit credere, quòd aliud continerent, quàm exemptionem
12 à decimis: nam in Papa præſumitur ignorantia priui-
legiorum, iuxta notata communiter per Doct. *in cap.* 2. *de conſtitut.*

13 Neque obſtat clauſula: *Quorum tenores.* quæ ſolet
operari perinde ac ſi totus tenor priuilegiorum fuiſſet de verbo ad verbum inſertus, *ex conſ.* Ant. de Butr. 2. quia fuit reſponſum pluribus modis; & primò, quia operatur, vt cenſeatur inſertus tenor priuilegiorum, quæ communicantur; eorum tamen, ad quæ ſe extendit communicatio; non autem eorum, quæ in communicatione abſque ſpeciali expreſſione com-
14 prehendi non ſolent; cùm hæc clauſula non alteret
diſpoſitionem, ſed verè operetur ad excludendum ſubreptionem, vt fuit reſolutum *in cauſa Abulenſi iuriſdictionis*, 22. Ianuarij, 1588. coram Orano.

Secundò, iſta clauſula non operatur, quotieſcun-
15 que, ſi concedens notitiam habuiſſet, veriſimiliter
non conceſſiſſet, vt fuit reſolutum *in cauſa Romana Secretariatus*, 10. Aprilis, 1592. coram Reuerendiſſimo
16 Alexandrino; prout neque ſupplet defectum inten-
tionis. Pariſ. *conſ.*74. *num.*55. *lib.*4. & *conſ.*1. *num.*96. *lib.* 1. & fuit dictum *in cauſa Cauen. penſionis*, 19. Ianuarij, 1561. coram bon.mem Illuſtriſſimo Lancellotto.

17 Tertiò, talis clauſula de ſui natura non operatur cir-
ca non expreſſa. Dec. *conſ.*142. *n.*7. *verſ. Non obſtat.* & dicitur *in dicta cauſa Cauen.* neque in his, de quibus non eſt facta aliqua mentio, ita vt de eis ſaltem in genere Papa cogitare potuerit. Caputaquen. *deciſ.* 121. *par.* 1. & licèt in communicatione adſint verba exemptionis, immunitatis, &c. tamen non debet intelligi de exemptionibus à ſolutione decimarum; ſed de aliis, quæ ſolent de facili concedi, vt *ſuprà* dictum eſt.

Denique clauſula iſta non inducit certam ſcientiam 18
concedentis; nec facit, quòd cenſeatur adhibita cauſæ cognitio. Ferret. *conſ.*38.*n.*20. & fuit dictum *in allegata cauſa Conchen. iuriſdictionis*, 2. Aprilis, 1593. coram Illuſtriſ. D. Cardinali Mantica: cùm enim non 19
fuerit inſertus tenor priuilegiorum, neque effectualiter narratum; gratia non dicitur ex certa ſcientia, nec conceſſa cum cauſæ cognitione; niſi conſtet, Papam vidiſſe priuilegia, vel per ſuos Officiales fuiſſe diſcuſſa, vt fuit dictum *in cauſa Calciaton. iuriſdictionis*, 26. Ianuarij 1587. coram D. de Rub. & *in ſupradicta Romana Secretariatus*, coram Reuerendiſ. D. Alexandr. Sed hic certa ſcientia, & cauſæ cognitio, quoad exemptionem à decimis, omninò excluditur, ex atteſtatione duorum Illuſtriſſimorum Cardinalium, ad quorum relationem fuit hæc communicatio per S.D.N. expedita, aſſerentium non fuiſſe de ipſorum intentione, quòd communicaretur exemptio à decimis; imò ab eis fuiſſe deletam clauſulam: *Et reſpectu decimarum.* quæ fuerat in minuta ſupplicationis appoſita: & ſic ſublata ſunt omnia in contrarium adducta.

R. P. D. IVSTO.

Toletana decimarum, Lunæ, 26. Nouembris, 1605.

ARGVMENTVM.

Cap. Nuper. de decim. quando cenſeatur ſufficienter derogatum.

SVMMARIVM.

1 *Exemptus à decimis extraordinariis, quæ imponuntur ab homine, non cenſetur exemptus à decimis ſpiritualibus, & ordinariis.*

2 Cap. Nuper. de decim. *cenſetur ſufficienter derogatum per clauſulam derogatoriam Conſtitutionum, etiam generali Concilio editarum.*

3 *Derogatione illud tollitur, quod obiicitur priuilegio.*

4 *Exemptio à ſolutione decimarum ordinariarum non ſolet concedi, niſi magna maturitate, & cauſæ cognitione.*

5 *Clauſula generalis, etiam,* Quorum tenores, *non operatur expreſſam, & indiuiduam mentionem, quando non fuit facta aliqua mentio de illo, de quo tractatur.*

6 *Clauſula generales non tollunt defectum intentionis.*

DECISIO XC.

Deciſum fuit per priuilegium Pauli IV. non cenſeri derogatum diſpoſitioni *cap. Nuper.* quoad bona empta, & locata: licèt enim confirmet alia priuilegia, & de nouo concedat; tamen in ipſis non legitur 1
verbum de exemptione decimarum prædialium, & ſpiritualium, quæ debentur de iure diuino, & ordinario; ſed ſolùm de his, quæ imponuntur ab homine extraordinariæ, à quibus non infertur ad ſpirituales, & ordinarias. Put. *deciſ.*65.*l.*3. Rebuff. *de decim.q.*3.*n.*23. & ita fuit deciſum coram bon.mem. Orano *in cauſa*

Carthaginen.decimarum, 19.Nouembr.1593.quod etiã
patet ex verbis priuilegij: *Ab omni impoſitione.& colle-
cta,decima,ſubſidio, quarta , & quinta funeraliũ*, &c.*ac
alio quocunque grauamine per Sedem eandem pro tem-
pore impoſitis.*

2 Nec facit,quòd eo ipſo cenſeatur derogatum *c.Nu-
per.*quando in confirmatione priuilegiorum alicui Or-
dini conceſſorũ adeſt clauſula derogatoria Conſtitu-
tionum,etiam generali Concilio editarũ,vt dixit Rota
coram eodem Orano *in illa Conchen.exemptionis deci-*
3 *marum*,6.Iunij.1587.quoniã. cùm conceſſum non re-
periatur,vtique non poteſt hoc caſu dici derogatum:
illud enim tollitur per derogationem, quod obicitur
priuilegio vt in terminis *c.Nuper.* reſolutum fuit co-
ram eodem Orano *in alia Orielen.decimarum*, 9 Iunij.
1586. vbi plures aliæ allegantur. Et cùm ſine dubio
nullum verbum habeamus in priuilegio, citra bona
empta,& locata,non poteſt ad ea ex præmiſſis colligi
derogatio.

Non obſtat, quòd in priuilegio confirmentur alia
priuilegia antiquorum Pontificum,& eadem de nouo
concedantur,quæ continẽt exemptionem à ſolutione
decimarum:quoniam eſt videndũ,ſi opus fuerit,ſiqui-
dem Collegium S.Ildephonſi agit ſolùm reſpectu bo-
norum emptorũ,& locatorum. Propterea verum eſt,
quòd in priuilegiis debet explicitè legi exemptio à ſo-
4 lutione decimarũ ordinariarũ; nec concedi ſolet,niſi
cum magna maturitate, & cauſæ cognitione,vt per
Ioan.Andr.*in c.Pudum.verſ.Ratio diuerſitatis.de priui-
legiis.*& fuit deciſum coram R.P.D.Lancellott.*in cau-*
5 *ſa Valentina decimarum*, 28.Nouemb.1603. Et clauſu-
la generalis etiam: *Quorum tenores.* non operatur ex-
preſſam,& indiuiduã mentionem,quando non fuit fa-
cta aliqua mentio de illo,de quo tractatur. Verall.*dec.*
121.*par.*1. vnde aliquis ex Dominis dicebat, quòd ſi
etiam in priuilegiis confirmatis fieret mentio decima-
rum prædialium,à quibus priuilegium propterea reci-
peret declarationem,non faceret in ſubiecta materia;
quia aliàs ſequeretur,quòd clauſulæ generales in hoc
6 priuilegio Pauli IV. tollerent defectum intentionis,
quod non eſt dicendũ.Paul.*conſ.*1.*n.*96.*verſ.*t. & col-
ligitur ex allegata deciſ. coram D. meo Lancellotto.
Aliquis verò contrariũ ſentiebat:quia nõ ſolùm adeſt
confirmatio aliorum in priuilegio Pauli IV.verum etiã
noua conceſſio cum derogatione,de qua *ſuprà* dictum
eſt. Super quo, ſi eſſet facta mentio in aliis priuilegiis
de decimis prædialibus, poſſunt Fratres Sancti Domi-
nici ſuper hoc particulariter audiri.

Et ita deciſum,&c.

EMINENT. D. CARDINALE
Ioanne Baptiſta Pamphilio.

Cæſarauguſtana decimarum, Veneris,20. Nouembris, 1609.

ARGVMENTVM.

Appellatio ſuſpenſiua admittitur à ſententia lata in cauſa decimarum & ſuperſedetur in ſolutione,quando laicus non ſolùm nititur præſcriptione: ſed exhibet priuilegiũ,quod non eſt diſcutiendum ad dictum effectum.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium regulatur à iure.*
2 *Appellatio ſuſpenſiua non admittitur à ſententia lata in cauſa decimarum.*
3 *Appellatio ad vtrunque effectum admittitur à ſententia lata in cauſa decimarum, quando non allegatur ſola præſcriptio,ſeu conſuetudo;ſed oſtenditur priuilegium.*
4 *Priuilegij diſcuſſio non eſt neceſſaria ad effectum ſuperſedendi in ſolutione decimarum, & appellationem admittendi;ſed ſufficit ſola exhibitio.*
5 *Arbitrium relaxat de iuris rigore.*
6 *Iura etiam informia admitti poſſunt ad effectum ſuperſedendi,ſtante clauſula,* Arbitrio.
7 *Sententias ab aliis Iudicibus latas Rota non exequitur,niſi prius diſcuſſa illarum iuſtitia.*

DECISIO XCI.

CVm cauſa iſta reperiretur mihi cõmiſſa cum clau-
ſula,quòd procedatur ſine retardatione ſolutionis
decimarum, arbitrio Rotæ, cum poteſtate inhibendi
cauſa cognita,ſub die 19.Ianuarij præteriti; fuit dubi-
tatum,an eſſet inhibendũ:& tunc proponente R.P.D.
meo Decano, propter meam infirmitatem, Rota cen-
ſuit,eſſe inhibẽdum,prout iuxta formam Commiſſio-
nis fuit inhibitum. Deinde propoſui illud dubium,an
intret arbitrium ad effectum ſuperſedendi in ſolutio-
ne decimarum in caſu,& ad effectum, de quo agitur.
& ſupradicta die 20. Nouembris, Domini affirmatiuè
reſponderunt,moti ex eo,quòd,licèt de iure,à quo ar- 1
bitrium regulari ſolet,vt per Bart.*in Extrauag.Ad re-
primendum verb. Videbuntur.n.*30. Peregr. *deciſ.*234.*vol
fin.lib.*2 à ſententia lata *in cauſa decimarum*, non ad- 2
mittatur appellatio ſuſpenſiua.*c.Tua nobis.* & *ibi* DD.
de decim. cum aliis allegatis; hoc tamen non procedit, 3
quando laicus non ſe fundat in ſola conſuetudine, vel
præſcriptione,ſed etiam nititur priuilegio apoſtolico,
illudque exhibet,prout in hoc caſu:tunc enim admit-
titur appellatio ad vtrunque effectum; ita vt interim
ſit ſuperſedendum,etiam in ſolutione decimarũ. Ho-
ſtien.*in d.c. Tua nobis.n.*12.*verſ.Secus ſi ſufficientia.*
Ioan.Andr.*n.*7.*verſ.Secus ſi proponeret.*Cardinal.*n.*2.*in
fin.*Butr.*n.*7. Ioan.de Anan. *n.*6. & Abb.*n.*9.Mandoſ.
*conſ.*31.*ſub n.*2.& fuit dictum *in hac cauſa* ſub dicta die
19.Ianuarij præteriti, proponente tunc R.P.D. meo
Decano; & ad effectum arbitrij coram me *in cauſa
Coranben.decimarum*, 2.Decembris, 1605.

Neque obſtare dixerunt,quòd priuilegium pro par- 4
te Domini Ioannis exhibitum, non ſit in forma pro-
banti:quia ad huiuſmodi effectum non eſt neceſſaria
diſcuſſio priuilegij,quod erit diſcutiendum in proceſ-
ſu cauſæ; ſed ſufficit illius allegatio, ſeu exhibitio, vt
per Hoſtien. & alios *in d.c. Tua nobis.* & fuit dictum
in hac cauſa ſub dicta die 19. Ianuarij, maximè ſtante
clauſula,*arbitrio Rotæ*;per quam cùm aliquid relaxetur 5
de rigore iuris,Creſcen.*deciſ.*4.*n.*3 *de teſtib.* poteſt Iu-
dex ad effectum ſuperſedendi admittere etiam iura in 6
forma, vt fuit reſolutum *in cauſa Aurien. Parochialis*,
27.Aprilis,1598.coram R.P.D. Lancellotto, & aliàs
ſæpiùs.

Minùs etiam obſtare videtur,quòd pro parte Prio-
ris.& litis conſortium prætendatur,ſententiam ad eo-
rum fauorem latam tranſiiſſe in iudicatum,& ideò eſ-
ſe exequendam;& conſequenter ſolutionem decima-
rum non poſſe retardari:quia vltrà quòd pro parte D.
Ioannis negatur adeſſe aliquam rem iudicatam, fuit
pro reſponſione dictum, quòd Rota non exequitur 7
ſententias latas ab aliis Iudicibus, niſi prius diſcuſſa
illarum iuſtitia.Mohed.*deciſ.*3.*n.*1.*de teſtib.*& *deciſ.*11.
in fin.de re iudic. Verall.*deciſ.*84.*lib.*1.& *deciſ.*27.*lib.*3.
in manuſcript. ideò,donec diſcutiatur negotium prin-
cipale,eſſe ſuperſedendum in ſolutione decimarum.

Et ita concluſum,&c.

CORAM

CORAM EODEM.

In eadem, Veneris, 29. Ianuarij, 1610.

ARGVMENTVM

Priuilegium concedens decimas laïcis, non ſuffragatur abſque expreſſa derogatione *cap. Prohibemus. de decim.* etiamſi in eo adſit clauſula: *Quorum tenores.* Et quid ſi concurrat obſeruantia, & poſſeſſio percipiendi decimas.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium concedens decimas laicis non releuat, ſi in eo non eſt expreſſè derogatum Concilio generali, de quo* in cap. Prohibemus. de decim.

2 *Conciliaris diſpoſitio requirit ſpecialem derogationem, nec cenſetur illi derogatum per clauſulas generales.*

3 *Clauſula,* Quorum tenores. *nihil operatur, quando in indulto non eſt facta aliqua mentio eius, de cuius derogatione tractatur.*

4 *Laicus non poteſt decimas acquirere ex ſolo temporis lapſu vnà cum obſeruantia, etiam immemorabili.*

5 *Poſſeſſio percipiendi decimas non ſuffragatur laico, abſque titulo.*

DECISIO XCII.

IN *cauſa Cæſarauguſtana decimarum*, cum præſuppoſito, *ſine veri præiudicio.* quòd indultum Cardinalis Saluiati eſſet in forma probanti, dubitaui, an illud releuet ad fauorem Domini loci de Oſſera: & licèt multa contra illud pro parte Prioris de Oſſera deducerentur; Domini tamen, cæteris omiſſis, ex duobus potiſſimùm fundamentis cenſuerunt, huiuſmodi indultum non releuare. Et primò, quia in eo non
1 fuit expreſsè derogatum Concilio generali Lateranenſi, prohibenti, ne decimæ in laicos transferantur, de quo *in cap. Prohibemus. de decim.* prout neceſſariò requirebatur, *cap. Ex parte. de capell. Monachor. cap. Nonnulli. in fin. princ. de reſcript.* & vtrobique Doctor. & *in capit. 1. de conſtit. in 6.* Mohed. *deciſ. 7. de locat.* Et fuit reſolutum *in cauſa Valentin. decimarum*, 27. Nouembris, 1602. coram R.P.D. meo Decano, & aliàs ſæpiſſimè.

Nec pro huiuſmodi derogatione poſſunt deſeruire clauſulæ generales: *Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus apoſtolicis*, in dicto indulto
2 appoſitæ: quia, cùm conciliaris diſpoſitio requirat ſpecialem derogationem, non cenſetur illi derogatum per clauſulam, *Generales. dicto cap. Ex parte. de capell. Monach.* Archid. *in cap. 1. numer. 2. ſub verb. Noſcatur. de conſtit. lib. 6.* Felin. *in cap. Nonnulli. num. 2. & 3. de reſcrip.* Calderin. *conſ. 11. de priuileg.* Oldrad. *conſ. 326. num. 1.* Caputaquen. *deciſ. 176. & deciſ. 168. num. 3. part. 1.* & fuit pluries deciſum, & ſignanter *in dicta Valentina decimarum*, in
3 qua fuit etiam reſponſum ad clauſulam, *Quorum tenores.* quæ nihil operatur, quando (prout in caſu iſto) in indulto non reperitur facta aliqua mentio *dicti cap. Prohibemus.* de cuius derogatione tractatur, vt per Veral. *deciſ. 121. par. 1.*

Neque Domino de Oſſera poteſt ſuffragari ſubſequens obſeruantia 70. annorum, & vltrà: quia cùm ipſe ſit laicus, & per conſequens omninò incapax decimarum, tam antè quàm poſt Concilium Late- 4
ranenſe, ex ſolo temporis lapſu vnà cum obſeruantia, etiam immemorabili, non potuit decimas, de quibus agitur, acquirere, vt tradunt Doct. communiter *in cap. Cùm apoſtolica.* vbi præ aliis Imol. *num. 22. verſ. Nec obſtat.* & Abb. *numer. 12. circa fin. de his, quæ fiunt, à Prælat. ſin. conſ. Capit.* Gemin. *in cap. 1. §. Sanè. in fin. de decim. lib. 6.* Felin. *in cap. Cauſam. num. 3. de præſcript.* & *in cap. Cùm contingat. num. 4. verſ. Si tamen. de for. compet.* Verall. *deciſ. 241. part. 1.* Guido Papæ *deciſ. 62.* & fuit dictum *in ſupradicta Valentin. decimarum*, coram R.P.D. meo Decano.

Secundò, fuit dictum, indultum non ſuffragari: quia non conſtat, quòd fuerit confectus liber *Capbreu* nuncupatus, in quo ex tenore ipſius indulti debebant deſcribi omnes terræ decimatoriæ Eccleſiarum, cuius libri tranſumptum erat retinendum à quocunque Domino temporali, cum expreſſo decreto, quòd aliàs omnibus priuilegiis in eo annotatis carerent eo ipſo.

Nec ad huiuſmodi effectum poteſt Dominus de Oſſera ſe iuuare ſupradicta poſſeſſione percipiendi
iſtas decimas: quia cùm (vt dixi) ius commune ei re- 5
ſiſtat, illa non releuat ab onere probandi, quòd præfatus liber fuerit confectus, prout requirit indultum, *cap. Cùm perſonæ. de priuileg. in 6.* Gloſſ. *in l. Sine poſſidetis. in verb. Facti. C. de probat.* Bart. & alij *in l. Si ſolemnibus. C. de fid. inſtrum.* Calder. *conſ. 10. de probat.* & fuit reſolutum *in cauſa Pampilonen. decimarum*, 29. Octobris, 1599. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio, & priùs *in cauſa Cæſarauguſtana decimarum*, 3. Iunij, 1577. coram bon. mem. Cardinali Seraphino, &c.

CORAM EODEM.

In eadem, Veneris, 17. Iunij, 1611.

ARGVMENTVM.

Decimarum ſolutio an retardetur exhibitione priuilegij.

SVMMARIVM.

1 *Decimarum ſolutio non retardatur exhibitione priuilegij inualidi.*

2 *Arbitrium regulatur à iure.*

3 *Appellatio ſuſpenſiua non admittitur à ſententia lata ſuper decimarum ſolutione.*

4 *Appellatio ſuſpenſiua à ſolutione decimarum vt admittatur, an ſufficiat ſola priuilegij exhibitio.*

5 *Concilio generali derogatum non cenſetur per clauſulas derogatorias, in quibus fit ſolùm mentio de Conciliis ſynodalibus, & prouincialibus; & de conſtitutionibus generalibus, vel ſpecialibus in illis editis.*

6 *Conciliari conſtitutioni derogare non poteſt legatus, niſi doceatur, Summum Pontificem hoc ſibi in facultatibus ſpecialiter conceſſiſſe.*

7 *Colonus tenetur ad decimas pro rata fructuum, quos colligit. Declara, vt num. 8.*

DECISIO XCIII.

CVm hæc cauſa fuiſſet mihi commiſſa eum clau-
ſula: *Sine retardatione ſolutionis decimarum arbi-
trio Rotæ.* ſub die 20. Decembris, 1609. dubitaui, an
intraret arbitrium ad effectum ſuperſedendi in ſolu-
tione decimarum, de quibus agitur: & tunc, quia pro
parte D. Ioannis fuerat exhibitum quoddam priui-
legium, Domini arbitrium intrare cenſuerunt ex ra-
tionibus in deciſione deductis. Verùm, quia poſteà
29. Ianuarij, 1610. fuit reſolutum, prædictum pri-
uilegium non ſuffragari propter plures defectus in
deciſione ponderatos, agentes pro Rectore inſtite-
runt iterum proponi dubium, an intraret arbi-
trium; quod ſupradicta die 17. Iunij, 1611. Do-
mini negatiuè reſoluerunt, moti ex eo, quòd ho-
1 die eſt detecta inualiditas dicti priuilegij: quo ca-
ſu non debet ampliùs attendi ad effectum retar-
dandi ſolutionem iſtarum decimarum, vt per Ca-
2 puraquen. *deciſ.349.numer.5.part.2.* Ideóque ceſſare
arbitrium, quod regulatur à iure. Bart. *in Extra-
nag. Ad reprimen. verb. Videbatur. numer.* 8. Caſ. de
Graſſ. *deciſ.7. numer.6.in fin. & ſequ.*& *deciſ.81. num.
3 2.de re indic.* ſecundùm quod à ſententia lata ſuper
decimis non admittitur appellatio ad retardandum
illarum ſolutionem, *cap.Tua nobis. in fin.* & *ibi* Gloſſ.
& Doct.omnes *de decimis, Gloſſ.1. in cap. Ei, qui.2.qu.
6.*& *in cap.Decima.verb.Tribut.in fin.16.q.1.* Federic.
conſ.81.n.5.

4 Neque obſtare, quod dicebatur, ad effectum, vt
admittatur appellatio etiam ſuſpenſiua, ſufficere ſo-
lam exhibitionem priuilegij ex allegatis *in 1. deciſ.*
quia fuit reſponſum, hoc procedere interim, donec
priuilegium diſcutiatur: quo diſcuſſo, & nullo dete-
cto, ceſſat illius effectus, ita vt ampliùs non poſſit re-
tardare ſolutionem decimarum, vt in ſimili fuit di-
ctum *in prædicta deciſ.349.num.5.par.2.*& fuit dictum
in cauſa Placentin.penſionis, 17. Iunij. 1602. coram Re-
uerendiſſimo Pacen.

Neque etiam obſtare, quæ pro ſufficienti deroga-
tione *cap.Prohibemus. de decimis*, per informantes pro
5 Ioanne deducebantur: quia fuit reſponſum in clau-
ſulis derogatoriis non fieri mentionem de Conci-
lis generalibus; ſed ſolùm de Concilijs ſynoda-
libus, & prouincialibus, & de Conſtitutionibus
generalibus, vel ſpecialibus in illis editis: Et pro-
pterea deciſionem *in illa Conchen. decimarum*, 17.
Martij, 1589. coram Orano, non applicari, vltrà quòd
diſpoſitio *dicti cap. Prohibemus.* eſt conciliaris, eoq;
6 propterea non poteſt legatus derogare, niſi doceatur,
Summum Pontificem hoc ſibi ſpecialiter in faculta-
tibus conceſſiſſe, *cap. Dilectus. il 5.* & *ibi* Gloſſ.*in
verb.Cum ſe facultas.* & ſequuntur Doct. *de præbend.*
Felin.*in cap. Nonnulli. num.3. de reſcript.* Rebuff. *de
diſpenſationib.ad plur.num.25.* Gambat. *de offic. & po-
teſtat. legati, libr. 4. in tit. de poteſt. legat. reſeruan.
beneſ.n.143.* & *lib.7.n.377.* & fuit dictum *in cauſa
Oueten.beneficiorum*, 29. Aprilis præſentis anni, coram
R.P.D.meo Coccino.

Minùs etiam obſtare, quòd ſententia de partibus
dicatur continere notoriam iniuſtitiam, quatenus
7 condemnat Ioannem ad ſolutionem decimarum
omnium fructuum, qui ex iſtis terris percipiuntur;
cùm tamen non recipiat à colonis, ſeu vaſſallis,
niſi quartam partem fructuum, pro quibus tan-
tùm de iure tenetur ad ſolutionem decimarum,
cap.Tua nobis. vbi Gloſſ. & Doct omnes & præcipuè
Abb. *numer. 14.verſ. Aut certa portio. de decimis*, cum
8 aliis pro eius parte allegatis: quia fuit reſponſum,
dictam quartam partem fructuum ſolui Domino per
vaſſallos, cum onere ſoluendi decimas, etiam de fru-
ctibus per vaſſallos collectis, vt probant teſtes pro
parte eiuſdem Domini de Oſſeta iuxta 33. interroga-
tum: & meliùs explicant ſecundus, & tertius teſtes
pro parte Rectoris examinati: quo ſtante benè potuit
Rector agere contra ipſum pro decima omnium fru-
ctuum iuxta tradita per Gloſſ. *in cap. Aliquibus.in
verb.Compellantur.* & *ibi* Abb.*n.6. de decimis.* Et ſic
Iudex illum ad huiuſmodi decimam ſoluendam iuſtè
condemnauit.

REVERENDIS. P.D. PATRIARCHA Manzanedo.

Corduben. decimarum, Lunæ, 22. Martij, 1617.

ARGVMENTVM.

Fratres B. Ioannis de Deo, an, & quando te-
neantur ſoluere decimas de noualibus ſuis,
hortis, & animalibus.

SVMMARIVM.

1 *Religioſi non tenentur ſoluere decimas de noualibus ſuis, hortis, & animalibus, & quando, n.2. & 3.*

4 Cap.Noper de decim. *procedit in decimis prædialibus, non autem gregum.*

5 *Leproſi non tenentur ſoluere decimas, nec de hortis, nec de animalibus, dummodo viuant in communi, & ſimul congregati extent.*

6 *Hoſpitalia Fratrum B. Ioannis de Deo non gaudent priuilegiis leproſorum.*

DECISIO XCIV.

FVit in hac cauſa reſolutum 23. Iunij, 1614. exceptis
gregibus, horto, & expenſis, ſententias in hac cau-
ſa latas eſſe conformes, cùm ad ſoluendum decimas
gregum Hoſpitale fuerit condemnatum ſolùm per
duas ſententias Rotales. Vnde quoad dictos greges
propoſui dubium, an dictæ ſententiæ eſſent confir-
mandæ: & Domini reſponderunt quoad greges nu-
tritos à Fratribus pro vſu Hoſpitalis, illas eſſe infir-
mandas: quoad alias verò confirmandas. Et mouebā-
tur: quia, licèt Religioſi, quales hodie ſunt Fratres 1
Ioannis de Deo, Adminiſtratores iſtius Hoſpitalis non
teneantur ſoluere decimas de noualibus ſuis, horto, &
animalibus per textum *in c. Ex parte. il 1. de decim.* ta-
men hoc procedit in his tantùm, cùm deſeruiunt pro 2
vſu Monaſterij, vt expreſſe declarat *ibi* Abb.*in n 3.*
Ioan.de Anan.*n.2.* Anchar.*n.2.* Rebuff.*de decim q. 14.
circa finem.* Et in animalibus, quæ ipſimet Religioſi 3
nutriunt ſuis ſumptibus, non autem in illis, quæ dant
aliis nutrienda, & tenenda. *Clem. 1.* vbi Gloſ. *verb. Ani-
malibus.* & verbo, *teneri, de decim.* Abb. *in d.c. Ex parte,
in fin.* & *ibi* Anchar. *n. 2. verſic. Iſtud etiam.* & Henric
Boic. *n. 2 verſ. Quod intellige.* Butr. *in 3. notab. de decim.*
Rebuff. *vbi ſuprà, n.57.* vbi dicit, quòd ſi dentur aliis
tenenda & cuſtodienda, requiritur, quòd veſperi re-
ducantur ad Monaſterium.

Quibus non obſtat, quòd diſpoſitio *d. c. Ex parte.* 4
ſit reuocata per text. *in c. Nuper. eod. tit.* quia ille textus
loquitur quoad decimas prædiales, non autem gre-
gum, circa quod nihil innouauit, vt expreſsè ſentit
Butr. *in d.c. Ex parte. prope finem, verſ. Relinquitur ergo.*

Minùs facit textus *in cap.2. de Eccleſ. ædific.* in quo 5
leproſi non tenentur ſoluere decimas, nec de hortis,
nec de nutrimentis animalium ſuorum: quia ad hoc,
vt ſit locus exemptioni, de qua in illo textu, le-

proſi

Digitized by Google

proſi debent communiter viuere, & ſimul congregati
6 extare, vt ex illius lectura apparet: quod non verificatur io Hoſpitali, de quo agitur, io quo, licèt curentur etiam leproſi, quando ad illud accedunt; tamen adſunt etiam alij infirmi laborantes cæteris morbis. Neque ex eo, quòd hi leproſi retinentur ſeparati ab alijs, videntur conſtituere corpus ſeparatum: quia id fit ad euitandum contagium. Vnde, cùm priuilegium *d.c.2.* ſit ſpeciale in leproſis, non videtur extendendum ad huiuſmodi Hoſpitale commune leproſis, & aliis infirmis.

Quo verò ad alios greges, placuerunt Dominis rationes, & fundamenta deducta *in deciſionibus* Reuerendiſſimi Attrebatenſis, 2. Maij. 1604. & R.P.D. Pamphilij, 8. Martij, 1610. in hac cauſa factis: & ideò exceptis dictis gregibus nutritis per Fratres pro vſu Monaſterij; quoad alios fuit reſolutum pro confirmatione ſententiarum Rotalium.

EMINENT. D. CARDINALE Pamphilio iuniore.

Vrbinatenſi decimarum, Lunæ, 25. Iunij, 1618.

ARGVMENTVM.

Moniales ſancti Benedicti an teneantur ad ſolutionem decimarum.

SVMMARIVM.

1 *Rector pro decimis intra fines ſuæ parochiæ habet de iure communi intentionem fundatam contra omnes, etiam Religioſos.*
2 *Communicatio priuilegiorum non comprehendit exemptionem à ſolutione decimarum, de quibus nulla in ea facta eſt mentio.*
3 *Exemptio à ſolutione decimarum non ſolet concedi, vel ſaltem cum magna difficultate.*
4 *Derogatio ſpecialis* cap. Nuper. de decim. *requiritur, tam in priuilegio exemptionis à decimis, quàm communicationis.*
5 *Paupertas qualiter probanda per teſtes.*
6 *Decimæ debentur ex reſeruatione diuina.*
7 *Paupertas vt excuſet à ſolutione decimarum, quanta eſſe debeat.*
8 *Paupertas ad certum effectum qualiter probanda.*
9 *Decimas ſoluere non tenentur Moniales, quæ pro earum ſuſtentatione neceſſe habent mendicare, & eleemoſynas publicè petere: & quando procedat, num. ſeq.*

DECISIO XCV.

Dubitatur, an Rectori Sancti Ioannis debeantur decimæ à Monialibus Sancti Benedicti. Et Domini affirmatiuè reſponderunt, nempe, decimas deberi: quia Rector intra fines ſuæ parochiæ habet de
1 iure communi intentionem fundatam contra omnes, etiam Religioſos, *cap. Commiſſum. de deciſ.* Gemin. *in cap. 1. §. Cæterùm. num. 1. ſed. tit. in 6.* Vital. *in rubr. de dec. num. 2. verſ. Si quæritur in Clement.* Rebuff. *eod. tract. qu. 5. n. 26.* Menoch. qui loquitur de Monialibus *conſ. 56. n. 18. verſ. Præterea.*

Nec obſtat, quòd Religioſi Ordinis Mendicantium habeant diuerſa priuilegia exemptionum, quæ Monialibus, ac aliis Regularibus Ordinis Sācti Auguſtini per verba generalia communicata fuerunt: quia nihilominùs in huiuſmodi communicatione non comprehenditur exemptio à ſolutione decimarum, de quibus nulla in ea facta eſt mentio: cùm huiuſmodi 2
exemptio, vti tendens in præiudicium tertij, non ſoleat concedi, vel ſaltem cum magna difficultate, iuxta
not. per Doct. *in l. 1.* vbi Iaſ. *num. 21.* Soc. iun. *num. 43. & 49. ff. de legat. 1.* Ant. de Butr. *conſ. 19. num. 9.* Natt. *conſ. 4. num. 6.* & in his terminis fuit reſolutum *in cauſa Valent. decimarum*, 18. Nouembris, 1603. coram Illuſtriſſimo Cardinali Lancellotto: & *in cauſa Carthaginenſi decimarum*, 29. Martij. 1604. coram bon. mem. 3
Penia, maximè quoad terras ſolutioni obnoxias, quæ à laicis ad Moniales tranſierunt aliquo iuſto titulo, quarum reſpectu requiritur ſpecialis derogatio, *cap. Nuper. de decim.* tanquàm continentes diſpoſitionem conciliarem, tam in ipſomet priuilegio exemptionis, vt aliàs cenſuit Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum, quàm in priuilegio communicationis, vt fuit reſolutum *in eadem Valentina, decimarum*, 14. Maij, 1604. coram eodem Illuſtriſſimo Cardinali Lancelloto per tex. *in c. Ex parte. de capell. Monach.* cum aliis ibi adductis. 4

Minùs obſtat, quòd ſupradictæ Moniales ſint pauperes: quia teſtes, qui pro iis dantur, vel non deponunt 5
de tempore præſenti; vel non dicunt, Mnniales habere tot bona, & non plura; &, quòd ſi plura haberent, ipſi ſcirent, prout requiritur. Roman. *conſ. 145. num. 9.* Couar. *variar. reſol. lib. 2. cap. 6. num 4. verſ. Cæterùm paupertas.* Et dantur alij pro Rectore deponentes de pluribus acquiſitionibus ab ipſis Monialibus breui tempore factis, & de ornatu Eccleſiæ cum notabili impenſa, ſicque viſum fuit, non poſſe dici conſtare de paupertate, præſertim cùm decimæ debeantur ex reſeruatione diuinarum. *c. Tua. & in fine de decim.* & vt 6
debitum ſoluantur, *c. Parochianos. eod. tit.* paupertas ab 7
illarum ſolutione non excuſat, niſi ſit tanta, quòd ſi Moniales eas ſoluerent, fame perirent. Ioan. Andr. *c. Cùm homines. ver. Perſoluant.* & ibi Abb. *n. 5.* & alij *de decimis.* Rebuff. *eodem tractatu, qu. 5. n. 54. & ſequen.* Franc. Marc. *deciſ. 198. num. 6. & ſeq. part. 2.* Et proptereà non ſufficeret in caſu iſto, etiamſi de paupertate aliquo modo in genere conſtaret: nam, quando
agitur de paupertate reſpectu certi, & determinati effectus, debet de ea conſtare ſpecialiter reſpectu illius effectus. Ritio *conſ. 81. num. 6. lib. 5.* Abb. *conſ. 69. num. 5. & ſequentib.* cum aliis adductis *in cauſa Auerſana Decanatus*, relatis *inter impreſſ. deciſ. 676. num. 1. par. 1. diuerſ.* & *in cauſa Portuenſi reſtitutionis in integrum*, relata *in eadem deciſ. 48. n. 2. & ſeq. part. 2.* 8

Neque obſtat, quòd Moniales, quæ pro earum ſuſ- 9
tentatione neceſſe habent mendicare, & eleemoſynas publicè petere, decimas ſoluere non tenentur ex priuilegio, de quo per Cald. *conſ. 9. de decim.* & de declaratione de qua *in cap. 1. §. Moniales. eod. tit. in Extrauag. Communi.* Nam vltrà quòd non conſtat, quòd Moniales, contra quas modò agitur, ſint tales, placuit
etiam reſponſio, quòd *dict. cap. 1.* expreſsè loquitur 10
de decima papali, prout etiam Cald. *conſ. 9.* non autem de decimis ex iure diuino Eccleſiæ parochiali debitis, ad quarum ſolutionem omnes indiſtinctè tenentur, etiam pauperes, niſi aliàs fame perirent, vt dictum eſt. Et ita deciſum. Verùm, quia per ioformantes opponebatur de præſcriptione, quondam Domini reſeruarunt hoc particulariter videndum.

R. P. D. BVRATTO,

Conchen. decimarum Sancti Clementis, Veneris, 12. Maij, 1623.

ARGVMENTVM.

Moniales Sanctæ Claræ, quarum annui redditus non excedunt valorem 25. ducatorum auri de Camera pro qualibet Moniali, exemptæ ſunt à decimis ex ſpeciali Priuilegio Gregorij XIII. Et quomodo probetur non exceſſus talium reddituum: & an huiuſmodi priuilegium amittatur per non vſum, vel contrarium vſum.

SVMMARIVM.

1 *Monaſteria Monialium tertij Ordinis Sancti Franciſci, ac eorum bona quæcunque ſunt penitùs ab omnibus decimis, primitiis, & collectis exempta.*

2 *Exemptio à decimis vt valeat, debet expreſſè derogari diſpoſitioni* cap. Nuper. de decimis.

3 *Negatiua probatur per teſtes, licèt non directè, ſed virtualiter illam coarctantes, vt quia verſimiliter ſunt de illa informati, & optimas eorum dicti reddunt rationes.*

4 *Oeconomi, ſeu Collectores, deponentes de redditibus Eccleſiæ ad effectum probandi paupertatem, præualent aliis, tanquàm magis, & meliùs informati.*

5 *Moniales non probantur eſſe diuites, ex eo, quòd ædificauerint.*

6 *Moniales ex receptione aliquarum ſine dote, non probantur eſſe diuites, ſi eas receperint ratione peritiæ alicuius artis Monaſterio neceſſariæ.*

7 *Expenſæ, & onera, quæ ſunt extra victum, & veſtitum Monialium, deducenda ſunt ad probandum Monaſterij diuitias, vel paupertatem.*

8 *Præſcriptio quadragenaria ſufficit contra Eccleſiam.*

9 *Priuilegium exemptionis conceſſum alicui Ordini non amittitur per non vſum vnius tantùm Monaſterij; ſed eius ius conſeruatur, ſi in cæteris Monaſteriis ſit in vſu.*

10 *Priuilegium non amittitur per non vſum, neque per præſcriptionem, quando in eo adeſt decretum irritans, vel prohibitiuum.*

11 *Priuilegium exemptionis à decimis amittitur per ſolutionem per 40. annos factam.*

12 *Priuilegium amittit priuilegiarius per non vſum, quando per eum ſtat, quominùs priuilegio vtatur.*

DECISIO XCVI.

FVit per Dominos reſolutum, priuilegium exemptionis decimarum, conceſſum per ſanct. mem. Gregorium XIII. Monialibus Aſſumptionis Beatiſſimæ Virginis ſuffragari. Fundamentum fuit, quia caſus exemptionis literaliter legitur in dicto priuilegio, & authoritas concedentis controuerti non poteſt, tantò minùs voluntas, cùm verba ſint expreſſa, vt ex lectura dicti Priuilegij confirmantis,
1 imò de nouo innouantis priuilegia Sixti IV. Leonis X. Clementis VII. & Pauli III. prædeceſ-
ſorum, & declarantis, Monaſteria Monialium tertij Ordinis Sancti Franciſci, ac eorum bona quæcunque eſſe penitùs libera, & exempta ab omnibus decimis, primitiis, & collectis, cum clauſula, *Sublata*, decreto irritanti, & aliis derogatoriarum derogatoriis; pro quibus priuilegiis Rota reſoluit *in Zamoren. exemptionis decimarum*, quæ eſt Seraphin. 95. & *in Conchen. decimarum*, coram Orano, 30. Ianuarij, 1589. impreſſa *part. 4. diuerſ. deciſ.* 240. ac aliis duobus deciſionibus *in eadem cauſa* factis coram eodem, 17. Martij, & Maij eiuſdem anni ad fauorem Monialium Conceptionis dicti Ordinis ciuitatis Conchenſis, contra Capitulum, & Rectores nunc aduerſarios, ſuper quibus fuit pro Monialibus lata ſententia Rotalis, confirmatoria duarum conformium in partibus latarum, illáque exequuta, vt patet ex executorialibus à Rota conceſſis, 10. Iunij, 1589. in proceſſu productis *fol.* 682. & latè Roder. *quæſt. can. tom. 2. quæſt.* 44. *art.* 5. & *tom.* 3. *quæſt.* 74. *art.* 16. vbi regiſtrat etiam dictum priuilegium ſanct. mem. Gregorij XIII.

Verùm, quia contra dictum priuilegium plura
opponebantur; ideò ſigillatim fuit illis (vt infrà) 2
reſponſum. Ad primum, quòd careat derogatione diſpoſitionis Conciliaris, *cap. Nuper. de decimis*, quæ debeat eſſe indiuidua, vt fuit dictum *in Valentina decimarum*, 28. Nouembris, 1603. coram Cardinali Lancellotto. Reſponſum fuit, imò fuiſſe illi ſufficienter derogatum, vt in puncto fuit reſolutum *in dicta Conchen. decimarum*, 17. Martij, 1589. coram bon. mem. Orano, confirmata dicta die 10. Maij eiuſdem anni, de qua derogatione fuerat ordinatum, vt particulariter videretur *in dicta* 1. *deciſ.* facta 30. Ianuarij præcedentis, vt *in dicta deciſ.* 240. *par.* 4. *diuerſ. in fine*: cum quibus, & earum rationibus DD. tranſierunt.

Ad ſecundum, quòd non ſit verificata narratiua dicti priuilegij, videlicet, quòd ſingulæ Moniales non habeant congruam ducat. 25. auri de Camera, ſingulis annis; & ſic extenſio priuilegij Pauli III. de ducat. 16. ad 25. reſpondebatur, dictam narratiuam eſſe iuſtificatam ex depoſitionibus vndecim teſtium in prima inſtantia examinatorum coram Prouiſore Conchenſi, optimè concludentium ſuper 4. & 5. articulo de ſumma inopia dicti Monaſterij, & de ære alieno, quo eſt grauatum; qui ſunt benè informati, cùm pleriquæ fuerint Oeconomi, & Adminiſtratores, qui dicunt, in prædicto Monaſterio ſemper adeſſe ad minus numerum 60. Monialium vltra famulas, & perſonas neceſſarias pro ſeruitio Monaſterij, annuúmque redditum non excedere ducatos mille illarum partium, prout etiam affirmant teſtes Capituli ſuper quinto, videlicet, 23. 24. 27. & 28. & ſic ſatis apparet, quamlibet Monialem non habere congruam ducatorum 25. auri de Camera propter ſolitum valorem ducatorum, & numerum prædictarum Monialium, prout etiam deponunt in ſpecie ex prædictis teſtibus Monialium 45. ſextus, octauus, nonus, decimus, & vndecimus *in Summ. num.* 2. quorum præ-
cipuè ſextus optimè coarctat negatiuam, prout cæte- 3
ri, quamuis directè ſuper illa non deponant, ſed virtualiter, cùm fuerint Adminiſtratores, & optimas reddant rationes. Parif. *conſ.* 162. *num.* 14. *lib.* 4. Surd. *conſ.* 196. *num.* 65. Farin. *de teſtibus, quæſt.* 65. *num.* 229 & fuit dictum *in Cuſentina penſionis*, coram Litta apud Marcheſ. *de Commiſſ. tom.* 1. *pag.* 629. cum relatis per Add. *ad deciſ. Sanctiſſimi* 325. *n.* 27. Quorum teſtium depoſitiones viſæ ſunt Dominis præualere teſtibus Capi-
tuli, cùm ſint magis, & meliùs informati, vt *in dicta* 4
deciſ. Seraph. 951. *num.* 7. & meliores rationes aſſignent, quàm dd. teſtes Capituli, qui generaliter deponunt de auditu, & non ſunt de qualitate, & quantitate redditnum informati, vt ex lectura eorundem

facilè

facilè liqu... & qui etiam omnes fundantur præcipuè
ea ratione : quia Moniales fabricarunt ſatis amplum
ædificium pro Eccleſia,& habitatione,quod non feciſ-
ſent, niſi eſſent diuites; quæ ratio eſt valdè friuola:
nam vltrà quòd vigeſimusquartus ex eiſdem teſtibus
deponit, quòd huiuſmodi fabrica fuit illis neceſſaria
ob anguſtiam Domus.& Eccleſiæ; nec inde infertur,
5 quòd Moniales ſint diuites, cùm potuerint ædificare
ex piorum oblationibus, & eleemoſynis, prout quo-
tidie videmus in vrbe. Sicut etiam eſt friuola alia ra-
6 tio, quòd receperint duas Moniales ſine dote : quia
hoc non probatur. Et quamuis fuiſſent receptæ ſine
dote, id fuit ratione peritiæ cantus in Choro neceſ-
ſarij: aliàs enim ſemper recipiuntur cum dote ſolita,
vt deponunt teſtes Capituli, *Sum. Monialium, num.* 3.
quod ſufficit,ne dicantur receptæ in fraudem Capitu-
li.Seraph.*d. deciſ. n.*51.*n.*6. Neque,exinde ſequeretur,
quòd haberent congruam ducatorum 25. de Camera
7 pro qualibet; & nihilominùs ſi deducerentur expen-
ſæ neceſſariæ pro ſeruitio,& reparatione Eccleſiæ, &
conſeruatione reddituum, & aliæ, quæ ſunt extra vi-
ctum, & veſtitum Monialium, quæ ſunt deducendæ,
vt per Seraph. *deciſ.* 977. *num.* 2. vtique apparebit,
redditum etiam fore minorem, quàm teſtes depo-
ſuerint.

Ad tertium, quòd priuilegium eſſet amiſſum per
non vſum, nedum decennalis, ſed quadragenariæ
8 præſcriptionis, quæ ſufficit contra Eccleſiam iuxta
notata per Gloſ. *in cap. Cùm acceſſiſſent. in verb. Me-
liùs videtur.* & *ibi* omnes *de conſtit.* & *in cap. Acceden-
tibus. de priuileg.* Ruin. *conſ.* 163. *in fin. vol.* 5. Gabr.
conſ. 162. *in princ. lib.* 1. Reſponſum fuit, non adeſſe
curſum quadraginta annorum neceſſarium contra Ec-
cleſiam, & Ordinem Monialium Sanctæ Claræ, cui
fuit conceſſum priuilegium, vt eſt textus *in d. cap.
Accedentibus.* & ibi Gloſ. DD. Et idem notatur com-
muniter *in d. c. Cùm acceſſiſſent.* & *ibi* Doct. quia tem-
pus hoc non interuenit, cùm priuilegium Gregorij ſit
9 conceſſum de anno 1581. & lis cœpta à Monialibus
de anno 1616. Secundò, quia ex quaſi poſſeſſione
exemptionis aliorum Monaſteriorum eiuſdem Ordi-
nis fuit conſeruatum ius dicti priuilegij huic Mona-
ſterio, ad inſtar Patronorum : quam concluſionem
approbauit Rota in dictis duabus deciſionibus Otani,
10 & etiam Seraph. *d. deciſ.* 951. *n.* 1. & 2. Tertiò, quia
non potuit amitti per non vſum, ſtante decreto irri-
tãti prohibitiuo, de quo infrà,quod tollit præſcriptio-
nem, cùm conſtet de intentione Principis, cui dero-
gari non poteſt, vt ex Archid. Ioan. Andr. & Gem.
Felin. *in d. cap. Cùm acceſſiſſent. n.* 30. *verſ. Quartò li-
mita.* qui allegat deciſ. Rotæ *q.* 3. *de priuil. in antiq.*
Ruin. *conſ.* 288. *n.* 11. *in fin. lib.* 1. Menoch. *præſump.*
41. *lib.*6.*n.*10. & tenuit Rota *in eadem deciſ.* 240. *par.*
11 4. *diuerſ.* Ad quartum, quòd priuilegium fuit amiſ-
ſum per contrauentionem : quia Moniales ſoluerunt
decimas vltra quadraginta annos iuxta notata in di-
ctis capitibus, *Cùm acceſſiſſent.* & *Accedentibus.* Re-
ſpondebatur primò, non conſtare de ſolutione qua-
dragenaria facta per Moniales, poſt priuilegium Gre-
gorij : quia non effluxerant quadraginta anni à die
conceſſionis vſque ad diem motæ litis, neque ante di-
ctum priuilegium : nam, licèt de terris à Monialibus
nunc poſſeſſis fortè fuerint ſolutæ decimæ vltra qua-
draginta annos; teſtes tamen concludenter non pro-
bant : quia deponunt, terras prædictas fuiſſe quon-
dam Iſabellæ dictæ Pediala, quæ illas poſſedit vſque
ad obitum, & in illis Monaſterium hæredem inſtituit:
neque teſtes percutiunt tempus, à quo Moniales illas
cœperint poſſidere vt proprias, ita vt præſcriptionem
contra Moniales probare poſſent : qui teſtes alias ter-
ras, exceptis prædictis ſic vt *ſuprà* relictis, Monaſte-
tium poſſidere neſciunt, vt deponunt *Summario Ca-
pituli*, *n.* 3. & nihilominùs propter ſuperuenientiam
Priuilegiorum Pij V. & Gregorij XIII. & vſum alio-
rum Monaſteriorum eiuſdem Ordinis fuit interrupta
quælibet prætenſa præſcriptio, vt *in dictis deciſionibus
Concben. ſuprà relatis.* Secundò, de dicto Decreto ir-
ritanti impediente, poſſe per contrauentionem pri-
uilegio derogari, vt latè per Felin. Ruin. Menoch. &
Rot. *ſuprà* relatos. Tandem videbatur probandum
pro Capitulo, quòd poſt priuilegium Pauli III. lo-
quens de ducatis 16.& alium Gregorij XIII.de ducat.
25. Moniales de tempore prætenſæ ſolutionis decima-
rũ non habuerunt dictam congruam ducatorum 16.& 12
reſpectiuè 25. priuilegium enim non amittitur, niſi
quando illud habens eſt in cauſa priuilegij, per eum
ſtat, quominùs eo vtatur, ita vt exinde reſultet eius
negatiua. Gloſ. fin. *in cap. Abbate. de verb. ſign.* vbi
Butr. *n.* 24. *verſ.* 4. Abb. *n.* 18. & alij. Surd. *conſ.* 419.
num. 27. *in fin.* & 28. & 29.

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

REVERENDISS. D. COCCINO Decano.

Abulen. decimarum, Veneris, 17. Decembris, 1627.

ARGVMENTVM.

Decimæ ex prædiis relictis Monaſterio pro dote alicuius Capellæ, an, & cui debeantur: & quid circa earum ſolutionem operetur conſuetudo.

SVMMARIVM.

1 *Decimæ prædiales debentur Eccleſiis, intra quarum limites prædia exiſtunt.*

2 *Eccleſia prætendens decimas prædiales, tenetur plenè probare, quòd prædia, de quorum redditibus decimas prætendit, ſita ſint intra fines ſuæ parochiæ.*

3 *Decimæ ſacramentales vt debeantur, neceſſariò requiritur adminiſtratio Sacramentorum.*

4 *Decimas exigere non poteſt Rector Sacramenta non adminiſtrans.*

5 *Decimarum ſacramentalium ſolutio extinguitur cum perſonarum interitu.*

6 *Decimæ ſacramentales ab eo, qui domicilium mutauit, non debentur priori Curato, ſed ſecundo.*

7 *Capitulum non fundat intentionem ſuam de iure ſuper decimis.*

8 *Conſuetudo ſuper ſolutione decimarum debet eſſe generalis.*

9 *Conſuetudo circa modum ſoluendi decimas inducitur decennio ad minus.*

10 *Decimarum ſolutio facta de tempore vitæ alicuius, non ſuffragatur ad probandam conſuetudinem: quia poteſt verificari in minori ſpatio decennij.*

11 *Conſuetudo circa modum ſoluendi decimas inducitur decennio, quando agitur inter Eccleſiam prædialem, & ſacramentalem: ſecùs, quando agitur contra poſſeſſores prædiorum.*

12 *Conſuetudo non inducitur ex actibus, qui dederunt cauſam litì.*

13 *Conſuetudo non probatur ex teſtibus deponentibus extra caſum illius.*

14 *Conſuetudo non extenditur de caſu ad caſum, neque de perſona ad perſonam.*
15 *Conſuetudo coadiunata iuris diſpoſitione, non dicitur ſuperflua.*
16 *Teſtes dubij declarantur ab aliis.*
17 *Obſeruantia Conſtitutionis probatur ex illius confirmatione, in qua mandatur, illam obſeruari, ſicut vſque adhuc obſeruata fuit, & poſita in vſu.*
18 *Compoſitiones ſuper decimis non improbantur à iure.*
19 *Obſeruantia longi temporis operatur, vt omnia pro validitate præſumantur interueniſſe, etiam ad effectum totalis exemptionis à decimis.*
20 *In odium retorqueri non debent inducta in fauorem.*
21 *Reo pro victoria ſufficit, probationes actoris reddi adeò turbidas, vt ſufficienter non concludant.*

DECISIO XCVII.

Didacus de Villalba, & Anna del'Anguila coniuges incolæ ciuitatis Abulen. aſſignarunt pro
dote Capellæ maioris Monaſterij S. Mariæ de Monte
Carmelo, eiuſdem ciuitatis Abulen. quædam prædia
ſita in locis de Villamaior, & Parral Caſtelblanco
Sigheres, & Hetites vnà cum Molendino exiſtenti in
loco nuncupato *la Ribera de Adaxa*: Capitulum verò
Abulen. & Parochi Eccleſiæ S. Thomæ eiuſdem ciuitatis
introduxerunt iudicium aduerſus Conuentus, &
Fratres eiuſdem Monaſterij ſuper ſolutione decimarum,
quas prætendebant ex redditibus dictorum prædiorum
tanquàm Decimatoriis eiuſdem Eccleſiæ parochialis
S. Thomæ ſibi deberi: vnde, cùm ad fauorem
vtriuſque partis plures ſententiæ in partibus emanaſſent;
tandem cauſa ad Rotam deuoluta, bon. mem.
Reuerendiſſ. Dominus Patriarcha Hieroſolymitanus,
præuia deciſione, vnica tantùm parte informante, facta
ſub die 16. anni præteriti, ſententias de partibus
ad fauorem Capituli, & Eccleſiæ S. Thomæ latas confirmauit,
& cùm poſteà coram me res iudicata, & illius
executio iuxta formam reſcripti ſignaturæ hinc
inde prætenderetur, dubitaui, an conſtaret de re iudicata
hinc inde, quæ eſſet exequenda; & Domini
mandarunt, vt ſtrictè videretur, an eſſet recedendum
à dicta deciſione facta coram bon. mem. Reuerendiſſ.
D. Hieroſolymitano: ſuper quo dubio, pluries propoſito,
& non reſoluto, tandem hodie Domini cenſuerunt,
recedendum eſſe à reſolutis.

Conſiderabant enim, quòd aut Eccleſia S. Thomæ
prætendit huiuſmodi decimas tanquàm prædiales, hoc
eſt, ratione ſituationis dictorum prædiorum intra limites
propriæ Parochiæ, aut tanquàm ſacramentales,
hoc eſt, ratione adminiſtrationis Sacramentorum, &
ex vtroque capite nullum ius habet.

1 Nam, quoad primum; cùm huiuſmodi decimæ
debeantur Eccleſiis, intra quarum limites prædia exiſtunt,
*cap. Cum ſint homines. cap. Cum in tua. cap. Cum
contingat.* vbi gloſ. *in verb. de iure com. cap. Commiſſum.
cap. Quoniam.* Gloſ. *in cap. Ad apoſtolicæ. in verb. Conſuetudo,
in fin. de decimis, cap. vlt.* & ibi Gloſ. *in verb.
prædiorum, de Paroch.* vnà cum concordantibus latè
deductis per Rotam *deciſ. 321. num. 4. par. 1. recent.*
Rebuff. *q. 6. de decimis*, Henricus Boic. *in cap. Peruenit.
num. 2. eod. tit.* Et fuit deciſum *in cauſa Bracharen.
decimarum*, 20. Maij, 159. & 3. Iunij, 1594. coram
bon. mem. Card. Pamphilio, & coram me *in cauſa*
2 *Sabinen. decimarum*, 16. Martij, 1609. Eccleſia S. Thomæ
debet in hoc plenè intentionem ſuam fundare,
probando, quòd dicta prædia, de quorum redditibus
decimas prætendit, ſita ſint intra fines ſuæ Parochiæ,
vt eſt tex. ad literam *in cap. Ad decimas. de reſtitutione
ſpol. in 6.* Archid. *in cap. Quod Prior. 13. quæſt. 1.*
Hoſtien. *in ſum. tit. de Paroch. n. 1.* Rom. *conſ. 356. num.
1. & x.* Rebuff. *ſuper concord. tit. de collat. §. ſtatuimus.
lib. 2. in verſ. Parochialis.* Hoied. *de incompatib. beneſic.
par. 1. cap. 13. num. 2.* Et fuit dictum *in cauſa Pacen.
decimarum del'Hebrera*, Lunæ, 29. Ianuarij, 1601.
coram me, vbi aliæ allegantur. Quod non ſolùm non
probat, ideòque intentionem ſuam legitimè non fundat,
imò ex geminatis confeſſionibus iudicialiter
emanatis pro parte dictæ Eccleſiæ contrarium conſtat;
quòd, ſcilicet, dicta prædia ſunt intra limites alienæ
Parochiæ: vnde non ſolùm non habet pro ſe iuris
aſſiſtentiam, ſed imò reſiſtentiam in exactione huiuſmodi
decimarum, tanquàm extra proprios, &
intra alienos limites Parochiæ.

Quò verò ad ſecundum: minùs poteſt huiuſmodi
decimas tanquàm ſacramentales prætendere, cùm
Patribus Carmelitis poſſeſſoribus huiuſmodi prædiorum
non adminiſtret Sacramenta; quæ tamen adminiſtratio
neceſſariò requiritur, vt quoad illas dicatur 3
habere intentionem fundatam ad tex. *in cap. final. de
Parochis*, ibi: *Nec ab eis temporalia exigant, quibus Sacramenta
non adminiſtrant.* Abb. *in cap. Ad apoſtolicæ.
num. 4. de decimis.* vbi, quòd Prælatus, ſeu Rector 4
Sacramenta non adminiſtrans, non poteſt decimas
exigere. Hoſtien. *in Summa, tit. de Paroch. n. 1.* Rom.
conſ. 356. num. 1. Hoied. *de incompatib. beneſ. par. 1. cap.
13. n. 2.* Rot. *deciſ. 572. n. 1. par. 1. in recent.*

Nec illas poteſt prætendere ex eo, quòd Didacus,
& Anna illas ſibi ſoluerent ratione Sacramentorum,
quæ ipſis viuentibus adminiſtrauit: quia, cùm per
eorum mortem huiuſmodi Sacramentorum adminiſtratio 5
ceſſauerit, vtique & decimarum ſolutio, quæ
illorum ratione debebatur, vnà cum perſonarum interitu
omninò fuit extincta, *cap. Cum in cunctis. 16. q. 1.
cap. fin. de Paroch.* vbi Abbas *n. 2. & 3. in d. cap. Ad
apoſtolicæ. num. 5. & de decimis*, Innoc. *in c. Omnis. num.
6. de pœnit.* Rebuff. *de decimis, q. 6. num. 24.* vbi, ſi
quis mutauerit domicilium, decimæ non debentur 6
priori Curato, ſed ſecundo. Azor. *inſtit. moral. lib. 1.
c. 35. q. 14* Monet. *de decimis, q. 2. cap. 7. num. 24.*

Nec dicatur, quòd Capitulum habeat intentionem
fundatam ſuper omnibus decimis diœceſis Abulen.
in quibus prætendit participationem, & ſic non
releuare, quòd huiuſmodi decimæ non debeantur generaliter
alicui Eccleſiæ: quia, quidquid ſit de hoc,
ex quo Capitulum de iure non fundat intentionem 7
ſuam ſuper decimis, vt fuit dictum *in cauſa Pacen.
decimarum*, 21. Iunij, 1604. coram me, & 12. Decembris,
1608. coram bon. mem. Card. Sacrato, ius
Capituli hodie deducitur, prout ſemper deductum
fuit, reſtrictum ad ius Eccleſiæ S. Thomæ ratione
præſtimonij, quod habet in ea.

Non obſtat igitur, quòd huiuſmodi prædia in dotem
capellæ per prædictos coniuges aſſignata tranſierint
cum onere ſuo in Monaſterium, & Fratres Carmelitas,
vt dicitur *in dicta deciſ.* coram bon. mem. Reuerendiſſ.
D. Hieroſolymitano: quia prædicta procederent,
ſi per præfatos coniuges decimæ fuiſſent ſolutæ
ratione ſituationis prædiorum intra limites parochiæ
S. Thomæ, & ſic tanquàm prædiales; ſed cùm ſoluerentur
ratione Sacramentorum, quæ dictis coniugibus
miniſtrabantur, & hæc adminiſtratio hodie ceſſet;
vtique nullum poteſt conſiderari onus, quod
tranſiuerit vnà cum dictis prædiis.

Nec viſum fuit conſtare de tali conſuetudine, quæ
ſuffragetur eidem Eccleſiæ ad effectum, vt huiuſmodi
decimas poſſit exigere.

Nam, quoad prætenſam conſuetudinem ciuitatis
Abulenſis ſuper exactione decimarum in concurſu
inter Eccleſiam prædialem, & Eccleſiam ſacramentalem,
iuxta tex. *in d. c. Ad apoſtolicæ. de decimis*, illa non
eſt ſufficienter probata. Primò, quia teſtes deponunt

ſolùm

8 ſolùm de Eccleſia. S. Thomæ, non autem generaliter de omnibus Eccleſiis; & ſic non reſultat concludens probatio conſuetudinis, ad notata *in cap.fin.* vbi Abb. *num.* 20. Card. *num.* 16. Butr. *num.* 39. *de conſuetudine.*

9 Secundò, quia non deponunt de decennio præciſè, prout ad probandum conſuetudinem requiritur, ſecundùm Abb. *in cap. Cùm ſint homines. num.* 6. *de decimis*, quem refert Achill. *deciſ.* 3. *num.* 5. *eod. tit.* Put. *deciſ.* 155. *aliàs* 154. *num.* 7. *lib.* 1. & *deciſ.* 163.
10 *par.* 2. *diuerſ.* ſed ſolummodò de ſolutione facta tempore vitæ defuncti, quæ poteſt verificari etiam in minori ſpatio decem annorum; & ideò non releuat. Bart. *in l. Non ſolùm.* §. *Sed nec probari. ff. de non. oper. nunciat.* Dec. *in cap. In præſentia. n.* 52. *de prob.* Aym. *conſ.* 54. *n.* 11. plenè Surd. *deciſ.* 75. *n.* 10.

11 Tertiò tollitur omnis difficultas: quia obiectum forſan poſſet procedere, ſi hodie ageretur inter Eccleſiam prædialem, & ſacramentalem: quia tunc, vt videretur, cui decimæ deberentur, ſtaretur conſuetudini: & in his terminis loquuntur iura in contrarium deducta, nempe tex. *in d. cap. Ad apoſtolica. de decimis.* Achill. *d. deciſ.* 3. *n.* 7. & 8. *de decimis*, & Rot. *deciſ.* 279. *n.* 1. & 289. *num.* 1. *in recen.* Sed, vt ſuprà probatum fuit, Eccleſia S. Thomæ non eſt prædialis, nec minus ſacramentalis; nec agitur inter ipſas Eccleſias, ſed contra poſſeſſores prædiorum.

Minùs igitur viſa eſt poſſe allegari altera prætenſa conſuetudo; quòd, ſcilicet, facta tranſlatione bonorum in aliquod Monaſterium pro dote Capellaniarum; nihilominùs ſit ſoluenda decima Eccleſiæ ſacramentali, quæ illi ſoluebatur ab eo, qui bona tranſtulit, licèt obierit; & ſic ceſſauerit ratio adminiſtrationis Sacramentorum: quia vltra exceptiones, quæ contra perſonas, & dicta teſtium fuerunt latiùs ponderatæ per informantes; aduertendum eſt primò, quòd licèt dicti teſtes deponant in genere, etiam de Monaſteriis; non tamen deponunt in ſpecie; quòd aliqua Monaſteria, ad quæ huiuſmodi prædia tranſiuerint, ſoluant dictas decimas: & quamuis aliqui ex ipſis deponant, quòd Moniales Carmelitanæ diſcalceatæ ſoluerunt decimas prædiorum per Franciſcum de Salzedo, aſſignatorum in dotem Capellaniæ, quam in earum Eccleſia fundauit; nihilominùs cùm ſuper dicta ſolutione fuerit lis
12 introducta; tanquàm actus controuerſus, non poteſt haberi in conſideratione ad effectum probandæ conſuetudinis, Rota apud ſanct. mem. Gregorium XV. *deciſ.* 4. *num.* 2. & *ibi* Addentes. Secundo non deponunt in ſpecie, quòd decimæ, quas ratione adminiſtrationis Sacramentorum ſoluebant Domini ex prædiis ſitis in aliena parochia, ſoluantur etiam ab Eccleſiis, & Monaſteriis, ad quas dicta prædia tranſeunt; ſed ſe reſtringunt, vel ad decimas, quæ fuerunt ſolutæ à Dominis, quandiu vixerunt, vel ad decimas debitas,
13 tanquàm prædiales, de quibus hìc non agitur; & ideò nihil releuant, cùm deponant extra caſum prætenſæ conſuetudinis. Bart. *in l.* 1. §. *Si quis hoc interdicto. n.* 1. *ff. de itin. actúque priu.* Aym. *conſ.* 30. *num.* 5. & *conſ.* 98. *num.* 4. Curt. iun. *conſ.* 16. *num.* 10. Oldrad. *conſ.* 237. Natt. *conſ.* 575. *num.* 15. Cæſar de Graſſ. *deciſ.* 6. *n.* 4. & 5. *de probat.* Rot. *deciſ.* 421. *n.* 13. *par.* 1. *in recent.*
14 quæ conſuetudo de iure non extenditur de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam, vt in terminis fuit reſolutum coram me, *in d. Pacen. decimarum del'Hebrero*, 21. Iunij, 1604.

Nec dicatur, quòd huiuſmodi teſtes ſatis ſpecificant virtualiter caſum, in quo prædia ſunt extra parochiam ſita, & decimæ tanquàm ſacramentales ſoluuntur, dum dicunt, quòd decimæ de bonis, quæ transferuntur in Monaſterium, ſoluuntur vigore conſuetudinis illi Eccleſiæ, vbi anteà dominus prædiorum erat parochianus: quod neceſſariò ſupponit, prædia ſita in aliena parochia; ex quo ſi illa fuiſſent intra parochiam, non exigerentur ratione parochialitatis, ſeu adminiſtrationis Sacramentorum, ſed ratione ſituationis dictorum prædiorum; & ſic non ex conſuetudine, ſed de iure. Quia aduertendum eſt, non eſſe verum, quòd ex dictis teſtium ſequatur neceſſariò huiuſmodi ſuppoſitum, nempe, prædia eſſe in aliena parochia: cùm etiam eadem verba benè adaptentur ad caſum, in quo prædia ſita ſunt intra limites parochiæ. Quod patet primò: quia, licèt teſtes deponant, quòd decimæ ſoluuntur Eccleſiæ, vbi priùs Domini prædiorum erant parochiani; id tamen non excludit, quin etiam idem Dominus potuerit habere prædia intra limites eiuſdem Eccleſiæ, cuius erat parochianus; & ſic, quòd decimæ deberentur etiam ratione parochialitatis, hoc eſt, ratione adminiſtrationis Sacramentorum, & ratione ſituationis prædiorum. Secundò, quamuis teſtes dicant, quòd decimæ ſoluuntur de conſuetudine; non ſunt tamen adeò ſtrictè intelligendi, vt voluerint inferre, quòd decimæ ſoluuntur ſolùm de conſuetudine, non autem de iure; ſed potiùs credendum eſt, ita eos dixiſſe, vt indicarent, ita de facto obſeruari, & eſſe in vſu: qui vſus, & obſeruantia benè concurrit cum iure; imò conſuetudo ipſa quandoque venit 15
coadiuuanda iuris diſpoſitione: quo caſu dici non poteſt ſuperflua, ad notata *in cap.* 1. vbi Gloſ. Ioan. Andr. Gemin. & alij *de conſtit. in* 6. Alex. *conſ.* 33. *num.* 4. & 5. *lib.* 1. Natt. *conſ.* 189. *num.* 8. latè Surd. *conſ.* 325. *num.* 14. *lib.* 3. Vlterà quòd dicta conſuetudo, licèt concurreret in hoc caſu cum diſpoſitione iuris communis; non ideò tamen eſt ſuperflua, cùm operetur reſpectu exemptionis, quam poſſent huiuſmodi Monaſteria prætendere à diſpoſitione iuris communis, vt fuit dictum *in Carthaginen. decimarum*, 10. Decembris, 1600. coram bon. mem. Penia.

Et quòd dicta horum teſtium ſint intelligenda de decimis prædialibus, ſatis videtur poſſe colligi ex depoſitione quarti teſtis, ibi: *Et quod ſi talia bona erant ſolita ſoluere decimas.* quæ verba denotant, onus ſoluendi decimas, fuiſſe reale, & annexum ipſis prædiis, vt patet; & ſic ab hoc teſte, alij teſtes dubij ſatis declarantur. Fulgoſ. *conſ.* 161. *num.* 3. *verſ. Habeo* 16
ergo plenam.

Sed ceſſat omnis difficultas, cùm quadraginta, & ampliùs teſtes examinati pro Conuentu, ſatis probent contrariam conſuetudinem, dum ſuper quarto deponunt, quòd Monaſteria Fratrum, & Monialium ſunt à quadraginta, & ampliùs annis in quieta, & pacifica poſſeſſione, vſu, & conſuetudine recipiendi, & recuperandi pro ſe omnes redditus ſuorum prædiorum, & terrenorum, abſque aliqua ſolutione decimarum alicui Eccleſiæ, tam ex hæreditatibus, ſeu prædiis, quæ d. Conuentus habent in hæreditatem, vt Capellaniis antiquis, & modernis, quàm alio quocunque modo; nec vnquam ſoluerunt decimam aliquam: quia decimam, quæ ſoluitur ex talibus prædiis, ſeu terrenis, ſoluunt perſonæ, quæ illa habent in affictu ex fructibus ipſis remanentibus, detracto reddito, quem ſoluunt dictis Monaſteriis: & hanc Eccleſiis ſoluunt, in quarum territorio ſunt dicta prædia, ſeu terrena, vbi colligunt: qui teſtes non ſolùm deponunt de ſpatio 30. & 40. annorum: ſed inſuper dicunt, à ſenioribus iam defunctis audiuiſſe, ita etiam fuiſſe in vſu antiquioribus; & deponunt de publica voce, & fama, & coarctant negatiuam.

Quibus teſtibus viſum fuit Dominis fidem eſſe adhibendam in concurſu; non ſolùm, quia ſunt numero plures, & quoad Eccleſiam S. Thomæ habent pro ſe aſſiſtentiam iuris; ſed etiam, quia ſunt conformes diſpoſitioni Conſtitutionum ſynodalium anni 1557. *in*
cap.

cap. 1. *&* 2. in quibus diſponitur, quòd omnes Clerici
ſoluant decimas, ſaluo ex prædiis, & poſſeſſionibus,
quæ colent, aut mandabunt coli ſuorum beneficio-
rum, & Capellaniarum; nec ex redditibus, quos ex
illis receperint, ſeu exigent, ſi aliis affictabunt; atta-
men dictas decimas affictuarij colentes dicta prædia,
ſeu terrena ſoluant, &c. & Domini priùs detrahant
redditus ad ipſos ſpectantes, & illis detractis, ſolua-
tur decima de reliquis fructibus remanentibus. Vn-
de tantò magis videntur ſuffragari huiuſmodi Con-
ſtitutiones, cùm illarum obſeruantia controuerti non
poſſit, tam ex illarum confirmatione, ſubſecuta de
anno 1617. in qua dicitur: *Volumus illa obſeruari,*
ſicut uſque adhuc obſeruata ſunt, & poſita in uſu. quæ
17 verba ſtant cauſatinè, & ideò benè probant obſer-
uantiam, vt eſt tex. notab. *in cap. Abbate. verſ. Si*
verò verbum determines. de verb. ſignif. & fuit dictum
coram me *in Cæſaraugustana præeminentiarum*, 29. No-
uembris præteriti; quàm etiam ex conformi depo-
ſitione dictorum teſtium.

Nec officit, quòd dictæ conſtitutiones, tanquàm
contra ius, non ſuſtineantur: quia quidquid ſit, ſi con-
cederent totalem decimarum remiſſionem, ſiue exem-
ptionem, vt fuit dictum coram me *in Mediolanen.*
decimarum, 10. Aprilis, 1606. certum eſt, quòd cùm
ſolùm determinent modum, & rationem decimandi,
18 non poſſunt dici contra ius, quod non improbat hu-
iuſmodi compoſitiones ſuper decimis, *cap. Nuper.*
cap. Ex multiplici. de decimis, cap. 2. vbi Ionoc. *de*
tranſact. Rebuff. *de decimis, q.* 13. *num.* 20. *& ſeqq.*
Monet. *eod. tit. cap.* 5. *num.* 119. *& ſeqq.* Rota *deciſ.*
585. *num.* 3. *par.* 1. *& deciſ.* 279. *ad fin. par.* 2. *recent.*
19 Præterquam quòd ex curſu tanti temporis, & diu-
turna obſeruantia, omnia pro validitate præſumun-
tur interueniſſe. Rota *deciſ.* 694. *n.* 5. *par.* 1. *&* 506.
num. 2. *&* 4. *par.* 2. *recent.* quæ obſeruantia ad hunc
effectum ſuffragaretur, etiamſi eſſemus in totali re-
miſſione, ſeu exemptione, vt *in d. Mediolanen. de-*
cimarum, coram me.

Sicuti nec obſtat, quòd in primo capite Conſtitu-
tionis ſynodalis fuerit obſeruata contraria conſue-
tudo; quia vltra quàm quòd de dicta conſuetudi-
ne non conſtat; aduertendum eſt, quòd ante dictam
Conſtitutionem (vt in ea dicitur) Monaſteria non
ſolum liberè exigebant redditus ſibi debitos ex ſuis
prædiis; ſed etiam exigebant decimas ſoluendas ex
fructibus, qui arrhendatariis remanebant. Vnde con-
ſtitutio mandat, vt dictæ decimæ, detracto priùs red-
ditu debito Monaſteriis, ſoluantur per arrhendatarios;
ſalua tamen contraria conſuetudine, quæ, cùm (vt
20 patet) eſſet ad fauorem Monaſteriorum; illius præ-
ſeruatiua non debet retorqueri in odium, *cap. Quod*
ob gratiam. de reg. iur. in 6. *l. Quod fauore. C. de legib.*

Vnde ex his Domini cenſuerunt, Eccleſiæ S. Tho-
21 mæ, vel nullum ius competere, vel ſaltem illius pro-
bationes adeò reddi turbidas, vt ſufficienter non con-
cludant, quod Patribus Carmelitis ſufficit pro victo-
ria, *cap. In præſentia. de probat. cap. Illud.* vbi Abb. *n.*
3. *de præſumpt.* Rota *deciſ.* 294. *par.* 2. *diuerſ.*
& fuit in his terminis dictum coram
me *in dicta Pacen. decimarum*
del'Hebrero, 9. Iu-
nij, 1603.

* * *

REVERENDISS. D. COCCINO Decano.

Placentina decimarum, Mercurij, 10. Maij, 1628.

ARGVMENTVM.

Decimæ prædiales an debeantur Eccleſiæ præ-
diali, an ſacramentali.

SVMMARIVM.

1 *Decimæ prædiales ſpectant ad Eccleſiam, intra cuius fines ſita ſunt prædia.*
2 *Decimæ ab eo, qui degit in vna parochia, ibi recipiens Sacramenta, & in alia prædia colit, in qua parochia ſint ſoluendæ.*
3 *Conſuetudo circa modum ſoluendi decimas ſufficit, ſi probetur per decennium.*
4 *Decima ex prædiis nouiter ruptis pertinent ad Eccleſiam prædialem.*
5 *Conſuetudo particularis circa ſolutionem decimarum, attendenda eſt.*
6 *Conſuetudo particularis in concurſu præualet generali.*
7 *Decimarum in ſolutione ſi concurrat conſuetudo generalis diœceſis, & particularis parochiæ, attendenda eſt particularis.*
8 *Decimæ ex prædiis ad culturam redactis debentur Parocho, cui ex conſuetudine ante culturam debebantur; & quando procedat, n.* 12.
9 *Decima, quæ ſoluitur de grege ratione paſcuorum, dicitur prædialis; quæ verò de fœtibus, lana, lacte, caſeo, & ſimilibus, dicitur mixta.*
10 *Decimæ ex prædio effecto decimatorio Eccleſiæ ſacramentalis, redacto ad culturam, debentur Eccleſiæ ſacramentali.*
11 *Præſcriptio formalis requiritur ad excludendam contrariam conſuetudinem, quando agitur de acquirendo iure alicui vti priuato.*
12 *Parocho ſacramentali vt debeatur decima ex nouis fructibus prædiorum cultorum, tanquam ſubrogatis in locum fructuum, qui ex eiſdem prædiis recolligebantur, dum erant inculta, quid ſit probandum.*
13 *Nouale quid dicatur.*
14 *Eccleſia prædialis præſumitur percepiſſe decimas omnium fructuum, exceptis illis, quæ probantur alteri ſoluta.*

DECISIO XCVIII.

MOnaſterium B. Mariæ de Guadalupe de anno 1613. conceſſit naturalibus locorum *del Eſcurial*, & *Burdalo*, ad rumpendum quaſdam terras vulgò nuncupatas, *las Deſſas de Valuerde*, & *del Palatio*, ſitas intra limites territorij *de los Aguxones*, inter duo flumina *de Guadiana*, & *Ruecas*. Vnde orta controuerſia, cui deberentur decimæ ex dictis locis nouiter ruptis, an, ſcilicet, Parocho dictorum locorum *del Eſcurial*, & *Burdalo*, tanquàm adminiſtranti Sacramenta præfatis cultoribus; an verò Parocho *de Meaxadas*, in cuius parochia ſita ſunt dicta prædia *de Valuerde, y del Palatio*, ad fauorem Parochi *de Meaxadas*, cuius loco eſt D. Epiſcopus, & Capitulum Placentinum, vti participãs emanauit ſententia in partibus, cui Parochus de Burdalo acquieuit. Quare, cùm Fratres dicti Monaſterij de Guadalupe prætenderent participare de decimis horrei *del Eſcurial, y Burdalo*, pro ſuo iure, & intereſſe admiſſi fuerint ad cauſam,

quæ

quæ poſtmodum fuit in Rota iotroducta; dubitaui, an conſtet de bono iure partium: & Domioi cenſuerunt conſtare de bono iure Epiſcopi, non autem Monaſterij.

Et pro reſolutione huius dubij, primò firmarunt, prædia iſta, ſeu *Dreſas de Valurredr*, *& Palatio* ſitas eſſe intra limites territorij *de los Aguixones*, vt ſatis conſtat ex depoſitionibus plurimorum teſtium, qui dantur in Sommario Epiſcopi, quibus non obſtat, quòd prædia iſta habeant proprias denominationes *de Valuerdi*, & *Palatio*, quia nuncupatio *de los Aguixones* eſt generica, continens ſub ſe plura alia huiuſmodi prædia, quæ licet tanquàm ſpecies habeant proprias denominationes; non ideò tamen ſequitur, quòd non veniant ſub generali appellatione *de los Aguixones*; & ſic iotra limites ipſius territorij non comprehendantur, prout ſatis clarè iidem teſtes deponunt.

1 Cùm igitur prædia iſta ſint intra limites Eccleſiæ *de Meaxadas*, decimæ illorum pertinent ad ipſam Eccleſiam, *cap. Cum ſint homines. cap. Cum in tua. cap. Cum contingat. de decim.* Boic. *in cap. Peruenit. num. 2. de decim.* cum aliis per Rebuff. *de decim. quæſt.* 6 & fuit reſolutum *in cauſa Barcinonen. decimarum*, 10. Maij, 1591. & 3. Iunij, 1594. coram bon. mem. Card. Pamphilio.

2 Et quamuis iſta concluſio ſatis videatur controuerſa apud Doctores, quando, prout in caſu noſtro, agitur de ſolutione decimarum prædialium facienda ab eo, qui in vna parochia degit, ibi recipiens Sacramenta, & in alia prædia colit, ita vt in hoc caſu recurrendum ſit ad conſuetudinem, quæ propter difficultatem, & concorrentiam opinionum debet maximè attendi, vt *in dicto cap. Cum ſint homines. de decim.* Achil. *deciſ. 1. num.* 1. Put. *deciſ.* 150. *num. 4. verſ. Tamen iſtis non obſtantibus. lib. 1. in correct.* Abb. *conſ. 58. num. 2. verſ. His argumentis.* Rota *deciſ. 274. num. 1.* & *deciſ. 189. par. 2. in recentior.* Gutierrez *canonic. quæſt. lib. 2. cap. 21. num.* 58. Rota *deciſ.* 163. *num. 3. par. 2. diuerſ.* & fuit dictum *in cauſa Tuden. decimarum*, 13. Nouemb. 1591. coram bon. mem. Card. Pamphilio: ex quo caſus iſte non reperitur in iure deciſus, vt apud eundem Achil. *deciſ. 6. num. 2. de decim.* & Put. *deciſ. 176. num. 4. lib. 3.* attamen vltrà quòd videtur eſſe communior opinio decimarum prædialium ſolutionem ab eo, qui in vna parochia degit, & in alia prædia colit, fieri debere in loco, in quo ſita ſunt prædia, iuxta terminos *cap. Quoniam. cap. Cum contingat. cap. Apoſtolicæ. de decim.* & *cap. Ad decimas. de reſtitut. ſpoliat. in 6.* vt notant Doct. *in d. cap. Cum ſint homines. de decim.* & teſtatur Achill. *deciſ. 3. num. 1. eod. tit.* quæ eſt eadem apud Put. *deciſ. 176. num. 3. lib. 3.*

Conſiderarunt Domini, ceſſare omnem difficultatem: quia conſtat, quòd in dicto territorio *de los Aguixones* adeſt particularis conſuetudo, vt decimæ prædiorum, quæ coluntur, & de nouo rumpuntur in prædicto territorio, deferantur in horreum loci *de Meaxadas*, nulla habita diſtinctione, quòd agricolæ, & cultores dictorum prædiorum ſint incolæ huius, vel alterius parochiæ, vt vniformiter concludunt vigintiquinque teſtes *in Summario Epiſcopi*, quorum aliqui deponunt non ſolùm de publica voce, & fama, & de

3 auditu à maioribus; ſed etiam de viſu ſupra 40. annos, quamuis ſufficeret, quòd deponerent de decennio, cùm ſatis ſit, quòd conſuetudo particularis per decennium probetur. Abb. *in d. cap. Cum ſint homines. num. 6. verſ. Ideò conſuetudo. de decim.* Achil. *d. deciſ. 3. num. 5. eodem tit.* Put. *d. deciſ. 150. num. 5. lib. 1. in correct.* Rota *dicta deciſ. 163. par. 2. diuerſ.* & fuit reſolutum *in cauſa Calaritana decimarum*, 19 Martij, & 27. Iunij, 1610. coram Illuſtriſſ. Caualerio, & aliàs ſæpiſſimè. Quod maximè procedit, cùm dicta conſuetudo nō ſolùm non ſit contra, nec præter ius; ſed conformis diſpoſitioni

iuris, ſecundùm quam decimæ ex prædiis nouiter ro- 4

ptis pertinent ad Eccleſiam prædialem, vt eſt text. expreſſus *in d. cap. Cum contingat. de decim.* Imò iuris conſeruatiua, & aduersùs contrariam conſuetudinem præſeruatiua. Suarez *de relig. lib. 7. cap. 4. n. 16.*

Stante igitur hac particulari conſuetudine, quæ 5

ſeruari debet, Gloſ. *in cap. Super eo. in verb. Vicinis. in fin. de cenſib. l. De quibus. ff. de legib. l. Venditor. §. Si conſtat. ff. commun. prædior. l. 1. C. quæ ſit long. conſuetud. etiam in decim. ſolutn.* Pariſ. *conſil. 25. num. 41. libro 4.* Aym. *conſ. 206. num. 14. verſ. Idem & magis.* & fuit dictum *in dicta cauſa Calaritana decimarum*, 19. Martij, 1610. coram Illuſtriſſ. Caualerio.

Non obſtat, quòd Monaſterium probet ex conſuetudine vniuerſali diœceſis Placentinæ, huiuſmodi decimas ſolui Parocho, qui cultoribus prædiorum Sacramenta adminiſtrat; non autem illi, in cuius parochia

ſita ſunt prædia: quia in concurſu conſuetudo particu- 6

laris præualet generali. Bart. *in l. 2. num. 41. C. quæ ſit long. conſuetud.* Pariſ. *d. conſ. 25. num. 42.* vbi alios refert *vol. 4.* Put. *d. deciſ. 176. num. 6. & 7. lib. 3.* & in pun-

cto, quòd vbi agitur inter Eccleſiam ſacramentalem, 7

& prædialem, ſi concurrit generalis conſuetudo diœceſis, & particularis parochiæ circa ſolutionem decimarum, attendenda ſit particularis, fuit reſolutum *in cauſa Oxomen. decimarum*, 18. Maij. 1592. coram Platto, *& in d. cauſa Tuden. decimarum*, 13. Nouembris, 1591. coram bon. mem. Card. Pamphilio *in Ciuitaten. decimarum*, 18. Martij, & 23. Iunij, 1596. coram bon. mem. Penia, *& in d. cauſa Calaritana decimarum*, 19. Martij, & 7. Iunij, 1610. coram Illuſtriſſ. Caualerio, quæ ſunt *in recentior. deciſ. 279. & 289. par. 2.*

Non obſtat conſuetudo, quòd Parochus de Burda- 8

lo perciperet ex his prædiis, antequàm redigerentur ad culturam, decimam agnorum, caſei, & lanæ; ideóque decima noui fructus eidem Parocho debeatur, cùm ex eiſdem terris percipiatur, *cap. Cum in tua. de decim.* Pariſ. *conſ. 73. n. 17. vol. 4.* Couar. *var. lib. 1. cap. 17. n. 43.* Monet. *de decim. cap. 4. quæſt. 3. num.* 88. Rota

deciſ. 213. n. 3. par. 1. recentior. quæ decima, quæ ſoluitur 9

de grege ratione paſcuorum, dicitur prædialis; & quæ ſoluitur de fœtibus, lana, lacte, caſeo, & ſimilibus, dicitur decima mixta, vt coram me *in cauſa Cordubén. redecimarum*, 20. Iunij, 1625. & ideò cùm prædium ſit

effectum decimatorium Eccleſiæ ſacramentali, ne 10

idem prædium diuerſo iure cenſeatur, ſi redigatur ad culturam, decimæ adhuc debentur Eccleſiæ ſacramentali. *d. cap. Cum in tua.* vbi Butr. & Abb. *in cap. Commiſſa. de decim.* & ita tenent in puncto allegando dicta iura, Addent. ad Monet. *de decim. dicto cap. 4. quæſt. 1. num.* 15.

Quia huic motiuo fuit reſponſum, primò, huiuſmodi perceptionem non probari ex depoſitionibus teſtium, niſi per ſpatium nouem annorum; & tamen quatenus eſſemus in caſu, quo ſimplex conſuetudo ſufficeret, ſaltem decennium requireretur ex iuribus *ſuprà* deductis.

Secundò fuit reſponſum, quòd cùm Parochus præ-

dialis *de Meaxadas* probauerit particularem conſue- 11

tudinem ad ſui fauorem, non ſufficeret conſuetudo decennalis contraria; ſed requireretur formalis præſcriptio, cùm agatur de acquirendo iure alicui vti priuato iuxta doctrin. Abb. *in cap. fin. n. 20. de conſuetud.* & *in cap. Cum Eccleſia Sutrina. n. 45.* vbi Rip. *num. 124. de cauſ. poſſ. & propr.* Ruin. *conſ. 41. n. 46. lib. 1.* Bald. *de præſcript. par. 4. quæſt. 10. n. 3. gloſ. in pragmat. ſanct. tit. de cauſis, §. Statuimus. il primo. verb. præſcripta, verſ. Si tamen conſuetudo eſſet.* & fuit reſolutum *in cauſa Toletana redecimarum*, 20. Maij, & 17. Iunij, 1585. coram bon. mem. Card. Pamphilio, & aliàs ſæpiùs.

Tertiò

Digitized by Google

12 Tertiò fuit conſideratum, quòd licèt probetur, Parochum de Burdalo percepiſſe decimas agnorum, lanæ, & caſei; tamen ad effectum, quòd ſolus poſſet exigere nouam ſpeciem decimæ, tanquàm ſubrogatæ, deberet conſtare, vel quòd ipſe ſolus percepiſſet omnes decimas ex prædiis ad culturam nouiter redactis, Pariſ. *d. conſ. 73. n. 19. lib. 4.* vel quòd prædia iſta eſſent no-
13 ualia, hoc eſt, quòd anteà nullum fructum ex paſcuis, fœno, herbis, cancro, aut ſimilibus reddidiſſent, ad text. *in cap. Quod per nouale.* vbi communiter ſcribentes *de verb. ſignif.* Ruin. *conſ. 263. n. 16. lib. 5.* Ferret. *conſ. 295. n. 2. lib. 1.* & dixit Rota *in Oriolen. decimarum,* 19. Ianuarij, 1592. *coram Gipsio.* Vnde, cùm oeutrum pro-
14 betur, & Eccleſia prædialis præſumatur percepiſſe decimas omnium fructuum, exceptis illis, quæ probantur alteri ſolutæ, ſequitur, quòd licèt iſta prædia fuerint redacta ad nouam culturam, quanuis Parochus de Burdalo propter mutatam ſpeciem fructuum, & perſonarum amiſerit ius ſpeciale ſuæ decimæ; attamen ius vniuerſale decimæ, quæ præſumitur ſoluta Parocho prædiali de Meaxadas remanet integrum ipſi Parocho, vt in puncto videtur ſenſiſſe Rota *in cauſa Conchen. decimarum de Villanueua,* 28. Aprilis, 1589. coram Orano.

Et ita concluſum, vtraque parte informante, &c.

R. P. D. MERLINO.

In eadem, Veneris, 11. Ianuarij, 1630.

ARGVMENTVM.

Decimæ prædicales an debeantur Eccleſiæ prædiali, an ſacramentali.

SVMMARIVM.

1 *Parochus de iure communi habet fundatam intentionem quoad decimas intra limites Eccleſiæ, ſeu parochiæ, etiam quoad decimas debitas ex prædiis nouiter ruptis.*

2 *Conſuetudo in materia ſolutionis decimarum attendi debet.*

3 *Conſuetudo in materia ſolutionis decimarum inducitur decennio, cùm non ſit contra, ſed præter ius.*

4 *Conſuetudo particularis parochiæ in materia ſolutionis decimarum præfertur conſuetudini generali diœceſis, ſeu Eccleſiæ dominantis.*

5 *Decimæ ex prædiis ad culturam redactis debentur Parocho, cui ante culturam ſoluebantur: & quomodo procedat, num. ſeq.*

6 *Parocho ſacramentali vt debeatur decima ex nouis fructibus prædiorum cultorum, tanquàm ſubrogatis in locum fructuum, qui ex eiſdem prædiis adhuc incultis recolligebantur, quid ſit probandum.*

7 *Parochus prædialis habet ius decimandi vniuerſale, & in genere reſpectu quorumcunque fructuum, etiam nouorum.*

8 *Decima vnius ſpeciei præſcripta, non cenſetur præſcriptum ius percipiendi decimas aliarum ſpecierum.*

9 *Decimandi poſſeſſio decennalis requiritur ad inducendam conſuetudinem ad fauorem Eccleſiæ ſacramentalis contra Eccleſiam prædialem.*

10 *Præſcriptio formalis requiritur ad excludendam contrariam conſuetudinem particularem.*

DECISIO XCIX.

ORta controuerſia de anno 1614. inter Epiſcopum Placentinum; & Parochos de Eſcurial, ſeu de Burdalo, ſuper perceptione decimarum ex duobus prædiis nuper anteà ad culturam, & ſeminationem redactis, an, ſcilicet, decimæ ſpectarent ad Epiſcopum, vel ad Parochos; fuit ab Ordinario Placentino per ſententiam in fauorem Epiſcopi pronunciatum. cauſáque in Rota commiſſa ad inſtantiam Monaſterij Beatæ Mariæ de Guadalupe, adhærentis Curato de Burdalo, coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, præuia deciſione dicta ſententia Ordinarij fuit confirmata. Hodie autem coram me cùm fuerit dubitatum, an ſententia Rotalis ſit confirmanda, vel infirmanda, Domini confirmandam eſſe responderunt.

De validitate enim conſtat ex reuolutione actorum, cùm ſeruata fuerint omnia requiſita per Capucaq. *deciſ. 260. par. 2.*

Iuſtitia autem benè deprehenditur ex eo: quoniam, cùm iſta prædia, de quibus agitur nouiter proſciſſa, & ſata, poſita ſint in territorio de los Aguixones, cuius parochiæ Curatus eſt Epiſcopus; conſequenter decimæ ex frugibus dictorum prædiorum percipiendæ debeantur eidem Epiſcopo, qui tanquàm Parochus de iu- 1
re communi fundatã habet intentionem quoad decimas intra limites Eccleſiæ, ſeu parochiæ, *cap. Cum contingat.* & *ibi* Gloſ. *in verb. De iure commun.* Card. *num.* 4. Abb *num. 7. & cap. Quoniam. de decim.* Pariſ. *conſ. 71. num. 1. lib. 4.* Put. *deciſ. 361. num. 1. lib. 1. in correct.* Rota coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, *deciſ. 187. num. 1. & deciſ. 234. num. 1.* etiam quoad decimas debitas ex prædiis nouiter ruptis, & cultis, *cap. Commiſſum.* & *ibi* Doct. *de decim.* Felin. *in cap. Auditis. num. 20. verſ. Adducit inter alia.* Guttierrez. *canon. quæſt. lib. 2. cap. 21. num.* 100. & dixit Rota *in Toletana decimarum,* 5. Aprilis, 1591. coram Arigonio; iuncta præſertim conſuetudine vltra 40. annos per plures teſtes concludenter iuſtificata, qua introductum eſt, vt in territorio de los Aguixones, decimæ prædiales ſoluantur Eccleſiæ, vbi ſita ſunt prędia, nulla habita diſtinctione, an coloni degant, & percipiant Sacramenta intra, vel extra ipſam Eccleſiam, vel parochiam prædialem: quæ conſuetudo in hac materia omninò attendi debet, *c.* 2
Cùm ſint homines. & ibi communiter ſcribentes, ac præſertim Abb. *ſub n. 6.* & *Cùm apoſtolica. de decim.* Card. *conſ. 88. n. 1. in princ.* Rimin. iun. *conſ. 169. n. 17. in fin.* Eugen. *conſ. 18. num. 21. lib. 2.* Guttierrez *canon. quæſt. d. cap. 21. num. 32.* Achil. *deciſ. 3. de decim.* Put. *dec. 154. num. 6. & ſeqq. lib. 1.* Rota *deciſ. 163. num. 3. par. 2. diuerſ.* & fuit dictum *in Tuden. decimarum,* 13. Nouembris, 1595. coram bon. mem. Card. Pamphilio, & apud bon. mem. Card. Caualerium *deciſ. 73. num. 3.* & *deciſ. 107. num. 1.* cum aliis, & ad illam inducendam, quando agitur inter duas Eccleſias, ſufficit etiam ſpatium de- 3
cem annorum, cùm non ſit contra, ſed præter ius, vt tradit Abb. *in d. cap. Cùm ſint homines. num. 6. in fin. de decim.* Achil. *deciſ. 3. eodem tit.* Couar. *var. reſol. lib. 1. cap. 17. num. 8. verſic. Quarto fortiori ratione.* Modern. Bononien. *var. reſol. lib. 2. cap. 95. num. 19. ad fin.* Rota *deciſ. 163. n. 4. par. 2. diuerſ.* & coram Card. Caualerio *d. deciſ. 73. & deciſ. 95. n. 2. in princ. & alibi.*

Non obſtat, quòd ex generali conſuetudine diœceſis Placentinæ, decimæ ſoluuntur Eccleſiæ ſacramentali; non autem prædiali: quoniam contraria conſuetudo particularis iſtorum locorum de Eſcurial, & Burdalo legitimè probata, ſeruari debet, & præferri 4
conſuetudini vniuerſali diœceſis, ſeu Eccleſiæ dominantis. Put. *deciſ. 176. num. 6. & 7. lib. 3.* & coram bon. mem. Card. Caualerio *d. deciſ. 95. num. 3.* & *deciſ. 107. num. 1.* & *in Tuden. decimarum,* 13. Nouembris, 1595. coram

Digitized by Google

coram bon. mem. Card. Pamphilio cum aliis in deciſione Reuerendiſſ. D. mei Decani adductis.

5 Minùs obſtat, quòd cùm ex iſtis prædiis, antequàm reducerentur ad culturam, decima agnorum, caſei, & lanæ ſolueretur parocho de Burdalo, & Eccleſiæ, in qua Paſtoribus miniſtrantur Sacramenta, & conſequenter ex vi ſubrogationis decimæ, quæ percipiuntur ex nouis fructibus prædiorum cultorum eidem Eccleſiæ ſacramentali, ſeu Parocho debeantur; non autem Eccleſiæ prædiali, *c. Cum in tua. de decim.* cum concordan. mutatio enim fructuum, ſeu plantationis, non mutat, aut minuit obligationem ſoluendi decimam de nouis fructibus, ſicuti priùs ſoluebatur de aliis, *d. c. Cùm in tua.* & *ibi* Butr. *n.2. & n.5. verſic. Vnde dicit Ioann. Andr.* Rebuff. *de decim. quæſt. 4. n.23.* Card. Mantic. *deciſ. 341. n.1.* cum aliis per Modern. Bononico. *var. reſol. lib. 2. cap. 95. n. 16.*

6 Quoniam obiectum viſum fuit, ſatis eſſe ſublatum ex reſponſionibus datis in deciſione Reuerendiſſ. D. mei Decani: & præſertim ex eo, quia ad hoc, vt Parocho ſacramentali deberetur decima ex nouis fructibus prædiorum cultorum, tanquàm ſubrogatis in locum fructuum, qui ex eiſdem prædiis recolligebantur, dum erant inculta, probandum eſſet, quòd idem Parochus perciperet decimas ex antiquis fructibus, iure vniuerſali, & reali concernente ipſam terram, ſeu prædia, adeò vt nulli fructus recolligerentur ex ipſis prædiis, quin de omnibus ipſe ſolus, & non alius haberet decimam; & ſic quòd prædia eſſent verè decimatoria, & obnoxia iuri reali in fauorem ipſius Parochi: quo caſu ratione cauſæ vniuerſalis, & ob vnitatem, & identitatem prædij decima deberetur ex terra etiam nouiter culta, & ex fructibus poſt culturam naſcentibus, qui in locum antiquorum fructuum ſubrogantur, & comprehenduntur ſub iure vniuerſali, & generico decimandi: & ita procedit tex. *in cap. Cum in tua.* & notant *ibi* Doct. ac ſignanter Butr. *num. 2. & 5.* Anan. *num. 3. de decim.* Abb. *conſil. 72. num. 2. verſ. Secundò principaliter. lib. 2.* Bald. *de præſcript. par. 2. in princ. n. 17. & 18.* Couar. *var. reſol. lib. 1. cap. 17. n. 13.* Pariſ. *conſil. 73. n. 17. & 18. lib. 4.* Decian. *conſ. 22. n. 33. & 34. lib. 1.* benè Gutierrez *canon. quæſt. d. c. 21. n. 94. 96. 114 & ſeqq. lib. 2.* Rimin. iun. *conſ. 679. n. 99.* Giouagnon. *conſ. 28. n. 5. & ſeq. lib. 1.* & fuit dictum *in Adrien. decimarum*, 25. Iunij, 1601. coram Corduba, *impreſſ. poſt d. conſ. 28.* Giouagnon. Secùs autem dum Parochus, vt in caſu præſenti, percepit decimas ex iure particulari, ſolùm quoad certam ſpeciem fructuum: tunc enim prædium non dicitur effectum decimale; ita vt licèt mutetur ſtatus ipſius, remaneat tamen onus decimationis; ſed omne hoc ius decimantis reſtringitur ad illos fructus particularis ſpeciei duntaxat, & iis ceſſantibus ceſſat eius decimatio, nec vlteriùs trahitur, aut extenditur, *cap. Cùm contingat.* & *ibi* Butr. *n. 4. verſ. Quandoque diſpoſitio ſtricta. 11.* qui ſic concordat text. *in cap. Ex parte. & cap. Cùm in tua* cum diſpoſitione dictæ decretalis *in cap. Cùm contingat.* & ſequitur Anan. *num. 7. in fin. de decim.* & *cap. Tua. eod. tit.* quem textum non fuiſſe promulgatum ad aliud, quàm ad hoc decidendum, tradit Caſtr. in *conſ. 34. n. 17.* Abb. *in d. cap. Cùm contingat, num. 9.* Rebuff. *conſ. 133. n. 8.* & *de decim. quæſt. 6. num. 35. in fin.*

7 Et propterea potiùs dicendum videtur, quòd cùm Epiſcopus, tanquàm Parochus prædialis in territorio de los Aguixones, fundatam habeat intentionem in omni fructu, & habeat ius decimandi vniuerſale, & in genere reſpectu cuiuſcunque fructus; meritò hoc ius, tanquàm reale, complectatur etiam nouos fructus, & quicquid naſcitur ex ipſa terra, vt benè per Gutierrez *canon. quæſt. cap. 21. num. 514. & ſeqq.* Seraphinus *deciſ. 561. num. 1.* & fuit dictum *in Oxalen. decimarum*, 19. Ianuarij, 1592. coram Giptio: & ſic decimatio quoad nouos fructus intrat in fauorem Epiſcopi habentis ius vniuerſale; non autem in fauorem Parochi habentis ius ſingulare, & reſtrictum ad particularem ſpeciem fructuum, quæ ampliùs non extat.

Quæ certiora etiam videntur in caſu præſenti, rum, quia decima, quæ prætenditur à Parocho, ſeu à Monaſterio B. Mariæ de Guadalupe, ex iure dicti Parochi, prætenditur ſolùm in vim mera conſuetudinis; & proinde ex præſcriptione vnius ſpeciei decimarum non 8 poteſt inferri ad ius percipiendi decimas aliarum ſpecierum: tantùm enim dicitur præſcriptum, quantùm ſpecificè fuit poſſeſſum, vt in his terminis eſt textus, *in cap. Tua. il 1. cap. Cùm contingat.* & *ibi* Doct. ac benè Card. *n. 6. in fin. de decim.* Couar. *var. reſol. lib. 1. cap. 17. n. 13.* Surd. *conſ. 161. n. 12.* latè Gutierrez *canon. quæſt. d. cap. 21. num. 78. & ſeqq.* Put. *deciſ. 107. lib. 1.* Card. Seraphin. *deciſ. 346. n. 1.* & fuit dictum *in Conchen. decimarum de Belmonte*, 20. Iunij, 1616. coram Illuſtriſſ. D. Card. Veroſpio, cum aliis per Modern. Bononien. *var. reſol. lib. 2. cap. 95. num. 27.* Giouagnon. *d. conſ. 28. n. 1. lib. 2.* Tum etiam, quia ex teſtibus benè probatur, quòd Epiſcopus Rector in hoc territorio de los Aguixones ex antiqua conſuetudine percipit decimas, etiam de prædiis, quæ nouiter rumpuntur; & ſic res videtur extra controuerſiam, iuncta præſertim aſſiſtentia iuris in fauorem eiuſdem Epiſcopi, tanquàm Parochi.

Sed ex facto viſum etiam fuit ceſſare difficultatem: quoniam ius decimandi quoad agnos, caſeum, & lanam, ante culturam prædiorum prætenſum à Rectore de Burdalo non probatur, niſi per nouem annos; & tamen ad effectum inducendi conſuetudinem 9 ad fauorem Eccleſiæ ſacramentalis contra Eccleſiam prædialem requiritur ſaltem poſſeſſio decennalis, Achil. *deciſ. 3. & 6. de decim.* Put. *deciſ. 150. n. 5. lib. 1. in correct.* cum aliis *ſuprà* adductis; imò & in caſu iſto cùm Parochus prædialis probauerit contrariam conſuetudi- 10 nem particularem ad ſui fauorem, non videtur ſufficere conſuetudo decem annorum; ſed opus eſſe formali præſcriptione, quemadmodum fuit firmatum in deciſione Reuerendiſſ. D. mei Decani *verſic. Secundo fuit reſponſum*, &c.

Et ita, &c.

R. P. D. VEROSPIO.

Hiſpalenſis decimarum, Lunæ, 4. Decembris, 1628.

ARGVMENTVM.

Collegium Societatis Ieſu fundatum cum onere educandi aliquos adoleſcentes ſæculares an, & quando ſit exemptum à ſolutione decimarum.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa finalis deſumitur ex proœmio.*
2 *Mens, & intentio deſumitur ex verbis diſpoſitiuis.*
3 *Dominium Collegij, vel Monaſterij legitimè fundati, acquiritur Religioni.*
4 *Exemptio à decimis intelligitur de bonis exiſtentibus ſub dominio, non autem ſub adminiſtratione illorum, quibus exemptio conceſſa eſt.*
5 *Onus adiectum, tanquàm conditio, donationi non immutat donationem ipſam iam factam.*

Digitized by Google

6 *Miniſter, & merus executor cenſetur quis relictus,*
quando omnia bona in aliquod opus erigere tene-
tur, vel ex lege donationis, vel ex quo bonorum va-
lor onerum impenſas non ſuperat.
7 *Onera ſi donationem non præceſſerunt, reputantur*
tanquàm acceſſoria; & donatio non cenſetur fa-
cta in eorum executionem.
8 *Executor datus à teſtatore ad præſtanda aliqua one-*
ra ſucceſſiua, habetur pro legatario, nec tenetur ca-
uere cohæredibus, ſi quid poſt mortem eorum, qui-
bus alimenta præſtari debeant, ſupererit, ſe reſtitu-
turum: niſi contrarium ſuadeant coniecturæ.
9 *Diuerſa reputantur, quæ habent diuerſas quali-*
tates.
10 *Denominatio fit à digniori.*
11 *Determinatione vna omnia determinantur.*
12 *Vſufructuarius dicitur is, cui relicti ſunt fructus rei*
cum facultate capiendi propria authoritate.
13 *Exemptio à decimis ſuffragatur, etiamſi exemptus in*
quoſlibet vſusfructus conuertat.

DECISIO C.

CVm Capitulum Hiſpalenſe integram decimam
de Corteſio, ſeu Prædio de la Naue de los Va-
leſtreros, oppidi de Vetteros, prætenderet exigere à
Collegio Sanctiſſimæ Conceptionis, in dicta ciuitate
fundato, & dotato, per Gundiſaluum del Campo,
non obſtante priuilegio Leonis XI. quæ Collegia,
& loca Societatis Ieſu in regno Caſtellæ eximebantur
à ſolutione decimæ, ſoluta tantùm vigeſima; poſt ſen-
tentiam Nuncij Hiſpaniarum, qua dicta exemptio
fuit approbata, cauſa ad Rotam per appellationem
deuoluta, propoſito hodie à me dubio, an intrarent
priuilegia Societatis Ieſu; Domini vtraque parte in-
formante, affirmatiuè, & pro Collegio reſponde-
runt.

Firmarunt enim pro indubitato, hoc Collegium
Sanctiſſimæ Conceptionis eſſe verè Collegium Reli-
gioſorum, & Societatis Ieſu; idque nedum ex verbis
1 ipſius Fũdatoris expreſſis, quæ in narratione, & proœ-
mio arguebant cauſam finalem ad theoricam. Bart.
in l. fin. num. 3. ff. de hered. inſt. & *in l. 1. in principio. ff. ad*
Maced. cum aliis per Boic. *conſ. 20. n. 11.* Rot. *deciſ. 458.*
n. 4. par. 1. diuerſ. In diſpoſitiuis verò declarabant, &
2 concludebant, eam fuiſſe mentem donatoris, vt verè
Collegium Societatis Ieſu institueret, & fundaret. *l.*
Ex hac ſtipulatione. & *ibi* Scribent. *ff. de donat. l. Ex his*
verbis, C. de teſtament. milit. Caſtr. *conſ. 407. lib. 1.* ſed
etiam ex ipſa fundatione. quę cùm in executionem di-
ctæ Gundiſalui voluntatis, ex authoritate, & conſen-
ſu Reuerend. Patris Generalis facta fuerit. vt patebat
ex iis etiam verbis, ibi: *Vnum Collegium noſtra Societa-*
3 *tis in dicta ciuitate erigimus, & fundamus.* dubitari non
poterat, quin eiuſdem Collegij dominium in Societa-
tem tranſtulerit. Butr. *in c. In præſentia. n. 64.* Abb. *n. 63.*
de probat. Calder. *de regul. conſ. 23.*

Nec viſum fuit obſtare, quòd idem Gundiſaluus
mandauerit, vt in eodem Collegio 20. ſæculares ado-
leſcentes, qui literarum ſtudiis darent operam, ali, &
educari deberent ex inſtituto, & diſciplina Societatis:
& cùm ad hunc effectum dotem Collegio videretur
conſtituiſſe, regulare dici non poſſet, ſed vel ſæculare,
vel mixtum. Indéque quaſi fuerit Societas electa, tan-
quam miniſtrare bona, quorum ſola adminiſtratio cõ-
4 ceſſa dicebatur, non comprehenderentur in indulto
exemptionis, quod reſpicit tantùm ius dominij. Oldr.
conſ. 268. n. 3. Rum. *conſ. 105. n. 8. lib. 3.*

Conſiderabant enim Domini, quòd vltra prædicta
Fundatoris, & fundationis verba, ex quibus (vt dictum
fuit) apparebat, fundatum, & dotatum fuiſſe Colle-
gium Societatis Ieſu, in ipſa præterea fundatione, &
contextu inſtrumenti verba ſemper diſpoſitiuè fue-
runt collata in ipſam Societatem, imò dominationem
huius prædij, ex quo Capitulum petit integram deci-
mam factam fuiſſe Societati, & eius Patri Generali, vt 5
ideò onus educandi illos iuuenes, licèt videretur ad-
iectum, tanquàm conditio donationi; non tamen do-
nationem Societati factam immutauerit, iuxta di-
ſtinct. Bart. *in l. Pecunia. n. 1. ff. de alim. & cibar. legat.* *in*
l. Si quis Titio. vbi etiam Gloſſ. *ff. de leg. 2. l. Sulpitius.*
50. ff. de donat. int. vir. & vxor. Cuman. *conſ. 108. n. 3.*
Sim. de Prætis *de interpr. vltim. volunt. lib. 5. dubit. 2. n.*
14. & 15. Mantic. *de coniect. vltim. volunt. lib. 8. titulo 4.*
num. 7. & 13.

Et quidem conditio in donatione Collegio impoſi-
ta naturæ ipſius donationis haud videbatur aduerſari:
quia, cùm impenſæ alimentorum pro ſæcularibus non
æquarent valorem bonorum donatorum propter
commodum, quod ex illis ad ipſum Collegium de-
bet pertinere, verè donatum eidem fuiſſe dicendum
erat, cùm miniſter, & merus executor tunc cenſe- 6
rentur relictum, ſi omnia in dictum opus erogare te-
neretur, vel ex lege donationis, vel ex quo bono-
rum valor onerum impenſas non ſuperarat. Gloſſ.
in l. Si quis Titio 17. in verb. Vt miniſtrum, & *ibi* Bart. *n.*
1. ff. de leg. 2. Bald. *conſ. 77. in fine lib. 4.* Caſtrenſ. *conſ. 97.*
num. 1. & ſeq. lib. 1. Ioan. Andr. *in addit. ad Specul. lib. 2.*
part. 2. de inſtr. edit. §. Nunc aliqua. 13. ſub n. 17 inter. C.
Et cùm onera donationem non præceſſerint, ita vt in 7
eorum executionem videri poſſet deinde donatum,
reputantur tanquàm acceſſoria, *iuxta diſtinct.* Caſtr.
in l. Lucius Titius. §. A te peto. num. 1. ff. de leg. 2. Rota
in Ferrarienſi bonorum, 1. Maij, 1610. & 27. Ianuarij,
1617. & *in Romana cenſus,* 20. 3. Martij, & 19. Iunij,
1617. coram Reuerend. D. meo Decano. Quin, ſi vera
eſt diſtinctio, quam *ex d. l. Pecunia.* notant communi- 8
ter DD. inter onera, quæ vnico actu, & momento tem-
poris explicantur, & ea, quæ ſucceſſiua ſunt, vt ſecun-
do hoc caſu propter incommodum, quod ſentit exe-
cutor in annuis, vel menſtruis præſtationibus, haberi
debeat pro legatario, ne cauere teneatur cohæredi-
bus, ſi quid poſt mortem eorum, quibus alimenta præ-
ſtari debent, ſuperetit, ſe reſtituturum; repugnat om-
ninò, vt pleniſſimum ius ex donatione Societati quæ-
ſitum non dicatur, quam perpetuo hoc onere grauа-
tam eſſe voluit, vt in Collegio, quod pariter perpetuũ
eſſe debebat, iuuenes illos ſæculares educaret, & re-
tineret. Cùm enim nunquam ceſſare debeat caſus re-
ſtitutionis, conſiderari non poteſt, & durat ſemper
cauſa incommodi. cuius *in dicta l. Habetur ratio.* & ex
qua, quicquid ſupereſt, cedit beneficio grauati: quam
diſtinctionem, niſi à cohæredibus, ſed à teſtatore fue-
rit ad id oneris aſſumptus, & niſi contrarium conie-
cturæ ſuadeant. ex mente Cuiac. *in d. l. Pecunia.* vti ve-
riſſimam approbauit Rota *in eadem cauſa Rom.* 20. 30.
Iunij. 1609. coram bon. mem. Andrea.

Hanc autem fuiſſe donatoris mentem, ex pluri-
bus etiam patebat, & præcipuè quòd Collegium ſem-
per diſtinxit ab ipſis ſtudentibus ſæcularibus, dum il-
los præcepit quidem eſſe intra ſepta Collegij; habere
tamen ſeparatam habitationem à Religioſis, quos ex
eadem Societate ibi etiam ſtudiorum cauſa eſſe vo-
luit, dum mandauit, vt eiſdem præeſſent Patres ex ea-
dem Societate, & Collegio, dum voluit, vt ſicut
Collegium perpetuum eſſe debebat; ita iidem iu-
uenes etiam perpetuò retinerentur, & ex bonis
donatis, tam ſæculares illi, quàm Religioſi iuue- 9
nes alerentur: vt propterea cùm ex harum diuerſitate
qualitatum appareat illos habuiſſe pro diuerſis, *l. In*
teſtamento. 27. ff. de cond. & demonſtr. l. 1. C. ſi vnus ex
pluribus, Alex. *conſ. 73. numer. 7. libr. 3.* Rim. ſen.
in l.

in l. Si nomine. ſub n. 5. C. de teſtam. nomine Collegij, cui fuit facta donatio, intellexerit Collegium Societatis
10 IESV à Regularibus eiuſdem Societatis, tanquàm à dignioribus, denominatum. Anchar. conſ. 70. num. 1. Angel. conſ. 348. num. 3. Menoch. conſ. 690. num. 12. Tiraquell. de retr. lig. §. 30. gloſſ. 1. num. 30. Et ſicut Religioſis ſtudia recolentibus non fuit quæſitum dominium propter alimenta ipſis conſtituta; ſed Societati: ita ex eodem onere, quod Collegio fuit impoſitum, fauore adoleſcentium ſæcularium ob
11 eandem ſtudij cauſam non fuit effecta Societas eius operis adminiſtra, cùm vna, eademque determinatione omnia determinentur, l. Nam hoc iure. ff. de vulg. l. Quamuis. l. Hæreditas. C. eodem titul. l. In teſtamento. C. de teſtam. milit. Imò nedum verbis, ſed re ipſa apparebat de hac eadem volontare, & mente donatoris, vt primò Collegium Societatis inſtitueret. Secundò, vt eam conditionem adiiceret alimentorum pro ſæcularibus, cùm regulauerit omnia, & ordinauerit ſecundùm inſtituta Societatis, rationes à Miniſtris reddi noluerit Ordinario; ſed vel Patri Generali, vel Societati, tanquàm Fundator Collegij, omnium priuilegiorum, quibus ex eiuſdem Societatis conſtitutionibus Collegiorum Fundatores fruuntur, participem ſe fieri voluit: & demum decreuerit, vt alimenta ſæculares de manu Societatis accipere de-
12 berent: quo caſu ſine dubio Societati, non illis dominium quæſitum fuit. Gloſſ. in l. Si quis ita. 23. ff. de vſufr. Bart. in l. Fundi Trebatiani. 23. ff. de vſufr. legat. Surd. conſ. 161. num. 31. Afflict. deciſ. 252. num. 2. Achill. deciſ. 3. de renunc. Vt ideò cùm certum videretur, Collegium eſſe ſub dominio Societatis, priuilegia, quæ nec controuertebantur à Capitulo, erant clara, nedum reſpectu ipſius Collegij; ſed etiam reſpectu fructuum eius prædij, qui in alimenta ſæcularium cedere dicebantur: quia nec præcisè ex eius
13 prædij fructibus præſtanda ſunt; & cùm dominium, cuius reſpectu debetur decima, ſit penès Societatem, è cuius manibus, vt dictum eſt, alimenta peti debent, nihil refert, quò illa fructus conuertat, vt exemptione tueatur. Vitalin. in Clement. 2. num. 46. de decim.

Et ita, &c.

R. P. D. PIROVANO.

Nouarien. decimarum, Mercurij, 26. Februarij, 1631.

ARGVMENTVM.

Decimæ poſſunt minui præſcriptione legitimè probata: & quando talis præſcriptio dicatur legitimè probata.

SVMMARIVM.

1 *Decima vt in totum præſcribi poſſit, non ſufficit ſola poſſeſſio; ſed requiritur immemorabilis cum fama priuilegij, vel quadragenaria cum titulo.*

2 *Decima poteſt minui conſuetudine, aut præſcriptione.*

3 *Præſcriptio circa diminutionem decimarum vt probetur, debet conſtare de vniformi præſtatione decimarum per tempus ſufficiens, & de poſſeſſione ita ſoluendi, num. 4.*

5 *Præſcriptio circa diminutionem decimarum non probatur ex ſolutionibus factis in vim locationis.*

6 *Præſcriptio non currit abſque poſſeſſione.*

7 *Notary atteſtationi relatiua non creditur, niſi in quantum relatum producatur, & ex ſe probaret.*

8 *Scriptura præciſa, & authentica magis ſtatur, quàm generali, & minus authenticæ.*

DECISIO CI.

IAm fuit reſolutum in hac cauſa 7. Maij, 1627. allegatam præſcriptionem per Communitatem Cameti non obſtare. Hodie eodem dubio propoſito reſponſum fuit ſtandum eſſe in deciſis: non enim ampliùs dubitabatur, quin homines, & Communitas Cameti tenerentur ad ſolutionem decimarum, quæ per Epiſcopum prætenduntur; neque quòd idem Epiſcopus contra eos agere poſſet officio Iudicis ad illarum exactionem: quoniam omnis hæſitatio fuit ſublata in deciſionibus cauſæ, 5. Decembris, 1629: 11. Martij, & 10. Iunij anni præteriti, 1630. ſed tantummodo fuit reſeruatum, vt videretur, ſi præſcriptio obſtaret, quod ſemper fuit de intentione Communitatis contendentis ſe eximere ab integra decima per annuam ſolutionem librarum 70. vnde, cùm iam fuerit firmatum, Communitatem in hac probatione deficere; nec iuuetur nouis iuribus, aut fundamentis, meritò in deciſis Domini perſtiterunt.

Nam, etſi non agatur de præſcribenda huiuſmodi 1
quota in totum, quo caſu abſque difficultate non ſufficeret poſſeſſio; ſed requiritur implicitus titulus per immemorabilem cum fama priuilegij, Abb. & Felin. in c. Cùm apoſtolica. de iis, quæ fiunt à Prælatis. Felin. in c. Cauſam quæ. n. 3. de præſcript. Rebuff. de decim. q. 13. n. 69 & latiſſimè fuit firmatum in Toletana decimarum de Capilla, 4. Decembris, 1613. coram bon. mem. Andrea, vel explicitus cum quadragenaria eſſet neceſſarius, vt ſuprà allegati tenent, & expreſsè determinat Petr. de Vbald. de canonic. Epiſcop. c. 2. n. 14. neque etiam diffi-
cultas verſatur in eo, an huiuſmodi quota poſſit minui 2
conſuetudine, aut præſcriptione: quia hoc admittitur ſecundùm veriorem, de qua per Couar. variar. reſol. c. 17. n. 8. Rebuff. de decim. q. 13. n. 46. Moneta eodem titulo, c. 5. q. 1. n. 89. Seraphin. deciſ. 1204. ſed omnis controuerſia conſiſtit in probatione præſcriptionis, ad quam Communitas ſe reſtrinxit in ſuo libello, & in ea
defecit: quia de vniformi præſtatione decimarum per 3
tempus ſufficiens non docuit, prout neceſſarium eſſe voluerunt Domini in Mediolanen. decimarum, 5. Decembris, 1597. coram bon. mem. Card. Mellino, & deciſ. 474. n. 5. par. 1. & 497. n. 1. par. 2. recentior. probauit enim, quandoque ſoluiſſe decimam in pecunia, nempe, annuarum libris 70. quandoque in ſpecie in tot ſaccis ſiliginis, quæ non conueniunt vniformitati requi-
ſitæ ſecundùm canones; præterea ad præſcribendum 4
minorem quantitatem ex integra decima, ſemper doceri debet de poſſeſſione, ſine qua præſcriptio non datur, quæ conſiſtit in eo, vt Epiſcopo agenti ad integrā decimam denegata fuerit exactio, & acquieuerit Epiſcopus; aliàs contra ſucceſſorem, aut Eccleſiam nulla præſcriptio, aut conſuetudo præiudicare poteſt. Seraphin. deciſ. 1102. Rota in Valentina decimarum, 15. Decembris, 1604. coram bon. mem. Ottembergo, & in Ciuitaten. decimarum, 26. Martij, & 18. Iunij, 1618. coram D. Cardinali Veruſpio.

Non obſtant quittantiæ per 40. & vlteriores annos in quātitate vniformi pro libris 70. quolibet anno: quia in multis inſtrumentis enunciatur titulus locationis, prout in dec. 7. Maij, 1627. fuit reſponſum, ſuper quo titulo firmari non poteſt præſcriptio, aut cōſuetudo di-

5 uerſa ab effectu locationis, & conductionis, vt, ſcilicet, finita locatione dominus poſſit vti iure ſuo. Dec. *conſ.*402.*num.*15. Rota *deciſ.*469.*num.*2.*part.*1.*recen.* & interim conductor non ſibi, ſed domino poſſideat, *l.finali.C.de acquir.poſſeſ.* Surd.*conſ.*117.*num.*17. ita vt
6 ſemper deficiat initium ad præſcribendum, quod eſt ipſa poſſeſſio, *c.Sine poſſeſſione, de regul.iuris in 6.* Balb. *de praſcript.part.*3.*in fine.verſ. Tertium, & quartum.*

Demum non obſtat atteſtatio, ſeu fides Notarij Zaffiti, qualiter de anno 1558. Theſaurarius menſæ epiſcopalis affirmauit, Communitatem eſſe ſolitam ſoluere pro hac decima libras 70. omni anno ſemper, & in perpetuum, oſtenderitque eidem Notario libros menſæ epiſcopalis, in quibus hæc obligatio erat adnotata.

Quia atteſtationi relatiuæ ad Theſaurarium, & li-
7 bros menſæ non creditur, ſicuti non crederetur Prælato in præiudicium ſuæ Eccleſiæ, niſi in quantum relata producantur, & ex ſe probarent. Afflict *deciſ.*168. *num.*4. Menoch.*conſ.*39 *num.*53. Rota *deciſ.*792.*num.*
8 6 *par.*1.*diuerſ.* & 452.*par.*2.*recent.* & eo etiam caſu relatum non releuaret, cùm adſint inſtrumenta locationum de hac decima, quibus vti ſcripturæ præciſæ, & authenticæ magis ſtandum eſt, *l.Si conſu.ff.de probat. cap.Tertioloco.* vbi Gloſſ. *in verbo, Teſtium, eodem titulo,* cum aliis allegatis *in deciſione*, 7. Maij 1627. Et ita fuit reſolutum pro Reuerendiſſimo Epiſcopo, altera parte informare recuſante, &c.

EMINENT. D. CARDINALE Vbaldo.

Auguſtana decimarum, Veneris, 28. Martij, 1631.

ARGVMENTVM.

Monaſterio debentur decimæ Eccleſiæ Parochialis illi vnitæ.

SVMMARIVM.

1 *Parochiali Eccleſia Monaſterio vnita, cura animarum eiuſdem cum omnibus ſuis iuribus in illud tranſit.*
2 *Monaſterium percipit decimas parochiæ ſibi vnitæ.*
3 *Exemptio à decimis reſtringitur ad prædia tantum expreſſa.*
4 *Tranſactio ſuper decimis non facta cum Monaſterio, cui Parochia vnita fuit, illi non præiudicat.*
5 *Vicarius deputatus per Monaſterium ad exercendum curam animarum Parochiæ illi vnitæ, nullum ius habet ſuper decimis; ſed ſola ei congrua debetur.*
6 *Tranſactiones ſuper decimis fieri non poſſunt, abſque Papæ authoritate, & ſine ea facta non egrediuntur ſuum authorem.*
7 *Abbas non poteſt præiudicare Monaſterio.*
8 *Vnio Parochiæ Monaſterio probatur effectuata per teſtes deponentes de decimatione in vim vnionis.*
9 *Ordinarij præſumuntur informati de rebus ſuarum Eccleſiarum.*
10 *Vnio facta ex titulo permutationis non cadit ſub regula reuocatoria.*
11 *Conſuetudo non ſoluendi integras decimas qualiter ſit probanda.*
12 *Producens proceſſum non poteſt impugnare iura in eo exiſtentia.*

DECISIO CII.

PRopoſito hodie per me dubio, an, & quæ decimæ debeantur Monaſterio; integras deberi, dixerunt Domini, abſque vlla diſtinctione, & moti ſunt: quia cùm per viam vnionis à Sede apoſtolica confirmatæ Eccleſia parochialis S. Stephani fuerit ab Epiſcopo incorporata Monaſterio, & in illud propterea tranſiuerit cura animarum eiuſdem Parochiæ, cum omnibus ſuis 1
iuribus, Anchar. *conſ.*114.*num.*2. & *ſeq.* Seraph. *deciſ.* 1009.*num.*4. ſanct.mem. Greg.*deciſ.*304. *num.*1. inde ſequitur, quòd Monaſterium, tanquàm Parochus ratione dictæ curæ debeat indiſtinctè percipere omnes 2
decimas. *c.Cùm contingat. c.Cum in tua, de decim.* & *in c.fin.de Parech.* Rebuff.*de decim.q.*7.*n.*4. & 5. & *q.*13. *n.*83. Monet.*eod.tract.c.*2.*n.*1. Rot.*deciſ.*31.*n.*1 *part.*2. *diuerſ.* & *deciſ.*469.*n.*1. & 541.*n.*4.*par.*1.*in recent.*

Non obſtant tranſactiones: quia illa, quæ fuit facta cum Monaſterio, non tãgit materiam decimarum, ſed conuentionem quandam ſuper ſepulturis certarũ perſonarum, & ſuper Miſſis dicendis, pro quibus fuerunt Monaſterio conceſſæ decimæ ſuper quibuſdam agris, ex qua conuentione, quatenus poſſet argùi exemptio eorundem prædiorũ ante dictam conuentionem, non inde infertur ad exemptionem vniuerſalem omnium bonorum in territorio dictæ Eccleſiæ parochialis exi- 3
ſtentium; ſed ea debet reſtringi ſolùm ad prædia ibi nominata, *c.Per exemptionem.de priuil.in 6.* Monet. *de decim.c.*9.*n.*131. Rota *deciſ.*156.*n.*6.*par.*1.*recent.*

Aliæ verò tranſactiones, quæ non fuerunt factæ cum 4
Monaſterio, nec de illius conſenſu, illi præiudicare nõ poſſunt. Rot.*deciſ.*288.*n.*4.*verſ.Nec ſuffragatur.par.*2. & *deciſ.*625.*n.*2.*verſ.Secùs autem.par.*1.*in recent.*

Nec Vicarius per Monaſterium ad exercendam cu- 5
ram animarum deputatus habet authoritatem tranſigendi ſuper decimis, in quibus nullum ius habet, cùm ſolùm ſit ei debita ſua congrua à Monaſterio. Ioan. Andr.*in c.Expoſuiſti.n.*8.*de præbend.* Felin.*in c.Poſtulaſti.n.*1.*verſ.Aut perceptio.de reſcript.* Verall.*dec.* 339.*n.*3. & 5.*lib.*3. Rot. *deciſ.*710. *ſub n.*3.*par.*2.*recent.* cum aliis adductis per Addent.*ad deciſ.Gregor.*174. *num.*8. *circa fin.*

Vltrà quòd huiuſmodi tranſactiones ſuper decimis, 6
neque fieri poterant abſque authoritate Papæ, & ſine ea factæ non egrediuntur ſuum authorem, *cap. De cætero.cap.Veniens.de tranſact.* Rot.*deciſ.*585. *num.*3 *par.*1.*recent.* & coram D. meo Decano *deciſ.*340.*num.*1. & *deciſ.*362.*num.*3. Rebuff. *de decim. quaſt.*33.*n.*16. & 26. & hac de cauſa neque obſtat illa facta cum Abbate de anno 1584. vltrà quòd eſt reſtricta ad vitam Parochi, ſeu Vicarij; & habet clauſulam; *Sine præiu-* 7
dicio iurium hinc inde. & Abbas non præiudicat Monaſterio. Vital. *in Clem.*1. *num.*57.*de offic.Vicar.* Seraph. *deciſ.*1278.*n.*3.

Non obſtat, quòd ſupradicta vnio non fuerit effe- 8
ctuata; quia contrarium apparet ex teſtibus deponentibus de decimatione in vim incorporationis, vt *in Summario Monaſterij, n.*2. & 3. ſanct.mem. Gregor. *deciſ.*557.*n.*9 vbi Adden. Canaler.*deciſ.*449.*n.*7. & *deciſ.*500.*n.*5. & de hac decimatione fit etiam mentio in tranſactione facta inter Monaſterium, & Epiſcopum vſque de anno 1404.*in Summ.n.*3. quæ mentio corroborat dicta teſtiũ. præſertim cùm ſit facta trãſactio cũ Epiſcopo, qui præſumitur informatus de rebus ſuarũ 9
Eccleſiarũ, Seraph.*dec.*1026.*n.*3. Rot.*dec.*233.*ſub n.*2. *par.*1.*in recent.* ſanct.mem. Greg.*deciſ.*482.*n.*6.

Nõ obſtat, quòd nõ probetur effectuatio præciſè, & immediatè poſt incorporationẽ, & vnionẽ: quia huiuſ-
modi vnio, tanquàm facta ex titulo oneroſo permuta- 10
tionis, nõ cadit ſub regula reuocatoria. Gonzal.*ad reg.*8.*gloſ.*5.§.7.*n.*50. Put.*deciſ.*52.*n.*2.*lib.*1.*in antiq.*

Non

Noo obſtat allegata conſuetudo oon ſoluendi integras decimas,quia ea non eſt probata cum requiſi-
11 tis immemorabilis,ſeu legitimæ præſcriptionis, provt requiritur,quando agitur ad effectum excludendi Parochum à decima ſibi de iure debita. Seraph. *deciſ.* 1404.*n.*2.Rot.*deciſ.*162.*n.*3.*par.*2.*in recent.*Rebuff.*de decim. quaſt.*13.*n.*53. *& ſeq.& n.*69.Gabr. *de præſcrips. concluſ.*1.*n.*16.*&* 18. Gratian.*diſcept.*595.*n.*16.Rot.*deciſ.*474.*n.*3.& *deciſ.*469.*n.*2.*par.*1.*in recent.*

Non obſtat,quòd iura,de quibus in actis, non fuerint interpretata, & ſint ſcripta lingua Germanica: quia in Summario per Dominos viſo,fuit data eorum interpretatio, quæ poterit quandocunque iuſtificari ante ſententiam.

Non obſtat,quòd dicta iura non ſint extracta, ſeruatis ſeruandis; quia ſufficit,quòd proceſſus,vbi ſunt
12 dicta iura, ſit productus in Rota à Communitate,quæ propterea non poteſt impugnare factum ſuum,& dicere, quòd iura à ſe producta nõ ſint in forma probãti,Surd.*conſ.*5.*n.*37.*& ſeq.* Gabr. *de reg.iur.concluſ.*1.*n.*19.Verall.*deciſ.*188 *n.*4.*par.*1.& tenuit Rota *in Capuaquen. Cantoria*, 3. Iulij, 1617. coram bon. mem. Vbaldo.

Obiectum,quòd non fuerint citati ſinguli de Communitate poſſeſſores bonorum,ceſſat ex actis, in quibus apparet particularis commiſſio, & citatio contra omnes,& ſingulos de Communitate.

Atque ita deciſum vtraque,&c.

REVERENDIS. D. PENIA.

*Brunduſina gabellæ,Veneris,*13.*Februarij,*1604.

ARGVMENTVM.

Clerici,& perſonæ eccleſiaſticæ, vt poſſint cogi ad ſoluendas gabellas,& alia onera à laicis impoſita,quænam requirantur:& quando teneantur ad onera impoſita ſuper bonis, quæ ad ipſorum manus perueniunt. Magiſtraliter reſoluitur in hac deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiaſtica perſona non tenentur ad gabellas, collectas, impoſitiones, datia, vel qualibet alia onera à laicis impoſita:& laici cogentes Clericos ad huiuſmodi contributiones,ſunt excommunicati,n.*2.

3 *Clerici,ſeu perſonæ eccleſiaſticæ, vt legitimè poſſint ſubire onera laicalia, & ad ea perſoluenda cogi poſſint,quænam requirantur.*

4 *Clerici, & Eccleſia tenentur cum laicis contribuere in ſubſidium; & vbi laicorum non ſuppetunt facultates.*

5 *Clerici vt teneantur cum laicis contribuere, non ſufficit conſenſus Epiſcopi cum Capitulo; ſed debet vocari,& conſentire totus Clerus.*

6 *Papæ aſſenſus requiritur ad effectum, vt Clerici cum laicis contribuant.*

7 *Clerici,& eccleſiaſtica perſona ad onera laïcalia ipſis legitime impoſita,non à miniſtris laicis,ſed ab eorum Superiore eccleſiaſtico debent compelli.*

8 *Bona hypothecata, & grauata tranſeunt cum onere ſuo.*

9 *Clericus tenetur onera ſoluere pro bonis, quæ ad eum onerata peruenerunt,quando onera fuerunt impoſita prædiis,ſiue bonis propter bona ipſa.*

10 *Onera impoſita quando non ſunt perpetua, & certa; ſed pro varietate negotiorum immutantur,deſinunt durare, quando res illis grauata peruenit ad Eccleſiam,vel eccleſiaſticas perſonas.*

11 *Onera,quæ imponuntur ſuper bonis ratione perſonarum tantùm,non poſſunt imponi niſi ſubiectis.*

12 *Eccleſiaſtici non tenentur ad onera impoſita ſuper bonis ratione perſonarum, ſiue onera fuerint impoſita ſuper bonis, antequàm ad ipſos peruenerint, ſiue poſt.*

13 *Eccleſiaſtici non teneatur ad onera fiſcalia, licèt ad illos perueniant bona huiuſmodi oneribus fiſcalibus grauata.*

DECISIO CIII.

COmmunitas,& homines terræ Meaneæ,Brunduſinæ diœceſis, vt ſubuenirent vrgentibus neceſſitatibus, multos annuos cenſus ſuper datiis panis,vini,& olei, & aliis huiuſmodi redditibus impoſuerunt in toto pro ſumma 50. ducatorum, cum promiſſione, quam ſimul congregati,tam communi, quàm proprio nomine fecerunt,quòd prædictos cenſus,tanquàm de propriis pecuniis emptos, defenderẽt,& de euictione ſub hypotheca omnium bonorum teneri voluerunt.

Anno 1594. eadem Vniuerſitas datia prædicta,ſuper quibus cenſus fuerunt impoſiti, ac omnes alios redditus,& prouentus publica licitatione præcedente arrendauerunt, ſeu locauerunt Donato Antonio, & Berardino Docimo ad 14.annos,cum pacto, quòd infra dictum tempus dictum debitum 50.ducatorum extinguerent,quolibet quinto anno, certam partem; interim verò ſoluerent annuos fructus partis non extinctæ, & vlteriùs perſoluerentur annuatim debita, fiſcalia,& alia annua onera eiuſdem Vniuerſitatis.

Interim, cùm Donatus Antonius, & Berardinus maiorem partem prædictorum ducatorum 50. extinxiſſent, & annua onera ſoluiſſent,& multa de prædictis bonis hypothecatis in poteſtatem Clericorum deueniſſent, à quibus prædicti arrendatores exigere volebant eam portionem,quam exigebant, antequàm buna ad Clericos perueniſſent, & Clerici contribuere alicui ſolutioni debitorum fiſcalium, vel extinctionis debiti cenſuum recuſarent; moto iudicio coram Archiepiſcopo Brunduſino, eius Vicarius pronunciauit, quòd Clerici per decennium præteritum tribus tertiis ſoluere in rebus emptis,& donatis tenerentur, & in futurum, quoad poſſiderent, excepto ad titulum Ordinis ſacri; non tamen in fraudem, & pro debitis contractis bona empta,& donata, & patrimonialia tranſiuiſſe cum oneribus ſuis,& Clericos teneri contribuere;non tamen ſi donatores, & venditores fuiſſent ſoluendo, rurſus eoſdem Clericos teneri pro bona tenentibus contribuere, donec peruenerint ad Ordines ſacros,de bonis donatis ad titulum Ordinis.

Cauſa in gradu oppoſitionis introducta in Rota, an ſententia Brunduſini eſſet confirmanda, vel infirmanda: & quia articulus erat grauis, & exemplaris, propoſita die 5.Martij,& die 7.Nouembris,ann.1603. ſolis arrendatariis informantibus, non fuit capta aliqua reſolutio: quia Domini maturè conſiderare, & intelligere voluerunt naturam bonorum, ſuper quibus imponerentur hæc onera, & ſimiliter naturam onerum fiſcalium. Denique in hac vltima propoſitione Rota contra arrendatores informantes reſpondendo,cenſuit, ſententiam Brunduſini non fuiſſe confir-
mandam: clara eſt enim concluſio,eccleſiaſticas per- 1
ſonas non teneri ad gabellas, collectas, impoſitiones, datia,vel quælibet alia onera à laïcis impoſita.*c. Non minùs.* & *c. Aduerſus. de immun.eccleſiaſt.cap.*1, *eod. tit. lib.*6. latè Beroſ. *conſ.*31. incip. *Concluſio. lib.* 1. & fuit in Rota iam priùs deciſum, & ſignanter *in cauſa Valentina gabellæ*, die 4. Decembris, 1595.

& die 29. Ianuarij, 1596. coram Domino meo Pamphilio, & die 9. Decembris anni 1598. coram bon. mem. Orano, & *in cauſa Corduben. gabellæ*, coram me, die Veneris, 19. Ianuarij, anno 1601. Et iſta concluſio
2 adeò vera eſt, vt laici cogentes Clericos ad iſtas contributiones, ſint excommunicati.

3 Ad effectum enim, vt Clerici, ſeu perſonæ eccleſiaſticæ legitimè poſſint ſubire iſta onera, & ad ea perſoluenda cogi poſſint, inſpecto iure canonico, ſequentia copulatiuè requiruntur.

Primò, vt adſit magna neceſſitas, cui aliàs facilè ſubueniri non poſſit, niſi Clerici cum laicis contribuant, vt probatur *d. c. Non minus.* vbi expreſsè notat Abb. *num.* 4. & clariùs apparet *per Extrauagantem Benedict. XI. ſub tit. de immunitat. eccleſ.*

Secundò, debet concurrere communis vtilitas, vel ſaltem pietas, vt *in d. c. Non minus.* & *c. Aduerſus.* & *c. Peruenit. de immunit. eccleſ.* & de pietate conſiderauit text. *in l. Ad inſtructiones. C. de ſacroſ. Eccleſ.*

4 Tertiò, requiritur, quòd illud onus ſit tale, vt ad illud ſuſtinendum laici non ſufficiant: quia Clerici, & Eccleſiaſtici ſolùm tenerentur cum laicis contribuere in ſubſidium, & vbi laicorum non ſupperunt facultates, vt *in dicto c. Non minus.* & *cap. Aduerſus.* quas conditiones conſiderauit Benedict. *in dicta Extrauag. de immunit. Eccleſ.* ibi: *Cæterùm attendant ſollicitè Eccleſiarum Prælati, & alij Clerici, Lateranenſe Concilium, quod in huiuſmodi ſubuentionibus ſolum caſum neceſſitatis, aut communis vtilitatis, vbi laicorum ad id non ſuppetunt facultates, deliberatione prouida noſcitur excepiſſe.*

5 Quartò, requiritur, quòd ad onus huiuſmodi imponendum vocetur, & conſentiat totus Clerus; nec ſufficeret Epiſcopus cum Capitulo: quia, quod omnes tangit ab omnibus particulariter approbari debet, *c. Cum omnes. de conſtitut. c. Quod omnes. de reg. iur. lib. 6.* & approbatur *in dicto cap. Aduerſus*, ibi: *Verùm, ſi quando fortè Epiſcopus cum Clericis.* Et conſiderat Abbas *in dicto cap. Non minus. n. 4. & 5. in 4. notab.*

6 Quintò, potiſſimùm requiritur in iſtis oneribus imponendis, ad effectum, vt Clerus teneatur, vt Papam conſulat, & ipſo conſulto, & non aliàs Clerici contribuant, *dicto cap. Aduerſus.* vbi notat Abb. *num. 5. verſ. Quartò requiritur.* & ſic fuit expreſsè cautum per Benedict. XI. *in dicta Extrauag. de immun. eccleſ.* Et meritò, quia ſi in arbitrio Epiſcoporum, & Cleri, hoc relinqueretur, facilè contingerent huiuſmodi impoſitiones per ambitum, & preces Principum, & miniſtrorum laicorum, quibus occurrere ſolent Romani Pontifices, qui non aliter, quàm cauſa cognita, iſtas facultates, vt Clerici contribuant, concedere ſolent.

7 Poſtremò, requiritur, quòd ad hæc onera, & impoſitiones ſoluendas, poſtquàm, prædictis requiſitis concurrentibus, impoſita fuerint, Clerici, & perſonæ eccleſiaſticæ, non à miniſtris laicis; ſed à ſuo Epiſcopo, & Superiore eccleſiaſtico compellantur: Principes enim, & poteſtates ſæculares non poſſunt ſe intromittere in his. Ita Innocen. *in d. cap. Non minus. num. 6.* Bald. *in l. Ad inſtructiones. ſub n. 3. verſ. Quod verum credo. C. de ſacroſ. Eccleſ.* & Innocent. & Bald. communiter ſequuntur DD. & ſignanter Abb. *in d. cap. Non minus. n. 18. verſ. Dicit tamen. de immunit. eccleſ.* & Guid. Pap. *deciſ. 78. in fine verſ. Si tamen dicitur.*

Et quamuis iſta non viderentur pertinere ad hunc caſum, in quo agebatur de ſoluendis oneribus rebus ipſis, ſeu bonis impoſitis, antequàm peruenirent ad manus Clericorum; adhuc remanebat periculũ, ſaltem ratione illorum onerum, quæ arbitrio Principum imponuntur, reſpectu quorum, tuduccie ſaltem, poſſunt Clerici, & Eccleſia tractu temporis grauari ad iſta onera perſoluenda.

Ad iſtud periculum euitandum informantes pro arrendatoribus deducebant primò, quia bona, de quibus agebatur, tranſire debuerant cum oneribus ſuis, præſertim cùm eſſent hypothecata, & grauata à 8 laicis, quæ aliàs ſine præiudicio hypothecæ tranſire non potuiſſent. Gloſſ. *in c. 1. in verb. ſenioribus. de cenſib.* Bald. *conſ. 180. col. 2. verſ. Nam, cùm.* & *verſ. Sicut ſi peruenirer. lib. 2.* Ancharan. *conſ. 303. n. 3. in fine, verſ. Ad hoc reſpondeo. num. 4. verſ. Et confirmat.* Bellon. *conſ. 40. n. 50.* Theſaur. *deciſ. 234. n. 9.* vbi affirmat, ita bis fuiſſe iudicatum.

Sed hoc motiuum non placuit Dominis: quia, licèt poſſet procedere reſpectu onerum realium impoſitorum, antequàm bona peruenìſſent ad Eccleſiam, vel perſonas eccleſiaſticas, non durant talia onera, poſtquàm ad perſonas priuilegiatas peruenerunt: quod vt manifeſtiùs intelligeretur, Domini diſtinguebant aliquot caſus.

Primus eſt, quando poſſeſſionibus, prædiis, ſiue 9 bonis propter bona ipſa indicuntur, ſiue imponuntur onera, vt *in l. Reſcripto. §. fin.* & *in l. Muner. §. Patrim. ff. de munerib. & honorib.* & hoc caſu res ſic onerata ad quencunque perueniat, cum illo onere tranſit; & conſequenter Clericus, ad quem peruenit, pro illa ſoluere tenetur: eſt enim illud onus certum, reale, & perpetuum. Ita cenſuit Innocent. *in c. Non minus. de ſacroſanct. Eccleſ.* Calderin. *conſil. 7. num. 2. verſ. Subdit tamen. tit. de conſtit.* Archid. *in c. 2. de immunit. eccleſ. lib. 6.* quem ſequuntur *ibidem* Ioannes Andr. *n. 5. in princ.* & Gemin. *n. 9.* Abb. *conſ. 13. n. 1. verſ. Certum eſt. lib. 1.* Anchar. *conſ. 96. n. 6. verſ. Ceſſit autem.* Ang. *conſ. 24.* Bart. *in d. l. Reſcripto. §. vlt. num. 5. ff. de muner. & honor.* & *in l. Placet. num. 59. C. de ſacroſ. Eccleſ.* quam refert Alphonſ. Aluarez *in ſpeculo iuris Pontificij, cap. 35. §. Quoad principalem. verſ. Nam, ſi dictum tuum.*

Secundus caſus eſt, quando impoſitio onerum non 10 eſt perpetua, & certa; ſed pro varietate negotiorum imminentium immutatur illa impoſitio, quæ fit (vt dicunt præcitati Doctores) pro ſolido, & libra: & tunc res, ſi tali onere grauata perueniat ad Eccleſias, vel perſonas eccleſiaſticas, deſinit durare illud onus, poſtquàm peruenit ad perſonam priuilegiatam. *c. Nouerint. 10. q. 1. c. 1. de iure patron. lib. 6.* Ita Archid. *d. cap. 1. de immunit. eccleſ. lib. 6.* quem refert, & ſequitur Ioann. And. *n. 5. in fin.* & Gemin. *ibid. num 9. verſ. Subdebat tamen* & Calder. *d. conſ. 7. de conſtit. num. 2. circa fin. verſ. Subdit tamen.* Et licèt *paulò pòſt, in verſ. Ita quidem Abb.* idem Calder. conſiderata rei grauitate addat, quòd iſta indigerent declaratione Summi Pontificis, quoniam in Eccleſiarum læſionem poſſent talia ſtatuta emanare; ipſe tamen ſtatim, inhærendo opinioni Iacobi Butrigarij, Bartholi, & ſupradictam diſtinctionem amplectitur.

Tertius caſus eſt, quando iſta onera, ſeu collectæ, & 11 impoſitiones imponũtur ratione perſonarum tantùm propter bona, iſto caſu, cùm non inhæreant rebus; ſed ratione perſonarum potiſſimùm imponantur, conſequenter non poſſunt imponi niſi ſubiectis, hoc eſt, ciuibus, & incolis, *l. Reſcripto. §. Sciendum.* vbi Gloſ. 12 *ff. de muner. & honor.* Vnde, cùm Clerici non ſint ſubiecti, non poſſunt ipſis talia onera imponi, nec Eccleſiæ ad tales impoſitiones ſoluendas tenentur, ſiue antequàm bona peruenirent ad Eccleſias, ſiue perſonas eccleſiaſticas, fuerint impoſita, ſiue poſteà. Ita præcitati DD. & ſignanter Gemin. *in d. c. 1. de immunit. eccleſ. num. 9. in fine*, vbi concludit, ex hoc patere reſponſum ad omnia iura, quæ in contrarium poſſunt allegari, quia loquũtur in prædus tributarijs: &

his

ſic onera, quando ſunt annexa rebus, & non perſooîs.
Cùm ergo impoſitiones cenſuum, de quibus agebatur, non eſſent onera certa, & ordinaria, oec perpetua, nec talia, quæ verè, & propriè dicerentur realia, Clerici, & Eccleſiæ, ad quos iſta bona peruenerunt, non tenebantur ad eorum ſolutionem.

13 Idem iudicium fuit de ſolutionibus fiſcalibus. Nam, licèt informantes pro arrendatoribus contenderent, eſſe oocra perpetua, vniformia, & conſueta ſolui ab habitatoribus pro tuitione maritimarum arcium, & militum ſtipendiis, iuxta æſtimationem, & deſcriptionem antiquitùs in caſtria factam: quia tamen præcitati Doctores affirmabant, tales deſcriptiones, quæ fiunt pro ſolido, & libra, non eſſe perpetuas, ſed mutari pro varietate negotiorum imminentium; ideò Eccleſia, & perſonæ eccleſiaſticæ ad iſtas ſolutiones non tenentur, licèt ad illas perueniant bona huiuſmodi oneribus fiſcalibus grauata, *c. 1. de immunit. Eccleſ. lib. 6.* vbi Archid. Ioan. Andr. & Gemin. *n. 9. Clement. præſenti, de cenſibus.* & eſt communis opinio.

Et ex his meritò fuit concloſum contra arreodatores informantes, & ſententiam Brunduſini fuiſſe reuocaodam, &c.

R. P. D. MERLINO.

Alben. Gabellæ, ſeu onerum, Veneris, 28. Iunij, 1630.

ARGVMENTVM.

Bona eccleſiaſtica eſſe immunia ab oneribus, & tributis impoſitis per Communitates, & Principes laïcos, plenè deducitur.

SVMMARIVM.

1 *Bona eccleſiaſtica immunia ſunt, & libera ab oneribus, & tributis impoſitis per Communitates, & Principes laicos.*
2 *Immunitas bonorum eccleſiaſticorum eſt de iure diuino.*
3 *Immunitas eccleſiaſtica vt dicatur de iure diuino, ſatis eſt, quòd ex teſtimoniis, vel exemplis ex ſacra Scriptura depromptis, vel traditione Eccleſiæ deducatur.*
4 *Bona, dum Eccleſiis traduntur, eo ipſo eximuntur à dominio, & poteſtate laicorum: & ex ſpeciali iure ſub dominio Chriſti Domini conſtituuntur.*
5 *Chriſtus Dominus omninè immunis fuit à tributis.*
6 *Bona patrimonialia Clericorum, etiam laicalia, ſunt immunia ab oneribus laicalibus, ob dignitatem perſonarum, quæ influit immunitatem in ipſa bona.*
7 *Clerici antiquitùs ſoluebant tributa Principibus laïcis; de facto tamen, & malè; ſed non de iure, & ſub Principibus ethnicis.*
8 *Exemptionem bonis eccleſiaſticis Principes Chriſtiani non iure, & propriè concesſerunt; ſed potiùs detexerunt, in eámque à Deo conceſſam conſenſerunt, ac illius exercitium tulerunt.*
9 *Bona effecta tributaria tranſeunt cum eiſdem oneribus ad quoſcunque, quamuis priuilegiatos ſucceſſores; & in ipſas Eccleſias. Declara, vt num. 12. & ſequen.*
10 *Reintegratio tantùm reſtituere debet, quantùm abſtulit diſtractio.*
11 *Reintegratio retrotrahitur, perinde ac ſi bona, ad quæ datur, ſemper penes reintegratum permanſiſſent.*
12 *Bona ab Eccleſia poſſeſſa iure ſpirituali, & diuino, ſunt perpetuo immunia à quibuſcunque oneribus ſæcularibus, tam præteritis, quàm futuris.*
13 *Bona ad cultum diuinum, & officium ſpirituale deſtinata, ſunt immunia ab omnibus oneribus, nedum publicis, & regiis; ſed etiam priuatis, & præexiſtentibus.*
14 *Bona ab Eccleſia poſſeſſa ſorte temporali, & iure ciuili, ſunt immunia ab oneribus impoſitis de tempore, quo penes Eccleſiam bona reperiuntur.*
15 *Laici non poſſunt à principio efficere tributaria, & affecta oneribus omnia prædia eorum territorij, ita vt agri, qui poſtea ad Eccleſias peruenerint, obnoxij ſint collectis imponendis, contra Barthol.*
16 *Tributaria res non dicitur, niſi quando reuerà, & ipſo facto debita eſt ſolutio ſuis ſingulis temporibus, & contributio.*
17 *Eccleſia quando teneatur ad onera impoſita, prinſquàm bona ad ipſam peruenirent.*
18 *Eccleſia ſoluens collectas non ſoluit vti tributum, & in recognitionem dominij, vel ſuperioritatis; ſed ob conditionem inhærentem rei, & inſeparabilem.*
19 *Bona tranſlata in Eccleſiam quando retineant onus, & obligationem ſoluendi tributum.*
20 *Pacta, & conuentiones inter Principem, & priuatos, per viam contractus inita transeunt, & continuant in quibuſcunque perſonis quomodocunque exemptis, & priuilegiatis.*
21 *Bona ſi reperiantur deſcripta in Cataſtro de conſenſu Eccleſiæ, collecta ex iis ſoluenda non eſt, niſi deſcriptio facta ſit cum authoritate apoſtolica.*
22 *Status rei mutatur, mutata perſona.*
23 *Priuilegio immunitatis geſta priuatorum præiudicare non poſſunt.*
24 *Immunitate non priuatur perſona eccleſiaſtica ſoluens collectas.*

DECISIO CIV.

IVdex Taurinenſis condemnauerat Archipresbyterum Eccleſiæ Gorzeoij ad onera realia, ordinaria, certa, & inuariabilia, in fauorem Communitatis dicti loci, pro prædiis eiuſdem Eccleſiæ, quam ſententiam in hac parte omninò reuocandam eſſe Domini cenſuerunt: certa eſt enim Theologorum, Canoniſtarum, & Iuriſconſultorum propoſitio, quam nemo ex Catholicis audet impugnare, bona eccleſia- 1
ſtica immunia eſſe, & libera ab oneribus, & tributis impoſitis per Communitates, & Principes laicos. Ita definitum eſt in Concilio Lateranenſi ſub Alexandro III. *par. 1. c. 19.* ſub Innocentio III. *cap. 46.* & habetur *in cap. Non minùs.* vbi Conſules, & alij Magiſtratus, Eccleſiaſticis, & eorum bonis collectas, & pedagia imponentes anathemate feriuntur: & *in cap. Aduerſus. de immunit. Eccleſ.* & *in cap. 1. & 3. eodem tit. in 6.* & *in c. Quanquam. de cenſibus. in 6.* & *in Clem. vnica. de immunit. Eccl.* quæ Sanctiones innouatæ fuerunt per ſacrum Concilium Tridentinum *ſeſſ. 25. c. 20. de reformat.* Romanique Pontifices quotannis in Bulla Cœnæ §. 18. huiuſmodi pedagia imponentes, & exigentes cenſuris coërcent: & Conſtantinus primus Imperatorum palam Chriſtianis immunitatem hanc eccleſiaſticam, ſiue potiùs illius vſum exhibuit, vt apud Euſebium *lib. 10. hiſtor. eccleſiaſt. cap. 7.* & *in orat. de laudibus Conſtantini.* ſublatiſque Ethnicis, neminem ex orthodoxis, & illibatæ Religionis Imperatoribus tributum de bonis Eccleſiarum exegiſſe, obſeruat Card. Baron. *tom. 3. Annal. ſub ann. 387. n. 11.* & Iuſtinianus etiam hanc Clericorum immunitatem, vel reſpectu bonorum edicto ſanciuit, vt *in l. Sancimus. 20. C. de*

ſacroſ.Eccleſ.& Federic.*in Authent.Item nulla Commu-*
2 *nitas.C.de ſanctiſſ.Epiſcop.* Nec à iure poſitiuo, & Imperatorum liberalitate; ſed immediate à iure diuino ortom babuiſſe huiuſmodi immunitatem reſpectu etiam bonorum fatendum eſt, vt diſertis verbis aſſeritur *in cap. Quanquam.de cenſib.* ibi: *Eccleſia, eccleſiaſticæq; perſona, & res ipſorum, non ſolum iure humano, quinimò & diuino à ſæcularium perſonarum exactionibus ſunt immunes.* & in Concilio Tridentino *dicta ſeſſ.* 25. *cap.*20.*de reformatione*, dicitur: *Immunitas hæc Dei ordinatione, & canonicis ſanctionibus inſtituta eſt.* quibus verbis apertè diluitur callida quorundam interpretatio, qui putarunt, verba, de quibus in *d cap.Quanquam*, ibi; *De iure diuino, & humano.* intelligi poſſe de iure poſitiuo, ſcilicet, canonico, & ciuili.

3 Nihilque refert, hanc immunitatem reſpectu boonorum oculariter non legi ſcriptam in ſacris Scripturis: quia, vt iuris diuini dicatur, ſat eſt, quòd ex teſtimoniis, vel exemplis ex ipſa ſacra Pagina deptompiis, vel traditione Eccleſiæ deducatur, provt egregie hæc immunitas deducitur ex Geneſ.*cap.*47.vbi Ioſeph Protex Pharaonis Sacerdotes, & eorum agros etiam eis à Rege traditos in primæua libertate dimiſit; quanuis reliquos totius populi ſeruituti Regis ſubegerit: & meminit etiam Ioſeph *de antiquit. Iudaic.lib.*2. *cap.*4.& Diodor. Sicul. *in* 2. *lib. hiſtor.* & Herodot. *in Euterpe, lib.*2.Hinc appoſitè in dicto Concilio Lateranen.de quo *in cap.Non minùs.de immunit.Eccleſ.*inſertur, *non decere Eccleſiam Dei minùs liberam eſſe tempore Principum Chriſtianorum, quàm fuerit tempore Pharaonis.* Imò & addi poteſt, tempore etiam Ethnicorum, qui Flamines, Augures, Salios, Feciales, alióſque Sacerdotes vnà cum bonis ipſorum immunes, & liberos à tributo reddebant, vt obſeruat, & inde ad propoſitum noſtrum arguit Præpoſitus *in cap. Si tributum, num.* 5. & *ibidem* Card. 11. *q.* 1. & ſequitur Ioan. Ant. de Nigr. *in repet. Extrauag. vnica, n.* 243. *de vit.& honeſt. Cleric.* Plot. *in addit.ad vlt. conſ.Laudenſ. ſub num.* 8. Aliáque exempla deduci poſſunt ex primo Eſdr. *cap.*7. & Numer. *cap.*3. & luculentius teſtimonium patet apud Matt. *cap.* 17. vbi filius Regis, qualis eſt Chriſtus, qui eſt filius Regum Regis, eximitur à tributo Principis; Eccleſiam autem, & eccleſiaſticas perſonas, tanquàm ſponſam, familiaréſque & domeſticos Chriſti, eadem potiri prærogatiua, inferunt D. Hieronym. *ibidem*, & D. Auguſtin. *lib.*1. *qq. euangelic. q.* 23. Ioan. Ant. Niger *in repet. Extrauag. vnica, n.* 213. *de vit.& honeſt. Cleric.* & doctè Suarez *a. Reg. m Angliæ. de immunit. eccleſ. lib.*4.*cap.*5.*n.*12. *& cap.*8.*num.*16. quæ teſtimonia, & exempla ad hanc rem rectè perpendit Card. Bellarm. *controuerſ. tom.* 2. *lib.* 1. *de Cleric.cap* 28.*in* 4.*&* 5. *propoſitione*, vbi pluribus comprobat hanc immunitatem eſſe de iure diuino; & idem firmarunt Ioan. Montaig. *de collat. Parlam.p.*2.*num.*11.Burſatt. *conſ.*42. *num.* 1.*lib.* 1.& *conſ.* 186 *n.*8. *lib.*2. Borell. *conſ.* 74. *num.* 1. Plot. *in addit. ad vlt. conſ. Laudenſ. num.*8. Euerard. *conſil.* 30. *num.* 23. *ad fin.* Ceual. *comm. contra commun. q.* 899. *n.* 39. *&* 42. Cabed. *deciſ.*83. *num.*19 *par.*2. Thom.Bozz.*de iur. ſtat. eccleſ. libert. lib.* 4. *cap.* 8. plenè Paulus Comitol. *reſponſ. moral. lib.* 1. *cap.*97. *n.*6.*& ſeqq.* Suarez *ad Regem Angliæ, d. lib.*4. *cap.*8.*num.*9. qui alios plures enumerat Et bona, dum Eccleſiis traduntur, eo
4 ipſo eximuntur à dominio, & poteſtate laicorum, & ex ſpeciali iure ſub dominio Chriſti Domini conſtituuntur, nec per metaphoram, ſed per omnimodam proprietatem, ita vt tale dominium Chriſti in his bonis Eccleſiarum ſit proximum, & immediatum, illique dicatur acquiſitum, tanquàm principali domino, vt per Innocent. *in cap. Cum ſuper. num.* 3. *de cauſ. poſſeſ. & propr.* & *in cap. Veniens. n.* 2. *de for.compet.* Afflict. *deciſ.* 361.*num.*22. & *ſeqq.* & poſt Suarez *d.lib.*4. *cap.* 17. *num.* 9. & *cap.* 18. *num.* 5. *&* 7. & *cap.* 21. *num.*5. pluribus comprobat Comitol. *reſponſ.moral. lib.*1.*cap.* 70. *&* 71.

Vnde, ſi Chriſtus Dominus omninò immunis fuit à 5
tributis, vt ad literam habetur apud Matth. 17. & ibi notant SS. Hieronym.Chryſoſt.& Ambroſ. atque alij per Suarez *d.lib.*4.*cap.*5. *num.*1.*in fin.* conſequens eſt, etiam bona Eccleſiarum, quæ ſubſunt immediato, & proximo dominio Chriſti Domini, immunia eſſe ab omnibus tributis. vt per eundem Suarez *lib.*4.*cap.*18. *num.*5. *&* 7. *cap* 21. *n.* 5. vbi quòd hoc eſt valdè conſentaneum Diuinitati, & excellentiæ perſonæ ſuæ. Præterea, ſi bona patrimonialia Clericorum, etiam 6
laicalia, ſunt immunia ab oneribus laïcalibus ob dignitatem perſonarum, quæ dignitas perſonæ influit immunitatem in ipſa bona; illa enim adhærent perſonæ Clerici: nec perſona dici poteſt plenè, ac perfectè exempta, niſi etiam illius bona exempta ſint. Ita Abb. Dec. Felin.& alij Canoniſtæ communiter *in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ.*& *in cap.Quæ in Eccleſiarum.de conſtit.*Bald. *in l.*2.*C.de Epiſc.& Cleric.* & alios refert, ac ſequitur Suarez *d.lib.*4. *cap.*25. *num.*4. *& ſeqq.* Ergo multò magis idem erit in bonis Eccleſiarum: tum, quia perpetuò ſunt eccleſiaſtica, & in diuinum cultum per ſe ordinantur: tum, quia non Clericorum, qui Chriſti famulatum agunt; ſed ipſius Domini patrimonium ſunt, & vt dictum eſt, ſub immediato dominio Dei; patrimonialia verò bona Clericorum, ſunt quidem ſub eorum dominio, ſed hoc dominium illis competit vti ciuibus, non autem vti Clericis: & tamen propter ſacram qualitatem cohærentem perſonæ, bona ſunt immunia, quæ ratio fortiùs vrget in bonis Eccleſiarum, vt perpendit Suarez *vbi ſuprà cap.*16.*num.*11. & *cap.*17. *num.* 1.

Nec quicquam verò facit antiquitùs aliquando 7
Clericos ſoluiſſe tributa Principibus laicis, hancque exactionem ceſſaſſe iiſdem Principibus indulgentibus: quoniam id accidit tempore, quo nondum Principes Euangelij iugo ceruices ſubegerant, & facultas ipſa, ſeu immunitas à collectis, & tributis Clero competebat quidem de iure; ſed adhuc de facto, & malè exigebatur: & ſic ipſa immunitas à iure diuino profecta eſt; immunitatis autem vſus, ſeu exercitium emanauit à Principum orthodoxorum ſanctionibus, 8
qui Principes Chriſtiani non verè, & propriè eccleſiaſticis bonis exemptionem conceſſerunt, ſed potiùs detexerunt, & in eam à Deo conceſſam conſenſerunt, illiúſque exercitium iuſsêre & hoc benè agnouit Iuſtinianus *in d. l. Sancimus* 20. *C.de ſacroſ. Eccleſ.* ibi: *Cur enim non facimus diſcrimen inter res diuinas, & humanas? & cur competens prærogatiua cæleſti fauori non conſeruetur?* Et ſic annuit, hanc immunitatem non à ſua munificentia, quam aliis in rebus, & locis ſæpiùs glorioſus commemorat, ſed à dictamine diuino, & à natura effluxiſſe, & benè ratiocinatur Comitol. *reſponſ. moral.lib.*1.*d.cap.*97.*num.*11. vbi etiam antiquam traditionem, & popolorum mores circa hanc immunitatem recenſet, & ita pariter reſpondet Suarez *contra Reg. Angl. d. lib.* 4. *de immunit. Eccl. cap.*6. *num.* 4. *& cap.*21. *num.* 3. *&* 8.

Nec obſtat potiſſimum fundamentum Communi- 9
tatis, quòd hæc onera olim impoſita eſſent iſtis prædiis. quæ poſteà in Eccleſiam peruenerunt; & ideò tranſiiſſe affecta tributaria, & cum eodem onere ad quoſcunque quanuis priuilegiatos ſucceſſores, atque etiam in ipſas Eccleſias, *iuxta can. Tributum.* 23. *quæſt.* 8.

Quoniam pro reſponſione duo firmanda ſunt, vnum in facto, alterum in iure; in facto, quòd antiquitus hæc prædia erant eiuſdem Eccleſiæ Archi-

preſbyteri Gorzenij ; & paucis ſolummodò abhinc aonis diſtracta io laïcos, à quibus in Cataſtro Communitatis redacta ſunt; detecta autem nullitate alienationis iure merito Eccleſia, & pro ea Archipreſbyter modernus in iudicio ſpolij fuit reintegratus: & proptereà, vt reiotegratio ſuum pleoarium conſequatur effectum, opus eſt, quòd Eccleſia recoperet prædia libera, & immunia à quibuſcunque oneribus, prout erant, antequàm ab anteceſſore diſtraherentur, & conſequenter reuocanda ſunt, & deſcriptio in Cataſtro, & impoſitio onerum, quæ tempore vſurpatio-
10 nis laïcorum ſequuta ſunt: tantùm enim reſtituere debet reintegratio, quantùm abſtulit diſtractio, *l. fin. §. fin.* & ibi Bart. ac alij, *C. de ſent. paſſ. l. Quòd ſi minor. §. Reſtitutio. ff. de minor.* & notat Odd. *de reſtit.*
11 *in integr. par. 1. q. 44. art. 3. num. 23. & ſeqq.* & retrotrahenda eſt hæc reintegratio, perinde ac ſi ſemper penes Eccleſiam prædia permanſiſſent, *ad l. 1. §. vlt. ff. de quæſt. l. 1. C. de ſent. paſſ.* Bald. *in l. Poſt editam. num. 1. C. de impuber.* & aliis Subſtit. Coſta *de retroact. cap. 8. caſ. 17. num. 2. & ſeqq.* quæ ſi permanſiſſent, neque relata in Cataſtro, oeque onera fuiſſeot impoſita.

In iure autem illud notandum eſt, quòd bona ſemel à laïcis etiam legitimè poſſeſſa, ooo ſemper cum onere tributi, & vectigalis tranſeunt ad Eccleſiam, ſed cum diſtinctione trium ſpecierum bonorum.

12 Prima eſt ſpecies bonorum, quæ habet, & poſſidet Eccleſia iure ſpirituali, & diuino, vt decimæ, oblationes, & hæc ſemper, ac perpetuò immunia ſunt à quibuſcunque oneribus ſæcularibus, tam præteritis, quàm futuris, quia immediatè habet à Deo, nec commiſcenda cum laicis, vt io Numer. *cap. 18.* & notant Canooiſtæ communiter *in cap. ſi tributum. 11. q. 1.* & *in cap. ſecundum. 23. q. 8.*

13 Alia ſunt bona, quæ à priuatis quidem habuit Eccleſia; ſed ad cultum diuinum, & officium ſpirituale ſunt deſtinata, vt ſitus Eccleſiarum, & Cœmeterium pro ſepulturis, hortus iuxta Eccleſiam, & ſunt hæc pariter immuoia ſemper ab omnibus tributis, & oneribus, nedum publicis, & regiis; ſed, quod magis eſt, etiam priuatis, & præexiſtentibus ob eorum ſpecialem ſanctitatem, vt habetur *in d. cap. Secundum. 23. q. 8.* & per Bald. *in l. omnes. num. 12. C. de ſacroſ. Eccleſ.* & doctè tradit Turrecremat. *in cap. Si tributum. 11. q. 1.* & *in Summa, de Eccleſ. lib. 1. c. 98. in reſponſione ad 7. argumentum.* Ioan. Ant. de Nigr. *in repet. Extrauag. vnica, num. 242. de vit. & honeſt. Cleric.* Suarez *ad Reg. Angl. de immunit. Eccleſ. lib. 4. cap. 17. num 6. & 7.* & *cap. 19. num. 2. & 8.* & latiùs *cap. 20. num. 17.*

14 Tertia eſt ſpecies bonorum, quæ poſſidet Eccleſia ſorte temporali, & iure ciuili, vt titulo venditionis, legati, vel alio ſimili, &c. Et in his etiam ſubdiſtinguendum eſt, & quoad onera impoſita de tempore, quo penes Eccleſiam bona reperiùtur, certum eſt ipſi omninò ſuffragari immunitatem ex ſuperiùs deductis: & Bart. *in l. Reſcripto, §. final. num. 5. verſ. Videte. ff. de muner. & honor.* ingenuè fatetur, nullum dari remedium, ſeu cautelam, quòd Clericis, ſeu Eccleſiis, pro eorum prædiis imponatur collecta; cùm laïci non poſſint edere legem; per quam libertas eccleſiaſtica infringatur; & Scriptores omnes Catholicos ſine diſſeotione hoc admittere, monet Suarez *ad Reg. Angl.*
15 *d. lib. 4. cap. 20. num. 2.* Fallitur autem idem Bart. *d. loco*, dum ſubdit, poſſe laïcos à principio efficere tributaria, & affecta oneribus omnia prædia eorum territorij, ita vt agri, qui poſteà ad Eccleſias peruenerint, obnoxij ſint collectis imponendis: quia indirectè permitteretur contra libertatem eccleſiaſticam, quod directè omninò prohibitum eſt, *cap. Quæ in Eccleſiarum. de Conſtit. auth. Caſſa. C. de ſacroſ. Eccleſ.* & alibi. Et licèt eo tempore, quo vniuerſum territorium efficitur tributarium, prædia ſint ſub iuriſdictione laicorum: attamen hoc tempus inſpici non debet; ſed illud, quo ipſæ collectæ imponuntur: tunc enim formam habeot, & ſolummodo radicem aliquam cauſalem & remotam habuerunt à ſtatuto, quod etiam dum facit territorium tributarium pro collectis imponeodis, habet tacitam conditionem, ſcilicet, ſi imponantur: quæ conditio, cùm ſit poteſtatiua, non retrotrahitur in præiudicium Eccleſiæ, quæ medio tempore acquiſiuit, nec tunc ſubiaceor iuriſdictioni laicorum. Ita eleganter Bartholum impugnando arguit Bald *in l. omnes. num. 12. & 13. & 14. cum ſeqq. C. ſine cenſ. vel reliq. fund. compar. non poſſ. & in l. Placet. num. 10.* vbi, quòd Bart. in caſu, quem poſuit, non dicit verum, *C. de ſacroſ. Eccleſ.* & *in l. Neminem, num. 4. C. eodem*, vbi, quòd hæc onera tunc nec certa eſſent, prout tamen requiritur ad effectum, vt ad Eccleſiam tranſeaot prædia cum ſuis oneribus, & infrà dicetur: & *conſ. 112. num. 7. lib. 2.* vbi, quòd Bart. contra omnes, & non benè loquitur, neque dicit verum: & quòd illius cautela non valet vnam feſtucam: quia non poteſt conſiderari tributum oiſi poſt indictionem, & ſpecificationem, quæ fieri nequit, poſtquàm res fecit tranſitum ad Eccleſiam. Abb. *in cap. fin. num. 13. de vit. & honeſt. Cleric.* Iaſ. *in d. l. Placet. num. 21.* vbi, quòd dictum Bartholi eſt falſum, & damnatum per omnes: & idem teſtatur Guido Pap. *quæſt. 381.* Ruin. *conſ. 117. num. 8. lib. 4.* Felin. *in cap. Eccleſia S. Mariæ. num. 76. de conſtit.* Plot. *in addit. ad conſ. vlt. Laudenſ. num 10. & 13.* qui teſtatur, ita fuiſſe declaratum à Senatu Mediolani pro Monialibus Sanctæ Claræ Nouariæ. Alba *conſ. 8. num. 4. & ſeqq.* vbi, quòd huiuſmodi ſtatutum volens prouidere ooeribus, quæ adhuc oon ſunt in rerum natura, & volens fingere id, quod non eſt, non caret ſuſpicione fraudis. Siluan. *conſ. 9. num. 29.* & *conſ. 32. num. 11.* Marcambrun. *conſ. 40. num. 29.* vbi dicit, commuoem eſſe haoc opinionem. Paſerh. *conſ. 31. num. 8.* Vegg. *conſ. 7. num. 11.* Graſſ. *commun. opin. lib. 1. cap. 18. quæſt. 2.* qui pariter de communi teſtatur. Remig. Gony *de charit. ſubſid. q. 62. num. 16.* vbi, quòd hæc eſt tutior opinio. Card. Alban. *de immunit. Eccleſ. num. 92.* aſſerens, hanc eſſe opinionem Legiſtarum, validiſſimis rationibus coofirmatam; & quòd graue piacolum committeret, quicunque contrarium ſentiret. Ceual. *commun. contra commun. q. 899. num. 72.* & *106.* qui plures alios cumulat. Rimin. iun. *conſ. 25. num. 23.* Azor. *inſtit. moral. par. 1. lib. 5. cap. 13. quæſt. 1.* Theſaur. *deciſ. 234. num. 5.* Ioan. Aot. Niger *in repet. Extrauag. vnica, de vit. & honeſt. Cleric. num. 190.* Alphonſ. de Montalu. *in foro legum Caſtell. lib. 1. leg. 2. verſ. In contrarium.* Martien. qui alios congerit *ad ll. Hiſpan. lib. 5. l. 11. gloſ. 5. n. 5.* Gutier. *pract. quæſt. lib. 2. quæſt. 132. num. 5.* vbi de veriori, & communiori opinione teſtatur.

Neç poteſt dici, ſtatuentes tunc vinculum inieciſſe, dum territorium effecerunt tributarium, quo tempore iuriſdictionem habebant in prædiis, quæ poſteà ad Eccleſiam peruenerunt, & ſic tranſire cum ſuo onere; quoniam vinculum propriè iniectum eſt, dum collecta imponitur: tunc enim declaratio illa de toto territorio
tributario ſuum ſortitur effectum, cùm tributum im- 16
pooitur; & res non dicitur eſſe tributaria, niſi, quando re vera, & ipſo facto debita eſt ſolutio ſuis ſingulis temporibus, & contributio, vt poſt alios tradit Alba *conſ. 8. num. 5. & ſeqq.* & tunc ſolùm dicitur actus perfectus, & conſummatus, vt declarat Card. Alban. *de immunit. Eccleſ. num. 70. & 71.* hoc autem tempore bona ſunt extra iuriſdictionem laicalem, & ſubiectum eſt inhabile ad recipienda onera laicalia, reſque dicitur deueniſſe ad caſum, à quo non poſſet incipere: & conferunt tradita per Bald. *conſ. 112. num. 7. lib. 2.* Alex. *conſ. 210. num. 11.* & *conſ. 211. num. 4. lib. 2.*

Ruio.

Ruin. *conſ.*204 *n.*11 *lib.*1. Surd *deciſ.*20. *n.*8. Alba *d. conſ.* 8. *n.* 4. Card. Alban. *vbi ſuprà*, *num.* 10.

17 Quò autem ad onera impoſita, priuſquàm prædia ad Eccleſiam peruenerint, ad hæc tunc ſolummodo tenetur Eccleſia, quando copulatiuè hæc omnia concurrunt, quòd, ſcilicet, onera ſint vera, realia, ipſis fundis infixa, impoſita ſint bonis, propter bona; non autem perſonis propter bona; quòd ſint perpetua, certa, & inuariabilia, non autem ex aliquibus cauſis vrgentibus, & illis ceſſantibus remouenda. Ita docent Canoniſtæ *in d.cap.*1. *de immunit. Eccleſ. in* 6. vbi præcipuè Gemin. *num.* 9. Abb. *in cap. fin. num.* 12. *de vit. & honeſt. Cleric.* Turrectemat. *in cap. Si tributum.* 11. *quæſt.* 1. *verſ. Alia vero.* Barbat. plenè *conſ.* 1. *per tot. lib.* 3. Felin. pleniſſimè *conſil.* 46. *in* 4. *dub.* Niger *in repet. Extrauag. vnica, de vit. & honeſt. Cleric. num.* 247. cum pluribus ſeqq. Comitol. *reſponſor. moral. lib.* 1. *cap.* 94. *n.* 3. vbi omnia iſta recenſet requiſita, & ſat eſt allegare Magiſtralem deciſionem in *Brunduſina gabella.* 13. Februarij, 1604. coram bon. mem. Penia, quam & paſſim ſequitur Sacra Congregatio ſuper controuerſiis iuriſdictionalibus per Sanctiſſimum D.N. Vrbanum VIII. magno Reipublicæ Chriſtianæ bono inſtituta: & in his terminis loquitur text. *in cap. Tributum.* 23. *q.* 8. ibi: *De exterioribus Eccleſiæ, quod conſtitutum eſt antiquitus*, (nempe, illud, quod antequàm ad Eccleſiam peruenerint prædia,) *perſoluendum eſt.* & *in cap. Si tributum.* 11. *quæſt.* 1. vt ibi per Turrectem. & per Comitol. *reſponſor. moral. lib.* 1. *q* 93. *num.* 16. Ceual. *commun. contra comm. q.* 899. *num.* 196. Alphonſ. de Montalu. *in for. leg.* Caſtel. *lib.* 1. *d.l.* 2. *verſ. Ad quorum corroborationem. fol.* 13. *col.* 3. & Suarez *ad Reg. Angl. d. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 13. qui etiam obſeruat, ibi Vrbanum I. loqui iuxta morem ſui temporis, quo Imperatores erant Ethnici, & Eccleſia nondum ſibi libertatem actu vindicauerat ab huiuſmodi tributis; & in hoc caſu
18 dum Eccleſia ſoluit collectas, non ſoluit vti tributum, & in recognitionem dominij, vel ſuperioritatis, quam regulariter indicat tributi exactio, vt ex *cap.* 1. *de cenſibus*; ſed ob conditionem inhærentem rei, & inſeparabilem: & quemadmodum erga priuatas perſonas ſolueret cenſus, & teneretur ad hypothecas, quæ ab eius Authoribus laicis priùs impoſitæ eſſent; ita pari ratione tenebitur Eccleſia ad tributa, quæ vel ex pacto, vel alia ex cauſa, & conuentione Princeps, dum prædia poſſeſſa à laicis ſub eius erant poteſtate, infixit iiſdem prædiis, vt benè per Fr. Ioan. de Neapol. Ord. Prædicat. *in quæſt. Pariſien. q.* 39. *puncto* 3. *ad quartum argumentum.*

19 Imò Card. Albanus *de immunit. Eccleſ.* Gutrierrez *pract. qq. lib.* 1. *quæſt.* 3. *num.* 15. *verſ. Præterea.* & fuſiùs Suarez *d. lib.* 4. *cap.* 20. *num.* 6. *quæſt.* 11. *& ſeqq. vſque ad fin.* aſſeuerant, tunc demum bona tranſlata in Eccleſias retinere onus, & obligationem ſoluendi tributum, quatenus hoc tributum à Principe priùs impoſitum fuerit, expreſſo pacto inter ipſum, & priuatos inito, vel ex peculiari dominio illius prædij, ita vt ipſe in priuatos tranſtulerit, hac ſibi reſeruata penſione, cenſu, ſeu collecta; non autem ſi exegiſſet ex ſola vi regiæ poteſtatis, & iuriſdictionis: hæc enim tunc penitus expirat, cùm bona ad Eccleſiam perueniunt, & res deuenit ad ſtatum, qui incapax eſt illius ſubiectionis
20 tributi erga Principem laicum: quod ſecùs eſt in pactis, & conuentionibus per viam contractus initis: quia vis illorum tranſit, & continuat in quibuſcunque perſonis quomodocunque exemptis, & priuilegiatis. Felin, *in cap. Eccleſia Sancta Mariæ. num.* 77. *de conſtit.* Veg. *conſil.* 7. *num.* 5. *& ſeqq.* Bellon. *conſil.* 40, *num.* 4. *&* 5. Feſtas *de Collect. par.* 4. *cap.* 2. *num.* 31. Alderan. Maſcard. *de gen. interpret. ſtat. concluſ.* 1. *n.* 100. Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 5. *cap.* 13 *quæſt.* 1. *verſ. Secundò, ſciendum eſt.* vbi, quòd ratione pacti, vel conditione adiecta in legato, ſiue contractu, Eccleſia tenetur ad collectas bonorum, ad quas aliàs non teneretur: & per Suarez *vbi ſuprà, num.* 6. *&* 15. *in fin. num.* 28. vbi reſpondet ad motiuum, quòd res tranſit cum ſuo onere: & *num.* 9. prudenter indicat, quomodo probari poſſit, prædia fuiſſe ſub particulari dominio Principis, vel tributum ſolui ex conuentione, non autem ex ſolo iure vniuerſali principatus; quibus conſequens eſt, vt cùm onera, de quibus agitur, non ſint antiqua, nec infixa eſſent, dum ad Eccleſiam primò hæc bona tranſiuerunt, & conuentio omninò excludatur; nullatenus Eccleſia ad illa onera teneatur.

Non obſtat, hæc prædia deſcripta eſſe in Cataſtro 21
laicorum, ex quo regulatur taxa onerum; & inde Archipresbyterum teneri ad collectas, iuxta doctrinam Bald. *in Auth. Sed & periculum. num.* 2. *verſ. Hoc verum, niſi Eccleſia. C. ſine cenſu, vel reliq.* &c. vbi, quòd, ſi Eccleſia facit æſtimum, tenetur ad collectas in vim ſui conſenſus, non ex vi iuriſdictionis laicorum: quoniam hæc deſcriptio in Cataſtro non fuit facta de conſenſu Rectoris; ſed illorum laicorum, qui Eccleſiam hiſce bonis ſpoliarunt, vt *ſuprà* dictum fuit. Imò, etiamſi facta fuiſſet de Rectoris conſenſu, hoc non præiudicaret Eccleſiæ; ſed opus fuiſſet authoritate, & aſſenſu Summi Pontificis, cuius intereſt communibus Eccleſiarum vtilitatibus prouidere, vt *in cap. Aduerſus, de immunit. Eccleſ.* & in puncto Abb. *ibi, num.* 1. *&* 4. & *in cap. Non minùs. num.* 18. *eod. tit.* & *conſ.* 13. *n.* 1. *&* 2. *lib.* 2. Marant. *conſ.* 99. *num.* 2. Natt. *conſ.* 203. *num.* 4. *& ſeqq.* vbi declarat, doctrinam Baldi procedere data legitima deſcriptione in æſtimo, ſeu Cataſtro, nempe, quòd acceſſerit authoritas Sedis apoſtolicæ.

Non obſtant ſolutiones factæ: quoniam aut proceſſerunt à laïcis; & tunc non præiudicant Eccleſiæ: laïci quippe, tanquàm ſubiecti, tenebantur ad collectas: dum verò extat perſona immunis, ceſſat ratio
ſubiectionis, & ſic etiam obligatio: mutata enim per- 22
ſona mutatur ſtatus rei *l.* 1. *C. de impoſit. lucr. deſ. lib.* 10. Gemin. *in d. cap* 1. *num.* 9. *de immunit. Eccleſ. in* 6. Anchar. *conſ.* 129. *ſub num.* 2. Niger *in repet. Extrauag. vnica, de vit. & honeſt. Cleric. num.* 224. Marant. *d. conſ.* 99. *num.* 3. *&* 4. Guttier. *pract. quæſt. lib.* 1. *q.* 3. *num.* 15. vbi poſt Matienz. dicit, hunc eſſe caſum mirabilem, quo res non tranſit cum ſuo onere; atque vt *ſuprà* dictum fuit, reintegratio conceſſa Rectori debet abolere, quicquid poſt alienationem geſtum eſt in præiudicium Eccleſiæ.

Aut verò ſolutiones prætenduntur factæ à Rectore, 23
& tunc nec etiam præiudicant, cùm Rector non potuerit tollere priuilegium libertatis Eccleſiæ: non enim eſt perſonale beneficium; ſed ipſi ordini eccleſiaſtico, & ipſis bonis Eccleſiarum conceſſum, cui geſta priuatorum præiudicare non poſſunt: & in hoc caſu opus fuiſſet aſſenſu Summi Pontificis, vt dictum fuit, & notatur à Caſtr. *conſ.* 423. *n.* 1. *lib.* 1. Ceual. *comm. contra commun. quæſt.* 899. *num.* 107. *ad fin.* & Modernus Re-
ctor, quatenus ſoluiſſet; non inde tamen priuatus 24
cenſetur ſua immunitate ab hiſce collectis, & oneribus, quæ de iure ſibi competit ad text. *in l. Voluntariè. C. de excuſ. tutor.* Alex. *conſ.* 33. *num.* 2. *verſ. Sed ea mihi. lib.* 5. Caſtr. *d. conſ.* 423. *num.* 2. Natt. *conſ.* 447. *num.* 16.

Et ita bis diligenter examinato articulo reſolutum fuit.

R. P.

Digitized by Google

R. P. D. BVRATTO.

Leodien.collectarum, Lunæ, 19. Aprilis, 1619.

ARGVMENTVM.

Equites Hieroſolymitani non tenentur ad ſolutionem collectarum à Clero, & Epiſcopo abſque Papæ ſcientia impoſitarum, etiam ex caſibus improuiſis, & ineuitabilis, ac communis, & publicæ neceſſitatis, & vtilitatis.

SVMMARIVM.

1 *Collecta imponi non poſſunt, niſi ſubiectis ratione perſonarum, vel bonorum.*

2 *Hieroſolymitanorum Equitum Ordinis exemptiones, & immunitates: & num. 4.*

3 *Exceptio firmat regulam in non exceptis.*

5 *Dominium ciuitatis Leodienſis, ac Comitatus Loſſenſis, necnon iuriſdictio ſpiritualis, & temporalis ſpectant ad Epiſcopum.*

6 *Exempti tenentur ad collectas ab Vniuerſitate abſque Papæ ſcientia impoſitas, ex inopinatis & improuiſis caſibus, qui celeritatē expoſtulant, & moram non patiuntur, niſi verba exemptionum ſint vniuerſalia, & apta comprehendere etiā huiuſmodi caſus: & n. 7.*

8 *Gratia conceſſa ob benemerita, ſicuti non venit ſub reuocatione; ita etiam nec ſub limitatione, quia tranſit in contrarium, & titulum onerosum.*

9 *Exemptis collectæ, & onera ex cauſa magnæ neceſſitatis, vel publicæ vtilitatis imponi non poſſunt, niſi quando huiuſmodi neceſſitati imminenti aliter prouideri non poteſt.*

DECISIO CV.

IN deciſis ſub die 19. Martij, 1604. coram Reuerendiſſimo Attrebatenſi, ſteterunt DD. videlicet, Commendatorem Hieroſolymitanum Leodienſem non teneri ad collectas (vt ſupponitur) impoſitas per Sereniſſimum Principem, & Clerum ſecundarium. Et inter cæteras rationes dictæ reſolutionis placuerunt ſe-
1 quentes; videlicet, primò, quòd huiuſmodi impoſitio ſit nulla ex defectu iuriſdictionis, & authoritatis, cùm non poſſint imponi non ſubiectis ratione perſonarum, vel bonorū, vt firmatur *in d. deciſ.* & eſt notiſſimum. Quòd autem, nec idem Epiſcopus, nec Clerus
2 aliquam habeant iuriſdictionem ſuper perſonis, nec bonis ordinis Hieroſolymitani, indubitatum eſt: nam vltra immunitatem, & exemptionem Iulij Papæ II. de qua *infra*, illa fuit etiam non ſolùm in genere, vt vniuerſo; ſed in ſpecie conceſſa, tam perſonis, quàm bonis ampliſſima à quacunque iuriſdictione, non ſolùm Ducum, & Regum; ſed etiam Epiſcoporū Archiepiſcoporum, Patriarcharum, & quorumcunque Prælatorum, cum ſusceptione immediata dicti Ordinis, & illius bonorum, (vt præfertur,) ſub protectione ſanctæ Sedis apoſtolicæ, ac expreſſa inhibitione de non exercendo in perſonis, vel bonis aliquam iuriſdictionem, vt in Literis apoſtolicis Summorum Pontificum, videlicet, Clementis VII. per Pium IV. innouatis & confirmatis, & exinde Pij V. Gregorij XIII. & XIV. & nouiſſimè Clementis VIII. & S. D. N. quarum verba, & clauſulæ accuratè perpenduntur per Decian. *in*
3 *conſ.* 51. *vol.* 3. & præſertim *num.* 7. Quod conſilium ſequuta eſt Rot. *in alia reſolutione* coram dicto Reuerendiſſimo Attrebatenſi: quibus ponderationibus nihil addi poſſe videtur. Excipiuntur ſolùm dictæ Religionis Ordinarij, tam ſpirituales, quàm temporales, quæ exceptio magis firmat regulam in omnibus aliis non exceptis.

Secundò, quia dicto Ordini Hieroſolymitano, nec- 4
non perſonis, & bonis, tam in genere, quàm in ſpecie (vt præfertur) concepta fuit per eoſdem Summos Pontifices immunitas, & exemptio ab omnibus exactionibus, paſſagiis, & gabellis, datiis, & in ſpecie collectis, cum verbis, nedum generalibus; ſed vniuerſalibus, & à quolibet onere perſonali, ſeu mixto ordinario, vbicunque, & ex quacunque cauſa impoſito, vel imponendo, vt in dictis Literis Pij IV. quarum Literarum verba latiſſimè ponderantur per Decian. *d. conſ.* 51. *à num.* 19. *vſque ad num.* 24. & in ſpecie noſtra conſiderari poſſunt illa verba, & cuiuſuis alterius oneris, & ex quacunque cauſa, & alia prohibitiua de exigendo quaſcunque collectas, vel contributiones alicui quouis modo, à quibus omnibus extractionibus omnia dictæ Religionis bona liberata fuerunt, cum inhibitione quibuſcunque Dominis, tam ſpiritualibus, quàm temporalibus huiuſmodi exactionum, & ſunt pluries repetita, literæ ſunt conceſſæ motu proprio, cum clauſulis fortiſſimis derogatoriarum derogatoriis necnon ſublata: & ita quòd de ſubreptionis, vel obreptionis, aut intentionis defectu notari, & impugnari non valeant, quarum clauſularum virtus, & efficacia, quæ, qualis, & quanta ſit, notiſſimum eſt, nec videtur repetendum.

Quibus ſtantibus, ſublatum eſt fundamentum Cle- 5
ri ſecundarij ſuper ſententia Conſiſtoriali Pauli II. anno 1495. declarante plenum, & integrum dominium ciuitatis Leodienſis, ac Comitatus Loſſenſis, ſpectare ad Epiſcopum, necnon iuriſdictionem, tam ſpiritualem, quàm temporalem, & ſuper concordia inita inter D. Epiſcopum, & Clerum ſecundarium de anno 1565. ac ſuper deliberationibus conſiliorum trium ſtatuum ſuper huiuſmodi collectis, ac contributionibus Cleri ſecundarij, & Commendæ Hieroſolymitanæ, necnon & teſtibus, de quibus *in Summario d. Cleri.* Quæ omnia fuerunt nouiter exhibita virtute compulſorialis Rotalium: nam dictæ Literæ apoſtolicæ Clementis VII. Pij IV. & aliorum Summorum Pontificum, abſtulerunt omnem iuriſdictionem & ſuperioritatem, tam Epiſcopo, quàm quibuſcunque aliis ratione perſonarum, & bonorum, vt *ſuprà* dictum eſt, & etiam quancunque obſeruantiam longiſſimam, & præſcriptionem, necnon poſſeſſionem, & quaſi in contrarium. Ex quibus reſultat nullitas dictæ concordiæ reſpectu dicti Ordinis, quatenus in illa comprehenderetur; qui tamen, iuxta dictarum Literarum formam nunquam cenſetur comprehenſus, niſi ſit expreſsè nominatus; & quando non eſt nominatus, redditur immunis, & exemptus, vt in dictis Literis.

Non obſtat, quòd ordo Hieroſolymitanus non poſſit, prætextu dictarum Literarum apoſtolicarum,
euitare ſolutiones, & contributiones collectarum, & 6
onerum impoſitorum, & quæ quondie ex inopinatis, & improuiſis caſibus, vel ratione bellorum, vel incurſionis hoſtium imponuntur: qui caſus præuideri non poſſunt; nec illis prouideri mediante recurſu ad Summum Pontificem, cùm celeritatem expoſtulent, & moram non patiantur, iuxta notata per ſcribentes; & præſertim Alexand. Iaſ. & Ripa *in l. Si ex toto.* §. 1. *de legit.* cum allegatis, &
agatur de communi, ac publica vtilitate, & neceſſi-
tate. Nam vltrà quòd iſtud non tollit defectum 7
authoritatis, & iuriſdictionis, de quo *ſuprà*, reſponſum fuit primò, quòd concluſio, de qua *in d. l.*

Ex

Ex toto. §. 1. non procedit, quando verba ſunt vniuerſalia,& apta comprehendere etiam huiuſmodi caſus. Alex.*conſ.30.num.3.verſ. Nec obſtat.* & *num.14. vol.5.*Ripa.*in l.1.num.51.ff de vulg.& pupill.*Pariſ.*conſ. 68.num.17.& ſeqq.vol.1.*Cephal.*conſ.158.num.9* Apoſtill.ad Alex.*dicto conſ.30.* Decian.*d.conſ.51.n.21.*latè Natt.*conſ.63.n.11 & ſeqq.& ferè vſque ad finem:*& *conſ. 397.n 4* Rol. *conſil.n.33 & ſeqq.vol.1.* Et fucitior latè ſcripta per Aym. de verbis vniuerſalibus, præſertim repetitis in materia iuriſdictionis,*conſ.194.num.1.cum plurib.ſeqq.* vbi, *præſertim num.5. & 6.* quando verba vniuerſalia ſunt negatiuè concepta, & reiterata, & *conſ.3 8 per tot.*

Quod autem in propoſito verba ſint vniuerſalia,& pluſquàm apta comprehendere, *ſuprà* demonſtratum eſt: & patet ex lectura dictarum Literarum apoſtolicarum Pij IV. & præſertim ibi: *& cuiuſuis alterius o eius, & ex qua uisque cauſa.*& ex alijs verbis,ibi: *Seu alias quaſcunque collectas, vel contributiones.* & ibi: *A quibus omnibus exactionibus,& ex alijs diuerſis partibus omnium dictarum Literarum apoſtolicarum.*& latè ponderatis per Decian. *vbi ſuprà.*

8 Secundò, quòd cùm dicta exemptio fuerit conceſſa ob benemerita dicti Ordinis, vt in dictis literis apoſtolicis,& ponderat Pariſ. *conſ 44.num.10.lib.4* & latè Decian.*d.conſ.51.num.24 verſ. Septimò, conſidero.* Sicuti non venit ſub reuocatione ita etiam nec ſub limitatione:quia tranſit in contractum,& titulum oneroſum. Caccialup.*in repet.l.Omnes populi ff. de iuſt. & iur.num.181.in 7.quæſt.*& *num 182.* cum alijs per Decian.*d.conſ.51.num.24.25. & præſertim num.27.* poſt Natt.*conſ.397.n.10.& ſeqq.* vbi ſic reſpondet notatis *in d.l.Si ex toto.*

9 Tertiò,non diſplicebat reſponſio, quòd notata *in d.l.Si ex toto.*non procedunt, niſi quando neceſſitati, vel publicæ vtilitati imminenti non poteſt prouideri, niſi etiam exempti ſoluant, vt ex Aretin. *in d.l. Si ex toto.*Natt *d conſ.63.num.21.* vbi,quòd hoc fundamentum valdè eum mouet, adeò vt hanc partem intrepidè teneat,iunctis præſertim verbis latiſſimis, & clauſulis exuberantibus quæ in indultis iſtis leguntur: & comprobat Decian. *d.conſ.51. num.13.* & ſunt verba text.*in cap. Aduerſus.de immunit. Eccleſ. in verſ. Verùm, vbi laicorum non ſuppetunt facultates.* qui textus loquitur etiam io caſu neceſſitatis: & nihilominùs vult Summum Pontificem conſulendum eſſe. In caſu iſto non verificatur, quòd dictis neceſſitatibus ſine contributione commendæ prouideri non potuerit, imò ex datis *in Summa io pro Clero* videtur reſultare contrarium, quòd contributio commendæ eſſet multùm tenuis, prout etiam quòd prætenſæ collectæ non tantam requirunt celeritatem, quin poſſit haberi recurſus ad Summum Pontificem,præſertim cùm pecuniæ capiantur ad intereſſe,ſeu cenſum, & deinde fiat repartitio pro contributione,cum temporis dilatione ad ſoluendum, vt ex retroactis deprehenditur, & conſideratum etiam fuit coram Reuerendiſſimo Archiepiſcopo. Alia nuo fuerunt viſa Dominis indigere reſponſione.

Et ita deciſum, vtraque parte informante, &c.

R. P. D. MERLINO.

Rauennaten. emphyteuſis, Veneris, 28. Maij, 1631.

ARGVMENTVM.

Cauſa, in qua agitur de bonis ratione directi dominij ſpectantibus ad Eccleſiam, eſt cognoſcenda omninò à Iudice eccleſiaſtico; etiamſi agatur inter ſolos emphyteutas, & ſuper ſolo dominio vtili; egregiè reſoluitur,& exemplis illuſtratur.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa,in qua agitur de bonis ratione directi dominij ad Eccleſiam ſpectantibus,dicitur omninò eccleſiaſtica, & ab eccleſiaſtico Iudice, non autem laico definienda.*

2 *Laici nihil ſtatuere poſſunt circa bona eccleſiaſtica ex defectu iuriſdictionis,& poteſtatis.*

3 *Forum ſortiri, & ſtatutis ligari,paria ſunt.*

4 *Dominium directum eſt connexum, & complicatum cum vtili, imo & eidem prædominans; & dominium vtile eſt verè, & propriè vnu, & eadem res cum directo, & eius natura,vt directum ſemper ſequatur,ſicuti incrementum alluuionis.*

5 *Bona eccleſiaſtica neque indirectè ſubijci poſſunt iuriſdictioni,& iudicio laicorum.*

6 *Iuſpatronatus laicorum,licèt non ſit propriè ſpirituale,eſt tamen ſpiritualitati annexum: & ideò ſuper illo iudicat ſolum Iudex eccleſiaſticus.*

7 *De poſſeſſione rei ſpiritualis cognoſcit ſolùm Iudex eccleſiaſticus,quemadmodum de ipſa proprietate; non autem laicus.*

8 *Inter dominium directum, & vtile, eſt maior connexio,& complicatio,quam inter proprietatem,& poſſeſſionem.*

9 *Cauſa decimarum, quæ data ſunt in feudum ſæcularibus,diſcutienda eſt coram Iudice eccleſiaſtico.*

10 *Poſſeſſorium matrimonij definiendum eſt à Iudice eccleſiaſtico; quamuis agatur inter perſonas merè laicas.*

11 *Emphyteuta Eccleſiæ non tenentur ad collectas, & onera realia per ſtatuta laicorum,ſuper rebus, & bonis impoſita.*

12 *Dominium vtile vaſſalli ſubijcitur, & famulatur directo dominio domini principalis.*

13 *Laicus ſocius Clerici ſequitur forum eiuſdem Clerici.*

14 *Maior conſors pupilli,aut minoris,gaudet priuilegiis ipſius pupilli,& minoris.*

15 *Eccleſiæ expedit habere magis vnum emphyteutam, quam alium.*

DECISIO CVI.

SEntentiam latam extra Curiam, Domini dixerunt vitio nullitatis ex defectu iuriſdictionis laborare: promulgata enim fuit io foro,& Tribunali laicali; & tamen cum ageretur de bonis ratione directi domi- 1
nij ſpectantibus ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ in Coſmedin,cauſa erat omninò eccleſiaſtica,& ab Eccleſiaſtico Iudice; non autem à laico definienda, *cap. Decernimus.extr.de iudic.cap. Bene quidem. cap. Denique, diſtinct.95.cap.Continua. cap. Relatum. c. Si quis cauſa, cap. Placuit.el 2.11.quæſt.1.* in qua quæſtione per totam Gratianus congerit decreta ad hoc ſpectantia ex

ſacris

ſacris Conciliis, & Summorum Pontificum reſcriptis
deſumpta. & in dicto c. Placuit. deſumpto ex Concil. Car-
thaginen. III. habetur, quòd etiam Apoſtolus huiuſ-
modi cauſas ad Eccleſiam deferri, atque ibi determi-
nari præcepit: & de veritate huius concluſionis nullus
vnquam orthodoxus dubitauit: & ſi qui auſi ſunt im-
pugnare, meritò ſemper ab Eccleſia fuerunt damnati,
prout de Marſilio illo Paduano ſub Paſchali II. tradit
Cardin. Turrecrem. in Summa eccleſ. lib. 4. par. 2. cap.
37. qui ſuper hoc refert extare Extrauagantem Ioan-
nis XXII. quæ incipit: Licèt. Azor. inſtit. moral. par.
1. lib. 5. cap. 12. verſ. In hac proculdubio. Banes in 2. 2.
quæſt. 65. artic. 1. verſ. Item Chriſtus. Cardinal. Bellar-
min. controuerſ. tom. 2. tit. de Cleric. cap. 24. ante verſ.
1 Quinta propoſitio. Quemadmodum enim laïci quid-
quam ſtatuere non poſſunt circa bona eccleſiaſtica,
ex defectu iuriſdictionis, & poteſtatis, dicto cap. Benè
quidem. cap. Si Imperator. 96. diſtinct. cap. Laicis. 16.
quæſt. 7. cap. Cum laicis. extr. de rebus Eccleſ. alien. vel
non. in quibus locis habetur, quòd laicis, etiam Reli-
2 gioſis, obſequendi neceſſitas relicta eſt, non authoritas
imperandi, nullaque de rebus Eccleſiæ diſponendi at-
tributa eſt poteſtas; & in his, quæ ad Eccleſiam ſpe-
ctant, diſcere debent, non docere. cap. Clericis. & cap.
fin. de immunit. Eccleſ. in 6. vbi ſtatuentes ipſi, anathe-
matis pœna feriuntur, cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ. de
conſtit. Ita nec etiam ſuper illis ius dicere, & ſententiam
3 proferre poſſe, non eſt ambigendum: pacia enim ſunt,
forum ſortiri, & ſtatutis ligari. Gloſ. in cap. Quod Cle-
ricus. de foro compet. Dec. in dicto c. Eccleſ. Sanctæ Ma-
riæ. num. 18. Alexand conſ. 211. n. 5. in fin. lib. 2. Rimin.
ſen. conſ. 268. n. 13. lib. 2. Beroſ. conſ. 65. n. 99. lib. 1. Surd.
conſ. 2. n. 14. in fin. & conſ. 138. n. 26. ad fin. & ad propo-
ſitum Theſaur. iun quæſt. forenſ. lib. 2. cap. 15. n. 12. in fine.
Idque procedit, etiamſi cauſa inter ſolos emphy-
4 teutas agatur, & ſuper ſolo dominio vtili, quod penes
laicos exiſtit: quoniam dominium Eccleſiæ cùm ſit
connexum, & complicatum cum vtili, imò & eidem
prædominans, ſitque dominium vtile verè, & propriè
vna, ac eadem res cum dominio directo, & eius natu-
ræ, vt directum ſemper ſequatur, ſicuti incrementum
alluuionis, & inſulæ, vt dixit Oldrad. conſ. 440. num. 7.
verſ. Et ideò rectè. quem ſequitur Surd. conſ. 57. n. 24.
verſ. Et propterea. & ſubiectum bonorum materiali-
ter ſit ſemper, & perpetuò eccleſiaſticum; non poteſt
5 ab ipſo dominio directo, ſaltem actualiter, ſeparari do-
minium vtile; nec ideò indirectè bona Eccleſiarum
ſubijci iuriſdictioni, & iudicio laicorum, cap. Quanto.
cap. Cæterùm. & ibi Canoniſtæ, de iudic. Cardin. conſ. 2.
n. 2. verſ. Item in hæreditate. Campeg. inter conſ. Albert.
Brun. conſ. 2. num. 34. ſub verſ. Præmiſſo tertiò. & alios
congeſſit, & ſequuta eſt Rota, acerrimè examinato ar-
ticulo, ſublatiſque contrariis argumentis, in Romana
Domus de Scappuccis, 19. Ianuarij, 1611. coram Reue-
rendiſſimo Domino meo Decano: & quoties caſus
contigit, ſemper eam poſteà ſequuta eſt, vt in deciſ.
472. par. 2. recent. & penes Pacific. de Saluiano deciſ.
239. n. 6. & in Romana de Schianchis, 28. Aprilis, 1617.
coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Pamphilio,
impreſſ. poſt Modern. Mantuan. controuerſ. forenſ. cap.
12. n. 67. & alias ſæpiùs. Et ab hac opinione difficile eſ-
ſe recedere, monet Gratian. diſcept. forenſ. c. 447. n. 21.
6 Ita ratione huiuſmodi connexionis, licèt iuſpa-
tronatus laicorum, non ſit propriè ſpirituale: attamen,
quia eſt annexum ſpiritualitati, ideò ſuper illo iudicat
ſolùm Iudex eccleſiaſticus, cap. Quanto. de iudic.
7 Et poſſeſſio rei ſpiritualis, licèt ſit merè temporalis,
& laïcalis; attamen etiam de poſſeſſione ſolùm cog-
noſcit Iudex eccleſiaſticus, quemadmodum de ipſa
proprietate, non autem laicus, cùm qualitas ſpirituali-
tatis, qualitatem temporalitatis abſorbeat, & ad ſe tra-
hat. Beroſ. in rubr. de iud. n. 51. Grauet. conſ. 258. n. 8. Ro-
land. conſ. 12. n. 35. & ſequentibus, l. 2. Valaſc. conſult. 93.
n. 3. Menoch. de recuper. remed. 15. n. 205. & ſequentibus,
Couar. pract. q. c. 35. n. 1. Guttier. canon. qq. c. 34. n. 26. &
ſeqq. latè Azor inſtit. moral. par. 1. l. 5. c. 14. q. 1. Duard. ad
Bullam Cœnæ l. 2. can. 15. q. 19. n. 47. Put. dec. 361. l. 1. in
antiq. Certum eſt autem, maiorem connexitatem, & 8
complicationem eſſe inter dominium directum, & vti-
le, quàm ſit inter proprietatem, & poſſeſſionem, vt per
Beroſ. in d. c. Qua in Eccleſiarum. n. 13. de conſtit.
Itidem cauſa decimarum, quæ datæ ſint in feudum
ſæcularibus, diſcutienda eſt coram Iudice eccleſiaſti- 9
co: licèt enim dominium huiuſmodi decimarum, ſcili-
cet, fructuum illorum, omninò ſpectet ad laicos, &
feudum cenſeatur ſæculare; tamen, quia oritur, & de-
pendet à iure ſpirituali, & eccleſiaſtico, non poteſt Iu-
dex laicus de illis cognoſcere. Federic. de Sen. conſ. 245.
n. 1. Azor. inſt. mor. par. 1. l. 7. c. 39. q. 3. Monet. de decim.
c. 8. q. 1. n. 15. Fagund. ſuper præc. Eccl. præc. 5. l. 3. c. 5. n. 5.
vbi Cou. Rupel. & alios contrarium ſentientes refellit.
Prout & poſſeſſorium matrimonij, quamuis agatur 10
inter perſonas merè laicas, quia habet admixtam cau-
ſam, & titulum ſpiritualitatis, definiendum eſt à Iudi-
ce eccleſiaſtico. Couar. de ſponſ. par. 2. c. 7. §. 6. n. 8. & c.
8. §. 11. n. 3. Valaſc. d. conſult. 93. n. 2. ad med. verſ. Et in
cauſa matrimoniali. latè Molin. de rit. nupt. l. 2. differ. 10.
num. 19. & ſeqq.
Et demum (quod fortius etiam videtur) ratione pa-
riter connexitatis dominij vtilis cum directo, emphy- 11
teutas Eccleſiæ non teneri ad collectas, & onera realia
per ſtatuta laicorum, ſuper rebus, & bonis impoſita,
cenſuerunt grauiſſimi Auctores, & originaliter dixit
Bart. in l. Priuata, n. 2. C. de excuſ. mun. l. 10. Iaſ. in Au-
then. Quas actiones. n. 41. C. de ſacr. Eccleſ. Rip. in tr. de
peſt. tit. de priuil. ad conſeru. vber. num. 124. latè Petr. de
Vbald. in conſ. 2. poſt tract. de collect. per tot. Silu. conſ. 9.
per tot. M. Ant. Eug. conſ. 96. n. 23. l. 1. D. Fachin. contr.
iur. c. 91. l. 1. Menoch. conſ. 444. n. 27. Ruin. conſ. 112. n. 10.
verſ. Item, nota quòd. l. 5. Remig Gonny de char. ſubſid.
q. 61. n. 29. & q. 59. n. 31. Odd conſ. 70. per tot. & præſer-
tim n. 31. vbi teſtatur, hanc opinionem eſſe veriorem,
ſolidioribúſque rationibus fundatam, necnon magis
æquam, & ſecutam: & n. 40. ait, hanc dici poſſe com-
munem opinionem, cùm Bartholum, & alios grauiſ-
ſimos iuris ſectatores habeat. Burſat. conſ. 42. n. 22. l. 1.
& videtur etiam admiſiſſe Rota in dicta Romana do-
mus de Scappuccis, coram R. D. meo Decano.
Et præter motiuum connexionis concurrit etiam
prærogatiua qualitatis, & ſubiecti eccleſiaſtici: hoc 12
enim dominium vtile vaſſalli ſubijcitur, & famulatur
directo dominio Domini principalis. Alciat. in l. Si
quis. in §. Differentia. n. 12. verſ. Aliud eſt. & ibid Zaſ. n.
22. ff. de acqu. poſſeſſ. & benè per Surd. d. conſ. 57. n. 23.
verſ. Et propterea. Et in proprietate, tanquàm in prima
cauſa, inſeparabiliter inhæret, ſine qua nec ſubſiſtere
poteſt: vnde meritò dominium directũ, cùm ſit eccle-
ſiaſticum, tanquàm dignius, & potentius debet trahe-
re ad ſuum Iudicem, & forum diſcuſſionem ſuper do-
minio vtili: quia ſemper, vt dictum eſt ſuprà, hoc do-
minium vtile reſidet in materia, & in re eccleſiaſtica,
veluti in ſuo ſubiecto; quemadmodum, hac eadem ra-
tione prærogatiuæ circa competentiam fori, compér- 13
tum eſt, quòd laïcus ſocius Clerici ſequitur forũ eiuſ-
dem Clerici. Bart. in l. fin. n. 15. ad fin. ff. de colleg. illic.
Aret. conſ. 19. n. 24. verſ. Secundum eſſet dubium. in fin.
Surd. conſ. 212. num. 3. & conſ. 396. num. 16. & 18.
Et maior itidem conſors pupilli, aut minoris ratione 14
iuris conſortij gaudet priuilegiis ipſius pupilli, & mino-
ris, l. Si communem. ff. Quemad. ſeruit. amitt. Afflict. deciſ.
213. Franch. deciſ. 269. num. 1. Odd. de reſtit. in int. par. 1.
quæſt. 46. art. 10. numero 35. ſiquè aliter in hoc caſu, vbi

Digitized by Google

agituretiam ſolùm de dominio vtili emphyteutæ, diceremus, ſequeretur præiudicium ipſius Eccleſiæ, cui expedit habere magis vnum emphyteutá, quàm alium. Ita Beroſ. *in d. cap. Quæ in Eccleſiarum. num. 9. de conſtit.* & Rim. iun. *n.* 12. Becc. *conſ.* 3. *n.* 61. *&* 62. *lib.* 1. & *in dicta deciſione Romana de Scappuccis*, coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano luculenter, & doctè ponderatum fuit. Et ita, vtraque parte informante, pro nullitate reſolutum fuit.

R. D. COCCINO DECANO.

Romana legati pij, Veneris, 4. Februarij, 1628.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum factum à Conclauiſtis poſt ſignatam ſupplicationem facultatis teſtandi, ante tamen expeditionem Literarum, an valeat.

SVMMARIVM.

1 *Gratia ſola ſignatura perficitur.*
2 *Gratia Principis fit ſimplici verbo, ſtatim; & gratia perfecta eſt, antequàm Literæ expediantur; quamuis probatio eius non poſſit fieri per teſtes, ſed per ipſas Literas iam abſolutas, & expeditas.*
3 *Literæ expeditæ habent vim probationis, quòd gratia facta fuerit ſub die datæ ſupplicationis.*
4 *Gratia, quoad executores, non dicitur perfecta abſque Literis; ſed recipit robur ab expeditione Literarum.*
5 *Regula de non iudicando iuxta formam ſupplicationis, habet locum tantùm quando agitur de canonizanda gratia.*
6 *Priuilegium conceſſum certo generi perſonarum, ſufficit, quòd priuatim fuerit notificatum.*
7 *Statutum factum per Priores cum conſilio prudentum, ſi in ſcriptis redigatur, non eſt neceſſariò publicandum.*
8 *Decretum factum in Congregatione Sanctiſſimæ Inquiſitionis, habetur pro publicato.*
9 *Scientia probatur coniecturis, & præſumptionibus.*
10 *Priuilegij ſcientia non requiritur, quando conceditur per modum ſtatuti, & conſtitutionis; ſecus, quando conceditur per modum reſcripti.*
11 *Priuilegio generali renunciatum non cenſetur per impetrationem priuilegij particularis.*
12 *Priuilegium conceſſum Conclauiſtis ſauet etiam non deſcriptis in ipſo priuilegio.*
13 *Priuilegium conceſſum Conclauiſtis cenſetur conceſſum cauſæ, non perſonis, vel rei.*
14 *Priuilegium conceſſum ſtudentibus in Romana Curia, de percipiendis fructibus beneficiorum in abſentia, dicitur conceſſum cauſa ſtudiorum, non perſonæ, vel rei.*
15 *Executor nominatus ad diſtribuendum bona in pauperes, non poteſt vnum tantùm nominare: ſecùs ſi dictũ ſit, quòd diſtributio fiat pro anima teſtatoris.*
16 *Paupertate in iudicanda, religioni iudicantis plurimum tribuitur.*
17 *Executor datus ad aliquem nominandum, ſi intra annum non nominet, nominatio deuoluitur ad Ordinarium, dummodo præcedat monitio.*
18 *Executio pro bonis habitis per Procuratorem, fieri non poteſt contra ipſum, ſed contra principalem.*

DECISIO CVII.

FRater Vincentius Auctoldus miles Hieroſolymitanus Præfectus cubiculi Illuſtriſſimi Domini Cardinalis Burgheſij, & eiuſdem Conclauiſta, fecit teſtamentum poſt ſignatam ſupplicationem facultatis teſtandi conceſſam à S.D.N. Conclauiſtis, ante tamen expeditionem Literarum: & cùm A.C. pronunciauerit ſuper validitate teſtamenti, quæſitum fuit de iuſtitia illius ſententię, quæ potiſſimùm pendet à tribus. Primò, vt videatur, an prædicta ſupplicatio ſignata ſufficiat. Secundò, an dicti Priuilegij, ſiue facultatis adfuerit ſufficiens notificatio, quæ habeat vim publicationis. Tertiò, an conſtet, dictum Equitem illius notitiam habuiſſe, ita vt eo vſus fuerit.

Et quantùm attinet ad primum, cùm ſupplicatio
fuerit porrecta, & ſignata gratia dicitur perfecta: quia 1
ſolo verbo Papa facit gratiam. *cap. Quidam, & ibi* Butr.
num. 10. Imol. *num.* 8. *& ſeq. de renunc.* Caſtad. *deciſ.* 1.
eod. tit. num. 6. *verſ. Sed priùs.* Caput. *deciſ.* 88. *n.* 4. *part.*
3. Put. *deciſ.* 94. *num.* 1. *&* 2. *in correct.* Sarnen. *in regula
de infirmis, qu.* 18. Bald. *in l. Si quam per calumniam. n.* 5.
C. de Epiſc. & Cler. vbi, quòd gratia Principis fit ſim- 2
plici verbo, *ſtatim*, & gratia perfecta eſt, antequàm Li-
teræ expediantur, quamuis probatio eius non poſſit
fieri per teſtes, ſed per ipſas Literas iam expeditas, &
abſolutas. Rota *deciſ.* 87. *num.* 1. *&* 2. *ac ſeqq. de reſcript.
in antiq.* Mant. *dec.* 355. *n.* 2. Seraph. *deciſ.* 775. *num.* 2.
Rot. *deciſ.* 585. *num.* 2. *part.* 1. *in recent.* Et iſta eſt com-
munis opinio, vt per Celſum Vgonem *in conſ.* 16. *n.* 6.
verſ. Quibus vnico. Et ideò prædicta gratia, cùm Literæ
fuerunt poſtmodum expeditæ, ſatis probatur, vt ex
mente prædictorum Doctorum dicit Molin. *de pri-
mog. lib.* 2. *cap.* 7. *num.* 55. *verſ. Pro contraria autem ſen-
tentia.* Et ſic expeditio dictarum Literarum habet vim 3
teſtimonij, & probationis, quod ſub die datæ ſupplica-
tionis fecerat gratiam Conclauiſtis, *Auth. de rapt. mul.
quæ rapt. nub. coll.* 11. *in fin.*

Neque obſtat, quòd ipſe Molina *vbi ſuprà*, *num.*
51. *& ſeqq.* teneat contrarium: quia, vt patet ex præ-
dictis, loquitur contra communem opinionem: dum
verò nititur authoritate Rotæ *in deciſ.* 458. *in nou.* 4
quæ eſt 20. *num.* 5. *de conceſſ. præben.* & eſt eadem in hac
parte *cum deciſ.* Ægidij 110. *incip. Præſumitur prouiſio.
num.* 6. *verſ. Circa ſecundum. cum ſeqq.* minùs officit:
nam Rota loquitur ad effectum, quòd executor cen-
ſeatur nominatus: in ſupplicatione enim nominantur
executores in genere; & pòſt per partes nominantur
executores, qui in literis exprimuntur, vt in dictis de-
ciſionibus: & explicat Garz. *de beneſ. part.* 6. *cap.* 2.
num. 1. *& ſeqq.* poſt alios, quos allegat: vnde nil mi-
rum, ſi ante expeditionem Literarum quoad executo-
res gratia non dicitur perfecta; ſed recipit robur,
quoad executores ab expeditione Literarum, vt be-
nè declarat Oldrad. *conſ.* 320. *numer.* 9. Dum verò 5
idem Molin. mouetur ex regula *de non iudic.* iuxta
formam ſupplicationis, illa regula non applicatur ad
caſum: quia tunc demum locum ſibi vindicat, quan-
do agitur de canonizanda gratia, & ſic obiectum pro-
cederet, ſi hodie Literæ non eſſent expeditæ, & præ-
tenderetur teſtamentum canonizari ex ſola ſupplica-
tione ſignata, non autem ſimplex abſolutoria. Man-
tic. *deciſ.* 355. *num.* 2. Seraphin. *deciſ.* 775. *num.* 3. Cùm
hodie verò Literæ ſint expeditæ, ceſſat omnis ama-
ritudo.

Quantùm attinet ad ſecundum, an dicti priuilegij
fuerit ſufficiens notificatio, quæ habeat vim publica-
tionis, pro reſolutione huius articuli dicebant Domi- 6
ni, quòd licèt lex generalis egeat publicatione, vt in-
noteſcat omni populo, tamen cùm agatur de priuile-
gio conceſſo certo generi perſonarum, ſufficit, quòd
priuatim fuerit notificatum. Bald. *in l. Leges, vt genera-
les. n.* 2. *verſ. Et hoc eſt benè.* vbi expreſſis verbis dicit,
quòd ſolùm leges generales; vel generalia ſtatuta in-
digent publicatione. Sequitur Fulgoſ. *ibidem, n.* 1. Ca-
ſtren.

Digitized by Google

ſtrum.n.2.*in fin.* vbi, quòd ſufficit ſcientia, *C.de legibus.* Rom. *conſ.453.col.2.verſ.Sed his rationibus.* vbi, quòd etiamſi verba ſonarent, vt publicatio generaliter fieret; tamen ſi eſt lex priuata, ſufficit, quòd illis priuatis perſonis, ad quos ſpectat, fiat nota: quia iſta eſt mens legiſlatoris. D. meus Ludouicus Carbo *de legibus, lib.3. di.p.7.col 5.verſ. Poſtremò priuata lege.* In propoſito autem Concłauiſtæ præſentarunt ſupplicationem, quæ fuit ſignata, &(vt moris eſt) eiſdem reſtituta pro expeditione Litterarum ad probationem. Vnde inficiari nuo poteſt, quin iſta ſignatio ſupplicationis, & reſtitutio habeat vim notificationis particularis, cùm (vt *ſuprà* dictum eſt) ex Caſtrenſe ſufficiat ſola ſcientia: & benè fuit dictum Angel. *in Auth.de non elig.ſec.nub.*
7 *§.fin.in fin.* vbi, quòd ſi ſit aliqnod ſtatutum per Priores cum conſilio prudentum, & inde ſcriptura firmatur, non eſt neceſſe, quòd publicetur per banna: & dictum Angeli ſequitur Alex. *in conſ.39.n.4.verſ. Modò ſubditur. lib.3.* Roland. *conſ.99.n.37. vol.2.* Rimin.iun. *in conſ.472.n.3 .col.*4. Franc.Coſſius *dec.Senen.in reper.c. Cognoſcentes.in fin.de Conſt.* Rot.ſequendo dictum Angel. *in dec.578.n.2 part.1.* vbi, quòd per prædicta de-
8 cretum factum in Congregatione Sanctiſſimæ Inquiſitionis habetur, pro publicato. Vnde, cùm Papa fecerit gratiam, & illa poſtmodum fuerit redacta in ſcriptis, ex quo fuit facta ſupplicatio, & ſignata, ex prædictis videtur dicendum, quòd non egeret alia publicatione, vel notificatione.

Quantum attinet ad tertium, an Eques habuerit notitiam dicti Priuilegij, ita vt dicendum ſit eo vſum fuiſſe, viſum fuit affirmatiuè reſpondendum attenta qualitate facti, & circunſtantiis: Conclauiſtæ enim inſtiterunt pro dictis priuilegiis, & prædictus Eques erat ex principalioribus Conclauiſtis, & in ſuo teſtamento generaliter diſpoſuit de omnibus bonis vigore quarumcunque facultatum, & priuilegiorum ſibi tam a Sanctiſſ. D. N. Vrbano VIII. nuper conceſſorum, quàm ab aliis prædeceſſoribus Romanis Pontificibus, ac etiam vigore quarumcunque facultatum ſibi de iure, vel aliàs quomodolibet competentium, quibus omnibus facultatibus ſe velle vti declarauit omni modo meliori. Ex hoc enim ſatis patet, quòd de omnibus bonis diſpoſuit. Et ex hac diſpoſitione iuncta cum aliis *ſuprà* ponderatis oritur euiden-
9 tiſſima coniectura, quòd habuerit ſcientiam dictorum priuilegiorum, cùm ſcientia probetur ex coniecturis, & præſumptionibus. Ripa *in l. Qui Romæ. §. Duo Fratres.num.50.ff.de verb. oblig.* Pariſ. *conſ.91.num.47. lib.2.* Aym *conſ.193.num.6. verſ. Contrarium.* Vltrà
10 quòd non videbatur requiri ſcientia priuilegij, quando conceditur per modum ſtatuti, & Conſtitutionis: licèt ſecùs ſit, quando conceditur per modum reſcripti, vt diſtinguendo firmat Sanchez *de matrim. lib.3. diſput.36. num.6. & 3.* vbi affert rationem differentiæ.

Non obſtat, quòd Eques obtinuit priuilegium de diſponendo pro quinta parte, & quòd in Literis poſteà expeditis non fuit deſcriptus in numero Concla-
11 uiſtarum: quia ex dicta facultate diſponendi de quinta parte nõ cenſetur renunciatum facultati generali diſponendi. *c.1.de reſcript.* Feder. de Sen. *conſ.233. in princ.num.2.verſ. Et primò, quòd non ſit.* qua vſus fuerit, cùm generaliter diſpoſuerit. Nec ex hac impetratione cenſendum eſt, non habuiſſe ſcientiam priuilegij, cùm præſumptio ſtet in contrarium ex dictis. Aliàs enim, ſi voluiſſet ſe reſtringere ad facultatem diſponendi de quinta parte, veriſimile eſt, quòd de ea ſolùm diſpoſuiſſet, & non de omnibus bonis: & in omnem euentum, vt etiam dictum eſt, cùm agatur de priuilegio per viam ſtatuti, non requirebatur ſcientia; ideóque ſufficiebat, quòd ſtante dicto priuilegio, de omnibus bonis diſponeret prout diſpoſuit. Et ad non
deſcriptionem ipſius Equitis in priuilegio dictum fuit, 12
parum referre: quia cum verè fuerit Conclauiſta in Curia illorum, qui non curarunt, ipſum deſcribi; non potuit illi afferre aliquod præiudicium, cùm gratia ſit facta Conclauiſtis, & nominatio Conclauiſtarum non ſtat proptereà reſtrictiuè ad nominatos, ſed fauet Conclauiſtis, cùm, vt dictum eſt, priuilegium ſit con-
ceſſum Conclauiſtis, & ſit cauſæ, non perſonis, vel rei. 13
Oldrad. *conſ.117.* quod duplicatur *conſ.322. circa fin.*
vbi quòd priuilegium conceſſum ſtudentibus in Ro- 14
mana Curia, de percipiendis fructibus beneficiorum in abſentia, dicitur conceſſum cauſa ſtudiorum, non perſonæ, vel rei.

Non obſtat, quòd Illuſtriſſimus, & Excellentiſſimus D. Princeps Burgheſius à dicto Equite executor no-
minatus ad diſtribuendũ bona in pauperes, nõ potuit 15
vnum tantùm nominare; licèt ſecùs eſſet, ſi dixiſſet, quòd diſtributio debuiſſet fieri pro anima ipſius. Barthol. *in l.1.n.2.ff.de opt.leg.* Caſtr. *conſ.97.n.3.lib.1.* Quia idem Excellentiſſimus Princeps aliam fecit poſteà nominationem, & vnà cum paupere iam nominauit illius ſorores. Contra quam nominationem non obſtat, quòd Franciſcus primo loco nominatus non eſſet pauper, cùm Eques in eum iam tranſtulerit penſionem 23. ducatorum: quia, cùm in iudicanda paupertate re-
ligio iudicantis polleat ex adductis per Menoch. *de* 16
arbitr.lib.2.c.65.n.7. ſatis viſum fuit dictum Franciſcum poſſe dici pauperem; prout nec contra eandem nominationem poteſt obiici, quòd non fuerit facta in-
tra annum; & ideò nominatio fuit deuoluta ad Or- 17
dinarium: quia hoc eſſet verum, ſi D. Princeps fuiſſet monitus ad nominandum, & intra annum non nominaſſet: & ita loquitur text. *in c. Nos quidem.* & ibi Abb. *de teſtam.* Caſtren. *d.conſ.97.num.2.lib.1.* qui, licèt in caſu ſuo teneat contrarium propter conſtitutionem epiſcopalem; tamen hîc ſumus extra terminos conſtitutionis, quæ etiam deberet loqui de nominatione, prout eſt caſus noſter; nec ſufficeret, quòd loqueretur de executione, vt declarat Abb. *in d.c. Nos quidem.num.2.*

Denique non obſtat, quòd ſententia A.C. condemnet receptorem ad reſtituendum bona, & tamen poſteà relaxatur mandatum contra bona Religionis: quia iudicium debuit intentari, prout fuit intentatũ, contra receptorem, ex quo nomine Religionis cepit bona tanquam ſpolio ſubiecta; & tanquam talis fuit condemnatus ad reſtituẽdum bona: ac proptereà mandatum benè fuit relaxatum contra bona Religionis, non
autem contra bona receptoris: quia receptor non 18
occupauerat bona nomine proprio, vt dictum eſt, ſed nomine Religionis; ac ideò debuit contra ipſius Religionis bona, non autem receptoris fieri executio. *l. Paulus.* & *l. Procurator. ff. de procur.* Signorol. *conſ.15. in fin.verſ. Proptereà prædictus.* Guido Papæ *deciſ.86.in fin.* Alexand. *conſ.95. numer.12. verſ. Et licèt.l.2.*

Et ita concluſum, negotio pluries propoſito, & maturè diſcuſſo, &c.

EMINENT. D. CARDINALE Ioanne Baptiſta Pamphilio.

Pampilonen. praeminentiarum, Lunæ, 1. Iunij, 1609.

ARGVMENTVM

Præſcriptio quadragenaria requiritur ad auferendam præcedentiam Rectori in propria Eccleſia,& illam alteri priuatæ, & particulari perſonæ acquirendam.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio dicitur,non conſuetudo,quando agitur de auferenda præcedentia Rectori in propria Eccleſia,& illa alteri perſonæ priuatæ acquirenda.*
2 *Præſcriptio quadragenaria requiritur ad auferendum præcedentiam Rectori in propria Eccleſia , & illam alteri perſonæ priuatæ acquirendam.*
3 *Tempus litis deducendum eſt ex præſcriptione.*
4 *Conſuetudo contra ius quadragenaria requiritur.*
5 *Conſuetudo confunditur alia contraria conſuetudine.*

DECISIO CVIII.

DE menſe Aprilis anni præteriti propoſui dubium, an ſententiæ Rotales eſſent confirmandæ vel infirmandæ, quod pro illorum confirmatiooe fuit reſolutum : ſed,quia nihil fuit actum de releuantia teſtium remiſſorialium; ideò, vt agentibus pro Archipresbytero ſatisfacerem, ſupradicta die 1.Iunij, 1609.propoſui dubium , an conſtet de releuantia dictorum teſtium : quod negatiuè per Dominos meos fuit reſolutum.Fundamentum reſolutionis fuit : quia hîc non agitur de ſimplici conſuetudine ; ſed de præ-
1 ſcriptione , ex quo agitur de auferendo præeminentiam Rectoribus in propriis Eccleſiis de iure debitam, & illam acquirendi Archipresbytero;& ſic certæ perſonæ priuatæ,& particulari:quo caſu dicitur præſcriptio,vt per Doct. *in c.fin.* & *ibi* Abbas *n.20. de conſuet.* & in his terminis Ruin. *conſ.155.lib.3.* & fuit reſolutum *in cauſa Militen.præſidentiæ,* 11.Iunij.1579.coram bon.mem. Card. Seraphino;& per conſequens requi-
2 ritur ſpatium 40.annorum, *c. De quarta. de præſcript.* & dicitur in dictis deciſionibus, quòd quidem temporis ſpatium in præſenti caſu nullus ex dictis teſtibus diſ-
3 ponit,deducto tempore motæ litis , prout deduci debet, *c.Licet ex quadam* & *ibi* Abb. *n.3.ad fin.de teſtib.* Put. *deciſ.348.n.1.lib.2.*& fuit ſæpiùs deciſum.

Propterea etiam,quòd ageretur de ſimplici conſuetudine,aut de præſcriptione ; attamen eſſet neceſſaria conſuetudo quadragenaria:quia,cùm illa ſit contra iu-
4 ris diſpoſitionem,ſecundùm quã Rectores in ſuis propriis Eccleſiis debent præcedere omnes alios, quanuis in dignitate maiore cõſtitutos, requiritur ſpatium 40. annorum,Gloſſ. *in c.fin. in verb.Legitimè,*& *ibi* Doct. omnes.præſertim Abb. *n.11.de conſuet.* Bald. *de præſcript.* *5.par.5.partis principalis,qu.12.n.2.* Nau. *conſ.3.n.2.in fin.de cenſib.*

Quibus accedebat,quòd aliqui ex dictis teſtibus dicunt,ſe neſcire, an actus geſti per Archipresbyterum, fuerint facti iure proprio,vel ex cauſa vrbanitatis : & aliqui deponunt per verbum, *videtur,* & ſic potiùs iu-
5 dicant:& quidem alij depoount de ſimplici auditu,& vlteriùs adſunt aliqui teſtes deponentes , quòd quidem Rectores in ſuis Eccleſiis præcedebant Archipresbyterum prædeceſſorem huius moderni Archi-
presbyteri,ex quorum dictis videtur confundi allegata conſuetudo.iuxta trad.per Bart.& alios *in l.2.in fin. princ.ff.ſolut.matr.* Aym. *conſ.96.num.5.* & *conſ.134.n.2.* cum aliis per Gabr. *de conſuet.concl.3.n.32.* 5

Et ita deciſum,teſtes remiſſoriales non releuare.

EMINENT. D. CARDINALE Cauallerio.

Salernitana præcedentiæ , Lunæ,14. Martij, 1622.

ARGVMENTVM.

Cæleſtini ſunt antiquiores Oliuetanis, & ideò illis præcedunt.

SVMMARIVM.

1 *Fatalibus non prorogatis poſt appellationem,ſententia tranſit in iudicatum.*
2 *Res iudicata vt inducatur, requiritur validitas , & iuſtitia ſententiæ.*
3 *Cæleſtini antiquiores ſunt Oliuetanis.*
4 *Præcedentia debetur Religioni antiquiori, tam de iure,quàm ex conſtitutionibus pontificiis:& n.5.*
5 *Subrogatum propriè non dicitur id , quod non habet eaſdem qualitates ; & adeo neque habebit eadem priuilegia.*
7 *Præcedentia debetur iuxta conſuetudinem : & ſi alia non adeſt,ſecundùm conſuetudinem , quæ ſeruatur in Vrbe.*

DECISIO CIX.

PRætendebant Monachi Oliuetani ciuitatis Salerni præcedentiam in proceſſionibus, & actibus publicis à Monachis Cæleſtinis, contra quos à Vicario Salernitano ſententiam fauorabilem reportauerunt de anno 1595.& hæc cauſa ad Rotam deuoluta, cùm in ea vſque adhuc nihil actum fuiſſet, iidem Oliuetani prætendebant,dictam ſententiam tranſiiſſe in iudicatum,& eſſe exequendam:ideò propoſui dubium,an conſtaret de re iudicata,quæ eſſet exequenda:& DD. negatiuè reſponderunt.

Quanuis enim à die appellationis, & commiſſionis cauſæ in Rota , lapſi ſint viginti , & plures anni,quo
tempore fatalia nunquam prorogata fuerunt , adeò vt 1
videatur intrare res iudicata , Caſſador. *deciſ.6.n.8.de appellat.* Creſcent. *deciſ.8.n.8.eod.tit.* tamen require-
batur etiam validitas , & iuſtitia ſententiæ , vt notant 2
Doct. *in l.4.§ Condemnatum,ff.de re iudic.* Felin. *in cap. Super literis.n.15. de reſcript.* Card.Seraph. *deciſ.1123. n.6.* Rot. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano *deciſ. 574.par.1.in recent.*

In hoc autem caſu multa ſuper nullitate ſententiæ ex defectu citationis deducebantur : quia in hoc aderat aliqua diſcrepantia. Dicebant, ſententiam eſſe in-
iuſtam : nam Cæleſtini.tam reſpectu originis , & ap- 3
probationis , extant antiquiores Oliuetanis , cùm inceperint de anno 1274.Oliuetani verò de anno 1419. vt tradit Azor. *inſtitut.moral.lib.9.cap.21.verſ.Cæleſtini,& verſ. Ordo Oliuetanus.* Ordo verò Cæleſtinorum fuit confirmatus à Gregorio X. Ordo autem Oliuetanorum à Ioanne XXII.qui fuit poſteà priuatus. Roder. *quæſt.Regul.tom.1.qu...art.1.& 7.* Paul. Morig. *de orig.omn Relig.cap.31.& 12.* quàm etiam ratione ingreſſus in Ciuitatem Salerni , cùm Oliuetani admiſſi fuerint ſolùm de anno 1592. aut præcedenti

1591.

Digitized by Google

1591. Et pro parte Cæleſtinorum plura documenta
antiquiſſima exhiberentur vſque de anno 1425. Vnde
non docto de particulari conſuetudine, aut quaſi poſ-
ſeſſione præcedendi, præcedentia debebatur Cæleſti-
4 nis, vti antiquioribus, tam de iure communi, quo an-
tiquitas attenditur, vt reſpondit Collegium Bono-
nienſe, poſt conſilia Card. Zabarellæ *conſ.1.n.20. &
ſeqq.* & ibidem Colleg. Paduan. *conſ.2.n.71.* & Colleg.
Ferrarien. *conſ.3.n.13.* quàm vigore Bullæ Gregorij
5 XIII. *in nouo Bullar.16.* in qua circunſcripta quaſi poſ
ſeſſione, & conſuetudine mandatur, vt antiquiores
Confraternitates ſæcularium præcedere debeant,
quam conſtitutionem procedere in Regularibus, de-
clarauit Sacra Rituum Cōgregatio in pluribus cauſis.

Nec Domini obſtare putauerunt, quòd Oliuetani
ingreſſi ſunt in Ciuitatem Salerni in locum Monacho-
rum Sancti Benedicti: quia benè verum eſſe dicebant,
6 quòd in eorum Monaſterium ſunt ingreſſi, non autem
in eorum priuilegia. Vnde, cùm ratione approbationis
modernioris haberent qualitatem diuerſam à Mona-
chis S.Benedicti, in quorum locum fuerant admiſſi;
non poterant gaudere priuilegio præcedentiæ, quo
gaudebant Benedictini, tanquàm antiquiores, ad tra-
dita per Cephal. *conſil.615.n.100.& ſeqq.* Dec. *conſ.19.
n.135.lib...* Vnde eſto, quòd Monachi Benedictini
præceſſerint, vt ex fide data, quæ etiam non viſa fuit,
eſſe in forma probanti, non tamen illorum priuilegiū
7 ſuffragabantur Oliuetanis modernioribus contra Cæle-
ſtinos antiquiores, pro quibus etiam aderat obſeruan-
tia, cùm hîc Romæ præcedant Oliuetanos, ſecundùm
quam conſuetudinem regulari deberent in aliis locis,
vbi non eſt particularis conſuetudo, iuxta Decretum
Congregationis Regolarium confirmatum à Clem.
VIII. fel rec. quod fuit datum.

Et ita deciſum, &c.

Cardinalem Baronium bon.mem. & tradit Azor. *in-
ſtit.moral.tom.1.lib.11.c.21.verſ.Ordo Guillelmitanus.*
& fuerint datæ confirmationes apoſtolicæ Cæleſtini
II. de anno 1197. & Innocentij III. Summorum Pon-
tificum, de annò 1109. Oliuetani verò inceperint de
anno 1371. vt refert Azor. *d.c.21.* & fuerint confirma-
ti à Ioanne XXII. qui fuit poſterioribus temporibus,
vt etiam dictum fuit *in Salernitana præcedentiæ*, 14.
Martij præteriti, coram me, & ideò Monachis Montis 2
Virginis, tanquàm antiquioribus, etiam quoad ingreſ-
ſum in dictam terram Ayrolæ, videretur debita præ-
cedentia, tam de iure communi, quàm vigore Conſti-
tutionis fel.rec. Gregorij XIII. 86. *in nouo Bullario*, vt
fuit reſolutum *in dicta Salernitana præcedentia.*

Tamen probatum fuit in dicto Monaſterio Ayrolæ
non adeſſe, niſi ad ſummum duos Monachos, & vnum
conuerſum, quod erat ſic conforme Conſtitutioni
ſanct.mem. Pauli V. *in dicto Bullar.89.in Append.§.10.*
quæ loquitur de iſto loco Ayrolæ in ſpecie, & man-
dat, vt ibi non ſit, niſi vnus Monachus, & vnus
conuerſus; & ſic cùm dicti Monachi non facerent
Collegium, ad quod tres ſaltem Monachi requiruntur, 3
Gloſ. *in c.Nobis.* & ibi Ioan. de Anan. *n.14.* & Anchar.
n.17.de iurep.at. neque haberent alias qualitates requi-
ſitas ad eſſentiam Collegij, de quibus per Roman. *conſ.
436.n.6.& 7.* non viſum fuit, quòd illi Monachi Mon- 4
tis Virginis, tanquàm particulares, deberent præcede-
re Monachos Oliuetanos, habentes in dicta terra Col-
legium formatum. Chaſſan. *catalog.glor.mund.part.4.
conſiderat.32.col.2.verſ.Sed intellige.* Dec. *conſil.160.in
fine verſ.Quia ad hoc reſpondetur.* Ioan. Piccard. *inter
conſ.* Menoch. *conſ.52.n.137.* Selua *de benefic.par.1.q.2.
n.82.& n.83.*

Et ideò in hoc caſu dictum fuit, Oliuetanos ex hoc
capite debere præcedere.

CORAM EODEM.

Sancta Agatha Gothorum præcedentiæ,
Veneris, 13. Maij, 1622.

ARGVMENTVM.

Oliuetani in locis, vbi collegialiter viuunt,
præcedunt Monachis Montis Virginis, vi-
uentibus vti ſingulis, & priuatis.

SVMMARIVM.

1 *Montis Virginis, & Oliuetanorum Congregationes quando inceperint, & à quibus confirmatæ fuerint.*

2 *Præcedentia debetur Religioſis, tam ratione fundationis, quàm ingreſſus in locum.*

3 *Collegium ad conſtituendum, tres ſaltem requiruntur.*

4 *Præcedentia debetur Religioſis poſteriùs admiſſis in aliquam ciuitatem, ſi ibi viuunt collegialiter, & alij antiquiores non habent Collegium.*

DECISIO CX.

Dictum fuit, Monachos Oliuetanos debere præ-
cedere Monachos Montis Virginis in Terra Ay-
rolæ.

1 Licèt enim Ordo Monachorum Montis Virginis
fuerit inſtitutus à B.Guillelmo, vſque de anno 1124.
vt apparet ex Martyrologio Romano *ſub die 25. Iunij*,
quo cadit eius feſtum, iunctis notatis per Illuſtriſſimū
Tamburinij Tom.III.

R. P. D. BVRATTO.

In eadem, 29. Maij, 1624.

ARGVMENTVM.

Monachi Religionis poſteriùs approbatæ col-
legialiter viuentes præcedunt Monachis
alterius Religionis priùs inſtitutæ; viuenti-
bus tamen vti ſingulis, & priuatis.

SVMMARIVM.

1 *Collegium ad conſtituendum tres ſaltem requiruntur.*

2 *Monachi collegialiter viuentes præcedunt viuentes vti ſingulos.*

3 *Bulla habenti decretum irritans, & clauſulam, Sublata, ac alias clauſulas derogantes cuicunque conſuetudini, non derogatur per non vſum, niſi concurrente ſcientia, & conſenſu Papæ.*

4 *Collegium dici nequit, quod erectum eſt, reſiſtente Papæ voluntate.*

5 *Bulla impreſſa in Bullario, publicata cenſetur.*

DECISIO CXI.

Deciſum fuit coram Reuerendiſs. D. Cauallerio
S. D. N. Datario, Monachos Oliuetanos debe-
re præcedere Monachos Montis Virginis in Terra
Ayrolæ.

Non quidem reſpectu antiquitatis originis eo-
rum Ordinis, vel Monaſterij in dicta Terra, ſed ex eo,
quòd in Terra prædicta Monachi Oliuetani habent
Collegium formatum, & Monachi Montis Virginis

illud non habent, vt legitur expreſſum in Bulla ſanct.
mem. Pauli V. *in Bullar. 89.* in qua mandat Monachis
Montis Virginis, quòd in loco controuerſo Ayrolæ
1 reſideat vnus tantùm Monachus, & conuerſus, qui
Collegium conſtituere non poſſunt, cùm requirantur
ſaltem tres, *l. Neratius. ff. de verb. ſignificat.* Gloſſ. *in c.
Nobis.* & ibi Ioan. de Anan. *n. 14.* & Anchar. *num. 17. de
in reparr.*

2 Et ideò reſidentibus ibidem Monachis Montis
Virginis, vti particularibus debetur præcedentia Mo-
nachis Oliuetanis, tanquàm Collegio, Dec. *conſ. 161.
in fin. verſ. Quia ad hoc reſpondetur.* Chaſſan. *in catalog.
glor. mund. par. 4. conſid. 52. col. 2. verſ. Sed intellige.* Ioan.
Piccard. *inter conſil. Menoch. conſ. 52. n. 137.* Selua *de
benefic. par. 1. q. 2. n. 83.*

Non obſtat, ſi dicatur, in eadem Bulla fuiſſe indul-
tum, quòd ſi fortè contigerit, quòd ſi Domus Ayrolæ
ad formam Monaſterij redigatur, competentérque
dotetur, reſtituatur ſub Abbatis, vel Prioris titulo re-
ſpectiuè gubernanda; & ideò quòd cùm hodie probe-
tur per teſtes, adeſſe Priorem cum pluribus Monachis,
præſumatur ſatisfactum Bullæ prædictæ, & debeant
præcedere Monachi Montis Virginis, collegialiter
modò ibidem reſidentes.

5 Quia quidquid dicant teſtes hinc inde examinati,
cùm Bulla habeat decretum irritans, & clauſulam,
Sublata, &c. cum aliis prægnantiſſimis, per quas dero-
gatur cuicumque conſuetudini; & non vſus allegari
non poteſt, niſi concurrente ſcientia, & conſenſu Pa-
pæ, Rota *in Romana concordia S. Petri, in recent. deciſ.
221. n. 4. 5. & 6. & deciſ. 246. n. 1. par. 1. recentior.* & re-
quirat, quòd habitatio ad formam Monaſterij ſit re-
dacta, quódque ex redditibus ſaltem ſex Monachi ali
poſſint, ac Capituli Generalis conſenſus accedat, &
demùm Protectoris, & de his non doceatur, negari
non poteſt, quin dici nequeat Collegium, reſiſtente
Papæ voluntate. Bald. *in l. 1. § Quibus. in princ. ff. quod
cuiuſque vniuerſ. nom.* Soc. *in l. 1. § Municipes. n. 4. verſ.
Et ſic poteſt. ff. de acquir. poſſ.*

Neque de publicatione Bullæ prædictæ dubitari
poteſt, cùm reperiatur impreſſa *in Bullar.* Rota *deciſ.
301. par. 2. diuerſ.* & *in Recent. 298. n. 2. par. 2.* & illius
adimplementum Monachi prædicti Montis Virginis
articularunt, & probare conati ſunt.

Fuit propterea conclusum, ſtandum eſſe in deciſis,
vtraque parte informante.

R. P. D. MOTMANNO.

*Sancta Agatha Gothorum præcedentiæ,
Lunæ, 29. Ianuarij, 1629.*

ARGVMENTVM.

Monachi collegialiter viuentes, licèt Religio-
nis poſterius approbatæ, præcedunt aliis
Religionis prius approbatæ, viuentibus vti
priuatis, & nullum Collegium conſtituen-
tibus. Monaſterium ſuppreſſum, vt in pri-
ſtinam formam reducatur, & antiqua pri-
uilegia recuperet, quænam requirantur.

SVMMARIVM.

1 *Læſio eſt reſtitutionis fundamentum.*
2 *Præcedentia debetur Monaſterio Religionis prius ap-
probatæ, & ob anteriorem ingreſſum in aliquem
locum.*
3 *Monachi collegialiter viuentes, licèt Religionis po-
ſterius approbatæ, præcedunt aliis Religionis prius
approbatæ, viuentibus vti perſonis ſingularibus, &
priuatis, nullum Collegium conſtituentibus.*
4 *Collegij appellatione venit Monaſterium, & Con-
uentus.*
5 *Collegij iura, & prærogatiua per vnum tantùm con-
ſeruantur.*
6 *Monaſterium violenter, & de facto deſtructum, poteſt
in priſtinum reſtitui, & eius iura, & prærogatiua
non amittuntur.*
7 *Monaſterium ſuperioris authoritate ſuppreſſum,
amittit iura, & priuilegia illi competentia, tan-
quàm acceſſoria.*
8 *Monaſterium ſuppreſſum, ſi poſteà ad antiquam for-
mam reducatur, recuperat iura, & priuilegia.*
9 *Dos competens Monaſterij dicitur, quæ ſufficit, non
modò pro alendis perſonis, ſed etiam ſoluendis one-
ribus.*
10 *Decretum irritans inducit formam.*
11 *Conſenſus inductus pro forma non poteſt per æquipol-
lens ſuppleri.*
12 *Conſenſus requiſitus ratione ſuperioritatis, actui per
modum authoritatis, vt forma accedere debet.*
13 *Forma non ſeruata, actus corruit.*
14 *Renunciari poteſt formæ reſpicienti propriam vtili-
tatem.*
15 *Fauori publico renunciare non licet.*

DECISIO CXII.

Monachi Congregationis Montis Virginis, in
oppido Ayrolæ commorantes, obtinuerunt,
committi cauſam reſtitutionis in integrum aduersùs
ſententias Rotales, quibus fuit declaratum in proceſ-
ſionibus, & aliis quibuſcunque actibus publicis debe-
ri præcedentiam Monachis Congregationis Montis
Oliueti ibidem reſidentibus. Vnde, propoſito dubio,
an conſtaret de edictis reſtitutionis in integrum, DD.
negatiuè reſponderunt. Cùm enim ſententiæ ſint iu- 1
ſtæ, ceſſat læſio, quæ eſt reſtitutionis fundamentum, *l.
Verum. § Sciendum.* & ibi Bart. *ff. de minor. l. Nam poſt-
eà. § Minor. ff. de minor.* Ruric. *conſ. 88. n. 4. vol. 4.* Be-
roſ. *conſ. 121. n. 11. & 12. & conſ. 122. n. 8. & ſeqq. vol. 3.*
Surd. *conſ. 226. n. 4.* Pedemon. *deciſ. 158. n. 9.* Rot. *deciſ.
1. num. 1. de rel. ſpoliat. in nou.* & *deciſ. 731. num. 2. part.
2. in recent.*

Iuſtitia autem patet ex deciſionibus coram bon.
mem. Cardin. Cauallerio, & bon. mem. Buratto, in hac
cauſa emanatis, in quibus, licèt propter antiquiorem 2
inſtituti approbationem, & anteriorem in prædictum
oppidum ingreſſum, pro indubitato haberetur, præce-
dentiam deberi Monachis Montis Virginis, tam inſpe-
cto iure communi, ſecundùm Gloſſ. frequenti DD.
calculo approbatam, *in cap. Quorundam. de elect. in 6.*
cum *ibidem* not. per Franc. *n. 4.* Felin. *in rubr. de maior.
& obed.* cum aliis copioſè cumulatis per Euerard. *in lo-
co ab Ordine, n. 13.* ac *per conſ.* Bonon. *impreſſ. poſt conſ.*
Card. Zabar. *n. 21. cum ſeqq.* & dixit Rota *deciſ. 588.* co-
ram bon. mem. Cardinali Cauallerio, quam etiam vi-
gore Conſtitutionis Gregorij XIII. quæ eſt *in ordine
Bullarij noni 84.* Attamen fuit deciſum, Monachos 3
Montis Oliueti, eò quòd in dicto loco habent perfe-
ctum Conuentum, collegialitérque viuunt, debere
præcedere Religioſos Montis Virginis ibidem reſi-
dentes, vti perſonas ſingulares, & priuatas, nullum cō-
ſtituentes Collegium, ex allegatis *in deciſ. huius cauſæ,
inter impreſſas* d. bon. mem. Cardinalis Cauallerij 594.
& facit Gloſſ. *in c. Statutum. in verb. Collegiatas. de elect.
in 6.* Innocent. *in c. Cùm dilectus. num. 5. de elect.* Abb. *in
c. Cùm non liceat. n. 2. de præſcript.*

Nam

Digitized by Google

Nam de ſuppreſſiooe Conuentus, quam olim ha-
bebant in dicto loco Monachi Montis Virginis, fel.
recor. Paulus V. edidit Conſtitutiunem, *quæ eſt prima*
in ordine appendicis dicti noui Bullarij, in cuius §. 10.
Pontifex Monaſteriom ibi tunc exiſtens, tanquàm
prædium ad inſtar Grangiæ vniuit Monaſterio eiuſ-
dem Ordinis viciniori, mandauitque, vt inibi vnus tan-
tùm Monachus cum vno Coouerſo ad Eccleſiæ cu-
ram, & bonorum cuſtodiam relinqueretur. Vnde ceſ-
ſat obiectum, quòd, ſcilicet, requirantur plures ad
conſtituendum Collegium, cuius appellatione veni-
re Monaſterium, & Conuentum, tradidit Rebuff. *ad*
4 *l. Neratius. 85. verſ. Et ſic appellatione. ff. de verb. ſignif.*
5 & eſt text. *in c. Cum ex. de iis, quæ fiunt à Præl.* Atta-
men illius iura, ac prærogatiuæ per vnum tantùm re-
ctè conſequentur, ad text. *in vulg. l. Sicut. §. In De-*
curionibus. ff. quod cuiuſque vniuerſ. plenè tradit Gloſ.
in c. Gratum. verbo, pauciores, de poſtulat. & *in c. Si fortè.*
65. diſt. idem Rebuff. *vbi ſuprà verſ. Ius autem Colle-*
gij. Franc. Marc. *q. 367. parte 1.* cum allegatis *in deciſ.*
208. *num. 3. & 5. par. 1. diuerſ.* quæ loquitur in ter-
6 miois Conuentus. Siquidem hæc concluſio verius
procedit ex caſu Collegij, ſeu Monaſterij, violenter,
& de facto deſtructi, cuius poſt vim, aut cladem, ſub-
eſt ſpes futuræ in priſtinum reſtitutionis, vt notant
communiter Doctores *in l. Id quod hoſtes.* & *ibi.* Alex.
ff. de leg. 1. Bald. *in c. Imperialis. num. 9.* & *10. de pac.*
7 *Conſtan. in vſib. feud.* qui caſus longè diſtat ab eo, de
quo agitur, vbi ſuppreſſo authoritate Superioris Mo-
naſterio, omnia iura, & priuilegia illi competentia,
tanquàm acceſſoria fuerunt æquè ſublata: quam di-
ſtinctionem comprobat Gloſ. *in d. c. Statutum. in verb.*
Collegiatas. ad med. de elect. in 6. Felin. *in c. Accedentes.*
ſub num. 2. addens notabiliter de præſcript. Bart. *in l. fin.*
ſub num. 13. verſ. Reſpondeo. ff. de Colleg. Illic facit
text. *in cap. 2.* cum Gloſ. *in verbo, principale,* & *ibi* In-
noc. *num. 5. de nou. oper. nunc.*

Non obſtat, quòd hodie conſtet de introductione
plurium Monachorum cum conſenſu Abbatis Gene-
ralis, ac Diffinitorum Ordinis, ac licentia Cardinalis
8 Protectoris, necnon de dote ad illos alendos compe-
tenti. Vnde Monachi Montis Virginis nituntur pro-
bare, fuiſſe, quoad reductiooem ad formam Mona-
ſterij, ſatisfactum requiſitis dictæ Cooſtitutionis
Pauli V. in §. 12. ac proinde factum eſſe locum recu-
perationi antiquorum priuilegiorum ad notata per In-
noc. *in c. Abbate. ante fin. verſ. Hoc autem intelligo. de*
verb. ſignific. Quia teſtes examinati deponunt tantùm
de quatuor, vel ad ſummum quinque Monachis, in
loco Ayrolæ reſidentibus: & ſic non coocludunt de
numero, quem ipſa Conſtitutio exigit, neque de eo-
rum depoſitionibus cauſa redditus deprehenditur,
adeſſe dotem pro alendis ſaltem ſex Monachis compe-
tentem, quæ noo poteſt dici talis, niſi probetur in
9 quantitate congrua eſſe conſtitutam, vt ſufficiat non
modò alendis perſonis, ſed etiam ſoluendis oneribus,
iuxta textum *in c. 2. §. Vbi autem. de decim. in 6.* quem
allegat Rebuff. cum aliis pluribus *in ſuo de congrua tra-*
ctatu, num. 6. & ſignanter *num. 7.* ac repetit *in l. Con-*
ditionalis cauſa. fin. 54. ff. de verb. ſignific. Gloſ. *in c.*
Cum adeò. in verb. Sufficienter. de reſcript. Rot. *deciſ. 31.*
part. 1. recent.

Et prætereà non conſtat, adeſſe conſenſum Capitu-
10 li generalis, qui cùm vigore dictæ Conſtitutionis
Pauli V. cootinentis clauſulam decreti irritantis, ſit
adhibendus ſub pœna nullitatis, eſt de forma, vt not.
Gloſ. *in c. Cùm dilecta. num. 6. verſ. Quintum ſignum.*
de reſcript. Bald. *in l. 1. verſ. Quæro ergo. ff. de liber. &*
poſthum. Socio. ſen. *conſ. 45. num. 9. lib. 1.* Gabr. *tit. de*
clauſ. concl. 3. num. 70. cum aliis *ibidem* per eum allega-
tis. Viu. *deciſ. 335. num. 8.* Rot. *deciſ. 167. part. 2. in*
rec. & coram Mantic. *deciſ. 286. num. 25.* Ita vt huiuſ-
modi conſenſus inductus pro forma reſtrictionis, non 11
poſſit per conſenſum Abbatis Generalis, & Diffinito-
rum, tanquam per æquipollens ſuppleri. Gloſ. *in Clem.*
1. in verb. 3. de vit. & honeſt. Cleric. Felin. *in d. cap. Cùm*
dilecta. num. 2. verſ. Amplia vndecimò. Alex. *in d. l. 1.*
num. 8. vbi ponit concordantes. *ff. de lib. & poſt.* plenè
Tiraquell. *de retract. lignag. §. 1. in verb. En telle quan-*
titate. gloſ. 21. num. 11. Viu. qui plurimos cumulat
deciſ. 334. num. 10. & fuit dictum *in Valentina Baro-*
niæ, 10. Martij, 1603. coram Ottembergo, & *in Ro-*
mana Societatis officij Sutt. mille, 15. Nouembris, 1624.
coram bon. mem. Vbaldo, attento præſertim, quòd
dictus cooſenſus Capituli generalis videtur à dicta 12
Conſtitutione requiſitus ratione ſuperioritatis, & con-
ſequenter actui per modum authoritatis, ac formæ ac-
cedere debet. Bald. *in l. 1. num. 45. C. qui admitt. ad bon.*
poſſeſſ. Alex. *in l. Si quis mihi bona. §. Iuſſum. n. 10.*
verſ. Quandoque requiritur. ff. de acq. hæred. Ruio. *conſ.*
108. *num. 3. lib. 5.* Roland. *conſ. 97. num. 7. lib. 1.* Pao-
cirol. *conſ. 187. num. 391.* qua forma non ſeruata, actus 13
reſtitutionis Monaſterij pro parte Monachorum Mon-
tis Virginis allegatus fuit nullus, *l. Cum. 16. §. Prætor.*
ff. de tranſact. l. Non dubium. C. de legib. c. Venerabi-
lis. de off. deleg. Becc. *conſ. 12. num. 15. & ſeqq. lib. 1.*
Cephal. *conſ. 582. num. 32.* Surd. *conſ. 282. n. 8.* Boër.
deciſ. 5. num. 44. & pleniſſimè Viu. *d. deciſ. 335. n. 3.*

Neque obſtat, quòd prædicti Monachi Montis Vir- 14
ginis huic formæ, vti reſpicienti eorum vtilitatem,
potuerint renunciare, ad tex. *in l. Si quis in conſcriben-*
do. C. de pact. & *l. filio præterito. ff. de iniuſt. rupt. &*
irrit. teſt. facit *cap. Tuis.* cum *ibi* not. *de teſtam.* Abb.
in c. fin. §. Is autem. de offic. de leg. quia ex procemio
Conſtitutionis potiùs conſtat, illius diſpoſitiooem
emanaſſe ad diuini cultus augmentum, ac religionis
propagationem; & ſic fauore publico, cui renuociare 15
non licet. Gloſ. *in d. cap. Dilect. in verb. Clauſula: de*
præben. & *in Clement. 1. in verb. Inhibentes. de iurepatr.*
cap. Si diligenti. de for. competent. Geminian. *conſ. 83.*
num. 9. Alex. *167. lib. 7.* Roio. *conſ. 46. in fin. lib. 5.*
Gomez. *ad reg. de annal. q. 6. in fin.* Ellerſcott. *var.*
reſol. lib. 2. cap. 68. num. 4. Rot. *in Calagurritana fru-*
ctuum, 26. Aprilis, 1627. coram Illuſtriſſimo Domioo
meo Coccino, eiuſdem Rotæ Decano.

Et ita, vtraque parte informante, fuit deciſum.

REVERENDISS. D. COCCINO Decano.

Cæſaraugustana præeminentiarum, Lunæ, 29.
Nouembris, 1627.

ARGVMENTVM.

Præcedentia, quæ competit Capitulo acce-
denti ad Eccleſias inferiores, debetur etiam
eius Prælato, ſeu capiti, ratione con-
nexitatis.

SVMMARIVM.

1 *Singula ſingulis congruè referenda ſunt.*
2 *Honorifica receptio importat conceſſionem manus dex-*
teræ, & loci nobilioris.
3 *Præcedentia, quæ competit Capitulo, competit etiam*
membris eius principalibus.
4 *Res eadem diuerſo iure cenſeri non debet.*

5 *Caput non debet à membris ſeparari.*
6 *Membrorum confuſionem, & ſeparationem iura abhorrent.*
7 *Rector in propria Eccleſia habet pro ſe iuris aſſiſtentiam in præcedendo cæteris omnibus. Contrarium, n. ſeq.*
8 *Capitulum Eccleſiæ maioris, dum inuitatur ad aliquas functiones, præcedere debet aliis Canonicis, & Prælatis inferioribus, etiam in propriis Eccleſiis.*
9 *Capitulo debetur reuerentia, ſicut Epiſcopo, & debet præcedere, ſicut Epiſcopus, cuius corporis pars eſt.*
10 *Exemptus à iuriſdictione Epiſcopi, licèt non teneatur Epiſcopo ad honorificentiam, tenetur tamen ad reuerentiam; niſi ſit exemptus plenariè, & à Papa, n. 11.*
12 *Ius reuerentiale, quod debetur Epiſcopo ratione dignitatis, non tollitur per quancunque exemptionem.*
13 *Exemptum eſſe ab Epiſcopo, & vnitum cum Capitulo, ſimul repugnant.*
14 *Cathedralem Eccleſiam ad dignoſcendam, inſpicitur tempus de præſenti.*
15 *Cathedralitas ſupponit, nedum ſubiectionem; imò & incorporationem cum Epiſcopo.*
16 *Laudum à parte approbatum, & acceptatum eſt attendendum, etiam quoad in eo expreſſa, licèt non contenta in ſententia, ad cuius confirmationem emanauit.*
17 *Laudum latum etiam vltra, vel extra compromiſſa, ſi ſit à partibus emologatum, ſeruari debet in vim pacti, aut tranſactionis.*
18 *Inferior in propria Eccleſia debet habere præcedentiam ratione officij, quo fungitur.*
19 *Prior in materia odioſa, & ſibi præiudiciali, non venit appellatione Capituli.*
20 *Prior in odioſis non venit appellatione Canonicorum.*
21 *Verba*, prout ſolebant, *demonſtrant, tunc ita fuiſſe in vſu.*
22 *Bonum ius reſultat ex ſententia fauorabili.*
23 *Obſeruantia Scripturæ, de cuius interpretatione agitur, attendenda eſt de tempore illius.*
24 *Teſtamenti tempus attendi debet, quando agitur de interpretatione contentorum in eo.*
25 *Actus turbatiui, & qui dederunt cauſam liti, non attenduntur.*
26 *Media talia præſumuntur, qualia ſunt extrema.*
27 *Media referuntur ad extrema.*
28 *Extrema potiùs, quàm media ſunt attendenda.*
29 *Caſus, qui ſequitur ex eo, quod eſt expreſſum, non dicitur omiſſus, ſed expreſſus.*

DECISIO CXIII.

CVm ſub die 26. Aprilis præteriti fuiſſent propoſita quinque quæſita circa executionem mandati Rotalis, aliàs de anno 1557. per hon. mem. Dominum de Rubeis relaxati, & per Illuſtriſſimum D. meum Cardinalem Millinum exequi mandati; Domini reſponderunt quoad primum, Decano, Dignitatibus, & Canonicis Metropolitanæ dandam eſſe manum dexteram in Eccleſia regulari collegiata S. Mariæ de Pilari, cum ad illam certis diebus accedunt. Quoad ſecundum, Priori, & Canonicis de Pilari dandam eſſe manum dexteram, dum ſedent in Eccleſiis, ſeu Monaſteriis, ad quæ proceſſionaliter itur pro Miſſa cantanda, aut concione habenda. Quoad tertium, non licere Eccleſiæ de Pilari deferre in Proceſſionibus generalibus, & cùm ad Metropolitanam accedit, Crucem, haſtam, perticam, & mazzam deauratas. Quoad quartum, Portinarios nouiter inſtitutos, & ad nutum amouibiles non eſſe præferendos Portinariis titularibus Metropolitanæ. Quo verò ad quintum, & vltimum, Priorem de Pilari in abſentia Decani Metropolitanæ debere incedere ſolum in nobiliori loco, excluſis aliis primoribus Dignitatibus, & Canonicis Metropolitanæ. Vnde repropoſitis hodie iiſdem, quibus hinc inde partes non acquieſcebant, reſeruato, vt de tertio, & quinto particulariter videatur; & circumſcriptis ſuper quarto firmatis, quæ non habebant difficultatem; quoad alia, nempe, quoad primum, & ſecundum Domini perſtiterunt in reſolutis, quorum vtrunque pendet ab interpretatione verborum dicti mandati.

Quo igitur ad primum, verba mandati ſunt hæc: *Prior, Canonici, & Capitulum Eccleſiæ Sancti Saluatoris Metropolitanæ teneantur cum effectu*, &c. *accedere ad Eccleſiam B. Mariæ Maioris de Pilari recipiendi honorificè per prædictos*, &c. Priorem, Canonicos, & Capitulum eiuſdem Eccleſiæ, videlicet, de Pilari. Et quia non controuertitur, quin vigore dicti mandati manus dextera debeatur Canonicis Metropolitanæ; ſola difficultas reſtringitur ad perſonam Prioris de Pilari, an ei, ſcilicet, eadem manus debeatur quoad Decanum, ſeu Priorem Metropolitanæ, ita vt in propria Eccleſia debeat omnibus præcedere. Et Dominis viſum fuit, ſtantibus verbis dicti mandati, non eſſe recedendum à negatiua firmata in deciſione præcedenti: quia, ſi Prior, Canooici, & Capitulum Metropolitanæ debent honorificè recipi per Priorem, Canonicos, & Capitulum de Pilari, prout expreſsè continetur in mandato, & deponunt quatuor teſtes examinati vſque de anno 1537. *in Summario veteri Metropolitanæ, num.* 4. vtique ſingula ſingulis congruè referendo, ad text. *in l. Si negotiam. C. de negot. geſt.* & trad. per Caſtr. *conſ.* 18. *num.* 3. *in fin. lib.* 2. Prior de Pilari honorificè debet recipere Priorem hodie Decaoum Metropolitanæ. 1

Vnde, cùm hæc receptio honorifica importet conceſſionem manus dexteræ, & loci nobilioris per Gloſ. 2 *in cap. Quàm periculoſum. in verb. Primatus. 7. quæſt.* 1. & in *l. Decernimus in princ.* & *in verb. reſidend. C. de ſacroſ. Eccleſ.* vbi Bald. *num.* 2. *verſ. Secundò, nota.* Abb. *in cap. Nobis. num.* 5. *de iurepat.* Felin. *in rubr. num.* 88. *de maior. & obed.* Roch. *de iurepat. in verſ. Honorificum. n.* 4. Boër. *in tract. de auth. mag. conſ. num.* 19. *verſ. quia qui ſedet.* Chaſſan *in Catal. glor. mundi, par.* 1. *conſid.* 10. *ad fin.* & *conſid.* 11. *ante med. verſ. Secundò, dicitur.* latè Tiraquel. *de iur. primog. in præfat. num.* 13. *& ſeqq.* & benè declarant Capellanus Regius ipſius Eccleſiæ de Pilari, & Ludouicus de Aynon examinati de anno 1537. *in Summario veteri eiuſdem Metropolitanæ, num.* 4. *in fin.* & *num.* 5. negari non poteſt manus dextera Priori, ſiue Decano Metropolitanæ per priorem de Pilari, ita vt totus, & integer Chorus dexteri lateris Capitulo Metropolitanæ remaneat.

Vlteriùs etiam ponderarunt Domini, quòd cùm manus dextera, & Chorus non denegetur Canooicis, & Capitulo Metropolitanæ, non ſolum ratione connexitatis eadem præcedentia competit Decano, quæ 3 competit Capitulo, cuius ipſe eſt membrum principale, ne eadem res diuerſo iure cenſeatur contra reg. 4 tex. *in cap. Cognouimus.* 12. *quæſt.* 2. & *in l. Eum, qui ædes. ff. de vſucap.* Sed etiam eſſet inconueniens, quòd Prior de Pilari, qui eſt caput ſui Capituli, ſeparetur à 5 ſuis, & inſeratur membris alterius ac diuerſi corporis, nempe, Capituli Metropolitanæ: quam membrorum confuſionem, ac ſeparationem iura adeò abhorrent, 6 *cap.* 1. 12. *diſtinct. cap. Nouit. de his, quæ fiunt à Prælat.* Rip. *in puncto, reſp.* 5. *num.* 4. *de conſtit.*

Fuit denique conſideratum, quòd aſſiſtentia iuris communis latè ponderata in deciſionibus in hac cauſa factis, 13. Februarij, & 22. Iunij, anni præteriti, quam habet pro ſe Capitulum Eccleſiæ Metropolita-

næ,

næ, tanquàm Parentis cæterarum Eccleſiarum, videbatur ſibi poſſe etiam in hoc caſu ſuffragari: quia, li-
7 cèt Prior de Pilati, tanquàm in propria Eccleſia dicatur
habere pro ſe iuris aſſiſtentiam in præcedendo cæteris
omnibus, ad text. *in l. Nihil.* vbi Luc. de Penna, &
Ioan. de Platea *C. de palat. ſacr. largit. lib.* 11. & *ibi*
etiam Gloſſ. final. Decian. *conſ.67. num.12. & ſeq. vol.*
2. & fuit dictum *in cauſa Calaguritana præminentiarum de victoria*, 6. Nouembris, 1591. coram bon. mem.
8 Penna; tamen contrarium tenuerunt ex Panorm. Fe-
lin. *in c. Cum non liceat. num.* 2. *de præſcript.* vbi firmat,
quòd dum Capitulum Eccleſiæ Maioris inuitatur ad
aliquas functiones, præcedere debeat alios Canoni-
cos, & Prælatos inferiores, etiam in propriis Eccleſiis.
Et hanc eandem opinionem defendunt Henric. Boic.
in tract. de ſynod. par. 3. *num.* 27. Boër. *in tract. mag.*
conſ. num. 79. Gonzal. Mendoz. de Vaſconello *diu.*
iur. argum. lib. 1. *cap.* 1. *num.* 3. *verſic. Quibus conſe-*
quens. vbi dicit rectè ſenſiſſe Felin. *modern. diſcep. fo-*
renſ. c. 121. *num.* 51. *lib.* 5. vbi aſſeclas huius opinio-
nis adducit.

Nec dicatur, quòd Felin. mouetur ex duplici ra-
tione, quarum prima eſt: quia Clerici inferiores de-
9 bent reuerentiã Capitulo, ſicut Epiſcopo; ideòque in-
ferat, quòd ſicut præcedit Epiſcopus, ita & Capitulum
debet præcedere, cùm dicatur eſſe pars corporis Epi-
ſcopi, *l.* 1. *C. de petit. bon. ſubl. lib.* 10. vbi Bald, quem
refert Rip. *in d. reſp.* 5. *num.* 4. *de conſtit.* Secunda,
quia, cùm Capitulum repræſentet perſonam Epiſcopi,
ſicuti præcederet Epiſcopus; ita & debet præcedere
Capitulum. Quæ rationes non videntur applicari ad
caſum noſtrum. Non prima: quia Eccleſia de Pilari, il-
liúſque Prior, Capitulum, & Canonici ſunt per Papam
plenè, & totaliter exempti à iuriſdictione Epiſcopi:
quo caſu non tenetur Epiſcopo ad ius reuerentiale.
Non ſecunda: quia Capitulum Metropolitanæ, inter-
ueniendo in Eccleſia de Pilari ſine Epiſcopo, non dici-
tur interuenire in diuerſa Eccleſia, ſed in eadem Ec-
cleſia Cathedrali, ex quo Eccleſia de Pilari olim fuit
Cathedralis; & videtur in hoc retinuiſſe iura cathe-
dralitatis, ita vt ceſſet repræſentatio põderata per Felin.
& in conſequentiam ratio eiuſdem Felin. Nam quoad
primum, reſponſum fuit primò, non conſtare de hu-
iuſmodi exemptione. Secundò, quòd quatenus de illa
conſtaret, ſi reperiatur conceſſa ante Concilium Con-
ſtantienſe, in quo Martinus V. ſacro approbante Con-
cilio, reuocauit omnes exemptiones conceſſas, tam per
Gregorium XI. quàm alios etiam Romanos Pontifi-
ces, & promiſit, ſeu declarauit non conceſſionẽ de cæ-
tero, niſi cauſa cognita, & vocatis, quorum intereſt, vt
per Gemin. *in conſ.* 35. vbi ponit verba Concilij; il-
la tanquàm reuocata per dictum Concilium non ſuf-
fragaretur. Tertiò, quòd in omnem caſum exemptus à
iuriſdictione Epiſcopi, licèt non teneatur Epiſcopo ad
10 honorificentiam; tenetur tamen ad reuerentiam, vt
tenuit Bald. *in l. fin. num.* 3. *C. de bono libert.* Roman.
ſing. 480. Henric. Boïc. *de Synodo, d. par.* 3. *num.* 53.
Et in ſpecie, quòd teneatur ad ius reuerentiale, vltra
prædictos tenuit Caſtren. *in l. Sed ſi hac lege.* §. *patro-*
num, num. 4. & *ibi.* Add. *ff. de in ius voc.* Oldrad. *conſ.*
214. Bald. *tract. de præſcrip. par.* 1. 5. *partis, quæſt.* 12.
num. 6 Felin. *in cap. Cùm inter. num.* 3. & 4 *de ſent. & re*
iud. & *in d. cap. Cum non liceat. eod. num.* 2. *de præſcrip.*
& *in c. Conquerente. in princ.* vbi alios allegat *de offic.*
Ordin. Beliuc. *de charit. ſubſid. quæſt.* 28.

11 Et ſi dicatur, quòd hîc agitur de omnimoda exem-
ptione per Papam conceſſa, quo caſu ius reuerentia-
le Epiſcopo non debetur, vt conciliando contrarias
opiniones ſenſit Rot. apud Put. *deciſ.* 114. *lib.* 3. *in*
correct. vltra reſponſiones ſuperiùs allatas aduerten-
12 dum eſt, quòd quidquid ſit de iure reuerentiali, quod
debetur ratione iuriſdictionis, in quibus terminis po-
teſt intelligi diſtinctio Rotæ; certum eſt, quòd ius
reuerentiale, quod debetur ratione dignitatis, non
tollitur per quancunque exemptionem. Vnde, cùm
nos verſemur in præcedentia, ſeu iure reuerentiali,
quod debetur ratione dignitatis, allegata exemptio
ad hunc effectum non eſt habenda in conſidera-
tione.

Denique fuit conſideratum, quòd euidenter ſi-
mul repugnat, quòd Eccleſia de Pilari prætendat ſe
eſſe exemptam: & tamen ſimul etiam prætendat con- 13
ſtituere vnum, & idem corpus cum Eccleſia Metro-
politana, & Cathedrali, adhúcque retinere iura ca-
thedralitatis, cùm vnum tendat ad ſtatum vnionis; al-
terum verò ad ſtatum omnimodæ ſeparationis à capi-
te, nempe, Epiſcopo, vt benè ad propoſitum conſide-
rat Bellamer. *conſ.* 20. *num.* 6. & *ſeq. verſ. Secundò, vi-*
dere occurrit. & ſic firmum remanet, primam rationem
Felin. optimè applicari.

Quo verò ad ſecundam rationem, quidquid ſit de
prætenſa cathedralitate Eccleſiæ de Pilari, ſuper qua
coram me lis pendet, quatenus etiam conſtaret de illa;
non tamen inde ſequeretur; quòd de præſenti poſſet
concurrere cum Eccleſia metropolitana, quæ hodie
non controuertitur eſſe ſola in ſtatu cathedratico,
cùm ad effectum, vt dignoſcatur, quòd ſit Eccleſia 14
cathedralis, inſpiciatur tempus præſens, vt eſt text. ex-
preſſus *in cap. Cum inferior.* vbi Hoſtien. *n.* 13. *de maior.*
& *obed* Rot. apud Seraph. *deciſ.* 1445. *in fin.* & fuit di-
ctum *in Lauretan. iuriſdictionis*, 20. *Iunij*, 1616. coram
bon. mem. Card. Sacrato.

Vltrà quòd, ſi (vt *ſuprà* dictum fuit) Eccleſia de
Pilari prætendit ſe exemptam, vtique à ſeipſa excludit 15
hoc fundamentum cathedralitatis, quod neceſſariò
ſupponit, non ſolùm ſubiectionem, quinimò incor-
porationem cum Epiſcopo; à quo tamen aſſerit, ſe
omni modo eſſe ſeparatam.

Sed omnem tollit ambiguitatem ſententia, ſeu
laudum Alphonſi de anno 1513. quod expreſsè decla-
rat, Eccleſiam de Pilari teneri, & obligatam fore ad
recognoſcendum, habendum, & tenendum Eccleſiam
cathedralem Sancti Saluatoris in Matrem, Superio-
rem, & Magiſtram; honorem, & reuerentiam eidem,
provt de iure tenetur, & obligatur, præſtandam.

Nec dicatur, quòd hoc laudum emanauit ad ſolam
confirmationem contentorum in ſententia Sanctij, ad
quam habet relationem; ideóque eã prædicta non re-
periantur in ſententia Sanctij, non ſunt conſideranda: 16
quia aduertendum eſt, quòd cùm ſententia, ſeu lau-
dum Alphonſi fuerit ab vtraque Eccleſia, tam de Pi-
lari, quàm de Metropolitana emologatum, approba-
tum, & acceptatum, vt *in Summario veteri Metropoli-*
tana. num. 7. ſuppoſito etiam, quòd emanaſſet ad ſolam
confirmationem ſententiæ Sanctij, de quo tamen nul-
libi conſtat; nihilominùs etiam quoad non contenta
in priori, & vlteriùs expreſſa, tanquàm ab vtraque
parte approbata, & acceptata, eſſet attendenda. Card.
conſ. 74. *col. fin. verſ. Item hac approbatio.* latiſſimè Fe-
lin. *in cap. Significaſti. de for. compet. num.* 7. Abb. *conſ.*
92. *num.* 1. & 2. *lib.* 1.

Et in ſpecie, quòd laudum latum etiam vltra, vel 17
extra compromiſſa, ſi ſit emologatum à partibus, de-
bet ſeruari in vim pacti. Gloſſ. & Doct. *in l.* 2. *C. comm.*
vtriuſque iud. Surd. *conſ.* 136. *num.* 54 & *ſeq.* Roman.
conſ. 173. *in fin.* & pleniùs *in conſ.* 175. *num.* 4. & *ibi*
Apoſtil. *in ver. Pacto dat. concord.* Cota. *conſ.* 125. *per*
tot. lib. 2. Gozad. *conſ.* 98. *num.* 19. & 10. Idem Dec. *in*
cap. Prudentiam. num. 20. *de offic. deleg.* aut in vim
tranſactionis. Socin. *conſ.* 85. *num.* 2. *lib.* 5. Nat. *conſ.*
95. *in princ.* Corn. *conſ.* 69 *lib.* 4. & *conſ.* 325. *lib.* 2.
Afflic. *deciſ.* 270. *n.* 7. Vnde firmum etiam remanet
ſecundam

ſecundam rationem Felin. optimè applicari ad caſum noſtrum, ex quo Capitulum Metropolitanæ repræſentat perſonam Epiſcopi, cui omninò debetur præcedentia iſta in Eccleſia inferiuris.

Sed, quicquid ſit de prædictis, viſum fuit ceſſare in caſu iſto omnem difficultatem: quia fundamentum illorum, qui tenent, inferiorem in propria Eccleſia ha-
18 bere aſſiſtentiam ducis, in hoc videtur conſiſtere: quia inferior in propria Eccleſia ratione officij, quo fungitur, debet habere præcedentiam, Abb. *in cap. Poſtulaſti. n.8. de conceſſ. Præl.* Gemin. *in cap. A collatione. n.7. de appel.* Put. *deciſ.* 104. *n.* 4. 5. *&* 6. *lib.* 3. *in correct.* Quod fundamentum ceſſat in caſu iſto: quia quando Capitulum Metropolitanæ accedit ad Eccleſiam de Pilari, Miſſa, & reliquæ functiones non celebrantur per Capitulum eiuſdem Eccleſiæ de Pilari; ſed per Capitulum Metropolitanæ, vt deponunt teſtes dati *in Summario veteri, n.* 4. Et ſic dici non poteſt, quòd Capitulum, & illius Prior, tanquàm in propria Eccleſia fungens officio ſuo, debeat præcedere.

19 Nec officit, quòd Prior de Pilari, qui eſt caput propriæ Eccleſiæ, in hac materia ſibi præiudiciali, & odioſa, non venit appellatione Capituli; ideóque, quamuis ex *ſuprà* deductis Capitulo Metropolitanę manus dextera, & locus dignior debeatur, id quidem procedit reſpectu Capituli de Pilari; ſed non Prioris, qui cùm ſit caput propriæ Eccleſiæ, nemineḿque agnoſcat parem in Capitulo Metropolitanæ, cuius caput non eſt Decanus, ſed Archiepiſcopus, qui non interuenit, cum nemine debet concurrere; ſed ſolus in loco præeminentiori ſedere debet: quia aduertendum eſt, primò, quòd ſi Capitulo Metropolitanæ datur iſta præcedentia ex eo, quòd repræſentat perſonam Epiſcopi, vtique eadem ratio ſuadet, vt eadem pręcedentia competat etiam reſpectu Prioris de Pilari, cui profectò Epiſcopus præcedit: aliàs ſi Prior de Pilari in propria Eccleſia haberet huiuſmodi præeminentiam reſpectu Capituli Metropolitanæ, vtique dici non poſſet, quòd Archiepiſc. iure repræſentationis præcederet Priorem de Pilari.

Secundò aduertendum eſt, quòd ceſſat omnis difficultas, quia non eſt verum, quòd ratione imparitatis non poſſit, aut debeat eſſe concurſus inter Priorem de Pilari, & Decanum Metropolitanæ, cùm euidenter contrarium appareat, primò ex tenore mandati de 1584. *in Summario veteri Eccleſia de Pilari, n.* 16. dum declarat, quòd in caſu abſentiæ alterius Prioris, vel Metropolitanæ, vel de Pilari, non liceat Dignitatibus aſcendere ad locum abſentis; ſignum euidens, quòd Decanus, ſeu Prior Metropolitanæ conſideratur tanquam æquale caput in concurſu cum Priore de Pilari. Quod etiam clariùs colligitur ex ſententia, ſeu laudo ab vtraque Eccleſia acceptato, & approbato Alphonſi de anno 1513. quod datur *in Summario veteri,* ſub poſitione 26. Aprilis præteriti, pro Eccleſia de Pilari, *num.* 3. *in fine*, vbi dicitur, quòd in aliis Congregationibus, & actibus, tam eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus, in quibus Priores ſuarum nomine Dignitatum interuenerint, ſeu vocati fuerint, Prior Sedis Metropolitanę, tanquàm maior, & prima Dignitas poſt pontificalem, præcedat Priorem Eccleſiæ S. Mariæ, & honorabiliorem locum teneat: ex quibus reſultat euidens probatio, quòd Decanus, ſeu Prior Metropolitanæ nedum eſt æqualis Priori de Pilari, ſed imò ſuperior.

Ex quibus Domini firmarunt, honorificam receptionem, de qua in dicto mandato bon. mem. de Rubeis, importare, vt detur Capitulo Metropolitano Chorus, latus, ſeu manus dextera, non ſolùm quoad Capitulum, ſed etiam quoad Priorem Eccleſiæ de Pilari: & in hanc interpretationem tantò faciliùs inclinarunt, quia vltra prædicta viſa ſunt alia, & quidem vrgentia adminicula concurrere.

Primò enim concurrit antiquiſſima ſententia Sanctiſſimi de anno 1221. in qua expreſsè legitur, quòd Canonici S. Mariæ dimittant Canonicis Sancti Saluatoris dexterum Chorum totum. Vnde non obſtat, quòd dicta ſententia loquatur tantùm de Canonicis; non autem de Priore, qui in odioſis non venit appella- 20
tione Canonicorum: quia cùm Canonicis Metropolitanæ debeatur totus dexter Chorus, quem ipſis tenentur dimittere illi de Pilari, iſta dimiſſio integra nō potuiſſet verificari, ſi Prior de Pilari in loco præeminentiori dexteri Chori remanſiſſet, & partem illius nobiliorem occupaſſet, ad regulam text. *in cap. Solitæ. de maior. & obed.* & *in l. Iulianus. in princ. ff. de leg.* 3. benè ad propoſitum Anchar. *conſ.* 248. *n.* 11. & 12. Menoch. *conſ.* 201. *n.* 23. & *conſ.* 628. *n.* 11. *&* 12.

Secundò, concurrit prædicta ſententia, ſeu laudum Alphonſi de anno 1513. in qua clariùs dicitur, Chorum dexterum Priori, & Canonicis Sancti Saluatoris, cum ad Eccleſiam B. Mariæ certis diebus acceſſerint, in totum eſſe dimittendum.

Tertiò, concurrit inſtrumentum concordiæ Ferdinandi Archiepiſcopi de anno 1539. in quo mandatur, quòd Prior, Canonici, & Capitulum de Pilari dimittant Chorum dexterum Metropolitanæ, prout ſole- 21
bant: quæ verba, *prout ſolebant*, apertè docent, tunc ita fuiſſe in vſu, & obſeruantia, cùm ſtent cauſatiuè, vt in puncto eſt text. notab. *in c. Abbate. verſ. Si verò verbum determinet. de verb. ſignif.*

Ex quibus ſententiis tantò magis reſultat euidens 22
probatio iuris Eccleſiæ Cathedralis. Grat. *conſ.* 154. *n.* 5. *in princ.* & fuit dictum *in Cæſaraugustiniana Synodi*, 13. Februarij anni præteriti, coram me: quamuis enim videantur potiùs reſpicere petitorium, cum tamen inducant præſumptionem obſeruantiæ; quæ nihilominùs ſufficienter colligitur, tam ex ſententia Sanctij, ibi: *More ſolito.* quàm ex prædicta concordia Ferdinandi Archiepiſcopi, vt dictum eſt, maximè conferunt ad coadiuuandam mandati antiqui interpretationem, cui pluriműm dicta obſeruantia ſuffragatur.

Potiſſimùm verò conſiderarunt Domini, huiuſmodi obſeruantiam ſatis deduci ex depoſitionibus trium teſtium examinatorum de anno præterito *in Summario eiuſdem Metropolitanæ, num.* 6. quorum duo, qui ſunt ætatis annorum 66. à propria recordatione deponunt ſe ſcire, & vidiſſe, in vim ſententiæ arbitralis, Capitulum ſediſſe ſemper, & diebus, quibus ſolebant accedere ad Eccleſiam de Pilari, ſolitum fuiſſe ſedere in Choro dextero dictæ Eccleſiæ de Pilari, Prioremque, & Capitulum illius ſolitos fuiſſe præbere, & quòd præbebant ipſis dictam manum dexteram in dicto Choro expeditam, & non occupatam à nemine ſedente, vel ſedem habente ad prædictam manum dexteram diebus prædictis, niſi duntaxat illis, qui erant de dicta Cathedrali; & viderűt, quòd in ea tali vſu, iure, & poſſeſſione extiterűt, & exiſtunt illi de dicta Eccleſia Cathedrali, ſedendi in dicto Choro dextero del Pilar, illum integraliter occupando; quouſque lapſis annis 21. paulò minùs, vel plùs, lis, & cauſa mota fuit, & deponunt de publica voce, & fama.

Quibus accedunt alij quatuor teſtes pro Eccleſia de Pilari examinati de anno 1601. 1606. & 1626. qui pariter deponunt, quòd Capitulum Eccleſiæ Metropolitanæ occupant totum Chorum dexterum, quem illi de Pilari relinquunt vacuum, & expeditum in propria Eccleſia, vt *in nouo Summario Metropolitanæ, n.* 2. *&* 3.

Non obſtant igitur teſtes in contrarium dati *in Summario, n.* 6. quia vltra exceptiones, quæ cōtra illorű perſonas, & dicta fuerunt latius pōderatæ per informātes,
cű agatur de interpretatione dicti mādati, attendi de- 23
bet obſeruantia de tēpore illius. Mant. *dec.* 66. *per tot. &*

maximè

Digitized by Google

24 *maxime n.4.* Rot. *deciſ.100.n.27. par. 1. diuerſ.* & in ſi-
mili, quòd quando agitur de interpretatione coaten-
torum in teſtamento, attendatur tempus teſtamenti,
latè Simon. de Præt. *de interpr.vlt.volunt. lib.4. dub.9.*
n.36.& ſeqq. Non autem actus nouiſſimi, de quibus
25 iiti teſtes depoount, qui tantò minùs habendi ſunt in
conſideratione, cùm fuerint turbatiui, & dederint cau-
ſam liti, vt latè apud ſan. mem. Greg. *dec.4. n.2.& ibi*
Addent. & in materia dedicationis fuit dictum inter
has Eccleſias coram eodem *in deciſ.569. n.3.* Nec pa-
tientia Capituli Metropolitanæ lite pendente ad effe-
ctum purgandi vitium litis probetur.

Quo verò ad ſecundum quæſitum, quod eſt vlti-
mum caput præſentis inſpectionis, verba mandati ſunt
hæc: *Prior, Canonici, & Capitulum,* &c. *deinceps teneantur illos,* (videlicet, de Pilari,) *tam in prædictis proceſſionibus, quàm aliis quibuſcunque actibus, in quibus inſimul conuenire, aut intereſſe contigerit, ad dexteram partem, ſeu manum, tam ia Choro, quàm extra etiam in proceſſionibus prædictis collocare.* Ex quibus oulla eſt difficultas, quin ſtantibus verbis illis: *Quàm aliis quibuſcunque actibus, in quibus inſimul conuenire, aut intereſſe contigerit.* deberetur manus dextera Capitulo de Pilari, etiam in ſeſſionibus, quæ habentur in Eccleſiis, ad quas fiunt proceſſiones pro Miſſa, aut Coocione habenda, cùm contingat illos de Pilari, & Metropolitaos ſimul conuenire, & intereſſe ſecundùm caſum expreſſum io dicto maodato. Sed, quia dictum mandatum prætenditur poſtmodum correctum, & limitatū iuxta probationes, & dicta teſtium, quæ ad certos actus reſtringebantur; ideò circunſcriptis dictis verbis tota difficultas ad illud reducitor; an mandatum, quod expreſsè loquitur de Proceſſionibus, comprehendat huiuſmodi ceſſiones, tanquàm partem Proceſſioaum, quæ ad huiuſmodi Eccleſias fiunt pro Concione, aut Miſſa habeoda, vt dictum eſt. Et Domini perſtiterunt in affirmatiua: quia, cùm Proceſſio fiat ad Eccleſiam, & ab eadem Eccleſia reuertatur, actus ſeſſionis interme-
26 dius cenſetur eſſe vnus, & idem cum proceſſione, cùm
talia media præſumantur, qualia ſunt extrema, arg. text.
inl. Sicut. §. Non videtur. ff. quib. mod. pign. vel hypoth.
ſoluat. ſub conditione, ff. de hæred. inſtit. l. Exiſtimo. C.
27 *de verb. oblig.* Vnde dicitur, quòd media referuntur ad
extrema, arg. *l. Talis ſcriptura. in fin. ff. de legat. 1.* &
facit tex. *in c. Secundò, requiris. in princ. de appell.* vbi
28 quòd illa, quæ ſunt in medio, ſæpè ad principium, & fi-
nem referuntur. Imò quòd extrema potiùs, quàm media ſint attendenda, firmat Affl ct. *in deciſ. 195. n. 5.* & quòd media ab extremis declarentur. text. eſt *in l. Qui filiabus.* & *l. Si ſeruus plurium. §. fin. ff. de legat. 1.* & *in l. 1. C. de lib. præter.*

Vnde non obſtat, quòd reſiſtentia iuris impediat fieri extenſionem de caſu ad caſum: quia, cùm, vt dictum eſt, ſeſſiones iſtæ ſint vnus, & idem actus cum proceſſionibus expreſſis io mandato, illæ dicuntur in
eodem mandato contineri, non per viam extenſionis,
29 ſed per viam expreſſæ comprehenſionis: quia caſus,
qui ſequitur ex eo, quod eſt expreſſum, non dicitur omiſſus, ſed expreſſus. *l. Iam hoc iure. ff. de vulg.* Dec. *conſ.15. in fin.* Aym. *conſ. 62. num.14. conſ.161 n.10.* & *conſ.157.n.6.* Curt. iun. *conſ.121. n.11. verſ. Poſteà concordando.* vbi dicit communem; ideóque in contrarium late deducta non officiunt, quæ ſupponunt, ſeſſiones eſſe actus omninò diuerſos à Proceſſionibus.

Et ita concluſum, vtraque parte informante.

REVERENDISS. D. COCCINO Decano.

Cæſarauguſtana præeminentiarum, Veneris, 14. February, 1631.

ARGVMENTVM.

Duo Collegia, vbi inter ſe conueniunt, & datur manus dextera Canonicis alterius Collegij, an etiam competat eiuſdem Prælato.

SVMMARIVM.

1 *Verba vniuerſalia comprehendunt omnia, ac ſi ſpecialiter fuiſſent expreſſa.*

2 *Præcedentia, quæ debetur Capitulo, debetur etiam Prælato ratione connexitatis.*

3 *Monſtruoſitas reſultat ex deformium membrorum confuſione.*

4 *Connexitas non intrat, quotieſcunque per conſuetudinem militat aliqua diſſimilitudo inter connexa.*

5 *Collegia duo in vnum conuenientia iudicantur, tanquàm vnicum corpus; non autem tanquàm duo corpora ſeparata.*

6 *Honorifica receptio quomodo intelligatur.*

7 *Æqualitas ſeruatur, licèt vnus honoretur pluſquàm alter, ex aliqua ratione, vel circunſtantia.*

8 *Specierum enumeratio declarat, de qua re diſpoſitio ſit intelligenda.*

9 *Repugnantia in omni materia fugienda eſt.*

10 *Obſeruantia plurimum confert ad interpretationem, etiam quando verba eſſent dubia.*

11 *Obſeruantia non præſumitur exceſſiua.*

12 *Manutentio datur ad limites poſſeſſionis.*

13 *Præeminentiarum in materia plurimum defertur conſuetudini.*

14 *Manutentionis ad effectum ſufficit vnicus teſtis.*

15 *Confeſſio Prælati adminiculata probat etiam in præiudicium Eccleſiæ, præſertim quando concernit actum geſtum à confitente.*

16 *Teſtes eliduntur ex contrariis numero maioribus.*

17 *Aſſiſtentia iuris communis in materia præcedentiæ remanet turbida, quando duo Collegia inter ſe conueniunt ad faciendum vnum corpus.*

DECISIO CXIV.

VT aliàs dictum fuit, conſulti Domini ſuper interpretatione, & forma exequutionis mandati de manutenendo, aliàs de anoo 1557. coram bon. mem. D. de Rubeis relaxati; quamuis ſub die 26. Aprilis, & 29. Nouembris anni 1627. inter cætera reſpondiſſent, Decano, Dignitatibus, & Caoonicis Metropolitanæ dandam eſſe maoum dexteram à Priore, & Capitulo Eccleſiæ B. Mariæ de Pilari io eadem Eccleſia, quoties Metropolitani certis diebus ad illam accedunt: hodie tamen, ſuſcepta iterum ſuper eodem dubio diſputatione, reſolutum fuit, dictum mandatum de manutenendo ita eſſe intelligendum, vt idem Prior Saoctæ Mariæ in propria Eccleſia de Pilari ſedeat in ſua Sede priorali, accedente Capitulo Sancti Saluatoris: & in hoc à deciſis recedendum.

Id autem deducebant Domini. Primò ex verbis generalibus eiuſdem mandati, dum in concurſu vtriuſque Eccleſiæ, in quibuſcunque actibus coocedit præcedentiam Priori, & Capitulo S. Mariæ, ibi: *Canonici, & Capitulum Eccleſiæ Sancti Saluatoris Metropolitanæ,* &c. *teneantur,* &c. *illos* (Priorem, ſcilicet, &

Canonicos

Digitized by Google

Canonicos Eccleſiæ ſanctæ Mariæ Maioris de Pilari *I*
tam in prædictis, quam alijs quibuſcunque actibus, in qui-
bus inſimul conuenire, aut intereſſe contigerit, ad dexte-
ram partem, ſeu manum, tam in Choro, quàm extra
etiam in proceſſionibus prædictis collocare, &c. Quæ ver-
1 ba tanquàm vniuerſalia omnem locum comprehen-
dunt, & conſequenter Eccleſiam de Pilari ad tradi-
ta latè per Tiraq. *de retract. lignag.* §. 1. *gloſ.* 7. *n.* 20. *&*
ſeqq. Surd. *conſ* 453. *num.* 8. Crauett. *conſ.* 926. *num.* 7. ac
ſi ſpecificè eadem Eccleſia fuiſſet expreſſa, Oldrad.
conſ. 322. *n.* 2. Surd. *conſ.* 181. *n.* 42. *&* *conſ.* 358. *num.* 2.
Ruin. *conſ.* 40. *num.* 12. *lib.* 2. ita vt Prior ipſe de Pilari in
hoc ſatis videatur habere fundatam intentionem pro
retentione ſuæ Sedis prioralis.

Nec dicatur, quòd, quemadmodum per Canoni-
cos & Capitulum Beatæ Mariæ conceditur manus dex-
2 tera Canonicis & Capitulo Metropolitanæ; ita etiam
concedi debet per Priorem de Pilari Decano Sancti
Saluatoris, vel ratione connexitatis ad text. *in cap.*
Tranſlato. cum ibi not. *de conſtit.* & ad latè tradita per
Chaſſan. *in Catal. glor. mund. par.* 4. *conſid.* 32. *verſ. Sed*
ratione connexitatis. vel vt euitetur monſtruoſitas, ex
3 deformium membrorum confuſione reſultans iuxta
text. *in cap.* 1. 12. *diſt.* cum alijs per eundem Chaſſan.
loco preci tato. verſ. Tamen hæ reſponſiones. vel denique
ratione illius honorificentiæ, qua Prior, Canonici, &
Capitulum Metropolitanæ in Eccleſia B. Mariæ reci-
pi debent per Priorem, Canonicos, & Capitulum de
Pilari, vt ponderatum fuit in præfatis deciſionibus
ſub die 26. Aprilis, & 19. Nouembris anni 1627.

4 Nam quoad rationem connexitatis, illa non intrat,
quotieſcunque, vt in caſu iſto, per conſuetudinem
inſurgat aliqua diſſimilitudo inter connexa, vt fusè ex-
plicat Euerard. *in argumento à ſimili, in ſecunda col. an-*
te fin. verſ. Quando autem duo ſunt ſimilia. Ratio au-
tem vitandæ monſtruoſitatis, quæ ex membrorum
confuſione oritur, non poteſt in hac facti ſpecie con-
5 ſiderari: cùm vtrunque Capitulum ſimul conueniat,
tanquàm vnicum corpus; non autem tanquam duo
corpora ſeparata, vt ad propoſitum conſiderant Felin.
in cap. Paſtoralis. num 9. *verſ. Vbi duo corpora.* Abb. §.
1. *num.* 7. Imol. *num.* 12. *de reſcript.* & faciunt notata in
cap. Scriptum, vbi Abb. *num.* 6 Imol *pariter num.* 6.
verſ. Nota, quod vbi. de elect. Honorificam denique
6 receptionem, viſum fuit, neceſſariò non inferre in
caſu iſto conceſſionem manus dexteræ, ſed eſſe intel-
ligendam ſecundum ſubiectam materiam; vt, ſcilicet,
Decano, atque Capitulo Metropolitanæ ad Eccleſiam
Beatæ Mariæ venienti Prior de Pilari aſſurgat, obuius
procedat, ad oſtium vſque humaniter excipiat, man-
det pulſari campanas, & Chorum dexterum, excepta
priorali Sede, vacuum iiſdem dimittat, ad tradita per
Felin. *in rubr. de maior. & obed ſub num.* 8. & conferunt
notata per Vitalin. *in Clemen. Si Summus. num.* 34. *&*
7 *ſeq. de ſent. excomm.* Ratione enim ſubiectæ materiæ,
& qualitatis perſonarum dicitur etiam æqualitas ſerua-
ri, licèt vnus honoretur magis, quàm alter ex aliqua
ratione, vel circumſtantia ad text. *in l.* 3. §. *Præſes.* vbi
Gloſ. *in* 5. *diſcrimine, ff. de munerib. & honorib.*

Huicque conformem fuiſſe mentem Iudicis, qui di-
ctum mandatum de manutenendo conceſſit, ſatis
etiam colligitur ex eo, dum idem mandatum loquens
de Eccleſia ſanctæ Mariæ, eunte ad Eccleſiam Sancti
Saluatoris, poſtquàm iubet; vt honorificè recipiatur,
expreſſe addidit etiam, vt latus dexterum eidem aſſi-
8 gnaretur: ſignum euidens, quòd ſub ſimplici hono-
rifica receptione ex mente Iudicis non continebatur
præcisè latus dexterum, cùm de vtroque diſcretiuè
loquutus fuerit, *l. Hæc verba. ff. de verb. ſignif.* Seraph.
deciſ. 964. *num.* 3. qui loquitur in his terminis.

Secundò, id deducebant Domini ex verbis, etiam
ſpecialibus, eiuſdem mandati: in quo, poſtquàm
vtriuſque Capituli ad vtranque Eccleſiam mutuus ac-
ceſſus, necnon in ipſarum qualibet functiones recen-
ſentur, tandem diſponitur: Quòd in prædictis Ec-
cleſiis, tam in Choro, ſcilicet, quàm extra, Prior, &
Capitulum Sancti Saluatoris teneantur dare manum
dexteram, ſeu Chorum dexterum Priori, & Capitu-
lo de Pilari: ex his enim verbis clarè patet, idem man-
datum expreſſam continere præcedentiam Prioris
Beatæ Mariæ in propria etiam Eccleſia: cùm de vtra-
que generaliter & indiſtinctè loquatur, ex iuribus *ſu-*
pra allegatis: & conſequenter tantò euidentiùs ex-
cludi interpretationem illam, quòd honorifica rece-
ptio ſuperiùs ponderata importet conceſſionem ma- 9
nus dexteræ. Nec dicamus, mandatum, quod priùs in
vtraque Eccleſia indiſtinctè concedit præcedentiam
Priori Beatæ Mariæ, continere repugnantia: ſi reſpe-
ctu Metropolitanorum, iniungendo poſteà Priori &
Capitulo de Pilari honorificam receptionem, eandem
manum dexteram ipſimet Priori incontinenti aufer-
ret contra reg. text. *in l. Vbi repugnantia. ff. de reg. iur.*
cap. Inter dilectos. de fid. inſtrument. Bart. *in l. fin.* §. *Item*
quæſitum. ff. de cond. & demonſtr. cum alijs per Aym. *conſ.*
70. *num.* 5.

Tertiò, hanc ipſam interpretationem Domini etiam 10
eliciebant ex obſeruantia, quæ ad eandem interpre-
tationem plurimùm confert. Honded. *conſ.* 13. *num.* 35.
& conſ. 89. *num.* 46 *lib.* 2. quando etiam verba eſſent du-
bia. Rot. *deciſ.* 256. *in fin. par.* 2. *diuer.* Mantic. *deciſ.* 296.
n 6. Ac præcipuè in caſu illo, in quo cùm ad executi-
onem eiuſdem mandati Metropolitani compulſi fue-
rint per cenſuras, eadem obſeruantia tantò minùs præ-
ſumitur exceſſiua, ſed reſtricta ad limites ipſius man- 11
dati, vt ad propoſitum conſiderat Rot. *deciſ.* 45. *ſub*
num. 15. *de appell. in nou.* & apud Seraph. *deciſ.* 1189 *num.*
1. *&* 2. maximè cùm non ſolùm in huiuſmodi ſumma- 12
riiſſimis poſſeſſoriis retinendæ detur manutentio ad
limites poſſeſſionis, *vulg.* §. *Retinendæ. inſtit. de interd.*
& ad terminos ſtatus Ruin. *conſ.* 155. *num.* 5. *lib.* 4. Rota
deciſ 4. *num.* 2. *&* 3. *de dilat. in nou.* & *deciſ.* 522. *num.* 2.
& 3. *par.* 1. *diuerſ.* ſed verſemur etiam in materia præ- 13
minentiarum, in qua plurimùm defertur conſuetudi-
ni. Bald. *in cap. Cum olim. in* 1. *not. de conſuet.* qui loqui-
tur in puncto circa locum ſedendi. Ruin. *conſ.* 19. *num.*
6. *lib.* 1. Chaſſan. *in catal. glor. mund. part.* 4. *conſid.* 37.
verſ. De his dignitatibus. vbi in his terminis loquitur
de præcedentia inter dignitates inferiores. Rota *deciſ.*
4. *num.* 2. *ad fin. de elect. in nou.* Seraph. *deciſ.* 964. *num.* 1.
& 2. & ponderatum fuit *in Colonien. præcedentiæ*, 9.
Iunij, 1627. coram R. P. D. meo Vbaldo.

Obſeruantiam verò ſatis concludere videbantur
quamplurimi teſtes, qui dantur *in Summario pro Ec-*
cleſia Beatæ Mariæ, à num. 3. *vſque ad* 6. ritè deponen-
tes de iſta quaſi poſſeſſione Prioris ſedendi in prima
Sede Chori dexteri, qui Capitulo, & Canonicis San-
cti Saluatoris aſſignatur: quos inter, primus deponit
de annis ſeptuaginta, ita vt percutiat annum decreti
manutentionis immediatè præcedentem; & ſic con-
cludit obſeruantiam anteriorem, ad cuius limites præ-
ſumendum eſt, conceſſam fuiſſe manutentionem ex
deductis: quanuis enim ſit vnicus; ſufficit tamen in 14
his, quæ manutentionem reſpiciunt, Rot. *deciſ.* 196.
par. . *diuerſ.* & *deciſ.* 624. *num.* 5. *&* 1326 *num.* 1. apud
Seraph præſertim verò cum per alios teſtes abundè
adminiculetur. Nam ex octo teſtibus de viſu, qui
dantur *in eodem Summario Beatæ Mariæ, ſub n.* 3. aliue
percutit annum 156 . duo verò annum 1566. & 1567.
quo Capitulum Sancti Saluatoris compulſum fuit ad
paritionem huius mandati rotalis ſub cenſuris, ac pœ-
na ducat. 10000. & poſt præſtitam obedientiam ab ii-
dem cenſuris abſolutum. Reliqui autem quatuor de-
ponunt

ponunt de annis 1571. 1576. 1581. & 1583. Cum quibus concordant alij ſeptem, qui pariter dantur *ſub n.* 4. de auditu, voce, & fama publica deponentes. Necnon alij 11. *ſub n.*5. ad perpetuam rei memoriam recepti, qui immemorabilem cum ſuis qualitatibus concludunt. Ac denique alij octo aduerſus depoſitiones trium teſtium Sancti Saluatoris examinati: qui de viſu, vocéque, & fama publica teſtantur.

Ad cuius obſeruantiæ rubur multùm etiam conferre arbitrabantur Domini confeſſionem ipſiuſmet Decani Sancti Saluatoris, pleno & non contradicente Capitulo, declarantis, Decanum ſemper ſediſſe in
15 prima Sede Chori ſiniſtri in vtraque Eccleſia. Quæ quidem confeſſio, vt patet, adminiculata probat etiam in præiudicium Eccleſiæ. Mantic. *deciſ.* 39. *n.*1. cum aliis per Adden. ad ſanct. memor. Greg. *deciſ.* 375. *num.* 11. Præſertim in caſu iſto, in quo confeſſio prædicta concernit actum geſtum à confitente, Gloſ. *in cap. vlt. in fin.* vbi Abb. *n.* 44. *verſ. Ego ſoluendo. de præſumpt.* Tiraq. *in tract. lignag.* §. 1. *gloſ.* 14. *n.* 48. & notant Adden. *ad dict. deciſ.* 375. ſanct. mem. Greg. *loco citato.*

Non obſtant teſtes Metropolitanæ in contrarium ponderati in deciſionibus, quæ reuidentur: quia ex declarationibus per eoſdem nuuiter factis reducuntur
16 ad concordiam; vel in omnem euentum eliduntur à contrariis teſtibus, numero maioribus, ad tradita per Gabr. *de teſtib. concluſ.* 4. *num.* 50.

Non obſtat aſſiſtentia iuris communis, fundata in præſenti ſtatu cathedralitatis, quo quingentis abhinc & ampliùs annis gaudet Eccleſia Metropolitana Sancti Saluatoris: quia, cùm iam fuerit reſolutum, conſtare, Eccleſiam Beatæ Mariæ fuiſſe antiquitus Cathedralem; poteſt hodie dubitari, an Eccleſia metropolitana poſſit in hoc vti aſſiſtentia iuris communis contra præfatam Eccleſiam Beatæ Mariæ, quæ videtur retinuiſſe iura antiquæ cathedralitatis, vt latè deductum fuit in deciſione coram me facta, ſub die prima Mar-
17 tij anni præteriti. Vel ſaltem, cùm vtrunque Capitulum dicatur conuenire ad faciendum vnum corpus, aſſiſtentia iuris remanet valdè turbida. Chaſſaneus *vbi ſupra, conſider.* 32. *per totam*, & aduertit Rota *in dicta Colonien. præcedentia*, 9. Iunij, 1627. coram R. P. D. meo Vbaldo. Aut in omnem euentum id reſpicit petitorium; prout etiam ſententia Sancij de anno 1221. laudum Alphonſi de anno 1515. & Concordia Ferdinandi de anno 1559. Quæ vlteriùs loquuntur ſolùm de Canonicis, & Capitulo; non autem de Priore, &c.

Et ita concluſum, parte vtraque informante, &c.

EMINENT. D. CARD. VBALDO.

Colonien. præcedentiæ, Mercurij, 9. Iunij, 1627.

ARGVMENTVM.

Præcedentiæ in materia datur manutentio poſſeſſori, in gradu appellationis, etiam deuolutiuæ, probata quaſi poſſeſſione, & conſuetudine, etiamſi ſit contra ius.

SVMMARIVM.

1 *Manutentionis in iudicio quaſi poſſeſſio ſola attēditur.*
2 *Confeſſione probatio melior afferri non poteſt.*
3 *Manutentionis in iudicio probationes leues ſufficiunt.*
4 *Præcedentia in materia ius plurimum defert conſuetudini, etiamſi conſuetudo iuri repugnet, n.* 5.
6 *Præcedentiæ in materia poſſeſſio innata conſuetudine, licèt iuri repugnante, eſt manutenibilis.*
7 *Poſſeſſorij actus non præſumuntur eſſe facultatiui, & iure familiaritatis, quando ſunt multi, & continuati per longum tempus.*
8 *Ordinarij poſſunt præcidere controuerſias ſubortas in proceſſionibus in materia præcedentiæ. Datur tamen ab eorum ordinationibus appellatio deuolutiua.*
9 *Manutentio datur poſſeſſori in gradu appellationis deuolutiuæ.*
10 *Actorum tranſportatio præſumitur integra.*
11 *Acta cauſa, de qua agitur, ſolùm tranſportanda ſunt.*
12 *Acta ſuperflua ſi tranſportata non fuerint, non nocent.*

DECISIO CXV.

FVit hodie reſolutum, manutentionem eſſe concedendam Prælatis, & Dignitatibus Collegiatarum in quaſi poſſeſſione præcedendi Canonicos Metropolitanæ Colonienſis in proceſſionibus, aliiſque actibus, tam publicis, quàm priuatis.

Quia quaſi poſſeſſio dictarum dignitatum, quæ 1
ſola attenditur in hoc iudicio manutentionis, §. *Retinendæ. inſtit. de interdict.* Rot. *deciſ.* 641. *num* 8 *par.* 1. *diuerſ.* remanet ſufficienter probata ex confeſſione eorundem, & Canonicorum emanata in breui Innocentij VIII. vbi aſſerunt, dignitates digniorem locum occupaſſe, & de præſenti occupare, tam in actibus publicis, quàm priuatis, vt patet ex lectura Bre-
uis, quod datur *in Summ. num.* 1. Et iſta confeſſione 2
non poteſt afferri melior probatio, *l. Cùm precum. ff. de liberal. cauſ.* Gabr. *de confeſſ. concl.* 4. *n.* 1. *& ſeq.* fel. record. Greg. XV. *deciſ.* 200. *n.* 2. *& deciſ.* 458. *num.* 3.

Deinde, dicta quaſi poſſeſſio probatur ex teſtibus, quorum vnus fuit examinatus ad perpetuam rei memoriam, & alij duo fuerunt examinati formiter hîc in Curia, & omnes optimè deponunt de hac quaſi poſſeſſione præcedendi, de viſu, & de certa ſcientia, abſque aliqua contradictione; & deponunt de toto tempore ſui recordatus, & vltra, de auditu à maioribus, vt patet ex lectura depoſitionum, quæ dantur *in Summ num.* 5. *&* 6. Vnde manutentio denegari non
poteſt, ſtantibus ſupradictis pleniſſimis probationi- 3
bus, cùm ſufficiant etiam leuiores. Menoch. *de retinen. remed. vlt. num.* 34. Rot. *deciſ.* 196. *num.* 6. *par.* 1 & *deciſ.* 375 *num.* 2. *lib.* 3. *par.* 3. *diuerſ.* Seraphin. *deciſ.* 1113. *num.* 1. fel. record. Greg. XV. *deciſ.* 258. *num.* 3.

Non obſtat, quòd iſta poſſeſſio dignitatum non ſuffragetur contra iuris aſſiſtentiam, quam habent Canonici Metropolitani: quia, quicquid ſit de hac iuris aſſiſtentia, quæ videtur valdè controuerſa à DD. vt patet ex latè traditis per Chaſſaneum *in Catalog*
glor. mund. conſid. 32. *per tot.* Dominis placuit reſpon- 4
ſio, quòd in omnem caſum in hac materia præcedentiarum ius defert conſuetudini. Bald. *in cap. Cùm olim. num.* 1. *& ſeq. de conſuet.* Felin. *in cap. Statuimus. in princ. de maiorit. & obed.* Card. *conſ.* 61. *num.* 1. Dec. *in l. Cùm quidam. num.* 39. & *ibi* Cagnol. *num.* 42. *ff. ſi cert. pet.* Riminald. iun. *conſ.* 95. *num.* 22. *lib.* 1. & dixit Rota *in Seguntina præcedentia*, 22. *Iunij*, 1609. coram Reuerendiſſimo D. Patriarcha Antiocheno, & *in eadem*, 8. Martij, 1613. coram bon. mem. D. meo Vbaldo:
quod procedit, etiamſi conſuetudo iuri repugnet. Me- 5
nocb. *conſ.* 9. *n.* 51. Seraphin. *deciſ.* 954. *n.* 1. fel. record.
Greg. *deciſ.* 124. *n.* 2. *&* 4. Et ideò etiamſi poſſeſſio ſit 6
contra ius, eſt manutenibilis, vt in caſu noſtro Franc. *in c. Ad decimas. n.* 8. *in* 4. *limit. de reſtit. ſpol. in* 6 Couat. *pract. q. c.* 17. *ſub n.* 6 *verſ.* 4. Rot. *deciſ.* 534. *n.* 7. & *deciſ.* 505. *num.* 4 *par.* 1. *diuerſ.* & *in recent. deciſ.* 185. *num.* 3. *par.* 1. fel. record Gregor. XV. *deciſ.* 370. vbi Add. *ſub num.* 10. & dixit Rota *in Calcuten. decimarum.*

decimarum, 10. Iunij, 1611. coram Reuerendiſſ. D. meo Patriarcha Antiocheno: & *in Oueten. iuriſdict.* 22. Martij præteriti, coram me.

Non obſtat, quòd actus præcedendi potuerint eſſe
7 facultatiui, & iure familiaritaris: quia iſta præſumptio excluditur ex multiplicitate actuum, & ex continuata poſſeſſione per congruum tempus, de quo deponunt ſupradicti teſtes. Cæſ. de Graſſ. *deciſ.* 1. *n.* 3. *de cauſ. poſſeſſ. & propr.* fel. record. Greg. XV. *deciſ.* 572. vbi Add. *num.* 8.

8 Non obſtat, quòd in Concilio Tridentino *ſeſſ.* 25. *cap.* 13. *de Regular.* diſponatur, quòd Ordinarij poſſint præcidere controuerſias ſubortas in proceſſionibus: & ideò cùm Ordinarius in caſu noſtro decretauerit per modum prouiſionis ordinem ſeruandum in iſtis præcedentiis, non poſſit ordo alterari, & dari manutentio dignitatibus, donec per rem iudicatam ſit negotium terminatum, *iuxta deciſ.* Rot. *in recent.* 332. *n.* 4. *&* 491. *n.* 11. *par.* 1. Placuit enim Dominis ratio, quòd Concilium ſolummodo diſponit, vt Epiſcopus poſſit prouidere, & ordinare, quod ſibi videbitur, ad euitanda ſcandala: & ordinatum ab eo debet quidem executioni
9 demandari, ſed non tollit appellationem deuolutiuam, in cuius gradu benè datur manutentio poſſeſſori, vt aliàs cenſuit Rot. *in Hiſpalen. & Caurien permutationis* 11. Martij, 1596. coram Giptio, & *in Virdunen. Vicariatus*, 1. Iunij, 1616. coram bon. mem. Buratto. Nec ſupradictę deciſiones *in recent.* applicantur caſui noſtro, cùm loquantur in diuerſis terminis de manutentione debita Epiſcopo in cognitione cauſarum criminalium, & matrimonialium, ex forma Concilij Trident. niſi adſit in contrarium immemorabilis canonizata per tres conformes, vt patet ex lectura dictarum deciſionum.

Non obſtat defectus non integræ tranſportationis
10 actorum: tum, quia præſumptio ſtat pro integra tranſportatione. Rot. *deciſ.* 64. *n.* 4. *par.* 1. *diuerſ.* Aym. *de antiqu. temp. par.* 2. *n.* 55. & fuit dictum *in Regien. deuolutionis terrarum*, 3. Iulij, 1617. coram bon. mem. D. meo Vbaldo. Tum, quia prætenditur, non fuiſſe tranſportatum decretum enunciatum in decreto, à quo fuit appellatum. Vnde, vel illud primum decretum, quatenus extet, non videtur tranſportandum, cùm ab eo non
11 fuerit appellatum, & non ſit de iſta cauſa; ex quo non ſunt tranſportanda, niſi ea, quæ ſunt de actis cauſæ, de qua agitur. Rot. *diuerſ. deciſ.* 884. *n.* 1. fel. record. Greg. XV. *deciſ.* 55. *deciſ.* 30. *n.* 1. Tum, quia pro parte digni-
12 tatum dictum decretum enunciatum non controuertitur: & ideò eſſet ſuperflua tranſportatio, quę proptereà obſtare non debet. Rot. *dec.* 664. *n.* 3. *par.* 4. *in recent.* Et ita deciſum, vtraque parte informante.

R. P. D. MERLINO.

Valentina iuris ſedendi, Veneris, 16. Decembris, 1633.

ARGVMENTVM.

Præpoſiti habentes ſtallum in Choro, & locum in Proceſſionibus immediatè poſt Canonicos, poſſunt occupare ſedes vacuas Canonicorum abſentium.

SVMMARIVM.

1 Immediatè, *verbum quid importet.*
2 Poſt, *dictio importat continuationem, & adhærentiam quocunque reiecto medio, ac interuallo.*
3 *Exceptio firmat regulam in actibus non exceptis.*
4 *Verba ſunt intelligenda, vt conceſſio conueniat perſonæ, cui eſt facta.*
5 *Qualitas adiecta actũ in diuerſam ſpeciem transfert.*
6 *Priuilegia omnia rei ſuppreſſæ tranſeunt in rem ſubrogatam.*
7 *Subrogatum dicitur idem cum primo, in cuius locum fuit ſubrogatum.*
8 Adinſtar, *dictio ſtat cauſatiuè.*
9 *Sedes canonicales ſunt fructus Canonicatuum, & ad ſolos Canonicos ſpectant.*
10 *Sedendi in materia decentia Chori potiſſimùm attendi debet.*
11 *In Choro non debet eſſe aliqua diſperſio; ſed coniunctiſſima vnitas.*
12 *Dignitatis æqualitas arguitur ex æquali habitu, & inceſſu in Proceſſionibus.*

DECISIO CXVI.

CONtrouertebatur inter Canonicos, & Præpoſitos Eccleſię Valentinę præeminentia circa locum ſedendi, & ſuper eo, an Præpoſiti poſſent occupare ſedes vacuas Canonicorum abſentium; num verò in particularibus, & perpetuis eorum ſedibus inferioribus, & diſtinctis à canonicalibus reſidere deberent. Qua controuerſia Rotæ decidenda commiſſa, reſponſum hodie fuit, Præpoſitos poſſe occupare ſedes vacuas Canonicorum: quia eiſdem Præpoſitis fauent literæ apoſtolicæ, conſtitutiones capitulares, & decoris eccleſiaſtici ritus.

In literis enim erectionis Præpoſiturarum, de quibus agitur, factæ per felicis recordationis Sixtum V. diſertis verbis habetur: *Vt Præpoſiti obtinere debeant ſtallum in Choro, & locum in proceſſionibus immediatè poſt Canonicos*, vt *in Summario Præpoſitorum*, *num.* 1. *&* 2. Quod verbum, *immediatè*, importat, vt ſeſſio Præpoſi- 1
torum nullo medio interpoſito omnimodè adhærere, & continuatiuè copulari debeat ſedibus Canonicorum. Bald. *in l.* 1. *num.* 3. *C. de condit. inſert.* Aretin. *conſ.* 71. *num.* 3. *in fin. verſ. Nam illud dicitur immediatum.* Ruin. *conſ.* 7. *num.* 7. *verſ. Primò enim. lib.* 4. Tiraquel. *in l. Si vnquam. verb. reuertatur. num.* 125. *verſ. Nam & ea. C. de reuoc. donat.* Decian. *conſ.* 9. *num.* 10. *lib.* 2. Chaſſan. *in Catalog. glor. mundi, par.* 1. *conſiderat.* 16. Caputaq. *deciſ.* 21. *num.* 3. *par.* 3. Quam pariter continuationem, & ad- 2
hærentiam, quocunque reiecto medio, ac interuallo infert dictio, *poſt.* Ita Gemin. *in cap.* 1. *num.* 8. *de reſtit. ſpoliat.* Tiraquel. *in l. Si vnquam. verb. Poſteà. num.* 11. *C. de reuoc. donat.* Capic. *deciſ.* 37. *num.* 1. *&* 2. Et in eiſdem literis apoſtolicis Præpoſitis conceduntur omnes præeminentiæ, prærogatiuæ, & priuilegia Canonicorum, exceptis Capitularibus, quæ exceptio firmat regulam 3
in actibus non exceptis, & ſic circa locum ſedendi, vt, ſcilicet, ſedere debeant in eodem loco, & eodem modo, prout Canonici, *l. Quæſitum. §. Denique. ff. de fund. inſtruct.* Ruin. *conſ.* 41. *num.* 9 *lib.* 2. Rota coram ſanctæ memoriæ Gregor. XV. *deciſ.* 257. *num.* 4.

Non obſtat, quòd in Literis apoſtolicis Sixti V. adſit reſtrictio illa, *iuxta ordinem ab iis præſcribendum*, &c. quia verba huiuſmodi ſunt referenda ad ordinem ſeruandum inter ipſos Præpoſitos, inter quos Pontifex cogitauit, poſſe oriri differentiam præcedentiæ, eò quòd aliqui Theologiæ, alij eſſent iuris canonici Profeſſores: quas controuerſias, prout de iure definiendas reliquit; non autem referuntur ad ordinem ſedendi reſpectu Canonicorum: nam Præpoſitis ſedem Canonicis immediatam decreuit Sixtus V. vt *ſuprà* dictum fuit.

Minùs obſtat, quòd verbum, *immediatè*, ſit referendum ad ſedes canonicales, vt, ſcilicet, poſt ordinem ſedium canonicalium ſubſequi deberent ſedes Præpoſitorum,

poſitorum: quia hæc interpretatio videtur repugnare verbis expreſſis Literarum apoſtolicarum, quæ directa ſunt in perſonas Canonicorum, non autem in ſe-
4 des canonicales, ibi: *Immediatè poſt Canonicos.* Ideóque præciſè de perſonis intelligi debent, iuxta tradita per Surd. *conſ.* 453. *num.* 53. cum aliis. Præſertim verò, quia, vt mox deducetur, Canonici non habent particulares, & proprias ſedes, & ordinem ſedendi ab aliis diſtinctum.

Ex Conſtitutionibus etiam Capitularibus datis *in Summario*, *num.* 4. deducitur, Præpoſitos poſſe occupare ſedes vacuas Canonicorum, quoniam ibi ſtatuitur, vt Dignitates in propriis iam ab antiquo deſignatis cathedris ſedere debeant: Canonici verò incontinenti poſt Dignitates, & poſt Canonicos Præpoſiti; & deinde immediatè Beneficiati. Vnde apparet, ſolummodò Dignitatibus aſſignatas fuiſſe proprias, & perpetuas ſedes diſtinctas; Canonicis verò, & Præpoſitis deſtinata fuit ſucceſſiua, & continua ſeſſio; non autem diſcreta, & ſeparata, itavt deberent quidem primò ſedere Canonici; ſed non in loco ſeparato, & disiuncto à ſeſſione Præpoſitorum: & diſcretiua illa, ac particularis diſpoſitio de propriis ſedibus Dignitatum, tribuit illis duntaxat diuerſam ſpe-
5 ciem, & qualitatem, non communem Canonicis & aliis, iuxta notata per Surd. *conſ.* 202. *num.* 8. & *conſ.* 321. *num.* 13. & *conſ.* 366. *num.* 23. Quod & ſuadetur ex eo, quòd idem eſt aditus Canonicis, & Præpoſitis ad ſedes: nec Præpoſiti ingrediuntur per diuerſos gradus, ſed per eoſdem omninò, quibus incedunt Canonici ad ſedes canonicales; nec ſedes canonicales ſunt difformes, aut diuerſæ, nec in materia, neque in ſtructura à ſedibus Præpoſitorum: ſignum, quòd nullum eſt diſcrimen inter ſedes canonicales, & ipſorum Præpoſitorum: ſed, cùm ſint contiguæ, & annexæ ſine vllo medio, rectè Præpoſiti ſubingrediuntur, & occupant ſedes Canonicorum abſentium ad inſtar ipſorum Canonicorum.

Non obſtat, quòd dicta conſtitutio loquatur de antiquis Præpoſitis. Quoniam in modernos Præpoſitos, ſubrogatos per Sixtum V. in Literis
6 erectionis, Præpoſitis antiquis, tranſeunt omnia priuilegia ſuppreſſorum, vt ſcripſerunt Petrus de Vbald. *in tractatu de vnione*, *cap.* 2. *num.* 1. Garzias *de beneficiis*, *par.* 12. *cap.* 2. *num.* 10. Et perſona
7 ſobrogata dicitur eadem cum prima, in cuius locum ſubrogata fuit, & ſub eadem diſpoſitione comprehenditur, §. *Si igitur defunctus.* *Authentica de hæred. ab inteſtato venien.* Decianus *conſ.* 52. *num.* 53. *lib.* 1. Natt. *conſ.* 346. *num.* 3. Verbáque illa,
8 *adinſtar Præpoſitorum antiquorum*, relata in Literis erectionis, ſtant cauſatiuè, vt, ſcilicet, Præpoſiti moderni debeant ſedere immediatè, & incontinenti poſt Canonicos, quemadmodum ſedebant Præpoſiti antiqui, ex traditis per Rotam *deciſ.* 171. *num.* 4. *par.* 1. *diuerſ.* cum aliis.

Nec releuat, quòd ſedes canonicales ſint fru-
9 ctus Canonicatuum, & ideò ad ſolos Canonicos ſpectent, ex Seraph. *deciſ.* 953. *num.* 2. Quoniam admittitur ad ſolos Canonicos ſpectare, quando ipſi interſunt: ſed in caſu illorum abſentiæ debent admitti Præpoſiti, qui nullum præſtant impedimentum, aut præiudicium Canonicis, nec eos ab hoc fructu ſedis excludunt.

Demum Præpoſitis ſuffragatur etiam decoris eccleſiaſtici ritus; quoniam cùm ipſi Præpoſiti eundem deferant habitum cum Canonicis, cúmque illis incedant in Proceſſionibus ſine diſcrimine loci, nullóque interiecto medio; & poſſet dari caſus notabilis diſtantiæ inter Canonicos ipſos, & à Dignitatibus ob Canonicorum abſentiam; vtique hæc omnia repugnarent

decentiæ Chori, quæ potiſſimùm in hac materia ſe- 10
dendi eſt attendenda. Rot. *deciſ.* 41. *num.* 2. *par.* 2. *recem.* diſcretáque, & diſtans, quæ contingere poſſet inter Canonicos ſeſſio Piorum interceſſentium, oculis, & animo non ſatisfaceret; & forſan præberet anſam inde arguendi in eiſdem Canonicis, & Præpoſitis diſcrepantiam animorum in vnum non cohærentium: in Choro autem non debet eſſe aliqua diſperſio, ſed
coniunctiſſima vnitas, vt dixit Rota coram Reuerendiſſ. 11
Domino meo Decano *deciſ.* 197. *num.* 4. Et æqua- 12
lis habitus delatio, & inceſſus in proceſſionibus æqualem exigit & præeminentiam in ſedendo, arguuntque Dignitatis æqualitatem, ita vt ab vno benè infeatur ad alium, ex tradit. per Gemin. *in cap. Vt apoſtolicæ. num.* 2. vbi Franch. *num.* 2. *de priuileg. in* 6. Boër. *in tractatu de authorit. magn. Concil. num.* 29. *&* 42. Gratianus *diſceptationum forenſ. cap.* 845. *num.* 5. *& in Cæſaraugustana præeminentiarum*, 29. Nouembris, 1627. coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano.

Et ita, vtraque parte informante, reſolutum fuit.

ILLVSTRIS. CARDINALI SERAPHINO.

Salmanticen. iuriſdictionis, 9. *Maij*, 1594.

ARGVMENTVM.

Abbas, qui exercet iuriſdictionem ordinariam in aliquo territorio, ex conſuetudine immemorabili confirmata à Sede apoſtolica, poteſt concedere literas dimiſſorias ad Ordines: & ei non obſtat Concilium Tridentinum *in cap.* 10. *ſeſſ.* 23. *de Refor.*

SVMMARIVM.

1 *Ordinarij appellatione comprehenduntur, tam Epiſcopi, quàm etiam inferiores, in materia eis adaptabili: & num.* 4

2 *Territorium quando dicatur effectum diœceſis Abbatis.*

3 *Viſitatio pendet ab ordinaria iuriſdictione.*

5 *Abbas ſi ex conſuetudine concedit literas dimiſſoriales, ei non obſtat Concilium Tridentinum* cap. 10. ſeſſ. 23. de reform. *cùm cenſeatur conſuetudo confirmata tribuens iuriſdictionem, non exemptionem.*

DECISIO CXVII.

DVbitaui, an Reuerendiſſimo Abbati obſtet decretum *cap.* 8. *de reform. ſeſſ.* 7. Item, decretum *cap.* 10. *ſeſſ.* 23. Et quantùm ad prius decretum, Domini dixerunt, non obſtare: quia cùm loquatur de Or-
dinariis, quorum appellatione comprehenduntur 1
etiam inferiores in materia eis adaptabili. vt per Gemin. in *cap. Ordinarij. num.* 3. *verſ. Nota iſtam Gloſſ. de offic. Ordin. in* 6. Franch. *num.* 3. cum aliis adductis ſub die 23. Octobris, 1579. *in hac eadem cauſa*; ſequitur, Abbati hoc decretum non obſtare, cùm conſuetudo, de qua fit mentio in Bulla, ſit talis,
quæ nedum eximat, ſed etiam tribuat iuriſdictionem: 2

quo caſu territorium dicitur effectum propriæ diœce-
ſis Abbatis. Ioan. Andr. *in cap. Nimis. col. penult. ad
fin. de iur. iur.* Anchar. *in cap. Poſtulaſti. ſub num. 45.
de for. compet.*

Neque obſtat, quòd non ſit Ordinarius loci, ſed per-
ſonarum; cùm hæc iuriſdictio proueniat à conſuetudi-
ne non confirmata reſpectu locorum : quia eſt eadem
conſuetudo, de qua Papa reſtatur; alioquin ſi voluiſ-
ſet tantummodo eximere; non autem intellexiſſet iu-
riſdictionem ad Abbatem de conſuetudine ſpectare,
vtique hæc loca immediatè ſubiceiſſet Sedi apoſtoli-
cæ, prout in ſimilibus exemptionibus fieri ſolet : quod
clare ex vſu ſubſequuto comprobatur. Aym. *conſ.* 118.
n. 2. & *conſ.* 211. *n.* 8. necnon ex quatuor caſuum exce-
ptione, quę in non exceptuatis firmat regulam iuribus
vulgaribus : & ideò non ſumus in nuda exemptione,
ſed in conſuetudine, quæ ordinariam tribuit iuriſdi-
ctionem Hoſtien. *in Summa de offic. Ordin. n.* 2. Abb.
in cap. Cum contingat. n. 5. *de for. compet.*

Non obſtat, quòd Reuerendiſſimus Epiſcopus ve-
lit viſitare, tanquàm Sedis apoſtolicæ delegatus : quia
Concilium hoc tribuit Ordinariis tantùm : ipſe au-
3 tem in hoc loco non eſt talis; ſed Abbas: viſitatio enim
pendet ab ordinaria iuriſdictione, *cap.* 1. *in fin. de cen-
ſib. lib* 6 cum aliis allegatis. Et quamuis decretum hoc
deroget conſuetudinibus; non tamen derogat confir-
matis, vt fuit reſolutum.

Non obſtat decretum *cap.* 9. *ſeſſ.* 24. quia non tollit
iuriſdictionem *præfati cap.* 8. *ſeſſ.* 7. loquentis de Or-
4 dinariis generaliter, quorum appellatione, vt dictum
eſt, tam Epiſcopi, quàm inferiores comprehenduntur.
Præterea, cùm ſimpliciter loquatur de exemptis, non
eſt trahendum ad eas Eccleſias, quæ habent proprios
Prælatos iuriſdictionem ordinariam habentes : non
enim eſt veriſimile, Concilium hoc caſu voluiſſe ſub-
ditos duplici onere viſitationis grauare.

Quantùm ad decretum *cap.* 10. *ſeſſ.* 23. Domini di-
xerunt, ſi ex conſuetudine Abbas dabat litteras dimiſ-
ſorias, dictum decretum ex rationibus *ſuprà* deductis
ei non obſtare, cùm huiuſmodi conſuetudo cenſeatur
confirmata, vti conſuetudo tribuens iuriſdictionem,
non autem exemptionem : & ideò non obſtare *cap.
Cum nullus. de temporibus ordinationum. in* 6. non enim
hoc ius ita Epiſcopo, vel epiſcopali dignitati compe-
tit excluſiue ad alios, vt non poſſit conſuetudine præ-
ſcripta induci, vt tradit Gloſ. *ibid. in verb. Indultum.*
& ideò cùm hic habeamus conſuetudinem confirma-
tam eam non tollit hoc decretum.

R. P. D. BVRATTO.

Toletana iuriſdictionis, Lunæ, 11. Ianuarij, 1616.

ARGVMENTVM.

Exempti ab Ordinariorum iuriſdictione ne-
queunt ab ipſis Ordinariis, vel eorum mi-
niſtris excommunicari. Notarij, & Nuncij
relationi creditur, vbi adeſt ſtylus.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutio ad cautelam ex inueterato ſtylo Rotæ, ſine
causæ cognitione concedi ſolet.*
2 *Exempti à iuriſdictione Ordinarij, inconſulto Summo
Pontifice, nulliter excommunicantur ſub prætextu,
quòd præcepta eiuſdem Ordinarij non paruerint.*
3 *Abſolutio à cenſuris non remittitur ad Ordinarium,
quando conſtat de grauamine ab ipſo, vel eius Offi-
ciali illato.*
4 *Notarij, & Nuncij relationi ſine teſtibus ſtatur,
ſi adeſt ſtylus : & loquitur de ſtylo ciuitatis
Toleti.*
5 *Nuncius refert per verba præteriti temporis.*
6 *Notario atteſtanti de ſua deputatione creditur de
ſtylo Rotæ.*
7 *Ad interdictum quomodo procedatur remiſſiuè.*

DECISIO CXVIII.

CVm Abbas de Eſcalona, & alij appellantes à cen-
ſuris, & interdictis per Commiſſarium Illuſtriſſi-
mi D. Cardinalis Archiepiſcopi latis; prætenderent, ſe
non eſſe remittendos ad dictum Illuſtriſſimum eorum
Ordinarium pro abſolutione ad cautelam, ex inuetera- 1
to ſtylo, ſine cauſæ cognitione per Rotam concedi ſo-
lita; propoſito dubio, viſum fuit DD. conſtare de no-
torio grauamine per dictum Commiſſarium illato.
Fuit enim à S. D. N. conceſſa exemptio Collegiatæ
dicti loci de Eſcalona in limine illius erectionis à iu-
riſdictione Ordinarij, cum immediata ſubiectione
Nuncio Hiſpaniarum, & Sanctæ Sedi Apoſtolicæ: ita
quòd Ordinarius non poſſet excommunicare, ſuſpen-
dere, & interdicere, nec de defectu eius vacationis, &
conſenſus opponere, cum decreto irritanti, & aliis
clauſulis ampliſſimis, de quibus in literis apoſtolicis
eidem Commiſſario exhibitis, qui reſpondit, ſe ſcire de
verbo ad verbum omnia in eis contenta, & quòd
propterea non indigebat earum lectura, vel intimatio-
ne, vt *in ſummario Abbatis nunc dato, n.* 3. Et ideò in- 2
conſulto Summo Pontifice, & non informato de
exemptione Illuſtriſ. D. Archiepiſcopo, (qui aliàs præ-
ſumendum eſt, quòd pro ſumma eius prudentia, & er-
ga ſanctam Sedem apoſtolicam, & S. D. N. obſeruan-
tia d. Commiſſario mandaſſet, vt à dictis cenſuris, &
interdictis ſe abſtineret, prout ſtantibus præmiſſis abſ-
tinere debebat,) non potuit idem Commiſſarius ad il-
la procedere contra præbendatos eiuſdem Eccleſiæ, &
alios, prætextu, quòd eius præcepto non paruerint,
prout proceſſit, & ſic nulliter, *cap. Ad quorundam.* vbi
Socin. *n.* 1. *de exceſſ. Prælat.* quæ ſuſtineri non poſſunt.
Innoc. *in cap. Ex parte. il* 1. *col.* 2. *n.* 3. *verſ. Licet. de
verb. ſignificat.* & ibi Ioan. Andr. *col.* 2. *n.* 5. *verſ. Quòd ſi
monitus.* Hoſtien. *in ſimili verſ. n.* 5. Butr. *n.* 11. *verſ. Se-
cundo caſu.* Card. *n.* 6. *verſ. Quòd ſi monitus.* & con-
ſequenter ceſſat manifeſta offenſa, & dubietas, nec de-
bet fieri remiſſio pro abſolutione ad Ordinarium, 3
cuius Commiſſarius excommunicauit, *cap. Venerabi-
lis. §. Sanè. verſ. Si verò.* vbi Gloſ. & Doct. *de ſent.
excom. in* 6.

Non obſtat, quòd non ſit danda fides atteſtationi
Notarij ſine teſtibus, qui exhibuit dictas litteras: quia 4
imò illi ſtatur de ſtylo illarum partium : ſi enim ſtatur
relationi Nuncij abſque teſtibus, quando adeſt ſty-
lus, vt illi credatur, vt fuit dictũ *in alia Toletana deci-
marum*, 3. Iunij, de anno 1590. coram bon. mem. Fe-
nia, *in Vlisbonen. iuris deputandi Collectores*, 14. Maij,
1603. coram Reuer. Attrebaten. & *in Placentina, &
Toletana Canonicatus, & Beneficiorum*, 26. Iunij, 1609.
coram Reuerendiſſimo D. Bononien. multò magis
Notarij, vt *in dicta Vlisbonen.* ℞. Et ſic ceſſat etiam
obiectum, quòd dicta atteſtatio ſit facta per verba 5
enunciatiua præteriti temporis : quia eſt facta à No-
tario, tanquàm Nuncio, qui ſemper refert per verba
præteriti temporis, ad not. *in cap. Cum parati. de ap-
pellat.* & iuxta formam traditam à Speculat. *in tit. de
citat. §. Sequitur videre. num.* 11. Vltrà quòd eſt etiam
ſubſcripta per eundem Notarium, & recognita per
teſtes,

teſtes, citata parte, & cum eius interrogatoriis iuxta
6 ſtylum Curiæ, vt in actis. Et prædicta fortiùs locum
habent: quia ipſe erat Notarius cauſæ pendentis coram Abbate, & eius aſſertioni de ſua deputatione ſtatur ex ſtylo Rotæ. Caputaq. *deciſ.* 245. *num.* 1. *part.* 2. &
fuit dictum *in Firmana iuriſdictionis*, 26. Iunij, 1610.
6 coram Illuſtriſſimo D. Cardin. Lancellotto, C. Ex quibus etiam dictum fuit, non potuiſſe procedi ad inter-
7 dictum, non ſeruatis præſertim traditis per Couar. *in cap. Alma mater. par.* 1. §. 1. *num.* 4. *verſ. Sed ob vnum. de ſent. excom. in* 6.

REVEREND. D. COCCINO Decano.

Burgenſis expenſarum, Veneris, 10. Decembris, 1625.

ARGVMENTVM.

Decimæ, ſeu expenſæ neceſſariæ, quæ ſoluuntur Capitulo Burgenſi ex immemorabili, debentur etiam ex beneficiis vnitis.

SVMMARIVM.

1 *Immemorabilis habet vim priuilegij, & legis, ſeu conſtitutionis.*
2 *Obſeruantia eſt optima interpres.*
3 *Priuilegium percipiendi certos fructus in qualibet vacatione, non habet locum in beneficiis vnitis.*
4 *Vnio cenſetur facta ſine præiudicio habentium iura ſuper beneficio vnito.*
5 *Vnio non tollit ius percipiendi partem fructuum.*
6 *Vnio non tollit ius percipiendi penſionem, nec alia iura compatibilia cum vnione.*

DECISIO CXIX.

Reſolutio dubij circa confirmationem ſententiæ
Rotalis pendet ex eo, an, ſcilicet, Abbas, & Conuentus Monaſterij de la Vid, teneantur ſoluere decimas Capitulo Burgenſi, quas nuncupant neceſſarias
expenſas, pro duobus præſtimoniis, videlicet, de Mata
Iudios, & de Villadiego, vſque ab anno 1539. vnitis
dicto Abbati, & Conuentui, ſeu illius Hoſpitali. Et
Domini affirmatiuè reſponderunt: Capitulum enim
habet immemorabilem ad ſui fauorem, canonizatam
1 & confirmatam in Literis Martini V. quæ conſuetudo
habet vim priuilegij, & legis, ſeu conſtitutionis, *l. Hoc iure. §. ductus aquæ. ff. de aq. quotid. & æſt. l. 51. §. fin. ff. de aq. pluu. arcen.* Socin. *conſ.* 297. *col.* 2. *lib.* 2. *cap. Cum dilectus. & cap. Conſuetudinis. de conſuetud.*

Neque eſt verum, quòd Literæ Martini videantur
reſtrictæ ad perſonas Cathedralis. Nam dictæ Literæ
habent duas partes. In prima generaliter loquuntur
de præſtimoniis ciuitatis, & diœceſis Burgenſis, ibi:
Necnon præſtimonialium portionum ciuitatis, & diœceſis. In ſecunda *in verſic. Quibus ea obtinentes.* inducunt
modificationem ad perſonas Cathedralis. Neque ex
eo, quòd Literæ Martini excipiant in Cathedrali beneficia illorum, qui per ſex menſes reſidentiam fecerint, dici poteſt, quòd Literæ loquuntur tantùm de
beneficiis, aut perſonis Cathedralis. Quia (vt modò ponderatum eſt) generaliter loquuntur de omnibus, licèt quoad perſonas Cathedralis habeant
iſtam modificationem, vt fuit ponderatum *in deciſ. in hac cauſa*, 31. Ianuarij huius anni, coram R.P.D.

Tamburiny Tom. III.

meo Merlino; iuncta præſertim obſeruantia, quæ eſt 2
optima interpres. Rimin. *conſ.* 318. *numer.* 5. *verſ.* 3.
idem Socin. *conſ.* 111. *in fin. lib.* 1. Bart. *conſ.* 59. *num.* 6. *lib.* 1.

Non obſtat, quòd huiuſmodi præſtimonia fuerint
per Paulum III. vnita, & propterea Literæ Martini
non videantur habere locum in vnitis, *ad dec.* Se- 3
raphin. 1410. vbi, quòd priuilegium percipiendi
fructus anni cum dimidio in qualibet vacatione, non
habet locum in beneficiis vnitis: quia non eſt par
ratio de vno caſu ad alium: nam deciſio Seraph.
loquitur, quando priuilegium concedit perceptionem fructuum beneficij vacantis: quod quidem
non vacat, cùm ſit vnitum; & ideò fructus non debentur. In caſu autem noſtro, immemorabilis, &
Literæ Martini concedunt, vt quolibet anno percipiatur decima, quæ propterea debetur, etiam quòd
beneficium ſit vnitum, cùm vnio cenſeatur facta ſi- 4
ne præiudicio habentium iura ſuper beneficio vnito, *cap.* 2. *de relig. dom.* Feder. de Sen. *conſ.* 195. *num.* 4.
Rebuff. *ſuper reg. de vn. gloſſ.* 11. *num.* 13. & optimè in 5
puncto, quòd vnio non tollat ius percipiendi partem
fructuum, dicit Ioan. Andr. *in cap. pen. num.* 3. *verſ. Nec puta.* vbi Card. *in* 2. *oppoſit. verſ. Quæro, an hac indulgentia.* Butr. *num.* 15. *verſ. Quærunt Doctores. de verborum ſignif.* Rot. *deciſ. vnica, verſ. In contrarium facit. de ſepult. in antiq.* Seraph. *deciſ.* 1410. vbi, quòd vnio 6
non tollit ius exigendi penſionem, prout nec alia iura compatibilia cum vnione, vt fuit ponderatum *in dicta deciſ.* coram D. meo Merlino, *ex alia Burgen. Quindenniorum*, 4. Martij, 1603. coram bon. mem. Penia, *quæ eſt* 690. *par.* 4. *diuerſ.* accedente præſertim obſeruantia benè probata. In puncto Card. Mantic. *deciſ.* 321. *n.* 5. *&* 6.

Ex quibus, atque ex aliis elegantiſſimè deductis in prædicta deciſ. coram R.P.D. meo Merlino, vna tantum parte informante, fuit reſolutum, ſententiam Rotalem eſſe confirmandam, vtpote iuſtam, & ex inſpectatione actorum validam, cùm omnia interuenerint requiſita.

R. P. D. MERLINO.

Cæſarauguſtana portionis del Caſtellar, Veneris, 27. Iunij, 1631.

ARGVMENTVM.

Vnio confirmata authoritate apoſtolica non poteſt impugnari, maximè ſtante clauſula, *Sublata.* & effectuata quoad vnum beneficium vnitum, dicitur effectum ſortita quoad reliqua.

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio apoſtolica ſupplet omnes defectus, & operatur, vt non ſit neceſſaria alia ſolennitas.*
2 *Clauſula*, Sublata. *claudit os volenti impugnare, & Iudici aliter iudicandi adimit facultatem.*
3 *Vnio effectum ſortita quoad vnum beneficium, dicitur effectuata quoad alia beneficia vnita.*

Digitized by Google

DECISIO CXX.

IVdices iuſſu ſanctæ memoriæ Clementis VIII. deputati à Nuncio Hiſpaniarum pronunciarunt, à quinque Portionibus, Vicariatu, & Sacriſtia loci del Caſtellar, tunc ferè depopulati, ſeparandam eſſe quandam partem fructuum, vbi primùm per ceſſum, vel deceſſum Portionariorum, Vicarij, & Sacriſtæ tunc exiſtentium vacare contigiſſent Portiones; nempe, quinquaginta & ſex caficia tritici, decem & ſeptem caficia hordei, & totidem auenæ, ac libras ſexdecim in pecunia numerata, quas ſummas Abbas Monaſterij Montis Aragonum annuatim ſoluebat, & ſoluere conſueuerat dictis Portionariis, Vicario, & Sacriſtæ; & huiuſmodi fructus applicandos, & vniendos eſſe menſæ conuentuali dicti Monaſterij Montis Aragonum Canonicorum Regularium Sancti Auguſtini; relicta tamen Vicario pro tempore exiſtenti congrua ſuſtentatione arbitrio Ordinarij: quam applicationem, & vnionem ſanctæ memoriæ Paulus V. etiam confirmauit ampliſſimis clauſulis, vt in Breui. Nuper verò, cùm vacaſſet portio quædam ex dictis per obitum Hieronymi Sanz de Argiorá, orta fuit controuerſia inter Canonicos, & Capitulum dicti Monaſterij Montis Aragonum, & Hieronymum Taſſalles; & cauſa in Rota introducta, hodie Domini dixerunt conſtare de bono iure dictæ menſæ conuentualis, quoad fructus huiuſmodi Portionis.

Ex prædictis enim apparet de legitima vnione, & applicatione dictarum ſummarum frumenti, hordei, auenæ, & pecuniæ numeratæ facta ipſi menſæ con-
1 uentuali; dumque munita eſt confirmatione apoſtolica, non requirebatur alia ſolennitas. Nec obiici poteſt defectus. Decian. *conſ.* 341. *num.* 12. Rol. *conſ.* 96. *n.* 21. *lib.* 1. Cardinal. Seraphin. *decıſ.* 1027. *num.* 8. *&* *decıſ.* 1080. *num.* 6.

Præſertim attenta clauſula illa, vt non poſſit opponi de obreptione, vel ſubreptione, aut de nullitate, &
2 defectu citationis, vel alio quocunque cum clauſula, *Sublata*, &c. quæ claudit os volenti impugnare, & Iudici aliter iudicandi adimit facultatem. Bart. *in l. fin. circa fin. C. de canon. frument. Vrb. Rom. lib.* 11. Ruin. *conſ.* 21. *num* 15. *in fin. &* 16. *lib.* 1. Caputaq. *decıſ.* 134. *num.* 4. *part.* 3. Put. *decıſ.* 50. *num.* 5. *lib.* 1. *in antiq.*

Nec obſtat, hanc vnionem, & applicationem non fuiſſe effectuatam, viuente Clemente VIII. & ſic reuocatam per regulam reuocatoriam Leonis XI. & Pauli V. quoniam ſuſtinetur in vim confirmationis emanatæ ab eodem Paulo V. quo viuente, aliquæ Portiones vacarunt; & vnio, & applicatio effectum obtinuit, dum fructus reſpectiuè applicati peruenerunt in dictam menſam conuentualem: ſufficit enim, vnionem,
3 & applicationem effectum ſortitam eſſe quoad vnum beneficium, ad hoc. vt etiam, quoad reliqua beneficia vnita, dicatur effectuata, idque iure merito ob vniuerſalitatem cauſæ, quæ potiùs attenditur, quàm quilque caſus particularis, & illius exercitium ita in materia regulæ reuocatoriæ vnionum, Garz. *de benef. par.* 12. *cap.* 2. *num* 294. Rot. apud Cardinal. Cauallet. *decıſ.* 408. *num.* 6. & *decıſ.* 429. *num.* 7. & *in Geruiden. Vnionis*, 13. Nouembris, 1613. coram Eminentiſſimo Cardinali Verolpio, & notant Addent. ad ſanctæ memoriæ Gregor. XV. *decıſ.* 557. *num.* 6. *& ſeqq.*

Et ita informantibus tantùm dictis Canonicis, & Capitulo reſolutum fuit, &c.

R. P. D. BVRATTO.

Iannen. reintegrationis, Veneris, 26. Februarij, 1621.

ARGVMENTVM.

Tranſaltus, authoritate apoſtolica, de Religione incapaci bonorum in communi ad aliam capacem, non reintegratur ad bona, quæ poſſidebant ante profeſſionem in dicta Religione incapaci emiſſam.

SVMMARIVM.

1 *Capucinorum Religio eſt incapax bonorum, tam in particulari, quàm in communi.*
2 *Profeſſus in Religione bonorum in communi incapaci, amittit bona per eum habita ante profeſſionem, quæ deferuntur venientibus ab inteſtato, ac ſi naturaliter mortuus fuiſſet.*
3 *Profeſſus Religionem bonorum in communi incapacem, ſi deinde authoritate apoſtolica in Ordinem bonorum capacem transfertur, bona per profeſſionem in prima Religione amiſſa ampliùs non recuperat, maximè ſi non conſtat de voluntate Papæ id concedendi, num.* 4.
5 *Beneficia Principum intelligenda ſunt abſque tertij præiudicio non expreſſo in beneficio.*
6 *Regula* de iure quæſito non tollendo, *expreſſam, & indiuiduam derogationem requirit.*
7 *Subreptitia redditur gratia ex taciturnitate eius, quod ſi concedens ſciuiſſet, vel non conceſſiſſet, vel difficiliter conceſſiſſet; & an ſit tale, Iudicis arbitrio relinquitur, num.* 10.
8 *Inferior factum Superioris immutare, vel contra illud diſpenſare non poteſt.*
9 *Inferior nequit iuris communis diſpoſitioni derogare.*

DECISIO CXXI.

FVit per Dominos vnanimiter reſolutum, Fratrem Petrum Baptiſtam non fuiſſe reintegratum ad bona, quæ habebat ante profeſſionem per eum emiſſam in Religione Capucinorum. Certum eſt enim, quòd per ingreſſum Religionis, tam in communi, quàm 1
in particulari incapacis, prout eſt iſta, *ad Clem. Exiui.* *§. Cupientes. de verb. ſignificat.* & diſpoſitionem Concil. Trident. *ſeſſ.* 25. *cap.* 1. *&* 3. *de reform.* illa amiſit, 2
& venientibus ab inteſtato fuiſſe delata, ac ſi naturaliter mortuus eſſet. Bar. *in tract. minor. lib.* 4. *diſtinct.* 2. *cap.* 2. *num.* 6. & *diſt.* 3. *cap.* 1. *num.* 8. Bald. *in Auth. Ingreſſi. num* 63. *C. de ſacroſanc. Eccleſ.* & alij Doct. *in cap. In præſentia.* vbi præcipuè Felin. *num.* 50. *verſ. Septimò quæro.* & Beroſ. *num.* 539. *verſ. Alij magis communiter. de prob.* Et licèt deinde fuerit authoritate
apoſtolica tranſlatus ad Ordinem Fratrum Capellanorum Sancti Ioannis Religionis Hieroſolymitanæ capacis, tamen nec ipſe, nec dicta religio ex eius perſona prædicta bona poteſt recuperare. Bart. *dicta diſt.* 3. *cap.* 2. Bald. *in dicta Auth. Ingreſſi. num.* 64. *in fin.* Feder. de Sen. *conſil.* 26. *num.* 2. *&* 3. *cum ſeq.* Felin. *in cap. Inter quatuor. num.* 4. *circa fin. verſ. Et dicit Bart. de maior. & obed.* & *in dicto cap. In præſentia. num.* 50. *verſ. Et adde.* & ibi Beroſ. *num.* 150. Cast. *in l. Gallus. §. Et quid ſi tantùm. num.* 20. Iaſon. *num.* 71. *verſ. Ad idem facit. ff. de liber. & poſthum.* Natt. *conſ.*

180.

180. *num.* 4. Carol. Zap. *in d. Authent. Ingreſſi. cap.* 6.
num. 34 & Summiſtæ *in verb. Religio*, vt per Roſell.
in fin. Angel. *num.* 35. *in fine*, *verſ. Quartò . ſi Religio.*
Syluest. *num.* 10. *circa medium.* Quia, cùm fuerint per
conſanguineos apprehenſa, imò (vt in hoc caſu) etiam
alienata, res non eſt ampliùs integra, & diſpenſatio
apoſtolica non trahitur retrò in tertij præiudicium.
Bald. *vbi ſupr.* Feder. de Sen. *dicto conſil.* 26. *n.* 3. Felin.
d. cap. Inter quatuor. num. 4. & Beroſ. *d. cap. In præ-*
4 *ſentia. num.* 550. *verſ. Mihi videtur.* Præſertim, quia
non conſtat de voluntate Papæ, quòd voluerit ipſum
reintegrare ad bona, hæredibus, & aliis, qui ab il-
lis emerunt quæſita, cùm nec dictus Frater Petrus
Baptiſta petierit, nec Papa, tam in primo Breui diſpen-
ſationis, quàm in aliis proinde valere concesſerit ex-
preſsè aliquam facultatem quoad bona, ſed tantùm
quoad translationem perſonæ de Religione Capuci-
norum ad dictum Ordinem Hieroſolymitanum in
Literis expreſſam, vt in ſimili Rota, *in Romana nulli-
tatis cenſus*, 5. Maij, 1597. coram Corduba impreſſ. per
modern. Peruſ. *de cenſ. deciſ.* 124. & ſuccedunt tritiſſi-
5 mæ iuris concluſiones excluſiuæ voluntatis Principis
in tertij præiudicium, *l.* 2. *§. Si quis à Principe. ff. Ne
quid in loc. public. cap. Super. de offic. deleg. cap. Quan-
uis. in fine.* vbi etiam Gemin. *num.* 3. *de reſer. in* 6. & in
his terminis Nauar. *conſ.* 14. *num.* 8. *de vot.* Emmanuel
Rodriq. *queſt. regul. tom.* 3. *queſt.* 52. *art.* 27. *col.* 2. *in*
6 *princ. verſ. Et hanc opinionem.* quæ ſunt authenticatæ
per regulam *de iur. quæſito non tol.* cuius expreſſa, &
indiuidua derogatio eſt neceſſaria. Sarnen. *ſuper di-
cta reg. queſt.* 15. *num.* 6. *in fine.* Cæſar de Graſſ. *deciſ.*
1. *num.* 10. *de verb. ſignif.* Seraph. *deciſ.* 182. *num.* 7.
Rota *deciſ.* 253. *num.* 6. *par.* 2. *in recent.* & fuit ſæpiſ-
ſimè dictum. Nec viſum fuit Dominis ſuffragari li-
centiam magni Magiſtri recuperandi bona paterna, &
materna quæcunque: tum, quia non fuit narratum
dicto magno Magiſtro, quòd ipſe fuerat profeſſus Ca-
pucinus. & diſpenſatus per Papam ad tranſeundum ad
dictum Ordinem Capellanorum, cum conditionibus
viuendi in Conuentu, & aliis, de quibus in dicto
7 Breui, quæ ſi ſciuiſſet, vel dictam licentiam non
conceſſiſſet, vel difficiliorem ad illam concedendam
ſe reddidiſſet: & ſic ſubreptitia videbatur. Felin. *ſuper
Literis. num.* 8. *de reſer.* Socin. *conſ.* 260. *num.* 2. *lib.*
2. Corn. *conſ.* 245. *num* 4. *lib.* 1. Caſſad. *deciſ.* 12.
num. 14. *de præb.* Rot. *deciſ.* 418. *num.* 1. & 506. *n.* 2.
par. 1. & *deciſ.* 105. & *deciſ.* 739. *vbique*, *num.* 1. *par.*
8 2. *in recent.* Tum, quia dictus magnus Magiſter, vti
inferior, non poterat concedere hanc facultatem, &
derogare voto paupertatis, in quo Papa non videtur
voluiſſe diſpenſare, vt *ſuprà cap. Inferior. de maior. &
obed. Clem. Ne Romani. de elect.* Dec. *in cap. Cùm ac-
ceſſiſſent. num.* 44 *de conſtit.* Aym. *conſ.* 148 *num.* 3. &
4. & 179. *num.* 1. *in fin.* nec derogare iuris communis 9
diſpoſitioni, illum reintegrando ad bona iam amiſſa,
& legitimè quæſita tam venientibus ab inteſtato, quàm
emptoribus. *Auth. iuram. quod præſt. ab his*, & not.
in l. omnes populi. vbi Bald. *num.* 29. *ff. de iuſt. & iur.*
Dec. *conſ.* 393. *num.* 9. *verſ. Non obſtat.* latè Alex. *conſ.*
106. *num.* 2. *lib.* 2.

Ex quibus fuit ita deciſum, parte tantùm Ioannis
Chriſtophori informante.

ANNOTATIO.

LAtè Sanch. *de matrimon. lib.* 8. *diſput.* 21. *num.* 11.
& 17. & Rot. *deciſ.* 288. *per tot. deciſ.* 288. *per tot.*
& præcipuè *num.* 5. *poſt* 2. *vol. conſil.* Farinac. *in Re-
gien. tranſlationis penſionis*, 26. Nouembris, 1621. R.
P. D. Pitouano: *in Toletana indulti*, 14. Martij, 1625.
coram bon. mem. Remboldo, & *in Mantuana pen-
ſionis*, 4. Decembris, 1626. coram R. P. D. Merlino. 10
Et an aliquid, quod fuit tacitum, ſit eius generis, vt
expreſſum retraxiſſet Principem, vel difficiliorem il-
lùm ad concedendum reddidiſſet, Iudicis arbitrio di-
iudicandum relinquitur, vt tradunt Caſſad. *deciſ.*
12. *num.* 14. *de præben.* Felin. *in cap. Cæterum. num.* 4. *de
reſcript.* Couar. *variar. reſolut. lib.* 1. *cap. vlt. num.* 5.
verſ. Falſitas. cum aliis per Menoch. *de arbitr. caſ.* 201.
num. 14. & *duob. ſeqq.* per Sanch. *d. diſput.* 21. *num.* 19.
quos ſecuta eſt Rota *in d. Mantuana penſionis*, coram 11
R. P. D. Merlino. Verùm prædicta procedunt, quan-
do nec ex iure, nec ex ſtylo Curiæ, vel conſuetudine
Principis id cognoſci poteſt: nam taciturnitas quali-
tatis, quam exprimi in iure ſpecialiter cautum eſt, red-
dit gratiam ſubreptitiam, non attento, an Princeps fa-
ciliùs, vel difficiliùs conceſſiſſet, vt docent Felin. *in
cap. Super Literis. num.* 2. *limit.* 1. & *cap. Ad aures.
num.* 12. *concluſ.* 9. *de reſcript.* Couar. *d. cap. vlt. num.*
6. *verſ. Verùm vt his.* Menoch. *d. caſ.* 201. *num.* 27.
cum aliis per Sanch. reprobatis contrarium ſentienti-
bus, *d. diſput.* 21. *num.* 13. & tenuit Rota *in Calagur-
ritana iuriſdictionis*, 8. Aprilis, 1585. coram Rubeo, re-
lata à Beltramin. *in annot. ad deciſ.* 150. Gregor. XV.
ſub num. 11. *verſ. In contrarium.* Et idem eſt de qualita-
tibus, quæ ex ſtylo Curiæ, vel Cancellariæ, aut ex
conſuetudine Principis exprimendæ ſunt, quæ niſi
narrentur, reſcriptum redditur ſubreptitium; nec at-
tenditur, an Princeps eadem facilitate conceſſiſſet.
Menoch. *d. caſ.* 201. *num.* 28. Maſcard. *de probat. con-
cluſ.* 846. *n.* 8. cum aliis per Sanch. *d. cap.* 21. *n.* 16.

IOANNES FRANCISCVS FERENTELLVS.

F I N I S.

INDEX
LOCVPLETISSIMVS
RERVM, VERBORVM, MATERIARVM, ATQVE SENTENTIARVM, QVÆ IN hoc tertio Tomo continentur.

In Diſputationibus, prior numerus Diſputationem; alter Diſputationis Quæſitum; tertius Quæſiti numerum; quartus denique Paginam indigitat: in Deciſionibus verò, priori numero Deciſio; altero, numerus Deciſionis; vltimo demum, Pagina notatur.

A

ABBATES habentes iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopum, debent etiam congregare Concilium ſynodale. diſp.1. q.1 n.1.p.2.

Abbates iuriſdictionem epiſcopalem habentes quænam pertractare debeant in Capitulis. diſp. ead. 1. q.2.n.19.& 20.p.4.& 5.

Abbatis Generalis electio de iure communi ſpectat ad totam Congregationem, ſcilicet, ad Prælatos ipſam repræſentantes. diſp.ead.1.q.4.n.1 & 2.p.6.& 7.

Abbatis Generalis Vallis Vmbroſæ electio fit à Prælatis Monaſteriorum. ibid.n.3.p.7.

Abbas in grauis momenti negotiis debet omnium Monachorum conſilium adhibere: ad minora autem ſeniorum tantùm. diſp.ead.1.q.6.n.1.& 2.p.9.

Abbas ſæpè tenere debet diſciplinæ Capitulum. diſp. ead.1.q 8 n.1.p.10.

Abbatem alios ſibi ſubordinatos Miniſtros ad ſui Cœnobij regimen aſſumere expedit. diſp.2.q.1.num.4. p.12.

Abbas deputare debet tales ad Monaſterij officia peragenda, qui fideles fuerint, & diſcreti, diſp. ead. 2. q 2 n.1.p.12.

Abbas qualem Præpoſitum, ſiue Priorem clauſtralem in Monaſterio inſtituere debeat. ibid.n.2.p.ead.

Abbas in Monaſterio creare debet Decanos. ibid.n.3. p.ead.

Abbas diligenter curare debet, vt Fratribus infirmis charitatis miniſterium exhibeatur. ibid.n.6.p.13.

ad Abbatem ſolum ſpectat, Miniſtros, & Officiales in Monaſterio deputare de iure communi, & ſecundùm Regulam D. Patris Benedicti, diſp. ead.2.q.3. n.1.p.13.

Abbatis ordinarius Vicarius eſt Præpoſitus, ſiue Prior clauſtralis. diſp.ead.2 q.4.n.1.p.13.

Abbati non licet in eius abſentia alium Vicarium conſtituere, ſi Prior clauſtralis eſſet ei à Capitulo aſſignatus. ibid.n.2.p.ead.

Abbates in eorum Monaſteriis, quibus ad hoc ſuppetunt facultates, idoneos Magiſtros tenere debent, qui lectionem ſacræ Scripturæ habeant: quòd ſi negligentes fuerint, Epiſcopi locorum, vt Sedis apoſtolicæ delegati, ad hoc eos compellere poſſunt. diſp.ead.2.q.5.n.3.p.14.

Abbates Conuentuales non poſſunt ſtatuta perpetua condere. diſp.3.q.1.n.2.p.16.

Abbates generales an ſtatuta perpetua condere poſſint. diſp.3.q.1.n.3.p.ead.

Abbas Generalis cum Capitulo nequit condere ſtatuta contra ius commune, abſque ſpecialibus priuilegiis: & niſi à Summo Pontifice in ſpeciali forma confirmarentur, inualida ſunt. diſp.ead.3.q.2.n.1.& 3.p.17.

Abbates ſæculares habentes iuriſdictionem epiſcopalem, ſeu quaſi, poſſunt ſtatuta condere. diſp. ead. 3.q 3.n.1.p.17.

Abbates ſæculares iuriſdictionem quaſi epiſcopalem habentes non poſſunt leges, & ſtatuta contra ius commune condere. ibid.n.2.p.ead.

Abbates regulares habentes territorium, & ſubditos ſæculares, in quos iuriſdictionem epiſcopalem exercent, poſſunt ſtatuta condere. ibid.n.3.p.ead.

Abbas Generalis, & Prouincialis obligantur legibus Capituli generalis, & prouincialis reſpectiuè. diſp. ead.3.q.4.p.18.

Abbatem Generalem, & omnes alios obligat ſtatutum Capituli generalis, tam quoad vim directiuam, quàm coactiuam. ibid.p.19.

Abbates conſilium adhibere non tenentur in præceptis leuibus; ſecùs in grauioribus. diſp.ead.3.q.5. n.1.& 2.p.20.

Abbatum, & Superiorum ordinaria præcepta, quæ fiunt ore tenus, ſecluſo ſcandalo, & contemptu, non obligant ad mortale, licèt materia grauis ſit. diſp.

diſp.ead. 3.q.6.n.5.p.21. Vide, *Lex Præceptum. Statutum.*

Abbates, & Superiores tenentur ſub mortali corrigere ſubditos, qui frequenter tranſgrediuntur venialiter. ibid n.10.p.22.

Abbatis, & Prælati Religionis poteſtas duplex, dominatiua vna, iuriſdictionis altera. diſp.ead.3.q.8.n.2. p. 29.

Abbates, & Prælati regulares vtrùm teneantur ſuam Regulam, & omnia in ea contenta obſeruare, arguitur pro parte negatiua. diſp.4 q.1.n.1. Pars affirmatiua ſuſtinetur.n.2. Reſpondetur ad obiecta.n.3. p.33.

Abbas, & Prælatus generalis cum maiori parte Capituli generalis poteſt Regulam iam collapſam, & laxatam reformare. diſp.ead.4.q 6.n.2.p.39.

Abbas localis poteſt condere præcepta pro obſeruatione Regulę relaxatæ ſecundùm priorem rigorem. ibid.n.8.p.39.

Abbates generales cum conſilio, & conſenſu Capituli generalis poſſunt ex priuilegiis Abbatias, & loca ſuarum Congregationum in alia earundem Congregationum loca transferre, nullius licentia requiſita. diſp 5.q.4.n.3.p.63.

Abbates vtrùm poſſint deſerere & deſtruere ſuas Eccleſias, & Monaſteria diſp.ead 5.q.7.n.1.p.64. Vide, *Monaſterium.*

Abbates non poſſunt Ordines minores quibuſcunque conferre. diſp.ead.5.q.11.n.70.p.74.

Abbas in Religionibus Ordinis S. Benedicti tenetur in receptione Nouitiorum ad validitatem actus, conſilium Capituli adhibere. diſp.6.q 1.n.5.p.81.

Abbas, ſeu Prælatus, qui ſeniorum, & Collegarum conſilium poſtulare tenetur, debet eorum conſenſum expectare, & ſequi. ibid.n.9.p.ead.

Abbas ſe ſolo, aliis Collegis ſine rationabili cauſa conſenſum denegantibus, vel imminente neceſſitate, & periculo, an validè recipiat Nouitium, ibid. n.13 & 14.p.82.

Abbas ſine conſenſu Collegarum inualidè Nouitium admittit. ibid.n 15.p.ead.

Abbas ſæcularis, & alij Prælati Epiſcopo inferiores, an poſſint Religionem ingredi abſque aſſenſu apoſtolico. diſp. ead.6.q.3.n.8.p.86.

Abbas debet Nouitiis recipiendis dura, & aſpera prædicare. diſp. ead 6.q.6.n.1.p.111.

Abbas qualiter cum Nouitiis receptis gerere ſe debeat. ibid n.3.p.112.

Abbas recipiens per pecuniam Nouitium, quam pœnam incurrat. diſp.ead.6.q.9.n.2.p.118.

Abbas aliquid à Nouitio ſponte dante recipere poteſt abſque ſimoniæ labe. ibid n.3.p.ead.

Abbas an poſſit incorporare aliquem Monaſterio, & quid circa hoc ſentiant Doctores. diſp. ead.6.q.15. n.1.p 129.

Abbas debet Religionis præcipua explicare cum conſilio Capituli. ibid.n.2.p.ead.

Abbati conſultiua ſunt ſuffragia Monachorum, non deciſiua. ibid.n.4.p.130. In hac re ſunt attendendæ Conſtitutiones, & priuilegia Religionum. ibid.n.5. p.ead.

ad Abbatem de iure pertinet Monaſterij tota poteſtas. ibid.n.6.p.ead.

Abbates, & alij Superiores regulares poteſtatem ordinariam recipiendi Nouitios ad profeſſionem habentes, poſſunt eandem poteſtatem aliis delegare. diſp.ead 6.q.18.n.1.p.154.

Abbas poteſt ex iuſta cauſa prorogare profeſſionis emiſſionem vltra annum. ibid.n.2.& 4 p.ead. Vide, *Profeſſio.*

Abbas licentiam tranſeundi ad arctiorem Religionem denegans, ſi ſibi conſtet, illam nec temerè, nec de re incerta poſtulari, peccat mortaliter. diſp.7.q.1.n 5. p 150. Vide, *Religio. Religioſus. Tranſitus.*

Abbates, & Prælati Regulares poſſunt Apoſtatas, & fugitiuos capere, vbicunque illos reperierint, & in vincula cõiicere; ac debitis pœnis in eos animaduertere. diſp.8.q.3.num.2.p.165. Vide, *Apoſtata. Fugitiuus.*

Abbas vtrùm poſſit concedere ſuo Monacho, vt extra Clauſtrum degat, abſque eo, quòd incurrat apoſtaſiam; & maximè vt propriis parentibus ſubueniat. Arguitur pro parte affirmatiua. diſp. ead.8.q.6.n.1. p.170. Argumenta eius diſſoluuntur. ibid.num.4.p. ead.

Abbates, & Prælati regulares vtrùm poſſint eiicere à Religione Religioſos profeſſos, tanquàm incorrigibiles. Sententiæ variæ referuntur. diſp. ead.8. q.7. n.1.& 2.p.172. Vide, *Religioſus.*

Abbas habet authoritatem conferendi beneficia, quæ ad eum pleno iure ſpectant. diſp.9.q.1. n.3. p.183. Vide, *Beneficium.*

Abbates, & alij Prælati Epiſcopo inferiores poſſunt habere ius inſtituendi ex priuilegio, & præſcriptione, vel ex conſuetudine. diſp.ead.9.q. 2.n.1.p.184.

Abbates an poſſint ad curam animarum inſtituere. ibid.n.2.p.ead.

Abbates apud diuerſas Religiones variis nominibus nuncupantur. diſp.ead.9.q.3.n.21.p.187.

Abbates, & Prælati regulares ſtatim electi poſſunt beneficia ſuis Abbatiis, & Monaſteriis ſubiecta conferre. diſp ead.9.q 4.n.1 p.187.

Abbatum, & Prælatorum regularium poteſtas competit illis, ſtatim vt ſunt electi. ibid.n.2.p.ead.

Abbates, & Prælati ſæculares, antequàm inducantur in poſſeſſionem ſuæ Eccleſiæ, iuriſdictionem an poſſint exercere. ibid.n.3.p.188.

Abbates, & Prælati Religionum à Sede apoſtolica promoti non poſſunt in ſua Prælatura adminiſtrare, niſi priùs expeditis literis eiuſdem Sedis apoſtolicę. ibid. n.4.p.ead.

Abbates de iure communi nequeunt abſque ſui Conuentus conſenſu beneficiarios inſtituere. diſp. ead. 9.q.5.n.1.p.188. Sed limita, vt n.4.p.ead.

Abbates, & Prælati in beneficiis conferendis, quomodo ſe gerere debeant. diſp.ead.9 q.7.p.190.

Abbas poteſt ad libitum Priorem manualem, & Monachum beneficiarium, à Prioratu, ſeu beneficio remouere. diſp.ead.9.q 14.n.1.p.203.

Abbates Regulares in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis olim poterant Vicarios ad nutum amouibiles ponere diſp.ead.9.q.18.n.1.p.207. Tridentina Synodus quid ſuper hoc ſtatuerit. ibid.n.2.p.ead. Pius V. quid de hac re ordinauerit. ibid.n.3.p ead.

Abbas habens poteſtatem dandi licentiam ædificandi Eccleſias intra ſuam Parochiam; poteſt etiam præſtare aſſenſum, & authoritatem acquiſitioni iuriſpatronatus. diſp.ead.9 q.21.n.3.p.209.

ad Abbates ſpectat inſtitutio in Eccleſiis, & Capellis ipſis pleno iure ſubiectis: ſecùs autem in iis, quæ ad ipſos pleno iure non pertinent. diſp. ead.9.q.22. n 2.p.ead.209.

ad Abbatem an pertineat inſtitutio in iurepatronatus, ipſo tranſlato ad Monaſterium. ibid. num. 3. p.209.

Abbates, & Prælati habentes Eccleſias ſibi pleno iure ſubiectas, & in eis epiſcopalem iuriſdictionem exercentes, poſſunt charitatiuum ſubſidium ab eis exigere. diſp.10. q 2.n.2.p.213. Vide, *Charitatiuum ſubſidium.*

Abbates, & Prælati quomodo cauſam ſuæ neceſſitatis narrare debeant. diſp.ead.10.q 3.n.1.p.214.

Abbas

Abbas an teneatur ad reſtitutionem rerum Monaſterij, quas apud Monachum depoſitas furari videt, & tacet. diſp. 11. q. 1. n. 12. p. 223.

Abbas non poteſt dici dominus bonorum ſui Monaſterij; ſed tantùm adminiſtrator. diſp. ead. 11. q. 2. n. 3. p. 224.

penes Abbatem reſidet tota poteſtas de iure communi acquirendi pro Monaſterio. diſp. ead. 11. q. 3. n. 1. p. 225.

Abbas, quidquid acquirit, pro ſuo Monaſterio, vel Religione acquirit, ibid. n. 2. p. ead.

Abbas, vel Monachus, quem ſacri Canones abſoluunt à iugo Regulæ monaſticæ, & Epiſcopus efficitur, velut legitimus hæres paternam hæreditatem iure vendicare poteſt. diſp. ead. 11. q. 5. n. 2. p. 234.

Abbati conceſſa eſt vniuerſa poteſtas neceſſaria ad debitam adminiſtrationem, & conſeruationem bonorum ſui Monaſterij. diſp. ead. 11. q. 6. n. 1. p. 235.

Abbas expendens bona Monaſterij in vſus vanos, præiudicat ſuo officio conſeruandi bona Monaſterij, peccat contra votum paupertatis, & eſt proprietarius. ibid. n. 2. p. ead.

Abbas expendens aliquid contra præſcriptum Regulæ, vel aliis dans licentiam, facit contra conſeruationem bonorum Monaſterij. ibid. n. 4. Et non eſt in bono ſtatu. n. 5. pag. ead.

Abbas, vel Superior concedens aliquid Religioſo in vſus proprios, ſed decentes, non facit contra conſeruationem bonorum Monaſterij. ibid. n. 9. p. ead. Vide, *Bona*.

Abbas nolens mouere cauſam in qua ſumptus litis excedit quantitatem principalem, excuſatur. diſp. ead. 11. q. 8. n. 3. p. 237.

Abbas renunciare non poteſt priuilegio concernenti Eccleſiam, nec de rebus Eccleſiæ aliquid donare locis piis. ibid. n. 4. p. ead.

Abbates, & alij Superiores an debeant reſiſtere rapientibus bona ſuæ Eccleſiæ. ibid. n. 5. & 6. p. ead.

contra Abbates, qui repudiant hæreditatem, vel legatum ipſi Monaſterio relictum, Monaſterium agere poteſt. ibid. n. 7. p. ead.

Abbates tenentur ſuorum Monaſteriorum redditus in cultum, & ornatus Eccleſiæ expendere. diſp. ead. 11. q. 9. n. 2. p. 238.

Abbas, & Prælatus regularis tenetur ad totum Conuentum de eius fructibus alendum, atque ad ſingulorum neceſſitatibus prouidendum. diſp. ead. 11. q. 10. n. 1. p. 238.

Abbas tenetur ſub mortali à ſuis ſubditis peculiorum cauſam, cùm commodè poterit, auferre. ibid. n. 2. p. ead.

Abbates vtrùm poſſint ciuitates, caſtra, oppida, vaſſallos, ac iuriſdictionem temporalem habere. diſp. 12. q. 1. per tot. pag. 246.

Abbas non poteſt caſtra, ſiue loca Monaſterij Regulari, vel ſæculari alicui concedere. diſp. ead. 12. q. 3. n. 1. Super hoc principaliora Summorum Pontificum Decreta ab Vrbano VIII. collecta, per extenſum recenſentur. ibid. n. 2 q. 248. & ſeqq.

Abbates, & Prælati eccleſiaſtici poſſunt cum ſuis vaſſallis Principibus temporalibus, & Reipublicæ tempore belli auxilium præſtare; ad id tamen cogi nequeunt. diſp. ead. 12. q. 4. p. 259.

Abbates, & Prælati regulares per ſeipſos, & ſuos ſubditos regulares tenentur ad aliqua obſequia ſuæ Reipublicæ, propter bonum commune præſtanda; nempe, conſilia, bona, legationes, cuſtodire ciuitatem, arma ſumere contra banniros pro defenſione Reipublicæ, & pugnare in neceſſitate ad conſequendam iuſtam victoriam. diſp. ead. 12. q. 5. n. 1. & ſeqq. pag. 259.

Abbati, & Eccleſiæ Prælato iure ciuili, canonico, & naturali diuino prohibita eſt alienatio bonorum eccleſiaſticorum. diſp. 13. q. 2. n. 1. p. 266. Vide, *Alienatio. Bona.*

Abbates, & Prælati an validè poſſint repudiare legatum, aut hæreditatem Monaſterio, vel Eccleſiæ relictam. ibid. n. 8. p. 267.

Abbas, ſeu Prælatus, an poſſit res Monaſterij oppignerari, aut hypothecari, abſque hoc, quòd dicatur alienare. ibid. n. 9. p. ead.

Abbas, ſeu alius Prælatus, quomodo poſſit abſque aſſenſu apoſtolico rem pretioſam alteri ad beneplacitum concedere. ibid. n. 11. p. ead.

Abbas, ſeu Prælatus an poſſit cedere liti pro ſuo Monaſterio abſque licentia Epiſcopi, vel Summi Pontificis. ibid. n. 12. p. ead.

Abbates, ac regulares Prælati nequeunt pecunias ad cambium, vel mutuò accipere, cum ſolutione damni emergentis, & lucri ceſſantis. diſp. ead. 13. q. 7. n. 1. p. 274.

Abbas poteſt repudiare legatum, vel hæreditatem Monaſterio præſcriptam; nondum autem acquiſitam. diſp. ead. 13. q. 9. n. 5. p. 276.

Abbas Monaſterij res reſtitutioni ſubiectas poteſt abſque ſolennitatibus reſtituere. ibid. n. 11. p. 277.

Abbas poteſt tranſigere abſque ſolennitatibus, quando Monaſterium non eſſet in poſſeſſione illius rei, ſuper qua tranſactio fieret. diſp. ead. 13. q. 9. n. 9. p. 277.

Abbas poteſt remittere caducitatem emphyteutæ ſui Monaſterij abſque ſolennitatibus. ibid. n. 10. p. ead.

Abbate mortuo, Conuentus nihil poteſt interim alienare, niſi quod ſeruando ſeruari non poteſt. diſp. ead. 13. q. 10. n. 11. p. 277.

Abbates teſtamentum facere non poſſunt. diſp. 16. q. 3. n. 3. p. 298.

Abbatibus Regularibus nullo modo licet diſponere de rebus Monaſterij. ibid. n. 4. p. ead.

Abbates, & Prælati Regulares an poſſint Aduocatorum, & Procuratorum munus in iudicio obire. diſp. 17. q. 5. n. 1. Monaſterij vtilitatem interuenire an ſit ad id neceſſarium. ibid. n. 2. p. 309.

Abbates, & Prælati regulares poſſunt eſſe Iudicum aſſeſſores. ibid. n. 6. p. 310.

Abbates, & Prælati regulares, necnon Religioſi de illorum licentia poſſunt eſſe Vicarij Epiſcoporum. ibid. n. 7. p. ead.

Abbates etiam conuentuales teſtamenta, vel alias vltimas voluntates exequendi facultatem habent, abſque Generalis, aut alterius Superioris licentia. diſp. ead. 17. q. 6. n. 1. p. 310.

Abbas, etiam re non integra, poteſt reuocare Monacho facultatem, quam illi tradidit, vt alicuius vltimæ voluntatis executor eſſet. ibid. n. 3. p. 311.

Abbates, & Religioſi, qui munus prædictum ſuſcipiunt, poſſunt ab Epiſcopo compelli ad reddendum rationem geſtæ executionis. ibid. n. 4. Limita tamen, vt n. 5. p. ead.

Abbatis nomen dignitatem præſefert. dec. 4. num. 2. p. 321.

Abbatis nomen ſonat in dignitatem, & Abbatia dicitur dignitas. dec. 5. n. 4 p. 321.

Abbas non habens adminiſtrationem perpetuam cum iuriſdictione, non dicitur habere dignitatem. ibid. n. 7. p. ead.

Abbates de iure communi præcedunt Canonicos Cathedralis Eccleſiæ. ibid. n. 8. p. ead.

Abbas non habens aliquod ex tribus ſignis ad dignitatem conſtituendam requiſitis, non eſt propriè, & verè Abbas, ſed abuſiuè, & impropriè Abbas vocatur, ac quandam ventoſam dignitatem repræſentat. dec. 6. n. 1. p. 322.

Index Rerum,

Abbas Canonicis præfertur, & quando. ibid. n. 3. p. ead.

Abbatis nomen habens, abſque dignitate, non præfertur Canonicis Collegiatæ, ſed eis cedit. dec. 7. n. 1. p. ead.

Abbatis nomen in iure diuerſimodè accipitur. dec. 8. n. 3. p. 323.

Abbas triennalis videtur ſuffectus loco Prioris clauſtralis. dec. 12. n. 8. p. 326.

Abbates titulares perpetui, & Commendatarij habent Prælaturam, & dignitatem. ibid. n. 9. p. ead.

Abbatis territorium dicuntur Eccleſiæ ſibi pleno iure ſubiectæ. dec. 43. n. 4. p. 370.

Abbates regulares habentes, vel non habentes territorium, non comprehenduntur in decreto Concil. *ſeſſ.* 24. c. 20. §. *Ad hæc.* ibid. n. 5. p. ead.

Abbates regulares habent primam dignitatem poſt pontificalem, & dicuntur in primo gradu dignitatis conſtituti: & quomodo intelligatur. ibid. n. 6. & 55. p. ead.

Abbates regulares ratione facultatis dignitatis, aut Ordinis, non poſſunt dici de inferioribus ſubordinatis Epiſcopo. ibid. n. 7. p. ead.

Abbas nullam habet ſimilitudinem cum Decano, & Archidiacono, ſed abſque dubio illis eſt maior. ibid. n. 10. p. ead.

Abbas donec poteſt probare, ſe habere territorium ſeparatum, an ſit priuandus ſua quaſi poſſeſſione. dec. 49. n. 4. p. 376.

Abbatis in electione ſeruanda eſt forma *cap. Quia propter. de elect.* dec. 22. n. 5. p. 342. Vide, *Electio.*

Abbas non priuatur beneficio ipſo iure ob non promotionem ad ſacros Ordines: ſed eſt neceſſaria præcedens monitio. dec. 24. n. 2. & ſeqq. p. 351.

Abbas, qui actu exercet curam Monachorum, priuatur Abbatia ob non promotionem ad ſacros Ordines: ſecùs ſi talem curam non habet. ibid. n. 9. p. ead.

Abbas, vel alius Prælatus inferior ſæcularis habens territorium ſeparatum cum iuriſdictione quaſi epiſcopali, poteſt cognoſcere de cauſis matrimonialibus, & criminalibus, nec comprehenditur ſub decreto Concilij Tridentini, maximè ſi iuuetur immemorabili. dec. 39. per tot. p. 366. & 367. & dec. 41. n. 1. p. 368.

Abbas habens iura epiſcopalia non dicitur eſſe de inferioribus Prælatis Epiſcopo. dec. 42. n. 2. p. 368.

Abbas in locis pleno iure ſibi ſubiectis habet iuriſdictionem epiſcopalem, vel quaſi, locáque ſibi ſubdita dicuntur extra iuriſdictionem Epiſcopi, & faciunt territorium ſeparatum. ibid. n. 3. & 4. p. ead.

Abbas habens iura epiſcopalia, habet cognitionem cauſarum criminalium, & matrimonialium, etiam quoad ſæculares. ibid. n. 7. p. ead.

Abbas habens iura epiſcopalia, exercet iuriſdictionem pro ſuo territorio, etiam poſito intra limites diœceſis epiſcopalis. dec. 42. n. 2. p. 369.

Abbas habens territorium proprium, vel pleno iure ſibi ſubiectum, poteſt in dicto territorio iuriſdictionem exercere. ibid. n. 3. p. ead.

Abbates reſpectu Epiſcopi dicuntur inferiores dignitates. dec. 43. n. 15. p. 370.

Abbates præferuntur Vicario Epiſcopi, qui aliàs cum eo facit vnum tribunal. ibid. n. 18. p. 371.

Abbates regulares habentes iuriſdictionem in Clericos, etiam ſæculares, dicuntur in primo poſt pontificalem dignitatem gradu conſtituti; non autem de inferioribus ſubordinatis Epiſcopo. dec. 44. n. 3. & 4. p. 361.

Abbas quoad Clericos Eccleſiæ ſibi pleno iure ſubiectæ comparatur Abbati habenti territorium, quoad perſonas ſui territorij. ibid. n. 5. p. ead.

Abbas habens territorium ſeparatum poteſt cognoſcere de cauſis matrimonialibus, & criminalibus perſonarum ſui territorij, nec comprehenduntur ſub diſpoſitione Conc. Trid. *ſeſſ.* 24. c. 20. §. *Ad hæc.* ibid. n. 6. & 8. p. ead. & dec. 62. n. 1. p. 387.

Abbas habens iuriſdictionem epiſcopalem, poteſt imponere pœnam degradationis, licèt actus degradationis ſit poſteà ab Epiſcopo faciendus. ibid. n. 9. p. ead.

Abbates, qui non ſunt Nullius, non poſſunt approbare Confeſſarios ad ſæcularium Confeſſiones audiendas, nec dare licentiam Regularibus concionandi in alium, quàm ſuorum Ordinū Eccleſiis: ſed hæc ſpectant ad Epiſcopum, intra cuius diœceſis fines exiſtunt. dec. 45. n. 1. p. 372.

Abbas Monaſterij exempti aliquando habet ſub ſe aliqua membra, Eccleſias, vel Capellas non exemptas. dec. 47. n. 17. p. 375.

Abbas non poteſt quærere territorium ſeparatum ab Epiſcopo, ita vt faciat caput in eadem diœceſi: ſed benè poteſt quærere ſub Epiſcopo, vt Epiſcopus habeat vniuerſalem iuriſdictionem, ſaltem habitu, & Prælatus inferior habeat, quaſi ſub eo, licèt exercitio excludatur Epiſcopus. ibid. n. 21. p. ead.

Abbas vbi exercet iuriſdictionem quaſi epiſcopalem cum territorio ſeparato, iuriſdictio in eo territorio cenſetur in totum ab Epiſcopo adempta. dec. 54. n. 6. p. 380.

Abbates habentes territorium ſeparatum, dicuntur eſſe Nullius, & habere propriam diœceſim, cuius reſpectu ipſi quoque diœceſani appellantur. dec. 55. n. 1. p. 381.

Abbas in arduis non poteſt agere ſine Conuentu. dec. 75. n. 17. p. 405.

Abbas non poteſt præiudicare Monaſterio. dec. 102. n. 7. p. 436.

Abbatis diœceſis, effectum quando dicatur territorium. dec. 117. n. 2. p. 459.

Abbas ſi ex conſuetudine concedit literas dimiſſoriales, ei non obſtat Concilium Tridentinum, cùm cenſeatur conſuetudo confirmata tribuens iuriſdictionem, non exemptionem dec. ead. n. 5. p. 460.

Abbates an poſſint in Iudices Conſeruatores aſſumi. Vide, *Conſeruatores.*

Abbas an poſſit diſpenſare. Vide, *Diſpenſatio.*

Abbas an poſſit emphyteuticare, vel infeudare bona Monaſterij. Vide, *Emphyteuſis. Feudum.*

Abbati quomodo liceat bona ſui Monaſterij locare. Vide, *Locatio.*

Abbates vtrùm beneficia, Abbatias, & Monaſteria ſibi ſubiecta vnire poſſint. Vide, *Vnio.*

Abbatiæ, & Eccleſiæ regulares de iure communi nequeunt de vno ad alium locum abſque Diœceſani licentia, transferri. diſp. 5. q. 4. n. 1. p. 62.

Abbatias, & loca ſuarum Congregationum in alia earundem Congregationum loca transferre, nullius licentia requiſita, Abbates generales cum conſilio, & conſenſu Capituli generalis poſſunt ex priuilegiis. ibid. n. 3. p. 63.

Abbatia destructa vtrùm tollatur dignitas abbatialis, & pereant, & extinguantur eius iura, & priuilegia, arguitur pro parte affirmatiua. diſp. ead. 5. q. 9. n. 1. p. 67.

Abbatia, vel Monaſterio Superioris authoritate, & ſine ſpe refectionis destructo, amittuntur omnia eorum iura, & priuilegia: ſecùs ſi fuerint deſtructa fatali caſu, vel à non habente iuriſdictionem. ibid. n. 2. p. ead.

Abbatiarum non exemptarum, vel exemptarum bona an poſſint alienari. diſp. 13. q. 5. num. 1. p. 271. Vide, *Alienatio.*

Abbatia

Digitized by Google

Abbatia ſi careat cura, & Conuentu, non poteſt propriè dici dignitas. dec.9.n.3.p.324.
Abbatia, inſpecta eius origine, eſt potiùs nomen ſollicitudinis, quàm honoris. ibid.n.8.p.ead.
Abbatia habens territorium diſtinctum, vnà cum iuriſdictione quaſi epiſcopali, eſt verè, & realiter Nullius, etiamſi territorium illius ſit circundatum limitibus Epiſcopatus. dec.48.n.7.p.376.
Abbatia vt non dicatur eſſe in aliqua diœceſi, ſed Nullius, quæ requirantur. dec.46.n.4.p.373.
Abbatias an poſſit Abbas vnire, vel diſmembrare. Vide, *Vnio. Diſmembratio.*
Abbatiſſa in electione ſcrutatores aſſumendi ſunt de Collegio. dec.17.n.1.p.333.
Abbatiſſa debet eſſe ætatis 30. annorum, non obſtante quacunque conſuetudine. ibid.n.2.p.ead.
Abbatiſſa eſt eligenda à duabus partibus Collegij. ibid. n.5.p.ead.
in Abbatiſſæ electione attenditur maior pars Collegij, non habita collatione zeli ad zelum, nec meriti ad meritum: etiam quando electio eſt facienda à mulieribus ſimul cum maſculis, & quare. ibid.n.6. p.ead.
de Abbatiſſæ electione agitur in alia deciſione ſubiuncta deciſioni 17.p.333.334.& 335.
Abnegare ſemetipſum, eſt, propriam voluntatem, per quā homo eſt homo, abnegare. diſp.2.q.1.n.2.p.11.
Abſoluentes à caſibus Epiſcopo reſeruatis an poſſint excommunicari. diſp.5.q.11.n.106.p.77.
Abſolutio ad cautelam ex inueterato ſtylo Rotæ, ſine cauſæ cognitione concedi ſolet. dec.118.n.1.p.460.
Abſolutio à cenſuris non remittitur ad Ordinarium, quando conſtat de grauamine ab ipſo, vel eius Officiali illato. ibid.n.3.p.ead.
Acquieſcentia reſultat ex contradictione extraiudiciali. dec.86.n.6.p.419.
Actore nō probante, reus abſoluitur. dec.13.n.1.p.328.
Actoris probationes reddi adcò turbidas, vt ſufficienter non concludant, reo pro victoria ſufficit. dec. 97.n.21.p.430.
Actio, nec ſubſtantia facti in libello mutari poteſt; ſed ſolùm augmentum, vel diminutio condemnationis, firma remanente actione, & ſubſtantia. dec. 82. n. 14. p. 415.
pro *Actu* Iudicis, in quo enunciantur ſolennitates, præſumitur, quòd omnia ſint ſolenniter acta, niſi contrarium probetur. diſp.15.q.2.n.3.p.294.
Actus probatur capitulariter geſtus ex atteſtatione Notarij, Monachorum nomina recenſendo. dec.31. n.8.p.360.
Actus geſti per Ordinarium contra ſubditum, pendente inter eos lite, non præſumuntur facti propter litem, & in illius odium, niſi probetur. dec.36. n. 5. p.364.
Actus iuriſdictionales geſti per Epiſcopum de recenti, præſumuntur clandeſtini, & turbatiui, & non impediunt manutentionem inferiori, de cuius anteriori poſſeſſione conſtat. dec.51.n.4.p.378.
Actus quando poteſt referri ad plures cauſas, ſiue titulos, eius probatio redditur dubia. dec. 65. n.4.p.390.
Actus turbatiui, & qui dederunt cauſam liti, non attenduntur. dec.93.n.25.p.455.
in Actibus non exceptis exceptio firmat regulam. dec. 116.n.3.p.458.
Actorum tranſportatio præſumitur integra. dec. 115. n.10.p.458.
Acta cauſæ, de qua agitur, ſolùm tranſportanda ſunt. ibid.n.11.p.ead.
Acta ſuperflua ſi tranſportata non fuerint, non nocent. ibid. num. 12. p. ead.

Actum in diuerſam ſpeciem mutat qualitas adiecta. dec.116.n.5.p.459.
Adinſtar, dictio, ſtat cauſatiuè. dec. 156. num. 8. p. 459.
Adminiſtrationes temporales, nihil ſpiritualitatis habentes, non cadunt ſub reſeruatione. dec. 12. n.4.p.327.
Adminiſtratores, qui alieno nomine regunt, Præpoſiti nuncupantur. ibid.n 6.p.ead.
Adminiſtratores apoſtolici nequeunt præiudicare Summo Pontifici. dec.82.n.8.p.415.
Adminiſtratio bonorum. Vide, *Bona.*
Aduocati, & Procuratoris munus exercere non poſſunt Regulares ſine ſui Superioris licentia, & vtilitate Monaſterij. diſp.3.q.6.n.27.p.24.
Aduocatorum munus in iudicio an poſſint obire Abbates, & Prælati regulares. diſp.17.q.5. n.1.p. 309. Monaſterij vtilitatem interuenire an ſit ad id neceſſarium. ibid.n.2.p.ead.
Ædificare Eccleſias, & Monaſteria prope loca aliorum Regularium, abſque vlla pœna, poſſunt Abbates. diſp.5.q.3.n.2.p.61. Vide, *Eccleſia. Monaſterium.*
Ædificiorum religioſum ſtatum decentium conſtructio ad Abbatem ſpectat. diſp.11.q.2.n.1.p.240.
Ædificia ſuperflua, & curioſa an Abbates, & Prælati regulares conſtruere poſſint. ibid.n.2.p.ead.
de Ædificiis curioſis, & ſumptuoſis quid D. Bernardus, & D. Bonauentura contra Superiores inculcent. ibid.n.3.p.ead.
Æqualitas ſeruatur, licèt vnus honoretur pluſquàm alter, ex aliqua ratione, vel circunſtantia. dec. 94. n.7.p.456.
Æqualitas dignitatis arguitur ex æquali habitu, & inceſſu in Proceſſionibus. dec. 116. num. 15. p. 459.
Ære alieno grauati, an, & quando poſſint, ac debeant ad Religionem admitti. diſp.6. q.3 n.9. 10. & 11. p. 86. & 87.
Ære alieno grauati, vel ratiociniis obnoxij, vel criminoſi, ſi nihilominùs profiteantur, an valeat profeſſio. ibid. n. 15. p. 88.
Ætas quæcunque ſufficit ad hoc, vt de iure naturali recipi quis poſſit ad Religionem, modò etiam vſum rationis habeat, quæ etiam ætas ſufficit de iure eccleſiaſtico. diſp. 6. q. 2. n. 1. & 6. p. 83. Vide, *Religio.*
Ætas ad profeſſionis validitatem. Vide, *Profeſſio.*
Aleatores beneficia non poſſunt conſequi. diſp.9.q.7. n.12.p.591.
Alienationis nomine quid intelligatur. diſp.13.q.1.n.1. p.261.
Alienare an poſſit Abbas ſine aſſenſu Summi Pontificis Reliquias Sanctorum. diſp.13.q.1.n.11.p.262.
Alienatio bonorum eccleſiaſticorum prohibita eſt Abbati, & Eccleſiæ Prælato, iure ciuili, canonico, & naturali. diſp.ead.13.q.2.n.1.p.266.
Alienari non poſſunt abſque ſolennitatibus animalia ad culturam bonorum Monaſterij deſtinata. ibid. n.4.p.ead.
Alienari an poſſint ſerui fugitiui abſque ſolennitatibus. ibid.n.5.p.ead.
Alienare abſque Superioris authoritate bona immobilia Monaſterij non poſſunt Abbates Commendatarij abſque ſolennitatibus. ibid.n.6.& 7.p.ead.
Alienare annuum cēſum, vel annuos redditus an poſſit Abbas abſque ſolennitatibus. ibid.n.10.p.267.
Alienare particulas Reliquiarum inſignium non poſſunt Abbas, ſeu etiam Epiſcopus abſque Summi Pontificis conſenſu: & alienantes an incurrant excommunicationem latam in Extrauag. Pauli II. ibid. n. 14. p. ead.

Index Rerum,

Alienationis ad promiſſionem non requiritur aſſenſus apoſtolicus. ibid.n.15.p.ead.

Alienare an poſſit Abbas lampades argenteas, & ſimilia. ibid.n.16.p.ead.

Alienari an poſſint bona acquiſita Eccleſiæ de nouo, abſque aſſenſu apoſtolico. ibid.n.18.p.268.

Alienatio ab vna Eccleſia ad aliam an poſſit fieri abſque dicta ſolennitate. ibid.n.19.p.ead.

Alienatio bonorum, quorum dominium eſt ab Eccleſia acquiſitum, licèt anteà dicta bona eſſent alij obligata, an inualida ſit. ibid.n.20.p.ead.

Alienari an poſſit res ſterilis abſque dicta ſolennitate. ibid.n.21.p.ead.

Alienare an poſſit Prælatus ſine ſolennitatibus res, & bona Eccleſiæ, quæ iniuſtè detinet. ibid. n.22. p.ead.

Alienari vt poſſint licitè, & validè bona eccleſiaſtica, cauſę enumerantur. diſp.ead.13.q.4.n.1.p.269.

Alienatio valida eſt, ſi vna tantùm cauſa adſit. ibid. n.2.p.270.

in Alienatione bonorum immobilium, & mobilium pretioſorum interuenire debet tractatus ante conſenſum Conuentus. ibid n.4. Tractatus huiuſmodi quomodo ſit habendus. ibid. n.5.p.ead.

in Alienatione bonorum Monaſterij conſenſus ipſius poſt tractatum requiritur. ibid.n.6.p.ead.

Alienari bona eccleſiaſtica poſſunt abſque conſenſu, & tractatu, modò adſit Papæ authoritas. ibid. n. 9. p. 271.

in Alienationis contractibus an requiratur ſubſcriptio Monachorum, vel ſufficiat tantùm ſubſcriptio Notarij. ibid.n.10.p.ead.

Alienari non poſſunt bona Eccleſiæ, neque vtilitas euidens Eccleſiæ probari, quando fructus adſunt pro ſatisfactione. ibid.n.14.p.ead.

Alienari nequeunt bona Abbatiarum non exemptarum abſque aſſenſu Epiſcopi; ſecùs de Abbatiis exemptis. diſp.ead.13.q.5.n.1.p.271.

in Alienatione bonorum Eccleſiæ ſibi ſubiectæ Abbas habens iuriſdictionem quaſi epiſcopalem, poteſt authoritatem ſuam interponere. ibid. n. 2. p. 272.

Alienatio omnis bonorum eccleſiaſticorum de iure, inconſulto Romano Pontifice eſt prohibita. diſp. ead.13.q.6.n.1.p.ead.

Alienare poterant Præpoſitus Generalis Societatis Ieſu, ac ipſa Societas generaliter congregata, bona Domorum ipſius Societatis, inconſulto Summo Pontifice. ibid.n.1.p.ead.

Alienandi priuilegium habet Caſſinenſis Congregatio, abſque aſſenſu apoſtolico, bona ad ſummam quinquaginta millium ſcutorum aſcendentia. ibid.n.3.p.ead.

Alienari nequeunt bona Regularium hodie inconſulto Romano Pontifice. ibid.n.7.p.273.

de non Alienandis rebus Regularium Decretum S. Congregationis Concilij iuſſu Vrbani VIII. editum. ibid.n.8.p.ead.

de non Alienandis rebus Regularium, declaratio Decreti S. Congregationis Concilij. diſp. ead.13. q.7. n.2.p.274.

ex Alienatione bonorum Eccleſię pecunia proueniens in euidentem Eccleſiæ vtilitatem conuertenda eſt. ibid.n.3.p.ead.

Alienare nequeunt Abbates inferiores bona ſuorum Cœnobiorum, abſque Abbatum Generalium aſſenſu. diſp.ead.13.q.8.n.1.p.275.

Alienare bona Monaſteriorum non poſſunt, regulariter loquendo, Abbates, & Prælati locales abſque licentia Generalis, vel Prouincialis; & hic ſine Generali. ibid. n. 4 p. ead.

Alienatio quælibet, etiam in caſu licito, & ſeruatis iuris ſolennitatibus, hodie eſt Romano Pontifici reſeruata. diſp.ead.13.q.9.n.1.p.276.

Alienari poſſunt res immobiles modici valoris abſque ſolennitatibus, & aſſenſu apoſtolico. ibid.n.2.p.ead.

Alienandi magna neceſſitate inſtante, ita vt non poſſit de facili Summus Pontifex adiri, poteſt fieri alienatio ipſo inconſulto. ibid.n.4.p.ead.

Alienare poteſt Abbas bona Monaſterij ſine ſolennitatibus in remunerationem meritorum alicuius. ibid.n.12.p.277.

Alienare nihil poteſt Conuentus, Abbate mortuo, niſi quod ſeruando ſeruari non poteſt. diſp. ead. 13. q. 10.n.1.p.ead.

Alienatio bonorum Eccleſiæ vacantis pro iuſta cauſa, perpetuò facta, nulla eſt, niſi habeat defenſorem legitimè conſtitutum. ibid.n.2.p.ead.

Alienare poterit, ſeruatis ſolennitatibus, cum Abbatis conſenſu Prior Monaſterij habens bona diſtincta; ſubditus tamen alicui Abbati exempto. diſp. ead.13.q.11.n.1.p.278.

de non Alienando iuramentum Abbatis, Romano Pontifice inconſulto, non extenditur ad id, quod non eſt de ſua mente. ibid n.2.p.ead.

Alienantes malè Abbates bona Monaſteriorum, quas pœnas incurrant per Extrauagantem, *Ambitioſæ*. diſp.ead.13.q.12.n.1.p.ead.

Alienantes malè Abbates, & ſine expreſſa S. Congregationis Concilij licentia, incurrunt pœnam priuationis. ibid. n. 2. p. ead.

Alienantes Abbates abſque debita ſolennitate, ſi ante realem traditionem reuocent contractum, an incurrant pœnas. ibid.n.3.p.ead.

Alienantes malè Prælati inferiores, & Commendatarij, ac aliarum Eccleſiarum Rectores, quas pœnas incurrant. ibid.n.4.p.ead.

Alienata malè bona Eccleſiæ liberè ad Eccleſiam reuertuntur. ibid.n.5.p.ead.

Alienantes malè Epiſcopi, & Abbates quibus ſuarum Eccleſiarum expeditur particularis Bulla, incurrunt pœnam periurij. ibid. n.6.p.279.

Alienantes malè Eccleſiaſtici, tam ſæculares, quàm regulares, modò non ſint Epiſcopi, vel Abbates, excommunicationem incurrunt. ibid. n.7. Limita, vt n. 8 q.10.& 11.p.ead.

de non Alienandis rebus Eccleſiæ, Extrauagans, *Ambitioſæ*. an ſit recepta. ibid.n. 12 p.ead.

Alienare cui prohibetur, prohibetur infeudare. diſp. 14.q 4 n.3.p.283.

Alienare qui poteſt, poteſt etiam dare in emphyteuſim, & e contra. diſp.ead.14 q.6.n.2.p.288.

Alienabilis res ſemel effecta, ſemper durat alienabilis abſque ſolennitate. diſp.ead.14.q.7.n 2.p.289.

ad Alienationem validam aſſenſus apoſtolicus eſt vna ex præcipuis ſolennitatibus, quæ requiruntur. diſp. ead.14.q.10.n.1 p.290.

Alienandæ rei poſſeſſio antequàm tradatur, requiritur aſſenſus apoſtolicus. ibid.n 2.p.ead.

contra Alienantes ſine aſſenſu apoſtolico pœnæ an vbique ſint in vſu. ibid.n.3.p.ead.

Alienantes malè an incurrant ipſo facto pœnas poſt contractum alienationis. ibid.n.4.p.291.

Alienationis contractus celebratus ſine aſſenſu apoſtolico, eſt inualidus, etiamſi apponatur illa clauſula, *reſeruato beneplacito apoſtolico, nec aliter, nec alio modo*. ibid.n.5.p.ead.

Alienationis contractum præcedere debet aſſenſus apoſtolicus. ibid.n.6.p.ead.

Alienationis, locationis, conductionis, & ſimilium contractus perficitur ex mutuo contrahentium conſenſu. ibid.n.9 p.ead.

Alienationem

Alienatinnem reuocantes, & reſipiſcentes, an pœnas poſt factum contractum ſine aſſenſu apoſtolico incurrant. ibid.n.11.& 12.p.291.

Alienantes bona fide, ante traditionem realem rei alienandæ, an incurrant pœnas latas in Extrauag. *Ambitioſæ*. ibid.n.12.p.ead.

Alienationis nomine venit diſmembratio. diſp.15.q.6.n.2.p.296.

Alienationis ſpecies eſt diſmembratio. dec.32.num.1.p.361.

in Alienatione Eccleſiæ ſolennitas requiſita eſt neceſſaria in diſmembratione partis curæ animarum. ibid.n.8.p.ead.

Alimenta præſumuntur præſtita ab eo, qui tenebatur præſtare. dec.79.n.5.p.411.

Aliorum, dictio eſt ſimilium implicatiua, & infert omnimodam ſimilitudinem ad expreſſa. dec. 43. n. 8. p.370.

Aliorum, dictio includit ſimilia; diuerſa tamen ab expreſſis, & ſatis eſt, quòd ſimilitudo adſit in aliqua parte. ibid.n.16.p.ead.

Alius, dictio eſt ſimiliũ explicatiua dec.44. num.2.p. 371.

Altaris Sacrificium extra Eccleſiam, & in priuatis domibus peragi non debet. diſp. 5.q.11. num. 69. p.74.

Altaris ſacri miniſteria non exerceantur, niſi per conſtitutos in ſacris Ordinibus. ibid. num.76. p. ead.

S. *Antonij* Viennenſis Congregationis exemptio. diſp. 5.q.11.n.27.p.71.

Apoſtata à Religione quiſnam propriè dicatur. diſp.8. q.1.n.1.& 11.p.162.

Apoſtata eſt in foro conſcientiæ, qui animo deſerendæ Religionis ab ea diſceſſit, licèt pœnitentia ductus ſtatim ad illam redeat. ibid.n.2.p.ead.

Apoſtatare non dicitur Nouitius à Religione fugiens, etiamſi tria ſimplicia vota caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ emiſerit. ibid.n 3.p.ead.

Apoſtatæ non dicuntur mulieres Tertiariæ, quæ vota ſimplicia emiſerunt, ſi habitum dimittant. ibid.n.4. p.ead.

Apoſtata cenſendus non eſt Religioſus ad aliam Religionem etiam laxiorem tranſiens. ibid. num. 5. p. ead.

Apoſtata, neque fugitiuus appellari debet Religioſus, qui ne notabiliter & iniuſtè grauetur à ſuo Prælato immediato, confugit ad Prælatum ſuperiorem. ibid.n.9.p.ead.

Apoſtata an verè ſit Religioſus recedens animo non redeundi ad Religionem; permanens tamen cum habitu. ibid.n.12.p.163.

ab Apoſtaſia an, & quando excuſetur Religioſus fugiens dimiſſo habitu ad tempus, habens animum redeundi. ibid n.13.p.ead.

ad Apoſtaſiam quæ mora, & qualis poſt dimiſſum habitum ſufficiat: & quænam ad excommunicationem tantum, non autem ad apoſtaſiam incurrendam. ibid.n.14.p.ead.

Apoſtata ſolùm, non verò fugitiuus incurrit pœnas in conſtit. Pauli IV. contra degentes extra Clauſtra inflictas. ibid.n.16.p.ead.

Apoſtatas, & fugitiuos vtrùm Abbates, & Prælati regulares teneantur perquirere, & ad propria Monaſteria reuocare; arguitur pro parte negatiua. diſp. ead.8.q.3.n.1.p.165. Ad eius argumenta reſpondetur. ibid.n.8. p. 168.

Apoſtatas, & fugitiuos capere poſſunt Abbates, & Prælati regulares, vbicunque illos repererint, & in vincula conijcere; ac debitis pœnis in eos animaduertere. ibid.n.2.p.ead.

Apoſtatas, & fugitiuos ad propria Monaſteria tenentur reuocare, ſi commodè poſſint, Abbates, & Prælati regulares. ibid. num. 3. p. ead. Quæ obligatio etiam Conuentualibus Prælatis imponitur. ibid.n.4 pag.167.

ad Apoſtatas, & fugitiuos ſingulis annis perquirendos an Abbates, & Prælati Regulares teneantur, oſtenditur. ibid. num. 5. pag. 168. Quid, ſi huiuſmodi Religioſi eſſent incorrigibiles, ſcandaloſi, vel Religioni noxij. ibid. num. 6. p. ead.

Apoſtatas, & fugitiuos, de quorum emendatione ſperatur, Prælatus non reuocans annuatim, an, & quas pœnas incurrat. ibid.n.9.& 10.p.168.

cum Apoſtatis, & fugitiuis, ad Monaſteria reuocatis, qualiter Abbates, & Prælati regulares ſe gerere debeant. Arguitur, quòd cum his duriùs agendum ſit. diſp.ead.8.q.4.n.1.p.169.

Apoſtatæ, & fugitiui ad Monaſteria reuertentes, benignè, non autem rigidè, & cum aſperitate recipiendi ſunt ibid. n.2. p. ead. Reſpondetur ad argumenta. ibid. n. 3.p.ead.

Apoſtatarum, & fugitiuorum ad Monaſterium redeuntium debita quandonam illud cenſeatur debere ſoluere. diſp.ead.8.q 5.n.2.p.170.

in Apoſtatæ debitis, & obligationibus non ſuccedit Sedes apoſtolica de rigore iuris, ſed tantùm de æquitate. ibid.n.4.p.ead.

Apoſtatæ, & fugitiui in eorum pœnam alimentis, & iure alimentorum priuantur. diſput. ead. 8. q.9. n.1. p. 175.

Apoſtatæ, & fugitiui priuantur priuilegiis Religionum. ibid. n. 2. p. ead.

Apoſtatæ, & fugitiui poſſunt capi à ſuo Superiore, etiam extra territorium. ibid. n. 3. p. ead.

Apoſtatæ non poſſunt eligi in Abbates, & Prælatos Religionis. ibid.n.4.p.ead.

Apoſtatæ an ſint excommunicati. ibid.n.5.p.ead.

Apoſtatæ repelluntur à ſuſceptione Ordinum, & ab illorum exercitio. ibid.n.6 p.176.

Apoſtatæ in carcerem detrudendi ſunt. ibid. num. 7. p. ead.

Apoſtatarum receptatores, ſi ab Ordinario admoniti illos non dimittunt, excommunicationis pœna puniuntur. ibid n.8. p ead. Eius excommunicationis materia qualis ſit. ibid.n.9.p.ead. An ſit excommunicatio reſeruata. ibid.n.10.p.ead.

Apoſtatas Fratrum Prædicatorum detinentes, an excommunicatione ligentur. ibid.n.11.p.ead.

Apoſtatæ ſunt inhabiles ad beneficia eccleſiaſtica obtinenda diſp.9.q.7.n.3.p.190.

pro SS. *Apoſtolorum* Petri, & Pauli Monaſterio, ciuitatis Dorombeotæ, exemptio tertia facta fuit à Bonifacio IV. diſp 5.q.21.n.11.p.70.

Appellatio interponi debet coram Iudice. dec. 30. n. 24.p.359.

Appellatio ad Miniſtrum Generalem datur à decretis Commiſſarij Generalis Fratrum S.Franciſci de Obſeruantia, qui ſi deliquerit, poteſt Generalis eum corrigere, & prohibere aliqua negotia, ſi cauſam dederit legitimam. dec. 81.n.6 p.413.

Appellatio ſuſpenſiua non admittitur à ſententia lata in cauſa decimarum. dec.91. n.2. p.422. & dec. 93. n.3.p.424.

Appellatio ad vtrunque effectum admittitur à ſententia lata in cauſa decimarum, quando non allegatur ſola præſcriptio, ſeu conſuetudo; ſed oſtenditur priuilegium. ibid.n.3.p.ead.

Appellatio ſuſpenſiua à ſolutione decimarum vt admittatur, an ſufficiat ſola priuilegij exhibitio. dec. 93. num. 4. p. ead.

Arbitri eſſe non poſſunt Regulares. diſp. 3. q.6.n.29. p.15.

Arbitrium intelligitur provt de iure.dec. 12. n. 1.pag. 326.

Arbitrium regulatur à iure. dec.91.n.1.p.421. & dec. 93.n.2.p.424.

Arbitrium relaxat de iuris rigore. ibid. n. 5.p.ead.

Arbores locorum ſuarum Eccleſiarum , an , & quando poſſint Prælati incidere. diſp.13.q.3.n.1. p.268.

Arbores opacas , & nimis denſas poſſunt Prælati incidere , ac alienare , abſque ſolennitatibus , & quando. ibid. n. 2. p. ead.

Arbores fructiferas , & vmbratiles incidere poſſunt Prælati , ac eorum locis fructiferas ſubſtituere. ibid. n. 3. p. ead.

Arbores fructiferas veteres , vt earum locis reponantur nouæ eiuſdem , vel ſimilis qualitatis , poſſunt Prælati incidere. ibid. n. 4. p. ead.

Arbores fructiferas , ſed in pari æqualitate , & paruæ æſtimationis , an poſſint incidere Prælati. ibid. n. 5. p. 269.

Arbores fructuoſas , ſeu etiam infrugiferas , in magna quantitate nequeunt Prælati abſque ſolennitatibus incidere. ibid.n.6.p.ead.

Arbores caduas poſſunt Prælati abſque ſolennitatibus incidi facere , ac cæſas alienare. ibid. num. 7. pag. ead.

Archidiaconatus , & Archipresbyteratus in Cathedrali , quanuis careant cura , & iuriſdictione , dicuntur dignitates.dec.9.n.2.p.324.

Archidiaconus , & Decanus habentes territorium ſeparatum , & immemorabilem , poſſunt cognoſcere de cauſis matrimonialibus , & criminalibus. dec.44.n.10.p.371.

Archidiaconus , & Decanus non poſſunt degradare. ibid.n.11.p.ead.

Archidiaconus , qui habet Monaſterium ſibi ſubiectum , ſi illud erigatur in Cathedralem , de domino fit ſubiectus , niſi in erectione caueretur. dec.64.n.12.p.389.

Archiepiſcopo datur manutentio in quaſi poſſeſſione iuris metropolici aduersùs omnes Epiſcopos , & Eccleſias ſuæ Prouinciæ , contra quos habet intentionem fundatam in iure communi. dec.56.num.1. pag.382.

Archiepiſcopus poteſt in locis exemptis ſuæ prouinciæ Crucem præ ſe ferre , & populo benedicere. dec.72.n.4.p.400.

Archiuium non habens requiſita neceſſaria non dat robur ſcripturis ab ea extractis. dec. 88. num. 2. pag.420.

Archiuium non probat inter perſonas non ſubditas. ibid.n.3.p.ead

Archiuium vt det robur ſcripturis , debet probari, quod ſcripturæ in Archiuio repoſitæ fuerunt de tempore antiquo , & ante motam litem. ibid. n. 4. pag.ead.

Argumentum à contrario ſenſu non valet ad inducendum correctionem iuris.dec.63.n.17.p.388.

ex *Ariſtocratia* , & Monarchia conſtat omnium ferè Religionum regimen.diſp.1.q.2.n.3.p.3.

Ariſtocratia regitur , & gubernatur Benedictina Congregatio , ſicut & Congregatio D. Baſilij. ibid. n. 4. & 5. p. ead.

Ariſtocratia gubernantur D. Auguſtini Ordo , ac omnes Congregationes ſub eadem Regula militantes. ibid.n.6.p.ead.

Ariſtocratia Clerici regulares gubernantur. ibid. n. 8. pag.4.

Ariſtocratia regitur Vallumbroſana Congregatio.ibid. n.9.pag.ead.

Ariſtocratia , & Democratia gubernantur Carmelitarum Congregationes.ibid.n.10.p.4.

Ariſtocratico partim regimine , partim Monarchico vtitur Societas Ieſu.ibid.n.11.p.ead.

Ariſtocratia , & Democratia , & Monarchia mixtim gubernatur Minimorum S.Franciſci de Paula Congregatio.ibid.n.12.pag ead.

Ariſtocratia regitur Congregatio miniſtrantium infirmis.ibid.n.13.pag.ead.

Ariſtocratico regimine vtuntur Camaldulenſes. ibid. n.14.p.ead.

Ariſtocratico regimine gubernatur Cæleſtinorum Congregatio.ibid.n.15.pag.ead.

Ariſtocratia ſimiliter regitur Montis Oliueti Congregatio.ibid.n.16.p.ead.

Ariſtocratico regimine vtuntur omnes Congregationes , quæ à Sede apoſtolica approbatæ in Capitulis generalibus negotia pertractanda Diffinitoribus, & Viſitatoribus committunt.ibid.num.17.pag.ead.

Arma prohibita intra ſepta Monaſterij abſque ſuorum Superiorum licentia non poſſunt tenere Regulares , ſub pœna excommunicationis. diſp.3.q.6. n.26.p.24.

Articulus , quòd ex conſuetudine immemorabili competat Abbati iuriſdictio quaſi epiſcopalis cum territorio , eſt releuans pro remiſſoria. dec. 48. n.8. pag. 376.

Articulorum ſtante releuantia , remiſſoria conceditur. dec.67.n.6.p.392.

Aſſertioni Papæ narrantis factum proprium , vel alienum ſecum geſtum creditur.dec.47.n.13.p.374.

Aſſigno , & *Concedo*, verba ſignificant dominium in transferente.dec.78.n.25.p.410.

Aſſiſtentia iuris non ſuffragatur ad manutentionem, quando eſt turbida ; ſed tunc omiſſo iudicio poſſeſſorio Rota aggreditur petitorium. dec. 50. n. 5.p. 377.

Aſſiſtentia non prodeſt Epiſcopo, quando inferior eſt in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis, cui tunc, & non Epiſcopo datur manutentio.dec.51.n.3.p.378.

Aſſiſtentia iuris non ſuffragatur Epiſcopo ad obtinendam manutentionem contra exhibentem priuilegium exemptionis.dec.59.n.2 p.384. Vide, *Ius*.

Aſſiſtentia iuris turbida non ſuffragatur ad obtinendam manutentionem. dec.87. n.4. p.419.

Aſſiſtentia iuris communis in materia præcedentiæ remanet turbida , quando duo Collegia inter ſe conueniunt ad faciendum vnum corpus. dec.94. q.17. p.457.Vide, *Ius*.

Aucupationes , & venationes Religioſis prohibentur; ſicut & aues , aut canes venaticos alere. diſp. 3. q. 6.num. 12.pag.24.

D. *Auguſtini* Ordo , ac omnes Congregationes ſub eadem Regula militantes Ariſtocratia gubernantur.diſp.1.q.2.n.6.p.3.

S. Auguſtini Fratres, ac Moniales habent priuilegium abſque aſſenſu apoſtolico vendendi , alienandi, permutandi , & in emphyteuſim concedendi , modò emphyteuſis non fiat vltra duas generationes; & adſit aſſenſus Generalis. diſp. 13.q.6.n.5.p.173.

S.Auguſtini Hiſpaniarum Canonici Regulares habent ius adminiſtrandi portiones ſeparatas , eorum victui deſtinatas ; non tamen ratione dominij , ſed ratione adminiſtrationis. dec.75.n.18.& 20.p.405. & 406.

S. Auguſtini Canonici Regulares nihil differunt à cæteris Regularibus capacibus bonorum in communi.ibid.n.19.p.406.

Auguſtiniani Diſcalceati non poſſunt tranſire ad alios calceatos eiuſdem Ordinis , ſine licentia Papæ.diſp. 7.q.2.n.5.p.153.

Auguſtinienſes

Digitized by Google

Auguſtinienſes Fratres ſuccedunt in bonis temporalibus, eáque Monaſterio acquirunt ex priuilegio Summorum Pontificum.diſp.11.q.4.n.51.p.232.

B

BAptiſmo an, & in quibus æquetur profeſſio. diſp. 6.q.27.n.5.& 6.p.144.& 145.

D. *Baſilij* Congregatio Ariſtocratia regitur, & gubernatur. diſp.1.q.2.n.5 p.3.

D. Baſilij Congregationis exemptio. diſp.5. q.11. n. 25.p.71.

Bellum iuſtum indicere, & duces ad hunc effectum conſtituere poſſunt Prælati,& Abbates,aliique Eccleſiaſtici,qui temporale dominium habent in Republica.diſp.11.q.5.n.13.p.260.

Benedicere populo. Vide,*Crucem præferre.*

D. P. *Benedictus* quid præcipiat circa lectiones in Cœnobio habendas.diſp.2.q.5.n.2.p.14.

S. P. Benedicti Regula obligat Abbatem ad obſeruationem ſuæ Regulæ. diſp.4.q.1.n.4.p.35.

in S. Benedicti Religionibus tenetur Abbas in receptione Nouitiorum ad validitatem actus,conſilium Capituli adhibere.diſp.6.q.1.n.5.p.81.

S.Benedicti Congregationum vota, ſeu ſuffragia,ſunt conſultiua.non verò definitiua.ibid.n.6.p.ead.

Benedictina Congregatio Ariſtocratia regitur, & gubernatur.diſp.1.q.2.n.4.p.3.

Benedictini Monachi non poſſunt tranſire ad quencunque Ordinem, etiam ad Carthuſiam, ſine conſenſu generalis Capituli. diſp.7.q.10.n.1.p.153.

S.Benedicti Congregationis Monachi in Hiſpania non poſſunt tranſire ad quancunque Religionem,etiam Carthuſiam, ſine licentia Papæ. ibid. n.2.p.ead.

Benedictini Monachi ſuccedunt in bonis temporalibus, eáque Monaſterio acquirunt ex priuilegio Summorum Pontificum. diſp. 11.q.4.n.51. p.232.

Beneficiarios inſtituere nequeunt Abbates de iure communi abſque ſui Conuentus conſenſu. diſput. ead.9.q.5.n.1.p.188.Sed limita,vt n.4.p.ead.

Beneficiarius Monachus cui acquirat bona,quæ aliunde, quàm ex beneficij fructibus, ſibi prouenium. diſp.ead.9.q.12.n.3.p.202.

Beneficiarium Monachum poteſt Abbas à beneficio remouere ad libitum.diſp.ead.9.q.14.n.1.p.203.

Beneficiarij,& Prælati ſæculares ex ſuperfluis ſuorum beneficiorum aliquid in vſus profanos expédentes, licèt mortaliter peccent,pauperibus non erogando; non tamen tenentur ad reſtitutionem.diſp.11.q.15. n.8.10.& 11.p.143.& 144.

Beneficiarij dicuntur habere dominium reddituum ſuorum beneficiorum.ibid.n.9.p.243.

Beneficiarius,& Prælatus quilibet ſæcularis, quod ſibi ſupereſt de prouentibus eccleſiaſticis,debet expendere in pios vſus,in opera hoſpitalitatis, & peregrinationis.ibid.n.12.& 13.p.144.

Beneficiarius, & Prælatus ſæcularis habens patrimonium, poteſt illud conſeruare, & in proprios vſus expendere. ibid.n.14.p.ead.

Beneficiarius poteſt diſponere de diſtributionibus pro ſuo arbitrio.ibid.n.15.p.ead.

Beneficiarius ex fructibus beneficij poteſt alere filios legitimos,& ſpurios, ſi aliunde non habeant. ibid. n.16.p.ead.

Beneficiarius ex fructibus beneficiorum poteſt dare rationabilem dotem filiæ etiam ſpuriæ,modò aliunde non habeat.ibid.n.19.p.ead.

pro Beneficiarij debito poſſunt capi beneficij redditus ad tempus, modò relinquantur Clerico neceſſaria ad ſuſtentationem.ibid.n.20.p.ead.

Beneficiarius poteſt diſponere, & hæredes inſtituere de bonis patrimonialibus.ibid.n.21 p.ead.

Beneficiarium,ſi tempore,quo adeptus eſt beneficium, nihil proprij habebat, præſumendum eſt bona non modicæ æſtimationis ex redditibus Eccleſiæ comparaſſe. ibid.n.22.p.245.

Beneficiarius obligari poteſt,ſed perſonaliter,ad exhibendum ius percipiendi fructus ad multos annos, vel durante eius vita.diſp.14.q.1 n.7 p.181.

Beneficiatis Parochialium præferuntur Collegiatæ. dec.2.n.1.p.320.

ad *Beneficium* parochiale promotus Religioſus, an teneatur ad vota, & deferre habitum ſuæ Religionis. diſp.ead.3.q.9.p.31.

ad Beneficia, atque ad dignitates eccleſiaſticas ſolus Papa initio naſcentis Eccleſiæ ordinauit, atque inſtituit.diſp.9.q.1.n.1.p.183.

Beneficia in diœceſi exiſtentia conferre pertinet ad quemlibet Ordinariorum.ibid.n.2.p.ead.

Beneficia conferendi authoritatem Abbas habet; ſed ea,quæ ad eum pleno iure ſpectant. ibid.n.3. p.ead.

Beneficia conferre non ſolùm pertinere poteſt ad Capitula Cathedralium,verùm etiam Abbatiatum, & Monaſteriorum Regularium.ibid.n.4.p.ead.

Beneficiorum collatio ſi ad Epiſcopum, & Capitulum ſimul ſpectat, an poſſit fieri ab vno ſine alio, & quibus caſibus.ibid.n.5.p.ead.

Beneficiorum collatio, ſi ad Epiſcopum tantùm ſpectat,ſed cùm conſilio Capituli, vel conſenſu; fieri non poterit à Capitulo,Sede vacante;benè tamen,ſi Epiſcopus fuerit ſuſpenſus, & fuerit in mora in tali ſuſpenſione.ibid.n.6.p.ead.

Beneficiorum collatio eſt iuriſdictionis, non Ordinis epiſcopalis.diſp.ead.9.q.2.n.3.p.184.

Beneficia ſæcularia ſæcularibus,& regularia Regularibus conferenda ſunt. ibid.n.4. Limita, vt n.5. & 6. p.ead.

Beneficij nomine in fauorabili materia veniunt etiam penſiones annuæ.ibid.n.7.p.185.

Beneficium in rigore ſumptum eſt illud,quod ſine cura habet certum titulum,& perpetuos prouentus in Eccleſia.ibid.n.8.p.ead.

Beneficium propriè non eſt Papatus. ibid. num. 9. p. ead.

Beneficia regularia dicuntur,quæ ex fundatione, dotatione,ſeu Ordinarij inſtitutione, vel præſcriptione Regularibus tantùm conferuntur. diſput.ead.9. q.3 n.1.& 12.p.185.& 186.

Beneficium regulare dicitur illud,quod à Regularibus pluribus inſtitutis pacificè gubernatum eſt. ibid. n.1.p.185.

Beneficium illud dicitur regulare,ſiue ſæculare, quòd tempore ad præſcriptionem legitimam à iure petito adminiſtratum ſit per Regulares,vel ſæculares.ibid. n.3.p.ead.

Beneficium,vt iudicetur regulare,vel ſæculare,debent illud poſſidentes eſſe in eo inſtituti à legitimo Superiore.ibid.n.5.p.186.

Beneficium poſſidentes, & in eo inſtituti debent eſſe Rectores.ibid.n.6.p.ead.

Beneficium vt tranſeat in regulare, debet adminiſtrari à Regularibus, tanquam regulare: ſecùs ſi gubernetur tanquàm ſæculare. ibid. num. 7. p. ead.

Beneficium non præſcribitur, vt fiat regulare, quando ſæculare Regulari confertur, & è conuerſo, etiamſi poſſideatur ſpatio quadragenario. ibid. n.8.p.ead.

Beneficium dum confertur, debet illud conferens imprimere illi ſtatum dicti beneficij. ibid. n.9. p ead.

Beneficium regulare, vt tale ſit, debet bona fide poſſideri, & e conuerſo: quia poſſeſſor malæ fidei nullo tempore præſcribit. ibid. n. 10. p. ead.

Beneficia regularia præſumuntur Capellæ, ſi ſint fundatæ in Monaſterio, niſi per ſæculares ſint ſolitę tenen. ibid. n. 15. p. ead.

Beneficia alia ſunt duplicia, alia ſimplicia. ibid. n. 13. p. ead.

Beneficia ſimplicia regularia ſunt Prioratus ſimplex, Monachatus, & Canonicatus regularis. ibid. n. 20. p. 187.

Beneficia regularia alia ſuot electiua, alia collatiua. ibid. n. 22. p. ead.

Beneficia regularia an conferantur authoritate Summi Pontificis. ibid. n. 23. p. ead.

Beneficia regularia an ſint verè, & propriè beneficia eccleſiaſtica. ibid n. 24. p. ead.

Beneficia ſuis Abbatiis, & Monaſteriis ſubiecta conferre poſſunt Abbates, & Prælati regulares, ſtatim electi. diſp. ead. 9. q. 4. n. 1. p. 187.

Beneficiorum collatio requirit conſenſum Conuentus de iure communi. ibid. n. 2. p. ead.

Beneficiorum collationes, & inſtitutiones irritæ ſiuot, niſi accedat Conuentus, vel maioris partis Monachorum conſenſus. ibid. n. 3. p. ead.

Beneficia regularia alia ſunt electiua, alia collatiua: & quomodo vtraque conferantur. ibid. n. 5. p. ead.

Beneficiorum alia ſuot regularia, alia ſæcularia. diſp. ead. 9. q. 6. p. 189.

Beneficia regularia Regularibus, ſæcularia ſæcularibus conferenda ſunt. ibid. n. 2. p. ead.

Beneficij qualitas quomodo ex fundatione dignoſci poſſit. ibid. n. 3. p. ead.

Beneficium præſumetur regulare, ſi Capellæ fundatæ ſint in Monaſterio, niſi per ſæculares regi conſueuerint: & quid, ſi de fundatione non appareat. ibid. n. 4. & 5. p. ead.

Beneficiom dicetur regulare, quando legitimè præſcriptum eſt, vt per Regulares adminiſtetur; ſæculare autem, quando per ſæculares. ibid. num. 6. p. ead.

Beneficia regularia quibus poſſint in titulum conferri. ibid. n. 7. p. ead.

Beneficiorum vnius Religionis non ſunt capaces Monachi alterius Religionis. ibid n. 8. p. ead.

in Beneficiis conferendis Abbates, & Prælati quomodo ſe gerere debeant. diſput. ead. 9. q. 7. num. 1. p. 190.

ad Beneficia obtinenda ſunt inhabiles Heretici, eorúmque fautores, defenſores, & filij vſque ad ſecundam generationem. ibid n. 2. p. ead.

ad Beneficia eccleſiaſtica obtinenda inhabiles ſunt apoſtatæ. ibid. n. 3. p. ead.

ad Beneficia quæcunque ſunt inhabiles excommunicati maiori excommunicatione. ibid. n. 4. Sed amplia vt n. 5. p. ead. Et limita vt n. 6. p. 191.

ad Beneficia eccleſiaſtica ſunt inhabiles ſuſpenſi ab officio, & beneficio. ibid. n. 7. p. ead.

Beneficia conſequi non poſſunt interdicti perſonaliter. ibid. n. 8. p. ead.

Beneficia obtinere non poſſunt irregulares. ibid. n. 9. p. ead.

ad Beneficia eccleſiaſtica inhabiles ſunt notorij Sodomitæ. ibid n. 10. p. ead.

Beneficia habere prohibentur bigami. ibid. num. 11. p. ead.

Beneficia conſequi oon poſſuot aleatores. ibid. n. 12. p. ead.

in Beneficio aſſequendo Simoniaci poſt eius priuationem fiunt inhabiles. ibid. n. 13. p. ead.

Beneficio propter vſurpationem priuatus Clericus, fit inhabilis ad alia beneficia conſequenda. ibid. num. 14. p. ead.

ad Beneficia redduntur inhabiles concubinarij incorrigibiles, vſque ad emendationem, arbitrio ſui Prælati. ibid. n. 15. p. ead.

ad Beneficia redditur inhabilis Clericus coniugatus, durante matrimonio, etiamſi clericaliter viuat. ibid. n. 16. & 17. p. ead.

Beneficia regularia, in titulum Regularibus conferri conſueta, prohibetur obtinere ſæcularis, & non profeſſus. ibid. n. 18. p. ead.

Beneficia eccleſiaſtica, etiam ſimplicia, non poteſt laicus habere. ibid. n. 19. p. ead.

Beneficia conſequi non poſſunt Clericorum filij, procreati ex legitimo matrimonio, in Eccleſiis, vbi Patres habent, vel habuerunt beneficia. ibid. n. 20. p. ead.

in Beneficiis obtinendis, Tonſura, & Ordines an ſint neceſſarij. ibid. n. 21. p. ead.

ad Beneficia ſunt inhabiles illiterati. ibid. n. 22 p. ead.

ad Beneficia redduntur inhabiles infames. ibid. n. 23. p. 192.

Beneficia habere noo poſſunt, tanquàm irregulares, corpore vitiati, qui notabiliter ſunt deformati in corpore. ibid. n. 24. p. ead.

Beneficium non poteſt conſequi periurus, qui infamis eſt. ibid. n. 25. p. ead.

ad Beneficia conſequenda inhabiles ſunt in poſterum filij, & nepotes Cardinalem offendentium. ibid. n. 26. p. ead.

Beneficia incompatibilia non dimittentes poſt priuationem eorum, quæ obtinebunt, redduntur inhabiles ad alia beneficia. ibid. num. 27. p. ead.

Beneficium curatum habens non poteſt aliud curatum, vel aliud incompatibile obtinere. ibid. n. 28. p. ead.

Beneficia eiuſdem Monaſterij, vel Ordinis conferenda ſunt Monachis illius Monaſterij, & Ordinis; non verò alterius. diſp. ead. 9. q. 8. n. 1. p. 192.

Beneficia Monaſterio ſubiecta pleno iure per ſolam voluntatem Abbatis, & Prælati, cum conſenſu Capituli ſunt conferenda. ibid. n. 2. p. ead.

Beneficia, quæ pleno iure Monaſterio non ſunt ſubiecta, non poſſunt per ſolam voluntatem Abbatis, ſiue Prælati, etiam cum conſenſu Conuentus conferri. ibid. n. 3. p. ead.

Beneficia ſecularia an poſſit Monachus obtinere, & ea præcipnè, quæ ſunt curata. ibid. n. 4. & 6. p. ead. & 193.

Beneficium curatum ad hoc vt habere poſſit Regularis, attento iure communi non indiget diſpenſatione. ibid. n. 5. p. 193.

Beneficium curatum vt poſſit obtinere Regularis, requiritur vtilitas, ſiue neceſſitas Eccleſiæ, & quòd Eccleſia ſit actualiter curata. ibid. num. 7. & 8. p. ead.

Beneficij ſæcularis parochialis vt ſint capaces Regulares, debent habere licentiam ſui Superioris. ibid. n. 10. p. ead.

ad Beneficia ſæcularia animarom curam, & regimen habentia poſſunt promoueri Canonici regulares de iure communi abſque diſpenſatione Sedis apoſtolicæ, cum ſola licentia ſuorum Superiorum. ibid. n. 11. & 12. p. ead. & 194.

ad Beneficia ſæcularia curata in fauorem curæ animarum aſſumi poſſunt Canonici regulares, tam de iure communi, quàm de iure nouo, cum ſola licentia ſuorum Superiorum. ibid. num. 13. p. 194.

Beneficia ſibi ab Abbate collata tenentur acceptare Regulares

Regulares ratione voti obedientiæ.diſp.ead.9.q.9.n.1.p.200.
Beneficium, ſi exiguos redditus habeat, adhuc tenetur acceptare Religioſus.ibid.n.2.p.ead.
ad Beneficium adeò tenue acceptandum, quòd abſque penuria non ſufficit ad ſuſtentationem, cogi non poteſt Religioſus.ibid.n.3.p.ead.
Beneficium ſi ſit manuale, & iuſta cauſa Religioſus non acceptaret, poſſet excuſari.ibid.n.4.p.ead.
ad Beneficium ſæculare acceptandum Abbas non poteſt cogere ſubditum.ibid.n.5.p.ead.
ad Beneficium regulare alterius Ordinis, neque eiuſdem, ſed alterius Monaſterij, acceptandum, non poteſt cogi Regularis.ibid.n.6.p.ead.
Beneficium, ſeu dignitatem extra ſuum Ordinem acceptare nequit Monachus abſque Abbatis licentia.diſp.ead.9.q.10.n.1.p.200.
Beneficium à Papa impetrare poteſt Monachus abſque Abbatis licentia, & ad impetrandum ab illo procuratorem conſtituere.ibid.n.2.p.ead.
Beneficium regulare, an ſæculare Nouitio poſſit conferri.diſp.ead.9.q.11.n.3.p.201.
Beneficium regulare conferri poteſt nondum profeſſis ſæcularibus, qui habitum ſuſcipere, & profeſſionem emittere velint, & teneantur.ibid.n.2.p.ead.
de Beneficij ſui fructibus Monachus, quidquid acquirit, ſuæ Eccleſiæ, non Monaſterio acquirit.diſp.ead.9.q.12.n.1.p.201.Declara, vt n.2.p.202.
in Beneficiis regularibus vtrùm habeat locum regula reſeruationis menſium apoſtolicorum. Arguitur pro parte affirmante.diſp.ead.9.q.13.n.1.p.ead.202.
Beneficia manualia, tam regularia, quàm ſæcularia non cadunt ſub regula reſeruationis menſium apoſtolicorum.ibid.n.2.p.ead.
Beneficiorum naturam mutare non intendit Papa, quando id non exprimit.ibid.n.3.p.ead.
Beneficia ſæcularia, quæ perpetua ſunt, poſſunt etiam legitima de cauſa auferri.diſp.9.q.14.n.1.p.203.
Beneficium licèt ab Abbate collatum ſuo Monacho per totum ſuæ vitæ tempus, poteſt illo priuari.ibid.n.1.p.204.
Beneficium ſi Abbas Monacho contulerit cum conditione irreuocabilitatis, etiam iuramento firmata, an poſſit illud auferre.ibid.n.5.p.ead.
Beneficium manuale an poſſit per Abbatem auferri à Monacho, ſi memoria non adeſſet, quòd aliquis Superior beneficium præfatum Regulari collatum nunquam reuocarit.ibid.n.6.p.ead.
Beneficium an poſſit auferri à Monacho, ſi ei collatum fuerit ab Abbate ſimul cum Conuentu, cum conditione, vt talis collatio non poſſit reuocari.ibid.n.7.p.ead.
in Beneficij ſui pacifica poſſeſſione Monachus inuari non poteſt.ibid.n.8.p.ead.
Beneficio ſpoliatus Monachus à ſuo Abbate, non poteſt contra Abbatem de poſſeſſorio agere, petendo ſe ad priſtinum ſtatum reſtitui.ibid.n.9.& 10.Quid, ſi malitia Abbatis ſpoliaterit.ibid.p.ead.
à Beneficio electiuo non poſſunt pro ſuo libito Abbates, & Prælati regulares amouere Monachum, abſque legitima cauſa.ibid.n.11.p.ead.
Beneficium regulare habens parochiam, an poſſit ab Abbate pro ſuo libito auferri à Monacho parocho.ibid.n.12.p.ead.
Beneficio ſi præficiatur Monachus, tanquàm Clericus ſæcularis, non vt Monachus, tunc non poteſt reuocari à ſuo Abbate.ibid.n.13.p.ead.
Beneficium de ſui natura perpetuum, non poteſt ad nutum Abbatis auferri à Monacho beneficiario.ibid.n.14.p.205.
Beneficium manuale ab Abbate collatum quando Papa ex certa ſcientia alicui Monacho confirmat, non poteſt Abbas illud Monacho abſque ipſius Papæ licentia auferre.diſp.ead.9.q.15.num.2.p.205.
Beneficio poterit priuari Monachus, ſi crimen aliquod priuatione dignum committat, non obſtante confirmatione Papæ.ibid.n.3.p.ead.
Beneficium manuale per Papæ collationem, aut confirmationem, non mutat naturam ſuam: ſed mortuo poſſidente poterit ad Superioris nutum conferri, & reuocari.ibid.n.4.p.ead.
Beneficiorum deuolutio quibus de cauſis inuenta ſit.diſp.ead.9.q.16.p.206.
Beneficiorum prouiſio intra quod tempus facienda ſit.ibid.n.2.p.ead.
Beneficiorum ad Abbatem ſpectantium prouiſio ad Papam, vel ad eius Legatum deuoluitur, ſi Abbas eſt immediatè Papæ ſubiectus.ibid.n.3.p.ead.
Beneficiorum deuolutio ad quem fiat ex negligentia Abbatum haud immediatè Papę ſubiectorum.ibid.n.4.p.ead.
Beneficium conferendi ius tunc deuoluitur ad inſtituentem, tanquàm ad proprium Superiorem, ſi Patronus, tam regularis, quàm ſæcularis neglexerit præſentare intra tempus ſibi præfixum.ibid.num.5.p.ead.
ad Beneficia conferenda menſes quot reſeruentur.ibid.n.6.p.ead.
Beneficia ſua conferendi poteſtas ad quem deuoluatur, Prælato inferiore negligente in conferendo.ibid.n.7.p.ead.
ad Beneficium conferendum tempus præfixum ſex menſium quando currere incipiat.ibid.n.8.p.ead.
Beneficia conferendi poteſtas amittitur per priuationem, per quam perditur ius conferendi, vel ad tempus, vel in perpetuum.ibid.n.9.p.ead.
Beneficij collatio facta à negligente collatore, poſt elapſum tempus nulla eſt.ibid.n.10.p.207.
Beneficia neque validè, neque licitè conferre poteſt Abbas excommunicatus vitandus.diſp.ead.9.q.17.p.207.
Beneficiorum collatio ſpectat ad poteſtatem iuriſdictionis.ibid.n.3.p.ead.
Beneficiorum collatio facta ab Abbate excommunicato tolerato valida eſt.ibid.n.4.p.ead.
ad Beneficiorum curatorum, & parochialium præſentationem, quod tempus patronis ſit præfixum.diſp.ead.9.q.24.n.4.p.211.
Beneficia ſimplicia poſſideri non poſſunt à Regularibus.diſp.ead.9.q.25.n.2.p.ead.
vt Beneficium ſimplex obtineat Regularis, diſpenſare non poteſt cum eo Epiſcopus.ibid.n.3.p.ead.
ad Beneficia duo ſui Ordinis Abbas non poteſt facere Monachum ſuum habilem.ibid.n.4.p.ead.
de Beneficiorum ſibi commendatorum fructibus liberè diſponere non poſſunt Commendatarij.diſp.11.q.14.n.1.p.241. Vide, *Commendatarius*.
de Beneficiorum ſuorum fructibus non poſſe licitè ſumere ſæculares Prælatos, & beneficiatos, ſententia aſſerens exponitur.diſp.ead.11.q.15.n.6.p.243.
ex Beneficiorum ſuorum ſuperfluis aliquid expendentes in vſus profanos Prælati, & beneficiarij ſæculares, licèt mortaliter peccent, pauperibus non erogando; non tamen tenentur ad reſtitutionem.ibid.n.8.10.& 11.p.243.& 244. Vide, *Beneficiarius*.
ex Beneficij ſui fructibus quidquid acquirit Abbas, & Prælatus ſæcularis, ſuæ Eccleſiæ acquirit: ſecus de bonis patrimonialibus, vel quaſi patrimonialibus.diſp.16.q.1.n.1.p.297.
Beneficia eccleſiaſtica ſunt de iure communi Præpoſituræ.dec.12.n.5.p.327.

Digitized by Google

Beneficiorum collatio debet eſſe pura, libera, & abſque alio onere. dec.13. n.5. p.328.
Beneficia eccleſiaſtica debent in perpetuum conferri. ibid. n.6. p.ead.
Beneficium ex quibus diſtinguatur ab officio eccleſiaſtico, vel alia pia diſpoſitione. deciſ. 14. num.1. pag.329.
Beneficium eccleſiaſticum vt iudicari debeat Capellania, etiam manualis, & amouibilis, collatio facta ab Ordinario ſufficit. ibid. n.2. p.ead.
Beneficium de iure debet eſſe perpetuum. ibidem. num.3. pag. ead.
Beneficia ex ſpeciali iure, & priuilegio, poſſunt non eſſe perpetua. ibid. n.4. p.ead.
Beneficia ſunt eccleſiaſtica, perſonatus in Prouincia Tarraconenſi. ibid. n.5. p.ead.
Beneficia diuidi non debent. ibid n.6. p.ead.
Beneficium vt dicatur litigioſum, lis debet eſſe ſuper titulo, quando agitur de ſimplici prouiſione beneficij. dec.21. n.4. p.340. & 341.
Beneficium electiuum, vel de iurepatronatus, vt dicatur litigioſum, ſufficit, litem eſſe ſuper ipſa electione, vel præſentatione. ibid. n.6. p.341.
Super Beneficij titulo facit eſſe litem clauſula, *cum incidentibus*; nec eſt opus, illam deducere ad ſpeciem; ſed ſufficit, quòd adſit materia præexiſtens. ibid. num.7. pag. ead.
in Beneficiis Sedi apoſtolicæ immediatè ſubiectis locum habet text. *in cap. Quanquam. de elect.* dec.23. num.3. pag.345.
de Beneficio prouiſus, vt acquiſiuiſſe dicatur ius in re, non eſt opus apprehenſione, aut aſſecutione poſſeſſionis. dec.25. n.5. p.352.
Beneficium non dicitur vacare in Curia, per obitum electi in Curia, quia adhuc confirmatus non fuerit. ibid. n.8. p.353.
Beneficia minora, ſi de conſuetudine ſint electiua, indigent confirmatione, ita vt ex ſola electione ius non acquiratur electo. ibid n.10. p.ead.
Beneficiorum diuiſio prohibetur à iure. dec.32. n.7. pag.361.
Beneficij collatio per neceſſe non infert Eccleſiam non eſſe in diœceſi. dec.70. n.9. p.398.
Beneficia regularia ſita in Eccleſia regulari exiſtentia intra fines diœceſis, ſpectant ad collationem Epiſcopi. dec.77. n.1. p.407.
Beneficij erecti, & dotati ex aliis beneficiis collatio ſpectat ad eum, ad quem ſpectabat collatio priorum beneficiorum. ibid. n.2. p.ead.
Beneficia in Collegiatis ſunt de ſimultanea collatione Prælati, & Canonicorum. dec.78. n.18. p.409. Limita, vt num.20 p.ead
Beneficia in Eccleſiis Canonicorum regularium de iure ſunt de ſimultanea collatione Prælati, & Capituli. ibid n.19. p.ead.
Beneficia in Collegiata præſumuntur dotata de bonis propriis ipſius Collegiatæ. ibid. n.21. p.ead.
Beneficia ſine authoritate Ordinarij, & dotis aſſignatione erigi non poſſunt. ibid. n.26. p.410.
Beneficio dos præſumitur conſtituta ab eo, qui tenebatur dotare. ibid. n.27. p.ead.
Beneficia in Collegiatis præſumuntur dotata de bonis propriis eiuſdem Eccleſiæ. dec.79. n.4. p.411.
Beneficia Principum intelligenda ſunt abſque tertij præiudicio non expreſſo in beneficio. dec. 121. num.5. pag.463.
Beneficia an poſſit Abbas vnire, vel diſmembrare. Vi[illegible] *[illegible] Diſmembratio.*
[illegible] apoſtolicum ex obſeruantia ſubſecuta [illegible] ſumitur. dec.57. n.4. p.383.
[illegible] citum apoſtolicum præſumitur ex temporis diuturnitate, vnà cum obſeruantia. dec.69. n.23. pag.396.
Beneplacitum apoſtolicum præſumitur ex obſeruantia 30. annorum. dec.76. n.1. p.406.
Bigami in Religione ad ſtatum clericalem non poſſunt recipi; benè tamen ad laicalem. diſp.6. q.3. num.33. pag.90.
Bigami prohibentur habere beneficia. diſp.9. q.7. num.11. pag.191.
Bona, quæ habet, tenetur Religioſus, antequàm ad dignitatem epiſcopalem aſcendat, conſignare Monaſterio; & Epiſcopus ex Ordine Prædicatorum aſſumptus, ſi ante conſecrationem non reſignet, eſt ſuſpenſus ab executione pontificalis miniſterij. diſp. ead.3. q.9. n.8. & 9. p.31.
Bona Religioſi tranſeuntis de vna ad aliam Religionem, ad quam pertineant, ad primam, vel ſecundam Religionem. diſp.7. q.6. n.7. p.160.
Bona acquiſita à Religioſo expulſo, iure nouo pertinent ad Cameram apoſtolicam. diſp. ead.8. q.5. num.1. pag.169
Bona cui acquirat Monachus beneficiatus, quæ aliunde, quàm ex beneficij fructibus ſibi proueniunt. diſp. ead.9. q.12. n.3. p.202.
Bonorum alicuius religioſæ Congregationis adminiſtratio non poteſt eſſe apud ſingulos Religioſos. diſp.11. q.1. n.1. p.217.
Bonorum dominium in communi qualiter Religio dicatur habere. ibid. n.2. p. ead.
Bonorum temporalium Religionis adminiſtratio ipſis Prælatis commiſſa eſt de iure communi, & ex Regulis antiquorum Inſtitutorum. ibid. n.3.4.5. 6. & 7. pag.218.
Bona Monaſterij an teneantur ſinguli Monachi conſeruare, ſicuti tenetur Superior. ibid. n.11. p.223.
Bona acquiſita Monaſterio poſt profeſſionem Monachi, appellantur bona caſtrenſia. ibid. n.9. p.ead.
Bona conceſſa Monacho in ſæculo, eo pacto, vt ea alienare non poſſit; an acquirantur Monaſterio, & ſint prohibita alienari. ibid. n.40. p.230.
Bona Summo Pontifici acquirit Religioſus titularis Epiſcopus. diſp. ead.11. q.5. n.12. p.234.
ad Bonorum ſui Monaſterij debitam conſeruationem, & adminiſtrationem Abbati conceſſa eſt vniuerſa poteſtas neceſſaria. diſp. ead. 11. q.6. n.1. p.245.
Bona Monaſterij Abbas expendens in vſus vanos, præiudicat ſuo officio conſeruandi bona Monaſterij, peccat contra votum paupertatis, & eſt proprietarius. ibid. n.2. p.ead.
Bonorum Monaſterij quantitatem notabilem Religioſus expendens extra vſus pios, & neceſſarios, licèt cum licentia Abbatis, peccat contra votum paupertatis. ibid. n.1. & 8. p.ead.
contra Bonorum conſeruationem facit Abbas expendens aliquid contra præſcriptum Regulæ, vel aliis dans licentiam. ibid. n.4. Et non eſt in bono ſtatu. ibid. n.5. Sicuti facit, & eſt Religioſus, qui expendit abundanter bona Communitatis in magnum Monaſterij detrimentum. ibid. n.6. p.ead.
contra Bonorum Monaſterij conſeruationem non facit Abbas, vel Superior concedens aliquid Religioſo in vſus proprios, vel decentes. ibid. n.9. p.ead.
Bona Monaſterij qui accipiunt à Religioſo ad vſus vanos, & ſuperfluos, etiam de licentia Superioris, reſtituere tenentur. ibid. n.7. p. ead.
Bona ſui Monaſterij non defendendo, conſeruando, & recuperando, peccat Abbas, & debet vt dilapidator deponi. diſp. ead. 11. q.7. n.1. p.236.
contra Bonorum eccleſiaſticorum raptores, & inuaſores pœnæ enumerantur. ibidem num. 3. 4. 5. & 6. pag.ead

Bonorum

Bonorum eccleſiaſticorum raptores, & inuaſores inciduor in Bullam Cœnæ.ibid.o.7.p.237.

Bona, & iura ſui Monaſterij negligenter tuens, & conſeruans Abbas regularis, ad quid teneatur. diſp. ead. 11.q.8.n.2.p.237.

Bona ſuæ Eccleſiæ rapientibus an reſiſtere debeant Abbates, & alij Superiores. ibid. num. 5. & 6. p. ead.237. Vide, *Redditus*.

circa Bona Eccleſiarum ſe geſſerunt variè Eccleſiaſtici, & modò gerunt. diſp. ead. 11.q.15. à n. 1. ad 5.p. 242.& 243.

Bona empta ex fructibus Eccleſiæ, ſunt, & fiunt ipſius Eccleſiæ. diſp. ead. 11.q.15.n.18.p.ead.

Bona confiſcata à Iudicibus à Prælatis eccleſiaſticis conſtitutis contra Clericos, aut laïcos, cui debeantur. diſp. 12.n.12.p.247.

Bona Monaſteriorum alia immobilia, alia mobilia. diſp.13.q.1.n.1.p.262.

Bona, quæ vſu ipſo conſumuntur, & ſeruando ſeruari non poſſunt, quomodo poſſit Abbas alienare. ibid. n6.12.& 13.p.ead.& ſeq.

Bona mobilia, quæ commodè ſeruari non poſſunt, Abbas ſolus alienare poteſt. ibid.n.7.p.262.

Bona mobilia in vſu diu permanentia, an poſſit Abbas ſine ſolennitatibus alienare. ibid.n.8.p.ead.

Bona mobilia pretioſa non poteſt Abbas, abſque cauſa, & ſolennitatibus alienare. ibid.n.9.p.ead.

Bonum immobile, & mobile pretioſum æquiparantur, quoad difficultatem alienationis. ibid. n. 10.p. ead. Vide, *Alienatio*.

inter Bona pretioſa, quę ſeruando ſeruari poſſunt, grex ouium totus comprehenditur. ibid.n.14.p.263.

Bonorum immobilium nomine quæ veniant. diſp. ead.13.q.2.n.2.p.266.

ſub Bonorum immobilium nomine res ſeſe mouentes an veniant. ibid.n.3.p.ead.

ad Bonorum Monaſterij culturam animalia deputata non poſſunt abſque ſolennitatibus alienari. ibid.n. 4.p.ead.

Bona eccleſiaſtica poſſunt permutare Rectores Eccleſiarum inter ſeſe, ſine beneplacito apoſtolico, modò adſit authoritas Epiſcopi, vel Abbatis, ad quorum iuriſdictionem Eccleſiæ ſpectant. diſp.ead. 13.q. 5. n.3.p.272.

Bona Monaſterij cum aliis bonis alterius Monaſterij, vel Eccleſiæ, abſque ſolennitate an poſſit permutare Abbas. diſp.ead.13.q 9.n.8.p.277.

in Bonis acquiſitis per Clericos ex fructibus beneficiorum, Eccleſia hodie non ſuccedit, ſed R. Camera apoſtolica diſp.16.q.1.n.2.p.297.

de Bonis per Abbatem ſæcularem acquiſitis, aliquando poteſt ipſe diſponere, dummodo non ſint intuitu Abbatiæ acquiſita diſp.16.q.3.n.1.p.298.

Bona Religioſorum extra Monaſterium degentium, ſiue Superiorum permiſſu, ſiue abſque illorum licentia, an ſpoliorum nomine veniant. diſp. 16.q. 5. n.3.p.299.

Bona poteſt Papa vni Eccleſiæ tollere, & illa alteri aſſignare. dec.20.n.11.p.318.

Bonorum eccleſiaſticorum dominium eſt penes Papam. ibid.n.12. p.ead.

in Bonis eccleſiaſticis Papa habet pleniſſimam poteſtatem, & diſpoſitionem. ibid.n.13.p.ead.

Bonorum communium Capituli, & Prælati adminiſtratio ſpectat ad vtrunque ſimul. dec.75.n. 1.p. 404.

Bona hypothecata, & grauata tranſeunt cum onere ſuo. dec.101.n.8.p.438.

Bona eccleſiaſtica immunia ſunt, & libera ab oneribus, & tributis impoſitis per Communitates, & Principes laicos. dec.104.n.1.p.439.

Bona dum Eccleſiis traduntur, eo ipſo eximuntur à dominio & poteſtate laïcorum: & ex ſpeciali iure ſub dominio Chriſti Domini conſtituuntur. ibid. n. 2. p.440.

Bona patrimonialia Clericorum, etiam laïcalia, ſunt immunia ab oneribus laicalibus, ob dignitatem perſonarum, quæ influit immunitatem in ipſa bona. ibid.n.6.p.ead.

Bona effecta tributaria tranſeunt cum eiſdem oneribus ad quoſcunque, quamuis priuilegiatos ſucceſſores; & in ipſas Eccleſias. ibid.n.9 p.ead. Declara, vt num.12.& ſeq.p.441.

Bona ab Eccleſia poſſeſſa iure ſpirituali, & diuino ſunt perpetuò immunia à quibuſcunque oneribus ſæcularibus, tam præteritis, quàm futuris. ibid.n. 12. p.ead.

Bona ad cultum diuinum, & officium ſpirituale deſtinata, ſunt immunia ab omnibus oneribus, nedum publicis, & regiis; ſed etiam priuatis, & præexiſtentibus. ibid.n.13. p. ead.

Bona ab Eccleſia poſſeſſa forte temporali, & iure ciuili ſunt immunia ab oneribus impoſitis de tempore, quo penes Eccleſiam bona reperiuntur. ibid.n. 14.p.ead.

Bona tranſlata in Eccleſiam quando retineant onus, & obligationem ſoluendi tributum. ibid. num. 19. p.442.

Bona ſi reperiantur deſcripta in Cataſtro de conſenſu Eccleſiæ, collecta ex eis ſoluenda non eſt, niſi deſcriptio facta ſit cum authoritate apoſtolica. ibid.n. 21.p.ead.

Bona eccleſiaſtica neque indirectè ſubiici poſſunt iuriſdictioni, & iudicio laïcorum. dec.106.n.5.p.445.

Bonum ius reſultat ex ſententia fauorabili. dec.113.n. 22.p.454.

Bonorum eſt incapax Religio Capucinorum, tam in particulari, quàm in communi. dec.121. num.1.p. 462.

Bona Monaſterij an poſſit emphyteuticare, vel infeudare Abbas. Vide, *Emphyteuſis. Feudum.*

Bona ſui Monaſterij quando liceat Abbati locare. Vide, *Locatio*.

Breue executioni non demandatur, non conſtito clarè, & indubitatè de reſeruatione. dec.12.n.2.p.326.

Breuis ad retardandam executionem ſufficit reſeruatio turbida. ibid.n.4.p.ead

Bullæ poſteriores prioribus derogant. dec.79. num.11. p.411.

Bulla Pij V. de Regularibus non fuit reuocata per Gregorium XIII. ſed redacta ad terminos Concilij. dec.84.n.6 p.417.

Bullę habenti decretum irritans, & clauſulam, *Sublata*, ac alias clauſulas derogantes cuicunque conſuetudini, non derogatur per non vſum, niſi concurrente ſcientia, & conſenſu Papæ. dec. 115. num. 3. p. 450.

Bulla impreſſa in Bullario, publicata cenſetur. ibid. n. 5.p.ead.

C

CÆleſtinorum Congregatio gubernatur regimine ariſtocratico. diſp.1 q.2.n.15.p.4.

Cæleſtinorum exemptio. diſp.1.q.11.n.19.p.71.

Cæleſtina Congregatio in Monaſteriis, quorum redditus ad duodecim Monachorum numerum ſuſtentandum ſufficiunt, Superiorem præficit, qui Abbas appellari poteſt, ac Abbatum priuilegiis gaudet. diſp.11.q.11.n.2.p.239.

Cæleſtinorum priuilegium ſuper hoc recenſetur. ibid. n.3.p.ead.

Cæleſtini

Digitized by Google

Index Rerum,

Cælestini antiquiores ſunt Oliuetanis.dec.109.num.3. p. 448.

Cæremoniale Romanum, ſicut & Pontificale.in cæremoniis eccleſiaſticis habetur vti lex ſcripta, & ius commune inuiolabiliter ſeruandum. deciſ. 37. num.1.p.364.

Cæremoniale Romanum in vniuerſali Eccleſia ab omnibus, & ſingulis perſonis, ad quas ſpectat, vel ſpectabit, obſeruandum eſt: nec ei in totum, vel in partem addi, vel minui poteſt. ibidem,n.3. pag. ead.

Camaldulenſes ariſtocratico regimine vtuntur. diſp.1. q.2.n.14.p.4.

Camaldulenſes à quo exempti fuerint, & quo tempore. diſp.5.q.11.n.16. p.71.

in *Cameræ* libris valor taxatus, non eſt iuſtificandus; ſed ſufficit fides extracta ex dictis libris. dec.30. n.17.& 18.p.359.

Cameræ libris fides adhibetur.ibid.n.18. p.ead.

Campanas pulſantes Regulares in die Sabbathi Sancti ante Eccleſiam Cathedralem, vel maiorem, an poſſint conueniri coram loci Ordinario. diſp.5. q.11.n.102.p.76.

Campanæ pulſari non poſſunt in die Sabbathi Sancti, quando cantatur, *Gloria in excelſis.* ab aliis Eccleſiis, niſi audito ſigno campanarum Cathedralis, vel Matricis. dec.37.n.1.p.364.

Campanas in die Sabbathi Sancti ante Cathedralem pulſandi præſcriptio non probatur per teſtes deponentes, quòd Eccleſiæ inferiores non expectauerint pulſum campanarum Eccleſiæ cathedralis: & quare. ibid. n.6.p.365.

Campanas pulſandi ante Cathedralem, conſuetudo immemorabilis, eſt improbabilis. ibid. n.8. p.ead.

Campanas in die Sabbathi Sancti ante Cathedralem pulſandi conſuetudo immemorabilis probari poteſt per teſtes infirmos, & carcere detentos. dec. 38.n.1.p.366.

Campanarum ſonitus non cadit ſub ſenſu oculorum; ſed ſub ſenſu aurium. ibid. n.5. p.ead.

Campanas pulſandi in Miſſa Sabbathi Sancti immemorabilis conſuetudo, non expectato ſonitu Eccleſiæ cathedralis; non eſt ſublata per Cæremoniale Romanum, neque per Conſtitutionem Leonis X. ibid. n.11.p.ead.

ad Campanæ ſonum congregari debet Communitas. dec.61. n.1.p.386.

Cancellariæ epiſcopalis redditus locari non poſſunt. diſp.14.q.3. n.3.p.283.

Cancellariæ Regula ſecunda habet tantùm locum in Monaſteriis commendari ſolitis. dec.15.n.7. Contrarium, n.8. p.331.

Cancellariæ, ſeu Cameræ liber eſt antiquiſſimus; & à quo fuerit editus. ibidem, num.11. pag. eadem. Vide, *Camera.*

Cancellarius capitularis regiſtrare debet in particulari libro, decreta in Capitulis, & Synodis facta. diſp. 1.q.2. n.21.p.5.

Canonicatuum fructus ſunt ſedes canonicales, & ad ſolos Canonicos ſpectant. dec.116. n.9. p.459.

Canonicis Regularibus ſub pœna excommunicationis ipſo facto prohibitus eſt acceſſus ad Curias Principum ſæcularium, abſque licentia ſuorum Abbatum, cum animo eis nocendi. diſp. 3. qu. 6, num.41.pag.26.

Canonicorum Regularium Monaſteria quamplurima exempta fuerunt, & de eorum omnimoda exemptione. diſp.5. q.11.n.15. p.71.

Canonici regulares de iure communi abſque diſpenſatione Sedis apoſtolicæ, cum ſola licentia ſuorum Superiorum, poſſunt promoueri ad beneficia ſæcularia, animarum curam, & regimen habentia. diſp.9.q.8.n.11.& 12.p.193.& 194.

Canonici regulares, tam de iure communi, quàm de iure nouo poſſunt aſſumi ad beneficia ſæcularia curata in fauorem curæ animarum, cum ſola licentia ſuorum Superiorum. ibid.n.13.p.194.

Canonici regulares ſuccedunt in bonis temporalibus, eáque Monaſterio acquirunt ex priuilegio Summorum Pontificum. diſp.11.q.4.n.51.p.232.

Canonici an poſſint à Regularibus in Conſeruatores aſſumi, & quo iure. diſp.17.q.1.n.10.p.302.

Canonicis Collegiatæ non præfertur Abbas nomen habens abſque dignitate, ſed eis cedit. dec. 7.n.1. p.322.

Canonicos Cathedralis Eccleſiæ de iure communi præcedunt Abbates. dec.5.n.8.p.ead.

Canonicis Eccleſię Cathedralis debetur maior honor, & præeminentia, quàm Canonicis Collegiatæ. dec.6.n.2.p.322.

Canonicis præfertur Abbas, & quando.ibid. num.3. p.ead.

Canonici B. Mariæ Villæ Bertrandi, Geruodenſis diœceſis, ab immemorabili tempore habent portiones ſeparatas. dec.75.n.15.p.405.

Canonici Regulares S. Auguſtini Hiſpaniarum habent ius adminiſtrandi portiones ſeparatas, eorum victui deſtinatas; non tamen ratione dominij, ſed ratione adminiſtrationis. ibid. n.18.& 20.p.405.& 406.

Canonici Regulares S. Auguſtini nihil differunt à cæteris Regularibus capacibus bonorum in communi.ibid.n.19.p.406.

Canonicorum appellatione non venit Prior in odioſis. dec.113.n.20.p.454.

Capellæ ſi ſint fundatæ in Monaſterio, præſumuntur regularia beneficia, niſi per ſæculares ſint ſolitæ teneri. diſp.9.q.3.n.11.p.186.& q.6.num 4. p.189. Et quid, ſi de fundatione non appareat. eod.n. 4. pag.ead.

Capellania etiam manualis, & amouibilis, vt iudicari debeat beneficium eccleſiaſticum, collatio facta ab Ordinario ſufficit. dec.14.n.2.p.329.

Capita duo in eadem ciuitate dari non poſſunt, quia eſſet monſtrum. dec.55.n.14.p.382. & dec.64.n.6. p.389.

Caput non debet à mēbris ſeparari.dec.113.n.5.p.452.

Capitula generalia, aut prouincialia in Religionibus celebrari quàm ſit neceſſarium.diſp. 1.q.1.n.1.p.1.

in Capitulis, & Conciliis, ac Congregationibus quid debeant obſeruare Patres congregati. ibid. num.4. p.ead.

in Capitulis quænam pertractare debeant Diffinitores, ac Prælati, ſicut & Abbates iuriſdictionem epiſcopalem habentes. diſp.ead.1.q.2.n.19.& 20.p.4.& 5.

in Capitulis, & Synodis decreta facta per Cancellarium capitularem, in particulari libro regiſtrari debent.ibid.n.21.p.5.

in Capitulis, & Synodis Prælati, tam regulares, quàm ſæculares, nihil ſtatuere debent, quod iuri communi, priuilegio, & exemptioni Religionum, & Eccleſiarum aduerſetur.ibid.n.23.p.ead.

in Capitulo ſuffragium habentes eligunt Diffinitores. diſp.ead.1.q 4.n.4.p.8.

Capitulum diſciplinæ Abbas ſæpè tenere debet. diſp.1. q.8.n.1.p.10.

Capitulum culparum ſingulis diebus, exceptis Dominicis, & Feſtis de præcepto, faciendum eſſe præſcribunt Conſtitutiones Congregationis S. Iuſtinæ de Padua, licèt per Conſtitut. Pauli V. hæc obligatio redacta ſit ad ſemel in hebdomada. ibid. n. 2. & 3. p.13.

Capitulum

Capitulum generale, Sede vacante, an poſſit ſtatuta perpetua condere. diſp. 3 q. 1. n. 4. p. 16.

abſque Capituli conſenſu, & Synodo Parochorum, ſtatuta, & leges condere poteſt Epiſcopus, & Prælatus iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopum habens diſp. 3. q. 3. n. 4. & 6. p. 18.

cum Capituli conſenſu leges, & ſtatuta condere debet Epiſcopus, & alius Prælatus, quando talis eſt conſuetudo, & agitur de rebus pertinentibus ad Capitulum. ibid. n. 7. p. ead.

Capituli generalis, & prouincialis legibus reſpectiuè obligantur Abbas Generalis, & Prouincialis. diſp. ead. 3. q. 4 p. ead. 18.

à Capitulo, & Generali ſtatuta condita omnes obligant. diſp. ead. 3. q 6. n. 1. p. 20. Vide, *Lex. Præceptum. Statutum.*

in Capitulo generali ſtatutum, ſeu conſtitutio, abſque Papæ authoritate edita, poteſt per ſubſequens Capitulum generale reuocari. diſp. ead. 3. q. 7. n. 2. p. 28. Vide, *Statutum.*

extra Capitulum data vota non ſuffragantur: debent enim dari, vt ab vniuerſis, non vt à ſingulis. dec. 18. n. 4. p. 336.

Capituli pars maior, & ſanior intelligitur comparatiuè ad minorem partem omnium Congregatorum in electione. dec. 22. n. 11. p. 343.

Capituli pars maior, ſi in vna inſtrumenti parte electioni conſenſiſſe dicatur, & in altera omnes, an ſit intelligendum, quòd verè omnes conſenſerint, ex quo pars ineſt in toto. ibid. n. 13. p. ead.

Capituli pars maior, & ſanior conſtituitur ex duabus ipſius partibus. dec. 30. n. 7. p. 358. & dec. 31. num. 2. p. 360.

Capituli integra poteſtas reſidet penes totam Vniuerſitatem, ſeu maiorem eius partem. dec. 30. num. 7. p. 358.

Capituli conſenſus eſt neceſſarius in diſmembratione Eccleſiæ parochialis, quæ ad ipſum ſpectat; nec ſuffragatur conſenſus Vicarij. dec. 32. num. 9. & 10. p. 361.

Capituli conſenſus in his, quæ reſpiciunt Capitulum in vniuerſum, non autem Canonicos vti ſingulos, debet capitulariter adhiberi. dec. 34. num. 7. p. 362.

Capituli tota potentia remanet in illis, qui venerunt, vocati ſi non veniant; & geſta per illos valent, tanquàm geſta à Capitulo. dec. 31. n. 3. p. 360.

Capitularis dicitur locus quilibet, vbi Capitulum eſt congregatum, dummodo ſit honeſtus. ibid. num. 4. p. ead.

Capitulum congregari poteſt in quolibet loco, quando ob aliquod impedimentum congregari non poteſt in loco ſolito. ibid n. 6. p ead.

Capitulariter aliquid fieri, aliud eſt; & aliud, fieri in loco Capituli. ibid. n. 7. p. ead.

Capitulariter geſtus probatur actus ex atteſtatione Notarij, Monachorum nomina recenſendo. ibid. n. 8. p. ead.

Capitulum non fundat intentionem ſuam de iure ſuper decimis. dec. 97. n. 7. p. 428.

Capitulo præcedentia quæ competit, competit etiam membris eius. dec. 113. n. 3. p. 452.

Capitulum Eccleſiæ maioris, dum inuitatur ad aliquas functiones, præcedere debet aliis Canonicis, & Prælatis inferioribus, etiam in propriis Eccleſiis. ibid. n. 8. p. 453.

Capitulo debetur reuerentia, ſicut Epiſcopo; & debet præcedere, ſicut Epiſcopus, cuius corporis pars eſt. ibid. n. 9. p. ead.

cum Capitulo eſſe vnitum, & exemptum ab Epiſcopo, ſimul repugnant. ibid. n. 13. p. ead.

Capituli appellatione non venit Prior in materia odioſa, & ſibi præiudiciali. ibid. n. 19. p. 454.

Capucini an poſſint ad aliquem laxiorem Ordinem tranſire. diſp. 7. q. 2. n. 11. p. 154.

Capucinorum Religio eſt incapax bonorum, tam in particulari, quàm in communi. dec. 121. num. 11. p. 462.

à *Carcere*, in quem iuſſu Superioris Religioſus coniectus eſt, non poteſt licitè aufugere, niſi illi pœna capitis, aut mutilationis membri imponenda eſſet. diſp 8. q. 2. n. 1. & 2. p 164.

Carceri perpetuo damnatus an licitè aufugere poſſit. ibid. n. 3. p. ead.

Carceris pœna quando impoſita fuit, vel ſi fuerit impoſita; modus tamen in ea exequenda ſeruatus iniquus eſt, vel ſi pœna impoſita ſecundùm allegata, & probata iuſta eſt; tamen ſententia in falſis probationibus fundata, Religioſus licitè aufugere poteſt. ibid. n. 4 p. ead.

in Carceribus detentus Religioſus à Superiore, & ab eo iniquè vexatus, vel timens, ne vltra modum ab eo puniatur, licitè aufugere poteſt. ibid. n. 5. Declara, vt ibi, & n. 7. p. ead.

à Carcere Religioſus aufugiens ad amicum, vel alium, vt eum deprecatorem apud Superiorem habeat, quam pœnam incurrat. ibid. n. 6. p. ead.

è Carcere ſi fugiat Religioſus morte plectendus, vel mutilãdus, delinquere non videtur. ibid. n. 8. p. 165.

è Carcere ſi aufugiat Religioſus damnatus ad triremes, non cenſetur fugitiuus. ibid. n. 9. p. ead.

Cardinalis factus ex Religioſo ad vota eſſentialia, & alias obſeruantias regulares obſeruare tenetur. diſp. ead. 3. q. 9. num. 1. & ſeqq. p. 30. & 31. Vide, *Religioſus.*

Cardinalem offendentium filij, & nepotes, inhabiles ſunt in poſterum ad conſequenda beneficia. diſp. 9. q. 7. n. 26. p. 192.

Carmelitarum Congregationes Democratia, & Ariſtocratia gubernantur. diſp. 1. q. 2. n. 10. p. 4.

Carmelitarum exemptio. diſp. 5. q. 11. n. 31. p. 71.

Carmelitarum Diſcalceatorum exemptio. diſp. 5. q. 11. n. 33. p. 71.

Carnium eſus prohibitus eſt Monachis. diſp. 3. q. 6. n. 25. p. 24.

Carthuſienſium exemptio. diſp. 5. q. 11. n. 24. p. 71.

Caſſinenſis Abbatiæ exemptio facta fuit à S. Zacharia Papa. diſp. 5. q. 11. n. 13. p. 70.

Caſſinenſis Congregatio habet priuilegium alienãdi, abſque aſſenſu apoſtolico, bona ad ſummam quinquaginta millium ſcutorum aſcendentia. diſp. 13. q. 6. n. 3. p. 273.

Caſtro per Imperatorem Eccleſiæ donato, venit etiam merum imperium; ſecùs in donatione facta priuato. dec. 20. n 10. p. 368.

Caſus, qui ſequitur ex eo, quod eſt expreſſum, non dicitur omiſſus, ſed expreſſus. dec. 113. n. 29. p. 455.

Cathedralem Eccleſiam ad dignoſcendam inſpicitur tempus de præſenti. dec. 113. n. 14 p. 453. Vide, *Eccleſia.*

Cathedralitas ſupponit, nedum ſubiectionem; imò & incorporationem cum Epiſcopo. ibid. n. 15. p. ead.

Cathedraticum ſoluitur tantùm proprio Diœceſano pro Eccleſiis illius diœceſis. dec. 74. n. 10. p. 403.

de *Cauſis* matrimonialibus, & criminalibus poteſt cognoſcere Abbas, vel alius Prælatus inferior ſæcularis habens territorium ſeparatum cum iuriſdictione quaſi epiſcopali. dec. 39. per tot. p. 366. & 367. & dec. 41. n. 1. p. 368.

Cauſa profana cenſetur quælibet, quæ non ſit beneficialis ad effectum concedendi remiſſoriam. dec. 48. n. 1. p. 375.

Cauſa

Digitized by Google

Cauſa vniuerſitatis magis attenditur, quàm actus. dec.63.n.6. p.388.

Cauſa finalis deducitur ex proœmio.ibid.n.11.p.ead. & dec. 100. num.1.p.434.

Cauſa limitata producit limitatum effectum. dec.64. n.19.p.390.

Cauſa, in qua agitur de bonis ratione directi dominij ad Eccleſiam ſpectantibus, dicitur omninò eccleſiaſtica, & ab eccleſiaſtico Iudice, non autem laico definienda.dec.106.n.1.p.444.

Cauſa decimarum, quæ datæ ſunt in feudum ſæcularibus, diſcutienda eſt coram Iudice eccleſiaſtico. ibid.n.9.p.445.

Cenſuras à Sede apoſtolica emanantes, Epiſcopo mandante, Regulares non obſeruantes, poſſunt excommunican.diſp.5.q.11.n.107.p.77.

à Cenſuris abſolutio non remittitur ad Ordinarium, quando conſtat de grauamine ab ipſo, vel eius Officiali illato. dec.118.n.3 p.460.

Charitas benè ordinata incipit à ſeipſo.diſp. 11.q.15.n. 7.p.243.

Charitatiuum ſubſidium dicitur, quaſi charitatis auxilium.diſp. 10.q.1.n.1.p.212.

Charitatiuum ſubſidium petitur, quando propriæ Eccleſiæ redditus non ſufficiunt. ibidem, num. 2. p.ead.

ad Charitatiuum ſubſidium ſoluendum poteſt compellere Epiſcopus, & alij Prælati, quibus incumbit ius illud petendi.ibid.n.3.p.ead.

Charitatiuum ſubſidium exigendum eſt ratione beneficiorum à Clero, & ab Eccleſiis propriæ Diœceſis.ibid.n.5.p.ead.

Charitatiuum ſubſidium ſoluere tenentur Canonici, ſeu Capitulum Eccleſiæ cathedralis, & penſionarios, pro rata ſuæ penſionis, & Rector beneficij. ibid. n. 6.7.8.& 11.p.213.

Charitatiuum ſubſidium ſoluere non tenetur Clericus, qui vltra victum, & veſtitum nihil habet de fructibus ſui beneficij.ibid.n.9.p.ead.

Charitatiuum ſubſidium non debet ſolui de quotidianis diſtributionibus.ibid.n.10. p.ead.

Charitatiuum ſubſidium eorum oneri neceſſarium Prælati Epiſcopo inferiores poſſunt à Monaſteriis, & Eccleſiis ſibi ſubiectis petere, & quo iure. diſp. ead. 10.q.2.n.1.p.213.

Charitatiuum ſubſidium poſſunt Abbates, & Prælati habentes Eccleſias ſibi pleno iure ſubiectas, & in eis epiſcopalem iuriſdictionem exercentes, ab eis exigere.ibid.n.2.p.ead.

Charitatiuum ſubſidium exigere poteſt ab Eccleſiis ſibi ſubiectis Commendatarius perpetuus. ibid. n. 3.p.ead.

ad Charitatiuum ſubſidium ſoluendum poſſunt Prælati habentes territorium, & diœceſim, cogere ſubditos.ibid.n.4 p. ead.

Charitatiuum ſubſidium quando poſtulare volunt Epiſcopus, & Prælati, debent facere cum conſenſu ſui Capituli.ibid.n.5.p ead.

ad Charitatiuum ſubſidium petendum, cauſa rationabilis quæ ſit.diſp.ead. 10 q.3.n.2.p.214.

Charitatiuum ſubſidium petendi cenſetur cauſa, debitorum ſolutio, quæ Prælatus contraxit pro ſuæ Eccleſiæ iure tuendo.ibid n.3.p.ead.

Charitatiuum ſubſidium poteſt petere Prælatus, qui magnas impenſas fecit in negotiis Religionis communibus pertractandis.ibid.n.4.p.ead.

Charitatiuum ſubſidium poteſt petere Prælatus, qui aliquam rem magni momenti emit ad ſuam Eccleſiam conſeruandam neceſſariam. ibid.n.5.p.ead.

Charitatiuum ſubſidium poteſt petere Prælatus iter facturus ad Papam, Imperatorem, vel Regem, ob ſuæ Eccleſiæ, vel etiam totius Religionis commune bonum.ibid.n.6.p.ead.

Charitatiuum ſubſidium petere poteſt Prælatus vocatus ad prouinciale Concilium.ibid.n.7.p.ead.

Charitatiuum ſubſidium poteſt exigere Prælatus, qui fecit impenſas magni momenti neceſſarias in aduentu Imperatoris, Regis, vel Principis.ibid.num. 5.p.ead.

Charitatiui ſubſidij quantitas iuſta quænam eſſe poſſit. ibid.n.9. p.ead.

Charitatiuum ſubſidium non tenentur ſoluere Epiſcopo Abbates, & Monaſteria exempta. diſp. ead. 10.q.4.n.1.p.ead.

Charitatiui ſubſidij exactio eſt de lege diœceſana, à qua lege Monaſteria exempta ſunt. ibid.n.3.p.215.

Charitatiuum ſubſidium an Monaſteria aliqua teneantur elargiri.ibid.n.4.p.ead.

Charitatiuum ſubſidium non tenetur ſoluere Epiſcopo Eccleſia exempta. ibid.n.4. Limita, vt n.5.& 6. p.ead.

Charitatiuum ſubſidium an teneantur ſoluere Moniales.ibid.n.7.p.ead.

Chirurgiæ artem cum inciſione, vel aduſtione exercere non poſſunt Religioſi, ſicut nec artem Medicinæ. diſp. 3.q 6.n.32.& 33.p.25.

Chori decentia potiſſimùm attendi debet in materia ſedendi.dec.116.n.10.p.459.

in Choro non debet eſſe aliqua diſperſio, ſed coniunctiſſima vnitas.ibid.n.11.p.459.

Circunſtantiæ aggrauantes, an neceſſariò aperiendæ ſint in confeſſione.diſp.3.q.6.n.15.p.23.

Circunſtantiam voti poſt emiſſam profeſſionem non tenetur explicare Religioſus, qui vouet de non habenda mollitie, aut fornicatione. diſp. ead. 3.q.6.n. 19.p.24.

Ciſtercienſes à quo exemptionem ſuorum Monaſteriorum acceperint.diſp.5.q.11.n.18.p.71.

Ciſtercienſes non poſſunt tranſire ad quencunque Ordinem, excepta Carthuſia. diſp. 7. q. 2. num.3. p. 153.

Ciſtercienſes Monachi ſuccedunt in bonis temporalibus, eáque Monaſterio acquirunt ex priuilegio Summorum Pontificum. diſp. 11.q.4.n.51.p.242.

Ciſtercienſibus Abbatibus ab Alexandro III. prohibitum fuit, villas, caſtra, &c. ac iuriſdictionem temporalem habere.diſp.12.q.2.n. 1. Hodie tamen licitum eſt eis tali iuriſdictione potiri. ibid. num. 2. p. 247.

Citatio per affixionem non ſuffragatur, quando adeſt procurator in loco.dec.30.n.20.p.359.

Citatio generalis ad omnes actus, & ad conſtituendum procuratorem, licèt nimis vaga, ſupplet defectum citationis aliàs particulariter in quolibet actu requiſitæ.ibid.n.26.p.ead.

Citatio per contradictas ſufficit, quando prima fuit perſonalis. ibid.n.27.p. ead.

Citatio non requiritur contra procuratorem non habentem mandatum ad defendendum; ſed tantùm conſtitutum ad inſinuandum cedulam recuſationis. ibid.n.29.p.ead.

Citatio non poteſt decerni extra territorium. dec. 31. n.9.p.360.

Citationes emanantes in principio iudicij, non requirunt cauſæ cognitionem, & poſſunt fieri etiam ab illo, qui non haberet iuriſdictionem.ibid.num.10. p.ead.

Citationes, quæ fiunt in principio iudicij, poſſunt decerni etiam extra territorium. ibid.n.11.p.ead.

Citationis locus vbi ſit decretus, non attenditur; ſed locus, pro quo ſit ad comparendum. ibid.num.12. p. ead.

in

in *Ciuitate* eadem dari non poſſunt duo capita, quia eſſet monſtruoſum. dec.55.n.14.p.382. & dec.64. num.6.pag.389.

S. *Claræ* Moniales, & Tertiariæ Ordini Minorum ſubiectæ habent priuilegium abſque aſſenſu apoſtolico vendendi, alienandi, permutandi, & in emphyteuſim concedendi, modò adſit duarum partium Conuentus conſenſus. diſp. 13. q. 6. n.6. pag. 273.

S. Claræ Moniales tenentur viuere ſub gubernio, & regimine Fratrum S. Franciſci. dec. 81. num. 18. pag.413.

Clauſula, *Non aliàs*, *aliter*, *nec alio modo*, eſt reſolutiua, & operatur, perinde ac ſi nihil fuiſſet actum. dec.61.n.10 p.386.

Clauſula, *Si ita eſt*, ſemper intelligitur in gratiis ad petitionem partis.dec.66.n.2.p.391.

Clauſula, *Non obſtantibus quibuſcunque priuilegiis*, comprehendit quaſcunque perſonas, quantumuis priuilegiatas.dec.67.n.5.p.392.

Clauſulæ, *parito iudicato*, in corporalibus ſola patienſia, & paritione verbali ſatisfactum cenſetur. dec. 72.n.11.p.401.

Clauſula appoſita in confirmatione, in forma communi, nihil plus tribuit, quàm ipſa confirmatio. dec.78.n.4.p.408.

Clauſula, *Sublata*, operatur, vt dari non poſſit de ſubreptione, abſque oris apertione. dec. 78. n.11. pag.409.

Clauſula, *Salua canonica iuſtitia Epiſcopi*, præſeruat ius Epiſcopi in materiis compatibilibus; ſed non tollit expreſsè conceſſa. ibid. n. 12. p. ead.

Clauſula, *Salua iuſtitia parochialium Eccleſiarum*, quid operetur. dec.83.n.3.p.416.

Clauſula, *Sublata*, & decretum irritans inficiunt poſſeſſionem, & manutentionem impediunt. dec. 86. num 4.pag 419.

Clauſula, *Quatenus decretis ſacri Concilij Tridentini, & regularibus Inſtitutis ipſius Ordinis contraria non exiſtant.* non apponitur in gratiis ex certa ſcientia conceſſis.dec.89.n.10.p.421.

Clauſula, *Quatenus licita, & honeſta*, apponitur confirmationi in forma communi; non autem ex certa ſcientia.ibid.n.11.p.ead.

Clauſula, *Quorum tenores.* operatur, perinde ac ſi totus tenor priuilegiorum fuiſſet de verbo ad verbum inſertus ibid.n.13.p.ead.

Clauſula, *Quorum tenores.* non alterat diſpoſitionem, ſed verè operatur ad excludendam ſubreptionem. ibid.n.14.p.ead.

Clauſula, *Quorum tenores.* non operatus, quotieſcunque ſi concedens notitiam habuiſſet, veriſimiliter non conceſſiſſet.ibid.n.15.p.ead.

Clauſula, *Quorum tenores.* non ſupplet defectum intentionis. ibid.n.16.p.ead.

Clauſula, *Quorum tenores.* non operatur circa non expreſſa, neque in his, de quibus non eſt facta aliqua mentio, ita vt de eis, ſaltem in genere, Papa cogitare potuerit.ibid.n.17.p.ead.

Clauſula, *Quorum tenores.* non inducit certam ſcientiam concedentis; nec facit, quòd cenſeatur adhibita cauſæ cognitio.ibid.n.18.p.ead.

Clauſula generalis, etiam, *Quorum tenores.* non operatur expreſſam, & indiuiduam mentionem, quando non fuit facta aliqua mentio de illo, de quo tractatur.dec.90.n.5.p.422.

Clauſulæ generales non ſolluns defectum intentionis.ibid.n.6.p.ead.

Clauſula, *Quorum tenores.* nihil operatur, quando in indulto non eſt facta aliqua mentio eius, de cuius derogatione tractatur. dec. 92. num. 3. pag. 423.

Clauſula, *Sublata*, claudit os volenti impugnare, & iudicialiter iudicandi adimit facultatem. dec. 120. num.2.pag.462.

Clericatus probatur ex literis patentibus Ordinarij. dec.30.n.15.p.358.

Clerici regulares gubernantur Ariſtocratia. diſp. 1.q.2. num.8.pag.4.

Clericorum regularium S. Pauli decollati exemptio. diſp.5.q.11.n.37.p.72.

Clericorum regularium de Sommaſcha exemptio. ibid.n.39.p.ead.

Clericorum regularium miniſtrantium infirmis exemptio.ibid.n.40.p.ead.

Clericorum regularium Pauperum Matris Dei Scholarum piarum exemptio.ibid.n.42.p.ead.

Clericus, qui priuatur beneficio, propter vſurpationem, fit inhabilis ad alia beneficia conſequenda. diſp.9.q.7.n.14.p.191.

Clericus coniugatus, durante matrimonio, redditur inhabilis ad beneficia, etiamſi clericaliter viuat. ibid.n.16.& 17.p.ead.

Clericorum filij procreati ex legitimo matrimonio, in Eccleſiis, vbi Patres habent, vel habuerunt beneficia, conſequi non poſſunt. ibid.n.20.p.ead.

Clerici beneficiati priuantur beneficio, ſi non faciunt ſe promoueri ad ſacros Ordines. dec.24.n.1.p.351.

Clericus non priuatur beneficio ob non promotionem ad ſacros Ordines, quando fuit monitus, lite pendente, quo tempore ad illos ſuſcipiendos cogi non poterat.ibid.n.12.p.ead.

Clericus non poteſt renunciare priuilegio clericali, vt conueniatur coram Iudice ſæculari. dec. 81.num.9. pag.413.

Clerici regulares ſunt exempti à ſolutione quartæ funeralium per communicationem priuilegiorum ſpecialium, Minimis, Prædicatoribus, & Minoribus conceſſorum.dec.84.n.3.p.417.

Clerici, ſeu perſonæ eccleſiaſticæ, vt legitimè poſſint ſubire onera laïcalia, & ad ea perſoluenda cogi poſſint, quænam ſequirantur. dec. 103. num.3. pag.438.

Clerici, & Eccleſia tenentur cum laïcis contribuere in ſubſidium; & vbi laïcorum non ſuppetunt facultates.ibid.n.4.p.ead.

Clerici vt teneantur cum laïcis contribuere, non ſufficit conſenſus Epiſcopi cum Capitulo; ſed debet vocari, & conſentire totus Clerus. ibid. n.5.p.ead.

Clerici, & eccleſiaſticæ perſonæ ad onera laïcalia ipſis legitimè impoſita, non à miniſtris laicis, ſed ab eorum Superiore eccleſiaſtico debent compelli. ibid. num.7 pag.ead.

Clericus tenetur onera ſoluere pro bonis, quæ ad eum onerata peruenerunt, quando onera fuerunt impoſita prædiis, ſiue bonis propter bona ipſa.ibid. num.9.pag.ead.

Clerici ſocius, laicus, ſequitur forum eiuſdem Clerici.dec.106.n.13.p.445.

Cluniacenſium exemptio à Clemente IV. facta fuit. diſp.5.q.11.n.14.p.70.

Cluniacenſis Abbas de ſpoliis Priorum, & beneficiatiorum ſibi ſubditorum habet palefredum, cappam, & Breuiarium. diſp.16.n.3.p.299.

Coadiutoria datur pro neceſſitate Eccleſiæ, & non perſonæ, cui conceditur.dec.30.n.10.p.358.

ad *Cænobij* oſtium oſtiarius qualis deputari debeat. diſp.2.q.2.n.5.p.13.

in Cœnobio quæ lectiones habendæ ſint, ex Regula D. Patris Benedicti.diſp.ead.2.q 5.n.2.p.14.

Collatio facta ab Ordinario ſufficit, vt Capellania, etiam manualis, & amouibilis, iudicari debeat beneficium eccleſiaſticum.dec.14.n.2.p.329.

Collatio facta de præbenda, quæ eſt ſimultaneæ collationis, ſi fiat ab vno tantùm, nulla eſt. dec. 18. n. 8. p. 136.

Collatio beneficiorum reſeruatorum facta ab Ordinario inferiori à Papa, eſt nulla. dec. 25. n. 1. p. 352.

per Collationem acceptatam vacatio conſumitur. ibid. n. 1. p. 352.

Collatio acceptata, aut ratificata tribuit per ſe ius in re. ibid. n. 3. p. ead.

in Collatione ſola conſiſtit ſubſtantia gratiæ. ibid. n. 6. p. 353.

Collatio, ſola ſui authoritate nititur; electio verò ſuperioris authoritatem, & confirmationem expectat. ibid. n. 11. p. ead.

Collatio beneficij facta præſente, & non contradicente illo, qui in eadem collatione ius habebat, ei non præiudicat, maxime ſi ius illud ignorabat. ibid. n. 23. & 24. p. 354.

Collatio quando cenſeatur effectuata. dec. 74. num. 8. p. 402.

Collatio, & inſtitutio, ſine confirmatio, ſunt actus iuriſdictionales, Epiſcopo in beneficiis ſuæ tantùm diœceſis competentes. ibid. n. 9. p. 405.

Collatio beneficij erecti, & dotati ex aliis beneficiis ſpectat ad eum, ad quem ſpectabat collatio priorum beneficiorum. dec. 77. n. 2. p. 407.

Collectas ſoluens Eccleſia non ſoluit vti tributum, & in recognitionem dominij, vel ſuperioritatis; ſed ob conditionem inhærentem rei, & inſeparabilem. dec. 104. n. 18. p. 442.

Collectæ imponi non poſſunt, niſi ſubiectis ratione perſonarum, vel bonorum. dec. 105. n. 1. p. 443. Vide, *Exemptio*.

Collegiata eſt dignior Parochiali. dec. 1. n. 5. p. 319.

Collegiatæ præferuntur Rectoribus, & beneficiatis Parochialium. dec. 2. n. 1 p. 320. Vide. *Eccleſia*.

Collegium non conſtituitur ex ſolis Clericis, niſi adſint alia requiſita, de quibus remiſſiuè. dec. 5. n. 3. p. 321.

Collegium ad conſtituendum, tres ſaltem requiruntur. dec. 110. n. 3. p. 449. & dec. 111. num. 1. p. 450.

Collegium dici nequit, quod erectum eſt, reſiſtente Papæ voluntate. dec. 111. n. 4. p. 450.

Collegij appellatione venit Monaſterium, & Conuentus. dec. 112. n. 4. p. 451.

Collegij iura, & prærogatiuæ per vnum tantùm conſeruantur. ibid. n. 5. p. ead.

Collegia duo in vnum conuenientia iudicantur tanquàm vnicum corpus; non autem tanquàm duo corpora ſeparata. dec. 114 n. 5. p. 456.

Collegia duo quando inter ſe conueniunt ad faciendum vnum corpus, aſſiſtentia iuris communis in materia præcedentiæ remanet turbida. dec. 114. n. 17. p. 457.

Colonus tenetur ad decimas pro rata fructuum, quos colligit. dec. 93 n 7. Declara, vt num. 8. p. 424.

Commendatarius perpetuus poteſt ab Eccleſijs ſibi ſubiectis charitatiuum ſubſidium exigere. diſp. 10. q. 2. n. 3 p. 213.

Commendatarij ad tempus de fructibus beneficiorum ſibi commendatorum liberè diſponere non poſſunt. diſp. 11. q. 14. n. 1. p. 241.

Commendatarij perpetui tenentur ad ea, ad quæ obligantur beneficia in titulum obtinentes. ibid. n. 2. p. ead.

Commendatarij an ad hoſpitalitatem obligentur. ibid. n. 5. p. ead.

Commendatarij Equites S. Iacobi, Calatrauę, Alcantaræ, & ſimiles, an poſſint liberè diſponere de fructibus Commendarum ſuarum. ibid n. 4. p. 242.

cum Commendatariis ludentes non tenentur reſtituere acquiſita in ludo. ibid. n. 5. p. ead.

Commendatarij Abbates non poſſunt abſque ſolennitatibus bona immobilia Monaſterij abſque Superioris authoritate alienare: & quid de Commendatariis Equitibus. diſp. 13. q. 2. n. 6. p. 266.

Commendatarij Equites. Vide, *Equites*.

Commiſſarius apoſtolicus quænam aduertere debet circa Eccleſiæ vtilitatem. diſput. 13. q. 4. num. 21. p. 271.

Commiſſarius Generalis Fratrum S. Franciſci de Obſeruantia, habet eandem iuriſdictionem in ſua Familia, quam habet Miniſter Generalis in tota Religione. dec. 81. n. 3. p. 413.

Commiſſarius Generalis Fratrum S. Franciſci de Obſeruantia. habet ampliſſimam facultatem viſitandi, & corrigendi Familiam ſibi ſubditam; non verò immutandi ſtatum Religionis, & renunciandi in præiudicium Miniſtri Generalis, & totius Ordinis, adminiſtrationi, & regimini eidem Miniſtro Generali commiſſo. ibid. n. 4. p. ead.

Commiſſarius Generalis Fratrum S. Franciſci de Obſeruantia, eſt ſubditus eiuſdem Religionis Miniſtro Generali, ſicut cæteri Prælati. ibid. n. 5. p. ead. Vide, *Appellatio*.

Commiſſionis præſentatio, non citatio attenditur in Rota, vt dicatur præuentum in cognitione cauſæ. dec. 81. n. 1. p. 414.

Commodum qui ſentit, debet etiam incommodum ſuſtinere. diſp. 5. q. 8. n. 5. p. 19.

Communicatio priuilegiorum non comprehendit ea, quæ ſunt aliis præiudicialia. deciſ. 85. num. 6. p. 417.

Communicatio priuilegiorum illi, ad cuius fauorem emanauit, tribuit omnia priuilegia communicata, perinde ac ſi ſpecificè conceſſa fuiſſent. dec. 89. n. 1. p. 420.

Communicatio priuilegiorum non extenditur ad ea, quæ non ſunt ſolita concedi, vel ſaltem cum magna difficultate conceduntur, & in quibus agitur de præiudicio tertij. ibid. n. 2. p. ead.

Communicatio non dicitur ex certa ſcientia, nec cum cauſæ cognitione, quando non eſt inſertus tenor priuilegiorum, nec effectualiter narratum, niſi conſtet, Papam vidiſſe priuilegia, vel per ſuos Officiales fuiſſe diſcuſſa. ibid. n. 19. p. 421.

Communicatio priuilegiorum non comprehendit exemptionem à ſolutione decimarum, de quibus nulla in ea facta eſt mentio. dec. 95. n. 2. p 425.

Communitas congregari debet ad ſonum campanæ, vel tubæ. dec. 61. n. 1. p. 386.

Compromiſſum, aut fit expreſsè, aut tacitè ex verbis inducitur. dec. 23. n. 36. p. 349.

Compromiſſum expreſſũ qualiter fiat. ibid n. 37. p. ead.

Compromiſſum tacitum cum ſcrutinio mixtum qualiter fiat. ibid. n. 38. p. ead.

Compromiſſariis debet dari facultas, ſingulorum vota diligenter exquirendi, & illum eligendi, in quem maior, & ſanior Capituli pars conſenſerit. ibid. n. 39. p. ead.

Compromiſſariis vbi eſt data facultas nominandi, cenſetur etiam data facultas eligendi. ibid. num. 41. p. 150.

per Compromiſſum electio facta. Vide, *Electio*.

Concedo, & *Aſſigno*, ſignificant dominium in transferente. dec. 78. n. 25. p. 410.

Concilium prouinciale ſingulis trienniis, & diœceſanum ſingulis annis congregari debet. diſp. 1. q. 1. num. 2. p. 2.

Concilium ſynodale congregare debent etiam Abbates habentes iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopum. ibid. n. 3. p. ead.

in Conciliis, & Capitulis, ac Congregationibus obſeruare

ſeruare

ſeruare quid debeant Patres congregati. ibid. n. 4. p.ead.

Concilij Prouincialis præceptum non ligat Epiſcopos, & epiſcopalem iuriſdictionem habentes diſp. 3.q.3. n.3.p.18.

Concilium Baſileenſe licèt à principio fuerit œcumenicum; poſteà ſub præſidio Cardinalis Arelatenſis continuatum, inuitóque Pontifice protogatum, non tantùm œcumenicum, verùm etiam legitimum eſſe deſiit. dec.23.n.32.p.347.

Concilium Baſileenſe ſchiſmaticum, ſeditioſum, & nullius prorſus authoritatis appellatur in Concilio Lateranenſi. ibid.n.33.p.348.

Concilij Baſileenſis decreta non fuerunt confirmata à Nicolao V. ſed tantùm pro bono pacis electiones factas in obedientia Concilij Baſileenſis confirmauit. ibid.n.34.p.ead.

Concilium Tridentinum quando confirmatum fuerit.dec.84.n.5.p.417.

Conciliaris diſpoſitio requirit ſpecificam derogationem. dec. 89.n.8.p.411.

Conciliaris diſpoſitio requirit ſpecialem derogationem, nec cenſetur illi derogatum per clauſulas generales.dec.92.n.2.p.423.

Concilio generali derogatum non cenſetur per clauſulas derogatorias, in quibus fit ſolùm mentio de Conciliis ſynodalibus,& prouincialibus,& de conſtitutionibus generalibus, vel ſpecialibus in illis editis. dec. 93.n.5.p.424.

Conciliari conſtitutioni derogare nó poteſt Legatus, niſi doceatur, Summum Pontificem hoc ſibi in facultatibus ſpecialiter conceſſiſſe. ibid. n. 6. p ead.

Concionandi licentiam in aliis, quàm ſuorum Ordinum Eccleſiis, non poſſunt dare Regularibus Abbates, qui non ſunt Nullius; ſed hoc ſpectat ad Epiſcopum, intra cuius diœceſis fines exiſtunt. dec. 45. n.1.p.372.& dec.46.n.1.p.ead.

Conclauiſtis priuilegium conceſſum fauet etiam non deſcriptis in ipſo priuilegio. dec.107.n.12.p.447.

Conclauiſtis conceſſum priuilegium cenſetur conceſſum cauſæ, non perſonis, vel rei. ibid.n.13 p ead.

Concubinarij incorrigibiles redduntur inhabiles ad beneficia, vſque ad emendationem, arbitrio ſui Prælati. diſp.9.q 7.n.15.p 191.

ſub *Conditione* datum, illa non adimpleta, non habetur in conſideratione.dec.81.n.19.p.413.

Confeſſarij ab Abbatibus electi, ex eorum commiſſione, cum ipſis diſpenſare poſſunt in omnibus, in quibus poſſunt ipſi diſpenſare cum ſubditis, licèt habuerint delegatam tantùm poteſtatem. diſput.4. q.12.n.5.& 8.p.31.

Confeſſarios approbare ad ſæcularium Confeſſiones audiendas, non poſſunt Abbates, qui non ſunt Nullius; ſed hoc ſpectat ad Epiſcopum intra cuius diœceſis fines exiſtunt. deciſ.45. num.1. p. 372. & dec.46.n.1 p.ead.

Confeſſarios, ſi probetur, habuiſſe licentiam ab Abbate audiendi Confeſſiones ſæcularium; non inde infertur, quòd non habuerint etiam ab Epiſcopo. dec.50.n.7.p.377.

in *Confeſſione* an ſint neceſſariò aperiendæ circunſtantiæ aggrauantes. diſp.1.q.6.n.15.p.23.

in Confeſſione ſatisfacit Religioſus profeſſus, qui fecit contra votum ſolemne caſtitatis. ſi tantùm dicat, ſe violaſſe votum caſtitatis.ibid.n.16.p.ead.

in Confeſſione,Epiſcopus, vel quilibet alius Prælatus; qui mortaliter peccauit, non tenetur explicare ſe eſſe Epiſcopum,vel Prælatum.ibid.n.17.p.ead.

in Confeſſione ſatisfacit fœmina, quæ ſe miſcuit cum Sacerdote,vel Profeſſo,ſi dicat,ſe habuiſſe rem cum viro voto caſtitatis adſtricto. ibid.n.18.p.ead.

Confeſſiones vt certis in locis,& temporibus aut certarum perſonarum audiant Regulares, us non poſſunt præſcribere Epiſcopi.diſp 5 q.11.n.45.p.72.

Confeſſiones non poſſunt audire Regulares,niſi priùs ſint ab Ordinario approbati.ibid.n.75.p.74.

Confeſſiones Sacerdotum ſæcularium ſine approbatione Ordinarij Regulares auſcultantes, excómunicati poſſunt.ibid.n.105.p.77.

Confeſſiones ſæcularium nemo audire poteſt, niſi approbatus ab Epiſcopo, non obſtante conſuetudine immemorabili.dec.49.n.1.& 3.p.376.& dec.50.n.3. p.377.

Confeſſio tacita eius præſens actui non contradicit, idem operatur,ac expreſſa.dec.25.n.20.p.334.

Confeſſio patris non poteſt dare ius beneficio. ibid. n.25.p.ead.

Confeſſio patris ſuffragatur ad defendendum poſſeſſorem in ſua poſſeſſione.ibid.n.26.p.ead.

Confeſſio non præiudicat in his, quæ non dependent à libera voluntate confitentis.ibid n.27.p.ead.

Confeſſio Prælati extraiudicialis, & voluntaria non nocet Eccleſiæ. dec.61.n.15.p 386.

Confeſſio Rectoris in Supplicationibus,quòd Eccleſia ſit ſub aliqua diœceſi,probat.dec.74.n.4 p.402.

Confeſſio Prælati adminiculata probat etiam in præiudicium Eccleſiæ, præſertim, quando concernit actum geſtum à confitente.dec.114.n.15.p.457.

Confeſſione probatio melior afferri non poteſt. dec. 115.n.2.p.457.

Confines probantur etiam per indicia, & leuiores probationes. dec.47.n.9 p.374.

Confines probantur enunciatiuis. ibid.n.10.p.ead. Vide, *Fines. Limites.*

Confirmatio nihil de nouo tribuit.dec.78.n.2.p.408.

Confirmatio non ſuffragatur, ſi non conſtat de priuilegio confirmato:& intelligitur ſaluo iure tertij, & quatenus validum ſit priuilegium: & recipit eandem interpretationem,& obiectiones,quas priuilegium confirmatum.ibid.n.3.p.ead.

Confirmatio ex certa ſcientia non lædit ius alterius, à Papa confirmante ignoratum.ibid.n.6.p.ead.

Confirmatio dicitur ex certa ſcientia,quando in ea inſertus eſt tenor priuilegij confirmati. ibid. num. 7. p.ead.

Confirmatio vbi eſt facta ex certa ſcientia, quæ valida erant, approbantur;quæ valida non erant,recipiunt robur ex confirmatione;& quæ nullam habent relationem ad ea, quæ præceſſerunt, de nouo conceduntur.ibid n.8 p.ead.

Confirmatio apoſtolica ſupplet omnes defectus; & operatur, vt non ſit neceſſaria alia ſolemnitas. dec. 120.n.1 p.462.

Confirmatio electionis. Vide, *Electio.*

Confuſionem, & ſeparationem membrorum iura abhorrent. dec 113.n.5.p.452.

in *Congregationibus*, Capitulis, ac Conciliis obſeruare quid debeant Patres congregati. diſp.1.q 1.n.4.p.2.

Congregationum Regularium regimen ordinarium quale ſit.diſp.ead.1 q.2.n.1.p.3.

Congregatio Benedictina Ariſtocratia regitur, & gubernatur,ſicut & Congregatio D.Baſilij.diſp.ead.2. n.4.& 5.pag.3.

Congregationes omnes ſub Regula D.Auguſtini militantes, & etiam ipſius Ordo, Ariſtocratia gubernantur. ibid.n.6 p.ead.

Congregationes D. Franciſci reguntur Democratia. ibid n.7.p 4.

Congregatio Vallumbroſana regitur Ariſtocratia, ibid.n.9.p ead.

Congregationes Carmelitarum Democratia, & Ariſtocratia gubernantur. ibid.n.10.p.ead.

Index Rerum,

Congregatio Minimorum S. Franciſci de Paula gubernatur regimine mixto ex Monarchia, Ariſtocratia, & Democratia. ibid. n. 12. pag. ead.

Congregatio Miniſtrantium infirmis regitur Ariſtocratia. ibid.n.13.p.ead.

Congregatio Cæleſtinorum gubernatur regimine ariſtocratico.ibid.n.15.p.ead.

Congregatio Montis Oliueti ſimiliter Ariſtocratia regitur. ibid.n.16.p.ead.

Congregationes omnes, quæ à Sede apoſtolica approbatæ in Capitulis generalibus negotia pertractanda Diffinitoribus, & Viſitatoribus committunt, ariſtocratico regimine vtuntur. ibid.n.17.p.ead.

Connexorum eadem eſt natura. dec. 64. num. 18. p.390.

Connexitas non intrat, quotieſcunque per conſuetudinem militat aliqua diſſimilitudo inter connexa. dec.114.n.4.p.456.

Conſanguineis ſuis in feudum, vel emphyteuſim Abbas poteſt concedere res Monaſterij ſolitas infeudari, vel emphyteuticari.diſp.14.q.9.per tot.p.290.

pro *Conſentiente* habetur, qui tenetur loqui, & tacet. diſp.1.q.3.n.2.p.5.

Conſenſus tam ex parte Religioſi, quàm ex parte Abbatis an requiratur in profeſſione. diſp.6.q.17.n.2. p.131.

Conſenſus interior non ſufficit ad humanum contractum perficiendum. diſp.ead.6.q.21.n.4.p.137.

Conſenſus ratificatur per duplex ſignum externum. diſp.6.q.23.n.3. p.138. De conſenſu in profeſſione Religioſi. Vide, *Profeſſio*,

Conſentiens actui poteſt impugnare actum, ſi conſenſus proueniat ex diuerſo iure ab eo, qui illum impugnat.dec.25.n.11.p.ead.

Conſenſus habet vim reſignationis.dec.30.n.2.p 358.

Conſenſus interueniſſe præſumitur, vbi literæ ſunt expeditæ. ibid.n.4.p.ead.

Conſenſus non probatur ex verbis conditionalibus. ibid.n.3.p.ead.

Conſenſus omnium requiritur, nec ſufficit maior pars, quando agitur de præiudicio Eccleſiæ, & de actu voluntario. ibid.n.5.p.ead.

Conſenſum fuiſſe capitulariter præſtitum, probatur ex atteſtatione Notarij in inſtrumento mandati. ibid. n.6.p.ead.

Conſenſus maioris partis Capituli ſufficit in rebus, quę concernunt vtilitatem, & neceſſitatem Eccleſiæ. ibid.n.8.p.ead.

Conſenſus Capituli præſumitur ex temporis antiquitate, vnà cum obſeruantia, etiam quòd enunciatus, non reſeruatus non appareat. deciſ.69. num.21. p.196.

Conſenſus inductus pro forma non poteſt per æquipollens suppleri. dec.112.n.11.p.451.

Conſenſus requiſitus ratione ſuperioritatis, actui per modum authoritatis, & formæ accedere debet.ibid. n.12.p.ead.

Conſeruator quid ſit.diſp.17.q.1.n.1.& 3.p.301.

Conſeruatorum tria genera.ibid.n.2.p.ead.

Conſeruatores de iure communi non ordinariam, ſed delegatam iuriſdictionem cenſentur habere. ibid. n 4.p ead.

Conſeruatores ex priuilegiis Ordinarij Iudices cenſentur. ibid.n.5.p.ead.

Conſeruatores an poſſint alteri ſuas vices delegare. ibid.n.6.p.ead.

Conſeruatores Iudices concedere ad ſolum Papam ſpectat. ibid.n.7.p.302.

Conſeruatores ſibi eligere poſſunt Regulares. ibid. n.9.p.ead.

in Conſeruatores an poſſint aſſumi à Regularibus Canonici; & quo iure. ibid.n.10.p.ead.

in Conſeruatoribus eligendis à Regularibus quid Conſtitutio Gregorij XV. requirat. ibid. num.11. p.ead.

electionis Conſeruatorum inſtrumentum Regulares tenentur exhibere, & relinquere apud Notarium Curiæ Ordinariorum. ibid.n.13.p.304.

Conſeruatores ſemel electi, durante quinquennio, abſque iuſta cauſa, amoueri non poſſunt à Regularibus.ibid.n.17.p.ead.

Conſeruatorum iuriſdictio de iure communi ad quæ extendatur. diſp.ead.17.q.2.n.1.p.305.

Conſeruatores ſuæ iuriſdictionis limites excedentes incurrunt ſuſpenſionem ab officio per annum.ibid. n.2.p.ead.

Conſeruatores qui incitat ad excedendum prædictos limites, excommunicationem incurrit. ibid.num.3. p.ead.

Conſeruatores prædicti quam incurrunt ſuſpenſionem, non eſt cenſura propriè dicta. ibid. num. 4. p.ead.

Conſeruator vt incurrat. prædictam ſuſpenſionem, quid requiratur. ibid.n.5.p.ead.

Conſeruatorem ad excedendos limites iuriſdictionis pars incitans, vt incurrat excommunicationem, quid requiratur.ibid.n.7.& 9.p.ead.

Conſeruatores poſſunt de manifeſtis, & notoriis iniuriis, & violentiis cognoſcere, & in illarum cognitione iudicialem indaginem adhibere: ſecùs de dubiis. ibid.n.13.& 14.p.306.

Conſeruator quid facere debeat, ſi dubitet, an iniuria ſit notoria, vel ad ſuam iuriſdictionem ſpectet. ibid.n.15.p.ead.

Conſeruatores in prædictis cauſis non ſolùm contra Clericos; verùm etiam contra laïcos procedere poſſunt. ibid.n.16.p.ead.

Conſeruator procedere poteſt contra reum, qui vocatus factum confitetur; ſed negat illud notorium. ibid.n.17.p.ead.

Conſeruator an poſſit procedere contra reum, qui factum confitetur, ſed negat delictum. ibid. n.18. p.ead.

Conſeruator an poſſit procedere per inquiſitionem mixtam. ibid.n.19.p.ead.

Conſeruatores tueri poſſunt ab iniuriis, tam illatis, quàm inferendis. ibid.n.20.p.ead.

Conſeruatores, neque criminaliter, neque mixtè; ſed ciuiliter tantùm procedere poſſunt. ibid.n.21. p.ead.

Conſeruatores, ciuiliter procedendo, poſſunt vti cenſuris, & brachium ſæculare inuocare.ibid.n.22. p.ead.

Conſeruatores quid poſſint virtute priuilegiorum Regularibus conceſſorum, Conſtitutionis Gregorij XV. & declarationis S. Congregationis Concilij Tridentini. ibid.n.23.p.ead.

Conſeruatores cognoſcentes de manifeſtis iniuriis, & exequentes pœnam à iure impoſitam, nequeunt, vt ſuſpecti recuſari. diſp. ead. 17. q. 3 n.1.p.307.

Conſeruatores vt ſuſpecti recuſari poſſunt, quando pœna eſt arbitraria, & quando volunt cognoſcere de cauſis, vbi non agitur de vindicandis manifeſtis iniuriis Regularium.ibid.n.1.& 3.p.ead.

à Conſeruatorum de notoriis iniuriis cognoſcentium ſententiis non datur appellatio; ſecùs quando controuertitur, an factum ſit notorium.ibid. n.4.& 5. Vel quando cognoſcunt de cauſis dubiis. num.6.p. ead.

in Conſeruatores Iudices de iure cõmuni aſſumi poſſunt Abbates, & Prælati omnes Epiſcupo inferiores, qui

qni dignitatem, vel perſcnarum in Carhedralibus, vel Cnllegiatis Eccleſiis obtinent. diſp. ead. 17.q.4.n.1.p.308.

in Conſeruatores poſſunt aſſumi Prinres ſæculares Collegiatarum Eccleſiarum. ibid.n.2.p.ead.

in Conſeruatores eligi poſſunt Archidiacnni, Archipresbyteri, Primicerij, Præpoſiti, Decani, Cantores, & Theſaurarij: item omnes ij, qni in particularibus Eccleſiis munus obtinent, quod ſecundùm communem exiſtimatinnem digoitas reputatur. ibid.n.3.& 4 p.ead.

in Conſeruatores aſſumi quinam poſſint à Regularibus Prinilegiorum vigore. ibid.n.5.p.ead.

in Conſeruatores quomodo recipi poſſint Abbates, & Prælati omnes, etiam Regulares Epiſcopn inferiores, iuxta Conſtitutionem Gregorij XV. ibid. n.6.p.ead.

in Conſeruatores eligi an poſſint Priores Clauſtrales, & Vicarij Prælatorum.ibid.n.7.p.ead.

vt Conſeruatoris munus obire valeant Prælati regulares, an ſit neceſſaria licentia, & quomodn. ibid. n.8.p ead.

vt in Conſeruatores eligi poſſiut Prælati Regulares, an ad hoc Monaſterij vtilitas requiratur. ibid. n. 9. p. 309.

Conſilium, ſeu ſuffragium ſi voce tenus Diffinitores præſtare debeant, incipiendum eſt à iunioribus. diſp.1.q.5.n.9.p.6.

Conſilium omnium Monachorum adhibere debet Abbas in negotiis grauis momenti; ad minora autem ſeniorum tantùm.diſp. 1.q.6.n.1.& 2.p.9.

Conſilium huiuſmodi ſi omitteretur, an actus geſti ſiot validi,oſtenditur.ibid.n.3.p.ead.

ad Conſilium Fratres vt adhibeantur, Conſtitutiones Religionum ſpeciales præſcribunt modum. ibid. n.4.p.ead.

Conſilium alicuius quando quis requirere debet, non adſtringitur illud ſequi.diſp.ead.1.q 7.n.1.p.10.

Cunſilium licèt excitet ad deliberandum; non tamen adſtringit ad ſequendum. ibid.n.2.p.ead.

Conſilium adhibere non tenentur Abbates in præceptis leuibus; ſecùs in grauioribus. diſp.ead.3.q.5. n.1.& 2 p.20.

circa Conſilium euangelicum, quando peccet mortaliter Monachus. diſp.4 q.4.n.3.p.38.

Conſilium vbi requiritnr à iure,niſi adhibeatur, actus eſt nullus. diſp.6.q.15.n.3.p.119.

Conſiſtorialitas probatur ex eo, quòd conſtat, beneficium taxatum eſſe in libris Cameræ,vel quòd de eo fuit conſiſtorialiter diſpoſitum.dec.15 n.4.p.330.

Conſiſtorialitas non præſumitur,niſi probetur.dec.16. n.1.p.331.

Conſiſtorialitas probatur ex taxa in libris Cameræ, etiamſi huiuſmodi taxa ter ducta non conſtituat ſummam 200. florenorum,ſi Monaſterium cum effectu talem ſummam excedat.ibid.n.6.p.332.

Conſtitutiones Religionum ſpeciales præſcribunt modum de adhibendis ad conſilium Fratribus. diſp. 1. q.6.n.4.p.9.

Conſtitutiones, conſuetudines, ſeu declarationes præter Regulam non adſtringunt Fratres Minores ſub pœna alicuius cenſuræ, vel vinculo peccati mortalis. diſp 3. q.7.n.11.p.58. Vide, *Statutum*.

Conſtitutiones Sixti V. Gregorij XIV. & Decreta Clementis VIII. ſuper receptione Nouitiorum. diſp.6. q.4.n.18.p.91.& ſeqq.

Conſtitutio exorbitans diſponens de re ſimplici, extenditur ad actum mixtum, quantùm ad illas qualitates, quæ concernunt perſonas facientes actum ſimplicem prout illę qualitates interueniunt in actu mixto. dec.17.n.8.p.333.

Conſtitutio habens clauſulas derogatorias ampliſſimas, tollit conſuetudinem qnanlibet contrariam, ſola immemorabili excepta.dec.37.n.10.p.365.

Conſtitutioois obſeruantia probatur ex illius confirmatione.in qua mandatur illam obſeruari, ſicut vſque adhuc obſeruata fuit,& poſita in vſu. dec. 97. n.17.p.410.

Conſuetudo, quæ permittit Diffinitoribus conſenſum ſingillatim, & priuatim præſtare, dicitur abuſus. diſp.1.q.3.n.8.p.6.

Conſuetudo mala, & praua operandi contra legem, non dicitur contemptus legis. diſp.ead.3. q.6. n.9. q. a.

Conſuetudo contra intellectum alicuius textus ita communiter à Doctoribus interpretatum, non dicitur contra communem Doctorum opinionem, ſed contra text. ipſum. dec. 22. n.23. p.344. Vide, *Geſta. Opinio*.

per Conſuetudinem contrariam lex abrogatur,etiam quòd habeat decretum irritans. dec. 23. n.9 p.346.

Cunſuetudo requirit actus vniformes. ibid. num. 10. p.ead.

Conſuetudo quando eſt varia, non receditur à iure communi. ibid.n.11.p.ead.

Conſuetudn ex certa ſcientia, non ex errore induci debet. ibid.n.14.p.ead.

Conſuetudo contra Canones non inducitur abſque ſcientia,& expreſſo conſenſu Papæ, & animo conſuetudinem iuducendi. ibid. num. 15. & 17. Etiam quantocunque temporis ſpatio illa fuerit ſeruata. ibid.n.19.p.ead.

Conſuetudo contra leges ciuiles inducitur abſque ſcientia,& conſenſu Principis.ibid.n.16.p.ead.

Conſuetudo contra Canonem habentem decretum irritans,non inducitur per quantuncunque temporis ſpatium.ibid.n.20.p.347.

Conſuetudo non inducitur,non data poſſeſſione præciſa. dec.37.n.7.p.365.

Conſuetudinem quanlibet contrariam, ſola immemorabili excepta, tollit conſtitutio habens clauſulas derogarorias ampliſſimas. ibid. num. 10. p. ead.

Conſuetudini non cenſetur derogatum niſi expreſsè dicatur. dec. 75.n.7.p.4 5.

Conſuetudo ſuper ſolutione decimarum debet eſſe generalis. dec 97.n.8.p.429.

Conſuetudo circa modum ſoloendi decimas inducitur decennio ad minus.ibid.n.9.p.ead.

Conſuetudo circa modum ſoluendi decimas inducitur decennio, quando agitur inter Eccleſiam prædialem, & ſacrameotalem: ſecùs quando agitur contra poſſeſſores prædiorum. ibid. num. 11. p. ead.

Conſuetudo non inducitur ex actibus, qui dederunt cauſam liti. ibid.n.12.p ead.

Conſuetudo non probatur ex teſtibus deponentibus extra caſum illius.ibid.n.13.p.ead.

Cunſuetudo non extenditur de caſu ad caſum, neque de perſona ad perſonam. ibid. n. 14. p. ead.

Conſuetudn coadiuuata iuris diſpoſitione,non dicitur ſuperflua.ibid.n.15.p ead.

Conſuetudo circa modum ſoluendi decimas ſufficit, ſi probetur per decennium. dec. 98. n. 3. p.431. & dec.99.n.3.p.431.

Conſuetudo particularis circa ſolutionem decimarum, attendenda eſt.dec.98.n.5.p.431.& dec.99.num.2. p.432.

Conſuetudo particularis in concurſu præualet generali.deciſ.98.n.6.p.431.& dec.99.n.4.p.432.

Conſuetudo non ſoluendi integras decimas qualiter ſit probanda.dec.102.n.11.p.437.

Index Rerum,

Conſuetudo contra ius quadragenaria requiritur. dec. 108.n.4.p.448.

Conſuetudo confunditur alia contraria conſuetudine. ibid. n.5. p.ead.

Conſuetudini plurimùm defertur in materia præeminentiarum. dec.114. n.13. p.456.

Conſultationes quare in publico,& communiter exerceantur. diſp.1. q.3. n.7. p.6.

Contemptus dicitur, qui fuit vocatus,& non admiſſus. dec.18. n.3. p.336.

Contemptus ſi poſteà conſenſit, non auget numerum. ibid. n.5. p.ead.

Contemptus vnius electionem vitiat. deciſ.31. n.1. pag. 360.

Contractus, qui cedunt in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, an poſſint fieri,reſeruato beneplacito apoſtolico. diſp.14 q.10. n.7. p.291.

Contradictor legitimus non eſt non poſſidens, nec docens incontinenti de iure ſuo. deciſ.18. num.6. pag. 336.

Contradictor legitimus non eſt,qui non habet parem titulum. ibid. n.7. p.ead.

Contumacia eſt voluntaria inobedientia,qua quis monitionem Iudicis implere contemnit. deciſ. 61. num.4. p.386.

in *Conuentu* Cellarium, ſiue Oeconomum Abbas inſtituere debet; & qualem. diſp.2. q.2. n.4.p. 12. Vide, *Cœnobium. Monaſterium.*

Conuentus, in quo aliquis habet legitimum titulum iuriſpatronatus,res non poſſunt deſtruere, ſeu aliis donare Fratres Minores. diſp.5. qu.7. num.7. pag.65.

ad Conuentum totum de eius fructibus alendum, atque ad ſingulorum neceſſitatibus prouidendum Abbas, & Prælatus regularis tenetur. diſp. 11. q.10. n.1.p.238.

Conuentus,mortuo Abbate,nihil poteſt interim alienare, niſi quod ſeruando ſeruari non poteſt. diſp. ead.13. q.10.n.1.p.277.

Conuentus integer eiici non poteſt. dec.82. num.19. pag 415.

Conuentus venit Collegij appellatione. deciſ.112. num 4. pag.451.

Conuerſi cum authoritate Sedis apoſtolicæ tranſlati ad ſtatum Clericorum, an debeant capitulariter recipi ad profeſſionem. diſp 6. q.17. n.9. p.133.

Conuerſi, & Oblati,qui profeſſionem non emittunt, an poſſint ad arctiorem Religionem tranſire. diſp. 7. q.1. n.12 p.151.

Conuerſi manentes in ſæculo, nec profitentes Regulam approbatam, ſuccedunt conſanguineis, ac ſi non eſſent Oblati diſp.11. q.4. n.57. p.232.

Corpore vitiati ſunt inhabiles ad ingreſſum Religionis, niſi aliqua ſpecialis prærogatiua corporis defectum ſuppleat; & quæ; & an valide profiteantur. diſp.6. q.3. n.29 & 30. p.89.

Corpore vitiati,qui notabiliter deformati ſunt in corpore, tanquam irregulares beneficia habere non poſſunt. diſp.9 q.7 n.24. p.192.

Corpus nouum eſt diuerſum ab antiquo; & ideò de vno ad aliud non fit bona illatio. deciſ. 64. num.5. pag 389.

Corpus vnicum habere duo capita, monſtruoſum eſt. ibid. n.6. p.ead.

in *Correctoria* materia fit interpretatio ſtricta. deciſ. 64. n.20. p.350.

Correſpectiua dicuntur omnia,quæ in eadem ſupplicatione fiunt. dec.30. n.11. p.358.

Corrigere ſubditos, qui frequenter tranſgrediuntur venialiter, ſub mortali tenentur Abbates, & ſuperiores. diſp.3. q.6. n.10. p.22.

de *Criminalibus*,& matrimonialibus cauſis poteſt cognoſcere Abbas, vel alius Prælatus inferior ſæcularis habens territorium ſeparatum cum iuriſdictione quaſi epiſcopali. dec.39. per tot. p.366. & 367.& dec.41. n.1. p.368.

Criminalium cauſarum appellatione quæ veniant. dec.43. n.12. p.370.

Criminoſi an ad Religionem recipi poſſint. diſp.6. q.1. n.14. p.88.

Crucem præ ſe ferre, & populo benedicere, maioritatem, & ſuper ætatem important. deciſ. 72. n.2. p.400.

Crucem præferre, & populo benedicere poteſt in locis exemptis Archiepiſcopus. ibidem, num.4. pag. ead.

Crucem præ ſe ferre, & populo benedicere poteſt Vrbini Archiepiſcopus in terra Durantis,tanquàm in loco ſuæ prouinciæ.ibid. n.9.p.401.

Cruciferorum exemptio. diſp.5. q.11. n.30.p.71.

Culparum Capitulum ſingulis diebus, exceptis Dominicis, & Feſtis de præcepto, faciendum eſſe præſcribunt Conſtitutiones Congregationis S. Iuſtinæ de Padua; licèt per Conſtitut. Pauli V. hæc obligatio redacta ſit ad ſemel in hebdomada. diſp. 1. q.8. n.2. & 3. p.11.

ſine *Cura* an poſſit dari dignitas. dec.9. n.9. p.324.

D

D*Atum* ſub conditione, illa non adimpleta, non habetur in conſideratione.dec.81.n.19.p.413.

in *Debitis*, & obligationibus apoſtatæ,Sedes apoſtolica de rigore iuris non ſuccedit, ſed tantùm de æquitate. diſp.8. q.5. n.3. p.170.

Debitorum ſolutio, quæ Prælatus contraxit pro ſuæ Eccleſiæ iure tuendo, cenſetur cauſa petendi charitatiuum ſubſidium. diſp.10.q.3.n.3.p. 214.

Decanos in Monaſterio creare debet Abbas. diſp.2. q.2. n.3. p.12. Vide, *Archidiaconus.*

Decimas Eccleſiarum occupare ſub pœna excommunicationis Religioſis prohibetur. diſp.3. q.6. n.42. pag.26.

Decimas non eſſe ſoluendas Eccleſiis, quibus debentur, Religioſi prædicantes ipſo facto excommunicantur.ibid. n.43. p.27.

à Decimarum ſolutione exemptio non venit in generali communicatione priuilegiorum. deciſ. 89. n.1. p.420.

à Decimarum ſolutione exemptio non ſolet, niſi cum magna difficultate, & cauſæ cognitione concedi. ibid.n.4. p.ead.& dec.95.n.3.p.425.

à Decimis exemptio, tam de bonis emptis, quàm emendis, non valet abſque expreſſa derogatione cap. *Nuper. de decim.* deciſ. 89. n.7.pag. 421.

à Decimis extraordinariis,quæ imponuntur ab homine,exemptus non cenſetur à decimis ſpiritualibus, & ordinariis. dec.90. n.1. p.421.

à Decimarum ordinariarum ſolutione exemptio non ſolet concedi, niſi magna maturitate, & cauſæ cognitione. ibid. n.4. p.422.

in Decimarum cauſa non admittitur appellatio ſuſpenſiua à ſententia lata. dec.91. n.2. p.422. & dec.92. n.3. p. 423.

in Decimarum cauſa appellatio ad vtrunque effectum admittitur à ſententia lata, quando non allegatur ſola præſcriptio, ſeu conſuetudo; ſed oſtenditur priuilegium.dec.91.n.3. p. 422.

Decimas laicis concedens priuilegium non releuat, ſi in eo non eſt expreſsè derogatum Concilio generali, de quo *in cap. Prohibemus.de decim.* dec.92. num.1.p.423.

Decimas

Decimas non poteſt acquirere laicus ex ſolo temporis lapſu vnà cum obſeruantia, etiam immemorabili. ibid.n.4.p.ead.

Decimas percipiendi poſſeſſio non ſuffragatur laico abſque titulo.ibid.n.5.p.ead.

Decimarum ſolutio non retardatur exhibitione priuilegij inualidi.dec.93.n.1.p.424.

à Decimarum ſolutione appellatio ſuſpenſiua vt admittatur, an ſufficiat ſola priuilegij exhibitio. ibid. num.4.pag.ead.

ad Decimas tenetur colonus pro rata fructuum, quos colligit.ibid.n.7.Declara,vt n.8.p.ead.

Decimas ſoluere de noualibus ſuis, hortis, & animalibus, non tenentur Religioſi, & quando. dec.94. n.1.2.& 3.p.424.

in Decimis prædialibus, non autem gregum procedit *cap. Nuper.de decim.*ibid.n.4.p.ead.

Decimas ſoluere non tenentur leproſi, nec de hortis, nec de animalibus, dummodo viuant in communi, & ſimul congregati extent. ibid. n.5.p.ead.

Decimæ debentur ex reſeruatione diuina.ibid.num.6. pag.ead.

Decimas ſoluere non tenentur Moniales, quæ pro earum ſuſtentatione neceſſe habent mendicare, & eleemoſynas publicè petere: & quando procedat. ibid.n.9.& 10.p.ead.

Decimæ prædiales debentur Eccleſiis, intra quarum limites prædia exiſtunt. dec. 97. n.1.p. 428. & dec. 98.n.1.p.431.

Decimæ ſacramentales vt debeantur, neceſſariò requiritur adminiſtratio Sacramentorum.dec.97.num.3. pag.418.

Decimas exigere non poteſt Rector Sacramenta non adminiſtrans.ibid.n.4.p.ead.

Decimarum ſacramentalium ſolutio extinguitur cum perſonarum interitu. ibid.n 5.p.ead.

Decimæ ſacramentales ab eo, qui domicilium mutauit, non debentur priori Curato, ſed ſecundo. ibid.n.6.p.ead.

Decimarum ſolutio facta de tempore vitæ alicuius, non ſuffragatur ad probandam conſuetudinem: quia poteſt verificari in minori ſpatio decennij. ibid.n.10.p.429.

ſuper Decimis compoſitiones non improbantur à iure.ibid.n.18.p.430. Vide, *Conſuetudo.*

Decimæ ab eo, qui degit in vna parochia, ibi recipiens Sacramenta, & in alia prædia colit, cui parochiæ ſint ſoluendæ. dec. 98.n.2.p.431.

Decimæ ex prædiis nouiter ruptis pertinent ad Eccleſiam prædialem.ibid.n.4 p.ead.

Decimarum in ſolutione ſi concurrat conſuetudo generalis diœceſis, & particularis parochiæ, attendenda eſt particularis.ibid.n.7.p.ead.

Decimæ ex prædiis ad culturam redactis debentur Parocho, cui ex conſuetudine ante culturam debebantur, & quando procedat. ibid. num. 8. & 12.pag. ead. & 432. & dec.99.num.5.pag 432.

Decima, quæ ſoluitur de grege ratione paſcuorum, dicitur prædialis; quæ verò de fœtibus, lana, lacte, caſeo, & ſimilibus, dicitur mixta. dec. 8.n.9. pag. 431.

Decimæ ex prædio effecto decimatorio Eccleſiæ ſacramentali, redacto ad culturam, debentur Eccleſiæ ſacramentali. ibid.n.10.p.ead.

Decima vnius ſpeciei præſcripta, non cenſetur præſcriptum ius percipiendi decimas aliarum ſpecierum dec.99.n.8.p.433.

Decimandi poſſeſſio decennalis requiritur ad inducendam conſuetudinem ad fauorem Eccleſiæ ſacramentalis contra Eccleſiam prædialem. ibid. n.9. pag. ead.

Decima vt in totum præſcribi poſſit, non ſufficit ſola poſſeſſio; ſed requiritur immemorabilis cum fama priuilegij; vel quadragenaria cum titulo.dec. 100.num.1.pag.435.

Decima poteſt minui conſuetudine, aut præſcriptione.ibid.n.2.p.ead.

Decimarum, quæ datæ ſunt in feudum ſæcularibus, cauſa, diſcutienda eſt coram Iudice eccleſiaſtico. dec. 106.n.9.p.445.

Declaratoria datur, ſtante contumacia, & ſeruatis quatuor terminis ſubſtantialibus. dec.61.num.3. p.386.

Declarans nihil de nouo tradit; ſed declaratum trahitur retrò, & videtur ineſſe à principio actui declarato. dec.75.n.10.p.405.

Declaratio eſt dependens, implicita, & conſequens ad declaratum. ibid. num. 11. p.ead.

Decreta in Capitulis, & Synodis facta per Cancellarium capitularem, in particulari libro regiſtrari debent.diſp.1.q.2.n.21.p.5.

Decretum diffinitiuum contra aliquem Monachum à Generali cum Capitulo generali latum, non poteſt à ſubſequenti Capitulo generali reuocari. diſp. 3. q.7.n.1.p.18.

Decretum irritans inficit titulum, & poſſeſſionem, & habet oculos retrò, & operatur nullitatem ab initio. dec.22.n.22.p.343.

Decretum irritans, inſertum in Concilio Tridentino, inficit titulum, & poſſeſſionem. dec.60.n.6. pag. 386.

Decretum factum in Congregatione Sanctiſſimæ Inquiſitionis, habetur pro publicato. dec. 107. n. 8. pag. 447.

Decretum irritans inducit formam. dec. 112. num.10. pag.451.

Defectum promouendi ad dignitatem debent detegere Diffinitores, & quando. diſp. 1. q. 3. num. 10. pag.6.

Degradatio, & traditio Curiæ ſæculari à ſolo Epiſcopo fieri poteſt.dec.42.n.13.p.370.

Delegatus ad vniuerſitatem cauſarum cenſetur Ordinarius; & talis dicitur, quando delegatio vniuerſalis eſt reſpectu perſonarum; licèt non quoad cauſas.diſp.6.q.4.n.14.& 15.pag.92.

Delegati dicuntur ad vniuerſalitatem cauſarum Prælati Regulares in receptione Nouitiorum ad Religionem.ibid.n.16.p.ead.

Delegati Summi Pontificis poſſunt eſſe Prælati regulares, nullum in Monaſterio Superiorem habentes, etiamſi ſint ad tempus, vel ad Superiorum nutum amouibiles.diſp.17.q.5.n.4.p.310.

Delicioſa vita prohibita eſt Regularibus. diſp. 3. q 6. n.24 p.14.

Delictum commiſſum in loco exempto, vt per Diœceſanum puniri non poſſit, requiritur, quòd ſit commiſſum ab exempto.dec.80.n.3.p 412.

Delinquens in loco diœceſis exempto à iuriſdictione Epiſcopi, non poteſt puniri ſecundùm ſtatuta Epiſcopi illius diœceſis. dec.42.n.4 p.369.

Delinquentem extra territorium, & diœceſim non ligant ſtatuta Epiſcopi.ibid n.5.p.ead.

Delicta Nouitiorum. Vide, *Nouitius.*

Democratia reguntur D. Franciſci Congregationes. diſp.1.q.2.n.7.p.4.

Democratia, & Ariſtocratia gubernantur Carmelitarum Congregationes. ibid.n.10.p.ead.

ex Democratia, Monarchia, & Ariſtocratia mixtim gubernatur Congregatio Minimorum S. Franciſci de Paula. ibid. num.11.p.ead.

Denominatio fit à digniori. dec. 100. num. 10. pag. 435.

Digitized by Google

Derogatum ſufficienter cenſetur *cap. Nuper.de decim.* per clauſulam derogatoriam Conſtitutionum, etiam generali Concilio editarum. dec.90. num.2. p.412.
Derogatione illud tollitur, quod obiicitur priuilegio. ibid.n.3.p.ead.
Derogatio ſpecialis *cap. Nuper. de decim.* requiritur, tam in priuilegio exemptionis à decimis, quàm communicationis. dec.95.n.4.p.425.
Determinatione vna omnia determinantur.dec.101.n. 11.p.435.
Deo ſeruire, regnare eſt.diſp.2.q.1.n.3.p.12.
Deo ſemel res dicatæ perpetuò manent. diſp.15.q.5.n. 1.p.233.
Dei eſt,Eccleſiæ ſemel oblatum,& ad ius pertinet Sacerdotum. diſp. 16.q.2.n.1.p.298.
Deo nemo militans ſæcularibus ſe negotiis implicare debet.diſp.12.n.2.p.245.
Dextera honoratior eſt,& dignior, quàm ſiniſtra. dec. 1.n.2.p.319.
Diffinitorum præcipuum munus quale ſit.diſp.1.q.2.n. 18.p.4.
Diffinitores, ac Prælati in Capitulis quænam pertractare debeant,ſicut & Abbates iuriſdictionem epiſcopalem habentes.ibid.n.19.& 20.p.4.& 5.
Diffinitores habent non ſolùm votum conſultiuum, ſed etiam deciſiuum.ibid.n.24.p.5.
Diffinitorum cum conſenſu cauſę expediendę debent collegialiter expediri: & ſi ſinguli ſeparatim conſentiant, actus eſſet nullus.ibid. n. 25. Limita, vt num.26.& 27 p.ead.
Diffinitoribus conſenſum ſigillatim, & priuatim præſtare, conſuetudo, quæ permittit, dicitur abuſus. diſp.1.q 2.n.8.p.6.
Diffinitores ſi voce tenus ſuffragium, ſeu conſilium præſtare debeant, incipiendum eſt à iunioribus. ibid.n.9.p.ead.
Diffinitores debent detegere defectum promouendi ad dignitatem, & quando.ibid.n.10.p.ead.
Diffinitores in Diffinitorio exiſtentes tenentur ſub mortali ſecundùm conſcientiam liberè, & expreſsè propriam ſententiam proferre, etiamſi cognouerint eorum ſententiam à Superiori ægrè ferendam.diſp ead.1.q 3.n.1.3.& 5.p.5.& 6.
Diffinitores tenentur ſub mortali ſeruare ſecretum de omnibus, quæ in Diffinitorio tractantur, & reſoluuntur. diſp.ead.1.q.5.p.8.
Dignior locus dicitur in proceſſionibus, qui eſt proximior Cruci Eccleſiæ Cathedralis, & poſt alios. dec.1.n.1.p 319.
Dignior eſt Collegiata Parochiali.dec.1.n.5.p.319.
Dignior locus dicitur altior.dec.2.n.2.p.320.
ad *Dignitatem* promouendi defectum detegere debent Diffinitores, & quando. diſp.1.q.3.n.10.p 6.
Dignitas abbatialis verùm tollatur, & pereant, & extinguantur eius iura,& priuilegia, deſtructa Abbatia.diſp.5.q.9.n.1.p.67.
Dignitas ex quibus indiciis dignoſcatur. dec.4.num. 1.p 320.
Dignitatem præſefert Abbatis nomen. ibid. num. 2. p.321.
Dignitatem ad conſtituendam non ſufficit ſolum nomen, niſi etiam prærogatiuæ concurrant. ibid.n.3. p. ead.
Dignitas ex quibus dignoſcatur. dec.5.n.1.p.321.
Dignitatem an, & quando habere dicatur deputatus pro capite perſonarum eccleſiaſticarum. ibid.num. 2 p.ead.
In Dignitatem ſonat Abbatis nomen, & Abbatia dicitur dignitas. ibid. n.4.p.ead.
Dignitas non prouenit à ſola nominatione; ſed ab effectu, qui colligitur ex exercitiis. ibid. n.5.p.ead.
Dignitatem ad dignoſcendam, non ſolùm nomen, ſed ſubſtantia inſpicienda eſt. ibid n.6.p.ead.
Dignitatem non dicitur habere Abbas non habens adminiſtrationem perpetuam cum iuriſdictione. ibid.n.7.p. ead.
Dignitatem habere non dicitur habens nudum nomen, abſque præeminentia inter alios in Choro,& Capitulo.ibid.n.9.p. ead.
Dignitas illa cenſetur,quæ communiter reputatur pro dignitate in loco, & Eccleſia: quamuis de iure communi pro tali non haberetur, & è contra.ibid. n.10.p.ead.
Dignitatem non habet, qui non eligitur à Collegio; ſed ab aliis perſonis adminiſtratione,& iuriſdictione carentibus.ibid.n.11.p.ead.
Dignitatis nomen nulla eccleſiaſtica officia, præter Epiſcopatum, & ſuperiores dignitates importat. dec.9.n.1.p.324.
Dignitates dicuntur Archidiaconatus, & Archipreſbyteratus in Cathedrali, quamuis careant cura, & iuriſdictione.ibid.n.2.p.ead.
Dignitas non poteſt propriè dici Abbatia,ſi careat cura, & Conuentu.ibid.n.3.p.ead.
Dignitatem eandem habet Præpoſitura, ſicut Abbatia.ibid.n.4.p.ead.
Dignitas non vocatur Præpoſitura, ſi careat cura, & Conuentu.ibid.n.5 p.ead.
Dignitas eſt Prioratus, ſicut Abbatia.ibid.n.6.p.ead.
Dignitas non dicitur Prioratus, ſi caret cura, & Conuentu; & conferri poteſt minori quatuordecim annorum.ibid.n.7.p.ead.
Dignitas an dari poſſit ſine cura.ibid.n.9.p.ead.
à Dignitatibus eccleſiaſticis repellitur filius Hæretici. dec.17.n.4.p.3 13.
Dignitatis æqualitas arguitur ex æquali habitu, & inceſſu in Proceſſionibus. dec. 116.n.12.p.459.
Dignitas eccleſiaſtica. Vide, *Beneficium*.
Diœceſis loca habentia dominum ſeparatum non dicuntur eſſe de diœceſi.dec.42.n.6.p.369.
Diœceſis eſt diuerſa à comitatu. dec.70.n.8.p.397.
Diſcalceati B. Mariæ de Monte Carmelo, poſſunt ex priuilegio Clementis VIII. ſepelire cadauera defunctorum in ſuis Eccleſiis, abſque alicuius licentia, & abſque eo,quòd ipſi, nec defunctorum conſanguinei, prætextu cuiuſuis conſuetudinis,poſſint cogi ad dicta cadauera deferenda ad parochialem, vel alia loca.dec.86.n.3.p.418.
Diſciplina Capitulum Abbas ſæpè tenere debet. diſp. 1.q.8.n.1.p.10.
Diſmembratio quid ſit.diſp.15.q.6.n.1.p.296.
Diſmembratio venit nomine alienationis.diſp.15.q.6. n.2.p.ead.
in Diſmembratione cauſa iuſta,& ſolennitates in alienatione requiſitæ debent interuenire. ibid. num.3. p.ead. Vide, *Vnio*.
Diſmembratio præſupponit dominium, & poſſeſſionem ex antecedenti, extitiſſe penes locum, à quo facta fuit diſmembratio.dec.20.n.4.p.338.
Diſmembratio eſt ſpecies alienationis: & ideò eſt nulla, ſi in ea non interueniat ſolennitas, & iuſta cauſa.dec.32.n.1.p.361.
Diſmembratio partis curæ animarum Eccleſiæ parochialis, vt ſit valida, conſtare debet, quòd propter difficilem acceſſum ad antiquam parochialem, vel aliud impedimentum, aliquis ex parochianis decederit abſque Sacramentis; vel periculum ſit patens.ibid.n.2.p.ead.
Diſmembratio partis curæ animarum fieri non poteſt, ex quo Eccleſia parochialis non ſit capax totius populi, & ſit difformis: quia poteſt erigi noua Capella,

Digitized by Google

Capella, quæ ſit in proprietate parochialis antiquæ. ibid n 6.p.ead.

in Diſmembratione partis curæ animarum neceſſaria eſt ſolennitas requiſita in alienatione Eccleſiæ.ibid. n.8 p.ead.

in Diſmembratione Eccleſiæ parochialis, quæ ad Capitulum ſpectat, conſenſus ipſius eſt neceſſarius, nec ſuffragatur conſenſus Vicarij. ibid. n.9. & 10. p ead.

in Diſmembratione Eccleſiæ is eſt citandus, ad quem illius ſpectat defenſio ibid.n.11.p.ead.

Diſmembratio parochialis,& nouæ Parochiæ erectio, fieri non poteſt ex incremento populi: & qualiter huic incommodo prouideri poſſit. dec. 34 .num.1. p.36 a.

Diſmembratio parochialis,& nouæ Parochiæ erectio, vt valeat,non ſufficit quælibet diſtantia;ſed ea duntaxat, quæ præbet difficultatem Parochianis accedendi cum magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina audienda.ibid.n.3.p.ead.

Diſmembrationis Parochiæ iuſta cauſa an ſit diſformitas, & anguſtia Eccleſiæ; & incommoditas ob diſtantiam, & periculum inundationis. ibid. num.4. p. ead.

Diſmembrationis Parochiæ cauſa iuſta eſt neceſſitas, quæ excluditur, quoties aliunde prouideri poteſt. ibid.n 5.p.ead.

Diſmembratio parochiæ fieri poteſt, ſi contingat aliquos parochianos obire ſine Sacramentis, dummodo conſtet, id eueniſſe propter difficultatem accedendi ad infirmos ex diſtantia, vel alio incommodo: secùs, ſi eo, quòd ſolus Curatus eodem tempore pluribus infirmis prouidere non poterat. ibid. n.6.p.ead.

Diſpenſatio requirit authoritatem, & cauſam iuſtam. diſp.4.q.7.n.1.p 40.

Diſpenſandi poteſtas duplex, ordinaria, & delegata. ibid.n.2.p.ead.

Diſpenſare poteſt in lege,qui eam tulit. ibid. num. 3. p.ead.

Diſpenſandi poteſtas, quando alicui committitur à iure, tranſit in ordinariam.ibid.n.4.p ead.

Diſpenſandi iuriſdictio non eſt conceſſa Abbatibus, & Prælatis non exemptis.ibid.n.5.p.ead.

Diſpenſandi poteſtas in Abbatibus, & ſuperioribus exemptis eſt ordinaria.ibid.n.6.p.41.

Diſpenſandi poteſtas, ſiue ordinaria, ſiue delegata, amplè interpretanda eſt. ibid. n. 7. Limita, vt n.8. p. ead.

Diſpenſandi facultatem reſcriptum concedens, eſt amplè interpretandum, licèt diſpenſatio cenſeatur odioſa.ibid.n.9.p.ead.

Diſpenſare vt poſſit Abbas, vel alius Prælatus, requiritur authoritas; aliàs nulla eſt diſpenſatio, & peccatum committitur. ibid. n. 10. & 11. An verò veniale, vel mortale,oſtenditur. n.12.p.ead.

Diſpenſationem factam ab Abbate, de cuius authoritate dubitaretur, tenetur Monachus acceptare. ibid.n.13.p.ead.

Diſpenſare poteſt Abbas, vel alius Prælatus Regularis in præceptis Regulæ, quatenus ei diſpenſatio permittitur, vel à Regula,vel à priuilegio,vel à iure.ibid.n.14 p ead.

Diſpenſare an poſſit Abbas inferior in Regula, ſtante axiomate: Inferior non poteſt diſpenſare in lege Superioris.ibid.n.15 p.42.

Diſpenſandi facultatem poteſt tollere, vel limitare Capitulum, & Superiores Prælati Abbatibus, & Prælatis inferioribus.ibid.n.16.p.ead.

Diſpenſare poteſt Prælatus extra ſuum territorium exiſtens, cum ſuis ſubditis, etiam abſentibus; ſed in foro conſcientiæ tantùm.ibid num. 17.p. ead.

Diſpenſatio facta à Prælato cum ſubdito,licèt non petente, valida eſt. ibid.n.18.p.ead.

Diſpenſare non eſt integrum Prælatis in iis, quæ reſeruantur in Regula Superiori maiori. ibid. n. 19. p. ead.

Diſpenſare poteſt nullus Prælatus Societatis IESV Generali inferior, niſi quatenus ſibi conceſſum eſt. ibid.num. 20. Limita in omnibus Prælatis, vt n.21.p.ead.

Diſpenſare non poteſt Abbas,vel alius Prælatus in ſubſtantialibus, & eſſentialibus ſtatui Religionis, & Chriſtianæ, ac regulari diſciplinæ. diſp. ead.4.q. 8.n.1.p.41.

Diſpenſare non poteſt Abbas in aliquo actu, qui ſit contra obligationem Regulæ, ſtatus religioſi, & regularis diſciplinæ.ibid.n.2.p.ead.

Diſpenſandi poteſtas competit Abbatibus, & aliis Prælatis regularibus ex diſpoſitione iuris communis,& ex ſpecialibus etiam priuilegiis. ibid. n. 3. 4. & 5.p.ead.

Diſpenſandi poteſtas in Prælatis, an extendatur ad culpam mortalem, vel etiam ad aliam quancunque grauem obligationem.ibid.n.6.pag.ead. Limita,vt num.7.p.44.

Diſpenſare poſſunt Abbates, & Prælati Regulares cum ſuis ſubditis, in præceptis Eccleſiæ, ſicut Epiſcopi.ibid.n.8.p. ead.

Diſpenſatio cauſam requirit.diſp.ead. 4.q.9. num. 1. p.ead.

Diſpenſatio facta à Summo Pontifice circa ius naturale, & diuinum ſine cauſa, nulla eſt, & ea vtentes non ſunt ſecuri in conſcientia, quin peccent mortiter.ibid.n.2.p.ead.

Diſpenſatio facta à Papa in iure purè humano, & poſitiuo, etiam ſine iuſta, & rationabili cauſa, valida eſt.ibid.n.3 p.ead.

Diſpenſatio inferioris circa legem Superioris, abſque rationabili cauſa facta, inualida eſt.ibid.n. 4.p.45. Limita,vt n.6.p.ead.

Diſpenſatio eſt legis relaxatio.ibid.n.5.p.ead.

Diſpenſare non poteſt Abbas in Regula ſuæ Religionis ſine cauſa.ibid.n.7.p.ead.

Diſpenſatio facta ab Abbate ex præſumpta iuſta cauſa,licèt non ſit, an ſit valida. Et quid facere debeat Abbas factus malæ fidei.ibid.n.8.& 9.p.ead.

Diſpenſatio in lege propria, vel inferioris ſine cauſa facta, an ſit valida,& an ſic diſpenſans peccet mortaliter.ibid.n.10.p.ead.

Diſpenſare debent Abbates, iuſta, & rationabili exiſtente cauſa, alioquin peccarent.ibid.n.11.p.ead.

Diſpenſatio quando debita ſit.ibid.n.12.p.ead.

in Diſpenſationibus Prælati non debent eſſe nimis indulgentes.ibid.n.13.p.46.

Diſpenſationis iuſtam cauſam habens Religioſus ſubditus quid facere debeat, ſi non adſit Prælatus. Et quid ſi Prælatus ex malignitate nolit diſpenſare. ibid.n.14.& 15.p.ead.

Diſpenſare cum Monacho infirmo poteſt Abbas in eſu carnium.diſp.ead.4 q. 10.n.2.p.47.

Diſpenſare poteſt Abbas ex ſeptem cauſis enumeratis.ibid.n.3.p.ead.

Diſpenſare poteſt Superior,& Prælatus, etiam intuitu dignitatis perſonæ reſpiciens neceſſitatem,& vtilitatem publicam,& priuatam.ibid.n 4 p.ead.

Diſpenſandi ſunt cauſæ multæ, de quibus non poteſt certa regula ſtatui.ibid.n.5.p.ead.

Diſpenſationem ſi iniuſte neget Abbas, ſtante neceſſitate, vel vtilitate manifeſta, quid agendum oſtenditur.ibid.num.6. Quid faciendum, (eadem ſtante neceſſitate, vel vtilitate,) ſi Abbas, vel alius

Prælatus

Google

Prælatus abſit à Monaſterio. ibid. num. 9. p. ead.
Diſpenſare poteſt Prælatus in præceptis Regulæ, vt puta præcepta ſunt, etiamſi ad mortale obligent in aliquo particulari caſu.ibid.n.8.p.ead.
Diſpenſare non debet Abbas,ſeu Prælatus, niſi cum diſcuſſione cauſæ. ibid n.10.p.48.
Diſpenſationem acceptare non tenetur ſubditus, ſi certus ſit, diſpenſationem eſſe contra Regulam;& Prælatum non poſſe præcipere, & diſpenſare, ſeu non diſpenſaſſe ex iuſta cauſa. ibid.n.11.p.ead.
Diſpenſationem in propria lege factam ſine cauſa, inducere culpam mortalem oſtenditur. diſp. ead.4.q. 11.n.1.p.48.
Diſpenſantes Prælatos in propriis legibus ſine cauſa, peccare tantùm venialiter,probabilior ſententia fatetur.ibid.n.2.p.ead.
Diſpenſationem ſine iuſta cauſa petens à Prælato in lege propria,non peccat mortaliter,ſecluſo ſcandalo,& damno aliorum.ibid.n.3.p.49.
Diſpenſationem petentes à Summo Pontifice ſine cauſa,ad euitanda dubia,an peccent.ibid.n.4.p.ead.
Diſpenſationem petens abſque cauſa à Prælato in lege alterius Superioris, peccat mortaliter. ibid. n.5. p.ead.
Diſpenſatione ſine iuſta cauſa facta vtentes an peccent,& quomodo.ibid.n.6.p.ead.
Diſpenſatio in voto,aut iuramento,etiamſi ſit à Summo Pontifice, ſine cauſa,nulla eſt, ſicut diſpenſatio penſionum eccleſiaſticarum. ibid. num. 7. & 8. p.ead.
Diſpenſare poteſt Abbas cum Monacho irregulari,cui priùs, inſcio Abbate, denegata fuerit diſpenſatio, etiam à Summo Pontifice.ibid.n.9.p.ead. Sed limita,vt n.10.p.50.
Diſpenſandi poteſtas an auferatur ab Abbate locali, per hoc, quòd Generalis, vel Prouincialis denegauit diſpenſationem ſubdito illiùs Abbatis. ibid. n. 11.p.ead.
Diſpenſationis in petitione Religioſus ſubditus repulſus à Summo Pontifice.Nuncio,Generali,ſiue Prouinciali, an teneatur facere mentionem talis repulſæ coram ſuo Abbate.ibid.n.12.p.ead.
Diſpenſare poteſt Abbas cum ſubdito, quem anteà præſentauit Summo Pontifici, licèt diſpenſationem non obtinuerit.diſp.ead.4.q 11.n.13.p.ead.50.
Diſpenſare an poſſit Prælatus inferior in lege Superioris.exiſtente rationabili cauſa; ſed ſine eius cognitione. ibid.n.14.p.ead.
Diſpenſatio vt valida ſit ſine cauſæ cognitione, debet eſſe notoria. ibid.n.15.p.ead.
Diſpenſare ſecum poſſunt Abbates.diſp.ead.4.q.12 n. 1. Diſtingue,vt n.2.p.51.
Diſpenſandi ſecum facultatem habent Prælati ab eodem, à quo habent diſpenſandi cum ſubditis. ibid. n.3.p.ead.
Diſpenſare debent Abbates non ſolùm cum ſubditis; verùm etiam cum ſeipſis, cauſa rationabili ſtante, aliàs peccant. ibid.n.4.p.ead.
Diſpenſare poſſunt Confeſſarij ab Abbatibus electi cum ipſis, ex eorum commiſſione, in omnibus, in quibus poſſunt ipſi diſpenſare cum ſubditis, licèt habuerint delegatam tantùm poteſtatem. ibid.n.5. & 6.pag.ead.
Diſpenſandi poteſtatem limitatam ad certum numerum perſonarum, vel cum ſpecialibus perſonis habens Prælatus, ſecum diſpenſare nequit. ibid. n. 7. p.ead.
Diſpenſare qui poſſint Abbates, enumerantur. ibid. n.8.p.51.
Diſpenſent vt ſecum Prælati,vices ſuas alteri committere debent.ibid.n.9.p.ead.
pro Diſpenſatione, tam in ſe, quàm in aliis habenda, priuilegium Pauli III. refertur. ibid. num. 10. & 11.p ead.
Diſpenſari poſſunt ſuper irregularitate, & inhabilitate à ſuis Prælatis Religioſi, quando ſuper ipſis dicunt illa verba: *Abſoluo vos ab omni cenſura, & diſpenſo vobiſcum*, &c.ibid.n.12.p.ead.
Diſpenſandi facultatem cum ſubditis Abbas, qui ex priuilegio habet, poteſt aliis illam delegare.ibid.n. 13. Limita,vt n.14 p.ead.
Diſpenſare poteſt Abbas cum ſubditis abſentibus. ibid.n.15.p.53.
Diſpenſationem factam in quibus caſibus ſubditus non teneatur acceptare, oſtenditur. diſp. ead. 4. q. 13.n.3.p.53.
Diſponens, ſi aliquid voluiſſet, expreſſiſſet: non expreſſum; ergo noluit.dec.24.n.6.p.351.
Diſpoſitio pœnalis qualificata non habet locum, deficiente qualitate. ibid.n.10.p.ead.
Diſpoſitio quælibet intelligitur, rebus in eodem ſtatu permanentibus.dec.64.n.7.p.389.
Diuerſa reputantur, quæ habent diuerſas qualitates. dec.100.n.9.p.434
Doctoratus inſigne in iure ciuili,vel Medicina obtinere non poſſunt Regulares; benè tamen Laureolæ, & Doctoratus iuris canonici, & Theologiæ. diſp. 3 q 6.n.38.p.26.
Doctorum communis opinio, licèt per ſe non inducat obligationem; tamen quando conuenit in interpretatione alicuius legis, facit certitudinem humanam, & inducit obligationem ſeruandi legem, & vtendi illa in praxi. dec. 22. num.24. pag. 344.
Doctori atteſtanti, locum eſſe in aliqua diœceſi, non ſtatur.dec.70.n.10.p.198.
Dominium bonorum in communi qualiter Religio dicatur habere.diſp.11.q.1.n.2.p.217.
Dominium facultatum Monaſterij penes quos ſit. ibid.n.8.p.218.
Dominium rerum Fratribus S. Franciſci conceſſarum, & legata, necnon annui redditus dictis Fratribus, & eorum Eccleſiis conceſſi,penes quem reſideant. ibid.n.9.p.ead.
Dominium quid ſit.diſp.ead.11.q.2.n 1.p.224.
Dominium,& proprietas bonorum temporalium Monaſterij apud quem reperiatur.ibid.n.4.p.ead.
Dominium non probant concludenter inueſtituræ ad effectum rei vendicationis, niſi concurrant adminicula. dec. 20.n.1.& 2.p.138.
Dominium concludenter non probat locatio,licèt ſola: probat tamen cum aliis adminiculis. ibid. n.3. p.ead.
Dominium, & poſſeſſionem ex antecedenti præſupponit diſmembratio, extitiſſe penes locum, à quo facta fuit diſmembratio.ibid.n.4. p.ead.
Dominium plenè acquiritur ex conceſſione ſupremi Principis. ibid.n.5.p ead.
Dominium probatur ex inſtrumento continente donationem Principis ex certa ſcientia factam. ibid. n.6.p.ead.
Dominium ex conceſſione Principis transfertur etiam ſine traditione.ibid.n.7.p.ead.
Dominium an ex contractu transferatur abſque traditione. ibid.n.8.p.ead.
Dominium acquiritur Eccleſiæ ex contractu, abſque traditione ibid.n.9.p.ead.
Dominium bonorum eccleſiaſticorum eſt penes Papam.ibid.n.12.p.ead.
Dominium ad quemcunque effectum plenè probant enunciatiuæ antiquiſſimæ, & vltra centum annos. ibid.n.14.p.ead.

Digitized by Google

Dominium in antiquis probatur per indicia, & coniecturas.ibid.n.15.p.ead.

Dominium in antiquis probatur per teſtes deponentes de auditu à maioribus ibid.n.16.p.ead.

Dominium probat pluralitas inueſtiturarum. ibid. n.17.p.339.

Dominium, & iuriſdictio temporalis nihil commune habet cum territorio,& iuriſdictione ſpirituali.dec. 55.n.12.p.382.

Dominium probatur ex priuilegio Papæ,in quo fit ſpecialis mentio locorum. dec.78.n.23.p.410.

Dominij tranſlatio fieri non poteſt ab eo, qui dominium non habet.ibid.n.24.p.ead.

Dominium in transferente ſignificant verba, *Aſſigno*, & *Concedo*. ibid.n.25.p.ead.

Dominium probant enunciatiuæ antiquiſſimæ in priuilegio, in quo fit ſpecialis mentio locorum. dec. 79.n.3.p.411.

Dominium probatur ex fama, & famam probant enunciatiuæ antiquiſſimæ, niſi ſint contrariæ. dec. 79.n.7.& 8.p.411.

Dominium Collegij,vel Monaſterij legitimè fundatum acquiritur Religioni dec.100.n.3.p.434.

Dominium ciuitatis Leodienſis, ac Comitatus Loſſennis, necnon iuriſdictio ſpiritualis, & temporalis, ſpectant ad Epiſcopum. dec.105.n.5.p.443.

Dominium directum eſt connexum, & complicatum cum vtili; imò & eidem prædominans; & dominium vtile eſt verè, & propriè vna, & eadem res cum directo,& eius naturæ,vt directum ſemper ſequatur, ſicuti incrementum alluuionis.dec.106.n. 4.p.445.

inter Dominium directum, & vtile, eſt maior connexio, & complicatio, quàm inter proprietatem, & poſſeſſionem.ibid.n.8.p.445.

Dominiu vtile vaſſalli ſubiicitur,& famulatur directo dominio domini principalis.dec. 106. n. 12.p.445.

Dominus. Vide, *Deus*.

Dominus ſeruo obligari non poteſt. diſp. 9. q.14.n.4. p.204.

Dominus quis dicatur.diſp. 11.q 2.p.224.

Dominus bonorum ſui Monaſterij non poteſt dici Abbas, ſed tantùm adminiſtrator.ibid.n.3.p.ead.

in *Domibus* Regularium ad lectionem ſacræ Scripturæ habendam, non requiritur licentia Ordinarij. diſp.2.q.5.n.4.p.15. Vide, *Monaſterium*.

ad Domum propriam vendendam cogi poteſt quilibet pro Eccleſia conſtruenda, & amplianda. diſp. 5.q.2.n.1.p.59.

Domus communis partem vendere tenetur ſocius, etiam inuitus, ſi mandetur in ea conſtrui Eccleſia. ibid.n.5.p.60.

Domum vendere pro ædificanda Eccleſia quando vicini coguntur, Iudex ſæcularis an valeat arbitrari circa pretium.ibid.n.6.p.ead.

Donatio facta à Nouitio cum ſolennitate decreti, poſſitne ante profeſſionem reuocari. diſp. 6. q. 10. n.4.p.120.

Donatio bonorum temporalium à Nouitio facta an valeat poſt ſuſceptum habitum,cum conditione,vt ſit irrita,non ſequuta profeſſione.ibid. n.5.p.ead.

Donatio cauſa mortis,neque teſtamentum intelligitur renunciationis nomine. ibid.n.11.p.121.

Donationem inter viuos, nec contractus magni momenti poteſt facere Nouitius. ibid.n.12.p.ead.

Donatio facta à Nouitio,qui moritur ante profeſſionem, an habeat effectum. ibid.n.55.p.122.

Donatio facta à Nouitio poſt ſuſceptionem habitus cauſa mortis abſque forma in Concilio Tridentino præſcripta,valida eſt. ibid.n.16.p.ead.

Donatio facta Monaſterio in profeſſione, & præſertim pro ſuſtentatione Monialium, & pro ſolennitate, & feſtiuitate profeſſionis, non comprehenditur in Decreto; ſicut nec conuiuium factum in ingreſſu Nouitiatus. ibid.n. 19.& 20.p.ead.

Donationes, & oblationes factæ Monaſterio,ſeu Religioſis à tutoribus, curatoribus, & conſanguineis Nouitiorum, non ex Nouitiorum, ſed propriis bonis, non comprehenduntur in decreto Concilij. ibid.n.21.p.ead.

Donatio quæ dicatur. diſp. 13. q 9.n.13.p.277.

Donationi onus adiectum, tanquàm conditio, non immutat donationem ipſam iam factam. dec. 100. n.5.p.434.

Donationem ſi onera non præceſſerunt, reputantur tanquàm acceſſoria; & donatio non cenſetur facta in eorum executionem.ibid.n.7.p.434.

Dos beneficio præſumitur conſtituta ab eo, qui tenebatur dotare. dec.78. n.27.p.410.

Dos competens Monaſterij dicitur, quæ ſufficit, non modò pro alendis perſonis, ſed etiam ſoluendis oneribus. dec. 112.num.9.p.451.

E

E*Brietas* prohibita eſt Regularibus. diſp. 5. q. 6.n. 24.p.24.

Eccleſiarum onera,& legata annua,manu publici Notarij in particulari libro deſcripta, in Archiuio reſeruari debent. diſp.1.q.2.n.22.p.5.

Eccleſiarum,& Religionum iuri communi,priuilegio, & exemptioni nihil aduerſans ſtatuere debent Prælati, tam regulares, quàm ſæculares in Capitulis, & Synodis.diſp.ead.1.q.2.n.23.p.5.

Eccleſiæ pulchritudinem, & ſubditorum vtilitatem auferri neceſſe eſt,vbicunque Ordo aufertur. diſp. 2.q.1.n.1.p.11.

ab Eccleſiarum frequentia, & acceſſu in ſuis prædicationibus laïcos retrahere, Religioſis prohibitum eſt.diſp.3.q.6.n.45.p. 27.

in Eccleſiæ præceptis diſpenſare poſſunt Abbates, & Prælati Regulares,ſicut Epiſcopi. diſp. 4. q. 8. n.8. p.44.

pro Eccleſia conſtruenda cogi poteſt quilibet ad propriam domum vendendam.diſp 5.q.2.n.1.p.59.

Eccleſia ſi pro ſe petat, non vt aliis complaceat,poteſt compelli vicinus vendere ſeruitutem altiùs non tollendi.ibid.n.3.p.60.

ſi Eccleſia mandetur conſtrui in parte aliqua domus communis, tenetur eam partem vendere ſocius, etiam inuitus.ibid.n.5.p.ead.

pro Eccleſia ædificanda quando vicini coguntur vendere domũ,an Iudex ſæcularis valeat arbitrari circa pretiũ.diſ.ead.5.q.2.n.6.p.ead. Vide, *Monaſterium*.

Eccleſias,& Cœnobia ædificare vtrùm Abbates poſſint prope Eccleſias,& Monaſteria aliorum Regularium; & è conuerſo.Priuilegia aliquæ recenſentur ſuper hoc Carmelitis,ac aliis Regularibus conceſſa. diſp.ead.5.q.3.n.1.3.4.5.& 6.p.60.& 61.

Eccleſias, & Monaſteria ædificare prope loca aliorum Regularium, abſque vlla pœna, poſſunt Abbates: hoc tamen limita iuxta conſtitutiones Clementis VIII. ibid.n.2.& 7.p.61.

Eccleſiæ regulares de iure communi nequeunt de vno ad alium locum, abſque Diœceſani licentia transferri.diſp.ead.5.q.4.n.1.p.62.

Eccleſias, ſeu Conuentus mutare non poſſunt Regulares Mendicantes abſque expreſſa Summi Pontificis licentia.ibid.n.2.p.63. Vide, *Abbatia*.

Eccleſia remanebit exempta,vt priùs, ſi Monaſterium exemptum ex defectu Monachorum,ad ſæcularem ſtatum reducatur. diſp.ead.5.q.5.n.1 p.65.

Eccleſia exempta, niſi penitùs deſtruatur, talis remanet, licèt partim euertatur, vel immutetur. ibid. n.2. p.ead.

ante Eccleſiam Cathedralem, vel maiorem Regulares campanas pulſantes in die Sabbathi Sancti, an poſſint conueniri coram loci Ordinario. diſp. ead. 5. q.11. n.102. p.76.

Eccleſia ſi regatur per ſæculares cum excluſione Regularium, illi non poteſt præfigi Regularis. diſp.9. q.8. n.9. p.193.

Eccleſiæ collegiatæ Regularis præfici poteſt. diſp. ead. 9. q.25. n.1. p.211.

Eccleſiæ quando vacant, quomodo ſe gerere debeant Prælati. diſp.11. q.7. n.2. p.236.

Eccleſia poteſt agere contra ſuum Prælatum, qui paſſus eſt, res, & iura eiuſdem Eccleſiæ præſcribi. diſp. ead.11. q.8. n.1. p.237.

Eccleſiæ ſuæ Prælatus qui poteſt acquirere, & non acquirit, ad intereſſe tenetur. diſp.13. q.8. n.2. pag. 275.

Eccleſia non ſuccedit hodie, ſed R. Camera apoſtolica in bonis acquiſitis per Clericos ex fructibus beneficiorum. diſp.16. q.1. n.2. p.297.

Eccleſiæ ſemel oblatum Domini eſt, & ad ius pertinet Sacerdotum. diſp. ead.16. q.2. n.1. p.298.

Eccleſiæ Marchiæ, & Ferrariæ ſunt de proprio patrimonio Romanæ Eccleſiæ, & de botto eiuſdem. dec.20. n.32. p.340.

Eccleſia noua ædificanda eſt, ſtante populi incremento. dec.32. n.4. p.361.

Eccleſiæ Cathedralis erectione formatur nouum corpus cum nouo Præſule. diſp.64. n.4. p.389.

Eccleſia Collegiata ſi erigatur in Cathedralem, contra eam non ſuffragantur priuilegia. ibid. n.8. p. ead.

Eccleſia filialis, quæ priùs cedebat matrici, ſi erigatur in Collegiatam, debet illi præcedere. ibid. num.9. pag. ead.

Eccleſiæ Religionis Hieroſolymitanæ non ſunt exemptæ à viſitatione Epiſcopi; iis exceptis, in quibus ius viſitandi ante Concilium Religioni, & militibus competebat. dec.68. n.5. p.392.

Eccleſia quælibet cenſetur eſſe in aliqua diœceſi, niſi probetur, quòd habeat territorium ſeparatum. dec. 74. n.1. p.402.

Eccleſia cenſetur adeſſe ſub iuriſdictione Prælati viciniotis, ſi non probatur habere territorium ſeparatum, nec alius Epiſcopus prætendat in ea iuriſdictionem. ibid. n.3. p.ead.

Eccleſia cenſetur adeſſe ſub diœceſi illius Ordinarij, coram quo redditur ratio adminiſtrationis eiuſdem Eccleſiæ. ibid. n.5. p.ead.

Eccleſiam eſſe in aliqua diœceſi, probatur ex teſtibus id deponentibus, & bonam rationem reddentibus. ibid n.6. p.ead.

Eccleſiæ collatio facta ab Epiſcopo, & effectuata probat illam eſſe intra fines diœceſis Epiſcopi conferentis. ibid. n.7. p.ead.

Eccleſiæ Cathedralis, vel Collegiatæ regularis fructus, Sede vacante, ſpectant ad ſucceſſorem. deciſ. 75. n.14. p.405.

Eccleſiarum parochialium ſalua iuſtitia, clauſula, quid operetur. dec.83. n.3. p.416.

contra Eccleſiam ſufficit præſcriptio quadragenaria. dec.96. n.8. p.427.

Eccleſia prætendens decimas prædiales, tenetur plenè probare, quòd prædia, de quorum redditibus decimas prætendit, ſita ſunt intra fines ſuæ parochiæ. dec.97. n.2. p.418.

Eccleſia prædialis præſumitur percepiſſe decimas omnium fructuum, exceptis illis, quæ probantur alteri ſolutæ. dec.98. n.13. p.432.

Eccleſia parochiali Monaſterio vnita, cura animarum eiuſdem cum omnibus ſuis iuribus in illud tranſit. dec.102. n.1. p.436.

Eccleſia quando teneatur ad onera impoſita, priuſquàm bona ad ipſam peruenirent. dec. 104. n.17. pag. 442.

Eccleſia ſoluens collectas non ſoluit vti tributum, & in recognitionem dominij, vel ſuperioritatis; ſed ob conditionem inhærentem rei, & inſeparabilem. ibid. n.18. p.ead.

Eccleſiæ non tenentur emphyteutæ ad collectas, & onera realia per ſtatuta laicorum, ſuper rebus, & bonis impoſita. dec.106. n.11. p.445.

Eccleſiæ expedit habere magis vnum emphyteutam, quàm alium. ibid. n.15. p.446.

Eccleſias an poſſit Abbas vnire, vel diſmembrare. Vide, *Vnio. Diſmembratio.*

Eccleſiæ vtilitas. Vide, *Vtilitas.*

Eccleſiaſticæ perſonæ non tenentur ad gabellas, collectas, impoſitiones, datia, vel quælibet alia onera à laicis impoſita: & laici cogentes Clericos ad huiuſmodi contributiones, ſunt excommunicati. dec. 103. n.1. p.437.

Eccleſiaſtici non tenentur ad onera impoſita ſuper bonis ratione perſonarum, ſiue onera fuerint impoſita ſuper bonis, antequàm ad ipſos peruenerint, ſiue poſt. ibid. n.13. p.438.

Eccleſiaſtici non tenentur ad onera fiſcalia, licèt ad illos perueniant bona huiuſmodi oneribus fiſcalibus grauata. dec.103. n.13. p.439. Vide, *Clerici.*

Eiectus à Religione dicitur, qui ob ſuam culpam extra Monaſterium expellitur. diſp.8. n.8. p.162.

Eiecti à Religione tenentur ſe corrigere, vt ad Religionem iterum admittantur. diſp.8. q.8. n.1. p.173.

Eiecti compelli poſſunt, vt ad Religionem reuertantur. ibid. n.3. p.ead.

Eiecti an teneantur vota ſuæ Religionis ſeruare. ibid. n.5. & 8. p.ead. & 174.

Eiecti an teneantur paupertatis votum obſeruare ibid. n.6. p.174.

Eiecti quidquid acquirunt, Monaſterio acquirunt. ibid. n.7. p.ead.

Eiecti an teneantur ad obſeruantiam, & ad onera Religionis, à qua expulſi fuerunt. ibid. n.8. & 15. pag. ead. & 175.

Eiecti an teneantur obedire Epiſcopo loci, & Summo Pontifici. ibid. n.9. p.ead. 174.

Eiecti an teneantur deferre habitum Religionis, à qua fuerant eiecti. ibid. n.10. p.ead.

Eiecti à Religione ſuſpenſi ſunt ab exercitio Ordinum. ibid. n.11. p. ead.

Eiectos iam emendatos an teneantur Prælati Religionum ad Religionem recipere. ibid. n.12. p.ead.

Eiecti non tenentur ad aliam Religionem tranſire, quando ad priſtinam redeuntes de eorum correctione deſperatur. ibid. n.13. p. ead.

Electio Abbatis Generalis de iure communi ſpectat ad totam Congregationem, ſcilicet, ad Prælatos ipſam repræſentantes. diſp.1. q.4. n.1. & 2. p.6. & 7.

Electio Abbatis Generalis Vallis Vmbroſæ fit à Prælatis Monaſteriorum. ibid. n.3. p.7.

Electio Diffinitorum fieri debet ab habentibus ſuffragium in Capitulo. ibid. n.4. p.8.

Electio Diffinitorum per vota, & ſcrutinia ſecreta facienda eſt. ibid. n.5. p.ead.

Electiones per ſchedulas ſecretas facere, Fratribus S. Franciſci de Obſeruantia indixit Sixtus V. diſp.3. q.7. n.10. p.28.

Electioni de ſe ad Summum Pontificatum factæ Religioſus poteſt conſentire. diſp.9. q.10. n.3. p.200.

Electioni de ſe quandocunque faciendæ, vel iam

factæ

factæ ad conſentiendum, an Religioſo ſufficiat generalis, vel etiam ſpecialis Prælati licentia; quam tamen ipſe ignotaret. ibidem, num. 4. pag. ead. Vide, *Religioſus*.

Electio, in qua vota ſunt paria, non valet. dec. 19. num. 1. pag. 336.

Eligentes debent eſſe profeſſi: & ſi opponatur profeſſionis defectus, de ea doceri debet. ibid. num. 3. pag. ead.

ſecundùm Electionis terminos regulatur præſentatio. dec. 21. n. 5. p. 341.

in Electione per viam ſcrutinij ſeruanda eſt forma *cap. Quia propter. de elect.* dec. 21. n. 1. p. 342.

in Electione per viam ſcrutinij ſcrutatores tres de Collegio aſſumi debent; nec poſſunt aſſumi Notarij extra Collegium; aliàs electio eſt nulla. ibid. n. 2. p. ead.

Electiones aliter factas annullat ipſo iure, abſque aliqua ſententia, Text. *in cap. Quia propter.* & habet decretum annullans. ibid. n. 3. p. ead. & n. 21. p. 343.

Electio canonizatur ex duobus, ſcilicet, ex ſubſtantia conſenſus, & ex ſubſtantia formæ, à quibus recedere non poſſumus; ita vt ſi recedatur, electio ſit ipſo iure nulla. ibid. num. 4. p. ead.

in Electione Abbatis ſeruanda eſt forma *cap. Quia propter. de elect.* ibid. n. 5. p. ead.

Electiones Prælatorum Eccleſiarum Collegiatarum, ac etiam Prælatorum Regularium ſunt faciendæ iuxta formam traditam *in cap. Quia propter. de elect.* ibid. num. 6. pag. ead.

Electio quando dicatur facta per viam ſcrutinij. ibid. num. 7. pag. ead.

Electio quando fit per viam Spiritus Sancti, quotuplex, & quæ. ibid. n. 9. p. ead.

Electio per viam Spiritus Sancti facta non dicitur, quando vnus tantùm diſſentit. ibid. n. 10. pag. ead.

in Electione, Capituli pars maior, & ſanior intelligitur comparatiuè ad minorem partem omnium congregatorum. ibid. n. 11. p. 343.

Electio per viam inſpirationis, authore Deo immediatè, peccatis noſtris ita exigentibus, raro occurrit. ibid. n. 12. p. ead.

Electioni ſi conſenſiſſe dicatur in vna inſtrumenti parte, Capituli pars maior, & in altera omnes, an ſit intelligendum, quòd verè omnes conſenſerint, ex quo pars ineſt in toto. ibid. n. 13. p. ead.

Electio communis debet ſequi per vnum nomine Capituli per verba ſingularis numeri, ſcrutinio publicato, & facta collatione. ibid. n. 14. p. ead.

Electorum omnium conſenſus poſt publicationem ſcrutinij non operatur, quòd electio anteà facta à maiori & ſaniori parte, cenſeatur quaſi per inſpirationem. ibid. n. 15. p. ead.

Electio per ſcrutinium non irritatur, etiam quòd duo ſcrutatores tantùm, & non tres, & non de Collegio interuenerint. ibidem, num. 16. Contrarium, num. 17. pag. ead.

Electionis forma tradita *in cap. Quia propter. de elect.* conſuetudine tolli poteſt. ibid. num. 19. Contrarium, n. ſeq. p. ead.

Electio mixta ex ſcrutinio, & compromiſſo quæ dicatur. ibid. n. 26. p. 344

Electio communis poſt collationem votorum fieri poteſt per vnum ſine mandato Capituli: & ſi omnes conſentiant, poteſt fieri etiam per extraneum. ibid. n. 27. & ſeq. p. ead.

Electio communis facienda per vnum eſt pars electionis per ſcrutinium. ibid. n. 29. p. ead.

Electio mixta ſcrutinio, & compromiſſo dari poteſt. ibidem, num. 30. pag. ead.

Electio per compromiſſum ſcrutinio mixtum, quæ dicatur. ibid. n. 31. p. ead.

Electio per compromiſſum ſcrutinio mixtum, vt ſit valida, adhibenda ſunt in ea omnia, quæ in electione per ſcrutinium ſeruanda ſunt. ibid. n. 32. p. ead.

Electiones Regularium, licèt fieri debeant per vota ſecreta, ex diſpoſitione Concil. Trident. non tamen cenſetur ab eo ſublata forma *cap. Quia propter. de elect.* ibid. n. 33. p. ead.

Electio per viam ſcrutinij facta, non ſeruata forma tradita *in cap. Quia propter. de elect.* eſt nulla. dec. 23. num. 1. pag. 345.

Electio nulla eſt confirmanda. ibid. n. 2. p. ead.

Eligentium vota exquirere an ſoli poſſint ſcrutatores aſſumpti extra Collegium, præſentibus, & videntibus iis de Collegio. ibid. n. 7. p. 346.

ad Electionum *in cap. Quia propter. de elect.* appoſitarum formulas non ſolum refertur decretum irritans in eo appoſitum; ſed etiam ad ſolennitates circa ſcrutinium diſpoſitas. ibid. n. 8. p. ead.

Eligentium ſuffragia poſſunt per Notarios ſcribi. ibid. num. 12. pag. ead.

Eligentes viam ſcrutinij cenſentur viam ordinariam elegiſſe. ibid. n. 13. p. ead.

Electio nulla non conualeſcit per confirmationem Papæ, quæ non ſit ex certa ſcientia. ibid. n. 22. p. 347.

Electionis vitium non purgat confirmatio Superioris, niſi Princeps confirmet ex certa ſcientia. ibidem, num. 23. pag. ead.

Electionis tanquàm canonicę, quę verè non ſit talis, confirmatio ſi fiat à Papa, ſi in confirmatione non ſit inſertus tenor electionis, Papa præſumitur circumuentus ab eis, quibus electionem examinandam mandauit. ibid. n. 24 p. ead.

Electio dicitur canonica, quando interuenit conſenſus de iure naturali requiſitus. ibid. n. 25. p. ead.

Electio canonica debet confirmari. ibid. n. 26. p. ead.

Electio triplici modo dicitur canonica; largè, ſtrictè, & ſtrictiùs: & exponuntur hi termini. ibid. n. 27. p. ead.

Electio canonica in iure intelligitur de valida, & de canonica, ſtrictiori modo. ibid. n. 28. p. ead.

Electio canonica dicitur illa ſolùm, quæ fit ſecundùm Canones, nec poteſt dici canonica, quæ iure facta non ſit. ibid. n. 30. p. ead.

Electio iuxta Concordata Germaniæ, vt ſit valida, debet eſſe canonica, & iuxta formam *cap. Quia propter. de elect.* ibid. n. 32. p. ead.

Eligendi forma per compromiſſum cum ſcrutinio mixtum, eſt canonica, & qualiter facienda. ibid. n. 35. & ſeqq. p. 349. Vide, *Compromiſſum*.

Electio facta à Capitulo eſt pronuncianda, & publicanda. ibid. n. 40. p. 349.

Electio quando fit per viam compromiſſi, Capitulum cenſetur eligere, quem arbitri nominabunt. ibid. num 42. pag. 350.

Electio cenſetur facta per ſcrutinium, quando fuit proclamata, & publicata per vnum nomine Capituli. ibid. n. 43. p. ead.

Electio communis poteſt fieri etiam per extraneum, dummodo electores tacitè, vel expreſsè conſentiant. ibid. n. 44 p. ead.

Electionis forma communis per viam compromiſſi. ibid. n. 45. p. ead.

Electionis forma per compromiſſum cum ſcrutinio mixtum dicitur melior, & expeditior. ibid. n. 46. pag. ead.

Electio facta per compromiſſum cum ſcrutinio mixtum eſt nulla, ſi omittantur ſubſtantialia ſcrutinij. ibid. n. 47. p. ead.

in Electione per compromiſſum cum ſcrutinio mixtum eſt neceſſaria tantùm collatio numeri ad numerum, non autem meriti ad meritum, nec zeli ad zelum. ibid. n. 48. p. ead.

Electio non dat niſi ius ad rem, ant ipſam electionem proſequendam. dec. 25. n. 7. p. 353.

Eligendi, & confirmandi poteſtatem habens, eligendo cenſetur confirmare, & confirmando eligere. ib. n. 9. p. ead.

Electio ſuperioris authoritatem, & confirmationem expectat: collatio vel inſtitutio ſui authoritate nititur. ibid. n. 11. p. ead.

Electus ab habente facultatem confirmandi, cenſetur eo ipſo confirmatus; etiamſi electio fieret ab eo iure deuoluto. ibid. n. 12. p. ead.

Electio, aut alius actus tribuens ſolùm ius ad rem, quare non tribuat etiam ius in re. ibid. n. 13. p. ead.

Electionem vitiat contemptus vnius. dec. 31. num. 5. p. 360.

de Electionis ſubſtantia non eſt locus certus. dec. 31. n. 5. p. 360.

Emphyteuſis an per profeſſionem Monachi acquiratur Monaſterio. diſp. 11. q. 4. n. 39. p. 230.

Emphyteutæ ſui Monaſterij caducitatē remittere poteſt Abbas abſque ſolennitatibus. diſp. 13. q. 9. n. 10. p. 277.

Emphyteuſis quid ſit. diſp 14. q 6. n. 1 p. 288.

in Emphyteuſim dare poteſt, qui poteſt alienare; & è contra. ibid n. 2. p. ead.

Emphyteuticare nō poteſt Abbas bona ſui Monaſterij abſque iuſta cauſa, & ſolennitatibus. ibid n. 3. p. ead.

Emphyteuticus contractus validus eſt, quando vtriuſque partis conſenſus acceſſit. ibid. n. 4. p. ead.

in Emphyteuſim res non ſolitæ dari, vt validè dentur, requiritur aſſenſus apoſtolicus. ibid. n. 5 p. ead.

Emphyteuticari ſolita bona Monaſterij Abbas poteſt abſque ſolennitatibus requiſitis in emphyteuſim dare. diſp. ead. 14 q. 7. n. 1 p. 289.

Emphyteuticari ſolita bona quæ cenſeantur. ibid. n. 3. p. ead

Emphyteuticari ſolita bona Monaſterij, ſi ceſſauit prima cauſa conceſſionis, ſi reuertantur, iterum concedi non poſſunt. ibid. n. 4. p. ead.

in Emphyteuſim vtrùm dare poſſit Abbas rem ſolitam emphyteuticari, cum conditione, ne emphyteuta incidat in commiſſum ob canonem non ſolutum. diſp. ead. 14. q. 8. Sententia negatiua vera proponitur. ibid. n. 1 p. 289.

Emphyteuſis ſi conceditur vſque in tertiam generationem, comprehenditur recipiens filius, & nepos: ſecùs ſi àddatur ad eius generationem, comprehenditur enim tunc etiā pronepos. ibid. n. 2. & 3. p. ead.

in Emphyteuſim, vel feudum concedere poteſt Abbas res Monaſterij infeudari, vel emphyteuticari ſolitas. diſp. ead. 14. q. 9 per tot. p. 290.

Emphyteutæ Eccleſiæ non tenentur ad collectas, & onera realia per ſtatuta laicorum, ſuper rebus, & bonis impoſita. dec. 106. n. 11. p. 445.

Enunciatiuæ vt probent, debent eſſe plures; antiquæ excedentes tempus 100. annorum; & quæ emanauerint à perſonis non ſuſpectis. dec. 16. n. 12. p. 332.

Enunciatiuæ antiquiſſimæ, & vltra centum annos, plenè probant dominium ad quencunque effectum. dec. 40. n. 14. p. 3 8.

Enunciatiuæ antiquæ non modicam faciunt probationem in materia confinium, & ſitus locorum. dec 47. n 7 p. 374

Enunciatiuæ non probant etiam inter eaſdem partes, quando principaliter agitur de veritate enunciati. ibid. n. 8 p. ead.

Enunciatiuis probantur confines. ibid n. 10. p. ead.

ex Enunciatiuis in publicis inſtrumentis celebratis diuerſis temporibus, inter diuerſas perſonas, & à diuerſis Notariis. & idem atteſtantibus, reſultat fama publica. ibid. n. 11. p. 374.

Enunciatiuæ non probant, quando de enunciatò principaliter dubitatur. dec. 54. num. 4 p. 380. & dec. 71. n. 8. p. 399.

Enunciatiuæ ex ſcripturis informibus, & exemplis exemplorum nullum faciunt gradum probationis. dec. 65. n. 1. p. 390.

Enunciatiuæ non probant, quando principaliter diſputatur de enunciato. ibid n. 2. p. ead.

Enunciatiua Papæ, quæ emanauit ad ſupplicationem partis, non probat in præiudicium tertij. dec. 66. n. 1. p. 391.

Enunciatiuæ non probant, quando principaliter agitur de veritate enunciati. ibid. n. 3. p. ead.

Enunciatiua, quæ emanauit à Summo Pontifice principaliter ad deſcribendos fines diœceſis, probat locum enunciati eſſe in diœceſi. ibid. num. 4. p. ead.

Enunciatiuæ antiquæ ſupra centum annos probant, ſi concurrant alia adminicula. ibid. n. 5. p. ead.

Enunciatiuæ antiquæ habent vim formæ, & ſine poſſeſſione non releuant. ibid. n. 6. p. ead.

Enunciatiuæ eliduntur ex contrariis. ibid. n. 7. p. ead.

Enunciatiua verba in dubio accipienda ſunt demonſtratiuè; non autem taxatiuè, nec limitatiuè. dec. 69. n. 9 p. 395.

Enunciatiua non probat, quando principaliter agitur de veritate enunciati ibid. n. 10. p. ead.

Enunciatiuæ vt probent, locum eſſe in diœceſi, debet concurrere aliquod adminiculum longæuæ poſſeſſionis. ibid. n. 11. p. ead.

Enunciatiuæ plures, antiquiſſimæ, & à diuerſis perſonis emanatæ, plenè probant, etiam contra tertium ibid. n. 13. p. 395.

Enunciatiuæ de recenti nullam probationis gradum faciunt. dec. 70. n. 4. p. 397.

Enunciatiua vnica, licet antiqua, non releuat. ibid. n. 5. p. ead.

Enunciatiua Papæ, quæ emanauit ad ſupplicationem partis, non probat in præiudicium tertij. dec. 71. n. 7. p. 399.

Enunciatiuæ in Bullis antiquiſſimis probant, etiam quòd emanauerint ad ſupplicationem partium. dec. 78. n. 22. p. 410.

Enunciatiuæ antiquiſſimæ in priuilegio, in quo fit ſpecialis mentio locorum, probant dominium. dec. 79. n. 3. p. 411.

Enunciatiuæ antiquiſſimæ probant famam, & ex fama dominium, niſi ſint contrariæ. ibid. n. 7. & 8. p. ead.

pro *Epiſcopalibus* ſoluuntur minuta ſeruitia. dec. 16. n. 10. p. 332.

Epiſcopi locorum, vt Sedis apoſtolicæ delegati, ad hoc Abbates compellere poſſunt, vt in eorum Monaſteriis quibus ad hoc ſuppetunt facultates, idoneos Magiſtros teneant, qui lectionem ſacræ Scripturæ habeant. diſp. 2 q. 5. n. 3. p. 4.

Epiſcopus, & Prælatus iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopum habens, ſtatuta, & leges condere poteſt abſque conſenſu Capituli, & Synodo Parochorum. diſp. 3. q. 3. n. 4. p. 18.

Epiſcopos, & epiſcopalem iuriſdictionem habentes non ligat præceptum Concilij prouincialis. ibid. n. 5. p. ead.

Epiſcopus, & alius Prælatus cum conſenſu Capituli leges, & ſtatuta condere debet, quando talis eſt conſuetudo; & agitur de rebus pertinentibus ad Capitulum. ibid. n. 7. p. ead.

Epiſcopus, vel quilibet alius Prælatus, qui mortaliter peccauit, non tenetur in Confeſſione explicare, ſe eſſe Epiſcopum, vel Prælatum. diſp. ead 3. q. 6. n. 17. p. 23.

Epiſcopus factus ex Religioſo an vota eſſentialia, &

alias

alias obſeruantias regulares obſeruare teneatur. diſp.ead.3.q 9.num.2.& ſeqq.p.30.& 31. Vide, *Religioſus*.

Epiſcopo, & Diœceſano ſunt ſubiecta de iure communi Monaſteria omnia. diſp.5. q.11.n.1.p.69.

Epiſcopo olim erant ſubiecti Monachi. ibid. num.2. p. ead.

ab Epiſcoporum iuriſdictione Ordines regulares, & eorum Monaſteria exempta ſunt. ibid.n.5.p 70.

Epiſcopi diœceſani iuriſdictioni ſubiiciuntur Monaſteria, quibus imminet cura animarum, quoad perſonas, etiam regulares animarum curam exercentes. ibid.n.45.p.72.

Epiſcopo ſubiiciuntur Regulares exempti curam animarum exercentes in his tantùm, quæ ad adminiſtrationem Sacramentorum perſonis ſecularibus pertinent. ibid.n.46.p ead.

Epiſcopis non licet viſitare Altaria Eccleſiæ regularis exemptæ, cui non incumbit cura animarum perſonarum ſecularium. ibid.n.47 p.ead.

Epiſcopi non poſſunt præſcribere Regularibus, vt certis in locis, & temporibus, aut certarum perſonarum confeſſiones audiant. ibid.n 48.p.ead.

Epiſcopi correctioni, & viſitationi ſubiiciuntur S. Ioannis Hieroſolymitani Monaſteria, & Eccleſiæ, quibus animarum perſonarum ſecularium cura incumbit, in his, quæ pertinent ad dictam curam animarum. ibid.n.49.p.ead.

Epiſcopo ſubiiciuntur Regulares, etiam in his, quæ pendent à cura dicta animarum. ibid n.50.p.ead.

ab Epiſcopo viſitari, & examinari poſſunt Canonici, & Clerici etiam exempti ad animarum curam deputati, non obſtante priuilegio, vel conſuetudine. ibid.n.51.p.73.

Epiſcopo ſubiiciuntur Regulares, quoad cenſuras ab eo emanatas. ibid.n.53.p.ead.

ab Epiſcopo non eximuntur Regulares, quoad dies feſtos ſeruandos. ibid n.54.p.ead.

Epiſcopus an contra illum agere poſſit, qui prædicando ſcandala diſſeminat in populum, & hæreſes. ibid.n.60.p.ead.

Epiſcopus an poſſit Regulares notoriè delinquentes excommunicare, & contra illos cenſuras ferre. ibid.n.63.p.74.

Epiſcopum certiorem facere qui tenentur Superiores, de punitione ſuorum ſubditorum, an ore tenus, vel in ſcriptis id præſtare teneantur. ibid.num.64.& 66. p.ead.

ab Epiſcopo non debent ordinari Religioſi ſine diligenti examine. ibid n.75.p.ead.

ſine Epiſcopi licentia Monaſteria, quæ in illius diœceſi ſunt erigenda, non erigantur. ibid.n.78.p.75.

Epiſcopus debet componere præcedentiæ controuerſias, inter perſonas eccleſiaſticas, etiam regulares, & quomodo. ibid.n.81.p.ead.

ab Epiſcopis viſitari poſſunt ſingulis annis Monaſteria Commendata, & etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpoſituræ, in quibus non viget regularis obſeruantia. ibid.n.87.p.76.

ab Epiſcopo, tanquàm Sedis apoſtolicæ delegato, puniri poteſt Regularis degens extra Clauſtra, ſi deliquerit. ibid.n.91.p.ead.

ab Epiſcopo cogi poſſunt Regulares ad reſtituenda omnia, quæ à Nouitiis habuerunt, vbi profeſſionem non fecerunt. ibid.n.95.p.ead.

Epiſcopo originis ſubduntur Regulares, quorum Religio extincta eſt. ibid.n.97.p.ead.

in Epiſcopi poteſtatem incidunt Regulares ſemel à Regula abſoluti. ibid.n.99.p.ead.

ſine Epiſcopi licentia, ſiue Sedis apoſtolicæ, prædicantes, poſſunt excommunicari. ibid.n.104.p.77.

Epiſcopo reſeruatis à caſibus abſoluentes, an poſſint excommunicari. ibid.n.106.p.ead.

Epiſcopo mandante, poſſunt excommunicari Regulares non obſeruantes, nec publicantes cenſuras à Sede apoſtolica emanantes. ibid n.107.p.ead.

Epiſcopo dies feſtos præcipiente, poſſunt excommunicari illos non obſeruantes. ibid.n.108.p.ead.

Epiſcopis ſubiectas Eccleſias ad regendas Regulares miſſi, poſſunt excommunicari, ſtante legitima cauſa. ibid.n.110.p.ead.

ab Epiſcopo excõmunicari poſſunt Regulares facientes egredi Moniales à Monaſteriis. ibid.n.115.p.ead.

ab Epiſcopo excommunicari poſſunt Regulares, ſi ſint executores vltimarũ voluntatum. ibid.n.116.p.ead.

Epiſcopus an declarare poſſit Regulares exemptos, excommunicatos à iure, vel apoſtolicis Conſtitutionibus. ibid.n.118 p ead.

Epiſcopus nequit abſque aſſenſu apoſtolico, Religionem ingredi. diſp.6. q.3.n.7.p.86.

Epiſcopus, & alij Prælati, quibus incumbit ius petendi charitatiuum ſubſidium, poſſunt compellere ſubditos ad illud ſoluendum. diſp.10.q.1.n.3.p.122. Vide, *Charitatiuum ſubſidium*.

Epiſcopus in his, quæ ſpectant ad dignitatem, & honorem ſuæ Eccleſiæ, poteſt eſſe Iudex in propria cauſa. ibid.n.4.p.ead.

Epiſcopus regularis de licentia Summi Pontificis poteſt teſtamentum condere. diſp.11.q.5.n.7.p.134. Diſpenſatio, & licentia prædicta, vt legitima ſit, quę impedimenta exprimenda ſint. ibid.n.8 p.ead.

Epiſcoporum Vicarij eſſe poſſunt Abbates, & Prælati regulares, necnon Religioſi de illorum licentia. diſp.17.q.5.n.7.p.310.

Epiſcopus poteſt corrigere exceſſus ſubditorum, & improba prohibere. dec.8.n.6.p.323.

Epiſcopus de iure communi habet iuriſdictionem in ſua diœceſi: vbi hoc declaratur, quomodo procedat. dec.42.n.2.p.368.

Epiſcopi ſtatuta non ligant delinquentem extra territorium, & diœceſim. ibid.n.5.p.369.

ab Epiſcopo ſolo fieri poteſt degradatio, & traditio Curiæ ſæculari. dec.42.n.13.p.370.

Epiſcopus habet intentionem de iure communi exercendi iuriſdictionem in omnes Clericos ſæculares ſuæ diœceſis. ibid.n.14 p.ead.

Epiſcopus habet intentionem fundatam, quòd territorium ſit in ſua diœceſi, vbi oſtendit exercitia multorum actuum, & iurium epiſcopalium in eodem territorio. dec.47.n.4 p.374.

Epiſcopus, quoad Monaſteria ſita intra ſuam diœceſum, habet intentionem fundatam de iure communi exercendi iura epiſcopalia; & onus probandi contrarium ſpectat ad Monaſteria. ibid.n.14.p.ead.

Epiſcopus eſt manutenendus in cognitione cauſarum matrimonialium, & criminalium; donec inferior per tres conformes immemorabilem probet. dec. 49.n.5.p.376.

Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure communi quoad approbationem Confeſſariorum, in omnibus locis ſuæ diœceſis. dec.50.n.2.p.377.

Epiſcopo datur manutentio ex ſola iuris aſſiſtentia in exercitio iuriſdictionis in omnibus locis ſuæ diœceſis. dec.51.n.2.p.378.

Epiſcopus habet intentionem fundatam quoad ius viſitandi omnes Eccleſias ſuæ diœceſis. dec. 53.n. 1 p.379.

Epiſcopo non eſt inhibendum in exercitio ſuæ ordinariæ iuriſdictionis ad inſtantiam prętendentis priuilegium, niſi eo priùs exhibito, & diligenter diſcuſſo ibid.n.2.p.ead.

Epiſcopus poteſt viſitare adminiſtratores locorum

TT 2 piorum,

piorum, & ab eis rationem administrationis exigere.ibid.n.1.p.ead.

Epiſcopus poteſt viſitare loca pia ſuæ diœceſis in his, quæ pertinent ad curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem ibid n.4 p.ead.

Epiſcopus non eſt impediendus in exercitio ſuæ ordinariæ iuriſdictionis, donec cognoſcatur, an priuilegium intret, vel ne.ibid.n.7 p.ead.

Epiſcopus habet intentionem fundatam in aſſiſtentia iuris communis, exercendi iuriſdictionem in omnibus Eccleſiis, & locis ſuæ diœceſis. dec.54.num. 1.p.380.

Epiſcopo datur manutentio in exercitio iuriſdictionis in omnibus Eccleſiis, & locis ſuæ diœceſis, ex ſola iuris aſſiſtentia, etiam non probata quaſi poſſeſſione. ibid.n. 2. p. ead.

Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure exercendi iuriſdictionem intrà limites ſuæ diœceſis, præcipuè in cauſis criminalibus, & matrimunialibus.dec.57.n.1.p.383.

Epiſcopus debet manuteneri in quaſi poſſeſſione cognoſcendi cauſas matrimoniales, & criminales, etiam,quòd inferior alleget immemorabilem, donec de ea per tres ſententias cognoſcatur.ibid.n.2. & 9 p.ead.

Epiſcopus poteſt punire exemptum delinquentem in loco non exempto.dec.59.n.8 p 385.

Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure cognoſcendi cauſas, criminales, & matrimoniales in omnibus locis ſuæ diœceſis; & ideò datur ei manutentio. dec.60.n.1.& 2.p.385.

Epiſcopo datur manutentio in quaſi poſſeſſione cognoſcendi cauſas matrimoniales, & criminales, donec cognoſcatur per tres conformes, an ex immemorabili ſpectet ad inferiorem. ibid. num. 3. pag. ead.

Epiſcopus poteſt cognoſcere de cauſis matrimonialibus, & criminalibus, in locis, in quibus inferiores Prælati prætendunt iuriſdictionem quaſi epiſcopalem, donec per tres conformes terminetur, an ad eos ſpectet iuriſdictio.dec.62.n.2 p.387.

Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure exercendi iuriſdictionem in omnibus Eccleſiis exiſtentibus in ſua diœceſi. dec.63.n.2.p.388.

Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure communi quoad iuriſdictionem ſpiritualem,ſuper omnibus perſonis ſuæ diœceſis; etiamſi illæ perſonæ profiteantur, ſe inſeruire Capellæ exemptæ. dec. 64 n.1.& 2.p.389.

Epiſcopo reſeruatum cenſetur, quidquid per priuilegium ei expreſſe non adimitur. ibid. num. 14. pag. 390.

Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure viſitandi omnes Eccleſias ſuæ diœceſis: & ideò contra eum non eſt incipiendum ab inhibitione.dec.68.n. 2.p.391.

Epiſcopus præſumitur vicinior loco Nullius, contra quem cauſa committitur.dec.67.n.4.p.392.

Epiſcopi in caſibus,in quibus vigore Concilij Tridentini iuriſdictionem in exemptos exercere poſſunt, non procedunt vti Ordinarij, ſed vti delegati Sedis apoſtolicæ dec.69.n.25.p.396.

Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure communi exercendi iuriſdictionem ſpiritualem in omnibus Eccleſiis ſuæ diœceſis, & in omnes perſonas degentes intra limites ſui Epiſcopatus.dec.71.num. 5.p.398.

Epiſcopus poteſt in locis exemptis ſuæ diœceſis populo benedicere. dec. 72. num. 4.p. 400. Vide, *Prælatus*.

Equites Commendatarij,& qui matrimunium contrahere ſolent, ſunt capaces feudorum; ſicut & Equites D.Ioannis Hieroſolymitani.diſp.21.q.4.n.36.& 37.p.230.

Equites Commendatarij S. Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ,& ſimiles, an poſſint liberè diſponere de fructibus Commendarum ſuarum. diſp. 21. q. 14. n. 4.p.242.

Equites Hieroſolymitani emittunt tria vota ſubſtantialia, & per conſequens dicuntur veri Religioſi. dec.26.n.6.p.355.

Equitum Hieroſolymitanorum Ordinis exemptiones, & immunitates.dec.105.n.3 & 4.p.445.

Erectio nouæ parochiæ, & diſmembratio parochialis, fieri non poteſt ex incremento populi: & qualiter huic incommodo prouideri poſſit. dec.34.n.1. p.362.

Erigi poteſt ab Ordinario parochia noua,etiam inuito Rectore, ſtante loci diſtantia, & magna populi incommoditate ad recipienda Sacramenta,& diuina audienda. ibid.n.2.p.ead.

Erectio nouæ parochiæ, & diſmembratio parochialis, vt valeat, non ſufficit quælibet diſtantia; ſed ea dumtaxat, quæ præbet difficultatem Parochianis accedendi cum magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina audienda. ibid. n. 3.p.ead.

Erigi non poteſt Parochia noua ab Ordinario ex ſola numeroſitate populi aucti. dec.32.num. 3. pag. 361.

Erigi vt poſſit Parochia noua, non ſufficit populi incrementum, niſi accedat loci diſtantia, & difficultas parochianorum accedendi ad percipienda Sacramenta. ibid.n.5 p.ead.

Eremitarum S. Auguſtini exemptio. diſp. 5. q. 11. n. 32.p.71.

Eſſe hoc non probatur,quod ab hoc contingit abeſſe. dec 71.n.10.p.399.

Examine non eget notorium.diſp. 4.q.11.n.16.p.50.

Examinatio approbationum pro Nuuitiis facienda à Capitulo, an poſſit aliis delegari. diſp. 6. q. 4. n. 13.p.92.

Examen requiſitum in decreto Concilij Tridentini ſeſſ.de reform.cap.13.in quibus beneficiis ſit neceſſarium.dec.25.n.18.p.313.

Examinatores, promouendorum ad Ordines prætermittendo examen cum illis, quorum ſcientia, & dignitas nota eſt,non peccant.diſp.6.q.5.n.2.q.111.

Exceptio firmat regulam in contrarium.diſp.4.q.10.n. 9.p.47.& diſp.15.q.9.n.24.p.277.

Exceptio firmat regulam in non exceptis. dec. 105.n. 3.p.443.

Exceptio firmat regulam in actibus non exceptis.dec. 116.n.3.p.458.

Excipere, verbum non ſignificat recipere in ſcriptis, niſi exprimatur. dec.23.n.5.p.345.

Exceptores in iure vocantur Notarij, & ſcriptores. ibid.n.6.p.ead.

Excommunicatos, & nominatim interdictos ad diuina officia admittere prohibentur Regulares. diſp. 3.q 6.n.44.p.27.

Excommunicatus maiori excommunicatione, ſiue ſit denunciatus, ſiue non, ingrediens Religionem peccat mortaliter, ſicut & Prælatus recipiens; receptio tamen, & profeſſio valida ſunt. diſp.6.q. 3. n.21.p.89.

Excommunicatus ingrediens Religionem, quando peccet mortaliter.diſp 6.q.19.n.1.p.135.

ab Excommunicato profeſſio emiſſa valet. ibid. n. 2. p.ead.

Excommunicatum ad profeſſionem admittens Abbas, quando peccet.ibid.n.3.p.136.

Excommu

Excommunicati maiori excommunicatione ſunt inhabiles ad quæcunque beneficia. diſp. 9. q. 7. n. 4. Sed amplia, vt n.5.p.190. Et limita, vt n.6.p.191.

Excommunicatus vitandus eſt priuatus vſu iuriſdictionis. diſp. 9. q.17.n.2.p.107.

Excommunicans lex aliquid facientem, non comprehendit regulariter conſentientem, etiam mandando, conſulendo, vel procurando. diſp. 17. q.2.n.8. p.305.

Executio piarum voluntatum ſpectat ad Epiſcopum. dec.76.n.4.p.407.

Executores teſtamentorum ad cauſas profanas, imò neque ad pias, eſſe poſſunt Religioſi clauſtrales, abſque licentia ſuorum Superiorum: ſecùs autem eſt de Religioſo, qui manet extra clauſtra, & præeſt perpetuo beneficio. diſp. 3.q.6.n.36.& 37.p.25. & 26.

Executores vltimarum voluntatum ſi ſint Regulares, poſſunt ab Epiſcopo excommunicari. diſp. 5. q. 11. n.116.p.77.

Executor merus poteſt extraiudicialiter procedere, & ſpernere alterius oppoſitionem. dec.21.n.2.p.340.

Executor extraiudicialiter procedens habet præſumptionem pro ſe. ibid.n.3.p.ead.

Executor merus, & miniſter cenſetur quis relictus, quando omnia bona in aliquod opus erigere tenetur, vel ex lege donationis, vel ex quo bonorum valor onerum impenſas non ſuperat. dec. 100.n. 6. p.414.

Executor datus à teſtatore ad præſtanda aliqua onera ſucceſſiua, habetur pro legatario; nec tenetur cauere cohæredibus, ſi quid poſt mortem eorum, quibus alimenta præſtari debeant, ſupererit, ſe reſtituturum; niſi contrarium ſuadeant coniecturæ. dec. 100.n.8.p.434.

Executor nominatus ad diſtribuendum bona in pauperes, non poteſt vnum tantùm nominare: ſecùs ſi dictum ſit, quòd diſtributio fiat pro anima teſtatoris. dec. 107.n.15.p.447.

Executor datus ad aliquem nominandum, ſi intra annum non nominet, nominatio deuoluitur ad Ordinarium, dummodo præcedat monitio. ibid.n.17. p.ead.

Executio pro bonis habitis per Procuratorem, fieri non poteſt contra ipſum; ſed contra principalem. ibid.n.18.p.ead.

Exemplum exempli nullum facit gradum probationis. dec.71.n.6.p.399.

Exemplum exempli non probat. dec. 88.n.1.p.420.

Exemptionis priuilegium non amittit Monaſterium exemptum, ſi de vno ad alium locum Superioris authoritate transferatur. diſp.5.q.6.n.1.p.64.

Exemptionis priuilegium non extenditur vltrà, quàm verba ſonant. ibid.n.2 p.ead.

Exemptionis priuilegium an retineat Monaſterium, ſeu Eccleſia, ab vna ad aliam diœceſim tranſlata. ibid.n.3.p.ead.

Exemptionum cauſa finalis eſt quies exemptorum, & fauor S. Sedis apoſtolicæ. ibid.n 4 p.ead.

Exemptarum perſonarum & rerum tranſlatio ex vna in aliam diœceſim, fit ſemper intactis iuribus priuilegiorum, & exemptionis. ibid.n.5.p.ead.

Exempti ſi ædificent, etiam in loco exempto, ſine Ordinariorum licentia, omnia acquiruntur eiſdem Ordinariis, vnà cum fructibus. diſp. ead. 5.q. 10.n.1. p.67.

Exemptionis iura acquirunt Abbates Monaſteriis, ædificantes illa cum Ordinariorum licentia. ibid n. 1.p ead.

Exempta ſunt ab Ordinariorum iuriſdictione ex priuilegiis Summorum Pontificum Monaſteria Regularium ferè omnia. ibid.num.3.& 9 pag.70.

Exempti ſunt à iuriſdictione Epiſcoporum Ordines regulares, & eorum Monaſteria. ibid.n.5.p ead.

Exemptio niſi formalibus, vel æquipollentibus verbis concedatur, poteſtati Ordinariorum nunquam cenſetur derogatum, ex priuilegio Summi Pontificis. ibid.n.8.p ead.

Exemptio prima facta fuit pro Monaſterio S. Vincentij, Ordinis S. Benedicti, Pariſienſis diœceſis, & à S.Gregorio confirmata. ibid n.10.p.ead.

Exemptio ſecunda facta fuit pro Monaſterio S. Medardi apud Sueſſones à Ioanne III. Summo Pontifice. ibid.n.11.p.ead.

Exemptio tertia facta fuit à Bonifacio IV. pro Monaſterio SS. Apoſtolorum Petri, & Pauli, ciuitatis Dorombenæ. ibid.n.12.p.ead.

Exemptio Caſſinenſis Abbatiæ facta fuit à S.Zacharia Papa. ibid.n.13.p.ead.

Exemptio Cluniacenſium à Clemente IV. facta fuit. ibid.n.14.p.ead.

Exempta fuerunt quamplurima Monaſteria Canonicorum Regularium, & de eorum omnimoda exemptione. ibid.n.15.p.71.

Exempti à quo fuerint Camaldulenſes, & quo tempore. ibid.n.16.p.ead.

Exempta fuerint à quibus Summis Pontificibus Monaſteria Vallis Vmbroſæ. ibid.n.17.p.ead.

Exemptionem ſuorum Monaſteriorum à quo Ciſtercienſes acceperint. ibid.n.18.p.ead.

Exemptio Cæleſtinorum. ibid.n.19.p.ead.

Exemptio Congregationis Montis-Oliueti. ibid.num. 20.p.ead.

Exemptio Syluestrinorum. ibid.n.21.p.ead.

Exemptio Congregationis Montis Virginis. ibid. n. 22.p.ead.

Exemptio Præmonſtratenſium. ibid.n.23.p.ead.

Exemptio Carthuſienſium. ibid.n.24.p.ead.

Exemptio Congregationis S. Baſilij. ibid. num. 25. p.ead.

Exemptio Congregationis S.Spiritus in Saxia. ibid.n. 26.p.ead.

Exemptio Congregationis S. Antonij Viennenſis. ibid.n.27.p.ead.

Exemptio Fratrum Prædicatorum. ibid. num.28.pag. ead.

Exemptio Fratrum Minorum S. Franciſci. num. 29. p.ead.

Exemptio Cruciferorum. ibid.n.30.p.ead.

Exemptio Carmelitarum. ibid.n. 31.p ead.

Exemptio Eremitarum S. Auguſtini. ibid. num.32. p ead.

Exemptio Carmelitarum Diſcalceatorum. ibid n. 33. p ead.

Exemptio Seruorum B.Mariæ Virginis. ibid num.34. p ead.

Exemptio Minimorum S. Franciſci de Paula. ibid.n. 35.p.71.

Exemptio Theatinorum. ibid.n.36 p.ead.

Exemptio Canonicorum Regularium S. Pauli decollati. ibid.n.36.p.ead.

Exemptio Societatis I E S V. ibid.n.38 p.ead.

Exemptio Clericorum regularium de Sommaſcha. ibid.n.39.p.ead.

Exemptio Clericorum regularium miniſtrantium infirmis. ibid.n.40.p.ead.

Exemptio Religionis Ioannis Dei. ibid. num. 41. p. ead.

Exemptio Clericorum regularium Pauperum Matris Dei Scholarum piarum. ibid.n.42.p.ead.

Exemptionem nunc facilè obtineret Religio, ſi de nouo fundaretur. ibid. n.43.p.ead

Exempti Regulares curam animarum exercentes ſubiiciuntur Epiſcopo in his tantùm, quæ ad adminiſtrationem Sacramentorum perſonis ſæcularibus pertinent. ibid. n. 46 p. ead.

Exemptionis materia eſt Papæ arbitraria. dec. 35. n. 1. pag. 363.

Exemptio concedi ſolet, tam à ſignatura, quàm à ſacra Congregatione, durante lite graui, nec temerè ſuſcepta. ibid. n. 3. Nec requiritur probatio malæ tractationis, aut vehementis ſuſpicionis futuræ ſæuitiæ; ſed ſatis eſt, vt de ea ex præſumptionibus dubitari poſſit. ibid. n. 4. p. ead.

Exemptio conceditur ob ſolàm litem ſuper re graui. ibid. n. 6. p. ead.

Exemptio propter litem conceditur ſubditis ad tempus, contradicente Ordinario. ibid. n. 8. p. ead.

Exemptio omnimodo à iuriſdictione Ordinarij, non conceditur propter ſolam litem inter ſubditum, & ipſum Ordinarium. dec. 36. n. 1. p. 364.

Exemptionem ſubditis concedere ſolet ſignatura aliquando, propter ſolam litem cum Ordinario. ibid. num. 2. pag. ead.

in Exemptionis materia, ſignatura aliquando reſcribit, cum facultate inhibendi cauſa cognita; quo caſu non conceditur inhibitio, niſi conſtito de ſæuitia. ibid. n. 3. p. ead.

Exemptio propter litem non eſt indiſtinctè concedenda, ne aliàs ſubditi facilè procurent lites contra Superiores, & eas diutiùs protrahant. ibid. num. 4. pag. ead.

Exemptionis priuilegia quænam fuerunt reuocata à Concilio Tridentino. dec. 42. n. 7. p. 369.

Exemptio denotat, locum exemptum eſſe in diœceſi. dec. 47. n. 5. p. 374.

Exemptio liberat à iuriſdictione, non autem à ſituatione. ibid. n. 6. p. ead.

Exempti à Papa, vbi exemptio eſt plena, non tenentur ad ius reuerentiale Epiſcopi. ibid. n. 18. p. ead.

ab Exemptione perſonarum ad exemptionem loci illatio fieri non poteſt. dec. 49. n. 6. p. 376.

Exemptio præſupponit Monaſterium eſſe in diœceſi. dec. 50. n. 1. p. 377.

Exemptione Eccleſiæ conceſſa, non comprehenditur exemptio quoad curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem, niſi aliud exprimatur. dec. 53. n. 8. p. 379.

Exemptionis quaſi poſſeſſio non acquiritur ex eo ſolùm, quòd non appareat, Epiſcopum exercuiſſe iuriſdictionem, niſi probetur, quòd venerit caſus exercendi, & volens exercere fuerit repulſus, & repulſioni acquieuerit, vel aliàs habuerit ſe pro ſpoliato. ibid. n. 9. p. ead.

Exemptio non operatur, vt locus exemptus ſit extra diœceſim. dec. 55. n. 3. p. 381.

Exemptio eximit à ſubiectione; non autem à ſituatione, & denominatione. ibid. n. 5. p. ead.

Exemptione quidquid expreſsè Epiſcopo non adimitur, cenſetur illi reſeruatum, & remanet ſub eius iuriſdictione. ibid. n. 6 p. ead.

Exemptio ab Epiſcopo inferiori conceſſa vnà cum iuriſdictione cum conſenſu Capituli, ſuffragatur, etiam quòd Papæ conſenſus non interuenerit, ſi conceſſio facta ſit ante Paulinam. dec. 57. num. 3. pag. 383.

Exemptio plena cenſetur conceſſa ex receptione ſub protectione Sedis apoſtolicæ, cum onere aliquid ſoluendi. dec. 59. n. 3. p. 385.

Exemptio præſupponit exiſtentiam in diœceſi. dec. 63. num. 1. pag. 388.

Exemptio ab Epiſcopo conceſſa an teneat in præiudicium ſucceſſorum remiſſiuè. ibid. n. 7. p. ead.

Exemptionis in quaſi poſſeſſione conſtitutus non dicitur ſubditus ex eo ſolum, quòd non appareat Superiorem in illum exercuiſſe iuriſdictionem, niſi probetur, quòd venerit caſus exercendi, & volens exercere fuerit repulſus, & repulſioni acquieuerit, vel aliàs ſe habuerit pro ſpoliato. ibid. n. 15. p. ead.

Exempti ratione Parochialium ad Synodum diœceſanam accedere tenentur. dec. 65. n. 6. p. 390.

Exemptio præſupponit, locum eſſe in diœceſi. dec. 74. n. 14. p. 404.

Exemptionis priuilegio derogatur iuribus ex diſpoſitione Canonum Ordinario competentibus. dec. 77. num. 3. pag. 407.

Exemptione derogatur iuri, Ordinario competenti. dec. 78. n. 1. p. 408.

Eximimus perpetuò, & totaliter liberamus, verba ſunt apta comprehendere quodcunque ius. ibid. num. 9. pag. 409.

Exemptionis gratia, tanquàm de ſui natura præiudicialis, ſuſtinetur abſque derogatione regulæ, de iure quæſito non tollendo. ibid. n. 10. p. ead.

Exemptio perſonalis non extenditur ad realem. dec. 79. n. 1. p. 410.

Exemptione quidquid non acquiritur Prælato, vel loco exempto, cenſetur Epiſcopo reſeruatum. dec. 80. n. 3. p. 412.

Exemptus Sedi apoſtolicæ immediatè ſubiectus, non poteſt ab eius iuriſdictione ſe eximere, & alteri ſe ſubiicere, abſque eiuſdem Sedis apoſtolicæ beneplacito. dec. 81. n. 12 p. 413.

Exemptionis priuilegium reſpicit non ſolùm fauorem exempti, ſed eximentis. ibid. n. 15. p. ead.

Exemptionis priuilegio renunciari non poteſt. ibid. n. 16 p. ead.

Exemptionis renunciatio non tenet etiam quoad renunciantes. ibid. n. 17. p. ead.

Exemptus ſine licentia Summi Pontificis non poteſt exemptioni renunciare. dec. 81. n. 21. p. 415.

Exemptionis priuilegium fuit Regularibus conceſſum in odium Ordinariorum, qui illis erant nimis infeſti, eóſque nimiùm grauabant. ibidem, num. 24. pag. ead.

Exemptio cenſetur à Papa Regularibus conceſſa ob moleſtias, & oppreſſiones Ordinariorum. ibidem, num. 25. pag. ead.

Exemptionis priuilegio renunciari poteſt in præiudicium exempti, non eximentis. ibid. num. 26. p. 416. De veritate vide numm. ſeqq. p. ead.

Exemptionis ſpecialis priuilegio renunciari non poteſt, quando motu proprio non fuit conceſſum. ibid. n. 28. p. ead. Contrarium, ibid.

Exemptio à ſolutione decimarum non venit in generali communicatione priuilegiorum. dec. 89. n. 3. p. 420. Vide, *Decimæ*.

Exemptionis priuilegia ſunt ſtrictè interpretanda. dec. 89. n. 6. p. 420.

Exemptio à ſolutione decimarum non ſolet concedi, vel ſaltem cum magna difficultate. dec. 95. num. 3. pag. 425.

Exemptio à decimis vt valeat, debet expreſsè derogare diſpoſitioni *cap. Nuper. de decimis*. deciſ. 96. num. 2. pag. 426.

Exemptio à decimis intelligitur de bonis exiſtentibus ſub dominio, non autem ſub adminiſtratione illorum, quibus exemptio conceſſa eſt. dec. 100. n. 4. pag. 434.

Exemptio à decimis ſuffragatur, etiamſi exemptus in quoſlibet vſusfructus conuertat. ibidem, num. 13. pag. ead.

Exemptio à decimis reſtringitur ad prædia tantùm expreſſa. dec. 102. n. 3. p. 436.

Exemptionem

Digitized by Google

Exemptionem bonis eccleſiaſticis Principes Chriſtiani non iure, & propriè conceſſerunt; ſed potiùs detexerunt, in eámque à Deo conceſſam conſenſerunt, ac illius exercitium iuſſerunt. dec.104.n.8. pag. 440.

Exemptiones, & immunitates Ordinis Equitum Hieroſolymitanorum. dec.105. n.2. & 4 p.443.

Exempti tenentur ad collectas ab Vniuerſitate abſque Papæ ſcientia impoſitas, ex inopinatis, & improuiſis caſibus, qui celeritatem expoſtulant, & moram non patiuntur, niſi verba exemptionum ſint vniuerſalia, & apta comprehendere etiam huiuſmodi caſus. ibid. n.6. & 7. p.ead.

Exemptis collectæ, & onera ex cauſa magnæ neceſſitatis, vel publicæ vtilitatis imponi non poſſunt, niſi quando huiuſmodi neceſſitati imminenti aliter prouideri non poteſt. ibid. n.9. p.444.

Exemptus à iuriſdictione Epiſcopi, licèt non teneatur Epiſcopo ad honorificentiam, tenetur tamen ad reuerentiam; niſi ſit exemptus plenariè, & à Papa. dec.113. n.10. & 11. p.455.

Exemptum eſſe ab Epiſcopo, & vnitum cum Capitulo, ſimul repugnant. ibid. n. 3. p.ead.

Exempti à iuriſdictione Ordinarij, inconſulto Summo Pontifice, nulliter excommunicantur ſub prætextu, quòd præcepto eiuſdem Ordinarij non paruerint. dec.118. n.2. p.460.

Expenſa, & onera, quæ ſunt extra victum, & veſtitum Monialium, deducenda ſunt ad probandum Monaſterij diuitias, vel paupertatem decis.96.n.7. pag 427.

Expreſſio verbis generalibus facta idem operatur, ac expreſſio ſpecialis, & indiuidua. dec.79. num.2. pag. 450.

Extrauagans, *Ambitioſæ. de rebus Eccleſiæ non alienandis*, an ſit recepta. diſp 13. q.52. n.12. p.279.

Extrema qualia ſunt, talia media præſumuntur. dec. 113. n.26. p.455.

ad Extrema media referuntur. ibid. n.27. p.ead.

Extrema potiùs, quàm media ſunt attendenda. ibid. n.28. p.ead.

F

F*Actum* à maiori parte non poteſt aliis præiudicare in his, quæ omnes in particulari tangunt. dec. 81. n.19. p.413.

Facti ſubſtantia, nec actio in libello mutari poteſt; ſed ſolùm augmentum, vel diminutio condemnationis, firma remanente actione, & ſubſtantia facti. dec.82. n.14. p.4.5.

Facultas intelligitur conceſſa ſecundùm leges; non autem ſecundùm voluntatem Superiorum. decis. 82. n 15. p.415.

Fama publica reſultat ex enunciatiuis in publicis inſtrumentis celebratis diuerſis temporibus, inter diuerſas perſonas, & à diuerſis Notariis, & idem atteſtantibus. dec.47. n.11. p.374.

Fama publica ſufficit in antiquis ad probationem perfectam, ſaltem concurrentibus adminiculis. ibid. n.12. p.ead.

Fama ſine poſſeſſione non ſuffragatur. dec.70. num.6. pag.397.

per *Fatalium* lapſum ſententia tranſit in iudicatum. dec.20. n.35. p.340.

Fatalibus non prorogatis poſt appellationem, ſententia tranſit in iudicatum. dec.109. n.1. p.448.

in *Fauorem* inducta non debent retorqueri in odium. dec 97. n.20. p.430.

Fauori publico renunciare non licet. dec.552. n.15. pag.451.

quoad *Feſtos* dies ſeruandos Regulares non eximuntur ab Epiſcopo. diſp.1. q.11. n.54. p.73.

Feſtos dies, quos in diœceſi ſua præcipit Epiſcopus, non obſeruantes poſſunt excommunicari. diſp.5. q.11. n.108. p.77.

Feudum per profeſſionem Monachi Monaſterio acquiritur, & acquiſitio durat dum Monachus profeſſus vitam naturalem degit. diſputat 11. qu. 4. num.25. pag.229. Limita tamen, vt num.26. & ſequentibus. p.230.

in Feudo ſeruitium perſonale petitum exhiberi poteſt per alium, quando in illo non eligitur induſtria perſonæ; ſecùs ſi eligatur. ibid. n.33. p.ead.

Feudum an comprehendatur in renunciatione bonorum, licèt ampliſſima, & generaliſſima. ibid.n.38. pag. ead.

Feudum quid ſit. diſp.54. q.4. n.5. p.282. Vide, *Infeudare*.

circa Feudum quid facere poterant iure antiquo Epiſcopi, Abbates, & alij Prælati eccleſiaſtici. ibidem, num.5.

Iure nouo quid circa hoc ſtatuerit S. D. N. Vrbanus VIII. ibid. n.6. p.283.

in Feudum, vel emphyteuſim concedere poteſt Abbas res Monaſterij infeudari, vel emphyteuticari ſolitas. diſp. ead.14. q 9. per tot. p.290.

Fideiubere non poſſunt Religioſi, niſi cum licentia Abbatis, & maioris partis Capituli. diſp.3. q.6. n.35. p.25.

Filius an propter parentum neceſſitatem teneatur non ingredi Religionem. diſp.6. q.3. n.56. Sed limita, vt n. 57. p.88.

ob Filiorum neceſſitatem an pater teneatur non ingredi Religionem. ibid. n.57 p.ead.

Filiorum relinquentium parentes in extrema neceſſitate, & è conuerſo, votum emiſſum, & profeſſio valida eſt, licèt peccent mortaliter ita profitentes. ibid. n.18. p.ead.

Filiam à ſucceſſione patris excludens ſtatutum, ſi ingrediatur Religionem, inualidum eſt: ſicut nec pater eadem ratione exhæredare poteſt filiam. diſp.11. q 4. n.42. p.231.

Fines probantur præſumptionibus & coniecturis. dec. 45. n.3. p.372. & decis.74. num.13. pag.403. Vide, *Confines. Limites*.

Fines antiqui probantur leuioribus probationibus. dec.73. n.4. p.399.

Fines & limites debent eſſe ita coniuncti, vt ab omnibus lateribus capiant, & quodammodo includant omnia loca connata. ibidem, num.9. pag 399. Vide, *Teſtes*.

Flumen ſolet mutare curſum. decis. 20. num. 25. pag.339.

Fœmina, quæ ſe miſcuit cum Sacerdote, vel Profeſſo, ſatisfacit, dicendo in Confeſſione, ſe habuiſſe rem cum viro voto caſtitatis adſtricto. diſp. 3. q.6. n.18. p.23.

Forma data eſt ſeruanda, & illius verba debent potiùs reſtringi, quàm ampliari. ibidem, num.49. pag. ead.

Forma data eſt ſtricti iuris, & in ea ſolùm veniunt illa, de quibus ſpecialiter dictum eſt. ibid. pag. ead.

Forma electionis communis per viam compromiſſi. dec.23. n.45. p.350.

Forma non ſeruata, actus corruit. decis.112. n.13. pag. 451.

Formæ reſpicienti propriam vtilitatem renunciari poteſt. ibid. n.14. p.451.

Forum ſortiri, & ſtatutis ligari, paria ſunt. decis. 106. n.3. p.445

TT 4 Forum

Forum Clerici ſequitur laïcus ſocius eiuſdem Clerici. dec.106.n.13.p.445.

D. *Franciſci* Congregationes reguntur Democratia. diſp.1.q.2.n.7.p.4.

S. Franciſci Fratres Conuentuales ſuccedere poſſunt, & vocari in teſtamentis, & hæreditates acquirere proprijs Monaſteriis.diſp.11.q.4.n.50.p.232.

Fr. S Franciſci de Obſeruantia Commiſſarius Generalis. Vide, *Commiſſarius*.

S. *Franciſci de Paula* Minimorum Congregatio regimine mixto ex Monarchia, Ariſtocratia, & Democratia gubernatur. diſp.1.q.2.n.12.p.4.

Frater tenetur fratri in egeſtate conſtituto alimenta miniſtrare.dec.26.n.5.p.3 5.

Fratribus infirmis vt charitatis miniſterium exhibeatur, Abbas diligenter curare debet. diſp.2. q.2.n.5. p.13.

Fructus Eccleſiæ Cathedralis vel Collegiatæ regularis, Sede vacante, ſpectant ad ſucceſſorem.dec.75.n.14. p.405.

Fructus, Prælato defuncto, ſpectant ad Capitulum, quando bona erant Capituli, & portio ex bonis ipſius Capituli fuit aſſignata Prælato. ibid.num.16. p.ead.

Fructuum partem percipiendi ius non tollit vnio.dec. 119.n.5.p 461.

Fugitiuus non cenſetur Religioſus, ſi ad triremes damnatus aufugiat. diſp.8.q.2.n.9.p.165.

Fugitiuus à Religione quinam verè, & propriè dicatur.diſp 8.q.1.n.6.& 10.p.162.

Fugitiuus non ſubiicitur pœnis contra Apoſtatas impoſitis. ibid.n.7.p.ead. Vide, *Apoſtata*.

Fumus ſufficiens pro remiſſoria reſultat ex Hiſtoriis, & Chronicis antiquis quibus multùm deferri ſolet. dec 48.n.5 p.375. Vide, *Remiſſoria*.

Funeralia quæ dicantur. dec.85. num.3. p.418. Vide, *Quarta*.

Furioſus perpetuus nullo modo ad Religionem admitti poteſt.diſp.6. q.3.n.3.p.85.

G

G*Allico* morbo laborans an validè profiteatur. diſp.6.q.3.n.26.p 89.

à *Generali*, & Capitulo ſtatuta condita omnes obligant. diſp.ead. 3.q.6.n.1.p.20. Vide, *Lex. Præceptum. Statutum*.

à Generali cum Capitulo generali latum decretum diffinitiuum contra aliquem Monachum, non poteſt à ſubſequenti Capitulo generali reuocari. diſp. 3 q.7.n.1 .p 28.

Generi per ſpeciem derogatur.diſp.5.q.11.num.6.& 7. p.70.

Genus ſubſequens declarant ſpecies expreſſæ. dec.43. n.9.p.370.

Geſta contra intellectum alicuius textus, communiter à Doctoribus traditum, dicuntur geſta contra textum ipſum, non contra communem Doctorum opinionem. dec.23.n.4.p.345. Vide, *Conſuetudo. Doctores.Geſta*.

Gloſſ. in cap. Cum perſonæ. de priuil. in 6. reprobatur. dec.63.n.16.p 388.

Gratia ſubſtantia conſiſtit in ſola collatione: quia ſcriptura, immiſſio in poſſeſſionem, & alia, quæ ſunt præter ipſam gratiam, ſolùm requiruntur, vel in ipſius teſtimonium, vel propter commoditatem prouiſi. dec 25.n.6 p.353.

Gratia quòd ſit conceſſa ſine cauſæ cognitione, ex quibus cognoſcatur. dec.89.n.9 p.421.

Gratia ſola ſignatura perficitur.dec.107.n.1.p.416.

Gratia Principis fit ſimplici verbo, *ſtatim*; & gratia perfecta eſt, antequàm Literæ expediantur; quamuis probatio eius fieri non poſſit per teſtes, ſed per ipſas Literas iam abſolutas, & expeditas.ibid.n.2.p.ead.

Gratia, quoad executores non dicitur perfecta abſque Literis, ſed recipit robur ab expeditione Literarum. ibid.n 4.p.ead.

Gratia conceſſa ob benemerita, ſicuti non venit ſub reuocatione; ita etiam nec ſub limitatione, quia tranſit in contrarium, & titulum oneroſum. deciſ. 105.n.9.p.444.

de Gratia canonizanda quando agitur, regula de non iudicando iuxta formam ſupplicationis, habet tantùm locum.ibid.n.5.p.ead.

Gratia ſubreptitia redditur ex taciturnitate eius, quod ſi concedens ſciuiſſet, vel non conceſſiſſet, vel difficilius conceſſiſſet; & an ſit tale, Iudicis arbitrio relinquitur.dec.121.n 7.& 10.p.463.

Grex ouium totus comprehenditur inter bona pretioſa, quæ ſeruando ſeruari poſſunt. diſp.13.q.1.n.14. p.263.

H

H*Abitare* ſimul non decet duos diuerſi Ordinis. dec.11.n.6 p.325.

Habitum regularem gerere non debent eiecti è Monaſterio, ſed clericalem.diſp.5.q.11.n.98.p.76.

Habitum mutare debet Religionem ingrediens, illúmque de ea Religione, quam ingreditur, per manus Abbatis, vel alterius de eius licentia ſuſcipere. diſp.6.q.8.n.1.p.117.

Habitus mutatio pro Religionem ingredientibus, quare ſit introducta.ibid.n.2.& .p ead.

Habitus Religionis, tempore probationis Nouitij neceſſarius eſt. ibid.n.4.p.ead.

Habitus probationis in aliquibus differt ab habitu Profeſſorum.ibid n.5 p.ead.

in Habitu etiam Profeſſorum probationis annus validè poteſt fieri. ibid.n.6.p.ead.

in Habitu etiam laicali poteſt aliqua probatio fieri. ibid.n.7.p.ead.

Habitus conſummata, & perfecta dimiſſio requiritur ad interruptionem Nouitiatus: quare debet dimittere habitum, & exire actualiter de Monaſterio. diſp.ead.6.q.11.n.19.& 20.p.125.

Habitus Nouitiorum diſtinguitur ab habitu Profeſſorum, per cuius tantùm delationem inducitur tacita profeſſio.diſp.6.q.13.n.11.p.128.

ante Habitus dimiſſionem, & intra debitum tempus reclamationem facere debet Religioſus, deducendo cauſas nullitatis coram Superiore, & Ordinario. diſp.ead 6 q.16.n.1.p.142.

Habitum deferre Religionis, à qua fuerant eiecti, an teneantur eiecti.diſp.8.q.8.n.10.p.174.

Hactenus, dictio eſt intelligenda ſemper, quando caſus euenerit, ita vt non excludat illum caſum. dec. 20.n.31.p.340.

Hæreditas Monacho relicta poſt eiuſdem profeſſionem, immediatè acquiritur Monaſterio. diſp. 11. q 4.n.41.p.231.

Hæreditatem, quam Monachus acquirit per profeſſionem, adire quo iure valeat Monaſterium. ibid.n.43. p.ead.

Hæreditas relicta Eccleſiæ Fratrum Minorum valet tanquàm relicta Eccleſiæ capaci.ibid.n.49.p.232.

Hæreditatem Monacho relictam, eo etiam inuito, repudiare poteſt Abbas.ibid.n.61.p.133.

Hæreditatem adire poteſt Monaſterium, mortuo Monacho. excluſis omnibus ſubſtitutis, & hæredibus. ibid n.62.p.ead.

Hæreditatem, aut legatum, Monaſterio, vel Eccleſiæ

relictum

relictam an poſſint validè Abbates, & Prælati repudiare. diſp.13.q.2.n.8.p.167.

Hæreditatem, vel legatum Monaſterio præſcriptum; nondum autem acquiſitum poteſt Abbas repudiare. diſp.ead.13.q.9 n.5.p.276.

ab *Hæreticis*, Mauris, & ſimilibus deſcendentes, quorum ſtatua, & oſſa combuſta ſunt, in multis Religionibus recipi non poſſunt. diſp.6.q.3.n.32.p.90.

Hæretici, eorumque fautores, defenſores, & filij vſque in ſecundam generationem, ſunt inhabiles ad beneficia obtinenda. diſp.9.q.7.n.2.p.190.

Hæretici filius repellitur à dignitatibus eccleſiaſticis. dec.17.n.333.

Heptateuchum quid ſit. diſp.2.q.5.n.1.p.14.

Hermaphroditus, quicunque in eo ſexus prævaleat, inhabilis eſt ad ingreſſum Religionis: & quid, ſi poſt profeſſionem mulier euadat vir. diſp.6.q.3.n.21. & 22.p.88.& 89.

S. *Hieronymi* Congregationis Monachi in Hiſpania non poſſunt tranſire ad quemcunque Ordinem. diſp.7.q.2.n.4.p.153.

S. Hieronymi Ordo habet priuilegium vendendi hæreditates, poſſeſſiones, iura teſtamenti, & ſimilia, modò pretium in alia vtiliora commutetur, abſque aſſenſu apoſtolico. diſp.13.q.6.n.4.p.271.

Homicida, & latro iure communi non excluduntur ab ingreſſu Religionis. diſp.6.q.3.n.34.p.90.

Honoratior eſt dextera, & dignior, quàm ſiniſtra. dec.1. n.2.p.319.

Honorifica receptio importat conceſſionem manus dexteræ, & loci nobilioris. dec.113.n.2.p.452.

Honorifica receptio quomodo intelligatur. deciſ.94. n.6.p.456.

Hoſpitalia Fratrum B. Ioannis de Deo non gaudent priuilegiis leproſorum. dec.94.n.6.p.425.

I

I*Dentitas* probatur ex duabus demonſtrationibus: etiamſi vna ſit generalis, & alia particularis. dec. 20.n.18.p.339.

ad Identitatem probandam ſufficiunt duæ demonſtrationes, etiamſi adſint aliæ, quæ non conueniant. ibid n.19.p.ead.

Identitas probatur ex conformi denominatione, ſi alia eiuſdem nominis bona in eadem regione non probentur extare. ibid.n.20.p.ead.

Identitas probatur ex ſula aliqua qualitate, quæ rei conuenit ſingulariter. ibid.n.25.p.ead.

Identitas in antiquis probatur argumentis, præſumptionibus, & coniecturis. ibid.n.22.p.ead.

Ignauia in rebus diuinis res nefaria eſt. diſput.11. q.9. n.1.p.238.

Ignorantia craſſa, & affectata ſcientiæ æquiparatur. diſp.17.q.2.n.6.p.305.

Illatio non fit à diuerſis. dec.81.n.1 1.p.413.

Illiterati inhabiles ſunt ad ingreſſum Religionis in ſtatu clericali. diſp.6.q.3 n.35.p.90.

Illiterati ſunt inhabiles ad beneficia. diſp.9.q.7.n.22. p.191.

Immediatè, verbum quid importet. dec. 116. num.1. p.458.

Immemorabilis non cenſetur ſublata per Conſtitutiones ei expreſſè non derogantes. dec.37. n.4 p.364.

Immemorabilis quomodo ſit probanda. ibid. num. 5. p.ead.

Immemorabilis conſuetudo pulſandi campanas ante Cathedralem eſt improbabilis. ibid.n.8.p.365.

Immemorabilis quando cenſeatur ſufficienter probata. dec.38.n.1.p.366.

Immemorabilis probatur per teſtes deponentes de viſu per quadraginta annos. ibid.n.3.p.ead.

Immemorabilis conſuetudo pulſandi campanas in Miſſa Sabbathi Sancti, non expectato ſonitu Cathedralis, non eſt ſublata per Cæremoniale Romanum, neque per Conſtitutionem Leonis X. ibid.n. 11.p.ead.

Immemorabilis non habet locum circa ea, quæ de ſui natura præſcribi non poſſunt. dec.55.n.16 p.382.

Immemorabilis excluditur per actus contrarios. ibid. n.20.p.ead.

Immemorabilis habet vim priuilegij, & legis, ſeu conſtitutionis. dec.119.n.1.p.461.

Immunitates, & libertates in Regula ſubditis conceſſas Prælati regulares poſſunt coarctare. diſp.4.q.2. n.1.p 34.

Immunitates, & libertates Monachis conceſſas coarctare non poteſt Abbas, ſeu alius Superior, quando in Regula, ſeu Conſtitutionibus ſibi prohibetur. ibid.n.2.p.ead.

Immunitas bonorum eccleſiaſticorum eſt de iure diuino. dec.104.n.2.p.440.

Immunitas eccleſiaſtica, vt dicatur de iure diuino, ſatis eſt, quòd ex teſtimoniis, vel exemplis ex ſacra Scriptura depromptis, vel traditione Eccleſiæ deducatur. ibid. n.3.p.ead.

Immunitate non priuatur perſona eccleſiaſtica ſoluens collectas. ibid.n.14.p.442.

Impedimenta perſonam ad Religionis ingreſſum inhabilem reddentia, duplicia ſunt. diſp.6.q.3.n.1. p.85. Vide, *Religio*.

Impotens ad ſeruanda Religionis eſſentialia, & etiam accidentalia præcepta, impeditur ab ingreſſu Religionis. diſp.6.q.3.n.24 p.89.

Impugnare volenti claudit os clauſula, *Sublata*, & iudicialiter iudicandi adimit facultatem. dec.120.n.2. p.462.

cum Incidentibus, clauſula facit, litem eſſe ſuper titulo beneficij; nec eſt opus, illam deducere ad ſpeciem; ſed ſufficit, quòd adſit materia præexiſtens. dec.21. n.7.p.341.

Incorrigibiles Religioſi, ad effectum, vt eiiciantur à Religione, quinam cenſeantur, oſtenditur. diſp. 8. q.7.n.7.p.173.

Incorrigibilis Monachus eiici poteſt à Monaſterio; & quæ incorrigibilitas requiratur. dec.82.n.16.& 17. p.415.

Indifferenter, particula quid importet. diſp. 4. q.10. n.1.p.47.

Indulgentias indiſcretas promulgare prohibitum eſt Religioſis diſp.3.q.6 n.46.p.27.

Indultum habet locum, vbi ipſius diſpoſitionis verba conueniunt. dec.15.n.2.p.330.

Infames, buffones, hiſtriones, carnifices, ſatellites, lenones, & his ſimiles, inhabiles ſunt ad ingreſſum Religionis; eorum tamen profeſſio valida eſt. diſp.6. q.3.n.31.p.89.

Infames ad beneficia redduntur inhabiles. diſp 9.q.7. n.23.p.192.

Infantia vſque ad annum ſeptimum completum protrahitur. diſp.6.q.2.n.2.p.83.

Inferior non poteſt tollere legem Superioris. diſput. 3. q.2.n.2.p.17.

Inferior in propria Eccleſia debet habere præcedentiam ratione officij, quo fungitur. dec.113.num.18. p.454.

Inferior factum Superioris immutare, vel contra illud diſpenſare non poteſt. dec.120.n.8.p.463.

Inferior nequit iuris communis diſpoſitioni derogare. ibid.n.9.p.ead.

Infeudare prohibetur, cui prohibetur alienare. diſp.14. q.4.n.3.p.283.

Infeudare

Infeudare bona ſuorum Monaſteriorum, & Eccleſiarum prohibentur Abbates, & omnes Prælati eccleſiaſtici. ibid.n 4.p.ead.

Infirmis Fratribus vt charitatis miniſterium exhibeatur, Abbas diligenter curare debet diſp.2. q.2. n.5. p.13.

Informationes pro Nouitiis recipiendis faciendæ, & quomodo ex ſtatuto Sixti V. Gregorij XIV. & Clementis VIII. diſp.6.q.4.n.1.2.& 3.p.90.

pro Informatione non ſatisfaciunt teſtes interrogandi, dicendo, neſcire recipiendos eſſe comprehenſos in conſtitutione Sixti V. ibid.n 4.p.91.

Informatio pro Nouitiis recipiendis fieri poteſt, tam per Iudices eccleſiaſticos, quàm per ſæculares; & etiam per Regularem. ibid.n.6 & 8.p.ead.

Informatio prędicta debet eſſe iuridica. ibid.n.7.p.ead.

Informatio quando, & quouſque poſſit ſubſequi traditionem habitus regularis. ibid.n.9.p.ead.

Informationes debent fieri ſecundùm ea, quæ ſtatuit Sixtus V. ibid. n.10. p.ead.

pro Informatione interrogationes faciendæ, quæ, & quo ordine. ibid.n.11.p.92.

Informationes approbandæ ſunt iuxta tenorem Bullæ Sixti V. per Capitulum generale, vel prouinciale. ibid.n.12.p.ead.

Informationes committi ſolent Magiſtris Nouitiorum pro Nouitiis recipiendis in aliquibus Religionibus. ibid.n.17.p ead.

ex Informationibus præſcriptis omiſſa vna, vel altera, Prælatus recipiens Nouitium, non peccat, modò ex certa ſcientia, & coniecturis cognoſcat non eſſe neceſſaria. diſp.ead.6.q.5.n.1.p.110.

Informationes in Bulla Sixti V. præſcriptas Prælatus omittens, non incurrit pœnas ibidem inflictas, ſi receptus non ſit realiter defectuoſus. ibid.n 3.p.111.

Informationes ſecundùm formam præſcriptam Prælatus qui fecit, non incurrit pœnas, licèt Nouitius à parte rei defectuoſus fuerit. ibid.n 4.p.ead.

Informationes prædictæ non ſunt faciendæ neceſſariò circa Religioſum tranſeuntem de vna ad aliam Religionem. ibid.n.5.p.ead.

Informationes an requirendæ de iis, qui à remotiſſimis partibus ad Religionem veniunt. ibid.num.6. p ead.

Inſ..., dictio vtrunque extremum complectitur. dec. 20.n.24.p.339.

Inhibendum non eſt Ordinario circa viſitationem Eccleſiarum, exiſtentium intra fines ſuæ diœceſis, abſque cauſæ cognitione. dec.67 n.2.p.391.

Inhibitio emanata contra formam reſcripti, eſt nulla, & venit in primis reuocanda. dec 68.n.1 p.392.

Injuria quid ſit, & quibus modis inferatur. diſput.17. q 1.n.10 p.305.

Inſtitutio quid ſit. diſp 9 q.22.n.1.p.209.

Inſtitutio in Eccleſiis, & Capellis Abbatibus pleno iure ſubiectis, ſpectat ad eoſdem Abbates: ſecus autem in iis, quæ ad ipſos pleno iure non pertinent. ibid.n.2.p.ead.

Inſtitutio in iurepatronatus, ipſo tranſlato ad Monaſterium, an pertineat ad Abbatem. ibid. num.3. p.ead.

Inſtituendi, & deſtituendi facultate conceſſa, non cenſetur data facultas abdicandi à ſe iuriſdictionem. dec.8..n.10 p 413.

Intentans remedium *l. Ex Facturi. C. de ingen. & manumiſſ.* non auditur, niſi ſit poſſeſſor, & oſtendat intereſſe dec.70.n.15.p.398.

Intentionis defectum non ſupplet clauſula, *Quorum tenores*. dec.89.n.16.p.411.

Intentio, & mens deſumitur ex verbis diſpoſitiuis. dec.100.n.2.p.434.

Interdictum ab Eccleſia Matrice obſeruatum, debent obſeruare Regulares. diſp.3. q.6. n.49. p.27. Vide, *Excommunicatio*.

Interdicti perſonaliter non poſſunt beneficia conſequi. diſp.9.q.7.n.8.p.191.

ad Interdictum quomodo procedatur remiſſiuè. dec. 118.n.7.p.461.

Interpretatio ſtricta fit in materia correctoria. dec. 64. n. 20 p.390.

ad Interpretationem plurimùm confert obſeruantia, etiam quando verba eſſent dubia. deciſ.114.num.10. p.456.

Inueſtituræ non probant concludenter dominium ad effectum rei vendicationis, niſi concurrant adminicula. dec.20.n.1.& 2. p.338. Earum pluralitas probat. ibid.n.17.p.339.

Ioannis Dei Religionis exemptio. diſput.5.q.11.n.41. p.72.

Ioca ſæcularia Regularibus prohibita ſunt, ſicut & ebrietas, ornamenta inconuenientia, & delicioſa vita diſp.3.q 6.n.24.p.24.

Irregulares beneficia obtinere non poſſunt. diſp.9.q.7. n.9.p.191.

Iudicandi officium quomodo Monachis ſit interdictum. diſp.11.q 4.n.24.p.229.

Iudicandi iudicialiter adimit facultatem clauſula, *Sublata*, & claudit os impugnare volenti. deciſ. 120. n.2.p 462.

Iudicata res obſtat ſuper eo, de quo fuit facta litis conteſtatio. dec.76.n.3.p.407.

Iudicata res vt inducatur, requiritur validitas, & iuſtitia ſententiæ. dec.109 n.2.p.443.

Iudices ab eccleſiaſticis Prælatis conſtituendi, vt iuriſdictionem temporalem in ſuis caſtris, ſeu villis exerceant, neceſſario laici eſſe debent. diſp.12. q.1. n.8.p 246.

Iudices ab eccleſiaſticis Prælatis conſtituti temporalem iuriſdictionem exercendo, nequeunt cenſuris, & aliis ſpiritualibus pœnis procedere. ibid.n.9. p.247.

Iudices debent in iudicando leges Regnorum, ac legitimas conſuetudines obſeruare. ibid.n.10.p.ead.

à Iudicibus prædictis ad quem ſit recurrendum in caſu appellationis. ibid. n.11.p.ead.

à Iudicibus prædictis bona confiſcata contra Clericos, aut laïcos, cui debeantur. ibid.n 12.p.ead.

pro Iudicis actu, in quo enunciantur ſolennitates, præſumitur, quòd omnia ſint ſolenniter acta, niſi contrarium probetur. diſp.15.q 2.n.2.p.294.

Iudices ſynodales deſignati durare debent, ſaltem vſque ad futuram Synodum in officio. diſp.17.q.1. n.12.p.302.

Iudicum aſſeſſores poſſunt eſſe Abbates, & Prælati regulares. diſp.17.q.5.n.6.p.310.

Iudex recuſatus poteſt ad vlteriora procedere, quando fuit recuſatus à procuratore minus legitimè conſtituto. dec.30.n.25.p.359.

à Iudice eccleſiaſtico, non autem laïco, eſt definienda cauſa, in qua agitur de bonis ratione directi dominij ad Eccleſiam ſpectantibus, & dicitur omninò eccleſiaſtica. dec.106. n.1.p.444.

Iudex eccleſiaſticus iudicat ſolùm ſuper iurepatronatu laicorum; licèt non ſit propriè ſpirituale; quia tamen eſt ſpiritualitati annexum. ibid. num. 6. p 44 .

Iudex eccleſiaſticus cognoſcit ſolùm de poſſeſſione rei ſpiritualis, quemadmodum de ipſa proprietate, non autem laicus ibid.n.7.p.ead.

coram Iudice eccleſiaſtico diſcutienda eſt cauſa decimarum, quæ datæ ſunt in feudum ſæcularibus. ibid.n.9.p.ead.

à Iudice

à Iudice eccleſiaſtico definiendum eſt poſſeſſorium matrimonij, quamuis agatur inter perſonas merè laicas. ibid. n. 10. p. ead.
Iudices Conſeruatores. Vide, *Conſeruatores.*
ad *Iudicium* vocatus, dicitur reus. dec. 70. n. 1. p. 347.
Ius canonicum intendit principaliter hominem dirigere ad Deum. diſp. 3. q. 2. n. 2. p. 17.
Ius alterius remittere nemini licet. diſp. 3. q. 7. num. 5. p. 28.
Ius antiquum auget mutatio ſtatus, non aufert. diſp. 5. q. 8. n. 3. p. 66.
Iure proprio, non autem facultatiuo, quando aliquid fieri cenſeatur. dec. 8. n. 5. p. 323.
Ius quæſitum vigore concordiæ, vel ſententiæ à Sede apoſtolica confirmatæ, non cenſetur ſublatum per nouam legem derogantem quibuſcunque priuilegiis, ac conſuetudini, etiam immemorabili, niſi ſententia ſe fundet in priuilegiis, & immemorabili. ibid. n. 8. & 9. p. ead.
Iura epiſcopalia Papa ſolus concedere poteſt. ibid. n. 10. p. ead.
Ius in re vt acquiſiuiſſe dicatur prouiſus de beneficio, non eſt opus apprehenſione, aut aſſecutione poſſeſſionis. dec. 25. n. 5. p. 352. Vide, *Præſentatio.*
Ius honorificum olim debebatur conſtruenti intuitu munificentiæ, & in præmium operis conſpicui. dec. 29. n. 3. p. 357.
Iuris aſſiſtentia non ſuffragatur ad manutentionem, quando eſt turbida; ſed tunc omiſſo iudicio poſſeſſoris, Rota aggreditur petitorium. dec. 50. n. 5. p. 377.
Iura epiſcopalia per inferiores Prælatos præſcribi poſſunt, etiam cum territorio, & quomodo procedat. dec. 55. n. 17. & 18. p. 382.
Iuris ad correctionem inducendam non valet argumentum à contrario ſenſu. dec. 63. n. 17. p. 388.
Ius antiquum mutatur, ſtatu mutato. dec. 64. num. 50. p. 389.
Iuris aſſiſtentia non ſuffragatur Epiſcopo, quando inferior nititur priuilegio apoſtolico, & præſcriptione; ſed tunc manutentio datur potius inferiori. dec. 68. n. 3. p. 391.
Iuris aſſiſtentia Epiſcopo ſuffragatur, quando nihil docetur in contrarium. dec. 70. n. . . p. 397.
Iuris communis aſſiſtentia, quando eſt turbida, non ſuffragatur Epiſcopo ad obtinendam manutentionem in iuriſdictionalibus. dec. 73. num. 5. p. 402. & dec. 87. n. 4. p. 419.
Iura loquentia de Epiſcopo, & Capitulo, procedunt etiam in Prælato, & Capitulo inferioris Eccleſiæ, quando nulla adeſt ratio differentiæ. dec. 75. n. 13. p. 405.
Iuri renunciare nemo poteſt, quod non habet. dec. 81. n. 1. p. 412.
Iuris alieni renunciatio non tenet in præiudicium tertij. ibid. n. 2. p. ead.
Iura etiam informia admitti poſſunt ad effectum ſuperſedendi, ſtante clauſula, *Arbitrio.* dec. 91. n. 6. p. 422.
Ius bonum reſultat ex ſententia fauorabili. dec. 123. n. 22. p. 454.
Iuris communis aſſiſtentia in materia præcedentiæ remanet turbida, quando duo Collegia inter ſe conueniunt ad faciendum vnum corpus. dec. 114. n. 17. p. 457.
de *Iure quæſito non tollendo*, regula expreſſam & indiuiduam derogationem requirit. dec. 121. n. 6. p. 463.
Iuris communis diſpoſitioni derogare nequit inferior. ibid. n. 9. p. ead.
Iuriſpatronatus titulum legitimum ſi aliquis in Conuentu habeat, illius res non poſſunt deſtruere, ſeu aliis donare Fratres Minores. diſp. 5. q. 7. n. 7. p. 65.
Iuſpatronatus quibus modis acquiri poſſit. diſp. 9. q. 21. n. 1. p. 209.
ad Iuriſpatronatus acquiſitionem Ordinarij aſſenſus interuenire debet. ibid. n. 2. p. ead.
Iuriſpatronatus acquiſitioni authoritatem, & aſſenſum præſtare poteſt etiam Abbas habens poteſtatẽ dandi licentiam ędificandi Eccleſias. ibid. n. 3. p. ead.
Iuſpatronatus laicorum per hæreditariam ſucceſſionem poteſt in Monaſterium tranſire. Item, ſi Patronus laicus efficiatur Religioſus. diſp. ead. 9. q. 23. n. 1. p. 210.
Iuſpatronatus quando delatum fuit iure ſanguinis ad patronum, qui Religionem ingreſſus eſt; Monaſterium habebit ius præſentandi, durante vita ipſius tantùm. ibid. n. 3. p. ead.
Iuſpatronatus laicorum tranſit in Monaſterium titulo donationis, & venditionis, cum vniuerſitate bonorum. ibid. n. 4. p. ead.
in Iuriſpatronatus huiuſmodi tranſlatione in Monaſterium, an Ordinarij aſſenſus ſit neceſſarius. ibid. n. 5. p. ead.
Iuſpatronatus transfertur per permutationem. ibid. n. 6. p. ead.
Iuſpatronatus quomodo dicatur vendi cum vniuerſitate bonorum. ibid. n. 7. p. ead.
ad Iuſpatronatus vt aliquis præſentetur, patronis laicis eſt præfixum quadrimeſtre; eccleſiaſticis verò ſemeſtre. diſp. ead. 9. q. 14. n. 1. p. 210. Vide, *Præſentatio.*
Iuſpatronatus quotupliciter acquiri poſſit. diſp. 55. q. 1. n. 8. p. 293.
Iuſpatronatus ad acquirendum, an requirantur copulatiuè, fundus, conſtructio, & dos, ſiue ab vno, ſiue à diuerſis: an verò ſufficiat ſola conſtructio, vel dotatio. dec. 28. n. 1. & 2. p. 356.
Iuſpatronatus honorificum acquiritur ex ſola conſtructione. ibid. n. 3. p. ead.
Iuſpatronatus honorificum in Eccleſia conuentuali acquiritur ex ſola conſtructione abſque dote. ibid. n. 4. p. ead.
Iuſpatronatus honorificum acquiritur ex ſola conſtructione abſque reſeruatione, niſi expreſſe remittatur. ibid. n. 5. Et quare. ibid. n. 6. p. ead.
Iuſpatronatus honorificum obtineri poteſt in Eccleſia regulari. dec. 29. n. 1. p. 357.
Iuſpatronatus honorificum ſola conſtructione acquiritur, abſque alia expreſſa reſeruatione, modò expreſsè non remittatur. ibid. n. 2. p. ead.
Iuſpatronatus Eccleſiæ nouiter erectæ ex parte curæ animarum, diſmembratæ ab Eccleſia parochiali ſpectat ad Rectorem. dec. 31. n. 12. p. 361.
Iuſpatronatus laicorum, licèt non ſit propriè ſpirituale; eſt tamen ſpiritualitati annexũ: & ideò ſuper illo iudicat ſolù Iudex eccleſiaſticus. dec. 106. n. 6. p. 445.
Iuriſdictionem an poſſint exercere Abbates, & Prælati ſæculares, antequàm inducantur in poſſeſſionem ſuæ Eccleſiæ. diſp. 9. q. 4. n. 3. p. 188.
Iuriſdictionis vſu priuatus eſt excommunicatus vitandus. diſp. 9. q. 17. n. 2. p. 207.
ad Iuriſdictionis poteſtatem ſpectat collatio beneficiorum. ibid. n. 3. p. ead.
Iuriſdictionem temporalem, vaſſallos, ciuitates, caſtra, & oppida, verùm Abbates habere poſſint, arguitur pro parte negatiua. diſp. 12. q. 1. n. 1. p. 245. Reſpondetur ad obiecta. ibid. n. 6. p. 246.
Iuriſdictione temporali in vaſſallos potiri, non eſt alienum à monaſtico inſtituto. ibid. n. 3. p. 245.
Iuriſdictione temporali Monaſteria nonnulla pollentia recenſentur. ibid. n. 4. p. ead.
Iuriſdictionem huiuſmodi habere poſſe Regulares Abbates, ex priuilegiis quibuſdam, quæ referuntur, patet. ibid. n. 5. p. 246.

Iuriſdictionem temporalem Prælati eccleſiaſtici exercent; non vt Sacerdotes; ſed vt temporales domini. ibid. n.7. p.247.

Iuriſdictionem temporalem in ſuis caſtris, ſeu villis exercentes iudices ab eccleſiaſticis Prælatis conſtituendi, neceſſariò laici eſſe debent. ibid. n.8. p.ead.

Iuriſdictionem temporalem exercentes Prælati prædicti, & Iudices ab eis conſtituti, nequeunt cenſuris, & aliis ſpiritualibus pœnis procedere. ibid. num.9. pag. ead.

Iuriſdictionem temporalem, villas, caſtra, &c. habere, Abbatibus Ciſtercienſibus ab Alexandro III. prohibitum fuit. diſp. ead.12. q.2. n.1. Hodie tamen licitum eſt eis tali iuriſdictione potiri. ibid. n.2. pag. ead. 247.

Iuriſdictionis de ſubſtantia non eſt territorium. dec. 43. n.1. p.369.

Iuriſdictio in perſonas haberi poteſt abſque territorio. ibid. n.2. p.ead.

Iuriſdictio conceſſa cum taxatiua, *tantum*, cenſetur conceſſa excluſiuè ad alias perſonas; non tamen ſimilem rationem habentes. ibid. n.11. & 17. p.370.

Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio non acquiritur effectu non ſequuto. dec.42. n.8. p.369.

Iuriſdictio non probatur per actus, qui vel ſint clandeſtini, & ſine ſcientia eius, de cuius præiudicio agitur, facti; vel quando fuit ab illis appellatum, & proteſtatum. ibid. n.9. p.ead.

Iuriſdictio non probatur ex actibus factis per litem motam. ibid. n.10. p.ead.

Iuriſdictio in Eccleſiis exemptis ſpectat ad Sedem apoſtolicam; non autem ad Epiſcopum. dec.44. n.1. p.371.

Iuriſdictio in perſonis conſiſtit, etiam ſine territorio. ibid. n.7. p.ead.

Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio non acquiritur ab inferiori, abſque ſcientia, & patientia Epiſcopi. dec. 50. n.6. p.377.

Iuriſdictionis ſpecies ſingulæ probandæ non ſunt; ſed ſufficit probare actus in quibuſdam, & aptitudinem in cæteris. dec.56. n.3. p.383.

Iuriſdictio probatur ex teſtibus deponentibus de illius exercitio, etiamſi non deponant de omnibus actibus iuriſdictionalibus. dec.63. n.4. & 5. p.388.

ad Iuriſdictionis ordinarij fauorem emanauit *cap. Cum perſonæ. de priuileg. in 6.* ibid. n.10. p.ead.

Iuriſdictio ſpiritualis, priuatiuè quoad omnes alios, eſt præcipuum ius, quod de iure, & conſuetudine veniunt Epiſcopi. dec.64. n.13. p.389.

Iuriſdictionis certa ſpecie prohibita, reliquæ ſpecies videntur permiſſæ. ibid. n.17. p.390.

Iuriſdictio non acquiritur abſque ſcientiâ, & patientia illius, contra quem prætenditur. dec.71. n.16. pag.399.

Iuriſdictio probatur per teſtes, etiam ſingulares; & ſufficit, eos eſſe conteſtes in quadam generalitate. dec.73. n.1. & 2. p.401.

Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio inducitur ex cauſarum cognitione. ibid. n.3. p.ead.

Iuriſdictio non poteſt exerceri, niſi in ſubditos. dec. 74. n.11. p.403.

Iuriſdictionis exercitium arguit, terram eſſe in diœceſi. ibid. n.12. p.ead.

Iuriſdictio conceſſa Prælato in Eccleſia regulari ſæcularizata, cenſetur etiam conceſſa Capitulo, ſi ante ſæculanzationem ſpectabat ad Abbatem, & Conuentum ſimul dec.75. n.4. p.404.

Iuriſdictione alicui conceſſa, vt ſolus cognoſcat, cenſetur iuriſdictio alterius, niſi iuriſdictio alteri competeret de conſuetudine. ibid. num.6. & 7. Contrarium, n.8. p.405.

Iuriſdictione alicui taxatiuè conceſſa, non cenſetur ſublata iuriſdictio alterius ſibi connexi. ibid. n.9 pag. ead.

Iuriſdictio cenſetur conceſſa cumulatiuè, non priuatiuè, niſi conſtet de contraria mente concedentis. dec.76. n.5. & 6. p.407.

Iuriſdictio ſimpliciter conceſſa, cenſetur conceſſa cumulatiuè: ſecùs vbi aliquid fuit detractum Epiſcopo. ibid. n.7. & 8. p.ead.

Iuriſdictio à non Eccleſiaſticis prorogari poteſt in præiudicium eorum, qui ſe ſubmittunt; non tamen in præiudicium Superiorum: & an idem procedat in Eccleſiaſticis. dec.82. n.29. & ſeqq. p.416.

Iuſtitia exigente, multa toleranda non eſſent, quæ per patientiam tolerantur. dec.23. n.18. p.346.

Iuſtificationis in materia ſufficit ſemiplena probatio. dec.30. n.14. p.358.

Iuxta, dictio, deſignat tantummodo vicinitatem. dec. 20. n.23. p.339.

L

L*Æſio* præbet cauſam reſtitutioni. dec.34. n.8. pag.362.

Læſio eſt reſtitutionis fundamentum. dec.112. n.1. pag.450.

Laicus non poteſt habere beneficia eccleſiaſtica, etiam ſimplicia. diſp.9. q.7. n.19. p.191.

Laicus non poteſt decimas acquirere ex ſolo temporis lapſu vnà cum obſeruantia, etiam immemorabili. dec.92. n.4. p.423.

Laïci non poſſunt à principio efficere tributarios, & affecta oneribus omnia prædia eorum territorij, ita vt agri, qui poſtcà ad Eccleſias peruenerint, obnoxij ſint collectis imponendis, contra Barthol. dec.104. n.15. p.441.

Laïci nihil ſtatuere poſſunt circa bona eccleſiaſtica, ex defectu iuriſdictionis, & poteſtatis. dec.106. n.11. p.445.

Laicus ſocius Clerici ſequitur forum eiuſdem Clerici. dec.106. n.13. p.445.

Latro, & homicida iure communi non excluduntur ab ingreſſu Religionis. diſp.6. q.5. n.34. p.90.

Laudum à parte approbatum, & acceptatum eſt attendendum, etiam quoad in eo expreſſa, licèt non contenta in ſententia, ad cuius confirmationem emanauit. dec.113. n.16. p.453.

Laudum latum etiam vltra, vel extra compromiſſa, ſi ſit à partibus emologatum, ſeruari debet in vim pacti, aut tranſactionis. ibid. n.17. p.ead.

Laureolæ, & Doctoratus inſigne in iure ciuili, vel Medicina obtinere non poſſunt Regulares; benè tamen Laureolæ, & Doctoratus iuris canonici, & Theologiæ. diſp.3. q.6. n.38. p.26.

circa *Lectiones* in Cœnobio habendas quid præcipiat D. Pater Benedictus. diſp.2. q.5. n.2. p.14.

Lectionis ſacræ Scripturæ idoneos Magiſtros Abbates in eorum Monaſteriis quibus ad hoc ſuppetunt facultates, tenere debent: quòd ſi negligentes fuerint, Epiſcopi locorum, vt Sedis apoſtolicæ delegati, ad hoc eos compellere poſſunt. diſp. ead. 2. q.5. n.3. p.14.

ad Lectionem ſacræ Scripturæ in Domibus Regularium habendam non requiritur licentia Ordinarij. diſp. ead.2. q.5. n.4. p.15.

Lectio S. Scripturæ vt habeatur in Monaſteriis Monachorum, Epiſcopus debet opportunis remedijs compellere exemptos. diſp.5. q.11. n.57. p.73.

Legata annua, & onera Eccleſiarum, manu publici Notarij in particulari libro deſcripta, in Archiuio retinari debent. diſp.1. q.2. n.22. p.5.

Legitum

Digitized by Google

Legatum annuum relictum alicui tranſeunti ad Religionem, non extinguitur per profeſſionem, ſed per eandem Monaſterio acquiritur. diſp.11. q.4, n.13. pag.228.

Legatum, aut hæreditatem Monaſterio, vel Eccleſiæ relictam an poſſint validè Abbates, & Prælati repudiare. diſp.13. q.2. n.8. p.267.

Legatum, vel hæreditatem Monaſterio præſcriptam; nondum autem acquiſitam poteſt Abbas repudiare. diſp. ead.13. q.9. n.5. p.276.

Legati à latere confirmatione quanuis ampliſſima, nihil iouantur ſtatuta contra ius commune condita. diſp.3. q.2. n.2. p.17.

Legatis, aut Nunciis apoſtolicæ Sedis, ſiue Metropolitanis procurationes aliquas, vel ſubſidia non tenentur ſoluere Regulares. diſp.10. q.4. num.2. pag.214.

Legati Summi Pontificis poſſunt eſſe Prælati regulares nullum in Monaſterio Superiorem habentes, etiamſi ſint ad tempus, vel ad Superiorum nutum amouibiles. diſp.17. q.5. n.4. & 5. p.310.

Leproſi non tenentur ſoluere decimas, nec de hortis, nec de animalibus, dummodo viuant in communi, & ſimul congregati extent. deciſ.94. num.5. pag.424.

Leproſorum priuilegiis non gaudent Hoſpitalia Fratrum B. Ioannis de Deo. ibid. n.6. p.ead.

Lex Superioris per inferiorem tolli nequit. diſp.3. q.2. n.2. p.17.

Leges, & ſtatuta contra ius commune condere non poſſunt Abbates ſæculares iuriſdictionem quaſi epiſcopalem habentes. diſp. ead.3. q.3. n.2. p.17.

Leges, & ſtatuta condere poteſt Epiſcopus, & Prælatus iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopum habens abſque conſenſu Capituli, & Synodo Parochorum. ibid. n.4. & 6. p.18.

Leges, & ſtatuta condere debet Epiſcopus, & alius Prælatus cum conſenſu Capituli, quando talis eſt conſuetudo; & agitur de rebus pertinentibus ad Capitulum. ibid. n.7. p.ead.

Legibus Capituli generalis, & prouincialis reſpectiuè obligantur Abbas Generalis, & Prouincialis. diſp. ead.3. q.4. p.ead.18.

ad Leges à ſe latas quoad vim directiuam tenentur Prælati Religionum Superiores, ſicut & tenentur ad leges alicuius Prouinciæ, quando ad illam accedunt. ibid. n.2. & 3. p.18. & 19. Maximè ſi lex, & ſtatutum rationi naturali nitatur. ibid. n.4. p.19.

Legem alicuius prouinciæ non ſeruans Prælatus Superior, an intelligatur illam abrogare. ibid. n.5. p.ead.

Legem irritantem à Superiore latam, an teneatur ipſe obſeruare. ibid. n.6. p. ead. Vide, *Statutum. Præceptum*

Legis obligatio dependet à voluntate legiſlatoris, & capacitate materiæ præſcriptæ: quæ, licèt in ſe leuis ſit, ratione tamen finis, & circumſtantiarum grauis eſſe poteſt. diſp. ead.3. q.6. n.4. p.21.

Legis contemptus non dicitur conſuetudo mala, & praua operandi contra legem. ibid. n.9. p.22.

Lex excommunicans aliquid facientem, non comprehendit regulariter conſentientem, etiam mandando, conſulendo, vel procurando. diſp.17. q.2. n.8. p.305.

Lex abrogatur per contrariam conſuetudinem, etiam quòd habeat decretum irritans. deciſ.23. num.9. pag.346.

Lex Papæ abrogari non poteſt, ſaltem abſque illius ſcientia. ibid. n.21. p. 347.

Legis in interpretatione ſemper attendenda eſt verborum proprietas. Vide, *Conſuetudo. Doctores. Geſta.*

in *Libello* nec actio, nec ſubſtantia facti mutari poteſt; ſed ſolùm augmentum, vel diminutio condemnationis, firma remanente actione, & ſubſtantia. dec.82. n.14. p.415.

Libros imprimere, nec imprimere facere poſſunt Regulares, ſine licentia, & approbatione Ordinarij, & ſuorum Superiorum. diſp.5. q.11. n.56. p.73.

Liber Cameræ fuit confectus de tempore Eugenij IV. & inſtauratus tempore Pauli II. dec.16. n.8. p.332. Vide, *Cancellaria.*

Libertatem propriam nemo præſcribere poteſt; ſed alius, eiuis nomine ipſam allegat. dec.47. num.16. pag.375.

Libertatis ius eſt ita coniunctum inter exemptum, & Superiorem, vt commodè ſeparatio fieri non poſſit. dec.82. n.27. p.416. Vide, *Immunitas.*

ad *Limites* poſſeſſionis manutentio datur. dec.114. n.12. p.456. Vide, *Fines. Teſtes.*

Literæ plenè probant contra ſcribentem. dec.30. n.16. p.358.

Literæ expeditæ habent vim probationis, quòd gratia facta fuerit ſub die datæ ſupplicationis. dec.107. n.3. p.446.

Literas dimiſſoriales ſi Abbas ex conſuetudine concedit, ei non obſtat Concilium Tridentinum, cùm cenſeatur conſuetudo confirmata tribuens iuriſdictionem, non exemptionem. dec.117. n.5. p.460.

Liti an poſſit cedere Abbas, ſeu Prælatus, pro ſuo Monaſterio abſque licentia Epiſcopi, vel Summi Pontificis. diſp.13. q.2. n.12. p.267.

Lite pendente quis turbari non debet in eius quaſi poſſeſſione; ſed manutenendus eſt in ſtatu, in quo repetitur de tempore motæ litis. deciſ.8. num.1. pag.323.

Lite pendente, negotium deuóluitur ad Iudicem, ſuſpenſa Superioris iuriſdictione ſuper cauſa, de qua dubitatur. dec.35. n.2. p.363.

Lis non dicitur temerè inſtituta, nec per calumniam proſequuta, quando ab anteceſſore cœpta fuerat. ibid. n.7. p.ead.

propter Litem conceditur exemptio ſubditis ad tempus, contradicente Ordinario. ibidem, num. 8. pag. ead.

Lite pendente inter Ordinarium, & ſubditum, actus geſti per eos non præſumuntur facti propter litem, & in illius odium, niſi probetur. dec.36. n.5 p.364.

Lite pendente attentata ſunt reuocanda. dec.59. n.1. pag.384.

Lis non interrumpit obſeruantiam præſcriptam. dec. 69 n.27 p 396.

Lis non interrumpit quaſi poſſeſſionem, quando ſententia fertur pro poſſeſſore. ibidem, num. 28. pag.ead.

Litis tempus ex præſcriptione deducendum eſt. dec. 108. n.3. p.448.

Liti quæ cauſam dederunt actus turbatiui, non attenduntur. dec.113 n.25. p.455.

Locare bona ſui Monaſterij Abbas poteſt ad modicum, & breue tempus. diſp.14. q.1. n.1. p.280.

ad Locandum res Eccleſiæ mandatum, vltra triennium non poteſt alteri concedi. ibidem, num.2. pag 280.

Locatio de rebus Monaſterij facta ab Abbate ad plures, quàm tres annos, inualida eſt, etiam quoad triennium. ibid. n.3. p ead.

Locari poſſunt ad ſex annos res fructificantes ſulùm alternis annis. ibid. n.6. p.281.

de re Locanda promiſſio, non eſt Locatio, nec alienatio. ibid. n 8. p.ead.

Locatio rerum Eccleſiæ ad dum triennia facta, cum conditione, vt elapſo primo incipiat ſecundum, omninò irrita eſt. diſp. ead. 4. q.2. n.3. p.281.

Locatione facta bonorum Monaſterij ad biennium, ſi Prælatus promittat conductori ore tenus, ſe in aliud triennium eadem bona iterum locaturum, locatio ad triennium facta valida eſt. ibid. n. 2. p. ead.

Locatio beneficij facta vltra triennium confirmata iuramento, an ſequi debeat. ibid. n. 3 p. 282.

Locationi prædeceſſoris ſtare tenetur Abbatis ſucceſſor, quando debita iuris ſolennitate facta ſit. ibid. q. 3. n. 1. p. 282.

Locationes, quæ repræſentata pecunia, & ſolutionibus anticipatis, fiunt in præiudicium ſucceſſorum in beneficio, fieri prohibentur. ibid. n. 2. p. ead.

Locari non poſſunt redditus Cancellariæ epiſcopalis. ibid. n. 3. p. ead.

Locatio, licet ſola, non probat dominium concludenter: probat tamen cum alijs adminiculis. dec. 20. n. 3. p. 388.

Locus quilibet, vbi Capitulum eſt congregatum, dicitur Capitularis, dummodo ſit honeſtus. dec. 31. n. 4. p. 360.

Locus certus non eſt de ſubſtantia electionis. ibid. n. 5. p. ead.

Locus exemptus, licèt non ſit de iuriſdictione Epiſcopi; eſt tamen de diœceſi. dec. 46. n. 7. p. 373.

Locus in dubio cenſetur eſſe de iuriſdictione illius ciuitatis, aut diœceſis, cuius finibus magis adiacet, præcipuè quando non apparet de iure alterius. dec. 47. n. 2. p. 374.

Locus exemptus, licèt non ſit de diœceſi; eſt tamen in diœceſi. dec. 55. n. 4 p. 381.

Locum exemptum conſtituere territorium per ſe, quomodo intelligatur. ibid. n. 8. p. 381.

Loca exempta, licèt non ſint de diœceſi; ſunt tamen in diœceſi. dec. 69. n. 2. p. 394.

Locus exemptus, in quo abdicatur ab Ordinario omne ius epiſcopale, & transfertur in inferiorem, efficitur proprium territorium inferioris. & non eſt ampliùs, neque de diœceſi, neque in diœceſi. ibid. num. 7. p. ead.

Locus, in quo inferior exercet iuriſdictionem quaſi epiſcopalem in homines, tam de Clero, quàm de populo, cenſetur verè, & realiter Nullius diœceſis, etiamſi ſit circumdata limitibus Epiſcopatus. ibid. n. 12. p. ead.

Locum non eſſe nullius diœceſis, non probatur ex diſpenſationibus matrimonialibus, & excommunicationibus in forma, *Significauit*, directis Epiſcopo, intra cuius fines locus eſſe prætenditur. ibid. n. 24. p. 396.

Loca omnia, ſeu caſtra præſumuntur eſſe alicuius certæ diœceſis; & illius, cui ſunt viciniora. dec. 71. n. 3. p. 398.

Locus exemptus non deſinit eſſe de diœceſi, & intra prouinciam. dec. 72. n. 3. p. 400.

Loqui qui tenetur, & tacet, habetur pro conſentiente. diſp. 1. q. 3. n. 2. p. 5.

in *Ludo* acquiſita reſtituere non tenentur ludentes cum Commendatarijs. diſp. 11. q. 14. n. 4. p. 241.

M

M*Agiſtros* idoneos, qui lectionem ſacræ Scripturæ habeant, Abbates tenere debent in eorum Monaſterijs, in quibus ad hoc ſuppetunt facultates: quòd ſi negligentes fuerint, Epiſcopi locorum, vt Sedis apoſtolicæ delegati, ad hoc eos compellere poſſunt. diſp. 2. q. 5. n. 3. p. 24.

Magiſtris Nouitiorum ſolent committi informationes pro Nouitijs recipiendis in aliquibus Religionibus. diſp. 6 q. 4. n. 17. p. 92. Vide, *Nouitius*.

Mater conſors pupilli, aut minoris, gaudet priuilegijs ipſius pupilli, & minoris. dec. 106. n. 14 p. 445.

Maioratus, qui inſtitui ſolent in domibus, & familiis, per profeſſionem non acquiruntur Monaſterijs incapacibus bonorum in communi. diſp. 11. q. 4. n. 14. Secùs dicendum eſt de Monaſterijs capacibus, vt n. 15. Et quomodo hoc intelligẽdũ ſit, vt n. 16. p. 228.

Manifeſtum quod dicatur. diſp. 17 q. 2. n. 12 p. 305.

Manutentionis in iudicio ſufficit ſola poſſeſſio, ſeu quaſi, de tempore motæ litis. dec. 8. n. 4. p. 323. & dec. 115. n. 1. p. 457.

Manutentio datur ex ſola iuris aſſiſtentia, abſque alia probatione poſſeſſionis. dec. 49. n. 2. p. 376.

Manutentio competit Epiſcopo ex ſola iuris aſſiſtentia, abſque alia probatione poſſeſſionis. dec. 50. n. 4. p. 377.

ad Manutentionem non ſuffragatur iuris aſſiſtentia, quando eſt turbida; ſed tunc omiſſo iudicio poſſeſſorio Rota aggreditur petitorium. ibid. n. 5. p. ead.

Manutentio datur inferiori in exercitio iuriſdictionis, probata eius quaſi poſſeſſione, cum ſcientia, & patientia Epiſcopi. dec. 51. n. 1. p. 378.

Manutentio ex ſola iuris aſſiſtentia, datur Epiſcopo in exercitio iuriſdictionis, in locis exiſtentibus in ſua diœceſi. dec 63. n. 3. p. 388.

Manutentio vt impediatur Epiſcopo in exercitio iuriſdictionis, non ſufficit exhibitio priuilegij, niſi vlteriùs adſit quaſi poſſeſſio exemptionis. ibid. n. 8. p. ead.

Manutentio non impeditur per exceptiones reſpicientes petitorium. ibid. n. 13. p. ead.

Manutentio non impeditur ſola exhibitione priuilegij. ibid. n. 14. p. ead.

Manutentio in materia iuriſdictionali competit ratione ſolius aſſiſtẽtiæ iuris cõmunis. dec. 64. n. 3. p. 389.

Manutentio datur Religioſis in quaſi poſſeſſione ſepeliendi cadauera defunctorum in ſuis Eccleſijs, abſque aliqua licentia Parochi, conſtito de huiuſmodi quaſi poſſeſſione. dec. 86. n. 1. p. 418.

Manutentionis ad effectum ſufficit vnicus actus. ibid. n. 2. p. ead.

ad Manutentionem obtinendam aſſiſtentia iuris turbida non ſuffragatur. dec. 87. n. 4. p. 419.

Manutentio datur ad limites poſſeſſionis. dec. 114. n. 12. p 456.

Manutentionis ad effectum ſufficit vnus teſtis. ibid. n. 14. p. ead.

Manutentionis in iudicio probationes leues ſufficiunt. dec. 115. n. 3. p 457.

Manutentio datur poſſeſſori in gradu appellationis deuolutiuæ. ibid. n. 9. p. 458.

Mappa non facta ſeruandis ſeruatis, parum, aut nihil probat, ſicut etiam ſcriptura typis impreſſa. dec. 75. n. 21. p. 399.

Mater, patre non repugnante, poteſt filium Religioni offerre, & ab ea reuocare, ſicut pater, & tutor. diſp. 6. q. 1. n. 13. & 15. p. 84. Vide, *Pater*.

Matrimonium an, & quando Religionis ingreſſum impediat. diſp. 6. q. 3. n. 4. p. 85.

Matrimonium contractum coram Parocho, cui interdicta eſt aſsiſtẽtia, validũ eſt. diſp. 6. q. 20 n. 4. p. 136.

de Matrimonialibus, & criminalibus cauſis poteſt cognoſcere Abbas, vel alius Prælatus inferior ſæcularis habens territorium ſeparatum cum iuriſdictione quaſi epiſcopali. deciſ. 39. per tot. p. 366. & 367. & dec. 41. n. 1. p. 368.

Matrimonij poſſeſſorium definiendum eſt à Iudice eccleſiaſtico, quamuis agatur inter perſonas merè laïcas. dec. 106 n. 10. p 441.

pro *S. Medardi* Monaſterio apud Sueſſones à Ioanne III. Summo Pontifice facta fuit exemptio ſecunda. diſp. 5 q. 11. n. 11. p. 70.

Media talia præſumuntur, qualia ſunt extrema. deciſ. 113. n. 20. p. 455.

Media referuntur ad extrema. ibid.num. 27.p.ead.
Media non ita attendenda ſunt ac extrema.ibid. n.28. p.ead.
Medicinæ artem non poſſunt exercere Religioſi.diſp. 3.q.6.n.31.& 33.p.25.
à *Membris* non debet caput ſeparari. deciſ. 113.n.5. p.452.
Membrorum confuſionem, & ſeparationem iura abhorrent. ibid.n.6.p.ead.
Mendicantium in Ordine Superior prohibetur ſub pœna excommunicationis admittere Nouitium ad profeſſionem ante tempus, & ſuſpenditur admittens ab huiuſmodi receptione. diſp.6.q.12.num.4. p.126.
Mendicantes non poſſunt tranſire ad Ordines monachales, excepta Carthuſia, ſine licentia Summi Pontificis. diſp.7.q.2.n.7.p.153.& n.12.p.154.
Mendicantes poſſunt eſſe executores teſtamentorum, & vltimarum voluntatum. diſp.17.q.6.n.7.p.311.
Mens, & intentio deſumitur ex verbis diſpoſitiuis. dec. 100.n.2.p.434.
Menſium apoſtolicorum reſeruationis regula vtrùm in beneficiis regularibus habeat locum. Arguitur pro parte affirmante. diſp.9.q.13.n.1.p.202.
ſub Menſium apoſtolicorum reſeruationis regula non cadunt beneficia manualia, tam regularia, quàm ſæcularia. ibid.n.2.p.ead.
Metu extrinſeco compulſus, inhabilis eſt ad ingreſſum Religionis. diſp.6.q.3.n.27.p.89.
Metum allegans tenetur probare.dec.11.n.11.p.326.
Milites Religioſi in Clauſtris non degentes poſſunt abſque licentia ſuorum Superiorum tranſire ad Ordines, & Religiones clauſtrales. diſp.7.q.1.num.11. p.151.
Minimorum S. Franciſci de Paula Congregatio regimine mixto ex Monarchia, Ariſtocratia, & Democratia gubernatur. diſp.1.q.2.n.11.p.4.
ex Minimorum Ordine ad Epiſcopatum aſſumptus Religioſus tenetur ad obſeruantiam vitæ quadrageſimalis. diſp.3.q.9.p.3.
Minimorum S.Franciſci de Paula exemptio. diſput.5. q.11.n.35.p.72.
Minimorum Religio an arctior ſit Religione Carthuſiana. diſp.7.q.2.n.13.p.154.
Miniſtrantium infirmis Congregatio regitur Ariſtocratia. diſp.1.q.2.n.11.p.4.
Miniſtros ſibi ſubordinatos Abbatem ad ſui Cœnobij regimen aſſumere expedit.diſp.1.q.1.n.4.p.2.
Miniſtros, & Officiales in Monaſterio deputare de iure communi, & ſecundum Regulam D. Patris Benedicti, ad Abbatem ſolum ſpectat. diſp. 2.q.3.n.1.p.13.
Miniſter, & merus executor cenſetur quis relictus, quando omnia bona in aliquod opus erigere tenetur, vel ex lege donationis, vel ex quo bonorum valor onerum impenſas non ſuperat. dec.100. n.6.p.434.
Fr. *Minores* non poſſunt deſtruere, ſeu aliis donare res Conuentus, in quo aliquis habet legitimum titulum iuriſpatronatus. diſput.5.q.7.n.6. p.65.
Minorum Fratrum S.Franciſci exemptio. diſp.5.q.11. n.29.p.71.
Minores Fratres de Obſeruantia ſi nullo facto cohærede inſtituantur, teſtamentum nullum eſt & hæreditas deuoluitur ad venientes ab inteſtato diſput. 11.q.4.n.47.p.231.
Minorum Fratrum Eccleſiæ hæreditas relicta valet tanquàm relicta Eccleſiæ capaci.ibid.n.49.p.232.
Minores Fratres & eorum Prælati nequeunt eſſe teſtamentorum, & vltimarum voluntatum executores: benè tamen omnes alij Religioſi, etiam Mendicantes. diſp.17.q.6.n.6.& 7.p.311.
Minoritæ ſi inſtituantur hæredes cum clauſula, quod vendatur hæreditas, & pretium conuertatur in neceſſitates eorum; teſtamentum tale valet tantùm quoad cauſam piam ibi appoſitam. diſp.11.q.4. n.48.p.231.
Miſſæ celebrandæ ſunt ſine importunis eleemoſynis, & ſine quæſtu turpi, & pactis diſp.5.q.11.n.68.p.74.
Monachorum omnium conſilium adhibere debet Abbas in negotiis grauis momenti: ad minora autem ſeniorum tantùm. diſput.1.q.6.n.1. & 2.p.9.
de Monachis ad conſilium adhibendis Conſtitutiones Religionum ſpeciales præſcribunt modum. ibid.n.4.p.ead.
Monachus habens propoſitum operandi contra omnia præcepta ſuæ Religionis, etiam ad culpam non obligantia, peccat mortaliter; ſecùs autem, ſi non habet tale propoſitum, licèt paſſim prædicta præcepta tranſgrediatur. diſp.3.q.6.n.7.p.22.
Monachis prohibitus eſt carnium eſus.ibid.n.15.p.24.
Monachi teſtimonium ſcribi poteſt in inſtrumento ſine ſui Superioris licentia. ibid.n.31.p.25.
Monachis, & Canonicis Regularibus ſub pœna excommunicationis ipſo facto prohibitus eſt acceſſus ad Curias Principum ſæcularium, abſque licentia ſuorum Abbatum, cum animo eis nocendi. ibid.n. 41.p.26.
Monachis quid iuxta antiquos Canones prohibitum ſit.ibid.n.51.p.27.
Monachis conceſſas libertates, & immunitates coarctare non poteſt Abbas, ſeu alius Superior, quando in Regulis, ſeu Conſtitutionibus ſibi prohibetur.diſp.4.q.2.n.2.p.34.
Monachus quando peccet mortaliter circa ea, quæ ſunt de conſilio.diſp.ead.4.q.4.n.3.p.38.
Monachus tenetur, ex vi voti obedientiæ, ſuo Abbati obedire, maximè ſi præceptum licitum ſit.diſp.ead. 4.q.13.n.1.p.53.
Monachus Abbati obedire tenetur in re dubia, ibid. n.2.p.ead.
Monachi olim ſubiecti erant Epiſcopo. diſp.5.q.11. n.2.p.69.
Monachus, ſi ſuſcipit aliquem ad profeſſionem ſine Abbatis Superioris licentia, ad hoc, vt profeſſio valida ſit, debet per Abbatem ratificari.diſp.6.q.14. n.2.p.129.
Monachus an poſſit beneficia ſæcularia obtinere; & ea præcipuè, quę ſunt curata.diſp.9.q.8.n.4.& 6.p.192. & 193. Vide, *Beneficium*.
Monacho licitum eſt peculium habere de Abbatis licentia. diſp.11.q.4.n.1.p.226.
Monachus quidquid acquirit, Monaſterio, non ſibi acquirit. ibid.n.2.p.ead.
Monachus neque ob ingratitudinem in ſæculo aduerſùs parentes commiſſam, poteſt ab eis exhæredari. ibid.n.3.p.227.
Monachi (ex cuius morte bona patris, vel alterius conſanguinei Monaſterio acquiruntur) ſuperſtes auia priuari non poteſt legitima.ibid.n.8.p.ead.
Monachus ante profeſſionem poteſt teſtamentum condere, quando maioratus talis eſt, vt poſſit in illum ſuccedere Monaſterium nomine Monachi, quoad fructus maioratus. Et quid, ſi vſusfructus relinquatur Monacho pro ſe, & ſuo hærede; quando erat in ſæculo conſtitutus. ibid. num. 17. & 18. p.228.
per Monachi profeſſionem Regnum, Ducatus, & Marchionatus an Monaſterio acquirantur. ibid.n.21.& 22.p.229.

Monachis quomodo ſit interdictum indicandi officium. ibid.n.24.p.ead. vide, *Monaſterium*.
per Monachi profeſſionem an emphyteuſis Monaſterio acquiratur.ibid.n.49 p.230.
Monachus emiſſa profeſſione ſuccedit patri ab inteſtato tanquàm verus hæres, & in hoc nullam patitur capitis diminutionem. ibid n.44.p.231.
Monachus per profeſſionem non amittit iura agnationis. ibid.n 45.p.ead.
Monachus ſi occidatur, remiſſio, vel mortis venia ſpectat ad Monaſterium, quod eſt hæres; non ad filium, ſi habeat, ſeu ad conſanguineos. ibid. n.59. p.232.
Monacho hæreditatem relictam, eo etiam inuito, repudiare poteſt Abbas. ibid.n.61.p.233.
Monacho mortuo hæreditatem adire poteſt Monaſterium, excluſis omnibus ſubſtitutis, & hæredibus. ibid.n.62.p.ead.
ſi Monachus ſit exhæredatus, ſeu relictus à parentibus, Monaſterio integrum eſt querelam inofficioſi teſtamenti intentare, ac teſtamentum rumpere, etiam ipſo inuito.ibid.n.63.p.ead.
Monacho ad dignitatem epiſcopalem erecto, ſpectant quoad vſum, & adminiſtrationem omnia, quæ poſt adeptam dignitatem acquiſiuit; poſt verò eius mortem, non ad Monaſterium, ſed ad Eccleſiam, cui præfectus eſt. diſput. ead. 11. q. 5. n.3.& 11.p.234.
Monachus factus Epiſcopus. de hæreditate ſibi delata an poſſit ad ſuum libitum diſponere, ibid. num. 4. 5.& 6.p.ead.
Monachi ſuffragium habentes in inſtrumento, quod poſt tractatum, & conſenſum confici debet, explicandi ſunt. diſp.13 q 4.n.8.p.271.
Monachorum ſubſcriptio in contractibus alienationis an requiratur, vel ſufficiat ſubſcriptio tantùm Notarij.ibid.n.10.p.ead.
Monachus, quidquid acquirit, ſuo Monaſterio acquirit. diſp.16.q.5.n.1.p.299.
Monachus ſine Monaſterio eſt ſicut piſcis ſine aqua. ibid.n.2.p.ead.
Monachi Oliuetani Neapolis tenentur, quolibet anno in die Purificationis dare vnam candelam ceream patrono pro tempore exiſtenti. deciſ.27.n.1. p 355.
Monachus incorrigibilis eiici poteſt à Monaſterio; & quæ incorrigibilitas requiratur.deciſ.82.n.16.& 17. p.415.
Monachi collegialiter viuentes præcedunt viuentes vti ſingulos. dec.111.n.2.p.450.& dec.112. num.3. p.ead.
Monarchicum regimen omnium aliorum optimum eſt. diſp.1.q.2.n.2.p.3.
ex Monarchia, & Ariſtocratia conſtat omnium ferè Religionum regimen. ibid.n.3.p.ead.
Monarchico partim regimine, partim ariſtocratico vtitur Societas Ieſu. ibid.n.11.p.4.
ex Monarchia, Ariſtocratia, & Democratia regimine mixto gubernatur Congregatio Minimorum S. Franciſci de Paola. ibid.n.12.p.ead.
Monaſterij ad officia peragenda tales deputandi ſunt, qui fideles fuerint, & diſcreti. diſput.2.q.1.num.1. p.12.
in Monaſterio qualem Præpoſitum, ſiue Priorem clauſtralem Abbas inſtituere debeat. ibid. num.2. p.ead.
in Monaſterio debet Abbas creare Decanos. ibid. n. 3.p.ead. Vide, *Cœnobium. Conuentus*.
Monaſteria noua ne erigantur ſine Epiſcopi diœceſani licentia, Decreto Concilij Tridentini cautum eſt. diſp.5.q.1.n.1.p.54.
pro Monaſteriorum erectione præſcribitur modus ſeruandus in licentiis concedendis.ibid.n.2.p.ead.
in Monaſteriorum erectione Summi Pontificis licentia neceſſaria eſt. ibid. num. 3. & 8. pag. 54. & 55.
pro Monaſteriorum noua erectione priuilegia variis Religionibus conceſſa referuntur; ſed reuocata fuerunt. ibid.n.4.& 5.p.54.
in Monaſterio quolibet quantus debeat eſſe Religioſorum numerus. ibid.n.6.p.55.
Monaſteria dupla, ſiue duplicia, ſcilicet, virorum; & mulierum, ædificari non poſſunt. ibid. num. 7. p. ead.
Mooaſteria ampliari poſſunt abſque noua licentia. ibid.n.9.p.ead.
Monaſteriorum erectionem nouam conſtitutio prohibens Mendicantibus, non comprehendit hoſpitia. ibid.n.10.p ead.
pro Monaſterio ædificando licentia conceſſa abſque cognitione cauſæ, inualida eſt. ibid.n.11.p.ead.
ſuper Monaſteriorum receptione Decretum Sacræ Congregationis Concilij. ibid.n.13.p 56.
Monaſterij noua acquiſitio non dicitur mutatio Religioſorum de vno Conuentu in alium, in eadem ciuitate, vel oppido. ibid.n.14. p ead.
Monaſteria de nouo acceptantes, vel hactenus accepta mutantes, aut quouis titulo alienationis transferentes Regulares Mendicantes ſine licentia Sedis apoſtolicæ, incurrunt ſententiam excommunicationis nulli reſeruatam. ibid.n.15.p.ead.
circa Monaſteriorum nouam erectionem Conſtitutiones, & Decreta apponuntur. ibid.n.16.p ead.
pro Monaſterij, vel loci pij reædificatione cogi etiam poteſt quilibet ad proprium vendendum. diſp. ead. 5.q.2.n.2.p.60.
prope Monaſterium aliorum Religioſis degentibus, non eſt licitum, ſua in altum protendere ædificia. ibid.n.4.p.ead.
Monaſteria coram quo Iudice ſint conuenienda. ibid. n.7.p.ead. Vide, *Eccleſia*.
Monaſteria Mendicantium ne per tres leucas ædificentur, prope Monaſterium S Mariæ de Monteſerrato, Indultum Vrbani VIII. diſp. ead.5.q.3.num.8. p.62.
Monaſterium exemptum ex defectu Monachorum, ſi ad ſæcularem ſtatum reducatur; Eccleſia remanebit exempta, vt priùs. diſput. ead. 5.q.5. n.1. p.63.
Monaſterium exemptum non amittit priuilegium exemptionis, ſi de vno ad alium locum Superioris authoritate transferatur. diſp.ead.5.q.6.num.1. p.64.
Monaſteria ſua, ſeu Eccleſias, vtrum poſſint Abbates deſerere, & deſtruere, arguitur pro parte affirmatiua. diſp.ead.5.q.7.n.1.p.64.
Monaſteria deſerere, & deſtruere poſſunt Abbates legitima interueniente cauſa. diſp. ead. 5. q.7.n.2. p.65.
Monaſteria deſtruendi, quænam ſint cauſæ legitimæ. ibid.n.3. Reſpondetur ad obiecta, n 4.p.ead.
Monaſteria iam ædificata deſerere non poſſunt Regulares, niſi in manibus Ordinarij. ibid.n.5.p.ead.
Monaſterij bona aliò translata acquiruntur Monaſterio, ad quod fit translatio. ibid.n.7.p.ead.
Monaſterium iam deſtructum pertinet ad eius Fundatores, ſi in fundatione ita diſpoſitum ſit. diſp. ead. 5. q.8.n.1.p 66.
Monaſterio prædia applicata, vt redeant, ſi habitus à Religioſis mutetur, non poſſunt à donante, vel eius hæredibus repeti, ſi mutatio habitus fuit facta cum licentia Papæ. ibid.n.2.p.ead.

Monaſt... in

Monaſterium deſtructum, ſi reſtituatur ad ſuum ſtatum, recuperat iura priora. ibid. n. 4. p. ead.

Monaſterium ſi deſtructum fuerit cum authoritate Superioris, abſque vlla ſpe recuperationis, amittit omnia iura: ſecùs, ſi cum ſpe refectionis. ibid. n. 5. & 6. Et Eccleſia non extinguatur, ſed in eodem loco reædificetur, & authoritate Superioris locus alis coniungatur, & vniatur. ibid. n. 7. & 8. p. ead.

Monaſteria omnia, quæ ſunt membra alicuius Religionis, & priuilegia Monaſteriis ratione Religionis conceſſa, intelliguntur deſtructa, Religione deſtructa: ſecùs tamen eſt de priuilegiis particularibus Monaſteriis conceſſis. ibid. n. 9. & 10. pag. 67.

Monaſteria ædificantes Abbates cum Ordinariorum licentia, acquirunt illis iura exemptionis. diſp. ead. 5. q. 10. n. 2. p. 67.

Monaſteria omnia de iure communi ſunt ſubiecta Epiſcopo, & Diœceſano. diſp. ead. 5. q. 11. n. 1. p. 69.

Monaſteria Regularium ferè omnia ex priuilegiis Summorum Pontificum ſunt ab Ordinariorum iuriſdictione exempta. ibid. n. 3. & 9. p. 70.

Monaſteria Ordinum regularium exempta ſunt à iuriſdictione Epiſcoporum. ibid. n. 5. p. ead.

Monaſteria, quibus imminet cura animarum, ſubiiciuntur, quoad perſonas, etiam regulares animarum curam exercentes, iuriſdictioni Epiſcopi diœceſani. ibid. n. 45. p. 72.

Monaſteria, & Eccleſiæ S. Ioannis Hieroſolymitani, quibus animarum perſonarum ſæcularium cura incumbit, ſubiiciuntur viſitationi, & correctioni Epiſcopi in his, quæ pertinent ad dictam curam animarum. ibid. n. 49 p. ead.

in Monaſteriis Monachorum vt lectio ſacræ Scripturæ habeatur, Epiſcopus debet opportunis remediis compellere exemptos. ibid. n. 57. p. 73.

extra Monaſterium degens Regularis, ſi deliquerit, ab Ordinario loci, tanquàm Sedis apoſtolicæ delegato, puniri poteſt. ibid. n. 61. p. ead.

Monaſteria, in quibus non viget regularis obſeruantia, ab Ordinario viſitanda ſunt, & etiam omnia beneficia. diſp. ead. 5. q. 11. n. 67. p. 74.

Monaſteria non erigantur ſine licentia Epiſcopi, in cuius diœceſi erigenda ſunt. ibid. n. 78. p. 75.

à Monaſteriis ſuis ſine licentia Superioris recedere ſub aliquo prætextu an liceat Regularibus. ibid. n. 79. p. ead.

Monaſteria Commendata, & etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpoſituræ, in quibus non viget regularis obſeruantia, ab Epiſcopis viſitari poſſunt ſingulis annis. ibid. n. 87. p. 76.

de Monaſterio eiecti ſubiiciuntur Epiſcopo originis. ibid. n. 97. & 100. pag. ead. Regularem habitum gerere non debent, ſed clericalem. ibid. n. 98 p. ead.

à Monaſteriis Moniales egredi facientes Regulares, poſſunt excõmunicari ab Epiſcopo. ibid. n. 115. p. 77.

Monaſteria an aliquid exigere poſſint ab intrantibus Religionem. diſp. 6. q. 9. n 4 p. 118.

Monaſterium, & Nouitius non poſſunt renunciare anno Nouitiatus. diſp. ead. 6. q. 11. n. 22. p. 125.

Monaſterio an poſſit Abbas aliquem incorporare, & quid circa hoc ſentiant Doctores. diſp. 6 q. 15. n. 1. p. 129.

Monaſterij tota poteſtas de iure ad Abbatem pertinet. ibid. n. 6. p. 130.

Monaſterium quandonam cenſeatur debere ſoluere debita apoſtatarum, & fugitiuorum, ad illud redeuntium. diſp. 8. q. 5. n. 2. p. 170.

Monaſterio acquirunt, quidquid eiecti acquirunt. diſp. 8. q. 8. n. 7. p. 274.

in Monaſterium quibus modis iuſpatronatus transferri poſſit. diſp. 9. q. 23. per tot. Vide, *Iuſpatronatus.*

Monaſterio ante profeſſionem ſi relinquatur vſusfructus, ea poſt eà ſecuta, quanto tempore duret. diſp. ead. 11. q. 4 n. 20. p. 229.

Monaſterio an acquirantur per profeſſionem Monachi Regnum, Ducatus, & Marchionatus. ibid. n. 21. & 22. p. ead.

Monaſterium an ſuccedat in primogeniis iuriſdictionem in vaſſallos habentibus. ibid. n. 23. p ead.

Monaſterio per profeſſionem Monachi acquiritur feudum, & acquiſitio durat, dum Monachus profeſſus vitam naturalem degit. ibid. num. 25. pag. ead. Limita tamen, vt n. 26. 27. 28. 29. 30. 31. & 32. p. 230.

Monaſterium ſuccedit per profeſſionem Monialis in feudum, quando non eligitur induſtria perſonæ. ibid. n. 24. p. ead.

ad Monaſterium quando non tranſit feudum, & Monachus moritur, redit ad dominum directum, quando non ſupereſſent alij vocati à primo inſtitutore. ibid. n. 35. p. ead.

Monaſterio an acquirantur, & ſint prohibita alienari, bona conceſſa Monacho in ſæculo, eo pacto, vt ea alienare non poſſit. ibid. n. 40. p. ead.

Monaſterio acquiritur immediatè hæreditas Monacho relicta poſt eiuſdem profeſſionem. ibid. n. 42. p. 231.

Monaſterium quo iure valeat adire hæreditatem, quam Monachus acquirit per profeſſionem. ibid. n. 43. p. ead.

Monaſterium non ſuccedit Nouitio morienti ab inteſtato intra annum probationis; benè tamen, quando emiſit profeſſionem. ibid. n. 46. p. ead.

Monaſterium, quod adit hæreditatem, compelli poteſt à legatariis ad faciendum inuentarium, non ſumptibus Monaſterij, ſed petentium. ibid. n. 60. p. 233.

Monaſterium adire poteſt hæreditatem mortuo Monacho, excluſis omnibus ſubſtitutis, & hæredibus. ibid. n. 62. p. ead.

Monaſterio integrum eſt querelam inofficioſi teſtamenti intentare, ac teſtamentum rumpere, ſi Monachus ſit exhęredatus, ſeu relictus à parentibus, etiam ipſo inuito. ibid. n. 63. p. ead.

Monaſteriorum ſuorum redditus in cultum, & ornatus Eccleſiæ expendere tenentur Abbates, diſp. ead. 11. q. 9. n. 2. p. 238.

in Monaſteriis tantùm Religioſorum numerus conſtitui mandatur, qui ex redditibus, aut conſuetis eleemoſynis, viuere poſſit. diſp. ead. 11. q 11. n. 1. p. ead.

Monaſteria nonnulla temporali iuriſdictione pollentia recenſentur. diſp. 12. q. 1. n. 4. p. 245.

Monaſterij conſenſus in alienatione bonorum ipſius poſt tractatum requiritur. diſp. 13. q. 4. n. 6. p. 270.

Monaſterij conſenſus ſufficit, ſi ſingulariter præſtetur, modò præceſſerit tractatus. ibid. n. 7. p. ead. Inſtrumentum poſt tractatum, & conſenſum confici debet, in quo explicentur nominatim omnes Monachi ſuffragium habentes. ibid. n. 8. p. 271.

Monaſterij vtilitas an requiratur ad hoc, vt Regulares Prælati in Conſeruatores eligi poſſint. diſput. 17. q. 4. n. 9. p. 309.

Monaſterij appellatione veniunt domus cum horto, & cæteris, quæ intra ſepta eiuſdem Monaſterij conſiſtunt. dec. 51. n. 5. p. 325.

Monaſteria conſiſtorialia in Caſtellæ, Legionis, Aragonum, & Valentiæ, necnon Cathaloniæ, cæteriſque Hiſpaniarum Regnis, & dominiis conſiſtentia, quocunque modo, præterquàm apud Sedem vacantia, prouidentur ad regiam vacationem. dec. 15. n. 1. p. 330.

Index Rerum,

Monaſteria conſiſtorialia poſſunt prouideri per Papam ſine Conſiſtorio. ibid. n.5. p.ead.

de Monaſteriis conſiſtorialibus taxa, quæ fit in libris Cameræ, in tertia parte veri valoris, probat conſiſtorialitatem, etiamſi ter ducta non conſtituat ſummam ducentorum florenorum, & quare. ibid. n.6. p.ead.

in Monaſteriis commendari ſolitis Regula ſecunda Cancellariæ habet tantùm locum. ibid. n.7. Contrarium. n.8. p.331.

Monaſterium vt cenſeatur conſiſtoriale, ſufficit, quòd ſit ſolitum conferri in titulum perpetui beneficij, aliis concurrentibus, etiamſi non ſit ſolitum commendari. ibid. num. 10. p.ead.

Monaſteria de iure communi ſunt electiua; & confirmatio ſpectat ad Superiorem. dec.16. n.2. p.331.

Monaſterium eſſe conſiſtoriale, probatur ex eo, quod eſt taxatum in libris Cameræ: & contrarium aſſerenti incumbit onus probandi. ibid. n.3. & 5. pag. ead. & 332.

Monaſterium dicitur conſiſtoriale, etiam quòd Papa de eo aliquando extra Conſiſtorium prouiderit. ibid. n.7 p.ead.

pro Mooaſteriis non conſiſtorialibus, & pro conſiſtorialibus annata ſoluitur, necnon pro Epiſcopatibus ſoluuntur minuta ſeruitia. ibid n.10. p.ead.

Monaſterio conceſſum priuilegium, ſuffragatur etiam illius membris poſteà erectis. dec.20. n.28. p.340.

Mooaſteriis hactenus ædificatis priuilegia conceſſa intelliguntur etiam de Monaſteriis ædificandis. ibid. n.30. p.ead.

Monaſterium tenetur alere Monachum, quem ad Religionem admiſit. dec.26. n.7. p.355.

Monaſterium eſſe in diœceſi, ex quibus probetur. dec.45. n.2. p.372.

Monaſteria omnia de iure præſumuntur eſſe in aliqua diœceſi. dec.46 n.3. p.373.

Monaſteria omnia præſumuntur eſſe de aliqua diœceſi. dec.47. n.1. p.374.

Monaſteria omnia regulariter cenſentur eſſe alicuius diœceſis dec.48 n.3 p.375.

Monaſterium ſi negetur eſſe in diœceſi, Epiſcopus tenetur illud probare. dec.54 n.3. p.380.

Monaſterium exemptum ſi reducatur ad ſæcularitatem, Eccleſia ſæculariʒata remanet exempta, ſicut priùs. dec.59. n.4. p.385.

Monaſterium quando delinquit in caſu, quo Monachus particularis, ſi delinqueret, eiiceretur, Monaſterio prouidetur per mutationem Superiorum. dec.82. n.20. p.415.

Monaſteria fundata poſt Concilium Tridentinum, vel quatenus ante; non tamen ſolita ſoluere quartam funeralium, non comprehenduntur ſub diſpoſitione Concil *ſeſſ. 25. c.13. de reformat.* dec. 84. num.4. pag.417.

Monaſteria Monialium tertij Ordinis S. Franciſci, ac eorum bona quæcunque ſunt penitùs ab omnibus decimis, primitiis, & collectis exempta. dec.96. n.1. pag 426.

Monaſterium percipit decimas parochiæ ſibi vnitæ. dec.10., n.2. p.436.

Monaſterio Religionis priùs approbatæ, & ob anteriorem ingreſſum in aliquem locum debetur præcedentia. dec 112. n.1. p.450.

Monaſterium violenter, & de facto destructum, poteſt in priſtinum reſtitui; & eius iura, & prærogatiuæ non amittuntur ibid. n.6. p.451.

Mooaſterium Superioris authoritate ſuppreſſum, amittit iura, & priuilegia illi competentia, tanquàm acceſſoria. ibid. n.7. p.ead.

Monaſterium ſuppreſſum, ſi poſteà ad antiquam formam reducatur, recuperat iura, & priuilegia. ibid. n.8. pag. ead.

Moniales à Monaſteriis egredi facientes Regulares poſſunt excommunicari ab Epiſcopo. diſp.5. q.11. n.515. p.77.

Moniales Ordinis Prædicatorum, habentes annos ſexdecim, in mortis articulo conſtitutæ, ante integrum Nouitiatus annum profiteri poſſunt. diſp. 6. q.11. n.9. p.124.

Moniales an poſſint tranſire de vna ad aliam Religionem. diſp.7. q.1. n.25. p.152.

Moniales, quibus ſtantibus conditionibus licentiam à Sacra Congregatione tranſeundi ad aliud Monaſterium obtinere ſoleant. ibid. n.26. p.153.

Monialis tranſiens de vno ad aliud Monaſterium, niſi emittat profeſſionem in ſecundo Monaſterio, non dicitur Monialis illius Monaſterij. diſp. ead.7. q.6. n.2. Sed limita, vt n.3. p 160.

Monialis tranſiens de vno ad aliud Monaſterium, an poſſit ſuam dotem ſecum ſibi deferre. ibid. num.9. pag.161.

Moniales Ordinis Mendicantium ſuccedunt in bona Monialium profeſſarum. diſp. 11. q.4. n.56. p.232.

Moniales propter incorrigibilitatem non ſunt eiiciendæ ſimpliciter à Monaſterio, ſed niſi ibi puniantur, poſſunt ad aliud transferri. dec.82. n.18. p.415.

Moniales non tenentur decimas ſoluere, quæ pro earum ſuſtentatione neceſſe habent mendicare, & eleemoſynas petere: & quando procedat. dec. 95. n.2. p.425.

Monialium tertij Ordinis S. Franciſci Monaſteria, ac eorum bona quæcunque ſunt penitùs ab omnibus decimis, primitiis, & collectis exempta. dec. 96. n.1. p.426.

Moniales non probantur eſſe diuites, ex eo, quòd ædificauerint. ibid. n.5. p.427.

Moniales ex receptione aliquarum ſine dote, non probantur eſſe diuites, ſi eas receperint ratione peritiæ alicuius artis Monaſterio neceſſariæ. ibid. n.6. pag.ead.

Monialium extra victum, & veſtitum deducenda ſunt onera, & expenſæ, ad probandum Monaſterij diuitias, vel paupertatem. ibid. n.7. p.ead.

Moniales S. Claræ tenentur viuere ſub gubernio, & regimine Fratrum S. Franciſci. dec. 81. n.18. p.413.

Moniales S. Claræ ſunt exemptæ à iuriſdictione Ordinariorum, & Sedi apoſtolicę immediatè ſubiectæ, & ſunt poſitæ ſub gubernio, & obedientia Generalis, & Prouincialium Minorum, ſublatis Protectoribus, quorum authoritate regebantur. dec. 82. n.2. p.414. Vide, *S. Claræ Moniales.*

Montis Oliueti Congregationis exemptio. diſp.5. q.18. n.20. p.71.

Montis Virginis Congregationis exemptio. diſp.5. q.11. n.22. p.71.

Montis Virginis, & Oliuetanorum Congregationes quando inceperint, & à quibus confirmatæ fuerint. dec.110. n... p.449.

Monſtruoſitas reſultat ex deformium membrorum confuſione. dec.114. n.3. p.456.

Morbo laborans Nouitius toto tempore Nouitiatus, ad profeſſionem recipi poteſt. diſp.6. q.3. n.25. p.89.

Morbo Gallico laborans an validè profiteatur. ibid. n.26. p.ead.

Mutatio ſtatus auget ius antiquum, non aufert. diſp 5. q.8. n.3. p.66.

Negatiua

Digitized by Google

N

Negatiua probatur per teſtes deponentes, quòd aliter eſſe non potuiſſet, quin ipſi ſciuiſſent. dec.3.n.3.p.320.
Negatiua probatur per teſtes, licèt non directè, ſed virtualiter illam coarctantes, vt quia veriſimiliter ſunt de illa informati, & optimas eorum dicti reddunt rationes.dec.96.n.3.p.426.
Nominatio nulla, & inualida habetur, ac ſi facta non fuiſſet.dec.14.n.7.p.329.
Nominatio tanquàm indiuidua non poteſt ex parte valere, & ex parte non.ibid n.8.p.ead.
Nominatio à principio nulla, tractu temporis non conualeſcit.ibid.n.9 p.330.
Nominatio de duobus æqualiter facta, ratione incertitudinis non valet, ac ſi in ſolidum facta fuiſſet. ibid.n.10.p.ead.
Notarij publici manu in particulari libro Eccleſiarum onera, & legata annua deſcripta, in Archiuio reſeruari debent.diſp.1.q.2.n.22.p.5.
apud Notarium Curiæ Ordinariorum tenentur Regulares inſtrumentum electionis Conſeruatorum relinquere, & illud exhibere.diſp.17.q 1.n.13.p.304.
Notarij, & ſcriptores vocantur *exceptores* in iure.dec. a 3.num 6.pag.345.
per Notarios ſcribi poſſunt ſuffragia eligentium. ibid. num.12.pag.346.
ex Notarij in inſtrumento mandati atteſtatione probatur conſenſum fuiſſe capitulariter præſtitum.dec. 30.n.6.p.358.
Notarij atteſtationi relatiuę non creditur,niſi in quantum relatum producatur, & ex ſe probaret. dec. 101.n.7.p.436.
Notarij, & Nuncij relationi ſine teſtibus ſtatur, ſi adeſt ſtylus, & loquitur de ſtylo ciuitatis Toleti. dec. 118.n.4.p.460.
Notatio atteſtanti de ſua deputatione creditur de ſtylo Rotæ.ibid n.6.p.461.
Notorium non eget examine. diſp. 4.q.11.n.16.p.50.
Nouale quid dicatur.dec.98.n.13.p.431.
Nouitiatus an expleri debeat à Nouitio in habitu ſuæ Religionis.diſp.6.q.7.n.20.p.125.
Nouitiatu inualido ex hoc, quòd Nouitius vxoratus ſine licentia coniugis ingreſſus eſt Religionem, ſi profiteantr, mortua vxore, ſolus conſenſus profitentis ſufficit ad reualidationem. diſp. ead. 6.q.17. num.7.pag.133.
Nouitiatus an ſit interruptus, quia Oblatus, vel Conuerſus ad ſtatū Clericatū transfertur.ibid.n.8.p.ead.
Nouitiatus annus non eſt iterandus ad ratificandum profeſſionem inualidam ratione conſenſus, ſeu alterius conditionis, quæ tempus non inuoluit. diſp. ead.6.q.14.n.3.p.139.
Nouitiatus annus irritus ex hoc, quòd Nouitius habebat tantùm animum illudendi, ſi poſteà pœniteat, ſufficit ad validitatem profeſſionis. ibidem, num.4.pag.ead.
Nouitiatus non eſt iterandus,dum profeſſio irrita fuit, modò ſit completus ante ratificationem profeſſionis.ibid.n.5.p.ead.
Nouitiatum de nouo facere, & profeſſionem emittere debet, qui de vna ad aliam Religionem tranſit.diſp.7.q.6.n.1.p.160.
Nouitij poſſunt obligari ab Abbate in his, quæ cadunt ſub iuriſdictione epiſcopali. diſp. 3.q.8. n.1. 4. & 6. Non autem ad leges, & ſtatuta Religionis. ibid.n.3.p.29.
Nouitius aliquando debet obſeruare ſtatuta, & regulares obſeruantias, non ratione votorum, ſed ex lege iuſtitiæ, & ſemper ex conuenientia. ibid.n. 7. & 9.p.29.& 30.
Nouitius ſtatuta, & regulares obſeruantias tranſgrediens non incurrit pœnas tranſgreſſoribus impoſitas.ibid.n.8.p.29.
Nouitiis, qui profeſſionem non fecerunt, Regulares cogi poſſunt ab Epiſcopo, reſtituere omnia, quæ ab iis habuerunt.diſp.5.q.11.n 95.p.76.
Nouitij qui dicantur. diſp.6.q.1.n.2.p.80.
Nouitios recipiendi poteſtas in qualibet Religione approbata reperitur, & quomodo. ibid. n. 4 p 81.
in Nouitiorum receptione Abbas in Religionibus S. Benedicti tenetur ad validitatem actus conſilium Capituli adhibere.ibid.n.5.p.ead.
in Nouitiorum receptione attendendæ ſunt Religionis Regulæ; priuilegia, vel conſuetudines. ibid. num.7.pag.ead.
ad Nouitij receptionis validitatem Collegæ, & Seniores an teneantur conſentire; an verò ſufficiat, vt maior pars conſentiat.ibid.n.10.p.ead.
Nouitij receptio facta, ſi ex tribus Collegis vnus tantùm cum Generali, vel Prouinciali conſentiat, valida eſt: secùs ſi contradicente Generali omnes Collegæ conſentiant. ibid.n.11.& 12.p.82.
Nouitium an validè recipiat Abbas ſe ſolo, aliis Collegis ſine rationabili cauſa conſenſum denegantibus, vel imminente neceſſitate, & periculo. ibid. num.13.& 14.pag ead.
Nouitium inualidè admittit Abbas ſine conſenſu Collegarum.ibid.n.15.p.ead.
Nouitius, in quo concurrunt conditiones requiſitæ, debet à Collegis ad Religionem admitti.ibid.n.16. pag ead.
Nouitiis annus ad reclamandum conceſſus à quo die computari debeat. diſp. ead.6.q 1.n.10.p.84.
Nouitius infirmus toto tempore Nouitiatus ad profeſſionem recipi poteſt diſp. ead.6.q.3.n.25.p.89.
pro Nouitiis recipiendis informationes faciendæ.diſp. ead.6.q 4.n.1.& ſeqq.p.90.Vide, *Informatio.*
ſuper Nouitiorum receptione Conſtitutiones Sixti V. Gregorij XIV. & Decreta Clementis VIII. ibid. num 18.pag.92.& ſeqq.
Nouitiis recipiendis debet Abbas dura, & aſpera prædicare.diſp.ead.6.q.6.n.1.p.111.
Nouitiatus in quo Monaſterij loco eſſe debeat. ibid. num.2.pag.112.
cum Nouitiis receptis qualiter Abbas gerere ſe debeat.ibid.n.3.p.ead.
Nouitiis neceſſaria eſt Regulæ cognitio ſecundùm ſubſtantiam, & ſignificationem generalem. ibid. num.4.pag.ead.
Nouitiorum Magiſter debet proponere Nouitiis ea, qua pro pura Regulæ obſeruantia ſuſtineri ſolent. ibid.num.5.pag.ead.
Nouitiorum Magiſter, & Prælatus tenentur eoſdem experiri quoad conſtantiam vocationis, capacitatem exercitiorum ſpiritualium, & labores corporales,iuxta ſtatum eorundem.ibid.n.6.p.ead.
Nouitij ſub Regula Benedictina accuratiorem eius intelligentiam habere debent. ibid.n.7.p.ead.
Nouitiatus tempore finito, Nouitius admitti debet ad profeſſionem, vel expelli. diſp.ead.6.q.7.n.2.p.113.
Nouitius, etiam abſque licentia Superioris, liberè egredi poteſt à Religione, & huic libertati renunciare non poteſt.ibid.n.3.& 4.p ead.
Nouitium abſque iuſta cauſa expellens Abbas,an peccet contra iuſtitiam, & mortaliter. ibidem, n. 5. & 6.pag.ead.
Nouitius quo die aſperitates Religionis intendit experiri, & ſuſcipit habitum, ab eo incipit probationis annum.ibid.n.7.p.ead. Vide, *Probatio.*

Nouitium per pecuniam Abbas recipiens, quam pœnam incurrat. diſp. ead. 6. q. 9. n. 2. p. 118.

à Nouitio ſponte aliquid dante poteſt aliquid recipere Abbas abſque ſimoniæ labe. ibid. n. 3. p. ead.

Nouitius dimittens habitum an teneatur ſoluere ſumptus, quos in illum alendo Monaſterium erogauit. ibid. n. 5. p. ead.

Nouitij pro rata expenſarum Religio poteſt exigere ſummam, quam promiſit; modo propter hue non præcludatur ei libera egreſſio à Religione. ibid. n. 6. p. 119.

Nouitium non ſoluentem, quod promiſerat, expellere non poteſt Religio. ibid. n. 7. p. ead.

à Nouitio renunciationis modus adhibendus ante profeſſionem iuxta decretum Concilij Trid. *ſeſſ. 25. de Regul. cap. 16.* diſp. ead. 6. q. 10. p. 120.

ante Nouitij profeſſionem bimeſtre debet eſſe morale, & non mathematicum. ibid. n. 2. p. ead.

Nouitius habens beneficium eccleſiaſticum, an poſſit illi validè renunciare, ſtante decreto Concilij. ibid. n. 3. p. ead.

à Nouitio donatio facta cum ſolennitate decreti, poſsitne ante profeſſionem reuocari. ibid. num. 4. p. ead.

à Nouitio facta donatio bonorum temporalium an valeat poſt ſuceeptum habitum, cum conditione, vt ſit irrita, non ſequuta profeſſione. ibid. n. 5 p. ead.

Nouitius an poſſit de bonis ſuis teſtamentum, quomodocunque voluerit, condere. ibid. n. 7. p. ead.

Nouitio exeunti an debeat Abbas reſtituere bona, quæ attulerat Monaſterio. ibid. n. 8 p. ead.

Nouitius, ſi moriatur intra bimeſtre, quo iuxta ſolennitatem decreti Concilij renunciationem fecit in fauorem Monaſterij, bona reddenda ſunt hæredibus, non Monaſterio. ibid. n. 9 p. 121.

Nouitius non poteſt facere donationem inter viuos, nec contractus magni momenti. ibid. n. 12. p. ead. Vide. *Donatio.*

Nouitij patrimonium, ſub cuius titulo eſt ordinatus, renunciationes publicorum officiorum, fideiuſſionem, & contractus lucratiuos, in quibus non tantùm recipitur, quantùm datur, an comprehendat Concilij decretum. ibid. n. 13. & 14 p. 121. & 122.

ex Nouitij facultatibus factas eleemoſynas, & donationes, quæ ſunt modicæ, & paruæ, non comprehendit Concilij Tridentini decretum. ibid. num. 17. p. 122.

Nouitij victus, & veſtitus, quem ipſe pro ſe Monaſterio tribuit, non comprehenditur in decreto. ibid. n. 18. p. ead.

Nouitiorum à conſanguineis, curatoribus, & tutoribus oblationes, & donationes factæ Monaſterio, ſeu Religioſis, non ex Nouitiorum, ſed proprijs bonis, non comprehenduntur in decreto Concilij. ibid. n. 21. p. ead.

Nouitius ſi mutetur de vno Conuentu in alium, non diſcontinuat probationem. diſp. ead. 6. q. 11. num. 21 p. 125.

Nouitius, & Monaſterium non poſſunt renunciare anno Nouitiatus. ibid n. 12. p. ead.

Nouitius habilis repertus ad profeſſionem debet admitti, etiamſi mors immineat, anno probationis completo. ibid. n. 22. p. ead.

Nouitius admiſſus antequàm profiteatur, non obligatur per ſe, & directè ad vota Religionis, & ad obſeruantias regulares, ita vt peccatum committat, & pœnas tranſgredientium incurrat, ſed tantùm ex conuenientia. ibid. n. 25. & 26. p. 126.

Nouitius admitti non debet ad profeſſionem ante tempus ex decreto Concilij Tridentini ſtatutum. diſp. ead. 6. q. 12. n. 1. p. 126. Vide, *Profeſſio.*

in Nouitiorum admiſſione ad profeſſionem ſuffragia ſunt deciſiua, non tantùm conſultiua. diſp. ead. 6. q. 15. n. 7. p. 130.

vt Nouitius ad profeſſionem admittatur, conſenſus maioris partis Capituli requiritur. ibid. n. 8. p. ead.

Nouitius poſt receptionem ad habitum regularem gaudet omnibus priuilegiis, quæ profeſſis Religionis conceſſa ſunt. diſp. ead. 6. q. 27 n. 1. p. 144.

Nouitij poſſunt diſpenſari in ſuis votis à ſuis Prælatis & Superioribus, qui etiam poſſunt huiuſmodi vota commutare. ibid. n. 23. p. 146.

Nouitiorum vota irritare non poſſunt Superiores, benè tamen ſuſpendere. ibid. n. 24. p. ead.

Nouitij abſolui poſſunt ab Abbatibus, & Superioribus ſuis ab omnibus caſibus reſeruatis, à quibus abſolui poſſunt profeſſi abſque vinculo reincidētiæ, etiamſi recedant à Religione. ibid. n. 25. p. 147.

Nouitius proximè ingreſſurus Religionem poteſt abſolui per Confeſſarium illius Religionis à caſibus Epiſcopo reſeruatis. ibid. n. 26 p. ead.

Nouitius, qui tempore, quo interdicta eſt ciuitas, eſt in Religione, non eſt interdictus. ibid. n. 27. p. ead.

Nouitius gaudet omnibus Indulgentiis conceſſis Monachis profeſſis. ibid. n. 28. p. ead.

Nouitius eligere ſibi poteſt Confeſſarium ex approbatis ab Abbate, qui illum ſemel in vita abſoluat, & in articulo mortis ab omnibus caſibus, à quibus abſolui poſſunt tali tempore Nouitij. ibid. num. 29. p. ead.

Nouitius an virtute Bullæ Cruciatæ poſſit ſibi eligere Confeſſarium abſque Superioris licentia. ibid. n. 30. p. ead.

Nouitij eligi poſſunt in Epiſcopum, licèt Religio, cuius ſunt Nouitij, hoc prohibeat. ibid. num. 31. p. ead.

Nouitio conferri poſſunt beneficia eccleſiaſtica. ibid. n. 32. p. ead.

Nouitij cuiuſcunque Religionis poſſunt inſtitui hæredes, & ſuccedere in paterna hæreditate, etiam ab inteſtato. ibid. n. 33 p. ead. 147.

Nouitius poteſt tranſigere, ac pacem facere, & accuſare, tam in iniuria ſibi illata, quàm parentibus. ibid n. 34. p. ead.

Nouitij poſſunt ſibi ſepulturam eligere. ibid. num. 35. p. ead.

Nouitij ſunt immunes à ſolutione decimarum. ibid. n. 36. p. ead.

Nouitij regulares gaudent priuilegio fori. ibid. num. 37. p. ead.

Nouitius, qui ante ingreſſum Religionis delictum commiſit, quo modo puniri poſſit à Iudice ſæculari, ſi ingreſſus Religionis fuerit in fraudem. diſp. ead. 6. q. 28. n. 1. p. 148.

Nouitius, qui abſque vlla fraude ante accuſationem, & inquiſitionem delicti Religionem ingreſſus eſt, nullo modo poteſt à Iudice ſæculari puniri. ibid. n. 2. p. ead.

Nouitius de omnibus delictis, etiam homicidij voluntarij, poteſt puniri à Prælato regulari, ſi ipſe velit in Religione permanere. ibid. n. 3. p. ead.

Nouitius, qui occidit, vel vulnerat Monachum, & à Religione aufugit, debet à Iudice ſæculari puniri ibid. n. 4. p. ead.

Nouitius, qui ob delictum ſuum non meretur mortem, ſi à Religione egredi velit, poteſt, etiam inuitè, puniri, antequàm è Religione egrediatur. ibid. n. 5. p. ead.

Nouitius habitu dimiſſo, an poſſit puniri pro delicto in Nouitiatu commiſſo. ibid. n. 6. p. ead.

Nouitius, ſi ratione delicti torqueri debet, poterit vtique à Prælato regulari. ibid. n. 7. p. ead.

Nouitius

Digitized by Google

Nouitius pro delictis contra Regulam, & Conſtitutiones, poterit puniri à Prælato regulari, vſque ad pœnam carceris incluſiuè. ibid.n.8.p.ead.

Nouitius pro debitis ciuilibus apud ſuum Superiorem regularem, non autem Iudicem ſæcularem conueniri debet. ibid.n 9.p.149.

Nouitio an poſſit conferri regulare, an ſæculare beneficium. diſp.ead.9 q.11.n.1.p.201.

Nouitio morienti ab inteſtato intra annum probationis non ſuccedit Monaſterium; benè tamen, quando emiſit profeſſionem. diſp.15.q.4.num.46. p.251.

Nuncius apoſtolicæ Sedis, aut Legatis, ſiue Metropolitanis procurationes aliquas, vel ſubſidia non tenentur ſoluere Regulares. diſp.10.q.4.n.2.p.214.

Nuncij, & Notarij relationi ſine teſtibus ſtatur, ſi adeſt ſtylus, & loquitur de ſtylo ciuitatis Toleti. dec. 118.n.4.p.460.

Nuncius refert per verba præteriti temporis. ibid.n.5. p.ead.

O

O*Bediendi* obligatio, ſicut & poteſtas præcipiendi, variantur ſecundùm diuerſitatem Regularum. diſp.4 q.3.n.13.p.36.

Obedire ſuo Abbati tenetur Monachus, ex vi voti obedientiæ, maximè ſi præceptum licitum ſit. diſp. 4 q.13.n.1.p.53.

Obedire tenetur Monachus Abbati in rè dubia. ibid. n.2.p.ead.

Oblationes, & donationes factæ Monaſterio, ſeu Religioſis à tutoribus, curatoribus, & conſanguineis Nouitiorum, non ex Nouitiorum, ſed proprijs bonis, non comprehenduntur in decreto Concilij. diſp.6.q.10.n.21.p.122.

Oblationes ſunt de iure parochiali dec.35.n.1.p.361.

Oblati, & Conuerſi cum authoritate Sedis apoſtolicæ tranſlati ad ſtatum Clericorum, an debeant capitulariter recipi ad profeſſionem. diſp 6.q 17. num.9. p.133.

Oblati, & Conuerſi, qui profeſſionem non emittunt, an poſſint ad arctiorem Religionem tranſire. diſp.7.q.1.n.12.p.151.

Obligatus ad aliquod præſtandum, an ante Religionis ingreſſum teneatur ad illud, ſaltem per alium præſtandum ibid.n.12.p.87.

Obſeruantes Minores non poſſunt tranſire ad Minimos, niſi de licentia Papæ. diſp.7.q.2.n.10.p.154.

de Obſeruantia Fratres minores ſi nullo facto cohærede inſtituantur, teſtamentum nullum eſt, & hæreditas deuoluitur ad venientes ab inteſtato. diſp. 11.q. 4 n.47.p.231.

Obſeruantia declarat, quid in conceſſionibus, & priuilegiis comprehenſum fuerit. dec.69.n.19.p.395.

Obſeruantia præſcripta non interrumpitur per litem. ibid.n 27.p.ead.

Obſeruantia debet probari in ſpecie ſuper re, de qua agitur, nec ſufficit generica. dec.78.n.28.p.410. & dec.79.n.12.p.411.

Obſeruantia Conſtitutionis probatur ex illius confirmatione, in qua mandatur illam obſeruari, ſicut vſque adhuc obſeruata fuit, & poſita in vſu. dec. 97.n.17.p.410.

Obſeruantia longi temporis operatur, vt omnia pro validitate præſumantur interueniſſe; etiam ad effectum totalis exemptionis à decimis. ibid. num. 19.p.ead.

Obſeruantia ſcripturæ, de cuius interpretatione agitur, attendenda eſt de tempore illius. dec. 113.n. 35.p.454.

Obſeruantia plurimùm confert ad interpretationem, etiam quando verba eſſent dubia. dec.114.num.30. p.456.

Obſeruantia non præſumitur exceſſiua. ibid.num.31. p.ead.

Obſeruantia eſt optima interpres. dec. 119.n.2. p.461.

Oculorum ſenſus, cùm ſit quaſi communis cæteris omnibus, non incongruè etiam ad ſingulos alios ſenſus adaptari poteſt dec.38.n.7.p.366.

in *Odium* retorqueri non debent inducta in fauorem. dec.97.n.20.p.430.

Oeconomus, & Præpoſitus idem ſignificant, ſicut Primas, & Patriarcha. dec.51.n.7.p.327.

Oeconomi, ſeu Collectores, deponentes de redditibus Eccleſiæ ad effectum probandi paupertatem, præualent aliis tanquàm magis, & meliùs informati. dec.96.n 4.p.426.

Officiales, & Miniſtros in Monaſterio deputare de iure communi, & ſecundùm Regulam D. Patris Benedicti, ad Abbatem ſolum ſpectat. diſp.1. q.3.n. 5.p.13.

ad *Officia* diuina prohibentur Regulares admittere excommunicatos, & nominatim interdictos. diſp. 3.q.6.n.44.p.27.

Officia diuina in ſuis Eccleſiis debitis horis Religioſi perſoluere debent. ibid.n.50.p.ead.

Officia eccleſiaſtica, quæ non dantur in titulum; ſed in adminiſtrationem, non cadunt ſub reſeruatione dec.12.n.12.p ead.

Officia, quæ conferuntur in titulum perpetui beneficij, ſunt reuerà beneficia eccleſiaſtica, & cadunt ſub reſeruatione. ibid.n.13.p.ead.

Oliueti Montis Congregatio Ariſtocratia regitur. diſp.1.q.2.n.16.p.ead.

Oliuetani Monachi Neapolis tenentur, quolibet anno in die Purificationis dare vnam candelam ceream patrono pro tempore exiſtenti. dec. 27. n.1.p.355.

Oliuetanis ſunt Cæleſtini antiquiores. dec. 109. n. 3 p.448.

Oliuetanorum, & Montis Virginis Congregationes quando inceperint, & à quibus confirmatæ fuerint. dec.110.n.1.p 449.

Omnis, dictio eſt vniuerſalis, & nihil excludit. dec. 78.n.16.p 409.

Onus adiectum, tanquàm conditio, donationi, non immutat donationem ipſamiam factam. dec. 100. n.5.p 4.4.

Onera ſi donationem non præceſſerunt, reputantur tanquàm acceſſoria; & donatio non cenſetur facta in eorum executionem. ibid.n.7.p.434.

Onera impoſita quando non ſunt perpetua, & certa; ſed pro varietate negotiorum immutantur, deſinunt durare, quando res illis grauata peruenit ad Eccleſiam, vel eccleſiaſticas perſonas. dec. 103. n. 10.p 438.

Onera, quæ imponuntur ſuper bonis ratione perſonarum tantùm, non poſſunt imponi niſi ſubiectis. ibid.n.11.p.ead.

Opinio communis Doctorum, licèt per ſe non inducat obligationem; tamen quando conuenit in interpretatione alicuius legis, facit certitudinem humanam, & inducit obligationem ſeruandi legem, & vtendi illa in praxi. dec. 22. n. 24. p. 344. Vide, *Conſuetudo. Geſta.*

Ordinarij licentia non requiritur, ad lectionem ſacræ Scripturæ in Domibus Regularium habendam. diſp.2.q.5.n.4.p.15.

ab Ordinariorum iuriſdictione exempta ſunt ferè omnia Monaſteria ex priuilegiis Summorum Pontificum. diſp.5.q.11.n.1.p.70.

ab Ordinariis quando poſſint puniri Regulares degentes intra Clauſtra. ibid. n.4.p ead.

Ordinariorum poteſtati nunquã cenſetur derogatum, ex priuilegio Summi Pontificis; niſi formalibus, vel æquipollentibus verbis exemptio concedatur. ibid.n.8.p.ead.

ab Ordinariis locorum non poſſunt exempti puniri, nec carcerari.ibid.n.44.p.72.

ſine Ordinarij, & ſuorum Superiorum approbatione, & licentia non poſſunt Regulares imprimere libros, nec imprimere facere.ibid.n.56.p.75.

ſine Ordinarij benedictione, & licentia ſuorum Superiorum non poſſunt Regulares prædicare, etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum.ibid.n.59.p.ead.

ab Ordinario loci, tanquàm Sedis apoſtolicæ delegato, puniri poteſt Regularis extra Monaſterium degens, ſi deliquerit.ibid n.61.p.ead.

ab Ordinario an poſſit in aliquo caſu puniri,& corrigi Regularis intra Clauſtra degens.ibid.n.62.p.ead.

ab Ordinario viſitanda ſunt Monaſteria, in quibus non viget regularis obſeruantia, & etiam omnia beneficia. ibid.n.67.p 74.

ab Ordinario niſi ſint approbati Regulares, Confeſſiones audire non poſſunt.ibid. n.73.p.ead.

Ordinarij conſenſu deputandi ſunt Sacerdotes ad adminiſtrationem Sacramentorum pro cura ſæcularium, etiamſi ſint ad nutum amouibiles, & præuio examine.ibid.n 88. Sed limita, vt num 89 p.76.

Ordinarij in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum, tanquàm Sedis apoſtolicæ delegati, Regulares compellere poſſunt.ibid.n.90.p.ead.

coram Ordinario conueniri poſſunt Regulares ratione delicti, & rei, de qua agitur.ibid.n.92.p ead.

coram Ordinario conueniri poſſunt Regulares exempti,& etiam coram Inquiſitore in cauſa hæreſis. ibid.n.93.p.ead.

Ordinario loci ſubduntur Regulares, in reddenda ratione alicuius vltimæ voluntatis. ibid. num. 94. p.ead

Ordinarius in cauſis ciuilibus efficitur Iudex competens Regularium, & in illis coram illo quoad reconuentionem conueniri poſſunt.

coram Ordinario loci conueniri an poſſint Regulares in die Sabbathi Sancti pulſantes campanas ante Eccleſiam Cathedralem, vel maiorem. ibid. num. 102.p ead.

ab Ordinario excommunicatio lata contra ſuos ſubditos, non afficit Regulares exemptos. ibid. num. 104.p 77.

ſine Ordinarij approbatione Regulares auſcultantes Sacerdotum ſæcularium confeſſiones, excommunicari poſſunt.ibid.n.105.p.ead.

ab Ordinariorum iuriſdictione Sedes apoſtolica exemit Regulares, quæ enumerantur. ibid. num. 119. p.78.

Ordinarij aſſenſus interuenire debet ad iuriſpatronatus acquiſitionem.diſp 9.q.21.n.2.p.ead.

Ordinarius antequàm præſentatum inſtituat, patroni eccleſiaſtici an poſſint variare. diſp.9. q.24. num.3. p.211.

Ordinarij dicuntur Decanus, & Archidiaconus, aliique Prælati inferiores, habentes proprium territorium,in materia ſibi adaptabili dec.43.n.3.p.370.

Ordinarius exercens iuriſdictionem in vna parte ſuæ diœceſis conſtituitur in quaſi poſſeſſione exercendi quoad omnes,in quibus alter habet particularem quaſi poſſeſſionem. dec.63.n.12.p.388.

Ordinarius habet intentionem fundatam in iure, viſitandi omnes Eccleſias exiſtentes intra fines ſuæ diœceſis. dec.67.n.1.p.391.

Ordinario inhibendum non eſt circa viſitationem Eccleſiarum exiſtentium intra fines ſuæ diœceſis, abſque cauſæ cognitione. ibid. num.2. p. ead.

Ordinarij appellatione comprehenditur etiam Prælatus inferior.dec.68.n.7.p.393.

Ordinario conceditur manutentio exercendi iuriſdictionem ſpiritualem in omnibus Eccleſiis, & in omnes perſonas degentes intra limites ſuæ diœceſis, ex ſola iuris aſſiſtentia, nulla alia poſſeſſione probata. dec.71.n.2. p.398. Limita, vt n.5 p.399.

Ordinario loci reſeruatum cenſetur, quidquid per exemptionis priuilegium non adimitur. dec. 72. n. 5.p.400.

Ordinarius ratione originis, & domicilij, ſemper eſt Iudex competens pro delictis commiſſis in loco exempto.dec.80.n.1.p.412.

Ordinarij præſumuntur informati de rebus ſuarum Eccleſiarum. dec.102.n.9.p.456.

Ordinarij poſſunt præcidere controuerſias ſubortas in Proceſſionibus in materia præcedentiæ; datur tamen ab eorum ordinationibus appellatio deuolutiua. dec.115.n.8.p.458.

Ordinarij appellatione comprehenduntur etiam inferiores, in materia eis adaptabili. dec.117.n.1. & 4.p.459 & 460.

ab Ordinarij iuriſdictione exempti, inconſulto Summo Pontifice, nulliter excommunicantur,ſub prætextu, quòd præcepto eiuſdem Ordinarij non paruerint.dec.118.n.2.p.460.

ad Ordinarium non remittitur abſolutio à cenſuris, quando conſtat de grauamine ab ipſo, vel eius Officiali illato.dec.118.n.3.p.460.

Ordo D. Auguſtini, ac omnes Congregationes ſub eadem Regula militantes Ariſtocratia gubernantur. diſp 1.q.2.n.6.p.3.

Ordines regulares, & eorum Monaſteria exempta ſunt à iuriſdictione Epiſcoporum. diſp.5. q. 15. n. 5.p.70.

Ordines minores non poſſunt Abbates quibuſcunque conferre.diſp.5.q.11.n.79.p.74.

Ordines Subdiaconatus,Diaconatus,& Presbyteratus in qua ætate poſſint Regularibus conferri ab Epiſcopo.ibid.n.71.p ead.

ab Ordinem Subdiaconatus promoti, quando debeant ad altiorem gradum aſcendere.ibid.num.72. p.ead.

Ordinari ab Epiſcopo non debent Religioſi ſine diligenti examine.ibid.n.73.p.ead.

ad Ordines promouendorum examen prætermittendo cum illis, quorum ſcientia, & dignitas nota eſt, non peccant examinatores.diſp.6.q.5.n.2 p.111.

ab Ordinum exercitio ſuſpenſi ſunt à Religione eiecti.diſp.8.q 8.n.11.p.174.

Ordines, & tonſura in beneficiis obtinendis an ſint neceſſarij.diſp.9.q.7.n.21.p ead.

Ordinis diuerſi duos ſimul habitare non decet.decet.11. n.6.p.321.

Ordo vbicunque aufertur, neceſſe eſt, Eccleſiæ pulchritudinem,& ſubditorum vtilitatem auferri.diſp. 1.q.1.n.1.p.11.

Ornamenta inconuenientia prohibita ſunt Regularibus.diſp.3.q.6.n.24.p.24.

P

P*Acta*, & conuentiones inter Principem,& priuatos,per viam contractus initæ transeunt,& continuant in quibuſcunque perſonis quomodocunque exemptis, & priuilegiatis.dec.104.n.20.p.442.

Papa ſolus initio naſcentis Eccleſiæ ordinauit, atque inſtituit ad dignitates eccleſiaſticas, aliàque beneficia. diſp.9.q.1.n.1.p.183.

Papa quando beneficium manuale ab Abbate collatum ex certa ſcientia alicui Monacho confirmat,

non

non poteſt Abbas illud Monacho abſque ipſius Papæ licentia auferre. diſp. ead 9.q.15.n.2.p.ead. Vide, *Beneficium*.

ad Papam ſolum ſpectat Conſeruatores Iudices concedere. diſp.17.q 1.n.7.p.302.

Papa in reſeruationibus non intelligit comprehendere manualia Monaſteria. dec.15 n.9 p 131.

Papæ aſſertioni de facto proprio, vel ſecum geſto, ſtatur, non autem ipſius enunciatiuis, quæ emanarunt ad ſuggeſtionem partis. dec.16.n.1..p.132.

Papa dicitur præueniſſe in gratia, quando fuit narrata vacatio in menſe ordinario, & quòd adhuc ille non contulerat dec.18.n.1.p.335.

Papa poteſt tollere bona vni Eccleſiæ, & alteri illa aſſignare. dec 20.n.11.p.338.

genes Papam eſt dominium bonorum eccleſiaſticorum. ibid.n.12.p.ead.

Papa in bonis eccleſiaſticis habet pleniſſimam poteſtatem, & diſpoſitionem. ibid.n.13 p.ead.

Papæ atteſtanti de actu coram ſe geſto creditur. dec. 30.n.1.p.358.

Papæ aſſertioni, narrantis factum proprium, vel alienum ſecum geſtum, creditur. dec. 47. n.14 p.374.

à Papa exempti, vbi exemptio eſt plena, non tenentur ad ius reuerentiale Epiſcopi. ibid.n.18.p.375.

Papa ſolus concedere poteſt, vt Abbates in nulla diœceſi exiſtentes pleno iure epiſcopalem iuriſdictionem exerceant, & ſuas diœceſes habeant. ibid. n. 20 p.ead.

Papa ſolus concedere poteſt iura epiſcopalia. dec. 50. n.10 p.377.

Papæ authoritas immenſa eſt. dec.82. num. 3. p. 415. Vide, *Pontifex*.

Papæ intereſt ſuos ſubditos ab alio non iudicari. ibid. n.22.p ead.

Papa non cenſetur ſub verborum inuolucro Eccleſias enormiter lædere voluiſſe dec.89.n.5.p.4.0.

Papa præſumitur priuilegia ignorare. ib d n 12.p.41 t.

Papæ aſſenſus requiritur ad effectum, vt Clerici laicis contribuant. dec. 103. num 6. p. 438. Vide, *Pontifex*.

Papatus non eſt propriè beneficium. diſp.9.q 2.num. 9.p.185.

ad Papatum electus Religioſus an poſſit electioni de ſe factæ conſentire. diſp. ead 9 q.10 n.3.p.200. Vide, *Religioſus*.

propter *Parentum* neceſſitatem an filius teneatur non ingredi Religionem. diſp.6.q.3.n.16. Sed limita, vt num 17.p.88.

Parentes an eadem obligatione teneantur ob filiorum neceſſitatem ibid.n.17.p ead.

Parentibus in graui neceſſitate conſtitutis vt ſubueniat Religioſus extra Clauſtra, Superior poteſt ei concedere licentiam: & quid, ſi Prælatus licentiam denegaret. diſp.8.q 6.n.9.& 10 p.171. Vide, *Mater. Pater.*

Parochia noua erigi non poteſt ab Ordinario ex ſola numeroſitate populi aucti. dec.32. n.3.p.361.

Parochia noua vt erigi poſſit, non ſufficit populi incrementum, niſi accedat loci diſtantia, & difficultas parochianorum accedendi ad percipienda Sacramenta. ibid.n.5.p.ead.

Parochia noua erigi poteſt ab Ordinario, etiam inuito Rectore, ſtante loci diſtantia, & magna populi incommoditate ad recipienda Sacramenta, & diuina audienda dec.34.n.1.p.362.

Parochia nouiter erecta habebit decimas, quæ aliàs competiiſſent antiquæ, etiamſi hoc in noua erectione minimè caueretur. dec.64.n.11.p.389.

Parochialium Eccleſiarum regularium fructus ſuperexcedentes portionem Vicariorum, in Monachorum vſus conuerti debent. diſp.9.q.19.n.2.p.208.

ad Parochiales Eccleſias vacantes, quarum collatio ad Prælatos Epiſcopis inferiores ſpectat, ij nequeunt regulariter habere concurſum. diſp. ead 9. q.10 n. 1.p. ead. 208. Limita, niſi inferiores ſint nullius diœceſis, & habeant proprium territorium, in quo exerceant epiſcopalem iuriſdictionem, & habeant ius congregandi Synodum. ibid.n.2.p.ead.

Parochiali dignior eſt Collegiata dec 1.n.5 p.319.

Parochialis Eccleſia habet intentionem fundatam de iure communi, ſuper omnibus prouenientibus intra parochiam. dec. 33 n.2. p.361. Vide, *Diſmembratio. Eccleſia.*

Parochialitas non concluditur ex perceptione decimarum, tanquàm ſigno æquiuoco. dec.24.n.11.p.351.

ſine *Parochi* licentia Sacramenta extremæ Vnctionis, Euchariſtiæ, vel Matrimonij Regulares præſumentes adminiſtrare, excommunicantur. diſp.5.q.11.n. 111. Limita, vt num. 113.p.77.

coram Parocho contractum matrimonium, cui interdicta eſt aſſiſtentia, validum eſt. diſp.6. q.10. num. 4.p.1 6.

Parochi habent fundatam intentionem de iure communi contra Regulares, quoad ſolutionem quartæ funeralis. dec.83.n.1.p 4 6.

Parochus non poteſt ſe intromittere in Eccleſiis Regularium, dum cadauera in eiſdem ſepeliuntur. dec. 87.n.2.p.419.

Parochus non habet iuris aſſiſtentiam in Eccleſia Regularium, eò quòd ſit ſita intra ſuos limites. ibid.n. 3 p.ead.

Parochus de iure communi habet fundatam intentionem quoad decimas intra limites Eccleſiæ, ſeu parochiæ, etiam quoad decimas debitas ex prædiis nouiter ruptis. dec.99 n.1.p.432.

Parochus prædialis habet ius decimandi vniuerſale, & in genere reſpectu quoruncunque fructuum, etiam nouorum. ibid.n.7.p.433.

Parocho ſacramentali vt debeatur decima ex nouis fructibus prædiorum cultorum, tanquàm ſubrogatis in locum fructuum, qui ex eiſdem prædiis recolligebantur, dum erant inculta; quid ſit probandum. dec 98.n.12.p.432.& dec.99.n.6 p.4 3.

Pars conſiderari non poteſt, niſi reſpectu totius. dec. 55.n. 1.p.381.

Patres congregati quid obſeruare debeant in Capitulis, & Conciliis, ac Congregationibus. diſp.1.q. 8. n 4 p.2.

Pater, inuito auo; vel mater, inuito tutore, an poſſint impuberem Religioni offerre, vel reuocare. diſp.6. q.2.n.1 .p.84.

Pater non poteſt exhæredare filium, aut filiam, ob ingreſſum Religionis. diſp.11.q.4 n.42.p.231.

per *Patientiam* multa tolerantur, quæ deducta in iudicio, exigente iuſtitia, toleranda non eſſent. dec. 23.n.18.p.346.

Patriarcha, & Primas idem ſunt dec.12.n.7.p.327.

Patronus, tam regularis quàm ſæcularis, ſi neglexerit præſentare intra tempus ſibi præfixum, tunc ius conferendi deuoluitur ad inſtituentem, tanquàm ad proprium Superiorem diſp.9.q.18.n.5.p.206.

Patrono ad inopiam vergenti Eccleſia ſuccurrere tenetur. dec. 6 n.1.p.354.

Patrono vt ab Eccleſia alimenta ſint miniſtranda, requiritur, quòd patronus ad egeſtatem peruenerit, & quòd Eccleſiæ ſuperſit. ibid.n.2.p.ead.

Patronus quando dicatur ita egenus, vt ab Eccleſia alimenta conſequi debeat. ibid n.3.p.ead.

Patronus non eſt ab Eccleſia alendus, ſi aliàs habeat, à quo ali debeat. ibid n.4.p.354.

Patrono pro tempore exiſtenti tenentur Monachi

Oliuetani

Digitized by Google

Oliuetani Neapolis; quolibet anno in die Purificationis dare vnam candelam ceream. dec. 27.n.1. pag.355.

in Patrono quænam requiratur paupertas, ad effectum conſequendi alimenta ab Eccleſia. ibid.n.3.p.ead.

Patronus non dicitur pauper, vt pro alimentis ſit ſubueniendus, ſi poſſideat annuos redditus, in ſumma ducatorum 360.ibid.n.7.p.ead.

Patronus non dicitur in egeſtate conſtitutus ad effectum conſequendi alimenta ab Eccleſia, quando alij ſuperſunt, à quibus eſt alendus.ibid.n.9.p.356.

Patronus ad conſequendum alimenta ab Eccleſia, qualiter teneatur probare ſuperabundantiam redditunm illius.ibid.n.11.p.ead.

Pauperem quem eſſe probatur ex diſcuſſione bonorum Iudicis mandato facta.dec.27.n.6.p.355.

Paupertas qualiter probanda per teſtes. dec. 95. n. 5. pag.425.

Paupertas vt excuſet à ſolutione decimarum, quanta eſſe debeat.ibid.n.7.p.ead.

Paupertas ad certum effectum qualiter probanda.ibid. num.8 pag.ead.

Paupertate in iudicanda, religioni iudicantis plurimum tribuitur.dec.107.n.16.p.447.

Peculium habere licitum eſt Monacho de Abbatis licentia. diſp.11.q.4.n.1.p.226.

Peculiorum cauſam, cùm commodè poterit, auferre tenetur Abbas ſub mortali, à ſuis ſubditis.diſp.ead. 11.q.10 n.2.p.238.

Pecunia retenta nihil operatur. diſp.13.q.1.n.3 p.262.

Pecunia deſtinata ad emenda ſtabilia, cenſus, & mobilia pretioſa, non poteſt abſque cauſa, & ſolennitatibus alienari, & mutuò aliis dari. ibid. num.4. pag.ead.

Pecuniam, quæ percipitur de redditibus Monaſterij, & non eſt de ipſius proprietate, in quos vſus poſſit Abbas alienare.ibid.n.5.p.ead.

Pecunia Monaſterij fructuoſa non poteſt alienari, ſicut nec quæ datur pro dote Moniali. ibid. n.16. & 17. pag.263.

Pecunias ad cambium, vel mutuò accipere, cum ſolutione damni emergentis, & lucri ceſſantis nequeunt Abbates, ac regulares Prælati.diſp.ead.13. q.7.num.1.pag.274.

Pecunia ex alienatione bonorum Eccleſię proueniens, conuertenda eſt in euidentem Eccleſiæ vtilitatem. ibid.num.3.pag.ead.

Penſionis ſuper beneficio ſæculari, ſiue ſimplex ſit, ſiue curatum, incapax eſt Regularis ſine diſpenſatione Papæ.diſp.9.q.25.n.5 p.211.

Penſionis ſuper beneficio regulari incapax eſt etiam Regularis abſque prædicta diſpenſatione. ibid.n.6. pag.212.

Penſionem percipiendi ius, nec alia iura compatibilia cum vnione, non tollit vnio. dec. 119. n. 5.p.461.

Penſionarius non poteſt diſpenſare penſionem, prout vult, neque de ea teſtari. diſp.11.q.15.n.17.p.244.

Periurus, qui infamis eſt, beneficium non poteſt conſequi.diſp.9.q.7.n.25 p.192.

Permutare poſſunt bona eccleſiaſtica Rectores Eccleſiarum inter ſeſe, ſine beneplacito apoſtolico, modo adſit authoritas Epiſcopi, vel Abbatis, ad quorum iuriſdictionem Eccleſiæ ſpectant. diſp.13.q.5. num.3.pag 272.

Permutare an poſſit Abbas bona Monaſterij cum aliis bonis alterius Monaſterij, vel Eccleſiæ, abſque ſolennitatibus. diſp.ead 13.q.9.n.8 p.277.

Perſona mutata, ſtatus rei mutatur. deciſ.104.num.22. pag. 442.

Perſonatus in Prouincia Tarraconenſi, ſunt beneficia eccleſiaſtica.dec.14 n.5.p.329.

Pertinentiarum appellatione quæ veniant.dec.69.n.18. pag.395.

Pertinentiarum appellatione quæ veniant, declaratur ex obſeruantia.ibid.n.20.p.ead.

Petitorium nihil commune habet cum poſſeſſorio.dec. 64.num.21.pag.390.

Pœnas quas, & quando incurrant Religioſi Clauſtrum exeuntes, ad leges audiendas, vel Phyſicam. diſp.3.q.6.n.38.p.26.

Pœnæ contra Superiores non punientes ſubditos iuxta decretum Concil. Trident. *ſeſſ.6.de reformat. c.3.* diſp.5.q.11.n.65.p.74.

Pœnam totam peccatis debitam in Religioſo remittit profeſſio validè emiſſa. diſp.6.q.27.n.3.p.144.

Pœnæ contra raptores, & inuaſores bonorum eccleſiaſticorum enumerantur.diſp.11.q.7.n.3.4.5. & 6. pag.236.

Pœnas quas incurrant malè alienantes bona Eccleſiæ. diſp.13.q.12 per tot.p.278. & 279.

Pœnalia non ſunt extendenda de perſona vnius qualitatis ad perſonam diuerſæ qualitatis.dec.24.num.7. pag.351.

Pœna priuationis non habet locum, niſi in caſibus à iure expreſſis ibid.n.8.p.ead.

Pontifex ex Religioſo, an liberetur ab obligationibus regularibus diſp.3.q.9.n.13.p.32.

Pontifex Summus an poſſit cogere Regularem ad arctiorem Regulam ſeruandam, quam non eſt profeſſus.diſp.4.q.3.n.14.& 16.p.36.& 37.

Pontifex Summus eſt Prælatus Summus cuiuſcunque Religionis.dec.82.n.6.p.415.

Pontifici Summo nequeunt præiudicare adminiſtratores apoſtolici.ibid.n.8.p.ead.

Pontificis Summi poteſtatem coarctare, & os in cœlum ponere nequeunt ſubditi, & illis imminet ſola neceſſitas parendi.ibid.n.9.p.ead.

ſine Pontificis Summi licentia exemptus non poteſt exemptioni renunciare.ibid.n.21.p.415. Vide, *Papa*.

Populus vbi non eſt pleno iure exemptus, Religioſi habent inſtitutionem collatoriam, quoad titulum, ſed inſtitutio authorizabilis quoad curam populi pertinet ad Epiſcopum.dec.47.n.19.p.375.

Populo benedicere. Vide, *Crucem præ ſe ferre.*

Poſſeſſio acquiritur per vnicum actum ſufficientem ad effectum manutentionis. dec.1.n.4.p.319.

in quaſi Poſſeſſione litis quis turbari non debet, ea pendente; ſed manutenendus eſt in ſtatu, in quo reperitur de tempore motæ litis. dec. 8. num. 2. pag 323.

quaſi Poſſeſſionem iurium incorporalium ad acquirendam, requiritur ſcientia eorum, quibus præiudicari poteſt.ibid.n.2.p.ead.

Poſſeſſio ſola, ſeu quaſi, de tempore motæ litis ſufficit in iudicio manutentionis.ibid.n 4.p.ead.

quaſi Poſſeſſio releuat ab onere probandi deſcendentiam dec.27.n.2.p.355.

Poſſeſſio redituum acquiritur per exactionem, & vſum.ibid.n.4.p.ead.

quaſi Poſſeſſio acquiritur ex vnica exactione. ibidem, num.5.pag.ead.

quaſi Poſſeſſio iuriſdictionis non acquiritur ab inferiori abſque ſcientia, & patientia Epiſcopi. dec.50. num.6.pag.377.

quaſi Poſſeſſio viſitandi non acquiritur, abſque ſcientia, & patientia Rectoris, cuius Eccleſia fuit viſitata.dec.52.n.1.p.378.

quaſi Poſſeſſio non acquiritur ex actibus factis, contradicente aduerſario.ibid n.2.p.ead.

quaſi Poſſeſſio poſterior legitimè acquiſita præualet antiquiori.ibid n.3.p.ead.

quaſi Poſſeſſio iuris metropolici acquiritur ex cogni-

tione

tionę cauſarum appellationum introductarum in Curia Metropolitani. dec. 56. n. 2. p. 382.
quaſi Poſſeſſio vniuerſalis acquiritur per exercitium vnius actus, maximè ab habente intentionem fundatam de iure communi. ibid n.4 p.383.
quaſi Poſſeſſio incorporalium non acquiritur, abſque ſcientia, & patientia aduerſarij. ibid. n. 5. p. ead.
quaſi Poſſeſſio incorporalium acquiritur, abſque ſcientia, & patientia aduerſarij, ab habente titulum cum poſſeſſiono ibid. n.6 p. ead.
Poſſeſſio ciuilis decennio amittitur, ſi naturalis medio tempore ab alio occupata, & continuata ſit. ibid. num.7. & 8. pag. ead.
Poſſeſſio præſumitur continuata etiam tempore litis motæ. ibid. n.9. p. ead.
quaſi Poſſeſsio iuriſdictionis non acquiritur, abſque ſcientia, & patientia aduerſarij. deciſ. 59. num. 7. pag. 385.
Poſſeſsio anteceſſoris continuatur in Prælato ſucceſſore, abſque noua apprehenſione. dec. 61. n. 5. & 13. p. 386. & 387.
Poſſeſsionis in continuatione ius metimur à poſſeſſione; non autem ab eo, contra quem poſsidetur. ibid. num.6. pag. 386.
Poſſeſsio amittitur per tranſactionem. ibid. n.9. p. 386.
Poſſeſsio rerum Eccleſiæ eſt penes Eccleſiam, & non penes Prælatum. ibid. n. 11. p. ead.
Poſſeſsio Eccleſiæ ſemper dicitur plena, & nunquam vacare. ibid. n. 12. p. ead.
Poſſeſsio per Prælatum non transfertur ex contractu inutili, & ideò competit manutentio nomine Eccleſiæ. ibid. n. 14. p. 387.
quaſi Poſſeſsio iuriſdictionis non acquiritur, abſque ſcientia, & patientia illius, de cuius præiudicio agitur. dec. 65. n. 7. p. 390.
Poſſeſsio priuatiuè quoad alios, vt acquiratur, eſt neceſſaria acquieſcentia illorum, in quorum præiudicium poſſeſsio acquiritur. dec. 86. n. 7. p. 419.
Poſſeſsio non reſultat ex actibus, qui non ſunt vniformes. ibid. n.9. p. ead.
Poſſeſsio percipiendi decimas non ſuffragatur laico abſque titulo. dec. 91. n. 5. p. 423.
de Poſſeſsione rei ſpiritualis cognoſcit ſolùm Iudex eccleſiaſticus, quemadmodum de ipſa proprietate; non autem laïcus. dec. 106. n. 7. p. 445.
ad Poſſeſsionis limites manutentio datur. deciſ. 114. num. 12 pag 456.
Poſſeſſor, & reus poteſt excludere actorem ex non iure ipſius. dec. 11. n. 12. p 316.
Poſſeſſor intentans remedium *l. D. ſſ amari. C. de ingen. & manum.* ſi non probat infeſtationes, alteri parti datur abſolutoria ex hoc ſolùm. dec. 70. n. 14. pag. 398.
in *Poſſeſſorio* ſummariiſſimo exacta probatio non requiritur. dec. 73. n. 4. p. 401.
Poſſeſſorium matrimonij definiendum eſt à Iudice eccleſiaſtico; quamuis agitur inter perſonas merè laicas. dec. 106. n. 10. p. 445.
Poſſeſſorij actus non præſumuntur eſſe facultatiui, & iure familiaritatis, quando ſunt multi, & continuati per longum tempus. dec. 115. n. 7. p. 458.
Poſt, dictio importat continuationem, & adhærentiam, quocunque relecto medio, ac interuallo. dec. 116. n. . p. 458.
Poſtulatio fieri debet ante electionem, & à Papa, non ab Ordinario. dec. 17. n. 2. p. 323.
Poteſtas Prælatorum, vt fundata in voto ex ſuo genere ad lethale obligat per ſua ſtatuta: vt autem iuriſdictio eſt, obligat iuxta materiam rei præſcriptæ. diſp. 3. q. 6. n. 5. p. 21.
Poteſtas Abbatis, & Prælati Religionis duplex, dominatiua vna, iuriſdictionis altera. diſp. 3. q. 8. num. 2. pag. 29.
Poteſtas præcipiendi, ſicut & obligatio obediendi, variantur ſecundùm diuerſitatem Regularum. diſp. 4. q. 3. num. 13. pag. 36.
Poteſtas Abbatum, & Prælatorum regularium competit illis, ſtatim vt ſunt electi. diſp. 9. q. 4. num. 2. pag. 187.
quod *Potui*, nolui; quod volui, adimplere nequiui. dec. 14. num. 11. pag. 330.
de *Præbenda*, quæ eſt ſimultaneæ collationis, collatio facta ab vno tantùm, nulla eſt. deciſ. 18. num. 8. pag. 336.
Præcedentiæ controuerſias, inter perſonas eccleſiaſticas, etiam regulares, Epiſcopus componere debet, & quomodo. diſp. 5. q. 11. n. 81. p. 75.
Præcedentiæ ad effectum conſuetudo inſpicitur. dec. 1. num. 3. pag. 319.
Præcedentia debetur Religioſis, tam ratione fundationis, quàm ingreſſus in locum. deciſ. 10. num. 2. pag. 449.
Præcedentia debetur Religioſis poſteriùs admiſſis in aliquam ciuitatem, ſi ibi viuant collegialiter, & alij antiquiores non habent priuilegium. ibid. n. 4. pag. ead.
Præcedentia debetur Religioni antiquiori, tam de iure, quàm ex Conſtitutionibus pontificiis. dec. 109. num. 4. & 5. p. 449.
Præcedentia debetur iuxta conſuetudinem: & ſi alia non adeſt, iuxta conſuetudinem, quæ ſeruatur in Vrbe. ibid. n. 7. p. ead.
Præcedentia debetur Monaſterio Religionis priùs approbatæ, & ob anteriorem ingreſſum in aliquem locum. dec. 112. n. 2. p. 450.
Præcedentia quæ competit Capitulo, competit etiam membris eius principalioribus. deciſ. 113. num. 3. pag. 452.
Præcedentia, quæ debetur Capitulo, debetur etiam Prælato, ratione connexitatis. deciſ. 114. num. 2. pag. 456.
Præcedentiæ in materia ius plurimùm defert conſuetudini, etiamſi conſuetudo iuri repugnet. dec. 115. num. 4. p. 457.
Præcedentiæ in materia, poſſeſsio iuuata conſuetudine, licèt iuri repugnante, eſt manutenibilis. ibid. num. 6. pag. ead.
in Præcedentiæ materia, iuris communis aſsiſtentia remanet turbida, quando duo Collegia inter ſe conueniunt ad faciendum vnum corpus. ibid. n. 17. p. 457. Vide, *Præeminentia.*
in *Præceptis* leuibus imponendis Abbates conſilium adhibere non tenentur: ſecùs verò in grauioribus præceptis. diſp. 3. q. 5. n. 1. & 2. p. 20.
Præcepta Abbatum, & Superiorum ordinaria, quæ fiunt ore tenus, ſecluſo ſcandalo, & contemptu, non obligant ad mortale, licèt materia grauis ſit. diſp. ead. 3. q. 6. n. 5. p. 21.
Præceptiua verba ſub mortali, communiter ſolent eſſe: Præcipio tibi in virtute ſanctæ obedientiæ. vel, ſub pœna excommunicationis. ibid. n. 6. p. ead.
contra Præcepta omnia ſuæ Religionis, etiam ad culpam non obligantia, Monachus habens propoſitum operandi, peccat mortaliter; ſecus autem, ſi non habeat tale propoſitum, licèt paſsim prædicta præcepta tranſgrediatur. ibid. n. 7. & 8. p. 22.
Præceptum Superioris in re graui tranſgrediens ſubditus Religioſus, vnum tantùm peccatum contra votum committit. diſp. ead. 3. q. 6. n. 12. p. 22.
Præceptum Prælati, fundatum in aliqua falſa præſumptione, an teneatur ſubditus exequi. diſp. 4. q. 3. n. 2. pag. 35.

Præcipere aliquid ſubditis quomodo poſſit Prælatus ſecundùm Regulam. ibid. n.6. p.ead.

Præcipere aliquid ſubditis ſupra Regulam Prælatus an poſſit. ibid. n.7. p. ead.

Præcipere an poſſit aliquid Prælatus ſubditis ſuis contra Regulam. ibid. n.9. p.36.

Præcipere an poſſit Prælatus ſubditis aliquid præter Regulam. ibid. n.11. p.ead.

Præcipere an poſſit aliquid ſubditis Prælatus, quod ſit intra Regulam. ibid. n.12. p.ead.

Præcipiendi poteſtas, ſicut & obligatio obediendi, variantur ſecundùm diuerſitatem Regularum. ibid. n.13. p.ead.

in Præceptis Eccleſiæ diſpenſare poſſunt Abbates, & Prælati Regulares cum ſuis ſubditis, ſicut & Epiſcopi. diſp. ead.4. q.8. n.8. p.44.

Prædia omnia præſumuntur libera. deciſ. 40. num. 7. pag. 367.

in *Prædicationibus* ſuis Prælatis Eccleſiarum detrahere prohibitum eſt; ſicut & laicos à frequentia, & acceſſu prædictarum Eccleſiarum retrahere. diſp.3. q.6. n.45. p.27.

Prædicare non poſſunt Regulares ſine licentia ſuorum ſubditorum, & benedictione Ordinarij, etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum. diſp. 5. q. 21. num.59. pag. 73.

Prædicator, qui ſcandala diſſeminat in populum, & hæreſes, an Epiſcopus contra illum agere poſſit. ibid. n.60. p.ead.

Prædicantes ſine licentia Epiſcopi, ſiue Sedis apoſtolicæ, poſſunt excommunicari. ibid. n.104. p.77. Vide, *Concio.*

ex *Prædicatorum* Ordine Epiſcopus aſſumptus, ſi ante conſecrationem non reſignet, eſt ſuſpenſus ab executione pontificalis miniſterij. diſp.4. q. 9. n.9. pag.31.

Prædicatorum Fratrum exemptio. diſp.5. q.11. n.28. pag.71.

Prædicatorum Ordinis Moniales, habentes annos ſexdecim, in mortis articulo conſtitutæ, ante integrum Nouitiatus annum profiteri poſſunt. diſp.6. q.11. n.9. p.124.

Prædicatorum Fratrum apoſtatas detinentes an excommunicatione ligentur. diſput. 8. qu. 9. num.11. pag.176.

Prædicatores Fratres ſuccedunt in bonis temporalibus, eáque Monaſterio acquirunt ex priuilegio Summorum Pontificum. diſput.11. q.4. num.55. pag. 232.

Prædicatorum, & aliarum Religionum eiuſdem Ordinis priuilegia communicantium Procurator generalis, poteſt comparere pro quolibet Monaſterio particulari, & cauſas per ſe, vel per alium tractare. dec.58. n.2. p.384.

Præeminentiarum in materia plurimùm defertur conſuetudini. deciſ.114. num.13. p.456. Vide, *Præcedentia.*

Prælati quęnam pertractare debeant in Capitulis. diſp.1. q.2. n. 9 & 10. p.4. & 5.

Prælati, tam regulares, quàm ſæculares, in Capitulis, & Synodis nihil ſtatuere debent, quod iuri communi, priuilegio, & exemptioni Religionum, & Eccleſiarum aduerſetur. diſp. ead.1. q.2. n.23. p.5.

ad Prælatos totam Congregationem repræſentantes ſpectat de iure communi electio Abbatis Generalis. diſp. ead.1. q.4. n.1. & 2. p.6. & 7.

à Prælatis Monaſteriorum fit electio Abbatis Generalis Vallis Vmbroſæ. ibid. n.3. p.7.

Prælati Religionum Superiores tenentur ad leges à ſe latas quoad vim directiuam, ſicut & tenentur ad leges alicuius prouinciæ, quando ad illam accedunt. diſp.3. q.4. n.2. & 3. p.18. & 19. Maximè ſi ſtatutum, & lex rationi naturali innitatur. ibid.

Prælatus ſuperior non ſeruando legem alicuius prouinciæ, an intelligatur illam abrogare. ibid. n.5. p.19.

Prælatorum poteſtas, vt fundata in voto, ex ſuo genere ad letbale obligat per ſua ſtatuta: vt autem iuriſdictio eſt, obligat iuxta materiam rei præſcriptæ. diſp.ead.3. q.6. n.3. p.21.

Prælatis Eccleſiarum detrahere in ſuis prædicationibus Religioſis prohibitum eſt; ſicut & laicos à frequentia, & acceſſu prædictarum Eccleſiarum. diſp. ead.3. q.6. n.45. p.27.

Prælati regulares poſſunt libertates, & immunitates in Regula ſubditis conceſſas coarctare. diſp. 4. q.2. n.1. p.34.

Prælati Regulares in receptione Nouitiorum ad Religionem dicuntur delegati ad vniuerſalitatem cauſarum. diſp.6. q.4. n.16. p.92.

Prælatus recipiens Nouitium, omiſſa vna, vel altera ex informationibus præſcriptis, modò ex certa ſcientia, & coniecturis cognoſcat non eſſe neceſſarias, non peccat. diſp. ead.6. q.5. n.1. p.119.

Prælatus omittens informationes in Bulla Sixti V. præſcriptas, non incurrit pœnas ibidem inflictas, ſi receptus non ſit realiter defectuoſus ibidem, n.3. pag.111.

Prælatus, qui fecit informationes ſecundùm formam præſcriptam, non incurrit pœnas, licèt Nouitius à parte rei defectuoſus fuerit. ibid. n.4. p.ead.

Prælati exempti, & immediatè Summo Pontifici ſubiecti, an poſſint ad arctiorem Religionem tranſire. diſp.7. q.1. n.23. pag.152.

Prælatus non poteſt in iure communi diſpenſare. diſp. 8. q.6. n.2. p.170.

Prælatus regularis, iuſta exiſtente cauſa, poteſt Regulari ſibi ſubdito licentiam extra Clauſtrum manendi concedere. ibid. n.3. p.171.

Prælatus abſque iuſta cauſa, licentiam egrediendi Religioſis concedens, grauiter peccat, & licentia ita conceſſa eſt nulla. ibid. num.6. pag. ead. Vide, *Religioſus.*

Prælati Epiſcopis inferiores regulariter nequeunt habere concurſum ad Eccleſias parochiales vacantes, quorum collatio ad eos ſpectat. diſp.9. q.20. n.1. p. 208. Limita, niſi inferiores ſint nullius diœceſis, & habeant proprium territorium, in quo exercent epiſcopalem iuriſdictionem, & habeant ius congregandi Synodum. ibid. n.2. p.ead.

Prælatus, & Abbas exemptus, licèt non ſint nullius diœceſis, poſſunt habere concurſum, modò habeant diſtinctum territorium, & iuriſdictionem epiſcopalem, ac ius congregandi Synodum. ibid. n.3. & 4. p. 209.

Prælati Epiſcopo inferiores poſſunt ſubſidium charitatiuum eorum oneri neceſſarium à Monaſteriis, & Eccleſiis ſibi ſubiectis petere, & quo iure. diſp. 10. q.2. n.1. p.213. Vide, *Charitatiuum ſubſidium.*

Prælatus regularis, ſi facultates, ſiue eleemoſynæ ipſius culpa pereant, an peccatum committat. diſp.11. q.1. n.10. p.218.

Prælati quomodo ſe gerere debeant, quando Eccleſiæ vacant. diſp. ead.11. q.7. n.2. p.236.

contra Prælatum ſuum Eccleſia agere poteſt, qui paſſus eſt, res, & iura eiuſdem Eccleſiæ præſcribi. diſp. ead.11. q.8. n.1. p.237.

Prælatum regularem quàm dedeceant ſupellectiles ſuperfluæ, veſtes pretioſæ, & alia huiuſmodi, ex D. Bernardo. diſp. ead.11. q.13. per tot. p.240.

Prælati, & Beneficiatij ſæculares ex ſuperfluis ſuorum beneficiorum aliquid in vſus profanos expendentes, licèt mortaliter peccent, pauperibus non erogando;

Digitized by Google

gando ; non tamen tenentur ad reſtitutiooem. diſp.ead.11.q.15.n.8. 10.& 11.p.242.& 244. Vide, *Beneficiarius*.

Prælati eccleſiaſtici temporalem iuriſdictionem, noo vt Sacerdotes ; ſed vt temporales domini exercent. diſp.12.q.1.n.7.p.247.

Prælati eccleſiaſtici, & Iudices ab eis conſtituti temporalem iuriſdictionem exercendo, nequeunt cenſuris, & aliis ſpiritualibus pœnis procedere. ibid.n.9.p.ead.

Prælati eccleſiaſtici licitè poſſunt temporalibus dominis auxilium & conſilium tradere. diſp.ead.12.q.4.0.1.p.259.

Prælatus poteſt eſſe à conſilio Regis. ibid. num. 2. p.ead.

Prælati, & Abbates, aliique Eccleſiaſtici, qui temporale dominium habent io Republica, bellum iuſtum indicero, & duces ad hunc effectum conſtituere poſſunt.diſp.ead.12.q.5.n.13.p.260.

Prælati an poſſint arbores locorum ſuarnm Eccleſiarum incidere, & quando. diſput.13.q.3. 0.5. p.268. Vide, *Arbor*.

Prælatus qui poteſt acquirere ſuæ Eccleſiæ, & non acquirit, ad intereſſe tenetor. diſp.ead.13. q.8. num.2. p.175.

Prælati babentes priuilegium teſtaodi, nequeunt de vaſis, & ornamentis ſemel Eccleſiæ oblatis diſpooere ; nec eadem ſub oomine ſpoliorum veniunt. diſp.16.q.2.n.2.p.298.

Prælatus Regularis quidquid acquirit, ſuæ Eccleſiæ, & Monaſterio acqoirit.diſp.ead.16.q.3.n.2.p.ead.

Prælati Regulares vtrùm poſſint ſibi Conſeruatores eligere. diſput. 17. q.1. per tot. p. 305. Vide, *Conſeruatores*.

Prælati regulares nollum in Monaſterio Superiorem habeores poſſunt eſſe Delegati Summi Pontificis, vel eius Legati, etiamſi ſint ad tempus, vel ad Superiorum nutum amouibiles. diſp.ead.17.q.5.n.4. & 5.p.310.

Prælati inferiores poſſunt præſcribere iuriſdictionem epiſcopalem, & exercitium dignitatis. dec.40.n.1. p.367.

Prælato inferiori prætendenti iura epiſcopalia intra limites diœceſis Epiſcopi, reſiſtit ius coommuoe.ibid. n.4.p.ead.

Prælati ſæculares dicuntur Decanus, & Archidiaconus. dec.41.n.5.p.368.

Prælati inferiores ſubſuot Epiſcopo, & illis cum Epiſcopo cumulatiuè competit iuriſdictio. ibid.num.6. p.ead.

Prælatus Eccleſiæ Collegiatæ, licèt ſubſit Epiſcopo; eſt tamen Ordinarius in plebe ſua. dec. 46.oum.5. p.373.

Prælatus inferior prætendens habere iuriſdictionem in loco, tantùm obtinet, quantùm probat, ſe exercuiſſe. dec.47.n.15.p.375.

Prælatus inferior allegans poſſeſſionem, & priuilegium eſt manutenendus io exercitio iuriſdictionis; non autem Epiſcopus, qui ſola iuris aſſiſtentia nititur. dec.57.n.5.p.383.

Prælatus inferior oſtendens priuilegium, & poſſeſſionem, eſt manutenendus in exercitio iuriſdictionis contra Epiſcopum nitentem ſola iuris aſſiſtentia. Niſi poſſeſſio ſit infecta ex decreto irritaoti. deciſ. 60. num. 4. & 5. pag. 385. & 386.

Prælati regulares ſine miniſterio, & iotentione Papæ nollam habent iuriſdictionem. dec.82. n.5. p.415.

Prælatus Summus cuiuſcunque Religionis eſt Summus Pontifex. ibid.n.6.p.ead.

Prælati Regulares nequeunt gubernium Monialium Sedi apoſtolicæ immediatè ſubiectatum, ipſis traditum, incooſulta Sede apoſtolica dimittere.ibid. n.7.p.ead.

Prælato etiam debetur præcedentia, quæ debetur Capitulo, ratione coonexitatis. dec.114.n.2. p.456.

Prælati confeſſio adminiculata probat etiam in præiudicium Eccleſiæ, præſertim quando concernit actum geſtum à confitente. ibid. n.15.p.457. Vide, *Abbas. Epiſcopus.*

Prælati præceptum. Vide, *Præceptum. Statutum.*

Præmonſtratenſium exemptio. diſput. 5.q.11.oum.23. p.71.

Præpoſitura habet eandem dignitatem, ſicut Abbatia. dec.9.n.4.p.324.

Præpoſitura ſi careat cura, & Conuentu, oon vocatur dignitas.ibid.n.5.p.324.

Præpoſituræ de iure communi ſunt beneficia eccleſiaſtica.dec.12.n.5.p.327.

Præpoſituræ, quæ ſuot ſimplices adminiſtrationes temporales, nibil ſpiritoalitatis habentes, non ſunt beneficia eccleſiaſtica. deciſ. 13. num. 2. p.328.

Præpoſituræ, quæ non ſunt beneficia, nec officia eccleſiaſtica in titulum perpetuum conferri ſolita, non cadunt ſub reſeruatione. ibid.n.3.p.ead.

Præpoſituræ Gerundenſes ſunt merè adminiſtrationes temporales, oihil ſpiritualitatis habentes, & per Capitulum adminiſtratoribus temporalibus concedi ſolitæ. ibid.n.4 p.ead.

Præpoſitum, ſiue Priorem clauſtralem qualem Abbas in Monaſterio inſtituere debeat. diſput.2.q.2. n.2 p.12.

Præpoſitus, ſiue Prior clauſtralis eſt ordioarius Abbatis Vicarius. diſp.2.q 4.n.1.p.13.

Præpoſitus, & œconomus, idem ſignificant, ſicut Primas, & Patriarcha.dec.ead.12.0 7.p.327.

Præpoſiti Gerundenſes ſunt merè adminiſtratores. ibid.n.8.p.ead.

Præſcriptio quomodo iuuet eum, qui inualidè bona fide profeſſus eſt.diſp.6.q.17.n.13.p.134.

Præſcriptio legitima requirit tempus quadragenarium. diſp.9.q.3.n.4.p.185.

Præſcriptio centenaria requiritur contra Eccleſias de patrimonio Romanæ Eccleſiæ. dec. 20. num. 33. p.340.

Præſcriptio non currit, niſi elapſo tempore inueſtituræ. dec. 20. n. 34. p. 340.

Præſcriptio contra expreſſam probibitionem iuris communis, differt à præſcriptione contra quandam præſumptionem iuris, id explicitè non vetantis. dec. 40.0.5.p.367.

Præſcriptio ſeruitutis in alterius fundo non eſt contra ius ; ſed tantùm contra quandam præſumptionem naturalis libertatis.ibid.n.6.p.ead.

Præſcribere non poſſunt Abbates, & Prælati inferiores territorium, vt ſeparatum ab Epiſcopo ; ita vt quaſi caput faciant io eadem diœceſi. dec.55.n.15. p.382.

Præſcriptum tantùm cenſetur, quantùm poſſeſſum. dec.86.n.8.p.419.

Præſcriptio quadragenaria ſufficit contra Eccleſiam. dec.96.n.8.p.427.

Præſcriptio formalis requiritur ad excludendum contrariam conſuetudinem, quando agitur de acquirendo iure alicui vti priuato.deciſ.9 .n.11.p.431.& deciſ.99.n.10.p.433.

Præſcriptio circa diminutionem decimarum vt probetur, debet conſtare de vniformi præſtatione decimarum per tempus ſufficiens, & de poſſeſsiooe ita ſoluendi.dec.101.n.3.& 4.p 435.

Præſcriptio circa diminutionem decimarum oon probatur ex ſolutionibus factis in vim locationis. ibid. n.5 p 436.

Præſcriptio non currit abſque poſſeſſione. ibid. n. 6. p.ead.

Præſcriptio dicitur, non conſuetudo, quando agitur de auferenda præcedentia Rectori in propria Eccleſia,& illa alteri perſonæ priuatæ acquirenda. dec. 108.n.1.p.448.

Præſcriptio quadragenaria requiritur ad auferendum præcedentiam Rectori in propria Eccleſia, & illam alteri perſonæ priuatæ acquirendam. ibid. n.2. p.ead.

ex Præſcriptiooe deducendum eſt tempus litis. ibid. n.3.p.ead.

Præſens ſi non poteſt ſua contradictione actum impedire, tacitè conſentiendo non ſibi præiudicat, & poteſt quandocunque actum impugnare. dec. 25. n.21.p.354.

ad *Præſentandum* ad iuſpatronatus patronis laïcis eſt præfixum quadrimeſtre; Eccleſiaſticis verò ſemeſtre. diſp.9.q.24.n.1.p.210.

Præſentandi tempus quando incipiat currere. ibid. n.2.p.211.

antequàm Præſentatum inſtituat Ordinarius, patroni eccleſiaſtici an poſſint variare. ibidem, nom. 3. p.ead.

ad Præſentandum ad beneficia curata, & parochialia patronis quod tempus ſit præfixum. ibid. n. 4. p.ead.

Præſentatio regulatur ſecundùm terminos electionis. dec.21.n.5.p.341.

Præſentatio tribuit ius in re præſentato, qoi oeceſſariò eſt inſtituendus, eò quòd propter ipſum oemo alius præſentatus fuerit.dec.25.n.14.p.353.

Præſentatio tribuit ius in re præſentato,qui ſolus inter cæteros baber conditiones requiſitas in fundatione. ibid.n.15.p.ead.

Præſeruatio intelligitur de aliis,quàm de expreſſis. dec. 15.n.3.p.330.

Primas,& Patriarcha idem ſuot. dec.12.n.7.p.327.

Principum beneficia intelligenda ſnot abſque tertij præiudicio non expreſſo in beneficio. decıſ. 121. n.5.p.463.

Priorem, ſeu Præpoſitum clauſtralem qualem Abbas in Monaſterio inſtituere debeat.diſp.2.q.2.n.2. p.22.

Prior clauſtralis,ſiue Præpoſitus, eſt ordinarius Abbatis Vicarius.diſp.ead.2.q.4.n.1.p.13.

Priores conuentuales quinam dicantur, & qua iuriſdictione potiantur.diſp.9.q.3.n.14.p.186.

Prioratus conuentuales non ſunt collatiui, ſed electiui.ibid.n.15.p.ead.

Prioratus conuentuales, ſiue Præpoſiti, aot Guardiani, habent eandem facultatem in Monachos, & Monaſterium,quam habent Abbates.ibid.num.16. p.ead.

Priores conuentuales,vt Iudices delegati,dari poſſunt à Sede apoſtolica. ibid.n.17 p.ead.

Prior clauſtralis quiſnam dicatur, & quam adminiſtrationem habeat, & iuriſdictionem. ibid. n. 18. p.ead.

Priorum clauſtralium aliqui ponuntur ab Abbatibus in Parochiis, & Eccleſiis curatis Monaſteriorum ad beneplacitum ipſorum Abbatum.ibid.n.19. p.ead.

Priorem Manualem, & Monachum beneficiatium à Prioratu, ſeu beneficio remouere poteſt Abbas ad libitum. diſp.ead.9.q.14 n.1.p.203.

Prior Monaſterij habentis bona diſtincta; ſubditus tamen alicui Abbati exempto, poterit cum Abbatis conſenſu, ſeruatis ſolennitatibus alienare. diſp. 13.q 11.n.1.p.278.

Priores ſæculares Collegiatarum Eccleſiarum aſſumi poſſunt in Indices Conſeruatores. diſp.17.q.4.n.2. p.308. Vide, *Conſeruatores*.

Prior in materia odioſa, & ſibi præiudiciali, non venit appellatione Capituli. deciſ. 113. num. 19. p.454.

Prior in odioſis oon venit appellatione Canonicorum. ibid.n.20.p.ead.

Prioratum manualem Monacho à Papa collatum quo caſu poſſit Abbas ab eo auferre. diſp.9. q.15.n.5. p.205.

Prioratus eſt dignitas ſicut Abbatia. dec.9.n.6.p.324.

Prioratus, ſi caret cura, & Conuentu,noo dicitur dignitas;& conferri poteſt minori quatuordecim annorum.ibid.n.7.p.ead.

Prioratus habens Coouentum cenſetur dignitas actu,& habitu.dec.10.n.1.p.324.

Prioratus ſæculárizatus.carens Conuentu, & Clericis ſæcularibus, commendatus, oon cenſetur dignitas actu, ſed habitu; poteſt tamen facilè in actum tranſire. ibid.n.2.p.ead.

Prioratus poteſt conferri etiam non Profeſſis. dec.19. n.5.p.136.

Priuatio præſuppunit habitum.dec.63.n.9.p.388.

Priuilegium coonceſſum propter ſtrictiorem vitam amittitur, ſi non ſeruetur Regula antiquitùs inſtituta. diſp.5.q.5.n.3.p.63.

Priuilegiorum in communicatione quid atteodendum.diſp.13.q.8.0 3.p.275.

Priuilegium exemptionis conceſſum alicui Ordini, noo amittitur per non vſum vnius Monaſterij; ſed eius ius conſeruatur, ſi in cæteris Monaſteriis ſit in vſu. dec.96.n.9.p.427.

Priuilegium non amittitur per non vſum, neque per præſcriptionem, quando in eo adeſt decretum irritans,vel prohibitiuum. ibid.n.10.p.ead.

Priuilegium exemptionis à decimis amittitur per ſolutionem per 40.annos factam.ibid.n.11.p.ead.

Priuilegium amittit priuilegiarius per oon vſum, quando per eum ſtat, quominùs priuilegio vtatur. ibid.o.12.p.ead.

Priuilegium conceſſum ſuper certo ſubiecto, non extenditur ad ſubiecta de futuro omninò ſeparata à ſubiectis de præterito. dec.16.n.9.p.332.

Priuilegium Eccleſiæ conceſſum à Principe laico, eſt validum.dec.20.n.17.p.340.

Priuilegium cooceſſum Monaſterio, ſuffragatur etiam illius membris poſteà erectis. ibid. oum. 28. p.ead.

Priuilegia fauore Eccleſiæ trahuntur etiam ad futura. ibid.n.29.p.ead.

Priuilegia conceſſa Monaſteriis hactenus ædificatis, intelliguntur etiam de Monaſteriis ędificandis.ibid. n.30.p.ead.

Priuilegia eximentia Monaſteria, & eorum membra, vbi noo eximunt ſimul loca, & caſtra, ſiue populum, non concludunt territorium ſeparatum; ſed exempti dicuntur habere tantùm iuriſdictionem in perſonis, non in locis. dec. 35. n.7.p.381.

Priuilegia contra Eccleſiam Collegiatam noo ſuffragantur, ſi poſteà erigatur in Cathedralem. dec.64. n.8.p.389.

Priuilegia eximentia à viſitatione Epiſcopi, conceſſa ante Concilium Tridentinum non ſuffragantur. dec.68.n.4.p.392.

Priuilegiis quibuſcunque non obſtantibus, clauſula,comprehendit quaſcunque perſonas, quantumuis priuilegiatas. dec.67.n.5.p.392.

Priuilegia conceſſa Monaſterio,ac rebus, & non perſonis,cenſentur realia, & perpetua, & ſuffragantur quibuſcunque perſonis, ad quarum manus ipſa bona deuenerint. dec 69.n.19.p.396.

Priuilegia conceſſa ſucceſſoribus,cenſentur perpetua. ibid.n.30.p.ead.

Priuilegia conceſſa Monaſterio,ſeu loco,& eius bonis, cenſentur perpetua, & ſuffragantur ſucceſſoribus. ibid.n.31.p.ead.

Priuilegia Vniuerſitati conceſſa non comprehenduntur in generali priuilegiorum derogatione. dec.73. n.5.Limita,vt num ſeq p.379.

Priuilegia ad futura acquirenda non ſe extendunt.dec. 78.n.3 p.408.

Priuilegia non ſe extendunt ad poſtmodum erigenda. ibid.n.13.p.409.

Priuilegij renunciatio tenet in præiudicium priuilegiarij. dec. 81. num. 13. Et quando procedat. n.14. p.413.

Priuilegium concernens nedum fauorem Religioſorum, ſed etiam Sedis apoſtolicæ, non poteſt à Religioſis renunciari. dec.82.n.12.p.415.

Priuilegiati Eccleſiaſtici ſi omnes vellent facere contra priuilegium, vnus ſolus poſſet contradicere.ibid. n.31.p 416.

Priuilegia reuocata non ſunt habenda in aliqua conſideratione dec 83.n.2.p 416.

Priuilegia non obſtant, quando in eis adeſt clauſula ſalutaris. ibid.n.4 p.ead.

Priuilegia nihil operantur, quo ad non expreſſa. ibid. n.5 p.ead.

Priuilegiorum communicatio non comprehendit ea, quæ ſunt alijs præiudicialia. ibid n.6 p 417.

Priuilegia exemptionis ſunt ſtrictè interpretanda dec. 89.n.6.p.420.

Priuilegia ignorare præſumitur Papa.ibid.n.12.p.421.

Priuilegij diſcuſſio non eſt neceſſaria ad effectum ſuperſedendi in ſolutione decimarum, & appellationem admittendi; ſed ſufficit ſola exhibitio.dec.91. n.4.p 412.

Priuilegiorum communicatio non comprehendit exemptionem à ſolutione decimarum, de quibus nulla in ea facta eſt mentio. deciſ. 95. num. 2. p.425.

Priuilegio immunitatis geſti priuatorum præiudicare non poſſunt.dec.104 n.23.p.441.

Priuilegium conceſſum certo generi perſonarum. ſufficit, quòd priuatim fuerit notificatum. deciſ. 107. n.6.p.446.

Priuilegij ſcientia non requiritur, quando conceditur per modum ſtatuti, & conſtitutionis; ſecùs quando conceditur per modum reſcripti.ibid.n.10. p.447.

Priuilegio generali renunciatum non cenſetur per impetrationem priuilegij particularis. ibid. num. 11. p. ead.

Priuilegium conceſſum Conclauiſtis, fauet etiam non deſcriptis in ipſo priuilegio. ibid n.12 p.ead.

Priuilegium conceſſum Conclauiſtis cenſetur conceſſum cauſæ, non perſonis, vel rei. ibid. num 13. p.ead.

Priuilegium conceſſum ſtudentibus in Romana Curia, de percipiendis fructibus beneficiorum in abſentia,dicitur conceſſum cauſa ſtudiorum,non perſonæ,vel rei. ibid.n.14.p.ead.

Priuilegia omnia rei ſuppreſſæ tranſeunt in rem ſubrogatam. dec.116.n.6.p.459.

Priuilegij, & legis, ſeu conſtitutionis vim habet immemorabilis. dec.119.n.1.p.461.

Priuilegium percipiendi certos fructus in qualibet vacatione, non habet locum in beneficijs vnitis. ibid. num. 5. p.ead.

Priuilegium exemptionis. Vide, *Exemptio*.

Probatio vt ſit valida,debet durare per annum. diſp 6. q.7.n.5.p.113.

Probationis annus incipit à die ſuſceptionis habitus, quo Nouitius aſperitates Religionis intendit experiri. ibid n.7.p.ead.

Probationis annus debet computari à momento in momentum,& debet eſſe continuus. ibid.n.8.& 9. p.114.

Probationis annum diſcontinuat interpolatio etiam exigua.ibid.n.10.p.ead.

Probationis anno finito, ſi Nouitius nolit profiteri, & egrediatur, deinde reuertatur, an ſufficiat prior annus ad profeſſionem emittendam.ibid. n.12.p.ead.

Probationis annus quomodo compleatur in anno biſſextili.ibid n.13.p.ead.

Probationis anno non expleto, ſi aliquem ad profeſſionem admittant Prælati, & Superiores, peccant mortaliter. ibid.n.14.p.ead.

Probationis annus ad hoc, vt continuus cenſeatur, an debeat perdurare vſque ad profeſſionem. ibid.n. 15. p ead.

Probationis annus non interrumpatur,ſi de licentia Superioris per aliquod tempus, purà duorum, vel trium menſium Nouitius à Monaſterio abſit. ibid. n.16.p.ead. Amplia,vt n.17.p.115.

Probationis annus non interrumpitur, ſi Nouitius Magiſtri metu perterritus, retento habitu Monaſterium egreditur, animo redeundi. ibid. n.18. p.ead.

Probationis annus, an cauſa infirmitatis, ſeu defectu ætatis, vel ſcientiæ prorogari poſſit. ibid. n. 19. p.ead.

Probationis annus validè poteſt fieri, etiam in habitu Profeſſorum.diſp.ead.6.q.8.n.6.p.117.

Probatio aliqua fieri etiam in habitu laicali poteſt. ibid.n.7.p.ead.

Probationis tempus in iure antiquo diuerſum reperitur. diſp.ead.6.q.11.n.1.p.123.

Probationis tempus ex decreto Concilij Tridentini debet eſſe per annum poſt ſuſceptionem habitus, profeſſio aliàs antè emiſſa inualida eſt. ibid. num.2. p.ead.

Probationis intra annum profeſſionem emittens, non eſt obligatus ad Religionem in genere,etiam in foro conſcientiæ. ibid. n. 3. p. ead.Conſuetudo contraria etiam immemorabilis, ſublata eſt per decretum Concilij. ibid. n.4 p.ead. Milites Regulares, Tertiarij Fratres, Conuertitæ Moniales, & S Stephani mulieres an comprehendantur in decreto Concilij. ibid. num. 6.p. ead. & num. 7. 8. & 10. p 124.

non Probationis expleto anno,priuilegium Leonis X. concedens Fratribus Minoribus poſſe admittere cum conſilio Diſcretorum ad profeſſionem Religioſum alterius Religionis, ad ipſos legitimè tranſlatum, abrogatum eſt per decretum Concilij Tridentini. ibid.n.5.p.123.

Probationis annus, tam in maſculis, quàm in fœminis, incipere debet à die ſuſceptionis habitus. ibid. n.11 p 124.

Probationis annus computari debet à momento in momentum. ibid.n.12.p.ead.

Probationis annus quomodo computari debeat in anno biſſextili. ibid.n.13.p.ead.

Probationis annus non debet de nouo incipi, eò quia Nouitius fuerit receptus à non habente poteſtatem. ibid 1. p.ead.

Probationis annus an neceſſariò debeat eſſe continuus,

nuus, vel poſſit etiam interpolari. Et quid, ſi poſt annum probationis exeat Nouitius, & iterum reuertatur. ibid. n. 15. & 16. p. ead. & 125.

Probationis annus interrumpitur, ſi Nouitius dimiſſo habitu animo deſerendi Religionem, poſteà pœnitentia ductus iterum reuertatur. ibid. n. 17. p. 125. Limita, vt n. 18. p. ead.

Probationis anno completo, etiamſi mors immineat, debet Nouitius habilis repertus ad profeſſionem admitti. ibid n. 23. ibid.

Probationis anno completo, Nouitius admiſſus ad profeſſionem per vota, an poſſit noua emergente cauſa, antequà profiteatur, dimitti. ibid. n. 24 p. ead.

Probationis annus in vtriuſque partis fauorem eſt introductus. diſp. ead. 6. q. 17. n. 2. p. 132.

Probationis annus, ſicut & admiſſio, ac receptio Nouitiorum ad profeſſionem, in fauorem recipientium, & recipiendorum inſtituta ſunt. diſput. ead. 6. q. 18 n. 3. p. 134.

Probationis annus nouus quando ſit neceſſarius ad validitatem profeſsionis. diſp. ead. 6. q. 24. n. 1. p. 139.

Probatio dubia non releuat. dec. 57. n. 7. p. 383.

Probationes leuiores, & demonſtrationes ſufficiunt in materia antiqua, & difficilis probationis. dec. 29. n. 4 p. 357.

Probationem liquidiſsimam habere dicitur, habens pro ſe iuris communis diſpoſitionem. dec. 64. n. 15. p. 390.

Probatio liquidiſsima non tollitur per æquiuocam. ibid. n. 26. p. ead.

Probatio æquiuoca, non autem vera, elicitur ex actu, qui poteſt referri ad plures cauſas. dec. 71. num. 15. p 399.

Probatio exacta non requiritur in ſummariiſsimo poſſeſſorio. dec. 73. n. 4. p. 405.

Probatio plena, & concludens requiritur contra eum, qui iam fundauit intentionem ſuam. dec. 79. n. 6. p 411.

ad *Proceſsione,* publicas tenentur Regulares vocati accedere. diſp. 5. q. 51. n. 55. p. 73.

in Proceſsionibus dignior locus dicitur, qui eſt proximior Cruci Eccleſiæ Cathedralis, & poſt alios. dec. 1. n. 1. p. 319.

in Proceſsionibus ſubortas controuerſias præcidere poſſunt Ordinarij in materia præcedentiæ: datur tamen ab eorum ordinationibus appellatio deuolutiua. dec. 115. n. 8 p. 458.

in Proceſsionibus æqualitas dignitatis arguitur ex æquali habitu, & inceſſu. dec. 116. n. 12. p. 459.

Præcipuum producens non poteſt impugnare iura in eo exi entia dec 10 . n. 12 p. 437.

Procuratori, & Aduocati munus exercere non poſſunt Regulares, ſine ſui Superioris licentia, & vtilitate Monaſterij. diſp 3. q 6 n. 27. p. 14.

Procuratorum munus in iudicio an poſsint obire Abbates, & Prælati regulares. diſput. 17. q. 5. n. 1. p. 309. Monaſterij vtilitatem interuenire an ſit ad id neceſſarium. ibid. n. 2. p. ead.

Procurator poſt comparitionem debet citari ad ſingulos actus dec. 30 n. 28. p. 359.

Procurator generalis non poteſt comparere pro Monaſterio. dec. 58. n. 2. p. 384.

Procurator generalis Prædicatorum, & aliarum Religionum eiuſdem Ordinis priuilegia communicantium, poteſt comparere pro quolibet Monaſterio particulari, & cauſas per ſe, vel per alium tractare. ibid n. 2. p. ead.

Procurator cenſetur exigere vigore mandati præcedentis. dec. 72. n. 5. p. 400.

Proœmium declarat mentem concedentis. deciſ. 78. n. 14. p. 409.

ex Proœmio deſumitur cauſa finalis. dec. 100. num. 1. p. 414.

Profeſſio regularis, tam virorum, quàm mulierum, in vnaquaque Religione fieri debet poſt completum annum decimumſextum. diſp. 5. q. 15. n. 82. p. 75.

ante Profeſsionem renunciatio, quando, & quomodo fieri debeat. ibid. n. 83. p. ead.

Profeſsio facta in aliena Religione impedit ingreſſum in aliam, & quomodo. diſp 6. q. 3. n. 5. p. 86.

Profeſsio, & votum emiſſum à filiis relinquentibus parentes in extrema neceſsitate, & è conuerſo, valida eſt, licèt peccent mortaliter ita profitentes. ibid. n. 18. & 19. p. 88.

ad Profeſsionem recipi poteſt Nouitius morbo laborans toto tempore Nouitiatus. ibid. n. 25. p. 89.

Profeſsionem ſi emittat Gallico morbo laborans, an valida ſit. ibid. n. 26. p. ead.

Profeſsio facta per vim, & metum cadentem in conſtantem virum, inualida eſt. ibid. n. 28. p. ead.

Profeſsionem an validam emittant corpore vitiati. ibid. n. 29. & 30. p. ead.

Profeſsio infamium valida eſt. ibid. n. 31. p. ead.

ante Profeſsionem Nouitij bimeſtre debet eſſe morale, & non Mathematicum. diſp. ead. 6. q. 10. num. 2. p. 120.

Profeſsio an debeat eſſe valida ad hoc, vt donatio firma & ſtabilis ſit. ibid. n. 6. p. ead.

Profeſsionem emittens intra annum probationis, non eſt obligatus ad Religionem in genere, etiam in foro conſcientiæ. diſp. ead. 6 q. 11. n. 3. p. 123. Vide, *Probatio.*

ad Profeſsionem non debet admitti Nouitius ante tempus ex decreto Concilij Tridentini ſtatutum. diſp. ead. 6. q. 12. n. 1. p. 126.

ad Profeſsionis validitatem ætas neceſſaria eſt ſexdecim annorum, computanda de momento in momentum, & à die non tantùm conceptionis, ſed etiam natiuitatis. ibid. n. 2. p. ead.

ad Profeſsionem Nouitium admittens Abbas ante tempus peccat mortaliter, & poteſt puniri Iudicis arbitrio. ibid. n. 3. p. ead.

ad Profeſsionem admittere Nouitium prohibetur ſub pœna excommunicationis Superior in Ordine Mendicantium ante tempus, & ſuſpenditur admittens ab huiuſmodi receptione. ibid. n. 4. p. ead. Prædicta pœna non incurritur, niſi fraude, vel dolo intercedente. ibid. n. 5. p. ead. An habeat locum poſt decretum Concilij Tridentini. ibid. n. 6. p. 127.

Profeſsio duplex, expreſſa, & tacita. diſp. ead. 6. q. 13. n. 1. p. 127.

ad Profeſsionem expreſſam quid requiratur. ibid. n. 2. p. ead.

Profeſsionem, tam expreſſam, quàm tacitam, poſt Concilium Tridentinum nemo poteſt ante decimumſextum ætatis ſuæ annum emittere. ibid. n. 3. p. ead.

Profeſsio ante ſexdecim annos nulla eſt, etiam in vim voti facta. ibid. n. 4. p. ead.

Profeſsionem in qua ætate emittere valebant maſculi, & fœminæ ante Concilium Tridentinum. ibid. n. 5. p. ead.

Profeſsio tacita ad hoc vt inducatur, requiritur, vt Nouitius deferens habitum Profeſſorum, illum ſuſceperit coram Abbate, & aliis. ibid. n. 6. p. ead. Deferat habitum intra ſepta Monaſterij. ibid. num. 7. p. ead. Et ſciat, tales actus eſſe profeſſorum. ibid. n. 8. p. 128. Et eos eliciat animo profitendi. ibid n. 9. p. ead.

Profeſsio tacita non eſt ablata per Concilium Tridentinum. ibid. n. 10. p. ead.

Profeſſio expreſſa neceſſariò eſt facienda in manu

Abbatis

Abbatis, vel alterius de eius de eius licentia. diſp. ead.6.q.14.n.1.p.128.

ad Profeſſionem ſi Monachus recipit aliquem ſine Abbatis Superioris licentia, ad hoc vt profeſſio valida ſit, debet per Abbatem ratificari. ibid. num.2. p.129.

Profeſſio in cuius manibus emittenda ſit, Abbate mortuo. ibid.n.3.p.ead.

ad Profeſſionis validitatem, Abbates, & Superiores habent authoritatem, quæ eſt neceſſaria. ibid. n.4. p.ead.

Profeſſio tacita inducitur etiam ex ſuſceptione Ordinum ſacrorum. ibid.n.11.p.ead.

ad Profeſſionem vt admittantur Nouitij, ſuffragia ſunt deciſiua, non tantum conſultiua. diſp.ead.6.q.15.n.7.p.130.

ad Profeſſionem vt admittatur Nouitius, conſenſus maioris partis Capituli requiritur. ibid.n.8.p.ead.

Profeſſionis validæ conditiones explicantur. diſp.ead.6.q.16.n.1.vſque ad 15.p.130. & 131.

Profeſſio an valeat facta cum reſeruatione facultatis teſtandi. ibid.n.15.p.131.

Profeſſio quando dubitatur, an ſit valida, præſumendum de validitate ibid.n.16.p.ead.

Profeſſio nulla ex quocunque defectu nullam ex ſe inducit obligationem, niſi profitens vouendo independenter à profeſſione intenderet ſe obligare. ibid.n.17.p.132.

Profeſſio ſemel inualida ſolo temporis tractu non firmatur. diſp.ead.6.q.17.n.5.p.132.

in Profeſſione an requiratur conſenſus, tam ex parte Religioſi, quàm ex parte Abbatis. ibid.n.2.p.ead.

Profeſſio facta in Religione non approbata, non poteſt ratificari. ibid. n.4.p.133.

Profeſſionem vt ratificet quis, debet habere cognitionem de inualiditate prioris profeſſionis. ibid.num.5.p.ead.

Profeſſio irrita ratione inhabilitatis reualidari poteſt ſolo nouo conſenſu profeſſi. ibid.n.6.p.ead.

ad Profeſſionem an debeant capitulariter recipi Oblati, & Conuerſi, cum authoritate Sedis apoſtolicæ tranſlati ad ſtatum Clericorum. ibid.n.9.p.ead.

Profeſſio quando ratificatur, an ſint repetendæ cæremoniæ, quæ in profeſſione adhiberi ſolent. ibid. n.14.p.134.

ad Profeſſionem Nouitios recipiendi poteſtatem ordinariam habentes Abbates, & alij Superiores regulares, poſſunt eandem poteſtatem alijs delegare. diſp.ead.6.q.18.n.1.p.ead.

Profeſſionis emiſſionem poteſt Abbas ex iuſta cauſa prorogare vltra annum. ibid.n.2 & 4 p.ead.

Profeſſionis emiſſio vt prorogetur, an Nouitij conſenſus requiratur. ibid.n.5.p.135.

Profeſſio ab excommunicato emiſſa valet. diſp.ead.6.q.19.n.2.p.135.

ad Profeſſionem Abbas excommunicatum admittens, quando peccet. ibid.n.3.p.136.

ad Profeſſionem admittere non eſt actus iuriſdictionis, ſed ſuperioritatis; ideò Abbas aliqua cenſura detentus validè ad profeſſionem admittit. diſp. ead.6.q.20.n.1.p.136.

à Profeſſionis admiſſione ſuſpenſus Abbas peccaret mortaliter, admittendo aliquem ad profeſſionem, propter violationem cenſuræ; profeſſio tamen valida eſſet. ibid.n.1.p.ead.

Profeſſio ſimoniacè facta an teneat. ibid. num.3. p.ead.

ad Profeſſionem admittere poterit Epiſcopus ſine licentia Abbatis, & Conuentus, ſi Religio exemptione non gaudeat; ſecùs ſi gaudet exemptione. diſp.ead.6.q.21.n.1.p.136.

ad Profeſſionem admittendi facultas poteſt delegari. ibid.n.2.p.ead.& 137.

ad Profeſſionem ſi Epiſcopus admittit aliquem ſub ſpe ratificationis ab Abbate facienda, an illa ſit valida. ibid.n.5.p.137.

Profeſſio vt perfecta ſit, neceſſaria eſt aliqua forma, qua mutuus Religioſi, & Religionis conſenſus declaretur. diſp.ead.6 q.22.n.1.p.137. Conſenſus, tam Abbatis, quàm profitentis, quomodo oſtendatur. ibid.n.2.p.ead.

Profitentis ex parte an ſit neceſſaria ſcriptura. ibid.n.3.p.ead.

à Profitente ſcriptura debet publicè legi, & coram teſtibus. ibid.n.4 p.138.

Profeſſionis ad formam neceſſarium eſt, vt tria vota eſſentialia exprimantur in ordine ad ſpecialem Religionem approbatam. ibid.n.5.p.ead.

Profeſſio, per quam quis ſe tradit alicui Religioni in genere, non tenet. ibid.n.6.p.ead.

Profeſſionis formæ adhuc neceſſarium eſt, vt nihil contineat, quod Religionis ſubſtantiæ repugnet, ne profeſſio inualida reddatur. ibid.n.7.p.ead.

Profeſſio an poſſit fieri nutibus. ibid.n.8.p.ead.

Profeſſio inualida vt ratificetur, an exquirere debeant Abbates, & Prælati regulares exteriorem profitentis conſenſum; & profitens conſenſum Abbatum, & Prælatorum exquirere teneatur. diſp.ead.6 q.23. Caietani ſententia refellitur. ibid.n.1.p.138.

Profeſſionis ad validitatem non ſufficit interior conſenſus, ſed requiritur etiam exterior manifeſtatio. ibid n.1.p.ead.

Profeſſionem eſſe inualidam ſciens Religioſus, ſi illam ratificet, validè facit: ſecùs ſi ignoret eſſe inualidam, & validam putans approbet. ibid.num.4. p.119.

in Profeſſionis inualidæ ratificatione an requiratur conſenſus nouus Abbatum, & Prælatorum. ibid n.5.p.ead.

ad Profeſſionem iterandam ſatis eſt tacitè, vel expreſsè perſeuerare in tali Religione, ſub tali habitu, & Superiore, per integrum annum. diſp.ead.6.q.24.n.2.p.139. Vide *Nouitium*.

contra Profeſſionem reclamare poteſt aliquando Religioſus. diſp.ead.6.q.25. num.1. p.140. Vide, *Reclamatio*.

Profeſſionem an teneatur ratificare Religioſus elapſo quinquennio. ibid.n.4.p.ead.

Profeſſionis dies an computetur in quinquennij ſpatio ibid.n.6.p.141.

Profeſſio emiſſa ſub conditione de futuro, nondum adimpleta conditione non eſt valida. diſp.ead 6.q.26.n.8 p.142.

Profeſſio validè emiſſa pœnam totam peccatis debitam 10 Religioſo remittit. diſp.ead.6. q.27.num.3. p.144.

Profeſſionem emittens cum conſcientia peccati mortalis, an conſequatur remiſſionem omnium peccatorum ſuorum. ibid.n.4.p.ead.

Profeſſio an, & in quibus æquetur Baptiſmo. ibid.n.5. & 6.p.ead.& 145.

Profeſſione peracta, ſi decederet profitens immediatè, beatifica frueretur viſione. ibid.n.7.p.145.

per Profeſsionem, condonatio omnium peccatorum an dicenda ſit Indulgentia plenaria. ibid.n.8.p.ead.

Profeſsio validè emiſſa extinguit in Religioſo omne votum anteà emiſſum. ibid n.9.p.ead.

Profeſsio valida abſoluit profitentem à patria poteſtate, ſicuti faciunt ſimplicia vota in Societate IESV emiſſa. ibid.n.10.& 11.p.ead.

Profeſsio purgat profitentem ab ingratitudine. ibid.n.12.p.ead.

Profeſsio expurgat profitentem à maculis quoad actus temporales. ibid.n.13 p.ead.
Profeſsio emiſſa. quam irregularitatem auferat in profitente.n.14.15.16.& 17.p.ead.& 146.
pro Profeſsionem irregularitas ablata, non reuiuiſcit per annullationem profeſsionis.ibid.n.18.p.146.
Profeſſus illegitimus eſt capax beneficiorum ad nutum Abbatis amouibilium; ſecùs tamen dicendum eſt de aliis effectibus profeſsionis. ibid. n. 19. 20.21.& 22.p.ead.
Profeſsio ſi emiſſa fuerit tempore minoris ætatis, facilior cauſa erit ad diſpenſandum. diſp.7. q.5.num. 17.p.159.
Profeſſus bona fide, licèt inualidè, licitè retinet locum, quem obtinuit vigore inualidæ profeſsionis.diſp.6. q.17.num.10. Limita, vt num.11. & 12. pag.133. & 134.
nondum Profeſſis ſæcularibus, qui habitum ſuſcipere, & profeſsionem emittere velint, & teneantur, beneficium regulare conferri poteſt. diſp.9. q.11.n.2. p.201.
Profeſsi debent eſſe eligentes Priorem: & ſi opponatur profeſsionis defectus, de ea doceri debet. dec. 19.n.3.p.336.
Profeſsio tacita reſultans ex delatione habitus non ſuffragatur, ſi non conſtat, fuiſſe factum annum probationis.ibid.n.14.p.ead.
Profeſsio non probatur ex poſſeſsione non Prioratus, qui poteſt conferri etiam non profeſsis. ibid. n.5.p.ead.
Profeſſus in Religione bonorum in communi incapaci, amittit bona per eum habita ante profeſsionem, quæ deferuntur venientibus ab inteſtato, ac ſi naturaliter mortuus fuiſſet.dec.121.num. 2. pag. 462.
Profeſſus Religionem bonorum in communi incapacem, ſi deinde authoritate apoſtolica in Ordinem bonorum capacem transfertur, bona per profeſſionem in prima Religione amiſſa amplius non recuperat, maximè ſi non conſtat de voluntate Papæ id concedendi.ibid.n.3.& 4.p.462.& 463
Prouidere, verbum, continet abſolutam, & perfectam collationem.dec.25.n.16.p.353.
Prouidere, verbum, verificatur etiam in electione, aut præſentatione, quæ fiant in ordine ad inſtitutionem, aut confirmationem.ibid.n.17.p.ead.
Prouincia plures comprehendit ſub ſe diœceſes dec. 69.n.3.p.394.
Pubertas in fœmina incipit completo anno duodecimo, in maſculo quartodecimo. diſp.6.q. 2. num.4. p.83.
Pubes Religionem ingredi poteſt, etiam parentibus inuitis.ibid.n.8.p.ead. Vide, *Religio*.
Pueritia, à ſeptimo anno vſque ad duodecimum in fœmina, & ad quartumdecimum in maſculo protrahitur. diſp.6.q.2.n.3 p.83.

Q

QVadrageſimalis vitæ ad obſeruantiam tenetur Religioſus aſſumptus ad Epiſcopatum ex Ordine Minimorum. diſp. 3.q.9.n.11.p.32.
Qualitas adiecta actum in diuerſam ſpeciem mutat. dec.116.n.5.p.459.
Quarta funeralis Cathedrali, aut Parochiali Eccleſiæ quando ſoluenda ſit. diſp.5.q 11.n.83.p.75.
Quartæ funeralis quoad ſolutionem, Parochi habent fundatam intentionem de iure communi, contra Regulares. dec.83.n.1.p.416.
Quarta funeralium de iure ſpectat ad Epiſcopum, vel Parochum. dec.84.n.1.p.417.
Quarta funeralium ſoluenda non eſt à Monaſterio ſpecialiter exempto. ibid.n.1.p.ead.
Quarta canonica duntaxat Parocho reſeruatur de iure ratione ſepulturæ Parochianorum. dec. 85. pag. 418.
Quarta canonica Parocho debita, vſu, & conſuetudine, ad quartam funeralium reſtricta eſt. ibid. n. 2. p.ead.
Quarta canonica Epiſcopo, & Parocho debita in quibus conſiſtat.ibid.n.4.p.ead.
vltra Quartam funeralium nequeunt quidquam exigere à Mendicantibus in Cathalonia Parochi ex ſtatuto Pij V. ibid.n.5.p.ead.

R

RAtionis vſus carentia, ſi ſit perpetua, ad Religionis ingreſſum inhabilem reddit: & quid de furioſo perpetuo diſp.6.q.3.n.2.& 3.p. 85.
Ratio, quæ dependet à ratiocinatione, & intellectu teſtis; & non à ſenſu corporeo, non ſtringit. dec. 71.n.17.p.399.
Ratiocinijs adſtrictus an poſſit ad Religionem admitti. diſp.6.q.3.n.13.p.87.
Ratiociniis obnoxij an valeat profeſſio. ibid.num.15. p.88.
Receptio honorifica importat conceſſionem manus dexteræ, & loci nobilioris.dec.113.n.2.p.452.
Receptio honorifica quomodo intelligatur. dec. 114. n.6.p.456.
Reclamare poteſt aliquando Religioſus contra profeſſionem.diſp.6 q.25.n.1.p.140.
dè Reclamationibus huiuſmodi quid Concilium Tridentinum ſtatuerit. ibid.n.2.p.ead.
Reclamare tenetur Religioſus inualidè profeſſus, ſi quinquennium nondum elapſum fuit. ibid.num.3. p. ead.
Reclamationis tempus incipit à die profeſſionis, ſiue tacitæ, ſiue expreſſæ, vſque ad quinquennium.ibid. n.5.p. 141.
Reclamare qui non potuit intra quinquennium, & remedio vti ordinario, quomodo vti poſſit beneficio reſtitutionis. ibid. n. 7. p. eadem. Ignorantia probabili accedente poteſt quinquennium incipere à die, qua ignorans cœpit habere ſcientiam de nullitate profeſſionis. ibid. n. 8. Impedimento perpetuo irritante laborans poteſt audiri, elapſo quinquennio.ibid n.9.p.ead.
Reclamans ſcienter Religioſus contra validam profeſſionem, mortaliter peccat, & pœnas Apoſtatarum incurrit.n. 10. Secùs, qui reclamat contra profeſſionem inualidam, vt num. 11. qui poteſt ignorans vti beneficio reſtitutionis, etiam extra quinquennium, vt n.12.p.ead.141.
Reclamatio fieri debet ante dimiſſionem habitus, & intra debitum tempus, deducendo cauſas nullitatis coram Superiore, & Ordinario.diſp.ead.6.q.26.n. 1. Quod eſt intelligendum, vt num. 2. 3. & 4. p. 142.
Reclamandi ius tribuit defectus legitimi conſenſus: atque ita qui profeſſus eſt non ſui compos, & per vim, & metum, reclamare poteſt. ibid.n. 5. 6. & 7. p.ead.
Reclamandi ius tribuit Religioſo defectus anni probationis, & defectus ætatis. ibid. num. 9. & 10. p. ead.
Reclamare poteſt Religioſus, qui emiſit profeſſionem, quando non erat ſui iuris. ibid. num 11. p.ead.
Reclamandi ius tribuit diuerſitas ſexuum. ibid. n. 12. p. 143.

Reclamare poteſt contra ſuam profeſſionem Religioſus, qui profeſſus eſt coram non habente poteſtatem acceptandi. ibid. n. 13. p. ead.

Reclamare non poteſt contra profeſſionem Religioſus validè profeſſus, qui tractu temporis impotens factus eſt ad ſeruandam Regulam. ibid. num. 14. p. ead.

Reclamare an poſsit Religioſus profeſſus abſque præuia informatione indicta à Sixto V. ibid. num. 15. p. ead.

Rectoribus, & beneficiatis Parochialium Collegiatæ præferuntur. dec. 2. n. 1. p. 320.

Rector pro decimis intra fines ſuæ parochiæ habet de iure communi intentionem fundatam contra omnes, etiam Religioſos. dec. 95. n. 1. p. 415.

Rector in propria Eccleſia habet pro ſe iuris aſſiſtentiam in præcedendo cæteris omnibus. dec. 113. n. 7. Contrarium, n. 8. p. 455.

Recuſatio vt valida ſit, fieri debet coram Notario, & teſtibus; & cum iuramento, & appellatione ab vlteriori proceſſu. dec. 30. n. 22. & ſeq. p. 559.

Redemptionis captiuorum Reformati B. Mariæ de Mercede non poſſunt tranſire ad Calceatos eiuſdem Ordinis, ſine licentia Papæ. diſp. 7. q. 2. n. 6. & 8. p. 153.

Redditus ſuorum Monaſteriorum tenentur Abbates in cultum, & ornatus Eccleſiæ expendere. diſp. 1. q. 9. n. 2. p. 238.

Reformati B. Mariæ de Mercede Redemptionis captiuorum non poſſunt tranſire ad Calceatos eiuſdem Ordinis, ſine licentia Papæ. diſp. 7. q. 2. n. 6. & 8. p. 153.

Regimen Congregationum regularium ordinarium quale ſit. diſp. 1. q. 2. n. 1. p. 3.

Regimen monarchicum omnium aliorum optimum eſt. ibid. n. 2. p. ead.

Regimen omnium ferè Religionum ex Monarchia, & Ariſtocratia conſtat. ibid. n. 3. p. ead.

Regulas, & ſtatuta Ordinum, tam in habitu, & conuerſatione, quàm in aliis obſeruantiis à ſuis Inſtitutoribus præſcriptis, obſeruare tenentur Regulares. diſp. ead. 3. q. 6. n. 20. p. 24.

Regula S. P. Benedicti obligat Abbatem ad obſeruationem ſuæ Regulæ. diſp. 4. q. 1. n. 4. p. 33.

Regulæ ſuæ præceptis Religioſus adſtringitur, ſecundùm præſcriptum eiuſdem Regulæ. diſp. ead. 4. q. 1. n. 5. p. 34.

in Regula ſubditis conceſſas libertates, & immunitates Prælati regulares poſſunt coarctare. diſp. ead. 4. q. 2. n. 1. p. 34.

in Regula, ſeu Conſtitutionibus quando Abbati, ſeu alteri Superiori prohibetur; libertates, & immunitates Monachis conceſſas coarctare non poteſt. ibid. n. 1. p. ead.

ſecundùm Regulam, vel ſupra, vel contra an poſſit aliquid Prælatus Religioſis præcipere. diſp. ead. 4. q. 3. n. 6. 7. 9. 10. 11. & 12. p. 35. & 36.

Regulam ad arctiorem ſeruandam, quàm non eſt profeſſus Regularis, an poſſit Summus Pontifex cogere. ibid. n. 14. p. 36.

in Regulis Sanctorum Patrum, & præcipuè S. Benedicti contenta, an obligent ad peccatum, pars affirmatiua nonnullis rationibus probatur. diſp. ead. 4. q. 4. n. 1. p. 37.

Regulæ Sanctorum Patrum, & præcipuè S. Benedicti, non continent omnia ſub præcepto, nec omnia obligant ſub peccato mortali. ibid. n. 2. & 4. p. 37. & 38.

Regulam Religioſorum conſuetudine laxatam vtrùm teneantur Profeſſi obſeruare, prout ſtat in primo rigore, & antequàm per Abbatem generalem, & Capitulum reformetur; referuntur variæ ſententiæ. diſp. ead. 4. q. 5. n. 1. p. 38.

Regulam propriam iam collapſam, ſeu relaxatam, à Prælatis ſuperioribus ad priſtinum ſtatum redactam cum maiori parte Capituli, vtrùm ſubditi obſeruare teneantur, ſententiæ variæ recenſentur. diſp. ead. 4. q. 6. n. 1. p. 39.

Regulam iam collapſam, & laxatam reformare poteſt Abbas, & Prælatus generalis cum maiori parte Capituli generalis. ibid. num. 2. p. 39.

pro Regula iam laxato reformanda ſufficit maior pars Religioſorum; licèt ad inducendam ſtrictiorem vitam requiratur ſingulorum conſenſus. ibid. n. 3. & ſeqq. p. ead.

Regulam iam collapſam poteſt Abbas generalis, ſeu prouincialis per ſeipſum ſine Capitulo reformare. ibid. n. 7. p. 39.

pro Regulæ relaxatæ obſeruatione, ſecundùm priorem rigorem, poteſt Abbas localis condere præcepta. ibid. num. 8. p. 39.

Regulam firmat exceptio in contrarium. diſp. ead. 4. q. 10. n. 9 p. 47.

Regula antiquitùs inſtituta ſi non ſeruetur, priuilegium conceſſum propter ſtrictiorem vitam amittitur. diſp. 5. q. 5. n. 4. p. 63.

à Regula ſemel abſoluti Regulares in poteſtatem Epiſcopi incidunt. diſp. ead. 5. q. 11. num. 99. pag 76.

Regulæ cognitio ſecundùm ſubſtantiam, & ſignificationem generalem neceſſaria eſt Nouitiis. diſp. 6. q. 6. n. 4. p. 112.

Regula de non iudicando iuxta formam ſupplicationis, habet locum tantùm, quando agitur de canonizanda gratia. deciſ. 107. num. 5. pag. 446.

Regula, *de iure quæſito non tollendo*, expreſſam, & indiuiduam derogationem requirit. dec. 121. num. 6. p. 463.

in Regula an poſſit diſpenſare Abbas. Vide, *Diſpenſatio*.

in *Regularium* Domibus ad lectionem ſacræ Scripturæ habendam, non requiritur licentia Ordinarij. diſp. 2. q. 5. n. 4. p. 15.

Regulares tenentur obſeruare Regulas, & Statuta Ordinum, tam in habitu, & conuerſatione, quàm in aliis obſeruantiis à ſuis Inſtitutoribus præſcriptis. diſp. 3. q. 6. n. 20. p. 24.

Regularibus ioca ſæcularia prohibita ſunt, ſicut & ebrietas, ornamenta inconuenientia, & delicioſa vita. ibid. n. 24. p. ead.

Regulares non poſſunt abſque ſuorum Superiorum licentia tenere arma prohibita intra ſepta Monaſterij, ſub pœna excommunicationis. ibid. n. 26. p. ead.

Regulares non poſſunt exercere munus Procuratoris, & Aduocati, ſine ſui Superioris licentia, & vtilitate Monaſterij. ibid n. 27. p. 24.

Regulares non poſſunt Tabellionis officium exercere, arbitri, & teſtes iudiciarij eſſe. ibid. n. 28. 29. & 30. p. 25.

Regulares non poſſunt obtinere Laureolæ, & Doctoratus inſigne in iure ciuili, vel Medicina; benè tamen Laureolæ, & Doctoratus iuris canonici, & Theologiæ. ibid. n. 38. p. 16.

Regulares prohibentur admittere ad diuina officia excommunicatos, & nominatim interdictos. ibid. n. 44. p. 17.

Regulares degentes intra Clauſtra, quando poſſint ab Ordinariis puniri. diſp. 5. q. 11. num. 4. p. 70.

Regulares exempti curam animarum exercentes ſubiiciuntur

ſiciuntur Epiſcopo in his tantùm, quæ ad admi-niſtrarionem Sacramentorum perſonis ſæcularibus pertinent.ibid.n.46.p.72.

Regularibus poſſunt præſcribere Epiſcopi, vt certis in locis, & temporibus, aut certarum perſonarum confeſſiones audiant. ibid.n.48.p.ead.

Regulares ſubiiciuntur Epiſcopo, etiam in his, quæ pendent à cura dicta animarum. ibid. num. 50. p.ead.

Regulares, vel ſæculares curam animarum exercentes poni debent ad dictam animarum curam ad arbitrium ſuorum Superiorum. ibid. n.52. p.73.

Regulares ſubiiciuntur Epiſcopo, quoad cenſuras ab eo emanatas.ibid.n.53.p ead.

Regulares non eximuntur ab Epiſcopo, quoad dies feſtos ſeruandos. ibid.n.54.p. ead.

Regulares tenentur ad publicas Proceſſionse vocari accedere.ibid.n.55.p.ead.

Regulares non poſſunt imprimere libros,nec imprimere facere, ſine licentia, & approbatione Ordinarij, & ſuorum Superiorum. ibid. num. 56. p. ead.

Regularis extra Monaſterium degens ſi deliquerit, ab Ordinario loci, tanquàm Sedis apoſtolicæ delegato, puniti poteſt. ibid.n.61.p.ead.

Regularis intra Clauſtra degens an poſſit ab Ordinario in aliquo caſu puniri, & corrigi. ibid. num. 62. p.ead.

Regulares notoriè delinquentes an poſſit Epiſcopus excommunicare, & contra illos cenſuras ferre.ibid. n.63.p.74.

Regularibus in qua ætate conferri poſſint Ordines Subdiaconatus, Diaconatus, & Presbyteratus ab Epiſcopo.ibid.n.75.p.ead.

etiam Regularibus non ſunt conferendi Ordines ſacri duo, eadem die, nullis ſuffragantibus priuilegiis. ibid.n.74.p.ead.

Regulares nun poſſunt audire Confeſſiones, niſi priùs ſint ab Ordinario approbati. ibid. num. 75. p.ead.

Regularibus an liceat à ſuis Monaſteriis ſine licentia Superioris ſecedere ſub aliquo prætextu.ibid.n.79. p.75.

Regulares, qui ad Vniuerſitates cauſa ſtudendi mittuntur, debent in Conuentibus habitare.ibid.num. 80. p.ead.

Regularis quicunque prætendens per vim, aut metum, aut quid ſimile ingreſſum fuiſſe Religionem, non debet audiri, niſi intra quinquennium. ibid. n. 84.p.ead.

Regulares bona poſſidere, tanquàm propria, prohibentur, etiam ſub nomine Conuentus. ibid. n. 86. p. ead.

Regularis degens extra Clauſtra poteſt ab Epiſcopo, tanquàm Sedis apoſtolicæ delegato, puniri, ſi deliquerit. ibid.n 91.p.76.

Regulares conueniri poſſunt coram Ordinario ratione delicti, & rei, de qua agitur. ibid. num. 92. p. ead.

Regulares exempti poſſunt conueniri coram Ordinario, & Inquiſitore, in cauſa hæreſis. ibid.num.93. p.ead.

Regulares in reddenda ratione alicuius vltimæ voluntatis ſubduntur Ordinario loci. ibid. num. 94. p. ead.

Regulares cogi poſſunt ab Epiſcopo ad reſtituenda omnia, quæ à Nouitiis habuerunt, vbi profeſſionem non fecerunt.ibid.n.95.p.ead.

Regulares, quorum Religio extincta eſt, Epiſcopo originis ſubduntur. ibid.n.96.p.ead.

Regulares ſemel à Regula abſoluti in poteſtatem Epiſcopi incidunt. ibid. num. 99. pag. ead.

Regulares poſſunt conueniri in cauſis ciuilibus, quoad reconuentionem coram Ordinario, qui in tali caſu efficitur Iudex competens Regularium.ibid.n. 101.p.ead.

Regulares in die Sabbathi Sancti pulſantes campanas ante Eccleſiam Cathedralem, vel maiorem, an poſſint conueniri coram loci Ordinario.ibid.n. 102.p.ead.

Regulares auſcultantes Sacerdotum ſæcularium Confeſſiones ſine approbatione Ordinarij, excommunicari poſſunt. ibid.n.105.p.77.

Regulares non obſeruantes, nec publicantes cenſuras à Sede apoſtolica emanantes, Epiſcopo mandante, poſſunt excommunicari. ibid. num. 107. p. ead.

Regulares degentes extra Clauſtra, & delinquentes, poſſunt excommunicari. ibid.n.109.p.ead.

Regulares miſſi ad regendas Eccleſias Epiſcopis ſubiectas poſſunt excommunicari, ſtante legitima cauſa. ibid.n.110.p.ead.

Regulares habentes curam animarum in Eccleſiis curatis ſuorum Monaſteriorum, poſſunt excommunicari.ibid.n.111. p.ead.

Regulares in cauſis Religionis, & ſanctæ Inquiſitionis, in quibus ſubiiciuntur Epiſcopis, & Inquiſitoribus, poſſunt excommunicari.ibid n.114.p.ead.

Regulares facientes egredi Moniales à Monaſteriis, poſſunt excommunicari ab Epiſcopo. ibid. n. 115. p.ead.

Regulares, ſi ſint executores vltimarum voluntatum, poſſunt excommunicari ab Epiſcopo. ibid. n. 116.p.ead.

Regulares excommunicari poſſunt in actu reconuentionis.ibid.n. 117.p.ead.

Regulares exemptos an declarare poſſit Epiſcopus excommunicatos à iure, vel apoſtolicis Conſtitutionibus.ibid.n.118.p.ead.

Regulares quibus exemptionis cauſis eximuntur ab Ordinariorum iuriſdictione.ibid.n.109.p.78.

Regulari ſibi ſubdito poteſt Prælatus regularis, iuſta exiſtente cauſa, licentiam extra Clauſtrum manendi concedere.diſp.8.q.6.num.3.p. 175. Vide, *Religioſus*.

Regularis nullus profeſſus hodie à Religione ex qualibet alia cauſa, niſi ob incorrigibilitatem tantùm expelli poteſt.diſp.ead.8.q.7.n.5.& 6.p.172.& 173. Vide, *Religioſus*.

Regularibus regularia beneficia, ſæcularia ſæcularibus conferenda ſunt.diſp.9.q.6.n.2.p.18..

Regularis, ad hoc vt poſſit habere beneficium curatum, attento iure communi, non indiget diſpenſatione.diſp.9.q.8.n.5.p. 193 Vide, *Beneficium*.

Regularis non poteſt præfici Eccleſiæ, ſi regatur per ſæculares cum excluſione Regularium. ibid. num. 9.p.193.

Regularis poteſt præfici Eccleſiæ collegiatæ.diſp.ead. 9.q.25.n.1.p.211.

Regularis ſine diſpenſatione Papæ eſt incapax penſionis ſuper beneficio ſæculari, ſiue ſimplex ſit, ſiue curatum.ibid.n.5.p.ead.

Regularis abſque prædicta diſpenſatione eſt etiam incapax penſionis ſuper beneficio regulari. ibid. n. 6. p.212.

Regulares non tenentur ſoluere ſubſidia, vel procurationes aliquas Legatis, aut Nunciis apoſtolicæ Sedis, ſiue Metropolitanis. diſp.10.q.4.n.2.p.214.

Regulares poſſunt ſibi Conſeruatores eligere.diſp.17. q.1.n.9.p.302. Vide, *Conſeruatores*.

Regulares non ſibi, ſed Monaſterio acquirunt. dec. 75.n.2.p.404.

Regulares per priuilegium exemptionis effecti ſunt immediatè Papæ, & Sedi apoſtolicæ ſubiecti; & ideò ſine illius licentia in alium conſentire non poſſunt. dec.82.n.23.p.416.

de Regularibus Bulla Pij V. non fuit reuocata per Gregorium XIII. ſed reducta ad terminos Concilij. dec.84.n.6.p.417.

Reintegratio tantùm reſtituere debet, quantùm abſtulit diſtractio. dec.104.n.10.p.441.

Reintegratio retrotrahitur, perinde ac ſi bona, ad quæ datur, ſemper penes reintegratum permanſiſſent. ibid.n.11.p.ead.

in Religionibus quàm ſit neceſſarium, Capitula generalia, aut prouincialia celebrari. diſp.1.q.1.num.1. pag.2.

Religionum, & Eccleſiarum iuri communi, priuilegio, & exemptioni nihil aduerſans ſtatuere debent Prælati, tam regulares, quàm ſæculares in Capitulis, & Synodis. diſp.1.q.2.n.23.p.5.

Religionum Conſtitutiones ſpeciales præſcribunt modum de adhibendis ad conſilium Fratribus. diſp.1. q.6.num.4.pag.9.

Religione destructa, intelliguntur etiam deſtructa omnia Monaſteria, quæ ſunt membra illius Religionis, & priuilegia Monaſteriis ratione Religionis conceſſa; ſecùs tamen eſt de priuilegiis particularibus Monaſteriis conceſſis. diſp.5.q.8.n.9.p.67.

Religionem quicunque Regularis prætendit per vim, aut metum, aut quid ſimile fuiſſe ingreſſum, non debet audiri, niſi intra quinquennium. diſp 5.q.11. num.84.pag 75.

Religio quid ſit. diſp.6.q.1.n.1.p.80.

Religionem ingredi non poteſt, qui ab ea non recipitur. ibid.n.3.p.81.

in Religione qualiber approbata reperitur poteſtas recipiendi Nouitios, & quomodo. ibidem, num. 4. pag.ead.

in Religionibus Ordinis S. Benedicti tenetur Abbas in receptione Nouitiorum ad validitatem actus conſilium Capituli adhibere. ibid.n.5.p.ead.

Religionis Regula, priuilegia, vel conſuetudines, in receptione Nouitiorum attendendæ ſunt. ibid.n.7. pag.ead.

ad Religionem admitti debet à Collegis Nouitius, in quo concurrunt conditiones requiſitæ. ibid. n. 16. pag.82.

ad Religionem recipi quis vt poſſit de iure naturali, ætas quæcunque ſufficit, modò etiam vſum rationis habeat, quæ etiam ætas ſufficit de iure eccleſiaſtico. diſp.6.q.1.n.1.& 6.p.83.

Religionis auſteritates experiri, & Nouitiatum incipere, nemo aptus eſt ante pubertatem. ibidem, num.5.pag.83.

quoad Religionis ingreſſum ætatis præſcriptio facta à Concilio Tridentino, an innouauerit ius antiquum. ibid.n.7.p.ead.

Religionem ingredi poteſt pubes, etiam parentibus inuitis. ibid.n.8 p.ead.

Religionem ingredi poteſt impubes cum conſenſu parentum, ibique remanere, niſi intra annum parentes reclamauerint. ibid.n.9.p.ead.

à Religione extrahere impuberem propria authoritate, nec pater, nec mater, vel magiſter, ſiue alius quicunque eius cuſtos poteſt. ibid.n.12.p.84.

Religioni offerre filium poteſt mater, patre non repugnante, & ab ea reuocare, ſicut pater, & tutor. ibid.n.13.p.ead.

Religioni oblatus impubes à parentibus non poterit ante pubertatem reſilire; liberum tamen eſt Abbati, illum quocunque tempore expellere. ibid. num.14.pag.ead.

Religionem egredi non poteſt impubes ante pubertatem, licèt parentes, vel tutores non obtulerint, ſed diſſimulauerint anno, & die poſt ingreſſus notitiam. ibid.n.16.p.ead.

Religioni offerre, vel reuocare impuberem an poſſint pater, inuito auo, vel mater, inuito tutore, remiſſiuè. ibid.n.17.p.ead.

ad Religionis ingreſſum impedimenta perſonam inhabilem reddentia, duplicia ſunt. diſp. 6. q. 3. n. 1. pag. 85.

ad Religionis ingreſſum inhabilem reddit carentia vſus rationis; & quid de furioſo perpetuo. ibid. num.2.& 3.p.ead.

Religionis ingreſſum an, & quando matrimonium impediat. ibid.n.4.p.ead.

Religionis ingreſſum profeſſio facta in aliena Religione impedit, & quomodo ibid n.5.p.86.

ad Religionem ſeruus an recipi poſſit. ibidem, num.6. pag.ead.

Religionem nequit ingredi Epiſcopus abſque aſſenſu apoſtolico. ibid.n.7.p.ead.

Religionem ingredi an poſſit Abbas ſæcularis, & alij Prælati Epiſcopo inferiores, abſque aſſenſu apoſtolico ibid.n.8.p.ead.

ad Religionem admitti an, & quando poſſint, & debeant ære alieno grauati. ibid. n. 9. 10. & 11. pag. ead. & 87.

ante Religionis ingreſſum an obligatus ad aliquid præſtandum, teneatur ad illud, ſaltem per alium præſtandum. ibid.n.12.p.87.

ad Religionem admitti an poſſit ratiociniis adſtrictus. ibid.num.13.pag.ead.

ad Religionem an recipi poſſint criminoſi. ibid. n. 14. pag.88.

Religionem non ingredi an teneatur filius propter parentum neceſſitatem. ibid. n. 16. Sed limita, vt n.17.p.ead. Vbi, an pater eadem obligatione teneatur ob filiorum neceſſitatem.

Religionis ingreſſum, & profeſſionem impedit ſexus diuerſitas. ibid.n.20.p.ead.

ad Religionis ingreſſum inhabilis eſt Hermaphroditus, quicunque in eo ſexus præualeat: & quid, ſi poſt profeſſionem mulier euadat vir. ibid. n. 21. & 22. pag. ead. & 89.

Religionem ingrediens excommunicatus maiori excommunicatione, ſiue ſit denunciatus, ſiue non, peccat mortaliter, ſicut & Prælatus recipiens; receptio tamen, & profeſſio valida ſunt. ibid. n. 23. pag.89.

à Religionis ingreſſu impeditur impotens ad ſeruanda Religionis eſſentialia, & etiam accidentalia præcepta. ibid.n.24.pag.ead.89.

ad Religionis ingreſſum inhabilis eſt vi, & metu extrinſeco compulſus. ibid.n.27.p.ead.

ad Religionis ingreſſum inhabiles ſunt corpore vitiati, niſi aliqua ſpecialis prærogatiua corporis defectum ſuppleat; & quæ; & an validè profiteantur. ibid.num.29.& 30.p.ead.

ad Religionis ingreſſum inhabiles ſunt infames, buffones, hiſtriones, carnifices, ſatellites, lenones, & his ſimiles; eorum tamen profeſſio valida eſt. ibid.n.31.p.ead.

in Religionibus multis recipi non poſſunt deſcendentes ab Hæreticis, Mauris, & ſimilibus, quorum ſtatuæ, & oſſa combuſta ſunt. ibid.n.32.p 90.

in Religione bigami ad ſtatum clericalem non poſſunt recipi; benè tamen ad laicalem. ibid.n.33.p.ead.

à Religionis ingreſſu homicida, & latro iure communi non excluduntur. ibid.n.34.p.ead.

ad Religionis ingreſſum inhabiles ſunt illiterati in ſtatu clericali. ibid.n.35.p.ead.

Religionem ingrediens debet mutare habitum, illúmque de ea Religione, quam ingreditur, per manus Abbatis, vel alterius de eius licentia ſuſcipere. diſp. ead.6. q.8. n.1. p.117. Vide, *Habitus*.

Religionis ingreſſus debet ab omni ſimoniæ labe eſſe alienus. diſp.ead.6. q.9. n.1. p.118. Vide, *Simonia*.

Religionem ab intrantibus an aliquando exigere aliquid poſſint Monaſteria. ibid. n.4. p ead.

Religio poteſt exigere ſummam pro rata expenſarum Nouitij, qui illam promiſit, modò propter hoc non præcludatur ei libera egreſſio à Religione. ibid. n.6. p.119.

Religio non poteſt expellere Nouitium non ſoluentem, quod promiſerat. ibid. n.7. p.ead.

Inter Religionem, & Nouitium executionem reſtitutionis facere pertinet ad Epiſcopos. ibid. n.8. p.ead.

Religionis præcipua debet Abbas explicare cum conſilio Capituli. diſp.6. q.15. n.2. p.129.

Religiones aliæ habentes communicationem priuilegiorum an gaudeant, & quomodo, priuilegiis Societatis IESV. diſp ead.6. q.27. n.2. p 144.

Religio, à qua fit tranſitus, ſi habeat priuilegia, quòd eius Religioſi nequeant ad aliam, etiam ſtrictiorem tranſire, quid dicendum ſit, oſtenditur. diſp.7. q.1. n.4. p.150.

Religio arctior quæ ſit, ad quem ſpectet determinare. diſp.ead.7. q.1. ibid. n.9. p. ead.150.

Religio, ad quam fit tranſitus, non debet recipere Religioſum ſine litteris dimiſſorialibus. ibid. num.15. pag.151.

Religio, ad quam fit tranſitus, debet eſſe, non in ſuo fine perfectior, ſed aſperior, & durior. ibid. num.18. pag. ead.

Religionem eſſe ſtrictiorem, regulæ, per quas cognoſcitur. ibid. n.19 p.ead.

Religionis vnius ad aliam differentia quotupliciter conſiderari poſſit. diſp ead.7. q.4. n.1 p.156.

à Religione eiicere Religioſos profeſſos tanquàm incorrigibiles, vtrum Abbates, & Prælati regulares poſſint. Sententiæ variæ referuntur. diſp.8. q.7. n.1. & 2. p.172. Vide, *Religioſus*.

à Religione expelli poſſunt Religioſi profeſſi contumaces, & incorrigibiles. diſp. ead.8. q.7. n.3. p.172. Vide, *Electus*. *Religioſus*.

Religio qualiter dicatur habere dominium bonorum in communi. diſp.11. q.1. n.2. p.217.

ob Religionis ingreſſum ſtatutum excludens filium, aut filiam à ſucceſſione patris, inualidum eſt; nec ob id pater poteſt exhæredare filium. diſp. ead.11. q 4. num.42. pag.231.

Religioni antiquiori debetur præcedentia, tam de iure, quàm ex Conſtitutionibus pontificiis. dec. 109. n.4. p.449.

Religioſus ſubditus tranſgrediens præceptum Superioris in re graui, vnum tantùm peccatum contra votum committit. diſp.ead 3. q.6. n.11. p.22.

Religioſus, qui ſtatuta ſuæ Religionis ad ſolam pœnam obligantia tranſgreditur, vt illorum finem impediat, mortaliter peccat. ibid. n.12. p.22.

Religioſus contemnens ſtatuta ſuæ Religionis, etiam in re leui, peccat mortaliter. ibid n.13. p.ead.

in Religioſo tranſgreſſio circa materiam, etiam extra præſcriptum ſuæ Regulæ, obligantem; non eſt duplex peccatum. ibid. n.14. p.ead.

Religioſus profeſſus, qui fecit contra votum ſolenne caſtitatis, ſatisfacit, ſi in confeſſione tantùm dicat, ſe violaſſe votum caſtitatis. ibid. n.16. p.23.

Religioſus, qui vouet de non habenda mollitie, aut fornicatione, non tenetur explicare circumſtantiam talis voti poſt emiſſam profeſsioné. ibid. n.19. p.24.

Religioſus tenetur ad obſeruantiam omnium eorum, quæ de vita, & honeſtate Clericorum ſacri Canones præcipiunt. ibid. n.21. p.ead.

Religioſis venationes, & aucupationes prohibentur; ſicut & canes, & aues venaticos alere. ibid. n.22. pag.ead.

Religioſis ſilentij obſeruantia præcipitur, & quibus in locis. ibid. n.23. p.ead.

Religioſi non poſſunt exercere Chirurgiæ artem cum inciſione, vel aduſtione; ſicut nec artem Medicinæ. ibid. n.32. & 33. p.25.

Religioſi nequeunt eſſe tutores teſtamentarij. ibid. n.34. p.ead.

Religioſi fideiubere non poſſunt, niſi cum licentia Abbatis, & maioris partis Capituli. ibid. n.35. p.ead.

Religioſi clauſtrales non poſſunt eſſe executores teſtamentorum ad cauſas profanas, imò neque ad pias, abſque licentia ſuorum Superiorum: ſecùs autem eſt de Religioſo, qui manet extra Clauſtra, & præeſt perpetuo beneficio. ibid. num.36. & 37. pag. ead. & 26.

Religioſi Clauſtrum exeuntes ad leges audiendas, vel Phyſicam, quas pœnas, & quando incurrant. ibid. n.39. p.26.

Religioſi prohibentur ſub pœna excommunicationis accedere ad quæuis ſtudia litterarum poſita extra oppidum, in quo ſitus eſt Conuentus. ibid. n.40. pag ead.

Religioſis prohibetur ſub pœna excommunicationis, decimas Eccleſiarum occupare. ibid. n.41. p.26.

Religioſi prædicantes, decimas non eſſe ſoluendas Eccleſiis, quibus debentur, ipſo facto excommunicantur. ibid. n.43 p.27.

Religioſis prohibitum eſt, in ſuis prædicationibus Prælatis Eccleſiarum aliquid detrahere; & laicos à frequentia, & acceſſu prædictarum Eccleſiarum retrahere. ibid. n.45. p.ead.

Religioſis prohibitum eſt Indulgentias indiſcretas promulgare. ibid. n.46. p.ead.

Religioſi teſtamento intereſſentes non debent retrahere teſtatores à reſtitutionibus faciendis, vel legatis piis Eccleſiis Matricibus relinquendis. ibid. n.47. p.ead.

Religioſi prohibentur aliquem cogere, vel ad promittendum inducere, ſepulturam vt ſibi eligat. ibid. n.48. pag.ead.

Religioſi perſoluere debent debitis horis officia diuina. ibid. n.50. p.ead.

Religioſus factus Cardinalis, vel Epiſcopus, vota eſſentialia Religionis, mutatis mutandis, obſeruare tenetur. diſp. ead.3. q.9. n.1. p.30.

Religioſus factus Epiſcopus an ſit dominus reddituum ſuæ Eccleſiæ. ibid. n.2. Sententia probabilior exponitur. n.3. p.30.

Religioſus factus Epiſcopus, vel Cardinalis, habitum ſuæ Religionis deferre tenetur. ibid. n.5. p.31.

Religioſus factus Epiſcopus tenetur Officium recitare, ſecundùm ritum ſuæ Diœceſis, non Regulæ. ibid. n.6. p.ead.

Religioſus antequàm ad dignitatem epiſcopalem aſcendat, conſignare tenetur omnia, quæ habet, Monaſterio; & Epiſcopus ex Ordine Prædicatorum aſſumptus, ſi ante conſecrationem non reſignet, eſt ſuſpenſus ab executione pontificalis miniſterij. ibid. n.8. & 9. p.ead.

Religioſus factus Epiſcopus, licèt non teneatur obedire ſuis Prælatis ſuperioribus; tenetur tamen ex iuramento præſtito, & ex voto obedientiæ Summo Pontifici obedire. ibid. n.10. p.ead.

Religioſus ad parochiale beneficium promotus, an teneatur ad vota, & deferre habitum ſuæ Religionis. ibid. n.11. p.ead.

Religioſus ex Ordine Minimorum ad Epiſcopatum aſſumptus tenetur ad obſeruantiam vitæ quadrageſimalis. ibid. n.12. p.32.

Religioſus ad Summum Pontificatum euectus, an liberetur ab obligationibus regularibus. ibid. n.13. pag.32.

Religioſus adſtringitur præceptis Regulæ ſuæ, ſecundùm præſcriptum eiuſdem Regulæ. diſp.4. q.1. n.5. p.34.

Religioſus non ſolùm ex voto obedientiæ tenetur obedire Abbati in his, quæ ſpectant ad obſeruantias regulares; verùm etiam in his, quæ ſunt omnibus Chriſtianis communia. diſp. ead.4. q.3. n.1. pag.35.

Religioſi propriam voluntatem omninò in ſuos Superiores tranſtulêre. ibid. n.5. p.ead.

Religioſi vltra debitum, quod habent cum aliis Chriſtianis, obediendi Summo Pontifici, habent etiam aliud debitum ratione voti obedientiæ. ibid. n.15. pag.37.

Religioſus tenetur, non obſtante qualiber diuturna conſuetudine, ſubſtantialia Religionis obſeruare; ſecus dicendum de accidentalibus. diſp. ead.4. q.5. n.2. & 3. p.38.

Religioſorum ſingulorum conſenſus requiritur ad inducendam ſtrictiorem vitam; tamen pro reformanda Regula iam laxata ſufficit maior eorum pars. diſp. ead. 4. n.3. 4. 5. & 6. p.39.

Religioſus ſubditus quid facere debeat, ſi nõ adſit Prelatus & habeat iuſtam cauſam diſpenſationis. Et quid ſi Prelatus ex malignitate nolit diſpenſare. diſp. ead. 4. q.9 n.14. & 15. p.46. Vide, *Diſpenſatio.*

Religioſorum numerus in quolibet Monaſterio quantus, eſſe debeat diſp.5. q.1. n.6. p.55.

Religioſi nequeunt propria authoritate ad aliam Religionem, etiam perfectiorem tranſire, abſque Abbatis licentia, ſaltem petita; & an peccent mortaliter id faciendo. diſp.7. q.1. n.1. & 2. p.150.

Religioſus ad arctiorem Religionem ſe transferens, petita, licèt non obtenta Abbatis licentia, cenſetur debitè, & ritè tranſlatus. ibid. n.3. p.ead.

Religioſus, ſi non petita Abbatis licentia, ad arctiorem Religionem tranſeat, & in ea profiteatur, an poſſit reuocari: & quid, ſi nondum profeſſionem emiſit. ibid n.6. & 7. p.ead.

Religioſus non ſatisfacit obligationi de petenda licentia, ſi illam poſt tranſitum petat. ibid. n.10. pag.151.

Religioſus non ſtatim ac petiit licentiam, poteſt tranſire ad arctiorem Religionem; neque etiam ſtatim ac Superior denegat. ibid. n.11. & 12. p.151.

Religioſo non licet ſtatim tranſire ad aliam Religionem, etiam quando dubitatur, an Abbas vel Superior malo animo denegauerit licentiam: & quid ſi dubitatur de malo animo tranſeuntis, & de maiori authoritate Religionis. ibid. n.16. & 17. p.151.

Religioſus ad Religionem ſtrictiorem tranſiens debet ſtare in probatione per annum continuum. ibid. num.20. p.152.

Religioſi Milites in Clauſtris non degentes poſſunt abſque licentia ſuorum Superiorum tranſire ad Ordines, & Religiones clauſtrales. ibid. n.21. p.ead.

Religioſorum totum Monaſterium an poſſit tranſire ad arctiorem Religionem. ibid. n.24. p.ead.

Religioſus à carcere, in quem iuſſu Superioris coniectus eſt, non poteſt licitè aufugere, niſi illi pœna capitis, aut mutilationis membri imponenda eſſet. diſp.8. q.2. n.1. & 2. p.164. Vide, *Carcer.*

Religioſus hodie quando verè incorrigibilis cenſendus ſit. diſp. ead.8. q.3. n.7. p.168.

à Religioſo expulſo bona acquiſita, iure nouo pertinent ad Cameram apoſtolicam. diſp. ead. 8. q.5. num.1. pag.169.

Religioſis licentiam concedendi ad egrediendum cauſa iuſta quæ ſit, oſtenditur. diſp. ead. 8. q.6. n.5. pag.171.

Religioſis egrediendi licentiam Prælatus abſque iuſta cauſa concedens grauiter peccat, & licentia ita conceſſa eſt nulla. ibid. n.6 p.ead.

Religioſus an ſit tutus tali licentia abſque iuſta cauſa vtendo. Vide remiſſiuè. ibid. n.7. p.ead.

Religioſus profeſſus tenetur ſubuenire parentibus in extrema neceſſitate conſtitutis, petita priùs à ſuo Prælato licentia. ibid. n.8. p.ead.

Religioſo ſubdito licentiam poteſt concedere Superior, vt parentibus in graui neceſſitate conſtitutis ſubueniat extra Clauſtra: & quid, ſi Prælatus licentiam denegaret. ibid n.9. & 10 p.ead.

Religioſos profeſſos, tanquàm incorrigibiles, vtrùm Abbates, & Prælati regulares à Religione poſſint eiicere. Sententiæ variæ referuntur. diſp. ead.8. q.7. num.1. & 2. p.172.

Religioſi profeſſi contumaces, & incorrigibiles poſſunt à Religione expelli. ibid. num. 3. p. ead. Carnes putridæ reſecandæ ſunt, ne ſanas corrumpant; & ſcabioſa ouis à caulis repellenda, ne cæteras inficiat. ibid. num.4 p.ead.

Religioſos expellendi facultas ad quem ſpectet, oſtenditur. ibid num 8 p.173.

Religioſum à Religione abſque cauſa expellens Superior grauiter peccat contra iuſtitiam, & tenetur ad profeſſionem. ibid n.9. & 10 p.ead.

Religioſus iniuſtè eiectus poteſt cogere Monaſterium, vt ſe iterum recipiat, & petere alimenta futura, niſi aliter pactus ſit. ibid. n.11. p. ead. Vide, *Eiectus.*

Religioſus, cuius deſtructa eſt Religio, non tenetur ad aliam tranſire. diſp. ead.8. q.8. n.14. p.174.

Religioſus non poteſt cogi ad acceptandum beneficium adeò tenue, quod abſque penuria non ſufficit ad ſuſtentationem. diſp.9. q.9. num.3. p.200. Vide, *Beneficium.*

Religioſus poteſt electioni de ſe ad Summum Pontificatum factæ conſentire. diſp. eadem 9. q.10. num.3. pag.200.

Religioſo an ſufficiat generalis, vel etiam ſpecialis Prælati licentia ad conſentiendum electioni de ſe quandocunque faciendæ, vel iam factæ; quam tamen ipſe ignoraret. ibid. n.4. p. ead. Licentia huiuſmodi, etiam ab immediato Conuentus Superiore concedi poteſt. ibid. n.5. p.201. Quid faciendum, ſi Prælatus talem licentiam abſque iuſta cauſa denegaret. ibid. n.6. An in huiuſmodi licentia concedenda Prælatus teneatur conſenſum ſui Conuentus requirere. ibid. n.7. p.ead.

Religioſus profeſſus nequit hæreditatem ſibi delatam adire; ſed Abbas, & Monaſterium etiam Religioſo ignorante, ac inuito, poteſt, ac tenetur illam adire. diſp.11. q.4. n.4. p.227.

Religioſus in acquirendo pro Monaſterio, partim ſeruo, partim filio familiàs comparatur ibid. n.5. p.ead.

Religioſus profeſſus cui Monaſterio acquirat. ibidem, num.6. p.ead.

Religioſi omnia bona, ac iura per profeſſionem Monaſterio acquiruntur, niſi expreſsè anteà renunciauerit. ibid. n.7. p.ead.

Religioſus titularis Epiſcopus bona acquirit Summo Pontifici. diſp. ead.11. q.5. n.12. p.234.

Religioſus expendens quantitatem notabilem bonorum Monaſterij extra vſus pios, & neceſſarios, licèt cum licentia Abbatis, peccat contra votum paupertatis. diſp. ead.11. q.6. n.3. & 8. p.23. Vide, *Bonum.*

Religioſorum numerus in Monaſteriis is tantùm conſtitui mandatur, qui ex redditibus, aut conſuetis eleemoſynis viuere poſſit. diſp. ead. 11. q. 11. n. 1. p. 238. De Vallumbroſana, & Cæleſtina Congregatione. ibid. num. 2. & 3. p. 239.

Religioſus, qui non eſt ciuis illius ciuitatis, in qua degit, an teneatur ad obſequia ei præſtanda, qualia ſunt, conſilia bona, legationes, cuſtodire ciuitatem, arma ſumere contra bannitos, & pugnare in neceſſitate ad conſequendam iuſtam victoriam. diſp. ead. 12. q. 5. n. 8. p. 259.

Religioſus ſi in talibus obſequiis mutilaret, vel occideret, an incurreret irregularitatem. ibidem, num. 9. p. 260.

Religioſus, patria obſeſſa ab his, qui innocentes perdere vellent, poteſt, ſi ſæcularium vires non ſufficiunt, pugnare abſque peccato, & irregularitate. ibid. num. 10. p. 260.

à Religioſis vt prædicta obſequia quoad pugnam præſtari poſſint, conſenſus Summi Pontificis reſpectu Prælatorum, & Epiſcopi reſpectu Clericorum requiritur. ibid. num. 11. p. ead.

à Religioſis an ſint præſtanda obſequia, quoad facultates, & pecunias erogandas. ibidem, num. 12. pag. ead.

Religioſorum beneficiariorum nomine hîc quinam intelligantur. diſp. 16. q. 4. n. 1. p. 299.

Religioſorum beneficiariorum ſpolia ad Conuentum pertinent. ibid. n. 2. p. ead.

Religioſorum extra Monaſterium degentium bona, ſiue Superiorum permiſſu, ſiue abſque illorum licentia, an ſpoliorum nomine veniant. diſp. ead. 16 q. 5. n. 3. p. 299.

Religioſus non poteſt munus executoris teſtamentarij ſuſcipere, niſi petita priùs, & obtenta licentia à ſuo Superiore. diſp. 17. q. 6. n. 2 p. 310.

Religioſorum ſubiectio erga ſuos Prælatos à Summo Pontifice dependet. dec. 82. n. 4 p. 415.

Religioſi non tenentur ſoluere decimas de noualibus ſuis, hortis, & animalibus, & quando. dec. 94. num. 1. 2. & 3. p. 424.

Religioſis debetur præcedentia, tam ratione fundationis, quàm ingreſſus in locum. dec. 110. num. 2. pag. 449.

Religioſis poſteriùs admiſſis in aliquam ciuitatem debetur præcedentia, ſi ibi viuant collegialiter, & alij antiquiores non habent Collegium. ibidem, num. 4. p. ead.

Religioſus, qui emiſit profeſſionem, quando reclamare poſſit. Vide, *Reclamatio.*

Reliquias Sanctorum an poſſit Abbas, ſine aſſenſu Summi Pontificis alienare. diſp. 13. qu. 1. num. 15. pag. 262.

Reliquiarum inſignium particulas alienare non poſſunt Abbas, ſeu etiam Epiſcopus abſque Summi Pontificis conſenſu; & alienantes an incurrant excommunicationem latam in Extrauag. Pauli II. diſp. ead. 13. q. 2. n. 13. & 14. p. 267.

Remiſſoria conceditur ſine fumo, in cauſa profana, vbi articuli ſunt releuantes. Et ſatis eſt, ſi vnus tantùm ſit releuans; maximè in ſecunda inſtantia, oppoſitiune remora. dec. 48. n. 2. p. 375.

Remiſſoria non conceditur abſque fumo, etiam in cauſa profana, vbi ius reſiſtit. ibidem, num. 4. pag. ead.

pro Remiſſoria fumus ſufficiens reſultat ex Hiſtoriis, & Chronicis antiquis, quibus multùm deferri ſolet. ibid. n. 5. p. ead.

pro Remiſſoria dant fumum teſtes examinati ad perpetuam rei memoriam. ibid. n. 6. p. ead.

pro Remiſſoria eſt releuans articulus, quòd ex conſuetudine immemorabili competat Abbati iuriſdictio quaſi epiſcopalis cum territorio. ibid. n. 8. p. 376.

Remiſſoria conceditur, ſtante releuantia articulorum. dec. 67. num. 6. p. 392.

Renunciationis modus à Nouitio adhibendus ante profeſſionem iuxta decretum Concilij Tridentini *ſeſſ. 25. de Regul. c. 16.* diſp. 6. q. 10. p. 120.

Renunciatio facta ante ingreſſum Religionis, intuitu Monaſterij, valida eſt. ibid. n. 10. p. 121.

Renunciationis nomine non intelligitur teſtamentum, neque donatio cauſa mortis. ibid. n. 11. p. ead.

Renunciare nemo poteſt iuri, quod non habet. dec. 81. num. 1. p. 412.

Renunciatio iuris alieni non tenet in præiudicium tertij. ibid. n. 2. p. ead.

Renunciare quilibet poteſt fauori ſuo, niſi id, quod renunciatur, fauorem alterius, vel publicam vtilitatem concernat. ibid. n. 7. & 8. p. 413. Vide, *Exemptio.*

Renunciare quiſque poteſt iuri ſuo. dec. 82. num. 10. pag. 415.

Renunciari poteſt formæ reſpicienti propriam vtilitatem. dec. 112. num. 14. p. 451.

Renunciare non licet fauori publico. ibidem, num. 15. pag. ead.

Repudiare poteſt Abbas legatum, vel hæreditatem Monaſterio præſcriptam; nondum autem acquiſitam. diſp. 13. q. 9. n. 5. p. 276

Repudiatio non dicitur alienatio. ibid. n. 7. p. 277.

Repugnantia in omni materia fugienda eſt. dec. 114. num. 9. p. 456.

Res immobilis, & mobilis pretioſa æquiparantur quoad difficultatem alienationis. diſp. 13. q. 1. n. 10. p. 262. Vide, *Alienatio. Bonum.*

Res ſe mouentes an veniant ſub nomine bonorum immobilium. diſp. ead. 13. q. 2. n. 2. p. 266.

in Rei emptæ ab Eccleſia retrouenditione, etiam cum pacto retrouendendi, aſſenſus apoſtolici ſolennitas requiritur. diſp. ead. 13. q. 2. n. 17. p. 268.

Rem ſterilem abſque aſſenſus apoſtolici ſolennitate an poſſit alienare Abbas, ſeu Prælatus. ibid n. 21. p. ead.

Res immobiles modici valoris, abſque ſolennitatibus, & aſſenſu apoſtolico alienari poſſunt. diſp. ead. 13. q. 9. num. 2. p. 276.

Res modici valoris quæ dicantur. ibid. n. 3. p. ead.

Res reſtitutioni ſubiectas poteſt Abbas Monaſterij abſque ſolennitatibus reſtituere. ibid. n. 11. p. 277.

Res iudicata obſtat ſuper eo, de quo fuit facta litis conteſtatio. dec. 76. n. 3. p. 407.

Res iudicata vt inducatur, requiritur validitas, & iuſtitia ſententiæ. dec. 109. n. 2. p. 448.

Res eadem diuerſo iure cenſeri non debet. dec. 113. num. 4. p. 452.

Reſcriptum, in quo vtraque pars eſt ſupplicans, iuſtificatione non indiget. dec. 31. n. 13. p. 358.

contra Reſcripti formam inhibitio emanata, eſt nulla, & venit in primis reuocanda. dec. 68. n. 1 p. 392.

Reſeruatio turbida ſufficit ad retardandam Breuis executionem. dec. 12. n. 3. p. 326.

ſub Reſeruatione non cadunt adminiſtrationes temporales, nihil ſpiritualitatis habentes. dec. 12. n. 4. pag. 327.

ſub Reſeruatione non cadunt officia eccleſiaſtica, quæ non dantur in titulum, ſed in adminiſtrationem. dec. ead. 12. n. 12. p. 327.

ſub Reſeruatione cadunt, & ſunt reuerà beneficia eccleſiaſtica, officia, quæ conferuntur in titulum perpetui beneficij. ibid. n. 13. p. ead.

Reſtitutionis inter Religionem, & Nouitium executionem facere pertinet ad Epiſcopos. diſp. 6. q. 9. num. 8. pag. 119.

Reſtitutionis in integrum beneficio an iuuari poſſit Monaſterium,

Monaſterium, quando dolo deliquerit in ſupradictis rebus depoſitis. diſp. 11. quæſt. 1. num. 13. p.114.

Reſtituere tenentur, qui accipiunt à Religioſo ad vſus vanos, & ſuperfluos, etiam de licentia Soperioris.diſp.11.q.6.n.7.p.135.

Reſtitutioni res ſubiectas poteſt abſque ſolennitatibus reſtituere Abbas Munaſterij. diſp.13.q.9.n.11.p.277.

Reſtitutioni cauſam præbet læſio. deciſ. 34. num. 8. p.362.

Reſtitutio non datur abſqoe læſiooe. dec.69. nom.1. p.393.

Reſtitutionis fundamentum eſt læſio.dec.11a.num.1. p.450.

Reus, & poſſeſſor poteſt excludere actorem ex non iure ipſios. dec.11.n.12.p.326.

Reus abſoluitur, actore non probante. dec. 53. n. 1. p.328.

Reus dicitur vocatus ad iudicium. dec. 70. num. 5. p.397.

Reus, non autem actor, dicitur committens cauſam iactationis, & iactationum, ſi probauerit moleſtationes. ibid.n.11.& 12.p.398.

Reo pro victoria ſufficit, probationes actoris reddi adeò turbidas, vt ſufficienter non concludant.dec. 97.n.21.p.430.

de *Romana* Eccleſiæ patrimonio, & de horto eiuſdem ſunt Eccleſiæ Marchiæ, & Ferrariæ. dec.20.n. 32.p.340.

de Romanæ Eccleſiæ patrimonio præſcriptio centenaria requiritur contra Eccleſias. ibid. num. 33. p.ead.

S

S*Acerdotum* ſæcularium Cooſeſſiones Regulares audientes ſine approbatione Ordinarij, excommunicari poſſunt. diſp 5. q. 11. num. 105. p.77.

Sacramenta extremæ Vnctionis, Euchariſtiæ, vel Matrimonij Regulares præſumentes adminiſtrare ſine licentia Parochi, excommunicantur. diſp. 5. q. 11.n.112. Limita. vt num.11 p.77.

Sacrificium Altaris extra Eccleſiam, & in priuatis domibus peragi non debet. diſp. 5. q.11.n 69 p.74.

Sacularis, & non profeſſus prohibetur beneficia regularia, in titulum Regularibus conferri conſueta obtinere. diſp.9 q 7. n.18.p.191.

Scilicet, dictio, regulatur ſecundum ſubiectam materiam, & quo caſu ſit declaratiuè. dec. 69.n.15. p 395.

Scientia æquiparatur ignorantia craſſa, & affectata. diſp.17.q.2.n.6.p.305.

Scientia præſumitur ex lapſu longi temporis. dec.69. n.17.p.395.

Scientia præſumitur ex actuum multiplicitate. ibid.n. 18.p.ead.

Scientia probatur coniecturis, & præſumptionibus. dec.107.n.9.p.447.

Scriptores vocantur *exceptores* in iure. dec. 23. num. 6. p.345.

Scriptura an ſit neceſſaria ex parte profitentis. diſp .6. q.11.n.3.p.137.

Scriptura debet à profitente publicè legi, & coram teſtibus.ibid n.4 p.13?.

Scripturæ magis creditur, quàm teſtibus in concurſu probationum. dec.27.n.8.p.355.

Scripturis magis creditur, quàm teſtibus. dec.37.n.9. p.365.

Scripturis magis ſtandum eſt, quàm teſtibus. dec. 76. n.1.p.406.

Scripturæ inter ſe diuerſæ fidem ſibi adinuicem derogant, ſiue ab vno, ſiue à pluribus producantur. dec.79.n.9 p.411.

Scripturæ productæ à diuerſis, ſi ſint compatibiles, ſtatur cuique in ſuis terminis.ibid.n.10.p.ead.

Scriptura extracta, lite pendente, ſine compulſorialibus, & ſine citatione partis non probat. dec. 88. n. 5 p.420.

Scripturæ præciſæ, & authenticæ magis ſtatur, quàm generali, & minùs authenticæ. deciſ. 101. num. 8. p.436.

Scripturæ, de cuius interpretatione agitur, obſeruantia attendenda eſt de tempore illius. dec.113.n.23. p.454.

Scrutatores aſſumendi ſunt de Collegio, etiam in electione Abbatiſſæ. dec. 17.n.1.p.333.

Scrutatores tres de Collegio aſſumi debent in electione per viam ſcrutinij; nec poſſunt aſſumi Notarij extra Collegium; aliàs electio eſt nulla. dec. 22.n.2.p.342.

per *Scrutinia* ſecreta, & vota facienda eſt electio Diffinitorum. diſp.1.q.4.n.5.p.8.

Scrutinio publicato, variare non licet. dec. 19.num.2. p. 316.

Scrutinio publicato, & facta collatione, debet ſequi communis electio per vnum nomine Capituli per verba ſingularis numeri. ibid. num. 14. p.333.

per Scrutinium electio non irritatur, etiam quòd duo ſcrutatores tantùm, & non tres, & non de Collegio interuenerint. ibid n. 16. Contrarium, n.ſeq. p.ead. Vide, *Electio*.

Secretum de omnibus, quæ in Diffinitorio tractantur, & reſoluuntur, ſeruare teneatur Diffinitores ſub mortali. diſp.1.q.5.n.8.p.8.

Secretum reuelare quod peccatum ſit. ibid.n.1.p.ead.

Secretum reuelantibus pœnæ apud Ethnicos impoſitæ.ibid.n.2.p ead.

Sedes apoſtolica de rigore iuris non ſuccedit in obligationibus, & debitis apoſtatæ, ſed tantùm de æquitate.diſp.8.q.5.n.3.p.170.

Sedis apoſtolicæ intereſt, multos habere immediatè ſubiectos dec.82.n.11.p.415.

Sedes canonicales ſunt fructus Canonicatuum, & ad ſolos Canonicos ſpectant.dec.116.n 9.p.459.

Sedendi in materia decentia Chori potiſſimùm attendi debet.dec.116 n.10.p.459.

Seminario contribuere tenentur etiam, qui ſunt nullius.dec.65.n.5 p.390.

Seminario contribuere tenentur etiam qui ſunt Nullius diœceſis, ſi aliter non ſint exempti. dec.69. n. 26 p.396.

Sententiam propriam tenentur ſub mortali, ſecundùm conſcientiam liberè, & expreſsè proferre Diffinitores in Diffinitorio exiſtentes, etiamſi cognouerint eorum ſententiam à Superiori ægrè ferendam diſp. 1.q.3.n.1.3.& 5.p.5.& 6.

à Sententiis Conſeruatorum cognoſcentiom de notoriis iniuriis appellatio non datur: secùs quando controuertitur, an factum ſit notorium. diſp.17.q. 3.n.4. & 5. Vel quando cognoſcunt de cauſis dubiis. ibid.n.6.p 307.& 308.

Sententia inter alios, ſi ſit lata exiſtente legitimo contradictore, magnum præſtat adminiculum. dec. 3. n 2.p.310.

Sententia appellatione non ſuſpenſa tranſit in iudicatum.dec.11.n.1.p.325.

Sententia ſuper ſtatu facit ius quoad omnes.dec.12.n. 11.p.317.

Sententia per lapſum fatalium tranſit in iudicatum. dec.20.n.35.p.340.

Index Rerum,

Sententiæ verba ſunt ſtricti iuris, & non debent plus operari, quàm de neceſſitate importent. dec. 49. n.7.p.376.

Sententia præiudicat ei, ad quem primo loco ſpectabat definitio, licèt ſit lata contra alterum, ſi ſciens permiſit alterum ſubditum agere. dec. 69. num.4. p.394.

Sententia in cauſa ſtatus facit ius quoad omnes. ibid. n.5.p ead.

Sententia facit vehementiſſimam præſumptionem boni iuris. ibid.n.6.p.ead.

Sententia antiqua probat etiam ſine actis. ibid. n. 14. p.395.

Sententia inter alios lata non præiudicat. dec.70.n.7. p.397.

Sententia priuilegij canonizatoria nihil plus tribuit, quàm priuilegium.dec.72.n.6.p.400.

Sententia ſtrictè interpretatur; & tantùm ex illa infertur, quantùm vrget neceſſitas.ibid.n.7.p.ead.

Sententia non extenditur ad ea,quæ verbis non continentur ibid.n.8.p.401.

Sententia non afficit non citatos. dec. 87. num. 5. p.4 9.

Sententias ab aliis Iudicibus latas Rota non exequitur, niſi priùs diſcuſſa illarum iuſtitia. dec. 91. n.7. p. 422.

Sententia tranſit in iudicatum, fatalibus non prorogatis poſt appellationem.dec. 109.n.1.p.448.

Sententiæ validitas requiritur, vt inducant res iudicata.ibid.n.2.p.ead.

ex Sententia fauorabili reſultat bonum ius. dec.113. n. .p.454.

Sepulturam vt ſibi eligat, prohibentur Religioſi aliquem cogere, vel ad promittendum inducere.diſp. 3.q 6 n 48 p.27.

Sepelire cadauera defunctorum in ſuis Eccleſiis an poſſint Religioſi, abſque licentia Parochi. dec.86. n.1 & ſeqq.p.418.& 4 9.

Seruire Deo, regnare eſt. diſp.2.q.1.n.3.p.12.

Seruitutis præſcriptio in alterius fundo non eſt contra ius; ſed tantùm contra quandam præſumptionem naturalis libertatis. dec.40.n 6.p.367.

Seruitium perſonale in feudo peritum exhiberi poteſt per alium, quando in illo non eligitur induſtria perſonæ: ſecùs ſi eligatur. diſp. 11. q. 4. n. 34.p.230.

Seruorum B. Mariæ Virginis exemptio. diſp.5.q.15. n. 54.p.71.

Seruus an ad Religionem recipi poſſit. diſp.6.q.3. n.6. p.86.

Seruo dominus obligari non poteſt. diſp.9.q.14. n.4. p. 204.

Serui f g tiui an poſſint abſque ſolennitatibus alienari. diſp.1 .q.2 n.5 p.266.

Sexus diuerſitas impedit Religionis ingreſſum,& profeſſionem diſp 6.q.3 n 20 p 8 .

Signatura ſolet aliquando concedere exemptionem ſubdito, propter ſolam litem cum Ordinario. dec, 5 n 1.p.364

Signatura aliquando in materia exemptionis reſcribit, cum facultate inhibendi cauſa cognita: quo caſu non conceditur inhibitio, niſi conſtito de ſæuitia. ibid.n.5.p.ead.

Silentij obſeruantia, & quibus in locis præcipitur Religioſis.diſp.3.q 6.n.23.p.24.

à *Simonia* omni labe debet eſſe alienus Religionis ingreſſus. diſp.6.q. .n.1.p.118.

abſque Simoniæ labe Abbas recipere poteſt aliquid à Nouitio ſponte dante ibid.n.5.p.ead.

Simoniacè facta profeſſio an teneat. diſp. ead.6.q.20. n.3.p.136.

Simoniaci in aſſequendo beneficio poſt eius priuationem ſunt inhabiles. diſp. 9. quæſt. 7. num. 13. p.191.

Singula ſingulis congruè referenda ſunt. dec. 113. n. 1.p.452.

Situs non probatur per teſtes deponentes, bona exſtare ad dexteram, vel ad ſiniſtram, ſi non addant aliquam ſpecificationem ſituationis, habito reſpectu ad Orientem, vel Occidentem, ſiue ad alia.dec. 20.n.26.p.339.

Societas IESV regimine partim monarchico, partim ariſtocratico vtitur. diſp.1 q.2.n.11.p.4.

Societatis IESV nullus Prælatus Generali inferior diſpenſare poteſt, niſi quatenus ſibi conceſſum eſt. diſp.4.q.7. n. 20. p. 42. Limita in omnibus Prælatis. vt n.21.p.ead.

Societatis IESV exemptio. diſp. 5. quæſt. 11. num. 38. p.72.

Societatis IESV priuilegiis, an gaudeant, & quomodo aliæ Religiones habentes communicationem priuilegiorum. diſp.6.q.27.n.2.p. 144.

Societatis IESV Patres non poſſunt tranſire poſt emiſſa vota ad aliam Religionem, excepta Carthuſia; niſi de expreſſa licentia Præpoſiti,aut Summi Pontificis.diſp.7 q.2.n.9.p.154.

Societatis IESV Præpoſitus Generalis, ac ipſa Societas generaliter congregata poterant bona Domorum ipſius Societatis, inconſulto Summo Pontifice alienare. diſp. 1 .q.6.n.2.p.272.

Sodomitæ notorij ſunt ad beneficia eccleſiaſtica inhabiles diſp.9.q.7.n.10.p.191.

prout Solebant, verba demonſtrant, tunc ita fuiſſe in vſu. dec.123.n.21.p.454.

Solennitates ſupplentur ex beneplacito apoſtolico.dec. 69.n.21.p. 95.

Solus, dictio non ſemper excludit, ſed quandoque includit,quod eſt ſibi connexum:& illuſtratur exemplis. dec.75.n.5.p.404.

per *Speciem* generi derogatur. diſp. 5. quæſt. 11. num. 6.& 7.p.70.

Species expreſſæ declarant genus ſubſequens. dec.43. n.9.p.370.

Specierum enumeratio declarat, de qua re diſpoſitio ſit intelligenda. dec.114.n.8.p.456.

S. *Spiritus* in Saxia Congregationis exemptio. diſp. 5. q.11.n.26.p.71.

Spolium non fit de bonis Curialium, & in vrbe degentium. diſp.16.q.1.n.3.p. 297. Limita, vt num. ſeq. 4. p.298.

Spoliorum ſub nomine non veniunt vaſa, & ornamenta ſemel Eccleſiæ oblata. diſp.ead.16. q.2.n.2. p.298.

Spolia Religioſorum beneficiariorum ad Conuentum pertinent. diſp.ead.16.q.4.n.2.p.299.

de Spoliis Priorum, & beneficiariorum ſibi ſubditorum Cluniacenſis Abbas habet palefredum, cappam, & Breuiarium. ibid.n.3.p.ead.

Spoliorum nomine an veniant bona Religioſorum extra Monaſterium degentium, ſiue Superiorum permiſſu, ſiue abſque illorum licentia. diſp.ead. 16. q.5.n 3.p.ead.

Status mutatio auget ius antiquum, non aufert.diſp. 5.q 8.n.4.p.66.

Statum nouum ad inducendum quæ requirantur. decis. 12. num. 9. pag. 327. & decis. 13. num. 7. p.328.

Status vltimus non attenditur, quando clarè conſtat de contrario ſtatu anteriori. ibid. num. 10. p. ead.

ſuper Statu ſententia facit ius quoad omnes.ibid n.11, p.ead.

Statu

Statu mutato, ius antiquum etiam mutatur. dec. 64. n. 10. p. 359.
Statuſ ... mutatur, mutata perſona. dec. 104. num. 22. p. 42.
Statuta condere quis poſſit. diſp. 3. q. 1. p. 16.
Statuta perpetua non poſſunt condere Abbates Conuentuales. ibid n. 2. p. ead.
Statuta perpetua an condere poſſint Abbates generales. ibid. n. 3. p. ead.
Statuta huiuſmodi an poſſit condere Capitulum generale, Sede vacante. ibid n. 4 p. ead.
Statuta contra ius commune condere nequit Abbas Generalis cum Capitulo abſque ſpecialibus priuilegiis, & niſi à Summo Pontifice in ſpeciali forma confirmarentur, inualida ſunt. diſp. ead. 3. q. 2. n. 1. & 3. p. 17.
Statuta contra ius commune condita nihil iuuantur confirmatione Legati à latere, quantumuis ampliſſima. ibid. n. 3. p. ead.
Statuta condere poſſunt Abbates ſæculares habentes iuriſdictionem epiſcopalem, ſeu quaſi. diſp. ead. 3. q. 3. n. 1. p. 17.
Statuta, & leges contra ius commune condere non poſſunt Abbates ſæculares iuriſdictionem quaſi epiſcopalem habentes. ibid. n. 2. p. ead.
Statuta condere poſſunt Abbates regulares habentes territorium, & ſubditos ſæculares, in quos iuriſdictionem epiſcopalem exercent. ibid. num. 3. p. ead.
Statuta, & leges condere poteſt Epiſcopus, & Prælatus iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopum habens abſque conſenſu Capituli, & Synodo Parochorum. ibid. n. 4. & 6. p. 18.
Statuta, & leges condere debet Epiſcopus, & alius Prælatus cum conſenſu Capituli, quando talis eſt conſuetudo; & agitur de rebus pertinentibus ad Capitulum. ibid. n. 7. p. ead.
Statuta generalia à Generali, & Capitulo condita omnes obligant. diſp. ead. 3. q. 6. n. 1. p. 21.
Statuta prouincialia, & alicuius particularis Conuentus obſeruare tenentur hoſpites ibi commorantes. ibid. n. 2. p. ead.
Statutum Capituli generalis obligat Abbatem generalem, & omnes alios, tam quoad vim directiuam, quàm coactiuam. diſp. 3 q. 4. num. 7 p. 19. Vide, *Lex. Præceptum.*
Statuta ſuæ Religionis ad ſolam pœnam obligantia Religioſus tranſgrediens, vt illorum finem impediat, mortaliter peccat. diſp. ead. 3. q. 6. n. 12. p. 22.
Statuta ſuæ Religionis Religioſus contemnens, etiam in re leui, peccat mortaliter. ibid. num. 13. p. ead.
Statutum, ſeu conſtitutio in generali Capitulo abſque Papæ authoritate edita, poteſt per ſubſequens Capitulum generale reuocari. diſp. ead. 3. q. 7. num. 2. p. 28.
Statutum, ſeu conſtitutio in generali Capitulo edita, à ſubſequenti, vel alio Capitulo generali, reuocari nequit, ſi authoritate pontificia ſit firmata, non tantum in vim priuilegij, ſed per modum decreti, ſeu mandati. ibid. n. 3. & 4. p. ead.
Statutum, & conſtitutio per generale Capitulum edita, ad hoc vt per aliud Capitulum generale nequeat reuocari, debet ita confirmari, vt confirmatio ſit eſſentialis. ibid. n. 6. & 9. Et non ſolùm accidentalis. ibid. n. 7. & 8 p. ead.
Statutorum interpretatio duplex, alia iuridica, alia doctrinalis. ibid. n. 12 p. ead.
Statuta à Superioribus Prælatis condita iuridicè, & obligatoriè per naturalem rationem declarare poteſt inferior Prælatus, ſi verba ſtatuti ſint dubia, & caſus clarus, ac de facili deciſibilis; vel ſi non ſit facilis recurſus ad Superiorem, ſecùs ſi caſus eſſet maximè dubius; tunc enim declaratio ad Superiores maiores ſpectat. ibid. n. 13. & 14. p. ead. & 29. Vide, *Conſtitutio.*
Statuta, & regulares obſeruantias aliquando obſeruare debet Nouitius, non ratione votorum; ſed ex lege iuſtitiæ, & ſemper ex conuenientia. diſp. ead 3. q. 8. n. 7. & 9. p. 29. & 30.
Statuta, & regulares obſeruantias tranſgrediens Nouitius non incurrit pœnis tranſgreſſoribus impoſitas. ibid. n. 8. p. 29.
Statuta arctiora an poſſint Prælati, inuitis ſubditis, condere. diſp. 4. q. 3. n. 4. p. 35.
Statuta Epiſcopi non ligant delinquentem extra territorium, & diœceſim. dec. 41. n. 5. p. 369.
Statutum factum per Priores cum conſilio prudentum, ſi in ſcriptis redigatur, non eſt neceſſariò publicandum. dec. 107. n. 7. p. 447.
Subditus in quibus caſibus non teneatur diſpenſationem factam acceptare, oſtenditur. diſp. 4. q. 13. n. 3. p. 53.
Subditi ſubducuntur à iuriſdictione Superioris, ob aſperiores ipſius mores, aut prauum iuriſdictionis vſum. dec. 35. n. 5. p. 363.
Subditis conceditur exemptio ad tempus propter litem, contradicente Ordinario. ibid. n. 8. p. ead. Vide, *Exemptio.*
Subditus non poteſt excipere, delictum fuiſſe commiſſum in loco exempto, aduersùs intentionem ſui Ordinarij, fundatam de iure cômmuni. dec. 80. n. 2. p. 412.
Subditis imminet ſola neceſſitas parendi, nec poſſunt os in cælum ponere, & Summi Pontificis coarctare poteſtatem. dec. 82. n. 9. p. 415.
Subreptionem ad excludendam verè operatur clauſula, *Quorum tenores.* & non alterat diſpoſitionem. dec. 89. n. 14. p. 421.
Subreptitia redditur gratia ex taciturnitate eius, quod ſi concedens ſciuiſſet, vel non conceſſiſſet, vel difficiliter conceſſiſſet; & an ſit tale, Iudicis arbitrio relinquitur. dec. 121. n. 7. & 10 p. 461.
Subrogato datur immiſſio, docto de Clericatu, lite, & obitu illius, in cuius locum fuit ſubrogatus. dec. 2 . n. 1. p. 340.
Subrogatus debet immitti in illam talem qualem poſſeſſionem, quam habebat defunctus, in cuius locum fuit ſubrogatus. ibid. n. 8. p. 341.
Subrogatum non dicitur propriè id, quod non habet eaſdem qualitates; & ideò neque habebit eadem priuilegia. dec. 109. n. 5. p. 449.
Subrogatum dicitur idem cum primo, in cuius locum fuit ſubrogatum. dec. 116. n. 7. p. 459.
Subſidium charitatiuum. Vide, *Charitatiuum ſubſidium.*
Suffragium, ſeu conſilium, ſi voce tenus Diffinitores præſtare debeant, incipiendum eſt à iunioribus. diſp. 1. q. 3. n. 9. p. 6.
Suffragium habentes in Capitulo eligunt Diffinitores. diſp. ead. 1. q. 4. n. 4. p. 8.
Suffragia Capituli Congregationum Ordinis S. Benedicti, ſunt conſultiua, non verò diffinitiua. diſp. 6. q. 1. n. 6. p. 81.
Suffragia Monachorum Abbati conſultiua ſunt, non deciſiua. diſp 6. q. 15. n. 4 p. 30. Conſtitutiones, & priuilegia Religionum in hac re ſunt attendenda. ibid. n. 5. p. ead.
Suffragia in admiſſione Nouitiorum ad profeſſionem, ſunt deciſiua, non tantum conſultiua. ibid n. 7. p ead.
Suffragia eligentium poſſunt per Notarios ſcribi. dec. 23. n. 12. p. 346.

Supellectilis ſuperflua, veſtes pretioſæ, & alia huiuſmodi, quàm dedecerant regularem Prælatum, ex D. Bernardo. diſp. 11. q. 13. per tot. p. 240.

Superioris lex per inferiorem tolli nequit. diſp. 3. q. 2. n. 1. p. 17.

à Superiore latam legem irritantem, an teneatur ipſe obſeruare. diſp. ead. 3. q. 4. n. 6. p. 19. Vide, *Abbas. Prælatus.*

Superioris præceptum in re graui tranſgrediens ſubditus Religioſus, vnum tantùm peccatum contra votum committit. diſp. ead. 3. q. 6. n. 11. p. 22.

Superior in Ordine Mendicantium prohibetur ſub pœna excommunicationis admittere Nouitium ad profeſſionem ante tempus, & ſuſpenditur admittens ab huiuſmodi receptione. diſp. 6. q. 12. num. 4. p. 126.

Superior poteſt concedere Religioſo ſubdito licentiam, vt parentibus in graui neceſſitate conſtitutis ſubueniat extra Clauſtra: & quid ſi Prælatus licentiam denegaret. diſp. 8. q. 6. n. 9. & 10 p. 171.

à Superioris iuriſdictione ſubducuntur ſubditi, ob aſperiores ipſius mores, aut prauum iuriſdictionis vſum dec. 35. n. 5. p. 363.

Superioris factum immutare, vel contra illud diſpenſare non poteſt inferior. dec. 121. n. 8. p. 463.

Supplicatio præſumitur porrecta ab eo, qui dedit mandatum ad ſupplicandum. dec. 30. n. 12. p. 358.

Suſpenſi ab officio, & beneficio, ſunt inhabiles ad beneficia eccleſiaſtica. diſp. 9. q. 7. n. 7. p. 191.

Syluestrinorum exemptio. diſp. 5. q. 11. n. 21. p. 71.

in *Synodis*, & Capitulis decreta facta per Cancellarium capitularem, in particulari libro regiſtrari debent. diſp. 1. q. 2. n. 21. p. 5.

Synodo diœceſanę an exempti intereſſe debeant. diſp. 5. q. 11. n. 77. p. 74.

Synodales Iudices deſignati durare debent, ſaltem vſque ad futuram Synodum in officio. diſp. 17. q. 1. num. 12. pag. 302.

T

T*Abellionis* officium non poſſunt exercere Regulares. diſp. 3. q. 6. n. 28. p. 25.

Tacens cùm teneatur loqui, habetur pro conſentiente. diſp. 1. q. 3. n. 2. p. 5.

cum *Tantum*, dictione taxatiua iuriſdictio conceſſa, cenſetur conceſſa excluſiuè ad aliàs perſonas; non tamen ſimilem rationem habentes. dec. 42. n. 11. & 17. p. 370.

Taxa, quæ fit in libris Cameræ, in tertia parte veri valoris; de Monaſteriis conſiſtorialibus, probat conſiſtorialitatem, etiamſi ter ducta non conſtituat ſummam ducentorum florenorum, & quare. dec. 15. n. 6. p. 330.

Tempus à iure petitum ad aliquem actum, cenſetur petitum tanquàm forma. diſp. 6. q. 7. num. 11. p. 114.

Temporis modicum, & breue trienoium intelligitur. diſp. 14. q. 1. n. 2. p. 280.

Tempus triennij computandum eſt ex trina fructuum perceptione. ibid. n. 4. p. ead.

Tempore inhabili factum, ſed relatum ad tempus habile, validum eſt, ſaltem pro tempore habili. diſp. 14. q. 9. n. 10. p. 292.

Temporis longi obſeruantia operatur, vt omnia pro validitate præſumantur interueniſſe, etiam ad effectum totalis exemptionis à decimis. dec. 97. num. 19. p. 430.

Tempus litis ex præſcriptione deducendum eſt. dec. 108. n. 3. p. 448.

Territorium ſeparatum poteſt præſcribi. dec. 40. n. 2. p. 367.

Territorij ſeparati præſcriptio probatur ex enonciatiuis antiquis, concurrentibus aliis coniecturis, & Scripturis continentibus actus poſitiuos iuriſdictionis. ibid. n. 3. p. ead.

Territorium non eſt de ſubſtantia iuriſdictionis. dec. 43. n. 1. p. 369.

abſque Territorio iuriſdictio in perſonas haberi poteſt. ibid. n. 2. p. ead.

ſine Territorio etiam, iuriſdictio in perſonis conſiſtit. dec. 44. n. 7. p. 371.

Territorium ſeparatum, & propriam diœceſim ſolus Papa concedere poteſt ex priuilegio. dec. 46. num. 6. p. 373.

Territorium ſeparatum ſolus Papa ex priuilegio concedere poteſt. dec. 55. n. 2. p. 381.

Territorium ſeparatum, & propria diœceſis non probantur ex eo, quòd Abbas habeat in loco dominium, & iuriſdictionem temporalem. ibid. num. 13. p. 382.

Territorij ſeparatio arguitur ex exercitio omnimodæ iuriſdictionis quaſi epiſcopalis. dec. 65. num. 8. p. 390.

Territorij ſeparatio, & quaſi poſſeſſio iuriſdictionis epiſcopalis, ex quibus arguantur. dec. 70. n. 2. p. 397.

Territorium quando dicatur effectum diœceſis Abbatis. dec. 117. n. 2. p. 459.

Tertiariæ Ordinis Minorum ſubiectæ habent priuilegium abſque aſſenſu apoſtolico vendendi, alienandi, permutandi, & in emphyteuſim concedendi, modò adſit duarum partium Conuentus conſenſus. diſp. 13. q. 6. n. 6. p. 273.

Teſtamentorum executores ad cauſas profanas, imò neque ad pias, eſſe poſſunt Religioſi clauſtrales, abſque licentia ſuorum Superiorum: ſecùs autem eſt de Religioſo, qui manet extra Clauſtrá, & præeſt perpetuo beneficio. diſp. 3. q. 6. num. 36. & 37. p. 25. & 26.

Teſtamentum condere poteſt Monachus ante profeſſionem, quando maioratus talis eſt, vt poſſit in illum ſuccedere Monaſterium nomine Monachi, quoad fructus maioratus. diſp. 11. q. 4. num. 17. p. 228.

Teſtamentum, in quo Fratres Minores de Obſeruantia, nullo facto cohærede inſtituuntur, nullum eſt, & hæreditas deuoluitur ad venientes ab inteſtato. ibid. n. 47. p. 231.

Teſtamentum, in quo inſtituuntur hæredes Minoritæ, cum clauſula, quòd vendatur hæreditas, & pretium conuertatur in neceſſitates eorum; valet tantùm quoad cauſam piam ibi appoſitam. ibid. n. 48. p. ead.

Teſtamentum non poſſunt facere Abbates. diſp. 16. q. 3. n. 3. p. 298.

Teſtamenta, vel alias vltimas voluntates exequendi facultatem habent Abbates, etiam conuentuales, abſque Generalis, aut alterius Superioris licentia. diſp. 17. q. 6. n. 1. p. 310.

Teſtamentarij executoris munus non poteſt Religioſus ſuſcipere, niſi petita priùs, & obtenta licentia à ſuo Superiore. ibid. n. 2. p. ead.

Teſtamenti executor vt eſſet Monachus, facultatem ab Abbate datam, etiam re non integra, poteſt ipſe Abbas reuocare. ibid. n. 3. p. 311.

Teſtamentorum, & vltimarum voluntatum executores nequeunt eſſe Minores Fratres, & eorum Prælati: benè tamen omnes alij Religioſi, etiam Mendicantes. ibid. n. 6. & 7. p. ead.

Teſtamenti tempus attendi debet, quando agitur de interpretatione contentorum in eo. dec. 113. n. 24. p. 455.

Teſtatores à teſtitutionibus faciendis, vel leg atis piis Eccleſiis Matricibus relinquendis tertaliere Religioſi teſtamento intereſſentes non debent. diſp. 3. q.6.n.47.p.27.

Teſtandi licentia à Summo Pontifice Prælatis conceſſa non expirat morte concedentis. diſp. ead.51.q.5. n.9.p.234.

Teſtamentum vigore prædictæ facultatis factum poteſt reuocari;& toties,quoties placuerit,condi.ibid. n.10.p.ead.

Teſtandi priuilegium Prælati habentes, nequeunt de vaſis, & ornamentis ſemel Eccleſiæ oblatis, diſponere. diſp.16.q.1.n.1.p.298.

Teſtes iudiciarij eſſe non poſſunt Regulares. diſput.3. q.6.n.30.p.25.

Teſtimonium Monachi ſcribi poteſt in inſtrumento ſine ſui Superioris licentia. ibid.o.31.p.ead.

Teſtes interrogandi pro informatione Nouitiorum non ſatisfaciunt dicendo, neſcire recipiendos eſſe compreheoſos in Conſtitutione Sixti V. diſput.6. q.4.n.4.p.91.

Teſtis non iuratus nullam fidem facit. ibid. num.5. p.ead.

Teſtes duo de viſu ſufficiunt ad probandum. deciſ.3. n.1.p.320.

per Teſtes deponentes, quòd aliter eſſe non potuiſſet,quin ipſi ſciuiſſent,negatiua probatur. dec. ead. num.5.p.ead.

Teſtibus non ita creditur ac ſcripturæ in concurſu probationum.dec.27.n.8.p.355.

Teſtis ſingularis non probat. ibid.n.10.p.356.

Teſtes examinati, parte non legitimè citata,non probant. dec.30.n.21.p.359.

Teſtibus non ita creditur ac ſcripturis. dec. 37. n. 9. p.365.

Teſtes deponentes ſuper ſonitu campanarum, non probant,ſi deponant,ſe vidiſſe. dec.38.n.4. Contrarium.n.7.& ſeq.p.366.

Teſtium, præſertim idiotarum,dicta humaniter, non autem rigidè accipienda ſunt. ibid.n.6.p.ead.

Teſtes deponentes de viſu circa rem,quæ ab alio ſenſu, quàm oculorum percipitur, benè probant.ibid. n.8.p.ead. Vbi verba Euangelij Ioan.20. *Infer digitum tuum huc, & vide.* &, *Quia vidiſti me, credidiſti.* quomodo exponantur.

Teſtes habentes intereſſe,vti vniuerſi,non vti ſinguli, non repelluntur.ibid.n.10.p.ead.

Teſtes examinati ſine citatione partis dicuntur nulliter examinati. dec 42.n.11.p.369.

Teſtes numero plures,magis concludentes in dicto,ac habentes pro ſe iuris præſumptionem, præualent aliis. dec.46.n 2 p.373.

Teſtes examinati ad perpetuam rei memoriam, dant fumum pro remiſſoria. deciſ. 48. num. 6. pag. 375.

Teſtes deponentes de eo,quod iotis eſt,non probant, niſi reddant ſufficientem cauſam ſcientiæ. dec.55. n.19.p.382.

Teſtes inualidi, & nulliter examinati non probant. dec.68.n.6.p.392.

Teſtes deponentes ſuper certis finibus, & limitibus, debent etiam non interrogati, aſſignare rationem concludentem,non per actum intellectus,ſed etiam per ſenſum corporis. dec.71.n.12.p.399.

Teſtibus referentibus ſe ad ſcripturas, non plùs creditur,quàm ipſis ſcripturis. ibid.n.13.p.ead.

Teſtes de auditu,non ſpecificantes perſonas, à quibus audierunt, non concludunt etiam in antiquis finibus probandis.ibid.n.18.p.ead.

Teſtes de auditu vt probent, quæ ſequitantur.ibidem, n.19.p.ead.

Teſtibus non ita ſtandum eſt,ac ſcripturis.dec.76.n.2. p.406.

Teſtes affirmatiuè deponentes præualent aliis negatiuè deponentibus.dec.83.o.7.p.417.

Teſtes examinati abſque citatione non probant. dec. 87.n.1.p.419.

per Teſtes negatiua probatur, licèt non directè, ſed virtualiter illam coarctantes: vt quia veriſimiliter ſunt de illa informati, & optimas eorum dicti reddunt rationes. dec.96.n.3.p.426.

Teſtes dubij declarantur ab aliis.dec.97.n.16.p.429.

Teſtis vnicus ſufficit ad effectum manutentionis. dec. 114.n.14.p.456.

Teſtes eliduntur ex contrariis numero maioribus. ibid.n.16.p.457.

Theatinorum exemptio.diſp.5.q.11.n.36.p.72.

Titulus putatiuus, & inualidus ſufficit ad præſcribendum territorium, dummodo ſit iuſto errore cauſatus: & quando titulus ad hunc effectum non dicatur iuſto errore cauſatus dec.55.n.9. & 10.p.381.

Tonſura, & Ordines in beneficiis obtinendis an ſint neceſſarij. diſp.9.q.7.n.21.p.ead.

Totum, ſiue vniuerſale, ſiue generale, ſiue integrale, ſemper infert in quamlibet ſuam partem. dec. 78. n.17.p.409.

Tranſactio ſuper decimis non facta cum Monaſterio, cui Parochia vnita fuit,illi non præiudicat.dec.102. n.4.p 436.

Tranſactiones ſuper decimis fieri non poſſunt,abſque Papæ authoritate,& ſine ea factæ non egrediuntur ſuum authorem. ibid n.6.p.ead.

Tranſgreſſio in Religioſo circa materiam, etiam extra præſcriptum ſuæ Regulæ obligantem; non eſt duplex peccatum. diſp.3.q.6.n.14.p.21.

Tranſitus abſque licentia factus ad Religionem, de qua dubium eſt, an ſit arctior, an ſit inualidus. diſp.7.q.1.n.8.p.150.

Tranſitus ad arctiorem Religionem iuſta cauſa exiſtente,an debeat ſtatim Superior licentiam concedere. ibid.n.13.p.151. Conſenſus Conuentus non neceſſariò requiritur ad hanc licentiam concedendam.ibid.n.14 p.ead. Vide, *Religio. Religioſus.*

Tranſire de vna ad aliam Religionem an poſſint Moniales. ibid.n.25.p.152. Quibus conditionibus. ibid.o.26.p.153.

Tranſitus diuerſorum Ordinum ad alios an licitus ſit, examinatur. diſp.ead.7.q.24.num.1. & ſeqq.p.153. & 154.

Tranſitus de vna Religione ad aliam non fuit ablatus à Pio V. per ſuam Conſtitutionem, quæ incipit: *Quacunque ſacrarum.* ibid.n.14.p.154.

Tranſeundi ad arctiorem Religionem licentia, etiam à conuentuali Prælato poſtulari poteſt, niſi aliter per regularia ſtatuta caueatur. diſp.ead.7.q.3.num. 1.p.155.

pro licentia Tranſeundi ad arctiorem Religionem concedenda, an Prælatus debeat conſenſum Conuentus exquirere.ibid.n.2.p.ead.

Tranſeundi ad arctiorem Religionem Superior, qui licentiam dare debet, quinam eſſe debeat.ibid.n.3. & 4.p.ead.

Tranſeundi licentiam petere debet Religioſus in Monaſterio exempto, à Superiore immediato Monaſterij. ibid. n.5. p.ead.

Tranſeundi licentia petenda eſt ab aliquo Prælato, ſiue mediato, ſiue immediato. ibid. n.6. p.ead.

ad Tranſitum ad aliam Religionem,licitè faciendum, ſententia aſſerens, excellentiam, & perfectionem Religionis; non autem vitæ aſperitatem attendendam eſſe, refertur. diſput. eadem 7. q.4. num.2. p.156. Sententia affirmans, arctitudinem,

& aſperitatem Religionis circumſpiciendam eſſe, ponitur,& late explicatur. ibid.n.3.& 4 p.ead.

Transeundi ad æqualem, vel laxiorem Religionem licentiam concedere, verùm Abbates, & Prælati regulares poſſint ſubditis. Sententiæ Doctorum referuntur. diſp.ead.7.q.5.n.1.p.157.

Tranſeundi ad æqualem Religionem licentiam ſubditis poſſunt concedere Prælati regulares, iuſta cauſa interueniente: ſed requiritur conſenſus Monaſterij. ibid.n.2.& 3.p.ead.& 158.

Tranſeundi licentiam an poſſint Prælati Conuentuales concedere, abſque Generali, vel Prouinciali. ibid.n 4.p.158.

Tranſiens Religioſus ad laxiorem Religionem cum apoſtolicæ Sedis authoritate, tutus erit in foro iudiciali, ſiue tranſlatio fiat cum cauſa, ſiue abſque cauſa, ſecùs tamen in foro interno, ſi talis licentia obtineatur ſine cauſa. ibid.n.5.p.ead.

Tranſeundi ad laxiorem Religionem licentiam indulgere poſſunt Prælati regulares Religioſis ſibi ſubditis iuſta de cauſa. ibid n.7.p.ead.

Tranſitus huius cauſæ iuſtæ quænam ſint, oſtenditur: & primò eſt incommoda valetudo, & infirmitas. ibid.q. 8. Senectus auſteritatibus tolerandis inepta. n.9. Perfectionis impedimentum. n.10 Odium maioris partis, & iniuſtæ perſecutiones. n.11. Infamatio ob aliquod crimen afferens continuam triſtitiam, & pudorem Religioſo. n. 12. Difficultas magna ſuſtinendi auſteritates prioris Religionis. n.13. Temperies aëris noxia. n.14. Parentum magna neceſſitas. n.15. Inobſeruantia Regulæ in priori Religione. n.16.p 158.& 159.

Tranſire ad laxiorem Religionem non licet ſine expreſſa licentia Pontificis Romani. ibid.n.18.p 159.

vt Tranſeat ad laxiorem Religionem Religioſus, diſpenſare an poſſit Romanus Pontifex ſine iuſta cauſa. ibid.n.19.p.ead.

Tranſiens de vna ad aliam Religionem, Nouitiatum de nouo facere, & profeſſionem emittere debet. diſp ead.7.q 6.n 1 p.160.

Tranſiens Monialis de vno ad aliud Monaſterium, niſi emittat profeſſionem in ſecundo Monaſterio, non dicitur Monialis illius Monaſterij. ibid n.2. Sed limita, vt n.3.p.ead.

Tranſiens Religioſus de vna Religione ad aliam, vt ſit in ea Abbas, vel Prælatus, debet in ea profiteri. ibid.n.4.p.ead.

Tranſiens Religioſus de vna Religione ad aliam, quem locum in ſeſſionibus, & aliis congreſſibus ſibi vendicet. ibid.n.5 p ead.

Tranſeuntis Religioſi de vna ad aliam Religionem, ad quam Religionem pertineant bona eius, ad primam, vel ſecundam Religionem. ibid.n.7.p.ead.

Tranſiens Religioſus de vna ad aliam Religionem, an poſſit ſecum deferre libros, ſcripta, & veſtes. ibid.n. 8.p.161.

Tranſiens Monialis de vno ad aliud Monaſterium, an poſſit ſuam dotem ſecum deferre. ibid.n.9.p.ead.

à *Tributis* omninò fuit immunis Chriſtus Dominus. dec.104.n.5.p.440. Vide, *Bona. Clerici. Immunit.n. Oneꝛa.*

Tributaria res non dicitur, niſi quando reuerà, & ipſo facto debita eſt ſolutio ſuis ſingulis temporibus, & contributio. ibid.n.16 p.441.

Tutores teſtamentarij eſſe nequeunt Religioſi. diſp.3. q.6.n.34.p.15.

V

V*Acatio* conſumitur per collationem acceptatam. dec.25.n.2.p.352.

Vacatio vt dicatur conſumpta, non ſufficit ius ad rem; ſed requiritur ius in re. ibid.n.4.p.ead.

Vacatio vt dicatur conſumpta, idem eſt, quòd alicui ſit collatum beneficium, vel quod illi debeatur. ibid. n. 19.p.353.

Valor taxatus in libris Cameræ, non eſt iuſtificandus; ſed ſufficit fides extracta ex dictis libris. dec.30.n. 17.& 18.p.359.

Valor obtentorum iuſtificatur ex qualibet leui probatione. ibid.n.19.p.ead.

Vallumbroſana Congregatio regitur Ariſtocratia. diſp. 1 q.2.n.9.p.4.

Vallis Vmbroſæ Monaſteria à quibus Summis Pontificibus exempta ſint. diſp.5.q.11.n.17.p.71.

Vallumbroſana Congregatio in Monaſteriis, quorum redditus ad duodecim Monachorum numerum ſuſtentandum ſufficiunt, Superiorem præficit, qui Abbas appellari poteſt, ac Abbatum priuilegiis gaudet. diſp.11.q.11.n.2 p.239.

Vaſſalli vtile dominium ſubiicitur, & famulatur directo dominio domini principalis. dec.106.n.12. p.415.

Vel, dictio, regulariter ſumitur, non copulatiuè, ſed alternatiuè, & disiunctiuè. diſput. 13. q. 4. num. 3. p.270.

Venationes, & aucupationes Religioſis prohibentur; ſicut & aues, aut canes venaticos alere. diſp.3.q.6. n.22.p.24.

Verborum à ſignificatione propria recedendum non eſt. dec.23.n.29.p.347.

Verba appoſita demonſtrationis gratia tantùm, non habentur in conſideratione. dec.75.n.12.p 405.

ex Verbis diſpoſitiuis deſumitur mens, & intentio. dec.100.n.2.p.434.

Verba, *prout ſolebant*, demonſtrant, tunc ita fuiſſe in vſu. dec.113.n.21.p.454.

Verba vniuerſalia comprehendunt omnia, ac ſi specialiter fuiſſent expreſſa. dec.114 n.1.p.456.

Verba etiam quando eſſent dubia, plurimum ad interpretationem confert obſeruantia. ibid. num. 10. p.ead.

Verba ſunt intelligenda, vt conceſſio conueniat perſonæ, cui eſt facta. dec.116.n.4.p 459.

Veritatem occultans metu alicuius, peccat mortaliter. diſp.1.q.4.n.4 p 6 Limita, vt n.6.p.ead.

Veſtes pretioſæ ſupellectilis ſuperflua, & alia huiuſmodi, quàm dedeceant regularem Prælatum, ex D.Bernardo. diſp.11.q.13.per tot.p 240.

Vicarius ordinarius Abbatis, eſt Præpoſitus, ſiue Prior clauſtralis. diſp.2.q.4.n.1.p.13.

Vicariis inſeruientibus Eccleſiis parochialibus vnitis Monaſteriis debet congrua fructuum illorum portio, Epiſcopi iudicio, aſſignari. diſp.ead.9. q.19.n.1. p.208.

Vicariorum portionem ſuperexcedentes fructus parochialium Eccleſiarum regularium, in Monachorum vſus conuerti debent. ibid.q.19 n.2.p.ead.

Vicarij Epiſcoporum eſſe poſſunt Abbates, & Prælati regulares, necnon Religioſi de illorum licentia. diſp 17.q.5.n 7.p.310.

Vicarius de iure non habet facultatem conferendi. dec.78.n.15.p.409.

Vicarius deputatus per Monaſterium ad exercendum curam animarum Parochiæ illi vnitæ, nullum ius habet ſuper decimis; ſed ſola ei congrua debetur. dec.101.n.5.p.436.

Vicinior præſumitur Epiſcopus loco Nullius, contra quem cauſa committitur. dec.67.n.4 p.392.

pro S. *Vincentij*, Ordinis S. Benedicti, Pariſienſis diœceſis, Monaſterio facta fuit prima exemptio, & à S. Gregorio confirmata. diſp.5.q.10.n.1 1 p.70.

Violentia

Digitized by Google

Violentia quid, & quotuplex ſit. diſp.17. q.2. n.11. pag.305.

Vi, & metu extrinſeco compulſus, inhabilis eſt ad ingreſſum Religionis. diſp.6.q.3.n.27. p.89.

Viſitatoris pro relatione multum præſumitur. dec.11. n.7. p.225.

Viſitatio facta vigore Concilij Trident. non ſuffragatur Epiſcopo ad acquirendum quaſi poſſeſſionem iuriſdictionis. dec.51.n 5. p.378.

Viſitandi quaſi poſſeſſio non acquiritur, abſque ſcientia, & patientia Rectoris, cuius Eccleſia fuit viſitata. dec.52.n.1. p ead. Vide, *Epiſcopus*.

Viſitationes non probant quaſi poſſeſſionem iuriſdictionis, niſi ſint ante Concil. Trident. vel ſi poſt, doceatur, illas fuiſſe factas iure ordinario. deciſ. 57.n.6. p.384.

Viſitationes, quæ non docentur factæ ante Concilium, præſumuntur factæ vigore Concilij. ibidem, n.8 p.ead.

Viſitationis actus ſunt æquiuoci, cùm poſſint ab Epiſcopo fieri iure delegato, & ordinario; & ideò non probant iuriſdictionem quaſi poſſeſſionem. deciſ. 59. num 5. p.385.

Viſitationes locorum exemptorum præſumuntur factæ potiùs iure delegato, quàm ordinario, niſi contrarium probetur. ibid. n.6. p ead.

Viſitare poteſt Epiſcopus viciniores Eccleſias, etiam quæ ſunt nullius dec.65. n.3. p.390.

Viſitandi de iure omnes Eccleſias ſuæ diœceſis Epiſcopus habet intentionem fundatam: & ideò contra eum non eſt incipiendum ab inhibitione. dec. 68. n.2. p.392.

à Viſitatione Epiſcopi priuilegia eximentia, conceſſa ante Concilium Tridentinum non ſuffragantur. ibid. n.4. p.ead.

à Viſitatione Epiſcopi non ſunt exemptæ Eccleſiæ Religionis Hieroſolymitanæ, iis exceptis, in quibus ius viſitandi ante Concilium Religioni, & militibus competebat. ibid. n.5. p.ead.

Viſitare poteſt Epiſcopus omnes Eccleſias ſuæ diœceſis, etiam exemptas, vel Eccleſias viciniores, quæ ſunt Nullius, tanquàm Sedis apoſtolicæ delegatus dec.67. n.3. p.392.

Viſitatio non probat iuriſdictionem Epiſcopi in locis viſitatis. dec.71.n.14.p.399.

Viſitandi, corrigendi, & reformandi facultas intelligitur quoad viſitationem, & correctionem morum, non autem quoad mutationem ſtatus. dec.82.n.13. pag.415.

Viſitatio pendet ab ordinaria iuriſdictione. dec. 117. num.3.p.460.

Vnio eſt ſpecies alienationis. diſp.15. q.1. n.1.p.292.

Vnire poſſunt Abbates, & Prælati Epiſcopis inferiores ex priuilegio, vel conſuetudine præſcripta, aut præſcriptione immemorabili, vel quadragenaria cum titulo ibid.n.2.p.293.

Vnire poſſunt beneficia Abbates habentes iuriſdictionem quaſi epiſcopalem in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis. ibid. num. 3. p. ead.

Vnio eſt iuriſdictionis. ibid.n.4 p.ead

Vnire poſſunt Abbates Generales duo Monaſteria ſibi ſubiecta, ex iuſta cauſa, modò adſint ſolennitates requiſitæ. ibid.n.5.& 6.p.ead.

Vnire non poteſt Epiſcopus Eccleſias Abbatibus, & aliis Prælatis inferioribus ſubiectas, ſine ipſorum conſenſu ibid.n.10 p.294.

Vnio Eccleſiarum, Monaſteriorum, vel beneficiorum debet fieri ab Abbate, ex euidenti ipſorum neceſſitate, vel vtilitate. diſp.ead.15.q.2.n.1.p.294.

Vnio facta ſine cauſa, vel ex falſa cauſa, etiam ſeruata forma iuris, eſt ipſo iure nulla. ibid.n.2.p.ead.

in Vnione Eccleſiarum, & beneficiorum vocandi ſunt omnes, quorum intereſſe poteſt; aliàs non valet. diſp.ead.15.q.3.n.1.p.ead.

in Vnione interuenire debet Conuentus, vel Capituli conſenſus ibid. n. 2. Limita, niſi adeſſet conſuetudo in contrarium. ibid.n.4.p.295

quæ Vnitur Eccleſia, ſi eſt de iurepatronatus, requiritur patroni conſenſus. ibid.n 4 p ead.

Vniones Monaſteriorum, ſiue Abbatiarum, & locorum regularium non comprehenduntur ſub apoſtolicis reuocationibus, & annullationibus vnionum Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum locorum regularium in genere, vel ſpecie factis, vel faciendis, quæ habentur in Regula 12. Cancellariæ. diſp.ead.15.q.4 n.1.p.ead.

Vnio Eccleſiarum, & beneficiorum fit tribus modis. diſp.ead.15.q.5 n.1 p.ead.

quando Vniuntur ita Eccleſiæ, vt ex duabus vna fiat, iura, conſuetudines, & priuilegia conceſſa vni competunt & alteri, & quando ſunt plura, vel contraria, meliora, & fauorabilia conſeruabuntur. ibid n.2. p.ead.

quando Vniuntur duæ Eccleſiæ æquè principaliter, quælibet earum remanet in proprio ſtatu, ac propriis priuilegiis gaudet. ibid n.3.p.296.

ſi Vniretur Abbatiæ aliqua Eccleſia acceſſoriè, illa ſortiretur naturam, iura, & priuilegia ipſius Abbatiæ. ibid.n.4.p.ead.

ſi Vniretur Eccleſiæ non exemptæ Eccleſia exempta, amitteret exemptionē, & è contrà. ibid.n.5.p.ead.

Vniri non poteſt magis dignum minùs digno, ſed è conuerſo; ſi tamen vnio fieret Sedis apoſtolicæ authoritate, valeret. ibid.n.6.p.ead.

Vniones Eccleſiarum, Monaſteriorum, vel beneficiorum diſſoluere poſſunt Abbates habentes iuriſdictionem quaſi epiſcopalem in Eccleſiis ſibi pleno iure vnitis. diſp ead.15.q.7.n.1.p.296.

Vnionem qui poteſt facere, poteſt etiam diſſoluere. ibid.n.2.p.ead.

Vniones beneficiorum ob quas cauſas diſſolui poſſunt. ibid.n 3 p.ead.

Vnionum in diſſolutione vocare quas oporteat, oſtenditur. ibid.n.4.p.297.

Vnio Parochiæ Monaſterio probatur effectuata per teſtes deponentes de decimatione in vim vnionis. dec.102.n.8. p 416.

Vnio facta ex titulo permutationis non cadit ſub regula reuocatoria. ibid.n.10.p.ead.

Vnio cenſetur facta ſine præiudicio habentium iura ſuper beneficio vnito. dec.119.n.4.p.461.

Vnio non tollit ius percipiendi partem fructuum. ibid. num.5.p.ead.

Vnio non tollit ius percipiendi penſionem, nec alia iura compatibilia cum vnione. ibid.n.6.p.ead.

Vnio effectum ſortita quoad vnum beneficium, dicitur effectuata quoad alia beneficia vnita. dec. 120.n.3.p.462.

Vnitum tranſit cum omnibus bonis, in id, cui vnitur. dec.11.n.3.& 10.p.ead.& 326.

Vniuerſalia verba comprehendunt omnia, & ſuam retinent ſignificationem, etiam in materia ſtricta, & odioſa. dec.11.n.4 p.325.

Vniuerſalia verba comprehendunt omnia, ac ſi ſpecialiter fuiſſent expreſſa. dec.114.n.1.p.456.

Vniuerſitas dicitur legitimè citata, ſi fuerit reperta in aliquo congruo loco, licèt non ad illum effectum congregata. dec.61.n.2.p.386.

Vocum maiorem partem habere non dicitur, qui non habet vltra medietatem. dec.15.n.1.p.336.

Voluntatem propriam, per quam homo eſt homo, abnegat, qui ſemetipſum abnegat. diſp.2.q.1.n.2.p.12.

Voluntatem

Voluntatem propriam Religioſi in ſuos Superiores tranſtulêre. diſp.4.q.3.p.5.p.35.

Voluntatum, vltimarum executores ſi ſint Regulares, poſſunt ab Epiſcopo excommunicari. diſp.5.q.11.n.116.p.77.

Votum non ſolùm conſultiuum; ſed etiam deciſiuum habent Diffinitores. diſp.1.q.1.n.24.p.5.

per Vota, & ſcrutinia ſecreta facienda eſt electio Diffinitorum. diſp.1.q.4.n.5.p.8.

Vota, ſeu ſuffragia Capituli Congregationum Ordinis S. Benedicti, ſunt conſultiua, non verò definitiua. diſp.6,q.1.n.6.p.81.

Vota data extra Capitulum non ſuffragantur: debent enim dari, vt ab vniuerſis, non vt à ſingulis. dec.18.n.4.p.336.

contra *Votum* vnum tantùm peccatum committit Religioſus ſubditus tranſgrediens præceptum Superioris. diſp.3.q.6.n.11.p.22.

contra Votum ſolenne caſtitatis qui fecit, ſatisfacit, ſi in confeſſione tantùm dicat, ſe violaſſe votum caſtitatis. diſp.ead.3.q.6.n.16.p.23.

Vouens Religioſus de non habenda mollitie, aut fornicatione, non tenetur explicare circunſtantiam talis voti poſt emiſſam profeſſionem. diſp. ead.3.q.6.n.19.p.24.

Vota eſſentialia Religionis an teneatur obſeruare Religioſus factus Cardinalis, vel Epiſcopus. diſp.ead.3.q.9.n.1.p.30.

Vota emiſſa in vna Religione, non ſunt obſeruanda à Religioſo tranſlato ad aliam Religionem. diſput.7.q.6.n.6.p.160.

Vota ſuæ Religionis an teneantur ſeruare eiecti à Religione. diſp.8.q.8.n.5.& 8.p.173.& 174.

Votum paupertatis an teneantur eiecti obſeruare. ibid.n.6.p.174.

Vrbini Archiepiſcopus poteſt in terra Durantis, tanquàm in loco ſuæ prouinciæ, Crucem præferre, & populo benedicere. dec.72.n.9.p.401.

Vrbinatenſis Eccleſia in Metropolitanam erecta fuit à Pio IV. anno 1563. die 4. Iunij. ibid.n.10.p.ead.

Vſufructuarius dicitur is, cui relicti ſunt fructus rei cum facultate capiendi propria authoritate. dec.100.n.12.p.435.

Vſufructus, quem Monachus habebat in ſæculo, per profeſſionem Monaſterio acquiſitus extinguitur ſolùm eiuſdem Monachi morte naturali ſequente. diſp.11.q.4.n.10. Limita, vt num.11 & 12.p.228.

Vſusfructus ſi concederetur pro ſe, & filiis, quantùm duret. diſp.11.q.4.n.19.p.229.

Vſusfructus ſi relinquatur Monaſterio ante profeſſionem, ea poſteà ſecuta, quanto tempore duret. ibid.n.20.p.ead.

Vſusfructus quid ſit. diſp.14.q.4.0.2.p.282.

Vtile per inutile non vitiatur. dec.22.n.18.p.343.

circa *Vtilitatem* Eccleſiæ quid aduertere debeat Commiſſarius apoſtolicus. diſp.13.q.4.n.21.p.171.

Vtilitas euidens dicitur illa, quæ non eſt dubia; ſed clara, & indubitata. ibid.n.12.p.ead.

Vtilitas euidens an attendenda ſit tempore contractus præcedentis aſſenſum apoſtolicum, ao tempore aſſenſus, & interpoſitionis decreti. ibid.o.13.p.ead.

Vtilitas euidens Eccleſiæ probari non poteſt, neque bona Eccleſiæ alienari, quando fructus adſunt pro ſatisfactione. ibid.n.14.p.ead.

in Vtilitatem Eccleſiæ euidentem conuertenda eſt pecunia ex alienatione bonorum Eccleſiæ proueniens. diſp.ead.13.q.7.n.3.p.274.

Vtilitatem Eccleſiæ euidentem non probat confeſſio Abbatis, vel alterius ſolius Prælati. diſp.ead.13.q.7.n.4.p.275.

F I N I S.

Digitized by Google

Pr[redacted]
AC[redacted]E
Via G[redacted]